flacăra

ANUL XXVII - NR. 27 (1204) 6 IULIE 1978

SĂPTĂMÎNAL EDITAT DE FRONTUL UNITĂȚII SOCIALISTE

Cu simțul datoriei față de cetățean

Pe frontispiciul societății românești de azi stă inscrisă cea mai nobilă deviză: aceea de a face totul pentru împlinirea omului atît din punct de vedere material cît și spiritual. Orice activitate din industrie, din agricultură, din oricare alt domeniu se desfășoară la noi în slujba acestui țel umanist. În repetate rînduri ne-am convins de justețea acestei afirmații. Săptămîna trecută, de pildă, cu ocazia Consfătuirii pe țară a lucrătorilor din comerțul socialist, convocată din inițiativa secretarului general al Partidului Comunist Român, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cînd a fost analizat cu maximum de responsabilitate modul în care oamenii muncii din comerțul socialist transpun în viață sarcinile ce le revin din hotărîrile Congresului al XI-lea și ale Conferinței Naționale a P.C.R. din decembrie 1977. Cu acest prilej s-au stabilit măsuri pentru a realiza o contribuție mai substanțială a comerțului socialist la realizarea politicii partidului de dezvoltare economico-socială a țării, de ridicare continuă a nivelului de trai a întregului popor.

Această consfătuire a însemnat un eveniment deosebit în istoria de azi a țării, invitînd la o privire realistă asupra unui domeniu important de activitate, în care se simte nevoia de a se trece, ca și în alte sectoare, la o nouă calitate, pentru a răspunde mai bine cerințelor ridicate în fața sa de prezentul socialist al țării. Cuvîntarea ținută cu acest prilej de secretarul general al partidului constituie un îndreptar de preț pentru lucrătorii din activitățile comerciale, muncitori, personal operativ și cadre de conducere. Din această cuvîntare se desprind uriașele sarcini ce revin comerțului socialist în condițiile în care industria produce de 40 de ori mai mult decît înainte de al doilea război mondial, agricultura de 3 ori mai mult, comerțul socialist desfăcînd azi de 15 ori mai multe mărfuri decît în 1950.

Se produce astăzi în România mai mult, mai bine, o gamă diversă de produse dintre care numeroase realizate la un înalt grad de competitivitate. Sînt adevăruri unanim recunoscute și lesne de verificat. Este vorba de pași însemnați pe drumul nostru spre o viață demnă și civilizată, eliberată de poveri materiale. Și totuși, secretarul general al partidului, ca și în atîtea alte rînduri, ne-a îndemnat și de această dată să nu ne mulțumim cu ceea ce am înfăptuit, să nu credem că activitatea noastră nu se mai poate îmbunătăți, că nu trebuie, constatînd cu mult realism ce am înfăptuit, să nu năzuim spre alte orizonturi, posibil de atins prin strădanie și iscusință. În cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu s-a spus lucrurilor pe nume, fără menajamente, s-au arătat carențele care mai persistă în activitatea comerțului nostru socialist și căile care trebuie urmate pentru ca această situație să-și găsească o rezolvare grabnică și potrivit unor soluții științifice, în acest sens revenindu-le comuniștilor sarcini importante. „Este necesar ca organizațiile de partid, de tineret, sindicatele să acționeze cu mai multă fermitate pentru perfecționarea activității comerțului. Organizațiile de partid trebuie să-și îndeplinească în mai bune condiții rolul de unire a forțelor tuturor oamenilor muncii din comerț, de întărire a disciplinei, a ordinii, în așa fel încît activitatea lor să răspundă cerințelor partidului și statului, exigențelor tuturor cetățenilor patriei noastre." Aceasta pentru că activitatea tuturor lucrătorilor din comerțul socialist este strîns legată de ceea ce înfăptuiește în ansamblu poporul nostru: „...activitatea fiecăruia este o parte componentă a diviziunii generale a muncii pentru bunul mers al operei de construcție socialistă, o parte inseparabilă a politicii de ridicare a bunăstării poporului, de întărire a independenței naționale, de promovare a cauzei păcii și colaborării în lume pe care o desfășoară România socialistă", și de ei depinzînd, ca și de noi toți, destinul de azi și de mîine al României.

Un nou detașament al clasei muncitoare

BIOGRAFII LA POALELE MESEȘULUI

Dacă Zalăul este astăzi capitala județului Sălaj, faptul se datorează unui gînd înțelept și unei analize profunde. Scepticii spuneau că bătrîna așezare transilvană are puține șanse să-și probeze în scurtă vreme condiția de reședință. Însă oamenii simpli, oamenii aceia care coborau din așezările lor necăjite odată pe săptămînă la oborul de vite, români și maghiari la un loc, așa cum îi mînaseră vremurile să-și ducă viața împreună, au fost primii care s-au simțit solidari cu acel gînd plin de omenie. Ei au înțeles că nu mai vin la Zalău ca să la autobuzul să-i ducă spre alte locuri, cum făceau oltenii și moldovenii, „în căutare de industrie", ci se opreau aici, în mijlocul Văii Zalăului să-și ridice case, fabrici și toate cîte îi sînt necesare unui orășel ca să devină capitală de județ. Cei zece ani de istorie nouă în Zalău înseamnă un salt excepțional care îi fac pe unii, plecați mai de demult de aici, să se frece la ochi. Cine ar putea ști mai bine, cine ar putea povesti cu mai mult suflet cum s-a petrecut această devenire, această trezire la viață a orașului de la poalele Meseșului, decît însiși oamenii săi? Cei care au plecat și s-au întors, cei care au venit pentru prima dată în acest oraș, întemeindu-și aici familii și un rost în viață. Cei care, învățînd meserie în marile citadele industriale ale țării s-au întors să-și dureze propria lor tradiție muncitorească.

RĂZVAN BARBULESCU ■

(Continuare în pag. a 2-a)

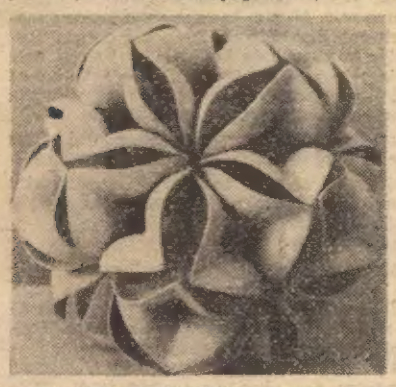

PATRICIU MATEESCU — „Floare de porțelan"

Calistrat Hogaș, fiu al Tecuciului (fotografia de sus), modelat de mîini meștere, își va lua locul, în curînd, într-unul din frumoasele locuri ale unui oraș care, așa cum se vede în imaginea de jos, nu duce lipsă de locuri frumoase. (În paginile 12—13 — un reportaj consacrat municipiului de pe apa Birladului).

ACTUALITATEA

● Oamenii muncii din întreprinderile industriale bucureștene au încheiat primul semestru al acestui an cu o producție industrială suplimentară în valoare de 1 050 milioane lei. ● Trecînd de aprigele probe teoretice și practice prevăzute de regulament, Vasile Boghean din Suceava a cîștigat titlul de „cel mai bun pădurar". Se spune că pădurarul sucevean se pregătește în condiții speciale pentru olimpiada internațională a pădurarilor. ● Soții Ana și Dumitru Mihai din Podoleni-Neamț au sărbătorit recent jumătate de veac de căsnicie. Bilanțul: 11 copii și 45 de nepoți și strănepoți. ● La ora la care apărea precedentul număr al revistei noastre, cuterul de croazieră „Hai hui II" condus de scriitorul Radu Teodoru părăsea portul Tomis. Din echipajul micii nave mai fac parte inginerul Răzvan Biznoșan, secund, actorul Ion Marinescu și dr. Aurel Martin. Prima escală Istanbul. Apoi, Bosfor, Marea Egee pînă în insulele Lemnos. ● Minerii de la Uricani au încheiat cu patru zile mai devreme planul pe primul semestru al anului, extrăgînd în plus peste 10 000 de tone de cărbune. ● Toate cele cinci școli ale comunei Curtești-Botoșani — sînt conduse de femei. Școlile au rămas mixte. ● Premieră la Constanța. La șantierul naval s-au încheiat lucrările pregătitoare în vederea trecerii la construcția primului mineralier de 65 000 t.d.w. ● La Strejești-Vîlcea, fostă proprietate a boierilor Buzești, a fost descoperită o piesă numismatică de o valoare excepțională: cea mai veche medalie românească cunoscută pînă azi. Medalia conține inițialele N.P., identificate de specialiști ca fiind ale fostului domn al Țării Românești, Nicolae Pătrașcu, fiu al lui Mihai Viteazul. ● Lucrat neglijent, blocul nr. 8 din cartierul Dacia (Deva) n-are uși, n-are geamuri, iar apa de la grupurile sanitare a distrus în mare parte pereții, tavanele și parchetul. Nelocuită, construcția în cauză n-are niciun stăpîn. Chiar să nu conteze deloc un bloc de locuințe pentru Consiliul popular municipal? ● În orașul norvegian Tromsö unde s-a desfășurat a XI-a ediție a Festivalului internațional al teatrelor de păpuși, păpușarii băimăreni au obținut Premiul special al juriului pentru interpretarea spectacolului în limba esperanto. ● Doi tineri vînjoși din Botoșani, Mihai (25 de ani) și Dumitru (23 de ani) au declarat recent presei locale că vor munci atunci cînd va lucra și tatăl lor, Gheorghe Ghiuță. G.G. însă n-a mai lucrat din 1957 și nici acum, la 52 de ani, nu dă vreun semn de vrednicie.

Mureșan

A sta agățat de propriul tău vers la mijloc de veac
Cum stau liliecii în pădurile lumii deșarte;
În loc de inimă-n piept — o floare de mac,
Semnul alianței secrete trecînd peste moarte.

Să-ți strige numele un țun răgușit pe un cîmp de bătaie
Și-n cenușa ogorului pe urmele tale să răsară grîu,
Viața să-ți fie atît cît o acoperă roșia steagului vlăvătaie
Și ochiul rămas în părinți, ca-n țărînă izvorul de riu.

Țeava privirii crunte să ți-o îndrepți spre fii
— Pușcă albastră ațintită în viitorime —
Mort fiind să treci ca o pasăre printre cei vii,
Locul cuibului tău să-l caute toți, să nu-l afle nime.

Numai izvorul să cînte, numai grîul să crească
Și orbita pustie a privighetorii să o umple cu dor
Clopotul sfînt, limba Ta românească,
Timpul patriei nemurindu-l sub drapelul Tău tricolor.

NICOLAE STOE ■

555.287 P

UN NOU DETAȘAMENT AL CLASEI MUNCITOARE

(Urmare din pag. 1)

Elvira Pușcaș ; vîrsta 17 ani, elevă la liceul industrial electrotehnic ; născută în satul Gîlgău Almașului, treabă pe care nu vrea s-o uite în ruptul capului.

— Unde stai în Zalău ?
— La o soră. E drept, are cîțiva ani în plus, dar și două camere la bloc, în centru.

— Cîți frați sînteți ?
— Șase, dar nu ne deranjează.

— De ce ai ales un liceu cu profil electrotehnic ?
— Pentru că îmi place fizica și mă descurc bine la matematică.

— Și după ce termini liceul ce vrei să faci ?
— Să intru la facultate și să mă întorc la Zalău. Ajunge ?

— Nu prea De ce Zalău și nu alt oraș mare ?

— Eu am văzut prima dată Zalăul acum zece ani cînd eram în clasa întîi. Dacă m-ați fi întrebat atunci unde aș fi venit după repartiție aș fi răspuns, poate, Cluj-Napoca, Oradea sau cine știe ce alt oraș mare. Zalăul era un orășel prăpădit care nu reușise să mă impresioneze deși veneam de la țară. Acum îl vedeți și singur.
— Ce vechime are liceul vostru ?
— N-are vechime. Prima promoție termină anul acesta. Avem clase frumoase, laboratoare moderne, ateliere bine utilate și un plan propriu de producție.
Vasile Chiorean are tot 17 ani, dar și un început de mustață. Îi mișcă. Este bun coleg cu Elvira, care este o fată isteață, învață bine și îi ajută și pe alții și mai ales nu se ceartă niciodată cu cineva.
— Ce medie ai la purtare ?
— 9,66.
— Și cu restul sutimilor ce ai făcut ?
— Le-am pierdut cînd am plecat acasă înainte de terminarea festivității de deschidere a anului, pe trimestrul întîi.
— De ce ai plecat acasă mai devreme, pierdeai autobuzul ?
— Nu, trenul.
— De unde ești ?
— Din comuna Rus, satul Fintînele, la 70 de kilometri spre Dej.
— Cîți frați sînteți ?
— Patru. Eu stau aici cu o soră de a mea, care a terminat liceul industrial de construcții și care acum urmează un curs intensiv de proiectare, o specializare postliceală, pentru că e mare nevoie de proiectanți în Zalău.
— Și ceilalți doi frați ?
— O soră este la Iași, la „antibiotice", dar vrea să vină și ea aici cînd o fi gata fabrica de anvelope, iar ultimul, acasă, e mai mic.
— Cum este satul acesta, Fintînele ?
— Frumos. Aruncat între streșini de codri, cu păduri pe dealuri, vorba aceea, ne intră pădurea în casă.
— De ce n-ai rămas în sat ?
— Îmi place mult electricitatea și apoi trebuia umplut și liceul acesta nou cu sălăjeni, nu ?
— Da.
Cornel Andreica are aceeași vîrstă cu ceilalți doi, dealtfel sînt colegi de clasă, și este din Lozna, de la 50 de kilometri de Zalău.
— De ce n-ai plecat la Dej, pînă unde ai tot cam aceeași distanță ?
— Și mie îmi plac electricitatea și Zalăul.
— Părinții tăi unde sînt ?
— La București. Tata lucrează la metrou, fierar-betonist, șef de echipă.
— Ai fost la București ?
— De trei ori, în vacanțe.
— Cum ți se pare ?
— Mai mare decît Zalăul, dar îi lipsește Meseșul.
— Ai vrea să lucrezi și tu la București ?
— Nu. Vreau să lucrez la Zalău, la „emailați". Că n-or să vină bucureștenii să ne facă nou Zalăul mai frumos.

★

Ion Drăgușin, însoțitorul meu în acest reportaj, este economist la Consiliul popular județean.
— De mici se trag sălăjenii către casă, tovarășe Drăgușin.
— Se trag, pentru că au ce face. Dar se mai trag și alții către Zalău. Eu, de pildă, sînt oltean din Vîlcea. În Ardeal am venit în '59.
— Bun. Și la Zalău ?
— În 1974. Terminasem facultatea la fără frecvență și am fost numit șef al oficiului forțelor de muncă pe județ.
— Ce înregistra acest oficiu în 1974 ?
— Era o cerință de locuri de muncă formidabilă. Se ridica orașul. Am trimis încă de atunci tineri de prin locurile acestea la calificare și specializare pentru fabrica de anvelope care va produce în curînd.
— Forță de muncă este destulă în județ. Care sînt atunci problemele ?
— Principala problemă este cea a calificării ei. Cea mai mare parte a ei, nucleele noastre de bază, am calificat-o în alte centre, dar începem să calificăm și noi. Îi creștem, îi specializăm pentru că rețeaua școlară din județ e orientată să asigure toate meseriile de care avem nevoie. Conducerea de partid și de stat, personal tovarășul Nicolae Ceaușescu care ne-a urmărit, cum se spune, de la naștere, de la prima cărămidă așezată la temelia industriei noastre, ne-au înțeles, au înțeles dorința și mîndria sălăjenilor de a-și ridica și dezvolta locurile, și ne-au sprijinit, astfel încît orașul care în 1965 n-avea decît o moară comercială, numără azi 10 întreprinderi din care 8 de interes republican, iar județul a ajuns la o producție industrială de patru miliarde și jumătate.
— Cînd n-or să mai plece sălăjenii spre alte meleaguri pentru specializare ?
— În 1980. Liceele industriale cu profil electrotehnic, construcții de mașini, metalurgic, prelucrare a lemnului, industrie ușoară și, în curînd, un liceu cu profil chimic confirmă optimismul nostru.

★

Întreprinderea de conductori electrici emailați, inima Sălajului în materie de electrotehnică, a ajuns în cinci ani să asimileze produse în valoare de 80 milioane lei, nivelul performanțelor fiind de talie mondială. Datorită acestor asimilări obținute la poalele Meseșului, industria noastră electrotehnică a ajuns să mai importe azi doar 138 de tone de conductori față de cele 1 500 importate în 1976.
Ioan Culda, șeful de atelier al 259 de trefilatori, ne spune că media de vîrstă a oamenilor săi este de 21 de ani.
— E un defect ?
— Cum o să fie un defect ? Vroiam să spun că 229 din oamenii de care vă vorbesc au fost calificați de restul de 30, care au constituit nucleul.
— Mai este calificarea o problemă în atelierul dumneavoastră ?
— Deși, practic, în fabrică nu se poate vorbi de fluctuație, pentru că oamenii vin, dar nu pleacă, probleme cu calificarea tot mai avem.
— Și ce propuneți ?
— În primul rînd, o mai bună repartiție a celor în vîrstă, o să rîdeți, însă aceștia au cam 27—28 de ani, în funcție de cei tineri. Deci, să jonglăm mai bine cu experiența. Apoi am propus să facem o reexaminare a trefilatorilor pe tipuri de mașini, în funcție de îndeminare, aptitudini, deci criterii științifice, astfel încît să mărim randamentul mașinilor și, desigur, productivitatea.
— Ce se mai poate spune despre atelierul dumneavoastră ?
— Că este atelierul de bază ale întreprinderii. Și că în puțini ani am realizat sîrme subțiri sub 0,08 milimetri pe care n-o rupem la trefilare.
— Ce înseamnă acest 0,08 milimetri ?
—Firul de păr are 0,06. Noi am reușit să obținem și sîrmă de 0,05.
Arpad Boroș are 26 de ani și a venit la Zalău în 1968 de la Cehu Silvaniei, unul din cele patru orașe ale Sălajului.

— Colegii spun despre dumneavoastră că sînteți un trefilator foarte bun. Toți sînt foarte buni în atelier ?
— Aproape. Pe ceilalți îi ajutăm.
— Unde stați ?
— La Cehu Silvaniei, fac naveta. Am făcut cerere de locuință și sînt pe locul întîi la priorități. Cînd oi primi-o, mi-aduc și nevasta și copilul.
— La ce lucrați acum ?
— Tragem sîrmă de 2,50 milimetri.
— Și de la mașină unde pleacă sîrma aceasta ?
— Parte se emailează, parte o trefilează alții mai departe. Acum, de echipa mea, mai sînt încă doi la instalația de care răspund, depind și rezultatele și cîștigurile celorlalți, care o lucrează mai departe.
— Cum e colectivul în care lucrați ?
— Sîntem ca o familie, așa se și explică rezultatele bune. Aș face o comparație.
— Faceți-o.
— Așa a crescut și Zalăul. Din munca noastră. Am ridicat împreună un oraș, care acum zece ani nu se putea compara nici cu Cehu Silvaniei de azi. Cînd **Ioan Cioran** a intrat la repartiție împreună cu șeful de promoție, el fiind al doilea, și cînd dintre Cluj-Napoca și Zalău el l-a ales pe cel de al doilea, comisia a rămas cu gura căscată.
— Chiar, de ce ați ales Zalăul ?
— Este un teren proaspăt unde te poți realiza mai ușor.
— Cum te poți realiza mai ușor ca economist ?
— Notați bine, realiza, nu avansa. Dar văd că e o chestie de destin, să tot fiu întrebat și să răspund cum am optat în momente importante ale vieții.
— Nu prea pricep.
— În 1971, cînd am fost primit în partid, eram în anul doi de facultate, am fost întrebat de ce am ales studiile economice și nu politehnica.
— Ca să nu dezmințim destinul, vă întreb și eu.
— Zic eu că în ceea ce privește partea tehnică, multe lucruri au fost puse la punct, dar în materie de economie, cred tot eu că ar mai trebui să învățăm să nu ne fie indiferent cît cheltuim pentru a realiza ceva. Ca să cunoști, să pricepi cum se cuvine fenomenul economic, trebuie să-ți fie limpede latura tehnică. Și reciproca este adevărată. Și cei ce răspund de latura tehnică trebuie să știe să gîndească economic. Partea organizatorică contează foarte mult. Indicatorul producție netă este un indicator care revoluționează industria noastră. Dar n-ajunge s-o afirmăm, trebuie să găsim și căile de realizare. Să gîndim, să fim și producător și proprietar, să fim implicați în acest proces. Dacă vreți, este o pledoarie și pentru meserie, dar și pentru alegerea mea de la repartiție.
L-am întrebat pe **Nicolae Maier**, directorul I.C.E.E., singurul inginer din fabrică în 1973, cel mai tînăr director din județ pe atunci, cum se explică acest pas mare făcut în numai cinci ani de o întreprindere fără tradiție prin părțile locului.
— Sînt multe de spus. În ciuda neîncrederii unora, am demonstrat că zălăuanii sînt oameni deștepți și talentați. Avem rezultate bune, dar mai ales avem o muncă de perspectivă bună. Cercetarea de la noi i-a făcut pe mulți să-și uite gura deschisă. Avem numeroase invenții și nu pentru că ne-am propus să inventăm. Ci pentru că am fost nevoiți să rezolvăm probleme curente ale activității noastre de producție. Nu sîntem noi de vină că unele lucruri nu erau descoperite și a trebuit s-o facem aici într-un timp foarte scurt.

★

— Tovarășe director **Ioan Albu**, cîți oameni, cîți muncitori erau în întreprindere în 1971, cînd, sub firma „Armătura", Zalăul intra în rîndul orașelor constructoare de mașini ale României ?
— 40 de oameni și o secție, cea de prelucrări mecanice. În 1972, turnătoria a dat prima șarjă, era în iunie. În 1973 fabrica avea aproximativ 1 200 de oameni ai muncii, iar azi sînt peste 3 500. În 1980 vom ajunge la 8 000.
— Cine îi va califica ?
— Grupul școlar de profil, iar elevii, firește, vin din județ.
— Există totuși probleme ?
— Există. La turnătorie. Dar se pare că nu numai la noi. Am citit într-o revistă străină că din 140 de oameni înscriși la o clasă de turnătorie au rămas în final doar o sută. Un turnător se formează, într-adevăr, destul de greu.
Iuliu Kovacs nu este turnător din tată în fiu pentru bunul motiv că tatăl său a fost ceferist. A lucrat la Hunedoara, tot ca turnător, iar la Zalău a ajuns exact în anul în care se montau stîlpii întreprinderii, adică în 1971. A ținut să fie mai aproape de familie, soția e din Șimleu, și a ținut să lucreze într-o fabrică nouă. După trei ani a luat examenul de maistru, iar acum conduce un atelier de lucru la neferoase.
— Cum se formează un turnător, tovarășe Kovacs ?
— Eu știu cum procedez eu: Stau de vorbă cu omul să-l simt, să văd ce are în cap. Apoi, pe cei pe care cred eu că mă pot baza, îi pun la treabă. Am format mulți și n-am prea greșit. În șapte ani au plecat doar doi.
— N-ați vrut niciodată să vă schimbați meseria ?
— De cîteva zeci de ori.
— Și de ce n-ați făcut-o ?
— De fiecare dată mă așezam invers și judecam drept și ajungeam la concluzia că nu pot. Iubesc meseria asta. Îmi place ce e greu și îmi place să lupt. Cîndva, turnătoria era o artă. Eu, la Oradea, am făcut așa ceva. Se turnau și clopote de biserici, dar și statui. Lumea nu m-a uitat și în 1976 am turnat aici macheta monumentului de la Gurăslău. După cum vedeți, tot dragostea de meserie rămîne pe primul plan.
Ioan Păscuță, secretarul comitetului de partid de la „Armătura", are tot meseria de turnător. Pe băiatul său, care zilele trecute a luat bacalaureatul cu media 8,33, vrea să-l facă inginer și să-l aducă apoi să lucreze tot la „Armătura".
— Ce ați învățat din istoria familiei dumneavoastră?
— De la tata, nu prea multe. A luptat pe front și a murit bătîndu-se pentru eliberarea țării vecine, Ungaria. Eu eram prea mic. Mama, în schimb, a muncit mereu pe șantierele marilor hidrocentrale și a crescut trei copii. Acum e pe șantierul de la Rîmnicu Vîlcea, mai are un an și iese la pensie. Am învățat de la ea că munca e sfîntă și că nu trebuie să duci la gură bucata de pîine dacă n-ai muncit deloc pentru ea.
— Sînteți secretar al comitetului de partid. Care sînt problemele cu care se confruntă întreprinderea ?
— Problemele care se află în atenția noastră sînt realizarea planului și formarea oamenilor, ultima, o problemă dificilă și de lungă durată.
— De ce atît de dificilă ?
— Pentru că este o treabă complexă. Omul vine de la țară și face industrie. Un loc de muncă îi dai, pentru că avem. Îl înveți și meserie, îl specializezi, pentru că îi place munca și e receptiv. Dar n-ajunge. Trebuie să formezi, sună pretențios, însă așa stau lucrurile, trebuie să crești, să formezi conștiințe. Și cursuri de calificare pentru așa ceva nu se pot face.
Cine ar putea cunoaște mai bine cum s-a petrecut această devenire a orașului de la poalele Meseșului decît înșiși oamenii săi ? Ei, care au coborît din așezările lor în urbea de pe Valea Zalăului ca să construiască din vocația și imaginația dintotdeauna ale românului. În 1965, numărul celor ocupați cu industria se apropia de două mii. După 12 ani, acest număr s-a mărit de cinci ori. Media de vîrstă a scăzut, în timp ce producția industrială a crescut de 28,3 ori. Sînt cifre care au obligat orașul să capete obiceiuri de metropolă. Arhitectură modernă, viață spirituală pe potrivă. Coboară meseșenii și azi. Iar sus, bătrînii își durează case noi. Fiii și nepoții întemeiază un oraș, clădesc o industrie dînd frîu liber orgoliului și puterii lor de muncă. În 1980, în capitala județului care va avea atunci o producție industrială de 11 miliarde, zălăuanii se vor specializa la ei acasă, fiind în stare să-i învețe și pe alții meserii de mare viitor. Laminor, fabrică de anvelope, industrie constructoare de mașini, industrie grea, industrie chimică. Din 2 000 de tineri care lucrează la „Armătura", 500 își continuă liceul. Și tot aici, dintr-o clasă de strungari seraliști de 35 de muncitori, 15 dau la facultate. Pleacă și revin. Nu peste multă vreme vor face facultatea chiar pe Valea Zalăului. Pentru că oamenii se întorc, să scrie cu ambiție și dragoste de muncă noua cronică a așezării lor, împlinindu-și vocația de constructori.

SUB SEMNUL ÎNȚELEGERII, PRIETENIEI ȘI CONLUCRĂRII PENTRU PREZENTUL ȘI VIITORUL LUMII

„Faptele demonstrează că politica internațională a partidului și statului nostru corespunde pe deplin atît intereselor naționale ale poporului român, cît și cauzei socialismului și păcii în lume. Zi de zi, evenimentele confirmă justețea politicii noastre internaționale ; zi de zi faptele demonstrează că numai aplicînd în relațiile cu toate statele principiile independenței, suveranității naționale, ale neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc, ale renunțării la forță și la amenințarea cu forța în raporturile interstatale, putem contribui la instaurarea în lume a unei politici de pace și colaborare între popoare. Aceasta este politica partidului nostru, aceasta este politica pe care o vom continua cu toată fermitatea, pentru că ea constituie o necesitate a dezvoltării sociale de astăzi !"

NICOLAE CEAUȘESCU

Contribuția politicii externe a României la promovarea în lume a unui climat de bună înțelegere, de conlucrare pașnică și de prietenie cu toate popoarele, atît în interes reciproc, cît și spre binele securității și cooperării internaționale, reprezintă, fapt recunoscut pe plan mondial, mai mult decît o evidență. Principialitatea și consecvența cu care țara noastră acționează în relațiile sale cu celelalte state au devenit, mai cu seamă în ultimii ani, adevărați termeni de referință, ilustrare vie a căilor și posibilităților concrete de transpunere în practică a principiilor coexistenței pașnice, alternativa unică servind păcii și progresului umanității. În cadrul acestei dinamici, în cadrul multiplelor acțiuni politice din această sferă un loc distinct, marcant chiar, revine dialogului internațional, ilustrat cu strălucire în primul rînd de președintele României socialiste, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Cine urmărește neobosita activitate a președintelui României — fie chiar și în intervalul restrîns al unei săptămîni — are imaginea vie a direcțiilor multiple și diverse în care se exprimă, cu angajare deplină, investind, alături de inteligență, pasiune, originalitate și clarviziune politică, dorința și voința ferme ale unui popor, ale unei țări de a face cît poate de mult pentru pacea lumii, pentru prosperitatea omenirii. Faptul — de subliniat nu numai statistic — că, în prezent, România întreține relații diplomatice și consulare cu 130 de state (de peste cinci ori mai mult decît în anul 1947 !), dezvoltă relații economice cu peste 140 de state și are relații culturale cu 125 de state, reprezintă încă un argument în favoarea vitalității și viabilității acestei politici, grăiește despre perspectivele de amplificare în continuare. Astfel, **în intervalul 29 iunie—5 iulie 1978, tovarășul Nicolae Ceaușescu a primit pe : conducătorii delegațiilor participante la lucrările celei de-a XXXII-a ședințe a C.A.E.R., ministrul de stat însărcinat cu afacerile externe și cooperarea al Regatului Maroc, amiralul Emilio Eduardo Massera — comandantul-șef al marinei și membru al Juntei militare de guvernămînt din Republica Argentina, cu soția, Takeo Miki, fost prim-ministru al Japoniei, delegația municipalității Romei, ministrul energiei și industriei petrochimice din Algeria, președintele Băncii externe a Spaniei, președintele Partidului Comunist din Danemarca, ministrul comerțului din Thailanda, comentatorul diplomatic al Companiei naționale japoneze de televiziune „Nippon Hoso Kyokai", comentatorul diplomatic al ziarului „The Yomiuri Shimbun", directorul săptămînalului portughez „Tempo"**. O agendă deosebit de bogată, deosebit de complexă, ilustrînd cît se poate de elocvent largul evantai de relații pe linie de partid, stat, în domenii dintre cele mai diverse — de la cel politic și economic la cel cultural — pe care țara noastră le dezvoltă cu toate celelalte țări, de pe toate continentele planetei, indiferent de mărime sau orînduire.

Așa cum este bine cunoscut, în deplin acord cu principiile fundamentale ale activității sale internaționale, cu preocupările statornice spre dezvoltarea relațiilor cu toate țările socialiste, România dezvoltă colaborarea economică cu țările din C.A.E.R., fapt demonstrat și de organizarea la București a celei de-a XXXII-a ședințe a sesiunii Consiliului de Ajutor Economic Reciproc. Convorbirea tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, cu conducătorii delegațiilor participante la reuniune, cu conducătorii delegațiilor altor țări, invitate sau prezente în calitate de observatori la sesiune, s-a desfășurat într-o atmosferă tovărășească, de caldă prietenie și cordialitate. În timpul dineului oferit în cinstea șefilor delegațiilor prezente la sesiunea C.A.E.R., precum și ai Secretariatului Consiliului de Ajutor Economic Reciproc, tovarășul Nicolae Ceaușescu a toastat pentru dezvoltarea continuă a colaborării dintre țările reprezentate la ședința de la București a sesiunii Consiliului de Ajutor Economic Reciproc, în sănătatea primilor secretari ai partidelor comuniste și muncitorești, a șefilor de stat și a primilor miniștri ai guvernelor din țările respective.

Primirea lui M'Hamed Boucetta, ministrul de stat însărcinat cu afacerile externe și cooperarea al Regatului Maroc, președintele părții marocane în Comisia interguvernamentală româno-marocană de cooperare economică și tehnică, a prilejuit subliniorea evoluției pozitive pe care o cunosc relațiile dintre România și Maroc în numeroase domenii de activitate, ca și exprimarea dorinței de a se intensifica aceste raporturi, de a fi continuat dialogul la cel mai înalt nivel, de a fi folosite mai eficient amplele posibilități oferite de economiile celor două țări pentru dinamizarea relațiilor de colaborare reciproc avantajoase. A fost exprimată, de asemenea, dorința celor două țări de a conlucra mai strîns în domeniul politicii externe, pentru soluționarea pozitivă a problemelor ce confruntă omenirea, pentru consolidarea păcii, înțelegerii și cooperării între națiuni pe baza noilor relații interstatale, bazate pe deplină echitate și justiție.

Probleme ale cooperării și colaborării bilaterale au fost abordate și în cursul primirii lui Sid Ahmed Ghozali, ministrul energiei și industriei petrochimice din Algeria, participant la lucrările Comisiei mixte româno-algeriene pentru dezvoltarea relațiilor comerciale și cooperării economice, științifice și tehnice ce s-au desfășurat la București. Consemnînd continua diversificare a colaborării și cooperării româno-algeriene, întrevederea a reliefat, în același timp, faptul că actuala sesiune a dus la identificarea unor noi domenii și forme de cooperare pentru extinderea raporturilor bilaterale. Schimbul de vederi în probleme ale vieții internaționale a relevat necesitatea consolidării păcii și colaborării în lumea întreagă, însemnătatea întăririi tuturor forțelor progresiste în lupta pentru dezvoltarea liberă a tuturor națiunilor, pentru înfăptuirea năzuințelor de progres și bunăstare ale popoarelor.

Un dialog cu privire la dezvoltarea pe multiple planuri a colaborării între România și o țară a continentului latino-american — Argentina — a avut loc în timpul primirii de către tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu a amiralului Emilio Eduardo Massera, împreună cu soția. Și de această dată a fost exprimată hotărîrea de a se aprofunda cooperarea reciproc avantajoasă, de a se iniția noi acțiuni de interes comun. Abordîndu-se unele aspecte ale vieții internaționale, oaspetele a dat o înaltă apreciere politicii externe promovate de România, activității deosebite desfășurate de președintele Nicolae Ceaușescu pentru soluționarea în interesul popoarelor a marilor probleme ale contemporaneității, pentru o lume mai bună și mai dreaptă. A fost subliniată dorința celor două țări de a intensifica conlucrarea lor în domeniul politicii externe, de a acționa atît în cadrul „Grupului celor 77" cît și în diferite organisme internaționale pentru promovarea intereselor vitale ale țărilor în curs de dezvoltare, pentru înfăptuirea năzuințelor de progres și bunăstare ale tuturor popoarelor.

O contribuție de preț la statornicirea unor relații noi între state, bazate pe respectul independenței și suveranității naționale, pe deplina egalitate în drepturi, neamestecul în treburile interne, avantajul reciproc — astfel a fost caracterizată dezvoltarea relațiilor de prietenie și colaborare dintre România și Japonia, cu ocazia primirii lui Takeo Miki, membru al Camerei Reprezentanților a Dietei japoneze și al conducerii Partidului Liberal Democrat, fost prim-ministru al Japoniei. Marile probleme cu care se confruntă omenirea, rezolvarea acestora — a evidențiat schimbul de opinii — reclamă o strînsă conlucrare între state, indiferent de mărimea și orînduirea lor socială și de stat. Pe suportul acestei idei a fost subliniată contribuția pe care forțele politice și sociale, parlamentele celor două țări o pot aduce la mai buna cunoaștere și apropiere între popoare, la făurirea unei lumi mai bune și mai drepte pe planeta noastră.

Dezvoltarea raporturilor dintre România și o altă țară a Asiei — Thailanda — a fost evocată în același interval de referință, în timpul primirii de către tovarășul Nicolae Ceaușescu a ministrului comerțului din Thailanda, Nam Phoonwathu, aflat în vizită în țara noastră în fruntea unei delegații economice. Oaspetele thailandez a exprimat președintelui Nicolae Ceaușescu vii mulțumiri pentru primire, pentru posibilitatea de a vizita țara noastră și de a cunoaște nemijlocit marile realizări obținute de România în dezvoltarea sa economică și socială. Apreciindu-se că există posibilități pentru intensificarea colaborării economice, a schimburilor comerciale și a cooperării în alte domenii de interes reciproc, s-a subliniat rolul acestor acțiuni în mai buna cunoaștere între România și Thailanda, evidențiindu-se, în paralel, necesitatea întăririi colaborării între țările mici și mijlocii, între țările în curs de dezvoltare și nealiniate, între toate țările lumii, în vederea instaurării unei noi ordini economice mondiale, a unor relații între state bazate pe egalitate și echitate.

Idei asemănătoare au fost prezente și în cadrul schimburilor de vederi cu personalități europene, din Italia și Spania. Primirea delegației municipalității Romei, condusă de Giulio Carlo Argan, primarul orașului, a oferit, de asemenea, un cadru bun pentru a fi apreciată dezvoltarea deosebită a relațiilor tradiționale româno-italiene și, în acest context, exprimată dorința de a se extinde și aprofunda aceste relații, pe plan politic, economic, cultural și tehnico-științific. S-a afirmat, în acest cadru, rolul pe care l-a avut la mai buna cunoaștere reciprocă vizita delegației municipalității capitalei Italiei în țara noastră.

Probleme privind cooperarea cu o altă țară a continentului nostru — am numit Spania — au fost abordate și dezvoltate în cadrul întrevederii pe care președintele Nicolae Ceaușescu a avut-o cu Hermin Celada De Andres Moreno, președintele Băncii externe a Spaniei. Cooperarea româno-spaniolă în diferite domenii de interes comun, dezvoltarea și diversificarea acesteia, s-a spus în timpul primirii, servește intereselor ambelor popoare, cauzei păcii și cooperării între națiuni.

Enunțarea acestor idei și preocupări prezente în cadrul dialogului internațional desfășurat de președintele nostru pe domenii atît de diverse, pe zone de cunoaștere atît de vaste și de interes atît de amplu, împletire a dezideratului național cu voința politică de a clădi ceva substanțial la temelia unei lumi noi, oferă doar o imagine a dinamismului și a angajării cu care tovarășul Nicolae Ceaușescu înțelege să lupte pentru construirea între popoare a unor punți trainice care să ducă spre pace și progres în folosul tuturor națiunilor. O imagine doar, pentru că preocupările secretarului general al partidului nostru de a sluji cauza popoarelor, de a profesa ideile cele mai înaintate sînt reflectate și de schimbul de vederi asupra unor probleme ale mișcării comuniste și muncitorești internaționale prilejuit de întîlnirea cu tovarășul Joergen Jensen, președintele Partidului Comunist din Danemarca. Întîlnire în timpul căreia a fost subliniată însemnătatea dezvoltării conlucrării și solidarității dintre partidele celor două țări, precum și cu alte partide comuniste și muncitorești, pe baza egalității în drepturi, respectării independenței, neamestecului în treburile interne, a dreptului fiecărui partid de a-și elabora de sine stătător politica, strategia și tactica revoluționară, corespunzător condițiilor istorice, naționale și sociale din propria țară.

O agendă diplomatică al cărei cuprins evidențiază, desigur, în primul rînd, o activitate deosebit de bogată, o energie uriașă consacrată problemelor lumii de astăzi. Mai mult însă decît noi file la cele consemnînd, pe parcursul a peste un deceniu, întîlniri și convorbiri ale tovarășului Nicolae Ceaușescu cu peste 3 000 de șefi de state și guverne, lideri politici, membri ai guvernelor, conducători de organizații obștești, savanți și oameni de cultură și artă din numeroase țări, această trudă zilnică spre binele țării și al lumii întregi se constituie în argumentul clar și statornic al lui „SE POATE", reprezintă opțiunea definitivă a României pentru o lume mai dreaptă, mai bună, mai generoasă, reprezintă încrederea — întemeiată pe activitatea practică de zi cu zi — că aceasta și numai aceasta este calea pe care trebuie să pășească toate statele lumii, egale și suverane.

DOINA FRUNTELATĂ

În surtuc orășenesc (fiindcă e chemat la Sibiu, la o ședință), Ion Hașeganu, primarul Tilișcăi, între tilișcanii lui, surprinși de Elena Ghera înainte de a pleca în transhumanța acestei veri

TILIȘCANII, la ultimul ceas al transhumanței de vară

Sîntem trei. Primarul, ciobanul și reporterul. Primarul e Ion Hașeganu, secretarul Comitetului de partid al comunei Tilișca, din Mărginimea Sibiului. Ciobanul e Ion Bratu, om de 45 de ani, stăpîn (împreună cu fiu-său, tot Ion, de 19 ani) pe o turmă de vreo două sute de oi. Ar trebui să fie acum cu turma, ar trebui să fie unde e turma, adică undeva pe la Obîrșia Lotrului, adică pe drumurile lungi ale transhumanței, în acele nețărmuriri geografice înecate în ierburi și fum de nouri, adică pe acele drumuri care, în primăvara asta, s-au făcut de tot lungi, de tot necuprinse, nețărmurite. A fost o primăvară cu frig, cu ploi, cu pămîntul rece, cu nașterea ierbii întîrziată și grea, turmele n-au mai plecat în mai, ci în iunie, dar și așa, chiar călcînd ritmurile străvechi, strămilenare ale pendulărilor între munți și șes, încercînd deci să înșele timpul, să „stringă" calendaristica păstorească, drumul, mai mult ca oricînd, s-a lungit. De la Tilișca la Obîrșia Lotrului, mergîndu-se doar „pe vîrfuri", pe piscuri, pe acele secrete cărări știute din moș-strămoși, ar fi trebuit să se facă, cu oile, doar două zile. S-au făcut însă șapte, vîrfurile, în plin cireșar, fiind înzăpezite, trebuiau ocolite. A plecat cu turma familiei și cu turmele altora, împreună cu alții, băiatul, Ion, cel de 19 ani. Pentru prima oară, el singur, sef sieși și oilor, nu ajutor al lui taică-său. A trimis veste că a ajuns cu bine. Peste cîteva zile, punîndu-și toharca pe umeri și încărcînd pe un cal sau pe un măgar un sac cu făină și o pungă cu sare, o va lua într-acolo și Bratu-tatăl.

Ce înseamnă totuși, întreabă reporterul, o turmă de vreo două sute de oi? Cîte sînt, de fapt? Primarul Ion Hașeganu rîde, se întoarce spre Bratu, care nu prea rîde:

— Auzi, nea Bratule, ce întreabă tovarășu', cîte oi ai, da' așa, exact.

— Păi n-am zis? Vreo sută eu, vreo sută fiu-meu.

— Tovarășu' nu vrea cu „vreo", tovarășu' vrea cu cifre exacte.

Asta-i mai greu, zice Bratu (e greu, convine și Hașeganu, deși continuă să surîdă), oile-s oi, una se-mbolnăvește și moare, alta se rătăcește, nimerește în colțul lupului, una fată și înmulțește turma, alta, deși trecută la mînzări, se dovedește totuși a fi stearpă, pe alta o mai și tai, cînd te-ai săturat de zemi de ierburi și ți-i dor de-o frigare, cum să tîi bob numărat socoteala lor? Mai e și o veche credință, adaugă Hașeganu (în timp ce Ion Bratu, ghicindu-l, i-o ia înainte, zicînd că nu, el nu împărtășește credința asta), o credință ce spune că, dacă declari cu exactitate numărul oilor, dacă le dai astfel, pe toate, în evidența destinului, ele nu mai sînt ale tale, sub voia ta, ele sînt luate în evidență sau stăpînire de un destin ce poate fi, uneori, vrăjmaș, ele deci se pot pierde, ele deci pot muri. De fapt, mai adaugă Hașeganu, problema e alta, chestiunea asta cu nedeclararea exactă a cifrei oilor ține de vremea, încă proaspătă amintirii, cînd, pentru oi mai multe, plăteai mai mult, dădeai impozite mari, te trezeai prins într-o plasă de cote, dări, angarale, din care, zbătîndu-te, abia ieșeai, ieșeai uneori chiar și fără oi. Acum, poți ține cîte oi poți.

Căci, zice Ion Hașeganu, s-a întîmplat acum, adică acum cîtiva ani, ceea ce, practic, s-a întîmplat în toate satele românești în acești ultimi ani, s-a întîmplat ceea ce, mai cu seamă, s-a întîmplat în toate satele românești de munte, ocolite o vreme de grija ce li se cuvenea, printr-o neatenție dată lor, printr-o atenție exclusivă dată satelor de cîmpie, celor care, desigur, hotărăsc soarta recoltei, pîinea românilor. S-a întîmplat, zice primarul Tilișcăi, ca în ultimii ani să se redea munților țării, platourilor Carpaților și ciobanilor lor, privilegiile lor uitate, să se redea „Mioritei" dreptul la spațiul ei mioritic, un drept deopotrivă moral, dreptul de-a nu se mai rușina nici de blana-i scorțoasă și colbuită nici de cioporul ei de stihuri ce ne-au ritmat din veac limba grăită și sufletul, dar și unul material, adică dreptul de-a se înmulți, de a crește, de a se smulge plasa aceea de care vorbeam adineaori, de a tîșni liberă la lumină, la soare, la iarbă grasă, la ziua de azi, la ziua de mîine. S-a întîmplat, astfel, ca păstorul român să-și reprimească curajul sortii, încrederea sortii lui și a stelei lui, dimpreună cu dreapta răsplată a trudei lui. O întîmplare, adaugă Hașeganu, care nu e o întîmplare, ci o expresie nobilă, comunistă și românească, a grijii pentru fructificarea unei mari bogății și pentru rostul pe lume al unor oameni cîndva uitați.

Că ei, acești oameni, își declară oile în cifre precise sau în cifre care încep cu „vreo", nu asta e important. Fiindcă oile, cîte sînt sau vreo cîte sînt, sînt toate, cu mieii lor, cu laptele lor, cu lîna lor și cu carnea lor, aici, la noi, în România, în munții noștri, ca avuție a noastră, aceeași oricum ai număra-o. Deci important este că ele, oile, sînt, și că, mai ales, de la un timp, adică din timpul în care oierii și-au recăpătat curajul sortii, sînt tot mai multe. (Așa spune Bratu, iar Ion Hașeganu confirmă și nu confirmă: n-ar fi mai bine, zice el, ca totuși să se știe exact cîtă e avuția asta, ca s-o poți gospodări cum trebuie? Mda, zice Bratu... și rămîne pe gînduri.)

În 1971, cînd Ion Hașeganu a devenit primarul Tilișcăi, 250 din cele 958 de gospodării ale comunei (ale Tilișcăi și ale Rodului, sat aparținător) nu mai creșteau nici oi, nici vite. Pentru un sfert din oierii și din bouarii satului, memoria „Mioritei", purtătoarea unei experiențe de generații, se pierduse. În vara asta nu mai sînt, mi se spune, decît vreo 8 acele gospodării cu ogrăzile reci, neînviate de sunete de tilinci, neîncălzite de suflarea animalelor. Nu va mai fi, în curînd, nici o astfel de casă cu curtea rece, cei 8 fiind deja lămuriți să-și repopuleze grajdurile și staulele pe care, oricum, nu le-au distrus, doar că le-au aminat sau le-au schimbat menirea. În 1970, Tilișca avea 10 000 de oi și 380 de capete de bovine. Acum: aproape 16 000 oi și 700 de taurine. În 1980, potrivit programului dezvoltării economice a comunei, aprobat de întreaga obște, vor fi peste 20 000 de oi și peste 1 000 de taurine. Încă nu sînt, la ora de față, destule pășuni alpine, amenajate pentru păstorit modern, dar această operă de amenajare, care înseamnă deja cîteva sute de hectare cucerite în ultimii ani, se întreprinde cu energie. Se va ajunge, pe muntii Tiliscăi, la vreo 2 500 de hectare de pășuni moderne, ceea ce va face ca transhumanța — cel puțin cea de vară — să dispară. Va dispărea un mod de existență, de trudă și de cunoaștere, un mod de integrare a universului și de relație cu lumea a cărei cheie de aur zornăie la chimirul omului muntelui de multe veacuri, ceea ce, în aceste locuri, va însemna un eveniment echivalent cu o revoluție, adică o altfel de așezare a muncii și vieții, adică un nou acord cu natura, cu cosmosul, adică un altfel de armistițiu cu timpul.

Deocamdată însă transhumanța e în toi, deocamdată, aici, la Tilișca, satul oierilor e pustiu, toți sînt plecați cu turmele, Bratu e printre cei cîtiva, să-i numeri pe degete, rămași acasă. Rămas, zice el, „cu niște treburi de-ale casei", rămas, crede Hașeganu (și Bratu nu-l contrazice, nici nu-l aprobă, doar rîde), ca să-l lase pe fiu-său, pe celălalt Ion, „să se descurce". Adică se procedează cu Ion, cel de 19 ani, cum se procedează, pe-aici, cu berbecii puberi, lăsați în munte „să se descurce". După acea aspră, dar dreaptă metodă a selecției naturale, după acea aspră, dar dreaptă metodă, unica producătoare și atestatoare de valori, a confruntării cu muntele, cu muntele care, zice Bratu, „îți scoate afară și oile rele, și oamenii slabi". Ion, cel de 19 ani, s-a descurcat. Adică și-a luat făină, sare și bani, și-a luat aparatul de radio cu tranzistori (ca să asculte și muzică, și radiojurnalul, și, mai ales, buletinele meteo), și-a luat cojocul, dar și „fisul" (cînd dorm în munți, sub ploaie și sub zăpadă, ciobanii își pun peste cojoace „fisuri" de nailon, ca să nu se ude) și a plecat. Stăpîn nu numai peste turma lui și a lui tat'su ci și pe altele, adică pe ciopor, de fapt pe o stînă întreagă (preluînd prerogativele lui Bratu-tatăl, de ani și ani șef de stînă la tiliscani), deci șef de asociație păstorească, a ocolit piscurile înzăpezite, a făcut șapte zile în loc de două, dar a ajuns cu bine, cu toate oile, trimițînd de acolo semeață veste că „treaba merge". A luat, zice taică-său, examenul cel mai greu, adică s-a descurcat cu drumul. N-a venit, de pe urma lui, nici o reclamație, nici o amendă, deci n-a stricat nimic, nici o semănătură, deci a învățat ce trebuia învățat din drumurile mai vechi, făcute cu taică-său și cu alți bătrîni. Primul secret al ciobanului, astăzi, mai mult ca oricînd, e să știe drumurile, e să știe pe unde să meargă, fiindcă astăzi, mai mult ca oricînd, cărările păstorești s-au subțiat, s-au îngustat, multe s-au înfundat, au dispărut, înghițite fiind de ogoare. Nu mai merge ciobanul pe unde vrea, dar are totuși pe unde să meargă, sînt destule locuri cu iarbă („iarbă, în România, zice Bratu, e mai multă decît pot mînca oaia sau vaca"), totul e rostul să le știi. Sînt ciobani bătrîni ce știu merge cu oile din Tilișca pînă-n Constanța numai prin iarbă și netrecînd nici o apă pe pod, numai Dunărea, restul trecîndu-le cu piciorul. El, Bratu, știe pe unde s-ajunge cu oile din Tilișca pînă-n Constanța numai prin iarbă și netrecînd nici o apă pe pod, numai Dunărea, restul trecîndu-le cu piciorul. El, Bratu, știe pe unde s-ajunge și pînă la Cluj, ferind șoselele, adică tălăzuindu-și turmele doar pe „dungi", pe dunzi de dealuri, pe unde nu sînt semănături. Merge așa și pînă-n Banat, străbate pe confidențiale cărări codrii Iliei, o ține așa, tot prin pădure, pînă-n capul Aradului. Dar nu peste tot se poate merge așa, uneori trebuie (ești obligat!) să ieși în șosea, între automobile, milițieni și paznici ai C.A.P.-urilor, și bine s-ar merge și pe șosele, ferind mașinile, ferind primejdiile, dacă de-a lungul lor, al acestor șosele, de-o parte și de-alta, ar fi niște fîșii înierbate, nu mai largi de trei-patru metri, ca să aibă oaia ce rupe, ca să nu intre în grîul oamenilor. Dar asemenea fîșii nu sînt. Și încă s-ar merge bine, fără primejdii și fără pagube, dacă aceste drumuri de transhumanță ar fi, prin acte, reglementate, adică dacă toate județele ar face precum Dîmbovița sau Argeșul, care-au trimis primăriilor mărginene harta traseelor aprobate oficial pentru drumul, pe teritoriile lor, al oilor ce se călătoresc spre cîmpie sau baltă. Și încă s-ar merge bine, fără certuri, fără amenzi, fără pierderi, fără întîrzieri, dacă s-ar înțelege, dacă s-ar ști, dacă s-ar cerceta de către cei în drept, adică de agronomi, de specialiști, cît, cum și cînd păgubește oaia culturile și cît, cum și cînd le ajută să crească. Oile vătămă grîul doar atunci cînd solul e moale, cînd a plouat, fiindcă atunci, cu copitele, ele „bagă grîu-n pămînt", îl terciuesc. În rest, zic interlocutorii mei, o milenară experiență dovedește contrariul. Oaia ajută, zic ei, „înfrățirii" grîului, ea „mîncă doar vîrful", care regenerează, prin asta paiul nu se mai face lung, deci spicele nu mai cad, oaia, în plus, îngrașă pămîntul, ea, în plus, îl calcă, îl tasează, tocmai în epoca în care el are mare nevoie de asta. Unii știu asta (cei din Tg. Mureș, de pildă, cînd terenul e tare, e înghețat, te lasă pe el cu oile, chiar te roagă să-l calci cu ele), dar alții nu. Mai acum niște ani, într-o toamnă, ei, tiliscanii, se aflau cu turmele în Hunedoara, în zona Nădlagului. Au intrat cu ele în perimetrul I.A.S.-ului de acolo, au fost popriți, li s-au luat oile la obor, li s-au pretins niște amenzi care usturau. În miez de noapte, tiliscanii au dat telefon aici, l-au sculat pe Hașeganu din somn, l-au pus să vorbească cu directorul I.A.S.-ului „Oamenii dumitale, a strigat în pilnie directorul, m-au nenorocit, mi-au stricat grîul". „Tot ce-au stricat o să plătească, i-a răspuns Hașeganu, mă pun eu chezaș da' acu, vă rog, dați-le drumul, sloboziți-le oile, că le mor de foame". „Și cînd o să plătească paguba? De ce să n-o plătească acum?" „De ce să plătească acum? Acum, tot nu puteți evalua ce s-a stricat. O să puteți evalua doar la toamnă, după recoltă". Recolta, adică ce-a dat grîul călcat de oi, a însemnat un record. I.A.S.-ul Nădlagului n-a mai trimis, pînă azi, nici o plîngere. Și încă s-ar merge bine cu oile, încă s-ar face bine și cu folos transhumanța, dacă, prin locurile în care își poartă ciobanii turmele, niște oameni n-ar profita de nevoia omului de a-și paște mioarele, fortînd un profit, dacă nu personal (deși, adesea, și personal!), ci, să zicem, în beneficiul planului economic al locului respectiv, un profit ce-l apasă greu pe cioban. Adică i se dă mocanului sibian loc de pășune, dar cu condiția de a face, pentru locul acela, contracte, contracte de lînă, de lapte, de predare a mieilor. Mocanul ăsta însă are deja contracte încheiate în satul lui, în Tilișca lui. El deci face ades, pentru aceeași oaie, nu un contract, ci două sau trei, dar oare oaia fată de două ori? Cum se descurcă, asta-i taina lui, dar e o taină care-l costă, îl costă greu și inechitabil. Că și ciobanii sînt deseori vinovați („recunoști, nea Bratule?", zice Hașeganu, și nea Bratu, tăcut, aprobă din cap), că nu respectă traseele, că nu respectă culturile, că se bagă cu oile peste tot, unde nu trebuie și cînd nu trebuie, că vor să-și facă dreptate (sau pretinsă dreptate) cu legea bîtei, e și ăsta un fapt.

Deci mai sînt greutăți, nea Bratule, zice reporterul, ce greutăți?, face, mirat, nea Bratu. Păi, zic, tot ce zisesi pînă acum... Tot ce-am zis, face, rar, Bratu, e mai nimic, e floare la ciop, nu-i așa, tovarășe Hașeganu? (Hașeganu aprobă din cap.) Sigur că truda și viața ciobanului sînt cum sînt, sigur că o seamă de „probleme" nu-s încă „reglementate", dar reglementările sînt în curs, important este că fondul, fondul „problemelor", s-a deschis, în ultima vreme, spre rezolvări. Ce s-a făcut, în această vreme, pentru păstori, pentru oamenii muntilor, nu s-a făcut niciicînd. Să poți ține, fără impozite, cîte oi vrei, cîte oi ești în stare să tîi: să ai, cînd nu mai poți să muncești, bătrînetile sigure, adică pensie (sînt deja în Tilișca vreo 230 de bătrîni, foști ciobani, care nu-și mai închipuiau viața fără oi, care nu-și mai închipuiau copiii cu bătrînetea lor și cu neputința lor, ei primind pensie de stat); să ți se ofere în munții din jur, amenajate sub vegherea specialiștilor, deci a statului, pășuni moderne, care să-ți crute ostenelile drumurilor, care să-ți aducă iarba acasă: să ai în sat, prin grija statului și a comunei, locuri anume de tuns oile, chiar și băi pentru oi, mișcate de motopompe pe care tu, ciobanul, n-ai dat un franc: să reintri, cînd te întorci din pendulările transhumanței, într-un sat mereu mai frumos, într-o Tilișcă pentru a cărei modernizare și dezvoltare (adică pentru prelungirea asfaltului pentru instalarea conductei cu apă potabilă, pentru magazine, pentru sănătate, pentru cultură, pentru multele altele), statul, în acest cincinal, investește vreo 20 de milioane de lei; să-ți rămînă, dacă muncești cum trebuie, bani buni în mînă (fiul și lui fiu-său, la fiecare sfîrșit de an după ce-și fac toate socotelile, după ce scad tot ce au cheltuit, le rămîn, ca venit curat, care merge pe carnetul de C.E.C., cîte 30 000—40 000 de lei): să ai casă casă, așa cum o are el, așa cum toți tiliscanii o au, cu camere multe, cu frigider, cu televizor și cu aragaz (Vasile Bratu, frate-său, tot cioban, are și baie cu hidrofor): să ai toate astea adică lucruri pe care niciodată nu le-ai visat, înseamnă să fii necinstit sau abras dacă, cu toată asprimea ei, n-ai iubi ciobănia, n-ai face totul ca s-o ridici. Și ei, tiliscanii, fac. Ei înmulțesc numărul oilor și al vițelor mari, ei fac brînză bună (ei n-o „smîntînesc", ca alții, ei îi lasă smîntîna, viața, grăsimea), ei dau zilnic la fondul de stat cîte 1 000 litri de lapte, ceea ce, la 2 500 de suflete, nu e puțin, ei, mai mult, după un timp în care își trimiteau feciorii „la meserie", la oraș, fiindcă crezuseră ciobănia pierdută, fără putere, fără viitor, acum îi opresc pe lîngă ei, opresc cel puțin unul, ca să-l facă cioban, Adică om de viitor, om prețuit în țara lui, om cu șansa răsplatei depline a trudei lui. Acum, să mă iertați, zice Bratu, eu trebuie să plec, mă duc acasă, mă duc să mă pregătesc, mîine o iau după fiu-meu spre Obîrșia Lotrului. Primare, să ai grijă de sat! Și tu de oi!, îi spune Hașeganu. Cei doi se despart. Și-au spus totul și, cred, ne-au spus și nouă destul de mult.

ILIE PURCARU ■

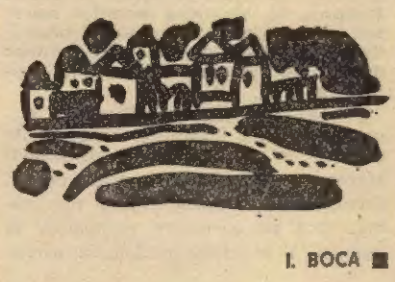

I. BOCA ■

Vă amintiți? Rugbiștii de la Grivița Roșie!

Sportul i-a învățat că orice se poate rezolva cu anumite sacrificii

Rîndul de sus : **Gheorghe Șerban, Costel Stănescu, Dan Stoian** Rîndul de jos :.**Alexandru Pop, Radu Demian, Mihai Țibuleac**

Pe directorul Întreprinderii de ventilatoare din București l-am căutat la telefon în cîteva rînduri. Fiind sfîrșitul lunii nu poate fi găsit decît prin secții (aflu de la secretară), „iar dacă vreți să dați de dînsul, veniți la fața locului. Strada Sergent Nuțu Ioan nr. 44, în spatele Spitalului Panduri".

— Am fost anunțat că veniți, spune directorul Gheorghe Șerban. Din păcate, trebuie să plec chiar acum la minister, așa că veți discuta cu directorul comercial.

— Dar... știți... e vorba de rugbi. „Flacăra" se interesează unde sînt și cu ce se ocupă astăzi componenții „echipei de aur" a Griviței Roșii, care în 1961 era campioana Europei !

— Da. Interesant. Și pentru revistă, și pentru mine. În trei minute putem schimba două vorbe. Acum, uite, am ajuns director, dar încă de pe timpul „echipei de aur" aveam funcții de răspundere în uzină. Nouă din cei cincisprezece eram ingineri. În acest timp am condus pe rînd atelierele programări metalice, cazangerie, constructor-șef și am fost inginer-șef la secția vagoane cisternă. Jocul acesta, rugbiul, fiind un joc bărbătesc, m-a pus în fața greutăților de multe ori, chiar de tînăr. Or, munca din cazangerie se aseamănă cu lupta din teren. Sfîrșitul de lună, de exemplu, cere efort. Calmul, psihic și fizic, căpătat în practicarea acestui sport, m-a făcut să rezolv mai bine problemele de producție, probleme care de foarte multe ori te pun din greu la încercare. Țin minte, erau unele echipe mai slabe, care ne încurcau pînă în ultimele 15 minute cînd, doar cu un efort foarte mare, pachetul de înaintași întorcea rezultatul — cîștigînd.

— Adversarul de acum fiind producția, cu ce vă confruntați ?

— Am introdus în fabricație un nou **profil de talere** cu clapeți pentru rafinării, un produs asimilat, pe care înainte îl importam. Altă operație pe care o executăm acum este placarea prin sudură cu pulberi de metale dure pentru ventilatoarele liniilor de ciment.

— Cu cine ați rămas prieten apropiat ?

— Cu Mladin. Dar în fiecare toamnă ne revedem toți la un meci olds-boy, fie cu Steaua, fie cu Dinamo.

— Tovarășe Costel Stănescu, dumneavoastră de ce compartiment răspundeți ?

— Eu, din 1968, mă ocup de investițiile I.M.M.R.-ului. Activitatea aceasta de investiții nu are momente de respiro — exact ca la rugbi. Să nu îi dai, adică, adversarului posibilitatea să atace.

— Cine ar fi „adversarul" în acest compartiment al investițiilor ?

— Timpii morți ! Pierderea timpului determină nerealizarea tuturor etapelor necesare între întocmirea documentației și punerea în funcțiune a investiției. Caracterul, așa cum ți-l formează sportul cu balonul rotund, e determinant pentru activitatea profesională. Echipa Grivița, de la primul pînă la ultimul minut de joc, ține o linie ascendentă. Acest lucru mi-a intrat în sînge și acum lupt să țin bine frîul investițiilor. Știți cum îmi spune directorul Alexandru Preda ? „Investitorul numărul unu."

— Dan Stoian, aceeași întrebare : ce ne puteți spune ca inginer, ca șef al secției prelucrări-mecanice, ca om, plecînd de la faptul că ați făcut parte din cel mai vestit „15" al Griviței Roșii ?

Vasile Mladin

Viorel Moraru

— La ora cînd se formă echipa eram muncitor. Intrînd într-un colectiv de oameni serioși, am avut posibilitatea să încep și să termin studiile. În cantonamente eram meditat de cei care mai erau studenți sau de cei care terminaseră facultatea. Iar mai tîrziu făceam și eu același lucru cu cei care urmau după mine. Ca proaspăt inginer am trecut pe rînd pe la sculărie, cazangerie și serviciul mecanic. De zece ani răspund de secția prelucrări mecanice.

— Cît de greu v-a fost ? Sau poate nu v-a fost greu.

— Nici nu-mi dau seama acum dacă așa puneam atunci problema. Nu simțeam că mi-era greu, ci doar că eram foarte concentrat. Simțeam că am toate datele problemei, iar mie nu-mi rămînea decît să stabilesc combinațiile adecvate. Știam din sport să-mi mobilizez colectivul, iar din experiența practică — cum să-mi mobilizez colaboratorii. În orice industrie din lumea asta se cere ordine, seriozitate și mai ales curățenie. Faptul că ai în subordine 1 000 de oameni, cu care trebuie să închegi o echipă, implică răspundere din punct de vedere al planului : zeci de milioane pe lună. Toată producția uzinei trece și prin secția noastră. Și nu trece oricum. Răspundem pentru calitate. Majoritatea, 70—80%, fiind producție pentru export.

Ați fost rugbist, ați inginer, ați șef de atelier : Alexandru Pop.

— Atitudinea mea față de muncă și viață o datorez faptului că am făcut sport la tinerețe. Rugbiul ne-a învățat să fim ordonați, să credem că se poate rezolva orice, cu anumite sacrificii. Nu cred în oameni talentați și netalentați, ci în oameni care sînt în stare să urmărească o idee pînă la obsesie. Am fost căpitanul echipei naționale între 1972—1975, pentru că am crezut că pot și trebuie să ajung căpitanul echipei, în pofida unor calități fizice mediocre. Nu mi-a trebuit decît seriozitate și perseverență. Dacă efortul intelectual pe care îl faci învățînd, îl faci zilnic și după program, evitînd eforturile în asalt, dacă tot restul vieții ți-l ordonezi în ideea de a face sport și dacă îți respecți forma sportivă — acest crez care îți devine propriu, îți va călăuzi viața în continuare.

— Ce atelier conduceți ?

— Cel electric. Într-un fel, este tot o echipă, dar ceva mai mare. Are 300 de oameni.

— Ce ați mai dori să spuneți ?

— Îmi doresc să se înțeleagă la nivel național că, prin excelență, rugbiul este un sport care formează caractere și care nu întîmplător în lume este considerat un mijloc de educație și nu doar un sport. Pentru că sînt convins de acest lucru, antrenez echipa de juniori a Griviței și echipa națională de tineret.

— Tovarășe Radu Demian, ca vechi internațional și bun inginer, la ora actuală credeți în formula sport și muncă ?

— Am venit la Grivița în 1962, tocmai pentru că aveam garanția că voi face treabă serioasă și ca inginer. Din echipă făceau parte, la un moment dat, doisprezece ingineri, care lucrau toți în uzină. Existînd această ambianță propice și pentru muncă și pentru sport — mulți din echipă conducînd compartimente importante — căutam să stimulez gustul jucătorilor în această direcție, ajutîndu-i să urmeze la liceul seral iar în continuare facultatea, chiar dacă pentru echipă se crea un gol.

Dinu Constantin — internaționalul — a început în Grivița ca ucenic la macarale, a terminat liceul și facultatea, acum fiind inginer la Institutul de cercetări căi ferate. Din actuala echipă dau examene la facultate în primăvară șapte inși.

Inginerul Mihai Țibuleac este cunoscut ca un specialist de nota 10.

— De pildă, acum cu ce vă ocupați ?

— Verific ultimele detalii la trenul electric automotor tip ramă format din cinci vagoane, cărora li s-au montat motoare de tracțiune la boghiuri.

— În ce constă noutatea ?

— Această garnitură va intra rapid în viteza de circulație de 120 de km și va avea frîne foarte puternice, ceea ce va determina scurtarea timpilor de staționare făcîndu-l accesibil pe distanțe scurte cu opriri dese. Cea mai bună soluție pentru navetiști.

Despre inginerii Viorel Moraru și Vasile Mladin ne-a vorbit scurt și convingător directorul I.M.M.R.-ului, Alexandru Preda :

— Pe componenții echipei de glorie i-am format în uzină și i-am păstrat în uzină, cu toate că între timp au ieșit din forma sportivă dar au intrat într-o altă formă — a răspunderii economice. Cu Viorel Moraru am colaborat în probleme de construcții încă din perioada cînd juca. Era cunoscut ca specialistul nr. 1 al întreprinderii. Acum conduce secția construcții căi ferate a I.C.P.T.T. (Institutul de cercetări și proiectări tehnologice din transporturi).

Cu Mladin am lucrat foarte aproape. E foarte bătăios, analitic, greu de dat înapoi de la ce și-a propus să ducă pînă la capăt. Are mare putere de muncă, iar faptul că e consultat și i se cere părerea dovedește că e considerat lider și pe tărîm profesional. A condus, pe rînd, toate sectoarele importante ale întreprinderii : producție, investiții, reparații mașini-unelte, director comercial și director. Acum este șeful atelierului de proiectări al I.C.P.T.T.

În încheiere trebuie spus că rugbiul este un joc al inteligenței, nu numai un joc al bărbăției, care pune probleme și te obligă să gîndești, un sport în care trebuie să organizezi, să nu lași nimic sub semnul hazardului. În marea familie a unei uzine acești tineri s-au format ca să devină o mare echipă și să rămînă apoi aici nu ca niște foste glorii, ci ca veritabili specialiști, oameni completi, activi, buni camarazi. Este, neîndoielnic, povestea acestor destine o frumoasă lecție pentru cei care aspiră la gloria sportivă, ca și pentru cei care făuresc campioni.

ELENA GHERA ■

Mamei

Sînt, mamă, la o margine de lume
Și n-ajung lacrime să ți-o sărut
Sînt doar săgeata unei toamne triste
Vibrînd în trunchiul pomului căzut.

Sînt, mamă, la o margine de lume
Și văd prin fața mea îngeri căzînd
Lumini albastre, pure, neștiute
Din leagănul copilului plîngînd

Cuvinte ce m-apasă ca un semn
Pe fruntea care-ți poartă al tău nume
Cuvintele scrisorilor de lemn
Din casa de la margine de lume.

IONEL TECSA ■

Inaugurări

Magazinul tineretului promite să fie — și-i dorim să rămînă — o unitate etalon!

Concomitent cu desfășurarea Consfătuirii pe țară a oamenilor muncii din comerțul socialist — convocată din inițiativa și la indicația secretarului general al partidului — rețeaua comercială din Capitală consemna o premieră : inaugurarea Magazinului tineretului. În fapt, este vorba de o dublă premieră — un nou și vast spațiu comercial ce se adaugă rețelei noastre comerciale existente, și destinația acestui spațiu — Magazin al tineretului, primul de acest gen din țară. Dealtfel, afluxul — obișnuit pentru primele zile după darea în folosință a „MT" și neobișnuit pentru perioada care s-a scurs deja de la momentul tăierii panglicii inaugurale — atestă că „Strada Dorobanți nr. 10" a devenit de pe acum o adresă căutată cu încredere de cumpărători, cu convingerea că ei găsesc ce caută, iar această marfă corespunde exigențelor lor firești.

Este și punctul de la care a pornit discuția noastră cu șefa de unitate de la Magazinul tineretului, tînăra de 27 de ani, **Niculina Dima :**

— Pornind de la faptul că am avut și avem o foarte mare desfacere de marfă, s-a făcut și se face în continuare aprovizionarea cu toate sortimentele de marfă care au fost vîndute.

— Chiar cu toate ?

— Cu toate ! Dealtfel, o ilustrează afluența, care este aproape aceeași ca în clasica primă zi de funcționare a unui magazin.

— Dar acest „MT", cum scrie pe firmă — am auzit multă lume că trece pe la „mete" — ce este ? Vă invităm s-o spuneți și cititorilor noștri care nu v-au vizitat.

— Aparține de I.C.L. Universal și este o unitate etalon a Ministerului Industriei Ușoare. Suprafața sa este de 5 000 mp — din care sala de vînzare se întinde pe 3 000 mp. Avem 16 raioane repartizate la parter și etaj, accesul făcîndu-se, cum vedeți, prin scări interioare.

— Și aceste 16 raioane ce desfac ?

— Produse diferite, începînd cu nasturi, fermoare și ață și încheind cu pantofi, costume sau cravate, adică altfel zis, confecții, încălțăminte, tricotaje, galanterie, parfumerie, articole pentru decorațiuni interioare, articole de sport-turism, stofe și mătăsuri.

— Cam la cît se ridică numărul sortimentelor ?

— M-ați pus în încurcătură. Sînt foarte multe. Numai merceria depășește cifra de o sută.

— Știți foarte bine, mai bine ca noi, că nu ceea ce scrie pe hîrtie, ci lucrurile care se găsesc în magazin și calitatea mărfii conceră la prestigiul oricărui magazin.

— Desigur. De aceea, am și început prin a ne ocupa de aprovizionarea ritmică și, îndeosebi, de preferințele și gusturile cumpărătorilor. Am constatat, de pildă, că se caută serii scurte, linii moderne, culori deschise. „MT" a fost vizitat și de numeroși turiști și oaspeți de peste hotare care nu și-au limitat prezența numai la aceasta ci cumpărînd diverse sortimente : confecții, încălțăminte etc.

În sfîrșit, sintetizînd, precizez că la contractări ne vom baza pe solicitările cumpărătorilor înscrise în jurnalul de zi al șefei de unitate.

— Dumneavoastră sînteți tînără, magazinul se numește al tineretului. Cine face parte din personalul comercial al „MT" ?

— Numai tineri — fete și băieți — pînă la 30 de ani. Media lor de virstă este de 25 de ani. Au absolvit toți licee economice, iar înainte de deschiderea „MT" au urmat cursuri de perfecționare sub conducerea unor vechi și cunoscuți lucrători ai I.C.L. Universal. Desigur, vrem ca rețeaua noastră să constituie un atu în relația cu publicul cumpărător. Vrem să ne desfășurăm munca astfel încît să veghem ca în rețeaua comercială să pătrundă numai mărfuri de calitate superioară, iar calitatea serviciului să fie ireproșabilă. Numai așa tinerețea va concura la prestigiul magazinului nostru.

— Am vorbit numai de lucruri bune. Aveți totuși și niște probleme sau dificultăți inerente oricărui început ?

— Mari nu sînt. Totuși, cumpărătorii se plîng de căldura de la etaj. Însă oamenii noștri, toți cei ce ne sprijină, au găsit unele soluții de aerisire. Pe ansamblu, repet, totul e bine și sperăm să fie așa mai departe.

— V-o dorim.

NICULAE CONSTANTIN ■

Serviciile în stațiunile de odihnă

Luni, la Băile Amara

Despre Băile Amara aveam să aflu că sînt formate din trei microstațiuni : cea aparținînd Uniunii Generale a Sindicatelor din România, stațiunea Uniunii Naționale a Cooperativelor Agricole de Producție și ultima, stațiunea O.J.T.-ului Ialomița.

Luni, la primele ore ale dimineții, îl găsesc pe directorul Complexului U.G.S.R., Ioan David, în holul complexului, dînd indicații personalului la începutul seriei. Față de anul trecut, îmi spune directorul, am dat în folosință o nouă plajă dotată cu tot necesarul și un teren de sport. Știți cît durează cazarea unui nou venit ? 5 minute. L-am însoțit pe director în plimbarea pe care o face de cîteva ori pe zi prin toată stațiunea reprezentînd un mic oraș. În afară de cele 2 blocuri de locuit, de 3 cantine, bazele de tratament, bazinele cu apă caldă, cabinetele medicale, sălile de gimnastică, complex mai este dotat cu grădină-cinematograf, un club, o sală de festivități, bibliotecă cu 8000 de volume, un salon de frizerie și coafură, o alimentară, un magazin, servicii C.E.C., poștă, un bar de zi, centru de difuzare a presei...

★

La stațiunea Uniunii Naționale a Cooperativelor Agricole de Producție, Ion Dimcea, secretarul organizației de partid, își cere scuze pentru cîteva clipe. Se pleacă într-o excursie pe litoral cu membrii cooperatori veniți aici. Capacitatea stațiunii noastre este de 500 locuri pe o serie de 18 zile. Noutăți ? Amenajarea unei plaje noi orientate astfel ca să fie scăldată de soare toată ziua. Datorită modernizării operațiilor de la cantină, masa se poate lua cam într-o oră, eliminînd astfel stagnările și aglomerările. Nu uităm nici o clipă că aici oamenii cîmpului sînt veniți la odihnă și tratament. Nu trebuie să-i sîcîim cu tot felul de probleme mărunte de administrație.

În jurul orei 8 dimineața mă aflam la Stațiunea O.J.T.-ului. La intrare în complex, la bufetul „Popice", responsabilul Constantin Băloiu îmi spune că am picat rău. Ieri, adică duminică, a fost aglomerație mare și că a vîndut totul : mici, cîrnați, fripturi și, firește berea. Așa că acum nu mai are nimic.

— Noi nu servim micul dejun, încercați la cofetărie. De ce ? Nu avem tacîmuri. În drum spre cofetărie mă opresc la chioșcul unde se vînd articole de plajă. Închis — cu toate că începînd de la ora 7,00 ar fi trebuit să fie deschis.

— Un pahar cu apă minerală putem bea ?

— Nu, nu avem spațiu de depozitare și din acest motiv nu aducem. Am cîteva sticle de Quik-Kola dar nu avem încă gheață. Înghețată nu aducem fiindcă toneta a fost defectă, dar vă putem oferi un pahar de limonadă. Ieri am avut niște prăjituri cu cremă dar s-au vîndut. Mai am una singură și cîteva fursecuri. Cornuri, nu vă recomand, sînt de simbătă.

Mi-am zis, așa o fi lunea, dar opiniile unor oaspeți ai stațiunii aveau să-mi arate că lucrurile nu stau bine nici în alte zile.

Dumitru Savu — lăcătuș mecanic la U.R.E.M.O.A.S. : „De cîte ori mă duc la cofetărie și doresc o cafea mi se răspunde : „nu avem apă". Duminică la ora 11 nu se mai găsea bere, aceasta fiind cumpărată cu lăzile de cei din sat. Nu se aduce lapte bătut, iaurt, sana. Nu există spațiu de joacă pentru copii. Anul trecut, căci vin de cîțiva ani aici, directorul clubului ne-a promis că o să amenajeze localul anul acesta. Totul a rămas doar o promisiune".

Avram Gross, pensionar din București : „Vin de 18 ani aici. Ce m-a nemulțumit anul acesta în stațiune ? Multe. Acum, spre deosebire de anul trecut, nu mai au loc conferințe medicale. Oamenii aici se cam plictisesc. Am auzit că la U.G.S.R. se organizează tot felul de acțiuni dar nu putem merge pînă acolo. La cantina de regim se face curățenie de cîteva săptămîni. Într-o dimineață mecanicul de la centrala termică nu a venit. Ni s-a spus : „cazanul s-a spart".

La sediul O.J.T. Ialomița îl găsesc pe Iosif Dumitru, contabilul șef, care după ce îi explic cele constatate îmi spune : „Îmi pare foarte rău. Știu de toate acestea dar eu nu prea cunosc cauzele. Sînt doar de două săptămîni aici".

Sperăm ca într-un viitor apropiat, așa cum dealtfel ne-au promis și cei de la O.J.T. Ialomița, această stare a lucrurilor la stațiunea administrată de ei să se îndrepte, astfel ca cele trei stațiuni de la Băile Amara să formeze un tot unitar.

SORIN POSTOLACHE ■

După ploaie vine soare

În cele patru stațiuni de pe Valea Oltului — Călimănești, Olănești, Govora și Ocnele Mari — sînt așteptați, în acest an, aproape 250 000 de turiști. Români și străini. La ora cînd scriem aceste rînduri afluxul vizitatorilor e în toi. Este, de fapt, mai mult decît obișnuitul aflux al verilor, este, ni se spune — și o constatăm cu ochii noștri — o adevărată năvală de oameni care iau cu asalt hotelurile, vilele, cabanele, campingurile, „satele de vacanță", bazinele, străndurile, sălile restaurantelor, ale pensiunilor, ale cantinelor, ale cluburilor.

Cîteva din preocupările colectivelor de muncă ale stațiunilor de pe Valea Oltului ne sînt înfățișate de tovarășul Marin Sandu, directorul Oficiului județean de turism-Vîlcea :

— Am luat — în actualul sezon estival — o serie de măsuri pentru creșterea gradului de confort al spațiilor de cazare, pentru o bună aprovizionare a grupurilor alimentare, în vederea asigurării unor meniuri variate și consistente, și — nu în ultimul, ci în primul rînd — pentru creșterea calității serviciilor oferite musafirilor noștri.

Afirmații cu o certă acoperire în realitățile cu care „perlele" Văii Oltului își întîmpină vizitatorii. La Cozia, cea mai tînără stațiune-satelit a Călimăneștiului, fonduri de investiții în valoare de peste 155 milioane lei s-au materializat în două noi hoteluri cu cîte 410 locuri de cazare fiecare, dispunînd de o modernă bază de tratament, de două pensiuni a cîte 200 de locuri pe serie, două restaurante, două baruri de zi, două cofetării, librărie, bibliotecă, club, shop, frizerie, coafură, farmacie, magazin pentru desfacerea produselor cosmetice și de artizanat etc. Tot aici au fost amenajate două piscine acoperite și o saună ele adăugîndu-se celor două șiranduri termale, mult solicitate de oaspeții stațiunii Călimănești.

Valorificarea cît mai bună a bazei terapeutice reprezintă, de asemenea, o preocupare constantă a colectivelor de oameni ai muncii din stațiunile vîlcene. În zona Coziei au fost descoperite și captate recent cinci izvoare noi, între care două cu apă termală la o temperatură de 41 grade Celsius. La Olănești s-au finalizat lucrările de recaptare a izvoarelor 16 și 30. Preocupările privind creșterea eficienței curei balneare se materializează în aplicarea cu succes a regimului dietetic individualizat în strînsă legătură cu tratamentul general, cu folosirea prioritară a factorilor naturali prin cura de teren dirijată, practicarea culturii fizice medicale în aer liber și la sală pe grupe de bolnavi și afecțiuni, toate corelate cu reducerea consumului de medicamente.

Pentru înlesnirea accesului în stațiuni, conducerea Oficiului județean de turism a luat măsura introducerii unor getaxuri care asigură transportul la și de la gară, iar pentru reducerea timpului necesar formalităților de instalare (cele dătătoare de atîția nervi, cele care, adesea, îți strică vacanța mai mult decît zece ploi) s-au creat dispecerate de cazare de unde oaspeții sînt repartizați cu cea mai mare operativitate în vile și în hoteluri.

Ce face omul venit la odihnă și tratament în afara „programului" terapeutic ? Organizatorii de turism din stațiuni propun celor interesați numeroase trasee de excursii la locuri de semnificație istorică și de un pitoresc deosebit din județ, ca și din zonele învecinate. Sînt programate, de asemenea, multe spectacole, oferite atît de formațiile artistice vîlcene, cît și de cele din alte localități ale țării, aflate în turneu. Programele caselor de cultură, cluburilor, bibliotecilor, cinematografelor se anunță și ele bogate, plăcute și instructive.

Discutînd cu mai mulți oameni ai muncii care-și petrec concediul pe Valea Oltului am reținut și o serie de observații și de sugestii. Crearea unor mijloace de transport de agrement, cum sînt cele de pe litoral, ar da mai multă savoare peisajului și ar răspunde prompt cerințelor vizitatorilor. Sălile cu jocuri mecanice, care lipsesc nejustificat din stațiunile de pe Valea Oltului, ar fi și ele niște importante puncte de atracție pentru amatorii de distracții. Mulți din cei chestionați de noi se întreabă de ce întîrzie darea în funcțiune a bowling-ului de la Călimănești-Căciulata și de ce — apropo de „transportul de agrement", mai sus-pomenit — organizatorii vacanțelor nu s-au gîndit și la copii, la joaca lor, la distracțiile lor, pentru care nu s-au făcut prea multe lucruri notabile.

Un sondaj mai atent în rîndul oaspeților ar evidenția multe idei valoroase care, fructificate, ar adăuga noi valențe activității consacrate oamenilor muncii veniți la odihnă și tratament, activitate care, aici, pe Valea Oltului, este vădit înscrisă într-o ascensiune calitativă, dar care poate și trebuie să se soldeze cu rezultate din ce în ce mai bune.

CONSTANTIN BULACU ■

STÎNA CU JURISCONSULT ÎNCALCĂ LEGEA CU SPRIJINUL PRIMĂRIEI!

În „FLACĂRA" din 17 februarie 1977, sub titlul „O stînă cu jurisconsult", prezentam situația nefirească tolerată la Buftea în jurul unui crescător particular de oi. Numele ciobanului : Ion Pociu. Este domiciliat în București. Absolvent al Facultății de drept, acesta n-a profesat niciodată meseria celor care veghează la respectarea legii. Ba mai mult, încălcînd el însuși flagrant legile țării, a suferit și o condamnare și a preferat să rămînă cioban. S-a aciuat cu turma la Buftea de vreo patru ani. De atunci își desfășoară nestingherit afacerile, sub ochii îngăduitori ai autorităților locale, sfidînd reglementările legale în fața cărora toți cetățenii țării sînt egali. I.P. este agreat totuși pe motiv că „ne facem planul cu el la contracte de carne, de lînă și de brînză", așa cum ne-a declarat mulțumit primarul Marin Radu. Ce se întîmplă dincolo de aceste cantități contractate însă nimeni nu manifestă prea multă curiozitate. Efectivul actual al turmei este de 600 de capete. Pentru atîtea plătea, la 12 mai a.c., vaccinarea. Turma este instalată, de ani de zile, abuziv, în oraș — lîngă autobaza subordonată I.T.A. Ilfov — pe un teren și în niște saivane aparținînd C.L.F. din localitate. C.L.F.-ul s-a judecat cu județorul ratat Ion Pociu pentru deteriorarea clădirilor și pentru chirie. O hotărîre judecătorească — definitivă prin Decizia nr. 1 000 din 25 noiembrie 1977 a Tribunalului județean Ilfov — îl obligă să plătească Centrului de legume și fructe 17 260,96 lei. Pînă la 26 iunie a.c. plătise 3 000 de lei. Din cîtă carte și din cîtă știință a dreptului a învățat, Ion Pociu știe că există și prescrieri pentru unele sume neachitate într-un timp dat, cum mai știe, din străduința lui neîntreruptă de a învîrti lumea pe degete, că, în general, tergiversările, de orice fel, le poate folosi, pînă la urmă, tot el. Cel puțin pentru alte tergiversări, pentru păstrarea neclarității asupra cîte unui lucru ș.a.m.d. Abilitatea cu care se strecoară printre legi și cu care, de ani de zile, rămîne în termeni buni cu notabilitățile orașului — chiar cu primarul, după cum s-a văzut ! — poate însemna o notă bună pentru I.P. în ochii lui ori ai prietenilor săi, dar înseamnă, fără nici o îndoială, o notă foarte proastă pentru cei care au datoria să asigure **și la Buftea, ba chiar și în ce-l privește pe Ion Pociu,** respectarea reglementărilor legale. Mai ales că ciobanul, cu turma și cu practicile lui, produce necazuri, inconveniente și pagube unor unități economice socialiste. Conducerea autobazei se plînge că cele 600 de oi intră și ies zilnic pe poarta acestei unități. „Cînd plouă — spunea directorul Eugen Velcescu — vă dați seama ce noroi se face. Apoi, oile se odihnesc pe sub mașini. Fac o murdărie... de tîrlă. Noi avem asigurată paza militarizată, dar trebuie să privim de ani de zile cum orice reguli în acest sens se aplică... pînă la Ion Pociu. El face excepție. Consiliul popular cunoaște situația. Cui să ne plîngem ? La cioban intră și ies nenumărați clienți, unii cu mașini. Primăvara se taie și se vînd aici sute de miei. E un tîrg imens și ilegal în văzul întregului oraș..." Evident, și în văzul autorităților care, din motive tot primăvăratice — cum sînt și mieii, de care aceste motive nu pot fi departe — preferă să mimeze neputința ori să aplice amenzi de ochii lumii, **fără să înterzică afacerile lui I.P.** „Serviciul veterinar pentru controlul alimentelor n-a autorizat niciodată aceste sacrificări de sute de miei, a precizat tehnicianul veterinar Vitalie Dîjmaru. Am mai dat amenzi, dar am ajuns să fim purtați tot noi, vorbesc și de șeful meu, medicul Cornel Popescu, pe la miliție și procuratură, să fim noi anchetați în urma plîngerilor lui Ion Pociu cum că actele de amendă ar fi fost întocmite în lipsa lui. Ciobanul încearcă să ne intimideze, iar cei de la primărie, culmea, în loc să ne ajute să-l determinăm să respecte legea, se pricep să-l menajeze și să-l încurajeze pe el. Sigur că, pînă la urmă, cei în drept s-au lămurit, dar n-a fost o plăcere pentru noi". „Cei în drept" s-au lămurit, după cercetări competente, că autoritățile sanitare nu-l nedreptățeau pe I.P. Ei nu s-au lămurit însă deloc, **de ani de zile,** că Ion Pociu vinde anual sute de miei, încălcînd în văzul lumii prevederile legii care reglementează regimul de sacrificare a animalelor. Am încercat să înțelegem tiliul acestei povești absurde, stînd de vorbă, printre alții, cu medicul veterinar Virgil Tudorin de la circumscripția veterinară.

— Știți de sacrificările a sute de miei anual la stîna lui Ion Pociu ?

— Da.

— Sînt legale ?

— Nu. Încalcă Legea nr. 41/1975 care are prevederi clare în acest sens.

— Ce obligații aveați dumneavoastră în această situație ?

— La Buftea, obligațiile de serviciu și corectitudinea trec prin filtrul ciudat al opticii tot ciudate a primarului. Eu am fost șicanat și persecutat destul, în diferite feluri, pentru că n-am vrut să trec cu vederea ilegalitățile comise de Ion Pociu și afacerile lui, tocmai acele ilegalități și afaceri împotriva cărora dumneavoastră mă întrebați ce am făcut. Aș putea să vă spun multe despre ce a făcut primarul, în schimb, împotriva mea, tocmai pentru că nu închideam ochii la afacerile ciobanului care se dă cînd procuror, cînd judecător... Necazurile mele însă vă interesează mai puțin acum. Dar vă pot relata o întîmplare ilustrativă care s-ar putea să vă intereseze mai mult. Joi, 27 aprilie a.c., în lipsa medicului Cornel Popescu, am fost invitat de comandantul Miliției orașului să-l însoțesc la turma lui Pociu. A mers un întreg echipaj. Acolo, lîngă autobaza de transport, o mare mulțime de cumpărători așteptau mieii pe care îi sacrificau de zor trei măcelari. Au fost amendați aspru măcelarii. Ion Pociu i-a liniștit spunîndu-le că de amenzi are el grijă. Ei să-și facă meseria, că și milițienii și-o fac pe a lor.

Întrerupem aici redarea dialogului cu medicul. Incredibil, dar așa s-a întîmplat: **măcelarii au tăiat sute de miei, oamenii de ordine au tăiat trei hîrtii de amenzi, iar I.P. a suris mulțumit.** Se știe că o oaie aduce anual un cîștig net de circa 1 000 de lei. Avînd 600 de oi, ciobanul se joacă cu niște amenzi bune doar pentru acoperirea formală a celor care le aplică. Dacă întreabă cineva, ei au dat amenzi. **Dar, sub ochii lor, încălcarea legii, în public, continuă. Ion Pociu, cu acele sume plătea de fapt „dreptul" — valabil numai la Buftea !!! — de a călca legea.**

În afara celor de mai sus, turma lui I.P. produce necazuri, mai precis pagube, atît C.A.P.-ului din localitate, cît și Unității agricole Chitila. Șefa fermei zootehnice a C.A.P., Covăchița Müller, care este și vicepreședinte al cooperativei, ne-a spus : „Numai în acest an și numai eu personal am găsit turma lui Pociu de mai multe ori în culturile cooperativei. E vorba de grîu, orz, ca să nu mai vorbesc de lucernă. Este foarte greu să luăm oile la obor. Nu numai pentru că sînt multe, dar și pentru că ciobanii care le îngrijesc sar imediat la bătaie". Președintele C.A.P., Emil Dascălu, spune foarte serios că el s-a asigurat din vreme, obținînd de la I.P. o declarație scrisă că oile lui nu vor produce stricăciuni. Președintele n-are cum folosi însă acea hîrtie la acoperirea pagubelor. Dar pagubele sînt trecute și ele cu vederea. Deși cooperativa a dus-o, în acest an, destul de greu cu furajele, lanțul atitudinilor incredibile continuă. La 13 mai turma a fost găsită în lucerna Unității agricole Chitila și luată la obor în incinta acesteia. Conducerea a trimis un tehnician, Teodor Alionte, la Consiliul popular Buftea să roage ca un delegat de acolo să ia parte la stabilirea pagubei. De la primărie i s-a spus să vină cu adresă scrisă. La 14 mai, președintele C.O.M. de la Unitatea agricolă Chitila, Teodor Catrina, s-a dus și el cu adresa. „La primărie, vicepreședintele Gheorghe Neagu n-a vrut să primească hîrtia. Era și tovarășul primar. Ne-au luat la întrebări că de ce am dus oile la noi. Că cine ne dă dreptul. Ne-au spus că ciobanul a închiriat pășune, pe malul riului Colentina, lîngă terenurile noastre..." Așa a început o dispută ciudată din care n-a tras foloase decît I.P. Oile i-au fost duse cu grijă la „sediu". Grija o înțelegem doar dacă ținem seama de efectul pe care l-a avut stăruința celor de la primărie de a-l feri de răspundere pe cioban. Pentru că el a închiriat în realitate **abia la 23 mai** — nu înainte de 13 mai !!! — „pășunea din zona de halaj și inundabilă din punctul de la Uzina chimică și pînă la pasajul C.F.R. Chitila", cum precizează Consiliul popular în adresa nr. 15 096, din 13 iunie a.c. Primarul a afirmat și în discuția cu noi că zona de teren respectivă **este delimitată prin borne,** că ea aparține I.C.A.B., care și-a dat acordul pentru închiriere. Dar, la Unitatea agricolă Chitila ni s-a prezentat un document — cu nr. 3 256, din 19 iunie a.c. — semnat de inginerul Nicolae Bălașa și tehnicianul Svetozar Rașcovici de la I.C.A.B., în care scrie : „...Aprobarea de pășunat dată Consiliului popular al orașului Buftea nu include terenul din această zonă (tocmai locul în discuție, n.n.), delimitarea zonei de exploatare nu a fost încă făcută și stabilită prin bornare". Cum rămîne atunci cu afirmațiile — este clar — nefondate ale primarului și cu încurcarea evident intenționată a lucrurilor doar pentru avantajarea proprietarului turmei ?

Dealtfel, nici faptul că I. P. folosește ciobani pe care-i angajează și-i plătește după bunul lui plac nu deranjează pe nimeni la primărie, acest lucru fiind știut de ani de zile.

Despre sacrificările multor sute de miei, contrar legii, primarul Marin Radu a spus plictisit doar atît : „Am trimis să-i amendeze. Ce puteam să fac eu personal în plus ?" Cît despre ce putea, ba chiar era dator să facă, sperăm că o să afle chiar de la șefii săi. În orice caz, marți, 27 iunie a.c., tovarășul prim-vicepreședinte Medrea al Consiliului popular județean Ilfov ne-a spus foarte clar : „Este inadmisibilă atitudinea celor de la consiliul popular din Buftea de avantajare a acestui particular în dauna unităților socialiste, de încurajare a lui pentru a încălca legile țării". Am ținut să discutăm cu tovarășul prim-vicepreședinte și despre bufetul consiliului popular din Buftea. Interlocutorul a precizat că un astfel de bufet nu are voie să desfacă decît mîncare și băuturi răcoritoare. Menționăm precizarea deoarece la amintitul bufet, vecin cu primăria, trona la 26 iunie a.c., o stivă de lăzi cu sticle deja goale, dintre care cele mai multe de băuturi alcoolice. O lucrătoare comercială de acolo ne-a spus că „domnul judecător (așa este cunoscut în oraș Ion Pociu, n.n.) n-a mai fost de o vreme pe la noi". Dar el a fost adesea văzut cum intra la acest bufet să se cinstească și mai ales să facă cinste. Cui ? Fiindcă pentru accesul în bufetul respectiv se practică niște legitimații care poartă atît antetul și ștampila primăriei cît și numele primarului și pe care, după numele titularului, scrie „are acces la BUFETUL CONSILIULUI POPULAR ORĂȘENESC".

Dacă la 17 februarie anul trecut aduceam în discuție mai ales cazul ciobanului I.P., de data aceasta, după atîta timp în care el a fost lăsat — ba chiar încurajat prin îngăduință amicală — să-și vadă de afacerile lui ilegale în văzul lumii ; de data aceasta se pune, cel puțin deopotrivă, problema vicierii climatului de legalitate în acest oraș tocmai de către unii din cei plătiți și răsplătiți pentru a fi primii care să respecte și să vegheze la respectarea legalității socialiste. Așteptăm, de această dată, măsurile care se impun.

DORIN GHERGHINESCU

Lăcomia este oarbă, iar prostia nu doare

Se îndemnau reciproc din priviri și din coate, ca două personaje sfioase dintr-o comedie veche, dar nici unul nu îndrăznea să rupă tăcerea. La îndemnul ofițerului de serviciu, rostiră, simultan, cu glasul pierdut :

— Necaz mare, tovarășe...

— O pățirăm rău de tot...

— Ne trase pe sfoară...

— Două sute șaptezeci de mii...

— Vă rog, pe rînd, nu amîndoi odată ! Nu înțeleg nimic. Ce necaz ? Cine v-a tras ?... a intervenit ofițerul.

Cu chiu, cu vai, unul a legat, printre sughițuri, o frază mai ca lumea.

Cînd și-a dat seama despre ce era vorba, ofițerul de serviciu — cît era el de obișnuit cu tot felul de evenimente — a trebuit să se așeze pe scaun și să rămînă cîteva clipe pe gînduri. „N-or fi cumva «afumați» ?" — își zise în sine ofițerul și le făcu celor doi semn să se apropie. Oamenii nu miroseau însă a băutură. „Să fi făcut cumva insolație ?" Da' de unde ! Că plouase toată ziua și fusese frig.

— Eu tot n-am înțeles. Cum adică, ați dat bani, ca să vă facă bani ?!

— Dădurăm, asta e ! Ne luă mințile, împelițatu' ! Zise că cu cît îi dăm mai mult, cu atît procopseala e mai mare. Cînd am auzit că poate să facă milioane...

— Chiar milioane v-a promis ?

— Păi, altfel am fi dat noi două sute șaptezeci de mii ?...

— Măi, oameni, voi ați băut mătrăgună !

— Nici măcar o țuică de dude ! Ce, credeți că ne mai arde de băutură ?

Așa avea să se afle, recent, la Miliția județului Dolj, una dintre cele mai incredibile întîmplări : o tranzacție ciudată între trei indivizi care trebuia să ducă, peste noapte, la pricopsirea a doi dintre ei cu o sumă de-a-dreptul fabuloasă — nici mai mult, nici mai puțin decît... 5 000 000 lei (?!). Să nu-ți vină să crezi că visezi ?!

Și totuși, nu este vorba de vreo glumă nereușită sau de vreun basm pentru copii, în genul „Punguței cu doi bani". „Beneficiarii" acestei afaceri — Tudor Dascălu și Ion Nedelcu din comuna Crușețu, județul Gorj — au trăit aievea senzația că le-a pus Dumnezeu mîna în cap. Păi, ca să-ți promită cineva că doar cît ai bate din palme, tu poți intra în posesia a două milioane și jumătate — adică fiecare dintre cei doi cîte două milioane și jumătate — nu este o minune ?

Este adevărat că „binefăcătorul" care le ieșise în cale nu le promisese ca să-i îmbogățească, chiar așa, pe gratis, dar ce mai contau cei 270 000 lei pe care îi pretînsese acesta, pe lîngă cele 5 000 000 care urmau să-i primească ?!

Ca nu cumva să le-o ia alții înainte, nici n-au mai stat pe gînduri. Au dat fuguța acasă, au adus cu ei sarsanalele — 135 000 lei fiecare — și s-au înfățișat la locul de întîlnire, unde „omul-minune", „binefăcătorul", „fabricantul de bani" și-a făcut apariția, cu o oarecare prudență, dar fără prea mare întîrziere...

Mai puțin punctual s-a dovedit a fi la cea de-a doua întîlnire — deși fusese stabilită pînă în cele mai mici amănunte : ora, minutul, locul, mijlocul de transport, ambalajele pentru cele cinci milioane, precauție de care să dea dovadă, mă rog, tot protocolul unui asemenea ceremonial, unic în felul său.

Emoționați din cale-afară, viitorii milionari așteptau cu sufletul la gură

I. BOCA

clipa reîntîlnirii. Dar au trecut minute, chiar ceasuri întregi și nici umbră de... fabricant de bani. Abia după cîteva zile, celor doi crușeteni le-a „căzut fisa", cum se spune, și s-au prezentat la miliție.

— Știți, ni s-a părut a fi un om... serios (?!), este în vîrstă, să aibă între 60—70 de ani. Ne-a și arătat vreo 5—6 sute noi-nouțe. Spunea că el le-a făcut...

— Și ați putut să credeți asemenea bazaconii ?! i-a întrebat ofițerul uluit.

— Îi crezurăm, ce să mai zicem, ne făcurăm de rîs, dar ne luă și banii...

Miliția avea să-l identifice, după cîteva zile, pe „omul serios", în persoana lui Vasile Grigore, zis Ghimiș, din Craiova, str. Timiș nr. 62, recidivist în meserie de înșelăciuni și alte fapte penale, condamnat de 9 ori pentru infracțiuni, fără ocupație. Ba, ca să fim drepți, de cîtva timp Vasile Grigore, zis Ghimiș, era ocupat pînă peste cap cu noua lui „Dacie-1300", pe care o cumpărase cu bani gheață și căreia îi făcea rodajul. Avusese, în ultimele zile, multă bătaie de cap și cu alte cumpărături, în dreapta și-n stînga, pentru că nu este chiar așa de simplu să cheltuiești 270 000 lei în două săptămîni ! I-ar mai fi trebuit o zi și ar fi lichidat și restul de 20 000 lei, pe care i-a mai găsit miliția asupra sa, din tot ceea ce primise el pentru „procurarea materiei prime, în vederea fabricării celor 5 milioane".

Escrocul urmează să dea socoteală pentru faptele sale, aceasta este treaba miliției și justiției, dar, lăsîndu-l în seama celor în drept pe infractor, putem oare să trecem cu vederea atitudinea așa-zișilor păgubași ?

Ce-i drept, se mai întîmplă să fie îndus cineva în eroare, cu o diferență de preț, cu un obiect din metal galben, prezentat drept aur — deși nu există nici o justificare pentru chilipirgii — dar să te orbească pînă într-atît lăcomia și să crezi în asemenea bazaconii, că cineva îți poate oferi peste noapte cîteva milioane de lei, aceasta este prea de tot ! Unde mai pui că la vîrsta și puterea de înțelegere a celor doi cetățeni, trebuiau luate în considerare măcar implicațiile de ordin juridic, dacă cele de ordin moral au fost ignorate cu atîta nepăsare. „Ce-mi pasă mie ce-o să zică lumea dacă ajung milionar, cît a-i bate din palme..."

Ce păcat că prostia nu doare !... S-ar duce omul la doctor din vreme și s-ar trata !

MIHAI GROZAVU

„ÎN PROTEJAREA MEDIULUI, DOI FACTORI DECISIVI: APLICAREA LEGII ȘI EDUCAȚIA"

— Tovarășe profesor Virgil Ianovici, sînteți președintele Consiliului național pentru protecția mediului înconjurător. Vă propun, în calitatea ce o dețineți, să discutăm despre „sănătatea" mediului în care cu toții trăim. Pentru că „un semnal de alarmă înconjoară planeta : natura e în pericol !" Ați înțeles, sînt cuvintele cu care începeți să prefațați cartea „Omul sau Natura ?", a scriitorului Edouard Bonnefous, membru al Academiei Franceze. Ce acoperire. în fapte, are acest semnal de alarmă al cărui sigiliu l-ați rupt ?

— Dacă ați fi citit mai cu atenție prefața amintită, ați fi înțeles că am o părere mai optimistă asupra viitorului omenirii, decît autorul pe care îl prefațez. Spiritul cărții sale este oarecum alarmant, pesimist. Din acest unghi de vedere, eu sînt oarecum în contradicție cu autorul. Convingerea mea este că omul are o capacitate de adaptabilitate foarte mare la schimbările, dealtfel incete, ce se produc necontenit în cadrul mediului înconjurător. Cred în inventivitatea sa, în acțiunile complexe pe care le inițiază, le urmărește cu persistență pe planul economiei fiecărei țări, pentru ameliorarea calitativă a factorilor de mediu, pentru găsirea de tehnologii noi, mai puțin poluante, pentru grija de a se crea un mod de viață cît mai corespunzător pentru întreaga populație a globului.

— Am citit, vă mărturisesc, totul, cu destulă luare-aminte. Și să nu credeți că recurg la o schimbare de tactică, ci urmărese, astfel să vă invit la o discuție mai puțin convențională.

— În literatură se atacă, de obicei, niște probleme oarecum insolubile, ca de pildă, creșterea bioxidului de carbon în atmosferă. E firesc să crească : populația Terrei crește vertiginos, consumă oxigen și produce mult bioxid de carbon. Tot regnul animal, la fel, consumă oxigen. Prin arderea combustibilului fosil se consumă tot oxigen, așa că, în atmosferă, crește mult bioxidul de carbon.

— Va apela oare locuitorul planetei, la tubul măștii cu oxigen ?

— Regulatorul, între bioxidul de carbon și oxigenul atît de necesar vieții, este masa vegetală și planctonul. Rezultă, deci, că trebuie să refacem cît mai multă masă vegetală, să plantăm multe păduri. Programul Organizației Națiunilor Unite pentru protecția mediului prevede, printre problemele prioritare, și protecția pădurilor ecuatoriale care în ultimii ani au început să fie masiv valorificate de țările respective, creîndu-se, astfel, un dezechilibru și mai mare între producerea bioxidului de carbon și refacerea oxigenului.

— Creșterea masivă a bioxidului de carbon în atmosferă poate să ducă, după unii specialiști, la creșterea temperaturii medii pe Pămînt, după alții, la scăderea acesteia. Ce ne puteți spune în legătură cu aceste supoziții ?

— Scăderea temperaturii numai cu un grad ar putea modifica simțitor clima, care, după aceiași savanți, ar putea avea consecințe asupra potențialului producției alimentare și agricole ale Terrei. Totodată, creșterea temperaturii pe suprafața globului ar avea, se consideră, efecte dăunătoare grave prin topirea parțială a calotelor polare, care, la rîndul lor, ar conduce la ridicarea nivelului oceanului planetar. Fiți liniștiți, însă, pentru că toate acestea sînt speculații științifice, ipoteze.

— Ați pomenit mai înainte de „tehnologii mai puțin poluante". Ce se întreprinde la noi în acest sens ?

— Peste tot în lume, cît și la noi se, urmărește descoperirea și realizarea practică de tehnologii mai puțin poluante sau fără deșeuri, valorificarea produselor secundare rezultate din noile tehnologii, se urmărește, în paralel, asigurarea protecției mediului înconjurător. Obiectivele noi, mai ales cele industriale, nu sînt aprobate pînă nu sînt prevăzute, într-un capitol aparte, cu instalații speciale care să împiedice pe cît posibil poluarea mediului înconjurător, cu tehnologii care să dăuneze cît mai puțin factorilor de mediu.

— Teoretic e foarte bine ; în practică, am avut ocazia să constatăm, unele din aceste instalații sînt exploatate defectuos.

— Da, pentru că nu toate instalațiile de tratare și epurare a apei și aerului, care reprezintă investiții impresionante pentru țară, funcționează la parametri proiectați. Unele nu funcționează continuu, la altele, personalul de deservire nu asigură funcționarea lor corectă. Se impune, deci, să stăruim în continuare în aplicarea măsurilor pe care partidul și guvernul le-au luat în ultimii ani, pentru valorificarea corespunzătoare a tuturor instalațiilor antipoluante, pentru construirea de noi instalații, atît la obiectivele noi cît și la cele existente din trecut. Numai în anul 1977, au fost construite și date în funcțiune cîteva sute de noi instalații de tratare și epurare a apelor uzate, ridicînd numărul lor la peste 3 500 de instalații în economie. Dar toate aceste eforturi trebuie dublate, cum spuneam, de educarea acelora care le exploatează, de ridicarea conștiinței, a responsabilității lor. Un om care supraveghează o astfel de instalație, de epurare a aerului de pildă, este răspunzător de faptul că cerul de deasupra orașului său este mai puțin limpede ; exploatînd-o corect, aerul poate să rămînă curat, cerul — limpede.

— Dumneavoastră, ca președinte al Consiliului național pentru protecția mediului înconjurător, dar și ca locuitor al Bucureștiului ce ne puteți spune în acest sens despre Capitala noastră ?

— Bucureștiul în raport cu alte orașe nu este un oraș prea poluat. Nu înseamnă, însă, că nu trebuie să luăm măsuri, să luptăm conform legilor țării noastre pentru ameliorarea factorilor de mediu, pentru a lăsa generațiilor viitoare condiții de mediu favorabile. Este o sarcină trasată de Congresul al XI-lea al partidului. Cetățenii centrelor populate în special pot contribui la crearea unui ritm mai grăbit al ameliorării situației existente : prin plantarea, oriunde e posibil, a pomilor, a oricărui fel de vegetație, iederă, flori, gazon, care reprezintă **regeneratorul** în bine al atmosferei în care trăim. Perdelele de copaci de pe bulevarde și străzi devin un ecran protector atît pentru pietoni, cît și pentru cetățenii care locuiesc pe aceste artere, contribuie la dispersia produselor stradale, devin, prin procesul asimilației clorofiliene, adevărate uzine de oxigen. Omul nu trebuie să distrugă un copac, ci să-l îngrijească, să-l ocrotească. Aceasta este, în ultimă instanță, o chestiune de educație.

— Ce și-a propus să întreprindă organismul pe care îl conduceți, pentru educarea maselor în acest sens ?

— De la înființare, colaborăm cu Uniunea Generală a Sindicatelor, Uniunea Tineretului Comunist, Consiliul Național al Pionierilor, cu Ministerul Educației și Învățămîntului, pentru educarea maselor de oameni ai muncii în vederea protejării mediului înconjurător. Există cursuri, tratate, manuale de ecologie, la toate nivelurile de învățămînt sînt capitole cu privire la protecția mediului înconjurător. Se urmărește, deci, educarea oamenilor, lămurirea lor, în sensul că ocrotirea naturii devine tot mai mult o necesitate. Din păcate, și eu și dv. mai întîlnim turiști care taie pomii din pădure, aprind focul chiar sub plăcuța care îi avertizează că nu au voie să facă focul în pădure, și mai săvîrșesc și alte păcate față de natură. Trebuie însă să împletim aplicarea factorilor educaționali, cu aplicare întocmai a legii, care este foarte bună.

— Se consideră, pe plan mondial, că pericolul cel mai mare îl reprezintă poluarea apelor riurilor, fluviilor, a apelor litorale, a oceanului planetar. Care e situația la noi ?

— Rețineți o constatare : la vărsarea ei în mare, adică la ieșirea din țară, Dunărea, cel mai mare fluviu al Europei, este mai puțin poluată, la principalii indicatori, decît la intrarea ei pe teritoriul României. Este efectul eforturilor care se face pentru tratarea și epurarea apelor industriale, care se devarsă în rețeaua de ape interioare a țării, ajungînd în final în Dunăre. Grijă deosebită avem și pentru litoral. Țărmul nostru este însorit, curat, plajele sînt largi, plajele artificiale, amenajate înspre sud, au nisip adus de valuri și, alături de toată ambianța, contribuie la atragerea turiștilor de pretutindeni.

— Contribuția statelor membre ale O.N.U., la Programul pentru protecția mediului înconjurător, se cifra, la 1 mai 1975, la 108 milioane dolari. Cum se cheltuiesc acești bani ?

— Cu realizarea de programe, urmate de proiecte, bineînțeles, la o scară de interes mondial ; prin realizarea de proiecte de supraveghere a calității factorilor de mediu, de ameliorare cu caracter local, în special pentru țările în curs de dezvoltare. Ca programe cu caracter mondial, pot să vă citez Programul de deșertificare a semideșerturilor și deșerturilor de pe glob, în vederea transformării terenurilor nefertile, a deșerturilor, în terenuri fertile, de pe care să se obțină hrană suplimentară pentru populația de viitor, mereu sporită, a globului pămîntesc. Un altul, este Programul pentru protecția mărilor și oceanelor lumii, care sprijină printre altele, și acțiunile de ameliorare a situației existente în Marea Mediterană, una dintre cele mai poluate mări din lume.

— Tot mai mulți oameni de știință susțin în teoriile lor că boala canceroasă s-ar datora, printre altele, și efectului pe care mediul poluat l-ar avea asupra celulei. Se vorbește de o așa-zisă sufocare a celulei, a vieții în esență. Ce credeți ?

— Și acest aspect intră în domeniul ipotezelor, al unor concluzii fără dovezi concrete în ce privește modificările posibile care, se bănuie, vor apărea la generațiile mai mult sau mai puțin îndepărtate de cea actuală. Se constată, într-adevăr, acțiunea dăunătoare și persistentă a DDT-ului și a compușilor clorurați în general, folosiți ca antidăunători în agricultură. Unele țări au luat deja măsura interzicerii folosirii acestor produse, cu toate calitățile lor care le-au impus în activitatea de eradicare a unor boli, flagele cu caracter mondial. Și la noi în țară, produsele acestea au o întrebuințare limitată și se urmărește înlocuirea lor cu pesticide autodegradabile. În ce privește relația dintre mediul poluat și boala canceroasă, nu sînt medic, dar cred că nici aici nu putem face unele afirmații. Sigur, toată lumea știe azi că există un așa-zis cancer al fumătorilor. Tot așa, prin analogie, putem să credem că introducerea în organism, prin inspirație, în cantități mari, a produselor de ardere necompletă, a hidrocarburilor rezultate de la autovehiculele de transport, fumul din arderea combustibililor fosili poate să ducă la creșterea numărului de îmbolnăviri în cancerul pulmonar. Dar cancerul se manifestă și îmbolnăvește foarte multe organe. Și atunci, ce alte cauze îl mai declanșează ? Oricum, ceea ce trebuie să înțelegem noi este că nu se pot face schimbări cu bagheta magică de la o zi la alta. Totul se face cu strădanie, în ce privește inteligența umană, cît și posibilitățile economiei noastre de a investi fonduri pentru ameliorarea într-un ritm mai grăbit a unei situații create de peste un secol în țara noastră. Întreprinderile noi, așa cum prevede Legea protejării mediului înconjurător, sînt proiectate cu luarea tuturor măsurilor pe care tehnica momentului o permite, pentru protecția factorilor de mediu.

— Au fost elaborate, cunoaștem, programe de cercetare științifică referitoare la prevenirea și combaterea poluării atmosferice, a zgomotului și vibrațiilor, privind instalațiile de ventilație, cum și protecția apelor. Care sînt rezultatele ?

— În multe uzine, unde zgomotul crea un mediu de lucru necorespunzător pentru muncitori, se aplică „Efectul Coandă". Procedeul uscat de fabricare a coxului a condus, de asemenea, la îmbunătățirea calității mediului la Coxeria de la Combinatul siderurgic de la Galați. Se experimentează, în construcții de locuințe, hoteluri, în sectorul agricol, folosirea energiei solare drept energie primară. Ne preocupăm de captarea energiei vîntului, a valurilor. Sînt numai cîteva exemple.

— Cum cooperează România pentru protecția mediului înconjurător ?

— Din 1973, de la înființarea Consiliului de Administrație a Programului Națiunilor Unite pentru Mediul Înconjurător, România, ca țară membră a acestuia, aleasă de trei ori consecutiv, participă activ la un număr important de acțiuni, alături de celelalte 57 de țări, membre ale consiliului. Luăm parte la toate adunările generale și sprijinim acțiunile din program, care urmăresc ajutorul țărilor în curs de dezvoltare, în acest sens. Colaborăm la acțiunile inițiate de Programul O.N.U. pentru mediu, cu experți autorizați în domeniile respective.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

Cînd șeful de șantier află de la televizor că oamenii cu care lucrează sînt tineri

Așezat comod la un birouaș și tocmai ocupat cu încheierea unei situații de sfîrșit de lună, maistrul Petre Sfetcu, șeful lotului 1 care lucrează în cartierul Micro IV din Tîrgoviște, crede că prin locurile în care ne aflăm nici nu poate fi vorba de risipă de materiale deși, părăsind puțin mai tîrziu, împreună, birouașul instalat în baracă și croindu-ne drum printre și peste niște mormane de cărămizi sparte și drugi de fier aruncați cam vraiște prin bălțile aduse de ultima ploaie, recunoaște că risipa se află, cum s-ar zice, chiar sub picioarele noastre, dar și mai încolo, la numai cîțiva metri, prin cotloanele blocului 32 A, ridicat pe jumătate, unde grămezile de cărămizi BCA, care ar trebui să stea frumos rînduite și stivuite, în forma calupurilor date de fabrică, riscă să ajungă pe alocuri pietre și pietricele. Știm, bineînțeles, că un zid nu se face numai cu cărămizi întregi după cum știm că nu poate fi făcut nici numai cu cărămizi sparte iar explicația maistrului Sfetcu ni se pare și mai puțin justificată pe măsură ce înaintăm în interiorul cartierului unde, lîngă clădirea aproape terminată a unui magazin zace, desigur tot într-o baltă, un maldăr de tîmplărie metalică în care rugina a intrat binișor și roade pe îndelete, cu toate că ea va arăta probabil satisfăcător după montaj, cînd va fi vopsită. Ca diriginte al Șantierului 2, Constantin Rădulescu este de părere că pe un șantier de construcții nu poți avea nici ochi de artist, dar nu trebuie să ai nici „orb artistic", ceea ce ar însemna mai exact aici, în Micro IV, ca manipulările să fie făcute cu mai multă atenție în așa fel încît la descărcare panourile, mai ales cele de fațadă, să nu mai rămînă știrbe...

RISIPA ȘI RISIPITORII

gazii. Interlocutorul nostru este de părere că lunile acestea sînt un moment prielnic pentru ca întreprinderea să se doteze cu spații care mai tîrziu ar putea s-o coste destui bani. Mai departe, în interiorul halei amintite ori în afară, către celălalt laminor, aflat într-o fază mai de început, întîlnim sumedenie de materiale pe care inginerul Grigore Andreescu le cîntărește din ochi și bănuim cu ce gînd. Cărămizi-șamotă pretutindeni, odgoane, clăi de saci de ciment la gura tubulaturilor de gaze arse, panouri de închidere din azbopan sparte, grinzi strîmbe etc. Cam tot ceea ce presupune o asemenea uriașă investiție. După părerea inginerului Cazimir Rațiu, șeful Șantierului 4 din cadrul Întreprinderii de construcții-montaje metalurgice Tîrgoviște, dezordinea în care sînt ținute unele materiale și deteriorarea acestora s-ar datora faptului că oamenii săi sînt hotărîți să recupereze restanțele înregistrate pînă acum, că se lucrează așadar cu febrilitate, deși ne îndoim că scopul acestei munci ar putea fi atins ținînd materialele în devălmășie și chiar stricîndu-le. Este acesta și motivul pentru care interlocutorul nostru își amintește în cele din urmă că „rampe de depozitare a materialelor nu s-au construit de la început ; s-a amenajat ceva ulterior, dar nu ajunge". La rîndul său, maistrul Ilie Cinteză, șef de lot, ne dezvăluie și el ceva din amintirile sale : „puneam astă-iarnă materialele pe zăpadă și ne trezeam cu ele în gropi". Amintiri inadecvate totuși, pentru că de data aceasta ne aflăm chiar în miezul verii ! Dar pe acest șantier risipa de materiale este și de altă natură. Iată o notă adresată conducerii șantierului, adică inginerului Cazimir Rațiu : „28.06.1978. Subsemnatul Teodorescu Marin, maistru la lotul instalații, vă aduc la cunoștință că în ziua de 7 VI a.c. mecanicul de pe lansatorul «Kirov» aparținînd de IUGC Galați a lovit o tubulatură de ventilație cu catargul lansatorului, aceasta căzînd de pe suport și distrugîndu-se parțial. La fel s-a întîmplat și la șirul A, unde la manipulările făcute cu podul rulant greiferul a lovit tubulatura distrugînd-o". Încercînd să aflăm numele bucucașului și păgubosului lansatorist, inginerul Rațiu și maistrul Cinteză și-au amintit doar de un anumit Gheorghe, abia apoi, după îndelungi căutări, adăugînd și numele Panait. Greu și-au amintit și de alte cazuri asemănătoare, de exemplu despre Ștefan Mincu, tot lansatorist, care mergea cu viteză mare și lua prin șantier viraje ca pe șoseaua națională, pînă a strîmbat odată un ansamblu de pane cu contravîntuiri, sau despre echipa lui Dumitru Simion, care reasigurînd și nemanevrînd corect un utilaj, un „Pionier", încercînd să ridice o legătură de profile pe acoperișul halei n-au reușit decît să distrugă și ceea ce făcuseră alții înaintea lor, paguba fiind destul de însemnată".

Întrebat care ar fi, după părerea sa, cauzele acestor nereguli, inginerul Rațiu ne spunea : „Avem foarte mulți tineri. Ei sînt mai nervoși... Am auzit odată la televizor că Tîrgoviște este un oraș al tineretului".

Era să spunem : unde dai și unde crapă ! Dar chiar așa fiind, cum zice inginerul Rațiu, n-ar fi mai drept ca el să afle nu de la televizor ci chiar de la Tîrgoviște că la Tîrgoviște sînt mulți tineri ?...

DUMITRU CONSTANTINESCU ■

Din partea unui cunoscut actor primim următoarea scrisoare adresată unui cronicar dramatic

Am citit cu ne-surprindere, încă o „cronică dramatică" semnată de dumneavoastră, stimate tovarăşe Radu Popescu — cronicar de te-mut, prin consecvența negației și a unui limbaj rural-pitoresc ce ține de tacla balcanică — la adresa colegilor mei de breaslă, în spectacolul GOANA de Paul Ioachim, regia Alexa Visarion, în „România liberă" din ziua de 27 iunie a.c. Desigur, unui cronicar care, referindu-se la interpretarea unor actori ai altui spectacol, poate să conchidă — textual : „ceac-pac", nu ar trebui să-i atribuim decît, cel mult, atenția unui conviv la o cafea, unde se pot profera și înjurături, cu care, dealtfel, sînteți atît de familiarizat, dar cînd taclaua își arogă pretenția de **document teatral**, atunci lucrurile trebuie — cît de cît — puse pe linia de plutire a adevărului, obiectivității și profesionalismului.

În cronica mai sus-menționată, dumneavoastră apelați, din nou, la o logoree evazivă-demagogică, cu care ne-ați obișnuit, și de mult timp nu-i mai acordăm atenție, dar acum, fiind vorba de un spectacol cu totul excepțional, semnat de unul din cei mai talentați regizori ai generației tinere, trebuie, mă simt dator, să intervin pentru a vă spune, stimate tovarăşe Radu Popescu, că tratarea piesei lui Paul Ioachim, în modalitatea „Domnișoarei Nastasia" de G.M. Zamfirescu și a „Gropii" lui Eugen Barbu, se înscrie perfect în realitatea contemporană și nu e deloc anacronică, ci, dimpotrivă, e realist-socialistă. Trebuie totuși să aflați că nu e suficient ca oamenii să se mute în blocuri confortabile, cu apă caldă și rece, pentru ca ei să devină, la cererea dumneavoastră, alți oameni. Dacă v-ați părăsi scaunul și ați veni, să zicem, în cartierul Cringași, ați observa că simbătă, apa caldă curge mai economicos, dovadă că baia e supra-solicitată, mai ales în această zi, de sfîrșit de săptămînă.

În realitatea noastră socialistă există încă drame la nivelul „Domnișoarei Nastasia" și al „Gropii" lui Barbu, în apartamente confortabile, în interioare cu mobilă de zeci de mii de lei, au loc drame familiale, neînțelegeri, molestări, despărțiri, sinucideri — drame au mai rămas, încă, și nici nu s-ar putea altfel, atîta timp cît natura umană e, după cum știți, la fel de complexă, plină de umbre și lumini, de sfîșieri, ce exclud confortabila departajare în buni și răi — ar fi prea simplu și neadevărat.

Vreau să vă spun că spectacolul lui Alexa Visarion se înscrie perfect în această realitate care se află într-un permanent proces evolutiv. Formarea omului nou presupune o lungă perioadă de transformare a conștiinței și, așa cum știți sau nu știți, nu e suficient ca unui om să-i dai apă caldă și hrană îndestulătoare pentru ca el să devină, brusc, un alt om.

E ușor de afirmat sau negat o nonvaloare sau valoare, e mai greu de demonstrat.

„Palmele" date personajului feminin, am înțeles că v-au provocat o nespusă milă pentru actrița Ileana Cernat, ele (palmele) înscriindu-se, după dumneavoastră, într-un soi de teatru naturalist, dar în spectacolul GOANA, palmele poartă semnificația brutală a trezirii, a forțării către o anume direcție de viață a personajului. Cronica dumneavoastră se impune, ca de obicei, prin negație și diminuare a unui act artistic de excepție care, paradoxal, e construit tot pe negație.

Singularitatea cronicii dumneavoastră, în contextul celorlalți cronicari, nu demonstrează, cum ați dori, punctul de vedere al unei mari personalități, ci o modalitate subredă de a vă impune, precum un corist care poate ieși în evidență, cîntînd fals. Cronica dumneavoastră exprimă subiectivismul dumneavoastră agresiv, care, dat tiparului, are darul nedorit de a informa în mod eronat publicul.

În ceea ce privește actorul Florin Zamfirescu, pe care l-ați anulat total și căruia ați ajuns să-i dați și sfaturi radicale de a se lăsa de recitat poezie, v-aș recomanda să-l vedeți, să-l revedeți în spectacolul „Năpasta" de I.L. Caragiale, pus în scenă de același Alexa Visarion și a obținut premiul I în spectacolul cu care la Gala națională a recitalurilor dramatice de la Bacău, unde vă va demonstra că nu e un actor, **„cu fața bătrînicioasă"** și **„cu glas pițigăiat"**, ci un mare actor despre care presa străină, în recentul turneu efectuat în R.F.G. a scris numai în termeni laudativi.

Cronicile dumneavoastră au darul de a fi amuzante și cred că locul lor ar fi în revista umoristică „Urzica" și nu într-un ziar în care concurați, atît de nedrept, cu rubrica „vînzări-cumpărări", de la „mica publicitate".

GEORGE BĂNICĂ
actor

Din partea O.J.T. Gorj :

„Referitor la scrisoarea apărută în FLACĂRA nr. 20 a.c., prin care **Doina Sbircea** din Cluj-Napoca sesizează unele aspecte negative privind cazarea la hotelul „Carpați" din municipiul Tg. Jiu, Consiliul oamenilor muncii din cadrul O.J.T. Gorj vă face cunoscut următoarele : constatîndu-se că cele sesizate sînt juste, s-a hotărît ca lenjeria hotelului să fie înlocuită. Iar recepționerul și camerista din perioada respectivă au fost penalizați cu 10 la sută și avertizați în modul cel mai sever asupra atitudinii și comportării reprobabile față de pasageri. Vă asigurăm că pe viitor, în urma măsurilor luate, nu se vor mai repeta astfel de incidente".

Mă numesc Georgeta Ciumașu, chimistă pensionară din Ploiești, strada Democrației 92, bloc F, apartament 14. Eu sînt pensionată medical cu diagnosticul de leuconevroxită de 4 ani. Am citit în revista FLACĂRA nr. 33/1977 despre invenția doctorului Dinu Florea de la Cîmpina. M-am adresat dînsului spre a-i cere ajutorul. Din luna septembrie 1977 beneficiez astfel de tratamentul său și mă simt mult mai bine, avînd chiar acum speranța că îmi voi putea relua în curînd serviciul. Doresc ca prin aceste rînduri să aduc mulțumirile mele doctorului Dinu Florea și soției dînsului pentru tratamentul pe care mi-l aplică, păstrîndu-mi convingerea că mă voi putea vindeca complet.

Din partea Departamentului Cultelor, direcția relații externe și secretariat :

„Urmare memorialului adresat revistei FLACĂRA de către **Elena Bazîru** din comuna Basarabi, județul Constanța **(care se plîngea că, deși lucrase ca îngrijitoare, nu primește nici un ajutor — NR)**, vă comunicăm că analizînd situația. Casa de pensii și ajutoare a personalului B.O.R. i-a stabilit o pensie de invaliditate de gradul II, în care sens a trimis Arhiepiscopiei Tomisului și Dunării de Jos dosarul în vederea emiterii deciziei de pensionare. Pensia se va înscrie în plată începînd cu data de 1 august 1977".

Mă numesc Nicolae Badea, sînt din satul Urda de Jos, comuna Cruset județul Gorj, un sat situat departe de centrul comunei, un sat pe care-l iubim pentru că aici am văzut lumina zilei, cu toate că sîntem cum spuneam, departe de centru, de moară și de magazin. Pentru că foarte mulți fii ai satului au plecat să învețe meserie la Craiova, acesta fiind orașul cel mai apropiat, la circa 45 kilometri ; se cerea, deci, să avem și noi un autobuz de legătură. Ni s-a aprobat acest autobuz, acum un an și jumătate, dar problema s-a rezolvat numai pe jumătate și asta după nenumărate plîngeri și cereri. Deși inițial aprobarea a fost ca autobuzul să circule pînă în centrul satului Urda de Jos, el nu circulă decît pînă în satul Miericeaua, situat la cîțiva kilometri de noi. Motivul : starea proastă a drumului pe această portiune. Ni s-au făcut promisiuni, s-au așternut cîteva grămezi de piatră, total insuficient însă, mai ales pe timp ploios. Considerăm că organele noastre locale ar trebui să acorde o mai mare atenție acestei probleme, în sensul de a veni în ajutorul oamenilor din Urda.

Din partea Centrului sanitar și antiseptic regional C.F.R. Craiova :

„Referitor la articolul **Un telefon util pitești-enilor : 1 29 71** apărut în revista FLACĂRA nr. 23/1976, în care se stipulează că restaurantul din stația C.F.R. Pitești se află într-o stare sanitară necorespunzătoare, vă informăm că C.S.A. regional C.F.R. Craiova, prin organele sale sanitare, a dispus măsuri corespunzătoare, în urma controlului efectuat la fața locului, care să conducă la îmbunătățirea stării igienico-sanitare. Vă mulțumim pentru sesizarea dumneavoastră ; unitatea va fi în atenția noastră, pentru a nu se mai repeta asemenea situații".

Am constatat cu satisfacție că în revista FLACĂRA din 11 mai, pagina 8, ați publicat doleanțele noastre cu privire la înlăturarea acelor aspecte murdare ce se petrec în birtul „Gloria" de pe strada Avram Iancu din Mediaș, județul Sibiu, și vă mulțumim pentru acest lucru. Cu regret însă, constatăm că nu se întreprinde nimic pe plan local, noi nici măcar primind vreun răspuns în acest sens. Ca și la intervențiile noastre directe de pînă acum, răspunsul a fost o adîncă tăcere. Sperăm totuși că în cele din urmă cei în drept vor trece la măsuri concrete, pentru a îndepărta neajunsurile ce se consumă în localul mai sus-pomenit (V. Topa, Mediaș).

Din partea Ministerului Transporturilor și Telecomunicațiilor :

„La scrisoarea adresată revistei FLACĂRA de către **Ioana Mateescu** din București, prin care aceasta solicită instalarea unui post telefonic la domiciliu, vă facem cunoscut că s-a examinat situația și ca urmare cererea ei se aprobă, avîndu-se în vedere starea sănătății soțului ei. Lucrarea se va executa cu prioritate după darea în folosință a extensiei centralei telefonice Pajura — trimestrul III a.c. Direcția de telecomunicații a municipiului București a primit indicații în acest sens".

Mă adresez pe această cale dumneavoastră, nemulțumit de unele nereguli ce se mai manifestă încă în activitatea unității I.D.M.S. Pitești. Problema pe care vreau să o fac publică se referă la vînzarea de autoturisme „Dacia — 1300", și anume : pentru a cumpăra un astfel de autoturism trebuie să depui la C.E.C. contravaloarea sa, 70 000 lei, iar în cazul cumpărării în rate se achită avansul necesar. Cu actul doveditor al depunerii acestor sume, cumpărătorul se prezintă la I.D.M.S. pentru programarea datei la care își poate ridica autoturismul. Pînă aici toate bune. Necazul începe din momentul prezentării : în momentul în care ești strigat, conform programării, ai surpriza să constați că de fapt autoturismul nu costă cît ai știut, ci se adaugă niște sume în funcție de niște adaosuri de confort. Se pune întrebarea : ce fac cei care au venit din alte localități, și care nestiind ce-i așteaptă, nu dispun, pe loc, de astfel de sume ? Automat trebuie să renunțe la programare, sau să aștepte zile în șir, poate prin reprogramare sau bunăvoință să obțină autoturismul pe care l-a achitat. Cred că ar fi firesc și civilizat, ca I.D.M.S. să anunțe din timp cumpărătorii printr-o scrisoare, în mod precis, cu ce sumă de bani să se prezinte, sau să se găsească o posibilitate de informare acceptabilă pentru ambele părți. **(Virgil Petcu,** Ploiești).

Din partea Ministerului de Interne — I.M.B. :

„În legătură cu scrisoarea numitei **Arsenia Gata** : la data de 16 iulie 1976, aceasta și-a schimbat domiciliul din comuna Dragomirești-Deal, județul Ilfov, în orașul Tg. Jiu, schimbare efectuată după apariția Decretului nr. 68/1976. Localitatea Dragomirești-Deal fiind situată la 30 kilometri de municipiul București și inclusă în lista localităților cu posibilități de navetă zilnic, Circumscripția 9 miliție nu i-a aplicat în buletinul de identitate viza de schimbare a domiciliului din Tg. Jiu în municipiul București. Întrucît la data de 6 iunie a.c. Consiliul popular al municipiului București a elaborat o nouă listă a localităților de unde nu se poate efectua schimbarea domiciliului în municipiul București, și din care a fost scoasă comuna Dragomirești-Deal, numita Arsenia Gata a fost invitată la sediul Circumscripției 9 miliție și i s-a aplicat în buletinul de identitate viza de schimbare a domiciliului în municipiul București, încadrîndu-se astfel în prevederile art. 13 din Decretul nr. 68/1976".

Ca șofer internațional, părăsind granițele țării de 11 ani, de multe ori am întîmpinat diferite greutăți datorate unor defecțiuni tehnice atît în țară cît și peste hotare. Am fost ajutat de unități socialiste, precum S.M.A. CHIȘINEU CRIȘ, I.T.A. BÎRLAD, I.T.A. VASLUI, S.M.A. ORADEA, etc., precum și de diferite unități străine, din U.R.S.S., R.P.U., TURCIA, POLONIA, etc. Nu la fel au stat lucrurile la I.T.A. TURDA unde, în ziua de 14 iunie a.c. orele 10,30 m-am prezentat cu auto nr. 34-B-9350, proprietatea M.A.I.A.-I.T.I.A. București, la care aveam rupt un tendon la axa de la dubă, și unde am solicitat o sudură contra cost maximum de 50 lei și care dura maximum 10 minute, plătită în numerar, sau cu comandă pe care să o onorez I.T.I.A. București. Revizorul tehnic de serviciu m-a refuzat zicînd că nu are voie să lucreze decît pentru autovehiculele proprietate I.T.A., trimițîndu-mă la inginerul șef, care mi-a spus același lucru, citez : „Nu ești de la I.T.A. — la revedere !". Frumos ne ajutăm uneori între noi, unitățile socialiste, i-am răspuns eu, vă rog să retineți tovarăşe inginer că mă duc să încarc o marfă foarte perisabilă — căpșuni — care se depreciază cu fiecare oră întîrziere ; la care, dînsul mi-a răspuns : „Nu mă interesează nici o marfă... !". Menționez că remedierea necesară a fost făcută apoi de S.M.A. TURDA, care nu a primit nici un fel de bani sau comandă ! **(semnează Petre Suba și Lucian Plescanu, echipaj auto 34-B-9350).**

Din partea Direcției de transporturi poștale București :

„Referitor la scrisoarea adresată revistei FLACĂRA de către **Eugenia Bocneanu** din Sibiu, care sesizează modul defectuos de tratare a reclamației referitoare la pierderea coletului poștal nr. 3587 prezentat la 26. 12. 1977 la oficiul poștal Sibiu 1, vă aducem la cunoștință următoarele : analizînd aspectele sesizate, am constatat că personalul muncitor însărcinat cu rezolvarea cazului a tratat neinstructional lucrarea repartizată, fapt pentru care s-au dispus măsuri de sancționare a vinovaților și a responsabilului colectivului din care face parte. În scopul preîntîmpinării pe viitor a apariției unor astfel de aspecte, cazul a fost prelucrat cu întreg personalul care participă la rezolvarea lucrărilor de acest gen".

Din partea Comitetului de cultură și educație socialistă al județului Prahova :

„Urmare scrisorii cititorului **Costică Cojocaru** din Bacău, care se referă la comportarea formației instrumentale „AMICII", angajată la restaurantul Sinaia, din aceeași localitate, vă relatăm că faptele sesizate sînt reale. Aceste aspecte, ca și altele înregistrate de organele noastre de control, au fost semnalate conducerii O.J.T. Prahova cu sediul chiar în orașul Sinaia, în urma cărora s-au propus următoarele măsuri : se vor prelucra din nou prevederile Decretului 51/1975, precum și instrucțiunile C.C.E.S. referitoare la modul cum trebuie să-și desfășoare activitatea formațiile muzicale din unitățile de alimentație publică, cu toți șefii de unități și factorii responsabili din cadrul O.J.T. Prahova ; componenții formației „AMICII" au fost chemați în fața comisiei județene de verificare și avizare a repertoriului și li s-a pus în vedere faptul că orice abatere pe viitor va fi sancționată conform legilor în vigoare ; s-au dat indicații și sarcini precise președinților comitetelor orășenești de cultură și educație socialistă pentru întărirea controlului asupra modului cum se desfășoară activitatea acestor formații muzicale în restaurantele din raza teritoriului".

Mă numesc Simion Vornic, și vă scriu în numele locuitorilor din satele comunei Buchin, județul Caraș-Severin. Cu toate că tovarășii de la Centrul de distribuire a buteliilor din Caransebeș s-au angajat printr-un document scris să ne livreze buteliile, pentru schimb, la data de 10 a fiecărei luni, acest angajament a rămas numai pe hîrtie, respectivul centru aducînd butelii atunci cînd are chef, în ultima vreme o dată la două luni, obligîndu-ne să așteptăm zadarnic, uneori pe arșiță sau ploaie, sosirea acestora. Am sesizat în scris și în ordine ierarhică, am semnalat această situație neplăcută și organelor de presă locală, nu ne-am ales decît cu faptul că tovarășii de la Timișoara îi critică pe cei de la Caransebeș pentru „neglijență", acestia din urmă „își însușesc critica, iar noi... continuăm să așteptăm în zadar. Poate că citind aceste rînduri, cei în drept vor reglementa această situație, avînd în vedere că majoritatea dintre noi sîntem în cîmpul muncii, nu ne putem permite „luxul" de a pierde timpul degeaba.

Sîntem un GRUP de locatari ai blocului din strada Neptun nr. 21, mulți locuim aici, în Brașov, de peste 14 ani, vă scriem în numele celor aduși de Haralambie Banu într-o scrisoare publicată în revista FLACĂRA nr. 23/1978. În această scrisoare, H.B. ne acuza că am fi desființat un spațiu verde din jurul blocului, instalînd acolo — fără a avea autorizație legală ! — parcări pentru autovehiculele proprietate personală. Spre documentare, alăturăm în copie un exemplar după decizia de aprobare a Comitetului executiv al Consiliului popular al municipiului Brașov cu nr. 5 151 din 24.04.1978. Vă rugăm să ne credeți că toată strada Neptun, respectiv toate blocurile de pe această stradă au amenajate asemenea parcări pe cheltuiala statului. Socotim că scrisoarea lui H.B. este pătimașă, neoglindind realitatea, acesta trebuind a fi tras la răspundere pentru derutarea opiniei publice. (scrisoarea este semnată de un număr de 11 cetățeni).

Din partea Comitetului municipal Focșani al P.C.R. :

„La scrisoarea adresată revistei FLACĂRA de către **Aurica Săvulescu** din Focșani, strada 8 Mai nr. 15, prin care solicită sprijin în obținerea unui apartament din fondul de stat, vă informăm : din cercetările efectuate de către tovarășul director al I.J.C.M. Vrancea, rezultă că A.S. locuiește la căminul de nefamiliști într-o cameră, este căsătorită, avînd un copil. Analizînd situația ei, comitetul oamenilor muncii de la întreprinderea județeană de construcții montaj a hotărît să-i repartizeze un apartament din cota unității, care este în construcție, astfel cererea fiind rezolvată în mod favorabil".

Poșta redacției

Ana Ivanov — Tulcea. Vă puteți interna copilul la clinica ORL a spitalului clinic de copii „23 August". S-a luat legătura și cu tov. conf. dr. M. Ciurea.

Florin Gornic — Timișoara. Vi s-a admis contestația, urmînd să primiți drepturile de transferare conform Legii 57/1974.

Nicoleta Scarlat — București. Am fost informați că s-a dispus Centrului 5 I.C.R.A.L.-Giulești să vă recalculeze chiria, fiind inclusă în calcul și mama dv.

Hristu Zelea — comuna Ovidiu (Constanța). Sînteți pe lista de priorități. Blocul, care este în construcție, va fi dat în folosință în trimestrul IV 1979, și atunci va fi rezolvată și cererea dv.

Mihai Ariton — comuna Urechești (Bacău). Ați fost reîncadrat la secția drumuri și poduri.

Magdalena și Teodor Moraru — Tulcea. Grupul de șantiere Tulcea v-a repartizat o garsonieră la bl. E1.

Grup locatari bloc, str. 6 Martie — Constanța. Racordul imobilului la rețeaua de termoficare se va rezolva în cursul acestui an. Lucrarea este programată în execuția șantierului de construcții al I.C.R.A.L. Constanța, în acest sens vi s-a răspuns și dv. de către Consiliul popular municipal.

M. Voicu s.a. — Craiova. Au fost remediate defecțiunile semnalate le rețeaua exterioară de canalizare, înlăturîndu-se astfel posibilitatea de inundare a subsolului.

MARGA NEDELEA

● **Anunțăm pe cititorii noștri care doresc să ni se adreseze personal în rezolvarea diferitelor probleme că o pot face în fiecare zi între orele 10–13 iar luni, marți și miercuri între orele 10–17.**

● **„FLACĂRA" nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.**

Între „prioritate științifică" și „eficiență" Florin Dumitrescu optează pentru cea din urmă (avînd-o pe cea dintîi...)

— Tovarășe Florin Dumitrescu, pe și ce trece notorietatea dumneavoastră științifică pe care ați obținut-o prin studiu și muncă se accentuează. Vreau să vă spun că prezența mea în fața dumneavoastră se explică, astăzi, prin recepționarea unei știri care ne informează că ați fost ales, împreună cu unul dintre principalii dumneavoastră colaboratori, inginerul Marian Bala, membru de onoare al comitetului Congresului internațional de bioinginerie, ce se va ține la Paris anul acesta, în luna noiembrie, și că vi s-a propus să conduceți — în calitate de editor șef — revista de specialitate „Acta electrografica" ce urmează să apară și care va avea un caracter internațional și sediul în țara noastră. Presupun, deci, că aveți multiple și justificate motive de satisfacție.

— De fapt, eu n-am făcut nici o minune și, nu de puține ori, am suportat, destul de greu, felul în care s-a scris despre preocupările mele, despre rezultatele lor, obținute alături de colectivul interdisciplinar cu care muncesc. Nu este, vă rog să mă credeți, o falsă modestie, însă, pentru mine, domeniul căutărilor noastre are un caracter competițional, fiindcă nu sîntem singurii care urmărim să aflăm cît mai multe despre organismul omenesc, încercînd chiar să diversificăm cît mai larg cu putință observațiile dobîndite, atingînd domenii care sînt departe de medicină, ca de pildă industria și agricultura, pentru a da doar două exemple. Cu alte cuvinte, „chinuim", este foarte adevărat sprijiniți de către C.N.S.T., „chinuim" în sensul că o cercetare științifică pe un teren, mai mult sau mai puțin virgin, nu seamănă, poate, cu nici un alt domeniu de activitate umană mai ales cînd cei care o întreprind știu că nu sînt singurii, că se află, deci, într-o întrecere. Vedeți, departe de mine vreo fluturare de orgoliu, pentru că orice competiție include ideea de cîștig, de afirmare, de celebritate, mai pe scurt, care nouă, iarăși o spun cu modestie, nu ne lipsește și cred chiar că, dacă n-am fi foarte lucizi, am putea să ne sufocăm sub atîtea distincții și recunoașteri de merit cîte am avut pînă acum, lăsîndu-ne amețiți de un succes care l-ar face imposibil pe cel adevărat, pe cel care de-abia de aici înainte îl așteptăm.

— Mă iertați că vă întrerup șirul gîndului, însă — după cîte știu — în competiția mondială a cercetării, în acest sector al electrografiei, oamenilor de știință români le sînt deja recunoscute unele priorități foarte clare. Așa încît...

— Acum am să vă întrerup și eu. Cred că exprim un punct de vedere general al cercetătorilor, excepțiile, dacă există, întărind regula : orice om de știință nu se poate degaja de obiectul studiului său ajuns în stadiul realizării sale teoretice. El vrea, cu toată puterea ființei sale, să-l vadă tradus în practică, intrat în circuitul public, dacă vreți. Cine susține altceva poate fi suspectat — de mine cel puțin — de lipsă de sinceritate. Or, noi ne dăm seama că avansul pe care-l deținem, la această oră, acea prioritate de care ați amintit, nu va dura o veșnicie, decît într-o eventuală și foarte îndepărtată istorie a electrografiei, fapt care nu este de natură să ne mulțumească, dacă de pildă, s-ar ajunge în situația ca aparatele imaginate de noi acum și construite practic în două-trei exemplare vor ajunge să ne sosească din import ! Asta pe de o parte. Pe de alta, sînt conștient că ceea ce am observat și realizat pînă acum, împreună cu colaboratorii mei, nu reprezintă, cu toată surpriza posibilă, decît un început, o sursă foarte bogată de alte soluții, bazate, evident, pe aceleași principii proprii electrografiei dar cu o sferă de aplicabilitate cu mult extinsă, valorată la parametri greu de întrevăzut chiar și de noi, cei care lucrăm direct în problemă. Or, dacă ideile noi se vor succeda în ritm de „bombardament" ele vor depăși (mă tem că aceasta este oarecum situația și în prezent) capacitatea de recepționare a industriei și vor începe să se elimine, în lanț, una pe alta, cea „veche" cedînd locul celei mai proaspete.

— Informațiile noastre sînt totuși pozitive, întrucît știm că se preconizează înființarea unui centru profilat tocmai pe electrografie. Ne puteți confirma ?

— Deocamdată lucrăm în cadrul Centrului pentru igiena și protecția muncii (din Ministerul Industriei Chimice), cu care nu avem prea multe afinități de producție, ca să zic așa, cu toată înțelegerea și sprijinul pe care ni l-a arătat, statornic, conducerea ministerului. Am colaborat foarte bine și cu C.N.S.T.-ul, cu care avem contracte ferme, însă necesitatea unei instituții de profil mi-a apărut imperioasă, mai ales în urma vizitării, de către tovarășul Nicolae Ceaușescu, a expoziției creației tehnico-științifice, din luna aprilie a acestui an, prilej cu care șeful statului a avut aprecieri pozitive cu privire la rezultatele muncii noastre, dînd indicații ca ele să fie valorificate cît mai curînd. În acest spirit, Ministerul Industriei Chimice a și făcut propuneri concrete de înființare a unui centru de bioinginerie. Desigur, timpul scurs din primăvară și pînă acum nu este foarte mare, însă aparatele imaginate și realizate de noi datează de cîțiva ani, vreo patru, ceea ce mi se pare suficient ca ele să fi putut intra în fabricație. Vedeți, există un raport foarte delicat între prioritate și timpul efectiv care trece de la stabilirea acesteia și pînă la aplicarea unei idei novatoare. Prioritatea este veșnică, dar ea nu-ți conferă automat și exclusivitatea exploatării unei idei. Competiția despre care vorbeam se cîștigă sau se pierde în funcție de decalajul care separă prioritatea de realizare. Ca om de știință român vreau, și nu cred să greșesc în nici un fel, ca fructul muncii la care am colaborat să treacă din domeniul gîndirii în cel al realității. Dacă cineva m-ar întreba ce am făcut în ultimele 6-7 luni, dar așa, pas cu pas, cum fac ziariștii într-o anchetă critică, n-aș ști pe unde să scot cămașa, pentru că, cel mult aș putea spune că am... adîncit aspectele teoretice, dar practic n-am făcut nici un progres ; am alergat după hîrtii, după acele hîrtii care trebuie să existe, dar nu prin sertare și dosare, ci pe birourile celor care au putere de decizie, pentru ca o idee să devină fapt împlinit. Or, după știința mea, documentele respective n-au ajuns încă acolo. Ca să mă înțelegeți mai exact, am să recurg la un exemplu : radiologia a fost descoperită — cred — la finele secolului trecut, dar timp de 60 de ani, s-a tot perfecționat și încă se mai lucrează în acest sens (lumea de specialitate beneficiind acum de așa-numitele „raze X moi"), dar în tot acest răstimp, noua ramură și-a făcut datoria, a servit investigației medicale, a ajutat sănătății publice, s-a extins și în alte sectoare exterioare. Noi ne gîndim deja să ducem mai departe electrografia și electronografia (care sînt două noțiuni diferite, deși unii se fac a le confunda ori le confundă pur și simplu) și pot să-i informez pe cititorii revistei dumneavoastră că am ajuns la stadiul „micro", putînd să investigăm și celula, nu numai un organ anume, că ne gîndim la noi surse de bioenergie, la folosirea de modele biologice în vederea obținerii de energie electrică, spre exemplu, ne gîndim la aplicabilitatea teoriilor noastre în chimie, la modelarea reacțiilor enzimatice, la așa-numita sinteză biochimică, întrevedem, pentru a spune doar extrem de puțin, eficacitatea electrografiei în agricultură pentru selecționarea semințelor, pentru detectarea maladiilor la plante, știm că industria poate beneficia de pîrghii puternice și sigure în tehnica defectoscopiei, toate acestea și multe altele încă reprezentînd certitudini și nu ipoteze, dar toate împunînd, cu acuitate, cel puțin crearea unei unități-pilot, care să producă o parte din aparatele create de noi și care să servească, simultan, mai multe ramuri ale activităților medicale, tehnice și economice. Sîntem solicitați, din ce în ce mai insistent, de comenzi din țară și de peste hotare, există propuneri interesante de cooperare cu diverse firme străine și nu cred că poate fi ignorată o realitate pregnantă, și anume aceea că aparatura aceasta se situează în fruntea listei de prețuri pe plan mondial. Conducerea superioară a partidului ne-a cerut nouă, cercetătorilor, să răspundem unor înalte comandamente de competitivitate internațională, valorificînd cît mai complet cu putință capacitățile noastre de gîndire. Este tocmai ceea ce am încercat și continuăm să facem. Cele peste 30 de brevete pe care le dețin, împreună cu diverși colaboratori, pînă în prezent, cred că probează afirmația mea, dar nu pot spune că sînt un om împlinit atîta vreme cît nu voi ști că măcar o parte dintre ele au intrat în circuitul vieții.

MANOLE CARȚAN ■

Din nou despre corectitudine în testul Kozak

PE CINE SPERIE FAPTUL CĂ NIȘTE OAMENI SE SIMT TOT MAI BINE ?

În urma apariției articolului „Corectitudinea — întîia condiție a unui experiment" (Flacăra nr. 25/22 iunie 1978), în care se atrăgea atenția asupra faptului că testul Kozak, aplicat în prezent la Spitalul Fundeni, pe 18 bolnavi, „este pîndit de capcane, riscînd să ducă exact la rezultatele nefavorabile așteptate de dușmanii, fățiși sau voalați, ai unor metode de tratament românești pe care o practică îndelungată și mii de bolnavi vindecați le recomandă cu prisosință", am primit din partea Ministerului Sănătății, Direcția asistenței medicale, o scrisoare al cărei conținut, conform Legii presei, invocată dealtfel și de persoana care semnează „pentru" și indescifrabil, avem datoria să-l aducem la cunoștința publicului cititor, ceea ce și facem. „Protocolul pe baza căruia se desfășoară experimentul de la Fundeni, semnat de Ministerul Sănătății și Pavel Kozak, nu nominalizează afecțiunile care intră în experiment, întrucît Pavel Kozak a afirmat că vindecă toate bolile de piele.

Au fost selecționați și trimiși spre internare, în Spitalul Fundeni, 55 bolnavi, cu afecțiuni pe care Pavel Kozak, prin intermediul revistei Flacăra, a declarat că le vindecă integral. Dintre aceștia, a reținut numai 15. Ceilalți 40 au fost refuzați pe motiv că afecțiunile de care suferă acești bolnavi „nu sînt prevăzute în protocol"(?!). Astfel, au fost refuzați 12 bolnavi cu psoriazis, 8 cu lupus eritematos, 5 cu sclerodermii, 7 cu pemfigus, 2 cu porfirii cutanate, 2 cu epidermoliză buloasă etc. În articol, autorul, deși lipsit de competență, anticipează rezultatele testării. Pentru informarea corectă a cititorilor, este de datoria noastră să semnalăm că bolnavii din experiment, deși după aproape o lună de la internare, nu prezintă ameliorări obiective, ceva mai mult, bolnava B. E. cu diagnosticul de epidermoliză buloasă prezintă o certă agravare față de momentul internării, leziunile fiind și suprainfectate. Evaluarea științifică a experimentului va fi făcută prin examinări clinice, de laborator, anatomo-patologice, potrivit prevederilor protocolului, de către o comisie constituită în acest scop de către Ministerul Sănătății". Scrisoarea mai conține și alte acuze la adresa lui Pavel Kozak, dar cum ele nu privesc experimentul care se desfășoară la ora aceasta la Spitalul Fundeni, despre care se făcea vorbire și în articolul amintit, ele nu pot face obiectul discuțiilor de față. Într-un fel, faptul că primim răspuns la unul dintre materialele apărute în ultimii ani în revista noastră, referitoare la noul în medicina românească, este cît se poate de îmbucurător. Cele de pînă acum au fost urmate de o adîncă și semnificativă tăcere. Pe de altă parte ar fi prematur să se tragă concluzii asupra acestui test, afirmîndu-se că starea bolnavilor s-a agravat și venindu-se cu argumente din afara testului. Dar cum totdeauna am ținut — conform sarcinilor profesionale — la o informare corectă a cititorilor noștri, am ținut la adevăr, ne-am deplasat la fața locului, la Spitalul Fundeni, unde i-am găsit pe Pavel Kozak și pe colaboratorii săi în plină activitate : schimbau comprese, ungeau bolnavii cu creme, preparau soluții, recoltau analize și sistematizau rezultatele. Aflăm de la bolnavi că această activitate se desfășoară ziua ca și noaptea. Pe bolnava E. B., despre care în scrisoarea Ministerului Sănătății se spune pentru „informarea corectă" a cititorilor că „prezintă o certă agravare față de momentul internării, leziunile fiind și suprainfectate", o găsim în curtea spitalului, unde se plimba cu o colegă de salon :

— Noi sîntem informați că starea bolii dumneavoastră s-a agravat ; în realitate constatăm că vă aflați la plimbare. De ce rîdeți ?

— Rîd pentru că într-adevăr, am auzit și eu că mi s-ar ține lumînarea. Nu este adevărat ce se spune despre mine, ce vă scrie cine v-o scrie. Adevărul e că de cînd mă aflu în tratamentul lui Pavel Kozak, mă simt foarte bine. Eu sufăr de epidermoliză buloasă de la naștere și tot de la naștere mă tratez. Nicăieri însă nu m-am simțit mai bine ca aici, se poate vedea de oricine. Pe unde am fost mi s-a spus că boala mea este nevindecabilă, dar iată că acum am scăpat în bună parte de ea.

— Cu toate acestea, am auzit că sîmbătă, 1 iulie, cineva a vrut să vă externeze : cine și de ce ?

— Cu vreo cîteva zile mai înainte, tovarășa doctor Maria Petrescu, în tratamentul căreia am fost, a venit la mine și mi-a spus să plec de aici că nu mă fac bine. Eu i-am zic că mă simt foarte bine, că poate să vadă și dînsa cum în mare parte rănile s-au închis, că pot să merg și să mănînc, că starea mea de sănătate nu s-a agravat, ci dimpotrivă, s-a îmbunătățit foarte mult. Cu toate acestea și fără voia mea, dînsa a decis să plec din tratamentul tovarășului Kozak. Au trimis de două ori mașina salvării după mine, dar eu tot n-am plecat. Au m-ai dat de două ori telefon, dar eu tot n-am acceptat.

— Se spune că de cînd sînteți aici, în tratamentul tovarășului Kozak, vi s-au suprainfectat leziunile.

— Nu este adevărat, am venit cu ele infectate și aici mi s-au vindecat.

Nu vrem să mai insistăm. Cert este că starea bolnavei Ecaterina Barbu, transcriem numele întreg cu voia bolnavei, de 24 ani, din comuna Breaza (Buzău), este mult mai bună decît aceea cu care a venit la Fundeni. Aceasta ne este dovedită nu numai de declarația bolnavei, care, știm, oricînd ar putea fi contestată de alții, ci ne mai este dovedită și de diapozitivele făcute Ecaterinei Barbu, cît și celorlalți bolnavi, atît la începutul tratamentului, cît și la ora la care redactăm această anchetă. Cine le vede și cine nu se ascunde după perdeaua ignoranței, nu poate decît să se bucure de succesul lui Pavel Kozak, de faptul că, în România, la ora actuală, știința noastră medicală poate vindeca boli care pînă acum erau considerate incurabile. Că Ecaterina Barbu, căreia i se trimisese de două ori salvarea să fie „salvată" din mîinile lui Kozak, se simte mai bine decît atunci cînd a venit, ne-o dovedește încă un fapt : analizele de laborator efectuate pînă la 22 iunie 1978. Iată-le : „Barbu Ecaterina, 24 ani, internată la data de 9 iunie, cu diagnosticul de epidermoliză buloasă congenitală, cu plăgi deschise, infectate și supurînd pe tot corpul. Investigațiile de laborator demonstrează la internare o situație internă total compromisă (anemie hipocromă severă, rulouri eritrocitare și plasmocite în periferie, viteză de sedimentare în jur de 100, hipoalbuminemie și hipergamaglobulinemie extrem de pronunțate, bacil piocianic izolat din plăgi etc. După două săptămîni de tratament starea pacientei apare ameliorată (parte din plăgi s-au închis, parametrii urinari s-au normalizat), toate datele biologice rămînînd sub o observație atentă". Semnează :

„Eu visez la o avalanșă de unicate pe piață!"

Ni se pare ciudată experiența a trei tineri studenți din Cluj-Napoca, azi absolvenți. Ei au fost copleșiți cu laude, dar nu și-au putut finaliza ideea. Încă de pe cînd erau studenți la Cluj-Napoca, matematicianul Răzvan Andonie, artistul plastic specializat în design Adrian Marian și muzicologul Pavel Pușcaș au primit premiul întîi la Seminarul național științific studențesc pe tema „Contribuția cercetării științifice studențești la dezvoltarea multilaterală a localităților patriei în condițiile revoluției tehnico-științifice", cu lucrarea lor „Aplicații ale esteticii cibernetice — relații posibile între structurile grafice și muzicale și programarea lor pe calculator". Tot premiul întîi l-au primit la un Colocviu național de informatică de la Iași, ceea ce e bine și frumos, dar, cum spun matematicienii, nu și suficient.

MUZICĂ CU MUZICĂ

I-am întîlnit pe cei trei tineri la recentul Simpozion de informatică și conducere de la Cluj-Napoca, unde, de asemenea, au produs o excelentă impresie. Ne-au spus :

— Avem vreo 20 sau 25 lucrări publicate, lucrăm de cinci ani, am primit premii și felicitări, dar, cu excepția unui contract al lui Adrian Marian cu Institutul de proiectări al județului Hunedoara pentru realizarea prin metoda noastră a unui bloc experimental, pentru fațade, practic nu am înaintat cu nimic, deși am încercat și deși ideea credem, și-ar putea găsi multiple aplicații.

Într-adevăr, ea se înscrie pe linia unor preocupări mondiale de dată foarte recentă privind creația artistică prin mijlocirea calculatorului electronic. Ei au reușit ca prin modele și procedee matematice să creeze structuri vizuale și sonore în corespondență unele cu altele, aceeași schemă creativă găsindu-și materializarea, concomitent, într-o lucrare de grafică și într-o piesă muzicală. Stabilind și gradînd corespondențele dintre vizual și sonor, respectiv dintre spectrul vizual și cel sonor, dintre luminozitatea picturală și intensitatea sunetului, dintre gradul de saturație și timbru etc. ei au înfăptuit deci un dublu act de creație. Aceasta explică și colaborarea pilduitoare pentru spiritul timpului între un matematician, un artist plastic și un muzicolog.

— Metoda noastră — explică interlocutorii — oferă mijloace mai sigure și mai complexe pentru crearea unei ambianțe plastice și sonore tonifiante, ergonomice, favorizînd buna mers și productivitatea muncii. O altă aplicație posibilă : muzică de anihilare sau atenuare a teribilului zgomot din halele țesătoriilor, împotriva căruia nu s-a găsit încă un remediu eficace. Alte aplicații — în psihoterapie. Se știe că pînă în prezent există încercări de tratament adjuvant în anumite boli nervoase printr-o muzică de fond liniștitoare și un anumit cromatism, dar ele erau „administrate" sau în orice caz concepute separat. Metoda noastră oferă o bază **obiectivă** pentru un „atac combinat". Apar și posibilități noi de diagnostic prin studierea modului de receptare de către bolnav a diferitelor combinații de sunete și culori, **în strînsă corelație.** Dar cea mai largă aplicație a *metodei* de generare a unor structuri grafice prin mijlocirea calculatorului vizează industria bunurilor de larg consum. Artistul și-ar alege un anumît tip de desen pentru vase, imprimeuri, mozaicuri, fațade de blocuri etc. și, mulțumită calculatorului, ar obține **sute de variante, practic cu aceeași cheltuială de energie creatoare.**

Grafica de calculator și relațiile ei cu industria ne plasează astfel pe terenul tehnologiei, al realităților economice imediate.

„ȘTIINȚA SE RĂZBUNĂ CÎND O NEGLIJEZI"

Se pare însă că mai trebuie niște inerții. Iată, bunăoară, experiența lui Cristian Bruteanu, de la Centrul de calcul al Universității București, doctorand în matematică și fost asistent al lui Grigore Moisil la faimoasa catedră de Filosofia matematicii înființată de acesta la Facultatea de filosofie, care, în efemera ei existență, a încercat să arunce o punte de înțelegere între matematică, artă și disciplinele umaniste. Încurajat de ilustrul savant, Cristian Bruteanu a elaborat un sistem de comandă a războaielor Jacquard prin calculatorul electronic.

— Actuala tehnologie a acestor războaie — arată el — nu permite producerea decît a două-trei modele pe lună, în orice caz un număr de ordinul unităților. Conectarea războaielor cu o unitate a calculatorului electronic ar permite o enormă diversificare a modelor, un salt calitativ. De ce m-am preocupat eu, ca matematician, de această problemă ? Fiindcă, în esență, este vorba de o programare adecvată. Odată ce ea există, calculatorul ar putea elabora și imprima, mai întîi pe hîrtie, oricît de multe modele **geometrice.** Ele s-ar distribui în magazine pentru a testa gustul cumpărătorilor, apoi s-ar trece la producție : programele — minuscule role magnetice, și nu actualele cartele Jacquard, greoaie și voluminoase — s-ar introduce în calculator. Bineînțeles, am schematizat la extrem, numai pentru a-mi ilustra ideea. Există numeroase variante și nici una nu elimină pe artist, pe creator, pe care însă îl eliberează de munca de rutină. Nu e o simplă conjectură: programele există. Mi-aduc aminte că prima vizită am făcut-o la Ministerul Industriei Ușoare însoțit de profesorul meu, neuitatul Grigore Moisil. După moartea sa, m-am tot străduit să determin o experimentare, am vizitat și cîteva întreprinderi textile, dar nu am fost primit cu prea mult entuziasm. E drept, la Institutul de proiectări pentru industria ușoară înțelegerea a fost mai mare, dar lucrurile s-au poticnit la nivel de întreprindere.

— De ce ?

— Eu veneam cu o modificare prea masivă, o bună parte din tehnologia veche ar fi trebuit dacă nu răsturnată, cel puțin revizuită, noul ar fi pătruns în toate compartimentele și unii se feresc de complicații.

— Ce obiecții vi s-au adus ?

— În esență două. Prima : modelele existente se vînd și așa, desfacerea este asigurată. A doua : noul sistem nu mărește producția. În treacăt fie zis, utilizarea calculatorului propusă de mine ar fi îmbunătățit și productivitatea muncii. Dar nu acesta este esențialul, oamenii, furați de sarcinile cotidiene, nu au înțeles că vizam nu cantitatea, ci calitatea, diversitatea — obținute nu prin construirea de noi mașini, de hale etc., ci prin investiție de inteligență și folosirea mașinilor existente. Calculatoare avem, războaie avem. De ce să nu funcționeze împreună? Eu visez la o avalanșă de unicate pe piață, grație calculatorului. Exagerez puțin, pentru a reliefa ideea. Firește, nu ignorez nici faptul că practica ar putea ridica și ea probleme dificile, dar nu insurmontabile.

— Concret ce s-ar putea întreprinde ?

— Să se întrunească la aceeași masă: cei cinci sau zece creatori de grafică de computer din țara noastră, un factor de decizie de la Ministerul Industriei Ușoare, doi-trei reprezentanți ai Institutului de cercetări textile și ai Institutului de proiectări pentru industria ușoară, doi-trei specialiști în design și unul-doi conducători de întreprindere. **O reuniune restrînsă de lucru.** Sînt multe lucruri pe care nici noi matematicienii nu le știm și le-am putea afla de la industrie, în cadrul sugerat, dar cred că este valabilă și reciproca. Discuțiile s-ar finaliza prin contracte de cercetare. Poate cu acest prilej ar ieși la iveală și alte încercări și căutări pe linia aceasta și s-ar evita paralelisme. Concomitent s-ar putea organiza **o expoziție de artă cibernetică dedicată industriei ușoare,** unde s-ar prezenta grafică de calculator utilizabilă în design, artele decorative, pentru țesături, imprimeuri etc. Aceasta ar facilita și un schimb intens de păreri și de idei între ciberneticieni, reprezentanți ai întreprinderilor și viitorii consumatori și beneficiari ai acestei arte : publicul. Timpul nu așteaptă ! Aș încheia, legat de aceasta, cu o amintire. Cu puțin înainte de moartea sa, am participat cu Grigore Moisil la o discuție cu plasticienii despre posibilitățile artei cibernetice și rezultatele obținute de mine la ora aceea. Un preopinent s-a ridicat, protestînd viguros : „Ce avem noi nevoie de artă creată cu mașina ? Se va pierde inefabilul din artă". Profesorul a răspuns : „Cînd a apărut mașina de scris, unii scriitori ezitau să recurgă la ea, de teamă să nu se piardă inefabilul, parfumul creației lor. Știți și dv. prea bine că nu s-a pierdut nimic".

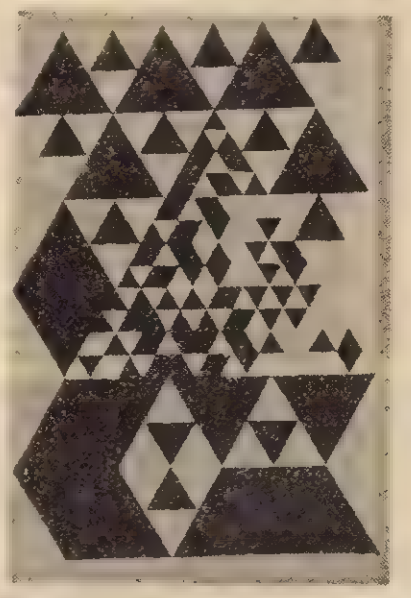

Semn al timpului : un matematician, Răzvan Andonie, un artist plastic, Adrian Marian, și un muzicolog, Pavel Pușcaș, și-au unit forțele, creînd structuri vizuale (un exemplu în fotografie) și auditive, cu ajutorul calculatorului electronic. Nu de lipsă de premii se pling ei, ci de cu totul altceva.

LIONEL NIȚESCU

Laboratorul, același apel: să testăm cu încredere!

În perioada 2—23 iunie a.c. au fost internați în secția experimentală de dermatologie a Spitalului clinic Fundeni, cincisprezece bolnavi suferind de afecțiuni dermatologice grave, în vederea aplicării tratamentelor originale propuse de tov. PAVEL KOZAK.

Redăm mai jos, în rezumat, evoluția clinică și situația parametrilor biologici investigați înainte de începerea tratamentului și pe parcursul acetuia. Menționăm că s-au efectuat circa 30 de teste biologice pentru fiecare bolnav cuprinzînd cei mai semnificativi markeri hepatici, renali, imunologici, hematologici și urinari.

O analiză „în extenso" a acestor rezultate va fi prezentată în raportul final.

G. NICOLAE (25 de ani), internat la data de 2 iunie cu diagnosticul de psoriazis generalizat stabilit de tov. PAVEL KOZAK. Investigațiile biologice relevă la internare o hipoproteinemie cu scăderea marcată a gamaglobulinelor și a complementului seric (deficit imunologic).

La ora actuală se constată dispariția leziunilor tegumentare în proporție de 70% în paralel cu o revenire lentă spre normal a proteinelor serice.

B. TRAIAN (30 de ani), internat la 2 iulie cu diagnosticul de porfirie cutanată. Datele de laborator au evidențiat o serie de parametri hepatici, imunologici, hematologici și urinari profund modificați indicînd clar existența unei hepatite cronice evolutive, în paralel cu nivelul caracteristic crescut al porfirinelor urinare.

În prezent se constată ameliorarea netă a leziunilor faciale, redresarea unor indicatori hepatici, revenirea în limite normale a urobilinogenemiei urinar, vitezei de sedimentare etc. Rămîn încă ușor crescute și sub observație porfirinele urinare.

C. PETRE (49 de ani), internat la 2 iunie cu diagnosticul de psoriazis generalizat și cu analize de laborator ce demonstrau modificări hepatice alcoolotoxice și fenomene de colestază.

În prezent este vindecat dermatologic în proporție de 80%, iar toți parametrii hepatici și urinari inițial modificați au revenit în limite normale.

G. AUREL (36 de ani), internat la 2 iunie cu diagnosticul de eczemă suprainfectată generalizată, prezentînd plăgi mari pe membrele superioare și inferioare și leziuni faciale discrete. Datele paraclinice relevă la internare o disproteinemie cu scăderea gamaglobulinelor și creșterea marcată a fracției beta.

Actual bolnavul este net ameliorat dermatologic datorită eliminării focarelor de infecție cu stafilococ auriu, în urma tratamentului aplicat.

M. GHEORGHE (32 de ani) internat la data de 5 iulie cu diagnosticul de Lupus eritematos cronic diseminat și cu un tablou sanguin modificat (VSH crescut, trombocite scăzute, hipoalbuminemie, hipergamaglobulinemie etc.).

În prezent se constată discoriația eritemului lupic în proporție de 70—80%, pe un fond biologic în ameliorare (scăderea vitezei de sedimentare, creșterea numărului de trombocite etc.).

P. NICU (64 de ani) internat la data de 10 iunie cu diagnosticul de psoriazis generalizat de care suferea din 1957. Tabloului clinic extern deosebit de grav (plăci masive pe tot corpul groase de 5—6 mm) i s-au adăugat și o serie de date de laborator (teste hepatice, serice, imunologice și de hemostază) care au relevat imaginea unei hepatite cronice cirogene.

În prezent după două săptămîni de tratament bolnavul este 50% vindecat iar investigațiile paraclinice demonstrează începutul unui proces de regenerare hepatică.

Z. GRIGORE (67 de ani) internat la data de 12 iunie cu diagnosticul de eczemă generalizată de care suferea de 4 ani. Datele biologice indicau un dezechilibru protein hipoalbuminemie, semne de colestoză, hipocalceme etc.

La ora actuală este 90% vindecat din punct de vedere dermatologic, rămînînd de efectuat încă o evaluare a indicatorilor biologici.

M. TITA (16 ani) și **S. GEORGE** (22 de ani) internați la data de 14 și respectiv 22 iunie cu diagnosticul de maladie Darier, boală incurabilă de care sufereau din copilărie. Cu excepția unor parametri sanguini ușor modificați, toate datele de laborator erau în limite normale.

În prezent ambii pacienți apar ameliorați din punct de vedere dermatologic, principalii indici biologici fiind sub observație.

M. GHEORGHIȚA (29 ani) internată la data de 17 iunie cu diagnosticul de prurigo cronic și cu o serie de enzime serice și parametri imunologici modificați. La o săptămînă de la începerea tratamentului pruritul a scăzut în intensitate, starea bolnavei fiind într-o continuă ameliorare.

Bolnavele **E. VASILICA** (50 ani), **I. TEODORA** (58 ani), **C. GHEORGHIȚA** (30 de ani) și respectiv **E. TUDORA** (39 de ani) au fost internate la data de 2 (B.V.) și respectiv 13 iunie cu diagnosticul de sclerodermie generalizată. Boala antrenase în toate cazurile pe lîngă modificările tegumentare caracteristice, o reducere pronunțată a mobilității degetelor și a maxilarului inferior. Investigațiile paraclinice arătau modificări în activitatea unor enzime serice, creșteri policlonale ale gamaglobulinelor, creșterea V.S.H. etc.

În prezent se constată la toate cele 4 cazuri o evidentă ameliorare marcată de reluarea treptată a elasticității tegumentului din zonele afectate, de îmbunătățirea considerabilă a mobilității degetelor și a mandibulei.

Cu toate că din datele preliminarii în general nu se trag concluzii, starea actuală subiectivă și obiectivă a pacienților aflați în tratamentul tov. PAVEL KOZAK îngăduie o apreciere evident pozitivă în privința efectelor tratamentului.

Sigur că datele pe care le vom avea la dispoziție în finalul experimentului vor confirma (sau nu) această opinie.

Semnează : doctorand biolog Gruia Ionescu
biolog Dumitru Berindei
biolog Cristian Rarinca

Subliniem că veridicitatea datelor paraclinice expuse mai sus este în afara oricăror dubii, rezultatele respective fiind înregistrate atît în dosarul echipei de biologi, cît și în condicile oficiale de analize ale Spitalului Fundeni.

26 iunie 1978

---

doctorand biolog Gruia Ionescu, biolog Dumitru Berindei, biolog Cristian Rarinca.

S-au efectuat, ne mărturisește biologul Gruia Ionescu, cam 30 de teste biologice pentru fiecare bolnav, cuprinzînd cei mai semnificativi markeri hepatici, renali, imunologici, hematologici și urinari. Starea tuturor bolnavilor este bună, fiecare dintre cei 18 bolnavi care sînt tratați de Pavel Kozak, în cadrul acestui test, a beneficiat în mod evident de tratament. Dovadă stau diapozitivele care se pot consulta de cei interesați, analizele de laborator, stau înșiși pacienții.

Stăm de vorbă cu mulți dintre bolnavi. Pe unii îi cunosc din diapozitivele consultate la Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie, le-am văzut starea, cel puțin exterioară, în care au venit aici : oameni cu capetele și trupurile pline de răni, de plăgi, de-a dreptul infirmi, care se ascundeau de ei și de lume, într-un cuvînt, oameni care înfruchipau groaza ! Ne declară : „Acum, pot privi lumea în ochi !" sau „În sfîrșit, mi s-au limpezit fața și trupul !" sau „Acum, pot purta și eu o bluză, pot să încalț un pantof !" Cuvinte ce merită a fi reținute, cuvinte pline de semnificații, cuvinte esență, cu care putem continua, dar ne oprim aici, pentru a nu deveni mai mult patetici și mai puțin riguroși. Faptul că acești oameni nu fuseseră vindecați pînă acum, nu probează lipsa de dăruire profesională a acelora care i-au tratat sau lipsa lor de capacitate. Medicii aplică tratamentele, metodele de tratare existente la un moment dat. Dacă „metoda Kozak" poate constitui un prag superior în tratarea unor boli și dacă am acceptat să o testăm ca atare, trebuie să o testăm corect, cu responsabilitate și omenie, fără patimi.

Revenind la scrisoarea primită din partea Ministerului Sănătății, trebuie să remarcăm, deci, că ea nu este altceva decît o astfel de încercare de a denatura a devărul. Fără succes, evident, pentru că negînd un principiu deontologic de bază, cel care privește colaborarea dintre medic și pacient, rîndurile menționatei scrisori nu ne arată decît că, în împotrivirea lor față de o idee, unii funcționari ce activează pe tărîmul sănătății își atribuie formidabila capacitate de a putea exprima din birou ceea ce simte un om suferind mai bine decît o face acesta însuși, cu propriul grai și chip. Meritul, singurul dealtfel, al scrisorii, e acela de a oferi tovarășilor din conducerea Ministerului Sănătății încă un argument la cele semnalate de noi anterior și anume că îndoielile privind corectitudinea în care se desfășoară testul de la Fundeni sînt pe deplin întemeiate. Ele provin în parte chiar din atitudinea unor persoane delegate să vegheze la asigurarea ei. Și așteptăm nu atît un răspuns, cît o intervenție promptă, eficientă.

N. GRIGORE

SUB ZODIA CIVILIZAȚIEI SOCIALISTE

TECUCI, un loc pe care oamenii îl iubesc, un loc care-i iubește pe oameni

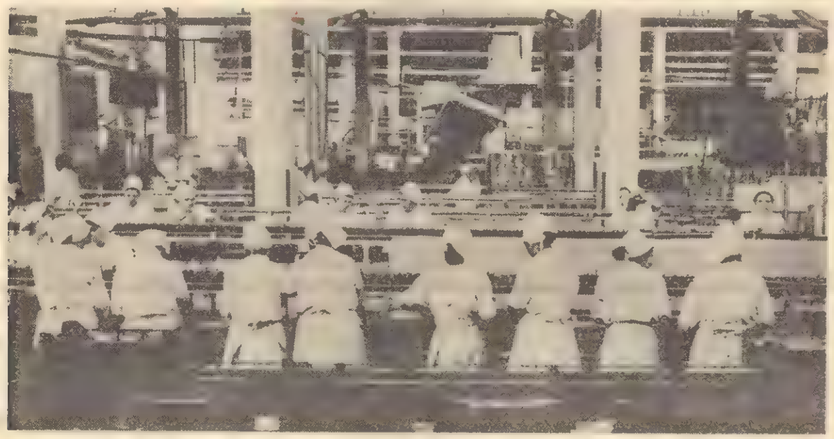

o mai vie dezvoltare a negoțului și a breslelor, dar compensînd, ca atîtea alte mai mici orașe ale Moldovei, precum Fălticenii sau Focșanii, prin zidirea în duh, adică prin produsul spiritual. În Tecuci s-a născut Calistrat Hogaș, de atîta Tecuciului și a satelor-satelit sînt legate numele pictorului Gheorghe Petrașcu, al scriitoarei Hortensia Papadat-Bengescu, al folcloristului Tudor Pamfile, al savantului Iorgu Iordan, al blindatului poet Conachi, al suavului Ștefan Petică. E bine să nu caici pe-aici decît să profanezi (fie și numai prin ignorarea obîrșiei) un nume, o amintire. Veacuri în șir, orașul s-a hrănit din gloria mărelui print al Moldovei (cel care i-l dăruise cu drept de vamă și cei ai cărui ostași, după Podul Înalt, au făcut aici, spune cronica, „un popas de trei zile", ca într-un loc aflat în prețul încrederii voievodului), apoi, decenii la rînd, din gloria prinților penei și al penelului, toate acestea cu multă mîndrie, cu foarte multă mîndrie, dar și cu regret, cu regretul fatidicului „a fost odată", cu un regret ce se cheamă, moldovenește, melancolie, sau nostalgie, sau „plînsul runurilor". Melancolia unei lumi intrate în deficit de istorie, intrată, după ce marea istorie se consumase sau se pierduse, sub semnul unui iremediabil amurg. Un amurg care, drapindu-i fastuos existența, o crepuscula, ca să zicem așa, pînă la gest, pînă la actul vorbirii, ce devine molatec, cu jumătate de gură, pînă la actul spiritului, care succombă prin adecvarea lui exclusivă (uneori și exclusivistă !) la amintire.

„Un'te duci ? La Tecuci. Ce să faci ?"... Ce să faci, în epocă, la Tecuci ? Să faci cozonaci, fulecuțeanul, scrie o veche monografie, se manifestă bine pe plan culinar"), să te „manifești" și oenologic (sîntem în patria vinurilor), ridicînd astfel de ocupații, ca și pe altele, de același fel, la prestigiul de cult al unor tradiții cu care individul trebuie să se confunde. În rest, ce să faci ? Ce să muncești, de pildă ? Și unde ?

Cu 30 de ani în urmă, la naționalizare, industria orașului Tecuci număra două mori țărănești, o moară zisă „comercială", o tăbăcărie (nu fabrică, ci mic atelier meșteșugăresc), o cărămidărie primitivă. Adică era și nu era o „industrie", cel puțin, în accepția epocii, mai generoasă cu noțiunea, deși nici epoca, s-ar cuveni-o lua prea-n serios ca „industrie" monografiile mai vechi ale localității (extrem de gentile cu locul, adică puse să-i inventarieze toate virtuțile, și mari, și mici, și reale și inventate, gentilețe izvorîtă din acel sentiment sau amestec de sentimente, din mîndrie și din regret, din orgoliile uiterate, din nostalgiile lui „a fost odată" trecînd repede peste cele cinci „industrii"). Oricum, orașul însuși le ignora, ele fiind chiar ignorabile, astfel încît, atunci cînd ziarul local, în acel iunie 1948, a anunțat „naționalizarea industriei tecucene", tecucenii au exclamat : „Care industrie ?" Uitînd pe loc evenimentul, mai trebuia să treacă niște ani, mai exact vreo patru, pînă cînd noțiunea să poată acoperi o realitate. Adică abia după patru ani, în 1952, s-a născut, cu adevărat, o „industrie", prin construcția Fabricii de conserve din legume și fructe — actuala Întreprindere pentru producția și industrializarea fructelor și legumelor, una din cele mai mari ale branșei — urmată în timp, în special în anii din urmă, de numeroase alte întemeieri ale noului.

CEI 16 000 — ADICĂ O POPULAȚIE CÎT A VECHII URBE — CARE FAC INDUSTRIE

Tecuciul, în anii din urmă, a devenit o cetate modernă, muncitorească, un oraș de uzine și fabrici, legate ca verigile unui lanț, articulate ca o șiră vertebrală a peisajului și a vieții, propunînd locului o inedită idee de ritm, de mișcare, de existență, transformîndu-l de fapt, dintr-un oraș-muzeu al istoriei într-un centru dinamic, viu, într-un tînăr oraș industrial-cultural(i cînci atributul culturii, al spiritului, nu numai să se păstrează ci, precum vom vedea, se afirmă pe și mai întinse planuri), conform cu exigențele epocii noastre, conform cu planurile de renaștere ale tuturor orașelor și așezărilor noastre. Din cei 37 000 de locuitori ai orașului (în epoca antebelică : 16 000), 16 000 (deci o cifră echivalînd întreaga populație a vechii urbe) lucrează azi în industrie. Fabrica de conserve din legume și fructe (care nu numai industrializează, dar și produce niște roade ale pămîntului, stăpînind 1 400 de hectare de grădină și alte cîteva sute de hectare de meri, piersici, cireși, vișini etc.) livrează, în prezent, nu mai puțin de 142 de produse, mai întîi-nînd și relații cu zeci de țări. Au urmat, în timp, adică în anii de după Congresul al IX-lea al partidului, Întreprinderea de reparații auto (a doua ca mărime din Moldova, după cea din Suceava), Întreprinderea mecanică pentru agricultură și industria alimentară (notabilă și ca proporții, și ca modernitate, și preocupări de ordin calitativ, intensiv, al producției, valoarea produselor noi și reproiectate reprezentînd, de pildă, anul acesta, cam 35 la sută plan), o mare întreprindere de ambalaje metalice, o mare întreprindere de construcții metalice (profilată pe „grinzi cu inimă plină", livrate industriei siderurgice), o fabrică de nutrețuri combinate, o fabrică de produse lactate (capacitate de prelucrare : cca. 40 000 hectolitri de lapte), o fabrică de pîine (capacitate : 30 de tone la 24 de ore), un modern abator. E în construcție, la ora de față, în incinta Întreprinderii de reparații auto (taxată și ea, la capitolul calitate, printre fruntașele branșei), o turnătorie cu o capacitate anuală de 8 000 de tone de oțel. Se va construi, în curînd, o fabrică de tricotaje și confecții tip mătase, cu peste 1 000 de locuri de muncă, oferite în special femeilor. Platforma industrială a municipiului, cu cei 16 000 de muncitori, maiștri și ingineri, adică o populație cît a vechii urbe, o populație harnică și dinamică, dezghețată și tînără (virstele medii ale colectivelor el de muncă fiind aproape adolescente, la Întreprinderea de reparații auto atingînd 23 de ani și jumătate, la Întreprinderea de construcții metalice 21 de ani și jumătate), o populație care s-a calificat într-un timp record, sfărîmînd de la aritmetica școlii primare (astfel cîndva într-un fund de sertar, ca una fără folos la „fabricarea" de catastife, ispravă ce se făcea călcînd cu picioarele pe hîrtii fără folos nici la moară, nici la arga-sea picilor în vechea „industrie" a tăbăcăriilor) la trigonometria depășirii progresive a planului și la vasta geometrie în spațiu a marii construcții, această efervescentă platformă a noului a devenit, în acești ani, centrul vital al orașului, inima lui, pompînd sînge proaspăt, puternic, în arterele pînă ieri ostenite și slabe, într-un organism care sucomba prin inadecvare la timp, trăind sau agonizînd alături de timp, trăind sau murind în amintiri.

ȘI UN ORAȘ — CU TOȚI OAMENII LUI — CARE-ȘI REZIDEȘTE VATRA

Noua condiție a orașului, ne povestește tov. Dumitru Vasile, primarul municipiului, a făcut să se iveaască, peste noapte, cel puțin cîteva contradicții presante. Orașul cu căsuțe bătrînești, înecate în frunzișul grădinilor, orașul cu căsuțe-juvăerii, poetice, colorate, parfumate, sculptate, romantice, vechi, fermecătoare, dar atît, s-a trezit dintr-o dată prea mic, prea strîmt. Rama veche a fost, deci, spartă, înlocuită, desigur cu grijă, nestricîndu-se frumusețea petrăsciană a pastelor, a culorilor din interiorul ei, ele fiind puse azi în valoare printr-un cadru nou, printr-o ramă nouă. S-au construit în Tecuci, în ultimii ani, peste 4 000 de apartamente în blocuri, au apărut (încă din 1972) blocuri-turn, de cîte 10 etaje, se construiește întreg mai departe, artere întregi (precum strada 7 Noiembrie, care va număra în final peste 5 000 de apartamente noi) retușînd, redevelopîndu-se, redesenîndu-se... și, evident, este inutil să mai spunem cît de multe și de grele probleme, soluționabile însă în viitor (de fapt, multe din ele rezolvate încă de pe acum), pune în fața edililor această explozivă dezvoltare a orașului. S-a dat în folosință un mare hotel turistic, se va construi un spital cu 430 de locuri, o sală polivalentă cu 1 000 de locuri, s-au sistematizat străzi, s-a construit un „oraș al copiilor" (o tabără a vacanței, în plin centrul urbei !), se va moderniza stadionul de fotbal, s-au amenajat și plantat întinse parcuri, („23 August", „Cring", „Lăuculeni"), s-au creat lacuri de agrement, spațiile verzi din jurul noilor blocuri s-au extins (doar în anii 75—77, cu peste 20 000 de metri pătrați), s-au mai sădit și vreo 18 000 de arbori ornamentali pe străzi și în parcuri, s-au extins masiv și canalizarea, și rețeaua de apă potabilă, iar apa Bîrladului, cîndva spaima tîrgului, are azi, cheiul ei și Dîmbovița, flancate de un dig lung de 6 000 de metri. Cîndva, „frumusețea" Tecuciului o crea (nu-i o metaforă !) catastrofa, adică anualele revărsări ale rîului, care, într-o singură noapte, lua cu sine zeci, uneori sute de case, iar pe pămîntul pustiit, dar saturat de apă, irumpea, glorioasă, o vegetație fascinantă, luxuriantă. Dispărea un trup al orașului ? Ah, de unde ! Primăvara, la cîtva timp după revărsări, zeci, sute de răsute albe și curate, impodobite cu zugrăveli la uși și ferești, arătau ca niște ouă încondeiate, printre zarzări înfloriți. Ca o compensație, deci, frivolitatea din primăvară sau toamnă a peisajului. Nu a oamenilor, care erau niște nostalgici, ci a naturii. Digul cel nou, care protejează peste 800 de case, a făcut ca inundațiile din 1975 să nu aibă, aici, nici un efect. Se lucrează mai departe la regularizarea rîului, vor dispărea poeticele, capricioasele, fermecătoarele, primejdioasele meandre, înlocuite cu linia dreaptă, cu geometriile siguranței vieții.

UN SENTIMENT — ADICĂ O IUBIRE — CE SE AFIRMĂ CA O REDUTABILĂ FORȚĂ

Dacă orașul de azi arată altfel — la fel de fermecător, de colorat, de plin cer, de ape și de verdață ca foldeaua, dar într-un cadru nou, într-o ramă modernă — a trebuit ca, ici-colo, în proporții de masă chiar, să mai fie clintite din loc niște inerții, nitelus pasciam, niște mai vechi melancolii ale stagnării, ca să se facă loc nu numai noului — adică industriei, acestei temelii de oțel și beton care a asigurat renașterea tîrgului, explozia lui economică, arhitectonică, demografică — ci și sentimentul noului, dragostei pentru nou, adică dorinței înscrierii în competiția timpului, pentru accelerarea lui. Vechea iubire a localnicului pentru vatra sa — pusă și ea într-un cadru nou, care i-a infuzat niște noi energii — a devenit astfel, în acești ani, activă, activă la modul major, afirmîndu-se ca o redutabilă forță în viața orașului, în devenirile ei.

Începutul l-au făcut, ca pretutindeni, muncitorii, platforma industrială a municipiului fiind, de mai mult timp, sediul unei febrile, pasionante și permanente întreceri, desfășurată nu numai pe orbitele mari, naționale (adică întreprinderile de-aici se întrec, desigur, ca toate întreprinderile românești, în primul rînd cu cele din țară, cu cele din ramura sau din branșa lor), dar și pe planul locului, pe planul zonei. Criteriile mari, generale, ale întrecerii, vizînd producția, vizînd indicatorii sarcinilor de plan, sînt completate, sau colorate „local", cu criterii privind activitatea de înfrumusețare, de bună gospodărie, atît în incinta fabricii, cît și în oraș, întreprinderile răspunzînd, printre altele, de întreținerea, curățenia, decorarea, extinderea unor parcuri, străzi, cartiere etc. Rezultatele (după cum ne informează tovarășul Ion Botezatu, președintele Consiliului municipal al sindicatelor) se raportează nu la întreprindere (căci întreprinderile mari ar fi, astfel, permanentele abonate ale locurilor fruntașe), ci pe cap de om. Premiul I e o diplomă și un drapel (de atlas roșu, cu stema orașului, cusută cu fir), premiile II și III sînt diplome. Premiul I, la ora de față, îl deține I.M.A.I.A. (Întreprinderea de mașini pentru agricultură și industria alimentară). Premiul II îl deține I.P.I.F.L. (autoarea conservelor, a dulcețurilor, a sucurilor, a pastelor de legume și fructe, ca și a unor delicatese de carne. Tecuciul manifestîndu-se mai departe bine „pe plan culinar"), premiul III aparține Întreprinderii de ambalaje. Se mai desfășoară, adiacentă acestei întreceri, de fapt implicată și ea, o întrecere între microcantinele platformei industriale (toate fabricile, uneori chiar și secțiile avîndu-și mai multe cantine, abonate la cantina-restaurant a platformei), se mai desfășoară și o întrecere între serele unităților economice (toate avînd sere proprii, ceea ce face ca legumă și fructa proaspătă, alături de carnea livrată de marele abator, să fie nelipsite de pe meselle cantinelor ; și cum există, chiar înainte de-a apărea pe piață, legume și fructe pe toate aceste mese, și cum există și carne, și cum există aceste mese, adică aceste microcantine înzestrate cu tot ce le trebuie, de la plite de încălzit la chiuvete pentru spălat pe mîini, nu prea mai vezi muncitori care să vină de-acasă cu pachetul cu hrană rece, pe care să-l desfacă, la prînz, pe strung ; și cum există toate astea, nu ne mirăm cînd aflăm că, în Tecuci, bolile digestive sînt pe ultimul loc în statisticile medico-sanitare. Întrecerii între uzine și fabrici i se adaugă o mare întrecere cetățenească, desfășurată pe circumscripții, pe comitete de străzi, pe asociații de locatari, pe case. Criteriile, ne spune tovarășul Constantin Sandu, primul vicepreședinte al Consiliului popular municipal, sînt la fel de ferme, la fel de atent urmărite ca și cele ale competiției de pe platforma industrială, iar premiile (drapele, însigne, ecusoane de „stradă fruntașă", de „parc fruntaș", de „casă fruntașă") au, și în cazul acesta, o valoare simbolică, o valoare morală, ele adresîndu-se de-a dreptul inimii, adică iubirii de localnicului pentru orașul său, pentru vatra sa, pentru casa sa. Cele trei premii cucerite de oraș (un premiu II în 1969, un premiu I în 1973, un premiu III în 1975), în întrecerea patriotică-gospodărească pe țară, au încununat legitim această iubire, dovedită printr-un emoționant efort obștesc.

Tecuciul, spuneam, este și un oraș al culturii, o cetate a spiritului, un oraș-sanctuar al cărții, cu multe școli, cu licee, cu o populație studioasă de peste 8 000 de elevi, cu mari cluburi tehnice, cu un celebru muzeu, cu o bibliotecă municipală în fișele căreia sînt înscrise aproape 55 000 de volume și vreo 4 000 de cititori, cu o societate culturală care poartă numele lui Hogaș, cu o fanfară (aparținînd I.P.I.F.L.) laureată a premiului I pe țară la prima ediție a „Cîntării României", cu formații artistice care-s nu mai puține de 300, cu artiști amatori care nu-s mai puțini de 1 500. La actuala ediție a „Cîntării României", Casa de cultură a orașului participă (ne spune directorul ei, Emanoil Mihăescu) cu trei formații noi (de muzică folk, de muzică populară, de dans popular), alături de cele șase (în rîndul cărora s-a distins corul de cameră „Armonia") participante la prima ediție. Funcționează aici, la casa de cultură, și un celebru în oraș, din păcate încă puțin cunoscut în țară, încă lipsit de publicitatea pe care o merită, „Cerc de creație tehnică și urbanistică". Responsabilul cercului e un bătrîn arhitect, Ionel Flavian, membrii lui sînt arhitecți, artiști, profesori, ingineri, muncitori, funcționari, 25 la număr, scopul lui (declarat ca atare în statutul pe care și l-a creat) este păstrarea arhitecturii specifice a orașului (citește : salvarea, restaurarea, îmbogățirea el cu elemente întregitoare, conforme sieși, duhului ei), participarea la înfrumusețarea orașului, la dezvoltarea (sau apărarea, unde e cazul) a personalității arhitectonice și urbanistice constituite în timp, promovarea talentelor tinere. Sectiile cercului : arhitectură, sistematizare, sculptură, artă decorativă, pictură, grafică, pirogravură, foto, film, inovații, invenții, asistență tehnică și socială. Cercul patronează și un curs de desen tehnic (cu aplicații în construcții, în arhitectură, sistematizare, sculptură, pictură, grafică, pirogravură), cu durata anuală, și a cărui primă promoție, compusă din 14 absolvenți inițial, au fost înscriși 20, dar exigența...), s-a „atestat", prin promițătoare lucrări de diplomă. De fapt, ce face acest cerc ? Cu posibilități locale, cu talente locale, înfrumusețează orașul. Mai multe podoabe feșite din mîinile membrilor cercului (un frumos „ceas public", un monument al sportului etc.) sînt deja gata, deja amplasate, mai multe statui de oameni de vază (în frunte, desigur, cu Hogaș) își așteaptă soclurile și locurile, în prezent se amenajează (adică se reface, curățindu-se de corpuri străine, de element străine, corupătoare de stil, împodobindu-se cu detalii decorative și constructive moderne, dar în duhul tradiției) o mare casă de oaspeți a municipiului. Sînt în curs, în proiect sau pe planșe, lucrate individual sau în grup, dar dezbătute de toți, pe toate fazele devenirii, de la idee la machetă sau schiță, o seamă de alte lucrări, multe din ele ambițioase (reconstituirea vechiului monument al „Foișorului de foc", crearea unei „cascade" pe una din insulețe noilor lacuri de agrement, a unui frumos patinoar natural, ei înșiși o podoabă arhitectonică a municipiului, vaze „artistice" pentru spații verzi și pentru holurile întreprinderilor și instituțiilor etc., etc., etc.), toate mărturisind iubirea omului pentru vatra sa, iubire veche, astăzi mai vie ca niciodată, mai activă ca niciodată, beneficiind, în plus, de condiții de afirmare, de spații largi (adică străzi, piețe, parcuri, adică un întreg oraș) pentru desfășurarea demersului său creator.

„Un'te duci ? La Tecuci".

...Ce să faci aici, ce să vezi aici ?

Cine se duce, astăzi, la Tecuci are ce face, are unde munci, are unde se împlini, are și ce vedea, are și ce minca, are și ce citi, are și unde se recreea, are — toate datele locului o arată — atingere zilnică, reconfortantă, născătoare de energie, de pasiune, pentru frumos și pentru nou, cu o civilizație care s-a căutat pe sine, care s-a găsit, care evoluează impetuos spre viitor.

ILIE PURCARU ■

Pasajul HANUL CU TEI

Cea mai ingenioasă realizare a comerțului de artă bucureștean

Deși n-a avut deschiderea și publicitatea ce le-ar fi meritat, pasajul artelor, zis și Hanul cu tei, începe să fie una din cele mai ingenioase întîmplări comerciale ale Capitalei. Pasajul acesta, de dulce renume cîndva, pe vremea cînd în pragul străzii Lipscanilor se vor fi găsit tei și cînd Hanul mai primea lume, a fost ani de-a rîndul oropsit cu oarecare magazine de panglici și mătitei, cu afacerile pe sub mînă ce se petrec mai întotdeauna prin preajma consignațiilor și cu plicticoasele cetățeanului care venea indemnat la lucruri frumoase și nu afla decît tîrgșiala măruntă. Iată însă că de la un timp, găsind mare înțelegere la Primăria Bucureștiului, Uniunea Artiștilor Plastici și Fondul Plastic au purces la restaurarea sumedeniei de magazine și cămări ale Pasajului în ideea unui vad al artelor. Tot ce s-a făcut pînă azi e absolut remarcabil. Tot ce urmează a se face ne arată nu numai spirit comercial, ci și îndrăzneală artistică. Fiindcă e ceva îndrăzneală să aduci în cel mai frecventat loc al Capitalei atîtea galerii-magazine laolaltă. În cele 11 săli deschise pînă acum, în celelalte 4 care urmează a se deschide curînd, amatorul, publicul obișnuit al expozițiilor de artă, profesionistul domeniului, omul ieșit în piață la cumpărături, într-un cuvînt cetățeanul găsește spre desfătare și cumpărare pictură, sculptură, tapiserie, ceramică, grafică feluritâ, materiale pentru toate artele și meșteșugurile zise plastice, obiectele muncii unor designeri de toate vîrstele și stilurile, expoziții de debut și expoziții ale artiștilor cu nume, în fine, mai mult decît atît, un anume climat, un anume parfum pe care-l au pe ciurea în lume toate aceste aglomerări de expoziții și magazine de arte și de care Bucureștiul avea trebuință. La etaj se mai află încă sălile — cu marfă de toată mîna, mai mult amestecată decît aleasă — ale Consignației, lumea ia situația ca atare, Consignația are, desigur, nevoie de-un spațiu, dar parcă tot mai bine ar fi să fie pasajul acesta al Hanului cu tei numai al artei bune și-al lucrului cu har artistic bogat. Pînă ce treburile se vor limpezi, să subliniem încă o dată înțelegerea pe care obștea artiștilor plastici o găsit-o la municipalitate și, deopotrivă, interesul publicului pentru noul centru și vad al comerțului de artă.

Fotografii de **A. MIHAILOPOL**

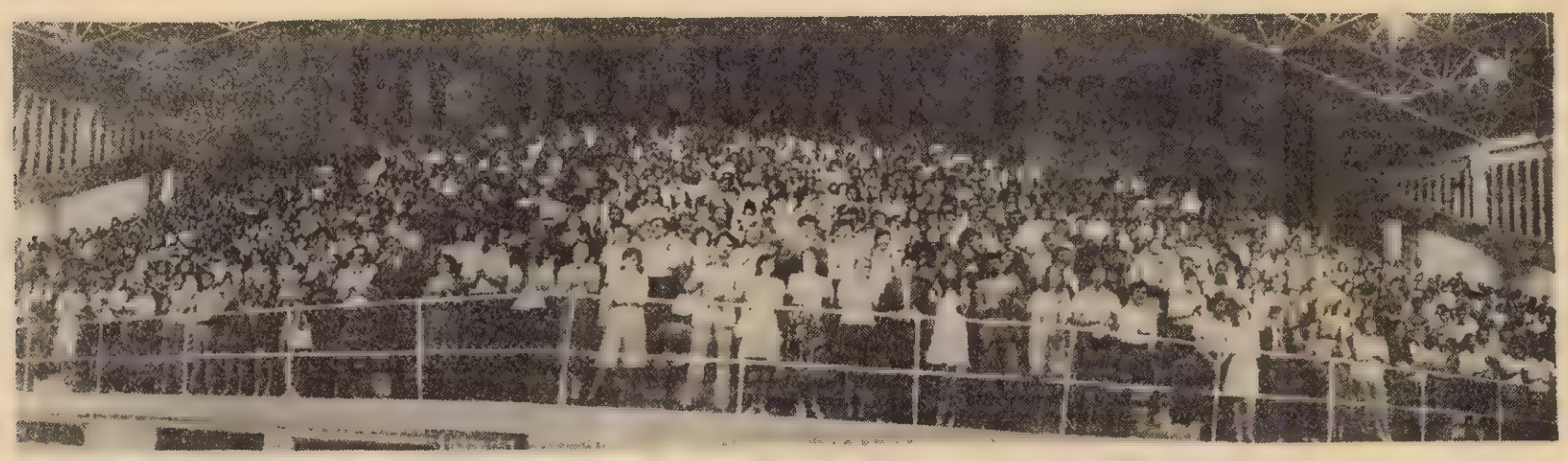

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar

(Cronica 315, 316, 317)

Într-o localitate care îl aștepta de mult, membrii Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra, cenaclu condus de poetul Adrian Păunescu, au susținut sîmbătă, 1 iulie, și duminică, 2 iulie, două întîmplări literar-artistice în Sala Polivalentă din Brăila și o ședință de lucru. Manifestările — care au durat aproximativ cîte 7 ore! — au fost urmărite de aproape 4 000 de spectatori care au demonstrat că deși nu s-au mai întîlnit de multă vreme cu arta cenaclului, ei sînt familiarizați cu piesele interpretate de promotorii poeziei și muzicii tinere și știu să creeze o atmosferă propice desfășurării unui spectacol de marcă. A fost încă o confirmare a prestigiului de care se bucură în ultimul timp la noi muzica tînără, care a pătruns profund în conștiința publicului datorită valențelor ei artistice, datorită conținutului ei realist, angajat, datorită patosului ei revoluționar și ancorării lucide în contemporaneitate, precum și capacității sale de a exprima emoționant cele mai complexe frămîntări ale sufletului omenesc. La cele două întîmplări literar-artistice de la Brăila, care pot fi reținute prin calitatea lor artistică deosebită și prin participarea caldă a publicului ca puncte de referință în istoria cenaclului, au participat valoroși interpreți, binecunoscuți de iubitorii poeziei și muzicii tinere: Mircea Vintilă, Florian Pittiș, Mihail Stan, Valeriu Sterian, Evandro Rossetti, Nicu Alifantis, Ion Zubașcu, lîngă care și-au găsit loc firesc mai nou veniții în cenaclu care au toate șansele să ocupe în curînd poziții privilegiate în atenția publicului: Nicu Vladimir, grupul Cetatea — recent premiat la primul festival al muzicii tinere de la Costinești, Maria Naghi, Arpad Domokos, Vasile Șeicaru. Deși cu o aceeași trupă și în aceeași localitate, cenaclul Flacăra a prezentat totuși două spectacole de factură diferită, nedesmințindu-și nici de această dată marea sa capacitate de a se înnoi spontan, de a improviza în cuprinsul structurii sale mereu permeabilă oricăror sugestii.

Dacă manifestarea de sîmbătă a însemnat o admirabilă demonstrație a forței pe care o posedă cenaclul de a acționa ca un ansamblu bine închegat, unitar, în care fiecare membru să acționeze în dependență de ceilalți, în cea de-a doua seară au fost puse în evidență particularitățile artistice ale fiecăruia, s-a atras atenția asupra individualităților pe care le posedă cenaclul, din care unele sînt de marcă, astfel încît, de pildă, recitalul lui Valeriu Sterian și Evandro Rossetti a cuprins nu mai puțin de 20 de cîntece interpretate cu un înalt profesionalism. De un mare succes s-au mai bucurat la Brăila Mircea Vintilă, Florian Pittiș, grupul Cetatea — care a lansat un nou cîntec, o prelucrare populară Sîntă Mărie Mare, Ion Zubașcu — cu un cîntec, Hei, omule, hei — și, bineînțeles, localnicul Nicu Alifantis. În ceea ce privește cîntecele și poeziile interpretate, ele au făcut parte din cele mai reprezentative piese din repertoriul cenaclului și au fost alese în așa fel încît să fie și ritmate, și lente, și nostalgice și pline de bună dispoziție.

Membrii cenaclului Flacăra au exprimat călduroase mulțumiri organelor locale de partid și de stat, organizației de tineret, oamenilor de cultură de aici pentru prilejul și condițiile pe care le-au oferit întîlnirii publicului din Brăila cu poezia și muzica tînără.

Cele două întîmplări literar-artistice de la Brăila au fost o luminoasă concretizare a posibilităților de anvergură pe care le are tineretul nostru de azi de a crea o artă autentică, în concordanță cu mișcarea epocii, inspirată de revoluția la care sîntem cu toții participanți, astfel încît urarea adresată, în finalul manifestării, cîrmaciului destinului național, tovarășului Nicolae Ceaușescu, de către toți cei prezenți în Sala Polivalentă, a fost ca un gînd de profundă recunoștință pentru climatul de largă deschidere asigurat artei la noi:

Jurăm din milioane de inimi și destine,
Din orice fel de sînge ne murmură
în vine,
Jurăm, bătrîn și tînăr, femele și bărbat,
Credință României, necondiționat.

GHEORGHE AMUZA ■

Prezenți la ședința de lucru a cenaclului, caricaturiștii Mihai Pînzaru-Pim din Suceava și Dénes Molnar din Tîrgu Mureș au reușit să facă insesizabilă absența fotoreporterului.

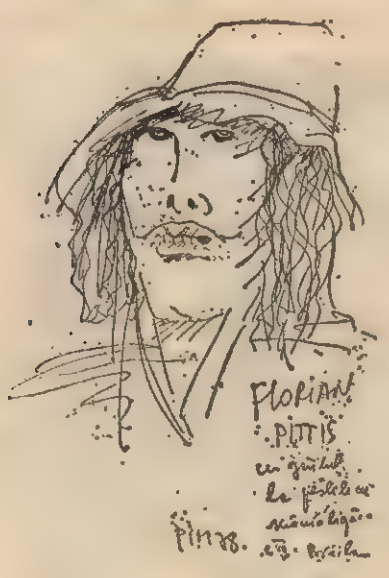

Florian Pittiș și Evandro Rossetti (văzuți de Pim)

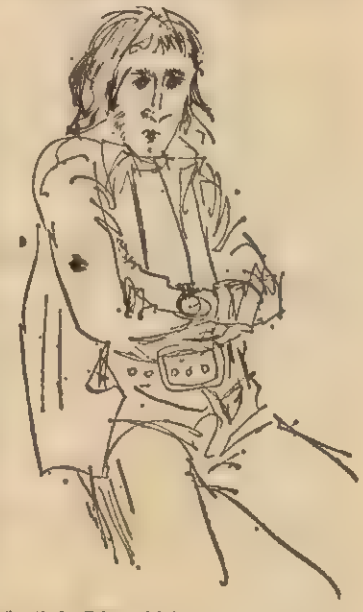

Ion Zubașcu și Arpad Domokoș (văzuți de Dénes Molnar)

DINTRE SUTE DE CATARGE

AVE!

● De la Deva primim un plic cu versuri care trădează un talent poetic. La început de drum, un încurajator AVE! acestui posibil destin poetic: Ana Hampot.

ADRIAN PAUNESCU ■

PLUTIRE

Plutim alături
În văzduhul
Învins de soare ca și noi.

Și sînt tîrzie ca un testament;
Lumina e grea pe umeri
(Și coaptă).
Și tot mai mult rîvnesc
La-ntunericul de sub scoarțele stejarilor,
Tot mai mult m-apropii
De liniștea solară
din fructe.

PSALM

Cu mîna-ți mare cît o bucurie
Ridică toamna de pe pieptul meu,
Cu întuneric să mă vindeci de izvoare,
Strivind ai lacrimilor trup — de sare — greu.
Să facem, calmi și drepți, să-nvie clorofila
în vastele livezi din noi — uitate,
Căci fructe-candele ne dăruiesc lumină,
Să ridicăm în noapte — din frunze —
o cetate.

★

Am scris o carte
Deschisă ca un seceriș
Spre un zenit stelar de ceasuri rătăcite!

Sub trestii de tăcere-nfășurate
M-am răstignit pe-un logos sfînt
Și de tăgadă.

Și-apoi desăvîrșirea soarelui
M-a tot chemat spre lună...

Și am mai scris o carte
(Tîrziu)
De stalactite...

AUTOBIOGRAFIE

Trăiesc prin supunerea tristă a trestiilor...
Nu cunosc suflete mai adînci decît apele...

Nu cunosc delir mai adînc decît nisipul,
Nici rugăciuni mai fierbinți decît ale
melcilor...

Pe adresa redacției

În urmă cu doi ani de zile am compus un cîntec „IMN" pe versurile poetului Ion Nicolescu care mai apoi, prin refuzul poetului sus-amintit de a i se mai cînta acest text, a devenit „Trăiască România!" ale cărui versuri sînt semnate de dumneavoastră, cu acordul meu. Este un cîntec la care eu țin foarte mult și pe care l-am compus aducîndu-mi toată credința și munca mea de artist de muzică tînără, pentru acest popor și această țară pe care o iubesc mai presus de toate.

Dovada sincerității acestui cîntec au fost popularitatea de care s-a bucurat și faptul că în scurt timp a devenit un cîntec al întregii țări. Mă adresez prin această scrisoare generației de artiști de muzică tînără să-și apere munca pentru că acest cîntec a fost denaturat și maltratat fără pic de jenă de oameni care se pare că nu înțeleg exact ce înseamnă muzica acestei generații. Ce este mai grav e că nici măcar nu-și dau silința să ne înțeleagă, ba mai mult își apără o ierarhie dînd frîu liber ignoranței, abuzului și superficialității și ca să fiu concret voi spune că „Trăiască România", cîntec de un adînc mesaj patriotic, are acum, prin grija unui om pentru care poezia este doar lectură, un text nou, superficial, lipsit de orice mesaj, pentru a fi cîntat la Festivalul tineretului din Cuba. Mai mult decît atît a intrat pe mîinile unui cîntăreț total neinițiat și necunoscut, încurajat însă de tovarășii care se bucură de o mare apreciere în Uniunea compozitorilor, cum ar fi George Grigoriu și Ion Luchian Mihale, dirijorul grupului „Song".

Aș vrea să întreb cum de este posibil să se modifice un cîntec fără consimțămîntul compozitorului și cum ar putea fi admisă o asemenea denaturare tocmai prin necesitatea afirmării spiritului tînăr din România, la o manifestare de o mare ampioare cum este Festivalul tineretului din Cuba. Oare tovarășul Butoi, directorul Ansamblului artistic al U.T.C., nu are nimic de spus?

Personal nu rog decît să se facă dreptate și să fie respectat tineretul acestei țări care, prin munca și prin dragostea lui de țară să ducă România spre culmi tot mai înalte cu atît mai mult cu cît trebuie știut că pentru prosperitatea unei națiii cultura nu trebuie considerată o anexă, iar în ceea ce ne privește pe noi, compozitorii de muzică tînără, dacă nu avem loc în Uniunea compozitorilor nu cerem decît să ni se respecte munca și să ni se acorde drepturile care ni se cuvin ca artiști-cetățeni ai acestei țări.

Cu mulțumiri,
compozitor Nicu Alifantis

Comentariu la un proces public

Legea ne apără: s-o cunoaștem, s-o respectăm!

DE CE A MURIT FLORINA?

I

FLORINA

Ce se mai poate spune de o fată care a murit la 19 ani ? Că era înaltă ? Că avea ochii albaștri? Că-i plăcea să danseze ?...

2

LIVIU

— Procesul s-a terminat. Nu vreau să discutăm despre Florina. Dealtfel, ai avea dreptul să nu răspunzi... Povestește-mi o amintire din copilărie.

— Nu mi-e teamă să discut... Am iubit-o. Și am fost fericit. Foarte fericit...

— Foarte fericit... Ce înțelegi prin asta ?

— Altceva decît unii oameni în vîrstă. Ei aleargă după mașină, vilă... Și spun : Nu mai sînt vinurile de altădată ! Dar eu văd că vinurile sînt bune. Multe lucruri sînt bune. Eu am fost altfel fericit... Aveam sufletul ușor. Liber. Gîndeam frumos. Alegeam locurile frumoase și lucrurile frumoase...

— Nu vrei să-mi spui o amintire din copilărie ?

— Nu prea am... Acum nu pot... Uneori am impresia că simt în nări miros de fîn. Și parcă sînt iarăși copil. Asta-l tot !

— Ai vrea să fii iarăși copil ?

— Poate. Nu știu. Îmi plac multe lucruri. Să plec. Să merg adică. Să am un prieten adevărat. Să fiu singur... Noaptea.

— Ziua, nu ?

— Noaptea. Într-o noapte eram pe stradă. Mă uitam la o motocicletă. O „Mobra". Proprietarul o îngrijise foarte bine. Avea tot felul de chestii noi. El a crezut că vreau să-i iau ceva și a coborît. Mă văzuse de la fereastră. Am discutat și ne-am împrietenit.

— Ai și alți prieteni ?

— Nu. Eu sînt tăcut.

REMEMBER

La 23 noiembrie 1977, în pădurea Cernica s-a descoperit cadavrul unei fete. O chema Florina. Cadavrul fusese tîrît și abandonat în apropierea lacului. Alături, au fost găsite geanta cu acte și o sacoșă cu caiete și cărți. Lipseau lucrurile de valoare. Cadavrul era aproape gol. Fotografia arăta chipul unei fete foarte frumoase. Din carnetul de elev reieșea că Florina era în ultimul an de liceu. Ulterior s-a stabilit că victima fusese supusă unei provocări ilegale de avort.

4

Din nou LIVIU

— Dacă te retragi de lîngă oameni, cum vei putea afla totul ?

— Dar nu mă retrag. Dimpotrivă. Privesc totul în față. Inclusiv lucrurile urîte. Și oamenii urîți. Niște bătrîni spuneau unui copil : Hai, înjură ! Și el înjura. Ia uite ce flăcău, ziceau. Copilul nu trebuie dat în grija altuia. Are nevoie de părinți. Așa a fost orînduită viața. Chiar dacă nu toți părinții sînt buni.

— La un moment dat, copiii singuri pleacă de lîngă părinți.

— Eu nu mai vreau să-i însoțesc pe părinții mei în concediul lor. Mama este o femeie extraordinară. O femeie cu totul ieșită din comun. Și-a sacrificat viața apărîndu-ne de griji. Ne-a iubit chiar prea mult. Gîndul la ea îmi provoacă lacrimi. E extraordinară. Ar face totul pentru noi. Și tata e bun. Pe el trebuie să-l lingușești, însă. Alteori îmi spune : Nenorocitule, o să rămîi schilod cu motocicleta aia și-o să rămîi pe capul meu, să te cresc eu !

— Părinții spun multe.

— În vacanță îmi place să fiu singur. Ei intră într-un restaurant și rămîn acolo. Comandă băutură, mîncare. Se miră că nu mă bucur.

— Nu bei !

— Un pahar de bere, de sete. Nu mă mai bucur c-avem de toate. Pentru ei e o chestie de orgoliu să-mi arate că ne putem permite orice.

6

Mama lui Liviu

„Sîntem oameni necăjiți, să știți. Am prins războiul, inflația, foametea. Am rămas cu patru clase primare. El a plecat în armată. Eu am fost singură cu băiatul cel mare. Pe atunci era mic. Îl purtam după mine. Făceam gărzi noaptea. Ziua remaiam ciorapi, spălam, cîrpeam, făceam curățenie, îi potoleam foamea cu o bucățică de pîine, ca să nu plîngă la spital și iarăși veneau nopțile cu gărzi. Am făcut școala de surori, iar după ce-am terminat-o nu mai eu știu cum, a venit un ordin că trebuie să ne completăm clasele pînă la a șaptea și învățam, și curățenie, și muncă, și copil. Am dus-o foarte greu. Cînd s-a născut Liviu și cînd a început să crească, am plîns mult din cauza lui. Era debil. La cinci luni a făcut poliomielită. Apoi eu i-am rupt un picior. Îl căram după mine ca și pe frate-său și ca să nu-l scap, l-am strîns prea tare și i-am rupt un picior. Apoi și-a fracturat el o mînă. Fratele lui a rămas repetent doi ani. Taică-său l-a luat și l-a învățat meseria lui. Dar lui i-a plăcut strungăria. Venea acasă numai răni. Nu putea fi atent sau se grăbea, îl lovea șpanul. A trecut iarăși la meseria lui taică-său. A avut ambiție. Muncea și 16 ore pe zi. Dar s-a chinuit. Și a ajuns om. Cu Liviu a fost altceva. Scăpasem de mizerie. L-am dat la școala de muzică. Nu ca să ajungă muzician. Ci ca să prindă muzica. Să aibă alte bucurii decît avem noi. Pe el am vrut să-l scutesc de greutățile prin care am trecut noi. Poate că l-am răsfățat prea mult. E altfel decît noi. Se mulțumește cu cît are. N-are ambiție să fie primul. Mult mai plîng din pricina lui. Pe Florina am îndrăgit-o de cînd am văzut-o. Ce fată cuminte ! Și respectuoasă !"

7

LIVIU

— Nu ești deloc ambițios ?

— Am avut un accident cu motocicleta. Am intrat într-un autobuz. Nu eram eu vinovat, dar milițianul mi-a zis : Vezi că într-o zi ai putea s-o pățești și mai rău. Știu că aș putea s-o pățesc și mai rău. Nu neapărat cu motocicleta. Dar multe lucruri nu mi se pot întîmpla. Nu sînt un geniu. Mulți oameni sînt mai talentați ca mine, mai dotați. Să mă ambiționez să-i întrec ? Vreau să trăiesc frumos. Drumul meu este unul obișnuit ; multe lucruri excepționale nu vor interveni în viața mea. Dar să am sufletul curat, asta pot. L-am mai avut : cu Florina. Cînd am aflat că nici unul dintre cei pe care i-am rugat nu vrea să intervină pentru avort, am simțit o eliberare în mine.

8

Mama lui Liviu

„Mult m-am mai frămîntat. Florina era elevă în ultimul an de liceu. Liviu, în anul întîi de facultate. Să-și întrerupă ea școala ? Eu știu ce înseamnă seral, nopțile de veghe lîngă copii, va găsi ea puterea pe care am avut-o eu ? Eu am trăit alte vremuri. Și Liviu va mai putea învăța ? Cît m-am mai chinuit eu și cu băiatul ăsta să aleagă în viață un drum mai curat, cu prieteni mai deosebiți decît am avut noi, să fie și el în rîndul oamenilor pe care i-am admirat fără să pot fi vreodată alături de ei. N-am suferit eu destul ? Sigur, condiții ca să crești un copil aveam și avem și eu parcă aș fi vrut să-l las. Dar ea nu voia. Pesemne că-i era rușine. Sau poate că voia să termine mai întîi școala, să urmeze mai departe o facultate"....

9

LIVIU

— Ești influențabil ?

— Nu știu dacă sînt influențabil. Între noi nu se modificase nimic. Ne plimbam. Ne întîlneam în fiecare zi. Cînd eram cu ea nu-mi mai trebuia nimic altceva. Și mă gîndeam că nu se va întîmpla nimic...

10

Din declarațiile colegelor Florinei

În urmă cu trei ani, Florina a mărturisit că iubește un băiat : Liviu. Avea motocicletă. O lua de la școală. Se întîlneau în fiecare zi. O însoțea în taberele noastre. În excursii. Plecau împreună la mare. Florina părea fericită. Era cuminte și învăța bine. Părinții o iubeau foarte mult. Părinții îl cunoșteau pe Liviu. Multe visam o dragoste ca a ei. Liviu o iubea mult și nu se despărțea de ea nici o zi. Erau frumoși.

11

REMEMBER

În 1976 iese din penitenciar doctorița Popescu Maria Antoaneta, după executarea unei pedepse în urma mai multor infracțiuni de avort, precum și a unei infracțiuni de ucidere din culpă comisă într-o asemenea situație. Proprietara unei vile cu trei nivele în strada dr. Lister. Posesoarea unor bunuri de mare valoare. Bolnavă și pensionară. Cu un trecut profesional strălucit. Avară pînă la rapacitate. Lipsită de demnitate. Incapabilă de sentimente omenești.

12

REMEMBER

La 18 noiembrie 1977, Popescu Maria Antoaneta telefonează mamei lui Liviu. O cheamă de urgență în strada dr. Lister. Îi arată cadavrul Florinei. Cele două femei îmbracă trupul fără viață cu ce se nimerește. Apoi îl introduc în saci din plastic și-l transportă în garajul vilei. Popescu Maria An-

toaneta rămîne să distrugă urmele avortului. Mama lui Liviu cheamă fiul mai mare. Cu autoturismul acestuia, transportă cadavrul în pădurea Cernica. Mama lui Liviu obosește și fiul tîrîie sacul pînă în marginea lacului și-l abandonează acolo.

13

Procurorul Eugen Vasiliu

„Liviu s-a oprit lîngă ușă. Nu era mai înalt decît comutatorul. Era tras la față. Plîngea tot timpul. N-a încercat nici un moment să-și ascundă vina. Vina lui. Declarațiile lui se opreau la părinți. N-ar fi vrut să-i amestece. Mai ales pe mama lui. Mi-am dat seama că o adoră. N-am insistat. Nu știam ce vină are. Pînă la urmă a spus singur : „Întrebați-o pe mama". Durerea îl amețea. Tatăl lui se adresase doctoriței Popescu Maria Antoaneta. Aceasta, o femeie abia ieșită din penitenciar unde fusese închisă pentru aceeași culpă, avidă de bani, degenerată, lipsită de sentimente omenești, îi promite că va provoca avortul și-i cere suma de cinci mii lei. Victima era în luna a cincea. Cred că nimeni altcineva din tot Bucureștiul nu ar fi îndrăznit o asemenea aventură. Timp de o săptămînă, Liviu și Florina merg acasă la doctoriță pentru un tratament de pregătire. La 17 noiembrie, se hotărăște expulzarea fătului. Liviu telefonează la părinții fetei și-i anunță că în noaptea aceea Florina va lipsi de acasă, va merge împreună cu el la o nuntă. Florina rămîne la Popescu Maria Antoaneta. Liviu doarme acasă. A doua zi, doctorița îl cheamă de urgență la ea. Aici îl trimite după medicamente la fiul ei, asistent la spitalul dr. Cantacuzino. Face același lucru și cu tatăl lui Liviu. Apoi îi telefonează mamei. Liviu a refuzat să vadă cadavrul. Toate aceste manevre erau de natură să încurce datele în eventualitatea unei anchete. Popescu Maria Antoaneta îi sfătuiește pe cei trei să scape de cadavru și să nu mărturisească nimic. Dealtfel, la anchetă, această femeie de 57 de ani n-a trădat nici cea mai neînsemnată remușcare. Nici o umbră de emoție. În viața ei a făcut o singură pasiune : pentru un șofer. Atunci a plîns. Nici fiii ei n-o interesează. Să lași un om pe mîna unei astfel de femei este din plecare o crimă.

Mai rău e că Liviu era pe punctul să clacheze în atmosfera de debusolare în care se aflau cu toții.

După ce-a mărturisit s-a schimbat radical. Nu mai pleca din fața ușii mele. L-am convins să meargă la cursuri și ne-am împrietenit. Are nevoie.

14

Paradoxuri

Toată lumea afirmă că dorea copilul ; în fapte, toți au acționat împotriva lui.

Dragostea dintre Liviu și Florina era o evidență dar în aprecierea împrejurării care intervenise — sarcina Florinei — nici unul dintre cei ce o cunoșteau n-a pornit de la faptul simplu și exact al dragostei dintre tineri.

Deși în luna a V-a sau a VI-a, nimeni din anturajul Florinei nu remarcă starea fetei.

Florina renunță la prietenia colegelor, la dragostea părinților, se dăruiește în totalitate băiatului pe care-l iubește. Liviu, temperamental e pregătit pentru o prietenie curată, pentru o viață lipsită de ambiții deșarte. Și totuși nu se gîndește nici un moment să se însoare cu fata care i-a dăruit totul.

Cu averea pe care o avea, Popescu Maria Antoaneta ar mai fi putut trăi 200 de ani fără grija zilei de mîine.

Mama lui Liviu este capabilă să îmbrace cadavrul iubitei fiului ei, să-l bage într-un sac, să-l tîrască și să-l abandoneze într-o pădure, la marginea unei mlaștini, ea, singurul om cu suflet adevărat din această tristă întîmplare, și totul numai pentru a-și salva fiul.

Liviu a fost înșelat, a fost mințit de Popescu Maria Antoaneta. Doctorița i-a luat singurul lucru frumos din viața lui : dragostea. Și totuși Liviu acceptă acoperirea crimei. De dragul mamei. Mama — de dragul lui Liviu. E vorba aici de toți cei ce știu a gîndi frumos și care în momentele cardinale ale vieții nu știu și nu pot să-și asume răspunderea bărbătește, demn deci. Care este atunci mobilul iubirii de mamă ?

15

Mama lui Liviu

„Mă trezesc noaptea și stau singură și trează. Și plîng : îmi vine să mă duc la mormîntul fetei să-i scormonesc pămîntul cu mîinile și să-i spun : iartă-mă ! Nu se mai poate face nimic acum. Nimic și simt că înnebunesc. Cum am putut fi atît de oarbă ? Și dimineața mă gîndesc să telefonez procurorului Eugen Vasiliu. Tare aș vrea să nu se supere că-l deranjez. El a fost omul care ne-a înțeles și a fost blînd și om cu noi, care eram vinovați, și nu ne-a lăsat să ne afundăm în mîlciună. Există astfel de oameni ! Dar n-ajung să îndrăznesc...

În loc de încheiere și de morală

— Am promis că nu vom vorbi despre ceea ce a fost. Și totuși aș vrea să-ți pun o întrebare, Liviu. Repet : dacă nu vrei, poți să nu răspunzi.

— Voi vorbi cu toată sinceritatea.

— Vreau să-mi spui de ce nu te-ai însurat cu Florina.

— Nu știu... Pur și simplu nu știu... Nu știu de ce n-am făcut-o. Eram ca și însurați. Nimeni nu se gîndea la asta. Toți erau preocupați de altele : de bacalaureatul ei, de cursurile mele... De copil. CRED CĂ DACĂ UN OM, UN SINGUR OM M-AR FI ÎNDEMNAT S-O FAC, MULTE S-AR FI LĂMURIT ÎN CAPUL MEU.

NICOLAE CRISTACHE

Pagină realizată cu ajutorul Procuraturii municipiului București

„Caminante"

Jurnal mexican (17)

Charros

II.

Dar sînt stări care nu depind de noi. Pe măsură ce încerc să intru „în joc", îmi dau seama că rezultatul este contrariul. Tăcerea mea se transformă într-un mic deşert personal care se lărgeşte la orice efort de a-l părăsi. Nu reuşesc şi pace să devin un adevărat spectator de „charros". Mă consolez cu ideea că există pe lume incapacităţi mai grave.

Chiote salută îndeminarea unui nou călăreţ care trinteşte din alergare un taur răsucindu-i coada. Una dintre echipe a luat, se pare, avantaj. Entuziasmul a ajuns în tribună aproape la paroxism. Nu mai sînt cruţate nici palmele, nici coardele vocale. Şi cum aceste dovezi nu ajung să exprime tot ce simt ei, spectatorii aruncă în arenă pălării, şaluri şi chiar pantofi sau evantaie pe care concurenţii omagiaţi le aruncă înapoi. Exuberanţa publicului acoperă muzica şi vocea crainicului care nu este altul decît preotul capelei din apropiere. A schimbat odăjdiile cu un sombrero alb şi crucifixul cu un microfon. Şi în clipa cînd îşi strigă entuziasmul e probabil convins şi el că nu există altă împărăţie decît pe lumea aceasta. Ca şi călăreţii care, după ce au doborît animalul fugărit, se opresc în faţa tribunei şi aşteaptă răsplata, ovaţiile.

Metamorfoza preotului-crainic sportiv nu e, poate, întîmplătoare. Spectacolul acesta nu e un simplu joc de duminecă. E o religie. O religie care cere curaj, îndemînare şi pasiune ; care iubeşte soarele, aplauzele, arena, freamătul publicului, victoria. E religia unor oameni care nu pot trăi fără mituri şi care se pricep să şi le creeze din orice. Duminica se adună în această arenă. Soare, muzică, iluzii de glorie, călăreţi în costume de charro, rivalităţi, pasiuni şi iată strînse laolaltă datele unui ritual. Mă uit în jur. Îi invidiez pentru uşurinţa cu care îşi alcătuiesc mituri şi le risipesc ? Poate ar trebui să fim mai prudenţi judecîndu-i pe cei ce vin duminica aici şi se distrează amestecînd soarele cu puţină cruzime. Ei nu fac decît să ne aducă aminte că n-avem ce căuta în tabăra celor ce nu mai au forţa să-şi facă iluzii şi mai ales forţa de a le urma. Şi, oricum, nu Descartes e filosoful cel mai potrivit pentru a fi evocat în faţa acestor călăreţi care, cu sombrero-urile lor somptuoase, stau în şei ca nişte zei fără griji. Indiferent ce se întîmplă înainte şi după un astfel de concurs, aici mitul triumfă. Şi mă întreb cît de firesc e să-l condamnăm. Sînt atîtea împrejurări în care cruzimea nu are nici o scuză încît n-are rost, poate, să ne indignăm împotriva faptului că un taur este prins cu lasoul din alergare şi răsturnat în nisipul arenei. Deşi... Dacă astăzi ne vom obişnui să sărbătorim cruzimea într-un spectacol, mîine o vom accepta în viaţă. Cînd ea încetează să mai pară oribilă, nu mai e mult şi va părea fascinantă. Sau exagerez din nou ?

Fiecare charro vrea să dovedească, firească, că e cel mai bun. Se pregăteşte în capătul arenei şi îşi aşteaptă rîndul. Cînd trebuie să pornească, strînge dîrlogii calului, se concentrează şi ţîşneşte în plin galop. În toată atitudinea acestor bărbaţi e un amestec ciudat de tandreţe şi violenţă ca şi pe cerul tropicelor. După ce şi-au învins victima, mîngîie calul şi zîmbesc sfios. Apoi se îndepărtează cu aerul unor cuceritori care ies mulţumiţi din scenă.

Un charro stă pe loc acum în mijlocul arenei cu lasoul în mînă. Cîţiva călăreţi gonesc un taur de jur împrejur. Cel cu lasoul are dreptul la o singură încercare. Aruncă şi pe urmă strînge frînghia ca un laţ în jurul picioarelor din faţă ale taurului. Captiv, acesta se împiedică şi se prăbuşeşte în timp ce din tribună chiotele entuziaste salută îndemînarea concurentului.

Şi, în sfîrşit, proba cea mai grea. Saltul mortal de pe un cal în galop, pe spinarea unui cal sălbatec neîmblînzit. Publicul freamătă. Cunoaşte cu siguranţă dificultatea probei şi riscurile ei. În tribune se aşterne tăcerea. O aşteptare la pîndă. Urmează o încercare. Eşuată. A doua. Eşuată şi ea. La a treia, călăreţul este probabil decis să încerce cu orice preţ saltul mortal. Nu-şi poate îngădui să dezamăgească publicul. El nu-şi calculează însă bine momentul saltului sau n-are destulă stăpînire de sine şi riscă prea mult. Se prăbuşeşte în arenă printre picioarele cailor. O exclamaţie îngrozită îngheaţă pe buzele tuturor şi o umbră păteză sărbătoarea, soarele acestei dimineţi. E adusă în grabă o brancardă. Înghesuială în arenă şi aşteptare crispată în tribună. Din fericire, accidentul nu e foarte grav. Curajosul charro se alege cu cîteva contuzii care în loc să-l stigmatizeze, îl aureolează. Va încerca în altă duminecă să realizeze saltul mortal ? Sînt convins că da. Atunci spectatorii îl vor răsplăti, iar eşecul de azi va fi cu totul uitat.

Întrecerea s-a terminat şi în sala unde sîntem invitaţi domneşte o atmosferă de bal provincial. Vin şi călăreţii, demitizaţi în hainele lor de stradă. Numai fetele care au oferit la sfîrşitul întrecerii un balet ecvestru ca nişte adevărate amazoane şi-au păstrat costumele de călărie. Mîncăm în picioare în jurul unei mese lungi şi deşi mi-e foame nu reuşesc să abordez nici acum eterna „tortilla", făcută din făină de porumb şi lapte de var, care i-a uimit odinioară pe primii conchistadori şi constituie şi azi baza alimentaţiei mexicane. Varul îi dă gust şi culoarea deschisă (dinţii strălucitori şi albi ai mexicanilor nu sînt probabil străini de obiceiul lor de a mînca de mici „tortilla"). Înlăuntrul ei se pun uneori condimente care ard buzele europenilor în vreme ce mexicanii îşi continuă prînzul zîmbind îngăduitori. Se bea pulque, băutură făcută din seva de agavă lăsată să fermenteze şi, datorită ei, după cîteva minute de tăcere, limbile se desleagă din nou. Nu mai e însă freamătul pasionat dinainte, care încărca de electricitate atmosfera arenei. Obosesc şi mîinile. Uneori aripa se frînge. Şi din Quetzalcóati rămîne numai şarpele.

OCTAVIAN PALER ■

Al IX-lea Festival de muzică de cameră Braşov — 1978

Braşovul, străvechiul oraş al breslaşilor, loc de întretăiere a drumurilor comerciale, a devenit de multă vreme leagăn al culturii româneşti, fiind în ultimul timp gazda unor prestigioase manifestări culturale de interes naţional şi internaţional. Alături de recente manifestări ca „Festivalul teatrului contemporan", „Festivalul internaţional de poezie", cel de „Al IX-lea Festival al muzicii de cameră" de la Braşov, devenit eveniment tradiţional, a reunit pentru o săptămînă unele dintre cele mai proeminente figuri ale vieţii muzicale româneşti, compozitori, dirijori, interpreţi, directori ai unor renumite instituţii de profil, critici muzicali, formaţii corale şi instrumentale, oameni de diverse naţionalităţi, români, maghiari, germani. Formaţiile şi instrumentiştii invitaţi din R.S. Cehoslovacia, R.P. Ungară, din Berlinul occidental, din Grecia ori din centrele muzicale ale patriei, cvartetul „Filarmonia" din Bucureşti, cvartetul „Napoca", trio „Enescu", soliştii Ştefan Ruha, Dan Iordăchescu, Gh. Crăsnaru, alături de braşovenii Gabriela Popescu şi Liviu Teclu au dat un plus de strălucire şi de greutate festivalului şi concursului de interpretare pentru cvartete de coarde şi cvintete de suflători studenţeşti.

Buni organizatori, braşovenii au programat nobilele manifestări în atmosfera medievală a castelului Bran, între coloanele de marmură ale Casei armatei ori la Teatrul dramatic pe scena căruia s-au sărbătorit recent 100 de ani de activitate a filarmonicii braşovene.

Ne aflăm la ora festivităţilor de premiere a laureaţilor concursului de interpretare, la concertul formaţiilor laureate, după aproape o săptămînă de trecere în revistă a unor talente în pragul afirmării sau a altora care au venit să certifice girul de încredere acordat de către juriile ediţiilor precedente. De remarcat că juriul al cărui preşedinte şi entuziast coordonator a fost secretarul Uniunii compozitorilor din Republica Socialistă România, maestrul Wilhelm Berger, şi-a împărţit activitatea pentru o mai exactă apreciere şi, de ce să n-o spunem, pentru a face faţă unei munci ce a solicitat un prelungit efort de atenţie şi de obiectivitate : juriul pentru cvartetele de coarde prezidat de dirijorul şi directorul Filarmonicii din Braşov, I. Ionescu-Galaţi şi juriul pentru cvintetele de suflători, preşedinte fiind compozitorul Tudor Ciortea. Recunosc în Wilhelm Berger, cel care a coordonat ambele jurii, pe omul ajuns la capătul unui travaliu pe cît de nobil, pe atît de extenuant. „Cea de-a IX-a ediţie a festivalului, ne spune maestrul, îşi revendică un profil bine definit care s-a îmbogăţit cu fiecare ediţie anterioară, îmbrăcînd un ansamblu de forme şi specii camerale din ce în ce mai larg. Faţă de acum cîţiva ani, cînd concursul de interpretare iniţiat la Braşov, deschis conservatoarelor de stat din Bucureşti, Cluj-Napoca şi Iaşi, şi cînd preponderent era genul trio cu pian, anul acesta am lărgit aria manifestărilor de interpretare. Dar ca o constantă de calitate a concursului s-a remarcat a fi cvartetul de coarde".

Am asistat la concertul laureaţilor care a devenit de această dată şi un examen al juriului cu sentimentul unei mari sărbători. Iată formaţia cvintetului de suflători de la Conservatorul din Bucureşti, anul I, obţinînd premiul al II-lea, interpretîndu-l cu fidelitate pe Haydn şi urmărit cu emoţie paternă de către lectorul Francis László, un entuziast susţinător al tuturor concurenţilor. Laureaţi ai premiului Uniunii compozitorilor, cvartetul de coarde al Conservatorului din Cluj-Napoca, condus de Zsolt Marton, a scos în evidenţă cu sensibilitate cele mai subtile idei ale frazei muzicale enesciene, bucurîndu-se de un succes total. A urmat cvintetul de suflători din Iaşi (premiul II), cu patru miniaturi din cele „Şapte miniaturi" ale lui Alfred Mendelsohn, lucrare care cere o mare precauţie în rostirea adevărului expresiei muzicale ca să nu mai vorbim de virtuozitate, sarcini de care băieţii s-au achitat minunat. Cvartetul de coarde din Cluj-Napoca, condus de Mirela Capătă şi răsplătit cu premiul II a scos la iveală fine accente lirice izvorîte dintr-un puternic filon meditativ din lucrarea „Cvartetul nr. 6" aparţinînd compozitorului Wilhelm Berger. S-au descifrat caligrafii subţiri într-o frază bine supravegheată, accentele şi angajările hotărîte în pasajele tumultuoase conducîndu-ne spre finalul de gravă meditaţie al piesei. Premiul III — revenit cvartetului de coarde condus de Gavril Ardelean din Cluj-Napoca, a răsplătit o formaţie angajată cu credinţă în execuţia unei partituri de o cuceritoare substanţă lirică („Cvartetul op. 96 în Fa major", numit şi „Al negrilor" de Antonin Dvorak). Cvartetul de coarde condus de Cristian Pintilie a cucerit sufragiile tuturor convingîndu-ne că în cetatea lăsului muzica este la ea acasă. De premiul Uniunii compozitorilor s-a bucurat şi cvintetul de suflători din Cluj-Napoca, condus de Ady Gugu, iar cvartetul de coarde condus de Cristian Ifrim (Bucureşti) în care ne place să remarcăm contribuţia şi sporul de sensibilitate al fiecărui membru al formaţiei — Sonia Vizante, Mirela Simionescu şi Ziţa Maszalits — în interpretarea lucrării beethoveniene, op. 59 nr. 3 în Do major. Am recunoscut în ţinuta execuţiei fiecărei note exigenţa şi lipsa de concesii a prietenului lor mai mare, asistentul Şerban Soreanu, el însuşi pianist de certă virtuozitate. „Rezultatele acestei nobile întreceri, unde cîştigă cei mai buni, reia discuţia Wilhelm Berger, se observă cu profit în viaţa muzicală a ţării, în nivelul crescînd al orchestrelor noastre simfonice. Pe mulţi îi simt colegii mei de pe acum. Dacă ar fi să caut un simbol al evoluţiei artei muzicale la Braşov aş da designaţia armo-

Orchestra de cameră a Filarmonicii „Gheorghe Dima" — Braşov. Dirijor Ilarion Ionescu-Galaţi

niei. Armonie realizată prin modalităţi artistice tradiţionale şi altele foarte moderne. De remarcat ponderea muzicii româneşti în acest festival, personalităţi ale vieţii noastre muzicale dedicînd formaţiilor artistice din Braşov o seamă de noi lucrări. Faptul că nu am decernat premiul I — nu vădeşte neîncrederea juriului, ci exprimă exigenţa şi seriozitatea cu care privim perfecţionarea talentelor în cadrul procesului de învăţămînt şi afirmarea lor în marile întreceri artistice din cadrul Festivalului naţional „Cîntarea României". Menirea socială a artei se verifică chiar acum şi aici, în planul ideii, al frumosului, al adevărului uman". Am asistat apoi la evoluţia Corului de copii „Camerata infantis" din Braşov, formaţie laureată la prima ediţie a Festivalului naţional „Cîntarea României" şi care a primit „Discul de aur" al Academiei Charles Cros la Dijon, formaţie condusă de profesorul Nicolae Bica. Am ascultat Orchestra de cameră a Şcolii de muzică din Braşov, dirijor Viorel Ardeleanu. Lucrări care cer un mare rafinament al interpretării şi, aşa cum spun ambii dirijori, o mare voinţă de muncă şi dăruire în tot ceea ce faci. Evoluţia ansamblului „Cantus serenus" din Braşov în aceeaşi notă a afirmării şcolii interpretative braşovene. Oraşul şi judeţul Braşov s-au constituit ca nişte gazde admirabile ale unei manifestări artistice tradiţionale, de un înalt nivel artistic, răsplătind efortul muncii care se cîntă pe sine.

ADI CUSIN ■

CRONICA DISCULUI

Sigismund Toduţă la 70 de ani

Dintre cele mai recente apariţii ale Electrecordului ne-au reţinut atenţia, cu precădere, cîteva discuri cuprinzînd diverse lucrări din creaţia muzicală românească.

Astfel, în genul muzicii simfonice, se relevă un disc cu caracter omagial **(STM ECE 01380)** dedicat creaţiei compozitorului clujean Sigismund Toduţă, cu ocazia împlinirii vîrstei de 70 de ani. Prima faţă a discului prezintă cunoscuta Simfonie nr. 5, elaborată relativ recent, în 1974, şi încununată cu Premiul I la Festivalul naţional „Cîntarea României", ediţia I. Revelatoare pentru gîndirea muzicală complexă a compozitorului, pentru stilul său componistic modern, în care renunţarea la elementele neobaroce în favoarea celor contemporane este făcută fără ostentaţie, continuîndu-se în mod creator tradiţia, Simfonia nr. 5 cuprinde (numai) trei părţi neîntrerupte. orchestra are un caracter aproape cameral, iar instrumentele sînt puse în valoare pe parcursul unor pasaje solistice ; mai presus de toate ascultătorul este cucerit de bogăţia ritmicii de esenţă folclorică. Pe faţa a doua poate fi ascultat Concertul nr. 2 pentru orchestră de coarde, concert căruia Orchestra de coarde a Filarmonicii din Cluj-Napoca, dirijată impecabil de Emil Simon, îi reliefează scriitura instrumentală de virtuozitate, suplă, cu inovaţii discrete, utilizate îndeosebi pentru prelucrarea unor teme enesciene, existente în citat, în chiar cuprinsul concertului.

Pentru discofilii iubitori ai muzicii uşoare, L.P.-ul **(EDE 01400)** cuprinzînd „Melodii de Aurel Giroveanu" propune o selecţie din creaţia de peste 30 de ani a acestui prolific compozitor, „melodist" prin excelenţă. Pot fi ascultate, de pildă, şlagăre mai vechi cum sînt „Trăiesc o zi frumoasă", „Vino pe Aleea trandafirilor", „Ia-mă la braţ şi spune-mi tu", prezentate de astă dată în interpretări noi datorate soliştilor Angela Ciochină, Cornel Constantiniu, Stela Popescu şi Ştefan Bănică (în duet), precum şi piese de dată mai recentă cum sînt „Călător fără popas", „Te aud mereu", „Tangoul Bucureştiului", ş.a., cîntate de Aurelian Andreescu, Cornel Constantiniu, Corina Chiriac, Gică Petrescu, acompaniaţi de orchestra de estradă a Radioteleviziunii (dirijată de Sile Dinicu) şi de formaţia Romanticii.

Amatorii de muzică populară au ocazia să asculte un nou **L.P. (STM EPE 01393)** intitulat „Oltule, Oltenule", inspirat din vastul repertoriu oltenesc al cîntăreţei Ionela Prodan, aflată acum la al şaselea disc personal, acompaniată fiind de orchestra Florian Economu. Se vor bucura de succes cu siguranţă cîntece ca „Alunelul", „Ia-mă-n braţe, dorule", „Frumuşel mai cîntă cucul", care pun în valoare calităţile interpretative ale solistei.

Din creaţia universală de operă şi operetă, pasionaţii acestor genuri au la dispoziţie trei discuri noi, unul **(STE CE 01382)** cu arii din opere de Verdi şi Wagner, interpretate de Cornel Stavru, altul, **(ECE 01383)** un dublu recital Elena Dima — Eduard Tumageanian cu arii din opere de Donizetti, Mozart, Verdi, Puccini ş.a., iar al treilea **(ECE 01384)** cuprinzînd arii din operete clasice şi musical-uri, în interpretarea cunoscutelor soliste Vally Niculescu şi Constanţa Cîmpeanu.

NICOLAE SPIRESCU ■

Doi poeți și cele mai frumoase poezii ale lor

Ioan Alexandru

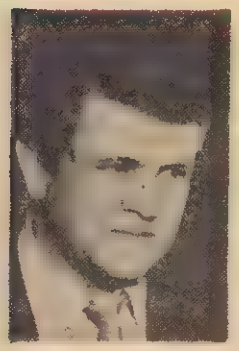

Coborît din Apuseni, laolaltă cu corbii și ciutele, Ioan Alexandru pare singur printre noi. Timid și sfios, departe de cafeneaua cîrtitoare, detestînd spiritul gregar, tînărul zvelt, cu părul bălai, cu ochii crescuți parcă din azurul cerului spre care par mereu îndreptați ca o chemare a nostalgiei originare, poetul s-a fixat mai ales în cercul familial pe care l-a zămislit bogat, tandru și cucernic. Nu ne vom mira, de aceea, că în colecția „Cele mai frumoase poezii" (Editura „Albatros", 1977, cu un „Cuvînt înainte" de Zoe Dumitrescu-Bușulenga) copiii și soția sînt cîntați după exemplul arghezian din *Cărticica de seară*, dar cu un puternic accent hieratizant. Este microcosmosul sfînt al poetului. Multe *imne* sînt, apoi, consacrate satului natal, părinților, consătenilor, mai ales pruncilor, în maniera lui Pillat din *Satul meu* sau în cea a lui Octavian Goga, cu un spor de sacralizare participativă. Dar nu numai oamenii, ci întregul univers rural invadează poemele : șerpii și vulturii, fluturii și fiarele, pietrele și stîncile, stînele și țintirimul, turmele și mai ales mieii ; ne izbesc culorile tari, verdele în special, simbol al vitalității, atenuat de albastrul pur al cerului și al luminișurilor ; se aud buciume și tulnice, dar mai ales clopote ; ne întîmpină mirosul de busuioc și rosmarin, de smirnă și tămîie, mirosul sîngelui cald și al laptelui abia muls, al pîinii proaspete de sărbători și-al ceaunului aburind de fiecare zi. Acest univers de evidentă extracție ohtonică, aducînd a Pindar, Esenin sau Francis Jammes, este adînc purificat, o adiere de înaltă spiritualitate și de reculegere străbate spațiile terestre. E spiritul lui Blaga și al lui Rilke întîlnindu-se cu cel din autohtonele *Poeme cu îngeri* și *Biserica de altădată*. Materia grea, adeseori dură a versului este supusă unei adevărate transfigurări stimulate mai ales de voluptăți și aspirații în ordine morală. Acest univers, teluric la origine, este vegheat de astre, infuzat de liniște (mai ales de liniștea primordială) de pace și iubire, scăldat într-o „lumină lină" provenind în egală măsură de la stele și luceferi, dar mai cu seamă de la focurile aprinse pe coline de păstorii ancestrali. *Imnele* (ale *bucuriei* și ale *Transilvaniei*) se hrănesc dintr-o asemenea ambianță care este a satului transilvan, sălaș de viață și de moarte, de zbatere și extaz, de mirare adîncă în fața lumii, topos al Euterpei. Acest mediu cîntat de Coșbuc, Goga, Cotruș, Blaga și Beniuc este îmbogățit de un talent excepțional, de o robustețe poetică impunătoare, dovadă vie că satul nu și-a epuizat materia spirituală, că stă în fața poeților cu aceeași dăruire generoasă, cuib de rezistență mitologică și de existență veșnică, de infinită poezie.

Din *Imne* desprindem, de asemenea, un suflu poetic de dimensiuni ciclopice și de profunzimi existențiale, capabil să străbată spațiile amețitoare, *pustiile*. Poemul cel mai întins al volumului, *Ascensiune*, o ipoteză despre marea călătorie, excepțional, ne face să regretăm absența din culegere a mai multor poeme din *Vămile pustiei*, după noi cel mai izbutit de pînă acum al poetului. Credem că bucățile acestei culegeri răspund, prin suflul ce le animă, într-o mai mare măsură respirației ample, de perspective cosmice, proprii autorului. Ioan Alexandru cere aripi mari, e un poet titanian cu sufiu metafizic, și opinăm că aici își va afla adevărata chemare și adevărata măsură. Ca vechii romantici el este un profet care, clamînd în pustie, nu încetează să lumineze cu verbul său înflăcărat mulțimile. O resurecție morală și implicit estetică nu este străină de intenția poetului. În tînărul sfios și angelic se ascunde, ca în străfundurile unei pajiști cu albăstrele, un fluviu de lavă incandescentă ce va hrăni multă vreme destinele poeziei române.

POMPILIU MARCEA ■

Constanța Buzea

În volumul apărut în colecția „Cele mai frumoase poezii" (cu o prefață de Eugen Simion) Constanța Buzea reține cu severitate din abundența sa lirică numai o parte din poemele cuprinse în cărțile sale *Agonice*, *Coline* (1970), *Sala nervilor* (1971), *Răsad de spini* (1973), *Pasteluri* (1974), *Ape cu plute* (1975), *Limanul orei* (1976) la care adaugă două inedite. Dacă în volumele *De pe pămînt* (1963), *La ritmul naturii* (1966), *Norii* (1968) se întîlneau și versuri care exprimau împăcarea cu întîmplările existenței, celelalte cărți alcătuiesc un vast și impresionant poem de un dramatism necontrafăcut, o radiografie a durerii executată cu o remarcabilă pricepere. Poezia de maturitate a Constanței Buzea devine tot mai zbuciumată, confirmînd presentimentul expus într-o poezie din *Norii* : „Pentru vapoare pentru catarge / Vîntul se duce, marea se-ntoarce / Pentru copilul care crescu, / Timpul continuă, liniștea nu". Poeta își consideră cele mai frumoase poeme ale sale pe cele mai frămîntate, mai pline de tensiune, care surprind răsucirile sufletului. Puțini dintre poeții noștri de azi scriu o asemenea poezie în care omul se zbate să scape din țesătura complicată a unor întîmplări catastrofale trăite fără nici o vină. Pentru Constanța Buzea scrisul a devenit o modalitate de transpunere în cuvinte a suferinței și de analiză metodică a ei în scopuri terapeutice. Primul poem din volumul pe care îl discutăm este o celebrare a puterii artei de a alunga orice nefericire, de a vindeca : „Ce-mi dai, să nu mor azi, să mai rezist ? / Leac pentru îngeri, cîntecul meu trist." Poeta este statuară în chinul său și își alcătuiește din cuvinte un adăpost menit s-o ferească de vicisitudini. Arta sa demnă deși colindată de amărăciune este mult mai aproape de viață decît a celor care inventează fapte și apoi își închipuie cum ar reacționa în confruntarea cu ele. Această poezie ar fi și mai tulburătoare dacă autoarea n-ar fi atît de încrezătoare în victoria sa. Drumul de la deznădejde la speranță, de la umilință la orgoliu, de la înfrîngere la biruință apare astfel simplificat, mai puțin întortocheat decît în realitate. Din acest „tratat despre iubire" care e cartea sa sînt rupte filele referitoare la panică, la disperare, precum și cele despre iertare, împăcare. Poeta nu acceptă deruta, niciodată nu se lamentează, iar veșmintele în care apare în lume, deși austere, cenușii, au eleganță. Peste chipul răvășit de suferință ea așterne o mască impenetrabilă atunci cînd descinde printre semeni, pentru a nu stîrni compasiune : „Să fim amari cînd nu se vede nimeni, / Și să fim veseli cînd ieșim pe ușă." Versurile sale nu cad niciodată în sentimentalism, dimpotrivă, unele sînt glaciale de parcă ar fi povestită o durere întîmplată altcuiva. Perfecțiunea formală a poeziilor este și ea un mijloc de a încătușa țipătul, de a-l converti în artă, fiind o stavilă în calea dezastrului. Suferința este drapată în haine strălucitoare încît uneori ești mai atent la podoabe decît la ceea ce spune poeta tocmai din pudoarea sa de a se confesa, deturnînd astfel atenția la aspecte exterioare ale discursului ei. În poezia Constanței Buzea o femeie de o mîndrie neîndoplecată își rememorează clipele de fericire, îl invocă pe cel plecat și îi așteaptă întoarcerea, își inventează mici probleme pentru a le uita pe cele esențiale fiind, ca și eroinele din tragediile grecești, un exemplu de cîte poate îndura omul și cîte poate el învinge. Deși în poezia finală a volumului autoarea declară că arta nu înseamnă totuși salvarea („Durerea naște poezie, / Balsamul nu-l găsim în ea.") întreaga carte este un superb elogiu adus puterii creatoare. Lirica sa despre absență și așteptare, scrisă într-o viziune lipsită de culori vesele, reprezintă creația unei poete de mare talent care sărbătorește eroismul condiției umane. lupta permanentă în care învingători și învinși își schimbă rînd pe rînd rolurile.

GEORGE ARION ■

CRONICA LITERARĂ

Radu Tudoran: „Casa domnului Alcibiade"

«Cronică la sfîrșitul mileniului» și-a supraintitulat Radu Tudoran ultima sa carte. Este un roman clasic, în maniera deja consacrată a acestui autor, poate cu un mai pronunțat interes acum pentru reconstrucția epopeică. Narațiunea se desfășoară pe coordonate vaste. Eroii ajung la Paris ori la Hamburg, iar domnul Alcibiade — înainte de a se stabili în sat — luptase în războiul burilor din Africa de Sud ; la fel, domnul Pretoreanu, asociatul său în afacerea aurului. Gustul pentru senzațional ia de multe ori forma eposului exotic și imaginar. Un alt personaj, Odor (de la Teodor), trăiește mai mult în ficțiune, călătorind la Paris sau imaginîndu-se zburînd cu avionul lui Aurel Vlaicu. Primul război mondial e urmărit simultan aproape pe toate fronturile lui. Personajele, locurile plutesc într-o atmosferă de indeterminare semantică și geografică, ceea ce permite extensiunea în realitatea sau irealitatea cea mai îndepărtată. Cu instinct sigur, autorul nu cade în tentația autohtonizantă, care — se știe — nu favorizează întotdeauna romanul de aventuri. Astfel că, pornind numai de la cîteva detalii concrete (nuclee epice sau descriptive), se încheagă pînă la urmă un tablou extraordinar, proiecție a realului în reverie, a istoriei în aventura singulară nimbată eroic. Prezența povestitorului ca personaj sporește gradul de autenticitate și forța evocării.

Povestirea propriu-zisă debutează sub semnul crepusculului, adică al „sfîrșitului de mileniu". Într-un fel, acest roman este și o replică la apocalipsă : descifrăm în infrastructura epică o parabolă a salvării universale. Încă de la primele acorduri se profetizează inevitabila înmormîntare a unei lumi sinucigașe. Sihastrul, personajul cel mai insolit, evocă pe patul morții urgia ce se va abate în curînd asupra omenirii. Sîntem abia la început de secol XX. O bună parte din roman are ca fundal războiul, cu unele incursiuni în viitor : fiul Teofanei și al lui Harold participă la conjurația împotriva lui Hitler. Alt pericol ar fi supercivilizația, cînd scapă de sub controlul inteligenței. Oamenii caută mereu un refugiu, dar nu-l găsesc nicăieri : întoarcerea la natură nu mai este posibilă. «Casa domnului Alcibiade» se vrea un astfel de refugiu : într-o morală ideală sau într-un spațiu, la fel de himeric, al securității persoanei. De departe ea pare o oază de lumină, o sfidare împotriva întunericului ce-o înconjoară. Totul însă alunecă treptat în iluzoriu și enigmatic. Ororile istoriei se fac și aici cunoscute, prin moartea Mariei și tragedia Teofanei. Povestitorul, un copil atunci, trăiește, în preajma domnului Alcibiade și mai tîrziu a lui Odor, o experiență crucială de viață. Fiecare întîmplare esențială constituie, prin absurditatea ei, o îndepărtare de realitate, dar totodată și o îmbogățire a sa spirituală.

Romanul n-ar însemna nimic fără personajele sale. Uimește mai ales diversitatea tipologică, aproape fără egal în proza de azi. Ce-i drept, personajele nu sînt extrase toate din realitate : cele mai multe ni se par proiecții simbolice. Odor, fiul cel mare al domnului Alcibiade, încarnează un prototip clasic — „sfîntul". El percepe lumea prin reverie și renunțare. Tom (de la Toma), fratele mai mic, este demonul. Odor, fiul deloc risipitor, se va întoarce acasă la moartea tatălui. Tom va muri în împrejurări misterioase, pe măsura firii sale scelerate. Domnul Pretoreanu seamănă uneori cu Mefisto, în timp ce profesorul Lucifer Chiricuță este obsedat de experimentul morții. Femeile se sacrifică și ele între iubirea sacră (Maria) și iubirea profană (Teofana). Deși proiecții simbolice, toate aceste personaje nu se sustrag presiunii realului. Într-un fel sau altul sfîrșesc tragic : ceea ce le umanizează cu adevărat. Peste toți domină figura autoritară și paternă a domnului Alcibiade, omul care metodic se cufundă în irealitate.

Altfel, narațiunea avansează destul de sinuos, cu unele reveniri în trecut și nu mai puțin cu descinderi dincolo de granițele promise. De fapt, se îmbină aici mai multe structuri. Aspectul de cronică ține de relatarea exterioară. În timp ce parabola sintetizează tabloul lumii, proiectînd evenimentul în simbol și personajul în destin. Reveniriile nu clarifică mai nimic, autorul cultivă deliberat și cu artă desăvîrșită enigmaticul. Toate acestea nu tulbură însă farmecul epic și nici pasiunea pentru cunoaștere și adevăr a eroilor noștri. «Casa domnului Alcibiade» aduce un echilibru între construcția romanescă și ideea după care uneori tînjim.

CORNEL MORARU ■

Sonetele lui Shakespeare în viziunea lui Gheorghe Tomozei

Cea de-a treia versiune integrală a **Sonetelor** lui Shakespeare în românește o datorăm recent unui poet de marcă. Precedentele aparțin, în ordine cronologică, lui Teodor Boșca (Ed. Dacia, 1974) și Neculaie Chirică și Dan Grigorescu (B.p.t., Ed. Minerva, 1974). Mereu rememorate apoi nu mai puțin reușitele tălmăciri — parțiale — datorate lui Mihail Sebastian ca și lui Andrei Ion Deleanu. **Opera** de acum nu vine din partea unui anglist — cum au fost, sînt, deopotrivă și Mihnea Gheorghiu, și Ion Frunzetti, eseiști și traducători de prestigiu, cei ce au dat, lă rîndu-le, pe românește, o mare parte a **Sonetelor** — și poate că travaliul tălmăcirii trebuie judecat mai întîi prin această prismă. E o determinare care — în cazul lui Gheorghe Tomozei, poet de deosebită înzestrare — spune mai mult decît o investigare a detaliilor comparatiste pe urma identificării eventualelor trădări ori abateri minore. La urma-urmei, un mare poet adus într-o altă limbă decît aceea care l-a făcut celebru sub — mai întîi — cerul patriei, sale, trebuie să sune ori să provoace în cititor imaginea însăși a măreției lui. Cosmogonia erotică a versului shakespearian, densitatea filosofică a ideii — însăși profuziunea de idei politice chemate să înnobileze ca un **intarsio** versul de dragoste — trebuiau să devină, cum au și devenit în toate limbile, obstacolul dintîi în fața unui traducător. Mai limpede spus, să reușești să transferi în durata unui vers nu numai glasul de marmură și harfă dar glasul minții celei mai cuprinzătoare din cîte a dat arta omenirii — gestul este — prin el însuși — expresia curajului. Judecînd lucrurile sub auspiciile acestei idei, nu putem să nu recunoaștem că Gheorghe Tomozei se înscrie acum în linia unei reușite **originale**, originale în primul rînd prin suplețea arhitecturală a versului românesc. Dovadă și acest „catren" care condensează întreaga metaforă a **reprosului erotic**, înrudită atît de puternic cu figurile similare din sonetul lui Ronsard ori, mai aproape de noi, cu sonurile **inchipuitelor sonete** ale lui Vasile Voiculescu. Dar Shakespeare nu permite, în alt idiom decît licența... reușitei : **„Spune-mi pe altul că iubești, dar ochii / cînd ești cu mine, lasă-i să mă-nvie, / de ce cu vicleșuguri le apropii / cînd brațu-mi să se apere nu știe ?"** Cît privește cealaltă — deja invocată — mare dificultate a traducerii din Shakespeare, a sonetelor lui, în care nu o dată melosul pur, mingîierea gingașă stau alături de protestul superior împotriva strîmbătății lumii, ar fi poate suficient să evocăm aici, acum, celebrul **Sonet 66** (din Sonete II), în două viziuni intelectual-poetice, lăsînd cititorului dreptul de a alege. Versiunea Ion Frunzetti : „Scîrbit de toate, tihna morții chem : / Sătul să-i văd cerșind pe omul pur, / Nemernicia-n purpuri și-n huzur, / Credința-marfă, legea sub blestem, / / Onoarea-aur calp, falsificat, / Virtutea fecioriei tîrguită, / Desăvîrșirea veșnic umilită, / Cel drept de forța șchioapă dezarmat, / / Și arta sub căluțe amuțind ; / Să văd prostia-dascăl la cuminți, / Și adevărul — „semn al slabei minți", / Și Binele slujind ca rob la rele, / / Scîrbit de tot, de toate mă desprind : / Doar că, murind, fac rău iubirii mele". Versiunea Gheorghe Tomozei : **„Scîrbit de tot, izbava morții chem, / cel drept cerșește, lașul își arogă, / nevolnic, a magnificenții togă / și gîndul pur se stinge sub blestem, / Cinstirea-i împărțită grosolan, / e pîngărită casta fecioție / perfecțiunea-i frîntă de urgie / și-ngenuncheat orice sublim elan, / A artei gură trîndavu-o astupă, / nerodul, iscusinții poruncește / și adevărul singur se smerește / robit miselului ce stă să-l rupă. / / Scîrbit de tot, m-aș stinge fără glas, / dar dragostea, murind, cui să o las ?"**

Un semn de gratitudine — în loc de încheiere — Editurii Junimea, care a construit o carte într-o ținută grafică exemplară.

CONSTANTIN CRIȘAN ■

Fraţi

griului
şoarecele
bradului
toporul
găinii
dihorul
beznei
lampa
ceţii
vîntul
minei

surpătura
pantofilor
drumul
izvorului
nămolul
trupului
timpul
gîndului
rugina
lupului
iarna
colaciului
dinţii

CSEKE GÁBOR

Puţină benzină

brad
topor
fereastrău
patru trunchiuri de copac
tăiate în două fac opt
tăiate în patru fac şaisprezece
crengi uscate
puţină benzină
rug

În prag de sărbătoare

în prag de sărbătoare
femeile ajung la capătul puterilor
dar casa străluceşte

în prag de sărbătoare
cei logodiţi cu băutură comandă
mai mult
răscolind tot oraşul

în prag de sărbătoare
poştaşul îşi pune speranţa în bacşiş
venind pînă la uşă cu ziare

în prag de sărbătoare
copiii visează omături furibunde
plictisindu-se

în prag de sărbătoare
părinţii răpiţi de somn
admiră jucării nemaiavute

în prag de sărbătoare
brazii se mută în apartamente
să-i păstrăm un moment de
reculegere

La pîndă

pitește-n depărtare iscodind
mă privește fix
își ascunde fața în iarbă în tufă în
amurgul serii
potrivindu-și pe mine ocheanul
de pupile
răsuflă gifiie nările-i tremură de zel
asudă înghite praf scuipîndu-l apoi
dar nu mă slăbește din ochi
are ameţeli apoi vedenii gîndind
la o gură de apă scrîșnește
din dinți
se chinuie urmărind firavu-mi fum
de țigară
reținîndu-și urletul ca mutul se
roagă
eu trăiesc între timp
cu viața-mi afișată

Pe casa noastră

pe casa noastră e o fereastră
în fereastră-nflorește o mușcată
pe mușcată e un strop de apă
în strop de apă sclipește o rază
de soare
în raza soarelui plutește un fir de
praf
pe fir de praf s-ascunde o căsuță
pe căsuță e o fereastră

Canicula

ar trebui să încălzesc mai bine
pămîntul
au sosit atîtea sesizări
dracul știe ce se petrece acolo jos
eu încălzesc ca altădată
ce tipi ciudați
azi am pus cu două-trei lopeți mai
mult pe foc
s-au plîns imediat de căldură
așa-mi trebuie
de ce nu m-am făcut lună

Coordonate

din stînga mea
bate din tobă o ploaie măruntă
din dreapta mea
foșnesc gîndurile închise în tomuri

din stînga mea
sclipesc luminile orașului adormit
din dreapta mea
mă paște semiumbra rafturilor
de bibliotecă

în stînga mea
un teanc de coli palide mizgălite
în dreapta mea
singurătatea nopții

Condiţii

cînd latră peste tot copoii
eu vînat devin

cînd toată lumea se crede deștept
eu rămîn la tabla înmulțirii

cînd lumea-i mistuită de foc
eu strig după apă

cînd găleata e mîncată de rugină
sînt țiganul care o repară

cînd toți au în mînă cîte-un tromf
eu-mi sacrific cea mai bună carte

cînd îngîmfarea-i în ascensiune
eu mă retrag

cînd se stă în genunchi
eu rămîn în picioare

cînd toată lumea se războiește
eu semnez tratate de pace

Aripi uşoare

nu din ceară
nu din scînduri
nu din metal
nu din pînză
nu din pene lipite

nu pe spate
nu pe umeri
nu pe călcîie
nu pe corpul nostru
nu căderea lui icar

din rațiune

(Versiunea românească aparține autorului)

VICTOR NIŢĂ

Schiţă pentru un portret cu Hamlet

I.

Parcă avea o rană pe un ochi
un fel de fluture negru

din ceața fosforescentă a ruinelor
la cumplitul ceas al miezului de
noapte
el auzea cum gîlgîie lumina roșie
a sîngelui încremenit
sub vraja cucutei,
auzea cum se nasc pururi stelele
și-l vedea pe mortul fără chip
spre cimitir ducîndu-i pe cei vii
așa cum limpede vedea limba
stăpînului
cum lingea cu-nfrigurare laba
cîinelui,
avea, cum spuneam, o rană pe un
ochi
un fel de fluture negru
un lacăt imens la gît
și o cheie ruginită, tocmai bună
pentru alte întrebări decît jarul
care-i ardea măduva oaselor
și tîmpla lui bîntuită de nebunie,
mai avea, e-adevărat, și o spadă
subțire
mai subțire și mai tăioasă
decît cea mai subțire și mai tăioasă
rază de lumină într-un întuneric
de nepătruns

el era prințul Hamlet
și viața curgea mai departe

II.

La temelia adîncă a nopții
netulburat semnul tăcerii,
întunericul cel mai greu
din orbitele-i reci se revarsă
două furnici ies ostenite
ca două lacrimi negre
pe osul îngălbenit de timp
și tot din orbitele-i reci
în afară sar azvîrlindu-și
hainele mucegăite sfinți
bolnavi și îngeri dementi
stîrnind prin aerul nemișcat
un dans de cărnuri vechi și puhave

Netulburat semnul tăcerii
la temelia adîncă a nopții,
horcăie în gîtlej viața
de altădată și se-aud
năruindu-se biserici mari
cu turle de lemn putregăit
și-n țărînă cad alături
clopote de pîslă cu limbă
de cilți

Descărnată-i gura semnului
tăcerii la temelia adîncă a nopții,
clămpănesc dinții altădată
încleștați în sîmburele de piatră
al vieții. Dar ce este viața ?

Oedip

Ard veșnice zăpezi pe fruntea
munților lăcaș de zei eternitate

și eu mă-ncumet înlăuntru-mi
tot mai adînc pustiu genune
pisc de timp lumină sunet
mușc din mine lacom și străin
și bolnav ochiul mi-l întunec
și plîng și dorm și plîng-visez cum
tu
mamă plîngi alături-a de mine —
(cine-i cel ce-am fost atunci
și cine-i cel ce-acuma plînge ?)
Searbăd și deșert nisip
curge-ntr-o clepsidră-ntunecată
surd imn la viața-mi terminată
plîng și plîng și-arareori
străfulgeră-n atîta întuneric
izbăvirea lacrimilor mai curate
munți zăpadă zei eternitate

plîng însingurat în întuneric
și orb încerc a mă cunoaște.

Vulturul

Iată-l zburînd peste cîntece
piscuri și strigăte
zburînd
rotirea lui domoală se naște
dintr-o putere fără de seamăn

fiecare pală de vînt
vrea să-i năruie zborul
dar îl saltă mai sus
mai sus

pînă ce vulturul
ostenit de propria sa putere
naște o alta.

Clipă acolo

Curate ca o zăpadă dinții
apele o clipă acolo,
abia le atinge gîndul de sete
și ființa lor pură se tulbură imediat

pînă și sîngele unui șarpe
abia născut, pentru o clipă doar,
cît ține rostirea destinului, acolo,
mai curat decît inima trandafirului

chiar și sărutul tău, acolo,
doar o clipă, cît cade asupră-mi,
alb e ca o aripă de înger, dar
imediat,
atingîndu-mă, se preschimbă-n
pasăre rănită

clipă limpede, ca o lacrimă
a vieții eterne, acolo, înfrățire
a ființelor toate — chipul lor dintîi
pînă a se porni în lume, către
moarte.

La cine sînt cheile palatului din Potlogi?

Am văzut palatul brîncovenesc de la Potlogi mai întîi într-o seară. Zidurile albe și pridvorul cu stîlpi meșteșugiți, și treptele scării care se pierdeau înspre noi, în iarba întunecată de seva acestei primăveri scăldate în ploi. Printre ulucile porții închise cu lacăt obiectivul aparatului de fotografiat o fi prins o imagine neclară. N-avea nici o importanță, oricum trebuia să rămînem și pentru a doua zi. Din cuhnie, din dreapta s-a pornit să cînte o cucuvea, dogit, înfundat. Sub norii groși, care se tîrau peste sat, înspre Argeș, căderea întunericului se petrecuse pe neașteptate.

„Odată am avut un vis, ne spunea ceva mai tîrziu primarul acestei comune dîmbovițene, Ștefan Neagu. Se făcea că Brîncoveanu era la palat și trimisese pe cineva după mine, să mă prezint imediat înaintea lui. Fiindcă eu eram pîrcălabul cetății, vezi bine. Ca primar niciodată nu mi-au tremurat genunchii dar atunci, ca pîrcălab, da. Așa, mărturisesc, m-am prezentat în fața domnului, care mă măsurat și m-a răsucit cu tot felul de întrebări despre palat. Credeam că o să-mi taie capul, dar s-a milostivit și m-a iertat...“ Am mai aflat, în aceeași seară, că palatul de la Potlogi, primul din seria palatelor brîncovenești, a avut față de celelalte o soartă mai dramatică, fiind ruinat, nu la multă vreme de la ridicarea sa, de către turcii care căutau în casa lui vodă Brîncoveanu, a lui „Altîn bei“, a „prințului aurului“, grămezi de comori. Ei nu se îmbogățiseră atunci cu nici o comoară, în schimb noi pierduserăm una, fiindcă pentru Țara Românească palatul însuși era o comoară, care avea să se împuțineze apoi prin lucrarea neobosită a vremii. Noroc că vodă zidise temeinic, încît chiar și ruinele să aibă o rezistență a lor, să nu fie un pumn de pulbere în calea vînturilor. Fiindcă, de bine, de rău, chiar și fără acoperiș, palatul se menținuse astfel încît în 1953, cînd niște oameni de inimă au hotărît să salveze ce se mai putea salva, într-adevăr mai puteau fi salvate multe. Că lucrările au fost abandonate după aceea și pornite iarăși, de cîteva ori, pînă în 1971, de cînd se poate vorbi de o adevărată operă de restaurare, nu mai are astăzi prea multă importanță. Importantă cu adevărat este credința formată treptat, în acești ani, că palatul poate fi readus la starea lui de început. Și important este, bineînțeles, efortul de a-l și face să arate astfel. Efortul acesta a costat pînă acum, ne spunea primarul comunei, aproape 6 (șase) milioane. Ca să fie dus pînă la capăt, ar mai trebui vreo 850 de mii. Nu ca să mai dea cineva bani, pentru că materialele există...

A doua zi de dimineață am pătruns totuși pe partea dinspre lac — obișnuitul lac al palatelor brîncovenești — pînă înspre zidurile și la ușile palatului, închise și ele, toate, cu lacăte. „De ce atîtea lacăte, tovarășe primar?“ „Chiar aici, lîngă palat, locuiește o tovarășă. Filofteia Constantin, care are în gestiune toate materialele rămase. Acum dumneaei e plecată la Tîrgoviște. Ține lacătele astea peste tot ca să nu aibă mai tîrziu lipsă în gestiune“. Dăm roată palatului și, într-adevăr, ne convingem că nu există nici o cale de acces înăuntru. Într-o latură a lui, o stivă impresionantă de „cărămizi de epocă“. „Astea mai trebuiau ca să completăm pardoselile“, ne lămurește primarul. Apoi tot el continuă: „Iar înăuntru, mai la adăpost, se află cimentul. Vreo două-trei tone. Din cîte știu, a început să se pietrifice, să se degradeze. Cu toate că nu e ținut în pivnițele palatului ci la loc mai ferit și uscat, chiar în camera de oaspeți a lui vodă“. „Spuneați că vin cîteodată grupuri de turiști, mai ales de elevi. Ce fac? Se opresc la poartă?“ „Dacă gestionara e aici, le deschide, bineînțeles. Dacă nu, nu. Are și ea dreptate. A încercat, din cîte știu, să dea în primire, să plece, dar n-a reușit, trebuie să stea aici, să păzească materialele astea“.

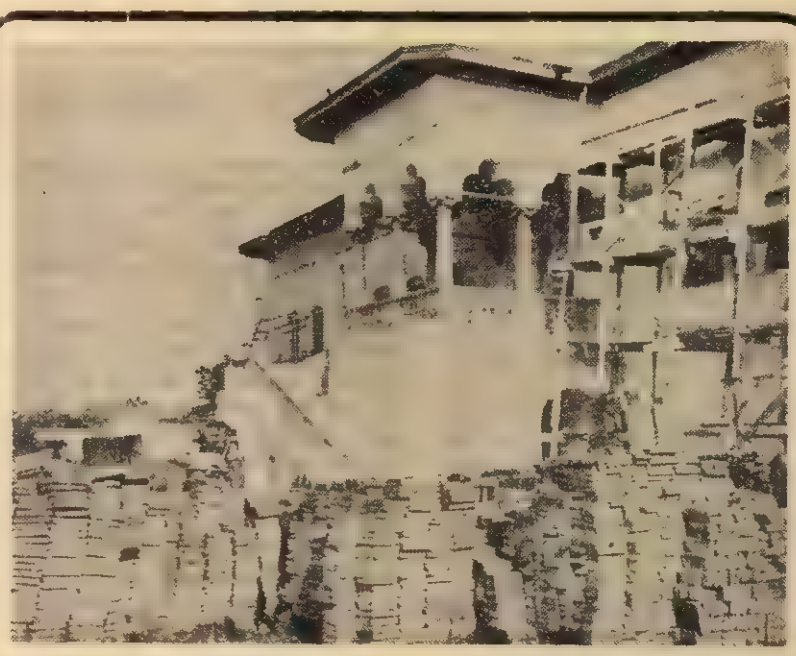

Înțelegem că gestionara-paznică și-a luat și ajutoare... Prin iarba înaltă și deasă, pe care soarele dimineții se răsfrînge multicolor, în urma ploii de azi noapte, patrulează — în lipsa gestionarei plecate la Tîrgoviște — niște animale rătăcite.

„Deci, vrem să ne dumirim, spuneți că lucrările de restaurare sînt aproape de capăt...“ „Exact, ne răspunde primarul. Iar materialele, ca să încheiem definitiv lucrarea, sînt aici. Cîteva luni, mai mult n-ar mai dura“. „Și cînd vor fi acele cîteva luni?“ „Asta eu nu mai știu“, ne-a răspuns primarul. Și, nemaiștiind el nimic despre problema asta, punem și noi punct. Dar parcă tot rămîne loc, chiar și după punct, de o întrebare...

DUMITRU CONSTANTINESCU ■

Două incendii și o morală nedeslușită pe deplin!

O autodubă aparținînd întreprinderii TRANSCOM avea să efectueze un transport obișnuit pentru I.C.R.M., depozitul din Chitila. După ce în mașină s-au încărcat diferite mărfuri, conducătorul acesteia s-a urcat la volan și a stabilit contactul motorului. Numai că mașina n-a vrut să plece imediat. Din actele oficiale întocmite ulterior rezultă că: „mașina a dat rateuri însoțite de scîntei care ieșind pe țeava de eșapament au dat foc talajului și paielor dintre stive, izbucnind un incendiu puternic“.

O altă mașină a aceleiași întreprinderi, de data aceasta un autocamion, transporta tot pentru I C R M diferite mărfuri industriale cînd, în plină cursă, pe Magistrală, în caroseria acoperită cu o prelată a izbucnit un incendiu. Din procesul verbal nr. 25/5.09.1977 întocmit de formația de pompieri militari, care a participat la stingerea incendiului și la cercetarea cauzelor producerii lui, rezultă că acesta a fost provocat de un scurtcircuit: bateria mașinii se afla neprotejată în caroseria mașinii și într-un loc nepermis, adică nu în lăcașul destinat, iar în timpul transportului o parte din încărcătură — lustre metalice — a căzut pe bornele acumulatorului producînd scurtcircuitul.

Și într-un caz și în celălalt cele două întreprinderi păgubite s-au acuzat reciproc și s-au adresat Arbitrajului de Stat în vederea recuperării pierderilor. În ambele cazuri, după investigațiile de rigoare, arbitrajul a hotărît ca marea parte a pagubelor să fie suportate de către întreprinderea de transporturi comerciale (TRANSCOM) iar beneficiara, I.C.R.M.-ul, să fie inculpată în mod complimentar la recuperarea unei mici părți din paguba generală. În mod firesc hotărîrea a fost întemeiată pe faptul că în ambele situații mijloacele de transport în cauză au acuzat carențe de ordin tehnic. Și tot în mod firesc, înțelegînd latura preventivă a activității arbitrajului, arbitrul de stat P. Mihăilescu a atenționat Centrala de transporturi auto, forul imediat tutelar al TRANSCOM-ului, despre necesitatea luării unor măsuri privind respectarea tuturor normelor.

Am dorit la rîndu-ne să vedem în ce măsură a fost înțeles acest îndemn, în ce măsură faptele în sine și hotărîrile date au trezit la marea întreprindere de transporturi comerciale (întreprinderea exploatează mai multe mii de autovehicule) interesul pentru perfecționarea reviziilor tehnice și a controlului privind acestea. Și ne face plăcere să consemnăm o serie de fapte și de date care sugerează că cel puțin la nivelul conducerii întreprinderii morala celor două incendii, ca să spunem așa, a avut ecou. Directorul tehnic al TRANSCOM-ului, inginerul Ion Borlescu, ne-a declarat: „Evident că faptele petrecute ne-au dat de gîndit. Mai mult, o parte din accidentele de circulație au avut ca o cauză unică aceeași stare tehnică necorespunzătoare a mașinii. Începînd din acest an am introdus la 6 din cele 9 autobaze diagnosticarea tehnică cu aparatură modernă, electronică, mecanică etc. Această diagnosticare se face în mod periodic după perioade de rulaj stabilite și atunci cînd o cer împrejurările. Revizorii noștri tehnici, adică oamenii care alături de șoferi dau girul tehnic mașinii de care răspund, erau recrutați pînă nu demult dintre conducătorii auto mai vechi. Lăsînd la o parte faptul că nu aveau suficiente cunoștințe în mecanica auto concepția lor era asemănătoare cu a celor de la volan: dacă mașina pornește și se mișcă, gata, la drum! Am schimbat toți acești revizori improvizați cu meseriași mecanici de categoria 6, deci cea mai bună, avînd grijă totodată ca ei să cunoască și șoferia. O a treia măsură se referă la modificarea structurii planului de aprovizionare. Adică vom procura cu precădere acele piese care concură la securitatea circulației și a transportului în sine: tobe de eșapament (să nu le mai cîrpăcim pe cele sparte și hîrbuite), carburatoare, delcouri, pompe de benzină etc. Mai adaug faptul că operînd în planul ridicării conștiinței profesionale a lucrătorilor noștri, săptămînal se fac prelucrări în toate autobazele noastre privind accidentele de circulație, de muncă, incendiile“. La rîndu-i inspectorul-șef cu circulația, inginerul Radu Cacip, ne-a vorbit despre o recentă măsură de control: este vorba de o echipă volantă de control.

Toate aceste măsuri care sugerează într-adevăr, cum spuneam, ecoul pozitiv al unei morale și care pot constitui sugestii și pentru alte întreprinderi de transport, au în cea mai mare măsură corespondentul practic. Am văzut „la lucru“ instalația electronică de testat fără demontarea motorului sau a vreunei părți din el, la autobaza nr. 2 Giulești. Într-un spațiu bine chibzuit aici sînt organizate tot felul de revizii. Pe deasupra există și un frumos și bine înzestrat cabinet tehnic destinat verificării și îmbogățirii cunoștințelor profesionale ale conducătorilor auto. Numai că acest cabinet căruia poți să-i admiri exponatele secționate, mijloacele de proiecție, instalațiile electronice, era gol. Aceasta, în timp ce alături, în hala de revizii tehnice unde se demontau sau se montau motoare, erau pe puțin 15 autovehicule și deci măcar cîțiva dintre conducătorii acestora puteau fi invitați pentru o oră-două la un colocviu pe teme tehnice. Și de aici în continuare descoperim carențe însemnate privind transpunerea în viață a măsurilor menite să asigure respectarea normelor tehnice de funcționare a autovehiculelor. „Este adevărat — declară șeful autobazei, tovarășul Dumitru Badea — în fiecare luni adunăm șoferii pentru trei sferturi de oră și încercăm să prelucrăm cu ei norme de protecție a muncii, să vorbim despre starea tehnică... Încercăm, zic, fiindcă de cele mai multe ori nu putem. Timpul este prea scurt, oamenii sînt pe plecare, cu motoarele pornite, cum se spune, ce vorbim intră pe o ureche și iese pe alta. Ar trebui un timp special rezervat pentru instruire și chiar seminarizare. Eu am propus și mai propun acum cu rugămintea ca dumneavoastră să consemnați și cine are ochi de văzut să vadă, am propus deci ca odată pe lună să fie rezervată o zi șoferilor pentru instruirea cu precădere asupra condițiilor de exploatare tehnică a mașinii.

Este însă cazul să vorbim în continuare despre faptul că deși la nivelul de întreprindere se fac eforturi pentru înzestrarea tehnică în spiritul asigurării normelor de securitate a circulației, în autobaze se întîlnesc situații contrare. La autobaza 8 Filaret am discutat cu inginerul-șef, tovarășul Constantin Chiriac, problema instalării bancului de testare a instalației de frînare (considerînd că la niște vehicule care rulează cotidian într-un mare oraș frînele sînt mult mai des folosite decît în cazul rulării pe șosea)“. Da, a auzit că la alte autobaze există, „dar aici la noi nu sînt condiții de instalare, precum se poate vedea“. În ce ne privește am văzut: sînt condiții, de pildă, chiar la rampa de ungere și gresare, numai că lipsește inițiativa. Sau chiar mai mult credem că este vorba de stil rutinier. Din autobaza aceasta a plecat unul dintre autovehiculele care au luat foc — cel care avea bateria electrică montată într-un loc nepermis. Inginerul Chiriac socotește că incendiul nu s-a datorat scurtcircuitului și deci improvizația nu poate constitui un cap de acuzare. Încurajați pesemne de o astfel de optică la rîndu-le șoferul și revizorul tehnic implicați în incendiu au considerat ca nejustă decizia de imputare a pagubei produse. (Revizorul chiar s-a adresat instanței judecătorești cerînd anularea deciziei de imputare. În cazul cînd l se va da cîștig de cauză paguba va reveni autobazei care o va suporta din beneficii. Mai precis este vorba de buzunarul comun).

Cu alte cuvinte morala nefericitei întîmplări este înțeleasă doar în parte și pornind de la conducerea întreprinderii unele măsuri inițiate se pierd pe drum.

VICTOR CONSTANTINESCU ■

P.S. La încheierea acestor rînduri inspectorul-șef cu circulația de la TRANSCOM ne informează că recent un autovehicul al întreprinderii circulînd pe Calea Griviței, la trecerea pe sub calea ferată, a luat foc. Se bănuiește că acolo existau niște scurgeri de benzină de la un depozit din apropiere. Noi adăugăm la ceea ce se bănuiește faptul că în acel loc unde există o foarte intensă circulație un autovehicul al TRANSCOM-ului și nu altul a luat foc. Poate de data aceasta morala va fi bine înțeleasă.

Dezbaterile mondiale în problemele dezarmării

Idei valoroase pentru construcția păcii

Timp de săptămîni și, în aceste ultime zile, cu interes și speranțe sporite, întreaga omenire și-a concentrat atenția asupra desfășurării primei sesiuni speciale a O.N.U. consacrate dezarmării. Acum, cînd forumul de la New York și-a încheiat lucrările, cînd Adunarea Generală a adoptat prin consens Documentul final, caracterul de eveniment cu profunde implicații în viața omenirii pe care l-a constituit sesiunea specială de la Națiunile Unite este evident. Așa cum sublinia în cadrul ultimei ședințe secretarul general al O.N.U., *„sesiunea specială a fost cea mai largă dezbatere asupra dezarmării care a avut loc vreodată pe plan internațional"*.

De mai multă vreme, prin acțiuni concrete, popoarele, forțele progresiste ale umanității își afirmă tot mai hotărît voința de a limita, într-o primă fază, apoi de a stopa definitiv dementiala cursă a înarmărilor. Urmare firească, necesară a acestei energice mișcări de opinie și acțiune, sesiunea specială a Adunării Generale a O.N.U consacrată dezarmării și-a propus, de la început, pe de o parte să înregistreze pozițiile principiale ale statelor lumii față de imperativul dezarmării iar, pe de alta, să acumuleze propunerile concrete, modalitățile concrete care, introduse într-un document unitar, într-un program de acțiune, să determine scoaterea din imobilism a diverselor foruri și structuri ce se ocupă de problemele dezarmării. Prima etapă a schimbului de vederi de la Națiunile Unite — dezbaterile generale — au demonstrat năzuința puternică spre pace și securitate a popoarelor din lumea întreagă. După cum sublinia secretarul general al O.N.U., aceste dezbateri *„au confirmat că sesiunea specială a Adunării Generale consacrate dezarmării este un forum unic în care se poate realiza schimbul de păreri în problemele principale ale dezarmării, între toate popoarele, mari și mici..."*.

Într-adevăr, reprezentanți ai 137 de țări — între care 23 de șefi de stat sau guverni, 7 vicepremieri și 68 de miniștri de externe — precum și reprezentanții unor prestigioase institute de cercetări asupra păcii și dezarmării, în intervențiile lor, au atras atenția asupra pericolului tot mai serios pe care-l reprezintă accelerarea cursei înarmărilor, mai ales pe plan calitativ, și au formulat numeroase idei și propuneri concrete privind modalitățile de înfăptuire a unor măsuri de dezarmare reală. *Este demn de menționat faptul că aproape toate statele — mari, mici ori mijlocii — reprezentate la sesiunea specială a Adunării Generale a O.N.U. au înaintat propuneri realiste, cu o certă valoare practică. Aceasta demonstrează că problema vitală a dezarmării privește deopotrivă întreaga umanitate, că ea nu poate fi încredințată spre rezolvare numai unui grup restrîns de state, sau discutată de la bloc la bloc.*

Cuvîntările rostite în aceste zile de la tribuna Adunării Generale au relevat aproape în unanimitate pericolul nuclear existent astăzi în lume, s-au constituit în rechizitorii aspre la adresa marilor deturnări de resurse materiale și umane din sfera dezvoltării în cea a înarmării, au atras atenția asupra efectului minim sau aproape nul pe care tratatele de limitare a înarmărilor aflate în vigoare îl exercită asupra potențialului militar al statelor.

Adoptat prin consens de Comitetul plenar al sesiunii speciale a Adunării Generale a O.N.U. consacrată dezarmării, *Documentul final — alcătuit din Preambul, Declarația de principii, Programul de acțiune și Recomandări referitoare la mecanismul internațional pentru negocieri* — a fost elaborat în cadrul unei intense și laborioase activități, desfășurată inițial în Comitetul pregătitor al sesiunii, apoi în organele de lucru ale acestela.

Pornind de la rolul central, de la *răspunderea primordială a Organizației Națiunilor Unite în domeniul dezarmării*, Documentul final subliniază rolul tot mai activ în acest domeniu care revine organizației mondiale. În această direcție, *Documentul final stabilește ca Adunarea Generală să fie principalul for de dezbatere al O.N.U. în problemele dezarmării, Comitetul pentru probleme politice și de securitate al Adunării Generale urmînd să se ocupe în viitor exclusiv de problemele dezarmării.* În același sens, *s-a hotărît reactivarea Comisiei O.N.U. pentru dezarmare* ca organ deliberativ specializat al Adunării Generale în același domeniu, al dezarmării. *Sesiunea specială a hotărît*, de asemenea, prin documentul său final, *ca actuala conferință a Comitetului de dezarmare de la Geneva* — ale cărei rezultate și structuri s-au dovedit nesatisfăcătoare — *să fie înlocuită cu un organism nou, Comitetul pentru dezarmare*, care își va inaugura activitatea în ianuarie 1979. Noul comitet urmează să-și desfășoare activitatea pe baza unor reguli democratice, cum ar fi adoptarea hotărîrilor pe bază de consens, înlocuirea instituției copreședinției prin sistemul conducerii lucrărilor prin rotație lunară de către toate statele membre. În același domeniu, al mecanismelor de negocieri, *Documentul final prevede convocarea unei a doua sesiuni speciale a Adunării Generale a O.N.U. consacrate dezarmării, precum și întrunirea Conferinței mondiale de dezarmare.*

Într-un capitol distinct, Documentul final consemnează propunerile și sugestiile statelor, care au devenit o parte integrantă a lucrărilor sesiunii speciale și care urmează să fie studiate în viitor. De subliniat că *la primul punct din această listă de propuneri se află Hotărîrea Comitetului Central al Partidului Comunist Român privind poziția României în problemele dezarmării și în primul rînd ale dezarmării nucleare. Este prezent*, de asemenea, în această listă, *ansamblul de direcții de acțiune și măsuri concrete în domeniul dezarmării prezentate la sesiunea specială din împuternicirea președintelui Nicolae Ceaușescu de către primul ministru al guvernului român.* Era vital necesar ca nici una din propunerile utile, dintre ideile constructive avansate la sesiune să nu se piardă ci, dimpotrivă, să fie asigurat în continuare un cadru real de dezbatere și fructificare a lor, în interesul dezarmării, al păcii și securității popoarelor. Prezență dinamică încă din faza de pregătire a sesiunii, România — care se numără printre inițiatorii acestui forum internațional — și-a materializat eforturile, și-a adus o importantă contribuție la elaborarea diverselor secțiuni ale Documentului final. Concepția și propunerile concrete ale țării noastre în legătură cu abordarea și principiile ce trebuie să stea la baza viitoarelor eforturi și negocieri în sfera dezarmării și-au găsit reflectarea în Documentul final. Ca urmare a activității susținute a României, ca și a altor state animate de dorința realizării unor progrese reale în cadrul negocierilor de dezarmare, idei precum participarea tuturor statelor în condiții de deplină egalitate la soluționarea problemelor dezarmării, creșterea rolului și eficienței O.N.U. în procesul dezarmării și responsabilitatea deosebită ce revine în acest sens Adunării Generale, reactivarea Comisiei O.N.U. pentru dezarmare, caracterul deschis al dezbaterilor, pentru a putea fi supuse controlului opiniei publice și alte contribuții valoroase prezentate la actuala sesiune din împuternicirea președintelui Nicolae Ceaușescu, își află locul în Documentul final.

România, care a acordat cea mai mare atenție sesiunii speciale a O.N.U. consacrate dezarmării, măsurilor concrete îndreptate spre frînarea cursei înarmărilor; consideră că hotărîrile adoptate în cursul săptămînii trecute la Națiunile Unite constituie doar începutul unei noi abordări a problematicii dezarmării. Așa cum sublinia în cadrul ultimei ședințe șeful delegației României, reafirmînd convingerea hotărîtă a țării noastre, *adoptarea unor măsuri ferme și angajante în domeniul dezarmării rămîne unul din imperativele și unul dintre prerogativele O.N.U., o sarcină centrală a noilor structuri de negocieri stabilite în cadrul oferit de sesiunea specială.*

DOINA IOVANEL ■

OCHII ȘI URECHILE LUMII

Un tur pe Terra

A început Turul ciclist al Franței și simt că, deodată, ziua mi s-a mai îmbogățit cu un rock. Trei săptămîni, de dimineață, voi deschide ziarul și voi căuta știrea despre cel care a cîștigat etapa. Soarta balenelor, destinul stimulatoarelor cardiace — frumos destin ! — descoperirea unui dinte de mamut bicefal, clocnirea dintre un transatlantic și o rîndunică, atitea și atitea basme zilnice care foiesc prin zonele de copilărire ale ființei, vor intra într-un ușor con de umbră pentru a mă lăsa să urmăresc povestea de la Pirinei la Alpi, precum odată, demult de tot, zile întregi n-am mîncat de zguduit ce-am fost la povestea de la Apenini pînă la Anzi, din „Cuore". Turul ciclist al Franței — ca să fiu cu totul sincer — mă interesează mai mult decît un zbor cosmic sau o traversare îndelungă a oceanelor. Nu cer să mi se dea dreptate, nu polemizez cu nimeni. Pe timpul Turului, o pace de copil mă cuprinde și n-am spirit critic față de ea ; așa cum nu-mi trece prin cap să fiu critic literar cu „Cinci săptămîni în balon", cu „20 000 de leghe sub mări" sau „Testamentul unui excentric", tot așa nu sînt pornit să demistific Turul Franței. Prea multe demistificări duc la altă mistificare.

Adevărul e că Turul Franței nu m-a tulburat din copilărie — de ce să căutăm totul acolo ?, omul mai are o viață și după aceea... — ci din adolescență. Eram soldat la Cluj cînd am citit pentru prima oară „Război și pace" și, simultan, presa franceză cu Bartali, Coppi, Kubler, ca să trec mai departe spre Charly Gaul, luxemburghezul, și Bahamontes, „vulturul din Toledo". Colecția „Miroir sprint", cu numerele speciale căutate din chioșc în chioșc bucureștean, cu clasica înfruntare Anquetil-Poulidor, cu moartea lui Simpson, o țin în bibliotecă, lîngă Balzac, Rebreanu și dosarele lumii în ultimul deceniu, de la '68, ca să dau o cifră, incoace. Nu văd vreo jignire adusă culturii prin vecinătatea lui „Miroir sprint" — „Special Tour", lîngă „Comedia umană". Dar felul cum pasiunile adolescenței nu se maturizează și se copilăresc, mă intrigă. Multe evenimente ar fi trebuit să-mi deschidă ochii și să mă silească la o renunța de a mai vedea în Turul Franței pe bicicletă un eveniment serios și dramatic al existenței mele. Recunosc : o seamă de evenimente mi-au deschis ochii dar după aceea l-am închis iarăși, într-o taciturnă acceptare că Turul, cu ale lui cîmpii și piscuri, cu dramele și comediile sale în adînc de vale, cu ziariștii săi cățărați pe motociclete de unde scriu mai frumos ca Chateaubriand, Turul, ca epopee a energiei omenești pentru un ciob de nemurire, nu merită alungat din mine. A deschide ochii nu e criteriu suprem al deslușirii lucrurilor ; contează enorm și asupra căror fapte îi închizi și ce revelații au loc, atunci, sub pleoape.

În fiecare vară, Turul Franței îmi spune că Terra e mai importantă decît cosmosul. Un minunat egoism rațional de pămîntean mă străbate din cap pînă-n degetul mic de la picior și mînă. Nu-mi mai simt scheletul, nu mai vreau să știu de el. Turul Franței e pentru mine un eveniment poetic al vieții de pămîntean. Unde mai pui că anul acesta nici nu există un favorit indiscutabil și lipsesc supercampionii. Vom alerga în necunoscut. Ideea mea este că va învinge un ciclist oarecare, ca prin '57, mi se pare, cînd a biruit un obscur Walkowiak. Dau acest pronostic cu mult elan, elanul unui om fericit că nici un ordinator din cele programate pentru a indica echipa triumfătoare în „Mondialul" de fotbal n-a „văzut" Argentina, cel mai „dulce" fiind ordinatorul peruvian care a dat Olanda, învingătoare în finală a Scoției ! Îmi vine să-l strig, ca unui om, în termenii lui nenea Iancu, mărețul : „Vino, nene, să te pup !"

RADU COSAȘU ■

Giulio Carlo Argan — oaspete al țării noastre

Giulio Carlo Argan, apreciat istoric și critic de artă, primarul capitalei Italiei, ne-a vizitat recent țara la invitația primăriei Bucureștiului. Prieten al României, admirator al istoriei și artei românești, domnul Argan a avut amabilitatea să răspundă la cîteva întrebări pentru cititorii revistei.

— Ca prieten al țării noastre și cunoscător al realizărilor ei, ținînd cont de faptul că ați vizitat-o în mai multe rînduri, ce gîndiți acum despre România ?

— Atît eu cît și colegii mei care fac parte din delegația municipalității Romei, am fost de-a dreptul impresionați și ne exprimăm admirația pentru forța pe care România, condusă de președintele Nicolae Ceaușescu, o angajează în progresul său tehnic și cultural. Datorită politicii juste și clarvăzătoare a președintelui dv., România joacă un rol de mare importanță pe plan internațional. România pune problema dezvoltării sale sub semnul a doi factori fundamentali : caracterul științific al acestei dezvoltări și formarea cadrelor la un nivel superior, astfel încît evoluția economică din anii următori să nu fie doar efectul tehnicii avansate, ci și al unei raționi politice avansate. Sub raport edilitar am făcut o comparație între Bucureștiul de acum 11 ani, pe care l-am cunoscut cu prilejul Colocviului Brâncuși, și cel de astăzi. M-a impresionat foarte mult faptul că au fost șterse aproape complet urmele dezastruosului cutremur de anul trecut. Acest lucru este o dovadă de bună gospodărire, de voință a administrației orașului și de vitalitate a cetățenilor săi. La Constanța și la Tulcea arhitectura se impune prin modernitate ca și în Capitală, atît la edificiile culturale (teatre, cinematografe, muzee, case de cultură), administrative, cît și la locuințele populației. Acest lucru mi-a confirmat faptul că în societatea socialistă, diferențele care există în societatea burgheză între orașele de provincie și capitală se atenuează evident.

— Știu că în afară de arta populară românească vă pasionează și creația lui Brâncuși.

— Sculptura lui Brâncuși, artist de mărimea unui Picasso sau Matisse, a deschis un nou drum în artă. În esențialitatea sa a găsit rădăcini și lumină în arta populară a țării sale și nu într-o cultură de clasă. Dacă există un artist care să fie considerat al poporului, acesta este fără îndoială Brâncuși.

— Care ar fi, după părerea dv., principalele deosebiri dintre arta populară și cea așa-zis cultă ?

— Se poate spune că arta orașului este arta schimbărilor scurte, așa după cum istoria orașului este istoria schimbărilor scurte. Istoria și arta țărănească sînt istoria și arta unor lungi perioade. Istoria și arta lumii țărănești sînt cele ale unei colectivități și nu ale unei individualități. În arta țărănească există o netă deosebire între ceea ce fac bărbații și femeile, în timp ce în arta citadină participarea femeilor, cel puțin în trecut, era aproape inexistentă. Arta țărănească este o artă ornamentală și nu informativă nereprezentînd evenimente istorice sau personaje istorice, ca arta așa-zis cultă.

— Care sînt proiectele dv. de viitor ? Urmărim cu interes prolifica dv. activitate pe plan artistic, cunoaștem majoritatea problemelor care au fost tratate de dv. și, în prezent, traducem pentru Editura Meridiane interesanta dv. carte „Arta modernă. 1770—1970", astfel încît ne dăm seama că mai aveți destule probleme pe care veți vrea să le clarificați.

— După ce îmi va expira mandatul de primar, doresc să revin la preocupările mele de istoric de artă, pe care, dealtfel, nu le-am abandonat, dar cărora din păcate nu pot să le mai dedic atît de mult timp ca înainte. Funcția de primar cere o muncă zilnică de 13—14 ore. Vreau să dezvolt tema culturii estetice țărănești. În privința punerii în practică a proiectului de a dezvolta tema culturii estetice rurale, aș fi bucuros dacă aș putea să vin în ospitaliera dv. țară pentru a studia inestimabilul patrimoniu artistic popular atît de bine conservat și valorificat în România.

NICOLAE N. RĂDULESCU ■

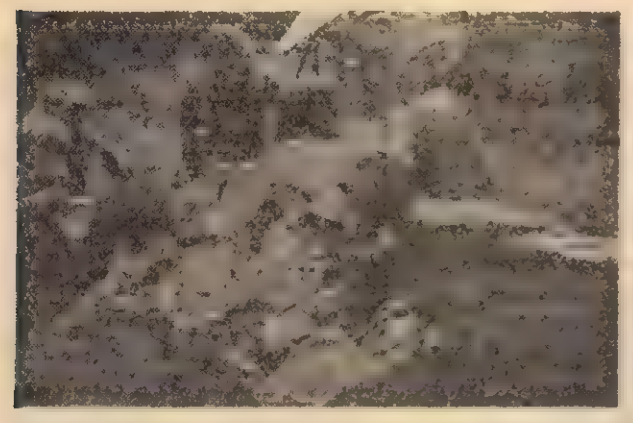

Experții afirmă că resursele Terrei ar putea asigura hrană suficientă pentru o populație de 10 ori mai mare decît cea actuală. Și totuși la ora prînzului, cită diferență între posibilitățile de a „consuma" acest moment de către locuitorii aceleiași planete !

Completări la un scenariu...

În mai multe localități din Statele Unite a fost prezentat, în școli, un film realizat sub egida UNICEF. Pelicula conține, după cum scrie un buletin editat de organizația amintită, imagini privind viața plină de privațiuni a unor copii din cîteva țări în curs de dezvoltare de pe continentul african. La prima vedere este vorba de un fapt obișnuit. Ceea ce reține atenția este altceva : după vizionarea filmului, micii spectatori americani sînt invitați, în cadrul unui test, să-și exprime opiniile în legătură cu situația oglindită de imaginile filmate. Fără excepție, în răspunsuri este exprimată uimirea că semeni de-ai lor, de aceeași vîrstă, pot să fie, în unele cazuri, lipsiți de cele mai elementare posibilități materiale. Autorul știrii încheie prin cuvintele : „... și imaginile filmate nu redau nici pe departe adevărata prăpastie ce separă statele industrializate de cele considerate sărace."

Să pornim de la trista, dar adevărata concluzie și să ne permitem, pe baza statisticilor, unele completări la scenariu, în privința decalajelor economice dintre state.

Se consideră că suprafața de teren ce poate fi cultivată în prezent pe planeta noastră ar putea oferi cîte 2 500 calorii pe zi pentru 76 de miliarde de oameni. De 19 ori mai mult decît actuala populație a globului. Și totuși pe Terra, la fiecare opt secunde, un om moare de foame. Mai trebuie adăugat că evasitotalitatea acestor victime sînt din unele țări în curs de dezvoltare ? Într-un studiu întocmit de Institutul economic internațional, cu sediul la Stockholm, se arată că dacă actualele producții anuale de grîu și orez — în medie 320 milioane și, respectiv, 285 milioane tone — ar fi distribuite just, atît geografic, cît și pe locuitor, în lume nu ar mai exista foamete. Dar, în timp ce țările dezvoltate, cu mai puțin de o treime din populația Terrei, consumă jumătate din producția mondială de cereale, cealaltă jumătate revine țărilor în curs de dezvoltare, cu peste 70 la sută din totalul locuitorilor globului. Se ajunge, astfel, la situația paradoxală în care în unele state industrializate revin circa 1 000 kilograme de cereale unei persoane, pe cînd în țările slab dezvoltate cifra este, de multe ori, de 8—10 ori mai mică. Un alt exemplu : venitul pe locuitor. Sînt state în care acesta trece de 6 000 dolari, în timp ce, în altele, se situează în jurul a 100 dolari. În medie, raportul este de 13 la 1. Potrivit statisticilor O.N.U., în jur de 900 milioane de persoane din țările în curs de dezvoltare trăiesc cu 70 de cenți pe zi.

Sigur, filmul amintit nu putea înfățișa aceste realități în tot tragismul lor, așa cum nu putea să redea faptul că, în unele țări sărace, nu se pot aloca pentru educație nici 5 dolari pentru un elev. În contrast, să amintim că în lume, pentru un soldat sub arme, se alocă, în medie, în jur de 12 500 dolari ! Situația are grave repercusiuni asupra dezvoltării statelor respective, împiedicînd milioane de persoane să-și însușească pregătirea ce ar face posibilă o mai eficace contribuție la eforturile de dezvoltare și progres ale țărilor în curs de dezvoltare. Să citățm un alt exemplu : din 3,5 milioane brevete de invenții valabile în lume, numai circa șase procente au fost eliberate în țări în curs de dezvoltare, fiind unele state care nu posedă nici măcar un asemenea brevet și pentru care pînă și mașina cu aburi constituie un deziderat. Să mai surprindă, într-o asemenea situație, faptul că decalajele în unele ramuri industriale înregistrează niveluri incredibile ? Iată cîteva : folosirea tehnologiilor avansate în industria producătoare din țările industrializate face ca raportul în privința producției pe locuitor să fie de 36 la 1. Evident, în favoarea statelor dezvoltate. În ansamblul producției industriale pe locuitor, raportul este de 24 la 1. În ramurile cu înalt grad de tehnicitate : 96 la 1.

Desigur, exemplele pot continua. Ceea ce se cuvine subliniat este existența posibilităților reale pentru atenuarea și, în cele din urmă, lichidarea decalajelor economice între state. Din păcate, ceea ce s-a făcut este departe de a fi în concordanță cu cerințele. Se invocă, de regulă, absența fondurilor necesare. Realitatea a dovedit însă netemeinicia acestui argument. Pentru că, prin îndreptarea unor sume în direcțiile firești ale progresului, din acele sectoare în care se cheltuiesc acum neproductiv, ar oferi multe resurse în favoarea dezvoltării. Să ne referim, din nou, la **cheltuielile pentru înarmare**, ajunse la **suma anuală de 400 miliarde dolari. Prin diminuarea cu 10 la sută a acestor cheltuieli s-ar putea realiza importante obiective ale dezvoltării. Numai cu jumătate din suma economisită astfel s-ar putea realiza**, între altele : **eliminarea, în 5 ani, a analfabetismului din lume ; dublarea cheltuielilor mondiale pentru cercetări medicale ; un program special de asigurare a hranei pentru 200 milioane copii ; acordarea asistenței pentru îmbunătățirea producției agricole și alimentare** ș.a. **Cu jumătate din suma investită pentru arme în lume într-o zi s-ar putea finanța vaccinarea tuturor copiilor împotriva bolilor infecțioase, care fac, în fiecare an, peste cinci milioane de victime printre copiii lumii.**

...Nu știm dacă filmul realizat de UNICEF va avea și alte episoade. Cert este că, astăzi, acestea n-ar putea ilustra decît imagini asemănătoare, imagini tragice ale unei lumi împărțite în bogați și săraci. Pe cînd va fi posibilă realizarea unei pelicule care să arate că, în sfîrșit, toți copiii de pe glob, toți locuitorii Terrei se pot bucura, în egală măsură, de resursele planetei, de cuceririle geniului uman ?

ION STOICA

ACEEAȘI PLANETĂ, ACEEAȘI ORĂ !

ȘCOLI ALE PERSPECTIVEI

Insule de granit, insule coralifere — Arhipelagul Seychelles.

Fiecare insulă a arhipelagului este unică în felul ei. Mahé — „insulă amiral" datorită dimensiunilor ei și pitorescului muntelui Morne-Seychelles — a fost transformată într-un mai turistic, insula Aldabra este împărăția broaștelor țestoase, Silhouette — a păsărilor.

Turismul este o monedă forte în economia țării dar important este nu atît renumele turistic, cît ce fac azi locuitorii săi. Rînd pe rînd, colonie franceză, apoi britanică, arhipelagul își dobîndește independența în iunie 1976. Transformări remarcabile au avut loc în viața socială și economică a Republicii Seychelles. Se creează condiții și locuri de muncă locuitorilor, mai cu seamă tinerilor, căci ei reprezintă 50 la sută din populația țării. Faptul că tinerii nu sînt uitați dovedește importanța deosebită acordată învățămîntului, deci problemei viitorului acestei țări. Pentru tineri verbul „a învăța" reprezintă viitorul, o cale de afirmare. Aceste școli sînt școli ale perspectivei și nu

ȘCOLI ALE APATIEI

Au trecut doar 10 ani de cînd studenții facultăților din R.F.G. ieșeau în stradă cu zecile de mii, pentru a protesta împotriva războiului din Vietnam. Acum — declară profesorul universitar Peter Grottian — „lipsa de perspective profesionale și politice îi împinge pe tineri în brațele apatiei". Să fie așa ?

Nu mai miră în prezent pe nimeni... economistul la volanul unui taxi, profesoara — femeie de serviciu, fizicianul — lucrător la serviciile sociale. Somajul atinge acum și meserii considerate altădată la adăpost de criză.

În septembrie 1977 somau : 11 176 ingineri din care 3 041 specializați în construcțiile de mașini și 4 428 de arhitecți ; 1 391 profesori de gimnaziu și 2 945 profesori de la școlile generale. În special dintre cei cu profil de muzică, sport, artă : 6 306 economiști și sociologi : 1 563 de juriști.

E greu de cei care depășesc vîrsta de 30 de ani și nu cunosc, cel puțin, o limbă străină. Ei nu au absolut nici o șansă.

MÎNA STÎNGĂ ?

MÎNA DREAPTĂ ?

Cercetările antropologice din ultima vreme atestă un lucru curios : mîna stîngă a dominat mîna dreaptă. Studiind obiecte diferite, făurite de omul preistoric și aparținînd diverselor stadii de cultură, un grup de antropologi ai Universității din Carolina (S.U.A.) au ajuns la concluzia că aceste obiecte ar fi fost executate cu mîna stîngă. Este o ipoteză despre care nu se știe dacă va fi confirmată. Indiferent de mîna și mîinile cu care au fost lucrate, autenticele valori sînt însă certe, cum e cazul cu aceste

DESENE VECHI

DE CÎND LUMEA

Au fost semnalate în Iordania, pe litoralul Mării Moarte, desene rupestre în culori, mai vechi cu 1 000 de ani decît desenele rupestre descoperite în Egipt. Ele au fost realizate, se spune, la mijlocul mileniului IV î.e.n. și reprezintă scene rituale. Desene vechi, vechi de cînd lumea. Arta a însoțit totdeauna viața !

AGONIA UNEI MĂRI

Mediterana, mare aproape închisă, ce-și reînnoiește apele odată la 80 de ani, este grav amenințată de creșterea rapidă a poluării.

22 de mari orașe-port ale Mediteranei au fost supuse unei anchete și s-a ajuns la concluzia că, pînă în anul 2000, dacă nu se vor lua măsuri, în mare vor fi deversate 37 miliarde metri cubi de ape reziduale.

Poluarea îl atinge pe toți în egală măsură. Atinge corpul și sufletul, așa că semnalul de alarmă trebuie să funcționeze tot timpul, fără greș. Să asistăm nepăsători la agonia Mediteranei ?

DIN NOU DESPRE MÎINI

Cercetătorul francez M. J. Costagliola a publicat un studiu în revista „Agressologie". Problema pe care o ridică cercetătorul în acest studiu este a motivului balansării mîinilor în timpul mersului. Se pare că la această întrebare a încercat să răspundă și Leonardo da Vinci. Ne balansăm brațele în timpul mersului deoarece mai păstrăm amintirea vremurilor în care ne cățăram în copaci și umblam în patru labe. M. Costagliola subscrie acestei păreri. Mergînd teapăn unii oameni probabil vor să arate că maimuța este strămoșul altora, nu și al lor.

I. GRECU

MONDO UMANO ?

„Bob" Denard iarăși la orizont

Ar trebui întoarse cîteva din filele istoriei recente a continentului african. Pînă acolo unde, la începutul anilor șaizeci, am ajunge la problema katanghezã și la cei strînși grupați în jurul lui Moise Chombe, la „soldații norocului", la „centurionii" vizibili și invizibili, la coloneii „Dick", „Bob", „Rolf" și atîția alții ce și-au atribuit gradele respective și au plecat aiurea să instruiască și să apere cauze pierdute, să lupte împotriva oricui nu-i plătește, să omoare pe oricine, chiar și pe colegii într-ale unor asemeni bravuri. Au plecat de peste tot împuținați — e foarte greu, imens de greu să lupți pe bani împotriva unor oameni ce-și apără drepturi sfinte — au fugit adesea — trădînd marile lipsuri de caracter ! ori s-au războit între ei — uitînd de fapt pentru ce fuseseră angajați. Cu toate acestea, practicile lor nefaste — mercenariatul, mai exact spus — n-au dispărut, n-au fost aruncate — așa cum era drept, cum era necesar — pe ușa din spate a lumii, n-au fost abandonate. Diverse împrejurări — a căror complexitate a fost sporită și de mulți factori subiectivi — au făcut ca ici, colo, să reapară acești mercenari. Iarăși erau bine, mai bine decît înainte, plătiți : bine, mai bine decît ultima dată, echipați și dotați, mai dotați decît ultima oară, să izbutească. După Katanga, Steiner, Schramme, Denard et Co au apărut în sudul sudanez. Din nou fără succes. Au murit — unii —, au fugit — alții —, au fost prinși — cîțiva, precum Steiner — și numai datorită mărinimiei autorităților respective au scăpat cu viață. Dar nu le-a fost de ajuns. În lumea de unde plecaseră au găsit însă teren pentru a povesti aventurile (alei sîntem de acord, dar cu fața negativă a ideii) și indescebi isprăvile (nici ar fi multe de scris sau spus). Cultul violenței, al împușcăturilor trase cu ochii închiși sau mari, dar fără scrupule, și a găsit în ei și apărători vajnici și propagatori înflăcărați. Pe volumele de memorii au primit bani grei, acestea au fost difuzate în mii de exemplare. Era încă un mod prin care n-au fost dați uitării. A urmat Biafra și iarăși, cum era de așteptat, experiența lor a eșuat. S-au retras pe undeva prin Occident, s-au dus prin Africa de Sud și s-au pregătit pentru etape următoare. O intuiție specială sau felul de a fi ai unora le-a spus că va urma totuși o altă etapă ? Poate și una și alta. Și s-a ivit momentul angolez cînd „colonelul" Calan a reeditat „succesul" profesorilor săi dar, de data asta, el și grupul respectiv au plătit cu viața învățătură de minte ? Nu. Nu, căpșicat pentru că elevii lui Steiner, Schramme, Denard și alții au ajuns azi prin Rhodesia și-și fac meseria pe acolo.

Apoi, a reapărut la orizont Denard însuși, „Colonel Papa", „Colonel Patron", sau cum și-o mai fi zicînd ori impune să i se spună, a strîns cincizeci de vesteuropeni, soldați ai aventurii, i-a antrenat, i-a constituit într-un comando, l-a îmbarcat pe un vas breton (o spune presa franceză) pe care se găseau din abundență hrană și muniții și au plecat într-o nouă călătorie. Au mers cu nava 36 de zile, au ocolit continentul african pe la Capul Bunei Speranțe și au debarcat pe plaja Itsandra. Desigur, multora acest nume insolit, Itsandra, nu le spune prea multe sau chiar nimic. Este o frumoasă plajă, căutată de turiștii de peste ocean pentru exotismul ei și al locurilor ce se află lîngă Moroni, capitala statului Comore, un arhipelag compus din patru insule — Mahore (sau Mayotte, 374 kmp : Mwali (sau Mohili, 292 kmp), Nzwani (sau Anjouan, 424 kmp) și Nzadija (sau Grande Comore, 1 148 kmp) — situat în Oceanul Indian.

După debarcare, Denard și „elevii" și-au scos pușcile mitralieră, au pus toate încărcătoarele și-au pornit în asaltul palatului prezidențial din Moroni. Luptele n-au durat mult ; cinci membri ai gărzii prezidențiale au fost omorîți, președintele răsturnat (iar după cîteva zile împușcat, întrucît „încercase să evadeze din reședința supravegheată") și un mercenar rănit la umăr. Este bilanțul acestei lovituri de stat prin procură. Deocamdată reușită. Cu sprijinul cui ? Această este importanta întrebare, care n-ar trebui să rămînă fără un răspuns.

PETRE NICOLAE

Cine poate, oase roade

După un campionat mondial de fotbal, care n-a fost nici el prea breaz, imi vine greu să mă intorc la oile noastre, să scriu despre o competiție al cărei retur l-am văzut numai pe jumătate, dar urmărind cronicile din ziarele găsite în țară, pot, cit de cit, să reconstitui mamutul după os. Cuvintul os mă duce la proverbul „Cine poate, oase roade" Și uite că au cam inceput cam mulți să poată să roadă oase. A fost cel mai trist campionat din cite cunosc și urmăresc fotbalul românesc de cind am invățat să citesc. Am văzut multe, dar niciodată n-am avut senzația ca anul acesta că fotbalul a devenit numai o comedie al cărei martori involuntari sintem. Un antrenor pe care nu vreau să-l numesc s-a grăbit să-mi vire sulița in coaste chiar in acest loc, profitind că mă aflu in Argentina. Ca totdeauna, fudul, el declara cu nonșalanță că nu profitul de pe munca altuia i-a adus de două ori titlul național echipei pe care o antrenează, ci propria-i capacitate de a imagina, de a munci, de a avea autoritate. Acest al doilea titlu are un istoric destul de bizar. Echipa numitului face un meci nul pe teren propriu, cu o echipă care se afla pe drac și primește la Arad 2 puncte pe care și gămile ingrijitorului terenului U.T.A. le contestă pină in zilele noastre. Aceeași echipă la un punct la Tg. Mureș ca să-și implinească solda de la niște colegi care in toamnă se aflau pe locul I și abia in ultima etapă au scăpat de retrogradare pentru că au dat atit de pomană că au rămas cu sacul gol. In ce condiții ? Nu vrem să mai spunem. Tot echipa maestrului emerit face cadou unei alte formații la București 2 puncte care-i sunt restituite cu ajutorul arbitrului in dauna out-sider-ului, care a pierdut titlul, la golaveraj, bineințeles. Dacă acest fel de a acumula zestrea se numește muncă, cinste, conștiință, ziceți-i cum vreți, eu sunt patriarhul Constantinopolelului și-i invit pe băiatul in cauză care va înțelege epigrama mea să vie să-mi pupe mina, că nu-l spun la toți. Dar parcă ăsta este singurul caz ? Campionatul, al 60-lea mi se pare, a fost un coșmar, un fel de joc de-a Steaua sus răsare, cu niște magi in costum de hirtie de-o sută și cu un Irod care doarme pe Vasile Conta și se face că n-a auzit de tăierea pruncilor.

Dar, de fapt, de ce mă supăr eu ? Avem un campionat mai vesel decit carnavalul argentinian. In carnavalul argentinian hirtia se aruncă de la etajul 13 sub formă de fluturași (los papelitos), la noi, hirtia tăiată in jumătate se bagă ori in frigider, ori in jambiera partenerului cumpărat. Păi dacă echipa Perului s-a jucat de-a baba oarba in meciul cu Argentina lăsindu-se străpunsă de 6 ori, să vină la noi că are ce invăța. Avem actori mai dihai ; la noi se joacă cu portarul pe bară, cu portarul in porumbiște, cu arbitrul care leagă cățaua, adică nu mai fluieră decit cind vrea el și pentru cine vrea el. La noi să vezi carnaval, după carnaval, bal mascat cu lăutari, tiribombă și tombolă, cu bilete neinregistrate la Ministerul Finanțelor pentru ca să se adune zestrea cea neagră care să umple buzunarele bișnițarilor pe care controlul averilor niciodată nu-i găsește acasă. Stau și mă-ntreb cum au putut 17 echipe, mari și late, să rămină fără litoral anul ăsta ? Ce inimă au avut alte orașe mai mănoase ca să-i trimită pe vajnicii fotbaliști care joacă leapșa pe furate in careul de 16 m la munte și nu in frumoasele noastre porturi care au acum două echipe in divizia B și o să vedem noi ce prosperitate o să dea la anul peste sărmanele **team**-uri de categoria a 2-a care nu sunt obișnuite cu aerul sărat al mării, cu colacii de salvare și cu ancorele legate de picior cind ai nevoie de două punctișoare ?

Dar să ne oprim aici. Aștept cu nerăbdare apariția celor cinci echipe românești care ne vor reprezenta in cupele europene, cind toate invățămintele Mondialului vor fi aplicate și ne vom umple de trofee, cum se umple vulpea de purici. Abia aștept să-l văd pe Cruyff pe Ghencea, cum joacă el ceardașul cu-alde Vigu ; abia aștept la Timișoara o echipă din Cipru, căutindu-l la dinți pe Angelo Niculescu care promitea tuturor marea cu sarea, dar care știe să joace numai cu **Ripensia**, probabil, la ea acasă ; abia aștept să văd echipa **Sportul studențesc**, condusă de galerie din victorie in victorie pină in sferturile Cupei. Poate am eu gura afurisită și-o să fie pe dos.

EUGEN BARBU

Antrenorul federal Constantin Cernăianu:

„In fotbalul mondial de azi jucătorii nu mai pot fi numiți elevi, ci studenți, iar antrenorii — profesori universitari!"

— Constantin Cernăianu, știm că Federația de fotbal a cumpărat nu demult două bilete de avion, București — Buenos Aires și retur, pe numele dumneavoastră, ca trimis al forului nostru de specialitate la recent incheiatul Campionat mondial. Cu ce impresii v-ați intors după cele mai bine de trei săptămini petrecute in Argentina ?

— In primul rind cu impresia colosală pe care ți-o dă publicul argentinian, cel mai mare iubitor al fotbalului din publicul văzut pină acum in lume. Mai mult decit atit, impresia noastră, a europenilor, a fost că fiecare cetățean al Argentinei s-a străduit, nu fără succes, dealtfel, ca turneul final să fie cit mai aproape de reușită, ca oaspeții să se simtă ca acasă, cum se spune. Fără a mai vorbi despre uimitoarea legătură sufletească dintre spectatori și echipa reprezentativă, care a fost susținută necondiționat, cu o dragoste care nu cunoștea margini. Trecind la impresiile tehnice, vreau să subliniez, mai cu seamă, față in față cu ultimul campionat mondial desfășurat in Europa, tendința generală spre un joc mai ofensiv, caracteristică prezentată practic de toate echipele participante. Am văzut cu ochii mei pină și Tunisia și Iranul atacind in valuri, de parcă asta ar fi fost cel mai normal lucru din lume. Apoi, tot ca o considerație generală, viteza mult crescută de joc a marilor echipe. Se traversează astăzi mai repede ca oricind zona de mijloc a terenului, așa-zisul laborator de pregătire, cum îi spunem noi, fără „dansuri" inutile, ci prin angajări directe, pe culoare frontale, spre poarta adversă. Desigur că ar trebui să vorbim, in egală măsură, și despre capacitatea de efort remarcabilă, pe fondul unei condiții fizice ireprosabile, care a permis unor echipe participante să accelereze tocmai spre finalul intrecerii, arătind parcă o prospețime nealterată de jocurile disputate pină in acel moment. Fără indoială, alci a fost rodul unor pregătiri intense, centralizate, desfășurate inaintea turneului final.

— Ați susține că toate echipele s-au pregătit astfel ?

— Majoritatea dintre ele. Brazilia de exemplu, care a alocat o sumă imensă, aproape 6 milioane de dolari, pentru pregătirea reprezentativei la cel mai inalt nivel. Argentina, Italia, Spania de asemenea, chiar și R.F.G.-ul, dintre formațiile cu rezultatele cele mai frumoase. La polul opus s-a situat doar Olanda, care n-a izbutit să-și adune jucătorii decit cu citeva zile inaintea plecării in Argentina, sau Scoția, al cărei jucători au arătat o evidentă stare de oboseală. Este vorba de o pregătire temeinică, de durată, eșalonată pe diferite etape, susținută de o adevărată armată de specialiști, antrenori, preparatori fizici, tehnicieni, medici și așa mai departe.

— Ce au avut de spus marile personalități ale fotbalului prezente la Campionatul mondial argentinian ?

— Intii jucătorii. Despre universalismul jucătorului de fotbal se vorbește de mult. In Argentina, acest lucru a fost insă mai evident ca oricind. Spre exemplu, jucătorul „libero". Prezența lui a fost generalizată la majoritatea echipelor. Doar Argentina, care a avut un „libero" alternativ, Passarella și Galvan indeplinind cu rindul această sarcină de joc, și Brazilia, care n-a renunțat nici acum la celebrul ei joc „in scară" pentru fundașii centrali, au făcut excepție. Rolul jucătorilor de pe aceste posturi s-a mărit considerabil, un Scirea la italieni, un Krol la olandezi, un Passarella la argentinieni sau un Trezor la francezi fiind de fapt, in afara importantelor sarcini defensive, adevărați promotori ai ataculul, susținind faza ofensivă pină in careul advers. Apoi cazul lui Kempes, pe care antrenorul Menotti și-a permis să-l distribuie in trei roluri diferite, el jucind mai intii extremă stingă, apoi virf „impins" și, in finală, mijlocaș ofensiv — in funcție de adversar și tocmai pentru a-i servi adversarului o surpriză tactică ! Trecind la tehnicieni, cu mare parte dintre ei avind ocazia să discut personal, m-au impresionat foarte mult inaltul lor profesionalism, cunoștințele complexe despre cele mai intime probleme ale fotbalului. Aș spune că dacă jucătorul de clasă mondială de astăzi a incetat să mai fie un simplu elev, el devenind mai mult un fel de student de facultate fotbalistică, antrenorii au devenit aproape profesori universitari ! Brazilianul Coutinho, spre exemplu, care i-a lăsat pe ziariști cu gura căscată, el vorbind cinci limbi și intrind in niște analize extrem de pertinente cu o ușurință deosebită, apoi italianul Bearzot, „tobă de fotbal" și el, bătrinul Schön, sau austriacul Happel, care a făcut citeva mutații extrem de spectaculoase in echipă după primele meciuri, dovedind mult simț și deosebită clarviziune, in fine Menotti, care a impresionat prin calm și prin pregătirea unor ingenioase curse tactice, iar lista nu se incheie aici. Am asistat la mai multe ședințe de pregătire cit am stat in Argentina, iar principala constatare la care am ajuns a fost că antrenorii nu aveau nevoie să dea jucătorilor decit niște jaloane, niște linii orientative, in rest jucătorii inșiși văzindu-și cu sirg de antrenament, repetind singuri tot felul de exerciții sau pregătind diverse manevre tactice. Nu era nevoie de nici o dădăceală, „nu fă asta, te rog, fă așa", cum se mai intimplă prin alte părți.

— Ințeleg că vă referiți la fotbalul nostru. Desigur că vă voi ruga să faceți o paralelă cu lucrurile constatate la Campionatul mondial.

— E greu de mărturisit, dar jucătorii noștri n-au ajuns incă la un grad de educație sportivă și morală care să-i permită antrenorului să se ocupe doar de esența antrenamentului sau jocului. Nu vreau să-i apăr neapărat pe antrenorii români, dar trebuie să se știe că ei pierd aproape trei sferturi din timp pentru probleme, să le zicem totuși secundare, cum ar fi cele de organizare, de educație civică și așa mai departe. Jucătorii noștri n-au nici pe departe aceeași conștiință de sportiv-model ca cei de pe meleagurile unde fotbalul se desfășoară la cel mai inalt nivel. E o realitate. In ce privește partea tehnică, cred că rămînem, in principal, deficitari in atacanți percutanți, dotați cu forță de pătrundere, care să se bată cu apărările de astăzi. In Argentina s-au remarcat in acest sens argentinienii Kempes și Luque, brazilianul Roberto (neincadrat insă in jocul colectiv, o problemă pentru Coutinho), olandezul Rensenbrink (mai puțin finala !), italienii Rossi și Bettega, austriacul Krankl și incă alții. Mă gindesc că noi am putea probabil să pregătim apărători și poate și mijlocași la un grad destul de ridicat — fizic, tehnic și tactic totodată, dar cind trec la inaintași parcă mă apucă un gol in inimă...

— Ce credeți despre victoria Argentinei ?

— In finală a izbutit să schimbe majoritatea opiniilor despre ea. A cistigat meritat meciul, foarte dificil, cu Olanda — iar argumentul imi pare decisiv pentru a justifica titlul mondial cucerit și indelung sărbătorit de publicul argentinian. Echipa lui Menotti a reușit in cele din urmă să arate că știe să joace foarte bine și că avantajul terenului propriu a fost doar un argument, important dar nu cel decisiv, pentru victorie.

DUMITRU GRAUR

Se caută giganți!

Nu avem o medie de înălțime dintre cele mari. Cifrele statistice o atestă, chiar dacă anuarele dovedesc o frumoasă creștere in înălțime a tinerilor din România de astăzi, evoluție fără indoială strins legată de ridicarea generală a nivelului de trai. Faptul că un popor are o medie de înălțime de, să zicem, 1,74 m, in vreme ce altul se „ridică" pe la 1,78 m, nu semnifică nimic. Nici japonezii nu sint oameni inalți, dar se descurcă ! In sport insă lucrurile stau puțin altfel. Nu e vorba doar de baschet (sport in care contăm foarte puțin, orientarea selecției spre „giganți" fiind mai mult decit evidentă in ultimii ani), ci și de canotaj, volei, handbal, probele de aruncări din atletism, sau categoriile mari din box, lupte, haltere, judo și așa mai departe. Sint tocmai sporturile, sau probele, la care este ușor de semnalat rămînerea in urmă a reprezentanților noștri, consecutivă apariției la... cel mai inalt nivel mondial a unor „giganți" fără de care — este in evidența lucrurilor — adevărata performanță nu e posibilă. Fără nici un dubiu, un Gațu la handbal sau un Drăgan la volei sint incă prototipuri care și-ar putea găsi locul in orice echipă, dar la fel de limpede este că astăzi, mai mult ca oricind, fără oameni de 1,90—2,00 metri nici o țară nu mai poate concura cu succes in foarte multe dintre competiții. Lucrurile sint cunoscute, desigur, de mai multă vreme, și chiar au avut loc destule incercări pentru a fi găsiți și la noi „giganții" de care are stringentă nevoie un sport sau altul. Ca să spunem insă adevărul, rezultate deosebite nu s-au inregistrat in această direcție — cu o singură excepție, pe care o vom aminti in continuare. In iarna 1976—1977, Federația română de caiac-canoe a efectuat o acțiune de amploare, după o idee a membrilor săi, antrenorii și tehnicienii federației umblind prin zeci de intreprinderi (in special intreprinderi textile) in căutare de fete inalte, bine făcute, capabile să suporte greul antrenament al canotajului. După statisticile federației, au fost văzute acum un an și jumătate aproape 70 000 de fete (...vă rugăm să vă ridicați in picioare, brațele lateral, da, mulțumesc !" — examinarea dura cel mult un minut, două), după care au fost selectionate doar 100. In urma testelor medicale și sportive specifice au rămas doar 56, iar astăzi 25 dintre ele sint prezente in lotul de pregătire olimpică de perspectivă.

Reusita acestui precedent a stirnit insă o reacție mult mai importantă. Acum mai puțin de o lună de zile, Comisia centrală de organizare a „Daciadei", din care fac parte reprezentanți ai tuturor organizațiilor și instituțiilor centrale cu atribuții in domeniul educației fizice și sportului, a aprobat organizarea unei acțiuni naționale de depistare a tinerilor cu gabarit mare, care să fie indrumați spre practicarea unor ramuri de sport și probe deficitare de ani de zile in țara noastră. Intă ce avea să ne spună in acest sens tovarășul Titus Deac, adjunct al șefului secției sport de performanță și pregătire olimpică a C.N.E.F.S., : „Este evident pentru toată lumea că la noi sportivii inalți nu se găsesc chiar pe toate drumurile și așa stind lucrurile este din ce in ce mai greu să te măsori cu șanse egale intr-o competiție in care sint prezenți, de exemplu, sportivi iugoslavi, sovietici sau americani. Acțiunea la care ne referim este menită să scoată la iveală o serie de sportivi tineri, acum necunoscuți, care să fie indrumați spre practicarea unor sporturi de performanță, dintre cele mai deficitare azi in sportivi de... mare înălțime. Practic, această acțiune își propune să treacă in revistă, prin modalități adecvate, toate asociațiile sportive și unitățile de bază din mediul rural și urban deopotrivă, in vederea depistării, recenzării și selecționării tinerilor, băieți și fete, de virstă intre 16 și 22 de ani, cu calități antropometrice deosebite și cu o stare bună de sănătate. Cei mai buni dintre ei, crema selecției, ca să zic așa, urmează să fie cuprinși in acțiunile de pregătire pentru participarea la Jocurile Olimpice din anul 1984. Este insă posibil să depistăm și tineri cu calități excepționale, care vor putea fi incadrați imediat in acțiuni intensive de pregătire in vederea participării la J.O. de la Moscova, in 1980. Avem in vedere participarea la selecție a tuturor județelor țării, acțiunea finalizindu-se in cadrul unei tabere centrale, cu o durată de 12 zile, la care să participe aproximativ 200 de tineri, cei mai buni dintre cei buni. Vă rog să rețineți că s-au luat toate măsurile pentru antrenarea intregului activ de bază al mișcării sportive, de la profesorii de educație fizică din licee, școli profesionale și de specializare postliceală, diriginți și alte cadre didactice, activiști din cadrul cluburilor și asociațiilor sportive, ai consiliilor locale și județene de educație fizică și sport, instructori sportivi, medici, pină la activiștii organizațiilor sindicale, de tineret și de femei, sau cadrele de specialitate din cadrul unităților militare. S-au tipărit mai bine de 45 000 de afișe pentru popularizarea acțiunii, iar C.N.E.F.S.-ul alocă importante fonduri numai pentru organizarea taberei centrale. Avem in vedere premierea morală și materială pentru activiștii care se vor evidenția in mod deosebit prin selectionarea unor tineri cu calități deosebite. Sigur, succesul acțiunii poate fi socotit acum relativ. Noi avem insă incredere că „Selectia celor mai inalți tineri", cum se numește ea, va da roade frumoase și ne va ajuta să tragem și alte concluzii, cum ar fi zonarea sporturilor după specificul județului de referință sau crearea unor norme legate de virstă, înălțime și calități motrice, pe care deocamdată nu le avem puse la punct după cele mai inalte cerințe ale științei sportului".

Trebuie desigur să reținem că țelul acțiunii este legat mai cu seamă de descoperirea unor tineri avind calități indeosebi de forță și rezistență, bineințeles in afara gabaritului. Se cunoaște că aceste calități pot fi perfecționate și la o virstă mai mare, in vreme ce pentru viteză și indemînare selecția trebuie să inceapă mult mai timpuriu, practic din copilărie. Chiar așa stind lucrurile, inițiativa Consiliului național pentru educație fizică și sport, purtind girul Comisiei centrale de organizare a „Daciadei", este demnă de toată lauda. Este in fapt, ca să spunem lucrurilor pe nume, destul de neobișnuită pentru activiștii forului central al mișcării fizice din țara noastră, oameni care nu arareori s-au obișnuit să aștepte in birouri apariția unor sportivi-minune. Acțiunea in sine poate fi de asemenea contestată, dintr-un motiv sau altul, pe care nu o să-i numim acum. Dar insuși faptul că o asemenea inițiativă prinde aripi (17-23 iulie etapa pe localități și pe unități sportive, 24-31 iulie etapa pe județ, 1-7 august, la București, etapa centralizată, cu atente testări medicale și sportive specifice, apoi, in final, tabăra centrală, probabil la Snagov, pentru definitivarea selecției și indrumarea spre sporturile numite mai sus), deci insăși inițiativa despre care am vorbit pină acum arată un inceput bun, care va putea fi continuat cu și mai mult succes in viitor. Se caută deci „giganți". Se speră in participarea la selecție a peste 100 000 de tineri, urmind a fi preselecționați in jur de 50 de fiecare județ al țării. Normele de înălțime sint de 1,85 m pentru băieți și 1,75 m pentru fete (16-17 ani), 1,90 și 1,80 m (18-20 ani) și 1,95, respectiv, 1,85 m (21-22 ani). Poate peste citiva ani tinerii ce vor fi in curind selecționați vor deveni adevărați „giganți" ai sportului mondial, nu numai in sensul propriu al cuvintului !

D. GRECU

RUBRICA MEA

Vîrstele omului

În copilărie, am văzut (nu se spunea încă : am vizionat) un triptic în culori, reprezentînd vîrstele omului : la început pe brînci — nevîrstnicul, apoi la verticală — maturul, bine înfipt pe cele două picioare, iar la sfîrșit, sprijinit în toiag, care va să zică — bătrînul. Dacă este așa, pot să mă bucur că n-am recurs încă, sub nici o formă, la această unealtă a vetustății. Îmi pot face, așadar, iluzia unei maturități prelungite și indefinite.

Deunăzi, urmărind și eu, ca mulți nesportivi, un meci de fotbal, l-am auzit pe crainic spunînd despre cele două echipe care se înfruntau în campionatul mondial, că ambele sînt constituite din jucători „bătrîni", media lor de vîrstă fiind de 28 de ani. Mai tîrziu însă a intrat în joc altul, trecut de 30 de ani, chipurile, ca să mai împrospăteze forțele coechipierilor mai tineri. Mă încurc, bag seama, în calificarea vîrstelor. Scuza mea este relativitatea care guvernează dinamica universului nostru sublunar : ea era bănuită înainte de Einstein, iar de la el încoace a devenit o certitudine, o lege. Tinerețea biologică e în funcție de aceea a celulelor, dacă nu mă înșel, deși definiția mi se pare tautologică. Obosite, ele nu se mai regenerează, iar în cazul cancerului, astăzi atît de răspîndit de-a lungul tuturor vîrstelor, de la pruncie la adîncă bătrînețe, celulele proliferează, se întind în arborescențe care seamănă cu mandibulele racului și pînă la urmă consumă tot sucul vieții, deshidratînd individul și reducîndu-l la aspecte scheletice.

Mai ucigătoare decît cancerul sînt însă bolile de circulație. Inima sau, științific vorbind, cordul, e organul cel mai solicitat : un mușchi care se contractă și se destinde în cursul existenței noastre de cîteva miliarde de ori, pînă ce nu-i rămîne decît să cedeze.

Nu-mi cunosc constituția celulară, nici capacitatea de rezistență a cordului, în acest al șasesprezecelea lustru al existenței. Mă bucur însă de un privilegiu : acela de a nu obosi niciodată, în ciuda neajunsurilor vîrstei, despre care nu este aci locul de a mă întinde. Aud de surmenaj, de astenii sezoniere (de primăvară !), de **spleen**, de insomnii. Ce-or fi toate astea și fiecare în parte, nu știu, nu m-a bîntuit nici una din aceste încercări. Am auzit proverbul :

„Unde nu-i cap, e vai de picioare".

Dacă și reciproca este adevărată, cum ale mele nu m-au lăsat încă, pot fi mai departe optimist.

Francezii numesc „le coup de vieux" greutatea care se lasă în picioare și refuzul lor de serviciu. Nu știu dacă limba noastră ne oferă echivalentul acestei sintagme, dar cînd „te lasă picioarele", e de rău : poți să te socoți bătrîn. Acesta-i începutul adevăratei bătrînețe și izvorul nefericirii, la vîrstnicul care pînă în ajun, urmînd recomandarea medicului cardiolog, ca să slăbească, efectua zilnic marșuri de zece sau mai mulți kilometri.

Ca să mă întorc însă la sportivii noștri aș observa că dispunem de „performeri" excelenți, chiar dacă au trecut de limita de vîrstă a jocului respectiv. N-a luat recent Țiriac o finală de „dublu masculin", deși a depășit, teoretic, limita de vîrstă a campionilor? Nu mai vorbesc de șah, socotit și el un sport, dar unde nu e limită de vîrstă : s-au văzut campioni încă minori și alții, încărcați de ani, blocînd titlurile. Așa se petrece și în lumea cărții (nu numai a celor de joc !), unde cititul, dacă e o plăcere, nu îmbătrînește niciodată. O carte bună este cel mai bun tonic împotriva tuturor asalturilor vîrstei. Recomand lectura ca o rețetă gratuită. Atenție însă la cele somnifere !

ȘERBAN CIOCULESCU ■

Expoziția de afișe a caricaturistului Timotei Nădășan

Ne-am obișnuit ca în sala de expoziții de la Casa de cultură Petőfi Șandor din București să aibă loc frecvent expoziții de pictură, grafică, caricatură a tinerilor artiști de naționalitate maghiară, invitați în Capitală. Recent a avut loc aici, organizat în colaborare cu ziarul Ifúmunkaș, vernisajul expoziției de afișe a tînărului grafician din Reghin, Timotei Nădășan.

Timotei Nădășan a absolvit, anul trecut, liceul de arte plastice din Tg. Mureș și este la a treia expoziție personală. De asemenea, a participat la cinci saloane de umor din țară și la două expoziții în străinătate. Anul acesta la salonul umorului din Tg. Mureș a obținut premiul întîi al comitetului județean U.T.C.

Unul din cele mai reprezentative afișe ale sale, consacrat Festivalului național „Cîntarea României", a fost achiziționat de comitetul U.T.C. pentru a fi tipărit.

P. SORIN ■

Moartea boxerului

Ofițerii nu încheiară vizita pînă nu intrară să vadă unde dormise Claudia. În colțul acela cu un pat cu așternuturile ponosite și cu niște perne fără fețe, pătate de mătreața capetelor ce se odihneau de obicei pe ele. Simțiră în aer mirosul de spray deodorant pe care-l folosise domnișoara, după ce-și făcuse toaleta și-și aranjase într-o gioarsă de oglindă pătată de muște. „Deh, fata se respectă".

Pînă vor ajunge la sediu, cei doi ofițeri vor stabili deja corelațiile cu alte indicii receptate în cursul dimineții respective, privind spargerea de la „Zimbrul".

Cînd ieșiră din nou la lumină, pe pragul de ciment Sipică adormise cu fruntea pe genunchii încolăciți de brațele lui mari. Trezit brusc, se ridică în picioare și strigă un foarte corect :

— Să trăiți, ați văzut că nu am nimic de ascuns ?

— Am văzut Sipică, ești un om de ispravă, ce mai ! Saludo ! zise Popică radios.

Căpitanul Tomescu reușise la Galați să pună în sfîrșit la locul ce li se cuvenea pe cei care rupeseră ușa magazinului alimentar din complexul „Dunărea". I-a dibuit în clipa în care alergau gîfîind să prindă „racheta" pentru deltă. Prin telefon s-a înțeles cu Ghiniță și au dedus că lovitura ratată la cooperativa „Zimbrul" din Brăila i-a înverșunat pe cei doi cu semnalmentele comunicate de miliția municipală Brăila, iar aici aceiași indivizi au procedat la spargerea magazinului alimentar, ca să-și scoată pîrleala. Încă o cauză soluționată. Cu unii din ei au avut de-a face și Mița Garoi și Claudia, cercul acestui grup începe să se împuțineze, rămînînd în evidență unul singur se pare, dar probele nu pot fi confirmate încă.

— Vom stărui, în timpul anchetei, pentru a-i determina să vorbească, cine anume a rămas încă necuprins în grup ?

— Să știți, zise Ghiniță, de la celălalt cap al firului telefonic din Brăila, cînd s-au încheiat cercetările cazului „Tripoul clandestin", cîteva lucruri au rămas nedezlegate, noi și procuratura urmam să elucidăm cîteva puncte nebuloase. În momentul cînd vom fi în posesia altor amănunte, vă vom avertiza spre a contura să lichidăm și această verigă care nu a fost încă detectată.

★

În cabinetul locțiitorului șefului miliției municipiului Galați se aflau în dimineața aceea de noiembrie maiorul Sergiu, maiorul Cupișteanu și căpitanul Tomescu. Raportau despre o nouă spargere la un club al tineretului din valea orașului și deduceau că mîna nu putea fi decît a unuia singur : Vlad Ion Bănică, poreclit „Junghiar", prietenul nedespărțit de mai bine de un an al Miței Garoi. Întreaga vară au hălăduit pe litoral unde n-au întreprins nimic care să-i scoată din anonimat pentru că aveau în spate complicități anterioare de genul spărgerilor nocturne pentru a obține obiecte de valoare din localuri și cluburi. Maiorul Sergiu era extrem de furios fiindcă se petrecuse pe raza circumscripției sale. Lui Cupișteanu îi ardeau ochii de febră. De mai bine de o săptămînă ducea pe picioare o gripă groaznică, cu dureri în regiunea gîtului și în piept. Cu toată acutizarea medicală ce o purta în buzunar, se prezenta continuu la serviciu. Tomescu, cel care-și exprimase teama că Vlad a prins dușmănie foarte serioasă pe sublocotenentul Covaliu din miliția municipiului Brăila, făcea cunoscut locțiitorului în termeni foarte lapidari că recidivistul Vlad nu are nici un fel de scrupule și, căpătînos cum e, n-ar fi exclus să-și ducă la bun sfîrșit planul. Colonelul Constantin Ionescu fusese înștiințat pe cale particulară de același lucru. Două surse convergente pot trezi o îngrijorare.

Maiorul Sergiu pretindea că știe bine obiceiurile spărgătorului și e convins că va sta o vreme ascuns. Ar fi nimerit să i se cerceteze posibilitățile de cazare în afara orașului. El fiind „lipit" foarte tare de Mița Garoi, își procură bani prin acțiuni delictuale. „Amanta" nu se amestecă în „afaceri", ci numai profită de pe urma lor, asigurîndu-și ceasuri libere pentru plimbările și chefurile cu străinii la braseria „Libertatea".

— Zilele acestea e bine să fie cercetat domiciliul fratelui mamei-sii de la Folteștii. Puneți în vedere șefului de post să-l caute și să ne raporteze.

Cupișteanu tușă îndelung și cînd termină intră și el în vorbă.

— Vă rog să-mi dați și mie posibilitatea să vă anunț ceva. Vlad nu este nici la Galați, nici la Folteștii, cum s-a spus, ci, după umila mea impresie, la ora actuală el încearcă să-și piardă urma, mult mai departe. Nu e atît de lipsit de inteligență, încît să se întoarcă prin orașele unde a stîrnit suspiciuni.

— Ce propui concret ? întrebă Fane Munteanu.

— Ca Tomescu și judiciariștii lui să îndeplinească un plan de acțiune pe care l-aș vedea aplicat în cele mai mici amănunte, vizînd prinderea neîntîrziată a individului în localități mai depărtate. Nimic altceva decît prinderea lui să fie scopul final.

— Nu avem suficiente probe, interveni Sergiu.

— Cele de pînă acum sînt îndestulătoare, declară Cupișteanu, le putem recapitula...

— Lăsați-l pe mine, interveni căpitanul Tomescu, și eu răscolesc absolut toate bortile unde știu că s-ar putea ascunde. Omul nu are prea mulți bani asupra lui și, cum se afirma aci, pe litoral s-a comportat foarte prudent. În concluzie, e ușor de prins dar trebuie urmărit cu un mandat de reținere emis de procuratură.

— Motivele : stabilirea autorilor spargerilor care încă nu au fost identificați. Și vom avea surpriza, vă asigur, ca în clipa în care ne vom apropia de el, să și recunoască o parte din fapte. Lovitura din str. Grădina Veche, cea de la „Blocul de nefamiliști" din Tiglina II și încercarea de la „Clubul tineretului" din Bădălan nu mai pot fi ignorate. Sînt operate de aceeași mînă. Recunoașteți.

— Să trecem la acțiune, hotărî Fane Munteanu iar subalternii ascultători, strîngîndu-și earnecele, ieșiră din birou.

EUGEN TEODORU ■

(Va urma)

Șoferul de la O. N. T....

În București, ori pe șoselele țării poate fi văzut, la volanul unui Mercedes negru, un șofer cu chip jovial, cu obrajii bine întinși, ca ai unui tînăr de 25 de ani, totdeauna foarte corect îmbrăcat, în costum bleumarin, conducînd degajat, poate puțin visător. Este ceea ce se cheamă un om al șoselelor pe care îți face plăcere să-l vezi și care, atunci cînd îl cunoști, are foarte multe de povestit. Dealtfel, cea mai mare parte din viață acest șofer și-a petrecut-o pe benzile de asfalt ale țării, dar nu în calitate de șofer ci de ciclist, pentru că cel despre care scriu acum aceste rînduri (am mai făcut-o cu ani în urmă în mod obișnuit, ba chiar săptămînal) nu este altul decît fostul ciclist Constantin (Țicu) Stănescu, component al formației „Flamura roșie", sub ale cărei culori concura la acea vreme Marin Niculescu (un adevărat colecționar de titluri), Nae Cbicomban (multiplu campion de

Acum, la 50 de ani.

ciclism, schi fond și sărituri, atletism și jucător de fotbal de divizia B), Martie Ștefănescu și alții. Țicu Stănescu, cîștigător în 1952 al Cursei Victoriei, campion de semifond șosea, în același an, membru al echipei naționale participante la Cursa Păcii, ori la întrecerile internaționale din țară și din străinătate. Azi, la 50 de ani, Țicu Stănescu practică aceeași profesie din tinerețe, șofer-mecanic, fiind unul dintre cei mai apreciați conducători auto din cadrul Întreprinderii de transport turism auto (I.T.T.A.), trăind alături de soția sa, cu ani în urmă și ea multiplă campioană de ciclism, maestra sportului Silvia Iosif și de fiul său, Dan care a schimbat traseele de asfalt pe care au evoluat părinții săi cu cele de apă, întrucît el este în prezent student la marina comercială. Un om a cărui viață s-a împlinit minunat legînd armonios și trainic tinerețea de maturitate și căruia nu-i lipsește nimic pentru a se considera împlinit și fericit. Poate o singură distincție pe care mă întreb cum de n-a cucerit-o, pentru că Țicu Stănescu, șoferul de la O.N.T., nu este maestru al sportului, în ciuda unei cariere prodigioase puse sub semnul vredniciei și al modestiei. Ca și cu mulți ani în urmă îi urez și acum : „Drum bun !"

EM. VALERIU ■

După cîștigarea ediției 1952 a Cursei Victoriei.

Dr. ing. IONIȚĂ BAGIU, născut în urmă cu 51 de ani într-unul din satele cîmpiei bănățene. Absolvent al Facultății de electromecanică, promoția 1948. 10 ani mai tîrziu este ing. șef la Tehnometal. Din 1963 este la I.M. Timișoara, mai întîi ca ing. șef iar apoi, din 1969, director. La 50 de ani își ia doctoratul cu teza : „Studiu cu privire la organizarea fabricației mașinilor și instalațiilor de ridicat la întreprinderea Mecanică Timișoara".

„Corecțiile ulterioare ridică prețul de cost al faptelor noastre"

— Dacă ați fi ziarist, care ar fi prima întrebare pe care ați adresa-o directorului Întreprinderii Mecanice din Timișoara ?

— Cum stă cu producția.

— De ce ?

— Fiindcă orice om, dacă este om, nu poate fi judecat altfel decît prin munca pe care o desfășoară. Personal consider că în afara muncii nu există viață.

— Atunci spuneți-ne cum stați cu producția ?

— Am să evit un calificativ școlăresc. Oricît ar fi de lapidar, el nu poate acoperi o realitate atît de complexă ca aceea a unei întreprinderi în care sentimentul profund al dorinței de mai bine constituie izvorul viu al realizărilor. De aceea vă voi spune doar atît : din anul 1964, de 166 de luni adică, indicatorii de bază ai producției au fost integral îndepliniți. Vă rog să notați de asemenea că în acești 13 ani volumul producției realizate de noi a crescut de 10 ori. În 1964 executam comenzi din cele mai diferite domenii. Azi sîntem profilați pe mașini de ridicat și transportat iar de curînd și pe utilaje metalurgice. În toți acești ani valoarea fondurilor fixe a crescut de 5 ori. Și tot în acești ani am avut de mai multe ori fericitul prilej de a-l avea în mijlocul nostru pe secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Cu vorba și înțelepciunea ce-l caracterizează am fost îndrumați și nu o dată sever criticați pentru ca astăzi să fim mîndri de rezultatele obținute.

— Există vreo deosebire între omul care sînteți și director ?

— Niciuna. Cel puțin așa îmi place mie să cred. Optzeci la sută din activitatea mea de cetățean și comunist este legată de viața întreprinderii. Dar fiindcă n-a fost încă născocit un aparat care să deslușească exact deosebirile pentru ca apoi prin măsuri repetate să și le armonizeze după parametri dinainte stabiliți, aceeași întrebare mi-o pun și eu de nenumărate ori.

— Cînd socotiți că ați greșit ultima dată ?

— În mod sigur și întotdeauna, ieri. „Azi" îmi dau seama că ceea ce am făcut sau am hotărît să fac „ieri" putea fi mai bine. Din păcate, corecțiile ulterioare ridică prețul de cost al faptelor noastre.

— Sugerați, cu alte cuvinte, necesitatea perfecționării continue...

— ...prin noi înșine dar nu neapărat prin clasica formulă a meditației și a lecturii deși și acesteia trebuie să-i acordăm respectul cuvenit. Ideea perfecționării prin colectiv apare mai corespunzătoare necesităților actuale. Mi-ar fi greu să susțin, de pildă, că un director este întotdeauna mai bine pregătit profesional decît colegii săi, deși ideal așa ar trebui să fie. Și atunci calitatea unui director precum și perfecționarea sa rezultă din talentul cu care izbutește să sintetizeze inteligența întregului colectiv pentru ca apoi, pe baza ei, deciziile luate să devină ordine și disciplină.

— Obișnuiți să salutați oamenii ?

— De fiecare dată și indiferent de vîrstă, funcție sau sex, iar atunci cînd un coleg sau cunoștință este împreună cu soția, sînt primul care își ridică pălăria.

— Ce înseamnă a saluta un om ?

— Un credit moral pe care îl acorzi celui pe care îl cunoști. El este cu atît mai consistent cu cît omul căruia i te adresezi este muncitor în aceeași întreprindere cu tine.

— Ce părere are cetățeanul Ioniță Bagiu despre tovarășul director Ioniță Bagiu ?

— Omul Ioniță Bagiu este copilul unui dascăl de țară pe care eu îl consider a fi fost un eminent pedagog. De aceea Ioniță Bagiu pretinde mai mult de la directorul care, întîmplător, poartă același nume, îndeosebi atunci cînd îl judecă prin prisma principiilor pedagogice cărora el le este credincios. În activitatea sa directorul lucrează cu oameni al căror număr depășește cîteva mii. Atunci cînd este nevoit să fie drastic, el nu trebuie să uite a răspunde la întrebarea dacă măsura aplicată este în același timp și la fel de pedagogică. Ea trebuie să educe întîi de toate și acesta este efectul pe care directorul Ioniță Bagiu nu-l urmărește întotdeauna. După părerea directorului o măsură poate să corespundă literei și spiritului legii dar după părerea omului aceeași măsură ar trebui să fie întotdeauna umană.

— La ce oră vă treziți dimineața ?

— La 5,30. După un ceas sînt în uzină. Îmi pregătesc agenda de lucru pentru ziua în curs apoi, împreună cu membrii consiliului oamenilor muncii, facem analiza zilei precedente și stabilim sarcinile ce ne revin fiecăruia pentru mai departe. La ora 14, în aceeași formație ne reîntîlnim.

— Aveți vreodată sentimentul că vă pierdeți inutil timpul ? Cum vă manifestați în astfel de ocazii nemulțumirea ?

— În ședințe inutile. Funcția pe care o am, pe lîngă faptul că sînt membru în numeroase organisme, mă obligă să particip ca invitat și la alte manifestări cărora, indiferent cum le-ai spune, sînt identice prin consecințe. În astfel de prilejuri, o parte din însemnările mele zilnice, în acest cadru sînt realizate. Apoi mai am asupră-mi întotdeauna trei caiete împărțite pe teme de lucru pe care printr-o obișnuință îndelung cultivată le studiez de parcă m-aș afla în cea mai perfectă liniște.

— Cum sînt ședințele la I.M.T. ?

— Scurte. Dacă cineva nu este capabil să-și expună limpede și logic în cinci minute ideile, înseamnă că nu are nimic de spus. Elocința nu are nimic comun cu vorbele de prisos, oricît de frumos ar fi ele rînduite.

— Cunoașteți, în general, opinia oamenilor despre dumneavoastră ?

— Cred că o cunosc și m-ar bucura enorm dacă părerea mea în această privință ar corespunde întocmai adevărului. Din păcate, puțini sînt aceia care să-ți spună verde ce gîndesc despre tine. Principiul meu este să-mi reglez comportamentul în funcție de opinia oamenilor. Numai astfel îi poți foarte bine cunoaște. Personal mă consider un om sociabil și abordabil în orice împrejurare. Mulți vin la mine dar cel mai adesea mă străduiesc să merg eu la ei.

— Cum se stă cu locuințele la I.M.T. ?

— Pentru nefamiliști, avem 1500 de locuri în căminele aflate în imediata noastră vecinătate. Recent, potrivit hotărîrii superioare de partid, a început construcția primelor blocuri de locuințe, tot în apropierea întreprinderii. Deocamdată primim din cadrul cotei ce ne revine din fondurile de stat și la care se adaugă locuințele proprietate personală. În maximum 2—3 ani va fi complet rezolvată și această problemă.

— La ce oră din zi nu sînteți director ?

— Cînd merg pe jos și discut cu oamenii, nu sînt. În afara orelor de lucru cînd sînd împreună cu ei la reuniuni, în vizită la cămine, la prînz cînd servesc masa la cantină, pe terenurile de sport.

— Vă satisface funcția de director ?

— Funcția poate fi doar un orgoliu cu care de-a lungul anilor te obișnuiești pînă ajunge să dispară. Fiecare din noi trăiește pentru a avea satisfacții iar satisfacțiile nu vin o dată cu funcția pe care o deții ci prin intermediul muncii pe care o desfășori împreună cu oamenii.

— Trăiește un director mai bine ca un muncitor ?

— Este o întrebare cu profunde semnificații etice și filozofice. Nu mă sfiesc să spun că, material, un director trăiește mai bine decît un muncitor. Dar există la noi un lucru, consfințit de esența orînduirii noastre, acela al șanselor egale de ascensiune pe treptele ierarhiei sociale. Cîți oameni din România, pînă mai ieri muncitori, nu sînt astăzi directori de întreprinderi ! Viața trebuie trăită la posibilitățile egal statornicite de societatea noastră și de aceea consider că satisfacțiile unui director cu funcții de răspundere reprezintă o posibilitate de concretizare a aspirațiilor, justificate moral, spre care tinde omul în condițiile socialismului.

— Ați criticat vreodată persoane care vă sînt ierarhic superioare ? Ce consecințe a avut ?

— Cînd a fost vorba de lipsa de consistență a unor măsuri luate. În ceea ce mă privește, nu mi s-a întîmplat nimic după aceea. Critica adusă unor decizii insuficient de temeinic argumentate s-a răsfrînt pînă la urmă într-o mai chibzuită înțelegere a interesului obștesc.

— Care sînt păcatele omenești pe care le detestați cel mai mult ?

— Inactivitatea. Un om activ poate greși dar tot munca este cea care îl ajută să-și descopere greșeala și, în consecință, să se schimbe. Prefer apoi un tînăr inginer care atacă deodată 10 probleme și rezolvă 2, unuia care nu face nimic fiindcă printr-o ciudată și detestabilă filozofie preferă o existență anonimă. Un astfel de „modest" maschează incompetența și spaima de necunoscut. Sînt la noi în întreprindere peste 200 de specialiști pe care eu îi consider că au rămas tocmai datorită curajului de a fi ei înșiși, de a se manifesta ca o personalitate distinctă. Apoi nu accept să lucrez cu cei care trăiesc din minciună. Este unul dintre cele mai reprobabile vicii care, prin consecințele sale, ne afectează pe toți.

— E greu la I.M.T. ?

— Ar trebui să răspund mai întîi **ce** și **unde** este ușor. Rostul vieții este munca iar „greu" și „ușor" sînt noțiuni care descind din ideile pe care le ai despre muncă. În cei 14 ani de cînd sînt în această întreprindere, au crescut pe lîngă mine și realizările și oamenii. Pe cît mi-a stat în putință, pe oameni m-am străduit să-i fac să înțeleagă semnificația morală a satisfacțiilor.

— La vîrsta pe care o aveți, care sînt neîmplinirile după care regretați cel mai mult ?

— Mă consider un om ale cărui pretenții încerc să le cîntăresc cît se poate de bine. Niciodată n-am fost ros de ambiții deșarte. Rîvnesc doar la ce intră sub incidența propriei cunoașteri, a puterii mele de înțelegere. Nu am regrete decît în măsura în care îmi dau seama că trecerea anilor se așterne împotriva dorințelor noastre de a apuca acele vremi în numele cărora muncim astăzi.

— Vă aflați în fruntea celei mai mari întreprinderi constructoare de mașini din județul Timiș și, din cîte știm, există perspectiva dublării capacității ei în următorii ani. Ce înseamnă acest lucru pentru dumneavoastră ca om ?

— Vă voi spune că omul căruia îi adresați întrebări s-a născut pe aceste meleaguri și dacă el, prin firea lucrurilor, nu se poate depăși pe sine, prin ei și semenii săi este dator să depășească dimensiunea socială a timpului său. Aceasta este menirea noastră și nimănui nu-i este îngăduit ca la tezaurul milenar ce ne este dat drept moștenire să nu adăugăm îndoit propriile fapte. Vă vorbeam adineaori despre satisfacția morală a muncii ca trăsătură pe care societatea noastră și-a propus să o consolideze. Dar acest lucru nu se definește numai prin ceea ce facem azi ci și prin tainicul sentiment al apartenenței tale la viitor. Avem oameni la noi în întreprindere care, o dată ieșiți la pensie, se întorc din cînd în cînd pentru a vedea ce s-a clădit pe temelia unde ei au fost primii care au pus umărul.

— V-ați simțit vreodată bătrîn, adică depășit de evenimente ?

— E ca și cum m-ați întreba dacă mai sînt încă tînăr. Vreau să cred că atît cît nu sînt evitat de oameni, nici evenimentele nu-mi vor depăși puterea de înțelegere.

— Mai bine de o treime din personalul muncitor din întreprindere sînt tineri. Ce părere aveți despre ei ?

— Sînt mai maturi, mai categorici decît am fost noi la vîrsta lor. Refuză dădăceala și limbajul academic. Știu mai bine ce vor. Toate aceste calități, fiindcă, indiscutabil sînt calități, impun vîrstnicilor o atitudine și principii pedagogice care să nu le întineze personalitatea. Să nu uităm niciodată că abaterile unui tînăr de la normele convețuirii sociale ilustrează propriul nostru eșec în arta de a educa. În fond, pînă a ajunge la maturitate, tînărul se alimentează cu valori etice care emană din experiența vîrstnicilor.

ION DANCEA ■

FLACĂRA Redacția : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20. Interioare : publicistică social-politică (I. Timbus, I. Purcaru, L. Nitescu — 16 17) ; reportaj (Nicolae Cristache — 16 06) ; anchete cetățenești (M. Nedelea, E. Seceleanu — 16 18, 17 87), fotoreportaj (1595) ; cultură, știință, învățămînt, sport (T. Octavian, N. Ionescu — 16 19, 16 06) ; scrisori, documentare (16 23) ; cenaclu, administrație (17 78 82 și interior 17 83) ; secretariat de redacție (Don Bîrlădeanu, Cornel Cotană — 17 82, 16 21) ; secretar responsabil de redacție (Nicolae Arsenie — 17 63 16 și interior 17 86) ; redactor șef — 18 22 96 și interior 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la ILEXIM — Departamentul Export-import oresă, PO Box 136—137, telex : 1 12 26 București, str. 13 Decembrie nr. 3

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI: 2 LEI

41505

flacăra
13 IULIE 1978

Să-ți faci cadou un laminor

Dintre atîtea și-atîtea știri despre zeci și chiar sute de invenții din cele mai diverse domenii de activitate direct productivă, ne-am oprit asupra uneia care, cel puțin prin formularea sa, ne-a cam surprins : la Hunedoara, un grup de ingineri și tehnicieni **au inventat** un laminor, mai exact spus un laminor de bile.

Interlocutorul nostru, inginerul Silviu Samoilescu, directorul Uzinei nr. 4, adică al întregului grup de laminoare din cadrul uriașului combinat siderurgic hunedorean, a ținut să ne declare, încă de la bun început, că nu se știe, deocamdată, dacă este vorba de o invenție propriu-zisă, amănunt care, la urma-urmelor, nici nu-i prea interesează pe autorii laminorului de bile. „Cu adevărat important, a continuat inginerul Samoilescu, rămîne faptul că laminorul de bile este extrem de necesar, adică el s-a născut în baza a două comandamente economice. Primul comandament : asigurarea unor cantități suficiente de bile pentru morile de măcinat în industria minieră. La ora actuală aceste bile se obțin prin forjare sau matrițare dintr-un oțel OL-70-1K. Dar ambele procedee sînt neeconomice întrucît blochează importante capacități de forjare și turnare. Al doilea comandament vizează o problemă a noastră,

(Continuare în pagina 11)

VICTOR NIȚĂ ■

Dragoș Vodă și zimbrul renaște prin truda unui mare artist

Actualitatea

● În aceste zile, ansamblul folcloric „Dîmbovița" din Tîrgoviște se află într-un turneu în Franța, participînd, totodată, și la festivalurile internaționale de la Chateau-Gombert și Sainté. ● Viermii de mătase vor avea, se pare, un an rodnic. Numai în comuna Roșiile (județul Vîlcea) a intrat în producție o plantație de 50 de hectare de duzi. ● O veste bună pentru cei care se străduiesc în aceste zile pe litoral să facă insolație : fabrica de produse lactate de la Mangalia a fost dată în folosință la întreaga capacitate. ● Aflăm că la Primăria municipiului Craiova s-a oficiat recent cea de a 1 000-a căsătorie din acest an. Mirii, studenții Maria și Constantin Teică, au declarat presei că mai ușoară a fost sesiunea. ● Rița Picu și Maria Hondor se numesc două dintre cele mai harnice cooperatoare de la ferma legumicolă a C.A.P. Valea Stanciului, județul Dolj. Deținătoare ale recordurilor anului trecut, în acest an au o producție net superioară. ● În urmă cu 15 ani, Ilie Melinte, gospodar din Brăila, și-a dichisit cu multă dăruire un mai dintr-un proiectil rătăcit din timpul războiului. Zilele trecute, împreună cu cumnatul său, a vrut să vadă dacă mai poate aduce maiului cu pricina îmbunătățiri. Au văzut.

CLOPOT

Priviți cu toți Carpații, Tâmpa taie
Pînza de nori cu brațul ei de stei,
Răsună-n turn, la Sfîntul Nicolae
Glasul românilor din Șchei.

Istețul Pann, Honterus și Coresi
Din Prund spre Piața Sfatului coboară
Și reînvie iar în liniștea amiezii
Brașovul falnic de odinioară.

Tropot de cai și freamăt de culori
Aluatul nemuririi din cuvinte,
Hrana celui mai mîndru Soare dintre sori
Al libertății noastre sfinte.

Și urcă-n ziduri nalte de cetate
Viu ca lumina zilei ce o bei,
Frate maghiarului, frate germanului
și tuturor compatrioților săi, frate
Glasul românilor din Șchei.

Trecute vremi din hronici și zapise
Învie iar cum veșnic înviară
Pe flamurile steagurilor scrise
Cu sîngele iubirii pentru țară.

E viața somn, cînd vieții nu-i rămîne
Decît robia oarbă și cu lanțul ei ;
Un chiot lung se-aude :
Deșteaptă-te Române !
Glasul românilor din Șchei.

Barițiu e alături de Mureșan în piatra
Stîncii coborîte din munte pe cîmpie,
Lumina tricolorului le luminează vatra
Și-i dă putere pietrei să învie.

Iar clopotul e sunet din zori și pînă-n seară,
Pașii istoriei sînt drepți, dar grei
Spun inimile : Vrem să ne unim cu țara !
Glasul românilor din Șchei.

Lumina, iată, suie-n roșiile cupe
De trandafiri sub porțile cetății
Slăvită fie Patria ce-și rupe
Cătușele pe Cîmpul Libertății.

Eroii sînt acum în vers și-n gînd,
Clopotul îl leagănă funiile ploii
Și vii și mai prezenți sînt ca oricînd
În țară, printre noi, eroii.

Trăiască Nicolae Ceaușescu !
Trăiască țara și toți fiii ei !
Răsună-n inimi, trainic, omenescul
Glas al românilor din Șchei.

NICOLAE STOE ■

...i sa știți ce fac copiii ...avoastră pe care i-ați ...tabără ?

...unde, în heraldica ei cu ...alțuri marine, aprinsa ...are de febră celor mari — a vacanțelor celor mici. Unde ne trimitem copiii, în vara asta ? Din mai fiecare casă românească, un copil, cel puțin unul, pleacă, verile, în vacanță, uneori cu părinți, alteori singur. Cînd e singur, plecarea e pregătită cu minuțic și spectacol, toată casa e-n fierbere, toate neamurile, cu încrîngăturile lor cele mai depărtate, participă înfrigurat la eveniment, încît ai zice că plecarea asta echivalează — cel puțin ! — cu o călătorie cosmică sau o transcendență. Apoi plecarea se săvîrșește și, în casa rămasă pustie, niște părinți așteaptă vești, niște părinți, neliniștiți uneori, emoționați totdeauna, se întreabă : oare ce-o face fiu-meu — sau fiică-mea — pe acolo pe unde sînt ?

Cadrul material al vacanțelor — prin grija partidului și a statului — este asigurat, vara copiilor noștri se află în cele mai bune, mai generoase mîini, copilăria — întreaga copilărie a patriei — este înalt vegheată, condițiile oferite ei sînt în continuă creștere. Și totuși, noi, părinții — așa sîntem noi, părinții ! — ne întrebăm : oare ce-or face ei, copiii, pe acolo pe unde sînt, pe acolo pe unde-și petrec vacanța ?

(Continuare în paginile 6-7)

P. ILIE ■

PLENARA COMITETULUI CENTRAL AL PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN

La fiecare loc de muncă, o nouă calitate a muncii !

Dezbaterea în cadrul plenarei comune din 5 iulie a.c. a Comitetului Central al Partidului Comunist Român și Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale a proiectului Planului național unic de dezvoltare economico-socială pe anii 1979—1980 și a proiectului Bugetului de stat pe anul 1979 a prilejuit o amănunțită și aprofundată trecere în revistă a problemelor fundamentale ale economiei românești în etapa actuală. Aprobînd ambele proiecte, plenara a relevat preocuparea constantă a secretarului general al partidului pentru orientarea eforturilor spre valorificarea deplină și la un nivel superior a potențialului economiei noastre, sporirea eficienței în toate ramurile, îmbunătățirea laturilor de ordin calitativ ale activității economice.

În ampla cuvîntare rostită la plenară de către tovarășul Nicolae Ceaușescu s-au schițat însuflețitoarele perspective pe care le deschide realizarea planului pe 1979—1980. El asigură, în adevăr, condiții ca **toate** județele țării să ajungă la o producție industrială de circa zece miliarde de lei — cifră încărcată de semnificații, oglindind lichidarea unei triste moșteniri a trecutului, și anume inegala dezvoltare a diferitelor zone ale țării. Doar socialismul a putut smulge din uitare și propulsa pe orbita unei economii moderne toate acele orașele și localități „unde nu se întîmpla nimic". Atingerea și depășirea unei producții industriale de zece miliarde de lei în fiecare județ denotă nu numai saltul economic din ultimii ani, ci și avîntul culturii, ridicarea gradului general de civilizație și a nivelului de trai în toate colțurile țării, proces care va continua în ritm accelerat în anii următori. Cuvîntarea secretarului general al partidului reprezintă, în acest larg context, un adevărat program de acțiune mobilizator.

Planul prevede mijloacele pentru înfăptuirea cincinalului și a programului suplimentar elaborat de Conferința Națională a partidului ; dispunem de toate condițiile materiale pentru a îndeplini programul de dezvoltare a țării, dar pentru ca ele să fie din plin valorificate sînt necesare eforturi sporite din partea oamenilor muncii. Permițînd a se face din timp toate pregătirile, cunoașterea precisă a sarcinilor pe următorii doi ani oferă noi și substanțiale posibilități pentru atingerea măreților obiective trasate de Congresul al XI-lea al partidului.

Fără a insista asupra tuturor sarcinilor fundamentale în economie în momentul de față ca și în perspectiva anilor 1979—1980, se cuvine să relevăm că hotărîtoare sînt buna organizare a muncii, promovarea celor mai moderne tehnologii, întărirea spiritului de disciplină, înalta conștiință și răspundere muncitorească pentru bunul mers al producției.

Realizarea integrală a investițiilor și funcționarea normală, la întregul potențial, a capacităților de producție nu pot fi concepute fără a se trece în toate sectoarele la acoperirea necesarului de forță de muncă în producția de bază, prin ridicarea calificării și mai judicioasa utilizare a forțelor tehnico-inginerești existente. **„Nu se mai poate admite** — a subliniat secretarul general al partidului — **ca în ministere, în fiecare ramură, mii și mii de ingineri, de alți specialiști să lucreze în servicii funcționărești, în timp ce ducem lipsă de cadre în sectoarele de bază ale proiectării tehnologice și activității de producție. Este obligația tuturor miniștrilor, a tuturor organizațiilor de partid să treacă de îndată la stabilirea măsurilor corespunzătoare pentru soluționarea acestei probleme."**

PROBLEMA CENTRALĂ ÎN ÎNTREAGA ACTIVITATE ECONOMICĂ

- **realizarea producției fizice planificate**
- **recuperarea rapidă a restanțelor în investiții**
- **punerea în producție la termenul stabilit a tuturor capacităților economice planificate**
- **funcționarea normală, la întregul potențial, a capacităților existente**
- **perfecționarea organizării muncii și folosirea judicioasă a forței de muncă în sectoarele hotărîtoare ale producției materiale**

Apare apoi de o însemnătate deosebită luarea de măsuri mai hotărîte pentru buna aprovizionare tehnico-materială. În plan s-a asigurat baza necesară, rămînînd însă a se realiza în întregime producția stabilită, inclusiv a pieselor și subansamblelor. Totodată, buna desfășurare a aprovizionării reclamă îmbunătățirea cooperării între întreprinderi.

Folosirea chibzuită a energiei reprezintă una din problemele-cheie ale societății contemporane. Dezvoltarea rapidă a economiei noastre naționale cere intensificarea eforturilor pentru reducerea consumului de energie și de combustibil sub toate formele. Stă în puterea fiecărui colectiv să pună în valoare rezerve încă nefolosite și în domeniul aprovizionării tehnico-materiale — problemă strîns legată de respectarea strictă a normelor de consum și de reducerea mai accentuată a consumurilor de materiale.

Eforturile pentru obținerea unei noi calități în ansamblul economiei, în ridicarea productivității muncii, în satisfacerea cerințelor tot mai variate ale consumatorilor, trebuie să fie însoțite pe această bază, creșterea mai substanțială a eficienței economice, valorificarea superioară a materiilor prime și materialelor, obținerea dintr-o tonă de materii prime și materiale a unei valori mai mari de produse finite vor duce la creșterea venitului național — singura sursă de dezvoltare economico-socială a țării și de ridicare a gradului general de civilizație, de bunăstare materială și spirituală a poporului nostru.

Îndeplinirea cu succes a Planului național unic de dezvoltare economico-socială pe anii 1979—1980 nu reprezintă însă decît o etapă, desigur importantă, spre noi și noi realizări, în cursul mereu ascendent al României socialiste. **„...În următorul cincinal** — a spus secretarul general al partidului — **vom face o trecere mai simțitoare spre cîteva domenii de virf ale activității economice. Desigur, ceea ce am realizat pînă acum în electronică și în alte domenii ale tehnicii, cu zece ani în urmă nici nu putea fi conceput de către unii. În următorii doi ani vom trece la construcția de avioane de înaltă clasă, la construcția de utilaje pentru energia atomică."**

Sarcini de asemenea magnitudine reclamă perfecționarea organizării și conducerii întregii economii naționale, perfecționarea mecanismului nostru economico-financiar, accentuarea autoconducerii și aplicarea autogestiunii în toate sectoarele de activitate. **„Nu putem judeca activitatea nici unui colectiv, a nici unei întreprinderi decît după valoarea producției nou create, după producția netă combinată cu realizarea producției fizice, cu reducerea cheltuielilor materiale, cu celelalți indicatori care se condiționează în mod reciproc, sînt într-o legătură permanentă** — a arătat tovarășul Nicolae Ceaușescu. **Nu putem face, sub nici o formă, vreo concesie de la aplicarea acestor hotăriri stabilite de plenara Comitetului Central al partidului."**

★

În același climat de exigență partinică, de analiză atentă a problemelor economice stringente, au avut loc, la 10 iulie, sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, lucrările ședinței Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R.

Comitetul Politic Executiv a examinat și dezbătut Raportul cu privire la îndeplinirea Planului național unic de dezvoltare economico-socială în semestrul I 1978. Apreciind îndeplinirea planului pe acest semestru, realizările remarcabile obținute în dezvoltarea în ritm înalt a forțelor de producție, a tuturor ramurilor economiei naționale, Comitetul Politic Executiv a relevat însă și existența unor neajunsuri și rămîneri în urmă în activitatea economică din acest semestru, îndeosebi în ce privește realizarea producției nete într-o serie de ramuri și unități, îndeplinirea prevederilor la producția fizică, planul de investiții și planul de export. A fost trasată sarcina ca, în spiritul indicațiilor cuprinse în cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu la Plenara C.C. al P.C.R. din 5 iulie, să se acționeze cu mai multă fermitate și perseverență pentru îndeplinirea și depășirea planului pe acest an la toți indicatorii. Relevînd că există toate condițiile pentru aceasta, Comitetul Politic Executiv și-a exprimat convingerea că oamenii muncii, organele de partid și de stat, întregul popor vor acționa în acest scop cu toată energia și hotărîrea, cu înalt spirit de abnegație.

Chemarea Comitetului Politic Executiv, programul de acțiune conținut în cuvîntarea secretarului general al partidului la plenara din 5 iulie vor prinde, fără îndoială, viață, întrucît ele răspund aspirațiilor profunde ale poporului, intereselor supreme ale țiunii, ale construcției socialismului și comunismului în România.

L. NICU

Lucrările sesiunii Marii Adunări Naționale

Reunit în ședință plenară — a VII-a sesiune a celei de-a VII-a legislaturi — forul suprem al puterii de stat, Marea Adunare Națională, a dezbătut și adoptat joi, 6 iulie a.c., noi și importante acte legislative, menite să ducă la perfecționarea activității în importante sectoare ale vieții economice și sociale. Astfel, **Legea privind asigurarea sănătății populației**, adoptată în unanimitate, cu unele amendamente propuse în cadrul dezbaterilor, prin reglementările pe care le cuprinde, stabilește pentru prima dată un cadru juridic și organizatoric unitar, superior de perfecționare a activității de asigurare a sănătății populației. Elaborată pe baza concepției președintelui Nicolae Ceaușescu, noua lege răspunde exigențelor mereu sporite ale etapei actuale de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate în țara noastră și va contribui la întărirea răspunderilor ce revin organelor de conducere și unităților sanitare, întregului personal sanitar, în spiritul principiului fundamental al politicii partidului nostru, al grijii față de om, pentru afirmarea deplină a capacității de muncă și creație a sa, pentru creșterea și educarea unor generații viguroase, capabile să perpetueze și să ducă mai departe înaltele virtuți morale și spirituale ale poporului nostru.

A fost adoptată, apoi, **Legea pentru modificarea și completarea Legii retribuirii după cantitatea și calitatea muncii.** Conținutul noilor prevederi, s-a arătat în cadrul dezbaterilor, relevă cu pregnanță legătura, de atîtea ori subliniată de partidul nostru, dintre progresul economico-social și creșterea bunăstării poporului, faptul că numai odată cu extinderea și modernizarea forțelor de producție, cu sporirea eficienței muncii sociale, devine posibilă adoptarea unor noi măsuri pentru îmbunătățirea vieții oamenilor muncii. Astfel, această lege promovează cu perseverență concepția partidului nostru potrivit căreia munca și numai munca reprezintă singura sursă de existență, iar creșterea cu prioritate a veniturilor directe din muncă, mărirea gradului de cointeresare a tuturor oamenilor muncii față de rezultatele obținute prin dimensionarea veniturilor lor în raport cu contribuția adusă la dezvoltarea societății reprezintă calea sigură de ridicare a patriei noastre spre noi culmi ale progresului și civilizației.

În cadrul aceleiași ședințe a fost adoptată **Legea cu privire la organizarea și conducerea unităților socialiste de stat**, care dă expresie pe plan legislativ preocupării constante a conducerii partidului nostru, a secretarului său general, de a asigura, în opera de înfăptuire a Programului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism, continua perfecționare a formelor și metodelor de organizare și conducere a societății, de participare a clasei muncitoare, a tuturor categoriilor de oameni ai muncii, fără deosebire de naționalitate, la adoptarea deciziilor la toate nivelurile sociale și de stat, precum și la exercitarea controlului îndeplinirii lor. Această lege, după cum s-a arătat în cadrul dezbaterilor, vine să confirme principiul verificat de practică, de viață, după care se conduc partidul și statul nostru, și anume că formele și metodele de conducere a activității economico-sociale nu sînt date o dată pentru totdeauna, că ele trebuie permanent adaptate noilor realități ale dezvoltării societății noastre socialiste, cerințelor de progres mereu în creștere, pentru a se asigura cadrul necesar punerii în valoare a întregului potențial material și uman al țării, în vederea înfăptuirii neabătute a Programului partidului, a hotărîrilor Congresului al XI-lea și ale Conferinței Naționale a partidului.

Moment semnificativ pentru dezvoltarea relațiilor dintre P.C.R. și P.C. din Japonia

Vizita pe care președintele Prezidiului C.C. al Partidului Comunist din Japonia, Kenji Miyamoto, a efectuat-o în țara noastră între 5—11 iulie, la invitația adresată de secretarul general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, reprezintă, fără îndoială, o importantă contribuție la promovarea cauzei unității mișcării comuniste internaționale, a luptei antiimperialiste, pentru pace și progres social în întreaga lume.

Convorbirile desfășurate în zilele de 5, 7 și 8 iulie dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul Kenji Miyamoto au prilejuit un schimb larg, reciproc de păreri cu privire la activitatea Partidului Comunist Român și a Partidului Comunist din Japonia, s-au referit la probleme actuale ale situației internaționale și ale mișcării comuniste și muncitorești. Desfășurat într-o atmosferă de caldă prietenie și înțelegere reciprocă, dialogul între conducătorii celor două partide a evidențiat satisfacția față de bunele relații de prietenie și colaborare care se dezvoltă între Partidul Comunist Român și Partidul Comunist din Japonia. Întemeiate cu statornicie pe deplină egalitate și respect reciproc, pe neamestec în treburile interne și solidaritate tovărășească, aceste raporturi au cunoscut de-a lungul anilor o evoluție ascendentă, subliniată de **Declarația comună cu privire la vizita președintelui Prezidiului C.C. al P.C. din Japonia, Kenji Miyamoto, în Republica Socialistă România.** Acest curs pozitiv, reliefat și de părerile identice sau foarte apropiate asupra principalelor probleme ale evoluției lumii contemporane, ale mișcării comuniste și muncitorești internaționale se constituie, în ansamblul său, într-un argument solid, mobilizator, oferă trăinicie și perspectivă viabilă hotărîrii comune de a dezvolta în continuare aceste raporturi, de a acționa pentru extinderea pe multiple planuri a relațiilor de cooperare dintre România și Japonia.

După cum sublinia și președintele Prezidiului C.C. al P.C. din Japonia cu ocazia toastului rostit la dejunul oferit de tovarășul Nicolae Ceaușescu, etapele actuale dezvoltări istorice pentru cele două partide comuniste sînt diferite: Partidul Comunist din Japonia se află în opoziție, în timp ce Partidul Comunist Român este un partid de guvernămînt, care construiește viitorul. Importante sînt însă pozițiile comune, ideile cu privire la dezvoltarea și stimularea cursului istoriei în viitor. Așa cum consemnează și Declarația comună, o condiție fundamentală a succesului misiunii istorice a partidelor comuniste și muncitorești o constituie aplicarea și dezvoltarea creatoare a teoriei socialismului științific, pornind de la realitățile concrete din fiecare țară, aceasta însemnînd, presupunînd de la sine, dreptul fiecărui partid de a-și stabili în mod autonom, de sine stătător linia politică, strategia și tactica revoluționară, fără nici un amestec din afară.

Preocupați de cursul tot mai complex al evoluției lumii contemporane, conducătorii celor două partide au examinat semnificația evenimentelor majore care se petrec la scară mondială, au relevat imperative urgente ale umanității și s-au referit la situații concrete care pun în pericol pacea, liniștea lumii, dezvoltarea nestingherită a popoarelor. A fost relevată, astfel, accentuarea contradicțiilor dintre state și grupări de state, a luptei pentru reîmpărțirea zonelor de influență și dominație — tendință generatoare de grave pericole pentru pacea și securitatea întregii lumi și care impune mai mult decît oricînd unirea forțelor democratice de pretutindeni pentru a impune raporturi noi, democratice între statele lumii. Imperativelor lumii actuale — dezarmarea, lichidarea fenomenului subdezvoltării, eliminarea decalajelor dintre state și instaurarea unei noi ordini economice internaționale, juste și echitabile — care să favorizeze progresul mai rapid al tuturor popoarelor — adîncirea și consolidarea cursului spre securitate și colaborare între state, promovarea căii negociate pentru rezolvarea conflictelor din diversele puncte fierbinți ale Terrei — au fost trecute în revistă cu responsabilitate, punctîndu-se pentru fiecare dintre aceste aspecte calea, argumentele ce pledează în favoarea pozițiilor cunoscute, statornice ale partidului nostru, pozițil apropiate sau identice de cele ale Partidului Comunist din Japonia.

Examinarea tuturor acestor probleme deosebit de actuale și complexe ale vieții contemporane, adăugată cunoașterii reciproce a activității și principalelor preocupări ale Partidului Comunist Român și Partidului Comunist din Japonia înscrie un moment cu o semnificație mult mai amplă decît simpla trecere în revistă. Evidențierea aspectelor principale care au făcut obiectul dialogului dintre conducătorii Partidului Comunist Român și P.C. din Japonia, tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul Kenji Miyamoto, trasează în același timp căile de acțiune pentru promovarea intereselor păcii, independenței naționale, progresului social, iar acest amplu program mobilizator este esențial nu numai pentru prezentul lumii, ci și pentru viitorul ei.

DOINA FRUNTELATĂ ■

„Ar fi bine dacă pentru locul întîi am avea mai mulţi candidaţi şi am acorda mai multe ordine — deşi, în felul acesta, am da mai mult de lucru Monetăriei, dar ar merita să facem acest efort".

NICOLAE CEAUȘESCU

(din Cuvîntul rostit la solemnitatea conferirii unor distincţii fruntaşilor în întrecerea pe anul 1977)

Ideile lor — cărămizi spornice pentru un milion de apartamente

Cei doi directori adjuncţi ai Institutului de cercetare şi proiectare pentru industrializarea materialelor de construcţii — inginerii Mihaela Mihăilescu şi Octavian Ghiocov, respectiv directorul ştiinţific şi directorul tehnic al institutului, institut care, pentru rezultatele deosebite obţinute în întrecerea socialistă din anul 1977, a fost distins cu Ordinul „Meritul ştiinţific" clasa a III-a performanţă ce repetă şi se adaugă la Ordinul Muncii clasa I, obţinut în anul 1972 — ne-au declarat, aproape la unison, că recenta apreciere de care s-a bucurat munca inginerilor de la I.C.P.M.C., în competiţie cu un mare număr de institute de cercetare ştiinţifică şi inginerie tehnologică din ţară, îi stimulează şi le sporeşte încrederea în eficienţa muncii lor de zi cu zi.

„Locul trei pe ţară, ne-a declarat în continuare inginerul Octavian Ghiocov, şi Ordinul „Meritul ştiinţific" clasa a III-a le-am obţinut datorită rezultatelor din munca de cercetare şi proiectare. Referindu-mă în mod special la colectivul secţiei de proiectare, aş aminti faptul că, într-un timp relativ scurt, adică din luna septembrie a anului 1976, de la Conferinţa pe ţară a constructorilor, cînd conducerea superioară de partid, personal tovarăşul Nicolae Ceauşescu, ne-a trasat importante sarcini de creştere rapidă a capacităţilor de construcţie industrializată a sectorului de locuinţe, deci numai într-un an şi jumătate, cu o înţelegere exactă a comandamentului politic şi economic, proiectanţii noştri au încheiat Proiectul directiv pentru construirea fabricilor de prefabricate, al căror număr va ajunge la aproape 30, pe lîngă vechile unităţi cărora le-am reproiectat, în acelaşi timp, capacităţile de dezvoltare. Ce-nseamnă, mai concret, încheierea acestui Plan directiv? Că vom dubla capacitatea existentă, că în acest cincinal asigurăm, într-un ritm alert, construirea fabricilor care, la rîndul lor, vor asigura cele 5 milioane metri cubi de beton, necesare ridicării unui milion de apartamente în acest cincinal, iar în cincinalul viitor vom ajunge la 1,5 milioane apartamente."

Altfel spus, am conchide noi, Planul directiv, proiectat într-un timp record, nu este altceva decît, metaforic vorbind, harta exactă pînă în cele mai mici amănunte a unui stat-major care şi-a propus să-mbogăţească zestrea de locuinţe a tuturor oraşelor ţării. În interiorul acestui epopeic Plan directiv sînt conţinute, pentru că, firesc, mai întîi s-a plecat de la ele, şi elementele muncii de cercetare, care au urmărit, în special, reducerea consumurilor de beton şi oţel, îmbunătăţirea parametrilor calitativi, reducerea importului de materii prime şi introducerea, pe scară largă, în procesele tehnologice, a materialelor indigene.

„În cadrul expoziţiei din acest an, organizată de Consiliul naţional de ştiinţă şi tehnologie, la standul de betoane, institutul nostru a expus cîteva cercetări care au fost unanim apreciate tocmai pentru că ele au urmărit şi rezolvat sarcinile pe care personal tovarăşul Nicolae Ceauşescu ni le-a trasat cu prilejul conferinţei din septembrie 1976. Aş aminti, dintre acestea, ne-a declarat inginera Mihaela Mihăilescu, Bafs-urile, adică exponatele de beton armat cu fibră de sticlă, caracterizate prin reducerea consumului de oţel-beton, reducerea consumului de ciment, printr-o greutate mică, dar şi printr-o rezistenţă sporită. Să notăm numele inginerului care a condus colectivul de cercetători ai Bafs-urilor, Mircea Halmagiu, dar şi al proiectantului care a condus colectivul de proiectanţi, Constantin Ciolacu. La loc de cinste, adică la unanime apreciere, deşi aria de utilizare este restrînsă, să zicem aşa, s-au situat şi boltarii prefabricaţi pentru metrou, elemente de mare precizie, cu toleranţe de ordinul milimetrilor. Tot din Bafs sînt confecţionate şi o serie de elemente compoziţionale, cum ar fi masca de baie, tuburile de ventilaţie, panourile termoizolante pentru pereţi şi acoperişuri, sau pereţii despărţitori, de o mare funcţionalitate, mai ales în ceea ce priveşte spaţiul. O altă realizare cu care ne mîndrim şi care, credem noi, a atîrnat mult în balanţa acordării Ordinului „Meritul ştiinţific", este cercetarea din domeniul prefabricatelor spaţiale, mai ales că, la Craiova, staţia pilot produce 300 de apartamente pe an, iar o altă staţie, la Iaşi, va produce în curînd 600 de apartamente. Extinderea, în cadrul celor peste 30 de fabrici de prefabricate, pe care le-a proiectat Planul directiv, liniile tehnologice de elemente spaţiale vor spori la un nivel foarte înalt, productivitatea muncii, astfel încît întreprinderile pe care le-am visat noi, cercetătorii şi proiectanţii, pînă în cele mai mici amănunte, vor deveni adevărate fabrici de case. Ce înseamnă, mai concret, o fabrică de case? O complexă întreprindere de betoane prefabricate spaţiale care construieşte, la pămînt, o cameră întreagă, inclusiv tîmplăria metalică, sau instalaţia de conducte, pe care o transportă la locul cuvenit şi o montează, mai exact spus o sudează şi o monolitizează în ansamblul celorlalte apartamente. Fără această industrializare a sectorului construcţiei de locuinţe nu se va atinge, fără doar şi poate, cifra de 1 milion de apartamente din acest cincinal, sau cifra de 1,5 milioane apartamente prevăzute pentru cincinalul viitor. Şi pentru că omul ne interesează în aceeaşi măsură ca şi cercetarea, se cuvine să menţionăm numele celor care au pus la punct prefabricatele spaţiale: inginerii Mircea Halmagiu, Matei Anghel, Dan Constantinescu, Dan Halischi, Şerban Dumitrescu şi Virgil Oancea."

Dacă ne-am limita numai la cele consemnate pînă acum, am avea cu siguranţă un tablou suficient al argumentelor care au dus la acordarea Ordinului „Meritul ştiinţific" clasa a III-a colectivului de la I.C.P.M.C. Dar să notăm, chiar şi pe scurt, o altă realizare, extrem de spectaculoasă a cercetătorilor şi proiectanţilor constructori: introducerea elementelor de masă plastică în construcţie, mai exact spus, poliesterul armat cu stică, adică Pas, în denumirea sa prescurtată. Sigur că da, preocupările în acest domeniu sînt de ultimă oră şi răspîndite în toată lumea, dar poate că nu e lipsit de interes să notăm că pe platforma industrială Progresul din Bucureşti funcţionează, la ora actuală, una din cele mai mari fabrici Pas din lume, care produce plăci plane sau ondulate şi cupolete. Nu vom explica, din lipsă de spaţiu, termenii respectivi, dar vom nota în continuare că o nouă fabrică de Pas se construieşte la Bistriţa şi tot la Bistriţa se va construi o altă fabrică de elemente prefabricate care să conţină în structura lor, pe lîngă ciment, mase plastice. Dar de ce nu am consemna, în acelaşi sens, şi faptul că la Buzău se va ridica o fabrică al cărei specific va fi cel al confecţionării panourilor din tablă profilată cu poliuretan, ceea ce vrea să însemne două panouri de tablă avînd între ele, ca un sandviş, poliuretanul un termoizolant extrem de valoros.

Transcrînd numele cercetătoarelor care au pus la punct tehnologia fabricării Pas-urilor, Rodica Cornea, Dana Tomescu şi Rodica Deciu, să punem, deocamdată, punct acestei succinte prezentări a unui institut care în aceste zile se simte onorat şi stimulat de înalta distincţie ce i-a fost acordată. ■

Laboratorul în care s-a născut şi se diversifică noi domenii de aplicaţie a poliesterului armat cu sticlă, adică a Pas-ului.

Fotografie de VICTOR BUDACA

Între „auxiliari şi productivi"

Întoarcerea la rosturile fundamentale

Inginerul Nicolae Titirişcă, şeful biroului organizarea muncii de la Întreprinderea „Aversa", deschide un dosar voluminos şi-mi întinde o listă. Lista cuprinde nume de oameni, despre care nu ştiu dacă sînt tineri sau bătrîni. În dreptul numelui lor nu e trecută decît meseria: Stan Sima, tehnolog; Constantin Neagu, tehnician la serviciul personal; Stelian Puţaru, controlor C.T.C. etc. Sus, în pătrăţelul unde se dau deobicei explicaţiile rubricilor, pe diagonală este scris: fosta meserie. Alături, o altă rubrică: cu meseriile prezente. Citesc în dreptul lui Stan Sima: strungar; al lui Constantin Neagu: frezor; al lui Stelian Puţaru: maistru etc.

În faţa ultimului nume este trecută cifra 57. Îi înapoiez dosarul şefului serviciului organizarea producţiei şi notez şi alte meserii înlocuite: geamgii, zidari, muncitori curăţenie, spălătorese, distribuitori, curăţători şpan, distribuitori, transportori, pregătitori etc.

Împreună cu tovarăşul ing. Nicolae Titirişcă se mai află şeful serviciului personal, învăţămînt, retribuirea muncii, Ion Nicolae. Discuţia are loc în biroul secretarului de partid, tovarăşul Paraschiv Stănescu care intervine numai din cînd în cînd, printre alte treburi: „În ce priveşte pe noii calificaţi, aceştia se întorc în locurile de unde au venit în proporţie de 85 la sută.

Deci, zic, policalificare, recalificare, reorientare profesională, întoarcerea la rosturile fundamentale. 57 într-un an sînt mulţi sau ce ne puteţi spune?

Nicolae Titirişcă: Avem nevoie acută de strungari, frezori, turnători, chiar şi de rectificatori. Acţiunea a lansat-o comitetul de partid. Am stat de vorbă cu fiecare dintre cei din sectoarele auxiliare. Unii nu se gîndiseră, alţi nu credeau că sînt în stare să se califice sau să se recalifice, desigur au fost şi multe probleme personale, de familie, de sănătate, de încredere în forţele proprii. Au fost discuţii sincere, concrete şi cît se poate de exacte. Dar au fost şi întrebări de genul: „Şi dacă nu reuşesc?..." Nu puteam da nimănui garanţii. Adevărul e că recalificarea era în primul rînd interesul lor, social, material şi profesional. Alţii se gîndiseră şi pur şi simplu nu îndrăzneau s-o spună. Cum e cazul lui Stelian Puţaru.

Sînteţi Stelian Puţaru? Care-i meseria dumneavoastră în prezent?

— Maistru. Dar mie îmi place să spun strungar.

— După cît timp aţi revenit la meseria de strungar?

— După şapte ani. Munca la C.T.C. mi-a folosit însă. Cunosc bine valoarea calităţii. Am vrut să revin de mult la meseria de bază. La C.T.C. există nevoie şi de strungari, firească. Totuşi ce făceam eu putea face şi un altul cu o meseria mai puţin solicitată în uzina noastră. Mă muncea gîndul că nu există maistru controlor şi eu aş fi vrut să urmez o şcoală de maiştri. Mă simţeam bine ca om de control, şi totuşi îmi părea rău în acelaşi timp. Aşa că în clipa în care am fost întrebat dacă nu vreau să trec din nou în meseria mea mi s-a luat ca o piatră de pe inimă...

Tendinţa! Care e tendinţa?

Întrebarea mea viza realitatea unor servicii auxiliare sau indirect productive de unde, uneori pleacă doi şi vin în loc trei.

Ion Nicolae: Tendinţa se păstrează. Mişcarea nu o oprim noi. Chiar şi cei mai conştienţi de nevoile întreprinderii în personal calificat mai uită şi ţipă: Vrem distribuitori, avem nevoie de pregătitori... Şi ameninţă cu planul. Că nu-l fac. Şi ştiţi de ce ţipă?

— Bănuiesc.

— Fiindcă au nevoie. Mare nevoie.

Nicolae Titirişcă: Există o realitate: fiecare sută de mii de pompe o producem în 14 000 tipodimensiuni. De la pompe de 5 kw. la pompe cu motoare de 5 000 kw. Magaziile noastre cu repere sînt ca nişte antrepozite uriaşe. Nevoia în oamenii care să se descurce repede, folositor şi cu pricepere pleacă de la această realitate. Dar ea poate fi modificată şi am şi început s-o modificăm. Am organizat deci depozite pe verticală, cu ascensor, furcă, etichete etc.

Dar nu totdeauna se porneşte de la realitate: de exemplu, am introdus în transporturile interne acordul global. În sector ar fi trebuit să fie vreo 15 oameni, nu sînt decît 12. Pînă acum cereau suplimentarea posturilor cu încă cinci. Acum nu cer nici măcar completarea locurilor rămase libere.

Sau la proiectare: la proiectare am introdus de asemenea munca în acord global şi deşi lipsesc din schemă mai mulţi oameni, randamentul a sporit cu 30 la sută.

Paraschiv Stănescu: Asumarea răspunderii. Pe fiecare treaptă a producţiei. În fiecare dintre verigile sale. Şi acţiunea în spiritul acestei răspunderi; de aici vrem şi trebuie să pornim ca toată lumea să privească într-o singură direcţie: rosturile fundamentale ale întreprinderii.

NICOLAE CRISTACHE ■

Înalta distincție au cucerit-o nu doar aparatele noastre, ci oamenii

Față de anul 1973, adică anul înființării sale, Întreprinderea de construcții și reparații echipament telecomunicații din București, mai pe scurs ICRET, a înregistrat, în ceea ce privește numărul muncitorilor, o creștere substanțială, de aproape 9 ori, dar a înregistrat și o sporire de aproape 25 de ori a volumului producției nete. Să corelăm aceste două cifre cu o producție fizică de 4000 lei la 1000 lei fonduri fixe, indicator elocvent prin însăși valoarea pe care o reprezintă, dar, în același timp, indicator care, desigur, a fost atins de puține întreprinderi industriale din țară, mai ales în condițiile unei creșteri destul de reduse, în cazul ICRET-ului, a fondurilor fixe.

Acestea au fost primele informații oferite de inginerul șef al întreprinderii, Andrei Chirică, și, după părerea sa, cifrele respective sînt, în aceeași măsură, principalele argumente ale cuceririi, de către ICRET, în întrecerea socialistă pe anul 1977, a Ordinului Muncii clasa I și locul întîi pe țară. Și pentru că tot sîntem la capitolul, ca să zicem așa, al decorării rezultatelor muncii colectivului de la ICRET, să mai notăm că, în întrecerea socialistă din anul 1976, același colectiv a fost distins cu Ordinul Muncii clasa a II-a și locul doi pe țară. Așadar, în acest an, harnicul și talentatul colectiv al ICRET-ului cucerește laurii supremi.

Avînd ca director pe inginerul Gheorghe Varga, cel care, în urmă cu foarte mulți ani, a proiectat, a instalat și a condus prima stație translator de televiziune montată pe Casa Scinteii, ICRET-ul este o întreprindere industrială specializată din cadrul Direcției generale a poștei și telecomunicațiilor. În 1973, pentru început în cadrul unei centrale telefonice, cea din Vitan, acum într-un cadru propriu, mai exact spus într-o impunătoare clădire aflată pe strada Izvor, lîngă stadionul Republicii, o mină de ingineri și muncitori specialiști într-ale electronicii de telecomunicații li puneau bazele, construind stații translator de televiziune. După cum spuneam încă de la început, numărul muncitorilor a crescut an de an, iar producția a sporit de aproape 25 de ori, diversificîndu-se și acoperind importante necesități de echipament de telecomunicații, echipament care, pe bani foarte mulți, era adus din import. Primul produs deci a fost translatorul tv, apoi emițătorul de radiodifuziune pentru programul stereofonic, radioreleele, piesele de schimb, într-o gamă extrem de largă, pentru alte echipamente de telecomunicații, cum ar fi, de exemplu, bobina pupin, cadre cu filtru sau dispozitive speciale automatizate montate pe locomotive pentru securitatea circulației pe calea ferată. Sînt, bineînțeles, doar cîteva din produsele de o înaltă complexitate tehnică realizate la ICRET, ultimul, adică de dată foarte recentă, fiind un PCM, un post de comunicație prin modulație, destinat convorbirilor telefonice. Fără să intrăm în amănunte, acest PCM, conceput și proiectat timp de doi ani, ca să înțelegem complexitatea sa tehnică, de către inginerul Mircea Adrian, va fi predat producției abia la anul și va asigura 30 de convorbiri telefonice pe o pereche de fir pe care, cu vechiul sistem, se asigura doar o singură convorbire.

„Vorbim despre aparatura extrem de complicată a întreprinderii noastre, a intervenit maistrul Radu Chiriță, totodată și secretar al comitetului de partid, dar ar fi bine să notăm, chiar și pe scurt, numele oamenilor care au contribuit din plin la dezvoltarea mereu ascendentă a întreprinderii, pentru că, la urma-urmelor, numai pasiunea, priceperea și hărnicia oamenilor au contat în mod decisiv. I-aș aminti deci pe inginerii Dan Șerbănescu, Romeo Focșăneanu, Virgil Voicescu, Călin Clipa, Ilie Duțescu, Gheorghe Badiu și Cristian Voicu, dar și pe muncitorii specialiști și maiștrii Ilie Achim, Vasile Furtună, Vasile Nicolae, Petre Rauca, Gheorghe Petre, Julieta Vasilescu, Mihai Stamate, Elena Mielușan. Aceștia toți, fără excepție, fac parte, ca să zic așa, din garda veche, cei cu care am pornit la drum, acestora adăugîndu-li-se pe parcurs oameni de mare talent și pasiune cum ar fi Vasile Lefter, Florea Ursu sau Victor Dinculiță. Ce vreau eu să spun și de ce am ținut neapărat să-i amintesc pe acești oameni ? Pentru că ei sînt cei care au cucerit cele două medalii și nu doar aparatele noastre de mare complexitate. Ei sînt cei care, în pas cu marea dezvoltare din domeniul telecomunicațiilor, au modificat de patru ori, ca să dau un exemplu, translatorul tv, reducîndu-l continuu ca volum, dar îmbunătățindu-l, în același timp, parametrii de funcționare."

Iar noi, la capătul acestei destul de succinte prezentări a unei întreprinderi recent distinse cu laurii supremi într-o competiție care a antrenat toate întreprinderile industriale din țară, încheiem cu sugestia și cu îndemnul ca atunci cînd, în liniște și-n pace, ascultăm aparatul de radio sau apăsăm pe butonul televizoarelor, să ne gîndim, măcar o clipă, și la acești minunați oameni. Din umbră, de partea tehnică a calității bucuriilor noastre de simbătă și duminică, în fața televizoarelor, răspund ei, o asigură ei.

VICTOR NIȚA ■

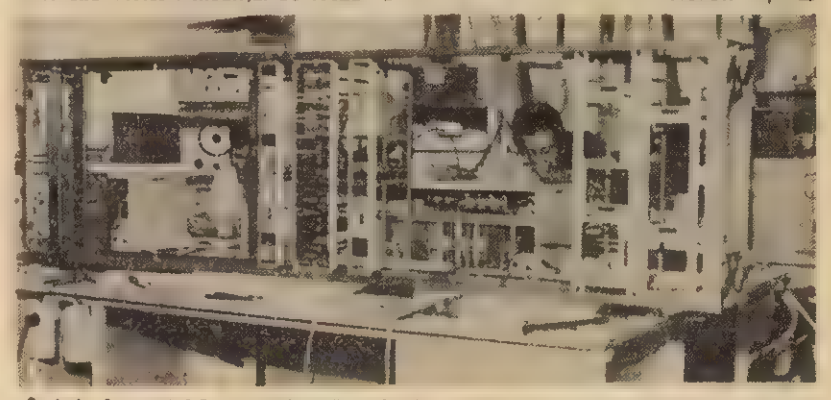

În hala de montaj 2 se asamblează modulele tranzistorizate ale translatorilor de televiziune din generația a patra

Harnici și curajoși pe drumul lung al Dunării

Vreo cîteva ore împreună cu oamenii muncii de la Administrația fluvială a Dunării de jos, avînd sediul la Galați, nu pot fi socotite în nici un caz drept timp pierdut. Dimpotrivă. Sînt mai bine de 2 400 de oameni aparținînd de instituția numită, înșirați de-a lungul celor 1 075 de kilometri de fluviu, cît măsoară sectorul românesc al Dunării, de la Baziaș, în amonte, pînă la Sulina, la vărsarea în mare. Cei mai mulți dintre ei sînt bineînțeles concentrați în zona numită Dunărea „maritimă", de la mare la Brăila, 172 de kilometri de cale fără praf, pe care pot naviga și vapoare încercate de furia mărilor și oceanelor. Dacă ar fi să ne luăm după acte, instituția gălățeană are astăzi o vechime de 122 de ani, ceea ce fără îndoială nu-i puțin lucru. În 1856 lua deci ființă, în urma unui tratat semnat la Paris, „Comisia europeană a Dunării", care în 1939 avea să devină „Direcția Dunării maritime", iar, din 1957, A.F.D.J. Sarcinile de serviciu ale acestei unități au rămas însă în cea mai mare parte aproape neschimbate, legate îndeosebi de întreținerea și semnalizarea corespunzătoare a căii navigabile, lucru oarecum asemănător cu grija pe care alte instituții o acordă drumurilor rutiere sau ferate. Există desigur o serie de convenții și contracte ale statului, prin care „Administrația fluvială" se obligă să asigure adîncimile de navigație necesare pe Dunăre, atît în sectorul „maritim", cît și în cel „fluvial", de la Baziaș la Brăila. Mai exact : 24 de picioare (7,35 m) între mare și Brăila, numai 8 picioare (2,50 m) pe restul sectorului românesc — socotind nivele minime ale apei pe fluviu. Ce înseamnă practic această obligație ? Înseamnă în primul rînd practicarea regulată a unor lucrări de întreținere, dragaje și alte lucrări hidrotehnice, întreținerea tuturor cheurilor din porturi (sînt 12 porturi în sectorul românesc) și a pereurilor (a malurilor consolidate, pe înțelesul nespecialiștilor), asigurarea semnalizării corecte a căii fluviale cu ajutorul unor nave de semnalizare, dar și a geamandurilor plutitoare luminoase, organizarea activității de pilotaj a navelor maritime care intră pe Dunăre, în fine, deblocarea fluviului de gheață, iarna, tocmai pentru a fi asigurate în acest fel condiții optime de navigație în oricare moment al anului. În fapt, numai cei care nu cunosc uriașa importanță a drumului fără pulbere care-și plimbă apele pe mai bine de o mie de kilometri prin țara noastră nu-și pot da prea bine seama cîtă „greutate" are activitatea zilnică a oamenilor de la A.F.D.J., începînd cu directorul Octavian Cristea și pînă la omul cel mai îndepărtat, în spațiu, de el — omul care salută primul, la Baziaș, intrarea navelor pe sectorul românesc. „Sînt aproape două mii de nave, românești și străine totodată, care intră în fiecare an pe Dunăre, prin canalul Sulina, și desigur un număr la fel de mare ies spre mare — avea să ne spună tovarășul Ion Miron, director adjunct al instituției. Cele mai multe sînt, bineînțeles, cele sub pavilion românesc, urmate de cele avînd pavilioanele sovietice, grecești, libaneze, turcești, cipriote și așa mai departe. Pentru toate aceste nave, fiecare avînd mii de tone de încărcătură la bord, fiecare mai grăbită decît cealaltă, noi trebuie să asigurăm condiții de navigabilitate perfecte, deplină siguranță, rapiditate în pilotaj. Dunărea prezintă în sectorul „maritim" cîteva capcane, cum ar fi cea de la mila 36—37, aproape de Tulcea, numită și „bucla mare", apoi cele de la milele 41, 47, 51, 57 și așa mai departe, vreo 10—15 puncte critice în care depunerile se produc mai cu ușurință, fără a mai vorbi de **bara Sulina**, adică locul în care Dunărea se îmbină cu apele mării și unde se depun cele mai multe aluviuni aduse de fluviu. Au fost vremuri, în trecut, cînd pînă la Galați sau Brăila nu se putea intra nici cu nave de 25 000 de tone. Astăzi pe sectorul maritim pătrund și nave pînă la 41 000 tdw, iar începînd din vara aceasta avem sarcina de a asigura o adîncime de navigație de 30—34 de picioare (11—12 metri) la „bară", canalul de acces și portul Sulina, corespunzînd pescajului unor nave de pînă la 55 000 tdw. În felul acesta în portul de tranzit de la Sulina, nou creat, vor putea fi descărcate mineralierele cele mai mari pe care le construim în țară și care aduc materie primă pentru Combinatul siderurgic de la Galați".

Dar nu se poate scrie despre o „Galerie a personalităților muncii" la A.F.D.J. Galați fără a vorbi despre activitatea celor 58 de piloți ai instituției, oameni care cunosc Dunărea mai bine ca bătătura curții propriI și care reușesc să manevreze uriașele nave maritime cu o dexteritate de invidiat și pentru automobiliști. Între ei, Ion Cocoș, Vasile Dumitriu și, mai cu seamă, pilotul șef Benone Barbu, un as al meseriei, om cu 30 de ani de marinărie, dar născut la Fîntînele, în Bacău. Acest Benone Barbu, căruia toată lumea nu-i spune, de la Baziaș la Sulina, sau aiurea, decît „nea Benone" este la 48 de ani un adevărat **roman mergător**, avînd la activ zeci, sute de performanțe, dintre cele mai renumite, dintre cele mai admirate. S-au scris despre el zeci de articole, a fost filmat și fotografiat în sute de poziții, i s-a povestit chiar viața, acum cîțiva ani, într-un serial apărut într-un ziar central. Mai merită oare să se mai vorbească despre el ? ! Întrebarea este desigur retorică, dat fiind că omul continuă să muncească, și încă foarte bine, cu același elan tineresc și aceeași pasiune nealterată pentru meserie. În 1972, cînd nimeni altcineva nu se încumeta, a dus primul o navă de 25 000 tdw, încărcată „full", pînă la Galați. Apoi, faptul a devenit banal. În 1976 a condus uriașa platformă maritimă „Gloria", asistat de televiziune și de zeci de fotoreporteri, din portul gălățean pînă după „bara Sulina", o reușită deloc lipsită de peripeții dar încununată cu un succes deplin. A doua platformă marină, în construcție acum, o va conduce probabil tot el. Anul acesta, în ianuarie, a scos în apele mării cea mai mare navă care a plutit vreodată pe Dunăre, mineralierul „Blaj", de 55 000 tdw (221 metri lungime, 33 lățime, pescaj de 26 de picioare !), abia ieșit de pe porțile Șantierului naval Galați. Se poate povesti și aici o istorie interesantă. Acum cîțiva ani, cînd s-a pus problema construirii la Galați a unor nave de asemenea tonaj, între cei întrebați, dacă un asemenea colos va putea ieși vreodată din Dunăre s-a aflat și Benone Barbu. Atunci Barbu a susținut că este posibilă o asemenea performanță. Investiția a fost în cele din urmă hotărîtă, și iată că astăzi același Benone Barbu reușește să ducă „Blaj"-ul pînă în mare, ba chiar, de curînd, să-l aducă și înapoi (avînd nu mai puțin de 30 000 de tone de apă în magazii, ca balast), direct în bazinul de armare, pentru ultimele remedieri și revizii tehnice înainte de a pleca la drum... „Cînd am scos-o din docul uscat, spunea nea Benone, nu pot să zic că nu-mi cam tremura barba ! Dunărea nu avea decît 28 de picioare, iar nava „călca" 26. Cînd am ajuns pe canalul Sulina, tare îngust pentru lățimea navei, ne-au trebuit patru ore și jumătate pînă la mare, fiindcă mai mult de 10 mile pe oră nu puteam merge. Am strîns din dinți și puțin din fund, mai cu seamă la „bară", dar am scos-o ! Vă închipuiți, cea mai mică greșeală și-am fi blocat canalul. Or, așa ceva nu este permis ! Oricum, nava s-a comportat parcă mai bine ca una de 25 000, excepțional s-a comportat. Dar nici noi nu ne-am lăsat mai prejos. Vă dați seama ce înseamnă să ai pe mînă o avere de 450 de milioane ? !"

Va trebui să precizăm totuși un lucru : anul acesta A.F.D.J. Galați primește, pentru a doua oară în ultimii trei ani, Ordinul Muncii clasa a III-a, ca urmare a clasării instituției pe unul din locurile de frunte în întrecerea unităților economice din ramura transporturilor și telecomunicațiilor. Iată ce avea să ne spună în acest sens directorul Octavian Cristea : „Locul al treilea, pe care îl ocupă a doua oară, reprezintă în primul rînd meritul oamenilor, care s-au străduit să îndeplinească și să depășească și în 1977 importantele sarcini de plan. Într-un fel se confirmă în acest mod rezultatele bune, iar satisfacția noastră, a tuturor, este desigur majoră. Acum, sigur că dumneavoastră știți cum e cu locurile fruntașe — sînt greu de obținut, dar și mai greu de menținut ! Cu toate acestea, noua distincție primită devine un îmbold puternic înspre o și mai mare mobilizare a forțelor, pentru obținerea unor rezultate și mai bune. Pînă acum, vreau să spun după primul semestru al anului în curs, rezultatele ne îndreptățesc să sperăm că vom obține și în 1978 un loc de frunte. O medie a indicatorilor de plan arată îndeplinirea acestuia în proporție de 112 la sută pe primele șase luni, iar la dragaje planul a fost depășit cu exact 46 la sută. Dorim cu alte cuvinte să nu ne oprim la locul al treilea !"

În rest, timpul trece repede la Galați. L-am asistat cu deosebit interes pe Benone Barbu cum a dirijat intrarea în port a unei nave maritime românești, iar cînd am văzut că în radă mai erau alte 15—20 de nave, am înțeles de ce ziua de muncă a lui și a celorlalți piloți gălățeni începe de fiecare dată la șase și se încheie odată cu noaptea. Tocmai pentru că este cu adevărat o zi de muncă.

DUMITRU GRAUR ■

Vreți să știți ce fac copiii dumneavoastră pe care i-ați trimis în tabără?

Dragi părinți

Vă scriu în numele copiilor dumneavoastră care, în aceste zile, își petrec o parte din vacanța de vară în tabără la Năvodari. Vă scriu în numele acelor copii care, furați de mirajul mării și al vacanței, nu v-au scris deloc, ori au trimis acasă numai vederi, scăpînd astfel doar cu „multe salutări de pe litoralul românesc" (Gino Grigoraș din București). Gabi Vasilescu de la Școala nr. 27, tot din București, e mai guraliv, îndrăznește să scrie ceva mai mult: „timp, cazare și mîncare bună, vin la ora 18, gara Băneasa, al treilea stîlp"; și pentru că o telegramă este mai întîi scurtă și apoi importantă, una dintre ele sună astfel: „am sosit bine, vreau 50 de lei pentru suc".

Am vizitat tabăra cu emoțiile și curiozitatea unui părinte, dar cu posibilitățile unui reporter.

Era 5 iulie, după-amiaza. Asfaltul din fața comandamentului, cam 500 m de asfalt, era acoperit cu desene ale copiilor, executate, cu o zi în urmă, în cadrul concursului „Copiii lumii doresc pacea". Alături, profesoara de desen Vasilica Petrini, care picta niște afișe, a improvizat ad-hoc comentariul plastic: fantezia lor e de nestăpînit. Cei mai mulți dintre ei se întîlnesc pentru prima dată cu desenul pe asfalt. Fiecare desen — uitați-vă — tinde spre simbol: globul pămîntesc, porumbeii, florile și oamenii acestui pămînt. Fiecare copil-concurent, inițiat sau nu în desen, și-a dorit cît mai mult asfalt și cît mai multă cretă colorată. Au fost foarte multe premii I: Florin Badea, clasa a 8-a B, Școala nr. 23 Brăila, frații Dorin și Mărgărit Săndulescu, Școala 165 București, Laurențiu Pascu din comuna Gălbinași, jud. Buzău, Viorel Goraș de la Liceul nr. 5 din Iași, Cătălin Popescu din Slobozia și Marin Daniela din Călărași.

În tabără, pe terenurile de sport, fetele joacă baschet, băieții fotbal. Alții comentează vizita la delfinariu, Cristina Obreja din Pulești, jud. Vaslui, a fost prima la cros, iar colegul ei de clasă Loredan Radu cîștigă locul doi la sărituri. Pe terasă, Cristian Chirițescu, de la Școala 118, joacă șah cu Ovidiu Dragomirescu de la Școala nr. 142, amîndoi din București.

După masa de seară, la teatrul de vară, din tabără. Teatrul liric din Constanța prezintă opereta „Lăsați-mă să cînt". Prima jumătate de oră este o agitație ca într-un stup. Este încă lumină, alături o echipă din Bacău bate cu 6—4, la fotbal, o echipă din București. Vîrful de atac, Costel Sicoe, are 1,10 m înălțime și a marcat trei goluri, iar Nelu Florian, de la echipa bucureșteană, are 1,60 m și zece ratări. După terminarea meciului rămîne toată echipa la teatru. E opt și jumătate, totul se calmează, toate locurile sînt ocupate, subiectul și muzica i-au cucerit. Simona Tichișan din Iași a trecut în clasa IV-a și vede pentru prima dată un spectacol de operetă.

Se apropie ora stingerii luminii, ora 21. În dormitorul detașamentului nr. 8, din unitatea 16, Rodica Serghei îi citește o poveste frățiorului ei Cristinel care abia a trecut în clasa a II-a și este prima dată cînd pleacă de lîngă mama. Gîndul acesta îl înduioșează mai ales pe el. Tot în dormitorul lor, o fetiță stă cu geamantanul pe genunchi, scrie într-un caiet. Jurnal de vacanță? Scrisoare? Nu. Este lista de cheltuieli, o pălărie de soare, papuci, 10 vederi, o minge, cinci gume de mestecat...

După ora stingerii, trec pe la policlinică și staționar. Aici, de la medicul de gardă Liana Minea, aflu următoarele: la policlinică sîntem opt medici și la cele patru dispensare — cinci, plus asistente pediatre. Zilnic, cînd ies la înviorare, copiilor li se face triajul epidemiologic, cînd se pot constata diferitele erupții, amigdalite. În general, la cei 7 400 de copii, apar cam 20 de cazuri problemă. Restul vin cu zgîrieturi, dureri de cap, s-au tăiat într-o scoică. Ieri, un copil, Dan Pătrașcu a leșinat. Ce se întîmplase? Mama și sora stau la camping și i-au adus copilului prăjituri și piersici pe care le-a mîncat mult mai tîrziu. Acestea sînt situații pe care părinții ar trebui să le evite și cu care noi, medicii, ne întîlnim mult prea des.

Diminețile încep aici la ora 7. Deșteptarea se face prin stația „Radio Vacanța" pionierilor din Năvodari. După înviorare, de 15 minute, și servirea mesei, toți cei 7 400 de copii se întîlnesc pe plajă. Ora 9,35, apa atinge temperatura de 20,2 grade. (Sub 18 grade nu se intră în mare.) O ultimă privire spre copii și spre valuri și start! pentru zona de Vest. 3 700 de trupuri, am putea spune 3 700 de unități echivalente de argint viu, sparg valurile argintii conturate de soarele dimineții. Este un spectacol unic. Cortot acest timp doarme cu ei, îi însoțește la masă și pe plajă

ELENA GHERA ■

(Urmare din pag. 1)

În Vîlcea, ne spune profesorul George Pantelimon, președintele organizației județene a pionierilor, sînt vreo 55 000 de copii cu cravate roșii și, din ei, aproape 35 800 sînt cuprinși în tabere (de 14, 10 și 7 zile), în excursii (prin Vîlcea sau prin alte județe), în expediții (gen „Cutezătorii"). Dacă-i adăugăm și pe cei mai mici (cuprinși în colonii de preșcolari), și pe cei mai mari, adică pe elevii liceelor, ai școlilor profesionale (cuprinși și ei în tabere și excursii), cifra, ne informează profesorul G. H. Simeanu, inspectorul general al Inspectoratului școlar județean, se apropie de 52 000. Revenind la cei mici, mai notăm că vreo 5 000 de copii vîlceni sînt trimiși în tabere din țară (la munte, în alți munți decît cei ai Vîlcii, la mare, adică la altă apă decît Oltul etc.), iar vreo 5 000 de copii din țară vin în taberele munților de pe Olt.

Ce fac ei aici, în aceste tabere? Cum răspund ei — de fapt, cum răspund organizatorii vacanțelor — la părintești întrebări, adesea atît de neliniștite, totdeauna atît de legitime?

Ei, copiii, fac, evident, ceea ce se face în tabere. Adică se joacă, se plimbă, fac baie, fac plajă, încorporează soare, încorporează ozon, fac serbări, fac sport, fac focuri de tabără, hulpăvesc (adică aproape toți, căci poftă de mîncare, aici la munte, devine pantagruelică) așteaptă cu nerăbdare clopotul mesei, cei cu vocația retragerii anahoretice în natură (sînt și din aștia!) se duc, cu o carte sub braț, sub un arbore, și toți, serile, îl roagă pe tovarășul comandant să mai amîne cu un ceas ceasul stingerii, ca să mai facă „un dans cu fete". Vacanța este vacanță, ea înseamnă joc, libertate, lepădarea de obligațiile școlărești, lepădarea de orice griji, o perpetuă stare de fugă spre centrul de foc al copilăriei, spre copilărie ca stare pură, neîngrădită de nimic. Așa sînt copiii, așa au fost ei dintotdeauna, deși, poate (nu poate, ci sigur!, afirmă pedagogii și psihologii), copiii de azi, copiii acestui veac, sînt mai altfel, în ei se organizează și se dezvoltă, mai vizibil ca altădată, chiar și-n vacanță, în mult prea mica vacanță mare (care nu-i un hiatus, ci o treaptă a creșterii!), niște vocații, niște cerințe, niște dorințe, niște gusturi, niște nevoi, în prelungirea unor preocupări mai vechi, cultivate în timpul școlii, din pornire lăuntrică sau sub lucrarea actului educațional. În întîmpinarea acestor preocupări, dorințe și gusturi, prea prețioase pentru a nu le menține treze, pentru a nu le oferi cîmpul de exercițiu, de afirmare, de creștere, pe care-l merită, vine așa-numitul „program" al taberei. În taberele vîlcene, ne spune prof. George Pantelimon, aceste programe, întocmite cu grijă, prin conlucrarea strînsă a tuturor factorilor educativi, și-au propus să fie, deopotrivă, bogate și atractive, serioase (în conținut) și vesele (în expresie), și-au propus, cu alte cuvinte, să fie nu niște chingi, încorsetînd vacanța și bucuriile ei, ci, dimpotrivă, niște invitații la fantezie (care e tot un joc!), la invenție, la imaginație, la ceea ce, ne spune profesorul-președinte, s-ar putea numi, cu o formulă numai în aparență uscat-didactică, dezvoltarea gîndirii creatoare a celor mici, prin aplicarea cunoștințelor și a pasiunilor lor în cîmpul practicii în cîmpul vieții.

Practic, ce se întîmplă? Funcționează în Vîlcea, în cele mai frumoase locuri ale unui ținut în care locurile frumoase îți compun, de fapt, geografia, întreaga lui geografie, o serie de „tabere specializate" (formula ne aparține, deși, sinceri să fim, ea nu e ceea ce ar fi trebuit să fie, ea sună, totuși, cam uscat-didactic, deci în

contradicție cu o realitate mult mai bogată, mai colorată, mai vie), care-i adună pe membrii diferitelor cercuri pionierești (științifice, tehnice, literar-artistice, sportive etc.) într-o „odihnă activă" pe care, aflăm, cei în cauză o așteaptă cu nerăbdare un an întreg. La Păușa, pe țărmul stîng al Oltului, vizavi de Călimănești, funcționează astfel (cu aproape 300 de locuri) o tabără a pionierilor — membri ai cercurilor agrobiologice (adică ai cercurilor de apicultură, sericicultură, legumicultură, pomicultură, viticultură etc.) numeroase în Vîlcea, cu tradiție și cu faimă. Deci copiii pasionați de apicultură (membri ai celor 150 de cercuri „de profil" ce activează în școlile Vîlcei), pasionați de creșterea viermilor de mătase (cercurile micilor sericicultori fiind și mai multe, circa 180, și fiind foarte harnice, membrii lor plantînd, în toamnă și primăvară, peste 100 000 de puieți de duzi, mai preluînd pe umerii lor de copii cam o treime din planul județului de dezvoltare a sericiculturii, adică obligația de a livra vreo 7 kg de prețioasă sămînță pentru arborii de mătase), ca și cei ce se ocupă de legume, de pomi, de prune, de struguri, fac, în această tabără, ce fac toți copiii, se joacă, se plimbă, se bronzează, dar mai dau și curs unor pasiuni, producînd, spre ulmirea, spre încîntarea, uneori spre deruta părinților, a celor mari (inclusiv a specialiștilor !), isprăvi ce le umplu vacanța cu amintiri de neuitat. Fac, la stupina taberei, activitate practică, fac schimb de experiență, de idei, de metode în creșterea viermilor de mătase, a legumelor și a fructelor, fac concursuri „de specialitate", dotate cu premii și cu trofee, chiar și concursurile sportive au tentă „la obiect" (adică . se întrec, pe terenul de sport, pentru cupele „Albinelu", „Mătasea de aur", „Strugurelul"), fac excursii documentare (în Dumbrava Sibiului, la castrul roman de la Bivolari, dar și într-o cooperativă agricolă unde ideile lor se pot confrunta cu ideile celor mari), văd filme documentare pe temele pasiunilor lor, se întîlnesc cu specialiști (ai Asociației crescătorilor de albine din Vîlcea, ai Centrului sericicol Craiova etc.), descoperă, cu alte cuvinte, nu numai noi frumuseți, noi taine ale unor pasiuni ce, poate, cîndva, le vor fi profesii, dar și noul acestor profesii.

Ne-am oprit mai mult la această tabără, fără să observăm că spațiul tipografic de care dispunem s-a îngustat alarmant, în dauna altora. Niște cuvinte — cel puțin niște cuvinte ! — ar mai trebui spuse și despre tabăra — cu 200 de locuri și dotată cu toată aparatura tehnică necesară — de la Rm. Vîlcea, în care se întîlnesc membri ai cercurilor de radio, de modelism, de electrotehnică etc. din cadrul școlilor și al caselor pionierilor și șoimilor patriei. Programul taberei, întocmit în colaborare cu Comisia județeană, a inginerilor și tehnicienilor, cuprinde, la fel, activități practice, schimburi de idei, de experiențe, concursuri, excursii documentare (una din ele la București, la Muzeul tehnicii), întîlniri cu specialiști (nu mai puțini de 92 de inovatori și inventatori se vor întîlni, aici, cu copiii-pasionați ai tehnicii, le vor răspunde la întrebări, îi vor ajuta la micile — sau marile ! — lor invenții și inovații). Mai încolo, la Cozia, urmează să se deschidă, chiar în aceste zile, o tabără națională a cinecluburilor pionierești. Deocamdată, aici, la Cozia, nu-i o „tabără specializată", ci una, ca să zicem așa, de „odihnă obișnuită", dar Marin Balutoiu, instructorul-comandant, care e și directorul căminului cultural din Făurești de Vîlcea (cămin a cărui brigadă artistică a cucerit locul II pe țară), și pasionat al tehnicii, a venit aici, la îndemnul Comitetului județean al organizației pionierilor, cu o „Dacie" încărcată cu tot felul de aparate (magnetofoane, casetofoane, aparate de proiecție etc.), tabăra de „odihnă obișnuită" devenind astfel, prin filmele proiectate cotidian, prin muzica revărsată din aparate cît ține ziua, prin dezbaterile organizate pe marginea filmelor, prin audițiile-lectii, ca și prin inițierea copiilor în secretele aparatelor, o originală „tabără artistico-tehnică", anticipînd-o pe cea a cinecluburilor. În plus, este și o tabără bine gospodărită, bine rostuită (director Gh. Pițigoi).

Apropo de latura cultural-artistică, există (și nu puține !) tabere special dedicate ei, precum la Rm. Vîlcea, o tabără de artă plastică și foto, precum în stațiunea balneoclimaterică de la Ocnița, o tabără a membrilor cercurilor literare (editoare a unui „caiet de poezie" și patroană a unui „cenaclu folcloric" ocupat cu culegerea de cîntece, doine, balade din zonă), precum tot la Ocnița, în apropierea anticei Buridave, o tabără a cercurilor de prieteni ai istoriei, al cărei comandant, profesoara Silvia Barbu, s-a îngrijit ca programul activităților să se centreze pe fascinanta poveste a Buridavei, pe istoria fascinantei epoci a lui Burebista.

Părinții pot fi liniștiți, ne asigură prof. G. Pantelimon. Copiii lor o duc bine, mănîncă bine, dorm bine, se joacă, aleargă, se bronzează, își fac vacanța, își fac pasiunile, uneori le și îmbogățesc, le și dezvoltă, se educă în dragostea pentru muncă și pentru nou, în „taberele specializate" sau în taberele (care-s 71, cuprinzînd 8 000 de copii) de muncă patriotică, fac și sport, fac și miere, cresc și viermi de mătase, ascultă muzică, desenează, fac poezii, culeg doine, construiesc aparate de radio, fac invenții, află fascinante povești din istoria neamului, și, fără a înceta să fie ceea ce sînt, adică niște copii, adică aceiași care-au plecat în tabără, se vor întoarce acasă mai grăsuți, mai înalți, mai crescuți cu niște săptămîni, cu niște pasiuni împlinite, cu niște istețimi și înțelepciuni.

Primarul agonisește trei case, iar primăria stăpînește un butoi gol și un cal mort

De mai multă vreme, comuna Sinești, din județul Ilfov, devenise terenul fertil de căpătuială al unor oameni pentru care pofta de agoniseală trecea, fără scrupule, peste interesele obștii, ca și peste legile țării, în exact măsura în care aceste interese erau lezate grav și în care reglementările legale, limpezi și ferme erau sfidate cu premeditare tocmai de unii dintre cei datori să le apere. Iată cîteva din cele mai grăitoare lucruri.

Anul trecut, Gheorghe Tache, președintele C.A.P., era scos din muncă datorită unor grave abuzuri și încălcări ale democrației socialiste. Dintre multele incorectitudini — care, comise de cel așezat în fruntea cooperativei agricole dobîndeau gravitatea unor intolerabile acte de necinste — amintim că își procurase un autoturism VOLGA, cumpărîndu-l — aparent legal — mai întîi pentru unitate, dar cu banii lui (! ? !), apoi „cumpărîndu-l" el de la C.A.P. Gheorghe Tache nu era singurul care se delectase la agoniseli necinstite. Iar povestea cu mașina nu era singura pe care o avea pe conștiință. Se dovedise, printre altele, că loturile în folosință personală erau împărțite cam după bunul său plac. Ei bine, președintele necinstit a fost pedepsit : **este, în prezent, inginer șef al aceleiași unități unde — cum recunoștea actualul președinte — răspunde inclusiv de împărțirea loturilor personale. Limuzina o stăpînește sănătos.**

Dar la Sinești s-au întîmplat și alte lucruri nefirești. Desigur nu vom prezenta toate faptele pe care, și așa, cei în drept le vor putea analiza. Dar ilustrativ în ce privește grija pentru climatul de legalitate și cinste din această comună este modul cum acționa în diverse împrejurări secretarul consiliului popular, Nicolae Boboc. Cel care deține această funcție este, prin însuși conținutul îndatoririlor sale profesionale, nici mai mult, nici mai puțin decît **juristul** comunei. În această calitate — de om care veghează, cu deosebire, la respectarea legii și asigură cunoașterea legilor de către cetățeni — atitudinea, comportamentul, întreaga conduită a secretarului consiliului popular influențează netăgăduit și atitudinea altora. Cum proceda, cum se achita, de îndatoririle sale Nicolae Boboc ?

Absolvent al Facultății de biologie într-un institut pedagogic de trei ani, ocupă postul actual din 1972. Venea atunci la Sinești din satul Arțari, unde, în 1965 vînduse o casă. Vînzare nelegală, convenită pe baza unei chitanțe de mînă. Tot la Arțari, în 1971 vindea, tot NELEGAL o a doua casă. În același an — 1974 — a cumpărat la Sinești, cu 2 400 de lei un teren de 800 de metri pătrați, unde și-a durat actuala gospodărie. **Este deci acum proprietar al celei de-a treia case, fără să fi întocmit acte legale de vînzare pentru primele două.** În afară de acestea, prin abuz a obținut, fără drept, lot în folosință pentru fiica sa.

Iată ce ne-a spus Gheorghe Niță, vicepreședintele consiliului popular, despre Nicolae Boboc : „Și-a făcut o gospodărie minunată. Dar pentru construirea casei a plătit derizoriu. Multe le-a făcut cu oameni din comună, neplătiți, chemați **la clacă.** (s.n.). Folosește șoferi pentru transporturi fără să-i plătească. Toată lumea știe. S-au plîns mai mulți. Între ei : Adrian Varesteanu, Gheorghe Scarlat, Mircea Vereșteanu, Petre Stan. Adesea, Nicolae Boboc pretinde bani de la cetățenii cărora le eliberează acte. N-o face însă de ieri, de alaltăieri. Pînă nu de mult, a ținut la el acasă, pentru folos personal, un butoi al consiliului popular și o butelie de aragaz a grădiniței de copii. Cu foarte mare greutate le-am scos de la el. Folosește abuziv și nelegal un teren de circa 2 500 de metri pătrați. Via și-a ridicat-o pe palieri din țeavă metalică — or fi vreo 250 de metri de țeavă — din care a plătit, pînă la urmă, de ochii lumii, mai puțin de 100 metri, la cooperativa de consum".

La 28 iunie a.c., acasă la N.B., o săteancă necăjită — Elena Zidaru — se ruga să i se plătească pentru ce robotise în ultima vreme prin gospodăria.

Registrul agricol — ferfeniții de pe acum și plin de tot felul de corectări care nu se mai știe nici cine și nici cu ce drept le-a făcut — este și el o oglindă a felului cum se desfășoară activitatea din subordinea lui Nicolae Boboc. Spre deosebire de ceilalți cetățeni, la 29 iunie, poziția sa nu era completată pe anul în curs.

Cît despre țeava metalică, ce i-a cam căzut din cer, dacă ne-am lua după el, i se va găsi proveniența, se pare, la cooperativa de consum unde — prin mijlocirea președintelui acesteia, Nicolae Ivan — N.B. a plătit o parte din valoare. Au cam încurcat ei actele, cum ne-a arătat Dumitru Săndulescu, contabilul șef al unității, dar sperăm că are cine să le descurce. Într-un moment de sinceritate, Dumitru Săndulescu ne-a mărturisit că înainte de sosirea noastră în biroul său, Nicolae Ivan i-a telefonat să-l anunțe că o să vină unii într-un control, dar el să fie liniștit „că apa trece pietrele rămîn". Iată o dovadă concretă că întîrzierea pedepsirii incorectitudinii dă apă la moară și curaj celor necinstiți. La Cooperativa de consum Sinești apar unele contracte nefirești — ce interese și ce profituri le explică oare ? — încheiate de Nicolae Ivan cu un medic veterinar, Nicolae Bică, domiciliat în București și proprietar al unei turme de oi. Unele din aceste contracte sînt avizate — altele nici atît ! — de consiliul popular prin semnătura lui Nicolae Boboc. Că nu se respectă reglementările în vigoare, întrucît primăria unde este înscrisă baza materială a ciobanului diplomat — are o diplomă nu ? — nu cunoaște tranzacțiile ; că se realizează doar fictiv planul de contractări la Sinești, de vreme ce sume care trec de 270 000 de lei folosesc unui asemenea joc : acestea și altele încă ni s-a spus că sînt corecte și legale, ori pe care dintre cei doi Nicolae l-am întrebat, fie el Boboc, fie el Ivan.

În ce privește butoiul folosit de N.B. nimeni nu știe cum a ajuns în inventarul primăriei care îl ține gol. Ca să nu ne închipuim că l-ar și umple, ni s-a arătat un proces-verbal din 5 octombrie 1977, încheiat cu ocazia vînzării de către primărie (? ! ?) a 547 kilograme de prune. Deși semnat și de primarul Vasile Anghel și de secretarul Nicolae Boboc, actul a fost ferit cu grijă de organele C.F.I. Oare de ce ? În alte cazuri, nici acest simulacru de legalitate n-a fost îndeplinit. N.B. a vîndut, fără nici un fel de act, un cal, proprietatea primăriei. Primarul declară că a încuviințat (? ! ?), dar că nu știe cîți bani s-au luat, pentru ca, mai tîrziu, să precizeze singur suma : 2 300 de lei. Ceea ce încununează tărășenia este, pe de o parte, faptul că și acum, calul „există" în inventarul primăriei, iar, pe de altă parte, candoarea cu care N.B., vorbind despre actele inexistente ale vînzării — de anul trecut ! — spunea că : „le putem face și acum". Primarul ne-a mai spus că, din cîte a auzit, calul și-ar fi dat obștescul, desigur cabalin, sfîrșit. Primăria stăpînește deci un butoi gol și un cal mort.

Dar, lăsînd de o parte — fără a le diminua gravitatea ! — faptele și atitudinea lui N.B., să ne gîndim că atitudinea și cuvîntul primarului au într-o comună o greutate mult mai mare decît cele ale secretarului consiliului popular. Din păcate, Vasile Anghel asistă de mult la incorectitudini și ilegalități, dacă nu le chiar încurajează într-un fel. El n-are, în nici un caz, autoritatea de a le pune capăt. Pentru că în loc să fie primul apărător al legalității și cinstei, V.A. a săvîrșit el însuși fapte grave. În loc să-l readucă pe secretarul consiliului popular cu picioarele pe pămîntul corectitudinii, Vasile Anghel oferă surpriza de a fi devenit el însuși un... colaborator al lui N.B. într-o necinste. Iată amănunte lămuritoare.

La încheierea unei verificări, întreprinse de corpul de control al Consiliului popular al județului Ilfov, într-un document sintetic, redactat în șase exemplare, purtînd semnătura tovarășului Gheorghe Ștefănescu, șeful corpului de control, și purtînd data de 19 mai 1975, se reținea următoarele : **Vasile Anghel a executat lucrări de tîmplărie la atelierul C.A.P., a tăiat scînduri pentru dușumele și alte întrebuințări, a tăiat lemne de foc, a făcut transporturi de materiale, a folosit meseriași pentru diferite lucrări la casa proprietate personală din comuna Voluntari București. Pentru TOATE ACESTEA (s.n.) nu a plătit decît formal, în timpul cercetărilor 25 (douăzeci și cinci ! ! ! n.n.) de lei transporturile și 20 (douăzeci ! ! ! n.n.) de lei manoperă. A admis abuzuri și ilegalități ale altora, însușirea unor bunuri și valori din avutul statului și de la cetățeni. V.A..., deși a cunoscut, nu a împiedicat transportul a peste 72 (șaptezeci și două) de tone de porumb de către cooperatori cu mijloacele de transport ale C.A.P., porumb care a fost vîndut în sate de munte cu prețuri ridicate, în loc să fie completat fondul de stat la cereale pe comună. A îngăduit prelungirea chefului din 10 februarie 1975 la POPASUL SINEȘTI unde a fost prezent, precum și acoperirea sumei de 642 de lei pentru băuturi, prin împrumut de la casieria C.A.P., făcînd ca, nejustificat, trei cooperatori să apară ca debitori.**

Șeful compartimentului control a înaintat documentele pe filiera lor normală și a așteptat efectul firesc : pedepsirea abuzurilor și a ilegalităților. Așteaptă însă și azi acest efect. Așa cum îl așteaptă, desigur, toți cetățenii din comună care, în nenumărate rînduri, vorbesc în adunări și ședințe despre încălcarea reglementărilor legale, a normelor eticii și echității socialiste de către unele persoane din conducerea treburilor obștii. Aceasta cu atît mai mult cu cît Vasile Anghel are domiciliul în București, într-un apartament modern primit cu mulți ani în urmă prin repartiție. Casa din comuna Voluntari, **pentru care întocmea senin chitanțe de 45 de lei,** declară că **a vîndut-o anul trecut cu 50 000 de lei.** Ca și Nicolae Boboc, a vîndut fără acte legale. Cu chitanță de mînă. Infailibilul sistem necinstit al „juristului" comunei a fost preluat și de primar. În același fel, tot fără acte legale, V.A. a cumpărat o altă casă, în comuna Sinești, în 1977. Culmea, deși este primul dator să cunoască și să aplice legile în comună ; deși avem o lege clară, **în vigoare deja atunci,** cu privire la proprietatea pămîntului, V.A., prin chitanță de mînă, cumpăra anul trecut **nu** numai casa ci și pămînt : 250 de metri pătrați. **Cînd nimeni, în această țară n-are dreptul prin acțiunea legii să vîndă nici o palmă de pămînt, primarul de la Sinești cumpără pămînt ! ? !** Fosta proprietară a casei a decedat. În registrul agricol V.A. figurează deja ca proprietar. **Terenul n-a fost însă închiriat, așa cum era legal.** Dealtfel, nimeni nu știe, sau nu vrea să știe, cît este de mare, în fond, curtea pe care o deține primarul. Oricum ea depășește 1 200 de metri pătrați. Dar V.A. locuiește, cu soția, și acum la **camera** oficială, asta însemnînd de fapt „două camere, o sală și bucătărie". Casa încă nu și-a pus-o la punct. Acest **pus la punct,** desigur, este practicat după sistemul verificat deja și de el și de Nicolae Boboc. V.A. și-a mai adăugat la casă o sălită de intrare. Uitînd, bineînțeles, să aibă actele necesare unei asemenea transformări. Materialele „din demolări" l-a mai adus de la București — cu mașinile C.A.P.-ului, pe care ați văzut cum le plătește — colaboratorul și subordonatul său Toma I. Toma. Care credincios colaborator nu crede, chiar în fața atîtor dovezi palpabile, că V.A. este un ins lacom, pus de mult pe cîștiguială și dedulcit la practici necinstite.

La cele de mai sus ar mai fi de adăugat că **nici soția lui Nicolae Boboc, nici a lui Vasile Anghel n-au lucrat niciodată la C.A.P.** Asta pentru a se înțelege mai bine cum gîndesc și ce năravuri au acești oameni.

După cercetarea amănunțită din 1975 — la care ne-am referit mai sus — nu s-a întîmplat nimic. Pentru că, de atunci, situația s-a agravat, așteptăm tratarea cuvenită a acestui lanț de ilegalități, de acte de necinste și abuzuri. În comuna Sinești se impun măsuri ferme, nu false jumătăți de măsură, pentru întronarea unui climat firesc de cinste și legalitate. Obștea comunei a asistat la destule sfidări ale unui asemenea climat normal și n-are nimeni dreptul să le creeze acestor cetățeni impresia falsă că necinstea citorva poate să dea tonul și să se întindă nepedepsită.

Cei care au sfidat morala și legalitatea, înfruptîndu-se din cîștiguri ilicite și practici incorecte, este drept să dea socoteală pentru faptele lor, nu să fie iertați din umbră de funcționari care, în loc să-și facă datoria, înlocuiesc la rîndul lor legea și morala noastră cu lăbărțata lor blîndețe — ce preț va fi avînd oare ? — ilegală și imorală. Numai așa se explică pînă la capăt întîrzierea măsurilor ferme în acest caz, întîrziere care a favorizat abuzurile și necinstea. Iar, odată cu cei vinovați de ilegalități, se cuvine să fie trași la răspundere și cei care, contrar propriilor îndatoriri și cunoscînd lucrurile, i-au lăsat să continue. Ca să nu mai avem de-a face cu jumătăți de măsură.

DORIN GHERGHINESCU

HANURILE — COMERȚ LA RĂSCRUCE DE DRUMURI

Un regal cu mititei à la Folosea

La vreo zece kilometri de Brașov, în comuna Cristianu, așezare îngrijită, străbătută de șoseaua ce leagă orașul de la poalele Tîmpei de sudul țării, se află unul dintre restaurantele care au făcut faima acestor locuri. Călătorul de aiurea, ajuns întîmplător pe aici, oprește curios la o casă obișnuită, cu arhitectura proprie burgurilor transilvane, deasupra căruia scrie simplu : „Restaurantul Cristianu". Cei care o cunosc spun mai simplu : „La Folosea". Numele gospodarului a transformat un local obișnuit într-o firmă cu renume. Să te ospătezi la Folosea cu o ciorbă de burtă, cu o tuslama, dar mai ales cu niște mititei și un grătar, este echivalent, pentru cei care au trecut măcar o singură dată pe acolo, cu un adevărat regal gastronomic amintind de minunatele rețete pomenite de Mihail Kogălniceanu sau de Păstorel Teodoreanu. Constantin Folosea are 64 de ani, vîrsta tuturor împlinirilor, și reprezintă a patra generație dintr-o familie care s-a străduit de vreo două sute de ani încoace să-și ospăteze clienții cu ceea ce are mai bun bucătăria românească. „Și străbunică-meu și bunicul și tata au stat tot în bucătărie și se pare că n-au stat degeaba, de vreme ce de Folosea au auzit pînă și copiii. Se lingeau mesenii pe buze după sărmăluțele făcute de taică-meu. Am încercat să nu stric tradiția familiei și se pare că lumea este mulțumită". De unde știi dumneata că lumea este mulțumită ? „Păi fac o socoteală simplă. Acum zece ani cînd am preluat localul acesta, aici era o vînzare de 100 000 de lei lunar, din care doar vreo 10 000 se datorau mîncării. Iar azi facem o vînzare de 500 000 de lei din care 150 000 de lei numai din mîncare". Și care ar fi secretul ? „Uite ce e. Comerțul acesta este o treabă grea. Pe lîngă talent și neapărat pasiune trebuie să pui și multă muncă. Omul te simte, vine o dată, îi place, mai vine, nu-i place, împuie tîrgul. Eu mă scol la patru și jumătate dimineața, plec de acasă, din Brașov, cu autobuzul de ora cinci și la cinci și un sfert sînt în unitate. Pregătesc grătarul, pun oalele cu ciorbă pe plită, iar la 7,30 cînd deschid restaurantul, omul poate servi tot ce-i dorește inima. Am și două bucătărese care mă ajută, amîndouă sînt de prin partea locului și eu le-am învățat meserie, ca dealtfel tot restul personalului. Ți-am zis că mă scol cu noaptea în cap, dar asta cînd mă duc acasă, pentru că de pildă azi este a șasea zi de cînd n-am văzut Brașovul". Am văzut scris afară **mititei à la Folosea.** Cum pregătești dumneata mititeii ? „Frămînt cu mîna mea pasta din carne de vită și o amestec cu zeama de oase, după care le pun la frigider timp de douăsprezece ore ca să dospească și să intre bine condimentele în carne. Lucrul acesta îl știu mulți. Dar aici intervine talentul, experiența. Degeaba ai carne bună, dacă nu știi ce să faci cu ea". Friptură bine împănată cu usturoi și multe altele care îi dau gust, patricieni preparați la comandă, totul stropit cu vin ales de Pietroase sau cabernet adus de Constantin Folosea din renumite podgorii. Omul gospodar sfințește locul. Mai ales cînd are și idei. Au venit odată niște englezi, treceau spre Brașov, au oprit, dar nu mai era nici un loc. S-a gîndit gospodarul și pînă la urmă „m-am dus în pivniță, unde e crama, am întors cîteva butoiașe goale cu fundul în sus, am pus niște fețe de masă curate și i-am servit, au jurat englezii că se vor întoarce".

RAZVAN BARBULESCU ■

La „Ciuta", omul sfințește hanul!

De-a lungul benzii de asfalt care leagă, prin Nehoiu, Buzăul de Brașov, nu departe de comuna Ciuta, se află hanul cu același nume, dat în folosință în urmă cu nici un an. Cei care i-au hotărît amplasamentul, la o aruncătură de băț de apa Buzăului și într-un loc în care șoseaua coborîtă dinspre Măgura pare să-și tragă răsuflarea spre a ataca urcușul spre Cislău, s-au dovedit deosebit de inspirați, asigurînd călătorilor nu doar un cadru pitoresc, ci și liniștea necesară, tulburată numai de murmurul rîului de alături. La fel de inspirați s-au dovedit și cei care au încredințat conducerea unității comunistului Ion Stoian, om cu vechi state de serviciu în comerț, gospodar care a lăsat în urma sa, peste tot pe unde a trecut, prin județele Suceava și Buzău, în ultimii 14 ani ca șef de unitate, numai laude și semne bune. Dealtfel pentru că tot am adus vorba despre responsabilul hanului „Ciuta", e de datoria noastră să spunem că, recent, în cadrul Consfătuirii pe țară a oamenilor muncii din comerțul socialist, Ion Stoian a luat cuvîntul în plenul reuniunii, împărtășind din priceperea și experiența sa. Pricepere care, spre a nu lungi discuția, se exercită la „Ciuta" din zorii zilei și pînă noaptea tîrziu, convingerea lui Ion Stoian fiind aceea că „un responsabil de unitate nu trebuie să se ocupe cu manipularea hîrtiilor și întocmirea actelor, ci cu servirea consumatorilor, sub toate aspectele". Hanul strălucește de curățenie, iar personalul — alcătuit din 26 de oameni, înțelegînd prin asta bucătărie, recepție, ospătari și așa mai departe — e amabil și înduratoritor. De regulă, cele 48 de locuri de cazare din clădirea unității sînt insuficiente, față de cererea călătorilor aflați în trecere sau a celora ce vin să-și petreacă aici, pe malul Buzăului, concediul de odihnă. Cînd cererea depășește oferta, hanul pune la dispoziția amatorilor locuri de cazare în căsuțele aflate în preajmă, dotate cu cele necesare.

Restaurantul numără 3 săli de mese și, pe terasa dinspre șosea, ceea ce se cheamă o grădină de vară. Ultima comandă se primește la bucătărie, după cum scrie mare pe unul din pereți, la ora 23,30, ceea ce vrea să însemne că foamea clienților poate fi astîmpărată la „Ciuta" timp de 15 ceasuri și jumătate pe zi, specialitățile casei fiind, după recomandarea bucătarului Gheorghe Brătucu, „tochitura cu mămăliga și ciupercile la tavă". Acestea fiind zise, nu-i de mirare că, vara, hanul își îndeplinește cu prisosință planul, cifrat la aproape o jumătate de milion de lei pe lună, „Ciuta" avînd, cum spuneam, numele împrumutat de la comuna cea mai apropiată, iar renumele dobîndit cu repeziciune, ca urmare a serviciilor prompte și de bună calitate puse la dispoziția clienților. Iarna, cînd traficul rutier se diluează, șoseaua spre Brașov nefiind una dintre cele mai accesibile, hanul s-a specializat în producerea de sortimente de carmangerie, livrate — prin contract — unor unități din județ, soluție care rezolvă acoperirea planului.

Deși, la fața locului, apa Buzăului e învolburată și tulbure, eventualii pescari avînd prea puține șanse să prindă ceva și, implicit, să povestească, turiștii care zăbovesc la „Ciuta" pot să-și exercite talentele în ale pescăriei aruncînd undițele în... bazinul cu pește special amenajat în curtea hanului ! Alături, se află în curs de finisare un teren de tenis, acoperit cu bitum, după cum, vizavi de clădirea hanului, se află în curs de repetată amînare terminarea unui parcaj ! ?

În două cuvinte : poposiți la „Ciuta" și nu veți avea, vă asigurăm, ce regreta !

TRAIAN IORDĂCHESCU ■

Mănîncă și bea, dar nu cere condica; pădurea e aproape!...

În lipsa indicatoarelor care să-l anunțe drumețului, restaurantul Pădurea Sarului trebuie vînat cu oarecare dibăcie și abilitate prin pădurea cu același nume, aflată cam la jumătatea șoselei dintre Slatina și Balș. Dacă merită osteneala, vom vedea. În orice caz, atunci cînd îl vezi, eziți și nu știi dacă ai găsit un restaurant sau un șantier.

Restaurantul începe printr-o terasă îngustă, de pietriș, pe care sînt instalate vreo zece-douăsprezece mese. Neacoperite. Pe tabla lor verzuie au rămas desenate, cercuri-cercuri, urmele suprapuse ale unor rînduri îndelungi de halbe. Aici clienții se descurcă singuri. De la chioșcul aflat la cîțiva pași, cumpără bere sau răcoritoare. Oamenii stau la rînd, agită banii în mînă și-și lungesc gîtul către geamul în spatele căruia trebăluiesc soții Ion și Elena Pleșa. Dar efortul e răsplătit, fiindcă băutura e rece. Dacă omul nu se mulțumește cu o halbă de bere sau un pahar de răcoritoare, face următoarele operații : se îndreaptă către o masă, depune acolo halba și se întoarce la grătarul fumegos unde oficiază Nicolae Dumbravă. Pînă să ajungi la grataragiu, stai iar la rînd și trece o altă bucată de vreme. Cînd clientul se întoarce la masă cu micii, după ce se așază, înainte de a-și potoli foamea și setea, trebuie să mai facă o mișcare : să-și vînture palma odată pe deasupra halbei, ca să alunge norul de muște.

Mai sus, pe terasa a doua, asfaltată, a restaurantului, clienții nu mai sînt nevoiți să se descurce singuri. Aici ei sînt ajutați de ospătari. Uneori mai bine, alteori mai rău. Nicolae Buleandră și Pătru Ristea, tehnicieni la Întreprinderea de osii și boghiuri Balș ne încredințează că, de obicei, bine. Ei sînt, însă, clienți mai vechi și poate că și oameni mai norocoși, fiindcă e adevărat că ospătara Eugenia Deju i-a servit imediat, dar nu același lucru se poate spune și despre doi șoferi veniți de prin părțile Doljului și instalați de vreo douăzeci de minute la o masă vecină, fără nici un succes. Aflăm de la ospătara grijulie că ar trebui să servească acolo „nea Ghiță", adică Gheorghe Purcărea, dar colegul ei mai vîrstnic stă toropit de căldură ceva mai încolo lîngă un recipient în care înoată niște sticle de bere și-și răcorește mîinile asudate pe-un sloi de gheață. Probabil că e foarte împăcat cu viața de cînd numele lui n-a fost alăturat colegilor Ana Condeescu, Constantin Bălașa și Nicolae Mieluțel, găsiți, cu ocazia unui control recent, murdari, neîngrijiți, fără ecusoane...

Și mai sus, în pieptul dealului împădurit, se află cele două săli ale restaurantului. Impresia generală, favorabilă. Fețe de masă destul de arătoase, veselă și tacîmuri curate. Clienți puțini înăuntru, deși aici aerul e mai răcoros decît afară, unde mulți drumeți cu haiba de bere într-o mînă și cu cartonul cu mici în cealaltă uită de cele două terase și se îndreaptă haiducește prin pădure, aciuindu-se pe lîngă trunchiul stejarilor, acolo unde umbra e mai deasă. Ba, cîte unul, bea berea restaurantului și mănîncă mîncarea de-acasă, înfășurată în hîrtii și hîrtiuțe, încît locul prinde înfățișarea dezolantă a unui bîlci. E adevărat că bîlci se poate isca și sus, în sălile restaurantului, discutînd cu ospătarul și aruncîndu-ți ochii pe meniul zilei. De pildă, pe lista cu mîncăruri a zilei de 8 iulie, cînd ar fi fost oricînd posibil un asemenea dialog : „Supă de roșii cu ouă !" „N-avem !". „Dar scrie aici, pe listă, că aveți". „Acolo scrie, dar eu spun ce știu : n-avem !". „Mă rog, atunci dați-mi cotlet de porc cu ciuperci". „Nici asta nu este". „Măcar tochitură à la Saru ?" „Nu e nici asta". „Dar antricot de vită în sos de vin ?". „Tot nu"... Să zicem că, în această împrejurare, nenorocosul flămînd și însetat cerea condica de sugestii. Din păcate nici această dorință, care măcar i-ar fi hrănit sufletul, nu-i putea fi îndeplinită. După cum ne spunea bucătarul-șef Ion Nițu, responsabilul Ion Pavel a plecat cu condica la el.

În afară de acestea, drept este să spunem că, făcînd abstracție de bîlciul din fața restaurantului, creat de „haiducismul" unor clienți ori de indolența unor ospătari, și închizînd ochii și peste harababura de prin spatele restaurantului, de lăzi, de sticle goale, la Pădurea Sarului se pot mînca mici și cîrnați oltenești — după părerea tuturor celor ce au ocazia să-i guste — excelenți, delicioși, formidabili. Cu o singură condiție : să accepți „bîlciul" și să nu ceri condica, fiindcă pădurea e aproape.

DUMITRU ELIADE ■

Pe drumurile Sibiului, două cabane fac faima județului

Șeful de unitate, Avram Luca, poartă mustață și o pălărie de fermier ca să-l apere de arșiță, deși de vreo două zile plouă întruna. Își întîmpină clientul încă din șosea, cînd este aglomerație mai mare este și șef de sală, ba chiar nu se sfiește să fie și ospătar. A trecut prin toate și știe bine ce-i cu meseria asta de cabanier O știe din tată în fiu, și, iată, au trecut 45 de ani de cînd mulțumește clienții. Localul este curat, bucătorul șef, Gheorghe Vișan,care te îmbie cu ciorbă de văcuță, cu un papricaș de pui sau o tocană de vită piperată stinsă cu un vin bun de Jidvei, iar, la sfîrșit, ca desert îți oferă scovergi cu brînză à la Sălișteː Sînt doar cîteva dintre minunățiile din dealul SălișteI, minunății de-ale gurii, pentru că turistul ajuns aici poate odihni peste noapte în cochetul hotel ridicat de curînd și îngrijit cu multă tragere de inimă de Valeria Ilcuș, astfel încît să poată vizita și muzeul de la Sibiel, muzeul din comuna Galeș, sau mînăstirea Foltea. Dar în mod sigur, după atîta umblat, te întorci la cabana „Sălișteˮ să guști dintr-un escalop cu sos natur, neapărat natur, pentru că nu seamănă cu celelalte, sau dintr-un mușchi înăbușit cu cimbru, usturoi și vin. Cît încape. Ce și-ar mai dori Avram Luca ? Ideile nu-i lipsesc. O stînă-restaurant cu mîncare ciobănească. Pînă atunci, însă va fi gata brutăria și toți se vor ospăta cu pîinea casei, renumita pîine de Sălișteː

★

Acolo unde Oltul își începe războiul cu munțele, șerpuind cu zgomot printre stîncile Carpaților, mai exact, pe șoseaua care-l însoțește o vreme, călătorul găsește o mîncare excelentă la cabana „Valea Oltului". Se ivește de după munte ca într-o splendidă reclamă făcută de studioul de filme „Alexandru Sahia" (mai puțin comentariu poetic și fondul muzical din clasici). Păstrîndu-ne în limitele peisajului defileului, putem spune că la cabana „Valea Oltului" se mănîncă bine și mai ales rațional, pe bază de văcuță. Firește, tradițional. Unul dintre cei doi responsabili, Gheorghe Bozdoc, ne spune că s-a studiat cu atenție gustul consumatorilor și s-a constatat că văcuța merge bine. Pentru cei care au udat văcuța cu vinul casei, hotelul și căsuțele, în total 80 de locuri, oferă o găzduire de neuitat. Unitatea este bine aprovizionată, treabă de care se îngrijesc cu egală dăruire responsabilii (al doilea este Liviu Salonte, om vechi în meserie) care pricep foarte bine că numai de munca personalului depinde bunul renume al cabanei.

MIRCEA RAICIU ■

Mă numesc **Maria Exarcu** și locuiesc în București, pe strada Tg. Frumos nr. 9—11, sectorul 5. După mulți ani de căsnicie, am reușit să avem un copil. Laurențiu Exarcu. Un an și patru luni am fost cu Laurențiu mai mult prin spitale, copilul fiind foarte bolnăvicios. Vă dați seama că nu ne-a fost deloc ușor, atît eu cît și soțul fiind în cimpul muncii. Situația a durat pînă în ziua în care, foarte aproape de locul meu de muncă, s-a construit o creșă nouă, la care l-am înscris și pe copilul nostru. Această creșă funcționează pe strada Grigore Manolescu nr. 22. Din acea zi și pînă astăzi, cînd Laurențiu se pregătește să meargă la grădiniță nu am mai avut nici o zi concediu medical, putînd să-mi îndeplinesc fără griji activitatea profesională. Pe această cale vreau să-mi exprim cele mai fierbinți mulțumiri și urări de sănătate femeilor ce compun personalul acestei creșe, oameni cu inimi de mame, fie ele asistente medicale, educatoare sau îngrijitoare. Vreau să mulțumesc tovarășei directoare, dr. Marcela Rădulescu, pentru competența și spiritul de conducere de care a dat dovadă în toți acești ani. Și peste toate astea, vreau să aduc mulțumirile familiei mele partidului nostru, secretarului general al său iubit, tovarășul Nicolae Ceaușescu, pentru condițiile minunate create nouă și copiilor noștri în țara noastră de azi.

Mă simt dator să vă adresez aceste rînduri din dorința sinceră de a se lua niște măsuri care se așteaptă de multă vreme, și anume: în zona gării Teiuș zac depozitate de aproximativ 10 ani un număr de circa 300 piloni prefabricați din beton armat și tot atîtea chesoane prefabricate; în total, după părerea specialiștilor, acestea ar valora circa 500 000 lei. Deci, o jumătate de milion stă aruncată pe cîmp de 10 ani în apropierea gării Teiuș. Oare hotărîrile conducerii de partid și de stat din anul 1976 referitoare la reducerea consumului de oțel, ciment etc., sau nevoia acestor elemente de construcție după seismul din anul trecut, nu i-a mișcat pe cei în cauză? Cred că nu e nevoie de mai multă vorbă; e nevoie de măsuri (**Aurel Alucăi**, Cluj-Napoca).

Noi, locatarii blocului 822 din București, aleea Compozitorilor nr. 6, A., sectorul 7, vă aducem la cunoștință următoarele: blocul în care locuim a fost dat în folosință în februarie—martie a.c., fiind construit de către Trustul de construcții Brașov, după proiectul întreprinderii „Proiect-București". Dacă pentru construcția propriu-zisă nu avem nimic de reprosat, sînt în schimb o serie de neajunsuri care ne produc mari neplăceri. Lifturile — deși montate și recepționate — nu sînt încă date în folosință, iar imobilul are 11 nivele! Instalațiile sanitare, executate de I.I.M.I. București sînt necorespunzătoare, apa se infiltrează degradînd construcția, tavanul holurilor de la intrare a și căzut; antena colectivă de la scara 1 nu funcționează; subsolul clădirii e plin cu apă stătută ș.a.m.d. Menționăm că toate acestea sînt cunoscute atît de întreprinderea constructoare cît și de ICRAL-Giulești centrul nr. 5, dar nimeni nu ia nici o măsură, noi fiind trimiși de la unii la alții. **(Scrisoarea este semnată de Petre Manolescu, împreună cu 4 membri ai comitetului Asociației de locatari).**

Mă numesc **Gh. Păunescu** și locuiesc în Str. Prisaca Dornei nr. 4, sector 4, București. Vă scriu cu gîndul că rîndurile mele, apărînd în revista Flacăra, pot avea o influență asupra celor ce răspund de programele culturale prezentate pe scena în aer liber din parcul pentru copii aflat în apatele Policlinicii Titan. Firește, nu calitatea acestor programe o pun în discuție, ci numai intensitatea cu care funcționează stațiile de amplificare respective. În fiecare duminică între orele 10—13 și 16—19 acele stații de amplificare ne fac viața imposibilă, nouă și celorlalți locatari ai blocurilor din vecinătate. De multe ori ne întrebăm dacă pentru noi vacarmul acesta este un chin, ce vor fi simțind micii spectatori și însoțitorii lor virstnici care, oricum, se află mai aproape de difuzoare ?!? Timpanele lor sînt puse, desigur, la grea încercare.

Fiind în concediu, vă transmit cele mai calde salutări de pe litoral. Cred că această carte poștală ilustrată ar trebui să fie retrasă din rețeaua de difuzare. (N.R. Iată textul explicativ de pe verso: MĂLNAȘ-BĂI — Foto: I. Oprea și Z. Haragos — I.P. Sibiu — Lei 1,50 — EDITURA MERIDIANE). În realitate imaginea reprezintă stațiunea maritimă Cap Aurora. (Ilustrata ne-a fost trimisă de cititorul Gh. Tolan din Cluj-Napoca).

Cu gîndul la doctorul Mihai Iubu, aș dori să citez din circulara Ministerului Muncii nr. 95 088 din 12 mai 1978: „...acele persoane — bărbați sau femei — care doresc să-și continue activitatea și își pot îndeplini în bune condiții sarcinile ce le revin, în măsura în care și unitățile au nevoie de ele, vor putea fi menținute în muncă, pînă la vîrsta de cel mult 70 de ani..." Că acest excelent medic dorește să își continue activitatea, asta se știe. Că își poate îndeplini în bune condiții sarcinile ce-i revin, nu încape îndoială. Că este nevoie de el, o dovedește marele număr de suferinzi cărora nu le poate acorda asistența atît de solicitată. Pentru ce nu se aplică și în cazul lui prevederile legale din citatul de mai sus? Oare de ce? Și oare pînă cînd? (Elena Gherghel din Craiova, cartier Valea Roșie bl. 18, sc. 2, et. 1, ap. 8).

Vă scrie un grup de muncitori, locatari ai blocului cu apartamente proprietate personală 56, sc. B, et. IV, Str. Mihai Kogălniceanu nr. 46 din Sebeș-Alba. Din pricina proastei izolări a acoperișului, de cîțiva ani apa se infiltrează treptat, ajungînd în apartamentele etajului IV și chiar mai jos. Am făcut o serie de sesizări la I.C.V.L., I.G.O., Consiliul popular orășenesc, însă fără folos. Iar între timp defecțiunea se agravează pe zi ce trece. Vă rugăm să ne ajutați. (Scrisoarea este semnată de **Silvia Ciovan, Nicolae Popa, Ana Ripa și Vochița Similie**).

Prin prezenta vă aducem mulțumiri pentru ajutorul dat în vederea rezolvării problemelor noastre în legătură cu blocul — ne scrie **Asociația locatarilor din intrarea Pandurilor nr. 2, Timișoara,** prin președintele ei Olimpiu Poputia. La data de 23 iunie a.c. s-a încheiat un proces verbal la O.J.C.V.L. Timiș, prin care s-a stabilit ce lucrări de completare și remedieri se vor executa, cu termen 31 iulie 1978, și pentru care instalații se vor restitui sumele achitate, nefiind posibilă executarea lor. Sperăm că pe viitor nu vom mai fi puși de O.J.C.V.L. în situația de a apela la ajutorul presei.

Uniunea județeană a cooperativelor meșteșugărești — Consiliul popular al județului Prahova: În legătură cu scrisoarea cetățenei Dincă Fioarea, mama cooperatorului Dincă Marin, care lucrează la cooperativa Deservirea-Mangalia, vă comunicăm că cele sesizate sînt reale, iar pentru îndreptarea situației au fost luate următoarele măsuri: a) Restituirea către cei patru lucrători a sumelor prevăzute în sesizare, de către responsabilul unității Vilcu Ion. b) Recalcularea cîștigurilor pe lunile februarie, martie și aprilie a.c. în funcție de timpul efectiv lucrat și categoria de încadrare a fiecărula și regularizarea plăților între componenții formației. c) Sancționarea responsabilului de unitate Vilcu Ion cu retrogradarea cu două categorii pe o durată de 3 luni, pentru fapta de a fi pretins și primit sumele de bani menționate în sesizare sub pretextul că cei 4 lucrători nu ar fi participat la unele lucrări. d) Sancționarea președintelui cooperativei Deservirea-Mangalia, Petrese Nicolae, pentru că nu a luat măsurile necesare la sesizările înregistrate de doi din cei patru lucrători sub nr. 2118/11.05.a.c., precum și pentru faptul de a fi dispus în mod nejustificat împărțirea la apreciere a cîștigurilor realizate de colectiv în luna martie a.c., sancțiune concretizată în retragerea indemnizației de conducere pe o lună.

Consiliul popular al județului Prahova: Referitor la sesizarea tovarășului Mărășescu Ion din Ploiești, bl. 10, ap. 107, str. Serg. Mateescu Gh., prin care arată disconfortul existent în apartamentele blocului în care locuiește ca urmare a zgomotului produs de instalația frigotehnică pentru păstrarea legumelor și fructelor, vă informăm că se confirmă. În consecință s-a impus întreprinderii legume-fructe Prahova să aducă îmbunătățiri la respectiva instalație pentru reducerea zgomotului în limitele admise. Organele de specialitate județene vor sprijini unitatea în adoptarea celor mai bune măsuri, apreciindu-se apoi eficiența lor prin noi măsurători de zgomot făcute la fața locului.

Sînt unul dintre beneficiarii autovaccinului doctorului Constantin Băcanu. În decembrie 1970 am fost operat de limfosarcom retroperitonial, după care am făcut cobaltoterapie, cînd în mai multe rînduri am avut mari scăderi de leucocite, uneori fiind necesară transfuzia spre a fi salvat. La următoarele iradieri (cu scăderea leucocitelor sub 2 000 u.) a fost suficient autovaccinul dr. C. Băcanu pentru refacerea leucocitelor, fără alt tratament. Ulterior, tot cu acest autovaccin mi-am revenit în timpul unor îmbolnăviri și anemieri ale organismului. Doresc ca pe această cale să aduc mulțumiri autorului și să-mi manifest indignarea față de piedicile ce i se pun în aplicarea minunatei sale descoperiri, autovaccinul. **(Ion Pîrjol, Bd. Păcii nr. 15, bl. 7P, sc. 4, ap. 118, sector 7, București).**

Sîntem un grup de locatari, proprietari de apartamente noi, din Bacău. Odată cu contractarea apartamentelor proprietate personală, la depunerea avansului am fost solicitați de către O.J.C.V.L.-Bacău să mai achităm în numerar și un plus de 700—800 lei de fiecare, pentru acoperirea cheltuielilor cu construirea antenei colective RTv. Noi banii i-am dat, au și fost montate în pereți cabluri și altele, dar nici acum, la un an de cînd ne-am mutat, antena colectivă nu a apărut. În schimb, acoperișul blocului e împănat cu aceleași vechi și inestetice antene individuale. După cîte știm noi, în tot Bacăul nu funcționează nici o antenă colectivă. De ce atunci se mai încasează de la început sumele respective pentru niște antene care nici măcar nu se instalează? Și oare știu cei de la O.J.C.V.L.-Bacău că refuzul lor de a ne restitui banii încasați pentru ceva ce nu ne-au dat reprezintă o încălcare a legilor financiar-contabile în vigoare? Am dori să primim răspuns la aceste întrebări ale noastre. (Scrisoarea este semnată de **Dan Teodorescu și alți 18 locatari** ai blocurilor din str. Karl Marx nr. 22 și str. Războieni nr. 44).

Mă numesc **Ștefan Păunescu**, sînt profesor, directorul Căminului cultural din comuna Valu lui Traian, județul Constanța. Vă scriu aceste rînduri în dorința de a face cunoscut tuturor un festival-concurs la care țin foarte mult. Festivalul tuturor localităților din România care poartă numele împăratului Traian e cu totul deosebit și a primit adeziunea entuziastă a locuitorilor din respectivele localități. Însă, nu știu de ce, atît organizatorii cît și participanții nu sînt suficient sprijiniți de organele competente, în special cele județene care, fiind probabil o inițiativă „sătească", o consideră poate un moft al nu știu cui. S-ar putea să fiu subiectiv, dat fiind faptul că, născut aici, în Valu lui Traian, prima lecție de istorie am primit-o cînd am început să vorbesc și mama m-a învățat cum se numește satul meu. Dar dincolo de eventualul meu subiectivism, nu pot ignora aici bucuria cu care la întrebarea „de unde sînteți?", toți participanții la festival răspund într-un glas „din Traian!" Toate acestea, precum și discuțiile individuale sau în colectiv purtate cu participanții m-au îndemnat să vă scriu. Ideea organizării acestui festival aparține Comitetului comunal de partid și Consiliului popular al comunei Traian din județul Olt, care în anul 1975 au găzduit prima ediție a festivalului-concurs al locuitorilor din cele 15 localități ce poartă numele vestitului împărat roman, aflate în 12 județe. A doua ediție a avut loc anul trecut, la noi în sat. Anul acesta s-a desfășurat ediția a treia, în comuna Traian, județul Brăila, în zilele de 1—4 iunie. Acesta este, deocamdată, istoricul Festivalului-concurs de muzică populară românească și poezie patriotică TRAIAN, care sperăm că va continua să se desfășoare an de an, cu tot mai mult succes... și sprijin din partea tuturor.

Locuiesc într-o casă proprietate particulară, în baza ordinului de repartiție nr. 1746 din 10.07.1967, eliberat pe numele soției mele. În februarie 1978 am divorțat, instanța atribuindu-ne cîte o cameră și accese la dependințe. Proprietarul refuză să încheie contract de închiriere pentru spațiul ce mi-l atribuie instanța de judecată și în această situație mă adresez inspectorului șef al Secțiunii financiare a sectorului 6, care mă îndrumă către I.C.R.A.L. Cotroceni. Acolo mi se spune că nu depinde de dumnealor și mă îndreaptă la Judecătoria sectorului 6. Judecătorul de serviciu îmi spune că instanța nu îl poate obliga pe proprietar să-mi facă contract și îmi sugerează să mă adresez la Oficiul de reglementare a spațiului locativ. Și aici aflu că nu depinde de dumnealor, să mă adresez Biroului juridic al Consiliului popular al sectorului 6. De acolo am fost îndrumat la Secția financiară... De acolo, iar la I.C.R.A.L., unde, în sfîrșit mi s-a pus pe petiție un aviz favorabil, în sensul că Centrul nr. 2 să-mi încheie contract de închiriere. Funcționara de la Centrul nr. 2 m-a trimis la Secția financiară, să-i aduc în scris de acolo numele proprietarului. Aflu însă că nu mi se poate elibera mie acea dovadă, să facă I.C.R.A.L.-ul adresă oficială și i se va răspunde în scris. Dar funcționara de la Centrul nr. 2 afirmă că dînsa nu este obligată să facă aceste demersuri și... îmi dă toate actele înapoi. După o odisee de 2 luni, mă adresez din nou, în scris, la I.C.R.A.L.-Cotroceni, întrebînd ce acte îmi sînt necesare și unde să le depun pentru a mi se încheia cuvenitul contract de închiriere. După încă o lună, îmi răspunde același director adjunct care avizase favorabil în martie cererea mea anterioară, dar acum îmi scrie să mă prezint la Oficiul de reglementare a spațiului locativ. Mă întreb cît mă voi mai învîrti în acest adevărat cerc vicios? **(Gheorghe Stan, str. Prof. Dr. Mihai Ciucă nr. 7, sector 6, București).**

Ministerul Turismului — Inspecția pentru turism: În legătură cu scrisoarea tovarășei Dodu Olguța din Tecuci, vă informăm că din cercetările efectuate a rezultat că cele arătate de petentă în scrisoarea adresată dv. sînt adevărate. Pentru gravele abateri săvîrșite de Petcu Antonel, șeful complexului Tecuci al O.J.T.-Galați, acesta a fost destituit din funcție. Tov. Dodu Olguța a fost trecută din nou ca ospătară în restaurant, urmînd a fi înscrisă la cursul de calificare în această meserie în anul școlar 1978—1979. Comisia de calificare și promovare de pe lîngă C.O.M. al O.J.T.-Galați i-a pus la dispoziție cărți, caiete, notițe de curs, precum și alt material bibliografic necesar pentru școlarizare.

Alăturat vă înaintăm două copii ale memoriilor pe care le-au semnat 53 de cetățeni din satul Greoni, județul Caraș-Severin și un bilet de la registratura Inspectoratului școlar județean din care se poate vedea data precisă de cînd am început noi acțiunea (9.03.1978, memoriu prin care se cere înființarea unui al doilea post de educatoare la grădinița de copii pentru ca astfel să fie eliberate pentru munca în C.A.P. circa 30 de mame și bunici — n.r.), dar nici pînă azi nu am primit nici un răspuns. Credem că și cei cărora ne-am adresat ar trebui să respecte legea cu privire la sesizări și să răspundă prompt petiționarilor. Vă rugăm să faceți auzit glasul nostru și cei vinovați de încălcarea legilor să fie trași la răspundere. (În numele celor 53 semnează **Ionel Ciocirlie**).

Consiliul popular județean Dîmbovița — Direcția sanitară: În legătură cu articolul „Doi se ceartă, al treilea cîștigă, deși primul are evident dreptate", publicat în Flacăra din 11 mai 1978, vă facem cunoscut că din verificările noastre s-a stabilit că datorită necunoașterii prevederilor legale în vigoare, conducerea sanatoriului a permis participarea la concurs a unor persoane care nu aveau nici măcar pregătirea elementară (8 clase), dar în final a procedat corect, atunci cînd a încadrat-o pe tovarășa Antonescu Lucia. Pentru cele de mai sus, directorul adjunct economic al sanatoriului a fost sancționat cu „mustrare".

Poșta redacției

Paraschiva Teodorovici — Sighetu Marmației. Vi s-a aprobat un bilet la tratament la Vatra Dornei, pentru data de 5 august a.c.

Valeriu Ursoiu — Galați. Comitetul executiv al Consiliului popular municipal a stabilit ca în cursul acestei luni să vi se repartizeze o locuință corespunzătoare familiei dumneavoastră într-un imobil din fondul vechi de locuințe, ce va deveni disponibil prin redistribuire.

Maria Ionică — Slobozia. Cuantumul pensiei de urmaș se stabilește luîndu-se ca bază de calcul pensia susținătorului decedat, dacă acesta era pensionar. Pensia se calculează în procente de 75 la sută din pensia titularului, pentru doi urmași, iar pensia suplimentară se calculează luîndu-se ca bază jumătate din pensia cuvenită titularului. În cazul dumneavoastră drepturile acordate celor doi urmași au fost corect stabilite.

Ion Fonea — comuna Ghidigeni (Galați). Inspectoratul județean de învățămînt v-a repartizat o butelie de aragaz contra cost. În acest sens ați fost și dv. încunoștințat.

Alexandru Neuman — București. Diferența de majorare a pensiei de asigurări sociale de stat pe perioada 1.VII.1977 — 31.V.1978 vi s-a expediat prin poștă, iar din luna iunie trebuie să primiți pensia prin sistem mecanizat.

Daniel Onofrei — București, **Ioan Lupan** — Mediaș, **Bălan Bratu** — Brăila. Sînteți în evidența Ministerului Muncii pentru achiziționarea, contra cost, a cîte unui autoturism „Trabant Hycomat". Veți putea intra în posesia acestora în raport de cota de autoturisme ce se vor importa cu respectarea datei de înscriere a cererilor dv.

MARGA NEDELEA

● **Anunțăm pe cititorii noștri care doresc să ni se adreseze personal în rezolvarea diferitelor probleme că o pot face în fiecare zi între orele 10—13 iar luni, marți și miercuri între orele 10—17.**

● **„FLACĂRA" nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.**

PRACTICA DE VARĂ A STUDENȚILOR ESTE EXCELENTĂ. DAR PRACTICA PRACTICII?

Urmărim în practica de vară studenți de la Institutul de construcții și de la Institutul agronomic „Nicolae Bălcescu" din București. Întrucît toată lumea este de acord asupra utilității, necesității și eficienței didactice și sociale a acestei activități, în cele ce urmează ne vom referi exclusiv la **practica practicii.**

...De vreo șapte săptămîni, 42 de studenți absolvenți ai anului II de la Facultatea de construcții căi ferate, drumuri și poduri lucrează pe șantierul garajului Grozeanu, la marginea Capitalei ; garajul este destinat întreținerii și exploatării unui parc de autovehicule grele și speciale din cadrul Centralei de construcții căi ferate. Părerile studenților și ale îndrumătorilor lor diferă întrucîtva.

Lectorul universitar inginer Mihăilă Mirea, din partea facultății, și șeful șantierului, Eugeniu Lazăr, văd numai aspecte pozitive :

— Spre deosebire de alte practici, studenții au preluat, ca să spunem așa, pe cont propriu, toată lucrarea. Aci, unde se întindea mlaștina Crîngași, au betonat o platformă pentru autovehicule de 16 t. Nu e glumă. Ei au făcut macadamul, au cilindrat, au nivelat și turnat betoanele pe 1 500 metri pătrați, au văzut cu ochii lor cum a crescut lucrarea. E mai bine așa decît să se mute din loc în loc. Au folosit și tîrnăcopul, deci vor ști mai bine ce să ceară muntorului.

Studenții Gheorghe Chinde, Alexandru Bucur, Salomeea Popa, vicepreședinta Asociației studenților comuniști pe facultate, spun :

— Treaba asta mergea mai bine în anul I. Noi acum intrăm în III, am studiat rezistența materialelor, statica, topografia, materialele de construcții și alte discipline de specialitate, iar aci, șapte săptămini n-am făcut decît să turnăm beton și alte operații relativ simple. Am fi preferat o practică alternată, și pe alte șantiere.

PANOURI MARI, FOLOASE MICI

La Întreprinderea „București", din cadrul Centralei de mecanizare pentru construcțiile industriale se află în practică de vreo lună de zile circa 20 absolvenți ai anului I de la Facultatea de utilaj tehnologic a Institutului de construcții. Discutăm cu asistentul universitar inginer Constantin Tonciu și studenții Alexandru Grigore, Gheorghe Ștefan, Traian Cristea și Emilia Rămulescu.

Există mari deosebiri între pregătirea practică a studenților — observă ei. Grigore, bunăoară, a absolvit o școală profesională cu profil de utilaj de construcții și un liceu de construcții la seral, are în plus cinci ani în producție la Trustul 1 construcții, în timp ce colega sa, Emilia, absolventă a unui liceu de limbi străine — unde drept practică a făcut croitoria — nu a mai pășit niciodată într-o fabrică. Studenții și asistentul Tonciu cred că ar fi indicat ca tineri ca Grigore — și ca el sînt mulți, cu specializări atestate încă din liceu — să poată lucra în practică în calitate de încadrați ai întreprinderii respective, bineînțeles, presupunînd că există locuri disponibile în schemă. Aceasta le-ar mări responsabilitatea și, se pare, nu ar contraveni nici unei dispoziții existente. Dealtfel, un asemenea sistem s-a mai practicat.

De aceeași părere este și asistentul universitar inginer Valentin Șoimușan, însoțitorul unui grup de „utilajiști" din anul III, în practică la Întreprinderea de prefabricate „Progresul"-București. Dintre aceștia, am discutat cu Dan Atanasiu, Cristian Grigorescu, Mircea Bîrlan și Constantin Ghinea.

Fabricile sus-menționate, datorită profilului și bunei înzestrări tehnice, oferă, în principiu, condiții optime studenților de la Facultatea de utilaj tehnologic. Dar și la „Progresul" practica practicii are lumini și umbre. Astfel, la „Premo-II" șeful secției nu s-a gîndit numai la îndeplinirea normei, ci, în plus, le-a explicat în amănunțime studenților procesele tehnologice. În schimb, la „Panouri mari" studenți care au intrat în anul IV au tăiat beton, au măturat și au cărat moloz. Firește, nimeni nu a obiectat împotriva muncii fizice ca atare, care, mai este oare nevoie s-o repetăm ?, nu are nimic înjositor. Dimpotrivă. Se pune doar întrebarea cît de „rentabil" este pentru stat și cu ce se aleg din asemenea activități pentru viitoarea meserie acești studenți aproape ingineri.

O LUNĂ DE ZILE LA MAGAZIE

În inima Bărăganului, pe un soare torid, în timp ce solul încins soarbe cu lăcomie apa vie a aspersoarelor, discutăm cu studenți de la Facultatea de agricultură a Institutului agronomic „Nicolae Bălcescu", în practică de irigare la I.A.S. Dragalina, Ialomița. Ei sînt : Elena Lefter, Vasile Pescaru, secretar de an al Asociației studenților comuniști, Nicolae Trifan și Dumitru Ștefan, toți din anul III (intră în IV).

— Nu ne dăm înapoi de la munca fizică grea — spun ei — nu ne-am ales o meserie de salon și o iubim și pentru acest motiv. Important este însă ca în practică să profităm din punct de vedere profesional. La Dragalina tragem tare, mutăm aripile de ploaie de două ori pe zi și aceasta cere un efort serios, pe care-l facem însă cu plăcere. Știți de ce ? Fiindcă, oricît ar părea de curios — pentru noi cel puțin, care ne apropiem de capătul studenției — aceasta a fost prima practică de pe urma căreia ne vom îmbogăți substanțial cunoștințele. V-o spunem deschis : sîntem oarecum decepționați de practica practicii. La Stațiunea didactică experimentală Belciugatele, care depinde chiar de institutul nostru, ea a constat — ceea ce în sine nu e rău — în muncă manuală : prășit, castrat, încărcat de saci etc., de la 6 dimineața la 6 seara, fără însă ca nimeni să ne explice cîte ceva și despre tehnologiile agricole. Nici nu considerăm foarte normal ca săptămîni în șir să nu fi făcut **nimic** altceva. N-am vizitat nimic în această stațiune didactică. Cînd îl întîlneam întîmplător în cîmp pe directorul tehnic și-i spuneam ceva, nici măcar nu întorcea capul.

— Eu am făcut practică de vară și la Institutul de cercetări pentru cereale și plante tehnice Fundulea — adaugă Nicolae Trifan. Am muncit cu brațele, zi-lumină, și altceva nimic. Deși eu și colegii mei ne aflam chiar în incinta unui institut pe profilul nostru, o singură dată nu am fost duși într-un laborator, nu am vizitat silozul și nici un cîmp experimental. Să-mi fie cu iertăciune, dar am avut impresia că singurul lucru care s-a experimentat acolo — în ce ne privește — a fost forța noastră fizică.

Dar practica de mecanizare ?

● „La ferma Dîlga, I.A.S. Lehliu, Ialomița, timp de o lună, noi, 11 studenți în practică de mecanizare, nici nu am atins cu mîna un tractor, deși posedam carnete de tractorist. Am văruit gardul, am prășit floarea-soarelui... manual (în practică de mecanizare !) și am măturat curtea. Mai mult ne-am căutat noi de lucru, ca să acoperim costul mesei". (Ștefan Dumitru)

● „Iată cum a decurs practica de mecanizare a unui grup de studente la S.M.A.-Mărăcineni, Argeș. O lună de zile am lucrat la magazia de piese de schimb. Am decupat etichete de carton, am scris pe ele numele piesei, am scos cuișoarele din lăzi și am operat bonuri. Timp de o lună nu am avut prilejul să vedem o singură mașină agricolă lucrînd în cîmp." (Elena Lefter)

INTEGRAREA ARE, TOTUȘI, TREI FAȚETE

— Sînt, oare, cele de mai sus impresii izolate, exagerări tinerești ? — l-am întrebat pe conferențiarul universitar doctor Gheorghe Florescu, de la Facultatea de agricultură, care însoțea 60 studenți la Dragalina.

— Problema ca atare există, chiar dacă nu putem generaliza în mod absoluat. De multe, foarte multe ori „gazda" uită de studenții în practică. Deși în regulamente se arată clar obligația unităților respective de a le acorda asistență tehnică și îndrumare, destui șefi de fermă nu transmit nimic din experiența lor.

Menționăm însă bunul exemplu dat de un profesor universitar care (în paranteză fie zis : pe cheltuiala sa proprie) a parcurs 3 000 km vizitînd 46 I.A.S. și C.A.P. unde se aflau studenți de-ai săi în practică, pentru a discuta cu șefii de fermă — lăudîndu-i sau dojenindu-i, după caz — și a pune lucrurile pe roate.

— Cît despre stațiunea Belciugatele — continuă Gheorghe Florescu — ea prezintă, între altele, dezavantajul că nu oferă o suficientă varietate din punct de vedere didactic. Iată de ce „am evadat" în Ialomița pentru practica de irigații și la anul ne vom extinde, probabil, în Teleorman.

Iată și părerea profesorului doctor docent Vlad Ionescu-Sisești, care însoțea un grup mare de studenți în practică pe terenurile Institutului de cercetare și inginerie tehnologică pentru irigații și drenaje Băneasa-Giurgiu :

— „Producția" de bază a facultății noastre o formează absolvenții care vor deveni șefi de fermă vegetală. Practica de vară pe care o consider cea mai eficientă este cea în două etape : prima — pe centre mari, **specializate,** ca acesta în care ne găsiți acum, și care-i pun pe studenți în contact cu tehnica nouă ; a doua etapă : trimiterea studenților, unul cîte unul, ca „ajutori" de șefi de fermă în I.A.S. și C.A.P., presupunînd că acolo se va ocupa cineva de ei. În ce privește Belciugatele, în jurul cărora se duc multe discuții legate de practica studenților de la agronomie: eu socot mai utilă practica în unități-etalon specializate. Între altele, la Belciugatele, din considerente direct legate de producție, pentru fiecare cultură se cere un minimum de 5 ha, s-a îngreunat enorm posibilitatea de a corela diversificarea culturilor reclamată de planul de învățămînt cu necesitățile de producție. Or, integrarea are, totuși, trei fațete — învățămînt, cercetare, producție — și nu una sau două.

SPRE UN SECOL DINAMIC VIA BĂNEASA-GIURGIU

Cele trei fațete de care vorbea profesorul Ionescu-Sisești le-am întîlnit fericit îmbinate la Băneasa-Giurgiu. Aici studenții, fac cunoștință cu toate metodele de irigare folosite la noi : aspersiunea, scurgerea prin brazde, picurarea, precum și toate tipurile de instalații, inclusiv cele mai moderne : aripa de aspersiune cu pivot central (numai două în funcțiune în țară !), echipamente cu tractare mecanizată, instalații de aspersiune autopropulsate, conducte de udare tractate pentru irigarea prin scurgere. Unele echipamente sînt încă în curs de experimentare și omologare, deci, fapt remarcabil, studenții mînuiesc tehnica pe care o vor întîlni **mîine** ca ingineri. Ei au vizitat stația de pompare reversibilă — care aspiră apa pentru irigații și evacuează în Dunăre pe cea rezultată din desecări — li s-au dat explicații amănunțite privind instalațiile hidrotehnice și statiile de punere sub presiune, au văzut pentru prima oară instalația de irigare prin aspersiune cu pivot care udă 80 ha la o singură rotație. Au făcut, după un program strict, și muncă fizică, dar...

— ...La anii noștri — spune studentul Mugur Crăciun — ea poate fi o plăcere. La urma urmei, dacă nu am cărat saci, să spunem, ne-am descărca energia pe terenul de fotbal. (Dealtfel, una nu exclude alta : am organizat aici un minicampionat de fotbal.) Am învățat însă sumedenie de lucruri de la profesorii noștri și de la inginerii institutului. Seara ni s-au prezentat diapozitive despre tehnica irigării și, ca divertisment, despre vechi castele în Europa. Simți cu adevărat că trăiești într-un secol dinamic.

— Tot ce am văzut și am simțit în aceste zile ne-a mărit și mai mult dragostea pentru agricultură. Tehnica noastră de irigare, lunca nesfîrșită, pierdută în Dunăre, verdele și galbenul lanurilor brăzdate de canale, considerația arătată față de noi și pe care o onorăm prin muncă ne fac să regretăm că **aceasta** practică este atît de scurtă. (Maricica Marin Tacu)

Aceeași „plîngere" am auzit-o repetată la Dragalina. Directorul, inginerul Alexandru Bobică, explică :

— Cred că I.A.S. Dragalina a fost judicios aleasă pentru practică. Sîntem situați aproape de sistemul de irigație de la Ciulnița, cel mai important din Ialomița, precum și de Stațiunea de cercetări pentru culturi irigate Mărculești, pe care studenții le-au vizitat cu interes.

Acum cele două grupuri de cîte 60 studenți de la Băneasa-Giurgiu și Dragalina pleacă sau au plecat deja în partea a doua a practicii de vară. Timp de patru săptămîni vor lucra, cum am spus, pe lîngă șefi de fermă, pe care vor trebui să-i degreveze de sarcinile de irigație, folosind ceea ce au învățat aici. Vor fi — unii din ei — din nou uitați sau vor face, în practică de irigații, orice altceva în afară de irigații ? Răspunsul îl va putea da doar practica practicii.

LIONEL NIȚESCU ■

În mai anul trecut, la Congresul internațional de acupunctură ținut la București, participanți din 27 de țări ale lumii au putut vedea în cadrul expoziției organizate cu acel prilej „aparatul electronic de acupunctură, detecția punctelor de acupunctură, electroanestezie și electroterapie", aparat de concepție românească, lucrat pe îndelete și cu migală la Ploiești — spre surpriza multora — de către niște elevi, membri ai cercului de automatizări de pe lîngă Casa pionierilor. Cum totuși vîrsta inventatorului nu constituie un criteriu de apreciere a valabilității invenției, aparatul cu pricina a primit atunci Diploma specială a Congresului „pentru contribuție activă în progresul tehnologic al acupuncturii".

„În urma realizării unor aparate medicale electronice, ne spune profesorul Eugen Moraru, conducătorul cercului de automatizări de la Casa pionierilor, l-am cunoscut pe doctorul Simion Ghinea de la policlinica „Petrolul". A propus o colaborare cu noi.

Dosarul invenției a fost preluat de către O.S.I.M. încă din 1976, în urma expoziției „Minitehnicus", autorii fiind profesorul Eugen Moraru și cinci elevi. Cum totuși dosarul avea șanse de a se solda cu un brevet, doctorul Ghinea Simion contestă această paternitate, în forma de mai sus, și cere în toamna anului trecut să fie înscris printre coautori. Se naște atunci o situație întrucîtva ilariantă, întrucît grupul celor șase inventatori nu are nimic împotrivă de a-l coopta coautor și pe doctorul Ghinea, dar O.S.I.M.-ul, conform legii, nu poate lua în considerare declarațiile unor minori...

Doctorul Ghinea a fost trecut, pînă la urmă, la cei cincizeci și ceva de ani ai săi, ca al șaptelea coautor — pentru „contribuția teoretică" — al unei invenții care a primit brevetul

Cînd copiii gîndesc ca oamenii mari, mai merge, dar cînd oamenii mari gîndesc ca niște copii, parcă nu...

67 247. Susceptibilitățile încă nu s-au stins, pe vatra-lor mai mocnește-și astăzi jeraticul, dar nu despre aceasta am vrut să vorbim ci despre faptul că, pe un raft de la Casa pionierilor aparatul stă încă **nefolosit.** El a fost cerut, prin O.S.I.M., pentru cîteva luni de către Facultatea de medicină veterinară din București — acolo unde doctorul Ghinea crede că se află și în prezent — și s-a întors apoi la Casa pionierilor unde continuă să fie — în afară de justificat prilej de mîndrie — obiect de dispută. Doctorul Ghinea spune că l-a cerut pentru a lucra cu el în policlinică, observațiile fiindu-i necesare pentru examenul de doctorat pe care-l va susține la Iași. Opinia Casei pionierilor face mai mult caz de patriotism local: aparatul s-a născut aici, cu el va trebui să se lucreze la Ploiești și pentru Ploiești, nu la Iași. Între timp, la Casa pionierilor au început să sosească scrisori. Iată una : „Vă rog să primiți din partea subsemnatului dr. Cornel Golescu, de la Spitalul orășenesc Lipova, cele mai sincere urări de noi succese, împreună cu felicitările care vi se cuvin dumneavoastră, întreg corpului didactic și copiilor. Atenția mi-a fost reținută de aparatul complex în serviciul acupuncturii pe care l-ați realizat și prezentat. Vă rog să binevoiți a mă informa dacă-l puteți livra la cerere cu plata în numerar și la ce preț. 18 mai 1978". Scrisoarea n-a primit nici un răspuns dar expeditorului ei îi putem comunica noi, pe această cale, că aparatul a costat cam 1 800 de lei și că, totodată, la Casa pionierilor nu se știe nimic precis despre posibilitățile producerii lui în serie. Sigur că mai este timp și că întîrzierea în acest caz nu este deloc îngrijorătoare. Tocmai ca ea să nu ajungă astfel am scris și rîndurile de față.

DUMITRU CONSTANTINESCU ■

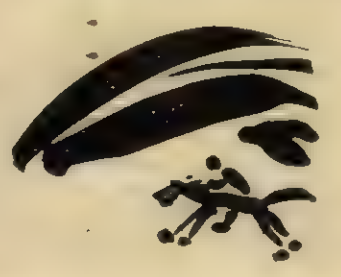

Flacăra revine

„Trofopar"-ul, încă în anticamera farmaciilor!

„Trofopar"-ul (factor hepatoprotector) realizat de doctor Magdalena Timar, pare să facă parte din acea categorie de medicamente destinate unei cariere strălucite, capabile să producă o schimbare de optică atît în privința terapeuticii clasice cît și în sfera științifică, dacă se au în vedere, pe de o parte, originalitatea cercetării și, pe de alta, deosebita eficacitate a acestui produs românesc, în bolile ficatului, realizat în cadrul Institutului de cercetări chimico-farmaceutice din București. Amintindu-ne despre articolul publicat în revista noastră în 1977, despre comunicările prezentate cu prilejul celei de a doua conferințe (cu participarea unor specialiști români și străini) privind eficacitatea clinică a noului medicament, și stimulați de scrisorile sosite la redacție prin care ni se cer informații despre acest medicament utilizat în maladiile hepatice, inclusiv în ciroze, am vizitat-o pe **dr. Magdalena Timar** la laboratorul său și am găsit-o optimistă, încrezătoare în viitorul, pe care-l dorește nu prea îndepărtat, al „Trofopar"-ului. Cu toate acestea, am încercat o zgîndărire a evenimentelor din ultima vreme, deoarece știam că cercetările sale durează circa 10 ani și că, încă de cîțiva ani, se poate vorbi, practic, despre realizarea concretă a medicamentului, despre utilizarea sa cu succes pe numeroase cazuri (de ordinul miilor), despre buna primire făcută de medicii care l-au utilizat, ceea ce produce o firească surprindere față de încetineala cu care își face drum spre farmacii și spre tratamentele bolnavilor. Mai știam că întreprinderea **„Biofarm"** își asumase răspunderea fabricării produsului, pentru care se obținuse omologarea, încă din anul 1974, pe un anume proces de fabricație, îmbunătățit între timp. Problema se pare a fi, în acest moment, instalația de liofilizare sau mai exact spus capacitatea aparatelor existente. Ca un element de comparație: apelindu-se la întreprinderea de pielărie „Flacăra roșie", din apropierea „Biofarmului" și nu prea departe de institutul la care lucrează dr. Magdalena Timar, se obținea, într-o zi, o producție în ycac egală cu cea realizată de „Biofarm" într-o lună de zile! Dar, vecinii, oricît de înțelegători ar fi, au propriile lor probleme de producție, așa încît... În curtea „Biofarmului" se află însă acum două asemenea instalații și inginerul șef **Teodor Marinică** ne asigură că nu se va aștepta terminarea noilor construcții pentru a se trece la producția „Trofopar"-ului și că aceasta se va face din mers, la început cu un singur liofilizator și apoi cu ambele, cu toate că noul medicament n-a fost inclus în actuala fază de investiții (!?).

Cu toate acestea, nouă cel puțin, drumul pe care-l are de parcurs un medicament nou, ni se pare foarte lung și plin de obstacole, motiv pentru care am întrebat-o pe tovarășa **Magdalena Timar** ce credo în această privință. **„Sistemul este încă greoi, deși nu pot să neg necesitatea unor măsuri de maximă securitate cînd este vorba despre sănătatea oamenilor, numai că, chiar în cadrul existent, părerea mea este că verigile lanțului nu funcționează perfect și uneori nici chiar bine".** Am reținut astfel, poate ca pe un amănunt nu lipsit de importanță, că fișa de calitate, privind **„Trofopar"**-ul s-a obținut după 4 luni de zile, ceea ce reprezintă un interval de timp exagerat de lung. Pe de altă parte, credem că și în privința tacticii de adaptare și lansare a unei noutăți de către întreprinderile specializate se simte nevoia unui reviriment, aceasta însemnînd pregături prealabile cum sînt: publicitatea adresată medicilor, grafica prezentării (inclusiv cea a ambalajelor) și așa mai departe, acțiuni care, zicem noi, trebuie să devanseze însăși apariția pe piață a produsului respectiv, să-i „facă loc", cu alte cuvinte, chiar dacă pentru aceasta alte medicamente amîlare, dar mai slabe, ori neconfirmate de practică, trebuie să dispară. O mobilitate sporită, o gîndire perspectivă, însoțită de îndrăzneală și nu de risc, atîta vreme cît toate testările s-au dovedit concludente. De asemenea, notînd opinia **dr. Magdalena Timar** potrivit căreia, fără să vrea a **„intra într-o cercetare fundamentală, care impune reconsiderarea cunoștințelor generale despre ficat"** sîntem de părere că noul produs al cercetării originale trebuie tratat ca un start important spre alte descoperiri.

Revenind la șansele noastre, ale cetățenilor, de a găsi în farmacii **„Trofopar"**-ul, inginerul **Teodor Marinică** ne informează că șarja zero, care este de fapt o șarjă multiplă, pentru că se repetă încă de două ori, va deveni realitate, dacă totul va merge perfect, pînă la finele acestui an, iar în cel de al doilea trimestru al anului viitor, dacă avizele necesare vor fi obținute, pregătirea ambalajelor, aprobarea prețului și așa mai departe vor ține pasul, „Biofarm"-ul va începe să livreze medicamentul, **„Trofopar"-ul nu comportă instalații speciale și se încadrează, în general, în tehnologiile existente în întreprinderea noastră**, ne asigură același tovarăș, **astfel încît, chiar din cea de a treia decadă a lunii iunie vom începe lucrul pentru șarja zero. Dacă tovarășa dr. Timar ar putea aduce produsul, la un mai mare grad de concentrare, atunci operația de liofilizare ar fi mult ușurată și șansele medicamentului de a apărea și mai curînd ar crește. La ora actuală toate elementele necesare sînt așezate cap la cap și produsul se poate executa în conformitate cu fișa tehnică avizată. „Biofarm"-ul este foarte interesat și material, ca întreprindere, de noul medicament care este de mare tiraj și se adresează unui foarte mare număr de consumatori mai cu seamă că, fiind un produs natural, nu are efecte secundare, deci se află în afara oricărei nocivități.** Avem și noi o satisfacție pentru că, cu ani în urmă, cînd încă „Trofopar"-ul nu-și cîștigase notorietate în lumea medicală și științifică, am investit pentru a-l produce și acum nu avem nimic de regretat, ci dimpotrivă sîntem mulțumiți că nu ne-am înșelat."

MANOLE CARȚAN ■

Să-ți faci cadou un laminor

(Urmare din pag. I)

internă, ca să zic așa, aceea a valorificării superioare a capetelor de oțel rezultate în urma debitării țaglelor de OL-70. Și nu e vorba numai de aceste capete de țagă, ci de însemnate cantități de țagle necorespunzătoare, adică țagle care, avînd în structură fisuri de nerecuperat prin ajustare, ar trebui să ia din nou drumul cuptoarelor de oțelărie, spre retopire. Atît capetele de țagă, cît și țaglele necorespunzătoare, luînd drumul retopirii, sînt trecute, în producția noastră, la capitolul pierderi. Prin debitare, aceste țagle se transformă în cuburi de oțel cu latura de 80 de milimetri, iar prin laminare, aceste cuburi se transformă în bile. Mai mult decît atît, viitorului nostru laminor i se va atașa o cajă Trio capabilă să lamineze în profiluri dintre cele mai diverse ca oțel și configurație, astfel încît, practic, am pus capăt retopirii țaglelor necorespunzătoare și-n general tuturor deșeurilor de oțel. Economiile ce urmează a fi înregistrate prin acest laminor de bile, plus caja Trio, se vor ridica anual, potrivit unor estimări foarte modeste, la peste 20 milioane lei".

Sigur că da, pînă în acest moment, reportajul de față seamănă cel mult cu o știre din care nici măcar nu se desprinde cu exactitate dacă este vorba de o invenție, sau de o amplă acțiune de autodotare. Și totuși, povestea mai lărgită a laminorului de bile, aflat la ora actuală în plină fază de execuție și planificat să intre în probe tehnologice exact în data de 15 septembrie, anul curent, cînd laminatorii hunedoreni vor sărbători cei 20 de ani de la darea în funcțiune, la Hunedoara, a primului laminor bluming din țară, vine să ilustreze nu doar înaltele valențe creative ale siderurgiștilor hunedoreni, sau recunoscuta lor măiestrie profesională, ci și una din virtuțile de șoc ale acestui cincinal al revoluției tehnico-științifice: manifestarea plenară a spiritului revoluționar în conștiința și activitatea lor de zi cu zi.

Alături de motivațiile care au determinat nașterea laminorului de bile, parte integrantă din istoria destul de scurtă a acestui laminor, invențiile sau autodotare, iată și alte amănunte pe care ni le-a oferit inginerul Silviu Samoilescu: „I-aș aminti, mai întîi și-ntîi, la loc de cinste, pe colegii împreună cu care am conceput și-am proiectat acest laminor. Ei sînt inginerii Vasile Lupa, Gheorghe Stelian, Constantin Cernei, Ioan Lup și Szilagy Sandor. Acestui colectiv li s-a adăugat în faza de proiect și execuție tehnicieni și maiștri ca Tiberiu Steltner, Francisc Moro și Ioan Ilie, acesta din urmă fiindu-ne, din acest an, coleg de breaslă, întrucît a absolvit institutul de subingineri din Hunedoara, la seral. Și pentru că tot am amintit de faza de execuție, neapărat trebuie să-i notăm pe inginerii de la Uzina nr. 5 a combinatului, adica Direcția mecanică, fără de care proiectele noastre ar fi ramas simple profecte și-atît. Dintre inginerii de la Mecanică i-aș aminti pe Irimie Milca, Viorel Cărmazan, Candin Marincescu și Valeriu Pacuraru, precum și pe inginerul nostru mecanic Octviu Topliceanu, omul care, impreună cu maistrul Francisc Moro, va rezolva una din viitoarele probleme ale laminorului, aceea a cilindrilor suprapuși. Aceasta este distribuția celor care, ca să zic așa, de peste un an și jumătate joacă în timul numit „Laminorul de bile". Și, vă rog să rețineți, fumarile, ca să mă menține într-un limbaj cinematografic, s-au făcut în general după programul celor 8 ore. Cum s-ar spune, în timpul liber. De unde atuta daruire? Din ambiție, pur și simplu, din dorința de a sărbători cum se cuvine darea în funcțiune a primului laminor bluming din țara, aici, la Hunedoara".

„Și totuși, tovarășe inginer Samoilescu, cum și de la ce, ca documentație tennica, ați pornit la proiectarea acestui laminor? Este el o invenție sau o autodotare?"

„In Europa doar cîteva țări au astfel de laminoare. Deci, o schemă de principiu există. Dar nici eu și nici colegii mei nu am văzut vreodata un laminor de bile. Pornind de la o schemă de principiu și rezolvînd cu idei proprii datele tehnice de funcționare, eu cred că am adus noutăți în sensul respectiv, așa că nu poate fi vorba decît despre o invenție. Noi nu am inventat un laminor, ci un procedeu de laminare a bilelor necesare morilor de măcinat din industria minieră. Dar poate fi vorba și despre autodotare, chiar dacă dimensiunile acestei noțiuni sînt, în cazul de față, depășite. De ce spun că poate fi vorba și despre autodotare? Pentru că laminorul nostru a fost realizat fără investiții financiare propriu-zise. Cu alte cuvinte ne vom afla într-o situație oarecum mai delicată, aceea a introducerii acestui laminor în inventarul mijloacelor de producție. Nu va fi prea simplu, desigur, dar mi se pare că totuși e mai greu să faci, chiar și fără acte, un laminor, în comparație cu datoria organelor financiare de a găsi modalitatea introducerii în inventar a acelui laminor."

Aflat, așadar, între invenție și autodotare, laminorul de bile trebuie așezat, înclinăm noi să credem, în dreptul cutezanței unor oameni care, pe măsura faptelor lor zilnice, vor să sărbătorească, prin acest laminor, acel eveniment de acum 20 de ani: intrarea în funcțiune, la Hunedoara, a primului laminor bluming din țară. Cum s-ar spune, de ziua lor, laminatorii hunedoreni și-au făcut ei înșiși un cadou, adică un nou laminor.

TIMIȘOREANUL VICTOR FIZEȘIAN PROPUNE LA TÎRGU MUREȘ O IPOTEZĂ ULUITOARE DESPRE ÎNCEPUTURILE SCRISULUI ÎN ROMÂNEȘTE

— Stimate tovarășe Victor Fizeșian, în numărul 5, din mai, al revistei „Vatra" de la Tîrgu Mureș, dumneavoastră propuneți o ipoteză extraordinară în legătură cu PRIMUL DOCUMENT EPIGRAFIC ÎN LIMBA ROMÂNĂ ÎN SECOLUL AL IX-LEA, fixînd cu un veac mai devreme începuturile scrisului în limba noastră. Spuneți-mi, vă rog, despre ce e vorba?

— Este vorba de textul unei inscripții de pe unul din vasele tezaurului de la Sînnicolau Mare (jud. Timiș), tezaur foarte discutat, care ar fi aparținut, după unii, familiei Cenazilor, după alții, unui conducător local, poate Glad, și ar fi fost executat chiar în atelierele din Morisena (Cenadul de azi) după părerea istoricilor, în secolul al IX-lea.

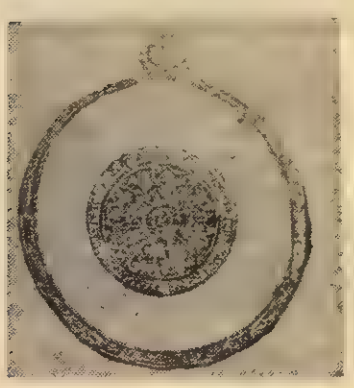

— Ce este cu inscripția în cauză?

— Pe mai toate vasele tezaurului se află inscripții, unele cu caractere grecești în limba greacă, altele cu rune și una cu caractere grecești fără ca limba să fie greaca. Aceasta din urmă este pe vasul purtînd numărul convențional 21, despre care cercetătorii au spus că ar fi de proveniență pecenegă ori proto-bulgară Thomsen William a citit-o astfel: „Buila Jupan a confecționat vasul, Butaul Jupan i-a confecționat o agățătoare", interpretare însușită de toți cercetătorii noștri care s-au referit la vasul respectiv.

— Și nu-l credeți pe Thomsen?

— Nu!

— De ce?

— Pornind de la o afirmație din 1864 a lui Joszef Hampel cum că „una din inscripții (aceasta — n.n.) este scrisă cu caractere grecești, dar nu este în greacă" și ținînd seama de locul de origine al tezaurului, m-am gîndit să citesc această inscripție în românește.

— Cum?

— Adaptînd caracterele grecești ale inscripției la limba română, mai exact, la graiul bănățean, am ajuns la următoarele transformări care, cunoscătorii de limbă greacă o pot spune, nu sînt fortuite: Γ (gama) > r; Ρ (ro) > g; Ο (omicron) + Γ (upsilon) > u; Ο (omicron) + Ι (iota) > u; Ζ (dzeta) > ț; Τ (tau) + Ζ (dzeta) > ș; Τ (tau) + Α (alfa) > ă, â. Sigur, în „Vatra" am detaliat procedeul. Operînd echivalările, mi-a ieșit următorul text: **„Buiela țapăn tăscie direturie. Butaul țapăn tirgorie ieșire tăiscie".**

— Ce-ar insemna mai pe limba actuală?

— „Stăpînitor puternic cu toate drepturile. Conducător de osti preaputernic, prin înțelegere domn deplin".

— Explicați, vă rog!

— Despre cuvintele **buiela** și **butaul** s-a crezul că ar fi nume proprii. Dar nu sînt. Așa că, **buiela** < lat. baiulus > fr. baille, Baillages > it. baliva = conducător, stăpînitor,

butaul (vutaul) < sl. vataha = vătaf, căpetenie de oști

zoapan > țoapan = puternic (cu diftongarea din graiul bănățean),

tăcie > toate (în graiul bănățean)

direturie = drepturile

tirgorie < sl. trugu = tîrg, învolală, înțelegere

ieșirie < vb. a ieși = a fi proeminent, a se remarca, a se releva („domnii au ieșit la domnie")

— Care ar fi semnificația acestor inscrisuri?

— Cred că e vorba de o formulare referitoare la recunoașterea dreptului de a conduce politic și militar, drept acordat în feudalismul timpuriu unui „duce" local din acea „țară" a lui Glad care cuprindea atunci Banatul, Hațegul, Oltenia și apoi Crișana.

— În ce context ar fi fost formulată această recunoastere?

— Pentru cititorii revistei Flacăra este cred necesar să punctăm cîteva fapte istorice care se leagă între ele: la 865, țarul Boris al Bulgariei primea creștinismul ca religie oficială. În același timp (863—864), Chiril și Metodiu pun bazele liturgiei slave într-un alfabet propriu pentru scriere, avînd la bază tot pe cel grecesc, alfabetul chiril. La cîțiva ani (869) papa Andrei al II-lea dă cunoscuta bulă papală prin care consacră limba slavă ca limbă de cult. În 877, Fotie, fostul comandant al gărzii imperiale, devine pentru a doua oară patriarh al Constantinopolului. Se poate vedea că este o perioadă de puternică înflorire culturală ca și de comunicare strînsă între Apus și Răsărit, Jireček, în a sa **Istorie a bulgarilor**, spune că „ducele Glad fusese un om cult ce-și acumulase cultura de la școala din Bizanț a lui Photius". Biografii lui Fotie lasă să se înțeleagă că, după mamă, acesta era de origine nord-dunăreană, de undeva de prin Banat. Înseamnă că au fost legături între Glad și el, fapt care-i va întări autoritatea lui Glad în încercările lui de a organiza viața românilor din părțile Banatului în consens cu epoca, cu imperativele acesteia, creindu-i forme și „însemne" ale puterii, cu „mesaje" corespunzătoare.

— Demonstrația dumneavoastră este atrăgătoare, dar nu sînteți istoric.

— Nu, nu sînt istoric. Sînt inginer economist la Direcția apelor Mureș Banat, filiala Timișoara. Am făcut însă din istorie o mare pasiune, o suferință pot spune, și asta de vreo 15 ani buni.

— Vă dați seama ce-ar insemna să aveți dreptate?

— Eu cred că am dreptate deși, subliniez, eu am propus o ipoteză asupra căreia ar fi bine să se pronunțe și oamenii noștri de știință, istorici și filologi, o ipoteză care dacă s-ar confirma, ar împinge începuturile scrisului în limba română (cu caractere grecești) în secolul al IX-lea.

— Vă mulțumesc!

SERAFIM DUICU ■

PÎINEA ȚĂRII — PRODUCȚIE NETĂ!

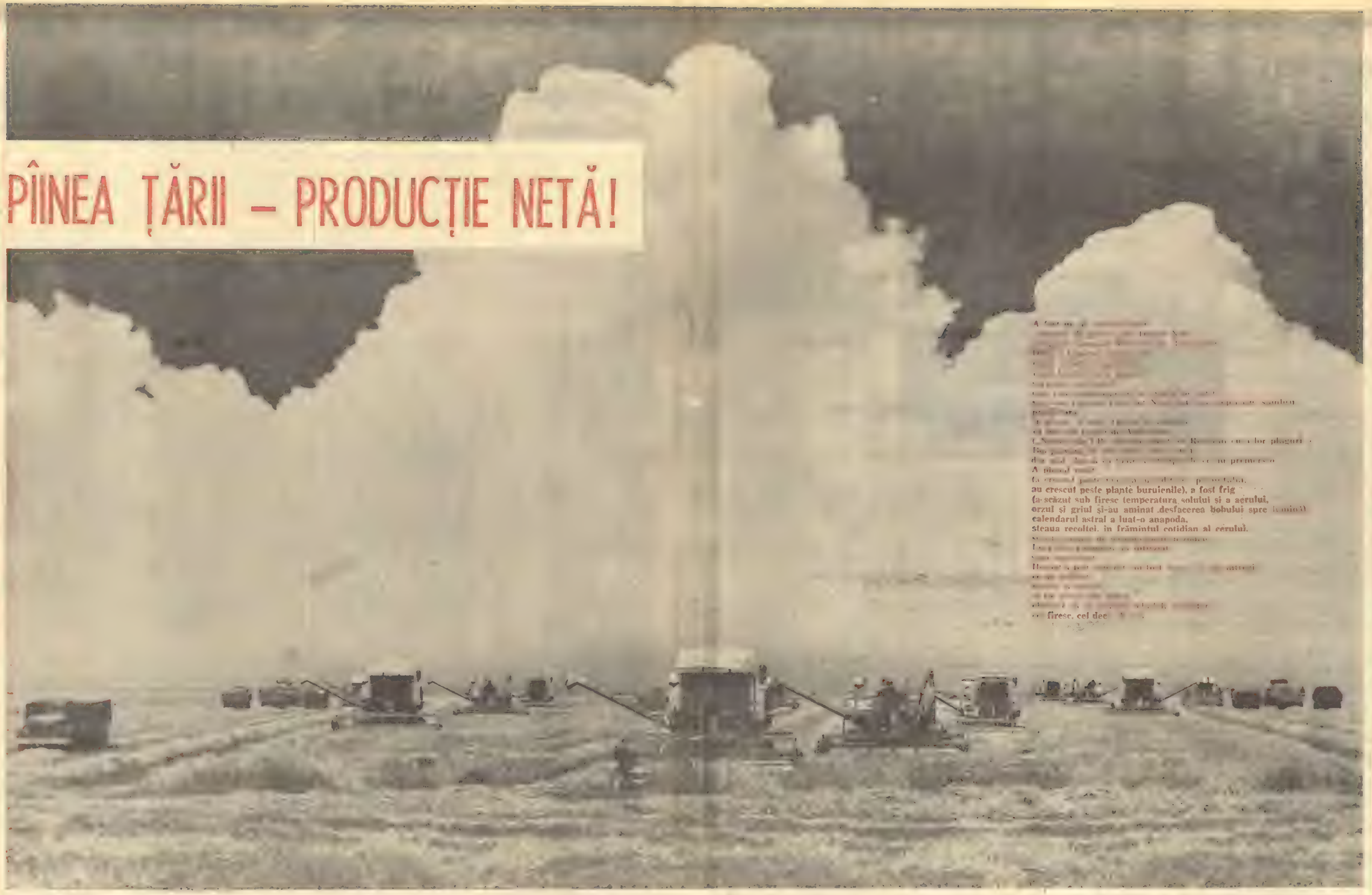

Fotografie de A. MIHAILOPOL

Adică oamenii, mai mult ca oricînd, au [illegible] ca oricînd [illegible]. Acesta să numim locurile, ca parcurs, giffiind, o lungă cursă cu obstacole [illegible] mari, cu grele, cu imprevizibile [illegible] ai lunii, în curgerea cronică a acestui iulie, sub un cer, ce e drept, splendid, dar [illegible] cer cu [illegible] [illegible] [illegible]

PÎINEA ȚĂRII — PRODUCȚIE NETĂ!

(Urmare din pag. 1)

care însamnă, aici, vreo 80 de hectare, care înseamnă un grîu frumos (se așteaptă peste 4 600 kg la ha), care, atacate de oameni și de mașini azi în zori, vor trebui, pînă deseară, înainte de răsăritul lunii, făcute lună. Adică secerate, degajate de paie, pregătite pentru arat și semănat cu fasole boabe. Inginerul Creangă este fericitul tată al unui băiețel (primul copil !) născut „în plină campanie", adică acum cîteva zile, și pe care l-a văzut doar în fugă, doar cu un ochi (celălalt ochi rămăsese aici, pe cîmp, la grîu, ca să supravegheze secerișul), nici nu mai știe dacă acel băiețel e blond sau brunet sau, mă rog, dacă are pe cap vreun fir de păr. Nu se poate vorbi nici cu Ion Marin, președintele C.A.P.-ului, care se-mparte în zece, nouă zecimi din el fiind ocupate, în clipa asta, cu o combină care, neavînd „toba" strînsă, a mers inutil niște sute de metri, lăsînd cîmpul virgin, lăsînd spicele neculese. Deci nouă zecimi din el sînt ocupate cu treaba asta, adică se zbuciumă întru recuperarea grîului, iar o zecime e neagră de supărare, e ulcerată de o jignire, de o nemeritată jignire, înfloritâ pe inimă și pe față ca un oxid, ar vrea să se apere de ea, dar nu izbutește. Cu niște ecaturi în urmă, cînd abia se pornise asaltul, o mașină a frînat în drum, a coborît din ea un tovarăș important, care l-a certat cu cuvinte grele pentru niște fire de iarbă ce, în marginea drumului, în marginea lanului, se cam împleteau cu grîul. Dacă tovarășul ar fi intrat și în lan, ar fi văzut că, după cîțiva pași, totul era ca aurul, numai aur, nici fir de iarbă, de buruiană, de-ai fi dat drumul pe-aici unei capre, ca să pască, ai fi fost un criminal, ai fi condamnat-o la moarte prin inanitie. Și chiar dacă tovarășul avea dreptate (căci a avut și dreptate, dacă nu în privința ierbii, atunci în altele), cuvintele acelea grele, aspre, să i le fi spus doar lui, nu în fața celor cinci-șase femei cu seceri, care, oprite din treabă, le-au ascultat cu tot respectul, cu toată atenția, cu o întreagă veselie în ochi. În C.A.P. nu sînt bărbați, bărbații, toți, lucrează la fabricile din Tr. Măgurele, sînt doar femei, și nici acelea multe, numai vreo 250, și, președinte, e președinte de femei, el, deci, are nevoie ca ele să îl asculte, să îl respecte, să-l urmeze nesovăit cînd, înainte de zori, le bate-n geam, le strigă să-și ia secerile și să vină repede după el. Acum, autoritatea lui a intrat, srede, într-o criză, deși s-ar putea să nu fie chiar așa, fiindcă secerătoarele, după ce s-au hlizit și au rîs muteste cînd președintele lor a fost potopit cu acele cuvinte grele, acum, tiată, își văd de treabă. Nu se poate vorbi nici cu tovarășul Petre Badea, șeful secției organizatorice a Comitetului județean P.C.R., care, de zile și nopți, stă aici, răspunzînd, din partea biroului Comitetului județean, de mersul campaniei în incinta Consiliului intercooperatist Traianu. Tovarășul Badea e grăbit, ar vrea să treacă și pe la alte tarlale, din perimetrele altor C.A.P.-uri ale consiliului. Aici, zice, lucrurile merg bine, treaba-i organizată, fluxul curge normal, dar în alte C.A.P.-uri, precum la Seaca — cea mai mare unitate a intercoopului — „mai sînt probleme". Să mergem, zice, la Seaca.

Un timp drumul e bun, e drept urmînd firul de apă, inginerește trasat, al unui canal de irigație. (Cei din Seaca, aflăm, au 4 220 hectare de teren arabil, din care 4 171 irigate.) Apoi, în șerpuiri și volute strînse, pe un drumeag îngust, plin de hîrtoape, ce-i smulg șoferului volanul din mîini, străbatem printr-o deasă și umbroasă pădure de porumb (cei din Seaca, ne spune tov. Badea, vor de anul ăsta, cu siguranță, peste 8 000 kg. de porumb la hectar), trecem apoi printre semănăturile proaspete, abia puse-n pămînt, pe locul orzului (cei din Seaca, aflăm, au dat la orz 5 100 kg la hectar), ne îndreptăm spre tarlaua cu grîu care concentrează, în acest ceas, eforturi mari, „probleme", pretenții mari, așteptări intense. Planul, la grîu, pe întreg intercoopul, este de 4 600 kg./ha, din care C.A.P. Seaca are felia de sarcini maximă. Grîul culeș aici va trebui să sature cu pîine, pe un an, o populație de vreo 50 000 de locuitori, deci un oraș ca Tr. Măgurele.

În drum spre tarlaua cu grîu, un sat pustiu. Toate casele tac, tac glacial, sub soarele care arde, deși culorile lor năvalnice orbesc lumina (case frumoase, vopsite și zugrăvite ca niște ouă încondeiate), nu-i ființe de om în curți, nici pe străzi, nu se-aude nici măcar scîrțîitul unei cumpene de fîntînă, toată lumea, adică toate femeile și cei cîțiva bărbați care sînt tractoriști și combineri, se află pe cîmp.

Prima femeie cu care stăm de vorbă, în

cîmp : Stanca Goață, șefă de echipă tehnică, evident, doar din femei la încărcatul grîului în remorci și balotatul paielor. Stanca Goață are 75 de ani. E îmbrăcată într-o rochie neagră, are o basma groasă, neagră, în ciuda soarelui, a aerului care fierbe (ajunș acum la 33 de grade), de 18 ani, de cînd e văduvă, se îmbracă numai în negru, tot de atunci este și șefă de echipă, „slujbă" pe care, deși bătrînă, nu vrea s-o lase. E vicepreședintă a C.A.P.-ului și președinta comisiei de femei, toată lumea din sat îi zice „mama mare" (asa i-au zis niște nepoți orfani, pe care ea i-a crescut, și după ei s-a luat toată lumea), da, a crescut copii buni, doi din ei sînt chiar tractoriști, unul aici, la Seaca, altul dincolo, la Traianu, și, veselă și sprintenă ca o fată, fără nimic din semnele senectuții, ne spune, în timp ce vîntură cu lopata grîul, că așa-i ea, nu poate sta degeaba, trebuie să muncească, deși are de toate, o mai ajută și copiii, are casă cum trebuie, are lumină electrică, are și groapă pentru mormînt, și-a făcut-o, e gata, e groapă „bună", zidită, „cu boltă", dar încă n-are de gînd să se mute acolo, încă mai are de cules, crede ea, niște recolte, niște grîu, că tare-i frumos grîul ăsta, cînd era fată sau nevastă tînără nici prin vis n-ar fi zic că pămîntul din Seaca o să facă atîta grîu. Acum două zile, cînd a început secerișul la grîu, ea s-a temut că-i prea devreme (că au fost, în alți ani, cazuri cînd s-a-nceput prea devreme, asta ca să se raporteze „la județ" că-s ăi mai harnici), drept pentru care, ca vicepreședintă a consiliului de conducere al C.A.P.-ului, a vrut să-i verifice pe președintele Paraschiv Dobre și pe inginerul șef Nicolae Nădăban, adică în zori, la cîmp, a luat în gură un bob de grîu și l-a încercat, în dinți, ca să vadă dacă-i destul de puternic (și era !). „Care dinți ?", rîde inginerul șef, care ne însoțește. „Ăștia !", zice Stanca Goață, deschizînd larg gura, în care strălucește o dantură de fată.

Mai departe, în drum spre tarlaua cu grîu, ne interesăm care sînt „problemele" ce-l frămîntă pe tovarășul Badea. Problemele, ne spune tînărul inginer Nădăban, sînt nevoile de niște „Glorii" în plus, de niște „capacități de transport" în plus, de niște mecanizatori în plus. Pentru „Glorii", pentru camioane și pentru remorci există, din partea Direcției agricole județene, ferme promisiuni că, încă în cursul zilei de azi, chestia se va rezolva. Cu mecanizatorii, însă, e mai greu. N-au destui și n-au, mai ales, pentru schimbul doi. „De ce n-ați școlarizat săteni, doar există o indicație în sensul ăsta ?!", zicem. „Am școlarizat vreo 15, dar tot nu ne-ajung. Nu putem sui pe tractor femeile, pentru ele, totuși, e greu". „De ce, știind situația asta, n-ați cerut forurilor în drept să vă ajute?" „Am cerut. Ni s-au trimis vreo 14 mecanizatori din Joseni, județul Harghita, dar undeva, pe parcurs, între cererea noastră și rezolvarea ei, lucrurile s-au încurcat. Adică cei 14 ne-au fost trimiși acum zece zile, spunîndu-li-se că vor rămîne la noi doar zece zile. Au muncit ei ce au muncit, ne-au ajutat la orz, dar acum, cînd începeam cu grîul, au plecat". Deci, și aici, șansa reporterului de a lua un interviu vreunui combiner e ratată, în condiția în care combinerii, fiind puțini, sînt suprasolicitați. Ba nu, zice tînărul inginer, cred că vom putea rezolva dorința dv.

Tarlaua cu grîu geme de lume. Tractoriștii (pe combinele lor, care vîntură cîmpul), în urma lor femeile cu secerile (ajungînd boabele ca furnicile), pompierii (înconjurîndu-ne circumspecți cînd ne aprindem țigările), tovarășul militian (atent la toate, inclusiv la țigările noastre, cînd le stingem), mai e și o fată într-un halat alb, care-i cofetăreasa comunei, acum sosită cu un „ARO" în care sînt lăzi cu sticle de suc și sticle cu apă minerală la gheață. „Tovarășu' Mitran !", strigă inginerul șef, cel strigat (un bărbat între două vîrste, volnic, cu cămașa leoarcă de transpirație, care dă ajutor la descărcarea sticlelor cu suc și apă minerală, se întoarce întrebător spre noi). „tovarășu' Mitran, nu vreți dv. să-i înlocuiți pe vreunul de pe combină, ca să vorbească tovarășu' ziarist cu el ?" Omul face semn din cap că „da", lasă sticlele, fuge spre o combină, cel de pe combină se dă jos, tov. Mitran se urcă în locu-i. „Să trăiți !, zice combinerul (micuț, firav, muncit, asudat, nebărbierit, destul de în vîrstă, să tot aibă la 50 de ani, dar n-are, o știm că n-are, știm bine că vîrsta țăranului, vara, crește vertiginos, îngrosindu-se cu încretirea, sub soare și colb, a obrajilor), să trăiți !, repetă, eu sînt Marin Ciocan, mecanizator de șapte ani, sînt de-acilea, din Seaca, ce s-a întîmplat ?" În timp ce așteaptă răspunsul, înhață dintr-una din lăzi o sticlă cu suc, o desface, bea, băutura rece face să-i sticlească ochii de plăcere, lasă sticla, se șterge la gură, îi întinde fetei în alb un leu, fata îi dă restul o monedă de 25 de bani. Apoi Marin Ciocan, privindu-ne, așteaptă să afle ce s-a întîmplat. „Nu vă e frică, zic, să dați combina pe altă mînă ? Dacă v-o strică ?" „Cine s-o strice, tovarășu' primar ? Cum s-o strice, dacă-i expert ? Și-a luat și carnet, încă demult". „Tovarășul Mitran e primarul comunei ?" „Da. El e tovarășul Gheorghe Mitran, primarul. Lucrează lîngă noi, ne mai schimbă, cînd ostenim, cînd vrem să mai aprindem vreo țigară". „Combina e bună, merge ?"... „E nouă. Nouă-nouță. A venit doar de vreo cinci-șase zile. Da' s-a și stricat pînă acum. Nu știu ce dracu' o fi cu C 12-urile astea, li se tot rupe, la descărcare, suportul de la întinzător, și dă-i, drege-l, sudează-l, consolidează-l, pierde timp... Afar' de asta, n-am ce să zic. Merge bine". „Ce merge bine ? Combina ?" „Da, și ea, da' eu am vrut să zic așa, în mare, că merge bine cu campania. Dacă rămîneau și ăia din Joseni, să ne ajute !"... „La ce oră luați masa ?" „La 1 fix". „Chiar la fix ?" „Da, că atunci vine mașina cu mîncare". „Mîncarea-i bună ?" „Cum să nu fie, dacă-i mîncare caldă ?" „Anul ăsta agricol a fost un an greu, nu-i așa ?" „Greu, da' face. Facem grîu frumos, îl vedeți". „Cîștigați bine ?" „Mie mi-ajunge. Am și lot personal". „Aveți copii ?" „Am". „O să-i faceți tot tractoriști ?". „Nu, o să-i trimit la școala profesională, la Măgurele, la combinatul chimic". „E mai bine muncitor în industrie decît tractorist ?" „E mai bine". „Dar dumneata de ce te-ai făcut tractorist, de ce nu te-ai dus în industrie ?" Marin Ciocan, om în vîrstă, dar nu prea în vîrstă, micuț, fragil, asudat, nebărbierit, țăran român din Cîmpia Dunării, mecanizator de șapte ani, mă privește cu un început de zîmbet (și cum i se destind pe față, sub acest început de zîmbet, toate ridurile, cum i se șterg toate ostenelile !) și-mi spune, simplu, că cineva trebuie să fie și tractorist, adică să facă pîinea.

Apoi Marin Ciocan se întoarce la combina lui. Apoi mai trece un timp, mai urcă soarele, mai crește zăduful, se mai seceră niște lanuri, mai vine, fix la ora unu, un „ARO" cu hrană caldă. Apoi oamenii, după ce mănîncă, reîncep secerișul, prin grîul pînă la briu, ca în legendă. Apoi grîul acesta nu va mai fi, fiindcă el își dăruie bogățiile și splendorile o singură dată, într-un singur sezon. Apoi mirișțile vor fi întoarse de fierul tractorului, apoi pe cealaltă față a țării se va scrie o nouă istorie, cu sămînță nouă.

Nu, bătălia recoltei nu-i o bătălie spectaculoasă. E o bătălie de uzură, neînchipuit de simplă, neînchipuit de complicată, extenuantă la culme, solicitînd mușchi și nervi, rezistență fizică, inteligență, știința organizării, instinctul cocțiunii, al solidarității eroice, deci sentimentul social al omului de la sate, solicitînd, peste toate, iubirea acestui om pentru glia lui, răspunderea lui pentru pîinea țării.

...Cum s-a luminat pe față, pe fața-i neagră, nebărbierită, plină de praf, de sudoare, țăranul Marin Ciocan, din satul Seaca de Teleorman, cînd a zis — și pe ce ton a zis-o, cu cît soare înalt în glas, dar și cu cît adînc, cu cît pămînt, cu cîtă patrie ! — că el face pîinea !

Protocolul recoltei

Astăzi, 6 iulie, la Dor Mărunt, în inima Bărăganului, leagănul de pîine al țării, am participat cu emoție, la desfășurarea acestui protocol marcat de luna iulie, cuptorul tradițional al calendarului. De cîteva zile, oamenii, vrednicii oameni ai cooperativei agricole de producție „Ho Și Min", recoltînd ultimele sole de orz erau, de mult, cu gîndul la clipa în care uriașele combine se vor avînta, întocmai unor nave, prin lanurile de grîu, asemeni unor valuri, aspirînd aurul vegetal și metamorfozîndu-l, grație mecanismelor, în bogăție și bucurie colectivă. La acea primă oră a dimineții, „frontul roșu" al combinelor era pregătit și aliniat pentru atac așteptînd doar semnalul de pornire. În jur, mecanizatorii, vrednicii mecanizatori ai acestei unități-etalon pentru județul Ialomița, își făceau de lucru vrînd să pară calmi și nepăsători ca și cum genele lor abia s-ar fi deschis în acea dimineață asupra lumii și ca și cum în zilele și nopțile dinainte n-ar fi plutit printre brazdele de secară, adică tocmai dispuși să înceapă o muncă cu totul nouă decît cea abia încheiată. Tocmai acest fapt dovedea că grîul rămîne titularul superbului ritual al recoltei. Specialiștii, adică adjunctul Direcției generale agricole a județului Ialomița, tovarășul Iosif Boeriu, reprezentantul Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, inginerul șef al cooperativei, Petru Mărculescu, treceau de la o sobă la alta cercetînd, măsurînd, consultîndu-se. Elementele luate în considerație : temperatura, umiditatea, greutatea spicului și multe altele. Acele oarsornicelor înaintau, dar nimeni nu dădea semne de nerăbdare, cu toate că fiecare mecanizator ar fi fost bucuros să pătrundă cel dintîi în lanul de grîu. Această disponibilitate, pentru că oamenii veniseră aici din zori, ca și secreta lor dorință de a fi înaintași, punea un semn de egalitate frățească între toți, iar cooperatorii cercetau din priviri fiecare amănunt al manifestării celor care aveau să ia hotărîrea : gestica lor, expresia chipurilor lor, simpla trecere printre rîndurile de grîu. De cîteva zile, acești oameni se reuneau, în cîmp, așteptînd ivirea momentului prielnic. Și a fost să fie în această zi de 6 iulie, la orele 9 dimineața. Cel ales : Petre Bălășoiu, în vîrstă de 35 de ani, originar din Dor Mărunt, aflat în dreptul solei cu nr. 6, a primit ordinul de a începe recoltatul grîului. Nervii tuturor s-au destins, bizîitul reținut al motoarelor s-a amplificat într-un salut și într-o bună urare și combina „Gloria", condusă de cel amintit, a început să facă o largă cărare printre snopi. Umiditatea era, în acel moment, de 17,5 la sută. Spre prînz, avea să scadă la 13,5 la sută. Onomastica solului : Ileana, soi românesc care, alături de Iulia, Dacia, Ceres și Doina au înlocuit, în toamnă, semințele folosite în anii trecuți, dovedindu-se acum mai productive, așa cum prevăzuseră dealtfel și cercetătorii care le recomandaseră. O noutate, după cum m-a informat inginerul Petru Mărculescu, a fost tratamentul aplicat împotriva făinării și ruginii, după rețete românești realizate la centrul de protecția plantelor de la Lehliu în colaborare cu specialiștii de la C.A.P. Dor Mărunt. Acum, după al patrulea an de experimentare, rezultatele vor fi comunicate tuturor unităților din județ cu recomandarea de a folosi aceleași preparate. Agricultorii ialomițeni așteaptă întotdeauna să vadă și să afle ce se întîmplă la Dor Mărunt, pentru că cooperativa de aici este mare producătoare de semințe sau cum se exprimă în termeni de specialitate fostul rugbist Petru Mărculescu „cultivăm elită și dăm înmulțirea întîia". Viteza de lucru a fost sporită, față de anul trecut ajungînd, pe ansamblul județului, la 13 000 ha zilnic, ceea ce înseamnă că în circa 15 zile bune de lucru, grîul ogoarelor ialomițene va fi strîns din cîmp, transportat și depozitat. „Bineînțeles, îmi spune inginerul Iosif Boeriu, față de anul trecut sîntem cu mult mai bine organizați. Toate cele 2007 combine de care dispunem — și ele mai numeroase decît în 1977 — sînt în funcțiune, reparate și verificate, cu reglajele bine puse la punct, avînd la activ și proba de foc a recoltării orzului. Mecanizatorii ca și întreg colectivul care este angrenat în strîngerea recoltelor au fost instruiți, aproape 1220 prese intră în acțiune, strînsul paielor și eliberarea terenurilor ce vor fi însămînțate cu culturi duble contribuind la încheierea în cele 15 zile amintite a întregii campanii. Vă rog să rețineți că din acest interval, recoltatul propriu-zis, în condiții normale de vreme, va dura doar 8 zile".

Grijile pe care cooperatorii le-au avut de-a lungul anului, începînd din toamnă și pînă acum, grîji provocate de starea timpului, s-au risipit cel puțin de sub cerul comunei Dor Mărunt, unde se prevăd cifre majore la producția de grîu ; 5 000 kg la hectar, afirmă inginerul Mărculescu, dar după cum îl privește pe directorul Boeriu îmi dau seama că realitatea va depăși cu mult această cantitate, poate chiar cu 1 000 de kg. Chiar dacă recoltatul a început în Ialomița, în acest an, cu 7 zile mai tîrziu decît în vara precedentă, există cele mai bune șanse ca producția să fie superioară celei din 1977, nu numai cantitativ dar și calitativ, mai ales pentru că întreaga suprafață însămînțată în toamnă a fost fertilizată cu fosfor și azot și ierbicizată în conformitate cu prevederile științei agrotehnice.

EMANUEL VALERIU

NIKOLAUS BERWANGER

un cort mic şi durabil

intotdeauna mi-ai spus
fii atent
să nu meargă
braţ la braţ
adevărul şi minciuna
tu ai pictat
cuvintul adevăr
în toate limbile universale
pe o pînză uriaşă
şi ai prins-o
într-o ramă de aur
zadarnic
adevărul şi minciuna
s-au unit chiar
în concubinaj
miine îmi cumpăr
un briceag mare
cu care tai pînza
din rama aurie
atunci îmi ridic
un cort mic şi durabil
şi prind adevărul
într-o ramă subţire de lemn
mai bine aşa
decît un imens
castel himeră de aer
în care
pe nici un perete
nu-i loc
pentru adevărul
meu
înrămat.

departe şi minusculă

dacă nimeni
nu te mai poate
ajuta
ieşi afară
în noapte
şi caută luna
de ai găsit-o
spune-i frumuşel
bună seara
şi deapănă-ţi durerea
povara povestea
omului din lună
el vede doar multe
el aude doar multe
şi tăinuieşte atîtea
poate el

nimic nu poate

deschide atuncea
ochii mai bine
şi alegeţi o stea
o minusculă stea
care abia aşteaptă
să vină cineva
depănîndu-şi durerea
povara povestea
totul şi toate
să-nghită ea poate
fiindcă departe e ea
minuscula stea

lumea priveşte

soarele nu mai răsare
cînd ar trebui să răsară
dar lumea stă
lumea priveşte
nici nu mai plouă
cînd ar trebui să plouă
dar lumea stă
lumea priveşte
nici nu mai ninge
cînd ar trebui să ningă
dar lumea stă
lumea priveşte
nici nu mai îngheaţă
cînd ar trebui să îngheţe
dar lumea stă
lumea priveşte
apa devine puţină
şi lumina curînd se va stinge
dar lumea stă
lumea priveşte
mulţi n-au ce mînca
nici o fărîmă de pîine
dar lumea stă
lumea priveşte
alţii dorm pe munţi de aur
şi se-fruptă prea mult
dar lumea stă
lumea priveşte
milioane suferă
de cancer
dar lumea stă
lumea priveşte
se jură pe pace şi prietenie
zilnic mor însă oameni
şi mulţi nu mor în pat
dar lumea stă
lumea priveşte
omul străbate cosmosul
cucerind alte planete
dar lumea stă
lumea priveşte
pînă cînd
întreb
şi
trag imensa cortină
peste cer
pentru nu ştiu
cît timp

şoarecii

şoareci negri
şoareci pestriţi
şoareci albi
ce fac şoarecii
ei fug şi fug
pisicile vin
ei ronţăie şi ronţăie
pisicile vin
ei sapă şi sapă
pisicile vin
şoareci negri
şoareci pestriţi
şoareci albi
ce fac şoarecii
au fost închişi
organizat
pisicile vin
au fost hrăniţi
civilizat
pisicile vin
şoareci negri
şoareci pestriţi
şoareci albi
ce fac şoarecii
devin graşi
organizat
civilizat
şoareci negri
şoareci pestriţi
ei nu ştiu
tremură
de frica
cui
li s-au arătat pisicile
organizat
civilizat
pisici negre
pisici îndopate
pisici pestriţe
în fiecare zi
înainte de-a mînca
după ce au mîncat
înainte de-a adormi
după somn
şoareci negri
şoareci pestriţi
nu-şi fac probleme
ei s-au obişnuit
ei fug
ronţaie
ei sapă
mănîncă
organizat
civilizat
şoareci albi
de ce nu sînteţi şmecheri
voi studiaţi şi discutaţi
dacă pisicile rămîn
ele tot vă răpun
fiindcă vor să trăiască
să trăiască bine
să trăiască organizat
să trăiască civilizat
ce e asta
nu întrebaţi
fugiţi şi ronţăiţi
săpaţi şi mîncaţi
ca şi
şoarecii negri
şoarecii pestriţi
ce noroc
că omul
nu-i şoarece

o trainică cetate

nu pot suporta de loc
poziţia de drepţi
poate de aceea
n-am fost niciodată soldat
dar ştiu bine
că noi oamenii
n-avem voie
să aşteptăm un miracol
şi astfel mă opintesc şi eu
cu toate puterile mele
să ajut să învîrtim
marea roată-a istoriei
citeodată totuşi
vreau să-mi declar
creierul
zonă interzisă
ca să cîştig timp
şi linişte
pentru a medita
nu se poate
fiindcă pămîntul nostru
nu e un paradis
şi nu va fi niciodată
un colţ de rai
totuşi vreau să-mi ridic
o trainică cetate
în care
n-o să găseşti
vreun cuţit
sau vreo furculiţă
va fi pace atunci
în marea casă a noastră
sau continuă bubuitul

In româneşte de ANTON PALFI

EUGEN EVU

Armindeni

Vă iubesc cu dor din doină
daruri nalte din istorii
vetre limpezind lumina
ce-o văzură Visătorii
Vă iubesc păduri de grîne
Focuri dalbe-n mierea zării
pe colinele române
raiuri înflorind cu merii
Ţes baladele marame
cuib ceresc în rouă unde
vine paserea măiastră
cuib de curcubeu ascunde
Vă iubesc bușnind din pieptul
munţilor cocoşi lunari
cerbi cu hieroglifă-n frunte
prin mari temple de stejari
Riuri aurind genunea
miezului din Basm rodind
peste suflet cînd minunea
verii scapără născînd
fructe-n care-i simbur pacea
ţărmi de doruri vă iubesc
în lumina lumii ramuri
din armindeni românesc.

Sînt vieţi

Sînt vieţi ce nu rodesc decît cenuşă
Sînt arderi care nu lumină dau
Eu le-am văzut sub măştile angoasei
Eu plînsul lor de sine nu îl vreau
Nu pot afla ce zaruri se aruncă
prin zodiile celor neiubiţi
Eu, dacă fericirea e-n iubire,
Mă număr printre cei de vii zidiţi
Pot rîde cei ce nu vor înţelege
Eu de iubiri în lume azvîrlit
Sub coasa vremii las să mă dezlege
mănoasele-anotimpuri ce-au murit
Ani fără leac, de-aş mai veni odată
să vă sfidez iubind m-aş lumina
iubind, iubind, iubind şi tras pe roată
pentru iubire, pentru a cînta.

Lumină la ţară

Nu voi şti să urăsc niciodată
Nu voi şti să trădez, nu voi şti să abdic
în tăcere ca piatra în riu îngropată
Adevărul să-l vînd pe vreun preţ, sau nimic.
Să privesc în tăcere pe cel care minte
a ne face viaţa mai hidă nu pot
Nu am dreptul să tac îngropat în cuvinte
nici ascuns să m-abţin cînd supusă-i la vot
libertatea iubirii, iubirea de ţară
cum pe-alocuri în veac se mai insinuează
arme-n numele păcii, ghilotini în vioară
şi năpîrci care zboruri în noapte visează
Nu voi şti să iubesc doar de dragul iubirii
în ideea că sînt nu voi sta-ngenunchiat
nici în faţa iluziei leac nemuririi
prin vreun cîntec să ard nechemat.
Eu voi arde în tine, lumină de ţară,
fără scrum mistuindu-mă-n marele-ţi cînt,
în iubirea de neam, deci de Om, tutelară,
să renasc fără leac, întru numele-ţi sfînt.

Trecere blîndă spre iarbă

Vai iarba prin cetăţi se îmblînzeşte
Noi dezvăţăm iubirea de-a dansa
desculţi prin ochiul tulbure de peşte
a cerului ce-a înecat o stea.
Prin crini sînt mingiierile de fier
şi-i scrum polenul sub copacii care
imploră păsările altui cer
şi-i înfloreşte moartea în picioare.
Tot mai afund, spre ierburi luminăm
o trecere de două ori ascunsă
sub mari cuvinte cînd îngenunchiem
ca într-un vis de taină nestrăpunsă
Aşa încet alunecăm spre cînd
şi vis şi basm şi sete şi ardoare
ne-or ridica luminele din gînd
şi florile cereşti din răsuflare...

„Caminante"

Jurnal mexican (18)

Umbra Spaniei

1.

Am văzut prea mulți turiști bîntuind diverse orașe ale lumii ca niște barbari joviali sau cotrobăind metodic prin locuri celebre cu aerul unor cuceritori blazați care își știu meseria și armele, ca să mai am iluzii în privința acestui stil de a cunoaște lumea. Plec de la hotel prin Ciudad de Mexico hotărît nu să cunosc orașul, ci să intru în prima librărie pe care o voi întîlni în drum. E mai curînd un mod de a mă regăsi pe mine însumi decît de a descoperi o metropolă descurajant de întinsă și din care mîine vom porni spre sud. Dealtfel, ce înseamnă a cunoaște un oraș ? Ce i-aș putea eu arăta cuiva care are doar cîteva zile la dispoziție pentru „a cunoaște" Bucureștiul ? Bulevardele din centru ? Cartierele mai noi ? Parcurile ? Cum să-i explic că Bucureștiul înseamnă și felul cum tremură lumina pe tabla încinsă de căldură a acoperișurilor ? Sau o ploaie devenind străvezie în Piața Universității ? Treptele tocite de la Facultatea de Filologie, monologul fîntînii „Miorița", banca din Cișmigiu pe care, după o operație, am scris aproape o carte întreagă, fumul și amintirile din Gara de Nord, muncitorul pensionar care a murit fără să-i fi mărturisit recunoștința pentru generozitatea cu care m-a primit în casa lui modestă din Ferentari cînd mi-am început studenția, nu fac parte toate acestea și încă multe altele dintr-un oraș inaccesibil unui străin ? Există orașele, unice, în care trăim și cele care ne găzduiesc temporar. Dar și acestea din urmă au mai multe planuri. Dincolo de autobuzele care trec în viteză pe Avenida Juarez (șoferii sînt plătiți după numărul persoanelor transportate, ceea ce îl face să gonească mereu, lăsîndu-i pe pasageri să coboare uneori din mers), dincolo de strigătele vînzătorilor de ziare amestecate cu zgomotul țevilor de eșapament și de zgîrie-norii apăsați de cerul tropicelor curge invizibilă o realitate pe care ghidurile o ignoră și care este viața adevărată a orașului. Un străin va vedea totdeauna orașele prin care trece din stradă. De partea cealaltă, pentru el, nu există de obicei decît coridoarele impersonale ale hotelurilor. Nici despre mexicanii pe care i-am cunoscut pînă acum n-aș putea spune mare lucru. Politețea și zîmbetul devin uneori o barieră nevăzută între oameni. Poate mai tîrziu vom renunța să ne mai zîmbim pentru a ne descoperi.

Ca să mai scap de agresiunea traficului, străbat parcul Alameda. E adevărat oare că datează din timpul lui Moctezuma ? Și e adevărat oare că aici au avut loc autodafeurile Inchiziției ? Dar de ce să-și aducă aminte cineva de Inchiziție în această după amiază însorită ? Lumina se filtrează prin arbori ca prin vitralii și, chiar repetîndu-l pe Camus, că florile și vîntul nu ne pot face să uităm restul, trebuie să recunoaștem că uneori memoria obosește să-și mai creeze probleme. Numai cincizeci de kilometri ne despart de piramidele de la Teotihuacan, dar ele aparțin parcă altei lumi. Iar Ciudad de Mexico se numără printre orașele unde romantismul nu găsește, ca la Roma, ruinele în fața cărora să viseze. Din capitala imperiului aztec, despre care se zice că era un fel de Veneție, n-a rămas la suprafață nimic, dacă nu cumva se află în parcul Alameda vreun copac vechi de cinci secole. Tenochtitlanul a fost ars și canalele lui astupate. Nimic nu-l evocă dacă nu intri la Muzeul național de antropologie ori dacă lucrurile învățate în școală sau citite prin cărți nu te împing să-ți imaginezi scena întîlnirii lui Cortés cu Moctezuma, în mijlocul Tenochtitlanului, în dimineața lui 8 noiembrie 1519. Conchistadorul coborînd de pe cal. Și împăratul aztecilor coborînd din lectica de aur, în vreme ce nobilii, îngenunchiați, așterneau în calea lui țesături, iar mulțimea se prosterna la pămînt. Aceeași mulțime care, cîteva luni mai tîrziu, cînd Moctezuma, prizonier al lui Cortés, a ieșit pe zidurile palatului să liniștească revolta împotriva conchistadorilor l-a lovit cu pietre și rănit de moarte ; și aceeași mulțime care a privit tăcută cum Tenochtitlanul era transformat în ruine, ras casă cu casă, iar marele templu aruncat în aer cu prat de pușcă pentru a se construi pe ruinele lui o catedrală.

Arzînd Tenochtitlanul, Cortés a urmărit ceea ce au visat mereu cuceritorii. Amnezia. Dispariția oricărui vestigiu. Deoarece ei au intuit totdeauna sau aproape totdeauna că numai mutenia e de partea lor și că altfel victoria lor va fi mereu contestată de ceea ce rămîne. Pentru a obține această singurătate înfricoșătoare care să nu mai pună la îndoială cine a avut dreptate, Cortés s-a războit nu numai cu armatele aztecilor, ci și cu cultura lor. Manuscrise arse, temple dărîmate și arse pe ruinele cărora s-au ridicat în grabă biserici catolice. Cu aceasta o istorie s-a încheiat. Și alta a început. Așa s-ar părea simplificînd. În realitate, amnezia a rămas o iluzie a conchistei. Fantomele zeilor defuncți au continuat un fel de gherilă invizibilă și mută ; prin arborii din parcul Alameda mai zboară și acum pasărea quetzal, iar la temelia catedralelor arde încă uneori noaptea cenușa de la vechile temple. Căci am în acest oraș relativ tînăr o senzație bizară. Ciudad de Mexico e îmbătrînit de o istorie secretă pe care o presimți în penumbrele clădirilor, în norii care se tîrăsc uscați pe cer, în aerul rarefiat la această altitudine de peste două mii de metri. Soarele inundă tufele de dafin din parcul Alameda, statuile de bronz inverzesc pe soclurile lor și printre crengile unui plop venerabil zărești în stradă o reclamă care recomandă „berea Moctezuma". Undeva într-un gang un tînăr indian se odihnește sau așteaptă ceva așezat pe ultima treaptă de la intrarea unui magazin și îngînă un cîntec pe care nu-l aude nimeni în afară de el ; un bătrîn cu obrazul măsliniu cotropit de o barbă țepoasă și albă s-a așezat mai la o parte și privește în gol ; vînzătorii de ziare, „voceadores", își continuă melopeea, tramvaiele își continuă goana prin oraș și, poate, tocmai în acest timp arheologii au scos din țărînă, în locul unde se fac săpături, un șarpe de piatră.

Cu mii de precauții am întrebat : care sînt sentimentele mexicanilor față de spanioli ? Primul căruia i-am adresat această întrebare a surîs. Nu știam că, în ciuda cruzimilor conchistei, Mexicul s-a născut din dragostea lui Cortés cu doña Marina ? Numele ei adevărat era Malinalli. Prințesa Malinalli. Doña Marina i-au spus spaniolii.

OCTAVIAN PALER ■

■ VITRINA ARTELOR

Dialoguri despre artă

lîngă viitoare monumente

Ne putem gîndi că însuși calul troian prin care cetatea Troiei a fost cucerită nu a însemnat altceva decît o lucrare de artă monumentală, atribuită de Homer geniului înaintașilor săi intrați în legendă, iscusinței unui popor care își ascunde săgețile în spirit.

Oare Penelopa țesînd, așteptîndu-și eroul, nu realiza o uriașă tapiserie a nestrămutatei credințe ?

Fiecare civilizație — egipteană, latină sau greacă — și-a marcat trecerea prin forme grandioase ale operelor de artă, corespunzătoare unei esențe vaste exprimînd conținutul epocii, dimensiunea gîndirii și faptei lor.

Societatea noastră contemporană în plină dezvoltare economică și spirituală cere de asemenea o artă care să dea dimensiunea fenomenului, prin care să fie reprezentată monumental, eternizată în efortul ei de devenire. Cine străbate țara, cine se suie pe culmea de deal a unei bătălii istorice, simte nevoia materializării sentimentului de admirație în opere impunătoare și durabile, de mari dimensiuni, care să glorifice trecutul. Efortul creator al muncii prezente, firea vizionară a omului care gîndește se cer transpuse artistic în opere care să le conserve măreția. Între om și statuie există mereu prezentă o linie de dialog. Între moderne și mari edificii, opera monumentală opusă în mod firesc conceptului de intimitate, devine o sumă a sensibilității publice, intrînd în relație cotidiană cu omul de pe stradă.

Niciodată ca acum, la noi, artei nu i s-a cerut mai mult să conlucreze cu arhitectura, să decoreze și să dea personalitate edificiilor culturale, industriale în care ne instruim și construim. La recenta Conferință națională a Uniunii artiștilor plastici, secretarul general al partidului a apreciat ca valoroase lucrările înfăptuite pînă acum referindu-se „îndeosebi la cele peste 150 de monumente și lucrări monumentale realizate în ultimii ani în diferite localități ale patriei, dintre care unele de un înalt nivel artistic și de o reală importanță istorică și socială". Dînd un nou imbold activității artiștilor plastici, tovarășul Nicolae Ceaușescu le-a indicat multiple căi de realizare a fanteziei creatoare și libere puse în slujba educației și înnobilării omului, creării mediului său ambiant : **„Realizăm acum un vast program de construcții sociale — locuințe, case de cultură, alte așezăminte social-culturale. Orașele și satele patriei noastre se transformă rapid, căpătînd o înfățișare nouă, modernă". „Dorim ca unele din edificiile pe care le vom realiza în anii următori, într-o concepție arhitecturală originală, să înglobeze și lucrări de pictură și sculptură, frescă, alte opere monumentale, care să le îmbogățească artistic, punînd astfel în valoare și capacitatea creatoare, imaginația, spiritul novator al artiștilor noștri".**

ION JALEA: „Istoria noastră este bogată în fapte iar numărul marilor monumente ce i se cuvin nu-i acoperă încă semnificațiile"

Comanda socială devine astfel interesul unei națiuni. În atelierul său de pe strada Pangratti, maestrul Ion Jalea muncește. O statuie uriașă „Dragoș Vodă și zimbrul" ridicată în toate detaliile ei așteaptă să fie amplasată în curînd în centrul orașului Cîmpulung Moldovenesc, în Țara de Sus, deoarece chiar în acele locuri, spune legenda, a trecut Dragoș, întemeietorul Moldovei. Autorul lui „Decebal" din cetatea Devei, autorul celebrului „Icar" ne spune : „Sculptura mea se adresează poporului. Omul nostru contemporan vrea să-și implice trecutul în prezent. Aceasta a devenit o necesitate. Istoria noastră este bogată în fapte iar numărul marilor monumente ce i se cuvin nu-i acoperă încă semnificațiile. Noi completăm acum niște lipsuri. Desigur, un monument cere investiții materiale și spirituale. Înainte nu se făceau așa ușor sacrificii. Ca artiști plastici, nu prea realizam ceea ce am fi vrut. Iată, aceasta este o comandă făcută de către stat, pe care statul o onorează. Firește că trebuie s-o onorez și eu prin tot talentul și experiența mea de o viață". Pe maestrul Ion Jalea l-am lăsat tăcut și lucrînd încă din zorii zilei la o operă care va da un plus de strălucire Țării de Sus, o operă așteptată ca o necesitate.

SPIRU CHINTILĂ: „Arta monumentală, cu un bogat conținut de idei, se implică vieții mai lesne decît aceea expusă în muzee"

În atelierul artistului plastic Spiru Chintilă domnește atmosfera de lucru a omului care răspunde prin muncă propriilor întrebări și solicitudinilor noastre. „Consider că arta monumentală trebuie să fie o prezență vie în viața socială, ea fiind eminamente o artă de for public, cu un bogat conținut de idei și care se implică vieții mai lesne decît aceea expusă în muzee. Aș spune că are un plus de eficiență. Necesitatea de a înfrumuseța orașele, locurile publice, dăinuite din vechile culturi. Decorativismul estetic ar trebui să se afle într-un continuu mariaj cu arhitectura și tocmai de aceea, între artiștii plastici și arhitecții care gîndesc spațiul urban ar trebui să se instaureze o mai strînsă colaborare pentru crearea unui ambient, pentru ceea ce numim noi educația ochiului. În istoria civilizațiilor sînt orașe care trăiesc prin monumentele lor. Ele creează personalitatea unui oraș, exprimă spiritul epocii. În istoria fiecărui popor sînt evenimente, etape cruciale pentru conturarea și personalizarea lor, istoricește vorbind, tocmai de aceea constiința socială reclamă materializarea lor în opere de mare respirație. Va trebui să ne gîndim orașele, evitînd decorativismul plat, monotonia, înscriind decorarea lor estetică pe un fond social-politic, transmițător de idei. Una este o natură moartă și alta o operă monumentală ce oglindește viața dintr-un anumit moment și care îi conferă perenitatea. La noi există o școală de artă monumentală de bună tradiție. Să ne gîndim numai la Brâncuși. Din păcate, în afară de comanda socială și de fondurile afectate pentru înfrumusețarea orașelor se cheltuiesc încă sume nejustificate pentru lucrări în afara oricărui criteriu estetic, pornind chiar de la reclama comercială, de la înfrumusețarea ambientului urbanistic. Sînt spații degradate de mîini nepricepute și care ne stîrnesc indignarea. Să nu lăsăm estetica străzii la cheremul oricui. Nimeni nu are voie să degradeze arta cu banii statului. Dacă reprezentanții ai ordinii publice reprimă actul antisocial, trebuie să funcționeze și reprimarea prostului gust în materie de vizualitate. Am înțeles din cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu rostită la Conferința națională a Uniunii artiștilor plastici că arta monumentală a luat și trebuie să ia un nou avînt odată cu ridicarea noilor ansambluri urbanistice și că nu trebuie să ne înecăm orașele în cenușiul mediocrității, al lipsei de personalitate. Arta de for public nu este un lux ci devine o parte componentă a vieții noastre spirituale. Nu ne rămîne decît să o realizăm".

PAUL VASILESCU: „ Monumentul trebuie să facă un pas înainte în epocă chiar dacă abordează o tematică istorică"

Pe tînărul sculptor Paul Vasilescu l-am găsit în mijlocul lucrărilor sale care, evocînd figuri ale trecutului nostru istoric — Mircea cel Bătrîn ori Petru Mușat expus la Suceava — le interpretează în maniera sa personală care așază pe chipuri aerul meditației conjugat cu o puternică expresie a voinței. „Ar fi de dorit, spune sculptorul, ca orice monument să se impună printr-o mare investiție spirituală. Monumentul trebuie să facă un pas înainte în epocă chiar dacă abordează o tematică istorică. De ce să prezinți mereu lucruri comode pentru oameni comozi, previzibile, șablonarde ? Un monument nu trebuie să solicite bunăvoința, ci să trezească în om aspirații și să vorbească viitorului. Mă ocup acum de Basarab I. Se știu puține despre portretul său. Sigur, încerc să-l recompun, dar pe căi originale. El va fi un om al epocii sale, văzut de mine, cel care mă verific prin ochii tuturor. Monumentul nu trebuie să facă oficiul unui manual de istorie. El nu povestește, evocă. Simt că am trecut la o acțiune politică a artei monumentale și vrem să fim în pas cu dinamica vieții sociale, să ne exprimăm pe măsura anvergurii ei. Arta monumentală are o generozitate implicită. În tot ceea ce facem trebuie să realizăm dimensiunea spirituală a omului de azi. Cînd umbli printr-un oraș trebuie să-i simți strămoșii, de cît timp există acel oraș și ce s-a întîmplat în el. Ni se cer lucrări și aceasta ne bucură. Calitatea lor depinde de talent dar și de credința cu care îți slujești epoca".

ADI CUSIN ■

Un teatru al amatorilor:

Opereta tîrgovișteană

Am urmărit timp de cîteva luni strădaniile organelor culturale din județul Dîmbovița pentru concretizarea unei inițiative în care credeau foarte, foarte puțin : unirea talentelor afirmate în prima ediție a Festivalului național „Cîntarea României" într-o nouă formație artistică, de natură complexă — un teatru de operetă. Soliști, coruri, orchestre, formații de dansatori reușiseră să se impună chiar și în faza finală a precedentei ediții a „Cîntării României". Și, dispunînd de un astfel de potențial artistic, cîteva entuziaști, printre care s-au aflat **Ion Gavrilă**, președintele Comitetului județean pentru cultură și educație socialistă, **Ion Coca**, directorul Centrului de îndrumare a creației artistice de amatori, dar — mai ales — artistul emerit **Octav Enigărescu**, originar de pe meleagurile dîmbovițene, și mulți alții au încercat ceea ce părea — inițial — o imposibilitate : constituirea unui teatru de operetă la Tîrgoviște.

Și, recent, am asistat — împreună cu un public entuziast — la premiera atît de puțin credibilă, dar așteptată cu viu și legitim interes. Pentru primul spectacol a fost aleasă opereta **„Ana Lugojana"**, o opțiune meritorie a tînărului teatru muzical. Partitura lucrării respective a fost realizată acum aproape 30 de ani, de Filaret Barbu, și a cunoscut succese deosebite în multe stagiuni ale Teatrului de operetă din București și ale altor colective artistice din țară. Iată de ce succesul de care s-a bucurat **„Ana Lugojana"**, în interpretarea artiștilor amatori tîrgovișteni reprezintă un real îndemn și pentru formațiile artistice din alte județe. Muncitori ca **George Corneanu, Ionel David, George Bulică**, economistul **Valeriu Șerban**, profesoarele **Constanța Ionescu-Cimpeanu** și **Mariana Luca**, iată doar cîtiva dintre interpreții care ne-au reamintit cu prilejul premierei tîrgoviștene de o veche, foarte veche premieră bucureșteană, în interpretarea unor profesioniști străluciți, premieră pe care artiștii amatori din Tîrgoviște s-au străduit să o egaleze. Evident, la aceasta au contribuit forțe artistice pe care le-am aplaudat călduros la prima ediție a „Cîntării României" : orchestra de muzică din Tîrgoviște, muzicieni militari, membrii societății corale „Cîntarea României", dansatorii ansamblului folcloric „Dîmbovița", profesori ai școlii populare de artă și alte cadre didactice, activiști culturali etc. Desigur, la succes au contribuit și **Finăjeanu** și **George Lambrache**, maestrul de lumini **I. Cotîrlă**, veniți de la București la Tîrgoviște cu dorința sinceră de a-l ajuta pe Octav Enigărescu să închege, cu înalt profesionalism și simț artistic, să organizeze și să omogenizeze un tînăr dar ambițios teatru muzical de amatori : opereta tîrgovișteană.

AUREL CRIȘAN ■

O imagine dintr-un spectacol bun al stagiunii care, iată, s-a terminat : Jocul ielelor **de Camil Petrescu — în regia lui Ioan Ieremia și scenografia Emiliei Jivanov — pe scena Teatrului Național din Timișoara.**

RUBRICA MEA

Otilia Cazimir şi teatrul

Postul de inspector, special sau general, al teatrelor, din trecut, era un fel de sinecură ce se acorda partizanilor politici, mai mult sau mai puţin frecaţi cu înalta cultură, ca să li se recompenseze şi asigure fidelitatea în continuare. Puţini, prea puţini dintre aceştia şi-au luat rolul în serios, depunînd rapoarte periodice şi veghind pentru binul mers al instituţiilor Thaliei. O pasăre rară, sub acest raport, a fost delicata poetă Otilia Cazimir, stimulată de directorul general al teatrelor, pe atunci însuşi Liviu Rebreanu, care-i citise acele referate, să şi le strîngă în volum, ca pe nişte foarte serioase cronici dramatice. În **Amintirile unei inspectoare teatrale**, apărute „într-o primă variantă în **Albumul Teatrului Naţional „Vasile Alecsandri"** din Iaşi, cu prilejul sărbătoririi a 140 de ani de la primul spectacol în limba română, Iaşi, 1956", Otilia Cazimir ne-a lăsat (în manuscris) mărturia legăturilor ei mai vechi cu teatrul ieşean şi povestea activităţii ei profesionale.

Stilul referatelor de spectacol este la Otilia Cazimir ca şi acela al literaturii ei, unul feminin, de căldură afectivă cînd era cazul, fără afectarea masculinităţii, ca la majoritatea scriitoarelor bucureştene, mai ales a acelor formate pe tiparul Hortensiei Papadat-Bengescu. Otiliei Cazimir, de pildă, nu-i e ruşine să se înduioşeze sau să-şi mărturisească momentele de abdicare de la rigiditatea meseriei, ca atunci cînd, din milă, acorda forme legale nefericiţilor solicitanţi, cărora uşile sindicatelor le stau închise.

Văzînd-o atît de scrupuloasă la datorie, unii dintre actori, suspectînd-o de prefăcătorie, o bîrfeau, de pe „banca mincinilor", calificînd-o „a dracului" sau „mare cutră". Din păcate, chiar unii dintre cei mai buni scriitori, ajunşi într-un astfel de post, străluceau prin absenţă, sau îşi dădeau importanţă cînd se aflau în treabă.

La îndemnul profesorului Andrei Oţetea, Otilia Cazimir a trebuit să traducă **Ondine** de Jean Giraudoux, pentru Teatrul Naţional din Iaşi şi deşi „a fost o muncă sălbatică", s-a achitat de minune, încît Liviu Rebreanu i-a solicitat pentru Naţionalul din Bucureşti tălmăcirea piesei **Frenezie**, de Charles de Peyret-Chappuis.

I s-a comandat chiar revizuirea unor mizerabile traduceri ale lui **Faust**, ceea ce i-a cerut încă o dată o sforţare enormă. După cum se vede, Otilia Cazimir nu se dădea îndărăt de la cele mai grele însărcinări.

Referatele ei de spectacol sînt nişte adevărate cronici teatrale, deoarece acordă o egală atenţie piesei, jocului, costumelor şi decorului. La reprezentarea **Momentelor** lui Caragiale, dramatizate din iniţiativa lui Ionel Teodoreanu, inspectoarea remarcă receptivitatea deosebită a publicului, dar şi regretabila insuflare cu care erau primite „procedeele comice ieftine şi uzate". Din nefericire, după treizeci sau patruzeci de ani de la această constatare, nici publicul bucureştean nu se arată mai dificil în faţa „gagurilor" introduse de noua regie, ba chiar le încurajează cu aplauze la scena deschisă. Norocul regiei este absenţa motivată a autorului, absenţă care pare să autorizeze orice „inovaţie", oricît de joasă i-ar fi calitatea, numai să aibă succes !

„Medalioanele", unele necrologe, altele caracterizări ale actorilor ieşeni, sînt de o mare meticulozitate, care nu exclude însă fervoarea. Continuîndu-şi activitatea şi trei ani după Eliberare, Otilia Cazimir relevă marele talent al lui Miluţă Gheorghiu, „un adevărat artist al poporului", în înţelesul de artist iubit de popor. În rolul Coanei Chiriţa, cred că a fost la nivelul lui Matei Millo. Îl ajutau nu numai gestica şi timbrul vocal, dar şi „decolteul" cu carnaţia neobişnuit de albă a braţelor şi a umerilor, pe care i le-ar fi putut invidia orice colegă. Acestui rol i-a datorat Miluţă „singurul Premiu de stat cu care a fost onorat teatrul din Iaşi".

Ediţia, competent îngrijită cu prefaţă şi note de George Sanda, sub titlul : **Otilia Cazimir, Scrieri despre teatru**, la Editura „Junimea" din Iaşi, şi prevăzută cu un excelent aparat de note, este nu tot atît de clar ilustrată. La o lucrare ca aceasta, se putea îngădui luxul reproducerilor pe hîrtie cretată. Economia nu merge voios mînă în mînă cu nici una din arte !

ŞERBAN CIOCULESCU

Personajul bun

Cu **Strigătul ierbii**, medicul-scriitor **Dan Claudiu Tănăsescu** ne recheamă în lumea tandră şi tonică a **Ierbii pierdute**. A doua sa carte păstrează virtuţile celei dintîi : o istorie prietenoasă, rostită cu căldură şi într-un grai simplu, firesc şi potrivit mediului social al personajelor. Dar, a doua, are, pe de o parte, pe partea formei, un plus de cursivitate a scrierii, o degajare mai mare a condeiului ; iar pe de altă parte, pe partea conţinutului, are un dramatism de un fel ciudat : este declanşat, lăsat să ajungă pe culmi de durere, de nefericire, apoi — prin intervenţia personajului principal, doctorul Urşanu — este îmblînzit, potolit, aproape şters, îngrămădit în uitarea cea eliberatoare ; e o încleştare înţelept continuu întreruptă, pentru ca oamenii-personaje să-şi recapete sufletul, puterile şi să înceapă o nouă bătălie cu viaţa. Însă mai important decît progresul acesta — fără îndoială, merituos şi binevenit — cred că este un fapt de continuitate, de consecvenţă : **păstrarea personajului bun.**

Omul bun — ca personaj — pare multora desuet. Numai că în calitatea — cotată, adeseori dar superficial şi nedrept, chiar ca defect — intră şi îngăduinţa, şi bunăvoinţa, şi blîndeţea, şi îndurarea, şi speranţa, şi mila, şi dorinţa activă de bine, şi respectul pentru oameni, şi solidaritatea concretă, şi conştiinţa responsabilă, şi umărul pus la greu, şi neagresivitatea, şi nerăutatea. Om bun înseamnă un punct de sprijin, o şansă, un izvor de linişte, o prevestire de bine ; înseamnă calitate, civilizaţie, omenie. Dar să-l lăsăm pe omul bun-noţiune, general şi abstract, şi să-l privim pe omul cel bun din **Strigătul ierbii** : medicul Urşanu e un caracter constant şi o prezenţă constantă în lumea sa, o lume, o colectivitate restrînsă dar faţă de care el se simte şi se poartă absolut responsabil ; medicul Urşanu pare un pragmatic al medicinei trupului, dar face apostolat şi ca să dreagă rănile sufletelor pacienţilor săi ; medicul Urşanu este omul care asigură echilibrul, indiferent de aberaţiile timpurilor şi indiferent de scurtimea propriului său timp ; medicul Urşanu e un om bun de pus chiar şi la rana încertitudinilor, a îndoielilor.

În **Viaţa lui Beethoven**, Romain Rolland definea inedit eroismul : „Eu numesc eroi numai pe acei care au fost mari prin inima lor".

Personajul din **Strigătul ierbii** exact lucrul ăsta îl face : vine tuturor în ajutor, inclusiv nouă, cititorilor. De aceea, istoria lui, cu toate că se isprăveşte trist, e reconfortantă, dătătoare de încredere în oameni şi-n posibilitatea echilibrului.

NELU IONESCU

Aurel Baranga la 65 de ani

Conform normelor elementare de politeţe publicistică, ar trebui să mă prefac nedumerit : Cum, Aurel Baranga a împlinit şaizeci şi cinci de ani ? Nu se poate ! Scrisul său arată o permanentă tinereţe !

De fapt, ca să fiu sincer, încă din vremea cînd eram elev şi îi cunoşteam comediile din manualele şcolare mi-i închipuiam ajuns la o vîrstă înaintată. Înţelepciunea sa domestică şi tacticos glumeaţă, mă revolta şi mă atrăgea în acelaşi timp. Mă revolta pentru că, adolescent fiind, repudiam tocmai acest aer prea terestru, ca să nu mai vorbesc despre diplomaţia impregnată în text. Şi mă atrăgea, deoarece îmi îngăduia să trăiesc momente de deplină comunicare cu cei din jur, uitînd de orice exigenţă artistică şi scufundîndu-mă fericit în hohotele de rîs unanime.

Comediile lui Aurel Baranga au, într-adevăr, darul atît de rar de a face din publicul cel mai eterogen o colectivitate, de a transforma participarea la spectacol într-un consiliu de familie sau într-o şedinţă. Şi nu este vorba doar de **Opinia publică**, unde spectatorii sînt în mod explicit invitaţi să-şi spună cuvîntul despre întîmplările petrecute pe scenă, ci de toate piesele satirice reuşite — **Mielul turbat, Sfîntul Mitică Blajinul, Interesul general** —, înzestrate cu o deosebită forţă de propagare datorită stilului popular aluziv, ca şi trucului niciodată demodat de a pedepsi pînă la urmă, cu ingeniozitate şi fermitate, răul.

Dramaturgul oferă astfel o mare satisfacţie omului obişnuit, care se vede răzbunat în planul artei pentru necazurile suferite în planul vieţii. În privinţa aceasta, a priceperii de a provoca defulări colective, imaginînd răsturnări de situaţii cu amplă rezonanţă în sufletul nostru cel de toate zilele, Aurel Baranga rămîne neîntrecut. Fiindcă, în fond, cine nu a visat stînd la o coadă interminabilă în faţa unui ghişeu că „turbează" dintr-odată şi îl ia de guler pe funcţionarul aplecat imperturbabil asupra registrului său sacru ?

Aurel Baranga a debutat, cum se ştie, în miniaturala, dar dinamitarda revistă **Bilete de papagal** a lui Tudor Arghezi, iar primele sale cărţi au fost cărţi de versuri pline de cuvinte mari. Se ştie, de asemenea, că a mai scris reportaje şi foiletoane, memorii şi eseuri, fabule şi drame, toate concepute pentru a avea răsunet şi a provoca animaţie. Cu toate acestea, succesul a venit din direcţia contrară şi anume din parodierea declaraţiilor grandilocvente. Este încă o dovadă că scriitorul a îngropat ceva din sine în zidul comediilor, asigurîndu-le, cel puţin pentru epoca noastră, durabilitatea.

Există, desigur, şi explicaţii de ordin estetic a spectaculoasei sale popularităţi, cum ar fi reluarea procedeelor dramatice acreditate la noi de I.L. Caragiale sau folosirea unui limbaj limpede şi fluent. Însă aceste explicaţii, dezvoltate, n-ar face decît să ne distragă atenţia de la plăcerea de a rîde sănătos, ajungînd poate chiar să ne aducă în mod sicitor aminte că Aurel Baranga nu se numără printre promotorii unui teatru cu adevărat modern.

Tocmai de aceea, să nu ne punem prea multe întrebări şi să ne jucăm, în continuare, rolul de spectatori înmoşi gata să zguduim cu tunete de ilaritate boltile severe ale teatrelor. Acţiunea lui Aurel Baranga este, înainte de toate, o acţiune pedagogică. În sala de teatru în care se joacă o comedie de-a sa, spectatorii se simt asemenea unor elevi, nu atît pentru că îi se dau sfaturi, ci pentru că au certitudinea că pînă la urmă fiecare va primi exact nota cuvenită. Acest sentiment insuflat semenilor săi — sentiment dintre cele mai stenice şi mai favorabile educaţiei — constituie marele merit al unui scriitor care se află parcă de peste un sfert de veac la vîrsta înţeleaptă de acum.

ALEX. ŞTEFANESCU

BACOVIA INTEGRAL *)

Un reportaj despre lumea lui G. Bacovia

În definitiv, ce ar constata un observator care ar pătrunde în lumea lui G. Bacovia, atît de precis descrisă de poet încît lectura poeziilor sale te ajută să descinzi imaginar pe meleaguri inconfundabile ? Fiinţele, plantele, obiectele, clădirile „oraşului dominant" prezentate de poet sînt aceleaşi cu care ne-am obişnuit, nimic nu e fabulos, ieşit din comun, încît vizitatorul acestor ţinuturi nu ar avea nici o clipă senzaţia că face cunoştinţă cu o realitate nouă pentru el, pe care trebuie s-o studieze, să-i desluşească rînduielile, să-i recunoască emblemele şi să i le înveţe. El nu ar apela la un ghid precum oaspetele ţinuturilor stranii închipuite în poemele lui Al. Philippide. Dar decorul acesta familiar a suferit o agresiune, a fost mutilat, a fost torturat, i-a fost provocată o suferinţă atroce („Aud materia plîngînd") a fost transformat într-un „vast cavou", unde plutesc pene arse, florile sînt carbonizate, miroase a cenuşă caldă, scînteile vibrează ca după vîlvătăile unui incendiu uriaş. Asupra acestui tărîm pare să se fi abătut un cataclism cosmic sau o catastrofă dezlănţuită de oameni care i-a schimbat înfăţişarea, i-a zdruncinat regulile ce îi guvernau altădată. Ca urmare, legile naturii şi ale societăţii nu mai respectă ordinea lor firească, parcă s-ar modifica periodic, în funcţie de cele mai arbitrare criterii, imposibil de înţeles, astfel încît, de pildă, un meteorolog aflat aici nu s-ar mai hazarda să întocmească prognoze, deoarece anotimpurile nu se găsesc în stare pură, ci amestecate („Şi toamna, şi iarna / Coboară-amîndouă / Şi plouă şi ninge / Şi ninge şi plouă"). Tot aici, un istoric n-ar reuşi să înghebeze o cronologie deoarece curgerea timpului a devenit imposibil de înregistrat : „Un gol istoric se întinde / Pe-aceleaşi vremuri mă găsesc".

Versurile lui Bacovia impresionează prin viziunile halucinante, apocaliptice pe care le desfăşoară. În anii erei atomice e greu să citeşti o poezie ca **Negru** fără ca să-ţi închipui imaginea de coşmar a unui oraş răscolit de o explozie nucleară : „Carbonizate flori, noian de negru... / Sicrie negre, arse, de metal / Vestminte funerare de mangal / Negru profund, noian de negru..." Trecătorii pe străzi poartă doliu, se intonează necontenit marşuri funebre, alaiuri pornesc spre cimitir unde se află sicrie de plumb în timp ce în oraş sînt expuse pe catafalc alte cadrave, contemplate cu aviditate : „Sînt cîţiva morţi în oraş, iubito / Chiar pentru asta am venit să-ţi spun ; / Pe catafalc, de căldură-n oraş / Încet, cadavrele se descompun". Comportamentul oamenilor este bizar, de neînţeles. Ei trăiesc o stare de năuceală continuă, din care reuşesc să se smulgă numai rareori şi atunci doar pentru o vreme. Interiorizarea lor este maximă, astfel încît orice gest de a-i aborda le-ar provoca perplexitatea şi l-ar privi cu o totală lipsă de bunăvoinţă, ca pe un atentat la propria lor fiinţă. Tot timpul dau senzaţia că nu pot fi prieteni cu nimeni, că nu-i interesează nici dragostea, ci doar aspectul fizic al ei. Cînd se află în colectivitate nu comunică unii cu alţii, ci se lasă cuprinşi de o disperare neagră, ca atunci cînd strînşi într-o cafenea ascultă o femeie care cîntă cu un glas ce nu mai aminteşte vocea umană : „Barbar cînta femeia ceea..." Destinul comun al damnării nu-i face să se împotrivească solidari ci îi îndeamnă să caute uitarea în alcool, în desfriu : „Şi ninge în oraşul mare, / E noaptea plină de orgii, / Iar prin saloane aurii / Se-aud orchestre şi fanfare". Ei recurg la fastul saloanelor tocmai pentru a-şi potoli neliniştile, tocmai pentru a descoperi o ambianţă care să nu le amintească dezordinea de afară. Cu nervii zdruncinaţi de şocul pe care Bacovia nu-l pomeneşte niciodată, locuitorii acestui oraş trec de la o stare la alta cu o repeziciune lipsită de orice motiv : „Pustiu adînc... şi-ncepe a-nnopta, / Şi-aud gemînd amorul meu defunct / Ascult atent privind un singur punct / Şi gem, şi plîng, şi rîd în hi, în ha..." Acţiunile lor nu sînt dominate de ţeluri precise, se petrec după voinţa hazardului, de aceea ei rătăcesc la întîmplare, un biet tîrg de provincie căpătînd de aceea proporţiile unei întregi planete deoarece are o structură labirintică : „Eu stau şi mă duc, şi mă-ntorc / Şi-amanţii profund mă-ntristează / Îmi vine să rîd fără sens, / Şi-i frig, şi burează". Ei îşi descoperă voluptatea de a chinui, de a-şi oferi spectacole pline de cruzime, astfel încît, de pildă, abatorul nu mai funcţionează pentru a le astîmpăra cu carne foamea, ci pentru a ucide animale cît mai multe, ca o răzbunare pentru suferinţele îndurate sau pentru a-şi abate gîndul de la propriile lor nenorociri inventînd pentru alţii altele şi mai grozave. Ninsoarea care coboară în avalanşă nu poate ascunde fărădelegea ce se făptuieşte acolo : „Ninge grozav pe cîmp, la abator / Şi sînge cald se scurge pe canal ; / Plină-i zăpada de sînge animal — / Şi ninge mereu pe un trist patinoar". Oamenii păşesc buimaci, fără să-şi supravegheze gesturile („Amanţii mai bolnavi, mai trişti / Pe drumuri fac gesturi ciudate") sau se pomenesc vorbind singuri : „Nimic. Pustiul tot mai larg părea... / Şi-n noaptea lui amară tăcuse orice cînt. / Şi-nvinetiţi de gînduri, cu fruntea în pămînt, / Omul începuse să vorbească singur..." Arta nu mai e gustată estetic, ea se adresează instinctelor deoarece rostul ei a fost uitat : „Lunecau baletistele albe... / Tainic trezind complexul organic — / Albe, stîrnind instinctul satanic, / Lunecau baletistele albe". Divinitatea şi-a pierdut adoratorii. O catedrală „stă fără noimă", ca un monument a cărui destinaţie nu şi-o mai aminteşte nimeni, iar „amanţii cu suflet ruinat", lipsiţi de fervori mistice, visează să petreacă „o noapte de orgie / pe canapeaua din altar". Dealtfel, la nici un alt mare poet român simbolurile mistice nu sînt atît de puţine ca la Bacovia şi atunci cînd ele apar au o vagă legătură cu credinţa.

Supravieţuitorii acestui univers contuzionat încearcă să-şi redobîndească starea de normalitate, să reconstituie ritualurile sociale de odinioară, să recunoască identitatea lucrurilor şi să le restabilească funcţiile primordiale, să-şi amintească trecutul pentru a-şi crea un viitor.

De fapt, cum arăta lumea lui Bacovia înainte de a se uita pe sine însăşi ? Era ea o lume armonioasă, diafană, lipsită de orice violenţă, unde locuitorii trăiau într-o permanentă stare de beatitudine, îmbătaţi de parfumuri tari, participînd la baluri strălucitoare în saloane albe, căutînd desfătări cît mai sofisticate, aşa cum par să acrediteze unele dintre versuri ? Mai curînd ea era învolburată de mari frămîntări provocate de inechitatea în ierarhia societăţii, de neîncredere şi ură : „Dar notează-n cartea vremii / Filozoful poletar : / Greve, sînge, nebunie / Foame, / Plînset mondial..." Dacă primul volum al lui Bacovia, **Plumb**, poartă pecetea „golului istoric", al haosului provocat de dezordinea elementelor şi de destrămarea convenţiilor sociale, următoarele volume mărturisesc trezirea din amnezie a acestei colectivităţi care, depăşind momentul de cumpănă izvorît din urgia abătută asupra ei, se confruntă din nou cu vechile sale probleme. Poetul, „mihnit de crimele burgheze", înregistrează ameninţările proletarului („Eu sînt un monstru pentru voi / Urzind un dor de vremuri noi / Şi-n lumea voastră-abia încap / Dar am să dau curînd la cap", lansează o chemare de o simplitate răscolitoare : „Sculaţi ai muncii proletari —". Învingîndu-şi deruta, lumea lui G. Bacovia îşi asumă din nou istoria.

GEORGE ARION

*) La Editura Minerva a apărut un excelent volum de **Opere** (LXVI+732 pagini) în colecţia Scriitori români : prefaţă, antologie, note, bibliografie de Mihail Petroveanu, text stabilit, variante de Cornelia Botez. Cartea cuprinde volumele de versuri **Plumb** (1916), **Scîntei galbene** (1926), **Cu voi** (1930), **Comedii în fond** (1936), **Stanţe burgheze** (1946) poezii din periodice şi postume, poeme în proză, **Bucăţi de noapte** (1926), două fragmente din romane rămase în fază de proiect, alte proze şi articole, însemnări autobiografice etc.

Un hoț prins asupra faptului pretindea recompensă și — din nebăgare de seamă oare ? — cîțiva s-au grăbit să i-o și dea !

Marți, 4 iulie, ora 7. Este teribil de cald în Slobozia. La urma-urmei, este dreptul lunii în care ne aflăm, și această reflecție ne liniștește nițel. Locotitorul șefului Inspectoratului de miliție al județului Ialomița, maiorul Stoica Dumitru, la care ne-am prezentat, citește oarecum uluit scrisoarea lui Frangu Victor din comuna Jegălia (județul Ialomița), scrisoare primită și înregistrată la redacție : „...Prin prezenta scrisoare vă aduc la cunoștință un mare necaz pe care îl suport moral și material de mai bine de 8 luni de zile care mi-au adus neliniște personală și familiară, și-au culminat în ultima instanță cu condamnarea mea la 7 luni de detenție și 1 500 lei despăgubiri civile... În seara zilei de 7 octombrie 1977, gestionarul magazinului din localitatea unde stau, Jegălia, pe nume Cerchez Gheorghe, vine de la Tulcea cu un camion de pește proaspăt, de circa 4—5 t, pe la orele 17—18. Mă cheamă pe mine și pe Nicolescu Vasile, pe Bodeanu Gheorghe, prieteni de aproape, ca să facem de pîndă pentru a prinde hoții care de regulă fură pești după ce se descarcă în curtea magazinului de cîte ori se aduce... Ca o prevedere de risc gestionarul a anunțat pe șeful de post de miliție și pe tovarășul primar al comunei ca să știe că vom sta de pîndă. La rîndul său, șeful de post avertizează paza obștească ca să fie atentă cu ochii în toate părțile că se urmărește în caz special de prinderea unor hoți. După aceasta gestionarul simulează că este bolnav, ostenit, și că pleacă acasă, spunînd soției să închidă la timp că dimineața este treabă multă cu vînzarea peștelui. În realitate, gestionarul și cu mine ne furișăm pe nevăzute să vedem ce se va întîmpla. După 5—6 ore de așteptare, în jurul orei 12,30 noaptea am simțit că se clatină gardul de scîndură, se observă o umbră două care se mișcau și o bubuitură produsă de hoții care sărise în curtea cooperativei descult pentru că așa i-a fost mai ușor. Procedeul de a-l prinde, chiar și trîcă, ne-a făcut să ezităm multe minute, timp în care hoții a reușit să pună în sacul cu care venise circa 30 kg pește. Atunci am dat cu piciorul în ușa magaziei unde pîndeam și am țipat la ei stai hoțule că te-am prins. În primul moment a rămas ca trăsnit, nu știa ce să spună, cerea iertare că a greșit, că îi sîntem rude, că ne dă cît i-om cere numai să nu-l afle lumea dar parcă, ca-n filme, își revine, lasă sacul din mînă, sare peste lăzile de pește și dă să sară gardul din curte ...Îi legăm mîinile la spate cu un furtun de cauciuc și l-am lăsat împreună cu gestionarul iar eu m-am dus și am anunțat șeful de post și primarul care au venit la fața locului... Dar cine era hoțul ? Era Ivan Gheorghe, paznic din paza obștească, care păzea magazinul. În continuare, organele de miliție procedează la reconstituirea faptelor, îl fotografiază cum a acționat, el recunoaște ce a făcut. Asistă la aceasta zeci de oameni din comunele învecinate care veniseră după pește iar cu plec la serviciul meu convins că am ajutat la o faptă demnă de recunoștință, îmi făcusem într-un fel datoria de cetățean... La 3—4 zile fapta și făptașul sînt supuși unei discuții în cadrul plenarei comitetului comunal de partid unde participă toate organele iar hoțul recunoaște ce a făcut dar nu spune cu cine a mai fost, lucru cerut de cei care au luat cuvîntul... Dar lată-mă citat în fața organelor de judecată la judecătoria Fetești ca învinuit în proces penal cu Ivan Gheorghe, la prima, a doua și chiar la a treia înfățișare mi se imputa că sînt învinuit de lovire, vătămare a lui Ivan Gheorghe și singurul lucru ca să scap de închisoare ar fi să mă împac cu hoțul și să-i dau 2 500 lei despăgubire... La ultima înfățișare din 22.06.1978 instanța de judecată Fetești, judecător tov. Marcu mă condamnă la 7 luni închisoare și 1 500 lei despăgubiri civile pentru Ivan Gheorghe...“

Ajutat generos de către maiorul Stoica — cu un ofițer, căpitanul Tomuța Marin, și o mașină — pornim pe calea reporterului, aceea de a verifica faptele.

Postul de miliție din comuna Jegălia. Din actele întocmite de subofițerii de aici rezultă că în partea de început a zilei de 8 octombrie 1977 s-au întîmplat lucrurile pe care Frangu Victor le-a relatat în scrisoarea sa. Și atunci ?

Plutonier major Stan Radu, șeful postului : „Inițial am întocmit acte de trimitere în judecată a lui Ivan Gheorghe pentru furt din avutul obștesc. Tovarășul procuror Teiner Aurelian de la Procuratura Fetești mi-a restituit dosarul spunîndu-mi că fapta lui Ivan Gheorghe este de competența comisiei de judecată de pe lîngă consiliul popular comunal. Paguba produsă de el este sub 500 lei (20 de kg pește x 12 = 240 lei) și conform legii 59 1977 se judecă la comisie aici, în comună. Tot dînsul a primit plîngerea lui Ivan Gheorghe cerîndu-ne și alte date pentru întocmirea dosarului.

— Ivan Gheorghe, în momentul producerii furtului, avea mîna dreaptă ruptă ?

— Nu, tovarășe, spune plutonierul major Stan Radu, uitați-vă la fotografii.

Bobocei Ion, secretarul comitetului de partid, primarul comunei Jegălia : „Faptele stau întocmai cum v-a sesizat Frangu Victor. Frangu este un om serios, are doi copii căsătoriți, nu este nici bețiv, nici violent.

Din procesul verbal de cercetare la fața locului întocmit de șeful postului comunal de miliție : „...L-am găsit pe numitul Ivan Gheorghe ce îndeplinea funcția de paznic obștesc legat cu mîinile la spate cu un furtun de cauciuc și păzit de către numiții Cerchez Gheorghe gestionar și Frangu Victor...“

Cerchez Gheorghe, gestionarul magazinului, spune printre altele, spuse care confirmă afirmațiile lui Frangu Victor integral : „...Eram furat de mult și îl bănuiam pe Ivan Gheorghe. Eu, cu aprobarea șefului de post și a primarului l-am chemat la pîndă și pe Frangu... Cînd l-am prins cu peștele în sac Ivan Gheorghe mi-a spus că-mi dă 5 000 de lei dar am refuzat...“

— Tovarășe căpitan Tomuța, spunem către ofițerul care ne însoțește, dacă s-ar fi extins cercetările și s-ar fi dovedit, presupunem, că erau trei ce s-ar fi întîmplat?

— Cînd un furt este săvîrșit noaptea și în grup se cheamă furt calificat și pedeapsa este mai mare.

La Fetești discutăm cu procurorul Teiner Aurelian :

— Omenește vorbind, tovarășe procuror...

— Discutăm doar din punctul de vedere al legii.

—, Da. Din acte redactate și semnate de către dumneavoastră rezultă clar că Ivan Gheorghe a furat.

— Da, dar aici sînt două dosare distincte. Unul pentru hoț, la comisia de judecată căci este o pagubă sub 500 lei, și altul pentru agresor. Victima Ivan Gheorghe are certificat medico-legal pentru 40—45 zile ceea ce intră sub incidența legii penale.

— Nu este oare vorba de același dosar din moment ce fapta furtului a determinat fapta loviri ? Asta presupunînd că Ivan Gheorghe a fost lovit cu adevărat, căci nu există nici o probă directă în acest sens. Certificatul medico-legal afirmă că Ivan Gheorghe a fost lovit cu un corp dur, că are fracturat antebrațul drept, dar nu specifică persoana care l-a lovit. Martorii acuzării spun toți că l-au văzut în ziua de 8 octombrie 1977 cu mîna lovită, mai spun că, la rîndu-li-se, li s-a precizat că Frangu este autorul, dar nici unul n-a văzut.

— Dumneata vrei să răstorni un certificat medico-legal ?

— Nu.

Este noapte deplină. La Hotelul „Muntenia“ din Slobozia, unde locuim, lumina este aprinsă a nedumerire. Ce trebuie crezut, ce nu trebuie crezut, căci aveam notată și versiunea lui Ivan Gheorghe : „Eram de serviciu ca paznic de pe 7 octombrie orele 19 pînă pe 8 octombrie 1977, orele 7 dimineața. Pe la 1 noaptea, deci intram pe 8 octombrie, aud zgomote la magazia magazinului din comună. Las bicicleta și bățul rezemate de o bancă și mă gîndesc să nu deranjez șeful de post. Sar peste gard, un gard de vreo doi metri jumătate înălțime (în realitate sînt 3 garduri pînă la locul comiterii faptei, n n.) și la lumină îi văd pe Cerchez Gheorghe, gestionar, și pe Frangu Victor. Unul bea coniac, altul bea vin. Uite hoțul, zic eu. Voi sînteți, zic eu. Imediat, Frangu m-a lovit cu muchia toporului peste mîna dreaptă. M-au legat de mîini cu o sîrmă și un cablu, au băut în continuare și pe la 3 au chemat șeful de post. S-a făcut o reconstituire așa lovit cum eram la care a asistat multă lume. Era și primarul Bobocel Ion. Eu n-am vrut să sar din nou, dar m-au silit. După aceea, era 8 octombrie, cam ora 8, m-am dus la dispensar la doctorul Mierlă, mi-a făcut o injecție și cu salvarea m-au dus la spital la Fetești. Mi-au făcut radioscopie la mînă, au zis că e ruptă și tot pe 8 octombrie 1977, pe la 15 mi-au pus mîna în gips. Am umblat cu ea așa vreo 70 de zile. L-am dat în judecată pe Frangu și-i cer despăgubiri 2 500 lei, atîți bani am pierdut cît m-a îmbrăcat și dezbrăcat femeia mea“.

O radioscopie nouă, făcută în zilele documentării noastre de către Ivan Gheorghe, spre a ne dovedi adevărul spuselor sale, confirmă că a avut într-adevăr mîna dreaptă ruptă și că fractura poate data din octombrie 1977, sau mai de demult. Ce se poate crede, mai ales că examinarea, pentru a cita oară, a fotografiilor de la reconstituire relevă o jenă la mîna dreaptă. Da, dar de la jenă la o fractură care să țină mîna în ghips 40—45 zile este o cale lungă. S-a făcut 5 dimineața și nu știm ce să credem. Ne gîndim totuși că și un certificat medico-legal poate fi examinat de aproape fără pretenția de a-l contesta.

— Sînteți medicul legist șef al județului Ialomița, tovarășe doctor Popa Valer, spunem peste două ore. Pe ce bază s-a emis certificatul medico-legal 1183 din 11 octombrie 1977, certificat privindu-l pe Ivan Gheorghe din Jegălia ?

— Pe baza unei trimiteri din Fetești, unde a fost examinat la raze și unde i s-a aplicat aparatul de ghipsat.

Examinăm o bucată de hîrtie portocalie, din cele care însoțesc radioscopiile, vedem diagnosticul, dar nu vedem nici semnătură și nici parafă. Afirmăm că, juridic vorbind, o asemenea trimitere este nulă, dar ni se răspunde că este o veche practică între colegi. Să nu fim absurzi, ni se spune.

— Din cîte ne-am documentat, știm că se poate efectua o radioscopie și prin ghips. Ați făcut așa ceva, căci, oricum, acest certificat inițial nu ține zilnic, ca să zic așa, un caiet de bord cu tot ce există. Cîte oi sterpe sînt, cît lapte dă fiecare, cît îa el, cît îi dă ciobanului etc. Pentru mine este evidentă intenția lui de a profita de neștiința țăranului.

— Această intenție nu poate fi dovedită.

— Lipsa contractului prin care angajează un om nu e dovadă a intenției de a eluda legea ?

— Vina aparține deopotrivă și lui Gheorghe Popa. Necunoașterea legii nu e scuză.

— Atunci cînd a vrut să vîndă oile, el a știut că trebuie un contract. Și apoi cum a fost încheiat acest contract ? La un neștiutor de carte, îi spune una și scrie alta...

— Asta nu-i dovedit.

— Ba eu cred că aici lucrurile sînt foarte limpezi. De ce, dacă a avut la dispoziție un avocat, pe Teodor Serafide, a mai fost nevoie să insceneze, să creeze aparența de legalitate, și în loc să încheie contractul acasă la el, s-au dus cu toții la tribunal, unde în loc să autentifice actul la notariat, n-au făcut decît ceea ce puteau face foarte bine și acasă ? Avocatul nu știa că un act trebuie autentificat ? Nu e clar că au vrut să-l îmbrobodească ? Să-i ofere doar aparența legalității ? Dar judecătorul care a avut pe rol acest proces, nu s-a întrebat cum a fost posibil ca un act întocmit de un avocat, să nu fie trecut prin notariat ? Nu și-a pus întrebarea că acest act conține un viciu de consimțămînt ? De ce nu a chemat în sprijin procuratura ?

— În orice proces există unul care afirmă și unul care neagă. Judecătorul nu avea numai acest proces. Dosarul era curat...

— Atunci poate îmi spui dumneata în ce constă rolul activ al justiției ?

— În fața unei evidențe, rolul activ înseamnă s-o consemnezi.

— Existau două evidențe : una în dosar și alta în sală. Amîndouă trebuiau consemnate. Un avocat care nu-și face datoria pînă la capăt, are un motiv. Care e acel motiv ? Această este întrebarea. Un om care își confecționează legalitatea numai pe jumătate, pentru cealaltă jumătate ascunde ceva. Ce anume ? Cealaltă jumătate ar fi însemnat ca ciobanul să fi fost dus în fața notarului, care ar fi văzut în ce hal de beat e, și care ar fi trebuit să-i citească actul. Nu ?

— Un judecător nu e obligat să meargă atît de departe cu supozițiile.

— Poate că n-are obligația, dar are dreptul...

— Dumneavoastră, de pildă, cum ați gîndi în fața unui astfel de argument ? Toată viața mi-a plăcut să fiu om și am avut încredere în oameni. N-am umblat

---

Legea ne apără:

s-o cunoaștem,

s-o respectăm!

În cazul Gheorghe Popa, pe făgașul legii a mai rămas deschisă o singură portiță: cinstea unui cetățean. Ce va face el?

1

SCHIȚĂ DE PORTRET

— Numele și prenumele.

— Popa Gheorghe.

— Anul, luna, data nașterii.

— 1931...

— Data și luna.

— Luna... Cred că era octombrie... Ziua n-o țin minte. Pe mine m-a adus în Dobrogea un frate de-al meu cînd eram mic și m-a lăsat aici și pe urmă am muncit.

— Profesia.

— Comuna Negulești, județul Bacău.

— Te întreb unde muncești, ce faci ?

— Sînt paznic de noapte, în Satu Nou, comuna Mircea Vodă, lîngă Medgidia. Dar n-am fost tot timpul așa. Am muncit și de ziua. Dar după atîtea vînturi, zăpezi și ploi, organismul meu n-a mai suportat răceliile...

La 40 de ani, Gheorghe Popa atingea apogeul prosperității sale. După o viață de trudă, la începutul anului 1972, dispunea de 56 de oi, păsări, porci, curte, doi copii, și casă la 2 kilometri de Medgidia. După un singur an, pierde totul : oi, păsări, curte, casă, munca sa de o viață.

2

DUPĂ 6 ANI

La sfîrșitul celor trei zile de cercetări în Constanța, erau limpezi trei lucruri : legalitatea dosarelor prin care s-a scurs întreaga avere a țăranului Gheorghe Popa este inatacabilă. Legalitatea dosarelor n-are nici o legătură cu realitatea. Această din urmă concluzie, la care am ajuns, procurorul Dumitru Tașcu și subsemnatul, n-are nici o putere în justiție.

3

CĂPITANUL DE CURSĂ LUNGĂ VICTOR RĂDULESCU

— Tovarășe căpitan ! Cazul pe care o să vi-l istorisesc n-are nici o legătură cu marea. N-are legătură cu multe lucruri. E povestea tristă a conflictului dintre un țăran și un comerciant. Eu n-am să fac aprecieri. Aprecierile le veți face dumneavoastră. Puteți face acest lucru. În calitatea pe care o aveți de comandant de vas ați fost pus desigur nu de puține ori în situația de a aplica legea. Sînteți opinie publică... Dar iată faptele :

4

FAPTELE

În 1970, în vreme ce Gheorghe Popa își reconstruia casa, gestionarul restaurantului din Satu Nou, Gheorghe Bora, cumpără 50 de oi și-l roagă pe Popa să le îngrijească în schimbul sumei de 500 lei lunar. Cu timpul, gestionarul își mărește turma pînă la 72 de oi. Acestora le adaugă opt porci. Gheorghe Popa pretinde sporirea retribuției la 800 lei lunar. Proaspătul cioban renunță la celelalte ocupații și se dedică exclusiv muncii la oile și porcii gestionarului. Din vînzarea mieilor, a lînii și a altor produse, gestionarul cîștigă în acel an, după propriile sale declarații, circa 50 000 lei. La sfîrșitul anului 1971, Bora avea să lichideze turma. Fiica lui, studentă la Iași, îi pretinde, în vederea obținerii unei burse de la stat, o adeverință prin care circumscripția financiară să ateste lipsa oricărei averi. Îl cheamă acasă pe Popa. Între timp gestionarul se mutase la Constanța. Îl cheamă deci acasă în Constanța și-i spune : Uite măi, băiatule, eu vreau să-ți vînd oile. Păi, zice ciobanul, știi că n-am bani. Știu, răspunde gestionarul. Dar la primăvară o să ai și la toamnă o să ai, după ce vinzi lîna și mieii. Facem un contract cu două termene de plată. Apoi, cei doi, împreună cu avocatul Teodor Serafide, cunoștința gestionarului, merg la tribunal și acolo întocmesc un act de vînzare-cumpărare pe care ciobanul îl semnează cu trei litere, singurele pe care le cunoaște. Pentru că gestionarul contractase deja lîna la D.C.A. și încasase banii, din total este scăzut avansul și Gheorghe Popa are de plătit bani peșini 16 000 lei.

În primăvară, gestionarul se comportă ca un proprietar și trimite un cunoscut pentru a ridica 13 miei— Popa afirmă că i-a ridicat pe toți. În toamnă ciobanul îi trimite lîna. Consideră că într-un fel s-a achitat de o parte din datorii. Este chemat la Consiliul popular și întrebat de ce nu achită sumele convenite prin contractul încheiat cu Gheorghe Bora. În felul lui gloduros, ciobanul amintește de miei care l-au fost luați, de datoria pe care Gheorghe Bora o are la el din anul cînd i-a muncit și n-a primit nici un ban. Este acționat în judecată. Și întrebat : Recunoști că ai încheiat un contract de vînzare-cumpărare cu Gheorghe Bora ? Da, răspunde ciobanul. Recunoști că pe baza acestui contract ai să-i dai 18 000 lei ? Da, răspunde ciobanul și așteaptă întrebările la care să-și verse năduful. Să spună adică de felul cum a fost îmbătat, de faptul că el nestiind carte n-a citit contractul unde erau trecute 56 în loc de 49... Aceste întrebări n-au fost rostite și țăranul și-a spus pasul în momentele cele mai neindicate. I se cereau acte, iar el răspundea că dreptatea e de partea lui. Am văzut dosarul. Este curat, curat. Ciobanul n-are nici o probă. Gestionarul are actul care, deși la vremea lui n-a fost autentificat la notariat, a dobîndit putere legală prin chiar recunoașterea ciobanului. Recursul este respins. Gheorghe Popa îl acționează în judecată pe Gheorghe Bora pentru neplata anului de muncă. Cîștigă în fața primei instanțe și pierde la recurs. Gheorghe Popa vorbește de martori mincinoși, dar nu-i reclamă în scris. Ciobanul vorbește de martori a căror adresă n-o cunoaște însă. Pentru el faptul că au fost martori care au văzut și care ar putea contrazice actele gestionarului este de ajuns. La întrebările care i se pun răspunde colțos și anapoda. I se scot la licitație oile. Oile sînt cumpărate cu jumătate din prețul cu care i se vînduseră. Apoi i se scoate casa la licitate El o cumpărase cu 33 000 și la reconstrucție îi mai adăugase valoarea în muncă și materiale de circa 30 000 lei și o pierde la 9 500 lei Refuză evacuarea și plătește amendă 2 000 lei. I se taie lumina electrică și de mai mulți ani trăiește în casă cu luminări. Se îmbolnăvește nevasta. Apoi se îmbolnăvește el. Apoi unul dintre copii. Cel care îi cumpărase casa la licitație cu 9 500 lei este chiar Gheorghe Bora. Gheorghe Bora revinde casa cu 16 000 lei...

5

CĂPITANUL DE CURSĂ LUNGĂ VICTOR RĂDULESCU

— Un om uns cu toate alifiile, cum înțeleg eu că este acest Gheorghe Bora, angajează fără act legal un ignorant în materie de legi și în calitatea lui de proprietar inițiat nu ține zilnic, ca să zic așa, un caiet de bord cu tot ce există. Cîte oi sterpe sînt, cît lapte dă fiecare, cît îa el, cît îi dă ciobanului etc. Pentru mine este evidentă intenția lui de a profita de neștiința țăranului.

— Această intenție nu poate fi dovedită.

— Lipsa contractului prin care angajează un om nu e dovadă a intenției de a eluda legea ?

— Vina aparține deopotrivă și lui Gheorghe Popa. Necunoașterea legii nu e scuză.

— Atunci cînd a vrut să vîndă oile, el a știut că trebuie un contract. Și apoi cum a fost încheiat acest contract ? La un neștiutor de carte, îi spune una și scrie alta...

— Asta nu-i dovedit.

— Ba eu cred că aici lucrurile sînt foarte limpezi. De ce, dacă a avut la dispoziție un avocat, pe Teodor Serafide, a mai fost nevoie să insceneze, să creeze aparența de legalitate, și în loc să încheie contractul acasă la el, s-au dus cu toții la tribunal, unde în loc să autentifice actul la notariat, n-au făcut decît ceea ce puteau face foarte bine și acasă ? Avocatul nu știa că un act trebuie autentificat ? Nu e clar că au vrut să-l îmbrobodească ? Să-i ofere doar aparența legalității ? Dar judecătorul care a avut pe rol acest proces, nu s-a întrebat cum a fost posibil ca un act întocmit de un avocat, să nu fie trecut prin notariat ? Nu și-a pus întrebarea că acest act conține un viciu de consimțămînt ? De ce nu a chemat în sprijin procuratura ?

— În orice proces există unul care afirmă și unul care neagă. Judecătorul nu avea numai acest proces. Dosarul era curat...

— Atunci poate îmi spui dumneata în ce constă rolul activ al justiției ?

— În fața unei evidențe, rolul activ înseamnă s-o consemnezi.

— Existau două evidențe : una în dosar și alta în sală. Amîndouă trebuiau consemnate. Un avocat care nu-și face datoria pînă la capăt, are un motiv. Care e acel motiv ? Această este întrebarea. Un om care își confecționează legalitatea numai pe jumătate, pentru cealaltă jumătate ascunde ceva. Ce anume ? Cealaltă jumătate ar fi însemnat ca ciobanul să fi fost dus în fața notarului, care ar fi văzut în ce hal de beat e, și care ar fi trebuit să-i citească actul. Nu ?

— Un judecător nu e obligat să meargă atît de departe cu supozițiile.

— Poate că n-are obligația, dar are dreptul...

— Dumneavoastră, de pildă, cum ați gîndi în fața unui astfel de argument ? Toată viața mi-a plăcut să fiu om și am avut încredere în oameni. N-am umblat

tificat este piesa de rezistență a unui dosar pe baza căruia un om a fost privat de libertate 7 luni ? Un om de 50 de ani, cu doi copii mari.

— Nu, n-am efectuat o asemenea radioscopie, dar hîrtia de la Fetești nu minte.

Răsucind hîrtia de la Fetești în mîini, se face pauză. O mai examinăm, totuși. Vedem că data emiterii ei din Fetești este 7 octombrie, or, conform actelor miliției Jegălia, celor din dosarul comisiei de judecată din aceeași comună, conform dosarului de la Judecătoria Fetești, conform spuselor lui Ivan Gheorghe, fapta, sau faptele s-au petrecut pe 8 octombrie. La Policlinica Fetești în trei registre diferite, scrise de trei doctori diferiți, apare într-adevăr data de 7 octombrie 1977. Executăm fotocopii și discutăm cu tovarășul Boroș Vasile, procuror șef adjunct al județului Ialomița. Expunem totul, sîntem ascultați cu atenție și deferență și ni se spun lucruri pe care le transcriem textual : „Ne-ați dat dosarul peste cap căci obiectul lui il constituia o vătămare întîmplată pe 8 octombrie 1977. La acea dată deci Ivan Gheorghe avea mîna fracturată. Asigurați cititorii revistei Flacăra că Frangu Victor va fi scos din cauză Ivan Gheorghe, hotul, va fi demascat într-o adunare populară la Jegălia, locul comiterii nedemnei sale fapte. Vă mulțumim !"

Din discuțiile cu factorii competenți, din documentarea noastră rezultă cîteva lucruri utile, clare :

1) Procurorul Teiner Aurelian a întocmit un dosar extrem de fragil, bazat în exclusivitate pe certificatul medico-legal 1183 din 15 octombrie 1977 care certifică, s-a văzut, nu are legătură cu cauza. Era obligat să se gîndească că este vorba de liniștea, viața și libertatea unui om. Cu minimum de efort, putea să descopere ceea ce am fost noi obligați să facem. Plîngerea primită de la Ivan Gheorghe trebuia verificată temeinic și nicidecum pasată șefului de post Stan Radu. Tot dinsul, după propriile-i afirmații, a încercat să stingă procesul penal pornit provocînd lui Frangu Victor să-i dea lui Ivan Gheorghe 2 500 de lei ceea ce nu este corect și nu privește nici misiunea unui procuror.

2) Medicul Popa Valer a eliberat un certificat medico-legal pe baza unei fișuici, ceea ce contravine normativelor legale în vigoare încă.

3) Era desigur de dorit ca și completul de judecată condus de tovarășul judecător Marcu să restituie dosarul procuraturii căci lipsa unei singure probe directe era un serios semnal de alarmă asupra veridicității sale.

4) Fapta unui paznic prins furînd din avutul obștesc trebuia serios blamată căci în acest fel eram pe punctul de a înregistra un absurd record : neprimit cu flori la locul faptei sale infamante, hotul dă în judecată pe cel care l-a prins și obține trimiterea lui la închisoare.

EUGEN SECELEANU ■

Acționăm împreună cu opinia publică

Convorbire cu tovarășul NICOLAE MIHAI, procuror-șef al județului Tulcea

— În județul Tulcea, așa după cum voi demonstra prin date statistice, starea infracțională s-a îmbunătățit simțitor în ultimul an. Mai înainte de a recurge la cifre, vreau să arăt că actuala situație este o urmare a intensificării popularizării documentelor de partid privind creșterea rolului educativ al colectivelor de oameni ai muncii. Sînt cunoscute lucrările Plenarei C.C. al P.C.R. din 28—29 iunie 1977, reflectate în Decretul 147 din același an. Vedeți dumneavoastră, noi, procurorii, prin natura profesiei, eram mai puțin legați de teren, contactul cu cetățenii se stabilea, de regulă, doar atunci cînd aceștia intrau în conflict cu legea. Acum, colaborăm mult mai intens cu oameni corecți, cu activiști de partid din organizații, cu reprezentanți ai unor organizații de masă și obștești, împreună cu care realizăm, dacă vreți, o profilaxie a infracțiunilor, evitînd unele posibile manifestări antisociale, reușind o disciplinare a vieții colective și individuale a unor cetățeni apți să săvîrșească acte care să contravină normelor firești de conduită. Remarc că o schimbare s-a produs, deși nu în măsura necesităților, și în mentalitatea colectivelor de oameni ai muncii din diverse întreprinderi și instituții, de jos și pînă la nivelul conducerilor acestora. N-aș fi corect dacă nu aș preciza că sînt încă directori care nu înțeleg total că în sarcinile lor intră și compactarea oamenilor de care răspund chiar și în afara timpului de producție, că pot, prin autoritatea lor, să influențeze în mod favorabil starea disciplinară și dincolo de porțile întreprinderilor. Aspectul cel mai important pe care unii conducători de instituții îl ignoră este acela că acțiunile corelate ale organelor de miliție, procuratură și justiție cu cele ale organizațiilor despre care am amintit, cu cele administrative, duc la rezultate cu mult superioare. Or, sarcina realizării unui climat corespunzător nu poate sau mai bine zis nu trebuie lăsată numai în seama acelor organisme specializate. Numărul inculpărilor a scăzut în 1977, față de 1971, cu 62,50%. Mi se pare edificator că, în ceea ce privește pagubele aduse avutului obștesc, scăderile sînt și mai mari, atingînd 80 de procente. Desigur, și volumul în lei al pierderilor ce se înregistrau în trecut s-a diminuat simțitor, cu ceva mai mult de jumătate. În privința stării infracționale în rîndul minorilor, ea s-a redus cu 60%, în același interval. Dealtfel, dacă am privi puțin înapoi, cu numai cîțiva ani, am vedea că preocuparea conducerii partidului și statului nostru pentru asanarea vieții sociale a fost continuă.

— Care credeți că a fost acțiunea cea mai eficientă întreprinsă de organele justiției din județ în ultimul an ?

— Voi împărți răspunsul în două : într-un sens mai larg, ținerea proceselor la fața locului, adică în întreprinderi, în cartiere și așa mai departe, ceea ce a asigurat o mai mare audiență publică, o receptivitate superioară, poate, celei dintr-o sală de tribunal, și un mai mare coeficient de influențare a opiniei publice. În astfel de cazuri, și cred că arăt o trăsătură specifică pentru procuratura județului nostru, m-am deplasat, de regulă, chiar eu sau adjunctul meu, în funcție de gravitatea faptelor. A doua parte a răspunsului privește punerile în discuție a unor fapte cu un grad mai scăzut de nocivitate, situații în care ne consultăm cu colectivele de muncă respective și împreună cu care încercăm să direcționăm măsurile luate în vederea obținerii acelei forțe capabile să influențeze climatul social.

— Ce alte mijloace ați mai folosit ?

— Presa locală, în mod intens, înfățișînd unele stări de lucruri nu tocmai corespunzătoare, chiar și atitudinea unor conducători de întreprinderi, de unități comerciale, cooperatiste etc., ceea ce le-a dat de gîndit oamenilor.

— În ce sector se înregistrează încă rezultate necorespunzătoare ?

— În cazurile de violență.

— Explicația ?

— Influența alcoolului, combinată cu fluctuația oamenilor veniți, cine știe de unde și din ce motive, în județul nostru.

— Măsuri preconizate și aplicate ?

— Cunoașterea cît mai complexă a tuturor cetățenilor aflați în oraș și în județ, pe care o realizăm prin discuții cu cei pe care-i considerăm înclinați spre acte antisociale. Fiecare procuror discută, cu regularitate, în special cu noii veniți și, cînd este cazul, cînd am observat sau ni s-a semnalat o comportare necorespunzătoare, recurgem la explicarea legii, la înfățișarea consecințelor posibile. Aceste convorbiri se termină cu încheierea unei declarații-angajament.

Și procurorul-șef al județului Tulcea îmi arată un dosar din care notez : C. I. a nesocotit prevederile legii, refuzînd totodată să presteze vreo muncă utilă. El a fost încadrat. A. N. și-a alungat din casă soția. S-a procedat în același fel, iar la afirmațiile sale că „nu poate trăi cu această femeie" i s-a recomandat să urmeze calea legală dacă, într-adevăr, nu va ajunge la o înțelegere. Soția i s-a întors acasă și conflictul s-a aplanat. I. L. din Isaccea nu muncea și manifesta o predispoziție spre vagabondaj și prostituție, dar — în urma discuției cu procurorul — s-a decis să se încadreze și să ducă o viață normală, utilă și societății și sieși. Asemenea exemple ar putea continua. Ele demonstrează eficacitatea activității organelor de procuratură. În rîndul procedeelor noi, folosite de procurori, se înscriu și analizele manifestărilor negative, în cadrul C.O.M.-urilor, ca și prezentarea unor materiale de către procurorul-șef al județului în diverse unități, cum au fost pînă acum cele de la Chilia Veche, Combinatul metalurgic, Cooperația de consum, la unitățile de industrie a laptelui, la conservele de legume și pește etc., la acestea din urmă accentul fiind pus pe sustragerea de produse. În privința acelor cetățeni care-și execută la locul de muncă pedepsele, procuratura exercită un control riguros și permanent, pentru a ști cum se comportă ei în producție, în ce măsură se îndeplinește rolul educativ al pedepsei și așa mai departe. Am întîlnit situații în care procuratura a intervenit pentru ca drepturile bănești ale acestor oameni să fie achitate integral, potrivit legilor, atunci cînd s-a constatat că ei fuseseră frustrați de o parte din remunerație în urma unor calcule eronate.

EMIL LEONARD ■

---

cu acte decît atunci cînd a fost neapărată nevoie. În cazul de față am încheiat act numai fiindcă avea nevoie de el fiică-mea. Trebuia să dovedesc că nu am avere...

— Aș fi întrebat omul acesta ce meserie are. Un gestionar de meserie nu gîndește așa. M-aș fi întrebat după aceea dacă pretenția omului acesta față de stat, acordarea unei burse, este justificată. Dacă a cîștigat 50 000 lei numai de pe urma unor oi înseamnă că are bani să-și întrețină fata la facultate. Dacă într-un an a obținut 50 000 lei, nu era evident că în anul următor va obține aceeași sumă ? De ce să vîndă oile ? Ca să obțină o bursă de cîteva mii pe an ? Cum adică ? Dai un venit sigur de 50 000 pe cîteva mii ipotetice ? El a vrut să înducă statul în eroare și cei ce i-au eliberat adeverința de avere au dat dovadă de superficialitate. El a vrut și bursa și oile. Cum s-a și întîmplat pînă la urmă. Inducerea în eroare a organelor de stat este faptă penală. Era un alt prilej de a cere sprijinul procuraturii.

— Procuratura a avut și ea pe rol acest caz și n-a putut mai mult.

— Cînd ? Atunci cînd Gheorghe Bora se blindase cu toate actele. Ce spui dumneata dovedește, dacă vrei, cît de important e felul cum se judecă la prima instanță... Dar să știi că nu merg mai departe dacă nu-mi spui cine este Gheorghe Bora.

— Ar însemna să nu mai fiți obiectiv.

— Atunci ce fel de opinie publică vrei dumneata să fiu eu dacă nu știu totul.

— Pe scurt : părinții lui au fost circumari. El a fost băiat de prăvălie. Apoi a făcut geambașlîc cu oi. Este expresia folosită de el. A fost frizer. A avut frizerie. A lucrat și în cooperativă. Gestionar la DCA. Închis pentru delapidare. Reabilitat. Apoi gestionar din nou. Acum e tot gestionar, în port. Are o casă. A luat fără chitanță de la cumnatul său 11 000 lei. A cumpărat teren și în contractul de vînzare-cumpărare s-a trecut singurul proprietar. Acum cere evacuarea cumnatului și chirie din urmă... Are o mașină... De fapt nu el, ci fiică-sa...

— Bursiera ?

— Da.

— Cu ce bani ?

— Cînd a vîndut casa lui Popa, banii obținuți i-a cedat fetei.

— Dacă n-avea urgentă nevoie de bani, de ce nu l-a păsuit pe Popa ? Cum să lipsești un om de munca lui de o viață, să lași niște oameni cu copii pe drumuri, să distrugi niște vieți numai pentru a cumpăra fetei tale un automobil ?

— Observ că ne-am inversat rolurile. Dumneavoastră sînteți cel care întrebați.

— Cum să nu întreb cînd unui om care datorează 18 000 lei, și nici nu e sigur că-i datorează...

— Actele spun că da.

— Mă rog. Pentru 18 000 lei îi vinzi oile la jumătate de preț, îi vinzi casa care a costat peste 60 000 lei cu 9 500, o cumperi tot tu, apoi o revinzi cu preț dublu. Cine a făcut licitația ?

— Licitațiile se fac prin intermediul instanței...

— Dar e limpede că el a putut aranja totul.

— Nu avem dreptul să plecăm de la o premisă ipotetică.

— Instanța putea amîna licitația pînă ce va fi crescut prețul oilor la prețul cu care le cumpărase ciobanul, așa cum le cumpărase ?

— Putea. Dar nu era obligată.

— Cum adică, eu îți datorez dumitale 100 lei și dumneata îmi vinzi la licitație bunurile din casă, indiferent de valoarea lor, la suma pe care ți-o datorez ?

— Instanța a îndeplinit toate formele legale.

— Să știi că eu ca opinie publică am dreptul să nu mai discut cu dumneata dacă îmi dai mereu cu forme legale. Formele legale sînt cele care apără dreptatea, logica, bunul simț, litera legii. Spune-mi, există vreun paragraf de lege care spune ca licitația să se facă în grabă, oricum, fără a ține seama de valoarea reală a obiectelor, îndeplinind numai formalitățile de procedură ?

— Nu. Să știți că eu am vorbit cu ciobanul. Nu se prea poate discuta cu el.

— El n-a avut avocat ?

— Ba da.

— Și a rămas tot necunoscător ?

— Așa mi s-a părut.

— Înseamnă că voit sau nu, gestionarul a beneficiat de doi avocați. Adică și de avocatul ciobanului.

— Vă atrag atenția asupra pericolului pe care îl prezintă această afirmație.

— Dar eu nu fac afirmații. Eu constat. Nimeni nu l-a făcut ciobanului un deserviciu mai mare decît propriul lui avocat. Ce ziceți, avocatul ciobanului s-o fi cunoscînd cu avocatul gestionarului ?

— De ce să nu credem că ciobanul se simte foarte bine în ignoranța lui. Că acum o folosește drept adăpost ?

— Bravo ! Înseamnă că s-a folosit de ignoranța lui și cînd a pierdut casa, și oile, și sănătatea, și curtea, și liniștea, și totul... Nu merg mai departe și mă întorc la primul proces și aici rămîn : cînd ți se prezintă înainte un neștiutor de carte, pe de o parte, iar pe de altă parte doi oameni de felul gestionarului și avocatului, e de datoria mea să mă întreb de ce n-au trecut pe la notariat, fiindcă numai prezența notarului îmi crea certitudinea că neștiutorul de carte a luat cunoștință de cele scrise în actul respectiv. Și apoi, ca să autentific în cele din urmă actul, eu nu l-aș fi întrebat pe omul acela, și nici n-aș fi admis să fie întrebat de altcineva, dacă recunoaște că a semnat actul, fiindcă era de la sine înțeles că omul semnase... L-aș fi întrebat dacă recunoaște legalitatea actului ?

— Știți cum e după război...

— N-ai spus dumneata că sînt opinie publică ?

■

ÎMPREUNĂ CU PROCURORUL DUMITRU TAȘCU

— Tovarășe procuror, iată-ne la capătul a trei zile de muncă. Legalitatea dosarelor nu poate fi pusă la îndoială. Haideți să le lăsăm la o parte și să pornim de la realitate. Care este realitatea ? Gheorghe Bora a avansat 25 000 lei și a cumpărat 50 oi. Bora a cîștigat de pe urma oilor 50 000 lei, venit net. Într-un an. Apoi și-a recuperat și avansul de 25 000 lei, vînzînd ciobanului oile cu 30 000 lei. În total 80 000 lei. Cine a creat această valoare ? Gheorghe Popa, în urma muncii depuse, pierde din ignoranță oile pe care le-a cumpărat, pierde casa, curtea, agoniseala de o viață, plătește taxe de judecată vreo 20 000 lei, rămîne pe drumuri el, soția și copiii. Peste această realitate nu poate trece nimeni. Cu dreptul pe care ni-l dă această realitate, haideți să revenim la începutul începutului. Este legal actul încheiat de Bora și Popa ?

— Actul de la dosar este legal. Judecătorul îl putea contesta numai dacă ar fi presupus că el prezintă vicii de consimțămînt. Din moment ce Popa a afirmat în proces că recunoaște că a semnat...

— Ce vicii ar fi putut exista. Pe unele le-a numit comandantul Rădulescu. Ele se bazează însă pe presupuneri. Ce prevede actul ? Că plata se face în două etape. Prima, la vinzarea mieilor. A doua, la vinzarea lînii. Haideți să vedem dacă această plată era posibil să fie făcută. Bora afirmă că a vîndut oile ciobanului deși cunoștea că n-are bani, pornind de la niște sume viitoare, dar certe. Cîte oi să luăm că au avut miei ?

— 50 ?

— 50. Din moment ce nici la oi nu poate fi prevăzut sexul, să presupunem că jumătate sînt miei și jumătate mieluțe. Deci, teoretic, Popa putea vinde 25 de miei. Mieluțele nu se sacrifică. 13 l-a luat Bora, prin trimisul lui. Popa nu avea de unde plăti 9 000 lei. Al doilea termen era în august, după vînzarea lînii. Care lînă ? Dacă ea era contractată de gestionar la DCA. Nu rezultă de aici că din plecare contractul avea vicii de conținut ? Rămîne brînza. În medie, 360 kilograme ori 16, total 4 800 lei. Tot nu sînt 9 000. Se mai pune întrebarea din ce-ar fi trăit familia lui Popa un an aproape ? Acest lucru nu s-a luat în calcul. Popa susține că Bora l-ar fi promis să nu-l strîngă cu ușa.

— Nu l-a strîns. L-a acționat în judecată abia în anul următor, în martie.

— Cînd nu existau nici miei, nici lînă. Totuși Popa vinde ce poate și-i trimite prin poștă 6 000 lei. Bora îi refuză : Ori tot, ori nimic. De unde tot ?

— Ajungem imploabil la licitație.

— Un alt moment cheie. Nu e obligația instanței de a veghea ca licitația să asigure ca valoarea bunurilor să se apropie de valoarea lor intrinsecă ?

— Ba da.

— Cum procedează în schimb ? Îndeplinește formalitățile de procedură și vinde bunurile lui Popa la un preț derizoriu, prilej pentru Bora de a face o nouă afacere. Nimeni nu se sesizează. Popa știe un singur lucru : că nu e drept.

— Vina aparține în întregime lui Popa. Mai exact, încăpățînării lui. Indiferent cum semnase, era dator și trebuia să aibă grijă de datoria lui. Într-o familie, un om ca el este o calamitate. El știe împotriva tuturor ce e drept și ce nu e drept, calcă în strachini și nu revine, merge cu încăpățînare mai departe. Legea e obligată să-l apere. El nu e obligat să cunoască legea.

— Pentru vina lui, Popa a plătit cu vîrf și îndesat. A pierdut totul. Și dacă ar fi fost singur, n-ar fi fost poate atît de grav. Dar are o nevastă bolnavă, el însuși e foarte bolnav, are copii... Problema care se pune e dacă prețul plătit nu e prea scump ? Dacă acesta era prețul pe care trebuia să-l plătească ?

— În nici un caz. Și de această dată vina nu mai este în întregime a lui. Vina poartă acum și chipul superficialității și al birocrației unor oameni puși să aplice legea.

— Ce putem face ?

— Mi-e teamă că totul este prea tîrziu. Opinia publică poate avea și ea un cuvînt de spus. Făgașul legii este însă unul singur și de la el nu te poți abate nici din ignorantă, nici invocînd principii abstracte. Pe acest făgaș a rămas deschisă o singură portiță : Pascu Ion.

— Proprietarul casei, Popa a cumpărat casa fără acte. Actele sînt la Ion Pascu. El este proprietarul legal. Nu cumpărătorul care a luat casa de la Bora.

— Este întîia oară cînd Popa ar beneficia de superficialitatea instanței care n-a controlat, cînd a scos casa la licitație, dacă Popa este sau nu proprietar. Pascu Ion poate și trebuie să ceară infirmarea licitației. Aceasta ar fi unica șansă a vieții lui Gheorghe Popa.

NICOLAE CRISTACHE ■

COPII ÎN UMBRA VICIULUI

O revistă franceză de notorietate și mare tiraj — L'EXPRESS — insera recent la rubrica „Viața modernă" articolul „Delincvenți la 10 ani". PARIS MATCH semnala la scurt răstimp un fenomen pe care îl prezenta ca pe o adevărată epidemie : prostituția minorilor. Cam în aceeași vreme, un comisar parizian declară într-un interviu că „Nu există drogați fericiți", iar ziarul LE MONDE consacră un amplu comentariu problemei șomajului juvenil.

Substanța tuturor acestor relatări este, desigur, diferită, după cum și tonul lor este diferit, iar aceasta nu numai pentru că semnatarii sînt diferiți. Sentimentul pe care ți-l lasă însă — fie doar și simpla lectură — este general, urcînd de la tulburare la alertă. Dar, să le lăsăm să vorbească, prin ele însele, mai întîi **FAPTELE**

La începutul primăverii acestui an, un vagabond este găsit mort, cu craniul fracturat, pe un maidan ce-i servea drept domiciliu. Opt zile mai tîrziu, Franța află stupefiată că Victor Saumur, în vîrstă de 53 de ani, a murit pentru că șapte copii — avînd între 7 și 13 ani — „s-au jucat" în acea zi aruncînd cu pietre, e drept cu pietre puțin cam mari, puțin cam grele. „Publicul va uita, fără îndoială — scrie L'Express — numele lui Victor Saumur, vagabondul. Dar își va reaminti de săracul om ucis cu pietre, pentru că, de această dată, cei ce au provocat moartea sînt copii".

La 12 aprilie, pe ecranele Parisului este lansat filmul „Atenție, copiii privesc !", un lung metraj realizat de Serge Leroy — producător și interpret Alain Delon — care își propune să denunțe violența pe micul ecran, dar cade tocmai în excesele pe care le incriminează.

Între faptul divers care este cutremurător și ficțiunea facilă, revin adesea titluri mari ce traversează actualitatea : „Gangsteri la 12 ani", „Hoțul de mașină avea 8 ani", „La Bar le Duc, fetițe de 11, 12 ani" etc., etc.

Dintr-un alt „sanctuar al viciului" — Place Pigalle — se descriu fapte ca acestea : Sylvie, care va împlini curînd 16 ani, rontăie o prăjitură — cina sa — așteptîndu-și „clienții". I s-ar da cu ușurință un an mai puțin... Ceea ce nu se

„Nu există drogați fericiți..."

poate banui, ceea ce nu pot banui cei ce încurajează prostituția infantilă sînt brațele mutilate de seringă. „Drogul este acela care m-a adus aici", se destăinuie Sylvie. „Aveam 13 ani și jumătate cînd m-am drogat prima oară... Am reînceput după cîtva timp, apoi, din ce în ce mai des. La început n-aveam nevoie decît de doze mici, cu 50 sau 100 de franci. Ceream bani mamei spunîndu-i că-mi trebuie pantofi sau că mi s-au uzat pantalonii. Bineînțeles, cum mă vedea mereu cu aceleași lucruri, a început să-și pună întrebări. Atunci, eu am început să-i torn povești : că-mi pierdusem portmoneul, că mi s-au furat banii sau că am împrumutat o prietenă... Tata nu m-a bătut niciodată, dar, desigur, ar fi fost nebun de furie dacă ar fi știut că mă drogam. De fapt, nu era prea adesea acasă, pentru că este camionagiu și pleacă săptămîni în șir. Iar cînd era acasă nu se ocupa de noi". Între timp, fetei îi vine din ce în ce mai greu să vorbească. Vocea îi devine greoaie și nesigură. Mîinile îi tremură aprinzîndu-și cea de-a treia țigară. „Scuzați-mă, revin", îi spune reporterului cu care stătea de vorbă. Dispare la toaletă, și revine după cinci minute cu seringa în mînă, apoi, într-o tresărire de conștiință, o ascunde în geantă.

Este cazul, credem, să adăugăm la aceste incredibile imagini, cîteva completări. Potrivit publicației **„S.O.S. ENFANTS"** în Franța ar exista cel puțin zece mii de tineri, băieți și fete, care practică prostituția, iar acest fenomen este în creștere de la an la an. Statisticile oficiale nu-i pot preciza exact amploarea, pentru că, în ochii legii, a te prostitua nu reprezintă un delict. În același sens, un raport al poliției din Stockholm, citat de agenția U.P.I., arată că numărul tinerilor suedezi care se drogheză este de ordinul miilor. Pentru a-și procura banii necesari achiziționării „otrăvii albe", fetele practică prostituția, iar tinerii nu ezită să organizeze adevărate jafuri, numărul incidentelor de acest fel crescînd într-un ritm îngrijorător în ultima vreme. „Nu mai putem face față acestui fenomen", a declarat un purtător de cuvînt al poliției suedeze.

Ca și Sylvie, Guillaume, 16 ani și jumătate, se vinde pentru bani. Ca și Sylvie, Guillaume nu prea a avut copilărie și-și calcă în picioare tinerețea. Pentru el viitorul nu există, nu are nume. Și-a părăsit părinții acum trei ani și nu vrea să-i mai revadă. „Mama vitregă nu ne iubea, pe fratele meu și pe mine. A făcut totul pentru a șterge tot ce ne-o putea reaminti pe mama. Mama a murit sculpind sînge. Îmi amintesc, aveam 6 ani". Ceea ce Guillaume n-a mai spus este că tatăl său s-a apucat de băut, ceea ce l-a aruncat într-o apatie totală sau într-o stare de furie periculoasă. Viața devenise imposibilă pentru acest băiat de 13 ani, așa că judecătorul nu a avut nici o dificultate să-i facă loc într-un cămin. „La cămin era bine, spune Guillaume. Erau acolo oameni cărora puteam să le vorbesc. Într-o zi, la poartă, un tip s-a apropiat de mine și mi-a propus să luăm împreună o cafea. Nu văd pentru ce aș fi spus nu. Nu mi-a cerut nimic, dar a revenit a doua zi și m-a invitat să cinăm. Cum era simpatic și avea aerul că se interesează de mine, am acceptat. În cele din urmă m-a invitat acasă...". Pentru că era în panică, „cu adevărat șenat" — după cum însuși se exprimă — după cele ce se întîmplaseră cu el, Guillaume n-a mai revenit la cămin. Cvasiabandonat de familie, acest băiat la nici 14 ani a cedat mirajului banului cîștigat prin viciu. Nu-și mai imaginează altfel viitorul...

Acum, dacă mai este nevoie, **EXPLICAȚIILE.** Mai întîi din interiorul societății care le generează. În 1976, în Franța, 3 477 de copii între 10 și 13 ani au fost judecați pentru delicte. „Delincvența aceasta, a celor mai mici, nu există acum cinci ani, declară Pierre Saurat, care este educator de 19 ani. La 12 ani au aceleași pofte ca și cei mari : cinema, țigarete și, așteptînd mașina, motocicleta". „Întîlnesc mult mai mulți copii sub 13 ani care se comportă ca adolescenții de 20 de ani", confirmă și dr. Alain Braconnier, pedopsihiatru. Locuințe proaste, părinți șomeri, fără calificare, alcoolism, violențe în familie. „Unele cartiere sînt pepiniere ale delincvenței, spune și Jean-François Brenot, responsabilul unui centru de educație supravegheată. Mă simt uneori neputincios. Cum să rezolv probleme de locuință, de muncă, de școlaritate care fac ca un puști, reintors în mediul său, să recidiveze ?" „Delictul comis de un copil dezvăluie uneori o problemă socială, subliniază dr. Braconnier. El traduce totodată o problemă afectivă". Desigur, locul afectivității este important în astfel de situații, dar numai simpla sa absență nu constituie argumentul suficient. Nu, nu vom subscrie la părerea acelor reporteri, care, prezentîndu-ne viața fără nici un rost, fără țel a fetei ce se numește Sylvie sau a băiatului chemat Guillaume, drept explicație pentru existența acestui trafic consemnează: „În goliciunea lor disperată, relatările celor două mici victime arată profunzimea unui rău de care nici o formulă miracol nu ne poate elibera : nu există remediu de ordin polițienesc, administrativ sau judiciar pentru acest nou flagel ale cărui cauze sînt disocierea celulei familiale și demisia a tot mai numeroși părinți". Mai aproape de adevăr este, poate, Sylvie, atunci cînd mărturisește : „Știu că nu aș putea să ies singură de aici. Chiar dacă aș merge la spital să mă îngrijesc, aș recădea dacă nu am pe nimeni să mă ajute. Va trebui, mai ales, să nu mai revin niciodată aici, altfel sigur va reîncepe. E-adevărat că viața mea, toate zilele se aseamănă, dar nu mă gîndesc la asta, pentru că ce-aș putea face altceva ? Să găsesc o slujbă, evident. Ar trebui ceva care să-mi ocupe tot timpul. Și-apoi, îmi trebuie doza, fără asta mi-e rău mereu, în brațe în picioare, mi-e frig, e oribil...". Fără comentarii.

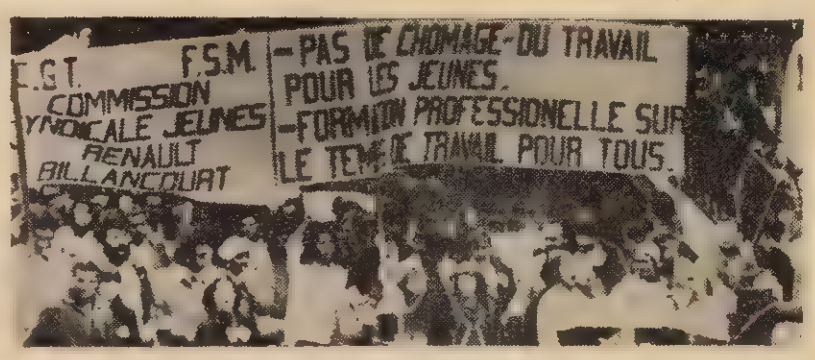

An de an, numărul tinerilor care caută un loc de muncă este tot mai mare

Și, totuși, **ÎN LOC DE COMENTARIU,** vom recurge la alte opinii, de astă dată publicate de ziarul „Le Monde" în urmă cu puține zile, opinii care dacă nu stigmatizează, nu resping fenomene ca cele pe care le-am prezentat, nu vorbesc în primul rînd despre copiii aflați în umbra viciului, dezvăluie probleme grave, a căror soluționare se impune mai mult decît oricînd. Este vorba despre munca tinerilor, despre slujbele lor, mai direct despre locul lor în societate. „Am 25 de ani, scrie un tînăr din Paris. Am terminat facultatea de litere acum trei ani și de atunci caut de lucru. Uneori am găsit ceva, pentru trei săptămîni sau pentru două luni, dar mereu mici treburi : comisionar, ajutor de magaziner provizoriu, plasator la domiciliu în vînzarea de cărți de artă, funcționar la stand pentru un „salon", anchetator pentru un institut de sondaje, copist... Studiile nu mi-au servit la nimic, nu sînt nimic, mi s-a repetat adesea. Și doriți ca să accept această societate care nu se gîndește decît la bani, la mașini sau la distracții... ?" Ca un ecou la această scrisoare, o alta, aparținînd unui tînăr din Montpellier : „Cu o calificare de ajustor-mecanic, tot ce am găsit a fost un loc de ajutor de bucătar într-un restaurant. Săptămînile sînt de la 60 la 80 de ore de muncă, în funcție de anotimp, pentru 1 500 de franci pe lună. După ce mi-am plătit chiria (800 de franci), mesele din zilele de concediu, hainele și cîteva fleacuri, nu-mi mai rămîne un sfanț". Cei doi, observă „Le Monde", au găsit, de bine de rău, ceva care să le asigure existența, dar cîți alți tineri nu au avut nici măcar această șansă ?

Pe piața muncii, tinerii au de înfruntat o serie de dificultăți, cea mai greu de depășit fiind aceea a găsirii unei slujbe. Din o sută de cereri de serviciu, 45 provin din partea unor persoane sub 25 de ani — 30 de tinere fete și 15 băieți, acestea fiind „șansele egale". Intervin apoi orarele mult mai lungi decît cele ale celor mai vîrstnici, descalificarea, neîncrederea în acordarea unor posturi de conducere. Semnificativă pentru atitudinea tinerilor față de problema găsirii unui loc de muncă este ancheta întreprinsă de dr. Jean Rousselet, specialist în problemele muncii și orientării tinerilor, cunoscut expert în acest domeniu. În 1970, semnalează acesta, cu ocazia unei anchete asupra eșecurilor și dificultăților în materie de servici, aproape toți tinerii chestionați încriminau lipsa de șansă, carențele părinților în materie de orientare sau de educație, propria lor neglijență sau insuficiențe proprii și doar 5 la sută acuzau „societatea". În 1978, la aceeași anchetă rezultatele sînt altele : 25 la sută dintre tinerii chestionați se consideră „respinși de societate", 10 la sută apreciază că sînt exploatați de aceasta și 40 la sută o readuc în discuție. Trecînd peste alte considerente, cotidianul francez vede în aceste răspunsuri „semnul unei angoase care nu poate fi neglijată".

An de an, numărul celor care caută de lucru, al tinerilor mai ales, este tot mai mare. Semnale de alarmă tot mai frecvente, tot mai insistente acordă prioritate absolută soluționării acestei probleme. Tinerii înșiși refuză să accepte o existență fără nici un viitor. Într-o societate în care criza economică, adînca inechitate socială au prelungiri grave la nivelurile conștiinței, afectînd copilăria și tinerețea deopotrivă, semnele trezirii la realitate se înmulțesc tot mai mult. Generații flagelate, cu viitorul compromis încă din start, traversează acum o etapă a conștientizării, a revoltei. Este un fenomen la care se referă mereu mai frecvent însăși opinia publică occidentală, ziarele, televiziunea, filmele. Constatăm deocamdată...

DOINA IOVANEL

OCHII ȘI URECHILE LUMII

Vară. Situația surîsului

La situation du sourire dans le monde — cu ocazia a 189 de ani de la Revoluția franceză, să traducem această expresie a lui Anatole France : „situația surîsului în lume" — nu e cu mult diferită de cea a „Cinei cea de taină", tabloul lui da Vinci, a cărui stare, în 1978, este caracterizată de Carlo Bertelli, întendentul artelor frumoase din Lombardia, drept „gravă dar nu catastrofică". Ar trebui vreo 250 000 000 de lire pentru a salva „Cina" de la mucegăirea ei, acolo, în biserica Santa-Maria-della-Grazzia, la Milano, unde stă din 1497. Conservarea ei a dat dintotdeauna mari griji, pictura fiind executată cu o substanță a cărei formulă aparținea lui Leonardo, extrem de sensibilă la umiditate : ca și surisul, „Cina" e realizată cu o materie fragilă ; ca și surisul, „Cina" e supusă respirației și transpirației oamenilor — în medie 1 300 de vizitatori pe zi... Ca și în problema surisului — „hotăriri prea grăbite ar putea provoca pagube ulterioare", cum zice domnul Bertelli. Firește — alta ar fi fost situația atît a „Cinei" cît și a surisului, „dacă s-ar fi intervenit cu ani în urmă...", vorba aceluiași surintendent. Nu s-a intervenit, după cum ați putut citi în ziare, și s-a ajuns ca un om de afaceri elvețian să fie dat în judecată la Stockholm fiindcă a glumit la aeroport. „Ce căutați în servietă ?", l-a întrebat un om de ordine. „Am o bombă", a glumit omul de afaceri. Într-o secundă s-a dat alarma, aeroportul a fost blocat, n-a mai decolat nici un avion, omul a fost ridicat pe sus și — în alte trei secunde — inculpat pentru „alarmă falsă". Să nu mai poți face o glumă pe mapamond fiindcă „te ridică" imediat — cota de alertă în criza surisului nu a fost niciodată mai înaltă.

Dar situația dacă e gravă nu e și catastrofică, dacă e excelentă nu e și disperată, încît am păcătui dacă am vedea totul în negru. Tot Anatole France, acest patriarh și strateg al zîmbetului, spunea că viața nu e niciodată nici roză, nici neagră, ci e pur și simplu un spectru dar solar. Încît pe partea cealaltă a versantului — toate lucrurile au două versante, fiți liniștiți — e necesar să luăm în considerație și cîteva victorii de netăgăduit ale stării de zîmbet și de grație prin lume, oricît de grea ar fi respirația oamenilor în actualele condiții climaterice. Ar trebui astfel să remarcăm și să ținem mînt că în Japonia, după o perioadă de delăsare și dizgrație, zmeele și industria lor cunosc din nou o perioadă fastă. Oamenii mari și mici, plictisiți de jucăriile mecanice inteligente — ca ursul ce tricotează sau maimuțica pe motocicletă — au trecut din nou să-și facă zmee, din hîrtie, sfoară și vînt. E mult mai bine — mă gîndesc. „International Herald Tribune" atrage atenția asupra unui alt fenomen formidabil, după părerea mea : a apărut un nou val de artiști de circ. Kenneth Feld, coresponsabil al circurilor Ringling, Barnum și Bailey, scrie că, dacă în 1966 media de vîrstă a circarului era de 43 de ani, azi ea a coborît la 23. „Un tînăr clovn avea 50 de ani, azi avem clovni care n-au împlinit 30". ...Nu-mi place circul dar clovnii mă înnebunesc, mamițo. O mutație de vîrstă în lumea lor, o dovadă că n-au murit, că meseria lor de caraghioși nevinovați nu se pierde, orice s-ar întîmpla pe lume, mi se pare o veste dintre cele mai însorite pentru umanitate, în ansamblul ei. De la Wimbledon, telexul bate așa: „Ploaia n-a încetat o clipă, joi 29 iunie 1978, toate meciurile fiind anulate. O mulțime stoică, apreciată la 30 000 de persoane, n-a clintit din loc, toată ziua, contemplînd prelatele întinse peste terenuri, în speranța unei înseninări". Naiba să știe ce va reține istoria din ziua de 29 iunie 1978... Dar ce-ar costa-o, ce-ar pierde, dacă și-ar încărca dramatica memorie cu imaginea unei mulțimi care așteaptă înseninarea cerului, ca să se-apuce de joacă ? Eu unul, în ziua aceea, eram într-un troleibuz ticsit și un bărbat foarte înalt și serios a întrebat : „Tinerico, cobori la prima ?" La care un glas hîrîit de bătrînică hîtră a răspuns: „He, he, nu mai sînt tinerică de trei stații !" De atîta ris, troleibuzul era să se răstoarne, zău !

RADU COSAȘU

Despre ciocnirile militare între diferite țări și consecințele lor

„Divide et impera" este o maximă ce exprima sintetic politica promovată de senatul Romei antice și apoi de marile imperii care s-au succedat pînă în epoca contemporană, politică ce constă în învrăjbirea altor popoare pentru a le putea mai ușor domina și exploata. Machiavelli este acela care a enunțat-o ca maximă politică ce exprimă esența concepțiilor sale politice caracterizate prin lipsă de moralitate și scrupule.

Această maximă ne vine în minte cînd reflectăm asupra unor fenomene politice prezente pe arena mondială. Avem în vedere conflictele și ciocnirile militare din diferite regiuni ale lumii care au cunoscut în anii în curs o recrudescență alarmantă, adăugîndu-se unor conflicte mai vechi, a căror rezolvare întîrzie, cum sînt cele din Cipru și Orientul Mijlociu.

Ceea ce surprinde și îngrijorează și mai mult este faptul că aceste conflicte au izbucnit între țări mici, slab dezvoltate economic, care pînă mai ieri luptau pentru a se elibera de sub dominația colonialistă și neocolonialistă, făcînd în acest scop imense sacrificii materiale și umane. Pe bună dreptate, cititorul se poate întreba : cum este posibil acest lucru ? Oare au fost uitate lecțiile istoriei sau este vorba oare de contradicții de o asemenea amploare, de interese vitale care nu ar putea fi soluționate decît pe calea armelor ?

Desigur, răspunsul la asemenea întrebări nu poate fi decît negativ. Explicațiile pentru aceste fenomene politice trebuie căutate în altă parte, ca și forțele politice cărora le sînt imputabile.

Încă de la Conferința sa Națională din luna decembrie 1977, partidul nostru, făcînd o evaluare realistă, profundă a situației internaționale actuale, caracterizată printr-o mare complexitate, prin apariția unor tendințe și fenomene cu caracter contradictoriu, a atras atenția asupra pericolelor pe care ciocnirile militare le pun pentru viața și munca pașnică a popoarelor. Desigur, principala trăsătură a epocii noastre este afirmarea tot mai puternică a voinței popoarelor de a fi stăpîne pe propriile lor destine, de a trăi în pace și colaborare, însă, așa cum a subliniat partidul nostru, există momente cînd forțele progresiste, antiimperialiste înregistrează și unele vremelnice insuccese.

Desigur, forțele imperialiste și neocolonialiste și-au dat seama de obstacolul pe care îl reprezintă pentru planurile lor unitatea și solidaritatea țărilor mici și mijlocii, nealiniate și în curs de dezvoltare. Tocmai pentru a lovi în unitatea forțelor progresiste, pentru a slăbi forța și influența lor în determinarea cursului evenimentelor istorice, forțele politice legate de menținerea vechii ordini politice internaționale folosesc diferite metode pentru a învrăjbi popoarele, pentru a semăna neîncrederea, a stimula tensiunile și animozitățile. A învrăjbi popoarele, a provoca conflicte militare între state reprezintă o parte a politicii de reîmpărțire a lumii în noi zone de influență și dominație politică și economică.

Desigur, între unele țări în curs de dezvoltare există probleme litigioase — cele mai multe moștenite din epoca în care se aflau sub dominație colonială, străină. Într-adevăr, nu rare sînt cazurile în care fostele metropole au creat în mod deliberat probleme, inclusiv prin trasarea unor frontiere artificiale, și le-au transmis noilor state independente. „Cauza păcii și progresului cere însă ca toate problemele de acest fel să fie soluționate nu pe calea forței, ci prin tratative directe între părți, în spiritul înțelegerii reciproce" — sublinia recent tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Noile state independente sînt confruntate în prezent cu probleme dificile legate de dezvoltarea lor social-economică : ele trebuie să-și concentreze toate eforturile, toate resursele umane și materiale asupra lichidării rămînerii în urmă, a grelei moșteniri din epoca colonială. Or, conflictele militare, actele de folosire a forței, disputele și animozitățile împiedică țările în curs de dezvoltare să se dedice în întregime construcției pașnice, creează piedici suplimentare în calea dezvoltării lor și, în ultimă analiză pun în pericol însăși independența lor politică.

Deteriorarea climatului politic general din regiunile de conflict creează, cu certitudine, noi obstacole în calea cooperării dintre țările în curs de dezvoltare și pune sub semnul întrebării realizarea unor proiecte regionale de asistență tehnică. Or, cooperarea dintre țările în curs de dezvoltare constituie o componentă de bază a strategiei elaborate de grupul „celor 77" în vederea instaurării unei noi ordini economice internaționale.

Studiile recente cu privire la cursa înarmărilor arată ce efecte nocive au conflictele și ciocnirile militare dintre țările în curs de dezvoltare, cît de mult le afectează din punct de vedere economic, datorită faptului că ele sînt atrase împotriva intereselor lor vitale într-o ruinătoare cursă a înarmărilor. Vînzările de arme către țările în curs de dezvoltare au devenit o temă tot mai des amintită în dezbaterile internaționale asupra dezarmării. Ne putem imagina cît de dăunătoare poate fi declanșarea unei competiții a înarmărilor — păstrînd proporțiile — pentru țări extrem de sărace, cu un venit anual pe cap de locuitor de 70—100 dolari, cum este cazul țărilor din Cornul Africii.

Adevărul este că asemenea zone de conflict și de ciocniri militare au devenit, în ultimii ani, adevărate poligoane de încercare și testare a unor tipuri de arme mai vechi sau mai noi, un prilej pentru fabricanții de arme de a face reclamă „mărfurilor" respective. Cei al căror singur imbold în viață este profitul cît mai mare, nu sînt deloc mișcați de pierderile de vieți omenești, de sîngele vărsat de instrumentele morții și distrugerii pe care le furnizează cu atîta dărnicie și promptitudine !

Astfel, cunoscutul studiu elaborat sub auspiciile O.N.U. de un grup de experți condus de profesorul român Gheorghe Dolgu nota că armele au fost folosite în ultimii 33 de ani aproape fără întrerupere, în circa 100 de conflicte militare și că numărul victimelor a fost de ordinul milioanelor. Ceea ce este și mai grav și trist este că în cele mai multe din aceste conflicte au fost antrenate și țări în curs de dezvoltare, și că armele folosite au fost furnizate de țările industrializate.

Desigur, au avut și au loc și războaie de eliberare națională purtate de popoarele aflate sub dominație colonialistă și străină, și au fost cazuri de recurgere la arme ca răspuns la acte de agresiune armată. Asemenea războaie de eliberare sînt impuse de forțele imperialiste, agresoare, iar popoarele respective au dreptul legitim, de necontestat, de a recurge la forță pentru a-și recîștiga libertatea și independența.

Experiența istorică, viața contemporană arată că războaiele, actele de forță nu pot duce la soluționarea problemelor litigioase ci, dimpotrivă, le complică, le agravează și întîrzie găsirea unor soluții durabile. Azi nu trebuie pierdut din vedere pericolul ca în asemenea confruntări să fie atrase și alte țări vecine sau, și mai grav, asemenea ciocniri pot deschide calea unor intervenții străine, de pe alte continente, din partea unor țări aflate în competiție pentru cîștigarea și lărgirea zonelor lor de influență. Or, ce ocazie mai fericită, ce pretext mai credibil decît un conflict militar poate aștepta o fostă metropolă pentru a încerca să redobîndească din pozițiile pe care le avea cîndva ca putere colonială, în Africa sau Asia.

Fostele puteri coloniale, cercurile imperialiste sînt oricînd gata să-și ofere serviciile, arme, muniții, mercenari pentru a extinde și agrava conflictele dintre fostele lor colonii. Asemenea ciocniri militare, disputele și animozitățile dintre noile state independente încurajează puterile imperialiste și neocolonialiste să încerce atragerea țărilor nealiniate în alianțe și grupări politico-militare, cu scopul de a le subordona și domina din punct de vedere politic și militar. În ultimă analiză, asemenea fenomene negative conțin în germene pericolul reînvierii colonialismului și a neocolonialismului.

În condițiile unor evidente rivalități și lupte pentru reîmpărțirea lumii în zone de influență, atragerea în conflictele locale a unor puteri din afară poate duce la declanșarea unui război mondial cu consecințe incalculabile pentru întreaga omenire. Pacea fiind indivizibilă, un „neînsemnat" conflict local poate pune în primejdie securitatea tuturor popoarelor și însăși existența omenirii.

Din toată această scurtă analiză rezultă cu prisosință că dintr-un conflict local, între două țări mici, acestea nu au cîștigat și nu vor cîștiga niciodată nimic. Dimpotrivă, experiența arată că vor pierde ele, în primul rînd, și întreaga comunitate internațională. Și dacă vor fi și cîștigători, acestia nu pot fi decît cei care învrăjbesc pentru a putea stăpîni, negustorii de arme, autorii de strategii geopolitice ce și le doresc „verificate" în practică.

Cită înțelepciune în proverbul românesc „Cînd doi se ceartă — al treilea cîștigă" !

Exprimînd preocuparea țării noastre față de apariția unor conflicte între diferite state africane, tovarășul Nicolae Ceaușescu declara la Conferința Națională a P.C.R. : „Ca prieteni ai popoarelor africane, ai tuturor popoarelor care se pronunță pentru dezvoltarea economico-socială independentă, ne exprimăm dorința și speranța că se va face totul pentru soluționarea problemelor pe cale pașnică, prin tratative între părți, acționîndu-se în direcția întăririi unității africane, concentrîndu-se forțele spre lichidarea stării de subdezvoltare spre accelerarea progresului și bunăstării popoarelor respective. Într-un climat de securitate, colaborare și prietenie".

Avînd convingerea fermă că popoarele pot și trebuie să trăiască în pace, că este vital să se elimine forța din relațiile internaționale, România socialistă nu numai că se comportă în relațiile cu alte state după aceste înalte precepte, dar consideră că este de datoria sa, a fiecărui stat, de a contribui la instaurarea înțelegerii și armoniei între toate popoarele.

Fiind conștientă de pericolele grave pe care recurgerea la forță le prezintă pentru viața și munca pașnică a popoarelor și pentru a se evita atragerea țărilor în conflicte militare, țara noastră a propus recent, încheierea unui acord internațional prin care toate statele să se angajeze să soluționeze orice diferend și probleme litigioase exclusiv prin mijloace pașnice, prin tratative între părțile interesate.

DUMITRU CEAUȘU ■

Sandro Pertini, candidat din partea Partidului Socialist, este cel de-al șaptelea președinte al Republicii Italiene

O sărăcie delicioasă

Legătura dintre conținut și formă se manifestă uneori ciudat, dar asta nu înseamnă mare lucru cînd cei foarte bogați cochetează, mai în glumă, mai în serios, cu sărăcia. Desigur, sărăcia bogaților, cînd aceasta nu este altceva decît o modă, nu e chiar lucie. E delicioasă. În cîteva țări din Europa occidentală, la comanda unui stil care face ravagii, doamnele poartă pantaloni jerpeliți, tricouri soioase și pantofi scofîlciți cu migală în cizmării de lux. Stilul-vagabond este apreciat și de domni care descind la serate foarte sofisticate, purtînd o îmbrăcăminte în care peticele reprezintă cheia succesului. Au apărut, așadar, magazine mai mari și mai mici care vînd, în serii scurte, jerpeliturl de tot felul, la prețuri fabuloase. Cînd e o glumă, sărăcia se vinde scump. În ton cu această modă s-au proliferat și barurile concepute special pentru ca vagabonzii și vagaboandele din lumea bună să se simtă în cea mai neagră mizerie. Mobilierul este cît se poate de tocit, pereții coșcoviți, paharele ciobite, ospătarii bărboși și agresivi, băuturile de-a dreptul oribile. Pe scurt, o porcărie. Dar o asemenea mizerabilă distracție costă suficient pentru a selecta clientela și a aduna în bombele cu pricina amatori și amatoare ultrapletișiți de viață și ajunși la acea doză a rafinamentului, dincolo de care se întinde vast și acaparator nimicul. Culmea acestei mode este că pînă și industria de automobile în care concurența la sînge vizează comoditatea, eleganța și performanța tehnică, s-a decis să scoată pe piață vehicule care stîrnesc o milă pînă la lacrimi. Culmea acestor tipuri este Fordul 1928, izbit din fabrică cu ciocanul și avînd canapelele jecmănite cu o furie care nu poate fi contestată.

În fața acestui nou val care va dura după merit, sociologii au adoptat o atitudine prudentă. Era și cazul. În definitiv, joaca de-a sărăcia are implicații incomparabil mai palide decît situația inversă. Și aceasta pentru că se știe că „a avea bani pentru a avea bani", slogan care domină din cea mai fragedă copilărie milioane și milioane de veleitari ai societății tuturor posibilităților, reprezintă nici mai mult, nici mai puțin decît demontarea a sute de mii de destine în primii pași ai vieții. Cele 865 000 de delicte înregistrate anual în rîndul tineretului din lumea occidentală nu ilustrează altceva decît luarea în serios a unui joc care-i amuză doar pe cei cu fonduri serioase la bancă. Așadar, unii se joacă de-a sărăcia, plătind cochet și din plin, iar ceilalți de-a bogăția, plătind fără nici o frivolitate cu propriile lor speranțe. Într-adevăr, și pentru unii și pentru alții, există toate posibilitățile...

Banchet la urne

Amicii politici ai lui Pak Cijan Hi s-au bucurat și de data aceasta ca și în ocaziile precedente cînd șeful regimului de la Seul a organizat ceea ce a numit el alegeri. Săptămîna trecută, în Coreea de Sud electoratul a fost chemat la urne, pentru a decide cine va fi viitorul locatar al fotoliului prezidențial. Existînd un singur fotoliu și un singur candidat, lucrurile au fost simplificate într-o bună măsură. Candidatul a avut la dispoziție simpatia poliției, simpatie care se explică prin nivelul salariilor respective și a reușit performanța scontată, anume de a se alege președinte. Pak a demonstrat că scopul scuză mijloacele, fapt rezultat cu prisosință din trimiterea în domiciliu forțat a liderilor opoziției. În felul acesta, scrutinul s-a desfășurat în ordine, adică între baionete, iar clica lui Pak Cijan Hi a putut organiza în tihnă, chiar în ziua alegerilor, înainte de dezvelirea urnelor, un somptuos banchet. Banchetul s-a desfășurat cît se poate de vesel, și cîțiva amnistiați pentru delicte de drept comun, ca semn al dărniciei dictatorului și a inimii sale bune, au putut organiza în deplină libertate o manifestație de recunoștință. Cîteva agenții de presă care s-au ocupat de dosarul alegerilor, au transmis concis „Pak îi succede lui Pak". Într-adevăr, Pak i-a urmat lui Pak, dar mulți se întreabă de ce a mai fost nevoie să-și urmeze, în condițiile în care este puțin probabil, ca voturile să fi fost numărate într-adevăr, din moment ce sublimul rezultat se știa cu o trufașă satisfacție dinainte...

RADU BUDEANU ■

ACEEAȘI PLANETĂ, ACEEAȘI ORĂ !

APELE OISEI — O OTRAVĂ VIOLENTĂ

Uzina situată la Villers — Saint-Paul și aparținînd grupului Péchiney-Ugine Kuhlmann deversează zilnic în apele riului 89 kg de mercur, 289 kg arsenic etc. Mercurul dă naștere metil-mercurului, un compus ușor asimilabil de corpul uman și de celelalte organisme vii. Este produsul care a declanșat celebra și trista catastrofă de la Minamata (Japonia) al cărei cutremurător bilanț trebuie reamintit : copii mutilați pentru totdeauna, mai mult de două sute de morți și mii de infirmi.

LUPII MORALIȘTI

7 membri ai Brigăzii de stupefiante de la Scotland Yard au fost suspendați. Motivul ? Respectivii apărători ai legilor comercializau în stil mare materia primă a stupefiantelor, cînepa indiană confiscată. Grija lor în restul timpului era, firește, inculparea traficanților ce operau cu cantități mici.

Peștele cel mare înculpă pe cel mic. Peștele, lupul etcetera în vreme ce se află despre

ȘERPI ÎN VALIZĂ DE ȘARPE

Poliția din Ciudad de Mexico caută cu îndîrjire o valiză. De ce atîta îndîrjire pentru o valiză ? Ea aparține lui Sinh Aujca, un îmblînzitor de șerpi din India și în ea se găsesc cinci reptile, dintre care două cobre. Probabil că obiectul furtului îi reprezintă valiza. Reptilele n-ar fi de acord să se lase transformate nici măcar în poșete. Cinci reptile ziceam ? Pînă vor fi găsite să nu cumva să se înmulțească în condiții de valiză căutată de poliție. Hoții au găsit ce-au căutat, în orice caz.

APARATE DE MĂRCAT CE NU ÎNREGISTREAZĂ

Miliardarii francezi dau dovadă de vicleniе apărîndu-se împotriva eventualelor furturi ? Probabil, din moment ce unul dintre ei, ce locuiește la Neuilly, și-a transformat Mercedesul într-un fals taximetru, călătorind în față, alături de șoferul său. Este o minunată perspectivă pentru oameni de a fi luați drept alții. Unii însă abia așteaptă să fie luați drept ei însiși. Cum e cazul acestei actrițe care pledează

PENTRU O VIAȚĂ CÎT MAI SIMPLĂ

La Festivalul de la Cannes, Jane Fonda s-a declarat adepta unei vieți foarte simple. Din cele 5 milioane de franci pe care-i cîștigă pentru un film, ea păstrează foarte puțin, restul destinîndu-i susținerii unor mișcări politice.

Oricum, e ceva !

CERTIFICATE DE NAȘTERE ȘI DE SĂNĂTATE

Fondul Națiunilor Unite pentru problemele populației a alcătuit un raport, pe baza datelor furnizate de 70 de țări ale lumii, potrivit căruia, explozia demografică pe globul terestru cunoaște un proces de încetinire, după ce atinsese punctul culminant la începutul anilor '70. În pofida încetinirii — mai precizează raportul — din cele 4 miliarde de locuitori ai Terrei, 500 de milioane sînt subnutriți, 800 de milioane sînt analfabeți, 1 miliard nu dispun de apă potabilă etc. Se impune tot mai mult întrebarea : pe ce fel de planetă ne naștem ?

DOAR GHEAȚA

Prospecțiunile geologice întreprinse în Antarctica au demonstrat că subsolul acestui continent reprezintă o sursă importantă de materii prime pentru generațiile viitoare. Gaze naturale, țiței, cărbune, uraniu, cupru sînt o parte din cele 250 de minerale identificate pînă acum. Urmează doar înlăturarea platoșei de gheață. Doar?

O SECUNDĂ DE POLUARE

Naufragiul petrolierului „Amoco Cadiz" a tulburat puternic echilibrul ecologic al coastei normande. Unele specii marine, vegetația marină și o parte a vegetației terestre au dispărut. Se pare că echilibrul se va reface doar peste mulți ani.

O secundă cu ecou de ani!

I. GRECU ■

Vacanța mare

S-ar părea că lucrurile în fotbalul nostru nu sunt chiar atît de liniștite. În urmă cu cîteva zile am aflat că **Jenei** a părăsit cîrma conducerii echipei **Steaua**, după cucerirea celui de-al doilea titlu de campioană. Lucrul poate să pară surprinzător dar nu e. Conducerea tehnică a acestui team a înțeles, în sfîrșit, că „meritele" fostului său antrenor erau destul de debile și că ei trăise trei ani din osinza altuia. Să ai un lot cu jucători atît de buni și să cîștigi titlul ultim, în lipsă de combatanți, iată ceva ce n-a scăpat nici celor ce l-au adus de la Galați pe fostul stelist, **Constantin**, la cîrma unsprezecelui militar. Nu știm ce o să facă în continuare fostul și viitorul antrenor al roș-albaștrilor cu mentalitatea pe care a moștenit-o. După plecarea **Piticului** de la cîrma echipei **Steaua**, jucătorii au înțeles că ei trebuie să guverneze și, iată, ne aflăm în fața unor cariere aproape încheiate. **Steaua** n-are portari la ora de față deși ei se numesc **Moraru** și **Iordache**, internaționali amîndoi. **Steaua** n-are stoper. **Steaua** are jucători bătrîni ca **Vigu** care, la vîrsta lui, mi se pare cel mai bun component al unsprezecelui din **Ghencea. Steaua** nu-l mai are de mult pe **Dumitru**, care joacă de trei ani și mai bine cu motoarele stinse. **Dumitru** nu mai vrea să fie **Dumitru, Dumitru** vrea să plece la **Timișoara**, capitala turiștilor fotbaliști, unde se găsesc diplome pe toate drumurile și alte avantaje pe care noi nu le știm încă. Dar va reuși oare **Dumitru** să ajungă pînă la **Timișoara?** Se pare că o suspendare binevenită pe cîțiva anișori îl va trece în rîndul pensionarilor și vom asista cu durere la apusul unei stele de primă mărime care, fără vicii, ca-n alte cazuri, dar dominat de mari ambiții, își face harakiri. La **Steaua** mai există doar un jucător pe nume **Iordănescu**, care nu va reuși să alerge și pentru **Zamfir** care a devenit mai mult o stea a periferiilor, unde se găsesc plăceri bahice, decît un jucător de mare talie, cum putea să fie. **Iordănescu** nu va putea să alerge pentru **Năstase** și el scos din viața sportivă, după cum se știe; nu va putea să-l suplinească pe **Troi** care s-a plafonat, pe **Ion Ion** și pe ceilalți. **Steaua** mai are, în sfîrșit, pe **Zahiu**, care a jucat pe toate posturile după ce a început-o ca rezervă și a terminat-o ca golgeter. Bilanțul e cam tragic: echipa campioană are trei jucători și jumătate... dacă-l adăugăm și pe **Stoica**, excelent la vremea lui, dar mereu client al cartonașelor galbene și roșii. Cu un asemenea lot, ca să zic așa, nu poți să ieși nici pînă la **Ploiești**, dărmite într-o capitală europeană. Jucători de perspectivă nu ne amintim să aibă acest club, unde politica racolărilor și a încurajării fotbalului-spectacol (à la Fabian) a ținut locul unei preocupări serioase de a naște cadre tinere, puternice, moderne în fotbal.

O altă rocadă s-a produs cu **Traian Ionescu** a cărui prezență la cîrma **Jiului** a fost puternic resimțită în ultimul an. El antrenează de-acum înainte **Sport-Club** Bacău, unde va găsi o echipă tînără asupra căreia va putea să-și exercite cunoscuta-i autoritate. În sfîrșit, din ziarul **Sportul** aflăm că **Bihorul** a fost părăsit de către antrenorul său, dat dispărut. Unde va ateriza el și cu ce portofoliu, vom afla curînd. Parcă era vorba de niște contracte ferme de ani întregi, parcă era vorba de numiri de către federație a antrenorilor (ceea ce mi se pare o absurditate: căsătorie prin decret), parcă era vorba de multe altele, dar vorbele zboară, cum se spune, și ne aflăm de unde am plecat. Sîrmanul nostru fotbal...

Seism se înregistrează și la **Sportul studențesc**, o echipă care promitea mult și a căzut într-o mediocritate de neînțeles în această primăvară. Avem și aici un caz, **Răducanu**, scos din rîndurile unsprezecelui studențesc din cauze neelucidate încă, destul de grave se pare. Lucrul e cu atît mai neplăcut cu cît **Rică** este încă portarul naționalei.

Nici **Dinamo** nu stă mai binișor: aducerea celui mai bun secund, cum este recomandat noul sosit în corpul tehnic al foștilor campioni nu va rezolva lipsa de jucători buni a acestui unsprezece care și-a împrăștiat vedetele pe la alte cluburi, aducînd în locul lor niște ageamii. Nu vedem nici în sezonul viitor vreun reviriment în **Ștefan cel Mare.** Cît despre celelalte echipe, preferăm să nu mai spunem nimic și așteptăm cu interes „mișculațiile" care vor urma în sezonul transferărilor.

EUGEN BARBU ■

Dumitru Spirlea:

„Marile satisfacții ale carierei mele se datorează echipei"

— Așadar, dumneata ești Dumitru Spirlea, cel mai pentatlonist dintre pentatloniștii noștri, de 8 ori campion al țării și așa mai departe. Ei bine, n-am de ce să mă ascund, știu în ce zi s-a născut Dumitru, știu cît măsoară Oczelak și în cît timp aleargă Silai 800 de metri, dar nu știu ce înseamnă și așa mai departe în cazul dumitale. Ce-ar fi să ne explici, pentru că, spre a fi sincer pînă la capăt, am convingerea că puțini dintre iubitorii sportului știu cîte ceva despre Spirlea și despre pentatlon. Ai cuvîntul.

— La 10 noiembrie voi împlini 28 de ani. Sînt bucureștean, iar de sport m-am apucat în 1962, făcînd înot la Steaua. Mare lucru n-am izbutit cu înotul, drept pentru care, în 1966, am hotărît să renunț, cu toate că reușisem un loc 3 în campionatul de juniori. Aveam de gînd să mă apuc de polo, cînd actualul antrenor al lotului de pentatlon, Gheorghe Tomiuc, aflat pe atunci încă în activitatea de performanță, m-a îndemnat să trec la pentatlon. La început, am crezut că e numai o vorbă, spusă așa, ca să-mi facă plăcere. Numai că Tomiuc a insistat, părînd convins că aș putea avea șanse să reușesc. Vii numai două săptămîni, mi-a zis. Dacă-ți place, rămîi. Dacă nu, te întorci la bazin. Mi-a plăcut și am rămas.

— Simplu ca bună ziua ! Ți-a plăcut, cum spui, după care te-ai apucat de pentatlon și ai ieșit campion !

— N-a fost deloc simplu.

— Dar cum a fost ?

— Din cele 5 probe ale pentatlonului, călărie, scrimă, tir, înot și cros, nu știam decît una. Înotul. Nu mă urcasem în viața mea pe un cal, iar cu pistolul nu trăsesem niciodată. Despre scrimă, ce să mai vorbesc ? I M-am pus pe treabă și, încetul cu încetul, am început să progresez. În 1970, cînd am trecut de la Steaua la Olimpia, primul club desființînd secția de pentatlon devenisem un nume, ca să zic așa, de plan intern, dar n-aveam nici o șansă în întrecerea cu sportivii de frunte ai pentatlonului european. La primul meu concurs din străinătate, la Sofia, n-am acumulat decît vreo 4 600 de puncte, cu care m-am clasat spre coadă.

— Astăzi, cînd faci, de regulă, 5100—5200 de puncte, nu cred că mai are vreun rost să te întreb cum a fost. A fost, desigur, greu. Așa-i ?

— Am muncit cu tragere de inimă și cu seriozitate, punînd în fiecare zi cîte o cărămidă. Cu tirul și cu scrima m-am împăcat neașteptat de bine, la cros am strîns din dinți și am alergat mai departe, numai cu călăria a fost mai complicat. Un bun pentatlonist nu trebuie numai să știe să călărească, după cum ar fi unii tentați să creadă, ci trebuie să știe să simtă calul, să-l înțeleagă. Caii se trag la sorți, unii sînt mai leneși, alții mai impulsivi, în cîteva secunde e obligatoriu, pentru performanță, să-l faci să prindă că ești mai tare ca el. Am să dau un exemplu concret. Recent, la București, la „Cupa Europei", în care Olimpia a ocupat locul 3, englezul Mumford, cîștigătorul probei de înot, n-a izbutit să-l determine pe Cabotin, unul din caii puși la dispoziție concurenților, să facă măcar un pas ! L-a mîngîiat, l-a cravașat, nimic și nimic ! Englezul s-a ales cu zero puncte, iar echipa sa a ieșit practic din lupta pentru un loc pe podium. Cu același cal, grecul Dourakos, un debutant în marile competiții, a obținut maximum de punctaj.

— Performanța Olimpiei este, fără îndoială, remarcabilă, ea fiind rodul unei pregătiri asidue, de care a răspuns, ca antrenor coordonator, Gheorghe Tomiuc, dar la realizarea căreia au mai contribuit, în materie de călărie, scrimă și tir, antrenorii Enache Boiangiu, Nicolae Marinescu și, respectiv, Măru Prescure. Ar fi interesant de aflat cum s-a desfășurat pregătirea, dat fiind faptul că, nu-i așa, una e tirul și alta e înotul, una e crosul și alta e călăria ! Cum s-au împăcat una cu cealaltă și toate la un loc ?

— S-au împăcat, de ce să nu se împace ? !

— Asta e clar, judecînd după rezultate. Întrebarea e cum ?

— Muncind.

— Îți propun să discutăm despre colegii dumitale de echipă, Constantin Călina, Ștefan Cosma și Iuliu Galovici.

— Fiecare a contribuit, după puterile și după forma de moment, la clasarea merituoasă a garniturii. Ca deobicei, Galovici a alergat foarte bine. Călina s-a distins în proba de călărie. Specialist în scrimă, Cosma a mers sub așteptări, ceea ce mi s-a întîmplat și mie, la tir. Am tras slab ultima serie, cu numai 47 din 50. Dacă cîștigam ceva în plus la tir, prindeam un loc în primele trei în clasamentul individual neoficial. În general, scrima a fost concurența noastră cea mai prost punctată, deși eu am convingerea că, dacă ar fi să renunț la pentatlon, aș putea deveni oricînd un bun scrimer sau un bun trăgător. La călărie și la înot, n-aș avea nici o șansă.

— Ne-am luat cu vorba și ai uitat să explici ce înseamnă, din punct de vedere al palmaresului, acel și așa mai departe de la începutul discuției. Vrei să revii ?

„Un bun pentatlonist trebuie să știe să simtă calul, să-l înțeleagă".

— Să fiu mai explicit. Cum ?

— Temeinic.

— În ce ritm ? După ce orar ?

— Să exemplific cu programul unei zile. La ora 8, începeam tirul, la Tunari. De la 9,30, făceam scrimă, la Floreasca. Apoi, pînă la prînz, înot, la „23 August". De la 15,30, intram pe stadionul Olimpia pentru călărie și cros.

— Ce înseamnă cros pentru un pentatlonist ?

— O alergare de 4 000 de metri pe teren variat, adică peste 10 000 de metri în fiecare zi în perioada pregătitoare. „Cupa Europei" s-a alergat în pădurea de lîngă Călugăreni, spre Giurgiu. Noi n-am parcurs traseul înaintea competiției decît de două ori pentru că, ni s-a explicat, n-au existat aprobări pentru ca mașinile ciubului să iasă din Capitală ! Dealtfel, de cele mai multe ori, de la o bază sportivă la cealaltă ne-am deplasat cu mijloacele transportului în comun, pierzînd uneori pe drum timp prețios pentru odihnă și recuperare.

— Am cîștigat cu echipa de 10 ori titlul național, de două ori, în 1975 și 1978, „Cupa țărilor latine", am ocupat un loc 5 și un loc 3 la campionatele mondiale din 1973 și, respectiv, din 1974. La individual, am cucerit de 4 ori titlul de campion internațional al României și am ocupat, în 1975, locul întîi în „Cupa țărilor latine". Nu e greu de ghicit că marile satisfacții ale carierei mele sportive se datorează echipei din care fac parte.

— Frumos spus. Numai că, din păcate, interviul de față îl vizează exclusiv pe Dumitru Spirlea. Ce-și dorește cel mai pentatlonist dintre pentatloniștii noștri pentru săptămînile care urmează ?

— Unu. Să reușească la examenul de admitere de la I.E.F.S. Doi. Olimpia să se comporte și mai bine la campionatele mondiale din august, din Suedia.

— Trei ?

— Și așa mai departe !

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

„Viitorul" redivivus !

De curînd s-au luat ultimele hotărîri, oarecum de amănunt, cu privire la înființarea Centrului național pentru pregătirea copiilor și juniorilor. Este desigur un fapt care nu trebuie să rămînă în anonimat, mai cu seamă că ideea înființării unui astfel de centru se vehiculează de ani de zile în fotbalul nostru. Astăzi centrul există, chiar dacă pînă la această oră cataloagele claselor de profil de la Liceul industrial „Electroaparataj", pe lîngă care va funcționa din toamnă noua „școală de fotbal", nu conțin nici măcar un singur nume. Are loc însă o amplă acțiune de selecție, care va fi încununată în curînd prin organizarea a trei tabere naționale de pregătire pentru tinerii fotbaliști talentați, de virstă între 14 și 18 ani, anume taberele de la Bistrița, Sighișoara și Simeria. În prima etapă a existenței acestui centru, poate cea mai grea dealtfel, vor exista în cadrul liceului numit cîte două clase pentru fiecare grupă de virstă, sau, practic, patru echipe naționale de copii și juniori, între care cele mici de perspectivă, iar anul IV va forma echipa reprezentativă U.E.F.A.

Un nume se impune deci, încă o dată, referitor la speranțele iubitorilor fotbalului din țara noastră. Centrul de pregătire va purta numele de „Viitorul" — o denumire care produce, fără îndoială, frumoase aduceri aminte tuturor. Iată, cu alte cuvinte, între „Viitorul 1962" și „Viitorul 1978" sînt nu mai puțin de 16 ani, dar se speră ca noul club de fotbal al tinerilor să fie creat pe baze mai solide, mai de perspectivă. Cei aproximativ 120 de elevi care vor fi primiți în centrul de pregătire vor avea condiții de locuit, de învățătură și de fotbal dintre cele mai bune, realizîndu-se în acest fel și o concentrare corespunzătoare a valorilor fotbalistice cele mai tinere din țară. Liceul va permite specializarea în meseriile pe profil mecanic și electric, dar totodată se poate vorbi și despre un accentuat profil... fotbalistic, întrucît, prin organizarea judicioasă a timpului liber, se prevede ajungerea la un volum anual de 1 000 — 1 200 de ore de pregătire specifică, volum corespunzător normelor de nivel mondial, pentru fotbaliștii de virsta amintită. După absolvirea celor patru ani de studii (inclusiv studii fotbalistice, desigur), tinerii jucători urmează să se întoarcă la cluburile de unde au fost selecționați, iar pentru cei care provin de la echipe din eșaloanele inferioare, federația de specialitate își ia obligația de a-i repartiza pe prima scenă a fotbalului nostru. În următorii ani selecția va fi organizată în principal din cadrul cluburilor școlare de performanță, care iau de asemenea ființă în toamna acestui an. Între antrenorii vizați să facă parte din această primă școală de performanță fotbalistică ce se va numi „Viitorul" se numără Constantin Ardeleanu, Eugen Mladin, Dumitru Popescu, Emil Dumitriu, Nicolae Mihai, Gheorghe Cristoloveanu și încă alții, majoritatea antrenori tineri, pasionați de meserie, de la care se așteaptă rezultate rapide, pe măsura condițiilor create. Președinte al clubului va fi tovarășul Radu Ene, actualul director al Liceului „Electroaparataj". Nu ne rămîne decît să urăm mult succes — și viață lungă, plină de rezultate meritorii — noului club de fotbal „Viitorul" !

D. GRECU ■

Constantin la Steaua !

După trei ani și jumătate, fostul internațional Gheorghe Constantin revine la cîrma echipei mil.tare Steaua București, pe care speră, cum declara de curînd, să o apropie cît mai mult de preceptele fotbalului modern. După cum se știe, sorții nu au fost deosebit de binevoitori cu echipa Steaua, căreia i-au desemnat în Cupa campionilor europeni, încă dinaintea primului tur al competiției, un adversar incomod, formația franceză A.S. Monaco. Cu toate acestea, Constantin rămîne optimist, așa cum îl cunoaștem dintotdeauna...

Viața e o stare sufletească

Un profesor de desen și unul din pictorii cunoscuți ai generațiilor tinere, pe nume DOREL ZAICA, a susținut timp de mai mulți ani un test de un interes extraordinar. El a solicitat inteligența copiilor de toate virstele — începînd cu cei de la grădiniță și mergînd pînă la cei din primele clase elementare — pe mai bine de 1 500 de teme (noțiuni) ale vieții de fiecare zi în ideea unui dicționar al lumii copilăriei de azi. În marea lor majoritate, definițiile i-au fost oferite de elevii Școlii generale nr. 84 din Capitală, unde a predat pînă acum, cu osebire de elevii primelor clase primare. Dacă desenul copiilor a fost cercetat și cinstit adesea pentru adevărul frumuseților sale inocente, dacă mulți dascăli au întreprins studii sistematice asupra gîndirii plastice a copilului, în ce privește gîndurile lui cele mai obișnuite puțini au îndrăznit o cunoaștere de durată și în toată suprafața. Dorel Zaica a strîns mii și mii de definiții, urmînd a le pune într-o carte. Am ales dintr-unul din primele caiete, la întîmplare, o seamă de propoziții și fraze ce pot da măsura întregului. Citind toate caietele, cu umorul și naivitatea ce însoțesc îndeaproape cuvîntul, vedem cum stăruie impresia de fabulos, de adevăr profund, de viață intensă. Școala generală nr. 84 și grădinițele vecine sînt niște locuri de învățătură ca oricare altele. E meritul lui Dorel Zaica de a fi pus pasiunea și stăruința la baza întreprinderii sale, de a fi venit în această cu o enormă încredere în inteligența elevilor săi, de a le fi stîrnit dorința să dea cuvînt gîndului. Se înțelege că el a transcris în caiete întocmai verbul copilăriei, cu toate aproximațiile gramaticale. Multe din aceste definiții sînt însoțite de desene. Într-o carte s-ar vedea mai bine prin ce ochean miraculos văd copiii realitatea, ce adevăr social se citește în observațiile lor, ce nevoie de dragoste și dreptate e în sufletul lor, ce caraghioasă le apare uneori maturitatea. Dăm în această pagină o seamă din răspunsurile copiilor la chestionarul lui Dorel Zaica, mărturisind marea plăcere de a-l fi parcurs în întregime.

TUDOR OCTAVIAN ■

OBICEI înseamnă cuvîntul strămoșilor.
Cînd tu vrei să faci ceva și cînd știi să faci înseamnă că ai TIMP.
CEASUL e o cutie care nu-și lasă cifrele în pace.
CLIPA este o atmosferă neplăcută. Cînd te duci undeva, cineva îți spune să stai o clipă, iar ție nu-ți convine că ești grăbit.
PREZENTUL e gîndirea trecutului.
Putem fi PRIETENI cu cei ce nu există prin gînd. Ne gîndim că există și sîntem prieteni cu ei.
Cea mai mare parte a oamenilor preferă să vadă decît să facă SPORT pentru că ei cred că sportul e o distracție, iar sportivii cred că e o muncă frumoasă.
Spectatorii pasionați se numesc MICROBIȘTI pentru că ei la meciuri judecă strîmb așa cum judecă și microbii.
EDUCAȚIE FIZICĂ e cînd ai ora asta la școală, adică ești liber.
Spectatorii ascultă IMNUL țării în picioare, că ei vor să mîndrească cîntecul.
BOXUL e o gimnastică cu pumnii.
Nu se dă drumul la MUZICĂ în timpul jocului că fotbaliștii zice că e nuntă și începe să joace dansuri în loc de fotbal.
BOXERII nu țipă de durere, că atunci cînd se dă medalia se mai pune acolo și disciplina la socoteală.
Sportivii care rămîn ULTIMII continuă să alerge chiar dacă nu mai pot cîștiga cursa că lor le place omenia.
VIAȚA este o stare sufletească.
TIMPUL este ceva care nu se știe dacă vine sau trece.
JUCĂTORII aleargă, sar, se încălzesc așa înainte de meci ca să vadă spectatorii că ei vor face treabă cînd vor intra pe teren.
BOXUL a fost inventat de nobili că odată la o conferință a lor nu s-au înțeles și s-au bătut cu pumnii. De aceea îi spune că e nobil.
Noi cînd desenăm facem și PUNCTE. Cînd facem o mașină punem punct ca să se oprească fiindcă altfel îi dă amendă dacă merge peste stop.
ISTORIA înseamnă oameni care au luptat să-și apere patria.
Se spune „îți merge CLANȚA" cînd vorbești prea mult că parcă ai intra și ai ieși mereu pe ușă și enervezi.
Expresia „ești prost ca noaptea" înseamnă că sînt unii oameni care sînt proști numai NOAPTEA.
Cînd intrăm într-un SAT trebuie să-i salutăm pe toți țăranii pe care-i întîlnim pentru că ei ne dau plinea.
Pentru noi copiii care desenăm PUNCTUL înseamnă o parte din îndemînarea noastră. Din punct facem un ochi, o nucă și altele.
ȚĂRANII de atîta muncă și de atîta aplecare obosesc și răgușesc și vorbesc altfel decît orășenii.
Arde FLACĂRA OLIMPICĂ pe stadion să se încălzească stadionul că altfel îngheață oamenii și rămîn statui.
Oamenii îl fluieră mereu pe ARBITRU pentru că deranjează jocul.
Boxului i se spune că e un sport NOBIL pentru că așa se purtau nobilii cu țăranii.
Se dau medalii pentru locul II și III pentru EFORTUL apropiat de locul I.
SPORTUL este Ministerul Sănătății.
STATUILE se fac prin oraș ca să-i viziteze oamenii pe domnitorii țării.
Boxerii după ce și-au dat mulți pumni se îmbrățișează că așa este sportul ăsta o împăcare.
A REUȘI în viață este a vorbi bine la o ședință.
TRĂDARE înseamnă prietenie moartă.
JUCĂTORII nu au voie să vorbească în timpul meciului, că ei poate se așează să vorbească în mijlocul terenului și ceilalți se împiedică de ei.
MODA este cînd o femeie își cumpără o rochie și vine și se rotunjește la oameni ca să se uite oamenii la ea.
CEARTA este o stare sufletească pe care n-o dorește nimenea.
Mamele noastre cînd le pune BIGUDIURILE în cap bagă capul în cască ea să se bătătorească părul și să stea crestat.
CEARTA înseamnă gura mare a oamenilor.
STELELE cînd cad, cad pe un avion și avionul ăla le duce la cimitirul de stele.
LIBERTATEA este o atmosferă.
Prietenia are două FEȚE, una luminoasă, veselă și cealaltă întunecată și tristă. Ea are două fețe pentru că viața fără aceste fețe nu poate înflori deoarece în viață trebuie să cunoști și ce e trădarea și ce e devotamentul.
FOAMEA se așează în burtă și pofta în cui.
ÎNVĂȚĂTOAREA este mama noastră de la școală.
Mamele noastre vorbesc mai mult decît tații pentru că mamele noastre au mai multă DREPTATE.
Omul a făcut o zi a PĂCĂLELILOR ca să nu se păcălească oamenii tot anul.
CEARTA este cînd doi oameni fac gălăgie pe o găină. Că unu zice că e a lui și altu zice că e a lui.
RĂZBOIUL este cînd se bat oamenii ca să nu vină alții în libertatea noastră.
Mamele croșetează CIORAPI și pulovere că atunci cînd se duce să cumpere sînt prea mari sau prea mici.
FEMEILE plîng mai ușor că le răsfață bărbații.
STELELE cînd cad, cad numai pe cîmpuri ca să nu lovească oamenii.
BĂRBAȚII nu trebuie să poarte mărțișoare că atunci s-ar cheltui prea mulți bani, că am zice hai să-i dăm și lui nașu și lu' unchiu și tot așa mereu.
Nu există ziua bărbaților și există ZIUA FEMEII pentru că bărbații au duminică.
INSPIRAȚIA e o gîndire bruscă.
DOCTORII scriu foarte încîlcit rețetele ca farmacistul să fie sigur că rețeta a scris-o un doctor.
Se fac unele FILME triste că unii oameni nu știu ce e tristețea și să vadă.
Cuvîntul PATRIOTIC înseamnă așa cum îi cheamă pe cîntec și pe poezie.
STELELE sînt rupte din cutremur.
TALENT înseamnă un om cu cea mai bună minte-n cap.
RÎMA n-are ochi că ea merge și cu fața și cu spatele.
Cînd te lovește cineva acolo NERVII se zbat și se ridică în sus și așa se face cucui și nu gaură.
EXERCIȚIU e un lucru pe care-l facem noi și n-avem cum să-l spunem că n-o să-i spunem burete sau dulap și-i zicem exercițiu.
E o cinste să fii PIONIER, că dacă ești pionier cînd o să fii mare o să fii șef de construcție.
COPILĂRIA ține pînă ce dorești tu tot timpul să te faci mare.
ȚĂRAN înseamnă un om care vrea să facă buletin de București.
STATUL sînt niște oameni mai mari care dau niște ordine care trebuie îndeplinite.
Nu se dau NOTE mai mari de zece pentru că nu intră în carnet.

(Va urma)

Moartea boxerului

Se apropiară de pontoanele agenției, cineva îl strigă de pe chei și-i fluieră. Covaliu întoarse capul și observă că o mașină de serviciu parcase în dreptul micuțului port de agrement, din coasta morții părăsite. „Nu-i semn bun" își spuse, va trebui s-o las pe fată să plece singură acasă. Ce s-o mai fi întîmplat ?" Urcară scările ude ale cheiului, se despărți de logodnică și răspunsul îl primi, în momentul în care căpitanul Milea ieși de la volan, și-i dădu vestea că se intră în acțiune, semnalat fiind suspectul spargerilor de la Galați. Bănuit ca autor real, și-a găsit refugiul în Brăila. Se află în oraș de o zi și o noapte. S-a primit ordin să fie găsit cu orice chip.

— Nu-i cunosc absolut deloc figura, am o idee prea vagă despre semnalmentele lui.

— Nici noi n-avem un tablou complet asupra eventualelor lui trăsături, zise Milea, se știe doar că trece absolut neobservat printre oameni și fiind conștient de acest avantaj, procedează ca atare. Se strecoară prin mulțime ca o zvîrlugă. Preferă locurile aglomerate.

...Din nou la drum, aproape fără gînduri, doar unul singur, fixat asupra întîlnirii... care le punea în umbră pe celelalte, iar acestuia nu-i putea afla nicidecum înțelesul. La o intersecție ceva mai liniștită se despărți de căpitanul Milea și intră în sector, puțin crispat. Nici în fața celui mai redutabil boxer de pe continent, nici înaintea celui mai greu meci din viața lui. Covaliu nu se simțise atît de frămîntat : o gheară îi sfîșie dintr-o dată stomacul și se ridică spre furca pieptului, încleștîndu-se de plex ca un pălanjen fierbinte. Aproape că nu-i mai venea să respire. Acolo unde vedea oameni strînși mai mulți la un loc își făcea drum și el și,în același timp — curaj. Lumea îl saluta în treacăt ca pe un bun al lor, în vreme ce el căuta obsedat, cu privirea, figuri străine. Avu chiar prilejul să legitimeze cîțiva necunoscuți și să intre în vorbă cu ei stînd atent cu privirea îndreptată pe rînd în diferite direcții, ca să surprindă apariția de undeva a insului. Nu reuși mare lucru și atunci se decise să pătrundă în dogoreala și duhoarea restaurantelor puse la punct după cerințele sezonului.

„Caută acul în carul cu fîn", gîndi Covaliu, și ce de maldăre mai plutesc de rîurile acestea de vin și voie bună. Unii dintre clienții prea depărtați de euforie nu mai zăresc dincolo de perdelele de fum decît o sarabandă.

La un moment dat ieși lumea de la cinematograf, după penultimul spectacol din acea seară și, în fața localurilor se grămădiră alți amatori de lichide bahice, căutîndu-și locuri în saloanele deja ocupate. Cei mai tineri însă porniră spre stațiile de autobuze, umplîndu-le pînă la refuz.

Îi veniră în minte versurile puerile ale unui joc nevinovat de demult.

„Scoate drace ce-ai furat / că te duc la spînzurat". Lui Covaliu îi veni întîi să rîdă, după care reflectă : „De ce nu și-or fi căutînd rostul într-un alt fel de viață acești puțini semeni. Ciți or fi, și-și irosesc zilele trăind condiția răufăcătorului debusolat ? Ce stranie plăcere au să fie hăituiți și să nu-și găsească odihna, neliniștind într-atîta și pe alții. Bizar mod de existență pe o muchie de cuțit, ca și cel dus de la Alfred Pora, de exemplu. Ieri îl întîlnise pe taică-său, îmbrăcat într-un palton larg, uzat, depășit de modă, cu guler de felru și buzunar în partea stîngă a pieptului, aducînd aminte de moda anului 1945. Pălăria cu panglica lată și gardină mare, reconditionată, pesemne, într-un atelier particular de pe str. Sf. Nicolae, era poate singura din oraș, care mai acoperea un cap viu. Sub înfățișarea lui, bătrînul părea sfîrșit.

— A treia oară, vă dați seama, e închis, fiu-meu, domnule Covaliu, pentru același soi de încălcări : contrabandă, trafic de valută și escrocherie. Pînă cînd, pînă cînd se căina bătrînul Pora, fringîndu-și mîinile, se va complace oare într-o asemenea mocirlă ? Credeți-mă, m-am săturat, mi-e leha-mite... N-aș mai vrea să știu de el. Pe de altă parte, nu mă-ndur, că tot tată-i sînt, și tot fiu îmi rămîne. Mi-a distrus viața, dar eu continuu să-l compătimesc.

Domnule Covaliu, îmi ride în nas și-și bate joc, de parcă i-aș vorbi în dodii. Sfătuiți-mă ce să fac, cum am ajuns din om neom....

— Insistați, depinde de el și de dumneata, deopotrivă !

— Cum să schimb o mentalitate ca asta : „muncă-i numai pentru tractoare și sclavi, băieții deștepți se descurcă, că-i plină lumea de proști".

— Aveți și dumneavoastră o mare vină. Vi s-a spus de atîtea ori și probabil că n-ați luat în considerație. L-ați răsfățat peste măsură și i-ați dat mînă liberă, să facă tot ce i-a trăsnit prin minte.

— Aveți dreptate, aveți dreptate, e prea tîrziu, confirmă bătrînul Constantin Pora și se depărtă fără a-și lua măcar ziua bună.

(Va urma)

EUGEN TEODORU ■

Fabula destinului

Se plîngea o Urzică
La o Tuberoză :
— „Dacă e la o adică
Viața nu-i atît de roză
Poezia mai dă-n proză !"

Tuberoza, siderată
Și aproape... urzicată :
— „Auzi, cine-și află vreme
De iluzii și dileme !
Vrea cu vorba să te-nhațe
Una de-i de dat la rațe ?!"

Dar Urzica, săltăreață,
Taie vorba, dur și des :
Face gardului din față
Un de neiertat proces :

— „Ulte, muieratic, Gardul
Cum stă : țeapănă statuie !
Nu-mi respectă chipul, fardul...
Îngîmfat — ce parii-și suie
Către înălțimi mereu —
Crede-a fi un fel de zeu.
Care zeu ? De vine Boul
Încîntat de la pășune
Și un corn în el de-și pune
Iute-și va visa cavoul"...

Tuberoza,-n replici grave,
Cu petalele-i suave :
— „Ce-ai cu Boul ? Ce-ai cu Gardul ?
De ce-ți bagi în față fardul ?
Nu poți încă să pricepi
Că de mult nu mai înțepi ?
Limba rea să-ți mai rămînă
Cînd ești stearpă și bătrînă ?
Eu, că-s fragedă-n tulpină
Și chem ochiul spre lumină
Nici o clipă nu-mi arog
Dreptul de-a huli pe alții
Nici măcar pe Pîntenog —
Cel lipsit de demnități
Și nepriceput la grații.
Tot tocind la vorbe mici
N-o să poți să mă urzici !"

...Și tăcerea a căzut
Lîngă gardul vechi și mut.

Cele două, spate-n spate,
Se introspectau... mușcate.

Pînă cînd de la imaș
S-a-ntors Boul nărăvaș.
Rău jignit de un bondar
S-a proptit cu cornu-n par...
Prinse-ntr-un cîrcel de frică
Fără șanse, sub copită,
Vestejite se agită.
Tuberoza și-o urzică.

Morala :

Cînd ți-e viața-ngemănată
Prin destin, de-același par
Orice nume, cît de nobil,
Ți s-ar da, e în zadar.
Modestia, așadar...

NICOLAE DRAGOS ■

PLEDEZ PENTRU MEDICINA OAMENILOR SĂNĂTOȘI!

Grigore Gr. Popescu. **S-a născut în 1926. Absolvent al Academiei de științe economice, în 1949, iar apoi al Facultății de medicină. Doctor în științe medicale, în 1975. 28 de ani în învățământul medical, profesor universitar, șeful disciplinei „Sociologia medicinei", la Institutul de medicină — București. Practică medicina în specialitatea obstetrică-ginecologie, la Spitalul Brâncovenesc. Autor a peste 180 lucrări științifice, tipărite în țară și în străinătate. A scris, împreună cu Sorin M. Rădulescu, primul tratat de „Sociologia medicinei", din sud-estul Europei. A urmat un curs al O.M.S., a ținut lecții și a participat la conferințe și congrese internaționale de specialitate: Tel Aviv, Aberdeen, Elsinoore, München. Membru al unor societăți științifice internaționale. Vastă activitate practică social-politică. Membru al P.C.R. din 1946.**

— Vă invităm la dialog, cu o bucurie specială: pentru că ne-ați criticat. Vă invităm la dialog din prețuire și dragoste pentru dialectică. Încît, repetați, reîncepeți, vă rog, cu vorbele acelea incomode — doar la o primă vedere, doar la o superficială vedere, doar la o nedialectică privire — pentru noi!

— Inițiativele revistei „Flacăra" — de a cuprinde în paginile sale, spre a supune atenției publicului larg, o serie de aspecte ale practicii medicale — au trezit interesul cititorilor. În ultimul timp însă orientarea sa prea a fost îndreptată spre popularizarea practicilor de tratare a unor boli complicate. Or, medicina românească — cu tradiții recunoscute în întreaga lume — are rezultate remarcabile nu numai în tratarea, ci și în prevenția bolilor. Iar aceste rezultate au fost mai puțin prezentate. Spiritul preventiv care domină legea privind asigurarea sănătății populației va trebui concretizat în activitatea noastră cotidiană prin acțiuni efective în acest sens. Concretizat, desigur, în primul rînd de noi, medicii; dar și de dumneavoastră, ziariștii, de toți oamenii din rețeaua de propagandă.

— Subiectul deci e medicina preventivă. Foarte bine. De ce țineți să-l pledați cauza? Vă rog, argumente precise, concrete chiar!

— Pentru că nu se dă importanța cuvenită de către toate competențele medicale medicinei preventive. Și doar, așa cum **este mai ieftin să facem o revizie periodică unei mașini înainte ca aceasta să se strice, tot așa este mai ieftin și mai rațional să prevenim o boală decît să o vindecăm.** Un program de conservare umană trebuie să facă uz de aceleași principii.

— A răspuns economistul din dumneavoastră, dar medicul? Ce argumente invocă medicul?

— Azi, chirurgii scot inimi și desfac creiere: pediatrii și hematologii salvează nou-născuții, schimbîndu-le sîngele, psihiatrii, deveniți și chimiști, combat o serie de dezordini pricinuite de bolile psihice; microscoapele explorează vasele, țesuturile, celulele și chiar moleculele. Ceea ce a dominat întotdeauna medicina a fost spiritul clinic. Doar el reprezintă, în fond, el este însuși „spiritul de sinteză și finețe". Astăzi însă medicina a început să fie dominată de spiritul eminamente analitic. El a fost introdus în medicină prin cercetările experimentale, prin explorările de laborator, care prin firea lor sînt analitice, și care au adus mari progrese. Însă pentru biologie nu se pot aplica aceleași metode de raționament ca la științele exacte, de felul matematicii, fizicii, astronomiei, mecanicii etc. Științele organice în care intră și biologia, au devenit în ultimul timp mai exacte. Spiritul analitic împins prea departe dă naștere la exagerări regretabile, după cum și spiritul sintetic exagerat a dat naștere la exagerări regretabile și ridicole. Ar însemna grabă și superficialitate dacă am căuta să explicăm o serie de tulburări clinice numai pe baza cercetărilor de laborator. Din fericire, știu că marii clinicieni de la noi recurg adeseori la explorări de laborator și radiologice, dar niciodată nu se conduc numai după aceste analize. Marii clinicieni se servesc de ele, dar nu uită niciodată că examenul clinic este cel care primează: ei nu își declină știința în fața unui buletin de analiză.

— Dincolo de gîndirea economică și cea medicală, care-i punctul de vedere, profan dar sensibil, dureros chiar, al bolnavilor?

— Pacienții doresc ca medicul să le consacre mai mult timp, să le fie confident, nu numai consultant. Vor să se bucure de înțelegere, prietenie, contact personal și să simtă că medicul nu se grăbește. Pacientul dorește să se afle „față în față" cu apărătorul specializat al intereselor lui integrale bio-psiho-sociale. Pacientul în fond este justificarea medicului. Împreună, sînt doi membri ai societății, unul cerînd ajutor, celălalt dînd ajutor: o relație care constituie însăși medicina. Colectivitățile populaționale văd medicina și medicul ca un supraveghetor al sănătății și al bunei stări.

— Ar mai fi de rostit un punct de vedere: acela al medicului-conștiință politică.

— Idealul profesiunii de medic se exprimă prin apărarea intereselor omului sănătos, apoi bolnav. **Cred că a sosit timpul și s-au creat condițiile pentru a vedea oamenii înainte de a fi bolnavi.** În acest sens este foarte semnificativă ideea președintelui statului, care subliniază necesitatea prevenirii bolilor, a apărării sănătății și „nu intervenției după ce omul s-a îmbolnăvit, cînd, uneori nu mai e nimic de făcut". Trăim într-o epocă în care trebuie să se dea prioritate principiilor de medicină preventivă, căreia îi este rezervată, astăzi, o misiune importantă. Medicina este chemată să depășească limitele sale strict curative și să dea actului medical un context bio-psiho-social, orientat spre păstrarea sănătății. Este necesar să înțelegem clar raportul între sănătate și boală, între preventiv și curativ, între sănătate-muncă-productivitate, și să găsim noi strategii, legate de nevoile economice și considerațiile politice ale statului nostru, pentru asigurarea accesului întregii populații la o asistență medicală în primul rînd preventivă și apoi curativă.

— Dacă ați ținut să-i pledați cauza, înseamnă că dezvoltarea, mersul medicinei preventive are, întîmpină greutăți. Concret, care sînt acelea?

— Inamicul înverșunat al medicinei preventive este birocrația. Medicina preventivă — în faza ei cea mai optimistă — tinde a fi o „clinică a sănătoșilor", deci un serviciu medical și nu un birou al sănătății.

— Banul că nu-i singurul inamic și nici singurul înversunat.

— Mai este și lupta cu timpul, în special a medicului. Să mă explic. Cercetările noastre concrete au evidențiat că trei sferturi din populația investigată își îngrijește în mod obișnuit sănătatea adresîndu-se policlinicilor și spitalelor. În cadrul lor raportul cerere-ofertă, adresabilitate-accesibilitate s-a modificat mult, în sensul creșterii cererii de servicii, a nevoilor de asistență medicală. Pe măsura creșterii adresabilității se face simțită o reducere a accesibilității formelor respective, a capacității spitalelor și actualelor policlinici de a răspunde nevoilor crescute de asistență medicală ale unei populații numeroase. Concomitent are loc o creștere a timpului (al pacientului și al medicului) necesar pentru obținerea (acordarea) consultației și tratamentului: la aproape 15 la sută din populația investigată de noi timpul de așteptare depășește 3—5 ore, ajungînd în unele cazuri pînă la cîteva zile. Această creștere a timpului de așteptare, a aglomerațiilor reprezintă ore, chiar zile de scoatere din producție, complică pacientogeneza (circuitul căutării însănătoșirii) și, implicit, influențează negativ calitatea asistenței medicale acordate unei populații numeroase, sub presiunea timpului. Medicii din spitale și din actualele policlinici, care consultă și stabilesc un diagnostic, nu mai au posibilitatea să investigheze complex antecedentele bolii, să analizeze factorii de mediu social, profesional, stilul de viață al pacientului etc., care influențează starea de sănătate. Timpul nu le permite să mai realizeze și un minimum de educație sanitară populației care li se adresează. Raportul medic-bolnav-familie-mediu de muncă aproape că nu mai este posibil, sau se realizează formal: bolnavul este rapid consultat, i se stabilește un diagnostic (pe baza unor informații sumare), i se prescrie o rețetă sau, în anumite cazuri, este trimis la spital, uneori pentru afecțiuni care în condiții normale de adresabilitate ar fi putut fi tratate și în cadrul policlinicii. Toate acestea ne obligă să reevaluăm, să regîndim actuala organizare a unităților sanitare, a atributiilor și răspunderilor acestora.

— Dumneavoastră — și, fără îndoială, nu numai dumneavoastră — sînteți nu numai un adept, ci un pătimaș al medicinei preventive. Dar cîți? Medicii de azi, contemporanii noștri?

— Principiile medicinei preventive trebuie nu numai acceptate, ci mai ales aplicate. Va trebui pregătit terenul spiritual în vederea cîștigării medicilor pentru noile orientări ale medicinei. Nu se remarcă întotdeauna interes, în cercurile medicale, pentru specialitățile preventive. Există tendința ca specialitatea preventivă să fie considerată ca o specialitate de mîna a doua, pentru care nu se manifestă atractie. Se pare chiar că se manifestă o oarecare rezervă față de o separare a medicinei preventive de medicina curativă. Cred că această separare este mai mult aparentă: medicina, la baza ei, este una și indivizibilă. E adevărat, un medic nu poate să-și însușească toate domeniile medicinei și se limitează la un singur domeniu, mai bine cunoscut. Nu se poate nega o logică a acestui raționament. Se naște, însă, întrebarea: cum se împacă necesitatea de a asigura asistența medicală a unui bolnav, cu necesitatea practicării medicinei integrale? Aceasta este una din dilemele aparatului de conducere al serviciilor medico-sanitare din toate țările. Tratarea simptomatică nu este suficientă. Boala are un caracter structural și cere o tratare cauzală. Deși rolul medicului de medicină generală cuprinde sarcini de mare răspundere pentru societate — preventive, curative, de reabilitare, educaționale etc. — el consideră că se află în situația de a trata bolile ușoare, banale, cronice, ceea ce nu-i dă satisfacție. El dorește să se ocupe de bolnavi „adevărați", al căror număr cel mai mare este la spitalele de specialitate, iar numărul lor este cu atît mai mare cu cît specialitatea este mai îngustă. Dacă temelia sistemului — adică medicii de medicină generală — este subredă, se clatină edificiul serviciului medico-sanitar. El devine un colos pe picioare de lut și de aceea este în întregime disfuncțional. Aceasta presupune să se rezerve locul cuvenit grijii pentru medicul de medicină generală, care asigură oamenilor asistența medicală de bază în mediul lor natural. Dacă tendința de specializare se va întreține — și toți indicii duc la presupunerea că așa va fi — după circa 15 ani toți medicii vor fi specialiști. Trebuie găsite soluțiile pentru un cît mai bun raport între omni-practician, specialist și ultraspecialist în condițiile industrializării medicinei.

— În acest sens, cum poate fi privită medicina?

— Putem compara medicina actuală, care este expusă la atîtea tentații științifice, administrative, analitice, cu acel arbore viguros și tînăr, pe care un grădinar grijuliu îl menține tăindu-i lăstarii care cresc în direcții opuse. Rolul medicului este de a utiliza cu măiestrie aceste tentații, aceste forțe variate, de a găsi un echilibru eficace, capabil să poată să traverseze toate schimbările care survin în evoluția medicinei.

— Fireșe, aceste soluții le vom descoperi și hotărî în colectiv. Noua lege a sănătății, votată de curînd de M.A.N., pune în fața profesioniștilor și a oamenilor sănătoși și bolnavi o serie de soluții optime atît preventive cît și curative. Ce probleme noi se ridică?

— Legea sanitară va acționa în scopul simplificării administrației și dezvoltării simțului social, a atitudinii etice — ca imperativ categoric al profesiei, imperativ care nu trebuie să-l părăsească pe medic niciodată în cursul carierei sale. Aceasta este una din cerințele de aplicare a legii. Medicina, mai mult ca oricînd, are nevoie de alianță, de limbaj comun cu competențele economice și cu științele comportamentului uman, pentru a investiga mediile de existență umană, a identifica factorii, sensurile diferitelor procese bio-psiho-sociale, a preveni factorii de risc asociați caracteristicilor mediului, sau care alcătuiesc stilul de viață al individului sau colectivității. **Trebuie să înțelegem că rezolvarea reală a dramei omului bolnav nu poate fi realizată exclusiv printr-o medicație și un concediu.** Trebuie să ținem cont că sistemul de îngrijire a sănătății și omul în sine funcționează într-un mediu mai complex față de ieri, cu o nouă configurație a maladiilor. **Noile exigențe și nevoi ale populației cer noi servicii.** Traducînd în viață aceste deziderate, Ministerul Sănătății are și o serie de preocupări demografice, familiale, sociale și poate să facă față și mai bine exigențelor pe care le impune evoluția societății, pentru o asistență medicală în concordanță cu progresul tehnico-științific, nevoile populației, ale familiei, pentru a fi legată tot mai strîns de om, de familie, întreprindere, de cunoașterea proceselor fundamentale ale vieții, de cerințele practicii medicale, în vederea apărării și dezvoltării stării de sănătate a populației. În spiritul prevederilor Legii sănătății ar fi foarte utilă, apariția unor dispensare-policlinici pe ramuri de producție. Socot că întreprinderile care depășesc 8 000 de muncitori, pot fi încadrate cu specialitățile medicale, care să deservească nevoile de asistență ale personalului din ramura respectivă. Urmare, directorul policlinicii ar putea să facă parte din conducerea întreprinderii. Aceasta ar corespunde în mai mare măsură cerinței — înscrisă în documentele noastre de partid privind îmbunătățirea asistenței medico-sanitare a populației — de îngrijire a sănătății omului la locul și în mediul său de muncă; ar conduce la evitarea aglomerațiilor și reducerea timpului consumat cu obținerea consultației și tratamentului la celelalte forme de asistență, la scăderea absenteismului, la simplificarea pacientogenezei și la acordarea unei asistențe medicale de calitate oamenilor ce lucrează în medii profesionale cu factori specifici de risc. De asemenea, ar contribui la reducerea actualei fărîmițări a forțelor medicale în unități mici, în care nu au posibilități de acordare a unei asistențe de calitate. În sfîrșit, mai cred în necesitatea înființării unor centre de îngrijire a sănătății prin acțiuni de supraveghere a omului sănătos. Cel mai important obiectiv ce s-ar realiza prin aceste centre ar fi legat de adevărul potrivit căruia sănătatea nu poate constitui o sarcină rezolvabilă individual, de către fiecare specialist în parte, ci în condițiile existenței unei echipe medicale complexe, capabilă să îndeplinească funcțiile de tratament-diagnostic-reabilitare, prestația medicală urmînd să capete caracterul unei munci de echipă. Va exista relația aceea pe care o consider necesară: echipă operațională-colectivitate.

— La toate întrebările mi-ați răspuns și c-un fel de pasiune, de patimă. Care-i explicația?

— Nu vorbesc din afara medicinei, ci dinlăuntrul ei. Îmi iubesc specialitatea. Practic obstetrica și ginecologia — un domeniu în care există o întreagă sociologie a comportamentului demografic, a sexualității, a consecințelor medico-sociale ale avortului, a raportului dintre fertilitate și sterilitate etc. — deci o specialitate în care există un material biologic și social faptic care te obligă la meditație, la înțelepciune, la decizii, nu intuitive ci calculate, ale actului medical. Îmi iubesc specialitatea practică, pentru că, prin ea, îi cunosc pe oamenii-pacienți, cu necazurile lor, și pe oamenii-medici, cu sacrificiile și responsabilitățile lor.

NELU IONESCU ■

FLACĂRA Redacția: București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33, cod 71 341. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20. Interioare: publicistică social-politică (I. Timbus I. Purcaru, L. Nitescu — 16 17); reportaj (Nicolae Cristache — 16 06); anchete cetățenești (M. Negeleo, E. Seceleanu — 16 18, 17 87), fotoreportaj (1595); cultură, știință, învățămînt, sport (T. Octavian, N. Ionescu — 16 19, 16 06); scrisori, documentare (16 23); cenaclu, administrație (17 78 82 și interior 17 83); secretariat de redacție (Dan Bîrlădeanu, Cornel Cotană — 17 82, 16 21); secretar responsabil de redacție (Nicolae Arsenie — 17 63 16 și interior 17 86); redactor șef — 18 22 96 și interior 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la ILEXIM — Departamentul Export-import presă, P.O. Box 136—137, telex: 1 12 26 București, str. 13 Decembrie nr. 3

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI: 2 LEI

41505

flacăra

20 IULIE 1978

ORGAN AL COMITETULUI CENTRAL AL UNIUNII TINERETULUI COMUNIST ȘI AL CONSILIULUI CENTRAL AL UNITĂȚII SOCIALISTE

Pădure și grîu

în fiecare seară grîul vine tiptil
să se odihnească în sufletul meu de copil
tatăl meu se trage dintr-un neam de pădurari
mușcate de stele nu de securi
mama mea are rădăcinile de grîu
și sufletul imens cît o apă de rîu
bunicul din partea mamei pe sub glie îngrijește rădăcinile viței-de-vie
ale melancoliei și-ale grîului dulce
din care nu poate nimeni să mă descurce
în fiecare seară grîul vine tiptil
să se odihnească în sufletul meu de copil

MARIN LUPȘANU ■

Ferestre spre 23 August

În pagina a 2-a — un reportaj la botezul producției unei noi cetăți energetice

Cînd urci spre Sibiu dinspre Rm. Vîlcea, pe splendida șosea-magistrală a defileului Oltului, întîlnești un sat-cuib de vulturi, un sat-căpitan de plai...

Cîineni — un sat-căpitan de plai

Cînd urci spre Sibiu dinspre Rm. Vîlcea, pe calea de fier sau pe splendida șosea-magistrală a defileului Oltului, ori dinspre Curtea de Argeș, pe vechiul „drum mare" sau „drum bătrînesc" al Țării Loviștei (cîndva, singura punte între Transilvania și Muntenia), pe piscuri, sus, lîngă nouri, spre miezul granitic al Făgărașului, ca un sat-cuib de vulturi sau sat-căpitan de plai, veghind zări adînci și istorii adînci, stă Cîinenii. Sat bătrîn, sat doldora de istorie, sat-matcă al străvechimii și dăinuirii noastre, sat în care, de cînd se știu, oamenii scot din pămîntul pietros, odată cu bobul firav de porumb, relicve, scurmîndu-l în egală măsură cu sapa ori cu plugul arheologului. Prin Cîineni a trecut Traian, „ducînd cu sine armatele și istoria", întărind cetatea alpină a Făgărașului cu propriile lui cetăți și castre, așezate adesea peste altele și mai vechi, peste fortificațiile dacice ridicate în calea învingătorului. Cetatea Cîinenilor e o probă, ea se cheamă, spune documentul latin, „Pons Vetus", deci o „punte veche", indicînd existența unei așezări preromane, cu rădăcini ce

(Continuare în paginile 12-13)

ILIE PURCARU ■

CENACLUL FLACĂRA AL TINERETULUI REVOLUȚIONAR

Duminică, 23 iulie, în cadrul tradiționalei sărbători organizate pe Muntele Găina (județul Alba) — amplă și pitorească manifestare a creației folclorice — Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra, cenaclu condus de poetul Adrian Păunescu, va susține o nouă întîmplare literar-artistică.

La acest spectacol vor lua parte reprezentanții de frunte ai poeziei și muzicii tinere de la noi : Mircea Vintilă, Florian Pittiș, Doru Stănculescu, Victor Socaciu, Adrian Ivanițchi, Evandro Rossetti, Mihail Stan, Nicu Vladimir, grupul „Cetatea", Maria Naghi, Arpad Domokos, Valeriu Penișoară și alții.

Radiografii etice

Implicațiile unei destituiri

Doctorul Damaru Dumitrescu este un [illegible] bun. Are 56 de ani. A condus timp de 22 de ani spitalul din Găești. De-a lungul [illegible] în afară de doctorița Tatiana Badea, de la același spital, a-și vorbit frumos. Este un om impunător, de o superbă demnitate, construită probabil și din siguranța că a lăsat în urmă exemplul unei vieți de bun profesionist și de mare devotament pentru micul orășel pe care l-a slujit pînă la sacrificiu. De bun avoie [illegible] la o carieră care se anunța mai strălucitoare la Pitești, Tîrgoviște sau București și, ca localnic, a preferat să-și facă meseria în folosul celor din preajmă, lar localnicii îl iubesc. Atît de mult încît trec chiar peste [illegible] în [illegible] Dumitru Dumitrescu a greșit, din păcate, cel puțin într-o singură dar esențială privință: că nu a știut să păstreze ce a construit cu atîta trudă și într-un timp atît de îndelungat. Ba chiar [illegible] subordonați sînt care adeseori deviau în mahalalism, [illegible] dovezi, cel mult, de lipsă de educație. Asadar, doctorul Dumitru Dumitrescu vedea numai lucrurile importante. Pe cele mai puțin importante [illegible] nu le băga în seamă. Probabil că a existat însă și o confuzie privind importanța lucrurilor, fiindcă de vreo cîțiva ani începea să devină evident că spitalul o luase la vale și că [illegible] pentru [illegible] în medicină [illegible] Dar directorul continua să țină [illegible] slab și să permită personalului spitalicesc „pas de voie". El însuși era capacul din ce în mai subred al unui pahar în care se agitau viespile... Din cînd în cînd, Tatiana Badea, șefa secției boli interne, ducea pînă departe făcînd publică zbaterea dinăuntru, fie în mașini sau pe tren — [illegible] — fie la [illegible] pentru o candidatură [illegible] de [illegible] Una dintre ele, ca să dăm un exemplu, era adresată Direcției sanitare a județului și cuprindea 33 de puncte, deși nu este nevoie decît să știi să citești ca să-ți dai seama că doctorița [illegible] n-am spune-o dacă prin meseria ei n-ar fi un om cu pretenții intelectuale — bătuse apa în piuă în mod grosolan, pe măsura debitului său verbal care i-a speriat pe toți la [illegible] și la Tîrgoviște [illegible] ajuns-o chiar observația — destul de meritorie [illegible] — că [illegible] ar fi „dizarmonică în idei". Cam la cam, doctorița Tatiana Badea a întocmit peste

(Continuare în pagina 15)

DUMITRU ELIADE ■

ACTUALITATEA

● **Un grup de specialiști ai Institutului de cercetări pentru industria electrotehnică a realizat un nou procedeu tehnologic pentru impregnarea bobinelor și instalația aferentă acestuia. Cîteva din avantaje : reducerea consumului de materiale, a manoperei, productivitate sporită.** ● **Stelică Cîrstoiu, un destoinic buldozerist de la I.I.G.C.I. (Mehedinți), a fost prins subit de o adevărată patimă pentru medicină. Modest, dirzul autodidact a început cu întreruperile de sarcină.** ● **Aurel Tomescu din Craiova, str. Silozului, bl. H6, a făcut în urmă cu trei ani o cerere pentru eliberarea unei copii după cartea sa de muncă. O mai așteaptă și azi.** ● **Un cetățean din Mal (Sălaj) și-a botezat copilul Apolo 11. Cum l-o dezmierda rachetă purtătoare?** ● **Minerii din bazinul carbonifer al Baraolțului au extras de la începutul anului și pînă acum 32 000 tone de cărbune peste plan.** ● **Doi tineri proaspăt căsătoriți din Cîmpulung Muscel au luat viața pieptiș și, însoțiți de tot alaiul de nuntași au plecat în călătorie de nuntă pe Valea Iezerului, spre lacul glaciar, aflat la 2 000 de metri altitudine.** ● **Simbătă, toate cele nouă cooperative agricole aparținînd consiliului intercooperatist Reghiu au încheiat secerișul orzului. Urmează recoltarea orzoaicei.** ● **Aflînd de Diogene, Adalbert Fodor (Drobeta-Tr. Severin) s-a simțit învăluit de o imensă dragoste pentru legende. Drept care a furat un butoi plin cu bere din fața braseriei Bulevard, neglijînd faptul că istoricul butoi era gol.** ● **Colaborînd echitabil, albinele și inspectoratul silvic din județul Dolj au realizat de la începutul anului și pînă acum 34 tone de miere din salcîm și flora spontană.** ● **Cel mai tînăr cartier al municipiului Rîmnicu Vîlcea se numește Zăvoi și se află în imediata apropiere a cunoscutului parc cu același nume.** ● **Prin contribuția obștii, elevii din Cornu Luncii, Crucea, Gulia și Scheia (jud. Suceava) vor avea școli noi în anul școlar 1978-1979.**

Turceni, cetatea de scaun a energiei românești, la ceasul istoric — ceasul nașterii primilor kilowați — al lui iulie 1978

Termocentrala Turceni,

cea mai mare din România, a aclamat secunda luminii

Regimul de lumină al României a mai sporit cu niște raze, cu niște volți. De cîteva zile — mai exact, din ziua de 9 iulie, orele 9 și 6 secunde — termocentrala Turceni din Gorj, cea mai mare uzină de energii a românilor, produce. A fost „pusă în paralel", adică racordat sistemului național de lumină și energie, intrînd în probele tehnologice, primul grup energetic al marii centrale, care înseamnă 330 MW sau 330 000 de kilowați. Într-o primă etapă, centrala va avea un potențial de 1 320 MW. În etapa finală, 2 640 MW.

Ce înseamnă acest eveniment ? Nu vrem să facem cu dinadinsul metafore — în materie de lumină, metafora nu prea mai poate lumina mare lucru — ci doar să punctăm o semnificație.

Adică faptul că, dacă o lampă electrică — o primă lampă ! — e un eveniment tulburător pînă și pentru cea mai mărunță localitate, marcată cu un punct pe hartă, o centrală termoelectrică — cea mai mare ! — pentru o țară reprezintă un eveniment cu implicații cosmice. Ca să fim mai limpezi, vom spune că noua sursă solară a țării se plasează la o semnificativă răscruce aeriană, aceea care leagă coșul de fum, înalt de 200 de metri (cîndva, cu niște ani în urmă, nu prea mulți, un apogeu al construcției energetice românești), al termocentralei de la Işalnița, de lîngă Craiova, de coșul de fum, înalt de 240 de metri (cu niște ani în urmă, și mai puțini, culmea edificiului energetic al României), al termocentralei de la Rogojelu, din nordul Gorjului, de pe același drum strămilenar al Jiului. Între Işalnița și Rogojelu, ca o cumpănă, marcînd maxima altitudine a luminii în România, maxima altitudine a construcției noastre industriale, arde, pe cer, steaua Turcenilor. Acolo, pe cer, la cota 280, un coș de fum (primul coș, primul turn al cetății, a cărui glisare s-a încheiat acum doi ani, în mai 1 976) aruncă în slăvi fumul lignitului, întunecînd, de fapt nu întunecînd, ci luminînd, deschizînd în apoteoză un cer al patriei devenit deodată mai vast, mai înalt, mai scînteietor.

Ceea ce te impresionează, cînd pășești în incinta acestei cetăți a luminii, sînt, desigur, în primul rînd, proporțiile, altitudinile, exprimate în cifre care, de la un anume prag, devin fantastice, te ametesc. Cel dintîi coș de fum, cel de 280 de metri, acest turn-străjer al industriei românești, este mai scund decît turnul Eiffel, dar e mai înalt (a socotit un confrate) cu 47 de metri ca Golden Gate, faimosul pod de la San Francisco. În spațiul circular din baza interiorului său circulau, în vremea construcției, învîrtindu-se libere, nestînjenite, camioane de mare tonaj, prelungite ades cu remorci cu materiale. Cînd îl privești de jos, de la rădăcini, piscul lui, pierdut în frunziș mișcător de nori, pare și el că se mișcă, ai zice că uneori se înclină, ca să-i salute pe cei de la poale, pe sutele de constructori, pe ctitorii lui. (Senzație pe care, evident, ctitorii ți-o vor amenda, explicîndu-ți că pe parcursul ridicării colosului a funcționat tot timpul un sever „control al verticalității", făcut cu ajutorul unui dispozitiv cu laser). Acest prim coș de fum, la ceasul de față, se pierde, însă, printre alte construcții (e aproape gata și al doilea coș de fum !), printre gigantice turnuri cilindrice, parabolice, printre enorme sfere metalice, printre uriașe forme prismatice din beton armat. Urci, ca să poți cuprinde construcția, numeroși kilometri de trepte, escaladezi scări de pisică, treci peste abisuri, pe punți aproape imateriale, urci, de fapt, scările matematicii, ale fizicii, ale energeticii, ale automaticii, urci, de fapt, scările unor performanțe, emblematice pentru actuala etapă a tehnicii și capacității tehnice a românilor. Afli, de pildă, că primul turn de răcire (inaugurat în noiembrie '75, cu șase luni înainte de termen) a fost și el, în epocă, cel mai mare din țară (în prezent se lucrează la al treilea !), avînd o capacitate de 42 000 mc de apă, adică un sfert din debitul mediu al Jiului în această zonă. Lîngă el sau chiar deasupra lui (deci la o altitudine de 115 metri) va trebui să pui, ca pe un corolar, numele ctitorilor, al oamenilor din brigada complexă condusă de Ion Dițescu, așa cum lîngă cel dintîi coș de fum va trebui să pui numele meșterilor constructori conduși de Ion Irod, al fierarilor betoniști din brigada lui Constantin Căldare, al lăcătușilor și sudorilor din brigada lui Traian Rusu, al maistrului Gheorghe Udrea, al multor altora. Mai afli că barajul de pe Jiu, colectorul gigantic al debit de apă (94 de metri lățime, 34 înălțime, 6 deschideri), a fost construit fără ca apa Jiului să se devieze, adică în plină albie, adică prin soluții tehnico-constructive ce reprezintă și ele un unicat, o premieră. Mai afli că un cazan cu abur include nu mai puțin de 45 000 de suduri, cazanele cu abur ale Turcenilor fiind și ele, la ora de față, cele mai mari din cîte există astăzi în România. Mai afli că în primăvara anului trecut uzinele craiovene „Electroputere" au expediat spre Turceni primul transformator-bloc de 400 MVA (din cele 8 necesare marii termocentrale) care înseamnă, practic, cel mai mare produs făurit vreodată de industria noastră electrotehnică. Acest transformator cîntărește 380 de tone (doar miezul magnetic are 170), pentru transportul lui, ni se povestește, trebuind a se construi un tren special, un tren-mamut, cu osii în număr de douăzeci. Mai afli că toate cele pe care le vezi, de la grupurile energetice de mare putere la giganticele cazane de abur cu care e echipată termocentrala, sînt fabricate în România, la „Electroputere", la „Vulcan", la „Automatica", la Întreprinderea de mașini grele București, la Reșița, la Bocșa, la „Unio"—Satu Mare etc. Mai afli că această cetate a energeticii care e cea mai mare din România nu ocupă (așa cum, ametit de cifre, ești ispitit să crezi) un teritoriu cît al unui oraș, dimpotrivă. Specialiștii Institutului de studii și proiectări energetice au adoptat, în proiectele lor, soluții de cea mai înaltă eficiență, vizînd o concentrare maximă a lucrărilor, drept pentru care incinta cetății se prezintă, la ceasul de față, ca un pătrat cu latura de circa 1 kilometru, spațiul său fiind ocupat cu construcții într-o proporție de peste 85 la sută. S-a construit pe înălțime, s-a construit în adîncime, s-au ridicat cu umerii, cu macarale, cu mecanisme speciale, cu ajutorul cofrajelor pășitoare, al metodei glisării, turnuri înalte de 280 de metri, s-a coborît, cum spuneam, și în adînc, numai volumul săpăturilor (și numai pentru prima etapă) fiind de 2,7 milioane de metri cubi, iar al umpluturilor de 2,5 milioane.

S-a muncit mult, aprig, intens, eroic, s-a muncit competent și calificat, s-a muncit cu pasiune și măiestrie, la toate cotele, la toate nivelurile, pe pămînt, sub pămînt și deasupra, s-a construit cu utilaje de o deosebită complexitate, s-au montat utilaje de o deosebită complexitate, produse în România, au muncit, adică au săpat, au betonat, au sudat, au montat oameni de o deosebită complexitate (a profesiei, a măiestriei sau științei de a munci, deci a cunoștințelor, în primul rînd, dar și a pasiunii creatoare și novatoare, deci a înaltei conștințe, tot în primul rînd) oameni produși în România. „Nucleul de bază", cum se spune pe șantiere, au fost oameni de veche practică, oameni ce, pînă azi, au făcut turul țării de cîteva ori, din șantier în șantier, sosind de fiecare dată pe pămînturi goale, lăsînd în urmă falnice construcții, lăsînd, de asemenea, o veritabilă școală a noului. Șeful de brigadă complexă Petre Șerban, prezent pe șantierele energeticii de prin anii '50, de la declanșarea planului de electrificare a României, și-a propus aici, la Turceni, să cîștige, trimestrial, un avans al muncii de cel puțin 6—7 zile, economisind, în același timp, materiale cu care să poată munci cel puțin 6—7 zile. Și s-a ținut de cuvînt. Lîngă el și lîngă alții ca el sînt mulți, foarte mulți tineri, foarte mulți calificați aici. Ing. Ștefan Covaliu, directorul grupului de șantiere care construiește termocentrala, apreciază la 1 200 — cel puțin 1 200 !, se corectează el — numărul oamenilor din satele locului care lucrează pe șantier. Mulți, foarte mulți dintre ei sînt din Turceni, comună mare, găsită astfel chiar din începuturile construcției (4 000 de locuitori, șase sate, înșirate pe vreo 15 kilometri de șosea), dar așezare nu prea bogată, nu prea îndestulîndu-i cu daruri pe cei ai locului, drept pentru care, pînă mai ieri, mulți plecau, emigrau prin țară, ades pînă departe, ades pînă la Reșița. De cîțiva ani, cei plecați s-au întors, s-au calificat aici, lucrează aici, cîștigă bine, își fac case frumoase (dacă nu cumva s-au mutat „la bloc", în blocurile care, cu cele peste 400 de apartamente ale lor, încep să dea așezării înfățișarea unui oraș). Dr. ing. Dumitru Iacob, directorul tehnic al Întreprinderii „Electrocentrala Turceni", adaugă cifrei constructorilor cifra celor din grupul de exploatare, care acum este de 700, care pînă la finele anului va fi de 1 250, și din care o zecimală (adică peste 100) vor fi absolvenți ai școlii de calificare deschisă aici, spre calificarea localnicilor.

Turceni, cea mai mare termocentrală a țării, a produs primii kilowați. Evenimentul de la 9 iulie 1978, orele 9 și 6 secunde, s-a petrecut, aflăm, simplu fără mare tapaj, deși, desigur, într-o atmosferă de zile mari, din care n-au lipsit nici emoțiile, nici mîndria. Adică dr. ing. Dumitru Iacob a apăsat cu un gest firesc, dacă nu chiar reflex (n-o făcea pentru prima oară !), butonul de „punere în paralel" cu unul din grupurile energetice ale termocentralei de la Işalnița, cei prezenți s-au emoționat, s-au felicitat, și-au strîns mîinile, au aclamat victoria, apoi cu un gest firesc, dacă nu reflex (mulți dintre ei mai participaseră la asemenea întîmplări, la asemenea emoții, la asemenea mîndrii !), s-au reîntors la locurile lor de muncă. Deci după acea secundă de mîndrie, de emoție, de încordare, de respirație gîtuită, fierbinte, de conectare a întregii lor ființe la o zi-bornă a istoriei construcției românești, ei, eroii acestei zile, a acelei secunde, au redevenit ceea ce sînt — constructori, montori, energeticieni — reintrînd în forfota șantierului, pierzîndu-se printre ceilalți, reluînd, împreună cu toți ceilalți, întrecerea, marea întrecere închinată aniversării Eliberării. Dar rămînînd marcați pentru toată viața, primind în suflet și pe piele un semn invizibil, dar distinct, un tatuaj de un fel deosebit, o urmă de văpaie care le dogorește și azi privirea, ceva se s-ar putea numi — și o vom numi chiar astfel, fără să șovăim la cuvinte — iradierea istoriei.

A acelei istorii a muncii, a dăruirii, a energiei și a luminii ce scînteiază pe chipul țării, făcînd-o mereu mai mîndră, mai bogată, mai puternică, mai frumoasă.

I. OLTEANU ■

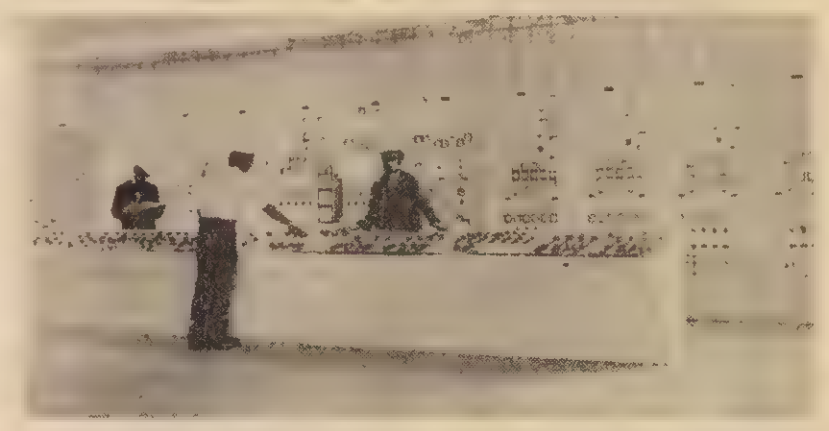

În fața panoului de comandă, un operator — unul singur ! — urmărește, ca într-un mare și fascinant simultan de șah, cam o sută de „mișcări" complicate, adică o sută de procese tehnice dintre cele mai importante. Fotografii de ION PREDOȘANU ■

Conlucrarea cît mai activă pe plan internațional, în interesul păcii și bunăstării popoarelor

Conlucrarea cît mai activă pe plan internațional, în domeniile de referință majoră ale vieții politice, economice, sociale — aceasta este genericul sub care pot fi așezate ideile exprimate cu prilejul dialogului politic pe care președintele României socialiste, secretarul general al Partidului Comunist Român, tovarășul Nicolae Ceaușescu l-a purtat în ultimele șapte zile. Diversitatea și densitatea întîlnirilor pe care șeful statului nostru le-a avut cu numeroși reprezentanți ai unor importante forțe politice și sociale, cu personalități ale vieții politice din numeroase țări ale lumii ilustrează și de această dată preocuparea partidului și statului nostru de a acționa în acele direcții care reprezintă contribuții temeinice la interesele vitale ale umanității — pacea și progresul tuturor popoarelor.

Importanța mobilizării tuturor forțelor democratice și progresiste, a popoarelor în lupta pentru pace, pentru soluționarea pozitivă a problemelor care confruntă omenirea, pentru promovarea între state a unor relații noi — bazate pe respectul suveranității și independenței naționale, egalității în drepturi și avantajului reciproc, neamestecului în treburile interne — a revenit de mai multe ori în cursul dialogului internațional purtat de tovarășul Nicolae Ceaușescu în săptămîna la care ne referim. Astfel, în timpul întîlnirii cu tovarășul **William Kashtan, secretarul general al Partidului Comunist din Canada,** evocind cu satisfacție bunele raporturi de colaborare care se dezvoltă între Partidul Comunist Român și Partidul Comunist din Canada, secretarii generali ai celor două partide au exprimat dorința de a se extinde aceste relații, de a se acționa pentru lărgirea cooperării dintre România și Canada, în folosul celor două popoare, al cauzei păcii și colaborării internaționale. În cadrul intrevederii a fost subliniată necesitatea de a se face totul pentru întărirea solidarității și unității dintre partidele comuniste și muncitorești, pentru depășirea divergențelor existente în mișcarea comunistă și muncitorească internațională, pe baza deplinei egalități în drepturi, a respectării principiilor independenței, neamestecului în treburile interne, a dreptului fiecărui partid de a-și elabora de sine stătător strategia și tactica revoluționară, în conformitate cu condițiile istorice, sociale și politice din propria țară.

Aceeași dorință, de a dezvolta contactele dintre organizațiile politice dintre țări, de a mobiliza toate forțele democratice și progresiste în lupta pentru pace, pentru lichidarea fenomenului subdezvoltării, pentru democratizarea vieții internaționale a fost exprimată și cu prilejul primirii de către tovarășul Nicolae Ceaușescu a **delegației Partidului Liberal Radical-Venstre din Danemarca, condusă de K. Helveg Petersen, președintele partidului.**

Necesitatea de a se acționa pentru întărirea solidarității și făurirea unei unități de tip nou între partidele comuniste și muncitorești a fost reafirmată și în timpul întrevederii dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu și **tovarășul Giancarlo Pajetta, membru al Direcțiunii și Secretariatului Partidului Comunist Italian.** În cadrul schimbului de opinii desfășurat cu acest prilej — în probleme ale situației internaționale, ale mișcării comuniste și muncitorești — relevîndu-se profundele transformări revoluționare care au avut și continuă să aibă loc în lume, s-a apreciat, în același timp, că în viața internațională se manifestă o accentuare a contradicțiilor dintre state și grupări de state, a tendințelor de reîmpărțire a zonelor de influență și dominație, ceea ce generează grave pericole pentru pacea și securitatea mondială. Tocmai de aceea, în aceste condiții, este mai important decît oricînd să se acționeze pentru afirmarea deplină a noilor principii ale relațiilor internaționale, pentru instaurarea justiției și echității în raporturile dintre țări. Cu atît mai mult se impune acest nou conținut al lumii noastre cu cît probleme grave — dezarmarea, în primul rînd dezarmarea nucleară, continuarea cursului spre destindere, pentru o largă cooperare internațională, pentru soluționarea pe cale politică a stărilor de încordare și conflict din diferite zone ale lumii — cer mai mult decît oricînd, impun cu toată tăria acest larg front de acțiune, pentru pace, pentru progres social. Pe aceste temeiuri apare ca deplin firească exprimarea dorinței comune de a dezvolta în continuare raporturile de prietenie, colaborare și solidaritate dintre Partidul Comunist Român și Partidul Comunist Italian — relații bazate pe stimă și respect reciproc — precum și relațiile pe multiple planuri dintre România și Italia.

Într-o atmosferă de caldă prietenie, de stimă reciprocă ce caracterizează bunele relații dintre Partidul Comunist Român și Partidul Comunist Francez, au debutat, în stațiunea Neptun, și convorbirile dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu și **tovarășul Georges Marchais, secretar al Partidului Comunist Francez,** aflat la odihnă în țara noastră, la invitația C.C. al P.C.R.

În stațiunea Neptun a avut loc și întîlnirea tovarășului Nicolae Ceaușescu cu **tovarășul Berge Furre, președintele Partidului Socialist de stînga din Norvegia,** aflat de asemenea la odihnă în țara noastră la invitația C.C. al P.C.R. În cadrul întrevederii desfășurate cu acest prilej au fost evocate bunele raporturi de prietenie și colaborare care se dezvoltă între cele două partide, exprimîndu-se dorința de a se aprofunda aceste relații, această evoluție fiind în interesul popoarelor român și norvegian, al dezvoltării conlucrării dintre cele două țări, contribuind, în același timp, la cauza păcii, securității și colaborării în Europa și în întreaga lume. O cauză care impune intensificarea eforturilor guvernelor, forțelor democratice și progresiste pentru realizarea securității europene și înfăptuirea unitară a prevederilor Actului final de la Helsinki, în special pentru adoptarea de măsuri concrete de dezarmare fără de care nu pot fi concepute pacea și securitatea reală atît în Europa, cît și în întreaga lume. Pacea și stabilitatea mondială — s-a relevat în cursul întrevederii — reclamă soluționarea pe cale pașnică, prin tratative politice între părțile direct interesate, a stărilor de încordare și conflict existente în diferite zone ale lumii, excluderea din viața internațională a forței și amenințării cu forța, asigurarea dreptului fiecărui popor de a-și hotărî singur destinul, fără nici un amestec din afară.

Aspecte legate de bunele raporturi de prietenie și conlucrare multilaterală dintre țara noastră și două țări socialiste situate pe continente diferite — R.P. Ungară și R.P.D. Coreeană — au fost trecute în revistă cu prilejul primirii de către tovarășul Nicolae Ceaușescu a **tovarășului Marjai József, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri al R.P. Ungare** și a **tovarășului Ri Săng Ni, adjunct al ministrului afacerilor externe al R.P.D. Coreene.** În timpul primirii vicepreședintelui Consiliului de Miniștri al R.P. Ungare, oaspetele a transmis tovarășului Nicolae Ceaușescu un salut călduros din partea tovarășului János Kádár, prim-secretar al C.C. al Partidului Muncitoresc Socialist Ungar, a tovarășului Pál Losonczi, președintele Consiliului Prezidențial al R.P. Ungare și a celorlalți tovarăși din conducerea partidului și statului ungar. Un salut prietenesc și cele mai bune urări a rugat pe oaspete să transmită tovarășilor János Kádár, Pál Losonczi, celorlalți tovarăși din conducerea partidului și statului ungar, și tovarășul Nicolae Ceaușescu, expresie a bunelor relații de prietenie, solidaritate și colaborare multilaterală dintre România și Ungaria, dintre partidele și popoarele noastre. S-a apreciat, în acest cadru, deosebita însemnătate pe care au avut-o pentru dezvoltarea raporturilor româno-ungare întîlnirile dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul János Kádár și a fost exprimată dorința comună de a amplifica și diversifica relațiile economice și tehnico-științifice, cooperarea în producție, inclusiv pe terțe piețe, de a se extinde schimburile comerciale. A fost subliniat în legătură cu acest aspect rolul tot mai important ce revine comisiei mixte guvernamentale româno-ungare.

Abordîndu-se unele probleme ale vieții internaționale actuale, a fost reafirmată voința celor două partide și țări de a conlucra tot mai activ pe plan extern, de a-și aduce în continuare contribuția la adîncirea cooperării internaționale, la eforturile pentru asigurarea securității în Europa și în întreaga lume, la soluționarea problemelor contemporaneității în interesul popoarelor, al socialismului, democrației și păcii.

Un schimb de mesaje între tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul Kim Ir Sen, secretar general al Comitetului Central al Partidului Muncii din Coreea, președintele Republicii Democrate Coreene, a avut loc în timpul primirii de către secretarul general al partidului nostru a tovarășului Ri Săng Ni. Întrevederea între președintele României și adjunctul ministrului afacerilor externe al R.P.D. Coreene a oferit un bun cadru de relevare a bunei evoluții pe care o cunosc raporturile de prietenie și conlucrare multilaterală dintre Partidul Comunist Român și Partidul Muncii din Coreea, dintre țările și popoarele noastre, în spiritul convorbirilor și înțelegerilor dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul Kim Ir Sen, al prevederilor și principiilor înscrise în Tratatul de prietenie și colaborare dintre cele două țări. S-a evocat în acest context cu multă plăcere vizita pe care au efectuat-o anul acesta în R.P.D. Coreeană tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu, întîlnirile și convorbirile între conducătorii de partid și de stat ai României și R.P.D. Coreene.

În cursul intervalului 13—19 iulie 1978, pe agenda convorbirilor purtate de conducătorul partidului și statului nostru s-au înscris și primirile a două delegații dintr-o regiune de mare interes a lumii de azi: Orientul Mijlociu. Este vorba de primirea **delegației Consiliului Poporului din Republica Arabă Siriană, condusă de Mahmoud Hadid,** membru al Comandamentului regional al Partidului Baas Arab Socialist din R.A. Siriană, președintele consiliului. Un schimb de saluturi, călduroase și de urări prietenești a avut loc, cu prilejul întrevederii, între președinții Nicolae Ceaușescu și Hafez al Assad. Convorbirea care a avut loc a prilejuit o evocare a bunelor relații de prietenie și colaborare pe planuri multiple între România și Siria, între Partidul Comunist Român și Partidul Baas Arab Socialist din R.A. Siriană, dintre parlamentele celor două țări, care se dezvoltă continuu, potrivit înțelegerilor și măsurilor stabilite cu prilejul dialogului la nivel înalt purtat la București și Damasc. În mod firesc, în abordarea unor aspecte ale situației internaționale actuale, o atenție deosebită a fost acordată problemelor legate de instaurarea unei păci juste și durabile în Orientul Mijlociu, tovarășul Nicolae Ceaușescu subliniind și cu acest prilej poziția României privind soluționarea pe cale pașnică a conflictului din această zonă: retragerea Israelului din teritoriile arabe ocupate în urma războiului din 1967, rezolvarea problemei poporului palestinian în conformitate cu dreptul său legitim la autodeterminare, inclusiv prin crearea unui stat palestinian independent, respectarea suveranității și integrității teritoriale a tuturor statelor din regiune.

Prezentîndu-și scrisorile de acreditare în calitate de **ambasador extraordinar și plenipotențiar al Regatului Hașemit al Iordaniei** în țara noastră, Marwan Dudin și-a exprimat cu acest prilej admirația față de activitatea remarcabilă a președintelui Republicii Socialiste România, față de modul cum călăuzește poporul român în dezvoltarea României moderne, dînd o înaltă apreciere eforturilor pe care șeful statului român le face pentru consolidarea legăturilor de prietenie și colaborare între toate popoarele. „Excelența Voastră — a spus în cuvîntarea sa Marwan Dudin — și-a consacrat continuu eforturile răspîndirii unei concepții înaintate și umanitare despre relațiile dintre națiuni, concepție pe care ați transformat-o într-o politică durabilă, bazată pe respingerea folosirii forței, condamnarea actelor agresive și a ocupației. Astfel dumneavoastră ați evidențiat întotdeauna dreptul tuturor națiunilor la suveranitate și independență". Arătînd că „România este hotărîtă să facă totul în viitor pentru a-și aduce contribuția activă la soluționarea marilor probleme ale lumii de azi — soluționarea pe cale pașnică a conflictelor și stărilor de încordare, înfăptuirea dezarmării, lichidarea subdezvoltării și instaurarea noii ordini economice — să militeze activ pentru o lume mai bună și mai dreaptă pe planeta noastră", tovarășul Nicolae Ceaușescu și-a exprimat convingerea că activitatea noului ambasador va contribui la intensificarea conlucrării româno-iordaniene.

Caracterul deosebit de divers și complex al contactelor politico-diplomatice pe care le-a avut tovarășul Nicolae Ceaușescu este completat de întrevederea cu **senatorul american George McGovern,** care a făcut o vizită în țara noastră la invitația Marii Adunări Naționale. Evidențiindu-se cursul ascendent al relațiilor româno-americane, pe plan economic și în alte domenii de activitate, evoluția sa pozitivă, în cadrul întrevederii s-a observat că există încă largi posibilități de diversificare a acestor raporturi, în folosul ambelor țări și popoare. A fost subliniată în acest context importanța recentei vizite în S.U.A. a președintelui Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu, menită să accelereze dezvoltarea legăturilor de conlucrare dintre cele două țări și popoare. Și în cadrul acestui schimb de vederi a fost subliniată importanța reglementării pe cale politică a stărilor de încordare și conflict din diferite zone ale lumii, necesitatea realizării unor măsuri concrete de dezarmare, și în primul rînd de dezarmare nucleară, îmbunătățirii climatului politic internațional, a dezvoltării colaborării și cooperării între state în interesul păcii și progresului social.

Toate aceste convorbiri, toate reafirmările de poziție în probleme actuale de interes major pentru viața lumii, toată această activitate susținută, neobosită consacrată zilnic aspectelor vitale ale lumii contemporane traduc o preocupare responsabilă, constantă față de viitorul umanității, față de interesul popoarelor lumii. Ea constituie expresia unui atașament deosebit de puternic față de pacea și progresul popoarelor, izvorăște din convingerea fermă că de cunoașterea continuă, de înțelegerea și efortul unit al cît mai multor forțe dornice să edifice pe Terra un adevărat pămînt al oamenilor depinde viitorul planetei, al umanității.

DOINA FRUNTELATA

Agricultură ? Industrie !

Uzina de carne din Beregsău

- O întreprindere cu care se merge la sigur
- Satul la marginea căruia se află nici nu e trecut pe hartă, dar întreprinderea e unică în lume
- La Beregsău, pe unde radio, se pregătește hrana dumneavoastră

Sălcii plîngătoare cu crengile toropite de căldura zilei se pleacă în lumină ca printr-o apă albă, neclintită ; peluzele bine întreținute și gardurile vii, întrerupte de șiruri de trandafiri și garoafe, aspiră răcoarea buchetului de apă pe care o fîntînă arteziană îl resfiră la nesfîrșit. E liniște, curățenie, ca într-un parc dintr-un orășel de pensionari. Cuvintele înscrise deasupra porții nu lasă loc însă nici unei confuzii : „Întreprinderea de stat pentru creșterea și îngrășarea porcilor Beregsău, unitate distinsă cu înaltul titlu de Erou al Muncii Socialiste".

— Tovarășe director, se vorbește despre dumneavoastră ca despre un fenomen. Sînteți semnulat, simultan, în mai multe locuri ale județului Timiș. E adevărat ?

— Prin stațiile de radio, da. Altfel, desigur, nu putem sări peste legile fizicii. E necesar să știm în fiecare zi cum stăm, fiindcă avem ferme în toate colțurile județului.

În 1968, cînd a luat ființă, întreprinderea avea numai o fermă. Cea de la Beregsău. Curînd, la numai un an, s-a văzut că rezultatele depășiseră orice așteptări. La Beregsău se spărgeau toate plafoanele rentabilității. În același timp, multe I.A.S.-uri din județ se străduiau să mențină pe linia de plutire sectoarele lor zootehnice. Se străduiau și nu reușeau, fiindcă pierderile continuau să se agațe de ele ca niște umbre încăpățînate. Atunci s-a creat întreprinderii din Beregsău posibilitatea de a se extinde, preluînd treptat toate unitățile nerentabile de pe cuprinsul județului. Clarii Vii, Peciul Nou, Giarmata, Bulgăruș, Mehala, Fratelia și încă multe altele. De aceea, directorul, inginerul Florentin Cîrpanu, susține că întreprinderea sa nu a avut nicodată liniștea unei întreprinderi obișnuite, de a intra pe un făgaș și de a se menține apoi în limitele lui. În fiecare an a avut de luptat pentru rentabilizarea noilor sectoare, preluate de la alții. În fiecare an milioane de lei, rupte din beneficiile întreprinderii, au trebuit cheltuite pentru modernizarea noilor ferme. În urmă cu zece ani, I.S.C.I.P. Beregsău creștea cam o sută de mii de porci. Acum crește trei sute de mii și directorul Florentin Cîrpanu poate să spună : „În lume nu există așa ceva..."

— Unde vă veți opri ?

— La un milion. Va fi o unitate gigantică. Pentru a atinge această limită am primit însă investiții de un miliard și jumătate.

Se vor construi cu acești bani hale noi dar mai ales fermele recent preluate vor fi adaptate tehnologiei puse la punct de inginerul Cîrpanu și colaboratorii săi. Se zice despre I.S.C.I.P. că, atunci cînd preia o nouă fermă, vine mai întîi cu buldozerele și cu constructorii. Se trasează drumurile și se începe turnarea lor din beton solid, parcă de aeroport. Se sparg zidurile, se sparg podelele. În locul ferestrelor mici și oarbe, cu care sînt înzestrate grajdurile, constructorii așază mari panouri rabatabile, care se închid și se deschid atît cît socotește îngrijitorul de cuviință. Prin mijlocul fiecărui panou trece un ax, comun tuturor panourilor unei hale, așa încît operația se face o dată, prin simpla mînuire a unei manivele. În locul podelelor din lemn ori ciment se așază apoi grătare din fontă, care ocupă cam trei sferturi din suprafața unei boxe, restul fiind așa-zisul pat pe care dorm pînă la 16 ore pe zi greoaicele patrupede. Sub grătare se află canalul colector, menținut plin cu apă de către un stăvilar. La deschiderea acestuia, apa curge cu viteză, curățind canalul.

— Din felul în care vă grăbiți să modernizați în „stil Beregsău" halele preluate de la alții, înțeleg că aici stă cheia succesului.

— Mecanizarea e simplă, ea constă în lucruri practice. Am desființat o concepție prost înțeleasă, ideea că mecanizarea trebuie să fie complicată, că renunțăm la un îngrijitor de animale și, vorba vine, că munca lui trebuie s-o facă un mecanic...

De pildă, o modernizare mai complicată consta în clasicele ventilatoare, folosite pretutindeni. Simplele panouri, acționate centralizat, pe o hală întreagă, permit însă o ventilație naturală, cu cheltuieli de-a dreptul neînsemnate. De aceea, la I.S.C.I.P. au fost scoase la reformă sute de motoare electrice... Rezultatul este că, deși n-a fost încă inventat porcul care să răspîndească miros de liliac, împrejurimile fermelor se bucură de o atmosferă surprinzător de curată. La Beregsău s-a demonstrat că nu este obligatoriu ca pentru a crește porci să se simtă aceasta de la o poștă. Rezolvarea problemei a avut desigur importanța ei, determinîndu-i pe cei aproape două sute de muncitori ai întreprinderii să nu mai plece în căutarea altor locuri de muncă. Cu atît mai mult cu cît...

— Se spune despre dv., tovarășe director, că aveți un principiu : întîi creați oamenilor condiții și pe urmă îi trimiteți la treabă.

— E adevărat. Am construit aproape două sute de apartamente și mereu facem la case pentru oameni. Am făcut cantină, grădiniță...

La Beregsău, ca și la atîtea întreprinderi industriale, oamenii vin dimineața cu copii de mînă. Îi lasă la grădiniță aflată chiar lîngă poartă și trec apoi la lucru, în fermă. Asta se petrece la ora 7. La 12, o sirenă sună pauza de o oră pentru prînz. Cu cinci lei pot lua la cantină o masă despre care administratorul Stoia Lasența spune pe drept cuvînt : „Dacă aici nu e bună, unde să fie ?" La ora 13 se întorc la lucru. La 16 ies din schimb. Trec pe la grădiniță, își iau copiii și se duc pe la case lor. Totul se petrece într-o strictă rînduială, cum spuneam, la Beregsău agricultura, zootehnia, fiind veritabile industrii. Dar afirmația poate fi susținută și altfel. De pildă, după cum ne spunea directorul Florentin Cîrpanu, un om îngrijește aici pînă la zece mii de porci. În ferme în care lucrau pînă la 70—80 de oameni, acum lucrează numai doi iar producția s-a mărit de vreo zece ori. Practic, doi muncitori realizează anual o producție în valoare de peste 50 de milioane de lei. Asemenea cifre i-au dat inginerului Petre Buruiană, după cum mărturisește, o nouă tinerețe. La 56 de ani, se simte ca un tînăr absolvent, ambițios, dornic de afirmare și pus pe fapte mari. El a fost mai mulți ani șeful fermei care înainte de a fi preluată de I.S.C.I.P. Beregsău a aparținut I.A.S.-ului Sînandrei. Înainte lucrau aici 70 de oameni, care îngrijeau nouă mii de animale. Rezultatul muncii : pierderi sistematice. Acum, cu toate că numărul animalelor a crescut la 20 000, lucrează numai doi, Ion Bolojan și Altînbach Helmuth. Ei vin dimineața la 7 și pleacă la 4 după-amiază, lăsînd ferma doar în grija paznicului Ilie Lehaci. „Program de fabrică", zice fostul și actualul șef de fermă. În ceea ce-l privește, el tot nu s-a dezbărat de obiceiul vechi de a veni dimineața la șase și de-a pleca seara pe la șapte-opt. Se plimbă încontinuu prin fermă, ținînd pe umăr foarte mîndru aparatul de emisie-recepție care-i asigură legătura cu centrul, cu Beregsăul, și parcă nu-i vine nici azi să creadă că pe-aici s-au întins cu numai trei ani în urmă grajdurile dărăpănate și drumurile pline de hîrtoape. Acum, printre grajduri există alei asfaltate și tot pămîntul s-a împînzit cu lucernă. Iar munca a devenit parcă o joacă de copil. Mașinile cu hrană de la F.N.C.-urile întreprinderii opresc la poartă, șoferii citesc acolo, pe

Chimiștii din Făgăraș la al treilea Ordin al Muncii

— Tovarășe inginer Teodor Șuteu, director al Combinatului Chimic din Făgăraș, aș vrea, din dorința de a evita orice fel de formulă mai mult sau mai puțin blindată, să-mi spuneți, pentru început, ce anume înseamnă acum, iulie 1978, combinatul ce-l conduceți ? În această lună unitatea ce conduceți a fost distinsă cu Ordinul Muncii clasa I.

— La ce formulă anume vă referiți ?

— De pildă, „această puternică realitate industrială numită Combinatul Chimic Făgăraș". Vreau adică să fim concreți.

— Vă pot răspunde că în iulie 1978 Combinatul Chimic Făgăraș înseamnă mult. Este întreprinderea unde lucrează circa 8000 de oameni, este locul ce are centru școlar și un centru de cercetare și inginerie tehnologică propriI. Mai înseamnă locul unde se află unul dintr-o mie de membri de partid din România.

— Recent, cum afirmam, Combinatul Chimic Făgăraș a primit Ordinul Muncii clasa I. Ce anume trăsătură de caracter a muncitorilor, tehnicienilor, subinginerilor și inginerilor de aici credeți că a fost determinată în acordarea înaltei distincții ?

— În anul 1972, cu ocazia împlinirii a 50 de ani de existență, Combinatul a primit de asemenea Ordinul Muncii clasa I și, în același an, pentru rezultatele obținute în producție Ordinul Muncii clasa a II-a. De la cincinal la cincinal producția noastră se dublează. Circa 25 la sută din producție este destinată exportului din care circa 98 la sută pe bază de devize libere. Sigur, motivul înmînării înaltei distincții este modul în care întregul colectiv de muncă — în frunte cu comuniștii — s-a mobilizat în realizarea sarcinilor de plan. O puternică mobilizare a constituit-o pentru noi toți vizita de lucru, din septembrie 1977, a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Calitatea la care vă referiți este munca responsabilă și disciplinară a membrilor colectivului nostru.

— Care sînt raporturile Combinatului cu orașul care-l adăpostește ? Se poate spune că pentru Făgăraș este valabilă formularea „toate drumurile duc la Combinat ?

— O întrebare complexă. Trebuie să aveți în vedere că în Făgăraș există și o altă mare întreprindere, Întreprinderea de utilaj chimic, alte cîteva mai mici și o industrie locală corespunzătoare. Așa că expresia „toate drumurile duc la Combinat" trebuie privită cu oarecare circumspecție. Este adevărat că este o întreprindere veche, că mulți au păsit pragul pensionării de aici, că de la noi au plecat cadre valoroase pentru industria chimică a țării.

O bună parte dintre oamenii noștri provin din mediul rural. Spre toate comunele din jur există șosele asfaltate, iar oamenii sînt aduși și duși de curse regulate și confortabile. Oamenii din oraș, aceia care lucrează la noi, trăiesc în belșug, zic eu, și sînt deopotrivă buni muncitori dar și buni cetățeni și gospodari.

— Tovarășe inginer Șuteu cum trăiesc oamenii din Combinat ?

— Iată, numai anul trecut s-au primit din fondul centralizat al statului 100 de apartamente. Ele s-au dus spre secții și sectoare, acolo s-a discutat și hotărît, listele au fost afișate, s-au discutat și contestațiile și apoi locatarii s-au mutat în case. Vă spun aceste lucruri cumva în amănunt pentru a reliefa și un aspect al democrației muncii și vieții de aici. Din datele noastre avem motive să afirmăm că lucrătorii noștri din mediul rural și-au construit, în 1977, 300 de case. În combinatul nostru există de asemenea posibilitatea măririi retribuției prin creșterea calificării. Avem, cum spuneam, un centru școlar propriu care scoate anual muncitori, muncitori cu înaltă calificare, tehnicieni și maiștri. Inclusiv din rîndul femeilor. Ca o veritabilă binefacere am privit și privim subinginerii.

— Trebuie totuși să vă întreb dacă acest „binefacere" nu este cumva exagerat ?

— Cred că nu. Ei au fost recrutați dintre cei mai buni muncitori, tehnicieni și maiștri și după terminarea școlarizării au intrat în producție în locul inginerilor. Inginerii au trecut în cercetare. Dealtfel produsele noastre sînt în cea mai mare parte rodul cercetării efectuate în combinat sau în orice caz în țară.

— În încheiere revin la aceeași întrebare : ce stă la originea primirii înaltei distincții ?

— Munca, munca și iar munca. Și desigur cei care o desfășoară în mod exemplar. Amintesc pe Eroii Muncii Socialiste Pică Vichente, fost țăran din satul Rîușor, cum dealtfel singur se recomandă, Maier Gheorghe, Milea Ioan, Grama Aurelia, pe extraordinarii oameni care se numesc Lascu Ioan și Bota Maria. În încheierea discuției noastre aș dori, dacă mi se permite, să enumăr cîtiva dintre factorii care au condus la decernarea Ordinului Muncii clasa I : Mai buna organizare a locurilor de muncă ; Analiza previzională a anumitor situații dificile și luarea măsurilor ce se impun ; Participarea oamenilor muncii la realizarea și punerea în funcțiune la termenele fixate a unor obiective de investiție ; Grija pentru aprovizionarea la timp cu materii prime și materiale.

Distincția primită ne bucură, este un imbold în muncă, căci, nu uitați, se cheamă chiar așa : Ordinul Muncii. Adică obligația de a munci în continuare.

EUGEN SECELEANU ■

un grafic, la ce grajduri să meargă și descarcă singuri, fără să aibă nevoie de nici un ajutor. Pe un transportor, încărcătura trece din mașină în pintecul unui buncăr aflat la capătul halei. De acolo, printr-un sistem simplu, acționat printr-o simplă apăsare pe un buton, hrana pornește prin niște țevi prin dreptul boxelor în care sălășluiesc grăsunii. Totul e atît de curat și mecanismul funcționează atît de bine încît dacă muncitorul n-ar ști că este totuși nevoie de el ca să acționeze instalația cînd și cînd, aproape că s-ar simți inutil.

— Știu, tovarășe director, că ați început să colaborați și cu cîteva C.A.P.-uri din județ.

— Deocamdată cu trei. Primul a fost Jimbolia. Al doilea Cărpiniș. Ultimul a fost cel mai aproape, ca distanță, de noi : Beregsăul Mare.

Primul, după cum ne relata apoi, cu cifrele pe masă, medicul Radu Pambucol, a fost preluat cu o pierdere de aproape un milion. Producea 200 iar acum produce 500 tone de carne. Beneficiu : 500 mii lei. Al doilea caz, cel de la Cărpiniș, producea 300 tone. Produce, azi, 500. Pierderile pe care le înregistra erau de 550 mii. Beneficiile sînt acum de 500 de mii. Beregsăul Mare, la rîndul său, pierdea anual 350 mii lei. Acum beneficiul e de 400 mii. Producea 80 tone. În anul acesta va produce 400 tone. După cum se vede, cu I.S.C.I.P. Beregsău se merge la sigur !

Am uitat să spunem însă că Beregsău este numele unui sat aparținător al comunei Săcălaz. Vicepreședintele Consiliului popular al comunei, Ioan Stöber, a lucrat și el la I.S.C.I.P. pînă în urmă cu cîțiva ani, ca electromecanic. „C.A.P.-ul avea un mic sector zootehnic, cu plan de 80 de tone de carne, care, din păcate, nu-mi aduc aminte să fi fost îndeplinit. Luam și înainte porci sau împrumutam furaje de la I.S.C.I.P., dar tot nu mergea treaba. Ideea cooperării a pornit dintr-o discuție a președintelui C.A.P.-ului, Aron Lupescu, cu directorul Cîrpanu. Deși colaborarea nu s-a înfiripat decît de un an, ea a adus însemnate venituri C.A.P.-ului. De fapt, de cînd a luat ființă întreprinderea aici, într-unul din satele noastre, puterea economică a comunei a tot crescut, după cum se vede și din înfățișarea ei. S-au construit foarte multe case noi și trebuie să mergeți să vedeți că ele sînt tot atît de frumoase pe dinăuntru cît și pe dinafară. Cine sînt cei care le-au făcut ? În primul rînd cei care lucrează la I.S.C.I.P.... În comună au apărut multe autoturisme. Ale cui ? În primul rînd ale celor de la I.S.C.I.P., fiindcă ei cîștigă foarte bine, au o retribuție medie de aproape 3 000 de lei. E de înțeles de ce unii, care făceau naveta la Timișoara, s-au răzgîndit și și-au adus cărțile de muncă tot la I.S.C.I.P.... Tot cu ajutorul I.S.C.I.P.-ului s-au făcut modernizări de drumuri ori am reușit să clădim căminele culturale din Beregsăul Mare și Beregsăul Mic, unde directorul Cîrpanu este și deputat județean. Și tot I.S.C.I.P. a dat bani pentru extinderea și amenajarea unor cabinete școlare la Beregsăul Mare și pentru mărirea, cu patru clase, a școlii din Săcălaz. Magazinele vînd mai mult, a sporit rețeaua de prestări de servicii, cu adevărat întreprinderea a adus o înviorare întregii economii a comunei. Am simțit aceasta încă de la început, de cînd se afla în construcție, pe niște terenuri sărăturate, pe niște mlaștini. Era un pămînt scos din circulație. Prin drenările care s-au făcut atunci, comunei i-au revenit peste o sută de hectare de pămînt cultivabil. Întreprinderea asta a fost norocul nostru ! Și cînd te gîndești că Beregsăul, satul la marginea căruia își are ea sediul, nici nu e trecut pe hartă... Cît privește celelalte unități economice ale comunei, am învățat să ne comparăm între noi, aici, pe plan local, dar I.S.C.I.P. a ajuns departe și e unică în țară. A primit de șapte ori Ordinul Muncii clasa I, ultima oară chiar anul acesta, întreprinderea este Erou al Muncii Socialiste, directorul este Erou al Muncii Socialiste..."

— Tovarășe director, ce-și mai poate dori un om căruia i s-a acordat titlul de Erou și lucrează într-o întreprindere care a fost și ea declarată Erou ?

— Să vedem milionul ăla făcut și pe urmă mai vorbim... Dar întîi să-l vedem făcut.

DUMITRU ELIADE ■

„N-am avut de unde lua experiență !", zice directorul Florentin Cîrpanu.

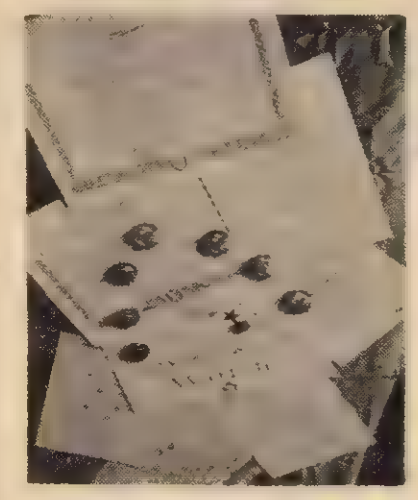

Urmele unei munci care a spart toate plafoanele rentabilității.

Inginerul Petre Buruiană de la ferma Sinandrei s-a despărțit de trecut rîzînd, luînd părtaș bucuriei lui pe mai tînărul coleg, medicul Radu Pambucol.

Viceprimarul comunei, Ioan Stöber : „Noi ne comparăm aici, între noi, pe plan local, dar I.S.C.I.P., a ajuns departe, fiind unică în țară și-n lume".

„Mereu facem case pentru oameni..." Fotografii de VASILE MOLDOVAN ■

Premiile Academiei Române

● MATEMATICĂ — Tinerețe și calitate

Mai înainte de a arăta criteriile după care ne-am ghidat, în acordarea premiilor din acest an, aș dori să fac o succintă prezentare a fiecăruia dintre ele, tocmai pentru a-i onora pe autorii lor. Voi începe cu **Ion Cuculescu**, conferențiar la Universitatea bucureșteană, care a fost distins pentru lucrarea intitulată : „Tratatul de teoria probabilităților". Tratatul reprezintă o expunere a teoriei clasice, însă la un înalt nivel științific, vădind erudiția de excepție a autorului. Fiind vorba despre o teorie cunoscută specialiștilor se pune întrebarea : în ce anume constă originalitatea tratatului? Răspund : tocmai prin demonstrațiile date și prin legăturile pe care le stabilește cu celelalte ramuri ale matematicii. **Adelina Georgescu** tratează, în lucrarea premiată : „Teoria stabilității hidrodinamice" o problemă fundamentală din mecanica fluidelor, care unifică lucrările mai vechi de matematică aplicată cu cele mai noi de matematică pură. **Zoia Elena Ceaușescu**, cu grupul de studii „Asupra dilatărilor intervetitoare" ne-a prezentat o lucrare cu o arie de aplicabilitate foarte importantă în electricitate, seismologie etc., dar, în același timp, de un foarte ridicat nivel teoretic. **Liviu Dinu** a fost distins pentru lucrarea „Teoria undelor de șoc în plasmă", considerată foarte interesantă și prin valoarea ei teoretică, cu și prin cea practică, întrucît autorul studiază cea de-a patra stare a materiei — plasma. Tot pentru un grup de lucrări privind „Teoria pentadimensională a gravitației și electromagnetismului" a primit premiul Academiei Republicii Socialiste România, **Iulian Popovici**, a cărui cercetare aduce o contribuție originală în geometria diferențială modernă deschizind noi perspective în ceea ce privește aplicațiile acestei teorii în problemele de bază ale fizicii teoretice. Un reprezentant al școlii ieșene de matematică, conf. universitar **Vasile Oproiu**, de la facultatea de matematică moldoveană, a prezentat un grup de lucrări din domeniul geometriei și topologiei diferențiale a varietăților și contribuții la elaborarea volumului „Varietăți diferențiale finit și infinit dimensionale", lucrări apreciate de juriu ca fiind de un foarte ridicat nivel științific.

Trecînd la unele aprecieri generale, remarc dintr-un început, abundența lucrărilor prezentate, fapt care ne-a bucurat dar ne-a creat și dificultăți în alegerea făcută. Am regretat, astfel, că nu aveam la dispoziție decît trei premii pentru matematică și că ele nu puteau fi împărțite decît la un număr limitat de candidați. Cu o singură excepție (o lucrare din domeniul geometriei) toate celelalte se referă și la aplicațiile matematicii în celelalte domenii ale științei, aspect pe care-l consider deosebit de pozitiv. Un alt fapt remarcabil a fost acela că avem în prezent două laureate, Adelina Georgescu și Zoia Elena Ceaușescu, nefiind însă singurele care au candidat. Îmbucurător ni s-a părut și faptul că, teritorial vorbind, țara a fost foarte bine reprezentată și că, prin urmare, lista lucrărilor prezentate nu s-a limitat la zona Capitalei.

În concluzie, sînt de părere că aceste premii trebuie să reprezinte nu numai niște distincții în sine, menite să-i consacre pe autorii lor, mai ales că aceștia sînt, în mare majoritate tineri, ci să-i și oblige moral să-și continue studiile, căutările, găsind rezolvări originale și de înalt nivel științific. Ideal ar fi ca tuturor subiectelor tratate să li se găsească o aplicabilitate (în fizică, chimie, seismografie etc.), mai cu seamă că ele sînt tipărite și publicate încă din cursul anului 1976, sarcina valorificării lor integrale revenind, în primul rînd autorilor și institutelor de cercetări, conducerilor tehnice din diverse întreprinderi și ca aceste premii să însemne un prim și important stimulent pentru cariera viitoare a celor distinși acum de cel mai înalt for științific românesc.

Acad. GHEORGHE MIHOC ■

● FIZICĂ — Contribuții de valoare

Vorbind despre premiile din acest an, decernate de Academie pentru fizică, sînt dator să fac unele observații generale, dintre care cea mai importantă cred că este aceea privind producția noastră științifică, din domeniul respectiv, producție pe care o apreciez ca foarte bogată și interesantă, în ciuda faptului că nu puteam oferi decît două premii : C. Miculescu și D. Hurmuzescu. Cu alte cuvinte, selecția a fost foarte strînsă, extrem de riguroasă, lăsînd deoparte numeroase contribuții de valoare care, în alte condiții, ar fi meritat să fie distinse. Pe de altă parte, opinia juriului, deși regulamentele noastre nu conțin o astfel de prevedere, a fost aceea de a-și orienta preferințele sau mai bine zis opțiunile, spre lucrările tinerilor, tineri într-o mai largă accepțiune a noțiunii, deoarece la 35 și chiar 40 de ani un cercetător se află încă departe de bătrînețe și, totodată, de a nu-i include la participare pe membrii Academiei sau cercetători cu mare reputație. Și cred că am procedat bine și just. Tot cu gîndul la obiectivitate, întrucît fizica are numeroase ramuri și... rămurele, am căutat ca aria noastră de cuprindere să fie cît mai largă, cu putință. Cîteva exemple de domenii alese : optica corpurilor solide, aplicațiile laserilor (și în intenția de a răspunde posibilităților de aplicabilitate a cercetărilor), și un grup de lucrări din fizica teoretică, ramură care constituie chiar specialitatea mea dar fără a mă lăsa influențat de acest aspect subiectiv. Am ținut dreaptă cumpăna judecății în așa măsură încît, și spunînd aceasta mai vreau să adaug încă un sector al fizicii — cel nuclear — am acordat unul dintre premii colectivului în care se numără și un cercetător egiptean, care studiază la noi în țară. Iată deci că premiile Academiei nu se adresează în exclusivitate cetățenilor români ci tuturor celor care activează pe teritoriul țării noastre, indiferent de naționalitatea lor.

Dacă doriți să comentez anumite lucrări mă voi limita la fizica teoretică, pe care o cunosc cel mai bine și pentru care am făcut și referatele necesare, autorii fiindu-mi, cîndva, studenți, oameni pe care i-am urmărit în decursul desfășurării carierei lor, cunoscîndu-le, chiar în amănunt, producția științifică. Prima observație : nu am premiat indivizi ci colective de cercetători, pentru că, în lumea științifică modernă, și cu precădere, poate, în fizica de azi, mai ales în cea experimentală, numai un larg cerc de colaboratori pot obține rezultate remarcabile. Lucrarea se numește : „Influența suprafețelor în mecanica statistică", iar conținutul ei ni s-a părut foarte interesant, deoarece, printre altele, domeniul respectiv pune în fața omului de știință probleme deosebit de delicate, fapt care i-a tentat pe mulți să-l abordeze. Contribuția autorilor premiați de Academie este cu totul remarcabilă pentru că ei lămuresc o serie de probleme rămase neclarificate în studiile anterioare ale altora. Deși aparent gradul de aplicabilitate pare mai îndepărtat, în realitate el poate servi multora dintre cei care se ocupă cu producția ori proiectarea de calculatoare electronice de mare viteză, cu circuitele miniaturizate etc., pentru că lucrarea privește comportarea corpurilor solide, proprietățile magnetice ale acestora, și că dezvoltarea uriașă a tehnicii moderne s-a datorat în bună măsură unor asemenea studii, aparent teoretice.

Din rîndul lucrărilor cu un caracter aplicativ urgent, o remarc pe cea privind laserii, de asemeni premiată.

Un cuvînt special aș dori să adresez celor... nepremiați de această dată îndemnîndu-i să persevereze, tocmai pentru că le cunosc rezultatele muncii de pînă acum, dorind să-i revăd printre candidații anilor următori și urîndu-le să devină premianții Academiei. Noi, cei mai vîrstnici decît ei, ca și instituția academică, mai vîrstnică decît noi, îi așteptăm cu încredere și dragoste.

Acad. ȘERBAN ȚIȚEICA ■

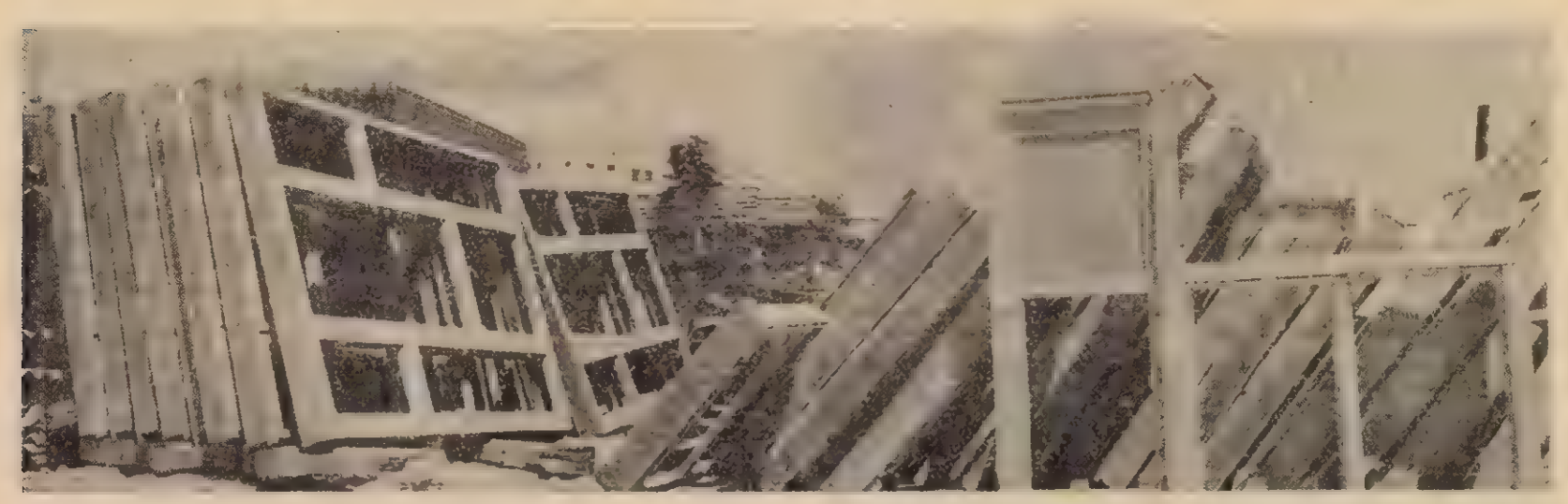

De uși și de ferestre e mare nevoie pe șantier, dar ele se „bronzează" în spatele gării !

Ușile și ferestrele pe care le vedeți în imaginea de mai sus, destinate de bună seamă noilor construcții, au fost surprinse de fotoreporterul nostru, Elena Ghera, zilele trecute, într-un așa-zis depozit al Întreprinderii județene pentru construcții și montaj Ialomița. Așa-zis depozit pentru că, spre a le fotografia și spre a constata că, lăsate sub soarele torid al verii, încep să se degradeze, n-a fost nevoie decît să urmăm o potecă plecată din gara Slobozi[illegible] ! Nimeni nu s-a mirat de prezența noastră, nimeni nu ne-a întrebat de sănătate !

Nu același lucru s-a întîmplat, jumătate de ceas mai tîrziu, la sediul întreprinderii amintite unde, după o serie de ezitări, altfel omenești, contabilul șef Dumitru Neață a acceptat să ne dea lămuririle de rigoare. Informîndu-ne că nu cunoaște problema „în detaliu", ne-a invitat să ne reîntoarcem la depozitul din gară însoțiți de dînsul, spre a afla din ce cauză și de cîtă vreme zac neadăpostite cantitățile industriale de uși și de ferestre. Acolo, în birou, ni s-a demonstrat cu acte că respectivul material lemnos tocmai a sosit de la Bacău și Nehoiu, părerea noastră că ei ar începe să se strice din cauza depozitării prelungite sub arșiță fiind o simplă impresie. Numai că, într-un moment de sinceritate și, firește, fără să cunoască amănuntul că „cei doi tovarăși sînt de la revistă", contabilul șef al depozitului, Robert Biega, ne-a confirmat că „ușile și ferestrele astea sînt aici de cel puțin o lună" ! ? !

Așadar, în condițiile în care se cere să se acorde o atenție deosebită realizării programului de construcții de locuințe pe acest an, urmînd să fie date în folosință pe țară 270 000 de noi apartamente pînă la 1 ianuarie 1979, ca obiectiv major al politicii partidului de ridicare necontenită a nivelului de trai al poporului, de creștere a calității vieții, la Slobozia, în capitala Ialomiței, importante cantități de uși și ferestre, destinate tocmai noilor construcții, zac într-un depozit, nepăzite și pradă intemperiilor ! Firește, gazdele noastre au căutat și găsit o sumedenie de scuze, „nu se deteriorează ele așa repede căci sînt bine făcute", „nu te poți aproviziona de la furnizor de pe o zi pe alta" etc. etc., dar în cele din urmă, pe drum spre sediul I.C.M.J. Ialomița, Dumitru Neață a fost nevoit să accepte că „materialele se scofîlcesc și ele ar fi trebuit acoperite, protejate contra soarelui și a ploii".

Nu cumva se simte lipsa acestor materiale pe șantierele construcției de locuințe ?, l-am întrebat pe Dumitru Neață. Nu, ni s-a răspuns, căci întreprinderea stă foarte bine cu planul și nu sînt probleme. Numai că, din păcate pentru Dumitru Neață și pentru conducerea I.C.M.J. Ialomița, din cele 1 294 de apartamente aflate în planul primului semestru al anului în curs s-au realizat numai 808, adică 62,44 la sută ? ! ? Hîrtia cu calculul respectiv, întocmit de însuși contabilul șef, o ținem la dispoziția conducerii I.C.M.J. Ialomița, de la care așteptăm un răspuns urgent și lămuritor la problemele ridicate mai sus, fiind foarte clar că, în vreme ce pe șantiere e nevoie de uși și de ferestre, acestea zac vraiște într-un depozit în care se poate intra urmînd o potecă plecată din gara Slobozici !

EMIL NEGOIȚA ■

Morala unei piulițe care ar putea să rămînă piuliță și dacă s-ar consuma de șapte ori mai puțin metal

— Observ că te așează șpanul; de ce atîta de mult ?

— E cam încărcată piesa asta, mai ales aici, la interior. Vine de la forjă și cred că dacă băieții de acolo ar avea o matriță, ar mai economisi ceva metal.

— Din care piese scoți mult șpan ?

— Din mansoanele filetate, din capacele astea, uitați-vă cît trebuie să prelucrez aici. Maistrul nostru, Constantin Alexandru, de la „Mecanică 1", unde vă aflați acum, a propus ca mansoanele să se facă din două bucăți, prin sudură; iar o altă piesă (corp presă tupă) să se realizeze prin turnare. Am făcut și alte propuneri, dar ați uitat să mă întrebați cum mă cheamă : sînt strungarul Dumitru Fulgeanu și am 18 ani.

Aici, la Întreprinderea 1 Mai Ploiești, oamenii s-au angajat ca dintr-o tonă de metale laminate să obțină piese în greutate netă de 822 kilograme. La nivelul întreprinderii a fost întocmit un plan ce conține 204 măsuri concrete, a căror aplicare în practică va conduce la economisirea a circa 2 000 tone metal !

— Ne-am preocupat mai întîi de toate, ne spune inginera Ana Petrescu, responsabilă cu normele de consum pe întreprindere, de întocmirea și completarea planurilor de croire rațională a unor produse, de reproiectarea tehnologiilor și a consumurilor, în scopul reducerii adaosurilor de prelucrare, de reducerea consumului de electrozi, de turnarea centrifugală a unor piese din aliaje neferoase, de reducerea adaosurilor de matrițare la conurile și fălcile sapelor de foraj. Cămășile de la agregatele de cimentare, de pildă, se executau pînă nu de mult prin forjare liberă, sub formă de bare pline. Acum se realizează prin matrițare, dimensiunile piesei sînt mai apropiate de cotele finite și am putut reduce astfel consumul de metal cu 179 kilograme la fiecare piesă. La un alt agregat, mașina de scos din depozit, adaosul de prelucrare s-a redus sub stas și s-a obținut o economie de 158 kilograme la fiecare produs.

Acestor realizări li se poate adăuga o alta, și, credem noi, cea mai spectaculoasă : coeficientul de utilizare a tablei a crescut de la 0,5 la 0,84 ! Despre această realizare l-am rugat să ne vorbească proiectantul principal Dumitru Ionescu, care a avut amabilitatea să ne și conducă pe la mai multe secții ale întreprinderii. Zice : „Imediat după lansarea acestei acțiuni de economisire a metalului am trecut, împreună cu subinginerul Ion Stănescu, la reproiectarea tehnologiilor și întocmirea planurilor de croire. Am venit aici la fața locului, am luat fiecare reper în parte, ne-am sfătuit cu șeful de echipă Ion Sofia și am revizuit toate consumurile. Cert este că se arunca multă tablă, ruginea în curte, și foarte puține din aceste „deșeuri" se mai foloseau la unele repere mai mici. După ce am întocmit planurile de croire, după care se debitează acum tabla, aici la secția construcții metalice, am obținut, la o singură pompă de noroi, o economie de 1 200 kilograme de tablă. Înmulțiți și dv. aceste kilograme cu 100 de produse și veți vedea că numai la aceste pompe realizăm o economie de 120 de tone de tablă !"

Îi urmăresc acum pe sudorii autogeni Gh. Vlășceanu, Spiridon Dincă, Ion Bălțeanu, pe sudorițele Maria Zidărescu, Gherghina Constantin, Maria Marin, cum își plimbă aparatele pe liniile de trasaj, mai precis firul acela de flacără care taie metalul cu ușurința cu care cuțitul taie pîinea, și constat, poate constata oricine, că ceea ce se îndepărtează acum din acest material, ca nefolositor, este foarte puțin. „Din tabla pe care o îndepărtam ca nefolositoare numai la cei doi pereți ai pompei, astăzi, croind după un plan mult mai bine gîndit, mărturisește șeful de echipă, Ion Sofia, confecționăm alte 26 de repere mai mici. În plus, cînd ni se cer unele repere de dimensiuni și mai reduse, nu ne grăbim să scoatem materialul din magazie, să tălem din grămadă, cum se spune, ci folosim pe cît posibil aceste așa-zise deșeuri".

Gîndită astfel, aplicată astfel, acțiunea de economisire a metalului, de reducere a consumului specific, ni se înfățișează ca un fapt colectiv marcat de un profund patriotism.

Dar ceea ce am evidențiat pînă acum aici, la Întreprinderea 1 Mai din Ploiești, este doar un început, început care trebuie continuat și dezvoltat în fiecare secție, atelier, trebuie aplicat de către fiecare muncitor în parte. Nu spunem aceasta numai ca formulare de principiu, o spunem mai ales pentru faptul că pe primul semestru al anului 1978 coeficientul planificat de folosire rațională a metalului nu este realizat, ceea ce dovedește că sînt încă multe locuri, în uzină, unde se consumă încă mult metal peste normele planificate, iar aceasta înseamnă risipă.

Așadar, iată-ne în secția forjă, unde vă amintiți, ne trimitea dialogul de la început, purtat în secția „Mecanică 1", cu strungarul Dumitru Fulgeanu. Aici, la forjă, stăm de vorbă cu tehnologul Chiru Popa și cu maistrul Petre Jucătoru, acesta din urmă de 22 de ani în întreprindere :

— Strungarii se plîng că le trimiteți piese cu adaosuri prea mari; ce ne puteți răspunde ?

— Sînt unele repere cu o configurație mai complicată, la care nu se poate atinge, prin forjare liberă, o cotă prea apropiată de cea finită. Strungarilor însă niciodată nu le prea intră în voie : la unele piese, se plîng, le lăsăm adaos prea mare, la altele spun că e prea mic ! Noi ne străduim să le lăsăm cît prevede stas-ul. Nu vrem să înțelegeți că dăm vina pe strungari. Și noi ne preocupăm îndeaproape de economisirea metalului : am avut o acțiune mare la începutul anului, am luat la mînă piesă cu piesă, am revizuit consumurile, am trecut în bună parte la turnarea prin matrițare și am redus mult din consumurile de metal la unele piese : la carcase și bacuri, de pildă, cam 50 la sută din cele turnam ieșeau cu defecte de turnare, se rebutau. Acum, cînd folosim matrițele, procentul de rebut a scăzut la aproape 80 la sută și a crescut procentul de calitate.

— Mai aveți piese la care se consumă încă mult metal, care ies cu adaosuri mari de prelucrare ?

— Mai avem, în special piesele mari, la care nu se pot folosi matrițele ; mai avem altele și mai mici, dar pentru acestea ne-am întocmit un plan de acțiune, un program de înlocuire pe cît posibil a forjării libere, cu forjarea prin matrițe.

— Dv. în calitate de tehnolog al secției forjă, ce sarcini concrete vă revin din acest program ?

— Să obțin personal o economisire de 37 tone de metal : pînă acum am redus, de pildă, la o roată de lanț, 32 kilograme la o bucată numai. Am redus de asemenea consumul de metal la confecționarea matrițelor : o matriță de 1 800 kilograme am adus-o la numai 150 kilograme!! Știu, o să mă întrebați: cum ? Înainte matrița era pe bloc masiv, iar acum eu am făcut-o pe pastilă, adică am păstrat numai matrița propriu-zisă, cu forma piesei. Ne preocupăm în continuare de extinderea matrițării, anul acesta urmează să treacă la tehnologia matrițării un număr de 50 de repere, estimîndu-se a se realiza o economie de metal de 8 tone. În acest scop, vă spunea și tovarășul inginer Gil Herescu, am întocmit un plan, un program cu termenele de proiectare a S.D.V.-urilor, de executare și omologare a acestora.

La secția turnătorie, de unde, ne spuneau strungarii, mai vin arbori cotiți, corpurile de pompă cu adaosuri de prelucrare încă mari, am aflat despre aceleași măsuri de reducere a metalului. Inginerul Gheorghe Stănescu, șeful atelierului formare, ne mărturisea că și aici se mai poate reduce din adaosurile încă mari, că au fost propuse soluții constructive, soluții de înlocuire a oțelului cu fontă, mai ieftină, sau cu alte materiale, s-a propus să se schimbe constructiv configurația complicată a unor repere, care să consume mai puțin metal.

Dar acțiunea de economisire a metalului cere, am văzut, o colaborare strînsă nu numai între secțiile și oamenii uzinei, ci și între întreprinderi, între centrale și chiar între ministere. Inginerul Nicolae Tomulescu, șeful atelierului proiectare tehnologie, ne spunea că pentru confecționarea unei piulițe, pe care mi-o și arătase chiar, ar fi nevoie numai de 30 la sută din materialul care se consumă la confecționarea ei în prezent : pentru că, fabricîndu-se dintr-o bară plină, rotundă, 70 la sută din metal se aruncă ! Se aruncă prin găurire, filetare și confecționarea hexagonului. Acest metal s-ar putea economisi dacă în loc de bare, laminate, uzina respectivă, dirijată de Centrala metalurgică, ar lamina bare hexagonale mai mari de 60 mm, de care economia are nevoie. „Dar nu i-a venit nimănui o asemenea idee" !, conchide interlocutorul meu. O idee care să revoluționeze o altă idee înghețată, crezută poate, de neschimbat.

N. GRIGORE-MARAȘANU ■

Ca urmare a sesizării ce v-am trimis în aprilie a.c. privind starea blocului 4A din Șoseaua Giurgiului 125, Grupul de șantiere nr. 5 mă informează pe 24 mai că o parte din sesizările mele vor fi rezolvate pînă în 20 iunie 1978. Și, iată-ne și la jumătatea lui iulie, însă promisiunile făcute de constructor în mai tot vorbă goală au rămas. În afară de necazurile noastre, ale locatarilor, consemnăm starea jalnică în care a fost lăsat blocul de constructori. Se produc, prin degradări de materiale și instalații, pagube de sute de mii de lei. Pentru a se vedea cum arată locul unde locuiesc de aproape un an peste o mie de oameni, anexăm și fotografii. **(Nicolae Ionescu**, scara 6, et. 1, ap. 193)

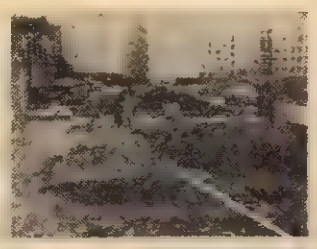

Cu vie satisfacție am luat cunoștință de faptul că, datorită sprijinului revistei Flacăra, ni s-a făcut dreptate, respectiv fiului nostru, Sorin Olimpiu Nicodim, absolvent al Institutului de arte plastice. Vă mulțumim din suflet deoarece, așa cum arătam în precedenta scrisoare, la vîrsta noastră înaintată ne-am putut astfel regăsi liniștea sufletească. (Semnează **Clemansa și Aurel Nicodim** din Tg. Ocna, județul Bacău)

Direcția sanitară a municipiului București :

În legătură cu scrisoarea tov. Bălăceanu Elena, vă comunicăm că petenta, asistent medical principal la Spitalul clinic P.T.T., a devenit disponibilă la data de 01.01.1978, prin aplicarea noilor criterii de normare a personalului sanitar. La aceeași dată i s-a oferit post la sterilizare, în cadrul aceleiași unități, însă a refuzat fără motiv. Ulterior i s-a mai oferit să lucreze la Spitalul clinic 23 August și Policlinica universitară Vitan, unde din diferite motive nu a fost încadrată. La insistența noastră a primit o nouă repartiție, la Spitalul Bucur. Referitor la unele defecțiuni care apar la seringi în timpul utilizării, acestea sînt inerente. Datoria personalului medical este de a pune deoparte seringile defecte pentru a fi trimise la reparat.

Mă numesc **Nicolae Ionescu** și sînt directorul Școlii generale Resca, comuna Dobrosloveni, județul Olt. Avem un mare necaz pricinuit de atitudinea C.A.P. Viață Nouă, care ne patronează și deci ar trebui să ne fie ca un părinte, dar nu vitreg. Am contractat cu C.A.P. în anul școlar 1976/1977 lucrarea în acord global a două loturi (2 ha porumb boabe și 1 ha sfeclă de zahăr). Însă acum, președintele cooperativei refuză să-și achite datoria față de școală, zicînd că nu mai are de unde să ne dea produsele cuvenite ca plată pentru muncile prestate de elevi. E nu numai o pagubă materială pentru școală, ci și un grav prejudiciu moral adus activității noastre pedagogice.

Comitetul județean Prahova al P.C.R. :

Situația semnalată prin intermediul redacției revistei Flacăra de către un grup de oameni ai muncii de la S.U.T.—T.C.M. Prahova era în atenția organului de partid și a organului de conducere colectivă din Trustul de construcții-montaje. Concluziile și propunerile colectivului, care a analizat aspectele semnalate în scrisoare au fost dezbătute în ședința comună a biroului Comitetului de partid pe trust și a biroului executiv al C.O.M. la 20 iunie 1978, cînd s-au stabilit următoarele : 1) Volumul de prestații al S.U.T. corelat cu capacitatea de producție și cu productivitatea muncii realizată în 1977 să fie concretizat printr-o sumă valorică mai mare decît cea inițială, insuficient fundamentată, și să constituie indicator pentru acordarea retribuției. 2) Al doilea indicator pentru acordarea retribuției să fie constituit din beneficiul ce trebuie realizat în corelare cu volumul de prestații stabilit. 3) Al treilea indicator îl constituie coeficientul de utilizare a parcului de utilaje, în scopul stimulării personalului muncitor al subunității pentru reactivizarea parcului și folosirea lui rațională și cît mai eficientă. 4) Volumul de producție de construcții-montaj al trustului să nu mai constituie un indicator de acordare a retribuției, deoarece nu exprimă aportul S.U.T. la realizarea sarcinilor de plan, iar volumul de prestații dat subunității derivă din volumul total de construcții-montaj ce trebuie realizat de trust. Cele de mai sus urmează a fi aprobate de C.O.M. și de Consiliul popular județean, după care se vor reașeza indicatorii de plan ai subunității în cadrul sarcinilor de plan ale trustului.

Cu ani în urmă s-a hotărît ca, la scop experimental, școlile generale nr. 164 și 203 din Capitală (poate și altele, dar nu le știu) să fie demixtate : în prima învață numai băieți, iar în a doua, vecină, numai fete. Cu toate că în acești ani, noi, cadrele didactice ale școlilor amintite, ne-am format în mare parte unele păreri în legătură cu utilitatea demixtării, cei care au inițiat-o și aveau competență și atribuții în acest sens, mă refer în primul rînd la cercetători în domeniul pedagogiei, nu au dat nici un semn de viață pînă în prezent. Nimeni nu a avut măcar curiozitatea să afle părerile noastre despre avantajele și dezavantajele demixtării, mai cu seamă a claselor mici. După opinia mea, ideea nu are nici un temei real, științific, cu atît mai mult cu cît în liceu, la facultate sau mai încolo, în viață, fetele și băieții vor învăța sau vor munci la un loc. Aș mai adăuga și unele inconveniente în desfășurarea normală a procesului instructiv-educativ din aceste două școli. De aceea ar fi de dorit ca cei în drept să studieze urgent problema și, dacă vor ajunge la aceleași concluzii ca și noi, să decidă revenirea la clase mixte, chiar din toamna acestui an, punînd capăt experimentului.

Comitetul pentru problemele consiliilor populare — Direcția de sistematizare, proiectare și construcții :

În legătură cu scrisorile cetățenilor **Prodan Dobrița** și **Tolu D. Mircea**, sesizînd unele deficiențe la apartamentele proprietate personală, vă facem cunoscut că în urma verificărilor la fața locului s-au confirmat cele sesizate. S-au hotărît măsuri de remediere, la termene stabilite de Comitetul executiv al C.P.M.B. de comun acord cu locatarii. Comitetul pentru problemele consiliilor populare va urmări executarea în termen a lucrărilor de remediere.

Mulțumesc revistei Flacăra, pentru sprijinul acordat, scrie **Aurel Tomescu** din Craiova, dar cu regret trebuie să constat că cei vizați nu au intenția să îndrepte lucrurile. În numărul din 13 aprilie al revistei a apărut sesizarea mea privind reținerea abuzivă a sumei de 370 lei de către I.J.C.V.L., cota parte pentru instalarea antenei colective pentru recepționarea de televiziune. Sînt aproape 2 ani de la recepționarea apartamentului, și antena tot nu a fost instalată. Acum ar fi și tîrziu, deoarece fiecare proprietar și-a pus antenă individuală, care a costat bani, de aceea acum singura soluție este ca I.J.C.V.L. să ne restituie sumele respective, așa cum prevede legea în cazul neonorării unei convenții de prestări.

În martie a.c. am cumpărat 2 anvelope cu banda de sîrmă pentru Dacia 1 300, produse la „Victoria" Florești, județul Prahova. După ce am parcurs cu ele circa 360 km, una mi-a explodat. Colindînd pe la atelierele de vulcanizare din Galați, Tecuci și Bîrlad, mi s-a explicat că era vorba de un defect de fabricație. Așadar am trimis anvelopa explodată la Florești, în ziua de 22 aprilie, apoi am început să aștept sosirea unui colet din partea fabricii, cum ar fi fost firesc să îmi trimită. Lunile însă au trecut, dar de la Florești nu am primit nici măcar o scrisoare cu scuze. **(Col. Musteață Constantin** din Tecuci, str. 23 August nr. 52 A, bl. P2, ap. 12)

I.J.G.C.L. Argeș :

Cele arătate în scrisoarea adresată revistei Flacăra de un număr de 9 tovarăși, membri ai biroului organizației de partid și deputați din satul Șerbănești, comuna Rociu, sînt în cea mai mare parte adevărate. Puțul pentru alimentarea cu apă a satului Șerbănești a fost forat în 1970, dar restul lucrărilor (rețeaua, castelul de apă) nefiind terminate, el nu a fost pus în funcțiune la 3 luni de la foraj, cum prevăd normele în vigoare. Ulterior, constatîndu-se un debit mai mic și prezența nisipului în apă, s-a făcut denisiparea puțului. De la darea lui în folosință (1974), alimentarea cu apă a mers cu dese întreruperi deoarece nisipul producea arderea motoarelor la pompe, corodarea rotoarelor etc. Denisipări au mai fost efectuate în anii 1975—1977, dar și după ultima nu a fost posibilă funcționarea vreunei pompe, din cauza nisipului existent în apă. Recepția nu s-a putut face nici în ianuarie 1978, comisia recomandînd forarea unui nou puț. Acesta se află în curs de forare, în execuția I.F.A. București, cu termen de predare 31 iulie a.c. Între timp s-au mai făcut totuși denisipări, și astfel alimentarea cu apă a satului nu a fost cu desăvîrșire întreruptă, dar se face cu mare greutate. Noul puț se execută după o nouă metodă de foraj (I.F.A. avînd acum în dotare instalația respectivă), așa cum se cerea și în scrisoarea secretarului biroului organizației de bază.

Întreprinderea comercială de stat mixtă Filiași, județul Dolj :

Referitor la scrisoarea apărută în Flacăra nr. 24 din 15 iunie 1978, semnată de Gheorghe Dragu. În ziua de 29 mai, orele 11,30, a avut loc la sediul I.C.S.M. Filiași o ședință cu întreg personalul muncitor. Precizăm că, fiind într-o lună, unitățile noastre nu aveau program decît pînă la orele 11. Cercetările confirmă că tovarășa care era de serviciu a avut o atitudine necuviincioasă față de solicitant, motiv pentru care conducerea I.C.S.M. a sancționat-o cu diminuarea retribuției cu 5% pe timp de o lună. Aceeași sancțiune i-a fost aplicată și șefului de unitate. Articolul a fost prelucrat cu tot personalul : asigurăm că pe viitor nu vor mai avea loc asemenea abateri de la regulile generale de comerț în relațiile cu clienții.

Se împlinește anul de cînd am dus la cooperativa Mureșul din centrul Devei un aparat de radio Traviata și am primit bonul de reparație nr. 316, ne scrie tovarășul **Ion Sas.** Cu bonul acesta în mînă am făcut zeci de drumuri la atelier, fiind mereu amînat, spunîndu-mi-se că nu au piese, dar trebuie să sosească. Nu demult, am fost întîmpinat cu vorbele „Veniți săptămîna viitoare, s-ar putea să fie reparat, credeți-ne", rostite fără pic de jenă. Eu însă nu-i mai pot crede, după un an de amînări.

În luna ianuarie i-am expediat fiului meu, la București, 2 000 lei prin mandat poștal „fulger", care însă a ajuns la destinație cu o săptămînă întîrziere. Am reclamat cazul, și am primit asigurări că s-au luat măsuri ca să nu se mai repete. Dar iată că de curînd, în luna iunie, cazul s-a repetat. „Fulgerul" cu bani nu ajunsese la fiul meu după 4 zile de la expediere, deși transmiterea s-a făcut la mai puțin de două ore după ce eu l-am depus la poșta din Săscut. **(Ungureanu Constantin** din comuna Obeni, județul Bacău)

Mă numesc **Ana Chirilă**, sînt telefonistă la Oficiul P.T.T.R. Bogdănești, județul Suceava și mamă a două fetițe. Prin aceste rînduri doresc să aduc mulțumiri revistei Flacăra pentru că a publicat articole despre Pavel Kozak și astfel am putut afla și eu despre el. Am suferit de o boală de piele care mă desfigura. Vreme îndelungată am bătut drumurile să mă tratez pe la Fălticeni, Suceava, Iași, Cluj-Napoca, fără nici un folos. Prin tratamentul prescris de Pavel Kozak m-am vindecat în 7 săptămîni, iar acum obrazul meu arată ca la orice om normal. Scriu cu lacrimile curgînd de emoție, și nu găsesc destule cuvinte de mulțumire. Doresc din tot sufletul ca omul acesta minunat să primească tot sprijinul de care are nevoie spre a-i putea vindeca pe numeroșii bolnavi ce îndură ceea ce am îndurat și eu.

Am solicitat la I.J.G.C.L. Craiova introducerea apei potabile de la rețea în locuința mea din str. Rășinari nr. 49, scrie tovarășa **Elisabeta Gorceac.** Spre bucuria mea, măsurătorile pe teren au și fost făcute după 2 săptămîni și mi s-a comunicat că proiectul va fi întocmit pînă în 10 iunie a.c., urmînd să se treacă la executarea lucrării, altfel destul de simplă, întrucît distanța de la conductă la curtea mea nu e decît de 7 metri. Din păcate însă, se pare să proiectul s-a împotmolit pe undeva. De cîte ori m-am dus să mă interesez de el nu am găsit decît amînări, sub diferite motive. Mă adresez dv. cu rugămintea de a-i întreba pe cei de la I.J.G.C.L. Craiova cît va mai dura pînă va fi gata această lucrare, totuși atît de simplă ?

În toamna anului trecut vă solicitam sprijinul în legătură cu transferarea unui sold de 1 000 lei de la C.A.R. Pogoanele (județul Buzău) la Urziceni (Ilfov), unde am fost mutată cu serviciul. Ca răspuns, primăria din Pogoanele mă înștiințează că suma fusese depusă de C.A.R. la Cooperativa de credit din comună încă din noiembrie 1975, spre a fi trimisă la destinație, însă „din neglijența contabilei cooperativei suma de mai sus nu a mai fost expediată. La data de 11 noiembrie 1977, cu dispoziția de plată nr. 47, suma de 1 000 lei a fost trimisă în contul C.A.R. Urziceni, dv. urmînd a urmări primirea acesteia în zilele ce urmează". Pînă astăzi însă, cu toate investigațiile făcute, cei 1 000 lei nu au mai fost găsiți în extrasele de cont și anexele respective ale sucursalei C.E.C. Ilfov pe cele 8 luni care s-au scurs de atunci. Cine lămurește misterul ? **(Tudora Matei** din București, str. Lupsanului nr. 16)

Televizorul meu nu mai funcționează de o jumătate de an, scrie **Gheorghe Naicea** din Brașov, Calea București nr. 61. Cooperativa nu îmi poate executa reparația pentru că îi lipsește lampa PY 88 (costă numai 50 lei) și mă sfătuiește să o procur singur din comerț. Magazinul DIODA din Brașov are afișată o listă cu lămpile care lipsesc, între care, spre ghinionul meu, figurează și PY 88. Același lucru mi-l comunică și magazinul DIODA din Capitală. Unde să mai întreb ?

● Anunțăm pe cititorii noștri care doresc să ni se adreseze personal în rezolvarea diferitelor probleme că o pot face în fiecare zi între orele 10—13 iar luni, marți și miercuri între orele 10—17.

● „FLACĂRA" nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.

Locatarii blocului nr. 4 din Olănești Băi, str. Dr. Petru Groza nr. 2, se adresează redacției Flacăra cu rugămintea de a ne sprijini în rezolvarea unor greutăți întîmpinate de noi. Blocul nostru, cu 40 de apartamente proprietate personală a fost dat în folosință în mai anul trecut. Atunci ni s-a dat un ultimatum : dacă nu semnați procesele verbale de predare-primire, veți rămînea fără ele, căci șantierul se mută la Zimnicea. Așa că am fost nevoiți să semnăm, urmînd ca remedierile să le facă fiecare pe cheltuială proprie. Dar măcar remedierile exterioare ar trebui făcute de către constructor, blocul aflîndu-se încă în perioada de garanție. Demersurile făcute la I.J.C.V.L. și la I.J.G.C.L Vîlcea au dus la încheierea unui proces verbal, în martie a.c., în care s-au precizat și termene de execuție, însă totul a rămas doar pe hîrtie. Colac peste pupăză, a rămas lîngă bloc și un fost depozit de benzină, o magherniță pe care numeni nu o demolează, deși e complet inutilă. În fotografia alăturată se poate vedea și ea.

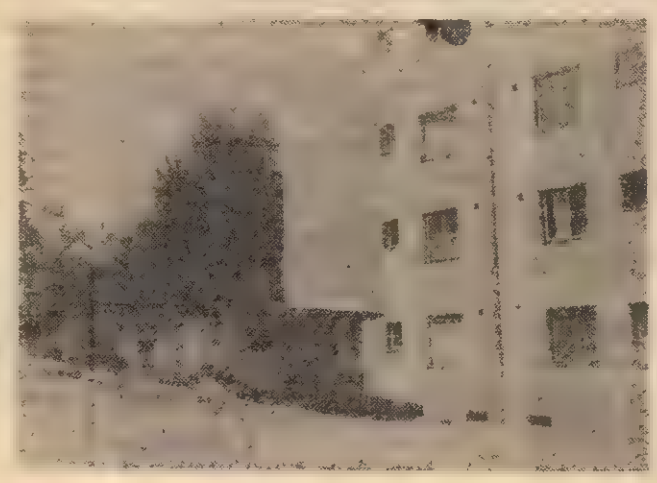

Poșta redacției

■ **Nicolae Nedelcu** — comuna Dobridor (Dolj). Direcția generală a agriculturii și industriei alimentare Dolj a dispus Consiliului popular al comunei Moțăței să vă achite drepturile care vi se cuvin pentru cei 3 indicatori îndepliniți ; în acest sens s-a recomandat consiliului popular comunal să întocmească documentația pentru scoaterea banilor de la buget.

■ **Rodica Crețu** — Buzău. Mama dv. figurează pe lista de priorități a unității unde lucrează, la poziția 1, pentru a primi un apartament în acest an, în blocul C 1, cartierul Episcopiei.

■ **Elisabeta Lepădat** — București. În cadrul Centralei industriei confecțiilor se organizează un curs de specializare cu profil tehnic sau economic. Dacă îndepliniți condițiile prevăzute de lege și cu recomandarea întreprinderii, vă puteți înscrie la cursurile de specializare.

■ **Gheorghe Nedelcu** — comuna Roata (Ilfov). Nu puteți beneficia de pensie C.A.P., deoarece ați muncit numai 2 ani în cooperativă. Acest drept îl au cei ce au muncit efectiv în C.A.P. cel puțin 10 ani și și-au îndeplinit normele fixate.

■ **Elisabeta Teodorescu** — comuna Aninoasa (Dîmbovița). Verificîndu-se situația dv. medicală de către Institutul de expertiză medicală și recuperare a capacității de muncă, s-a constatat că au fost respectate criteriile de expertiză medicală în încadrarea dv. la gradul II de invaliditate.

■ **Mihai Lazarec** — Piatra-Neamț. Dacă timpul vă permite treceți pe la redacție. Dacă nu, scrieți-ne care vă este necazul.

■ **Ștefan Bădescu** — comuna Felnac (Arad). Aprobare ? Nu ! Scrieți-ne.

■ **Costel Nechifor** — Bîrlad. Sînteți trecut pe tabelul secției pentru a primi buteliile.

MARGA NEDELEA ■

Sub semnul unei noi calități:

La Galați se redescoperă arta comerțului

— După experiența dumneavoastră, de 25 de ani, cum poate să devină rentabilă o unitate de alimentație publică ?

— Dar cum poate să fiinteze o unitate nerentabilă ? mă întreb eu; o unitate comercială, și nu numai comercială, se înființează, conform oricărei rațiuni, pentru o anume rentabilitate. Altfel, e falimentară înainte de a se naște. Iar dacă se întîmplă, totuși, ca un restaurant să devină nerentabil, atunci eu nu-i pot imputa nimănui acest lucru decît șefului de unitate : care ori nu cunoaște meserie, și atunci bine e să se îndrepte către o altă meserie, ori nu e cinstit, și atunci trebuie înlăturat.

— Cînd am intrat în unitatea dv., restaurantul „Galați", al cărui responsabil sînteți, tovarășe Nicolae Andronache, erați cu oamenii din schimbul doi la careu ; ce le spuneați oamenilor la careu și ce legătură are aceasta cu rentabilitatea ?

— Le fixăm raioanele în care vor lucra în schimbul respectiv, le spunem ce sortimente de vinuri, ce preparate culinare avem, le amintesc prețurile, le amintesc să servească și să vorbească frumos, le verific uniforma, ustensilele.

— Ce ustensile trebuie să aibă asupra lui un ospătar ?

— Cheie de bere, tirbușon, anker, creion bine ascuțit, chibrit să servească clientul, bonier de marcaj, note de plată. Ceea ce nu trebuie să-i lipsească niciodată, însă, sînt amabilitatea și corectitudinea față de consumator.

Preocupați permanent de introducerea unei răspunderi colective, a întrajutorării în muncă, de întărirea disciplinei, colectivul a reușit să asigure unității un coeficient din ce în ce mai mare de rentabilitate : de la 4 la sută, cît era planificat în 1977, la 9,6 la sută ! Aceasta a mai fost posibilă și printr-o bună servire a consumatorilor, prin atragerea lor, prin grija pentru faima și firma localului : „pentru că la noi, spune responsabilul Nicolae Andronache, muncesc toți, pentru toți. Dacă bufetiera, de pildă, a terminat lucrul în sectorul de care răspunde, nu se apucă de croșetat ; intră în local și debarasează, barmanul vine în sprijinul ospătarului, ospătarul, în sprijinul bucătarului, toți pun umărul și răspund de bunul mers al unității."

Ideea aceasta, a întrajutorării în muncă, a răspunderii colective, recomandată de rezultate, a fost preluată și, în momentul de față, cînd în întreaga rețea de alimentație publică gălățeană se desfășoară o largă acțiune de rentabilizare, de sporire a rentabilizării fiecărei unități, este generalizată. Ea a putut dovedi că forța de muncă poate fi mult mai bine folosită, că în anumite unități se poate renunța la forța de muncă necalificată, poate deveni una dintre căile sigure ale rentabilizării. La restaurantul „Pescarul" tot din Galați, această idee a fost dezvoltată, împletită cu altele : s-a mers pe subordonarea mai multor unități, aceleiași conduceri. Șeful de unitate, Constantin Petcu, are în subordine acum și restaurantul „Valurile Dunării" cît și braseria de pe vasul „Libertatea". S-a asigurat astfel o mai bună coordonare a activității, dar în special, prin această organizare, se folosește mult mai bine forța de muncă : „cînd la un restaurant avem desfacere mai mare, e aglomerație, deplasez imediat aici ospătari de la una din celelalte unități. Mobilitatea aceasta organizatorică îmi asigură o deservire mai bună a clientului, unitatea capătă o anume autonomie operativă și pentru că acum eu mă ocup personal de aprovizionare, ne-am asigurat contracte permanente, relații bune cu furnizorii. E bine, cred, ca la unele restaurante mari, să mergem pînă acolo încît să ne creăm relații directe cu furnizorii. Nimeni ca șeful de unitate nu știe mai bine de ce are nevoie, cît are nevoie și cînd are nevoie. În acest fel, i-am mai scoate din birouri pe unii responsabili, i-am scuti, atunci cînd nu sînt bine aprovizionați, de unele scuze ca acestea : „nu avem", „nu mi-a adus", „nu mi-a dat".

Că șeful de unitate C. Petcu are dreptate, ne-o dovedește un fapt : pînă anul acesta, la început, o unitate modernizată ca „Valurile Dunării", dotată, încadrată cu forță de muncă, nu-și realiza planul, nu era rentabilă, pentru că nu era nici aprovizionată prea bine, nu se stabilise un meniu adecvat, într-un cuvînt nu avea personalitate.

La restaurantul „Miorița" s-a mers pe diversificarea mîncărurilor în special, pe permanentizarea unor preparate.

Obiectivele acestei acțiuni, aveam să aflăm de la economistul Bucur Bloancă, directorul Direcției comerciale județene, izvorăsc din Hotărîrea C.C. al P.C.R., privind perfecționarea mecanismului economico-financiar, izvorăsc din sarcinile trasate de conducerea superioară a partidului și statului, la Conferința cu oamenii muncii din comerțul socialist, și ele constau în analiza științifică a indicatorilor economici ai fiecărei unități, desfacere, reducerea cheltuielilor de circulație, descoperirea de noi rezerve în materialul financiar și uman, pentru creșterea productivității muncii, a sporirii rentabilității. S-a dovedit încă o dată, cu ocazia acestei analize, a acestei acțiuni, că singurul răspunzător de soarta unei unități este șeful de unitate, sînt cei chemați la bună ei gospodărire, la rentabilizarea tot mai sporită a ei. Au ieșit la iveală, cu această ocazie, și aspecte negative, care trebuie grabnic înlăturate din activitatea unităților, a șefilor de unitate.

— Să ne spuneți, tovarășe director Bucur Bloancă, cum va răspunde alimentația publică gălățeană, în viitor, rolului său social, pe care trebuie să-l manifeste în rîndul cetățenilor ?

— Avem un amplu program de îmbunătățire a structurii rețelei comerciale, de așezare mai bună pe teritoriu, îndeosebi în cartierele noi muncitorești, unde, datorită devansării construcțiilor de locuințe, mai există absențe semnificative în prezent. Vom construi, în cartierele „Dunărea" și „Aeroport", două complexe de alimentație publică, a cîte 1 400 mp fiecare, cu restaurante, linii de autoservire, terase, cu raioane pentru vînzarea produselor „gospodina". Pe platforma Combinatului, în piața preuzinală, vom realiza în acest cincinal o fabrică de mîncare cu 5 000 porții pe schimb, al cărei rol este de a aproviziona la locul de muncă oamenii muncii din combinat, prin sistemul microcantinelor, al sălilor de servire, bufetelor de incintă. Vom imprima astfel alimentației publice, nu numai un pronunțat caracter economic, ci vom continua, în rîndul consumatorilor, acea latură educativă, semnalată de tovarășul Nicolae Ceaușescu la Consfătuirea cu oamenii muncii din comerț, din 27—29 iunie 1978, referitoare la introducerea unui consum rațional, științific în alimentarea populației.

— Care ar fi aspectul educativ al problemei ?

— Ne gîndim să diversificăm în așa măsură meniurile, structura preparatelor, încît omul să știe mai bine ce trebuie să consume, cît și cînd să consume, în raport de efortul pe care îl depune, de starea de sănătate, de vîrstă. Trebuie să recunoaștem că, cu toată colaborarea noastră cu organele sanitare, alimentația publică nu răspunde încă tuturor nevoilor sociale : mă gîndesc acum la alimentația copiilor, a elevilor, prin unitățile adecvate. Trebuie să pregătim mai multe meniuri corespunzătoare cerințelor vîrstei, preparate, băuturi răcoritoare. În urma Consfătuirii pe țară, ne-am propus ca aparatul de conducere și tehnico-administrativ, atît cel din Direcția comercială, cît și cel din conducerea întreprinderilor, să contribuie concret la viabilizarea ideilor, să intervină efectiv acolo unde se realizează actul de comerț. Am întocmit grafice de detașare zilnică și periodică a lucrătorilor în producție și în unitățile de desfacere : inginerii și tehnicienii vor lucra un număr de ore în laboratoarele și microlaboratoarele unităților, merceologii vor asigura buna desfășurare a procesului de aprovizionare și servire în unitățile de desfacere, iar personalul financiar-contabil va contribui mai mult la îmbunătățirea evidenței operative gestionare. Prin aceste măsuri, sperăm noi, vom aduce la îndeplinire prețioasele indicații ale tovarășului Nicolae Ceaușescu, referitoare la comerț, vom întări ordinea și disciplina în unitățile de alimentație publică, vom atinge parametri calitativi indicați, iar în final, aceste măsuri vor conduce la rentabilizarea generalizată a unităților.

N. GRIGORE MARAȘANU

La „Tabla ondulată" lupul a fost pus să păzească oile

Dacă cititorii își mai aduc aminte, în luna octombrie a anului trecut, revista noastră a publicat, în două rînduri, note critice referitoare la ilegalitățile și abuzurile comise în cadrul unor unități ale Cooperativei de consum din comuna suburbană Măgurele. Verificările ulterioare, efectuate de o comisie de control obștesc însoțită de organe de miliție, au confirmat justețea sesizărilor înaintate de „Flacăra" și, drept urmare, Ion Tănase, fostul responsabil al Bufetului 18 din Măgurele, unitate cunoscută de localnici sub numele de „Tabla ondulată", precum și foștii barmani Costel Șava și Constantin Diaconu, au fost deferiți justiției. Nu doar pentru găinării mai mari sau mai mici, de genul vînzării berii cu suprapreț sau a fabricării citronadei fără autorizație, cît pentru introducerea ilegală în depozit a unor mărfuri în valoare de peste 82 000 de lei. Cum era și firesc, în conformitate cu dreapta legislație a acestei țări, cei trei au fost judecați pentru actele lor antisociale și condamnați. Prin sentința penală 102 din 9 februarie 1978, Judecătoria sectorului 6 l-a condamnat pe Ion Tănase la un an și jumătate, cu suspendarea pedepsei, iar pe Constantin Diaconu, la un an, cu indicația ca ultimul să execute pedeapsa la fostul loc de muncă. Desigur, nici Costel Șava n-a scăpat basma curată, dar în ceea ce urmează ne vom referi numai la cei doi, la Tănase și la Diaconu, din motive pe care le vom explica imediat.

Dînd curs unor sesizări primite de la Măgurele, care informau că Tănase și Diaconu s-au reintors în cadrul cooperativei, continuîndu-și afacerile și abuzurile, tăind și spînzurînd, recent, o echipă din Direcția economică a Inspectoratului General al Miliției a efectuat un nou control pe platforma comercială de la Măgurele, constatînd — în rezumat — următoarele :

● că Ion Tănase a fost promovat pe post de merceolog, avînd între altele obligația de a controla și îndruma activitatea unităților cooperativei ! În mod legitim, numirea a stîrnit nedumerirea și indignarea oamenilor cinstiți din comună și din cooperativă, știut fiind faptul că, pe lîngă reputația sa definitiv compromisă, I. T. posedă o pregătire profesională de numai șase clase elementare ! Cu alte cuvinte, hotul a fost promovat. Cu alte cuvinte, lupul a fost pus să păzească oile ;

● că gestiunea cofetăriei din Complexul comercial de pe platformă a fost încredințată, la o lună după condamnarea — neexecutată — a fostului responsabil, soției acestuia, Valeria Tănase ! S-a găsit astfel, de către conducerea cooperativei, o formă deghizată de a lăsa lui I. T. mînă liberă, acesta nemaiavînd dreptul, în virtutea aceleiași hotărîri judecătorești, să conducă o gestiune vreme de trei ani și jumătate. Surprinzînd o sumedenie de ilegalități și nereguli în circulația documentelor cofetăriei (lipsă de acte justificative în fabricarea citronadei, întîrzieri abuzive în întocmirea borderourilor de achiziții, procurarea de produse de pe piață numai pe baza unor bonuri de mînă etc.), controlul a stabilit că, în fapt, responsabilul unității este tot Ion Tănase, pînă la a cărui sosire soția n-a știut să dea nici un fel de explicații referitoare la intrarea și ieșirea mărfurilor, la procurarea lor !

● că fostul barman Constantin Diaconu, muncitor necalificat după pregătire și după acte, a fost încadrat de asemenea la cofetărie, spre a fi în imediata apropiere a „șefului" ! C. D. a fost repartizat în laboratorul unității, ocupîndu-se — firește fără nici un drept legal — de prepararea înghețatei, a citronadei, a altor produse, semnînd documente în calitate de cofetar !

Față de cele de mai sus, fapte cu atît mai grave cu cît ele s-au petrecut și se petrec în detrimentul intereselor oamenilor muncii, considerăm că e de datoria noii conduceri a Cooperativei de consum din Măgurele să intervină cu fermitate. În climatul de cinste și corectitudine al comerțului socialist, situația de mai sus detine datele unei stări de excepție și, cu atît mai mult, ea nu poate fi trecută cu vederea și tratată cu îngăduință. Așteptăm măsurile care se impun.

I. OVIDIU

Pe traseele B.T.T.-ului

În aceste zile de iulie am avut prilejul să cunosc îndeaproape mai multe baze turistice pentru tineret din țară. La Ploiești, Bușteni, Piriul Rece, Săcele, Codlea, Brașov, Sf. Gheorghe, Focșani, Corotișca, Roșu, Stipoc, Costinești — o deplasare care a însumat aproximativ 1 500 kilometri și care a cuprins zone variate ale țării — cîmpie, deal, munte, mare, deltă — mi s-a oferit o imagine concludentă asupra posibilităților pe care le oferă Biroul de Turism pentru Tineret tinerilor cetățeni ai patriei, grija deosebită cu care ei sînt înconjurați. Din păcate, din acest lung periplu s-a desprins cu claritate și faptul că activitatea acestui organism nu este cunoscută la dimensiunile ei reale. În numai zece ani, B.T.T.-ul a făcut un salt spectaculos atît în ceea ce privește dotarea sa cît și în legătură cu calitatea serviciilor pe care le oferă. Dacă la începuturile sale nu poseda decît 8 autocare și acelea cu performanțe tehnice reduse, se poate spune că azi el posedă o bază materială impozantă, gospodărită cu tot mai multă pricepere.

Ce este B.T.T.-ul ? Este organismul specializat al C.C. al U.T.C. avînd sarcina de a organiza și a coordona activitățile turistice ale tinerilor din întreprinderi, instituții, școli, facultăți și unități agricole asigurîndu-le un pronunțat caracter de masă. După cum am fost informați „peste 3 milioane de tineri participă în fiecare an la numeroase drumeții, excursii la sfîrșit de săptămînă, iar în vacanțe și concedii la excursii în circuit, excursii peste hotare, excursii specializate, tabere organizate în bazele turistice centrale pentru tineret de la Costinești, Bușteni, Piriul Rece, Izvorul Mureșului și în cele 27 baze turistice coordonate de către agențiile județene ale B.T.T.".

Nu din complezență spunem că B.T.T.-ul a realizat într-un deceniu pași însemnați, a cîștigat experiență, și a modernizat activitatea potrivit exigențelor impuse pe plan mondial, ba mai mult, a realizat o cooperare tot mai strînsă cu tinerii, beneficiarii serviciilor sale, reușind să le sondeze necesitățile, să le afle opțiunile. Ca urmare se poate spune că activitatea B.T.T.-ului este fundată pe mult realism, pe o cunoaștere din ce în ce mai exactă a realității. Numai printr-o astfel de muncă a putut să apară, de pildă, acea perlă a B.T.T.-ului care se numește complexul turistic pentru tineret de la Costinești. Cea mai mare bază turistică a C.C. al U.T.C., situată pe o suprafață de 25 ha, are o capacitate de aproximativ 4 000 de locuri, diferențiate pe grade de confort, amenajate în hoteluri, vile, bungalowuri, căsuțe și corturi, o realizare care spune mult despre modul în care partidul și statul nostru se îngrijesc de odihna tinerilor noștri.

Un loc de unde se poate descoperi Delta — punctul turistic Roșu

Din vizitele pe care le-am făcut s-a desprins că tinerii nu sînt suficient de antrenați în acțiuni de amenajare și înfrumusețare a acestor baze, complăcîndu-se în postura unor pensionari lipsiți de vigoare și fantezie. S-a mai arătat apoi că zone de o deosebită atracție, cum ar fi cea din deltă, nu sînt suficient exploatate, frumusețea lor rămînînd din păcate necunoscută încă multora. De cîteva ori s-a pus și problema turismului celor de la sate, o problemă nerezolvată încă integral, ca dealtfel și aceea a ghizilor.

Tot ceea ce s-a făcut pentru tineri, pentru odihna și recrearea lor, condițiile minunate ce li se oferă, nu trebuie să-i îndemne pe aceștia la comoditate, la trîndăvie fizică și spirituală. Drumețiile, excursiile, taberele de odihnă, binevenite după zile de muncă, înseamnă în fond un alt mod de cheltuire a energiei din care tinerii pot să profite, îmbogățîndu-și cunoștințele, lărgindu-și orizontul. Activitatea B.T.T.-ului are în vedere tocmai lupta aceasta pentru a menține trează curiozitatea tineretului pentru cunoașterea frumuseților țării, a vestigiilor ei ca și a realizărilor construcției socialiste, transformînd turismul într-o formă de cunoaștere și educație permanente.

A. GEORGE
Fotografie de TEREZA DRAGAN

1 + 1 - doi viitori matematicieni

„Dacă lipsește părintele, trebuie neapărat să apară profesorul"

● **Victor Nistor** ; născut la 24 octombrie 1961 ; elev în clasa a XI-a la Liceul de matematică și fizică nr. 1 cu profil de informatică, din București ; participant la 6 olimpiade de matematică, una de fizică și una de română ; 3 premii întîi, toate la matematică ; premiul întîi la Olimpiada internațională București — 1978 ; utecist.

— De cînd pasiunea pentru matematică ?

— Dacă vreți să descoperiți în mine un fost copil precoce, vă dezamăgesc. Cînd eram în clasa a doua, s-a întîmplat să am nevoie de o carte de muzică de clasa a patra. I-am cerut-o unui prieten și el mi-a dat toate cărțile din clasa respectivă. Tata, mare iubitor al matematicii — este lector la Facultatea de fizică — a descoperit printre cărțile cu pricina și cartea de matematică.

— Deci, cam de aici și se trage ?

— Cam. A început să-mi dea probleme din cartea aceea. Aveam o normă de zece probleme pe zi. Era groaznic. Toți jucau fotbal și eu rezolvam probleme. Nu mă încinta regimul, în ciuda tactului pedagogic cu care lucra tata. Acum a început cu fratele meu, dar Săndel are mai multă personalitate. Mă preferă. Facem împreună probleme. Nu știu dacă l-am învățat prea multe, dar, oricum, îi mai rămîne și timp pentru joacă.

— Crezi că numai așa se poate învăța matematică, prin zelul părinților ?

— Dacă lipsește părintele, trebuie neapărat să apară profesorul.

— Ai avut un profesor de matematică pe care să-l ții minte ?

— Am avut o profesoară în clasa a cincea, care avea o calitate : ne dădea multe probleme pentru acasă. Pe atunci nu spuneam că este o calitate.

— Dar tot te-ai ales cu un premiu în clasa a cincea.

— Probabil că datorită numărului mare de probleme rezolvate. Apoi m-am înscris la cercul de matematică al școlii.

— Este foarte aglomerat programul la școală ?

— Aș zice că normal, dar după ce ajung acasă și îmi fac lecțiile la toate celelalte, văd că nu mi-a mai rămas mare lucru pentru matematică. Mai ales dacă am și vreo compunere la română, care ia ceva mai multă vreme.

— Care a fost cea mai ușoară compunere la română ?

— Ultima, pe care n-am făcut-o. Plecasem la pregătirea pentru olimpiadă și n-am mai prins-o.

— Și totuși, ai participat la o olimpiadă de română.

— Asta era prin clasa a șasea, cînd vroiam să ajung scriitor sau chiar ziarist.

— Ai talent la scris ?

— Eu cred că, în general, nu există talent.

— Cum adică ?

— Cred foarte mult în mediul în care crești și mai ales în muncă.

— Și chiar nu crezi deloc în talent ?

— Ei, nu chiar deloc. Cîl mai puțin. Ca să fac pe deșteptul îl pot cita pe George Enescu, care spunea că geniul înseamnă unu la sută talent și restul muncă.

— Noi nu discutăm condiția geniului.

— Nu, dar raportul dintre muncă și talent rămîne valabil.

— Citești multe cărți de matematică ?

— O carte de matematică o studiez. Lucrul acesta ia mai mult timp și o poți face în paralel cu alte discipline. Am parcurs 4—5 cărți de matematică.

— Spune-mi ceva despre cărțile acestea. Se găsesc mai ușor sau mai greu ?

— Sînt cam puține. În general, prea puține traduceri valoroase.

— Dă-mi două exemple, două titluri de cărți care ar trebui traduse.

— O culegere de probleme de Centov, Sklearski și Iaglom, precum și o introducere în teoria numerelor de Hardy și Wright.

— N-am vorbit nimic pînă acum despre olimpiada internațională, printre ai cărei cîștigători te-ai numărat. Ultima dată cînd ne-am văzut după ce ai cîștigat olimpiada națională din acest an, mi-ai spus că ai șansa unui premiu întîi la internaționale. Dar despre asta am scris, iată că pronosticul și s-a realizat. Cum a fost la olimpiada internațională de la București ?

— 17 țări participante, dar emoții mai puține decît la selecția pentru lot. Au fost două probe, amîndouă scris, desfășurate în două zile fără diferențieri pe vîrstă, clasă sau altele.

— Care au fost ceilalți cîștigători ai primului loc ?

— Americanul Mark Kleiman, englezul Richard Ewen Borcherds, eu, Bogdan și Uwe Weselmann din R.F.G.

— Ce crezi că a determinat succesul vostru, al tău și al lui Bogdan ?

— Cum spuneam și mai devreme, în primul rînd a fost munca în timp. Apoi, condițiile excepționale în care ne-am pregătit la liceul de matematică și fizică de la Măgurele, cît am stat în cantonament. Și mai este ceva. Dorința noastră de a nu face de rîs școala românească de matematică.

— Dă-mi cîteva argumente pentru dorința ta de a ajunge un foarte bun matematician.

— De fapt, argumente pentru matematică, pentru meseria de matematician. Mi se pare că aproape nu există vreun domeniu în care matematica să nu aibă un cuvînt de spus, exceptînd, firește, domeniile în care matematica este baza. Matematica este un univers ca și cel astronomic, adică infinit.

— Ce anume te atrage mai mult din acest univers, care spui că este matematica ?

— Geometria și combinatorica.

— De ce ?

— Se împacă mai bine cu felul meu de a fi.

— Cum este felu tău de a fi ?

— Cred că am o bună intuiție și atît geometria cît și combinatorica depind într-o mare măsură de capacitatea de a intui.

— Ce statut ai în clasă, cu atîtea participări la olimpiade și atîtea premii ?

— Un statut normal. Exact ca și ai celorlalți colegi. Cred că sînt un bun camarad și nu sînt nici măcar piricios.

— Faci parte dintr-o clasă bună la matematică ?

— Cel puțin așa spun profesorii.

— Ce spun profesorii ?

— Că sîntem comparabili cu clasele de la liceele de prestigiu.

— Ești la un liceu cu profil de informatică. Cum se face acolo legătura dintre teorie și practică ?

— În anul întîi, perforam cartele pentru calculatoarele diferitelor întreprinderi. În anul doi am început să învățăm programarea. Anul acesta vom avea și un calculator în școală.

— Ești în clasa a XI-a și mai poți participa la încă două olimpiade internaționale. Ce ai de gînd ?

— Desigur, să particip, dacă voi intra în lot și, firește, să ies cel puțin la fel de bine ca anul acesta.

„Și la biblioteca din Buzău ar fi binevenite cărțile de matematică"

● **Bogdan Enescu** ; născut la 24 septembrie 1960 la Bacău ; elev în clasa a XII-a la Liceul de matematică și fizică „B. P. Hașdeu" din Buzău, clasă cu profilul „prelucrători prin așchiere" ; participant la 9 olimpiade de matematică dintre care două internaționale ; două premii întîi ; două premii U.T.C. ; premiul întîi la Olimpiada internațională București, 1978 ; utecist.

— La mine începutul a fost invers decît la Victor. Am avut un profesor foarte bun la școala generală nr. 1 din Buzău.

— Cum îl chema ?

— Dumitru Vlăgioiu. Apoi, un profesor la fel de bun la liceu, Sviatoslav Cremarenco.

— Ce înțelegi prin profesor foarte bun ?

— Un profesor care să știe matematică și să fie în stare să mă facă și pe mine s-o îndrăgesc.

— Ai pornit dintr-un început foarte bine ?

— Dacă vreți, da. Devoram, dacă se poate spune așa, orele profesorului Vlăgioiu. Apoi m-am întîlnit cu Gazeta matematică și după doi ani am apărut la lista de rezolvitori. Este satisfacția supremă a unui elev din anii de mijloc să-și vadă numele pe această listă.

— Citeai multă literatură de specialitate ?

— Nu. Treaba asta o fac de vreo doi ani încoace. În privința literaturii de specialitate vreau să spun că, de fapt, contează în primul rînd scopul. Pentru un elev interesat doar de admiterea la facultate, există suficiente asemenea cărți. Însă pentru o pregătire în vederea olimpiadelor, nu.

— Ce diferență este între pregătirea obișnuită și cea pentru olimpiade ? Ce probleme ridică aceste olimpiade ?

— Probleme a căror rezolvare necesită mult mai multe cunoștințe teoretice decît cele predate în mod obișnuit în școală și, de asemenea, multă ingeniozitate.

— Ingeniozitatea fiind rezultatul muncii ?

— Spre deosebire de Victor, eu cred și în talent, dar, într-adevăr, ingeniozitatea este direct proporțională cu munca. Repet, dacă ai talent.

— În ce măsură se poate vorbi de imaginație, fantezie în matematică ?

— Într-o măsură foarte mare. Există o estetică a rezolvărilor. Ca s-o simți, trebuie să cunoști foarte multe.

— În ce constă frumusețea unei rezolvări ?

— Mi-e greu să explic. Simt că e frumos. Știu sigur că, dacă n-ar exista soluții și probleme frumoase, n-aș fi aici să vă dau un interviu. Este un stimulent grozav cînd găsești sau întîlnești o soluție frumoasă. Ca o poezie.

— Ce-i cu poezia ?

— Recent am cumpărat o carte de poezie a lui Mircea Dinescu și mi-a plăcut poezia „Grîu păzit de maci". Mi-a plăcut, dar nu pot explica de ce.

— Și totuși, un matematician analizează, caută.

— Da, dar estetica matematică este diferită de cea literară. Eu aș spune că e superioară prima, deși tabăra adversă va afirma contrariul. Doar cu sensibilitate și ceva inteligență poți să înțelegi o carte. Însă aceasta n-ajunge în matematică. Pînă să cunoști, să realizezi în ce constă frumusețea unei probleme, este o cale lungă.

— Nu cred că lucrurile stau chiar așa simplu în privința literaturii, dar m-ai lămurit în privința matematicii. Cum te simți ca cel mai bun elev din clasă la matematică ?

— Foarte bine. Dar mai sînt și alții foarte buni. La faza finală a olimpiadei naționale, alături de mine am mai avut încă cinci colegi. Ceea ce spune ceva despre nivelul clasei.

— Ești premiant ?

— Al doilea. Cum v-am spus, nu prea mă împac cu analizele literare.

— Te-ai pregătit cu cineva în mod special la școală ?

— Nu. Niciodată. Am perioade cînd lucrez foarte mult și perioade cînd fac mai puțină matematică. Mai puțină decît în mod normal. În pregătire, la cantonament, am lucrat foarte intens, condițiile au fost formidabile, mai bune ca anul trecut și totul a mers șnur.

— Se poate face matematică fără a viza o finalitate practică ?

— Se poate, dar cui ar folosi ? Închipuiți-vă că zborurile cosmice au necesitat dezvoltarea multor teorii matematice. E un exemplu. E adevărat însă că această finalitate poate fi directă sau indirectă prin colaborarea cu alte domenii.

— Îți mai rămîne și timp liber pentru alte lucruri ?

— Timpul este limitat și nu depinde de mine. Organizarea lui, da. Asta îmi aparține și îmi găsesc vreme și pentru un baschet, pentru o carte sau pentru o excursie cu ghitara de umăr.

— Cum se vedea de la Buzău, acum cîteva luni, olimpiada internațională ?

— Sînt stăpîn pe ceea ce știu. Despre nivelul ridicat al clasei mele, v-am vorbit. Și nici cel al liceului nu este mai prejos. Dar între posibilitățile de pregătire la Buzău și cele din București mai sînt unele diferențe. Nu mari și deloc de neînlăturat.

— Care ar fi ?

— Am să vă spun altceva înainte.

— Te rog.

— Azi dimineață, o reporteră se străduia să ia un interviu unui coleg de lot și îi cam sugera răspunsurile. Interviul a murit.

— Revin la întrebare. Care sînt deosebirile de care vorbeam ?

— Eu, venind aici, la pregătire, am citit la biblioteca Facultății de matematică o sumedenie de cărți de matematică. La Buzău n-am găsit. Să ne înțelegem bine. Nu este vorba de a realiza cine știe ce lucru imposibil. O bibliotecă personală, cu cărți rare, este greu de strîns. Dar la nivelul unui municipiu, se poate face acest lucru. Depinde de zelul, de munca acestei biblioteci care există și care este foarte dezvoltată, să adune și astfel de cărți de matematică. Mai ales că, vedeți bine, pasionați și rezultate apar mereu. Cercetarea nu este numai o problemă personală pentru un elev. Am spus cercetare, pentru că altfel de cărți, mai puțin specioase găsești. Desigur, Buzăul se bucură de premiul meu, este al țării, deci și al orașului, dar cu o bibliotecă mai înzestrată în acest domeniu, ar fi mai mulți cîștigători.

— Ce vrei să faci după ce vei termina liceul cu o calificare de prelucrător prin așchiere ?

— Matematica. Însă îmi place foarte mult să lucrez și la strung.

RAZVAN BARBULESCU ■

Ce este și ce ne poate oferi acupunctura

1. CE INDICAȚII ARE TRATAMENTUL PRIN ACUPUNCTURĂ?

2. ÎN CE DOMENIU AȚI FOLOSIT ACEASTĂ TERAPIE ?

3. CE PROCENT DE EFICIENȚĂ OBȚINEȚI ?

4. CUM VEDEȚI PREGĂTIREA MEDICULUI ÎN APLICAREA ACESTEI TERAPII ?

5. CUM DEFINIȚI TERAPIA ACUPUNCTICĂ ?

6. CARE CONSIDERAȚI CĂ ESTE VIITORUL ACUPUNCTURII ?

7. CUM VEDEȚI DEZVOLTAREA CADRULUI ORGANIZATORIC ÎN APLICAREA PE SCARĂ LARGĂ A ACUPUNCTURII ÎN ȚARA NOASTRĂ ?

8. CARE ESTE COTA VALORICĂ A ACUPUNCTURII ROMÂNEȘTI PE MERIDIANELE GLOBULUI ?

9. CA VECHI PRACTICIENI ȘI ANIMATORI AI ACUPUNCTURII, CE VĂ DORIȚI ÎN VIITOR ?

Doctor în neurologie DUMITRU CONSTANTIN MIRGHIA

1. Progresele medicinei actuale au permis diferențierea leziunilor biochimice situate la nivel celular de cele morfologice care apar ulterior și sînt etichetate ca leziuni organice. Acupunctura nu poate corecta decît perturbări funcționale, aflate într-o fază inițială de evoluție a bolii. De aceea ea nu se poate substitui complet terapiei medicamentoase, care trebuie să o completeze și chiar să o continue cînd situația o impune. Cu toate acestea acupunctura este de multe ori eficientă în ulcerul gastric sau duodenal, în boala varicoasă, în arterite și chiar în insuficiența hepatică. În acceptia sa tradițională, acupunctura avea o gamă de întrebuințări mult mai largă decît îi atribuim noi astăzi. Mai corect ar fi, cred, să stabilim o ierarhie.

2. Practic acupunctura de peste zece ani, iar în toată această perioadă am avut o casuistică bogată, în mod special însă m-am ocupat de afecțiunile generate de perturbările neuropsihice. Am tratat cazuri de enurezie, de impotență sexuală, de astm, cazuri de pareze în urma accidentelor vasculare cerebrale și în mod deosebit m-a preocupat hipnopunctura sau, altfel spus, anestezia totală prin acupunctură.

3. Este dificil de dat un răspuns precis deoarece atît subiectivitatea pacientului, cît și tehnica aplicată variază de la un caz la altul. În migrene, de exemplu, am obținut o eficiență de 63%, în tulburări de dinamică sexuală 70%, în artralgii, mialgii, sindroame vertebrogene și alte algii de origine nedeterminată cam 68%.

5. Acupunctura este în același timp o concepție medicală și o terapie avînd ca esență acționarea unor puncte de pe tegument prin înțepare, combustie sau masaj.

7. La noi acupunctura este încă privită ca o soră vitregă a medicinei, fără un drept de cetate pe deplin cîștigat. Personal, pledez pentru un for științific organizat în care cercetarea și învățămîntul să valorifice toate potențialitățile metodei. Cred că ar fi foarte necesar, poate mai necesar decît orice astăzi în domeniul medicinei cînd O.M.S.-ul atrage atenția că din miile de droguri farmaceutice cu care ne intoxicăm, doar 200 ne sînt strict utile. Susțin ideea creării unei instituții în care să se aplice și să se studieze nu numai acupunctura ci și o serie de alte practici terapeutice vechi, reconsiderate chiar de O.M.S. ca un remediu împotriva uzului excesiv și dăunător de medicamente.

8. Acupunctura, celor care ne-am ocupat de domeniu, ne-a relevat faptul că există și alte potențialități biologice în om în afara celor studiate de medicina clasică. Folosirea lor în scop terapeutic, mai exact, stimularea lor, pentru că asta face acupunctura, nu implică neapărat folosirea acelor. Prin acupunctură se vor putea realiza în viitor schimbări de bioritm cu aplicații nebănuite și sigur vindecări și ameliorări mult mai eficace, acestea netransformînd acupunctura într-un panaceu universal.

4. Acupunctura nu este o specialitate în sine, ca urmare, susțin ideea pregătirii medicilor de toate specialitățile în aplicarea acestei terapii.

8. Cota valorică a acupuncturii românești... mulți dintre noi sînt membrii de onoare a diverselor instituții de acupunctură din lume și ce este mai elocvent decît faptul că țara noastră a fost gazda unui Congres Internațional de Acupunctură.

9. Doresc să las copilului meu un exemplu de viață închinată medicinei.

Doctor în medicină, întemeietorul Electronografiei, FLORIN DUMITRESCU

1. Acupunctura este un tratament patogenetic sau simptomatic ce nu poate fi substituit în nici un caz tratamentului etiologic. De exemplu, acupunctura nu poate înlocui medicația antibiotică în cazul bolilor infecțioase, dar poate stimula puterea de apărare a organismului precum și fenomenele cu caracter simptomatic legate de aceste boli.

În acest fel privită, acupunctura are indicații precise așa cum are și contraindicații într-o serie de afecțiuni în care medicul ce o aplică trebuie să le cunoască.

2. Am încercat mulți ani posibilitățile terapeutice ale acupuncturii obținînd rezultate foarte bune în afecțiuni în care medicamentația clasică dădea o eficiență modestă. Așa, de exemplu, acupunctura s-a dovedit eficace în tratamentul arteropatiilor spastice, în tratamentul nevralgiilor periferice, în artroze și artropatii reumatice, în cefalalgii și indeosebi în migrene, în ulcerul duodenal și gastric, în tulburări dischinetice abdominale, în afecțiuni alergice.

3. În această fază este greu de precizat un procent de eficiență deoarece consider că acupunctura se găsește într-o fază experimentală care necesită îmbunătățiri precum și o adaptare la modul de înțelegere al medicinei moderne. În fond, eficiența actului terapeutic depinde în primul rînd de corectitudinea cu care se aplică. Cred însă că în multe stări patologice, acupunctura nu a fost pe deplin valorificată.

5. Acupunctura nu reprezintă numai o metodă terapeutică, ea reprezintă în primul rînd o metodă de orientare diagnostică care pentru medicul tradițional este realizată prin palparea punctelor cutanate iar pentru medicul modern prin investigarea electrofiziologică a învelișului cutanat. Acupunctura este în plus și o metodă de influențare funcțională.

4. Cred în primul rînd că un medic ce practică acupunctura trebuie să posede pe lîngă pregătirea generală și de specialitate (în concepția medicinei moderne) și cunoștințe precise de neurofiziologie și electrofiziologie necesare practicării acestei metode.

6. Cunoașterea rolului de **por** electric al punctelor de acupunctură va face cunoscute schimburile de natură electrică în condiții de boală ale organismului și se vor găsi căi noi de influențare terapeutică. Sînt convins că acul, deja anacronic, va face loc altor posibilități de stimulare mai eficace.

7. Personal, cred în necesitatea realizării unor cabinete de teraple acupunctică în diverse specialități, de asemenea cred în necesitatea organizării unui învățămînt al domeniului, eficient.

8. Cercetările românești prezentate în cadrul Congresului Internațional de Acupunctură-București, mai 1977, au deschis calea unor manifestări științifice de prestigiu, în care s-au remarcat cu pregnanță. Alegerea cercetătorilor români în diferite organisme internaționale atestă încă o dată valoarea de care se bucură acupunctura românească.

9. Doresc din partea forurilor superioare receptivitate și exigență științifică în promovarea acupuncturii.

Doctor în medicină, specialist în boli de nutriție, CONSTANTIN IONESCU TIRGOVIȘTE

1. Spectrul terapiei acupunctice este foarte larg. Cu toate că nu este un panaceu universal, acupunctura își găsește utilizarea în medicină internă, neurologie, reumatologie, O.R.L., oftalmologie, endocrinologie și boli metabolice, obstretică și ginecologie, anestezie și reanimare și chiar în stomatologie.

2. Pe lîngă indicațiile clasice, colectivul Clinicii de nutriție a abordat aspecte noi legate în mod special de factorii de risc vascular. În această direcție am fost primii din lume care am aplicat acupunctura în dislipemii, în obezitate și în hipertensiunea arterială.

3. Rezultatele tratamentului prin acupunctură țin de cîțiva factori printre care aș aminti: încadrarea afecțiunii și a stadiului ei în registrul posibilităților acestui tratament, alegerea și utilizarea corectă a punctelor de acupunctură; ținînd cont de acești factori procentul rezultatelor bune (ameliorarea substanțială a simptomatologiei) sau foarte bune (vindecări — dispariția tulburărilor) variază între 50% și 70%.

5. Acupunctura este o adevărată știință cuprinzînd o concepție proprie despre boală, o metodă particulară de diagnosticare a tulburărilor pe care le poate influența și o metodă cu totul deosebită de a acționa în diferite maladii ce se încadrează în registrul său de acțiune. În nici un caz acupunctura nu este o reflexoterapie empirică.

4. În etapa actuală de dezvoltare a acupuncturii în țara noastră modul în care consider că se poate asigura o însușire temeinică a acupuncturii de un număr cît mai mare de medici ar putea fi schițat în două etape:

— în cadrul învățămîntului medical universitar studenții ar fi familiarizați cu bazele fiziologice ale acupuncturii, cu punctele dermice, cu tehnica de lucru necesară acestei terapii. Acest scurt curs îi va permite viitorului medic generalist, practicarea acupuncturii pe o bază științifică.

— în cadrul învățămîntului postuniversitar, medicii specialiști vor fi instruiți în aplicarea acupuncturii în specialitatea lor, fiind puși la curent cu cele mai noi realizări în domeniu. În acest mod, acupunctura poate fi introdusă în arsenalul terapeutic curent.

6. Studiul sistematic al descifrării mecanismelor nervoase și endocrine a condus la descoperirea unui efect neașteptat al anesteziei acupunctice — eliberarea la nivelul terminațiilor nervoase a unei secreții neuroendocrine denumită în prezent **endorfină**, cu efect comparabil cu al opiaceelor. Dar aceasta nu e singurul domeniu nou al acupuncturii.

7. Înființarea unui Centru de acupunctură ar putea reprezenta cadrul organizatoric care ar permite asigurarea unei baze solide nu numai pentru activitatea practică de asistență medicală calificată ci și pentru activitatea de cercetare și învățămînt. Ca for metodologic, Centrul de acupunctură ar putea satisface numeroasele solicitări ale unor medici din țările europene de a-și însuși din experiența medicilor acupunctori români, recunoscuți ca avînd o pregătire științifică deosebită în acest domeniu.

8. Ce poate fi mai semnificativ decît apariția în diverse bibliografii străine a unor cercetări românești din care unele luate ca lucrări de referință.

9. Îmi doresc definirea cadrului organizatoric privind **asistența medicală, cercetarea și învățămîntul în acupunctură** și, dacă nu este prea mult, stabilirea unor relații permanente cu acupunctorii chinezi.

Profesor doctor docent, specialist în obstretică-ginecologie, N. N. GHEORGHIU

1. Indicația principală este reducerea durerii cum ar fi: durerea lombosciatică, nevralgii faciale, dureri articulare dar acupunctura are și o acțiune de stimulare a mijloacelor de apărare ale organismului. În cadrul clinicii, noi am obținut creșterea numărului de leucocite și în anemii creșterea numărului de globule roșii. Prin tratamentul acupunctic s-a evidențiat o acțiune antispastică în boli ale stomacului și vezicii biliare, o acțiune de tonifiere utilizată mai ales în obstretică, precum și o acțiune cicatrizantă în cazuri de eroziuni sau leziuni ulceroase.

2. În mod deosebit în obstretică-ginecologie dar și în diverse stări patologice concomitente sau chiar independente. Am folosit-o, de pildă, în dirijarea nașterii, tulburarea dinamicii uterine, din travaliu. Am folosit-o cu bune rezultate în scopuri analgezice în diverse intervenții de specialitate. Mai recent, dr. Ștefania Ciucă a dovedit eficiența acupuncturii în tratarea inflamațiilor genitale în care predomină durerea.

3. Eficiența tratamentului prin acupunctură variază în funcție de mulți factori clinici și factori subiectivi, așa de exemplu în cefaleea instalată după rahianestezie rezultatele au fost de 100%, iar în alte stări algice de 70%. Trebuie să specific importanța acestor procente știindu-se faptul că puține medicații dau rezultate 100%.

5. Multă vreme acupunctura a fost socotită o metodă reflexo-terapică, actualmente ea se explică prin modificarea cîmpului bioelectromagnetic al omului, deci dacă ar fi să încerc o definiție aș spune că acupunctura nu este o disciplină a medicinei, ci o metodă de tratament care se aplică în multe specialități medicale.

4. Pregătirea medicului în aplicarea acestei terapii ar trebui începută încă de pe băncile facultății și continuată prin cursuri postuniversitare de înaltă ținută științifică.

6. Viitorul acupuncturii se oglindește în chiar prezentul ei, adjunct al medicației clasice și în unele cazuri înlocuitor total al unor medicamente.

7. În cazul în care învățămîntul va asigura medici bine pregătiți în aplicarea acestei terapii și ea va intra în circuitul spitalicesc, deci bolnavii vor beneficia de încă o soluție pentru maladiile lor, scopul cadrului organizatoric este atins.

8. Acupunctura românească este apreciată în multe țări din lume, lucrări științifice ale medicilor români au văzut lumina tiparului în Occident, medici români au prezentat lucrări de acupunctură în străinătate și mulți medici de pe diverse meridiane se interesează de experiența românească de acupunctură.

9. Fiind conducătorul Cercului de acupunctură din cadrul Uniunii Societăților de Științe Medicale, doresc o mai intensă participare a tinerilor medici la ședințele cercului, de asemenea, doresc ca Ministerul Sănătății să ne ajute mai mult la difuzarea metodei și la practicarea ei în cele mai bune condiții.

Anchetă de **SORIN ENACHE** ■

Situația Kozak:

Plecat în lume în căutarea sănătății, Șerban C. o regăsește la București

Pare o femeie simplă și... vorbește cum pare. Într-o limbă română pe care o stăpînește încă bine, deși s-au scurs ceva ani de cînd a primit cetățenie canadiană. Vorbește și plînge. Ține tot timpul la îndemînă o batistă. „Fiul meu s-a născut cu boala asta care ne-a amărît viața. Mîinile și picioarele, labele, i s-au întărît, făcîndu-se ca de marmură. Călca greu, abia dacă ținea ceva în mînă, nu putea strînge. Parcă avea niște mănuși de ghips. Parcă încăltase niște opinci de piatră. Cînd a împlinit 3 ani, am intrat pentru prima dată cu el în spital. Am stat o lună și am ieșit cum am intrat. Nimic, nici o îmbunătățire a situației. Crestea, toți copiii de vîrsta lui se jucau, el privea și se închidea la suflet. Iar mie, ca mamă, mi se rupea inima. Am luat apoi, la rînd, clinicile și profesorii, cheltuind pe medicamente, care românești, care străine, care leacuri băbești, care abia apărute, de ne spunea cîte unul că ar putea ajuta. Profesorii, cei mai mari, îl examinau, îi dădeau cu fel de fel de alifii, îi făceau injecții peste injecții, apoi clătinau din cap și ziceau că nu e nimic de sperat. Femeie, îmi spuneau, de boala asta nu s-a făcut nimeni bine pe lume, n-o să se facă nici băiatul dumitale! Cu ea s-a născut, cu ea o să moară! Dar noi am vrut să încercăm totul, era de datoria noastră de părinți să. În 1969, am cerut să plecăm în Canada, unde sotul meu avea un frate".

Face o pauză, de parcă și-ar aduna gîndurile de cine știe unde, apoi continuă. „N-aveam nici un motiv să lăsăm țara. Am fost, sîntem și vom rămîne români, dar auzisem că pe acolo, prin străinătăți, ar fi doctori mai buni și că ar exista șanse ca Șerban să se însănătoșească. Am explicat de ce vrem să plecăm și am găsit înțelegere peste tot. Pe drum, în Elveția, doctorii l-au întors pe băiat pe toate părțile, dar mai mult n-au reușit. Am ajuns în Canada. La Vancouver, boala lui Șerban s-a agravat și mai tare. Nu prea aveam bani, soțul lucra ca mecanic, eu m-am angajat cameristă la un hotel, ca să cîștigăm ceva, să plătim doctorii. Ne-am adresat în stînga, ne-am adresat în dreapta, am dat prin spitale și pe la doctori ultimul dolar, dar nimeni n-a putut să ne ajute. Mîinile și picioarele băiatului parcă erau sculptate în piatră. S-au întrunit comisii peste comisii, i-au făcut un milion de injecții, i-au adunat pentru analize aproape tot sîngele! Nimic. Boală incurabilă, ziceau, nu se poate lecui. Am umblat prin toată Canada. Degeaba. Am trimis analizele la Chicago, în America, la nu știu ce mare specialist, de sustineau canadienii că e cel mai bun dintre toți

Am auzit, fie și pentru o clipă doar, foșnetul grîului din vara lui 1990

În aceste zile de mijloc de iulie, cînd din înaltul cerului soarele prăvălește peste toată întinderea cîmpiilor patriei uriașe roți de flăcări și dogoare, încît țara întreagă freamătă și se scaldă fericită în mireasma de aur a grîului copt, în aceste zile, deci, la Institutul de cercetări pentru cereale și plante tehnice de la Fundulea, un adevărat stat major al cercetării agricole din România, bătălia pentru grîu este în toi. Numai că, așa cum ne și așteptam, datele acestei bătălii, aici, la Fundulea, sînt cu totul și cu totul altele decît cele ale unei obișnuite bătălii de pe ogoarele unui C.A.P. sau ale unui I.A.S. Sigur că da, tot sub oblăduirea soarelui, aproape nemiloasă în aceste zile, și tot sub libera bătaie, abia simțită, a vîntului, adică tot pe cîmp, pe ogor, se desfășoară această bătălie, dar, cu adevărat și cu adevărat, frontul ei se află în inima bobului de grîu, unde ochiul nu are puterea să pătrundă și totuși pătrunde și alcătuiește altfel, mai bine, mai în folosul omului, acea lume care atît de greu se lasă cucerită și-apoi modificată de către om. Altfel spus, reportajul de față consemnează cîteva dintre cele mai importante și mai recente rezultate pe care cercetătorii de la Fundulea le-au obținut în genetica grîului, acest vechi împărat al pămîntului românesc.

Șosit direct de la cîmp, pentru masa de prînz, obosit și ars de soare, dar mai cu seamă ars de propriile sale gînduri de îndoială și speranță, starea firească a unui cercetător, jinduind după o gură de apă rece și-o clipă de liniște și răcoare, doctorul inginer Nicolae Săulescu, responsabilul colectivului de ameliorare a grîului, dacă ar fi fost să se exprime după ceea ce simțea sau după ceea ce dorea, ne-ar fi spus cam așa: „Lumea unui bob de grîu e-atît de complicată, iar noi, mai ales în această perioadă, sîntem atît de ocupați, încît tare mult aș vrea să nu-mi tulburi clipa de răgaz." Dar, amabil și sperînd să încheie cît mai repede dialogul cu noi, inginerul Săulescu a atacat ideea cea mare de la bun început: „Vin, după cum se vede, direct de la cîmp, unde, pe o suprafață de 3 hectare de grîu, căutăm acul, mai bine zis acele, într-un car de fîn. Cuvîntul fîn vrea să fie grîul, iar acele vor să fie, adică, spicele. Cum s-ar spune, din cîteva milioane de spice, într-o viteză debordantă, pentru că timpul este foarte scurt, trebuie neapărat să găsim acele cîteva spice, cîteva mii la număr, reprezentative din mai multe puncte de vedere, în vederea continuării, în anul viitor, apoi la anul și la anul și la anul și tot așa, timp de zece ani, ba chiar și mai mult, a cercetării începute acum un an. Ce vom obține în final? Unul dintre solurile de grîu necesare agriculturii anului 1990".

Drept exemplificare, interlocutorul nostru a rostit numele cîtorva soiuri și hibrizi de grîu: Iulia, Ceres, Ileana, Diana, Doina, Carmen, Topaz, Lovrin-24. Dintre acestea, consideră inginerul Săulescu, cel mai spectaculos, în sensul unei mutații genetice importante, este soiul Topaz, omologat anul trecut, după o cercetare de aproape 15 ani. Autor: doctor inginer Zoe Țapu. Soiul Topaz este un grîu de toamnă cu o productivitate de 5 000—6 000 kg la hectar și excelent, prin caracteristicile sale, pentru obținerea pastelor făinoase. Este primul soi de grîu românesc apt pentru industria pastelor făinoase. El s-a născut, de altfel, tocmai datorită acestui acut comandament economic. Provine din hibridarea unui vechi soi românesc, grîul arnăut, cu bob mare și sticlos, dar care avea o arie restrînsă de cultură, sudul Olteniei, întrucît este un grîu care are nevoie de temperaturi mai ridicate. Neajunsul grîului arnăut era acela, destul de important, că avea o productivitate extrem de scăzută. S-a luptat, deci, pentru menținerea calităților sale, dar și pentru a-i mări productivitatea. Un alt soi de grîu, Carmen, omologat tot anul trecut, conține un ridicat procent de proteine, 18 la sută, competitiv cu cele mai bune grîuri americane și cu o productivitate de 4 000—5 000 kg la hectar. Autorii acestui soi: profesor doctor docent Nicolae Ceapoiu, directorul Institutului de la Fundulea, Nicolae Eustațiu, Zoe Țapu, Constantin Țapu, Gheorghe Itu și cei doi fitopatologi ai acestui colectiv, doctor Floare Negulescu și Marius Cojocaru-Ionescu. Cercetarea a stabilit, amănunt extrem de interesant și important, că soiul Carmen a ajuns la un ridicat conținut de proteine nu datorită cromozomului detectat și stimulat de către specialiștii din străinătate, de unde a fost preluat hibridul ce s-a combinat cu un vechi soi românesc, ci datorită unui alt cromozom, încă neidentificat sută la sută, adică în mod cert. Biologul Aurel Giura și inginerul Gheorghe Itu studiază în prezent exact această problemă, a depistării acelui cromozom, în vederea stimulării lui, astfel încît, în colaborare cu cromozomul cunoscut, să se obțină o nouă creștere a conținutului de proteine. Între prestigioasele omologări de anul trecut, la loc de cinste se cuvine a fi consemnat și soiul Lovrin-24 obținut, după cum îi arată și numele, în stațiunea Lovrin. Autori: Nicolae Săulescu, Ioan Hoffmann și Romulus Paraschivoiu. Este un grîu de toamnă cu o productivitate de 4 500—7 000 kg la hectar, rezistent la cele trei tipuri de rugină, brună, galbenă și neagră, foarte rezistent la secetă, deci apt pentru zonele încă neirigate sau cu un regim pluvial mai sărac.

Dincolo de cele doar cîteva nume ale cercetătorilor, dincolo de denumirea noilor soiuri de grîu, precum și a cîtorva date tehnice, să reluăm ideea formulată de doctorul inginer Nicolae Săulescu, aceea potrivit căreia acum, la Fundulea, se dă bătălia pentru recoltele anului 1990, de unde se subînțelege că pentru următorii ani, pînă în 1990, grîul românesc are o configurație genetică bine determinată.

VICTOR NIȚĂ ■

„Nu a inventa este lucrul cel mai dificil, ci a trage foloase maxime de pe urma unei idei bune"

● Aceasta este părerea cercetătorului Mario Checiulescu ●

Șeful laboratorului de echipamente electrice de la Institutul de cercetări pentru industria electrotehnică, inginerul Mario Checiulescu, despre a cărui invenție (dintre cele 5 pe care le deține, 3 dintre ele brevetate și în țări cu un înalt grad de industrializare) vreau să scriu, îmi spune că aceasta se și aplică în țară și în străinătate. Se aplică, dar nu s-a generalizat încă. În cazul meu, etapele experimentării, brevetării, aplicării și introducerii în producție au fost depășite, adică fabricăm în acest moment ceea ce am numit, pe scurt, sistemul și echipamentul pentru reglarea automată a puterii reactive, industria românească l-a livrat și în țară și peste hotare. Dar este necesar ca ea să fie generalizată, pentru a-și putea da pe de-a întregul roadele.

— Ce lipsește pentru asta?

— O anumită capacitate ori bunăvoință de a înțelege complet noile posibilități create de automatizarea unor procese ca și de tipizarea unei aparaturi incluse în brevetul pe care-l dețin. Ideea esențială a invenției cred că este aceea a dispozitivului de automatizare, realizarea acestui „creier" ca și soluțiile constructive puse la punct. În locul sistemelor tradiționale, bazate pe mișcare, eu am apelat la un sistem static, printre primii în lume, iar industria noastră a realizat înaintea multora aparatajul necesar, dar în loc să le generalizăm continuăm să proiectăm în alte institute și să fabricăm în alte întreprinderi sisteme învechite, greoaie și costisitoare, apelînd și la import. Din aceste motive nu pot fi deplin mulțumit de ceea ce am gîndit și realizat. Sînt perfect de acord că, în cercetare, pentru a se obține rezultate, trebuie să concureze mai multe opinii, să se manifeste diverse tendințe, dar în momentul în care una dintre ele își dovedește eficiența, limitarea ei devine o frînă, o eroare. În cazul nostru s-a demonstrat că pista corectă este aceea a recurgerii la automatizare, pentru adaptarea compensării în vederea obținerii unui optim economic în rețeaua energetică respectivă. Cheltuielile necesitate pentru automatizare s-au dovedit cu mult inferioare cuantumului economiilor realizate în consumul de energie, amortizările apărînd destul de repede.

— Cu ce argumente statistice vă puteți sprijini afirmația?

— Cu cele oficiale, comunicate în diverse situații. Prin intermediul echipamentelor instalate pînă acum, bazate pe invenția mea, și care sînt în număr de peste 1 500, cu o putere globală de circa 500 MVAr (megavari), însumînd o producție industrială de 200 milioane lei, s-a obținut o economie de energie electrică estimată la 100 mii MWh (megawați-oră), pe timp de un an, a căror contravaloare este de 30 milioane lei. Nu intră în aceste calcule economiile de timp ce se obțin în fabricație și în instalarea echipamentelor, care sînt și ele mai scurte. Am folosit modulizarea, astfel încît, în momentul de față, întreprinderea „Electrotehnica" dispune de 10 module pe baza cărora poate livra peste 100 de tipovariante. Se mai scade și cheltuiala reprezentată de proiectare, fiind vorba despre tipizare. În fine, un economist ar putea să precizeze toate avantajele, dintre care eu am punctat doar cîteva. Să nu uit: sistemul nostru este cel dintîi și singurul tipizat, integrat cu elemente de proveniență românească. Poate că și întreprinderile de comerț exterior ar putea fi sensibilizate în vederea obținerii unor comenzi noi, ținînd seama nu numai de conjunctura mondială actuală și de evoluția orizei de energie, dar și de faptul că echipamentele produse de noi se înscriu la nivelul tehnicii internaționale celei mai moderne. În prezent sîntem angrenați în cercetarea și aflarea de noi soluții izvorîte din studiul și practica aplicării noului sistem.

— Este, poate, momentul să precizați, succint, în ce constă invenția?

— Este un sistem și un echipament destinate reglării automate a puterii reactive care funcționează pe baza preluării unui semnal din rețeaua electroenergetică și care, după prelucrarea acestuia, comandă întrerupătoarele de anclanșare și declanșare a condensatoarelor de putere, în raport cu necesitățile rețelei. Astfel se generează o putere reactivă care elimină transportul de la centralele din sistemul național, evitînd în mare măsură pierderile provocate prin transport ca și căderile de tensiune, aspect major care influențează funcționarea unor mari întreprinderi, calitatea produselor acestora cît și consumul obișnuit, al populației. În plus, sistemul permite o anumită combinare a anclanșării și declanșării treptelor, astfel încît să se realizeze, cu un număr mic de trepte inegale, o precizie de lucru ridicată, echivalentă cu precizia unui sistem cu trepte egale, fenomen mai greu de explicat în cîteva fraze pentru neinițiați, dar care se traduce printr-o nouă sursă de economie, de data aceasta la nivel de investiție. Poate că apelul Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini, care solicită, de mai de mult, generalizarea folosirii noului sistem se va face de data asta auzit prin intermediul revistei „Flacăra". Totodată așteptăm cu nerăbdare dezvoltarea unei fabricații de condensatoare de putere pentru a crește la rîndul nostru producția echipamentelor complexe, livrate în țară și străinătate. Cercetările noastre continuă în ideea reducerii gabaritului actualelor echipamente, în vederea unui consum mai mic de materiale, a scăderii prețului de fabricație și ridicarea performanțelor de pînă acum.

MANOLE CARȚAN ■

Ne-a răspuns că nu se bacă. Eram disperați, pierdusem orice nădejde, ba încă unii vroiau să-l interneze pe băiat într-un fel de școală, departe de noi! Am tipat, m-am zbătut, copilul meu, eu l-am născut, eu îl cresc".

Plîngea de-a binelea. „Ar fi vrut să joace tenis, dar nu putea".

Se liniștește într-un tîrziu și reia. „Într-o bună zi, am primit din țară revista „Flacăra", în care scria despre tratamentele lui Pavel Kozak. Mi-a trimis-o o fostă colegă de serviciu, eu am lucrat la „Electroaparataj". Eva Ionită mi-a trimis-o. În scrisoare zicea că o nepoată de-a ei s-a făcut bine cu Pavel Kozak de aceeași boală ca a lui Șerban. Ne-am hotărît imediat să ne întoarcem în țară, dar nu prea știam cum să procedăm. Am trimis 4 scrisori la București, la Ministerul Sănătății, dar nu ne-a răspuns nimeni. Adresa lui Pavel Kozak n-o aveam. Atunci ne-am adresat ambasadei noastre din Ottawa cu un memoriu, apoi cu încă unul, ne-au răspuns și ne-au sfătuit să venim la București, să încercăm. Pe 3 iulie am ajuns. Pe 4, l-am găsit pe Pavel Kozak. Mai întîi ne-a refuzat, apoi n-a rezistat durerii mele de mamă și l-a primit pe Șerban în tratament. În 12 zile cîte s-au scurs de atunci parcă s-a petrecut minunea de pe lume. Mănușa a crănat și a căzut. Mîinile, le vedeți și dumneavoastră, încep să se curețe. Mișcă degetele. Poate să apuce. Duce lingura la gură. Opinca stă și ea gata să se desprindă. De 19 ani de cînd îl am, băiatul meu n-a fost niciodată așa de bine".

Ulterior, Pavel Kozak ne informează că primindu-l pe tînărul din Vancouver și oferindu-i rețetele sale, a făcut-o impresionat fiind de nefericirea copilului și de disperarea mamei. Șerban C., ni se explică, suferă — sau mai bine zis a suferit — de keratoză palmoplantară congenitală, maladie socotită incurabilă de toate tratatele de dermatologie cunoscute. Ea se află, prin administrarea tratamentului Kozak, într-un evident proces de vindecare, pentru ale cărei etape stau mărturie, inatacabilă, diapozitivele color datorate artistului fotograf Petre Năstase, devenite astfel documente științifice plasate dincolo de orice putință de tăgadă. Diapozitivele redau starea inițială a bolii, momentul în care tînărul s-a prezentat la Pavel Kozak, cu palmele și tălpile blocate într-o crustă calcifiată, groasă de 3—4 milimetri. Apoi, realizate după 4 zile de tratament, ele dezvăluie progresele înregistrate, înfățișînd apariția primelor crăpături în mănușa de ghips și desprinderea primelor fragmente de pe palme, fenomene pe care Șerban C. nu le-a mai trăit niciodată! Cîteva diapozitive surprind, pentru prima dată, pielea sănătoasă de pe degetele tînărului. Altele redau procesul de eliminare a crustei de pe talpa picioarelor. Ulterior realizării diapozitivelor, opinca s-a desprins, eliberînd laba piciorului din menghina congenitală.

„Mîinile, le vedeți și dumneavoastră, încep să se curețe"

În încheiere, se cade să spunem că tratamentul administrat de Pavel Kozak lui Șerban C. n-a lezat sub nici o formă pielea sănătoasă, pe care a hrănit-o și fortificat-o, exercitînd în același timp un efect curativ în zonele bolnave.

TRAIAN IORDACHESCU ■

SUB ZODIA CIVILIZAȚIEI SOCIALISTE

Cîineni, un sat căpitan de plai

În fața unui pod rupt de ape (apele năvalnice ale munților mai rup și poduri), primărița Elena Anton, sosită prompt, împreună cu alți factori de răspundere ai comunei, decide măsurile reconstrucției

(Urmare din pagina 1)

se pierd în timp. În Cîineni, pare-se chiar pe vatra „Puntii Vechi", a construit Fr. Schwanz, cu două veacuri și jumătate în urmă, acea „cetate de la drum" (de la celebra „Via Carolina", operă a aceluiași Schwanz, peste care a așternut actuala șosea a defileului) denumită Arxavia, cetate ale cărei vestigii ascunse sub brazde de iarbă, se află la punctul „Malul Podului". Sat străbun de păstori, așa cum și numele îl-o arată, dar sat „de la drum", de la drumul „cel mare", „cel bătrînesc" al Loviștei, și de la drumul strategic al Oltului, timp îndelungat punct de vamă, deci vînturînd pe cărările lui nu doar păstori cu oile și cu cîinii, ci o lume diocolitoare de negustori și de traficanți, de meseriași mișiti, sat care, prin poziția sa, prin istoria și prin lumea sa, a tinut asupră-i multimi de ochi trezi din Valahia și de peste munți, sat-căpitan de plai, sat în care, spun documentele, Tudor Vladimirescu (cu doi ani înainte de revoluția sa) a fost căpitan sau vătaf de plai, făcînd, printre altele, reparația vechii șosele, întesnind legăturile între frații de pe cele două versante ale Carpaților. Sat în care istoricul, arheologul, folcloristul, filologul, epigratistul au un teren de investigație dintre cele mai generoase, încercuind o fascinantă rezervație de istorie și de duh românesc. Analizo unor toponimice, de pildă, poate oferi (și a și oferit unor cercetători) clarificări revelante în chestiuni de istorie a limbii, precum și prețioase izvoare de informație asupra unor momente nodale ale istoriei propriu-zise. Interesant, de pildă, este toponimicul – pur românesc – „Valea lu' Frate", care boteză, în vatra Cîinenilor, un pîriu montan. Împreună cu o altă apă, Riul Vadului, el desena, pînă-n 1918, granița dintre România și Austro-Ungaria. Un distins fiu al Cîinenilor, profesorul cercetător Dumitru Moțoc, demonstrează că acest toponimic, compus din două cuvinte latine (și atestat încă din 1520, într-un document ce se află în original la Muzeul Brukenthal din Sibiu), dat riului de locuitorii de pe ambele maluri, adică atît de cei din Cîinenii Vîlcei cît și de cei din Porcești Sibiului, probează „existența în masele populare a conștiinței «frăției» celor de dincoace cu cei de dincolo de munți", conștiință care, scrie cercetătorul, „trebuie să fi înmugurit foarte de timpuriu în inimile lor, din moment ce avem dovada scrisă că acum aproape cinci secole mica apă care îi despărțea era numită și de unii și de ceilalți cu numele simbolic «Valea lu' Frate»".

Cîineni, sat-căpitan de plai, veghetor de istorie, de duh și de limbă, sat-punte între români, sat-matcă al străvechimii și neclintirii noastre, dar sat care – ca toate așezările noastre – nu e un sat-muzeu, ci o lume vie, sat care – ca toate așezările românești – păsind azi într-un nou destin, într-un nou ciclu al mileniarei lui existențe, într-un nou desen al privilegiii și al vieții oamenilor, ore încă multe a ne spune.

O lăăm spre satul de azi pe „drumul cel mare", „cel bătrînesc", cel pastoral, cel voievodal, cel prin a cărui fereastră își aruncau privirea de vultur domnii Valahiei, cuprinzînd Almașul și Făgărașul, „țările" lor de peste munți, cel prin strunga căruia, de veacuri, și de milenii, caboară și urcă păstorii cu turmele, țesînd limba și duhul, țesînd unitatea și ființa neamului.

Undeva, înainte de a intra în Cîineni, singură între munți pe „drumul mare", sub cerul mare, uruie o moară pe apă. I se zice „Moara lui Pancioi". Moară pe apă, moară pentru porumb. Micuță, cocirjată, veche; încheiată din cîteva birne și costoroabe, blîndă și porcă tămătoare de propria-i solitudine, de pustiul din jur care-i soarbe și-i macină ființa puțină, ea încă trăiește, încă respiră, încă mai toarce apă, încă mai face o treabă pentru oameni. Vin oameni de pretutindeni, cu saci de porumb încărcați pe cai. Măloiul țeșit dintr-o moară de lemn e mai bun, spun bătrînii, decît cel scos de valțuri mecanice. Pe lîngă el și pe lîngă moară zboară, pe „drumul cel mare", automobile, autobuze, prin apropiere, la cîțiva pași, fluieră trenurile în defileul Oltului, lumea și timpul se grăbesc, dar roata morii își vede de mersul ei, calmă, egală cu sine, învîrtită de presiunea sutelor de ani care se cheamă tradiție, lîngă ființă măloiului care au atipit lîngă urdiniș. Cît va mai merge, cît va mai-măcina ?

Nu e departe vremea, ni se spune, cînd morile locului (ca atîtea altele, din alte locuri) vor deveni muzee. Nu e departe vremea, ni se spune, cînd Cîinenii, satul păstorilor, va deveni oraș. Vremea asta, de fapt, a și început, Cîinenii, înainte de a fi decretat oraș, va fi (o și început să fie !) un sat-stațiune turistică, un sat al arhitecturilor noi și al confortului estival legat de ele, oglindindu-se într-un Olt transformat în lac alpin. Hidrocentrala Turnu, care se zidește prin apropiere, pe lîngă Cozia, impingîndu-și uriașul lac de acumulare (200 000 de metri cubi de apă) spre satul de la granița Vîlcei și a Sibiului, va închega un inedit echilibru al geografiei, a altfel de intimitate a ei, o altă așezare a oamenilor. De pe acum, conform unei decizii pe care obștea însăși a dezbătut-o și aprobat-o, în centrul civic al Cîinenilor nu se mai construiesc decît case cu două etaje. De pe acum, întemeieri de țînută urbană, numărîndu-și anii cu anii din urmă (asfalt, electrificare, școli cu etaj, supermagazine, restaurant, sedii de nouă economie, de nouă cultură, de sănătate, lucrări pentru primele blocuri de locuințe, pentru aducțiune de apă potabilă etc., etc.), emancipează satul, alinîndu-l orașului. Noua întemeiere, clitorită pe țărmul Oltului-lac alpin, va aduna, împletindu-le în cununa noilor rosturi, toate undele vii, toate energiile locului, secînd izvoarele vechi, depărtate, excentrice, lăsînd să se zbată pe uscat indeletnicirile de demult, devenite obiect de muzeu. Devlindu-și apele din școc, lăsîndu-și roata arhaică șterbă și goală, încrementîtă sub cerul gol, viața locului va așeza în pămîntul eternității veacul morilor torcătoare de apă, înlocuit cu veacul hidrocentralelor, torcătoare de energii. Adică o întreagă istorie se va încheia, se va da la o parte, făcînd loc alteia.

Cine, însă, o va purta pe umeri, cine va face această nouă istorie ?

Cîinenii sînt la cîțiva pași de Sibiu. Din Sibiu, retransmise Sibiului, cum și altor clienți, cu degete și cu cîptușeală, confecționate troinic, chiar și frumos, cu artă și cu ingerească răbdare, cum numai niște femei sînt în stare să lucreze. Să mai notăm că ele, mai toate, sînt în vîrstă, din Cîineni plecînd spre industrie nu numai bărbați și flăcăi, ci și fete, chiar și neveste tinere. Maria Darie, care e mamă eroină, avînd 11 copii, toți muncitori calificați, plecați din sat, face „palmari", muncește și la cîmp, la o vîrstă și la o osteneală o viețui cînd ar putea și ar trebui să stea acasă. Copiii chiar o roagă să stea acasă, ei i-ar da tot ce-i trebuie, dar ea nu vrea. Elena Porumbete, Maria Danes, Maria Matei, Ioana Panu, profesoara Elena Tăbăcuțu (da, profesoară, profesoară pensionară, cu pensie bună, cu casă frumoasă, scutită de grija agoniselii traiului dar nescutită de grija muncilor pentru sat, pentru obște), toate acestea și multe altele, fabricante de „palmari" și fabricante de cartofi în piatra muntelui, ar putea să stea acasă, au și copii care să le țină, au și soți, foști muncitori, cu pensii bune, dar ele vor să muncească, ele îi trag la muncă, în campanii, și pe soți, îi cheamă și pe copii. Deci Cîinenii, sat-căpitan de plai, e un sat al căpităneselor, deci Cîinenii, sat-cuib de vulturi o drăslind cîndva bărbăție și voinicie, azi datorează mult, mai mult ca oricînd, acestor femei, acestor mame, acestor neveste.

Dar mai sînt și ei, bărbații. Mai sînt muncitorii industriali, mai sînt cei care, cînd se întorc în omurg de la lucru, iau sapa din mîna femeilor și continuă ei, mai sînt și ciobanii (satul ore acum vreo 6 000 de oi, număr în continuă creștere, care în 1980 va depăși 10 000), mai sînt copiii trimiși la școli (unul din fiii Elenei Anton e inginer, altul student, dar amîndoi, în concedii, precum toți fiii satului, muncesc pentru sat, ajută obștea), mai sînt cei plecați de demult, cei stabiliți de demult prin alte porți, precum Dumitru Moțoc, profesorul-cercetător citat la începutul acestor rînduri, locuitor de decenii al Rîmnicului, dar cu inimă și cu pasiunile de istorie și filolog rămase' acl, înflorind aici. Sînt toți acești oameni, bărbați și femei, vîrstnici și tineri, care se simt ei acestui loc, care, trăind și muncind aici ori aiurea, își aduc, direct sau indirect, pe căi nemilocite sau ocolite, dar toate eficiente, obolul lor la nouă istorie a unui sat pe care-l iubesc, a cărui viață și devenire le sînt la inimă. Cîinenii, viitoarea stațiune turistică, așezore, o nouă, legată cu rosturile-i de muncă și existență de rosturile marilor cetăți energetice ale Oltului, se află astfel – sub lucrarea acestei epoci și sub lucrarea tuturor fiilor locului – în zorii febrili ai unei istorii ce se deschide amplu spre viitor.

Primarul Cîinenilor e o femeie, Elena Anton. Are 48 de ani, o fost, și e încă, o femeie frumoasă, are frumusețea aceea sobră, plină de distincție, a femeilor de la munte, care, cînd își pun mărămele albe, lungi, lăsîndu-le să le înfășoare trupul, par niște prințese. Elena Anton, în primărie, nu poartă, firește, mărămă, deși are mai multe, și moștenite de la bătrînele neamului, și lucrate de mîna ei. Ca toate femeile locului, știe să țeasă la război, mai țese și astăzi, cînd are timp. Nu prea are, fiindcă e primăriță. De patru ani, de cînd a ales-o obștea, timpul i s-a cam dus. A fost poștăriță, ca și bărbatu-său, bărbatu-său e și astăzi „în branșă", e dirigintele oficiului poștal comunal. Timp, de fapt, nici înainte n-a prea avut, s-a măritat de tînără, la 16 ani, a făcut patru copii, două fete și doi băieți, și, ca poștăriță, a tot umblat, a tot alergat de colo-colo, adică de pe un deal pe altul, de pe o vale pe alta, Cîinenii înglobînd șase sate, înglobînd și Cîinenii de Vîlcea, zișI și Cîinenii Mari, de pe dreapta Oltului, și Cîinenii de Argeș, zișI și Cîinenii Mici, de pe stînga riului (între ele, arcuit peste riul-rege al Transilvaniei și al Munteniei, un mare, monumental pod de piatră, o capodoperă a artei constructiei la români), înglobînd și Grebleștii, și Robeștii, și Riul Vadului, și Prilogelе. Ca să ajungi în cătunul Prilogelor, care-i la șase kilometri de satul-reședință, n-ai alt drum decît prin cîmpul Grebleștior, peste arătură, sau ținînd o vreme șoseaua Oltului, apoi părăsînd-o, trecînd Oltul cu barca. Ca să ajungi la Riul Vadului, trebuie, la fel, să bați drum greu. Riul Vadului are numai 11 familii. Un pumn de case, nimic altceva. Nici școală, copiii acestui cătun, ca și cei ai Prilogelor, trebuind să facă, diminețile, lungi expediții pînă la școlile din Cîineni sau Grebleștii. Riul Vadului, ca și Prilogelе, vor fi, ne spune Elena Anton, „dezafectate", oamenii lor se vor strămuta în „vatra organizată" a satului-stațiune turistică.

De pe acum, mulți au început să se mute. În Cîineni se construiesc cîte 30–40 de case pe an, toate cu etaj (chiar cu două etaje !), case frumoase, moderne, case a căror arhitectură, de regulă, ia ca bază casa de munte a locului, pe care o supradimensionează, rîpindu-i astfel din eleganța și din zveltețea primă, dar nu mult, nu cît să supere, sporul de confort, de funcționalitate, de lumină, răscumpărînd ceva din niște pierderi ale frumosului. Satul, la ora de față, își caută, se pare, punctul în care binele și frumosul să se confunde, pe o schemă sau o matrice desenate totuși de timp, de strămoși. Fiindcă bărbații satului, chiar plecînd spre fabrici și șantiere, rămîn al locului, se simt ai lui. Și fiindcă mai sînt, pe lîngă bărbați, și femeile, cele ce nu se duc nicăieri, stîlpii vetrei și stîlpii satului.

În frunteа comunei e o femeie. În frunteа C.A.P.-ului din Cîinenii Mari e tot o femeie, inginera Victoria Iodi, în jurul acestei femei, mai tînără cu cîțiva ani decît primărița, sînt numai femei. C.A.P.-ul Cîinenilor e un C.A.P. al femeilor. Ele muncesc și la cîmp, la cartofi, ele mai primesc, în epocile de vîrf ale muncilor, și ajutorul bărbaților-navetiști, dar ele, femeile, sînt brațele stabile ale muncii, ele, cu brațele lor, țin C.A.P.-ul, și-l țin, s-ar părea, destul de bine, odată ce această cooperativă micuță n-are, la ora de față, nici un leu datorie în bancă, așa cum au destule unități mai mari. Iată un fapt notabil, binemeritînd chiar atenția, spre meditație și învățătură, a C.A.P.-urilor cu bărbați ! Nu, zice Victoria Iodi, nu-i chiar așa, C.A.P.-ul Cîinenilor nu poate fi un furnizor de experiență, el rămîne un caz, și nu o școală. Niște bărbați n-ar putea face ce fac aceste femei. Ele au constituit în C.A.P. o secție, o anexă industrială, în care se fac „palmari". „Palmarii" sînt niște mănuși fabricate din de

Un landou nou-nouț (cu un copil nou-născut...) a urcat pînă aici, în vîrf de munte, unde finul, ca și în veac, se retează cu coasa și se strînge cu furca de lemn

Fotografii de A. MIHAILOPOL ■

„Cîmpul înseamnă mult, dar de ridicat, zootehnia ne-a ridicat"

— Tovarășe Berbecel, vă mai amintiți la ce dată ați devenit președinte al Cooperativei agricole de producție din Smîrna ? Cîți ani aveați pe atunci ?

— Aveam 27 de ani. Alegerea mea ca președinte s-a petrecut la 10 ianuarie 1970.

— Vorbiți-ne de ziua aceea, de cele imediat următoare. Cum au fost ele ?

— Geroase.

— Minunat. Și mai cum ?

— Complicate.

— De ce complicate ?

— Pentru că eu, Sile a lui Berbecel, pe care mulți smîrneni îl văzuseră născîndu-se și crescînd, ajunsesem în frunteа cooperativei fiind din punctul lor de vedere, nepermis de tînăr. Mă credeau, aveau dreptul să mă creadă încă un copil. Apoi, poate că și eu am început să schimb lucrurile prea dintr-o dată, pe unii undrăjindu-i, pe alții tulburîndu-i tematori.

— Ce-ați schimbat ? De ce era nevoie să schimbați ?

— Cooperativa mergea foarte prost. Înaintea mea se învîrtiseră să dea vina pe pămînt. Din toamna lui '66, cînd m-am întors la Smîrna, pe post de zootehnist, pînă în toamna lui '71, un an după ce deveni sem președinte, nu-mi aduc aminte să fi participat la vreo ședință, în județ sau la minister, altfel decît cu privire la grîu.

— Un moment. Ce căuta un agronom pe post de zootehnist ?

— La terminarea facultății am fînut morțiș să revin în satul natal, dar s-a ivit un post de agronom din cooperativa noi grupat. De un bucureștean, pe deasupra și mărvățat. Era un loc liber la zootehnie, mi l-au oferit, l-am luat și m-am ocupat de animale 3 ani și ceva. Perioada aceea mi-a prins, mai tîrziu, foarte bine. Pricerea mea e că o cooperativă, oricît de zdravănă ar fi ea, nu trebuie să se limiteze numai la culturi. La cîmp, cu alte cuvinte. Aici, la Smîrna, noi am ajuns unde am ajuns, între primii pe țară, dezvoltînd zootehnia, acordîndu-i importanță deosebită. De pildă, știți la cît se ridică producția globală pe cap de îngrijitoare în cadrul complexului nostru avicol ?

— Fireste că nu. Mi-e teamă că nu mi-ați răspuns la întrebările de mai devreme, așa că rog să continuați. O să ne întoarcem, nu-i așa ?

— La vreo 700 000 de lei pe an, la Smîrna zootehnia fiind industrie curată. Complexul are peste o sută de mii de găini ouătoare, de care se ocupă numai 6 femei. Ele supraveghează sfaul la puiștrui de comandă !

— Mă întore și zic : de ce era nevoie să schimbați ?

— Pentru că oamenii își pierduseră curajul, considerînd că nu pot obține mai mult. Toată lumea acuza pămîntul, de calitate inferioară, e adevărat, aceluia din imprejurimi, de la Grivița sau Dor Mărunt, de exemplu, dar suficient de bun pentru a da producțiile record din anii de după 1970. Numai că pămîntul era prost lucrat. Neglijent și superficial, fără lucrări de calitate, cu îngrășăminte repartizate în mod irațional, după ureche. În asemenea condiții, fireste, nu se treceа de 3 000 de kilograme de grîu la hectar, dar treaba asta nu încrincena pe nimeni. Atîta putem, ziceau, atîta facem, criticați-ne cît vreți, dar veniți în locul nostru și-o să vedeți că mai mult nu se poate !

— Și s-a putut ! Cum ?

— Aș minți dacă aș zice că toți au primit alegerea mea cu flori și cu aplauze. Au clătinat din cap și, cu îngăduință, ne-au lăsat să lucrăm, unii dintre cooperatori fiind convinși că ne vom rupe gîtul după numai un an ! Ei, îi auzeam pe la colțuri, niște copii, o să vadă ei că una e în rări și alta e în cimp ! Ce-am făcut ? Mai întîi, am ales în colectivul conducere din oameni în prost, cuiva să și gata de orice sacrificii. Cei mai virstnic dintre noi eu, pe atunci, contabilul șef, care nu împlinise încă 29 de ani ! Tineri fiind, ne-am pus pe treabă și rezultatele n-au întîrziat. În '71, am făcut 5 200 la porumb, cea mai bogată recoltă din istoria cooperativei. În '72, am îndeplinit baremurile pentru Ordinul Muncii clasa I.

— Stați niței, stați niței ! A fost totul chiar așa simplu ? ! Ce anume ați făcut ? Cînd ? Cum ?

— Mai întîi am renunțat la prostul obicei de a semăna la Smîrna tot ce găsea Agrosemul de cuviință să ne trimită. Observînd că nu toți hibrizii de porumb, de pildă, se potriveau la cernoziomul nostru ciocolatiu, care predomină cele 2 600 de hectare de arabil ale cooperativei, ne-am deplasat la institutul de la Fundulea, cerînd altii, testîndu-i și oprindu-ne la cei, ca să zic așa, specifici. Mai tîrziu, cînd a început să ne dea și noua mîna, ne-am întocmit ioturi experimentale, cu cercetare proprie. Am pornit pe la vecini să învățăm, fără să ne fie rușine de neștiința noastră. Ne-am dus la Grivița, la Dor Mărunt, la Mărculești, luînd de la fiecare cîte ceva. Am sporit răspunderea și, implicit, autoritatea în fața oamenilor, a șefilor de formațiuni, pe care vechea conducere îi chema, toată ziua-bună ziua, la sediu și-i dirija ca pe niște copii. Sistemul „tu trimiți o căruță la moară" sau „tu dai un telefon la siloz" a dispărut la Smîrna. Apoi, am instituit o disciplină de fier, cu răspunderi personale, pe fiecare cooperator în parte.

— Se zice, sau numai e o legendă, că între primii sancționați a fost și tratele președintelui ? E adevărat ?

— Doi dintre frații mei, Ovidiu și Dumitru, lucrează la C.A.P. Primul dintre ei era, în '70, brigadier. Pi nificase lucrările, dar nu le executase în grafic. L-am con-

Vasile Berbecel : născut la 23 August 1942 în satul Smîrna, comuna Griviță, județul Ialomița ; absolvent, din 1966, al Institutului agronomic „Nicolae Bălcescu" din București ; președinte, din 1970, al Cooperativei agricole de producție Smîrna, care a primit, recent, Ordinul Meritul Agricol clasa I pentru locul I pe țară ; alte distincții obținute de C.A.P. Smîrna : Medalia de Aur Secera și Ciocanul (în două rînduri), Ordinul Muncii clasa I (în trei rînduri), titlul de Erou al Muncii Socialiste ; membru în Colegiul de redacție al revistei „Probleme agricole" ; autor al numeroase lucrări științifice ; membru în Biroul Comitetului județean Ialomița al P.C.R. ; distins cu Ordinul Meritul Agricol clasa I.

trolat și l-am prins în greșeală, sancționîndu-i ca pe oricare altul. Numai că s-a făcut cam mult caz pe tema asta, s-a scris și în ziarul județean, așa că aș avea o explicație.

— Cu plăcere, dar mai tîrziu. Ce-a urmat ?

— Anul 1972.

— Poate să fie, recunosc, o părere personală, dar mi se pare aproape normal ca după 1971 să urmeze 1972. Ce s-a întîmplat în 1972 ?

— Am hotărît să mergem mai departe.

— În ce sens ? Cît de departe ?

— Primisem Ordinul Muncii clasa I. Întrecusem, pentru prima dată, cooperativele din comună, cele din Grivița și Tăuțani, la ale căror recolte părinții noștri priveau cu respect și cu invidie. Dubiasem valoarea pe mai convenționale a acordului global. Cîștigasem tot satul de partea noastră, a copiilor, demonstrînd prin fapte că nu pămîntul fusese vinovat de poticnelile dinainte. Eram, ca să zic așa, cineva. Ne puteam ăpri și au fost chiar voci care ne propus așa ceva. Dar obștea a hotărît să mergem mai departe. Să continuăm să fim competitivi la nivel de județ și la nivel de țară.

— Drept pentru care, ca să vă prelau o expresie, v-ați pus pe treabă !

— Fireste, dar mai întîi i-am strîns pe cei mai buni cooperatori și am pornit într-o excursie prin țară. N-aș aminti de călătoria aceea dacă nu mi s-ar părea că deține adînci semnificații pentru schimbările care s-au produs la Smîrna în acești ultimi ani. Smîrnenii fiind, la origine, păstori veniți cine știe cînd de prin părțile Ardealului, am făcut un prim popas la Sibiu. Turismul ne asigurase masa de prînz la unul din cele mai luxoase restaurante, la „Împăratul romanilor". Ei bine, știți ce s-a întîmplat ? Jumătate din consătenii mei n-au îndrăznit să intre, sustinînd că nu le e foame ! De-atunci, hacurile s-au schimbat radical și, în fiecare an, cam 150 de smîrnenci se odihnesc sau își caută sănătatea prin stațiunile cele mai renumite ale țării. Mulți umblă prin străinătate. Unii dau și o organizat excursii în Bulgaria, în U.R.S.S. și Ungaria, iar pentru toamnă avem una proiectată pentru Iugoslavia. Nivelul de trai a crescut extraordinar în ultima perioadă. Cam la fiecare a zecea casă e o mașină mică. În ridicarea nivelului de civilizație al satului cooperativa a jucat și joacă un rol imens. Oamenii din Smîrna trăiesc mai bine decît oricînd, iar asta se întîmplă dintr-un motiv foarte simplu. Pentru că muncesc mai bine ca oricînd. Știți, de pildă, cît încasează lunar un îngrijitor de animale la Smîrna ? Sever Brăcuci, să zicem ? Sau Gheorghe Greecu ? Aveți idee ?

— N-am idee.

— În jur de 4 000 de lei. Dar, ziua, noaptea, îi găsești la datorie.

— Tovarășe președinte, pare-că nu ni-e foarte clar un lucru. Cum se face că, la Smîrna, an de an, recoltele sînt tot mai bogate, rezultatele tot mai bune, cooperativa tot mai în frunte ? Ce faceți dumneavoastră în plus față de alții ?

— Noi aplicăm, cu pasiune și cu răspundere, indicațiile secretarului general al partidului, de a face industrie în agricultură. Sigur că grîul și porumbul dau, ca să zic așa, pîinea țării, dar noi nu ne-am limitat numai la culturi. Pentru cooperativa din Smîrna cîmpul a însemnat și înseamnă foarte mult, dar nu totul. A rămîne numai la grîu și la porumb înseamnă, în condițiile noastre, fără irigații și fără aport freatic, a rămîne la mîna ploii ! Fără să neglijăm cîmpul, am pus și punem un accent deosebit pe zootehnie și așa îi gata să zic, dacă nu m-aș teme de vorbe mari, că zootehnia ne-a ridicat. Avem în prezent o producție globală în zootehnie de peste 15 milioane. Pe cap de îngrijitor, la ferma de vaci Holștein sau la cea de oi merinos de Stavropol, media productivității depășește 200 000 de lei. Înainte, ca să dau un exemplu, în staule împărțeala era vaca și mulgătorul. Acum avem în construcție un complex zootehnic în incinta căruia nu vor lucra decît 4 oameni la 450 de animale !

— Mai aveți și alte investiții ?

— Avem. Investim mereu. Modernizăm. Mecanizăm. Construim. Norma convențională a ajuns la 80 de lei, am putea da și mai mult dar ne gîndim la viitor, la copiii noștri. Toți cei ce întreprindem o activitate în societății noastre, în folosul oamenilor. Am făcut o grădiniță în care mai mult de jumătate din copii nu plătesc nimic. Plătește cooperativa. Am spus încă încă la o ședință și cîtva și-au dat coate pentru că n-au înțeles că, primind băieții și fetele gratuit în grădiniță, am cîștigat o importantă forță de muncă pentru ferme. Am construit un stadion, o bază sportivă, cu tribune și dreptă, fireste din bani noștri căci Smîrna deține peste 16 milioane în cont și nu ia un ban de la stat de mai bine de un deceniu. A trebuit să explic și cheltuirea asta.

— Cum ați explicat ?

— Simplu. O cooperativă care posedă o avere obștească de 60 de milioane își poate permite să construiască un stadion pentru sănătatea tinerilor.

— Cred că am înțeles. Mi se pare mie sau toț privîți apro cer ? Sînt semne de ploaie ?

— Așteptăm sosirea unui avion utilitar, pe care l-am solicitat Centrului pentru protecția plantelor de la Tîndărei în urmă cu vreo săptămînă. Ultima promisiune a fost că va veni astăzi ! Inscrindu-se, ne-am cam pierdut nădejdea.

— Pentru că toț veni vorba, ce vă necăjește cel mai mult în activitatea dumneavoastră, tovarășe președinte ?

— Faptul că mai sînt unii care considerâ cooperativele agricole de producție ca pe niște unități particulare, stîlndu-te să stai cu căciula în mînă la ușa lor. Asta spre a obține ceea ce, de fapt, îți se cuvine în mod legal.

— E adevărat că Vasile Berbecel este primul din istoria Bărăganului care a dat 50 de tone de sfeclă-de-zahăr la hectar ?

— Fals. Harnicii cooperatori din Smîrna au făcut isprava despre care vorbiți. Nu uitați, vă rog, de rugămintea mea.

— Care ?

— Evitați povestea cu sancțiunea dată fratelui meu. Să nu rămînă cititorii cu impresia că sînt un tip dur din calea-afară !

— Se poate, tovarășe președinte ? Contați pe mine.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

CUM CIRCULĂM ?

Apar în București, în fiecare zi, mai bine de 60 de mașini noi! Ce-i de făcut?

● Interviu cu tovarășul colonel Constantin Grădinaru, șeful serviciului circulație al Miliției Capitalei

— Tovarășe colonel, după cunoștința noastră încă de acum aproape trei ani de zile, deci la sfîrșitul anului 1975, în București existau tot atîtea mașini cît în întreaga țară, la nivelul anului 1962! Am dori să vă întrebăm în primul rînd dacă în intervalul de timp scurs de atunci încoace s-a putut semnala o creștere la fel de spectaculoasă.

— Chiar mai spectaculoasă ! Vreau să vă spun mai întîi că, înscriindu-se pe coordonatele planurilor de dezvoltare economico-sociale ale țării, ca și a creșterii nivelului de trai a poporului, circulația rutieră cunoaște în ultimii ani o dezvoltare continuă, pe care aș numi-o chiar impresionantă, ea aflîndu-se printre fenomenele cele mai dinamice ale vieții economice și sociale din Capitala țării noastre. Practic, în ultimii opt ani parcul auto bucureștean s-a dublat. Pentru anul trecut, în raport cu 1976, creșterea a fost de 10,9 la sută, iar anul acesta, numai pe primul semestru al său, parcul auto a sporit cu încă 11 393 de autovehicule. Într-una din zilele lunii trecute, în numai două ore s-au înregistrat nu mai puțin de 250 de mașini. La numărul total de autovehicule care circulă prin București trebuie adăugat și cel al mașinilor aflate în tranzit, spre mare sau spre munte în timpul concediilor, altele avînd diferite sarcini de serviciu, număr care se apropie de 35 000 de autovehicule pe zi. Fără îndoială că impresionanta creștere a numărului de mașini de stat și personale implică valori permanent ridicate ale fluxurilor de autovehicule și necesitatea adoptării unor măsuri cît se poate de ferme pentru asigurarea fluenței și siguranței traficului rutier.

— Cine conduce acest impresionant furnicar de mașini, tovarășe colonel Grădinaru ? Ne referim, în special, la noii posesori ai permisului de conducere.

— Ar fi poate interesant să se știe că la cam două zile apar în București între 150 și 200 de șoferi noi — amatori și profesioniști în egală măsură. Numai pe primul semestru al anului în curs, noi am efectuat aproape 20 000 de examinări în vederea obținerii permisului de conducere. Au fost admiși 6 732 de candidați, iar peste 4 300 au fost respinși, eliberîndu-se în această perioadă 9 398 de noi permise de conducere. În momentul de față efectivul posesorilor de permis a atins cifra de 228 816, deci cam fiecare al șaptelea cetățean al Capitalei, avînd vîrsta de peste 18 ani, posedă la ora actuală dreptul de a conduce un autovehicul pe drumurile publice !

— V-aș întreba cum reușește să se descurce serviciul pe care-l conduceți dumneavoastră în fața acestei adevărate avalanșe de mașini noi și de conducători noi, care inundă străzile Capitalei ?

— Că șoferii avînd încă pe parbriz semnul distinctiv de începători ne creează foarte multe probleme (spre exemplu din cele aproape 8 000 de tamponări înregistrate pe primul semestru majoritatea sînt comise de începători), e un fapt. Dar eu n-aș restrînge aici problema. Nici între ceilalți participanți la trafic, șoferi și pietoni laolaltă, nu se găsesc numai oameni ireproșabili. Revenind iarăși la cifre, am să arăt că pe prima jumătate a anului activitatea de combatere a încălcărilor prevederilor legale pe linie de circulație s-a concretizat în 78 427 de sancțiuni contravenționale, au fost reținute în vederea suspendării temporare 2 727 permise și 281 anulate. Cu alte cuvinte, problema începătorilor nu poate fi luată în discuție decît coroborînd-o cu situația generală rutieră a Capitalei, cu traficul din ce în ce mai intens și — de ce să n-o spunem ? — din ce în ce mai îngreunat. M-ați întrebat însă cum se descurcă serviciul nostru. Un prim răspuns poate fi că ne străduim să facem față ! Avem în permanență 20—22 de echipaje care patrulează pe toată întinderea orașului pentru control și prevenirea accidentelor și alte 12 echipaje pentru cercetări operative la accidente, pentru ca fluența traficului să aibă cît mai puțin de suferit. Este o activitate care nu ne lasă practic nici măcar un minut liber pe parcursul unei zile, mai cu seamă acum, pe timpul verii.

— Ați vorbit mai devreme despre necesitatea unor măsuri foarte ferme pentru asigurarea fluenței și siguranței circulației rutiere bucureștene, în concordanță cu masiva creștere a traficului. Ați putea să ne precizați mai exact despre ce este vorba ?

— În fapt, noi ne confruntăm mereu cam cu aceleași probleme, referindu-ne aici la încălcarea prevederilor legale : viteza excesivă, consumul de alcool, neacordarea priorităților, inclusiv aceea de trecere pentru pietoni, neatenție în conducere și așa mai departe. Cu sublinierea importantă că ele sînt încă frecvente. Nivelul constant ridicat al traficului face ca pe majoritatea arterelor principale de circulație valorile acestuia să depășească, în orele de vîrf, capacitatea să zicem așa „de absorție" a părții carosabile a drumului. Sînt căi rutiere la care s-a ajuns pînă la 2 700—3 200 de autovehicule pe oră și pe sens, adică, dacă vreți, un autovehicul la fiecare secundă aproape ! Este limpede pentru oricine, cred, că în asemenea condiții cea mai mică greșeală poate produce un accident. Nu-i mai puțin adevărat, datele statistice o dovedesc, că relativ la perioada corespunzătoare a anului trecut, noi prezentăm scăderi la majoritatea indicatorilor de accidente. Ele rămîn însă destul de multe : 126 de persoane decedate, 159 de răniți grav, 371 ușor, 40 de avarii grave și 7 793 de tamponări — numai pe primul semestru al anului. Acest bilanț, cum spuneam, este ușor în scădere față de anul trecut. Numai acest lucru nu ne poate mulțumi, fără îndoială. Vreau însă să rețineți că aproape 60 la sută dintre accidente sînt datorate pietonilor, în special la traversarea prin locuri nepermise ! Dar faptul că zilnic, în medie, au loc 3 accidente grave și 40 de tamponări este un lucru care trebuie să pună pe gînduri nu numai organele miliției. Am vorbit mai devreme despre încărcătura impresionantă a traficului bucureștean. Consider că pe lîngă efortul de modernizare și sistematizare a căilor rutiere, trebuie făcut și mai mult pentru o mai bună educație a tuturor participanților la trafic, conducători auto și pietoni. Aici poate că ar trebui spuse mai multe și despre școala de șoferi amatori, dar lucrurile se cunosc, n-am să mai insist acum. În ceea ce ne privește, facem eforturi pentru o serie de reglementări eficiente, cum ar fi introducerea de sensuri unice pe tot mai multe străzi, în special în zona centrală. Concomitent, se efectuează lucrări ample pentru modernizarea unor artere importante, pentru realizarea a două linii de centură, una intermediară, cealaltă periferică, în jurul orașului, pentru construirea unor treceri denivelate peste căile ferate de centură — desigur cu sprijinul nemijlocit al Consiliului popular municipal. În ultima vreme s-a verificat întreaga semnalizare rutieră, fiind completată și înlocuită cea necorespunzătoare (aproape șapte mii de indicatoare rutiere noi !) și s-au refăcut marcajele pe arterele modernizate pe o suprafață de 62 000 de metri pătrați. Cum s-ar spune, căutăm să fim în pas cu vremea...

— În încheiere am dori să ne spuneți cîteva cuvinte despre activitatea compartimentului de furturi auto-moto, nou creat în serviciul pe care îl conduceți.

— Odată cu creșterea parcului auto s-a semnalat din păcate și o considerabilă sporire a infracțiunilor de furturi de autovehicule și din autovehicule. A doua infracțiune ține mai puțin de serviciul circulație. Totuși, în perioada la care ne-am referit și mai înainte au fost descoperiți 54 de infractori, care au comis un număr de 143 de infracțiuni, din ambele categorii. Bineînțeles că au fost imediat trimiși în judecată. Vreau să subliniez însă că foarte mulți conducători auto, în special dintre cei neprofesioniști, pur și simplu favorizează aceste infracțiuni, uitînd o ușă deschisă, parcînd mașina la locuri întunecoase, sau lăsînd în ea o serie de lucruri tentante, chiar la vedere. În ceea ce ne privește, noi am „recuperat" 133 de mașini din cele 135 furate pînă acum în acest an — dar, cum spuneam, atenția și mai cu seamă simțul de prevedere trebuie să fie mai ales ale proprietarilor de autovehicule !

— Tovarășe colonel, se pare că mai aveți încă multe de spus. Permiteți-ne însă, ca să rămînem în limbajul discuției, să spunem aici STOP interviului.

— Mă rog...

DUMITRU GRAUR ■

Un caz de gravă iresponsabilitate

Un eveniment rutier în care 6 persoane au murit pe loc, două au rămas infirme, iar 3 s-au ales cu leziuni mai mult sau mai puțin grave, constituie desigur un accident cu totul deosebit. El demonstrează încă o dată cum pe fondul rutinei, a subaprecierii unor factori de risc de mare importanță și a încălcării nu numai a unor norme de circulație, ci și de exploatare a mașinilor, de disciplină a muncii, se poate ajunge la tragedii de proporția celei de față.

Microbuzul aparținînd Aeroclubului Sinpetru era folosit de regulă pentru transportul elevilor piloți-planoriști și ai instructorilor de zbor fără motor de la Brașov la aeroportul respectiv.

Cu o zi înaintea accidentului două planoare au aterizat în apropierea localității Tușnad-sat la circa 65 km de aeroport, fapt care nu conținea nimic neobișnuit în cadrul activităților cotidiene de antrenament cu planorul. În seara zilei respective pentru readucerea la bază a planoarelor au fost trimise două autoturisme ARO cu remorci speciale conduse de instructori de zbor — dar, o remorcă defectîndu-se, un aparat a trebuit să fie lăsat în curtea unui cetățean.

A doua zi, pe la 11, s-a dispus trimiterea unui ARO cu remorcă în bună stare pentru readucerea planorului rămas în „custodie".

Aci intervine prima secvență premergătoare a accidentului. Nu trec nici 15 minute de la plecarea lui N.B. la volanul ARO-ului și instructorul C.A. (care lucrase toată noaptea la recuperarea planorului și condusese un autoturism ARO), în pofida dispoziției exprese de a duce la Brașov cu microbuzul o parte din elevii planoriști care își terminaseră activitățile, pornește cu autovehiculul respectiv nu spre Brașov, ci pe urma ARO-ului în direcția Tușnad-sat.

După 10 minute de mers are loc o a doua secvență. Șoferul, alias pilotul C.A., apăsînd cu putere pe accelerator, imprimă mașinii o viteză de 80—90 km/h, mult prea mare pentru un asemenea tip de autovehicul condus de un pilot obosit și nervos după peripețiile întîmplate (ca să nu vorbim de aspectul pur legal al problemei, microbuzelor nefiindu-le permis să circule cu mai mult de 60 km/h în afara localității).

A treia secvență : pilotul întoarce capul spre pasageri pentru a solicita sau primi o țigară (martorii, pasageri ai microbuzului audiați la spital nu au putut preciza exact acest episod), împrejurare în care pierde pentru cîteva fracțiuni de secundă controlul mașinii care intră în plin în pomul cu pricina. Consecințele le cunoaștem : pilotul în vîrstă de 48 de ani decedează pe loc și odată cu el mor încă 5 persoane, dintre care 4 elevi planoriști toți sub 22 de ani. Restul pasagerilor răniți îl reprezintă de asemenea tineri între 18 și 28 de ani.

Dacă asemenea fapte de o gravitate deosebită mai au loc, mai ales într-o unitate unde prin excelență disciplina trebuie să caracterizeze întreaga ei activitate atît la sol cît și în aer, de vină sînt în primul rînd cei care conduc și organizează munca aeroclubului respectiv. Este inadmisibil ca tineri care în afara profesiei lor, din pasiune, din dragoste pentru zbor vin să practice un sport atît de nobil, să-și piardă viața din pricina unor acte grave de iresponsabilitate comise de cei chemați să-i învețe și să-i îndrume.

Măsurile luate în acest caz de forurile competente trebuie necondiționat aduse la cunoștința opiniei publice.

Colonel VICTOR BEDA ■

Mulți observă... dar cîți acționează?

„Vă scriu în legătură cu cele două accidente tragice petrecute în comunele Gruiu și Snagov — se adresează Ion Popescu din comuna Nuci, județul Ilfov, Inspectoratului general al miliției.

Eu am mai scris la miliția județeană despre faptul că mulți șoferi de la coloana Periș a Centralei de exploatare a lemnului București, unitatea de mecanizare, transport și construcții forestiere, pleacă noaptea și, mai ales, la sfîrșit de săptămînă, cu autocamioanele la domiciliile personale, distanță de zeci de kilometri, că le folosesc în interesul lor, făcînd diverse transporturi clandestine, uneori se urcă la volan în stare de ebrietate etc.

De fiecare dată s-au făcut controale, s-au luat măsuri, dar șoferii în cauză și șefii lor n-au înțeles să respecte legea.

Știu că nu este posibil ca organele de miliție să constate singure toate cazurile de acest fel și, de aceea, consider că este necesar și în interesul nostru, al tuturor, să intervenim chiar din proprie inițiativă și cît mai urgent posibil, pentru a nu lăsa să se producă ireparabilul, așa cum s-a întîmplat în cele două accidente soldate cu 6 (șase) victime omenești..."

Într-adevăr, iată o problemă de o covîrșitoare însemnătate civică : **atitudinea** celui care **observă** situații, nereguli ce prezintă pericol public. Așa cum subliniază autorul scrisorii, organele de ordine nu pot fi în orice clipă oriunde apar asemenea **cazuri**, unde lipsa de conștiință, iresponsabilitatea, incorectitudinea sînt pe punctul de a provoca consecințe iremediabile.

Spre exemplu, în primul caz la care se referă autorul scrisorii, accidentul de circulație cu urmări mortale a avut loc în următoarele împrejurări : în noaptea de 28/29 aprilie a.c., șoferul Constantin Constantin de pe autobasculanta 33-B-4869 aparținînd unității menționate mai sus, după ce a executat unele transporturi la „Viscofil" din comuna Popești-Leordeni, **unde era obligat să parcheze autovehiculul**, ignorînd însă această obligație, a plecat cu autobasculanta în comuna Gruiu.

Pericolul ar fi fost evitat, totuși, dacă la bufetul din comună, unde șoferul s-a oprit cu autobasculanta să consume băuturi alcoolice, s-ar fi găsit cineva, începînd cu gestionarul, care să fi acționat în spiritul responsabilității civice, împiedicîndu-l pe șofer să bea cel puțin pînă ducea autobasculanta acasă.

Ca și colegul său Constantin C., Ion Dumitrache din satul Ciofliceni, în loc să parchoze autocamionul 23-B-6455 la coloana Periș, pleacă cu el acasă, ca de obicei. După ce trage pe dreapta, pe o stradă laterală în apropierea locuinței, ca nu cumva să fie observat de vreo patrulă, se duce direct la bufet unde începe să consume băuturi alcoolice cu alți tineri. După ce golesc cîteva sticle și capetele sînt deja înfierbîntate, unul face propunerea, ceilalți o susțin, iar Ion Dumitrache acceptă **să meargă toți cu autocamionul** la balul care are loc în sala Căminului cultural din comuna Snagov.

Și de această dată trebuie spus cu regret că nici gestionarul, nici alți consumatori care i-au auzit pe cei 5 tineri — inclusiv șoferul I.D. — cînd au hotărît să meargă la bal cu autocamionul, și aceasta după ce consumaseră toți cinci cantități apreciabile de băuturi alcoolice, nu și-au pus întrebarea firească în astfel de împrejurări : **oare ce se poate întîmpla ?**

Ba mai mult, după terminarea programului, un mare număr de tineri îl roagă pe șofer să-i transporte cu autocamionul pînă în satul Ciofliceni. Cincisprezece se urcă în caroserie, iar patru în cabină, alături de Ion Dumitrache.

Tinerețe, veselie, entuziasm și totuși să privești cu atîta seninătate faptul că omul care se oferă să te transporte prezintă un real pericol pentru tine și pentru cei din jur ? ! O gravă iresponsabilitate ! Din cei 19 tineri urcați în noaptea aceea în autocamionul condus de Ion Dumitrache, 5 au plătit-o cu propria viață.

MIHAI GROZAVU ■

1

În biroul procurorului șef din Craiova

...din fașă am os de cuceritor. Mă știe o lume întreagă. Cine n-a auzit de FULGERAN ? Am cucerit lumea : eu, un nestiutor de carte. Fără antecedente penale pînă la 62 de ani. Am muncit o viață și sînt mai marele celor din „Fața Luncii" ; nimeni nu mă uită, nimeni n-are voie să mă uite după ce-a intrat în legături cu mine. I-am ajutat pe toți și aurul meu e muncit, e aurul copiilor mei...".

— Ați lucrat undeva pînă la 62 de ani ?

— Îmi permiți să vorbesc ?... M-au jupuit de viu, mă, rog respectuos, și s-au purtat cu mine ca fată de un hoț, fată de FULGERAN, mă rog respectuos, care am făcut atîtea pentru țară și miliție, că eu eram în fruntea oamenilor din „Fața Luncii" și ei de mine ascultau și cum ziceam eu nu îndrăznea unul să zică altfel și acum aurul copilașilor mei, să mă lase pe drumuri, ca pe un borfaș... Ce-am făcut, mă rog respectuos ?

— Repet : ai lucrat undeva pînă acum ?

— Îmi permiți să vorbesc ?... La urmă întrebi... Ai dosarul în față și mă întrebi dacă am lucrat ? Unde ne trezim ? Eu îți sărut mîna pentru dreptate și mă întrebi dacă am lucrat ?... Mă pomenesc cu o dubă mică în fața casei. Păi Fulgeran e de dubă mică ? Să mă jupoaie în văzul lumii ? Nu mi-e de „Dacia", le dau dracului și de case și de carnete C.E.C., dar cum să ia aurul de la gura copiilor mei ? Aurul moștenit de la soacră-mea ?

— De ce l-ai îngropat ?

— Îmi dai voie să vorbesc ? Știi totul și mă-ntrebi ? Ajută-mă. Nimeni care a ajutat n-a fost pedepsit, ci numai răsplătit. Dă-mi aurul și ai restul și în primul rînd pe FULGERAN. Sînt om bătrîn, rămîn copiii pe drumuri...

Și așa mai departe în maniera unui desăvîrșit artist profesionist.

2

Procurorul șef adjunct Lazăr Marin

Familia Miclescu Iorgu, zis Fulgeran, și Miclescu Maria, zis Angela, și o droaie de alte neamuri, în decursul anilor s-au confruntat cu o serie de aspecte din viața lor socială. Fulgeran n-are antecedente penale, dar a fost amestecat în multe din problemele carticicului „Fața Luncii". El a fost un fel de reprezentant, fiindcă cunoștea situația fiecărui membru din cartier. Îi ajuta cînd se găseau în nevoie și apoi îl obliga să muncească pentru el. Își făurise o puternică personalitate și beneficia de drepturile pe care aceasta i le conferea. Împrumuta bani cu dobîndă, înlesnea tranzacții dubioase, întotdeauna bine adăpostit. Și-i îndatorase pe toți cei din jur și nimeni nu îndrăznea să sufle o vorbă împotriva lui. Cunoștea situația juridică a tuturor celor ce-l înconjurau și conducea din umbră reacțiile lor. Firele existențelor juridice din cartier se aflau toate în mîna lui și prin ele manevra oamenii.

Abia în 1976 am reușit să creăm o breșă în sistemul lui de apărare, să-l condamnăm pentru speculă, exercitarea comerțului fără autorizație, fals în acte publice. Încheia tranzacții cu unele unități socialiste pentru executare de cărămizi și în realitate el trimitea la muncă alte persoane, cărora le plătea un preț derizoriu sau în schimbul unor servicii. Adunase o avere considerabilă. El împreună cu familia nu sînt în măsură a justifica suma de 670 000 lei. Printre bunuri citez :

- Un autoturism Dacia 1 300.
- Un cavou monumental, somptuos.
- Un imobil în strada Strungari.
- Un alt imobil în strada Fata Luncii.
- Monezi și bijuterii de aur în valoare de 120 000 lei.
- Carnete C.E.C. cu peste 60 000 lei.

Pedeapsa penală n-a executat-o fiind în vîrstă de 62 de ani.

3

Unul dintre avocații apărării, Octavian Ianovici

— Tovarășe avocat, dumneavoastră aveți un cavou somptuos, elegant, monumental?

— Nu.

— Dar o mașină Dacia 1 300, sau altă mașină ?

— Nu.

— Dar bijuterii și monezi de aur ?

— Nu.

— Dar imobile cu gard forjat ? Ca și Fulgeran, și dumneavoastră ați muncit o viață.

— NU... Dar dacă vom continua cu întrebări de acest fel vom ajunge inevitabil la întrebarea dacă e etic și echitabil ca Fulgeran etc. Iar eu voi spune că nu e etic și cu asta am încheiat, cu toate că lucrurile nu stau chiar așa...

— Cum stau ?

prin spînzurătoare sau decapitare, iar cînd au fost întrebați ce importanță are au răspuns : pentru a putea determina exact titlul luridic cu care moare. Despre asta e vorba. Trebuie demonstrat totul pînă la ultima resursă.

4

Îmi permiteți să vă adresez cîteva întrebări ?

— Vă rog.

— Susțineți că nu a fost luată în considerare legea care permite deținerea de monezi de aur sub forme de podoabe. Podoabele, după cîte știu, se poartă nu se îngroapă. De ce au fost îngropate ?

— Poți condamna pisica sau cîinele care-și îngroapă hrana ? Fiecare își ține averea cum vrea și cum a fost învățat.

— Vorbeați de mizerie. Nu credeți că bijuterii în valoare de 120 000 lei poartă un alt nume ?

— Sigur există un excedent. Dar numai acesta trebuia confiscat, nu totul.

— Nu.

— Atunci care sînt argumentele care vă fac să afirmați că n-ar valora 30 000 lei, ci numai 10 000 lei ?

— Eu nu susțin. Nu fac afirmații. Pretind ca totul să fie demonstrat cu probe. Să știți că nu cer aliceva.

— Îmi permit să afirm că ăsta este un siretlic.

— Poate.

— Vă întreb alteeva. Promiscuitatea, de pildă, este un pericol social ?

— Este mai mult : un mod de viață la periferia societății.

— Dumneavoastră susțineți în apărare că Fulgeran și-a strîns averea trăind în promiscuitate. Nu vi se pare că aduceți în apărare un argument care acuză ?

— Acuză, dar explică. Explică proveniența averii, care este alta decît cea pentru care este condamnat.

— Haideți să formulăm direct și limpede : promiscuitatea generează bogăție.

— Acesta nu-i un siretlic ?

— De ce ?

— Eu n-am afirmat că promiscuitatea creează bogăție, ci că la bogăție s-a ajuns trăind în promiscuitate.

— Dacă promiscuitatea nu creează bogăție, nu înseamnă că trăind în promiscuitate bogăția poate proveni din oricare altă sursă, inclusiv cea ilicită ?

— Tocmai asta cer să fie dovedit, nu presupus.

— Faptul că dumneavoastră susțineți că nu e dovedită proveniența ilicită, nu înseamnă chiar că nu e dovedită. Mie, de pildă, mi se pare că este... Dar vă propun să lăsăm la o parte calitățile noastre și să vorbim omenește. Să vă pun adică întrebarea pe care ați vrut s-o evitați la început : este echitabil ca un analfabet care n-a muncit nimic în viață să albă în climatul principiilor noastre averea pe care o are ?

— V-am spus : NU. Repet însă, omenește vorbind există întotdeauna posibilitatea unei concluzii contrare. Pentru asta trebuie ca totul să fie probat.

— Ar mai rămîne să spunem și cine este acela care poate aprecia că totul a fost probat. Mereu mai poate fi adusă o probă... Sau măcar cerută...

Procurorul Ion Bereheseanu

De 26 de ani urmărește fenomenul numit patronaj de meserii și tot de 26 de ani îl cunoște și pe Fulgeran. Te împrumuți de o sumă de bani și-ți convine ca în loc să înapoiezi banii plus dobîndă să prestezi muncă. Această muncă străină este folosită de indivizi de soiul lui Fulgeran. Unii sînt rude și nu divulgă, iar ceilalți nu spun fiindcă dacă ar spune ar însemna să înapoieze banii și n-au de unde. Foarte dificil să descurci aceste ițe. Acesta este soiul de afaceri patronat de Fulgeran. Pe lîngă această activitate ilegală, Fulgeran constituie un pericol social pentru ceea ce reprezintă el, pentru moravurile pe care le apără și le răspîndește. Cei ce-l apără susțin că munceste. Verbul a munci ne încurcă fiindcă astăzi el are un anumit continut. Fulgeran n-a muncit, dacă prin muncă nu înțelegem neapărat faptul că transpiri și tremuri pentru o reușită. Fulgeran a organizat acțiuni dăunătoare climatului social și orice bani proveniți din această activitate sînt bani iliciti.

— Spuneți-mi, cum se face că un expert de felul lui Fulgeran poate fi prins pentru speculă și comerț fără autorizație. El, obișnuit cu lucrări de anvergură și cu un procent redus de risc ?

— Pe mulți dintre cei păcăliți de el am reușit să-i calificăm și să-i încadrăm în întreprinderi serioase. Nevoia l-a împins la găinării. Fulgeran a fost mare prin ignoranta celorlalți.

NICOLAE CRISTACHE

(Material realizat cu sprijinul Procuraturii Generale)

Legea ne apără: s-o cunoaștem, s-o respectăm

Mă numesc Iorgu Miclescu, zis și Fulgeran, și sînt de profesie cuceritor...

● Dosarul unui ilicit ●

— Putin diferit. Mai înainte aș vrea să vă spun că eu îmi aleg dosarele. De pildă n-am să apar niciodată într-un dosar de viol, e odios... În sfîrșit, n-am refuzat să-l apăr pe Fulgeran din mai multe motive. Fulgeran și-a strîns averea din propria lui mizerie. Unii fumează Kent, alții Mărășești. Unii se spală cu Rexona, alții deloc, sau cu săpun Cămila. Mă înțelegeți ce vreau să spun ?... În aceste condiții, Fulgeran face dovadă cu acte că a cîștigat, el împreună cu familia, 300 000 lei numai din confecționarea cărămizilor. O muncă socială utilă. Apoi trebuie să știți că legea permite deținerea unor monezi de aur ca podoabă. De acest lucru nu s-a ținut cont. I s-a fixat arbitrar la capitolul diverse cheltuieli lunare de 300 lei, în condiții despre care am vorbit, cheltuieli pe care Fulgeran nu le-a făcut, în mod evident. Din cei 300 000 lei cîștigați de pe cărămizi i s-au admis arbitrar numai o sesime. Nu i s-a admis posibilitatea de a face dovezi în legătură cu proveniența aurului. Nu s-a ținut cont de faptul că Fulgeran avea căruță și cal și făcea curse. A cerut o expertiză tehnică a stării imobilelor pentru a fi stabilit un preț apropiat de cel real. I s-a refuzat această expertiză. Cavoul a fost admis cu o valoare de 30 000 lei, cînd în realitate el n-a costat decît 9—10 000 lei.

— Nu sînteți de acord cu sentința dată?

— Nu. O găsesc neconvingătoare. Nu afirm că în cazul în care s-ar fi admis stringerea probelor pe care le-am solicitat ea ar fi fost alta. Ar fi fost convingătoare. Deci dreaptă și educativă. Faptele lui Fulgeran nu frizează ilicitul, ci numai imoralul, dacă tinem cont că dădea bani cu dobîndă și apoi îi obliga pe cei împrumutați să muncească pentru el în contul dobînzii. Acestia n-au fost mulți și familia a muncit împreună cu ei. Cunoașteți povestea cu acel complet de judecată ce solicita tot mai multe probe pentru a putea preciza dacă învinuitul va fi omorît

— Susțineți că Fulgeran a muncit. Faceți această afirmație cu toată convingerea ?

— Nu. Dealtfel nici nu susțin că toți cei 300 000 lei au fost munciți de el și familia lui. Susțin numai că ceea ce i s-a reținut, adică o sesime, este foarte puțin.

— Credeți că un om care susține că s-a născut ca să cucerească lumea se așează în acest scop cu picioarele în chirpici ?

— Mă rog, în calitatea lui de șef o mai fi tras chiulul. A mai exploatat munca femeilor... Dar nu toată lumea mușcește cu picioarele și mîinile. Dumneavoastră, de pildă... Fulgeran făcea și o muncă socială utilă. Ca organizator de șantier...

— Poate fi o muncă utilă din punct de vedere social, cînd are la bază, așa cum ați afirmat, fapte imorale de felul împrumuturilor condiționate și exploatarea muncii femeilor ?

— Gîndiți-vă că pînă la 62 de ani Fulgeran n-a suferit nici o condamnare. E un om onest.

— Cunoaște mulți oameni necinstiți care n-au suferit condamnări încă... Dar asta nu înseamnă nimic în cazul nostru. Vorbeați de viol și spuneați că n-ați apărea într-un astfel de dosar. Nu credeți că prin ceea ce reprezenta, prin ceea ce făcea fără să poată fi prins, Fulgeran reprezenta un pericol social ?

— Nu el era pericolul social numărul unu. Există alte pericole mai mari.

— Un pericol social este un pericol social chiar dacă sînt alte pericole și mai mari. Mergem mai departe : nu i s-a aprobat expertiza tehnică a caselor. Vi se pare că valoarea înscrisă în documentele administrației financiare este mai mare decît valoarea reală.

— Exact.

— Ați văzut casele ?

— Nu.

— Noi le-am văzut. Valorează atît cît s-a apreciat, dacă nu chiar și mai mult. Dar cavoul ? Cavoul l-ați văzut ?

Implicațiile unei destituiri

(Urmare din pagina 1)

case sute de pagini de sesizări, mai toate urmărind, în termeni vehemenți, înlocuirea directorului Dumitru Dumitrescu. Dacă acesta a fost visul ei, visul a fost îndeplinit. Pe 18 mai a.c. directorul spitalului a fost „eliberat din funcție", după ce, sesizînd în cele din urmă ce se ascunde în „pahar", își dăduse demisia de cîteva ori dar nu i se aprobase. Directorul general al Direcției sanitare, dr. Constantin Constantin, acelasi om care nu aprobase demisiile doctorului Dumitru Dumitrescu — pentru că are și astăzi cuvinte frumoase despre el — a fost însărcinat să ducă la îndeplinire hotărîrea eliberării sale din funcție. Evenimentul s-a petrecut, după cum ne relata, într-un cadru neobisnuit, putin misterios. El a cerut primarului Găestilor, Nicolae Sendroiu, să fie de față cînd va aduce la cunostință colectivului spitalului această hotărîre. Primarul l-a rugat să-l astepte putin si-a dispărut. Atunci a adresat aceeasi rugăminte adjunctului acestuia, Mihai Constantin. Dar si acesta a procedat la fel. Cei doi cu funcție de conducere la Găesti nu neagă că lucrurile s-au petrecut întocmai. Ei îl cunosc de-o viață pe doctorul Dumitrescu si au opinia lor bine formată, pe temeiul căreia consideră că nu astfel se multumeste unui om pentru o muncă de zeci de ani. Poate că intră si putin sentimentalism în această convingere dar, în sfîrsit, e dreptul oamenilor locului să-l aibă. Cert este că verificările reclamatiilor de care aminteam au stabilit că doctorul Dumitru Dumitrescu „a tinut sedinte C.O.M. cu un număr redus de membri, ceea ce face ca unele hotărîri să fie ilegale" (doctorul Dumitrescu sustine că acuzatia este neîndreptătită si că poate demonstra acest lucru — n.n.). „S-a constatat de asemenea o lipsă de colaborare între medicii din sectii, între medici si celălalt personal, între sectii, între acestea si policlinică, fapt ce a dus la lipsuri si abateri grave de la regulamentul de functionare al spitalului". De acestea se făcea vinovat, desigur, în primul rînd directorul spitalului...

Aceleasi anchete, însă, stabileau că „Dr. Badea Tatiana consideră toate lipsurile si deficientele din munca oamenilor drept „foarte grave", „crime", „sabotaj". Nu are răbdare să asculte, să cumpănească, să analizeze si părerile altora. Face aprecieri cu usurintă la adresa unor oameni că sînt necinstiti, că vor să facă rău. Jigneste. Are numeroase întîrzieri si lipsuri de la program. Consideră în mod gresit că pentru a se adresa cu diferite probleme organelor superioare are dreptul să lipsească de la serviciu. Are un spirit critic dezvoltat, incomparabil fată de pozitia sa autocritică". Analiza activitătii spitalului, întreprinsă în urma sesizărilor Tatianei Badea, a scos la lumină si serioase deficiente profesionale, devenind evident că medicii se cearta nu numai pe spezele lor ci si pe ale bolnavilor, oameni nevinovati. Fiind vorba despre o analiză completă, n-a putut face excepție nici sectia boli interne, a cărei sefă este dr. Tatiana Badea. Citām: "Nu se poate stabili unitatea care trimite bolnavul, ceea ce face imposibilă analiza concordantei. Lipseste diagnosticul de primire si cel de la 48 de ore, iar seful de sectie nu stabileste diagnosticul. În registrul de urgente lipseste simptomatologia, ceea ce face ca medicatia să fie nejustificată, să existe polipragmazie si administrare abuzivă de antibiotice, toate acestea fiind administrate fără a exista criterii clinice si biologice. La formularea diagnosticului nu sînt trecuti termenii în concordantă cu limbajul medical actual si cu nomenclatura O.M.S. aplicată la noi. Afectiunile cronice ale aparatului respirator sînt etichetate în marea lor majoritate ca scleroenfizem. Aceasta denotă o lacună în cunoasterea patologiei aparatului respirator. Diagnosticele înscrise în foile de observatie adesesori nu sînt fundamentate nici prin datele clinice, nici prin cele paraclinice, ele fiind simple **improvizatii**. S-au constatat cazuri de terapie inadecvată sau insuficientă. În general nu se cunoaste utilizarea antibioticelor, de unde decurge o prescriere neratională". Pentru vina, noi credem uriașă, de a da diagnostice care nu sînt altceva decît „improvizatii" cu privire la starea sănătătii celor ce trec pragul spitalului Găesti, s-a hotărît reciclarea — la Spitalul judetean Tîrgoviste — a doamnelor Tatiana Badea si a altor trei colegi ai ei. Pentru ceilalti, hotărîrea a rămas valabilă. Pentru ea nu. Directorul general Constantin Constantin ne spunea: "Am primit din partea Ministerului Sănătătii telefon s-o lăsăm în pace. Să nu cumva să se creadă că o reeclăm pentru că a reclamat. Ce pot să vă spun mai mult ? Eu, unul, nici cu o floare n-o mai ating !".

Aceasta fiind conduita Directiei sanitare județene, să vedem ce se petrece la Spitalul din Găesti. Se petrece în primul rînd spectacolul satisfactiei Tatianei Badea în urma eliberării din functie a fostului director. Dar, dacă e adevărat că medicii de la Găesti au fost niste nori încărcati cu electricitate, fulgerul eliberării din functie a doctorului Dumitrescu n-a înseninat atmosfera. Tensiunea a rămas, scînteile pot provoca flame uriase. În ziua cînd am fost la Găesti, doctorita Tatiana Badea nu stia cîti bolnavi are în sectie, în schimb afirma că de cînd a preluat conducerea — cu delegatie — doctorul Gheorghe Rădulescu există o „atmosferă destinsă la raportul de gardă" uitînd în mod ciudat că noul director o admonestase de curînd si amenintase că aduce militia în spital. Amenintarea se petrecea tocmai la un raport de gardă la care doctorita Tatiana Badea depusese serioase eforturi pentru a-si aconeri prin cuvinte, rostite alandala, lipsurile. Cum tot noul director a instaurat de la 1 iulie obligativitatea „contravizitelor" de la orele 17 la 19 (fostul director îi „iertase" pe navetisti), Tatiana Badea consideră această măsură drept „un mijloc legal de persecutie". Deci hora reîncepe, cu nume si cu situatii noi.

Ne întrebăm : acesta este colectivul de medici care urmează să preia, peste cîtiva ani, clădirea si aparatura unui mare spital de 700 de locuri, care a început deja să se construiască la Găesti si care reprezintă o investitie de aproape 40 de milioane ?

Răspunsul acestei întrebări îl asteptăm din partea Directiei sanitare județene obligată să întroneze disciplina, să pună capăt acestor stări de lucruri care nu fac altceva decît să împieteze actul medical.

„Caminante"

JURNAL MEXICAN (19)

Umbra Spaniei

2.

Dintr-un punct de vedere povestea prințesei Malinalli amintește de cea a lui Oedip. S-a născut într-o zi cînd poziția stelelor, ziceau preoții azteci, o destina să se opună toată viața zeului Huiziłopochtli, patronul divin al imperiului aztec. Ca s-o apere, mama ei le-a arătat preoților o fetiță născută moartă de o sclavă, iar pe Malinalli a trimis-o la mayași, în Yucatan. Acolo fata avea optsprezece ani cînd a debarcat Cortés. Vorbea limba maya și nahuatl, idiomul tribului mamei sale. Ea însăși era convinsă că în persoana conchistadorului se întorcea vechiul zeu exilat, Quetzalcóatl, și n-a ezitat să devină interpreta și apoi iubita lui Cortés. Spaniolii (care au numit-o doña Marina) au fost în cîteva rînduri salvați de ea. La Cholula, doña Marina a descoperit ca în spatele liniștii și primirii cordiale, aztecii pregăteau un atac urmărind să-l ucidă pe Cortés. Acesta a măcelărit prin surprindere cîteva mii de locuitori ai Cholulei și a ordonat să fie construită cîte o biserica în locul fiecărui templu. Tot ea a descoperit și strategema unui cortegiu străluciior în care era un fals Moctezuma. Faisul împurat a răspuns direct unei întrebări, iar Marina știa ca regulile aztece cereau ca monarhul să răspundă numai prin intermediari.

Această poveste de dragoste amestecată cu destin, cu trădare, cu zei renegați, cu nopți petrecute între amenințări și flăcările templelor incendiate merită amintită dintr-un singur motiv. Din pasiunea ei sfidătoare și victorioasă s-a născut aceasta țara, cucerita nu numai prin sabie, ci și prin iubire. Ceea ce nu e țara importanță pentru înțelegerea psihologiei mexicane. Și așa cum semidocților care cred ca umanitatea n-a făcut nimic înaintea lor trebuie să le stimulam memoria, e bine, poate, în vreme ce străbatem acest oraș, aparent lipsit de amintiri mai vechi de patru secole, să nu ne grăbim să-l privim ca atare. Vidul e inacceptabil și în istorie și în morală. Ciudad de Mexico plutește pe o platforma de pămînt sub care se găsește un strat gros de mil și de apă. A fost nevoie să se injecteze tone de ciment care să împiedice scufundarea Palatului Artelor, iar zgîrie-norii se sprijină pe o pădure de piloni de beton. Dar la temelii se găsesc mai ales legende. Și ruine arse. Și insomniile lui Moctezuma. În timp ce deasupra, soarele de septembrie mă face să mă gîndesc la zidurile secetoase din Spania pe care umbrele se lungesc spre seară, cred, ca siluetele din pînzele lui El Greco.

De fapt, care Spanie ? Există o Spanie a lui Cortés și alta a lui Don Quijote. O Spanie care a căutat tezaurul lui Moctezuma și alta care n-a căutat decît un răspuns. O Spanie unde Inchiziția a cunoscut triumful ei cel mai singeros și alta care, prin Goya, îl va picta pe Saturn respingător, cu ochi de nebun sadic în vreme ce-și devoră fiii. Dorind să văd Spania, am știut totdeauna că piatra torturată de soare servește la fel de bine măreției și unei singurătăți fără menajamente. După cum faptul că n-am avut niciodată un prilej să văd zidurile Escurialului nu m-a împiedicat să bănuiesc că nu granitul său cenușiu și rece l-aș căuta, ci muzica aridă a acelor orașe în care barocul trebuie să fi fost o reacție împotriva goliciunii pietrei.

Se observă și în Ciudad de Mexico o preferință pentru baroc la clădirile patinate de vreme. Privindu-le, mi-ar fi greu să mă hotărăsc în care din cele douăzeci și două de tipuri de baroc definite de Eugenio d'Ors le-aș putea încadra, dar un lucru mi se pare evident. Că e aproape normal să le impunem un raționament de care mai tîrziu ne vom îndoi. Aici, barocul a avut misiunea nu de a fi stilul Contrareformei, ca în Europa, ci stilul conchistei. El a avut probabil rolul să desăvîrșească în estetică ceea ce începuse sabia lui Cortés. Să supună nu prin evlavie, ci prin orgoliu și fast. Dar Mexicul ar fi inventat barocul, dacă el n-ar fi existat în Europa, într-atît acest stil, dincolo de orice împrumut, este aici o problemă de temperament și de existență înainte de a fi o problemă de estetică. Arhitectura pare să nu fi făcut altceva decît să se inspire din stradă, să folosească limbajul ei, să-i urmeze iluziile. Probabil, fiecare țară nu acceptă dintre stiluri decît pe cele ce-i convin și o exprimă. Nici arborii nu cresc la fel în lume. Cu atît mai puțin sînt aceleași stilurile. Să ne mirăm că barocul mexican trece pe aceeași fațadă de la orgoliu la tandrețe ? Lucrurile acestea le-am văzut doar înainte în stradă.

★

În aceeași seară, la hotel, trebuie să-mi fac bagajele. Mîine dimineață plecăm cu autobuzul în sud. Spre „Tierra Caliente". Veracruz. Tabasco. Villahermosa. Celebrele ruine de la Palenque, în plină junglă, unde foarte rar ajunge cineva. Și Yucatanul. O valiză cu o parte din lucruri o las la „Del Prado" (umbra Spaniei apare și în nomenclatura hotelurilor) și iată-mă iarăși aruncat în starea aceea ambiguă a tuturor plecărilor mele, un amestec bizar de alarmă a obișnuințelor și de anxietate în fața necunoscutului. Mina necruțătoare și cordială a lui Hermes m-a adus spre acest moment în care îmi privesc din nou valizele închise, dar de ce să mă plîng ? Sînt atîția care m-ar invidia acum, chiar dintre cei care nu bovarizează să vînture lumea. Să cunoști cele mai fierbinți pămînturi și piramide din Mexic nu e o șansă de fiecare zi. În definitiv, singurul lucru care mă deranjează pînă la capăt la stilul „globetrotter" e un soi de superioritate stupidă și plictisită afișată la adresa celor care cred ca Rembrandt că o viață întreagă nu ne e deajuns pentru a descoperi ceea ce se află în jurul nostru. Și oricum, drumul spre fericire nu e o chestiune de kilometraj...

Undeva am citit că negustorii azteci nu porneau la drum fără să se asigure că ziua plecării purta semnul șarpelui. Se mai află pe masă invitația la tragedia antropocosmică „Quetzalcóatl". Poate e de bun augur faptul că pornim în această aventură tropicală sub semnul șarpelui cu pene. Zeii aztecilor fie cu noi și cu melancoliile noastre.

OCTAVIAN PALER ■

Vitalitatea folclorului

— Stimate Hari Brauner, de unde vine vitalitatea folclorului românesc ?

— Din faptul că există. Dacă urmărim cu atenție fenomenul folcloric, ne dăm seama că anumite legi nescrise, empirice, pe care au început să le cunoască oamenii de știință și caută să le descopere zi de zi, continuă să fie transmise încă în împrejurări foarte variate.

— În alte părți ale lumii industrializarea excesivă a desființat folclorul. La noi există acest pericol ?

— Există, într-adevăr, exemple de totală dispariție a folclorului. De pildă, în anumite regiuni din Franța, multe melodii create de compozitori sînt cîntate și doar acestea mai trec drept melodii folclorice. Dar, acum, mai mult decît oricînd, popoarele au început să-și dea seama ce înseamnă cultura muzicală străveche care le aparține și în țările de care vorbeam se caută să se readucă la viață melodiile care mai există pe ici pe colo. De exemplu, în Anglia, unde s-a dus o muncă foarte serioasă în privința asta, în rîndul pescarilor sau în rîndul oamenilor care trăiau foarte izolați au mai fost culese cîntece și sînt readuse astăzi la viață. Chiar în acest nou curent, care este numit folk, reapar melodii foarte vechi.

La noi, situația este totuși specială. În România s-a produs o foarte mare revoluție, dar chiar din primul ei moment au fost oameni care și-au dat seama de importanța culturii străvechi. Dealtfel, este cunoscut că printre civilizațiile rurale, România a ajuns de-a lungul timpului la un stadiu foarte înaintat și datorită acestui fapt folclorul s-a menținut. Au existat oameni care, dîndu-și seama de importanța folclorului, au încercat din capul locului să pună o stavilă eventualului efect nociv pe care l-ar avea industrializarea. Sigur că s-au întîmplat și lucruri nedorite. Dar cu cît privim mai bine, mai atent, cu ochi sociologici, ne dăm seama că lucrurile merg din ce în ce mai bine.

Scopul nostru ultim este tocmai de a menține folclorul într-o stare cît mai înfloritoare. Esențialul este ca oamenii de știință să aibă un concept care să fie unul și același în legătură cu folclorul, cu autenticitea lui, cu gradul pînă unde se poate merge cu transformările care se produc sub ochii noștri, cu ceea ce trebuie încurajat și ce trebuie înlăturat.

— Deci există posibilitatea de a aduce folclorul în matca lui ?

— Bineînțeles. Dar a readuce folclorul în matca și la semnificația pe care o avea acum 2—3 sute de ani sau acum o mie de ani, mi se pare a fi un lucru exagerat. Există, de fapt, două procese : păstrarea documentului și după aceea un mers continuu al vieții, un mers înainte armonios, care aduce întotdeauna ceva nou. Nu sînt nici sămănătorist, nu sînt nici înapoiat, dar ceea ce am putut constata de-a lungul vieții este că bel canto nu are nimic comun cu felul de a cînta al poporului. Este chiar un lucru ridicol. Mi-a fost dat de nenumărate ori în viață să întîlnesc cîntăreți celebri ascultînd un cîntec românesc cîntat frumos, cîntat cu o emisie naturală, nu cu cea obținută prin școală. Ei îl invidiau pe cîntărețul din popor pentru acest fel de a cînta tradițional, care în nici un caz nu poate fi și nici nu trebuie învățat în școală. Din prima asta, cîntăreților de profesie, trecuți prin școli de specialitate, dacă vor să cînte un cîntec popular, le-aș da sfatul să nu aplice regulile învățate în conservator, ci regulile nescrise.

— Dar despre interpretarea artizanală a folclorului ce ne puteți spune ?

— Artizanat ?... bine ai spus. Discutam cu un savant de-al nostru și el spunea că ar trebui aduse niște prototipuri din documentație și atît radioul cît și televiziunea ar trebui să prezinte cît mai multe piese autentice care să poată fi un imbold pentru cei care interpretează folclorul.

— Cui îi revine responsabilitatea denaturării folclorului ?

— Denaturarea folclorului se datorează adesea snobismului ascultătorilor, se datorează unor preferințe, care au fost preluate de niște interpreți la origine buni. Pentru a fi pe placul acelora care puteau influența în bine soarta lor, au introdus în repertoriu o seamă de exemplare nedorite, care au început să se întindă și snobismul a pătruns la sate. Este normal ca omul din acele locuri îndepărtate, avînd televizor sau radio, să încerce să facă ceea ce vede în centre mai importante, să-i imite pe cei care au influență tocmai pentru că locuiesc la centru. Este nevoie ca aceia pe umerii cărora cade cea mai importantă răspundere să înceapă să-și dea seama de adevărata responsabilitate a actului de cultură pe care-l întreprind.

Prin forța împrejurărilor mă consider specialist, așa am făcut toată viața, dealtfel altceva nici nu știu să fac. Cu toate acestea de multe ori ezit, nu mă reped să iau o hotărîre, să vin cu o propunere, pentru că este vorba de lucruri extraordinar de fragile și atunci îți revine o răspundere, două cum se vede, imensă. Nu e vorba de viața unui om, ci de a păstra o cultură ancestrală, cu ajutorul căreia la un moment dat poți dărîma cine știe ce hîrtie care vrea să dovedească un neadevăr istoric. În fața oricărui neadevăr istoric există un adevăr care uneori nu este scris, dar este un adevăr cîntat, un adevăr pe care îl păstrează poporul în memoria lui și care valorează mult mai mult pentru că este supremul argument, este viața însăși, care trebuie să fie păzită de paraziți.

— Folclorul este deci, în primul rînd, istorie..

— Istoria este în primul rînd viață, sau ar trebui să fie, și folclorul este cea mai adevărată istorie. Noi trebuie să ne bazăm pe ceea ce păstrează poporul permanent. Și ceea ce păstrează el permanent este cîntecul, vorba transmisă de-a lungul timpului.

N. STOICESCU, ANDREI LENARD ■

Pictorul naiv Emil Pavelescu — distins cu o plachetă de aur în Iugoslavia

Recent, la Trebnje, în Iugoslavia, pictorul amator Emil Pavelescu a fost distins cu „Placheta de aur" (Zlatna plaketa) a celei de a XI-a Tabere a artiștilor autodidacți. Faptul e plin de interes din mai multe motive. Mai întîi, pentru că tabăra de la Trebnje a fost, de-a lungul anilor, gazdă pentru mai toți marii meșteri naivi ai celebrei școli iugoslave. Apoi, deoarece participă ca invitați ai taberei artiști autodidacți din toată lumea, majoritatea de anume notorietate în domeniu. În sfîrșit, pentru că recunoașterea calității lucrului lui Emil Pavelescu vine, pe plan internațional, după ce pictorul acesta, de profesie șofer, s-a bucurat de multe elogii în țară și a fost distins în prima ediție a Festivalului național „Cîntarea României". Dat fiind că arta amatorilor are nume felurite pe alte meridiane, iugoslavii au dat prioritate termenului de autodidact. În fapt, aici sînt invitați naivi de cea mai bună spiță, încurajîndu-se exprimarea spontană, inocentă, prea puțin sensibilă la exemplul artei plastice profesioniste. Există încă un lucru care face ca premiul acordat lui Emil Pavelescu să aibă strălucirea celui mai pur aur. Românul e un povestitor hazos, puțin preocupat de temele obișnuite ale picturii de început : peisajul și natura statică. El povestește, cu fine și surprinzătoare intuiții de pictor, cel mai adesea, întîmplări ale mulțimii, de regulă ale mulțimii ce locuiește în cartierul său din preajma Pieței Unirii. Pe pînzele sale vedem o fortotă și un neastîmpăr cum n-am mai întîlnit de la micii meșteri flamanzi ai pieților și petrecerilor populare. Sigur, nu discutăm aici calitatea meșteșugului lui Emil Pavelescu alături de măiestria vechilor breslași ai picturii. Merită să discutăm însă sentimentul profund popular, bonom, dens și lumesc al imaginației acestui naiv sau autodidact sau pictor de duminică sau amator — cum veți voi să-i ziceți. E greu de spus ce e acela sentiment în pictură și cît sentiment trebuie să aibă un tablou. În același timp, e limpede că opera harnică și voioasă a șoferului bucureștean stă pe un cuceritor sentiment de cordialitate umană. Este, probabil, unul din argumentele distincției primite la Trebnje, într-o tabără internațională deschisă sub deviza : „Prietenie, pace, libertate și pîine pentru toți oamenii din lume".

TUDOR OCTAVIAN ■

O carte de teatru, o carte despre teatru

Mircea Radu Iacoban și-a adunat piesele de teatru într-un volum intitulat **Reduta și șoarecii**. În cartea asta, tehnicienii dramaturgiei pot găsi o demonstrație a faptului — de meserie, de muncă, de disciplină — că replică scurtă cu replică scurtă se face cartea mare. Moraliștii dramaturgiei pot găsi munca foarte concretă și promptă a unei conștiințe care trăiește gazetărește de cotidian cu mersul și imperativele vremii lumii noastre. Ieșenii vor găsi o bună dramă despre orașul lor, dramă petrecută cîndva, de mult : „Noaptea". Oamenii sentimentali și de bun-simț vor găsi niște pagini speciale de delectare, niște pagini de jurnal personal — scrisoare de dragoste — declarație publică, pe care autorul le-a intitulat, simplu, „Postfață". În totul, un bilanț substanțial, o împlinire de rost în viață.

Virgil Pătroviel — autor și al acelui remarcabil studiu intitulat „Lumină și culoare în spectacol" — face, de data aceasta, un act de generozitate și etică a vieții în colectiv : acela de redare, peste timp, către contemporani, a unui autor și-al unei părți din scrierile sale. Sub titlul **Mic îndreptar de teatru**, alături de lucrarea cu același nume — unică, la noi, în felul ei — a lui **Victor Ion Popa**, mai sînt adunate, într-un cuprinzător volum, texte risipite prin diferite publicații, texte care, în miezul lor, sînt „mărturii de credință" ale acestui om total de teatru al nostru ; alte scrieri ale sale, tot despre teatru : o sumă impresionantă — prin revelații, prin număr, prin dragostea cu care-s făcute, prin numele de prestigiu care le semnează — de mărturii despre Victor Ion Popa ; o cronologie a activității sale teatrale ; și un comentariu, amplu și doct, al autorului culegerii. Volumul acesta — de concret interes pentru profesioniștii teatrelor, dar mai ales pentru oamenii mișcării artistice teatrale de amatori — este muncit cu seriozitate de autentic cercetător și alcătuit și comentat cu o mulțumitoare pasiune pentru teatru, cu un tulburător și mobilizator — difuz și permanent — sentiment al omagiului pentru dăruirea către teatru a lui Victor Ion Popa.

Cărțile de teatru și despre teatru — defavorizate de prejudecata editorilor că n-ar fi lesne de vîndut — par a intra într-o vreme mai înțelegătoare și mai respectuoasă și mai dreaptă cu ele. Editura „Univers" cu cartea de teatru cuprinzînd cîteva dintre piesele lui Tristan Bernard și cu cartea despre teatru cuprinzînd „Impresii din teatru" semnate de Jules Lemaitre ; Editura „Eminescu" cu cele două volume de teatru comentat, cuprinzînd piese de Horia Lovinescu ; dar mai ales inițiativa Editurii „Junimea" de a lansa o colecție de „scrieri despre teatru", inițiativă concretizată, începută printr-un adevărat șoc de trei volume, purtînd semnăturile Otiliei Cazimir, Petru Comarnescu și Carol Isac — sînt toate acestea, și nu numai ele, motive palpabile de bucurie și speranță pentru iubitorii de teatru, pentru profesioniștii teatrului, pentru toți oamenii care respiră și cultură ; sînt toate acestea fapte necesare mersului spre amploare, profunzime, democratism și cunoaștere a culturii noastre naționale.

NELU IONESCU ■

Premiile Academiei Române pentru literatură

DRAMATURGIE

Cred că nu manifest lipsă de respect, afirmînd că Academia Română își conferă un certificat de tinerețe acordînd premiul „I. L. Caragiale" piesei Ecaterinei Oproiu, **Interviu**. Și, desigur, declarîndu-și și alte opțiuni similare în literatură și arte — după cum s-a văzut. Piesa are neîndoielnic o noutate adolescentină, e sprintenă și agilă, aparținînd prin tot ce mărturisește, ca și prin modul ingenios în care o face, celui mai recent anotimp cultural al patriei. Nu e o comedie șoltică, dar personajele sînt cît se poate de spirituale. Nu e o tragedie existențială, dar dramele infuze sînt autentice și dor. Pare o alăturare de interviuri scînteietoare — pe care chiar scriitoarea și ziarista singulară Ecaterina Oproiu le-a luat unor fete și femei, le-a publicat în **Contemporanul**, le-a mai prelucrat puțin într-o carte **3 x 8 plus infinitul** și apoi le-a cernut în lucrarea dramatică numită inițial **Handicap**. În ce constă seducția pe care o exercită — deși, anume imperfecțiuni formale ca și o oarecare dilatare a convorbirilor îi sînt reproșabile ? Piesa are un subiect, oricît ar părea de curios cuvîntul, **implicit**, o istorie subterană a ei. Apoi, femeile intervievate sînt vii, sînt soțiile, mamele, fiicele, iubitele noastre, vorbesc de-ale noastre, pe șleau, cu conștiință critică și uneori cu inconștiență criticabilă, le recunoaștem cu dulceață, cu alean, puși pe gînduri. Structura e a unei piese moderne, cu acea puternică infuzie a documentarului care e identificabilă și în marele roman al actualității, ba uneori și în cea mai fragedă poezie scrisă sau cîntată. Ideea nu e de literatură feministă caramelizată. Se discută catifelat dar neșovăielnic despre raporturile normale dintre femeile și bărbații de azi. Sau cum ar trebui să arate normalitatea în speță.

Acum cincisprezece ani, cu ocazia primei ei piese, **Nu sînt turnul Eiffel**, Ecaterina Oproiu a avut parte de saluturi calde, călduțe și reci, și mai ales de comizerația unor doctori, cum zicea Rabelais, serafici și irefutabili, care i-au prezis un deces dramaturgic neglorios. De atunci continuă să fie jucată și reluată în teatrele din țară și din alte douăsprezece țări. Cînd a apărut pe planetă **Interviul**, cîțiva confrați de-ai autoarei, astringenți și autolatri, au declarat-o non-dramaturgie și, dintr-un plus de motive inavuabile, au și respins-o de la premiu într-un habitaclu scriitoricesc. Amintesc faptul, după cum spune proverbul, deoarece nu-i c-ar trece șoarecii prin barbă, dar se face cărare....

VALENTIN SILVESTRU

PROZĂ

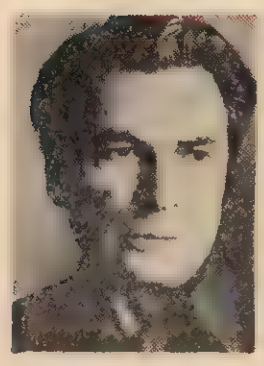

Academia română consacră, prin premiul „Ion Creangă" pe anul 1976, doi prozatori : Constantin Țoiu și Mircea Horia Simionescu, ambii cunoscuți bine cititorului din ultimul deceniu, prezențe notabile în viața noastră literară, a căror notabilitate s-a impus însă cu discreție, fără zarvă și zgomot și, poate din această cauză, cu atît mai temeinic.

Constantin Țoiu este distins pentru romanul **Galeria cu viță sălbatică**, cea de-a treia carte a sa, după **Moartea în pădure** (1965) și **Duminica mușilor** (1968). Din cîte se vede, prozatorul este adeptul zicalei „festina lente", cărțile sale apar rar, după un îndelung proces de meditație și de elaborare, ele nu sînt rezultatul unei inspirații efemere, al unei spontaneități fulgurante, ci al unei reflexivități de durată. Ideile și stilul ultimei cărți, mai cu seamă, sînt trecute prin filtrul unei retorte purificatoare dînd senzația tonică de produs finit, cristalin, apt să înfrunte intemperiile și perfidia timpului necruțător. Într-un moment literar în care, pe plan european, mitul perfecțiunii formale a fost înlocuit cu superstiția creatorului spontan, din care țîșnește talentul nesupravegheat, **Galeria cu viță sălbatică**, roman de factură flaubertiană prin sudarea perfectă între conținut și expresie, repune în drepturi idealul autorului **faber**, care-și construiește opera cu migală și responsabilitatea arhitectului și artizanului. Stilistic, Țoiu trimite la proza estetă a lui Mateiu Caragiale și A.E. Baconski, dar faptul esențial mi se pare a fi angajarea ideologică a cărții, caracterul ei de **roman politic**. Prin destinul protagonistului, tînărul intelectual comunist Chirii Merișor, prozatorul dezbate, cu spirit temerar, marile idei etice ale epocii noastre, fără idilismul convențional care mina atîtea scrieri mediocre, dar și fără defetismul dezagregant al colportorilor panicarzi. Roman politic dens și de o fervoare ideologică apropiată de literatura lui Malraux, scris exemplar, **Galeria cu viță sălbatică** reprezintă un moment privilegiat în evoluția romanului nostru actual.

Cel de-al doilea laureat al Academiei, Mircea Horia Simionescu, în volumul **Jumătate plus unu**, este un prozator căruia cu greu îi putem descoperi predecesorii. Cărțile sale și în special **Ingeniosul bine temperat** (1969), **Bibliografia generală** (1970), precum și cea premiată care continuă **Bibliografia generală**, divulgă un cărturar fin și rafinat, dotat cu gustul lecturilor într-o asemenea măsură încît își poate îngădui parodia : mai tandră, mai incisivă, cu scopul demontării mecanismului gîndirii, a ironizării reflexelor și habitudinilor. Proza sa redevabilă modernismului demistificant, poate fi, totuși, raportată la **Telegramele** lui Caragiale, la proza lui Urmuz, sau la teatrul ionescian. Caracterul ei ludic este indiscutabil, iar literatura ludică are, cum se știe, vechi state de serviciu. Oroarea de banalitate, de materia cotidiană mostenită, nu are nimic mizantropic însă și nici faptul că terenul de inspirație al scriitorului este livrescul, adică un teritoriu „secund", parcă după exemplul lui Borges, care n-a plecat nici el de la realitatea primă, ci de la cărți. Ar fi însă o dovadă de apreciere superficială bănuiala după care o asemenea literatură nu trece dincolo de amuzamentul gratuit. Evident, caracterul ei delectabil nu se poate nega și, desigur, nici riscul unei superficialități sprintene, pornită pe șicana intelectuală subțire. Dar în subtext se află o miză care excede agrementul în sine. Căci, în ultimă instanță, e vorba de discrepanța între comunicare și faptă, ce trezește însă ridicolul primei. Zîmbetul ce-l provoacă are un străveziu scop terapeutic, ridicîndu-se împotriva gîndirii anchilozante, a formulelor standardizate care s-au tocit într-o asemenea măsură încît nu mai comunică nimic din emoția primordială. Sînt necesare deci primenirea, aerisirea limbajului, și revitalizarea lui, prin efortul nostru permanent de a găsi cuvinte, formule, fraze, care să ne exprime cu fidelitate gîndurile, să ne dea convingerea că este oportună și posibilă o adecvare a mijloacelor de exteriorizare cu bogăția, complexitatea și subtilitatea universului interior. Pledoaria, indirectă dar persuasivă, pentru revalorificarea limbajului, în vederea sporirii autenticității vieții, a emancipării de sub tutela șabloanelor și rutinei, ce compromit gîndirea și o inhibă, iată ce mi se pare remarcabil în **Jumătate plus unu** ca și în întreaga literatură ironică a lui Mircea Horia Simionescu.

POMPILIU MARCEA

POEZIE

Premiul „Mihai Eminescu" al Academiei Române a fost atribuit unor poeți din generații diferite : Gheorghe Tomozei (n. 1936) și Mircea Dinescu (n. 1950).

În volumul lui Gheorghe Tomozei **Gloria ierbii** („Cartea românească", 1976) ne întîmpină, ca și în celelalte cărți ale lui, o poezie luminoasă a unui artist îndrăgostit de forme și culori, de făpturile și obiectele acestei lumi de care se încîntă și pe care le slăvește ca pe niște miracole. Precum în tablourile lui Chagall — evocat dealtfel într-un poem — în lumea sa toate sînt amestecate într-un vălmășag multicolor și au neorînduiala și farmecul unui bazar. Lucruri din alte epoci și viețuitoare de toate felurile — de la cele mai mărunte pînă la cele puternice — bunătăți culinare apar în versurile sale ca pe scena spectacolului plin de fast al unei sărbători permanente. Autorul combină uneori neașteptat cuvintele sau le preia într-o formă mai veche a lor, ca în poezia începutului de veac XIX, dintr-un răsfăț lingvistic, bucurîndu-se de modul în care sună și înveșmîntîndu-și poezia cu haine al căror preț a fost sporit de curgerea anilor. Cele mai frumoase poezii ale sale sînt cele de dragoste, simple, directe, în general pline de seninătate : „E vară, iubito, e vară, / hipocampul trage la scară, / fete blonde dansează mirezme / cu inele pe gîzne / și dansează vanilii / în amfiteatrul unei cochilii." Se reține de asemenea poemele de dragoste de țară, meditațiile despre trecerea timpului, despre condiția poetului și a poeziei. Deși are voluptatea jocului, autorul nu recurge niciodată la teribilisme și poezia sa, cu toate că e de o expresie modernă, nu șochează pe cititori, nu pune stavilă unei înțelegeri de la prima lectură, devenind apropiată oricui dintr-odată. Este mult meșteșug și rafinament în arta acestui poet care, cu **Gloria ierbii**, confirmă locul de frunte ocupat printre poeții noștri de azi.

A treia carte a lui Mircea Dinescu, **Proprietarul de poduri** („Cartea românească", 1976, ediția a II-a 1978) este, ca și precedentele **Invocație nimănui** și **Elegii de pe cînd eram mai tînăr** o expresie a unei tinereți orgolioase care își asumă fără complexe mari probleme ale omenirii. Autorul nu are nici o ezitare în fața cuvintelor care i se supun ascultătoare ca în fața unui zeu trufaș. Poezia sa este cea a unui cuceritor care crede că i se cuvine totul și de aceea nu admite nici un act de nesupunere. Totuși poza aceasta de „copil teribil" care nu acceptă șabloanele și convențiile și le dă cu țîfla nu poate să ascundă fondul grav al poemelor lui Mircea Dinescu. Dacă mijloacele sale poetice nu s-au modificat substanțial de la o carte la alta, în schimb este tot mai evidentă în ultimul volum capacitatea autorului de a transmite într-o manieră uneori săgalnică, totdeauna plină de farmec, meditații asupra condiției umane. El are curajul de a vorbi firesc și emoționant despre lucruri banale, obișnuite, ca de pildă plecarea la oaste (**Balada veselă pentru tristețea celui plecat la oaste**) cărora le atribuie semnificații mai adînci, ca și despre o chestiune atît de complicată ca aceea a raportului dintre om și tehnică în civilizația de azi. Cartea sa este o pledoarie înflăcărată pentru o viață trăită în deplină concordanță cu rigorile naturii, eliberată de orice sofisticare și minciună, corespunzător elanurilor firii ce trebuie cunoscută pe de-a-ntregul („să-și tragi realitatea pe piept ca o cămașă") și în care oricine trebuie să devină o conștiință și să depună o mărturie, tăcerea fiind socotită o vină („cînd eu nu tac tu mîine n-ai nici un drept să taci"). Admirabile sînt poeziile sale de dragoste iar capodopera volumului este un **Cîntec de inimă albastră** : „Mai știi cum te strigam pe-atunci / „icoană cu picioare lungi" // veneai pe rîu sau rîu erai / curgeai în mine pînă-n rai // cu limba preschimbată-n bici / vînam pe coapse iepuri mici // coseam prin pulpe fîn mieriu / erai mireasmă eram viu // Dar of of of desiș de ochi / acum de mine trag trei popi // carnea-mi miroase de pe-acum / a scîndurică de salcîm // pe cînd mînzește muști din cai / mie țărina-mi spune hai, // mie ulcica-mi zice blid / iubire — măr rostogolit".

Fluentă, muzicală dar lipsită de gratuitate, simpatică fără a face reverențe cititorului, poezia lui Mircea Dinescu este un bun de preț în poezia noastră tînără de azi.

GEORGE ARION

CRITICĂ

Din cărțile de critică literară ale anului 1976, **Sadoveanu și utopia cărții** de Nicolae Manolescu și **Scriitori români de azi**, vol. II, de Eugen Simion, au fost distinse cu premiul Bogdan Petriceicu Hașdeu. Alegerea este excelentă, ambii autori fiind unanim recunoscuți pentru activitatea lor literară din decursul ultimelor două decenii.

Nu știu de ce Nicolae Manolescu și-a pus cartea sub egida unui motto de mare scepticism, care se încheie cu fraza : „Critica induce, astfel, în eroare".

Acest panseu a fost semnat E. M. Forster.

Fără a slei vreodată obiectul cunoașterii, critica induce în eroare numai cînd e efectuată de niște nechemați sau de niște publiciști fără simțul răspunderii profesionale. Nu este cazul lui Nicolae Manolescu, căruia însă nu-i displace paradoxul în chiar corpul titlului, ca de această dată și ca în trecut, cînd și-a botezat o carte, **Lecturi infidele**. Un alt paradox al cărții premiate constă în decalajul dintre fraza preliminară a primului capitol, prin care polemizează cu G. Călinescu, și citatul acestuia, arborat pe dosul copertei a doua.

În fond, N. Manolescu străbate cu sagacitate întreg parcursul operei sadoveniene, descoperind în creația marelui scriitor-natură, printre altele, și filonul livresc (nu mai puțin fermecător decît cel naturist !).

Cu Mihail Sadoveanu se deschide și cartea premiată a lui Eugen Simion, care semnalează „realismul magic" al incomparabilului povestitor. Ceilalți scriitori cercetați sînt Tudor Arghezi și G. Călinescu, în ample studii, Lucian Blaga, Al. Philippide, Camil Petrescu, Ion Marin Sadoveanu, Ion Vinea, V. Voiculescu, Mircea Eliade, Perpessicius, M. Ralea, Tudor Vianu, Constantin Noica și Petre Pandrea. Discipol foarte personal al lui E. Lovinescu, care n-a vrut, cum se știe, în ruptul capului să recunoască faptul că după primul război mondial și-a revizuit unele judecăți critice din tinerețe, Eugen Simion afirmă cu o mare sinceritate, care-l onorează :

„Am revizuit, la o nouă lectură a operelor, opinii critice mai vechi și ne-am revizuit noi înșine părerile pe care ni le făcusem mai înainte".

După cum omul de știință, adîncindu-și cercetările, nu se sfiește să-și retușeze concluziile din ajun, așa și criticul literar este în dreptul său să-și revizuiască impresiile și judecățile de valoare, la o lectură nouă, care i le-a putut modifica.

Scriind despre Perpessicius, Eugen Simion observă : „Adevăratul exponent al impresionismului în critica românească este nu Lovinescu, ci Perpessicius (...) glosator fin și erudit în marginea textelor literare. Lovinescu a făcut la început critică impresionistă (**Pași pe nisip**), dar nemulțumit de elasticitatea formulei, caută puncte de reper mai sigure...". Credem însă că cel mai de seamă exponent al impresionismului a fost la noi G. Călinescu, dacă această judecată de valoare se întemeiază pe cantitatea și calitatea totodată a impresiilor de lectură, la autorul **Istoriei literaturii române de la origini pînă în prezent**, incalculabile și incomparabile. În studiul pe care i-l consacră, Eugen Simion analizează numai opera literară, de la **Cartea nunții** (1933) la **Lauda lucrurilor** (1963). Măsura subtilității și a eleganței criticului o găsim mai ales în prezentarea versurilor lui G. Călinescu, descoperindu-i „un simț remarcabil de a mitologiza".

Ca să revenim la Nicolae Manolescu, cu toată tinerețea sa, cel mai vechi cronicar literar săptămînal, vom remarca independența sa de judecată, ca atunci cînd analizează **Baltagul**, fără a ține seama de aura mitologică din jurul povestirii, în care mulți au văzut o replică modernă a baladei **Miorița**. Este unul din multele exemple ce s-ar putea da despre caracterul cu totul personal al criticii sale.

Încheiem relevînd bogata **bibliografie** cu care își încheie cartea Eugen Simion, ca un omagiu adus atît autorilor examinați cu simpatie și înțelegere, cît și referenților critici.

Critica, în definitiv, mai mult decît literatura de imaginație, este o lucrare colectivă, în care ne „completăm" unii pe alții, într-un permanent dialog. Vivacitatea acestuia asigură criticii contemporane o foarte largă audiență publică, pe care distincțiile academice o sancționează onorific.

ȘERBAN CIOCULESCU

Western

Spre West-ul tras sub caravane
A cîta oară necuprins
Caii cu greu aflară vadul
Şi-n roţi parcă de mult a nins

Parcă-au îngenuncheat bizonii
În triste urme de bărbat
Sau poate preeria întreagă
În sînea ei a-ngenuncheat

Şi noaptea fulgeră prin ierburi
Lassouri vii ori săbii goale
Cînd stelele prelung îngheaţă
Ca răni suite din pistoale

În zările aurifere
Nebuni mustangii se încintă
Sub cow-boys trosnind de sete
Prin West-ul mare cît o chintă

Acolo fetele uitării
Frumoase de-ntuneric ard
Cu pleoapele mişcînd coroane
Din gheare lungi de leopard

Eu duc neguţători şi vise
Cu diligenţa dinspre mări
Sufletul lor crestat cu dinţii
Ridică triburile-n scări

Doamna suavă nici nu ştie
Că-n trupul meu care-o ferea
Moartea-necînd hiene limpezi
Atît de blîndă îmi părea

Doamna era misionară
A ordinului florilor
Lăsa în aer crini din umeri
Şi trandafiri de sub picior

În groapa verii neclintită
Cînd încetasem a muri
Abia le-am dat promisul city –
Un fel de Eldorado gri

Că-n West nemaifiind pistoale
Doamna schimbîndu-le-n culori
Killer-ii singuri cît o stradă
Îşi zboară creierii cu flori

ADRIAN FRĂŢILĂ ■

Seceriş

Cîmpia tunsă lasă albăstrime
mai multă sufletului nostru grav.
Se joacă anotimpul cu-o mulţime
de linii şi culori, ca un zugrav.

Din liziera cerului, oglinda
se-ntoarce-n ape şi-n priviri, pe rînd,
pînă departe unde cade ghinda
din arborii istoriei, plîngînd.

Abstracte vin luminile să umble
pe-un lut ce urcă-n zare stîlpii puri,
pe unde au trecut măreţe umbre
aşa cum scrie-n Cîntec şi-n scripturi.

Şi dacă n-ar fi pîini cotidiene
cu miezul lor concret şi miresmat
ne-am crede, poate, dincolo de vreme
pe unde doar poeţii au umblat.

O ! sfinte defrişări ce lasă zarea
deschisă ca un dor neîmblînzit,
nuntind pămîntul fericit cu marea
şi încolţind un gust de infinit.

AL. ANDRIŢOIU ■

NATALIA ŢEPEŞ : Constanţa, portul vechi

Cei limpezi din făptura ţării

Cei ce stau cu ţara-n suflet
Şi-o gîndesc şi-o fac să fie
Ard de tot fără să-ntrebe
Cît încape-ntr-o simbrie

Nu-i pe bani nici libertatea
Nici făptura suverană
A fîntînilor zidite
De la dragoste la hrană

Dacă lacrimă se vede
Unde iarba-şi uită plînsul
E o apă trupul ţării
De ciţi ochi veghează-ntrînsul

Şi-un pămînt fără putinţă
De mutat în altă parte
De ciţi codri-şi cîntă doina
Mai de dincolo de moarte

Doar făptura ţării simte
Ce se cade să se-ntîmple
Măsurînd înaltul firii
Cu dogoarea de sub tîmple

Nu e tot ce poţi cuprinde
Nici cu fapta nici cu gîndul
Sub privelişti stau de strajă
Neumblate vieţi de-a rîndul

De-i prea cald, de e prea rece
De se-aude ris ori vaer
Ţara-şi toarce firul vîrstei
Din acelaşi veşnic caer

Şi-i răsar mereu din trupul
Încercat de fier sau pară
Mările de grîu la care
Ne-nchinăm din vară-n vară

Fără să rostească nimeni
Legi de cazną ori poruncă
Cei ce stau cu ţara-n suflet
Ţara-şi moştenesc prin muncă

Şi de-aceea nu se-ntreabă
Cei ce-n rostul lor asudă
Cîtă miere şi cîţi lauri
Au răsplată după trudă.

GEORGE ŢÂRNEA ■

Grigoraş Dinicu: Memorii

• Transcrise de fiul său, Grigore Dinicu •

• În plin război, turneele artistice departe de spectrul bombardamentelor însemnau adeseori o clipă de liniște. Iată de ce, angajamentul orchestrei lui Grigoraș Dinicu în Turcia a răscumpărat multe din suferințele bieților muzicanți. Pitorescul unei călătorii cu trenul pînă la Ankara a fost admirabil surprins în paginile „Memoriilor". Printre rînduri răzbat însă, sentimentele românilor față de războiul nedrept, ura față de diriguitorii interni și externi ai epocii, dorința de a comunica pe calea sunetelor pentru binele lumii.

Călătoriile dincolo de casă fac parte din firea muzicanților, însă puterea dorului de țară îi oțelește în interpretare și îi readuce totdeauna în mijlocul familiei. Rîndurile lui Grigoraș Dinicu sugerează acest sentiment fără putință de tăgadă.

VIOREL COSMA ■

Prin mai 1943, Grigoraş Dinicu cînta în restaurantul **„Modern"** din str. Smirdan. Războiul era în toi şi nazismul prinsea primele lovituri din partea armatelor sovietice, care după 2 ani grei de insuccese, începeau acum să pună capăt înaintării hoardelor, la Stalingrad.

Dar cum nevoile ţării sînt mai presus de orişice, iar cinstea de a servi ţara nu o are fiecare cetăţean, Grigoraş Dinicu a fost ales ul Marelui Stat Major să plece în Turcia pentru a concerta în fiecare zi la cel mai **en vogue** restaurant pe atunci la Ankara, la restaurantul **„Karpiç"**. De aceea am fost cu toţii surprinşi cînd Grigoraş Dinicu ne-a spus într-o seară :

— Băieţi, mi se pare că vom pleca în Turcia.

Iată-ne acum instalaţi în vagonul care purta următoarea inscripţie la tăbliţa indicatoare : Bucureşti — Giurgiu — Rusciuk — Sofia — Istanbul.

De data aceasta nu eram decît un mănunchi de 6 inşi care plecam : Grigoraş Dinicu, Ionel Dinicu, Niculae Munteanu, violoncel, Mihai Bădiţă, bas, Vasile Budişteanu, ţambal, şi eu la pian. Afară de familiile noastre, mai erau doar cîţiva cunoscuţi şi prieteni în gară. Lipseau florile, discursurile şi oficialii.

Bucuria se stîrnise de-a binelea între noi cînd porni trenul. Credeam atunci că în 2—3 săptămîni totul va fi limpezit. Dar... dar-ul ăsta, bată-l să-l bată, este aşa de îndrăcit, încît de-abia după 3 ani de zbucium şi suferinţe, se împlini ceea ce credeam atunci.

Cînd trenul a pătruns pe teritoriul turc, lumina din gări nu s-a părut ceva nefiresc pentru ochii noştri care, de doi ani, nu mai văzusem pe stradă lumină.

Şeful trenului, care vorbea foarte corect turceşte, ne întrebă :

— Kemangi (muzicanţi) ?

— Da, kemangi.

Înţelesesem că vrea să ne asculte, fiindcă făcu semn în limba internaţională a mîinilor şi, de voie sau de nevoie, iată-l pe Grigoraş Dinicu cum îşi desfăcu vioara şi începu să cînte acompaniat de V. Budişteanu (care în anumite împrejurări ştia să cînte şi secunda) şi Niculae Munteanu la cello. Ce să spun, turcului i-a plăcut foarte mult, fiindcă imediat după ce Grigoraş Dinicu a încetat, s-a scuzat pentru o clipă şi după vreo 10 minute s-a întors cu un coleg încărcat cu vreo 4 cutii de sardele şi o sticlă cu **„Raky"** (o băutură care se consumă foarte mult în Turcia, un fel de ţuică de-a noastră, însă cu mult mai mare gradaţie alcoolică.

Gustarea şi gestul turcului ne făcu şi pe noi să răspundem cu o sticlă de ţuică şi cu salam de Sibiu (pe care, cînd l-au gustat, ne-au întrebat dacă nu-l făcut cu carne de porc).

Noaptea am petrecut-o foarte bine în trenul aproape gol, improvizîndu-ne fiecare cîte un pat pe canapele moi şi pluşate, însă vorba de somn nu a putut fi, deoarece... eram prea mulţi.

Dimineaţa la orele 7 am ajuns, în sfîrşit, la Istanbul.

Şi cum aveam legătura pentru Ankara de-abia după-amiază, la orele 4, Grigoraş Dinicu a propus să mergem să căutăm pe un oarecare Thun Aly, o cunoştinţă a sa din Bucureşti, însă Mihalache spuse că el are adresa lui Florică Sava, un muzicant român, care plecase în Turcia încă din 1939, împreună cu Sandu Marcu (care actualmente se află la Tel Aviv).

Pe la 9 şi jumătate am ajuns la nea Florică. Plăcerea ce am citit-o în ochii săi la vederea maestrului Grigoraş Dinicu şi a noastră a tuturor, m-a surprins. Sinceritatea şi exprimările, ca şi gesturile sale, erau ceva ce nu mai întîlnisem încă niciodată la vreun muzicant. Ce să spun? În două cuvinte ! În eforturile pe care le-a făcut spre a ne simţi cît mai bine, nenea Florică a invitat în acea zi pe Sandu Ştefanovici, unul dintre cei mai talentaţi baterişti din România şi pe un fost brucist a lui Grigoraş Dinicu (pentru foarte scurt timp în Bucureşti, pe cînd tata cînta la **„Alcazar"**), care amîndoi aveau un renume de grozavi băutori.

Pe la ora 2, ne-am înapoiat la gară, spre a ne transporta bagajele la noul tren ce trebuia să plece la ora 4 şi jumătate spre Ankara.

N-am să uit niciodată dexteritatea hamalilor din Istanbul. Cărau şi mult şi greu. Unul, de exemplu, a luat ţambalul lui Budişteanu (ce era într-un toc din lemn, făcut ad-hoc în Bucureşti), basul lui nea Mihalache şi 2 geamantane de mină. Aceasta reprezenta aproximativ vreo 180—200 kg.

Instalaţi în tren, fiecare a încercat să se culce, fiindcă oboseala nopţii precedente şi ziua petrecută la nenea Florică, cu o masă îmbelşugată şi cu cîteva şpriţuri, au contribuit la oboseala ce ne cuprinse. Astfel, drumul pînă la Ankara l-am făcut odihnindu-ne.

Dar 1 august 1943 era ziua cînd trebuia să avem debutul. Îmi aduc aminte că restaurantul era plin pînă la refuz şi noi am cîntat ca marş, un celebru **paso-dobie** spaniol intitulat **„Los Banderitelos"**. La terminare, o explozie de aplauze ne făcu să înţelegem că succesul este şi va fi asigurat.

Dar iată o droaie de tineri gălăgioşi şi cam neglijent îmbrăcaţi, că intrară în restaurant. Directorul, domnul Sergiu, imediat le-a aranjat o masă şi venind la noi ne spune :

— Sînt americanii care au scăpat azi din raidul ce l-au făcut la Ploieşti.

O clipă am fost cu toţii consternaţi. Cum au ajuns americanii tocmai la Ploieşti ? De unde au pornit ?

După vreo oră şi jumătate, a apărut în restaurant şi ministrul României în acel timp la Ankara, însoţit de domnul şi doamna consul. Văzîndu-l, Grigoraş Dinicu a început să cînte numai românește. Publicul era entuziasmat şi fiindcă în seara aceea încă nu se cîntase **Doina** şi **Ciocîrlia**, Grigoraş Dinicu începu, cu cîntecele recunoscute ca cele mai grele şi dificile piese folkloristice de executat. O explozie de aplauze ne răsplătiră din belşug pentru tristeţea ce care eram cuprinşi cu toţii, după vestea ce o primisem că Ploieştii au fost bombardaţi.

Grupul de americani era foarte entuziasmat, ba mai mult începură să fluiere şi să ne trimeată şampanie.

Dar iată că dia gălăgia şi atmosfera de mare succes pricinuit de arta lui Grigoraş Dinicu, unul dintre americani se apropie de noi şi ne întrebă de ce naţionalitate sîntem. Răspunzîndu-i că sîntem români, se încruntă şi se duse la masa camarazilor lui. Atunci se întîmplă ceva la ce nu ne aşteptam nici unul dintre noi şi nici clienţii ceilalţi, care erau de toate naţionalităţile în acel restaurant. Unul dintre americani se ridică pe un scaun şi spuse cuvinte de insultă la adresa Românici, cerînd ca noi să nu mai cîntăm.

În adevăr, la ameninţările loc, noi am încetat să mai cîntăm, dar iată că apăru un tip, care îi făcu pe americani să amuţească şi, îndreptîndu-se spre noi, se opri la Grigoraş Dinicu şi-l întreabă dacă ştie limba engleză (americană). Grigoraş Dinicu i-a răspuns că ştie numai franceza şi germana. Atunci tipul se urcă pe podiumul de orchestră şi spuse în limba americană următoarele :

— Regret din suflet că pe pămîntul atît de ospitalier al Turciei şi într-un astfel de loc s-a întîmplat ca un mănunchi de oameni, care reprezintă două naţionalităţi aflate în conflict armat, ciţiva pe care drumul parcurs şi cele ce s-a întîmplat asupra României, l-a făcut să piardă starea normală şi să devină foarte nervoşi. Eu, în numele guvernului american şi al meu personal, cer scuze în public atît Turciei, care ne este atît de ospitalieră, cît şi acestor artişti care, acum cîţiva ani în urmă, s-au purtat excelent de frumos la noi în U.S.A.

Terminînd, i-a întins mîna lui Grigoraş Dinicu şi fiecărula din orchestră. După aceea, din locul unde se afla, spuse ceva grupului de americani. Numaidecît îi văzurăm venind unul cîte unul, cu zîmbetul pe buze, spre Grigoraş Dinicu, spunîndu-i : **Ay very shory** (scuzaţi-mă). Lumea se porni să aplaude, iar noi începurăm atunci să cîntăm melodii populare americane, ce le învăţasem la New York în 1939. După ce am terminat cîntecele americane, am început cu **Hora** şi **Sîrba**. Uşurel, uşurel, domnul ministru împreună cu domnul consul şi doamna, s-au prins într-o horă. Atunci de la o masă, două, se ridicară şi alţii, care erau cunoştinţe mai vechi cu dansul românesc şi se prinseră la joc şi, ca minune între minuni, consuli, miniştri, ataşaţi militari ai diferitelor naţionalităţi, care pînă în seara aceea nu-şi vorbiseră şi nici cel puţin nu se salutau de aproape 3 ani, acum jucau unul lîngă altul, schimbînd fel de fel de glume între ei. Deci, arta şi talentul lui Grigoraş Dinicu rupseseră uzanţele diplomatice. Succesul ne era asigurat, fiindcă Grigoraş Dinicu înţelese scopul trimiterii noastre în Turcia. Înainte să termine hora, care întrăţise pe toţi aceşti oameni rigizi ai diplomaţiei internaţionale, tata îi spuse lui Ionel : „Cîntă permite" !

(Va urma)

Zimnicea, de la cota zero, la civilizația secolului

SECVENȚA I. În ziua de 5 martie 1977, Dumitru Sandu devenea primar al orașului Zimnicea. Acest oraș era, de fapt, nu mai exista... Zimnicea se afla la cota zero. Totul trebuia luat de la început.
Oamenii s-au mutat în barăci. Alții s-au refugiat prin cele câteva case rămase mai mult sau mai puțin în picioare. Foarte mulți își puneau problema să se strămute prin alte părți. Abia [illegible] funcționau, cu cele trebuitoare vieții de fiecare zi, în autobuze special amenajate.
Din toată țara veneau specialiști pentru a găsi soluții de reconstrucție, de ajutorare a oamenilor.
Orașul devine, în ansamblul său, un șantier.

SECVENȚA II. Conducerea de partid și de stat vizitează orașul calamitat. Secretarul general al partidului dă indicații prețioase privind noua configurație a Zimnicei. Statul acordă un sprijin material bogat și imediat. Oamenii încep să prindă speranțe. Va trebui ca fiecare să muncească, să depună eforturi suplimentare, pentru ca Zimnicea să reapară pe harta țării, în haine noi.
Vin constructori din Ialomița, din Neamț, din Vilcea, din Teleorman, din Ardeal... Presa informează, periodic, despre stadiul lucrărilor. Orașul va fi îmbogățit cu noi unități industriale, pe lîngă unica existentă (Întreprinderea de panglici). Se încep lucrările la țevi sudate, la zahăr, se extinde vechea industrie. Blocurile de locuințe se înalță. Oamenii, prinși în muncă, își recapătă curajul.

SECVENȚA III. Industria Zimnicei se naște la București și Giurgiu. La „Republica", 300 de tineri, de pe malurile Dunării, se pregătesc pentru diversele profesii necesare întreprinderii de țevi sudate. Alții, ca și ei, muncesc și învață la fabrica de zahăr din Giurgiu. Zimniceni încep să se reîntoarcă pe locurile natale din întreaga țară. Numărul constructorilor crește cu fiecare zi. Agricultura își păstrează preponderența pînă acum și produce din plin. Se înregistrează recolte mari la porumb și grîu, pe întregul județ. Toate prevederile au fost întrecute : cu 1 500 kg/ha la porumb, cu 500 kg/ha la grîu. Producția globală realizată la Zimnicea, depășește, în 1977, planul cu 13 milioane. În 1978, o depășire egală, se înregistrează în primele 6 luni ! Raportul dintre agricultură și industrie începe să se modifice. Se pregătește, cu fiecare nouă zi, și aici la Zimnicea, fenomenul bine cunoscut în alte orașe : trecerea de la profilul agricol la cel industrial. Întreprinderea de țevi sudate va produce, în final, aproape jumătate din cît trebuie să realizeze întregul județ Teleorman. De pe acum, fiecare loc de muncă este acoperit cu cadrul necesar, de la director la ultimul muncitor.

SECVENȚA IV. Primarul și conducerea orașului discută cu fiecare cetățean în parte situația prezentă și mai ales pe cea viitoare a Zimnicei. Zilnic, alți și alți oameni primesc repartiții în noile locuințe. Aproape 950 de familii s-au și mutat. Barăcile au rămas goale. Primul mare magazin s-a deschis. Un altul, cu o suprafață utilă de 5 000 mp îi va urma. Liceul industrial, dăruit de statul elvețian, este gata pentru a-și primi elevii. Două centrale termice funcționează. Alte două sînt în construcție. Complexul de sănătate se înalță rapid : spital cu 250 de paturi, policlinică, stație de salvare, dispensar. Sînt atacate de constructori : Casa de cultură, cinematograful cu două săli, hotelul cu peste 100 de locuri, sediul politico-administrativ, încă 3 000 de apartamente. Noua magistrală, care va lega Zimnicea de Alexandria, s-a conturat, cu precizie. Portul va fi extins și modernizat. S-a prevăzut un șantier de reparații, pentru nave. Plaja orașului, cu parcul, cu cele cîteva puncte de agrement funcționează la această oră.

Orașul reconstrucției și al solidarității s-a născut din propria-i cenușă.

EMIL LEONARD ■

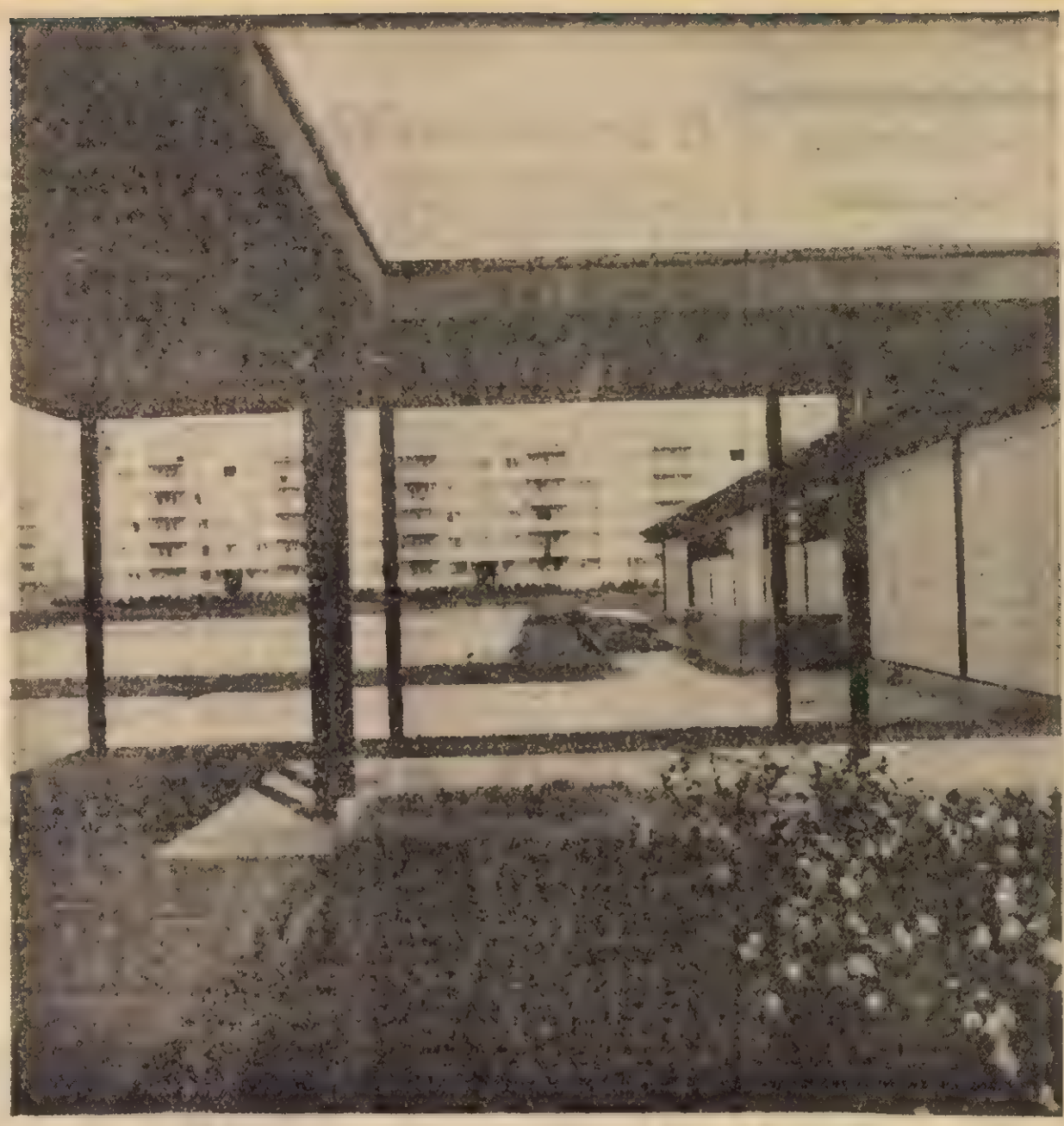

Noul față în față, oriunde la Zimnicea. Blocurile de locuințe văzute de la Liceul industrial

Laboratorul de fizică

Oraș nou, industrie nouă

OCHII ȘI URECHILE LUMII

De la experiența Nerone, la experiența Suzy-Oscar

Ce fericit poate fi uneori, scriitorul, el, omul a cărui meserie este îndeobște analiza nefericirilor omenești ! Printre atîtea vorbe puse cu obligatoriu scepticism pe hîrtie — căci știe el ce știe despre destinul vorbelor — cîte una, cîte două nu se pierd, nu mor ca proastele, fac ochi, încep să capete minte și la minte dinți, dau din coate, rid și trăiesc. După cîtiva ani buni, vezi că ceea ce ai scris cu o anumită inspirație, are respirație. Atunci ești fericit și-ți vine a mingîia ideea, vorbe fără de idei nu știu dacă există, dar treaba lor... — pe păr și pe bot. E cazul ciinelui Nerone.

Cu ani și ani în urmă, am cerut și eu o dată, o singură dată, să nu dezarmăm. Să nu dezarmăm și să continuăm experiența ciinelui Nerone. Acest ciine păzea armamentul și muniția gărzii naționale din Daytona Beach (Florida). Într-o noapte, fusese furat. Nimeni nu se atinsese de pușcoacele și arsenalul „boy"-ilor — dar Nerone fusese umflat. Atunci m-a apucat și pe mine spiritul ofensiv și am scris că n-ar trebui dezarmat și că experiența Nerone nu trebuie abandonată. Preferința ciinilor, lătratul lor ancestral în preajma modernelor depozite militare speram că va crea un șoc psihologic, un contrast puternic din care se va naște o imagine comică iar comicul, conform menirii lui, ne-ar putea face mai inteligenți, mai conștienți, atît pe noi, civilii cu armata făcută cît și pe dinșii, super-înarmații, cu toate comisiile lor infinite de nescriitori, dar de vorbe. Comicul — zic esteții — demilitizează și scade frica. Comicul dezarmează. De ce am crede în esteticieni mai puțin decît în strategi ? — mă întrebam și, curmînd orice șovăire, scriam că omenirea nu trebuie să rateze experiența Nerone.

Mulți au rîs de mine ca de un prost, ca de un umorist sărac și umanist. Eu însumi m-am făcut, scurt, de idiot, cum se întîmplă cînd cedezi, în panică, celorlalți. Niciodată însă nu-i bine să te grăbești în a te umili. Doar peste 7 ani — timp, recunoașteți, istoricește scurt — constat că experiența Nerone continuă și că nu eu sînt prostul. E adevărat că nu cu ciini, ci cu Suzy și Oscar dar n-aș putea spune că, în esență, ar fi altă gîscă în altă traistă. Ideea e aceeași : fuzee antiaeriene belgiene — scrie „La libre Belgique" — sînt strașnic păzite de două giște extrem de vigilente și de capabile. La cel mai mic zgomot, Suzy și Oscar reacționează cu o vigoare misterioasă și entuziasmantă. Un soldat american (ce căuta americanul în Belgia ? — vorba lui nenea Iancu, marele comentator de politică externă) a fost mușcat cu cruzime, ceea ce demonstrează — scrie ziarul — „unilingvismul palmipedelor, prea puțin otanesc..." Suzy și Oscar nu ascultă decît de militarii belgieni, cînd aceștia le comandă energic „Weg" sau „Genoeg". Se înțelege. Comandantul e încîntat : „Giștele sînt operaționale 24 de ore din 24, nu cer salariu, nici recuperări. Mai adăugați că, la nevoie, ele pot îmbunătăți hrana trupei". Eu n-aș mai adăuga decît că sînt fericit și visez mai departe la realizarea dezarmării pe orice cale, fie și prin aceea a gagului, a gîgîitului, a ga-ga-ga-ului, iată nici nu-mi mai găsesc vorbele de bucurie. Dacă putem dezarma pe cale comică, s-o facem ! Să piară fuzeele, sau măcar să ruginească, dar să rămînă giștele demitizante ! Cauza e prea sfîntă ! pentru a lucra cu scrupule de gen și seriozitate. Dacă de la acel odios „pas de gîscă" s-a putut trece, fără inhibiție, la experiența Suzy-Oscar, înseamnă că încă ne mai putem încrede în arsenalul comic al omului.

RADU COSAȘU ■

8 scenarii posibile pentru atenuarea decalajelor

Unul dintre principalele subiecte ale actualei sesiuni de la Geneva a E.C.O.S.O.C. privește viitorul economiei mondiale. Mai precis, căile și mijloacele menite să asigure, în următorii ani, o asemenea evoluție care să apropie momentul atenuării și, în cele din urmă, al lichidării decalajelor economice dintre state, fenomen ce se repercutează deosebit de negativ asupra vieții internaționale. Reuniunea E.C.O.S.O.C. reprezintă una din multele ocazii în care a fost adusă în discuție o asemenea temă, exemplele fiind numeroase, chiar dacă ne-am referi numai la cele desfășurate sub egida O.N.U.

Ceea ce atrage atenția în ultimii ani este faptul că tot mai mulți oameni de știință, tot mai mulți economiști își consacră eforturile în direcția căutării modalităților considerate a fi cele mai adecvate și mai eficiente pentru trecerea de la principii și abordări abstracte la acțiuni politico-sociale menite să se constituie în componente directe ale procesului edificării unei noi ordini economice internaționale. Printre aceștia se află și autorii unui **studiu efectuat sub egida O.N.U.**, studiu intitulat **„Viitorul economiei mondiale"** și întocmit, în urma unor vaste investigații, de către Anne P. Carter, Wassily Leontief și Peter Petri. (Lucrarea a părut de curînd și în limba română în Editura științifică și enciclopedică.)

Se cuvine subliniat de la început faptul că cei trei autori relevă acuitatea eforturilor susținute, atît pe plan material cît și financiar, din partea tuturor statelor — slab dezvoltate, în curs de dezvoltare sau industrializate — pentru ca obiectivele noii ordini economice mondiale să poată fi înfăptuite cît mai repede. În acest sens se pune **pe prim plan efortul național propriu, coroborat cu o largă și echitabilă colaborare interstatală. Este încă o confirmare a poziției exprimate și susținute de România, de președintele Nicolae Ceaușescu, potrivit căreia numai prin întrunirea celor doi factori fundamentali se pot micșora decalajele economice dintre țări, se poate lichida subdezvoltarea în lume.**

Desigur, o analiză amplă a lucrării ar lua mult spațiu. Ne propunem numai o prezentare succintă a acelor idei ce demonstrează că ceea ce s-a făcut pînă acum este mult prea puțin pentru ca fie și numai obiectivele celor două decenii ale dezvoltării pe glob să poată fi înfăptuite. Punînd în practică măsuri incluse în „vechea ordine", cum o numesc autorii, ar însemna ca decalajul existent în prezent între veniturile pe locuitor în țările industrializate și, respectiv, în unele state în curs de dezvoltare — 13 la 1 — să se mențină și în anul 2000, cu toate unele creșteri relative ce s-ar produce. Potrivit cerințelor, acest decalaj ar trebui să se reducă la jumătate pînă la sfîrșitul secolului. Calculele arată însă că și în acest mod disparități însemnate s-ar menține chiar în rîndul țărilor în curs de dezvoltare, valoarea produsului brut pe locuitor în aceste țări variind, la nivelul anului 2000, între 2 100 dolari, în unele state latino-americane, și 400 dolari, în țări din Africa tropicală. De pe acum, în unele state industrializate, acest indicator atinge cifra de peste 6 000 de dolari. „Or, conchid autorii, **o asemenea stare de lucruri este în vădită contradicție cu instaurarea noii ordini mondiale, care cere corectarea inegalităților și înlăturarea nedreptăților existente pentru a face posibilă micșorarea decalajelor, pentru a asigura o dezvoltare accelerată a țărilor rămase în urmă și a crea, în general, o lume mai dreaptă și mai bună".**

Pe baza unor date, în lucrare sînt prezentate opt scenarii posibile pentru ca la sfîrșitul acestui veac disparitățile să fie mult mai mici.

În privința soluționării **problemei majore a alimentației**, se pornește de la premisa că nu importul de alimente trebuie să stea la baza lichidării subnutriției în unele state în curs de dezvoltare, ci sporirea producției agricole proprii. Calculele arată că o creștere anuală cu cinci la sută a producției agricole din aceste țări echivalează cu o sporire de 4,3 ori a acestei producții în trei decenii. Obiectivul fiind de o importanță vitală implică în mod necesar întrebarea : este posibil de realizat ? Răspunsul este afirmativ. Întîi, pentru că, în toate zonele în care mai bîntuie foametea, există mari rezerve de terenuri arabile ce ar putea fi cultivate, cu condiția să fie alocate investițiile necesare. Există estimări care apreciază că este posibil ca în anul 2 000 suprafața cultivată în țările în curs de dezvoltare să fie sporită cu peste 220 milioane hectare (30 de procente) în comparație cu totalul suprafeței arabile din 1970. Chiar și în asemenea condiții însă, trebuie mărită productivitatea solului de cel puțin trei ori, pentru a se atinge obiectivul sporirii cu cinci la sută a producției agricole anuale. Uneori, desigur, sumele pentru creșterea producției agricole sînt ridicate. Dar prin încetarea cursei înarmărilor, prin eliberarea unor importante fonduri din această sferă, cîți oameni n-ar putea fi salvați de la moartea prin inaniție ?!

Un alt scenariu, indicînd o a doua direcție prioritară, ar privi **resursele minerale** atît de necesare pentru ca o țară să pună bazele și să dezvolte industria națională. În ansamblu, apreciază lucrarea citată, omenirea va consuma pînă la sfîrșitul acestui secol de 3—4 ori mai multe minerale. **Ceea ce se impune este raționalizarea, evitarea risipei, valorificarea resurselor minerale ale planetei la parametri înalți, în folosul tuturor popoarelor. Un asemenea obiectiv însă nu poate fi realizat decît prin accesul tuturor statelor, în special al celor rămase în urmă, la cuceririle științei și tehnicii mondiale.** Bineînțeles, toate aceste direcții cumulate cu rate înalte anuale ale investițiilor, rate ce trebuie să se situeze în mod constant între 30 și 40 la sută din venitul național brut. Una dintre căi ar fi, desigur, îndreptarea acelor fonduri — sau numai a unor părți din acestea — irosite în prezent pentru arme, în direcțiile prioritare productive. **Numai cu suma necesară pentru un portavion s-ar putea procura : 10 milioane tone petrol, 1,4 milioane tone cauciuc natural, 8 milioane tone cupru, 800 000 tone cositor. Cu suma cheltuită anual pentru un om sub arme s-ar putea finanța, la cel mai perfecționat nivel, educarea a 60 de viitori specialiști.** Cîte nu s-ar putea realiza, oare, cu 60 miliarde dolari, sumă disponibilă prin reducerea cu 15 la sută a cheltuielilor militare anuale în lume ?

O altă alternativă preconizată în lucrarea amintită este **desfășurarea unui larg și echitabil comerț interstatal**, cu tendința vădită de micșorare a datoriilor externe ale țărilor în curs de dezvoltare. Potrivit autorilor, schimbările în acest domeniu ar trebui să privească, în mod necesar : stabilirea unui raport just între prețul materiilor prime și cel al produselor industriale ; scăderea dependenței țărilor în curs de dezvoltare de importurile din țările industrializate ; sporirea ponderii țărilor în curs de dezvoltare în exportul de produse industriale. Fără întrunirea și concretizarea acestor factori, țările în curs de dezvoltare — cu excepția statelor exportatoare de petrol — vor avea deficite în balanțele externe crescute cu 18 miliarde dolari în 1980, cu 80 miliarde dolari în 1990 și cu peste 150 miliarde în anul 2000.

Concluziile lucrării privind viitorul economiei mondiale sînt fără echivoc : ratele de creștere a produsului național brut în multe țări în curs de dezvoltare trebuie mărite substanțial pentru micșorarea decalajelor ; principalele obstacole în creșterea economică în țările în curs de dezvoltare nu sînt de natură fizică, ci politică, cu largi ecouri internaționale. Ceea ce, subliniază autorii, presupune schimbări de esență în actuala ordine economică internațională.

ION STOICA ■

Demonstrație la Londra împotriva cursei înarmărilor

Cu Robert Bordaz despre

Centrul național de artă și cultură „Georges Pompidou" din Paris

Domnul Robert Bordaz, președinte de onoare al Centrului național de artă și cultură „Georges Pompidou" (Beaubourg) din Paris a fost oaspetele țării noastre. Cu această ocazie a avut amabilitatea să ne împărtășească cîteva interesante impresii în legătură cu acest grandios centru de cultură.

— Actul de naștere al centrului a fost semnat de către regretatul președinte al Franței în 1969. În 1970, mi s-a încredințat dificila sarcină de a răspunde de construirea acestui mare lăcaș de cultură. Pentru construirea sa s-a instituit un concurs la care au participat arhitecți din 49 de țări, care au prezentat 681 proiecte. Un juriu internațional alcătuit din personalități marcante ale artei și culturii a ales proiectul arhitecților Renzo Piano și Richard Rodgers. Clădirea are forma unui uriaș patrulater care ocupă jumătate din terenul ce i-a fost afectat pe platoul Beaubourg și este concepută în așa fel încît asigură spații libere ce permit organizarea unor activități diverse și la nevoie intervenții ulterioare în arhitectura sa. Lucrările au fost terminate în vara anului 1976, iar inaugurarea a avut loc în ianuarie 1977. Centrul este compus din : Muzeul național de artă modernă, condus de Pontus Hulten, Biblioteca publică, al cărei director este Jean-Pierre Seguin, Centrul de cercetări acustice la conducerea căruia a fost numit Pierre Boulez, săli de spectacole și proiecție, săli pentru organizarea unor expoziții temporare. Au existat temeri în sensul că francezii vor privi cu rezervă înființarea acestui centru, dar acestea s-au dovedit a fi neîntemeiate întrucît el este vizitat zilnic de peste 25 000 persoane, cifră ce o depășește chiar și pe cea a vizitatorilor Turnului Eiffel.

— *Instituțiile muzeale încearcă astăzi să-și reprofileze activitatea, să se transforme din simple depozite de opere de artă, în muzee vii. Ce s-a întreprins în acest sens ?*

— S-a încercat crearea unei instituții noi, care să răspundă nevoilor prezentului și viitorului. Muzeele și-au pierdut funcția individuală sau socială, religioasă sau publică. Muzeul modern trebuie să fie un lăcaș de cultură, în care artistul să se întîlnească cu publicul, public care la rîndul său poate deveni creator. Centrul în concepția și arhitectura sa reprezintă un efort unic pentru a reuni diferitele elemente ale culturii moderne, pentru a le face cît mai accesibile publicului. El oferă în felul acesta prilejul de a putea studia ceea ce apropie sau separă diferitele discipline și permite să se ia inițiativa colaborării între ele.

— *Atelierul lui Constantin Brâncuși, care se afla în incinta Muzeului național de artă modernă, a fost transferat odată cu mare parte din patrimoniul acestuia, în incinta Centrului Beaubourg. Credeți că atelierul marelui nostru sculptor este mai bine pus în valoare ?*

— Da. Condițiile de expunere fiind improprii în cadrul vechiului local al muzeului (spațiu, ecleraj, climatizare), am căutat ca la Beaubourg acestea să fie propice. Atelierul este expus și conservat în așa fel încît vizitatorul să-și poată face o imagine cît mai fidelă a spațiului de lucru în care marele artist a creat capodoperele sale. El este instalat într-o clădire din piatră de culoare albă, avînd aceeași orientare ca în Impasse Ronsin. În interior, alături de operele sale, se află uneltele, șoclurile, mobilierul, care reușesc să redea întocmai atmosfera în care a trăit și creat artistul, ambianță care amintește interioarele locuințelor țărănești de pe meleagurile natale. Spațiul special ce i-a fost destinat este o vie mărturie a aprecierii de care se bucură creația acestui artist care aparține României și care este poate cel mai mare sculptor al timpurilor moderne.

NICOLAE N. RĂDULESCU ■

Noile elixire de viață lungă

● În lumea întreagă, savanți ce dispun de mijloace financiare și tehnici considerabile se străduiesc să găsească ceea ce alchimiștii au căutat în van : elixirul de viață lungă. Cei mai mulți caută în inima celulelor însuși secretul vieții, care să le permită prelungirea acesteia timp de mai multe secole. Iată cîteva dintre fragmentele cărții aparținînd scriitorului vest-german Johannes von Buttlar. Titlul : Visul longevității.

„Omul poate trăi 500 de ani". Această afirmație a provocat unele dificultăți. Dr. Herman Le Compte, președinte al Societății belgiene de geriatrie care, în cursul unui interviu, a afirmat : „Voi trăi, poate, o mie de ani". Ordinul medicilor din Flandra occidentală a fost atît de indignat de o asemenea declarație încît i-a interzis dr. Le Compte să-și exercite timp de șase săptămîni profesiunea, „pentru concurență neloială". Cel incriminat nu s-a speriat încă deloc de acest oprobriu colegial și a continuat să-și îngrijească pacienții. Nu s-a lăsat impresionat nici de poliție ; redusă momentan la expectativă, aceasta notează cu sîrguință numerele automobilelor. Pînă în ziua cînd a fost condamnat la trei luni închisoare pentru că încălcase legile eticii medicale, ocupîndu-se de întinerire, Le Compte a fost închis deci cu deținuții de drept comun, în închisoarea din Bruges. În afara închisorii s-a dezlănțuit însă o adevărată furtună. Un public indignat, din rîndurile căruia nu lipseau admiratorii fanatici, s-a adunat să-l apere. Justiția l-a pus în libertate după 48 de ore. Acestea sînt amănunte nu lipsite de anecdotică, dar, totuși cu o anumită semnificație, și nu numai de ordin psihologic. În prezent, la 45 de ani, Le Compte trăiește împreună cu soția și nouă dintre copiii săi în orașul Knokke-le-Zoute. A fost propus pentru Premiul Nobel în același timp cu gerontologul american Denham Harman și gerontologul rus Komarov. În prezent își continuă cercetările asupra mijloacelor de combatere a tendinței naturale a organismului de a se distruge și speră să prelungească considerabil viața. Este convins că îmbătrînirea este consecința carențelor organismului : deficitul de vitamine sau anumite procese de oxidare ce se petrec în corpul uman. Aceste fenomene se accentuează odată cu vîrsta. Dacă ar putea fi controlate, deci stăpînite, opinează specialistul belgian, omul ar trăi 500 de ani, sau poate chiar mai mult. După Le Compte, tratamentul senectuții ar trebui să înceapă din punctul în care se oprește pediatria.

Le Compte a enunțat trei legi privind îmbătrînirea. Legea numărul 1 : îmbătrînirea progresează mai rapid acolo unde fenomenele de carență sînt mai importante și mai frecvente. Legea nr. 2 decurge din prima ; ea spune că fenomenele carenței provoacă procesele de îmbătrînire. Experiențe în domeniul alimentației au fost realizate și de americanul McCay și englezul Alex Comfort, de la Universitatea din Londra. Primul, eminent expert în materie de nutriție și îmbătrînire al Universității Cornell, crede că acea cheie a unei vieți mai lungi trebuie căutată în regimul alimentar. El pornește de la ipoteza că răspunzătoare pentru tot felul de maladii sînt carențele alimentare, acestea explicînd o serie de fenomene, de la cecitate pînă la îmbătrînirea prematură. McCay este convins că, menținînd corpul tînăr grație vitaminelor și unor substanțe nutritive, s-ar putea prelungi viața.

Legea numărul 3 are formularea următoare : menținînd metabolismul mereu pozitiv putem trăi etern. Conform acestei ipoteze, dr. Le Compte își tratează pacienții urmînd unele reguli destinate să compenseze fenomenele carenței. Tratamentul său de bază, cu care a obținut rezultate remarcabile, constă în amestecul de vitamine A, B_5, B_6 și C și E, la care adaugă un preparat de magneziu, sulfură de iod, plus un extras din celulele hepatice și hormoni suprarenali. În cursul unui interviu, întrebat ce înțelege prin îmbătrînire a răspuns că vede în aceasta un proces de oxidare.

În ceea ce privește prelungirea vieții, Le Compte are aceeași părere cu savanții din Kiev. În prezent este posibil să împingi pînă la 200 de ani limita vieții umane, iar ceea ce este important este să trăiești rămînînd tînăr cît mai mult timp posibil. Din momentul în care vor fi descoperiți toți factorii de oxidare din organismul uman și vor putea fi fabricați toți antioxidanții corespunzători, viața ar putea fi prelungită chiar cu mai multe secole. „Nu vom ajunge poate la această înainte de anul 2000 — precizează savantul belgian — dar în prezent dispunem deja de mijloacele de a trăi pînă la 130, 150, 180 sau chiar 200 de ani."

Și profesorul Linus Pauling, de la Institutul Linn Pauling din Menlo-Park (California), de două ori laureat al Premiului Nobel, afirmă : „Este perfect posibil, grație unei alimentații adecvate și unor vitamine, să încetinim procesele de îmbătrînire și să prelungim în medie viața cu 20 de ani."

Toate aceste teorii, toate aceste cercetări și idei asupra posibilităților de a trăi mai mult, mai sănătoși, mai fericiți nu s-au desprins încă total de teritoriul ipotezei. Ceea ce apare însă limpede este faptul că felul în care ne hrănim, în care știm să ne hrănim are o importanță aproape hotărîtoare asupra curgerii vieții noastre. Poate că în această știință se ascunde chiar elixirul de viață lungă căutat cu frenezie de un număr neștiut de ani.

(D.I.)

MONDO UMANO ?

Happy-end la „furtul secolului"

Ca într-o piesă bine făcută, bine regizată și bine jucată, sau ca într-un roman scris de maestra genului, Agatha Christie ori de unul dintre străluciții ei rivali — James Hadley Chase ! Cu așa ceva s-ar putea compara începutul, desfășurarea și finalul de la „furtul secolului". Cu toate astea, și în acest caz i s-a recunoscut realității ceea ce trebuia să i se recunoască de mult : căci, iată, cînd, zilele trecute, Bruce Reynolds a fost eliberat din închisoare, după ce își ispășise zece din cei 25 de ani la care fusese condamnat, mulți au spus că eliberarea lui relansează controversa asupra acestei istorii trăite care a permis să se ofere realității un confortabil avans asupra ficțiunii.

Să ne întoarcem însă la acea noapte de 8 august 1963, ora trei dimineața, cînd trenul cu douăsprezece vagoane poștale Glasgow-Londra abia trecuse prin mica gară Leighton și cînd un sistem „normal", bine pus la punct, de avertizare a obligat trenul respectiv să reducă viteza și, în fine, să oprească. Într-un timp record locomotiva și două vagoane — care purtau cele mai prețioase „bagaje" — au fost detașate și duse puțin mai departe, pe podul Bridego, pe sub care trecea o insignifiantă șosea și unde așteptau mai multe camioane. În la fel de puține minute — unii vorbesc de 15 alții de 10 — 119 saci sigilați care conțineau exact 2 631 784 lire sterline au trecut din vagoane în camioane. Primul act a ceea ce avea să devină și apoi să se înscrie în analele respective sub formula de neînvidiat de „furtul secolului", s-a terminat ! Două ore mai tîrziu, după clipele firești de consternare, de uluire, de gînduri privind ideea unei posibile farse, de speranțe că banii n-au fost furați, alerta era totuși dată. Două ore era mult sau era puțin ? Sceptici spuneau că era mult iar optimiștii susțineau, desigur, contrariul.

Lăsînd însă dilema la o parte, să precizăm că actul al doilea a debutat cu cea mai mare operațiune de urmărire lansată vreodată de poliția britanică ce și-a rechemat cu acest prilej și cei 60 000 de angajați ai ei care-și petreceau liniștiți concediile. După zece zile, afît de febrile încît nu s-a făcut deosebire între ora două ziua și două noaptea, primul semn : cîteva bancnote descoperite într-o mașină abandonată. Apoi cinci suspecți arestați, apoi a fost descoperită prima ascunzătoare, iar în ea, peste tot, amprente. Cum erau „pătații" hoții, specialiștii au dat repede de numele lor. Unul dintre ei, Charlie Wilson, azi încă după gratii, reușește să evadeze la 13 august 1964. Trei ani mai tîrziu este prins în Canada și-și reia locul alături de alți șase complici. Dar fuge și a doua oară !

Bruce Reynolds, omul care seamănă cu actorul Michael Caine, n-a fost prins decît după cinci ani : în noiembrie 1968 a fost arestat într-o liniștită localitate balneară Torquay, după ce prezența îi fusese semnalată prin Europa sau America. Cît îl privește pe Ronald Biggs, aventurile lui sînt și mai cunoscute : evadat spectaculos, în 1965, el fuge în Australia, ajunge și prin Franța, pentru o operație estetică, apoi prin Belgia și Venezuela, stabilindu-se la Rio de Janeiro, pe Avenue Prado jr. la nr. 330 sub numele de „senhor" Michael John Havnes. Aici, într-o bună zi din 1974, a fost și el descoperit dar cererii de extrădare nu i s-a putut da curs întrucît, între timp, iubita lui a născut un băiat durduliu iar legislația braziliană e foarte clară asupra unor cazuri de acest gen.

De ce totuși am consemnat finalul la „furtul secolului" ? Mai întîi că, paradoxal, este vorba de un happy-end. Apoi, pentru a ne întreba cum poate Biggs să nu lucreze nicăieri dar să nu pară a fi deloc strîmtorat ? Apoi, ce s-a întîmplat cu banii nedescoperiți ? (Doar 350 000 lire au fost recuperate.) Apoi cine este, de fapt, creierul bandei ? Chiar fostul colonel SS Otto Skorzeny ? Și, în sfîrșit, poate ar mai trebui să amintim că, ulterior „istoria" aceasta a fost obiectul mai multor cărți, al unui film și al numeroase emisiuni de TV (ca să nu mai vorbim de articole etc). Biggs și-a scris chiar memoriile (Omul din trenul poștal). Scriitorul Paul Read a scris, și el, o carte care a adus 680 000 fr. francezi lui Reynolds și complicilor. Aceasta pentru că, marii clienți ai faimosului tren poștal, aflați în libertate, s-au constituit într-o societate, ce au declarat-o legal, și al cărei scop este de a valorifica drepturile asupra oricărui film, oricărei emisiuni de RTV și asupra oricărui articol ce privește „afacerea" lor. Curată afacere !

PETRE NICOLAE

PARADOXURILE SUPERCIVILIZAȚIEI

Prețuri de cost

Deși rata inflației umflă, de la un sezon la altul, prețul obiectelor strict necesare cît și pe al celor strict inutile, rămîn la convingerea că dolarul sau lira sterlină, francul elvețian sau marca vest-germană pot oferi, totuși, o imagine a ceea ce înseamnă, în lumea occidentală, prețul de cost al capriciilor.

De curînd, un anunț într-o selectă revistă comercială a făcut cunoscut, nu numai virtualilor amatori, că piscinele aeriene se scumpesc și, în consecință, cine dorește o investiție încă rezonabilă în acest domeniu de vîrf al răsfățului să se grăbească. O piscină aeriană, ca să limpezim lucrurile, este o piscină care zboară. Evident, împreună cu avionul care o înconjoară și care, în mod firesc, se fabrică la comandă. Piscinele cu pricina nu au încă, vai, dimensiuni olimpice, ceea ce nu înseamnă însă că în calea progresului ar exista bariere de netrecut. Ele sînt, deocamdată, niște bazine cochete în interiorul cărora, la o altitudine de 10 000 de metri și cu o viteză de 1000 de kilometri pe oră, proprietarul se poate bălăci cu aceeași dexteritate în cer ca și pe pămînt. Savoarea de a lipăi printre petale de trandafiri și de a palpa fundul de marmură al bazinului care nu depășește suprafața de 6 metri pătrați costă sub 100 000 de dolari, mai exact 97 500, preț care, prin refuzul de a fi rotund, ilustrează prudența onestă a fabricanților...

Mai scump decît o piscină aeriană s-a dovedit a fi o zgardă de cățel, nu una de serie pentru o javră oarecare, ci pentru pechinezul doamnei Joan Warvick a cărei viață itinerantă a făcut și face deliciul marilor hoteluri de pe toate meridianele.

Dinsa, după o cură de stațiuni balneo și nu numai balneo din centrul și nordul lumii, a lăsat totul baltă pentru a participa, la Capetown la o minunată licitație. Culmea atracției, o zgardă de diamante a cărei montură și istorie poate conferi achizitorului titlul unic de cel mai năstrușnic iubitor de cățel din lume. Doamna Warvick, soție de petrolist și celebră colecționară de nimicuri inabordabile, a licitat și supralicitat, a achitat — cash 160 000 de dolari, a atașat zgarda pe gîtul firav al odraslei și s-a îndreptat învingătoare spre o plajă din Miami de care tocmai și-a adus aminte.

Firește că lumea este liberă să-și cheltuiască mărunțișul după merit și nu există un cod al manierelor elegante care să pună în afara legii excentricitățile ce depășesc un anumit preț de cost, dar un pechinez purtînd pe ceafă, fie și demn, un obiect echivalînd cu venitul mediu anual pe cap de locuitor a 1 600 de ființe umane dintr-o țară săracă întrece imaginația cea mai neagră.

Să fie de vină pechinezii care permit orice stăpînilor lor sau stăpînii care în numele pechinezilor își permit orice ? — aceasta-i întrebarea !

Un premiu...

Statisticile consemnează, pe piața occidentală a muncii, 17 milioane de absenți. Sînt absenți cu forța și se numesc șomeri totali, șomeri parțiali și așa mai departe. În Italia, Spania, Marea Britanie sau Japonia, deși exemplele sînt cu mult mai numeroase, aproape jumătate din cei care îngroașă coloanele din fața birourilor de plasare sînt tineri.

Există o dramă a șomerului vîrstnic și alta a șomerului care nu a avut cînd să muncească pentru motivul simplu că ieșind din liceu sau din facultate a fost trecut, direct, în marea armată a celor care așteaptă. Nu există boli, există bolnavi — se spune. Dar, oricît de individuale ar fi dramele șomerilor de toate vîrstele există, oricît s-ar spune, un numitor comun al psihologiei șomerului. Ca și a psihologiei acelora care în orice moment, pot fi eliminați de pe piața muncii.

Experții, sociologi sau psihologi, au definit cu lux de amănunte „climatul sufletesc" al funcționarilor licențiați sau al muncitorilor necalificați care își duc viața sub sabia lui Damocles a concedierii.

Și iată că, într-un asemenea cadru frecvent comentat, din Berna, agenția France Presse transmite o telegramă intitulată, nici mai mult, nici mai puțin decît „Să fim onești..." Iată și conținutul : „În Elveția, onestitatea profesională are un preț : 1 000 de franci. Aceasta este recompensa acordată tuturor acelora care au curajul să declare că nu sînt indispensabili într-un serviciu sau altul al administrației federale".

Așadar, se acordă, foarte frumos, pentru onestitatea de a recunoaște de către unii sau alții că nu mai fac față „ritmului" un premiu. Alți 17 milioane de oameni, nu chiar oameni întregi, ci șomeri, vor aștepta mult și bine marele premiu pentru amabilitatea de a se lăsa înghiontiți la periferia vieții...

RADU BUDEANU

ACEEAȘI PLANETĂ, ACEEAȘI ORĂ !

● Sărmanii fotbaliști

Fotbaliștii francezi nu au pierdut totul în Argentina. Folosirea individuală sau colectivă a numelui lor sau a fotografiei pe borcane de muștar, cutii cu brînză sau diferite echipamente sportive le va aduce fiecăruia dintre ei 70 000 franci. O „mizerie", cînd te gîndești că Pelé a primit 4 700 000 franci pentru comentariul „Mundialului" din partea televiziunii venezuelene.

Sigur, el a trebuit să fie întîi Pelé. Singurul Pelé de pînă azi. Așa cum, de sine stătător, în atenția generală este

● Unicul Bob Dylan, poetul și cîntărețul

După ani de tăcere, Bob Dylan a cîntat din nou. Cele 94 000 locuri ale imensului hangar Earls's Court din Anglia s-au vîndut în mai puțin de trei zile. Sute de oameni formînd un torent viu s-au îndreptat spre sala de spectacole. Torente vii sînt și cîntecele lui Dylan căci ele inundă totul spărgînd zăgazurile sufletelor. El cucerește lumea întreagă cu care lupta pentru drepturile negrilor, cîntă „Blowin' In the Wind", cu cei ce nu doresc războiul și proliferarea armelor nucleare cîntă „AHard Rain's..." Toate cîntecele sale devin imnuri, cîntece de luptă, teritorii ale sufletului tuturor. Pentru „Cîntecul" lui Bob Dylan locurile în sală au fost scumpe, da, însă parcă a meritat ca acei tineri să dea 600—700 franci pentru un loc și nu pentru

● Alcoolul, făcător de noi victime

Anual, 500 600 de tineri alcoolici sînt internați în spitalele din Berlinul occidental pentru dezintoxicare. Anchete realizate în ultimii trei ani arată că 50 la sută dintre ei consumă băuturi alcoolice de la vîrsta de 13 ani. Anchetele însă nu sînt suficiente pentru a înlătura această calamitate ce are

● Cauze mai adînci

Căci nici faptul că în localitatea belgiană Alost orice individ găsit beat și dus acasă cu mașina poliției plătește o amendă de 100 franci nu ajunge. Trebuie pus ceva în locul acestei minime și false plăceri a alcoolului. Pustiul din prea multe suflete trebuie populat cu ceva viabil, căci altfel el cere băutură, pornografie și cere

● Droguri, droguri !

Răspîndirea stupefiantelor printre oamenii tineri a cunoscut un nou și trist avînt. În Berlinul occidental numărul celor ce nu pot fără drog, al celor ce nu se suportă așa cum sînt, ci-și fac o altă viață în domeniul „visului prin drog" a atins 10 000.

I. GRECU

Despre criterii

Adrian Păunescu îmi face cinstea de a polemiza cu mine într-o problemă în care sîntem totuşi de mult de acord: aceea a neschimbării criteriilor de la o zi la alta. Pe scurt, despre ce este vorba? Domnia-sa crede că eu am cîşunat pe echipa **Politehnica Timişoara** pe care am numit-o „refugiul turiştilor fotbalişti". Afirmaţia mea poate fi susţinută. L-aş ruga pe **Adrian Păunescu** să-mi spună cîţi jucători din Timişoara există în echipa actuală a lui **Poli** şi cîţi din alte părţi? Cît priveşte faptul că eu aş ignora compoziţia echipelor **Dinamo** şi **Steaua** — se înşală a doua oară. De nenumărate ori am scris în revista ce cu onoare o conduce că aceste două formaţii sunt cele mai mari racoleure din România şi că totdeauna, şi-au alcătuit unsprezecele de bază cu jucători din alte părţi. Aş fi nedrept dacă n-aş preciza că la **Steaua** au fost folosite mai multe produse locale. Dar asta e o altă problemă. Aşadar, despre ce schimbări de criterii ar fi vorba în ce ne priveşte?

Există la **Adrian Păunescu** o plăcere de a se bate cu toată lumea în care eu nu văd nimic condamnabil. Dar donquijotismul de a deschide uşi deschise mi se pare neprofitabil pentru toate părţile. Domnia-sa judecă în felul următor: de ce nu i-am dat drumul lui **Dumitru** la **Poli Timişoara**, dacă îl luăm pe **Răducanu** la **Steaua**? Este perfect adevărat ceea ce afirmă, numai că iată, şi **Răducanu** şi **Dumitru** s-au prezentat la cluburile lor şi nu la cele la care ar fi vrut să se ducă probabil. Şi atunci de ce agităm apele degeaba? Furtunile într-un pahar cu apă pe care iubitul meu coleg şi prieten le dezlănţuie se nasc din nevoia lui imperioasă de a fi în actualitate cu orice preţ. E o chestiune care-l priveşte, dar de ce m-amesteacă pe mine? I-aş replica în revanşă că o instabilitate a criteriilor se poate observa mai curînd la domnia-sa. Amintiţi-vă numai articolele sale dinaintea meciului cu **Iugoslavia**, referitoare la **Covaci** şi cele care au urmat înfrîngerii de la **Bucureşti** care ne-a adus descalificarea de la **Mundial**. În calitate de redactor şef, care adăposteam articolele lui **Adrian Păunescu**, la „Săptămîna", am primit o mulţime de scrisori de la cititori care mă întrebau ce a pricinuit această inconstanţă a cronicarului nostru sportiv. Respectîndu-i opiniile, nu am vrut să-i modific punctele de vedere care se băteau cap în cap, de la o lună la alta. Antrenorul **Covaci** e cunoscut ca un fin diplomat. Spre onoarea lui, nici el după acest „pact" cu Piţi, nu mi-a cerut să-mi înmoi atitudinea faţă de **Covaci**. Repet aici, ca să se ştie, că admirabilul om puş în discuţie poate să fie un excelent vicepreşedinte al Federaţiei de fotbal, însărcinat cu relaţiile publice (are relaţii ce nu pot fi ignorate în lumea fotbalistică mondială), dar a-l menţine mai departe la cîrma naţionalei este o greşeală fatală. Răbdarea cu care l-am tratat pînă acum şi de care alţii mai capabili nu s-au bucurat niciodată nu va fi răsplătită în nici un fel. Nouă ne trebuie un antrenor cu şira spinării la naţională, un om care să nu promită victorii imediate pentru că nu le putem avea, un om care să ia totul de la început şi să înceteze cu cîrpeala de dragul unor victorii care nu valorează nimic. Avem nevoie de cel puţin cinci ani pentru a schimba mentalitatea cluburilor, antrenorilor şi jucătorilor. Avem nevoie de jucători care să-şi găsească timp pentru a se dedica mai ales fotbalului, avem nevoie de o intransigenţă a forurilor conducătoare, avem nevoie de cinste, de arbitri incoruptibili şi, mai ales, de eliminarea acelor indivizi care viciază rezultatele meciurilor prin înţelegeri şi cumpărări de jucători. Ne mirăm că în campionatul vest-german apar rezultate rugby-istice şi la noi în ogradă ne facem că nu le ştim. Cum se pot petrece aceste lucruri în acelaşi timp şi să condamnăm la alţii ceea ce ar trebui să condamnăm şi la noi. Dar aceste vechi deziderate tot deziderate au rămas pentru că toate lucrurile frumoase anunţate sunt uitate pe drum.

EUGEN BARBU ■

P.S. Data viitoare îmi propun să discut despre delegaţia română trimisă în **Mundial**, în ce condiţii şi cu ce rezultate. Vă promit că va fi interesant.

Mihai Mitrofan:

„Înainte de a fi o chestiune de performanţă, înotul este o problemă de sănătate!"

— Mihai Mitrofan, dumneata faci parte din elita antrenorilor unui sport, este vorba desigur de nataţie, care prin natura lucrurilor este încă departe de a se bucura de prea mare notorietate în ţara noastră. Mai cu seamă pentru că aveam de gînd să stau de vorbă cu dumneata, am urmărit cîteva zile la rînd finalele recentelor Campionate naţionale de înot. În tribunele piscinei de la Dinamo, în afara rudelor apropiate ale concurenţilor, părinţi, unchi şi verişori, nu erau decît cel mult zece sau douăzeci de spectatori, hai să le spunem „imparţiali", pasionaţi de întrecerea propriu-zisă. E un fapt, din păcate incontestabil. Vreau prin asta să spun că lumea sportului de la noi este foarte puţin interesată de nataţie, iar pe dumneata te cunoaşte, dacă te cunoaşte, pentru că eşti antrenorul lui Irinel Pănulescu. Te-aş ruga deci, pentru început, să te prezinţi mai pe larg.

— Sînt antrenor de categoria I, bucureştean la origine, dar lucrez de aproape 12 ani la Ploieşti. Am avut o echipă bunicică de juniori la Clubul şcolar, dar la Ploieşti am dat fuga de cum s-a dat în funcţiune bazinul cel nou, chiar dacă aici urma să iau totul de la zero. Sînt maestru al sportului şi am participat la Jocurile Olimpice de la Roma. În 1960. O sută şi două sute metri bras. Mi-au trecut prin mînă sute de copii, iar astăzi îmi pun foarte mari speranţe, ca toată lumea deultfel, într-o fetiţă care abia a împlinit 14 ani, Irinel Pănulescu.

— Cine e Irinel Pănulescu?

— Cum am spus, o fetiţă. Deultfel, deloc deosebită în ceea ce priveşte fizicul. A început înotul în vara anului 1970, pe cînd avea numai 6 ani. A venit la bazin pentru că a adus-o sora ei Cătălina, care a fost sportivă de performanţă cu bune rezultate, campioană balcanică între altele, maestră a sportului. Irinel a învăţat să înoate „din mers", mai mult pe lîngă marginea bazinului, dar încă din prima zi a arătat acel „ceva" care deosebeşte un copil talentat de unul doar obişnuit. Avea alunecare, avea picioare bune, a prins cu mare repeziciune primele noţiuni specifice. Mai apoi, încă de la primele concursuri la care a luat parte, a început să cîştige. De sase ani încoace nu există concursuri, fie pe grupe de virstă, pentru copii, fie de senioare, în care să nu cîştige cel puţin o probă. Anul trecut a făcut exact 101 de recorduri. Nimeni nu mai ştie însă exact cîte recorduri are, pentru că şi le bate singură mereu, aproape la fiecare concurs. Prevăd că o să mă întrebi dacă va deveni o mare campioană. Nu ştiu. Dacă vom compara timpii lui Irinel cu ce obţin alte fetiţe de virsta ei la această oră, ajungem la concluzia că ea se află, mai ales în probele de mixt, foarte în faţă în ierarhia internaţională, probabil pe locul 3—4 în lume. Dar este prea devreme ca să ne putem pronunţa. Irinel este fără îndoială o mare speranţă, dar certitudine nu poate deveni decît într-un an, doi. Îţi mărturisesc că speranţe am mai avut, chiar dacă Irinel este cea mai mare dintre ele! Dintr-un motiv sau altul s-au pierdut pe drum.

— Asta nu se întîmplă numai la nataţie. Am să te rog totuşi să fii mai explicit. Deci de ce s-au pierdut alţi copii-minune ai înotului românesc?

— Problema este într-adevăr mai vastă. La Ploieşti am avut mai mereu o echipă destul de bună. Acum 3— 4 ani am cîştigat campionatul de copii pe echipe, iar înotătorii de la „Petrolul" au format în proporţie de 80 la sută echipa naţională care a cîştigat 3 Balcaniade de juniori. La 15 sau la 16 ani unii dintre ei au început deodată să se îngrase şi nimic nu-i mai putea opri! Este aici în primul rînd o problemă a alimentaţiei. Copiii sînt învăţaţi să mănînce foarte mult, şi nu rareori mîncare greu digerabilă. E ca să zic aşa o tradiţie la noi — copiii cresc îndopaţi, pentru că părinţii au impresia că în felul acesta îi apără. De fapt, nu fac altceva decît să-i obişnuiască cu o alimentaţie neraţională, care mai devreme sau mai tîrziu isi va spune cuvîntul. Sînt nişte tare pe care noi, antrenorii, le tragem. Şi, de unde pînă mai ieri erai antrenor foarte bun, cînd copilul se pierde devii antrenor prost! Este un prim aspect al problemei. Al doilea este legat de selecţie. Mai exact, cuiul lui Pepelea în natatia românească este chiar problema selecţiei. Pentru a avea înotători de performanţă cît mai buni, ar trebui să avem la dispoziţie o cît mai largă bază de selecţie. Or, lucrul acesta nu ne este deloc la îndemînă. Bine sau rău, ar trebui ca în primul rînd mai mulţi copii să ştie să înoate. Este primul pas, dar cel mai necesar al selecţiei. La înot nu poţi conta pe talente deosebite de la prima vedere. Să zicem: vad un copil — arată splendid. Mă apuc să-l învăţ să înoate. După aia trebuie să deprindă toate cele patru stiluri. Începi apoi antrenamentele de forţă şi rezistenţă. Munceşti patru, cinci ani de zile cu unul, pentru a ajunge să-ţi dai seama că nu e chiar atît de talentat pe cît ai crezut la început. Că trebuie să renunţi la el! Iar pe Irinel, ai văzut-o! Dacă am avea o bază mare de selecţie, am avea de unde alege. Dar, după părerea mea, înainte de a fi o chestiune de performanţă, înotul e o problemă de sănătate, de civilizaţie chiar! Înotul reprezintă cu atît mai mult astăzi o deprindere obligatorie, un factor de educaţie pentru copii şi bineînţeles un mijloc de călire, de sănătate, cu efecte terapeutice

fantastice. Şi nu numai pentru copii! Dar sînt atît de puţine bazine în ţară, şi atît de mulţi copii care nu ştiu să înoate, iar faptul acesta preocupă din păcate prea puţin factorii de decizie ai sportului românesc.

— Poate că nataţia nu a ajuns încă „la modă", cum a fost cazul, pe rînd, cu tenisul, cu gimnastica, poate chiar şi rugbiul — iar lucrul acesta este principalul defect al sportului în speţă. Va fi deci nevoie, iarăşi, de mari campioni care să dea exemplu celor mulţi. Este astăzi înotul românesc în faţa unei asemenea perspective?

— Ar fi frumos să se întîmple asa. Exista, e adevărat, astăzi în natatia noastră cîteva nume, Irinel, Bunaciu şi alte cîteva, în special nume feminine, care dau speranţe. Dar avem noi cele mai bune condiţii pentru a le lansa în elita natatiei mondiale? Antrenorilor români nu le lipsesc cunoştinţele de specialitate, dar nici nu se poate spune că ele se află în pas cu cele mai noi cuceriri în materie. Citeodată intuim. Aşa s-a întîmplat cu scurtarea pauzelor dintre repetări. Eu am avut la început mai mult motive practice, din prea puţin timp la dispoziţie pentru antrenament — pentru ca mai tîrziu să aflu că americanii făcuseră din asta o adevărată metodă de pregătire. Eram totuşi încă departe de ce făceau altii. Acum cred că sîntem pe aproape, fără a avea însă certitudinea faptului. Irinel repetă bucăţi de 400 sau 200 metri cu pauze de numai 10 secunde între ele, într-un antrenament care durează pînă la două ore şi jumătate. Este deci un antrenament foarte dur, foarte dens. Irinel înotînd zilnic între 9 şi 10 mii de metri, de obicei în două şedinţe. Fără a mai pune la socoteală jumătatea de oră de pregătire fizică, pe uscat. Ştii ce înseamnă de fapt 60—70 de kilometri înot pe săptămînă?! E un efort fantastic — dar e oare suficient? Nu vom putea şti, asa cum am spus, decît peste un an, doi...

— Pînă una, alta — deşi nu vreau să te necăjesc — Pănulescu a fost învinsă de cîteva ori la campionatele naţionale. A fost un accident?

— Irinel se pregăteste în principal pentru „europenele" de juniori, care au loc peste cîteva zile la Florenţa. Atunci trebuie să prindă forma maximă. Mai vreau să spun că şi ciclul ei biologic a fost de curînd dereglat. Şi apoi, după atîtea locuri întîi pe care le-a cîştigat, aproape cu carul, în R.D.G., în Austria, în Italia, ca să nu mai vorbesc de cele din ţară, o înfrîngere sau două nu-i strică! Ştii însă care-i visul ei? Să cîştige trei medalii de aur la Jocurile Olimpice de la Moscova, peste doi ani! Tot atîtea cît Nadia Comăneci la Montreal...

— Asta ar fi într-adevăr ceva pentru nataţia românească! Dar am de gînd să te întreb cum stă cu şcoala. Deci, cum învaţă eleva dumitale, Irinel Pănulescu?

— Aş putea răspunde excelent. Dar şi aici este o problemă pe care am s-o extind pentru întreaga natatie românească. Dacă îl atrage performanta, un copil trebuie să se decidă, cam pe la 15—16 ani, dacă nu mai devreme: ori liceu cu profil, avînd clase speciale de înot, ori liceu industrial, care asigură un viitor în meseriile mai iubite de părinţi, cum ar fi cea de inginer spre exemplu. Întîmplarea face ca şcolile avînd clase de profil sportiv să nu fie decît de specialităţile umaniste: filologie, istorie etc. — şi astfel se ajunge la dilema **ori înot, ori inginerie**, adică meserie cu greutate! Iar cum la 15 ani de cele mai multe ori hotărăşte tot părintii, ce-ai să răspunzi tu, ca antrenor, cînd unul dintre ei vine la tine şi te întreabă: bine, bine — zici că fetita mea este talentată la înot, dar poti să-mi garantezi că va deveni o mare campioană? Dacă nu, atunci mai bine o dau la real! Să luăm din nou exemplul lui Irinel. Fata e foarte deşteaptă, e primă în clasă, a luat premii la învăţătură şi posedă două distincţii „Meritul pionieresc", acordate de către Organizaţia Pionierilor. Pentru părinţii ei, altfel oameni cu totul de treabă, perspectiva şcolii sportive le apare ca un fel de pecete pentru meserie şi viaţă. Va fi Irinel o mare campioană? Poate că da. Dar dacă învaţă asa de bine şi e inteligentă, mă întreabă părinţii, de ce să devină profesoară de educaţie fizică?! Aici e o mentalitate nu numai învechită, ci şi ilogică — mai cu seamă că sportul românesc o să aibă nevoie de tot mai mulţi oameni inteligenţi, de oameni capabili şi perfect stăpînitori ai meseriei.

— N-ai uneori impresia că se vorbeşte prea mult de Irinel Pănulescu?

— S-a făcut într-adevăr enorm de multă reclamă pe tema ei. Am noroc că fata e foarte echilibrată, că nu şi-a pierdut capul după cele scrise prin ziare şi reviste. Peste numai o săptămînă ne prezentăm la Campionatele europene de juniori, cel mai mare concurs oficial la care la parte Irinel de cînd face sport. Adversarele pe care le va întîlni vor fi însă în majoritate mai mari cu un an de zile decît ea. Şi totuşi, avem sanse cel puţin pentru o medalie. Ar fi un prim succes dintre cele mai mari. Atunci, sigur, n-o să am nimic împotrivă să se scrie la superlativ — deşi asta nu înseamnă că nu vom mai avea o multime de obstacole de trecut! Dar, mai cu seamă după munca de care a depus-o pînă acum, ar fi o răsplată cu totul meritată pentru Irinel.

— Mult succes şi să auzim numai de bine.

DUMITRU GRAUR ■

Un model de carte turistică

Depăşind cu mult, atît ca structură cît şi (mai ales!) ca substanţă, condiţia unui ghid ori a unei monografii, recenta carte Tezaurul Cernei *(Editura Sport-Turism, 1978), a doctorului Ilie Cristescu se vrea, şi credem că în mare parte reuşeşte să fie, un studiu cu multiple şi certe merite. Dintre obiectivele urmărite de autor, două transpar cu putere în textul şi subtextul cărţii: pe de o parte realizarea unei sinteze şi, ca atare, oferirea unui model de carte turistică despre o veche vatră de cultură materială şi civilizaţie românească, iar pe de alta punerea la îndemîna cititorului obişnuit a unui instrument util de informare şi orientare.*

Grupînd capitolele în două secţiuni (împărţire impusă în egală măsură de caracterul lucrării, de volumul de informaţie şi de maniera de concepţie), semnatarul Tezaurului Cernei *abordează istoricul unei zone* (Dezvoltarea Băilor Herculane pe teritoriul comunei Mehadia), *coordonatele geografice* (Factorii naturali: relief, climă, vegetaţie, faună), *specificul propriu-zis al staţiunii* (Cură şi tratament la Băile Herculane) — *din care nu lipsesc mai multe pertinente „consideraţii actuale asupra efectului terapeutic al apelor minerale termo-sulfuroase din Băile Herculane" —, precum şi ceea ce îndeobşte poate vedea cel ce ajunge aici* (Turism şi trasee turistice în Valea Cernei — zona Băilor Herculane).

În partea a doua a lucrării se face o „radiografie" de anticipaţie a zonei şi capitole precum „Prognoza turismului în zona Herculane-Cerna" *vin să completeze — pe baza unor studii complexe de teren şi a interpretării datelor statistice, ca şi a comentării detaliate a măsurilor prevăzute a se lua în vederea dezvoltării şi extinderii bazei materiale existente — imaginea panoramică, multidimensională a ceea ce pe bună dreptate formează „tezaurul Cernei".*

Un cuvînt de recunoştinţă din partea celor care citesc cartea se cuvine, fără îndoială, Editurii Sport-Turism (redactor Dumitru Martiniuc) şi pentru aleasa ţinută grafică şi bogata ilustraţie în albnegru şi color a recentei apariţii editoriale.

FLORENTIN POPESCU ■

Parabolă cu cîini şi javre

Accesul la un drum măreţ e straşnic
Străinii le dau chewingum, conserve, carne, pîini
Dar, vai, cîte-o maşină în fugă îi izbeşte
Şi-ncep să şchioapete sărmanii cîini.

Ieşirea în şoselele internaţionale
Dă masă gratuită şi-un trai mult mai uşor
Dar tot ieşirea-nseamnă un ochi zburat din frunte,
Ureche despicată sau, rupt, cîte-un picior

Cînd vii la masa mare mai nimereşti şi bine
Şi-n orice caz arare poţi să rămîi flămînd
Dar, doamne, cîtă jale, dar, doamne, ce ruşine
Străinii cînd te scuipă de pe şosea trecînd.

Ei fac cîteodată popasuri amicale
Şi-asculţi din marca Philips schelălăit modern
Dar ţie, cîine singur, ţi-e foame, foame, foame
Şi-aştepţi momentu-n care ei masa o aştern.

De mai greşeşti şi botul l-întinzi
Ei nu-ţi spun javră...
Pentru că au destule, cît vrei atîta-ţi dau
Tu cîinilor din sate, cuminţi, poţi să te lauzi
Că ei nu ţi-au spus javră şi nici tu lor hau, hau.

Ieşirea în şoselele internaţionale
Te satură, adesea miroşi a fum de Kent
Pîinea din care-nfuleci, pufoasă e şi-aţîţătoare
Şi parcă stai cu botul pe-un colţ de continent

Atîta doar : viteza şoselelor e mare
Maşina n-are milă, robotul n-are mîini,
Autohtone muşte se string ca-ntr-un cortegiu
Din cînd în cînd în jurul cadavrelor de cîini.

Iar ceilalţi cîini, din cei ieşiţi la drumul mare,
Nici vreme n-au, aşa betegi cum sînt,
S-asiste la păgîna şi trista-nmormîntare
A fratelui lor care nu-ncape în pămînt

Oricum, e palpitantă viaţa pe şosele,
Mulţi cîini deprind învăţul, trăiesc în stilul shop,
Au unghii lustruite, cerşesc în limbi străine,
Chiar dacă nu-i nici unul neorb, nesurd, neşchiop.

În acest timp, prin sate, la stîni, sau prin oraşe
Abia gustînd arare firimituri de pîini
Lătrînd cînd e nevoie şi refuzînd să plîngă
Trăiesc modest dar mîndru adevăraţii cîini.

Pe-aceştia pîn-la urmă-i omoară bătrîneţea
Sau luptă cu vre-o fiară sau cu străinii hoţi
Dar numai prin aceştia există şi toţi ceilalţi
Că nu de pe şosele îşi trag izvorul toţi.

Salvarea e acolo, unde-şi păstrează locul
Prea simplii cîini ce latră, trăiesc şi se-nmulţesc
Nu-n cei ce pe şosele cerşesc confortul Philips
Ci-n cîinii cîini e fala destinului cîinesc.

ADRIAN PAUNESCU ■

Un tînăr caricaturist:

ALEX

ALEX — cu numele adevărat şi în întregime Aurel Ştefan Alexandrescu — s-a născut în 1948 în Otopeni. Lucrează tot în Otopeni, la Institutul de cercetări şi proiectări maşini agricole. Proiectează utilaje agricole cu pasiunea omului care nu s-a dezlipit, şi nici nu are de gînd, de meserie, iar în timpul liber face caricatură, pictează şi un lucru pe care-l mărturiseşte de-abia acum, scrie versuri. Rar vine în Bucureşti, doar să-şi cumpere tuş şi vopsele, rar vine şi pe la redacţii, dar totdeauna cu mapa plină de desene şi caricaturi. În anul 1973 termină Şcoala populară de artă — secţia grafică — participînd în perioada şcolii la toate expoziţiile de grup. Tot în acea perioadă obţine şi o menţiune la concursul de afişe pentru tineret. În februarie 1975 debutează la pagina „Rocul" din revista «Flacăra» şi de atunci participă la toate saloanele de umor care s-au organizat în ţară. Ilustrează revista «Rebus» şi semnează ilustraţiile la volumele de versuri «Excelsior» şi «Rod tînăr». Anul acesta obţine premiul ziarului «Scînteia tineretului» pentru caricatură şi o menţiune a revistei «Urzica».

— De ce semnezi ALEX ?

— Dacă există un PIM, de ce nu ar exista şi un ALEX. Totdeauna am avut impresia că numele meu este foarte lung. Dacă nu m-aş lăsa aşa, aş dori să semnez Ciosu sau Dragoş.

Sînt mulţumit că la Institutul unde lucrez am la gazeta de perete în fiecare zi cîte o caricatură ilustrînd diferite aspecte din întreprindere şi diferite probleme care frămîntă generaţia noastră.

De asemenea, pregătesc o expoziţie de caricatură şi una de pictură şi visez la un volum de poezie pe care anul acesta îl voi preda unei edituri bucureştene.

SORIN POSTOLACHE ■

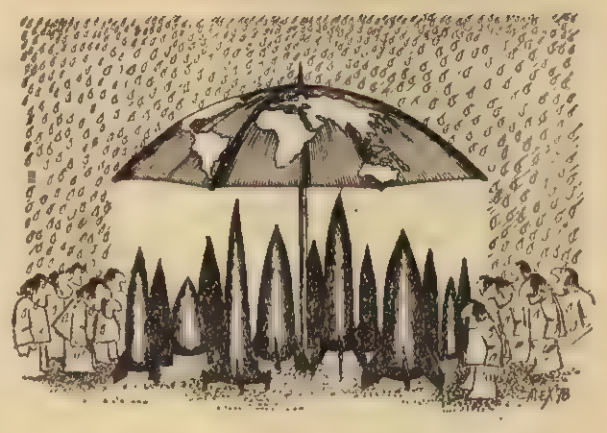

Fabula nepotrivirilor de caracter

Lua masa în grădină Domnul Porc
Servit la fix de trista doamnă Scroafă

Tablou idilizant din care-şi storc
Liricii blînde versuri, de agrafă...
Iluzia-n grădină se adună
În curcubee stranii, aparente
Cînd pentru El şi soare bun şi lună
Doar accesorii sînt, indiferente...

E un plictis de putred veac ucis
Sub geana Lui bogată în penumbre
Poartă monoclu talnic de Paris
Şi-aruncă-n lume lungi ochiade sumbre
Neobosită, Ea, cu lacrimi reci
Schimbă platouri cu mîncăruri scumpe
Cuvîntul tandru mult prea scump e
Placid, îngurgitează El dovleci...
Într-un tîrziu, milostivit, se pare,
Catadicseşte-o verbă spre consoartă :
— E drept, eşti ne'ntrecută la mîncare
Dar nu cunoşti ce-i arta pentru artă...
Vezi, tu ! în lume se petrec schimbări
Ce poartă sufletul spre alte sfere
Tu-ţi duci destinul calm către jumări
Chemare n-ai spre taine, spre mistere...

Eu am urcat mereu spre nalte cuiuri
Cum m-a-ndemnat noblleţea grea, de York,
M-au declarat discipolii,-ntre ulmi,
Ceva savant ! Şi-acasă cînd mă-ntorc
Mă-ntîmpină un rictus inefabil
Pe care-l pui în perne şi în ciorbe...
Oricît aş vrea să te suport, amabil,
Simt că nu aflu pentru tine vorbe...

De mîine, dar, cu scuze de rigoare
M-abandonez în ulmi, cu-ntreaga-mi viaţă...
De ani de zile, plină de ardoare
Mă cheamă spre visare o Mistreaţă...
Discreţie e cazul să-ţi mai cer ?
Să nu aducem argumente dure
Vom arbora în doi către pădure
Nepotrivire-n vis şi-n caracter...
Acceptă, blîndă Scroafă, trist rostind :
„Atunci e cazul, nu, ca să ies, da?"
El, lord, aprobă calm... Cu glas de-argint
Şi-şi cugetă nepăsător siesta...
Într-un tîrziu, cu vocea, ecă spartă
Văzînd că peste pruni e naltă steaua
Din toţi rărunchii strigă la consoartă :
„— Scroafă, igneri să îmi aduci cafeaua ?"

Morala

De mai trebuie morală
Aţi desluşit-o limpede, cum sper,
La Porc, nu-ncape îndoială,
E în zadar.
Să căuţi caracter.

NICOLAE DRAGOŞ ■

Moartea boxerului

— Tovarăşe sectorist, îmi pare bine că vă găsesc, vă rog scuzaţi-mă. Pe dv. vă caut de azi dimineaţă. Cel puţin după ora 6, am ieşit, cred, de două ori în oraş să vă întîlnesc.

— Vă cer îngăduinţa, zise ceva mai potolit, să trecem mai de o parte, ca să putem vorbi fără martori.

— Foarte bine, acceptă Covaliu şi curiozitatea lui crescu vertiginos. Găsiră de îndată şi locul potrivit pe care-l căutau, sub un bec mare, spînzurat, cam inestetic, la intrarea unui debit de tutun, alături de un „aprozar" cu obloanele trase la uşă, dar cu vitrina luminată.

— Vă ascult, tovarăşe profesor, îl asigură ofiţerul.

— Cînd m-am întors acasă, după ce făcusem cumpărăturile m-am pomenit că sună la uşă un cetăţean, nu vi l-aş putea descrie. Subţire, înălţuţ, îmbrăcat cu o geacă maronie şi căciulă cu clapele ridicate, descheiat la toţi nasturii hainei în faţă, destul de bine afumat, de băutură şi cu nişte ochi răutăcioşi, care-i jucau în cap. M-a întrebat direct despre fi-meu de parcă ar fi fost căzut din lună. Se interesa dacă este „afară" sau „înăuntru". Presupun că era străin de oraş, şi-l căuta pe băiat după mai mult timp.

— Aşa, aşa, continuaţi îl încurajă ofiţerul pe profesor, iar ochii în timpul acesta controlau strada ocupată de lume.

— Cum, nu ştii, zic, că fiul meu se află în detenţie de cîteva luni şi că a fost judecat şi condamnat şi că a făcut recurs împreună cu tot grupul şi aşteaptă hotărîrea definitivă

— Bine, zice el înfuriat, cel puţin dumneata ai aflat pînă acum cine l-a virit la apă, cine i-a făcut bucata ca să-i bage la răcoare ?

Trăsnea a băutură, zise profesorul, întrerupîndu-se cîteva clipe, că am fost nevoit să mă retrag din faţa lui. Atunci am înţeles că are cu dv. ceva. După cîteva minute după ce v-a birfit cum ştie numai un golan din ăsta s-o facă, v-a rostit numele, însoţindu-i de o injurătură groaznică, că mi-a făcut şi scîrbă. Urechile mele parcă nu au auzit de multe ori asemenea insulte. Se grozăvea în faţa mea că pe dv. şi pe un căpitan parcă de la miliţia Galaţi, Tomescu, o să vă aranjeze cum ştie el mai bine şi că nu-i pasă de urmări, fiindcă a mai trecut prin puşcării şi cunoaşte traiul de acolo şi aşa mai departe.

Tăcu bătrînul, tăcu şi căldura serii, atît de nefirească pentru o noapte de noiembrie, adăugă supărării omului un plus de temperatură.

La o oră după ce îi pierduse urma prietenei sale, Vlad se aşeză la o masă, într-un microbar pe Călăraşi, şi-şi chivernisea suma de bani pe care o sustrăsese din valiza unei bătrîne în timpul deplasării cu trenul, în staţia Barboşi. Nu i-au trebuit decît cinci minute să observe că la casa de bilete o femeie grăbită îşi lăsase lîngă perete geamantanul şi deasupra lui poşeta. Nu-i mai dădea atenţie, ci, cu banii potriviţi îşi făcea mereu loc să ajungă mai repede la casierită, ca să obţină biletul de tren. Într-o împrejurare ca aceea, Vlad a reuşit să smulgă pe neobservate valiza şi să intre în pas domol, traversînd peronul şi să se urce din nou, de astă dată într-alt vagon. Şi, a găsit ceea ce urmărea, două mii de lei. După ce a uşurat valiza şi poşeta le-a depus pe amîndouă în capul vagonului într-o crăpătură a burdufului, de unde vîntul le-a luat, aruncîndu-le sub roţi. La Baldovineşti, a ajuns din nou lîngă Miţa Garoi, a apucat-o de braţ, strîngînd-o cu mare „tandreţe" :

— Scumpo, sîntem norocoşi. O sărută zgomotos pe obraz şi-şi sprijini tîmpla de umărul rotund al fetei. Ea îl privi cu coada ochiului fiindcă înţelesese foarte bine ce ascundeau cuvintele măgulitoare de mai înainte. La rîndul lui, se uită şi el pe sub sprîncene şi zîmbi cu acelaşi subînţeles, dar, pentru că stabilise că pe ea n-o privesc direct „afacerile" lui, o mai sărută o dată şi-i dădu un bobîrnac sub năsucul cîrn.

— Aş vrea să dau un telefon, mă aşteptaţi aici. Cred că după asta nu vă mai reţin, zise Covaliu bătrînului care ridică din umeri.

Ofiţerul se depărtă, zărise adineauri, pe o stradă laterală, cabina unui telefon public. Lumea continua să tropăie încoace şi încolo. Vitrinele mici ale prăvăliilor de pe str Galaţi, reconsiderate prin optica toamnei, sclipeau etalîndu-şi mărfurile, iar un atelier foto expunea în razele puternice ale lămpilor de neon portrete chivernisite de miri şi mirese, nuni şi nune, socri şi soacre. Întregul alai prins în poziţii aproape rigide şi mai încolo chipuri de copii, capete de expresii ale premianţilor cu cunună, în uniforme pionereşti apretate festiv, cînisite, fără cusur, vorba aceea : ca la fotograf !

Ofiţerul a intrat în cabină, trăgînd după sine uşa. Înainte se uitase în jur constatînd că nu-i vede şi nici nu-i aude nimeni. Formă numărul sediului, căutînd ofiţerul de serviciu şi cînd dădu de el i se adresă puţin enigmatic :

— Eu sînt, să trăiţi Mă recunoaşteţi, tovarăşe căpitan ?

— Sigur, dă-i drumul. Sînt numai urechi

EUGEN TEODORU ■

(Va urma)

„Sîntem împreună, în bună frăție"

— Căutîndu-vă la telefon, mi-am notat în agendă desele dv. plecări la București, rînd pe rînd, la plenare ale C.C. al P.C.R., la sesiuni ale M.A.N., la Uniunea scriitorilor apoi alte deplasări la Iași, la Dej sau la Arad. Ultima notație : plecat la Moscova.

— La întîlnirea anuală a redactorilor șefi ai revistelor literare ale Uniunii scriitorilor din unele țări socialiste. În 1976, întîlnirea a fost la București, acum la Moscova, iar anul viitor va fi la Budapesta.

— Cu cîțiva ani în urmă presa consemna vizita unei delegații a Uniunii scriitorilor din România în Franța. Conducătorul delegației era scriitorul Létay Lajos...

— Această „conducere" se datora numai și numai funcției care am avut-o în anii respectivi. Eram atunci vicepreședintele Uniunii scriitorilor și mă aflam în prima călătorie la Paris. Am avut bucuria de a călători împreună cu Laurențiu Fulga, admirabilul om și tovarăș de drum, și Ion Biberi, excelentul nostru filosof și literat, care își făcuse studiile la Paris...

— Ați călătorit mult. Cum arată România văzută din afară ?

— Deși de cele mai multe ori m-am aflat însoțit de prieteni între prieteni, am simțit absența pămîntului natal. După o săptămînă, două, dorul de patrie devenea tot mai greu de înfrînt. Niciodată n-aș putea înțelege pe cei care în speranța unei existențe mai bune, părăsesc țara, ca după aceea s-o viseze o viață întreagă. Eu am și prieteni care încă după al doilea război mondial au rămas afară. Îmi scriu, vin aici și vorbesc cu rară nostalgie despre ce au părăsit, despre insomniile lor, despre dor. Și chiar dacă au obținut succese materiale **Țara, Patria**, nu se poate înlocui, preschimba în bani... Nu, niciodată !

— Ce înseamnă revista Utunk pentru dumneavoastră ?

— În primul rînd jumătatea vieții mele. Cei mai buni ani ai mei de creație, o serie de planuri realizate, multe frămîntări, succese și eșecuri, calde legături de prietenie cu majoritatea scriitorilor din țară, confruntări și neînțelegeri cu adversari, multe gînduri, dar și multe bucurii. În traducere, dealtfel, Utunk înseamnă **„drumul nostru"**.

— ...Și pentru literatura maghiară din România ?

— Spre satisfacția noastră, a redactorilor, Utunk-ul este o revistă îndrăgită și așteptată de tot mai mulți cititori. O revistă cu un profil larg, dar în primul rînd, desigur, o revistă literară. Înființată din 1946, revista a fost și este leagănul, atelierul literaturii maghiare autohtone, unde și-au făcut ucenicia majoritatea scriitorilor maghiari din România și în care semnează nume de prestigiu ale literaturii din țara noastră din cele mai diferite generații : de la tînărul și remarcabilul poet Szócs Géza, pînă la Franyó Zoltán, care a împlinit 90 de ani.

— Cîți scriitori maghiari sînt la Cluj-Napoca ?

— Cred că sîntem peste 50, care lucrăm în diferite redacții.

— Și „producția" lor literară din anul trecut ?

— Editura pentru naționalitățile conlocuitoare, Kriterion, scoate anual peste 150 de titluri. În majoritate, opera scriitorilor maghiari. Pe lîngă Kriterion, apar însă multe cărți în limba maghiară și la Editura Dacia, la Creangă și la alte edituri. O mare parte, evident, aparține scriitorilor clujeni. Noi, de la Utunk, prin resortul nostru de critică literară, sîntem într-un fel săptămînă de săptămînă și cronicarii acestor cărți, consemnînd toate aparițiile. Dar pe lîngă cronici, aprecieri, critici săptămînale, organizăm la fiecare început de an mese rotunde, dezbateri interesante și temeinice, cu participarea criticilor noștri de frunte, analizînd „recolta" literară în întregimea ei. La ultimele dezbateri au fost remarcate în mod deosebit romanul lui Szilágyi István **Piatra cade în fîntîna seacă**, apoi romanul lui Köntös Szabó Zoltán, despre tineret, al lui Panek Zoltán : **„Primii pași pe pămînt"**, un roman modern, extrem de interesant, care a și cîștigat premiul „Șampanie" al redactorilor noștri.

— Atrăgător și original premiu ! Dumneavoastră ce premii ați colecționat de-a lungul anilor ?

— În primul rînd **Premiul de Stat** pentru volumul de versuri **O lume nouă se construiește**. Se întîmpla aceasta cu aproape un sfert de veac în urmă...

— Și de atunci ?

— Am scris vreo 10-12 volume. O parte conțin poezii pentru copii.

— Iubiți copiii ?

— Sper că și din poeziile mele reiese aceasta. Cel ce m-a îndemnat a scrie pentru generația cea mai tînără a fost regretatul și neuitatul meu prieten, excelentul scriitor, nuvelistul Asztalos István. În anii 1956—1957 eram „adjunct" la Utunk și în dorința de a avea număr de număr semnătura unor scriitori de prima mărime, îl solicitam des să scrie pentru noi pe Asztalos István. El conducea revista Napsugár (în traducere înseamnă „Rază de soare") aflată atunci abia în primul an de existență. O revistă care astăzi apare deja în 50 000 de exemplare și este dedicată copiilor maghiari din România. La un moment dat, Asztalos István a pus o condiție : îmi va da o nuvelă pentru Utunk numai atunci cînd îi voi da și eu poezii pentru copii. Și, evident, amîndoi am respectat înțelegerea. Dar am mai avut și un alt mare inspirator pe atunci și un model autentic pentru poezii : băiatul meu, care în curînd va fi arhitect, și pe lîngă el, copiii prietenilor mei din Cluj-Napoca, apoi pe Marinel, băiatul lui Laurențiu Fulga, pe Bogdănel, feciorul lui George Lesnea, pe care i-am cunoscut în neuitatele vacanțe de la Valea Vinului.

Ne-am cunoscut de tineri, sîntem amîndoi fii de țărani, iar universul poeziei noastre e aproape identic. Poate și aceasta a fost motivul că am tradus reciproc o bună parte din poeziile noastre.

Răspunzînd acum indirect la întrebarea pusă, pot spune că dacă aș lua toate cărțile oferite mie de prietenii mei, scriitorii români, aș putea edita chiar un volum pe această temă numai din dedicații ! Vorbesc acestea despre prietenie, frăție și bucuria idealurilor și împlinirilor noastre comune. Acestea sînt fapte, nu cuvinte goale. Prietenia adevărată înseamnă să fii unit și la bine și la rău. Înseamnă înțelegere, colaborare, întrajutorare.

— Ați vorbit mult despre traduceri.

— Aș spune că traducerea este ea un gen literar aparte. Un popor, cu cît e mai mic, trebuie să se străduiască să acumuleze cît mai multă experiență și comori din bogățiile spiritualității universale. Acesta e pentru mine un îndemn, la fel ca și pentru confrații mei din Cluj-Napoca și din întreaga țară, care iau parte la acest act. Noi dorim ca scriitorii români să apară în fața cititorilor maghiari într-o traducere cît se poate de bună, la un nivel artistic cît mai înalt, pentru că nu e indiferent în ce haină este prezentată o operă în fața cititorului. Eu cred că în felul acesta facem un serviciu bun pentru prietenia noastră, pentru apropierea publicului, a cititorilor maghiari, de spiritualitatea românească.

Cine urmărește revista Utunk poate să constate că nu există număr în care să nu apară autori români, comentarii, sau probleme actuale ale literaturii românești. Nu e un merit deosebit al nostru, nicidecum n-aș vrea să afirm așa ceva. Asta o fac consecvent pentru literatura maghiară și revistele românești, amintind în primul rînd pe cele clujene.

— De cînd scrieți, tovarășe Létay ?

— De mult, foarte de mult, deja din anii de liceu.

— Și cîte poezii ați scris ?

— Statistica aceasta n-am făcut-o. Dar nici pe departe nu am scris atîtea cîte aș fi vrut.

—Care e poetul român preferat ?

— Neîndoielnic și de demult, Eminescu, datorită nu numai geniului său, dar și unui excelent profesor de literatură din fostul Liceu Unitarian din Cluj-Napoca, unde am învățat. Eminescu a devenit dealtfel pentru maghiari un poet apropiat, fiind tradus de mult, de mulți și în întregime, în mai multe versiuni, inclusiv chiar variantele și fragmentele !

— Cu aproape 30 de ani în urmă ați scris „Venea furtuna". O poezie-crez, care vă definește cum nu se poate mai bine...

— Casa părintească se află la marginea satului, pe malul unui pîrîiaș cu sălcii umbroase. Adesea cei ce mergeau spre satele vecine, se opreau în fața casei noastre pentru a se odihni, sau a-și potoli setea. Într-o zi de vară, s-a iscat furtuna, tocmai cînd prin fața noastră treceau niște care încărcate cu fîn. Tata a fugit spre poartă, i-a invitat pe țăranii români din satul Podeni să intre în curte. Am scos căruța noastră de sub șopron și fînul a fost pus la adăpost. Pînă a stat ploaia, tata și cei doi din Podeni au stat la masă, iar ceaunul fierbea. Au ciocnit împreună un pahar de țuică, au mîncat și au plecat fericiți. Momentul acesta mi-a inspirat poezia. Dealtfel, vă pot spune că frăția dintre români și maghiari la noi acasă e foarte naturală.

Ce-i frămîntă pe deputatul Létay Lajos ?

— Între multe alte probleme construirea unei case de cultură la Dej. Municipiul s-a dezvoltat în ultimii ani foarte mult din toate punctele de vedere. Are numeroase formații artistice, o bogată activitate culturală. Casa de cultură a municipiului, deja inclusă în plan, va oferi condiții și mai bune pentru această activitate.

— Ce satisfacții v-a adus această activitate obștească ?

— În legislatura trecută am fost deputatul locurilor mele natale, într-o zonă unde locuiesc mulți din Apuseni și maghiari. Pentru ei am făcut ceva mai mult decît pînă acum pentru dejeni. Între altele, am putut sprijini construirea unui releu de televiziune pentru oamenii din Valea Ierii. Din cauza munților, peste ecranele televizoarelor cădea o umbră deasă. Apoi am introdus o cursă de autobuz, am accelerat procesul de sistematizare, am ajutat oamenii în rezolvarea unor probleme sociale și personale. Unii, chiar dacă nu mai sînt deputat în zona lor, mă caută și astăzi. Spor însă că drumurile mele vor fi mai des și spre Dej și sînt convins că împreună cu municipalitatea vom putea rezolva încă multe probleme și pentru cetățenii acestui viguros oraș industrial...

— Ce vă mai spune azi Universitatea populară din comuna dumneavoastră natală ?

— Am contribuit cu ani în urmă la înființarea „Universității" noastre din comuna Moldovenești, de care aparține și satul meu natal, Văleni de Arieș. Cunoscînd temeinic problemele lor sociale, economice, culturale, m-am ocupat de organizarea universității, începînd cu alcătuirea programului, program născut din necesități, și terminînd cu invitarea și aducerea lectorilor, conferențiarilor, cei mai eminenți reprezentanți ai științei, ai literaturii, ai artei lor. Rar lipseam de la activitățile universității serale. Am vrut și vreau și azi ca oamenii locurilor mele natale să fie cît mai culți, cît mai civilizați. M-am gîndit și la faptul că în comuna mea s-a înființat încă din primii ani o cooperativă agricolă de producție și am dorit să-i ajut pe concetățenii mei, cu-dcle, prietenii să facă o agricultură intensivă, modernă : bogăție în satul meu natal !

— Revista pe care o conduceți scoate anual și un foarte frumos almanah.

— E între primele — dacă nu primul — scos de revistele Uniunii scriitorilor. Cum și revista Utunk s-a născut din inițiativa partidului, și la nașterea almanahului a contribuit un activist al partidului : poetul Ion Brad, cu 12 ani în urmă, cînd era adjunct de șef de secție la C.C. al P.C.R. Dintr-o convorbire amicală cu el s-a născut ideea almanahului, susținut apoi și sprijinit pe larg de forurile noastre superioare. Almanahul nostru colindă țara și lumea și se bucură de o frumoasă apreciere. Este, evident, o mare satisfacție...

— În fiecare ediție a almanahului partea de început conține un calendar ilustrat, într-o grafică de excepție. Și fiecărei luni îi este rezervată o poezie. În cele 11 ediții însă poetul Létay Lajos e prezent doar... odată ! De ce ?

— De alcătuirea acestei părți mă ocup eu personal. Și am dorit ca peste ani colecția Almanahului Utunk să poată deveni o valoroasă antologie. Și, evident, am dorit ca fiecare poet să figureze, să-și găsească locul în această antologie. Vă mai pot spune că lucrăm deja la Almanahul Utunk '79 care va fi orientat în întregime pe sprijinirea mișcării artistice de amatori din cadrul Festivalului național „Cîntarea României".

— Alte proiecte ?

— Am în plan cîteva cărți. Una — dacă se realizează — va cuprinde însemnări din numeroasele călătorii întreprinse în străinătate, atît în cadrul delegațiilor Uniunii scriitorilor, cît și cu delegații parlamentare sau pe cont propriu. Lucrez apoi la pregătirea unui volum de traduceri, care va conține cele mai frumoase poezii ale lui Aurel Gurghianu. Sper să reușim să scoatem volumul. În ultimul timp mă preocupă foarte mult și publicistica, fiind prezent des în numerele Utunk-ului...

CONSTANTIN MUSTAȚĂ ■

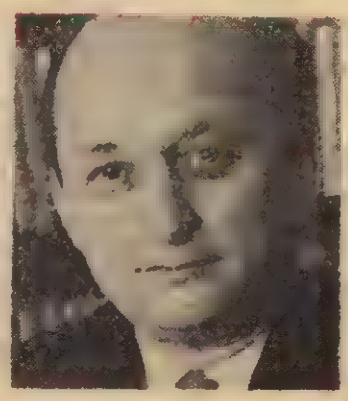

Létay Lajos, născut în 23 ianuarie 1929, în satul Văleni de Arieș, jud. Cluj. Redactor-șef al revistei UTUNK din 1958. Volume de versuri : **O lume nouă se construiește** (1952), **Gînd și bucurie** (1956), **Amintiri din zori de zi** (1957), **Puterea pămîntului** (1963), **Cele mai frumoase poezii** (1967), **mai multe volume de poezii pentru copii. În anul 1975 a publicat volumul Pe drumurile poeziei** (miniaturi publicistice).

Volume în limba română : Versuri alese (1955), **Casă nouă, Casă roșie** (1969), **Ce vrea creionul** (1970), **Depărtări** (1976).

E membru al C.C. al P.C.R., deputat în M.A.N., membru în Consiliul de conducere și în Biroul Uniunii Scriitorilor din Republica Socialistă România, membru în Consiliul oamenilor muncii de naționalitate maghiară.

Laureat al Premiului de Stat (1954), **decorat cu ordinul Meritul cultural, Ordinul Muncii, Steaua Republicii, Ordinul Tudor Vladimirescu** ș.a.

FLACĂRA Redacția : București Piața Scînteii 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33, cod 71 341 Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : publicistică social-politică (I. Timbus 1 Purcoru, I. Nitescu – 16 17) ; reportaj (Nicolae Cristache – 16 06) ; cultură, știință, învățămînt, sport (T. Octavian, N. Ionescu – 16 19, 16 06) ; scrisori, anchete cetățenești (M. Nedelea, E. Seceleanu – 16 18, 17 87), fotoreportaj (1595) ; documentare (16 23) ; cenaclu, administrație (17 78 82 și interior 17 83) ; secretariat de redacție (Dan Bîrlădeanu, Cornel Cotonă – 17 82, 16 21) ; secretar responsabil de redacție (Nicolae Arsenie – 17 63 16 și interior 17 86) ; redactor șef – 16 22 96 și interior 16 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la ILEXIM – Departamentul Export-Import arese, PO Box 136–137 telex : 1 12 26 București str. 13 Decembrie nr. 3

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI: 2 LEI

41505

flacăra

27 IULIE 1970

ION VLASIU : „Decebal"

Democrația într-o zi de lucru

În mai puțin de un an Întreprinderea „Metalurgica" din Capitală a marcat un salt spectaculos în ceea ce privește rezultatele la principalii indicatori. Cheștiune care nu ține cîtuși de puțin de hazard, ci de o organizare pe baze noi, menite să facă dintr-o unitate obscură, patronată de industria locală, o întreprindere puternică, cu o tehnicitate ridicată, căutată la export. Acestea fiind zise, darea de seamă prezentată în cadrul adunării generale a oamenilor muncii, precum și luările de cuvînt ale participanților, aveau numeroase motive să reliefeze succesele, fără a mai aminti de necazuri, de lipsuri și de celelalte probleme care fac mai puțin frumoasă viața unei întreprinderi. Nimeni nu le-ar fi putut reproșa celor de la „Metalurgica" că-s îmbătați cu apă rece. Succesele sînt reale și ele sînt rodul muncii unui colectiv, al hărniciei unor oameni pentru care ieșirea la suprafață a coincis cu impunerea unei firme. Dar lucrurile n-au stat așa. Procentul de nereușite, rezervele nevalorificate au constituit în esență obiectul principal al adunării la care am asistat. Există necazuri în ceea ce privește aprovizionarea cu materii prime, pregătirea fabricației, organizarea celor

(Continuare în pagina 6)

RAZVAN BARBULESCU ■

MIHAI BUCULEI : „Victorie"

Scrisoare de țară

Cît bate griu-n galben prin văile candorii
de-i dreaptă lancea verii adînc înfiptă-n lut,
cît sub călcîiul pietrei nu răguşesc izvoare
şi eu vă strig, prieteni, în graiul cunoscut,

să n-adormim cu tîmpla pe frunze în cădere
cu pleoape amorțite de cerul în declin
noi ce sîntem soldații Stelei viitoare
şi umilim neantul cu-o moarte mai puțin...

Noi sîntem cei ce ară pămîntul viu al țării
şi-nsămînțează-n brazde cuvintele fierbinți
de-aceea grîul nostru crescut pînă-n pridvoare
vorbeşte limba dulce-a străbunilor părinți.

La temelia țării stau azi cuvinte drepte,
la temelia țării e-o rădăcină grea
stropită cu sudoare, cu lacrimi şi cu singe —
un arbore-nălțîndu-şi coroana înspre stea

să fie liber ramul sub care curge rîul
şi liber fie rîul să curgă-n țara lui
pe albia iubirii, speranței şi dreptății.
Astfel vă spun prieteni. Astfel rostiți oricui !

IOAN EVU ■

O nouă premieră științifică românească

Vasile Pavel și-a recăpătat vederea după 8 ani cu ajutorul unei proteze cu 65 de dioptrii!

— Vezi, nea Vasile ?

Cel întrebat, Vasile Pavel, 54 de ani, de fel din comuna Sabăuani, județul Neamț, nu se încumetă la răspuns. Tace. Alături, soția sa, cu care împarte viața de 30 de ani și nenorocirea de 8, încearcă un gest, dar îl oprește la jumătate, ducînd mîna pînă la gură, cum fac femeile de la țară cînd se sperie. Singurul care nu pare surprins de lipsa unui răspuns e profesorul Mircea Olteanu, șeful Clinicii de oftalmologie a Institutului de medicină și farmacie din București, în biroul căruia plasat în incinta Spitalului militar central, se petrece această tăcere. Profesorul așteaptă imperturbabil, dar gura lui Vasile Pavel parcă e încleștată.

— Nea Vasile, cîți sînteți în încăpere ?

— Trei oameni. Plus Maria.

— Pe dumneata te-au sorocit ?

— M-am.

— Arde lumina, nea Vasile ?

— Arde.

— Cîte becuri ?

— Apăi, nu-i bec, e numai un neon. Un tub.

Intră cineva în cameră. Doctorul Mihai Pop, unul din membrii echipei care, vom povesti mai departe cu și cum, l-a operat pe Vasile Pavel. Omul îl recunoaște și se bucură. Se ridică de pe pat spre a se reîntoarce în salon. Salută și, cu glas tremurat, zice :

— Văd, tovarășe profesor.

(Continuare în pag. 10)

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Vara, la Tomnatic

Miroase a grîu și trudă în acest iulie cu cuptorul încins în imensa vatră a cîmpiei bănățene ; noaptea e scurtă, lumina e lungă, ochii și brațele muncii cuprind zări netede și policrome (galben e grîul, sură e mirișstea, verde-s porumbul cel fălos, via și livada, trifoiul); e cald și e greu sub dogoarea soarelui ivit mereu singur pe boltă, singur cuc, lunii, felie de pepene galben, și ea năduşitoare, lăsîndu-l spre veghe trupul rotund și dogoritor al pămîntului.

Aceasta e, în iulie, firea cîmpiei, în iulie, cînd se coc grînele, cînd plesnește pleava și tresaltă bobul în teasca facerii. Aerul stă, vînt nu s-abate, ape nu curg, ci seacă, leneș, fazani nu apar, porcii sînt rari și departe. Năduşeală. Plutește, la orizonturi, un dor de munte și de pădure, de înălțime și răcoare deasă. Dor de ducă — dorul mocnit al cîmpiei monotone. Prea mult soare nezăgăzuit, prea puțină umbră. De atîta căldură, pînă și astrul zilei pare că-și șterge, în răstimpuri, broboanele de sudoare aprinsă, cu mînecile cerului — dac-ar fi. Și alături și deasupra cîmpiei — satul, pruncul pămîntului. Satul, cu străzi neumblate la ceasul de mijloc al cadranului luminii, ca în somnul nopții, pustietate odihnitoare.

Prăvăliile sînt închise, în curtea școlii e recreația mare a verii, la căminul cultural e tras obloanul, copiii dorm, bunicii visează, prin satul pătrat, aliniat pe o stradă principală la fel ca altele-spițe, deci dreaptă, trec, pe șaua de asfalt, trei camioane uriașe, cu prelate umflate ca burduful fierarului din vremurile cu cai mulți. Pe ulița ceea se vede cum curge cîmpia pînă în pragul satului, oprindu-l.

E iulie, e vară, e campanie.

Încotro s-o iau eu, străinul, curiosul, reporterul, ajuns, nechemat, la Tomnatic, în acest „sat fără pereche", cum se fălosesc întruna prietenii mei timișoreni, tinerii publiciști Anton Palfi și Franz Schleich ?! De fapt, cei doi redactori ai cotidianului „Neue Banater Zeitung", născuți și crescuți aici, mi-au

(Continuare în pag. 12—13)

TEODOR BULZA ■

Actualitatea

● Refăcute în întregime acum un an și jumătate, liniile de tramvai de pe Șoseaua Giurgiului sînt cîrpite — sperăm cu mai multă responsabilitate ! — În aceste zile pentru a treia oară ● Prepelița este o pasăre foarte folositoare. Gălbenușul oului de prepeliță dovedește însușiri terapeutice în astm bronșic, anemie, hipertensiune arterială, diabet zaharat. Recomandări afișate și la Hala Unirii. Ținînd cont de toate acestea, strungarul bătrînul bătrînarean Ioan Crișan s-a apucat, în urmă cu doi ani, să crească prepelițe. Azi are 450 de zburătoare. O adevărată farmacie ● După Medgidia, Sibiul ! S-a deschis, prin urmare și aici, o Tabără de creație pentru ambientalizarea municipiului cu opere de sculptură în materiale ceramice, tabără patronată și finanțată de municipalitate și U.A.P., cu participarea artiștilor: Costel Badea, Radu Aftenie, Dumitru Rădulescu, Eugen Cioancă, Victor Cristea, Lajos Kiss, Pall Bogati, Nicolae Moldoveanu, Gh. Rizoiu, Gh. Fărcășiu și Dragoș Gănescu ● Pe automatul care eliberează bilete I.T.B., instalat în Piața Romană din Capitală, se menționează șăgalnic : „Introduceți fisele pînă ies biletele". Îi anunțăm pe constructori că biletele nu ies în ruptul capului ● La Întreprinderea „Electroputere" din Craiova au fost finalizate lucrările de construcție a locomotivei electrice numărul 400 ● Doina Ilieș din Buhoci (Bacău) a născut trei fetițe gemene. Spre dezamăgirea Mariei Darie din comuna Poduri care aștepta trei gemeni pentru cele trei gemene ale sale, născute tot la maternitatea din Bacău cu cinci zile mai devreme ● O noutate la grădina zoologică din Reșița : o pereche de maimuțe din Etiopia, din specia Cercopithecus Aethiops ● Vizavi de stadionul din Teliuc a început construcția unei cantine moderne unde vor servi masa minerii de la secția Teliuc a I. M. Hunedoara ● Zilele acestea, fostul han Damari împlinește 126 de ani de cînd doi frați întreprinzători, Vasile și Anton Capșa, au început să lucreze la cronica modernă a cofetăriei românești. Era frumos dacă unitatea bucureșteană își sărbătorea această aniversare sub cunoscuta firmă Capșa. Așteptăm ● În localitatea Mamoiada din Sardinia a avut loc Festivalul internațional de muzică și teatru al cărui oaspete de onoare a fost Ansamblul folcloric „Silvana" din Deva. După festival, artiștii români au întreprins un turneu și în alte localități din Sardinia ● Cine se încumetă să escaladeze cele trei etaje ale clădirii de pe strada Schitu Măgureanu nr. 9 se va bucura în final de expoziția de pictură bună a Gabrielei Vasilescu-Popescu.

PE JIU, RĂSUNĂ IARĂȘI VALEA

La Rovinarii Gorjului, pe același Jiu pe care, puțin mai sus, în urmă cu trei decenii răsuna valea de cîntecele coloanelor de brigadieri între Bumbești și Livezeni, au sosit în aceste zile mii de muncitori, studenți, elevi, tehnicieni și ingineri din toată țara. Atunci, romanticii brigadieri, într-o vreme în care oamenii mai zgîriau pămîntul cu plugurile de lemn, aveau de străpuns 32 de kilometri de defileu, de piatră. Trebuiau străpunse 39 de tuneluri în stîncă și mai trebuiau aruncate 124 de poduri și viaducte peste năvalnicul Jiu și afluenții săi. Uneltele lor: picamărul, tîrnăcopul și lopata. Dorința lor era „să facă ceva". Și în urmă cu 30 de ani prima locomotivă străbătea valea într-un șuer continuu...

Acum urmașii brigadierilor de la Bumbești-Livezeni, salopetele albastre, cum li se mai spune, își aduc contribuția la depășirea dificultăților cu care se confruntă Combinatul minier Oltenia. Ei sînt în prima linie a bătăliei pentru a da cît mai mult cărbune țării, și spunînd aceasta nu exagerăm cîtuși de puțin. Nu este deloc ușoară decopertarea sterilului pentru a grăbi mersul spre cărbunele energetic așteptat de gurile de foc ale termocentralelor. Ilie Răuțescu, comandantul Șantierului național al tineretului, Combinatul minier Oltenia, ne spune că la excavarea sterilului primele cupe au fost încărcate pe 3 aprilie 1978, imediat după ce și-au făcut apariția excavatoriștii, buldozeriștii, autogrederiștii, mecanicii de întreținere și șoferii. La început tinerii brigadieri, muncitori calificați sau necalificați, au primit în dotare 100 autobasculante ROMAN de 16 tone, 6 excavatoare Promex, 11 buldozere și alte utilaje și mașini necesare. Erau doar 200 de brigadieri, în marea lor majoritate conducători auto. De atunci și pînă acum au excavat și transportat peste 500 000 mc de steril. Celor cîteva sute de brigadieri veniți în aprilie li s-au alăturat alții, iar de o săptămînă și-au făcut apariția elevi și studenți în taberele organizate la Rovinari și Motru. Pînă la sfîrșitul anului vor excava 5 milioane mc, ceea ce echivalează cu realizările întregului combinat pe trei ani de zile cu excavatoare clasice.

Primul brigadier cu salopetă albastră sosit la Rovinari nu putea fi decît un gorjean. Înainte de a veni aici a lucrat cinci ani la Motru ca tehnician auto. Se numește Ion Văduva și este șef de coloană încă din 29 martie 1978, cînd, de fapt, nu exista o coloană, ca acum, de aproape o sută de conducători auto. Băieții lui, cum li place să-i numească, sînt împărțiți în două formații, fiecare cu cîte trei brigăzi: Beterega Sud, Beterega Nord și Tismana; sînt din toate județele țării și muncesc la fel, adică foarte bine, dovadă și rezultatele de pînă acum.

Elevii și studenții sînt bobocii șantierului. Luni, 24 iulie, a fost prima lor zi de lucru. Întrebarea „Cum vă simțiți pe șantier?" nu-și are rostul deocamdată. Poate mai tîrziu. Sînt 1 100 de elevi și studenți la un loc. Ce vor face? Vor construi 102 căsuțe cu 3 000 de locuri pentru muncitorii din platformă, vor curăți benzi transportoare, vor lucra la amenajarea drumurilor de acces, vor ajuta la drenări de ape, la deschiderea unor noi cariere sau mine. Attila Gajdas, elev în anul III al Liceului de construcții și arhitectură din Baia Mare, deși singur la părinți a cerut să muncească aici la Rovinari, departe de tată său care este strungar. A scris acasă că: „Am ajuns bine, avem condiții destul de bune de cazare. Ni s-a încredințat o lucrare pe măsura calificării noastre. Am legat multe prietenii. Adresa mea: S.N.T. Rogojelu-Vîrf, brigada „Maramureș".

Despre lucrare și despre multe altele aveam să aflu de la maistrul Teodor Oros, omul care conduce și îndrumă elevi băimăreni. „Am băieți dintr-o bucată — ne spune maistrul Oros —, mă pot bizui pe ei! Știți dumneavoastră că nouă maramureșenilor ne-a fost dragă munca totdeauna. Părinții elevilor mei au fost și ei brigadieri la Salva-Vișeu sau Bumbești-Livezeni, în condiții mult mai grele. Sîntem în brigadă români și maghiari gata să lucrăm unde țara are nevoie de brațe de muncă, dovedind că sîntem uniți și la faptă. Am luat o lucrare grea la Pinoasa. Executăm singuri, fără ajutor, o lucrare pretențioasă cum este instalația de alimentare cu apă a minei Pinoasa, o mină nouă și numai conducta de aducțiune are 9 kilometri. Pe Gajdas l-ați văzut, la carte este printre cei mai buni, dar și la practică e în frunte. Îl egalează doar Gîrboan, Petric și Michiș. Am și elevi mai mari aici pe șantier, dar ei se cheamă de-acuma studenți și sînt în alte brigăzi. Le-am zis elevi, numai că ei sînt foști elevi. Petru Mățan este în anul III la Facultatea de construcții a Institutului politehnic Iași, Vasile Lauran și Ștefan Schöbel, tot elevi de-ai mei, sînt studenți la Institutul politehnic din Cluj-Napoca, și fac parte din brigăzile „Iași", respectiv „Cluj". Brigada „Petroșani" este alcătuită din studenți ai Institutului de mine din Valea Jiului. Puiu Horia, student în anul III al Facultății de mine, comandantul taberei de muncă patriotică de la Motru, tabără cu peste 900 de brigadieri repartizați la Jilț și Motru, ne vorbește despre lucrările ce le revin. Ca viitori specialiști au fost repartizați la întreținerea și curățirea benzilor transportoare. Ne mărturisește că: „Utilajele de la Jilț și Motru sînt niște bijuterii. E de prisos să le calific foarte bune, din moment ce sînt la nivelul tehnicii mondiale, iar multe dintre ele sînt contribuții românești la tehnica mineritului".

Din Timișoara au sosit și muncesc deja 23 de elevi și 50 de studenți (dintre ei 25 ! originari din Gorj, și care au ținut neapărat să lucreze aici). Printre ei Mihai Fundeanu și Ianoș Orossi se mîndresc că părinții lor au trecut prin școala aspră a Livezenilor. Lucrînd la benzi studenții conduși de asistentul ing. Al. Botiș au ajuns la concluzia că benzile transportoare care dau atîta bătaie de cap minerilor gorjeni sînt foarte bune și doar întreținerea este deficitară. Nu se știe din dispoziția cui s-au eliminat limitatoarele de deplasare a benzii, pe motiv că și așa fără limitatoare merg. Este adevărat merg și fără limitatoare, dar cînd „îngheață" sînt mult mai greu de pornit, nimeni nu știe de unde s-o apuce. Părerea lor este că ar trebui specializați și stabilizați mecanici de întreținere care să se ocupe de tamburii de capăt. Pentru lunile de vară sau în practică n-ar strica să fie aduși studenți din anii mari ai facultăților de mecanică și electrotehnică, dar acum exact acestia lipsesc. Ar putea fi evitate deplasările benzii de la poziția normală, pierderea cărbunelui, ruperea covorului de bandă și chiar aprinderea benzii. Inginerul Al. Botiș, om trecut trei ani prin șantiere și alți patru prin proiectarea mașinilor și echipamentelor hidromecanice înainte de a fi asistent, este convins că studenții lui au dreptate și că dacă s-ar ține seama de observațiile lor randamentul benzilor transportoare s-ar îmbunătăți cu peste 50%, fără a mai vorbi de viața benzilor, care ar fi simțitor prelungită. Am transcris aici opiniile studenților timișoreni, poate vor fi luate în seamă. Ce părere au specialiștii Combinatului minier Oltenia?

Acestea sînt gînduri și fapte de șantier ale fiilor de oameni ai muncii, oameni deprinși cu munca, continuatori ai bărbăției și curajului înaintașilor, fii prezenți exact acolo unde țara are nevoie de ei. Acolo, însemnînd între altele, în această vară și marele Șantier național al tineretului Combinatul minier Oltenia.

ION PEȘTIȘANU ■

EXCAVATORUL GIGANT — concepție și realizare românească

La începutul acestei săptămîni, colectivul întreprinderii de utilaj greu „Progresul" din Brăila anunța cu vădită mîndrie realizarea excavatorului electric de mare capacitate, utilaj de concepție și fabricație românească, deținînd primatul în producția acestor agregate. Noul utilaj a constituit proba verificării capacității de creație și mobilizare a constructorilor brăileni. „În construcția de excavatoare nu am avut încă un astfel de gigant, ne spune maistrul Eugen Savin de la secția de montaj. Echipa mea a lucrat la toate tipurile, începînd cu cele de 0,3 pînă la acesta, de 8—10 mc. A trebuit să învățăm mult, să ne însușim din mers tehnica nouă. La greutatea excavatorului (375 tone), s-a adăugat înălțimea de lucru (pînă la 15 m), folosirea, în plus, a unor utilaje de construcție. Îmbinările triunghiurilor de forță ne-au pus serioase probleme. S-a lucrat fără preget, într-o deplină unitate de efort și voință". Alături de maistru fără să țină seama de mersul orelor și zilelor, au muncit cu pricepere și dăruire tinerii Tudor Neagu, Constantin Mocanu, Ionel Niculescu, Gheorghe Puia, ca și fiul său, Gabriel Savin, care-și face aici cea mai bună ucenicie. Dar, putem spune, au contribuit toți muncitorii secțiilor turnătorie, cazangerie, uzinaj, și nu numai ei, oameni care au grăbit execuția pieselor componente și trimiterea lor din timp la montaj. Partea mecanică a fost asamblată cu un avans de 3 luni. Dar, menționa lăcătușul montator Constantin Turcu, realizarea în timp record a excavatorului electric de 8—10 mc în numai 8 luni, se datorește și proiectanților care au înaintat întreaga documentație cu patru luni mai devreme. „Nu folosim nimic de import", adaugă el cu mîndrie, făcîndu-mă să înțeleg și mai bine semnificația acestui succes. Remarca lui îmi amintește și faptul că Întreprinderea „Progresul" exportă produsele sale în 46 de țări ale lumii.

Realizarea excavatorului electric de 8—10 mc indică, totodată, gradul de dezvoltare și înzestrare tehnică a acestei importante întreprinderi constructoare de mașini, de pregătire și specializare profesională a tînărului colectiv brăilean, capabil să valorifice la nivel superior experiența celor aproape 55 de ani de existență a respectivei unități, cu recunoscute tradiții revoluționare. Anul curent înregistrează cel mai ridicat volum de investiții din ultimul deceniu. Un efort susținut, dar și roade dintre cele mai bune. La nivelul primei jumătăți a cincinalului actual, colectivul întreprinderii „Progresul" din Brăila se prezintă cu toți indicatorii de plan realizați, în condițiile unei largi diversificări a gamei de excavatoare.

V. RAVESCU ■

În interesul cauzei păcii și progresului, al soluționării în beneficiul popoarelor a marilor probleme care confruntă omenirea

Cuprinzătorul dialog internațional promovat de partidul și statul nostru, de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în ultima săptămînă, adaugă realității politice contemporane noi și elocvente dovezi ale puternicei afirmări a României ca unul dintre participanții cei mai dinamici la eforturile pentru promovarea cauzei păcii, securității și colaborării internaționale.

Caracteristica fundamentală a activității intense în planul contactelor internaționale din ultima săptămînă o constituie evidențierea necesității de a se adînci colaborarea între țări și popoare în vederea soluționării constructive a marilor probleme care frămîntă omenirea, în interesul popoarelor, a consolidării păcii și securității generale și edificării unor relații interstatale noi, bazate pe egalitate în drepturi și respect reciproc, diminuării încordării în relațiile dintre state, pentru stingerea problemelor litigioase pe baza discuțiilor directe între părțile interesate, evitîndu-se intervenția străină și amestecul în treburile interne, asigurîndu-se respectarea independenței și suveranității fiecărui popor.

Întîlnirile și convorbirile purtate de șeful statului român cu numeroase personalități politice reliefează preocuparea fermă a partidului pentru adîncirea prieteniei și cooperării cu țările socialiste, cu țările în curs de dezvoltare, cu toate statele lumii, indiferent de orînduirea socială, pentru întărirea legăturilor și colaborării cu forțele antiimperialiste, democratice, de pretutindeni în lupta pentru pace și progres — trăsătură fundamentală a întregii activități internaționale a României socialiste.

Bogata agendă de lucru din această săptămînă a cuprins convorbiri cu secretarul general al Partidului Comunist Francez, Georges Marchais, cu primul ministru al Guvernului Republicii Populare Congo, Louis Sylvain-Goma, cu reprezentantul permanent al S.U.A. la O.N.U., membru al Cabinetului președintelui Statelor Unite, Andrew Young, cu ministrul relațiilor externe și cultelor al Republicii Argentina, viceamiralul Oscar Antonio Montes, cu Averell Harriman, cunoscută personalitate a vieții publice americane, cu Corrado Belci, membru al Direcțiunii Partidului Democrat-Creștin din Italia, directorul ziarului „Il Popolo".

★

Rolul crescînd al partidelor comuniste și muncitorești, al forțelor revoluționare în lupta pentru promovarea unei politici noi pe plan internațional, însemnătatea schimbărilor pozitive care au loc în lume în urma afirmării tot mai puternice a voinței popoarelor de a-și hotărî destinele în mod de sine stătător, de a pune capăt politicii imperialiste, de dominație și dictat, de a se dezvolta liber într-o lume a păcii și colaborării, au stat în centrul convorbirilor dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul Georges Marchais.

Secretarul general al Partidului Comunist Român și secretarul general al Partidului Comunist Francez au evidențiat, în discuțiile ce au avut loc, opțiunea comună a celor două partide pentru întărirea continuă a solidarității între partidele comuniste și muncitorești în lupta pentru apărarea intereselor oamenilor muncii, pentru democrație, pentru pace și socialism și au reafirmat importanța așezării relațiilor dintre partide pe baza deplinei egalități în drepturi, a respectării principiilor independenței, neamestecului în treburile interne, dreptul fiecărui partid de a-și stabili de sine stătător linia politică, strategia și tactica revoluționară, corespunzător particularităților istorice, economice și sociale din țara respectivă.

Purtate într-o atmosferă sinceră, de caldă prietenie și stimă reciprocă, convorbirile dintre secretarii generali ai celor două partide au dat o înaltă apreciere raporturilor statornicite între Partidul Comunist Român și Partidul Comunist Francez și au reafirmat dorința lor de a intensifica și diversifica colaborarea între România și Franța în domeniile economic, tehnico-științific și cultural, în interesul popoarelor român și francez, al întăririi prieteniei dintre ele, al cauzei păcii.

Tovarășii Nicolae Ceaușescu și Georges Marchais au apreciat că interesele fundamentale ale oamenilor muncii fac necesară o largă conlucrare între partidele comuniste, socialiste, alte organizații muncitorești și democratice, între toate forțele progresiste în lupta pentru transformări democratice și sociale, pentru pace și colaborare internațională.

★

O nouă pagină remarcabilă în dezvoltarea raporturilor reciproce între Republica Socialistă România și Republica Populară Congo a fost scrisă cu prilejul vizitei oficiale de prietenie în țara noastră a primului ministru al Republicii Populare Congo, colonel Louis Sylvain-Goma.

Ca urmare a traducerii cu fermitate în viață a politicii externe a României socialiste de solidaritate activă cu toate forțele angajate în lupta împotriva politicii imperialiste, colonialiste și neocolonialiste, relațiile de prietenie și conlucrare multilaterală dintre România și țările africane, clădite pe temelia trainică a principiilor egalității, independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc, au cunoscut, îndeosebi în ultimii ani, un curs continuu ascendent, materializîndu-se în adîncirea legăturilor pe plan politic, în creșterea substanțială a volumului schimburilor, în acțiuni de cooperare care vin în sprijinul eforturilor acestor țări de a-și valorifica resursele, de a înainta pe calea progresului economic și social. Țara noastră, animată de sentimentele de sinceră prietenie față de popoarele africane, se pronunță consecvent împotriva recurgerii la forță ca mijloc de soluționare a focarelor de încordare și conflict, apărute pe acest continent pe fundalul unor probleme nerezolvate, rămase moștenire de la îndelungata dominație colonială, militează pentru reglementarea diferendelor pe cale pașnică, prin tratative, fără nici un amestec din afară.

Cu prilejul convorbirilor care au avut loc cu ocazia primirii primului ministru congolez de către tovarășul Nicolae Ceaușescu a fost reafirmată cu toată vigoarea necesitatea întăririi unității și solidarității popoarelor africane, pentru ca ele să-și poată concentra toate resursele în vederea dezvoltării economico-sociale, a făuririi unei vieți demne.

Convorbirile au evidențiat, totodată, voința țărilor noastre de a-și intensifica conlucrarea pe plan internațional, de a acționa cu hotărîre pentru eradicarea definitivă din viața internațională a vechii politici de dominație și imixtiune în treburile interne ale altor state, pentru afirmarea dreptului nestingherit al fiecărui popor de a-și făuri de sine stătător destinele, de a fi pe deplin stăpîn pe bogățiile naționale, pentru înfăptuirea unor măsuri concrete pe linia dezarmării, dezvoltării și decolonizării pînă la capăt. Protocolul semnat în timpul vizitei relevă importanța dezvoltării în continuare a colaborării româno-congoleze, un rol deosebit în acest cadru revenind relațiilor prietenești dintre Partidul Comunist Român și Partidul Congolez al Muncii, relații ce au înscrise ca momente de cea mai mare însemnătate vizita întreprinsă de tovarășul Nicolae Ceaușescu în Republica Populară Congo, în martie 1972, în timpul istoricului itinerar pe continentul african, care a prilejuit ample manifestări ale sentimentelor de prietenie și stimă dintre cele două popoare, și convorbirile la nivel înalt care au succedat această vizită în 1973 și care au avut loc la București.

Primirea primului ministru congolez de către tovarășul Nicolae Ceaușescu a prilejuit un cald schimb de mesaje între președintele țării noastre și președintele R. P. Congo, Joachim Yhomby-Opango, a reliefat încă o dată bunele relații de prietenie și colaborare care se dezvoltă între partidele, țările și popoarele noastre, precum și dorința reciprocă de a adînci și diversifica ansamblul raporturilor româno-congoleze, de a conlucra în interesul cauzei generale a păcii și progresului. Noul dialog româno-congolez, încheiat cu un bilanț rodnic, contribuie la intensificarea relațiilor româno-congoleze și marchează în același timp o contribuție însemnată la întărirea prieteniei și solidarității dintre România și țările africane.

★

Tot în cursul acestei săptămîni, tovarășul Nicolae Ceaușescu l-a primit, în staționea Neptun, pe viceamiralul Oscar Antonio Montes, ministrul relațiilor externe și cultelor al Republicii Argentina. Expresie a sentimentelor de prietenie și respect existente între cele două popoare, primirea de către președintele României a ministrului argentinian a scos în evidență dorința comună de a dinamiza evoluția pozitivă a relațiilor de prietenie și colaborare dintre România și Argentina, de a folosi, în acest scop, mai eficient, largile posibilități oferite de economiile celor două țări pentru lărgirea schimburilor comerciale și a cooperării în domeniul economic.

Relevîndu-se că extinderea raporturilor româno-argentiniene servește intereselor celor două popoare, cauzei păcii și înțelegerii în lume, în timpul schimbului de păreri s-a manifestat de asemenea voința celor două țări de a lărgi cooperarea lor și în domeniul politicii externe, de-a contribui la consolidarea păcii, înțelegerii și cooperării între națiuni, la promovarea unor relații interstatale bazate pe egalitate în drepturi, pe respectarea independenței, suveranității, neamestecului în treburile interne, pe dreptul fiecărui popor de a-și hotărî singur soarta, potrivit propriilor sale năzuințe și aspirații.

Concretizînd căile de conlucrare pe plan internațional, convorbirile au scos în evidență interesul României și Argentinei de a acționa atît în cadrul Organizației Națiunilor Unite, în „Grupul celor 77" cît și în diferite organisme internaționale, pentru ca împreună cu toate statele lumii să se ajungă la convenirea unui program menit să asigure în lume o ordine economică și politică favorabile progresului rapid al țărilor în curs de dezvoltare, înfăptuirii năzuințelor de progres și bunăstare ale tuturor popoarelor.

★

Bunele raporturi dintre România și Statele Unite ale Americii, largile posibilități care există pentru dezvoltarea relațiilor bilaterale și a conlucrării dintre cele două țări au fost puse în evidență cu ocazia primirii de către președintele țării noastre a ambasadorului Andrew Young, reprezentantul permanent al Statelor Unite ale Americii la O.N.U., membru al Cabinetului președintelui S.U.A., și a cunoscutului om al vieții publice americane, Averell Harriman.

A fost subliniată, cu aceste prilejuri, importanța vizitei pe care președintele Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu au făcut-o recent în Statele Unite ale Americii, aceasta înscriindu-se ca un remarcabil moment în evoluția raporturilor dintre România și S.U.A., și au fost abordate aspecte actuale ale vieții internaționale privind consolidarea păcii și securității generale.

★

În același spirit al politicii partidului nostru de a lărgi cooperarea cu toate forțele ce acționează în interesul păcii și înțelegerii, al destinderii și progresului, a avut loc și primirea lui Corrado Belci, membru al Direcțiunii Partidului Democrat-Creștin din Italia, directorul ziarului „Il Popolo", în timpul căreia a avut loc un schimb de păreri privind posibilitățile de a dezvolta relațiile dintre Partidul Comunist Român și Partidul Democrat-Creștin din Italia, în cadrul întăririi în ansamblu a relațiilor tradiționale dintre România și Italia, al consolidării conlucrării între toate forțele ce militează pentru pace, securitate și cooperare între toate națiunile, în interesul reciproc al popoarelor noastre și al bunăstării și fericirii popoarelor. Au fost abordate aspecte ale vieții internaționale, subliniindu-se importanța unirii eforturilor tuturor statelor, ale forțelor politice pentru impulsionarea procesului de destindere, a înfăptuirii dezarmării, pentru ca popoarele lumii să-și poată rezolva în pace și înțelegere problemele dezvoltării lor sociale și politice, calea spre bunăstare, civilizație și progres economic și social.

ION CRISTIAN

IRIGAȚIILE SE FAC TOTUȘI CU APĂ, NU CU FIȘE DE CALCULATOR — PAPARUDĂ!

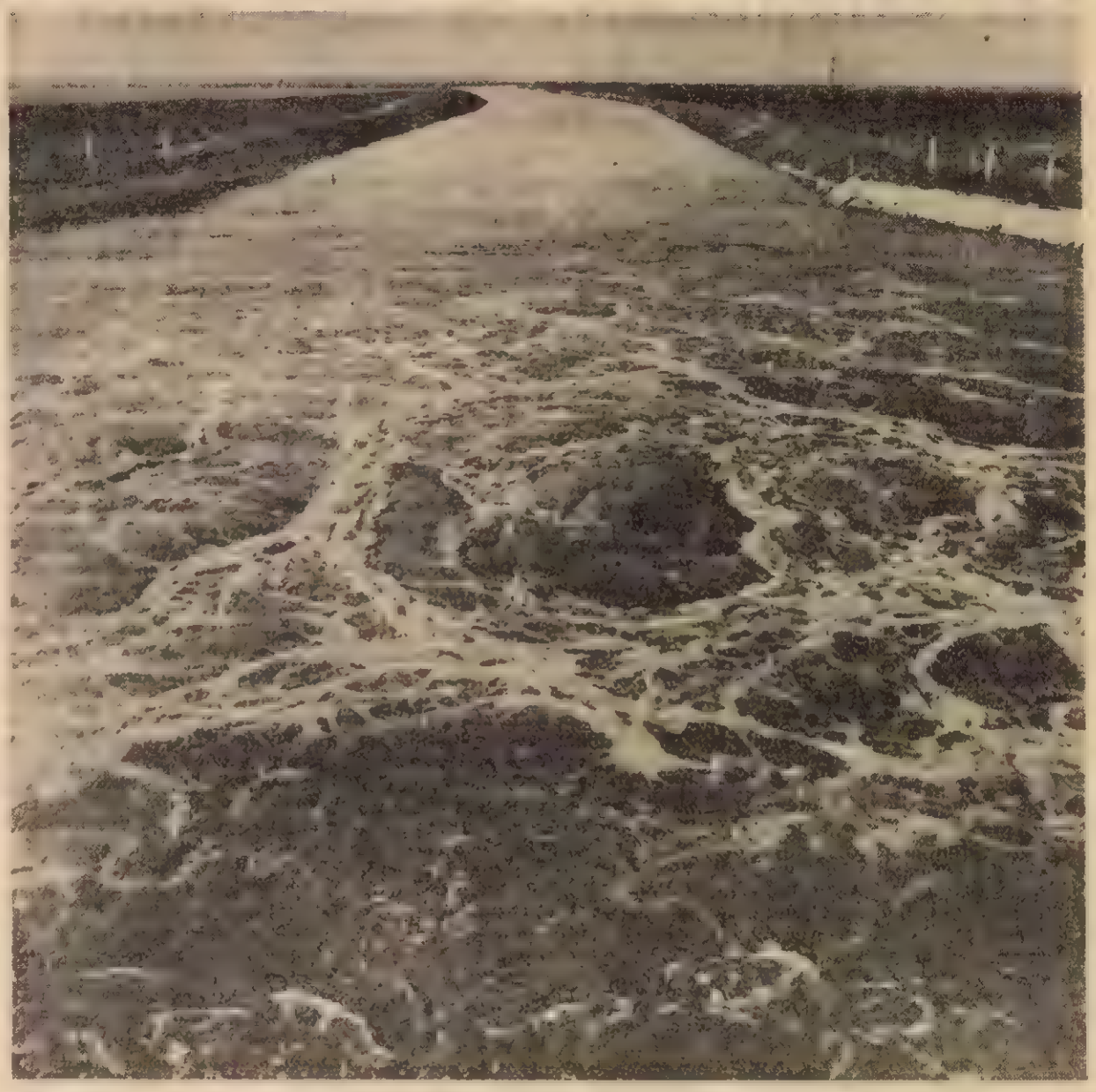

La ieșirea din capitala județului pe drumul spre Călărași, pe terenurile chiar ale I.A.S.-ului Slobozia, trei copilandri se luptă cu țevile de irigații. Cel mai mare, Ioan Todică, are 17 ani și este elev în anul trei la Liceul industrial metalurgic Călărași. Al doilea, Iulian Panait, are doar 14 și este coleg în clasa a opta la Școala generală nr. 1 din Slobozia cu Lucian Moise, care vine și el spre noi încet, peste cîmp, tîrîndu-și cizmele de cauciuc prea mari. Cei trei își cunosc bine meseria vremelnică. Todică Ioan, ca mai vîrstnic, ia cuvîntul și ne spune că ei lucrează aici de trei săptămîni. Cum au intrat în vacanță s-au prezentat la conducerea I.A.S.-ului, cu acordul părinților, bineînțeles, și-au fost angajați cu 55 de lei pe zi ca să mute din loc în loc pe terenul acesta coloanele de irigații. Munca, afirmă el, nu este grea întrucît țevile sînt din aluminiu, deci dintr-un metal care, după cum au învățat și ei la școală, este destul de ușor. Tot ce au de făcut este să oprească hidrantul care alimentează coloana, să mute apoi conductele cîteva zeci de metri mai departe, să aibă grijă ca ele să se îmbine perfect și apoi să dea drumul iarăși apei de la hidrant. Operația are loc de două ori pe zi, cîteva ore dimineața și cîteva după-amiază, spre seară. Cînd cele douăzeci și patru de jeturi ale fiecărei coloane se înfiripă în aer și încep să se rotească răcorind pămîntul dimprejur și porumbul „cultură dublă" după cum știu și elevii, ei se retrag către șosea, lîngă o perdea de plopi, la locul unde și-au ascuns sub frunze și ierburi servietele cu care s-au dus la școală. De data aceasta servietele nu conțin decît pachetele cu mîncare puse de mamele grijulii și cîte o carte. Acolo, în iarba deasă a șanțului, Ioan Todică citește, cu servieta sub cap, „Moromeții", iar Iulian Panait „Toate pînzele sus". Lucian Moise recunoaște că nu și-a adus nici o carte, în schimb el toate orele libere și le petrece scobind cu un briceag tăios într-un lemn de tei pînă va lua înfățișarea tatălui său, electrician, căruia ar vrea apoi să-i facă o surpriză, dăruindu-i-l.

Dincolo de Combinatul de îngrășăminte chimice al Sloboziei, care rămîne în urmă, pe dreapta, șoseaua trece prin veritabile defilee de porumb, pe la capătul tarlalelor C.A.P.-ului Brîncoveni, care se întind pe stînga, și ale I.A.S.-ului Ciulnița, în partea cealaltă. La Dragalina, directorul I.A.S.-ului, inginerul Alexandru Bobică, ne spune că pe cele vreo două mii de hectare porumbul a crescut „formidabil", că pămîntul a făcut „explozie de porumb". „Avem densități diferite, după solurile pe care le-am pus, între 48 și 68 de mii de plante la un hectar, porumbul a crescut peste doi, în unele locuri atinge chiar și trei metri, dar nu acesta e lucrul cel mai important ci faptul că plantele sînt foarte viguroase". „Va fi un an al porumbului, înțeleg". „Va fi, cu siguranță. Am dat, ca la carte, 220 kilograme azot la hectar iar în toamnă am făcut arături adînci, de 30 de centimetri. Am făcut tot ce se putea, tehnic, face. La aceasta recunoaștem, s-a adăugat o ploaie zdravănă, în iunie, care a făcut cît o irigare bună. Atunci s-a înălțat porumbul". „A fost un an prielnic fără secetă, deci". „Dar nici noi n-am lăsat să fie secetă. După ploaia aceea, prima irigare cu mîna noastră, cum s-ar zice, am făcut-o la sfîrșitul lui iunie și începutul lui iulie. Acum se face a treia irigare. Ultima va fi între 1 și 25 august", „Venind încoace am văzut, cît putem vedea, că de pretutindeni, din porumburile I.A.S.-ului Dragalina, se înalță aripile de ploaie". „Pe noi ne costă mia de metri cubi de apă, 18 lei. Cu totul, pe an, irigațiile ne costă cinci milioane. Dacă am face irigațiile prost, ar însemna să pierdem banii aceștia. După cum, dacă le facem bine, înseamnă că noi cîștigăm mult mai mult de cinci milioane. Și mai e ceva". „Vă ascult". „Căldurile mari din ultima vreme au scăzut umiditatea din sol. Situația nu e îngrijorătoare, încă nu se poate spune că avem secetă, dar trebuie să dăm pămîntului mai multă apă. Aspersoarele trebuie să meargă continuu, 24 de ore, deci chiar și ziua". „Într-adevăr, se spune că orele cele mai prielnice irigării sînt dimineața și seara, în orice caz mai mult ziua decît noaptea". „Din motive lesne de înțeles. Din cauza căldurii apa se evaporă mai repede și uneori nu reușești decît să opărești planta. De aceea toamna în lanurile de porumb există fîșii mai slabe, cele udate ziua, și mai bune, cele irigate noaptea. Dar noi credem că tot mai bine e așa, chiar cu riscul, cum am spus, de a consuma mai multă apă, decît să lăsăm porumbul să se usuce. În orice caz, așa cum stau lucrurile acum, noi sperăm să facem cam zece mii de kilograme boabe la hectar, față de cele 7 900 cît avem în plan". „Și chiar merge totul perfect, în privința irigațiilor, la Dragalina ?" „Ei, nu ! Avem de exemplu 60 de aripi de ploaie furnizate de I.O. Balș. La patrucinci atmosfere, adică la presiunea normală a apei, ele crapă în lungime, pe sudură. Nu ne plîngem numai noi ci și alții, din împrejurimi. S-ar cuveni, iertați-mi expresia, să-și la mortul din ograda noastră. Ori să vină să le repare, să refacă sudura, ori să ne dea altele, bune. Pe noi, o aripă de ploaie ne-a costat 84 000 lei. Dar acum, în zilele acestea, n-ar fi vorba în primul rînd de bani ci de faptul că puteam să irigăm, cu ele, 400 de hectare pe săptămînă...".

În alt colț al Bărăganului, mai la sud în drumul soarelui, oprim la sistemul de irigații Mihai Viteazul, aflat la marginea satului cu același nume și aparținător de comuna Ialomițeană Vlad Țepeș. Deschidem, nu-i așa ?, carnetul și sîntem dispuși să notăm ce ne spun Cosma Bădulescu, șeful acestui sistem de irigații care deservește 25 000 de hectare de cîmp însetat, și Stoian Metodea, primarul comunei. Acesta din urmă, de exemplu, afirmă cu toată convingerea că „la Vlad Țepeș se desfășoară o vie activitate în vederea desfășurării (repetiția nu ne aparține — n.n.) în bune condiții a lucrărilor de irigații". Tot dînsul ne povestește mai departe, sfătos, cum vin țăranii dimineața și seara de schimbă coloanele și rămîn apoi la datorie, pretutindeni, motopompiștii,

care lucrează în schimburi de cîte 12 ore. Curios lucru însă, cerîndu-i cîteva nume de motopompiști, primarul nu știe nici unul. Își amintește totuși, cu chiu, cu vai, de un anumit Șerban Gheorghe. Situația ni se pare ridicolă și, mărturisim, am vrea să ne convingem dacă la Vlad Țepeș există un om cu acest nume. Spre norocul primarului însă discuția ne este întreruptă de sosirea unei brigăzi de control în probleme de irigații din partea ministerului, alcătuită din inginerii Alexandru Ștefan și Constantin Stoicu. De fapt, sosirea dumnealor s-a dovedit a fi spre întristarea totală a primarului Metodea, după cum se va vedea imediat. Mai întîi, cei doi trimiși ai ministerului au confirmat ceea ce puteam să constatăm și noi. „În mai multe locuri C.A.P.-urile nu folosesc toate motopompele pe care le au. La Dragoș Vodă, de exemplu, 8 motopompe care nu funcționau. Am găsit motopompiști dormind. Defecțiunile sînt așadar de natură organizatorică pentru că bază materială e, cum s-ar zice pe românește, cît vrei". Imediat după aceea s-a văzut că defecțiunea este de aceeași natură și la Vlad Țepeș, unde din 114 motopompe fuseseră scoase în cîmp doar 58, deci jumătate, restul aflîndu-se în curtea S.M.A.-ului. Suprafața irigată a fost și ea, bineînțeles, tot jumătate din cea care s-ar fi cuvenit. Primarul spune, în sfîrșit, altfel decît la începutul discuției noastre, că nu găsește motopompiști care să lucreze în schimburi. Adăugînd la aceasta și observația că multe agregate rămîn pe același loc uneori cîte o zi și o noapte și că în felul acesta se fac nu irigații ci se acoperă pămîntul de bălți, rezultă că la Vlad Țepeș nu numai că pămîntul nu este irigat noaptea — așa cum cer specialiștii — dar nici ziua nu i se dă apă decît dezordonat și la întîmplare. Iar de amenzile pe care cei doi trimiși ai ministerului le-au aplicat în comuna Vlad Țepeș, pămîntul, desigur, nu vrea să știe. El cere numai apă. El nu se poate hrăni cu chitanțe de amenzi și nici cu fișe de calculator, după cum vom arăta mai jos, expunînd pe scurt mecanismul unei crase birocrații. Foarte mîndru de sistemul de lucru al stației de irigații Mihai Viteazul, al cărei șef este, Cosma Bădulescu ne-a desfășurat în față mai multe fișe de calculator, vroind să ne demonstreze cît de științific procedează el și colegii săi. Mărturisim că ne-a și convins. O armată întreagă de oameni, dintre care unii se numesc chiar laboranți, iau absolut toate datele privind starea, la un moment dat, a pămîntului și datele acestea sînt trimise apoi la Constanța, unde sînt prelucrate pe calculator. Or, cum calculatorul are mania de a fi foarte precis și exact, stației de irigații Mihai Viteazul și unităților pe care le deservește, C.A.P.-uri și I.A.S.-uri, li se trimit săptămînal fișe în care stă, frumos scris, totul : rezerva de umiditate din sol, cantitatea de apă care ar mai trebui pămîntului, numărul motopompelor și aspersoarelor necesare, numărul de ore în care se poate executa lucrarea etc. Un singur lucru nu poate face calculatorul: să irige chiar el ! Dar îți spune, cel puțin, tot ce ai de făcut. De aceea, mărturisim, am rămas surprinși cînd am citit pe fișa C.A.P.-ului „Nicolae Bălcescu", în dreptul rubricilor referitoare la parcelele cultivate cu porumb: „Nu se poate efectua mutarea aripilor de ploaie, cultura fiind înaltă și deasă". Semna, indescifrabil, inginerul șef al C.A.P.-ului. Nu intrăm în probleme la care nu ne pricepem, care țin de specialitatea agronomului, dar ne întrebăm cum fac irigații — pentru că fac — unitățile din vecinătatea C.A.P.-ului „Nicolae Bălcescu" ? Și-apoi, chiar dacă ar fi adevărat că la Nicolae Bălcescu porumbul a crescut pădure, că nu poți intra în el, nu se putea afla aceasta din capul locului, fără a mai cheltui inutil energia unei armate de oameni și deșteptăciunea unui calculator ? Cert fiind, după cum tot calculatorul arată, că la Nicolae Bălcescu n-a mai căzut de mult timp o picătură de apă de ploaie, că rezerva de apă din pămînt este sub limita a ceea ce ar trebui să fie ! Dar cum se vede, cînd lenea ori birocrația sînt mari, nici calculatorul nu mai poate fi altceva decît o biată paparudă...

DUMITRU ELIADE
Fotografii de A. MIHAILOPOL

Am muncit mult pînă să se spună: avem probleme, cheamă-l pe Tudor !

Patruzeci și șase de ani, dobrogean, venit în București în '46, ucenic într-un atelier de cizmărie, „cizmar vrola să mă facă bunicul", spune astăzi, în orice caz a învățat meseria timp de patru ani, dar cînd a ieșit meșter și putea să lucreze pe cont propriu s-a răzgîndit, n-a lucrat de fapt nici o zi, era încă foarte tînăr, abia împlinise majoratul iar țara intrase în iureșul industrializării, ziarele dădeau anunțuri cu litere de-o șchioapă, chemau tinerii în fabrici și în uzine și atunci el s-a hotărît, în iunie 1950, și-a intrat la Semănătoarea să se califice ca lăcătuș. De atunci, de 28 de ani, a muncit numai la secția 6 prelucrări table. Tablele se debitează cu ghilotinele și vin în atelierul unde el, cu brigada pe care o conduce, alcătuită din 31 de oameni, dă pieselor forma finită și le trimite apoi la montaj. În munca lui, spune, sînt zece-douăsprezece operații esențiale. Dacă le cunoști, ești bun meseriaș, dacă nu, nu. Acestea sînt : îndreptat, trasat, găurit, polizat, îndoit, redresat, ștanțări, presări etc. Dar dacă ar ști numai operațiile acestea, Tudor Pironea este convins că n-ar mai primi de la tehnologi „lucrări cu dedicație". Zice : „Avem tehnologi buni, tehnologii bune, dar este imposibil ca dintr-o sută de lucrări să nu se nimerească să pot să fac un lucru mai bine decît l-a văzut tehnologul. Iată, noi facem combine C-12 în foarte multe variante. Seria mare o lucrăm pentru țară. Pentru Irlanda, Italia, Grecia, Brazilia facem serii mai mici. Dar S.D.V.-urile bune pentru seria mare nu sînt bune și pentru seriile mici. Ele trebuie modificate. Dacă am construi altele, noi, bune doar pentru seriile mici, ar fi costisitor. Nu ne putem permite să facem o matriță care costă, să zic, 500 de lei și a cărei execuție poate dura două săptămîni. Ei, în situația asta ce face tehnologul ? Face ce poate. El dă indicații mai generale. El zice, de exemplu, că trebuie să executăm ajustarea. Dar eu, ca muncitor, trebuie să știu foarte bine cum s-o fac. La un moment dat răspunderea rămîne numai pe mine..."

Odată, ni se spune, Semănătoarea trebuia să trimită o combină C-12 la o expoziție organizată tocmai la Pekin. Mașina era gata, fusese lucrată cu grijă, toată lumea era mulțumită. În afară de directorul tehnic al întreprinderii, Vasile Patica. Acesta l-a chemat pe Tudor Pironea și l-a rugat să facă un alt suport de baterie. Acesta a rămas cîteva ore după program și-a lucrat un alt suport care era nu doar mai frumos ci reprezenta și o altă „variantă", ca tehnologie, a piesei.

Tot așa, altădată, s-a ivit o oarecare îngrijorare în legătură cu discurile de frînă ale combinei C-12. Acestea se fabricau, pînă într-o vreme, la Brașov. Dar centrala a încredințat Semănătoarei fabricarea acestor piese. Cu toate acestea, S.D.V.-urile urmau să sosească de la Brașov cam la o săptămînă după ce fusese luată hotărîrea. Întreprinderea trebuia să trimită totuși în termen de două zile piesele respective la Alexandria. Același director tehnic, Vasile Patica, cunoștea desigur situația dar cerea nu scuze, ci discuri. Ordinul a fost dat șefului de secție, tehnicianului Ilie Pîrvu, iar acesta a transmis mai jos : „Chemați-l pe Tudor !" Acesta a venit, a înțeles ce i se cerea și s-a apucat de lucru. Astăzi zice : pînă să primim S.D.V.-urile am făcut patru sute de discuri prin șpanuire, metodă mai veche, e adevărat, dar pe care n-o poate folosi un lăcătuș slab. Prin metoda asta nu reușești decît dacă mai adaugi și amorul meseriei. Eu am muncit mult pînă să ajung să se spună : cheamă-l pe Tudor !!!

Dar la Semănătoarea fiecare reper al combinei are povestea lui. Iar de istoriile multora — adică de efortul oamenilor de a le face mai bine, mai repede — se leagă și numele lui Tudor Pironea.

El își amintește, de exemplu, despre cele care poartă numerele 24, 25, 27. Au un cadru, dintr-o sîrmă de opt, căruia într-un anumit loc trebuie să i se facă o buclă. Operația asta se făcea pînă de curînd cu o matriță de vreo patruzeci de kilograme, greoaie. „Matrița venea pe toată piesa ca să-i facă bucla aceea într-un loc. Se lucra, dar, cum să spun, peste mînă. De aceea am făcut o matriță mai ușoară, de vreo patru kilograme, care făcea aceeași operație și atingea piesele numai în locul unde se cerea. Am executat astfel trei sute de piese iar probele au fost foarte bune. Dar eu făcusem matrița din oțel obișnuit. Acum a trecut la atelierul de S.D.V.-uri, unde va fi executată din oțel special". Cu alte cuvinte, tehnologia a preluat din mers, cu încredere, ideea lui Tudor Pironea. Dar tehnologul, întrebăm, nu sesizase că se poate și așa, adică mai bine ? „Uite că nu, răspunde Tudor Pironea. Tehnologul a avut ideea de a construi matrița aceea de 40 kg acum vreo cinci ani. Dacă lucra el direct pe mașină poate că îi venea mai devreme ideea de-a o schimba. Dar să nu fiu înțeles greșit. Eu, prin asta, nu-i discut de rău pe tehnologi. Nu cred că ei stau degeaba, cum cred unii, eu sînt convins că ei sînt foarte buni în meseria lor atîta doar că, după cum spuneam, nu sînt și nici nu pot fi perfecți. Or, asta înseamnă că și noi, muncitorii, trebuie să fim tehnologi.

Așa crede Tudor Pironea, lăcătuș de la Semănătoarea, muncitor pentru care meseria înseamnă, în mod esențial, creație și gîndire, nu numai conștiinciozitate între orele 7 și 15,30 ale fiecărei zile. Nici mai mult dar nici mai puțin decît un lăcătuș foarte bun, spune el, și adaugă : „Vreau să fiu doctor în meseria mea. Cu ea am trăit, ea mi-a dat satisfacții morale și materiale. Fiindcă sînt un om care trăiește bine. Am un apartament spațios și confortabil, o mobilă nu cu multe dichisuri, dar nici sărăcăcioasă, am mașină Dacia 1 300, mă îmbrac bine, merg vara la mare, am o fată studentă la medicină în anul trei. Și fiindcă veni vorba, de aceea am și făcut liceul. Nu aș fi fost fotogenic, altfel, alături de fata mea, studentă..."

E. DUMITRU

„Matematica nu e o corvoadă, ci o poartă către o viziune mai realistă a lumii"

Cu o zi înainte de repartizarea în producție Cristina Mateizel-Mitrache a fost distinsă cu Diploma și premiul I pentru activitatea științifică desfășurată în anul universitar 1977—1978. Pentru tînăra absolventă a Facultății de matematică-mecanică din București, secția informatică, o asemenea recunoaștere a activității sale este un serios atu cu care pornește cu adevărat în această nouă și interesantă profesie, deși la ora actuală unii beneficiari confundă cercetările operaționale cu analiza matematică, încurcîndu-i din start pe proaspeții absolvenți. (Ceea ce s-a întîmplat într-o oarecare măsură și la repartizarea în producție din acest an). Utilizînd calculatorul, Cristina Mateizel-Mitrache propune în lucrarea „Restaurarea ansamblului Văcărești", prezentată și premiată la Colocviul național studențesc „Probleme actuale de informatică", de la Iași, trasee de vizitare, într-o ordine care să realizeze o participare efectivă profundă a vizitatorului. Continuînd să dovedească apropierea matematicii de artă, inițiază o cercetare, evident cu calculatorul, pe operele lui Brâncuși, încercînd să stabilească dacă marele sculptor a dat, în ceea ce a realizat, întreaga măsură și forță a talentului său. Asemenea încercări s-au făcut în America pe „Păsările" artistului român. Tînăra matematiciană caută să obțină, după un repertoriu de semne limitat, o clasificare a ciclurilor brâncușiene prin care să poată stabili cu exactitate datarea operelor.

Dacă aceste lucrări sînt un preludiu al unor cercetări ulterioare legate de artă, ultima dintre realizările studentei amintite are o finalitate practică, o utilizare eficientă în domeniul economic. Despre ce este vorba ? Urmare a activării în cadrul cercului de modele matematice aplicate în arhitectură, vizînd posibilitatea aplicării gramaticilor picturale, sprijinit îndeaproape de profesorii de specialitate și personalități din domeniul arhitecturii, studenta Cristina Mateizel-Mitrache a găsit substanța fundamentării unui astfel de limbaj, adecvat reprezentării structurilor vizuale bidimensionale. Rezultatul aplicării acestor limbaje picturale conduce la desenarea planurilor unor obiective industriale, astfel încît dispunerea capacităților de producție să respecte cît mai exact fluxul tehnologic, folosind judicios terenul pe care se construiește, precum și dimensionările indicate.

— Am pornit de la un set de fotografii, ilustrînd variante ale unui plan propus pentru ridicarea unui obiectiv economic, executate de studenții arhitecți, puse la dispoziție de către profesorul de specialitate Constantin Enache, șeful catedrei de construcții industriale de la Institutul „Ion Mincu". Am încercat să obțin variante asemănătoare, utilizînd restricții impuse de datele problemei, apelînd la ajutorul calculatorului. Evident, munca arhitecților nu a fost exclusă, lor revenindu-le sarcina de a alege dintre soluțiile oferite de calculator pe cea optimă, sau de a opera modificări în sensurile dorite.

Această lucrare a fost susținută la Sesiunea științifică a cadrelor didactice, cercetătorilor și studenților, desfășurată în luna mai la București, în cadrul Festivalului național „Cîntarea României", bucurîndu-se de un mare interes. Ea a inițiat o nouă direcție într-un domeniu interdisciplinar, avansînd ideea constituirii unui cenaclu comun al studenților matematicieni și arhitecți, numit „Buletin A". Aceeași temă a fost preferată ca subiect al lucrării de specializare, fiind trimisă la un congres în Italia și propusă totodată pentru o viitoare sesiune UNESCO, pe tema problemelor majore ale umanității.

Despre această lucrare academicianul profesor Nicolae Teodorescu spunea : „Absolvenții din acest an — cam a zecea generație de informaticieni — sînt pe linia de integrare a învățămîntului cu cercetarea și producția. Lucrările lor au mai multă profunzime. Unele aduc contribuții personale ce deschid perspective pentru cercetare și îndeamnă pe autori să urmeze o linie pe care și-au trasat-o singuri. Așa este și lucrarea Cristinei, care m-a dus cu ani în urmă la cariera mea de profesor și decan la Arhitectură, cînd urmăream să insuflu studenților ideea că matematica nu este o corvoadă, ci o punte către o viziune mai realistă și poate mai estetică a volumelor și repartițiilor în spațiu. Am fost foarte bucuros să aflu că această lucrare este în colaborare cu un arhitect care a pus problema și primit

de la studenta noastră o soluție ce va fi concretizată în beton, sticlă, aluminiu și va purta amprenta unei concepții tinerești a unui matematician".

— Pînă unde poate merge calculatorul în atari întreprinderi ?

— Informatica este un domeniu cu multiple deschideri spre viitor. Și asta se datorește și tinerilor specialiști. Ei își aleg teme esențiale de informatică și le aplică cu ingeniozitate și inspirație în rezolvarea unor probleme serioase. Ar trebui ca acest tezaur de gîndire și ingeniozitate matematică a acestor tineri să fie mai judicios valorificat, corespunzător cu sfera lor de specializare. Pentru aceasta nu credem că este nevoie de aportul calculatoarelor.

RADU VASILE

Glas din adînc

Ci din străfunduri urcă tînăr glas :
„Aicea sîntem noi, rod altor timpi
cu tot ce a pierit sau ne-a rămas
nu din bobocul fraged, ci din ghimpi,

cu trupul ca o turlă de cetate
pe unde-au ars vre un viteaz Novac,
cu lacrima cît vorba libertate
și ochiul cît o liniște de dac.

Aicea am rămas din veac statornici
cu mierea limbii rana lecuind,
trufii n-am însemnat în colb de cronici
și n-am privit în preajmă-ne cu jind.

Aicea sîntem noi și sîntem teferi
cu cicatrici amare în sărut,
cu Dunăre vărsată în luceferi
și zei umani în care am crezut,

cu Ștefani și Mării și ziduri-Ane,
cu turnuri de cireș înmiresmat,
cu Apuseni cărunți și bărăgane
din care curge aur preacurat."

prof. TEODOR CAPOTA
Cluj-Napoca

raid-anchetă în unități din județul Vîlcea

DE CE RISIPIȚI KILOWAȚII?

Secvența I. Ea se petrece în biroul inginerului Ion Dascălu, la Întreprinderea de rețele electrice Pitești — secția distribuția energiei electrice Vîlcea. Aflăm cu această ocazie: „Fiecare întreprindere din țară are un plan de consum energetic, fundamentat pe necesități obiective, și care se cere a fi cît mai aproape de condițiile reale, economice, de lucru. Conform planului, centralele industriale cer ministerului nostru o repartiție de energie electrică. Ea se perfectează anual, pe baza unor contracte ferme și mai poate suferi unele modificări, în funcție de necesități. Noua, ca întreprindere ce asigură distribuția energiei electrice, nu ne rămîne decît să urmărim trimestrial încadrarea în repartiție și, în caz de depășire a consumului, luarea unor măsuri de penalizare. Se știe, orice kilowatt-oră consumat peste repartiție se plătește dublu față de prețul mediu al consumului. Cu toate acestea, la nivelul județului pe care-l deservim, Vîlcea, numai pe al doilea trimestru al anului, închelat recent, s-a înregistrat o depășire a repartițiilor care însumează 6 300 000 kWh. Dar trebuie să rețineți că aici nu intră și marii consumatori industriali, cum ar fi Combinatul chimic de la Govora, care primește repartiția energiei separat. Dumneavoastră mă întrebați cam ce înseamnă șase milioane și trei sute de mii de kilowați-oră. Înseamnă, în fapt, ceva mai mult decît producea întregul județ Dolj, la nivelul anului 1972! Sau, dacă vreți, cît produce o microhidrocentrală într-un an întreg!"

Cu aceste prime date în față, am trecut la detalierea situației care a dus la înregistrarea unui consum atît de mare de energie electrică în județul Vîlcea, practic la depistarea consumatorilor ce au dat dovadă de risipă, de consum irațional. Risipa este evidentă în cîteva unități economice, cum ar fi spre exmplu Grupul de șantiere drumuri și poduri Brașov, cu o subsecție în Vîlcea (care a înregistrat un plus de 105 545 kWh față de repartiție pe trimestrul II, practic dublul consumului prevăzut!), I.C.S.M.I. Vîlcea (117 630 kWh în plus), I.J.L.F. Vîlcea (12 610 kWh mai mult decît repartiția), sau C.P.L. Rm. Vîlcea (cu 354 485 kWh în plus)... Nu-i mai puțin adevărat că există și o mulțime de unități care nu numai că s-au încadrat în normele de consum stabilite, dar au reușit să facă pînă și economii: I.F.E.T. Rm. Vîlcea (mai puțin cu 75 000 kWh față de repartiție), Fabrica de încălțăminte „Vîlceana" (minus 74 000 kWh), Stația de pompare a țițeiului de la Orlești (minus 48 600 kWh), sau cele două întreprinderi din Drăgășani, I.E.I.A.M.C. și „Finca", despre care vom vorbi mai departe. Pînă una, alta să trecem la al doilea moment al anchetei noastre:

Secvența a II-a. Stăm de vorbă la Întreprinderea comercială de stat pentru mărfuri industriale a județului Vîlcea cu tovarășul Nicolae Șchiopu, contabil șef al unității. O mulțime de tovarăși, dintre cei cu care am dori să discutăm despre cei mai bine de 100 000 kWh risipiți pe al doilea trimestru al anului nu prea sînt la fața locului, dar contabilul șef se dovedește a fi într-adevăr amabil, ba chiar mîndru de realizările pe care le poate prezenta. „După cîte știu, noi sîntem singura unitate comercială a județului care și-a îndeplinit planul la toți indicatorii pe primul semestru — zice dînsul. Mă bucur, vă mărturisesc, că putem sta de vorbă. Cum să vă spun — putină reclamă nu ne strică nici nouă!" În continuare, tovarășul Nicolae Șchiopu, de a cărui competență profesională nu avem nici cel mai mic motiv să ne îndoim, ne-a înfățișat într-adevăr o serie de cifre de plan cu adevărat remarcabile, pe care merită să le consemnăm, chiar dacă nu fac obiectul articolului nostru. Astfel, după semestrul I al anului, planul de desfacere al mărfurilor a fost depășit cu aproape 8 milioane de lei (3,27 la sută!), iar cel de beneficii cu 1 181 000 lei (depășire de 55 la sută!!). Cheltuielile de circulație, la mia de lei desfacere, au scăzut de la 110,70 lei la 96,4 lei, în vreme ce la capitolul de întreținere și reparații și cheltuieli de gospodărire este de semnalat o economie de 274 000 lei. Notăm totul, dar vine curînd momentul de a-i prezenta tovarășului contabil șef situația aflată la I.R.E.: 80 000 kWh energie electrică repartizată pe trimestru, 197 630 kWh energie consumată, deci o depășire mai mult decît dublă față de planificări! Și totuși, în planurile lui Nicolae Șchiopu cheltuielile pentru energia electrică sînt sub cota planificată: 200 000 lei planificat, 192 000 lei cheltuit, deci o economie de opt mii de lei!?! Fiind desigur greu de crezut că o întreprindere consumînd în plus 117 630 kWh ar mai putea obține din asta și o economie de cîteva mii de lei, părerea lui Nicolae Șchiopu a fost cît se poate de limpede: undeva trebuie să fie o greșeală! Dar unde? Ne interesăm din nou la I.R.E.

Aici însă datele se confirmă, ba chiar ni se arată că numai pe iunie I.C.S.M.I.-ul a consumat preț de 106 000 kWh. Mai departe, contabilul șef al întreprinderii crede că nu s-a prevăzut intrarea în funcție a unor noi capacități de producție, cum ar fi magazinul Cozia II, expoziția cu vînzare de mobilă sau complexul Căciulata. Dar în acest caz, ne întrebăm noi, cine altcineva este de vină dacă nu chiar conducerea întreprinderii, dacă nu chiar factorii de răspundere pentru bunul mers al întregii activități economice?! Nu vom nega foarte frumoasele cifre de plan ale I.C.S.M.I.-ului, ba chiar credem că lucrătorii întreprinderii merită felicitări pentru ele, dar va trebui să ne facem datoria și să subliniem că unitatea nu și-a îndeplinit planul chiar la toți indicatorii, dat fiind consumul cu totul exagerat de energie electrică. Dealtfel, cîteva procese verbale de contravenție stau mărturie pentru risipa curentului electric. Astfel, la Complexul „Hermes" din Ostroveni controlul I.R.E.-ului a descoperit „iluminat aprins în timpul zilei, cînd unitatea era închisă". Practic, ardeau degeaba și în plină zi 15 becuri de cîte 40 w fiecare în interior, alte 4 becuri de cîte 20 w la exterior! La sectorul textile-menaj-chimicale, al aceluiași complex, aflăm dintr-un alt proces-verbal, ardeau 10 becuri de 40 w. Aceleași lucruri deloc în regulă am aflat și despre responsabilii C. Sitaru, M. Pasăre, M. Dumitrescu, E. Boadă, I. Ghiță, E. Popescu, I. Grădinaru, dar — spre surprinderea noastră — conducerea întreprinderii s-a mulțumit cu un simplu avertisment, fără a proceda la sancționarea materială, conform legii. Responsabilul întreprinderii cu gospodărirea energiei electrice, tehnicianul Victor Giuga, a fost totuși chemat la sediul I.R.E.-ului, la Pitești, la o ședință privind risipa de energie, dar nici după acest eveniment I.C.S.M.I.-ul n-a luat în seamă avertismentele primite. Mai mult decît atît, pentru consumul excesiv înregistrat pe primul trimestru al anului întreprinderea vîleană ar fi trebuit să plătească penalizarea de 35 000 de lei, amendă pe care însă, după cum ne declara contabilul șef, „nu ne-am însușit-o", adică unitatea n-a acceptat plata, a restituit factura (!) și în felul acesta a considerat incidentul rezolvat. Adunînd trimestrele între ele, iată că ajungem la frumoasa cifră de 167 630 kWh consumați peste repartiție pentru întreg semestrul I, adică dublul cotei planificate! Va trebui să ne întrebăm ce face I.R.E.-ul, care a acceptat cu atîta ușurință contestația despre care am vorbit mai înainte. Acestea fiind precizate, să trecem la:

Secvența a III-a. Ea se desfășoară în orașul Drăgășani. Am vizitat pe rînd două din cele mai importante întreprinderi ale orașului, ambele cu frumoase realizări pe linia economiei de energie. Mai întîi I.E.I.A.M.C. — Întreprinderea de exploatare industrială a agregatelor miniere pentru construcții, unitate care se ocupă cu extragerea și prelucrarea balastului, nisip și pietriș pentru construcții. Au fost 5 900 000 kWh în repartiția trimestrului II pentru întreprindere, dar numai 5 milioane și aproape 200 000 consumați, practic o economie de 727 300 kWh, lucru care atestă fără îndoială o bună gospodărire, multă atenție pentru evitarea oricărei surse de risipă. Cu alte cuvinte se poate și așa, chiar și acolo unde nu este vorba de un bec sau două de iluminat, ci de uriașe agregate consumînd într-o oră sute de kilowați. Discutăm cu tehnicianul principal Ilie Guinea, responsabil cu energia, pe care-l rugăm să ne spună cîteva din „secretele" unității în această direcție. Ilie Guinea ne vorbește despre reparația unei drăgi, despre înlocuirea corpurilor de iluminat incandescente de mare putere cu becuri fluorescente sau cu vapori de mercur, despre secționarea iluminatului pe întrerupătoare individuale, despre înlocuirea a 18 motoare electrice pentru benzi transportoare, despre revizii tehnice și înlocuirea unor injectoare, pompe, etanșarea conductelor și așa mai departe — toate acestea fiind cuprinse într-un amănunțit Plan de măsuri privind folosirea mai judicioasă a energiei. Cum se poate vedea, nici un fapt cu totul deosebit, numai lucruri la îndemîna fiecărui muncitor conștiincios și disciplinat.

Că în domeniul gospodăririi mai raționale a energiei electrice nu pot avea loc deodată nici un fel de schimbări radicale, ci doar măsuri de zi cu zi conducînd abia mai tîrziu la o creștere a responsabilității întregului colectiv de muncă, ne-am convins pe deplin vizitînd Întreprinderea de talpă și încălțăminte din cauciuc. „Finca" Drăgășani, cum se mai cheamă unitatea, are o situație cu totul interesantă. Pe primul trimestru al anului în curs, deși a primit și o suplimentare de 150 000 kWh, întreprinderea nu s-a putut încadra în repartiție, pe care a depășit-o cu aproape două milioane de kilowați! În al doilea trimestru însă, „Finca" a consumat cu 225 000 kWh mai puțin decît repartiția!? Se află aici motivul principal pentru care am poposit în biroul directorului Sabin Diculescu, om care se află de 11 ani pe același post, adică de la „primul țăruș", cum spune. Simțim cum problema pe care o discutăm nu-i face deloc plăcere, nici lui, nici inginerului șef Costin Năstase, contabilului șef Liviu Nedelcu sau tehnicianului Nicolae Barbu, responsabil cu energia. Sigur, există și cîteva motive obiective pentru explicarea consumului excesiv din primul trimestru (între care, cel mai important dealtfel, producerea unei cantități de amestecuri pentru alte două unități, activitate care nu fusese prevăzută în repartiție), dar este evident că situația displace tuturor, că oamenii cu care stăm de vorbă n-au nici cea mai mică intenție de a se acoperi cu vorbe. Întreprinderea a plătit penalizări (22 000 de lei), iar consumul excesiv s-a repercutat și asupra eficienței în producție, practic prin nerealizarea beneficiului planificat. Oamenii din conducere, inclusiv directorul, plătesc în fiecare lună penalizări de 5 pînă la 10 la sută din remunerație, sancțiuni despre care Sabin Diculescu mărturisea că „am tăria să susțin că ele nu s-au aplicat niciodată pe nedrept". Dar, aceiași oameni s-au hotărît ca, în loc să se plîngă, în loc să caute acoperiri în repartiția prea mică sau cine știe ce alte motive, să caute căi și mijloace pentru îndreptarea situației. Astfel, s-au luat o serie de măsuri tehnice la cazane, la agregate, la utilajele de preîncălzire și omogenizare a amestecurilor, pe care nu le vom înșira desigur aici. Așa s-a ajuns la îmbunătățirile tehnologice amintite, și tot așa la economia de 225 000 kWh pe cel de-al doilea trimestru. Pe viitor, odată cu hotărîrea unor măsuri aprige privind economia și mai accentuată a energiei, se prevăd elaborarea unor rețete de fabricație care să diminueze timpii de pregătire a semifabricatelor, lucru care va duce implicit la un consum redus de electricitate. Oricum, hotărîrea colectivului de la „Finca" este nu numai de a rămîne în continuare pe linia unui consum sub repartiție, ci și de a recupera datoria înregistrată în primul trimestru. Experiența din ultimele trei luni a arătat că acest lucru este posibil. Bineînțeles, dacă există preocupare în acest sens — iar la „Finca" Drăgășani, ne-am convins, ea există.

DUMITRU GEORGE

Democrația într-o zi de lucru

(Urmare din pagina 1)

trei schimburi și altele. „Desigur, remarca maistrul Alexandru Vlad, cifrele sînt frumoase, subliniază mobilizarea oamenilor, efortul lor comun. Dar nu acestea, sau nu numai acestea sînt premisele de la care plecăm. Nu numai de aici putem scoate rezultate și mai bune în viitor. Ținînd seama de indicațiile secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, indicații date la ultimele plenare, trebuie să ne organizăm munca în funcție de noii indicatori care reflectă o reală eficiență, de producția fizică și de producția netă. Și aici, mai putem face foarte multe lucruri fără a aștepta ajutorul centralei sau al Ministerului Industriei Ușoare". Lucru foarte adevărat, dar nici problema aprovizionării nu poate fi trecută cu vederea, mai ales că majoritatea timpilor morți, a neritmicității se datorează acestui sector. Combinatul chimic de la Galați, precum și Întreprinderea de prelucrare a aluminiului din Slatina, au arătat numeroși vorbitori, sînt direct răspunzătoare de realizarea în întregime a contractărilor de la „Metalurgica" și de realizarea indicatorilor de plan de care depinde eficiența unității. „Să nu aruncăm așa repede problemele dificile în curtea vecinului, afirma inginerul Constantin Popa. Într-adevăr, aprovizionarea este o problemă majoră, depindem în bună măsură de ea. Dar firesc ar fi să vedem unde greșim noi. Mă gîndesc, de pildă, că pe semestrul următor trebuie să organizăm mai bine activitatea la strungurile automate, să proiectăm came cu un înalt randament. Aș propune, de asemenea, să nu mai risipim atîta material. Dacă vom folosi mai bine șraifurile, dacă le vom da o întrebuințare, pierderile vor fi mai mici. Este și aceasta o sursă de creștere a productivității, de realizare a unor beneficii mai mari". Atitudine responsabilă, căutări reale, propuneri pentru a găsi înăuntru, în cadrul muncii colectivului, resursele de a învinge greutățile. „Mai sînt multe de făcut, menționa șeful atelierului 4, Aurel Truică, în privința calificării tinerilor. Darea de seamă a arătat că în fața comisiilor, răspunsurile n-au fost prea convingătoare. Cadrele tehnice trebuie să facă un efort în plus în problema calificării. Și, așa zice eu, important este și factorul educativ. Să lucrăm mai mult cu tinerii, să fim mai apropiați de ei. Începînd cu luna august colectivul oamenilor muncii de la „Metalurgica" vor beneficia de o săptămînă de lucru redusă. Efect al rezultatelor amintite, îmbold pentru activitatea viitoare. Activitatea viitoare presupune nu doar continuitate în materie de succese, ci căutarea unor căi noi pentru sarcinile și angajamentele luate. Anul 1979, arăta un vorbitor, este un an foarte important, dar este necesar ca producția anului viitor să fie pregătită cu foarte multă răspundere, deoarece produsele ce vor fi realizate în 1982, an ce va marca un nou salt în istoria fabricii, calitatea lor își află temelia în munca prezentă a colectivului. Există cîteva probleme care vor trebui rezolvate fără întîrziere. Planurile de croire pot fi îmbunătățite. La fel și tehnologiile. Atelierul de proiectare, care va fi în curînd înființat, va constitui un adevărat laborator de pregătire a succeselor viitoare.

În micuța și cocheta sală de ședințe a întreprinderii, mobilată cu gust și pe profil, dat fiind că lustrele realizate în fabrică sînt o adevărată reclamă pentru firmă, oamenii muncii de la o întreprindere pînă nu demult anonimă dezbat cinstit și corect, cu simț de răspundere și pronunțată nevoie de adevăr, munca lor, perspectiva unității. Firește, este vorba de industrie ușoară. De bunuri de uz casnic cum sînt vasele de aluminiu și de podoabe, lucrări ce ar putea fi taxate drept mici nimicuri mai ales dacă mai adăugăm și etajere din fier forjat. Dar, la „Metalurgica" se confecționează și piese destinate echipării autocamioanelor sau instalațiilor electrice, precum și confecții metalice ușoare. Și nu numai acestea sînt argumentele unui avînt cu care oamenii s-au obișnuit deja, dar și faptul că acele articole ce par derizorii ca importanță, articole din aluminiu sau etajerele din fier forjat, fac obiectul a numeroase solicitări, a numeroase contracte. Și așa cum se putea distinge cu ușurință din discuțiile adunării generale, încheierea a cît mai multor contracte, ieșirea cît mai impetuoasă pe piața externă presupune nu doar un succes de casă, ci și îndeplinirea indicatorilor de bază, productivitate crescută, calitatea excelentă, producție netă superioară. În concluzie, rentabilitate, eficiență. Și, în ciuda numeroaselor dificultăți de aprovizionare, resursele, așa cum concluzionau vorbitorii, se află în munca colectivului pe care îl reprezintă.

La Costești (Hunedoara), loc unde la tot pasul te întîmpină trecutul istoric al patriei și prezentul socialist, a avut loc recent al VII-lea forum județean al pionierilor, prilej de manifestare a autoconducerii pionierești. Din programul desfășurat anul acesta desprindem drumețiile la cetățile Costești și Blidaru, dezbateri ce s-au transformat în minunate lecții de istorie, vizitele la unități economice și școli din Orăștie și Costești. Alte festivități inscrise sub devize ca „Fiecare pionier — un membru activ și destoinic al organizației", „Nici muncă fără pâine, nici pâine fără muncă", „Calitatea muncii fiecăruia — expresie a conștiinței pionierești", precum și o serie de manifestări în cadrul „Cîntării României" și al Daciadei au împlinit frumoasele și rodnicele zile de la Costești. (Scrisoarea este semnată de **Dan Constantinescu** de la subredacția TOT ÎNAINTE, Hunedoara).

O scrisoare din R.F.G.

Colaboratorul nostru Nikolaus Berwanger a primit următoarea scrisoare din partea lui Jürgen Kaiser Tralauer Kehre 18 B 2000 Hamburg 62 R.F. Germania 15 iunie 1978

Referitor la căsătoria cetățenilor români cu cetățeni din alte state.

Multi stimate domnule Berwanger,

V-am mai scris cîndva cîteva rînduri despre turismul în România și ne-am exprimat opiniile referitoare la un articol din ziarul german „Bild Zeitung", în care s-au făcut referiri la alimentația publică și la turismul în general. Părerile mele au fost publicate de dumneavoastră într-o ediție a lunii iulie din 1976 în „Neue Banater Zeitung" — n.n.). Cu prilejul altor călătorii în patria dv. am mai remarcat cîteva lucruri despre care aș dori astăzi să-mi exprim părerea. Am remarcat că unele fete din România sînt logodite cu băieți din străinătate, că doresc să-i ia în căsătorie pe acești tineri, înaintînd în acest scop o cerere autorităților românești în vederea obținerii aprobării de căsătorie.

E o chestiune absolut firească, după părerea mea mi-am dat seama că o mare parte dintre ele manifestă dorința nu din dragoste, ci din alte motive, mai puțin nobile. Pe de o parte, aceasta reiese din părerile pe care aceste fete le au despre „lăudatul și poleitul Occident", cît și din mentalitatea și concepția de viață generală ale acestor fete. Atitudinea lor tipică : stau în baruri fumînd Kent, lăudîndu-se și fălindu-se.

Unele dintre ele cred că ajungînd în R.F. Germania au scăpat de toate grijile, că statul german va avea grijă de ele, din toate părțile li se vor da bani și nu vor mai trebui să lucreze niciodată. Mi se face rău cînd aud asemenea lucru. Eu trebuie să muncesc, muncesc din greu, pentru a putea trăi, pentru a-mi păstra și permite un oarecare standard de viață, la care rîvnesc. Nu mi se dă nici un Pfennig și nimănui care în cadrul emigrării sau al încheierii căsătoriei ajunge în R.F. Germania nu i se donează nimic.

Aceasta este realitatea.

Fantasmagoriile acestor fete se năruie cel tîrziu o lună după sosirea lor aici și atunci încep să facă datorii pentru a trîndăvi în continuare, dar nici asta nu merge la nesfîrșit ; în cele din urmă s-au înglodat în noroiul pe care și l-au căutat ele însole prin trîndăveala lor.

Admir răbdarea funcționarilor care au de rezolvat aceste cereri de căsătorie. Fetele cred oare într-adevăr că nu li se cunosc intențiile? Cred că eu nu aș fi în stare de atîta răbdare. Pe de altă parte, am cunoscut și fete care își iubesc din inimă prietenul sau logodnicul. E plăcut să cunoști și asemenea oameni. Dacă iubești din inimă, ai vrea să-ți făurești viața în comun, mai degrabă azi decît mîine. În asemenea situații, dorința este extrem de puternică și îți pierzi răbdarea, dacă lucrurile nu se aranjează de grabă. Durează uneori ani de zile pînă reușești să cunoști caracterul unui om. De aici trebuie pornit întotdeauna. Tot atît de mult durează și pînă reușești să-ți dai seama dacă o cerere de aprobarea căsătoriei este sinceră sau bazată pe alte motive.

Fetelor care își iubesc băiatul cu sinceritate nu pot decît să le spun să aibă răbdare. Aveți răbdare, ei își vor da seama de dragostea voastră sinceră și veți putea să vă căsătoriți, pentru a duce o viață fericită împreună !

Fetele trebuie să considere totul și ca o încercare ; omul poate să se înșele, dragostea se poate schimba sau chiar să dispară. Ea poate totodată însă să se închege mai bine și să dureze o viață întreagă. Dacă ea depășește acest timp de așteptare, va rezista și la alte vremuri mai grele.

De fiecare dată îl sfătuiesc să nu facă pași nechibzuiți. Fetele trebuie să se gîndească că prin căsătorie ajung într-o țară cu totul necunoscută. Dacă această căsnicie se năruie, fetele stau pe stradă, lipsite de părinți, de prieteni, de muncă, de bani, singure și fără ajutor.

Dacă-ți iubești partenerul cu adevărat, ești fericit cu el și cu timpul îți vei forma un cerc de prieteni și cunoștințe. Dorul de casă se va atenua cu timpul. Dorul de patrie însă nu va dispărea de tot, și eu aș suferi de pe urma lui, dacă aș trăi într-o altă țară.

Trebuie să trăim astăzi, dar să ne și gîndim la ziua de mîine ! Ce părere aveți ?

Cu salutări prietenești

JÜRGEN KAISER

Citind numărul 16 (20 aprilie a.c., pag. 18) al revistei Flacăra am aflat despre interesanta și originala idee a tînărului inginer timișorean Mihai Nagel. Am înțeles că realizarea proiectului nu este costisitoare și ar rezolva un vechi deziderat al copiilor și al părinților. Mă mir deci că ideea nu are ecou în Timișoara, care se mîndrește cu numărul și frumusețea parcurilor ei. De ce să nu-i învățăm pe copii și în acest fel că satisfacțiile și bucuriile nu vin de aiurea, ci din efortul fiecăruia, din valorificarea propriilor calități fizice și intelectuale. Mihai Nagel ne propune să-i învățăm aceasta și prin joacă, o joacă menită să-i facă mai sportivi și care în același timp le-ar stimula gustul pentru fizică și matematică. Eu piedez, firește, pentru orașul nostru, dar cred că toate orașele țării ar trebui să dea atenția cuvenită acestui generos proiect. **(Mircea Tătaru** din Timișoara, str. București nr. 32).

Mă numesc **Gheorghe Ababei**, locuiesc în Bacău, str. Lalelelor 3, sc. A et. 4 ap. 20 și vă scriu în numele locatarilor din acest bloc. Ne-am construit locuința proprietate personală în anul 1970 și la început ne-am bucurat de liniște. Dar în 1974 la Întreprinderea de confecții Bacău, vecină cu noi, s-au instalat niște ventilatoare foarte zgomotoase și, de atunci, liniștea noastră s-a dus. Din zori și pînă-n noapte zgomotul ne supără, chiar cu ferestrele închise. Ca să ne auzim între noi trebuie să țipăm, iar odihna celor care lucrează în ture este imposibilă. Copiii noștri își fac cu greu lecțiile și umblă năuciți de oboseală. Desigur că ne-am plîns forurile în drept de acest mare necaz, dar nu am fost auziți. Sperăm că prin intermediul revistei apelul nostru va răzbate prin zgomotul în mijlocul căruia trăim și va ajunge unde trebuie.

Consiliul popular al sectorului 7 : Urmare scrisorii adresate revistei Flacăra de tov. Dan Catrina din str. Arinii Dornei nr. 8 bl. 29 et. 9 ap. 39, vă comunicăm următoarele. Alcea de acces a fost reparată, iar după mutarea șantierului din cvartalul Uverturii-Politehnică se vor reface din nou toate aleile ce vor fi afectate. Pe lîngă unitățile comerciale existente, în cursul acestui an se va mai da în folosință, la blocul 15, un magazin alimentar, o casă de comenzi, magazine de metalo-chimice și foto-muzică, tutungerie, bufet lacto, loto-pronosport, iar la blocul 22, restaurant, cofetărie, pîine, legume-fructe etc.

Consiliul popular al județului Vîlcea :

Din cercetările făcute asupra celor relatate în sesizarea adresată revistei Flacăra de tovarășa Popescu Elisabeta s-au constatat următoarele. Folosind un stil de muncă defectuos, dr. Pufu Lucian, directorul spitalului din Bălcești nu a respectat principiul conducerii colective, nu a constituit un exemplu personal, fiind văzut în timpul programului la restaurant, consumînd băuturi alcoolice, așa cum se arăta în scrisoare. S-au tolerat abateri ale unor cadre medico-sanitare la locul de muncă, dovedindu-se lipsă de principialitate față de unii. În mod greșit Pufu Lucian a desfăcut contractul de muncă al infirmierei Popescu Elisabeta, care a fost reintegrată pe post în urma anchetei. Organele județene au hotărît schimbarea directorului spitalului din Bălcești, fiind numit dr. Orodan Vasile. Cu sprijinul Direcției sanitare a județului Vîlcea a fost întocmit un plan de măsuri tehnico-organizatorice pentru îmbunătățirea muncii care a fost prelucrat cu întreg personalul spitalului, trecîndu-se operativ la aplicarea lui în viață. În legătură cu activitatea administratorului, magazionerului și altor cadre TESA, a reieșit că acestea, neființd controlate la timp, nu și-au îndeplinit corect sarcinile ; cu prilejul anchetei li s-a atras atenția să-și îmbunătățească munca, să respecte și să aplice întocmai dispozițiile organelor superioare și obligațiile ce le revin în serviciu. În urma celor mai sus arătate, Consiliul oamenilor muncii din Direcția sanitară județeană și-a propus să acorde, cu sprijinul Comitetului executiv al Consiliului popular al județului Vîlcea, un ajutor permanent în vederea îmbunătățirii întregii activități la spitalul din comuna Bălcești.

În luna mai 1970, blocul Z 35 din str. Pravăț nr. 2 (Drumul Taberei) a fost dat în folosință cu fațada nefinisată, se spune într-o recentă scrisoare a **Asociației de locatari**, și cu o mulțime de defecte de execuție. Necazurile cele mai mari sînt la tronsonul C, unde apa de ploaie se infiltrează abundent în pereții exteriori și chiar și în cei interiori. Ca urmare, locatarii au de sufecit, iar clădirea este pe cale de degradare. Sesizări am făcut cu duiumul de-a lungul celor 8 ani, majoritatea fără rezultat. În afara unor remedieri parțiale, unele la rîndul lor defectuoase, nu am primit decît fel de fel de răspunsuri. Nu demult, am primit un răspuns care pur și simplu ne-a uimit. Grupul de șantiere construcții-montaj nr. 7 ne aduce la cunoștință că „blocul a fost realizat conf. proiectului și în conformitate cu normele tehnice de execuție în vigoare în perioada executării blocului". Oare prin asta conducerea grupului vrea să ne convingă că au existat norme de executare cu defecte a blocurilor ? Dacă da, noi tot nu-i credem.

Consiliul popular al județului Constanța :

În urma verificării la fața locului a celor sesizate de tov. Firică Ion din Adamclisi, s-a constatat că plîngerea acestuia este întemeiată. Ca urmare, prin măsurile luate de I.J.G.C.L. Constanța (lucrările au fost executate pînă la data de 31.VI.1978) locuința petentului ca și celelalte construcții din zona muzeului sînt scoase complet de sub pericolul înundării de către apele pluviale.

Uniunea Generală a Sindicatelor din România, Consiliul Central :

Vă facem cunoscut că, în urma cercetărilor efectuate de către secretarul Consiliului sindicatelor din întreprinderile și instituțiile județului Ilfov, s-a constatat că cele sesizate de tovarășa Birzu Profira sînt reale, în ce privește reținerea de către cooperativă a unor sume de bani. Aceasta, datorită faptului că de la 1. 04. 1977 și pînă în septembrie 1977 Birzu Profira, încadrată ca muncitor calificat (cartonagist IID), avea obligația să prezinte actul de calificare și cartea de muncă. În urma reviziei contabile efectuate de organele C.F.I. ale IJECOOP-Ilfov, s-au recalculat drepturile bănești cuvenite petentei, ca urmare a faptului că aceasta nici pînă în prezent nu a depus documente prin care să-și dovedească calificarea. Procesul verbal întocmit de C.F.I. a fost înaintat organelor de anchetă penală, urmînd ca la încheierea anchetei instanțele de judecată să hotărască asupra măsurilor care se impun pentru rezolvarea acestui caz.

Am citit în numerele 23 și 24 ale revistei articolele intitulate „Cine lucrează împotriva Covalitinului ?" „Pavel Kozak la această oră" și „Cine împiedică producerea autovaccinului dr. Băcanu ?" Felicitări pentru responsabilitatea civică și curajul cu care ați dezvăluit asemenea practici incredibile ale unora împotriva intereselor societății. Nu am aflat însă — și ar fi de dorit ca opinia publică să afle — cine anume sînt cei care se împotrivesc noului, care pun piedici în calea progresului medical, care lucrează împotriva celor suferinzi. Cred că sînt în asentimentul majorității cititorilor, spunînd că această admirabilă acțiune trebuie dusă pînă la capăt. În rest, întru totul de acord cu ce ați scris. **(Dumitru Popa**, str. Trestiana 5 bl. 9 sc. II ap. 44, sector 5, București).

I.J.G.C.L. Bacău :

Problema cuprinsă în sesizarea tov. Zavaliche Jan, adresată revistei Flacăra, era cunoscută la nivelul secției noastre, care și-a propus pentru perioada de vară o serie de măsuri dintre care menționăm următoarele. Montarea în centrala termică a unei pompe suplimentare care să prelia pierderile de presiune prin aparatele cu contracurent (10—15 iunie). Reparație generală a utilajelor din centrala termică (20 iunie — 15 iulie). Suplimentarea programului de furnizare a apei calde menajere cu o oră zilnic, începînd cu 15 iulie. Mărirea capacității de alimentare cu apă rece a blocurilor turn prin racordarea vasului tampon al hidroforului ce deservește cartierele Cornișa I și II la conducta de 400 mm din zonă. Considerăm că prin măsurile menționate vom rezolva problema alimentării cu apă caldă a etajelor superioare ale blocurilor cu 5 nivele pentru iarna viitoare.

Cooperativa de consum Liteni, județul Suceava :

Vă rugăm să ne ajutați în aflarea locului de muncă și a domiciliului tov. **Popa C. Ioan** (născut la 26 noiembrie 1953 în Liteni, satul Rotunda, buletin de identitate AH 600087 eliberat de Miliția Fălticeni) care este debitor la unitatea noastră din anul 1976 cu suma de 1 200 lei. Vă mulțumim.

Mă numesc **Ilie Cornel** și locuiesc în cartierul Dudașul Schelei din Drobeta-Tr. Severin. În numărul 12 (23. 03. 1978) al revistei ați avut bunăvoința să îmi publicați scrisoarea în care arătam unele aspecte negative din cartierul nostru (drumuri neîngrijite și stricate, norol, iluminatul public defectuos, lipsa unui telefon, căminul cultural în stare deplorabilă etc.). Au trecut de atunci mai bine de trei luni, însă cu părere de rău mă văd nevoit să vă scriu că nu s-au luat nici un fel de măsuri. Străzile sînt în aceeași stare, iluminatul public la fel, iar căminul cultural continuă să fie un monument al nepăsării. Mai mult, edilii municipiului nu ne-au învrednicit nici măcar cu un răspuns.

Locul stației de autobuz „Piața 7 Noiembrie" a liniei 34 în sensul de circulație spre Piața Chibrit a fost schimbat într-un timp relativ scurt de mai multe ori. Noi, locuitorii cartierului, ne zicem : „Nu-i nimic, se caută poziția optimă pentru această stație. Însă ultima mutare ne-a umplut de mirare, actualul loc al stației prezentînd un înalt grad de periculozitate pentru publicul călător, alcătuit mai ales din copiii ce frecventează școala și cele 2 grădinițe din apropiere. De aceea, îngrijorați de ceea ce ar putea să se întîmple aici, vă rugăm să interveniți pe lîngă I.T.B. pentru mutarea stației în una dintre pozițiile anterioare, eventual oriunde înainte de intersecția cu str. Cîmpina. Nu cerem un anumit punct, care să convină mai mult unuia sau altuia, ci doar să fie mutată din acest loc primejdios. **(Aurelia Andrei**, aleea Aviator Stîlpeanu nr. 5).

Poșta redacției

Mihaela Ștefan — București. Sînteți înscrisă pe tabelul de locuințe din fond locativ de stat ce vor fi repartizate la întreprindere. Cînd blocul 11 Vitan-Dristor va fi gata, va fi soluționată și cererea dv.

Nicoleta Bășa — comuna Vața de Jos (Hunedoara). Vi s-a anulat amenda.

Doina Dănceseu — Giurgiu. Ați fost transferată de la grădinița Niculești la grădinița nr. 1 din Răsuceni, cum vi s-a comunicat și de către Ministerul Educației și Învățămîntului.

Iosif Boroș — Cluj-Napoca. Minorul despre care ne-ați scris se află în atenția Comisiei județene pentru ocrotirea minorilor și va fi sprijinit pentru a-și continua școlarizarea. Deoarece în anul școlar trecut a întrerupt cl. a X-a din cauza bolii, după ce se vor obține actele necesare va fi luat în evidența unei case de copii și va fi înscris din nou în cl. a X-a de liceu.

Gherghina Șuțu — București. Ați fost ajutată de C.O.M. al I.T.B. pentru a fi cazată în locuința din str. Cobălcescu nr 57.

Mihai Bratei — Brașov. Direcția farmaceutică și a aparaturii medicale v-a răspuns la scrisoarea dv., comunicîndu-vă măsurile luate la Farmacia nr. 33 din Băile Herculane. De asemenea, vi s-a expediat și diferența de bani încasată în plus.

Ion Burlieanu — Reșița. Cînd aveți prilejul, treceți pe la redacție.

Constantin Stoica — Focșani. Ministerul Sănătății v-a comunicat că pentru afecțiunea de care suferiți urmează să vă tratați la Spitalul Fundeni din Capitală.

MARGA NEDELEA

● **Anunțăm pe cititorii noștri care doresc să ni se adreseze personal în rezolvarea diferitelor probleme că o pot face în fiecare zi între orele 10—13 iar luni, marți și miercuri între orele 10—17.**

● **„FLACĂRA" nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.**

Spre vîrful muntelui urcușul greu începe chiar din București

Pe jumătate plin înseamnă pe jumătate gol

Am bătut discret la ghișeul Oficiului bucureștean de turism, care anunța de la intrare „oferim locuri la odihnă și tratament în stațiunile...", și am solicitat cu politețe un loc în stațiunea Predeal. „La Predeal ? Acum în plin sezon ? Glumiți ?" Am insistat. „Bine, să încercăm la centru de calcul". Un apel telefonic, o întrebare și un răspuns negativ din partea dispeceratului unde sînt computerizate locurile de cazare.

Am plecat totuși la Predeal. Din gară, după zece minute de drum ușor, pe șosea pietruită, urmează telescaunul, un zbor lin deasupra brazilor și, lăsînd în jos, sub o privire încîntată, panorama orașului, ajungi la cabana Clăbucet plecare, de fapt un hotel situat la 1 456 metri. Are toate atributele unei deserviri civilizate : camere cochete, apă caldă, o bucătărie corectă la gramaje și chiar cu unele atribute culinare speciale — papanașii cu smîntînă de pildă. Șefa unității, Antoneta Mureșan, precizează însă că hotelul a fost și este în parte gol. „Avem — spune dînsa — un contract cu I.T.H.R. București pentru 50 de locuri la odihnă, în serii de șase zile. În prima serie n-a venit nimeni. În cea de a doua, am avut 24 de oaspeți, iar în actuala serie sînt 36. Afară de aceștia mai avem cîțiva turiști picați întîmplător. În iarnă, cînd am valorificat singuri locurile hotelul nostru a fost zi de zi plin. Acum este, nu cum spuneți dumneavoastră „pe jumătate plin", ci pe jumătate gol. Nu ne facem planul, putem fi afectați și la retribuție".

La hotelul Trei brazi (cabana din cîntec încă mai există, dar despre ea ceva mai tîrziu) găsim în plus față de Clăbucet televizoarele; televizoare noi și în fiecare cameră. În privința gradului de ocupare, situația se repetă. Iată o situație a locurilor ocupate (din totalul de 72) începînd cu 1 iulie : 20, 16, 26, 30, 23, 31 și așa mai departe. Cauza ? „Contractele nu sînt ferme, locurile rămase libere nu se comunică din timp, uneori nici chiar O.J.T.-ul nostru nu știe precis dacă aici sînt locuri libere sau nu, iar cetățeanul sosit în gară nu riscă un drum pînă aici pentru a se interesa" — ne spune Cionca Cornel.

Pe Cioplea se află un mare și ospitalier hotel de categoria I. Poartă numele locului, al încîntătorului loc ce oferă omului în popas o priveliște de tihnă și măreție, iar despre aer ce să mai vorbim : ozonat și nepoluat. Camerele cu mochetă, unele au și televizor, inspiră liniște și curățenie. Direcția hotelului oferă tot felul de servicii, de la spălat și călcat rufărie la reținerea de bilete pentru tren sau spectacol. La rîndu-i, restaurantul este încăpător și cu liste nu prea „piperate". Cu toate acestea nici aici nu se poate vorbi despre o eficientă folosire a locurilor de cazare. Șeful unității hoteliere, Dan Dudaș, precizează : „Nu sînt respectate cu strictețe contractele și, în ce ne privește, nu putem lua măsuri eficiente de valorificarea locurilor rămase fiindcă puțini oameni ni se adresează direct. Și chiar și atunci cînd o fac nu le putem oferi la toți siguranța unei cazări pe termen mai îndelungat fiindcă ne gîndim : dacă totuși vine grupul anunțat? Unele contracte pe care ni le oferă oficiile de turism pentru cazare în tranzit, o noapte un grup și peste două zile altul pentru altă noapte, ne blochează pur și simplu spațiile de cazare. Într-un cuvînt, în problema contractelor și a urmăririi gradului de ocupare trebuie întreprins ceva nou".

De acord, dar ce anume ? Dispeceratul de cazare al oficiului de turism județean (se află în Predeal, în imediata apropiere a gării) oferă un oarecare răspuns acestei întrebări. „Într-adevăr — remarca șeful acesteia, Constantin Casapu — orașul Predeal are ca industrie odihna și turismul. Organizarea noastră tinde să susțină cîteva din imperativele industriei. Mă refer la eficiența economică în primul rînd. Noi sîntem legați prin numeroase fire cu alte și alte oficii și organizații care se ocupă cu turismul și odihna și aceste legături sînt uneori cam încîlcite. Pentru Predeal gradul de ocupare a locurilor de cazare a fost pe semestrul 1 de 75,12 la sută la hoteluri, la cabane de 30,30 la sută iar la vile de 56,98 la sută. Se înțelege deci că eficiența n-a fost chiar cea scontată. Cei care au reclamat lipsa de probitate a unor părți ce au încheiat contractele au perfectă dreptate. Iar hotelierul sau cabanierul care nu a primit grupul contractat nu vrea să riște în primele zile și să folosească locurile pe o durată mai lungă de teama penalizării în cazul sosirii cu întîrziere a celor așteptați. În plus, noi, ca întreprindere, nu sîntem ajutați să înlăturăm din mers urmările negative ale neonorării unor contracte. Uitați aici o notă din 22 iunie de la Centrul de calcul al dispeceratului național, sosită la noi pe 24 iunie, prin care sîntem anunțați că la seria ce urma să înceapă pe 25 iunie avem locuri disponibile, adică provenind din renunțări — un număr de 647 de locuri. Dintre acestea 436 ne-au fost înapoiate de către I.T.H.R. București și chiar pentru perioada la care v-ați referit în episodul cu solicitarea pentru un loc la Predeal. Așadar, cu o zi înaintea începerii seriei noi sîntem anunțați că nu mai vin oameni. Ce putem face într-o zi ? Cum să anunți toate oficiile județene iar ele să înceapă să distribuie bilete în acest interval ? Direcția oficiului nostru a hotărît o măsură de ultimă oră : un funcționar de la noi a plecat la București și s-a instalat lîngă ghișeele de la care primisem refuzurile. Urmarea? A valorificat 230 de locuri. Experiența aceasta ne îndreptățește să susținem o mai veche dorință a noastră și anume aprobarea pentru înființarea la București a unui punct permanent de valorificarea locurilor noastre pentru cazare".

Propunerea ni se pare întemeiată. Totodată, se cere perfecționarea sistemului de informare la nivelul uman fiindcă, putem afirma, un calculator greșește foarte rar. Să vorbim puțin și despre modul în care sînt întreținute cabanele. De pildă, Cabana Susai. Se află într-un loc încîntător și adolescenții, care se mulțumesc cu bucuriile simple ale naturii, o găsesc deosebită. De acolo, de unde ei se află — pe bănci și pe iarbă, turma de porci pe care o crește cabanierul dacă ar fi ceva mai mică, două exemplare acolo, nu zece, s-ar constitui, poate, într-un element pitoresc — turma aceasta deci nu face totuși mult zgomot și dacă îi cedezi tu locul, nu supără prea tare. Cînd însă vine ploaia, cu toate că este măruntă și neagresivă, trebuie să te refugiezi în cabană. Aici lucrurile se încurcă. Spațiul este foarte mic și prost chibzuit, iar dacă vrei să rămîi acolo peste noapte îndeplinești un act de mare curaj. Sînt paturi comune în camere mohorîte, murdare, urît mirositoare. Stratul de vopsea aplicat anul trecut cu ocazia unei așa-zise reparații nu reușește să acopere lemnăria degradată. Și fiindcă cabanierul Mihai Mustață este sincer, afli că aici, în cursul săptămînii, nu prea vine nimeni. La Trei brazi — cabana cu valoare afectivă — forul județean de turism a făcut ceva investiții gîndindu-se că o poate menține ca restaurant alături de noul hotel cu același nume. Foarte bine, numai că sala cu mese pentru 60 de persoane funcționează de mai mult timp doar cu 10 scaune. Iar sub această cifră se înscrie sărăcăcioasa listă de bucate. Pentru absurdul situației scaunelor există și unele explicații, dar la fel de absurde. La cel mai frumos și modern hotel din Predeal se cuvine de amintit marmura sa lustruită ca mătasea, decorațiile interioare de un gust fin, albastrul bazin acoperit, pe care fără nici o maliție este scris cu gresie albă H_2O, sauna, sala de gimnastică, sau lenjeria imaculată, aici deci, oaspeții pot beneficia de televizor doar dacă au o cameră situată în aripa dinspre releul de televiziune în fiecare balcon fiind improvizată o antenă de recepție. Se spune că este de vină constructorul care n-a dat încă în folosință antena colectivă. Pentru oaspete însă scuza aceasta nu-i scuză. Pe el nu-l interesează eventualele litigii între factori pe care nici măcar nu-i cunoaște.

Am discutat despre aceste nereguli și despre altele asemănătoare cu mai mulți tovarăși din conducerea O.J.T.-ului Brașov. Notăm cu plăcere că în foarte puțin timp cabanele izolate vor fi dotate cu radiotelefoane — aparatele au și fost aduse la sediu. Repetăm, foarte bine, numai că aceste măsuri de modernizare puteau să urmeze nu să anticipeze niște măsuri comune care să se refere la repararea lemnăriilor, a instalațiilor sanitare, la îmbogățirea mobilierului. Am fost asigurați că toate locurile de cazare, și în special cabanele în urma indicațiilor rezultate la recenta consfătuire a oamenilor muncii din comerț vor fi supuse unei revizii riguroase din toate punctele de vedere. Sperăm ca revizia să se finalizeze cu măsuri concrete și în acest sens sesizările noastre pot servi. Mai notăm pentru agenda de colaborare a O.J.T.-ului cu oficialitățile orașului Predeal propunerile privind înființarea unui restaurant cu autoservire, cu mîncare ieftină și variată, a unei librării — actuala, adică singura este neîncăpătoare pentru fluxul de vizitatori — precum și a încă unui spațiu mobilat cu mijloace de agrement.

VICTOR CONSTANTINESCU ■

Nici la subsol disciplina nu se ține sub cheie!

— Care sînt obligațiile dv. de serviciu ?

— Să fim corecți, să menținem curățenia la locul de muncă, să...

Și cam astea sînt, după Gigel Ceca, gestionar la Complexul alimentar nr. 26 Brăila, obligațiile sale la locul de muncă. Sumare și neînsemnate după dînsul, importante după noi pentru că ne-a adus aici tocmai lipsa de igienă, nesocotirea unor norme de disciplină și chiar de lege : se întîmplă, de pildă, și aceasta destul de des, ca marfa să se vîndă direct din depozit, la persoane cunoscute, la prieteni sau la... prietene. Constatăm la fața locului că mai multe persoane ies cu pachete sub braț. Alte două tinere așteaptă la o masă și se mișcă sacadat, pe scaun, după o melodie care se aude la un aparat de radio portativ.

— Cu ce ocazie aici ? o întrebăm pe Victorița Stoicescu, 22 ani, lucrătoare în port, cu domiciliul în cartierul Obor, bloc 6, scara 3, apartament 54.

— Am venit la piață și am venit și la un băiat pe care îl cunosc, la Costel.

— Ce e aici Costel ?

— E măcelar...

Cea de-a doua tînără, Angelica Ciobanu, tocmai din comuna Berceni (Ilfov), este în drum spre o nuntă, undeva la țară, unde are și copilul. A trecut pe aici, zice numai să o însoțească pe verișoara ei. Adevărul este însă altul, pe care amîndouă tinerele îl ocolesc : așteptau și ele să se aprovizioneze cu unele alimente. Pentru fapta de a vinde mărfuri direct din depozit, faptă interzisă de lege, gestionarul Gigel Ceca a fost amendat de către sectoristul pieței, plutonierul major Constantin Ioniță, cu suma de 250 lei. Gigel a plătit pe loc, din banii încasați din vînzări, se înțelege, și se arată supărat.

Continuăm să vizităm spațiile de depozitare, însoțiți, de data aceasta, de Geta Budei, șefa complexului, și de medicul igienist al pieței, doctorul Ion Neacșu : vestiarele sînt murdare, dușurile defecte, apa caldă nu curge cu anii, din cauza instalației electrice foarte vechi se produc dese scurtcircuitări, se ard becurile, se ard siguranțele, poate să apară chiar pericolul de incendiu. Bicicletele măcelarilor, alte obiecte cu praful și noroiul pe ele sînt aduse aici, în camerele frigorifice, la o palmă de alimente. Mucegaiul, mult mucegai, urcă pe pereți ca o iederă. Conductele de scurgere trec prin aceste camere, iar cele din depozitul de brînzeturi sînt în parte defecte. În urma unei ploi, aveam să aflăm, apa a inundat încăperile și s-au adus hidrofoarele. Șefa complexului afirmă că depozitele complexului se află în starea asta de peste un an de zile. „Noi am tot spus, zice dînsa, am cerut să se facă igienizarea subsolului, dar nimeni nu ne-a auzit. Ieri am întocmit și un referat și l-am depus la conducerea Întreprinderii comerciale de stat „Alimentara". Dacă conducerea nu va hotărî închiderea depozitului și igienizarea lui, noi tot îl vom închide, pentru că așa nu se mai poate. Ne amendează medicul pieței".

Medicul a tot amendat, dar numai cu amenzi depozitele nu se igienizează. „Mai ales că acestea sînt, de cele mai multe ori, șterse sau diminuate de alți tovarăși de deasupra noastră, zice doctorul Ion Neacșu. Depozitul de brînzeturi l-am închis, o să intre în igienizare, cu conducerea Întreprinderii „Alimentara" se înțelegem însă mai greu".

— Ce măsuri veți lua pentru întronarea ordinii, disciplinei și curățeniei în acest compartiment ? o întrebăm pe șefa de depozit Geta Budei.

— De obicei, încui ușa de la intrarea în depozite, tocmai pentru a nu mai pătrunde persoane străine aici, dar nici cu încuiatul nu rezolvi o problemă de disciplină. O să întocmesc un referat pentru sancționarea celor vinovați, cu 10 la sută din retribuție.

Înțelegem că starea de indisciplină și lipsa de igienă din unele compartimente ale Complexului alimentar nr. 26 din Brăila este un deziderat mai vechi, și dacă nu a fost rezolvat pînă acum se datorește, credem noi, lipsei unui control serios, lipsei unor măsuri mai eficiente pe care trebuia să le întreprindă conducerea întreprinderii. L-am invitat, prin telefon, la fața locului, pe tovarășul director al întreprinderii, Ion Tarachiu, să constate și dînsul cele constatate de noi, mai ales că ni se motiva, „tovarăși din conducerea întreprinderii se deplasează mai greu pe aici". Tovarășul director Ion Tarachiu ne-a răspuns și nouă că are o ședință și nu poate veni, dar că un lucrător al întreprinderii s-ar afla în drum spre piață. Nu sîntem împotriva ședințelor necesare, dar nici numai din ședințe nu credem că se rezolvă problemele care se pun, fie ele de aprovizionare, de disciplină, de igienizare. Nici nu credem, din acest caz oarecum izolat, că starea de disciplină și de igienă în comerțul alimentar brăilean este aceasta. Lipsurile trebuie însă înlăturate cît mai repede posibil. Și posibil este : șefa complexului se văita într-un fel că nu are cine să facă aici curățenie și ar fi bine, în colaborare cu celelalte întreprinderi care au depozite în acest subsol, să se angajeze o persoană pentru curățenie. Ne nedumerește o astfel de propunere, mai ales că marea majoritate a lucrătorilor de aici sînt bărbați tineri, sănătoși și vînjoși care ar putea nu numai să-și întrețină curățenia la locul de muncă, ci, ni se pare nouă, ar putea chiar să-și igienizeze singuri spațiul de producție în care lucrează. O chestiune de etică și de educație chiar, care se cere întronată și aici.

N. GRIGORE ■

Raid în depozitele comerțului brăilean

O inițiativă în transportul bucureștean

MAXI-TAXI

— Tovarășe director Ion Filimon, de cîteva luni, este drept nu prea multe, Bucureștiul cunoaște o nouă formă de transport inițiată de I.T.B. : „Maxi-taxi-“ul. Cu toate acestea, populația știe prea puține despre microbuzele introduse de dv. în circulație. De ce ?

— Pentru că nimeni, și nici noi, este foarte adevărat, nu ne-am gîndit la publicitate.

— Deși era necesară...

— Poate ne veți ajuta în acest sens ..

— Acesta este și motivul aflării mele în biroul dv. Puteți începe, deci.

— În cursul ultimului trimestru al anului trecut, s-a experimentat, pe o singură linie, de la Complexul „Favorit“, din cartierul Drumul Taberei, sistemul dezvoltat cu începere din luna iulie a anului curent. Concluziile au fost cît se poate de încurajatoare și tot atît, acum putem arăta că un număr de circa 2 200 de cetățeni sînt transportați, în medie pe zi, de aceste microbuze, ceea ce înseamnă un echivalent de 15 curse de autobuze, considerate a circula la capacitatea lor maximă.

— Din punctul de vedere al pasagerului, ce a adus noua rețeaua de „Maxi-taxi“ ?

— În primul rînd mai multe soluții de legare rapidă și, sperăm, foarte regulată a unor cartiere mai îndepărtate cu centrul orașului, pe toată durata unei zile, cu începere de la orele 6 dimineața și pînă la orele 21 000, cu excepția zilelor de duminică și a sărbătorilor legale. Pe de altă parte, o economie, deoarece, chiar dacă tarifele variază între 3 și 5 lei, făcînd un raport la distanțele parcurse, se ajunge la concluzia că, apelînd la taxiuri cetățeanul ar fi trebuit să plătească aproape 30 de lei, pentru aceleași distanțe. Comoditatea trebuie și ea avută în vedere, deoarece este vorba despre o capacitate de 16 locuri, toate pe scaune, deci se evită aglomerația, cu toate consecințele ei binecunoscute.

— Care este rețeaua actuală a „Maxi-taxi-“urilor ?

— Dispunem de 10 linii. Să le și numesc: 1. Drumul Taberei—Piața Rosetti ; 2. Piața Reșița — Piața Universității ; 3. Bdul. Ion Șulea — Piața Romană ; 4. Șoseaua Pantelimon — Intercontinental ; 5. Bdul Păcii (Militari) — Piața Romană ; 6. Bdul. Macaralei — Piața 1848 ; 7. Șos. Colentina — Piața Romană ; 8. Piața Scinteii — Piața Romană ; 9. Hotel Parc — Parcajul Cina ; 10. Electronica (Pipera) — Intercontinental.

— Cîteva diferențe între taxi și „Maxi-taxi“.

— Maxi-taxi-urile circulă pe un traseu stabilit, durata unei curse nu depășește 20 de minute pentru fiecare linie, intervalul de succedare durează între 9 și 15 minute, staționările la capetele de linii, cel mult 5 minute, programarea numărului de microbuze pe fiecare linie ține seama de necesitățile actuale astfel ca într-o oră să existe cel puțin un microbuz în traseu. Asta înseamnă că cetățeanul își poate face un program în funcție de frecvența maxi-taxiu-rilor, fără a avea surprize. Fiecare traseu are cel mult două stații intermediare, ambele facultative. Cea mai lungă linie este cea dintre Bdul. Metalurgiei și Piața 1848 și măsoară 8,4 km. parcurși în 20 de minute față de 32 de minute cît durează aceeași călătorie cu autobuzele.

— Primele observații privind eficiența.

— Trei linii (1,2 și 3), după primele 10 zile de funcționare, au atins eficiența planificată, cu o încărcare medie de 10 călători pe cursă. Un astfel de microbuz parcurge pe zi, în medie 330—350 km., executînd între 30 și 40 de curse. Pentru că ați vorbit despre publicitate, pot conchide că maxi-taxiurile înseamnă : rapiditate, comoditate, economie.

— Perspective ?

— Probabil o extindere, la anul, în funcție de întregul material documentar pe care-l vom avea la finele lui 1978. Dar pînă atunci, mai este vreme...

MANOLE CĂRȚAN

Cine astîmpără cheful unui bătăuș!

După doi ani, Călina Ilina ne trimite o nouă scrisoare, o plîngere, în care își spune oful. Soțul ei continuă să fie bolnav și incapabil de muncă, în timp ce acela care l-a bătut se laudă peste tot că nu i se poate întîmpla nimic. Pe scurt, faptele, rememorate, ar fi următoarele. În satul Stătunoara, din Valea Jiului, sînt cîteva bătrîni, doi monahi... Pînă în decembrie 1975, soțul, Călina Petru, se considera om în putere și se ocupa cu creșterea vitelor. Atunci, asupra lui s-a abătut o mare nenorocire, pe care mai multe dacă adăugăm și procesele. Prima nenorocire este aceea că în ziua de 14 decembrie 1975, în timp ce bătrîna a mers cu laptele la oraș, soțul s-a dus la stîlpul oilor, în satul Stătunoara, vecin cu Stătunoara. Înainte de împărțitul oilor, ciobanii Mucenic Dumitru, Cic Marcu, Călina Aurel și Gălățan Rusu au mîncat și s-au cinstit cu o răchie în casa lui Nelu Semen. Bătrînul Călina Petru a intrat și el în casă, iar Gălățan Rusu i-a dat și lui sticla, să tragă o dușcă, doar erau cuscri. Dar bătrînul refuză și începe să se sfădească pentru că refuzase să participe la plata unor presupuse sume achitate de Gălățan cîtorva proprietari din Gori în varza cărora intraseră oile din vina lui. Gălățan a găsit de cuviință să-i dea nici mai mult, nici mai puțin decît un pumn în gură. Oamenii care erau acolo au sărit și l-au scos afară pe Gălățan, apoi au mers la împărțit oile. În așteptarea rîndului, Călina Petru sta rezemat de gard alături de Voina Petru care avea o bită sub brat. Gălățan mai avea de căutat o singură oaie și după ce a găsit-o a trecut neobservat pe la spatele celor doi, a lăsat oaia, a smuls bîta lui Voina și l-a lovit fără milă pe Călina în moalele capului. Oamenii l-au dus la spital la Petroșani, iar bătrîna a anunțat miliția imediat ce a aflat. Un tovarăș milițian a mers la spital să ia o declarație, dar bătrînul nu putea vorbi. În ziua de 29 decembrie i-au dat drumul din spital, deși nu se putea ține pe picioare, avînd, se pare, partea dreaptă paralizată. Bătrînul se simțea tot rău, așa că în 2 ianuarie 1976 l-au dus iarăși la spital la Petroșani, dar a doua zi a fost dat afară fără foaie de ieșire, cum că n-ar avea nimic.

Pe data de 17 ianuarie a fost dus de miliție și procuratură din nou la spital la Petroșani, unde a stat pînă în 23 ale lunii. În acest timp l-au trimis la Hunedoara pentru o radiografie la cap. Bătrînul era tot bolnav și se simțea tare rău așa că și-a căutat sănătatea pe la Timișoara, Sadu, dar cel mai mulțumit a fost la Spitalul „Gh. Marinescu“ din București, unde a stat 10 zile și unde, după expresia bătrînului, „îs doctori tare buni“. Se simțea mai bine, dar nici acum nu putea mișca mîna dreaptă, nu putea folosi nici degetele și piciorul, mai mult îl trăgea după el. Fusese om puternic, n-a umblat niciodată pe la doctori, iuca la loc, era muncitor, făcea de toate, nu s-a avut rău cu nimeni și știa că odată și odată, o să-l ajungă bătrînețele, dar nici așa, să i se tragă de la o bită, să ajungă un infirm. Doctorii i-au dat multe certificate medicale, fiecare cu alt diagnostic, l-au scos chiar și bolnav de plămîni, ca și cum mîna ar fi paralizată de la plămîni și nu de la lovitura aceea. Pe 17 februarie 1976, bătrîna a făcut plîngere la miliția din Petroșani. De atunci s-au judecat la Consiliul popular din Petroșani și la Tribunal. A pierdut. Plîngerea s-a respins pe motiv că au făcut-o prea tîrziu. S-a întîrziat cu 5 zile. Ca și cum un om care îl maltratează pe altul, care-l face din om neom, să nu mai fie răspunzător de fapta lui dacă trece un timp anume. Pe 13 august 1976 au avut un nou proces, la Deva, și Gălățan Rusu a cîștigat, cei doi bătrîni fiind obligați prin sentință să plătească și cheltuielile de judecată, 1 300 de lei. Cum s-ar spune, și bătut și cu banii luați.

După apariția în revista noastră a primei scrisori, Călina Petru a primit pe 28 octombrie 1976 cu nr. 436 c/1976 o adresă din partea Procuraturii locale Petroșani, care glăsuia așa: „Urmare sesizării publicate în revista „Flacăra“ nr. 39 din 30 septembrie 1976 privind modul cum a fost soluționată plîngerea penală introdusă de soția dv. împotriva lui Gălățan Rusu, vă comunicăm că Procuratura locală Petroșani, constatînd netemeinicia și nelegalitatea soluției judiciare pronunțate în cauză, a întocmit referat pentru reluderea pricinii pe calea recursului extraordinar“. Cercetările au fost reluate astfel că în ședința publică de la 11 aprilie 1977, Tribunalul Suprem, în numele legii, „admite recursul extraordinar declarat de procurorul general“. Casează sentințele de pînă atunci date de tribunalele Petroșani și Deva. Tribunalul Suprem a trimis judecătoriei Petroșani o adresă în care i-a făcut cunoscut între altele că : „dosarul nr. 301/1977 privind pe Gălățan Rusu a fost trimis la Procuratura locală Petroșani pentru completarea urmăririi penale“. De la Procuratura locală a trecut la miliția municipiului Petroșani, iar de aici, Procuratura locala Petroșani primește doar o adresa nr. 493208 27 octombrie 1977, cu care miliția se descarcă de povara dosarului, adresa se află la Procuratura Petroșani iar dosarul nu.

Misterul ni l-a dezvăluit o adnotare făcută cu creionul pe adresa de la miliție și pe care procurorul șef adjunct de la Petroșani — N. Opreanu — ne-a spus să n-o copiem pentru că ea spune : „Dosarul nu ne-a intrat, fiind ridicat direct de la miliție de către tov. procuror Pop Iosif de la Procuratura județeană Deva înaintea datei de 14.11.1977, fiind luat și dosarul de casă al nostru“.

De aici încolo, cercetările sînt conduse cu mult zel de procurorul Pop Iosif, sînt luate declarații după chipul și asemănarea celor vechi. Eroul nostru, Gălățan, este prezentat ca un îngeraș, om de caracter gata de împăcare și de regrete și fără antecedente penale. Cu toate acestea, amintim că a mai rupt mîna lui Călina Ioan-Ionălut. Anei Gălățan (căreia prin hotărîrea prezentă la dosarul Tribunalului Petroșani, nr. 4 382/1962 i-a plătit despăgubiri civile), i-a mai bătut chiar pe Nelu Semen, pe nașul său Gălățan Traian, iar pe bătrînul Pătru Brîndău l-a snopit în bătaie, i-a dat cu o bită în cap tot pe la spate pînă a căzut, după un an bătrînul a răposat, e drept, nu se știe din ce pricini. Își bate și nevasta, o calcă în picioare, acum cu cîtăva vreme în urmă, după spusa lui Călina Ion-Ionălut, semnalist la mina Livezeni, a trebuit s-o ia salvarea. Acum se laudă, ca și alte dăți prin sat că lui nu i se poate întîmpla nimic, că bătrînul poate muri și că lui nu-i este frică de nimeni.

Să revenim la cercetările conduse de procurorul Iosif Pop. Deși Tribunalul Suprem a restituit cauza Procuraturii locale Petroșani pentru a lua măsuri în vederea completării urmăririi penale cu scopul de-a lămurit de a stabili cu precizie starea sănătății victimei după agresiune, timpul cît acesta a avut nevoie de îngrijiri și în cazul cînd a rămas cu o invaliditate, dacă este ori nu în raport cu traumatismul suferit, amintim că de la Miliția Petroșani, dosarul a fost deviat spre Iosif Pop fără a mai trece pe la Procuratura locală, cum era normal, de unde, și așa, dumnealui îl putea lua ca reprezentant al unui organ superior, dar nu înainte de a fi măcar înregistrat.

Procurorul Pop s-a adresat medicului legist din Deva pentru expertiză, bătrînul Călina Petru a fost examinat cu atenție dar medicul nu s-a pronunțat asupra numărului de zile necesar pentru îngrijiri medicale în urma traumatismului. În acest caz se impunea o nouă expertiză care de astă dată a fost făcută fără ca persoana cu pricina, adică bătrînul Călina, să fi fost văzut. Cu nr. 6 617/VI/40/1977 din 13.XII.1977, filiala Cluj-Napoca a Institutului de medicină legală eliberează rezultatele unei expertize care a avut loc la aproape doi ani după bătaie, în absența lui Călina Petru și concluziile medicilor legiști, probabil după foile de observații, este că „leziunile au necesitat 16—20 de zile îngrijire medicală (deși bătrînul a stat una peste alta vreo 50 de zile prin spitale n.n.), iar acuzele formulate de sus-numitul Călina Petru au un caracter subiectiv-reactiv și nu au nici o legătură cu traumatismul suferit la data de 14.XII. 1975“. Semnează chiar și dr. V. Quai, șeful filialei. Bătrînul n-a fost în viața lui la Cluj-Napoca, dar își aduce aminte că un tovarăș milițian i-a spus să meargă la miliție să-l vadă doi doctori clujeni, numai că nu s-a dus gîndind că-și bat joc : „Oi fi eu momîrlan, dar prost nu-s, să cred că la miliție îl spital“. Nici noi n-am avea nimic de spus dacă ar fi fost vorba de o expertiză exemplară, și de aceea ne îndoim că justiția se poate lua după asemenea expertize în urma cărora procurorul Pop Iosif a dat ordonanța din 27 decembrie 1977, care consfințește o amnistie plină de triumf a bătăușului.

Nu punem la îndoială justețea amnistiei de care s-a bucurat inculpatul. Ne nedumirește un fapt : acela că Petru Călina a fost maltratat de acest bătăuș notoriu, un fel de spaimă a satului, care aruncă în dreapta și-n stînga pumnii lui, lăudîndu-se totodată că nimeni nu poate să-i vină de hac. În același timp ne nedumirește faptul că lui Petru Călina, victima aceluiași bătăuș, nu numai că nu i se face dreptate, ci dimpotrivă este obligat la cheltuieli de judecată. Cu alte cuvinte îl despăgubește pe cel care a știut să mînuiască bine... bita. Pentru că, după această judecată, dacă ar fi vorba să ne întrebăm cine plătește, răspunsul ar fi, desigur : „Cum cine ? Tot păgubașul !“.

ION PREDOȘANU

Și cu telefonul se umblă pe drumuri

Vineri, 14 iulie, în jurul orelor 10, am intrat cu sfială în cochetul magazin care desface cafea și alte delicatese aflat pe Bd. Bălcescu nr. 26, în ideea cumpărării unui pachet cu cafea. Timp de cîteva minute, singur în magazin, am admirat curățenia și mai ales bunul gust cu care sînt etalate, spre vînzare, mărfurile. Dar neaflîndu-ne într-o sală de expoziție, am tot așteptat simpatica și invariabila întrebare : „Cu ce vă putem servi ?“ Între timp mai apare un cumpărător. Sîntem deci doi. Nimeni nu ne întîmpină. Așteptăm. Peste nu prea multă vreme, apare o tînără vînzătoare care în loc de cuvintele așteptate, ne întreabă brusc ce căutăm în magazin. Cum noi nu intrasem prin efracție și cum pe ușa magazinului nu era nici unul din celebrele anunțuri : „Responsabilul plecat în concediu“ sau „Sîntem la ședință“ am rugat să fim serviți. În locul unei operații de cîteva minute, care era în avantajul ambelor părți — una întrînd în posesia minunatului pliculeț cu cafea, cealaltă contribuind la îndeplinirea planului unității — apare responsabila, care de pe înălțimea pe care i-o conferă funcția, ne poftește afară din magazin deoarece „se predă ambalajul“. Încercăm să arătăm că unitatea se află în orele de program dar mina responsabilei era de mult în pieptul nostru, înaintînd în pași de operetă : dumneaei, împingîndu-ne cu mîna, iar noi împinși, cu spatele spre ușă. Ajunși acolo, încercăm să ne legitimăm cerînd și condica de reclamații :

— N-am timp de condică acum ! Și înainte de orice altă ripostă, ușa ne este trîntită în nas.

Apoi reclamațiile :

Formăm numărul 15 40 33 și spunem durerea noastră în vederea unei eventuale anchete. Sîntem rugați să telefonăm la 15 01 10, unde ni se răspunde prompt. Sîntem ascultați și rugați să telefonăm la 16 16 29. Facem numărul indicat. După depănarea întîmplării sîntem rugați să precizăm exact încă o dată profilul și adresa magazinului. Precizăm. Prompt și „competent“ sîntem îndrumați spre tovarășul director Cojocăriță, la 15 01 04. Secretara acestuia ne informează că tovarășul director lipsește. Apoi ne sfătuiește să formăm 16 70 08 și să vorbim cu tovarășul Ungureanu, dumnealui va lua măsuri. Tocmai asta doream și noi : să se ia măsuri ! Formăm repede numărul și iar depănăm povestea, dar cum tovarășul Ungureanu lipsește, ni se recomandă serviciul de aprovizionare. La telefonul 13 92 50 îl căutăm pe tovarășul Fira. Un glas de femeie ne spune că în lipsa șefului o putem informa pe dumneaei. Pentru a șasea oară povestesc. Cred că aveți dreptate, mi se răspunde. Faceți o reclamație în scris. Mă declar mulțumit și doresc să-mi dau adresa pentru a fi chemat cînd vine tovarășul Fira. Cu adresa mea tovarășă îmi mărturisește că nu are ce face și-mi comunică, dintr-o dată, că este foarte ocupată și că de fapt nici nu trebuia să telefonez acolo, deoarece la acest număr răspunde serviciul aprovizionării. Să fac totuși în scris...

Am obosit să telefonez. Mă conformez indicațiilor și fac în scris, dar public. Dar mă întreb cine-mi deconteză timpul pierdut cu telefoanele, la numere care, contrar unor invitații afișate, nu găsești solicitudine !

DAN DIACONESCU

O invenție nu este un panaceu universal. Se cere și colaborarea altor factori, pentru deplina ei reușită

A fost o discuție dificilă... Nu-l întîlneam pentru prima oară pe inventatorul Ulm Păunel și-i cunoșteam rezerva față de ceea ce unii numesc „publicitate" și mai știam că este marcat de o rigurozitate ceva mai aparte, în sensul că, pe de o parte, preocupările sale i se par firești iar, pe de alta, și tocmai din acest motiv cred că cercetătorul numit este un caz deosebit, rezultatele au pentru el „simplul" rol de a-i confirma presupunerile, motive pentru care nu înțelege de ce „trebuie să se bată monedă" pentru astfel de „întîmplări". Observasem modul său de a gîndi încă de pe vremea cînd îmi înfățișase și alte reușite ale sale, dintre care se impun a fi amintite cel puțin două : un nou sistem de formare a bateriilor uscate, pentru care, la acea vreme, cam cu 18 ani în urmă, se importa bioxid de mangan deoarece cel autohton avea o mare încărcătură de oxid de fier care-l excludea din start din fabricație pentru motivul că... oxida foarte rapid, dar, împreună cu un alt cercetător, Panaitescu, dacă-mi aduc bine aminte, inginerul Ulm Păunel a vrut să se convingă personal de această imposibilitate de folosire a materiilor prime naționale, ajungînd la concluzia că oxizii erau insolubili în soluția folosită și reprezentau doar un balast, concluzia fiind aceea că trebuia eliminat impactul existent, pentru a se putea utiliza. Sistemul avea să se generalizeze, trecînd de la bateriile uscate la industria de emițătoare, tranzistoare, baterii etc. Cea de a doua invenție a sa dusese la fabricarea în țară a acumulatoarelor zinc-argint, care se aduceau tot din import și la prețuri echivalînd cu costul unui autoturism Trabant !

Și de această dată, preocupările inginerului de la Centrul de cercetări terotehnice s-au axat în jurul acumulatoarelor, pentru că el este de părere că trebuie pus capăt risipei care se face în acest domeniu și tocmai într-un moment în care problema economiei de metale și de energie trebuie să se afle în atenția generală, așa cum o cer documentele de partid. C.N.S.T.-ul a orientat cercetarea tocmai spre obținerea unor economii, încheind numeroase contracte de cercetare, cu această temă.

În ce a constat dificultatea convorbirii cu inginerul Ulm Păunel, întrucît, din cele spuse pînă acum, ambii eram de acord ? Interlocutorul meu a pus o condiție : va vorbi despre noua invenție a colectivului din care face parte, dacă vom publica și un foarte succint îndreptar, adresat maselor de consumatori mari și mici, adeseori inconștienți de risipa pe care o fac dar, mai ales, de importantele economii pe care le pot aduce în beneficiul general. La rîndul meu, și cu aceasta aveam să cădem de acord, am propus ca recomandările sale să fie inserate în finalul discuției.

Și iată acum despre ce este vorba. O dată cu epuizarea unei baterii, pe care cel care a folosit-o o consideră bună de aruncat (ceea ce și face, de cele mai multe ori, chiar la colțul celei mai apropiate străzi, fără a se gîndi că anumite procese chimice continuă și poluează astfel atmosfera) se abandonează și plăcile incluse în baterie (deci metale : cupru, zinc, plumb). Raportat la numărul deținătorilor de autoturisme, la transporturile aeriene, navale, feroviare și la cel rutier de stat, „mica" risipă devine uriașă. De pildă, la I.T.B., pe lîngă care funcționează centrul de cercetări terotehnice, s-a calculat că s-ar putea economisi anual 1 500 000 și 76 tone de plumb, dacă invenția colectivului despre care am amintit ar începe să se aplice (ea a fost depusă pentru brevetare încă în cursul anului trecut).

— Viața unei baterii, bine îngrijite și exploatate, subliniez acest lucru, și care va beneficia și de punerea în aplicare a invenției, poate dura și 10 și 12 ani. Cu alte cuvinte, descoperirea noastră, care nu este altceva decît un lichid aditiv, ce se adaugă în cel electrolitic existent în acumulator, poate prelungi cu cel puțin 20% funcționarea acesteia. După cum se știe, România importă cam o treime din plumbul care-i este necesar, prin urmare consumul lui se cere a fi foarte chibzuit. Fără a fi economist, îmi dau totuși perfect de bine seama că făcînd o baterie să funcționeze, hai să nu zic 12 ani, dar 8, în loc de unul ori 3, se obțin, pe ansamblul consumului național, uriașe economii de metal. De aceea, revin iarăși la cele spuse anterior, în legătură cu cei care folosesc acumulatoare, considerînd că sînt două căi de a realiza economiile dorite : să-i învățăm pe oameni cum să nu distrugă acumulatoarele și să-i ajutăm, apoi, cu aditivul pus la punct de noi.

— După cum știu acest lichid a fost realizat de dv. și de ceilalți membri ai colectivului cu care ați lucrat, pentru prima oară în țară.

— Pe piețele străine există astfel de produse, dar nimeni nu ne-a învățat cum să le facem și nici nu așteptam așa ceva. El a fost realizat, după ani de cercetări, și constă în cîțiva ingredienți, de ordinul homeopatiei, care se dizolvă în apă distilată și se introduc în lichidul electrolitic de acid sulfuric al bateriei. Fiecare dintre ei acționează, pe rînd, influențînd grătarul plăcilor pozitive, pe al celor negative, asupra procesului de autodescărcare și așa mai departe, fenomenul de coroziune fiind întîrziat ; toate aceste elemente contribuie la prelungirea vieții unui acumulator. Beneficiul este înregistrat și de stat, dar și de deținătorii de autovehicule, pentru că, se știe, o baterie pentru un autoturism costă în jur de 1 000 de lei. Mari avantaje se obțin și în exploatarea pe timp de iarnă, cînd motoarele pornesc mult mai ușor.

Și acum, iată cele cîteva recomandări pe care am promis să le inserăm : instalația electrică a oricărui vehicul, care folosește o baterie, trebuie să fie bine pusă la punct, pentru a nu „fura" curent. Inginerul Ulm Păunel m-a asigurat că din miile de baterii care i-au trecut prin mînă nici una nu era cosect întreținută, fie că lucra pe un electrocar, tractor, autocamion, avion și așa mai departe, drept care iată ce anume recomandă în continuare : după formarea și încărcarea bateriei să nu se adauge altceva decît apă distilată și nu apă de băut, fie ea și din cel mai cristalin izvor, pentru că orice alt soi de apă conține, mai ales, clor sau calcar, substanțe care reduc durata de funcționare a acesteia ; între bornele acumulatorului să nu existe nici o picătură de apă ; bușoanele să fie curate iar orificiile, pe care le au, să fie destupate, pentru ca acumulatorul să „respire" ; iarna, o dată la două săptămîni, bateria să fie încărcată la curenți mici.

— Vedeți dv., în această materie, deși ceea ce spun ar putea să apară unora curios, se cere un salt în mentalitatea celor care folosesc, la locurile lor de muncă ori în interes personal, un vehicul dotat cu baterie (și zona este foarte largă, de la agricultură la aviație) în ceea ce privește întreținerea lor. Au apărut și cărți, cu acest subiect, dar cel mai simplu este să se facă un instructaj elementar, la locul de producție și un control riguros al respectării lui. Ca membru al colectivului de inventatori ai lichidului aditiv v-ați fi așteptat, poate, să spun că de aci înainte acumulatoarele pot fi folosite oricum, preparatul nostru salvîndu-le de la moarte. Ceea ce n-am de gînd să fac și sînt, nu mă îndoiesc nici o clipă, în asentimentul colegilor mei, alături de care am muncit.

EMIL LEONARD

Vasile Pavel și-a recăpătat vederea după 8 ani cu ajutorul unei proteze cu 65 de dioptrii !

Operează profesorul Mircea Olteanu

(Urmare din pag. 1)

Cum spuneam, nenorocirea lui Vasile Pavel a început în urmă cu 8 ani, mai exact în iulie 1971, cînd muncitorul Întreprinderii de țevi din Roman, rămas de tînăr fără ochiul stîng, pierdut într-un accident, s-a rănit și la celălalt. Făceam niște sufe pentru ridicat sarcini, își aduce aminte, cînd mi-a sărit un șpan în ochi. O strîmă. Am pus mîna și-am scos-o, dar am simțit că nu mai văd, ca și cum o coală lăptoasă mi s-ar fi întins înainte.

Au urmat, firește, căutările pe la diverși specialiști. Mai întîi la Roman, apoi la Iași, după aceea la București. În noiembrie 1971 și în martie 1972, știe exact anii, lunile, zilele, ba chiar și orele, Vasile Pavel a fost supus la intervenții chirurgicale complicate, oftalmologii ieșeni încercînd să exploateze la maximum fărîma de cornee rămasă necompromisă la ochiul drept. Mi-au răsucit corneea, zice, dar fără nici un folos. Distingeam lumina, vedeam din ce parte vine, dar mai mult nu. Apoi, după un timp, ochiul mi se stingea de tot și era nevoie ca Maria să mă poarte de mînă, ca pe un copil. Sau, ca să fim corecți cu termenul, ca pe un orb.

Tot căutînd, în septembrie 1972, Vasile Pavel a ajuns la București, la clinica profesorului Mircea Olteanu, unul dintre pionierii transplantului de cornee. Analizîndu-l, profesorul a constatat opacizarea corneei și a cristalinului, aderența irisului la cornee și apariția unor fenomene de glaucom secundar, în condițiile în care, ca o infimă rază de speranță pentru bolnav, nervul optic era activ. A procedat atunci, pe cale chirurgicală, la schimbarea polului anterior al ochiului și înlocuirea lui cu material uman, recoltat de la cadavru. Dar prima încercare n-a reușit. Ochiul lui Vasile Pavel, explică profesorul, fusese supus la prea multe. Noua cornee a fost repede respinsă, prin necrozarea țesutului viu dimprejur. Din aceleași motive, n-a reușit nici cel de-al doilea transplant, efectuat în martie 1976, cum zice careva, în disperare de cauză. Noua cornee n-a fost tolerată, s-a vascularizat după cîteva luni, s-a ulcerat și s-a infectat. Vasile Pavel reintorcîndu-se în întuneric.

Părea că n-a mai rămas nici o șansă pentru Vasile Pavel, dar profesorul Mircea Olteanu a vrut să fie altfel. După o analiză lucidă a posibilităților tehnice și profesionale ale clinicii pe care o conduce, eminentul specialist a decis, la începutul acestui an, să introducă în ochiul drept al moldoveanului din Săbăuani — pentru prima dată în istoria oftalmologiei românești — o proteză de cornee și cristalin, numită științific facokeratoprotează. Instalarea ei s-a declanșat la 18 aprilie, într-o vineri, după cum își amintește bolnavul. Ajutat de o echipă operatorie de elită, formată din medicii Elena Iordache, Mihai Pop și Constantin Ispășoiu, precum și din asistentele Mariana Robea și Maria Iancu, profesorul a introdus în grosimea corneei o ramă metalică prevăzută, tocmai în scopul fixării corneei, cu găurele. Mai simplu vorbind, un fel de sită dintr-un material seminobil, în centrul căreia fusese lăsată o peliculă neoptică de polimetacrilat, cu diametrul de cîțiva milimetri. Firește, întreaga operație s-a desfășurat sub microscop, utilizînd masa plastică în ideea că — spre deosebire de corneea transplantată — nu va fi invadată de vase și, implicit, respinsă de organism, prin necrozare.

Au urmat, desigur, cîteva zile încordate. Îndrăznind să abordeze facokeratoproteza, metodă folosită numai în trei centre oftalmologice din lume, la Barcelona, Moscova și New York, de renumiții profesori Barraquer, Fedorov și, respectiv, Cardona, șefi de școală și deschizători de drumuri, folosită nu totdeauna, cu rezultate scontate, Mircea Olteanu demonstrase capacitatea și valoarea deosebită ale oftalmologici românești, numai că, în medicină, intențiile și îndrăzneala nu reprezintă automat pași înainte și semne de progres. La 25 aprilie însă Vasile Pavel a părăsit clinica de la Spitalul militar central, arătînd o tolerare dintre cele mai bune, confirmîndu-i profesorului Olteanu că n-a greșit, că se află, dînsul și colectivul în fruntea căruia lucrează, pe un drum drept, la capătul căruia își vor redobîndi vederea o sumedenie de nevăzători, ajunși în nenorocire din cauza unor arsuri cu baze sau cu acizi, prin opacități corneene vascularizate.

Recent, s-a desfășurat cea de a doua etapă a montării facokeratoprotezei. Ea a constat în scoaterea — de asemenea, sub microscop — a peliculei din centrul cadranului și în înlocuirea ei cu un dioptru sterilizat reprezentînd, de fapt, o lentilă de cîțiva milimetri, capabilă să adune 65 de dioptrii, cele 45 ale corneei și cele 20 ale cristalinului. Pentru ca tensiunea oculară să rămînă scăzută, pentru ca umoarea apoasă să nu curgă, intervenția s-a realizat în condiții de anestezie generală, bolnavul suportînd fără dificultăți o operație pe cît de spectaculoasă — s-a forat în adîncimea ochiului, dioptrul s-a înșurubat, s-au folosit materiale vizibile numai prin intermediul microscopului etc. — pe atît de eficientă, înaintînd mari promisiuni în combaterea cecității absolute.

Întreaga operație a fost filmată, devenind astfel un document științific și un instrument pedagogic de excepțională importanță.

★

— Ce-ai vrea să faci, nea Vasile ?

Cel întrebat, Vasile Pavel, 54 de ani, de fel din comuna Săbăuani, județul Neamț, nu se încumetă la răspuns. Tace. Alături, soția sa, cu care împarte viața de 30 de ani și bucuria de cîteva zile, îl îndeamnă să zică.

— Vreau să citesc.

— Ce să citești ?

— Ziarul. Pînă acum mi l-o citit Maria.

Tace. Tăcem și noi, amintindu-ne tulburați că în ochiul drept al bărbatului de pe canapea s-a montat o lentilă. Direct în globul ocular. Cu șurubelnița. Cu cheia. Vasile Pavel se ridică, spre a lua un pahar cu apă. Nu varsă nici o picătură. Îl bea cu sete. Apoi se întoarce spre omul ale cărui mîini binecuvîntate i-au redat vederea și zice, de parcă ar continua o discuție oprită cu o clipă mai devreme :

— Văd, tovarășe profesor. Văd, cum să vă mulțumesc ?

Scumpi la tărîțe, ieftini la matrițe!

O provocare la care nu putem rămîne indiferenți : cinci sute de mii în schimbul a cincizeci de milioane !

Pentru a urmări acest articol nu este nevoie de nici un fel de cunoștințe tehnice deosebite, se cere doar să fi stăpîn pe cele patru operații aritmetice și pe propriii nervi. Să începem, așadar, cum se cuvine, cu **primo tempo.**

Există în industrie scule care realizează forma pieselor pornind de la semifabricate ; ele se numesc matrițe și sînt un soi de tipare unde se așază blocul de metal care, prin presare, capătă forma dorită. (Ne cerem scuze pentru aceste explicații elementare, familiare, probabil, imensei majorități a cititorilor noștri.) Aproape o jumătate din piesele produse în industria constructoare de mașini se obțin, prin deformarea la cald, cu ajutorul acestor matrițe, care concură, în fapt, la fabricarea a **zeci de mii** de tipuri de piese — de la pinioane, axe, bolțuri, biele și arbori cotiți la foarfeci, linguri și robinete. Practic, nu există uzină constructoare de mașini care să nu folosească matrițe. Evident, dacă ele vor fi mai rezistente și se vor uza mai încet, vor trebui înlocuite mai rar, iar prețul de cost al multitudinii de piese la a căror producere contribuie, va scădea. Concluzia: măriți rezistența matrițelor!

UN BREVET DE VIAȚĂ LUNGĂ

S-a constatat mai demult că, prin difuzie în corpul matriței, cromul îi mărește considerabil durabilitatea, motiv pentru care în ultimii ani specialiști din întreaga lume și-au concentrat atenția și eforturile pentru a elabora cele mai eficiente metode de cromizare. S-au înregistrat zeci de brevete franceze, vest-germane, belgiene, sovietice, japoneze și unul indian, au apărut numeroase articole în reviste de prestigiu din S.U.A., Uniunea Sovietică, Japonia, Polonia, Elveția, Republica Democrată Germană : „Die Technik", „Neue Hütte", „Metal Progress", „Traitement termique", „Japan Metal Finishing", „Schiff und Haffen", „Automobile Engineering" și multe altele; Conferința europeană pentru săruri topite s-a ocupat și ea de această problemă majoră și de mare actualitate. Pe scurt, în lume, îndeosebi în țările dezvoltate, se desfășoară o cursă cu obstacole sui-generis, care însă nu presupune un singur cîștigător, soluțiile tehnice posibile fiind felurite. În acest context internațional apare ca un motiv de mîndrie pentru țara noastră faptul că un grup de specialiști, condus de inginerul Nicolae Dinu Ionescu, de la Laboratorul de tratamente termice al Institutului de cercetări și proiectări tehnologice sectoare calde, a reușit să dea o rezolvare originală, brevetînd acum cîțiva ani, sub numărul 61 198 (dosar O.S.I.M. numărul 74 567) un „Procedeu și amestec de cromizare prin difuzie", ieftin și deosebit de eficient, întrucît dublează, în medie, durabilitatea matrițelor astfel tratate. De reținut că aceste excelente rezultate nu s-au obținut numai în condiții de laborator — uneori atît de înșelătoare și de nesemnificative pentru transpunerea la scară industrială — ci în producția curentă de uzină.

Cîteva zeci de matrițe cromizate după procedeul românesc au lucrat timp de un an și mai bine, în paralel cu matrițe obișnuite, la Întreprinderea de camioane și Întreprinderea de tractoare din Brașov, la „Unio" — Satu Mare, la „Autobuzul" și „INOX" din București.

Matrițele cromizate au funcționat, în cele cinci întreprinderi, pînă la completa uzare și apoi s-au comparat performanțele cu acelea ale matrițelor obișnuite, folosite în aceleași ateliere, deci în condiții de producție absolut identice. Succes deplin! S-au observat creșteri ale durabilității de la 50 la sută la 200 la sută, în funcție de tipul de matriță, de specificul și de gradul de dificultate al operațiilor de prelucrare. Așadar, în medie, o sporire a rezistenței cu 100 la sută. Să mai adăugăm că procedeul, după cum o atestă specialiștii, e simplu, netoxic, nu necesită utilaje specializate, iar prețul de cost adăugat prin cromizare nu depășește doi, trei bani la kilogram. S-a calculat că la o matriță de cîteva sute de kilograme, manopera și materialul necesare pentru cromizare este de ordinul a 28—30 de lei. Repetăm, aceste cifre nu sînt rodul unor speculații de laborator sau de birou, ci încorporează rezultatele unor îndelungi și amănunțite experimentări în cinci mari întreprinderi industriale.

— Care ar fi rentabilitatea pentru economia națională, tovarășe inginer Nicolae Dinu Ionescu? Nu vă cer cifra exactă, doar un ordin de mărime.

— Simplu. O matriță costă între 2 000 lei și 5 000 lei. O întreprindere constructoare de mașini de mărime medie consumă anual sute de asemenea matrițe — care se uzează relativ repede — deci investește în ele o sumă variind între o jumătate de milion de lei și un milion. În întreaga industrie constructoare de mașini costul matrițelor este, anual, de ordinul zecilor de milioane de lei, poate chiar depășește „suta". Deoarece procedeul brevetat de noi le **dublează,** în medie, viața, ordinul de mărime al beneficiilor realizate pe această cale ar fi de 50 milioane de lei: în loc să cheltuiesc 100 milioane într-un an, îi cheltuiesc în doi! Firește, discutăm, din nou, doar despre ordine de mărime.

— Totul pare foarte simplu. Ce mai rămîne de făcut?

— Un fleac: **să se aplice brevetul! Urmează secundo tempo.** Sîntem convinși că va fi încoronat de un sfîrșit fericit. Să mergem însă pe firul povestirii.

CINE PIERDE CÎȘTIGĂ

— Pentru cromizare — explică interlocutorul nostru — este necesară pulbere de ferocrom. Sub formă de bulgări, ferocromul este utilizat mai în toate turnătoriile și costă o nimica toată: cîțiva lei. Noi l-am cumpărat cu cinci lei kilogramul de la turnătoria „23 August". De fapt, în multe turnătorii ți se dă oricînd, pe gratis, un braț de ferocrom, deoarece costă mai mult hîrtiile și operațiile de contabilizare decît face materialul. Dar asta să nu scrieți. Pentru cromizarea urmărită de noi, bulgării trebuiau însă mai întîi transformați în pulbere, operație tehnică extrem de simplă, de care însă nimeni nu vroia să se ocupe, nefiind trecută în plan. După multe alergături și vane insistențe mi-am adus aminte de un fost coleg, azi inginer șef la o mare întreprindere bucureșteană. **Pentru cauză,** nu am ezitat să fac uz de ceea ce în mod peiorativ unii denumesc **relații personale** și am obținut de la ei ca să ne pună la dispoziție un cuptor, înainte de intrarea sa în reparație. Ultima șarjă ne aparținea! Și astfel am realizat cam o mie de kilograme de pulbere de ferocrom Să nu credeți că a fost simplu. Sute de ore, răsfirate pe întinsul unui an, a pierdut colegul meu și coautor al brevetului, inginerul Constantin Trăistaru, în acest scop. E drept, nu a fost o activitate prea economică pentru un cercetător de înaltă calificare, dar a meritat, căci fără pulbere nu puteam începe experimentările, care, cum ați văzut, s-au desfășurat cu succes.

— Și apoi?

— Și apoi nimic. Brevetul a rămas literă moartă, fiindcă... metoda noastră era prea eficientă, necesita prea puțină materie primă. Absurd, dar adevărat. Pentru cromizarea tuturor matrițelor utilizate în industria constructoare de mașini ar fi nevoie, după calculele noastre, cam de cinci tone de pulbere de ferocrom. Poate chiar mai puțin. Or, ni s-a explicat că nu este rentabilă producția unei cantități atît de mici. Dacă ar fi fost nevoie de o mie de tone, atunci, da, totul s-ar fi rezolvat lesne, dar cinci tone... Nu e rentabil, cuptorul ar lucra în pierdere. Dar ia să vedem ce fel de pierdere. Iată un calcul simplu: producția pulberii, cinci tone anual, ar costa cam 300 000—400 000 de lei, în care s-ar include regia, materialul și manopera. La care s-ar adăuga manopera, cu totul neglijabilă, pentru cromizarea matrițelor. Procedeul este atît de simplu, încît un singur muncitor de categoria a treia ar rezolva problema pe o întreagă uzină — și încă i-ar mai rămîne timp și pentru alte munci. Așadar, cheltuiala totală anuală pe ansamblul economiei naționale pentru aplicarea noului procedeu nu ar depăși o jumătate de milion de lei, cu un beneficiu de circa 50 de milioane. Cine cîștigă? Cine pierde? Nouă ni se spune: „Descurcați-vă!", dar mărturisim că după anul pierdut pentru o mie de kilograme de pulbere nu am avut tăria de caracter și nici timpul — la urma urmei, aceasta este o activitate în afara atribuțiilor și sarcinilor curente — ca să luăm lucrurile de la capăt. Dealtfel cu o perspectivă de succes destul de îndoielnică: oare cum am fi putut noi — sau chiar conducerea institutului — convinge pe cineva să producă **în pierdere?!** Poate importul ar fi rezolvat problema (după cum am arătat, nu este un material scump, deficitar), dar...

— Nu s-au făcut forme, referate, propuneri, adrese?

— Hîrtiile nu țin de cald, chiar dacă noi, prin profesiune, lucrăm exclusiv pentru sectoarele calde. De fapt, toată lumea ne dă dreptate, spune că trebuie făcut ceva, dar nimeni nu a avut curajul să introducă „pierderea" în planul **său** și nu am înaintat cu un pas.

Bătrînii rideau pe sub mustață de cei care se scumpeau la tărîțe și nu se sinchiseau de făină. Sîntem convinși că în cazul de față istoria nu se va repeta și că, pînă la urmă, se va înțelege că uneori cine pierde, cîștigă. Chiar și 50 de milioane.

LIONEL NIȚESCU

Alergenii timișoreanului Ionel Dinu
De la brevetare pînă la omologare, pași mărunți și... obstrucții

Zilele trecute, doctorul Ionel Dinu, creatorul celor dintîi alergeni produși în țara noastră, ne-a prezentat cîteva noutăți referitoare la cercetările sale științifice, despre care *Flacăra* a mai scris în septembrie și în decembrie 1977, fără ca rezultatul să fie altul decît circulația mai intensă a unor hîrtii mai mult sau mai puțin apăsate de ștampile și iscălituri. De aici trebuie pornit și articolul de față, dorind să reamintim că, deși avizele Ministerului Sănătății și ale Institutului de cercetare și control al medicamentelor au fost acordate alergenilor inventați de dr. Dinu încă din iunie 1976, iată că se împlinesc doi ani de zile de cînd, tergiversîndu-se o problemă minoră — adică locul de producere a noilor medicamente, ba Iași, ba București și numai în final Timișoara, orașul cerut de omul de știință... timișorean —, timpul s-a scurs fără prea mare folos, astfel încît de o importantă descoperire a medicinei românești bolnavii au profitat într-un mod nu tocmai legal, însă eficient. La ora actuală, deci în sfîrșit, urmare a interesului manifestat de organele locale de partid și de stat, de Direcția sanitară a județului Timiș (director — dr. Ioan Lighezan), alergenii se produc la Centrul de igienă și sănătate publică din Timișoara, unde s-au amenajat trei încăperi și laboratoarele cuvenite, stabilindu-se și personalul calificat, Spitalul județean — titularul brevetului de invenție, conform dorinței doctorului Dinu — investind sume serioase în această acțiune. Și, cum înzestrarea tehnică este încă în plină desfășurare, cei 60 de alergeni „născociți" de un român s-au trezit, chiar pe piața internă, cu oferta unor firme străine de a construi, prin cooperare, fabrici de profil, excluzînd, însă, izbînzile noastre științifice. În tot acest timp, mii de oameni suferă de alergii atît de diverse și atît de păcătoase, de la strănut, la scărpinat, de la urticarie la astmă, stare care ar fi fost ușor de eradicat, adică la îndemîna medicilor români, dacă nu apăreau manifestări ale orgoliului nemăsurat al unor cadre de decizie subiectivă, orgolii păgubitoare față de care intervenția ministerului se arată indulgentă. Ambiții inexplicabile într-un fel deoarece producerea alergenilor este cea mai simplă întreprindere, după cum semnalam în *Flacăra*, „cu o mînă de fin mucegăit făcîndu-se mari economii valutare" și, știm acum în plus, obținîndu-se însemnate venituri prin exportul virtual al medicamentului.

Totuși, o bună colaborare a stabilit dr. Dinu cu valorosul alergolog bucureștean, prof. dr. doc. E. Seropian, căruia i-a predat o trusă completă de alergeni pentru a face o testare comparativă cu cele existente la noi, adică importate ; conjugînd această conlucrare cu producerea cît mai grabnică a alergenilor la centrul timișorean, se speră în omologarea rapidă a medicamentelor, astfel încît, la 1 ianuarie a cam îndepărtatului an 1979, alergenii românești să se producă pe scară largă și să se găsească în farmaciile din țară, moment care va putea declanșa ieșirea lor în lume, spre o piață foarte scumpă și care se va putea echilibra prin concurența calității și a prețului alor noștri. Trebuie adăugat că dr. Dinu nu are de gînd să pună capăt cercetărilor sale ; alături de prof. dr. doc. Leonida Georgescu, directorul Centrului de igienă și sănătate publică din Timișoara, un apreciat anatomopatolog, de ceilalți colaboratori, între care dr. Nelly Dinu, bacteriolog, dr. Virgil Lupea, dr. Valeriu Popovici, ambii doctori în chimie și farmacie, următorul pas de răsunet va fi brevetarea unor alergeni pentru testarea întregii game de medicamente — un nou pionierat românesc și o importantă contribuție la medicina mondială, unde, pînă acum, doar penicilina „se bucură" de un asemenea control.

Reamintind, în final, că alergenii inventați și-au prelungit cu cel puțin un an stadiul de laborator, sperăm că viitorii vor avea o cale mai deschisă spre bolnavi, spre sporirea prestigiului medicilor și științei românești. Pînă atunci, reținem o dorință, sugestie a dr. Ionel Dinu : în Spitalul județean din Timișoara să se amenajeze un staționar cu 20—25 de paturi pentru bolnavii de alergii complicate. O supunem atenției factorilor de răspundere încrezători că va fi analizată corespunzător.

ION TIMIȘANU

ELENA GRECULESI — Țărancă din Apuseni (detaliu)

SUB ZODIA CIVILIZAȚIEI SOCIALISTE

„Independența" – Sibiu, o marcă industrială, dar și umană, de cea mai nobilă calitate

De la Muzeul Brukenthal, adică din centrul Sibiului, cale de cinci minute, trecînd pe sub monumentul care se cheamă din vechi „Podul Minciunilor", ajungi la întreprinderea „Independența", „Independența" este una din uzinele-emblemă ale industriei constructoare de mașini din România. Și vom vedea îndată de ce.

Înainte de naționalizare, fabrica era a unui ins pe nume Rieger și producea unelte și mașini agricole și plăci pentru gurile de canalizare. Lîngă ea se afla și o cazangerie, proprietatea fraților Fabricius (cu care, ulterior, „Independența" a fuzionat).

Nimeni nu-și mai amintește cine a fost cu ideea ca întreprinderea națională să se numească „Independența". Cert este că acest nume avea multiple și profunde semnificații.

„Tinerii care n-au cunoscut această uzină altfel de cum arată astăzi zîmbesc privind fotografiile în care sînt înfățișate fostele hale, fostele ateliere. Și mai că nu-i cred pe veteranii noștri cînd îi aud vorbind despre ceea ce a fost cu numai trei decenii în urmă", ne spune Liviu Pașiu, secretarul comitetului de partid.

Ascensiunea fabricuței de ieri spre moderna uzină de azi este — o putem spune fără să ezităm — spectaculoasă. Notăm, ca dovadă, cele spuse de inginerul Mircea Florian, șeful serviciului plan-dezvoltare: „Față de anul 1950, producția globală a crescut de aproape 90 de ori, productivitatea muncii de 18 ori, personalul muncitor de peste 10 ori. Întreaga producție a anului 1949 se realizează astăzi în numai două zile. Valoarea mijloacelor fixe a sporit de peste 145 de ori". Sînt cifre care ne scutesc de alte comentarii privind evoluția acestei fabrici devenite astăzi „mecanicul-șef al țării". O fabrică pe porțile căreia au ieșit mii și mii de mașini, instalații, agregate, construcții metalice, unicate, necesare dotării industriei românești.

„Nu cred să existe vreo întreprindere în țară unde marca uzinei noastre să nu fie prezentă la loc de frunte", susține Sabin Onețiu, inginerul-șef al „Independenței".

„Îndemnurile și sprijinul pe care ni le-a acordat secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cu prilejul vizitelor de lucru efectuate și în întreprinderea noastră, ne-au ajutat să trecem peste greutăți, să sporim producția, să îmbunătățim calitatea produselor, să realizăm instalații și mașini tot mai complexe, la nivelul tehnicii mondiale, să contribuim la reducerea importului, la obținerea unor importante economii valutare", subliniază Mirion Munteanu, secretar adjunct al comitetului de partid.

Imediat după naționalizare, mașinile agricole încep să fie înlocuite cu alte produse, cerute de noua industrie românească. Începutul a fost făcut cu cardele — agregate de confecționat fire textile din lînă sau deșeuri — care pînă atunci se importau. Unicate fiind, fabricarea lor a pus foarte multe probleme, între care, cea rezolvată cu mai mare greutate a fost îndreptarea liniarelor. Pînă la urmă, Ioan Iridon, Io Pal, Samoilă Mindreanu au izbutit să le realizeze la nivelul de calitate asemănător celor importate din Anglia. În anul 1950, la prima expoziție națională, „Independența" a prezentat cu cardе, motoare cu explozie stabile pentru acționarea grupurilor electrogene, motopompe, pompe de mare capacitate, prese pentru vinificație, malaxoare mecanice pentru frămîntat pîine. Ce mîndru a fost la această expoziție reprezentantul „Independenței", unul din proprietarii și producătorii ei, muncitorul Ovidiu Liviu Făgețeanu, omul care astăzi conduce o echipă formată din aproape 60 de oameni!

Utilaje pentru siderurgie, pentru turnători, cuptoare de tratamente termice secundare, utilaje pentru industria materialelor de construcții și refractare, utilaje pentru industria chimică, pentru extragerea și prelucrarea țițeiului, a stufului, a celulozei și hîrtiei, utilaje hidroenergetice, lanțuri cu role, unelte pneumatice — formează, în mare, gama produselor care se fabrică azi la „Independența", multe din ele unicate, cu înalte caracteristici tehnice. Astfel, spre exemplu, conducta forțată pentru hidrocentrala de pe Lotru — care, la ieșire, trebuie să reziste la o presiune de 80 de atmosfere, se plasează ca performanță pe locul al doilea pe plan mondial după conducta forțată a hidrocentralei „Roseland" din Franța —, a fost realizată de Ioan Stimeriu și oamenii săi. La fel, conductele forțate de la Mărișel, Sugag, Gilceag, Motru. Utilajele și construcțiile metalice speciale, pentru metalurgia neferoasă de la Copșa Mică și Combinatul petrochimic de la Brazi, ca și o bună parte din cele montate la Hunedoara, poartă semnăturile oamenilor din echipa lăcătușului de înaltă calificare Andrei Tripon. Podurile-bascule din gările noastre au fost lucrate de echipa condusă de Ioan Maer. Echipa lui Gheorghe Sasu muncește la montarea uneltelor pneumatice. Atelierul condus de Carol Henter fabrică lanțurile cu role. Dar cîte exemple de acest fel nu pot fi date!

★

Marca „Independenței" — făurită de astfel de oameni — înseamnă azi nu numai o impresionantă creștere a producției, ci și exigențe mari, mereu mai înalte, privind noua calitate a muncii, ridicarea eficienței ei.

Maistrul Vasile Gîndilă este șeful atelierului de modele pentru turnătorie. „De calitatea modelului depinde calitatea piesei turnate", zice el, în vreme ce mergeam la magazia de modele. Nu-mi închipuiam că poate exista și așa ceva, o astfel de magazie. Pe zeci de rafturi, într-o hală mare, sînt vreo sută de mii de modele folosite pentru piesele turnate la „Independența" în ultimii cinci ani. „După cinci ani, le casăm", mă lămurește maistrul. Și, tot el: „Dacă s-ar gîndi cineva de la ministere să întocmească un catalog pe țară cu toate modelele mai importante, mai deosebite, existente în magaziile turnătoriilor, să știți că s-ar economisi multe zeci de milioane de lei pe an. Pentru că o piesă care nu se mai toarnă la Sibiu, dar se toarnă la Tîrgoviște, are nevoie de model. Și de ce să se cheltuiască manoperă și materiale pentru confecționarea ei, cînd ea există și doar trebuie dusă de la Sibiu la Tîrgoviște? S-ar economisi și timp, și productivitate, și bani, și tot ce vreți". Ideea ni se pare interesantă, demnă de a fi studiată și pusă în aplicare. Poate că cineva se va gîndi s-o materializeze. Cineva din cadrul ministerului de resort.

La „Independența", cei tineri nu mai „fură" meseria de la cei virstnici. O învață. Grupul școlar al întreprinderii numără peste 2500 de elevi. Tinerii veniți de prin alte părți la „Independența" să învețe o meserie, să muncească, nu mai bat în porțile caselor din oraș căutînd găzduire. Le stau la dispoziție șapte cămine pentru nefamiliști în care locuiesc mai mult de 2000 de muncitori. Cluburi, biblioteci, cercuri de inovatori, cercuri de limbi străine le asigură oamenilor muncii de la „Independența" locuri și prilejuri deosebite pentru petrecerea timpului liber în mod util și plăcut.

În fostul „Turn al fierarilor", rămas din vremea breslelor, turn aflat în incinta întreprinderii, au fost amenajate ateliere pentru amatorii de pictură, sculptură și foto, pentru artiștii amatori ai întreprinderii. Și o sală de expoziție.

„Independența"-Sibiu este astăzi o marcă industrială — dar și o marcă umană — de cea mai nobilă calitate.

RADU SELEIAN ■

(Urmare din pag. 1)

atras atenția că Tomnaticul e localitate și nu sat, asta și pentru că de vină e Lovrinul, centrul de comună, oraș ca mîine, care s-a așezat prea aproape de Gottlob și Vizejdia, sate, tot așa cum de vină e Sînnicolau Mare care e... mare și urbe de prin '42 și că amîndouă rămîn, totuși, localități, spre împăcare. Știu despre Tomnatic, de la primarul comunei Lovrin, Petre Militărolu: 1 200 numere de casă, 4 000 de locuitori, români, germani, maghiari, sîrbi, bulgari, două puternice unități agricole — C.A.P. și I.A.S., cu profilul: grîu, porumb, vie, livadă, vaci, oi, legume, cu pămînt numai și numai arător, fără pădure, fără lacuri, ci numai o apă mică, Galața, plină de mîl și povești, ca și hunchie din hotar, movile dintr-un îndepărtat val de apărare, cum au aflat, scormonindu-le, curioșii.

E iulie, e vară, e cuptor — și la Tomnatic, asemenea întregii cîmpii dimprejur, de la sudul Mureșului, spre Beba Veche, spre Bega, Timiș, Bîrzava, spre deal și munte, spațiu de țară minată și curată, spațiu de istorie zbuciumată, scrisă sau nu, dar dovedită cu temeiuri de ani două mii și peste.

O LECȚIE

De atîta căldură, învățătorul pensionar Eftimiu Cotoșman mă invită la un pahar cu apă rece, asudat, sub nucul umbros ce-i domnește în curte. Stăm de vorbă. Gazda îmi dă să răsfoiesc zece caiete dictando, scrise în rînduri mărunte și apăsate de creion, o altă operă a dascălului de cîtire și aritmetică al atîtor generații de copii cu șapte ani de-acasă și mult mai mulți de la școală — monografia localității Tomnatic. Pe capitole și subcapitole, cu scheme, planșe, fotografii... Aflu că în apropierea Tomnaticului, la Cenac, în apusa cetate Morisena, a fost încartiruită Legiunea romană a XIII-a, Gemina, că, tot aci, împăratul Traian, victorios, a colonizat romani care, alături de dacii băștinași, au dat nume și ființă unei națiuni noi, că la marginea Sînnicolaului Mare, încă în 1720, un țăran, scoțînd pămînt de casă, a descoperit o comoară de 23 de piese de aur, cu o inscripție descifrată recent de un inginer timișorean, de un amator amintind de Schliemann și de Troia și de Cnossos, aci, pe cîmpul Tomnaticului, notează cronicarul anonim, ultimul principe român al Banatului, urmaș al lui Glad și al lui Claudiu, voievodul Ahtum a fost ucis de Csanad, conducător de oaste sub regele Bela, ca apoi istoria să curgă altfel, dar numai spre adevăr... Urcăm și în podul casei familiei Cotoșman, unde, lîngă cărți prăfuite și mobilier cojit, într-o ladă imensă, învelite în ziare îngălbenite de ani și nelumină, se dezvăluie osîndia învățătorului: cești, vase, cuie, cranii, tibii, falange, cercei, inele. „Aci, peste calea ferată — mi se spune — a fost o fabrică de cărămidă... I se mai vede cușul... Acum se amenajează o fabrică de conserve — legume și fructe — a C.A.P. În cariera de pămînt nu trecea o zi fără ca muncitorii să mă cheme, să văd ce-au mai descoperit... Iată aceste greutăți pentru războiul de țesut, iată o unditâ...". „Se pescuia în Galața ?" „Da, și în Galața, pe atunci un brat încă viu al Mureșului, dar mai ales în lacurile și bălțile din jur, în mlaștinile formate de revărsarea apelor mari... Am descoperit 28 de vetre locuințe și un cuptor de ars ceramică. Venind istoricii de la Muzeul Banatului, au zis: Încă o dovadă a continuității noastre". De praful stîrnit și de astmă, boală a cretei strînsă sub nări și sub unghii, învățătorul Cotoșman tușește mereu și respiră anevoios. Coborîm sub nuc; pe lavița odihnitoare, omului i se astîmpără clocotul bolii. Boală profesională. Boală rară. Reiau lectura caietelor dictando; au trecut, p-aci, aducînd localnicilor destule necazuri, val după val, cumanii, avarii, hunii, tătarii, turcii; și gîndim aceste locuri s-au ridicat răsculații lui Doja, îndreptîndu-se spre Timișoara unde și-au găsit loc de veci și nemurire... Ale cui sînt numele André, Bailly, Barthou, Frecot, Grandjean, Lafleur, Lambert, Manoeuvre, Noel, Pierson, Pierre Renard, Toutenuit, Vivé?! Învățătorul așteptă întrebarea mea; tușește, a răgaz, nu a boală, după care: „Unde sînt spaniolii de la Becicherecu Mic, unde sînt italienii de la Ciacova, unde sînt francezii de la Tomnatic?! Nu, tinere, din marea carte a istoriei Banatului, nu se cunoaște îndeajuns această epopee a colonizărilor. În 1772 s-au stabilit la Tomnaticul românesc, aduși de împrejurările vremii, 105 familii din Alsacia-Lorena, 32 din Luxemburg. Majoritatea francezi. Întîiul primar se numea Francisc Jacques. Au venit pe Dunăre, apoi cu cărute cu covilîr, spre un El Dorado — cîmpia bănățeană..." „Unde sînt francezii de altădată?" „Aici sînt, numai că Imperiul habsburgic aven o politică aspră: o singură limbă, o singură naționalitate. Fără școli, fără cărți, francezii și-au uitat limba maternă... Numai numele de familie nu se șterge... Ultimii vorbitori de limbă franceză au murit la începutul secolului. Urmașii lor se cheamă, bunăoară, Toutenuit Helga, Griffataen Werner, Pierre Hans... Mi-e drag Tomnaticul, tinere... Am trăit o mare bucurie cercetîndu-i istoria... Și, sincer ți-o spun, mult mai drag mi-e prezentul, istoria nouă... Porneșe și află-i eroii" — mă îndeamnă învățătorul Eftimiu Cotoșman, încheindu-și lecția de sub nuc.

ÎNTÎIUL CETĂȚEAN

Președinte de un sfert de veac al C.A.P.-ului din Tomnatic, Petru Feneși nu are timp de taifas într-un iulie atît de încărcat de griji, iulie-vitează, cum, poate, ar scrie un confrate. Acest om micuț de stat, mare dușman al lenești-lor, vestit prin asprimea privirii și bunătatea inimii, deși n-are nici o diplomă eliberată de școlile cele mari, deci Petru Feneși este tobă de carte în agricultura aplicată și în cea mai grea muncă de pe suprafața pămîntului: cu oamenii. Însoțindu-l, aud cum Petru Feneși vorbește românește cu român, germana cu germanii, ungurește cu ungurii, sîrbește cu sîrbii și, dac-ar mai fi francezi de limbă franceză, președintele le-ar grăi în frumosul lor idiom. Colaboratorii săi dintîi sînt Ion Dudan, secretarul organizației de partid, Iosef Schummer, inginer șef, Pavel Iatan, contabil șef, Nikolaus Geiger, legumicultor de frunte al C.A.P.-ului. Ei și cellalți opt sute de cooperatori au sarcina cu numărul unu de a produce grîu, porumb, cartofi, legume, fructe, lapte și carne. Și produc! De mulți ani încoace, C.A.P. Tomnatic stă în capul întrecerii socialiste: poartă cu mîndrie înaltul titlu de „Erou al Muncii Socialiste", iar trofeele vredniciei (de cîteva ori Ordinul Muncii clasa I, alte ordine și medalii, diplome și steaguri) se constituie ca adevărat raport comunist la indicațiile date, la fața locului, de către tovarășul Nicolae Ceaușescu. Cu mari eforturi financiare și umane, pornind, însă, de la realitatea că tomăticenii sînt prieteni în cultura legumelor, că aproape fiecare familie, în propria grădină a propriei case, cultivă roșii, ardei, vinete, conopidă, gulii. Petru Feneși a luat inițiativa construirii a 66 hectare de sere — milioane de lei investiții. „Fii cuminte, Petre — i-au spus unii —, că ai să dai de belea. Stai în bancă ta (oricum, era în față!) și nu-ți îngreuna bătrînețile". Dar Petru Feneși s-a dovedit încăpățînat: vom face sere și livezi! Competiția agricolă a lumii a impus un cuvînt nou: eficiența economică. Așa s-a născut sera, ultramodernă, cu piață permanentă la Timișoara sau în Europa, așa s-a născut livada, cu piersici, vișini, cireși, meri, peri, caiși. De alci se trag multe dureri de cap ale președintelui, cea mai acută fiind înghețul din mai, prăpădul care a jumulit mulți pomi de floare și rod. „Punem alții!" — a hotărît Petru Feneși, omul cu curajul în suflet, Petru Feneși, neinduplecatul, cel care este convins că a primit „Ordinul Muncii" clasa I nu pentru vechime în fruntea obștei cooperatorilor din Tomnatic, ci pentru calitatea muncii sale, pentru spiritul revoluționar al fiului unei familii de maghiari săraci, slugi pe la casele cele îndestulătoare. Petru Feneși, om al cîmpiei fără tărmuri, plugar pînă în măduva oaselor și președinte prin dragostea față de muncă și de semeni. Petru Feneși — zice primarul Lovrinului, Petre Militărolu —, întîiul cetățean al localității Tomnatic.

FIUL SATULUI

Heinz Vogel. Un om înalt cît un munte, drept ca lumina, cu voce de tunet nestăvilit, cu chip senin, de culoarea cîmpiei acoperită cu cernoziom. Deși are 44 de ani și trei copii (doi băieți gemeni și o fată), arată ca un flăcău... tomnatic. Neam de neamul său, începînd cu acei bătrîni fără nume, uitați, unul, ei, moșul, venit din Alsacia-Lorena, ceilalți, ea, baba, din Tirol, toți Vogel-ii au fost agricultori, țărani, dintr-aceia care, își mai amintesc bătrînii timișoreni, veneau la piață, să vîndă bunătatea lor de pepeni galbeni sau de pepeni verzi, bunătatea lor de roșii și ardei, bunătatea lor de vin alb, veneau cu cărute cu roți înalte și iepe murane, cale de 60 de kilometri, pe actuala șosea „a milionarilor", între nași aflîndu-se și cooperatorii din Tomnatic.

Heinz Vogel are o biografie demnă de un personaj de roman contemporan, neinventată, ci trăită: orfan de tată, a trecut la liceul seral și a muncit la tipografie, la ofset; doi ani a fost învățător, la Bethausen și Darova. După armată, nu s-a întors la vatra din Tomnatic, ci a colindat, fără cu un cînc, făcînd, el, „al mai tare om din lume", demonstrații pugilistice. Dădea un pumn și primea zece — la început. Apoi, a cutezat să schimbe rolul și, părîndu-i-se că e de rîsul lumii, a părăsit viața pe roți și s-a oprit la Tomnatic. A devenit tractorist. Muncea cît doi. A ajuns brigadier, apoi contopist. Și-a cumpărat motocicletă, s-a răsturnat cu roțile-n sus; nu o dată, ci de cîteva ori. Zburda. Pînă ce mama, buna sa mamă, i-a zis: „Heinz, trebuie să te-nsori". El era în vorbă, mai demult, cu învățătoarea de la secția maghiară. A cerut-o de nevastă, iar ea i-a cerut să fie om serios... Și nu i s-a mai părut imposibil să devină, cum visa, inginer, primul intelectual dintre ai săi. În primă zi de cursuri, la Agronomia clujeană, s-a cam rușinat văzîndu-și colegii, tinerei. „Bătrîne", „Papa", „Moșu" — era ei, mai apoi, după ce s-au împrietenit. A învățat, a muncit, i-a fost greu, a vrut să renunțe; în cei cinci ani de facultate tîrzie a devenit de trei ori tată și abia la urmă inginer. Inginer la I.A.S. Bulgăruș, inginer la I.A.S. Ilimușoara, unde a făcut minuni. Stassi de an, '72: Heinz Vogel este chemat de urgență la Județeana de partid. „Tovarășe inginer — i-a spus, scurt, primul secretar — de la 1 ianuarie prelucrați conducerea I.S.C.I.P.-ului din Birda... Avem mare încredere în dumneata. Spor la treabă și An Nou fericit". „..." — asta a fost replica, mută, a viitorului director, copleșit de cele auzite...

În cei cinci ani și jumătate, în pragul contopirii cu I.S.C.I.P. Beregsău, spre a forma, împreună, la indicația tovarășului Nicolae Ceaușescu, cel mai mare complex de profil din lume, I.S.C.I.P. Birda (sat cît un degetar, lîngă Gătaia) și-a triplat capacitatea și milioanele rentabilității. Heinz Vogel a călătorit în multe țări, dar apreciază că experiența românească — la care, virtos, a pus și el umăru-i voinic și minte-ai ascuțită — stă în fruntea turtur... Iată colaboratorii, iată prietenii de la Birda ai acestui om cu care se mîndrește, mai ales, tomăticenii: dr. Doru Dragu, director tehnic, dr. Sorin Bedianu, Ernest Mavroghin, ing. Iosif Pinnell.

„Vin rar la Tomnatic... Vin să dorm cîte o noapte în casa părintească, să ascult greierii și găinile... Vin să stau la givan cu mama, cu vecinii, cu Feneși, cu Iatan, cu Schummer, cu Schreiber, cu Udrescu, cu Pierre, cu Wolf... Vara, cu acum, aduc copiii aici, să munceas-

În serele ultramoderne cresc intensiv și butași de viță de vie

că în grădină, la roșii, la ardei, să sape, să ducă legumele la C.L.F.... Cînd e fotbal și „Poli" joacă-n deplasare, vin la Tomnatic, să-i văd pe băieții de la Unirea... Au încheiat „C"-ul pe locul II, au fost și în „B"; singurul sat din țară cu divizionară „B", ca să nu se lase mai prejos decît Lovrinul, care a avut echipă de handbal în „A"... Ați văzut stadionul?!... Are trei mii de locuri acoperite... Antrenor e Willi Schreiber, electrician la I.A.S., fost fotbalist... Acum sînt în pregătiri, pentru noul campionat... Iar eu mă grăbesc... Am făcut un control la ferma noastră din Tomnatic... Avem nouă mii de porcine numai alci... Ce ziceți de curățenie?"... „..." ... Nu, nu sînt mulțumit... Plec. La revedere... Ce să vă mai spun?! Ați înțeles, clar, că eu, inginerul Heinz Vogel, la 44 de ani, cu trei copii frumoși și sănătoși și o nevastă ce-mi iartă moftul de a fi primul la complex și ultimul care pleacă, „omul cu cheile", cum glumesc colegii, deci, eu, Heinz Vogel, sînt un om fericit, fericit că sînt necesar societății. Și fericit că m-am născut la Tomnatic, în pusta bănățeană".

ÎN OSPEȚIE NEPREVĂZUTĂ

Pe Heinz Vogel l-am întîlnit la ferma-satelit de care vorbea. Era în control. Criticînd sau aprobînd. Abia l-am lămurit să-și amîne plecarea spre „sateliții" de la Sînnicolau Mare, Teremia și Variaș... După aceea, a urcat în mașină și („Dac-aude mama că iar am trecut prin Tomnatic...") dus a fost („Data viitoare"...).

Era să uit: s-a înserat. Am rămas singur pe drumul asfaltat, la doi kilometri de sat. Cîmpia se odihnește. Lună și luna — felie de pepene, lampă mișcătoare pe grinda cerului. De pe un drum agricol, tasat ca linia luminii, apare o mașină, cu faruri moi. Îi văd și numărul — 2-TM-9197, dacă bine-mi amintesc — și semnul șoferului novice. Ure. Pornim. Fac cunoștință cu un tînăr: „Budeanu Petre. Am 30 de ani. Vin de la arat. Dezmiriștim. La Ferma doi, I.A.S.". „Cu automobilul?" — glumesc. Ride: „Nu, sînt tractorist... M-am grăbit azi-dimineață... Au ris și ortacii... Nevastă-mea mă tot bătea la cap să stropesc via... Era încă întuneric... Că acum. Era să înfrîi... Unde coborîți?", „În centru". „Bem o bere la restaurant? Are grădină de vară... Mi-e gîtul uscat de atîta căldură și praf... Nu, nu vă fie teamă: las mașina acasă și vin glonț cu bicicleta... Ba, nu mai coborîm deloc: vă invit la mine".

...Așa ajung să cunosc o tînără familie: el, Petre, ea, Ioana, cu o fetiță în prag de școală, Minodora. Prin truda lor, prin hărnicia lor, ea, cooperatoare la sere, el, tractorist la cultura mare, ea la C.A.P., el la I.A.S. (Petre e și membru în Consiliul oamenilor muncii), cei doi și-au cumpărat o casă-casă, mobile, TV, frigider, cuptor electric, baie și, de cîteva luni, fericiți, au în garaj („eu l-am făcut, dintr-un grajd vechi") o mașină nou-nouță, una din cele peste două sute ale tomăticenilor. (Pun, aci, în paranteză, cuvintele Corei Irineu, autoarea unor inegalabile „Scrisori bănățene", care, la 1922, vizitînd satul, nota: „Tomnaticul e mare, bogat, știe să trăiască bine, plan mai că lipsește din casă, dar încolo... Prietene, aci poți să judeci puterea și vlaga bănățeanului!").

Gazdele mele par bucuroase de oaspeți, chiar neprevăzuți, deși toată ziua au muncit sub soarele de iulie, ca-n cular. Ar trebui să le fie somn — ba-desc — și dau să mă pole Ins-ă, to-tuș, să mai rămîn în tatreb de ce n-au plecat la oraș, cum fac atîția tineri de aiurea. N-au un răspuns pregătit. Îl caut. Găsesc: „Nici nu ne-am gîndit vreodată să părăsim Tomnaticul. Oraș?! Avem de toate, ca la oraș. Vin și teatrele timișorene în turnee... Avem magazine cu toate cele trebuincioase, există prestări de servicii, tot ce vrem... Cu mașina mergem la munte... Am fost și la Văliug și la Moneasa... Săptămîna trecută am făcut cerere pentru telefon. (Ioana rîde, grăind fără cuvinte: „habar n-aveam"). Seara, cînd vin de la fermă, sau iarna, cînd ne plictisim de atîta stat, îi voi suna pe prietenii mei, pe Florea, pe Nelu, pe Nicki, pe Ianș și îi voi întreba de sănătate sau dacă nu cumva au chef de o plimbare pe ulița mare, să ne punem costumele noi"...

Bem bere rece, de la frigider, și mîncăm șuncă. Seară patriarhală, deși ne mușcă țînțarii setoși. De sus, luna îmi trage cu ochiul său de sticlă: lasă-i să se culce! Plec, necăjindu-i; mi se pare. Au ieșit cinci tone de grîu la hectar — mi-a mai spus Petre.

...Aceasta e, în iulie, firea cîmpiei, în iulie cînd se strîng grînele născind plinea țării. Acesta e, vara, satul cu nume de flăcău, vad al pîinii și cucuruzului, al pămîntului, acestia sînt cîțiva dintre oamenii cu care Tomnaticul parcurge, mîndru și solemn, calea sporului și demnității.

Fotografii de ION PREDOȘANU ■

Tomăticenii sînt oameni prieepuți în cultura legumelor

VASILACHE ȘI MARIOARA

— Vă rog să-mi permiteți totuși să pun eu prima întrebare.

— **Aveți cuvîntul.**

— De ce m-ați chemat pentru interviu acum, cînd mă simt puțin obosit, acum, cînd am puțină amăreală în suflet și în gînduri, acum, cînd puterile încep să mă părăsească, cînd glasul lui Vasilache nu mai sună ca odinioară, acum, cînd mă uit în urmă și văd în jurul meu gol, acum, cînd în această grea meserie a noastră nu mai sîntem decît cîțiva — ajung degetele de la mînă. Stînga sau dreapta, alegeți. Acum 20 de ani, lucrurile stăteau altfel și eram în stare, cred, să conving pe cei în drept că Vasilache cu a sa Marioară nu trebuie să moară, povestea lor făcînd parte integrantă din folclorul nostru, poveste pe care numai eu o joc de peste 180 de ani.

— **Vă rog să acordați reporterului puțin răgaz pentru a-și îndeplini o obligație elementară, aceea de a vă prezenta cititorilor. Vă cer înainte să precizați cum s-au făcut 180 de ani în condițiile în care cu toții știm că este cam mult.**

— Credeți că m-ați prins și că aveți prilejul să faceți interviul mai interesant ! Fiți fără grijă ! Să luăm lucrurile pe rînd : sînt păpușarul Ion Borțea și nu Ion Borțea păpușarul, deoarece de-a lungul anilor m-am contopit într-atît cu meseria încît simt nevoia să mă prezînt pecum v-am mai spus. Asta prima la mînă. În al doilea rînd, mă aflu la a treia generație de păpușari. L-am apucat jucînd pe bunicul, iar cu tata am început să joc de la vîrsta de 6 ani. Eu — Vasilache, el — Marioara, sau invers. Deci nu este nici o exagerare atunci cînd afirm că joc, prin tradiție, de 180 de ani. Dacă zeii și sănătatea vor fi cu mine, poate că peste timp voi cere modificarea numărului de ani de cînd Ion Borțea, păstrînd tradiția familiei, face lumea să participe la viața lui Vasilache, să se întristeze sau să se bucure împreună cu el.

— **Pentru a lărgi informația, vă rog să vă opriți mai mult asupra lui Vasilache și să reamintiți povestea.**

— Nu ! Și aceasta nu dintr-un capriciu profesional, ci pentru că povestea ca atare pierde din farmec. Vasilache trebuie văzut și, mai ales, **trebuie ascultat.** Vocea lui face toți banii. Vasilache nu poate fi despărțit de glasul său.

— **Vasilache nu vorbește prin intermediul magnetofonului ?**

— Mă jigniți ! Noi nu folosim magnetofon. Noi avem aparat. Înainte de a aborda vocea lui Vasilache, trebuie să vă spun și să mă mîndresc cu faptul că povestea lui o păstrez nealterată de la bunicul meu. Nici un cuvînt în plus, nici un cuvînt în minus. Și dacă mă gîndesc că pe vremea bunicului narațiunea curgea la fel, atunci putem trage cu ușurință concluzia că Vasilache este prezent în această formă de sute și sute de ani pe meleagurile noastre.

— **Știți cine l-a imaginat pe el, pe Vasilache, pentru prima oară ?**

— Nu știu. Ceea ce pot afirma cu precizie este faptul că el aparține folclorului, fiind transmis oral, de sute de ani. În ultima vreme, am avut ocazia să văd multe trupe străine, dar, spre mîndria mea, povestea lui Vasilache este unică. Nu seamănă nimeni cu el. E al nostru și numai al nostru. De cînd datează Vasilache ? Asta e treaba folcloriștilor, sau a lui, ca să glumesc nițel.

— **Haideți să ne întoarcem la eroul nostru.**

— Dacă renunțăm la poveste, atunci vă rog să notați trupa, care încape într-o valijoară de dimensiuni mijlocii : Vasilache, Marioara, Popa, Geambașul, Jandarmul, Dracul, Moartea și cîinele turbat proprietatea lui Vasilache. De-a lungul acțiunilor personale se ceartă, se împacă, dansează, joacă hora, fac fel de fel de giumbușlucuri spre deliciul publicului și mulțumirea mea.

— **Dar vocea ?**

— Iat-o !

Interlocutorul meu scoate dintr-o cutie aparatul pe care-l introduce cu o rapiditate de prestidigitator în gură și începe să depene fragmente din poveste. Ca prin vis, trăiesc anii copilăriei, cînd cu emoție și cu sufletul la gură urmăream nemaipomenitele aventuri ale familiei lui Vasilache.

Cer să văd aparatul. Nimic mai simplu : două plăcuțe de os, de dimensiuni variind în funcție de grosimea gîtului artistului, legate jur împrejur cu un șiret subțire de așa manieră încît să capete forma unui simbure căruia i s-a scos miezul. Acest aparat se introduce în fundul gîtului, permițînd astfel artistului să-și schimbe glasul.

— **Îl folosiți și în alte împrejurări, cred.**

— Cu ajutorul lui pot imita diferite păsări sau animale.

— **Este greu cu el ?**

— Mie mi se pare ușor, pentru că-l folosesc de peste 50 de ani și pentru că face parte din mine, pentru că am înghițit de-a lungul anilor cîteva aparate și pentru că am impresia că m-am născut cu el. M-am chinuit însă mult cu cei care au dorit, cîndva, să devină păpușari.

— **De ce ?**

— Începătorul trebuie să-l poarte întîi pe buze. După ce se obișnuiește să vorbească așa, îl introduce pe vîrful limbii, apoi, din ce în ce mai adînc, pînă ajunge în gît, acolo unde este locul lui. Nu-i deloc ușor. Pentru a-i feri pe începători de accidente, obișnuim să legăm aparatul cu o ață subțire, cu ajutorul căreia scoatem din stomac aparatul ori de cîte ori este înghițit — fapt ce se întîmplă des. Dar asta face parte din procesul de învățămînt. Odată așezat aparatul la locul lui, lecția e aproape gata ! În legătură cu prietenul meu, aparatul, vreau să vă spun o mică întîmplare. Cu ani în urmă am răcit. Nu mai puteam vorbi. Mă adresez unui O.R.L.-ist. Mă consultă și tace. Se ridică de pe scaun, cheamă un coleg, mă consultă amîndoi și tac. Peste puțină vreme — în jurul meu alai de medici care vorbesc, se miră, mă așază în diferite poziții, dar nu-mi spun nimic. Într-un tîrziu, unul mă întreabă ce meserie am. Instantaneu stîrnesc ilaritate. Ce se întîmplase ? Din cauza aparatului am făcut bătături în git. Nu vă mirați : bătături în git ! Nu știam nici eu, iar literatura medicală nu descria asemenea cazuri. Vedeți dumneavoastră, noi, păpușarii care folosim aparatul facem bătături în git. Cînd cineva îmi privește mîinile poate crede că sînt funcționar. Cînd văd pe cîte unii că ne desconsideră munca, crezînd că numai cei cu bătături îm palmă sînt singurii truditori, îmi vine să le arăt gîtul, dar mă opresc. Asemenea oameni tot nu ar vedea nimic.

— **La noi în țară și aiurea, de foarte mulți ani, a apărut teatrul de păpuși și marionete, care se bucură de mare succes. Este oare acesta motivul pentru care păpușarul, în sensul artei dumneavoastră, se află pe cale de dispariție ?**

— Este bine că forma nouă de expresie păpușărească se numește marionetă. Dar din această pagină a revistei vă rog să-mi permiteți să trag un semnal de alarmă în ajutorul lui Vasilache. Și iată de ce. „Țăndărică" al nostru, cu păpușile și marionetele lui, e frumos, atractiv și foarte educativ. Dar pentru a trăi, are nevoie de cîteva premiere pe an. Altfel personajele se uită. Să luăm oameni în toată puterea vîrstei, care în copilărie s-au educat cu poveștile de la „Țăndărică" (aici nu vorbesc de dramatizările după clasicii noștri) și să vedeți cîți dintre ei mai țin minte un personaj sau o poveste. Haideți cu mine în turneu și să vedeți bătrîni, oameni trecuți de 60 de ani, care chiar dacă ne-au văzut o singură dată știu totul despre Vasilache, cunosc bine povestea, participă din sală la necazurile personajelor mele. Știți de ce ? Pentru că Vasilache înseamnă folclor și această comoară nu poate fi uitată. Acum în toată țara mai sînt doar cîțiva. Dar vă asigur că dacă noi vom muri mîine, cîndva Vasilache va renaște. Nu se poate altfel, este o poveste prea frumoasă. Vorba poetului : „Vom muri și vom vedea".

— **Prin dumneavoastră trăiesc timpuri și nostalgii. Mă gîndesc, de exemplu, cum însoțeam fanfara militară. Niciodată nu mi se părea obositor să merg alături de ea kilometri buni. Poate aveți dreptate. Copilăria nu trebuie privată de ceea ce are mai frumos și de ceea ce și-a dovedit necesitatea. Copilăria nu cunoaște moda. Dacă un copil nu obosește însoțind fanfara, ori văzînd de nenumărate ori pe Vasilache, pentru dumneavoastră nu este obositor să jucați o viață întreagă o singură piesă ? Nu începeți să dați spectacole doar rutiniere ?**

— Noi, spre deosebire de ceilalți artiști, în sezon dăm **30 de spectacole** pe zi. Vă rog să subliniați acest lucru. La o anumită vîrstă, fiecare spectacol devine obositor nu atît la minuire, cît la vorbire. Aparatul cere efort. De blazat nu m-am blazat. De obosit — obosesc. Nu mă blazez, cred eu, pentru că prin ochiul cortinei văd cum participă sala la necazurile lui Vasilache, urmăresc mai ales reacțiile oamenilor în toată firea. De-acolo îmi trag eu forța care mă face să fiu proaspăt de fiecare dată și, de ce să nu recunoaștem, alături de el trăiesc, cîștig bani.

— **Din tot ce am discutat pînă acum, multe lucruri s-au conturat precis în mintea mea. Am reținut că toată viața ați călătorit, că țări ați jucat numai în bilciuri, iarmaroace ori tîrguri și că, în ultima vreme, constatați că iarmaroacele sînt pe cale de dispariție, pierind cu această ocazie și unele bune tradiții. Înainte de a lăsa cortina peste activitatea dumneavoastră, regretați faptul că păpușarul de altădată riscă să dispară de pe firmament. Aplaudați apariția lui „Țăndărică", dar cereți cu insistență viață pentru Vasilache, așa cum îl jucați dumneavoastră, pur și nealterat. Dar pentru că ați avut o viață atît de agitată, vă rog să-mi destănuiți cîte ceva din tinerețe ori din copilărie, cînd cutreierați, pe ploaie ori pe vreme bună, iarmaroacele ori bilciurile care țineau de obicei pînă toamna tîrziu.**

— Triste amintiri. Eu vreau să le uit, iar dumneavoastră le răscoliți. Deci, scrieți. Tatăl meu, păpușarul Alexandru Borțea, a avut 16 copii. Odată cu apariția primăverii, ne încărca în două căruțe și porneam la drum. Plapumă ne era cerul, așternut finul cosit. Eu eram singurul actor admis de tata. Consecințele : jucam toată ziua, dar de joacă nu aveam timp. În acești ani am cunoscut o lume pestriță, dar interesantă, lumea bilciului.

Cea mai tandră amintire a copilăriei este legată de apariția pe lume a surorii mele, Alexandra. În ziua aceea, tata era agitat din pricină că mama nu se simțea bine. Patul mamei era făcut din cîteva brațe de fîn întinse sub scena noastră. În ciuda faptului că mama gemea, tata ne-a interzis s-o vizităm. Noi nu realizam despre ce boală este vorba. Și așa, spectacolele continuau. Între două replici, tata se apleca spre mama, care se jelea din ce în ce mai tare. Erau momente cînd gemetele mamei se integrau perfect în acțiune. Dar de cele mai multe ori spectatorii credeau că ne-am schimbat profilul. Erau deranjați și chiar credeau că la vecini este un număr mai interesant decît la noi. Într-un tîrziu, cînd a apărut primul scîncet de copil, tata a scos mîna din păpușă, s-a închinat, m-a sărutat și a jucat cu o mare dăruire mai departe povestea lui Vasilache. Mai tîrziu aveam să aflăm că îngrijorarea tatei era determinată de faptul că mama se afla între viață și moarte. Oare de unde a avut atîta putere în acele momente tata ?

— **Absolut impresionant, să mergem mai departe, de unde vă procurați păpușile ?**

— Cum de unde ? ! Le dăltuiesc singur. Sînt și eu și un fel de Copelius.

— **Ce vestimentație au eroii dumneavoastră ?**

— O pelerină albastră, cu multe paiete. E îmbrăcat în roșu și are o căciulă cît mai înaltă posibil, care se termină obligatoriu cu un ciucure. Căciula mai are trei nasturi în față. Marioara are un batic legat sub bărbie, poartă o pelerină înflorată, cercei și o diademă. Obrajii ei sînt totdeauna foarte roșii. În timp ce Vasilache trebuie să aibă nasul cît mai lung, consoarta sa este cîrnă.

★

Îmi privesc interlocutorul și am impresia că a preluat ceva din personajul căruia i-a închinat o viață. Și astăzi, împreună cu eroii săi, continuă să colinde bilciurile, concurînd cu succes pe saltimbanci și iluzioniști. Sînt tentat să cer o sală pentru Vasilache. Dar îmi dau seama că locul său este la bîlci, alături de femeia-șarpe și de zidul morții. Dacă pînă acum a rezistat, înseamnă că are ? vieți. Vasilache cere o școlarizare de un fel deosebit. Trebuie să i se acorde o derogare specială. Să nu uităm nici o clipă că Bogdan Petriceicu Hașdeu spunea că jocul popular al păpușilor reprezintă „forma primordială a teatrului românesc".

DAN BÎRLĂDEANU ■

Ion Borțea

Aventuri cu o mașină încredințată pentru reparare !

D. C. lucrează la Asociația economică intercooperatistă cu profil industrial din Carei. În lunile de vară, mai cu seamă, el se deplasează din satul Lucăceni la locul de muncă cu autoturismul proprietate personală. Într-una din aceste deplasări, cînd nu mai avea decît 500—600 m pînă la poarta unității, ghinion ! rămîne în pană de cauciuc. Trage mașina pe dreapta, o încuie și o ia pe jos fortind pasul deoarece nu mai erau decît cîteva minute pînă la începerea programului.

Ajuns la serviciu îi dă cheile ucenicului mecanic auto A. G. (18 ani, neposesor al permisului de conducere) rugîndu-l să-i remedieze defecțiunea după care să-i aducă mașina la unitate. Deși tînărului nu-i surîdea prima parte a serviciului solicitat, era totuși mulțumit că i se dă prilejul să mai facă ceva exerciții de conducerea mașinii.

Nici nu ieșe bine pe poarta unității, că se întîlnește cu P. T., mecanic auto la aceeași întreprindere, în vîrstă doar de 20 de ani, dar șofer cu vechime de 2 ani, căruia îi propune să-i ajute la remedierea defecțiunii, propunere acceptată repede de mecanic, dornic și el de o escapadă.

Reparația se efectuează relativ repede și cei doi pornesc la o plimbare cu autoturismul prin oraș. La volan se instalează mai întîi A. G., apoi mașina e pilotată de P. T. și tot așa schimbă ei locurile de cîteva ori pînă ajung în dreptul postei orașului unde își propun o pauză. De la volan coboară mecanicul, căci locul fiind prea central, ucenicul trecuse din vreme pe locul din dreapta.

Cum cei doi dădeau impresia că nu au ce face sînt imediat solicitați de un cetățean să-i ducă în localitatea Cehălut. S-au cam codit ei puțin la început, dar pînă la urmă au acceptat. „Nu vă cer nimic pe gratis băieți !" tot repeta solicitantul. Cursa se cerea efectuată rapid și la volan s-a instalat „experimentatul" mecanic. Au ajuns cu bine la destinație, s-au abătut puțin și prin Tășnad, unde din nou au făcut o haltă. Postul de pilotaj a fost din nou ocupat de ucenic. La ieșire din localitate, din nou clienți. Și aceștia se arătau dispuși să plătească bine, întrucît se grăbeau să ajungă la gara Carei de unde trebuiau să plece în direcția Tîrgoviște. Tinerii noștri nu s-au mai codit deloc. „Poftа vine mîncînd !" și doar nu erau să se înapoieze la Carei cu mașina goală. Unde-i rentabilitatea !

Ucenicul nostru prinsese curaj. Ce-i drept, condusese în acea zi cu intermitență, dar plecaseră cu mașina la 15,00 și în momentul îmbarcării pasagerilor ocazionali era aproape 20.00. Cere să pilotez el, luoru cu care mecanicul se declară repede de acord.

Pe drumul de înapoiere A. G. începe să dea semne de nelinițe. Ce-o zice proprietarul mașinii că întîrzii atît de mult ? se întrebă în gînd tînărul nostru. Aproape automat piciorul calcă mai cu putere pe accelerație. La km. 165+400 în timp ce rula pe drumul național nr. 1 F ajunge din urmă un biciclist. Îl depășește dar la reintrarea pe partea dreaptă, lipsa de experiență și îndeminare își spun cuvîntul. Mașina intră cu roțile din dreapta pe acostamentul noroios al șoselei, autoturismul începe să „danseze", cei doi șoferi se sperie și intră în panică. Nimic nu-i mai periculos cînd cel din dreapta încearcă să preia conducerea mașinii în asemenea situații. Din păcate, așa s-a întîmplat. Ucenicul trăgea de volan într-o parte, iar mecanicul în alta. Mașina pilotată în acest mod ajunge mai întîi pe acostamentul din stînga, apoi în șanțul din aceeași parte a șoselei, iar de aici se izbește cu partea laterală într-un plop.

A. G., scăpat din accident fără nici o zgîrietură, iese din mașină atrăgînd atenția celorlalți să nu declare la cercetări că el a condus că dă de bucluc. O ia apoi la fugă spre Carei. Este ajuns din urmă de un șofer amator, medic într-o comună din județul Satu Mare și readus de acesta la locul accidentului. Nu trece mult timp și la km 165 sosește echipajul miliției.

În pofida coliziunii destul de puternice, ceilalți ocupanți scapă destul de ușor. Mecanicul cu o fractură de antebrat, S. R., pasagerul ocazional, cu fisura femurului drept, iar soția sa cu cîteva zgîrieturi.

Iată ce se întîmplă cînd conducerea autovehiculului este transformată într-o joacă de-a mașina.

Lanțul greșelilor pornește de la posesorul mașinii — om de aproape 40 de ani — suficient de matur pentru a aprecia că unui tînăr de 18 ani, neposesor de permis, nu i se poate încredința conducerea unei mașini fie chiar și pentru cîteva sute de metri.

Apoi usurința mecanicului complice la comiterea tuturor isprăvilor și a pasagerilor ocazionali, care își încredințează viața la întîmplare primului șofer care apare pe drum. Și asemenea lor, din păcate, procedează încă mulți autostopiști.

Colonel VICTOR BEDA ■

Ce s-a întîmplat cu colecţia Vicşoreanu?

— sute de piese — unicate de artă compunînd un fastuos, unitar şi unic tezaur al ceramicii româneşti — dispar fără urmă, vîndute, ni se spune, la tejghea —

Să reconstituim, mai întîi, faptele, adică istoria — ciudată, chiar tragică, zicem noi — a grandorii şi decadenţei, a întemeierii şi pierderii unui ansamblu de artă cum nu ne-a fost dat, nouă, românilor, să avem prea des.

În vara anului trecut, Victor Vicşoreanu, celebrul meşter olar al Hurezului, unul din cei mai mari artişti ceramişti ai acestei ţări, dacă nu cel mai mare (ne îngăduim să-l socotim astfel, V. V. avînd şi o înaltă distincţie care ne confirmă : Premiul I pe ţară, unicul Premiu I pe ţară, pentru ceramică, la prima ediţie a Festivalului naţional „Cîntarea României"), a adus la Bucureşti, umplînd cele două mari săli de la intrarea Muzeului satului, peste o mie de vase de lut. Peste o mie de piese ceramice, fiecare un unicat de artă (fiecare, precum vom vedea, reprezentînd apogeul unei creaţii), compunînd cu ele o expoziţie pe care o numeam, într-o cronică apărută în „Flacăra" (şi mulţi, fără să şovăie la cuvinte, au numit-o la fel), fabuloasă. Dincolo de arta lor, dincolo de valoarea decorativă excepţională a fiecăreia dintre ele, cele peste o mie de piese alcătuiau un ansamblu, o somptuoasă arhitectură de linii, culori, forme, semnificaţii, îndelung şlefuită, atent ritmată, organică, unitară şi unică în întregul ei. Mai precis, cele peste o mie de vase expuse de V. Vicşoreanu refăceau în sălile Muzeului satului, o istorie, o întreagă istorie a ceramicii de Hurez, meşterul ambiţionînd, după cum ne vestea o inscripţie de pe un perete al expoziţiei, „o prezentare retrospectivă a etapelor artei decorării în ceramica de Hurez", cu succesiunea de tehnici, materiale, motive, cu tot ceea ce fantezia cromatică şi de linii a meşterilor acestui loc a imaginat în cursul veacurilor, oferindu-ne astfel o inedită sinteză, un expresiv document asupra vechimii, a dăinuirii, a strălucirii omului creator pe acest pămînt. Deci meşterul, „uitînd" că trăieşte în azi, coborîse în ieri, lucrase ca ieri, se transpusese în ieri, şi, de acolo, din ieri, adică din niste orizonturi arhaice, din niste tulburătoare abisuri ale vechimii acestei arte, ale memoriei ei, în care sînaşe adînc, scormonise adînc, redescoperind niste taine, revitalizînd niste tehnici, reimprospătînd niste motive, urcase spre noi, trăgînd după ei istoria. Ne dăruise astfel un fabulos tezaur, ce sta cantitativ în balanţă cu tot ce ştiam (uneori şi cu ce nu ştiam !) despre arta lutului înflorită prin veacuri lîngă ctitoria lui Brâncoveanu, un tezaur care, alăturîndu-se tezaurului cunoscut al vechii noastre arte ceramice, oferea publicului, şi înainte de toate cercetătorului, inedite premise de apreciere şi studiu. Fenomen rar, în cultura noastră, unde pierderile artistice sînt adesa ireparabile, unde hiatusurile între epoci pun în dificultate cercetarea şi dau cîmp larg controverselor, aveam, în sfîrşit, în faţă o operă monumentală şi unitară, condensînd o întreagă istorie a ceramicii de Hurez, văzută în devenirea ei, recreată de un artist de excepţie, cu părinţii, bunicii şi străbunicii meşteri de oale, trecîndu-şi unul altuia memoria produsului rafinat, o operă pe corpul căreia puteam examina, cu un plus de sorţi de izbîndă, chestiunea tehnicilor, a materialelor, a motivelor, a succesiunii lor, a psihologiei de creaţie a artistului popular în timp, a raporturilor cu tradiţia etc.

Lîngă valoarea de document a celor peste o mie de piese va mai trebui să notăm, cu aceeaşi apăsată subliniere, valoarea de artă, impunînd blazonul unui creator de excepţie. Fiindcă, în acest fascinant ansamblu de artă, nu era vorba (niciodată nu poate fi vorba de asta în arta lui Vicşoreanu !) de o simplă recopiere a unor motive arhaice, ci de o lucrare nouă în duhul lor, meşterul extrăgînd aceste motive, ca şi părinţii şi strămoşii lui, din generosul amestec de forme şi de culori pe care-l oferă lutul, ofertă pe care fiecare artist o înţelege şi o primeşte în felul lui, pentru a le aşeza într-un cadru nou, cel al sensibilităţii contemporane, de fapt proprie lui sensibilităţi. Altfel spus (aşa cum arătam şi în cronica din „Flacăra", închinată expoziţiei de la Muzeul satului), el păstrează intact canonul tradiţiei, dar, ca orice mare artist, intervine în chip rezolut în materia ei, corectînd efecte, cristalizîndu-le, intervine deci ca un demiurg, iar prin aceasta nu falsifică, ci lucrează în duh, confirmîndu-şi sieşi matricea stilistică. Forma e dată, canonul e dat, dar cîtă fantezie şi vervă, cîtă inteligenţă, originalitate şi măiestrie sînt risipite în cadrul lor, în traducerea, de fapt reevaluarea contemporană, prin culoare şi prin desen, a unor ritmuri, simboluri şi semne ce prezidează arta olarilor hurezani din cea mai adîncă vechime !

Aveam, deci, în faţă nu numai un ansamblu-document al artei Hurezului, văzută în întreaga-i complexitate şi în întreaga-i desfăşurare în timp, ci un ansamblu-document sau ansamblu-sinteză de cugetare, simţire şi inspiraţie populară puse la diapazonul unui talent puţin obişnuit. Al talentului unui meşter artist care, pogorînd dintr-un lung crîng de meşteri, aducîndu-ne în desagi zestrea lor, adică a secolelor, îmbogăţeşte această zestre printr-un aport creator de o strălucire superioară. Mai trebuie amintit că meşterul, concepînd acest reprezentativ — pentru Hurez şi pentru ei — ansamblu „de artă", a depus, în realizarea lui, o trudă de ani de zile, cele o mie de piese fiind selectate din multe mii, fiind cernute, prin trudă de mii de zile şi nopţi, precum bobul scump din tonele de pămînt şi silîciu, între ele, între cele o mie, găsindu-şi locul, asemeni pietrelor scumpe într-o savantă montură, şi cele mai izbutite vase, cele mai preţioase piese din colecţia proprie a artistului, exemplare de care, în alte împrejurări, el, artistul, nu s-ar fi despărţit, niciodată, cu nici un preţ. Om la 50 de ani şi om bolnav (l-a îmbolnăvit, zic doctorii, lutul ud, în care stă de-o viaţă cu mîinile...), Vicşoreanu a văzut în acest ansamblu un apogeu al creaţiei lui. Şi toată lumea a fost de acord că el a reprezentat, într-adevăr, un apogeu. O culme peste care, poate, nu mai e cum, nu mai e chip să se treacă.

Prin expoziţia de la Muzeul satului s-au perindat mii şi mii de vizitatori. Sute, poate chiar mii dintre ei, au vrut să cumpere din aceste piese, dar li s-a răspuns (şi, în ce ne priveşte, am salutat acest răspuns !) că un ansamblu de o asemenea importanţă artistică şi documentară, atît de organic, de unitar şi de unic în întregul lui, în esenţa lui, nu poate fi desfăcut şi risipit. Li s-a răspuns (şi, într-un articol ulterior din „Flacăra", am salutat şi acest răspuns !) că expoziţia lui Victor Vicşoreanu „nu se vinde", ea urmînd a intra în patrimoniul muzeului, ea urmînd a călători, ca expoziţie itinerantă, în marile centre ale ţării, eventual şi peste hotare.

Aceasta a fost situaţia expoziţiei-monument de artă a lui V. V. în vara trecută. Aceasta a fost situaţia pînă în primăvara asta, cînd, din relatările meşterului, apoi din propriile noastre investigaţii, am aflat, cu stupoare, că fabulosul tezaur nu mai există, că el (fără s-o ştie nimeni, fără s-o ştie nici meşterul, cel ce-şi descompletase, pentru acest tezaur, colecţia proprie, frustrînd-o de piesele ei suverane !) „a fost vîndut". Uimiţi (şi cînd zicem „uimiţi", zicem puţin), am inserat în „Flacăra" din 22 iunie a.c., la finele unui reportaj dedicat tîrgului de ceramică din Hurez, următorul post-scriptum :

„...Mulţi dintre cititorii acestor rînduri îşi amintesc, desigur, de marea expoziţie — cuprinzînd peste o mie de piese-unicate de artă — a lui Victor Vicşoreanu, deschisă anul trecut la Muzeul satului. Fusesem înştiinţaţi că această magnifică expoziţie a intrat în patrimoniul muzeului. Aflăm acum, de la meşter, că ea nu mai există, că piesele ei s-ar fi vîndut. Unde, cum şi de cine ? Oficial, aceste piese n-au fost puse în vînzare nicăieri. Atunci ?! Aşteptăm răspuns".

Răspunsul n-a venit. La capătul celor 30 de zile care (conform Legii presei) prevăd obligativitatea răspunsurilor la semnalele critice ale presei, ne-am prezentat la Muzeul satului, ne-am prezentat tovarăşului Nicolae Ungureanu, directorul (tînăr în funcţie, doar de cîteva luni) venerabilei instituţii întemeiate de Dimitrie Gusti şi conduse, vreme de trei decenii, de marele etnograf, profesorul Gheorghe Focşa (iniţiatorul expoziţiei lui V. V.), interesîndu-ne de soarta tezaurului, implicit de lustrea celor scrise de noi în „Flacăra". Explicîndu-ne că răspunsul la cele scrise de noi „e în curs de elaborare", tovarăşul Ungureanu ne-a confirmat că tezaurul „a fost vîndut", dar a adăugat, vînzarea s-a săvîrşit „oficial", piesele-unicate de artă (din care muzeul a reţinut pentru sine doar o zecime), fiind desfăcute public prin standurile instituţiei. Ne-am exprimat uimirea faţă de această misterioasă „vînzare" despre care nu numai noi, dar nici alţii, inclusiv meşterul, inclusiv numeroşi specialişti, cercetători şi colecţionari, o întreagă lume de pasionaţi (care, poate, ar fi oprit acest gest !), n-au ştiut şi nu ştiu nimic. Ni s-a răspuns că muzeul nu-i obligat să-şi vestească vînzările, că, într-o dimineaţă, conducerea lui a decis să vîndă tezaurul, să-l împrăştie public, drept care l-a mutat în standuri şi, simplu, l-a vîndut, l-a împrăştiat. Am întrebat dacă vreo somativă, presantă cerinţă de ordin financiar a obligat la asta (şi din răspuns am înţeles că nu), am întrebat, asta mai mult aşa, ca să epuizăm chestiunea financiară, dacă măcar aceste capodopere au avut, ca preţ, un regim la înălţimea valorii lor (şi din răspuns am înţeles că nu, că ele s-au vîndut cum ziînic se vînd, în standurile muzeului, atîtea mai bune-mai rele oale"), am întrebat (de data asta cu un scop, despre scopul ăsta vom mai vorbi) cine au fost cumpărătorii (şi ni s-a spus că „publicul", acest public fiind însă, după cum am aflat ulterior, compus din muzeografi ai muzeului, şi evident, din cei iniţiaţi de ei), am mai întrebat una, alta, ni s-a răspuns una, alta, l-am rugat apoi pe tovarăşul Ungureanu să ne explice două lucruri.

Primul : de ce, dacă nu din motive financiare (care, în cazul unui tezaur de o asemenea importanţă, ar fi fost, totuşi, discutabile), s-au vîndut capodoperele ?

Răspuns : fiindcă V. Vicşoreanu nu-i singurul artist ceramist al acestei ţări. De ce să facă muzeul — ni s-a răspuns — „portretul unui olar" ? Muzeul, ne-a explicat tovarăşul Ungureanu, are-n vedere lui peste 200 de meşteri olari, are deci (reproducem exact cuvintele interlocutorului nostru) „mari datorii faţă de toţi". Mărturisim, răspunsul nu ne mulţumeşte. Muzeul, credem noi, are, în primul rînd, mari datorii faţă de talent... (.....Şi toţi cei 200, am întrebat, la acest punct al discuţiei, sînt buni, sînt mari artişti ?" „Nu, evident că nu...", ni s-a răspuns). Muzeul, credem noi, are, în primul rînd, mari datorii faţă de arta majoră, înalt-reprezentativă ca document şi ca măiestrie, ca dătătoare de seamă despre specificul şi noblesa noastră, ca autentic, ca puritate, ca har, ca aport creator, sporind şi înnobilînd o zestre, ca emblematică pentru o istorie, pentru o vatră, pentru un stil al acestei vetre, pentru — şi nu în ultimul rînd — un artist de excepţie. Adică exact ceea ce exprima, în întregul lui şi în unitatea lui, ansamblul celor o mie de piese semnate de Vicşoreanu. Adică tezaurul care acum nu mai e, care „s-a vîndut".

Al doilea fapt asupra căruia am cerut explicaţii : de ce, dacă totuşi s-a hotărît risipirea acestui tezaur, n-au fost anunţate (înainte, desigur, de misterioasa „vînzare", înainte ca piesele să ajungă în mîinile unor particulari) conducerile unor muzee, ale unor instituţii de artă sau etnografice, ale muzeelor din Oltenia, de exemplu, care, poate, s-ar fi arătat doritoare să achiziţioneze ele, fie şi parţial, dar complementîndu-se capodoperile, astfel încît tezaurul să poată fi oricînd reconstituit ?

Răspuns : nici un răspuns.

Nu vrem să facem nimănui procese de intenţie. Nu vrem decît să întrebăm, să întrebăm mai departe, să întrebăm mereu, pînă cînd — şi în virtutea Legii presei, dar şi într-a marilor, copleşitoarelor răspunderi faţă de valorile naţionale, faţă de ceea ce ne defineşte fiinţa, duhul, talentul — vom primi totuşi un răspuns.

În ce măsură — şi cui — e profitabilă distrugerea unui tezaur de artă ? În ce măsură izbutim să îmbogăţim cunoaşterea fenomenului atît de complex şi atît de dispers al artei noastre populare, neretinînd în circuitul de valori opera unui mare artist al acestui popor ? În ce măsură — în condiţia în care, precum se ştie, n-o să mai asistăm niciodată la înflorirea artei olarilor, cîmpul acestei arte, prin forţa împrejurărilor, restrîngîndu-se de la an la an, meşterii ei fiind tot mai puţini — ne putem permite să renunţăm la niste capodopere ale genului ?

Mulţi ţărani şi păstori, în veacurile de altădată, cînd stîau a ceti şi simţeau în ei un anume har, împodobeau cu desene şi cu miniaturi, cărţi de cioban. Alixăndrii şi alte cărţi. Dar Picu Pătrut din Sălistea Sibiului, autorul acelei celebre „epopei în imagini" cuprinzînd 3 000 de miniaturi, azi fală unor muzee, dovedind un virtuoz al peniţei şi un colorist cum rar am avut, a fost unicul, a fost nepereche. Ce s-ar fi întîmplat dacă cineva, cu o foarfecă, ar fi decupat, de pe cărţile lui, miniaturile, risipindu-le ?

Întrebăm, întrebăm... Dar întrebarea e : de ce mai întrebăm ? Ce răspuns am mai putea aştepta ?

Credem că un răspuns există. Credem că el — pentru cine citeşte atent, pentru cine vrea să citească astfel — s-ar putea găsi chiar în aceste rînduri.

ILIE PURCARU ■

CENACLUL FLACĂRA AL TINERETULUI REVOLUŢIONAR

Cronica (318)

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluţionar organizat de C.C. al U.T.C. şi revista Flacăra, cenaclu condus de poetul Adrian Păunescu, a susţinut cea de a 318-a întîmplare literar-artistică în comuna Avram Iancu (judeţul Alba) în ziua de 23.VII. Această nouă ieşire în public a cenaclului a fost legată de tradiţionala sărbătoare organizată pe Muntele Găina, loc în care în fiecare an se desfăşoară una din cele mai pitoreşti manifestări folclorice din ţară. În faţa a peste 3 000 de oameni care au făcut dintr-un deal o tribună, membrii cenaclului au încercat şi uneori au reuşit să realizeze o fuziune cu tradiţia, să demonstreze că muzica tinără are rădăcini mai adînci decît se crede de obicei şi că vigoarea şi prospeţimea ei o dă tocmai legătura indiscutabilă cu cîntecul şi poezia de sorginte populară. De asemenea, pentru că se afla într-o ambianţă care evoca momente de o mare importanţă pentru istoria poporului nostru — comuna care a găzduit întîmplarea literar-artistică fiind locul naşterii eroului naţional Avram Iancu — programul cenaclului a fost în aşa fel alcătuit încît să cinstească prin cîntec şi poezie pe înaintaşii neamului nostru, să glorifice prezentul socialist, care nu înseamnă decît o continuare pe un alt plan a celor mai bune tradiţii. Ca o iniţiere în istoria acelor locuri a fost prezenţa printre tinerii actori şi cîntăreţi folk a lui Toader Dragoşa din Ţebea, locuitor şi păstrător al istoriei locurilor acestora care nu face carieră de muzică şi exprimă ce cunoaşte. Cu Marşul lui Iancu,

Sus, sus, sus, la munte sus, Colo-n munţii Ţebei, interpretate nu numai cu har dar cu un glas venit din istorie, el a realizat un punct de referinţă în cuprinsul cenaclului Flacăra. Ceilalţi membri ai cenaclului — Mircea Vintilă, Florian Pittiş, Doru Stănculescu, Mihail Stan, Adrian Ivanitchi, Evandro Rossetti, Victor Socaciu, Nicu Vladimir, Maria Naghi, Radu Gheorghe, Arpad Domokoş, grupul Cetatea din Satu Mare, grupul Opinia din Iaşi — au avut din păcate, o evoluţie contradictorie. Se pare că în cenaclu s-a instalat o atmosferă de suficienţă, de automulţumire flagrant în dezacord cu ideile pe care le exprimă prin poeziile şi cîntecele lor membrii cenaclului. De aceea, sîntem nevoiţi să spunem că manifestarea din comuna Avram Iancu nu s-a ridicat la cotele aşteptate, fiind doar o copie nereuşită a celorlalte întîmplări artistice susţinute. Nici condiţiile deosebite în care s-a desfăşurat manifestarea — o organizare defectuoasă a spectacolului — nici oboseala drumului şi nici alte motive nu pot să scuze modul lor de prezentare. Din acest motiv nu s-a putut realiza un dialog veritabil cu publicul şi nu numai faptul că nu era vorba de spectatori pregătiţi pentru acest gen de muzică poate să fie o rauză, experienţa demonstrînd că şi în alte locuri aflate într-o situaţie asemănătoare, s-au închegat spectacole deosebite, participarea tuturor celor prezenţi fiind pasionantă, frenetică, reală, propice unui schimb de idei. Această întîmplare literar-artistică trebuie să constituie un prilej de meditaţie pentru membrii cenaclului care trebuie să renunţe la orgolii personale sau la automulţumire şi să înţeleagă că arta adevărată presupune o continuă perfecţionare a mijloacelor artistice şi totodată o continuă perfecţionare a artiştilor din punct de vedere al conştiinţei lor profesionale.

„Caminante"

Jurnal mexican (20)

Tláloc

1.

Veracruz, hotel Emporio

Plouă. sînt surescitat, de vină sînt probabil fulgerele din acest miez de noapte, tunetele, tensiunea din aer, din mine, oboseala, toate la un loc şi ploaia aceasta care în loc să mă elibereze mă întăreşte, îmi biciuie nervii, mi-i aduce în stare de incandescenţă, ca nişte filamente electrice gata să ardă, să se prefacă în cenuşă ; aud cum se rostogoleşte ploaia afară, în vreme ce în capul meu se rostogolesc impresii şi imagini disparate din această primă zi de călătorie în sud... autobuzul, peisajele muntoase care îmi aminteau de Cézanne şi mai ales de copilăria mea, eternele legende cu Cortés la tot pasul, oraşele prin care am trecut fără să le vedem, ca Puebla, şi cărora spaniolii le-au dat, în afară de stilul colonial, aceeaşi piaţă centrală, cu un chioşc în parc unde duminica vine fanfara şi cîntă, cu catedrala şi circiuma totdeauna în apropiere... Picasso se întreba, enumerînd pasiunile contradictorii ale spaniolilor, în ce se amestecă toate acestea ? În tristeţe. O tristeţe ciudată. Ca Escurialul. Dar tînărul care ne-a însoţit prin Xalapa surizînd profesional ar adăuga, dacă a auzit de Alcibiade, că dintre toţi discipolii lui Socrate e singurul care merită atenţie ; din păcate a trăit prea devreme ca să afle ce este aia „public-relation". Şi, la urma urmei, poate că are dreptate să surîdă... Oare din infern se aude ploaia ? Din paradis, dacă-l credem pe azteci, se aude, şi nu numai atît, acolo trebuie să plouă continuu, uşor şi cald, ca să crească porumbul, să mănînce şi zeii **tortillas**... Cîmpurile prin care am trecut după ce am ieşit din Ciudad de Mexico dimineaţa erau parcă mereu aceleaşi, porumb şi cactuşi, cactuşi şi porumb, apoi munţii şi a rămas o vreme numai porumbul, cultivat pe porţiuni mai mici, dar prezent şi între pini. Munţii ca la noi la Sinaia. Numai că prin iarbă izbucnea calcarul, neurastenizînd vag peisajul. Şi din nou cactuşi. Şi palmieri pitici, sălbăticiţi parcă, din care se fac sombrero-uri... Dar nu, mai întîi a fost tîrgul acela care îmi amintea de Urziceni şi unde am coborît să luăm o cafea. Deşi ne îndreotam spre sudul tropical mi-era frig. În fond, cîmpurile acelea cu porumb şi cactuşi erau la altitudinea Negoiului nostru ! Faptul că nu mai vedeam la orizont umbrele dramatice ale vulcanilor Popocatépeti şi Ixtacihuati nu însemna nimic. Eram încă pe platoul unde aztecii şi-au ales locul pentru capitala lor şi unde spaniolii au fost nevoiţi să accepte riscurile de a trăi într-un aer rarefiat. Există şi pentru cuceritori condiţii... Şi iarăşi autobuzul, munţii şi serpentinele care ne coborau spre cîmpia adevărată. Pămînt arid, pietros în care triumfă cactusul acum. Culorile puţine, atenuate, fără strălucire, fără sonoritate. Ceea ce domina era desenul. În aceste peisaje, un Tiţian, un Rubens n-ar fi fost posibili. În schimb, Poussin şi Cézanne le-ar fi adorat. Poate că nu întîmplător Veneţia a dat pictori uriaşi, Tiţian, Tintoretto, şi a împrumutat sculptori care să-i dăruiască statul. Şi nu întîmplător Michelangelo a ţîşnit dintr-un univers al tăietorilor de piatră. Să ne mirăm că piramidele au fost îndeobşte ridicate în locuri unde nu sînt prea multe culori strălucitoare care să corupă ochiul ? Marii coloriştii n-au fost pictori metafizici. Înainte de a vrea să înţeleagă viaţa, ei au vrut s-o sărbătorească... Pe marginea şoselii au început să apară teighele cu mere roşii, înainte de Xalapa, acolo unde ar fi trebuit, poate, să înceapă domnia bananelor şi curmalelor, judecînd după ceea ce îmi închipuisem eu că ne-aşteaptă. Deoarece crezusem că vom întîlni o vegetaţie exuberantă, prolixă şi opulentă care să anunţe în sfîrşit tropicele. În locul ei vedeam o natură severă. Care nu trişează, muncind pentru fiecare floare. Ca la noi. Curios cum pămîntul a făcut aceleaşi descoperiri şi, la o distanţă atît de mare, a ajuns la aceleaşi concluzii... Şi pe nesimţite s-au rupt înlăuntrul meu zăgazuri secrete şi m-am pomenit invadat de amintiri pe care n-are rost să le notez aici. Copilul de odinioară n-a murit în mine nici acum şi, poate, aceasta e un mare noroc, nu numai o pedeapsă a nostalgiilor ; iată, prima ploaie tropicală din viaţa mea cade acum peste un oraş necunoscut ca în copilărie pe munţi... La Xalapa, vizitînd catedrala, mi-am adus aminte de mama. Pentru ea Dumnezeu era o axiomă şi era convinsă că totul trebuie să se desfăşoare între rugăciune şi păcat, între frica de cer şi ceea ce ne e îngăduit să iubim într-un destin pe care nu-l hotărîm noi. Fie-i somnul liniştit în cimitirul acela ţărănesc de la marginea nopţii şi dumneata, mamă, iartă-mă că viaţa m-a învăţat să cred numai în ce se întîmplă pe lumea aceasta, în ceea ce legăm sau deslegăm cu mîinile noastre... Cînd am intrat în parcul Alameda (există, se pare, în fiecare oraş mexican un parc Alamedo !), cerul devenise sumbru, iar prin arbori zburau ciori, dincolo de eternele fotografii surizătoare peste care acum plouă. Revăd autobuzul umblînd pe străzile în pantă ale unui oraş care seamănă, se spune, cu Lisabona şi e obsedat de curăţenie. „Xalapa siempre limpia" scria pe afişe mari peste tot. Cineva dintre cei ce ne însoţeau voia să cumpere lichior de cafea făcut după o reţetă locală şi iată-ne intrînd în nişte curţi pline de flori, ca nişte sere locuite, gustînd şi noi nişte probe de lichior şi primind nişte scrumiere de sticlă pe care le vom uita la prima ocazie. La întoarcere, clădirile universităţii din Xalapa, diseminate prin parcuri, au făcut să renască în mine anii de studenţie cu nopţi dormite la început în sala de aşteptare de la clasa a III-a a Gării de Nord, cu cărţi citite prin librării pentru că nu mi le puteam cumpăra, dar şi cu splendida barbarie a după-amiezelor cînd întoam şi stăteam la soare, ştiind că trupul fericit în lumină era singurul lux pe care mi-l puteam îngădui. Le-am zîmbit acestor amintiri cufundat în seara din autobuz. Oare nu datorez lucrurilor care mi-au lipsit, tot atît cît şi celor pe care le-am avut ? Nu era însă timp de răspunsuri şi, oricum, răspunsurile n-au fost niciodată specialitatea mea. Autobuzul a oprit undeva într-o piaţă parcă. Apoi clădirea aceea, pe marginea unui lac, unde am aşteptat să plecăm spre Veracruz. Începuse să plouă. O ploaie măruntă şi monotonă care încreţea luciul nocturn al lacului, dincolo de care abia ghiceam oraşul desfăşurat pe coline ; firească neapărat nouă coline, nu s-ar putea altfel. După Quetzalcóati ne ieşea în drum Tláloc, vechiul zeu al ploii.

OCTAVIAN PALER ■

■ VITRINA ARTELOR

CÎNTAREA ROMÂNIEI

„Cîntecele Oltului": O pledoarie pentru preocupările de durată

În zilele de 3—6 august, la Vîlcea, un festival folcloric ce-şi are de-acum faima sa, tradiţia sa, publicul său — festivalul „Cîntecele Oltului" — îşi va chema spectatorii la o jubiliară ediţie: a X-a, încununînd un deceniu de anuale revărsări estivale, pe tărmul Oltului, ale cîntecului şi dansului din ţinuturile scăldate de riul-rouge al românilor. Un jubileu care ne invită ca — înainte de-a închina cuvenitele rînduri spectacolelor — să-i închinăm lui însuşi, adică evenimentului ca atare, cel puţin nişte rînduri. Adică să-i salutăm permanenţa, vitalitatea, longevitatea. Adică să salutăm ceea ce altor manifestări similare le cam lipseşte.

De zece ani, la fiecare început de august, acest festival adună, spuneam, ansambluri de cîntece şi de dansuri din judeţele străbătute de marele riu al românilor, de la Harghita la Covasna, de la Braşov la Sibiu, de la Vîlcea la Olt. Din fiecare judeţ, un ansamblu. Fiecare ansamblu, obligat să prezinte nu doar nişte suite de cîntece şi de dansuri, oricît de frumoase, de memorabile ar fi acestea, ci să-şi închege cîntecele şi dansurile într-o definiţie sau o sistemă de definiţii — a specificului local, revelat în trăsăturile lui cardinale, prin subsumarea ornamentelor muzical-coregrafice unor linii de forţă care ţin de trăirea de muncă, de existenţa din veac a oamenilor. Astfel, fiecare ansamblu e obligat să prezinte în festival un obicei strămoşesc, o ceremonie, o datină (o şezătoare o nuntă, un ritual al muncii, o sărbătoare campestră etc., multe din ele dispărute, îngropate sub ani şi uitare, deshumate de interpreţi în urma unor veritabile expediţii de arheologie artistică), în jurul cărora să-şi ţeasă cîntecele, să-şi împletească dansurile. De aici, caracterul aparte al festivalului de la Vîlcea, unicitatea sa, preţuite de public, căutate de folclorişti, de etnografi, de sociologi, de specialişti în mitologie sau dialectologie, de cercetători ai diferitelor discipline ale „specificului".

E un festival care, de zece ani, nu numai că se păstrează în promisiunile lui, nu numai că se menţine proaspăt, dar, de la an la an, de la ediţie la ediţie, se îmbogăţeşte, sporeşte-n cuprindere, sporeşte-n intensitate, în conţinut. Anul acesta, de pildă (după cum ne informează neobositul animator, prof. N. Dumitrică, directorul Casei de cultură din Călimăneşti, sediul principalelor manifestări ale festivalului), se vor întrece, la Vîlcea, formaţii din toate judeţele de pe Olt, vor mai fi (ca şi la ediţiile precedente, dar cu desfăşurare mai amplă) parade ale portului şi expoziţii artizanale, vor avea loc un simpozion ştiinţific (avînd ca temă : „Cultura populară a Văii Oltului, expresie a continuităţii şi unităţii poporului român") şi un colocviu de folclor contemporan (în cadrul căruia va funcţiona un atelier metodic dedicat „Artei spectacolului folcloric"), întrunind zeci şi zeci de cercetători şi specialişti din mari vetre folclorice ale ţării.

Lîngă festivaluri, care se pierd pe drum sau, dacă nu se pierd, îşi trădează şi-şi subţiază fiinţa artistică, nemaipăstrîndu-se în promisiunile şi în exigenţele începutului, cel de la Vîlcea vine să dovedească — şi încă la modul major, în generosul cadru stimulator al „Cîntării României" — că permanenţa desfăşurării unor manifestări artistice, inclusiv permanenţa unor succese, ţin de permanenţa unor preocupări. Preocupări care nu-s de sezon, ci de durată. Şi pe care — în ajunul acestei noi, jubiliare ediţii a frumosului festival vîlcean — le salutăm.

P. ILIE ■

Concursul naţional de poezie „Nicolae Labiş" de la Suceava

Recent s-a desfăşurat ediţia jubiliară — a X-a a Concursului naţional de poezie patriotică „Nicolae Labiş" de la Suceava. Festivalul a devenit o manifestare tradiţională, cu spirit emulativ, către bătrîna cetate îndreptîndu-şi speranţele de afirmare sute de tineri de pe tot cuprinsul patriei, îndrăgoştiţi de versul înaripat. Cele zece ediţii au prilejuit numeroase simpozioane şi dezbateri pe tema poeziei contemporane, expoziţii de artă plastică inspirate din creaţia lui N. Labiş, recitaluri de muzică tînără.

Sub cerul albastru pe care se profilează măreţ statuia lui Ştefan cel Mare, Suceava şi-a ridicat din nou stindardele poeziei. Aşteptarea premiilor creează emoţii. Au fost trimise peste şase sute de poeme de către 138 concurenţi. Nu putem să nu remarcăm în componenţa juriului, atît de constant alcătuit în desfăşurarea ediţiilor, prezenţa unor remarcabile figuri ale literaturii contemporane, poeţi şi prozatori, conducători de reviste şi de edituri, redactori, oameni de cultură şi artă, fervenţi stimulatori ai tinerelor generaţii de scriitori. Prozatorul şi dramaturgul Dumitru Radu Popescu, vicepreşedintele Uniunii scriitorilor din Republica Socialistă România şi preşedinte al juriului de-a lungul a numeroase ediţii, după o atentă şi obiectivă lecturare a versurilor, împreună cu membrii juriului — George Bălăiţă, George Damian, Ion Gheorghe, Ion Horea, M.R. Iacoban, Grigore Ilisei, Liviu Leonte, Marcel Murezanu, Nicolae Prelipceanu, Corneliu Sturzu, Alexandru Toma, Ion Ţugui, Laurenţiu Ulici, Dragoş Vicol, au hotărît, după opinia noastră, justificat, acordarea a 19 premii. Considerăm că este de datoria noastră să transcriem numele tuturora. Iată-le : Marele Premiu al Concursului naţional de poezie „Nicolae Labiş" — **Ion Drăguşan** din Suceava ; premiul al II-lea **Gellu Dorian** din Botoşani ; premiul al III-lea — **Doina Bentea** din Iaşi ; premiul special al Uniunii scriitorilor din Republica Socialistă România — **Lelia Munteanu** din Bucureşti ; premiul special al Editurii „Junimea" — **Lucian Vasiliu** din Botoşani ; premiul revistei „România literară" — **Mihaela Mandric** şi **Dan Movileanu** din Iaşi ; premiul special al revistei „Luceafărul" — **Ion Botezatu** din Oituz, Bacău ; premiul special al revistei „Convorbiri literare" — **Doina Mihaela Sava** din Iaşi ; premiul special al revistei „Tribuna" — **Ştefan Mitroi** din Iaşi ; premiul special al revistei „Cronica" — **Aurel Ştefănachi** din Iaşi ; premiul special al revistei „Ateneu" — **Tudor Vasile** din Botoşani. Menţiunea I — **Florina Barua** din Mătăeşti, Prahova ; menţiunea a II-a — **Aurel Dumitraşcu** din Borca, Neamţ ; — menţiunea a III-a — **George Papp** din Risnov, Braşov ; premiul special al ziarului „Zori noi" din Suceava — **Victor Ioneseu** din Cîmpulung Moldovenesc ; premiul special al Centrului de librării — **Ion Teodorescu** din Slobozia ; premiul special al Comitetului judeţean de luptă pentru pace — **Virginia Gheorghiu** din Oradea, premiul special al Comitetului judeţean al U.T.C. — **Iulian Tălianu** din Slobozia ; premiul special al Consiliului judeţean al pionierilor — **Lavinia Chiribeneu** din Suceava.

Poeziile celor premiaţi sînt străbătute de florul cald al dragostei faţă de patrie, faţă de problemele vieţii pe care ei o filtrează prin sensibilitate artistică. „Grîul ca un lan de părinţi" de Iulian Tălianu ori „Labiş către contemporani" de Dan Movileanu, „Unelitirile arşiţei" de Ion Teodorescu, „Baladă" de Vasile Tudor atestă într-adevăr responsabilitatea tinerilor poeţi faţă de cuvîntul scris, capacitatea lor de a se ancora într-o problematică majoră.

„Cea de-a X-a ediţie a Concursului este o confirmare a temeiniciei acestei acţiuni care şi-a cîştigat un prestigiu naţional, ne spune Al. Toma, preşedintele Comitetului judeţean pentru cultură şi artă, Suceava — poeţii participanţi fiind din toate judeţele ţării. Ediţia jubiliară a însemnat, fapt îmbucurător, şi o creştere simţitoare a calităţii lucrărilor trimise, pătrunse de un accentuat mesaj patriotic, lucrări scrise de muncitori, de elevi şi studenţi, de profesori, ingineri şi medici (pînă la 25 de ani şi care nu au debutat în volum). Se poate afirma despre acest concurs că el confirmă un act de cultură temeinic. Concursul a prilejuit pînă acum peste două sute de manifestări literar-artistice, de întîlniri cu cititorii, lansări de carte, colocvii despre poezie în instituţii, întreprinderi, în oraşele şi satele judeţului Suceava".

ADI CUSIN ■

Un taragot de aur: Luca Novac

De la Luţă Ioviţă, întîiul mare taragotist al Banatului, ale cărui puţine înregistrări încîntă încă, Luca Novac a deprins taina consacrării omului cu instrumentul de suflat : suflu şi suflet, adică forţă şi sensibilitate, talent. Talentul — zice Luca Novac — nu ţi-e dat, nu ţi-e împrumutat, ci ţi se dăruie ; dar talentul, singur, nu e suficient pentru a stăpîni atîtea instrumente, ca în cazul său (fluier — „mi-a zis moşumeu, la 13 ani, ia şi tu, băiete, fluierul ăsta micuţ şi suflă-n el pînă ne spargi urechile. Poate-o fi ceva în tine" —, apoi cimpoi, clarinet, saxofon, ocarină şi taragot). E nevoie de trudă multă, de repetiţii, mai mult singur, înfundînd instrumentul, să nu deranjeze vecinii din bloc, e nevoie de deplasări în sate, la nunţi şi petreceri, cu casetofonul alături, înregistrînd noul şi, mai ales, culegînd vechiul, care nu dispare, cum o ştie el din satul său natal, Dalci, de lîngă Borlova, sat de doinitori. De ce preferă, totuşi, taragotul ? Pentru că sunetul său este tot atît de profund ca al buciumului, al tulnicului, că taragotul poate fi, oricînd, solist, suplinind vocea, versul, cuvîntul. Taragotul tărăgăncază — o dovedesc şi suflul şi sufletul acestui artist, Luca Novac. Cam toţi bărbaţii din familia sa au cîntat sau cîntă încă în orchestre de muzică populară ; bunicul, Luca Novac, a fost un vestit clarinetist, tatăl, tot Luca Novac, pricepe ca nimeni altul saxofonul, fraţii Cornel, Gheza şi Silvius, întregesc faima Novacilor, la acordeon, trompetă şi, respectiv, saxofon, tot aşa cum soţia lui Luca, Maria Tudor, solistă vocală, se află în pragul unei strălucite cariere (poate şi-o mai amintesc telespectatorii din „Dialogul la distanţă", Hunedoara, cu celebrul taraf de la Vaţa). Această ambianţă muzicală l-a propulsat în conştiinţa exigentă a iubitorilor de folclor numai, deocamdată, pe Luca Novac, care, modest, declară că pricina consacrării este valoarea competitivă a celorlalţi instrumentişti, nu doar a celor din familie. A imprimat patru discuri la Electrecord, are un altul în lucru, pe care îl vrea deasupra celor dinainte, a „taragotat" în toată ţara şi în lume, nu toată, ci în Franţa, Italia, China, Mongolia, Coreea, Iugoslavia, Ungaria, impresionînd pretutindeni prin sobrietatea scenică şi prin florul inefabilului artistic. La 37 de ani, Luca Novac cîntă de dragul cîntecului piese precum „De doi ca la Caransebeş", „Ardeleana de la Dalci", „Doamne nu mă-mbătrîni", „La fîntînă la Făget", „La Obreja-ntr-o grădină", „Banii, banii", „La birtuţu din pădure" şi multe altele, din zonele de şes şi de munte ale Banatului, dar cu aceeaşi patimă şi virtuozitate (Luca Novac este, negreşit, un virtuoz al instrumentelor de suflat !) şi-a lărgit repertoriul cu folclorul tuturor regiunilor ţării, asta însemnînd că poate interpreta şi cele mai cunoscute piese de folclor maghiar, german, sîrbesc. Nu a făcut nicicînd lista repertorială, însă crede că ar fi vorba de o cifră spre o mie. Enorm! „Cu atîta cîntat, nu apare, uneori, saturaţia ?" — îl întreb într-o pauză a unei „Seri bănăţene" organizată, săptămînal, la complexul „Continental" din Timişoara, unde Luca Novac este şef de orchestră. „Nu, niciodată — răspunde imediat. Cînd voi trăi primul semn de plictiseală, pun taragotu-n cui şi mă las de meserie. Din ce cînt, eu aş tot cînta, adică mă opresc greu... Mă bucură orice contact cu publicul. Am fost foarte fericit că am evoluat, recent, în excepţionalul spectacol al Banatului la Gala Antenelor, deşi... am cîntat puţin". Apoi, Luca Novac m-a rugat să scriu că îi face o mare plăcere să acompanieze soliştii vocali, precum Ana Pacatiuş, Florentin Iosif, Ana Munteanu, Achim Nica, Elena Jurjescu, Dumitru Chepeţean, Maria Tudor, doinitori de renume. „De fapt — încheie — cine nu ştie să cînte o doină, să-i redea duioşia, profunzimea, nu poate pretinde că este un interpret adevărat, un vrednic mesager al culturii noastre populare. Adică, dacă ai numai suflu şi nu suflet, şi nu vocaţie, rămîi în sală şi nu urca pe scenă.

Un om cu suflu, cu suflet, cu vocaţie, un om cu taragot de aur — Luca Novac.

B. TEODOR ■

RUBRICA MEA

Banchetul lui Lucullus

Pretor, apoi consul, contemporan cu Cicero și Cato, ostaș învingător al lui Mithridate, Lucius Lucinius Lucullus a rămas celebru ca mare amator de mîncăruri bune (în franceză „gourmet"), care oferea la ospețele lui, printre altele, limbi de privighetori, din păcate neconcertante. Se spune că într-o zi, cînd bucătarul i-a servit o masă mediocră, marele gastronom l-ar fi dojenit cu acest avertisment: „Lucullus ia astăzi masa la Lucullus".

Ca pe un banchet al acestui ilustru roman ne prezintă Serafim Duicu, în colecția „Restituiri" (Editura Dacia, Cluj-Napoca), pagini de critică literară ale regretatului Septimiu Bucur (1915—1964). Născut la Gimbuț în județul Mureș, fiu al profesorului Iuliu Bucur, Septimiu a fost în timpul celui de-al doilea război mondial consilier de presă la Legația română din Budapesta, deportat de regimul horthyst, iar în ultimii ani de viață profesor la Tîrgu Mureș. A lăsat o seamă de recenzii și cîteva studii de oarecare amploare despre Eminescu, Goga, Rebreanu și Blaga, care văd acum întîia oară, cum se zice, lumina tiparului (acest clișeu verbal îmi apare ca un foarte frumos exemplu de oximoron, tiparul fiind negru, dar iradiind lumină).

Recenziile și studiile sînt la un apreciabil nivel intelectual și nu putem decît deplînge moartea timpurie a unui mai tînăr confrate, desigur talentat, indeosebi excelent minuitor de analize literare. Uneori sînt uimit că, din exces de spirit critic, analistul își creează dificultăți, ca atunci cînd rezumă și caracterizează cunoscutul poem al lui Lucian Blaga, **Fîntînile**, cu aceste memorabile versuri:

„Zodii sînt și jos sub țară,
fă-le numai să răsară,
Sapă numai, sapă, sapă,
pînă dai de stele-n apă".

Septimiu Bucur a înțeles foarte bine finalul acestui catren, dar și-a complicat analiza cu aceste considerente:

„A căuta stele în straturile de sub țară este un efort zadarnic sau absurd, dar tocmai aici trebuie văzuta frumusețea poeziei".

Nu e nimic absurd în căutarea fîntînilor la mari adîncimi. Operația se săvîrșește cu tenacitate pînă noaptea tîrziu, cînd lucrătorul poate da de apă și vedea în jocurile ei, lucind stelele de pe firmament. Și la Arghezi, în poezia **Belșug** (1916), plugarul ară și seamănă pînă tîrziu, pînă cînd
„și-așează luna ciobul pe moșie".

Frumusețea nu rezidă în absurditate și nu cred că vreun estetician, parafrazînd celebrul dicton religios, ar fi ispitit să spună: „admiror quia absurdum". Din păcate, redacții de edituri și de revistă practică această din urmă deviză, căzînd la grea admirație înaintea textelor celor mai ermetice, sau cum spunea Tudor Mușatescu: **esbulifantascomagice.**

Septimiu Bucur se putea însă cu drept cuvînt mira, văzînd că ultimele poezii ale lui Lucian Blaga trădau o sete nestinsă de viață și mai ales de iubire.

Acestora din urmă le preferăm însă, ca valoare artistică, firește, poemele de dragoste din **Nebănuitele trepte.**

Cele trei capodopere epice ale lui Rebreanu, **Ion, Pădurea spînzuraților** și **Răscoala**, fac obiectul unui alt foarte serios studiu.

Septimiu Bucur se mai înșela crezînd că „stările paroxistice" sînt de domeniul psihiatriei. Nu e așa. De domeniul psihiatriei sînt refulările, stările subliminare, ale vieții inconștiente. Ca un bărbat care trage cu seninătate consecința faptei lui, Apostol Bologa nu se apără în instanță. Voința lui de a se sfîrși cît mai repede cu judecata și chiar cu viața sa, nu este un act maladiv, ci dovada unei energii morale nezdruncinate.

Încă o dată, ne manifestăm satisfacția pentru colecția clujeană, condusă cu atîta competență de criticul Mircea Zaciu și pentru ultima ei contribuție.

ȘERBAN CIOCULESCU ■

OPINII

Realismul poeziei

Termenul de „realism" a fost folosit abuziv și adeseori demagogic, astfel încît simpla lui invocare poate provoca o reacție sceptică. Cu atît mai neconvingătoare va părea, fără îndoială, asocierea sa cu poezia, gen considerat prin tradiție al fanteziei și jocului.

Și totuși, adevărata natură a poeziei, ca a oricărei forme de artă, o reprezintă **impresia de realitate** pe care o întreține. Este vorba, în fond, de **mimesis**-ul aristotelian, combătut în plan teoretic timp de peste două milenii de către fiecare nouă generație de artiști și confirmat și reconfirmat necontenit, în plan practic, de fiecare nouă operă de artă autentică.

Poezia noastră clasică constituie o adevărată mină de aur pentru cine caută exemple în acest sens. De la Vasile Alecsandri și pînă la Lucian Blaga, toți marii poeți au adus în versurile lor — cu gestul sublim al copilului care transportă pe țărm apă de mare în căușul palmelor — atîta realitate cîtă au putut capta. Și au captat, uneori, însuși vuietul neliniștitor al infinitului. Pentru a nu transforma acest articol într-o antologie de mai multe sute de pagini, am să amintesc doar cîteva imagini, din Mihai Eminescu și din Ion Barbu, considerați, amîndoi, locuitori irevocabili ai Transcendentaliei, primul din cauza neasemuitului său dar de a visa, iar cel de-al doilea fiindcă a iubit geometria ideilor. În **Călin**, deci în plină poveste, înfățișînd-o pe fata de împărat scufundată în somn, poetul îi observă captivat — aproape îl simțim cum își ține respirația — secreta viață biologică: „Timpla bate liniștită ca o umbră viorie". Un alt vers, de o frumusețe neverosimilă, înregistrează, de asemenea, fiziologia, o fiziologie, e adevărat, eterică, însă fără nimic inventat: „De a vîrstii ei căldură fragii sînului se coc". Din Ion Barbu să recitim prima strofă din **Păunul.** Înainte de orice nu ne impresionează, oare, imaginea extraordinar de adevărată a păsării care se desprinde, parcă, din pagina cărții și devine o prezență în camera noastră?

Cu toată evoluția sa imprevizibilă, caleidoscopică, poezia românească a păstrat mereu acest filon de realism. Cei mai valoroși poeți de azi continuă, într-un fel sau altul, să prindă în plasa nevăzută a cuvintelor fugitiva, înșelătoarea, ezoterica realitate.

Însuși Nichita Stănescu, poetul „jocului cu mărgele de sticlă", privește, cu pupilele dilatate, lumea din jur. Multe dintre fanteziile sale nu sînt decît **experiențe** la care supune realitatea: „Valul venind spre mine a împietrit în aer / O, chiar și tu, iubito, ai rămas / într-o deplină nemișcare. / / Și timpul are febră / O, el mă arde / Secunda este fixă ca o perlă / și stropii valului atîrnă-n aer". **(Străfund de ochi)**

Cele mai fine semnale emise de lucruri și ființe sînt receptate de un poet despre care se vorbește mai puțin în ultima vreme: Emil Brumaru. Transferînd în spațiul domestic acuitatea auditivă a lui Lucian Blaga, care sesiza izbirea razelor lunii de geam, Emil Brumaru ascultă, noaptea, „cenușa surpîndu-se în plite". Tot el visează o prospețime „ca-n mărar" și aluaturi crescînd „grele, într-o dobitocie îngerească".

Este inutil să precizez că exemple la fel de elocvente ar putea fi luate din aproape orice poet adevărat de azi, de la Ioan Alexandru și Adrian Păunescu și pînă la Mircea Dinescu și Carolina Ilica. Cum însăși vitalitatea poeziei rezidă în acest prețios zăcămînt, s-ar cuveni ca specialiștii în literatură — critici, în primul rînd — să-l cerceteze cu mai mult interes, pentru a-l transforma dintr-un mod „natural" de a fi într-un act lucid.

ALEX. ȘTEFĂNESCU ■

O CARTE INCITANTĂ

„Nevoia de adevăr" de Ion Lăncrănjan

Noua carte a lui Ion Lăncrănjan este o culegere de articole și mărturisiri literare dintre care cele mai multe au fost publicate în presă. În prima secțiune a volumului — **Confesiuni și interferențe** — sînt discutate o seamă de probleme ale literaturii actuale, ale legăturii dintre artă și realitate. Cea de-a doua secțiune — **Pro patria** — cuprinde articole îndeosebi despre prezentul socialist, despre eroi de ieri și de azi ai țării. Pentru ca în **Cordovanii — cartea de început** autorul să creioneze începuturile sale literare. Ar fi exagerat să afirmăm că volumul în totalitate este la fel de interesant. Unele intervenții, transpuse în carte, nu mai au același efect ca atunci cînd au apărut în ziare și reviste. Totuși, multe din paginile **Nevoii de adevăr** au putere de captivare, de incitare la reflecție, fiind scrise cu o pasiune ce se comunică și cititorului, constrîns să adere sau nu la ideile exprimate, în orice caz nefiind lăsat să rămînă placid, să asiste inert la un spectacol la care nu e invitat să participe. Ion Lăncrănjan nu scrie frumos, fermecător, rîndurile sale nu fascinează prin perfecțiunea formală a frazelor. Articolele sale par alcătuite din cohorte de cuvinte lipsite de strălucire, înghesuindu-se nedisciplinate unele în altele, fără a rîvni să iasă în evidență, să rămînă în memorie. Autorul nu are nimic din degajarea unui stilist rafinat care se încintă el însuși de podoabele presărate pe fiecare pagină, menite să seducă pe oricine le parcurge, să-i provoace extazul. Vorbele lui sînt gîfîitoare, se opintesc pentru a cîpăta un loc în frază, însă au forță de impresionare. O mare sete de adevăr transpare din cartea lui Ion Lăncrănjan, scriitor comunist, profund angajat idealurilor revoluționare, care polemizează cu patimă cu tot ceea ce i se pare lui că împiedică mersul înainte al literaturii noastre, al revoluției socialiste. Dintr-un patos uneori necontrolat, dorind să lovească în șabloane și inerții, el își alege false ținte. De pildă, din izbucnirile sale contra criticii răzbate cu claritate nemulțumirea scriitorului care crede că literatura sa nu a fost receptată așa cum se cuvine din pricina unor comentatori lipsiți de onestitate. Însă de cele mai multe ori pledoariile lui înflăcărate nu ratează subiectele grave cu care se confruntă, deși citeodată discuția este prea generală iar îndrăzneala doar aparentă. Cîrtitor, bîntuit de „sfînta nemulțumire" generatoare a evoluției, el repune în atenția noastră probleme pe care din comoditate credeam că le-am rezolvat demult și pentru totdeauna, arătîndu-ne că întotdeauna e necesar să ajungi la pulsul vieții, „să stai cu fața la viață" „pentru a atinge o cunoaștere adevărată". În carte ni se dezvăluie o conștiință artistică și politică pentru care nu există numai lucruri clare, ezită și ea, are dubii, nu vrea să apară atoateștiutoare, înainte de a opta pentru un drum, **Nevoia de adevăr** descoperă totodată cît de profund este atașat breslei scriitoricești, cauzei literaturii române, orînduirii noastre un romancier care își scrie în singurătate romanele, fără a uita însă nici o clipă locul de unde a pornit — satul Oarda de Jos — societatea în care trăiește, transformările spectaculoase petrecute în numai cîțiva ani. În culegerea sa de articole pline de nerv, tăioase, se abordează problema omului nou, și a modului cum este el prezentat de literatură, se face o pledoarie pentru valorile omului și se arată ce-i lipsește climatului nostru literar, se combat modele de import și se veștejesc ilustrativismul, idilismul în artă, dar, așa cum e și firesc, și negativismul, Ion Lăncrănjan se ridică împotriva uniformizării în literatură, atitudine cerută de documentele de partid, sau își desconspiră preferințe literare: Rebreanu, Sadoveanu, Blaga, Șolohov, Malraux, Thomas Mann, Faulkner sau închină cuvinte vibrante unor eroi ai neamului: Horea, Avram Iancu. El declară război unor convenții literare ale anilor '50, dar și snobismului artistic care se manifestă uneori. Substanțiale sînt gîndurile referitoare la **Filonul tragic** în care afirmă că seninătatea, cumpătarea, răbdarea ne sînt însușiri caracteristice dar la fel de caracteristice ne sînt și eroismul, combativitatea, mînia revoluționară. Iată o idee deosebit de fertilă care va trebui să dea de gîndit mai mult filozofilor noștri, deoarece din imaginea tradițională despre noi ieșim săraciți, uitînd de exemplu că sîntem nu numai autorii **Mioriței**, dar și ai acelui basm numit **Tinerețe fără bătrînețe și viață fără de moarte.** Aceeași „nevoie de adevăr" îl îndeamnă să creioneze și „romanul unui roman" în care se preocupă să deslușească mecanismul de trecere de la realitate la ficțiune în cazul scrierii sale **Corodvanii.**

În bătălia sa pentru autentic Ion Lăncrănjan nu are subtilitate, uneori e vehement, merge direct la atac, așa cum a învățat de la țăranii despre care a scris pagini emoționante. **Nevoia de adevăr** conturează frămîntările de conștiință și răspunsurile la probleme sociale, politice și culturale ale unuia din romancierii noștri de azi al căror cuvînt, indiferent dacă ne place sau nu, are greutate.

GEORGE ARION ■

CRONICĂ LITERARĂ

DUMITRU MICU: Lecturi și păreri

Oricît și-ar declina Dumitru Micu, la un moment dat, orice veleitate de critic literar (aspirînd în taină la un fel de stare de grație a lecturii exemplare), publicistica sa îl contrazice. Decondiționarea totală a actului critic ar duce în fond la desființarea lui. Autorul știe acest lucru. Lectura critică satisface o comandă socială sau oricum, o condiție de altă natură, fie chiar psihologică. Drama criticului e că nu reușește să cuprindă totul. Putem instaura însă lectura ca unic scop al criticii? Mai ales că lecturile criticului nu sînt lecturi de duminică. Ultimul capitol, *Confiteor*, ne oferă mai mult o explicație sentimentală. Dar să acceptăm ca firească ideea de a restrînge activitatea critică la jurnalul de lectură. O astfel de critică este, prin definiție, subiectivă și fragmentară. S-ar cuveni să amintim de îndată și articolele teoretice din volum. Aici critica este pe rînd act moral, creație (în sensul că aduce mereu noi puncte de vedere) și atitudine ideologică. Nu exclude nici posibilitatea sintezei: unele studii mai ample îndreptățesc și un asemenea deziderat. În intenție cel puțin, formula criticii lui Dumitru Micu depășește impresionismul temperamental, ca și orice dogmatism teoretizant.

Și totuși, în cea mai mare parte, cartea aceasta consemnează lecturi convenabile pentru critic. Aproape în toate cazurile el *recitește* și bănuim că n-o face din pură obligație. Revine constant la clasici, luminîndu-le opera dintr-un unghi modern, dar și delectîndu-se în același timp. Criticul își trădează la tot pasul adevărata pornire: se apropie de text cu pasiuni cărturărești nedezmințite. Parcă se simte mai bine printre cei „vechi", pe care-i întîmpină cu entuziasm și rigoare. În schimb, le aplică etichete deloc arhaizante. Despre Alexandrescu, bunăoară, scrie ca despre un debutant, redescoperindu-l „poet în toată puterea cuvîntului". Am putea relua și alte formulări, cam în aceeași manieră. N-a dispărut complet sentimentul „mutației valorilor", numai că autorul relativizează cu ceva mai multă prudență decît Lovinescu. Aparent se retrage în polemica cea mai confortabilă: nu polemizează niciodată cu opera vreunui scriitor, ci eventual cu opinii critice despre această operă. Impresia ultimă e de obiectivitate solid argumentată. Evident, excesul în demonstrație coboară brusc temperatura de gîndire. Ideile se transformă atunci în simple teme de problematizare didactică, iar discursul critic lîncezește. Așa se face că paginile despre Eminescu, înecate în elogii, nu conving pe deplin. Prea multe locuri comune, chiar și regretele sînt aceleași parcă dintotdeauna (cum ar fi faptul că Eminescu n-a dus la împlinire epopeea dacică pe care o proiectase).

E momentul să ne întrebăm acum care este atitudinea față de confrați. Faptul că citează cu promptitudine din clasicii interbelici nu poate fi întotdeauna edificator. Comentînd spre exemplu vocația monumentalului la Eminescu și implicit la Călinescu, nu amintește nimic de M. Ungheanu, autorul unui studiu pătrunzător pe aceeași idee. În cîteva rînduri citează din faimoasa „Introducție" a lui Kogălniceanu, referitor la obiectivitate în critică (a se critica opera nu persoana). Am fi preferat trimiteri la critici contemporani. Or, foștii membri ai *Cercului literar* s-ar constitui după Dumitru Micu într-o „confrerie sectară". La fel, unii din cei care au frecventat *Jurnalul literar* (face aluzie probabil și la Al. Piru). Prin aceasta criticul își îngustează intructiva premiselor propriului său demers critic. Problemele criticii de azi sînt altele decît cele de odinioară: chiar și obiectivitatea se pune altfel decît la 1840. Dar criticul este poate un mizantrop care n-are încredere decît în ideile statornicite de tradiție. Citim totuși cu uimire în articolul *Critica — act moral*: „Căci, dacă e să ne întrebăm — ca odinioară G. Călinescu — prin ce se obține în critică „autoritatea"... nu cred că se poate găsi un răspuns mai simplu și mai concludent decît cel dat de Lovinescu..." Și urmează un fragment din *Mutația valorilor estetice*. Iată o performanță unică: în aceeași frază să te întrebi ca George Călinescu și să răspunzi ca Lovinescu. Efectul nu e tocmai cel scontat. De astă dată prudența se întoarce împotriva ei însăși.

Am reținut cîteva „identificări" critice: Delavrancea este un romantic, Dimitrie Anghel un simbolist baroc (constatăm un exces de „baroc" în critica noastră contemporană), iar Gr. Alexandrescu e clasic prin structură și romantic prin afiliere. Așadar, caracterizări destul de generale, tipologice, care pot constitui o barieră în calea unei evaluări mai simple, de gust. Sau poate clasicii sînt recuperabili numai pe jumătate? Mai revelator ni s-a părut articolul *Dimensiunea tragicului*, dedicat prozei lui Zaharia Stancu, pe alocuri cu inflexiuni de ordin existențial.

Dumitru Micu se numără printre puținii care încă nu și-au pierdut speranța în reconcilierea criticii cu filosofia. De unde și strădania lăudabilă de a comenta și unele cărți de estetică. Dialogul cu ideile lui Liviu Rusu, Ion Ianoși sau N. Tertulian e pasionant și instructiv. Criticul aduce căldură și nerv publicistic într-un domeniu totuși arid, fără să simplifice problemele ridicate. Nevoia de filosofie în critică este ea însăși o problemă de neevitat. Un lucru se impune mai ales: nu e destul să crezi într-o filosofie, trebuie să ai o filosofie. Ceea ce implică un efort organic de mentalitate, deprinderea de a merge întotdeauna la esențe.

Memorabile sînt studiile *Camil Petrescu, poet* și *Pe tărîmurile arhaicului*: primul — pentru finețea disocierilor operate într-un context mai larg, al liricii noastre moderne, al doilea — pentru profilul făcut lui Mircea Eliade, ca și pentru rezumatul atent la binecunoscutele cărți *De Zalmoxis à Gengis-Khan* și *Histoire des croyances et des idées religieuses*.

Incitantă, cartea lui Dumitru Micu pune în discuție probleme de interes publicistic. Paralizat oarecum de exigențele lecturii, criticul își revendică dreptul la atitudine. Firește, tristețea provocată de lectură (teoretizată după Pompiliu Constantinescu) nu înfrînge apetitul ideilor și al polemicii. Resentimentele, cînd există, nu fac decît să dea și mai multă culoare stilului — și așa destul de exclamativ. „Părerile" sînt susținute însă în manieră demonstrativă, cerebrală. Conflictul adevărat este între lectură și creație, între participare și izolare.

CORNEL MORARU ■

AL. ANDRIȚOIU

Antiteze

Ce greu e trupul ! Umbra-i
ce ușoară
la ceasul de ne-ntors, crepuscular.
Și dreptul vechi de-a te-apleca
spre seară
Ca pe istorie un cărturar.

La postul virstei să măninci de
dulce :
vinaturi scumpe, stridii, pești vestiți
și vin să beai care din somn te
smulge
pînă ce strigă stentorul : opriți !

Eretice împărtășanii, trupul
le place, și-ncă spiritul e treaz
iar ochii limpezi au desprins, din
grupul
de umbre, luminosul lor obraz.

Îndepărtate, tristele preludii
și chipul morții zugrăvit cu var,
se-apleacă fruntea priveghind,
pe studii,
ca pe istorie un cărturar.

Ușor e trupul, — umbra-i musafirul
mereu prezent și-nsoțitorul sur. —
Să alungăm zenitul și nadirul
sub unica boltire de azur !

Același timp ne leagă-n paranteze
și-n copcii de lumini și veșnicii.
Aceasta place. Spiritele-s treze
și-alunecă prin timpi de poezii.

Estivală

Ape de cintec dintr-un flaut, ca
să-mi spăl obrazul
după-amăraciune ;
Ștergar de vînt, să mi-l usuc abia
Tirziu de tot, cînd soarele apune.

Vestminte clare de văzduh
să-mbrac
și-ncăltăminte să încalț plutite
ca nuferii. Oglinzi cu fond opac
să-mi fie lacrimile, să mă-nvite.

Și princiar să merg înspre
solstițiu
Ușor ca-n plase proprii, un paing.
Să beau din crini al morții
exercițiu
pe care s-o induplec și s-o-nving.

E legea verii năucind cu soare
care ne la povara cărnii și,
cu circumstanțele ușurătoare
ne face abur apt de a pluti.

Ca Linus deci eu merg pe vîrf de
spice
fără să le îndoi, în mers egal,
iar razele, cu aurii alice
prin mine trec ușori, ca prin cristal.

Dar o să vină toamna cu carate
brumate. Tot mai grele fostul vînt
și apele și razele ultate
îmi vor urni povara spre pămînt.

De n-ar fi vara jubilînd prin spații
s-ar tulbura suavul adevăr
și m-aș privi cum cad, în gravitații,
ca Newton cînd privea căzutul măr.

Resemnare

Pe unde curge Mureșul, terasa
cu vin și amintiri. Între noi doi
un aer lin și dulce ca melasa.

Și eram triști și singuri amîndoi
în vara asta vagă și păginâ.
Ții minte ? Nu ții minte. Ai uitat.
Ca pe-un păcat țineam pahare-n
mină
și-l măsuram cu ochiul blestemat.

Din care timp veneai cu sceptrul
lunii
incovoiat de-atitea neuitări ?
Legați de dor cu aurite funii
și risipiți pe sate de cărări
cîntaserăm cuvintele bătrîne
și numai cîntecul vibra în noi
din tot ceea ce-a fost și va rămîne.
Și eram triști și singuri amîndoi.

Eram de parcă-am fi ieșit din
peșteri
platonice, afară, în lumini
și dintre stalacmitele în creșteri
de reci statui. Uitaseși să mă-alini,
să-mi spui o vorbă ca o alifie
lunatică unui rănit bătrîn
care mai crede-n vin și-n poezie
și-n cîte or fi fost și mai rămîn.

Pe unde curge Mureșul, terasa
cu tine, doar cu tine. Între noi
tu care-ai fi putut să-mi fii mireasa.

Și eram triști și singuri amîndoi.

Floarea soarelui

Mișcarea de rotație a florii
Soarelui sus pe axul ei fragil.
Țin minte lumea caldă a culorii,
de cînd fusesem înger și copil.

Acum miroase a agronomie
pierduta floare ce purta în pisc
un astru de semințe. Nostalgie
închisă astăzi, strictă, într-un disc.

Ah, țarini ca-n Van Gogh, culori
aprinse
și-ntrepătrunse, unde ați rămas ?
Și suflet de copil ce mi-l învinse
flămînda gură-a vremii, pas cu pas?

Culcat în iarbă și citind latinii,
cu grijă, cu uimire, op de op,
sub ochii-nalți de lauda luminii
pînă-n ținutul marelui miop,

pînă-n ținutul cu vedere scurtă
din lumea gîzelor de pe hotar,
pînă în lumea cu urechea surdă
uitată de-anotimpi și calendar.

Știința mă cutremură, semeață,
și mă adun sub steaua ei, mărunt.
Doar floarea soarelui mă mai
răsfață
sub minutarul rece și cărunt.

Doar floarea soarelui, a soarelui,
doar floarea
se-nalță din agronomie-n salt
ca să-mi arate cercul și culoarea
dintr-al copilăriei pisc înalt.

Dansînd

Starea de dans a mersului și-a
mîinii
Ca o statuie ce-a încremenit
dansînd, să-și mai îmbucure
stăpînii
Cu-al sînului și-al coapsei fruct
oprit.

Dur paradis pierdut cînd Eva,
moale,
dansa în jurul mărului cîntînd,
iar șarpele dansa și el, în zale,
plăcerea de-a descinde pe pămînt.

De-atunci dansează apele-n spre
mare,
în flaut suflul, vîntul în frunzar,
pămîntu-n jur de sine și de
soare. —
Starea de grație, starea de har.

Femeea și-a zvîcnit picioru-n lume
dansînd cu glezna pe deasupra ei,
și iată, toată lumea o supune
la brîu cu snopul mîilor de chei.

Și toată lumea a-nceput balansul
în ritual din vechi, pîndind spre
zori, —
să ne rămînă cîntecul și dansul
ca doi copii frumoși făcuți din flori.

Legea ne apără: s-o cunoaștem, s-o respectăm!

Momeala: 1 000 000 lei

1

AU PARTICIPAT:
Valentina Chirilov : 87 ani
Eufrosina Dumitru : 89 ani
Petre Hondru : 82 ani
Mihail Hanec : 76 ani
Gheorghe Socoleanu : 83 ani

Date extrase dintr-o scrisoare primită la redacție

La 4 martie 1977, în imobilul din strada Atanasie Simu nr. 6, sectorul 1, prăbușit parțial, au murit fără ascendenți sau descendenți surorile Antonina Hondru, Valentina Socolov, născută Hondru, și Nicolae Socolov, soțul Valentinei Socolov. Averea rămasă consta din :

- Una vilă cu 5 camere, mobilate cu mobilier stil, covoare persane, tablouri scumpe și altele.
- Un autoturism Opel.
- Valută mărci R.F. Germania și R.D.G. la Banca de Comerț Exterior. Valuta aparținea surorilor Hondru și provenea dintr-o moștenire.
- Trei carnete C.E.C. în valoare de 105 000, 5 000 și respectiv 13 000.
- Bijuterii.
- Alte bunuri.

Valoarea acestor bunuri o apreciez între 1 — 1,5 milioane.

Această avere a fost revendicată de Petre Hondru în calitate de văr primar al defuncților, și Gheorghe Socoleanu, în calitate de frate al lui Nicolae Socolov. Preluarea acestei considerabile averi s-a făcut prin înșelătorie : principalul înșelat fiind statul român căruia, după estimările mele, îi revin conform legilor în vigoare cel puțin un milion de lei. Menționez că subsemnatul nu sînt implicat în nici un fel în relațiile de mai sus.

3

Redeschiderea dosarului

Dosarul este preluat de experții în materie din Procuratura municipiului București : Aurelian Ciobanu și George Vuza. După mai multe zile de studiu și verificări, concluzia experților este : Dosarul a fost întocmit respectîndu-se toate formele legale ; în forma lui actuală este inatacabil. Legală este de asemenea tranzacția intervenită ulterior între moștenitori și Valentina Chirilov, aceștia recunoscîndu-și reciproc legăturile de sînge.

4

Reaudierea martorilor

Și prima mărturisire : a lui Petre Hondru, principalul moștenitor. Gradul de rudenie cu decedatele nu este de gradul patru, ci de gradul cinci, pe linia mamei, și de gradul șase, pe linia tatălui. Petre Hondru recunoaște că nu avea dreptul la moștenire. Valentina Chirilov, venită ulterior la partaj, nu poate face în nici un fel dovada gradului de rudenie. Gheorghe Socoleanu, fratele defunctului, are vocație succesorală pentru o parte mai mică din masa succesorală decît s-a stabilit inițial. Aurelian Ciobanu și George Vuza, experții din Procuratura municipiului București, completează cu mult tact și răbdare dosarul și întocmesc referatul cu propunerea de recurs extraordinar. Este un referat amplu, mergînd pînă la detaliu, și procurorul general al republicii admite recursul.

5

Acasă la Petre Hondru

Am ținut să-l cunosc pe Petre Hondru, să aflu ce l-a constrîns spre înșelăciune la 82 de ani, să reconstitui clipa de dezechilibru moral, și într-o seară, după ce recursul fusese admis, am sunat la numărul 14 de pe strada indicată în scrisoare. Am traversat în urma nepotului lui, pensionar, curtea de veche mahala bucureșteană, cu flori înalte și bolți de vită de vie, am intrat aplecîndu-mă în casa ponosită și peste masa care ocupa aproape întreaga încăpere mi-a întins mîna un bătrîn ce-avea în priviri însăși oboseala acelei case. Nepoata lui, de asemenea pensionară, mi-a adus un pahar cu apă rece și o cafea și discuția ce a urmat a pornit din celălalt secol, cu amintiri din copilărie, moartea celor patru frați din zece într-o singură săptămînă, școala, primul război mondial, frontul, 20 de ani de sihăstrie, ca geodezist, pe ocolaurile țării, soția care l-a urmat cu durerea neputinței de a avea copii, al doilea război mondial și după, alți ocolauri, pensionarea, moartea femeii care-l urmase pretutindeni, singurătatea și Tolstoi, Dostoievski, dar mai ales Tolstoi, cu stilul lui cald și limpede, și resemnarea, și liniștea celui ce se pregătește să părăsească lumea în care a rămas atît de singur.

Și într-una din zilele de după 4 martie, anul trecut, un anume Mihail Hanec îi telefonează și-i spune că este moștenitorul unei averi considerabile și apoi se prezintă chiar la el acasă împreună cu un avocat și Gheorghe Socoleanu care era la rîndul lui moștenitor. Refuză la început. Eu, le-a spus, sînt rudă de gradul cinci pe linia mamei și de gradul șase pe linia tatălui și nu îndeplinesc condițiile de succesiune, dar ei i-au vorbit de un drept de reprezentare pe care l-ar avea, ar reprezenta-o adică pe mama lui care era vară primară cu defunctele, și astfel au ajuns la notariat după ce, mai înainte, Mihail Hanec îi mărturisise că între bunurile defuncților se va fi găsit poate și o cutie cu bijuterii, care îi aparține. Îi arătase chiar cheia casetei și-i descrisese bunurile ce se aflau într-însa, și la notariat deși se întîmplaseră și unele lucruri ciudate a obținut certificatul de moștenitor și cu acest certificat alergaseră împreună cu Mihail Hanec peste tot : militie, bănci, ca să dea de urma casetei cu bijuterii. N-au găsit-o și pe la ei au în-

În jurul unui plagiat

De curînd, mai mulți cititori ne-au propus să aducem în dezbatere publică lucrarea „Știința administrației", apărută sub semnătura conferențiarului universitar Alexandru Negoiță și tipărită în 1977 sub auspiciile Editurii didactice și pedagogice. Ea reunește prelegerile universitare ale autorului, dar — au ținut să ne atenționeze corespondenții noștri — lucrarea nu reprezintă decît dovada incontestabilă a unui grosolan plagiat. În sprijinul acestei acuzații ne-a fost prezentat, volumul „Traité de science administrative". Confruntarea celor două texte probează fără drept de tăgadă că autorul „Științei administrației" a făcut foarte puține eforturi în direcția unei gîndiri originale, recurgînd fie direct, fie prin mijlocirea parafrazei, la tratatul menționat. Probele dovedesc negru pe alb că, în multe locuri, Alexandru Negoiță și-a însușit cuvînt cu cuvînt, prin simplă traducere, pagini la rînd. La o primă cercetare se poate constata că Alexandru Negoiță indică într-adevăr sursa bibliografică, notînd în subsolul paginii titlul tratatului francez, dar modul în care o face îl obligă pe cititor să aprecieze că autorul are în vedere doar unele probleme de principiu sau unele puncte de vedere comune cu lucrarea citată. În realitate, autorul a folosit ad-litteram textul original, ceea ce, evident, l-ar fi obligat fie să ghilimeteze frazele respective, să indice, între paranteze, că este vorba de un citat, deci nu de o contribuție originală sau de preluarea, prin cuvinte proprii, a unor idei datorate altor autori. De ce procedează Alexandru Negoiță în acest mod ? Indicarea sursei bibliografice — a considerat probabil universitarul nostru — îi poate pune la adăpost în cazul în care ar fi acuzat de plagiat, iar în situația în care similitudinea textelor nu va fi observată, cu atît mai bine : cititorul va aprecia că este vorba de simplă referire, în termeni generali, la tratatul străin.

Pentru elucidarea cazului am înaintat documentele acestui plagiat decanatului Facultății de drept care ne-a asigurat că va dispune organizarea urgentă a unei comisii de anchetă. Rezultatul investigațiilor întreprinse ne-au fost comunicate în cuprinsul unei „Note", pe care o reproducem parțial :

„În legătură cu sesizarea făcută revistei „Flacăra" privind cursul de „Știința administrației" (Editura didactică și pedagogică, București, 1977), al tov. conf. Alexandru Negoiță, conducerea facultății a analizat și verificat, în cadrul unei comisii, cele semnalate. Comisia a fost formată din conf. dr. **Gheorghe Moca**, decanul facultății, conf. dr. **Stanciu Cărpenaru**, prodecan, și lector **Ion Muraru**. Au fost consultați, ca specialiști, tov. lector **Valentina Ghiescu** și dr. **Mircea Anghene**, cercetător la Institutul de cercetări juridice. Comisia a ajuns la concluziile care sînt expuse în nota de față.

Pasajele și titlurile menționate în se-

reput să se pericle femei și bărbați care spuneau că și ei sînt moștenitori : unii cereau, alții amenințau, mulți îi sfătuiau cum să scoată mai repede averea din bancă și făceau planuri cum o vor împărți pînă-ntr-o zi cînd Eufrosina Dumitru s-a prezentat la el cu un individ care se dădea drept procuror la Tîrgu Mureș și l-au amenințat că-l dau pe mîna procuraturii dacă nu le plătește imediat o sumă mare de bani, drepturi ce le revin în calitate de moștenitori legali, și tocmai lăcomia rubedeniilor l-a determinat să nu cedeze și n-a cedat și toți s-au retras precum veniseră lăsînd în urmă doar amenințările. Timpul se scurgea și nimeni nu-l acționa în judecată și sosise și ultima zi, după șase luni, după care orice alte drepturi se prescriau și chiar în această ultimă zi a intervenit Valentina Chirilov despre care nu mai auzise nimic pînă atunci : face acceptarea și-i dă în judecată, atît pe el, cît și pe Gheorghe Socoleanu.

Tranzacția care a intervenit între ei este rezultatul presiunilor ce s-au făcut asupra lor și în fața tevaturii ce-ar fi urmat cedează și recunosc în fața instanței judecătorești legătura lor de sînge, pentru ca afară să apară și Eufrosina Dumitru și să accepte și șantajul acesteia și pe sentința judecătorească se adaugă prin acceptare comună și drepturile ei...

Lacrimile bătrînului... Știe că nu-l cred ?... Lacrimile lui cer îndurare : să nu rostim cu vorbe ceea ce cu bună știință a omis să spună, și anume că imediat după notariat, chiar în clipa cînd a obținut certificatul de moștenitor, el știa că nu este moștenitor. Neposta lui îmi șoptește la ureche : „Mi-e frică să nu-l pierdem .".

Nu-i pot oferi decît compasiune izvorîtă din durerea firească în fața unui bărbat ce a străbătut fără prihană un secol de războaie, foamete și luptă ca să îngenunche, cînd nimic nu mai avea importanță, pentru a culege un mirat. Nu-i poate apăra nici indignarea mea, urmărindu-i lacrimile pe obrazul scorojit de vreme, împotriva celor ce mînați de lăcomie și meschinărie l-au împins și i-au atîtat poftele primare. (Nu tot crimă este numele ce-l poartă uciderea de sentimente ? Fiindcă ce altceva este momeala îmbogățirii ?)

Dar nu-i pot oferi și înțelegerea mea. Respectul față de lege este titlul suprem al demnității civice. Este actul fundamental prin care ne dobîndim dreptul de a trăi în cetate. Petre Hondru a încălcat acest legămînt. Putem plînge împreună dar nu și înțelege. „Nene Hondrule, îți spun, am discutat de războaie, de vitejie și lașitate, de dreptate și nedreptate, dumneata care-l iubești pe Tolstoi și ce e frumos în viață, nu crezi că opinia publică ar avea ce învăța din adevărul curat al fantei dumitale ?

Face semn din cap și această incuviințare a umilinței este însuși semnul redobîndirii demnității pierdute.

■

O nouă redeschidere a cazului

Apăruseră elemente noi : adăugirea făcută la tranzacția autentificată de instanța judecătorească pentru Dumitru Eufrosina. Mihail Hanec. Cine e Mihail Hanec, ce căuta acasă la Petre Hondru, de ce tînuse să facă din acesta un moștenitor fără voie, în cazul că Petre Hondru spusese adevărul ? (Petre Hondru n-are copii, rudele cele mai apropiate și singurii prieteni sînt nepotii, pensionari amîndoi, la rîndul lor fără copii). Cine era individul care se dăduse drept procuror din Tîrgu Mureș ? Cum aflase Valentina Chirilov în chiar ultima clipă că ar putea fi moștenitoare ? Cine o îndemnase să deschidă procesul ? Cine era interesat ca Valentina Chirilov să obțină o sumă la care n-avea dreptul ? De ce nu deschisese procesul Dumitru Eufrosina, cea care amenințase prima ? De ce Dumitru Eufrosina apare abia după încheierea tranzacției ?

Procurorul șef al Capitalei, tovarășul Dumitru Popescu, preia personal ancheta și iată o altă zi, o altă noapte și încă o zi consumate în acest caz.

7

Mihail Hanec

70 de ani. Absolvent al Academiei comerciale și al facultății de drept. Înalt, elegant, ținută gravă, trăsături distinse, fost instructor la o casă de cultură, pensionar, fumează Kent, degete prelungi, frumoase, vorbire aleasă, memoria slăbită de ani, își aduce aminte numai după ce procurorul șef îi spune : Mai gîndiți-vă, lucrurile nu sînt întocmai cum le povestiți dumneavoastră ! Deci actionase numai din imboldul prieteniei față de defuncte, își aduce totuși aminte de caseta cu bijuterii. Politicos, rezervat, nu se revo'tă decît în fața umilintei numită neîncredere. Spune : De ce nu admiteți că în lume există și sentimente dezinteresate ? Prietenia n-a murit. Există...

N-avem nici un motiv să nu admitem acest argument.

După moartea tragică a surorilor Hondru și a lui Nicolae Socolov, sub imboldul prieteniei, Mihail Hanec aleargă, se interesează, descoperă după mai multe zile cadavrele la morgă, le recunoaște, se îngrijește de transportarea lor, în acele zile fără mijloace de transport, de procurarea de locuri la cimitirul evanghelic, în acele zile fără locuri chiar la crematoriu, organizează înmormîntarea și după înmormîntare singura lui grijă este să execute dorința testamentară a răposaților, o dorință orală întrucît nu s-a găsit nici un testament. Conform acestei dorințe, singura moștenitoare urma să fie fiica lui Gheorghe Socoleanu. Gheorghe Socoleanu din pricina pierderii tragice a fratelui era însă în imposibilitate de a se ocupa de propriile sale interese și el. Mihail Hanec își asumă singur obligația de a căuta și pe ceilalți moștenitori pentru a putea deschide procedura succesorală. Se interesează deci peste tot și-l descoperă pe Petre Hondru. Îi telefonează și Petre Hondru recunoaște la telefon că el este moștenitorul legal fiind rudă de gradul patru cu defunctele pe linia mamei și de un grad mai îndepărtat pe linia tatălui. Astfel ajunge împreună cu Gheorghe Socoleanu și un avocat la casa lui Petre Hondru. Cutia de bijuterii n-a fost găsită, moștenitorii și-au intrat în drepturi și el s-a retras. Nu cunoaște nimic despre Valentina Chirilov și Eufrosina Dumitru. Pe ultima o cunoscuse întîmplător, dar nu are cunoștințe despre tranzactia încheiată. Astfel s-a încheiat prima ședință de audiere.

■

Constatații la declarația lui Mihail Hanec

● Petre Hondru n-a întreprins nimic pentru a intra în drepturile sale de moștenitor ; a fost descoperit de Mihail Hanec.

● Gheorghe Socoleanu are vocație succesorală numai pentru partea din avere aparținînd fratelui, adică o mică parte, averea provenind dintr-o moșterine a surorilor și moștenirile nu fac parte comună.

● În cazul cînd nu s-ar fi găsit nici un alt moștenitor, cea mai mare parte din bunuri ar fi revenit statului. Dacă bunurile ar fi revenit statului, cutia cu bijuterii n-ar mai fi putut fi recuperată de Mihail Hanec. Mihail Hanec avea neapărată nevoie de un moștenitor al surorilor Hondru.

● Tranzactia dintre Petre Hondru și Mihail Hanec, dacă ar fi avut loc, ar fi fost cel puțin ciudată : oferi un milion, e drept din banii statului, ca să recuperezi o cutie cu bijuterii. Tranzactia ar mai fi părut ciudată tocmai fiindcă fiind banii statului, Mihail Hanec s-ar fi expus și pericolului infracțiunii penale.

9

A doua ședință de audiere

S-a repetat ce s-a spus și la prima audiere, în termeni mai prudenți. Un singur amănunt inedit : caseta cu bijuterii ar fi putut conține testamentul prin care întreaga avere revenea unui singur moștenitor : fiicei lui Gheorghe Socoleanu. Petre Hondru deci nu era decît un instrument. O unealtă. După găsirea casetei ar fi pierdut totul. Și implicit s-ar fi înlăturat și pericolul infracțiunii penale, totul intrînd pe făgașul legalității. Momești un bătrîn cu un milion pentru ca apoi să-i fei totul !

Interesat cum era în găsirea casetei, cunoscător al familiei, cum se autodeclară, diligentele pe care le-a întreprins pentru descoperirea moștenitorului sînt tot atîtea argumente în favoarea presupunerii că Mihail Hanec cunoștea foarte bine arborele genealogic al familiei și implicit faptul că Petre Hondru, chiar dacă s-a declarat astfel, nu era moștenitor legal.

10

Gheorghe Socoleanu

Despre el Petre Hondru afirmă : „Era atît de îndurerat de pierderea fratelui încît nu-l interesa nimic și s-ar fi lipsit bucuros de toate bunurile numai ca să fie lăsat în pace."

„Un visător și un filosof" îl caracterizează Mihail Hanec.

El afirmă : „Nu după mult timp mi-am dat seama că procedura succesorală se transformase într-o afacere : la mijloc erau alte interese decît cele declarate. Mihail Hanec făcuse atîtea pentru noi în împrejurările tragice pe care le trăiserm încît n-am vrut să merg mai departe cu întrebările. Am cunoscut și faptul că Valentina Chirilov n-are drepturi de moștenitoare : am acceptat tranzactia fiindcă am fost sfătuit și fiindcă astfel se termina mai repede totul. Știam că cealaltă parte a averii ar fi revenit statului în cazul cînd Petre Hondru n-ar fi fost moștenitor, erau atîtia însă care se ocupau de treburile mele încît am ezitat să comunic procuraturii presupunerile mele. Cred că Petre Hondru este victima unor manevre...".

La prima întrebare însă, întrebarea fundamentală a acestei anchete, Gheorghe Socoleanu dăduse și el același răspuns ca și Mihail Hanec : acasă la Petre Hondru, bătrînul declarase că este rudă de gradul patru cu defunctele pe linia mamei și de un grad mai mare pe linia tatălui.

Tirit prin procese și audieri pentru vina de a fi moștenitor, Gheorghe Socoleanu pare victima propriei sale neutralități.

11

Înainte de a reînchide dosarul

Prin competența și abnegația lucrătorilor din Procuratura municipiului București, statul român pierdea circa un milion de lei acaparați prin înșelăciune și minciună. Opinia publică la act încă o dată de ce înseamnă lăcomia de bani, spiritul de îmbogățire cu orice preț, pasivitatea față de atitudinea civică, minciuna, înșelătoria, importanța covîrșitoare pe care o are respectarea legii. Din nefericire, lipsa probelor îngreunează demersul pentru ca toți vinovații să-și ia pedeapsa întreagă...

12

Și totuși...

O remarcă de ultim moment :

— Tovarășe procuror șef, la prima audiere, cînd am fost de față, Mihail Hanec a afirmat că Petre Hondru a pretins că are vocație succesorală pe linia mamei. Același lucru îl susține și Gheorghe Socoleanu. Și totuși, cînd au ieșit de la notariat, Petre Hondru dobîndise vocația pe linia tatălui. Ce s-a întîmplat la notariat ? Cine a schimbat în ultimul moment vocația succesorală ? Cine l-a îndemnat spre minciună pe Petre Hondru ?

13

În loc de încheiere

Cînd predăm ancheta de față tiparului, cazul Petre Hondru este redeschis pentru a treia oară. Vom relata concluziile într-un număr viitor.

NICOLAE CRISTACHE ■

(PAGINĂ REALIZATĂ CU SPRIJINUL PROCURATURII MUNICIPIULUI BUCUREȘTI)

sizare, ca fiind reproduse după lucrarea „Traité de science administrative", aparținînd unui colectiv de autori francezi, apărut la Paris în 1966, sînt într-adevăr, cu cîteva excepții, și traduse și preluate întocmai după manualul francez.

Verificîndu-se paginile în discuție prin confruntarea celor două lucrări, s-a constatat că în manualul său, conf. Al. Negoiță a făcut trimiteri la manualul francez la începutul fiecărui capitol. Aceste trimiteri se fac prin menționarea autorului capitolului din manualul francez și titlul general al manualului. Astfel au fost constatate, în cadrul paginilor indicate în sesizare, 18 asemenea trimiteri (a se vedea pag. 29, 36, 40, 56, 63, 67, 79, 81, 121, 149, 163, 169, 173, 177, 179, 189, 195, 201). Citarea se face, de regulă, de autor, indicîndu-se pagina cu mențiunea „și urm."

În ce privește ponderea în ansamblul cursului, a textelor reproduse, comisia a constatat că aceasta este redusă (la aproximativ 20 de pagini din 210) și se referă la problemele de tehnică administrativă, constituind astfel aspecte de pură tehnicitate. Totodată, această copiere a unor texte a implicat și utilizarea terminologiei tehnice străine, aspect care a fost criticat ca și alte aspecte ale cursului, în ședințele de catedră ținute cu prilejul analizei cursului, atît în prima sa variantă (ședința din 17 martie 1972), cît și în varianta pregătită pentru a fi dată la tipar, la editură (ședința din 18 oct. 1975).

„În ce-l privește pe tov. conf. Alexandru Negoiță — se arată în încheiere — conducerea facultății și organizația de partid urmează să discute aspectele care constituie o abatere de la cerințele probității științifice și ale eticii profesionale, pentru a se trage concluziile necesare și a se lua măsurile corespunzătoare".

La Institutul de cercetări juridice am stat apoi de vorbă cu referentul științific al lucrării, cercetătorul principal **Mircea Anghene,** care nu a întîrziat să-și exprime dezaprobarea pentru lipsa de probitate profesională a confratelui său de breaslă. Tovarășul Anghene a ținut, totodată, să ne asigure că n-a avut răgazul necesar pentru a verifica modul în care Alexandru Negoiță a folosit sursele bibliografice citate — că dealtfel aceasta nici nu intra în atribuțiile unui referent — dar că a sesizat în scris editura despre lipsa de originalitate a lucrării.

Desfășurarea anchetei ne-a condus firește și la sediul Editurii didactice și pedagogice, unde am avut prilejul să stăm de vorbă cu tovarășul Nicolae Bratosin, redactorul șef al secției de învățămînt superior. Aici am fost informați că — potrivit regulamentului de editare — un curs universitar se încredințează tiparului pe baza recomandărilor formulate în cadrul discuțiilor de catedră, deci sub girul de specialitate al unor cadre universitare. La nevoie, editura mai poate apela și la concursul unui referent.

Am citit în întregime și referatul prezentat de cercetătorul **Mircea Anghene,** constatînd nu fără surprindere că referatul nu face nici o formulare expresă cu privire la „lipsa de originalitate" a lucrării. Referatul conține, e drept, numeroase observații și sugestii de amănunt, dar în general situează „Știința administrației" printre lucrările universitare **valoroase și originale.**

Ajunși aici, se impune să aducem în discuție și un alt aspect, acela al climatului în care a apărut și s-a „dezvoltat" această lucrare lipsită de cea mai mică originalitate, în bună parte o copie fidelă a tratatului amintit mai sus : colegii de catedră ai conferențiarului Al. Negoiță, discută și constată, în ședințele din 17 martie 1972 și 18 octombrie 1975, că autorul cursului de „Știința administrației" **face abuz** de termenii tratatului, copiază pur și simplu pagini întregi, pe care le citează defectuos, critică aceste aspecte ale cursului, fac recomandări autorului, dar, culmea, lucrarea cu pricina își continuă drumul firesc spre editură și publicare, fără ca autorul să-și însușească aceste observații critice, să opereze în conținutul lucrării. La rîndul său, referentul de specialitate, cercetătorul Mircea Anghene situează, în referatul său cerut de editură, situează, spuneam, „Știința administrației" printre lucrările universitare „valoroase" și „originale" (!!!). Astăzi, același cercetător are altă părere, situată într-un fel la polul opus : „autorul nu are nici o părere personală, nu este original, copiază pur și simplul pagini întregi".

Consultăm, la biblioteca Facultății de drept, cîteva reviste în care este recenzat cursul conferențiarului Al. Negoiță. Iată ce reținem din analiza semnată de **Mihai Oroveanu,** cercetător la Institutul de cercetări juridice, și apărută în revista „Studii și cercetări juridice" nr. 1 din 1973 : „Ținem să **remarcăm** titlul 5 al lucrării... socotim **interesantă** sugestia autorului... **pe drept cuvînt** autorul scrie... mai **relevăm** analiza pe care autorul... la această întrebare autorul răspunde pe **bună dreptate...** autorul arată în **mod just"** etc. Iar în final, după ce semnatarul recenziei aduce într-adevăr și cîteva critici semnalează cîteva probleme pe care ar trebui să le cuprindă cursul, arată că „O asemenea obligație științifică nu micșorează cu nimic munca netăgăduită și meritul tovarășului conferențiar doctor Al. Negoiță, a cărui primă încercare de a aborda aceste complexe probleme i se cuvine întreaga noastră prețuire".

— Tovarășe Mihai Oroveanu, am reținut din discuțiile pe care le-am purtat cu dumneavoastră că știați de acest plagiat, asupra căruia nu aveți nici un dubiu, încă din 1973. De ce nu l-ați criticat pînă acum ?

— De frică. Eu sînt doar un cercetător clasa a 3-a, iar Negoiță a avut și are încă o poziție puternică la Facultatea de drept.

— De ce l-ați lăudat, știind de la început că e un plagiat, cum susțineți și în momentul de față ?

— M-a rugat cineva să-i fac o recenzie. I-am făcut, dar tot ce a plagiat am trecut sub tăcere. Am ținut cu disperare să spun ceva bun.

— De colegul dv., Mircea Anghene, vă desparte un perete. De ce nu l-ați încunoștințat pe dînsul, ca referent al lucrării, de acest plagiat ?

— Anghene știa mai bine decît mine. Tratatul ăsta e pîinea noastră, Anghene citează din 1970 din el, dar și el tace tot de frică.

— Din punct de vedere al eticii dv. profesionale, de cercetători care aveți obligația să promovați numai ceea ce este valoros, original, care servește progresului științei, cum calificați această tăcere ?

— Mă apăr prin faptul că toți cei care au cunoscut, au tăcut, au tolerat această situație.

Ce comentariu am mai putea să înscriem sub acest dialog, sub descrierea faptelor de pînă acum ? Este oare nevoie să le amintim acelora care au obligația să ne reamintească nouă că tolerarea necinstei, cocoloșirea unor fapte de inechitate socială nu au nimic comun cu normele noastre de etică și morală ?

LIVIU TIMBUS ■
N. GRIGORE MARAȘANU ■

Pe banca acuzării un anacronism tragic:

APARTHEIDUL

În concordanță cu politica sa consecventă de solidaritate activă cu lupta popoarelor pentru cucerirea independenței și suveranității, pentru dreptul de a fi deplin stăpîne pe destinele lor, România sprijină cu fermitate lupta popoarelor din Africa Australă, împotriva politicii rasiste de apartheid, pentru libertate și independență.

Nu există împrejurare a vieții internaționale în care glasul României să nu se fi ridicat cu energie împotriva politicii practicate de regimurile antipopulare din Africa Australă. Nu există rezoluție adoptată de O.N.U. cu privire la situația din Africa de Sud, Namibia și Rhodesia, la elaborarea căreia România să nu fi participat activ, acționînd consecvent pentru recunoașterea mișcărilor de eliberare națională pe plan internațional.

Pe această linie se înscrie și sprijinul fără rezerve pe care România l-a acordat adoptării rezoluției O.N.U. la cea de-a XXXII-a sesiune a Adunării Generale, rezoluție prin care **anul 1978 este proclamat An internațional de luptă împotriva apartheidului și la care România a fost coautoare.**

Această acțiune nu intenționează doar să atragă atenția comunității internaționale și opiniei publice mondiale asupra gravității situației popoarelor din Africa Australă și asupra condițiilor victimelor apartheidului și discriminării rasiale, ci totodată să mobilizeze eforturile reunite ale statelor încît să se ajungă la o grabnică lichidare a cauzelor ce stau la baza acestei stări de lucruri anacronice.

De-a lungul anilor, regimul din Africa de Sud a sfidat comunitatea internațională și a intensificat oprimarea rasială și colonială. Popoarele subjugate din Africa Australă și mișcările lor de eliberare națională au luptat eroic, înfruntînd persecuția, închisoarea, tortura și chiar moartea spre a obține egalitatea, libertatea și independența.

Acum, mai mult ca oricînd, regimurile rasiste din Africa de Sud și Rhodesia și-au intensificat măsurile agresive, într-o încercare disperată de a întoarce înapoi mersul istoriei. În consecință este de datoria Națiunilor Unite și a statelor membre să ia măsuri urgente și decisive împotriva regimurilor minoritare din Africa de Sud și Rhodesia în scopul de a elimina politicile și practicile coloniale în aceste țări, de a asigura libertatea popoarelor din Zimbabwe și Namibia, precum și de a apăra securitatea și integritatea țărilor vecine.

Așa cum subliniază președintele Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, **„statornicirea unui climat de pace, cooperare și înțelegere între popoare necesită sporirea acțiunilor și intensificarea eforturilor tuturor forțelor antiimperialiste pentru eliminarea apartheidului și a politicii de discriminare rasială, practicate în Africa, pentru accelerarea aboliri tuturor formelor de dominație colonială".**

În contextul profundelor schimbări politice și al transformărilor revoluționare, sociale și naționale produse în viața internațională, a mutațiilor adînci ce intervin în raportul de forțe pe plan mondial se creează condiții tot mai favorabile luptei popoarelor africane, a tuturor popoarelor din lume pentru lichidarea definitivă a rușinosului sistem colonial, a politicii de

apartheid și discriminare rasială, pentru afirmarea fără zăgaz a dreptului tuturor națiunilor de a-și făuri soarta așa cum o doresc, fără nici un amestec din afară. Caracteristica epocii pe care o trăim confirmă adevărul, de atîtea ori demonstrat de viață, că nu există forțe în lume în stare să zăgăzuiască lupta popoarelor pentru asigurarea dreptului fiecăruia de a-și făuri în mod liber, demn și independent un viitor de prosperitate și fericire.

Datorită însă refuzului persistent și intransigenței regimurilor minoritare din Africa Australă, de a se conforma imperativelor zilelor noastre, popoarele din această regiune geografică au fost forțate să recurgă la lupta armată pentru cîștigarea libertății și independenței lor. Desigur, eliberarea fiecărui popor este, înainte de toate, propria sa operă, dar solidaritatea celorlalte popoare are o importanță deosebită în lumea de azi, o lume din ce în ce mai interdependentă, în care relațiile de dominație și asuprire a unor popoare periclitează pacea și securitatea tuturor țărilor. În același timp, nu poate fi liber un popor care asuprește alte popoare. Relațiile de dominație, anacronice și profund reacționare sînt în contradicție totală cu aspirația spre libertate a popoarelor, cu normele dreptului și moralei internaționale, cu principiile și scopurile Cartei O.N.U.

Poporul român, care a cunoscut el însuși veacuri de-a rîndul jugul asupririi străine și nu a încetat nici o clipă să lupte pentru a-și păstra ființa națională și a deveni liber și stăpîn pe destinele sale, a fost întotdeauna un sprijinitor activ al luptei de eliberare și emancipare a popoarelor africane.

Repudierea politicii de apartheid și discriminare rasială de către România decurge din opoziția sa fermă față de orice politică de forță și dictat, din atașamentul său profund față de principiile și scopurile Cartei O.N.U.

În spiritul poziției sale active și consecvente, țara noastră, președintele Nicolae Ceaușescu, cel mai autorizat glas al României socialiste, au desfășurat și desfășoară o activitate intensă pe plan internațional venind cu inițiative la O.N.U. și în alte forumuri internaționale pentru adoptarea și aplicarea în practică de măsuri ferme de natură să pună capăt politicii de apartheid și discriminare rasială. În acest context, merită remarcat faptul că România respectă și aplică fără rezerve rezoluțiile O.N.U., conținînd măsuri concrete pentru constrîngerea regimurilor coloniale și rasiste din Africa Australă să pună capăt politicii anacronice, acțiunilor sale agresive. Țara noastră nu a recunoscut și nu recunoaște declarația unilaterală a independenței Rhodesiei, de către regimul de la Salisbury, nu întreține relații diplomatice, consulare, economice sau de altă natură cu Republica Sud-Africană. România a stabilit și dezvoltă relații cu mișcările de eliberare națională și acționează consecvent pentru recunoașterea acestora pe plan internațional. România a fost una din țările inițiatoare ale rezoluțiilor O.N.U. prin care organizația mondială a recunoscut S.W.A.P.O. drept singurul reprezentant autentic al poporului namibian.

România apreciază că este de datoria O.N.U. și statelor membre să sprijine multilateral lupta populației din Africa de Sud pentru libertate și democrație, pentru realizarea dreptului său la o viață liberă și demnă, precum și lupta popoarelor din Namibia și Zimbabwe pentru independența națională, pentru înfăptuirea dreptului lor imprescriptibil de a-și organiza viața conform voinței și aspirațiilor lor.

DUMITRU TANASĂ ■

Știința pe mapamond

CE ȘTIM ASTĂZI DESPRE GRUPELE SANGUINE?

Atît timp cît din vremuri străvechi sîngele era prescris ca băutură tămăduitoare nu au avut loc accidente în urma administrării sale sub această formă. După ce însă un medic englez a descoperit în secolul al XVII-lea circulația sîngelui, era de așteptat, bineînțeles, îndepărtarea sîngelui bolnav din artere și înlocuirea lui prin sînge sănătos, de exemplu prin sîngele unor animale tinere.

În anul 1823 a reușit la Londra prima transfuzie de sînge uman. Pacientul, un bolnav de cancer, a murit fără a se constata dacă în urma transfuziei sau din cauza bolii sale. Un an mai tîrziu, o lăuză care-și pierduse aproape tot sîngele a putut fi salvată printr-o transfuzie. Cu toate acestea, în ansamblu, rezultatele au fost dezamăgitoare. O statistică însumînd rezultatele transfuziilor făcute din 1667 pînă în 1874 arată că numai o treime din transfuziile cu sînge de animale și aproape jumătate din cele cu sînge uman au constituit un succes. Examinarea victimelor a arătat că globulele de sînge s-au coagulat și vasele de sînge fine s-au înfundat. Însă nu globulele de sînge străine au provocat coagularea, ci lichidul în care plutesc ele, așa-zisa plasmă sau ser. Or, acest lucru nu s-a întîmplat în toate cazurile. Medicul vienez Karl Langsteiner a reușit să clarifice în 1901 acest mister printr-o experiență foarte simplă. El a luat de la fiecare din cei cinci colaboratori ai săi și de la sine însuși puțin sînge. A separat toate probele în globule și ser și a amestecat apoi serul fiecărei grupe sanguine cu globulele celorlalte. Au fost descoperite astfel trei din cele patru grupe sanguine clasice: A, B și 0. Deoarece nici unul din cei prezenți nu aveau a patra grupă, AB, ea a fost descoperită abia un an mai tîrziu de doi elevi ai lui Langsteiner. Pretutindeni apoi a început să fie examinată și completată descoperirea medicului vienez.

În 1928, Comisia de igienă a Ligii Națiunilor a propus ca grupele sanguine să fie numite în întreaga lume în mod unitar A, B, 0 și AB. Ceea ce deosebește una de alta grupele sanguine este în primul rînd conformația globulelor roșii. Toate globulele de sînge ale grupei A au un anumit caracter distinctiv A, care e cunoscut de plasma și serurile aferente. Această plasmă conține un anticorp împotriva grupei B, izoaglutinină anti B, numită și Beta. Invers, plasma sîngelui B conține izoaglutinina anti A sau Alfa. În plasma grupei sanguine 0 apar împreună anti A și anti B, în timp ce grupa AB nu conține izoaglutinină, deoarece atît anti A cît și anti B ar putea aglutina proprille globule de sînge. Firește, la transfuzii trebuie să fie neapărat evitată aglutinarea; în consecință, nu poate fi injectat decît sînge din aceeași grupă sau din grupa 0. Un om cu grupa sanguină 0 este donator universal, fiindcă globulele sale de sînge nu se aglutinează. AB este primitor universal.

Încă din 1903 s-a presupus că grupele sanguine sînt ereditare, dar abia în 1924 a fost demonstrat acest lucru. Astăzi, în medicina judiciară se știe că determinarea paternității se bazează pe ereditatea grupelor sanguine. Posibilitățile de diferențiere care stau la dispoziție sînt numeroase. În deceniile trecute au fost descoperite multe variante de grupe, nu mai puțin de zece subgrupe A și aproape tot atîtea de B și 0.

Mult mai interesantă este repartiția grupelor sanguine la diferite rase umane. Într-adevăr, există considerabile deosebiri. Grupa A apare frecvent în Europa, grupa B domină în regiunile răsăritene ale Uniunii Sovietice, iar grupa 0 la indienii din Brazilia și Peru în proporție de aproape sută la sută. Antropologii nu au putut însă cădea de acord pînă în prezent asupra interpretării acestor date statistice. Ei presupun că au existat trei rase primordiale A, B, 0, din care, prin amestecare, au luat treptat naștere împărțirile de astăzi. Puțin cercetată a fost corelația între grupa sanguină și boală, dar ea pare să deschidă un amplu domeniu de cercetări medicale.

OCHII ȘI URECHILE LUMII

Clio (muza) de la 5 la 9 (ani)

Multora îi se pare că trăim într-un secol foarte clar. Izgonirea și spulberarea enigmelor face parte din progresul necurmat al civilizațiilor. Știința, iubita mea, e dușmana obscurantismului. Ea l-a învins de nenumărate ori, atît acasă cît și în deplasare. Prea bine. Nu numai că nu mă opun, dar mă și bucur, ca om al progresului, vulcan sau finanțe bănci, nu fac nazuri... Eu — ca să-ți spun drept — nu suport enigma; de aici vine și indiferența mea vinovată față de romanul polițist. Cînd citesc — cînd și cînd — cîte un Chase sau un Vlad Mușatescu, o fac pentru a mă exersa în ocolirea tainei. Citește un roman polițist fără să-ți pese cine e criminalul, care e misterul și vei descoperi o nouă cale de acces spre umor. Nu e ușor, recunosc.

Ca să nu zici că fac pe nebunul, n-am să-ți ascund că de cîte ori întrevăd o zonă de mister a lumii, sînt tulburat și evit demagogia atotștiutorismului. Nu suport enigmele, e drept, dar de multe ori nici ele nu mă suportă pe mine și nici lor nu le pasă de mine. Prea bine. Nu cer să fiu menajat. Nu mă plîng. Speranța mea este ca enigmele, chiar dacă nu vor dispare cu totul, să se împuținieze. Ele nu mai sînt atît de numeroase ca în Evul mediu. După cum sînt unele care, după știința mea, nu au existat în Evul mediu. Una dintre ele, contemporană, m-a lovit ca o piatră-n cap.

Ai să rîzi — dar imediat o să-ți treacă — e vorba chiar de o piatră. Conductorul unui tren a fost lovit și orbit de sfărîmăturile parbrizului său, spart cu o piatră aruncată de pe drum. Asta se petrecea lîngă Chicago. Norocul — mai există și așa ceva — a făcut ca mecanicul să ia imediat comanda trenului și să-l ducă pînă-n gară. Cine a aruncat cu piatra? Au fost arestați trei băieți de 12, 13 și 14 ani. Conductorul a declarat poliției că, de cîtăva vreme o trece cu trenul pe la marginea sudică a orașului e echivalent cu a străbate un cîmp de bătălie. Bande de tineri potopesc cu pietre toate trenurile. Se distrează? Au un plan diabolic? Sînt inconștienți? Inconștienți în grup? N-ar fi enigma cea mai grea. Există o realitate și mai întunecată la minte: în aceste bande, „lucrează" copii, de ce vîrstă crezi? Zi o cifră! Conductorul susține că „unii dintre ei abia dacă au împlinit cinci ani". De ce dau cu piatra, de la cinci ani, în trenuri? Enigma sună așa: sînt atît de mici încît nici nu izbutesc să oprească trenul; nu izbutesc dar încearcă, aruncă — orice mi-ai spune e de neînțeles pentru mintea mea crescută, de bine, de rău, în cultul Rațiunii. Ca să îndepărtez cu orice chip iraționalul, să-ți spun cu ce poveste a venit de la școală o fetiță de 9 ani: Făt-Frumos se decide să o răpească pe Ileana Cosînzeana și-l spune calului său: „Fii atent, mă aștepți la ușa ei, dacă vine zmeul bați de trei ori în ușă, vii sub fereastră, eu sar în șa și dispărem peste deal". Zis și făcut. Făt-Frumos intră în casa Cosînzenei. După o vreme trei bătăi în ușă. Făt-Frumos se sperie, strigă: „Ce e? Ce s-a întîmplat?" Calul, calm, de afară: „Stai liniștit. A început să plouă și am vrut să-ți spun că te aștept sub șopron".

Poate că zîmbești. Poate că nu dai cu piatra. Oricum, epoca pietrii s-a sfîrșit. Fii sigură! Fii fericită!

RADU COSAȘU ■

„Holocauste" o lecție pentru toți

Așa arată coperta unui disc cu cîntece naziste, care a fost imprimat de „Frontul național" neofascist din Franța

Mai mult de 120 de milioane de americani au urmărit în urmă cu cîteva săptămîni — relatează Agenția FRANCE PRESSE — filmul de televiziune „Holocauste" realizat de studioul N.B.C., în care se relatează, sub formă romanțată, ororile săvîrșite de nazism în timpul celui de-al doilea război mondial. Este vorba, înainte de toate, de masacrarea a 15 milioane persoane, între care aproximativ 6 milioane de evrei.

Emisiunea a traumatizat opinia publică, mai cu seamă că, în apropierea împlinirii a 33 de ani de la moartea lui Adolf Hitler, în unele părți ale lumii, unii oameni, unele persoane încearcă să acorde acestui fapt o importanță specială, să-i dea o haină de eveniment uitînd că tot 33 de ani se împlinesc și de la înfrîngerea fascismului. În condițiile în care, pe plan mondial, recrudescența unor acțiuni de tip fascist ajunge să reprezinte un serios semnal de alarmă, reînvierea unor atrocități de neiertat, de neuitat — chiar dacă, în acest caz, ele aparțin peliculei — nu se poate să nu sensibilizeze largi mase de oameni.

„Holocauste" reconstituie, pornind de la istoria a două familii imaginare, Dorf și Weiss, tentativa de exterminare în masă a evreilor în timpul celui de-al treilea Reich. Indicele de vizionare, notează A.F.P., a crescut zi de zi, dovedind că această rememorare a celor mai sumbre ore ale istoriei europene nu-i privește numai pe supraviețuitori.

Unii spectatori au fost șocați în mod neplăcut de cota comercială care însoțește emisiunea, întrebîndu-se dacă este oare necesară prezentarea reclamei unui bactericid ce ucide „toți germenii", după mai multe planuri în care au fost înfățișate camerele de gazare, sau dacă este necesar să încerci să seduci oamenii cu un nou aparat fotografic cu developare instantanee, după ce prin fața ochilor ți-au trecut numeroase fotografii despre masacrele în masă.

Criticile asupra filmului au fost, cu toate acestea, pozitive chiar dacă fiecare dintre cei ce s-au pronunțat asupra producției a recunoscut faptul că „Holocauste" nu egalează întru nimic „Jurnalul Anei Frank", de pildă. Nu lipsesc în suita acestor aprecieri nici cele aparținînd unor personalități politice. „Emisiunea este mult prea îndepărtată de faptele reale. Nimeni nu poate zugrăvi infernul", a spus purtătorul de cuvînt al guvernului de la Bonn, în timp ce pentru fostul secretar de stat Henry Kissinger „Holocauste" a avut un impact benefic, constituind „o lecție pentru toți".

La aproximativ 33 de ani de la înfrîngerea fascismului, emblemele și crucile, discursurile Führerului și cîntece naziste și-au făcut din nou apariția în numeroase țări occidentale. Imaginea pe care o reproducem după revista vest-germană „Stern" este elocventă pentru credo-ul politic al acestor doi tineri din Hamburg

PARADOXURILE SUPERCIVILIZAȚIEI

A MÎNCA MÎNCARE

Dacă cineva ar avea răbdarea să facă un inventar al cîtorva dintre cluburile de profil existente în întreaga lume s-ar lua cu mîinile de cap și ar țipa de disperare. Într-adevăr, realitatea o ia înaintea imaginației în cele mai cunoscute direcții, adică și în bine și în rău. Există cluburi de mari fumători și antifumători, de mari beți și abstinenți, sînt cluburi care adună sub incidența celei mai inversunate selecții amatori de vînătoare, de umblat pe jos, de dormit de-a-n-picioarelea, de cheltuit averi pe prostii, de riscat viața în glumă și cîte și mai cîte. A fi membru într-un asemenea club de profil, dincolo de trăinicia ideii fixe, trebuie să traversezi cu succes un filtru cît se poate de riguros. Odată trecut examenul, fericitul admis este chemat să-și probeze constant și de fiecare dată convingător virtutea de a corespunde marii exigențe și încrederi cu care microcolectivitatea l-a investit.

La Paris un „club al gurmanzilor" care se bucură de o frumoasă reprezentare internațională aduna cîteva zeci de pinteni deciși să demonstreze cum se poți înghiți, la modul propriu, averi, care nu sînt produs cu această metodă. Domnilor [illegible] afară de a demonstra, prin simplă aparență, capacitatea omului de a deveni sfîșie de obligația lunară să lase un jur u [illegible] prin exersarea unui apetit [illegible] sfidarea stacheteie obișnuite ale [illegible] calității. Membrii clubului cu pricina mănîncă, o dată pe lună, altfel decît de obicei, adică nu numai mult și bine, dar și cu martori avizați. Un asemenea meniu de cursă normală a cuprins de curînd : 400 de grame de caviar, 12 ouă umplute, trei porții de ficat de giscă, două consomeuri, un morun la grătar, 1 kilogram de biftek, 4 salate orientale, 5 porții de tort, un kilogram de banane, 6 cești mari de salată de fructe, 9 sorturi de brînzeturi, o jumătate de kilogram de cafea. Totul s-a stropit cu două vermuturi cvadruple, două sticle de vin alb dintr-o recoltă interbelică, una de vin roșu din aceeași perioadă și, la sfîrșit, cu numai cinci sute de grame de coniac. Preopinentul a avut la dispoziție 45 de minute pentru repriza gastronomică amintită și o impunere de plată de 2 600 de franci.

Juriul s-a declarat numai relativ satisfăcut, ținînd cont că performanța ar fi putut fi depășită de către domnul Pierre Auguste Bellmont care în luna mai a.c. a înghițit, tot în 45 de minute, un meniu de 4 300 de franci. Dînd dovadă de bunăvoință și sinceritate Bellmont a declarat după festin, negru pe alb : „Într-adevăr nu sînt într-o formă deosebită. Ieri seară am avut o întîlnire cu cîțiva membri ai clubului care a durat 7 ore și jumătate și, vă rog să mă credeți, nu am stat o clipă "

Îl credem și îl compătimim. La fel ca și cei trei medici personali care îl secondează în fiecare clipă contra unui onorariu lunar echivalînd cu prețul unui festin și al unui mic dejun. Spre deosebire de Bellmont după care vine potopul, medicii săi, oameni absolut normali și fără averi, asistă la mecîurile culinare cu inima strînsă căci cota de mortalitate a clubului a început să provoace frisoane : din 47 de membri, 11 au decedat anul acesta cu o vervă de netăgăduit, între două sosuri și o coadă de fazan...

VECHIUL SCOP ȘI NOILE MIJLOACE...

Paulus Cane, un negru de 22 de ani, a murit într-o închisoare din Johannesburg, după ce a fost bătut cumplit. Medicul legist, un alb, a înscris în formularul de deces, culmea, „moarte provocată de tortură sistematică". Săptămîna trecută Longii Tabalaza, un negru, s-a aruncat de la etajul al cincilea al prefecturii de poliție din Port Elisabeth. Medicul legist, tot un alb, a înscris în formularul de deces : „Moarte cauzată de șocul psihologic al interogatoriului". Exemplele ar putea continua.

Cu toată cenzura sălbatică în presa sud-africană au început să „transpire" informații din care rezultă că arsenalul tipic al regimului din penitenciarele rasiste a început să creeze o anume stare alergică în rîndul unei bune părți a personalului alb. Cu alte cuvinte se are în vedere opțiunea pentru un apartheid cu mănuși, pentru o teroare... prudentă care, dacă să nu schimbe nimic în conținut măcar în formă să beneficieze de o pudoare considerată, acum, oportună... S-a ajuns, la destituirea unor polițiști care nu au dovedit altceva decît zelul clasic în exterminarea „recalcitranților" negri ieșiți în stradă în Huluwe și Zululand. După o praftoriță fără precedent polițiștii au fost transferați, cu salariul mărit, într-o altă regiune.

Supralicitînd umanitatea unui regim care și-a prelungit puterea cu vîrful baionetei, șeful poliției din Johannesburg a declarat unor ziariști că „puterea albă nu se poate menține decît prin vocația ei de justiție și democrație și nu prin gesturi de forță". Ca să vezi ! S-a trecut, adică, de la împușcarea deținuților — „fugiți de sub escortă" — la aruncarea lor de la etaj și de la decorarea polițiștilor-asasini la trasferarea lor cu salariu mărit. Ceva s-a schimbat, într-adevăr, dar nu pînă într-atît încît vechiul scop să nu mai scuze noile mijloace...

RADU BUDEANU

ACEEAȘI PLANETĂ, ACEEAȘI ORĂ !

Hoțul cere ajutor victimei

Doamna Hamilton din Glasgow, legată fedeleș, a urmărit cum cel care a legat-o fi fură lucrurile cele mai de preț din casă. Nemaiștiind însă să deschidă din interior, broasca ușii de la intrarea din față, hoțul a apelat la bunăvoința gazdei. A dezlegat-o ca accasta să-i arate. Aici a survenit o mică noutate. Doamna Hamilton a fost la înălțime și hoțul a apărut în fața tribunalului. Ar fi interesant de știut cum s-ar înțelege eventualii hoți cu

O cobră, paznic de noapte

Skansen — grădina zoologică în aer liber din Stockholm — are un nou paznic: o cobră lungă de patru metri, ce poate ucide cu mușcătura ei un om, în 15 minute. Vigilentul paznic, liber în timpul nopții, este închis în cușcă dimineața. Oare cu un astfel de paznic furturile de animale prețioase vor fi mai rare ? Un lucru este sigur : colaborarea între făptași și paznic nu va avea loc cu una, cu două. Adevăratul pericol ar fi să începă să acționeze ca hoți niște cobre.

Muzeu distrus

Un incediu puternic a devastat Muzeul de artă modernă din Rio de Janeiro. Tablouri de Picasso, Van Gogh, Dali, Max Ernst, Magritte, Leger, Vieira da Silva, Diego Rivera au ars. La fel și 60 de pînze din expoziția pictorului uruguaian Torres Garcia.

Între miile de tablouri, sculpturi și gravuri ale colecției acestui muzeu foarte puține opere vor putea fi salvate. Focul se datorează unui scurtcircuit sau unei țigări rău stinse ? Țigările sînt deci și un pericol social, nu numai ceea ce știam, adică...

Țigările, pericol pentru organism

Oameni de știință sovietici combat fumatul prin acupunctură. După cinci ședințe, durînd 30 de minute fiecare, 50 la sută din pacienți s-au lăsat de fumat, iar ceilalți au redus foarte mult numărul țigărilor.

Mai există și o altă cale de a te lăsa de fumat și anume : să te lași singur. Parcă doare mai puțin.

Un geniu incomparabil

La 5 ani lui Sayed Jalal, fiul unui funcționar la Ministerul Educației din Afganistan, i s-a explicat sistemul numerelor. După două ore a învățat toate numerele de la unu la un miliard, iar peste două zile a cunoscut la perfecție cele patru operații matematice. Acum două luni, deci la 8 ani, și-a trecut cu succes examenul de bacalaureat. Cei care l-au examinat au declarat că la vîrsta de 11 ani, Jalal își va putea susține doctoratul.

Acum copilul minune se află la New York, unde învață limba engleză, se pregătește în vederea începerii cursurilor universitare. Preocupări majore pentru micul Jalal ? Viitorul student se uită cu jind la copiii care se joacă și-și dorește niște prieteni cu care să joace fotbal.

Căci, în ritmul în care a pornit-o, Jalal riscă să fie primul din lume pensionat înainte de majorat.

I. GRECU

MONDO UMANO ?

Cîntăreți și apologeți ai apocalipsei

În fond avem în vedere două fapte deosebite ca origine și ca importanță. Dar, deși ar părea paradoxal, în ultimă instanță ele converg spre ceea ce spuneam în titlul nostru. Ca să nu mai lungim vorba vom preciza, de la bun început, că primul dintre ele este o prelungire a articolului precedent, un fel de îndreptățită addenda. Că Ronald Biggs are ca orice semen de al său, voce, e firesc ! Că un anume timp, prea scurt pentru gravitatea faptei pe care o comisese, n-a prea putut vorbi decît cu el însuși, e numai și numai treaba lui ! Că, într-o bună zi, buna cunoștință a poliției britanice, a Interpolului și a rubricilor mai speciale ale ziarelor sau revistelor s-a gîndit că n-ar fi deloc rău să-și încerce vocea și cîntînd, era tot treaba lui. Numai că, pînă la un punct, adică pînă acolo unde s-a oferit să înregistreze un disc cu cîntecul interpretat de el. În felul ei, oferta era firească. Și Elvis Presley a început prin a-și înregistra singur un disc. Dar, de aici înainte, comparația nu mai poate fi uzuală. Pentru că Ronald Biggs este noul nume de pe firmamentul muzicii „punk". Formația ce și-a găsit timp și resurse pentru a-l acompania nu este alta decît acea „Sex Pistols", cunoscută promotoare a genului respectiv de muzică, cea care, înregistrînd un mare însuccs în turneul efectuat recent în Statele Unite, a găsit ieșiri din impas. Una dintre ele a fost solistul Ronald Biggs, pentru a cărui piesă s-a găsit un titlu adecvat — „Nimeni nu este inocent" — și care se termină cu un patetic apel ca „dumnezeu să salveze amicii noștri (evident, ai interpretului și formației) — porcii : „dumnezeu să-l salveze pe Ronald Biggs". Nu este, totuși, o melodie religioasă pentru că, e știut, nici formația și nici Biggs n-au nimic sfînt și, în plus, ea se termină printr-o invocare a apocalipsei care... oricum îi salvează ! Cum nu găsim cu cale să facem alte comentarii precizăm că pînă la salvarea invocată, discul punk îi aduce lui Biggs exact 30 000 de lire sterline, plus ce va primi pentru tiraj — fixat inițial la 90 000 exemplare. În ce-l privește, Biggs a îndrăznit să afirme că are o voce ingrozitoare și că numai astfel se poate cînta... apocalipsa !

...Dar tot asemenea viziuni au și cei ce tot „cîntă" bomba cu neutroni și efectele ei înfiorziate. Pentru a nu neglija faptele se impune să arătăm și aici că specialiștii și experții militari spun că „BN"-ul are o forță explozivă de 1 000 tone dinamită și că emite radiații intense la o distanță de 900 metri. Această intensitate este suficientă să provoace incapacitatea totală a persoanelor aflate în raza sa de acțiune. Dintr-o revistă de peste ocean aflăm că o redresare sumară a facultăților fizice s-ar produce după circa o jumătate, dar procesul de degradare continuă treptat astfel încît persoanele respective mor după două pînă la șase zile. Lipsa de umanitate a celor ce au conceput „BN"-ul a fost însă întrecută de cinismul unor experți care au ajuns pînă acolo încît au precizat că, după prima jumătate de oră de totală imobilizare, militarii de carieră vor continua să lupte cu toată... abnegația pentru că știu că, oricum, vor muri. Straniu fel de a face apel la abnegație, dăruire sau alte calități. Cum nu mai puțin straniu se dovedește asocierea acestor calități cu moartea ! Dar, în asemenea cazuri nu mai contează că radiațiile au și efecte (doar secundare zic ei) ca : leucemie, cancer pulmonar, la sîn, la tiroidă sau stomacal. Dincolo de toate astea și de altele, deși unii experți, cu argumentele lor, dar mai ales omenirea, cu argumentele ei majore, pledează pentru lipsa „BN"-ului, pentru canalizarea eforturilor în cu totul altă direcție, apologeții apocalipsei nu vor să dezarmeze. Va fi nevoie (inutilă, dealtfel) să li se demonstreze că pînă și pe ei nu-i va ocoli așa ceva ? Repetăm, demonstrația este inutilă atîta timp cît rațiunea va putea triumfa.

PETRE NICOLAE

Marele maestru internațional Mihai Șubă:

Nici cu o floare, nici cu două nu se face primăvară în șahul românesc; dar simt că ea este pe aproape!

— Ziarele au publicat acum cîteva zile, chiar cu oarecare fast, o știre care anunța „un remarcabil succes al șahului românesc: Mihai Șubă — mare maestru internațional!" Vreau să ne explici mai pe larg despre ce este vorba.

— Am devenit mare maestru internațional. E o cinste pentru mine, dar fără îndoială la fel de mare pentru șahul românesc.

— Am impresia că trebuie s-o luăm altfel. În felul acesta o să ne spui că ești al doilea mare maestru al țării, la 13 ani după ce Florin Gheorghiu a obținut același titlu. Că ai obținut prima normă de mare maestru la un turneu în Iugoslavia, îmi pare la Vinkovic, iar la Pernik ai făcut 10 puncte și jumătate din 14 posibile. Or, lucrurile acestea se cunosc deja. Cine e de fapt Mihai Șubă?

— M-am născut la 1 iunie 1947, în București. Am urmat o școală de arte plastice pînă într-a șaptea, cînd, deși eram primul în clasă, părinții mi-au interzis să mă mai ocup de pictură. Am făcut liceul la „Nicolae Bălcescu", secția reală, am intrat la Facultatea de fizică, dar după doi ani am trecut la matematică. Cam în aceeași perioadă am făcut parte din grupul de actori ai teatrului studențesc „Podul", iar după desființare am urmat un an la Școala populară de artă, clasa de regie de teatru. Scriam și versuri, unele dintre ele publicate în „Amfiteatru".

— Nu prea înțeleg. Unde e șahul?

— De șah nu m-am apucat decît foarte tîrziu, cam după absolvirea liceului. Aveam, cum ți-am spus, o mulțime de alte preocupări. Eram trecut de 18 ani cînd am venit la Clubul „Universitatea", dar mare brînză n-am prea făcut nici atunci. Antrenorul îmi dăduse categoria a doua, mai mult din oficiu, dar cînd a fost organizat un concurs al celor mai buni studenți, pentru formarea unei echipe, am pierdut toate partidele, ocupînd ultimul loc. Antrenorul mi-a retras pe loc categoria, și vreo doi ani nu m-am mai ocupat deloc de șah. Veneam totuși la concursuri, am fost o vreme chiar demonstrant la o finală de campionat național, mutînd piesele pe tabla aceea verticală, știi dumneata, pentru public. S-a întîmplat să fiu chiar la masa la care juca Victor Ciocîltea, pe care mai tîrziu aveam să-l învinge în cîteva partide.

— Mi-e teamă că în felul acesta ajungem la anul 1978! Cînd începe totuși ascensiunea lui Mihai Șubă?

— Prin 1970. Atunci am simțit primul semn de încredere din partea antrenorului Gică Alexandrescu, care m-a introdus într-o finală pe echipe, în categoria A, la Tg. Mureș. Pînă nu cu mult înainte nu-mi prea dădea nimeni importanță, eu nefiind, la urma urmei, decît un fel de începător în șah, și încă la vîrsta de 20 de ani și ceva! Alți șahiști de vîrsta mea aveau categoria I, dacă nu chiar titlul de maestru sau de candidat maestru. N-aș putea spune cînd m-am simțit cu totul cucerit de jocul de șah. Poate după ce m-am lăsat de teatru. Am început însă deodată să joc foarte mult șah. Enorm chiar. Aș spune pînă la epuizare. Am jucat foarte mult și în Cișmigiu, la locul șahiștilor, știi dumneata. Am jucat cu prietenii, uneori zile și nopți de-a rîndul. Apoi am văzut că, pentru a-i învinge, trebuie să citesc și ceva teorie. Am citit orice carte de șah care mi-a căzut în mînă, fără a alege vreo temă deosebită. Încet, încet, am început să-mi înving și colegii de club. Așa am descoperit că șahul mă cucerea tot mai mult. L-am privit ca o mică părticică de viață, cum să-ți spun, ca o luptă stilizată, desfășurată pe tabla cu 64 de pătrate. Cred că am început să progresez rapid, dovadă cele trei titluri de campion național al studenților, între 1970 și 1972. O dată am fost campion al Capitalei, iar în 1973 am terminat pe locul al treilea în campionatul țării. Văzusem cu alte cuvinte că se poate juca și cu adversarii cei mai buni din țară. Din 1973, după ce-am terminat facultatea, lucrez ca programator la Centrul de calcul al Centralei industriei textile. Maestru internațional am devenit în 1975.

— Este fără îndoială ceea ce se cheamă o ascensiune foarte rapidă. Ce rezultate cu adevărat meritorii ai obținut în această perioadă. Ce mari victorii?

— Victorii am obținut la cîțiva mari maeștri de renume, cum ar fi sovieticii Balașov și Kuzmin, la Uhlmann (R.D.G.), la bulgarul Radulov și încă alții, poate cu firmă mai mică. În general, în partidele cu marii maeștri internaționali pe care i-am întîlnit am scor favorabil. Am făcut remiză cu fostul campion mondial Mihail Tal. În țară însă nu m-am distins în mod deosebit în această direcție. Am cîștigat la Ciocîltea, am pierdut la Ghițescu, iar cu Gheorghiu am făcut întotdeauna numai remize. Mi-e foarte greu dealtfel să joc cînd am în față un prieten. Prefer remiza.

— Cum adică? Parcă spuneai că șahul e viața în miniatură, e luptă înainte de toate. Apoi, un sportiv nu joacă împotriva pieselor de culoare diferită din față, pe tabla de șah — joacă cu omul pe care îl are dincolo de masă?!

— Nimeni nu poate juca numai împotriva pieselor, albe sau negre, ale adversarului. Adică făcînd abstracție de cel care le conduce, de adversarul propriu-zis. Asta e posibil doar în partidele de studiu. În concurs însă ar fi imposibil să nu ți-l cont de caracteristicile fiecărui adversar, de stilul de joc, de prezența lui fizică pînă la urmă, de răsuflarea lui chiar. Omul din fața ta, cel pe care te vei strădui să-l învingi, reprezintă o personalitate distinctă, de care nu poți face abstracție. Mai cu seamă cînd e vorba de colegi de club sau de echipă națională, de prieteni. Lucrurile se accentuează în ceea ce mă privește, pentru că eu n-am fost niciodată unul dintre șahiștii avînd spiritul de combativitate dintre cele mai dezvoltate.

— La ultimul mare turneu internațional desfășurat la București te-ai clasat pe un loc mult sub posibilități. Sau, ca să-i spunem chiar pe nume, pe locul 13! Rămîne valabilă explicația pe care ai prezentat-o mai înainte, chiar dacă la turneul amintit au luat parte și cîțiva jucători străini?

— Numai pînă la un anumit punct. Vezi dumneata, după ce am obținut prima normă de mare maestru, am început să joc extrem de crispat. Doream desigur s-o îndeplinesc pe a doua, pentru a obține titlul. Mi-a trebuit totuși un an de zile pentru a învăța că drumul cel mai scurt pentru un rezultat bun într-o partidă este de a nu te gîndi deloc la el. Jucînd pur tehnic, la rezultat cum se spune, scade interesul pentru partida respectivă, pentru spectaculozitatea ei. Mai mult chiar, în felul acesta ești pasibil de lipsă de concentrare, de o diminuare a atenției, care poate fi fatală, ducînd la ratări cu totul neobișnuite. Dealtfel, după părerea mea, atenția și concentrarea sînt două calități primordiale în șah, cel puțin la fel de importante ca pregătirea teoretică, talentul etc. Eu am avut, și încă mai am probabil, destul de dese fluctuații ale concentrării atenției. Ele provin din oboseală, din necazul unor partide ratate, iar într-un turneu doar cel care face mai puține greșeli cîștigă! Problema m-a frămîntat mult. Am citit chiar o lucrare de specialitate, „Psihofiziologia atenției" se cheamă, și am încercat să-mi explic totul prin aplicare la șah. Pentru a scăpa de crispare, ca și de fluctuațiile de concentrare am încercat o mulțime de metode. Unele au dat un total eșec, cum a fost aceea a odihnei excesive pe timpul concursului, încercată în timpul turneului de la București, de care vorbeai. N-am obținut decît o stare de moleșeală, care a dus la scăderea combativității și a atenției. La Pernik, unde am obținut ultimul succes, cred că am găsit și soluția. Care, cum îți spuneam, este într-un fel la mintea cocoșului. Sigur, există încă și calea mai puțin riscantă: din cînd în cînd, pentru odihnă, se mai practică și cîte o remiză „de salon". Dar, atunci cînd alergi după rezultat, cel mai bun lucru este să nu te gîndești la el, să joci șah — dacă se poate cît mai bine — iar rezultatul vine singur, după aceea. Nu știu dacă nu sînt cumva prea puțin explicit.

— Cred că nu. Aș vrea însă acum să te întreb cine este cel mai bun șahist român la ora actuală.

— Indiscutabil, tot Florin Gheorghiu. Numai că, spre deosebire de acum cîțiva ani, cînd între Florin și ceilalți jucători era o distanță foarte mare, astăzi se vede o netă tendință de echilibrare la nivelul echipei naționale, care are mai mulți jucători de valoare apropiată. A început să dea roade ceea ce se cheamă școala românească de șah, au ieșit la iveală o mulțime de jucători tineri de frumoase perspective, cum ar fi Ghindă, Stoica, juniorii Ștefanov și Foișor și încă alții, și cred că sînt de așteptat rezultate tot mai bune de la echipa noastră reprezentativă. În 1975, cînd am obținut titlul de maestru internațional, nu erau mai mulți de doi, trei jucători activi în țară purtînd un asemenea titlu. După mine au apărut o mulțime. Acum am devenit mare maestru și, poate, am deschis din nou drumul! Nu că aș fi eu cine știe ce mare valoare, dar s-a întîmplat să fiu eu primul. Vreau să spun prin asta că șahul nostru este într-o vizibilă creștere valorică, iar rezultatele nu cred că vor întîrzia. Poate ar fi bine dacă ați sublinia aici și aportul deosebit al secretarului federației, Anghel Vrabie, un om deosebit de capabil, pasionat de meserie și muncitor pînă la epuizare, care a reușit să aducă, de cînd a venit la federație, un suflu înnoitor în șahul românesc. Dînsul a dovedit multă încredere în tineri, i-a promovat în toate eșaloanele echipei naționale și, dacă veți cerceta, veți vedea că și ascensiunea mea coincide cu venirea tovarășului Vrabie la federația de șah!

— O ultimă întrebare. Ce se schimbă în sportul românesc, dacă șahul are acum în loc de unul singur doi mari maeștri internaționali?

— Poate nu prea multe lucruri. Sigur, iubitorii sportului în speță ar dori să se facă o mulțime de lucruri noi pentru șah. Mai multe săli și mese de joc, mai multe turnee, mai mulți copii și tineri angrenați în mișcarea șahistă. Un început bun este turneul cu etape județene și etapă finală, în cadrul „Daciadei" — dar pasul este încă mic. Sînt țări în care șahul se predă în școală, cu ore separate. Ar exista cred o mulțime de căi și mijloace pentru ca inteligența poporului nostru să se exprime mai puternic și în șah. Cînd vom avea o bază mai largă de selecție, vom avea și mai mulți maeștri și mari maeștri internaționali. Se spune de obicei că cu o floare nu se face chiar primăvară. Acum sîntem doi. Dar pînă nu vom fi vreo douăzeci de mari maeștri, nu cred că se va face cu adevărat primăvară în șahul românesc! Asta nu înseamnă însă că nu sînt optimist în ceea ce privește viitorul. Dar, cu cît mai repede, cu atît mai bine. Ești mulțumit?

— Aproape. Spune-mi, dacă aș juca eu fără doi pioni și dumneata fără două ture, ai primi provocarea?

— Ar merita să încercăm...

DUMITRU GRAUR ■

Cît de mare este Ilie Floroiu?

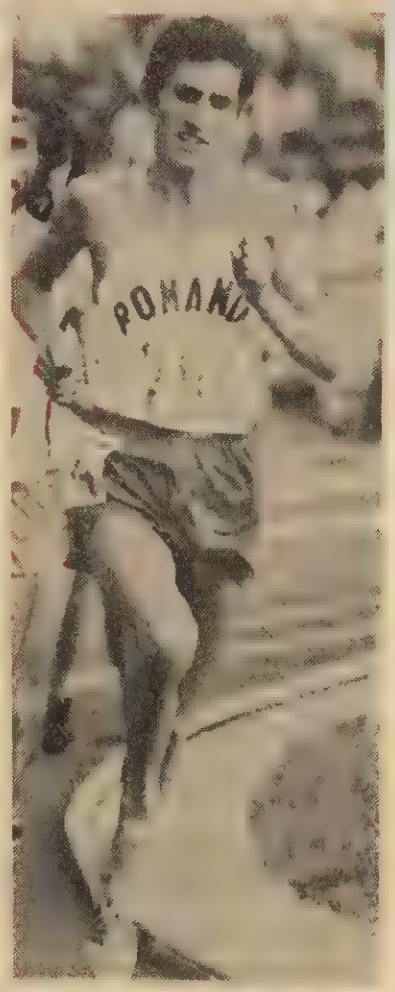

Sportiv de talie europeană, ba chiar, prin prisma ultimelor rezultate înregistrate la recentele Campionate naționale de atletism, intrat în elita mondială a alergătorilor pe distanțe lungi, constănțeanul Ilie Floroiu rămîne același sportiv modest, sîrguincios în pregătire, ambițios dar tăcut în declarații — o mare excepție pentru atletismul nostru masculin. Micuțul Floroiu, avînd doar 1,67 m și 52 de kilograme, s-a arătat încă o dată a fi în fapt foarte **mare**. Cît de „mare" este însă destul de greu să ne dăm seama în momentul de față, după o competiție la care a fost obligat să alerge mai mult singur, din lipsă de adversari cît de cît valoroși. După statisticile specialiștilor, Ilie Floroiu ar fi, în urma rezultatelor înregistrate anul acesta, al treilea în lume la 10 000 m și al doilea la 5 000, pentru proba de pe urmă avînd supremație pe continentul european! Apropiatele Campionate europene, la care Floroiu se prezintă cu șanse reale, ne vor indica probabil răspunsul exact. Îl așteptăm desigur cu mare interes.

Un nou nume la Dinamo: Tănase Dima

După ce a petrecut nu mai puțin de 8 ani ca antrenor secund la echipa F. C. Argeș (unde s-au schimbat între timp mai mulți antrenori principali, secundul rămînînd însă pe loc), profesorul de educație fizică Tănase Dima s-a despărțit de curînd de echipa lui Halagian și Dobrin, trecînd la clubul Dinamo București. Faptul reprezintă în sine, lucrul fiind cunoscut între avizații fotbalului nostru, unul dintre cele mai spectaculoase — și mai neașteptate chiar! — transferuri din această vară, capitolul antrenori de divizia A! Un prim indiciu în această direcție este protestul echipei argeșene și insistența cu care a încercat să-i reînnoiască antrenorului Dima contractul. Al doilea indiciu este dorința clubului Dinamo, și în mod special a antrenorului principal Ion Nunweiller, pentru ca acest transfer să se realizeze. Între timp, lucrurile s-au lămurit, Tănase Dima trecînd la echipa lui Dudu Georgescu și Dinu, ca secund al lui Ion Nunweiller, el urmînd a se ocupa în principal de pregătirea fizică a foștilor campioni. Despre Tănase Dima se spune că ar fi „cel mai bun antrenor secund din România", firmă care desigur îi onorează și care explică parțial rezultatele înregistrate în ultimii ani de echipa piteșteană. Marea dorință a profesorului Dima este, așa cum ne-a declarat de curînd, să aducă formația dinamovistă la un nivel de pregătire fizică dintre cele mai ridicate, cît mai aproape de parametrii internaționali ai fotbalului modern. Este, în fapt, lucrul care i-a lipsit cel mai vizibil echipei Dinamo la ultima ediție a campionatului național.

Grigoraș Dinicu: „Memorii"

Transcrise de fiul său, Grigore Dinicu

Departe de patrie, în turneu de propagandă artistică românească în Turcia, orchestra lui Grigoraș Dinicu a trăit momentul Eliberării (23 August 1944) la Ankara și Istanbul. Este pasionant „Jurnalul" acestor muzicanți legați puternic de pămînt și de familie, dar aflați în clipele grele ale războiului și bombardamentelor Capitalei la mii de kilometri distanță.

VIOREL COSMA ■

Cînd eram pe punctul să intrăm la cinematograf, un copil cu un teanc de ziare alergînd, striga cît îl ținea gura. Noi am înțeles numai „România" și „București". Fără ca vreunul dintre noi să știm turcește, am cumpărat acel ziar „**La Turquie**", singurul ce exista în limba franceză, unde pe prima pagină era anunțat cu litere mari : „Bombardarea Bucureștiului". Fiecare nu ne gîndeam decît la familiile noastre și la Bucureștiul nostru drag și iubit.

Seara la local, pe la ora 10, am primit o telegramă semnată de mămica, cu următorul text : „Am scăpat cu toții. Plecăm din București".

Dar nu trecu nici o jumătate de oră de la primirea acestei telegrame, că cine apare în restaurant ? D.D. care făcea serviciu la consulatul nostru, aducîndu-ne amănunte radio-difuzate de la postul Radio România și Radio București. Astfel aflarăm că întreg cartierul Griviței — Gara de Nord a fost bombardat ziua în amiaza mare.

Neliniștea ne cuprinse pe toți. Toți vroiam acum să fim din nou în București, să împărțim sfîrșitul și tragedia împreună cu toți cei dragi ai noștri. Dar în urma intervenției domnului ministru Crețeanu, lui Grigoraș Dinicu i s-a perfectat un nou angajament pentru 6 luni la Istanbul și, iată-ne că de la 1 mai 1944, concertam la **Taxim Beledye Kazino.**

Succesul și mulțumirile publicului ne-au menținut într-o stare de apatie față de veștile ce zilnic le auzeam la radio sau transmise de diferiți cunoscuți. Cu toate că noi scriam aproape zilnic, sau făceam încercări la telefon ca să obținem legătura cu Bucureștiul, mai întotdeauna primeam același răspuns : **Buzuc bey** (stricat domnule). Scrisori primeam din ce în ce mai rar, iar noi nu mai puteam trimite bani pentru întreținerea familiilor noastre. Cu cît ne apropiam de 23 august 1944, cu atît mai greu căpătam vești din țară.

În seara aceea de 22 august 1944, îmi aduc aminte, cum se uita la noi un funcționar al Legației americane. Acesta era român american și din cînd în cînd venea la restaurant, ne trata cu un pahar de vin sau cu o țigară, în schimbul muzicii noastre. Altădată, cum intra ne zîmbea sau pur și simplu, se așeza la cea mai apropiată masă de orchestră și în pauză venea la noi, sau ne chema la el la masă, discutînd despre America, despre România și despre cei dragi care-i aveam acum așa de departe (soția sa se afla în U.S.A.).

Între noi și el se legase chiar o prietenie, pe care fiecare o credeam necesară din cauza gentileței sale cu noi. Mai întotdeauna nu uita să ne spună :

— Cînd se va termina războiul, voi veni și eu în România, fiindcă îmi este dor de București, de petrecerile și, mai cu seamă de minunatele poziții ce le are România prin toate locurile. Eu cred că munții României sînt mai frumoși ca munții Elveției.

Avea ceva plăcut auzului cînd vorbea de România. Pe noi ne flata că el, un american, vorbea cu așa plăcere de țara noastră. Și cum am terminat programul, îi spusei lui Grigoraș Dinicu :

— Maestre, eu mă duc să mai stau cu americanul de vorbă. Poate că totuși nu o fi adevărat ceea ce credem noi.

— N-ai decît, fă ce vrei, dar nu mai întîrzia fiindcă mîine dimineață vom cînta **Sonata nr. 5** de Beethoven.

— Bine maestre, pe la 12 jumătate — 1, voi fi acasă.

— Bine, bine. Noapte bună. La revedere băieți.

Dar Budișteanu îmi spuse în treacăt :

— Neică, cînd vii acasă, să treci și pe la mine și să-mi spui și mie ce-o mai spune americanul ăsta, dacă are ceva interesant.

— Bine nene Vasile, așteaptă-mă.

Primul lucru ce-l făcurăm în dimineața zilei de 23 august, a fost procurarea ziarelor pentru a afla noile știri.

O singură întrebare ne frămînta mintea la toți : Ce s-o fi întîmplat cu familiile noastre ? Bucureștiul o fi rezistat sau s-a predat ? Nemții or fi minat Bucureștiul sau nu au mai avut timp să-și facă retragerile lor faimoase lăsînd în ruină totul ?

Și din nou, hai pe la Consulat să aflăm vești, zise oficiale, de la domnul consul sau de la alți funcționari ai României.

— Păcat că în aceste grele și triste împrejurări, nu trăiește marele Titulescu. Dacă ar trăi, sînt sigur că am scăpa cu fața curată.

Seara, cînd am apărut cu toții pe estradă, ropotul de aplauze era însoțit de strigăte : **„Vive la Roumanie ! Vive la Roumanie !"**

Și americanii, englezii și alții ce erau aliați anglo-americanilor și care ne ocoleau, ca să zic așa, în seara aceea, dintr-o dată, ne deveniră foarte amicali. Noi vroiam să începem, însă strigătele de **„Vive la Roumanie"** nu mai încetau.

Dar iată că pe ușă apare un grup de vreo 10—12 inși, îmbrăcați în uniforma aviației românești și care, la vederea lui Grigoraș Dinicu și la auzul **„Vive la Roumanie"**, strigară lui Grigoraș Dinicu :

— Maestre, cîntă imnul țării !

Ne-am conformat (aproape din instinct). Toți doream să cîntăm în acele momente imnul țării noastre și, în adevăr, Grigoraș Dinicu atacă primele sunete. Tăcerea cuprinse sala și privind spre tata îl văzui transfigurat. Îmi părea mai tînăr cu 20 de ani. Fața sa radia de mulțumire. Cînd terminarăm și cei ce se aflau în sală erau cuprinși de delir la adresa României, directorul veni și ne spuse :

— Vă rog să cîntați acum imnul american, imnul englez și imnul sovietic, neapărat.

Ne-am conformat începînd cu Marsilieza, de care directorul probabil uitase să ne spună s-o cîntăm și noi, cum am remarcat în sală pe ministrul Franței, care foarte amical făcea semne către noi, am început cu aceasta. Cum să mă exprim prin scris de cele ce-au urmat după fiecare imn ? După ce am terminat cu imnurile Franței, Angliei, Americii și al U.R.S.S., am cîntat și imnul turcesc.

La auzul imnului național turc, localnicii care se aflau în sală începură să-l cînte cu gura. Dar de-abia am terminat cu imnul turcesc, că Grigoraș Dinicu, avansînd vreo 5—10 pași de lîngă orchestră, începu să cînte **Doina.** Tăcerea care domnea în sală și momentul acela, îmi aduse aminte de versurile lui G. Coșbuc, scrise pentru **Doina** noastră și lacrimile îmi veniră în ochi, gîndind la ce ? Numai și numai la România.

Cînd ultimul suspin melodic începu să se piardă, Grigoraș Dinicu atacă **Ciocîrlia** și tot cîmpul primăvăresc și bogat al României îmi apăru brăzdat de splendidele triluri ale ciocîrliei. Nu degeaba francezii, americanii și englezii porecliseră pe Grigoraș Dinicu **„L'aluette du Roumanie".**

Ce a urmat este lesne de închipuit. Șampania apăru ca prin farmec pe estrada de orchestră.

(Va urma)

Moartea boxerului

Bătrînul era schimbat la față și în ochi i se putea citi un început de groază. Îi spuse precipitat :

— Să știi că l-am văzut, a trecut pe lîngă mine ca fulgerul și a luat-o în direcția străzii unde o apucaseți dumneavoastră adineauri. Am vrut să vă strig, dar m-am gîndit că nu fac bine. Voiam să par că mă aflu cu totul întîmplător pe aici și că nu știți că a trecut pe la mine, înainte de prînz.

— Dacă e om, să poftească la discuții aici, între oameni, între lume, să ne explicăm ce avem de explicat. La urma urmei, să lăsăm prostiile, poate n-o fi el. Ducă-se dracului, sau, stai... dumneata pleacă acasă, îți mulțumesc pentru serviciile de pînă acum. Promit că mă voi interesa de situația fiului dumneavoastră. Cu aceeași față înspăimîntată profesorul de desen salută și o luă spre grădina „Lenin".

Lui Covaliu îi veni ideea să-l caute pe borfaș, acolo unde l-a zărit adineauri. Numai așa îl va putea prinde. Într-adevăr, nu prea era de joacă, mai ales că ordinul suna să fie prins viu și nevătămat. „Viu și nevătămat" își repetă în minte. Merse către strada întunecoasă, o străbătu în zig-zag privind în toate direcțiile. Cînd ajunse la capătul ei luă calea întoarsă și, pentru o clipă, își aduse aminte că a întîrziat la întîlnirea cu plutonierul major Udrea. Simți în spate pe cineva, pași ușori, elastici, furișați. Se întoarse, deslușì bine silueta. Da, avea o geacă descheiată, o căciulă cu clapele ridicate și făcea mișcări dezordonate.

Strigă către el :

— Vino, poftește încoace, cine ești ? Însul tăcu și se trase către un gard cu drugi de fier și postament de piatră. Părea gardul unei biserici. Covaliu nu putu întui în prima clipă intențiile, pe care i le desconsidera, socotindu-l un caraghios.

Covaliu porni cu mîinile libere spre el, zece pași, șapte pași, cinci pași, văzu sclipind ceva în mîna individului, îi disprețuia și îi desconsidera statura și, în continuare, gestul pocitaniei din fața lui.

Înaintă fără teamă, acela sări de pe dragul gardului și se retrase urcîndu-se din nou pe postament, mai departe, pentru a rămîne la o oarecare înălțime. Covaliu mai făcu doi pași rizînd și apucîndu-l pe individ de mîna stîngă îl lăsă fără teamă dreapta liberă. Poate aceasta i-a fost greșeala. Covaliu se încredea încă în faptul că individul nu se va încumeta să-l atace pe el, atletul și om al legii. Dar Vlad s-a echilibrat pe călcîie și a zvîrlit prima înjurătură ca pe un scuipat. Lui Covaliu i s-a ridicat sîngele la cap, dar n-a răspuns nimic. Ofițerul, sigur pe el, mai făcut un pas, timp în care însul s-a aruncat pe neașteptate înainte, punîndu-și toată forța în acest salt. Covaliu surprins de atacul banditului nu mai avu timpul necesar pentru a se feri. Împins de un resort sălbatic, necunoscutul lovi cu iuțeală cu lama ascuțită gulerul mantalei pe care l-a sfîșiat. Brațele lui Covaliu au încercat să prindă reverele deschise ale umbrei care-l atacase. Auzi un rînjet bestial și simți că-l părăsesc puterile. O căldură imensă ca o suviță de apă fierbinte îi aluneca pe piept și se întindea, ridicînd mîna la gît să-și oprească cismeaua de sînge deschisă în carotidă. Dintr-odată cei doi au fost înconjurați de oameni. Venise și tînărul boxer Vătafu care, cu cîteva clipe mai înainte, îl salutase pe stradă, s-a năpustit asupra banditului, i-a smuls cuțitul, l-a prăvălit la pămînt, l-a apucat de fular, dar acesta și-l desprinsese cît ai clipi, lăsă și căciula cu care ceruse profesorului Pora vreștul morții și dispăru. Lumea privea îngrozită acel munte de om făcut numai din mușchi și forță, care se înmuia încet-încet. Pierdea sînge cu nemiluita. O baltă uriașă se întindea sub genunchii lui, nu mai avu putere să se țină de nimic. Niște corzi invizibile se rupseră. Vătafu renunță la urmărirea asasinului îndreptîndu-și atenția către colegul căzut. Nu știa cum să procedeze cu trupul celui căzut care zvîcnind cerea ajutor. Un om dintre cei adunați dădu imediat alarma în jur, alți trecători îngroșară rîndurile în preajma rănitului.

— Anunțați salvarea, oameni buni, anunțați doctorii imediat. Covaliu a fost lovit de moarte ! Ce înseamnă asta, mișcați-vă, mișcați-vă, de ce ați încremenit, să-l luăm pe brate, căutați o mașină, striga tot mai alarmat Vătafu. Secundele treceau neiertătoare, una după alta, lumea complet năucită nu știa ce să facă mai întîi, sîngele se împrăștia în suvite pe trotuar, ca o deltă, lunecînd spre rigolă. Cetățeanul care se trezise mai repede decît ceilalți sări gîfîind spunînd că a anunțat salvarea. Ochii ofițerului priveau în sus dar parcă prindeau deasupra lor un păienjeniș subțire ireversibil. În sfîrșit, se auzi mai de departe sirena salvării. Parcă tot orașul explodă de învălmășirea întunericului și a luminii, de fasciculele turismelor ce se îndreptau toate spre acest loc tragic, spre acest colț unde căzuse securea morții.

— Faceți loc, oameni buni, faceți loc !

Doi brancardieri, un medic, o felceriță în costumele lor albe își croiau calea printre trupurile rămase aproape inerte, văzînd cu spaimă în fața lor, unduind pîcla roșie și neagră a morții. Doctorul Duca, un om negricios, îngenunche lîngă trupul care nu pierdu complet căldura. Îi lumină fața cu o lanternă. Chipul devenea marmoreean, o sudoare rece îmbrobonise fruntea și pleoapele, brațele sedeau în poziție de apărare. Apărarea cavalerului în fața celui care nu venise la luptă deschisă, bărbătească, ci perfidă și criminală. Doctorul făcu un semn brancardierilor să așeze targa de-a lungul trupului care, încet-încet se destindea. Ajutoarele medicului ridicară cu multă precauție puternicul bărbat învins fără vină, poalele mantalei erau umede și întunecate ca și pieptul, ca și mîinile. În timp ce brancardierii îl transportau către ușile deschise, iar pe canotă se învîrtea lampa roșie a semnalizatorului, totul deveni spectral, incredibil, absurd. În pieptul doctorului inima începu să zvîcnească lute. Ordonă plecarea mașinii, ușile se trîntiră, cărarea dintre oameni se desfăcu ca un evantai și sirena salvării începu să urle din răsputeri. În lumina albăstruie a cabinei unde era rănitul, doctorul căuta prin desfacerea tunicii de la piept să înfigă seringa ce și-o pregătise. Făcu o doză serioasă de coagulant și după aceea, fixă stetoscopul pe inima muribundului. Covaliu intrase în comă. O slabă speranță mai licărea în sufletul doctorului care mușca buzele și izbea cu pumnul în ferestruica mică a cabinei șoferului, grăbindu-l.

Tot spitalul era în picioare, luminat, porțile deschise, ușile de la intrare de asemenea, la ferestre nenumărate capete de bolnavi, la care zvonul ajunsese parcă adus de fulger. Se știa de acum cine este adus pentru a fi salvat. Sala de reanimare era pregătită, tuburile de oxigen de asemenea : cărucioru înainta pe culoar, din mers reușiseră să-i scoată mantaua, centura, tunica, atîtea brațe se întindeau către omul acela și toate conduse parcă de un singur creier care lucra perfect, fără să accepte o clipă ideea că lucrează zadarnic. În întîmpinarea echipelor volante, apărură alți medici, alte surori să grăbească cît mai mult mersul cărucioruiui. O goană precipitată pe holurile lucind de curățenie, cu pereți imaculați, unde ceremonia salvării devenea tot mai complicată, căci doctorii, văzînd chipul palid al omului și faptul că pieptul respiră tot mai rar, începură să albă îndoieli, tot mai multe îndoieli. Dar l-au scos în pat și operația de transfuzie a început, s-a aplicat masca de oxigen pentru a aduce viața risipită la intersecția străzii Galați cu Pasalaqua. S-a risipit acolo timpul, mult, mult de tot. Fusese secționată carotida. Fulgerul nemilos scăldase într-o baie de sînge trupul tînărului ofiter.

EUGEN TEODORU ■

(Va urma)

Racul

Fabula întîmplării fericite

Povestea spune că era odată
În epoca atomului, modernă
O simplă Vulpe dar emancipată,
Și fără ezitări de epidermă...
Prinsese de prin cringuri cîte-o vorbă
Rostită-n limba altor animale
Știa precis că Gisca-i bună-n ciorbă
Iar cei bătrîni visează trufandale...
Cum se plimba pe-al frunzelor covor
Rămas intact din greu trecuta toamnă
Își arăta distinsul ei picior
Cu aere, mă rog, de mare doamnă...

Atunci, trecu întîmplător, galant,
Cu portmoneul plin de mure coapte
Prin fața Vulpii, domnul Elefant

Cu ochii-nsomnorîndu-l către noapte.

„— Dar cine-i acest prea distins bărbat
Cu mersul legănat și atît de-ales ?"
Vulpița cu glas tare s-a-ntrebat
Dînd vorbelor adînc subînțeles...

S-a minunat greoiul pachiderm
Roșind de-acest prea sincer compliment.
Și a făcut cu trompa un gest ferm
Semn că auzul său a fost prezent.

„— Mă bucur sincer să-ntîlnesc în cale
Distincția în blană și-n persoană !
Consideră-mă sclavul dumitale
Dar n-o lua ca pe o mică toană !..."
...Și s-au plimbat, în doi, prin aluniș
A strîns buchete mici de violete
Sub clar de lună stat-au interzis
Cuprinși de-aroma florilor discrete...
A fost să fie, — simplă întîmplare! —
Să-l întîlnească Vulpea în cărare
Pe Cavalerul nalt și elegant
Ce nu degeaba-și spune Elefant...
Din vorbele ce tandru se urmară
Ajunse Vulpea, Doamna secretară !
Și ca să fie-n viața ei lumină
Primi, pe loc, o nouă vizuină
Cu baie, încăperi, și cu glazvant
Parchetul de comandă, elegant.
Mai primitoare și-n mai bun pămînt
Să-și poată odihni oîci statura
(Cu care l-a-nzestrat pe veci natura)
Și Domnul Elefant, din cînd în cînd...

MORALA

— și spune-ntregul gînd
Citind atent ultimul rînd.

NICOLAE DRAGOȘ ■

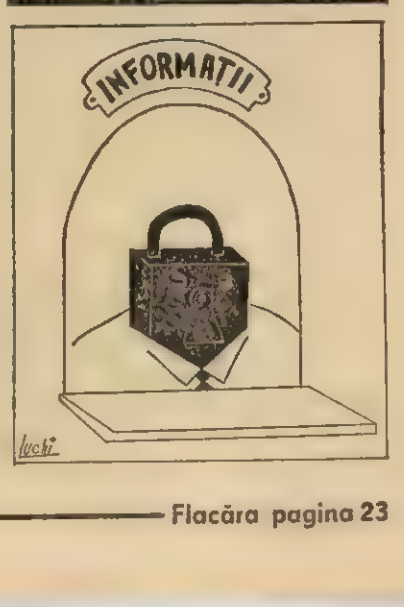

Calitatea pămîntului: o datorie a oamenilor de astăzi, pentru cei de mîine

Născut în 1905 în comuna Docuzol, azi Cuza Vodă, lîngă Medgidia. Doctor docent în ştiinţe, profesor universitar emerit la Institutul agronomic din Timişoara. În 1936, la Viena, doctoratul în filosofie. Urmează apoi la Sorbona facultatea de mineralogie, după care se specializează, în geologia cuaternarului, la Institutul de geologie din Londra. Membru titular, din 1937, al Societăţii internaţionale de pedologie cu sediul la Amsterdam. Vicepreşedinte al Federaţiei europene pentru protecţia şi îmbunătăţirea mediului înconjurător, organism funcţionînd sub egida O.N.U., cu sediul la Basel, în cadrul căruia este reprezentantul ţărilor din estul Europei. În volum, în ţară cît şi în străinătate, unele în colaborare, i-au apărut peste 300 de lucrări, dintre care amintim : „Solurile din Dobrogea", carte distinsă în 1939 cu premiul „Alexandru Odobescu" al Academiei Române, „Analiza mineralogică a loess-ului din România", „Studii agrogeologice în judeţul Ilfov", „Viile experimentale din România", „Pămînturi renăscute", „Echilibre şi dezechilibre în biosferă". Patruzeci şi opt de ani, neîntrerupţi, în cariera didactică universitară. A fost dascălul a peste 5 600 de ingineri agronomi.

— De ce numai C. V. Oprea, tovarăşe profesor ?

— Celălalt nume e Cristache. L-am purtat după mine 73 de ani, dar nu mi-a plăcut. Să nu mă întrebi de ce.

— Mă voi strădui.

— Iniţialele acestea, dintre care a doua vine de la Vasile, tatăl meu, căzut la Oseşti, lîngă Mărăşeşti, în primul război mondial, sînt interpretate de către studenţi printr-o întrebare : ce vrea Oprea ?

— Ce vrea Oprea, tovarăşe profesor ?

— Vreau să mă întrebi ce s-a întîmplat şi ce se întîmplă cu pămîntul.

— Se întîmplă ceva cu el ? În afară de faptul că noi înşine nu sîntem decît tot nişte întîmplări ale lui...

— În lume se administrează astăzi circa 280 milioane tone de îngrăşăminte chimice. Efectul lor este, deşi mai puţin vizibil, pentru că e răspîndit pretutindeni pe glob, cît al unei bombe uriaşe. Peste o treime din solurile Europei şi-au pierdut mai mult de jumătate din humus, adică partea cea mai valoroasă a stratului fertil. Din totalitatea terenurilor agricole, proporţia pămînturilor bogate a scăzut de la 85 la 41 la sută. Una dintre cauzele pentru care s-a ajuns aici este folosirea abuzivă a îngrăşămintelor chimice.

— Iar noi vorbim aici la Timişoara, la Institutul agronomic, în cabinetul dv. de pedologie, deci tot în Europa...

— De-a lungul anilor, am cercetat cam trei milioane de hectare din Dobrogea, Bărăgan şi din vestul ţării. Am luat mii de profile de sol pentru cunoaşterea capacităţii de producţie a pămînturilor noastre. M-a interesat starea humusului şi rezultatele le-am comparat cu situaţia de-acum 40 de ani. Din constatările mele, precum şi ale altora, pot afirma că şi suprafaţa arabilă a ţării a pierdut în acest răstimp multe milioane tone de humus. Prin aceste pierderi progresive, care variază anual între 0,5 şi 1,5 tone la un hectar, solurile au fost sărăcite de cantităţi imense de substanţe nutritive pentru plante.

— Sper, pînă la capătul acestei convorbiri, să dispun de motive pentru a-mi recîştiga liniştea. Continuaţi...

— Pămîntul are o fertilitate a lui, naturală, capabilă de autoregenerare. Acesteia, omul, prin folosirea îngrăşămintelor chimice, i-a adăugat fertilitatea artificială. Dar a doua nu poate exista decît în măsura în care există prima. Dacă fertilitatea naturală scade, scade şi efectul îngrăşămintelor chimice. În consecinţă, acestea trebuie administrate în cantităţi din ce în ce mai mari. Se creează un cerc vicios. Pentru a se obţine sporurile de recoltă, ori măcar pentru a se menţine recoltele la un anumit nivel, se administrează pămîntului îngrăşăminte chimice tot mai multe. Dar administrarea unor cantităţi sporite de îngrăşăminte chimice se face, inevitabil, cu perspectiva obţinerii unor recolte tot mai mici, cu cheltuieli, desigur, din ce în ce mai ridicate. Or, cu mintea noastră cea de acum, oricît de mari am deschide ochii spre viitor, e greu să ne închipuim că vom culege vreodată grîu sau porumb aruncînd pur şi simplu un pumn de grăunţe pe o grămadă de îngrăşăminte chimice. Pentru a le obţine e nevoie, mai presus de orice, de pămînt. Îngrăşămintele chimice pot ajuta pămîntul să ne dea recolte mai mari, nu-l pot înlocui. De-altfel, cercetările ne obligă să admitem că, mai devreme ori mai tîrziu, efectul pozitiv al îngrăşămintelor chimice poate ajunge la un punct limită. E uşor de înţeles : posibilităţile de a preîntîmpina această limitare a sporului de producţie sînt cu atît mai mari cu cît pămîntul va continua să-şi păstreze însuşirile sale naturale.

— Pînă aici aş putea să dau şi examen la pedologie : cu cît hrana pe care pămîntul o poate asigura plantelor prin procesele sale naturale este mai îmbelşugată, cu atît el suportă îngrăşăminte chimice mai multe şi promite recolte mai mari.

— Iar efectele negative ale îngrăşămintelor chimice sînt mai mici. Fiindcă îngrăşămintele chimice sînt cuţit cu două tăişuri. Ele duc, de exemplu, la compactarea solului. Solurile compacte sînt lipsite de aer, apa nu mai pătrunde în ele decît foarte greu. Rămîne doar la suprafaţă un spaţiu limitat, o palmă de pămînt în care plantele îşi pot întinde rădăcinile ca să trăiască. În acest spaţiu de nutriţie prea îngust şi strîmt plantele se simt, ca să zic aşa, încarcerate, şi sînt expuse cînd la o umiditate prea mare — cum a dat o ploaie a şi înecat recolta —, cînd la secetă — cum n-a mai plouat două săptămîni, plantele încep să se usuce. Acesta e un pămînt fără rezerve. Pentru a i le re-crea, facem aşa-zisa scarificare, îl răscolim pînă la 80—90 centimetri. În Statele Unite ale Americii s-a ajuns pînă la 1,5 metri !... Dar îngrăşămintele chimice mai au şi altfel de efecte.

— Vă ascult ca un student care vrea să ia nota zece.

— Într-un gram de sol vieţuiesc pînă la 2 miliarde de microorganisme, care prin activitatea lor refac şi menţin în continuu puterea de producţie a lui. Asta e viaţa pămîntului. E un biocosmos, motorul gingaş şi complicat care fabrică hrana plantelor. Unele microorganisme asimilează din atmosferă, de exemplu, azotul. Dacă le dăm noi azot, ele se lenevesc

— Există pămînturi leneşe ?

— Există. Iar calea de păstrare a fertilităţii naturale a solului şi de mărire a producţiilor nu e de a ajuta aceste microorganisme să lenevească, ci de a le activa, şi numai în măsura în care ele nu reuşesc să obţină hrana pentru producţiile cerute este nevoie de îngrăşăminte chimice.

— Deci, este nevoie şi de îngrăşăminte chimice ! Pînă mai adineauri puteam să cred că vă declaraţi împotriva lor.

— Nu trebuie să le punem la îndoială utilitatea, cînd o treime din lume rabdă de foame ! Atîta doar că ele trebuie administrate corect, raţional. Chiar şi aşa administrîndu-le însă, nu trebuie să uităm că prin ele „îngrăşăm" doar recolta. Din păcate, asta uită cei mai mulţi.

— Şi anume că pămîntul, acest Atlas care duce pe umeri povara uriaşă a piinii lumii, trebuie şi el hrănit, îngrijit, ajutat, „îngrăşat", probabil.

— Sigur. Pierderile de humus probează tocmai efortul lui imens. Ce-i drept, oboseala aceasta poate fi considerată trecătoare, pînă la limita la care ea nu ajunge acută, fiindcă atunci un pămînt fără humus devine steril şi nici o formă de viaţă vegetală şi animală nu mai poate rezista în el şi pe el. Cum spuneam, pămîntul se poate odihni, îşi poate reface singur humusul, dar în zeci, pînă într-o sută de ani. Oamenii nu pot aştepta atît, ei n-au altă cale decît să refacă potenţialul productiv, să conserve şi chiar să sporească, singuri, fertilitatea naturală a pămîntului.

— O pot face ?

— Şi încă fără multă savanterie. O evaluare care nu poate fi altfel decît aproximativă arată că agricultura noastră ar putea dispune anual de vreo 10 milioane tone de gunoi de grajd. Efectele s-ar reflecta, binefăcător, deopotrivă în cantitatea şi calitatea de durată a recoltei. Am spus : de durată.

— De durată !

— Asta ar trebui s-o înţeleagă toţi cei ce fac agricultură. Ai văzut ? Îl întrebi pe un inginer agronom cum a pregătit recolta şi el îţi vorbeşte despre lucrările de pregătire a terenului, arat, discuit, după care trece repede la capitolul îngrăşămintelor chimice, al erbicidelor, şi apoi tace şi pune ochii în pămînt. Dacă pămîntul i s-ar putea uita drept în ochi, şi-ar muta privirea în altă parte. Fiindcă prea puţini vorbesc şi, propriu-zis, despre pămînt. Pe un inginer, care mi-ar vorbi numai despre fertilitatea artificială, uitînd să amintească şi despre ce a făcut el pentru păstrarea, cel puţin, dacă nu şi pentru sporirea fertilităţii naturale, eu unul l-aş amenda zdravăn. Mă rog, sînt un om blînd, nu ţin neapărat la această măsură, dar problema păstrării fertilităţii naturale a pămîntului ar trebui să fie un criteriu de prim ordin în aprecierea muncii agronomului.

— Îngrăşămintele organice, cum se zice mai simandicos, sînt cheia universală a problemei ?

— Nu. În mîna agronomului stau tot felul de chei. Numai să deschidă cu ele şi pentru a merge înainte, nu să încuie şi pentru a merge înapoi. Aprovizionarea periodică cu calciu a pămînturilor le-ar ajuta, de asemeni, să-şi păstreze şi chiar să-şi sporească fertilitatea naturală, ionul de calciu avînd capacitatea de a activa viaţa bacteriană şi de a regla dinamica elementelor nutritive din sol. Şi cel puţin 75 la sută dintre pămînturile noastre au nevoie de calciu ! Acesta se găseşte în cantităţi foarte mari, la îndemîna tuturor şi e lesne de aplicat. Milioane de tone de spumă de var sub formă de deşeuri la fabricile de zahăr, deşeurile de carbonat de calciu de la combinatele de îngrăşăminte chimice...

— La combinatele acestea se pot găsi, aşadar, îngrăşăminte şi pentru recolte şi pentru pămînt.

— Cum am spus ! Dar ce fac tovarăşul inginer sau tovarăşul preşedinte de C.A.P. cînd apar la poarta combinatului ? Ei intră şi ies numai pe poarta din faţă, cum s-ar zice, şi se zbat doar să-şi încarce camioanele cu îngrăşăminte chimice, fără să-i intereseze că astfel fac agricultură „pe furate", pe apucate, adică numai pentru anul în curs. Prin spatele combinatului, ca să zicem aşa, rar dacă trece vreunul. Şi, cu toate că n-ar găsi decît „deşeuri", eu cred că pe-acolo ar trebui să treacă întîi, dacă nu uită că agricultura se face pe pămînt, cu pămînt. Leneveala pămîntului, de care vorbeam, apare, vezi bine, datorită comodităţii oamenilor

— Studenţii dumneavoastră, după ce ajung ingineri agronomi, procedează aşa cum spuneţi că ar trebui să procedeze toţi ?

— Nu-mi fac iluzii.

— Undeva, în triada învăţămînt — cercetare — producţie, probabil că-şi găseşte loc şi problema fertilităţii naturale a pămîntului, pentru care pledaţi cu atîta convingere.

— Îşi găseşte, dar mai ales, în amfiteatru. Institutul nostru are peste 2 000 de hectare. Fiecărui student i s-a dat în grijă cîte un hectar, pe care trebuie să-l prăşească. Eu, aici, la cabinetul de pedologie, ţin mai întotdeauna uşa deschisă. Gălăgia asta studenţească nu mă irită. Mă odihneşte, mă intereseză. Ei bine am văzut nu o dată prin uşa care dă spre sala de lucrări, pe la opt seara, studenţi dormind cu capul pe mese. Ziceau că au fost la prăşit. Ba, cîte unul îndrăgostit de vreo colegă, prăşeşte o normă dublă. Înainte făceam numai doxă, şi nu era bine. Dar nici aşa nu e bine, ca studenţii să facă doar muşchi. Praxis transformată ca scop în sine nu e cea mai bună legătură a învăţămîntului cu producţia, cum nu era ocupaţia mea de ucenic umbrelar după ce am intrat la facultatea de mecanică, la Politehnica din Bucureşti. Oricum, ce-am învăţat atunci n-am uitat. Dacă ai vreo umbrelă stricată, pot să ţi-o repar.

— Recunosc că nu m-am pregătit în mod deosebit pentru acest interviu. Pentru cel următor promit să fac rost de o umbrelă defectă. Dar, înţeleg, n-aţi rămas mult la facultatea de mecanică.

— M-am retras şi m-am înscris la Academia de Înalte Studii Agronomice, unde Constantin Sandu Aldea, în calitatea sa de director, făcea toate înlesnirile materiale — casă, masă şi cîte un costum de haine pe an — studenţilor care urmau şcoala „plugărească". Mama, care a hrănit ca văduvă de război şase copii şi a trăit 90 de ani, a fost întotdeauna supărată pe mine că m-am făcut „plugar" şi nu „domn", ca Gheorghe al lui Alecu, învăţător în satul nostru.

— Tovarăşe profesor, văd aici, pe masa dv. de lucru, pe un suport, un bulgăre de pămînt. E albicios parcă ar fi adus din lună. Ce reprezintă ?

— E pămînt de Diniaş. Diniaşul e un sat de pe lîngă Timişoara. El e marea mea aventură, marea dragoste a vieţii mele. Acum vreo 14 ani, s-a hotărît ca fiecare cadru universitar să se ocupe de cîte un C.A.P. mai slab din această zonă. Eu am primit atunci, ca sarcină din partea Institutului, Diniaşul, care obţinea vreo 600 kilograme grîu la hectar, iar porumb vreo 800. Anul trecut Diniaşul a obţinut şi peste 10 000 kilograme grîu la hectar, iar porumb peste 8 000. Este unul dintre cele mai bune C.A.P.-uri din judeţ. Şi asta pentru că la Diniaş noutăţile au pătruns cu rapiditate uimitoare şi ele au început să aparţină ţăranilor înşişi, care au devenit adevăraţi cercetători...

— Nu exagerăm ?

— Nu. La Diniaş s-a creat un nou sol de porumb. Se numeşte, desigur, „Diniaş". Arcadie Giurgev, preşedintele C.A.P.-ului, lucrează la el de zece ani şi eforturile lui se apropie de sfîrşit. Arcadie Giurgev este acum student la mine, la institut, îşi dă licenţa. Şi cînd te gîndeşti că atunci cînd m-am dus prima oară la Diniaş el era un ţăran cu trei clase primare. Cu asemenea oameni nu mai poate să ne fie teamă de soarta pămîntului nostru. Imaginea căruţelor încărcate cu pămînt de vînzare, dintr-o cumplită sărăcie dar şi dintr-o cumplită ignoranţă, nu mai poate fi decît o tristă amintire.

— Despre ce anume căruţe şi despre ce anume pămînt este vorba ?

— În anii de dinaintea războiului al doilea mondial, unii luau partea de deasupra a pămîntului, adică partea cea mai fertilă a lui, şi o vindeau. Era cernoziom de Bărăgan. Costa 12 lei căruţa şi ţăranul credea că l-a înşelat pe cel de-i dăduse banii, cu toate că el îşi vindea cu preţul acesta şi recoltele pe mai mulţi ani. Cumpărau nemţii, francezii, italienii, spaniolii. Pleca pămîntul ţării, în saci, fiindcă era atît de bun încît era considerat „îngrăşămînt" pentru alte pămînturi.

— Am înţeles că poate fi şi astăzi la fel de bun.

— Poate. Chiar trebuie, fiindcă avem astăzi mai multă nevoie de pămînturi bune decît altădată. Fiecărui locuitor al ţării îi revine mai puţin de o jumătate de hectar pămînt arabil. Nu sîntem ţara pămînturilor nesfîrşite şi nu trăim într-o lume a pămînturilor nesfîrşite. Eu zic, fără să încerc să fiu patetic, că pămîntul — păstrarea calităţii lui — e o datorie a oamenilor de astăzi al lumii, şi a noastră odată cu ei, pentru cei de mîine. O ştafetă pe care omenirea, angajată în marea cursă a istoriei, chiar dacă parcurge o eră a vitezei, n-are dreptul s-o scape din mîini. Cursa i-ar deveni mai greoaie şi ar simţi pămîntul sub tălpi mai tare şi aspru.

D. CONSTANTINESCU ■

FLACĂRA Redacţia Bucureşti, Piaţa Scînteii 1, căsuţa poştală 4112, oficiul 33, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20. Interioare : publicistică social-politică (I. Timbus i Purcaru, I. Nitescu – 16 17) ; reportaj (Nicolae Cristache – 16 06) ; cultură, ştiinţă, învăţămînt, sport (T. Octavian, N. Ionescu – 16 19, 16 06) ; scrisori, anchete cetăţeneşti (M. Negelea, E. Seceleanu – 16 18, 17 87), fotoreportaj (1595) ; documentare (16 23) ; cenaclu, administraţie (17 78 82 şi interior 17 83) ; secretariat de redacţie (Dan Bîlăceanu, Cornel Cotană – 17 82, 16 21) ; secretar responsabil de redacţie (Nicolae Arsenie – 17 53 16 şi interior 17 86) ; redactor şef – 18 22 96 şi interior 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la ILEXIM – Departamentul Export-import oreşă PC Box 136-137 telex : 1 12 26 Bucureşti str. 13 Decembrie nr. 3

Redactor şef: ADRIAN PĂUNESCU

PREŢUL REVISTEI: 2 LEI

41505

flacăra

(Anul XVII-nr. 31) Joi - 3 AUGUST 1978

23 AUGUST

IN ACEST NUMAR

EROISMUL — LA SCARA COTIDIANULUI

(șase reportaje despre pilduitoare realizări avînd ca autori pe minerii din Paroșeni, constructorii de la „1 Mai" Ploiești, creatorii de mobilă din Iași, energeticienii din județul Cluj, metalurgiștii din Gheorghieni și, în preajma zilei lor, pe bravii noștri marinari)

UN DRUM, cu majuscule, NOU

Descinsă din marile frumuseți ale lumii, Delta este prima porțiune de tărîm românesc care își înalță ciocîrliile în întîmpinarea soarelui. Și tot prima este atunci cînd așchia de gheață și foc a lunii iese din valuri și-și prelinge lumina rece peste țărm. De cîte ori nu am trăit fiorul acestor două nașteri, de fiecare dată unice, de fiecare dată de nedescris ! Martor cu privilegii de nevisat am fost și atunci cînd, pe alunecătoarele cărări, șoseau sau plecai pescarii. Dar, asta se întîmplă cu mult înainte de ridicarea lunii, cu ceva mai devreme de răsăritul soarelui.

Erau și sînt oameni buni și frumoși, pescarii, din cîte știu, din cîte simt. Iar atunci cînd lacurile și marginea mării sau mai degrabă viața aspră din preajma acestor ape deveneau neîncăpătoare, plecau în țară și rămîneau la fel de buni, la fel de frumoși și nostalgici. Cine bea apă din Dunăre, rămîne la Dunăre — se spune. Rupt de ea, devii într-un fel un faustic. Iar atunci cînd crezi că acest spirit îl poți reprima, cazi în nostalgie. E bună și asta pînă la o reală și definitivă reîntoarcere. Dar, încă o dată întrebarea : ce era Delta în urmă cu un deceniu, două sau trei ? O lume de neuitat, care năștea mineri pentru Tetiuc și Ghelar, constructori pentru București și Năvodari, zilieri în grădinile de zarzavat din preajma marilor orașe. Cei care rămîneau aveau trei posibilități : căpușia pe ape, pescuitul, recoltarea stufului. Atît, și poate cu ceva peste acestea trei. Adică încă două sute, două sute și ceva de marangozi, barcagii, ghizi și vînători din umbra unor oameni cu Delta intrată adînc și pentru totdeauna în suflet — Antipa, Brătescu, Pârvan, Sadoveanu.

Descinsă din marile frumuseți ale lumii, delta își trimitea bărbații și femeile pe Dunăre în sus, sau în căruțe cu loitrea udă de atîtea vaduri tăiate pieptiș, spre locurile unde se făcea ceva. Și, în ultimele trei decenii s-au găsit întotdeauna și din ce în ce mai multe astfel de locuri în România. Pentru deltă, mai tîrziu — se spunea cu resemnare parcă. O formulă, un fel de a vedea cărora ultimii zece-doisprezece ani le-au destrămat netemeinicia. De la nuanță și pînă la sensul general ; totul este o răsturnare spectaculoasă și pozitivă de valori. În primul rînd, de ce sălbatica deltă, pentru că încă de la Herodot citire, aici trăiau, iubeau, mureau oameni din spița geto-dacilor. Golful de la gura și miraculoasa insulă Pence, odată alipite țărmului, s-au alipit Cetății Albe, Chiliei, oierilor veniți mai apoi din Transilvania și Muntenia.

(Continuare în pag. 3)

PAVEL PERFIL

NICOLAE EDULESCU — Mihai Vodă, oastea, poporul

Patriei

Izbînzile se-aștern a luminare
Peste cuvîntul meu îndatorat.
Sînt mii de vise proaspete-n visare
Și tot atîtea aripi care bat.

Pe sub pămînt întemeiată strună,
Lucrează-o lume doldora de rod.
Fierbinte piinea patriei se-adună,
Și eu o văd ca soarele-n exod.

Cu-mbărbătare ne durăm destinul
De îndelungă slavă și înalt
Ne este pasul prevestind preaplinul
În fruntea holdei țării în asalt.

ANTON GRECU

Raze cîntînd

Suprema-ncercare-a poetului
E cînd triumfă să poată cînta
Numai că, numai că
Totul simțind deodată
Graiul lui e o lacrimă grea.

E ca-n soare unde adînc concentrate
Iau cărările cerului foc
E ca-n soare unde-ar muri sufocate
Cărările toate oprite pe loc.

Și-atunci iată raze cîntînd
Iată-mă cu roua în ochi
Noaptea tîrziu cînd se-aude
Iarba foșnind pe pămînt.

— Unde umbli, cum umbli,
ar putea cineva
Să mă-ntrebe cînd cad
în tristețe surzit
Cînd nu mai respir
Încît luna se poate surpa.

— Caut... Ce caut ?!. Dar caut
Caut poarta prin care
Se-ajunge-n sublim
Poarta pe care cu oameni în suflet
De ei luminați o zărim.

ION CHIRIAC

● ACTUALITATEA ●

● Duminică dimineață, pe hipodromul din Ploiești, cunoscutul medic Mihai Leontopol, metamorfozat în jocheu, a cîștigat cursa rezervată amatorilor cu calul Melodic ● Pe șoseaua Orăștie—Geoagiu, în dreptul fermei Gelmar, zace într-o nemișcare și nefolosință un ditamai grup electrogen ● De la începutul anului și pînă acum, minerii de la I.M. Uricani — sectorul 3, au scos la suprafață peste 9 500 tone de cărbune peste plan ● Noul redactor-șef al revistei „Ramuri" este cunoscutul scriitor Marin Sorescu. Încă un Marin s-a întors acasă ● Într-una din serile trecute, conducătorul autocisternei 32—CT—213 se topea de rîs stropind trecătorii care treceau spre „Vraja Mării" ● Școala specială din cadrul spitalului de neuropsihici din Siret a fost dotată cu un atelier de ergoterapie și kinoterapie ● Maria Cloța din Orăștie a reușit în scurtă vreme să transforme în pășune ceea ce, cu multă rîvnă, cetățenii de pe strada Unirii se străduiseră să amenajeze în parc. Vacile și cîii respectivi au făcut astfel ca băncile să se simtă stinghere ● Alexandrina C. Bălteanu din satul Cîrstănești (Vîlcea) își roagă fiul Alexandru Bălteanu din comuna Blejoi să-i trimită pensia lunară de 100 de lei stabilită de judecătoria din Rm. Vîlcea ● Deși plăpînd după firmă, ansamblul „Firicelul" din Săvinești a rupt inima finlandezilor într-un turneu triumfător de 21 de spectacole ● La mina Șotînga (jud. Dîmbovița) a intrat în probe tehnologice un nou complex mecanizat de abataj care a dus la sporirea realizărilor minerilor dîmbovițeni. În primul semestru al anului, un plus de 5 000 tone cărbune ● La fermele pomicole Murgași și Amărăști ale I.A.S. Goești (Dolj) a început campania de recoltare a prunelor din soiurile timpurii. Se apropie toamna și miroase a cazan ● Au început să dispară fîntînile arteziene din Craiova. Ca să-ți liniștești setea trebuie să pleci cu termosul de acasă ● În zona centrală a Ieșilor, cultura Cucuteni își manifestă în continuare prezența. Arheologii au scos la iveală urme de locuire datînd din secolul III—II î.e.n. care probează existența unei așezări dacice, precum și ceramică dacică și romană din sec. II—IV e.n. ● În urma articolului nostru despre istoria familiei Capșa și care pleda pentru revenirea la firescul nume al cunoscutului restaurant, cetățeanul V. Oprișiu din Vîntu de Jos, ne roagă să-i trimitem și rețeta prăjiturii Joffre creată de ultimul Capșa. Ne pare rău, dar nu ne-am schimbat profilul.

Adevărul e de partea noastră

...Cine plînge undeva departe... Și nu știe pentru ce plînge, plînge pentru mine — spunea cîndva un mare poet : scriitorul, prin întregul său destin, e legat de toți oamenii, nimic nu-l poate lăsa indiferent. Și cu atît mai mult în acest veac de răscruce... Nimic nu-i poate fi indiferent unui scriitor autentic, nici atrocitățile săvîrșite de vreun dictator dintr-o țară latino-americană, nici inundațiile din Pakistan, nici barbariile rasiștilor din Rhodesia și Republica Sud Africană, rasiști care și-au găsit pînă și în ținut de 7 ani temuți adversari politici, nici seceta, nici foamea, nici injustiția. Iubirea scriitorului pentru „fratele său, cititorul" e o iubire înaltă, gravă, responsabilă, el știe că omul are nevoie de un acoperiș și de certitudini, de hrană și de trandafiri, de o libertate concretă ca o pîine aburindă, nu de una abstractă sau mincinoasă, care îți asigură toată binefacerile sclaviei, somajul, nesiguranța zilei de mîine, privilegiul aristocratic de a fi admo-

(Continuare în pagina 17)

TEODOR MAZILU

O chemare lăuntrică

Care scriitor contemporan, legat cu toată ființa prin esența angajării sale de înaintarea, propășirea culturii, a poporului, a omului, nu este preocupat azi mai mult ca oricînd de problemele creației, ale artei sale, a desăvîrșirii mesajului său de făuritor al conștiinței epocii, de explorator și vestitor al marilor și necontenitelor năzuințe ale ființei umane, ale colectivității din care face parte, precum și în universul spiritual și sufletesc al contemporanilor săi ? Nepieritoarele valori ale literaturii au fost dintotdeauna rodul unui uriaș efort de creație care în trecut, chiar în împrejurări istorice ostile cu poate cu totul progresului, înnoirilor, a năzuințelor spre o lume mai dreaptă și mai bună a știut să se constituie în opere durabile și cu prețul unor mari sacrificii impuse atîtor figuri luminoase ale culturii noastre, al căror mesaj își dobîndește adevărata libertate și strălucire spre înălțarea spirituală a unui popor întreg tocmai în zilele de

(Continuare în pagina 16)

MIKÓ ERVIN

Cuierul străvechi, lăsat adesea moștenire din tată în fiu, cultivat cu aceeași măiestrie de artiștii populari de azi ai lemnului : cioplitul porților

Un nou dialog de lucru al tovarășului Nicolae Ceaușescu cu oamenii muncii din județul Tulcea despre prezentul și viitorul lor socialist

Tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu au fost simbătă și duminică dimineața oaspeții locuitorilor din județul Tulcea. Fotografiile publicate în cotidianele de duminică și luni, cu aspecte din timpul vizitei, ridică cu forța sugestivă a imaginii tabloul magnific al transformărilor ce au avut loc în anii socialismului în această zonă — altădată cap de listă a celor mai înapoiate regiuni ale țării — mărturie elocventă a politicii profund științifice a partidului de dezvoltare armonioasă a tuturor județelor patriei.

Cu prilejul acestei vizite, secretarul general al partidului a examinat împreună cu activul de partid și de stat, cu factori de răspundere din economie, cu oameni ai muncii, stadiul îndeplinirii amplului program de dezvoltare economică și socială al acestui ținut dintre Dunăre și mare, măsurile ce trebuie întreprinse pentru înfăptuirea în continuare a programului de dezvoltare în ritm rapid a industriei și agriculturii, a întregii activități a județului. Au fost dezbătute la fața locului probleme concrete ale creșterii producției și eficienței la combinatul metalurgic, accelerării ritmului de lucru la șantierul naval și la portul industrial din Tulcea, dezvoltării economice și edilitare ale orașelor Sulina și Isaccea.

Pe tot parcursul vizitei, oamenii muncii tulceni, metalurgiști, constructori navali, țărani cooperatori, lucrători din întreprinderile agricole de stat, bărbați și femei, tineri și virstnici și-au manifestat nemărginita bucurie, sentimentele de caldă și aleasă stimă pentru cel mai iubit fiu al poporului, eminent conducător al partidului și statului, personalitate remarcabilă a lumii contemporane, ce-și consacră întreaga putere și energie propășirii națiunii socialiste, tovarășul Nicolae Ceaușescu, recunoștința vie față de politica partidului, pentru sprijinul constant și ajutorul permanent acordate de secretarul general al partidului dezvoltării județului, înscrierii lui în rindul județelor țării cu cele mai înalte ritmuri de dezvoltare economică și socială.

Cu satisfacția muncii temeinic înfăptuite, colectivele de oameni ai muncii au raportat secretarului general al partidului cu mindrie și satisfacție cum însuflețiți de indemnurile și indicațiile date cu prilejul ultimei vizite întreprinse în județul Tulcea, strinși uniți și sub conducerea organizațiilor de partid și-au realizat sarcinile de producție prin îndeplinirea peste plan a unor importante cantități de produse, aducindu-și propria lor contribuție la edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate și și-au manifestat hotărirea de a întări și mai mult, în continuare, unitatea lor în jurul partidului, al secretarului general, de a înfăptui neabătut în viață programul partidului de ridicare a României socialiste la înălțimea aspirațiilor de veacuri ale poporului român.

La cel dintîi obiectiv al vizitei în municipiul Tulcea : Combinatul metalurgic, tînără unitate industrială care asigură economiei naționale importante cantități de aluminiu, feroaliaje și siliciu, mii de muncitori, în cea mai mare parte tineri, fac o entuziastă primire secretarului general, celorlalți conducători de partid și de stat. La Uzina de alumină, primul popas, i se raportează tovarășului Nicolae Ceaușescu cum prin mobilizarea capacității creatoare a întregului personal muncitor, prin valorificarea ideilor și experienței înaintate ale oamenilor muncii, prin atragerea acestora la întreaga activitate de organizare a producției și a muncii, în consens cu principiile autoconducerii muncitorești, sarcina trasată cu prilejul vizitei făcute în 1976 a fost îndeplinită, reușindu-se a se dubla capacitatea de producție la alumină în cadrul aceluiași perimetru, fără să se aloce în plus nici măcar o palmă de pămint. La Întreprinderea de feroaliaje, o premieră a industriei românești, secretarul general al partidului este informat că pe baza experienței acumulate în prima etapă a construcției s-a trecut acum la etapizarea punerii în funcțiune a cuptoarelor. „Este o experiență bună, apreciază tovarășul Nicolae Ceaușescu. Străduiți-vă să respectați cu strictețe termenele de punere în funcțiune, pentru a asigura astfel creșterea producției și a eficienței acesteia".

Pornind de la aceste rezultate pozitive și de la experiența acumulată, colectivul de muncitori din combinat se angajează în fața secretarului general de a-și spori eforturile pentru găsirea și punerea cît mai deplină în valoare a tuturor rezervelor materiale și umane existente în unitate, pentru ridicarea în continuare a productivității muncii, pentru reducerea mai accentuată a cheltuielilor de producție și a consumurilor specifice de energie și combustibil, pentru sporirea întregii eficiențe economice. Îndeplinind neabătut hotărîrile Conferinței Naționale a partidului cu privire la trecerea de la acumularea cantitativă, la o calitate nouă, superioară în toate domeniile de activitate.

„În conformitate cu Programul elaborat de Congresul al XI-lea, cu obiectivele Conferinței Naționale, trebuie să depunem eforturi mai susținute și în direcția ridicării nivelului general de cunoștințe, îmbunătățirii activității politico-educative. Pornim de la faptul că transformarea societății noastre într-un timp foarte scurt, în ritm înalt, trecerea anuală a sute de mii de oameni dintr-o muncă în alta, de la sate spre orașe, de pe ogoare în întreprinderi moderne cu înaltă tehnicitate cer atît o pregătire profesională și tehnică temeinică, cît și o înaltă conștiință politică și cetățenească. Fiecare trebuie să înțeleagă bine răspunderea ce-i revine față de colectivul în care lucrează, față de popor, față de patrie, datoria de a folosi în modul cel mai judicios mijloacele cu care sînt dotate întreprinderile, contribuind astfel la dezvoltarea continuă a proprietății noastre comune socialiste — uzinele, fabricile, transporturile, agricultura. Numai îngrijind, dezvoltînd și perfecționînd forțele de producție vom asigura viitorul comunist al patriei !"

Reîntîlnirea președintelui României socialiste cu oamenii muncii de la Șantierul naval s-a transformat într-un moment de mare sărbătoare, de emoționante evocări și într-un prilej de a raporta cum printr-o muncă tenace, perseverentă, din 1975, anul începerii construcției șantierului, au fost îndeplinite condițiile materiale și tehnice pentru înfăptuirea lucrărilor prevăzute, respectîndu-se întocmai indicația de a se comasa pe aceeași platformă șantierul naval și fabrica de utilaj tehnologic, ceea ce a dus la economisirea unei suprafețe de 35 000 metri pătrați și un grad de ocupare a terenului de 90 la sută prin reamplasarea obiectivelor șantierului. Întreținîndu-se cu un grup de tineri muncitori tovarășul Nicolae Ceaușescu a spus : „Șantierul unde lucrați ilustrează în mod grăitor progresul economic al orașului Tulcea. El devine un mare șantier al țării. Aveți posibilitatea să vă calificați în meserii frumoase, să lucrați în întreprinderi moderne". Perspectivele largi care se deschid activității portuare în orașul Tulcea au fost subliniate de tovarășul Nicolae Ceaușescu în timpul vizitei în Portul industrial și comercial. Pornind de la achițele de sistematizare, secretarul general al partidului a indicat să se studieze dezvoltarea în etape a obiectivelor portuare, folosirea judicioasă, cu maximă eficiență economică a condițiilor atît de favorabile pe care le oferă brațul Tulcea pentru construirea unui port puternic, deosebit de necesar în sprijinirea eforturilor pe care partidul și statul nostru le fac pentru dezvoltarea și modernizarea economică a țării, pentru extinderea relațiilor economice și comerciale cu tot mai multe state ale globului.

Pretutindeni, în timpul acestei vizite de lucru, tovarășul Nicolae Ceaușescu a dat indicații concrete și a făcut recomandări de o mare utilitate imediată și de perspectivă pentru aducerea în centrul preocupărilor problemele de ordin calitativ, ridicarea nivelului tehnic al întregii activități, creșterea eficienței economice, reducerea cheltuielilor materiale și de producție, folosirea mai rațională a mijloacelor și, pe această bază, creșterea mai mare a venitului național pentru a crea noi mijloace în vederea dezvoltării generale a patriei și ridicării nivelului de trai al poporului.

Aceste idei forță ale întregii politici economice a partidului au revenit cu claritatea și fermitatea binecunoscute și în cuvîntarea pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu a rostit-o la entuziasta adunare populară din marea piață a orașului, la care au luat parte zeci de mii de locuitori din municipiul și județul Tulcea, care au ținut să-și manifeste în acest fel dragostea nețărmurită, recunoștința lor fierbinte față de partid, de secretarul său general, pentru deosebita atenție ce o acordă dezvoltării economico-sociale a acestor ținuturi de dincolo de Dunăre, pentru tot ce s-a făcut, se face și se prevede a se face întru prosperitatea Dobrogei, a României și a poporului muncitor.

În atmosfera vibrantă din piața centrală a orașului, directori de întreprinderi și instituții, muncitori, reprezentanți ai țărănimii, intelectuali și-au exprimat prinosul de sinceră satisfacție pentru grija părintească manifestată de partid, de secretarul său general față de îmbunătățirea radicală a condițiilor de muncă și viață ale populației acestor străvechi meleaguri românești, recunoscute altădată pentru subdezvoltarea economică, pentru vitregia condițiilor de viață. În cuvinte însuflețite de cele mai alese gînduri de recunoștință, vorbitorii au încredințat pe secretarul general al partidului că urmînd marele său exemplu de revoluționar încercat și patriot înflăcărat, comuniștii, toți oamenii muncii din județ nu vor precupeți nici un efort și vor munci cu răspundere și abnegație pentru îndeplinirea exemplară a sarcinilor ce le stau în față, pentru a realiza integral și la un nivel înalt de eficiență economică planul de stat, măsurile stabilite de plenarele Comitetului Central din martie și iulie anul curent, pentru sporirea contribuției județului la progresul neîncetat al țării, la înălțarea ei pe culmile civilizației socialiste și comuniste.

Cuvîntul rostit de tovarășul Nicolae Ceaușescu a fost subliniat în repetate rînduri cu vii și puternice ovații pentru partid, pentru secretarul său general.

Felicitînd colectivele de oameni ai muncii, cadrele de conducere, organizațiile de partid, pe toți cei ce lucrează și trăiesc în această parte a țării pentru

succesele dobîndite în îndeplinirea programului stabilit de partid, a arătat dornic de noi mari ce au revenit pînă acum județul Tulcea în acest cincinal, tovarășul Nicolae Ceaușescu, într-o amplă și documentată expunere, trasează sarcinile de viitor ce stau în fața organizației de partid din Tulcea, a tuturor oamenilor muncii din județ și din întreaga țară. „Dacă în toate întreprinderile, în toate orașele și municipiile, în toate județele se desfășoară o activitate mai eficientă, în acești doi ani și jumătate din cincinal puteam obține o producție cu mult mai mare. Mai sînt încă capacități de producție care nu încrează în întregime, iar cheltuielile materiale sînt încă mari, diminuînd producția netă, venitul național, deci creșterea bogăției generale a patriei.

Iată de ce este necesar să luăm toate măsurile — acest lucru este valabil și pentru Tulcea, pentru organizațiile de partid, conducerile întreprinderilor și toți oamenii muncii de aici — în vederea îndeplinirii și depășirii planului de producție de fiecare unitate, să asigurăm punerea în producție la timp a noilor capacități, realizînd la timp și chiar devansînd investițiile, atît în industrie cît și în agricultură.

Este necesar, de asemenea, să acordăm o atenție mai mare realizării planului de locuințe, pentru a satisface în mai bune condiții cerințele de locuit ale oamenilor muncii.

Trebuie să punem în centrul preocupărilor și eforturilor noastre problemele de ordin calitativ, realizînd în viață obiectivul trasat de Conferința Națională cu privire la trecerea de la acumularea cantitativă la o calitate nouă, superioară, în toate domeniile activității economico-sociale".

Subliniind teza partidului nostru conform căreia preocupîndu-ne de realizarea Programului elaborat de Congresul al XI-lea privind făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate și trecerea spre comunism, noi răspundem atît obligațiilor față de patrie, față de poporul nostru, asigurîndu-le un viitor tot mai luminos și ne îndeplinim în același timp și obligația internațională de a contribui la creșterea forței și prestigiului socialismului, tovarășul Nicolae Ceaușescu a arătat : „Pornind de la aceste considerente, facem totul pentru perfecționarea continuă a relațiilor de producție, a conducerii economiei naționale, pentru dezvoltarea democrației socialiste, creăm condițiile organizatorice de participare activă a maselor populare la conducerea tuturor unităților economico-sociale, a tuturor orașelor și comunelor, a județelor, a întregii țări. Toate organismele pe care le-am creat în ultimii ani sînt expresia perfecționării conducerii societății, a participării nemijlocite a întregului popor la elaborarea și înfăptuirea politicii interne și externe — chezășia mersului înainte al României spre comunism.

Sîntem ferm hotărîți să facem totul pentru ca dezvoltarea socialistă a patriei noastre să constituie o contribuție activă la întărirea socialismului, să demonstreze oamenilor muncii din alte țări că numai socialismul poate deschide societății drumul spre o dezvoltare rapidă pe calea progresului, spre independență, spre libertate, spre bunăstarea și fericirea popoarelor".

În continuarea vizitei, tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu, ceilalți conducători de partid și de stat au fost oaspeții orașelor Sulina și Isaccea.

O atmosferă de mare sărbătoare domnește în orașele de pe malul Dunării pe tot traseul, de-a lungul căruia secretarul general al partidului examinează la fața locului perspectivele de dezvoltare a acestor meleaguri, modul în care sînt puse în valoare bogățiile din această parte a țării, precum și programele de transformare economico-socială a Deltei Dunării.

La Sulina, tovarășul Nicolae Ceaușescu a cerut specialiștilor din Ministerul Comerțului Exterior și Cooperării Economice Internaționale să ia măsurile corespunzătoare pentru ca, începînd cu 15 august, portul Sulina să funcționeze ca port liber, și a trasat în acest scop sarcinile imediate și de perspectivă ale viitorului port liber unde se va crea o mare capacitate de depozitare, manipulare, comercializare și industrializare a mărfurilor, fără percepere de taxe vamale, fiscale și impozit.

La Isaccea, analizînd machetele expuse, concepția avută în vedere de edilii orașului, tovarășul Nicolae Ceaușescu a cerut revizuirea și îmbunătățirea amplasamentului viitoarelor construcții de locuințe, astfel încît să se poată folosi avantajele Dunării. În acest scop s-a indicat ca noile blocuri să fie ridicate în partea sudică a orașului, unde se deschide o frumoasă perspectivă spre fluviu, iar arhitecții să acorde toată atenția ridicării unor ansambluri moderne. Aproape întreaga populație a orașului, prezentă la acest moment istoric în viața ținutului lor, și-a exprimat prin ovații și aplauze puternice adînca recunoștință față de partid, față de secretarul general pentru marea grijă ce-o poartă dezvoltării continue a tuturor zonelor țării.

ION CRISTIAN

UN DRUM, cu majuscule, NOU

(Urmare din pag. I)

Pragurile au fost astfel destrămate, răsturnarea de valori, sau, mai precis, de optică a-s produs. Ultimul deceniu este chintesența acestui proces, legat indisolubil de neobosita activitate a tovarășului Nicolae Ceaușescu.

„Cunosc organizația de partid din Tulcea", spune simplu secretarul general al partidului, evocîndu-ne astfel perioada anilor 1946—1947, dar și, mai ales, descele sale vizite de lucru din ultimii ani. Practic, tot ceea ce s-a făcut aici, schimbînd astfel radical oamenii și locurile, s-a făcut sub directa sa îndrumare. Schița de sistematizare a orașului de la porțile deltei, marea platformă industrială, și acum noul început de drum peste fostele tîrguri, jumătate sate, jumătate orașe — Sulina și Isaccea — toate acestea au fost realizate sau sînt în curs de realizare pe baza indicațiilor și urmare a unei atenții deosebite pe care o poartă secretarul general față de acest colț al României socialiste. Recenta sa vizită deschide noi drumuri în valorificarea mai bună a potențialului economic și uman al zonei dintre cele trei brațe ale Dunării, a viitorului centru industrial-agrar Isaccea.

A ridica la puterea de frumusețe supremă prin faptă unul din locurile descinse din marile frumuseți ale lumii — iată sensul, optica distinctă, programul acestor ani. Sulina va fi un mare port de tranzit, un centru urban și comercial de proporții. Și va fi. Cînd secretarul general, în urmă cu zece ani, indica direcțiile de dezvoltare ale industriei și urbanisticii din colțul vostic al deltei, se știa că Tulcea va intra în gala marilor ritmuri de dezvoltare. Și a intrat. Tulcea este astfel o experiență cîștigată, o experiență care continuă, deci, un program. Sulina intră acum în avanpremiera unei realități. Isaccea (Unde n-au reușit perșii să treacă Istrul ? Nu cumva pe aici pe undeva, pe lîngă fostul Noviodunum ?), da. Isaccea va fi mai mult, mult mai mult decît o etichetă de pe o sticlă de vin negru. Și de aici plecau oameni în țară. Nu vor mai pleca, vor simți nevoia să se întoarcă. „Tulcenii se întorc acasă" nu e o formulă pentru doi, trei, cinci, șase oameni. Cincinalul de față va mări numărul locurilor de muncă cu 20 000. O cifră care spune mult și înseamnă mult mai mult decît, iată, o altă cifră: numărul muncitorilor din județul Tulcea în anul 1948. Nu era mai mare de 500. Cinci sute. Atît. Asta în timp ce, numai patru întreprinderi, prezente și viitoare, din municipiul capitală de județ vor avea peste 15 000 de muncitori. Tineri bineînțeles. Cu mustața abia mijită și cu legile fizicii și chimiei știute ca pe apă, cu morala muncii în sînge, cu principiul lucrului din ce în ce mai bine făcut asumat în numele tuturor faptelor.

Asta înseamnă că delta nu va rămîne una din marile frumuseți ale lumii, gondola de aur, triunghiul mirific, aripa pămîntului avîntată temerar și peste mările și oceanele lumii. Dar, la toate acestea să adăugăm și fapta oamenilor vechi și fapta oamenilor noi. Și, firesc și necesar, fapta oamenilor foarte noi, cei care își lengă acum ființa de Sulina, Isaccea, Tulcea, Mahmudia, Măcin, Crișan, Caraorman, Letea, Chilia, C.A. Rosetti...

Părinții, frații, verii, colegii de școală, colegii de viață. Ori de cîte ori simt că îmi lipsesc, mă duc acolo. Și îi găsesc de fiecare dată acolo. Mai ales noaptea, bineînțeles. Pentru că între ora cînd ciocîrlia se înalță în întîmpinarea soarelui și momentul cînd aschia de foc a lunii iese umedă și rece din ape, nu știu, dar pot mereu să știu, pe unde, prin ce există. În ultimul timp, de mai mulți ani încoace, știu și văd și simt că prin absența lor din imediata mea apropiere răsar hale industriale, porturi, locuințe, alumină, vapoare, feroaliaje, străzi, poduri. Un drum, UN DRUM, cu majuscule, NOU. Drumul spre frumusețea care trece și prin pitoresc, dar nu numai prin el.

Oamenii lui „nea Filiche" vor ca mina Paroșeni să primească și al doilea Ordin al Muncii

Li s-a dus vestea în toată Valea Jiului de oameni pricepuți și destoinici, de oameni cu înaltă calificare. Lumea îi știe drept oamenii lui „nea Filiche". Dar mai întîi să vedem cine este „nea Filiche" ? Venit în Vale din '69, deși electrician de meserie, s-a angajat ca vagonetar în grupa lui Chitic, pe care acum îl are subaltern. A lucrat de la început foarte bine, după cum ne spune șeful de schimb Gh. Chitic, îi plăcea să le știe pe toate, nu se da în lături de la greutăți și era normal să-și depășească meșterul. Acum Ilie Filiche conduce una dintre cele mai bune brigăzi de mineri din țară. Din 1971 muncește la Paroșeni numai cu complex de susținere și tăiere mecanizată, majoritatea oamenilor lui fiind policalificați. Lăcătușul Eugen Ciobanu urmează cursul de ajutori mineri ; Constantin Mihăilă, electrician și ajutor miner, se pregătește să devină lăcătuș. Alexandru Oanță este lăcătuș, dar va fi în curînd miner. Minerul Vasile Bardac va termina cursurile de lăcătuși, iar Mihai Bărbăcaru, care este miner și electrician, va deveni lăcătuș. Însuși Ilie Filiche, miner șef de brigadă, pe lîngă meseriile de electrician și sudor mai vrea să devină și lăcătuș — meserie pentru care se pregătește intens. Dealtfel, tot „nea Filiche" s-a străduit să-i califice și pe ceilalți ortaci. De noii angajați Emil Botoroga și Alexandru Zaharia s-a ocupat ca de copiii lui. În primele zile i-a învățat cum se lucrează, cum să atace frontul, asta de fapt chiar înainte de a lucra. Cu toată această policalificare a oamenilor, pe fiecare schimb, în abataj se află în permanență un lăcătuș și un electrician. Ce fac ei ?

— Se ocupă de problemele mari, de întreținere. Îi lăsăm să-și facă pe mai departe meseria. Nu ținem să-i vedem dînd la lopată. Să o facă, dacă vor, numai atunci cînd utilajele merg strună — era de părere minerul șef de schimb Ion Diaconu.

Și utilajele merg strună. Producția de cărbune extrasă suplimentar pe primele șase luni se ridică la aproape 3 000 de tone. Tot pe primele șase luni au fost depășite cu 302,5 metri lucrările de pregătire a galeriilor și cu 277 de metri cele de deschideri.

Om dintr-o bucată, Ilie Filiche este stimat și respectat. Despre el, minerul Mihai Bărbăcaru ne mărturisea că, nu o dată, cînd situația cerea prezența în abataj a unui om cu experiență, a stat în mină 3 și 4 schimburi, ba chiar și șase. Și de cele mai multe ori pentru că el vroia să vadă cum merg lucrările, vroia să știe, cum merg treburile, să aibă liniște și asta se întîmplă cînd totul este în ordine. „Muntele — continuă Bărbăcaru — de multe ori ascultă de noi sau nu, și atunci trebuie intervenit imediat. Nu demult, în schimbul trei, într-un abataj din panoul 7, lucram tot cu complex mecanizat, dar era un strat înclinat, stratul 13, stratul pe care sîntem și acum. Ajunsesem într-un loc jos, sau cum se spune la noi, la limita de scos, la marginea faliei. Am dat într-un abataj vechi, exploatat cu vreun an și jumătate în urmă. Toată apa din sector s-a tras spre noi și ne amenința din spate. Două zile nimeni nu l-a putut urni pe „nea Filiche" din abataj. Ne-am descurcat greu, am adus pompe și am dat cărbune ca și cînd nu s-ar fi întîmplat nimic. Ei !, atunci a stat, cum vă spuneam, șase șuturi în subteran printre ortaci".

Miner vechi, cu experiența anilor din subteran, petrecuți în abatajele cameră și frontale susținute în lemn ale Vulcanului, în abatajele cu susținere individuală metalică și cu complexe mecanizate de la Paroșeni, Ilie Filiche ne vorbea în timp ce ochii îi fugeau pe abataj urmărind fiecare operațiune ce se executa :

— Ca să vă lămuriți ce înseamnă mecanizare pentru noi, minerii, trebuie să recunosc că eu cu încă cinci oameni nu am reușit să împușcăm într-un șut decît o sută de găuri pe abatajul ăsta și a venit Ion Diaconu, miner șef de schimb, să mă ia la rost, el pe mine, că de ce trag înapoi brigada. Da, avea dreptate s-o facă. El tăiase cu patru oameni o fișie și a dat cam 200 de tone. Cam așa spunem noi că este mecanizarea, munca tot nu-i dintre cele ușoare, deși este mult ușurată. Vedeți și cu mecanizarea contează foarte mult omul. Numai așa se explică isprava lui Livadaru, care a dat cu schimbul lui 350 de tone într-un șut. Vă dați seama că există o mare deosebire între complexele mecanizate și celelalte tipuri de abataje. Și cînd ai oameni cum îi am eu pe șefii de schimb Ion Diaconu, Mihai Livadaru, Dumitru Sbanțu și Dumitru Mitroi, cu mecanizarea dai cărbune, nu glumă ! Noi trebuie să dăm cărbune mult și de bună calitate, și sîntem hotărîți să o facem, pentru că vrem ca mina Paroșeni să ia și al doilea Ordin al Muncii, clasa I, dacă se poate. Și de noi depinde dacă se va putea sau nu".

...Cînd am părăsit abatajul, minuitorii combinelor își predau la ortacii din schimbul următor combina. Intrarea în abataj era spațioasă, bine consolidată, bine armată, deși dincolo de galeria de bază, în linie, era un alt abataj susținut cu stîlpi metalici și tăierea cărbunelui se făcea prin împușcare. Curățenia ? Printre secții sau pe transportoarele celor două abataje nu era nici o bucată de cărbune. Se verifica fiecare cablu, fiecare șurub. Schimbul doi sosise, dar nici un miner din schimbul întîi nu se grăbea să plece la suprafață pentru că, „nea Filiche", cum îi spun ortacii, nu făcuse primul pas spre gura abatajului și asta însemna în limbajul lor, al minerilor, că nu a venit vremea și că mai au ceva de făcut acolo, în adînc.

DORIN GHEȚA
ION PREDOȘANU

La „Mobila" Iași nu se apără scaunul, ci un produs al muncii pe numele lui scaun

Interlocutorii noștri sînt tovarășii Petre Necula, director, Grigore Oghină, director adjunct, Vasile Iordache, contabil șef, Octav Amarandei, secretarul comitetului de partid, și Constantin Chifu, președintele comitetului sindicatului — toți de la Întreprinderea de prelucrare a lemnului din Iași. Reproducem o sinteză a discuțiilor avute : „Fabrica, la început era fabrică, a luat ființă în 1960 și relativ repede a devenit un partener serios a 32 de firme din 16 țări. Producția ei la export era pînă în anul 1977 de 90 la sută, procent ce a scăzut puțin ca urmare a preluării industriei locale. Pînă în 1972 se lucrau aici 3—4 garnituri specifice Moldovei. Apoi, atît gusturile localnicilor s-au schimbat, cît și străinii au început să ne solicite. Ce a însemnat acest lucru ? În primul rînd aplicarea de noi tehnologii. În locul poliesterului (mobilă luciu-oglindă) s-a trecut la lacuri mate și apoi la mate opace. Am reușit să atacăm plini de curaj mobila stil și de artă. Beneficiile ? Au crescut de la 1 la 50, valoarea producției aici realizată a crescut deci de 50 de ori. Diversificarea producției a fost unul dintre marile noastre scopuri : producem acum peste 300 de piese de mobilier. Nu, n-am urmărit să obținem doar comenzi pentru serii mari. Am introdus, în scopul creșterii și eficienței producției, cherestegiana de șteiar care ridică probleme începînd cu uscarea și terminînd cu fasonarea. Prin trecerea la fabricarea micului mobilier s-a ajuns la o valorificare superioară a masei lemnoase. Necesitățile producției au dus la crearea unui sector de sculptură, cu toate că la început noi, ieșenii, eram priviți ca felul 4, ca să spun așa. De unde și pînă unde sculptură în Moldova ? Înțelegem, ni s-a spus, să vorbim despre sculptură la Arad sau la Tîrgu Mureș. Așa că am școlarizat 120 de ieșeni la Arad și Tîrgu Mureș...".

— Vă mulțumesc pentru acest scurt istoric și acum dați-mi voie, reporter fiind, să vă întreb : furnizați mobilă Americii de Nord. În funcție de mobila pe care v-o solicită cum vi se par dumneavoastră, ieșenilor, americanii ?

— Oameni simpli — nu-și încarcă spațiul. Nu folosesc dulapurile lăr în sufragerie n-au, de pildă, mese pentru televizor. Nu solicită materie primă de calitate superioară ci pretind execuție și finisaj ireproșabile.

— Dar japonezii ?

— Vor scaune cît mai pliante cu putință și ceva mobilă stil. În 8 ani n-am avut din partea lor nici măcar un reproș.

— Dar francezii ?

— Francezii se apropie foarte mult de noi.

— Vorbești de mobilă stil. Ce stil se poartă acum printre partenerii noștri străini ?

— Stilul Dracula, Vlad Țepeș. Este o personalitate care stîrnește mult interes. Arhitecții noștri, căci avem și așa ceva, creează cu o mînă pe planșetă și cu alta răsfoiesc cărțile de istorie a patriei. Mobila în acest stil are tepe — unealta lui preferată de lucru — sulițe, pereții laterali au țepușoare multe și una peste alta ne aflăm în fața unei garnituri colțuroase, ca și omul. Firește, sculpturile pe care le efectuăm îl înfățișează în întreaga-i complexitate, nu numai în acțiunile de pedepsire a răufăcătorilor.

— Noutăți de ultimă oră în materie de stil ?

— Folosirea motivelor de la Trei Ierarhi și a altor frumuseți județene. Garnitura „Zodiac". Am început-o cu măștile zodiacului și am obținut locul I pe țară anul trecut.

M-AM APROPIAT DE TOATE SCAUNELE ȘI ÎUBESC EXTRAORDINAR DE MULT TIPUL K.

— Cum vă numiți și care vă este locul de muncă ?

— Ciobanu Sergiu, maistru la fabrica de scaune.

— Tovarășe Ciobanu mă bucur că lucrați la fabrica de scaune și vă spun și de ce. Propusesem acest reportaj cu titlul „Oameni care țin la scaunul lor". Deci un reportaj de culoare, un reportaj cu acela care produce și nu apără — în sensul rău al cuvîntului — scaunul, nu apără scaunele. Dumneavoastră ce spuneți de această idee ?

— Un scaun este necesar oricui. Noi zicem că facem aceste produse pentru toată lumea — cine-l ocupă, cum îl ocupă, cît și cum îl apără nu mai este treaba noastră.

— Ce este cel mai greu la confecționarea unui scaun ?

— Prelucrările mecanice. Sînt foarte multe unghiuri la îmbinări și forme extrem de diverse. Glumind, v-aș spune că merită să te bați pentru el.

— În cît timp se face un scaun ?

— Unul curbat într-o oră. Scaunul tip Monaco, solicitat de către Republica Federală Germania, în trei ore.

— Cîți oameni lucrează pentru crearea unui singur scaun ?

— 600 de oameni, dar avem și specialiști care-ți fac singuri un scaun.

— De care scaun v-ați apropiat cel mai mult ?

— M-am apropiat de toate scaunele și îubesc extraordinar de mult tipul K. El are o mare diversitate a culorilor — vreo 12 culori. Cînd le întindem pe toate la finisaj ai impresia că ești pe o pajiște deja înfloritâ. Este în orice caz un scaun extrem de rentabil.

*

— Lucrez aici de la înființare, de 18 ani, și mă numesc Asaftei Titica, tehnician la C.T.C.

— Cum ați ajuns, tovarășă Titica, să lucrați într-o întreprindere atît de importantă ?

— După ce am terminat 7 clase am dat examen la un liceu pedagogic, căci voiam să mă fac învățătoare. Numai că pe locul meu se așezase altcineva. Am intrat imediat în producție, deși nici nu știam ce înseamnă lemn.

— Acum, după 18 ani de lucru cu lemnul, ce impresie vă face ?

— Este un material din care se face mult pentru înfrumusețarea interioarelor. De asemenea, mă încîntă calitățile sale muzicale.

— Ce șanse v-a oferit viața lucrînd aici 18 ani?

Nava te vrea tot. Asta înseamnă și pregătire, și disciplină, și patriotism

Aici largi, peluze întinse pe care se pot amenaja foarte bine terenuri de minigolf, terenuri de sport, din cînd în cînd cîte o clădire. Nu bănuiești nicăieri apa. E zăpușeală. Un grup de puști în pantaloni scurți și slapi se îndreaptă spre bazinul de înot. Firește, „Daciada". Copiii „flotei". Este primul pas spre marinărie. Aleea principală coboară brusc după un dimb, deschizînd panorama micului golf. Apă. Ritmul zilei se schimbă. Forfota de la chei dezminte prima impresie, de vacanță, lăsată de peisajul amintit. Comenzile scurte, adunările rapide îmi amintesc de „cariera" de pifan. Marinar, în acest context, este un termen inoperant cu care nu lucrează nimeni în afară de neinițiați. Soldați pe mare. Asta e cu totul altceva, dar nu destul. „Fizeșan, te cheamă căpitanul de rangul II..." Elevi fruntași, caporali, soldați. Ca la infanterie. Doar cîmpul de luptă este altul. „Pentru noi, apa este mai sigură decît pămîntul. Pasul este altul. De multe ori, după ce ne întoarcem dintr-un exercițiu mai lung, ne joacă țărmul sub picioare".

Locotenentul major Marius Hanganu este un bărbat înalt, pare a fi chiar stingher în înălțime cînd trece pragul cabinet, dar se descurcă. Zîmbește tot timpul cu amabilitate, bunăvoință și altele. Comandă un grup de nave-vînătoare de submarine. Ne aflăm în cabina unei asemenea nave, de concepție și construcție românească. Marius Hanganu este din Vaslui și fără a fi vreo legătură directă între moldoveni și apă, comandantul de 27 de ani se sprijină temeinic pe istorie.

— Cine nu cunoaște vestitele pînzare ale lui Ștefan cel Mare ? După bătălia de la Vaslui, nu scria domnitorul român principilor creștini așa : „...noi vom sta în picioare și vom lupta pînă la moarte. Așa să faceți și voi pe mare și pe uscat". La puntea pînzarelor, un fel de velțere, erau țăranii noștri cu căciuli și cu ițari, după cum se vede într-o pictură de Donici aflată la Muzeul Marinei.

— Din fericire sîntem în pace. Ce înseamnă starea de pace pentru marinarii militari ?

— În orice moment marinarii militari trebuie să fie gata a face față unei misiuni reale, îndelungate.

— Cum este ritmul cotidian pe vas ?

— E o vorbă marinărească : cît se învîrtește elicea, fiecare minut înseamnă un plus de pregătire. Timpul este totul. Misiunile trebuie executate în viteză. Gîndești rapid și alegi soluția optimă. Acest lucru presupune disciplină și multă pregătire. Dacă se întîmplă o gaură de apă, cum spunem noi la spărtura în bordaj, fiecare își cunoaște locul și treaba. Uneori știm și cîți pași anume trebuie făcuți pentru operația respectivă.

— Din faptul că majoritatea marinarilor sînt soldați de frunte, iar foarte mulți sînt specialiști, reiese bună pregătire. Și totuși, care sînt problemele importante și dificile ?

— Că peste tot, formarea oamenilor și ca specialiști, ca buni luptători. Un comandant de navă cunoaște viața echipajului său pînă la cel mai mic amănunt. Cu bucurii și necazuri. Sîntem într-adevăr o familie.

— Dați-mi cîteva nume de marinari de pe această navă.

— Crăciun Lucian, frunțaș, Minea Ștefan, maistru radiotelegrafist, Pupeză Nicolae, șeful mecanicilor...

— De pildă, ce probleme are ultimul, Pupeză Nicolae ?

— Pupeză are cele mai multe probleme. Răspunde de motoare și motoarele sînt inima navei.

— Și cele omenești ?

— Acum două luni i-a născut soția un băiat.

— Nu cumva i-a pus numele Magellan ?

— Nu, ceva mai simplu, Lucian. L-am sărbătorit și i-am dat și o permisie. Înțelegi la bordurile navelor militare oameni cam din toate colțurile țării. Traian Fizeșan este din comuna Bănișor, Sălaj. În viața civilă este lăcătuș mecanic, iar specializarea a făcut-o la Danubiana. Apoi, ca toți sălăjenii, va veni la Zalău unde se construiește o fabrică de anvelope.

— De pe apa Zalăului, la mare. N-aș zice că e la doi pași.

— Nu, dar e frumos. Marina este cea mai frumoasă armă. Nava te vrea tot. O mină pentru tine, o mină pentru navă. Asta presupune și pregătire și disciplină și patriotism.

★

Într-una din garnizoanele marinei, din ideea unui inimos, l-am numit pe maistrul Ion Pascu, și din munca a opt marinari militari s-a născut ceea ce vedeți și în fotografie, adică un sat de vacanță. Mai exact, este un parc ridicat în locul unei foste grămezi de nisip pe care vîntul ți-l băga cu vrednicie în ochi, treabă care nu folosea la nimic. Fîntînă arteziană, bazin cu pești natur, splendide alei cu flori, căsuțe din stuf, bazin de înot și plajă, terenuri de volei și tenis. „Cînd își primește soldatul rudele, ne spune maistrul cu ideea, s-o facă civilizat. Vine omul cu neamurile, se așează la umbră într-o șură, bea o bere și își împărtășește impresiile. Parcul l-am făcut îmbinînd timpul liber cu pregătirea fizică. De pildă, marinarul trebuie să tragă la rame, în cadrul pregătirii fizice. Și de ce s-o facă cu barca goală cînd poate aduce și materiale ? Cu parcul acesta, familia noastră și așa numeroasă, s-a mărit și mai mult cu părinții și frații celor vizitați".

★

Simbolul Institutului de marină „Mircea cel Bătrîn" din Constanța, este pur și simplu bricul „Mircea" unde își fac practica, de peste patru decenii, elevii institutului. În fiecare dimineață la ora 8, cînd la bordul navelor militare sînt ridicate pavilioanele, institutul își ridică pavilionul său. Nu lipsesc nici comenzile scurte, nici șfichiul. Ucenicii mării sînt gata pentru cursuri. Anul trei însă se află în practică la bordul navelor militare.

— Cum vă numiți ?

— Sporiș Cornelius și sînt elev sergent major în anul III.

— Ce v-a plăcut în prima zi de institut ?

— Cum ni s-a vorbit despre menirea noastră. Simplu, cinstit, adevărat. Ne-a spus comandantul de companie Florian Șucata : „Tovarăși elevi, începînd din această zi sînteți elevi ai școlii de marină. Ați îmbrăcat frumoasa uniformă de marinar și sper s-o onorați cu cinste". Cu cinste, adică, și asta v-o spun acum la terminare, pregătindu-ne cît mai bine la tehnica de luptă, la științele sociale, la matematică și la celelalte.

— Sînteți la sfîrșit. Ce proiect de diplomă aveți ?

— Un dispozitiv de învățămînt pentru marinarii care se pregătesc la arme sub apă. Dispozitivul este nou.

★

Șantierul naval Mangalia are două secții. Prima pentru reparații și a doua, sectorul 2, pentru construcția de nave. La țărm, gata de plecare, prima navă construită aici : „Callatis". Începută în urmă cu doi ani și ceva, construită odată cu docurile și, deci, tot întregul sector, nava de 55 000 tdw se află în faza predării inventarului.

— Tovarășe Elefterie Lomnoșanu, sînteți secundul primului vas al Mangaliei. Ce face un secund pe o navă ?

— E soacra navei. Are grijă de toate.

— Și comandantului ce-i mai rămîne ?

— Destule. Comandantul este peste tot și răspunde de tot.

— Cum au ieșit probele de larg ?

— Excepționai, la toți parametrii. Și mașina și puntea. Este realmente o mare performanță a constructorilor. În scurtă vreme ridicăm ancora.

— Unde veți fi la 6 august, cînd se va sărbători Ziua Marinei ?

— Probabil în Mediterană. O vom sărbători mai mult cu sufletul pentru că e treabă multă la vapor. Îi lăsăm pe cei de la țărm s-o facă mai pe îndelete. Aș vrea să spun însă că, iată, constructorii șantierului au sărbătorit deja această zi prin executarea ireproșabilă a „Callatis"-ului.

RAZVAN BARBULESCU ■

— Am făcut liceul la seral și o școală tehnică de specialitate la Suceava timp de 2 ani. Mi-am întemeiat un cămin și am două fetițe. Mai trebuie ?

— Credem că nu.

★

„Mă numesc Bițică Gheorghe și sînt maistru la sectorul 3 A, secția a II-a. În principal, la noi se execută finisarea mobilier. Scaune, băncuțe, vitrine, mobilare, dulapuri, comode, lăzi de zestre. Dumneavoastră mă întrebați la ce se mai folosesc lăzile de zestre avînd în vedere că în timpul nostru zestrea este munca sau chiar dacă mai e, nu se păstrează în lăzi. Uitați cum stau lucrurile: facem lăzile după modelul moldovenesc care, la țară, se mai poartă. Clienții noștri o folosesc să țină brichetele în ea sau lemnele pentru foc. Un om cu adevărat serios nu pune într-o sufragerie bine aranjată cărbunii în lighean. Făcînd noi mobilă aici, la Iași, am înțeles că lumea devine tot mai mult o speculantă a practicului".

★

„Mă numesc Gheorghiu I. Mihai și sînt muncitor cu înaltă calificare. Mobila pe care o fac se poate executa integral la mașină: un dulap, o vitrină, o canapea. Notați vă rog că executăm prototipuri. Spuneți că ați văzut în comerț un dulap numit Vasile. Mie numele îmi place căci este solid, bărbătesc. Eu lucrez la dulapuri de 18 ani și el, dulapul, și-a menținut integral funcțiile. Nou? Acum, în proporție de 95 la sută se lustruiește cu mașina — înainte se făcea totul manual. S-a mai redus durata lui de execuție : de la 15 ore în 1960, la 6 ore în 1978. Da. Un dulap bine întreținut, așezat într-un mediu potrivit ține 10 ani. Nu recomand, din acest punct de vedere, mutarea de la un domiciliu la altul prea mult. Vasile se cam deteriorează la dese mutări".

★

Însemnările noastre se opresc, necesar, aici. Mobila aici executată este mult prea cunoscută, iar realizările — creșterea producției de 50 de ori în 18 ani — deosebit de valoroase, pe deplin stimabile. Sînt, credem, rînduri oneste despre oameni exemplari, oameni care, cum spuneam, fac mobilă, fac scaune muncind din greu. Este în fond viața lor, viață animată de dorința de a-și trimite la export gîndurile lor despre bine și frumos. Ideea meschină a apărării scaunului le este străină, dar ideea profund muncitorească de a-și îmbunătăți și apăra produsul muncii le este apropiată. Scumpă, chiar.

EUGEN SECELEANU ■

Producție netă, sau cum se arată mai bine ce poate fiecare

Întreprinderea mecanică din Gheorghieni avea în 1973, la înființare, doar trei ingineri și doi maiștri. Dar avea o conducere tînără. Directorul Ștefan Pall avea 28 de ani, iar ceilalți nu erau mai virstnici, dacă i exceptăm pe contabilul șef, cum spunea de curînd inginerul din fruntea unității, ajuns acum la respectabila vîrstă — pentru un director hîrjit prin greutățile începutului și ale punerii pe roate a întreprinderii într-o modestă, în fond, unitate de industrie locală — de treizeci și trei de ani. Tinerețea e un atribut al întregului colectiv de oameni ai muncii de aici. Mai mult decît atît, dincolo de sugestiile comune ale acestei vîrste, domină spiritul tinerese strecurat imponderabil, ca ozonul unei atmosfere înviorătoare, în toate articulațiile momentelor diurne. Spiritul de tinerețe este aici unul din principalii componenți ai ansamblului de factori ce determină creșterea eficienței economice. În primul semestru al acestui an planul producției nete a fost îndeplinit în proporție de 104 la sută. Azi, în unitate lucrează 22 de maiștri și peste 40 de cadre cu pregătire superioară. Cel mai „bătrîn" — cum spunea directorul — este inginerul șef, Bela Lazăr. Nici nu poate fi considerat altfel aici, din moment ce are deja 37 de ani. Întreprinderea este în plină dezvoltare. Investiții însemnate contribuie la asta, dar contribuie de asemenea și personalul muncitor al întreprinderii.

Creșterea eficienței economice — contribuind direct și esențial la o superioară autogospodărire — este accelerată de scăderea cheltuielilor de producție. Economiile de metal contribuie simțitor la aceasta, aici unde oameni ca Vasile Mureșan fac zi de zi totul pentru utilizarea oricărui rest de tablă, de pildă, din care mai poate fi croit ceva util. Cel numit este șef de echipă la prese și debitări. De multă vreme lumea de aici îi cunoaște obiceiul de a verifica de zece ori chiar prescripțiile la debitări, gîndindu-se cum să utilizeze orice fișie recuperabilă de tablă. Caută pînă găsește astfel de utilizări. Și din toată această neîmpăcare a lui cu ideea unor deșeuri socotite de cei mai mulți normale, întreprinderea cîștigă tone de tablă subțire. Nu este singura cale de reducere a consumului de metal, însă. Dar cei din echipa condusă de Vasile Mureșan sînt cunoscuți ca fiind cei mai stăruitor atenți la orice poate să permită asemenea reduceri. Numeroase reproiectări contribuie la micșorarea consumurilor de metal. Unul din cele mai reușite lucruri — după nivelul economiilor asigurate — îi se datorează maistrul Francisc Kelemen și ing. Geza Mann, care au reproiectat și îmbunătățit contactele unor întrerupătoare electrice și tehnologia de argintare.

Eficiența activității economice și, implicit, autofinanțarea sînt servite și de alte componente ale efortului acestui colectiv tînăr pentru ridicarea întreprinderii. Inteligența tehnică fructificată în inovații, îmbunătățiri ale unor soluții tehnice se subordonează cu foarte bune rezultate acestui scop. O mașină de rolluit filete în loc să fie cerută din import a fost proiectată și realizată aici. Întreaga muncă de inovații din unitate și, o minunată atmosferă de căutări permanente și entuziaste în acest sens sînt legate printre altele și de vocația pedagogică a maistrului Eugen Baricz. Mai precis, de felul cum a știut să-și crească acesta propriii săi copii. Mă gîndesc mai ales la băiatul său cel mare, tot Eugen, pe care tatăl l-a adus, din clasa a șaptea, în fiecare vară, să lucreze alături de el și de alți muncitori. Copilul a deprins astfel mai multe meserii mai ales că și-a petrecut de atunci toate vacanțele mari aici, pînă a terminat facultatea. Acum este inginer aici și, pentru neastîmpărul creator al minții sale, pentru capacitatea organizatorică a fost ales deja responsabil cu invențiile și inovațiile și președintele comisiei tehnicienilor și inginerilor. „Muncitorii au multe idei interesante. Alexandru Deak, de pildă, a făcut o ștanță de decupat și perforat care face simultan, și mai bine, trei operații ce se făceau separat. Timpul de lucru s-a redus la o treime. Un lucru deosebit ca eficiență pentru noi a făcut și alt muncitor, Victor Kovacs. Lui îi datorăm un burghiu reglabil pentru găurire conică în lemn. Operația se executa numai manual înainte. Acum se face în 5—10 minute ce se făcea în 3—4 ore". Deveniți — prin propria sa curiozitate, seriozitate și aplicație — înainte de a fi inginer, sau lăcătuș mecanic, frezor, strungar, rectificator, Eugen Baricz are, printre altele, acum, satisfacția momentelor în care neîncrederea unui muncitor în posibilitatea executării unei operații ori a unei piese la strung sau la freză, se risipește fără comentarii inutile cînd, trecut în locul lui, tînărul inginer, execută impecabil piesa, după care pleacă liniștit spre celelalte treburi ale lui.

Printre cei care, mereu, zilnic, dacă ar putea, încearcă să adauge cîte ceva la lucrurile concrete care favorizează creșterea productivității muncii, a eficienței economice a întregii activități, este, aflu, subinginerul Tiberiu Codîleanu, șeful secției turnătorie, ajutat mai ales de maiștrii Ianoș Deak și Iosif Csata. Una din reușitele lor recente pentru turnarea a ceea ce se numește telegrafie capac cutie de viteze strung: reproiectînd modelul și modernizînd metoda de formare și turnare, doi oameni fac acum mai mult decît făceau patru înainte.

Grija pe care conducerea și întreg colectivul de oameni ai muncii au avut-o în ultimii doi ani pentru urmărirea și realizarea producției nete a făcut ca trecerea acestui indicator în fruntea celor după care se apreciază activitatea să fie un lucru nu numai firesc dar așteptat, dorit, aici, din moment ce dintr-un astfel de unghi se vede mai bine efortul real al oamenilor, aplicabilitatea inteligenței lor tehnice, continuitatea și ritmul muncii lor creatoare de noi valori.

DORIN GHERGHINESCU ■

Un exemplu: Întreprinderea „1 Mai" — Ploiești

Ambiții, griji și hale industriale în regie proprie

Se întîmplă uneori și așa : oamenii sînt cu atît mai nemulțumiți, cu cît ar avea mai multe motive să nu fie. Iar lucrul pe care-l fac ei e întru totul remarcabil, chiar dacă prețul făcutului li se pare exagerat. Problema e de la ce distanță îți privești opera. Întreprinderea 1 Mai din Ploiești este o mare operă. Cunoscînd cîteva feluri de industrii din toată țara, nu se poate să nu simți, cu plăcere, cu mîndrie, cu o undă de sublim împlinirea ca operă inginerească, economică, socială a uzinelor ploieștene. Inginerul Stelian Teodorescu, directorul general al Întreprinderii e, totuși nemulțumit. Gheorghe Damian, inginerul șef e și el nemulțumit. Șeful secției mecanoenergetic, inginerul Nicolae Ioana nu pare nici dînsul prea mulțumit de tot ce se întîmplă în jurul lui. De fapt, nici unul din oamenii pe care-i cunosc nu pare din cale afară de încîntat de propria-i muncă. Sigur, știindu-se bine între ei, avînd de-acum o experiență de viață și profesională de ajuns de mare ca să nu se sperie de schimbări, fie ele și foarte importante, oamenii aceștia pun un strop de ironie în tot cuvîntul ce-l rostesc. Din anii '70 și pînă azi ei au trăit numai schimbări. Experiența, prin urmare, i-a învățat să privească fiecare lucru în două feluri : de aproape, de la distanța de unde se văd mai ales cusururile și de departe, mai bine zis de pe poziția cetățeanului obișnuit al țării care, citind în gazete că la Ploiești s-a trecut la fabricația unor instalații de foraj cu o sarcină de 500 de tone la cîrlig, instalații foarte competitive pe cea mai bună piață a petrolului, se minunează și e mulțumit. Mulțumirea și încrederea îi vin cetățeanului din gîndul că **se poate.** Oricine își dă seama că nu-i o treabă simplă să fabrici astfel de instalații. Deci, se poate. Și dacă putem face asta, înseamnă că sîntem în stare să facem orice. Inginerul șef Gheorghe Damian știe și el că se poate. Dacă arată frămîntat de nu știu ce mari nemulțumiri, e pentru că el știe în amănunt cum se petrec toate. În urmă cu numai zece ani, comitetul de conducere a întreprinderii a hotărît ca toate extinderile să fie realizate în regie proprie. Să fie, adică, și constructor, și beneficiar și, pe cît va fi nevoie, proiectant. Întreprinderea 1 Mai din Ploiești nu este, bineînțeles, singura care a socotit că, dat fiind ritmul de dezvoltare și comandamentele economiei naționale, realizarea noilor investiții în regie proprie e, într-un fel, cheia dezvoltării. Numai că treaba aceasta a fost urmărită aici cu atîta consecvență, iar rezultatele sînt atît de exemplare încît experiența ploieștenilor trebuie cunoscută și înțeleasă bine de toată lumea. În zece ani, grupul de oameni ai secției mecanoenergetic, care a constituit mai apoi nucleul fabricii de fabrici, are a împărtăși o experiență excepțională. „Noi, zice inginerul șef regăsindu-și umorul, n-am făcut nimic deosebit. Doar lucrurile de care aveam neapărat nevoie. S-a întîmplat, e drept, că am avut nevoie de atît de multe lucruri, încît ceea ce părea să fie doar o soluție de moment a devenit, aproape fără să ne dăm seama, ceva extrem de serios. În zece ani, am realizat cu niște oameni specializați în reparații și întreținere investiții de peste 1 miliard de lei. Prin anii '68—'69 eram șeful controlului tehnic. Mi s-a dat sarcina să ridicăm o hală, să modernizăm fabrica de gaze și să ne gîndim la construcția unei hale mari pentru fabricația de utilaj tehnologic. Există, se știe, întreprinderi specializate în realizarea investițiilor. Noi ne ocupaserăm pînă atunci numai de întreținere. Ne-am dat curînd seama că ideea avea avantaje și dezavantaje. Dezavantajul era că trebuia să fim deodată beneficiar, executant și colaboratori la proiectare. De trei ori mai multă bătaie de cap. Avantajul era că puteam fi, totodată, beneficiar, executant și chiar proiectant. Triunghiul acesta e problema fiecărei investiții. E foarte greu să aduci la același numitor oameni din trei instituții atît de diferite, deși avînd pînă la urmă un țel unic. Avem multe motive să revenim la ambiții mai mici după ce am încheiat, repet, cu un efort organizatoric considerabil, primele investiții în regie proprie, dar aveam și un motiv să mergem mai departe : necesitatea. Dacă vrolam să respectăm planurile de dezvoltare a întreprinderii, trebuia să nu depindem prea mult de constructori. Toată stima pentru întreprinderile specializate în realizarea unor investiții industriale, numai că noi am descoperit o cale în multe privințe mai sigură, mai economică. Am contat pe faptul că dispunem de un serviciu de aprovizionare eficient, serviciu care se ocupă și de asigurarea tuturor celor necesare. Avînd în dotare mașini de ridicat grele, le-am folosit la montaj. E și aceasta un mod de a folosi capacitatea mașinilor la maximum. Dar cel mai important lucru e că am dat prilejul oamenilor să-și folosească din plin puterile și spiritul de inițiativă. Proiectantul general al investițiilor este I.P.C.M. București. Ne înțelegem bine, fapt care nu ne împiedică să venim adesea cu îmbunătățiri la proiect. Nu e vorba de concepția de ansamblu, fiindcă aceasta oricum se stabilește colaborînd, ci de lucruri de amănunt. Acele lucruri, acele schimbări la care un constructor din afară s-ar lăsa mai greu înduplecat. Noi știm că e mai bine să schimbăm din mers ceva decît să o facem mai tîrziu. Firesc, am dezvoltat și un atelier de proiectare. Dealtfel, șeful unei secții noi se stabilește încă din momentul în care montăm primii stîlpi. Spre exemplu, inginerul Nicolae Tomescu. A fost numit șeful noii secții mecanice nr. 6 într-o vreme cînd se montaseră abia patru stîlpi. El conducea de opt ani o secție mecanică, știa ce trebuie făcut într-o secție nouă ca lucrurile să meargă mai bine așa că pînă ce Mecanică 6 a intrat în funcțiune cu toate capacitățile, tot ce putea fi îmbunătățit în materie de fluxuri tehnologice, utilități, într-un cuvînt în ergonomia secției se operase. Cînd ai o dublă responsabilitate, în realizarea producției propriu-zise și în realizarea investiției, capeți și o anume perspectivă a întregii activități economice a uzinei. Cu această perspectivă am reușit să ne ameliorăm existentul investit, astfel ca modernizarea întregului să se petreacă firesc. În ce privește productivitatea muncii la grupul care realizează noile investiții, ea e comparabilă cu aceea a unor întreprinderi specializate. Nu pot să spun că nu ne-am înhămat, cum se zice, la o muncă al naibii de grea, dar, subliniez, nu putem să nu fim conștienți că e felul cel mai potrivit de muncă prin care îndrăznim să intrăm pregătiți în competiția mondială din domeniul instalațiilor de foraj. Dacă vii, de pildă, dumneata și mă întrebi cu ce preț ați realizat toate acestea, primul meu gînd e să răspund : cu unul atît de mare, încît a doua oară n-am mai încercat. Totuși, încercăm și a doua și a zecea oară ! După fabrica de utilaj complex, a urmat secția pentru prelucrarea instalațiilor de foraj, apoi extinderea secției utilaj tehnologic cu 12 000 mp, pe urmă secția a 6-a Mecanică, iar în prezent se găsesc în lucru o secție de 16 000 mp pentru utilaj petrolier și minier de performanță și o fabrică de mașini-unelte pentru care am pus de-acum la punct cîteva tipuri de mașini-unelte de o importanță excepțională pentru industrie. Omenește, oricare din oamenii de bază în procesul de realizare a investițiilor în regie proprie — inginerii Romeo Hanganu, Nicolae Ioana, Florea Pietricică, Dumitru Dobrescu, maiștrii Dumitru Popescu, Ștefan Iordache, Manole Chiru, Nicolae Preda sau muncitori ca Mihai Lisovschi, dotați cu totul extraordinar pentru mecanică — gîndește în fel : ce ne-o fi apucat să fim și constructori, cînd aveam și așa destul de lucru ? Și, tot omenește vorbind, cu tot aerul acela de nemulțumire, de iritare pe care-l ai cînd lucrurile nu merg întotdeauna așa cum ai vrea, ești sigur că n-ai renunța la o știință și o practică atît de trudite cîștigată și cu atît mai prețioase. Dealtfel, investițiile pe care le avem de realizat pînă în 1980 ne vor mai da destule prilejuri de mulțumire — nemulțumire".

MIHAI NICA ■

Anchetă economică

Unul vrea la bucată, celălalt măsoară cu metrul și nepotrivirile înseamnă apartamente restante!

Un prim argument : cu toate eforturile, deloc neglijabile de altfel, Centrala de construcții-montaj București, care cuprinde 8 grupuri de șantiere de construcții de locuințe, este în restanță cu îndeplinirea sarcinilor ce-i revin în acest an. Este vorba, cum ne preciza unul din conducătorii centralei amintite, de aproape 7 000 apartamente a căror realizare apare pînă la această oră incertă. Unul dintre motivele care conduc la această situație este deficitul forței de muncă — peste 12 000 de oameni ! Un al doilea (mai există, fără îndoială, altele) se desprinde din relația furnizor—beneficiar pe care C.C.M.B. o întreține cu Centrala materialelor de construcții, aparținînd de Ministerul Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții (M.E.F.M.C.) Este o relație deloc comodă, care a suferit o vreme mari perturbații. Ele există, încă, așa cum se va vedea din ancheta care urmează.

● Constructorul e de vină !

„În contractul nostru cu Centrala materialelor de construcții — ne spune tovarășul director pentru producție industrială și aprovizionare al C.C.M.B., Dumitru Badea — era prevăzută livrarea unei cantități de prefabricate din beton cu care urmau să se construiască 15 377 de apartamente pe primul semestru al anului. Nu ni s-au livrat însă decît pentru 10 428 de apartamente, deci o restanță de peste 5 000. Cea mai mare parte din această restanță s-a datorat întreprinderii „Granitul", care în loc de prefabricate pentru 12 864 apartamente nu ne-a livrat decît pentru 8 356". Cu aceste prime date în carnet, dăm frumos bună ziua și stăm în continuare de vorbă cu tovarășul director tehnic Paul Ioby, de la Întreprinderea de prefabricate din beton „Granitul", principalul furnizor al grupurilor de șantiere aparținînd de C.C.M.B. Aflăm aici o mulțime de date interesante, discutăm despre diversificarea producției și despre promovarea unor tehnici industriale noi, despre investiții (de altfel considerabile, extrem de spectaculoase chiar) și despre eforturile îndreptate spre creșterea numărului de „prefabricate integrale", metodă modernă care asigură limitarea operațiunilor de montare pe șantierele propriu-zise. Aflăm și unele necazuri, cum ar fi cele cu furnizorul de sîrmă de la Buzău, care nu satisface cantitativ, dar mai ales sortimental cerințele întreprinderii, de unde necesitatea unor înlocuiri deloc economicoase. În rest, ne spune directorul Ioby, ciment avem, agregate avem — nu sînt alte probleme care să ne încurce ! Întoarcem filele carnetului de note, prezentînd situația aflată de la C.C.M.B. Vom trece curînd în biroul directorului comercial Sorin Dinu, care are o mulțime de noi date să ne comunice. Astfel : „Vă rog să notați. De la începutul anului, C.C.M.B. a elaborat pînă acum nu mai puțin de patru programe de livrare pentru contractul încheiat. Nu mai vorbim de primul, stabilit în toamna anului trecut. Al doilea ne-a fost trimis la 19 ianuarie și prevedea livrarea de prefabricate pentru 13 000 de apartamente — 7 680 pe trimestrul I, 6 200 pe al doilea. Normal, noi ne-am făcut pregătirea producției după acest plan. La 28 februarie am primit al treilea program : 13 256 de apartamente — 6 266 pe primul trimestru, 6 999 pe al doilea. Ne-am conformat și noi cum am putut. La 31 martie însă, rețineți vă rog data, fiindcă ea reprezintă exact ultima zi a trimestrului, am primit al patrulea program : 12 328 apartamente dintre care numai 3 314 pe trimestrul care se încheia și 9 012 pe trimestrul II. De data aceasta situația era clară, livrările gata făcute, dar producția noastră nu se putea opri ! Am fost nevoiți să încheiem contracte de livrare cu trei trusturi de construcții județene, la Iași, Bacău și Teleorman, și astfel am reușit să scăpăm de 25—30 000 metri cubi. Dar stocurile noastre sînt încă foarte mari, restanțele în livrare de asemenea — nu ne rămîne să credem decît că în curînd vom primi un nou program, stabilind noi termene de livrare ! Va trebui însă să rețineți că pe noi stocurile ne încurcă foarte mult, ne blochează magaziile și depozitele, obligîndu-ne să reducem producția, să diminuăm planul și, drept urmare, beneficiile. Spuneți și dumneavoastră cine e de vină, noi ? Întreprinderea noastră produce mai mult decît pot construi grupurile C.C.M.B.-ului. Întrebați-i pe ei de ce nu respectă programele !"

Privim totuși împreună o notă a conducerii C.C.M.B., în care se susține : „Stocurile de prefabricate existente se datoresc în cea mai mare măsură neexecutării tuturor sortimentelor programate și comandate încă din anul trecut, cît și organizării producției cu piese de serie și volum mare, și nu conform graficelor și ordinei de montaj la șantiere". Aproape la unison, cei doi directori susțin : „Nu-i adevărat ! Nouă nu ne-au lipsit decît rareori unele piese de prefabricate. Mereu aveau loc schimbări ale ponderii între secțiuni și variante de secțiuni. În general, grupurile nici acum nu prea știu ce au de făcut pentru al doilea trimestru — dacă cereți programul pentru a doua jumătate a anului nimeni de la C.C.M.B. nu o să poată să vi-l dea !"

● Furnizorul e de vină !

Ne întoarcem la Centrala de construcții-montaj București. Prezentăm situația aflată la întreprinderea „Granitul", cea mai mare a Centralei materialelor de construcții, care îngloabează și întreprinderile de prefabricate de pe platforma Militari : „Adevărul e că și noi le-am prricinuit niște greutăți în prima parte a anului, mai cu seamă din cauza schimbării unor amplasamente, a eliberării întîrziate a lor și a altor cauze, cum ar fi timpul nefavorabil. A mai fost și obligația de a lucra mai mult, mă refer la anul trecut, la demolări și consolidări, după cutremur. Așa s-a făcut că și în luna martie a anului acesta noi lucram încă la structuri pentru blocuri avînd termen de predare în 1978, deci cu o întîrziere de șase pînă la opt luni. Apoi s-a ivit problema cu calitatea și lucrurile s-au complicat și mai mult. Noi ne recunoaștem vina, recunoaștem că pe primul trimestru nu ne-am prea ridicat la nivel, și a trebuit ca un număr de 12 841 apartamente să fie reprogramate — dar de aici și pînă la a spune că noi, constructorii, sîntem vinovați este o distanță prea mare, pe care nu o putem accepta !"

„Problema cu calitatea" reprezintă într-adevăr un punct însemnat în relația dintre C.C.M.B. și „Granitul", ca relație beneficiar—furnizor. Astfel, nu o singură dată constructorul a semnalat o serie de deficiențe, întreprinderea producătoare nerespectînd proiectele, livrînd fațade executate necorespunzător, cu izolația termică sub parametrii stabiliți, panouri cu rupturi, abateri dimensionale, pozare greșită a buclelor și plăcuțelor de îmbinare, chiar a golurilor pentru ferestre și uși. Toate acestea au dus la o analiză severă din partea conducerii Comitetului municipal de partid, motiv pentru care M.E.F.M.C., a luat hotărîrea de a opri fabricarea unor secțiuni, cum ar fi de exemplu cea numită F42, din care constructorii aveau de ridicat nu mai puțin de 7 306 apartamente. „Granitul" a fost nevoit să ia producția de la zero, revizuind peste o sută de tipare, acțiune care s-a încheiat abia în iunie.

Revenind la disputa dintre furnizorul de prefabricate și beneficiarul lor, constructorul, părerea inginerului principal Aurelian Zaharia, din cadrul serviciului de producție industrială a C.C.M.B., era exprimată în felul următor : „Adevărul e că se minte de se zvîntă ! La prima vedere, cei de la întreprindere pot trage pe sfoară

G. DUMITRU ■

(Continuare în pagina 9)

Componente esențiale: lărgirea orizontului de cunoaștere, creația tehnică de masă

Noua ediție a Festivalului național „Cîntarea României" include experiența desfășurării sale anterioare și un indice de popularitate evident sporit, elemente care motivează exigența față de rezultatele originalei și multilateralei manifestări, inițiată de chiar președintele țării noastre, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Propun cititorilor un traseu clujean, marcat de problematica tehnico-științifică a celei de a doua ediții a festivalului amintit, itinerar care a trecut prin cele mai înalte instituții de știință și cultură, ale orașului de pe Someș, ca și prin secțiile unor prestigioase întreprinderi.

■

Prof. Ioan Drăgan, prorectorul Institutului politehnic din Cluj-Napoca, președinte al comisiei municipale a inginerilor și tehnicienilor

— În ceea ce privește județul și capitala sa, pot să afirm că au fost avantajate, încă din prima ediție a Festivalului național „Cîntarea României", de startul bun pe care l-au luat. Comisia alcătuită, la nivelul județului, și din care au făcut parte secretarii cu probleme economice și de propagandă, reprezentanți ai principalelor unități industriale, a beneficiat de un program judicios alcătuit și în cunoaștere de cauză. Modul nostru de organizare a permis desfășurarea unor schimburi de experiență, cu participare mai largă, chiar și dincolo de „granitele" județului, a unor simpozioane pe ramură și nu „generale", care au reținut interesul maselor de muncitori, tehnicieni și ingineri. Exemplare mi s-au părut în acest sens acțiunile întreprinse la „Metalul Roșu", la „Tehnofrig", la Întreprinderea textilă „Unirea". Prima observație pe care vreau s-o fac este aceea că, după ce beneficiasem, cu ani în urmă, de o puternică mișcare de inovație-raționalizare, până la lansarea Festivalului național „Cîntarea României", se instalase o oarecare stare de amorțeală, explicată și de modificarea legislației privind sistemul de premieri. Festivalul a trezit din nou interesul oamenilor pentru creație în știință și tehnică, pe cu totul alte coordonate decît cele bănești. Dacă am face un tur de orizont, prin oraș și județ, am vedea că aproape toate întreprinderile și-au organizat expoziții cu realizările obținute în domeniul tehnico-științific. O dereglare, cel puțin în privința județului nostru, s-a produs atunci cînd s-au selecționat lucrările pentru Expoziția națională, deoarece nu toate ministerele, la nivel central deci, au avut expoziții pe ramură și, în consecință, nu au ales nimic din produsul gîndirii și muncii multor colective de la noi deși ele meritau să figureze și în standurile de la București. Sper că o asemenea situație să nu se mai repete. În întreprinderi veți întîlni o acțiune, pe care am dori-o generalizată, în cadrul căreia fiecare cetățean s-a angajat să rezolve cel puțin o temă, sau o problemă, în afara planului. Dar numărul celor angrenați în aceste acțiuni este, în alte unități, încă mic față de necesități. Am notat 30 de procente, în unele cazuri.

— Tovarășe profesor, credeți că numărul celor care participă este, cu adevărat, hotărîtor în obținerea de rezultate, ori, mai curînd, calitatea celor care se prind în această „horă" a gîndirii, a celor care se simt nu numai atrași dar și capabili să inoveze, să raționalizeze, decide ?

— Desigur, goana după cifre majore poate da o falsă impresie și false rezultate. Sînt absolut convins că nu oricine se naște inventator, dar sînt la fel de convins că, printr-o mobilizare de excepție, fiecare muncitor, tehnician ori inginer poate colabora la obținerea unor soluții mai bune, fiecare în felul său. De pildă, un muncitor nedotat pentru cercetare și inovare, poate, totuși, executa practic un dispozitiv gîndit de alții, poate da referințe asupra comportării unor agregate la care lucrează nemijlocit. Aspectul cel mai important mi se pare a fi tendința de autoperfecționare a omului, încercarea sa de a se autodepăși, de a se înscrie în curentul general de interes, față de nou. De aceea, am mai spus-o și o repet, sînt de părere că legea ar trebui să-i includă, așa cum a mai făcut-o cîndva, și pe raționalizatori, în prevederile sale. Cu ani în urmă realizam sume foarte importante de pe urma mișcării de raționalizare-inovație-invenție, de ordinul a 70 de milioane anual, sumă care scăzuse la 30 de milioane, iar acum a început să urce din nou, anul trecut însumînd 50 de milioane lei.

— Ca organizare, ce credeți că ar putea constitui un exemplu pentru județul și orașul dumneavoastră ?

— În întreprinderi ne-am organizat prin sindicate, dar am inclus și doi președinți ai comisiilor noastre, pe directorul tehnic ori pe inginerul șef, astfel ca și autoritatea lor administrativă să concure la o bună desfășurare a tuturor acțiunilor noastre. Țin să remarc, totuși, unele schimbări care n-au depins de noi și care au dereglat sistemul preconizat la un moment dat. Mă refer la trecerea temporară a comisiilor tehnico-inginerești în cadrul C.N.S.T. și, apoi, revenirea lor la sindicate. Astfel de fluctuații nu mai sînt de dorit.

— Cum se încadrează cadrele universitare, profesori și studenți, în acțiunile dumneavoastră ?

— Cadrele la care v-ați referit participă, pe bază de contract, la producția materială, în special în ramura construcției de mașini, în fenomenele tehnologice. Institutul nostru a realizat anul trecut o microproducție de aproape 30 milioane lei. Desigur că și în afara festivalului am fi înregistrat succese, dar nu de aceste proporții. În actualul calcul al posibilităților, care sînt încă departe de epuizare, a intrat, o dată cu declanșarea festivalului, și coeficientul pe care-l numim „patriotism", a crescut preocuparea față de problematica întreprinderilor, a-a modificat, în bine, conținutul acestor preocupări, ele ținînd spre subiecte mai complexe, de mai mare interes pentru întreprinderi. Tocmai de aceea propun ca, la promovările care se fac, ar trebui să se țină seama și de participarea cetățenilor la acțiunile de creație tehnico-științifică, tot astfel cum, în lumina indicațiilor date de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, atunci cînd se alcătuiesc grupele pentru excursii plătite de întreprinderi, ar trebui să fie avuți în vedere cei care s-au distins în domeniul căutărilor.

■

La Combinatul de pielărie și încălțăminte „CLUJANA", directorul general, **ing. Gheorghe Mărinceanu** este cît se poate de avizat în problemele ridicate de „Cîntarea României" și, deopotrivă interesat, pentru că, așa cum avea să afirme, în cursul convorbirii, **„întreprinderea își rezolvă multe dintre necesitățile ce se ivesc pe parcurs"**, iar efectele post calculate ale acțiunii de creație tehnico-științifică reprezintă sume importante. Relații mai ample avea să-mi ofere tovarășa **ing. Mariana Comșa**, de la serviciul tehnic, care compară volumul reprezentat de participarea la trecuta ediție cu cel actual : de la 2 184 persoane la 3 063, dintre care 1 321 tineri, față de cei 980 din 1977. „Ca femeie am urmărit și angrenarea tovarășelor de muncă. Din totalul amintit, 1 605 sînt femei, iar raportul dintre muncitori, pe de o parte, maiștri și ingineri, pe de alta, este echilibrat".

— Dincolo de cifre, tovarășă Comșa, care sînt observațiile dumneavoastră privind desfășurarea acestei competiții a priceperii, vredniciei și inteligenței din întreprindere ?

— Consider că formalistica, pe care sîntem obligați s-o completăm, este foarte complicată și adesori inutilă. Întocmim prea multe situații care ni se cer de diferite foruri locale și centrale. În ceea ce ne privește am orientat căutările oamenilor înspre adaptarea de mașini, aspect deosebit de important, pentru „Clujana", deoarece tehnica noastră este cam aceeași ca în 1960, deci depășită, în bună parte, față de sarcinile cărora trebuie să le facem față acum. În al doilea rînd, ne-am axat pe reducerea importurilor, ambele direcții fiind de lungă durată și interesîndu-i direct pe muncitori.

Intervine directorul general, tov. inginer **Gheorghe Mărinceanu : De pildă acum am stabilit 18 de teme majore, care nu sînt prevăzute totuși în sarcinile de serviciu ale muncitorilor și tehnicienilor, și care antrenează după puterile fiecăruia și pe „gînditori" și pe executanți adică pe cei care materializează ideea.** Temele au fost ridicate în primul rînd, la nivelul conducerii tehnice a întreprinderii, dar asta nu înseamnă că un maistru lăcătuș mecanic, de mîna întîi, cum este **Mihai Lapșanschi** nu a putut pune la punct agregate destul de complicate, sorijinit și de inginerul **Richard Ciută.** Vă recomand să-l căutați pe acest maistru.

În întreprindere îl întîlnesc la locul său de muncă pe **Mihai Lapșanschi**, om la patruzeci și ceva de ani, în halatul său albastru, curat, stînd de vorbă cu un muncitor. Ne retragem într-un loc mai tihnit și maistrul îmi vorbește despre motoarele pneumatice liniare necesare agregatului de spriat, folosite în vopsitorie și tăbăcărie. Dificultățile constau, printre altele, în aceea că, pînă la punerea la punct a acestor motoare, rezervoarele cu substanță, aflate sub presiune, reprezentau un pericol permanent pentru oameni și puteau provoca incendii. **„Acum ne-au solicitat și alte întreprinderi aceste motoare, chiar și pompierii".** Mergem să vedem aparatul, care este de mici dimensiuni și ingenios construit. Rolul său este acela de a transmite presiunea la capătul de spriere și de a o grada, după necesități. Maistrul a lucrat și gîndit soluțiile timp de cîteva luni, 6 sau 7, nu mai știe precis. La rîndul său, **Mihai Lapșanschi** mă îndrumă spre un alt maistru, **Tiberiu Konrad** datorită căruia întreprinderea dispune acum de mașini de găurit și capsat, deocamdată 40 de bucăți, care se aduceau din import. Din păcate, **Tiberiu Konrad** se află la mare, în concediu (pentru noi, din păcate, deoarece el se simte acolo, desigur foarte bine !). Cît despre importanța acestor mașini **Mihai Lapșanschi** crede că ea rezidă în faptul că **„sînt transmise și întreprinderilor surori. Am avut o mare mulțumire sufletească, recunosc, dar și sprijinul directorului Mărinceanu a contat. Am fi și mai mulțumiți dacă dosarele mai vechi, trimise la minister, la București, conținînd cîteva invenții și inovații, s-ar rezolva mai repede".**

■

Directorul întreprinderii, **ing. Soos-Manea Carol** prezintă, în mare, specificul acțiunilor din cadrul „Cîntării României", pentru întreprinderea sa, din care reține preocuparea pentru reducerea importurilor și aplicarea unor tehnologii moderne.

— Pe lîngă necesitatea reducerii cheltuielilor valutare, ne loveam de incertitudinea sosirii, la timp, a comenzilor contractate, fapt care se răsfrîngea negativ asupra întregului proces productiv. Pe de altă parte, aparatajele de care aveam nevoie erau de serie mică, așa încît, cu greu puteam găsi pe cineva dispus să ni le furnizeze, chiar dacă puneam la dispoziție întreaga documentație necesară. Și atunci am recurs la colaborarea cu alte unități, urmărind o rentabilitate bilaterală. De pildă, robinetele cu bilă sferică de teflon nu sosiseră. Le-am dat în grija unui colectiv și, în șase zile, le-am avut gata confecționate. Calea de rezolvare a fost tocmai cadrul festivalului. La fel am procedat și în cazul variatoarelor continue de viteză, întîrziate din import. Un singur tehnician și un muncitor le-au realizat în 6 luni de zile, de la A la Z. Numele lor ? **Mircea Ciceu,** tehnician și **Alfred Menzel,** muncitor.

Vreau să-i cunosc pe cei doi și merg în căutarea lor. Ei se află, însă, cu alți cîțiva tovarăși, în biroul inginerei Mariana Cosma, loctiitoarea secretarului comitetului de partid al uzinei. Sînt acolo și tehnicianul **Dezideriu Kiss,** și muncitorul **Gheorghe Kovacs,** autorii unui agregat de tras lamele pentru bateriile de încălzire, care a scutit munca grea a nu mai puțin de opt femei, „amănunt" care s-a reflectat pozitiv și în creșterea productivității muncii. **Alfred Menzel** afirmă că 80% din timp și-l petrece în întreprindere, **„o viață deci și aici trebuie să te realizezi. Unde altunde ai putea s-o faci ?" Simion Olteanu,** de la secția prelucrare, are în evidența personală ca și în cea a comisiei, 17 rezolvări tehnice pe care ar putea să le dea ca inovații, dar el preferă să le înscrie sub genericul Festivalului național „Cîntarea României". Inginerul **Emil Fetea** și muncitorul **Francisc Szabo** au pus la punct un dispozitiv de strunjit interior sferic pentru lagăre, a cărui productivitate este de cel puțin 4—5 ori mai mare ca cea a procedeului vechi. **Iosif Libal,** chimist principal, șeful unității nucleare, autorul unui dispozitiv de control al țevilor pentru baterii, dispozitiv care elimină analizele chimice și rebuturile, este de părere că **„organizarea de simpozioane inițiată în cadrul festivalului, este cît se poate de binevenită, mai ales așa cum s-a făcut recent la Botoșani, pe secții și pe teme, unde am fost prezenți specialiști și muncitori cam din toată țara, cei de la Iași prezentîndu-se foarte bine. Centrala industriei textile ar putea să stimuleze mai mult organizarea de simpozioane de profil, ca toți să vorbim aceeași limbă și să ne înțelegem".** Fizicianul **Radu Dorel Pintea,** coautor al dispozitivului amintit, este de aceeași părere și dintr-o dată realizez că un chimist și un fizician, care altfel nu s-ar fi întîlnit niciodată la aceeași masă de lucru, au devenit colaboratori în cadrul Festivalului național „Cîntarea României", și-mi reamintesc spusele profesorului doctor Crișan Mircioiu care afirma, cu toată convingerea, că și dînsul

Aparatul „Permacom", realizare a maistrului Iosif Libal și a ing. Radu Pintea („Metalul roșu")

are de învățat din contactul cu oamenii.

În încheierea acestui traseu revin la sediul Comitetului municipal de partid, abordînd-o pe secretara cu propaganda, tovarășa **Maria Cristian,** care-mi pune la dispoziție un bogat material informativ. Reține că dintre cele 4 211 obiective propuse spre soluționare, 1 830 și-au găsit rezolvarea (pînă la finele lunii mai). Reducerea cheltuielilor de producție, datorată creativității tehnico-științifice, a fost, în această perioadă, de 103 milioane lei, a importului a depășit 200 milioane lei, iar exportul a înregistrat un spor de 3 milioane. Sporul de producție totalizat a atins 296 milioane lei. La capitolul „lipsuri" se consideră că atragerea fruntașilor în acțiunea creativității tehnico-științifice nu este suficient corelată între sindicate și C.O.M.-uri, iar exemplele sînt concludente : la I.R.E.C. din cei 136 de maiștri și ingineri, doar 26 participă la „Cîntarea României", iar la I.C.M.A. din 224 de cadre doar 70 sînt angrenate în competiția vredniciei și a ingeniozității. Și procentul de muncitori este în unele întreprinderi („Sinterom", Carbochim, I.R.E.C. și Industria cărnii) cu mult mai mic decît s-ar cuveni să fie.

Concluzia pe care o propune tovarășa **Maria Cristian** este aceea că **„sindicatele fac încă prea puțin, față de necesități, ca și alte organisme implicate prin statutul lor în răspîndirea cunoștințelor cultural-științifice, ceea ce, în ciuda bunelor rezultate apreciate în ansamblu, se resimte încă, cel puțin în întreprinderile din oraș. Un aspect major și pozitiv, de data aceasta, este orientarea mai judicioasă spre nevoile reale ale producției, a eforturilor creatorilor mai aproape de necesitățile urgente ale industriei și economiei, tot astfel cum creșterea numărului oamenilor de știință, a cadrelor universitare angrenate în festival, alături de oamenii uzinei, se cere apreciată ca foarte pozitivă.**

Tripleta : învățămînt-cercetare-producție funcționează mai bine acum, la cea de a doua ediție a festivalului, sarcinile au devenit comune pentru toți cei aflați într-o ipostază ori alta, iar acoperirea lor se efectuează mai prompt. Muncitorii, continuă tovarășa **Maria Cristian, sînt toți mai puși la curent cu tehnica și știința de vîrf, ceea ce le influențează și modul de a gîndi societatea în general, nu numai munca lor de fiecare zi".**

GHEORGHE DECEMBRIU ■

A IX-a ediție a Tîrgului de mostre de bunuri de consum

Vitrină a bunăstării noastre

Se cuvine să apreciem din capul locului că actuala ediție, a IX-a, a Tîrgului de mostre de bunuri de consum, care s-a deschis marți, 1 august, la București, este mai ambițioasă decît cele ce i-au precedat. În primul rînd numărul și diversitatea impresionantă a exponatelor care își propun să reflecte strădaniile și modul în care oamenii muncii din unitățile de profil îndeplinesc prevederile Programului de dezvoltare și îmbunătățire a producției și desfacerii bunurilor de consum, traducerea în viață a măsurilor hotărîte de plenara C.C. al P.C.R. din martie anul acesta cu privire la ridicarea pe o treaptă nouă, superioară, a întregii activități economice. O ediție mai ambițioasă și prin aceea, cum ne declara din partea organizatorilor, tovarășul Roșu Bujor, din cadrul Ministerului Comerțului Interior, că mai mult decît în alți ani tîrgul încearcă să se apropie de rosturile și funcțiunile sale, îndeplinind astfel, în cît mai bune condiții, sarcinile majore puse în fața producătorilor de bunuri de consum și a comerțului de către conducerea de partid și de stat, răspunzînd imperativului actual al trecerii la o nouă calitate. Precum se știe, de-a lungul celor patru săptămîni cît tîrgul își va ține porțile deschise, un important volum de mărfuri va fi desfăcut către populație. Se estimează că, de data aceasta, valoarea mărfurilor vîndute va ajunge la aproximativ 90 de milioane. De bună seamă, cu cele 21 de pavilioane ale sale, în care-și vor găsi loc o sumedenie de mărfuri, de la autoturisme și garnituri de mobilă pînă la cele mai mărunte obiecte de uz gospodăresc, tîrgul de o lună de zile tîrgul va fi cel mai mare magazin din țară.

Scopul principal al acestei acțiuni fiind însă testarea cerințelor, a gustului și preferințelor publicului în alcătuirea și contractarea fondului de marfă pentru anul viitor, se înțelege însă că vînzarea unor mărfuri chiar în incinta tîrgului constituie un mijloc de identificare a opțiunilor cumpărătorilor. O altă cale a dialogului cu virtualii cumpărători o constituie cele peste o sută de mii de chestionare cu ajutorul cărora industriile producătoare de bunuri de consum, comerțul, invită pe vizitatori să-și exprime opinia și să contribuie activ, în calitate de beneficiari, la alegerea fondului de marfă pentru 1979. Aceste chestionare, am fost informați, vor fi eșalonate de așa natură încît să poată fi prelucrate, în timp optim, pe calculator iar concluziile să fie transmise colectivelor de contractare mai înainte ca ele să-și fi început lucrările, eliminîndu-se astfel orice tendință de subiectivism în alegerea mărfurilor ce vor fi desfăcute în cursul anului următor. Anticipînd, putem crede că acțiunea aceasta, deosebit de complexă, se va încheia cu rezultate dintre cele mai bune, iar optimismul factorilor răspunzători în această privință se întemeiază, din cîte am înțeles, pe o inițiativă care constituie totodată și o noutate a actualei ediții a tîrgului spre deosebire de cele de dinainte, și anume că dialogul dintre industrii, comerț și cetățeni se va încheia nu numai în incinta Complexului expozițional ci și la „Bucur-Obor" și „Unirea" din Capitală ori la mari magazine din Cluj-Napoca, Timișoara, Brașov, Iași. Inițiativa aceasta exprimă, de bună seamă, și un principiu etic, de vreme ce în alegerea fondurilor de marfă pentru anul viitor se va ține cont, ca de un criteriu esențial, nu numai de opțiunile locuitorilor Capitalei ori ale celor aflați în trecere în aceste săptămîni prin București ci și de cerințele și preferințele populației din diferite zone ale țării. Ar fi de remarcat, totodată, că inițiativa de extindere a testării, ca să zicem așa, și pe orizontală, traduce și un principiu de natură strict economică, întrucît e lesne de înțeles că orice întreprindere producătoare de bunuri de consum este direct interesată în alegerea cît mai chibzuită, că volum și ca structură, a producției sale fizice, orientîndu-și eforturile sale în direcția producerii unor mărfuri ușor vandabile, cerute și apreciate de public. Din acest considerent, actuala ediție a tîrgului reprezintă pentru industriile producătoare de bunuri de consum un important mijloc de cunoaștere a îndatoririlor lor în perspectivă și a căilor celor mai bune de a le îndeplini, iar pentru comerț — ale cărui succese nu sînt altele decît chiar succesele industriei și agriculturii noastre socialiste — un eficient instrument de lucru, astfel încît magazinele anului viitor să cuprindă tot ceea ce oamenii și-au ales, potrivit propriilor lor preferințe, din această admirabilă vitrină a bunăstării noastre.

D. CONSTANTINESCU

Marile probleme ale micilor meseriași

Am întreprins raidul de față pentru a putea constata „pe viu" care sînt preocupările lucrătorilor din unele unități ale cooperativelor meșteșugărești, pentru ridicarea calității prestației, în contextul în care fiecare om al muncii este chemat să depună eforturi pentru a transforma cantitatea într-o nouă calitate. Am dori să cunoaștem, de asemenea, ce se întreprinde la nivelul atelierelor, unităților, cooperativelor, adică acolo unde se realizează în fapt actul prestației, pentru o deservire exemplară a cetățeanului, cu alte cuvinte a **clientului**, care sînt responsabilitățile fiecărui meșteșugar pentru a conferi actului prestației o calitate pe măsura utilității lui.

Cizmăria între pernandezul desuet și bareta imposibilă

— Cum se realizează controlul reparațiilor pe care le fac lucrătorii din subordinea dv. ?

— La producția de comandă controlul îl face tehnicianul Ion Cristescu : la reparații controlul îl face responsabilul, adică eu.

— Ce constatați în legătură cu calitatea prestației ?

— La secția croit, de pildă, se încurcă uneori culorile : nu se croiesc pantofii din culoarea cerută de client ; se mai greșesc, de asemenea, modelele, iar la secția tălpuit se mai constată unele defecțiuni de manoperă. Depistate la timp, aceste defecțiuni se remediază de către cel răspunzător și așa se face că nu prea avem reclamații la calitate.

Într-adevăr, chiar și condica de sesizări și sugestii dovedește că meșteșugarii de la Centrul 21 reparații cizmărie și 22 tonetă Berceni, nu prea au sesizări la calitate, dacă excludem ceea ce mai reține controlul de calitate deocamdată. Responsabilul Vasile Timuc nu se gîndește însă să excludă aceste abateri de la calitate și în plus ne vorbește despre o serie de necazuri cu care se confruntă încă cizmăria la ora actuală : „iată, zice responsabilul, încercați și dv. duroflexul ăsta, nu știu oamenii cărei întreprinderi îl produc, dar calitatea lui este cu totul necorespunzătoare. Pun fețe la tocuri din el și după o săptămînă rămîne clientul iar fără tocuri la pantofi. Apoi, în condițiile în care sîntem asaltați de cetățeni, în condițiile în care dorim să producem mai mult și mai ales mai bine, conducerea cooperativei noastre ar putea să se gîndească la o organizare mai bună a muncii și a producției, am putea fi dotați cu unele mașini de glezuit, de șlefuit, freze, absolut necesare. În felul acesta am putea ridica și calitatea prestației mai mult, dar am putea reduce termenele la comenzi și chiar la reparații".

— Sîntem informați că, la centrul 21 Berceni, pantofii cu talpă din cauciuc nu se pot lipi, și pentru aceasta locuitorii cartierului sînt nevoiți să meargă pînă la atelierele din centrul Bucureștiului.

— Au apărut o sumedenie de modele de pantofi, cu talpă groasă din cauciuc și pentru care noi nu avem soluții de lipit. Am tot spus la ședințe că nu avem cu ce lipi tălpile groase din cauciuc, sîndăluțele pentru copii cu care pleacă mamele înapoi, dar soluție tot nu ni s-a adus. Ni se spune că aceste soluții le au întreprinderile de stat, chiar cei care lipesc la ora actuală cu aderoplast, soluția care ne trebuie și nouă, au făcut rost de un borcan două de pe la vreo întreprindere. Treaba asta nu este însă în regulă și nu poate deveni o cale de aprovizionare corectă. Oricît de complicată le-ar părea unora modernizarea, nu se poate să nu ne mai modernizăm și noi, cum dealtfel ne recomandă și documentele partidului nostru, nu se poate să rămînem tot la pernandez cînd au apărut atîtea alte soluții mult mai bune care îți pot permite să execuți lucrări de calitate.

Dar pînă la modernizarea dorită de responsabilul Vasile Timuc bine ar fi ca funcționarii Cooperativei „Încălțămintea manuală" să introducă în lista de manopere și confecționarea unei barete: „Pentru că, ne spune tot Vasile Timuc, am avut reclamații la cooperativă că nu pot să pun o bareta. Dar pentru aceasta îmi trebuie normativ. Îmi trebuie fixat un preț și am nevoie de utilaj, pentru că nu pot să bag un pantof nou la mașina de petice. Or, eu aceste lucrări nu le am și atunci sînt nevoit să refuz clientul și să-l pun pe drumuri".

— Și e mare lucru să se fixeze prețul?

— Nu e mare lucru, dar noi spunem de ani de zile și noi auzim. Eu fac parte chiar din Consiliul de conducere al cooperativei, am ridicat de mai multe ori aceste probleme, dar ele au rămas tot fără răspuns. Or, nu trebuie să se neglijeze, considerîndu-se poate că e vorba de reparații sau manopere mici. Cizmăria este făcută din manopere mici și din aceste reparații mici se încasează miile de lei, de aici noi ne facem planul.

„Colței 6, a treia pe dreapta" sau cum se alege o prestație

Stăm de cîteva minute în incinta Centrului nr. 7 optică, de pe bulevardul 1848. Clienții intră unul cîte unul în atelier și solicită tot felul de comenzi și reparații de ochelari. Ochelarii, dacă nu de vedere cel puțin cei de soare, au devenit un obiect la îndemîna oricui, într-o zi se vînd și se repară, deci, mii sau poate zeci de mii de perechi de ochelari numai în București. Cele mai multe reparații se fac la brațe, constau în diferite lipituri de fințe, în înlocuirea unui șurub etc. Responsabila Gherghina Păpurică ascultă clienții, le examinează ochelarii defecți și pe cei mai mulți îi îndrumă către o altă unitate. În cîteva minute este obligată să pronunțe de mai multe ori aceeași adresă : „mergeți pe strada Colței 6, a treia pe dreapta". Unii dintre oameni vin de la alte centre de optică și sînt vădit supărați. Nu li se primesc nicăieri reparațiile :

— Constatăm că unele reparații le primiți, altele le dirijați în altă parte, iar altele le refuzați. De ce ?

— Nu avem șuruburi pentru ramele unor ochelari din import. Cine a contractat nu a contractat și șuruburi. Noi nu avem piese de schimb.

— În atelierul dv., nu se poate fabrica acest șurub ?

— La noi nu, dar la Colței 6, da. Dacă ne-ar aduce șurubele astea, nu e mare lucru să le înlocuim. Dar, este adevărat, nici noi nu am cerut. Am cerut în schimb pietre pentru mașinile de șlefuit. Se defectează, nu avem pietre, ne lasă. Pînă acum ne-am procurat pietrele cum am știut și cum am putut. Tovarășii din conducerea Cooperativei „Artă și precizie" ne-au promis că ne vor aproviziona cu abraziv, dar nu ni s-au adus piese și nici abrazive. Dar și așa, să știți, sîntem fruntași pe cooperativă.

Nu punem nici o clipă la îndoială hărnicia lucrătoarelor de aici, priceperea lor, cum nu punem la îndoială nici priceperea altor opticieni care, am văzut, procedează la fel, își aleg adică unele comenzi, cele mai rentabile, dar procedînd astfel nu înseamnă că vin în întîmpinarea cetățeanului, nu oferă o prestație de calitate. Teodor Cuptor, din Drumul Taberei, bloc TS 38, ne declară : „Am fost mai întîi pe Gabroveni, erau doi tovarăși în atelier, se vedea că lucrează dar nu mi-au dat drumul. M-am dus apoi pe strada Șelari, la dreapta, dar mi-au spus că acolo se montează doar lentile. Am mai fost pe bulevardul 1848 și mi-a spus să vin aici. Acum, iată, am ajuns la Colței 6. La „Nufărul" se întîmplă la fel. De ce dom'le ? mă întreb. Care este responsabilitatea pentru buna deservire a acestor responsabili care nu știu să confecționeze un șurub?"

Răspunsul i l-am solicitat tovarășului N. Stoian, responsabilul unității nr. 3 reparații ochelari, stilouri și păpuși, din strada Colței nr. 6, unde, constatăm, așteaptă la rînd foarte mulți clienți : „Eu mi-am făcut rost de cîteva ghivemboare, de 1, 2 pînă la 2,3 milimetri, de filiere și am rezolvat problema șurubului adus din import. Totul e să te preocupi, să ai puțină pasiune pentru ceea ce faci, pentru firma ta de meseriaș. Știu, o să-mi pun foarte mulți colegi în cap, dar nu pot să ascund un adevăr : cei care ne trimit nouă clienții, îi pun pe drumuri motivînd că nu li s-au adus șuruburi din import, o fac din simplă comoditate. Sigur, un șurub din ăsta nu costă decît un leu și 50 de bani, mai costă un leu și 50 de bani manopera, dar cu aceste comenzi nu prea valoroase ne realizăm și ne depășim planul lună de lună. La noi se înregistrează în schimb pînă la o sută de comenzi pe zi. În tot Bucureștiul sîntem doi sau trei oameni care fac aceste șuruburi, care fac lipituri în argint și alte suduri de fințe. Dar ce pot să facă chiar și zece astfel de oameni dacă ar fi ?"

Un ceasornicar cere firmă de neon

— Aveți cam multe reclamații la calitate.

— Avem, fiindcă avem oameni nepregătiți, alții nu-și dau interesul și dau lucrul peste cap. Clienții sînt aminați de două-trei ori pînă li se repară ceasul, iar unii vin cu ceasurile înapoi. Aici e ceasornicărie, nu e mecanică grea, eu nu pot să cuprind toate lucrările și astfel vin necazurile.

— Sînteți totuși meșter responsabil, cum vă preocupați dv. de calificarea oamenilor, a tinerilor mai ales la care vă referiți ?

— Mă ocup mult de ei. Le predau lecții despre meserie, le dau în scris, dar pe unii nu-i trage inima. Fac școală la Arad, nu știu cîtă meserie învață ei acolo, bine ar fi să stea lîngă meșter.

Ceasornicarii de la Unitatea 34 Berceni, responsabil Tudor Tanislav, nu-și realizează decît jumătate din valoarea planului lor lunar. Unul din motivele invocate de responsabil îl cunoaștem, se referă la calificarea oamenilor, mai ales a tinerilor. Al doilea este lipsa pieselor de schimb, invocată și aici, iar al treilea constă în lipsa unei firme de neon : „Eu i-am spus tovarășului președinte al cooperativei să-mi pună firmă, așa cum au și tapițerii. Știe și dînsul că reclama este sufletul comerțului, dar nu ne-a instalat firmă. Lasă că faci dumneata și așa planul, mi-a zis tovarășul președinte. Și uite că nu l-am făcut nici luna trecută, nici luna asta și nici luna viitoare nu-l fac".

— Dar reclama nu v-o faceți și prin calitatea prestației ?

— Da, dar dacă lumea nu știe că aici se repară ceasuri !

Un răspuns la această întrebare îl găsim totuși printre cele 11 reclamații la calitatea prestației, înscrise de unii clienți în condica de sesizări și sugestii pe anul în curs : „Subsemnatul Eugen Cristea, din strada Semenic nr. 2, în ziua de 18 mai 1978 am adus un ceas la reparat, pentru care mi s-a emis chitanța nr. 05990. Ceasul l-am ridicat pe 23 mai, dar pe 24 mai n-a mai funcționat și l-am adus din nou la reparat. L-am luat din nou și iar s-a defectat și iar l-am adus la reparat pe data de 3 iunie și pe 12 iunie. Întrebarea este : există oare o garanție a calității prestației la acest atelier ? Cum sînt verificate reparațiile pe care le fac lucrătorii ? Pentru a avea clientelă și rentabilitate, trebuie luate măsuri din partea conducerii cooperativei, a Uniunii cooperativelor meșteșugărești".

Am terminat această anchetă la sediul Uniunii cooperativelor meșteșugărești din ramura metal, chimie, lemn și construcții București. Din discuțiile avute cu tovarășul Leonida Dumitrașcu, vicepreședinte al uniunii, am putut să reținem că și aici, ca în oricare altă activitate, greutățile sînt multe. Unele cad în sarcina altor întreprinderi, a unor unități de aprovizionare cu piese de schimb, mai ales pentru telcvizoare, autoturisme, pentru alte bunuri electronice cît și pentru ceasornicărie, dar cele mai multe dintre aceste neajunsuri pot fi înlăturate printr-o organizare mai bună a muncii în fiecare cooperativă, unitate sau atelier, prin întărirea disciplinei la locul de muncă. Într-adevăr am văzut planuri de perfecționare profesională a unor meșteșugari, informări privind aprovizionarea cu piese de schimb, am luat cunoștință de unele realizări privind îmbunătățirea servirii populației, diversificarea prestațiilor, extinderea unor spații de producție etc. Dar cu toate aceste eforturi, realizări, morala șurubului din această anchetă merită să fie reținută. Pentru că dacă nu vom stimula creativitatea, dacă nu vom continua să punem în valoare inteligența inepuizabilă a meșteșugarilor noștri, inițiativele valoroase, vom risca să rămînem dependenți, iată, chiar și de un șurub.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU

ALIMENTAȚIA RAȚIONALĂ, de la masa conferențiarului la masa de la cantină și bufetul expres

Ne găsim, așadar, în centrul Craiovei, în toiul verii, înșelați nu de suc, ci de cunoștințe : dorim să aflăm ce oferă orașul locuitorilor săi și masei crescinde de cetățeni „în deplasare", în materie de alimentație rațională.

Se vorbește mult, pe bună dreptate, la noi și aiurea, despre această problemă fundamentală a vieții contemporane ; se țin conferințe, se scriu articole pentru marele public, academicienii dau ample explicații radiodifuzate și televizate despre justul raport dintre protide, glucide, lipide, și ne îndeamnă să ne cinstărim cît mai des. Avînd în vedere această intensă și meritorie activitate de popularizare, am plecat, în raidul nostru, de la premisa ușor idealizată că principiile alimentației raționale, măcar în liniile lor mari, sînt cunoscute de toți. Ne-am propus să investigăm în ce măsură cetățeanul de rînd le urmează sau le poate urma. Pentru a compensa orice subiectivism, am apelat la medicul primar Vasile Sfîrlează, doctor în științe medicale, șeful Centrului antidiabetic Craiova, Elena Ștefanin, medic specialist în igiena alimentației, Centrul sanitar antiepidemic Dolj, asistentul de igienă Nicolae Picu și Melania Lazăr, de la Spitalul județean Craiova, asistentă dieteticiană cu o vechime de aproape un sfert de secol. Observațiile care urmează, în fond, le aparțin.

Firește, ne-am plasat, de la bun început, pe tărîmul realităților ; nu am cerut luna de pe cer, mușchi de ananas, friptură de rîndunică și filé de nisetru, ci doar ce era normal și posibil să găsim la cumpăna dintre iulie și august într-un mare oraș.

„Ceva rece, de sezon, aveți ?"

„Șampanie sau vin !"

...Bufetul expres „Union", elegant, este drum de hotelul „Jiul", la cîțiva pași de Teatrul Național. Ce putem mînca aici ? Supă cu tăiței, ciorbă de pasăre, ghiveci din conserve (la 27 iulie !!), limbă cu măsline, cîrnați cu orez, șnițel cu orez (carnea excesiv de uscată), la care se adaugă un morman de suc de roșii în conserve (dar absolut nici o roșie proaspătă), prune trase în șocolată și iaurt.

— De ce nu aveți nimic de sezon, o salată, un fruct, ceva proaspăt ?, întreabă doctorul Sfîrlează.

Nimeni nu poate da un răspuns calificat : responsabilul întregului complex este plecat, șeful de unitate învoit s.a.m.d.

Poate la localul de lux de la etaj al aceluiași complex „Union" vom avea mai mult noroc și alimentația va fi mai rațional estivală. Dar nici restaurantul de categoria I cu trei stele nu ne poate oferi decît ochiuri, cașcaval, soté de ficat, muschi, creier, cartofi și clătite cu dulceață, de parcă fila calendarului ar fi arătat 6 ianuarie.

— Ceva rece, de sezon ?

— Șampanie sau vin.

...Legumele și fructele ocupă un loc de cinste în alimentația rațională, mai ales vara. Iată însă că la Piața mare a orașului, în general bine aprovizionată, o altă surpriză : nici o singură vînătă, nici un singur ardei gras sau dovlecel, nici urmă de fasole verde. Că nu sînt de vină numai capriciile vremii și alte cauze obiective — în spatele cărora se ascund însă, nu arareori, altele pur subiective — ne-o dovedește Piața veche, unde se găsesc, la magazinele C.L.F., ardei, dovlecei, fasole verde, bame și toate celelalte. Cine nu are timp și energie să colinde pietele trebuie însă, în acest caz concret, să facă un rabat de la alimentația rațională.

...Vizitarea altor două restaurante-expres confirmează impresia nefavorabilă de la „Union" : cuimea, abia la expresul de categoria a treia din Piața mare, simțim că, totuși, nu ne-am înșelat și că ne aflăm în miez de vară. Găsim aci multe salate, plus mîncăruri variate din carne de vită, pui, porc ; la „Rapid", de asemenea, o alimentație sănătoasă și pentru toate gusturile, inclusiv roșii, macaroane, orez cu lapte, gris. Chiar și fructe am văzut în două bufete-expres.

În aprovizionarea cu carne o ciudățenie. La Piața mare — doar pipote și inimi, în pachet ; la Piața veche, în schimb — carne de vită la discreție și de bună calitate. E atît de multă, încît măcelarul se plictisește, cască și se uită în jur, doar, doar o apărea un client, pentru variație.

Însoțitorii noștri sînt unanimi, atît în calitate de craioveni cît și de specialiști : dispunem de toate condițiile obiective pentru o alimentație rațională : mai pe românește, avem tot ce ne trebuie. Dar aceasta, după cum s-a văzut și mai sus, nu este suficient. Se mai cer cel puțin două lucruri : spirit gospodăresc și o mai justă orientare a comerțului, a tuturor factorilor care concură la asigurarea unei alimentații raționale. Să continuăm să exemplificăm.

Mama Cecke a studenților

are un secret,

ba chiar mai multe

— Tovarășă doctor Elena Ștefanin, dv. și colaboratorii efectuați de mai mulți ani studii minuțioase asupra alimentației raționale în cantinele studențești și muncitorești din Craiova. Este un aspect esențial al problemei noastre. Ce ați constatat?

— Într-o vreme aceste studii le realizam pur statistic. De pildă, în cele trei mari cantine studențești — Cimpia Islaz, Calea București, Electroputere, care deservesc zilnic, dimineața, prînz și seara, cam 3 000 studenți — luam în fiecare sezon foile de alimentație zilnice. Pe baza datelor din birtii privind meniurile și cantitățile de alimente ieșite din magazie pe timp de zece zile, să spunem, calculam caloriile și factorii nutritivi — protide, lipide, glucide, vitamina C — pe fiecare student și le raportam la normele Ministerului Sănătății. În ciuda aparențelor, sînt calcule extrem de complicate, care reclamă un mare volum de muncă. Statistic, a reieșit în mod indubitabil că cele trei cantine furnizează o alimentație rațională, perfect echilibrată, încadrîndu-se în limita maximă a normelor în vigoare. Eram foarte mulțumiți. Pentru un plus de siguranță, am recurs însă și la o altă metodă de analiză : de laborator. În loc să studiem hîrtiile, am studiat mîncarea. Am preluat periodic eșantioane din ceaiul, salamul, supa, friptura, orezul, prăjitura, grișul de seară, untul, pîinea etc., servite la cele trei mese zilnice și le-am privit la microscop, le-am cîntărit, le-am analizat. Am descoperit în foarte numeroase cazuri valori sub normă sau aproape de limita inferioară la toți parametrii. Se asigurau caloriile, dar se mergea pe un plus de glucide (cartofi, paste, orez, pîine, prăjituri etc.), în dauna altor factori alimentari valoroși. Cam aceeași situație s-a repetat la cantinele școlare. Statistica bună, mîncarea, în sensul științific, rațional ceva mai puțin bună. La fel, am observat discrepanțe între analiza statistică și realitate la unele cantine muncitorești, dar meritã relevat, cu satisfacție, că analize de laborator recente au evidențiat o alimentație rațională și echilibrată la cele trei mari cantine muncitorești ale Craiovei : „Electroputere", Combinatul chimic și Trustul de construcții civile.

— Cum se explică, totuși, faptul că în unele cazuri statistica e perfectă, iar mîncarea mai puțin perfectă ?

— Cînd se scot alimentele din magazie, o parte, fiind poate inițial de calitate inferioară sau degradate, se aruncă — de pildă, cartofii, legumele, ceapa — dar ele figurează în scripte ! Mai intervin și alte deficiențe, precum lipsa de spirit gospodăresc. De reținut însă că discrepanțele la care m-am referit mai sus sînt departe de a constitui o fatalitate.

Ne convingem și noi, vizitînd cantina studențească nr. 3 de lină „Electroputere", care deservește între 1 000 și 1 500 studenți. Un meniu de zile mari — și de vară ! Ciorbă de legume proaspete, o consistentă friptură de curcan cu enorme porții de salată cu cruditãți, prăjitură de casă. Consultăm meniurile din urmă, discutăm cu „beneficiarii". Totul e clar : alimentația e rațională ? Nu numai cantitate, ci și calitate. Fapt confirmat din plin la cantina nr. 3 și de faimoasele analize ale doctoriței Ștefanin.

Responsabila, Elena Cecke, o femeie între două vîrste, ne prezintă cu mîndrie nu cifre, ci o ilustrată de la mare. Un grup de studenți în vacanță îi scriu : „Multe mulțumiri și sărutări de mîini". Pe locul adresei citim : „Tovarășei Cecke Elena, Mama Cecke a Studenților. Cantina 3, Cartier Lăpuș, Craiova".

La „gogoașa înfuriată"

sau la „piersica spălată" ?

— Tovarășe doctor Sfîrlează, sînteți, probabil, specialistul nr. 1 al Craiovei în materie de alimentație. Vă rog însă ca pentru moment să uitați de bolnavii dv., de la Spitalul județean, să uitați, în general, de bolnavi și să vă referiți doar la oamenii sănătoși și la alimentația lor. Cum o puteți comenta ?

— Aș vrea să trag un semnal de alarmă. În cele ce urmează mă voi referi doar la Craiova și la județul pe care-l cunosc cel mai bine, Dolj, dar prin forța lucrurilor observațiile au un grad de generalitate mai mare. Ultimul studiu la scară județeană evidențiază la adulții din mediul urban un procentaj inadmisibil de obezi : 21,5 la sută. Nu e vorba doar de niscaiva cetățeni mai rotofei la față, ci de obezi în sensul științific al cuvîntului, care cîntăresc mai mult de 20 la sută peste normal. Or, se știe prea bine că obezitatea constituie unul din cei mai importanți factorii de risc ai bolilor cronice degenerative, cărora civilizația contemporană le plătește un greu și crescînd tribut în vieți omenești. Mulți aduc glandele pentru faptul că se îngrașă peste măsură. Să spulberăm o legendă : în realitate, obezitatea de natură endocrină este fantastic de rară, ea nu se înregistrează decît în 1 sau 2 la sută din cazuri. Obezitatea, această rușine a secolului XX, cum o consider eu, provine aproape exclusiv din lipsa unui echilibru just între protide (carne, lapte, brînză, ouă), glucide (paste, orez, fidea, pîine, dulciuri), lipide (grăsimi vegetale și animale), vitamine, săruri minerale. Consecințele sînt agravate de sedentarism, de reducerea efortului fizic în producție datorită mecanizării și automatizării, de multiplicarea tentațiilor alimentare ca urmare a creșterii continue a nivelului de trai.

— Ce e de făcut ?

— Pe om nu-l învețî numai prin conferințe, foarte adesea el ia ce i se oferă. Să luăm, de pildă, strada craioveană în această zi de vară. Ce găsim la tot pasul ? Covrigi, cornuri, pateuri, gogoși, înghețată și eternul suc, care, de regulă, indiferent de denumire, are un aport vitaminic nul. Așadar, pretutindeni suc și înghețată — ceea ce e bine și frumos — dar ați întîlnit un singur chioșc la care să se vîndă o piersică spălată ? Evident, pe mine, trecător grăbit și civilizat, nu mă satisfac fructele de la aprozar, pe care nu am unde să le spăl pe stradă. Așadar, trebuie să renunț la fructe și înghit cu nemiluita suc, înghețată și gogoși... prăjite în untură. Sau să intrăm în această foarte elegantă și plăcută cofetărie. Ce puteți consuma ? Tort, prăjitură cu cremă în diferite ipostaze, suc și cam atît. În ciuda unei aparente varietăți de sortimente, constat, din punctul de vedere al specialistului în alimentație, o mare monotonie.

— Oare propuneți ca vara să nu ne mai delectăm cu înghețată și prăjituri de ciocolată, să ocolim sucul care la noi a devenit o instituție, cu ganse sarioase să ajungă în folclor ? Sugerați să fie discutați în ședință sindicală amatorii de gogoși ?

— Nicidecum. Dar de ce să nu introducem și răcoritoare îndulcite cu zaharină sau ciclamat? Tot așa nu înțeleg de ce uneori pîinea neagră și intermediară, mai sănătoase, se găsesc mai rar decît pîinea albă. Cît despre cofetării, nici eu nici nimeni altcineva, nu le poartă gînd rău, dar nu văd motive pentru a se perpetua la infinit [illegible] dăunătoare ca imensa majoritate a prăjiturilor să se bazeze doar pe zahăr, unt și făină, susceptibile de a provoca, pe nesimțite, dezechilibre în organism. Mă întreb de ce lipsesc sau se întîlnesc rar în cofetării gelatinele de fructe, bunăoară, gustoase și ușor asimilabile. Aș mai putea pune și alte întrebări retorice, cele de mai sus fiind par ilustrative, nicidecum exhaustive. Știu că există căutări în această direcție, studii etc., care însă se materializează prea încet, după părerea mea.

— Trebuie să fiți de acord că reorientări majore în alimentație nu se realizează de la o zi la alta, ci treptat, ținîndu-se seama de obiceiuri, gusturi, posibilități.

— Fără îndoială. Dealtfel, propunerile mele nu vizează înlocuirea totală, abandonarea unor tipuri de mîncare sau băutură — mă refer la oamenii sănătoși ! — ci o mai mare diversificare pe piață și în magazine, pentru gusturi diferite și în deplină consonanță cu cerințele alimentației raționale. Faptul că la noi în țară se crează un curent de opinie, că cele mai înalte foruri de partid și de stat se preocupă intens de aceste probleme reprezintă o chezășie de succes. Mulți însă continuă să alerge după medicamente-minune, uitînd că alimentația rațională singură poate adăuga mulți ani de viață. Eu ca medic sînt descoperi nevoit să acord concedii pentru boli care au drept cauză mai apropiată sau mai depărtată alimentația. Omul își primește foaia, îi compătimesc pentru suferința sa, dar mă gîndesc în sinea mea : „Unul pleacă și altul trebuie să facă și treaba lui !". Nu e bine. A ne conforma preceptelor alimentației raționale reprezintă nu numai o datorie față de noi înșine, ci față de familie, față de societate.

LIONEL NIȚESCU

Unul vrea la bucată, celălalt măsoară cu metrul și nepotrivirile înseamnă apartamente restante!

(Urmare din pagina 6)

pe oricine. În general ei, adică partenerii noștri, își fac socoteala pe volum — dar pe mine, pe constructor, nu mă interesează volumul de prefabricate pe care întreprinderea mi-l poate pune la dispoziție, pe mine mă doare pe nivele, fiindcă nu pot să închid un nivel la un bloc dacă nu am cutare sau cutare piesă din secțiunea respectivă. Se livrează zilnic, numai de la un singur poligon, între 800 și 1 000 de piese, din peste 200 de tipo-dimensiuni. Și, cu ce ne bucură pe noi dacă întreprinderea îmi oferă sute de metri cubi de panouri mari, dacă pe lîngă numai două piese, de un anumit fel, dar care ne împiedică să închelem un nivel, pentru a trece la cel superior ?! Pe primul trimestru, cînd și noi aveam vina noastră, cei de la „Granitul" s-au apucat să facă la Bragadiru numai piese mari, pentru îndeplinirea planului global. Acum am ajuns să ne împiedicăm la mărunțișuri, dar ele ne creează cele mai mari probleme !".

Și totuși, ar putea exista un

limbaj comun

N-am putea desigur susține că, în numai trei zile de documentare, am putut afla chiar toate intimitățile relației despre care am vorbit pînă aici. Ele sînt, evident, mult mai complexe — tot așa cum, la fel de evident, cali trebuie să tragă la aceeași căruță, cînd se vrea ca treaba să meargă într-adevăr ca pe roate. Dar, va trebui să mărturisim, un amănunt ne-a frapat încă de la început. În vreme ce centrala și grupurile constructoare socotesc programul și planurile în numărul de apartamente ce trebuie date în folosință în cît mai scurt timp, întreprinderile producătoare de prefabricate își țin socoteala în... metri cubi, sau, cum spunea Aurelian Zaharia, la volum. Faptul ar putea părea fără prea mare importanță dar, după noi, el conține însăși cheia problemei. Sigur, întreprinderii „Granitul" (ca și „Progresului", probabil) îi ieșe planul „la grămadă", dar oare aceeași atenție se acordă paletei sortimentale, în fapt adevăratului indicator al producției fizice ? Atunci cînd am dorit să comparăm datele primite la una din unitățile vizitate cu cele oferite de a doua, de regulă am întîlnit o reacție de surprindere, ca și cum nimeni nu s-ar fi așteptat ca metrii cubi să se poată transforma în apartamente. Oamenii puneau mîna pe creion sau pe minicalculator și, în cîteva minute, ne anunțau că socoteala „cam cade", adică o cifră exprimată mai întîi în metri cubi de prefabricate corespundea (oarecum !) cu cifra exprimînd un număr anumit de apartamente... Și totuși, există ședințe comune ce se țin trimestrial, altele lunar, ba chiar săptămînal citeodată — la care se insistă asupra necesarului de piese din prefabricate pe perioada care urmează, pe secțiuni și profile, pe tipodimensiuni și sortimente. Cum se face atunci că au lipsit mai mereu unele sortimente, și încă lipsesc din depozitele întreprinderii producătoare, cum se face că trailerele transportoare sînt imobilizate uneori și cîte patru ore, pentru a fi încărcate cu diverse piese pentru șantiere, așteptînd ca aceste piese să fie turnate în grabă, conform necesităților operative ale constructorilor ? ! Lucrurile nu pot fi contestate, caietul inginerului Zaharia stînd mărturie, între altele, asupra necazurilor zilnice pe care le întîmpină constructorii în această direcție. Sînt greutăți și la „Granitul", lucrul este evident, dar rămîne indiscutabil că atît întreprinderea de prefabricate cît și grupurile de șantiere aparținînd de C.C.M.B. trag la aceeași „căruță", ținînd de interesul comun pentru cît mai multe locuințe, pentru locuințe cît mai confortabile și mai rapid executate. Dar, dacă un partener lucrează în metri cubi, atent în special la producția globală, iar celălalt în număr de apartamente, după planul stabilit, impresia noastră este că unul trage, cum se spune, hăis — iar ai doilea, cea ?! În ceea ce ne privește, punctul de vedere al constructorului ni se pare mult mai realist, mai conform realităților muncii de zi cu zi pe șantiere, și deplin acordat cu înaltele indicații de partid. Cu alte cuvinte producătorii de prefabricate și oamenii șantierelor să folosească aceeași unitate de măsură : nu tone, nu metri cubi, ci numărul de apartamente date cetățenilor la chei !

O nouă teorie — românească — despre geneza cancerului, prioritară pe plan mondial

„Încă de la origine, viața poartă în sine gena cancerului. Totul depinde de condițiile care o scot din latență„

— Cartea dv., stimate tovarășe doctor Octavian Udriște, e o surpriză. O teorie nouă — românească — despre originea cancerului, adunată între copertele unei cărți — purtînd girul Editurii științifice și enciclopedice — nu e un eveniment de toată ziua. Dumneavoastră înșivă sînteți o surpriză. Nu vă cunosc — și cred că foarte puțini vă cunosc — ca oncolog.

— Faptul că nu mă cunoașteți ca „nume" în oncologie e explicabil. Se datorează lipsei de preocupare a forului medical competent de a aduce la cunoștința publică — a specialiștilor, în primul rînd — rezultatele teoretice și practice pe care le-am obținut în cercetarea complexă a cancerului de-a lungul a 30 de ani de muncă intensă. N-aș fi vrut să încep conversația noastră cu asta, dar dv. m-ați stîrnit. O inexplicabilă tăcere a învăluit, ani și ani, lucrările mele, aportul lor la descifrarea enigmei cancerului. Nu-mi face deloc plăcere să amintesc, aici, toate obstacolele, toate piedicile puse, în timp, în calea experiențelor mele, a cercetărilor mele, a recunoașterii lor.

— Poate că a fost vorba și de o prudență, explicabilă și legitimă pînă la un punct. Problema cancerului este prea gravă și prea complexă — cuvîntul vă aparține — pentru a putea fi tratată cu ușurință, adică anunțînd cu surle și trîmbițe primăvara la cea dintîi floricică, adică trezind speranțe acolo unde ele nu sînt certe. Totuși, din cele ce mi-ați povestit, ca preambul al interviului nostru (date pe care, în pagina tipărită, le voi așeza sub fotografia dv., ca să vă cunoască lumea), rezultă că încurajările, chiar și unele recunoașteri, nu v-au lipsit.

— Este adevărat. Personalități marcante ale științei noastre medicale, precum regretații academicieni Aurel Moga și Grigore Benetato, precum academicienii Ștefan Milcu, Victor Preda, Nicolae Cajal, cum și alți specialiști reputați, m-au sprijinit sub diferite forme în preocupările mele.

— Înainte de a trece la problemele de esență ale cercetărilor dv., îngăduiți-mi, vă rog, o curiozitate : ce-a re de-a face balneologia (aminiesc aici că sînteți balneolog !) cu oncologia ?

— Specialitatea în medicină fizică, balneologie și recuperare medicală oferă mult și implică mult. Te obligă să fii la curent, „la zi", cu progresele în variatele compartimente ale medicinei și îți oferă, în plus, largi posibilități pentru practicarea multilaterală a artei prevenirii și tratării bolilor. Ca balneolog, am avut condiții (și ca practică, și ca observație medicală întinsă, exersate pe tot felul de afecțiuni, și, nu în ultimul rînd, ca liniște, ca liniște necesară studiului, meditației, acea liniște pe care frumoasele noastre stațiuni balneoclimaterice ți-o oferă din plin !) pentru desfășurarea profundă, neîntreruptă, a gîndirii biomedicale, pentru prelucrarea unui imens bagaj informațional multidisciplinar, prin care am realizat teoria cibernetică-genetică a originii cancerului.

— Totuși, nu prea-mi vine să cred că la Călimănești e chiar un loc ideal pentru a fi la curent cu știința, pentru a face știință. Unde v-ați pus „la zi" cu tot ce e nou în problema cancerului ? Unde v-ați făcut experiențele ?

— Și una și alta, în marile centre universitare și științifice, la București, la Cluj, la Tg. Mureș. Am înghițit, în acești ani, în toate concediile mele, cum și în toate perioadele de detașări ce mi-au fost acordate, o întreagă „literatură a cancerului", am făcut zeci de mii de fișe, de fotocopii, de xerosări, am făcut nenumărate experiențe.

— De cînd vă preocupă problema cancerului ?

— De mult. În revista „Medicina română" nr. 4, din 15 sept. 1946, pag. 64, adresam specialiștilor (ca să înțeleg mai bine capacitatea de sinteze a celulei canceroase) următoarea întrebare : „Se admite azi cu certitudine că procesele de sinteză din organism sînt datorite acțiunii sintetizante a hidrolazelor și desmolazelor sau se fac cercetări pentru «izolarea fermenților specifici ai sintezei» ?"

— Pe ultima copertă a cărții dv. stă scris : „Lucrarea prezintă o ipoteză originală asupra originii cancerului, prioritară pe plan mondial, care a fost publicată pentru prima oară în țară în 1962. Ideea centrală a cărții este aceea că «toate celulele normale conțin un potențial malign stocat într-o fracțiune genică nucleară anaerobă (ancestrală)»... și că «transformarea malignă înseamnă derepresia și exprimarea acestor gene arhaice» în condiții cancerigene". Reținem două lucruri. Întîi, că dv. sînteți primul în lume cu o astfel de teorie și, în al doilea rînd, că, după dv., celula canceroasă e o celulă normală. Cum adică, normală ? Adică cine are cancer e un „om normal", iar cine n-are — anormal ?

■ Dr. OCTAVIAN UDRIȘTE, autorul cărții — recent intrate în librării — „GENA ANCESTRALĂ ȘI ORIGINEA CANCERULUI", reprezentînd o inedită teorie asupra originii bolii canceroase, s-a născut în anul 1925, la Slatina. Absolvent al Facultății de medicină generală din Cluj (1953). În prezent, medic balneolog la Călimănești, după stagii (de 7 ani) la țară, apoi în diferite stațiuni de odihnă și recuperare medicală (inclusiv în funcții de conducere). Distins cu o serie de medalii și cu Ordinul Muncii clasa a III-a. Primele cercetări asupra cancerului datează din anii facultății. În 1962 a adus la cunoștința forurilor de specialitate (conducerea Ministerului Sănătății și un grup de specialiști convocați special în acest scop) o teorie originală asupra originii cancerului. În 1962 (10 noiembrie) înregistrează, la cabinetul secretarului general al Ministerului Sănătății, manuscrisul „Virusul endogen anaerob și geneza cancerului", pe care-l va litografia în același an (decembrie), distribuindu-l oficial unor specialiști, și pe care-l va publica în două părți (în lunile mai și iunie) în 1964. În 1964, în buletinele „România" (nr. 18) editate de Agerpres în engleză, franceză, germană și spaniolă, teoria e difuzată sub titlul „O ipoteză emisă de un medic român asupra cauzei cancerului și lupta contra acestui flagel". În februarie 1965, sub titlul „Ipoteza cibernetică-genetică asupra cauzei și tratamentului cancerului", teoria este expusă la Sesiunea extraordinară de comunicări (cu cercetări în oncologie) organizată la Tg. Mureș. O serie de publicații („Contemporanul", iulie 1965, „Revista medicală" a I.M.F. Tg Mureș, aprilie 1965) prezintă teoria, cum și primele rezultate ale cercetărilor experimentale. În octombrie 1967, într-o ședință organizată de Ministerul Sănătății, Institutul pentru controlul de stat al medicamentului și U.S.S.M., dr. Octavian Udriște prezintă, în premieră mondială, rezultatele experimentale obținute.

— Chestiunea se pune în următorii termeni : viața, încă de la origine, poartă în sine gena cancerului. Totul depinde de condițiile care o scot din latență.

— V-am ruga să fiți mai explicit. Ați putea expune, pe scurt, pentru cititorii noștri, teoria dv. ?

— Chiar foarte pe scurt, nu... Totuși să încercăm. Dovezi certe atestă că, în condițiile atmosferei primare de pe suprafața Pămîntului, viața a fost anaerobă, că, în urmă cu peste 3 miliarde de ani, lumea vie era reprezentată exclusiv de germeni anaerobi. Acizii nucleici (ADN și ARN) ancestrali (strămoșești) erau deci anaerobi. Fapt deosebit de important, în cele circa 2 miliarde de ani cît a durat filogeneza anaerobă nu s-a înregistrat o creștere însemnată a organizării procariotelor (celule primitive fără nucleu tipic) și nici salturi în organizarea pluricelulară. În condițiile atmosferei reducătoare (datorită prezenței predominante a hidrogenului în stare liberă) și lipsite de oxigen molecular (liber) a „pămîntului originar", evoluția genei ancestrale a decurs într-un ritm destul de lent și fără creșteri semnificative în conținutul informațional. Programul cibernetico-informațional înscris în ADN ancestral dirijează creșterea nediferențiată și multiplicarea celulară anaerobă. Exprimarea genelor ancestrale se realizează cu metabolism anaerob, înșeși enzimele glicolizei anaerobe și alte proteine primitive fiind produsul acestor gene. În decursul timpului geologic, datorită acumulării oxigenului molecular provenit din descompunerea apei în procesul de fotosinteză, s-a realizat trecerea la viața aerobă. Și implicit apariția genelor aerobe (specifice). Mă urmăriți?

— Încer...

— Explozia diversificării lumii vii, saltul piramidal, într-un ritm accelerat, de la primitivismul biologic (viața ancestrală) spre trepte tot mai înalte de organizare și specializare în natura vie sînt dirijate de programul cibernetico-informațional înscris (stocat) în genele specifice, aerobe. Fapt extrem de important, mecanismul oxidației aerobe s-a adăugat adaptativ vechiului mecanism al degradării anaerobe, fără însă a-l desființa pe acesta din urmă. Astfel, la toate organismele aerobe ale epocii actuale, mecanismul respirației celulare este precedat întotdeauna și de mecanismul glicolizei anaerobe.

— Deci, vechile trăsături ale organizării primitive, ancestrale a vieții s-au păstrat la toate organismele, pe toate treptele evoluției filogenezei zise „aerobe". Asta vreți să spuneți, nu ?

— Exact. Dar faptul nu ar fi fost posibil fără transmiterea în lumea vie, pe toate treptele evoluției filogenetice, a grupului de gene ancestrale cu care celula anaerobă ancestrală a participat la formarea primei celule aerobe. Așadar, patrimoniul genetic din nucleul celular, la toate organismele vegetale și animale actuale, conține nu numai genele aerobe (specifice) care determină structurile și funcțiile extraordinarei varietăți de tipuri celulare, ci și grupul de gene ancestrale moștenite de la celula vie primitivă anaerobă. Cu alte cuvinte, genomul (setul complet de cromozomi) nuclear are origine filogenetică dublă, ceea ce înseamnă că el include atît informația ancestrală, constituită în condițiile anaerobiozei, cît și pe cea apărută și acumulată treptat în filogeneza aerobă. Astfel, pe baza unui vast program cibernetico-informațional, incluzînd programul ancestral și programul specific, celula aerobă actuală își desfășoară activitatea de creștere și multiplicare, dezvoltare și diferențiere.

S-a constatat că factorii cancerigeni afectează funcția oxidativă și exprimarea genelor specifice pentru respectivul tip celular, ducînd la scăderea gradului de organizare a celulei. În consecință, are loc reactivarea derepresiei genelor ancestrale al căror program cibernetico-informațional preia controlul celulei. Rolul factorilor cancerigeni este acela de a submina activitatea genică și metabolică aerobă, prilejuind reactivarea genică și metabolică anaerobă. În general, celula canceroasă conține în nucleu, intactă, însă inactivă, informația genetică specifică care îi determină în mod normal diferențierea. Ideea centrală a cărții mele este aceea că toate celulele normale conțin un potențial cancerigen (malign) stocat într-una sau două gene din grupul genelor ancestrale, despre care am vorbit mai înainte.

— Permiteți-mi să vă întrerup. Ce înseamnă „condiții cancerigene" ? Fumatul și celelalte ?

— Sub aspect preventiv, teoria noastră atrage, în plus, atenția asupra evitării, pe cît posibil, a factorilor de stress, prin care se înțeleg toți factorii de agresiune ce acționează asupra organismului cu distrugere de informație prin entropie. La ora actuală, vorbind de stressuri, ne referim nu numai la cele psihice, ci și la factori de stress chimici, fizici și biologici. Este vorba despre unele substanțe chimice (printre care alcoolul, fumatul, adică produsele pe care le nasc țigaretele în timpul fumatului), apoi despre unele radiații electromagnetice și corpusculare, virusuri etc. Așa cum arăt și în cartea mea, factorii de stress afectează celulele într-o perioadă cînd ele sînt foarte vulnerabile, și anume în „perioada critică" a evoluției lor ontogenetice, adică de trecere de la etapa ontogenezei anaerobe la cea aerobă.

— Vă rog să continuați. Rămăseserăți la cancerizarea celulei prin derepresia genelor arhaice, în condiții cancerigene.

— Așadar, celula canceroasă în sine nu este o celulă bolnavă, ea stagnează într-un stadiu primitiv sub comanda programului genetic ancestral. Nu se poate diferenția complet, deși în general, conține în nucleu informația genetică specifică. Proliferarea nestăvilită a celulelor canceroase provoacă însă tot mai însemnate pierderi în substanțele organice și minerale din organism, ca și dezorganizarea profundă a universului genetic, apărînd astfel boala canceroasă.

— Vă rugăm să ne vorbiți — tot pe scurt — despre prioritatea mondială a teoriei dv. Și despre cum vă confirmă — sau vă infirmă — ultimele noutăți ivite în lume în problema „cancerului.

— În publicațiile mele și, îndeosebi, în cartea recent apărută, am menționat, cred, suficient material probant, potrivit căruia așa-numitele „virusuri cancerigene" îndeplinesc doar rolul de vector (transportor) ale genei canceroase, pe care o sustrag din celulele canceroase parazitate. Gena canceroasă este o genă ancestrală și nu aparține patrimoniului genetic al virusului, ci celulei normale (avînd un anumit rol normal în biologia acesteia). În timp ce genele virale specifice sînt de proveniență exogenă. Deci gena purtătoare a informației pentru cancer face parte din grupul genelor ancestrale conținute în nucleul celular normal. Confirmînd fără echivoc teoria noastră, colective de oameni de știință din străinătate (de pildă, Temin, Weissmann, Stehelin și colaboratorii, Erikson și colaboratorii, în S.U.A., Fiers, în Belgia ș.a.) susțin cu dovezi experimentale că numai o genă, maximum două, din lanțul acidului nucleic viral oncogen, sînt cancerigene. Deci genele structurale ale virusului, care codifică proteinele de înveliș (capsida) și care asigură specificitatea antigenică a virusului, nu sînt implicate în mecanismul cancerizării. În cartea noastră (vezi, de pildă, paginile 104, 105, 107, 137, 141, 143) i-am citat pe savanții amintiți mai sus. Am luat cunoștință cu satisfacție, din „Science et Vie", despre fotografierea la microscopul electronic a genei canceroase într-un virus cancerigen, de către profesorul Crawford de la Institutul de cancer din Londra.

— Satisfacția că ați fost confirmat ?

— Satisfacția că o teorie românească primește noi validări experimentale.

— Ce șanse de practică are teoria dv. ?

— Pe lîngă metodele actuale prin care se urmărește distrugerea celulelor canceroase (prin stimularea imună a organismului canceric cu substanțe citostatice, ca și prin iradiere), cum și extirparea tumorii maligne (exereză chirurgicală), care, potrivit datelor O.M.S., pot obține remarcabile rezultate în peste 50 la sută din cazuri, se poate deschide, în lupta contra cancerului, un „al doilea front". Un front prin care s-ar urmări — cum arăt în cartea mea — **normalizarea** celulelor canceroase, ținînd seama că, în marea lor majoritate, acestea posedă intacte genele aerobe (în stare inactivă) necesare exprimării fenotipului celular specific țesutului — îndemn din care a pornit procesul tumoral. Amănunte mai multe — în cartea mea.

— Aș vrea să-mi spuneți — dincolo de amănunte : sînteți optimist în ce privește deschiderea — și, evident, succesul — celui de-al „doilea front" ?

— Sînt foarte optimist ! Actualele tehnici de laborator îngăduie, în mod cert, traducerea în fapt, în practică, a teoriei noastre. Drept care pot să afirm că, peste nu prea mult timp, atît prevenirea cît și tratamentul cancerului se vor efectua eficient.

ILIE PURCARU ■

Inventatorul prahovean Ion Vasile și efectul prim al realizării sale: la fiecare sută de kilometri 1 litru de benzină mai puțin!

Un autoturism, marca „Dacia 1 300", tip station, cu număr de Prahova, se deosebește (fără ca aceasta să se poată observa) de toate celelalte mașini similare din țară, fiind echipată cu un dispozitiv grație căruia obține performanțe superioare altor surori de fabricație.

De ce tocmai o astfel de mașină și de ce în Prahova ? Foarte simplu : inventatorul dispozitivului, despre care am amintit doar, lucrează la Ploiești. Numele său : **Ion Vasile**, vîrsta : 28 de ani, profesia de bază : **inginer mecanic**, locul de muncă : serviciul circulației din cadrul miliției județului Prahova.

L-am cunoscut, zilele trecute, pe inginerul **Ion Vasile** chiar în exercițiul funcțiunii, supraveghind executarea marcajelor pe șoseaua spre Bucureștii noi. Ce, cu toată importanța pe care o recunosc, cînd este vorba despre marcaje, mi-a părut foarte departe de preocupările firești ale unui inventator. **Lt. major Ion Vasile** este un inventator, aflat la începutul unei astfel de cariere dar, ținînd seama de seriozitatea pe care o vădește, de spiritul său practic ca și de buna sa pregătire profesională, are toate șansele să obțină, și de acum înainte, rezultate frumoase în domeniul cercetării, fapt care dacă se va confirma, va aduce folose multor concetățeni de-ai săi, ca și unor instituții. Deocamdată, să vă explic, pe scurt, în ce constă invenția **lt. major Ion Vasile** : în realizarea unui dispozitiv ce se aplică motoarelor cu carburator și consum de benzină și grație căruia se obțin cîteva avantaje majore : economii de carburanți, reducerea poluării atmosferice, scăderea uzurii motoarelor și, implicit, sporirea fiabilității acestora, fenomenul de ancrasare a bujiilor fiind eliminat, demarajul automobilului echipat cu dispozitivul respectiv sporește.

— Prin calcule, îmi spune inventatorul, pot vorbi mai puțin. Prin practică cu mult mai mult, pentru că, mai înainte de a măsura, m-am convins prin logică, prin gîndire.

De unde a pornit inventatorul ? De la o necesitate resimțită de foștii săi tovarăși de muncă de la Întreprinderea de transport Ploiești, care se plîngeau (mă refer la șoferi) de consumul mare de carburanți al mașinilor pe care le conduceau, de cheltuielile pe care trebuiau să le suporte atunci cînd nu se înscriau în consumul antecalculat. Ion Vasile, aplecat din prima tinerețe spre studiu, citise cu atenție cartea datorată inginerilor Aramă și Grünberg, privind economia de combustibil, în care erau descrise toate defecțiunile motoarelor termice ca și soluțiile aplicate, pe plan mondial, pînă prin 1974—1975. Concluzia nu era un secret pentru nimeni : cu cît omogenizarea amestecului și optimizarea arderii erau mai bune, cu atît consumul devenea mai mic, implicînd și alte consecințe deja amintite. Ion Vasile participase, ca student al facultății de la Brașov, la cercetările întreprinse de un colectiv, care-și propusese să găsească soluții prin care să reducă poluarea pro-

dusă de autovehicule, ceea ce, afirmă el astăzi, a coincis cu fixarea primelor jaloane ale punerii la punct a invenției sale. Aflase că la uzinele Renault se recursese la o piesă de forma unui con găurit, că la „Getax" se folosea un șnek, imaginat nu mai știu de cine, observase că toți cei care căutau formula optimă **„alergau după turbionare, dar performanțele dinamice ale motoarelor scădeau, în loc să se mențină ori să se îmbunătățească, iar coeficientul privind poluarea era minim, dacă nu chiar neînsemnat"**. Ion Vasile citește tot ce găsește în această materie dar soluția îi vine tocmai din ...copilăria sa (nu atît de îndepărtată !), de la morișțile de vînt pe care cultura sa tehnică le transformă într-o idee științifică. Piesa construită de el este de mici dimensiuni, se realizează dintr-un material special ales deși foarte ieftin și care se găsește pe toate drumurile (nu-l pot numi din motive lesne de înțeles, fiind vorba despre o invenție nouă și încă negeneralizată, deși înregistrată și brevetată de către O.S.I.M. încă din cursul anului trecut), o piesă care, intrată pe un flux de fabricație într-o întreprindere, ar ajunge la un preț de 15—20 lei. La început, devenind ușor accesibilă oricui, mai cu seamă că montarea ei pe motor (într-un anume loc pe care iarăși nu-l pot numi, dar care este precizat în brevet) nu necesită modificări, intervenții costisitoare, riscuri. „Stationul" prahovean a parcurs 15 000 km cu acest dispozitiv, rezultatele fiind bine urmărite și înregistrate (tînărul inventator este sprijinit, pe plan local, de însuși comandantul miliției județene, generalul Ion Ionescu) dar colegii din București, care au instalat pe alte 10 autoturisme dispozitivul, nu au comunicat încă observațiile făcute. Alte cîteva mașini particulare, care au acceptat „riscul" sînt echipate cu același dispozitiv realizat de Ion Vasile, proprietarii lor exprimîndu-și satisfacția pe care o au atît pentru scăderea consumului de benzină, cît și pentru creșterea performanțelor autoturismelor lor. Totuși, cîteva cifre se impun a fi consemnate. Referirile privesc mașinile **Dacia 1 300. De la un consum de 7,5 l de benzină la 100 de km, se ajunge la 6l la sută de kilometri. Demarajul crește cu 0,5 m pe secundă la pătrat. Poluarea, în condițiile în care motorul este bine reglat, ajunge la 1%, față de 4,5%, cît este minimul admis prin lege** ; puterea motorului nu a putut fi determinată de inventator, dar cei de la uzina din Colibași ar putea s-o calculeze. O cifră importantă : **dacă dispozitivul inventat de lt. major Ion Vasile ar fi fost instalat pe autovehiculele Ministerului Transporturilor și Telecomunicațiilor s-ar fi obținut, pe anul trecut, față de kilometri parcurși, o economie de 300 milioane lei !** S-a estimat că, la nivelul circulației înregistrate pe 1977, economia de benzină ar fi reprezentat 15 procente, prin aplicarea dispozitivului despre care vorbim.

— Aș dori să amintesc, spune inventatorul, că am fost ajutat în experiențele mele de un mecanic de la I.T. Ploiești, Vasile Ciobanu și vă rog să-i consemnați numele pentru că el s-a ocupat de operațiile de montare și demontare a dispozitivului.

Mai cred că trebuie consemnate și alte amănunte, printre care acela că lt. major Ion Vasile nu este proprietar al vreunui vehicul auto, ceea ce înalță, în plan moral, preocuparea sa lipsită de vreun mobil personal, ancorînd-o exclusiv în aria interesului general ; invenția sa reprezintă doar un început, deoarece Ion Vasile și-a pus problema extinderii cercetărilor sale și la motoarele care folosesc motorina, colaborînd cu un chimist, în vederea unor soluții despre care mi-a vorbit, și grație cărora, fără modificări, autoturismele „Dacia" ar putea trece la consumul acestui combustibil, mult mai ieftin și într-o proporție de 5% per suta de kilometri. Perspectiva primelor rezultate nu este foarte îndepărtată, ing. Ion Vasile mai are nevoie doar de cîteva luni.

Ne-am ocupat astăzi de invenția tînărului ofițer prahovean pentru că ea este dintre cele mai simple și mai puțin costisitoare, nu necesită tehnologii aparte (primele dispozitive au fost executate la Plopeni) nici o calificare specială a mecanicilor auto, care ar urma să facă instalația, aria de interes fiind foarte largă, de la posesorul unui autoturism pînă la instituții importante și pînă la producătorii de benzine (ca să nu mai amintim despre poluare), argumente care ridică o unică întrebare : de ce nu se trece, măcar în cîteva mari parcuri de autovehicule, la folosirea dispozitivului semnat de Ion Vasile ? Este necesară, în acest sens, o măsură a altcuiva decît a șefilor unor mari unități de transporturi ? Nu credem ! Poate că invenția nu este îndeajuns de cunoscută și, poate, aceste rînduri vor suplini această carență. Așteptăm ecouri. În primul rînd, de la autobazele miliției și de la cele ale Ministerului Transporturilor și Telecomunicațiilor. Foamea de combustibil continuă să se facă resimțită. Ea poate fi atenuată. Inginerul-ofițer Ion Vasile a demonstrat-o !

EMIL LEONARD

Boicilul, excelent și la Botoșani !

La Botoșani, medicul primar Vitali Nevinglovschi a apreciat calitățile și eficacitatea medicamentului „Boicil-Forte" în condițiile cînd rezultatele tratamentului erau localizate doar la Timișoara. „Am auzit despre creația lui Boici — spune Vitali Nevinglovschi — și, în primăvara anului 1972, în concediu fiind, am ajuns în orașul de pe malul Begăi. Am văzut cum lucrează cu noul medicament colaboratorii doctorului timișorean, care, la rugămintea mea, m-au prezentat acestuia".

Astfel au început propriile căutări ale medicului botoșănean. Ținem să menționăm, totodată, că este vorba nu numai de adoptarea și aplicarea tratamentului prescris de medicul timișorean, ci și de o contribuție personală la perfecționarea și extinderea tratamentului cu „Boicil-Forte" prin combinarea lui cu acupunctura, ceea ce i-a solicitat o pregătire asiduă, știute fiind rigorile acestei subramuri a științei medicale.

Între timp, medicul Nevinglovschi a revenit de două ori la Timișoara pentru a lua cunoștință de progresele înregistrate de cercul de cercetători și practicieni conduși de medicul Vasile Boicl.

„Am perseverat pentru că rezultatele tratamentului cu acest nou medicament erau tot mai bune, infirmînd părerile sceptice ale unor confrați, care respingeau apriori această metodă — continuă medicul primar din Botoșani. Am avut pacienți care au fost tratați fără rezultatele scontate la clinici vestite. Noul medicament a făcut adevărate minuni. Din experiența mea de 5 ani rezultă că reumatismul tratat intravenos cu „Boicil-Forte" are o mare eficiență asupra cordului. După injectare, durerile, spasmele bolnavului se ameliorează ori încetează complet. În această privință voi elabora și o lucrare științifică. Am tratat peste 600 de cazuri, din care aproximativ 90 la sută constituie reușite excepționale".

Așadar, și la Botoșani, munca unui medic, făcută cu pasiune și încredere în tot ceea ce este nou pe tărîmul unei științe și practici prin excelență umaniste, își aduce contribuția la tezaurul de inteligență românească, spre mai binele oamenilor țării.

IOAN HARIGA

Puncte de vedere

Despre examenul de gradul II în învățămînt

Susținerea examenului de gradul II în învățămînt reprezintă, fără îndoială, un moment important în cariera unui profesor, creindu-i o platformă de stabilitate de promovare dar, în primul rînd, omologîndu-i nivelul de pregătire la specialitate, acordîndu-i, altfel spus, o garanție suplimentară de ordin profesional. De aceea, fără a fi devenit un prag obligatoriu, că definitivatul, la acest examen se prezintă cea mai mare parte a dascălilor, dovadă a preocupării pentru ridicarea permanentă a nivelului de pregătire. După ce am fost cîtiva ani în șir președinte al unei comisii de gradul II la specialitatea română, supunem, mai jos, cîteva observații și propuneri menite să ducă la o eficiență sporită a acestui examen, în interesul învățămîntului și al slujitorilor lui.

Plecăm, firește, de la ideea, elementară, că un asemenea examen, care se susține, în majoritatea cazurilor după o activitate didactică de minimum 7—8 ani, de multe ori și după 20 de ani, este o verificare a pregătirii de specialitate și nu o probă de cultură generală. Dar felul în care se desfășoară creează o situație total dezavantajoasă tocmai pentru disciplina fundamentală a cărei pondere, în stabilirea mediei generale este diminuată în mod paradoxal. Să exemplificăm : media la specialitate este rezultatul răspunsului la o problemă de limbă română, la o problemă de literatură română și la o problemă de metodică. În interiorul specialității, însă, limba și literatura, adică disciplinele de profil, își cumulează notele, ducînd la una singură, care se adaugă la cea de metodică, obținîndu-se ceea ce am numit media de specialitate. Iată, prin urmare, cum o disciplină, totuși auxiliară, care este o probă de meșteșug, de îndeminare, are în stabilirea mediei la specialitate, ponderea limbii române și a literaturii române, discipline de bază, luate la un loc. Prin urmare, să spunem, un candidat care obține note de 4 la limbă, 4 la literatură, dovedindu-se, prin urmare insuficient pregătit, dar obține nota maximă (10) la metodică, ceea ce se poate ușor întîmpla, este declarat admis la proba următoare. Nu e greu să observăm de îndată că o asemenea stare de lucruri poate duce la minimalizarea interesului pentru disciplinele esențiale, încurajînd practicismul empiric și predarea mecanicistă, în care tocmai conținutul este neglijat.

Inechitatea însă se ține lanț, căci una din cele trei medii (la specialitate, pedagogie, socialism) pe baza cărora se face media generală este, cum se vede, cea de la pedagogie. Nu e greu, deci să observăm că între metodica predării unei discipline, oricare ar fi ea, și pedagogie este o evidentă înrudire și de aceea ne gîndim că o soluție firească ar fi aceea ca notele de la cele două materii, ambele auxiliare după noi, să fie cumulate într-una singură, creindu-se astfel posibilitatea unei mai drepte și mai exigente aprecieri la disciplinele de specialitate. Cred că ar fi, prin urmare, într-o totul normal, ca să nu spunem obligatoriu, ca limba și literatura română, pentru profesorii care predau limba și literatura română, să aibă măcar aceeași pondere ca metodica și pedagogia, discipline pe care aceștia nu le predau niciodată. Bănuim că la baza reglementării actuale stă ideea că metodica predării unei discipline face parte din acea disciplină, fiind, prin urmare, materie de bază, dar orice dascăl cu experiență poate contesta acest lucru. De aceea, în ce ne privește, considerăm că ar putea fi avută în vedere și o altă soluție și anume aceea ca la metodică, precum și la pedagogie (luate împreună) să se acorde nu o notă, ci un calificativ : admis sau respins. Pentru că altfel ni se pare că examenul de gradul II repetăm, examen de specialitate, devine neconcludent tocmai pentru pregătirea la specialitate. Este posibil, nu numai teoretic dar și practic, ca un candidat să-l promovcze pe baza mediei generale în care, însă, nota de specialitate propriu-zisă (în cazul nostru limba și literatura română) să aibă o neconcludentă pondere, cum s-a văzut, de 25% în timp ce pedagogia și metodica, luate la un loc, duc la 50% pondere. Inechitate, cum se vede, flagrantă.

Credem, de asemenea, că merită a fi luată în discuție și revizuită și actuala reglementare cu privire la admiterea la fiecare probă de examen și admiterea finală. În mod logic, candidatul care promovează fiecare disciplină ar trebui să promoveze examenul final, în condițiile în care locurile nu sînt limitate. Dar nu se întîmplă așa, pentru că nota minimă de la fiecare disciplină este șapte, în timp ce media generală minimă este opt. Mărturisim că rațiunea unei atare reglementări ne scapă. Dacă o asemenea distincție ar fi venit în sprijinul exigenței la disciplina de profil, faptul ni s-ar fi părut normal dar, întrucît o atare finalitate nu este avută în vedere, o reașezare a regulamentului ni se pare necesară, așa cum au dovedit și discuțiile pe care le-am purtat după examen, cu numeroși profesori care l-au susținut — poate cei mai în măsură să ofere sugestii în ce privește eficiența lui.

POMPILIU MARCEA

Templele luminii pe Valea Someșului

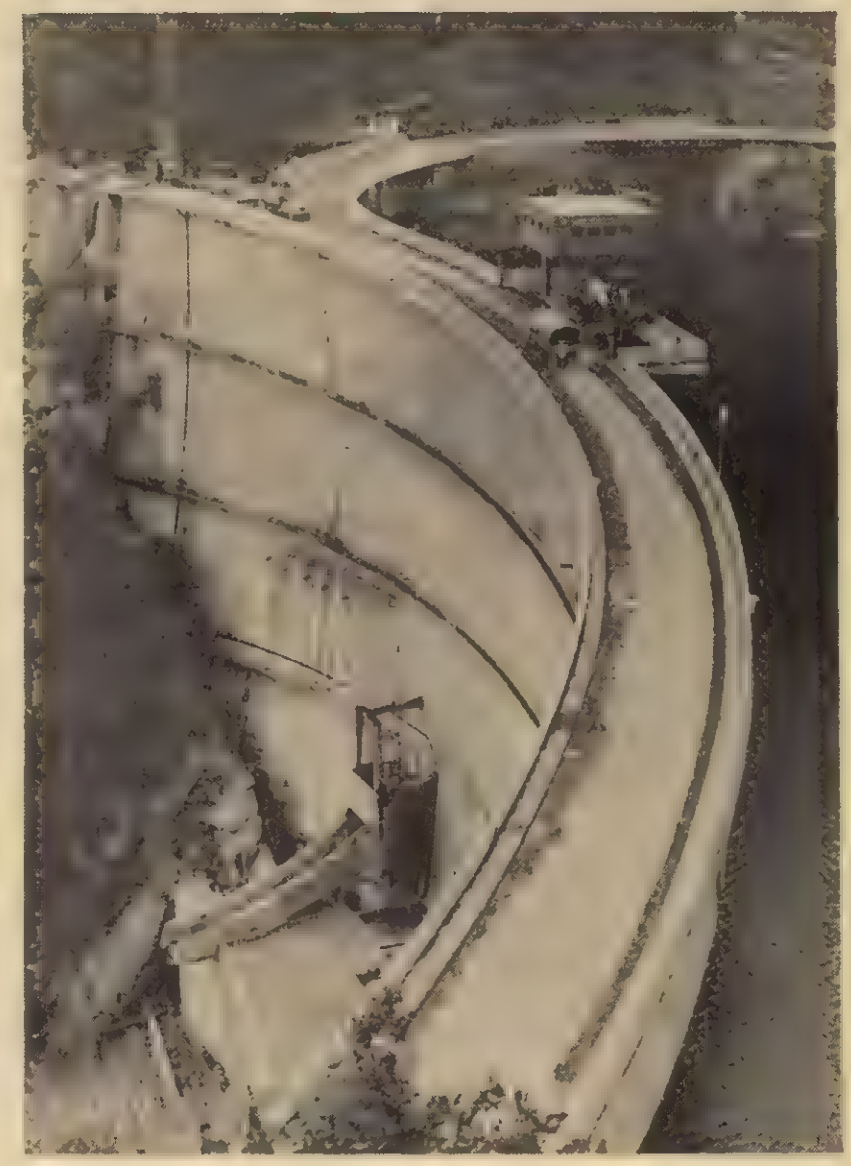

Călătorul neavizat, urmînd asfaltul noilor șosele ale județului Cluj, ar putea ajunge pe coame de munte, presărate cu cătune pline de farmec și ar rămîne uimit, mai cu seamă dacă în ultimii cîțiva ani nu mai trecuse pe aici, văzînd cum printre văile adînci de altădată s-a înălțat pînă la rădăcinile brazilor, verdele adînc al unor lacuri care însoțesc drumul pe lungimea multor kilometri, ar întîlni sate noi, strămutate, cum este Belișul numit chiar „Nou" și s-ar opri, desigur, la marele baraj de la Fîntînele, puternic piept de rocă și beton și care desparte, în două ipostaze diferite, tot atîtea energii : pe cea a apei și a forței electrice, legate printr-o uriașă mișcare de translație înfăptuită în cîțiva ani de muncă, grație căreia piraiele de munte s-au înfrățit cu cele ale celor două Someșuri într-o puternică vînă lichidă, suspendînd și transportînd pe fire și cabluri un adevărat fluviu de lumină.

Dincolo de peisaj și de metaforă, pentru a se ajunge aici, au fost necesari acei ani despre care am amintit, ani de muncă îndîrjită, de sacrificii și de privațiuni, de izolare și incomodități, de gîndire și de planificare, de organizare precisă și judicioasă, de prevedere și stăruință, puse aici într-o ordine nepreferențială, dar toate reprezentînd elemente indispensabile oricărei realizări importante și care, cîntărite în balanța vredniciei, au făcut ca Întreprinderea centrale electrice din Cluj-Napoca să fie distinsă, recent, cu „Ordinul Muncii" clasa I.

Parcurgînd, alături de șoferul Ghiță Șerban, un virtuos al volanului, care cunoaște fiecare cotă a drumului știut de el chiar din ziua primei defrișări, parcurgînd deci acest raliu al înălțimilor, de forma unei bucle asfaltate, întinsă între marele oraș ardelean și barajul Fîntînele, hidrocentralele Mărișel, Tarnița și Gilău, i-am cunoscut pe cîțiva dintre cei care nu numai că au asistat dar au și colaborat la transformările cărora le eram martor și care au închis natura însăși a acestor locuri : maistrul Ilie Kadar, „pustnicul" de la Fîntînele, unde supraveghează finisarea ultimelor lucrări, inginerul Emil Tămaș, șeful secției Someș—Mărișel, același care cu ani în urmă închidea, printr-un efort eroic, vana de la Arges, în timpul unei grave avarii, Ervin Baky, maistru și șef de centrală la Mărișel, care lucrează la capătul unei galerii de circa 800 m., sub pămînt, dispecerul de tură ing. Costea Roman și pe Ioan Tomaș, inginerul de serviciu, am ajuns pînă în cele din urmă și în birourile întreprinderii. Pe peretele din fața ușii a și fost fixat, într-o ramă austeră, actul prin care s-a conferit acestui colectiv înalta distincție, act semnat de Președintele țării.

Inginerul Horea Nap, directorul acestei instituții, pregătește, împreună cu mai tînărul coleg Gheorghe Ginscă și cu secretarul de partid Gheorghe Braica, adunarea generală a oamenilor muncii din Întreprinderea electrocentrale din Cluj-Napoca, despre care aflu, cu mirare, că nu a împlinit încă 10 ani de existență, ea luînd ființă în 1969, odată cu atacarea lucrărilor primei hidrocentrale de pe Someșul Mic, de la Gilău, ceea ce mă face să cred că se numără printre cele mai tinere deținătoare ale Ordinului Muncii clasa I, dacă nu este chiar cea mai tînără.

Întreprinderea dispune de un mic număr de oameni, în jur de 350, și ea pare o beneficiară a muncii altora, întrucît denumirea, ca și sarcinile sale actuale, pot lăsa impresia că exploatarea reprezintă unica preocupare a acestor oameni. Realitatea este cu mult diferită, în general vorbind despre astfel de întreprinderi și, în special, în cazul celei de la Cluj-Napoca. Și iată de ce. Transcriu explicațiile inginerului Horea Nap : „Noțiunea de cercetare originală pare să se restrîngă, după unii, greșit socotesc eu, exclusiv la activitatea de laborator. Voi exemplifica cu situația de la noi. La aceste hidrocentrale au apărut cîteva premiere românești, grupurile de 75 megawați, turbinele de tip „Francis", de cădere și putere mare, deosebite de cele „Kaplan" instalate la Porțile de Fier și Bicaz. Ca un element comparativ, menționez că hidroagregate ca cele puse acum de noi în funcțiune sînt folosite în țări cu o mare tradiție în hidroenergetică. A trebuit, prin urmare, să dăm rezolvări problemelor ivite, și care n-au fost deloc simple. Laboratorul cercetării s-a strămutat direct în șantier, iar condițiile fizice ale agregatelor au necesitat răspunsuri practice la care colectivul nostru și-a adus un important aport.

Discutăm apoi despre amănunte, despre greutăți și evenimente memorabile pentru toți cei care au muncit la construcția hidrocentralelor și care aveau să se concentreze într-o singură clipă : în aceea a primelor rotiri ale turbinelor, clipă care, la rîndul ei, putea ridica alte nedumeriri, cum s-a și întîmplat. Dar, cîteva forțe s-au reunit pentru a face din această multiplă și unică, în materie de hidroenergetică, premieră autohtonă, o reușită : Institutul de studii și proiectări hidroenergetice București, Institutul de proiectări hidroenergetice Reșița, oraș care a echipat hidrocentrala, „Electroputere" Craiova, care a construit transformatoarele și, bineînțeles, oamenii întreprinderii clujene, care știau cu toții, că pe frontispiciul noii fabrici de energie erau inscrise, de patru ori, însemnele țării : concepție, fabricație, montaj și exploatare.

„Respectarea tuturor canoanelor clasice, privind „căderile" de peste 50 m și pînă la 500 m, îmi spune inginerul Horea Nap, care ni se impuneau, dat fiind reperele noii hidrocentrale ca și cele ale celorlalte lucrări de la barajul Fîntînele, erau, firește, absolut necesare, dar nu suficiente, pentru că, cel puțin în specialitatea noastră, fenomenul fizic de 1/1 este cel care-ți spune tot despre felul în care ai gîndit și muncit. Deci, cînd totul a fost terminat. Acest singur fapt este în măsură să arate cîtă responsabilitate se adună pe umerii celor care lucrează în domeniul hidroenergetic.

Într-adevăr, am distins, foarte pe șleau spus, cele trei faze : prima, în care instalația trebuie să meargă oricum, cea de-a doua în care să meargă sigur și ultima în care s-o facă economic. Acest triptic de condiții arată că proiectarea, studiul și calculul continuă să se verifice, să trăiască și dincolo de planșete și că ea se topește, mai mult decît în alte domenii, în realizarea materială a proiectelor.

— E greu să prindeți într-un articol chiar și o parte a efortului pe care ni l-a solicitat punerea la punct a etanșării carcaselor spirale de la turbine. Este vorba despre presiuni de peste 40 de atmosfere, coloana de apă cade de la 470 m și acești parametri pot avea consecințe fabuloase, chiar dacă acele calcule inițiale ca și execuția au fost bine strunite pe toată durata elaborării lor. Există o marjă : proiect-fenomen fizic pe care numai punerea în funcție a instalației o poate determina și pe care, obligatoriu, trebuie s-o anihileze prin perfecta acordare a celor două coordonate.

Discuția, deși tehnică, cu toate eforturile directorului de a o face accesibilă unui nespecialist, pulsează puternic sub fiorul vital al grandorii (o întreagă zonă geografică a fost transformată) și al neprevăzutului care a plutit peste oameni, idei și fapte pînă în clipa primei rotiri de turbină. Dar, dincolo de toate aceste elemente, trecute acum în neființa timpului ori, poate, în ființa dătătoare de lumină (căci o astfel de construcție este, fără doar și poate, o ființă, ba chiar o multi-ființă dacă ne gîndim la firicelele de apă adunate de pe coaste, la piraiele și riurile care au compus-o, la imensul lac care o alimentează, la neastîmpărul turbinelor, la milioanele de puieți de păstrăvi cu care lacul a fost populat, la bărcile care au și început să-și croiască trasee pe luciul compact al aceluiași lac denumit Fîntînele în amintirea luptelor purtate în imediată vecinătate de țăranii conduși de Avram Iancu, la anii de muncă pe care și i-au petrecut acolo constructorii), dincolo de toate acestea zic, mai s-a întîmplat ceva la fel de înălțător : hidrocentrala de la Mărișel include în ea nu numai forța dirijată a apelor ci și pe cea a cuvîntului oamenilor, a acelor oameni care s-au angajat s-o pună în funcțiune la un anume termen respectîndu-și promisiunea. Tocmai acesta a fost unul dintre criteriile care au determinat acordarea Ordinului Muncii clasa I Întreprinderii din Cluj-Napoca. Cum sînt convins de aceasta, în cumpăna alegerii au stat nu numai considerentele de ultimă oră, dar și cele anterioare, întrucît se știe că celelalte instalații similare din zonă au dat lumină chiar mai înainte de datele fixate inițial. Cum spunea, descifrînd aceste motive, inginerul Gheorghe Ginsca: „Mă gîndesc la meritul acestui colectiv, așa cum este el astăzi, format nu numai din oameni din zonă ci și din specialiști de prin alte părți, printre care unii cu profil de „termo" nu de „hidro", împreună cu care am reușit pe parcurs să aducem acele îmbunătățiri necesare după punerea în funcțiune, mucind laolaltă în spiritul tipic ardelenesc, adică acela al prevederii și hărniciei, făcînd să apară pe meleagurile noastre niște „tăuri" cum nu s-au mai văzut prin partea locului, dînd meserie unor oameni simpli pînă mai ieri și îndeplinind totul în condițiile unei discipline exemplare".

MANOLE CARȚAN ■

Pe stînga Oltului, la poala de miazăzi a munților Făgărașului, între codri bătrîni, stînci granitice și vaste pășuni alpine, undeva, pe șoseaua ce urcă în serpi dinspre Curtea de Arges către Sibiu, trăiește satul Titești. Sat bătrîn, sat străbun, cu o istorie atestată de șase secole, cu un prezent al lui, cu un viitor al lui. Sat aparținător comunei Perișani — unul din cele 11 sate ale celebrei așezări de păstori de la poalele Făgărașului — dar sat ce încercuie, precum vom vedea, o lume aparte, excentrică Perișanilor, o lume cu un destin al ei, o lume cu un ireductibil al ei.

Faima satului, din vechi, este tîrgul lui, un mare tîrg de produse ce se ține, în iulie, de „sîntilii", pe un vast platou, la punctul numit „Dealul Mlăcii". Cîndva, zic bătrînii, acest tîrg se ținea „mai sus", lîngă cer, pe un munte înalt, ce se cheamă „Fața lui Sf. Ilie". „A fost tîrg mare, tîrg de două țări, povestesc bătrînii. Veneau oameni din țara Ardealului și din țara Munteniei. Zice că ținea o săptămînă, acolo sus, în răcoare. Juca lumea și petrecea în voie. Era și bilci adevărat, bilci de mărfuri, da' era mai cu seamă bilci cu petrecere și veselie multă, bilci de tineret". Bilci „cu petrecere", cum era și cel, încă și mai vestit, de la Polovragi, din munții de peste Olt (bilci care, spune cronica locului, se ținea „tot de sîntilii" și, demult, nu în Polovragi, ci „tot pe o culme înaltă" pe vîrful Nedeia de la izvorul Oltețului), bilci pastoral, așezat într-un centru de convergență al drumurilor ciobanilor de pe cele două versante ale Carpaților, bilci-nedeie în felul „tîrgului de fete" de pe Găina, „bilci de tineri". În care baci și băcițe se cunosteau și „se luau", bilci cum erau, odinioară, multe în toți Carpații, adunînd mulțimi nesfîrșite, venite pe drumuri de zile și nopți, lesnind oameni, neamuri și „țări", legătură făcută sub cer, ca în „Miorița", încununată sub cer, în munții-leagăn, în munții-matrice de viață și de istorie. Legătură care, de fapt, era străfundă, ea făcîndu-se pe un plan încă și mai organic, pe dedesubt, în acea strungă obscură a munților și a vremii în care prin limbă, prin simțire, prin folclor, prin legendă și mit, se întîlneau toate neamurile Carpaților. Nu se știe cînd tîrgul a coborît de pe cer pe Dealul Mlăcii, întîmplarea, se pare, s-a petrecut cu mai mult timp în urmă, într-o vreme în care, prin forța unor împrejurări, a unor prefaceri economico-sociale carè-au atins și această zonă, păstoritul a mai scăzut în intensitate, turmele s-au rărit și au coborît în văi.

În vara asta, pe Dealul Mlăcii, tîrgul, ca-n vechi, a ținut cîteva zile. Cu oameni din „două țări", veniți să petrecă precum în vechi (aceleași brebenițe de vin ori winars, aduse de ardelenii din Mărginime, aceleași butelci cu tuică, faima Titeștilor), veniți să joace (aceleași strămoșești „învîrtite" și „tarine", aceleași „briuri", aceleași hore), veniți să schimbe produsele de artizanat (aceleași fluiere, aceleași greble și furci de lemn, aceleași sterzare, aceleași scoarțe și ii și cămăși „cu mii"), veniți să schimbe produsele cîmpului, ale livezilor, ale tarcurilor de vite, ale stînelor și sălașelor (aceleași grîne și lubenițe din ses, aceleași brînzeturi și poame din munți, aceiași cai, aceiași boi). Veniți, desigur, să schimbe și noutăți, să le adune din „două țări" și din patru zări, într-o modernă, originală variantă antonpannescă, veniți să caște gura și la „minaiării", și la „artiștii de circ", și la tarabele cu mărfuri industriale, răsărite în zeci de locuri.

Cel mai bun cal, îmi spune Gh. Jeculescu, primarul Perișanilor, s-a vîndut cu 10 000 de lei. Cea mai bună pereche de boi, cu 14 000. Boii, și mai ales caii, sînt încă, pe-aici, la mare preț. Ei dispar, poate, din alte locuri, din multe altele, dar nu și de-aici, din aceste așezări ale munților, unde-s doar coaste de piatră, unde doar boii pot trage plugul în ogoarele din „arsuri" (ogoare defrișate cu foc în „golul" munților, sparte cu plugul din vremi imemoriale), unde doar caii, cu aripile lor nevăzute de la copite, pot face punți prin văzduh între casele risipite, între satele risipite, între ogoarele risipite prin munți, între stînele risipite prin munți.

Și totuși...

Ce se pierde, ce se cîștigă

Și totuși, la Titești, caii se împuținează, rasa lor mîndră e încă mîndră, dar tîrgul el s-a îngustat. În registrele primăriei, numărul cabalinelor (circa 230, la ceasul de față, în tot Perișanii, deci cîteva zeci, cel mult o sută în Titești) e în pierdere de la an la an. Cîndva, era de cîteva mii. Acum e-n pierdere. Cîndva, vreme de veacuri, a fost de mii și mii, cadastrele o atestă, dar acum, doar de niște ani, cifra e-n pierdere, în abruptă, vertiginoasă pierdere. Fiindcă cei ce-și muncesc pămîntul cu cai, cu boi (pămînt, el însuși, în pierdere, cotropit în „săliște" de torenții scăpați din munți, cotropit pe șleaiuri de eroziuni și de grohotișuri), sînt tot mai puțini. Sînt, de fapt, mai mult femeile, dar cît pot munci doar fe-

Titești — „tîrgul de două țări"

melle ? La fel de puțini, tot mai puțini, sînt cei ce urcă pe tarnița cailor merinde și sare pentru stînele și sălașele de prin munți. La Titești, majoritatea bărbaților, a feciorilor, sînt muncitori navetiști la Sibiu. Mulți s-au mutat chiar acolo, lăsînd satul în seama bătrînilor. Titeștii e un sat de bătrîni, un sat-azil al istoriei, un sat pustiu. Mai bine de jumătate din numărul celor ce-l locuiesc, îmi spune Gh. Jeculescu, sînt pensionari. Tineri, în sat, nu se prea văd, nu se prea văd nici copii. Familii întregi, dintre cele tinere, adică cele mai multe din familiile tinere, s-au mutat, cum spuneam, la oraș, fac copii titeșteni acolo. În 1977, aici, la Titești, nu s-au înregistrat decît 9 nașteri. Așezat într-un imperiu al pietrei, deci al nevieții, undeva, sus, lîngă nori, la o altitudine de aproape 1 000 de metri, Titeștii, cu pămîntul lui rece, improprii recoltelor, n-a putut oferi oamenilor altă alternativă decît plecarea. Plecarea și — în urma ei — pustiul. Titeștii marelui tîrg „de două țări" pare acum o așezare moartă, o vatră stinsă, un fel de Pompei al satului pastoral românesc, un loc care capătă viață, substanță și strălucire doar o dată pe an, în zilele tîrgului, împins din veac pînă azi doar prin inerția unor tradiții. Și totuși...

Și totuși, sîntem aici, la ceasul de față, în punctul cel mai înalt, cel mai fierbinte al transformărilor unei vaste zone, cuprinzînd toată poiana de mlaz ăzi a masivului Făgărașului. Sîntem într-un loc ce se află nu în amurgul, ci în zorii istoriei. Sîntem într-o vatră ce, ni se spune, va trece, curînd, la o nouă civilizație, statutînd o nouă istorie, amplu deschisă spre viitor.

Titeștii fac parte dintre acele sate ale românilor care, în anii ce vor veni, vor fi ridicate în rang, vor fi decretate orașe. De ce Titeștii ?!, s-ar putea mira (și chiar s-au mirat !) destui oameni, trecători de o clină prin satul pustiu. Se poate oare, s-au întrebat, declansa — sau redeclansa — istoria, într-un sat bătrîn, într-un sat de bătrîni ?

Se poate. Fiindcă Titeștii, pentru această zonă, sînt chiar o inimă — geografică, istorică, economică — propagîndu-și bătăile, pentru cine știe să le audă, de sub tălpile timpului și pînă azi, ca un fertil tic-tac ascuns, viu sub coaja pustietății, viu sub aparența cremene a tăcerii. Căutînd locul în care să-ți înfigi compasul, spre a da ocol tuturor zărilor de la poalele Făgărașului, descoperi Titeștii. Căutînd locul care să unească într-un focar toate drumurile acestor munți, cu legăturile cele mai sprintene spre Sibiu și spre Curtea de Argeș, găsești Titeștii, sediul marelui „tîrg", poartă geografică și istorică a întregii zone. Căutînd resurse ale solului și subsolului pentru ctitorii de industrie, de economie modernă, le descoperi, în aglomerările cele mai mari, cele mai prețioase, tot aici, căutînd oamenii care să le fructifice îi afli, la fel, aici, printre cei cu școala Sibiului, în energiile lor, în iscusințele lor. Căutînd casele cele mai mîndre ale bătrînei „țări" de sub culmile Făgărașului le găsești, de asemenea, tot aici, clădite de niște muncitori-navetiști ce cîștigă bine, clădite de niște oameni cu bani, dar și cu pretenții, cu gust, născute din frecventarea orașului, case alcătuindu-se într-un cadru urban „avant la lettre", suport generos pentru orașul ce va veni. Căutînd bătrîni inteligenți, cu experiența și știința vieții, inclusiv citadine, comunicabilă celor tineri, ei înșiși crescuți în mentalitatea ei, îi afli aici. Căutînd, deci, locul în care potrivirea grupelor sangvine între două culturi, între două civilizații, cea rustică și cea citadină, să se poată opera frumos, lin, calm, fără emoții, fără comoții, fără riscul transfuziilor inabile, îl găsești aici, la Titești. Căutînd locul ideal al unui oraș ce, peste toate darurile și harurile civilizației, ale arhitecturii, ale economiei, ale punților către lume și timp, să arate frumos în întregul său, conceput ca un ansamblu de transformări în care însăși natura, supusă unui nou echilibru, să însemne o parte vie, un factor activ, cotizant la efortul obștii, te oprești tot aici, sub acest fastuos, măreț și sălbatic versant sudic al Făgărașului, încă nevalorificat turistic, sediu pentru un oraș-stațiune de un farmec fără rival. Căutînd, și nu în ultimul rînd, tradiția, descoperi, la fel, Titeștii, ca veritabilă așezare de scaun, cîndva cea mai mare din așezările locului, cîndva reședință de plasă, cîndva sat-capitală de plasă. Este — toate datele locului o arată — un loc-inimă, un loc-cunună pentru întreaga „țară" de sub culmile Făgărașului, pentru oamenii ei, pentru viața lor.

Deci Titeștii, acest sat bătrîn, acest sat de bătrîni, se va schimba, în anii ce vin, din temelii, trecînd la o nouă civilizație, trecînd la o nouă istorie. Niște schimbări poruncite de viitor, de orașul ce va veni, s-au și ivit, încă nu ample, nu răscolitoare, încă destul de sfioase, exasperîndu-i pe nerăbdători, pe tinerii deveniți ai Sibiului, dar care abia așteaptă să se întoarcă „acasă". Niște schimbări care, treptat, vor crește, vor spori în cuprindere și-n intensitate, se vor aglomera, conducînd la acele mișcări tectonice, apte să modifice structural un peisaj. Fatal, niște lucruri (chiar multe !) vor trebui să dispară, așa cum altele, firesc, se vor naște. Fatal, centrul satului, vechiul, parfumatul, patriarhalul centru-cuib rustic, înconjurat de case în arhitectură tradițională, centrul acesta în care azi se adună, serile, oamenii, ca să pună la cale treburile și vremurile, va rămîne un loc pustiu, pitoresc, desigur, dar fără viață, fiindcă viața se va muta. Centrul Titeștilor va fi nou, orașe de blocuri, prevăzut a se construi pe un vast platou. Fatal, pe asfaltul sub care va dispărea vechiul drum prunduit, vor dispărea cărutele și cotigele, vor dispărea și cai, vor fi, oricum, mai puțini. Cinci blocuri cu cîte douăzeci de apartamente, o cantină-restaurant, un cămin pentru nefamiliști, adică pentru tinerii muncitori ai viitoarei industrii a locului, un mare local de poștă, prevăzut și cu centru de radioficare, cum și multe alte noutăți, inclusiv asfaltul, se vor ivi chiar în acest cincinal. La ora de față, cînd orașul ce va să fie este încă în lucru, semnele minus și plus, adică pierderile și cuceririle, își schimbă mereu, în aparență capricios, poziția, dar căutarea unei constante, peste împrejurări și întîmplări, e vădită, ea venind din ordinea viitorului, din cerințele lui, din pretențiile lui.

Cum trăiesc oamenii locului, astăzi, între semnele minus și plus, între pierderi și cuceriri, între întîmplare și întocmire, între satul cel vechi și orașul ce va veni ?

Oameni și soiuri

Ei își văd de ale lor, adică muncesc. Și muncesc, cum spuneam, mai greu ca aiurea, fiindcă bărbații și tinerii — cei mai mulți — sînt plecați, fiindcă femeile — oricît ar munci — sînt totuși niște femei, fiindcă bătrînii — oricît ar voi, prin osîrdie și experiență, să suplinească ardoarea și forța tinerilor — rămîn totuși niște bătrîni. Se munceste mai greu ca aiurea, fiindcă ogoarele satului, multe din ele, sînt în „arsuri", în „golul" muntelui, se munceste mai greu chiar și-n pămînturile de jos, din „săliște", de pe maluri de ape, ele, aceste pămînturi, fiind, cele mai multe, soluri humoase, care crapă sub soare ca niște dovleci cu coajă subțire și miezul sec, care sub ploaie se întăresc, se fac de piatră, îndoind fierul sapei sau refuzîndu-l. Dar această zestre a muncii, a muncii grele, înversunate, în care omul dă totul, în care se dăruie cu întreaga lui ființă, cu întreaga lui existență, este, crede Gh. Jeculescu, atuul cel mai de preț, este însăși șansa istorică a acestui loc, este chezășia succesului în cursa spre viitor, este piatra de temelie a orașului ce va veni. Cresc aici, pe acești munți, pe aceste soluri aride, cartofi cît pepenii, cît în Țara Bîrsei, turmele de mioare (deși ciobanii sînt mai puțini) sporesc mereu, grație unui păstorit științific, grație unei zootehnii moderne, întemeierile obștii, făcute prin munca obștii (școli noi, dispensar, baie publică, „supermagazin", electrificare etc.), emancipează satul de multă vreme, livezi „intensive" de meri și pruni au început să se cațere pe toate coastele. Titeștii, viitorul oraș industrial și oraș-stațiune turistică, va fi, în același timp, un oraș în care întreg teritoriul, cu văile și cu munții lui, lucrat palmă cu palmă, cu efort, cu sudoare, cu neobosеală, cu geniu, cu o încăpățînare rivală fortelor naturii, va purta, pregnantă, pecetea muncii, ca temelie a vieții, ca trăsătură revelatoare a omului.

După muncă, cel de-al doilea criteriu de apreciere a omului locului ține, zice Gh. Jeculescu, de „soiul" lui, adică de neamul, spița, familia din care se trage. Cînd, în adunările obștii, se fac propuneri pentru ocuparea unui post de răspundere, pentru încredințarea unei misiuni, atîrnă, mi se spune, și criteriul acesta, validat de o lungă experiență a satului. Sigur, nimic nu trebuie absolutizat. Dar, așa cum cresti pomi și vite veghind cu ochii în patru la soiuri, tot așa, cercetîndu-l pe ins și în funcție de familie, deci de normele civice și morale în care s-au mișcat și se mișcă toți cei ai lui, îl poți cunoaște, oricum, mai bine. Sînt în Titești familii întregi în care, de generații, nu s-a produs nimic reprobabil, cronica existenței lor n-are nici o pată, are doar fapte bune, cei de azi fiind mîndri să ducă și să păstreze această faimă și această curățenie a familiei. Într-o monografie a locului păstrată în manuscris olograf (întocmită de un bătrîn localnic, Nicușor I. Vlădescu), pe care o răsfoiesc, sînt pomenite, între altfel de familii, una cu numele de Titescu, avînd un strămoș, Alecu Titescu, căpitan de panduri în oastea lui Tudor Vladimirescu, apoi familia Lungu, nume, și el, cu genealogie de cronică, descinzînd dintr-un Ghiță Mitu Lungu, fecior de cioban sărac, dar ajuns, prin învățătură și muncă, inițiatorul și primul învățător al școlii satului, deschisă în 1839. Cine poartă azi, în sat, numele Lungu sau Titescu, le poartă ca pe o această investitură, ca pe un titlu de mare cinste, care obligă. Linșă ele, în timp, și mai ales în ultimul timp, într-un timp mai prielnic ca niciodată omului, faptei lui, deci competiției libere a valorilor, au intrat în scena istoriei alte și alte neamuri, cîndva nestiute. Un neam precum cel zis Ciligă, din cătunul Cucoiu, aparținător Titeștilor, n-a scos capul în lume, de cînd se știe, decît la nunți, la botezuri, la felurite petreceri (nu tocmai dese într-un loc în care oamenii se nevoiau din greu cu muncile pe ogoare pietroase), Ciligenii fiind un neam de lăutari, seful de azi al familiei, Ionită Ciligă, avîndu-și, desigur, o celebritate a lui, cea a arcușului din care picură doine vechi. Dar faima cea mare a neamului Ciligenilor a făcut-o ultima generație, reprezentată prin băiatul cel mare al lui Ionită. Și el, ca și taică-său, cu talent la cîntat, unii zic că zice din vioară mai bine chiar ca bătrînul, era, de mic, vioara ce-l sprijinea pe seful familiei, înlocuindu-l chiar la petreceri, cînd acesta se ostenea sau se mai lua cu vreun pahar. Pe urmă, la o petrecere, Ciligă-fiul a fost dat absent, taică-său a trebuit să cînte singur, iar noaptea, acasă, cînd l-a căutat ca să-l bată, a găsit patul fiului nedesfăcut. Ciligă-fiul plecase și, cînd a revenit la Cucoiu, era îmbrăcat militar, avea pe umeri niște stelute. Acum e colonel. Nici un fecior din Cucoiu, din nici un neam, nici din cele cîndva bogate, n-a sărit vreodată la un asemenea grad. Care va fi viitorul neamului Ciligenilor ? Colonelul e încă tînăr, cel ai satului îl și văd general, va fi frumos, zic ei, cînd în Cucoiu va veni în concediu un general cu mașina, salutat și de șeful de post, și de primarul orașului ce va fi Titeștii. Copiii colonelului, se mai zice, sînt copii foarte buni, sînt premianți la școlile din oraș, ducînd mai departe faima neamului. Un neam care, de generații, și-a purtat vietile în umbra satului, în umbra altora, dar care acum face orgoliul locului, ce se impăunează cu el de parcă toți cucoienii ar fi ciligeni.

Bătrînul Nicușor I. Vlădescu, monograful Titeștilor, țăran autodidact, are 8 copii. Cinci sînt plecați la orașe (toți cu rosturi, cu școli, cu profesii temeinice), trei sînt aici, tustrei profesori, cel mai mic, Gogu, fiind și directorul școlii de 8 ani din Titești. Deci o familie titeșteană tipică, cu cei mai mulți dintre reprezentanții generației tinere plecați din sat. Vor reveni, oare, aici cînd Titeștii vor fi oraș, oferindu-le ce nu le-a oferit cînd au plecat ?

Cei ce pleacă,
cei ce vin,
cei ce nu mai vin

Gogu Vlădescu, directorul școlii, nu crede că frații mai mari se vor mai întoarce și, zice el, asta-i chiar bine, e bine pentru cine ?, îl întrerup, pentru ei ? Chiar și pentru Titești, zice profesorul, și argumentele pe care-și sprijină credința au, s-ar părea, oarecare temeinicie. Neam sedentar, străvechi, neclintit, prea legat cu prisoane istorice de glia din care se naște și în care se-ngroapă, titeștenii s-au bucurat, s-au mîndrit chiar ori de cîte ori unul de-ai lor s-a avîntat către necunoscuturi despre care el, ceilalți, au aflat mai pe urmă, rămînînd în prag. Acești plecați, acești încununați cu lauri depărtărilor, cîndva puțini, de la un timp tot mai mulți, au transportat către zările mari ale țării toată setea de cunoaștere, toată nevoia de expansiune sentimentală pe care o înțeleg și o trăiesc acut doar cei care, rămînînd de-a pururi locului, se mulțumesc cu metafizica distanțelor. Și ce e bine pentru sat, întreb, cînd fiii îl părăsesc, cînd ei renunță la ei și el la ei ? E bine, îmi replică tînărul profesor, fiindcă un astfel de fapt obligă satul la o și mai adîncă întoarcere către sine, la o forare și mai străfundă în ființa sa, în valorile sale, ca să descopere noi resurse, să descopere noi izvoare, cu care să umple locurile secătuite. Un sat care are puterea — cum spune poetul — să renunțe la cei ce au renunțat la el, un sat care nu se jelește după fiii plecați să cucerească lumea, un sat care are mîndria că i-a dat, deci că nu-i mai are, e un organism sănătos, robust, capabil încă să nască, să procreeze valori, să procreeze istorie, sfidînd timpul, sau făurind mai departe timp. Dar el, Gogu Vlădescu, el de ce n-a plecat din sat ? Ei, zice, cu el e altceva, cineva totuși trebuia să mai și rămînă, ca să ajute tocmai la irigarea cu energii a acestui sol, la nașterea acelor valori apte să ducă mai departe istoria. Adică la nașterea generațiilor care, de-acum, n-o să mai plece, o să rămînă aici, în Titești-oraș, adică în noua întemeiere, în zorii febrili — cu amplă deschidere către viitor — ai unei istorii care abia începe. Deci într-un tîrg care nu va mai fi doar tîrgul de cîteva zile pe an, ci tîrg, adică oraș, în toate zilele vieții lui.

ILIE PURCARU

Vară bucureșteană în parcul Herăstrău — Foto : EM. TÂNJALĂ

Un raid pe Calea Rahovei, de la Piața Unirii spre „Plosca de aur"

Paraziți mai există. Să-i luăm de guler!

Conținutul scrisorii adresate redacției de către un grup de cetățeni de pe Calea Rahovei din București nu poate fi redat pe larg atît din necesara drămuire a spațiului cît și din cauza faptului că nici măcar hîrtia nu ar accepta descrierea în detaliu a unor fapte antisociale săvîrșite de un grup de huligani, bărbați și femei, care au devenit pentru cei ce ne scriu o reală primejdie. Și asta pentru că acești oameni corecți au avut nemulțumitul curaj de a-i trimite la muncă, au făcut eforturi de a-i determina să trăiască din munca proprie. Din păcate, dar și din fericire, la ora cînd am pornit pe urmele scrisorii, huliganii respectivi, sau cel puțin o parte din ei, erau deja acolo unde le e locul: condamnați la cîte o lună închisoare și la amenzi substanțiale. Iată componența zăstii agresive: BELU DUMITRU, 25 de ani; DINU CONSTANTIN zis COSCOVANU, 31 de ani; RADU GHEORGHE, zis MOACĂ, 36 de ani; ILIE DUMITRU, 49 de ani; ENI CONSTANTIN, 60 de ani; VESCAN MARIA, 42 de ani; POPP DANIELA, 26 de ani (inflată la a 4-a condamnare); MERCIOIU ANA, 19 ani. Nici unul dintre ei nu a lucrat niciodată, toți sînt prieteni statornici ai alcoolului, ai lipsei de morală și simț civic. Grup sinios în concepții și atitudini, care se aciuise pe Calea Rahovei cultivînd cinismul lenei și agresiunea parazitului ce-și asigură traiul terorizîndu-i pe alții, indivizii respectivi hălăduiseră o vreme în perimetrul acestei artere centrale crezînd că o vor putea-o face la nesfîrșit. Au greșit calculele. Totuși, pentru cît vreme și-au făcut de cap întrebarea „cum de este posibil" rămîne valabilă. Ne-o punem și noi, încercînd un răspuns.

Căzănescu D. din Cosereni, după o primă „șarjă" de țuică băută la ora 6,30.

Inginerul topometru Gora Vasile, la necesara oră a părerilor de rău.

Cine n-a vrut oare s-o ajute pe Sandu Lenuța?

Cei care ne scriu, oameni stimabili de altfel, uită credem un lucru esențial — apărarea de huliganism este și o sarcină a fiecărui cetățean, o sarcină zilnică și serios înțeleasă. Căci ancheta noastră, efectuată cu sprijinul colonelului Petre Mircea, comandantul circumscripției 10 de miliție, este de natură să dovedească că se puteau lua măsuri din timp dar nu s-au luat tocmai fiindcă opinia publică, înțelegîndu-i pe cei care aveau cunoștință de aceste fapte, n-au acționat în nici un fel. O parte dintre cei aici pomeniți au locuit în imobile fără forme legale dar nici un locatar n-a sesizat lucrul, nici chiar acel cineva care ține cartea de imobil. Cetățeanul a permis șederea, nu a luat măsurile ce se cuveneau și rezultatele se văd. Apoi e de reținut faptul că la „Alimentarele" din zona Căii Rahovei vînzarea băuturilor alcoolice începe de la 6 și 30 și continuă pînă seara tîrziu, chiar dacă aceia ce cumpără este într-o avansată stare de ebrietate. Spre exemplificare, în parcul de lîngă Tribunalul mare, acolo de unde toată ziua pot fi văzuți intrînd și ieșind procurori și judecători, oameni ai legii adică, la primele ore apar descompuși la față, răvășiți și tulburați, coborîți la nivelul instinctelor, asa-ziși spirtari. Băutori care nu se opresc nici cînd nu se mai țin pe picioare. Duminică 30 iulie, în ziua raidului nostru, la ora 8 au fost invitați la arestul circumscripției 10 de miliție trei asemenea exemplare. Doar Căzănescu Dumitru, agricultor din Cosereni, putea vorbi cîte ceva. O poveste murdară. A venit, zice, la fiul lui la București știind că acesta la locfa. A ciupit 100 de lei, a băut 93 și a mîncat 7 lei, a dormit prin parcuri sau cel puțin așa crede și la 6 și 30 de minute a cumpărat o jumătate de țuică de la autoservirea din Piața Unirii. Îi atragem atenția că pentru aceleași fapte a mai fost condamnat și ne răspunde textual: „Da, dar atunci a fost altă piață". Întins, cu aerul că viața i-a părăsit, zac GORUN ION din comuna Dobrotești, 56 de ani și VALTER CAROL din București, 49 de ani. Întrebați de ce nu lucrează, se bîlbîie monosilabic, zic că n-au treabă și noi ce-avem cu ei? Cît privește acest aspect, credem că organizațiile comerciale în subordinea cărora se află unitățile de pe această arteră ar putea să fie cel puțin mai atente la profilul acestora și la publicitatea care o fac vitrinele. Spațiul acordat produselor vinalcoolului ni se pare din cale afară de exagerat cîtă vreme și la unitățile „alimentară" și la „dulciuri-cafea" trecătorul este îmbiat preponderent de sticle. Și, iată, notăm la sugestia unor cetățeni că pe aceeași arteră, în timp ce unele alimentare și-au restrîns spațiul de desfacere, în timp ce la „ape minerale" e mai mult închis, o unitate de lactate, cam singura din zonă, a fost înghițită de curînd, rapid și neloial, de o unitate de desfacere a băuturilor alcoolice după miezul nopții, deși în preajmă existau destule unități care vînd produse cu gradație alcoolică.

Așadar oamenii care i-au ajutat să devină neoameni pe cîtiva indivizi sînt și ei terorizați de asemenea specimene și ca și alții ne întrebăm cum de este posibil. Sînt, fiindcă iată raidul ne-a scos în cale și o probă a existenței unor oameni care nu țin deloc să-și onoreze locul ocupat în societate, studiile, vîrsta, familia. Calitatea opiniei publice este rezultanta opiniei fiecăruia. Cu cît omul are mai multă carte dobîndită evident prin grija societății, te aștepți ca el să fie mai în față în combaterea unor astfel de neajunsuri. Dar ce să aștepți, de pildă, de la inginerul topometru Gora Vasile, care el însuși se arată un negustor de loasă spetă. Cumpără de la negru 72 de săpunuri „Lux" și în complicitate cu gestionara unității Tutunul nr. 414 încearcă să le revîndă cu preț mai mare. A mai comercializat, ne spune, pe la metro unde lucrează. Dacă a vrut la muncitorii din subordine ne aflăm în fața unui abuz grosolan de funcție, dacă a vîndut altor ingineri cum de nici unul nu s-a întrebat de unde are săpun ce nu există în comerț. Deci, fie abuz, fie neglijare, una și alta lăsate libere, nesancționate, de instituție. Surprins acum în flagrant, Gora Vasile ne silește să ascultăm o poveste în roz: „Am făcut totul pentru a cumpăra un minicalculator. Nu voiam să umblu la C.E.C.-urile mele de cîte 5 000, căci s-ar putea să iasă cîștigătoare la vreo extragere". Soția sa este juristă, da, ați citit bine, la Uzinele chimice române. Îi spunem așa de la obraz că nu este cazul ca intelectualii să dea de furcă miliției, ca un om cu studii superioare să facă negoț de gang. Ne întreabă dacă nu s-ar putea fără scris și fără poze, căci se compromite, este cunoscut ca un om serios. Răspundem că nu, nu se poate și ne gîndim cum de își închipuie el inginerul topometru Gora Vasile, că poate trece prin viață cu două fețe, cu două existențe atît de contradictorii, din care una, așezată atît de flagrant sub incidența legii.

Și iată-ne și în fața unei profesioniste a parazitismului. O cheamă SANDU LENUȚA, are 33 de ani și a fost eliberată din penitenciar — datorită clemenței statului nostru — cu 3 luni în urmă. Ieșită, ne-o spune chiar ea, s-a dus la părinți la Chiajna, acestia au ajutat-o și cu bani, organele locale i-au oferit un onorabil post de croitoreasă, dar lasă totul baltă și fuge la București la prozenetul Sirbu Voicu care-i aduce clienți. Un cinism înfiorător și un miros de putreziciune răzbat din fiecare cuvînt prin care încearcă să-și scuze faptele de cumplită decădere morală. Istoria ei conține însă și o lecție pentru amatorii ce cad în plasa unor astfel de specimene. Cu cîteva zile în urmă L.S. este cunoscută pe stradă de către un tip a cărui soție era plecată. Îl urmează acasă, dimineața junele pleacă la serviciu și L.S. bagă în sac toate lucrurile d'ecatei soții. Împreună cu Sirbu Voicu vînd o parte din îmbrăcăminte la restaurantul „Răsinari" la ora la care soțul infidel era deja distrus la vederea casei lăsată goală. Într-un tîrziu se duce spre circa 10 să reclame cazul dar pe stradă — caz absolut autentic — o vede pe L.S. îmbrăcată șic cu o rochie a soției sale. Cu sprijinul cetățenilor, de astă dată, o duce la miliție.

Faptele dovedesc că eradicarea orașului de elemente parazitare se face bine, că ea are sanse de reușită. Calea Rahovei, arteră din inima orașului spre unul din cartierele aflate în plină schimbare, arteră aflată ea însăși în preajma unor structurale modificări urbanistice, arată serios curățată de asemenea indivizi dar ei, pe ici, pe colo, sînt totuși. E deci de datoria noastră să acționăm și mai ferm. Dar la o privire mai atentă se poate afirma că opinia publică știe ce trebuie să ne păstrăm nealterate ținuta civică și comportamentul social. La întrebarea cine este opinia publică răspunsul este unul singur — fiecare dintre noi. Un act antisocial trebuie să lezeze pe toți oamenii cinstiți, chiar dacă el a avut loc pe Calea Rahovei și tu locuiești în Balta Albă.

EUGEN SECELEANU

„Cum era să le spun eu celor de la fisc că primesc de trei ori prețul pe o căciulă?"

Cazul soților blănari Stana și Victor Luca, din Galați, strada 1 Mai nr. 57, ne-a fost relatat de un magistrat din conducerea tribunalului județean. În prezent el este soluționat, iar Comisia pentru cercetarea provenienței ilicite a unor bunuri a reținut printre altele: „În perioada anilor 1962—1976, soții Stana și Victor Luca au realizat bunuri de valori importante și au efectuat cheltuieli care depășesc mult veniturile pe care le-au putut obține în mod legal din exercitarea meseriei lor".

Chemați să justifice aproape 400 000 lei, cei doi cojocari n-au putut justifica suma de 271 376 lei, considerată de comisie venit nedeclarat și pentru care trebuia să se plătească un impozit de 120 962 lei. Acest impozit s-a reținut acum.

★

— Cum ați agonisit atîția bani?

— Am fost un om neadormit. Am muncit zi și noapte. Eu de loc sînt din Podul Turcului, din Moldova. Și cînd am plecat din Podul Turcului, în 1954, am vîndut o casă de pe care am încasat 19 000 lei. Am mai vîndut o pereche de cai, 4 porci, o vacă, 20 de oi, 20 de cojoace, 50 de piei astrahan și alte bunuri. Am venit de acolo cu vreo 213 000 lei!

La prima vedere m-am întrebat dacă nu cumva greșeac aducînd în fața opiniei publice un astfel de caz. Pentru că orice s-ar spune, soții Stana și Victor Luca nu au fost și nici nu sînt niște răsfățați ai sorții. Au muncit, este adevărat, și muncesc și acum, după ce și-au văzut cei doi copii pe la casele lor, fiecare cu cîte o facultate bună, cu rostul lor. Cei doi soți au fost însă robiți ideii de înavuțire și în gonna acestui scop au ieșit de multe ori din sfera normalului, a licitului mai ales. Aceste fapte ilicite, practicate îndestul de cei doi cojocari, cauță uneori înfățișarea cea mai firească, încît ele sînt invocate ca probe în instanță, în fața comisiei:

— Onorată instanță, eu banii i-am muncit! se justifică Victor Luca; în 1953 am cumpărat o casă în municipiul Galați, cu suma de 14 000 lei. Peste un an, aceeași casă am vîndut-o cu suma de 19 000 lei. În 1956 am cumpărat altă casă cu suma de 13 000 lei, pe care am revîndut-o în aceiași an cu prețul dublu, adică 26 000 lei. Iar în 1957 am cumpărat casa în care locuiesc acum, cu atelier în centrul orașului, unde mi-am asigurat o clientelă numeroasă, am cîștigat bine, ceea ce ne-a permis să putem trăi fără a ne atinge de economiile cu care am venit de la Podul Turcului.

În viziunea denaturată a cojocarului, specula devine act de muncă cinstită. Casele, cumpărate una după alta, vîndute la preț dublu uneori, după cîteva luni doar, sporesc averea ilicită a celor doi soți, burdușesc conturile păstrate la ciorap, iar comisia are posibilitatea să descopere, cu ocazia unei percheziții domiciliare, suma de 124 900 lei în numerar.

— Toate calculele comisiei ne-au dezavantajat! ne spunea cu mare supărare în suflet cojocarul Victor Luca. N-au ținut cont nici de faptul că banii de la nunta fiicei mele mi-au fost dăruiți mie, nici de cei 60 000 lei care reprezintă dota soției. Sîntem curați și nepătați.

— După cîte sîntem informați, comisia a reținut și faptul că în activitatea dumneavoastră ați încasat importante sume de bani, fără să declarați aceste sume, pentru a fi impozați, așa cum cere legea.

— Domnule, eu v-am mai spus că aveam atelierul ăsta în centrul orașului într-o perioadă în care nu mai erau alți blănari. Venea omul cu o comandă la mine, mi-o cerea urgent, eu îl serveam și primeam de aproape trei ori mai mult pe o căciulă sau pe un guler. Cum era să mă duc eu la fise și să le spun ălora de acolo că nea cutare sau cutărică mi-a plătit de trei ori prețul unei căciuli sau unui guler? Eu lucram cu materialul clientului și primeam cît îmi oferea clientul.

Din păcate, cojocarul n-a înțeles nici acum sau poate nu vrea să înțeleagă că aceste venituri necuvenite, dobîndite de la unii clienți, după cum motivează dînsul, nu sînt bani obținuți prin muncă, iar dacă i-a primit totuși ei trebuiau declarați pentru a fi impozați. Cam așa și numai așa ar fi fost normal, cam așa i s-ar fi putut da crezare lui Victor Luca, cînd striga sus și tare că „noi sîntem oameni curați și nepătați". În realitate, comisia a manifestat, ni se pare nouă, destulă înțelegere în cazul cojocarului Victor Luca, mai ales dacă ne gîndim că unele din faptele sale, prin care a ținut atît de mult să se înavuțească, vizau sau intrau de-a dreptul în sfera de incidență a Codului penal. „Dacă ar fi totuși să nu justific vreo sumă, mai zice V. Luca, parcă mai aproape de adevăr, atunci această sumă nu este mai mare de 58 957 lei". Cei chemați să depună mărturie în favoarea soților Stana și Victor Luca, este adevărat, rude apropiate, nu cred nici măcar în această sumă că ar fi dobîndită în mod ilicit. În viziunea lor, cei doi soți sînt recomandați astfel:

● „Pe noi ne caracterizează spiritul de economie: eu sînt tehnician veterinar, frate-meu — blănar".

● „Aveau un atelier de cojocărie-blănărie în care ambii cercetați lucrau, iar produsele obținute erau vîndute în diferite bilciuri și tîrguri".

● „Fratele meu a fost un om cumpătat, nu a făcut abuzuri și nu are vicii".

● „Aș putea spune că fratele meu era de o economie exagerată. Era chiar zgîrcit".

Și toate aceste calități sînt invocate de cei apropiați, se înțelege, pentru justificarea averii ilicite a lui Victor Luca. Nimeni nu se aștepta ca frații sau surorile cercetatului să-l acuze, nici chiar legea nu cere aceasta. Cîneva dintre cei apropiați soților Stana și Victor Luca, s-ar fi cuvenit să le spună la timpul oportun că un abuz sau un viciu, cel puțin, există în felul lor de a fi: acela al înavuțirii cu orice scop. Poate n-ar mai fi fost obligați să apară cu toții în fața instanței...

În finalul acestei anchete, l-am rugat pe tovarășul Vlad Nicolescu, vicepreședinte al Tribunalului județean Galați, să ne facă unele aprecieri asupra acestei activități a comisiei, unele aprecieri privind pe cei care ajung, în urma faptelor lor, în fața tribunalului și a opiniei publice:

— Noi totdeauna pornim de la ideea că nu toți cei care se prezintă în fața Comisiei de cercetare a proveniențel bunurilor dobîndite în mod ilicit, sînt niște persoane, să spun așa, vinovate. Noi plecăm de la nevinovăție: analizăm foarte bine temeinicia sesizării, seriozitatea ei. Chiar și atunci cînd se întrevăd unele dovezi care susțin că bunurile sînt dobîndite în mod ilicit, și atunci ne așteptăm la unele probe contrare, care să justifice aceste bunuri. Ceea ce-i caracterizează însă pe cei care nu-și pot justifica bunurile verificate este năravul caracteristic persoanelor avide de bunuri și valori dobîndite fără muncă. Acești oameni, care nu sînt sinceri în viață, nu sînt sinceri cu semenii lor pentru că îi înșală, nu sînt sinceri nici cu noi, cu instanța, și nici nu ne așteptăm la o astfel de sinceritate. Recurg la mărturii mincinoase, reconstituie probe de-a dreptul ridicole. Recurge, de pildă, la o cunoștință care îi face un împrumut fictiv, dar în formă autentică, la notariat. Vezi unul dintre acestia că împrumută 20 sau 30 de mii de lei de la unul cu posibilități materiale reduse, iar scadența prevăzută este foarte îndelungată.

— Cum calificați faptele acestor oameni care caută să-i salveze pe ilicșii?

— Sînt la fel de necinstite ca faptele acelora pe care îi judecăm. Pentru că, prin actele lor necinstite, cei judecați și găsiți vinovați, îi sfidează cu nerușinare pe cei care muncesc, marea majoritate a oamenilor cinstiți. Să-și justifice avutul dobîndit fără muncă, aceștia sînt gata să corupă în continuare, să înșele în continuare: unii cumpără loturi cîștigătoare, de pildă, plătesc chiar mai mult, dar se înșală, fiindcă adevărul ca untdelemnul iese totdeauna la suprafață, avem destule probe în acest sens. Dacă pe unii dintre noi nu i-ar găsi mila pentru cei care au înșelat o viață întreagă, pentru cei care au primit fără să simtă gustul transpirației pe limbă, devenind ei înșiși victime, actul de justiție socială s-ar realiza cu siguranță mai repede, mai deplin.

N. GRIGORE MARĂȘANU

Legea ne apără: s-o cunoaștem, s-o respectăm!

Cine l-a îndemnat spre minciună pe Petre Hondru ?

(Urmarea anchetei din numărul trecut, intitulată „Momeala : 1 000 000 lei")

1 Patru noi mărturisiri

După 11 ore de anchetă, în fața procurorului Petre Virgil, avocatul Gheorghe Ciobanu recunoaște că a știut că Petre Hondru (82 ani) nu este moștenitorul legal al averii șurorilor Hondru, avere estimată la un milion lei. A cunoscut de asemenea că pretențiile Valentinei Chirilov (89 ani) și Dumitru Eufrosina (87 ani) se întemeiază pe intenții de șantaj. L-a îndemnat pe clientul său să cedeze pretendentelor suma de 150 000 lei pentru a stinge grabnic pericolele ce-ar fi rezultat din continuarea procesului.

Gheorghe Socoleanu, fratele defunctului Nicolae Socolov și unicul moștenitor legal, recunoaște că avocatul său, Adrian Grigoropol, l-a încunoștiințat de netemeinicia afirmațiilor Valentinei Chirilov și Dumitru Eufrosina și l-a îndemnat să accepte șantajul pentru a înghița scandalul la acel nivel. În aceste condiții, cu toate că drepturile sale erau limitate la trei optimi din masa succesorală, încheie o tranzacție cu Petre Hondru prin care ultimul se obligă să-i cedeze jumătate din drepturile sale. Într-acest fel, implicit, Gheorghe Socoleanu recunoaște că era încredințat de impostura lui Petre Hondru.

Logic este imposibil de admis că singur din toți, avocatul Marmeliuc, avocatul Valentinei Chirilov, era convins de legalitatea demersurilor clientei sale.

Deci, nici unul dintre cei implicați, inclusiv avocații, nu au fost străini de infracțiunea lui Petre Hondru. Și totuși au acceptat-o.

De ce ?

La Ministerul Justiției s-au oferit cu multă solicitudine să dezbatem acest caz: Voicu Rizea, director; Teofil Pop, director adjunct; Dumitru Hogea și Mircea Ionescu, consultanți juridici 1.

2 Intervenția noastră

De ce susținem că Petre Hondru spune adevărul? Fiindcă declarațiile contradictorii ale martorilor se întîlnesc într-un singur punct: indiferent că a susținut că este rudă de gradul patru cu decedatele, cum afirmă Mihail Hanec și Gheorghe Socoleanu, sau de gradul cinci, cum afirmă Petre Hondru (82 ani), bătrînul a indicat filiațiunea pe linia mamei, în timp ce actul de moștenitor îi stabilește dreptul succesoral pe linia tatălui. Adevărul a fost denaturat cu bună știință. Petre Hondru a fost îndemnat către minciună.

Rămîne o avere de 1—1,5 milioane cu un singur moștenitor asupra numai a unei mici părți din ele: Gheorghe Socoleanu. Mai multe săptămîni nu se prezintă nimeni ca să-și revendice grosul moștenirii. Investigațiile în legătură cu eventualii alți moștenitori sînt făcute de Mihail Hanec, cunoștință și prieten cu decedații. Mihail Hanec susține că avea interes să procedeze astfel întrucît printre bunurile rămase se afla o casetă cu bijuterii care-i aparținea. Astfel, îl descoperă pe bătrînul Petre Hondru. Împreună cu el merge și avocatul Adrian Grigoropol. Ce obligații avea omul legii față de un bătrîn de 82 de ani căruia i se aducea la cunoștință că ar putea fi moștenitorul unei averi considerabile?

3 Răspunsurile experților

— Adrian Grigoropol avea obligația morală, profesională și legală să verifice dacă bătrînul nu se înșeală, să-i atragă atenția asupra consecințelor penale pe care le-ar avea o mărturie falsă... Dar nu e limpede ce căuta acasă la Hondru. Mai înainte, Grigoropol ar fi trebuit să-l întrebe pe Mihail Hanec dacă poate face dovada că bunul căutat, caseta, îi aparține.

— Mihail Hanec susține că putea face această dovadă?

— Atunci nu era nevoie să caute un alt moștenitor, dacă exista unul cunoscut și cu care pe deasupra era și prieten: Gheorghe Socoleanu. Deși nu moștenea decît o mică parte a averii, din moment ce putea dovedi că este proprietar, Socoleanu îi putea face acest serviciu prietenului său. Procedeul e întortocheat, desigur, așa ar fi procedat un nespecialist. Acolo se afla și om cu experiență, avocatul Grigoropol care ar fi trebuit să știe că și în cazul în care restul moștenirii ar fi intrat în patrimoniul statului, Hanec ar fi putut introduce acțiune de revendicare. Deci nu caseta o căutau ei acasă la Petre Hondru.

— Să presupunem totuși că Mihail Hanec se temea să intre într-o dispută cu statul, că pur și simplu voia să se asigure...

— Caseta aceea conținea numai bijuterii?

— Ca prieten cel mai apropiat al familiei decedate, Mihail Hanec afirmă că în casetă se mai afla și un testament; testamentul prevedea că întreaga avere era lăsată moștenire fiicei lui Gheorghe Socoleanu. Petre Hondru n-ar fi fost astfel decît o unealtă. Cu ajutorul lui ar fi fost recuperată caseta, urmînd ca după aceea să piardă totul...

— Cinismul lui Mihail Hanec și al avocatului Grigoropol pare a fi adoptat în apărare. Paradoxul e numai aparent. Acuza pe care și-o aduc într-acest fel ascunde o infracțiune de altă natură...

— Foarte ciudat: să vrei să aperi deliberat într-atîta de odios!

— Alternativa ar fi fost să recunoască adevăratul motiv pentru care se aflau la Petre Hondru. Existența testamentului în casetă este un indiciu în plus că ea ar fi putut fi recuperată și fără Petre Hondru. Apoi, dacă Petre Hondru ar fi știut că este moștenitorul unui milion s-ar fi prezentat singur și n-ar fi așteptat să fie descoperit de Mihail Hanec și avocatul Grigoropol.

— Ce nu înțeleg acum este pentru ce Hanec și Grigoropol voiau să-i facă bătrînului Petre Hondru un cadou de un milion ? Fiindcă, la început, atît avocatul Grigoropol, cît și avocatul Ciobanu mai tîrziu au pretins sume relativ mici : 5 000 și 8 500 lei peste onorariul legal.

— Au fost recuperați toți banii?

— Cecurile au fost valorificate în întregime. Casa de la Breaza și autoturismul Opel. Cea mai mare parte, conturile de la Banca de Comerț Exterior, în valută, urmau a fi valorificate, dacă n-ar fi intervenit organele procuraturii.

— Procuratura i-a scutit, în acest fel, de infracțiuni și mai mari, fiindcă după scoaterea banilor din bancă pretențiile ar fi crescut și probabil în forme voalate s-ar fi găsit mijloacele ca bătrînul să piardă foarte mult dacă nu chiar totul. Ați vrut să întrebați ceva?

— Notarul care a eliberat actele de moștenitor, mai atent, n-ar fi putut descoperi impostura?

— Dacă au fost martori, nu vedem ce-ar fi putut face.

— Un alt notar, ieșit de mult în pensie, Nicolae Plămădeală, l-a atras atenția avocatului Ciobanu că Petre Hondru nu este moștenitor legal. Avocatul Ciobanu nu avea obligația să anunțe procuratura?

— Avocatul Ciobanu avea datoria să verifice și mai tîrziu, dacă s-ar fi convins de autenticitatea informației, să atragă atenția asupra consecințelor penale și să se retragă din apărare. Dar de ce nu a anunțat-o Plămădeală ? Chiar nu e nici un om cinstit în această afacere ?

— Au fost, la început, Socoleanu de pildă. Pe parcurs, lăcomia, promiscuitatea morală, fascinația înavuțirii l-au absorbit pe toți, ca un burete. Avocatul Ciobanu l-a spus lui Plămădeală că instanța este aceea care va decide. Tocmai se deschisese procesul intentat de Valentina Chirilov împotriva lui Petre Hondru și Gheorghe Socoleanu.

— Cu ce acuzație?

— În ultima zi a termenului de intervenție, cu toate că pînă atunci Petre Hondru fusese șantajat fără succes de multe pretinse rude, apare Valentina Chirilov, face acceptarea și intentează proces pentru dobîndirea drepturilor de moștenitoare. Mai tîrziu s-a constatat, și în această privință toată lumea este de acord, că Valentina Chirilov nu numai că nu are vocație succesorală, dar nu dispune de nici o probă. Avocatul Marmeliuc a acceptat să apere cauza Valentinei Chirilov. Și cum de nu și-a dat seama că femeia n-are nici un sorț de izbîndă?

— Posibil ca Valentina Chirilov să-i fi făcut o demonstrație pe care el n-avea cum s-o verifice.

— Au trecut luni, Valentina Chirilov nu putea aduce nici o dovadă. Nici un martor. Ciobanu afirmă că în această perioadă a aflat de impostura lui Petre Hondru și nu numai atît, ci și de șantajul Valentinei Chirilov. Desigur, lucrurile astea se discută între avocați. Nici acum nu aveau obligația să anunțe procuratura?

— Obligația morală, profesională și legală a avocaților era de a formula exact infracțiunea la care părțile se expuneau și să se retragă.

— S-a ajuns la o tranzacție în care unii șantajau, alții erau obligați să se lase șantajați, avocații acceptau această situație, mai mult: au gîndit-o, au inițiat-o și au dus-o la îndeplinire. Greșiseră. Se întîmplă. Crezuseră una, a ieșit alta. În acest moment aveau dreptul să anunțe procuratura?

— Acum, da !

— Dar de fapt cine este Valentina Chirilov ? O bătrînă de 89 de ani. După Valentina Chirilov a apărut și Eufrosina Dumitru, o altă bătrînă de 87 de ani, și ea pusă pe șantaj. Vechi prietene de familie cu origine obscură, despre care nu se știe niciodată dacă sînt rude, prietene, cunoștințe etc. Eufrosina Dumitru de fapt a reapărut la tranzacție; ea amenințase printre primii, împreună cu un individ care se dădea drept procuror și pe care nu l-am descoperit încă. Să revenim însă la secretul profesional al avocaților. Acești oameni, mă refer la avocați, depozitează în conștiința lor secrete. Cu timpul sufletele se pot imuniza. Vreau să spun că ar putea să nu mai percepă uritul...

— Principiul dreptului egal la apărare este garantat prin constituție. Instanța stabilește adevărul cîntărind argumentele acuzării cu cele ale apărării. Atît acuzarea, cît și apărarea au un țel unic și mijloace comune. Țelul unic este adevărul. Mijloacele aparțin legii. Nici apărarea, nici acuzarea nu au dreptul să folosească mijloace care au drept scop ascunderea sau denaturarea adevărului. Adevărul e unul singur. În legătură cu el, acuzarea strînge datele mari, fundamentale,. de domeniul esențialului. Avocații, apărarea, individualizează cazul. Îl plasează în condițiile concrete de spațiu, timp, stare de spirit, de sănătate, circumstanțe atenuante... Apărarea nu stabilește alt adevăr. Avocatul nu se confundă cu partea. Avocatul ajută ca adevărul să fie întreg, neviciat, total, el luptă pentru adevăr. În cazul discutat de noi, lucrurile par denaturate și sînt denaturate din pricină că avocații respectivi au pornit de la bun început cu intenții necinstite. Există și printre avocați, ca în oricare altă breaslă, unii cu mentalități vechi și apucături necinstite...

— Și cînd e neatent, comod, superficial... La Constanța, în cazul Gheorghe Popa, despre care am scris, un om e jefuit de întreaga lui avere, un analfabet, deși avea avocat, din lipsă de probe...

— Ca toți oamenii muncii, avocații poartă, la rîndul lor, răspunderea morală și materială pentru faptele lor.

— Avocatul și-a însușit onorariul, în vreme ce clientul său a pierdut totul. Nici măcar nu l-a învățat ce și cum să răspundă în fața instanței...

— Partea avea dreptul să depună reclamație la procuratură și la Ministerul Justiției.

— Acest lucru tot avocatul trebuia să i-l spună. Există asemenea reclamații?

— Nu multe. Oamenii preferă să schimbe avocatul. Sau dacă reclamă, o fac după proces, cînd pierd...

— Și cînd ar trebui?

— Imediat ce-ți dai seama că avocatul este incorect.

— Socoleanu ne-a declarat că la un moment dat și-a dat seama că avocatul Grigoropol nu apără interesele sale, ci pe ale lui Hanec și în consecință a dispus să nu-i mai fie plătit nici un ban, din cei promiși pe deasupra, firește.

— Dacă ar fi cunoscut legea și ar fi fost dispus s-o și respecte, Socoleanu s-ar fi adresat procuraturii. Apele s-ar fi limpezit, ar fi rămas și el curat și odată cu el și alții. Legile trebuie respectate în totalitate și în toate împrejurările, nu numai cînd ești amenințat direct.

— Susține că nu era sigur pe impresiile sale.

— Cînd a fost sfătuit să accepte șantajul Valentinei Chirilov nu mai avea nici un dubiu. N-a făcut-o și întotdeauna o minciună acoperă și provoacă altă minciună. Ce-a făcut Socoleanu?

— A folosit și el, tentat de întreaga atmosferă, apele tulburi și a încheiat cu Petre Hondru tranzacția prin care bătrînul se obliga împins de împrejurări să-i cedeze din masa succesorală rămasă jumătate, deși el nu mai avea dreptul... Aici, cred eu, nu mai poate fi vorba despre secret profesional.

— Aceste cazuri vor fi prelucrate în întreaga țară. Colegiile avocaților sînt asociații profesionale și curentele de opinii sînt foarte ferme și convingătoare înlăuntrul lor. Pe linia ministerului nostru organizăm periodic dezbateri privind codul etic al avocatului în lumina documentelor de partid și putem afirma că avem un corp de avocați bine pregătit, serios... Recent au apărut decretele 250 și 251, decrete ce prevăd mărirea retribuțiilor și pensiilor avocaților. Avocații au nu numai drepturi, ci și răspunderi. Apar astfel de cazuri și tocmai fiindcă ele sînt izolate trebuie dezbătute de către opinia publică.

— Un om este nesigur, oscilează între rugăminți, asigurări de tot felul și cedează, cum a fost cazul lui Petre Hondru, care la 82 de ani, fără nici un motiv evident, acceptă să mintă. Poate l-a rugat și Hanec, poate au intervenit și rudele. Dacă avocatul Grigoropol, la început, apoi avocatul Ciobanu i-ar fi atras atenția la ce se expune... Deși e inutil să vorbim deoarece amîndoi erau pregătiți să se înfrupte ei înșiși din pradă, și au instigat la minciună, dar dacă totuși l-ar fi spus, convingerea mea este că bătrînul n-ar fi îndrăznit de unul singur să ducă povara unei astfel de minciuni.

— Nu. În asemenea cazuri, cînd infracțiunea este numită pe nume ei adevărat, este nominalizată concret, atunci în cunoștință de cauză puțini îndrăznesc.

— În limbajul opiniei publice eu aș numi fapta avocaților Ciobanu și Grigoropol crimă morală și judiciară. Au ucis din lăcomie neîntinarea unei conștiințe care străbătuse curată aproape un secol de viață, momind-o cu un milion spre necinste și minciună.

— Infracțiunile lor sînt foarte grave. Nu ne grăbim să le calificăm în vreun fel. În cîteva zile veți afla răspunsul nostru.

4 La Procuratura municipiului București

Procurorul șef Dumitru Popescu: Noi n-am cercetat cazul (deocamdată) avocatului Marmeliuc și nu mă pot pronunța. Avocatul Ciobanu recunoaște că a știut, indiferent cînd, faptul că Petre Hondru nu este moștenitorul legal. A discutat acest lucru cu ceilalți și totuși nici unul nu a acționat în consecință. Nici el, nici Grigoropol nu au renunțat la apărare, mai mult, au instigat la acceptarea situației în urma căreia statul român era scos din drepturile sale legale. Nu au nici o scuză.

Din păcate au existat și mai există încă avocați care în loc de a fi colaboratori la actul de justiție, din comoditate și din dorința unui cîștig ușor, recurg la șiretlicuri ieftine, amînă în mod nejustificat termenele de judecată, se transformă în oratori ocazionali pe marginea unui caz sau despre un singur client dintr-un caz, nu adună probe, nu se interesează, nu au un rol activ devenind cu timpul plăcizi și de aici pînă la infracțiune în zona lor specifică nu e decît un pas. Instituția avocaturii a avut dintotdeauna un rol pozitiv, progresist aș spune, rol ce se întărește astăzi cînd avocatului i se cere să fie un activist al actului de justiție și chiar sînt cei mai mulți dintre ei, realitate care ne îngăduie să afirmăm și să luăm atitudine împotriva mentalității de căpătuială a unora dintre ei.

NICOLAE CRISTACHE

P.S. Din partea Ministerului Justiției primim următoarea informație : Conducerea ministerului a hotărît excluderea lui Gheorghe Ciobanu și Adrian Grigoropol din colegiul avocaților și dezbaterea acestui caz în toate colegiile din țară.

(Anchetă realizată cu sprijinul Ministerului Justiției și al Procuraturii municipiului București)

„Caminante"

Jurnal mexican (21)

Tláloc

2.

Ni se spusese că guvernatorul era în provincie și trebuia să-l întîlnim înainte de a pleca spre Veracruz. Așteptîndu-l, am încercat să-mi compun un interes de circumstanță pentru o reuniune internațională, ceva în domeniul apelor, dacă nu mă înșel, care se desfășura în aceeași clădire. Am intrat în sală hotărît să ascult cîteva intervenții, dar n-am izbutit. Drumul ? Oboseala ? Grija că mai urmau cîteva ore cu autobuzul pînă la Veracruz, unde aveam rezervat hotelul, și se făcea tîrziu ? Sau, poate, ariditatea subiectelor ? O fată m-a invitat să mă apropiu și să iau loc. Nu, mulțumesc. În camera alăturată însoțitorii noștri mîncau pe scaune doborîți de plictiseală și de căldura care se insinua amenințător în atmosferă prevestind temperaturi de infern. Probabil, abia de-acum înainte vom afla ce înseamnă tropicele. La Ciudad de Mexico altitudinea tempera excesele... Am trecut printr-o încăpere cu o masă lungă la mijloc și m-am trezit din nou afară. Plouă în continuare. Monoton și liniștitor. Deocamdată cel puțin, nu vom avea surprize. Ascultînd foșnetul subțire al ploii mă imaginam undeva sub streașina unei cabane. Acum totul conspira parcă pentru fericire în seara aceasta care nu era, poate, decît prima nălucă a tropicelor... O pană de curent m-a readus la realitate. Cînd vom ajunge la Veracruz ? Aveam senzația că ploaia îmbiba întunericul. Apoi lumina a fost reparată și puțină vreme după aceea și-a făcut apariția și guvernatorul. Întrebările și răspunsurile se amestecau cu foșnetul ploii. O ploaie încă obișnuită care cădea peste Xalapa...

Noaptea, tîrziu, am pornit spre Veracruz. Șoseaua goală, măturată de lumina farurilor, singurătate neagră de o parte și de alta, apoi trecem printr-o localitate unde ar fi trebuit să ne oprim, dar nu mai e timp, s-a făcut tîrziu, e aproape miezul nopții, mergem direct la Veracruz. Plouă torențial acum, dincolo de geamurile caselor apar o clipă scene de viață obișnuite, numai noi, ca o halucinare a nopții tropicale și a ideii de călătorie sîntem prizonierii acestui autobuz care se cufundă iarăși în noaptea goală prin care, dezlănțuit, zeul ploii aleargă cu picioare jumătate de iarbă, jumătate de piatră...

Îmi amintesc o întîmplare aflată într-una din aceste zile care dovedește că Tláloc e destul de popular și azi în Mexic ; și nu numai printre arheologi. La cincizeci de kilometri de capitală, în satul Coatlinchan, a fost găsită în albia uscată a unui rîu o sculptură imensă. De fapt, cea mai mare sculptură veche din America latină, un monolit de piatră măsurînd mai mult de opt metri înălțime și cîntărind, se pare, aproape 200 de tone, reprezentîndu-l pe zeul ploii. Transportul acestui colos la muzeu o ridicat probleme extrem de dificile și, pe de altă parte, delicate, deoarece, în ultimă clipă, țăranii din Coatlinchan au refuzat să permită luarea statuii, imaginîndu-și că ploaia, atît de prețioasă pentru recoltele lor, va dispare odată cu enigmaticul zeu de piatră, sălbăticit în albia uscată a rîului unde a stat părăsit. Arheologii au fost amenințați și în cele din urmă au trebuit să intre în joc promisiuni extramitologice pentru ca Tláloc să poată fi mutat la Muzeul național. În dimineața de aprilie cînd zeul a pornit la drum, numeroși țărani l-au însoțit pînă în capitală, unde convoiul a ajuns seara. Orașul se pregătise să-l întîmpine cu o sărbătoare, dar printr-o coincidență ironică, sosirea zeului ploii a fost însoțită de furtuna cea mai violentă din acel sezon de obicei uscat, ceea ce a împiedicat sărbătoarea.. În fapt, Tláloc a fost, probabil, totdeauna mai mult decît un zeu. A fost o obsesie. Fără apă, porumbul aztecilor nu creștea. Fără porumb, viața era în primejdie. Din lanurile lor, aztecii pîndeau nu numai mișcarea stelelor, ci și mișcarea norilor. Pe marele téocalli din Tenochtitlan erau două temple gemene : templul lui Tláloc și templul lui Huitzilopochtli, amănunt care arată singur locul lui Tláloc în ierarhia Olimpului aztec... Prin vijîitul ploii parcă aud săgețile de altădată înfigîndu-se în trupurile celor sacrificați, sîngele înroșind pămîntul, chiotele care salutau norii umflați de apă, aztecii adormind greu într-o noapte ca asta după ce priviseră multe zile la rînd cerul cu ochii uscați...

Fantoma lui Tláloc a venit în această noapte la Veracruz. Și parcă un imens răpăit de tobe îi anunță trecerea. Plouă peste tunetele încîlcite ca un ghem de șerpi, plouă peste restaurantul unde după miezul nopții cînd am sosit am mîncat printre scaune întoarse, singuri în toată sala, plouă peste asfaltul plin de apă, peste oceanul pe care îl bănuim fără să-l vedem. Aici, în apropiere de Veracruz, a debarcat Cortés și tot aici s-a prăbușit ultima rezistență a dominației spaniole. Ar trebui să mă intereseze că mă aflu într-unul din locurile privilegiate ale istoriei, dar întîmplarea vrea ca Veracruzul să însemne pentru mine altceva, o noapte copleșită de o ploaie tropicală. Poveștile cu conchistadori au fost învinse de această ploaie și eu însumi îi accept victoria asupra aerilor mei. O ascult cum se lovește de ziduri și umple noaptea ca zborul unui nor de lăcuste. Obișnuit cu ploile de-acasă, clasice și temperate, nu știu ce să cred. Se va opri peste o clipă ? Sau mîine, întotdeauna, va fi același lucru, și așa mai departe pînă la sfîrșit ? În poezia aztecă viața omului era asemănată cu un fluture care aspiră nectarul unei flori și apoi dispare. Aici la Veracruz, floarea miroase a ploaie. Cît trebuie să plouă ca să adoarmă în muzee toate statuile lui Tláloc și țăranii mexicani să stea liniștiți ? Ce sete arde mărunțaiele acestor pămînturi, dacă după asemenea ploi hohotitoare obsesia secetei crește la loc ca tufele de nopal ? La Xalapa există o grădină interioară unde plutea în aer a muzică de tonomat și unde norii atenuau lumina ca un mister. Aici ploaia a cucerit noaptea și n-a mai rămas decît ea, stăpînind zidurile Veracruzului, istoria lui și întrebările unor străini care n-au întîlnit niciodată o ploaie sunînd astfel. La urma urmei, sîntem însă într-un hotel modern și numai o farsă a imaginației mă face să aud statuia lui Tláloc lovind caldarîmul ud cu picioarele sale enorme de piatră, în vreme ce lacrimile zeului se varsă în puhoiul de-afară. Plouă peste somnul meu cu lumina aprinsă care îmi arde visele și mă trezește la trei noaptea, s-o sting.

OCTAVIAN PALER

EXPOZIȚII

Retrospectiva Iosif Fekete

Sculptorul Iosif Fekete — n. 1903, la Hunedoara — a debutat excepțional la 22 de ani, s-a bucurat de prietenii artistice remarcabile, a fost premiat la Saloanele Oficiale din anii 1929, 1931, 1932 și 1935, a primit Premiul de Stat în 1955, a avut mai multe expoziții personale, cu osebire în deceniul al patrulea, sculptura lui animalieră s-a bucurat de mult succes, dar, la drept vorbind, n-a fost niciodată prea bine cunoscut, în ciuda excepționalei sale vocații monumentale. O vocație concretizată în opere importante, al căror destin urmează a fi încă luminat. Spre exemplu, Monumentul Aviatorilor din București. Pentru cei mai mulți, autorul acestui superb obiect monumental, unul din cele mai împlinite artistic din cîte se află în Capitală e sculptorița Lidia Kotzebue. Despre Lidia Kotzebue, venită în țară prin 1919 și plecată în Franța după anii '30 se cunosc prea puține lucruri. Ce se știe cu certitudine este că n-a lăsat operă. Ea a cîștigat, cu o machetă minusculă și care nu putea fi mai mult decît o idee, concursul pentru Monumentul Aviatorilor. Angajîndu-l pe tînărul Fekete, în condiții care vor rămîne întotdeauna puțin misterioase, a rezultat o lucrare cu doi autori : unul de drept — Lidia Kotzebue — și altul de fapt — Iosif Fekete. Cîțiva din venerabilii maeștrii ai sculpturii noastre pledează cauza lui Fekete. Dar, ce-l mai important, este că monumentul însuși l-o pledează. Dacă în retrospectiva de la Dalles am vedea o seamă de fotografii mari ale Statuii Aviatorilor am înțelege lesne că toată discuția în jurul paternității acestei opere are o concluzie limpede. La Dalles sînt expuse mai multe lucrări din junețe și din ultimii ani, ultimele de o concepție foarte austeră, mărturisind aparent o modificare în concepție. Cercetînd cu atenție ansamblul, amintindu-ne Monumentul Aviatorilor din anii 1928—1929, monumentul lui Horia, Cloșca și Crișan de la Alba Iulia (1937), precum și celelalte realizări monumentale risipite prin timp și spațiu, vom simți fiorul operei de căpătîi, al acelei creații pe care vremea o așază pe un loc de merit în cultura națională. În tinerețe, sculpturile sale — reflex tîrziu al unui nouveau stil de bună factură, temperat de sensibilitate — arătau un artist preocupat de inovație, de ritm și simbol, interesat de suprafețele frumoase, de curbe fine, slujind seducătoarea materialitate a granitului și broanzului. La maturitate, cunoaștem un artist înțelept, stăruind între simplitate și esență. Parcurgem, cu opera, drumul de la particular la general, dar demonstrația nu e niciodată severă. Constituirea metaforei sculpturii lui Iosif Fekete e lipsită de dinadins. Faptul se explică prin aceea că artistul își elaborează mult fiecare gînd. Omul este un mare iubitor de poezie și de concept. O conștiință înaltă a meșteșugului sculpturii, probată în mai toate materialele și tehnicile, îl împiedică să se grăbească. În deceniile din urmă, arta țărănească a lemnului i-a dat sugestia unei majore esențializări, astfel că ultimele lucrări ne vorbesc cu o subtilă simplitate de nastere și stingere, de duhul apei, al focului, al pămîntului.

IOSIF FEKETE : Victorie

TUDOR OCTAVIAN

CRONICA FILMULUI

Melodii, melodii. Dar filmul ?

În acest film **NU JOACĂ** Amza Pellea, Ion Dichiseanu, Marga Barbu, Tamara Buciuceanu, Aurel Giurumia, Sebastian Papaiani, Vasilica Tastaman ș.a. — pentru că, deși apărînd pe afiș și chiar în cîteva cadre, talentul lor nu are nimic comun cu noua peliculă a prolificului regizor Francisc Munteanu, ca de obicei și scenarist. Filmul e departe de a putea oferi vreo partitură interpretativă, subiectul fiind o sărăcie ideatică absolut impresionantă. Am fost obișnuiți cu o comedie muzicală, în genere, să nu necesite cine știe ce subiect: în **„Melodii, melodii"** însă, subiectul lipsește cu desăvîrșire (chiar dacă, pe alocuri, simțim bine ecouri din **„Tinerii"** lui Clyff Richard ?).

Filmul vrea să fie o comedie, dar nu reușește decît să întristeze. Cele peste 10 melodii semnate de Temistocle Popa, realizate pe texte de o evidentă banalitate nu se pot detașa de superficialitatea generală a peliculei : cîțiva tineri, se pare studenți, intenționează să se lanseze într-o formație pop, rock, folk sau cam așa ceva. Ei încep pe mîna unui soi de pseudo-impresar (în rol **Jean Constantin** — comic de zile mari, admirabil actor, din păcate folosit mereu mai des în subproducții penibile, numai pentru a atrage publicului, ca la bîlci ; pe cei care au văzut filmul îi rog să încerce a-și imagina cam ce ar însemna „Melodii, melodii" fără... Jean Constantin !?). Tinerii sînt plimbați de colo-colo, fără absolut nici o logică — orîlei însă de a panorama vizual și în „Fuli-color" peste frumusețile patriei, noile construcții industriale și, bineînțeles, litoralul unde, în sfîrșit, pe o scenă, vor da primul lor mare spectacol ! Cei cîțiva tineri se căznesc să ne convingă că nimic nu e mai greu pe lumea asta decît să înghesui o formație de muzică ușoară. Și iată cum Cornel Constantiniu, cîntărețul cu un recunoscut farmec pe ecranele T.V., devine aici un anti-farmec, o anti-prezență cinematografică ; cum Margareta Pîslaru — această populară, serioasă, harnică și de bun-simț cîntăreață — este pusă într-o postură frizînd penibilul ; cum Cornel Patrichi — obosit și obositor — încearcă să facă față situației, fără a reuși decît să ne uluiască prin faptul că a fost distribuit, și mai ales, a acceptat un astfel de rol !

Socotim că genul comediei cinematografice reprezintă o întreprindere extrem de serioasă. Este imposibil să nu te doară faptul că un regizor ca Francisc Munteanu, un om ce a dat dovadă uneori de evident profesionalism, cunoscut în mod pozitiv asupra felului în care conduce o echipă de filmare, a acceptat cu atîta ușurință realizarea filmului ; a coborît ștacheta valorică a comediei cinematografice românești la un astfel de nivel ! Iar încercările de a salva măcar aparențele prin introducerea, din nou absolut fără nici un sens, a lui **Nea Mărin** cu al său **Sucă**, pentru cîteva secunde, nu fac decît să accentueze vidul cumplit, sărăcia tematică a peliculei.

HORIA PĂTRAȘCU

O chemare lăuntrică

(Urmare din pag. I)

azi. Azi, aceste cărți, nemuritoarele versuri ale lui Eminescu, Blaga, Ady, Petőfi, Puşkin, Withman sînt acasă în sute de mii de cămine, în milioane de suflete ale României socialiste, constituind un uriaș tezaur cultural, un bun dobîndit de toți fiii acestei țări însetați de adevăr și frumos, devenind, în același timp, una din sursele de cunoaștere inepuizabile, un mare exemplu și îndreptar pentru orice creator contemporan. Mergînd pe aceste făgașuri, literatura erei noastre socialiste și-a cucerit cititorii, s-a afirmat în lume prin atîtea nume prestigioase citate și îndrăgite în fiecare colț de țară, chiar și în cele mai îndepărtate cătune ale României de azi, fiind cunoscute și apreciate în același timp pe cele mai diverse meridiane. Dacă operele unor scriitori ca Zaharia Stancu, Mihai Beniuc, Eugen Jebeleanu, Marin Preda, Eugen Barbu, Marin Sorescu, Nichita Stănescu, Adrian Păunescu, Ioan Alexandru sau ale lui Nagy Istvan, Szemler Ferenc, Szilagyi Domokos, Letay Lajos, Sütő András, Laszloffy Aladár, Erwin Wittstock și mulți alții au făcut și fac laudă muncii, patriei și poporului, întrarea lor în conștiința lumii se datorează tocmai mesajului umanitar și artistic pe care îl poartă, mesaj propriu unui popor angajat el însuși într-o operă de creație majoră a unei societăți mai drepte și mai bune. Căci distinsul verb „a crea", rezervat înainte mai mult pentru vocabularul artelor, literelor și științelor a intrat în România de azi în toate sferele vieții politice, economice, sociale, fiind conjugat de milioane de oameni spre progresul rapid, înnoirea necontenită a țării în plină activitate de creație constructivă pentru făurirea socialismului multilateral dezvoltat și a comunismului, pentru o calitate nouă, superioară a vieții, a societății noastre.

Am participat zilele trecute la o întîlnire cu cititorii în creierii munților, pe Riul Mare din Retezat, unde se construiește o hidrocentrală. Mi-am putut da seama deja pe parcurs de transformările calitative ale unui județ muncitoresc cu atîtea importante obiective industriale, mutații care se reflectă și în necontenita creștere a cerinței pentru carte în general și pentru literatură în special. În mijlocul făuritorilor de lumină de pe Riul Mare mi-am putut da și mai bine seama de dimensiunile nebănuite ale foamei pentru carte, pentru frumos, pentru literatură, pentru imaginea artistică, în care vrea să se regăsească cititorul nostru de astăzi, cu toate eforturile și năzuințele sale spre mai bine, pentru a-și îmbogăți sufletul, spiritul, cu noi frumuseți, adevăruri, cu noi impulsuri în avîntul său spre înălțare, autodepășire. Marile sensuri ale vieții ; bucuria, satisfacția muncii, a datoriei împlinite, a solidarității și întrajutorării, a prieteniei și frăției dintre români, maghiari, germani și de alte naționalități, a demnității, a dragostei de patrie, a efortului de perfecționare și înnoire, a exigenței crescute cu zi ce trece, a fericirii de a lăsa ceva durabil în urmă au un înțeles profund, vital, capătă o strălucire deosebită la mijlocul unor asemenea oameni. Și fiindcă orice muncă de creație înseamnă propulsarea noului, izbînda ideilor mai avansate, ea presupune implicit o luptă mai întîi cu tine însuți, apoi și cu alții, o luptă împotriva inerției, conservatorismului, nepăsării, imposturii, lașității, corupției, rea voințe, prostiei, lenei, trîndăviei, egoismului, disprețului față de alții, înfumurării și cîte și cîte slăbiciuni mascate sau nemascate ale firii umane, cu care creatorul care militează pentru progres trebuie să se înfrunte și să le învingă. Libertatea creației literare de care se bucură toți scriitorii români, maghiari, germani și de alte naționalități, spre dezamăgirea unora care se îndeletnicesc cu propovăduirea, chipurile tocmai în apărarea libertății de creație, a așa-zisei „abstrageri din contingent", constă în înțelegerea dreptului și obligației noastre, a scriitorilor de azi de a oglindi în viguroase imagini artistice bătălia pentru acea nouă calitate a vieții, pentru care s-a angajat astăzi o țară întreagă.

Chemarea secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, adresată la întîlnirea de la Neptun scriitorilor își găsește un ecou profund și unitar în chemarea lăuntrică a fiecărui scriitor, indiferent de naționalitate, pentru un necontenit efort de cunoaștere, decantare și măiestrie în crearea de noi opere trainice despre oamenii zilelor noastre, despre trecutul de luptă și marile tradiții revoluționare ale poporului.

RUBRICA MEA

Eminescu şi India

Prezentată întîi ca o teză de doctorat, la Universitatea din Bucureşti, cu un deosebit succes, cartea cercetătoarei indiene Amita Bhose, **Eminescu şi India**, proiectează lumini noi asupra problemei pe care şi-au pus-o mai mulţi eminescologi, fără să o poată rezolva, nici unul, şi anume dacă autorul **Scrisorii I** a ştiut sanscrita şi a luat cunoştinţă direct, de la izvor, în privinţa cosmogoniei şi mai în genere a filosofiei buddhiste, sau, cum s-a crezut indeobşte, prin intermediul gîndirii schopenhaueriene şi al unor lucrări occidentale de specialitate. Studiul aprofundat al operei eminesciene, inclusiv al manuscriselor, a dus-o pe eminenta cercetătoare, — care a învăţat la perfecţie limba noastră, — la concluzia afirmativă : da, Eminescu a stăpînit sanscrita şi a recurs la izvoarele originale ale literaturii şi filosofiei buddhiste.

Paralelisme ale unor stări sufleteşti comune sînt stabilite între primele versuri ale lui Eminescu şi debutul mai tîrziu, din 1874, al lui Rabindranath Tagore. Ca şi Eminescu, marele poet indian a suferit intîlnirea poeziei populare şi a manifestat aceeaşi dragoste de natură. Pînă şi legătura cu codrul, considerată de unii eminescologi ca specific românească, încă din negurile istoriei naţionale, se regăseşte la Tagore.

Frecvenţa lunii în poezia eminesciană fusese depistată de G. Coşbuc, căruia îi aparţine şi observaţia că într-o singură operă a lui Kalidasa, **Povestea anotimpurilor**, „luna e pomenită de 269 de ori". Statistica respectivă s-a făcut la noi numai pentru antume !

„...Prin asocierea omului cu natura", scrie Amita Bhose, poezia se împreună cu filosofia, în acelaşi fel ca în **Vede şi Upanişade**".

„Divinizarea iubirii" este o altă notă comună între erotica eminesciană şi „poeziile vaişnave"; care fac parte din literatura indiană cultă.

„Ecouri din Kalidasa" sînt identificate în **Venere şi Madonă**, poezia care-l impune pe Eminescu în stima cercurilor Junimei şi **Convorbirilor literare**.

Într-un manuscris al **Luceafărului**, observă Amita Bhose, apar cuvintele „Kalidasa", „Nevasta lui Kalidasa", „Amorul lui Kalidasa", precum şi „Conva (corect : Kanva), „un personaj din **Sakuntala**".

Şi în **Geniu Pustiu**, romanul eminescian, se găsesc asemănări tematice cu **Sakuntala**.

Autoarea combate ideea generalizată, după care „pesimismul eminescian izvorăşte din cel schopenhauerian". Finalul din poemul **Mureşanu**, cu preconizarea sinuciderii, nu este schopenhauerian, deoarece filosoful german vedea în acest fel de moarte „o formă de a afirma energic voinţa de a trăi, şi nu o formă de negaţie a voinţei" (observaţia a fost făcută de N. Tertulian, citat în teză).

În **Împărat şi proletar**, ieşirea împotriva religiei concordă cu concepţia buddhistă „care atestă falsitatea doctrinei brahmanice că un suflet chinuit în lume îşi va primi răsplata dincolo".

În **Rugăciunea unui dac**, autoarea subliniază „poeticul de natură literară vedică".

Derivaţia cosmogoniei din **Scrisoarea I** după **Vede** e amplu şi convingător demonstrată. Afară de un număr de traduceri în mai multe limbi, Eminescu a consultat originalele **Luceafărul, Glossa, Ta twam asi, Kamadeva**, dintre poezii şi **Sărmanul Dionis, Archaeus, Avatarii Faraonului Tlà** în proză, atestă întîlnirea intimă a gîndirii eminesciene cu literatura indiană.

Cartea se încheie cu **Imnul Creaţiunii**, în textul sanscrit transliterat, în paralel cu traducerea engleză a lui Macdonell şi aceea a lui Max Muller, cu traducerea germană a lui Karl Geldner şi Adolf Kaegi, cu un alt text german din manuscrisul Eminescu, an 2 276 şi cu versiunea în versuri albe a lui Emin seu, în ms. 2 262.

Concluzia Amitei Bhose este de reţinut :

„Mihai Eminescu e singurul poet european care a făcut India nemuritoare în ţara sa".

ŞERBAN CIOCULESCU ■

CRONICA LITERARĂ

Gheorghe Istrate : „Sceptrul singurătăţii"

Gheorghe Istrate se află cu **Sceptrul singurătăţii** la a şasea carte şi formula sa de poezie rămîne aceeaşi pe care o ştim. Apare în plus doar o descătuşare a sentimentului, dincolo de suportul mitic străvechi. Este vizibilă adîncirea temelor iniţiale în sensibilitatea proprie. Poetul şi-a imaginat cîndva o Vale a Plîngerii, pe care acum n-o mai contemplă din afară : simbolurile aspiraţiei au devenit simboluri ale identificării. Au dispărut cu alte cuvinte, din poezie, măştile. Desigur, poemele acestea nu-s lipsite cu totul de nostalgii arhetipale. Poetul îşi clamează patetic singurătatea, dar o face cu sentimentul împlinirii în creaţie : „Singur sînt şi parcă sînt o lume".

Poeziile acestui volum, din care nu mai puţin de 33 poartă acelaşi titlu, sînt compuneri echilibrate, confesiuni de o melancolie gravă — „fără leac" ; poetul mitologizează acum fără excese. Inclinaţia folclorizantă are un sens diferenţiator. Şi fiindcă locuri comune mai persistă încă destule, execuţia ni se pare mai originală decît partitura. Scenariul de idei (idei-simboluri) nu atrage prin nimic provocator atenţia. Drama cerebrală se resoarbe integral în cîntec.

Mai toate poemele presupun starea de basm ca stare primordială. E aceeaşi cu starea de copilărie. Poetul retrăieşte mitul inocenţei pierdute, invocă pe un ton dramatic şi nu mai puţin tandru copilul de odinioară : „vai pruncule zăpada n-are rost / noi mirosim a păsări care-au fost". Copilul e fiinţa fragilă din noi, deschisă totuşi spre toate zările — nu atît pentru a iscodi tainele lumii, cît mai ales pentru a păstra neatinse legile firii. Prelungirea (pe cît posibil) a stării de copilărie are poate acelaşi rol, ca în poezia lui Blaga. Uneori poetul parcă regretă desprinderea din ţinutul umbrelor, simbolic identificat cu tiparele lumii. În acest sens, iată admirabil rostită, aspiraţia spre puritate : „din treaptă-n treaptă mă cobor / absent la clopote la glasuri / şi-abia ating nepăsător / zăpada putrezind pe ceasuri // aştept să-mi ardă-n carne spinii / s-ajung curat la cei ce sînt / să bat la uşile luminii / cu piatra unui mut cuvînt".

Într-o poezie mai mult muzicală, cum este cea a lui Gheorghe Istrate, două sînt reprezentările mitice create de poet şi care apar în mod constant în viziunile sale : calul şi pasărea. Uneori cele două imagini se suprapun, ca figurare metaforică a zborului arhetipal. Calul e totuşi un simbol, htonian, invocat la izvoarele vieţii. Pasărea personifică zborul însuşi, abstracţie a „marii treceri". Amîndouă reprezentările, prin supraîncărcare, capătă şi o funcţie decorativă. Întoarcerea din basm — adică despărţirea de copilărie — provoacă o senzaţie grea. E ca o abdicare de la sensul legendei : „copii curaţi eu m-am întors acasă / pe dîra de cenuşă de demult / deşi săgeţi mai am în tolba roasă / şi zmeii mă aşteaptă să mai lupt // dar nu-mi mai intră paşii-n urma mică / prea mi-au crescut şi tălpile-s prea mari / un fluture zadarnic mă ridică / mi-e trupul surd şi umerii amari // picios e drumul stîlpii de la poartă / sînt doi străini bănuitori şi grei..." Deloc facilă, poezia aceasta atît de viguroasă aspiră spre marile împliniri.

CORNEL MORARU ■

Adevărul e de partea noastră

(Urmare din pag. 1)

nestat de cei care îşi trimit şi cinstesc să se creadă în jurul lumii. Această libertate bicisnică e străină sufletelor noastre.

În recenta întîlnire avută cu membri ai conducerii Uniunii Scriitorilor, preşedintele ţării, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, atrăgea încă o dată atenţia asupra datoriei noastre, a scriitorilor, de a milita cu forţa cuvîntului, cu migală şi răspundere umanistă pentru o concepţie ştiinţifică despre lume, materialist dialectică, de a ne opune cu fermitate şi îngîndurare oricăror forme de misticism, oricăror forme de întunecare, mente să-i îndepărteze pe oameni de înaltul lui destin. Între fericirea personală şi o concepţie ştiinţifică asupra lumii există o strînsă, inviolabilă legătură. Fericirea, libertatea n-au valoare decît dacă sînt concrete, dacă le simţi prin toţi porii, ca adierea vîntului şi briza mării. Slujitorii ideilor retrograde, obscurantiste abstractizează cu bună ştiinţă ideea libertăţii, a fericirii, o golesc de conţinut şi, mai ales, o lipsesc de baza ei materială. Condiţiile materiale nu mai au — din punctul lor de vedere — nici o valoare, libertatea nu mai are concreteţe, nu mai are sentimentul de casă părintească atît de propriu realităţilor noastre, devine o noţiune sleampătă, care se tîrîie în cîrje, spre care nu aspiri, ci doar îi plîngi de milă. Ţineva, la un post de radio foarte străin, face grescala de a confunda veninul rezonabil plătit cu ironia lui Voltaire şi mereu ne critică, fiindcă ne-am permis să desfiinţăm somajul. Nimic nu e mai dureros pentru o fiinţă omenească decît să nu aibă dreptul de a munci. Nu cunoşe blestem mai mare. Desfiinţarea somajului în ţara noastră îl nemulţumeşte profund, ne sugerează ideea că asigurîndu-i omului dreptul sacru de a munci i-am încălcat libertatea. Bineînţeles, apărătorul fanatic al dreptului la somaj are o leafa bunişoară, şi, după vocea răgusită, chiar şi vechime în cîmpul muncii lui murdare, de aceea îşi şi permite să vorbească atît de degajat despre plăcerile somajului ; dacă şi-ar pierde slujba, sînt convins că ar avea mai puţin humor. Deşi nu-mi fac mari iluzii în ceea ce priveşte puterea de înţelegere a craniului care se crede discipolul lui Voltaire, trebuie să-i atragem respectuos atenţia că omul e mai mult decît un salariu plătit la timp. Munca nu este numai un drept sacru, ci şi o necesitate sufletească. A-i răpi unui om dreptul la muncă nu înseamnă numai o nedreptate economică, ci şi una morală, somajul e o barbarie mult mai complicată, mult mai bine pusă la punct. A calomnia ţara în care te-ai născut nu cere nici un efort, nici fizic, nici intelectual. Vidul sufletesc e o materie primă cu desăvîrşire suficientă.

Tot ceea ce noi clădim pentru fericirea oamenilor devine pentru asemenea privitori cu reavoinţă faţă de orînduirea socialistă, prilej de ironii care de care mai răutăcioase. Ce rost are să construiţi locuinţe ? Ce rost are să aveţi orchestre simfonice în aproape fiecare capitală de judeţ ? Ce rost are ca în România să apară mai multe reviste literare ca în Belgia ? Desigur, toate astea au un rost, dar acest rost îl ştim noi, cei care construim socialismul, cei care ne construim casele şi cărţile. Şi nu dăm mîinanui socoteală.

Am privilegiul aristocratic al unei obîrşii metalurgice şi un prieten de al meu, muncitor la „Electronica", m-a invitat să-i văd locuinţa cea nouă. Nu era un palat, n-avea piscină, nici scări interioare, dar era plăcută, elegantă, civilizată, odihnitoare. Şi m-am simţit mîndru de această imagine concretă, palpabilă a respectului, pentru om, pentru viaţa lui de fiecare zi. Şi cum aş putea să nu-mi exprim, prin scrisul meu, şi această mîndrie.

Mircea Grigorescu :

Jurnal inedit

Prezentare la un Jurnal ? Şi, mai mult, în cazul lui Mircea Grigorescu? Mai curînd o precizare : e vorba de cîteva zeci de pagini scrise pe versourile unui dosar voluminos ce cuprindea note de tiraj ale „Ecoul-ui". Mare ziar de informaţiuni. Director Mircea Grigorescu" — cum scrie pe ele. E doar un început? Nu se poate afirma cu certitudine mai ales că, de pildă, pe coperta a IV-a a cărţii „Soliloquii" — de Mircea Eliade — la anunţul cărţilor sub tipar, la nr. 18, cu scrisul său inimitabil şi uşor de recunoscut, el a adăugat : „Mircea Grigorescu — Eseu sau Roman". (Era în anul 1932). S-o fi materializat ceva din acestea? Nu ştim încă!

Acest Jurnal începe în 1949. Anul ar trimite la altceva, în realitate este vorba de o adevărată povestire. Invităm cititorul s-o parcurgă, convinşi fiind că nici acum nu va fi dezamăgit.

O casă pe Oreav

14 mai 1949

— Dumitreee ! Dumitre !

Dumitru mai trase funia o dată, cu smucitură, şi găleata de doagă neagră, îmbătrînită de ani, răsări, stîrbă, la lumina zilei, stropind pereţii puţului cu o ierbă de picături argintii. Apucă toarta cu o mînă iar cu cealaltă săltă găleata peste cap, prăvălind-o într-un hîrdău uriaş. Era ultima. Atîta ţinea hîrdăul. Vreo două duzini de găleţi şi gata.

Apa mirosea a răcoare şi a lut din adînc. Miros de rădăcini proaspete.

— Dumitreee ! Dumitre !

Agăţă binişor toarta de un piron ruginesc şi răsuci funia de vreo două-trei ori. Dacă trece vreun român pe drum, poate să scoată cîtă apă-i cere inima — lui şi boilor. Dar dracii de ţigani, tîncăi, vin pe furiş, prin şanţ, pe dinapoia puţului şi aruncă bolovani în ghizduri. Ba uneori dau drumul găleţii, de-a berbeleacul, pînă'n fund, de se dogeşte de grinzile peretilor. Odată a căzut de-a binelea în puţ, cu funie cu tot.

— Mă Dumitre, mă ! ieni glasul din curte, mai domol dar mai cu nădejde. Haide, mă, nene, că nu s-o fi spart fundul hîrdăului. Hai, că plec.

Vorbele treceau, de parcă s'ar fi dus către altul. Din fîntînă se amesteca un murmur de ecou, cu picăturile care se spărgeau pe oglinda apei. Auzia, fireşte, auzia el bine, dar nu-i venea să răspundă. Nici n'avea ce. Tot atunci va ajunge şi strigat şi lăsat în pace. Mai bine să tacă. Asa făcea el, fără vreo socoteală anume. Tăcea. — şi-şi vedea de treabă, fiindcă era şi cel mai mic, din toată gospodăria lui Bătătură. Uite că vin acum, gîndi el. Să aştepte, că doar nu vin turcii. Dumitru potrivi cărătoarea la hîrdău, îi zicea cărătoare asa, din capul lui, fiindcă nu auzise pe nimeni cum să-i zică şi nici spunîndu-i altfel. Era o prăjină lungă şi tare, sprijinită pe două roţi mari, ca de căruţă, cu sine de fier, adunate de pe la vechituri. Prăjina avea în vîrf un cîrlig zdravăn, întors la rosu şi potrivit bine cu barosul, pe urmă călit în apă rece. De cîrlig agăţa Dumitru hîrdăul, ridicînd prăjina cu coada spre cerul limpede, spălăcit, apucînd mînerul hîrdăului cu colţul cîrligului şi urducînd toată grămada de apă şi de doage pînă la vreo două palme de pămînt. Cu ani în urmă, Dumitru se agăţa cu toată nădejdea de prăjină şi trăgea de ea în jos pînă i se tăia răsuflarea. Cîteodată înjura printre dinţi. Nu izbutea să urnească hîrdăul şi mai arunca apa pe prundişul fîntînii, cu palmele ca ciuturi, risipind-o cu durere, de parc'ar fi fost pumni de lacrimi. După ce golea binişor hîrdăul, prăjina se lăsa aplecată spre tărînă şi Dumitru o mai înjura odată.

Acum, merge mai repede. S'au schimbat multe de-atunci... Rudică bratul, ars de soare. De subt mîneca suflecată se încolăcese siruri de muschi ca odgoanele în lungul bratelor. Prăjina se pleacă umilită şi ascultătoare, cu hîrdăul plin-ras, atîrnat fără putere în ciocul de fier. N'are de ales. Dacă nu se pleacă spre tărînă, cu socoteală, apoi se rupe. Lui Dumitru nu-i pasă. Rupă-se, dracului. Face alta mai tare.

Zîmbeşte, în sinea lui, ascunzîndu-şi faţa de soare, de lumină, de şoseaua, pe care nu trece nimeni. Asa-i place lui să zambească, numai cu obrazul ascuns şi atunci pare se mînîază ceva în el şi sunge zîmbetul.

Întoarce cărătoarea spre drum şi ţine bine de prăjină, să nu fugă năucită spre vale, după movilita puţului. Oho ! Hohoho ! nebuno ! O domoleşte Dumitru, cu gîndul. Stai încet, că te înjur.

De fiecare dată, tocmai în clipa aceasta îi spune gîndul că toată comedia asta de cărătoare a născocit-o Mircea, Frate-său Mircea, din mintea lui — dar n-a găsit el şi un fel de oprităre la roţi — o pîndică, ceva, să nu pornească, asa, de-a prăvale, risipind apa şi plesnind hîrdăul cu fundul de praf. Asta-i Mircea ! A născocit-o mai mult de mila ălora de cărau apa. N'a spus nimănui nimica. L-a luat pe Dumitru după el, strigînd de parcă s'ar fi aprins casa : „Nu veni, mă desculţ ; pune-ţi ceva'n picioare că te bat de te ia dracu' — apoi s'a învîrtit prin ograda din dos — a scos de prin gunoaie un fier, l-a sucit, l-a cumpănit, a luat altul mai lung şi mai subţire — a ales din grămada mare de prăjini una mai tare, mai vînoasă şi hai cu ele, cu Dumitru cu tot la Buşală.

— Măi, nea Buşală, să trăieşti şi matale, încă ţi-am adus astea să facem ceva din ele.

Aruncă prăjina, fierele vechi, niste piroane ruginite, pe jos, prin praful încrîncit de sgură şi începu să vorbească mai încet, cu ţiganul, către fundul odăii unde era şi fierăria lui Buşală şi bucătăria Maritei.

Dumitru-i lăsă acolo. Îşi vedea de treaba lui, care era să gonească nitel, pe Buşală al mic, să-l opintească'n praful ulitei ţigăneşti şi pe urmă să aştepte nitel sub gardul viu. Atunci ieşia de undeva Tinca, fata cea mai mare a lui Buşală, neagră şi subţire, cu păr lung, negru, legat în două cozi groase, prinse cu vîrfuri cu fir de lînă roşie. Tinca nu mai era de joacă. Ajuta mămăligii şi alerga după „buradei", cireada de semnţie ţigănească pe care o făurise Buşală şi cu Buşăliţa, cînd oboseau de atîta baros şi de mestecatul mămăligii, Marita năştea cîte unul pe an şi-l arunca acolo la grămadă. Noroc că Tinca era acum fată mare, dar nici de măritat. Asa că lua tîncul de la tăta Maritei şi-l pregătea pentru viaţă, îndopîndu-l cu mămăligă, cu lapte de capră, cu fasole şi cu susăi şi odihnindu-l cînd la soare, pe prispă, cînd la umbră, în odaie, pe o toală. Avea, acum, vreo opt şi nici nu mai ştia bine dacă's ai măsii sau ai ei. Nu-i lăsa decît cînd se ducea la puţ să umple cofa cu apă — şi de la o vreme se ducea mai des. Dumitru se făcea că n'o vede. Dar asa, din joacă-i zicea cu jumătate de gură : Tinco, fă, Tinco, că ăştia au căpiat — şi ea îi răspundea : — Lasă-i „coane" Dumitre, dă-i dracului că-i omor din bătaie. Cam atîta. La puţ mai vorbeau, cîteodată, dar Dumitru, de mic, fusese zgîrcit la vorbă.

FLACĂRA LA DISPOZIȚIA DUMNEAVOASTRĂ

Cum pensionarea se apropie, am cerut să mi se treacă în carnetul de muncă perioada 1941—1947, cînd am lucrat, cu forme în regulă, ca om de serviciu la notariatul din Gladna Română (comuna Firdea, județul Timiș), ne scrie Iosif Ionescu, domiciliat și astăzi în același sătuc. Cum arhiva primăriei din Gladna Română a ars în întregime în anul 1948, am fost îndrumat să mă adresez Comisiei pentru reconstituirea vechimii în muncă de pe lîngă Consiliul popular al județului Timiș. De la această comisie am primit adresa cu nr. 9 148 din 28.XII.1977, prin care mi se pune în vedere să depun în completare înscrisuri în original din perioada respectivă, din care să rezulte că în acel timp eram în serviciu. Situația ar fi de rîs, dacă nu ar fi de plîns, doar eu m-am adresat acelei comisii tocmai pentru că nu am documente atestatoare, arhiva fiind arsă. Nu am decît, așa cum prevede legea, doi martori, pe fostul notar și fostul casier al notariatului de atunci.

Aș vrea ca în cîteva rînduri să mă refer la unele aspecte negative în ce privește difuzarea presei în Curtea de Argeș, care persistă de o bună bucată de vreme. Spre deosebire de trecut, în acest an ziarele și revistele sosesc la chioșcuri la ore foarte diferite, cuprinse cam între 11 și 15. Drept urmare, ne pierdem vremea pe la cozi sau rămînem fără publicațiile preferate. Nu cunosc cauza, dar sper că acest apel al meu și al multor cocetățeni va ajunge acolo unde trebuie, adică la Direcția județeană de poștă și telecomunicații. **(Marian Ghiță**, str. Lt. V. Ștefănescu nr. 3, Curtea de Argeș)

În ziua de 30 iunie m-am dus la stația Dacia-service din orașul nostru, scrie **Valeriu Șima** din Cimpulung Muscel, str. Alex. N. Voievod nr. 9. Am achitat la casierie 6.50 lei și m-am dus cu chitanța în hala în care se efectuează operația respectivă, unde însă mecanicul a refuzat categoric să îmi schimbe uleiul. Am stat acolo o oră, timp în care mecanicul a executat diferite operații la mașinile unor clienți veniți în urma mea și care nu aveau chitanțe, ci plăteau direct mecanicului, „la mica înțelegere". Indignat, m-am dus la casierie pentru recuperarea banilor plătiți degeaba, dar nu am mai găsit pe nimeni, fiind trecut de ora 15.30. Am vrut atunci să vorbesc cu șeful unității, însă mi s-a spus că e la o ședință. Iată de ce am scris această scrisoare.

O.J.T. Vrancea :

Urmare articolului „Una e pe listă, alta e pe bandă !" publicat în numărul 25 din 22.VI. a.c. al revistei Flacăra, vă comunicăm măsurile luate pentru înlăturarea lipsurilor constatate. Gestionarul a fost sancționat cu „avertisment" pentru neconcordanța dintre planul-meniu și preparatele existente. S-a preconizat mărirea numărului preparatelor cu legume și paste făinoase. În fiecare zi nu vor lipsi produsele : ceai, cafea cu lapte, ochiuri, omlete, diferite produse lactate ș.a. În luna iulie se va introduce la bucătărie un schimb de noapte care să asigure mai buna diversificare a preparatelor culinare. Vă mulțumim pentru sprijinul acordat, care a contribuit la îmbunătățirea activității ce o desfășurăm.

Comitetul orășenesc Slănic-Prahova al P.C.R. :

Referitor la articolul „Venit pe lume pe o undă de șoc birocratică", din numărul 26 al revistei Flacăra, vă aducem la cunoștință următoarele. În ziua de 1 iulie a.c., biroul comitetului orășenesc de partid și Biroul comitetului executiv al consiliului popular au analizat în prezența conducerii spitalului din Slănic și a celor vizați, aspectele semnalate în articol, luîndu-se măsurile corespunzătoare ca asemenea lipsuri să nu se mai repete pe viitor, iar activitatea medico-sanitară să se desfășoare în condiții cît mai bune. Însușindu-ne critica din articolul amintit, îi asigurăm pe cetățenii orașului nostru că vom depune toate eforturile pentru a ridica activitatea sanitară din localitate la înălțimea sarcinilor trasate de conducerea partidului și statului nostru.

★

Consiliul popular al județului Prahova — Direcția sanitară :

Deficientele semnalate de revista dv. au fost cercetate de un colectiv al Direcției sanitare județene, care a constatat următoarele : Mihalache Constanta, de 19 ani, din orașul Slănic, s-a internat în compartimentul de obstetrică-ginecologie al Spitalului Slănic pe data de 23.V. 1978, ora 9,15, fiind examinată de asistenta de specialitate. I s-a recomandat administrare de oxigen și repaus la pat. La ora 10.45 este reexaminată de dr. Catrinescu Ion, care decide efectuarea unui tratament specific și supravegherea în continuare a gravidei, nepunînd fi transportată la maternitatea spitalului de la Vălenii de Munte, autosanitara spitalului din Slănic aflîndu-se în cursă în județ. La solicitarea asistentei Enescu Rodica, moașa Romanici Doina, lucrînd temporar la serviciul de salvare Vălenii, primește și confirmă solicitarea, însă neglijează trimiterea la timp a autosanitarei. La orele 12, neexistînd încă mijloc de transport, pacienta e reexaminată de același medic, care dă indicații de supraveghere întrucît travaliul începuse. La 13,15 Mihalache Constanta naște spontan un făt viu, cu prematuritate gr. I (7 luni), cu circulară dublă de cordon și în asfixie albastră. Chemat de urgență, dr. Popescu Victor, medic primar chirurg, reanimează nou-născutul și după 5 minute cere transportarea lehuzei și a copilului la maternitatea Vălenii pentru tratament de specialitate. La 15,45 ei ajung la destinație cu salvarea din Slănic, sosită între timp din teren. Copilul e luat în primire imediat de medicul pediatru de gardă, care constată moartea clinică. Se încearcă reanimarea intensivă, fără rezultat. Față de cele constatate la autopsie, decesul nou-născutului nu putea fi evitat. După externare, sotul lehuzei solicită a doua zi (24.V) certificat de deces spitalului Vălenii, dar este refuzat, deși era obligația acestui spital, prin medicul constatator al decesului, dr. Iosufache Aneta, să elibereze certificatul. Printre măsurile luate în urma cercetărilor menționăm îndepărtarea din serviciu a moașei Romanici Doina, cu data de 19.VI.1978. De asemenea, cazul a fost supus dezbaterii C.O.M. al spitalului din Vălenii de Munte, atrăgîndu-se atenția medicilor pediatri să procedeze legal în viitor. Totodată, s-a indicat spitalelor din județ să prelucreze cu cadrele medicale articolul respectiv și deficiențele semnalate, în vederea evitării pe viitor a unor astfel de situații. Colectivul de anchetă al Direcției sanitare a dezbătut cu cadrele medicale de la ambele spitale atît articolul cît și sarcinile de serviciu ce trebuie aplicate întocmai pentru înlăturarea unor eventuale deficiențe.

Sîntem un grup de tineri din Munteni, județul Galați, și prin aceste rînduri propunem forurilor competente înființarea unei asociații sportive în comuna noastră, care avea cîndva (pînă prin 1975) bogate tradiții în acest domeniu. Ni se tot promite de către organele locale că se va face ceva și pe această linie, dar noi rămînem mereu doar cu promisiunile. De cînd s-a desființat echipa de fotbal, stadionul nostru a ajuns loc de pășune. Sîntem oameni ai muncii, sîntem tineri, și dorim ca formarea noastră să se completeze și prin sport. Așteptăm și sperăm. **(Semnează Costache Gurău și alți 19 tineri)**

Am citit articolul „În cazul Gheorghe Popa, pe făgașul legii a mai rămas o singură portiță : cinstea unui cetățean. Ce va face el ?" L-am citit cu interes deosebit, pentru că eu cunosc foarte bine cazul respectiv. Soția celui în cauză, Maria Popa, mi-a fost elevă și mă vizitează și acum. Am fost mereu la curent cu manevrele acelui gestionar Gh. Bora care, prin diferite tertipuri și folosindu-se de unii reprezentanți ai oficialităților locale a izbutit să spolieze familia Popa. Ceea ce s-a scris în Flacăra corespunde întocmai adevărului. As avea de adăugat că nu poate rămîne nepedepsită fapta judecătorului de la Medgidia care a făcut formele pentru acea licitație oneroasă, în dezacord cu spiritul legii, cu logica și cu dreptatea. După mine, ar trebui să fie trași la răspundere și avocații care au aranjat în așa fel dosarul încît să rămînă „curat, curat", deși, la drept vorbind, el a rămas... curat murdar, vorba ilustrului dramaturg. M-as bucura ca rîndurile mele să vadă lumina tiparului, îmi asum răspunderea pentru convingerile exprimate și, ca să citez și din cronicari, „eu voi da sama de ale mele cîte le scriu" în sluiba adevărului și omeniei. **(Învățător Marin I. Ionescu-Dulcu** din Constanța).

Consiliul popular al județului Galați :

În scrisoarea adresată dv., tov. Manea Ion, electrician la NAVROM, sesizează că maistrul Grigoraș Marin are o atitudine necorespunzătoare față de soția lui, Manea Doamna, muncitoare necalificată la Întreprinderea de morărit și panificație din Galați. În timpul verificării, de comun acord cu conducerea unității, s-a hotărît ca tovarășa Manea să fie înscrisă la primul curs de calificare de scurtă durată ce se va organiza, iar pînă atunci va lucra la modelare, așa cum dorește. S-a constatat că maistrul Grigoraș Marin nu are suficientă autoritate față de muncitorii pe care îi are în subordine, nu este un bun organizator, iar ca urmare în activitatea brigăzii respective au apărut unele lipsuri. Conducerea întreprinderii a hotărît mutarea lui în altă secție. Afirmația petentului că soția lui, schimbîndu-i-se locul de muncă, a suferit un accident în urma căruia a absentat 40 de zile nu a fost confirmată nici de declarația tovarășei Manea Doamna, nici de răspunsurile date de alți 6 încadrați cărora li s-a pus întrebarea respectivă, fiind vorba în realitate de numai 5 zile de absență, în recuperare, după expirarea cărora numita s-a prezentat la locul de muncă din proprie inițiativă.

O.J.T. Ialomița :

Referitor la articolul „Serviciile în stațiunile de odihnă. Luni, la Băile Amara" din numărul 27 al revistei Flacăra, vă comunicăm că aspectele semnalate sînt reale. Prin măsurile adoptate s-au asigurat condiții care să elimine definitiv din activitatea unităților noastre asemenea lipsuri. Conducerea O.J.T. Ialomița mulțumește redacției pentru sprijinul acordat.

Comitetul comunal Dridu al P.C.R. :

Din cercetările făcute în legătură cu scrisoarea adresată revistei Flacăra de către locuitorul comunei noastre Farmazon C. Marin au reieșit următoarele: într-adevăr, șeful depozitului de paie și-a pontat fictiv soția și fiul, prejudiciind astfel unitatea cu 14 500 lei. În anul 1977 a cultivat cu zarzavat curtea depozitului, folosind muncitori din subordine și însușindu-și veniturile. Și-a învelit cu polietilenă sustrasă solariile din gospodăria proprie. A folosit tractoarele și remorcile unității în scopuri personale sau le-a închiriat la alții, însușindu-și banii încasați. A crescut animale în incinta depozitului, folosind personalul muncitor al unității. În prezent dosarul numitului Badea Constantin se află la biroul de cercetări penale al miliției pentru continuarea anchetei. În legătură cu desfacerea abuzivă a contractului de muncă al tovarășului Farmazon Marin, rezultă că acesta nu a lipsit de la muncă, ci a refuzat să plece în cursă datorită defectiunilor tehnice ale tractorului și lipsei autorizației de circulație. Cu toate acestea, i s-au tăiat 8 zile de lucru și i s-a impulat nefolosirea utilajului (aproape 6 000 lei). Contra acestei măsuri s-a făcut apel la instanța de judecată. Avînd în vedere situația petentului (soția bolnavă, 2 copii minori), s-a luat legătura cu Șantierul de construcții Acumulatorul Dridu pentru încadrarea în muncă a tovarășului Farmazon Marin. Întîrzierea răspunsului nostru se datorează greutăților întîmpinate cu obținerea documentelor contabile, necesare verificării și apoi audierii martorilor, de la forul tutelar al depozitului de paie.

Vă mulțumesc foarte mult pentru sprijinul acordat de redacția dv. în necazul pe care l-am avut cu obținerea documentelor necesare în legătură cu vechimea în muncă. Eram la grea cumpănă cînd v-am scris iar dv. cu adevărat mi-ați luat o piatră de pe inimă. Vă mulțumesc și vă salută cu respect **Fr. Vidican** din Radna, str. Ardealului 444.

Întrebarea „De ce a murit Florina ?" mă urmărește mereu. Cazul ne îndeamnă să ne gîndim măcar o clipă și la fetele devenite mame, ca victime ale bunei lor credințe, pe de o parte, și a micimii de suflet a partenerilor, care le întorc spatele în clipa conceperii copilului. Firește că am în vedere numai fetele devenite mame ca victime ale bunei lor credințe trădate, și nu pe cele care, în urma unei vieți usuratice, nasc copii de care apoi nu știu cum să scape. Mă gîndesc numai și numai la Florina și la toate fetele ca ea cărora le-aș întinde brațul ocrotitor de mamă, pentru care cer mai multă înțelegere din partea părinților, a colectivelor în care trăiesc, pentru a le ușura durerea trădării, arsura rușinii, deznădejdea singurătății, pentru triumful speranței, al vieții ! **(Emilia Russe** din Ludus, județul Mureș).

★

Am fost îndurerat citind articolul „De ce a murit Florina ?" în numărul 27 (6 iulie a.c.) al Flacării. Cînd moare un om, cum spune Camus, toți trebuie să ne simțim puțin vinovați. Vinovați, cred eu, pentru că uneori sîntem prea indiferenți la ce se întîmplă în jurul nostru. Povestea Florinei e prea tristă ca să nu reflectăm mai mult asupra ei și să nu încercăm desprinderea unor învățăminte. Acel Liviu, atît de arogant în expresii, înclin să cred că nu o iubea cu adevărat. Altfel n-ar fi îngăduit să fie înjunghiate candoarea și frumusețea fetei. Nu-l cred. Lacrimile lui tîrzii au culoarea monedelor false scoase din circulație, și nu îl pot crede. Rîndurile acestea vi le trimite un tînăr muncitor care iubește și el o fată frumoasă, a cărei făptură nu ar jertfi-o pentru nimic în lume. În același timp știu că ignoranța, sau lăcomia, sau micimea de suflet, sau nepăsarea, sau atîtea și atîtea altele mai pot declanșa asemenea tragedii. De aceea, spre folosul tuturor tinerilor din țara noastră vă propun deschiderea unei anchete în opinia publică pe marginea tristului sfîrșit al iubirii și al vieții Florinei. **(Ioan Iustin Purza**, Arad, str. Odobescu 11)

Mă numesc **Ioan Moldovan**, am 57 de ani, lucrez la Fabrica de produse ceramice Ariesul din Cîmpia Turzii, ca zidar. Urmăresc cu multă nerăbdare în Flacăra tot ce se referă la „Situația Kozak", deoarece de 23 de ani sufăr de o boală de piele și aș dori și eu să fiu tratat de către cel care a vindecat sau ameliorat atîtea cazuri. După a mea părere, acest om merituos nu este privit cu seriozitate. Nu pricep deloc de ce și cine poate fi atît de rău pornit împotriva realizărilor lui, de ce Ministerul Sănătății continuă să tergiverseze rezolvarea acestei situații. Nu-mi pot explica și nu pot înțelege cine și ce ar cîștiga dacă tovarășul Kozak, descurcat de sirul interminabil de piedici ce i se pun, ar abandona. Noi, cei ce sîntem în suferință, și nu avem altă speranță de vindecare, sîntem în continuare alături de Pavel Kozak și de toți cei care îi acordă încredere și sprijin în activitatea lui plină de oameni.

Locuiesc pe str. Cugir nr. 9, sector 3, mă numesc **Emilia Constantin** și am cerere de telefon înregistrată sub numărul 155607/18.01.1971. Familia mea, cărcia telefonul îi este deosebit de necesar, din motive ce sînt arătate în cerere, așteaptă deci de 7 ani instalarea lui. Tatăl meu, care este paralizat parțial, s-a dus de 3 ori în audiență la Palatul Telefoanelor (vă închipuiți cu cîtă greutate !) și i s-a spus că postul nu ne poate fi instalat decît peste încă 2—3 ani. Sînt gata să cred că cererea noastră nu este ușor de rezolvat, dar nu imposibil, de vreme ce, știu prea bine, pe strada noastră mai sînt instalate telefoane.

Comitetul municipal Giurgiu al P.C.R. :

La scrisoarea pe care ne-ați înaintat-o, semnată de tov. Manciu Ion din Pitești, referitoare la situația rudelor sale (părinții și fratele) ce locuiesc în Giurgiu, Șos. București nr. 76, vă comunicăm : la etajul imobilului respectiv locuiește, împreună cu soția și 5 copii, numitul Tănăsoaia Ilie care a ocupat abuziv apartamentul și, din lipsa unui spațiu corespunzător ca normă locativă pentru această familie numeroasă, nu a putut fi evacuat. E adevărat că această familie nu respectă regulile de conviețuire socială, tulburînd mereu liniștea colocatarilor, în special a familiei Manciu, care locuiește dedesubtul apartamentului lui Tănăsoaia Ilie. Copiii acestuia sînt nesupravegheați și neîngrijiți, înjură vecinii și produc stricăciuni imobilului. Pentru comportare necorespunzătoare au fost sancționați contravențional de organele de miliție și comisia de judecată, în urma unor reclamații anterioare ale colocatarilor. Pentru stricăciunile produse clădirii a fost sesizată E.G.C.L. Giurgiu pentru a evalua pagubele și a le recupera prin întreprinderea unde lucrează Tănăsoaia Ilie. De asemenea, a fost chemat împreună cu ceilalți locatari, atrăgîndu-i-se atenția pentru ultima oară și punîndu-i-se în vedere că dacă asemenea fapte se repetă colocatarii vor introduce acțiune în justiție și se va cere evacuarea acestei familii tulburente.

Către redacția revistei „Flacăra"—București.

Colonelul veteran Pătrășcoiu Nicolae, despre ale cărui fapte de un strălucit eroism din primul război mondial ați publicat un impresionant articol în „Flacăra" din 4 mai a.c., este una din multele pilde de eroism de care este legată istoria noastră. Față de asemenea oameni trebuie să avem un respect deosebit, ei au participat la făurirea unității neamului românesc, luptînd cu arma în mînă împotriva vrăjmașilor noștri. Este meritul revistei „Flacăra", care în paginile sale evocă devotamentul fără margini al oamenilor dintotdeauna, atunci cînd au fost chemați să-și apere glia strămoșească.

DAN ION
strada Carciul 28, Satu Mare

● **Anunțăm pe cititorii noștri care doresc să ni se adreseze personal în rezolvarea diferitelor probleme că o pot face în fiecare zi între orele 10—13 iar luni, marți și miercuri între orele 10—17.**

● **„FLACĂRA" nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.**

Poșta redacției

● **Grup de pensionari C.F.R.** — Iași. Direcțiile sanitare regionale și unitățile sanitare C.F.R. acordă pensionarilor C.F.R. și membrilor lor de familie asistență medicală ambulatorie de specialitate la policlinici, la cabinetele de stomatologie din policlinicile și dispensarele medicale C.F.R., precum și internări în spitalele C.F.R., pe baza recomandării medicale, în aceleași condiții ca și pentru personalul muncitor C.F.R.

● **Zamfira Șerban** — București. Vi s-a repartizat de către Comitetul executiv al Consiliului popular al sectorului 7 o locuință corespunzătoare în str. Grozăvești nr. 14.

● **Titu Tătaru** — Craiova. Oficiul farmaceutic Craiova a aprobat transferarea soției dv. la punctul farmaceutic nr. 42 din Terpezița.

● **Vasile Alexandru** s.a. — Ploiești. Am fost informați că vi s-au achitat sumele cuvenite pe perioada cît ați fost plecați.

● **Ana Cerepaniuc** — comuna Mihăileni (Botoșani). Conducerea C.A.P. a stabilit să vă acorde lot în folosință de 0,15 ha, precum și ajutorul în natură ca la toți cooperatorii pensionari. De pensie C.A.P. nu puteți beneficia pentru că nu ați îndeplinit minimum de norme stabilit decît pe o perioadă de 2 ani.

● **Reghina Dinu** — București, C.O.M. de la I.C.R. 2 a propus înscrierea dv. pe lista de locuințe pe anul 1979 la urgențe.

● **Maria Ștefan** — comuna Ungureni (Botoșani). Ați fost chemată la D.G.A.I.A. Botoșani pentru a fi repartizată la o altă cooperativă agricolă de producție, tot în funcție de contabil, dar nu v-ați prezentat.

● **Ioan Cimpean** — Cîmpia Turzii. Nu este nevoie de planificare, veniți cînd aveți posibilitate, sau să ne scrieți care vă este necazul.

MARGA NEDELEA

Prin China eternă

Muzeu şi realitate

Sintem în inima capitalei, în Piaţa Tien An Men (a cerului veşnic) peste drum de Palatul de Iarnă. Spaţiul public se lărgeşte copios şi ni se impun privirii liniile sobre şi moderne ale edificiului în care este adăpostit „Muzeul de istorie a Chinei". Tresar încă de la citirea inscripţiei : un muzeu al unei istorii atît de îndelungate şi de bogate este o plimbare obositoare, dar frumoasă, prin milenii de civilizaţie şi cultură, la care, dacă adăugăm şi preistoria în lumina descoperirilor arheologice, plimbarea noastră se întinde prin nu mai puţin de 1 700 000 de ani.

Intrăm într-un hol amplu ca o catedrală şi urcăm scări tăiate în marmură lucitoare şi scumpă flancaţi de prietenia şi politeţea proprii sufletului sensibil şi deschis al chinezului şi ajungem în seama unor ghizi de vocaţie ale căror explicaţii ies din stereotipia de bandă de magnetofon a ghizilor de aiurea şi devin lecţii pasionate şi pasionante de istorie a Chinei.

Ce poate cuprinde autorul acestor mărturisiri din imaginile multiplicate, ca între oglinzi paralele, ale muzeului ? Mă voi mărgini la esenţe şi, mai ales, la unicate : istoria Chinei e plină de invenţii cruciale pentru istoria omenirii, iar atunci cînd ele nu sînt invenţii, sînt cel puţin reîntruchipări superioare şi ingenioase ale unor invenţii din altă parte a lumii. Iar, în materie de artă, procumpăneşte perfecţiunea, capodopera — de la artistul profesionist notoriu, la artistul amator anonim. Miroase a genialitate acest muzeu uriaş ca întindere şi valoare. Exponatele lui mi-au întărit marea şi fierbinte mea dragoste faţă de China şi încrederea mea nedramuită în destinul de excepţie al poporului ei.

Împărţite metodic, sălile muzeului trasează graniţele aproximative a patru mari capitole : preistoria şi orînduirea primitivă datînd între 1 700 000 şi 4000 de ani î.e.n., antichitatea sclavagistă pînă în 476 cînd ar începe, aşadar, feudalismul pînă pe la 1840. Dar de la acest an societatea se desfăşoară mixtă, feudal-capitalistă, abia după mişcarea din 4 mai 1919, în care s-a impus marea personalitate a Doctorului Sun Yat Sen, desăvîrşindu-se revoluţia burghezo-democratică.

Apoi exponatele fiind dirijate în subcapitole prin pleiada numeroaselor dinastii, mişcări populare, intervenţii străine etc.

Ceea ce izbeşte neplăcut, încă de la primii paşi prin muzeu, este faptul că, într-o vitrină, craniul omului din Wien Mo, datînd de 1 700 000 de ani, este o copie de lut, originalul de os fiind „luat" de imperialiştii americani înainte de eliberarea Chinei.

Dar cum fosilele sînt aceleaşi pretutindeni în lume, să intrăm în perioada de civilizaţie. De la 4000 de ani î.e.n. încoace se constituie statul sclavagist. În dinastia Ciang apar primele oraşe-cetăţi şi primele hieroglife. Pe oase de animale şi cruste de broaşte ţestoase sînt gravate primele ideograme (hieroglife, din care se pot distinge repetat cuvintele : orez, grîu). Începe opera primelor construcţii hidraulice, matca unora dăinuind pînă azi.

Primul calendar datează din anul 1600 î.e.n., din timpul dinastiei San şi prevedea, încă de pe atunci, eclipsele de soare şi lună. Tot de pe atunci datează apariţia „romanului cu mătăsuri". Pe un taler de bronz stă, drept mărturie, mulajul în plastic al unui vierme de mătase. Şi mă gîndeam la călugărul european care a adus, „în taină" şi cu mari sacrificii, ouăle viermilor de mătase, din China, ascunse în golul minerului de la bastonul eparhial. Fireşte, conform decalogului dat de Dumnezeu lui Moise, unde scrie porunca : să nu furi !

Seismograful inventat în anul 132 î.e.n de Cian Heng

Pe vremea aceea se sculpta în şi se scria pe oase — uneori chiar pe oase omeneşti. Pe un os foarte subţire, arta de scrib chinez a făcut să încapă peste 4000 de hieroglife, după cum într-un muzeu european am văzut o scrisoare scrisă pe un bob de orez.

Odată cu mătasea a apărut şi jadul. Piatră scumpă încă de la început aşa că nu e cu mirare că astăzi, o statuie mai acătării de jad are valoarea unei limuzine „Mercedes".

Ca şi în antichitatea europeană, exista obiceiul ca oamenii avuţi să fie îngropaţi împreună cu sclavii, sacrificaţi la moartea lor. Dar aceasta nu presupune o supunere fatalistă a sclavilor în faţa stăpînilor şi-a morţii. Muzeul pune în lumină o serie de revolte de anvergură ale sclavilor.

Vedem, în secolul VI î.e.n. apariţia primelor monede în forma unor lopăţele lîngă o vitrină stranie cu două statui reprezentînd un soldat şi un cîine alipit de stăpîn. Pe ceafa soldatului, iscălitura artistului sculptor. Sîntem pe vremea împăratului Ci Şi Hoan care a unificat China. Dar descoperirea formidabilă s-a făcut în 1965 cînd arheologii au scos din uitarea tărînei mormîntul unui împărat din dinastia Han de Vest, cu 2 500 de călăreţi şi pedeştri executaţi cu artă de cine ştie ce artist genial înmormîntat în anonimat.

Dacă socotim că şi mătasea e o invenţie, atunci şirul invenţiilor începe, în China, cu trei milenii şi jumătate înaintea zilelor noastre. Dar dacă, mai parcimonioşi, ne mărginim la lumea austeră a ştiinţelor, iată cum tot sub dinastia Han, savantul Cian Hin avea să demonstreze, pentru prima oară în istoria omenirii, de ce e luna luminoasă, iar în 132 î.e.n., un alt savant să născocească primul aparat din lume de măsurare a seismelor. Acest seismograf în ediţie princeps este pe cît de ingenios pe atît de realizat artistic. Inventatorul său, Ciang Heng, l-a alcătuit dintr-un fel de cazan de bronz, ovoidal, pe suprafaţa căruia sînt aplicaţi 8 dragoni, cu gura în jos. Fiecare dragon reprezintă un punct cardinal. Jos, pe pardoseală sînt aşezate opt broaşte cu gura ridicată în sus, către gura dragonilor. Dragonii au în gură bile de lemn şi o pirghie fină de lemn. În caz de seisme, pirghia împinge un anumit număr de bile din gura dragonului în gura broaştelor. În felul acesta s-au putut măsura, încă de pe atunci, seisme fine, de abia de un grad sau două pe actuala scară Richter.

Dinastia Han de Vest coincide cu un adevărat clasicism în ştiinţele chineze. Tot atunci a fost inventată hîrtia, fabricată mai întîi din scoarţă de copaci, şi mai apoi, din petice de pînză. Mai tîrziu fineţea chinezească va breveta hîrtia de mătase. Şi, fiind vorba de mătase, o hartă întinsă indică celebrul drum al mătăsii : China, Coreea, Japonia, sau China, Indonezia, sau China, Arabia, Turcia, România. Fireşte după numele de astăzi al zonelor respective.

Şi invenţiile curg cu nemiluita. Iată prima busolă din lume, simplă şi comică. În vîrful unui pălimar înfipt pe o căruţă e proţăpit un om cioplit, cu degetul arătător întins. Oricum s-ar întoarce căruţa, degetul arătător al omului arată spre nord.

La numai doi paşi de plimbare, macheta primului pod fără piloni din lume, numit Ciao-Gion, cu o lungime de 54 metri şi lăţimea de 9,6. Este vechi de peste 300 de ani. Europenii noştri au trebuit să aştepte mult şi bine pînă să construiască aşa ceva. De data asta furtul ideilor ingenioase nu a prins rădăcini. Şi fiindcă scriem şi publicăm — şi fiindcă revista aceasta vine proaspătă de sub teascurile tiparului — e bine să ştim că, înainte, mult înainte de Gutenberg, în anul 868 e.n., China a născocit prima tipografie din istorie. Păcat, însă, că muzeul expune numai copia. Originalul a fost furat, de data asta, de englezi. Probabil din fuga de monotonie. În acelaşi an, budistul Cian Sui a trasat pe globul deja mulat în bronz, primul ecuator.

Cascada invenţiilor curge niagaric, Chinezii, un popor modest, nu au harul laudei, ba dimpotrivă, se retrag, parcă jenaţi, în umbra măreţiei lor. În China nu se caută cu tot dinadinsul primatul adevărat sau fals al invenţiilor. Toate invenţiile sînt expuse în muzeu fără orgoliu, uneori fără nici un comentariu, ca într-un hronic al unor evenimente oarecare.

Trec pe lîngă spaţiile afectate poeţilor Li Tai Pe, Li Ho, Du Fu, Pei Tu Yi şi emoţia mă tulbură. Caut citate din traducerile româneşti : Stamatiad, Camilar, Adrian Maniu (mai ales) şi mă încurc în păienjenişul lor de aur. Era nevoie de un respiro artistic după explozia atîtor invenţii tălmăcite în maşinării. Numai că după oaza lirică vine ca o cenzură aspră invenţia prafului de puşcă şi apoi tremurul fin al primei busole de navigaţie. Apoi anatomia supusă fineţei acului, în acupunctură odată cu exponatul corpului omenesc cu indiciul zonelor sensibile. E de bronz, turnat în 1443, copie şi el. Unde e originalul, nu mai reţin. — principalul e că el nu mai este în ţara-i de baştină. Sînt 400 de puncte acupunctabile pe acest om de aramă folosit, pe atunci, ca material didactic. Elevii trebuiau să împungă punctele cu acul, prin orificii ţişnind apă, semn că au împuns bine. Alte puncte false induceau elevii nepregătiţi în eroare.

Şi aşa mai departe.

Dar invenţiile nu plutesc în abstract. Ele nu lasă impresia unui perpetuu prin lumea rece a ideilor calculate, ci sînt mereu integrate în epocă, raportate la oameni, la mişcările social-politice, la economie şi cultură. Între maşinării ingenioase, obiecte de artă, de la amforele pentru sacrificii, din antichitate, cîntărind peste 800 de kilograme, la subtilitatea tăieturilor în filde sau jad, a ortografiei pe mătase sau pe sidef, se alcătuieşte o lume, un suflet mare, un caleidoscop fascinant prin care vizitatorul pluteşte între realitate şi legendă. De la începuturile fosile la verbul militant al lui Dr. Sun Yat Sen şi, în date mari, cu trimiteri către China contemporană, în tablouri expoziţionale, clădirea muzeului e o mare inimă cu pulsul racordat celor trei feţe de timp.

La numai cîţiva paşi, Mao Tzedun îşi doarme, în mausoleu, somnul de veci. Iar peste drum, în tribuna oficială, tovarăşul Hua Kuo Fen, scrutează, la ceas de sărbătoare, noua tinereţe fără bătrîneţe a Chinei. Prin acest spaţiu a trecut, primit cu dragoste şi entuziasm, şi preşedintele patriei mele, tovarăşul Nicolae Ceauşescu. Simbol al prieteniei totale şi exemplare dintre două ţări şi popoare.

AL. ANDRIŢOIU

GEORGE BERA ARĂDEANU

Tînără ţară

cum o copilă, cu părul de aur
pe umeri, în vad curgător,
dimineaţa priveşte în ochii mei.

nu-s nori ancoraţi la ţărmul de zare,
drumuri se pierd între salcîmi,
se coace orzul, undueşte grîul,
cucii se-nginâ-n pădure...

azvîrle cîmpul ciocîrlii spre soare,
văzduhul se umple de trîl,
în roua de pe ierburi, curcubee,
oglindind tînără ţară...

CLEOPATRA LORINŢIU

Băiatul de iarbă

Fii tu băiatul de iarbă
e atît de uşor
nu te atinge nici un cuvînt
oasele nu te mai dor.
O să rid în părul tău
întunecat, feşnitor
ochii îţi vor fi din seminţe,
e atît de uşor.
Viaţa se va întîmpla
într-un ritual ca un nor
Mă vei lăsa oricînd să te văd
să te ştiu, să te cobor.

Fii tu băiatul de iarbă
mîna mea este rece
viaţă cu viaţă prin nervurile noastre
se va petrece.

ANA FENOGHEN

Industrie

Soare ! Soare ! — ţipă bătrînul oraşului
şi mai stă o dată la rînd
să vadă
copetele copiilor înflorind
întocmai aleilor cu tei.

Desişul furnalelor
spuzind
golul cerului
face lumină atît de adevărată...

Problema nemuririi circulă tare
ca un aer de munte !

NICOLAE SIRIUS

Obicei vechi

Chiar pe peretele zilei era lipit
eternul afiş împotriva nopţii.
Soarele ne curgea
pe umeri ca un fluviu.
Sărutam coasa. Obicei vechi.
Aşezam clăi de fîn
mai frumoase decît piramidele.
Treceam prin izvoare
Şi legam prietenie cu ele.

În trupul universului înălţam pacea.

Sîngele nostru-i din răşină, din floare de grîu, din
pămînt frămîntat în palme.
Ce i-am putea spune sîngelui nostru dacă
noi nu am şti să muncim ?

Cum înflorea libertatea am văzut construind.

OCHII ŞI URECHILE LUMII

Omul în faţa tomoffel-ului

Louise Brown şi tomoffel-ul vin ţinîndu-se de mînă, pătrunzînd împreună în viaţa omenirii. Coincidenţa apariţiei lor ţine de basm, de minunile lui în care nimeni nu crede. Poate că e un moment curat al civilizaţiei în lupta ei cu întîmplările naturii. Nimeni să nu mai simtă apariţia unor clipe curate, ca-n poveşti ?

Louise Brown e o fetiţă născută din fecundarea unui ovul (al propriei mame) şi a unui spermatozoid (al propriului tată), într-o eprubetă ; mama, după naştere — căci foetusul s-a dezvoltat normal în organismul matern, transportat acolo după fecundarea din eprubetă — e sănătoasă ; fetiţa e frumoasă şi de o sănătate perfectă ; mii de telefoane asaltează clinica doctorilor englezi ; unul din ei declară că tehnica implantării şi dezvoltării ovulului nu poate fi deocamdată aplicată decît la un număr redus de femei şi mai e mult pînă la a o putea folosi pe o scară largă care să permită rezolvarea sterilităţii feminine. Nu vă faceţi iluzii — spun frumos medicii ; nu fiţi incompetenţi şi senzaţionalişti — scriu ziarele serioase.

Ca şi în cazul Louisei Brown, nici cu tomoffel-ul nu se ştie mai mult. Mai trebuie aşteptat şi cu el pentru a ne pronunţa asupra viitorului său. Dar un suris ne putem permite — şi nu accept să-l ratez. În afara numelui său, demn de Fraţii Grimm, el ne dă şi dreptul de o privi superiori şi zîmbitori la toţi „realiştii" cărora nu le plac poveştile de adormit copiii. Eu am adormit odată citind nu ştiu unde de un cartof care s-a încrucişat cu o roşie, şi ceea ce a ieşit a fost mai ceva decît ridichea aceea uriaşă care ne-a obsedat copilăria, imposibil de smuls din pămînt, de o familie la fel de uriaşă, cu mamă, tată, copii, cîţel şi purcel...

Tomoffel-ul născut în Danemarca — vine dintr-o tomată şi un kartoffel, cum se numeşte, în daneză, cartoful. Trebuie să fie foarte nostim, are frunze albe şi violete, mici fructe verzi care sugerează varza de Bruxelles şi măsoară jumătate de metru în înălţime. Nimeni dintre cei mari n-a crezut vreodată în ridichea aceea uriaşă — şi acum, ce vor face cu tomoffel-ul ? Mai rămîne să-mi spună că nici tomoffel-ul nu va schimba soarta omenirii... Cei reci la minune au întotdeauna argumente de o inteligenţă a cărei profunzime doar platitudinea evidenţei o poate măsura. Cum naiba să se schimbe soarta omenirii dintr-o roşie împerecheată cu un cartof ? Dar poate că se schimbă soarta roşiilor ? Sau a cartofilor ? Ar fi puţin ? Ar fi trist ? Desigur, n-ar fi mai multă pace sub măslini, dar poate că ar fi între răsadurile de roşii şi salate Salatele proaspete sînt bune de mîncat. Salatele paşnice, ca şi omletele din ouă fenomenale — de ce ar interesa doar pe poeţi ? Înainte de a fi o operă de ştiinţă, tomoffel-ul a fost o metaforă, o himeră, un vis, o iluzie. Respect avertismentul oamenilor de ştiinţă care l-au produs, grijulii în a ne atrage atenţia să nu ne facem iluzii nici cu tomoffel-ul, care nu se ştie dacă va face tuberculi şi nici dacă va putea fi comercializat pe plan alimentar. Nu-mi fac iluzii nici cu tomoffel-ul.

Dar mă zbat ca să se înţeleagă că pînă a ajuns aici, tomoffel-ul a fost o idee de poet. Lumea se întreabă acum, febrilă, dacă e bun de mîncat, ce gust are, mîine l-ar face prăjit şi s-ar delecta cu el. Mai ţine cineva minte zilele, lunile, secolele, în care atîtea idei de poeţi, atîtea idealuri pierdute în noapteo care nu mai este, au fost bagatelizate şi batjocorite cu întrebarea vulgară, trivială, atotputernică, atotdistrugătoare : „Şi asta cu ce se mănîncă ?" Chiar nimeni nu se simte ruşinat în faţa tomoffel-ului ?

RADU COSAŞU ■

Fotoreportaj pe glob

La 28 iulie a avut loc la Havana deschiderea oficială a Festivalului mondial al tineretului şi studenţilor. Marele forum al tinerei generaţii, inaugurat sub deviza : „Pentru solidaritate antiimperialistă pace şi prietenie, este consacrat celor mai stringente probleme care preocupă lumea contemporană şi în mod special problemelor tineretului de pretutindeni. Numeroasele dezbateri şi manifestări politice, culturale sportive au făcut remarcată din primele zile participarea activă a delegaţiei române.

Shinjuku Nomura este ultimul zgîrie-nori construit la Tokio. Masurînd 203,25 m aceasta este a treia printre cele mai înalte construcţii din Japonia. Dintre cele 50 de etaje ale acestui zgîrie-nori 5 sînt sub nivelul solului.

Timp de peste 40 de ani, pînă în 1974, accesul femeilor-toreador în arenele spaniole a fost interzis. Şi după 1974 arena LAS VENTAS din Madrid a continuat să aparţină în exclusivitate toreadorilor-bărbaţi. Aceasta însă pînă la începutul lunii iulie, cînd MARIBEL ATIENZAR a cîştigat nu numai o ureche de taur, ci şi simpatia şi admiraţia publicului spectator, precum şi a specialiştilor în luptele cu tauri. În foto : MARIBEL ATIENZAR, la sfîrşitul primei sale apariţii în arena LAS VENTAS.

Începînd din 29 iulie pînă la 23 august, la Bregenz, pe malul austriac al lacului Constance, se desfăşoară cea de-a 32-a ediţie a unui cunoscut festival de operă. Şi, deoarece anul acesta va fi prezentată opera „1001 de nopţi", pe malul lacului s-a construit această minunată scenă.

Clădirea planetariumului inaugurat recent la Brisbane, în statul Queensland, Australia

O descoperire astronomică controversată :

Există sau nu cea de-a zecea planetă a sistemului nostru solar ?

● Botezată cu numele descoperitorului său, astronomul american Charles Kowall, „noua" planetă pune din nou specialiştilor problema naşterii şi istoriei sistemului nostru solar.

În timpurile îndepărtate ale antichităţii clasice, pe cînd astronomia se făcea cu ochiul liber, începînd de la căderea nopţii, omul nu cunoştea decît cinci planete : Mercur, Venus, Marte, Jupiter şi Saturn. Principala, Terra, era uitată... Copernic rectificînd eroarea, planetele au devenit şase. Inventarea telescopului a permis lui Herschel să descopere, cu totul întîmplător, în 1781, pe Uranus, cea de a şaptea planetă. Mecanica cerească îl ajuta pe Leverrier să găsească cea de-a opta planetă, Neptun, în 1846 ; calcule similare au condus în 1930 spre Pluton, planeta nr. 9. Apoi, în octombrie 1977, din nou graţie hazardului, Kowall, un astronom de la Observatorul Hale din California, a descoperit o miniplanetă între Saturn şi Uranus. În principiu s-a ajuns deci la cifra 10.

În practică, afirmă revista SCIENCE et VIE, *s-ar putea să fie vorba de fapt de planeta nr. 11, căci, dacă se confirmă descoperirea americanului Charles Kowall ca fiind o veritabilă planetă, trebuie să intre în calcul şi ansamblul de asteroizi care gravitează între Marte şi Jupiter, puşi în evidenţă în 1801. Miniplanetele cunoscute sub numele de asteroizi au primit iniţial cîte un nume. Prima, descoperită în 1802 de italianul Piazzi, a fost Ceres. Au urmat Pallas, Junona, Vesta, Astree etc. Mai tîrziu s-a recurs la numere ; la ora actuală s-a ajuns la numărul 2 040. Cel mai mare asteroid, Ceres, nu măsoară decît 1 000 de kilometri în diametru.*

Cîteva date asupra asteroidului lui Kowall. Obiectul, descoperit de astronomul american cu ajutorul unui telescop de 120 cm instalat în Munţii Palomar, ieşe din ansamblul obişnuit prin distanţa faţă de Soare : 2,4 miliarde kilometri, ceea ce, în limbajul specialiştilor înseamnă 16 unităţi astronomice (u.a.), comparativ cu cifra celorlalţi asteroizi, care este 5,2 u.a. Miniplaneta se roteşte în jurul Soarelui în acelaşi plan eliptic ca majoritatea celorlalte planete. Doar Pluton posedă o orbită relativ înclinată cu acest plan. Determinarea exactă a orbitei descrise de noua planetă va reclama reluarea observaţiilor pe un interval mai lung, cu o precizie superioară. Dacă această orbită va fi apropiată cercului, obiectului descoperit de Kowall i-ar trebui între 66—70 ani pentru a face înconjurul Soarelui. Pentru comparaţie, Terrei îi sînt necesare 365 de zile, lui Saturn 29 de ani şi jumătate, iar lui Uranus 84 de ani. Dacă, dimpotrivă, miniplaneta urmează o orbită în elipsă foarte depărtată de cerc, perioada sa de revoluţie poate atinge mai mult de un secol, pînă la 115 ani, a calculat Kowall.

Prin mărime, astrul descoperit de astronomul american ar trebui plasat în lumea asteroizilor, cu condiţia să-i şi aparţină. Dar, după cum s-a constatat, diferă foarte mult cifra unităţilor astronomice : 5,2 comparativ cu 16. În această situaţie, a fost avansată ideea unei alte centuri de asteroizi, dintre care Kowall ar fi descoperit numai primul element. În loc să se învîrtească între Marte şi Jupiter, această nouă centură s-ar roti între Saturn şi Uranus. Este vorba în acest caz doar de o ipoteză, în timp ce astrul Kowall există, este real. Gravitînd departe de celelalte planete, nu poate fi un satelit al lui Saturn şi Uranus, care să-şi fi părăsit orbita. Cît despre mărime — cel mult 650 kilometri diametru — descoperitorul însuşi a observat că „nimeni n-a fixat limita inferioară a diametrului unei planete". În acest punct intervine din nou teoria asupra asteroizilor, complet refăcută de cîţiva ani, după care se consideră că aceste miniplanete — asteroizii — ar reprezenta singurele vestigii intacte care datează de la formarea lumii. Ceea ce demonstrează că cerul păstrează încă nenumărate şi intangibile mistere, enigme pe care minţii şi cunoaşterii umane nu le este dat încă să le pătrundă. Planetă sau asteroid, „obiectul Kowall" deschide, poate, încă o fereastră spre descifrarea acestora, deci spre cunoaştere.

„Să nu se mai repete!"

O flamă, un zgomot puternic. A urmat, apoi, formarea ucigătoarei ciuperci atomice. S-a întîmplat în urmă cu 33 de ani la Hiroșima, unde a fost lansată pentru prima dată bomba atomică. Un oraș a fost ras de pe suprafața Pămîntului. Și-au pierdut viața peste 78 000 de persoane și au fost rănite peste 80 000, dintre care unele mai suportă și acum consecințele iradierilor.

Se scria în acest fel una din negrele pagini ale istoriei umane, dacă nu cea mai neagră. Mărturie a faptului că folosirea cuceririlor geniului uman — în acest caz dezvoltarea impetuoasă a fizicii nucleare, dezvăluirea tainelor atomului — în scopuri militare are drept consecință adăugarea unor noi și din ce în ce mai mari pericole la adresa omului, a omenirii în general. Pe un fragment de zid care a mai rămas în picioare după puternica explozie, un supraviețuitor a scris, poate cu ultimele sforțări : „Să nu se mai repete". Un apel care cuprinde în el tragedia zecilor de mii de vieți curmate într-o clipă, apel mai actual ca oricînd astăzi, cînd istoria consemnează în jur de 14 000 războaie, în urma cărora și-au pierdut viața patru miliarde de persoane. Număr echivalent cu actuala populație a Terrei. Un apel mai actual ca oricînd și datorită creșterii inimaginabile a capacității de distrugere a uriașelor arsenale militare clasice dar, mai ales, nucleare, mai în consens ca oricînd cu dorința popoarelor ca Hiroșima și Nagasaki să nu se mai repete !

Argumentele nu lipsesc, din păcate. Bomba lansată cu 33 de ani în urmă la Hiroșima cîntărea în jur de patru tone și avea o putere de distrugere de 12 000 tone trinitrotoluen. Acum, arsenalul atomic mondial are o putere de distrugere echivalentă cu 15 000 tone pentru fiecare locuitor al Terrei, arsenalele nucleare existente însumînd circa 60 000 megatone. Acum, greutatea acestor bombe a scăzut, atingînd aproximativ 100 kilograme. Puterea explozivă a unei asemenea bombe echivalează însă cu cea a două milioane tone trinitrotoluen. A crescut în același timp foarte mult precizia de lansare, fiind apreciată la circa.. 30 metri de ținta dorită. În plus, știri provenite din cercurile militare occidentale relevă că se află în studiu realizarea unor arme de 1 000 ori mai puternice decît cele nucleare sau construcția unor arme nucleare care ar avea efecte distrugătoare pe zeci de mii de kilometri pătrați. Mai poate fi făcută, în asemenea cazuri, vreo distincție, în privința distrugerii în masă, între front și spatele frontului, între combatanți și civili ?

Se apreciază că arma nucleară și-a sporit puterea, în numai 15 ani, de 10 milioane de ori, ajungîndu-se la situația în care puterea de distrugere a unei singure bombe nucleare de 50 megatone este de 10 ori mai mare decît totalul explozibilului din cel de-al doilea război mondial, iar energia degajată depășește pe cea produsă de exploziile ce au avut loc în războaiele din toate timpurile. Se vorbește de alte unități de măsură — gigatona — echivalentul unui miliard de tone exploziv convențional. Unele calcule, desigur aproximative, arată că lansarea a 3—4 asemenea bombe ar fi suficientă pentru distrugerea unui continent... Să mai adăugăm că, tot potrivit calculelor, stocurile de arme nucleare existente ar ajunge pentru a lansa zilnic, timp de 150 de ani, cîte o încărcătură nucleară cu o forță explozivă mai mare decît a întregii cantități de bombe „clasice" folosite în cea de a doua conflagrație mondială.

Ceea ce stîrnește și mai mult îngrijorarea popoarelor este faptul că, de la an la an, se înmulțește numărul încărcăturilor nucleare. Dacă în 1963, acesta era

Hiroșima, 6 august 1945, ora 8,15

de 1 670, acum depășește 12 000, numai în rîndul unor state semnatare ale Actului final al Conferinței general-europene acestea fiind de peste 11 000. Se estimează că, la sfîrșitul actualului deceniu, în lume se pot produce anual 80 tone plutoniu, cantitate ce permite fabricarea a circa 10 000 lovituri nucleare. Expresive prin simpla comunicare, cifrele dau, fie și numai matematic, adevărata dimensiune a pericolului ce ar planea asupra omenirii prin folosirea arsenalului atomic existent pe glob. Lansarea unei bombe nucleare de o megatonă asupra unui oraș de peste un milion de locuitori ar avea ca efecte pe o rază ce poate atinge 10 kilometri : 270 000 morți, prin suflu și flăcări ; 90 000 prin căderi radioactive ; 90 000 răniți ; 710 000 invalizi. Ar fi avariate sau distruse căldirile, instalațiile electrice, de apă, gaze și canalizare. Să nu se uite că în afară de cele cinci țări ce posedă, oficial, arme nucleare, se consideră că cel puțin 20 de state dispun de competența tehnică și materială necesară pentru fabricarea de explozive nucleare. Și, mai ales, să nu se uite că, în 25 de ani, de la sfîrșitul celei de a doua conflagrații mondiale, în lume nu a fost nici o zi în care să nu fi existat un conflict armat într-o zonă sau alta a mapamondului. În această perioadă teritoriile a 59 de state au fost afectate de război, comparativ cu 40 state beligerante în al doilea război mondial și 14 în primul. În ansamblu, în perioada evocată au avut loc 97 conflicte armate locale, a căror durată totală în timp însumează circa 300 de ani. O întrebare este inevitabilă : ce s-ar fi întîmplat dacă în aceste conflicte ar fi fost folosit armament nuclear ? Cu siguranță că n-ar fi avut nici cine să scrie, dar nici cine să citească aceste rînduri. Cîte zîmbete nevinovate de copii ar fi fost curmate ? Să lăsăm cititorul să-și facă o imagine, dîndu-i doar cîteva elemente, pentru o regulă „de trei simplă" : cu 0,013 megatone trinitrotoluen au fost omoriți la Hiroșima, așa cum am mai arătat, 78 000 de oameni. Acum în lume sînt 60 000 megatone. Orice comentariu pare de prisos...

Să nu uităm efectele nefaste din punct de vedere economic. Pentru că o mare parte din cele 400 miliarde dolari cheltuiți anual pentru înarmări merg spre mărirea și perfecționarea arsenalelor nucleare. Pentru că în cercetările din domeniul militar nuclear sînt angrenați cel puțin 20 000 savanți. Aceasta în timp ce se estimează că țările în curs de dezvoltare ar avea nevoie stringentă pentru a putea aplica în mod pașnic energia atomică de cel puțin 5 000 savanți atomiști. Pentru că fabricarea unei bombe atomice „clasice" costă 600 000 dolari, iar costul unui singur portavion cu propulsie nucleară este evaluat la aproape 900 milioane dolari — mai mult decît suma cerută de Organizația Mondială a Sănătății pentru eradicarea malariei pe glob. Să mai adăugăm faptul că, potrivit calculelor, cu cele 2 000 tone material fisionabil conținut de armele nucleare actuale s-ar putea produce în jur de 100 000 megawați electricitate, ceea ce înseamnă mai mult de jumătate din necesarul de energie al lumii, la nivelul anului 1980 ?

Evocarea aceasta se vrea o semnătură la apelul umanității ca ceea ce s-a produs cu 33 de ani în urmă la Hiroșima și Nagasaki să nu se mai repete. Este necesar, de aceea, așa cum a subliniat în mod constant România, ca atomul, una dintre marile cuceriri ale geniului uman, să fie folosit exclusiv pașnic, este necesar ca stocurile de arme nucleare existente să fie distruse, să fie excluse din viața popoarelor. O cere rațiunea, o cere istoria.

ION STOICA ■

MONDO UMANO ?

Condamnată-i arta oare ?

La exact o lună după ce mai multe bombe distrugeau o parte din sălile napoleoniene de la al doilea etaj al acelui palat-muzeu numit Versailles, erau pronunțate pedepse dintre cele mai severe împotriva vandalilor moderni. Și tot după o lună de la odiosul act s-a stabilit definitiv că pagubele materiale ating cifra de 7 030 000 — șapte milioane treizeci de mii — de franci și că va fi nevoie (doar !) de doi ani pentru a reface integral pînzele și operele de artă ce se aflau acolo, în aripa sudică a castelului Versailles. Deja pînzele serios afectate — între care „Decernarea Crucilor Legiunii de Onoare", de J.B. Debret — sînt în curs de restaurare. Părțile cele mai distruse trebuie curățate, apoi este necesar să se identifice locul exact al micilor bucățele culese de pe podea, părțile lipsă vor fi repictate etc. Unele dintre opere sînt rupte sau sparte. Î. timp ce asemenea detalii — și altele — ajung la cunoștința lumii, în vreme ce despre Versailles se spune că e azi un muzeu în lucru, el care a fost conceput ca o apoteoză a muncii zidarilor, pictorilor, marmurierilor, tîmplarilor, abanosiștilor, tapițerilor etc., etc., încît un ghid al epocii le sintetiza astfel opera : „admirați știința, conduita, delicatețea muncitorilor", un avocat apărător al teroriștilor-vandali se întreba fără să clipească : „Ce contează toate astea pe lîngă avionul Concorde care nu va aduce niciodată nimic statului și care a costat mai multe miliarde de franci ?" Tristă asociere... Nu știm ce a replicat acuzarea, dar dincolo de încleștarea firească de la bară și de emoția receptată, în pofida distanței geografice, nouă ne-au revenit în minte cîteva versuri ale lui Alfred de Musset : „Mais vous souvient-il, mon ami, / De ces marches de marbre rose, / En allant à la pièce d'eau / Du côté de l'Orangerie, / A gauche, en sortant du château ? / C'était par là, je le parie / Que venait le roi sans pareil, / Le soir, au coucher du soleil..." (Versailles en l'automne...)

N-am transcris din întîmplare acest poem. Căci, iată dintr-o altă parte, dintr-o țară scăldată și ea de apele Mediteranei — Turcia — parvine știrea că un comando de teroriști de extremă dreaptă a asasinat, la Ankara, pe Bedrettin Comert. Tînăr încă — 37 de ani — devenise profesor la Universitatea Hacettepe și era una dintre cele mai importante personalități ale noii culturi turce. Poet, critic de artă (i se citează adesea un excelent studiu asupra lui Giotto) și critic literar, Bedrettin Comert a fost omorît în timp ce ieșea liniștit din casă împreună cu soția care — și ea — a fost rănită grav. Se spunea despre el că avea o inteligență clară, o minte ascuțită, o memorie ordonată care-i făceau stăpîn pe orice noțiune și, înainte de orice, o capacitate de sinteză ieșită din comun. Îl pasiona filosofia, îl fascinau Galileo, Gassendi, Cortesio, Spinoza și Vico, Bingham, Maffei, Piero Giannone. I-a studiat pe Kant, Hegel, Marx și Engels ca și pe Gramsci, discuta adesea despre conceptul de hegemonie, voia să traducă în turcă „De rerum natura" a lui Lucrețiu. Și alte atîtea altele.

Într-o bună zi, la telefon, o voce necunoscută l-a anunțat că e condamnat la moarte. A crezut că e o farsă. După scurt timp, împușcăturile pușilor au răsunat scurt amuțindu-l. Așadar, la Versailles, e ofensată grav gloria unei opere de artă, la Ankara e amuțită o voce artistică, așa încît ne întrebăm și noi parafrazînd poetul : „Condamnată-i arta oare la vendetta terorista ?".

PETRE NICOLAE ■

PARADOXURILE SUPERCIVILIZAȚIEI

● Cu țărînă sau cu bani în gură

Placido Giacobbo și-a dat obștescul sfîrșit la vîrsta venerabilă de 78 de ani, în deplină singurătate, dar în pat. Deși cea mai mare pare a vieții și-a petrecut-o cu automatul la bretea și a fost martorul activ al celor mai strașnice și singeroase „lovituri", Placido a murit sub plapumă, la fel de banal ca și mentorul său Al Capone în 1947, excepții care probează tulburător regula. În ultimii ani lui Placido nu i-a rămas altceva mai bun de făcut decît să stîrnească, prin istorioare crude, imaginația agresivă a copiilor din periferia Messinei și aceasta nu pentru că cei mari nu ar fi fost foarte curioși, ci pur și simplu precauți, fapt scuzabil din moment ce bătrînul nu mai era simpatizat de Mafia.

Cînd Mafia taie de pe listă „onorabililor" și a „amicilor" numele cuiva se pare că îi zdruncină toate șansele, inclusiv aceea de a pălăvrăgi la cafenea. Și Placido a... meritat ostracizarea din moment ce — după cum a declarat un mafiot cu onoarea nepătată săptămînalului „Ente" — „și-a vîndut prietenii din Statele Unite ca să scape de scaunul electric și să primească în schimb... dreptul de expulzare pentru Sicilia"...

Giacobbo nu a fost nimeni altcineva decît șoferul preferat al lui Capone. Ani de zile l-a condus Cadillacul blindat care cîntărea 7 tone, minune a tehnicii gangsterești, în interiorul căruia te simțeai cum însuși „patronului" îi plăcea să recunoască, „mai liniștit decît într-un adăpost antiaerian".

Placido, supranumit „Charles" în perioada cînd și-a dovedit o remarcabilă lipsă de scrupule și un talent original în mai toate păruielile din Chicago, Boston și New York, pe unde Mafia lăsa dire de sînge și groază nu a avut dreptul la funeralii respectabile. Instituția din care cu zel a făcut parte i-a refuzat un somptuos pașaport pentru iad. S-a dat astfel încă o tacită, dar pertinentă lecție tuturor acelora care nesocotesc legile sacramentale ale disciplinei de bandă. Este adevărat că ținîndu-se cont de „postul istoric" al lui Placido acesta nu a fost curățat cum se curăță...

În ultimele șase luni, 11 mafioți au fost găsiți morți și cu pămînt în gură și alți 5 tot morți, dar cu bancnote în gură, ceea ce demonstrează că legea de fier a Mafiei acționează în continuare, feroce, tradiționalistă și rece în cazul „amicilor" cu state obișnuite de serviciu...

● O pastilă „puk" și un vis frumos...

Un ciudat caz de altruism remunerator iu a făcut, recent, obiectul dezbaterilor unui tribunal din Baltimore. Împricinatul, un farmacist, Jack Barber.

Numitul Barber a fost chemat în fața instanței de un grup de farmaciști onești din aceeași urbe sub motiv că vinde la scară mare false pastile de vis frumos. Analizele efectuate au dovedit că miraculoasele buline, vesel colorate, nu conțineau altceva decît aspirină și chiar și aceasta diluată în mod oneros. Așadar, Barber distribuia la prețuri piperate praf curat în spatele unei reclame deșănțate care a aiurit mii de amatori de schimbat coșmaruri sau insomnii pe ceva mai acătării. Textul reclamei compus de acuzat se caracteriza prin simplitate, claritate și bun simț : „Nopțile dumneavoastră au devenit un calvar. Adormiți greu și visați urît. Din această cauză, dimineața vă treziți obosiți și demoralizați. Pastilele „Puk" vă scutesc de toate aceste avataruri. Luați o pastilă „Puk" și viața dumneavoastră se va schimba : veți visa întîmplări splendide în care sînteți personajul principal. Vă veți recunoaște, în imagini color, bogat (ă), frumos (frumoasă), fericit (fericită), admirat (admirată). Efectul pastilei „Puk" este însă neutralizat de alcool". Textul, prea puțin eliptic ca să dea naștere la confuzii, a reprezentat și vîrful de lance folosit de avocatul apărării împotriva farmaciștilor urbiți de invidie. În fața juriului, avocatul a deplins lipsa de conținut a pastilelor, dar a declarat, ducînd recuproca pînă în prăsele, că tocmai în aceasta constă actul de cutezanță și bună intenție a împricinatului. Pastila „Puk" nu este drog și cenzurează prin speranță (fie și deșartă) apetitul alcoolic al consumatorilor. Nu este oare metoda lui Jack Barber, a insinuat apărarea — dincolo de defecțiunile ei — un mod de a salva măcar o mică parte din cei zece milioane de alcoolici care își măresc rîndurile de la un an la altul în goana după un vis frumos ? !

Juriul a deliberat, l-a găsit pe Barber vinovat, judecătorul l-a amendat cu 25 000 de dolari, iar presa locală a notat : „Avocatul apărării a evocat numărul alarmant al alcoolicilor din Statele Unite. Deși Barber a făcut un comerț incorect trebuie să recunoaștem, că pastilele sale au făcut mai puțin rău clienților, decît alcoolul cu toată suita sa de efecte negative. Ba, ca să fim onești, pastilele „Puk" nici nu produc «obișnuință»".

Așadar, afacerea a eșuat. În Baltimore și aiurea, lumea va continua să viseze urît sau acceptabil pe bază de alcool, sau nemaipomenit pe bază de drog, cu inima împăcată că șmecherii cu idei vesele au fost amendați.

RADU BUDEANU ■

DACIADA — fotoreportaj pe stadionul „Metalul"

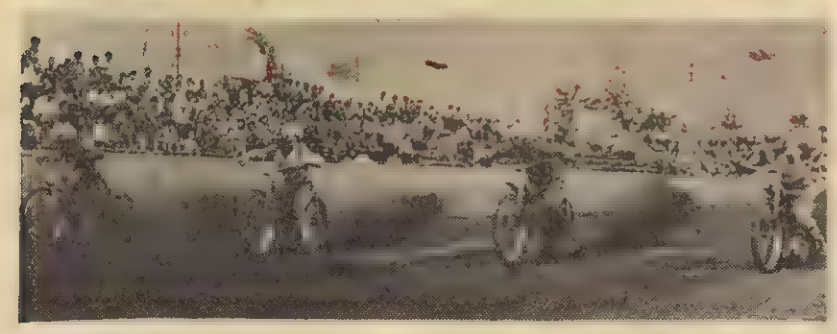

DIRT — TRACK

Miroase a spirt ars și a praf, trombe de praf negru mărunțit ce se rostogolesc de jur împrejurul arenei și ne intră în ochi, în gură, în păr, iar mirosul acela specific de alcool metilic amestecat cu ulei de ricin ne înțeapă nările de cum motocicletele aflate în concurs trec pe lîngă noi, pe lîngă cele cîteva sute de spectatori atrași, într-o dimineață de duminică, nu de șirand, nu de pescuit sau de vreun film de gangsteri, ci de un simplu concurs de motociclete de pistă, anunțat printr-o știre de numai zece rînduri, în subsolul paginii, în ziarul de specialitate. Trăim un vacarm care-ți produce o senzație viscerală de neliniște, mai cu seamă acolo, la nici doi pași de pista de zgură neagră, numită în termenii consacrați **dirt-track**, adică „pistă murdară". Pista stadionului „Metalul", unde se desfășoară concursul, nu este una dintre cele mai murdare — din păcate, tocmai pentru că zgura a cam zburat pe margini, lăsînd la iveală cenușiul ca un beton al pămîntului la turnante, ca și o mulțime de denivelări în linia dreaptă. Și totuși, pista de **dirt-track** de la „Metalul" este una dintre cele mai bune din țară, sau poate pentru că nu sînt mai mult de trei, patru în toată țara nu-i este prea greu să dețină această supremație. Pe deasupra ei zboară mai mulți cavaleri echipați cu o adevărată armură, strunind armăsari care scuipă foc, cavaleri ai secolului XX pe motociclete tip Esso-Iawa, de 60 de cai-putere, într-o încleștare pe care puțini o mai iubesc astăzi, în epoca automobilului. Sînt totuși cîteva sute de spectatori, majoritatea dintre ei obișnuiți ai cartierului, suporteri aprigi ai acestor cavaleri rămași în urmă, pentru care motociclismul n-a pierit încă, deși astăzi șoseaua aparține automobilului, uriașul Goliat al zilelor noastre. După ce aleargă însă acești **Don Quijote** ai sportului motorizat ? Și cine sînt ei ?

De cîțiva ani, sportivii din secția moto a Clubului „Metalul" domină net întrecerile de **dirt-track** din țară. Gheorghe Sora, 30 de ani, strungar la secția motoare, avînd categoria a VI-a, ultima, priceput în meserie cît în sport, Cornel Voiculescu, 28 de ani, mecanic de „service" pentru exportul uzinei în locomotive și motoare, Marin Dobre, mecanic, Gheorghe Dumitru, electrician, sau Petre Iancu, mecanic — toți lucrînd, zi de zi, cot la cot cu colegii lor de la marea întreprindere bucureșteană „23 August" — n-au decît puțini rivali în țară, un I. Bobîlneanu, un N. Riureanu, sau mai tînărul Pavel Ionel, toți trei sibieni. Mai sînt alergători la Brăila și Arad, fiind acolo există și amintitele „piste murdare", dar ei nu contează încă în lupta pentru titluri. Care titluri ? În primul rînd cel de campion al României, pe care metalurgistul Sora se străduiește să-l cîștige a patra oară, deși într-unul din oasele femurului are o tijă de oțel de 13 centimetri, pe care un doctor priceput i-a înfipt-o după un accident stupid, întîmplat în ultima manșă a ultimului concurs din campionatul al cărui campion era deja. Sora s-a zdrobit atunci literalmente de mantinelă, a întrerupt un an de zile antrenamentul și concursurile, dar a revenit din nou pe pistă, așa cum și arădeanul Alexandru Datcu a făcut-o de curînd, promițînd însă — pentru a cîta oară ? ! — că anul acesta este ultimul... Al doilea titlu ar fi titlul de campion pe echipe, numai că acesta ar putea fi decernat încă înainte de începerea competiției, „Metalul" București neavînd, cum spuneam, adversari pe pistele din țară. Dar „afară", în străinătate adică ? **Dirt-track** de cel mai înalt nivel se practică în Cehoslovacia, în U.R.S.S., în Polonia și mai de curînd în Bulgaria, apoi în Anglia și cîteva țări scandinave, dar titlurile scapă arareori primilor numiți. Gheorghe Sora a ocupat odată un loc III la un concurs în U.R.S.S., dar în etapele pentru campionatul european, sau pentru cel mondial (din care, se speră, la anul una va fi organizată și de țara noastră), atît el cît și ceilalți colegi ai lui n-au izbutit încă să atingă podiumul deoarece, chiar dacă își concurau adversarii în viraje, acolo unde își spune cuvîntul măiestria, îi priveau mai totdeauna din spate după linia dreaptă, unde puterea motoarelor are primul cuvînt.

Prima etapă a noului campionat național de **dirt-track** s-a încheiat dealtfel cu un succes zdrobitor pentru sportivii de la „Metalul", care au ocupat nu numai primele două locuri (Sora și Dobre), dar, de fapt, cinci locuri din primele șapte ale clasamentului. N-au fost însă decît 13 concurenți la startul acestei etape, plus trei tineri despre care se speră să devină ceva, ei deocamdată alergînd în afara concursului și, din cînd în cînd, mai căzînd — pentru că mai mulți alergători nu sînt în țară la această oră. Federația a luat măsura înființării în fiecare club avînd secție de moto a unei grupe de începători, tineri între 12 și 17 ani, pentru care a dotat secțiile cu motorete „Mobra", bune pentru învățare, dar durează cel puțin trei ani pentru ca un tînăr să poată fi aruncat în concurs, să ajungă la curajul de a se „bate" în viraje cu mai bătrînii purtători ai armurilor de motociclist de „pistă murdară". Părinții însă își lasă tot mai greu copiii să încalece armăsarii aceștia greu de strunit, poate pentru că știu că nici un alergător nu începe un concurs fără asigurare ADAS, că antrenamentele nu se desfășoară decît în prezența unui medic, sau poate pentru că simt că motociclismul nu mai reprezintă demult o „modă", iar cei mai grozavi dintre sportivi nu rămîn pentru marele public decît niște anonimi. Și, fără consimțămîntul scris al părintelui, nici un antrenor nu va primi un tînăr la pregătire, oricît de talentat s-ar arăta acesta. Așa se face că „din urmă" nu vin astăzi decît tinerii Marin Dobre („Metalul") și Pavel Ionel („Voința" Sibiu), ambii abia trecuți de 20 de ani, dar care mai au de așteptat pînă la a-i „sufla" într-o zi titlul de campion lui Gheorghe Sora sau lui Ion Bobîlneanu.

Cursele acestea rămîn totuși foarte spectaculoase, savurate din plin de puțini fideli care au mai rămas în stare să refuze o zi de șirand sau două ore de film pentru un concurs de „pistă murdară". Am văzut oameni ridicîndu-se în picioare, aplaudînd și aclamîndu-l pe cîștigătorul net al concursului, Gheorghe Sora, am simțit că o manșă în care iau startul Bobîlneanu, Sora, Dobre și Voiculescu este încă așteptată cu mare interes, că trombele de spirt ars amestecat cu praf atrag încă oameni pe stadion și, mai ales, am văzut puștimea de 7 pînă la 10 ani strîngîndu-se roată în jurul acestor cavaleri ai secolului XX, admirînd cu ochii mari echipamentul concurenților sau motoarele armăsarilor de foc. Drept pentru care am alcătuit fotoreportajul de față. Sportul acesta numit motociclism de pistă, sau „dirt-track", rămîne totuși frumos, chiar atunci cînd cei care-l practică sînt tot mai puțini. Poate că ar fi de făcut totuși ceva !

DUMITRU GRAUR ■
Fotografiile autorului

Se caută un antrenor

Joi, 3 august 1978, cu alte cuvinte chiar în ziua în care apar aceste rînduri, echipa națională de juniori U.E.F.A. pleacă la Gera (R.D. Germană), pentru a participa la „Turneul Prietenia", una dintre cele mai importante competiții ale fotbaliștilor juniori pe plan mondial. În delegația noastră un loc a rămas vacant — din păcate, tocmai acela al antrenorului principal ! La cîrma noii echipe reprezentative de juniori a României nu este, cel puțin în momentul de față, decît fostul jucător Aurel Măndoiu, care ocupă postul de antrenor secund. Urîndu-i succes în dificilul turneu de la Gera, la care participă cele mai puternice echipe naționale de juniori din țările socialiste, să ne întoarcem la titularul postului de antrenor principal al unei echipe care, la urma urmei, reprezintă fotbalul românesc.

Din discuția avută cu tovarășul Daniel Lăzărescu, secretar al Federației române de fotbal, în sectorul căruia cad problemele legate de juniori, am aflat că, începînd din această vară, fostul antrenor al echipei reprezentative U.E.F.A., Constantin Ardeleanu, a fost înlocuit. Cu cine ? — întrebăm. „Încă de acum trei luni, ne spune dînsul, noi l-am luat în obiectiv pe Marcel Pigulea, tînărul antrenor de la Chimia Rm. Vîlcea. Are categoria I, l-am văzut cum s-a prezentat la examene, aș spune chiar excelent, a reușit promovarea echipei vîlcene în prima divizie, iar ca vîrstă este încă destul de aproape de vîrsta jucătorilor care formează cel mai tînăr lot reprezentativ, fiind unul dintre antrenorii de perspectivă ai fotbalului nostru. Nu l-am anunțat însă decît atunci cînd s-a încheiat campionatul. Conducerea echipei din Rm. Vîlcea nu a fost însă de acord cu plecarea lui, deși contractul lui Pigulea expira la 1 august. Cu toate acestea, Marcel Pigulea s-a prezentat la tabăra de pregătire de la Bistrița, unde a rămas 10 zile. Cînd eu am sosit acolo însă Pigulea plecase, întorcîndu-se la Rm. Vîlcea ! Lucrul acesta mă mîhnește foarte mult, mai ales acum cînd sîntem pe cale să punem bazele mult așteptatului Centru de pregătire a copiilor și juniorilor, Clubul de fotbal „Viitorul", în care vor exista cele mai bune condiții pentru noua echipă reprezentativă de juniori".

Pînă aici — un prim fapt. Al doilea este legat de nereușita federației de a asigura celei mai tinere echipe naționale un antrenor pe măsura cerințelor, pe măsura sporitelor exigențe ale fotbalului nostru, anunțate cu destul fast de cîtăva vreme. Mai exact, pentru a nu rămîne la generalități, precizăm că postul de la cîrma echipei de juniori a fost mai întîi propus antrenorului piteștean Leonte Ianovschi, ale cărui rezultate cu tinerii fotbaliști se cunosc. Apoi a venit în discuție numele antrenorului Traian Ionescu, multă vreme specialist în problemele fotbalului la nivelul copiilor și juniorilor. Pe un motiv sau altul, pe care nu o să le numim aici, atît Ianovschi cît și Tr. Ionescu au refuzat ! Federația s-a orientat atunci spre doi antrenori mai tineri, pe care, se spera, i-ar fi interesat mai mult perspectiva rapidei afirmări în elita fotbalului nostru : fostul internațional dinamovist Constantin Frățilă și, mai apoi, antrenorul Petre Gavrilă, fost la „Voința" București și, pînă de curînd, secundul lui Proca la C. S. Tîrgoviște. Dar, invocînd un motiv sau altul, și aceștia au refuzat !?! Al cincilea antrenor este Marcel Pigulea, care, de asemenea, a luat hotărîrea de a rămîne la clubul din Rm. Vîlcea, pe a cărui primă echipă a promovat-o în „A"... Nu ne rămîne decît să întrebăm încă o dată : cine este noul antrenor al echipei naționale de juniori, înlocuitor prețios al lui Constantin Ardeleanu, sub a cărui conducere reprezentativa de juniori, chiar dacă n-a obținut întotdeauna rezultate de prestigiu, a scos la iveală cîteva nume de jucători tineri ce s-au afirmat pe scena primei divizii ? Chiar nu se încumetă nimeni să primească o sarcină deloc ușoară, desigur, dar o cinste totodată — aceea de a conduce una dintre echipele reprezentative ale fotbalului românesc ? ! Deocamdată însă, cum se vede, locul pentru fotografia noului antrenor al reprezentativei de juniori a rămas gol ! Cine îl ocupă ?

D. GRECU ■

Pițurcă bărbierul își rădea clienții de tot

— Maestre, as vrea, așa, ca pentru concediu. Nu prea... dar... Atentie la perciuni... Și barba, desigur...

— Nici o grijă, se poate ?! Rade băiatu'... Dar cînd plecati ?... Toată familia ? Vai ! Da' cum s-o lăsați pe mama soacră acasă... Are si dînsa nevoie de soare... Și apoi, ce-ar spune lumea, vecinii mai ales... Aa, si ei sînt plecati ! Cu atît mai bine... Cu atît mai mult, am vrut să zic, luati-o si pe dînsa.. Ascultati-mă pe mine... La posibilitătile dumneavoastră !...

Adevărul este că „maestrul Pițurcă", pe numele său autentic **Nicolae Ionescu**, din Ploiesti, nu era un bărbier oarecare, ci o... personalitate marcantă în branșă, cu perspective apropiate de a ocupa chiar o functie de răspundere în ierarhia celor ce alcătuiesc cooperativa „Igiena" din localitate. Potrivit unor surse demne de toată încrederea, Pițurcă urma să fie propus pentru functia de vicepresedinte al cooperativei... Dar, după care criterii ?!

Aici intervine un prim semn de întrebare si chiar unul de exclamare, pentru că este greu de înteles cum de se bucura Pițurcă de o asemenea apreciere pe plan local, cînd multi, foarte multi oameni stiau că cunoscutul bărbier din Ploiesti avea o meteahnă, pe cît de gravă, pe atît de imorală ; după cum va mărturisi într-o **anume împrejurare**, „stăpînit de patima jocurilor de noroc... **„practic aceste jocuri — poker si barbut — de peste zece ani, dar mai ales în ultimul timp, după ce am vîndut un imobil si un autoturism, am pierdut 50 000—60 000 lei...**".

Cu cît prilej isi recunostea Pițurcă asemenea tare penibile, vom vedea putin mai încolo...

Asadar, acesta era un prim aspect al profilului moral — aspect destul de cunoscut — al bărbierului la care ne referim. Să nu fi fost oare de ajuns, pentru ca cel în cauză să stîrnească curiozitatea si chiar indignarea celor din jurul său ? Să nu fi făcut nimeni legătură între viciul respectiv si destrămarea familiei lui Nicolae Ionescu? Mai încăpea oare vreo îndoială că un asemenea element care perseverează în practici imorale si ilegale poate ajunge în situatii tot mai grave ? Și atunci ? Cum de n-a intervenit nimeni, pentru a încerca să-l „lecuiască" ?

Cum s-a manifestat în colectivul din care **a făcut parte** Nicolae Ionescu spiritul de combativitate fată de manifestările sale negative ? Din păcate potrivit unei mentalităti prea bine stiute : **„nu mă amestec, nu mă privește"**.

Și consecintele ? Evident, nu le suportă numai cel care alunecă pe povîrnisul imoralității, incorectitudinii...

„Nicolae Ionescu si vărul său Nicolae Bădescu, tehnician la T.C.M Ploiesti, ca si altii, — ne relatează ofiterul Dumitru Tirnovschi, din Serviciul judiciar al Militiei județului Prahova — desi au mai fost sanctionati cu amendă pentru practicarea jocurilor de noroc, interzise prin lege, n-au înteles să se debaraseze de asemenea practici. Ba, mai mult, si-au căutat în continuare parteneri cu posibilităti materiale substantiale si gazde „sigure". Așa se face că, la un moment dat, sîntem sesizati că în anturajul celor doi veri a apărut un infractor urmărit pentru executarea unei pedepse. Sesizarea ne-a parvenit în perioada cînd, pe raza municipiului Ploiesti se înregistraseră, într-un interval destul de scurt, vreo 8—10 spargeri de locuințe, săvîrsite într-un mod cam ciudat : toate avuseseră loc în plină zi si la persoane unde nu se afla nimeni acasă. Faptul că aparitia în localitate a infractorului urmărit Nicolae Paraschiv coincidea cu intensificarea spargerilor de locuințe în plină zi, precum si participarea acestuia la jocuri de noroc, în compania lui Pițurcă si a vărului său, ne-a pus foarte serios pe gînduri. Realizînd prinderea lui Paraschiv, am stabilit prin cercetări fapte care depășeau cu mult asteptările noastre...

Se cuvine a face aici o paranteză, nu pentru a pune la încercare răbdarea cititorilor, ci pentru a reliefa o anume trăsătură de caracter a elementelor infractoare : aparenta lor loialitate. Se stie, doar, că atunci cînd se hotărăsc să dea o lovitură, hotii ajung mai întîi la o „întelegere" cu privire la... denunțare ! Fac legăminte, rostesc jurăminte, se amenință reciproc în termenii cei mai duri. Apă de ploaie ! Capcană pentru naivi... Imoralitatea nu are principii...

„N-o să vă vină a crede — avea să declare, zeflemist, Nicolae Paraschiv, la numai citeva ore după arestare — cînd o să aflati cu cine am săvîrsit ultimele spargeri. Nu numai că mi-au „vîndut pontul", m-au transportat cu autoturismul personal, au tinut „sase", dar au si pătruns în locuințe... O parte din obiectele furate le veti găsi la ei...".

— La mine ?! Percheziție ?! Cum, doar mă cunoasteți ! Se poate ? Să stiti că o să dati socoteală ! Am să merg... Am să...

Așa l-a întîmpinat recent, într-o dimineată, Nicolae Ionescu, zis Pițurcă, pe ofiterii Tabără si Chitu, desi aceștia i-au prezentat formele legale pentru percheziție si retinere, întrucît probele administrate după arestarea lui Paraschiv erau indubitabile si cu privire la participarea sa la spargerile săvîrsite.

— Cum vă permiteti ?! Am să... avea să folosească acelasi arsenal de amenințări Nicolae Bădescu.

Pițurcă s-a „muiat" ca o cîrpă însă, în momentul cînd în locuința mamei sale a fost descoperită partea pe care si-o însusise din prada luată din casa clientului său, Nicolae Marinescu, — unul dintre acela pe care îl „chestiona" cu abilitate si le dădea sfaturi cu privire la plecarea în concediu — si anume, obligatiuni C.E.C. în valoare de 15 000 lei ; la fratele său, o brătară din aur si un casetofon, la locul de muncă (la frizerie) o brătară din aur — toate provenite din furt.

Bădescu a renuntat mai repede la aroganță, întrucît la domiciliul său au fost găsite imediat, magnetofonul si radiocasetofonul furate de la inginerul Nicolae Ionescu, un alt client permanent al bărbierului Pițurcă.

„Recunosc că, împreună cu vărul meu, Nicolae Bădescu, l-am ajutat pe Nicolae Paraschiv să comită spargeri... Eu cunosteam situatia viitoarelor victime din discutiile pe care le purtam în frizerie si mergeam la sigur... În cazul furtului săvîrsit la Constantin Anghel Marinescu, am plecat toti trei cu autoturismul lui Bădescu, condus de mine, deoarece el are permisul ridicat... În cazul... Sînt stăpînit de patima jocurilor de noroc... Am pierdut..." — avea să declare putin mai tîrziu Pițurcă, atît la militie, cît si la procuratură, „invocînd", drept cauză a acestei degradări morale patima pentru poker (?!).

„Recunosc că împreună cu vărul meu, Nicolae Ionescu..." Cu aceeași formulă penibilă avea să-si înceapă declaratiile si tehnicianul Nicolae Bădescu, căruia, ca si lui Pițurcă, oricît de substantiale ar fi fost veniturile realizate prin muncă, desigur, nu-i puteau satisface „patima" jocurilor de noroc, la care, după propriile mărturisiri, pierdeau uneori într-o singură noapte **20 000—30 000 lei !**

Obisnuiti cu cheltuieli atît de mari, să ne mai surprindă faptul că își alegeau victimele numai din rîndul celor cu posibilități pe măsura poftelor ? Numai de la Nicolae Marinescu au jefuit bunuri si valori totalizînd peste **100 000 lei.**

Frizerul Pițurcă si ceilalti doi își vor primi pedeapsa cuvenită. Întîmplarea implică însă si o întrebare pentru înclinatia nestăpînită uneori de a ne oferi cu usurință unei întîmplătoare cunoștințe amănuntele de viață. Cu alte cuvinte: se discutati cu frizerul ?

MIHAI GROZAVU

raCul

Fabula arogantului

Sta la margine de drum
Semețindu-și chip trufaș
Un Scaiete... Nu știu cum
Răsărit lîngă oraș.
Orb de propria-i făptură
Și-avînta spre lume țepii
Întrecînd orice măsură...
Pe trufași, de poți, pricepe-i !

„Cui, ca mie, nu îi pasă
De nimic pe-acest pămînt ?"
Se-ntreba, barba țepoasă
Mingiindu-și-o de vînt,
Și ca lumea să îl știe
Vanitatea de erou
Din țepoasa-i măciulie
Către zări stîrnea ecou :

„Sînt al lunii Voevod
Și m-agăț de cine-mi place
Hărăzitu-mi-s-a rod
Mii de nesupuse ace...
Veșnic sînt sub vînt și ploaie !
Deci, nu fac deosebiri
Între un cojoc de oaie
Și hlamidele subțiri !"

Uite-așa, la drumul mare
— Bînd cuvinte să se-mbete
Cu o falsă alinare —
Viețuia un biet Scaiete.
Pus pe hartă și pe ură
Albăstrit de mult venin
Spin banal ce poartă-n gură
Un damnat și trist destin.

Se-agăța de lîna oii
Sau rînjea la țapi în barbă
Vrînd să-i cînte pitigoii
Vitejia către iarbă.
Nu era o haină-n luncă
Mai modestă, mai de soi,
Să n-o scarpene și-mpungă-n
Ace, bune de gunoi.

Fiu bastard de vechi scaieți
— Ce eroare inutilă ! —
Trîmbița grav și-ndrăzneț
Existența lui umilă.
Fără teamă și măsură
După cum îl bătea vîntul
Lacom te-apuca în gură
Și-ți broda în țepi veșmîntul.

...Bietul Cîmpului Scaiete
Blestemat să n-aibe rod
Vrea prin ace desuete
Să se creadă Voevod !

MORALA :

Într-o zi, barba țepoasă
Ce se mîngîia sub vînt
A mușcat-o calm o coasă
Și-a culcat-o la pămînt...
N-a rostit nici un cuvînt.

NICOLAE DRAGOȘ

Moartea boxerului

Vătafu după urcarea rănitului în ambulanța Salvării ajunse în fugă la camera ofiterului de serviciu din sediu, iar acesta îl privi plin de stupoare, întrebîndu-l de unde vine mînjit de sînge, iar Vătafu îi explică :

— De la locul uciderii lui Covaliu !

— Cum, nu înțeleg ? Cine l-a ucis ? Ce vorbe-s astea ? Te gîndești ce spui ?!

— L-a ridicat Salvarea, dar eu cred de fapt, nu vreau să cred că acest cuțit — și-i întinse cuțitul plin de sînge — s-a înfipt prea adînc...

— Știi cine era individul ? A ! D-ta n-ai de unde să știi...

— Nu se știe, a ieșit din noapte și s-a dus în noapte, după ce a trecut printre mîine și Covaliu. Am încercat să-l prind, n-am reușit. Și-a lăsat cuțitul, fularul, căciula...

— Ce tot vorbești de un Covaliu rănit ?... Măsoară-ți cuvintele ! Covaliu nu poate fi lovit !

— Credeți-mă, Nelu mi-e prieten, am fost acolo, eu sînt din păcate martorul. Nenorocitul de martor care a văzut totul din prima și pînă în ultima clipă, pînă s-au închis portierele Salvării.

Seara de noiembrie avea un aer straniu cu acea lume care, lăsîndu-și rosturile și programul obișnuit, renunțînd la plecarea din stațiile autobuzelor, pornise spre trotuarul înroșit de sîngele lui Covaliu. Între timp, organele de ordine făcură un cerc, să nu mai atingă nimeni acel loc. Au început, pe pămînt și în văzduh, să vuiască surd clopotele îndignării. Deasupra orașului-parc își făcu apariția o horbotă de doliu ce se însinua pretutindeni. Comandanții lui Covaliu fură primii anunțați dar refuzară și ei să creadă o asemenea enormitate. Toată lumea trăsări cum auzi această știre. Prin ușile înguste sau mai puțin înguste ale cinematografelor, oamenii începură să dea năvală și tot spre colțul acela porniră. Echipajul miliției sosi la fața locului cu doi cîini, care, scoși și ei din cușcușurile lor, acum își îndeplineau misiunea. Mirosiră, adulmecînd urmele infractorului și apoi porniră în goană cu însoțitorii lor, către grădina mare, coborîră pantele spre Dunăre, trecură printre magazii și ajunseră chiar pe malul apei și chiar la limita uscatului. Cîtiva stropi de sînge putură fi văzuți în acel loc. Mai departe Rex, mai departe Lord, Rex și Lord, ciulind urechile, cu pieptul lor gri gălbui, începură iar goana. Dădură un ocol neregulat malului și urcară alte trepte surpate pînă ajunseră pe o cărare și, din nou pe o stradă care ducea spre Tribunal. Aici patrupezii, lăsați ceva mai liberi, au început să se învîrtă în loc ca și cînd ar fi dat tîrcoale unui singur punct, dar de fapt aici urmele se pierdeau, topindu-se în alte urme... Deducția simplă : asasinul a fugit spre apă să-și spele petele și, ocolind, a intrat în oraș pe altă cale. Raportarea constatarea prin minifon, dispeceratului. Colonelul Ionescu Constantin dăduse dispoziție ca o patrulă mobilă să pornească spre punctele de ieșire din oraș către bariere și către gară. Noaptea constituia un impediment greu de depășit. Se puseră în alertă posturile T.F. și posturile T.N. din cuprinsul județului și al celui învecinat. Urmărirea se complica. Maiorul Aramă, împreună cu căpitanul Ghiniță se postară undeva între gheretele pieței. Aveau vaga idee că tot pe acolo se afla gazda, unde timp de două zile criminalul a stat ascuns, făcîndu-și planurile bestiale. Se duse la Rudi Sandu. Acesta, trezit din somn, tăgăduí că ar fi primit pe cineva în ultimele două zile. Ghiniță îi atrase atenția că orice depoziție falsă sau alături cu drumul îl va costa foarte mult. Acesta răspunse :

— Nu-mi e frică dom' căpitan, atîta timp cît știu că n-am primit pe nimeni fiindcă sînt în ceartă cu ai mei și am închis odaia pe care ei o speculează, pentru prieteni de pripas. Duceți-vă să vedeți pe nevastă-mea și pe soacră-mea cum le-am umflat ochii, zise țiganul acela înalt cît un munte, îmbrăcat în izmene de molton și cămașă de finet, cu picioarele goale pe pragul unde se așezase bruma. Numai lăcomia lor, a muierilor, face ca să pernde tot felul de neisprăviți, pe aici, prin curtea mea.

— Bine, bine, zise Ghiniță. Nu mai face pe neprihănitul că știm noi destule. Dar n-avem timp acum să te chestionăm. Ai zis, ai răspuns !

În timpul acesta, maiorul Aramă ieșise din curte făcîndu-i semn lui Ghiniță să nu întindă pelteaua.

— Trebuie să punem mîna pe pungașul ăsta, chiar dacă va fi nevoie să mergem pe jos de aici pînă la Galați. Hai, deocamdată la gară și la înapoiere, zic eu că n-ar fi greșit să trecem pe la Sipică. La Sipică, trag mulți.

Maiorul o luă înainte, căpitanul după el, făceau pași lungi, ieșiră spre șoseaua gării și nu mult după aceasta poposiră pe peron. Aerul specific al stațiilor de cale ferată îi cuprinse în atmosferă. În biroul șefului de post al T.F.-ului moțăia așteptînd informații de pe traseu un sergent major tinerel, cu pistrui pe față și ochii albastri ca de giscă. Cum îi văzu intrînd pe ofiteri sări ca dintr-un resort și raportă, potrivit formulei reglementare, ce anume îndeplinea acolo.

— De cînd ai intrat în birou ? întrebă maiorul Aramă.

— De vreo cincisprezece minute, nu mai mult...

— Ce trenuri au venit și au plecat în timpul acesta ?

— Spre Buzău, două marfare, spre Galați un personal.

— Ceva care să-ți fi atras atenția ?

— Nimic, nimic tovarășe maior, răspunse automat sergentul major. Numai de dimineată mi s-au dat „semnalmentele" unor bagaje dispărute din gara Barbosi. Am căutat în evidență. N-am găsit acest gen de infractori în perimetrul competenței noastre. Probabil a fost în trecere, neflind din partea locului.

— S-ar putea să ai dreptate, interveni căpitanul Ghiniță. În timp ce maiorul Aramă își aprinse țigara și înălță citeva rotocoale de fum spre plafoniera biroului, urmărind cum se destramă părelnicul voal.

Amîndurora le era teamă să dea un telefon la sediu de groază să nu afle tragicul deznodămînt. Se agățau, în mod abstract, de o speranță și nu voiau s-o știe spulberată definitiv, un fir de păianjen, o himeră ?

Sună în schimb „sediul" după ei :

— Ce noutăți ați culeș, Aramă ? întrebă vocea colonelului Constantin Ionescu.

— Aproape nimic, tovarășe colonel, raportă maiorul, ci doar sesizarea unui furt comis în gara Barbosi cu autor neidentificat. Aici se afirmă că n-ar fi vorba de clienții lor. Poate...

— Ghiniță și cu tine, ordonă aceeași voce de la capătul firului, veți reveni la gazde și controlati după aceea la garajul întreprinderii auto locale, dacă vreo mașină de piață are pete de sînge pe pernă sau dacă vreun șofer a transportat pe bandit într-un loc sau altul, în ultima oră, bineînțeles.

— A și trecut o oră ?! se arătă mirat maiorul Aramă.

— Da, a trecut. Acolo, la spital, se lucrează intens, îl liniști colonelul Constantin Ionescu. Încă nu-i totul pierdut.

EUGEN TEODORU

(Va urma)

Geologia, știința care lucrează doar cu unicate

Întîmplarea a făcut să-l găsesc pe cercetătorul Marcian Bleahu acasă, fiind omul care este plecat pe teren cîte 5—6 luni pe an. O bibliotecă imensă. Ca în straturile geologice, straturile unor culturi.

— Stimate tovarășe Marcian Bleahu, ce v-a determinat să vă alegeți în viață o cale atît de aspră în străbaterea ei? De ce geologia, de ce speologia, piatra și întunericul?

— Încă din copilărie, pe cînd schiam la Brașov împreună cu prietenii mei și am visat să ajung explorator. M-am pregătit din vreme pentru neprevăzut, pentru necunoscut. Și am ajuns explorator. Al geologiei țării, al subteranelor țării. Puteam să aleg și botanica. Dar dacă în botanică o lege genetică trebuie cercetată și îndelung aplicată în timp, în geologie intri direct, cert și fără intermediar în relație cu pămîntul pe care îl calci. Prin geologie capeți o înțelegere globală a mediului înconjurător, substratul geologic determinînd formele de relief, vegetația, dinamica proceselor de la suprafață. Și cînd te gîndești că suprafețele altor secole sînt adîncimile noastre de acum. Urmăresc cu consternare unele cărți de călătorie, publicate pe alurea, cu extazieri stridente în fața naturii al cărei simț nici măcar nu îl au. Dealtfel, am de gînd să scriu o carte de călătorii prin Europa „Și totuși natura există" pentru că laitmotivul vieții mele este înțelegerea a tot ce te înconjoară în permanentă evoluție. În biblioteca mea găsiți cărți din toate domeniile posibile pentru că totul merită să fie cunoscut.

— În ce măsură considerați geologia o știință istorică și cum putem să ne regăsim noi în ea?

— Geologia este o știință care are un obiect unic de studiu : globul pămîntesc. Chiar dacă operează pe unicate spațiale. Spre exemplu Munții Bucegi au o structură unică în lume. Totul trebuie privit ca unicat. Pentru că orice unicat spațial a trecut printr-o devenire particulară, irepetabilă. Carpații s-au născut o singură dată, aici! În climatul lor viața noastră a evoluat pînă și în spirit ca un unicat. Deci geologia este o știință istorică.

— Care ar fi dificultățile acestei meserii?

— Să știți că geologia este o meserie de sacrificiu și de renunțări. Este incomodă, obositoare și splendidă, strălucitoare ca satisfacții ale cunoașterii.

Nu avem repetabilitate în această știință. Nu avem legi de cauzalitate. Lucrăm întotdeauna prin analogii. Un acid cu o bază formează peste tot pe glob, oricînd, o sare. Dar ca să interpretezi structura Munților Bihor, trebuie să o compari cu situații analoage din Tatra, din Alpi, din Himalaia. Trebuie să umbli mult. Să te afli permanent în teren. De aceea un mare geolog spunea că (poate apare paradoxal) „ceea ce nu am în picioare, nu am nici în cap". Deci este clar că geologia nu se învață din carte sau în nici un caz doar din carte.

— Cu atît mai clar cu cît eu văd propriile dumneavoastră cărți, studii, conferințe, filme documentare, despre geologie, speologie și drumeție.

— Pasul omului lasă urme adînci în memorie. Rezultatele cercetărilor, este adevărat, se cer comunicate. În condiții în care și-au riscat totul, cercetători ai întunerilor neexplorate, și-au notat cu ultima pilpîire de viață observațiile. Spre folosul omenirii, al cunoașterii. De aceea tînăra generație trebuie să circule, să vadă, să acumuleze experiență. Cînd avem o tradiție în care numele lui L. Mrazec, G.M. Murgoci, I.P Voitești, G. Macavei strălucesc ca promotori ai noului în știința mondială, nu putem fi niște ignoranți.

— Oricare om de știință își apără în mod justificat domeniul cercetărilor sale. Vă rog să vi-l apărați pe al dumneavoastră.

— Natural, toate considerațiile, de pînă acum, de ordin general, își au justificarea numai în măsura în care geologia își dovedește utilitatea. Fără geologie nu poate fi concepută civilizația modernă. Imaginați-vă o lume fără metale, fără petrol, fără sare, fără cunoașterea terenului de fundație, fără apă! Ori, toate acestea, depind de domeniul științei noastre. Din această cauză adevărul în geologie nu rămîne în sfera teoreticului, al filozofiei. Ea devine o știință programatică. Descoperirile noastre se dau direct în producție. Putem privi pe geolog ca pe un pion, un avanpost al industriei. Din cauza strictei dependențe dintre cunoașterea geologică și valorificarea ei, nu putem vorbi despre geologie ca despre o știință pentru știință. Nici o cunoaștere însă nu rămîne inutilă. Chiar dacă unde forezi, nu găsești nimic! A ști sau a nu ști geologie înseamnă a avea sau nu a avea substratul material al civilizației.

● **Personalitate științifică multilaterală, cunoscutul geolog, geograf, carstolog și speolog, alpinistul și entuziastul animator al turismului, Marcian Bleahu s-a născut la 14 martie 1924, la Brașov. Absolvent al Facultății de științe din București în 1949, obține titlul de doctor la Universitatea „Babeș Bolyai" din Cluj-Napoca. Asistent, lector și conferențiar la catedra de geologie a Universității din București, optează pentru munca de cercetare. Devine geolog principal, șef de sector, secretar științific, director științific al Institutului geologic. Începînd din 1973 este cercetător științific principal I, atingînd cea mai înaltă treaptă științifică. Este unul din cei mai buni cunoscători ai geologiei Munților Apuseni, ai Munților Bihor, ai Munților Metaliferi și ai Munților Codru-Moma aducînd prețioase contribuții la cunoașterea lor din punct de vedere stratigrafic și tectonic. S-a dedicat cercetării terenurilor carstice și speologice. A editat peste 70 de lucrări științifice în țară și în străinătate. Un însuflețit pedagog.**

— Geologia, ca orice alt domeniu de cercetare științifică, trebuie să aibă o finalitate practică. Ce ne puteți spune despre marile sarcini ce le revin astăzi geologilor?

— Cuvintele tovarășului Nicolae Ceaușescu la Consfătuirea de lucru la Comitetul Central al P.C.R. din 30 septembrie 1976 cu cadrele din domeniul cercetării științifice și proiectării tehnologice sînt edificatoare, în sensul că astăzi și în geologie, ca în toate domeniile, **„cercetarea trebuie să se angajeze în rezolvarea rapidă, cu termene precis stabilite, a problemelor majore, lichidîndu-se practica tergiversării cercetării unor teme sau materializarea cercetării exclusiv în comunicări, în literatură fără aplicabilitate practică".** S-a trecut astfel la un plan de colaborare vast dintre geologi, geofizicieni, geochimiști în vederea reinterpretării multor ipoteze geologice pe baza ultimelor descoperiri. De ce toate acestea? Tocmai pentru a intensifica cercetările și prospecțiunile geologice în vederea identificării și punerii în exploatare a unor noi rezerve de cărbune, petrol, gaz metan, ape termale, ca să nu mai vorbim de minereurile feroase și neferoase. Sînt din ce în ce mai mulți geologi care se specializează în prospecțiuni pentru zăcăminte de origine sedimentară. În condițiile unor noi tehnologii — aerofotogramele și hărțile făcute din sateliți care descifrează principalele caractere structurale ale teritoriului, trebuie grăbit procesul prospectare-explorare-exploatare în orice ramură geologică. Partidul nostru acordă un rol primordial conservării, bunei gospodăriri a potențialului natural de care dispune țara noastră. Astăzi, cînd problema energiei, a materiilor prime este mai acută ca oricînd în lume, un echilibru cît mai favorabil între cunoașterea disponibilităților și dezvoltarea unor ramuri de producție, înseamnă în fapt o atitudine științifică și responsabilă față de avutul național.

— Cărțile de strictă specialitate dar mai ales cele de largă popularizare pe care le-ați editat au ceva din tonul unei confesiuni patetice menite să alunge și să atragă pe mulți. Care este relația dintre omul de știință și pedagogul Marcian Bleahu?

— În orice acțiune am avut pe lîngă mine practicanți, studenți, tineri absolvenți pe care am încercat să-i cresc total. Eu îi numeam copiii mei. În afară de faptul că le-am pus ciocanul de geolog în mînă, eu le-am îndrumat lecturile, le-am stîrnit interesul pentru muzică, le-am creat un „Weltanschauung" care îl consider necesar oricărei meserii. Unii au ajuns geologi de bună calitate — Gheorghe Mantea, care a lucrat și în Africa, Sever Bordea, specialist în geologia Munților Apuseni, N. Nicolae Gheța, specialist în micropaleontologie.

— Ce trebuie să facem pentru salvarea naturii? Tot mai multe publicații semnalează că trăim pe o planetă amenințată să sucombe sub deșeurile civilizației pe care o adăpostește.

— Într-o lume în care s-a pierdut atît de mult contactul cu natura, trebuie să educăm copiii, tineretul în spiritul ocrotirii naturii, care, ar trebui să înțeleagă, îi ocrotește pe ei. Ca să nu mai vorbim de satisfacția lor personală, de ordin estetic. Apoi din necesitatea de înțelegere a naturii și a raportului omului cu natura, lucru foarte important din punct de vedere ecologic. Fac parte din comisia de înființare, încă de acum 10 ani, a grupurilor expeditionare „Cutezătorii", am făcut parte din juriii republicane. Sînt uimit de maturitatea cu care copiii noștri se apropie de natură și pasiunea pe care o pun în protejarea ei. Față de generația noastră ei sînt cu mulți pași înainte.

— Dar cu noi cum rămîne?

— Noi nu. Generația noastră nu a avut o educație naturalistă. Nu țin minte ca părinții mei să fi făcut vreo excursie de plăcere. În literatură Hogaș face o figură atît de aparte încît pare un romantic ieșit din cadru. „România pitorească" a lui Vlahuță — o altă excepție. Acum excursioniștii s-au înmulțit cu sutele de mii dar, din păcate, fără educație. Încă din școală trebuie să luptăm pentru crearea unei concepții ecologice. Ideea unor mari rezervații, amenajarea peșterilor și asigurarea securității lor, chiar dacă aceasta vă intrigă, vin în slujba aceleiași scumpe idei : salvarea naturii. Altfel asistăm la întîmplări ca acea din 1974 cînd minerii care lucrau într-o galerie de mină, în Bihor, au nimerit într-o peșteră cu o bogăție nemaipomenită de aragonit — închipuiți-vă o peșteră plină de brăduleți de piatră! Un brăduleț de acela poate fi valorificat pe piața mondială la un preț de mii de dolari. Pentru că există în lume și o bursă a cristalelor. Mai mulți indivizi au pătruns cu tîrnăcoapele și au demolat literalmente peștera. Un unicat mineralogic! La piață, la Beiuș, brăduții aceia se vindeau cu cîte 5 lei bucata. Muzeul de geologie nu are nici măcar un eșantion. În 1976 s-a descoperit o altă peșteră într-o carieră. Speologii, sesizați, au luat măsuri de închidere cu o pază extrem de severă. Se găsesc acolo rămășițe ale ursului de peșteră. Ea va fi amenajată la cel mai înalt nivel de către Ministerul Turismului. Iar prin amenajarea peșterilor Topolnița, Bulba și cu zona de la podul natural de la Ponoare, s-ar putea contribui enorm la dezvoltarea economică a platoului Mehedinți.

— Cum se răsfrînge social activitatea dumneavoastră științifică?

— Tot în scopul înțelegerii naturii am dus o amplă activitate de informare și popularizare. Țin anual cîteva zeci de conferințe în cadrul universităților din țară, în școli, în unități sindicale, militare, la radio și televiziune, scriu articole, broșuri și consider că este o datorie obligatorie, a oricăruj om de știință care are priceperea și harul de a se face înțeles, că trebuie să împrăștie în cercuri cît mai largi ceea ce societatea i-a permis să acumuleze. Sînt numit profesor invitat al Universității din Geneva pentru a preda un curs de tectonică globală în premieră europeană.

— Ce va aduce nou impresionantul volum „Tectonica globală" pe care l-ați încheiat recent?

— În primul rînd tectonica globală înseamnă o revoluție în geologie, precum a fost evoluționismul lui Darwin în biologie sau descoperirea radioactivității în fizică. Ea vine cu o nouă interpretare a dinamicii globului și reușește să dea explicații pentru majoritatea fenomenelor geologice (vulcanism, seismologie, magnetism, formarea munților, a zăcămintelor). Această nouă disciplină a răsturnat toate teoriile clasice, fapt pentru care ar trebui rescrisă geologia. Peste tot în lume se caută aplicări ale acestei teorii în cazuri concrete. Sînt primul care am mobilizat geologii români în acest sens, încă din 1969, și am făcut primele aplicații la structura Carpaților.

— Vă considerați un speolog amator și aveți circa 50 000 de metri de galerii descoperite, cărți de specialitate, filme documentare. Vă considerați un meloman și aveți discoteca unui om de specialitate. Ce vă mai rămîne de făcut?

— Preocuparea mea de 20 de ani este crearea parcului național al Munților Apuseni. Cetățile Ponorului sînt o regiune unică în Europa! Dar uneori, în loc să conservăm, distrugem sistematic. A venit unul, un „amenajist de pășuni" și a spus : „să creștem mai multe oi aici". Și a arat o zonă care era un document al altor condiții geografice de zeci de mii de ani. Este ca și cum ai topi Cloșca cu pui.

— Geologia poate face omenirea mai înțeleaptă?

— Avem nevoie de geologie pentru a cunoaște în detaliu potențialul subsolului nostru. Noțiunea de bogăție a adîncurilor e foarte relativă. E clar că încă nu știm tot ce avem, că mai putem spera. Dar este tot atît de clar ca oriunde în lume, că un teritoriu are un stoc limitat de materii prime. De aceea paharul nu trebuie băut pînă la fund. Epuizarea rezervelor și creșterea poluării pot fi interpretate geologic. O tăiere de pădure rămîne o treabă de silvicultor? Nu. Este o chestie de geologie dinamică. Pămîntul este un organism viu nu datorită faptului că se cutremură odată la 35 de ani, ci pentru că se află într-o necontenită transformare. Îmbunătățirea condițiilor de viață prin modificarea terenurilor, a cursului apelor trebuie să țină seama de echilibrul ecologic. Sînt locuri în care pășarile au venit sute de ani și într-o zi oarecare ele n-au mai venit.

— Cum reușiți să desfășurați o activitate științifică atît de laborioasă și totodată să străbateți piscuri și lumi subpămîntene?

— Mîine plec în Munții Apuseni, în Padiș, cu mașina de scris. Plec pentru realizarea unei hărți geologice detaliate a Munților Bihor.

— Titlul unui reportaj se poate inspira chiar de aici.

— Dacă ați dat titlul, sînt gata să începem reportajul.

ADI CUSIN ■

FLACĂRA Redacția București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : publicistică social-politică (I. Timbus și Furcoiu, I. Nițescu — 16 17) ; reportaj (Nicolae Cristache — 16 06) ; anchete cetățenești (M. Neagleu, E. Seceleanu — 16 18, 17 87), fotoreportaj (1595) ; cultură, știință, învățămînt, sport (T. Octavian, N. Ionescu — 16 19, 16 06) ; scrisori, documentare (16 23) ; cenaclu, administrație (17 78 92 și interior 17 83) ; secretariat de redacție (Dan Bîrlădeanu, Cornel Cotonă — 17 82, 16 21) ; secretar responsabil de redacție (Nicolae Arsenie — 17 63 16 și interior 17 86) ; redactor șef — 18 22 96 și interior 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii" Ciitorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la ILEXIM — Departamentul Export-import oreșo PO Box 136—137 telex : 1 12 26 București str. 13 Decembrie nr. 3

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI: 2 LEI

41505

flacăra

23 AUGUST

„Ideile socialismului, ale independenței și progresului se afirmă cu tot mai multă putere, în ciuda greutăților, a încercărilor forțelor retrograde de a ține în loc mersul istoriei. De aceea, noi sîntem încredințați că putem privi cu deplină încredere viitorul. Popoarele, adevăratele creatoare ale istoriei, dispun de forța și capacitatea de a învinge orice greutăți și obstacole și edifica pe planeta noastră o lume mai bună și mai dreaptă, o lume a păcii și colaborării".

NICOLAE CEAUȘESCU

Călărași, șantier paralel: orașul și oțelul

Fusese, la sud, liniștea fluviului. La nord, mai la îndemîna oamenilor dar parcă și mai plină de taină, liniștea pămîntului ocrotită de nesfîrșitele ceruri ale cîmpiei. Cînd bătea vîntul dinspre miazăzi aducea mirosul apelor, al umbrei jilave din zăvoaiele de pe malurile Borcei. Dinspre miazănoapte, cînd bătea, aducea cu el aerul incins, ca de hambare, de deasupra lanurilor de grîu și de porumb, și parfumurile tari și ațițătoare ale ierburilor sălbatice, fără număr, ale Bărăganului. La mijloc, orașul. „Călărași, Călărași, mai mult praf decît oraș..."

— Cunoașteți cîntecul ăsta ?

— Cum să nu !

— Cine l-a făcut ? Constructorii sau localnicii ?

— Nu știu. Știu doar că-l cîntau și unii și alții. Dar acum nu prea se mai cîntă.

— De ce ?

— Pai, Călărașii are acum toate străzile asfaltate.

Cînd, în urmă cu cîțiva ani, s-a hotărît construirea la Călărași a unuia

(Continuare în paginile 12—13)

DUMITRU ELIADE ■

Cetatea Sătmarului, monument de ev nou

Satu Mare, în lumina albă, matinală de august, cînd roua dealurilor din miazănoapte se face abur, îmblînzind torentul solar, e o definiție a Transilvaniei de lîngă ea.

Satu Mare, în lumina albă, matinală de august, pare o definiție a lui August, o definiție a luminii, a biruinței ei peste noaptea veacurilor. O biruință exprimată, aici, într-un chip dintre cele mai expresive, mai simbolice. Augustul Eliberării României, augustul anului 1944, și-a avut în Cetatea Sătmarului și în ținutul vecinat de ea unul din sediile sale de foc și sînge, de mari jertfe, de mari victorii, unul din punctele sale de maximă culminație, de majoră incandescență a luptei pentru dezrobirea, independența și demnitatea țării. Cercul, orașul din extremitatea nord-vestică a ținutului, a fost, în epocă, ultimul oraș românesc curățat de hoardele hitleriste-horthyste, încununînd, prin eliberarea sa, eliberarea întregii țări. În lunile următoare, în plin război, Uzinele „Unio" din Satu Mare, deși bombardate, transformate-n ruine, au fost printre primele cîtadele muncitorești în care lozinca partidului comunist : „Totul pentru front, totul pentru victorie !" și-a găsit o impresionantă acoperire în fapte, în aurul sau oțelul faptei muncitorești, aruncînd în balanța victoriei, lîngă jertfa de sînge, jertfa efortului, jertfa mîinii fără precupețire pentru susținerea luptei de dezrobire. Înființată în 1911, transformată de ocupanții horthyști în fabrică de barăci militare și depozit de armament, preluată în februarie 1945 de muncitori (devenită, spun documentele, „cooperativă a muncitorilor pentru fabricarea vagoanelor, articolelor de metal și lemn"), uzina-cîtadelă a orașului de pe Someș, astăzi unul din bastioanele industriei noastre grele, și-a organizat, în epocă, sub conducerea comuniștilor, cu o remarcabilă promptitudine, producția, producînd sub ruine, sfidînd ruinele, sfidînd toate obstacolele, dînd totul pentru front, dînd totul pentru victorie.

(Continuare în paginile 12—13)

ION OLTEANU ■

Bucurie

O, grîul cum învață pe de rost
Neodihna pămîntului, zborul tăcut.
Noi niciodată nu vom ști dacă-l doare
Sîngele doar de stele văzut.

El e ca un mire subțiat de neliniști,
Plins de aștri. Fără somn așteptînd
Gura de aur a secerii să-i sărute
Dogoarea din care își tot face veșmînt.

FLOREA BURTAN ■

● ACTUALITATEA ●

● În cinstea zilei de 23 August, minerii din Bazinul Dornelor au extras peste prevederile de plan la zi mai mult de 5 300 tone minereu de mangan. În această luptă cu roca, printre cei mai buni au fost minerii de la Arșița, Dadu-Cîrlibaba și Dealul Rusului. ● Noul meșter Manole, ediția 1978, este zidarul Mihai Aurel, de la șantierul nr. 2 al Trustului județean de construcții Galați. El a obținut locul I la Olimpiada constructorului, faza națională, desfășurată recent la Sibiu. ● Grijulii cu viitorul lor, meșterii din comuna Măceșu de Jos (Dolj) și-au amenajat un muzeu sătesc, înălțind cu un etaj vechiul local de școală. ● Doi pensionari optimiști din Lugoj, Ion Anchescu și Alexandru Czegledi, au pornit pe bicicletele într-un tur al județelor. Inițiativa și-au intitulat-o : „Frumoasă ești patria mea !" ● Constructorii de nave constănțeni au pregătit pentru lansarea la apă cel de al doilea petrolier de 150 000 tdw al cărui montaj în doc a durat cu patru luni mai puțin decît „Independența". ● În unul din cele 16 bazine ale păstrăvăriei de la Hunia-Muglavit s-au deversat, cu caracter experimental, o mie de păstrăvi aduși de la Tismana. În ciuda condițiilor de temperatură a apei, cu totul diferite, s-a constatat că păstrăvii înoată la fel de bine. ● Marele premiu, trofeul „Lira de aur", oferit la sfîrșitul concursului muzical de interpretare instrumentală „Ciprian Porumbescu", ediția a șaptea, din cadrul Festivalului național „Cîntarea României", a fost cîștigat de bucureșteanul Gabriel Croitoru, de la Liceul „George Enescu", clasa de vioară. ● De la începutul anului și pînă acum, s-au căsătorit la Hunedoara exact 831 de tineri. ● Concursul de grație și frumusețe „Miss litoral" de la Eforie Nord și Saturn continuă cu mult succes în aceste zile, spre bucuria caselor noastre de filme aflate în căutare de noi talente. ● În cartierul Cotroceni din Capitală a fost terminat Spitalul clinic al municipiului București.

Promovare activă a principiilor dreptului internațional

Una din ideile-forță dezvoltate în magistrala expunere a tovarășului Nicolae Ceaușescu din 3 august a.c. o constituie necesitatea imperioasă a așezării relațiilor dintre toate statele lumii, mari, mijlocii sau mici, pe fundamentul de valoare universală al principiilor dreptului internațional. În opoziție cu tendințele ce se manifestă în prezent de reîmpărțire a zonelor de influență și dominație, politica întemeiată pe aceste principii este „singura care poate asigura o evoluție democratică a vieții politice mondiale, raporturi de prietenie și colaborare între toate națiunile, întărirea securității și păcii generale". În spațiul acestui adevăr, enunțat cu fermitate revoluționară de președintele României, se înscriu numeroase acțiuni și inițiative românești care vin să ilustreze cu forța evidenței credința nestrămutată în virtuțile dreptului internațional, continuitatea unei gîndiri creatoare și perseverența exemplară manifestată în strădania neobosită de promovare a unor valori superioare ale patrimoniului umanității.

Contribuțiile proprii ale României la consolidarea legalității internaționale reprezintă o parte organică a politicii sale externe, a activității dedicate asigurării primatului normelor de drept, justiție și echității în relațiile interstatale. Înscrise în legea supremă a statului — Constituția țării —, reafirmate în cele mai importante documente politice și juridice naționale, încorporate într-o multitudine de documente bilaterale (tratate, comunicate comune, declarații solemne) încheiate cu state de pe toate continentele, enunțate în numeroase proiecte de instrumente multilaterale și rezoluții propuse de România, principiile fundamentale ale dreptului internațional sînt o componentă inseparabilă a participării țării noastre la ansamblul vieții mondiale. Întreaga participare românească la această operă oglindește convingerea că înscrierea unor norme obligatorii pentru raporturile statelor unele față de celelalte în instrumente juridice, în conformitate cu interesele legitime ale tuturor, cu observarea indefectibilă a principiilor de bază ce trebuie să cîrmuiască raporturile dintre toate statele, are o influență nemijlocită asupra consolidării păcii și securității în lume, favorizează eliminarea forței și amenințării cu forța din

(Continuare în pagina 20)

IOAN VOICU ■

Remarcabilă contribuţie la amplificarea relaţiilor prieteneşti româno-sovietice

Marcată de un eveniment cu semnificaţii de o excepţională valoare teoretică şi practică pentru înţelegerea principalelor procese şi tendinţe de pe arena mondială, pentru creşterea aportului României la cauza socialismului şi păcii, de expunerea tovarăşului Nicolae Ceauşescu la şedinţa activului central de partid şi de stat, prima săptămînă a lunii august a acumulat noi fapte ce vădesc consecvenţa principială şi fermitatea acţiunii partidului nostru, ale secretarului său general, în afirmarea în viaţă a orientărilor fundamentale ale Congresului al XI-lea şi ale Conferinţei Naţionale în domeniul politicii externe a ţării.

În conformitate cu aceste orientări, cu spiritul întregii politici a partidului nostru, România dezvoltă neabătut prietenia, solidaritatea şi conlucrarea frăţească cu toate ţările socialiste, factori de cea mai mare importanţă pentru dezvoltarea socialismului, a ţării noastre, ca şi a tuturor ţărilor socialiste. În acest cadru, statul nostru acordă o atenţie deosebită dezvoltării legăturilor prieteneşti multilaterale cu Uniunea Sovietică, orientare înscrisă în documentele Congresului al XI-lea şi ale Conferinţei Naţionale, în Programul partidului. Conlucrarea româno-sovietică urmează tradiţional un curs ascendent, un rol însemnat în dezvoltarea continuă a acestor relaţii avîndu-l întîlnirile între conducătorii de partid şi de stat, factor de impulsionare şi de deschidere de noi şi largi orizonturi.

Cronica prieteniei dintre popoarele României şi Uniunii Sovietice s-a îmbogăţit cu o nouă pagină prin întîlnirea prietenească de luni, din Crimeia, dintre tovarăşul Nicolae Ceauşescu, secretar general al Partidului Comunist Român, preşedintele Republicii Socialiste România, şi Leonid Ilici Brejnev, secretar general al Comitetului Central al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice, preşedintele Sovietului Suprem al U.R.S.S.

Desfăşurate într-o atmosferă sinceră, prietenească, convorbirile dintre tovarăşii Nicolae Ceauşescu şi Leonid Brejnev au evidenţiat progresele reale, pe multiple planuri, ale relaţiilor româno-sovietice, relaţii beneficiind de cadrul optim oferit de Tratatul de prietenie, colaborare şi asistenţă mutuală şi de „Declaraţia privind dezvoltarea continuă a colaborării şi prieteniei frăţeşti între Partidul Comunist Român şi Partidul Comunist al Uniunii Sovietice, între România şi Uniunea Sovietică", semnată în 1976 la Bucureşti, cu ocazia vizitei în România a tovarăşului L.I. Brejnev. S-a constatat cu satisfacţie extinderea legăturilor pe linie de partid, în sfera economică şi în alte domenii de activitate, precum şi posibilităţile existente pentru dezvoltarea în continuare a colaborării pe largi planuri de activitate, ceea ce confirmă caracterul fertil al principiilor deplinei egalităţi în drepturi, respectării independenţei şi suveranităţii naţionale, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc, suveranităţii şi intrajutorării tovărăşeşti — principii pe baza cărora sînt clădite aceste raporturi.

Analizînd posibilităţile de adîncire în continuare a relaţiilor reciproc-avantajoase pe plan economic, convorbirile din Crimeia au subliniat în acest sens însemnătatea programelor de colaborare pe termen lung, adoptate la recenta sesiune a C.A.E.R., ţinută la Bucureşti, programe ce prezintă o importantă economică deosebită, ele fiind menite să contribuie la asigurarea necesarului ţărilor membre cu combustibil, energie şi materie primă, produse alimentare, maşini şi utilaje, precum şi cu tehnologii de înalt nivel tehnic. Ţara noastră este hotărîtă să-şi aducă contribuţia la înfăptuirea acestor programe, considerînd, aşa cum arăta secretarul general al partidului în expunerea la şedinţa cu activul central de partid şi de stat, că intensificarea colaborării în cadrul C.A.E.R. pe baza egalităţii în drepturi şi avantajului reciproc, trebuie să ducă la apropierea şi egalizarea nivelului de dezvoltare a ţărilor membre, la accentuarea mersului lor înainte pe calea edificării noii orînduiri, la sporirea forţei socialismului în ansamblu.

O atenţie deosebită s-a acordat în cursul întrevederii problemelor de politică externă. Urmînd la scurt timp după încheierea sesiunii speciale a Adunării Generale a O.N.U. consacrate dezarmării, dialogul româno-sovietic la nivel înalt a remarcat că în condiţiile actuale au o însemnătate primordială eforturile îndreptate în direcţia dezarmării, în primul rînd a dezarmării nucleare, acţiunea coroborată pe toate căile pentru transpunerea în viaţă a prevederilor documentului final.

S-a relevat că un obiectiv important al politicii ambelor ţări a fost şi este dezvoltarea procesului destinderii pe plan mondial, completarea destinderii politice prin măsuri concrete de dezangajare militară. În ultimă instanţă, acesta constituie aspectul esenţial şi hotărîtor pentru edificarea unei autentice securităţi în Europa, ca şi pe plan mondial, pentru creşterea încrederii între state, cu efecte din cele mai pozitive asupra climatului politic general.

Întîlnirea din Crimeia a subliniat cu claritate pregnanţa necesităţii de a întări adeziunea tuturor forţelor iubitoare de pace, democratice în lupta pentru respectarea drepturilor inalienabile ale popoarelor la libertate, şi independenţă, împotriva oricărui amestec din afară în viaţa lor internă, cerinţă hotărîtoare, de care depind înseşi perspectivele cauzei păcii. Conducătorii celor două partide au scos în evidenţă în acest sens capacitatea forţelor sociale înaintate de a opri prin acţiune consecventă accentuarea fenomenelor de tensiune şi încordare.

Prin concluziile puse în evidenţă cu acest prilej, atît în planul relaţiilor bilaterale, cît şi al vieţii internaţionale, noua întîlnire prietenească dintre tovarăşii Nicolae Ceauşescu şi Leonid Ilici Brejnev marchează un moment reprezentativ în evoluţia ascendentă a colaborării româno-sovietice, îndreptăţeşte ecoul larg pe care ea l-a avut în rîndul oamenilor muncii din ţara noastră, care au salutat rezultatele rodnice ale acestui dialog manifestîndu-şi hotărîrea de a acţiona consecvent şi pe mai departe pentru întărirea prieteniei şi solidarităţii dintre popoarele României şi Uniunii Sovietice.

ION CRISTIAN ■

Democraţia şi drepturile omului

În recenta expunere a tovarăşului Nicolae Ceauşescu la şedinţa activului central de partid şi de stat — document ce se va înscrie la loc de frunte în analele ştiinţei politice româneşti — îşi găsesc o adîncă şi exhaustivă analiză principalele probleme cu care se confruntă omenirea astăzi. În spiritul materialismului dialectic şi istoric, al socialismului ştiinţific — ca teorie revoluţionară a clasei muncitoare şi, totodată, ca ştiinţa politică a edificării socialismului şi comunismului, a fundamentării principiale a conlucrării, colaborării şi cooperării cu toate statele lumii, indiferent de structurile economice, sociale, politice, de rasă sau culoare — în baza principiilor independenţei şi suveranităţii — probleme precum analiza epocii contemporane, a contradicţiilor în viaţa internaţională, a relaţiilor bi şi multilaterale ce există între state la ora actuală, a raporturilor dintre ţările socialiste, dintre acestea şi ţările în curs de dezvoltare, dintre ţările socialiste şi ţările capitaliste, a principalelor confruntări ideologice actuale se bucură de o scrupuloasă analiză, putere de sinteză şi maturitate de interpretare pe care partidul nostru, secretarul său general, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, le probează încă o dată în faţa întregului nostru popor, a întregii naţiuni, a comunităţii mondiale.

Aş dori să mă refer de pildă la problema drepturilor şi libertăţilor omului în epoca noastră, a cărei analiză ocupă un spaţiu important în expunerea amintită. Ca slujitor al ştiinţei politice, aş reţine din analiza prezentă în expunere grija pentru conturarea unui conţinut edificator al drepturilor şi libertăţilor omului, atenţia acordată formelor de realizare în practică, în fapt a acestui ideal, grija acordată reliefării dificultăţilor obiective, ca şi dezvăluirii şi demascării obstacolelor, a practicilor şi mentalităţilor conservatoare, reacţionare de care cercurile imperialiste fac uz şi astăzi sub diverse forme.

Ca un fir roşu al întregii analize este înţelegerea faptului că drepturile şi libertăţile omului, a afirmării demnităţii sale este o problemă planetară, ce nu cunoaşte zonări geografice artificial stabilite, că cu asemenea probleme se confruntă toate regiunile lumii, că problema în cauză a preocupat factorii de guvernare din toate timpurile şi nu numai — cum se insinuează de cercurile reacţionare — după cel de al doilea război mondial şi mai ales în ţările socialiste. Dimpotrivă, pornindu-se de la realităţi, de la fapte, de la sesizarea unor tendinţe obiective de evoluţie se poate spune că ţările socialiste înscriu o pagină rodnică în soluţionarea efectivă a acestei probleme complexe.

Este un adevăr recunoscut că în ansamblu toate ţările socialiste au obţinut rezultate bune în dezvoltarea lor economică, în construcţia noii orînduiri sociale, că au înregistrat succese de seamă în special în ce priveşte industrializarea, creşterea şi modernizarea forţelor de producţie, înflorirea ştiinţei, învăţămîntului şi culturii. Toate acestea au contribuit şi la soluţionarea drepturilor omului în aceste ţări, la îmbogăţirea şi diversificarea acestora, la afirmarea plenară a personalităţii umane. Este un fapt că nici ţările socialiste nu sînt scutite de dificultăţi. Şi în aceste ţări se manifestă o serie de fenomene negative în dezvoltarea economico-socială, dar realizările de ansamblu dovedesc fără putinţă de tăgadă că singură orînduirea socialistă, desfiinţînd exploatarea omului de către om, poate asigura rezolvarea problemelor umanitare. Înscriind, cum este şi firesc, soluţionarea problemei drepturilor şi libertăţilor omului într-un context social istoric concret, într-o strînsă legătură cu revoluţia ştiinţifico-tehnică, cu progresul social uman în genere, tovarăşul Nicolae Ceauşescu relevă cu profunde temeiuri ştiinţifice că afirmarea superiorităţii socialismului, a forţei sale, nu se poate face numai prin declaraţii, că acest lucru se realizează în primul rînd prin felul cum sînt rezolvate problemele economice, problemele privind condiţiile de muncă şi de viaţă ale oamenilor, alte probleme sociale, legate inclusiv de dezvoltarea democraţiei socialiste, de perfecţionarea conducerii societăţii pe baze ştiinţifice.

Astăzi în jurul drepturilor omului se consumă multă hîrtie şi cerneală, însă pentru unele ţări rămîne înfimă strădania dobîndirii unui progres concret pe calea soluţionării cît de cît echitabile a respectivei probleme. Ţine de domeniul evidenţei că în vreme ce socialismul ştiinţific a combătut şi zdrobit o serie de teorii menite să frîneze mersul înainte al istoriei, astăzi, în lumea capitalistă continuă să fie vehiculate, sub o formă modificată, vechi şi perimate teorii, cu scopul de a crea confuzii în rîndul diferitelor pături sociale, de a ascunde racilele orînduirii burgheze şi de a dezorienta pe cei ce caută un drum nou în evoluţia societăţii. Este însă limpede că declaraţiile, subterfugiile teoretice, oricît de sofisticate ar fi ele, nu au darul de a ascunde ce nu poate fi ascuns. Gravele procese şi tendinţe de evoluţie din ţările capitaliste sînt puternic influenţate, dacă nu determinate, de criza economică, de sistem ce macină structurile fundamentale ale acestora, de criza morală, spirituală. Cuvîntul criză, sub multiplele lui ipostaze, nu numai că străbate chiar în elaboratele teoretice ale apologeţilor capitalismului, dar el izvorăşte din realitatea socială, economică, politică a acestora. Or, nu poate fi vorba de o implementare a drepturilor şi libertăţilor umane fără asigurarea aspectelor fundamentale ale acestora : drepturi economice, sociale şi politice. Şi drepturile omului şi democraţia şi adevăratul umanism, cum se menţionează în istorica expunere, sînt incompatibile cu perpetuarea exploatării omului de către om, cu menţinerea gravelor inegalităţi economice, sociale şi politice ale capitalismului, cu discriminarea naţională, socială şi rasială.

Oricît ar încerca politologii şi sociologii, juriştii şi economiştii, antropologii şi eticienii însărcinaţi cu deturnarea conştiinţelor să înfrumuseţeze frazele, declaraţiile, ei nu vor reuşi să modifice realităţile. Încercările lor vor rămîne întotdeauna sisifice şi se vor izbi tot mai mult şi cu mai multă putere de pregnanţa acestor realităţi, de suflul nou, revoluţionar, al forţelor progresiste care se pronunţă pentru : înlăturarea vechilor structuri capitaliste, imperialiste, a relaţiilor de producţie bazate pe exploatarea omului de către om, în beneficiul unor structuri şi instituţii noi, a unor relaţii de producţie bazate pe echitate, a unor concepţii revoluţionare, deschise noului.

Fără îndoială, pentru transformarea unor idealuri în fapte, pentru învingerea vechiului şi afirmarea noului, este nevoie de o intervenţie şi mai substanţială şi constantă a opiniei publice progresiste, revoluţionare, a tuturor organismelor şi organizaţiilor progresiste şi revoluţionare din viaţa internaţională. În spiritul acestor înalte idealuri este orientată întreaga politică internă şi externă a poporului nostru.

Prof. univ. dr. MARIN VOICULESCU ■

EXPUNEREA TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU

la ședința activului central de partid și de stat

DOCUMENT DE EXCEPȚIONALĂ VALOARE TEORETICĂ, AMPLU PROGRAM DE ACȚIUNE PENTRU AFIRMAREA POLITICII NOI, DE EGALITATE ȘI COLABORARE PRIETENEASCĂ ÎNTRE STATE

Idei și poziții de autentică viziune umanistă, revoluționară asupra lumii de azi primite cu vibrantă adeziune, cu deplină aprobare de toți comuniștii, de întregul popor român

Stă în practica politicii partidului și statului nostru ca principalele probleme ale vieții interne, ca și acelea care confruntă omenirea să fie dezbătute în forumuri de largă reprezentare, acestea constituind o elocventă ilustrare a profundului democratism, al societății noastre socialiste. O asemenea metodă, a dialogului cu mase le, se regăsește în valențele dialogului României cu lumea, un dialog deschis care este, în fapt, o „diplomație deschisă".

Promotorul consecvent al acestei concepții revoluționare, militante, creatoare, omul politic care își consacră întreaga activitate clădirii demnității României în rîndul națiunilor demne ale lumii s-a adresat, recent, țării și lumii expunînd direcțiile, orientările și principiile care stau la baza desfășurării politicii internaționale a partidului și statului nostru.

Adunarea activului central de partid și de stat a fost, în fapt, adunarea întregului popor. Cuvintele secretarului general al partidului au răsunat mobilizator și limpede nu numai în Sala sporturilor și culturii, dar — prin intermediul transmisiei directe a posturilor de radio și televiziune — în fabrici și uzine, la orașe și sate, pe întreg cuprinsul țării. Toți comuniștii, toți cetățenii țării au trăit un eveniment politic de excepțională importanță, expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu fiind un document programatic, cu ample și profunde semnificații; un document în care se conturează clar tabloul lumii contemporane, conținutul epocii actuale, tendințele care o străbat, procesele și fenomenele înregistrate de viața politică și social-economică mondială. Analiza riguros științifică a lumii contemporane, mutarea etapelor de la cauze la efecte, descifrarea resorturilor cele mai intime ale acestui complex mecanism care este viața internațională, conferă expunerii caracterul unui studiu de referință, capital în abordarea problematicii internaționale. Tezele și orientările reliefate de secretarul general al partidului nostru, în spiritul aplicării creatoare a socialismului științific în practica vieții mondiale își găsesc, în același timp, o strălucită finalitate în definirea unor căi și mijloace concrete de soluționare viabilă a problemelor politice, economice și sociale care confruntă omenirea. Descifrînd ceea ce este nou în lumea contemporană, sesizînd formele și instrumentele de manifestare a vechiului, precizînd exact natura contradicțiilor care marchează arena mondială, tovarășul Nicolae Ceaușescu a evidențiat cu pregnanță drumul de la teorie la practică, drumul de la conturarea și afirmarea unor principii la reașezarea structurală, prin măsuri ferme, a ansamblului relațiilor internaționale pe o bază nouă, într-un climat nou, în care aspirațiile legitime ale popoarelor să devină bunuri palpabile.

Prin toate acestea, expunerea secretarului general al partidului se constituie ca o cartă a programului românesc, pentru edificarea păcii și a colaborării, a unui program ce poate fi însușit de toate forțele progresiste și democratice, în lupta pentru o lume mai dreaptă și mai bună.

În cadrul acestui comentariu care își propune o relevare a liniilor generale ale expunerii, a evidențierii spiritului care marchează politica internațională a țării noastre — așa cum cu strălucire a fost configurată de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu — nu vom putea epuiza amplitudinea tematică și bogăția de idei a acesteia. Vom aborda, în viitor, într-o suită de materiale care-i vor urmări cu atenție fiecare dintre ele reprezentînd un sector de primă dimensiune al devenirii lumii de azi. Reținem acum direcțiile-cheie evidențiate în document, relevînd că — așa cum s-a subliniat în expunere — tabloul lumii contemporane este marcat puternic în prezent de agravarea unor contradicții mai vechi și apariția altora noi. Tendințele de împărțire a sferelor de influență prin utilizarea politicii de forță — fie sub forma intervențiilor militare fie a presiunilor economice — impun popoarelor, forțelor progresiste acțiuni mai hotărîte, o concertare a eforturilor pe baza unor relații de tip nou, principiale, democratice. Gravele crize economice care traversează lumea capitalistă, seismele monetare, perturbările în sfera relațiilor comerciale și economice cu impact mai larg ținînd seamă de interdependențele lumii de azi, agravarea decalajelor economice, fenomen de natură să tensioneze întreg climatul mondial, continuarea cursei înarmărilor cu întreg cortegiul lor de daune aduse destinderii, progresului în general, lipsa unor acumulări pozitive, pe drumul securității și cooperării în Europa, imperativul soluționării politice a unor stări de conflict, necesitatea stimulării unui dialog activ și constructiv pentru soluționarea unor probleme care confruntă mișcarea comunistă și muncitorească punînd la baza acestuia valorile perene ale socialismului științific, ale experienței specifice a fiecărui partid, participarea mai activă a comuniștilor la lupta de idei din lumea contemporană — iată cîteva din reperele amplei expuneri, în care portretul lumii contemporane este trasat în linii clare, realitățile sînt privite în față, cu maximă luciditate și responsabilitate revoluționară, în spiritul învățăturii care stă la baza întregii aplicări creatoare a politicii partidului și statului nostru — socialismul științific.

S-au relevat în expunere căile practice ale desfășurării dialogului României socialiste cu lumea, atît în sfera relațiilor pe linie de partid cît și pe linie de stat: dezvoltarea legăturilor de colaborare multilaterală cu toate țările socialiste, dinamizarea relațiilor cu țările în curs de dezvoltare, cu toate statele lumii. S-a subliniat hotărîrea partidului nostru de a acționa, în continuare, pentru făurirea unor relații principiale, democratice între partidele comuniste și muncitorești, evocîndu-se necesitatea unor reuniuni pe plan european, a unor seminarii și colocvii pentru dezbaterea unor aspecte teoretice ale dezvoltării societății contemporane.

S-a evidențiat — în termenii unei gîndiri avînd fertile și temeinice legături cu însăși viața, cu procesele și fenomenele vieții internaționale — oportunitatea pregătirii unei sesiuni speciale a O.N.U. consacrate noii ordini economice, a adoptării unor măsuri de dezangajare militară și dezarmare, a asanării stărilor de conflict din Africa, Orientul Mijlociu, din alte zone ale lumii, a democratizării unor organisme internaționale, a ansamblului relațiilor interstatale, în general.

Întreaga expunere reflectă îmbinarea organică a politicii interne cu cea externă, caracterul democratic, înnoitor, al dialogului cu toate statele lumii, toate forțele progresiste, în efortul plenar al salvgardării drepturilor inalienabile ale popoarelor de a trăi în demnitate, libertate și suveranitate, într-un cadru internațional al păcii și colaborării neîngrădite.

Ecoul puternic al expunerii tovarășului Nicolae Ceaușescu, manifestările pregnante de admirație și respect față de magistralul program politic trasat în acest document programatic ilustrează limpede viabilitatea ideilor afirmate, deplinul lor consens cu aspirațiile cele mai fierbinți ale poporului român, ale tuturor popoarelor iubitoare de pace, progres și înțelegere.

23 AUGUST

PRIM-PLANURI DIN COLOANELE UNUI AUGUST EROIC

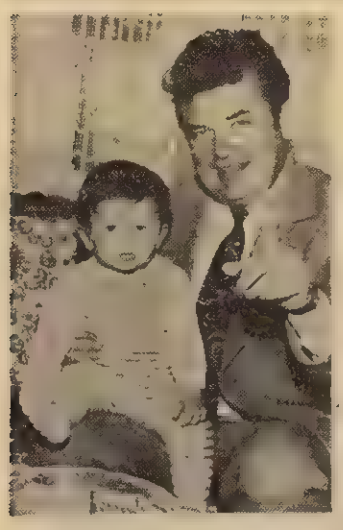

Crezul unui om nemulțumit cu șase tone și jumătate de grîu la hectar:

„După ce am călătorit în cîteva țări cu o agricultură puternică, m-am convins cu ochii mei că noi românii putem ține și în această privință fruntea sus"

— Am auzit, tovarășe Ioan Ageu, că sînteți bolnav, că în plin seceriș ați avut tahicardie.

— Se exagerează... Am avut, ca orice om, o criză de oboseală.

— Vi s-a mai întîmplat ? !

— Niciodată. Tot niciodată — că nici bătrînii nu-și amintesc — nu a înghețat la mijlocul lunii mai. Parcă ninsese pe întinsul cîmpiei. Erau minus 4°C. Și mie mi-a înghețat răsuflarea. Speram să batem toate recordurile la grîu — șapte tone la hectar. Cînd colo — abia 6 000.

— Cum abia ? ! Ca și în alți ani, sînteți printre primii din țară, cum s-a menționat și la Consfătuirea grîului din această săptămînă.

— Oricît am părea de orgolioși în anul acesta nu ne mai interesează decît competiția cu cîntarul. În '76 și '77 am avut o medie, la grîu, de peste 6 500 kilograme. În pas cu recordurile lumii. Visam, pentru '78, cu ochii deschiși, adică realist, dar visam și noaptea, cîte o obsesie — șapte tone la hectar.

— Și nu mai visați ? !

— Acum visez porumbul. Zece tone. Visez și ploaie și căldură. Apă și [illegible]

— Ca să vă apărați de îngheț sau grindină, propun imposibilul : întindeți o imensă folie de polietilenă deasupra cîmpiei...

— ...ne-ar mai trebui și o stropitoare uriașă — pentru irigații la comandă. Poate vezi dumneata o soluție.

— Nu văd decît că sînteți încă trist.

— Ei, amărît, da, recunosc că sînt amărît. Părinții mei au fost plugari, călîți cu toanele climei, cu cinci saci de grîu de pe un lanț de pămînt. Sînt supărat că în I.A.S.-ul nostru, deși am obținut o medie mare pe cele 1 200 hectare cultivate cu grîu, au apărut diferențe de producție între ferme de 400—500 kg.

— Nu dați vina pe îngheț ?

— Nici gînd ! Cauza e slaba calitate a lucrărilor, între care fertilizarea neuniformă.

— Și ? !

— Vom analiza această situație la adunarea reprezentanților oamenilor muncii. Să vedem ce-i de făcut.

— Sînteți aspru ?

— Aspru ? Adică dur ? ! ...Nu cred... Mai degrabă exigent, sever. Nu-mi plac leneșii și mîncinoșii, chiulangiii, flecarii. Sînt o fire neastîmpărată ; n-am timp de pierdut la o cafeluță sau la un taifas despre fotbal. Deși mi-e drag fotbalul.

— La fotbal se pricepe fiecare.

— Ca și în agricultură, nu ? ! Că mai vin unii cu ifose de mari specialiști. Sau : ce atîta scofală cu agricultura ? ! E floare la ureche !

— Și nu e ? !

— Deloc !

— În ce vă privește, sînteți, ca director al I.A.S. Variaș, un om cu faimă în toată țara. Cum s-ar zice : celebru.

— Știu și eu că omul sfințește locul, dar ar fi total greșit dacă s-ar crede că succesele I.A.S.-ului pe care îl conduc mi s-ar datora în exclusivitate. Ce poate face un singur om pus în fața a peste 6 000 de hectare teren arabil, cu un sector zootehnic de aproape 4 500 taurine ? ! Rostul meu e să organizez, să îndrum, să controlez, să apreciez, să critic, să conduc. Oamenii, tovarășe, ei sînt factorul hotărîtor ! Aici, la Variaș, din cei 400 de muncitori, ingineri și tehnicieni, români, maghiari, sîrbi și germani, majoritatea au 15—20 de ani vechime în unitate, foarte mulți muncesc chiar de la înființare, ca, iată, îmi vine în minte, mulgătoarea Ana Fiscu, decorată cu Ordinul Muncii clasa I. N-am socotit, dar în 30 de ani cred că a muls o mare de lapte. Poate un litru pentru fiecare cetățean al țării. Noi nu cunoaștem fluctuația. Rar apare cîte un tînăr inginer care nu rezistă ritmului de lucru și își cere transferul. Du-te, omule, îi spun, să te înveți minte că oriunde vei merge ți se cere muncă și iar muncă. Vorbeam de stabilitatea colectivului ; pe Traian Martin, secretarul de partid, pe ing. Ioan Covrig, directorul tehnic, pe Walter Wilwerth, contabilul-șef, pe Milan Petcov, șef de fermă, i-am găsit aici, încă în 1960.

— Vă întrerup: se zice că la Variaș tot secretul marilor producții e să nu se uite sămînatul. Că pămîntul și Ageu...

— Numai cernoziomul ! Nu prea avem timp de dispute anapoda, ca să ne aflăm în treabă ca alții. Argumentul nostru sînt vecinii, cu același cernoziom, dar cu producții mai mici, tot așa cum hărnicia și priceperea oamenilor comunei Variaș, distinsă zilele acestea cu premiul I în întrecerea pentru buna gospodărire, a oamenilor din unitățile agricole, cinci la număr, sînt răsplătite cu înaltul titlu de „Erou al Muncii Socialiste".

— Și totuși care e secretul ?

— Scrieți, să se știe : „Omul, solul și gunoiul" sau „rasa, casa și cu masa".

— Sună bine, ca-ntr-o poezie.

— Sînt două vechi devize ale țăranilor din Variaș. O „traduc" numai pe cea dintîi. Cam așa : muncă, știință și... tehnologie.

— Gunoiul ? !

— ...Asta-i marea taină. Tot la patru ani, prin rotație, fiecare hectar este îngrășat cu gunoi de grajd. Și nu ne zgîrcim. Nu poate fi inventat un îngrășămînt chimic care să-l înlocuiască pe cel organic, atît de complex, de bogat. Și e mult mai ieftin ca braga : 10 lei tona. Cel chimic — cam un leu kilogramul.

— Să revenim la grîu : în cît timp ați secerat ?

— În șapte zile, să nu pierdem nici un bob.

— Chiar nici unul ? !

— Cît mai puține. Numai combinele au un coeficient de circa unu la sută.

— E mult ?

— Ideal ar fi zero, dar spicul se scutură și prin simplă atingere.

— Criticați combina ?

— Din contră. O consider cea mai bună mașină din agricultura noastră. O clipă adevărată. Nu numai moșumeu, dar nici tata și, dacă mă gîndesc bine, nici eu n-am visat un colos care să recolteze și orz, și grîu, și soia, și floarea-soarelui, și lucernă, și in, și porumb. Gata cu coasa, cu arile, cu batoza, cu locomobila de altădată. Păcat că nu s-au păstrat cîteva exemplare pentru un muzeu al agriculturii.

— Poate și „Gloria" va ajunge piesă de muzeu.

— Sper că înaintea ei vom renunța la mașinile și utilajele care ne dau cea mai mare bătaie de cap. Și, mai ales, vom rezolva problema problemelor — piesele de schimb și birocrația. E adevărat că am rezolvat dotarea tehnică pentru toate lucrările agricole, dar avem încă greutăți — și obiective și subiective — cu reparațiile, cu randamentul.

— Am consemnat „of"-ul dumneavoastră.

— Notați și marea mea satisfacție : după ce am călătorit în cîteva țări cu o agricultură puternică, fala lumii, se zice, m-am convins cu ochii mei că noi, românii, putem ține și în această privință fruntea sus. M-a interesat îndeaproape tehnologia culturii porumbului ; ei, bine, cultivăm numai la Variaș, 2 500 hectare cu porumb, nu pe suprafețe de cinci sau o sută de hectare. Alea sînt fleacuri. Îndeosebi în ultimii zece ani, printr-o înțeleaptă politică agrară, prin indicațiile și orientările atît de realiste și de competente date de tovarășul Nicolae Ceaușescu, printr-o suită de măsuri organizatorice și de dotare tehnico-materială, „fantasticele" recorduri ale cernoziomului de Variaș abia au rămas în amintire : 2 500 kg grîu, 3 000 kg porumb, ca acum, în condiții normale de climă, să putem obține 7 000 și, respectiv, 10 000, fără irigații.

— De exemplu, la porumb, aceasta ar fi producția limită ? !

— Limită ? Ați uitat cumva de cele 10 secunde spulberate la suta de metri ? ! Cutez să prevăd că în 1980, ameliorînd soiurile și hibrizii, ne vom apropia de 8 tone la grîu și 15 la porumb.

— O țintă ca promisiune publică ?

— De acord.

— Să ne amintim subiectul discuției noastre : omul Ioan Ageu. Cum stați cu tahicardia ?

— Mi-a trecut.

— S-ar bucura cineva ?

— S-ar necăji prietenii. Și apoi — se apropie culesul porumbului. E nevoie de liniște în inimi...

— Și de sănătate ! — mulțumindu-vă.

TEODOR BULZA ■

Electroliză-4 sau cine dă strălucire aluminiului românesc

Acum cîteva zile, mai exact spus vineri, 28 iulie, printre altele, inginerul Horia Trifan, șeful secției Electroliză-4 din cadrul Întreprinderii de aluminiu Slatina, a spus : „Acum, în aceste momente deosebite, cînd întreprinderii noastre i se decernează, pentru a doua oară consecutiv, Ordinul Muncii clasa întîi, pentru ocuparea primului loc în întrecerea socialistă din ultimii doi ani, și cînd întreprinderii noastre i se înmînează Drapelul Roșu și Diploma de onoare de unitate fruntașă pe țară, conferite de Uniunea Generală a Sindicatelor din România, în aceste momente, deci, permiteți-mi să afirm, în numele tuturor muncitorilor, tehnicienilor și inginerilor de la Electroliză-4, că noi, aflați de doi ani și jumătate în fruntea întrecerii din întreprinderea noastră, sîntem, ca să zic așa, cu inima și cu gîndul, mai aproape de acest Drapel, decît toți ceilalți tovarăși de-ai noștri".

Cei de la Electroliză-4 au aplaudat bineînțeles, mai-mai să-și rupă palmele. Într-adevăr, de doi ani și jumătate, Electroliza-4 se află în fruntea întrecerii din întreprindere, adică în fruntea tuturor. Dar unii au cam zîmbit, ca să spunem așa, pe sub mustață. Marian Rusu, secretarul locțiitor al comitetului de partid pe întreprindere, a ținut chiar să-l aprobe, cu o mică nuanță de maliție, că, într-adevăr, în acea clipă, inginerul Horia Trifan se afla la doar cîțiva centimetri de Drapelul Roșu, remarcă la care asistența s-a mai destins. Și totuși, cineva din asistență, puțin cam afectat de acest afront, dacă ne putem exprima ca atare, a aruncat, mai mult în joacă, o întrebare aparent nevinovată : „Dar cu depășirea consumului la alumină cum stați ?"

„Pînă la această întrebare, ne declară subinginerul Gheorghe Cocoș, secretarul comitetului de partid al Uzinei de aluminiu, cel care ne-a relatat întîmplarea de mai sus, totul părea să fie în regulă. Dar, în clipa aceea, mărturisesc cu sinceritate, nu știam pe unde va scoate Trifan cămașa. Ei bine, inginerul Horia Trifan a promis că pînă la sfîrșitul anului va recupera depășirea de consum la alumină. Noi știm că o astfel de treabă nu e un lucru tocmai ușor, dar, dacă Trifan a promis, știm, adică sîntem convinși că o va și face".

L-am însoțit pe inginerul Horia Trifan care ne-a prilejuit cunoașterea cîtorva dintre oamenii de nădejde ai colectivului de la Electroliză-4. „Dumneavoastră faceți cum știți, indiferent de spațiul tipografic de care dispuneți, dar eu vi i-am prezentat ca să scrieți despre ei. Fără ei, Electroliza-4 nu s-ar afla de doi ani și jumătate în fruntea întrecerii". Acestea fiind spuse, noi, în consecință, constrînși de spațiu și de numărul mare de oameni ce ne-au fost prezentați și cu care am schimbat destule cuvinte, nu putem face altcumva decît măcar să transcriem numele lor. I-am cunoscut, deci, în hala 7, pe maiștrii Nicolae Răduinea, Constantin Popa, Gheorghe Dică, pe șeful de echipă Ion Ene, precum și pe podiștii Petre Cepănaru și Nicolae Cepănaru, veri, sau pe Nicolae Voicu și Marin Marinescu, acesta din urmă fiind și ocupantul locului doi al concursului pe țară „Cel mai bun metalurgist" ținut la Hunedoara în primăvara acestui an.

În hala 8 aveam să-i cunoaștem pe maiștrii Mircea Buec, Sigismund Konerth, pe șefii de echipă Păun Feteleanu și Gigel Mateescu, sau pe doi foști șefi de echipă, Victor Circiumaru și Nicolae Zidaru, promovați recent în rîndul maiștrilor.

„Aceștia sînt, în mare, a continuat inginerul Trifan, oamenii cu care, de aproape 10 ani, mai exact spus din 1969 lucrez în secția Electroliză-4. După cum se vede, colectivul nostru s-a sudat în timp, iar dovada cea mai elocventă că putem vorbi, în adevăratul sens al cuvîntului, despre un colectiv sudat, ar fi cucerirea și păstrarea, timp de doi ani și jumătate, a titlului de fruntași pe întreprindere. Am fost deseori întrebați cum de-am reușit să formăm un astfel de colectiv. Am răspuns și răspund : principala calitate a unui șef de secție este aceea de a-l pune la treabă pe fiecare om în parte. Inginerul trebuie să știe cu exactitate ceea ce trebuie să facă fiecare muncitor în parte. Și mai trebuie să și știe dacă muncitorul execută întocmai, pînă la cel din urmă amănunt, sarcinile ce-i revin pe postul respectiv. Deci, cu alte cuvinte, organizarea la care se adaugă, de la sine, disciplina. Numai că disciplina nu poate fi în întregime asigurată dacă nu se rezolvă unul dintre cele mai importante capitole, capitolul om. A rezolva acest capitol înseamnă a instaura convingerea că oricare om al secției se poate adresa, cu orice fel de problemă, de serviciu sau personală, șefilor săi direcți, inclusiv șefului de secție. Nu vreau să mă laud, dar, în acest sens, pot spune că mult mai bine cunosc problemele oamenilor mei, decît pe ale mele, cele personale. Un alt aspect, pe care noi, cei de la Electroliză-4, zicem că l-am rezolvat, ar fi mult discutata situație a pieselor de schimb pentru instalații și utilaje. După cum se știe, tehnologia aluminiului este un proces extrem de complicat și de gingaș, greu de controlat, deși aluminiștul dispune de o înaltă aparatură tehnică. Se întîmplă, nu de puține ori, ca aparatura să cedeze. Dacă nu ți-ai luat din timp măsurile necesare, prin propriul tău atelier de întreținere, utilajul stă. Dar, a lua măsuri, înseamnă a avea piese de schimb, a asimila piese de schimb și a le executa, fără să mai apelezi la serviciul Secției de întreținere."

În legătură cu recuperarea consumului depășit de alumină, recuperare pe care inginerul Trifan a promis să o realizeze pînă la sfîrșitul anului, am notat, pentru luarea la cunoștință de către cei ce asigură transportul din întreprindere, părerea interlocutorului nostru : „Transportată cu camioanele, de la siloz la secție, alumina, la fiecare cotitură sau hop, părăsește lada camionului, mai exact spus se risipește, situație în care nouă ni se trimite o cantitate, dar primim, la fiecare camion, cîteva zeci de kilograme mai puțin. De-aici vine și consumul depășit de alumină. În ceea ce ne privește, noi, Electroliza-4, vom clarifica situația respectivă, pentru că vrem neapărat să ne păstrăm locul întîi".

Și pentru că nu ne-am propus din capul locului să tragem și o concluzie, încheiem cu convingerea că, în mare, am surprins cîteva din gîndurile, preocupările și ambițiile unui colectiv care vrea neapărat să-și păstreze locul întîi.

VICTOR VLAD ■

Anghelache Ciovîrtă se ocupă cu zootehnia și privește tot timpul la interesul general

— Avînd în vedere rezultatele cu totul și cu totul excepționale obținute de către dumneavoastră în creșterea oilor ne vom lua îngăduința să vă prezentăm cititorilor noștri. Anghelache Ciovîrtă s-a născut la Jariștea în 7 decembrie 1933. Este șeful fermei de ovine Deleni din cadrul I.A.S. Cotnari. De profesie tehnician agronom este în prezent și student, secția fără frecvență, în anul III al Facultății de medicină veterinară Iași, secția zootehnie. Lucrează aici din 1959 și este șeful fermei din 1961. Este membru al P.C.R din 1956 și este decorat cu Ordinul Muncii clasa a II-a (1968) și Ordinul Muncii clasa I (1975). De 7 ani consecutiv, ferma Deleni a fost distinsă de 4 ori cu Ordinul Muncii clasa I și Meritul Agricol clasa I. După această prezentare voit impersonală să pornim stimate tovarășe Ciovîrtă la interviul propriu-zis. În urmă cu cîtva timp, v-am căutat dar nu erați.

— Ați fost în Australia ?

— Da, în Australia și Noua Zeelandă.

— Ce este nou în Australia ?

— Pe linie de oi ?

— Da, pe linie de oi.

— Dumneavoastră știți că ei n-au iarnă și de aceea creșterea oilor necesită foarte puține investiții. Doar amenajarea pășunilor și ridicarea gardurilor. Acolo totul se desfășoară sub cerul liber.

— Rezultă că mare folos nu ați tras sau ni se pare ?

— Nu-i adevărat. Am cumpărat oi. Vă pot spune că pe acte am figurat ca achizitor.

— Ce fel de oi ați cumpărat tovarășe achizitor Ciovîrtă ?

— Rasele Coriedale, Romnel Marsh, Suffolk și Polwart.

— Ce avantaje prezintă aceste rase ?

— Lînă și carne. Dintr-un kilogram de lînă, prin sau mai bine zis după spălare, se obțin 620 de grame. La merinosul de la noi se obțin 340 de grame. De asemenea, rasele de care am pomenit cresc mai bine și au în plus 15—20 de kilograme. Masculii aduși de acolo ajută la fortificarea raselor noastre.

— Și cum se simt oile din Australia aici, la Deleni, la 2 pași de Hîrlău și 85 de kilometri de Iași ?

— Păi nu, căci aici n-am adus.

— De ce ?

— Se consideră că sîntem o fermă bine închegată, cu parametri superiori.

— Ați cumpărat pentru economia noastră înțeleg și vă propun să ne întoarcem acasă din Australia. Am discutat niței și despre aceasta pentru a evidenția grija conducerii de partid și de stat pentru agricultura României, grijă în cadrul căreia comerțul exterior joacă un rol important. Bănuiesc că toată lumea înțelege că prin comerț exterior înțelegem că vindem dar și cumpărăm, or în materie de oi Australia este un partener de prim rang. Cum a început munca aici, la Deleni, pentru obținerea unor rezultate extraordinare ?

— Am pornit la drum în 1959 cu oaia țigaie a noastră. O oaie mică, cu lînă de calitate inferioară, dar dind, ce-i drept e drept, lapte bun. În 1962 s-a făcut infuzie cu merinosul nostru și s-a obținut rasa Spancă. Pe spancă s-a continuat cu Merinos și s-a obținut un prim lot merinozat în 1966.

— Ce vrem să vă întrebăm : Merinosul ce caracteristici are ?

— Ca să se cheme un animal Merinos trebuie să aibă cel mult 25 de microni. În microni se măsoară grosimea firului. Lîna acestui animal este fină.

— Să continuăm cu evocarea drumului pe care v-ați apucat să mi-i descrieți.

— În anul 1966, ferma noastră a fost luată în evidența Centrului de selecție și reproducere Iași. Efectivul de oi — mamele și berbecii pepinieri — este înscris în registre genealogice și pe baza acestora se face anual un plan de împerecheri.

— Și acest plan iese de fiecare dată ?

— Noi discutăm tovarășe reporter. Uneori insistăm de 3—4 ori.

— Aici se practică însămînțarea artificială ?

— Nici nu se poate altfel.

— Ce lucru important face acum ferma Deleni în afara producției propriu-zise ?

— Livrăm altor ferme din țară tineret mascul și chiar femele.

— Ce contribuție age ferma pe care o conduceți la întreaga agricultură românească ?

— Contribuim la merinozarea efectivului din întreaga țară.

— În ce proporție ?

— În 11 ani am livrat 17 000 de berbeci. Socotiți pentru fiecare minimul, adică 100 de oi. Deci, 1 700 000 de animale. 15 la sută din efectivul întregii țări.

— Cifra este cu adevărat impresionantă. Spuneți-ne se lucrează greu cu oaia ?

— Nu se lucrează greu, oaia fiind un animal blînd și duios.

— Duios în ce sens ? Plînge ?

— Sigur. De foame, de sete, de dorul mielului.

— Și cum mai e oaia ?

— Răspunde repede și potrivit la măsurile luate în binele ei. Vrei de pildă să-ți mănînce din mînă. După 2—3 zile vine și-ți caută mîna. Merge după tine dacă dorești așa ceva.

— Ce fel de raporturi există acum între oi și lupi ? S-au schimbat cumva datele problemei ? Întreb asta deoarece am văzut aici berbeci de 160 de kilograme.

— Raporturile dintre oi și lupi au încetat. Turmele sînt foarte bine păzite. De ani de zile ciobanii noștri nu mai pretind că dispariția vreunei oi s-ar datora lupului.

— Rezultatele, 11,6 kg. de lînă pe cap de oaie v-au așezat în fruntea fermierilor din țară. Pe locul doi, cel clasat pe locul 2 a obținut cu cîteva kilograme mai puțin. Ce ați făcut dumneavoastră pentru obținerea unui asemenea rezultat record ?

— Am făcut tot ceea ce am considerat util pentru dezvoltarea acestei specii în România.

— Să coborîm puțin pe terenul fertil al faptului concret, cum se mai spune. Concret ce anume ați făcut ?

— Avem o bază furajeră cred unică în țară. Lucerna, în proporție de circa 65 la sută, adică o foarte importantă sursă de proteine este depozitată în stoguri mari și în scopul de a o proteja este acoperită cu paie. O așezăm în stog cînd are încă multă umiditate și pentru a se răcori avem o canalizare cu apă pe dedesubt. Alți tovarăși cam au rețineri la așa ceva și se miră că n-au rezultate. Oile noastre au adăposturi bune iar mielul este crescut în stabulație liberă.

— Ce înseamnă acest din urmă lucru ?

— Înseamnă că pînă la 18 luni mielul este ținut în grajd, ocrotit.

— Ne aflăm aici în fața unei industrii, or totuși creșterea oilor se face în natură. Cît de naturală a rămas creșterea oilor ?

— Noi am dovedit că Merinosul poate fi crescut și în Moldova. Vă spun chiar ceva curios : Oamenii care ne-au ajutat la început, Ferma Chereușa din județul Satu Mare ne-au cerut în urmă cu doi ani sfaturi iar anul acesta ne-au solicitat berbeci pentru reproducere. În semn de dragoste și respect i-am lăsat să-și aleagă 10 berbeci.

— Cît anume ați livrat statului în acești ani de activitate ?

— 1150 tone lînă în 15 ani. Un kilogram de lînă costă 350 de lei iar industria realizează din el 1350 lei. În 15 ani am predat statului ca beneficiu 75 milioane de lei.

— Dumneavoastră cum v-ați apropiat de această muncă ?

— Am iubit oile de mic copil și le dădeam de mîncare pe ascuns, să nu mă vadă tata.

— Revin totuși la o întrebare anterioară : ce raport există între industrie și natură în creșterea oilor aici la Deleni ?

— Din creșterea naturală a oilor s-a pierdut fătările tîrzii, acelea din aprilie. Adică atunci cînd iarba face colț. Acum fătările încep din noiembrie. Îmi aduc aminte că în urmă cu 15 ani niște tovarăși mi-au cerut un miel pentru sărbătorirea Zilei Unirii, în 24 ianuarie. Cînd am venit cu el după căutări în toată țara s-au închinat căci erau oameni în vîrstă. Născîndu-se mieii acum în noiembrie găsesc parcul de furaje neînceput. Adică foarte bun. Întărcarea se face în aprilie și ieșit pe cîmp mielul fortificat găsește iarba deja apărută. Acum mulgem la grajd și nu la iarbă, se poate deci consuma cașul în timpul iernii.

— Ce vă propuneți pentru viitor, asta în condițiile în care aveți un trecut și un prezent, ambele strălucitoare și strălucite ?

— Întregul efectiv să fie merinozat cu Merinos australian în proporție de sută la sută. Să obținem 12 kilograme de lînă fiește. Mai mult nu cred că se poate. Partenera noastră, Fabrica de stofe Buhuși căreia în paranteză așa ca o critică blîndă i-aș reproșa că uneori ne scoate lînă de la categoria a II-a și ne-o bagă la a III-a nu mai importă demult lînă din Australia.

— Cît lucrați dumneavoastră pe zi ? Ce sacrificii cere această muncă ?

— Păi cele știute. Concediile de odihnă nu le prea faci, viața de familie este mai concentrată.

— Vi s-a întîmplat să aveți greutăți în muncă născute tot din munca și ideile dumneavoastră stimate tovarășe Ciovîrtă ?

— Desigur. În urmă cu ani eu am propus și dovedit avantajele mițuirii, adică a tunderii mielului cînd este mic. Am fost ascultat și acum a devenit o regulă. Acum însă am observat că procedînd așa obții două producții de categoria a III-a în loc de una a întîia, a doua și a treia.

— Înțelegem că în România sînt create condiții pentru dezvoltarea acestei importante ramuri a agriculturii. Totuși, ce carență observați dumneavoastră ?

— Una singură dar importantă. Unele Institute de cercetări, mă refer la munca noastră, fac producție ceea ce nu e rău, dar nu fac cercetare ceea ce este condamnabil.

— Ce se întîmplă cînd moare o asemenea oaie uriașă, o oaie care singură dă 18 kilograme de lînă?

— Înseamnă o pierdere valorică de 2 000 de lei dar mai înseamnă pierirea unui fond genetic extraordinar. Prin urmare înțelegeți ce răspundere avem.

EUGEN SECELEANU ■

UN FAPT CONCRET AL UNEI DEMOCRAȚII REALE

Personalitatea unui colectiv constă în primul rînd în tăria sa de caracter. În capacitatea de a se bucura sincer de un succes obținut cu multă trudă, în forța sa de a-și judeca cinstit munca, în tăria lui de a se bate cu lipsurile, cu necazurile, cu dificultățile. În puterea de a se mobiliza atunci cînd apele sînt mai puțin limpezi, tulburate fiind de o oarecare blazare. Este o certitudine faptul că „o reală democrație, cum este a noastră, are harul de a stimula personalitatea unui colectiv, asigurînd deplina egalitate între toți membrii colectivului, permițînd fiecăruia să participe direct la conducerea întregii societăți Este o șansă, o șansă enormă de a face să triumfe adevărul muncii".

Întîmplarea a făcut ca, exact în urmă cu un an, să particip la adunarea generală a oamenilor muncii de la Întreprinderea de cabluri și materiale electroizolante din București. Notasem atunci dorința colectivului de a ieși dintr-un mare impas creat de rezultatele slabe care, în ciuda dorinței amintite, se încăpățînau să rămînă astfel. Am scris despre lucrurile acelea. Am făcut-o cu o stringere de inimă pentru că îmi dădeam seama că de la realitate la deziderat era un drum greu și că oamenii de la ICME erau în situația peștelui aflat pe uscat. Între timp, conducerea s-a schimbat. Și iată că zilele trecute secretarul comitetului de partid, un tînăr energic de 27 de ani, Cristudor Țuțuianu, sună la redacție, invitîndu-ne să participăm la adunarea oamenilor muncii de pe semestrul I. „Pentru că ni se pare drept, ne spunea dînsul, să veniți și acum, cînd realitatea este alta, deși, nu ne ascundem, greutăți mai avem și încă destule."

Din darea de seamă citită de secretarul comitetului de partid rezultă limpede că, făcîndu-se bilanțul muncii pe semestrul I, activitatea întreprinderii s-a îmbunătățit, indicatorii fiind superiori celor din 1977. Mai mult, progresul este evident de la trimestru la trimestru, astfel că, de pildă, la producția netă, în trimestrul doi, față de trimestrul unu al acestui an, s-a înregistrat o creștere în procente de 31,3 la sută. Este un exemplu. La fel se poate vorbi despre producția marfă, despre productivitate, despre micșorarea cifrei care indică cheltuielile la mia de lei. Dincolo de cifre se află efortul depus de colectivul întreprinderii, munca oamenilor mai bine organizată, găsirea unor noi resurse pentru îndeplinirea angajamentelor asumate, fapte care, în contextul apropiatei sărbătoriri a zilei de 23 August, capătă semnificații deosebite, care țin, de asemenea, de personalitatea unui colectiv ce își regăsește drumul. Pare paradoxal că totuși criticile dării de seamă sînt cu atît mai aspre, cu cît rezultatele frumoase sînt mai evidente.

Dezbaterile păstrează încă tonul dării de seamă. „Referindu-mă la asigurarea bazei materiale, subliniază Ion Diaconescu, arăt că mecanismul este prea greoi. Problema aluminiului nu este rezolvată nici pînă acum. La fel, în privința carbonatului de calciu. Unii furnizori ne spun că sînt în remont. Noi ce să spunem muncitorilor noștri, să plece acasă că furnizorul este în remont ?" Este necesară, de asemenea, o mai bună corelare a planului cu capacitățile de producție, după cum și importurile trebuie pregătite din timp. „Ne confruntăm cu o serie de probleme, spune inginerul Cristian Istodorescu, șeful secției cu cea mai mare pondere valorică din întreprindere, secția cabluri de energie, și l-aș ruga pe tovarășul director general al centralei să ia creionul și să noteze : problema pavimentului, care nu este placat cu ciment, problema transportului pneumatic de granule, unele probleme ale valorificării într-o măsură mai mare a potențialului tehnic al comisiilor pe probleme..." Sectorul aprovizionării, unul dintre sectoarele cheie ale întreprinderii face obiectul interesului mai multor oameni ai muncii. Se caută soluții, se fac propuneri, se găsesc resurse chiar în modul în care este organizată munca. „Trebuie să ne schimbăm stilul de muncă. Aprovizionarea se face pe contractele făcute. Este foarte greu să aduci materiale în fabrică, dar este și mai greu să scapi de ele, cînd le aduci degeaba, constatînd că nu mai ai nevoie de ele. Să știți că producția netă depinde foarte mult de buna gospodărire a materiilor prime. Este inadmisibil să risipim atîtea materiale pe care le procurăm cu destulă dificultate". (Mircea Chirilă, șeful aprovizionării).

Întreprinderea bucureșteană se află la jumătatea unui drum căutat și găsit cu trudă și eforturi. Un drum care, spun reprezentanții oamenilor muncii prezenți la adunare, îi va situa într-un an pe un loc de frunte în industria Capitalei. Pentru că de la frămîntarea pe care o citeai pe fețele lor anul trecut, ei, muncitorii ICME-ului au ajuns prin propria chibzuință să-și descopere puterea. Poate că este cel mai greu lucru de realizat în viața unui colectiv. Să înțelegi că poți, că depinde în cea mai mare măsură de tine, ca fabrica în care muncești să fie cu adevărat un pilon de bază al unui domeniu industrial. În iarnă, încercînd să mă documentez pentru un articol la ICME și vrînd să stau de vorbă cu noul director, Ion Cojar, nu reușisem să obțin decît un fel de dialog imposibil de publicat pentru că se sprijinea mai mult pe tăceri. Omul nu se dezmeticea în fața atîtor probleme. La adunarea generală la care am participat, directorul Ion Cojar se bucura împreună cu ceilalți oameni din sală pentru că se cunoscuseră, pentru că nu se înșelaseră cu vorbe, pentru că își dădea bine seama că puteau realiza împreună redresarea întreprinderii. „Spunem că n-avem forțe de muncă, afirma Ion Cojar. Avem, dar scriptic. Unii stau încă în locuri călduțe, unde se cîștigă mai ușor. Trebuie să explicăm fiecărula de ce îl deranjăm și îl punem la treabă acolo unde se produce. O muncă dificilă, cu fiecare în parte. Pentru că ne-am convins că gîndindu-ne mai bine munca, putem realiza ceea ce ne-am propus. Spunem că nu avem comenzi. Pentru că nu facem ceea ce se caută. Să diversificăm gama produselor, să le fabricăm pe cele de care alții au nevoie". O dezbatere cinstită, pe alocuri dramatică, în care colectivul, dincolo de succese, se confruntă și cu propriile slăbiciuni, cu necazurile pricinuite de alții. O dezbatere democratică, pentru că așa cum afirmam la început, reala democrație este aceea care stimulează personalitatea unui colectiv. Și întreprinderea bucureșteană n-a ratat această șansă.

RADU BARBU ■

1. Ion Cojar, directorul întreprinderii : „Gîndindu-ne mai bine munca, putem realiza într-un ritm mai rapid ceea ce ne-am propus"; 2. Cristian Istodorescu : „Se poate valorifica într-o mai mare măsură potențialul nostru tehnic"; 3. Mircea Chirilă: „Producția netă depinde foarte mult și de buna gospodărire a materiilor prime"; 4. Cristudor Țuțuianu, secretarul comitetului de partid: „Noi ne-am redescoperit puterea datorită efortului întregului nostru colectiv"

Foto ELENA GHERA ■

Bunăstarea nu vine de la sine

TÎRGUL DE MOSTRE — UN CUPRINZĂTOR DIALOG ÎNTRE PRODUCĂTORI ȘI BENEFICIARI SUB SEMNUL TRECERII SPRE O NOUĂ CALITATE

Cu cele 21 de pavilioane ale sale și circa 180 000 de sortimente expuse, cel de-al 9-lea Tîrg de mostre de bunuri de consum. București 1978, ocupă un loc deosebit în viața țării : el reprezintă, în realitate, cel mai mare magazin din România. Nu în sensul că absolut toate mărfurile de acolo pot fi achiziționate pe loc — în nici un tîrg din lume nu se întîmplă așa ceva — ci în acela, mai larg, că ele vor fi efectiv livrate comerțului în 1979, dacă vor fi contractate. Este deci un tîrg realist, de lucru — cum se exprimă organizatorii — oglindind ritmul rapid de transpunere în viață a hotărîrilor de partid și de stat, a indicațiilor secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, privind continua perfecționare a producției și desfacerii bunurilor de consum.

În paginile de față vom înfățișa tîrgul din patru unghiuri diferite.

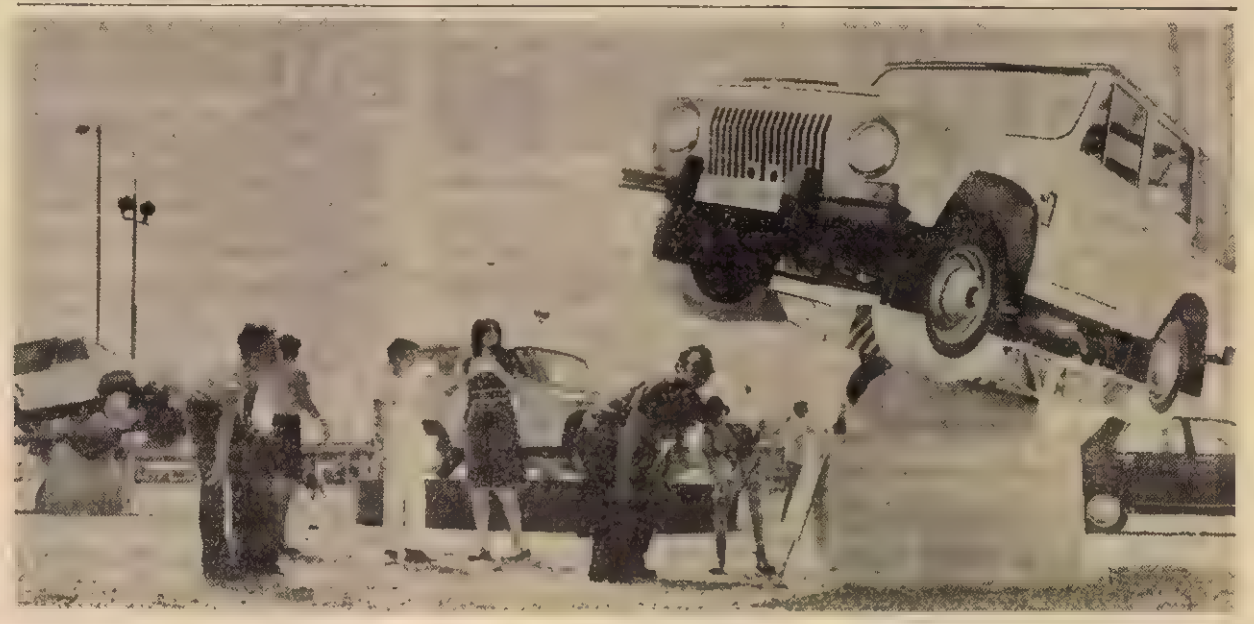

CEI care întreabă

La tîrg se desfășoară în prezent cel mai cuprinzător sondaj de opinie al anului în domeniul bunurilor de consum. De la Victoria Ștefănescu și Lupu Dima, doctori în economie, Ion Busilă și Nicolae Kindlein, cercetători științifici la Institutul de economia comerțului interior și a turismului, aflăm cîteva date poate mai puțin cunoscute despre această acțiune de larg interes cetățenesc.

— Sînt investigate circa 150 de produse și grupe de produse, cam 50 la sută din sectorul textile-încălțăminte, 17 la sută — alimentare, restul, metalo-casnice. În general mergem pe trei direcții : se sondează părerile privind produse **în premieră**, necunoscute încă de public, precum și altele care se află de acum pe piață, dar care, dintr-un motiv sau altul, **nu au „prins"** și vrem să aflăm de ce ; în fine, ne ocupăm mult de articolele de mare serie, tricotaje, țesături, confecții, încălțăminte, în scopul de a detecta și prefigura **cursul** modei și meandrele preferințelor. Astfel, la confecții s-au selectat 60—70 modele de cămăși, și cam tot atîtea la rochii, pardesiuri etc. Rezultatele sondajului sînt cu atît mai valoroase cu cît vizează un volum mai mare al desfacerii potențiale. Trebuie știut că la confecții femei s-au înregistrat „intrări" spectaculoase, o linie de croială degajată, pliseuri, volane, rochii din piese suprapuse. Anul acesta nu mai întrebăm, ca în 1977 : „Mini, midi, maxi ?" Știm că a învins maxi, dar ne interesează linia, materialele spre care se îndreaptă atenția cumpărătorilor și în special a cumpărătoarelor.

— La o primă vedere, sondarea preferințelor doar pentru circa 150 produse nu pare prea largă.

— Dimpotrivă. Ne concentrăm atenția spre bunuri de consum importante, utilizînd chestionare amănunțite, îmbunătățite față de anul trecut. Întreaga acțiune o concepem ca un ajutor efectiv dat comerțului, deci cumpărătorilor, cu influență directă asupra contractărilor ce se vor perfecta chiar la tîrg, în viitoarele zile. Astfel, primele rezultate le vom obține, grație calculatorului electronic, tocmai la produsele ce urmează a fi contractate mai curînd, să spunem în decurs de o săptămînă.

— Vorbeați mai înainte de îmbunătățirea tehnicilor de testare față de anii precedenți.

— Iată un exemplu. La Parada modei confecții, vizitatorii primesc un talon numerotat : ei au de ales între patru note pentru aprecierea modelelor. În plus, pe talon se prezintă conversația dintre trei persoane. Prima spune : „Eu prefer îmbrăcămintea și încălțămintea de ultimă modă. Îmi place să fiu permanent în ton cu moda." A doua spune : „Și eu prefer îmbrăcămintea și încălțămintea la modă, dar nu accept imediat orice tendință. Aștept să văd ce se impune și aleg ceea ce se potrivește personalității mele." A treia spune : „Eu prefer îmbrăcămintea și încălțămintea în stil clasic, pe care pot s-o port timp mai îndelungat." Cu care dintre aceste trei persoane sînteți de acord ? — este întrebat vizitatorul. Acesta este ceea ce noi numim un **test proiectiv.** Investigatorii de opinie știu că uneori se lovesc de anumite reticențe la cei chestionați, cînd li se adresează întrebări directe. Dacă întrebați pe cineva : „Locuiți într-un apartament ultramodern sau într-o casă cu apă în curte ?" s-ar putea ca interlocutorul dv. să se eschiveze. Pe cînd, dacă nu se simte direct implicat, dacă i se cere părerea despre **alte** persoane, devine mai vorbăreț, este o chestiune de psihologie. Și fiindcă vorbeam de contractări : sondările noastre reprezintă una din cele mai eficiente mijloace pentru a se determina măsurile cele mai solicitate la confecții și îmbrăcăminte. Se elimină astfel un puternic motiv de insatisfacție din partea cumpărătorilor. Merită subliniat că în ultimii ani am evidențiat deplasări treptate spre măsurile mai mari, ca urmare a dezvoltării fizice a populației tinere.

— Ce laitmotiv aud cei 60 de colaboratori ai dv. care sondează zilnic vizitatorii ?

— „Să se găsească în magazine !"

CEI care răspund

Sondajele pe baze de chestionar nu reprezintă nici de departe unica formă de consultare a publicului în cadrul tîrgului. În cele ce urmează redăm cîteva opinii reprezentative ale vizitatorilor, culese din caietele de impresii plasate la ieșirea din pavilioane.

Am rugat apoi pe organizatori să comenteze opiniile critice.

„Această expoziție este fără egal. Aproape este greu să alegi ceva, toate exponatele, cu mici excepții, sînt la superlativ." C. Mitrelu, strada Tiglina 21, București.

„Am rămas impresionată de bunul gust și căldura culorilor. Aș dori ca magazinele să ofere cumpărătorilor toate aceste produse care încîntă ochiul și bucură inimile." A. Chisalescu, București.

„Produsele oglindesc pe deplin grija permanentă a lucrătorilor din unitățile socialiste pentru a pune în aplicare chemarea : Să transformăm cantitatea într-o nouă calitate. Sperăm să le regăsim pe piață." Maia Morgenstern, Liceul „Zoia Kosmodemianskaia", București.

„Articolele din industria bumbacului sînt foarte frumoase și le-am dori pe piață, nu numai la tîrg."

„Cinste țării noastre pentru lucrurile de artă !"

„Aș dori din toată inima ca aceste articole să-mi încînte privirea și în magazine." Victoria Cîrgoliu, strada Măgura Vulturului 83, București.

„Organizați expoziții cu vînzare, nu ne stricați inima." Dumitru Dumitru.

Dogaru Zina (urmează adresa). „Comandă. Simbol 5 819, articol 67, «Tînăra Gardă», Doresc 16 m din acest material. Vă mulțumesc."

„Ne-au plăcut articolele de tricot P.N.A. și poliesteri. Industria noastră ușoară, prin Centrala de tricotaje-confecții, este în vădit progres." Profesor Emilian Prescoviță și familia, Iași, strada Pușkin 2, telefon... după 16 august.

„Sînt încîntată de tot ce am văzut. Dar tot atît de supărată de neconcordanța prețurilor de la expoziție și din magazine" I. Gafencu.

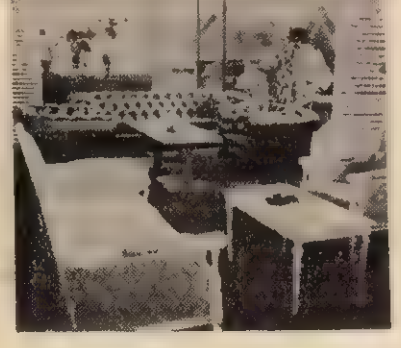

„Sînt deosebite exponatele, dar bine ar fi să apară și în magazine, nu numai în expoziții. Vor apărea ?"

„Să am satisfacția de a-i cumpăra soției asemenea perdele. Așteptăm reacția producătorilor." Mircea Unghеanu, Buzău.

„Pe cînd mașinile automate cu comandă program ? Nu credeți că cele expuse sînt cam depășite."

„Întrucît am văzut multe scule forjate — sape, topoare, lopeți etc. — dorim să vedem realizate și coase de cosit iarbă. Sîntem un grup din părțile Branului, județul Brașov, unde cositul ierbii nu se poate face decît manual." În numele grupului semnează inginerul Florența Minjină (N. N. — Sîntem în secolul XX, dar nu uitați coasele !).

„De ce nu se fac băile blocurilor în acest gen ?" Ing. Stănescu, București.

„Cea mai bună impresie : «Ludovic al XIV-lea» și «Glencora»". (N. N. — Vorba ceea : ca românul imparțial).

„Mulțumim pentru modelele noi de mobilă, dar ne întrebăm dacă cei care le-au proiectat locuiesc în apartamentele care se construiesc azi." Vanti Valentina, Institutul de proiectări, Prahova (N. N. — S-ar părea, așadar, că vizitatorul este în temă).

CEI care vînd

Am discutat cu mai toți directorii de pavilioane și cu alți reprezentanți ai industriei și comerțului la tîrg despre problema ridicată în mod predominant de către vizitatori : pe cînd în magazine ? Răspunsul a fost unanim : tot ce este expus poate fi produs fără dificultăți de industrie, cu singura condiție ca produsele să fie contractate de comerț pentru 1979. Iată cîteva reacții : „Noi, Centrala industriei tricotajelor, am contractat de acum întreaga valoare planificată a fondului de marfă pe 1979." (Luiza Diaconescu, director în centrală). „Tot ce prezentăm în Pavilionul de încălțăminte este oferit comerțului spre contractare pentru semestrul întîi 1979, dar acceptăm și propuneri pentru semestrul al doilea din anul în curs" (inginer Sergiu Petrescu, secția cercetare-creație, Centrala pielărie, încălțăminte, cauciuc). „Toate modelele din pavilionul Centralei industriei confecțiilor pot fi produse de noi ; să sperăm însă că nu se va manifesta ca în alți ani, o prea mare rezervă a comerțului față de fantezia model, în special feminine". (Sara Wechsler, directoru pavilionului, șef coordonator creație în centrală). „Mobilele au fost deja contractate pe 1979 și vor fi livrate în cantitățile specificate pe cartonașele de prezentare din expoziție ; sîntem chiar dispuși să devansăm unele piese pentru trimestrul IV, 1978, dacă vizitatorii în număr suficient, pentru a justifica reajustările în producție, își vor manifesta dorința. Dacă am fi expus **toate** modelele noi de mobilă, nu numai pe cele contractate, am fi putut ocupa singuri întregul tîrg, cu excepția rotondei" (inginer Alexandru Săvulescu, directorul pavilioanelor de mobilă, produse din lemn și bunuri pentru amenajarea și decorarea locuințelor).

Concluzia o trage inginerul Ion Mazilu, directorul tîrgului și director în Ministerul Comerțului Interior :

— Tîrgul nostru nu este numai o expoziție, ci îndeosebi un instrument de lucru, în vederea unei cît mai judicioase structurări a fondului de marfă pe 1979 și chiar cu posibile corectări pe 1978. Industria poate livra fără probleme produsele expuse. Poate cu excepția a 3 sau 4 la sută din ele — rezervă pe care o fac doar pentru a ține cont de imponderabil, de imprevizibil, imposibil de exclus într-o activitate economică de asemenea anvergură. În care concură numeroase ministere, sute și mii de fabrici și de alte unități productive. O singură cifră spune multe : se vor contracta aci bunuri de consum în valoare de circa 80 miliarde lei ! Tocmai pentru a sublinia caracterul realist al tîrgului am evitat să expunem acele modele sau sortimente la care se lucrează încă în atelierele de creație ale centralelor sau ale institutelor de cercetări.

— Dar așa-numitele prețuri informative ?

— Ele au fost avizate practic de toate forurile interesate, dar nu a fost posibil, din lipsă de timp, să fie definitivate pînă la deschidere. Ar fi fost păcat să excludem, din acest motiv pur tehnic, produsele respective. Dar, din rațiunile mai sus arătate, prețurile definitive vor fi extrem de apropiate de cele informative.

— Care este „secretul" tîrgului ?

— Repet ideea de bază : el este un instrument de lucru, are un caracter puternic realist. Cele circa 170 000 sortimente relevă modul în care se înfăptuiesc prevederile Programului cu privire la producția și desfacerea bunurilor de consum către populație în perioada 1976—1980, aprobate de conducerea de partid și de stat, precum și celelalte programe speciale de diversificare sortimentală pentru articole electrocasnice, de uz gospodăresc etc. Linii directoare : infuzia masivă a noului, continua diversificare sortimentală, promovarea de produse competitive pe plan mondial (unele din mărfurile expuse au primit medalii de aur la tîrguri internaționale !), în fine, valorificarea superioară a materiilor prime din țară.

Este desigur imposibil de „rezumat" 170 000 de sortimente sau măcar de a exemplifica în mod adecvat. În cîteva rînduri. Ne vom opri deci doar la cîteva exemple, alese la întîmplare. Infuzia masivă a noului am ilustrat-o cu televizoarele cu circuite integrate, în modele noi, cu durabilitate prelungită și simțitoare economie în consumul de energie electrică ; de asemenea să amintim noua mașină electrică cu rezistență bastată (doi ani garanție !), anvelopele auto din cord textil și cu brecker metalic, mai rezistente (cam cu 30 la sută mai mult) față de tipurile obișnuite. Zecile de mii de bunuri de consum prezentate la tîrg sînt produse exclusiv din materii prime românești, din fibre sintetice și material plastic românesc. Valorificate însă superior. Nu degeaba noile rochii de in au fost asemuite de multi vizitatori și de către specialiști cu podoabe de domnițe. (Dealtfel, modelele se inspiră din basmele și portul nostru popular.) Pe alt plan, să menționăm și valorificarea superioară a lemnului românesc în sutele de noi sortimente de piese de mobilier, inclusiv mobila stil. Cît despre obiectele premiate, ne vom limita doar la universul casnic : șamponul „Miraj" cu proteine, șpravul „Universal" pentru curățatul mobilei, cuverturilor și carourilor, șpravul „Cadran" pentru aprestarea lenjeriei de pat — toate medaliate cu aur la recentul Tîrg de la Bratislava.

— Un alt aspect esențial, care riscă poate să scape vizitatorului grăbit — continuă interlocutorul nostru — constă în aceea că tîrgul reflectă interconditionarea bine chibzuită a producției bunurilor de consum din țara noastră. În 1978 sîntem în măsură să oferim un **lanț** de mărfuri. Astfel, în pavilionul de produse agroali-

mentare prezentăm o largă gamă de alimente congelate la minus 18 grade, menite să usureze considerabil munca gospodinei, odată cu prezervarea cvasiintegrală a calităților nutritive ; iar într-un pavilion alăturat — și apoi în magazine ! — cumpărătorul prezumptiv va vedea noul frigider „Arctic", cu trei stele, care asigură tocmai o asemenea temperatură în congelator. Este doar un exemplu. Totodată, credem că prezintă interes faptul că pentru prima dată testarea gustului publicului se face nu numai prin chestionare, ci și prin produsele însele, oferite spre vînzare în Capitală și în cîteva mari magazine din țară. În perimetrul tîrgului funcționează cîteva zeci de puncte comerciale care desfac produse alimentare și nealimentare, dintre care și cele prezente în pavilioane, iar în București, Brașov, Timișoara, Cluj-Napoca și Iași, în cadrul magazinelor universale, vor fi organizate expoziții cu vînzare.

CEI care cumpără

Zecile de mii de cetățeni preocupați de proba 10 000 m piat pe care o presupune vizitarea constiincioasă a tîrgului sînt poate inclinați să ignore o activitate mai puțin aparentă, dar de exceptional interes și semnificație : intilnirile dintre consiliile județene ale reprezentanților consumatorilor și reprezentanții industriei și comerțului.

Iată, bunăoară, cum s-a desfășurat întîlnirea cu reprezentanții din Arges, Buzău și Dimbovița, precum și din Capitală — prezentă „din oficiu" la toate întîlnirile. De data aceasta, ei sînt rugați să-și spună părerea cu privire la două probleme : „1. — Preferați paltoane sau înlocuitori de paltoane ? 2. — Perspectivele desfacerii de încălțăminte din fețe textile."

Participă efectiv la discuții cîteva zeci de muncitori, țărani, tehnicieni, funcționari, gospodine, pensionari și elevi imberbi.

O scurtă introducere din partea unui reprezentant al centralei de confecții. „Iernile nu mai sînt atît de friguroase la noi, tot mai mulți, în special tinerii, preferă paltoanelor jachetele, canadienele etc., care dau o notă de sportivitate și ieleritate, sînt călduroase și relativ ieftine. Atîrnă oare în balanță soarta Bătrînului Palton ? Cum să ne orientăm noi, centrala ?

Opiniile se succed tumultuos, variind în funcție de virsta și kilogramele vorbitorului și în special ale vorbitoarelor.

— De la o anumită virstă nu se mai poate purta canadiană. Trebuie să existe o delimitare netă. Atît și atît pentru tineri, atît și atît pentru adulți !

— În zilele noastre, paltonul devine tot mai mult o piesă pentru ocazii speciale : ieșiri la teatru, la restaurant, nu putem renunța la el, dar trebuie să răspundă exigențelor : stofă, linie etc.

Moderatorul, Aurel Vainer, doctor în economie, șef de sector la Institutul de economia comerțului interior și a turismului, în sarcina căruia cade organizarea acestor manifestări, trage o primă concluzie :

— Deci, după părerea dv., paltonul rămîne o piesă de garderobă, de ocazie, dar care reclamă o calitate, o linie, o confecție deosebită. Avem stofă de paltoane bărbătești care să satisfacă toate gusturile, dar se observă o prea mare monotonie coloristică.

Alte opinii :

— Imitația de blană pentru copii „Restex", care-i face ca ursii, nu prea a prins. Poate modelele nu au fost prea reușite.

— Copilul meu a purtat-o patru ani și s-a simțit minunat. E rezistentă, dar culorile sînt dificile. Roz...

Aceleași discuții furtunoase se încing pe tema încălțămintei cu fețe textile, comode, aspectuoase și ieftine.

Totul se stenografiază, pe parcursul a ore întregi.

Un participant de la Direcția comercială Arges se plînge că discuția nu a fost „pregătită temeinic". În ce sens ?

— Dacă ni s-ar fi dat tematica din vreme, ne-am fi putut pregăti, am fi întocmit situații, am fi venit cu date...

Moderatorul :

— Tocmai aceasta am vrut să evităm. Rostul întîlnirilor este cu totul altul. Pe noi — ministerul și institutul pe care-l reprezint — ne interesează aci nu cifrele și situațiile, ci opinia omului care intră în magazine, deci opinia dv. în calitate de reprezentanți ai consumatorilor. Dorim informația caldă, fără intrerupi. În limbaj științific, aceasta se numește „cercetare din surse primare."

Și sursele primare — bătrîna învățătoare pensionară din Arges și elevul de la profesională, muncitoarea textilistă dimboviteană însă trăită la Iași, și mulți, mulți alții, al căror cuvînt este ascultat cu atenție și înregistrat pentru a fi studiat de centralele industriale și de organele comerțului direct interesate — se declară pe deplin mulțumite. La urma urmei, cu aceste surse primare, cu ei, cu noi, cu dv., începe și se termină orice comerț civilizat, ca și cel de-al 9-lea Tîrg de mostre de bunuri de consum, București 1978.

LIONEL NIȚESCU ■

Nu atît personalități ale muncii la 23 de ani, cît felul muncii care dă personalitate

Pentru omul de prin alte părți, tîrgul din Sighetu Marmației e o întîmplare plină de pitoresc, cum pitorești trebuie să-i pară celui de dincolo de Munțele Gutîn tîrgurile și oborurile muntenești. În mare, comerțul și bunurile lui sînt aceleași în toată țara. Cercetînd fiecare lucru de aproape, vezi însă atîtea deosebiri, încît pricepi cu nuanță firea celui care-l fabrică, gusturile lui, obiceiurile. Îndărătnicia și deschiderea la nou, indemnul talentului și supunerea la normă, puterea tradiției și felul în care se împarte o moștenire. La tîrgul acesta din Sighetu Marmației își vinde marfa și un meșteșugar de opinci. Opinca știm ce e și din ce se face. Încălțările aduse aici de jupînul opincar sînt croite din anvelope de camion și de tractor uzate, precum și din foale de material plastic colorată ca pielea cea groasă din vechime. A mai rămas din opincă doar rostul și forma. Simt ridicolul schimbării chiar și acela care opincă or să poarte pînă la moarte. Tineretul, femeile îndeosebi, încaltă ciubota de plastic fiindcă-i usoară și fiindcă straiele de sărbătoare sînt cusute să-și spună noblețea cu sfînta opincă împreună. În fine, nu e om ca să nu aibă un punct de vedere în chestiunea botinei de polietilenă. O poartă încă multă lume și nimeni n-ar ști să spună precis în ce împrejurări se cuvine să porți pantof și cînd numai opincă, fie ea și din mușama. Tovarășa Eliza Stoica, directoarea întreprinderii de confecții „Unitatea", povestește, cu unda aceea de umor ce se ivește întotdeauna din simpatie, cum vin la lucru „fetele ei" în zilele ce urmează unei sărbători. Vin, prin urmare, fetele de prin satele din jur — mai bine de o mie de tinere — cu trenul, cu autobuzul ori pe jos, îmbrăcate ca pentru horă. Își lasă rochia și cojocul cel înflorat la garderoba secției, își pun basmaua, halatul albastru și papucii și devin muncitoare, dar unele mai uită și umblă printre mașini în făcăturile meșterului opincar, ale celui din tîrg ori ale celui sosit de pe aiurea și care-i imită meseria. „Femeile din părțile noastre, spune tovarășa directoare, învață excepțional de repede felul muncii din confecții deoarece vin din familie cu o mare dragoste pentru croitorie. Femeia maramureșeană e foarte muncitoare și aș putea să zic că cele opt ore de serviciu sînt pentru ea o treabă ușoară și plăcută, față de obligațiile de gospodină și mamă. Am observat că începe lucrul la mașini cu un soi de voioasă curiozitate. Munca, adică, e o bucurie. La să vedem ce are de făcut a lui cutare, ia să vedem ce a mai născocit a lui cutare! Și așa mai departe. De aici, reversul medaliei : trebuie să treacă un timp bunicel pînă ce ajunge să-și lase la intrarea în secție deprinderile de acasă, să fie disciplinată, să țină o ordine anume la mașini. Este extrem de pasionant să urmărești așezarea în matcă muncitorească a fetei de muncă tinere, mai bine zis proaspete, doritoare de nou. Femeile încrează cu lină și acasă, au în memorie un anume tip de frumos, dar trebuind să confecționeze tricotaje, în cea mai mare parte pentru export, pentru alte gusturi decît ale lor, capătă repede conștiința importanței sociale a muncii lor. Vă dați seama ce schimbare se petrece în sufletul unei fete, care pînă a veni la întreprindere n-a cusut decît pentru propriul trusou de mireasă. Iat-o, deodată, angajată în ambiția unui colectiv ce pregătește tricotaje pentru multe țări ale Europei! Europa începe să-i pară mică și, într-un fel, e toată în mîinile ei. Se întîmplă și unele situații curioase. Multe fete își pot face norma lunară în două-trei săptămîni. Deoarece gîndesc o vreme ca acasă, sînt contrariate că nu li se dă de lucru cît pot să ducă. Noi ținem cont totuși că mai avem și muncitoare care trebuie ajutate să intre în ritm. Cine să le ajute dacă nu tovarășele lor mai îndemînatice? Astfel se aleg fetele cu simț organizatoric și, din acestea, viitoarele maistre".

Tovarășa Matilda Csiszar este șefa atelierului de creație. Într-un singur an, în 1977, atelierul a dat 1 267 modele noi. Tricotajele de la „Unitatea" au un solid renume pe piața externă. Calitatea lor cea mai frapantă este că fiind produse de serie, au linia și înfățișarea măgulitoare a unicatului. Tovarășa Matilda Csiszar a semnat, în 18 ani de proiectare, peste zece mii de modele de tricotaje. Ideea pe care o pune la baza profesiunii sale e foarte frumoasă. Ea socoate că merită să dai în fabricație numai prototipul care îmbracă un om oarecare la fel de elegant ca pe un manechin. Una din plăcerile sale e aceea de a urmări cum vin pe oameni, la ieșirea din magazin, confecțiile abia cumpărate. Din asta trage o seamă de concluzii pline de interes privind schimbarea psihologiei masei de cumpărători, emanciparea gustului, tendința. Sigur, colectivul atelierului de creație are un rol decisiv la realizarea a ceea ce s-ar putea numi fără exagerare „linia modei «Unitatea»", numai că de o personalitate precum a tovarășei Csiszar ar fi nevoie în atelierele de creație ale multor întreprinderi de tricotaje. Florica Nan, secretara comitetului P.C.R. de la „Unitatea" este, de asemenea, interesată de prefacerile care au loc în conștiința tineretului într-o localitate nu prea mare și cu atîtea specificități, cum e Sighetu. Orășele cu 45 000 de locuitori sînt destule în țară, dar urbe cu atîtea deprinderi rurale mai puține. Toate problemele creșterii forței de muncă în ramura confecțiilor trebuie luate în discuție ținînd cont de particularitățile oamenilor de aici. Femeile sînt învățate din familie să croiască și să împodobească haina astfel încît lumea să poată zice: Ioana e mai pricepută decît Maria sau Ana sau Irina — vecinele ei. Contează deci enorm să-i spui unei tinere dacă lucrează mai bine decît tovarășele de secție. Ca să lucreze spornic și cu plăcere, maramureșeanca trebuie să aibă mereu sentimentul competiției. „Noi ținem cont de asta, și dacă în doi ani de exemplu s-a întîmplat să mărim cu 50 la sută sarcinile de plan și cu peste 70 la sută sarcinile la export, e pentru că ne-am bizuit pe voința muncitoarelor noastre de a se întrece, spune tovarășa Nan. De aceea, atunci cînd trebuie să citez fetele cele mai harnice, mă gîndesc mult înainte de a rosti nume. Pe de altă parte pentru că maistre și muncitoare de nădejde sînt multe, pe de altă parte pentru că alături de Ileana Komer, Terezia Verdeș ori inginera Maria Mărițuț, muncesc o seamă de bărbați cu mari merite profesionale".

Întreprinderea se cheamă „Unitatea" pentru că întemeierea ei a avut loc ca urmare a unității de interese, năzuințe și dragoste de muncă a femeilor românce, maghiare și ucrainene din partea aceasta din nord a țării. Ce a fost bun și adevărat la anul înființării, e bun și adevărat și azi.

„Virsta medie a lucrătoarelor noastre, spune tovarășa Eliza Stoica, e abia de 23 de ani. Dumneavoastră ați vrea să scrieți despre cîteva personalități ale muncii în întreprinderea de tricotaje. Se poate și așa, dar mai normal ar fi să vorbim de felul cum munca aceasta dă personalitate, cum se naște un tip de individualitate muncitorească într-o zonă unde efortul colectiv industrial nu are propriu-zis o tradiție. Maramureșul e plin de pitoresc, dar pentru că nu sîntem turiști în propriul oraș, nu pitorescul ne preocupă".

În timp ce fac cîteva fotografii interesat de înfățișarea foarte gospodărească a secției, de curățenia, ordinea de spițerie și sobrietatea luminoasă a cadrului, tovarășa directoare, dînd iarăși dovadă că știe să fie în zece locuri deodată, o rusincează cu niște cuvinte abia șoptite, de profesor cu experiență pedagogică, pe una din fetele cărela halatul albastru nu reușește să-i ascundă sfiicinea de adolescentă. Luîndu-mi rămas bun, am curiozitatea să întreb ce s-a întîmplat. „Nu cine știe ce, zice zîmbind Eliza Stoica, atita doar că iar a uitat să-și lase opincuțele la garderobă".

TUDOR OCTAVIAN ■

Cine se mută pe strada Pictor Verona 15?

Intri pe poartă și, la cîțiva pași, pe stînga, se vede intrarea în imobilul direcției și administrației teatrului „Ion Creangă". Pe alee, mai departe, la cîteva zeci de metri, o altă clădire, ceva mai mică decît cea de la stradă, avînd doar un etaj. Ceea ce se cheamă o vilișoară. Către ea, în ultimele zile, pe aleea care traversează curtea, se îndreaptă o impresionantă desfășurare de forțe : autocamioane, basculante. Primprejurul clădirii, același frumos dinamism. Și pe jos, și pe sus, și pe dinăuntru, și pe dinafară. Pe sus, adică pe acoperiș, cineva întinde spornic o vopsea verzulie, primăvăratică, de nuanța mugurelui crud. Pe jos, cîțiva își fac de lucru dînd mai într-o latură o grămadă de bucăți de parchet fiindcă noul locatar, probabil, vrea parchet nou, și o cadă, încă utilizabilă după cît se pare, care urmează să fie și ea înlocuită, se înțelege, cu alta nouă-nouță. Pășim pragul casei ca să-l cunoaștem pe șeful constructorilor. Dintr-un grup se desprinde Nae Gabriel, care se recomandă șef de șantier la I.C.S.I.M. Discuția se poticnește însă de la început, fiindcă interlocutorul nostru afirmă că nu cu el e nimerit să vorbim ci cu „constructorul", cu șeful de lot, Constantin Teciu, care, tocmai în acea clipă apărut, ne spune că întreprinderea sa, în urma unor contracte încheiate cu I.C.R.A.L. Herăstrău, a deschis mai multe puncte de lucru în Capitală, printre ele numărîndu-se și cel de-aici, din strada Pictor Verona. Dacă-l întrebăm pe șeful de lot cu cîți oameni lucrează, n-o facem nicidecum cu gîndul de-ai pune o întrebare grea. Cu toate astea el stă, se gîndește, caută privirea inginerului Nae, ca și cum i-ar cere părerea, și zice : 11. N-avem nici un motiv să nu-l credem pe cuvînt. Numai că, avînd nefericita inspirație de a urca la etajul clădirii și de a deschide o ușă care dădea pe hol, rămînem surprinși, uimiți, deși, mărturisim, încîntați totuși de imaginea atîtei hărnicii. Fiindcă, în camera cu pricina, care pe mese, pentru a ajunge la tavan, care pe jos, lucrau nu mai puțin de 11 zugravi. Citiți bine : numai zugravi ! I-am mai numărat o dată și tot 11 au ieșit. Cazacu Paulin, șeful echipei, ne dă și cîteva nume : Alexandru Preda, Ion Alexe, Cornel Almăjan. Ne retragem într-o cameră alăturată și-l privim întrebător pe șeful de lot, de la care aflăm astfel amănuntul care explică totul și pe de-a-ntregul, și anume că urmează să se mute aici chiar șeful de șantier, inginerul Nae Gabriel. Nu lucrau, așadar, numai 11 oameni. La numărătoare mai puteau fi adăugați : instalatorul Nicu Dinu, echipa de zidari condusă de Ion Costache, alcătuită din Mihai Rosaida, Eduard Decon, Dumitru Filfan și ajutată de muncitoarele necalificate Ana Zăvoianu, Ioana Dafina, Cristina Macavei, precum și dulgherii și tîmplarii Dumitru Stanca, Ion Gudilă, Ion Ciobanu și Toma Țuțuianu. În total, ne dăm seama, aici lucrează oricum peste 20 de oameni. Micul șantier a fost deschis, ni se spune, pe 25 iulie. Iar zilele, nu prea multe, au trecut cu folos. Dealtfel, însuși inginerul Nae, pe care l-am reîntîlnit la plecare, pronostica încheierea ampleі acțiuni — după cum am văzut — de restaurare a casei sale, în cîteva săptămîni. Să-i fie cu noroc și să stăpînească în sănătate casa, i-am urat, impresionați de ceea ce pot constructorii atunci cînd vor. Dar, fiindcă șeful de lot Constantin Teciu ne dăduse, pe o listă, și alte imobile unde lucrează I.C.S.I.M., iar pe lista aceea se afla și numărul 57 de pe strada Dionisie Lupu, ne-am gîndit să trecem și pe la această adresă. În aceeași curte, aici, se află trei corpuri de clădiri. Loculesc, în ele, zece familii. Gheorghe Pușcaș, fost tehnician, actualmente pensionar, ne spune că la această adresă constructorii s-au prezentat cu cîteva luni în urmă. „O vreme nu s-a lucrat. Apoi, nu știu ce zor i-a prins, în două zile au terminat fațada. Pentru că s-au grăbit, sau poate din alte motive, cert este că au lucrat-o prost. După aceea au mutat schela în curte și aici au lăsat-o. N-am mai văzut pe-aici, de săptămîni întregi, picior de constructor". Oprița Voiculescu, fostă muncitoare tipografă, acum tot pensionară, confirmă cele de mai sus și adaugă : „De vreo două luni n-au mai venit". La rîndul său, inginera Valeria Teleman, care locuiește în clădirea din fundul curții, ne spune că prezența constructorilor ar fi neapărat necesară, întrucît imobilul prezintă serioase avarii. Ar merita aici să subliniem că vilișoara din strada Pictor Verona, cea asediată de tot felul de meșteri, nu necesită „consolidări". Și, cu toate acestea, cum vedem, constructorii într-acolo se grăbesc. Acolo, doar, va sta un șef al lor. Șansa celor zece familii de care vorbeam ar fi, cum se vede, ca inginerul Nae să ceară „extindere de spațiu" și în strada Dionisie Lupu 57.

DUMITRU CONSTANTINESCU ■

Comerț cu program de voie!

Este ora 9. La Crevedia Mare cocoșii au cîntat cu cîteva ceasuri bune în urmă, așa că nu mai e dimineață; oamenii au plecat demult pe la treburile lor. Dacă au plecat, nu înseamnă că le-au și rezolvat. Vreo cîteva femei, de exemplu, așteaptă în fața ușii închise a magazinului „Universal", pe care nu e afișat nici un fel de program. Gestionarul, ne spun ele, este înăuntru cu soția sa și aranjează marfa.

Deși nici peste drum, la magazinul alimentar, nu e afișat programul, cel puțin aici ușa este deschisă la perete iar gestionarul Nae Gheorghe se află la tejghea, adică la datorie. Din păcate, dintr-o simplă rotire a privirii peste rafturi observăm că zelul său nu este folositor satului pe cît ar putea fi. Vreo cîțiva saci de zahăr, pe care gestionarul ni-l arată foarte mîndru în depozitul alăturat, și vreo cîteva feluri de conserve așezate pe rafturile golașe, unde mai poți găsi totuși biscuiți și ciocolată, cam acestea sînt alimentele aduse spre vînzare în comună. În afară de țigări, dar acestea, se știe, pot fi fumate, și anume doar de fumători, nu și mîncate. În schimb chibriturile nici nu-s de mîncare, nici nu se găsesc. Vasile Spinu, președintele cooperației de consum zonale, apărut ca din pămînt, ne spune că a cerut de două luni de zile chibrituri, dar nu i s-au dat. Sătenii, desigur, nu-și aprind focurile vetrelor cu amnarul. Cumpără din altă parte. „Se orientează", spune președintele cooperației, iar gestionarul aprobă respectuos. Tot așa cum aprobă și că nu are condică de sugestii și de reclamații, cu toate că în scîndura unui raft a bătut demult cuiul în care ar fi trebuit s-o agațe la vedere. Cum tot la vedere se află și gunoiul care a împînzit podeaua magazinului. Gestionarul se apucă să-l strîngă cu mătura într-un colț. De-acolo, cu ochii în dușumeaua unsă cu motorină, povestește: „Noi facem comenzi săptămînal. Le facem de-a surda. În ultima săptămînă am cerut 49 de articole. N-or fi fost posibilități să ni se trimită toate, dar am primit numai 4: spirt, biscuiți, țigări, marmeladă. Eu am cerut 200 de kilograme de marmeladă și mi s-au dat 400. De ce ?, n-am înțeles. Și cum ?, iar n-am înțeles. Fiindcă ni s-au trimis vreo trei cutii stricate. Chiar o fi crezut cineva pe-acolo, la depozitul mare, că pot eu să bag vreun bănuț în tejghea aici, la Crevedia, pe marmeladă stricată ? De-aceea spun că e cineva care se joacă. Nu știu cine e ăla, dar se joacă. Am mai cerut conserve de fasole cu cîrnăciori, opt lei bucata. La fundul lăzii, bine ascunse, am găsit două umflate ca niște cimpoaie. Nu pot însela cu ele nici un copil. Chiar dacă aș putea n-aș face-o, fiindcă nu mi-ar conveni să fiu răspunzător de viața unui om. Mărfurile astea stricate se scad, pe spezele cooperativei. Dacă tot intră în scăzăminte, mă-nțreb și eu de ce-or mai fi plimbate de colo-colo, cheltuind benzina degeaba !"

Între timp, vizavi se dovedește că între firma magazinului „Universal" și plăcuța de mai jos care anunță că tot aici se poate cumpăra și „Loz în plic", este o strînsă legătură. Magazinul s-a deschis, în sfîrșit. Înăuntru, multe și de toate. Sute de feluri de mărfuri. Sandale populare, adică tenișți de gumă, cinci costume de tergal spînzurate în colț, lîngă tavan, biciclete, sticlărie. Pe scurt: textile, încălțăminte, obiecte casnice. Gestionarul Gheorghe Radu zice că în afară mașinilor de spălat nu-i lipsește mai nimic din magazin. Mai nimic din ce-ar avea nevoie, în mod curent, sătenii din Crevedia. De aceea Petra Antonescu, mai pretențioasă, îl amintește că n-are etamină dublă, iar Floarea Constantin, mai puțin pretențioasă, că n-are sapă. „Sapă am avut, dar s-au terminat, răspunde gestionarul. Ne mai trebuie, dar ni s-a spus de la depozit că nu au". Și, totuși, acum ar fi nevoie de ele, cît e treabă multă, atît de multă încît oamenii se culcă seara tîrziu și se scoală dimineața devreme, după cum ne dăm seama și din faptul că, de astă primăvară și pînă în prezent, la Crevedia s-au vîndut vreo 25 de ceasuri deșteptătoare. Numai gestionarul, se vede, nu s-a hotărît să-și cumpere unul și nici cocoși n-are, probabil, în ogradă, fiindcă altfel n-ar mai ține oamenii la ușă pentru a-și „aranja" marfa la trei ore după ce, potrivit programului, ar fi trebuit să înceapă s-o vîndă.

În satul Dealu, aparținător de aceeași comună Ilfoveană, la magazinul „Universal" un petic de hîrtie îl avertizează pe cumpărător: „închis pentru renovare". Ușa e, bineînțeles, inculată. Curiozitatea ne face să privim prin geamul fumuriu și-l zărim înăuntru, pe gestionarul Stelian Bolma.

Șade la o masă și mănîncă, iar după mișcările pe care le face prin aer cu un cuțit lat de bucătărie înțelegem că nu se îndură deloc să-și împartă masa cu muștele sîcîitoare. Ne privește indignat, vine către noi mestecînd agale și răsucește cheia în broască. Întredeschide ușa și ne aruncă o privire țintuitoare ca vîrful unui cuțit tot lat și de bucătărie. Ne declinăm identitatea și gestionarul ne explică:

— Tocmai vroiam să închid !

O explicație care, evident, nu explică nimic. Gestionarul simte că trebuie să lămurească mai bine lucrurile și adaugă cu ochii la ceas:

— Chiar acum mi s-a terminat programul.

Începem să ne dăm seama ce se întîmplă la „Universalul" din Dealu, făcînd cîțiva pași înăuntru și ascultîndu-l pe gestionar. Înăuntru, aruncate unele peste altele cîrlige peste grămadă, toată puzderia de mărfuri mari și mici. Gestionarul ne spune că de o lună așteaptă, în fiecare zi, constructorii care trebuie să vină să renoveze magazinul, iar în așteptare a golit depozitele și a strîns toată marfa aici, în prima încăpere. Cum motivul pentru care a fost închis magazinul era nevoia acută de igienizare a lui, o parte din marfă, a cărei valoare se ridică la trei sute cincizeci de mii, a început să se strice. Ziua omul își mai face de lucru cu o măturică cu coadă, dar noaptea șobolanii călătoresc în voie peste prăgurile magazinului. Și nu fără folos, pentru ei. Parte dintre țesături sînt roase bine.

— Și ziceți că aveți și program ?

— Avem.

— Ce fel de program ?

— De campanie.

— Adică ?

— De la 6 la 11 și de la 16 la 20.

— Păi dacă tot nu vindeți nimic de ce-l mai aveți ?

— Așa !

— Cum așa ?

— Ca să fie.

Asta era !

DUMITRU ELIADE

Unii găsesc de toate, alții nu știu unde se află depozitul!

În vreme de vară, sătenul n-are atîta timp să umble în stînga ori în dreapta după cele necesare casei, mai ales că în sat, acolo unde își duce viața, există un magazin mai mult ori mai puțin universal.

Prima ședere o facem la Săpința. La raionul de alimente, gestionara Ana Stan ne pune în față nota de comandă cu numărul 46 din 29 iunie. Numără 29 de sortimente. Le-ați primit pe toate ? întrebăm. Nu, răspunde gestionarul — am fost onorați doar cu patru sortimente, adică unt de masă, margarină, bomboane, drojdie uscată. Mai la dreapta, gestionarul Gheorghe Pop de la raionul metalo-chimice ne așteaptă cu o altă notă de comandă, la fel neonorată în întregime. Ce sortimente nu ați primit, tovarășe Pop ? Din 12 sortimente ne-au trimis doar 3. Nu am primit geamuri, decoloranți, linguri, furculițe, tablă zincată și ar mai fi ele.

La același magazin din Săpința, la raionul de textile gestionara Ileana Stan își făcuse o listă cu mărfuri de care ar avea nevoie. Era pur și simplu necăjită că nu a primit, de ani de zile, catifea cu buline: roșie, albastră, neagră. Ne-am dumirit de necazul gestionarei atunci cînd am aflat că toate femeile — dar absolut toate, căci aceasta este obiceiul satului — poartă fuste din această catifea. Bine, am zis, dar femeile tot poartă aceste fuste. Gestionara și apoi cîteva femei pe care le-am întîlnit apoi în sat ne-au lămurit că își procură catifeaua de la Satu Mare, Cluj-Napoca, Negrești, ori din altă parte. Și nu oricum, căci se face un adevărat comerț cu marfă la suprapreț. Săpîntencele nu renunță în ruptul capului la obicei, fac luntre și punte dar tot fac rost. „La noi în sat am vîndut cu mîile de metri pe lună dacă ar fi", răspunde gestionara Ileana Stan.

La un alt magazin, dintr-un alt sat, de data asta pe Valea Izei, în Bîrsana, ne e dat să aflăm o stare de lucruri mai îmbucurătoare. Cele 11 unități ale magazinului își fac planul, ba chiar îl depășesc, după cum ne făcuse un calcul pe hîrtie Maria Roman, contabil-șef la cooperativa de consum. Gestionarul Vasile Radu de la raionul metalo-chimice încearcă satisfacția omului din comerț care are de toate în raft. „Avem de toate tovarășe, aparate de ras electrice, termoplonjoane, aspiratoare de praf, frigidere, mobilă. Numai în ultima săptămînă am vîndut 10 garnituri de mobilă, omul nostru cumpără, se dă și el după oraș". Îți venea să-ți ceri scuze că l-ai tulburat din timpul serviciului, dar reporterul mai întîrzie. Omul de după tejghea își aduce aminte că totuși oamenii, mai au nevoie de șine pentru roțile de la căruțe, care nu au mai intrat în magazin de vreo doi ani, că o procură de la nu știu care șantier de construcții, că nu prea vin aparate de radio „Pacific" și ar mai fi ele, dar dacă planul se face ce să mai vorbim?

Bufetul din sat arată ca un decor de la o piesă de teatru. Rafturi sărace, cu cîteva sticle de secărică, de șliboviță, cîteva napolitane, ceva țigări și cam atît. Dăm curs unui dialog la care am fost martori purtat de gestionarul Petru Ofrim și o femeie cu un copil în brațe: „Aveți apă minerală ?" „Nu avem", „Atunci, ce ne dați ?" „Ce se vede". Cum v-am spus, nu se prea vedea nimic. Ne sînt puse în față două note de comandă identice, purtînd date diferite. Cuprindeau: apă minerală, vinuri, țigări. Rezultatul: neconorate. Omul se scuză cu spiritul comercianțului care stă pe loc: noi am vinde, dar nu avem ce.

La Ocna Șugatag, una din cele mai frumoase așezări din Maramureș, lucrurile dovedesc o mai atentă gospodărire a fondului de marfă. Președintele cooperativei de consum, Vasile Tepeș, ne asigură de la început că aprovizionarea nu-i dă de furcă. „Dacă mai avem necazuri — spune președintele — apoi ele se leagă de mărfurile care nu le găsim în depozit. Dar nu stăm cu mîinile încrucișate, ne aprovizionăm direct de la Satu Mare sau Baia Mare. Avem vînzare mare, solicitări de marfă diversă, mai ales că aici avem săptămînal, joia, tîrg unde se adună oamenii din satele învecinate. Noi ținem seama de acest aspect. Lucrătorii din comerț din Ocna Șugatag sînt oameni cu experiență și nu intră pe rețea cu mărfuri care nu sînt vandabile". Noi adăugăm că bunul mers al cooperativei de consum din Ocna Șugatag a fost răsplătit, ocupînd în ultimii șase ani de trei ori locul întîi pe țară pentru realizările obținute.

Ultimul popas l-am făcut la U.J.C.C. Maramureș, depozitul Sighetu Marmației. Constatările noastre de pe teren le-am prezentat tovarășului Ioan Hreniuc, șef de depozit la mărfuri industriale. Îi dăm cuvîntul: Ne-ați spus că gestionarii se plîng că nu primesc fier lat pentru roțile de căruță. Eu vă spun că pe semestrul II am primit doar patru tone, ceea ce ar putea mulțumi doar o comună cum ar fi Bîrsana. Dar noi avem 30 de cooperative în zonă. Ce să fac cu ele ? Cui să-l dau ? Am luat legătura cu Hunedoara și așteptăm. La sectorul textile-încălțăminte, rețineți că oamenii din Maramureș au preferințe pentru unele culori care sînt specifice zonei. Or, acestea nu prea vin. Cît privește gestionarii, aceștia nu prea vin prin depozit. Așa se face că ne trimit comenzi făcute acasă fără să cunoască întreaga gamă de produse pe care le putem oferi".

GHEORGHE PARJA

Aproape o uzină: complexul comercial „Bucovina"

Recent, la Suceava a avut loc adunarea generală a oamenilor muncii de la Întreprinderea comercială de stat pentru mărfuri industriale, unde cu această ocazie într-un cadru festiv colectivului sucevean i s-au înmînat pentru îndeplinirea și depășirea planului în domeniul circulației mărfurilor, **Ordinul Muncii clasa I**, conferit prin decret prezidențial, **Drapelul de întreprindere fruntașă pe țară în întrecerea socialistă pe anul 1977, Diploma de întreprindere fruntașă pe țară ale U.G.S.R.**, precum și **Diploma de întreprindere fruntașă pe țară a Uniunii Sindicatelor din comerț și cooperație**. Prin darea de seamă asupra activității din acest an a întreprinderii, precum și prin cuvîntul participanților la discuții, adunarea a analizat activitatea de pînă acum, activitate răsplătită cu înaltele distincții, a stabilit și a trasat noi jaloane pentru desfășurarea și ridicarea nivelului calitativ al muncii profesionale din toate compartimentele. „Aceste distincții constituie o mare satisfacție și mîndrie, pentru colectiv, dar și obligă de a munci în continuare exemplar, de a transpune în fapte sarcinile trasate de tovarășul secretar general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, la recenta Consfătuire pe țară a oamenilor muncii din comerțul socialist" — ne spune după terminarea ședinței directorul **Dumitru Ciobanu** — directorul direcției comerciale a județului Suceava. Ordinul Muncii clasa I — este pentru prima dată obținut de o întreprindere din județul nostru — ne spune directorul, de aceea înțelegeți emoția pînă la lacrimi a lucrătorilor noștri. Aceste distincții nu sînt rodul activității directorului sau a cîtorva oameni din întreprinderea noastră. Sînt rodul efortului întregului colectiv, însumînd mii de oameni ai muncii.

— Ce înțelegeți prin circulația mărfurilor ?

— Este o relație pe care orice lucrător din comerț o dorește cît mai perfectă, o relație dintre industrie și consumator prin intermediul comerțului. Dar rolul cel mai important îl are desigur aprovizionarea cu mărfuri conform zonei respective. Pentru acest lucru le-am cerut oamenilor care se ocupă de aprovizionare să se și deplaseze peste tot, convins fiind că o aprovizionare bună nu se poate face din birou, la telefon, în fața unei cești de cafea. V-as da și cîteva exemple. Poate vă vor părea banale, dar pentru activitatea noastră sînt foarte importante fiind legate de repartizarea teritorială a fondului de marfă. În Ardeal s-au repartizat pălării plusate de culoare închisă caracteristice zonei noastre care nu se vîndeau acolo. A trebuit să ne deplasăm, și să aducem aceste pălării care aici se vînd ca pîinea caldă. Tot legat de pălării vă pot spune că aici avem cea mai mare cerință din toată țara dar și cea mai mică repartiție a lor. De asemenea, tabla zincată am fost nevoiți să o aducem din Banat unde nu se vîndea deoarece caracteristic zonei respective este acoperișul cu țiglă. V-am dat doar cîteva exemple mărunte și înțelegeți cît de serioasă este această aprovizionare a populației. Oamenii sînt noi, pretențiile cresc necesitînd și noi obiective comerciale. Să nu credeți că exagerez. Am vizat la unități comerciale independente. Mi-am sacrificat cîțiva ani din timpul meu liber să pun pe picioare „uzina comercială" cum o numesc, marele magazin comercial „Bucovina". Am stat alături de constructori, de proiectanți, de cei care făceau mobilierul, de vitrinieri și acum de vînzători. Cînd se constituia magazinul aduceam materialele de care aveam nevoie, acum aduc mărfuri de care este nevoie. Zilele acestea se va da în folosință cel de al doilea fir de scară rulantă.

— Există un talent al lucrătorului din comerț ?

— Se poate spune că un lucrător din comerț este bun cînd iubește acest lucru. Desigur, ca peste tot, sînt și excepții. Există și oameni de talent, dar și oameni care muncesc foarte mult.

SORIN POSTOLACHE

Sîntem un grup de locuitori din cartierul Prăjani, orașul Slănic, județul Prahova. În acest cartier funcționează o grădiniță cu trei posturi. Condițiile în care își desfășoară activitatea această instituție, activitate de îndrumare și îngrijire a fragedelor vlăstare, sînt însă departe de a mai fi corespunzătoare. Cu 12—14 ani în urmă, într-o veche clădire, s-a amenajat o încăpere pentru funcționarea grădiniței : o alta a fost destinată căminului cultural. Ambele sînt însă necorespunzătoare, pereții sînt din piatră, apare igrasia. Cunoscînd situația, organele locale și județene de partid și de stat au prevăzut ca în acest an să se construiască un local corespunzător pentru grădiniță, obiectivul figurează în planul actual de investiții, a fost dat chiar un termen de dare în folosință — 1 august a.c. — iată însă că nici pînă astăzi construcția nu a început. Din cîte cunoaștem, această mare întîrziere se datorează faptului că nu s-a soluționat problema terenului unde să fie amplasat obiectivul în cauză, aici intervenind se pare unele încurcături. Sperînd că prin publicarea acestor rînduri cei în drept vor urgenta lucrarea, cu atît mai mult cu cît există pericolul să pierdem fondurile alocate, din pricina întîrzierii, vă mulțumim în numele tuturor micuților preșcolari din cartier. **(Scrisoarea este semnată de un număr de 16 părinți)**

Doresc să vă rog ca prin bunăvoința revistei FLACĂRA, să mulțumesc foarte mult Comitetului executiv al Consiliului popular al municipiului Timișoara, precum și colectivului Biroului de evidență populației al Miliției municipiului Timișoara, care mi-au rezolvat în mod operativ cele sesizate redacției dumneavoastră, cît și colectivului Flacăra, prin a cărui contribuție s-a ajuns la urgentarea și reglementarea problemei mele. **(Gherghina Mardirosian, Timișoara).**

Din partea U.J.C.C. Ilfov :

„Referitor la scrisoarea cititorului **Ion Ionescu** din comuna Otopeni, satul Ferme, vă informăm : sîntem de acord că ambele clădiri în care funcționează cele două unități, bufetul „Ramura" și magazinul alimentar, sînt necorespunzătoare. Au fost luate măsuri și de comun acord cu Consiliul popular al comunei Otopeni, s-a stabilit locul unde urmează a se construi noua clădire în care vor fi instalate cele două unități. Au fost obținute toate avizele necesare și lucrările sînt în curs de efectuare. Termenul de dare în folosință este de 31 august a.c.. Pînă atunci au fost luate toate măsurile pentru păstrarea curățeniei și respectarea regulilor igienico-sanitare în actualele unități".

Cu bucuria omului renăscut pentru familie și societate, subsemnatul **Miron Sabău** din comuna Siria nr. 218, județul Arad, de profesiune tehnician viticol, mulțumesc din inimă în numele meu și al familiei mele lui Pavel Kozak, care a reușit prin tratamentul aplicat să mă vindece de eritodermită generalizată, deși medicii stabiliseră că ar fi psoriazis generalizat. Cu tot tratamentul făcut înainte de venirea mea la dînsul, boala s-a agravat în așa măsură încît nu mai eram capabil să mă deplasez dintr-un loc în altul. Întreg corpul îmi era o coajă care la cea mai mică mișcare crăpa și sîngera, producîndu-mi dureri insuportabile. Deveniserm un om disperat, mă consideram pierdut. Dar iată că, după 4 luni de tratament și regim alimentar aplicat de Pavel Kozak, suprafața pielii s-a refăcut. Nespusă a fost bucuria cînd am putut să-mi reiau munca pe dealurile însorite ale Aradului, unde la un moment dat nu mai speram să ajung. Sînt prea puține și seci cuvintele pentru a-mi putea exprima recunoștința.

Mă numesc **Gheorghe V. Neagu**, născut în Podenii Noi, județul Prahova la 6 aprilie 1932, cu domiciliul actual în Ploiești, strada Cimbrului 1, blocul 18, scara A, apartamentul 6 ; vă dau toate aceste date în speranța că, prin publicarea acestor rînduri, voi fi ajutat să pot fi verificat în sensul celor ce vă voi spune : în anul 1950 am absolvit Școala profesională de mecanici agricoli la S.M.A. Ciorogîrla, județul Ilfov ; școala funcționa chiar în incinta S.M.A.-ului. După terminarea școlii și a examenului am fost repartizat la S.M.A. Buda, județul Prahova, fără a mi se elibera diploma de absolvent. Din anul 1965, la toate scrisorile adresate acestei unități, nu am primit nici un răspuns. Din nou, în 1978, m-am adresat S.M.A. Ciorogîrla cu rugămintea de a mi se răspunde unde s-ar putea găsi arhiva din acea perioadă a școlii profesionale. La data de 26 ianuarie 1978, înregistrată cu nr. 129, am primit o scrisoare prin care mi se face cunoscut să mă adresez Liceului agroindustrial Titu, județul Dîmbovița, deși nu aveam nici o legătură cu această instituție eu absolvisem școala profesională și nu liceul agricol ! Vă trimit alăturat două din răspunsurile primite, care se bat cap în cap : cel de la S.M.A. Ciorogîrla, și cel de la Liceul industrial Titu — căruia m-am adresat totuși, conform indicației primite. Ei mă trimit de colo, colo, sau dau din umeri, iar eu continui să stau fără diploma care îmi e atît de necesară !

În ziua de 14 iulie a.c., în jurul orei 16, după terminarea lucrului, obosiți și încinși de căldură, am poposit cu încă trei colegi de muncă la restaurantul „Pui de urs" din calea Rahovei colț cu Bibescu Vodă, la circa 200 metri de Tribunal. Menționez că restaurantul este de clasa a II-a, avînd bere de 3,50 sticla. Ospătarul ne-a atenționat că nu servește bere decît cu mîncare. Am cerut așadar cascaval și mititei pentru toată lumea — deși am văzut mese la care se servea numai bere ! — și iată că același ospătar ne spune că nu ne servește totuși cu bere, trimițîndu-ne la alt raion. Aici, o tovarășă ospătară ne trimite la un alt ospătar, dînsa servind numai pentru acasă. Nici aici nu am fost serviți. Am cerut condica, ni s-a spus că este la tovarășul responsabil care e invoit. Am observat în cele din urmă că berea se servea numai la cunoștințe și pentru acasă cu 5 lei sticla. Credem că organele în drept ar trebui să ia măsuri pentru reglementarea acestor situații pentru stîrpirea definitivă a speculei. **(Gheorghe Minea, Vasile Cernescu, Aurel Pușnei și Alexandru Terec**, lucrători la I.T.B. — șantier construcții-montaj, București)

Mă numesc **Simion Greu** și locuiesc pe Aleea Brazilor nr. 12, bloc A 6, apartamentul 60, Alba Iulia. În anul 1957 am fost încadrat la cooperativa „Munca nouă" din Alba Iulia, actualmente cooperativa „Mureșul", ca ucenic în meseria de tapițer. În același an UCECOOM-ul a trimis la școlarizare o serie de ucenici la școli profesionale, eu fiind trimis la Tîrgoviște, la Grupul școlar de pe lîngă Uzinele Tîrgoviște. După absolvirea acestor cursuri de 6 luni, în 1958, și promovarea examenelor de încheierea cursurilor, Grupul școlar Tîrgoviște urma să ne trimită actele de absolvirea cursului, lucru care nu s-a întîmplat nici în prezent, eu întorcîndu-mă la cooperativa susmenționată. Se cunoaște faptul că aceste acte trebuie trecute în cartea de muncă iar promovarea în categorii se face tot în funcție de acte. M-am adresat în acest sens în scris Inspectoratului școlar al județului Dîmbovița, dar nu mi s-a dat nici un răspuns. Acum trebuie să mă încadrez în meseria învățată, dar nimeni nu mă primește fără acte ! Pur și simplu nu mai știu cum să procedez.

Din partea Ministerului Educației și Învățămîntului :

„Cu privire la scrisoarea **grupului de elevi din anul IV-A**, învățămînt seral, Liceul industrial nr. 1 Cluj-Napoca, în urma cercetării întreprinse de Inspectoratul școlar al județului Cluj, vă facem cunoscut următoarele : se confirmă cele relatate în scrisoare, în sensul că 19 elevi din clasă au primit nota „2" în ziua de 16 ianuarie a.c., după ce în ora precedentă elevii au lipsit de la lecție în masă (subiectul extemporalului fusese dat din lecția ce ar fi urmat a fi predată în acea zi, lecție, deci, care nu s-a mai predat — **N.R.**). Nici unul dintre ei n-a putut motiva absența din 12 ianuarie. Față de această situație, s-a atras atenția conducerii școlii să nu mai îngăduie asemenea practici și nici un cadru didactic să aplice regulamentul privind absența elevilor".

Mă numesc **Alexandru Niculescu** și locuiesc în București. Din război, m-am întors cu o afecțiune la stomac, pe care, medicii de specialitate au diagnosticat-o ca „ulcer gastric". De atunci și pînă acum trei luni în urmă, am cheltuit o bună parte din remunerația muncii mele pe tratamente și medicamente, fără nici un rezultat. Nu cred că este necesar să vă mai spun de cîte bunuri ale pămîntului am fost lipsit în această perioadă. A apărut „Ulcosilvanilul" ... Am reușit să procur un flacon, și rezultatul tratamentului a fost mai mult decît miraculos. Am vrut să-l repet, conform indicațiilor, dar a dispărut din comerț. M-am întrebat : de ce ?! Răspunsul, l-am culeș din paginile revistei. Ca urmare, este firesc, sau nu, să fiu obsedat acum de o altă întrebare : cum este posibil să se pună atîtea piedici unei realizări atît de mari, și cum de nu se iau măsuri contra celor care se fac vinovați de nevalorificarea ei ? Consider că nu este cinstit ca mii de oameni, de multe ori avînd posibilități materiale destul de limitate, să sufere din cauza intereselor meschine ale unor semeni ai lor ! Această carență este gravă și trebuie curmată.

Din partea Consiliului popular al comunei Vidra, Ilfov :

Urmare scrisorii trimise de **Mișu și Gheorghe Constantin** din comuna Vidra, vă comunicăm : de la început minorul Constantin Gheorghe și fratele acestuia, Mișu Constantin, au fost în atenția Biroului executiv al Consiliului popular comunal pentru ca, în limitele dispozițiilor legale, să fie ajutați. În legătură cu aceasta au fost luate următoarele măsuri : S-a instituit tutela minorului Gh. C., numindu-se tutore cetățeanul Dumitru Dragne, din comuna Vidra, satul Cretești, în conformitate cu prevederile articolului 3 din Legea nr. 3/1970 privind regimul ocrotirii unor categorii de minori. Atît minorului Gh. C. cît și fratelui acestuia M. C. — major, Biroul executiv a stabilit și plătit un ajutor bănesc ocazional din bugetul consiliului popular comunal de cîte 350 lei fiecare. Minorul Gh. C. a primit pe perioada anului școlar expirat bursă lunară urmînd ca — avînd în vedere situația sa deosebită — să primească și în continuare pentru anul școlar viitor — bursa legală. Biroul executiv, avînd în vedere situația deosebită a celor doi frați, a făcut demersurile necesare pe lîngă conducerea C.A.P. Vidra pentru a li se atribui în continuare lotul în folosință de care au beneficiat părinții lor cît au fost în viață, totodată pentru a fi ajutați de această unitate cu produse agricole și lemnele necesare pentru încălzit, în limita posibilităților legale".

Radio București, în emisiunea sa din 22 iunie, a transmis în jurul orei 13 cîntece interpretate de corul Liceului pedagogic din Turnu Măgurele. Cu această ocazie i s-a luat un interviu profesorului Mocanu, diriginte corului, care printre altele a spus că primul care i-a îndrumat pașii în ale muzicii, a fost, cităm : **minunatul om și profesor Marius Cuteanu** de la Liceul pedagogic din Cluj-Napoca. Cuvintele profesorului Mocanu ne-au mișcat, pentru că l-au evocat așa cum se cuvine pe unul dintre cei mai îndrăgiți dascăli ai Liceului pedagogic „Gh. Lazăr" din Cluj-Napoca, pe profesorul nostru de muzică Marius Cuteanu. Modul de dăruire, corectitudinea și punctualitatea profesorului Cuteanu, faptul că își sacrifica ultima clipă pentru școală și pentru noi, elevii săi, au făcut să fie un om respectat și mai ales iubit de toată mișcarea cultural-artistică din municipiul nostru. Ca proaspeți absolvenți, foști membri ai corului Liceului pedagogic „Gh. Lazăr", dorim ca prin aceste rînduri să-i aducem un prinos de recunoștință și să-i urăm multă sănătate fostului și iubitului nostru dascăl. (În numele promoției 1977—1978, semnează : **Adriana Nădăsan, Ioan Pascalău și Mariana Man**)

Din partea Consiliului popular al sectorului 1 :

Urmare scrisorii adresate dv. de **Dobrița Oprea**, care solicită sprijin în vederea extinderii pe camera eliberată de V. Aparaschitei, vă facem cunoscut : în ședința din 14.VI.1978, Comitetul executiv al Consiliului popular al sectorului 1, a aprobat extinderea sus-numitei pe camera eliberată de V. Aparaschitei, după ce se va rezilia contractul de închiriere al Asociației locatarilor de către I.C.R.A.L. Herăstrău".

Din partea Comitetului orășenesc P.C.R. Motru :

„Privind scrisoarea trimisă revistei FLACĂRA de către **Maria C. Coandă** cu domiciliul în orașul Motru, satul Ripa, județul Gorj : în scrisoare se arată că M.C.C. este absolventă a școlii tehnice horticole cu durata de 4 ani, solicitînd sprijin să fie încadrată pe un post la C.A.P. Plostina, brigada Ripa. În raport cu pregătirea sa. Din cercetările făcute reiese faptul că ea are dreptate, în sensul că face parte dintr-o familie compusă din 3 persoane, și pregătire corespunzătoare pentru a ocupa un post în cadrul C.A.P. Plostina. Tovarășa M. C. C. a fost ajutată și în prezent lucrează pe postul de contabilă la C.A.P. Plostina. În legătură cu celălalt aspect, privind unele abateri ale lui **Nicolae Milconiu** — brigadier în cadrul brigăzii Ripa — acestea sînt reale, făcînd obiectul adunării generale de partid din 8 iunie a.c., ocazie cu care brigadierul N. M. a fost sancționat cu avertisment".

Din partea Comitetului județean Olt al P.C.R. :

„Cu privire la scrisoarea adresată revistei FLACĂRA de către **David Crăescu**, inginer la șantierul nr. 4 I.J.C.M. Olt, prin care solicită transfer în scopul apropierii de soție, vă comunicăm : analizîndu-se situația din familie, tovarășului David Crăescu i s-a aprobat transferul către Consiliul popular al județului Vaslui ; în acest fel problema solicitată a fost rezolvată favorabil".

Mă numesc **Ion Nechita** și sînt om al muncii la Întreprinderea de autocamioane din Brașov. Localitatea în care m-am născut și unde se află în prezent părinții mei se numește Micești, în județul Vaslui. Am 27 de ani și 7 frați și surori. De 22 de ani, deci de cînd eu aveam 5 ani, părinții mei au crescut un cal cu care eu și frații mei ne-am obișnuit atît de mult încît despărțirea de el ne-ar mîhni foarte mult. Dar în fiecare an, cei de la consiliul popular al comunei le trimit părinților în scris să vîndă calul într-un termen anume, că altfel îl iau. Anul acesta a venit aceeași instiințare care pe mine mă revoltă întrucît nu pot să mă despart atît de ușor de cel cu care am trăit și pe care aș vrea să-l văd sfîrșindu-și zilele ce i-au mai rămas în curtea unde s-a născut. Există oare vreo lege scrisă care să prevadă că nu ai dreptul să crești un cal ? Cu ce poate dăuna acest animal domestic, îndrăgit de oameni încă din cele mai vechi timpuri ale istoriei ?!

Vă mărturisesc că sînt o cititoare pasionată a revistei Flacăra, însă de pe altă parte, ca pe majoritatea femeilor, fotbalul nu mă pasionează, scrie tovarășa **Mariana Ignat** din Siret, județul Suceava, muncitoare la Fabrica de tricotaje „Zimbrul". De aceea mă supăr în fiecare lună cînd mi se reține la toți din retribuție, conform unor tabele, o contribuție pentru echipa de fotbal. Ba mai și aud spunîndu-se de către colegi cărora fotbalul nu le este indiferent, că băieții din echipa locală chefuiesc noapte de noapte la han și că de aceea sînt ultimii în clasament. Am mai auzit că atunci cînd unii colegi au refuzat să-și ridice retribuția știrbită, casiera a explicat că reținerea se face din ordinul primăriei — 3 lei de la femei și 5 lei de la bărbați — iar dacă suma planificată nu este întreagă, șeful secției noastre e obligat să acopere din buzunar diferența. Iar noi ne întrebăm : cu asemenea procedee se încurajează sportul în orașul nostru, cu bani adunați de la cetățeni în acest mod pentru petrecerile fotbaliștilor ?

Revista Flacăra, Piața Scînteii nr. 1, Telegramă.

Promoția ofițeri infanterie 1943, întrunită la 2 iulie 1978, în București, pentru aniversarea a 35 de ani de la absolvire, transmite pe această cale colectivului de conducere al revistei, cele mai calde felicitări, pentru articolul din 4 mai intitulat „A făcut minunea fiindcă era pe pămîntul lui", în semn de prețuire pentru ostașul despre ale cărui fapte de eroism, a luat cunoștință o mare masă de cititori.

Vă mulțumim, colonel rezervă **Ionescu Gheorghe**, fost comandant al Școlii militare ofițeri infanterie, colonel **Stanciu Constantin**, șef promoție 1943.

Stimate tovarășe redactor șef,

Vă aduc pe această cale dumneavoastră, revistei Flacăra, mulțumirile mele și ale unui mare număr de oameni ai muncii ai Ministerului Industriei Ușoare (actualul loc de muncă al subsemnatului), pentru excepționalul articol apărut în revista dv. în 4 mai 1978, intitulat „A făcut minunea fiindcă era pe pămîntul lui".

Locotenent rezervă,
Gh. Oprișescu

Poșta redacției

Aldea Viorica — București. Împreună cu acest răspuns reamintim și altor cititori că revista FLACĂRA nu are un regim „de audiențe", ea fiind **o publicație** și nu o instituție. Vă puteți adresa însă oricînd redacției noastre în scris, iar personal puteți veni la noi conform orarului publicat în caseta din pagina de față ; vă rugăm însă ca și în acest din urmă caz să aveți asupra dumneavoastră un memoriu scris, acesta fiind absolut necesar.

Cristina Ionescu — Caracal. Consiliul popular al județului Olt ne comunică faptul că situația dumneavoastră este cunoscută de organul orășenesc de partid și de stat, urmînd ca în trimestrul IV al anului curent să vi se acorde un apartament corespunzător.

Viorel Drăzotă — Pitești. Normele în vigoare nu prevăd posibilitatea continuării studiilor de la subingineri la ingineri. În legătură cu cea de a doua facultate, vă precizăm că de prevederile ordinului M.E.I. nr. 340/1969 beneficiază numai absolvenții unei facultăți cu durata de 4—6 ani.

Ion Marica — Jilava. Pentru soluționarea situației locative urmează să vă adresați conducerii C.A.T.C. Jilava, unde lucrați, singura fiind în măsură să vă-o rezolve, din cota de locuințe repartizată în acest scop.

Ilie Neacșu — București. Consultîndu-l pe tovarășul Gh. Bălțoiu, șef de secție la I.C.R.A.L. „Colentina", aflăm că separarea de contor electric, în cazul a două apartamente diferite, se execută de către proprietar.

Vasile Moraru — Brașov. Consiliul popular al municipiului Brașov ne anunță că, așa cum ați solicitat, atribuirea unei locuințe familiei Duran Gheorghe, cu care locuiați împreună, s-a realizat, respectiva familie primind o locuință de 2 camere pe strada Mihai Viteazul, bloc 40, apartament 15.

Adam Pacea — Sighișoara ; **Wili Maurer** — Sibiu ; **Haidu Ladislau** și **Haidu Nicoleta** — Craiova ; **Anton Andries** — Otelul Roșu ; **s.a.** : Firește că redacția revistei FLACĂRA este bucuroasă să primească, spre publicare, din partea cititorilor săi, fotografii. Cu condiția ca acestea să fie bine executate, să aibă un conținut interesant, și să fie însoțite de un scurt text explicativ care să poată localiza și data instantaneul.

HORIA PĂTRAȘCU ■

● Anunțăm pe cititorii noștri care doresc să ni se adreseze personal în rezolvarea diferitelor probleme că o pot face în fiecare zi între orele 10—13 iar luni, marți și miercuri între orele 10—17.

● „FLACĂRA" nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.

Ce mai face academicianul Ana Aslan?

— De fapt, ce miracol se petrece cu viața aici, printre aceste explozii de trandafiri, printre acești oameni îmbrăcați în alb care se îngrijesc de bătrînețile altora?

Întrebarea o adresez cu emoție tovarășei academician, profesor doctor Ana Aslan, director general al Institutului național de gerontologie și geriatrie din București. Emoțiile se nasc, cred, din faptul că, în fața mea, acum, se află omul, savantul, care probează, prin tot ceea ce înfăptuiește, afirmarea crezului său de o viață: nu neapărat o reîntoarcere a omului la tinerețea sa absolută, nu neapărat o tinerețe fără bătrînețe. Savantul Ana Aslan probează cu sine că viața omului poate să rămînă utilă lui și societății din care face parte un număr însemnat de ani, poate să rămînă sau să redevină o viață a cărei virstă biologică să nu se transforme de prea timpuriu într-o povară.

— Ceva se întîmplă, într-adevăr, aici. Tratamentele noastre, cu gerovital și aslavital, conduc la o evidentă reîntinerire biologică, din punct de vedere funcțional, și chiar la o regenerare a țesuturilor. Am produs atîtea schimbări favorabile în viața, în starea de sănătate a unor bătrîni, încît, acum, foarte multă lume vine la noi cu dorința și cu speranța de a nu îmbătrîni prea repede, de a nu deveni un infirm și un netrebuincios societății.

— Vorbiți totuși de o reîntinerire. Nu cumva termenul este puțin exagerat?

— Știi, odată, în Republica Federală Germania, am fost invitată de organizatorii unei reuniuni să dau „un răspuns științific la o întrebare laică". Întrebarea era chiar aceasta pe care mi-o adresezi și dumneata.

— Care a fost răspunsul dumneavoastră?

— Am prezentat mai întîi o parte din rezultatele cercetărilor noastre, cu diafilme, cazuri concrete, oameni care au intrat în institut îmbătrîniți, sprijiniți în bastoanele lor și care au ieșit după un timp refăcuți și reîntineriți. Am invitat auditoriul, atunci, la o judecată logică, o întrebare pe care și-a adresat-o odinioară și marele nostru Eminescu, și anume: care este cuvîntul „ce exprimă adevărul?" Am luat în discuție, pe rînd, mai multe cuvinte: reabilitare, regenerare și altele. Toți au fost de acord că noțiunea cea mai potrivită efectelor tratamentelor noastre este reîntinerirea biologică.

„Datorită reușitelor noastre românești, problema reîntineririi a pornit să influențeze lumea din Europa"

— Reîntinerirea biologică este în fond o regenerare. În cazul tratamentelor cu gerovital și aslavital poate fi vorba de o regenerare totală, chiar și a sistemului nervos? Vă întreb pentru că nimeni sau aproape nimeni nu crede într-o regenerare a sistemului nervos. Dumneavoastră ce credeți?

— Da, regenerarea este în fond o reîntinerire biologică, a afirmat-o la rîndul său profesorul Parhon, a cărei elevă am fost, și de la care am învățat foarte mult. Medicamentele noastre au ca efect **revitalizarea** celulei și în special revitalizarea sistemului nervos. Este adevărat că problema regenerării sistemului nervos și-au pus-o foarte mulți cercetători, savanți, dar, deocamdată, nu s-a putut demonstra nimic. Nu trebuie însă să abandonăm.

— De fapt, venisem la dumneavoastră să ne vorbiți despre ultimul premiu internațional „Dag Hammarskjoeld", pe care l-ați primit de curînd. Ce ne puteți spune?

— Premiul mi-a fost oferit de către Academia diplomatică pentru pace din Florența, pentru activitatea noastră desfășurată pe plan științific, activitate profund umanitară. Spun asta, pentru că noi, aici, ajutăm bătrînii din toată țara și din toată lumea, firește, în limita posibilităților noastre. Dealtfel, atitudinea oamenilor de știință, la ora actuală, este alta față de fatalitatea bătrîneții. În lume au apărut multe medicamente care combat fenomenul de îmbătrînire și mai ales de îmbătrînire timpurie. Ne bucură faptul că ele au apărut avînd la bază descoperirile noastre românești, considerate, în plan internațional, deschizătoare de drumuri în gerontologie.

— Unul dintre directorii regionali ai Organizației Mondiale a Sănătății, directorul pentru Europa, mărturisea cîndva că nimeni ca academicianul român Ana Aslan nu a atras mai mult atenția guvernelor și popoarelor asupra problemei bătrîneții, nu a contribuit mai mult pe plan științific și umanitar pentru ocrotirea lor. Aceasta a fost posibil, credem noi, și datorită caracterului profund umanist al politicii partidului nostru care așează în prim-planul activității sale asigurarea unor condiții de viață și de muncă tot mai bune tuturor oamenilor muncii.

— Este drept ce spui dumneata și iată, datorită reușitelor noastre românești, problema reîntineririi a pornit să influențeze lumea din Europa și centrul ei a rămas în Europa. Și nu uita că a fost un timp cînd medicamentul nostru a fost calificat, de unii, drept escrocherie. Or mai fi spunînd și azi la fel, dar nu cu atîta curaj pentru că fi contrazic rezultatele bune pe care le obținem în combaterea fenomenului de îmbătrînire.

— Să înțeleg că și la ora asta mai întîmpinați greutăți?

— Avem încă destule, dar îți amintești ce spuneau latinii despre glorie?

— „Invidia este tovarășa gloriei", dacă la aceasta v-ați referit.

— Ei, da. Nu ne aflăm noi chiar în culmea gloriei, dar am reușit, nu știm prin ce mijloace, să ne bucurăm de suficientă invidie.

— Dumneavoastră nu invidiați?

— Ca orice om am și eu defectele mele. N-am invidiat niciodată însă activitatea cuiva, chiar dacă aceasta devenise notorie. Invidia este, dealtfel, deopotrivă prostie, deopotrivă boală. Prostie, pentru că nu poți fi tu cel mai deștept, cel mai frumos. Se găsește totdeauna unul mai capabil decît tine. Boală, pentru că invidia face rău la ficat...

— Care este situația gerovitalului și aslavitalului la ora actuală?

— Sînt omologate și se găsesc în farmacii în 34 de țări. În alte multe țări poate pătrunde fără opreliști. Nu poate pătrunde în Franța și America, dar oamenii vin de pretutindeni și se tratează la noi acasă, adică în România.

— La ce congrese ați participat în ultimul timp, unde veți călători în viitor?

— Am participat și am susținut comunicări la Congresul internațional al Asociației de gerontologie din Israel, unde am condus lucrările secțiunii de tratare a bătrîneții. Mă pregătesc să merg la Tokio, la Congresul internațional de gerontologie care are loc din trei în trei ani. Va urma Congresul internațional de nutriție de la Buenos Aires, unde, de asemenea, voi conduce lucrările unei secțiuni. Îmi pare rău, dar la Madrid, unde sînt de asemenea invitată să particip la inaugurarea Societății de gerontologie a țărilor latine, nu voi putea merge.

— În ce direcție sînt orientate, în prezent, cercetările colectivului pe care îl conduceți?

— Aprofundăm și lărgim sfera cercetărilor în direcția prevenirii îmbătrînirii. Aplicăm tratament profilactic unui număr de 7 000 de oameni ai muncii, printr-un număr de 143 de centre, răspîndite pe întreg teritoriul țării. Primul centru a fost înființat încă din anul 1955, la Întreprinderea 1 Mai din Ploiești. Importante sînt, de asemenea, centrele de la Otopeni, Hotel Parc, Eforie Nord, Neptun, Felix. Numai pe litoral avem la tratament peste 400 de persoane în vîrstă, dintre care mulți străini.

Vin din țară, vin din lume, vin mulți, pentru că oamenii nu vor să îmbătrînească, fug de această ultimă stație a existenței lor.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

Să prețuim ideile îndrăznețe!

Inginerul brăilean Petre Buleci solicitat de cîteva întreprinderi din țară, interesate de ideile sale publicate în „Flacăra"

„Neastîmpăratul" inginer brăilean Petre Buleci, despre care revista noastră s-a ocupat în două rînduri (cu prilejul punerii la punct a sistemului de modulizare a compartimentului mașini la navele românești și, altă dată, în legătură cu ideile sale privind construcția arborilor cotiți pentru motoare de mari capacități, din bucăți, și cu o tehnologie simplă, sigură și avantajoasă din punct de vedere economic), a ieșit din tăcerea sa obișnuită.

— Timp de 7 ani de zile nu s-a interesat nimeni de calculele mele, dar după cel de al doilea articol publicat în „Flacăra" am fost luat, pur și simplu, cu asalt.

Această mirare a singuratecului și totuși neastîmpăratului cercetător este din plin justificată de rodul gîndirii sale, pentru că industria constructoare de mașini este cît se poate de interesată să poată produce, în loc să cumpere sau să asimileze, astfel de piese, vitale pentru orice motor. Acesta ar fi cel mai simplu răspuns de dat, însă, cei care au acționat primii au fost specialiștii de la C.F.R. care, gîndind la rîndul lor foarte exact, și-au pus, și apoi i-au transmis lui Petre Buleci problema reparării unor arbori cotiți defecți. **„De regulă,** avea să-mi spună **dr ing. Tudor,** de la Direcția L.I. a C.F.R.-ului, **aceste piese se aruncau atunci cînd se defectau, dar cercetarea lui Buleci ne-a făcut să încercăm repararea lor".**

Astfel, un arbore rupt, provenit de la un motor de 220 H.P., a fost trimis, urgent, la Brăila și, îndată după el, încă unul.

— Problema era cu totul alta decît cea expusă în „Flacăra", dar m-a interesat. În fond, pentru a o rezolva trebuie să se facă niște calcule matematice, de care, probabil, alții fug, afirmă Petre Buleci. Un arbore tubular, cum este cel trimis de C.F.R., are o altă construcție decît cel propus de mine, însă am încercat, deoarece știu că inima unui motor este tocmai arborele cotit fără de care multe utilaje trag pe dreapta, cum spun muncitorii, adică nu produc. M-au solicitat și ceferiștii regionalei Cluj-Napoca. Acum am terminat aceste calcule și cred că practica mi le va confirma. Am pus la punct, pe baza cifrelor la care recurg ori de cîte ori caut o soluție nouă, o proiectare tehnologică de execuție, un „studiu de caz", cum se spune în termeni de specialitate moderni, pornind de la cîteva întrebări elementare de genul: **din ce cauză s-a rupt arborele? cîte ore de funcționare a avut? ce să facem pentru a-i asigura o durată de funcționare mai mare decît cea inițială?** și așa mai departe. Coeficientul de siguranță, obținut prin calcule, depășește cifra 3, ceea ce înseamnă că se poate repara. I-am anunțat pe ceferiști și mi-au zis „dă-i drumul!" Dacă reușim pînă la capăt, se cheamă că am obținut „un model de utilitate"-knaw-haw — cum este denumit în termeni internaționali.

În hala strungăriei văd cei doi arbori lungi cam de doi metri și mai bine, unul montat chiar pe mașina **muncitorului Ion Surdeanu,** care îl asigură pe inginerul Petre Buleci că respectă întocmai calculele ce i-au fost comunicate și are încredere că va face o treabă bună. De noua acțiune se ocupă și **lăcătușul mecanic Niță Dumitru,** șef de echipă la S.N. Brăila ca și **maistrul Sandu Dumitrache,** toți oameni cu o pregătire profesională exemplară și cu o conștiință înaintată, care exclude comoditatea, lipsa de interes ori limitarea acestuia la sarcinile stricte de producție. Ei știu, așa cum mi-a și afirmat de altfel, Ion Surdeanu, că se pune la punct o tehnologie cu totul nouă, diferită de cea pe care au învățat-o la rîndul lor și vor să sprijine căutările tovarășului lor, inginerul Petre Buleci.

— **S-ar putea,** adaugă maistrul Niță Dumitru, **ca și șantierul să fie interesat, cît de curînd, la aplicarea acestei tehnologii iar, dacă vom reuși, pe lîngă recuperarea multor arbori care cine știe pe unde zac acum nefolosiți, am putea avea și avantaje materiale, la nivelul șantierului, bineînțeles, deoarece am fi singurii din țară care am executa asemenea reparații deosebite. Dacă avem emoții? Știu eu ce să zic? Totul depinde de calculele tovarășului inginer. Dacă sînt corecte, noi vom face restul."**

Ce crede inginerul Petre Buleci despre șansele de reușită?

— Calculul nu-mi dă nici un fel de griji. Dar motorul pe care a lucrat acest arbore (între altele, ca amuzament, vă informez că el a echipat o locomotivă a unui vechi tren regal) are pentru mine cîteva elemente ascunse. Știu, doar, că era de tipul „Ganz". Necunoscutele sînt de domeniul fizicii, dar ea este soră bună cu matematica, așa că se pot pune de acord. De altfel, chiar în această săptămînă se organizează, la Brașov, un experiment la care vor fi supuse aceste două piese, pe care le reparăm acum. Acolo voi putea da răspunsul definitiv. Dacă aveți timp, veniți la proba de omologare, de la Brașov.

De obicei, nu scriem mai înainte ca un experiment să se fi produs, dar în cazul inginerului Petre Buleci, în noul caz de fapt, o facem nu numai pentru că el ne inspiră încredere, ar fi o cauză poate prea subiectivă, ci pentru că cei curajoși merită să fie sprijiniți, ceea ce mi se pare un criteriu obiectiv.

De altfel, ar mai fi cîteva lucruri de spus, din care rezultă că și alții gîndesc la fel. De pildă, Petre Buleci a fost solicitat și de specialiștii de la I.M.G.B. unde s-a și deplasat, avînd un fructuos dialog, privind asimilarea tipului de arbore cotit propus de el (și despre care noi am scris). Concluziile ambelor părți au fost pozitive, cu toate că Institutul de cercetări și proiectări hidrotehnice Reșița nu a avizat favorabil propunerea de invenție ce i-a fost trimisă de către O.S.I.M., pe motiv că este vorba despre o soluție tehnologică și nu de una constructivă, afirmație din care nici inginerul Petre Buleci și nici alții nu au înțeles prea mult. Desigur, acest aviz negativ nu înseamnă respingerea brevetului. O.S.I.M.-ul va avea, se pare, ultimul cuvînt. Poate că și inginerul **Constantin Grosu, de la I.M.G.B.,** care a fost, ca și alți co'egi, atît în Japonia și R.F.G. și au văzut cum se lucrează aceste piese acolo, întrebat ar spune ceva în privința invenției lui Petre Buleci. Și **inginerul Zamfir, de la Registrul Naval Român** este în problemă și ar putea fi contactat, de cei în drept. Din consultarea brevetelor existente, în acest moment pe plan mondial, se poate vedea în ce măsură ideea și soluția propuse de inginerul din Brăila reprezintă sau nu o cale originală. Pentru aceasta, însă, este nevoie de o mai mare operativitate, întrucît anul 1978 este un an de prioritate în materie de export, iar acești arbori uriași sînt foarte căutați pe piața mondială.

MANOLE CÂRȚAN ■

Conversație cu un calculator electronic

Pe culoarele unui congres internațional de automatică a circulat o glumă cu tîlc. A povestit-o un distins om de știință român, participant la congres, la întoarcerea în țară. „Într-o anumită țară dezvoltată a apărut într-o revistă științifică un articol despre ideea unui sistem de automatizare fudamental nou, să-i spunem SX-10. Peste cîteva luni, aceeași temă este abordată, cu o admirabilă argumentare teoretică, într-o publicație academică dintr-o altă țară. Un articol kilometric și de o înaltă ținută. Peste cîteva săptămîni, într-o a treia țară, în care nu se publicase încă nimic despre acest subiect, a apărut în ziare o știre laconică : „Sistemul SX-10 a fost pus la punct și poate fi cumpărat de la firma Y."

Morala ? Ceea ce importă azi în primul rînd în tehnică și ceea ce asigură succesul economic nu este numai ideea nouă în sine, ci capacitatea de a o pune în practică. **Institutul de cercetări și proiectări automatizări I.P.A.—București** a fost recent răsplătit cu o înaltă distincție, **Ordinul „Meritul Științific" clasa I** pentru locul întîi ocupat în întrecerea socialistă pe 1977 dintre institutele de cercetări științifice și inginerie tehnologică, tocmai pentru finalizarea rapidă a cercetării științifice și aportul adus la dotarea economiei naționale cu produse și echipamente moderne de automatizare.

— Faptul că importul acestor echipamente a scăzut substanțial în ultimii ani și continuă să scadă — azi, de regulă, la noi el nu depășește un ordin de mărime de 10 la sută oglindește și efortul de concepție și proiectare al institutului. Dar privim și spre viitor, sînt necesare idei noi — ne spune inginerul Traian Sachelarie, șef de secție, președintele consiliului științific al institutului. Noi dezvoltăm aparatură și echipamente în concepție modernă ca soluție și tehnologie, deschizînd drumul spre introducerea masivă a tehnicii de calcul, adică a calculatoarelor electronice și echipamentelor auxiliare, în însuși procesul de producție. Nu poate fi concepută industria de mîine fără „conversația cu calculatorul". Complexitatea mereu crescîndă a tehnologiilor, limitele extrem de strînse înăuntrul cărora se va lucra, ca preț al unei eficiențe economice sporite, va duce spre o situație nouă. Pur și simplu, nu va mai fi posibil să se conducă procese de producție prin comenzi „clasice" de către un operator ; fiecare porțiune de instalație va trebui controlată de către un minicalculator, întregul sistem urmînd să fie controlat, la rîndul lui, de o unitate centrală, unde apar semnalele critice și se iau hotărîrile importante. Noi cercetăm aceste probleme pe un plan general ; în plus, avem în lucru proiecte de introducere a tehnicii de calcul în industria materialelor de construcții, în chimie, construcția de mașini, energetică și alte sectoare — conchide inginerul Sachelarie.

Noi nu vom intra în detaliile tehnice, vom merge doar pe urma unor idei călăuzitoare, care prefigurează uzina de mîine, așa cum apare ea specialiștilor de la I.P.A.

„Poate momentul cel mai emoționant în viața unei mari întreprinderi, după luni și ani de muncă îndîrjită, este acela cînd produsul final ajunge pe bancul de probă. Acest produs poate fi un motor de navă de 40 000 C.P. — și ele se construiesc în țara noastră — deci cu o putere egală cu aceea a 20 locomotive Diesel. El ar putea adăposti în măruntaiele sale un bloc cu mai multe etaje... Se construiesc la noi, de asemenea, turbine și generatoare de 300 MW și alți giganți, care trebuie și ei puși la probă, măsurîndu-se, în timpul funcționării, sute și sute de parametri : temperatură, debite, presiuni, turații, vibrații etc., toate interconditionîndu-se reciproc și variind atît de rapid încît omul nu le poate urmări și analiza temeinic în totalitatea lor. O poate face doar calculatorul electronic. La I.P.A. se află în curs de proiectare echipamente de cuplare a proceselor cu calculatorul, care vor fi folosite la fabricarea motoarelor Diesel și a turboagregatelor la „23 August" și Întreprinderea de mașini grele din București, la Întreprinderea de mașini Reșița și alte unități de frunte ale industriei noastre constructoare de mașini.

OMUL CU VALIZA

Întîi ce pare de departe o simplă valijoară de voiaj sau poate o mașină de scris portabilă, întrucît are o claviatură de acest tip. În plus ea este prevăzută cu un ecran ca de televizor. Să apăsăm pe un buton. Ecranul se luminează și apare o schemă de comandă electrică. Atingînd diverse clape — „scriind la mașină" — schema suferă diverse modificări. Cu alte cuvinte, eu pot desena pe ecran schemele dorite, cu ajutorul claviaturii. Apăsînd o clapă, șterg un contact care nu mă satisface, și îl înlocuiesc cu un altul ș.a.m.d. În momentul cînd mă simt pe deplin satisfăcut de schemă, apăs pe un buton și instantaneu ea este introdusă în memoria unui automat de dimensiunea unui mic dulăpior, care preia comanda ; el va dirija intrarea în funcțiune a diverselor utilaje și agregate conectate cu el, va orîndui și supraveghea operațiile de strunjire, găurire, deplasare și control, în funcție de schema „desenată" pe ecran și introdusă în memoria sa.

Această „cutie" înlocuiește echipamentele de comandă cu relee, care, ca volum, ar umple multe dulapuri masive Fichet. Dar nu numai miniaturizarea reprezintă saltul cel mare. În adevăr, să ne imaginăm că în vechiul echipament am fi dorit să introducem noi comenzi, să-l adaptăm deci la alte operațiuni decît acelea pe care le-a comandat pînă în acel moment. Aceasta ar fi reclamat modificarea cablajelor interioare, identificarea tuturor contactelor existente în vederea eventualei lor schimbări, noi conexiuni, poate chiar suplimentarea aparaturii, pe scurt, o treabă de săptămîni de zile. În noul sistem ea devine practic inutilă, automatistul nemaiexecutînd fizic dificilele operațiuni de cablare, conexare, montare, ci doar le „desenează", după procedeul descris mai sus.

Firește, asemuind automatul cu o mașină de scris portabilă și cu o cutie am simplificat lucrurile pînă la limita extremă, dar comparația ne-a fost sugerată chiar de specialistul care ne-a vorbit despre această soluție de șoc a automaticii mondiale. (În paranteză fie zis, el a făcut-o cu căldura cu care și-ar lăuda laleaua campioană un horticultor din Haarlem). Inginerul Emanoil Dumitriu, șef de secție proiectare, a mai precizat că aceste automate programabile secvențiale, după denumirea lor exactă, sînt în curs de asimilare la I.P.A. Ele vor fi în primul rînd destinate acționării mașinilor unelte și liniilor de prelucrări automate din industria construcțiilor de mașini.

O MARCĂ POȘTALĂ PE UN PLIC PENTRU ANUL 2000

Să ne transportăm în camera de comandă a unei fabrici de pe una din marile platforme industriale ale țării. Spre acest punct nodal, adevărat creier al întreprinderii, afluează nenumărate cabluri. În spatele aparatelor se află sute de mii de conexiuni. Lesne de înțeles dificultatea întreținerii lor, ca și a întregului echipament de automatizare din camera de comandă. Și să nu se uite că nu arareori personalul de întreținere este format din electricieni de categoria a IV-a sau a V-a ! Dealtfel, chiar presupunînd că instalațiile funcționează perfect, supravegherea a 40 sau 50 m de panouri este extrem de obositoare. În mai toate țările lumii, voluminoase studii de ergonomie tind să ușureze munca operatorilor din camerele de comandă, orice defecțiune, la un contact electric sau uman, putînd antrena cele mai neplăcute consecințe, pagube uriașe.

Dar problema nu este doar una de ergonomie. Ca să supraveghezi sute de panouri situate unul lîngă altul îți trebuie o atenție și o memorie ieșite din comun, în afara pregătirii de specialitate propriuzise. Informațiile mereu schimbătoare citite pe cadrane trebuie nu numai considerate izolat („Atenție la cazanul 3, presiunea crește prea repede !"), ci corelate și integrate, ceea ce, în unele situații, depășește capacitatea unui creier uman, avînd în vedere rapiditatea cu care trebuie acționat pentru o dirijare optimă. S-a făcut atunci apel la calculatorul electronic de proces. Dar, de regulă, acesta este o mașină mare, costisitoare, de întreținere delicată (unele reclamă aer condiționat) și a căror programare, în cazul unor procese industriale complicate, durează doi și trei ani. Fără a mai pune la socoteală posibilitatea unei defecțiuni, a unei „căderi", care, în caz extrem, duce la stoparea temporară a producției. A intervenit atunci, dacă nu o răsturnare de concepții, cel puțin o reorientare : oare nu cumva goana după calculatoare de proces tot mai mari trebuie înlocuită cu goana după calculatoare... tot mai mici ? !

— Priviți această plăcuță de siliciu — ne îndeamnă inginerul Ion Georgescu.

— E cît o marcă poștală.

— Și totuși pe ea sînt imprimate 5 000 de tranzistoare ! Este un microreceptor, un microcalculator electronic — adevărată revoluție în tehnica de calcul.

— Cum afectează automatizarea ?

— În felurite moduri. Iată doar unul din cele mai importante : în conducerea proceselor industriale, în loc să se folosească un unic calculator electronic gigant, se pot utiliza cîteva zeci sau sute de microprocesoare, relativ ieftine și foarte fiabile, de nădejde. Fiecare controlează și dirijează, să zicem, opt bucle, opt circuite, pe care le testează, le cercetează succesiv la intervale foarte mici, de ordinul unei fracțiuni de secundă. Ele au propria lor memorie, iar programarea, dat fiind cîmpul de acțiune relativ redus, este ușoară. În plus, siguranța în funcționare, fiabilitatea, crește, nu mai sînt necesare mii de conexiuni, iar fiecare microprocesor sau grup de microprocesoare poate fi dublat de rezerve — pretul lor fiind în scădere pe piața mondială, „dublarea" devine rentabilă. Iar în camera de comandă nu va mai fi necesar decît un singur cablu coaxial. Toate acestea la un loc vor permite realizarea unor substantiale economii, în paralel cu ridicarea calității conducerii.

— Microcalculatorul va aduce probabil mari schimbări și în însăși configurația camerei de comandă ?

— Bineînțeles. În loc de 40 m lungime ea va avea, să zicem, doar 4 metri lungime în loc de zeci de metri de panouri nu se va găsi acolo decît o consolă, cu unul, două, maximum șase panouri de tip ecran de televizor. Aici datele apar de acum prelucrate de sutele de minuscule creiere electronice intercalate, întreg procesul de producție prezentîndu-se operatorului sub forma de cifre, diagrame și scheme sinoptice de culori schimbătoare, în funcție de eventuale alarme sau situații speciale. Prin simple manipulări operatorul poate obține, pe ecran, evolutia producției și a diverselor parametri în ultimele 24 de ore, spre exemplu, sau pe o altă perioadă de timp. De aici, o conducere mult mai eficientă. De fapt totul se realizează prin conversația omului și mașinilor cu calculatorul electronic.

Microprocesoarele, folosite în special în procesele industriale **continue**, ca cele din chimie, și automatele programabile **secvențiale** de care a fost vorba mai înainte, utilizate, după cum arată și numele, în procesele constînd dintr-o succesiune de operații distincte și în număr limitat, ca de pildă în prelucrările efectuate de către mașinile unelte, vestesc nașterea unei noi concepții în automatizarea proceselor industriale. În ambele domenii, I.P.A. are importante preocupări și relizări.

— Primele calculatoare de proces după concepția institutului nostru au intrat în fabricație la Întreprinderea de elemente de automatizare — arată directorul I.P.A., inginerul Marcel Sîrbu — la începutul acestui cincinal. În ultimii doi ani, au fost dăruite o serie de sisteme pentru industria chimică, energetică și fabrici de ciment. Acum pregătim introducerea în fabricație a noilor generații de „sisteme ierarhizate" de automatizare cu microcalculatoare de proces. Pregătim, de asemenea, introducerea microcalculatoarelor în comanda mașinilor-unelte și agregatelor. În toate aceste aplicații vor fi prezente microprocesoarele.

Cum am mai spus, nu a stat în intenția noastră să intrăm în amănuntele tehnice, doar să aflăm răspunsuri la întrebarea : de ce... locul întîi ? Un răspuns : aici se pregătește cu succes „conversația" industriei cu calculatorul electronic.

CORNEL LĂZĂRESCU ■

Noile descoperiri ale științei — argument pentru materialitatea lumii

Liniile spectrale și pretinsa „expansiune" a Universului

Nu știm dacă Ion Corvin Singeorzan, reputat astronom și membru al Comitetului național pentru astronomie, a fost sau nu surprins de întrebarea cu care a debutat dialogul nostru. Această întrebare : „Ce ne puteți spune nou despre cer, despre stele ?" i-a dat prilejul interlocutorului nostru să ne întrebe, la rîndul său : „Ce anume vă interesează în mod concret ?"

— Beneficiind de acest dialog cu dumneavoastră, tovarășe Ion Corvin Singeorzan, eu personal v-aș pune o mie și una de întrebări, dar, mă voi rezuma la doar o problemă. Așadar, ce ne puteți spune despre o noțiune care circulă destul de intens în ultima vreme : expansiunea cosmosului ?

— Încă din antichitate filosofii, Democrit, de exemplu, au propus lumii ideea că Universul este nemărginit, inepuizabil și veșnic în același timp, fie că ne referim la micro, macro sau megacosmos. Într-una din conferințele mele, un cetățean, vrînd să mă pună în încurcătură, așa credea el, mi-a spus că omul nu poate concepe ideea că Universul este infinit, inepuizabil și veșnic. I-am răspus că în această situație, sigur că da, Universul nu este vinovat cu nimic.

— Și totuși, mulți, foarte mulți oameni, cînd se străduiesc să pătrundă aceste trei adevăruri esențiale despre Univers, se declară neputincioși, ba chiar înspăimîntați.

— Această teamă, această spaimă este veche de cînd însăși lumea. Nu e timpul și nici cazul să facem o dezbatere pe această temă. Ea face parte, totuși, din dialogul nostru și din întrebarea pe care mi-ați pus-o. Poate că spaima, poate că neputința, amîndouă la un loc, i-au determinat pe unii astronomi de a ajunge în penibila, ba chiar ridicola situație de a cocheta cu anumite curente iraționale, mistice, extrem de periculoase, prin confuzia pe care o stîrnesc. Mă refer, desigur, la astronomii care se încadrează în ceea ce numim fideism contemporan, adică acel curent pseudo-filosofic care încearcă să împace religia cu ultimele cuceriri ale științei.

—De ce îi socotiți penibili și ridicoli pe acești astronomi ?

— Pentru că un astronom contemporan, urmaș al lui Copernic și Galilei, ca să dau doar două nume de rezonanță, este, prin definiție, un ateu convins. După cuceriri extrem de spectaculoase, datorate științelor, nu poți fi decît penibil și ridicol dacă, în cele din urmă, te situezi exact pe poziția pe care ai vrut să o combați. Nu poți să devii, din ateu, susținător al fideismului, doar dacă nu ai simțul ridicolului, sau doar dacă nu cumva ai intenționat, încă de la bun început, să trădezi.

— Nu spun că sîntem pe calea de a devia discuția noastră, dar parcă ar fi mai bine să revenim la „expansiunea Universului".

— Vom ajunge și la dezbaterea, adică prezentarea acestei noțiuni, dar aș vrea neapărat să citez una din afirmațiile unui reputat filosof nemarxist, René Poirer : „Azi este foarte greu, dacă nu imposibil, să mai credem că Universul a avut vreodată un început". Cu alte cuvinte Poirer combătea ideea unei singularități în ceea ce privește dezvoltarea trecută a Universului.

— Mai concret ?

— Deci, concret, descoperindu-se acum o jumătate de secol că liniile spectrale din spectrul galaxiilor îndepărtate sînt întotdeauna decalate spre roșu și niciodată spre violet, fenomen evidențiat prin efectul Doppler-Fiseau, s-a ajuns în cele din urmă la formularea teoriei expansiunii Universului. De fapt s-a făcut o greșeală de la bun început: extrapolîndu-se un fenomen local, petrecut în metagalaxie (ansamblul tuturor galaxiilor studiate pînă în prezent), acesta a fost extins întregului Univers. Chiar dacă expansiunea este reală, ceea ce, subliniez, rămîne să se cerceteze și să se verifice într-un viitor extrem de îndepărtat, este un nonsens, din mai multe puncte de vedere, mai ales filosofic, să tragem concluzia că întregul Univers a fost concentrat acum 12—14 miliarde de ani într-un singur punct, de unde, apoi, în urma unei explozii inițiale de tipul Big-Bang, s-ar începă dezvoltarea lumii. Așa cum se bănuia, s-au găsit destui amatori de știri senzaționale care au pus imediat semnul egal între presupusa explozie inițială și facerea biblică a lumii. Este un exemplu concret că o constatare a cercetării științei, încă neverificată în întregul ei, a fost prompt speculată de gîndirea mistică, mai ales de fideismul contemporan. În rîndurile astronomilor și ale cosmologilor, această teorie este deja considerată ca o prejudecată, dar în rîndurile marelui public, neavizat, ea a prins teren și trebuie să o combatem cu toate argumentele.

— Ne puteți oferi un astfel de argument ?

—Sigur că da. Iată, recent, astrofizicieni și cosmologi de talia unor Fred Hoyle, sau Arp și Burbridge, susțin, în combaterea teoriei expansiunii Universului că, citez, „decalarea spectrală spre roșu nu are nimic comun cu distanțele galaxiilor." Ei au făcut numeroase teste dintre care i-aș aminti pe unul. Au luat pe bolta cerească perechi de galaxii legate în mod vizibil prin punți de materie galactică. Au luat, în același timp, în analiză, și galaxii asociate cu quasari (un fel de galaxii mai speciale). Observîndu-le cu aparatură din cea mai evoluată și cu metode din cele mai exacte, măsurînd decalarea spectrală spre roșu la fiecare pereche în parte, au dat peste viteze de zeci de mii de kilometri pe secundă între acele perechi. Este imposibil ca două galaxii legate între ele printr-o punte clar vizibilă pe placa fotografică să aibă în mișcarea lor o viteză de 21 000 kilometri pe secundă, cum presupune teoria expansiunii. Într-un astfel de caz puntea de legătură s-ar fi dezagregat în scurt timp. Acesta este, deocamdată, argumentul numărul unu care infirmă teoria expansiunii, a exploziei inițiale, a singularității Universului în dezvoltarea sa. După cum se vede, curentul fideist, extrem de abil, nu combate materialitatea lumii, dovedită cu argumente din cele mai imbatabile, ci originea acestei materialități, dezvoltarea sa care sînt puse pe seama intervenției declanșatoare. Știința este însă, precum vedeți, capabilă să demonteze chiar cele mai subtile speculații, dovedind cu puterea îndubitală a argumentelor sale, șubrezenia concepțiilor retrograde despre lume și viață.

VICTOR NIȚA ■

SUB ZODIA CIVILIZAȚIEI SOCIALISTE

23 AUGUST

CĂLĂRAȘI, ȘANTIER PARALEL: ORAȘUL ȘI OȚELUL

(Urmare din pag. 1)

din marile combinate siderurgice ale țării, Aurel Milea lucra la Galați. În mai anul trecut, cînd a venit la Călărași aven 26 de ani, o meserie frumoasă, lăcătuș-montor, o soție iubitoare și harnică, Lidia, și o fetiță cuminte, Aurelia, de 4 ani, cu ochi negri ca mura și părul gălbui ca floarea de podbal. Abia sosit, i s-a pus la dispoziție un apartament cu două camere în cartierul Călărași Nord, iar pe șantier i s-a încredințat funcția de șef de echipă. Echipa, însă, trebuia să și-o alcătuiască mai mult singur. Cum, de fel, era chiar de prin apropierea Călărașilor, din satul Gunești, comuna Grădiștea, aflat la 14 kilometri, a luat drumul casei părintești să-și caute rudele, prietenii din copilărie. Dornic să vină pe șantier s-au arătat și tatăl său, Constantin, care lucrase pînă atunci ca muncitor necalificat la un sistem de irigații, dar, mai virstnic fiind, la 52 de ani, el a trebuit să se încadreze la Șantierul 1, la betoane.

— Am strîns atunci oameni buni, care au prins repede meseria, și ulte, cu ei, deși n-a trecut decît un an, am lucrat cu spor la laminorul de profile mijlocii. Acum, în toamna asta o să-i terminăm și acoperișul. Am 14 oameni în echipă, tot unul și unul. Gheorghe Dragomir, din Dorobanța, Dumitru Tănase și Ion Tănase din satul Floroaica, parcă s-ar fi născut montori. Totuși, de ce să nu recunoaștem, mai sînt și cazuri cînd vreunul, de prin vreun sat de pe-aici, vine pe șantier și crede că de-asta s-a deschis o mare investiție, ca să tragă el chiulul și să ia banii. Am avut și eu în echipă unul. Se numea Aurel Ciocîrlan. Îi ziceam, că în satul lui, la Dorobantu. Ricâ. Era, Ricâ al nostru, cam comod și foarte indisciplinat. Mărturisesc că n-am reușit să-l aduc pe calea cea bună și-a trebuit să-l ia nea Trotușan în echipa lui, tot de lăcătuși montori, care execută acoperișul, acum, la oțelărie. Gheorghe Trotușan, deși este și el tînăr, are mai multă experiență și vine tot de la școala de montaj a Galașilor. El e un om mai sever. A făcut ce-a făcut că Ricâ merge ca pe roate. Lucrează la înălțime, face lucrări de calitate și-a reușit să-și lase și argoul, pe care n-am înțeles unde l-a deprins, la poarta șantierului. Odată ședea nea Trotușan acolo, pe schela oțelăriei. Ricâ era tot sus, pe lîngă el. De acolo, de la înălțime, se vede înspre Ciulnița un lan de floarea-soarelui. Și-i zice nea Trotușan : băi, Ricâ, tu ești de la țară, nu-i ca numărul lor să se ridice la vreo zece mii. Ridicarea combinatului a început la 16 septembrie 1976. De pe acum însă cîteva dintre obiectivele primei etape se apropie de finalizare. Laminorul de profile mijlocii va trebui să intre în funcțiune la începutul anului 1980, oțelăria electrică cu turnare continuă, prima de acest gen din țară, în decembrie 1979, iar secția de construcții metalice chiar la 1 septembrie în acest an. Felul cum sînt dispuse obiectivele, într-un flux integrat, atestă o maturitate a proiectanților noștri siderurgi, pe baza unor experiențe a căror ultimă expresie este combinatul aflat în construcție la marginea Călărașilor. Factori economici de mare importanță, mai arăta interlocutorul nostru, au fost luați în calcul cu toată minuțiozitatea. De pildă, consumurile de metal. O oțelărie cu convertizoare, de aceeași capacitate cît și cea din blocul 2 de la Galați, va fi construită cu 40 la sută mai puțin metal. S-a dovedit că pînă și siderurgia poate renunța la construcțiile masive, greoaie.

Pe șantierul celălalt, al orașului, începe să prindă contur ambiția de a construi un oraș muncitoresc așa cum puține sînt. În anul cînd începea construcția combinatului siderurgic, Călărașii dădeau o producție industrială de aproape 2 miliarde și jumătate. Orice s-ar spune, nu era deloc puțin. Aici, pe malul Borcei, existau deja cîteva întreprinderi mari și binecunoscute : Combinatul de celuloză și hîrtie, o mare întreprindere de confecții, o întreprindere de materiale de construcții cu șapte fabrici. Mai erau și altele. De aceea isteața constatare că s-ar întinde prin părțile acestea un „oraș de pensionari", nu le-a stat niciodată la inimă călărășenilor. Singura explicație a zisei constatări nu era decît aceea că orașul era pitic și se alcătuia din îmbulzeala caselor una într-alta. Schița de sistematizare nu reține decît cîteva edificii, singurele mai impunătoare și valoroase : palatul administrativ, fostul liceu „Știrbei Vodă", în prezent Școala generală nr. 1 și încă două-trei. În rest, totul va trebui luat de la capăt. De-aceea la Călărași peisajul se schimbă repede și regizorii de filme de epocă, în căutare de decoruri necoristioare, trebuie să se grăbească. Schimbările se produc, cu adevărat, de la o zi la alta. Nu cu mult timp în urmă, chiar în fața Consiliului popular, peste drum, se afla o puzderie de căsuțe. Dacă vezi locul pentru prima oară, ai crede că parcul care se întinde acum, acolo, e de ani de zile. Într-un fel, chiar așa și este. Fiindcă au fost demolate numai ...sușele, n-au fost scoși și arborii. Printre ei, pe locurile rămase goale, s-a semănat gazon. Nu peste mult timp, pe locul acesta va începe să se ridice clădirea impunătoare a unei case de cultură. Dar nici atunci nucii cu coroane grele și întunecate, pînii cu rămurișuri conice nu vor fi tăiați, decît, firește, cei care vor intra chiar în perimetrul noului edificiu. Fiindcă orașul, ne spunea primarul Călărașilor, Vasile Martin, trebuie să arate frumos.

— Orașul are acum vreo 60 000 de locuitori. Se aproximează că în 1990, cînd se va termina combinatul, va avea în jur de 200 000. Mare parte din ei vor fi familiile celor vreo 30 000 ciți vor lucra la combinat. Vom construi locuințe pentru ei. Vom continua să construim în Călărași Nord, în centru, în cartierul Mircea Vodă. Case pentru oameni, așadar, însă asta nu-l totul. Călărașii are condiții naturale atît de prielnice pentru a arăta frumos încît, pot spune, chiar ele ne-au impus soluția.

— Care e ?

— Perimetrul așezării e de formă lenticulară. Orașul are în lățime vreo doi-trei kilometri iar în lungime cam cinci-șase. Se sprijină ca un disc, dacă vreți, de malul Borcei. De care nu s-a apropiat însă atît de mult încît să mai fie nevoie să luptăm și aici cu molozurile de la demolări. Pe fisia ac... liberă, pe care n-au crescut, la întîmplare, decît sălciile hrănite de Dunăre în locul unde axa orașului coboară spre Borcea a apărut un simbure de p... Treptat, el s-a extins către ... înspre Combinatul de celuloză și h... și înspre apus, către una din porțile combinatului siderurgic. Între cele două porți ale celor două întreprinderi, pe o lungime de opt kilometri, va fi un lanț de parcuri. Parcuri bogate, cu arbori mari și umbroși, nu parcuri pitice, de ochii lumi ... întorci acasă, de la muncă, pe aleile astea răcoroase, străjuite de flori, și cu totul altceva să vii pe cale ... prăfuite și încinse de ... întrebați cît ... merș pe jos, vă răspund : pentru că muncitorii de la Combinatul de celuloză și cei de la Întreprinderea de constr... îi stau mai mult în răsăritul orașului, iar cei de la combinatul siderurgic în partea de nord și de apus, nimeni nu va avea de mers mai mult de un kilometru, maximum doi. Doar cei care vor sta în centru vor veni, cu autobuzele, pe bulevardul Oțelului.

Din centrul orașului, așadar, „un bulevard al oțelului" duce către cîmpurile din nord și din vest, acolo unde se înalță, deocamdată, șenelăria metalică a viitoarului combinat siderurgic. Pe același pămînt, mai exact la locul numit de călărășeni Valea Plopului, la anul 1893 o ceată de țărani de prin satele din jur fuseseră risipiți de către jandarmi și lăsaseră în urmă cîțiva morți pentru că îndrăzniseră să se îndrepte către tîrgul Călărașilor, către prefectură, ca să ceară slăbirea strînsorilor la care-i supuneau învoielile arendășești. Constructorii combinatului, care, cei mai mulți, sînt localnici, după cum localnici vor fi cei mai mulți dintre muncitorii combinatului siderurgic, sînt strănepoții celor de-atunci. La Călărași se întoarce acum o filă de istorie. Mai ales într-o carte de istorie, iată, o filă se întemeiază pe alta.

Aici, la porțile vechiului tîrg al Călărașilor, țara-șantier a deschis un șantier-oraș lîngă oglinzile Dunării se insuflețește parcă și ele de metamorfoza tumultuoasă a locurilor și de rapida preschimbare a destinelor oamenilor, a celor ce lăptuiesc, construindu-se pe ei înșiși, una din marile vetre de oțel ale țării. Încît zicem : la Călărași viitorul se naște din amintirile noastre despre prezent. Acum, aici, astfel !

Fotografii de A. MIHAILOPOL

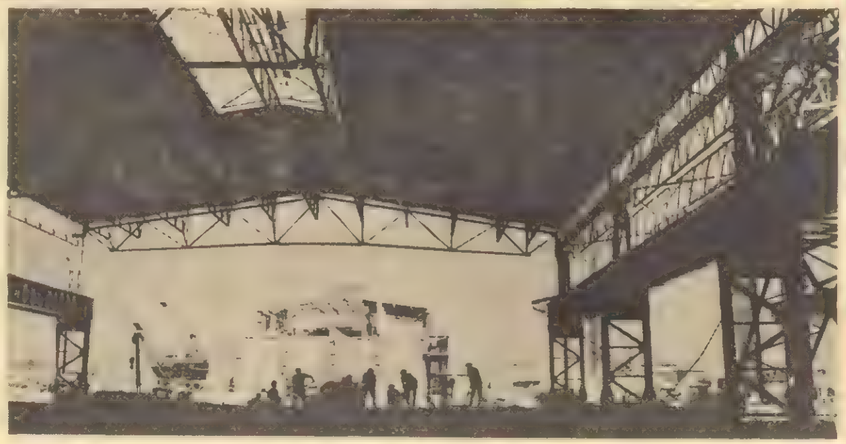

CETATEA SĂTMARULUI, MONUMENT DE EV NOU

(Urmare din pag. 1)

AM PUTEA ÎNCEPE REPORTAJUL NOSTRU LA „UNIO". L-AM PUTEA ÎNCEPE, DE FAPT, PRETUTINDENI

Am putea începe reportajul nostru în această dimineață de august, aici, la „Unio", în marea, modernа uzină ale cărei produse de largă gamă și de înaltă tehnicitate, de la locomotive diesel și electrice de mină, de la mașini de încărcat minereu l... ... de mare capacitate, sînt p... ... în toată țara, în toate exploatările miniere, în toate marile combinate ale metalurgiei, călătorind, de la un timp, pe numeroase meridiane, ducînd faima meșteșugurilor sătmăreni în toată lumea. Am putea începe reportajul nostru aici, în această cetate muncitorească în care fiecare al treilea om este membru al Partidului Comunist Român, în această cetate în care tradiția luptei și tradiția muncii — ridicată, în acești ultimi ani, la cota maximei ei amplitudini — se interferează major, simbolic, cele două planuri construind, împreună, unghiul strălucitor, ascuțit ca un pisc, al acestei zile.

Am putea începe reportajul nostru în această dimineață de august, într-una din uzinele noi, cele care, de fapt, compun trăsătura predominantă în portretul muncitorului ... ... Sătmarului. Am pu... începe reportajul nostru de august ... din multele — care sînt fructul Eliberării, purtîndu-i, deplin, semnificațiile, purtîndu-i uneori chiar și numele. Una din cele mai cunoscute uzine ale Sătmarului este Întreprinderea „23 August", care fabrică mașini de uz casnic, aflătoare în toate caselo noastre, la fel de cunoscută este marca „Solidaritățiî", adică a fabricii cu acest nume, numai și numai simbolic, verbîndu-ne despre fraternitatea, despre coeziunea, despre forța unită ale muncitorilor locului, români, maghiari sau germani, forță impetuos afirmată în August ul insurecției, ca și în anii ce i-au urmat. Am putea începe reportajul nostru în oricare punct de pe marea platformă industrială a municipiului, realizatoare, în acest an, a unei producții care atinge 7,3 miliarde lei, a unei producții care în 1977, în comparație cu 1965, a crescut de 4,6 ori. O platformă industrială în plină expansiune, lărgită prin mari investiții (de 3 ori mai mari, în cincinalul pe care-l străbatem, față de anii 1966—1970), o platformă industrială care s-a mobilat și se mobilează în acest cincinal cu arhitecturi ale noului de o redutabilă forță, însemnînd, printre altele, un mare combinat de îngrășăminte, o fabrică de semiconserve, o fabrică de scule așchietoare etc. O platformă sau o incintă a noului care a spart — și încă mai sparge — carapacea vechii cetăți, a vechiului burg, cea zidită de secole, cea incrementată de secole, dezvoltînd viguros orașul, încercîndu-i din toate zările, de fapt deschizîndu-i spre toate zările.

De fapt, cetatea, în înțelesul de oraș — nu numai de întăritură defensivă — se construiește abia acum. Orașul contemporan e un fel de amfiteatru, avînd în fund drept scenă, pentru proiecții legendare, fascinanta cetate a lui Menumorut, dăinuind peste vechile vetre dacice, avînd în prim plan, ca sursă și ca temei al istoriei ei de azi, al civilizației ei de mîine, al dăinuirii în viitor, centura de fabrici și de uzine, legate strîns, ca verigile unui lanț, articulate ca o coloană vertebrală a așezării, a vieții ei și a devenirii ei.

Am putea începe reportajul nostru de august și în alte vetre de viață, de muncă și de creație ale ținutului. La am putea începe la Carei, orașul-simbol al Eliberării, pecetluitor al Eliberării, orașul care, în acești ani, și cu deosebire în cel din urmă, și-a flancat peisajul, ca și Sătmarul, în monumente industriale de anvergură, zămislite după același orar dinamic, viguros și impetuos al nouului. Față de anul 1950, spun statisticile, producția industrială a Careiului, oraș-faur ca și Sătmarul, oraș-cetate a construcțiilor de mașini, oraș-cetate a industriei textile, a crescut de nu mai puțin de 140 (o sută patruzeci !) de ori, investițiile actualului cincinal fiind, spun aceleași statistici, de 10 ori mai mari decît cele din perioada 1966—1970. Deci istoria industrială a Careiului, exploziv afirmată în anii Eliberării, se află încă la început, se află în zori ei. Am putea începe reportajul nostru, în această dimineață de august, în acești zori glorioși de nouă istorie — în acești tumultuoși ani constructivi al căror focar de idee și faptă a fost Congresul al XI-lea al partidului, ani-eroilor, ani-pisc ai Eliberării — poposind în așezări sătmărvene care, ca și Careii de ieri, încercuiau pe vechile hărți „pete albe", ocolite de drumurile civilizației, precum Tășnadul, Adrudul, Supurul de Jos, Bixadul etc., așăzi centre industriale în continuă extindere, în continuă modernizare. Am putea începe reportajul nostru de august în frumoasa, în fascinanta rezervație de istorie, de duh, de datină și de limbă care e Țara Oașului, „țara" unui străveche, teafăr și falnic neam — „un fragment al celor mai vechi pămînteni ai țării care pe urmă s-a numit Dacia", spunea Sadoveanu — dar ținut care, rămas de secole într-o cruntă înapoiere, vegetînd într-un greu mil istoric, după ce apele istorei îl părăsiseră, se mutaseră, părea o lume așezată dincolo de timp, trăind sau murind într-un timp vetust, perimat, bizar. Transformările petrecute pe-aici par a ține (cel puțin în raport cu ce a fost !) de domeniul miraculului, ele vor naște cîndva poeme. În așezările oșenești între, azi, ca într-un mare parc național, în care totul, de la arhitectura caselor la arhitectura naturii, redesenată de mîna omului, pusă în slujba omului, se constituie într-un ansamblu al nouului, încă în plină edificare. Temeiul dezvoltării, ca pretutindeni, îl rîndu-le, sînt grupate în mari ansambluri să beneficieze de toate dotările necesare, comerciale, edilitare, gospodărești, sportive, de agrement. Toate dotările social-culturale (minus școlile, ciubul și teatrul de vară, care îți au edificii proprii) ocupă parterele blocurilor, și nu oricum, ci gîndit, după o regulă care, la scara întregului cartier, devine lege, devine ritm : magazinele și unitățile de servicii sînt amplasate în spațiile de la stradă, cu fața spre arterele dintre blocuri, celelalte dotări (dispensarul, creșcle, grădinițele) ocupînd spațiile din interior, dinspre curți, dinspre zonele verzi, dinspre liniște. Desenul rețelei stradale, ca și cel al transportului în comun, se supun aceluiași ritm, aceleiași rigori, aceleiași grîji față de om, fiecare bloc având acces direct la o stradă, la o arteră, iar stațiile de autobuze fiind așezate astfel încît drumul locatarilor pînă la ele să nu depășească niciodată 500 de metri.

Vechiul Sătmar — Satu Mare de azi — străluce ște, între așezările românești, ca un briliant într-un colier. Într-un colier de pietre scumpe. Străluc irea sa e un efect de lumină. E lumina lui August. Străluc irea sa este opera revoluției, a incandescențîlor ani ai construcției, a muncii unite, pline de pasiune, de dăruire, a oamenilor care îi populează vatra.

Recenta vizită de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu în acest municipiu-cetate a muncii, vizită făcută luna trecută, a dat oamenilor, efortului lor, înfăptuirilor lor, aripi noi. Oamenii cu care am discutat aici, români, maghiari, germani, oameni de toate vîrstele, de toate profesiile, de la constructori specialiști ca Victor Cimpianu, sub conducerea căruia s-au ridicat sute de blocuri în Cetatea Sătmarului, de la vechi muncitori ca Nicolae Cosma, maistru la Întreprinderea „23 August", la artiști plastici ca Coloman Fodor sau Szilágyi Béla (autorii decorației exterioare, plină de fantezie și gust, a Fabricii „Mondiala"), mi-au vorbit, cu însuflețire, despre proiecte de anvergură privind munca lor, creația lor, dedicate orașului, ținutului, țării, dedicate înalteior culmi de progres și civilizație spre care ne cheamă partidul, secretarul său general.

În acest loc bătînd din mînă-n opt sprezece țării, a ființei noastre, în acest loc în care, cum spunea Ady Endre, fiu al ținutului, „temeiul înfrățirii" oamenilor s-a afirmat printr-un întreg mileniu de suferințe, lupte și idealuri comune, în acest loc foarte tînăr, tînăr prin noutățile muncii, ale vieții, ale civilizației, bate astăzi — ca pretutindeni la noi — o singură, mare inimă, rotundă și fierbinte ca și o țară. Ca și o țară ce se cheamă România.

O CETATE CARE DEVINE DIN NOU CETATE

Cetatea Sătmarului a devenit, așadar, din nou, o „cetate", o mare cetate, afirmînd în toate compartimentele ei, pe toate registrele devenirii ei (economic, arhitectonic, cultural etc.), patosul muncii, forța ei demiurgică. De fapt, apuncam, cetatea, în înțelesul de oraș, și nu de întărîtură militară, se construiește abia azi. Și e bine să sosești aici dimineața, într-o fierbințe și prosapătă dimineață de august, cînd lumina coincide cu cei doi timpi glorioși ai istoriei.

Timpi glorioși ? Să alinicm din nou cîteva cifre, sau, și mai bine, să traducem cifrele în piatră, lăsînd pîntra să se constituie singură — conform planurilor — în cadrul istoric al zilei de azi. Nu știm precis în cît timp anume s-a zămislit Cetatea Sătmarului — arheologii o vor preciza — dar știm precis, din planurile de stat și din proiectele urbanistice, că Satu Mare, în acest cincinal, va beneficia de peste 9 000 de apartamente noi. În întregul județ : peste 12 400, adăugate celor 16 400 construite în anii 1961—1975. Altfel spus, ritmul mediu anual al construcției de locuințe se cifrează, în cincinalul 1976—1980, cam la 1 033. Mai știm, tot precis, din niște date ale vechii municipalități, că în epoca dintre cele două războaie, adică între 1919 și 1939 în orașul-reședință a județului s-au construit, în medie, cam 100 de case pe an.

Numai în 1970, după pustiitoarele inundații care au cotropit orașul, în Satu Mare s-au construit, din fondurile statului, peste 3 200 apartamente, pe lîngă alte 3 000 construite — tot cu sprijinul statului — de localnici.

Aproape un sfert din populația Satului Mare (nu numai a orașului reședință, ci a județului !) locuiește astăzi în case noi. Cum arată aceste case ?

Ne-am pus această întrebare fiindcă, pe-aici, prin aceste străvechi, patinate de vreme locuri, frumosul arhitectonic, zămislit cu dragoste și imaginație de artiști și meșteri celebri, a fost dintotdeauna prezent, pregnant, chiar dacă nu în întregul tablou, ci doar în fragmente sau în crimpeie. Am străbătut, deci, căutînd răspunsul și căutînd, deopotrivă, reperul în timp, mai întîi vechiul centru, „orașul vechi" (parfumatul, romanticul „oraș vechi", cu spațiile-i largi, aerate, dominat de impunătoarea statuie, operă a lui Cornciiu Medrea, înfățișîndu-i pe marele luptător pentru egalitate națională și libertate socială Vasile Lucaciu), am luat-o apoi către noile cartiere, către „noul oraș" de blocuri. Un popas în cartierul denumit de constructori „Micro 16" (unul din cele mai noi, coborît de pe planșele arhitecților acum vreo doi ani, undeva, pe malul sting al Someșului) ne-a oferit o sumă de revelante date despre frumosul arhitectonic contemporan, despre criteriile care-i prezidează, despre conceptia structurală și funcțională ce-i stă la bază. Acest cartier a reprezentat, în epoca ctitoririi lui, o premieră, o veritabilă premieră în edificarea de locuințe, fundamentată pe orientările și pe indicațiile secretarului general al partidului, într-una din vizitele (nu mai puține de 7 în ultimii 10 ani !) efectuate în Satu Mare. Acest cartier e o ilustrație vie, plină de farmec și plină de echilibru, a ceea ce vrea să însemne, în semnificație românească, noutate arhitectonică, modernitate, funcționalitate, rîtm, armonie, sistematizare, confort. El e prevăzut să adăpostească, într-o incintă de numai 35 de hectare, o populație de peste 21 000 de locatari, în circa 5 700 de apartamente în blocuri. 3 școli (cu circa 24 de clase), creșe și grădinițe (cu circa 11 000 de locuri), un dispensar (cu 4 circumscripții), un club, un teatru de vară, magazine, unități de servicii, terenuri de sport, spații de joacă pentru copii, zone verzi, culminînd cu un parc central. Întregesc zestrea noului cartier, distribuite astfel încît fiecare ansamblu de blocuri (căci blocurile,

La talciocul din Arad, o prezență relativ foarte bună. Lipsesc doar controlorii

Firește, talciocul de la Arad este obiectul unei mari curiozități deci o investigare reporterească nu trebuie justificată. Lumea și mărfurile de acolo nu trebuiesc colorate căci au și nu puțină. Un bun prieten și colaborator al redacției ne chiar sfătuia să trecem pe un paragraf-două numai obiectele ce se vînd și cumpără acolo. Întreprinderea este însă riscantă căci se vînd autoturisme și peniță „Klaps", lame de ras și porumb, cîini vii și de rasă și cîini feroci-fotogenici în rame, deci tablouri, mititei și tenișI, se vînd și se cumpără lucruri vechi și noi, cu sau fără autorizație. Pentru un peisagist sau pentru un gură-cască tabloul oferit de talciocul din Arad este, probabil, fascinant, antrenant și dătător de sănătate precum kefirul, dar pentru alte categorii de oameni, pentru cei serioși și deprinși cu lucrurile curate, cîteva aspecte nu sînt deloc în ordine. Precizăm că nu ideea deranjează. Valorificarea unor lucruri devenite vechi, lucruri care au costat bani nu trebuie respinsă. Cum spuneam însă și un asemenea comerț se poate face într-un cadru civilizat, de ordine și respect al legilor. Ceea ce nu se întîmplă la talciocul arădean. Locul, mare ca suprafață este complet desfundat în caz de ploaie. Nu există mese unde mărfurile să fie expuse și așa stau pe pămînt sau în brațele viguroase ale vînzătorilor. Se ajunge din această cauză la scene care atentează la bunul simț. Ca să încerci o pereche de blugi — ai căror preț ajunge și la 1 000—1 150 lei — te dezbraci de pantaloni sau de fustă și deveniți ținta amatorilor de semi-streap-teas și constatați că ți-s buni sau nu. Nu există afișate nicăieri regulile vînzării și cumpărării și nici acelea ale cumpărării sau vînzării. Duminică, 6 august, între orele 6 și 8.45 nu erau prezenți nici administratorul, nici controlorii și nici organe de miliție în uniformă. Poate erau în civil dar semne ale activității lor nu am văzut. Ceea ce este însă cu adevărat îngrijorător se referă la zona din apropierea talciocului oficial unde pe cîteva străzi, în mod cu totul și cu totul degajat, se vînd aur și obiecte din aur, țigări străine și altele. Neavînd de la cine să cerem sprijin și privind oarecum îngrijorați cîteva figuri de șefi ai unei lumi prea puțin cinstite am privit neputincioși și de la distanță „fișia" aceasta. Un control de rutină al celor în drept ar fi fost suficient pentru a desființa acest al doilea talcioc în zona căruia erau mașini din toate județele și altele de aiurea.

Ida Bulboacă din Sînpaul-Arad vindea 800 de kilograme de porumb cu un preț pe care i l-a șoptit un cetățean care văzuse aparatul foto al colegului Vasile Minecan și apreciind că nu-l vinde ci-l folosește a dat o alarmă eficientă în rîndul cultivatorilor prețiosului aliment. Așa că tovarășa Ida Bulboacă ne-a spus că o „kilă" costă 3,40 și nu am avut de unde ști dacă prețul părea doar onorabil sau chiar era. De ce porumbul se vinde la talcioc cred că ne-am explicat corespunzător — era porumb de-un an, deci vechi !

Un reprezentant al cooperativei de consum Sînandrei, județul Timiș, oferea spre vînzare genți de piață de plastic cu 25 bucăți. Avea ce-i drept o autorizație dar acolo nu scria cu cît anume le oferă spre vînzare. Oricum valoarea lor este mai mică și de fapt la cîteva zeci de metri genți identice, ai fi putut jura că sînt croite și executate de aceleași mîini, se vindeau cu 20 de lei. Un lucru bun ce trebuie de asemenea consemnat era prezența lui Rudolf Hess desemnat de cooperativa „Mureșul" Lipova să vîndă tricotaje. Avea autorizație cu specificarea prețurilor și acestea erau afișate. Ion Ionescu din Arad, strada Aurel Vlaicu bloc A3 vindea cu aerul unui om ieșit după două secole din biblioteca din Alexandria „Dumineca orbului" „Ciulendra", Șarpele de mare (romane de Cezar Petrescu, Liviu Rebreanu și Jules Verne) cu niște prețuri extrem de fanteziste. Conta nu autorul, nu prețul cărții ci soiul cumpărătorului. Alături de aceste cărți ilustre, probabil pentru a le ușura înțelegerea, Ion Ionescu vindea chei franceze, pensule și benzi pentru casetofoane. Mircea Carpaci, om al muncii la „U.T.A.", secția țesătorie vindea, tot fără autorizație, obiecte fabricate la Întreprinderea „Electro-Banatul" din Timișoara. În orice caz proveniența lor trebuia cercetată. În fața noastră un boss agresiv și fără teamă, care se recomandă Gabor și atît, cumpără o scurtă de vinilin cu 200 și vrea să ne-o revîndă la început cu 6 „foi" apoi cu 4. Fiind și așa cald renunțăm. Unul dintre vînzătorii de blugi — prețuri între 750 și 1 150 lei — se numește Alexandru Suiogan, și zice că ar lucra pe la Uzina de vagoane, ne spune că-i are de la un cumnat din Italia care cumnat își iubește și nevasta și neamurile acesteia. Pensionarul Teodor Gal, singurul speriat de vizita noastră, vinde tablouri ce înfățișează trei cîini. Unul într-un coș, ceilalți pe jos căci n-au mai încăput, tablou de oarecare blîndețe și tandrețe. Se vînd și costume, unele noi, altele vechi, altele purtate de puține ori, se vinde presă străină, peste o oră se va da drumul la bere și mititei, nu știm ce va mai fi și, asta-i situația, notăm în concluzie lipsa oricărui control. S-au văzut cazuri cînd și lucrurile furate se vînd, dar singuri n-am îndrăznit să investigăm aceste cazuri. În ciuda denumirii sale, „talcioc" și-aici este necesar controlul. Și exigent și permanent — măcar zilnic !

EUGEN SAVU ■
Foto : VASILE MINECAN ■

Un bilet de peron nu poate justifica existența parazitară

Gara de Nord a Capitalei. E dimineață ; acceleratul de Galați oprește lîn la peronul 7. Revederi, îmbrățișări, flori sau nimic din toate acestea. Oameni care vin în delegație, schimbă o rută, se întorc pur și simplu acasă. Gara este o poartă a marelui oraș și în mod normal prin ea se circulă continuu și în ambele sensuri. În mod normal ! Fiindcă altfel aici se mai opresc unii ce nu știu încotro să o apuce sau așteaptă momentul prielnic pentru un drum ocolit.

Deocamdată însă ne vom ocupa de un omuleț, un băiat mic de 7 ani, coborît singur din trenul de Galați și rămas pe peron tot singur, după ce masa de călători s-a scurs pe toate ieșirile. A rămas cu ochii spre partea unde se mai vedeau oameni, dar nu era nimeni cunoscut, prea multe lucruri necunoscute în jur, și prea mari ; cineva l-a luat de mînă și l-a condus la miliția gării. „Iată un copil pierdut, vorbește de o tanti care n-a venit să-l ia, nu știe decît că o cheamă Reghina. Nu știe unde locuiește, nu știe nici ce număr de telefon are. Nici adresa de acasă de la Galați nu o știe". George Constantinescu, așa îl cheamă, e foarte speriat, are inima cît un purice, frica s-a cuibărît în el și lacrimile din ochi sînt un repros pentru toată omenirea. Îl spun că mă cheamă la fel și mă lasă să-i string mîna. Îi dau o batistă curată să-și șteargă ochii, nu e nevoie, are și el una la fel, de fapt întreaga lui făptură inspiră curățenie. Și puritate. Un ofițer de miliție însă spune că George ar putea să mintă, așa fac toți copiii fugiți de acasă, că în Gara de Nord sosesc destui copii plecați de acasă. Cu o noapte mai înainte a fost găsit Sigir Balaci rătăcind pe la capătul unui peron, un băiat de 12 ani, fugit de la părinți din comuna Sirna — Prahova, precum și V. Timoșenco, 15 ani, sosit din Berești de Bacău. Ambii au ascuns la început adevăratul nume și adevărata adresă, dorința de evadare de lîngă casa părintească fiind mai mare decît rușinea unei minciuni. Acum sînt la centrul pentru minori din Calea Văcărești 111 de unde îi pot lua acasă părinții, dacă cumva pînă la apariția acestor rînduri n-au făcut-o ; alăturăm informației speranța ca acești copii să regăsească acasă ceea ce au încercat să caute aiurea, adică afecțiune și îngrijire.

Așadar, ofițerul știe ce știe, dar în cazul lui George eu simt că el n-a fugit de acasă, ci a ajuns singur într-o gară mare datorită vreunei împrejurări nefericite sau nesocotinței unui părinte. Acum e prea speriat ca să dea relații exacte, trebuie scos din starea aceasta și cer îngăduința de a fi amînată procedura oficială, adică trimiterea copilului la centrul de minori. Îl țin lîngă mine și din cînd în cînd vorbesc cu el. Nu-mi vine să cred că unul ca el, cuminte și frumos, poate fi abandonat de către părinți ; nu-mi vine să cred că vreun copil vreodată, indiferent dacă este frumos sau urît, poate fi abandonat de părinții lui. Și totuși... Pe 16 mai, în sala de așteptare clasa a II-a, în jurul prînzului, un copil mic, aflat în scutece, a început să plîngă. În jur, nimeni nu părea să-i fie mamă. E. N. dintr-o comună a județului Galați îl abandonase aici lăsînd un bilețel cu un singur cuvînt : Vasile. Din nou procedura obișnuită, există legi care ocrotesc copilul și micuțul de un an a nimerit sub îngrijirea pediatrelor de la Casa copilului nr. 1. Cu vreo cîteva zile în urmă E.N. a venit însă în București să-și caute copilul. Era însoțită de o bătrînă, mama ei, probabil cea care i-a zdruncinat neomenoasa-i pornire. L-a căutat întîi la „Mama și copilul", de unde a fost trimisă la Miliția Gării. Aici i-a dat de urmă și în aceeași zi l-a luat în brațe.

Căpitanul Bichir Vasile îmi prezintă între timp pe Gheorghe Stoenescu. „E bișnițarul nostru, a mai fost sancționat și iată-l din nou". Mă gîndesc la obiecte, valută, turiști străini. Dar e vorba de altceva : cel în cauză a transformat mașina proprie în taxi. „Nu găsesc că este o problemă gravă" spune el. Și poate că nici nu este în raport cu problemele pe care le ridică alți amatori de cîștiguri ilicite în dauna unei întreprinderi de stat. Poate că se află la începutul acestei activități clandestine și odată cu apariția acestor rînduri se gîndește să se retragă. Dacă este așa, atunci e foarte bine și acest caz nu seamănă într-adevăr cu altele. Vasilescu Apetri însă a primit pînă acum 21 de amenzi și continuă să aștepte cu toată nepăsarea altele noi, fiindcă el continuă să facă taxi din mașina proprie. Printre altele, fie spus, oarecum o altă mașină față de cea pe care o avea atunci cînd a primit prima amendă. De cînd face „piața" ca taximetrist de ocazie și-a schimbat mașina și Nicula Dumitrache și Voicu Alexandru și încă alții. Cînd n-au clienți, unii dintre acești taximetriști improvizați se distrează jucînd barbut.

Subofițerul Ion Galiuc povestește cum a amendat pe doi dintre ei cu cîte o mie de lei. Banii au fost plătiți pe loc, fără cea mai mică împotrivire. Este poate cazul să ne gîndim la necesitatea revizuirii sistemului de penalizări pentru acești inși care încalcă normele de conduită morală și financiară. Trebuie găsit ceva care să-i împingă la falIment.

La ora cînd trebuie să sosească unul din trenurile din străinătate își îndeamnă colegul de muncă : să mergem, bișnițarii s-au adunat pe peron. De fapt se adună mai la toate trenurile cu turiști străini. De cele mai multe ori sînt prinși în flagrant delict. Dacă nu sînt prinși astfel discuțiile preventive pe care le încearcă lucrătorii Miliției din gară sînt, de ce să n-o spunem, cam inutile. Apare aici unul Stelian Fieraru, povestește locotenentul Dumitru Iliuță. A fost condamnat pentru înșelăciune în dauna avutului obștesc, dar nu s-a cuminții. A făcut și prozeliți. Recent, l-am surprins pe Elian Grumez. E din Botoșani, strada Tudor Vladimirescu 38. Vînduse unor turiști 6 borcane cu ness. Încasase ceva valută. Și înșelăciunea este dublă fiindcă toți acești bișnițari care aduc ness au în borcane un simplu și ieftin surogat de cafea.

Printre cei care tot încearcă aici, la poarta marelui oraș, să trăiască în marginea normelor firești de conduită socială se află și cîteva tinere. Iat-o pe Aurica Stancu, din comuna Asău, județul Bacău. Fusese deja condamnată pentru o abatere anterioară. Nu fusese însă închisă, ci trimisă să lucreze pe timp de două luni într-o întreprindere. Plecată urgent la București, să i se piardă urma, este de trei săptămîni obișnuita unor locaturi. Aici ține companie unor bărbați dornici de aventuri galante. Acum, spre știința părinților din Asău, iată că Aurica Stancu a fost anchetată și trimisă în judecată.

Notez toate acestea, mai transcriu datele unui hoț de buzunare surprins asupra faptului — îl cheamă Ola Alexandru Constantin (acesta în discuție este foarte nonșalant, „nu mă mai fac eu bine, cum credeți dumneavoastră, fiindcă acum sînt bătrîn și altceva nu știu să fac, iar la închisoare vă spun drept, m-am obișnuit"), scriu despre niște scandalagii, care după ce au consumat băuturi alcoolice în oraș vin în gară unde restaurantul se închide mai tîrziu — de ce oare ? ! — notez cîteva cuvinte bune despre „biroul" unde milițieni ceferiști și simpli cetățeni aduc obiectele aflate fără stăpîni și constat că micul meu prieten, George, copilul din Galați, devine ceva mai vorbăreț. Mă întreabă chiar ce scriu în carnet. Am auzit că ai luat premiu la școală îl întreb, e adevărat ? Sigur, zice, am luat premiul trei. Atunci tu știi să scrii frumos, uite, ia creionul acesta și scrie aici pe carnet la ce familie te duci tu în București. Îl urmăresc cum modelează încet dar fără șterșături cuvintele : „Familia Tigheci Reghina", Tigheci o cheamă pe tanti Reghina — strigă el bucuros. Păi sigur, asta era. Apoi cartea de telefon, un număr format și o voce la celălalt capăt al firului. Da, trebuie să vină nepotul la mine, așa am vorbit cu mama lui înainte de a se interna în spital. Urma însă să primesc un telefon de la tata lui George, în ce zi și la ce oră vine copilul. În zece minute sînt la gară.

În fine, pentru micul George trecerea prin gară s-a încheiat cu bine. Și tot în fine, o întrebare cît se poate de firească : oare numai miliția trebuie să se ocupe de sănătatea morală în perimetrul Gării de Nord ?! Faptele reprobabile despre care am vorbit în aceste rînduri se petrec în văzul tuturor celor care venim sau plecăm. N-ar strica să ne oprim puțin din drum și să luăm atitudinea cuvenită.

VICTOR CONSTANTINESCU ■

Anchetă de vacanță într-un liceu din Brașov

Cantină cu separeu și garaj sub fereastra directorului care nu mai este!

— Grupul școlar pe care îl conduceți, tovarășe director Simon Alexandru, are numai două mașini. De ce construiți trei garaje și tocmai aici, sub geamul cabinetului dumneavoastră?

— Știu, oamenii din școală v-au spus poate că îl construiesc pentru mine. Eu am zis însă că nu e rău să existe un garaj în plus. Vine cineva în delegație, cu mașina, și e bine, cred, să aibă unde gara: să nu stea mașina în soare. Acum, dacă ziceți și dumneavoastră (au zis mai înainte organele controlului financiar intern n.n.), o să schimb destinația garajului: îl fac magazie.

—Dar separeul din sala cu mese, de ce l-ați făcut?

— A, e o garderobă, nu e un separeu, unde probabil vi s-a spus că servesc eu masa!

— Dar după orice regulă, garderoba se amenajează la intrare, nu aici, lîngă cazanele cu ciorbă.

— Atunci, o s-o desființăm și pe asta... Fac parte dintr-un colectiv care întreprinde o anchetă la Grupul școlar energetic Brașov. „Aici, se spune într-o scrisoare a unui grup de cadre didactice, s-au cheltuit sume importante pentru construirea și dotarea liceului. Dar, datorită proastei organizări care există în școală, în bună parte baza materială a fost distrusă...“ Aspectele sesizate, nu mai puțin de 25 la număr, se verifică în cea mai mare parte: poligonul școlii, de pildă, în valoare de circa două milioane, este vraiște, instalațiile și utilajele sînt în mare parte descompletate, deteriorate. În sălile de clasă imaginea este dezolantă: băncile, cu termen de folosință — 20 de ani, după numai 7 ani nu mai seamănă a bănci. Sînt sparte, altele sînt aruncate la întîmplare în curtea școlii. Catedrele sînt sparte și ele, ne fac să ne gîndim la calitatea muncii acelora care predau de la asemenea catedre. Pe tavanele coridoarelor sînt multe pete negre: după ce și-au aprins țigările unii „elevi“ au aruncat, aflăm, chibritele în tavan. Petele de pe tavan demonstrează petele negre din munca de educație a acestor tineri veniți aici să se instruiască pentru viață și pentru muncă, prin muncă. În dormitoare, ușile nu mai seamănă a uși, parchetul e descompletat, din tavan curge o ploaie continuă, instalațiile sanitare — defecte. Se cheltuiesc bani pe lucruri demodate, uzate moral și fizic: celulele de alimentare, de pildă, lucrate de elevi din dispoziția și după proiectul directorului Simon Alexandru, în valoare de 276 000 lei, n-au funcționat nici un an și au fost desființate fără să fie casate legal, pentru că nu corespundeau normelor de protecție a muncii.

— Starea mobilierului este așa cum ați constatat și dv., ne mărturisește directorul Alexandru Simon, și ea se datorește lipsei de gospodărire din partea noastră, a conducerii, dar și a multor profesori, diriginți. Se mai datorează însă și unor persoane străine de școală, care ne forțează gardurile, sparg ușile și folosesc baza noastră sportivă.

Ultimul argument al directorului este valabil numai în parte și numai pentru poligonul școlii. În realitate, baza materială arată astfel, pentru că este prost gospodărită. Directorul școlii ne mărturisea că nu a intrat într-o sală de clasă decît o singură dată într-un an. Și dacă nu a intrat el, nu a intrat nici administratorul. Profesoara V. B., dirigintă la o clasă, nu știa, la un moment dat, nici etajul la care locuiau elevii pe care era chemată să-i educe și prin predarea unor norme de viață, nu numai prin predarea materiilor de specialitate. „Iar noi, mărturisește profesorul Nicolae Eftenie, director adjunct, nu am acționat împreună cu colectivul de cadre didactice, nu am reușit să-i mobilizăm pentru desfășurarea unui proces educațional de calitate. Astfel că, acestea și alte lipsuri datează de mai multă vreme“. Ni se pare curios faptul că ambii directori cunosc această stare de lucruri de mai multă vreme, și-au dat seama de gravitatea ei, dar nu au luat măsurile necesare de înlăturare a unei astfel de stări de lucruri. În școală sînt 1 000 de elevi, de viitori muncitori, de viitori gospodari. Conducerea școlii nu avea altceva de făcut decît să pună în fiecare dintre cele două mii de mîini cîte un ciocan și o șurubelniță și să-și repare baza materială fără să aștepte alte fonduri, deși nu de fonduri duceau lipsă. N-a făcut-o nici conducerea școlii, n-au făcut-o nici diriginții, nici maiștrii, deși gestul ar fi pledat în favoarea meseriei, a bunei gospodăriri. Directorul școlii s-a ocupat de orice altceva, numai de conducerea responsabilă, de gestionarea chibzuită a celor 30 de milioane de lei cît valorează baza materială a școlii, nu s-a ocupat. Printre celelalte aspecte confirmate de ancheta de față, rezultă că directorul Liceului energetic nr. 1 Brașov a săvîrșit o serie de abuzuri: astfel, la sfîrșitul anului școlar 1976—1977, a dispus cu de la sine putere modificarea mediilor anuale și trimestriale ale unor elevi slabi la învățătură, care fuseseră declarați repetenți. Fapta, care de acum constituie infracțiune, a fost anchetată de doi inspec-

(Continuare în pag. 23)

N. GRIGORE MARAȘANU

Legea ne apără: s-o cunoaștem, s-o respectăm!

Mediatorii de servicii

1

PAGUBĂ ÎN DAUNA AVUTULUI OBȘTESC: 1 200 000 LEI

Mircea Stoicoff, născut 1948, lăcătuș, 18 ani închisoare.

Nicolae Nicolae, născut 1951, turnător, 15 ani închisoare.

Ion Ioniță, născut 1951, turnător, 15 ani închisoare.

Adrian Gheorghiu, născut 1949, controlor tehnic de calitate, 12 ani închisoare.

Gheorghe Drăghici, născut 1953, lucrător, 12 ani închisoare.

Ciocan Năstase, născut 1958, electrician, 12 ani închisoare.

Ion Mihai Nicolae, născut 1958, lucrător, 2,8 ani închisoare.

Dan Goliș, născut 1934, electronist, 3 ani închisoare.

Gheorghe Hoduț, născut 1952, inginer electronist, 3 ani închisoare.

Dumitru Andrei, născut 1952, inginer electronist 1 an închisoare.

II

IFTIMIA AIRINEI, PREȘEDINTELE SECȚIEI 1 PENALE DIN TRIBUNALUL MUNICIPIULUI BUCUREȘTI

— În total 91 de ani și opt luni. I-ați dat cu inima ușoară, tovarășă judecătoare?

— La prima lectură a dosarului m-a contrariat mai ales tinerețea inculpaților. Unii dintre ei cu mulți copii. Toți cu meserii frumoase, în întreprinderi moderne, de perspectivă. Față de gravitatea faptei comise, nici unul nu avea antecedente penale... Și totuși furaseră; au recunoscut atît cei ce sustrăseseră tranzistorii, cît și cei ce i-au cumpărat. N-aveam dubii. Mă interesau cauzele... Să ai 29 de ani, trei sau cinci copii, să fii controlor tehnic de calitate și să te cațeri, ca ultimul dintre borfași, pe conducte și acoperișuri... Fiindcă n-au avut împrejurări favorizante: într-o noapte, lucrînd în același schimb, după un plan prestabilit, s-au strecurat în magazia cu materiale...

— Și magazinerul?

— S-a trezit a doua zi dimineață cu un minus de peste un milion și fără nici o urmă. Un om bătrîn. I-a fost teamă să reclame imediat. Nu ți-e la îndemînă să reclami un furt de un milion fără nici o urmă. S-a temut că va fi bănuit... Dealtfel din cei peste un milion de lei mai precis un milion două sute de mii, în seama inculpaților au fost dovediți numai circa opt sute de mii...

— Diferența de patru sute de mii ne poate conduce la o parte dintre cauze. Vreau să spun că în casele noastre intră frecvent, la solicitarea noastră, depanatori clandestini de radio și televizoare, recomandați de prieteni și cunoștințe, care desfac „mărfuri speciale“. Fenomenul datează dinaintea acestui furt descoperit.

— Sigur, tentația a existat și datorită desfacerii asigurate.

— Am scris mai multe pamflete împotriva depanatorilor clandestini. Și am fost bombardat de scrisori și telefoane. Cele mai multe erau anonime, sau mai exact cu un autor comun: depanatorul clandestin. Am fost amenințat și bălăcărit prin toate gunoaiele lumii. Nu mi-a displăcut: țintisem bine, fenomenul era real. Altceva m-a îngrijorat: intervenția prietenilor. După părerea lor, depanatorul clandestin este un om onest, chiar așa a fost expresia folosită: „om onest“, cu familie numeroasă, care-și sacrifică timpul liber lucrînd deopotrivă pentru prieteni și pentru sine. Cineva chiar mi-a atras atenția că niciodată nu l s-au cerut sume în plus, peste prețul din comerț, cu toate că piesa schimbată era ceva special...

— O astfel de piesă costă în comerț circa 63 lei. Dan Goliș, Gheorghe Hoduț și Dumitru Andrei, ingineri și tehnicieni electroniști, le-au cumpărat cu 3 lei bucata.

— Dacă au fost circa 13 000 piese, cu 36 000 lei au obținut 800 000 lei. Și dacă ținem cont că la fiecare piesă schimbată se adaugă și alte reparații reale sau închipuite pentru care plătești în medie o sută de lei rezultă că investind 36 000 lei cumpărătorii ar fi obținut numai din această afacere circa 2 000 000 lei. Cred că nu mai poate fi vorba aici de onestitate.

— Sîntem în fața unei evidente: fără acești „oameni onești“, furtul n-ar fi fost comis.

— Am curajul să lansez un pariu public și să afirm că dintr-o mie de intervenții clandestine, cel puțin 90 la sută sînt făcute cu piese furate.

— Cei ce le acceptă sînt toți de bună-credință. E adevărat că această bună-credință are la bază comoditatea, dar în asemenea cazuri comoditatea nu poate fi condamnată. Fiecare dorim să avem cît mai puțină bătaie de cap cu diversele reparații. Cît mai puțină bătaie de cap și cît mai multă siguranță. Depanatorul clandestin de cele mai multe ori lucrează bine, curat, și în afară de asta poate fi rechemat oricînd la ordine. Ceea ce la o cooperativă e mai greu. Acum cînd proveniența pieselor e dovedită, răspunderea noastră crește. În fața pericolului social pe care-l prezintă depanatorii clandestini, comoditatea nu mai poate rămîne o normă firească de conduită. Crește răspunderea noastră și mai ales răspunderea celor ce conduc oficial această îndeletnicire, răspunderea cooperativelor...

— Să rămînem în zona pericolului social...

— Mărimea pagubei aduse avutului obștesc ar fi primul dintre argumente. Îndrăznacala de a înfrunta o lege deosebit de aspră; pentru fapte de acest fel pedepsele sînt între 15 și 20 de ani. Lipsa de omenie pe care tentația cîștigului fără muncă a generat-o: întreaga pagubă ar fi fost suportată de bătrînul magaziner. Mentalitatea primejdioasă de a nesocoti munca celorlalți și de a-ți însuși efortul colegului și prietenului. Avutul obștesc este un termen general: avutul obștesc este avutul comun al celor în mijlocul cărora trăiești și muncești. Deliberarea faptei, gîndirea ei, posibilitatea de a renunța la ea și totuși făptuirea ei...

— În planul imediat. Într-unul ceva mai îndepărtat, trebuie să vă spun, tovarășă judecătoare, din anchetele întreprinse la timpul respectiv, că depanatorii clandestini sînt într-adevăr onești la început. Politicoși, cu pretenții moderate, prompți, chiar modești. Mediile în care lucrează se diversifică între timp. Și pe lîngă bani, obțin servicii. Mediază servicii. Vreți banane fără ca să stați la rînd, apelați la depanatorul clandestin: el are în clientela sa și vînzători de banane. Și așa mai departe... În detrimentul cui? Nu al oamenilor de bună-credință? Al celor care văd în ei numai meseriașul prompt și politicos? Și vă mai spun ceva: dacă acceptați să vă faceți rost de banane și de aprobare pentru nu știu ce, nu va veni la dumneavoastră ca să vă ceară pedepse mai grave pentru dușmanii lui, dar pentru clementă în cazul vreunui client față de care e obligat pentru un alt serviciu, o va face...

— În justiție va încerca degeaba.

— Ceea ce nu înseamnă că nu va încerca. Pe urmă însă, îl veți suna în zadar, nu va mai fi prompt, are și el obligațiile lui mult mai urgente. Cele 400 000 lei nejustificate încă dovedesc faptul că piața clandestină funcționează și piesele furate vor intra în casele noastre, în radiourile și televizoarele noastre, cu bunăvoința noastră, la solicitarea noastră. E ciudat, nu? Dar, spuneți-mi, vă rog, cum s-au apărat acei ingineri care au cumpărat mii de tranzistoare cu trei lei bucata?

— La fel ca și clienții lor: că au fost de bună-credință. Sigur că zîmbiți și eu am zîmbit, mai ales că se cunoșteau cu făptașii, le știau locurile de muncă, dar în domeniul nostru de activitate auzim adesea asemenea aberații.

— Probabil că și apărarea calificată și-a concentrat piedoaria tot pe această „bună-credință“...

— Tot...

— Și apărarea participanților la furt?...

— În special pe ideea că n-au fost înțeleși între ei...

— Adică, într-o noapte, s-au întîlnit întîmplător, furișîndu-se pe conducte și acoperișuri, în magazia cu materiale?...

— Exact!

— Poate că au vrut să se destindă puțin, să facă puțină mișcare?

— Eram curioasă să-i cunosc. Tineri, cu perspective frumoase în meserii sigure... Aventurierii au tot felul de chipuri!

— Unii sînt chiar candizi!...

— Nu și în cazul de față. S-au comportat lamentabil, ca niște haimanale. Erau pur și simplu revoltați că nu-i credem că n-au fost înțeleși între ei. Chiar agresivi. Apoi, cînd nu mai aveau nici o speranță, au început să se căiască, să plîngă...

— Pare destul de straniu cum de reușesc tehnicienii depanatori clandestini să intre în raporturi cu astfel de specimene și apoi să apară în casele noastre cu zîmbetul pe buze, curați și convingători. Fiindcă, aproape sigur, nu ei sînt aceia care fură. Se servesc de lichele și de proști. Mie mi se pare că activitatea lor, singură, poate fi considerată instigație la furt.

— Trebuie dovedită.

— O pușlama inconștientă, aroganță și incultă mi se pare, în raport cu mijloacele de care dispune societatea pentru neutralizarea lor, mai puțin periculoasă decît diplomații cu pretenții care, prin activitatea lor, infestează o zonă greu sondabilă...

— Ca reprezentantă a opiniei publice, presa are mijloace de investigație cu pătrundere mai adîncă. Aveți posibilitatea să urmăriți un astfel de individ în toată desfășurarea relațiilor lui...

— Am reținut ideea. Spuneți-mi, inginerii electroniști, cumpărătorii, cum vi s-au părut?

— Așa cum i-ați descris: serioși, oneșți, în sfîrșit, atît cît poate fi serios și onest un individ care favorizează un furt. În orice caz pot afirma că ei n-aveau nevoie de potlogării ca să trăiască confortabil...

— Legea a fost destul de blîndă cu ei. Cinci ani cu grațiere...

— Legea nu e blîndă. E dreaptă. Blînde sînt poate concepțiile noastre. Eu, una, cred în puterea lor de a nu recidiva și de a duce în continuare, cu adevărat, o viață demnă și onestă.

— Chiar apărîndu-le așa cum au făcut-o ei: lamentabil?

— Cînd s-au apărat astfel nu cunoșteau pedeapsa și nici proporțiile greșelii pe care o comiseseră.

— Unul dintre făptași, Ion Mihai Nicolae, a primit numai 2,8 ani-.

— El n-a participat la furtul propriu-zis. A dormit la unul dintre făptași, a cunoscut proveniența pieselor din cameră și a doua zi le-a furat. Era sigur că n-o să fie reclamat.

— S-a contaminat. Iată o altă fațetă a pericolului social și poate și una din împrejurările care au condus la comiterea furtului. Cu alte cuvinte cei cinci condamnați nu sînt primii care sustrag piese din întreprindere.

— Din cîte cunosc eu, nu!

— Revin la prima întrebare: ați dat cu inima ușoară 91 de ani de închisoare?

— O pedeapsă, oricare ar fi ea, n-o dai niciodată cu inima ușoară. Nici chirurgul nu taie cu bisturiul cu indiferență. Se gîndește mai puțin la durerea pe care o provoacă și mai mult la sănătatea care rezultă. La fel și noi. Avem în vedere în primul rînd sănătatea constiinței publice, vigoarea nealterată a organismului social. De la citirea dosarului pînă la luarea unei hotărîri e un drum lung. Pe parcurs apar oamenii, îi cunoști, îi vezi, durerea lor poate fi uneori impresionabilă... Dar, la fel ca și în cazul chirurgului, aceste amănunte n-au importanță.

— N-au venit la dumneavoastră rudele, soțiile, mamele?...

— De obicei vin. În acest caz, nu. Și mi se pare semnificativ. Le-a fost rușine să se roage într-un caz de furt. Au venit la procesul public. Foarte mulți. Procesul public l-am ținut la întreprinderea inculpaților. Au plîns și durerea lor nu era una fabricată. Soție sau mamă, nu e ușor să-ți știi fiul sau soțul hoț. Puțini se gîndesc însă la partea lor de vină. Gîndul la furt și în general la infracțiune n-apare peste noapte. El este favorizat de mentalități, de vorbe aruncate, de exemple de eludare a legii. Mulți dau vina pe împrejurări, pe prieteni. Sigur, există împrejurări favorizante și prietenii nefaste. Împrejurările însă le traversăm cu toții, iar prietenii ni-i alegem singuri.

3

CHESTIONAR CU VALABILITATE PÎNĂ LA URMĂTOAREA ANCHETĂ?

● Cunoașteți cîți dintre tehnicienii dumneavoastră practică clandestin profesiunea de depanatori de radio și televizoare? Ce posturi ocupă prietenii lor?

● Cînd apelați la serviciile unui cunoscut ca să vă repare televizorul îi cereți bonul care atestă cumpărarea piesei solicitate din comerțul de stat sau din alte surse?

● Vă gîndiți de unde posedă depanatorul dumneavoastră piese speciale sau din import?

● Ce măsuri se iau în cooperativele de specialitate pentru ca să nu mai existe două reclamații de acest fel? Și, în general, ca să nu mai existe nici un fel de reclamații?

NICOLAE CRISTACHE

Un caz investigat cu sprijinul Ministerului Justiției

„Caminante"

Jurnal mexican (22)

San Juan de Ulúa

1.

A doua zi dimineață e soare. Așteptîndu-l pe D. la autobuz (ah, dacă moartea ar avea punctualitatea mexicană !) discutăm chiar că ar trebui să ne cumpărăm pălării de pai pentru a evita insolația.

Dar după o jumătate de oră cînd ajungem în mica insulă San Juan de Ulúa, lîngă Veracruz, cerul e vînăt. Și abia intrați în incinta fostei închisori spaniole, începe să plouă. O ploaie piezișă, rece și ostilă care amenință să compromită vizitarea acestei fortărețe sumbre unde spaniolii le-au arătat indienilor recalcitranți toate resursele de persuasiune ale inchiziției. Ar trebui să fie soare, să îmblînzească zidurile pătate de licheni, să ne îngăduie să rătăcim prin curtea năpădită de iarbă în clipa cînd istoria „dezinfecției magice" ne va obosi și ne vom gîndi că, totuși, noi n-avem nici o vină pentru ce s-a întîmplat aici. Pe lume există și cerul albastru și murmurul oceanului și dulcea moleșeală a trupului în lumină și toate acestea sînt la fel de adevărate ca și închisoarea... Dar nu. Poate că întîmplarea are dreptate. Ea ne obligă să ne strecurăm pe lîngă ziduri, să ne adăpostim în fostele celule, în fostele camere de tortură, întîrziind acolo mai mult decît am fi vrut. Rămînem sub o arcadă cu tencuiala roasă ca de lepră, discutînd un timp, apoi tăcînd fiecare cu gîndurile lui, în vreme ce ploaia continuă să cadă vrăjmașă peste pinii din curte și peste mutenia acestor ziduri pe care în afară de turiști nu le mai vizitează decît fantomele. Ghidul povestește și, probabil, dă mai multe detalii decît de obicei. El e singurul care n-are dreptul să tacă. Prin pînza ploii disting un crîmpei de ocean și o stradă din Veracruz. Numele orașului, cu sonorităților sale exotice și languroase, nu m-ar fi lăsat niciodată să-mi imaginez o asemenea dimineață... Ferindu-ne, trecem prin celule care seamănă cu niște peșteri. În ziduri sînt umbre verzi, ca un tatuaj enigmatic și amenințător. Apa prelinsă pe ele s-a pietrificat în hieroglife albicioase, sinistre. Oare Goya spunea că timpul pictează el însuși ? Da, Goya. Aici însă timpul nu și-a iubit opera. Dimpotrivă. Undeva în ungherele întunecoase au sticlit ochii demențiali ai lui Saturn. Șuvițele de apă calcaroasă au lăsat cicatrici urîte, ca un stigmat. Un avertisment adresat, poate, nu atît memoriei, cît moralei. „Atenție, nu treceți indiferenți. Indiferența ar deveni și ea o formă de barbarie aici". În aerul îmbîcsit de ploaie nu mai oud decît picăturile de apă. Prizonierii se mineralizau înlăuntru, dar înainte înnebuneau... Omul, ni s-a spus de către filosofi, este măsura tuturor lucrurilor. Dar uneori el a fost și măsura tuturor crimelor și suferințelor. Aici filosofia n-a mai cunoscut decît două categorii : victime și călăi. Căci există situații în care istoria a renunțat la nuanțe. Cel care ucidea și cel care așteptă să fie ucis se aflau față în față și se priveau în ochi. Între ei tăcerea care a rămas. Cine mai poate contesta că sînt locuri unde un cer frumos are șanse să pară indecent, lor lumina o ironie ? Ploaia de acum e cu totul altfel decît cea de azi noapte. În primul rînd e insidioasă. Una din acele ploi care înverzesc zidurile, macină piatra și o putrezesc, crispează arborii și... ce vroiam de fapt, să spun ? Într-o zi ca asta, probabil, au intrat vizigoții lui Alaric în Roma, într-o zi ca asta s-a băut prima oară vin dintr-un craniu omenesc și tot într-o zi ca asta cineva a crezut că sirma ghimpată poate influența istoria ; într-o zi ca asta Erasm se va fi gîndit să scrie „Antibarbaria". Sub o asemenea ploaie își va fi urzit planurile Macbeth și va fi așteptat să vină noaptea. Într-o zi ca asta Dante s-a trezit în exil și va fi descoperit versul celebru așezat deasupra porții infernului „Lasciate ogni speranza voi ch'entrate". Aici nu există această inscripție, dar asta numai din cauză că spaniolii care au ridicat închisoarea nu-l cîtiseră pe Dante... Gîngurî, tunele și iarăși celule și, îngropate în zid, belciuge din lemn de guayacan, lemn pietrificat, „lemn etern", de care erau prinși prizonieni scoși din minți de apa ce curgea pe piatră și pe ei provocîndu-le răni... N-am văzut niciodată o închisoare a Inchiziției și n-aveam nevoie s-o văd ca să fiu convins că nu ne-am născut pentru a cunoaște în felul acesta proprietățile lemnului de guayacan. Ne-am născut, dimpotrivă, pentru a demonstra că demnitatea omului e cu putință chiar într-o lume care nu-și mai face iluzii cu privire la nemurire Spania însăși a dat destule exemple în această privință. Dar unde sînt tristețile însorite ale Spaniei ? Unde sînt poveștile cu Don Quijote și Spania care rîde de Don Quijote ca să nu recunoască prea deschis dragostea pentru el ? Unde sînt bufonii serioși ai lui Velasquez ? Ce a mai rămas din Spania aici ? Ah, da. A mai rămas să ne aducem aminte din nou de Goya. Și nici de Goya în întregime. Ce să caute între aceste ziduri „Cupidon și Psyche" ? Sau „Maya desnuda" ? Aici nu e loc decît pentru „Prizonierul" și mai ales pentru ochii cumpliți ai lui Saturn. Custodele muzeului Prado scria undeva că nici o operă din celebrul muzeu n-a fost obținută prin război sau prin violență. Regii Spaniei au dominat imense teritorii unde aveau posibilitatea să-și satisfacă pasiunea pentru artă, totuși n-au profitat de puterea lor. Dar ceea ce e adevărat pentru pictură nu e adevărat pentru aur și pentru ambițiile conchistei. Spania de aici a crezut că istoria este un os ce poate fi zdrobit, o gură căreia i se poate pune un căluș, o minte care, aiurînd, nu va mai protesta. Ea a crezut că lemnul de guayacan ține loc de destin. Și că justificările, dacă va fi nevoie de ele, vor fi la îndemînă oricînd. Ajunge, și-a zis, puțină abilitate. Să fie redus mai întîi totul la tăcere și pe urmă explicațiile vor fi ușor de găsit. Cei care vor înnebuni nu vor mai putea depune mărturie. Și să nu se plîngă filosofii istoriei. Treaba cea mai neplăcută nu le-a revenit niciodată lor. Și nici misionarii. Nu e prima oară cînd numele lui Dumnezeu a fost amestecat în afaceri urîte. La nevoie cei închiși vor fi asasinați pentru a fi mîntuiți. Plini de răni vor găsi mai ușor drumul spre paradis... În același timp, Filip al II-lea tremura pentru a ușoară zgîrietură a pînzei lui Tițian „Venus cu Adonis".

OCTAVIAN PALER ■

Istoria patriei în viziunea lui Franz Ferch, cel mai reprezentativ pictor al șvabilor bănățeni

Nu numai prin data accidentală a nașterii sale, anul 1900, ci mai ales prin ființa sa artistică complexă și receptivă, prin opera sa elaborată pe parcursul a peste cinci decenii, Franz Ferch, cel mai de seamă pictor al șvabilor bănățeni, se impune ca o personalitate creatoare marcantă a acestui zbuciumat secol XX. Aproape că nu există eveniment de seamă în biografia veacului care să nu fi stîrnit un ecou și în biografia artistului proteic, ce s-a dovedit a fi Franz Ferch, capabil de noi și noi renașteri stilistice, fără ca aceste mutații prin care trecea, să poată vătăma omogenitatea operei sale, născută din impulsul etic de a fi artist contemporan și artist cetățean.

La 4 septembrie a.c. Franz Ferch împlinește vîrsta de 78 de ani. **Artistul** este mult mai tînăr. Impulsul sub care creează îl reintinerește mereu, îl face să caute (și să găsească) modalități mereu noi de exprimare adecvată și convingătoare a vrerii sale artistice. Fapt semnificativ : la 75 de ani pictorul declara într-un interviu dat ziarului **„Neue Banater Zeitung" : „Aș dori să găsesc tonuri mari și simple, să mă exprim azi prin culori mai vii !"**

Rezultat al unei palete tematice neobișnuit de bogate, de variate, opera lui Franz Ferch este dominată de tonul militant al angajării sale sociale și politice, culminînd în meditații plastice răscolitoare despre patrie și popor, istorie și contemporaneitate, despre soarta speciei umane pe acest glob.

Un loc de frunte în cadrul acestei vaste tematici îl ocupă istoria patriei. O scurtă retrospectivă asupra evoluției artistului ne va permite să urmărim modul în care viziunea lui Franz Ferch asupra istoriei a fost aprofundată și lărgită, atît în privința subiectelor abordate cît și a soluțiilor artistice aplicate.

Pictorul Franz Ferch este urmașul unor dascăli bănățeni, care, începînd cu anul 1825, au desfășurat o activitate deosebit de meritorie ca luminători ai satului șvăbesc. Tînărul Franz Ferch, împreună cu frații săi **Rudolf** și **Andreas**, și ei viitori pictori, a copilărit la Periam, sat, în împrejurimile căruia se aflau numeroase urme ale unor străvechi așezări omenești, despre care localnicii își povesteau fel de fel de legende, în stare să stimuleze fantezia copiilor și să trezească interesul lor pentru istoria locală. O agrafă de bronz găsită de copilul Franz va fi primul obiect al unei viitoare colecții arheologice, care cu ani în urmă constituie izvorul de inspirații pentru un ciclu de acuarele, cum ar fi **„Zeichen der Geschichte" (Mărturii istorice), „Der Eisenschatz" (Tezaurul de fier), „Aus der Dakerzeit" (Din timpul dacilor)** sau **„Römerkultur" (Cultura romană).**

Izbucnirea primului război mondial și urmările lui l-au împiedicat pe tînărul înzestrat, să se dedice aspiraților sale artistice. Totuși, moment hotărîtor, în anul 1922 i se creează posibilitatea de a se înscrie la Școala de artă decorativă din Dresda, oraș în care ecourile curentului expresionist, al grupei **„Die Brücke"**, persistau încă puternic. Un eveniment răscolitor pentru tînărul Ferch va rămîne întîlnirea cu opera revoluționară, pătrunsă de un adevărat spirit social, a lui **Käthe Kollwitz.** Influența acestei arte militante se resimte în creațiile elevului studios, care în anul 1923 la Timișoara își deschide prima sa expoziție personală. Studiile și le va putea relua abia în anul 1925, de data aceasta la Academia de artă plastică din München, arătîndu-se receptiv față de curentul neoromantic promovat de această școală. Primul tablou în care nervul realist al artistului își spune din nou cuvîntul redă o scenă cu doi tineri în port românesc **„Eine Bitte" („O rugăminte").**

Reîntors în țară, Franz Ferch creează ciclul unor portrete marcante de țărani șvabi, adevărate studii de caracter, și o serie de peisaje bănățene. Tot în această perioadă ia naștere prima sa lucrare cu tematică istorică, un tablou monumental inspirat de venirea șvabilor în Banat în secolul al XVIII-lea **„Die Wacht" („Straja").** Sub influența tripticului cu aceeași tematică de **Stefan Jäger** (1877—1962) Ferch elaborează tripticul **„Das Gebet der Ahnen" (Rugăciunea strămoșilor).** În anii 1934—1935, în timpul unei călătorii de studii în Italia, Ferch se arată deosebit de impresionat de întîlnirea cu mărturiile artistice ale Cetății eterne, fapt reflectat în **„Das pittoreske Rom" (Roma pitorească),** dar mai ales în tabloul de strălucire impresionistă **„Die Trajanssäule" (Columna lui Traian)** redînd în prim plan o parte din vestitul monument al istoriei daco-romane. Reținem acest moment și datorită faptului că Franz Ferch va reveni cu insistență asupra acestui subiect atît în tabloul său **„Der Kampf der Römer mit den Dakern" (Lupta romanilor cu dacii),** dar mai ales în ultima sa creație, aflată în curs de finalizare, o compoziție originală **„Kampf und Kontinuität" (Luptă și continuitate),** în care cu mijloacele picturii, stilizat, sînt citate elemente ale basoreliefurilor de pe „Columna lui Traian".

După actul revoluționar de la 23 August 1944, subliniază **Annemarie Podlipny-Hehn,** autoarea primei monografii despre viața și opera lui Franz Ferch (Editura Kriterion 1975), pictorul creează mari compoziții dedicate unor tematici sociale, tablouri, în care Ferch abordează problemele cele mai arzătoare ale realității socialiste. Autorul trăiește evenimentele istoriei contemporane și le înfățișează artistic. Printre primele lucrări din perioada aceasta se numără tabloul **„Verbrüderung" (Înfrățire),** compoziție, care redă conviețuirea prietenească între poporul român și naționalitatea germană. Operele care tratează teme din trecutul istoric se remarcă printr-o înțelegere aprofundată, dialectică, a evenimentelor interpretate. Subiectele cele mai frecvente și de data aceasta sînt inspirate din viața țăranimii, din trecutul ei de luptă, artistul reușind să creeze scene dinamice de masă ca **„Georg Dózsa vor Temeswar" (Gheorghe Doja la porțile Timișoarei)** și monumentale figuri de luptători înduriți, în ciclul grafic dedicat răscoalei țărănești din 1907 și în variantele tablourilor în care sînt înfățișate scene din lupta de eliberare a țăranilor din **Hauenstein,** care în urma răzvrătirii lor au fost deportați în Banat (sec. XVIII). Interesante soluții stilistice găsește Franz Ferch pentru a omagia marii domnitori români **Ștefan cel Mare** și **Mihai Viteazul,** înfăptuitorul primei uniri a celor trei principate române. Aceste picturi, cu ecouri din arta bizantină, amintesc de tehnica iconografilor și de picturile vechi ale mănăstirilor românești. Istoria orașului Timișoara, din timpuri străvechi, dacice, pînă la înfrîngerea otomanilor în secolul al XVIII-lea, folosindu-se procedee artistice distincte, este înfățișată într-o compoziție **„Castrum Temesiensis"** și în mai multe variante ale acestei teme.

Pictura istorică a maestrului Franz Ferch este remarcabilă prin faptul că, realizată la un înalt nivel artistic, ea cuprinde aproape toate evenimentele mai importante ale istoriei patriei, ale istoriei poporului român și a naționalităților conlocuitoare, în special a șvabilor bănățeni. Datorită felului în care Franz Ferch esențializează faptul istoric în opera sa artistică credem că merită din plin denumirea de artist-cetățean, de artist-patriot.

NIKOLAUS BERWANGER ■
EDUARD SCHNEIDER ■

Muzeul național de artă — un muzeu viu

Adaptîndu-se cerințelor de ultimă oră ale muzeografiei moderne conform cărora muzeul nu mai este considerat un simplu depozit de valori culturale, ci o instituție vie, dinamică, în plină efervescență, un for educativ și un centru de informare asupra evenimentelor culturale majore din întreaga lume, Muzeul național de artă al Republicii Socialiste România din București, a organizat în ultima vreme o serie de manifestări care au atras un numeros public și au contribuit la o mai bună cunoaștere și valorificare a inestimabilului său patrimoniu.

Este vorba, în primul rînd, de organizarea expoziției „Societatea românească din preajma anului revoluționar 1848", în cadrul căreia sînt expuse o suită de opere de artă semnate de prestigioși artiști români și străini ai epocii. De remarcat că această instructivă selecție reprezintă rodul fructuoasei colaborări dintre muzeul bucureștean și alte mari muzee și colecții de artă din țară.

Expoziția „Folclorul în grafica românească contemporană" cuprinde o selecție de 30 de lucrări ce prezintă evoluția acestei fecunde surse de inspirație în desenul și gravura românească contemporană.

Continuînd seria evocărilor de artiști, critici de artă și colecționari, evocări organizate în cadrul Festivalului național „Cîntarea României", la sediul muzeului a avut loc evocarea „N. D. Cocea", figura marcului om de cultură fiind prezentată în multiplele sale ipostaze de către cunoscuți oameni din lumea literelor și artei : Șerban Cioculescu, N. Carandino, Dumitru Dancu, Dan Zamfirescu. Muzeograf principal Marcela Săndulescu a prezentat apoi o interesantă proiecție de fotografii documentare comentate.

Semnalăm, de asemenea, prezența muzeului în mijlocul personalului muncitor de la diferite întreprinderi din Capitală (Dîmbovița, Mătăsea populară, C.I.L. Pipera, I.R.E.M.O.A.S.) prin intermediul unor expoziții documentare cum ar fi „Lupta pentru drepturi democratice reflectată în arta plastică românească, Anul revoluționar 1848 în arta plastică românească, Comori de artă din patrimoniul Muzeului național de artă al Republicii Socialiste România, Brâncuși, Permanențe ale conștiinței naționale în arta plastică românească, Momente din istoria patriei oglindite în arta plastică". Expozițiile au fost însoțite de standuri în cadrul cărora s-au prezentat spre achiziționare publicațiile editate de muzeu : cataloage, pliante, reviste, reproduceri, ilustrate cu diapozitive și dezbateri și discuții.

Amintim, de asemenea, faptul că din inițiativa directorului muzeului, prof. dr. Alexandru Cebuc, și cu sprijinul Consiliului Culturii și Educației Socialiste s-a editat recent o publicație care prezintă periodic amatorilor de artă, bogata activitate a muzeului bucureștean.

De curînd a văzut lumina tiparului și volumul al IV-lea (Pictura rusă și sovietică) al Catalogului Galeriei universale a Muzeului de artă al Republicii Socialiste România și va apărea în curînd și volumul al V-lea (Pictura franceză).

Am enumerat numai cîteva aspecte din activitatea de ultimă oră a harnicului colectiv al celui mai mare muzeu de artă al țării, care înțelege să atragă și să educe din punct de vedere estetic un număr cît mai mare de oameni ai muncii, nu numai invitîndu-i să viziteze muzeul, ci și venind în întîmpinarea lor.

NICOLAE N. RĂDULESCU ■

Scriitorii — în miezul realității

Desi folosim curent anumite noțiuni si ni se pare că le cunoastem îndeajuns sensul, în realitate sîntem, de multe ori, robii automatismelor verbale. Să ne referim, de pildă, la cuvîntul viață pe care-l credem de la sine înțeles dar care,despicat, putin, își arată nu numai fete ascunse, dar si destule dificultăți nebănuite, în special în relațiile intertextuale sau contextuale. Cum se întîmplă si în formula, atît de frecventă, care constituie și subiectul articolului nostru : **literatură și viață**. Vom remarca, mai întîi că această formulă nu se identifică cu cea de literatură si realitate, întrucît această din urmă noțiune are o sferă supraordonată (în raport cu viața) incluzînd si materia neinsufletită. Dar, desi are o sferă mai restrînsă, noțiunea de viață este superioară prin conținutul ei, căci presupune miscarea si dezvoltarea materiei în ordine biologică si, prin urmare, istorică. Si totusi, cînd legăm literatura, creația spirituală în general de viață, avem în vedere nu atît aspectele de ordin biologic ale existentei, cît mai ales cele de ordin social, întrucît societatea este forma cea mai înaltă de manifestare a vietii. Chiar zugrăvirea destinelor individuale este cu neputință de imaginat fără conexiunea, inevitabilă, cu mediul ambiant. Psihologia individuală cea mai adîncă nu numai că nu se poate dispensa de referirile la social, căci nici un individ n-are un destin robinsonian. Robinson Crusoe însuși pleacă si se întoarce în social. Monologul interior cel mai perseverent, să spunem, din **Ulysse** al lui Joyce exprimă, în realitate, gîndurile, visele, obsesiile si amintirile noastre într-o carte pe un motiv de veche epopee, specie care este direct legată de viața unor mari grupuri de oameni. Dar, dacă ne gîndim bine, însuși impulsul prim al unei opere de artă este determinat de societate. Astfel încît, se poate stabili o adevărată lege a artei pe care am putea-o formula în spiritul mimesisului aristotelic : **viață umană ridicată la potențe artistice prin geniul creator.** Rezultă, de aici, limpede credem că teoriile privind izolarea artistului în turnul de fildeș, indiferența sau imposibilitatea creatoare nu sînt legate organic de artă dimpotrivă constituie o negație a artei.

Așa cum sublinia secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în Expunerea la ședința activului central de partid și de stat, și azi „Se emit sau se reiau păreri potrivit cărora oamenii de literatură și artă ar fi niște „aleși", cărora le-ar reveni monopolul înțelegerii a ceea ce este bun și rău în lume, monopolul esteticii, al gustului. Se afirmă că aceștia sînt cei care trebuie să modeleze gustul public, iar masele largi, societatea trebuie să-și însușească în mod pasiv și absolut gusturile, opiniile și creațiile lor. În aceste poziții se exprimă cu putere tendința proprie ideologiei celei mai reacționare, a negării rolului maselor în viața socială, în făurirea istoriei, urmărindu-se, totodată, dezarmarea și demobilizarea forțelor revoluționare, ruperea culturii și artei de aceste forțe, punerea creației spirituale în slujba intereselor claselor exploatatoare".

Stabilind însă ideea că arta exprimă realitatea socială, în contextul tezei generale a raportului dintre literatură și viață se cuvine să adăugăm, de îndată, o precizare necesară, derivată din cuprinsul celui de al doilea termen. Ideea de viață o atribuim, în mod curent, si existentei efemeride si chiar celei sterile, pentru a-i da înțelesul plenar, superior, se cuvine s-o raportăm la existența fertilă, care asigură continuitatea, mai mult, dezvoltarea socială. Acesta, credem, este telul pe care trebuie să-l aibă în vedere creatorii autentici, care sînt alături, azi ca întotdeauna, de forțele dinamice, care duc înainte istoria, care, zidind un prezent cît mai temeinic si mai durabil, asigură de pe acum, un viitor sigur generațiilor ce vor urma. Îndreptarea atentiei spre umanitatea pozitivă, blamarea, pe calea artei, a factorilor frenatorii, prezența scriitorilor în miezul realității, acolo unde se făuresc nu numai bunurile materiale ci noile mentalități si noile relații, acolo unde ciocnirea dintre vechi si nou îmbracă, nu odată, aspecte complexe, pasionante, iată ce poate asigura legătura trainică, firească, dintre literatură si viață. Consecința unor astfel asemenea raporturi se va constata în realizarea de opere convingătoare, în care **pulsează sîngele viu al vieții**, în care eroii sînt vii, autentici, în care expresia artistică însăși se resimte de prospețime și autenticitate. Opere în care cititorii se recunosc cu încîntare, cu satisfacție, poate cu indignare, fiecare după chipul său, totdeauna cu emoția răscolitoare pe care literatura veritabilă o presupune cu necesitate.

POMPILIU MARCEA

RUBRICA MEA

Discursul unui țăran de la Dunăre

Premiul — pe anul 1976 — Timotei Cipariu al Academiei Române a fost împărțit între cunoscuții cercetători stiintifici Gr. Brâncusi, editor al monumentalei opere a lui B.P. Hasdeu, **Magnum Etymologicum Romaniae** (în Editura Academiei R.S. România) si Gabriel Strempel, care a îngrijit pentru ințiia oară de editarea tălmăcirii lui Nicolae Costin, a **Ceasornicului Domnilor** de Guevara (în Editura Minerva).

Ilustru om politic si cleric spaniol, Antonius de Guevara (1480—1545) a lăsat cîteva opere foarte citite si tălmăcite în mai multe limbi : **Libro aureo de Marco Aurelio emperator y eloquentissimo orador** (1528), căreia i s-a adăugat **Relox de Principes** ; mai tîrziu curteanul dezamăgit a scris **Menosprecio de corte y alabamza de aldea** (Dispretul Curtii si lauda vietii de la tară).

Nicolae Costin a cunoscut în timpul studiilor sale în Polonia lucrarea capitală a lui Guevara,. în versiune latină. Eminentul ei editor, dr. Gabriel Strempel, nu crede că tălmăcirea s-ar fi făcut din porunca domnitorului Nicolae Alexandru Mavrocordat, ci că ea ar fi fost redactată într-unul din refugiile sale politice în Țara Românească, fie sub domniile lui Constantin si Antioh Cantemir, fie sub acelea ale lui Mihail Racovită cînd s-a „retras la mosiile sale" si „va fi lucrat, în tihnă, la traducerea și sistematizarea Ceasornicului (...) anterioară alcătuirii Letopisetului si, natural, Cronicii oficiale a domniei dintîi a lui Nicolae Mavrocordat".

Dacă as fi protocronist, as observa cu satisfactie că **Învățăturile lui Neagoe** au fost anterioare operei sfetnicului lui Carol Quintul, si de bună seamă, superioare prin cugetare politică si sublimul de ordin moral. Chiar nefiind printre acești entuziasti, voi remarca faptul că francezii reținîn din voluminoasa lucrare, exclusiv, **Discursul țăranului de la Dunăre**, tinut în fata Senatului roman, pentru bunul motiv că La Fontaine l-a transpus într-una din nemuritoarele lui Fabule. Cu atît mai mult trebuie să ne revendicăm acele pagini, neconcepînd altă nationalitate eroului franchetii totale, care le-a spus-o verde în față, decît aceea geto-dacă. Sînteti de altă părere, onorați cititori ?

Măcar că țăranul de la Dunăre îi probozește pe senatori că romanii au cucerit „Țara Nemțească", ce ne împiedică să ni-l adjudecăm noua, ca pe un autentic geto-dac ? Ce mi-e Țara Nemțiască cu Dunărea de sus, la consideren țul că sub Marc-Aureliu (născut în 121 si răposat în 180 e.n., la Sirciuum, pe Dunăre), cucerirea Daciei si asuprirea poporului martir de către aprigii cuceritori era un fapt încă recent sau mai just vorbind, la ordinea zilei ?! Că povestea a fost sau nu reală Guevara va fi fost indus în eroare de cei ce i-au raportat legenda orală, într-o versiune îndepărtată de cea originară si autentică.

Nu mă îndoiesc că voi primi numeroase aderiuni orale si în scris din partea celor ce vor gîndi ca mine că țăranul de la Dunăre n-a putut fi decît strămoșul nostru. Pînă atunci, recomand cu căldură solida si strălucita contributie a lui Gabriel Strempel laureatul Academiei la stiinta vechilor noastre texte caiitate, rămase pînă în ajun inedite.

ȘERBAN CIOCULESCU

Dialoguri cu sens umanist

Ni se întîmplă adeseori ca parcurgînd o carte de considerații filosofice sau de oricare alt fel de considerații să simțim nevoia de a-l întrerupe pe autor din discursul său impecabil, adresîndu-i întrebări spinoase, făcîndu-i cunoscută experiența noastră în domeniu pe care el le cunoaste mai puțin sau, pur si simplu, cerîndu-i niste lămuriri în plus. „Vocea" care ni se adresează însă prin intermediul literei tipărite ignorează toate aceste doleante si continuă să-si desfășoare, cu o siguranță devenită deja agasantă, argumentația. Poate din cauza acestei permanente frustrări la care ne supune autoritatea profesorală a cărții sîntem extrem de sensibili la lectura nu a unor **monologuri**, ci a unor **dialoguri**. Printr-o coincidență fericită, în librării se află în momentul de față două lucrări de acest gen. Este vorba de **Interogații. Convorbiri asupra spiritului contemporan** de Petre Botezatu (Ed. Junimea), un volum cu o înfățișare anostă si, din cauza aceasta, usor de trecut cu vederea, dar constituind, pentru cumpărătorul „inspirat" o adevărată revelatie și de **Sarea Pămîntului. Cantată pe două voci despre rostul poetic**, scriere semnată de Mihai Șora si publicată în conditii grafice exceptionale de Ed. Cartea Românească. Ambele cărti uzează, cum spuneam, de tehnica dialogului care are, însă, functii oarecum diferite : la primul autor, reprezintă o punere în scenă a ideii de dialectică : la cel de-al doilea, ia forma maieuticii socratice, cu mentiunea că uneori „discipolul" îl interoghează, pur si simplu, pe „magistru".

Ceea ce îl captivează de la început pe cititorul cărții lui Petre Botezatu este caracterul de conversație liberă al dialogurilor. Cei doi interlocutori imaginați de autor își desfășoară parcă discutia într-o după-amiază tihnită, în fața unor cafele aburinde, lăsîndu-se cu totul în voia fanteziei asociative și amestecînd din cînd în cînd în schimbul lor de opinii cîte o remarcă amuzantă. Cu aerul că doar „răsfoiesc", mai mult în joacă, realitatea, cei doi parteneri de discutie supun atentiei lor si atentiei noastre toate temele de meditație ale filosofiei moderne, de la teoria semnelor la izomorfism și modelare, de la constiința morții iminente la sensul apticalofiliei în artă, de la kitsch la „legea lui Sutton" sau rezistența împotriva oricărei forme de alienare. Cu toată această diversitate caleidoscopică a problematicii, cartea are o omogenitate exemplară datorită consecventei **atitudini umaniste.** Unul dintre sustinătorii dialogului — si anume, personajul sceptic — se face adeseori purtătorul de cuvînt al îndoielilor si temerilor noastre de cititori, atrăgînd interlocutorului său atenția asupra nenumăratelor riscuri pe care le prezintă pentru ființa umană cuceririle acestui secol, inclusiv efortul fără precedent de obiectivare a cunoașterii, în dauna stînjenitoarei, dar atît de „naturalei" subiectivități. Celălalt personaj, cu o gîndire în general afirmativă, nu rămîne niciodată opac la aceste interpelări si nu le elimină fără o examinare prealabilă. Mai mult decît atît, el le **integrează** de multe ori într-o interpretare sintetică, constructivă, astfel încît concluziile sale optimiste sau, oricum, încurajatoare, departe de a ni se părea dictate de convenience, ni se impun drept cele mai realiste. Marele merit al lui Petre Botezatu este de a „pune suflet" în sustinerea ambelor poziții, ca un jucător de șah care ar juca o partidă cu el însuși. În modul acesta, propaganda în favoarea emancipatei conceptii materialist-dialectice își atinge cu adevărat tinta, fără a se transforma — cum se întîmplă din păcate uneori — într-un fel de lectie învățată pe de rost. Totodată, se folosesc în repetate rînduri argumente din realitatea românească imediată, ceea ce conferă cărții o și mai mare forță de atractie și convingere.

Lucrarea lui Mihai Șora nu este tot atît de dezinvoltă si nici nu-și permite „banchetul" unei asemenea diversități. Într-un stil arhaizant si complicat, amintindu-l pe acela al cărturarilor ardeleni de altădată, autorul regizează o discutie între un învățat mai în vîrstă si un tînăr, axată exclusiv pe problema specificității cunoașterii poetice. Unele pasaje sînt de-a dreptul ilizibile : „vorbitorul se acorda, cum spuneam, la un cuvînt «închis» (decontaminat, firește, de solul în care se ivise). Încercînd de bine de rău să se decontamineze el însuși de sine însuși si abia-înfiripatul-pe-loc-refulatul precuvînt, pentru a izbuti această vidă acordare la sensul univoc si irevocabil tautologic al vocabulei emondate pe care i-o punea la-ndemînă comuna agoniseală a semenilor săi". Cine are însă răbdare și nu lasă volumul din mînă la primul contact cu un asemenea mod de exprimare se va adînci, treptat, într-o dizertatie dialogată care-i dezvăluie multe dintre „subteranele" poeziei. Și aici, laitmotivul îl constituie omul si posibilitățile sale de-a se manifesta : ca poet sau ca **homo faber.**

Sensul declarat umanist al acestor două cărti este accentuat de însăsi tehnica dialogului, care-l determină pe cititor să se implice, să-si spună cuvîntul si, astfel, să ia act cu mai multă luciditate de sine. Tocmai de aceea, sperăm că nu va trece mult timp si vom citi si alte volume de acest gen, în care, eventual, discutia în contradictoriu să fie sustinută nu de două personaje, ci chiar de doi autori diferiți.

ALEX. ȘTEFANESCU

CRONICA LITERARĂ

„Orion" de Geo Bogza

Primul volum selectiv din creatia poetică a lui Geo Bogza reflectă traiectoria frămîntărilor uneia din cele mai de seamă constiințe artistice pe care le are azi literatura română. Destinul său literar înseamnă trecerea de la fronda juvenilă, de la sfidarea în joacă a unor canoane, la asumarea problemelor grave ale istoriei. Poemele lui nu aparțin unui scriitor care, departe de vuietul societății, își transcrie reveriile provocate de evenimentele insignifiante petrecute în preajma sa. În paginile sale cuvintele nu se orînduiesc cuminți, previzibil, ci par băituite, nu-și găsesc locul, sînt într-o continuă vinzoleală exprimînd agitația lumii pe care autorul o descrie, haosul ce amestecă fapturi si obiecte în viziuni halucinante, de cosmar. Chiar dacă poetul și-a rescris la o altă vîrstă poeziile de început, impresia de răvășeală ce-i bîntuie universul nu a fost anulată. Între diversele etape ale scrisului său nu se întrezăresc rupturi, deoarece Geo Bogza n-a abdicat niciodată de la scrutarea istoriei acestui secol, în afara căruia poezia sa nu poate fi înțeleasă. Poetul vrea să smulgă pe cititori din confortul lecturii, le pune întrebări chinuitoare, îi mustră si le biciuiește imaginația si cugetul, le impune un sentiment al culpabilității, nu le acordă nici un răgaz ca să-si tragă sufletul în fața vălmășagului de priveliști apocaliptice, embleme ale unui veac plin de orori. Dacă poemele sale din tinerețe au scandalizat, au părut obraznice si chiar în afara interesului literar, de-abia azi, după ce omenirea a cunoscut crimele naziste si exploziile atomice, ele pot fi pricepute cu adevărat alcătuind o operă impresionantă nu atît prin ireverența cu care sînt tratate cliseele literare osificate, pozele romantice desuete, sentimentalismul fiind cît mai ales prin împotrivirea la orice act capabil să defigureze conditia umană. Într-un secol, traversat de fărădelegi Geo Bogza scrie despre ele ca un martor care nu are dreptul să tacă oricît de ingrată i-ar fi apoi soarta : „Mult am mai fost eu pus la colț, în genunchi : / Bogza Gheorghe, de ce nu deschizi gura, de ce taci ? / Treci la colț, în genunchi, pe colți de nuci ! / E drept, nu prea învătam la istorie. // Dar si istoria mai apoi, cît m-a pus la colț ! / Geo Bogza, de ce nu închizi gura, de ce nu taci ? / Treci la colț, în genunchi, pe colți de nuci ! // Și pe craniile oameni. / Și chiar pe craniul meu. / Să învăț lecția. / Să învăț bine lecția !" Autorul **Poemului invectivă** (neinclus în **Orion**) scrie o **poezie avertisment** dezvăluind ceea ce primejduiește ființa umană, orice asalt îndreptat spre distrugerea ei de către o istorie minuită uneori în acest sens de către sceleratii visînd pentru eternitate împărțirea omenirii în stăpîni si sclavi. El este ca o călăuză care presară de-a lungul drumului său inscripții ce semnalează pericolele. Spiritul său „purui este potrivnic absurdului, orice chip ar fi să îmbrace". Universul din primele lui poeme e cuprins de o disperare neagră, e colindat de cosmare si nevroze, contuzionat, fără nici o zare luminoasă. Suprarealismul autorului nu e doar o convenție literară adoptată de autor pentru că era la modă, ci exprimă fidel însăsi dezordinea lumii prezentate de poet. Acesta înfățișează cu brutalitate, fără nici o grijă că șochează gustul literar, o umanitate bolnavă, urîtită de spaime. Oameni fără căpătîi, asasini, năpăstuiți viețuiesc într-o promiscuitate care provoacă sila. Universul său este bîntuit de duhuri rele, de fapturi care prevestesc nenorociri si își duc existența larvară parcă sub un clopot de sticlă din care s-a scos aerul. Peisajul însuși a fost supus unor mutilări groaznice, a fost torturat cu vrăjmășie : „Cum se frămîntă peisajul de parcă ar vrea să moară / un deal de oboseală cade în genunchi / și gîfîie cu carnea plesnită în fîșii." Ca și în poeziile lui Bacovia întreaga materie pare să intoneze un bocet uriaș. Poetul contemplă cu revoltă această suferință la scară universală. În **Poem de revoltă, dragoste și moarte** el ajunge să se răzvrătească și împotriva biologiei. Poeziile sale vitriolante, uneori adevărate pamflete în versuri, pline de exasperare, înregistrează si existențe sterse, de roman provincial precum acela a functionarei Olga, dar mai cu seamă denunță cu sarcasm fărădelegile unei orînduiri strîmb alcătuite, ale unei istorii în care uneori oamenii sînt manevrați ca niște marionete, fără nici un drept la optiune. Extraordinar e **poemul petrolifer** (1934), de o duritate a viziunii si o sinceritate a confesiunii care alungă orice imagine idilică făurită despre oamenii de odinioară ai petrolului. Geo Bogza închipuie în poemele sale un infern riguros organizat în care indivizii sînt supusi fără motiv unor cazne complicate si fără sfîrșit. Uneori, la aceste torturi pline de rafinament sînt supuse colectivități întregi si atunci poeziile lui Geo Bogza, mustind de ură, se revoltă împotriva războiului, fascismului încercînd să-i restituie omului demnitatea, să-l îndemne să lupte pentru modificarea lumii în care trăieste, pentru a nu mai fi o simplă unealtă în mîinile fortelor răului. Pentru el, orice amnezie, orice uitare a socialului înseamnă implicit o pactizare cu adversarii umanismului si în repetate rînduri, ca un profet clarvăzător, el readuce în memorie fărădelegile istoriei pentru ca ele să nu se mai repete, uitarea devenind pentru el o vină : „Voi care vă îmbrățișați iubiții pe malul mării, / Nu-i uitați pe cei căzuți în război. // Voi, care ieșiti despletite din valuri, / Cu părul ud si greu, pe umerii rotunzi, / Nu-i uitați pe cei căzuți în război. // Voi, al căror păr nu va mai fi ars în cuptoare, / Voi, frumoasele lumii, / Nu-i uitați pe cei căzuți în război".

Ultimele poeme ale lui Geo Bogza sînt mai rafinate si mai echilibrate, par scrise de un întelept care a văzut multe și nu se mai miră de nimic, dar păstrează acelasi ton de avertisment, de îndemn la scrutarea lucidă a realității înconjurătoare si la veghea permanentă pentru ca noțiunea de om să nu fie terfelită. Autorul face acum deseori apel la parabolă, semn al unei clasicizări, al dobîndirii unei mai mari linisti interioare care îi permite să se distanteze de fapte, să nu se mai exprime cu febrilitate, ci învăluind tîlcurile. Excepțional este poemul care dă si titlul volumului, **Orion**, plin de seninătate, mărturisind o împăcare cu întreaga lume, o renuntare la vehemență si rechizitoriu, ca o recompensă acordată poetului după întreg războiul purtat în numele măretiei omului „Rege al constelațiilor din Septentrion / Mereu lunecînd peste lumi înghetate, / Așa străbate noaptea Marele Orion, /Corabie legănată în Eternitate".

Volumul **Orion** completează profilul literar al unui mare scriitor contemporan.

GEORGE ARION

Limpede iubire

nu este patria un măr de-o creangă prins,
nu e nici cărnoasă, roşie granată ;
fără ea aş fi doar o statuie din lut,
nespus de tăcut, o făptură ciudată.

da, aş fi bulgăre greu din galben pământ,
jucărie sculptată copilăreşte ;
nu aş simţi viaţa şi dragostea-i arzînd
cum strigă mereu prin timp şi creşte.

nu este patria un măr de-o creangă prins,
talisman de rubin, ori ghioc de mărgean ;
ciutură plină, din ea bei însetat,
limpede iubire, învolburat aleanu...

GEORGE BERA ARADEANU ■

Destin

In vîrsta necuprinsă şi senină
Tu, Ţară te-nveşmîntă cu lumină
Noi sîntem fiii unui sfînt popor
Pe care nimeni nu l-a frînt din zbor
Rai peste plai şi-n suflete visare
Grîul e pîinea care-n noi răsare
Cu rostul vieţii simplu, umanist
Şi-un limpede destin de comunist.

ION POPA ARGEŞANU ■

De dragoste

curge prin lume un riu
i se aude murmurul duios
riul este etern
fără murmurul lui
n-am putea fi sub lumină
riul acesta e în noi
şi pretutindeni.
riul curge prin lume
etern este murmurul lui
Riul-Patrie Riul-Patrie.

GHEORGHE DARAGIU ■

Fără de nume

Niciodată regele
nu are dreptul să danseze în faţa tronului.
Niciodată tristeţea
nu se va încorona cu coroană.
Niciodată ochiul
nu are drept de orbire.
Niciodată mama mea
nu mă va mai naşte încă o dată.
Niciodată piatra
nu va fi moale şi nu va curge la vale.
Niciodată, niciodată,
niciodată.

NICHITA STANESCU ■

Grigoraş Dinicu: Memorii

● Transcrise de fiul său, Grigore Dinicu ●

● Se încheiase cel de-al doilea război mondial. Orchestra lui Grigoraş Dinicu, după succesul artistic dobîndit în Turcia (1943–1944), revenise în patrie. Concerta aproape săptămînal prin diferite spitale cu răniţi, la A.R.L.U.S., la Sindicatul artiştilor instrumentişti şi seara la restaurantul „Velodrom". De neuitat a rămas în amintirea lui Grigoraş Dinicu întîlnirea cu George Enescu la o serată muzicală organizată de A.R.L.U.S. în Bucureşti. Este binecunoscută dragostea ce o manifesta marele maestru pentru arta lăutărească. Muzicianul care l-a admirat pe Lică Ştefănescu şi Christache Ciolac, pianistul care l-a acompaniat pe Nicu Buică, s-a aflat acum în preajma lui Grigoraş Dinicu. A fost poate ultima „întrevedere" artistică dintre cei doi virtuozi. Însemnările de faţă redau emoţia lui Enescu, dar şi preţuirea maestrului, de fiecare confruntare cu muzica populară. Pentru Dinicu a însemnat balsamul de pe urmă ce l-a înseninat mult ultimele zile.

VIOREL COSMA ■

UN CONCERT DE NEUITAT

De-abia venisem din Turcia de vreo 4—5 zile că, într-o după-amiază aproape de ora 5, pe cînd ne aflam în studiu, cîneva sună. Cum Grigoraş Dinicu niciodată nu întrerupea cînd studia, mama mea introduse pe domnul căpitan M., şef al Protocolului pe lîngă Preşedinţia Consiliului de Miniştri.

Văzîndu-l, Grigoraş Dinicu îl invită să ia loc şi noi ne continuarăm studiul asupra Sonatei Primăverii a lui Beethoven. De-abia cînd terminarăm această bucată, Grigoraş Dinicu începu conversaţia cu dînsul. Şi, fără nici o introducere, atacă subiectul :

— Iată, maestre, pentru ce am venit să te deranjez. Astă-seară va fi o recepţie în fostul palat de pe Calea Victoriei nr. 107, ştii dumneata, văzut de Ministerul Finanţelor şi va trebui să cînţi, fiindcă aceasta este dorinţa tovarăşei A.P. /

— Bine, să vin, răspunse Grigoraş Dinicu, dar de unde să-mi adun băieţii ? Cine ştie, dacă sînt acasă. Unul şade prin Lizeanu, altul prin Dudeşti, altul prin Şoseaua Iancului, cu ce să-i caut ?

— Nu te îngriji, dragă maestre, fiindcă îţi voi pune maşina mea la dispoziţie şi lucrurile se vor simplifica mult de tot.

— Bine, domnule căpitan. Şi la ce oră să fiu acolo ?

Şi uitîndu-se la ceasornicul său aprecie:

— Acum este 5 şi jumătate. Dacă am ţambalul şi contrabasul pînă la 8 acolo, împreună cu ceilalţi colegi, te poţi prezenta la 9, fiindcă de-abia la ora 10 va începe, ca să zic aşa, bufetul.

— Bine, domnule căpitan, am înţeles. Voi fi punctual, să nu aveţi nici o grijă. Numai să daţi instrucţiuni şoferului că este la dispoziţia mea.

— Nici o grijă, Grigoraş.

Se salutară şi împreună îl conduserăm la automobil. Acesta, după ce aranjă cu şoferul, o porni pe jos spre staţia de taxiuri şi Grigoraş Dinicu îmi spuse :

— Treci întîi la Mihalache, îi spui despre ce este vorba şi să se îmbrace la negru, apoi treci la Budişteanu, aranjezi cu ţambalul său şi-i spui că la ora 8 să fie aci, la întoarcere treci pe la Costică şi-i anunţi şi pe ei, apoi te duci acasă, te schimbi şi vii aici. Ai înţeles ?

După ce repetai cele spuse de dînsul, mă aşezai lîngă şofer şi iată-mă din nou la drum, trecînd pe la fiecare coleg spre a-i aduna la Grigoraş Dinicu acasă.

Mi-am îndeplinit bine misiunea şi acum iată-ne cu toţii la intrarea sediului A.R.L.U.S de pe Calea Victoriei.

Cînd am ajuns la locul destinat nouă, nu ne-am găsit nici ţambalul, nici contrabasul şi nici pianul. Din instinct ne-am îndreptat spre o cameră. Aici în adevăr găsirăm instrumentele noastre. Dar ce se aude ? Aplauze şi apoi tăcere. După o clipă, două, de tăcere, am distins primele sunete ale Cvartetului în La de Beethoven. Ne-am apropiat şi nu mică ne-a fost surpriza cînd am văzut pe maestrul Enescu, pe Anton Sarvaş (vioară), pe Alexandru Rădulescu (braci) şi pe Bonţ (la violoncel). A fost ceva divin acea execuţie. La terminarea bucăţii, ovaţiile şi aplauzele nu mai conteneau şi strigăte de bis, bis, se repetau. Atunci, lîngă maestrul Enescu, veni domnul căpitan care îi spuse ceva. Văzui pe faţa maestrului o umbră de-o clipă şi probabil îl înţelesei, i se comanda să cînte ceva. Şi surîzător, se scuză, ca fiind obosit şi fără să mai aştepte răspunsul sau insistenţele domnului căpitan, veni de-a dreptul spre Grigoraş Dinicu, cu ambele-i mîini întinse. Văzui respectul plin de admiraţie al lui Grigoraş Dinicu faţă de acest ilustru şi nepreţuit fiu al României, care se cheamă George Enescu.

După cîteva mici şi scurte întrebări ocazionale, maestrul Enescu luă de braţ pe Grigoraş Dinicu şi împreună s-au retras într-un salonaş. Aci au discutat vreo 20 de minute, cît a durat un program artistic.

Dar iată că domnul căpitan M. apare şi pune capăt discuţiei, spunîndu-i lui Grigoraş Dinicu :

— Domnule Dinicu, acum e rîndul dumitale.

Grigoraş Dinicu se scuză faţă de maestru şi se ridică. Maestrul Enescu se ridică şi dînsul şi cu mîna pe umărul lui Grigoraş Dinicu, îl acompanie pînă la locul unde noi trebuia să cîntăm. Ajunşi aci, cînd Grigoraş Dinicu îşi luă vioara spre a începe, maestrul Enescu îi spuse :

— Dragă Dinicu, cîntă-mi ceva care să mă odihnească. Mi-e dor să fiu liniştit.

Şi atunci, în tăcerea care se făcuse, la dorinţa maestrului Enescu, tata începu să cînte. Ce ? Doina !

Eu îl urmăream pe maestrul Enescu care, aşezat într-un fotoliu, cu degetul arătător pe tîmpla dreaptă, cu ochii închişi, asculta Doina. Dar trilurile Ciocîrliei făcu ca visarea maestrului Enescu să se termine şi, surîzător, să-şi şteargă o lacrimă ce-i apăruse în colţul unei gene. Întreaga sa făptură era curiozitate de-acum, fiindcă urmărea abilitatea şi tehnica violonistică ale lui Grigoraş Dinicu.

Cînd se termină Ciocîrlia, aplauzele şi bravo-urile nu se terminaseră, cînd maestrul Enescu spuse lui Grigoraş Dinicu :

— Bravo ! Bravo, Dinicu ! Eşti cel mai mare artist al neamului nostru. Să trăieşti !

Şi pe fiecare din orchestră veni şi ne felicită. Dar Grigoraş Dinicu parcă încremenise cu vioara în mînă şi aştepta ceva din partea lui Enescu. După ce maestrul ne felicită pe toţi, îl auzirăm abia şoptind:

— Dragă Dinicu, te rog coboară-mă din nou pe pămînt, fiindcă m-ai dus prea departe adîncuri. Adu-mă la realitate, Dinicule !

Atunci tata începu Hora staccato. *Cînd termină şi lumea aplauda frenetic încă, Grigoraş Dinicu începu* Valse coquette, *o altă compoziţie a sa. Enescu auzind şi această bijuterie muzicală, se apropie de Grigoraş Dinicu şi-i sărută spunîndu-i :*

— Bravo de o mie de ori, Dinicule ! Eşti extraordinar ! Am impresia că nu te-am auzit încă niciodată aşa de strălucitor ca astă-seară. Ziua de azi va fi veşnică pentru mine şi pentru arta dumitale. Bravo, Dinicu ! Bravo !

Cei din sală se entuziasmară şi fiecare se apropia de Grigoraş Dinicu pentru a-i felicita. Cînd toată lumea era lîngă Grigoraş Dinicu, maestrul Enescu îşi luă locul de vioară şi împreună cu Alexandru Rădulescu coborîră, plecînd acasă.

Noi am mai cîntat cam pînă la 12 noaptea şi am întrerupt fiindcă un tip înalt, cu un uşor accent străin, spuse lui Grigoraş Dinicu :

— Maestre, în numele asociaţiei îţi mulţumim pentru concursul d-voastră şi al orchestrei.

Grigoraş Dinicu mulţumi la rîndul său spunîndu-i :

— Mulţumesc Asociaţiei A.R.L.U.S. fiindcă mi-a oferit acest prilej fericit ca să pot cînta pentru dumneavoastră şi mai cu seamă pentru că am avut pe maestrul Enescu printre auditori. Sînt fericit în adevăr pentru acest prilej pe care nu l-am mai avut de foarte multă vreme, ca să pot cînta pentru marele şi genialul muzician.

(Va urma)

Mircea Grigorescu: „Jurnal"

(Urmare din numărul trecut)

După oarecare tocmeală, Mircea-l lăsa pe Busală'n piaţa Domnului şi pornea posomorât, cu bărbia în piept. Ţiganul nu pricepuse — ori mai trebuia ceva. Trebuiau, fireşte, roţile. Deaceea, au pornit într'o Duminecă înaintea soarelui, la Rîmnic. Pe drum, nicio vorbă. Cum au trecut de pod, în târg, Mircea s'a abătut la o dugheană, a cumpărat niste piroane de la un negustor care-l cunostea şi l-a salutat cu dragoste. Apoi s'a înfundat într'o ulită spre sopronul unuia care făcea cărute ca lumea din niste troace prăpădite. Acolo a scotocit, a găsit două roţi potrivite, s'a tocmit până la amiaza zilei, s'a necăjit foc, a înjurat toate înălţimile calendarului şi la urmă a plecat cu ele. Dumitru rostogolea una, înainte, în praful neclătinat al drumului argintiu şi Mircea se chinuia în urmă, cu ceialaltă, prăbuşind-o la fiecare douăzeci-treizeci de paşi. Înjura şi-o pornea iară. Dumitru nu se oprea din drum. Nici capul nu şi-l întorcea. Încrea şi împingea înainte ruptura lui de roată, care-i ştia, parcă, de frică.

★

Aşa au trecut zilele şi anii, cum se rostogolea roata aceea în praf, stârnindu-l câteva clipite — şi lăsându-l apoi să se aştearnă la loc, obosit de aborul în soare. Întocmai ca praful s'au stârnit feluritе întâmplări, prin târguri, prin sate, prin satul lor, prin casa lor. Au venit vremurile ca un vârtej, dinspre dealurile Moldovei, de pe drumul Focşanilor şi al Odobeştilor, aducând oameni şi cărute, vite răzletite, copii fără rude. S'au scurs încetişor pe sub râpe, prin vaduri, spre Buzău, şi spre locurile Bărăganului. Apoi au venit alţii din josul apelor şi s'au urcat spre Moldova. S'au vânturat oamenii, ca pulberea, mânaţi de vârteiuri pe care Dumitru nu le pricepea şi nici nu-şi bătea prea mult capul cu ele.

Dar le înţelegea Mircea — şi pentru oamenii din casa de pe Oreav, atita era de-ajuns.

Se deprinsese toţi aşa, ai casei şi ai satului, cu bietele lor nevoi — şi cu Mircea, care le pricepea pe toate.

Asezarea lor omenească despre care nu se mai ostenea nimenea să afle de când şi cum a început pe acele locuri, prinsese cheag, cu timpul. Acum era un sat mare, ba chiar două, dacă stăteai să te iei după ale lumii. Grebănul, satul de sus, se întindea de la Oreav înspre dealuri, până se întâlnea iarăş cu un cot al gârlei şi se oprea casele pe mal, încremenite ca de teamă. Dincolo, după un crâng de pomi răriţi şi slăbănogi, începea alt sat, Homestil.

Pe drumul dinspre târg, la vale, Grebănul se prelungea şi peste Oreav : dar oamenii de aici cu casele lor, adunate ca într-un pumn şi oltuate în jurul unei biserici cât un musuroi — socoteau că aceasta e aşezarea lor aparte (mai cu seamă din pricina bisericuţii şi a cimitirului) şi-şi botezase cătunul „Cristinesti". Vreo douăzeci de case de creştini, drept credincioşi, cu multi copii, cu pământuri grase şi bine aşezate — stând de mai multe rânduri de strămoşi aşa, cuminţi şi cumpătaţi. Ştiuseră să facă faţă la rău, cu liniste, la bine, cu umilinţă. Vremuri prea cumplite nu-i lovise. Uneori vedeau şi ei vârtejurile neamurilor, dar de la Cristinesti până la răscrucea domniilor şi la vânturătoarea norocaelor era departe. Aşa că adunând sărăcie la răbdare şi răbdare la sărguinţă, oamenii din Cristinesti îşi ridicau tăcuţi neamul potolind, cu cas, cu mămăliga, cu zeamă, cu ceapă, cu verdeţuri şi cu ouă duzina de guriţe vesnic flămânde, care misunau din zori până-n amurgul zilei prin fiecare ogradă. Erau case, binecuvintate şi cu mare bucurie, care numărau chiar peste duzina de copii. Se încurcau femeile în nume, nasii isprăveau sfinţii din calendar, tatii îşi făceau socoteala pioziior pe degete şi numai Popa Budiş îi ştia bine, fiecare cu numele lui, cu ziua naşterii, tatăl, mama, nasul şi ograda. Avea el un catastif unde nu uita niciodată să înscrie, după o regulă anume născocită, pe lângă nume şi neam, ograda naşterii — asa că oamenii, până la urmă, se pomeneau zicându-şi, după catastiful popii, Mircea al lui Onel, dela Bătătura, Nicolae al lui Alexandru, dela Râpă, Vasile al lui Niţă, dela Oreav. Şi asa le-a rămas numele, în Cristinesti, fiecăruia după curtea lui.

După cum nu s'a pomenit aşezare omenească fără necazuri şi gâlceavă, fără suferinţă şi dusmănie, nici oamenii din Cristinesti n-au scăpat de rânduirea ce pune rău şi bine deopotrivă în căusul vieţii, dând fiecăruia din toate.

S'a întâmplat, anume, că pe un umăr de deal care n'avea nici o sută de stânjeni şi rămăsese înfipt între sate din pământul domnesc al lui Vodă Sutu — acesta, cu socotelile lui voevodale şi cu puterea lui domnească, a adus ţigani. Mare lucru n-ar fi fost. Ţiganii veniseră cu balamuc, cu zăngăie, cu spaimă'n găini şi'n copiii mai mărunţei. Dar după ce vreo doi oameni din Cristinesti au pus mâna pe par şi unul din ei a lăsat un bulibasa de ţigan mai mult mort decât viu, liota ţigănească s'a cuminţit şi s'a aşezat pe limba de pământ domnesc, în bordeie ca sobolii, afumându-se toată iarna, ca în împărăţia dracilor, şi prăjindu-se de-a lungul verii, gol, prin târâna drumului şi cenusa bordeielor.

Asezarea lor se nimerise însă ca un ghimpe, tocmai între Grebăn şi Cristinesti. Aşa se născuse Ţigănia, aşezată nu ştiai unde : tinea de Grebăn, cum ziceau Grebănasii, cu încăpăţânare şi vrăjmăşie, de parcă li s-ar fi dat o comoară în adunătura aceea de bordeie murdare — sau tinea de Cristinesti, cum se proptiseră ţiganii să creadă, iar Cristinestii să se învoiască.

Dece trăgeau ţiganii spre Cristinesti, nu s'ar putea spune...

Unii credeau că le plăcea lor satul acela mic şi pitulat între nuci şi meri. Alţii ziceau că bisericuţa le place, aşa cum se ascundea, măruntă şi subţire, cu crucea aplecată de vânturi, cu gardul viu, străbătut de spărturi spre fiecare ogradă, cu cimitirul adunat în jurul ei ca o grădină pe lângă casă, cu flori roşii, albe, albăstrele, cu ierburi aromate şi lecături de busuioc uscat, pe crucile mărunţele de lemn.

Erau unii oameni mai bătrâni, mai înţelepţi, care râdeau mângâindu-şi barba şi mustăţile şi lăsau să se înţeleagă a şti mai multe. Acestia ştiau, în adevăr, că ţiganii domneşti ocoleau Grebănul şi-şi întorceau obrazul smolit, cu dragoste şi cu zâmbete spre Cristinesti, fiindcă aici curgea viaţa mai domol, mai după regulile locului, fără prea multă grijă de stăpânire, fără teamă de osti şi de gloabă, cu bunătate şi învoială. Ştiau că aici, unde găseau cas şi urdă duzinile de guri mititele, găseau şi puradeii ţigăniei, fărămiturile grase ale oamenilor fără îngâmfare, ale praznicilor fără oprire, fără poftire şi cu mare săturare.

Ţigănia trăgea spre bine. Robise destul. Acum năzuia, fără s-o spună — spre dulceaţa gospodăriei.

Ce s-a întîmplat la Sălişte în zilele de 5 şi 6 august 1978

Mai intîi au fost fluierele. fluierele ciobanilor. Undele sonore de lemn bătrîn au deşteptat pădurile, au dezgheţat ciesterul montan al izvoarelor şi l-au făcut muzical, au pus în solemnă mişcare norii, au făcut mai gînditoare stincile, mai înalţi stejarii, mai sfielnici mestecenii, mai adîncă umbra pădurilor, toate împrejurimile unindu-se sub o singură vrajă, peste care păreau că zboară stoluri de rime din „Mioriţa". Uvertura fluierelor din Sălişte — acest sat-capitală al Mărginimii Sibiului, acest „mărgăritar românesc al Ardealului", cum îi zicea Nicolae Iorga, acest „salon al Ardealului", cum îi numea Octavian Goga — da veste, peste munţi, peste codri şi dealuri, despre sărbătoarea ce avea să înceapă.

Era în 5 august, în zi de simbătă, era dimineaţa, devreme, şi am auzit de la mari depărtări chemarea fluierelor. Fluierele săliştenilor şi ale oamenilor din alte zări ale Mărginimii, care se îndreptau spre sărbătoarea satului-capitală de sub munţii Cibinului. Altminteri, toată această tot ţară a Mărginimii, leagăn străvechi al păstorilor, deci al „Mioriţei", trăieşte sub vraja muzicală a fluierelor, care ar fi putut da naştere (şi, pare-se, a şi dat) unei şcoli de mari artişti ai cîntecului. Aşa după cum numai un artist, un mare artist al cîntecului, ar fi putut distinge din vastul, copleşitorul concert ce se ţesea, în acest ceas, peste întreg acest colţ de ţară, partitura fiecărui grup de instrumente în parte, reverberaţia sonoră a fiecărei aşezări mărginene, spunîndu-i pe nume : Răşinari, Tilişca, Rod, Jina, Poiana... Ascultam, ascultam cu emoţie, la răspîntia unei şosele, care aici e şi o răspîntie sonoră, încercînd să disting glasul particular al fluierelor din toate zările. Da, este ea, este Sălişteа ! Răsfirată pe coaste de dealuri, de o parte şi de alta Riului Negru, cea mai mare comună a Sibiului (o vatră de 11 500 de hectare, cuprinzînd 8 sate şi peste 8 000 de locuitori) se auzea limpede, chemîndu-ne : sunete mici şi vesele, ca un motiv de catrinţă transpus sonor, sunete înalte de în alb ca zăpada din iia unei fete, apoi cîteva eşarfe sonore împletite bogat, în brocarturi ca de brîu de domniţă, apoi o apă de sunete ample, apoi linişte, o lungă linişte muzicală... Aşa cîntă Sălişteа.

Era simbătă, 5 august, şi în Sălişte, satul-capitală al Mărginimii Sibiului, începea marea sărbătoare a întîlnirii fiilor satului — cea dintîi, din seculara istorie a satului şi a fiilor lui — care avea să ţină două zile şi două nopţi, într-o amplă, frenetică, fastuoasă revărsare de sunete, de culori, de freamăt al bucuriei obşteşti, amestecînd voci venite de pretutindeni, din toate satele mărginene, din toată Transilvania, din toată ţara.

Am intrat deci în sat, în această dimineaţă de august, însoţind impunătorul alai de oaspeţi (vreo 15 000 !, zic organizatorii sărbătorii) veniţi să-şi depună omagiul la altarul obîrşiei. N-am să pot cuprinde în cuvinte bucuria gazdelor, a oamenilor Săliştei, bucurie pentru faptul că fiii satului, cei plecaţi din sat, se întorseseră să-şi cinstească obîrşia, se întorseseră să-şi caute strămoşii. E aici, în acest „salon al Ardealului", o lume obişnuită cu oaspeţii, chiar şi cu cei mai de seamă, acest sat-capitală al Mărginimii primind în veac nu unul, nici zece, ci cohorte întregi de oameni de faimă, de la Andrei Şaguna la Nicolae Iorga, de la generaiul Magheru la Berthelot, de la Coşbuc la Slavici, de la Goga la Stere, de la Delavrancea la Blaga. E aici o lume obişnuită cu oaspeţii, chiar şi cu cei mai de vază, o lume obişnuită cu înălţimile, şi totuşi o lume rămasă pe pămînt, străjuindu-şi şi slujindu-şi credincios pămîntul, bucurîndu-se şi emoţionîndu-se că cei plecaţi, cei isciţi din acest pămînt, nu l-au uitat.

Era simbătă, 5 august, dimineaţa, şi oamenii începuseră să petreacă. Ieşiseră în curţi, la zăplazuri, pe uliţe şi la ferestre, pe acoperişuri. Ieşiseră să-i primească pe oaspeţi, pe fiii satului, pe prietenii lor, veniţi cu trenurile, cu autobuzele, cu autoturismele (vreo 3 500 doar ele, autoturismele, numărate de oamenii ordinii, sufocaţi de problemele parcării !), ieşiseră să privească spectacolele folclorice ce se succedau pe frumoasă scenă ridicată în centrul satului, în „Piaţa Junilor", ieşiseră să cînte şi să joace. Ieşiseră în straiele lor albe, încheiate cu negru, în vechiul port dacic, a cărui demnitate sacerdotală, conservată prin secole, nu încetează să ne uimească şi să ne tulbure. Apropierea ceţăţilor dacice din munţii din jur, acoperite acum de rugi şi smeurişuri, a aşezării de la „Cetate", ce fiinţa cu vreo 1 300 de ani înainte de Burebista, apropierea acelor cetăţi unde s-au săvîrşit, mai înainte chiar de intrarea în istorie a primilor regi daci, nişte alte miracole, legate de preoţii cei vechi, precum şi altele, încă şi mai vechi, legate de oamenii vîrstei dintîi a fierului, exercita, mi se părea, o putere magnetică, vădită pe feţele oamenilor, în ochii lor în care vibra o mîndrie aparte. Chipuri arse de soarele munţilor, bătrîni cu piele de sare şi o asprime nospirituale, fruct al conştiinţei patriotice, comuniste în acţiune, exigenţe pe care le pune în faţă partidul, pe care oamenii locului înşişi, aceşti români mărgineni, împreună cu toţi oamenii patriei, indiferent de naţionalitate, le-au adoptat ca porunci ale sufletului.

Cum au găsit — sau au regăsit — cei 15 000 satul pe care nu l-au mai văzut de ani, poate chiar de decenii ?

Au regăsit — tenfăr, robust, curat, frumos, mîndru — satul pe care-l ştiau, satul pe care, plecînd, l-au luat cu ei, ca să le ţină de cald, ca să-i încălzească în depărtările, uneori friguroase, spre care-au călătorit prin ani. Au regăsit Sălişteа de totdeauna. Au regăsit totuşi o altă Sălişte.

Au regăsit seculara Sălişte, vatră a „economilor de oi", dar şi cetate a tradiţiei şi a culturii populare, Săliştealeagăn de cărturari, de savanţi, de artişti, de vestiţi luptători pentru drepturile românilor. Un sat a cărui şcoală e atestată documentar încă din 1 616, fiind deci, ca vechime, a doua din Transilvania, după rilor negustoreşti prin ţară slovele cele mai de preţ ivite din teascurile Braşovului, Bucureştilor, Blajului, Rîmnicului sau Iaşilor. Muzeele de astăzi ale Săliştei sînt înţesate de astfel de cărţi, multe din ele unicate, ce pot face invidia oricărui centru cărturăresc al ţării.

Nici o comună din România nu se poate mîndri, zic săliştenii (şi zic adevărat ce zic !), cu şapte membri ai Academiei Române. Nici o aşezare (nu numai comună !) din Transilvania n-a dat atîţia memorandişti ca Sălişteа. Aradul a dat trei, Sibiul a dat doi. Sălişteа a dat şapte. Mîndrii pe care oaspeţii, cei 15 000, le-au regăsit, în aceste zile, întregi şi tefere. Întregi, tefere, pline de forţă, aşezate în fila prezentului, a zidirii contemporane, ca nişte începuturi de rînd, ca nişte majuscule, încintîndu-te prin nobleţea şi strălucirea lor. La rîndu-i, fila prezentului continuă, îmbogăţeşte, oferind zidirii contemporane cetăţenie — o cetăţenie de onoare, de frunte — în priveliştea satului, alături de monumentul sau amintirea istoriei, ca un comentariu modern al unui text clasic, într-o relaţie de reciprocă şi subtilă valorificare în acelaşi chenar, azi mai frumos ca niciodată. Sîntem într-un sat al acestei ţări în care s-au impus şi se impun în pagină, ca o a treia dimensiune, verticalele unor împliniri de o redutabilă strălucire. Sălişteа va deveni, în acest cincinal, un oraş industrial-agrar, inaugurînd o nouă civilizaţie, de fapt continuînd lucrarea veacurilor, împlinind-o într-o ineditâ sinteză. Pe lîngă unităţile agricole (trei C.A.P.-uri, 4 ferme I.A.S.), pe lîngă unităţile cooperaţiei meşteşugăreşti (autoare de produse de artizanat cunoscute în ţară şi peste hotare), s-au ivit, recent, şi primele industrii, precum o fabrică textilă, precum o întreprindere de marochinărie (a cărei construcţie s-a inaugurat chiar în aceste zile) ce va oferi aproape 1 000 de locuri de muncă. În Sălişteа de azi, anticipînd oraşul, elementele de urbanizare se văd la tot pasul, de la moderne unităţi comerciale (peste 40 !) la muzee celebre (precum cele din satele Galeş şi Sibiel), de la dispensare la şcoli, de la cămin cultural de proporţiile unui ateneu (400 de locuri) la o mare bibliotecă publică (cu peste 20 000 de cărţi), de la început de termoficare la început de alimentare cu apă (prevăzut pentru anul în curs), de la complex cultural-sportiv (inaugurat acum, la 5 august, în cea dintîi zi a întîlnirii fiilor satului) la piaţă agroalimentară de arhitectură urbană, de la baie comunală modernă (cu vestiare, cu dusuri, cu ştrand interior) la un frumos hotel (şi el inaugurat în aceste zile).

Ce s-a mai întîmplat la Sălişte în zilele întîlnirii cu cei 15 000 ?

S-a întîmplat, înainte de toate şi peste toate, refacerea unei legături, a unei legături ce, poate, niciicînd n-a fost ruptă, dar care acum, în aceste zile, s-a revelat în toată marea, tulburătoarea, îndeturnabila ei putere, legătura satului cu fiii lui.

L-am întîlnit, aici, pe profesorul D. D. Roşca, marele filosof, venit, la vîrsta de 83 de ani, aşa cum vine de ani şi ani, în toate verile, „acasă", într-o bătrînă casă, sub cerul fără ascunzişuri al acestor munţi, în care toţi te iubesc, te ştiu de-al lor, şi munţi, şi oameni. L-am întîlnit pe cărturarul Octavian Ghibu, fiul marelui Ghibu, academicianul şi luptătorul, venit să ofere satului, Expoziţiei culturii sălăştene inaugurată la 5 august, documente de preţ legate de viaţa şi opera lui Onisifor Ghibu şi de viaţa şi opera lui Picu Pătruţ, fascinantul ţăran-artist descoperit de O. Ghibu. L-am întîlnit pe distinsul om de ştiinţă, chimistul Axente Sever Banciu, nepotul lui Axente Banciu, membru de onoare al Academiei Române, venit aici, la casa strămoşilor (una din splendidele case-unicate de artă ale Săliştei, o casă bătrînă de 180 de ani), împreună cu fiul său Mircea şi cu soţia acestuia, ambii chimişti, doctori în chimie. Am întîlnit-o pe artista plastică Ana Lupaş, din neamul marelui istoric Ion Lupaş, secretară a U.A.P., care, la expoziţia de artă plastică deschisă în localul şcolii din Sălişte, a expus, spre bucuria celor ai locului, care se mîndresc cu ea, două splendide tapiserii. L-am întîlnit pe medicul sibian Romulus Martin, specialist în medicina muncii şi în ergonomie, fiul lui Ilie Martin Sălişteanu, fruntaşul românilor din America, venit să depună o coroană de flori la mormîntul tatălui, reîntors din lungul ocol al lumii ca să-şi revadă satul, ca să se-ngroape în glia lui, în Sălişteа anului 1959. I-am întîlnit, de asemenea, pe cîţiva români din America, veniţi special pentru aceste zile de sărbătoare. Pe unul din ei, pe Ştefan Fieraru, proiectant auto la „General Motors", trăitor în Troy, Michigan, plecat din ţară în 1943, l-am întîlnit la expoziţia inaugurată la şcoală, la şcoala pe care n-a mai văzut-o, spunea, de 35 de ani. A venit, ca şi alţii, ca să-şi revadă satul, un sat pe care — ne-a mărturisit — îl regăseşte mai frumos ca niciodată. A venit, ca şi alţii, laolaltă cu alţii, care s-au aşezat, în aceste zile, roată în jurul vetrei copilăriei, cu mîinile întinse, ca să se încălzească la flăcările dătătoare de viaţă şi de putere.

În rest, la Sălişte, în zilele de 5 şi 6 august 1978, au mai fost şi ei, săliştenii, au mai fost şi vecinii lor din celelalte aşezări ale Mărginimii, în străiele lor albe-negre, bucurîndu-se laolaltă cu fiii satului răspîndiţi prin lume, primindu-i cu pîine şi sare, cu invirtite şi haţegane, cu cîntece din gură şi din fluier.

Din fluierele care, risipind peste munţi, peste codri şi dealuri, sufletul care cîntă al Transilvaniei, al Românieі şi al românilor, ne-au făcut să ne simţim la Sălişte, în acest sat-mărgăritar al patriei, ca într-un loc binecuvîntat, ca într-o vatră de care se reazemă fiinţa noastră, ascultîndu-se şi regăsindu-se pe sine.

ILIE PURCARU

Sălişte, 5 august 1978, în „Piaţa Junilor" — Fotografie de ELENA GHERA

OCHII ȘI URECHILE LUMII

Rezistența la oroare

Au apărut, la Paris (251 de pagini, 49 de franci), „Discursurile secrete" ale lui Heinrich Himmler. Sînt cuvîntările pe care cel răspunzător în fața lui Hitler de activitatea S.S.-ului, a Gestapou-lui și a lagărelor de exterminare în masă, le-a ținut în fața unor auditorii interesate și competente, între anii 1935 și 1944. Ele sînt — după părerea tuturor recenzenților — absolut îngrozitoare. Chiar și după 33 de ani de pace — perioadă în care, vai, multe s-au uitat, prea multe s-au iertat, căci așa e firea omului... — cuvîntările și ideile lui Himmler înspăimîntă pentru tot ce-a putut trece prin mintea și gura unui om care a avut puterea să decidă asupra sorții altor oameni. Monstruozitatea acestor discursuri (stenogramele nu precizează vreo tulburare a vocii oratorului) interzice orice analiză a ideilor.

Ideea de bază a discursurilor lui Himmler este aceea a superiorității rasiale — se înțelege a cui — asupra altor rase ; din această superioritate, decurge dreptul și obligația de a omori alte rase, ușor de recunoscut — pentru a fi persecutate și gazate — „după aspectul general al animalului, după expresia ochilor". În toamna anului 1943, Himmler expunea foarte calm soluția finală — unei adunări de Gauleiteri și Reischsleiteri : „Mi s-a pus următoarea problemă : ce să facem cu copiii și femeile ? M-am hotărît și am găsit soluția care se impunea. Nu mi-am putut asuma dreptul de a extermina bărbații — puteți spune, dacă vreți, de a-i ucide — lăsînd în schimb copiii lor să crească și aceștia să se poată răzbuna asupra copiilor și urmașilor noștri"... Mulți socotesc mila un sentiment suspect. Există însă situații atît de înfricoșătoare pentru om, încît mila — așa cum e ea socotită, o simțire inferioară, insuficientă — poate salva un suflet, cum se zice foarte frumos în cărțile importante. Himmler cunoaște și el un asemenea moment după enunțarea hotărîrii sale. Mila la el sună astfel : „Va fi greu, teribil de greu, ceea ce vor avea de suportat trupele chemate să opereze această exterminare..." Rareori — zic bătrînii — niciodată, după săraca mea experiență în materie nu s-a auzit o asemenea autocompasiune în organizarea unui măcel — călăul deplîngîndu-și complicii pentru ceea ce le va fi dat să-și vadă ochilor de asasini.

La un asemenea nivel de „decizie", ceea ce nu înțeleg este aprecierea unui recenzent francez care impută discursurilor — „de o dimensiune excepțională a demenței atroce — o mediocritate consternantă". Mediocritate ? Ce caută aici acest termen ? Mediocri pot fi poeți cu copii simpatici, mediocri pot fi tenori în „Traviata", mediocră poate fi o pictură așa și așa, mediocră poate fi o teză de doctorat, colecția unui filatelist sau munca unui biet funcționar. Mediocritatea e jenantă într-un cenaclu, într-un seminar, ba chiar într-o frizerie. (Niciodată într-un lagăr de exterminare. Acolo nu mai există genii, talente și sărăcie de idei — ca în revistele literare). A-i imputa lui Himmler o mediocritate înseamnă a-l acorda o șansă la integrarea lui printre oameni și a absolvi omenirea de jena cea mai insuportabilă — aceea de a-l fi socotit un semen, născut dintr-o femeie și un bărbat. El a ucis — „dacă vreți"..., expresie pentru care eu, unul, l-aș mai fi legat un nod în actul de acuzare — milioane de oameni, nu numai genii, nu numai talente abia născute dar și multe, mult mai multe, mediocrități, pline de atîtea păcate mari și mici ale vieții. Poate că în adînc, abia ele dau măsura crimelor lui. În lumina cruzimii cu care Himmler a dat ordin de organizare minuțioasă a exterminării — toate păcatele vieții devin sfinte și drepte, ca cerere a vieții de a se exprima, fie și în meschăria ei, fie și în penibil, fie și în mediocritate, avînd dreptul la a fi și urîtă, dar la a fi, cu ochii ei, cu aspectul ei general, fie și de animal... Hitlerismul a fost o astfel de crimă fără de măsură încît devine uman a iubi fiecare tresărire a vieții, fie ea mediocră, insalubră, puturoasă. „Discursurile secrete" ale lui Himmler provoacă un dezgust capabil să urce în om, printr-o tainică conversiune a urii în sublim, un cîntec paradoxal slăvind toate valorile vieții, de la cele mai superficiale la cele mai adînci, de la firul înfiorat al unei sprîncene pînă la firul de iarbă și cel de bălegar.

RADU COSAȘU ■

Promovare activă a principiilor dreptului internațional

(Urmare din pag. 1)

viața internațională, duce la încetățenirea practicii soluționării prin căi și modalități exclusiv pașnice a diferendelor și conflictelor.

Codificarea a căpătat în concepția României un sens larg, ca mijloc prin care dreptul existent se adaptează noilor mutații din sfera raporturilor interstatale, deschizîndu-se cu adevărat întregii comunități internaționale. Concepută într-o atare dimensiune, fără a o reduce la aspectele sale pur tehnice, codificarea permite ca dreptul să fie supus unor transformări determinate de necesitățile noi, mereu crescînde ale colaborării multilaterale și pluriforme dintre state și devine un proces conștient, deosebit de însemnat, prin care norma juridică dobîndește valoare universală, ceea ce îi permite să contribuie, ca factor de ordine și de stabilitate, în orientarea evoluției pașnice a relațiilor internaționale.

Într-un număr important de rezoluții și declarații adoptate de Adunarea Generală a O.N.U. și alte organe ale acesteia, într-o multitudine de instrumente juridice bilaterale și multilaterale, principiile dreptului internațional contemporan, consfințite în Carta O.N.U. în termeni generali, și-au găsit reafirmarea în formulări mai precise și deseori mai complete, exprimînd astfel, cu o claritate sporită, drepturile și obligațiile fundamentale ce revin statelor în comportamentul lor internațional. Exemplificările sînt numeroase. Să evocăm cîteva dintre ele.

La inițiativa unui grup de state, printre care și România, O.N.U. a patronat, în anii 1964—1970 lucrările Comitetului special însărcinat cu pregătirea unei Declarații privind principiile relațiilor prietenești și de cooperare între state în conformitate cu Carta O.N.U., declarație adoptată în mod solemn cu prilejul jubileului de argint al Națiunilor Unite (24 octombrie 1970), la care România a fost reprezentată printr-o delegație condusă de tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Aceste principii și-au găsit o amplă consacrare și concretizare în numeroase alte documente la elaborarea cărora România a avut o contribuție meritorie, printre care se cuvine să amintim Carta drepturilor și îndatoririlor economice ale statelor (1974) și Actul final al Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa (1975). În aceste instrumente principiile amintite și-au găsit o mai largă dezvoltare și detaliere juridică. Oricare ar fi documentele în care sînt încorporate, toate aceste principii sînt însă organic unite în substanța și conținutul lor printr-o finalitate comună : instaurarea unor relații pașnice, democratice, de prietenie între toate națiunile. Referindu-se la ele, președintele Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, arăta : „Aceste principii pe care viața însăși le ridică la rangul de deziderat suprem în relațiile dintre țările lumii, de premisă fundamentală a dezvoltării normale a raporturilor internaționale, capătă un tot mai întins teren de manifestare, se bucură de adeziunea tot mai multor țări, de sprijinul cercurilor largi ale opiniei publice mondiale".

Preocuparea României pentru definirea cît mai exactă a conținutului principiilor fundamentale ale dreptului internațional este ilustrată în chip convingător de propunerile formulate în diverse foruri internaționale de-a lungul actualului deceniu. Astfel, laolaltă cu reprezentanții altor state, delegațiile române au propus la O.N.U. ca textele referitoare la suveranitate să cuprindă, ca un element esențial al egalității suverane, dreptul imprescriptibil al fiecărui stat de a exploata în mod liber resursele sale naturale. La bilanțul contribuțiilor românești se înscriu, de asemenea, propunerile privind includerea în enunțul principiului egalității suverane a dreptului statelor de a-și alege în mod nestingherit sistemul politic, social, economic și cultural. În toate organele O.N.U., țara noastră s-a pronunțat pentru o definiție cuprinzătoare a dreptului popoarelor de a-și hotărî de sine stătător destinele, prin care, pornindu-se de la recunoașterea faptului că acest drept exprimă un principiu juridic și nu numai o opțiune politică, trebuia să se precizeze obligația de a nu se împiedica exercițiul său practic prin intervenția în treburile interne ale altor popoare și să se recunoască legitimitatea folosirii forței pentru combaterea dominației colonialiste.

În numeroase instanțe, România a subliniat cu fermitatea susținută de adevărul istoric că dreptul internațional conferă interdicției postulate de principiul neamestecului în treburile interne un caracter absolut, nici un motiv neputînd fi invocat pentru a justifica ingerințele. Teza apărată a vizat inadmisibilitatea intervențiilor sub pretextul așa-ziselor motive umanitare, precum și caracterul ilicit al intervenției „consimțite" etc. Potrivit punctului de vedere exprimat de România, magistral reliefat și în recenta Expunere a tovarășului Nicolae Ceaușescu, în conceptul de intervenție trebuie cuprinse toate presiunile politice, economice sau de altă natură, incompatibile cu principiile fundamentale ale dreptului internațional, precum și orice formă de intervenție, directă sau indirectă, chiar și sub forme de așa-zis „ajutor" în treburile interne sau externe ale altei țări.

Membră fondatoare a Comitetului special O.N.U. pentru definirea agresiunii, țara noastră s-a pronunțat în favoarea tratării cu prioritate a definirii agresiunii armate. Pozițiile României au evidențiat necesitatea de a se elabora o definiție care, pe lîngă descrierea în termeni generali a agresiunii armate, să cuprindă și o enumerare concretă a actelor de agresiune. Delegațiile române au învederat că definiția agresiunii trebuie să cuprindă toate situațiile de fapt în care se recurge la forța armată împotriva integrității teritoriale și independenței politice a unui stat. Un element esențial îl constituie referirea la folosirea forței armate „sub orice formă", încriminîndu-se astfel orice act de agresiune, nici un considerent de ordin politic, militar, economic, sau de altă natură, cu privire la politica externă și internă a unui stat, neputînd fi invocat pentru a justifica folosirea forței.

În prezent, România acționează alături de alte state, pentru elaborarea unui Tratat de eliminare a folosirii forței și amenințării cu forța din relațiile internaționale și face parte dintr-un comitet special al O.N.U. căruia i s-a încredințat sarcina pregătirii acestui instrument, organ ce se va întruni la 21 august a.c. în prima sa sesiune.

O elocventă dovadă a preocupărilor României de promovare a legalității internaționale o constituie propunerea făcută în 1975 de elaborare și adoptare în cadrul O.N.U. a unui cod de conduită cu caracter universal în care să fie statuate drepturile și îndatoririle fundamentale ale statelor. În concepția țării noastre un asemenea instrument ar constitui o completare fericită și o precizare a principiilor Cartei Națiunilor Unite în care și-ar găsi sintetizarea ampla experiență a statelor în procesul edificării unor relații internaționale de tip nou, pătrunse de spiritul dreptății, echității și eticii, respectului și încrederii reciproce între națiuni. Adoptarea codului propus de România ar avea o mare însemnătate pentru cauza păcii, securității și cooperării între state pe temeiul principiilor dreptului internațional.

La O.N.U. a fost difuzat în luna aprilie a.c. un document românesc privind poziția țării noastre asupra principalilor factori care afectează evoluția economiei mondiale în ansamblu și a economiei țărilor în curs de dezvoltare în special. În mai a fost depus un cuprinzător document al țării noastre privind dezarmarea. În ambele documente se reliefează necesitatea imperioasă ca relațiile interstatale să fie așezate pe noi baze, de deplină egalitate și echitate și se subliniază însemnătatea îmbunătățirii radicale a cadrului juridic al relațiilor politice și economice mondiale, în special prin adoptarea unor instrumente internaționale, avînd forță juridică obligatorie, întemeiate pe principiile fundamentale ale dreptului internațional.

Aceste principii — concepute ca un tot unitar — sînt chemate, prin însăși vocația lor, să ocrotească valori și idealuri comune : pacea, colaborarea, progresul și prosperitatea tuturor popoarelor. De aceea, tuturor statelor le revine înalta îndatorire de a le apăra în permanență, de a le îmbogăți conținutul, de a se conforma pe deplin comandamentelor de conduită pe care ele le impun și de a le transforma într-o călăuză obligatorie în tot ceea ce întreprind pe plan internațional. Apărarea principiilor nu poate fi în practică decît un proces activ, conștient și militant. În acest proces, un rol însemnat revine O.N.U. și organismelor din sistemul său. Așa cum releva tovarășul Nicolae Ceaușescu, „Aceste organisme asigură cadrul organizatoric cel mai bun, în actualele împrejurări, pentru participarea activă a tuturor statelor la soluționarea problemelor, pentru afirmarea cu pondere în lume a principiilor dreptului internațional, a politicii de egalitate, între toate țările lumii".

Expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu din 3 august exprimă în cel mai convingător mod credința țării noastre în autoritatea dreptului, în rolul său esențial în edificarea unei lumi mai bune prin structuri și mai drepte prin finalități, în armonie cu marile comandamente ale epocii contemporane.

PARADOXURILE SUPERCIVILIZAȚIEI

Rate...

Există o rată a inflației, alta a șomajului și printre multe alte rate care vor să dimensioneze ritmul de îndepărtare al omului față de idealurile sale curente mai există o rată a criminalității. Ultima dintre acestea este — o, culme a neprevăzutului ! — asimptotică spre zero în acest moment în Liechtenstein. Un vînt de blajinătate bîntuie, dulce și curat reconfortant, în minusculul principat stîrnind în cei cîtiva funcționari ai ordinii o plictiseală grea, dar suportabilă. Singura puscărie de la fața locului nu mai conține nici un prizonier. Sau mai exact cei trei deținuți care mai aveau de îndeplinit un stagiu, după merit, au fost „vărsați", prin bună înțelegere, într-o închisoare elvețiană. Speculînd momentul edilii s-au hotărît, cu un tulburător simț al previziunii, să renoveze închisoarea pentru a o transforma într-un lăcaș dacă nu confortabil și vesel, măcar într-unul de o modernă eficacitate în perspectiva unor perioade mai puțin... ciudate. În lipsă de suspens polițiștii își omoară acum timpul ocupîndu-se de spațiile verzi, adică, pîndind, bănuitori și cruzi, pe răufăcătorii care calcă peluze sau rup flori.

Cu totul altceva au preferat însă colegii lor belgieni, e drept în timpul liber... „Cazul" făcut cunoscut, de cotidianul bruxellez „Le Soir", a stîrnit discuții nemaipomenite. Pe scurt, sergentul Silly Deronge, în compania unor activi colegi de serviciu, a fost prins asupra faptului în timp ce „lucra", în civil, și — după toate regulile artei, un magazin de bijuterii. Riscînd să ajungă drept în fața faptului împlinit, al crizei de încredere, oficialitățile poliției au luat atitudine calmînd, prin declarații de o tăioasă exigență, opinia publică. S-a subliniat, astfel, că rata criminalității în Belgia este mai scăzută în raport cu cea din Franța care a atins 36,35 la sută sau decît cea din Italia (32,45) și așa mai departe.

Rata fiind mai mică în valoare absolută rămîne de stabilit, în valoare relativă, cazul în sine al delincvenței polițiste ale cărei procente sînt mai greu de descifrat spre satisfacția bandiților obișnuiți.

Pe tobogan... în gașcă

„De unde venim și unde ne ducem ?" întrebare care a lăsat pe gînduri pe mulți de-a lungul secolelor, întrebare cheie sunînd ca bronzul dacă e o ființă absolută în fur și mai departe, a fost pusă și de toți hippy care se respectă din primul moment. Firavi, și abulici, și itineranți, și vegetarieni, și toxicomani, hippy și-au subțiat rîndurile sub sabia lui Damocles a schimbării de modă.

Recentul „for" „congres" din Peru a fost stat, neputînd fi invocat pentru a justifica folosirea forței.

În prezent, România acționează alături de alte state, pentru elaborarea unui Tratat de eliminare a folosirii forței și amenințării cu forța din relațiile internaționale și face parte dintr-un comitet special al O.N.U. căruia i s-a încredințat sarcina pregătirii acestui instrument, organ ce se va întruni la 21 august a.c. în prima sa sesiune.

O elocventă dovadă a preocupărilor României de promovare a legalității internaționale o constituie propunerea făcută în 1975 de elaborare și adoptare în cadrul O.N.U. a unui cod de conduită cu caracter universal în care să fie statuate drepturile și îndatoririle fundamentale ale statelor. În concepția țării noastre un asemenea instrument ar constitui o completare fericită și o precizare a principiilor Cartei Națiunilor Unite în care și-ar găsi sintetizarea ampla experiență a statelor în procesul edificării unor relații internaționale de tip nou, pătrunse de spiritul dreptății, echității și eticii, respectului și încrederii reciproce între națiuni. Adoptarea codului propus de România ar avea o mare însemnătate pentru cauza păcii, securității și cooperării între state pe temeiul principiilor dreptului internațional.

La O.N.U. a fost difuzat în luna aprilie a.c. un document românesc privind poziția țării noastre asupra principalilor factori care afectează evoluția economiei mondiale în ansamblu și a economiei țărilor în curs de dezvoltare în special. În mai a fost depus un cuprinzător document al țării noastre privind dezarmarea. În ambele documente se reliefează necesitatea imperioasă ca relațiile interstatale să fie așezate pe noi baze, de deplină egalitate și echitate și se subliniază însemnătatea îmbunătățirii radicale a cadrului juridic al relațiilor politice și economice mondiale, în special prin adoptarea unor instrumente internaționale, avînd forță juridică obligatorie, întemeiate pe principiile fundamentale ale dreptului internațional.

Aceste principii — concepute ca un tot unitar — sînt chemate, prin însăși vocația lor, să ocrotească valori și idealuri comune : pacea, colaborarea, progresul și prosperitatea tuturor popoarelor. De aceea, tuturor statelor le revine înalta îndatorire de a le apăra în permanență, de a le îmbogăți conținutul, de a se conforma pe deplin comandamentelor de conduită pe care ele le impun și de a le transforma într-o călăuză obligatorie în tot ceea ce întreprind pe plan internațional. Apărarea principiilor nu poate fi în practică decît un proces activ, conștient și militant. În acest proces, un rol însemnat revine O.N.U. și organismelor din sistemul său. Așa cum releva tovarășul Nicolae Ceaușescu, „Aceste organisme asigură cadrul organizatoric cel mai bun, în actualele împrejurări, pentru participarea activă a tuturor statelor la soluționarea problemelor, pentru afirmarea cu pondere în lume a principiilor dreptului internațional, a politicii de egalitate, între toate țările lumii".

Expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu din 3 august exprimă în cel mai convingător mod credința țării noastre în autoritatea dreptului, în rolul său esențial în edificarea unei lumi mai bune prin structuri și mai drepte prin finalități, în armonie cu marile comandamente ale epocii contemporane.

Tinerii punk transformînd bătrînii în punk s-au dovedit, dincolo de bestialitatea înscenării, convinși de propria și crunta lor ilaritate, o ilaritate pe muchie de cuțit acolo unde nebunia clovnului se întîlnește cu luciditatea criminalului.

RADU BUDEANU ■

RENUMELE STRĂVECHIULUI SUGIOU

Evocînd cîteva imagini din acest străvechi oraș, aflat la numai 75 de minute de mers cu trenul de imensa aglomerare urbană a Șanhaiului, poate este necesar să precizez dintru început că Sugiou nu face parte din categoria marilor orașe chineze. Cu cei 600 000 de locuitori ai săi, așezarea intră în seria nenumăratelor urbe de dimensiuni mijlocii de pe cursul Fluviului Albastru. Acest aspect cantitativ nu constituie însă un impediment ca Sugiou să fie unul din orașele cu nume de rezonanță pe plan național, de care se leagă multe evenimente, fapte și realități datorită cărora este mereu căutat și străbătut de numeroși călători chinezi și străini.

Așa cum l-am văzut în zilele unui mai generos cu oamenii și risipitor cu natura, Sugiou ne-a apărut a fi rezultatul și simbolul conlucrării a trei factori : istoria, natura și mîna omului.

O cronică antică consemnează că în secolul VI î.e.n., la vărsarea Fluviului Albastru exista regatul U, a cărui capitală era situată pe vatra actualului Sugiou. Dealtfel, amintirea primului rege, Hă Liu, a fost perpetuată de tradiție care spune că ar fi fost îngropat, cu tot arsenalul său de săbii, sub „colina tigrului", semnalată la nord-vest de oraș de o splendidă pagodă cu șapte etaje, ridicată la mijlocul secolului X. Așezat într-un loc de densă efervescență istorică, orașul își va consolida ulterior renumele de centru intelectual și economic al imperiului, mai ales după anul 589 cînd s-a săpat Marele canal ce făcea legătura cu provinciile nordice. În secolul XII, Sugiou era deja un mare atelier de prelucrare a mătăsii, luînd aspectul unui oraș medieval, cu zid exterior de apărare și porți de acces. Configurația lui de odinioară s-a conservat perfect și vatra tradițională a orașului, în suprafață de numai 22,5 kilometri pătrați, tăiată în unghiuri drepte de străzi și vechile canale de comunicație și transporturi interioare revarsă cu generozitate asupra vizitatorului farmecul discret al patinei și longevității sale istorice, fiind un fel de album ilustrativ autentic și palpabil a cîtorva secole de viață urbană chineză.

Natura a fost și ea extrem de darnică cu acele locuri, astfel, că din vechi timpuri un proverb spune : „În cer există paradisul, iar pe pămînt Sugiou și Hangiou". Motivul central al flatantei formule îl constituie grădinile orașului, care de zece secole sînt o atracție și o mîndrie națională, formula lor de alcătuire fiind considerată o culme a perfecțiunii artei jardiniere. La origine, acestea au fost amenajate de foști înalți funcționari de la Curte care au căutat să-și creeze un spațiu artistic și intelectual de petrecere în ultima parte a vieții. Trecînd prin „Grădina maestrului pescar", „Grădina pădurii leului", „Grădina armoniei", „Grădina Liu", rămîi cu impresia unei prodigioase și unice risipe de fantezie, talent și ingeniozitate în arta combinării pietrei, ochiurilor de apă, construcțiilor de lemn decorative și oazelor vegetale din care au fost create inimitabile opere de artă. Pentru refacerea lor în 1953, regimul popular a creat o comisie specială de arhitecți și grădinari care, după douăzeci de ani de muncă a redat patrimoniului artistic național splendoarea și subtilitatea a unsprezece din cele mai vechi grădini din Sugiou.

Talentul și hărnicia locuitorilor orașului au fost și rămîn o certitudine constantă și dacă azi Sugiou apare ca un adevărat imens parc cu străzile, canalele și cele peste trei sute de poduri umbrite de coroanele platanilor, ulmilor, pinilor, aceasta se datorează acțiunii anuale de plantare a copacilor organizată de municipalitate. Milioanele de copaci sădiți au și rolul păstrării unui microclimat plăcut în condițiile în care orașul are peste 400 de fabrici și ateliere cu cele mai diverse profile : metalurgie, chimie, mașini-unelte, textile, electrotehnică etc.

Cea mai veche îndeletnicire a locuitorilor, care urcă pînă în dinastia Thang (618—907) este prelucrarea artistică a mătăsii, broderia de Sugiou fiind una din cele patru mari școli naționale ale acestei arte alături de cele din provinciile Hunan, Kuantung și Siciuan. Munca și instruirea artiștilor — broderiști locali sînt dirijate de Institutul de broderie, vizitat într-una din zilele șederii noastre în oraș. În sălile lui de studiu, însumînd circa 3 000 metri pătrați, zeci de artizani și desenatori creează și perfectează noi tehnici, modele și desene care sînt trimise spre execuție în ateliere. Istoria și rezultatele acestei străvechi arte manuale sînt trasate și ilustrate în expoziția permanentă a Institutului. Peisaje naturale, scene istorice, monumente arhitectonice, imagini din grădinile orașului, figuri umane celebre sau anonime sînt redate în cele mai fine nuanțe fie în maniera picturii tradiționale chineze, fie în cea a picturii în ulei, bazate pe perspectivă. Oricine poate constata excepționalul talent și temeinica instruire, cerută de crearea acestor tablouri în care firul de mătase poate avea o mie de nuanțe coloristice. Cunoscut demult în China, numele orașului Sugiou s-a răspîndit și pe alte continente pentru că o bună parte din tablourile, broderiile și stampele realizate în atelierele orașului se exportă. Unicate sau în serii strict limitate, fragile în aparență dar inimitabile, aceste opere duc peste timp mîndra faima generațiilor de artiști anonimi care au creat și îmbogățesc renumele străvechiului oraș.

ILIE VASILE ■

ACEEAȘI PLANETĂ, ACEEAȘI ORĂ !

O BROASCĂ ȚESTOASĂ DE 300 KILOGRAME

La Torvaianica, localitate situată la cîțiva kilometri la sud de Roma, a fost capturată o broască țestoasă de dimensiuni neobișnuite. Ea cîntărește trei chintale. O mai deosebește de alte surate faptul că reprezintă singurul animal fosil al speciei sale. Și mai e ceva : carapacea cu totul și cu totul deosebită.

Deoarece grădina zoologică din Roma nu a putut să-i asigure o găzduire corespunzătoare i s-a redat libertatea.

Biologii marini lansează ideea că această apariție rară (în ultimele două secole trei cazuri) se datorează unui nou curent cald, care mai aduce cu sine multi rechini mici și cetacee. Rarisima broască țestoasă este liberă. Ea se va înmulți în condiții firești, naturale și nu în captivitate. Dar, în mod paradoxal, se poate vorbi de :

SUPRAVIEȚUIRE PRIN CAPTIVITATE

Un raport întocmit de oameni de știință americani, membri ai societății naționale Audubon, arată că în munții din nordul Californiei au mai rămas doar 40 de condori. Dispariția condorului californian va fi evitată prin creșterea lui științifică, în captivitate. În condiții de captivitate va putea trăi pînă la vîrsta de 40 de ani. E mai bine așa decît deloc ? Se pare că uneori e mai bine.

REMUȘCĂRI TARDIVE

În pofida tuturor eforturilor, coasta Bretaniei de nord rămîne îmbibată, ca un uriaș burete de cele 120 000 tone de petrol deversate de petrolierul Amoco-Cadiz. Pînă la o adîncime de 7 metri viața a dispărut complet din mare.

Societatea Amoco Transport a decis să doneze două milioane de dolari în scopul studierii consecințelor ecologice ale catastrofei. Tardive remușcări cu privire la dispariția vieții. Niciodată nu e, însă, prea tîrziu să salvăm viața omenească pentru a cărei cauză s-a întrunit și s-a desfășurat

UN ÎMBUCURĂTOR CONGRES DE HEMATOLOGIE

În luna iulie, a avut loc la Paris al 17-lea congres al Societății internaționale de hematologie Profesorul Bernard, președintele acestui congres, califică rezultatele obținute pînă în prezent în hematologie ca fiind „năucitoare". Dacă, în 1954, toți bolnavii atinși de boala Hodgkin mureau în cîțiva ani sau în cîteva luni, astăzi s-au obținut 90 la sută din vindecări ale stadiilor 1 și 2 și 50 la sută ale stadiilor 3 și 4. Progrese spectaculoase s-au obținut și în tratarea leucemiilor. Analiza singelui este necesară nu numai pentru urmărirea stadiilor unei boli, dar și pentru

PROGNOZAREA UNEI NOI VIEȚI

Un grup de medici de la Cornell University Medical College (New York) a descoperit mijlocul de a prognoza, la șapte zile de la concepere, sarcinile care vor duce la nașterea de gemeni. O simplă analiză a singelui și gonadotropina corionică va da indicații asupra dimensiunilor și greutății viitorului copil.

MOARTE PE ROȚI ÎN SPANIA

Cerul este în flăcări. Plaja de la Los Alfaques (Spania) s-a transformat într-un imens rug. Nu este vorba de-a poetiza un apus de soare ci de-o tragedie. Un camion transportînd propilenă lichidă a luat foc actionînd ca o bombă cu napalm. Sute de oameni aflați pe plajă s-au transformat în torțe vii, au fost carbonizați pe loc, plătind cu viața lor această groaznică neglijență.

MOARTE PE ROȚI ÎN MEXIC

Patru zile mai tîrziu, la nord de Mexico, trei autocare, două camioane și o cisternă, transportînd butan lichid s-au ciocnit. Din nou flăcări, explozii în serie. Rezultatul : 85 de morți și 150 de răniți. Transporturi ale distrugerii circulă pe șosele.

Ce drumuri sigure vor mai rămîne, oare, oamenilor ?

ȘASE ȘOARECI VINOVAȚI

În lume se depun eforturi mari pentru a se asigura securitatea hranei și pentru a se reduce pierderile de cereale după recoltare, arată un document F.A.O. Tot din document se desprind următoarele : șase șoareci consumă o cantitate de grîu ce ar ajunge unui om timp de un an ; insectele pot provoca pierderi de 10—40 la sută din recoltă. Se iau și măsuri, cîteodată ; se declanșează acest

RĂZBOI ÎMPOTRIVA LĂCUSTELOR DEȘERTULUI !

Unități specializate ale marinei și aviației spaniole vor fi mobilizate, începînd cu data de 15 august a.c., conform stării de război, ca să se prevină, în felul acesta, atacarea Arhipelagului Canarelor de către „lăcustele deșertului" care au mai devastat cele șapte insule ale arhipelagului în anii 1910, 1932, 1953 și 1958. Iată un „război" care merită dus.

I. GRECU ■

MONDO UMANO ?

Bracht story

Mai întîi o altă istorie, cu aceeași desfășurare dar, din fericire, nu cu același tragic final. Amsterdam, 28 octombrie 1977. Multimilionarul olandez Maurts Caransa este răpit în plină zi. Cîteva zile după aceea, mai precis la 3 noiembrie, Caransa este eliberat în schimbul sumei de 10 (zece) milioane florini (circa 150 milioane franci belgieni). De curînd, o parte importantă din sumă este găsită la o bancă din Lugano, Elveția, în seifuri și conturi numerotate ce figurau pe numele a trei sudamericani. Unul dintre ei, Luis Alvarez, fusese arestat acum cîtva timp la Los Angeles.

Presa belgiană opinează că această afacere ar putea avea legături cu o altă răpire : cea a lui Apersl, portarul unui producător de diamante din Anvers, care, și el, a fost pus în libertate. Dar această poveste nu se mai leagă cu cea a răpirii baronului Charles Bracht. Rememorarea este, aici, necesară. 7 martie 1978. La ora 9.15 baronul Bracht părăsește castelul său Calesberg, din Schoten, și pleacă, singur, la volanul mașinii sale, la birourile din Anvers, de pe Louge Nieuwstroat, nr. 45. La prînz, neliniște la Schoten : Charles n-a revenit pentru obișnuitul dejun. Spre sfîrșitul zilei familia alertează poliția. Declanșată imediat, ancheta descoperă, pentru început, mașina sa în parking-ul neplătit în care societatea apartinînd familiei Bracht a închiriat cîteva locuri. În fața mașinii, urme de sînge și păr. În dimineața aceleiași zile familia Bracht primește un telefon din partea unuia din răpitori. Își zicea „Dexter" și, potrivit specialiștilor, vorbea o engleză stricată. S-a aflat că a cerut o răscumpărare de zeci de milioane de franci belgieni. Ca să-i dea curs, familia a cerut o dovadă care să demonstreze că răpitul este în viață. Autorii actului au strecurat ceasul și cheile într-o pungă de plastic pe care au lăsat-o sub un pod de pe calea ferată Anvers-Bruxelles. Dovezi concludente ? Nici pe departe. Mai ales că aproape trei săptămîni familia a rămas fără nici o știre. Într-un asemenea climat, a cărui tensiune creștea la maximum, a intervenit un alt anunț telefonic făcut, de data aceasta, redactorului de serviciu de la „Gazet van Antwerpen". La celălalt capăt al firului, un om care vorbea englezește destul de prost anunța că baronul Bracht este mort, că el a fost ucis... Totuși victima nu este găsită.

Abia după o săptămînă, cînd Bracht jr. cere misteriosului „Dexter" să-i scrie sau să-l contacteze, urmează un nou apel telefonic al misterioasei voci ce vorbește englezește, care dă cîteva amănunte asupra locurilor unde Teo Bracht să se deplaseze și să găsească victima. O amplă operațiune este lansată și cercetările dau rezultate. Din păcate, totul este adevărat. Și foarte trist. Bracht decedase încă din ziua răpirii sale, iar cei ce comiseseră odiosul act cereau răscumpărare pentru un mort. Lipsa lor de scrupule nu se oprea aici, cu toată tragedia provocată unei familii, cu toată încordarea ce domnise 35 de zile în acest oraș și în țară.

Într-o bună zi, reamintindu-și procedeul folosit de poliția vestgermană polițiștii din Anvers au apelat și ei la o emisiune TV cerînd să fie sprijiniți în recunoașterea misterioasei voci a lui „Dexter". N-a trecut mult și apelul a dat roade : într-un imobil de pe Avenue de Belgique a fost arestat un oarecare Marcel van Tongelem, 39 de ani, alias Janssens. Sînt indicii numeroase care-l dovedesc a fi autorul răpirii, mai ales că nu e un necunoscut pentru oamenii ordinii.

Dincolo de toate aceste precizări un amănunt reține atenția și asupra lui se concentrează numeroase comentarii : Tongelem, după răpire, crimă și perioada de mare încordare pînă la descoperirea victimei, a dat o raită pe la Rotterdam, ca să se liniștească și să se recreeze, soun și scriu cu tristețe ziarele, condamnînd vehement un asemenea act și o atare mentalitate. Să ne reamintim de cazul Moro, de cazul Empain, de cazurile citate la început. Totul e : nu numai cît vor mai dura aceste nedorite story, ci și cum de proliferează mereu ?

PETRE NICOLAE ■

Climat bun la Baia Mare

Multe dintre succesele sportului românesc în anii din urmă își au primul izvor în acest mare oraș al Nordului, din această superbă colectivitate de actuali muncitori, de foști țărani și de intelectuali cu vocația tradiției și înnoirii, în această cetate a bunului simț și a încrederii în puterea omului, care e Baia Mare. Dacă ne-am aminti numai Cupa României la handbal, cîștigată spectaculos și meritat de echipa din Baia Mare, dacă ne-am aminti succesele excepționale pe care le au alte echipe românești formate și din jucători proveniți din Baia Mare și tot ar fi destul să semnalăm Maramureșul ca scenă de primă strălucire a afirmării sportului românesc, de fapt a afirmării disponibilităților celor mai curate ale omului. Am fost zilele trecute la Baia Mare și am văzut încă o dată ce oameni cu puternicul sigiliu al spiritualității trăiesc și muncesc, și visează acolo. Înainte de a cunoaște direct publicul sportiv din Baia Mare, am cunoscut publicul cultural din Baia Mare și m-a uimit delicatețea sufletului, și m-a uimit capacitatea sa excepțională de a se emoționa, de a se mobiliza în fața marilor cîntece ale patriei, cîntece pe care acest public maramureșean nu așteaptă cu mîna întinsă să i le aducă altcineva, ci și le scoate cu noblețe și vocație din sine însuși. Căci Maramureșul este la ora de față și una dintre cele mai pure leagăne ale spiritualității românești. Cu psihologia lor de grăniceri, maramureșenii au o vibrație de neoprit în fața adevărurilor fundamentale ale patriei. Ei cred în mod declarat și definitiv în tot ce-i frumos și adevărat, și nu cred verbal, ci cred prin fapte. La Baia Mare oamenii trăiesc în perspectiva unei noi omogenizări, după ce a venit fiecare de unde a venit, și se formează ca tradiție muncitorească. I-am văzut pe băimăreni și la stadion însoțindu-și echipa Fotbal Club Baia Mare cu un entuziasm destul de nuanțat, aplaudînd numai ce era de aplaudat, inclusiv realizări ale adversarilor. Și mi-a plăcut enorm felul spiritual de a se purta (cel puțin în ziua în care am fost eu acolo) al acestui public. Ei bine, publicul nu este singura valoare a sportului în Maramureș. O valoare cred că este și echipa Fotbal Club Baia Mare pe care am cunoscut-o și la antrenamente, și în două jocuri, și despre care pot spune că este una dintre echipele, foarte puținele echipe românești, care încearcă să joace fotbal modern. Talentul unui antrenor serios și inspirat, pe cît e de eurajos și de nedreptățit, talentul lui Viorel Mateianu se vede, el a studiat atent jocul de fotbal în genere. În replica pe care o dă echipa sa oricărei alte echipe, Mateianu i-a pus pe jucătorii săi să așeze puțină minte, puțină judecată, puțină dorință de a acționa lucid. Nu mai vorbesc despre faptul că la Baia Mare jucătorii aleargă. Sincer să fiu au fost faze în care Fotbal Club Baia Mare mi-a plăcut mult, așa cum îmi plăcuse și în neuitatul derbi Fotbal Club Baia Mare — „U" Cluj-Napoca, derbi transmis de televiziune și care mi s-a părut atunci cel mai bun meci al momentului. La Baia Mare oamenii au nevoie după munca de fiecare zi de o descărcare și de o nouă reîncărcare a energiilor. Dacă ar fi numai fotbalul nu aș considera că este destul, dar nu este numai fotbalul. Se caută în Nord (și firește nu numai acolo) căi prin care omului să-i fie bine și în timpul său liber. Să sperăm că nimic nu va tulbura calea dreaptă pe care se află întregul sport maramureșean la ora de față.

ADRIAN PAUNESCU ■

Mihai Naca, antrenorul „Farului":

„Dacă n-am fi fost cu adevărat dotați pentru rugbi, la baza de masă pe care o avem în țară nici n-am fi contat în Europa!"

— În momentul de față, august 1978, Mihai Naca reprezintă în primul rînd numele antrenorului echipei constănțene de rugbi „Farul", cîștigătoare a titlului în trei din ultimele patru ediții ale campionatului național. Ce a fost mai înainte ?

— Sînt bucureștean, născut chiar în „cartierul rugbiștilor", aproape de Parcul Copilului, acum 39 de ani. Am jucat, desigur, mai întîi la „Grivița roșie", unde întîiul antrenor mi-a fost poetul Tudor George, zis „Ahoe", a cărui pasiune pentru rugbi a rămas și astăzi nealterată. Cînd am terminat junioratul am trecut la „Rapid" și mai apoi la „Știința" Timișoara, ca jucător și antrenor totodată. La 21 de ani și jumătate, student al Facultății de educație fizică, am fost, cred, cel mai tînăr antrenor al unei echipe de rugbi din prima divizie. „Știința" s-a menținut în „A" patru ani de zile, între 1961 și 1965, după care eu m-am întors la București, ca antrenor al „Gloriei", cu care am promovat din a doua în prima divizie a țării. Din 1973 sînt la Constanța, mai întîi la „Chimia" Năvodari, apoi, după un an, la „Farul".

— Am auzit adeseori vorbindu-se între obișnuiții rugbiului că dumneata ai moștenit la „Farul" o situație perfectă, o echipă și un club deja consolidate, și că nu ți-a mai rămas, drept urmare, decît să culegi roadele, sau, cu alte cuvinte, să cîștigi campionatul fără mari eforturi personale ! Ce e adevărat din ce vorbesc zurile rele ?

— Există, fără îndoială, o jumătate de adevăr, așa cum se întîmplă întotdeauna acolo unde se insinuează o jumătate de neadevăr. Ca să mă explic, am să încep cu prima parte. Înaintea mea, la „Farul" a lucrat vreo trei ani antrenorul emerit Titi Ionescu. Cea mai bună performanță a echipei în acest timp a fost ocuparea unui loc III. Dar Titi Ionescu a avut marea reușită că a izbutit să dea Constanței gustul pentru marea performanță. Rugbi, e adevărat, se juca de vreo 20 de ani pe malul mării, dar la un nivel foarte modest. Întîlnind însă aici un sprijin deosebit, pe care a știut să-l capaciteze, Titi Ionescu a stimulat ambiții sporite și în sportul cu balonul oval, punînd adevăratele baze ale rugbiului constănțean de cel mai înalt nivel. A făcut cîteva lucruri organizatorice extraordinare — secția de rugbi, desigur, dar mai ales seria constănțeană de divizia B, cu sprijinul foarte important al Comitetului municipal de partid și cu acordul federației de specialitate, o serie de rugbi cu 12 echipe, marea majoritate din Constanța, o adevărată bază de masă nou creată, care a dat frumoase roade. Astăzi există cinci, șase sute de jucători de rugbi în județ, lucru nemaiîntîlnit decît cel mult în București, și cîteva echipe destul de bune, antrenate în general de foști jucători constănțeni. Meritul lui Titi Ionescu este indiscutabil. Numai că el n-a mai avut asemenea reușite nicăieri după ce a plecat de la Constanța. Cu Buzăul a căzut în a doua divizie, nici la Iași n-a avut prea mare succes, iar astăzi se află la Petrosani, unde are o echipă bună, dar nu ca „Farul" ! Cu alte cuvinte, e foarte adevărat că eu am găsit la Constanța o echipă și un teren foarte fertil pentru rugbi, dar e extrem de exagerat să se afirme că „Farul" a jucat în continuare doar din ce a învățat de la Titi Ionescu. În chiar primul an, dealtfel, i-am pierdut pe Dumitru, actualul căpitan al echipei naționale, pe Stoica și Florescu, Motrescu și Holban au plecat militari, și încă alții, poate mai slabi, pe care nu-i mai numesc. Primul campionat l-am dus cu numai 18 jucători, dar ce-a fost pe mine, nu mă întrebați !

— Ce-a fost ?

— Au fost destule. În general, lumea era cu ochii pe mine. De, veneam după un antrenor emerit ! Am fost nevoit să fac cîteva mutații în echipă, pe Varga din linia a III-a l-am făcut centru, așa a jucat și în echipa națională mai tîrziu, din fundașul Bucos am făcut mijlocaș de deschidere, iar astăzi e chemat la lot pe același post, am promovat cîțiva jucători de la juniori și din divizia B constănteană, i-am integrat apoi pe Ianusevici și Ioniță, veniți după un an, l-am recuperat pe Băcioiu...

— Ce-i asta, „l-am recuperat" ?

— L-am găsit în circiuma gării, conduceam pe cineva și m-a văzut, era făcut praf și m-a rugat să-l ajut, că se va îndrepta. Fusese suspendat de club. I-am spus să vină mărți la antrenament, mai mult să scap, dar m-am trezit cu el și nu l-am mai putut refuza, mă implora din ochi. Încît, i-am spus, eu îți mai dau o șansă, dar trebuie să-mi promiți că nu mai bei hai să zicem pînă se termină campionatul. Dar după campionat se poate, m-a întrebat ? După campionat facem un chef amîndoi ! Avea 30 de ani. La 31 a jucat în echipa națională, în chiar meciul acela memorabil cu Franța, pe stadionul Giulești. Astăzi are 34 de ani, este maestru emerit al sportului, titular de bază la „Farul".

— Aș vrea să te întreb dacă ascensiunea „Farului" este legată de o nivelare a rugbiului românesc, de slăbirea unor formații ca „Grivița roșie" ori „Dinamo" — sau de altceva ?

— Nu poate fi vorba numai de asta, deși nici „Grivița", nici „Dinamo" nu mai sînt la ora actuală ceea ce erau în trecut. Cred că mai curînd este vorba de o lărgire a ariei rugbiului românesc. Înainte nu aveam decît trei echipe, cele numite plus „Steaua", care se băteau pentru titlu. Astăzi există „Farul", există Timișoara, care a luat și ea un titlu, există Petrosanii și Bîrladul. Baia Mare, nou promovată, face eforturi deosebite, iar „Steaua" a rămas o echipă foarte bună. Mai slab stăm cu baza de masă a rugbiului — cu toate că, paradoxal, acest lucru nu se vede în rezultatele înregistrate pe plan internațional. Dar așa am fost noi românii, probabil cu adevărat dotați pentru rugbi — fiindcă altfel nu pot să-mi explic cum o echipă dintr-o țară ca Franța, cu 200 000 de jucători, poate fi întrecută de o echipă reprezentînd, după rapoartele federației, cel mult 10 000 de jucători de rugbi ! Dacă ar fi fost după baza de masă pe care o avem, noi nici n-am fi contat în Europa. Aș vrea însă să amintesc aici și despre cursul antrenorului federal Valeriu Irimescu, care a simțit cînd a venit momentul să schimbăm fața rugbiului nostru. Pînă acum cîțiva ani, echipa națională se străduia să piardă la cît mai puține puncte în fața francezilor și, poate, izbutea să-i păcălească pe o lovitură de picior. Irimescu a venit cu cursul de a-i ataca pe francezi, iar meciul de pe Giulești, cînd le-am dat trei încercări francezilor, îl țineți minte, desigur ! Am și pierdut în felul acesta, fără îndoială, dar schimbarea de concepție se petrecuse deja, pasul cel mare spre rugbiul modern, la care aspirăm astăzi. Revenind la echipele de club, a fost evident pentru toată lumea că „Farul" a bătut „Steaua" mai ales prin organizarea jocului, printr-o tactică mai modernă, prin „siretenie", cum se exprima un ziarist de la cotidianul de specialitate, de parcă lucrul acesta ar fi fost interzis ! În fine... Noi am început să învățăm o mulțime de lucruri nu direct de la galezi și englezi, cum ar fi atacul cu fața, nu cu spatele la adversar, iar părerea mea în această direcție este că ar trebui să depășim mai repede stadiul de „învățăcei" ai cocoșului galic și să țintim cu îndrăzneală mai departe. Să ne uităm mai atenți la rugbiștii galezi și englezi, la neozeelandezi...

— Este și ceea ce, după cunoștința mea, are să se întîmple peste doar cîteva săptămîni, odată cu turneul în Țara Galilor și Anglia al echipei noastre naționale. Cîți oameni de la „Farul" vor fi în acest turneu ?

— Acum patru ani, cînd am venit la „Farul", echipa nu avea decît doi titulari în „națională". La meciul cu Franța, pe Giulești, au jucat sase oameni, plus o rezervă, aduși de pe litoral. Astăzi, cînd s-a anunțat convocarea unui lot lărgit, de 40 de jucători, pentru pregătirea turneului din Marea Britanie, au fost selecționați 15 rugbiști de la „Farul" din cei 22 cîți avem în lotul nostru. E ceva, nu-i așa ?

— Nu spui un cuvînt despre antrenor...

— Antrenorul rămîne acasă, cu rezervele ! Și-mi pare tare rău. Nu că as tinti eu la cine știe ce loc în schema federației, nici vorbă — dar trei săptămîni în patria rugbiului, în fabuloasa lume a rugbiului britanic, asta mi-ar fi plăcut enorm. Mi-ar fi plăcut desigur să văd și să învăț lucruri noi. Poate altă dată !

— Crezi că „Farul" va domina rugbiul românesc mai mulți ani, de acum înainte ?

— N-aș putea spune asta cu cea mai mare certitudine, fiindcă n-aș vrea să risc. Dar există astăzi o mulțime de premise pentru ca această previziune să se împlinească total. În primul rînd atenția deosebită, deloc slăbită, pe care factorii de răspundere, în primul rînd tovarășii Nicolae Dan și Ilie Georgescu, de la Comitetul municipal de partid, apoi directorul Ion Gugoașă, de la T.C.L., și încă alții, o mulțime — deci atenția pe care toți acești oameni minunați, cuceriți de frumusetea sportului cu balonul oval, o acordă rugbiului. Biroul secției de rugbi a clubului „Farul" este alcătuit din 12 oameni, numai unul și unul ! Avem 10 echipe de divizia B în județ, și două în prima divizie — „Farul" și T. C. Ind. Mai sînt două echipe de juniori în campionatul național, ambele ținînd de Școala sportivă, dar — mai ales — patru clase speciale de rugbi, care au trecut din a V-a în a VI-a, plus alte patru care vor lua acum ființă, în clasa a cincea. Și știți cine sînt profesorii la aceste clase ? Motrescu, Ianusevici și Bucos ! Copiii ăștia sînt o minune. Și încă altceva. În timp ce la București se desființează terenuri de rugbi, cum ar fi cel al „Gloriei", pe „Tineretului" din 4 terenuri se mai joacă doar pe două, „Dinamo" a rămas și ea fără teren de rugbi etc. — la Constanța ele, terenurile, se construiesc : „Farul" are terenul său propriu, pe care nu intră niciodată echipa de fotbal, „Constructorul", „Voința" și I.T.C. de asemenea. În plus, municipalitatea a luat hotărîrea de a construi un stadion **numai pentru rugbi**, de 12 000 de locuri ! Vă spun cinstit, nu știu dacă peste șase ani voi mai fi antrenor la „Farul", dar în Constanța voi fi, și abia aștept să-i văd pe pustii de la clasele speciale cum cresc, și dacă va mai putea cineva să stea de vorbă cu rugbiul constănțean !

— De ce nu se întîmplă același lucru la fotbal ?!

— Asta e o poveste mai veche, și n-aș vrea deloc să-i mai supăr și eu pe prietenii noștri de la echipa F.C. Constanța, căzuți în „B". Oricum, vă mărturisesc că pe noi rugbiștii nu ne bucură deloc insuccesul fotbaliștilor : dimpotrivă ! Pentru că vreți o explicație, mi-aduc aminte că Antonescu a asistat odată la un antrenament al nostru, al rugbiștilor, și la urmă a exclamat : „Nenică, păi dacă pe noi ne-ar băga la asemenea antrenamente, la haltere, la cauciucuri și juguri, nu știu dacă ar mai rămîne trei fotbaliști să se ducă acasă pe picioarele lor !" Acum, pentru că și ei vor juca duminică dimineața, va trebui să începem noi de la 9,30, iar ei de la 11, ca să nu ne luăm spectatorii unul altuia, sau, mai exact, ca să nu le furăm spectatorii, cum se spune. La Constanța, poate că știți, au fost meciuri de rugbi cu 12 000 de oameni în tribune, și meciuri de fotbal cu numai cîteva sute. Dacă partidele s-ar pune la concurență, nu știu zău, vă rog să mă credeți, dacă la fotbal ar asista mai mult de o sută, două de spectatori...

— Devine Constanța, tot mai vizibil, orașul rugbiului ?

— Poate că da. Sper că da !

DUMITRU GRAUR ■

Anul acesta, Cluj-Napoca „merge" pe Universitatea !

De cîțiva ani fără echipă de fotbal în prima divizie, municipiul Cluj-Napoca n-a încetat să spere în promovarea măcar a unei reprezentante ale sale, Universitatea sau C.F.R., pe prima scenă a fotbalului nostru. Au fost ani triști pentru fotbalul clujean, cu meciuri pe Stadionul municipal sau pe cel al C.F.R-ului la care nu asistau decît cîteva sute de spectatori — dar fenomenul, spun specialiștii, a fost și el necesar, ca un fel de reciclare a publicului clujean, a cărui iubire față de fotbal se afla în vizibilă scădere, dar și a fotbaliștilor din cele două echipe clujene, ale căror ambiții sportive scăzuseră foarte mult. Între timp, lucrurile s-au îndreptat vizibil, și de o parte și de cealaltă, municipul clujean încercînd să dinamiteze ambiții noi, capabile de a aduce măcar o reprezentantă a orașului în prima divizie. Anul trecut, regulamentul de transferări nepermițînd mutații dintr-un club în altul decît în cadrul județului, Cluj-Napoca a luat hotărîrea întăririi echipei C.F.R., care i-a primit de la „U" pe Batacliu și Hurloi. Dar, C.F.R.-ul s-a clasat în cele din urmă pe locul 3, după Baia Mare și... „U". În perspectiva noului campionat, organele locale de decizie au hotărît să fie investite mai multe speranțe în Universitatea, echipa studenților clujeni fiind la ora actuală o formație nu numai tînără, dar și cu o mulțime de jucători talentați, pe măsura fotbalului de înaltă tehnicitate, ce a făcut mereu renume lui „U". Între ei, pe lîngă Cîmpeanu II, Vidican, Lăzăreanu, Moș, Mureșan și alții, care au făcut parte din echipa lui Peniță Moldoveanu și în campionatul trecut, apar acum fundașul central I. Ciocan (un fost titular al lotului de tineret), fundașul de margine Mihai Liviu, mijlocașul Manu și atacantul Batacliu, ultimul revenit după cum se vede la „U" — toți patru jucători la C.F.R. pînă în această vară ! În schimb, echipa feroviară clujeană i-a primit pe Mirăuță, V. Ciocan, Berindei, Căpușan și juniorul Albu. S-a petrecut deci la Cluj-Napoca o foarte importantă schimbare de efectiv (probabil cea mai însemnată din toată țara !), „U" devenind în momentul de față, cel puțin prin prisma lotului de jucători, o echipă cu adevărat puternică, capabilă să forțeze porțile promovării. Sigur, numai campionatul propriu-zis va da verdictul definitiv, pentru că atît F.C.M. Reșița, cît și, probabil..., C.F.R.-ul nu vor renunța cu una, cu două la lupta pentru primul loc al seriei. Deocamdată însă, așa cum ne-au declarat, antrenorii P. Moldoveanu și nou său secund, talentatul tehnician Toader Pop (fost la Mureșul Deva), sînt optimiști. La anul, o vom avea din nou pe „U" în divizia A ?

Cantină cu separeu și garaj sub fereastra directorului care nu mai este!

(Urmare din pag. 15)

tori ai Inspectoratului județean de învățămînt, care în concluzii au propus destituirea imediată a directorului Alexandru Simon. a fost cunoscută de conducerea întreprinderii de energie electrică, coordonatoare, dar pînă la urmă, directorul a reușit, cu cîteva lacrimi, cu cîteva vorbe, să înduplece conducerea inspectoratului și să scape cu fața curată ; adică să scape fără nici o sancțiune. Colectivul de profesori, constatînd tolerarea abuzurilor, a fost dezamăgit, procesul de învățămînt a avut numai de suferit. S-au instaurat indisciplina, dezordinea, care au adus pagube însemnate avutului obștesc, și, înainte de toate, procesului instructiv-educativ.

— La 9 iulie, declara profesorul P. P., m-a chemat directorul la birou și mi-a spus : „Sub nici un motiv să nu rămînă atîția elevi corigenți și cu atît mai mult să nu rămînă repetenți. Eu îi voi chema pe toți profesorii, a zis dînsul, și le voi pretinde la toți acest lucru". Cum elevii nu erau nici de data aceasta pregătiți, m-am gîndit că nu voi putea da satisfacție conducerii școlii, decît modificînd notele. Și le-am modificat.

La fel declară un număr de 7 (șapte) profesori ! Cum motivează directorul A. Simon ?

— Acești elevi ne făceau mari greutăți, erau elevi-problemă și astfel m-am gîndit că scapă școala de ei.

Așadar, nu educarea acestor elevi, nu instruirea corespunzătoare a lor, conform obligațiilor pe care le ridică un proces instructiv-educativ de calitate, ci păsarea actului educațional altora, uzinei, unde astfel de elevi continuă să se situeze în coada procesului de muncă și de producție.

— În septembrie, 1977, eu am depus cerere de retragere din funcție, ne spune profesorul Nicolae Eftenie : mi-am dat seama că într-un climat de abuzuri și de tolerare a abuzurilor nu se poate lucra.

Nu ne oprim aici la toate actele de abuz, la furturile descoperite la cantina școlii, la magazia de alimente, la actele de favoritism ale directorului, vrem doar să înțelegem de ce conducerea Întreprinderii de energie electrică Brașov, întreprindere coordonatoare, cît și conducerea Inspectoratului județean de învățămînt Brașov au ținut mortiș să fie realeasă, la ultima adunare generală a oamenilor muncii din școală, tot vechea conducere și mai ales directorul Alexandru Simon. Pentru aceasta, o să vedeți, a fost nevoie de două ședințe la rînd, ale căror lucrări au fost conduse în prima zi de directorul întreprinderii de energie electrică, iar în a doua zi de inspectorul general adjunct al inspectoratului județean de învățămînt. Avem în față procesul-verbal din 5 iulie 1978, al adunării generale a oamenilor muncii din cadrul Liceului industrial nr. 1 Brașov : marea majoritate a celor care au luat cuvîntul, a criticat cu asprime lipsurile grave din activitatea conducerii școlii. Însuși directorul adjunct al școlii a fost de părere că „ambii directori trebuie să răspundă în fața organelor superioare de problemele școlii". Conform criticilor aduse în adunarea generală, conform voinței oamenilor muncii din școală, vechea conducere trebuia să fie schimbată. Pentru funcția de director, au fost întocmite dosarele a trei profesori : „unul care nu îndeplinea condițiile pentru a fi director, se spune în scrisoare, al doilea nu vroia nicicum să ajungă director, iar al treilea era tovarășul Alexandru Simon, care era deja director. De menționat că A. Simon a fost numit director cu delegație trei ani la rînd. Votarea a trei candidați a durat în jur de 4 ore. Văzîndu-se că după 4 ore, tovarășul A. Simon nu reușește să obțină un număr suficient de voturi, care i-ar fi dat dreptul să fie trecut pe lista candidaților, tovarășul care conducea lucrările ședinței a declarat că „întrucît numărul de membrii prezenți nu face posibil un vot semnificativ", adunarea nu este statutară și propune amînarea alegerilor pentru a doua zi, și întrerupe adunarea după 7 (șapte) ore. A doua zi, a început o a doua ședință, lucrările au fost conduse de tovarășul Petru Ludosan, inspector general adjunct, și, pe lista de candidați la funcția de director a rămas și tovarășul A. Simion".

Am întreprins ancheta de față împreună cu delegați ai Ministerului Educației și Învățămîntului, ai Ministerului Energiei Electrice, ai Inspectoratului județean de învățămînt, cu activiști ai comitetului județean de partid. Concluziile, credem noi obiective, le-am prezentat unui secretar al Comitetului județean de partid Brașov, într-o ședință operativă și dreaptă, în care s-a hotărît, în urma tuturor acestor fapte, destituirea directorului Alexandru Simon, pentru incompetența de a conduce colectivul de cadre didactice și procesul instructiv-educativ din Liceul energetic nr. 1 Brașov, înlăturarea din funcție a directorului adjunct Nicolae Eftenie, pentru aceleași motive, discutarea acestui caz cu toate cadrele didactice din școală, cît și cu cadrele didactice din județ. S-a hotărît, de asemenea, întocmirea unui plan de măsuri pentru noua conducere, pentru înlăturarea grabnică a tuturor acestor stări de lucruri, de abuzuri, cît și o conlucrare mai strînsă cu ministerele de resort.

Cum depășirea unui autotren s-a transformat într-o capcană

Depășirea unui autotren lung de peste 20 de metri reprezintă, în circulație, mai ales cînd traficul e aglomerat, o manevră dificilă chiar și pentru un șofer experimentat. Lungimea mare a mașinii care îngreunează observarea zonei din fața acesteia, înălțimea care împiedică privirea să „treacă" peste autovehicul, cere ca dublarea mastodonților de acest gen să se efectueze cu deosebită prudență. E mult mai facil să depășești o coloană de 7—8 autoturisme decît să dublezi un asemenea gigant.

Depășirea acestor autovehicule trebuie să se realizeze pe sectoare de drum drepte și relativ lungi, unde asigurarea din față se poate efectua în condiții bune. Șoferul care se pregătește pentru dublare, este necesar să păstreze o distanță suficient de mare față de mastodontul care rulează înaintea sa, tocmai pentru a putea să realizeze primul și cel mai important deziderat : asigurarea (a sensul contrar de mers îi oferă condiții prielnice pentru efectuarea manevrei.

Greșeala cea mai frecventă care se comite cu prilejul manevrelor de acest gen este rularea la distanțe extrem de mici — deseori doar 3—4 metri — față de autovehiculul lung. La această greșeală se adaugă de obicei a doua : tîșnirea în depășire de după mastodont, care e de două ori periculoasă. În primul rînd pentru că dublarea se face orbește și în al doilea rînd pentru că asemenea operații neașteptate reprezintă surprize extrem de neplăcute pentru cei care circulă normal din direcție opusă.

N.B., în vîrstă de 53 de ani, din Rm. Sărat care rula în spatele unui asemenea autotren a comis exact aceste două greșeli. În plus, aflîndu-se chiar în plasa autotrenului care transporta autoturisme Dacia 1300 a început să comenteze cu ceilalți ocupanți performanțele acestor autovehicule. Discuțiile distrăgeau în mod vădit atenția șoferului (vechime în conducere : august 1977). Sporovăiala din mașină a creat condiții pentru comiterea greșelii fatale : angajarea în dublare fără nici un fel de asigurare din față. N.B. s-a pomenit deodată, la o distanță de 50—60 m față, cu un autovehicul greu ce rula din sens invers. În loc să reducă viteza și să încerce să reintre în spatele autotrenului, cea mai cuminte manevră în asemenea situații, el s-a angajat în cea mai periculoasă și riscantă manevră, virajul la stînga pentru a evita ciocnirea frontală, viraj care a reprezentat de fapt pierderea controlului autoturismului și intrarea în plin a acestuia într-un nuc de pe marginea șoselei. Din mașină a rămas întreg doar motorul. Două persoane (șoferul și un pasager) și-au pierdut viața, celelalte două scăpînd cu leziuni ușoare. Supraviețuitorii au descris detaliat ulterior fazele premergătoare accidentului. Abia după accident și-au dat seama că discuția din mașină a împiedicat șoferul — și așa nu prea îndemînatic — să fie atent la conducerea mașinii.

Dacă realizau acest lucru la timp, doi oameni erau poate azi în viață.

Acest gen de accidente are loc pentru că, de regulă, șoferul, mai ales cînd e începător, nu vrea să pară începător și ține să demonstreze cu nonșalanță că poate face două lucruri deodată — conducerea mașinii și participarea la discuție. Ocupanții vor să fie amabili cu șoferul, să nu-l lase să se plictisească și declanșează discuții interminabile, în ciuda faptului că uneori observă cum șoferul, neatent, începe să gregească.

Ce urmează, am văzut mai sus. Nu-l cred lipsit de interes să precizez că numai în iulie a.c. 27 de accidente soldate cu 12 morți și 29 de răniți au avut loc pe fondul neatenției șoferilor determinată de sporovăiala ocupanților mașinilor.

Colonel VICTOR BEDA ■

Fabula Prințului

Alaltăieri un crocodil
Veni-n pădure-n Mercedes
Și grav dădu de înțeles
Cum că ar vrea,
De s-ar putea
S-aleagă din pădurea noastră
Pentru Castelul său din munți
O mîndră fată de nevastă...
Se dase zvon că-i plin de bani
Deși cam trecutel de ani
Și dintii-i cam băteau spre carii
Se comporta ca toți strengarii...
Purta cravate asortate
La pielea ce-i bătea în verde
Își da, cu șarm ochii pe spate
Suflet ce-n sentiment se pierde.
În jurul lui, naive multe
Sărace-n duh, de tot inculte
Dădeau ocoale, aspirînd
Spre-al Crocodilului cuvînt...
El, traversat de ample febre
Scotea solemn din portbagaj
Lacuri de unghii pentru zebre
Și pudre pentru triști obraji.

Un crocodil necunoscut
Ros de complexe și confuzii
Livra naivelor iluzii
Din Mercedesul de-mprumut.
Știa să-ncinte pe părinți
Se adapta la om, la mediu,
Era cînd os de mare prinț,
Cînd o vedetă în concediu
Pleca-ntr-o zi, pe înserate,
Sorbit de praful din șosea
Naivele, neconsolate,
Se ascundeau după perdea.
Și mai tîrziu, pădurea afla :
La el acasă, — ce stupoare ! —
Cel ce se da Prinț cu P mare
Rupea bilete de intrare
La un pîrlit de cinema.

MORALA :

Păienjenii țes mii de fire
Pădurea are mii de frunze
Cărările de-i sînt pătrunse
Te duc spre pajiști de uimire.
Vezi fluturi ce din floare-n floare
Aleargă nopți, și zile-aleargă,
Nu pot o floare să aleagă.
Motivul lor : „Nu știu să zboare !"

N DRAGOȘ ■

Un caz absurd

Chilipirgiul nu se deosebește cu nimic de ceilalți oameni (mă refer la înălțime, greutate, culoare sau alte semnalmente). Din noianul **prefericiților pentru cîteva clipe** am ales un caz ce se potrivește ca o mănușă titlului rubricii. Vă veți convinge cît este de absurd...

Doi tineri, Mozeș Kore din Cristuru Secuiesc, județul Harghita, și Andrei Ghigiaș, din comuna Ormeniș, județul Brașov, au plecat la... furat cai. Au găsit două cabaline prinse de către proprietarii lor, Dumitru Răduc și Hans Stamm, în apropierea carierei de argilă din Măieruș — Brașov. După ce au furat cai, Kore și Ghigiaș au căutat amatori dispuși să-i cumpere. Chilipirgiii nu s-au lăsat așteptați : Ștefan Demeter, din comuna Racoș, a cumpărat un cal cu 1 000 lei, iar Mihai Laszlo — pe cel de-al doilea, dîndu-le în schimb propriul cal și 300 lei.

Secundo tempo : Kore și Mozeș pleacă mai departe să caute alt chilipirgiu, pentru a vinde calul luat de la Mihai Laszlo. Noul chilipirgiu se numște Vasile Coman, din comuna Ormeniș, care le dă 1.000 lei.

Tertia tempo : chilipirgiul Mihai Laszlo pleacă și el să vîndă calul cumpărat de la cei doi infractori (în schimbul căruia își dăduse propriul cal și 300 lei), la tîrgul din Rupea, unde dă nas în nas cu proprietarul de drept al calului.

Quatro tempo : chilipirgiul Mihai Laszlo se vede nevoit să predea **gratuit** calul, apoi purcede în căutarea calului său, pe care-l găsește — evident — la celălalt chilipirgiu, Vasile Coman din Ormeniș. După îndelungate tratative își răscumpără calul cu 1.500 lei.

Pînă la urmă a fost necesară intervenția organelor de miliție pentru a descurca hățișul de combinații și permutări ce au fost realizate cu cei doi cai. În final, cabalinele au reintrat în posesia proprietarilor lor, iar Kore și Mozeș au fost deferiți justiției.

Dar chilipirgiii ? Ei... ei au fluierat, competent, a pagubă ! Melodia sună a pustiu și n-ar fi învățat-o dacă, de la început, nu s-ar fi prins în hora cîștigului ușor realizabil, a norocului căzut ca o pleașcă.

I. TIPSIE ■

CIOSU ■

Moartea boxerului

Radio-ul de pe turismul de serviciu, care alerga spre est, recepționă la un moment dat vestea tragicului sfîrșit al lucrătorului de miliție Ion Covaliu, căzut la datorie. Șoferul frînă, deschise aparatul mai tare pentru că dispeceratul comunică încă o dată cutremurătoarea știre. Portierele se deschiseră, oamenii coborîră și, în tăcere, își aprinseră țigările, uitîndu-se în zarea unde se profilau luminile orașului vecin. Din hățișul acela trebuia extras criminalul și adus să răspundă.

★

— Anunțați pe mama și sora ofițerului, cu circumspecție, logodnica la fel, spuse inspectorul-șef, colonelul Rizescu, celor doi ofițeri tineri, care fuseseră chemați la el în cabinet. Acest comandant era abătut, chipul lui era de nepătruns și ținuta rigidă cum niciodată nu-l văzuseră subalternii. Continuă apoi : urcați în mașină și mergeți împreună cu Vătafu-să luați legătura cu medicii de la reanimare. Vedeți ce s-a întîmplat acolo și ce concluzii au tras ei înainte și după expiere. Datorită sucombării prin colaps a ofițerului nostru, acolo și-au început activitatea procurorul și medicul legist. Raportul lor comun mă interesează. Să mă țineți la curent. În momentul cînd ofițerii se pregăteau să salute și să părăsească încăperea sună strident telefonul de pe biroul inspectorului-șef.

— Da, eu sînt. Da, vă ascult. Cum ? Chestiunea a fost rezolvată cu lucrătorii de la judiciar. E foarte bine. Lămuriți totul, luați toate declarațiile cu putință. Cum ? N-au fost găsiți împreună ? Va să zică nu ! Atunci căutați-o și pe concubina lui. S-ar putea să cunoască anumite amănunte, necesare anchetei în legătură cu premeditarea, aveți grijă de toate acestea, nu lăsați să vă scape nimic.

★

A doua zi dimineața se arătă un cer însorit. Era exact după prima jumătate a lunii noiembrie. În fața sediului miliției deasupra întrării se arborase un steag de doliu, în bernă. Ofițerii, care intrau și ieșeau din birouri, păstrau o tăcere aproape ireală. Parcă și mașinile de scris și telefoanele sunau mai domol. Și nu era convorbire directă sau prin unde magnetice, care să nu cuprindă în conținutul lor măcar o frază legată de bestiala crimă, săvîrșită împotriva acelui om care fusese marele campion Covaliu. Reședința Box-clubului, fu drapată cu flamuri negre.

Afișelor care anunțau meciul de box, programat chiar în seara zilei cînd urma să aibă loc înmormîntarea victimei, li se aplicaseră un chenar de hîrtie neagră.

Membrii „Box-clubului" făcură pelerinaj la catafalcul strălucitului campion. Participanții la gala programată în seara acelei zile purtau cu toții brasardă neagră cu dungi roșii, la fel ca și lucrătorii din miliția orașului.

★

În camera de arest, în subsolul miliției municipale, criminalul adus cu o noapte înainte să dea socoteală de fapta săvîrșită, recunoscuse mîrșava lovitură ce o aplicase în chip intenționat vestitului campion. Nu avea remușcări, era blocat total de singele veninos care îi circula prin artere. Aceeași căutătură fioroasă cu care-și privise mama, prietenii, victimele. Nici o tresărire umană în ființa lui, ci doar teama de neprevăzut a fiarei încolțite, știind că după un atare act scelerat urmează o judecată intransigentă. Făcuse depoziții complete, își povestise trecutul, nenumăratele antecedente și ultimele lovituri. În fața unui procuror cu experiență nu mai putu ascunde nimic.

★

...Cortegiul înainta încet, sunetele tărăgănate ale fanfarei nu conteneau și ziua rămînea fierbinte ca o zi de vară. Pe bulevardele pe unde trecea trista coloană, mirosea a frunze uscate. Nimeni nu-și afla cît de puțină pace, absolut nimeni. Și acele cîteva ore cît dură procesiunea, chipul tînărului ofițer ucis trecu prin conștiința miilor, zecilor de mii de oameni care l-au condus pe ultimul drum.

EUGEN TEODORU ■

„Să proiectezi o uzină, azi, în România, este în primul rînd un act politic"

— Tovarăşe inginer, căutîndu-vă săptămîna trecută la institut, unde bănuiam, că sînteţi colaborator, am aflat că, de fapt, eraţi plecat în concediu şi că, în curînd, veţi semna din nou condica. Nu mi-o luaţi drept o impoliteţe, dar, de obicei, la 74 de ani un om îşi plimbă nepoţii şi îşi pierde pasiunea pentru condica de prezenţă. Care este adevărul în ceea ce vă priveşte ?

— Unul simplu. Mă bucur de o sănătate foarte bună. Mai este o problemă, cea glandulară căreia îi datorez optimismul meu, şi apoi intelectul nu m-a lăsat deloc. Sînt constatările altora pentru că eu sînt un tip modest, motiv pentru care îmi va veni greu să vorbesc despre mine.

— Acum, ce să facem, nu pot lua interviul altcuiva ca să-mi răspundeţi dumneavoastră. Apropo de optimismul de care pomeneaţi, să fie doar rezultatul stării glandulare ?

— La 74 de ani problema se pune mai ales aşa. Starea de sănătate îmi permite să-mi realizez pasiunea, aceea de a construi. Şi dacă sînt util, totul e în regulă. Dar şi în condiţiile acestea mai sînt unele secrete care ţin mai mult de o tactică a vîrstei.

— Care ar fi ?

— Indiferent de numărul anilor omul trebuie să trăiască în prezent şi să se gîndească la viitor. Eu evit şi cercurile oamenilor vîrstnici. Profesional, lucrînd cu tineri, am primit o injecţie juvenilă de la ei, şi eu apreciez că ei n-au primit de la mine o injecţie de senectute, dar au folosit experienţa mea. Deci trebuie să existe un dialog sufletesc între generaţii.

— Am ajuns prea repede în prezent. O pasiune se realizează în timp.

— Nu-mi trece prin cap să neg trecutul. Dar nu suport să aud „ăhă, pe vremea mea..." Istoria merge înainte, ceea ce rămîne este experienţa profesională şi omenească. Cine se extaziază potrivit expresiei de mai sus, e senil. Nu mai percepe prezentul şi trăieşte din amintiri.

— Specialitatea urmată în facultate este electromecanica. Sînteţi unul dintre cei mai cunoscuţi proiectanţi de uzine de maşini grele din ţară. Care este legătura între acest ultim fapt şi specialitate ?

— Electromecanica era o specialitate foarte largă, o paletă de cultură inginerească foarte întinsă. Pentru că disciplinele inginereşti se întrepătrund. Avînd această cultură, simţeai apoi direcţia în care vroiai să te specializezi. Evident, nivelul dezvoltării tehnice, al ştiinţei în 1928 era cu totul altul.

— În acest perimetru fiind, se cade să vă întreb şi ce profesori aţi avut ?

— Mari nume ale ştiinţei româneşti. Traian Lalescu la matematică, Andrei Ioachimescu la mecanică, G. M. Filipescu la rezistenta materialelor, Vasilescu-Carpen la electricitate.

— Sînteţi proiectantul actualei uzine „23 August". A fost începutul ?

— Cu toată modestia, recunosc, n-am ce face. În aceleaşi condiţii, trebuie să pomenesc şi uzina „Republica", ridicată tot pe atunci. Desigur, erau departe de a semăna cu cele de azi. Pînă şi copiii ştiu cam care era industria românească din anii interbelici. Căile ferate şi industria extragerii petrolului erau cele mai dezvoltate, dar ele erau exclusiv sub control străin. Industria constructoare de maşini făcea paşi timizi după primul război. Adevăratul salt, de fapt adevărata industrie grea românească, istoria ei s-a putut scrie după 23 August. A fost şi şansa mea de constructor de fabrici.

— Care a fost momentul în care aţi realizat că este vorba de această şansă ?

— Momentul, pentru că într-adevăr a fost şi un astfel de moment, mi l-a sesizat soţia mea. Povestea are ceva anecdotic în ea. Soţia mea era profesoară de fizică la Liceul „Dimitrie Cantemir" din Bucureşti. Într-o zi, era după naţionalizare şi eu ocupam un post de desenator într-o întreprindere, vine şi-mi spune că au avut o şedinţă din care reţinuse esenţialul şi anume că România are nevoie de fabrici şi că toţi sîntem datori să punem umărul şi mintea să le construim. Adriane, mi-a zis ea, păi asta e pentru tine. Tu vroiai să construieşti fabrici şi uzine. Şi n-a greşit.

— Ce înseamnă să proiectezi o întreprindere, o uzină ? Dar, mai întîi, de unde pasiunea aceasta ?

— Din dragoste pentru tehnică în general. Din curiozitatea proprie omului de a vedea de ce este în stare...

Adrian Dumitrescu : născut la 18 mai 1904 în comuna Drăghiceni-Dolj ; absolvent al Şcolii politehnice din Bucureşti, specialitatea electromecanică ; inginer diplomat : autor a peste 40 de lucrări, cercetări în domeniile construcţiilor de maşini, siderurgiei şi energeticii, publicate în ţară şi străinătate ; printre altele, şef al proiectelor de construcţie a Întreprinderii de maşini grele Bucureşti (I.M.G.B.), al Combinatului de utilaj greu Iaşi (C.U.G.I.), al Întreprinderii de utilaj greu Craiova (I.U.G.C.) ; în prezent, şef de proiect la Institutul de proiectări de întreprinderi constructoare de maşini din Bucureşti ; distincţii : Ordinul Muncii clasa a III-a.

— N-aş spune că tot omul este stăpînit de această curiozitate.

— Fără curiozitate nu poţi niciodată realiza nimic. Firească, aici trebuie adăugată dorinţa de a face ceva trainic care să folosească altora, de responsabilitatea individului faţă de societate şi, desigur, de o bună pregătire, de un înalt profesionalism. Am o bibliotecă foarte mare, dar n-am fost niciodată un şoarece de bibliotecă. Şi ca să răspund ce înseamnă să faci proiectare e necesar să amintesc că înainte de eliberare ştiinţa era apanajul unui grup restrîns. Fiecare gîndea singur şi încerca să vîndă ceea ce gîndise. Astăzi, proiectarea nu mai poate fi făcută de un singur om. Cercetarea, proiectarea se realizează în colective complexe, cu specialişti din diverse domenii, totul sub conducerea unui şef de proiect. Se întîmplă un lucru interesant care îşi găseşte corespondentul în cea de a şaptea artă, filmul. Valoarea filmului o dă regizorul.

— Dar contează şi valoarea actorilor, a operatorului etc.

— Firește. Dar el îşi alege oamenii.

— Deci, încă o dată, ce înseamnă să proiectezi o fabrică ?

— În primul rînd nu este o chestiune tehnică, ci un act politic. Aşa se pun lucrurile în ţara noastră. Fiecare cincinal are specificul lui şi ţine seama de etapele normale de dezvoltare. Adică trebuie să existe priorităţi. În acest context se fixează obiectivele. Trecînd la proiectare, la tehnica de proiectare, trebuie, de asemenea, să ţii seama şi de alte elemente ; amplasare, costuri şi multe altele. Aş face o comparaţie...

— Vă rog.

— Marele poet Rilke spunea : ca să poţi scrie versuri, trebuie să fi trăit cu adevărat. Să vezi cum se nasc oamenii, cum trăiesc, cum se bucură şi după ce ai văzut şi trăit toate acestea poţi să scrii un vers. Lucru valabil şi în tehnică. Plus dăruirea şi chemarea, necesare în orice act de creaţie. Pentru că şi proiectarea este creaţie. Experienţă şi dăruire. Toate grefate pe o intuiţie a lucrurilor şi multă responsabilitate. Marile descoperiri au pornit de la ipoteze şi au ajuns la fapte concrete. Dar cine a avut ipoteze, a avut şi intuiţie, mă înţelegeţi ?

— Încerc.

— Informaţiile, experienţa, dăruirea, intuiţia trebuie să reverse asupra colectivului pe care îl conduci. Aşa începe proiectarea. Restul înseamnă colaborare perfectă.

— Colaborarea de care vorbiţi este aşa ca o apă liniştită ?

— Nu, cîtuşi de puţin. Nici n-ar fi eficientă. Adevărul nu iese decît dintr-o confruntare de idei tehnice.

— Cum este colectivul dumneavoastră ?

— Sînt mai multe colective. Am urmărit în principal să găsesc colaboratori cu o structură sufletească asemănătoare cu a mea, spirit de dăruire şi multă pricepere.

— Deci, munca într-un astfel de colectiv este şi un fel de şcoală ?

— Evident. Toţi înţelegem, dealtfel, că nu te poţi opri din învăţat. Reciclarea este activă. Ideile ţîşnesc în luptă şi nu în birouri. Este un principiu de bază al muncii din institutul nostru ale cărui rezultate au fost apreciate recent cu primirea distincţiei.

— Cum în luptă ?

— Adică lucrînd. Trebuie să-ţi găseşti timp liber pentru ca problemele întîlnite în proiectare să le continui sub aspect de cercetare.

— Să înţeleg de aici că răspunderea şefului de proiect constă doar în această mobilizare pe toate planurile ?

— Ai fi greşit. Reamintesc că actualul cincinal prevede un volum de investiţii fără precedent în diverse sectoare ale economiei. Construcţiei de maşini îi revine cea mai mare parte. Folosirea eficientă a fondurilor depinde în bună măsură de şeful de proiect. Lipsa lui de orientare sau de experienţă poate conduce la risipă. Iată, deci, revin la aspectul politic de care aminteam, şeful de proiect fiind astfel un factor economic foarte important.

— Vorbind de construcţia de fabrici, de utilaje, să nu uităm oamenii.

— Este imposibil să uiţi omul. O întreprindere este concepută tehnic. Viaţa ei, însă, este dată de cei care vor lucra în ea. Amplasarea unităţii este factorul principal. În această privinţă, concepţia secretarului general al partidului, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, a avut şi are o importanţă excepţională pentru dezvoltarea echilibrată a întregului teritoriu al ţării. Amplasările obiectivelor au urmărit şi urmăresc în continuare ridicarea unor zone cu resurse de forţe de muncă, dar şi o drămuire a terenului.

— Care a fost prima realizare a dumneavoastră după naţionalizare ?

— Cea mai importantă o consider pe cea din 1955 de la Galaţi. E vorba de un sistem de lansare simplu şi ieftin cu care s-au fabricat navele pînă la 20 000 tdw. Pe plan mondial era unicat la vremea aceea.

— Aţi fost şi şef al proiectului după care s-a construit I.M.G.B. Ce probleme a ridicat acest proiect ?

— Destule şi am şi fost criticat de unii că am conceput această uzină foarte mare. Dar conducerea de partid, personal tovarăşul Nicolae Ceauşescu, au apreciat că avem în continuare nevoie de astfel de uzine.

— Şi aşa s-a născut Întreprinderea de utilaj greu de la Craiova.

— Nu numai aceasta, ci şi Combinatul de utilaj greu de la Iaşi. Doi giganţi, care se numără printre cei mai mari din lume în domeniul respectiv. Nu este vorba de o mîndrie ieftină. Nu vrem să stabilim recorduri. Adică, vezi doamne, şi noi avem uzine mari. Ele au izvorît dintr-o necesitate a dezvoltării noastre economice. Nu putem concepe dezvoltarea României fără existenţa unor uzine care să construiască utilaje tehnologice. Aici întîlnim viziunea de excepţie a preşedintelui ţării. Lucrul acesta nu se poate realiza fără eforturi, fără realităţi de moment, fără multă muncă şi mai ales fără o gîndire inginerească avansată. Dar este vorba de un moment istoric al dezvoltării ţării şi n-avem dreptul să-l scăpăm. Altfel, stagnăm. Avem nevoie de utilaje tehnologice complexe, trebuie să le fabricăm pentru că trebuie să acoperim importurile de materie primă. Este singura politică care poate învinge o fatalitate geologică. De pildă, Japonia importă anual 600 de milioane tone de alimente, minereuri, minerale, combustibili etc, pe care le plăteşte cu numai 70 de milioane tone de produse industriale. Primele au o valoare unitară mică şi vedeţi le valorifică de aproape 12 ori.

— În acest context se poate vorbi de tradiţie industrială ?

— Se poate. Uitaţi, s-a spus că muncitorul nostru nu este la fel de productiv ca muncitorul occidental. Aceasta este o perioadă trecătoare şi se datorează unei moşteniri nefaste. Dezvoltînd industria într-un ritm accelerat, vom avea şi tradiţie. Am să dau un exemplu. Este impresionant şi relevant. La întreprinderea de maşini grele din Bucureşti, uzină dotată cu cele mai mari maşini de performanţă, foarte complexe, conduse de calculatoare electronice, am văzut un omuleţ care le stăpînea cu multă siguranţă. S-a spus că românul s-a născut poet. Am convingerea că românul, omul simplu de la ţară, are în el geniul tehnic. Numai aşa se explică că toţi coloşii industriali construiţi la noi au fost concepuţi şi realizaţi de inginerii noştri în foarte scurtă vreme şi la un înalt nivel tehnic.

— Care ar fi calitatea principală a unui proiectant ?

— Aceea de luptător.

— Sînteţi un luptător ?

— Desigur. Altfel n-aş fi reuşit nimic. Toţi avem în viaţă momente mai grele. Dacă te laşi copleşit, devii defetist şi, astfel, un membru neinteresant, adică nefolositor societăţii. Sufletul omului trebuie să fie ca un ceasornic, să-l întorci în fiecare dimineaţă ca să funcţioneze.

— Este cumva o deformaţie inginerească ?

— Nu ştiu. E un principiu. Eu îl aplic. Cere forţă, disciplină, însă fără ele... Dar să nu mă înţelegeţi că sufletul trebuie pregătit pentru 24 de ore. Nu. Ci pentru ţeluri îndepărtate.

— Cum este munca proiectantului ?

— Se pot spune mai multe, oricum reiese din răspunsurile mele. Dar în primul rînd, anonimă.

— Vă rugăsem mai devreme să-mi spuneţi concret care au fost problemele ridicate de proiectarea unei mari întreprinderi. Mi-aţi răspuns evaziv. Vă rog să vă referiţi la I.M.G.B.

— Ce să spun ? Zece ani de muncă a unui colectiv. Nopţi nedormite, discuţii prelungite, îndoieli, critici ale constructorului, analize şi calcule refăcute de cîteva ori şi în final bucurie, satisfacţie. Am să dau totuşi şi un exemplu. Discuţiile în problema tratamentelor termice secundare ale cilindrilor de laminare la rece au durat aproape un an. S-a plecat în străinătate pentru documentare şi, în cele din urmă s-a constatat că soluţiile proiectate iniţial erau, de fapt, valabile.

— Cu ce luptă în principal un şef de proiect ?

— Cu avizările.

— Ce apreciaţi mai mult la oamenii cu care lucraţi ?

— Am un respect deosebit pentru munca altuia. Ar trebui poate ca unii dintre noi să-şi revizuiască starea de conştiinţă şi să facă loc şi acestui respect.

— Spuneaţi că sînteţi un luptător. Care sînt argumentele cu care luptaţi ?

— Competenţa şi curajul.

— După ce criterii vă apreciaţi semenii ?

— După munca fiecărula.

— Cu ce nu vă împăcaţi ?

— Cu impostura.

— Firesc, este, într-un fel, reversul competenţei. Vă mulţumesc.

RAZVAN BARBULESCU

FLACĂRA Redacţia Bucureşti, Piaţa Scînteii 1, căsuţa poştală 4112, oficiul 33, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20. Interioare : publicistică social-politică (I. Timeus, I. Purcaru, L. Nitescu – 16 17), reportaj (Nicolae Cristache – 16 06) ; cultură, ştiinţă, învăţămînt, sport (T. Octavian, N. Ionescu – 16 19, 16 06) ; scrisori, anchete ziarîeneşti (M. Negelea, E. Seceleanu – 16 18, 17 87), fotoreportaj (1595) ; documentare (16 23) ; cenaclu, administraţie (17 78 82 şi interior 17 83) ; secretariat de redacţie (Dan Brădeanu, Cornel Cotană – 17 82, 16 21) ; secretar responsabil de redacţie (Nicolae Arsenie – 17 63 16 şi interior 17 86) ; redactor şef – 18 22 96 şi interior 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM – Departamentul Export-import presă, P.O. Box 136–137, telex : 1 12 26 Bucureşti, str. 13 Decembrie nr. 3

Redactor-şef: ADRIAN PĂUNESCU

PREŢUL REVISTEI : 2 LEI

41505

flacăra
17 AUGUST 1978

În întîmpinarea zilei de 23 August

CHIPUL NOU AL ȚĂRII

un amplu fotoreportaj în paginile 10, 11, 12, 13, 14

La București, o nouă întîlnire între tovarășii NICOLAE CEAUȘESCU și HUA KUO-FEN

moment de deosebită importanță în cronica prieteniei româno-chineze, în dezvoltarea solidarității militante și conlucrării rodnice dintre cele două partide, țări și popoare

În aclamațiile entuziaste ale miilor de bucureșteni aflați pe pista de beton din fața clădirii aerogării Otopeni, tovarășul Nicolae Ceaușescu adresează tovarășului Hua Kuo-fen un călduros bun venit pe pămîntul României

Într-o atmosferă sărbătorească, specifică marilor momente politice, bucureștenii au salutat ieri, cu bucurie și căldură, sosirea pe pămîntul României socialiste a înaltei solii a unei țări socialiste prietene, a unui glorios partid, a unui popor harnic și viteaz — poporul chinez. Vizita oficială de prietenie pe care o face în țara noastră — la invitația tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România — tovarășul Hua Kuo-fen, președintele Comitetului Central al Partidului Comunist Chinez, premierul Consiliului de Stat al Republicii Populare Chineze, reprezintă o nouă și vie expresie a dezvoltării continue a relațiilor de strînsă prietenie, de colaborare multilaterală și solidaritate militantă dintre Partidul Comunist Român și Partidul Comunist Chinez, dintre Republica Socialistă România și Republica Populară Chineză, dintre popoarele român și chinez, care sînt unite prin aceleași idealuri de pace și progres, sînt animate de țelul comun al edificării societății socialiste, al construirii unei lumi mai bune și mai drepte pe planeta noastră.

Am fost ieri prezenți în mulțimea entuziastă care a aclamat pe stimatul oaspete, cel mai de seamă sol al marelui popor chinez prieten, am urmărit cu emoție și interes, în fața televizoarelor, primele clipe ale vizitei și toate manifestările relevînd importanța deosebită a acestui moment în cronica relațiilor româno-chineze, convingerea deplină a poporului român că noul dialog la nivel înalt dintre Partidul Comunist Român și Partidul Comunist Chinez, dintre Republica Socialistă România și Republica Populară Chineză va conferi raporturilor reciproce un conținut tot mai bogat, contribuind la amplificarea colaborării și cooperării bilaterale, a conlucrării pe plan internațional, în interesul celor două țări și popoare, al cauzei socialismului și păcii.

Poporul român și poporul chinez sînt legate prin vechi tradiții de solidaritate în lupta împotriva asupririi și dominației străine, pentru eliberarea națională și socială, pentru transformarea revoluționară a societății. Victoria revoluției populare în cele două țări a imprimat un conținut nou, calitativ superior prieteniei, solidarității și colaborării dintre România și China. În decursul anilor s-au intensificat schimburile comerciale bilaterale, s-a amplificat colaborarea economică și tehnico-științifică, au cunoscut o dezvoltare continuă colaborarea în domeniile culturii, învățămîntului și științei, contactele pe linie de partid și de stat, schimbul de experiență în construirea socialismului, consultările și conlucrarea pe plan internațional. La baza acestor relații stau cu statornicie, constituie temeiul lor trainic, principiile egalității în drepturi, independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne, respectului și avantajului reciproc, solidarității și întrajutorării tovărășești.

În evoluția continuu ascendentă a relațiilor româno-chineze un moment de referință majoră și de importanță deosebită l-au constituit vizitele oficiale de prietenie — dintre care ultima chiar în această primăvară — întreprinse de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, în Republica Populară Chineză. Dialogul româno-chinez la nivel înalt purtat cu acest prilej a reliefat cu pregnanță bunele relații dintre partidele, țările și popoarele noastre și a creat baze noi, a dat un puternic impuls extinderii și aprofundării prieteniei și colaborării între partidele și popoarele noastre, în folosul și spre binele ambelor popoare, al cauzei socialismului și păcii în lume.

Noul dialog care a început ieri la București între tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul Hua Kuo-fen va conferi, fără îndoială, noi perspective raporturilor reciproce, va marca o nouă etapă ascendentă în cronica relațiilor dintre partidele, statele și popoarele român și chinez, se va constitui într-o contribuție de seamă, cu puternice semnificații, la amplificarea și adîncirea permanentă a prieteniei, colaborării și cooperării bilaterale, a conlucrării pe plan internațional, slujind deopotrivă edificării socialismului și comunismului în România și China, sporirii forței și influenței socialismului în lume, la triumful idealurilor de pace, libertate și progres social.

Vizita tovarășului Nicolae Ceaușescu în județul Constanța

Vizita de miercurea trecută a tovarășului Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu în județul Constanța a fost consacrată în principal analizării activității ce se desfășoară pe un mare șantier de investiții al acestui cincinal — platforma industrială Midia-Năvodari — dinamizării activității constructorilor acestui important obiectiv al industriei chimice și modernizării activității la principala poartă maritimă a țării.

La Midia-Năvodari, unde se construiește cel mai mare obiectiv al chimiei din actualul cincinal, examinarea la fața locului a activității ce se desfășoară aici a conferit întîlnirii cu secretarul general al partidului valoarea unor importante contribuții la impulsionarea activității productive, la utilizarea potențialului tehnic și uman, la stimularea capacității de creație în vederea înfăptuirii obiectivelor stabilite de Congresul al XI-lea și Conferința Națională, precizîndu-se sarcinile concrete ce stau în fața constructorilor viitorului obiectiv.

Contactul direct cu munca și viața oamenilor, dialogurile cu membrii colectivelor de muncă au scos în evidență noi posibilități de creștere a eficienței economice de scurtare a timpului afectat lucrărilor principale, de creștere a gradului de mecanizare a operațiilor, de reducere a cheltuielilor materiale și de creștere a productivității muncii, și au oferit personalului muncitor de la obiectivele vizitate, ca și întregii populații, prilejul de a-și manifesta sentimentele de caldă dragoste și nemărginit respect față de partid și secretarul său general pentru activitatea neobosită desfășurată în slujba înfloririi patriei, a păcii și securității popoarelor, față de grija pe

Ședința Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R.

Vineri, sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, a avut loc ședința Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. Au fost dezbătute și aprobate măsurile de îmbunătățire a reglementării regimului rezervelor de stat, raportul privind tratativele purtate de România cu țările membre ale C.A.E.R. în legătură cu reducerea coeficientului de recalculare a plăților necomerciale și precizarea cursului leului pentru operațiuni necomerciale. A fost ascultat raportul cu privire la activitatea de rezolvare a propunerilor, sesizărilor, reclamațiilor și cererilor oamenilor muncii, adresate conducerii partidului în primul semestru al anului în curs. În aceeași ședință, Comitetul Politic Executiv a aprobat și a dat o înaltă apreciere rezultatelor noii întîlniri dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, și tovarășul Leonid Ilici Brejnev, secretar general al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice, președintele Prezidiului Sovietului Suprem al U.R.S.S.

Comunicatul dat publicității relevă, referitor la primul punct, că prin măsurile propuse se va asigura o deplină concordanță între cadrul legislativ al activității din acest important sector de activitate și cerințele actuale ale dezvoltării economiei naționale. Integrate procesului general de perfecționare a activității de conducere și planificare din toate sectoarele vieții economice și sociale, măsurile adoptate reglementează cu mai multă claritate răspunderile privind constituirea și administrarea, ca rezerve de stat, a materiilor prime, materialelor, produselor industriale și produselor agricole vegetale, stabilindu-se obligațiile ce revin în acest sens Ministerului Aprovizionării Tehnico-Materiale și Controlului Gospodăririi Fondurilor Fixe, ministerelor economice și altor organe centrale furnizoare sau beneficiare ale rezervelor de stat.

Noi sînt, de asemenea, bazele luate în considerare în privința condițiilor de păstrare, conservare și împrospătare a produselor rezerve de stat, precum și modul de amplasare pe teritoriu a unităților speciale pentru rezervele de stat. Comunicatul precizează că măsurile adoptate vor fi legiferate prin Decret al Consiliului de Stat.

Analiza felului în care a decurs activitatea de rezolvare a propunerilor, sesizărilor și reclamațiilor oamenilor muncii în primul semestru a evidențiat participarea intensă, prin zeci de mii de propuneri, a poporului muncitor la efortul general de îmbunătățire și perfecționare a activității în toate domeniile de activitate în vederea îndeplinirii în condiții tot mai bune a hotărîrilor Congresului al XI-lea al P.C.R. și ale Conferinței Naționale, precum și unele neajunsuri care continuă să persiste în acest sector de activitate.

Efectuată la șase luni după apariția Hotărîrii și Legii privind acest domeniu de activitate, analiza Comitetului Politic Executiv demonstrează înalta apreciere pe care partidul, secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, o acordă dialogului strîns, contactului permanent cu preocupările, doleanțele și sugestiile oamenilor muncii, indicîndu-se în acest sens ca toate organele și organizațiile centrale și locale de stat să acționeze cu mai multă exigență și perseverență pentru aplicarea întocmai a prevederilor Hotărîrii și Legii privind rezolvarea propunerilor, sesizărilor, reclamațiilor și cererilor oamenilor muncii care asigură pe deplin cadrul legal, organizatoric și instituțional necesar ridicării acestei activități la nivelul cerințelor maselor, ale partidului și statului.

În cuprinsul Comunicatului, o pondere importantă se acordă aprecierii rezultatelor noii întîlniri dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul Leonid Brejnev. Comitetul Politic Executiv, pe baza informării prezentate de secretarul general cu privire la rezultatele convorbirilor, apreciază că întîlnirea din Crimeea a relevat marile posibilități de extindere și multiplicare a relațiilor româno-sovietice, confirmînd în practica relațiilor economice și în alte sfere de interes comun, hotărîrea comună de a acționa în continuare în scopul promovării raporturilor prietenești în interesul celor două popoare, al cauzei socialismului și păcii în lume. Comunicatul relevă aprecierea Comitetului Politic Executiv a faptului că în cadrul convorbirilor a fost subliniată importanța deosebită a întăririi unității și colaborării tuturor forțelor democratice, progresiste în lupta pentru respectarea dreptului popoarelor la libertate și independență, împotriva oricărui amestec din afară în treburile interne, pentru asigurarea continuării cursului spre destindere, securitate și pace în întreaga lume.

Hotărîrile convenite la întîlnirea la nivel înalt — se spune în Comunicat — vor fi traduse în viață cu toată consecvența, pentru ca relațiile de prietenie, cooperare și solidaritate dintre P.C.R. și P.C.U.S., dintre popoarele României și Uniunii Sovietice să devină și mai fructuoase, în beneficiul reciproc, în interesul socialismului, păcii și progresului.

ION CRISTIAN

care o acordă dezvoltării tuturor zonelor țării, pentru îmbunătățirea permanentă a condițiilor lor de muncă și viață. Se subliniază că în atenția specialiștilor care au conceput această mare platformă industrială, care cuprinde o rafinărie de țiței, un combinat petrochimic, o centrală electrică și de termoficare, precum și un port maritim, a stat respectarea indicațiilor date de secretarul general al partidului pentru realizarea unei platforme industriale unitare, capabilă să dispună de dotări comune, asigurînd în felul acesta atît o diversitate a construcțiilor industriale, cît și o eficiență sporită a investițiilor. Este relevat faptul că noua platformă industrială Midia-Năvodari reprezintă o sinteză a unui înalt grad de utilizare a inteligenței românești, atît tehnologiile cît și instalațiile fiind concepute și realizate în întregime în țara noastră, la nivelul cerințelor cincinalului revoluției tehnico-științifice. „Trebuie să avem în vedere perspectiva dezvoltării industriei în această țară și legat de aceasta să asigurăm de pe acum posibilitățile de dezvoltare a portului" a precizat tovarășul Nicolae Ceaușescu, analizînd stadiul noilor obiective economice de pe platformă care prezintă o deosebită importanță pentru ridicarea potențialului industrial al județului Constanța. Adresîndu-se unui grup de constructori ai rafinăriei cu care a discutat despre mersul lucrărilor, despre condițiile lor de muncă și viață, tovarășul Nicolae Ceaușescu a întrebat :

— Ce părere aveți, tovarăși, puteți termina obiectivul pînă la sfîrșitul anului ?

— Este în interesul nostru, tovarășe secretar general, au răspuns muncitorii. Cu cît vom lucra mai repede și mai bine, cu atît țara va avea de cîștigat, iar veniturile noastre vor fi mai mari.

Vizitînd, în continuare, portul Constanța, principala poartă maritimă a României, ce se întinde pe o arie de 700 hectare, asigurînd traficului un impresionant volum de mărfuri și produse, circa 22 milioane tone anual, urmînd ca pînă în 1980 să se ajungă la un volum de 44 milioane tone anual, tovarășul Nicolae Ceaușescu la cunoștință de modalitățile în care sînt transpuse în viață indicațiile pe care le-a dat cu prilejul vizitelor sale anterioare privind optimizarea activității și mai buna sectorizare a portului, între care eliminarea manevrelor inutile în descărcarea și încărcarea mărfurilor pentru folosirea optimă a potențialului uman și material pentru reducerea timpului de staționare a navelor.

Modul în care s-au înfăptuit indicațiile secretarului general al partidului pentru extinderea tehnologiilor moderne este ilustrat prin volumul minim de 70 000 tone mărfuri vehiculat zilnic printr-o organizare superioară a lucrărilor în dane, prin folosirea cu randament sporit a modernelor utilaje portuare.

Ca și pe platforma Midia-Năvodari, dialogurile cu oamenii muncii au scos în evidență noi posibilități de scurtare a timpului afectat operațiunilor de încărcare-descărcare, în scopul reducerii termenelor de staționare a navelor și, implicit, a sporirii capacității de trafic.

Trasînd sarcini concrete de o deosebită importanță privind dezvoltarea capacității portului, îndeplinirea riguroasă a prevederilor de plan, asigurarea în continuare a condițiilor tehnice și organizatorice pentru intensificarea activității în toate sectoarele, secretarul general al partidului a apreciat succesele obținute de întregul colectiv, felicitîndu-l pentru abnegația și devotamentul în înfăptuirea programului partidului, a prevederilor Congresului al XI-lea și ale Conferinței Naționale.

Oamenii muncii l-au asigurat pe tovarășul Nicolae Ceaușescu că își vor îndeplini la nivelul celor mai înalte exigențe sarcinile ce le revin, că își vor aduce întreaga lor contribuție, uniți în jurul partidului și al secretarului său general, la efortul întregii țări de a se ridica la înălțimea aspirațiilor de veacuri ale poporului român de bunăstare, progres și civilizație.

ION CRISTIAN

23 AUGUST

Minerii din Ilba, 50 000 tone minereu peste plan

Am ajuns la E.M. Ilba doar la cîteva zile după ce a avut loc un eveniment, putem să-i zicem sărbătoresc, în viața minei : colectivul de mineri de la E.M. Ilba a fost distins cu Ordinul Muncii clasa I și a primit Drapelul roșu de întreprindere fruntașă pe țară, în întrecerea socialistă. Emoția și bucuria acestor oameni, reporterul le reconstituie din vorbă în vorbă, cu oamenii aceștia minunați, fiind slujit și de norocul de a fi nimerit aici chiar în schimbul dintre două schimburi. Am luat-o invers. Nu l-am căutat nici pe director, nici pe secretarul de partid, nici pe inginerul-șef, ci am urcat direct la mină. Numai eu eram în haine „civile", ceilalți toți în haine minierești. Mă apropii de ei cu gîndul firesc de a le ști ultimele realizări, de a-i cunoaște pur și simplu ca oameni care au bătut unul din recordurile țării în minerit. Primul pe care îl întîlnesc este artificierul Gavril Horvat despre care se spune aici la Ilba că este omul care și în somn vede abatajul, este cum se zice trup și suflet dăruit minei. El a fost minerul care în ziua decorării minei a văzut undeva în abataj, pe un perete luminos, scris cu litere, zice el, de aur : „Azi primim Drapelul de fruntași". Vestea s-a răspîndit ca o pușcătură pe galerii, cei care știau au mai auzit-o încă o dată, cei care au aflat-o doar atunci, au primit-o cu justificată mîndrie.

Schimburile erau amestecate dar puteai să-l recunoști care e unul și care e altul. Schimbul care ieșea din mină avea însemnele abatajelor, avea „duhul aurului" : cel care intra își consuma ultimele minute cu pregătirea pentru intrarea în șut. Deodată aud un glas ieșit dintre mineri, unul venit mai de departe : „Tovarășe director..." Mă uit și decupez din mulțime un om înalt. Mă apropii de el și-i spun cu ce rosturi am venit. Îmi strînge mîna deodată cu un „noroc bun" și-mi zice: „Mai stați puțin, pînă intră schimbul în mină, apoi putem discuta". Răgazul a fost binevenit pentru amîndoi. Am mai avut timp să mai schimb cîte o vorbă, ce-i drept mai scurtă, cu minerii, să stau alături de sufletul lor, să îmbrac pentru cîteva clipe haina adîncului, haina minerilor de la E.M. Ilba, din bazinul maramureșean. Aud apoi un alt glas care striga : „Petca, Vasile Petca, să vină la mine". Era vocea baritonală a directorului Petru Clej, gravă dar în același timp nespus de blîndă. Era o voce de omenie, omenia oamenilor din aceste locuri care știu să lucreze, să fie mereu în frunte, să nu se lase întrecuți, după cum știu să-ți dea acel respectuos „bună ziua, om bun".

Mă pomenesc lîngă mine cu un om de statură mijlocie, destul de timid după cum îl arăta înfățișarea. „Uite, ei e omul cu Trofeul. Pînă termin cu schimbul puteți discuta cu el". Prefăcîndu-mă că nu știu despre ce trofeu este vorba (aflasem din ziarul județean vestea) îl spun : „Nu știu despre ce trofeu este vorba". Omul parcă își căuta cuvintele să nu sune a laudă : „Îi vorba de un trofeu care îl avem noi, minerii, aici în Maramureș că tocmai așa-i zice «Diamant de Maramureș». Cu cei 12 ortaci ai mei din brigadă am extras din abataj 20 000 tone de minereu din care un sfert peste sarcinile de plan. Noi eram în întrecere pe centrală pentru a cîștiga acest trofeu, dar după cum se vede a cîntărit mult și la prestigiul minei noastre. La mine în brigadă nu-i povestea de abateri ori accidente după cum nu sînt în întreaga exploatare. Noi toți am hotărît să ne ținem serios de treabă, să nu ne întrecă nimeni. După cum se vede am reușit. Apoi am mai economisit peste 100 mc de material lemnos, vreo 670 kg de exploziv că am fost buni gospodari și am burat corect găurile de mină. Trofeul acum e la noi, da, nu, nu i-om da voie să plece de aici. Is din Gherța Mică, de dincolo, din Țara Oașului și oșenii nu se lasă cu una, cu două întrecuți".

Între timp trenul de mină dispăruse pe galerie cu schimbul. Directorul se apropie cu un grup de mineri. „Ei, ăștia-s directorii mei". Mă uit cîteva clipe descumpănit. Îi număr pe furiș și văd în fața mea 10 oameni. Zece. Fotograful Petru Aoșan i-a surprins într-o fotografie. Minerii apoi au plecat spre vestiare iar eu doar cu directorul Clej să ne spună cîte ceva din izbînzile minei pe care o conduce. „Eu aș vrea să nu vă necăjesc cu multe povești și nici să umpleți carnetul cu cifre. Cîteva tot o să vă dau să nu se creadă că Ordinul Muncii clasa I și Drapelul roșu de întreprindere fruntașă pe țară le-am luat pe ochi frumoși. Vă spun pe scurt : am introdus cu mai mult curaj metoda cu înmagazinarea minereului în diferite variante ajungîndu-se astăzi ca producția din abataje să fie obținută în proporție de 88,4 la sută prin această metodă, față de 12,5 la sută cît era în 1970. Am extins munca în acord global de la 12 la sută, cît era în 1970, la 87 la sută în prezent iar sectoarele lucrează în această formă cu întreg efectivul de mineri. Am mecanizat complet rulajul minereului și rambleului în abatajele cu fișii orizontale precum și mecanizarea transportului pe orizonturile intermediare prin introducerea locomotivelor. Aceste măsuri le-am împletit cu organizarea mai bună a procesului de producție toate să ducă la ușurarea muncii minerului. Noi am obținut rezultate bune dar nu ne culcăm pe laurii reușitei. Ba din contră, de la noi se așteaptă și mai mult. La Plenara C.C. al P.C.R. din 5 iulie tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului nostru, referindu-se la minele de cărbuni spunea că : „trebuie să acționăm cu toată fermitatea pentru a asigura în primul rînd muncitori la abataje, la transport și abia după aceea la serviciile de suprafață. Să avem mai puțini funcționari și mai mulți lucrători care să scoată cărbune adică și directorii și inginerii să contribuie direct la organizarea producției în mod optim". Aceste îndemnuri sînt valabile pentru tot mineritul românesc că numai în acest fel cu organizarea pe care o avem, cu mecanizarea și dotarea de care dispunem, vom putea realiza venituri suplimentare".

Am ajuns la sediu. Mi-a venit în minte scena de la gura minei, cu cei 10 mineri-directori. Îmi pun întrebarea la încercare: „Știți, nu prea am înțeles tîlcul vorbelor de la gura minei. E cumva o glumă ?" Directorul Clej mă privește cu subînțeles apoi intră din nou în matca discuției dar de data asta puțin parcă mai aprins : „A, nu-i nici o glumă. Avem aici peste treizeci de mineri care cîștigă pe lună mai mult decît mine. Atunci am zis : aici nu numai eu sînt director ci și voi. Oamenii au înțeles că este nevoie de ei nu numai să muncească dar să și conducă. Și o fac cu succes".

Cînd am coborît spre poartă am cunoscut pe cîțiva din... directorii directorului Clej. Pe șeful de brigadă Bura Chirilă, pe Gavrilă Flontaș, Vasile Rusu, tot șefi de brigadă, pe inginerul Weber Bela, șeful sectorului I.

Coboram spre mașina minerilor cu inginerul-șef al minei, Vasile Rakoczi. Inginerul-șef a ținut să amintească de mîndria și bărnicia oșenilor. Mi-a vorbit de colectiv, de oamenii lui. „Să nu mi-o luați în nume de laudă dar putem spune că acum ne găsim eu mina într-un punct bun. Prin 1971 aveam un sertar plin cu articole negative publicate în presă despre noi. Acum vă putem spune că se întîmplă chiar invers. Nu știu dacă ați notat. În cinstea marii noastre sărbători de la 23 August, E.M. Ilba a dat pînă acum peste 53 000 tone minereu peste plan. Pînă acum, adică nu ne vom opri aici.

GHEORGHE PÂRJA ■

La Ioneşti, apoi la Turnu, în avans faţă de grafice

Oltul va curge pe o vale de beton

În sistemul, salba sau cascada hidrocentralelor de pe Olt — această salbă de baraje și lacuri-oglinzi ce sar în cascadă, cu intermitență ritmică, fără să se spargă, între Făgăraș și Dunăre, compunînd unul din cele mai mari, mai interesante spectacole sau monumente ale luminii din cîte s-au zămislit sub cerul țării — scînteiază, în aceste zile, cu o strălucire aparte, centrala hidroelectrică de la Ioneşti. Ioneşti e un plai vîlcean, așezat undeva, lîngă colinele ample, împovărate cu vii, ale Drăgășanilor. La Ioneşti, în aceste zile fierbinți, de fierbinte întrecere dedicată aniversării Eliberării, constructorii se pregătesc să devieze Oltul. La Ioneşti, în aceste zile, constructorii și montorii se pregătesc, ni se spune, să pună punct lucrărilor de la „priza" centralei și de la „pereele digurilor acumulării", astfel ca Oltul să poată fi strămutat pe o albie de beton, ce-i va conduce spre întîlnirea cu energia. Evenimentul, ni se mai spune (ne-o spune șeful lotului de constructori, ing. Viorel Pîrcălăbescu), se înscrie într-o anume calendaristică, nu cea a graficelor de plan, ci „cea a lui August", cea a angajamentelor de întrecere. Altfel zis, acest eveniment se va săvîrși (și, la ceasul cînd dăm la tipar aceste rînduri, semnalul săvîrșirii lui se așteaptă cu ochii pe cronometru) mai înainte de termenele planificate, oamenii șantierului devansînd, în acest scop, alte și alte momente-pisc ale muncii, adică isprăvind cu 30 de zile mai repede suprastructura barajului și predînd montorilor, mai devreme cu 15 zile, așa-numitele „stavile-segment" ale construcției. Cei de la montaj, la rîndu-le (după cum ne informează șeful lor, ing. Constantin Pîrîianu), au încheiat, preluînd și ducînd mai departe avansul constructorilor, lucrările de instalare a celor două turbine, ei fiind gata, la ceasul de față, să execute operația de lansare a rotorului generatorului nr. 1. Operație ce va însemna, aflăm, un act, să-i zicem cel mai acut, din întregul spectacol al muncii, el cerînd un intens efort și cerînd, mai ales, un înalt profesionalism, o subtilă știință, bazată pe stringența gesturilor, pe precizia lor, între rotor (piesă ce cîntărește aproape 200 de tone) și pereții statorului în care acesta va fi încastrat existînd doar un spațiu de milimetri. Cu alte cuvinte, construcția cetății energetice a Ioneștilor se află, în aceste zile, în punctul maximei temperaturi, al maximei febre a muncii, acum aglomerîndu-se un mănunchi de evenimente majore, de interes decisiv, de la lansarea rotorului primei turbine la mutarea Oltului. Grație lor, grație acestor evenimente pe care fila de calendar le-a înscris înaintea graficelor, centrala hidroelectrică a Ioneștilor va fi dată în funcțiune cu 45 de zile în avans. O hidrocentrală cu o capacitate de 38 MW, echivalînd, prin chiar semnul unei egalități absolute, puterea instalată a tuturor centralelor hidro din România anului 1938.

Cine sînt autorii acestor evenimente, înscrise cu slove atît de fierbinți, atît de marcate, în cronica de întrecere a acestui august ? Ei sînt, evident, niște creatori, creatori în înțelesul major al cuvîntului, artiști ca și cei din vîrsta clasică a culturii noastre, mulțime de meșteșugari ce provin direct din vîrsta populară a culturii, ridicată azi pe o treaptă nouă, oameni care realizează cu competență și dăruire o lucrare ce reprezintă o performanță de gîndire tehnică și de artă. I-am cunoscut, în aceste zile, pe mulți dintre ei, și satisfacția de a-i fi cunoscut, mărturisesc, nu e cu mult mai mică decît aceea de a-i fi întîlnit alevea pe vechii ctitori de civilizație ai acestui pămînt. Primii au venit pe valea Oltului în urmă cu vreo două mii de ani, cu trupe și mașini arhaice de luptă. Șoseaua romană, tăiată de-a lungul riului, le conservă și azi amintirea. Strănepoții, continuînd gestul edil, prelungesc drumul arhaic, înarmați cu mașinile acestei epoci. Ei, cei mai mulți, sînt oameni tineri (vîrsta medie a constructorilor de la Ioneşti e sub 30 de ani), ei n-au vanități de creatori de istorie (deși, de fapt, fac istorie !), ei nu vor fi mortificați în marmură. Sînt prea vii și prea mulți pentru asta, iar legea creației lor e cooperarea, unitatea operei fiind o rezultată obștească de eforturi și îndrăzneli.

I-am cunoscut, tot în aceste zile, într-un alt punct al defileului Oltului, acolo unde Oltul iese din munți, pe șantierul hidrocentralei Turnu, de lîngă Cozia (o hidrocentrală cu o putere de 70 MW, deci dublă față de cea a Ioneștilor), pe constructorii și montorii care, în aceste zile din preajma zilei Eliberării, luptă ca să-și realizeze, chiar să-și întreacă angajamentele, angajamente care prevăd finalizarea, cu 30 de zile înainte de termen, a lucrărilor primei faze de deviere a Oltului. „Atacarea" (cum zic constructorii) a șenalului de deviere a riului s-a petrecut nu demult, e de atunci, din septembrie 1977, mai puțin de un an. Acum, șenalul e gata. Acum, la scurgerea a mai puțin de un an, cartea marii întreceri înscrie, la capitolul lucrărilor încheiate, operații de o unică însemnătate, cele mai multe cu statut de „premiere", premiere de tehnică, de soluții tehnice, de gîndire inovatoare, de calitate superioară a muncii. Calea ferată a defileului, însoțitoarea din veacul trecut a Oltului, a fost mutată (adică deplasată, pe orizontală, cu circa 1 kilometru și, în plus, transgresată și vertical, reconstruită la o altitudine care o depășește cu 20 m pe cea veche), toate lucrările șantierului, extrem de numeroase, de complicate, executîndu-se în îngustul spațiu dintre vechiul și noul drum de fier. S-a muncit și încă se muncește, pe acest șantier, mai greu, poate, decît oriunde pe valea Oltului, fiind, cum spuneam, cea mai îngustă zonă de lucru, panta taluzului pentru devierea riului fiind extrem de abruptă, viteza apelor scăpate din munți fiind foarte mare, fiind cea mai mare de pe întregul curs (debitele ating și 2 000 de metri pe secundă !), mai existînd pe aici și un exces de ape freatice, mai existînd, peste toate, și obligația (pe care constructorii au primit-o ca pe un lucru firesc, ca pe un lucru înțeles de la sine) de a se proteja și vestigiile castrului Arutela, operă a celor dintîi edili ai locului, aflată în incinta șantierului, în chiar inima lui. Nici o piatră a castrului din veacul al treilea nu s-a clintit (ba, mai mult, constructorii, cotrobăind cu uneltele panta de stînci a Oltului, au făcut și o prețioasă descoperire, deshumînd resturile unor terme romane, bănuite pe-aici de Gr. Tocilescu, bănuite și de alți istorici și arheologi, dar pînă azi, rămase numai ca bănuială, ca legendă), în schimb, în răstimpul acestor luni, au fost puse în rost, cu prieceperi superioare, pietrele unui edificiu de o arhitectură unică. Barajul Turnului, ne spune Ion Mihăilă, șeful lotului, e un baraj de „tip fluvial", cu o „cădere" de 26 de metri, un unicat al genului, fără rival pe continent, construcție înaltă, suplă, „nervoasă", captînd cu fine antene toate mișcările riului, atît de năvalnice pe aici, stăpînindu-le și drenîndu-le. Majoritatea constructorilor sînt tineri și foarte tineri. Buldozeristul Constantin Vasile are doar 19 ani, s-a calificat la Dălești (o hidrocentrală a Oltului care de-acum produce), excavatoristul Ilie Grămescu are 20 de ani, s-a calificat la Riureni (altă hidrocentrală care produce), excavatoristul Aurel Antoni, venit de pe șantierul marii hidrocentrale a Lotrului, e taxat, la cei 30 de ani ai lui, printre „veterani". Printre „veterani" e așezat și Toma Cuteanu (mecanic cu state vechi și elev la liceul seral, la Rm. Vîlcea), deși n-are decît 28 de ani. Am extras, din tabela fruntașilor în întrecere, doar aceste cîteva nume, ele, desigur, s-ar putea însoți și cu altele, cu multe altele. Ele, aceste nume, lîngă care ar fi trebuit să așezăm și niște fapte (adică munca în condiții dramatice, în fierberi de ape freatice sau pe pante în acerbă rostogolire spre hăul riului), vor fi, desigur, ultate de către cei ce citesc aceste rînduri, ele, cu alte cuvinte, se vor tencui anonim în zidurile construcției, lîngă numele buldozeristului Gheorghe Martin, al ajutorului de excavatorist Ion Șoavă, al femeilor-constructorițe Mariana Bățică sau Elisabeta Badiu. Ei, acești oameni, nici măcar nu rîvnesc să-și impună numele altfel decît anonim, altfel decît tencuit în ziduri, creatia lor, cum spuneam, prezidînd-o cooperarea, răspunderea fiecăruia pentru destinul și reușita tuturor. „Nimeni, de unul singur, nu-și poate scrie numele pe un baraj, fiindcă zidul ar roși", îmi spune (și cît de frumos mi-o spune, ce memorabile mi se par aceste spuse !) Ion Mihăilă, șeful de lot. Deci munca lor, adesea dramatică, totdeauna eroică, se consumă în anonim, sau, altfel spus, în efemer. Dar ea poartă — prin opera ei — însemnul de înaltă strălucire al trăiniciei, al duratei.

În marea întrecere a lui August, pe Olt — pe un riu ce se mută, ce-și schimbă albia milenară, ce-și schimbă rosturile, ce devine monument sau magistrală a energiei — se aprind, astfel, niște lumini. Care fac cerul patriei mai vast, mai înalt, mai strălucitor, luminîndu-ne existența, sporindu-i regimul solar cu niște grade fierbinți. Fierbinți ca și mîinile și ca și inimile constructori.

ILIE PURCARU ■

Un nou petrolier gigant lansat la apă!

„Unirea" — petrolierul gigant de 150 000 tdw a fost lansat la apă. Petrolierul de 150 000 tdw „Independența", cu un voiaj la activ, începe să intre în istorie. O istorie pe care navaliștii constănțeni o scriu rapid și temeinic. Noua filă a cronicii prezente așază realitatea în drepturile ei, schimbînd formule consacrate. **Nava amiral** se simțea stingheră. **Flota amiral** este expresia devenirii, a dezvoltării. Celui de-al doilea petrolier gigant i-au trebuit cu 100 de zile mai puțin decît navei „Independența" pentru a părăsi docul de montaj. Rezultatul ambiției, experienței, profesionalismului. Ambiția și mîndria de a întîmpina marea sărbătoare a poporului român — 23 August — cu un succes pe măsura rezultatelor obținute în ultimii ani de constructorii de nave de pe malul mării.

„Sîntem bucuroși — ne spune secretarul comitetului de partid al șantierului, Ștefan Panait — că putem să raportăm conducerii partidului nostru, personal tovarășului Nicolae Ceaușescu, la ale cărui îndemnuri și indicații prețioase șantierul nostru a construit cele mai moderne și mai mari nave din flota noastră, că sarcina pe care am primit-o, angajamentele pe care ni le-am asumat au fost îndeplinite într-un timp cît mai scurt, astfel încît să întîmpinăm ziua de 23 August cu lansarea la apă a celui de-al doilea petrolier de 150 000 tdw. Navaliștii noștri au folosit din plin experiența dobîndită în timpul construirii primului petrolier de 150 000 tdw „Independența", fapt care s-a reflectat atît în ceea ce privește calitatea lucrărilor, cît și în privința scurtării termenului de montaj în doc și deci de lansare la apă a navei. S-au modificat unele tehnologii, montajul s-a realizat cu două macarale de 480 tone, față de una singură existentă la primul, s-au introdus în bloc-secții tubulaturi de saturare a navei care duce la scurtarea termenului de realizare a instalațiilor de încărcare-descărcare a navei de combustibil, apă etc.".

Gheorghe Lupu și Dumitru Mocanu, primul lăcătuș, al doilea, sudor, sînt doi dintre cei care au contribuit la succesul constructorilor constănțeni. Sînt doi dintre sutele de muncitori anonimi, „pentru că pe nave nu sînt trecute și numele noastre, cum întîlnim pe unele case a căror arhitectură ne place și ne rămîne în suflet", doi dintre oamenii care s-au luptat cu timpul, muncind cu dăruire și responsabilitate pentru a realiza ceea ce numesc ei „creșterea flotei de giganți a țării". „Eu colaborez perfect cu Moraru, ne mărturisește Gheorghe Lupu. Mai exact, oamenii din echipa mea și oamenii condusi de colegul și prietenul Dumitru Moraru. Am să vă dau un exemplu. Pentru ca bloc-secțiile să fie sudate perfect, eu trebuie să comand astfel manevra unui bloc-secție, care, o spun așa pentru dumneavoastră, are între o sută și patru sute de tone greutate, încît să se îmbine foarte bine cu celelalte, să se cupleze exact. Treabă foarte importantă de care profită sudorii". Sudorul Dumitru Mocanu, șef de echipă, îl completează: „Profităm noi, dar de fapt profită nava. Lucrurile se leagă. Sudurile de bloc-secții sînt cele mai importante. Dacă pînă la montaj sudurile se controlează prin sondaj, aici la montaj, controlul se efectuează în întregime cu raze Roentgen care depistează orice incluziune. Este vorba de calitatea navei. Și noi ne mîndrim că pe lîngă lansarea la apă cu o sută de zile mai devreme decît „Independența", am efectuat lucrări de o calitate asemănătoare, adică foarte bune. Astfel că, alături de ceilalți, alături de navaliștii — navaliști și noi, sudorii, am putut contribui la succesul șantierului dedicat zilei de 23 August".

Ce înseamnă aceste o sută de zile cîștigate de constructorii constănțeni? Ne răspund cei doi, la unison: „În aceste peste trei luni se va putea realiza 85 la sută din montajul în doc al corpului unui mineralier de 55 000 tdw". Dar despre performanțele muncitorilor de la Șantierul naval din Constanța, despre izbînzile lor recente, închinate toate marii sărbători, se pot spune multe. Gîndindu-și mai bine munca, chibzuind și gospodărind cu mai mult simț de răspundere materia primă, aceștia au reușit să economisească importante cantități de metal, de energie și de combustibil. Economia de metal se datorează faptului că în primul semestru al anului indicele lui de folosire a fost de 90,45 la sută. Asta în condițiile în care șantierul este un mare consumator de metal și numai în anul 1978 prelucrîndu-se 100 000 tone. Nu doar economie de metal. Cifrele sînt grăitoare și în ceea ce privește economia de energie electrică, 204 MWh, sau combustibil convențional, 120 tone.

„Desigur, ultimul nostru mare succes, afirmă secretarul comitetului de partid, este lansarea la apă a „Unirii". Dar să nu uităm că și economiile importante care s-au făcut, efortul oamenilor, mai ales un efort de gîndire și organizare, materializat în construcția celorlalte nave, sînt o mărturie a faptului că oamenii șantierului s-au mobilizat puternic pentru a întîmpina marea sărbătoare numai cu izbînzi pe măsura prieteniei și conștiinței lor. Dintre aceste angajamente împlinite, vă rog să mai notați și pe acelea privind livrarea înainte de 23 August a mineralierului „Buziaș" de 55 000 tdw, lansarea la apă a două corpuri de drăgi absorbant-refulante de 760 metri cubi, lansare petrecută în aceeași zi cu „Unirea". De asemenea, s-au început lucrările de montaj în doc a mineralierelor 9 și 10 (deocamdată nu au nume) de 55 000 tdw..."

Constructorii de nave constănțeni sărbătoresc ziua eliberării țării, potrivit prieteniei și conștiinței lor, raportînd cu mîndrie „creșterea flotei românești". Și pentru că munca și prieteneia, dorința și ambiția de a realiza ceea ce nici măcar constănțenii, oameni învățați „cu marea și vapoarele", nu bănuiau cu ani în urmă, nasc tradiție, iată că au început lucrările la cel de-al treilea petrolier de 150 000 tdw. Sîntem deci în fața unei tradiții, a unei ștafete a muncii care ea însăși constituie un mare succes al oamenilor muncii de la șantierul constănțean.

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

Urcînd spre locul de muncă

În Slătioara, pe mulți îi cheamă Tăutu. De aceea, după ce se rostește numele Tăutu și un prenume, se precizează și prenumele unuia dintre părinți. Aurel al Margaretei Tăutu are 52 de ani, gospodăria lui, nevastă, Aglaia a lui Aurel al Margaretei, doi copii — Doina a absolvit liceul, Dorel își face armata — este șeful unei echipe de forestieri, are mai multe stegulețe, diplome și insigne de fruntaș în muncă și totuși nu fumează înaintea mamei sale. Cînd i-am spus că vreau să scriu despre dumnealui, mi-a răspuns că asta nu se cade, dar că, dacă binevoiesc să fac un articol despre oamenii echipei sale, atunci se socotește bun de-o cinste. Și-așa, iată-mă față-n față cu șase bărbați cu mîini puternice și priviri limpezi. Îi poftesc să-mi vorbească despre meseria lor, despre pădurea lor, despre zilele lor, despre iernile lor, despre ploile lor, despre greutățile lor, despre bucuriile lor, despre casele lor, despre familiile lor, despre Slătioara lor. Îmi turuie gura iar ei tac și se uită la mine cu privirea aceea care a devenit incomod de limpede. Apoi se privesc între ei și am sentimentul că hotărăsc în colectiv cam așa: „Dacă trebuie, o facem și pe asta!" Încep să vorbească. Mai întîi, pe rînd, și-au făcut cîte un fel de autobiografie:

Vasile Mihalea: Am rămas fără tată, eram necăjiți și-am apucat care-ncotro, după bani. Lucrez în pădure de la 15 ani; acum am 58. Nu mi-a plăcut să umblu din meserie în meserie, nici din întreprindere în întreprindere. O fost și mai greu și mai ușor. Iarna, zăpezile mari, doborîturile, copacii uniți peste alții...

Savin Floceac: Am 32 de ani și doi copii. Lucrez de 18 ani. După armată, am fost un an miner. Am revenit la păduri. Am fost patru ani drujbist, adică om care taie copacii cu ferăstraie electrice. După aceea am făcut școala de tractoriști și trei ani am lucrat pe tractor. Asta a însemnat zdruncinături pe pietre rele. Am avut de suferit cu sănătatea și m-am întors la tăiat copacii. Înainte se făcea tăierea la un metru înălțime, acum se taie copacul fără risipă: cîțiva centimetri deasupra pămîntului. Nu mă duc la altă întreprindere, la altă muncă: în pădure sînt și ploi, și nopți, dar și zile frumoase, și aer, și păsări, și cîntecul lor.

Vasile Mazăre: Sînt cel mai tînăr din echipă, am 27 de ani. Tata a fost tot forestier, mai mult de 25 de ani. La pădure am început să lucrez de la 18 ani. Îmi place munca de pădure. Cred că de aceea tovarășii din conducere s-au gîndit să mă repartizeze să urmez cursurile de tractoriști. Munca noastră nu-i ușoară, trebuie să fii mereu atent. Foarte greu e cu doborîturile de pe urma zăpezii ori vîrtului. Dar sînt și bucurii. Muncitorii forestieri sînt bucuroși cînd încep o parcelă nouă. Ne-au mai bucurat noua încadrare, mărirea retribuției și reducerea, din iulie, a săptămînii de lucru. Muncesc și învăț cele bune, ca să nu-i fac de rușine pe cei mai vîrstnici din colectiv și ca să-i știu pe tata bucuros. Munca e foarte grea dar nu părăsim satul; doar tinerii pînă la 20 de ani nu se prea încadrează în munca la pădure.

Constantin Mihalea: O bucată am fost cărăuș, acum sînt fasonator și horhănitor la șlipuri. Lucrez cu tata. Avem terenuri grele. Am nevastă, doi copii, m-am păzit și n-am pățit nimic. Pentru un om din altă parte este foarte greu, mai ușor se adaptează la munca în mină.

Gheorghe Răcilă: Și eu, de la 16 ani, din '50, în continuare, numai în pădure. Era greu pe atunci. Gerului îi făceam față lucrînd cu rucsacii în spate. Lemnul tăiat îl cărăm în spate pînă la cușcăi, un uluc din trei scînduri unse cu parafină. Noaptea dormeam pe cetină, într-un bordei rotund, în pămînt. Făceam cîte un foc mare; cetina se usca și foșcăia sub noi. O femeie s-a speriat că-s șerpi, dar era cetină. Azi barăcile is ca și casele; sînt cabane cu paturi, cearșafuri și radio.

Aurel Tăutu: Făceam lîngă brad o bortă în zăpadă de-un metru. Apoi, iarnă sau vară, munceam greu, cu ferăstraiele, în genunchi. Un brad în jumă de zi, atîta reușeam. La început oamenii au refuzat „drujbele"; acum le spun „drujbițe". Nu puteam face nici brigadă, pentru că oamenii erau învățați să lucreze cîte doi. Mai erau și accidente. Da' ce-a fost a trecut! Mecanizarea — de la tăiere la încărcare — e foarte binevenită și-n pădure. Sînt mulțumit de brigada pe care o am. Mi-o dat ascultare: N-am primit oameni care au umblat din loc în loc. După ani de zile, am reușit ca gura de exploatare Slătioara să fie mereu printre primele. Din zece oameni, cinci sînt membri de partid și doi utecisti. Peste doi ani, doi dintre noi ies la pensie. Mă mai doare ficatul, vine și peste mine bătrînețea, dar aș vrea să fiu și peste 20 de ani tot în același colectiv. Sîntem ca într-o familie bine organizată. Datorită oamenilor acestora nici accidente n-am avut; într-atîția ani, nici un accident!

Forestierii lui Aurel Tăutu, acești oameni care tocmai lucrau în perdelele din

jurul Secularei și care n-au vorbit niciodată cu un gazetar, s-au obișnuit și cu postura de intervievați și-au început să vorbească toți deodată. Notez replici care par că n-au legătură între ele:

— Ploaia asta și vîntul ăsta care au smuls copacii tineri...

— Sigur că-i mai greu să lucrezi în doborîturi...

— Vine de sus, învîrtindu-se, cînd nici nu te aștepți, un vîrf de brad!

— În pădure, la fiecare pas e altceva. Jumătate de metru contează. Lunar facem protecția muncii.

— Numai că atenția mai depinde și de oboseală!

— Facem două ore pînă la locul de muncă. Două ore în care numai urci.

— Dar și duminica, zi de odihnă, tot în pădure ne ducem.

— Sîntem mulțumiți cu acordul global și cu scoaterea impozitelor, e mai limpede!

— Aici, cinstit, e meritul lui Ioan Bălan, șeful sectorului Frasin, și al lui Vasile Rusu, maistrul de exploatare: ei și-au dat interesul să ne lămurească și să ne organizeze.

— Cu acordul global se poate depăși două mii.

— Am primit și premii...

— Sîntem și crescători de animale. Le îngrijim foarte bine. Avem contracte pe porci, pe lînă, pe lapte, pe carne, pe brînză. Concediul îl petrecem mai mult acasă, muncind.

— Acum în Slătioara toți au radio, televizor și-s abonați la presă.

— Pînă în toamnă se termină asfaltatul drumului.

— Seculara e vizitată de mulți turiști.

— Satul nostru e mic, dar e cel mai liniștit din comună. Oameni cinstiți și cu bună-cuviință.

— Și mîndri!

— Avem ambiția noastră!

— N-am vorbit de Rusu Vasile Maxim!

— E cel mai vechi maistru pe sector. În meserie ne e tată la toți.

— Trebuie vorbit și de Costan Oprea. Acu-i pensionar. O fost țapinar. Dintre cei mai buni muncitori de pădure. Ajungea dimineața în pădure, punea cușma-n cepul bradului și lucra toată ziua. Descoperit chiar și pe ger! Harnic grozav.

— O digerat floarea aflnului și anu ăsta n-au să prea fie!

Masa rotundă gazetărească s-a transformat într-o discuție purtată ca la gura sobei, în care amintirile și înțelepciunea și gluma făceau casă bună. Informațiile făcuseră loc meditațiilor. Mi-am închis carnetul, ca să am și eu partea mea de bucurie neplătită cu vorbe scrise și predate în termen.

A doua zi aveam să aflu din ziare că Întreprinderii forestiere de exploatare și transport Suceava i-a fost conferit Ordinul Muncii clasa I, pentru locul I în întrecerea dintre unitățile industriale. Iar gura de exploatare Slătioara face parte din sectorul Frasin al sus-numitei întreprinderi. Știrea nu mi-a adus în minte nici chipurile, nici cuvintele forestierilor echipei conduse de Aurel Tăutu, ci mîinile lor. Mîinile acelea — copleșitor numitor comun — mari, butucănoase, puternice, de gospodari chibzuiți ai acestei avuții care este pădurea.

NELU IONESCU ■

Iată ce înseamnă la noi
TOTUL PENTRU OM

„Realitatea ilustrează convingător că țelul suprem al politicii Partidului și statului nostru este ridicarea bunăstării poporului, îmbunătățirea continuă a condițiilor de muncă și de trai ale tuturor oamenilor muncii — aceasta constituind esența construcției socialismului și comunismului".
NICOLAE CEAUȘESCU

Drepturile omului încep prin dreptul la muncă

1950 — în ramurile economiei naționale lucrau 2.130.000 oameni ai muncii.
1977 — în ramurile economiei naționale lucrau 6.741.000 oameni ai muncii.
1980 — conform Programului partidului — în ramurile neagricole 9.500.000 oameni ai muncii.

Pentru prima oară în istoria țării noastre se realizează și se garantează în fapt dreptul la muncă tuturor cetățenilor țării, indiferent de sex și naționalitate, înfăptuindu-se astfel unul din idealurile de dreptate socială cele mai de preț ale poporului muncitor.

Cel mai fertil deceniu 1970—1980 : cca. 2.500.000 noi locuri de muncă.

O NOUĂ CALITATE A MUNCII

1951—1977 — 2,1 milioane de persoane au absolvit învățământul profesional, tehnic, de specializare postliceală și de maiștri.
1951—1977 — 506.000 persoane au absolvit învățământul superior.

S-a modificat structura formelor de calificare în favoarea celor mai complexe, a crescut rapid numărul muncitorilor cu meserii specifice ramurilor de bază și au apărut meserii noi, micșorîndu-se simțitor ponderea muncitorilor necalificați.

1950 — ponderea populației neagricole în populația activă : 26 la sută.
1977 — ponderea populației neagricole în populația activă : 66 la sută.

În cifre absolute creșterea a fost de 4.700.000 de persoane.

RITMURI

1950—1977 — producția industrială a crescut de 26 de ori
1950—1977 — producția agricolă a crescut de 3,4 ori.

1950—1977 — produsul social și venitul național : de 12 ori
Venitul național din 1938 se realizează astăzi în numai 25 de zile.

Problema fundamentală a creșterii generale : corelația științifică între fondul de dezvoltare economico-socială și fondul de consum

Perioada	Rata fondului de acumulare (în procente)	Sporul absolut de venit național (în miliarde lei)	Ritmul mediu anual de creștere a fondului de consum (în procente)
1956—1960	16,0	27	4,5
1961—1965	24,3	51	5,3
1966—1970	28,8	86	7,0
1971—1975	34,1	150	7,5
1976—1980	33—34	circa 250	8,0

Menținerea unei rate înalte a fondului de dezvoltare corespunde cerințelor obiective ale reproducției lărgite, asigură extinderea și perfecționarea bazei tehnico-materiale, crearea a noi locuri de muncă, ridicarea mai rapidă a potențialului economic al județelor mai puțin dezvoltate, creșterea mai accentuată a bunăstării populației.

Sporirea numai cu patru procente a ratei fondului de dezvoltare a generat un spor absolut de venit național de la 86 000 000 lei în 1970 la 150 000 000 lei în 1975 și la 250.000.000 lei în 1980 (conform estimărilor).

Strategia creșterii venitului național — componentă a umanismului socialist
Creșterea veniturilor populației în perioada 1950—1980

		1950	1965	1975	1977	1980 *
1.	Venituri globale (miliarde lei)	33,5	119,2	247,3	289,5	370
	Procente	100	356	738	864	11 ori
2.	Veniturile obținute de populație din fondurile sociale de consum (lei pe o familie)	772	3 850	8 783	9 563	11 766
	în %	100	500	11,4 ori	12,4 ori	15,2 ori

* Prevederi.

ÎN SPIRITUL ETICII ȘI ECHITĂȚII SOCIALISTE

1950 — raportul dintre retribuția minimă netă și retribuția maximă netă : 1 la 22,8.
1978 — raportul dintre retribuția minimă netă și retribuția maximă netă : 1 la 8,5.

În realizarea deplină a unității dintre variatele categorii de interese care acționează în orînduirea noastră socialistă un loc prioritar îl ocupă stabilirea unei proporții judicioase între veniturile directe ale oamenilor muncii provenite din muncă și cele din fondurile sociale de consum. Accentul hotărîtor, în acest cincinal mai ales, este pus pe veniturile directe provenite din muncă.

(1950=100)

		1965	1975	1977	1980 *
1.	Retribuția reală a personalului muncitor	225,6	325,2	364,9	430,2
2.	Veniturile reale ale țărănimii obținute din C.A.P. și din gospodăria personală (pe o persoană activă)	189,1	337,0	400,0	438,1

* Prevederi.

Muncim mai bine, trăim mai bine

Retribuția medie netă (în lei, lunar)

1950	1955	1960	1965	1970	1975	1977	1980
337	499	802	1 021	1 289	1 595	1 818	2 230

Creșterea veniturilor populației se află în strînsă legătură cu amplele modificări intervenite în structura economiei noastre naționale și concomitent în structura socioprofesională, ca și în calitatea forței de muncă. Mutațiile care au avut loc în numărul, structura și utilizarea forței de muncă din țara noastră reflectă semnificativ îmbunătățirile esențiale în condițiile de muncă ale poporului muncitor.

Programul de creștere a nivelului de trai în anii 1976—1980, inițiat și elaborat sub directa îndrumare a tovarășului Nicolae Ceaușescu, prevede o **CREȘTERE A RETRIBUȚIEI REALE DE 32,3 LA SUTĂ ÎN ANUL 1980 FAȚĂ DE 18—22 LA SUTĂ** (prevăzut în planul cincinal) **ȘI 18—20 LA SUTĂ** (prevăzut în Directivele Congresului al XI-lea).

La sfîrșitul anului trecut, din inițiativa secretarului general al partidului, Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R. a hotărît reeșalonarea graficului majorării retribuțiilor, astfel încît etapa întîia s-a încheiat la 1 iunie și nu la 1 septembrie 1978. Pe baza acestei devansări, oamenii muncii au obținut un plus de venituri totalizînd 2,1 miliarde lei.

O cincime din totalul veniturilor populației pe seama veniturilor din fondurile sociale

Învățămîntului i-au fost alocate fonduri
în 1950 : 1,3 miliarde
în 1965 : 6,5 miliarde
în 1977 : 15,3 miliarde

În 1977 o cincime din populația țării era cuprinsă în învățămînt.

Pensii : din fondurile sociale de consum se plătesc pensii unui număr de 3 100 000 de persoane.

1977 pensia medie de asigurări sociale era de 6,4 ori mai mare decît în 1950.

Alocații de stat se plătesc unui număr de 4 500 000 copii.

Asistența sanitară gratuită a beneficiat de la stat : în 1950 de 0,6 miliarde lei
în 1977 de 11,7 miliarde.
1950 : 1 047 de medici.
1977 : 36 000 medici.

Cheltuielile pentru dezvoltarea culturii și artei au fost în 1977 de 1 100 000 lei.

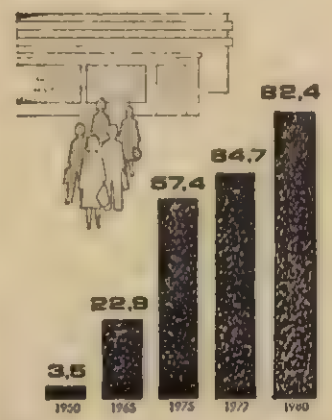

Veniturile obținute de populație din fondurile de consum

Mai mult de două treimi din populația țării locuiește în case noi

Apartamente noi

1951—1955	1956—1960	1961—1965	1966—1970	1971—1975
46 000	104 000	220 000	333 000	513 000

1976—1980
peste 1 000 000

De la eliberare și pînă în prezent au fost construite în total circa 4 500 000 locuințe, ceea ce înseamnă că peste 70 la sută din actualul fond locativ al țării a fost ridicat în această perioadă.

15 000 000 de oameni de la orașe și sate locuiesc în case noi.

În 1950, 3 713 139 de oameni locuiau în mediul urban.

În 1977, 10 236 846 de oameni locuiau în mediul urban.

În 1967 erau 183 de orașe.

În 1977 erau 238 de orașe.

Pînă la sfîrșitul cincinalului numărul așezărilor urbane va spori cu 129 de orașe agroindustriale.

CONSECINȚE ÎN LIMBAJUL MUNCII

În comparație cu anul 1950, productivitatea pe om al muncii în industrie a fost în 1977 de circa 7,9 ori mai mare.

Comparativ cu 1970, productivitatea muncii a crescut astfel în 1977 : Sălaj : 208 la sută, Galați : 195 la sută, Vîlcea : 184 la sută, Mehedinți : 178 la sută, Covasna : 168 la sută, Satu Mare : 167 la sută, Iași : 161 la sută, Vrancea : 161 la sută, Harghita : 156 la sută, Buzău : 154 la sută, Tulcea : 150 la sută, toate aceste județe fiind peste media de 148 la sută pe țară.

Din producția de 87,5 miliarde lei ce va fi realizată în 1978 peste plan, 80 de procente vor fi obținute pe seama creșterii productivității muncii.

Modificări cantitative și calitative în consumul populației
Consumul mediu anual de bunuri alimentare și industriale pe un locuitor

	U.M.	1950	1965	1975	1977	1980
Carne și produse din carne	kg	16,7	36,4	45,7	51,9	57,0
Lapte și produse din lapte	l	107,6	105,0	132,6	143,9	200,0
Ouă	buc.	59	115	214	238	341
Zahăr și produse din zahăr	kg	6,9	15,0	20,3	25,2	30,0
Legume și produse din legume	kg	65,6	75,3	112,6	124,4	140,0
Fructe și produse din fructe	kg	20,7	26,7	42,6	50,2	56,0
Țesături (inclusiv confecții)	mp	13,19	16,26	24,19	26,08	30,50
Încălțăminte	per	0,62	1,97	3,06	3,31	4,10

Dotarea populației cu obiecte de folosință îndelungată

(număr la 1 000 de locuitori, la sfîrșitul anului)

	1955	1965	1975	1977	1980 *
Aparate de radio	37,4	123,9	206,6	220,1	254,0
Televizoare	–	28,8	144,9	172,5	195,0
Mașini de spălat rufe	0,5	22,9	67,9	80,4	87,0
Aspiratoare de praf	0,7	11,6	34,2	40,1	50,2
Autoturisme	0,2	1,2	13,7	19,0	25,0

* Prevederi.

Grupaj realizat de
NICOLAE [redacted]

Puterea de cumpărare a cetățeanului român sondată în cele cinci etaje ale magazinului „Unirea"

Vreo cîteva trenuri au tras parcă astăzi, 13 august, în fața magazinului „Unirea" din București. Atmosfera de aici este aceea din Gara de Nord, în sezon estival, încă. La parcare sînt, practic, mașini din toate județele și nu puține sînt și din țări vecine și prietene. Cu soții, copii, neamuri sau prieteni, bărbații poartă chiar și în magazin răspunderea celor cumpărate. La ora 8, cu o oră înainte de deschiderea magazinului, coloane de oameni așteaptă cuminți și răbdători începerea vînzării. La ora 9 și nici 10 minute scările rulante, din cauza marelui aflux de oameni, merg greu. Trebuie să consemnăm și faptul că la puțin timp se pun mai bine în mișcare și că cele cîteva ore de documentare suprasolicitarea se repetă de aproape 10 ori. Economistul Mircea Enache care ne însoțește nu se miră însă de nimic. „Așa este duminica la noi la „Unirea". Avem multă provincie".

După cum probabil vă reamintiți, magazinul „Unirea" a fost inaugurat în ziua de 2 septembrie 1976 în prezența secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Al doilea mare magazin din țară, după Bucur-Obor, acest veritabil oraș comercial are însă cea mai mare cifră de afaceri, ca să spunem așa, circa 3 milioane și jumătate de lei pe zi. De remarcat că la suprafața sa, 28.000 metri pătrați doar 27 la sută constituie spațiul de depozitare, ceea ce presupune alinierea la comandamentele comerțului modern și mai înseamnă două lucruri : aducerea mărfii direct la raion și o aprovizionare de o ritmicitate remarcabilă. Desigur, prima explicație a faptului că magazinul este atît de solicitat este cea simplă : se găsesc mărfuri de toate felurile, pentru toate categoriile de venituri. Practic, exceptînd autoturismele și mobila, aici se vinde orice. Cum sîntem înconjurați de o mare de lume ne vom documenta la modul cel mai clasic cu putință : o luăm de la parter spre etajul V unde nu ne propunem să zăbovim căci se află un restaurant și o cofetărie. Desigur și acest etaj V ca și subsolul — un mare magazin alimentar — sînt importante, ele reprezentînd nu cu multi ani în urmă mari deziderate ale cumpărătorului de rînd. La parter. Felicia Chirpăleanu ne informează că sînt 18 raioane, adică artizanat, mercerie, moto-velo-aragaze, cosmetice, ceasuri, bijuterii, articole pentru nou-născuți ș.a.m.d. Se cumpără aici de circa 800 000 lei zilnic și este enorm

dacă ne gîndim că prețul cel mai mic este de 5 lei iar la nou-născuți media pe articolul vîndut este de lei 20. Cum nou-născuții n-au ajuns la posibilitatea efectuării de calcule le vom face noi : pe zi se vînd aici lucruri de 37.000 lei, ceea ce la modul matematic vorbind ar însemna cîte un articol pentru 1 850 de copii ! Mitea Maria, șefa raionului moto-velo-aragaze, ne spune că zilnic se vînd 5—6 motorete Mobra și 6—7 aragaze. În chiar fața noastră, deloc intimidat, Dincă Alexandru, cooperator din comuna Brastavățu, de lîngă Corabia, se pregătește să cumpere pentru casa nouă un aragaz electric cu 2 sau 3 ochiuri ? Cu 2 sau cu 3 ? zice către noi, dar neflind de specialitate îl lăsăm pe mîinile Mariei Mitea. „Mă recomand, spune, Păduraru Romașcu Vasile". Și se recomandă. Apoi ne spune că are 21 ani vechime în comerț. Magazinul se modernizează pe zi ce trece și acest lucru nu se face de la sine, ci din inițiativa noastră. Am introdus recent următoarea regulă : ce este în față, este și în spate. Cum adică ? Se expun numai mărfurile care să găsesc în cantități suficiente, căci este în primul rînd magazin și în al nu știu cîtulea rînd expoziție. Ne aflăm, să precizăm și asta, la etajul I al magazinului Etaj destinat femeilor și copiilor de la 2 ani în sus. Și aici valoarea mărfurilor desfăcute zilnic este de circa 800 000 lei. Proiectanta Mihaela Buzescu ne asigură mai întîi că soțul este afară, nedespărțindu-se de „Dacia 1 100" recent cumpărată „...o lună și ceva tovarășe reporter..." și că mai răsuflînd cu banii a venit pur și simplu să se îmbrace din cap pînă-n picioare pentru concediul pe care și-l vor petrece la mare. Fiul ei Dan de 10 ani va avea și el haine noi, ni se spune. Văzînd că avem un interlocutor amabil găsind timp și pentru reporter întrebăm ce realizări au în ultimii doi ani. Am ținut să explicăm că îi considerăm o familie obișnuită și ne-a asigurat că lucrurile stau chiar așa. Mai întîi aș vrea să consemnați că în urmă cu trei ani ne-am cumpărat o casă cu 35 000 lei. Înzestrînd-o, i-am făcut să crească valoarea cu încă 40 000 lei, am cumpărat mașina și am trăit decent. Suma care ne revine, mă refer la fiecare membru al familiei, este 2 000 lei. Din cîte știu, afirmă, este ceva obișnuit. Notați, sîntem rugați, că anul acesta retribuțiile și alte sporuri ne-au crescut cu circa 1 000 lei lunar. Dacă am făcut toate acestea — ni se spune în final — puneți-o și pe seama posibilității cumpărării în rate și condițiilor deosebit de avantajoase de împrumutat bani de la casa de ajutor reciproc. Să consemnăm ajunși la etajul 2, spusele gestionarei Vasilica Georgescu, șefă de etaj : „Avem 16 gestiuni, toate pentru bărbați. Cumpărătorul este mai exigent, vrea lucruri moderne și bine făcute. Sprayurile, să vă dau un exemplu, se vînd și în mediul rural. Se constată o creștere mare la vînzarea produselor cosmetice. Realizăm și noi circa 800 000 lei zilnic".

Aici îl găsim pe tehnicianul constructor Radu Simion din Galați. Și-a cumpărat „cu banii jos", un costum și 3 cămăși și crede că-și va cumpăra și un pardesiu.

— Aveți familie în Galați ?

— Da, soția și 4 copii.

— Cît cîștigați într-o lună ?

— Lucrăm în acord global și media este 4 500—5 000 lei. Adăugați circa 700 pentru copii.

— Da, remarcăm, o familie mare. Cum vă descurcați cu banii ?

— Beneficiem de creșe și grădinițe la prețuri extrem de mici. Aprovizionarea este bună, avem de la stat locuință bună așa că...

— Spuneți în continuare.

— Am reușit, cu economii firești, să adunăm bani pentru o „Dacie 1 300". În ani, desigur. Am depus banii și așteptăm mașina. O vom lua în decembrie, dacă nu cumva mai devreme.

Cu o autentică înfățișare de boxer categoria grea ne întîmpină șeful etajului 3 Ioan Valentin. Cei 500 000 „scoși" zilnic aici sînt dați pe radiouri și televizoare, instrumente muzicale, articole foto-sport și altele Se cumpără zilnic 30—40 televizoare și ni se mai spune că după o statistică la îndemîna lucrătorilor magazinului în țară numărul televizoarelor l-a întrecut pe acela al aparatelor de radio. Se cumpără bine noile televizoare cu circuit integrat și cele noi de tipul „OLT", „Diamant 145, 146". Este greu aici să discuți cu cineva căci solicitarea este una extraordinar de mare. Cert că un bun de folosire pe termen mai lung, cum este televizorul, nu-și mai așteaptă uzura morală, ceea ce vorbește de la sine despre nivelul de trai ridicat din țară.

La ultimul etaj al documentării noastre, al patrulea, vedem mulți turiști bulgari cumpărînd îndeosebi corpuri de iluminat și mașini pentru stors fructe. Aici avem ocazia să consemnăm și un lucru bun : s-a deschis un raion de mărimi excepționale — de la talia 60 în sus pentru bărbați și peste 50 la femei.

Trefilorul Adalbert Gal de la Întreprinderea „Republica" din Capitală a ieșit din schimbul 3 și a venit împreună cu soția direct la „Unirea" să cumpere un : „Arctic" de 120 litri. Mobila și lucrurile casnice pe care le avem, zice, au circa 10 ani și acum, pe rînd, le schimbăm.

Deși s-a făcut aproape de ora 12 afluența de la „Unirea" nu scade deloc. Concluzii la 3,5 milioane lei pe zi, vînzare într-un singur mare magazin din țară ? Se muncește bine, se cîștigă bine, se trăiește bine.

E. SECELEANU ■

Fotografii de ION PREDOȘANU ■

Sinaia sau „ozonul" mecanicii fine

Nicolae Iorga despre Sinaia : „O stație de aer pentru lumea cea mai avută. Se văd și aici marile neajunsuri ale clasei bogate de la noi. Fiecare trăiește pentru sine și pentru clipa care trece. Atîtea vile n-au creat nimic comun pentru locuitorii lor. Nici un loc de întîlnire culturală, nici o bibliotecă...". Alături de cei care apăreau vremelnic aici, alături de locuitorii de sezon ai orașului dintre munți, în al cărui cazinou se prăbușeau averi ca să se ridice, tot acolo, altele, trăiau localnicii. De fapt nu chiar atît de alături ci la distanța cu care bogăția se ține departe de sărăcie. Doctorul inginer Gheorghe Țiu, astăzi inginer-șef la Întreprinderea de mecanică fină, a înțeles foarte bine, încă de cînd a deschis ochii asupra lumii, de ce mama sa, îngrijitoare la o vilă, și tatăl său, hamal în gară credeau că nici nu locuiesc în același oraș cu boierii cărora le făceau curățenie ori le cărau bagajele. În 1941, la 15 ani, a intrat ucenic la patron, la „Costinescu", pentru a învăța strungăria. Cînd vrea să-și aducă aminte de anii aceia mai tineri îl cheamă și-i ține alături pe prietenul său Matei Ruegg, învățăcel, în același ani, într-ale strungăriei, iar astăzi, ca maistru, șef al secției 2 400. Cînd vorbesc, ba unul, ba altul, parcă se desenează sub ochii celui care-i ascultă zilele eroice ale insurecției armate, cînd cerul, în jos, pe valea Prahovei, părea o fereastră incendiată, cînd chiar lîngă Sinaia, la gura pădurii, spre Poiana Țapului ostașii români au dezarmat o coloană hitleristă ori cînd ei înșiși, adolescenți încă, premilitari fiind, erau cît pe ce să-și piardă viața sub tirul necruțător al mitralierelor unor Masserschmidt-uri. Apoi, sub deviza „Totul pentru front, totul pentru victorie", în cadrul întreprinderii profilate pe producție de război, au fabricat proiectile antitanc. Proiectile originale, românești. Pînă la Ziua Victoriei, în acel mai 1945. Au urmat anii luptelor politice și, totodată, ai reconstrucției. După naționalizare, mai ales, uzina se profilează pe echipamente tehnice pentru agricultură și renunță la unele secții, cum ar fi acelea de var sau de cherestea, care crescuseră îmbulzite unele într-altele, și risipite la marginea orașului, pe firul văii. Dar specializarea propriu-zisă a întreprinderii avea să fie hotărîtă abia în 1953. Astăzi ea este unică în țară, ca producătoare a echipamentelor de injecție pentru toate tipurile de motoare diesel. Aici se realizează cel mai mare coeficient de utilizare a mașinilor pe întreaga industrie românească a construcțiilor de mașini și întreprinderea a primit diploma de onoare, ca fruntașă pe minister, pentru lucrările de bună calitate pe care le-a executat. Valoarea mijloacelor fixe este acum, prin comparație cu aceea din anul 1954, mai mare de 12 ori, iar valoarea producției, în același interval, a crescut de vreo 50 de ori. În același timp, după cum ne spunea inginerul Daniel Săpoiu, șef al serviciului organizarea producției din întreprindere și secretar cu probleme economice al comitetului orășenesc de partid, înnoirile, multiplele transformări care s-au petrecut în viața uzinei se resimt, evident, în viața orașului. Puterea economică a locuitorilor acestui oraș-stațiune a crescut considerabil, retribuția medie a lucrătorilor întreprinderii fiind cam 2 500 de lei, încît Sinaia nu mai cuprinde două orașe, unul al vizitatorilor și altul al localnicilor. Apoi, întreprinderea, care a cunoscut mai multe dezvoltări, din cincinal în cincinal, a asigurat, an de an, locuri de muncă în număr suficient, din cei 15 000 de oameni, cît reprezintă populația stabilă a orașului, vreo 3 000 muncind la „mecanică fină", într-o industrie care cere destulă iscusință, e bănoasă și — foarte important pentru Sinaia — nu poluează. Dificilele aparaturi de injecție, care hotărăsc mersul tuturor motoarelor diesel din țară, a solicitat, apoi, învățămîntul local, prin profilarea pe specialitățile mecanicii a liceului din oraș. Cît se poate de clar „datorită uzinei" a crescut într-o margine a orașului, unde drumul coboară spre București, un cartier nou, cu sute de apartamente, numit Izvor, avînd toate cele de trebuință, de la magazinul alimentar — spun localnicii, malițioși, avînd grijă să-i audă vizitatorii — poate cel mai bine aprovizionat din Sinaia, pînă la unitățile prestatoare de servicii, care împuținează grijile gospodinelor. Dar, s-ar cuveni să spunem, numai la Sinaia nu se poate observa tot ceea ce a schimbat și a hotărît, în viața oamenilor și a locurilor. Întreprinderea de mecanică fină. Cu cîtiva ani în urmă, ne spunea inginerul Daniel Săpoiu, întreprinderii i s-au acordat mari fonduri de investiții. Cu banii aceia, alocați de stat, trebuiau ridicate cîteva secții noi. Problema era : unde ? Tot la Sinaia ? Sau la Poiana Țapului ? Dar dacă, totuși, la Breaza ? Dezbaterile în cadrul Consiliului oamenilor muncii au fost înfierbîntate. Pînă la urmă cei din Breaza, care erau navetiști și numărau aproape o mie de suflete, și-au impus punctul de vedere. Fabrica de mecanică de precizie s-a construit acolo. În 1974, ea avea o singură secție. Azi numărul secțiilor a crescut la opt iar al oamenilor cam la două mii cinci sute. Orășelul acesta, aflat la vreo 20 de kilometri mai jos, în valea Prahovei, a început astfel să prindă mai multă viață și astăzi, în jurul său, gravitează forța de muncă devenită disponibilă în satele de pe-aproape. Nistorești. Adunați, Talea. Țăranii de pînă mai ieri devin muncitori, cunoscători ai unor tehnici de vîrf. Se schimbă astfel, în nuanțe mai mult sau mai puțin sesizabile, chiar un peisaj sufletesc. Poate că unii nu știu de unde a pornit această schimbare. Poate că alții știu și sînt gata să spună oricînd : Întreprinderea de mecanică fină, Sinaia. Cert este că ea aduce pînă la noi urma zbuciumului și-a luptei din anii care sînt ca desenați în fața celui care ascultă cînd vorbesc, ba unul, ba altul, inginerul Gheorghe Țiu și maistrul Matei Ruegg, cei doi buni prieteni. Atunci cînd au ei o clipă de răgaz și încearcă să-și aducă aminte...

DUMITRU ELIADE ■

Zile care au născut eroi

Nu, n-am poftit niciodată la zările altora. De mii de ani întregi, noi și strămoșii noștri nu ne-am luptat să cuprindem olaturi și pridvoare străine. Aventura absurdă în care România a fost aruncată începînd din toamna anului 1940, s-a datorat raportului de forțe pe arena internațională, presiunilor concentrice din exterior, lipsei unității forțelor politice ale țării, toate acestea soldate cu mari amputări teritoriale. Singurul lucru pentru care acest popor a luptat cu tot sufletul în istoria sa a fost dreptul de a trăi în țara lui unit și liber. Nici o mirare, deci, că poporul se împotrivea, în toate chipurile și cu toate riscurile războiului hitlerist, care subordona țara intereselor străine și criminale ale unor cobeligeranți ce-și dovediseră limpede „prietenia" pentru noi, încă din 1939 și 1940, cînd Diktatul de la Viena sfîrteca trupul României cu o graniță ilogică și sufocantă. De-a lungul acelor ani grei, cea mai lucidă forță politică din țară și cea mai fidelă intereselor vitale și firești ale poporului român a fost Partidul Comunist. Condițiile extrem de grele ale ilegalității și prigoanei sporesc meritul comuniștilor de a fi realizat, cu tact și perseverență, unirea tuturor forțelor patriotice a tuturor grupărilor politice interesate în răsturnarea guvernului antonescian. Pregătirea minuțioasă de către partid a actului insurecțional și a întoarcerii armelor împotriva adevăraților dușmani ai României și ai umanității a cuprins nu numai înlocuirea guvernului, ci crearea condițiilor de participare a întregului popor la luptă împotriva trupelor hitleriste și a ocupației străine. Astfel, insurecția națională armată antifascistă și antiimperialistă, declanșată la 23 August 1944, a devenit, încă din acea zi, opera întregului popor care, la îndemnul comuniștilor, sub conducerea acestora, în colaborare cu alte forțe antifasciste, își relua în deplină stăpînire, cu jertfe și cu bărbăție, pămîntul strămoșesc și viitorul patriei. Poporul român s-a regăsit atunci cu idealurile sale pe linia de conduită a istoriei războaielor lui : lupta — uimindu-și prin vitejie cotropitorii — pentru unitatea și libertatea sa. La 23 August 1944 începea o epocă nouă de viață, cea mai glorioasă și cea mai plină de lumină din istoria noastră. Partidului Comunist Român îi revine, astfel, meritul de a fi redat poporului său nu numai echilibrul politic și moral dar și onoarea de a participa cu toate forțele la victoria lumii asupra terorii fasciste. Nenumăratele jertfe date de poporul român în luptele pentru eliberarea țării, apoi pentru eliberarea Ungariei și Cehoslovaciei și pentru înfrîngerea definitivă a mașinii de război hitleriste, sfințesc această onoare.

După 34 de ani de la evenimentele din august 1944 i-am căutat pe cîțiva dintre eroii acelor zile și i-am rugat să depene amintiri. Oameni ale căror nume și fapte au intrat în istorie leagă, peste timp, în rîndurile de mai jos, vara fierbinte de încordare și de eroism a acelui an cu pașnica vară a anului 1978 în care ziarele aduc mereu cititorilor vești despre succesele din toată țara ale oamenilor muncii în întrecerea creatoare dedicată marii noastre sărbători. Să ne cinstim eroii și în acest fel : ascultîndu-i în clipele cînd retrăiesc istoria pe care au făcut-o pentru noi, pentru pacea acestor ani, pentru liniștea de azi și de mîine din casele noastre.

Dumitru Simulescu, azi pensionar, fost mulți ani membru al guvernului — printre primii miniștri-muncitori în anii noștri de libertate — își amintește :

„În Capitală se alcătuiseră formațiuni patriotice la Atelierele C.F.R. „Griviță", la întreprinderile „Malaxa", „Lemaitre", S.T.B., uzinele „Filaret" și „Grozăvești" și în alte părți. Au luat totodată ființă comandamente de sectoare. Numărul echipelor de luptă a crescut. Concomitent au fost înființate astfel de formațiuni la „Astra română", „Steaua română", „Vega", „Româno-Americana" și la alte întreprinderi petrolifere din Ploiești, precum și într-un șir de alte localități de pe Valea Prahovei. Au fost create, de asemenea, puncte de sprijin la sate, mai ales în acelea învecinate cu căi de comunicație mai importante — în comuna Alexeni (linia Urziceni), la Fetești, Preasna, Găiseni (linia Constanța), la Sirna, Bucov în județul Prahova și în alte locuri.

În condițiile de atunci, cînd activitatea de pregătire a insurecției nu trebuia să atragă prin nimic atenția organelor represive, s-a recurs la alcătuirea unor echipe de șoc înarmate, care aveau să acționeze din primul moment împreună cu unitățile militare, urmînd ca pe baza lor să se dezvolte în cursul insurecției detașamente mari. Patrioții din aceste echipe erau instruiți pentru ocuparea instituțiilor guvernamentale, a obiectivelor militare hitleriste și, totodată, pentru a deveni cadre de comandă în momentul înarmării în masă a muncitorilor.

Eram electrician la Uzinele de gaz și electricitate. Comandam una din formațiunile de luptă patriotice din Sectorul III Albastru. Numele meu conspirativ — care m-a apărat în ilegalitate — era „Plopul". Sugera un bărbat înalt, în contrast cu statura mea...

În ziua de 23 August numai ce descălecasem de pe bicicletă la uzină cînd mi s-a adus la cunoștință cuvîntul de ordine : **Aleea Alexandru 32.** Nu știu cîte minute am făcut pînă acolo. Am pedalat ca un ciclist de performanță. Parcul clădirii, înconjurat de un zid înalt, era plin de oameni. Numai de la noi, de la Uzinele de gaz și electricitate veniseră vreo 30 de muncitori. Era un du-te vino de nedescris. Unii se cățărau pe ziduri și strigau : „Dați-ne arme! Vrem arme!". În primele ceasuri nu ne-a fost deloc ușor. Se prezentaseră și mulți oameni neinstruiți. Comandanții sectoarelor, secretarii celulelor din întreprinderi își selectau luptătorii. Fiecăruia i se încredința o pușcă, muniție, o cască, o brasardă tricoloră cu indicativul „P". Îmi amintesc bine cum, tot acolo, în parcul acela boieresc, se formau grupe, echipe, patrule. Se stabileau misiunile: lichidarea unor cuiburi hitleriste, paza, laolaltă cu armata, a unor instituții publice, a unor convoaie de prizonieri. Toți hitleriștii capturați prin case particulare erau dezarmați și îi aduceam, mai întîi, la comandament în Aleea Alexandru 32. Timp de trei săptămîni n-am dat pe acasă..."

Într-o casă liniștită de pe strada Naum Rîmniceanu din Capitală, l-am găsit pe Eroul Muncii Socialiste, generalul de armată în rezervă **Dumitru Dămăceanu.** Cei optzeci și doi de ani îi ordonă parcă, șoptit, ritm domol în mișcări și în vorbă, iar venerabilul general, într-o elegantă ținută civilă de bunic, execută întocmai acest ordin. Așa așezăm în tihnă să-l ascult povestind despre cele mai tumultuoase zile pe care le-a trăit. „Pe la sfîrșitul lui mai 1944, după o ședință conspirativă ținută la palat, Lucrețiu Pătrășcanu mi-a spus că, în curînd, îmi va prezenta un prieten bun al lui. La începutul lui iunie, am făcut, astfel, cunoștință cu Emil Bodnăraș, știut sub numele conspirativ de **inginerul Ceaușu.** Împreună cu acesta am stabilit apoi măsuri concrete pentru îndeplinirea planului inițiat de partid. Sub conducerea Partidului Comunist se pregătea demult insurecția națională armată antifascistă și antiimperialistă. Declanșarea uriașei acțiuni trebuia s-o constituie arestarea lui Ion Antonescu și a colaboratorilor săi. Astăzi, se știu destule amănunte în legătură cu grăbirea acestui moment. În 23 August, la arestarea mareșalului, m-a căutat colonelul Emilian Ionescu adjutant regal, care m-a chemat la palat. Mie, în calitate de șef de stat major al Comandamentului militar al Capitalei, îmi reveneau grabnice sarcini în vederea eliberării Bucureștiului de trupele hitleriste. După ce am luat cunoștință de motivele chemării, am plecat în Splaiul Independenței nr. 57, la maiorul Dumitru Vițeleanu, unde acesta mă aștepta împreună cu alt colaborator, maiorul Ion Rasoviceanu. De acolo, prin telefon, am ordonat convocarea la comandament a întregului personal civil și militar. Era miercuri după-amiază și ofițerii erau liberi. Ajuns la comandament, conform celor stabilite în planurile noastre, am dispus transmiterea ordinului **PAJURA,** ceea ce însemna alarmarea tuturor unităților. La ora 18, acest ordin a fost transmis de maiorul Mihai Constanțiu. Peste o jumătate de oră transmiteam chiar eu ordinul **STEJAR EXTREMĂ URGENȚĂ.** Asta echivala cu intrarea trupelor în dispozitivul de luptă operativ. La acest ordin am adăugat cuvintele : **comandanții de unități să se prezinte de urgență la comandament.** Către ora 19 veniseră toți. Comandantul, generalul Iosif Teodorescu și cu mine le-am comunicat arestarea lui Antonescu. Am reținut pe loc comandanții de unități și m-am asigurat că din începerea unde se aflau nu vor telefona și nu vor lua legătura cu nimeni. Ordinul de operații pentru desfășurarea insurecției în Capitală fiind întocmit anterior, de la orele 18.30 pînă la 21 a fost multiplicat. La ora 21 a fost semnat de generalul comandant și de mine. L-am transmis, astfel, la acea oră, comandanților de unități care au trecut imediat la executare. Eroismul și vitejia cu care armata noastră a luptat împreună cu formațiunile de luptă patriotice pentru curățirea Capitalei de trupele fasciste se cunosc destul de bine. Au fost zile fără răgaz. Cînd armata sovietică a trecut apoi pe aici, populația a primit-o cu steaguri și flori într-un București eliberat. Multe v-aș putea povesti. Nu știu încă dacă mă pricep bine la asta. Vedeți, paradoxal, dar m-am gîndit de multe ori că pentru unii oameni e mai firesc și mai ușor să facă istoria decît s-o scrie. Adevărul istoric e însă totdeauna unul singur. Tocmai din respect pentru acest adevăr și pentru a contribui, după puterile mele, la cunoașterea mai amănunțită a lui, ca și a rolului întreg al Partidului Comunist Român în pregătirea și desfășurarea insurecției, de șapte ani scriu la o carte. De fapt, am încheiat-o deja și am intitulat-o **Din zilele lui August 1944. Fapte, amintiri, considerații.** Manuscrisul are vreo 700 de file, plus 135 de fotocopii, multe documente inedite."

Distinsa gazdă rămîne în liniște casei tihnite să-și aștepte nepoțelul care trebuie să se întoarcă de la mare. Pentru că și în această casă din București, ca în toate casele țării, cresc fericiți copiii în pace și în libertatea pentru care — ei vor afla mai ales din cărți — în ziua de 23 August 1944 prin vocea colonelului Dumitru Dămăceanu se transmitea ordinul **STEJAR EXTREMĂ URGENȚĂ.**

„Eram prim adjutant regal — își amintește generalul locotenent în rezervă **Emilian Ionescu.** În dimineața zilei de 23 August am aflat că mareșalului venise în ajun de pe front, grăbit, în București, și convocase noaptea Consiliul de Miniștri, alertat, printre altele, și de intenția cîtorva miniștri de a demisiona. Mai eram informat că a decis să transforme România întreagă în teatru de luptă pentru întîrzierea ofensivei sovietice. Ordonase deja să i se pregătească un nou punct de comandă, la Dumbrăveni lîngă Sighișoara. M-am dus la rege să-i raportez. De acolo am fost chemat la telefon : Ion Antonescu cerea să fie primit de rege la ora 16. I s-a aprobat. Curînd, alt telefon. De data asta, Mihai Antonescu cerea audiență, la ora 15.30. Un om a fost trimis să la degrabă legătura cu comuniștii care potriviț planurilor minuțios și îndelung pregătite puteau hotărî ce e de făcut : să-i arestăm acum ? O echipă de arestare aștepta într-o cameră aproape de salonul galben, unde urma să aibă loc audiențele. Erau plutonierii Dumitru Bilă, Dumitru Rusu și sergentul major Dinu Cojocaru sub comanda maiorului Anton Dumitrescu, toți din garda regală. Locul meu era în spatele unei draperii care despărțea salonul de sufragerie. Am fost trimis să-l primesc pe Mihai Antonescu. „Colonele, situația e foarte gravă", mi-a spus acesta, sfîrșit. Mi-am amintit că într-un discurs, cu doi ani în urmă, îl auzisem urlînd : „Să știți că Hitler va cuceri omenirea !". Acum era galben ca salonul spre care îl duceam. Cerea regelui să-l trimită la Cairo, ca să trateze el cu aliații ieșirea României din război.

— Mareșalul știe de trebușoara asta ? l-a întrebat regele.

— Nu.

A fost refuzat... Era tot acolo cînd, pe la ora 16 și 5 minute a sosit furtunos mareșalul, în uniformă și cu cravașa în mînă. A prezentat un raport care confirma intențiile pe care le aflasem. N-a mai vorbit nimeni. Generalul Constantin Sănătescu era de față. Regele a pretextat că și-a uitat portțigaretul și a ieșit la oamenii lui Anton Dumitrescu. Sosise și decizia comuniștilor : îl arestăm acum. În încordarea aceea a fost ca un balon de oxigen cînd te sufoci Revenind în salon, regele l-a traversat încet spre locul unde eram eu. „Domnule mareșal — l-am auzit spunînd — am ascultat expunerea dumneavoastră. Consider că situația foarte gravă pune în pericol existența neamului românesc și, din acest moment, vă demit din funcția dumneavoastră". Trecînd pe lîngă mine în sufragerie mi-a zis : „Emilian treci la arestare !". Odată cu mine a apărut și Anton Dumitrescu cu oamenii săi.

Primul punct al planului politico-militar întocmit de Partidul Comunist Român și pe care îl acceptaseră atît regele, cît și sfetnicii săi, fusese îndeplinit. Au urmat celelalte, care au adus eliberarea țării. Pentru că toți cei care am ascultat de comuniști la asta ne gîndeam mai întîi. Soției mele, Bălașa, pe atunci îmi era logodnică, i-am dat numeroase emoții... Dragostea dintre oameni e firească în toate timpurile. Dar dragostea de țară rămîne mai presus. Și să nu credeți că vă spun un adevăr pe care l-am învățat mai mult din cărți și de la alții..."

Generalul locotenent în rezervă **Marcel Olteanu** spune și acum cu emoție povestea unei fotografii pe care dealtfel ne-a pus-o la dispoziție și pe care o vedeți alci.

„Sergentul Virtosu este oltean și trăiește în Cezieni, județul Olt. În război s-a dovedit un viteaz. Era 23 August 1944. Se pornise insurecția, care avea să ne aducă libertatea. Eram colonel și comandam regimentul de gardă călare care fusese rînduit de strajă la porțile de miazănoapte ale Capitalei, cu ordin să împiedice — cu orice preț — intervenția dușmanului din afară, în timp ce regimentele 2 Călărași și 4 Roșiori, sprijinite de formațiuni de luptă patriotice organizate de partid urmau să lichideze trupele hitleriste din interiorul orașului.

Pentru apărarea apropiată a baricadei ce construiesem pe podul Băneasa am destinat un pluton de pușcași — comandat de sublocotenentul Spiroiu — și trei tunuri antitanc comandate de sergenții Virtosu, Zamfir și Antonie Tudor. Noaptea s-a scurs în liniște. Abia pe la orele 5,30 observatorul instalat în turla bisericii de pe malul de sud al lacului semnalează o importantă coloană motorizată. De la punctul său de comandă, aflat pe podul de cale ferată, locotenentul Gheorghe Smărăndescu, comandantul detașamentului „Băneasa", a putut să vadă curînd cu ochiul liber peste 25 de mașini grele cu ostași hitleriști, armament și muniții. Primele cinci remorcau tunuri antiaeriene de diferite calibre. Ofițerul își rezervase alegerea momentului intrării în acțiune, pe care avea să-l semnalizeze cu o rachetă roșie, dar inițiativa unui subaltern avea să grăbească cu cîteva secunde, foarte oportun, deschiderea focului. Ce se întîmplase ? Din clipa cînd și-a făcut apariția inamicul, sergentul Virtosu nu mai avea astîmpăr. La un moment dat a ordonat ochitorului să-și strîngă aparatele de ochire și i-a spus rizînd : „Azi n-avem nevoie de ele, Predescule. Ochim ca pe vremea lui Mihai Viteazul !". Apoi a încălecat pe șeaua tunului, privind în lungul țevii ca printr-un ochean. Dar cînd au început să debarce nemții din mașini Virtosu și-a dat seama că se-ngroașă gluma și le-a zis servanților : „Fraților, fiți gata că începe bairamul !". A mai întors o dată capul spre podul de cale ferată de unde știa că trebuie să plece semnalul. Cînd a văzut însă că tunul dușman reia mișcarea spre baricadă coborînd încet țeava spre orizontală, și-a pierdut răbdarea. Prima rafală slobozită de el a lovit în plin. Tunul german avariat barase circulația pe pod. Întreg armamentul detașamentului nostru trăgea într-un ritm infernal... Trăgînd **direct,** Virtosu a mai scos din luptă încă două tunuri inamice ; apoi, lungind tirul, a lovit în plin două camioane cu muniții...

După lichidarea completă a forțelor dușmane care amenințaseră Capitala, unitățile reveneau în cazărmi. Într-o dimineață, aghiotantul îmi raportează că sergentul Virtosu mă roagă să-l primesc.

— Ce s-a întîmplat Gheorghe ?, îl întrebai. Te pomenești că ți-o fi dor de-acasă.

— Nu, domnule colonel, dar veniră niște fotografi de la „Universul" și zornevoie să merg cu ei să mă pozeze pe pod la Băneasa cu tunul ăla mare.

— Ei și, de ce nu te duci cu ei ?

— Păi aș merge bucuros, dar mai e

(Continuare în pagina 17)

DORIN GHERGHINESCU

O economie puternică pentru binele țării, al oamenilor

Aniversarea evenimentului istoric de la 23 August 1944 prilejuiește în mod justificat și o retrospectivă a drumului parcurs de economia românească în condițiile transformărilor înnoitoare, revoluționare pe care le-a deschis insurecția națională armată antifascistă și antiimperialistă. Ea pune de fiecare dată în evidență o realitate mereu mai bogată, atît pe planul creșterii potențialului productiv și al modernizării bazei tehnico-materiale, cît și pe cel al relațiilor sociale, al condițiilor de muncă și de viață pe care societatea noastră socialistă le creează membrilor săi.

Trecerea în revistă a rezultatelor obținute în munca poporului nostru, cifrele și comparațiile pe care aceste bilanțuri în mod necesar le implică în asemenea momente nu constituie un scop în sine, ci dau măsura conștiinței de sine a unei națiuni hotărîte să-și ridice patria pe culmi tot mai înalte ale progresului și civilizației socialiste, servind pentru marcarea clară a drumului străbătut, a devenirii social-istorice a națiunii române, și pentru desprinderea unor concluzii și învățăminte care fertilizează gîndirea și acțiunea practică a prezentului și viitorului. Ele pun în evidență justețea și marea forță transformatoare a politicii științifice a P.C.R., care în întreaga sa activitate a pornit și pornește de la premisa că lichidarea rămînerii în urmă, moștenită de la vechiul regim, și ridicarea României la un înalt nivel de dezvoltare economică, științifică, culturală etc., ține în mod hotărîtor de dezvoltarea neîntreruptă a forțelor de producție, de făurirea unei economii moderne și de înalt nivel tehnic, de mare productivitate și eficiență, capabile să asigure condiții tot mai bune de muncă și de viață pentru întregul popor, să asigure participarea țării la circuitul economic internațional, și la ocuparea unui loc demn în rîndul popoarelor lumii.

Orizonturi noi și dinamism deosebit în rezolvarea acestor obiective a căpătat construcția socialistă în țara noastră în perioada marcată de Congresele IX, X și XI ale partidului, de Conferințele Naționale din 1967, 1972 și 1977, în documentele cărora dezvoltarea economică și-a găsit rezolvări noi, originale și creatoare. Elaborarea unei strategii a dezvoltării economico-sociale corespunzătoare țelurilor și aspirațiilor de progres și civilizație ale poporului român, ținînd seama de legitățile obiective ale progresului social și de condițiile concrete ale țării noastre, orientarea consecventă a efortului constructiv al întregii națiuni spre realizarea unei industrii puternice, de înaltă tehnicitate și a unei agriculturi de înalt randament, spre folosirea amplă a cuceririlor științei și tehnicii contemporane și valorificarea superioară a resurselor țării, au asigurat creșterea susținută a producției industriale, agricole, de construcții etc. și pe această bază, sporirea neîncetată a venitului național — baza asigurării unor resurse sporite pentru dezvoltare și pentru consumul populației — care, calculat pe locuitor, s-a ridicat de la 2,3 mii lei în 1938 la 7,7 mii lei în 1965 și 19,7 mii lei în 1977.

Una dintre caracteristicile de bază ale construcției socialiste în țara noastră, larg pusă în evidență și în literatura de specialitate, în presa de peste hotare, este asigurarea în mod constant a unor **ritmuri susținute de creștere economică**, care dau posibilitatea ca economia românească să facă față cerințelor crescînde ale societății și să reducă treptat decalajele care mai despart România de țările dezvoltate. Dacă luăm, pentru comparație, perioada 1950—1975, rezultă după datele O.N.U. că, pe plan mondial, la o creștere medie anuală a populației globului de 1,5 la sută, i-a corespuns o creștere medie anuală de 4,9 la sută pentru veniturile naționale ale țărilor lumii, 5 la sută la producția industrială, 2 la sută la cea agricolă și 6 la sută pentru exporturile de mărfuri. În aceeași perioadă, la o creștere demografică de 1,1 la sută, România a realizat ritmuri medii anuale de creștere de 2—2,5 ori mai mari față de media mondială. Adică : 12,9 la sută la producția industrială, 9,7 la sută la venitul național, 4,3 la sută la producția agricolă și 12,7 la sută la exporturi, ceea ce situează țara noastră în rîndul țărilor cu economia cea mai dinamică.

În același timp, strategia dezvoltării economico-sociale a partidului nostru pornește de la premisa că făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate necesită **o dezvoltare proporțională a tuturor ramurilor economiei naționale**, asigurarea unui raport just între industrie și agricultură, aflate într-o strînsă interdependență, împletirea, prin planul național unic, a unor ritmuri de creștere pe ramuri și subramuri care să asigure o structură armonioasă, capabilă să țină seama de implicațiile revoluției tehnico-științifice contemporane și de nevoile în continuă creștere și diversificare ale societății.

Pe baza acestui proces, continuarea fermă a politicii de industrializare a țării, care așa cum în mod consecvent și fundamentat a subliniat tovarășul Nicolae Ceaușescu, reprezintă „...factorul hotărîtor al creșterii și stabilității economiei, al folosirii rationale a potențialului nostru material și uman, al ridicării gradului de civilizație al întregii societăți, al întăririi independenței naționale și dezvoltării schimburilor externe și cooperării cu alte state".

În același timp, pe baza unui vast program de investiții se asigură dezvoltarea mai puternică a bazei tehnico-materiale a agriculturii, prin amplificarea proceselor de mecanizare și chimizare, prin intensificarea irigațiilor, prin aplicarea tot mai largă a cuceririlor actuale ale științei și tehnicii, în vederea realizării unor producții agricole tot mai înalte și stabile. Creșterea medie anuală cu aproape 9 la sută a producției globale agricole, creștere pe care multe țări și-ar dori-o pentru producția industrială, și cele peste 3,7 milioane tone de cereale cu care producția anuală de cereale în primii doi ani ai actualului cincinal a depășit nivelurile cincinalului anterior sînt o ilustrare elocventă a creșterii contribuției acestei ramuri la dezvoltarea economiei naționale. Totodată, cunosc o continuă dezvoltare și celelalte ramuri ale producției sociale : construcțiile, transporturile, telecomunicațiile, comerțul și prestările de servicii, dezvoltare în concordanță cu cerințele economico-sociale sporite.

Atît realizările din ultimii doi ani, cît și perspectivele pe care le deschid Programul partidului, precum și hotărîrile Conferinței Naționale din decembrie 1977 se caracterizează prin ritmuri și proporții care permit realizarea optimă a obiectivelor și sarcinilor stabilite de Congresul al XI-lea al partidului. În primul rînd este vorba de accentuarea dinamismului economic. Obținerea în primii doi ani și jumătate ai actualului cincinal a unei producții industriale suplimentare de 40 miliarde lei, precum și prevederile planului național de dezvoltare economico-socială pe 1979—1980, dezbătut de Plenara C.C. al P.C.R. din iulie 1978, permit realizarea pe ansamblul perioadei 1976—1980 a unei producții industriale cu circa 120 miliarde mai mari față de prevederile planului cincinal și la nivelul maxim prevăzut de Programul suplimentar adoptat de Conferința Națională. Este important de subliniat că această creștere suplimentară urmează a fi realizată nu pe seama intensificării efortului fizic, ci ca urmare a dotării cu mașini și utilaje a suprafețelor disponibile, a utilizării mai bune a capacităților de producție și construirii unor noi obiective. Ca urmare, la sfîrșitul actualului cincinal, România va realiza un venit național de peste 27 000 de lei pe locuitor, asigurîndu-se astfel o bază mai trainică pentru dezvoltare și pentru ridicarea nivelului de trai al poporului.

În acest fel, prin hotărîrile adoptate de Conferința Națională se asigură dezvoltarea mai armonioasă, mai echilibrată a diferitelor ramuri economice și se realizează o legătură mai bună cu viitorul cincinal o bază mai trainică pentru depășirea stadiului de țară în curs de dezvoltare și intrarea României, la mijlocul deceniului viitor, în rîndul țărilor cu dezvoltare economică medie.

În al doilea rînd, actuala dezvoltare a economiei naționale se caracterizează și prin **ample mutații calitative**, prin amplificarea procesului de modernizare și perfecționare a tuturor componentelor economiei : aparatul de producție, structura producției sociale, nivelul productivității muncii, nomenclatorul și calitatea produselor, metodele de organizare și de autogestiune etc. Edificator în această privință este faptul că subramurile moderne, de înaltă tehnicitate — electronica și electrotehnica, mecanica fină și optica, producția de utilaje complexe și de mijloace de transport de mare capacitate etc. — care datorită contribuției lor la promovarea progresului tehnic și la valorificarea resurselor materiale și umane, brut denumite în literatura internațională „industrii de creștere economică" sau „industrii industrializante", se dezvoltă în actualul cincinal în ritmuri care devansează de 1,7—3 ori creșterea prevăzută pe ansamblul industriei și pentru întreaga ramură a construcțiilor de mașini. De asemenea, o importantă deosebită o au programele speciale pentru creșterea mai accentuată de diversificare a producției bunurilor de consum, precum și măsurile pentru ridicarea nivelului tehnic, calitativ al tuturor produselor și pentru înnoirea nomenclatorului acestora, astfel ca la sfîrșitul actualului cincinal peste 45 la sută din valoarea producției industriei prelucrătoare să fie reprezentată de produsele noi și modernizate.

Actionînd pentru dezvoltarea în ritm susținut a economiei naționale, pentru ridicarea României în rîndul țărilor avansate din punct de vedere economic, noi realizăm un model de creștere economică ce are în vedere țelurile fundamentale ale noii orînduiri sociale, integrarea organică a economicului în ansamblul vieții sociale noi, îmbinarea armonioasă a intereselor individuale cu cele generale. În acest fel, creșterea economică este dublată de o **înaltă finalitate socială** și capătă profunde valențe umane. Pentru aceasta, politica partidului, de dezvoltare a economiei naționale în actuala etapă urmărește în al treilea rînd integrarea organică și armonizarea la un nivel superior a obiectivelor economice cu cele sociale, a cerințelor curente cu cele de perspectivă, ținînd cont de posibilitățile create de proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producție și finalitatea socială a creșterii economiei în socialism, de cerințele promovării mai consecvente a principiilor socialismului. O ilustrare elocventă a acestei orientări o reprezintă politica partidului nostru în domeniul repartizării raționale a forțelor de producție pe teritoriul țării și de sistematizare a teritoriului, care ține seama, într-o determinare unitară, atît de criteriile de ordin economic, menite să asigure o eficiență economică ridicată fondurilor de investiții, cît și de criteriile de ordin social : apropierea nivelului de dezvoltare economico-socială a tuturor județelor țării, ocuparea rațională a forței de muncă, asigurarea unor condiții ridicate de viață pentru locuitorii tuturor localităților. Numai pe o asemenea temelie trainică, cum este dezvoltarea industriei, făurirea unei puternice baze tehnico-materiale în fiecare județ, se creează condiții economice egale pentru afirmarea plenară a fiecărui om al muncii în viața socială și pentru egalitatea deplină între toți membrii societății, indiferent de naționalitate. „Ar fi greu — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, caracterizînd concepția partidului nostru în acest domeniu — să se vorbească de egalitate, de manifestarea drepturilor, dacă nu ar fi asigurate drepturile elementare — de muncă și de viață ale omului. De aceea punem un accent deosebit pe dezvoltarea forțelor de producție, pe ridicarea fiecărei localități orășenești și comunale. În acest cadru se evidențiază pregnant și justețea politicii naționale a partidului nostru de deplină egalitate în drepturi între toți cetățenii, fără deosebire de naționalitate. Dezvoltarea economico-socială a tuturor județelor și localităților creează baza reală pentru manifestarea deplinei egalități între oamenii muncii, fără deosebire de naționalitate".

O mare importanță în acest sens o are realizarea, pînă în 1980, în toate județele, a unei producții industriale de cel puțin 10 miliarde lei, prin asigurarea unor ritmuri mai înalte de industrializare a zonelor și județelor mai puțin dezvoltate, precum și crearea condițiilor pentru ca în perioada 1976—1980 un număr de 120 de centre comunale să se transforme în orașe agro-industriale.

Umanismul creșterii economice în țara noastră își găsește reflectarea și în legătura directă, nemijlocită ce s-a statornicit și care-și găsește forme superioare de realizare în etapa actuală, între creșterea producției sociale și a venitului național, pe de o parte, și repartiția acestora, ridicarea neîntreruptă a veniturilor și, în general, a nivelului de trai al populației pe de altă parte. Odată cu alocarea unei părți însemnate din valoarea nou creată pentru dezvoltare, s-a realizat o creștere mai puternică a venitului național și, pe această bază, s-a obținut și un ritm mai înalt de sporire a veniturilor și consumului populației. Pe această bază, retribuția medie netă pe economie a crescut de la 337 lei, cît era în 1950, la 1818 lei în anul trecut, urmînd ca pînă în 1980 ea să se ridice la 2 238 lei, iar veniturile nominale nete ale țărănimii, obținute din muncă în C.A.P. și din gospodăriile personale, pe o persoană activă, au crescut de la 167 lei lunar în 1950, la 1197 lei în 1977, iar în 1980 ele vor ajunge la 1340 lei. Totodată statul alocă anual sume tot mai mari pentru nevoi social-culturale ale populației, volumul mediu al acestora, calculat pe o familie, crescînd de la 772 lei în 1950, la 9 563 lei în anul trecut, la sfîrșitul cincinalului urmînd să atingă 11 768 lei pe o familie.

Creșterea generală a veniturilor populației se realizează pe baza unei concepții unitare care împletește promovarea consecventă a principiului repartiției după cantitatea, calitatea și importanța socială a muncii și creșterea contribuției fiecărui membru al societății la dezvoltarea și perfecționarea producției sociale, cu principiile eticii și echității socialiste, cu asigurarea unor asemenea raporturi între veniturile mari și cele mici care să țină seama atît de deosebirile existente în necesitățile oamenilor, cît și de prevenirea unor inegalități în nivelul veniturilor și a menținerii acestora în limite socialmente justificate.

Toate acestea, alături de dezvoltarea științei și culturii, de asigurarea unor condiții tot mai largi pentru dezvoltarea personalității umane, pun în evidență profundul umanism al creșterii economice în țara noastră și reprezintă un puternic factor stimulator al progresului economico-social.

Prof. GHEORGHE CREȚOIU
șeful catedrei de economie politică de la Universitatea București

CHIPUL NOU AL ȚĂRII

„Odată cu dezvoltarea bazei materiale de producție, orașele și satele patriei noastre capătă o nouă înfățișare“

Prin aceste cuvinte, rostite de curînd în municipiul Tulcea, secretarul general al partidului, președintele Republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a pus în evidență un adevăr dătător de adîncă, unanimă și justificată mîndrie, o fațetă a realității românești știută și simțită profund de toți cei ce îi sînt constructori și beneficiari deopotrivă.

Acesta este subiectul seriei noastre de fotoreportaje paralele ce vă prezintă orașe ale patriei în două momente ale devenirii lor, despărțite nu de secole, cum s-ar putea înțelege din puternicul contrast pe care-l relevă imaginile, ci doar de cîteva decenii ; deceniile dinamice ale ctitoriei noastre socialiste.

AȘA A FOST

● **TULCEA. Municipiu cu 70 000 de locuitori. Vechea urbe a pescarilor, astăzi un oraș modern, prin transformări uriașe în numai cîțiva ani, a devenit un important centru al industriei noastre metalurgice (Întreprinderea de aluminiu, Uzina de feroaliaje), a celei alimentare (Întreprinderea de pescuit oceanic, Întreprinderea de industrializare a peștelui, Fabrica de conserve din legume și fructe), și chiar a celei navale (Șantierul de construcții navale). Mai există o Fabrică de plăci aglomerate din stuf, ca și alte unități.**

AȘA ESTE

Țara este, s-a spus adeseori, o uriașă fereastră deschisă spre soare.

Dincolo de această simplă metaforă, apelînd la graiul concis și exact al cifrelor, să notăm că în cincinalul trecut, de exemplu, țara s-a înzestrat cu peste 500 000 de apartamente, iar la finele actualului cincinal acestora li se vor adăuga încă un milion de noi apartamente.

Să ne închipuim, așadar, că, în lumina blîndă și tonifiantă a acestui august, cînd ne-am obișnuit să trecem în revistă chipul țării, pentru o mai deplină evaluare a muncii noastre, s-ar deschide deodată, ca la un semn, spre soare, toate ferestrele acestor apartamente și, în bătaia liberă a vîntului, ar flutura milioane și milioane de perdele albe.

Acesta este, astăzi, chipul unei țări în care, în anii socialismului, s-au construit 4,5 milioane de locuințe noi, locuințe în care, pentru că tot am apelat la cifre, trăiesc 15 milioane de oameni, adică mai bine de două treimi din populația țării.

Ce surpriză ar avea, călătorind prin orașele țării, un om care le-ar fi cunoscut, să zicem, înainte de 23 August 1944 ! Cînd, cum și cine, s-ar întreba, a ridicat, într-un timp atît de scurt, o nouă țară ?! Răspunsul îl poate afla cu ușurință, fie că s-ar afla în noile cartiere din Pitești, Cluj-Napoca, Brașov, Constanța, Hunedoara, Galați, Iași sau București, fie că s-ar afla în alt oraș, pentru că, practic, nu există localitate în care să nu fi apărut, construit din temelii, cîte un nou oraș. Răspunsul, așa cum spuneam, l-ar afla cu ușurință ; această schimbare, pe principiul urbanisticii moderne și, în același timp, prin valorificarea specificului arhitectonic românesc, a peisajului țării are ca temei puternica, impetuoasa dezvoltare economică a patriei. Odată cu noile platforme industriale au apărut noile orașe și cartiere, după cum, odată cu dezvoltarea și modernizarea activității economice a satelor, aceste adevărate vetre ale ființei neamului, au început, și ele, să prindă un nou contur.

În ceea ce ne privește, aproape că ne-am obișnuit cu noul chip al țării, iar cei mai mulți dintre noi nici nu mai știm cum arăta țara înainte de 23 August 1944, sau în anii imediat următori. Iată de ce, în acest număr al revistei am apelat la colecțiile de vederi de-acum 25—30 de ani ale medicului Neaga Valeriu și ale agronomului Silviu Săvuleanu. Alăturate imaginilor actuale aceste vederi relevă clar și convingător saltul uriaș pe care l-am făcut, faptul că noul chip al țării nu este altceva decît dovada cea mai elocventă a grijii față de om, a permanentei creșteri a nivelului său de trai, țel suprem al politicii partidului și statului nostru.

În ultimul deceniu, ca să apelăm din nou la cifre, ritmul de creștere a fondului locativ a depășit ritmul de creștere a populației, adică, în perioada 1965—1977, populația țării a crescut cu 12,9 la sută, iar numărul locuințelor a crescut cu 18,5 la sută. Un alt argument tot statistic, ilustrînd continua creștere a gradului de confort al locuințelor, ar fi și cel al suprafeței locuibile pe o persoană, suprafață care în 1965 era de 7,9 metri pătrați, iar în 1977 a ajuns la 8,8 metri pătrați. Să mai notăm că, în aceeași perioadă, numărul locuințelor dotate cu încălzire centrală a crescut de peste 4,3 ori, iar al celor dotate cu instalații electrice și de apă a crescut de circa 2 ori. Și dacă mai notăm, în continuare, că Programul partidului prevede construirea în România, pînă în anul 1990, a încă 3,5 milioane apartamente, soluționîndu-se astfel, în linii generale, problema spațiului locativ, înțelegem și mai adînc, și mai exact, cît de adevărată este acea simplă metaforă cu care au început aceste rînduri : Țara este, într-adevăr, o uriașă fereastră deschisă larg spre soare.

VICTOR NIȚĂ ■

AȘA A FOST

● **CONSTANȚA.** Municipiul de la malul mării a numărat la ultimul recensământ aproape 230 000 de locuitori. Unități de frunte ale industriei românești : Șantierul naval (cu nave de 55 000 și 150 000 tdw), Portul, care se extinde spectaculos în zona Agigea, Centrala electrică de termoficare Palas, termocentralele Ovidiu I și II, Combinatul de îngrășăminte chimice de la Năvodari și noul Combinat petrochimic, în construcție, la Midia, Întreprinderea de construcții hidrotehnice și așa mai departe, fără a uita desigur Litoralul românesc, o adevărată industrie a vacanțelor și a sănătății.

AȘA ESTE

AȘA A FOST

● **GALAȚI.** Devenit unul dintre cele mai puternice orașe dunărene, municipiul Galați numără astăzi peste 280 000 de locuitori. Cel mai mare combinat siderurgic al țării, C.S. Galați va produce la nivelul anului 1980 peste 10 milioane de tone de oțel, adevărata pîine a industriei. Alte mari întreprinderi : Șantierul naval (care a început să construiască și nave de cîte 55 000 tdw), Centrala electrotermică, Uzina de tablă subțire „Laminorul", Uzina mecano-navală și cea de elice, Întreprinderea pentru sîrmă, cuie și lanțuri etc.

AȘA ESTE

AȘA A FOST

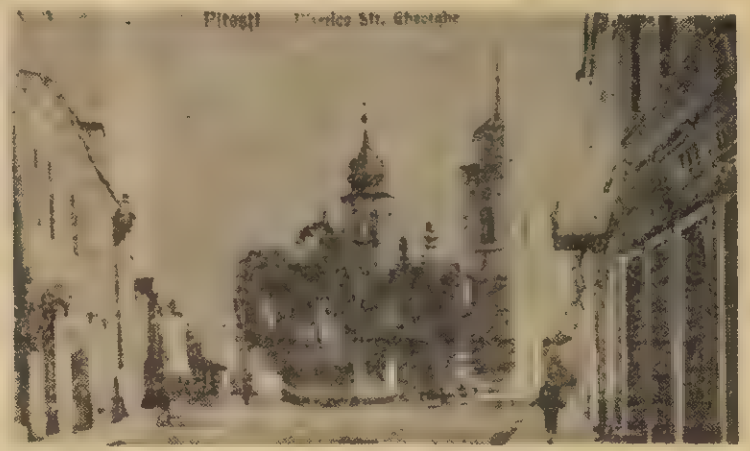

● **PITEȘTI.** Peste 125 000 de locuitori. Unul dintre municipiile care au cunoscut o dezvoltare cu adevărat uriașă în anii socialismului. La Pitești funcționează Întreprinderea de autoturisme „Dacia", uriașul Combinat petrochimic, o întreprindere de motoare electrice, Combinatul de articole tehnice din cauciuc, Fabrica de stofe Argeșana, Întreprinderea de tananți etc., unități de frunte ale industriei românești. De mai mulți ani la rînd, municipiul este distins cu premii și ordine pentru activitatea deosebită în înfrumusețarea și gospodărirea orașului. Piteștiul, într-adevăr, devine tot mai frumos.

AȘA ESTE

AȘA A FOST

● **BUZĂU.** Municipiul de pe rîul cu același nume are în momentul de față peste 100 000 de locuitori. Vechiul tîrg al bragagiilor și al șimigeriilor posedă astăzi întreprinderi de nivel republican, cum ar fi Întreprinderea de sîrmă și produse din sîrmă, Uzina mecanică, Întreprinderea de prefabricate din beton, Întreprinderea de geamuri, Uzina de prelucrare a maselor plastice, Fabrica de zahăr. În ultimii ani, la Buzău s-au construit peste 6 000 de apartamente.

AȘA ESTE

CHIPUL NOU AL ȚĂRII

AȘA A FOST

PIATRA-NEAMȚ. Vedere generală cu muntele Petricica

AȘA ESTE

● PIATRA NEAMȚ. „Orașul pensionarilor" este supranumit astăzi „orașul florilor", dar el este în același timp un municipiu cu puternică industrie, având în jur de 80 000 de locuitori. Cele mai importante unități economice sînt Combinatul de îngrășăminte cu azot, Combinatul de fibre și fire sintetice de la Săvinești, Întreprinderea mecanică „Ceahlăul", fabricile de hîrtie „Reconstrucția" și „Comuna din Paris", Întreprinderea de tricotaje „8 Martie". Pietrenii, care formează acum o populație tînără, se străduiesc să-și facă orașul tot mai frumos, dovadă și premiile pentru înfrumusețare și gospodărire dobîndite.

AȘA A FOST

● TIMIȘOARA. Probabil al doilea oraș al țării : aproape 300 000 de locuitori. În anii socialismului, municipiul de pe Bega a devenit astfel un oraș al culturii, artelor și învățămîntului, cît și o foarte puternică cetățeală a industriei românești, cu o foarte diversificată paletă economică. Unitățile cele mai reprezentative : I.M.T., Întreprinderile Electromotor, Electrobanat, Tehnometal, 8 Martie, Azur, Solventul, Dermatina, Guban, Victoria, Industria lînii, Uzinele textile, Fabrica de ciorapi, Fabrica de tricotaje I Sanie, Combinatul petrochimic și încă o mulțime, care nu mai încap aici.

AȘA ESTE

AȘA A FOST

● SUCEAVA. Vechea cetate de scaun a Moldovei a trecut de 65 000 de locuitori, după datele ultimului recensămînt. În ultimii cinci ani numai în Suceava populația a sporit cu aproape 20 000 de oameni, atestînd o natalitate dintre cele mai ridicate în țară. Cele mai importante unități economice sînt Combinatul de celuloză și hîrtie, Uzina de piese de schimb, C.P.L.-ul, Întreprinderea pentru industrializarea cărnii, Fabrica de tricotaje, Uzina de reparații auto, Întreprinderea poligrafică etc. În ultimii ani, Suceava a devenit și un important centru turistic, de interes internațional.

AȘA ESTE

AȘA A FOST

● PETROȘANI. Peste 40 000 de locuitori. Pe Valea Jiului, la Petroșani și în orașele învecinate, se extrage aproape 5 la sută din producția țării de minereuri nemetalifere și substanțe abrazive. În anii socialismului, condițiile de viață și de muncă ale minerilor au devenit cu mult mai bune. Petroșanul a ridicat zeci de blocuri moderne, în care minerii și familiile lor beneficiază de tot confortul. Vizitele secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, deseori prezent în mijlocul oamenilor cu lămpi pe frunte, au accentuat vizibil ridicarea nivelului de viață despre care am pomenit.

AȘA ESTE

AȘA A FOST

● MAMAIA. În trecut un loc de vacanță foarte „select", un strict apanaj al clasei dominatoare, care își petrecea vara cîteva zile la Hotelul „Rex" sau la „Cazinoul" din localitate, Mamaia a devenit în anii noștri o gazdă extrem de primitoare pentru oamenii muncii, pentru turiști români și străini deopotrivă, reprezentînd una dintre cele mai renumite stațiuni maritime de pe continentul european. Sînt mai bine de 70 000 de locuri de cazare într-o serie în Mamaia, acolo unde vara se îndreaptă oameni ai muncii de la București și Iași, Timișoara sau Baia Mare...

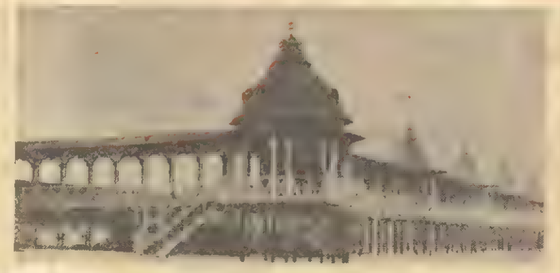

AȘA ESTE

AȘA A FOST

● CLUJ-NAPOCA. Aproape 275 000 de locuitori. Oraș al culturii și al științei (Universitatea „Babeș-Bolyai", institute, laboratoare de cercetări și proiectări, Institutul de arte plastice, Conservatorul de muncă, Operă, Teatrul național și Filarmonică), dar în același timp oraș al industriei, având mai bine de 50 de întreprinderi de nivel republican. Cîteva dintre ele : Întreprinderea mecanică de material rulant, Fabrica de medicamente, fabrici de confecții, încălțăminte, textile, tricotaje, de produse alimentare, apoi Întreprinderea „Unirea", Întreprinderea „Tehnofrig", Combinatul de celuloză și hîrtie, Fabrica de mobilă și așa mai departe... Cluj-Napoca rămîne orașul-amiral al unui județ care contribuie, prin munca înfrățită a locuitorilor săi, români și maghiari, la peste 3,5 la sută din producția globală industrială a țării.

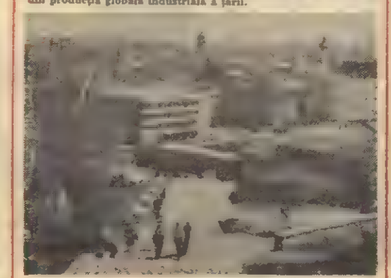

AȘA ESTE

Din douăzeci de veacuri

Acum ascultă munții
ca niște nori de piatră
cum cresc deasupra noastră
de-a pururi rămînd
veșmîntul fără moarte
credinței ce arată
a se-nchega în zarea
rotundului pămînt
Un simț al rădăcinii
o patimă a frunzei
de-a-nmuguri la pieptul
acestui anotimp
căldură și mireasmă
în floarea nepătrunsei
priveliști a puterii
încredințate-n nimb
Cînd Izvorăște parcă
lumină prea curată
din douăzeci de veacuri
ca din armuri de fier
acum ascultă munții
ca niște nori de piatră
cînd nu mai e furtună
să-i sfîșie sub cer
Și cînd adînc în inimi
vom auzi cîntare
să dea măsura dreaptă
a dreptei Românii —
jos peste Marea Neagră
lumina unui soare
sus în Carpați hotarul
acestei veșnicii

MARIN VLASCEANU ■

AȘA A FOST

● **BISTRIȚA.** Situat multă vreme într-o zonă de un specific pastoral accentuat, municipiul Bistrița a intrat de cîtăva vreme în circuitul industrial al țării prin Combinatul de exploatare și industrializare a lemnului, întreprinderea de industrializare a cărnii, întreprinderea vicl și vinului și altele. Fiind reședința unui județ a cărui pondere economică nu reprezenta la nivelul anului 1972 decît 0,3 la sută din producția globală industrială a țării (ceva mai mult de 2 200 000 lei anual !), Bistrița cunoaște la ora actuală un amplu proces de industrializare, capabil să ducă orașul din nordul țării, ca și județul dealtfel, între centrele industriale puternice.

AȘA ESTE

AȘA A FOST

● **MIERCUREA CIUC.** Devenit în 1968 reședința județului Harghita, municipiul Miercurea Ciuc nu a trecut de 28 000 de locuitori decît în anul 1972. Astăzi populația sa numără 35 600 de oameni, români și maghiari la un loc, înfrățiți în viață și în muncă, lucrînd zi de zi pentru ridicarea orașului, a județului, a țării. Între întreprinderile cele mai importante : Întreprinderea de tractoare, C.P.L.-ul, Întreprinderea minieră, Unitatea pentru mecanizare și transporturi forestiere, fabrici de confecții, de tricotaje, de lină pieptănată și altele..

AȘA ESTE

AȘA A FOST

● **REȘIȚA.** Apropiindu-se de 90 000 de locuitori, municipiul avînd foc nestins în furnale de mai bine de 200 de ani, a sporit în frumusețe și confort „numai într-o zi, cît altul într-un an" ! În afara bătrînului Combinat siderurgic, care a fost o importantă școală pentru mai toți siderurgiștii de azi din România, la Reșița s-a dezvoltat puternic întreprinderea de construcții de mașini, o alta de construcții și montaje metalurgice, ca și o seamă de alte unități.

AȘA ESTE

Un plan al progresului:

Creația tehnico-științifică națională

Afirmîndu-se prin aplicațiile sale ca o puternică forță de producție, cu profundă penetrație în toate sferele vieții — revoluția tehnico-științifică, proces obiectiv și ireversibil — a însemnat un uriaș salt pe făgașul istoric al progresului omenirii, greu de anticipat chiar de către cei mai îndrăzneți previzionari. În condițiile vieții moderne, existența omului nu mai poate fi concepută, nici înțeleasă, fără a se ține seamă de aceste două coordonate principale ale vieții cotidiene, știința și tehnica, manifestări de esență ale gîndirii și travaliului uman. În acest sens, prin însăși imperativele economice și sociale ce-i stau la temelie, orînduirea socialistă nu numai că propune și înfăptuiește o largă deschidere progresului accelerat al forțelor de producție, ci, totodată, își intemeiază întregul proces de făurire a noii societăți pe folosirea celor mai importante achiziții ale științei și tehnologiei. „Partidul — se arată în Programul P.C.R. — pornește în mod constant de la considerentul că știința constituie factorul primordial al progresului contemporan, că societatea socialistă multilateral dezvoltată și comunismul nu pot fi edificate decît pe baza celor mai înaintate cuceriri ale științei și tehnicii."

Un deziderat ridicat la scara realității prin marile virtuți ale socialismului, prin uriașa capacitate a comuniștilor de a transforma în fapte vocația unui întreg popor, de a mobiliza energia creatoare a unei întregi națiuni prin desferecarea predispozițiilor latente și prin hrănirea talentului virtual. Experiența și realizările dobîndite de țara noastră în ultimii 34 de ani, și în mod deosebit în perioada următoare Congresului al IX-lea al Partidului Comunist Român, au făcut evident rolul hotărîtor al revoluției tehnico-științifice în destinul colectiv al poporului nostru, evidențiind în mod deosebit că acest proces cu penetrație profundă în toate compartimentele vieții sociale, se întemeiază tot mai mult pe acțiunea conștientă a societății, că întreaga putere promovată de partidul comuniștilor în acest domeniu are în vedere organizarea și conducerea sistemului de cercetare și inovare tehnică în funcție de creșterea continuă a eficienței sale sociale.

Am fost cu toții martorii și beneficiarii acestui tulburător capitol al istoriei naționale, am văzut cu toții redescoperirea României prin fructificarea marilor disponibilități creatoare ale poporului nostru, prin transformarea unei țări cu un profil predominant agrar într-una cu o industrie puternică, competitivă. O operă grandioasă, realizată într-o epocă în care legea economiei de timp dobîndește dimensiuni deosebite, condiționînd întreaga dezvoltare economică a unei țări. Cu numai 28 de ani în urmă, România nu producea încă autobuze, autocamioane, excavatoare, îngrășăminte chimice. Cu numai 23 de ani în urmă, industria națională nu realiza încă locomotive electrice și Diesel, oțel aliat, fibre și fire sintetice, anvelope, detergenți și cu numai 18 ani în urmă mai eram nevoiți să importăm aluminiu primar și aliaje de aluminiu, oțel de convertizor și multe altele, produse care astăzi legitimează în ochii lumii forța și inteligența tehnică creatoare a poporului român.

Amplul proces civilizator declanșat de revoluția socialistă și amplificat de revoluția științifică și tehnică a fost și rămîne în permanență legat indisolubil de afirmarea puternică a personalității umane. Un adevăr evident mai cu seamă dacă avem în vedere faptul că întreaga activitate de cercetare științifică și inginerie tehnologică se subordonează obiectivului fundamental al politicii partidului nostru: crearea societății socialiste multilateral dezvoltate, operă concepută într-o viziune unitară și care proclamă deopotrivă progresul economiei, științei, învățămîntului și culturii, perfecționarea și conducerea societății, ridicarea nivelului de trai, perfecționarea democrației socialiste. Referindu-se la condițiile dezvoltării țării noastre, tovarășul Nicolae Ceaușescu precizează: „A subaprecia, în aceste condiții, rolul științei, a nu depune eforturi susținute pentru stăpînirea marilor ei cuceriri, a nu te strădui să mergi în ritm cu procesul științei secolului nostru înseamnă a te condamna cu bună știință la stagnare și înapoiere, cu repercusiuni serioase asupra dezvoltării societății pentru lungă perioadă de timp. Aceasta aduce daune intereselor poporului, dezvoltării națiunii, asigurării independenței și suveranității naționale, înfloririi patriei".

În lumina acestor cerințe, cercetarea științifică și ingineria tehnologică — devansînd în permanență dezvoltarea producției — își concentrează întregul efort asupra unor obiective prioritare, în conformitate cu planurile unice de dezvoltare a României socialiste: identificarea și valorificarea optimă a resurselor de materii prime, elaborarea de noi tehnologii, reducerea substanțială a consumurilor de materiale și combustibil, obținerea unor produse de calitate superioară, competitive pe plan mondial, crearea de noi tipuri de mașini unelte, cu randament sporit, crearea de noi sisteme de automatizare capabile să încorporeze în măsură mai mare inteligența proprie, producerea de noi materiale și înlocuitori, care să le substituie pe cele scumpe și deficitare, dezvoltarea producției agricole vegetale și animale și convertirea științei agricole în practică zilnică, îmbunătățirea calității vieții, a stării de sănătate a populației, a mediului înconjurător. În acest sens, la Conferința Națională a P.C.R., tovarășul Nicolae Ceaușescu definea ridicarea nivelului tehnic al produselor drept cerința primordială de care depinde viitorul industriei românești, al întregii economii naționale. Numai prin aportul activ al cercetării, prin munca și solicitudinea omului de știință, preciza cu același prilej secretarul general al partidului nostru, România va putea realiza marele salt calitativ revoluționar ce va permite înfăptuirea obiectivelor stabilite de Congresul al XI-lea privind afirmarea plenară a cincinalului revoluției tehnico-științifice, etapă în care produsele autohtone urmează să înglobeze cît mai puțină muncă fizică, încorporînd în schimb un surplus de inteligență proprie, de soluții originale.

În această vastă operă constructivă, fără precedent în istoria națională a poporului nostru, rolul principal îl deține, evident, factorul uman. Activitatea de cercetare științifică și inovare tehnică este, firește, legată în mod indisolubil de oameni, de nivelul pregătirii și de capacitatea lor creatoare, de pasiunea, îndrăzneala și dăruirea

Larga emulație a spiritului creator reprezintă dealtfel cea mai dominantă trăsătură a etapei actuale. Caracterul neîntrerupt al activității de stimulare a participării maselor la creația științifică și tehnică din toate ramurile economiei, din fiecare unitate de învățămînt, indiferent de nivelul ei, face parte din programul politic și economic al partidului nostru și constituie una dintre cele mai emoționante particularități a muncii și gîndirii novatoare. Exemplul cel mai edificator îl constituie în această privință Festivalul național „Cîntarea României". Desfășurat sub egida Frontului Unității Socialiste, acțiune inițiată și condusă prin aportul decisiv al tovarășului Nicolae Ceaușescu, acest festival a confirmat chiar din prima ediție, o dată mai mult că inteligența științifică și tehnică se recomandă ca o componentă de esență a spiritualității românești. Elanul creativității a cuprins peste 665 000 de muncitori, peste 277 000 de tineri și peste 134 000 de pionieri. Rezultatele sînt și ele mai mult decît concludente: participanții la prima ediție a Festivalului național „Cîntarea României" au realizat peste 40 000 de produse noi și modernizate, 9 000 de tehnologii noi și îmbunătățite și peste 12 000 de sisteme noi de conducere și organizare. Un bilanț emoționant, tulburător care ne întoarce gîndul la o celebră definiție a științei, rostită de un gînditor și vizionar al antichității, Sofocle: „știința poate fi cea mai însemnată parte a fericirii."

În concordanță strictă cu orientările dezvoltării economiei naționale, aprobate de Conferința Națională a partidului, progresul tehnic, întemeiat în cea mai mare parte pe efortul de concepție propriu, îi revine în continuare răspunderi mari în sporirea avuției naționale. În anul 1985, peste 45% din volumul total al producției ramurilor de bază urmează să fie realizată pe seama produselor noi și reproiectate. Aceasta va însemna în fapt o producție de calitate superioară în valoare de 1 000 miliarde lei. Patria întreagă va fi creatoarea, martora și beneficiara acestor înfăptuiri, vom avea cu toții înaintea ochilor aceste noi orizonturi ale cutezanței, ratiunii și spiritului de jertfă, întrupate din gîndul și fapta Partidului Comunist Român, al secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, omul care simbolizează atît de puternic crezul, înțelepciunea și vigoarea întregului nostru popor.

LIVIU TIMBUS

● Termograful: o nouă salvă în bătălia anticancer

● Cine și-ar fi putut închipui că un creion va juca un rol în lupta împotriva cancerului? Firește, nu este vorba de un simplu creion, ci totuși... În ultimii ani termograful doctorului Ion Mogoș a devenit binecunoscut pe plan internațional și a făcut obiectul a numeroase comunicări științifice, iar firme de mare reputație de peste hotare și-au manifestat dorința de a cumpăra licența. Termograful a primit și Medalia de aur la Expoziția invențiilor din Nurenberg, 1971.

Ideea de funcționare este deosebit de simplă. Înregistrînd cele mai fine deosebiri de temperatură pe suprafața pielii, el poate detecta procese patologice la nivelul organelor. Astfel, termograful a căpătat o arie, o largă aplicabilitate în depistarea precoce a afecțiunilor inflamatorii și mai ales a proceselor canceroase. La fel de importantă este utilizarea sa în scopul urmăririi eficienței unui tratament anticanceros sau altul, chiar în cursul aplicării sale. În unele cazuri, specialistul își poate da seama după două-trei zile dacă tratamentul este eficace sau nu, folosind termograful. Astfel bolnavul este scutit de doze masive de radiații dacă, în cazul respectiv sau în doza respectivă, se dovedesc ineficace, și se trece la un alt tratament.

Această prestigioasă realizare a medicinei românești a provocat un viu interes în cadrul Simpozionului internațional de la Torino, privind tratamentul locoregional în cancer, precum și în cadrul Congresului mondial de chimioterapie de la Praga. La Simpozionul internațional privind tratamentul conservator în cancerul de sîn s-a relevat valoarea procedeului românesc în depistarea de masă, și în stabilirea grupurilor de risc cancerigen pentru sîn. Termograful s-a aflat de asemenea în atenția Simpozionului internațional pentru detecția precoce și prevenirea în cancer.

Specialiști de la unul din marile centre medicale ale lumii, faimosul Karolinska Institut din Stockholm, au solicitat o colaborare pentru studierea aplicațiilor termografului românesc, iar președintele Societății franceze de termografie clinică, Robert Amalric, amintind de „performanțele extraordinare" ale termografului, sublinia că se obțin, prin acest procedeu, „rezultate excelente în tratamentul tumorilor intratoracice".

În prezent, în jurul termografului s-a creat un puternic nucleu de medici și cercetători — biologi, electroniști, tehnicieni — numărul lor apropiindu-se de o sută. În total, 136 de lucrări științifice au fost prezentate de doctorul Ion Mogoș și colaboratorii cu privire la termograf, iar firme de renume mondial ca „Siemens", „Searley" (S.U.A.), „Interlicense" (Marea Britanie) și alte mari companii din Franța, Republica Federală Germania și alte țări doresc să cumpere licența pentru fabricarea termografului. Drumul lui în lume continuă!

● Radiografii în culori

● Invenția doctorului Vasile Voinea, medic radiolog de la Spitalul de copii „Călărași" din București, aduce în medicina românească **radiografia în culori.** De fapt, este vorba nu de o singură invenție, ci de un complex de vreo 20 de brevete privind materiale și elemente pentru radiografierea în culori (film, soluții, ecran etc.). Însuși marele număr de brevete vorbește despre imensul volum de muncă la baza acestei invenții brevetate în S.U.A., Marea Britanie, Japonia, Franța, Austria și alte țări.

● Metoda Gavriliu

● De cîțiva ani, în literatura mondială de chirurgie și-a făcut apariția un nou termen: **„Metoda Gavriliu".** Ea a fost prezentată la congrese internaționale de chirurgie, iar profesorul Gavriliu a demonstrat-o „pe viu" în fața specialiștilor americani.

Este vorba, după cum bine se știe, de un procedeu elaborat de profesorul doctor Dan Gavriliu, șeful Clinicii de chirurgie a Spitalului „Carol Davila" din București. El vizează înlocuirea părții de esofag distruse în urma unei arsuri, a unei tumori etc. cu un alt segment al tubului digestiv.

● Laseri cu sticlă

● În 1976, Academia R.S.R. premia lucrarea unui colectiv interdisciplinar compus din: A. Agafiței, C. Fenic, N. Horisanu, G. Nemeș, A. Stratan (de la I.F.A. București), A. Zisu (de la I.F.T.A.R. București), R. Geogioman, C. Romak (de la I.C.P.T.C. București), pentru realizarea unui sistem de utilizare a laserilor cu sticlă Nd în prelucrarea materialelor și pentru instalația de micro-prelucrare, al cărei prototip se intitulează I.L.P. 101 (Laseron 01).

Domeniul de aplicare se referă la microprelucrări de materiale dure și greu fuzibile, imposibil de prelucrat prin metode convenționale cum sînt: găurirele, sudurile, evaporările superficiale, pe dimensiuni de ordinul micronilor, necesare în cîteva ramuri industriale (mecanică fină, electrotehnică, textilă, electronică).

Performanțele instalației, prima de acest gen din industria noastră națională, sînt de același nivel cu ale altor instalații similare din țări cu o foarte avansată tehnologie.

● Aniversare

● Sărbătoare jubiliară la Stațiunea de cercetări și producție pomicolă din Cluj-Napoca: împlinirea unui sfert de veac de studii, cercetări și remarcabile realizări în domeniul legumiculturii, horticulturii, viticulturii și pomiculturii. În tot acest răstimp, în laboratoarele și cîmpurile experimentale ale stațiunii au fost create și omologate aprecialele soiuri de măr **Roșu de Cluj** și **Feleac**, soiurile de păr **Untoasa de Ardeal** și **Someșana**, soiurile de struguri de masă **Timpurie de Cluj** și **Cetățuia**, soiurile de tomate **Abundens** și **Someșul**, cu o producție de 45—60 tone la hectar, soiul de ardei gras **Favoritul Pieții** în greutate de peste 140 grame. Succese notabile au fost obținute și în crearea unor soiuri de garoafe și trandafiri, cîștigătoare a unor importante premii la expozițiile floricole internaționale.

● Hipertensiunea arterială tratată chirurgical

● Un tratament cu totul nou și cu încă nebănuite perspective a fost pus la punct de profesorul doctor docent Florian Mandache, șeful Clinicii de chirurgie a Spitalului „Brîncovenesc". Obiectul lui: una din cele mai răspîndite și mai nefaste boli ale timpului nostru: hipertensiunea arterială. Specialistul român o tratează chirurgical, distrugînd printr-un procedeu original medulara glandei suprarenale. Procedeul a fost prezentat la mai multe manifestări internaționale, iar profesorul Mandache a ținut pe această temă o serie de conferințe în S.U.A. și în mai multe țări europene.

Hipertensiunea arterială și complicațiile ei seceră anual zeci de milioane de oameni. Tratamentul chirurgical al hipertensiunii reprezintă o nouă contribuție românească la lupta care se dă pe plan mondial împotriva acestui flagel.

● Filtru antipoluant

● Teodor Petrescu, Gordie Petre Petrescu, Damian Petrescu și Tiron Gheorghe Petrescu, de la Întreprinderea pentru lianți Brașov, au pus la punct o instalație pentru prevenirea poluării atmosferei prin reținerea cenușii sau a prafului de ciment, înainte de emanarea lor în atmosferă împreună cu gazele de ardere de către cosurile termocentralelor sau fabricilor de ciment.

„Caminante"

Jurnal mexican (23)

San Juan de Ulúa

2

Desigur, știu că nu Spania a făcut toate astea, ci barbaria. Cum nu Eloda i-a pus lui Socrate otrava în mînă. Cum nu Roma i-a trimis lui Seneca emisari. Știu cum au fost recrutate echipajele de pe caravele și că oamenii lui Cortés ar fi rîs în nas cuiva care l-ar fi provocat la duel după legile onoarei cavalerești. Ei au fost convinși că mai tîrziu nu se va întreba nimeni cine a avut dreptate. Ca și succesorii lor. Cuceritorii și-au făcut mereu iluzii în această privință închipuindu-și că vidul depinde de ei, că istoria poate fi constrînsă să înceapă de la zero (visul tuturor celor care cred că lumea a fost inventată pentru ei), uitînd tot ce-a fost înainte, altfel... Altfel, mai există belciuge din lemn de guayacan pentru cei cu memoria prea bună. Dar la fel de bine știu că un singur lucru e mai drept decît tristețea și decît compasiunea aici : gîndul că barbaria trebuie negată oriunde și în orice forme s-ar manifesta. Negată nu numai în Imperiul umbrelor. „Există, oricum, o limită unde dreptatea retroactivă devine neputincioasă. Mormintele. Trecutul nu mai e la dispoziția noastră. La dispoziția noastră sînt prezentul și viitorul și, cum zicea Marsilio Ficino, trecutul trebuie să ne ajute să înțelegem mai bine lucrurile care ne privesc. Altminteri ceasurile petrecute în muzee sînt timp risipit. Repulsia ? Ei bine, repulsia e aici un început de morală. Deși ar fi prea mult să pretindem că sîntem la San Juan de Ulúa altceva decît niște trecători cumsecade care au oroare de violență, de cruzime și suferință. Pentru a ști ce s-a întîmplat între aceste ziduri ar trebui să depășești frontiera simplei imaginații, să ai virtutea unui Flaubert care avea grețuri atunci cînd își otrăvea personajul, să privești lumea nu cu ochii minții fluind note, ci legat parcă de belciugul de guayacan. Să simți că ochii îți ies din orbite, că nu mai poți respira, că îți vijîie capul și dintre toate zgomotele [illegible] nu mai auzi decît picăturile de apă prelingîndu-se pe pereți și pe carnea ta însîngerată. Să nu mai existe [illegible] să nu mai existe mare, să nu mai existe pămînt și cer ori ci numai piatră, o piatră rece de peșteră pe care curge apa. Să nu mai existe oameni decît tu și călăul tău. Să nu mai existe alt adevăr, decît moartea care se tîrăște încet ca o reptilă spre tine și suferința ta. Să simți un gust dulceag în gură și cînd scuipi să-ți dai seama că e sînge. Să uiți cine ai fost, cine ești, să uiți, poate, chiar, în cele din urmă să-l urăști pe cel care te omoară... Nu, să ne oprim aici. Există oameni care au trăit toate astea și numai cine a fost în infern înțelege ce-a vrut să spună Dante. San Juan de Ulúa face parte dintre locurile pe care trebuie să le vizitezi tăcînd. Și dacă tăcerea nu e destul de elocventă, e mai bine să pleci înainte de a trece, prin neobișnuire și plictiseală, de partea barbariei.

Ploaia tămîioasă și rece ne ajută să nu greșim. Ea ne obligă să ne adăpostim în gînduri și în fostele camere de tortură, tăcuți. La ce bun să mai cerem atunci acestor ziduri să vorbească ele ? Prin unghere se țes pînze de păianjen și, poate, într-o zi piatra nu-și va mai arăta cicatricile oribile. Abia atunci va veni ceea ce cu un cuvînt nu tocmai propriu numim iertare. Din ruine va înflori o liniște nouă.

Dar pe asta au mizat toți barbarii. Că în cele din urmă oamenii vor obosi să-și aducă aminte. Și vor șterge cu buretele ceea ce a fost ca să lase lumina și iarba să facă restul. De [illegible] întotdeauna vor fi mai multe motive de a iubi viața și de a socoti că ea are în definitiv toate drepturile, inclusiv pe acela de a nu fi stînjenită de o memorie excesivă.

Am mai spus asta ? Nu-i nimic. Face parte dintre lucrurile fără de care n-am pricepe de ce San Juan de Ulúa nu poate deveni muzeu obișnuit chiar dacă la intrare se vînd pliante și ghizii sînt gata să te conducă prin aceste coridoare care-mi amintesc Podul Suspinelor din Veneția. Vor exista totdeauna vizitatori care se vor gîndi că în alte circumstanțe s-ar fi putut să fie tîrîți aici nu ca turiști, ci în lanțuri.

Mexicanul care trece pragul fostei fortărețe-închisori va fi trist o vreme, apoi va simți un val de mîndrie în inima lui. Și-a descoperit istoria. A aflat cu ce preț se plătește uneori o credință. În clipa aceea el e pregătit să cîntărească, poate, altfel ideile. Oamenii trebuie să afle că pentru unele idei s-a murit. Că o convingere trebuie să dureze mai mult decît lemnul de guayacan. Și astfel, el va sfîrși prin a face legătura cu piramidele pe care le-a văzut la Teotihuacan sau la Palenque în junglă. Cei care au murit la San Juan de Ulúa au ridicat și ei o piramidă. În infern. Chiar dacă n-au știut că fac asta... În „Infern" nu e o simplă metaforă. Una dintre celule,se cheamă astfel. Alta „Purgatoriul". Numai „Paradisul" lipsea ca să ne reîntîlnim cu Dante. Dar „Purgatoriul" nu-i pregătea pe cei ajunși aici decît pentru o moarte mai puțin înfricoșătoare. Dealtfel, paznicii fortăreței nu erau lipsiți de unele subtilități sumbre. Ei știau, de pildă, că în infern singurătatea nu mai e stînjenită de nimic. Nici măcar de speranță. În puțul care purta acest nume (un metru și jumătate înălțime, doi metri lărgime) singurătatea și întunericul erau depline, încît ucideau timpul. Nici o rază de lumină nu pătrundea în noaptea interminabilă a celui îngropat de viu... Pașii noștri sună prea tare și, poate, în semiobscuritate Tatle privește piatra rămas pe gînduri.

Cînd l-am întîlnit prima oară pe Tatle abia începusem această „săptămînă aztecă" ajunsă acum la a cincea dimineață. Abia aflasem că în legenda lui Quetzalcóati arborele universului are două brațe, unul al dragostei, altul al durerii. Presimțeam însă că Tatle îmi va șopti într-o zi.

— Pentru ca unul să existe, trebuie să existe și celălalt braț. Nu e așa, señor ?

— Nu, Tatle, de ce-ar trebui ca rădăcina nopalului să sufere pentru a face floarea frumoasă ?

În lumina sulfuroasă și umedă de la San Juan de Ulúa vreau cu toată puterea să nu mă înșel. Încă plouă...

OCTAVIAN PALER ■

Grupul statuar „Frații Buzești"

● La intrarea în parcul ce înconjoară „Casa băniei oltene" din municipiul Craiova a fost dezvelit de curînd grupul statuar „Frații Buzești". Amplasată în fața ansamblului cu același nume, compoziția sculpturală, înaltă de aproape 7 metri, este lucrată în piatră de sculptorul **Boris Caragea**. Pe soclul statuii a fost dăltuită inscripția „Frații Buzești — Preda, Stroe și Radu — căpitani în oastea lui Mihai Viteazul 1593—1601. Glorie eternă tuturor înaintașilor care cu dîrzenie și eroism au înfăptuit idealurile de libertate, unitate și neatîrnare punînd temelii trainice mărețului edificiu al României socialiste".

Fotografie de CRISTIAN BECHERU ■

La Alexandria, acțiuni politico-educative cu amplă rezonanță în instruirea și formarea oamenilor

La Alexandria, ca pe întreg cuprinsul țării, Festivalul național „Cîntarea României" se află în plină desfășurare, colectivele de muncă de aici orientîndu-și multiplele activități din această întrecere a creației în spiritul indicației tovarășului Nicolae Ceaușescu la ședința activului central de partid și de stat, cînd s-a reamintit că acest festival „a fost conceput, cum este cunoscut, ca o formă de desfășurare activă a muncii ideologice în toate domeniile".

Tovarășul Gheorghe Petcovici, președintele Comitetului orășenesc de cultură și educație socialistă, ne-a relatat cîteva din acțiunile acestui for de educație comunistă a maselor. „În primul rînd — spunea interlocutorul — dorim ca toate manifestările noastre să devină un mijloc eficient pentru formarea omului nou. Înțelegem să accentuăm în munca noastră dimensiunea politico-ideologică la care s-a referit secretarul general al partidului nostru".

Notăm cîteva din reușitele manifestărilor cultural-artistice și științifice care au un puternic caracter de formare și informare. Universitatea cultural-științifică a funcționat în anul trecut de învățămînt cu 12 cursuri. Expunerile privind politica internă și externă a partidului și statului nostru, semnificația vizitelor întreprinse de tovarășul Nicolae Ceaușescu în diferite state ale lumii au constituit adevărate lecții de politică în fața oamenilor, bucurîndu-se de o largă audiență. O popularitate largă și-au cîștigat și cursurile care au dezbătut probleme referitoare la „Univers, știință religie", „Momente din istoria patriei", „Femeia în societatea contemporană", „Să ne cunoaștem legile". „Studenții" acestor cursuri au fost muncitori, maiștri, ingineri din întreprinderile orașului ori funcționari. Multe din cursuri s-au desfășurat în întreprinderile Alexandriei : întreprinderea „Rulmentul", cooperativele „Deservirea" și „Răsăritul".

Un alt interlocutor, tovarășul Florin Săvoiu, președintele consiliului de conducere al Casei de cultură din Alexandria, împărtășește opinia că în ediția I a festivalului Alexandria nu a reușit să demonstreze întreaga capacitate de talente de care dispune. „La actuala ediție vrem să ne prezentăm într-adevăr cu tot ce avem mai bun. Chiar din faza de masă am pornit de la un dialog pe care îl avem cu diferite întreprinderi din oraș. Să vă dau numai un exemplu : Întreprinderea de utilaj pentru industria ușoară „Izlaz" a împlinit 25 de ani de la înființare. Cu acest prilej am organizat activitățile politico-educative în cadrul unei decade care a cuprins, printre altele, o dezbatere privind munca politică în sprijinul producției, lansarea unor cărți ca „1907 în județul Teleorman", „Independența României", „Arta și literatura în slujba independenței", prezentate de Constantin Busuioceanu, directorul Editurii Academiei, de alte personalități ale vieții sociale, ale culturii.

Paralel, la Alexandria, în ultimul timp s-au depus eforturi serioase pentru ridicarea nivelului artistic al formațiilor care vor intra în competiție cu alte județe, pentru îmbogățirea conținutului de idei al programelor, al manifestărilor. S-a trecut la constituirea unor formații care să aducă în prim plan tradițiile acestor meleaguri. De asemenea, tot aici s-a organizat concursul brigăzilor artistice din agricultură. O inițiativă menită să implice tot mai mult acest gen de activitate în efortul de îndeplinire a sarcinilor ce revin județului în acest domeniu.

După cum se poate constata, la Alexandria există preocupări susținute de a face ca prin manifestările cuprinse în cadrul Festivalului național „Cîntarea României" „să se acorde o atenție sporită educației ideologice a maselor, dezbaterii largi a problemelor complexe, pentru a da oamenilor răspuns preocupărilor lor".

GHEORGHE PÂRJA ■

Ipostaze ale publicisticii

A devenit deja o tradiție ca, după cite o perioadă de activitate publicistică mai intensă, autorii respectivi să facă o selecție a textelor și să le publice în volum, convinși sau sperind că au reușit să depășească efemeritatea genului. Încercările de acest fel merită încurajate, fie și numai pentru că există cîteva cărți rezistente la timp care au rezultat dintr-o asemenea operație : **Imposibila întoarcere** de Marin Preda, **Destinul cuvintelor** de Constantin Toiu, **Sub semnul întrebării** de Adrian Păunescu și altele.

Iată că în prezent în librării se află din nou mai multe cărți de publicistică : eseuri, reportaje, anchete și așa mai departe. Să le răsfoim pe cîteva, cel puțin din dorința de a „lua pulsul" acestui compartiment al activității editoriale.

În volumul **Dobrogea de aur** de Traian Coșovei, apărut la Editura Eminescu, sînt reunite ample poeme în proză închinate spațiului geografic din venerabilatea Mării Negre spațiu pe care scriitorul l-a considerat întotdeauna un fel de cutie de rezonanță a propriului său suflet. El cîntă apele și cîmpiile, florile și norii, orașele și oamenii acestui ținut, în fraze de mare întindere, maiestuoase, căzînd parcă în falduri. Principiul de bază al acestei retorici este acumularea, în manieră whitmaniană. Datorită unei fanteziii asociative de o mare mobilitate, ca și unui anumit simț al panoramelor grandioase, Traian Coșovei construiește **sentimentul** unei realități de anvergură cosmică, reeditîndu-l, în această privință, pe Geo Bogza. Citatele nu sînt destul de elocvente deoarece fragmentează viziunea. Iată, totuși, o secvență din **Madii Dobrogei** : „Floarea aceasta sălbatică, pătimașă, urcînd pe terasele podgoriilor, îngrămădindu-se pe marginile lanurilor de grîu, pe sub rîndurile de piersici, alergînd de-a lungul șoselelor și autostrăzilor, și în stare să răsară, noaptea, de sub asfaltul șoselelor, înaintea mașinilor, mînată de o pasiune a ei, mînată de o ghicșie și de o naivitate a ei". Ceea ce scade din tensiunea lirică a acestor imnuri vaste și solemne este, adeseori, o pierdere a cadenței, o alunecare în inflația de cuvinte. Totodată, există numeroase inserții strict reportericești care și-au pierdut actualitatea și fac ca paginile respective ale cărții să pară îngălbenite de vreme.

George-Radu Chirovici, autorul culegerii de tablete **1 din 4 000 000 000** (Editura Albatros), reflectează, ca Radu Cosașu, asupra unor situații și întîmplări din lumea largă sau își exprimă, fără a mai recurge la asemenea pretexte, convingerile în legătură cu probleme ale artei, moralei etc. Toate însemnările sale, chiar și cele scrise pe teme aparent insignifiante, îl captivează uneori pe cititor datorită „punerii în scenă" a ideii. Reproducem cîteva extrase, ca eșantion : „Am cunoscut demult, demult de tot, un adolescent care se încăierase (în vorbe) cu alți băieți de seama lui. În camera neîncăpătoare de la demisol a unuia dintre ei dezbăteau cu furie, de ceasuri întregi, o problemă : Universul este finit sau infinit ? [...] Adolescentul meu a spus atunci o frază ridicolă [...] : «Dacă aș avea certitudinea că universul este finit, m-aș sinucide». [...] Deși pe vremea aceea omul nu se ridicase nici măcar în spațiul circumterestru, gîndul lui se simțea limitat. **Trăirea** lui mi se pare sublimă. Ridicolă ? Da. Dar sublimă". **(A trăi ideî)** Capacitatea de a demonstra, cu abilitate orice îi întinde lui George-Radu Chirovici capcana sofismelor. El susține, de exemplu, la un moment dat (în tableta **Bun și rău**) că „printre intoleranți cei mai porniți sînt propovăduitorii toleranței". Oare în momentul de față, pe planeta Pămînt, excesul de toleranță să fie una dintre cauzele demne de luat în seamă de suferințele ființei umane ?

Un farmec aparte are cartea de reportaje a poetului Lucian Avramescu, **Transplantul de albastru** (Editura Sport-Turism), datorită unei atitudini de contemplare visătoare a oamenilor și locurilor. Autorul pare să dispună de un timp nelimitat, care îi îngăduie să se scufunde în reverii sadoveniene : „Niciăieri pădurile nu mi-au părut mai odihnitoare ca aici. Poate pentru că le-am privit mai ales toamna, atunci cînd vîrfurile copacilor se aprind încet ca niște luminări, plîpîind discret în policromia anotimpului". **(Coperțile de pravilă ale Goverei)** Ca și la Traian Coșovei, impresia este, uneori, că toate cele spuse puteau fi spuse în mai puține cuvinte. Totodată, există la acest statornic admirator al „nordului vîlcean al Olteniei", plăcerea de a compune ghirlande de metafore, cu o funcție mai mult decorativă.

Nu se poate reține decît ca un semn bun fervoarea de care este cuprins genul.

ALEX. ȘTEFĂNESCU

Scriitorul în acțiune

Sînt momente cînd mai de actualitate decît întrebarea ce este literatura e o altă întrebare : cui servește ea. Nu e o simplă chemare la ordine, ci mai degrabă o precizare a scopului general — pe care scriitorul n-are dreptul să-l ignore. Într-o orînduire ca a noastră, nici o energie nu trebuie să se piardă în afara țelului comun în care s-au angajat toate forțele constructive. Firește, nici literatura. Cartea a devenit, pentru prima dată în istorie, un bun social — al tuturor. Ea are deci o menire nouă, pe măsura acestei nobile funcționalități. Azi nu ne mai poate fi indiferent pentru cine scriu scriitorii. E normal ca destinul literaturii române să nu fie lăsat doar pe seama citorva „aleși". Prin socializarea fenomenului de creație, în acest destin sînt implicați mai mulți factori, întreaga societate. Inițiativa de gust vine și din partea publicului. Altfel, scriitorul s-ar izola sau s-ar adresa numai unor inițiați — de parcă n-ar vorbi un limbaj ca toată lumea (adică limbajul vieții), ci un limbaj „conspirativ". Elitismul e forma cea mai gravă de dezerțiune din cîmpul acțiunii sociale. Or, într-un climat de interes febril pentru nou, pentru edificarea unei lumi superioare și a unui om nou, care să fie demn de ea, indiferența scriitorului ar constitui o tristă excepție. Mai mult, o abdicare de la sarcinile, încă urgente, ale revoluției. Responsabilitatea scriitorului, cu formele ei multiple, aici își are temeiul obiectiv. Ea nu e deloc umilitoare. Dimpotrivă, îl implică direct pe artist în marile probleme ale prezentului, dă un sens concret căutărilor sale de adevăr, justiție și libertate. Prin esența sa, responsabilitatea scriitorului socialist e partinică și revoluționară — adică salvează creația de bîiguielile unui, cu timorat și-l convertește pe artist la acțiune și putere. Cartea însăși din obiect al contemplației pasive se transformă în acțiune socială.

Vorbeam de sarcinile urgente ale revoluției. Bătălia pentru o nouă calitate este una dintre ele. Înseamnă că orînduirea noastră a intrat într-o altă fază a manifestării esenței sale. Și un salt în propria esență se face numai cu mijloace interne : nu prin măsuri de coercițiune, ci printr-o mai energică mobilizare de sine și de autodepășire. Literatura poate fi și trebuie să fie un asemenea factor de mobilizare; făcîndu-l, pe om mai lucid și mai încrezător în forțele sale. S-ar putea obiecta, și nu fără oarecare rațiune, că a scrie este în primul rînd o chemare lăuntrică și numai după aceea un scop subordonat unei idei. Dar dacă finalitatea nu e inscrisă neapărat în intenția latentă a operei, în „codul ei genetic" (atunci lucrurile s-ar aranja de la sine și ar face inutilă orice discuție, ba chiar orice intervenție din afară) — în schimb, stă în putința scriitorului să se facă înțeles și mai ales să convingă.

Și scriitorul trebuie să convingă despre foarte multe lucruri.

În primul rînd, despre adevăr. Cititorul așteaptă totul de la literatură, adică tot adevărul — nu unul ciuntit. Se înțelege că literatura nu se poate substitui istoriografiei, dar e de la sine presupus că adevărul personajului să zicem (un adevăr oricum limitat) nu trebuie să infirme adevărul mai general despre epoca respectivă. Eroarea va fi de partea literaturii. Scriitorul să se implice mai mult în epocă, în subiectul ales. Romanul nostru politic (o certitudine artistică) s-a oprit mai ales asupra unei anumite perioade din anii construcției socialiste. Impulsul a venit din partea documentelor de partid de după Congresul al IX-lea care au instaurat o nouă optică, ea însăși revoluționară, asupra trecutului mai aproape sau mai îndepărtat. Au rezultat în general opere valoroase, unele chiar de excepție. S-a manifestat însă și o oarecare tendință de simplificare, poate involuntară și poate tocmai din dorința de a spune prea mult. Nu mai puțin proiecția faptelor de atunci în manieră simbolică sau mitografică, a complicat uneori ceea ce era de fapt simplu — creînd astfel obstacole inutile în calea adevărului. Cititorul e derutat uneori de ambiguitatea morală a unor personaje și chiar de duplicitatea perspectivei. Or, adevărul este unul singur. Înseamnă că acel scriitor nu s-a implicat destul în acest trecut. Înarmîndu-se cu o retorică autoritară și omniscientă, a uitat poate ceva absolut elementar : faptul că acest trecut este și al lui, și al nostru, parte integrantă din ființa noastră vie. Pe bună dreptate, tovarășul Nicolae Ceaușescu indica, într-o intervenție recentă, ca literatura să exprime fără nici un echivoc adevărul integral despre trecut, că — în ciuda greșelilor făcute cîndva — toate cuceririle de azi sînt rezultatul luptei eroice a clasei muncitoare. Responsabilitatea scriitorului socialist presupune deci angajarea totală, și în text și în subtext, a conștiinței sale în marile teme ale istoriei și ale umanismului socialist.

CORNEL MORARU

O carte despre noi

Înversunarea de a spune totul despre un loc ! Și cum e alcătuit subpămîntul lui, și cum e chipul lui, și care i-a fost istoria, dar mai ales cum au trăit și cum au murit oamenii pe întinderea lui. O astfel de înversunare trebuie să aibă toți acei care simt chemarea și datoria să scrie o monografie : o astfel de înversunare se simte în toate cele 350 de pagini ale monografiei istorice, economice și social-culturale despre **Războieni Valea-Albă și împrejurimile.** Autorii sînt universitari ieșeni și alți specialiști din Iași și Piatra Neamț. Un colectiv de profesioniști care a avut ambiția să dea concreteție idealului lucrării exhaustive : C. Martiniuc, I. Saraiman, Gh. Lupașcu, Fl. Mihăilescu, I. Valenciuc, Șt. Cucoș, Constantin Turcu, N. Grigoraș, Antoaneta Macovei, Cornelia Istrati, Constantin Botez, I. Mitâ, I. Vatamanu, Al. Tacu, Ilie Dodea, Remus Mandache, Mihail Grădinaru, Gh. Voinea, Ioan H. Ciubotaru, Ioan Roman, C. Dropu, H. Dominte, I. Caproșu. Redactori coordonatori ai lucrării sînt Constantin Botez, Antoaneta Macovei, Alecsandru Tacu și Constantin Turcu. Volumul a apărut sub egida Comitetului de cultură și educație socialistă al județului Neamț.

Evident, o monografie despre locul în care Ștefan cel Mare și luptătorii săi și-au apărat țara, libertatea și demnitatea, stăvilind înaintarea copleșitoarei armate a lui Mehmed al II-lea cu sacrificiile a mii de vieți, înseamnă mai mult decît o muncă de cercetare științifică, pentru că și finalitatea — cartea — reprezintă nu numai un studiu științific ci și un monument — din dovezi și cuvinte — închinat memoriei strămoșilor eroi de la 26 iulie 1476. O asemenea carte trebuie scrisă și cu sufletul : și chiar așa a și fost scrisă. Lucrarea are o dimensiune științifică, a cărei culme îmi îngădui să cred că este capitolul profesorului Constantin Turcu — intitulat „Eroi de peste secole" — în care, pentru prima dată, se încearcă o hstă a comandanților de oști ai țării care s-au jertfit în această bătălie : și o dimensiune sentimentală și de conștiință și de continuitate și de perenitate, a cărei culme îmi îngădui să cred, tot subiectiv, că este această strofă dintr-un poem, inclus în monografie, poem simțit și scris de poetul George Lesnea : „S-aud în murmur de piriu / Și-n frunza ce din vînt se-nfruptă, / Cresc în porumb, foșnesc în grîu, / Oștenii ce-au căzut în luptă".

După 20 de ani de la bătălie, însuși Ștefan cel Mare a hotărît să fie adunate osemintele eroilor de la Valea-Albă, care și-a schimbat numele în Războieni, iar deasupra lor — pe temelia lor — să fie înălțată o biserică-mausoleu, care are aproape jumătate de mileniu de existență și care este primul nostru mausoleu medieval. Tot de-atunci există și sărbătoarea Războienilor. Monografiile n-au parte de mari tiraje și nici de lansări spectaculoase ; aceasta însă a fost dată cititorilor la sărbătoarea Războienilor din acest an, sărbătoare tulburător încununată de cîntecele corului veteranilor de război „Ștefan cel Mare" din Piatra Neamț, cor înființat de generalul maior octogenar Petre Boimaru, luptător la Oituz, și, cor, condus de un alt veteran al luptelor pentru apărarea țării, profesorul Petru Zamfirescu.

Cartea despre Războieni și sărbătoarea din 26 iulie a fiecărui an la Războieni grăiesc — și științific și sufletește — despre rădăcinile noastre în acest pămînt. Grăiesc trist, și frumos, și înălțător.

NELU IONESCU

(Urmare din pagina 8)

ceva. Dumneavoastră știți bine că oltenii noștri sînt dați naibii. Și cînd m-or vedea prietenii din Cezieni sau ăi din Caracal, la ziar, singur lîngă tun, poate n-or vrea să creadă că l-am doborît eu. Dar dacă ați binevoi să veniți și dumneavoastră să ne trageți în poză alături, le-nchidem gura la olteni...

Și nu m-a răbdat inima să-l refuz pe Virtosu...

Zile care au născut eroi

Octogenar, generalul locotenent în rezervă **Toma Zotter,** care în zilele insurecției era șef de stat major al Corpului 5 teritorial — ce acționa în Valea Prahovei și în zona orașului Ploiești — își amintește că vestea cea mare a aflat-o prin telefon de la Constantin Sănătescu, fără să știe că, la acea oră, generalul de la capătul firului devenise șef de guvern. „La București a și început ?" am întrebat. „Da", mi s-a răspuns. Am înțeles. Era în seara de 23 august. Odată cu declanșarea insurecției deveneam mare unitate operativă și trebuia să anihilăm forțele hitleriste din zonă, în enormă superioritate. De partea noastră, superioritatea morală. Aveam destui luptători ai căror părinți se bătuseră la Mărășești și în alte locuri de glorie împotriva armatelor germane, în primul război mondial. Am atacat dinspre nord un inamic blindat în toate obiectivele doar împotriva unor atacuri sovietice de pe direcția sud. Trupele hitleriste prevăzuseră multe variante de dificultate, dar nu admiteau eventualitatea unui pericol din partea noastră. Din dispreț pentru noi și cu atît mai mult pentru o acțiune organizată de partidul nostru comunist. Noi însă, avînd inițiativa politică, am preluat și inițiativa militară. Surpriza a fost exploatată din plin.

Sînt militar de-o viață întreagă, dar n-are rost să vă spun că nu mi-a fost frică. Nu pentru viața mea, ci că s-ar putea să nu reușim. Comandamentul îl aveam la Breaza, din cauza bombardamentelor. La Ploiești comandantul garnizoanei, colonelul Spiridon Oprescu avea doar două batalioane de recruți încorporați de două luni. I-am transmis telefonic ordinul operativ și i-am cerut să raporteze executarea pînă la ora 5 dimineața. Trebuia să treacă la dezarmarea nemților. Mi-a mărturisit că misiunea e grea și nu crede că va reuși. Am continuat să transmit ordine, dar vorbele lui mă obsedau. Prima mare ușurare am simțit-o în dimineața zilei de 24 august, cînd la ora 4,30 telefonul a început să sune. La capătul firului, acest brav colonel raporta scurt : „Misiunea a fost îndeplinită integral". În toate întreprinderile, cu ajutorul muncitorilor, gărzile nemțești au fost dezarmate sau forțate să se retragă în panică. Încordarea aceea extremă nu m-a părăsit însă pînă în după-amiaza de 31 august, cînd tunurile nu mai aveau în ce trage, iar populația se întorcea acasă.

Se cuvine să vă spun că în afară de informațiunile de luptă patriotice organizate de partid, un ajutor de mare importanță ne-au dat țăranii din zonă. Ei, acești țărani, au dus cu căruțele muniție și hrană ostașilor care luptau cu ocupanții hitleriști. Femeile organizau puncte de prim ajutor în casele de la marginea satelor. Și mai ales nu stîngeau cuptoarele. În toate satele se co ea pîine. Piinea insurecției".

Printre cei ale căror merite deosebite au fost răsplătite cu înalte ordine și medalii se numără și **Elena Nicolini.** Lucrînd în cadrul personalului Crucii Roșii, ea a salvat multe vieți de eroi ai luptelor cu hitleriștii. Mai păstrează și acum un carnet unde și-a însemnat, în acele zile, frîntîri de impresii, așa cum a păstrat pînă la sfîrșitul războiului la rever gloanțele care o căutaseră umblînd după răniți. Acele gloanțe le-a dăruit unui muzeu din Capitală. „Lucram în zilele insurecției în aeroportul Pipera, își amintește. Am văzut atunci nenumărați eroi mutilați și mame disperate. Am ajutat pe mulți în suferință. Mi se părea absurd să mai am bijuterii cînd atîția nu mai aveau case. Mi-am vîndut toate podoabele scumpe și am împărțit banii unor răniți care nu-și mai găseau căminele în satele și în orașele bombardate. Duceam mereu de-acasă alimente răniților care veneau mereu. Împreună cu sanitarul Vasile Bordei am reușit odată să salvăm doi parașutiști muribunzi. La noi nu era sînge și i-am dus la Spitalul funcționarilor publici. Nici acolo nu aveau cu ce face transfuzie. M-am oferit pe loc și doctorul Dorin Dumitrescu i-a înviat pur și simplu cu sîngele meu. Am făcut și eu ce-am putut. Dar nu de mine să vorbiți, eu n-am nici o importanță. De oameni minunați ca doctorul Marius Șufană și acel Vasile Bordei s-ar cuveni, însă într-adevăr să scrieți".

Modestia aceasta nu este numai a Elenei Nicolini. Oamenii viteji care au început istoria nouă a țării în zilele insurecției naționale armate antifasciste și antiimperialiste n-au luptat pentru gloria lor. Numele eroilor însă au intrat demult în tezaurul de glorie al poporului nostru. Și se cuvine să-i cinstim și să-i ascultăm povestindu-ne pe cei care, lîngă noi, se bucură calm de înflorirea țării pentru a cărei libertate ei n-au precupețit nimic.

Patriei, inima, fapta şi cugetul treaz

Ne aflăm, din nou, în miez de august, lună de boltă a anului, fereastră de glorie în analele libertăţii patriei, luminată din plin cu aurul recoltelor, România, inima din care ne-am născut, fiinţa care ne-a dat fiinţă, este, acum, mai frumoasă ca oricînd.

Drumurile mă duc adesea de la un colţ la altul al ţării, de la Suceava, cu ecourile de aramă ale clopotelor demnităţii, pe care ne-a lăsat-o moştenire marele Ştefan, la Drobeta Turnu-Severin, unde stă împlîntat piciorul sfînt al podului nostru spre latinitate; de la ţărmurile getice, scăldate de apele mării, pavăză naturală, prin milenii, a unui spaţiu în care ne-am dobîndit identitatea între naţiunile lumii, la plaiurile de dincolo şi de dincoace de Apuseni, unde au luminat bărbaţii tineri ai voievodatelor româneşti şi unde Horia şi Cloşca şi Crişan au făcut sacrificiul de temelie pentru toate sacrificiile pe care neamul nostru românesc le-a săvîrşit în numele libertăţii. Ţara în august ne apare frumoasă şi mîndră, oricare ar fi calea pe care mergi spre meleagurile sale. Nepreţuită apare panorama ei văzută din săgeata avionului: construcţiile socialiste — uzinele şi fabricile, oraşele noi, satele frumoase, — sînt podoaba de aur a acestui pămînt binecuvîntat cu cîmpii pe care înfloreşte spicul grînelor, cu munţi în care răcoreşte umbra cetinilor, cu adînciuri din care ţîşnesc bogăţiile erelor geologice. Văzută foarte de aproape, ţara este însă cea mai frumoasă prin oamenii ei — români, maghiari, germani sau de alte naţionalităţi — cei peste douăzeci şi unu de milioane de fii ai acestui pămînt, a căror mîndrie stă în unitatea de spirit, în unitatea de voinţă, în solidaritatea indestructibilă făurită în jurul Partidului Comunist Român.

Mi-a fost dat, de multe ori, să văd ţara în clipele în care bărbatul cel mai iubit al ei, secretarul general al partidului, poposeşte în haina gospodarului aplecat spre treburi, la unul sau altul dintre locurile de muncă, în unul sau altul dintre satele sau oraşele unde trăim fiecare dintre noi: o strălucire de diamant capătă ţara în acele clipe şi vorba este, încă, încărcată de o mult prea slabă forţă pentru a reda frumuseţea morală a acestui popor al nostru care, prin socialism, şi-a găsit drumul sigur în istorie.

Popor curat este poporul român. Cinstea sa a devenit vers de cîntec, strofă de baladă, trăsătură morală de bază a oricărui erou legendar: feţi-frumoşii noştri au obrazul ca petala şi sufletul ca lacrima, iar sabia lor este întotdeauna cu luciul tăişului pregătit contra sufletelor buboase. Cinstit, onest, corect, sincer şi deschis, românul trăieşte scîrba cea mai mare la întîlnirea cu privirea vicleanului, cu fapta parşivului.

Iată una dintre frumuseţile cele mai mari pe care nu poţi să nu le admiri în această ţară a noastră. Ea face, putem spune, mîndria şi siguranţa noastră, căci dăruirea cinstită a ţării e tăria de bază a poporului român. Poate însă că tocmai de aceea, chiar şi acum, cînd ne aflăm în această frumoasă lună a sărbătorilor şi bucuriei depline, sîntem datori să ne reamintim că flacăra construcţiei socialiste nu arde — gîndindu-ne la lume în ansamblul ei — într-o atmosferă de totală puritate; că, din multe cotloane dubioase şi perverse mai sînt emanate jeturi de gaze care ar vrea dacă nu să-i stingă, fiindcă e imposibil, cel puţin să reducă oxigenul arderilor noastre drepte. Sub fraze pompoase şi hlamide lucitoare mai poartă, unii, destule interese meschine. Portmoneele lor mai aşteaptă să se umple cu averi nemuncite şi indivizi hulpavi pîndesc orice slăbiciune pentru a afla secretul descoperirii, pentru a produce breşe într-o tranzacţie. Respectul nostru pentru toate popoarele şi dorinţa noastră de a colabora cu întreaga planetă nu ne împiedică să putem vedea cum mai dau tîrcoale duşmanii notorii, dotaţi cu adevărate maşinării alcătuite din fel de fel de tîrîturi umane, specializate în prinderea din zbor a oricărui secret scăpat, în organizarea de spionaje şi diversiune. Tehnica lor de bază este — trebuie să o spunem deschis — descoperirea şi racolarea de lichele, indivizi cărora le lasă gura apă la vederea chiar şi a unei monede pentru care n-au muncit şi care, cred, ei, le-ar aduce fericirea. În pădurea falnică a unui popor ca al nostru ei caută uscătura, putregaiul. Dar, dacă, desigur, - zadarnica-le faptă, scîrbavnică n-are sorţi de izbîndă, dacă niciodată codrul nu va putea fi răsturnat c-un ciot, nu-i mai puţin adevărat că atenţia trebuie să ne fie mereu trează şi vigilenţa ne cheamă să însoţim, fără zăbavă, fiecare faptă a noastră, cinstită şi demnă, cu lovitura şpiţului de bocanc în moalele dorsale ale oricărui lingău de murdare mîini străine. Trădătorul, la noi, n-a găsit şi nu va putea găsi niciodată nici cel mai mic gest de clemenţă!

Datoria înaltă a vigilenţei ne cheamă să ne gîndim, însă, nu numai la acest soi de indivizi — foarte rari, dealtfel — dar şi la ceea ce le poate favoriza activitatea duşmănoasă: postura de gură-spartă şi de gură-cască; lipsa de ordine şi disciplină; neseriozitatea; îngăduinţa dincolo de limitele normale: trîncăneala cu fite-cine despre probleme ce reclamă dezbaterea în cadre bine stabilite; atitudinea de lasă-mă să te las în supravegherea secretelor mai mari sau mai mici; înduioşarea în faţa „micilor atenţii", care permit intrarea „prietenească" în bagajul tău de date şi probleme etc., etc. Adică mica mlaştină din care-şi soarbe trădătorul puiinea şi arginţii lui înoroiaţi.

...Frumoasă e ţara, acum, în augustul marilor producţii, al marilor recolte, în augustul victoriei şi libertăţii. Fiind alături de ea neîntrerupt, cu inima, cu gîndul, cu fapta, să ţinem treaz braţul vigilenţei.

Să nu uităm că, pe lîngă poienile netede pe care le străbătea, cu fruntea-n soare şi inima sa limpede, curată, Făt-Frumos, mai alergau, prin mărăcinişuri întunecate, şi vrăjitoare gata să-i arunce-n cale îmbietoare obiecte otrăvite...

EUGEN FLORESCU ■

Trădătorilor de ţară

Aţi cultivat şi vîntul şi furtuna
Şi n-aţi avut măcar un lucru sfînt,
Ce iese după voi v-a fost totuna
Aţi ofensat şi oameni şi pămînt.

Nu v-a fost milă nici măcar de mame,
Aţi aruncat idei în puşcării,
Voiaţi să moară patria de foame
Şi, dac-aţi mai putea, aţi mai voi,

Aţi ars cuvintele limbii române
Pe ruguri de-mprumut, duhnind urît,
Din cîte trei ciobani aflaţi la stînă
Voi pe toţi trei rîzînd i-aţi omorît.

Nu v-a fost greu şi nu v-a fost ruşine
Să măcinaţi ţinuturi şi statui,
Voi, fii ai pustiirilor străine,
Prinţi sumbri ai domniei nimănui.

Trădînd pe Basarabi, pe Brîncoveanu,
Aţi încercat să stingeţi acest neam,
Voi v-aţi vîndut şi inima şi lanul
Şi cifru-n care noi ascunsu-ne-am.

Aţi îndoit lumina ţării dreaptă
Şi aţi murit visînd-o în noroi
Iar azi cînd nici mormîntul nu vă rabdă
Mai reveniţi în lume ca strigoi.

Voi, care cu o furie dementă,
Sfidînd istoria acestei ţări
Dăduseţi România în arendă
Închiriind-o celor patru zări,

Aţi dus în capitalele străine
Acelor ce şi azi valeţi plătesc,
Pămînt de-al nostru, soclu de suspine,
Şi-aţi dus chior subpămîntul românesc.

Coşmare ţin pe cer această noapte
Şi voi mai apăreţi din cînd în cînd
Cînd vă aruncă gropile urlînd
Că nu mai pot nici ele să vă rabde.

Însă acum, cînd şansă nu mai este
Să vîndeţi patria, bătrîni strigoi,
Voi ne salvaţi de sumbra-vă poveste
Vinzîndu-vă din viciu voi, trişti, între voi.

ADRIAN PĂUNESCU ■

Patria în August

Carpaţii sînt mai înalţi, mai semeţi, mai împovăraţi de istorie;
îmbrăcaţi în senin, parcă satură spaţiile fără memorie.
Şi Oltul, doină din doină se-mplineşte zorind către Dunăre...
nu-i ploaie, nu-i nor constelaţiile să i le tulbure.
Bărăganul, privindu-se în oglinda cerului,
se pictează pe sine — autoportret al rodului.
Riurile, niciodată pribege, se-ndeamnă la hodină
pe malurile ce se depărtează — fete morgane
născute, descîntate la curţile dorului.
Copiii învaţă tainele cuvîntului libertate
jucîndu-se de-a Mircea cel Bătrîn şi Baiazid,
înşirînd bobi de grîu pe fir de poveste, numărînd
furtunile care ne-au încercat flăminde de-al nostru pămînt.
Amintirea eroilor colorează, singeriu, leagănul soarelui
şi focuri de strajă, cu nume de bărbaţi români, răsar pe coline —
pîinea şi sarea nemuririi noastre ştiută...
O pasăre măiastră cîntă
în toate limbile pămîntului,
şi cîntecul ei zboară peste mări şi ţări,
să afle toată lumea datina românului în viaţă şi moarte.
În August, în fiecare August
scriem o filă, cu litere de aur, în cartea devenirii noastre.

RADU SELEJAN ■

Sîntem un neam

Lîngă izbînzi un drum
se-nnobilează
Cu încă-o treaptă tînără-n urcuş.
Am fost şi sîntem ardere vitează
Şi visului statornicul arcuş.

Sîntem un neam de haiducească
vatră
Pe-aceste plaiuri unde-au cutezat
Străbunii mei de cinste şi de piatră
De la ivirea primului văleat.

Voievodal se-naltă dimineaţa
Din clipele sublime de efort,
Vestind prin veac cetăţilor prefaţa
Acestui timp pe care demn îl port.

De sub pămînt dulci fluiere de pîine
Slăvesc doinind grozav descălecat
Al faptelor ivite către mîine
Şi-al visului la care-am privegheat.

Lîngă izbînzi o ţară îşi lucrează
O naştere de lauri şi de sori.
Am fost şi sîntem ardere vitează,
Străluminînd carpate sărbători.

ANTON GRECU ■

Făptura ţării

O altă împlinire mai rotundă nu-i
decît un tînăr ţara lui iubind,
la tîmpla-i naltă şi-nspre umeri, iată, sui
acest poem cu aripi de argint.

Să-l lumineze pururi, apă vie,
temeinic, sunetul şi flacăra din cînt,
cum l-ar hrăni cu oase, de sub glie,
pămîntul nostru bun, bătrîn şi sfînt

Căci tînărul iubindu-şi ţara-i voevod
de-o stirpe fără seamăn, cea mai pură,
sublim îl naşte zilnic ţara, ca pe-un rod,
adeverindu-se pe sine ca făptură.

VICTOR NIŢĂ ■

Orașul de pe Fluviul Albastru

De-a lungul celor 5 500 de kilometri pe care îi străbate, de la izvoarele din Podișul Tibet pînă la vărsare, în Marea Chinei de Est, Ianti — Fluviul Albastru — trece prin mai multe provincii, lasă în urmă orașe, constituind un important sistem de transport interior, împreună cu afluenții navigabili. Pe cursul său sînt așezate și importante centre industriale — Șanhai, Nankin, Uhan, Ciuntin și altele. Ne vom opri de data aceasta la Nankin, capitala provinciei Kiangsu, unde fluviul Ianti ajunge după ce a străbătut lacul Wuhu și munții Maanșan din provincia Anhuei.

Situat pe malul drept al fluviului, pe o cîmpie împrejmuită de munți, Nankinul este astăzi unul dintre orașele ce își construiesc cu hărnicie viitorul. Enciclopediile însemnează în dreptul său : centru politic și administrativ, economic și cultural, mare nod de comunicații feroviare și port fluvio-maritim. Sînt, de asemenea, amintite principalele ramuri industriale, Universitatea și marele observator astronomic de aici.

Am vizitat orașul în plină vară, am privit de pe celebrul pod peste Ianti apele învolburate ale marelui fluviu, i-am cunoscut oamenii minunați care l-au ridicat la nivelul la care se află acum și care muncesc cu dăruire pentru a-l înălța și mai mult în viitor. Vechi de 2 400 de ani, în antichitate Nankinul s-a numit Conve, Cenkang și Ginlin. Devenit capitală a regatului Wu în anul 229 al erei noastre este menționat ca atare de opt dinastii care s-au succedat din secolul al III-lea pînă în al XV-lea. Deși cuprins de multe ori de flăcările războaielor de-a lungul întregii sale istorii, Orașul de piatră a supraviețuit. „Orașul de piatră" — sub acest nume era cunoscut Nankinul în antichitate.

„Orașul de piatră" din vestul Nankinului era un port la riu, construit în perioada regatului Wu. Astăzi, nave oceanice de 10 000 tone vin pe Ianti și ancorează în zona de est a podului. Și nu numai atît : Nankinul urmează să devină în curînd un port modern. Sîntem invitați să vizităm Podul de pe Ianti. Simbol al transformărilor petrecute în anii de după eliberare la Nankin, podul, cu capetele sale avîntate spre înălțimi, este o capodoperă a artei de a construi. Înainte de a străbate podul rutier, înainte de a ne opri la cele patru grupuri statuare — cîte două la fiecare capăt al podului și la „turnurile-cetate" de lîngă acestea, înalte de peste 70 de metri și care dau impresia că se înalță și mai sus prin steagurile roșii aflate în vîrf, înainte de a ne opri pe pod să privim departe, în zare, sau dedesubt, la pilonii monumentali, ori puțin mai sus, la podul feroviar, înainte de toate acestea ne oprim în Sala machetei, realizată la scara 1/300.

Aici, gazdele primitoare ne dau explicații prețioase, ne permit să înțelegem ce reprezintă acest important obiectiv economic pentru viața orașului și a provinciei Kiangsu. La 1 Octombrie 1968, în ziua aniversării eliberării, pe podul de cale ferată au început să circule trenurile. Partea superioară, podul rutier, a fost gata la sfîrșitul aceluiași an, fiind dată în folosință la 1 ianuarie 1969. Peste 5 000 de muncitori, ajutați de populația orașului, care a efectuat muncă patriotică, au dus la bun sfîrșit imensa construcție susținută de nouă piloni masivi.

Pînă în anul 1960, ne precizează gazdele, în China nu se producea oțel special pentru poduri : acesta se importa. Dar combinatul siderurgic de la Ansan, principalul centru siderurgic al Chinei, a primit sarcina să realizeze acest tip de oțel. În doi ani, specialiștii chinezi — muncitori, tehnicieni, ingineri, cercetători — au reușit să facă tipul de oțel necesar, iar podul a fost edificat cu forțe proprii.

Dealtfel — aici deschidem o paranteză — industria siderurgică a Chinei se dezvoltă într-un ritm rapid. În 1977, producția de oțel a țării a crescut cu 16,1 la sută față de anul precedent. În primele șapte luni ale acestui an, producția de oțel, oțel laminat și fontă s-a ridicat la circa 65 la sută din totalul planificat pentru anul 1978 și a reprezentat o creștere de 59, 55,9 și, respectiv, 56,5 la sută față de aceeași perioadă a anului trecut. Uzinele siderurgice au raportat, însă, nu numai sporuri de producție, ci și îmbunătățirea calității, o diversitate sporită, consumuri mai mici de materii prime, prețuri de cost reduse, beneficii mai mari și productivitate mai înaltă în prima jumătate a acestui an. Pe unul dintre locurile fruntașe se află combinatul de la Ansan, cel care a contribuit cu ani în urmă la edificarea podului de la Nankin. Cît privește planurile de viitor, China și-a propus — potrivit Programului decenal de dezvoltare a economiei naționale — să producă 60 milioane tone de oțel în 1985, măsurile pentru înfăptuirea acestui obiectiv fiind întrutotul puse la punct.

Lărgimea Fluviului Albastru este, la Nankin, de 1 570 metri, dar lungimea podului este mult-mult mai mare, cu ramificații și „poduri secundare". Astfel, podul de cale ferată are o linie dublă de 6 700 metri lungime iar cel rutier, cu patru piste, — o lungime de 4 589 metri. Îl străbatem și noi cu autocarul, lăsînd în urmă, la stînga și la dreapta, un șir lung de felinare elegante ce străjuiesc ca niște copaci parapetul.

Mașina se îndreaptă spre oraș — aglomerație urbană ce se întinde pe 3 100 km. pătrați, numărînd peste 2 400 000 locuitori, dintre care circa 350 000 sînt ocupați în industrie, față de cei sub 10 000

angajați în fabrici și ateliere fix o populație de 700 000 locuitori) înainte de eliberare. Cifrele vorbesc de la sine : între fabricile și atelierele cu peste 30 de angajați, înainte de eliberare, numai 36 beneficiau de unele mașini și utilaje. Acum peste 1 500 de întreprinderi industriale cuprind circa 20 de sectoare de producție : exploatare minieră, siderurgie, petrol, produse chimice, construcții de mașini, automobile, telecomunicații etc. În vecinătatea sectoarelor Cisia și Yentiz ale Nankinului se află zona industrială ce cuprinde în special întreprinderi petrochimice. Pe malul fluviului Ianti se află șantierul naval și exploatări miniere. Electronica, fabricarea instrumentelor și aparatelor de măsură, industria producătoare de mașini agricole, întreprinderile textile, industria alimentară și cea farmaceutică sînt numai unele dintre ramurile aflate în plină dezvoltare aici, la Nankin.

Paralel, s-a dezvoltat și construcția de locuințe. Iată, de o parte și de alta a largului bulevard de pe malul sudic ce leagă căile de acces spre pod întîlnești construcții noi, iar pe colina Wutei, în zona vestică a orașului, a fost ridicată marea sală a sporturilor, cu peste 10 000 de locuri. În cartierele noi de locuințe și pretutindeni, la Nankin, trecătorul este îmbiat de umbra plăcută a copacilor alimați de-a lungul drumului. Ei nu au crescut de la sine. Efortul de a îmbrăca orașul în verdeață a fost stăruitor, dar și-a dat roadele : cedri, platani, chiparoși străjuiesc străzile, parcuri te îmbie la odihnă. Statisticile sînt și aici grăitoare : la Nankin, suprafața spațiilor verzi a crescut de la 1 900 hectare după eliberare, la peste 6 100 în prezent.

În zonele din împrejurimile orașului se dezvoltă agricultura, silvicultura, creșterea vitelor și piscicultura. Am vizitat una dintre comunele populare din preajma Nankinului — comuna Muă Lin. Și aici, ca pretutindeni unde ne-am oprit, noi, oaspeții români, am fost primiți cu bucurie, cu o deosebită prietenie. Și aici, ca pretutindeni, hărnicia oamenilor a schimbat fața locului. Comuna realiza pînă nu de mult două recolte pe an. Acum dă trei: două de orez și una de grîu. Dealtfel, producția cerealieră a Nankinului a depășit normele prevăzute în „Programul național de dezvoltare agricolă".

Dacă în zona industrială a Nankinului muncitorii s-au mobilizat să lucreze cu rezultate din ce în ce mai bune, luînd exemplu de la brigada fruntașă de producție a exploatării petrolifere Tacin, în agricultură exemplul îl constituie brigada de producție Taciai. Obiectivul fundamental pe întreaga țară îl constituie creșterea considerabilă a randamentului în toate domeniile agricole. Astfel, Programul pe zece ani de dezvoltare a economiei naționale (1976—1985) prevede ca în 1985 producția de cereale a Chinei să atingă 400 milioane tone. Din acest an pînă în 1985 valoarea globală a producției agricole va spori anual cu 4—5 la sută, principalele lucrări vor fi mecanizate în proporție de peste 85 la sută și va continua amenajarea tuturor cursurilor de apă, între care Fluviul Galben și Fluviul Albastru.

Dealtfel, totalul investițiilor aprobate de stat pe perioada 1978—1985 destinat construcției de infrastructuri va depăși investițiile globale ale celor 28 de ani precedenți. Se va realiza, astfel, un număr important de lucrări hidraulice, va fi inițiată sau va continua construcția a 120 de mari obiective (între care zece centre siderurgice, nouă centre ale metalurgiei neferoase, opt centre miniere, zece mari exploatări petrolifere și de zăcăminte de gaze, 30 mari centrale electrice, șase artere feroviare și cinci porturi de primă importanță.

Obiectivele cultural-științifice ridicate în anii de după eliberare constituie și ele un nou motiv de mîndrie pentru poporul chinez. Dar să ne oprim cu exemplele numai la Nankin și cifrele sînt suficient de grăitoare. Înainte de eliberare, în oraș existau cinci institute de învățămînt superior, 70 de școli secundare și 700 primare. Acum Nankinul are 14 institute universitare, 340 școli secundare, și 1 500 primare, numărul celor care învață aici fiind de cinci ori mai mare decît imediat după eliberare. Înainte orașul avea șase spitale. Acum numărul lor a ajuns la 40 : fiecare cartier și fiecare comună populară are dispensar.

Nankinul are astăzi o bază solidă pentru dezvoltarea științelor, învățămîntului și culturii. Am vizitat Universitatea cu laboratoarele ei moderne, care beneficiază de utilaje de producție proprie. Am vizitat, de asemenea, Observatorul astronomic de pe „Muntele Purpuriu", dar m-am oprit și la Mausoleul ridicat în stil tradițional chinez, cu țiglele albastre strălucind în soare, construit în memoria celui care a fost omul de cultură și revoluționarul Sun-Iat-sen, marele precursor al revoluției democratice chineze. După ce am văzut toate acestea am revenit din nou la Podul de pe Ianți, temeliile lui, adînc înfipte în pămînt sub albia riului sugerîndu-mi temeinicia a tot ceea ce construiește harnicul popor prieten chinez.

SILVIA COMAN ■

Poeți chinezi contemporani

Go Mo-Jo

Laudă vîntului de răsărit

La miazăzi de munții strălucitori Wu-Ling,
adie boarea caldă din răsărit și-nving
frumoase crizanteme omătul cernutei ierne
și cu a lor mireasmă văzduhul ni-l încing.

Iar dacă și vîntoase din nord se mai abat
izvorul tot nu-ngheață ci curge înspumat
și vîntul ce sosește din răsărit și-așterne
odihna pe meleagul de flori împurpurat.

Aici nu-și află locul Crăiasa cu nămeți
Căci vîntul cel prielnic aduce dimineți
albastre și-nsorite și-n suflet el ne cerne
fiori primăvărateci de cînt și frumusețî

Se-nalță brazii falnici spre piscul solitar
Prietenos e vîntul de răsărit. Și clar
se vede Himalaya zăpezilor eterne
purtînd drapelul roșu cu scînteieri de jar.

Chen Yi

Pruni roșii

Acolo unde iarna
cu spada ei de ger

retează flori plăpînde,
cutează înspre cer,

semeți, doar prunii roșii
cu creștetul de foc.

Și se topește neaua.
Și vîntul stă pe loc.

Dien Cien

Cîntec în drum spre Cluj

Feleacului un cîntec !
Căci sus, de pe Feleac

O mare de lumină
a fost să mi se-arate

iluminînd conturul
cetății din alt veac

și inima spre care
cîntarea-mi drumu-și bate !

V-am îndrăgit, o, stele
cu licăr omenos,

mai mult ca pe-ale bolții
îndepărtate astre

și aș dori s-ajungă
la fel de luminos

și cel mai de departe
ungher al Terrei noastre.

Li Tzi

Și tu îl cunoști

Ca și mine și tu îl cunoști
L-ai văzut
În furtuni
Și pe grinderi
El a mers cu vitezele oști
În campanii,
Cu noi,
Pretutindeni.
Am zidit și o școală în sat
Și-ar putea
Ce alt nume
Să poarte,
Decît numele lui minunat,
Decît numele
Lui
Fără moarte ?
Cu oricare din noi, în cătun,
Stă la sfat
Și vorbim
Despre pace.
Steagul lui, ca un roșu păun,
Faldul larg
Peste noi
Și-l desface
Împlinind visul lui comunard,
Răzbunărm
Și bezna
Și ceața.
Pentru-arest fără seamăn stindar
Bucuroși
Noi ne dăm
Chiar și viața !

În românește de
VICTOR TULBURE ■

Dezvoltarea relațiilor cu toate țările socialiste — orientare programatică fundamentală a politicii externe a României

Ampla expunere a tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, la adunarea cu activul central de partid și de stat constituie un strălucit model de analiză riguroasă științifică, în spiritul materialismului dialectic și istoric, a problemelor cardinale cu care este confruntată omenirea, de investigare în profunzime a proceselor și tendințelor majore din viața internațională, de evidențiere, pe această bază, a unor concluzii de largă valabilitate pentru activitatea practică. Pe drept cuvînt se apreciază că prin evaluarea realistă a fenomenelor lumii de azi, prin definirea marilor direcții ale evenimentelor epocii contemporane, prin deschiderea unor orizonturi clare de acțiune pentru soluționarea într-un mod nou a problemelor atît de complexe și complicate din vremurile noastre, expunerea reprezintă un îndreptar de inestimabilă valoare, o contribuție creatoare la tezaurul gîndirii revoluționare internaționale.

Din ansamblul analizei făcute de secretarul general al partidului, o deosebită însemnătate prezintă aprecierile privind relațiile țării noastre cu celelalte țări socialiste, aprofundarea problematicii raporturilor dintre țările care construiesc noua orînduire.

După cum se cunoaște, partidul și statul nostru situează cu consecvență în centrul politicii lor internaționale dezvoltarea relațiilor politice, economice, tehnico-științifice și culturale cu toate statele socialiste, amplificarea colaborării și cooperării reciproc avantajoase și a întrajutorării, lărgirea schimbului de experiență în construirea socialismului și comunismului, conlucrarea pe arena internațională.

Aceasta nu este o politică de conjunctură; ea constituie o orientare programatică. În Programul Partidului Comunist Român, în toate operele tovarășului Nicolae Ceaușescu, în documentele forurilor supreme ale statului nostru se subliniază că această politică pornește de la premise obiective, că ea reflectă convingerea fermă a partidului și statului nostru, potrivit căreia dezvoltarea și întărirea prieteniei, solidarității și colaborării cu toate statele care construiesc noua orînduire din Europa, Asia, America Latină, pe baza principiilor independenței și suveranității naționale, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc, întrajutorării tovărășești și solidarității internaționale, corespund intereselor fiecărei țări socialiste, cauzei unității lor, sporirii influenței și puterii de atracție a socialismului pe plan mondial.

În raporturile cu țările socialiste pornim de la ceea ce ne unește, de la necesitatea obiectivă a întăririi colaborării și solidarității. Punem deci pe prim plan factorii care unesc țările socialiste și care sînt determinanți. Desigur, deosebiri de păreri între țările socialiste au fost, sînt și au să mai fie. Esențial este însă ca partidele comuniste și muncitorești, partide de guvernămînt, forța politică conducătoare în țările socialiste, să nu permită ca deosebirile de păreri și divergențele să afecteze dezvoltarea normală a relațiilor. Dimpotrivă, ele trebuie să acționeze ca problemele ivite să fie examinate de la partid la partid, de la conducere la conducere, în spiritul respectului reciproc, să fie soluționate pe calea înțelegerii directe, pe baza respectării independenței și suveranității naționale, a egalității depline în drepturi, a principiilor socialismului.

În lumina acestei concepții, în magistrala sa expunere din 3 august a.c., tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta: **„După părerea noastră, interesele supreme ale socialismului cer nu ascunderea realității, ci analiza temeinică, în modul cel mai responsabil, a cauzelor care generează disensiuni și probleme litigioase și trecerea la acțiune pentru soluționarea lor pe baza tratativelor între părți, în vederea întăririi solidarității și colaborării în construcția socialismului, în lupta generală pentru progres și pace în lume".**

Secretarul general al partidului nostru subliniază, de asemenea: **„În ce ne privește, vom face totul ca orice probleme față de care există deosebiri de păreri între Partidul Comunist Român, țara noastră și alte partide sau țări socialiste, să fie soluționate numai pe calea discuțiilor, tratativelor, în scopul întăririi solidarității și unității".**

Dacă astăzi relațiile de prietenie, solidaritate și colaborare ale țării noastre cu toate țările socialiste au atins un înalt grad de dezvoltare, aceasta este indisolubil legată de gîndirea și activitatea cu adevărat gigantică desfășurată de secretarul general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, poartă pecetea minții sale cutezătoare și de mare profunzime, a patriotismului înflăcărat și înaltului spirit internaționalist, a dăruirii și pasiunii sale revoluționare. Impresionează profund pe oricine viziunea revoluționară cu care secretarul general al partidului abordează problematica relațiilor cu țările socialiste. Această viziune are la bază o adîncă cunoaștere a realităților și cerințelor, analiza științifică multilaterală a posibilităților, clarviziunea, luciditatea și mobilitatea dialectică, principialitatea și spiritul de inițiativă, fermitatea și o mare supleță. Impresionează, de asemenea, profund fermitatea și consecvența cu care tovarășul Nicolae Ceaușescu acționează pentru întărirea prieteniei și dezvoltarea colaborării cu toate țările socialiste, pentru dezvoltarea și întărirea solidarității acestora, pentru făurirea unei unități de tip nou.

Faptul că România întreține și dezvoltă relații bune cu toate țările socialiste constituie dovada cea mai grăitoare a justeței politicii externe elaborată de secretarul general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, confirmă că este pe deplin posibil să existe și să se dezvolte asemenea relații între țările socialiste.

Nu întîmplător vorbim de excepționala importanță, de rolul determinant pe care îl au convorbirile secretarului general al partidului, președintele republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cu conducătorii de partid și de stat din țările socialiste. Vizitele reciproce, întîlnirile și convorbirile la nivelul cel mai înalt au prilejuit de fiecare dată reafirmarea hotărîrii de a întări prietenia și solidaritatea, s-au soldat cu rezultate dintre cele mai rodnice, cu încheierea unor documente de mare însemnătate pentru amplificarea continuă a colaborării, conferind noi dimensiuni și deschizînd largi orizonturi ansamblului raporturilor României cu celelalte țări socialiste.

O însemnată extindere a cunoscut, în ultimii ani, baza juridică a relațiilor țării noastre cu țările socialiste. Au fost reînnoite tratatele de prietenie, colaborare și asistență mutuală cu U.R.S.S., R.P. Bulgaria, R.P. Ungară, R.P. Polonă și R.S. Cehoslovacă; a fost semnat primul tratat de acest fel cu R.D. Germană; s-au încheiat tratate de prietenie și colaborare cu R.P.D. Coreeană și Kampuchia Democrată; în luna mai 1978, la Pekin, s-a semnat, la nivelul cel mai înalt, Acordul între R.S. România și R.P. Chineză de colaborare economică și tehnică pe termen lung. De asemenea, numai în perioada 1976—1978, la nivelul cel mai înalt, s-au semnat declarații și comunicate cu U.R.S.S., R.P. Bulgaria, R.S.F. Iugoslavia, R.P. Ungară, R.P. Polonă, R.D. Germană, R.S. Cehoslovacă, R.P.D. Coreeană, R.S. Vietnam, R.D.P. Laos, Kampuchia Democrată.

Relațiile de strînsă prietenie și colaborare dintre România și țările socialiste își găsesc o puternică reflectare pe tărîmul cooperării economice. Ponderea țărilor socialiste în comerțul exterior al țării noastre a fost, la sfîrșitul anului 1977, de peste 47%. O importanță tot mai mare, în cadrul colaborării economice, o dobîndesc formele moderne, de înaltă eficiență, cum sînt specializarea și cooperarea în producție, cu precădere în ramurile de vîrf, fabricarea în comun a unor produse industriale, conlucrarea pe terțe piețe și altele.

Ca membră fondatoare a C.A.E.R., România participă activ la activitatea acestei organizații, contribuie la înfăptuirea „Programului complex", considerînd că toate acestea trebuie să ducă, pe baza deplinei egalități în drepturi, la propășirea fiecărei țări socialiste membre, la egalizarea nivelurilor de dezvoltare economică, la creșterea gradului de civilizație și bunăstare. În același timp, țara noastră dezvoltă o largă colaborare economică cu celelalte țări socialiste.

Progrese importante s-au făcut în ultima perioadă și în dezvoltarea colaborării tehnico-științifice cu țările socialiste, cu marea majoritate dintre acestea încheindu-se programe de lungă durată pe perioada 1976—1980.

Pentru dezvoltarea prieteniei, pentru adîncirea cunoașterii și prețuirii reciproce, un rol important îl au schimburile de valori spirituale, colaborarea pe tărîmul culturii, artei, învățămîntului, mijloacelor de informare în masă. Această colaborare îmbracă forme tot mai variate — schimburi de personalități, de delegații culturale-artistice, de studenți; turnee ale formațiilor artistice; organizarea reciprocă de expoziții; coproducții de filme ș.a.m.d. În ultimii ani s-a extins practica constituirii de comisii guvernamentale mixte de colaborare culturală și de comisii mixte de istorici; sînt în curs intense pregătiri pentru deschiderea, pe bază de reciprocitate, de centre culturale în București și capitalele unor țări socialiste europene.

Ca membră a Tratatului de la Varșovia, România se preocupă constant de întărirea capacității sale de apărare, dezvoltă colaborarea cu armatele celorlalte țări participante la Tratat. În același timp, țara noastră se pronunță pentru desființarea concomitentă a N.A.T.O. și a Tratatului de la Varșovia, pentru lichidarea tuturor blocurilor militare, ca o necesitate imperioasă pentru întărirea încrederii internaționale, în interesul promovării destinderii și securității în lume. Așa cum a reafirmat recent conducătorul partidului și statului nostru, și după desființarea Tratatului de la Varșovia, țara noastră va continua să dezvolte colaborarea cu armatele țărilor respective, pentru apărarea cuceririlor revoluționare ale socialismului, a independenței, suveranității și integrității țării.

Expunerea prezentată de tovarășul Nicolae Ceaușescu în fața activului central de partid și de stat reafirmă hotărîrea nestrămutată a României socialiste de a acționa în continuare pentru dezvoltarea relațiilor de prietenie, solidaritate și colaborare cu toate țările socialiste, pentru întărirea unității lor. **„În spiritul hotărîrilor Congresului al X-lea, reconfirmate de Congresul al XI-lea și de Conferința Națională ale partidului,** spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu, **România, extinzînd continuu bunele sale raporturi cu toate statele socialiste, nu se va lăsa angajată în nici un fel în polemică publică, în blamarea uneia sau alteia din țările socialiste, ci, dimpotrivă, va face totul pentru depășirea neînțelegerilor, pentru întărirea solidarității".**

Toate acestea pun în evidență înalta responsabilitate a partidului nostru față de destinele socialismului, fiind, totodată, o expresie elocventă a înfăptuirii îndatoririlor fundamentale față de poporul român, față de interesele cauzei socialismului, păcii și progresului în lume.

Dr. ION CIUBOTARU ■

Pentru ce România?

Într-o lume a interdependențelor crescînde, în care schimbul mondial de valori materiale și spirituale devine un element indispensabil progresului fiecărui popor, dezvoltării multiple și complexe a lumii contemporane, cunoașterea reciprocă reprezintă un factor din ce în ce mai activ în relațiile dintre state, în apropierea dintre popoarele planetei. Acest circuit tot mai prezent, tot mai necesar se exprimă prin diverse forme, îmbracă expresii dintre cele mai variate. Una dintre acestea o reprezintă, fără îndoială, și turismul, cunoașterea nemijlocită între oameni, descoperirea prin proprii ochi a identității unei alte țări, a particularităților unor alte popoare, a istoriei și a prezentului acestora. Iar în această lume a dorinței de cunoaștere, România își are locul său distinct, apreciat și recunoscut. O dovedește într-un mod cît se poate de expresiv și numărul 119/120 al Revistei Academiei Internationale de Turism, apărut recent și dedicat integral României. Faptul merită semnalat și subliniat cu atît mai mult cu cît este pentru prima oară cînd revista prestigiosului for internațional cu sediul la Monte Carlo consacră un număr dublu — cazul recentei apariții — unei singure țări, atenția sporită acordată țării noastre ilustrînd deosebita prețuire de către Academie a valorilor românești. O diversitate de voci, de opinii, idei și sentimente față de viața și munca poporului român, față de istoria și civilizația sa multilaterală și, nu în cele din urmă, față de frumusețea și potențialul turistic al țării noastre devin astfel cunoscute prin însemnările unor personalități ca poetul și publicistul Arthur Haulot redactorul șef al revistei, Jean-Paul Delfeld, președintele Federației Internaționale a Ziariștilor și Scriitorilor de turism, precum și prin gîndul și simțirea față de România a unui Miguel Angel Asturias — laureat al Premiului Nobel —, Yehudi Menuhin, Alberto Moravia, Christian Barnard, Louis Nagel, Aurelio Peccei sau Mikel Duffrenne. „Pentru ce România?", cum se intitulează unul dintre articolele incluse în numărul semnalat, devine astfel mai mult decît un argument, devine o mărturisire de bucurie și de suflet pentru tot ceea ce România, această „splendidă fereastră a Europei spre bătrînul Pont-Euxin" dăruiește celor ce vin să o cunoască.

D. I. ■

PARADOXURILE SUPERCIVILIZAȚIEI

● Pariuri și năluci...

Statisticile își fac loc în viața noastră, concise și persuasive, lăsîndu-ne incrementi adesea din cauza marii cantități de adevăr pe unitatea de expresie. Șiruri lungi de cifre combinate cu alte șiruri lungi de cifre conturează, fără echivocuri, fața lumii sau alte fețe în funcție de obiectul cercetării. Tot o statistică a reușit să constate, în stilul aceleiași teribile percutanțe, că în Scoția, pe fiecare hectar, se înghesuie cele mai multe stafii în comparație cu toate hectarele de aiurea. Această suprapopulație de fantome care face deliciul baladelor locale și plasează zona pe o culme distinctă a turismului internațional este însă concurată, în ultimii ani, de o năluca mare și cu soizi, avînd cap de rinocer, coadă de balenă și un corp, cel puțin deocamdată, mai greu de descris. Năluca dormitează pe fundul unui lac și iese la suprafață exact în momentul cînd toate calculele curioșilor converg spre concluzia inversă. Loch Ness a devenit un punct bine precizat pe harta marilor mistere scoțiene. Deși savanți din toată lumea au plasat pe marginea lacului aparatură ultra-sensibilă iar scafandrii au deranjat, pas cu pas, blajina faună acvatică, monstrul nu s-a lăsat prins în cursă, favorizîndu-și, prin absență, propria legendă. Și totuși, cînd lumea se ia cu altele, năluca își face scurt și năucitor apariția rememorind martorilor oculari că își supraviețuiește, după merit, ca orice fantomă.

Zilele trecute o pereche de îndrăgostiți care își luau ceaiul pe marginea lacului nu și l-au mai terminat, au lăsat campingul baltă și, alergînd la comisariatul de poliție, au declarat într-un suflet că monstrul există, a ieșit din apă ca o rachetă și a intrat la loc în aceeași manieră, făcînd zgomote care nu seamănă cu nici un zgomot de pe pămînt și valuri ca un uragan antipatic din Pacific. Ca de obicei vilva a fost mare și ciclul curiozității publice s-a refăcut mecanic; o mare masă de turiști, în majoritate celibatari, s-a postat la fața locului, presa și televiziunea și-au trimis corespondenții speciali, poliția a organizat echipe de detectivi fără idei preconcepute, în sfîrșit, vînzătorii de bere și sandvișuri au trăit, din nou, zilele minunate cînd senzațiile tari ale clientelei și pînda de noapte solicită calorii corespunzătoare.

Feriți de riscuri inutile, bookmakerii din Londra au organizat piața pariurilor, afacerea „lese sau nu lese monstrul" ajungînd la raportul convenabil de 33 de lire la una.

Cînd paroxismul a ajuns la limita lui cea mai fierbinte un savant american, profesorul Charles Whyckoff, a turnat apă în vin, declarînd că monștri precum preopinentul întîmplării mai există și în alte lacuri scoțiene. Aceștia ar avea nouă metri lungime, formă de reptilă și ar fi sensibili la anumite ultrasunete. Cunoscînd toate aceste amănunte, savantul a avut onestitatea să declare că deși îi urmărește demult nu a putut localiza nici unul din motive pe care nici dînsul nu și le explică. Devinind interesul concentrat spre Loch Ness, profesorul Whyckoff a corectat, în sens tradițional, statistica fantomelor scoțiene, fantome care în felul acesta sînt mai multe, mai urîte și mai impalpabile cînd ce, pînă la urmă, nu demontează zelul actual al pariurilor...

● Bumerang

„Experiența s-a întors împotriva noastră" — a declarat, cu o frumoasă demnitate a înfrîngerii, John Huise, reprezentantul companiei Northwestern Bell.

Începută cu tam-tamul necesar, experiența cu pricina a zguduit în chip plăcut statele Pennsylvania și Michigan. Dar, vai, totul a durat prea puțin. Despre ce este vorba? Compania, scăpînd secreta nemulțumire a americanilor obișnuiți față de ziua de azi și speranța stranie că ziua de mîine va fi a „marii loviturî", a organizat un serviciu de horoscoape pentru următoarele 24 de ore. S-a pus pe roate un birou special, garnisit cu astrologi și astrologe având voci insinuante și vocabular bogat, birou care prefigura, la comanda telefonică a solicitanților, perspectiva individuale dintre cele mai roz.

A ți se răspunde la telefon că în următoarele 24 de ore având în vedere că te-ai născut, ce noroc, exact cînd Saturn se afla în relația optimă cu Venus, te așteaptă o răsturnare fericită, crează, desigur, o senzație acceptabilă. Naivii s-au colectat cu zecile de mii în prima parte a experienței și s-au pierdut cam în aceleași proporții în a doua. Horoscoapele s-au dovedit de un optimism necontrolat, minunatele „lovituri" nu s-au concretizat deși începuseră să fie așteptate și, mai presus de orice, notele de plată pentru telefoanele astrologice s-au dovedit atît de picante încît au stîrnit o pămîntească nervozitate. Cîțiva naivi blajini au înregistrat o mutație psihologică, au devenit perfizi și răzbunători și au dat în judecată compania. Toate părțile au rămas profund nemulțumite, inclusiv astrologii și astroloagele care au redevenit (destin implacabil!) șomeri...

RADU BUDEANU ■

„Noua filosofie" — instrumentul confuziei pentru soluții iluzorii

MIC EXCURS ISTORIC. Mai 1968. Paris. Sorbona. Puternice mișcări studențești traversau viața capitalei franceze, exprimînd într-un fel sau altul contradicțiile puternice care măcinau un învățămînt aflat în dezacord cu misiunea sa socială, aflat la răscrucea dezechilibrului șanselor sociale pentru largi categorii de tineri. Contestarea și protestul s-au întins repede și în alte țări occidentale, în forme variate și cu intensități diferite. Era ca o epidemie care a avut darul de a plasa în centrul atenției problemele grave care măcinau starea socială a tineretului, indeosebi a tineretului studios. Am avut ocazia să văd, la Sorbona sau la Nanterre, urmele imediate ale mișcărilor. O lozincă frecventă îmi revine și acum în memorie : „Les structures ne sont pas dans la rue" (Structurile nu sînt în stradă). Într-o perioadă predominată ideologic de structuralism, de ideea că omul este determinat, în chip total, de structuri care îl depășesc și îl atrofiază pînă la unidimensionalizare (încă în 1964 apăruse la Boston cartea lui Herbert Marcuse „One-Dimensional Man", cu ecou puternic și în Europa Occidentală), lozinca amintită îndemna la spargerea închistării structurilor universitare, la ieșirea în stradă, la protest vehement, la acțiune. Dar încotro ?

Mișcările studențești n-aveau unitate ideologică și organizatorică. Unii pledau pentru „cultul eroilor", apelînd la un amestec de personalități istorice foarte diferite. Alții, pentru refuzul oricărei autorități politice sau ideologice. Între Cohn-Bendit și Rudi Dutsche, nume care s-au impus atenției în acea perioadă, paleta opțiunilor se deschidea larg și imposibil de cuprins într-o matrice unică de apreciere. Protestul fără clarificate ideologică nu putea decît să eșueze. Dar o problemă fusese pusă : aceea a căilor de succes în mișcarea socială. Și problema a rămas, găsindu-i-se soluții mai mult sau mai puțin durabile de-a lungul anilor.

Am făcut puțină istorie pentru a vedea originile unui curent ideologic care se manifestă în ultimii ani în Franța și care, propunînd o „reconstrucție" filosofică și ideologică, se situează pe poziții net anticomuniste și antisocialiste, reclamîndu-se însă ca prelungire a fenomenelor din 1968. Un curent care denotă însă...

Pierderea sensului și apologia confuziei

Este vorba de așa-numita „nouă filosofie". Cine sînt „noii filosofi?" Sînt, cu toții, tineri. Tineri, dintre care unii, în 1968, nu înțelegeau prea bine ce se întîmplă, ieșind din adolescență cu tentația clarificărilor dar și cu iminența unei confuzii maligne. Beneficiind de o zgomotoasă publicitate și de o prospectare succesuală a pieței cărții ei au dat la iveală în ultimii ani, multe lucrări care pretind a găsi căi noi de abordare ideologică a problemelor societății contemporane și de a oferi soluții pentru destinele omului. „Priza la public", dirijată din culise unei reacțiuni care manipulează cu dibăcie piața ideilor, i-a amețit și i-a făcut să se creadă realmente reconstructori ai gîndirii filosofice. Bernard Henri Lévy scrie „Barbaria cu fața umană". André Glucksman scrie „Bucătăria și canibalul" și „Maeștrii gînditori". Jean-Marie Benoist scrie „Marx este mort", lucrare care — apărînd încă în 1970 — avea să se situeze în capul listei de producție a „noii filosofii".

Nu-mi propun, în aceste rînduri, o analiză strict ideatică a celor ce reprezintă noua filosofie. Îmi propun, mai degrabă, ca, pornind de la ideile „noilor filosofi" să pun în evidență sensul lor practic, rolul lor semănător de confuzie și echivoc, ambiția lor iluzorie de a găsi soluții unor probleme ale omului contemporan prin eșuare în vechi sloganuri antisocialiste și prin exacerbarea unora dintre problemele, dealtfel reale, cu care s-a confruntat și se confruntă experiența edificării socialismului.

„Noii filosofi" încearcă să construiască o ontologie a puterii, cu trimiteri în speță la puterea politică. Pentru ei puterea este izvor de abuz, de atrofiere a omului. Apelînd la unele exemple negative din primele faze ale construcției socialiste, ei le extind nepermis la rangul de caracteristici ale ordinii socialiste, dîndu-le semnificația unei prăpastii a istoriei. Evenimente criticate și depășite la vremea lor chiar în țările socialiste capătă, la „noii filosofi", o anvergură deosebită. Învăluită de un verbiaj filosofic abundent, de referiri eclectice și întortocheate la gînditori din toate vremurile, dar în speță la fondul de idei al marxismului. Concepte de bază ale gîndirii marxiste, care au permis explicarea științifică a realităților capitaliste și au generat, prin integrare cu mișcarea legică a luptei claselor, o puternică breșă în ideologie și un curs revoluționar al lumii, li se par „universale metafizice", care își pierd substanța și puterea de cunoaștere. Capital, clasă socială, plusvaloare, acumulare capitalistă, revoluție, proletariat, pentru a nota doar cîteva astfel de concepte, li se par a fi vide de conținut astăzi, într-o lume în care nu văd (sau se prefac că nu văd), atîtea și atîtea fenomene de criză, de conflict și exploatare, de anarhism și terorism, de agresiune imperialistă extinsă în forme voalate peste lumea țărilor sărace. Dacă revoluția, cum crede J. M. Benoist, este „negare a istoriei" fie prin reîntoarcere la origini, fie prin uitare a originilor, atunci cel puțin reaua credință față de realitățile socialiste, față de efortul a milioane de oameni care își construiesc ei înșiși destinul, apare cu claritate și nu poate fi acoperită de erupții terminologice, filosofante și confuze. „Noii filosofi" amestecă nepermis gînditori ca Marx, Nietzsche, Hegel, Fichte, ignorînd granițele de principiu dintre concepții ireductibile una la alta, construite diferit și cu sensuri ideologice contrare. Noua lor filosofie nu este nicidecum nouă. Nou este doar ambalajul verbal, căci în esență reiau idei care au fost de mult spulberate chiar de Marx, în condițiile vremii sale, și apoi de gîndirea materialist dialectică și istorică ce-i-a urmat și de practica efectivă a construcției socialiste. În imaginea pe care și-o fac „noii filosofi" despre lume se pierde, în fond, orice urmă de sens al protestului împotriva ordinii burgheze, protest care — cît de cît — se afirma la originile, din 1968, ale actualei lor reacții ideologice. Precauți, „noii filosofi" oferă și unele „soluții", ale salvării sale prin refugiu etic, dincolo de invocatul abuz al puterii, dincolo de realități și fapte palpabile. Este lesne de observat că drumul propus nu duce nicăieri, că oferta salvării morale este echivalentă cu oferta iluziei și cu abdicarea de la acțiunea revoluționară efectivă și transformatoare. Dealtfel, apolitismul propagat de ei este înrudit cu ipocrizia netă : unii, ca de pildă Benoist, nu-și refuză deloc șansele politice personale, candidat în alegeri, activînd în sfere politice, căutînd să cucerească poziții și aderenți.

„Noua filosofie" dovedește, prin sensurile sale anticomuniste, că reacția ideologică la fondul de idei al socialismului științific, la ascendența gîndirii științifice despre lume, caută forme de exprimare diversificate, apelînd la confuzie ca instrument și la iluzie ca soluție. În confruntarea cu realitățile capitaliste și cu realizările socialismului „construcția" pe care o propune cade neîndoielnic și tremediabil, probînd încă o dată...

Eșecul ideologic al anticomunismului

Apariția și manifestarea unor curente de genul celui pe care îl reprezintă „noua filosofie" brăzdează peisajul ideologiei anticomuniste și antisocialiste cu elemente care se vor novatoare și rezistente. Curentele și orientările de acest fel apar ca ciupercile, vai după vai. Putința lor de a semăna confuzie nu poate fi însă subestimată. Este pe deplin justificată aprecierea secretarului general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la ședința activului central de partid și de stat : „Astăzi, în lumea capitalistă sînt din nou scoase la lumina zilei, sub o formă modificată, vechile teorii infrînte și compromise la timpul lor, cu scopul de a crea confuzii în rîndul diferitelor pături sociale, de a ascunde racilele orînduirii burgheze și de a dezorienta pe cei ce caută un drum nou în evoluția societății". În marile confruntări ideologice din lumea contemporană, un curent ca „noua filosofie" este perisabil și va fi, desigur, urmat de altul, cu o altă înfățișare, cu o altă origine. Fiecare, la rîndul său, potrivit răspîndirii de care se bucură, trebuie supus unei operații de decodificare, analizat în determinările sale esențiale, desfăcut prin inserția analizei logice și istorice, confruntat cu realitățile, astfel încît confuzia pe care o lansează să-și piardă puterea, iar spiritul științific al demersului caracteristic concepției noastre despre lume și viață să-și dezvăluie mereu valențele sale revoluționare. Nu ne poate fi indiferent faptul că, adesea, atacurile la adresa ordinii socialiste pe care o înfăptuim își găsesc un punct de sprijin în argumentația confuză a unor curente ideologice de tipul „noii filosofii". Eșecul unor astfel de curente, recunoscut — de pildă — ca atare, în cazul la care ne referim, chiar de către Bernard Henri Lévy, este echivalent cu afirmarea vigorii și pozițiilor gîndirii științifice, materialist dialectice și istorice. Este un eșec la care contribuie esențial însăși opera practică pe care o înfăptuim, aceea a înălțării unei lumi a dreptății și echității sociale. Dar este și un eșec la care poate și trebuie să contribuie și analiza ideologică principială, spiritul militant și ofensiv al concepției noastre despre lume.

Conf. univ. dr. ACULIN CAZACU ■

MONDO UMANO ?

„Oameni atît de gentili"

Cel puțin așa-i califică o revistă săptămînală occidentală. După care, ca să demonstreze „inspirația" titlului, respectiva publicație le dă și fotografiile. Și apoi povestește cam cu ce s-au ocupat pînă au ajuns în paginile respective și pe băncile acuzării, pînă și-au supralicitat ingeniozitatea, îndrăzneala și capacitatea psihică, pînă au devenit noile „staruri" ale „starurilor" răufăcătorilor astfel încît, azi mîine, în goana după senzațional vreo editură să procedeze cu ei cum s-a procedat cu Albert Spaggiari, creierul furtului secolului din Franța. Adică să le ofere un avans în bani gheață iar ei să semneze un contract care să stipuleze că acceptă să povestească ei înșiși cum au pus la cale totul, cum s-a desfășurat operațiunea respectivă și — de ce nu? — să facă chiar considerații critice pe marginea felului cum au procedat autoritățile pentru a le zădărnici răpirea. Bineînțeles, totul cu drepturi de exclusivitate și cu drepturi de autor în toată regula ! La urma urmei, după o asemenea optică, mai contează că în vitrina unei librării sau în rafturile ei memoriile lor și ale lui Spaggiari pot sta alături de ale lui De Gaulle sau Malraux? Probabil — sau bineînțeles — că nu, din moment ce asistăm la proliferarea unor astfel de situații. Dar cine sînt „oamenii gentili" pe care i-am putea vedea nu numai după gratii ci și autori de cărți ?

Sînt autorii și executanții operațiunii Empain. Despre ei, despre mediile din care au provenit, unele ziare sau reviste au preferat să tacă. Altele au făcut-o reliefînd implicit sau explicit niște adevăruri. Astfel, una dintre ele pornește prin a scrie că răpitorii baronului aveau o bună reputație iar cei care-i cunoșteau, vecinii, avocații abia își pot imagina că asemenea oameni, „atît de gentili" sau „atît de cultivați" s-au putut comporta ca niște torționari. Despre Alain Caillol, unul dintre principalii protagoniști, apărătorul său spunea că este „un băiat inteligent, cultivat, simpatic". „Colegul" lui, Daniel Duchateau, care, dealtfel, și-a găsit moartea în timpul desfășurării operațiunii, era, nici mai mult, nici mai puțin, decît „un caz de reușită reintegrare socială". O spunea editorul Pierre Belfond care a și publicat povestea ședерii lui Daniel într-un spital psihiatric întrucît simula nebunia. Locatarii unui imobil din Savigny sur Orge, unde baronul Empain a fost sechestrat o bună bucată de timp ? „Tineri foarte liniștiți" credeau și afirmau vecinii lor.

Și Alain și fratele lui, François Caillol, căutat de poliție, provin dintr-o familie burgheză al cărei șef conduce o prosperă întreprindere compusă din trei fabrici de mobilă, șaptesprezece magazine de desfacere, la Paris și în provincie, pe care familie au părăsit-o pe rînd. Curînd, ambii au avut de-a face cu justiția : unul a furat, la Blois, altul a intrat într-o afacere necurată, la Rennes, apoi o serie de furturi prin Elveția. Au fost, firește, prinși, condamnați, închiși, apoi expulzați. Au revenit acasă, la tata și mama unde s-au adunat de pe drumuri, au intrat printre salariații cu funcții de răspundere ai întreprinderii proprii. Ba și-au întemeiat familii, duceau o viață liniștită, aveau apartamente spațioase în localitățile de reședință și chiar la Paris, soții încîntătoare și tot de familii „bune", dar mai aveau și niște prieteni buni printre „colegii" lor de odinioară în ale gangsterismului. Mai mult, și-au făcut noi prieteni printre ei. Unul dintre aceștia era Duchâteau Daniel, cu o condamnare de 15 ani la activ, de care, cum spuneam, a scăpat simulînd nebunia. Detaliu savuros, experiența și-a povestit-o pe larg într-o carte al cărei titlu nu are nevoie de comentarii : „Sfîntă Ana, roagă-te pentru mine". După care, nu știm cum, a reușit să pătrundă în lumea artistică, și-a cumpărat un mic magazin, a început chiar să organizeze expoziții. Susținea că nu mai are nimic de-a face cu „gangsterii" Și totuși, au fost identificați și arestați și ceilalți activi colaboratori ai săi. Acum, Duchâteau nu va putea să mai descrie experiența căpătată sau folosită în operațiunea Empain. Întrucît, în timpul urmăririi, a fost ucis după un schimb intens de focuri cu poliția. Probabil că ștafeta o vor prelua complicii așa încît nu ar fi de mirare dacă s-ar constitui într-o grupare legală de genul celor din furtul secolului din Anglia și care să le apere drepturile. Poate mai mult, să dea la iveală vreun eseu având ca subiect oamenii atît de gentili ca ei și, eventual, să facă considerații filosofice pe marginea lumii lor.

PETRE NICOLAE ■

ACEEAȘI PLANETĂ, ACEEAȘI ORĂ !

● Subnutriție, malnutriție

La Mexico City a avut loc o întrunire a Consiliului Mondial al Alimentației. Concluziile acestei întruniri sînt îngrijorătoare. Scade producția de alimente în țările lumii a treia și există pericolul unei eventuale crize alimentare de mari proporții. Numărul celor care suferă de „subnutriție cronică" a crescut la 455 milioane, față de 400 milioane la începutul deceniului. Nu sînt atenție, încă 55 de oameni subnutriți, ei încă 55 000 000 oameni fără hrana necesară. Cauzele încetinirii stimulul de creștere a producției agricole în țările lumii a treia ar fi.: condițiile climaterice nefavorabile, războaiele, reducerea ajutorului din partea țărilor dezvoltate. Subnutriție și malnutriție — nu simple cuvinte ci grozave realități cu

● Consecințe nefaste

Indochina, Africa, America de Sud, subcontinentul indian sînt zone ale planetei, unde face ravagii o cumplită boală : xeroftalmia. Consecință directă a subnutriției, această boală se manifestă prin pierderea vederii și, de multe ori, a vieții. Copiii sînt cei periclitați, în primul rînd. 250 000 de copii orbesc anual în lumea întreagă. 250 000 de perechi de ochi nu mai pot vedea, din cauza xeroftalmiei. Lumea înconjurătoare, precum și

● Minunata lumină a soarelui

Un inginer electronist din R. F Germania a inventat un vehicul ce funcționează captînd energia solară. El este înzestrat cu 144 celule solare plasate pe un soi de acoperiș de 1.4 mp. Avînd forma unei triciclete, „Solarmobilul" se deplasează (cu condiția să fie soare) cu o viteză de 8 km pe oră. Se pare că au existat vremuri cînd timpul (probabil) nu influența deplasarea nici chiar a unui

● Vertebrat zburător

Într-o carieră de piatră, în apropiere de Newcastle (Marea Britanie) au fost descoperite urmele fosilizate ale celui mai vechi vertebrat zburător cunoscut pînă acum. Reptila zburătoare ce a trăit acum 250 de milioane de ani avea o lungime de 40 cm. Nu se cunosc viteza cu care se deplasa vertebratul respectiv și scopul călătoriilor sale.

● Deținuți pentru „perfecționare"!

Droguri, arme pot fi lesne obținute cu ușurință de c.re deținuții închisorii federale din Atlanta (Georgia — S U A) declară Gary Bowdoch, fost deținut al acestei închisori. Totul este doar o chestiune de bani. După patru ani de detențiune ești expert în arta de a forța seifuri : căci, în ultimii ani, mărturisește G. Bowdoch, închisoarea a devenit o școală a crimei. Toată lumea este înarmată în afară de gardieni, mai declară fostul deținut, în fața unei subcomisii senatoriale. Iată, deci, ce înseamnă

● „Norocul" de a-ți găsi închisoarea potrivită

Moștenitoarea uneia din cele mai fabuloase averi ale secolului, americanca Patricia Campbell Hearst, fiica foarte celebrului miliardar Randolph Hearst, se reîntoarce în închisoare. Patricia a fost condamnată deoarece a participat acum cinci ani la atacul unei bănci, înarmată cu o mitralieră Imensa avere n-a valorat cît acest „plăcut" hobby : a trage cu mitraliera. Pasiunea e pasiune, averea-avere.

I. GRECU ■

Ivan Patzaichin:

„Știam că dacă reușesc să mă distanțez, nu mă mai prind nici cu șalupa"

— Ivan Patzaichin, mă uit la dumneata și te văd nu doar supt la față, cum ți-e felul și cum ar fi firesc să arăți după efortul depus în ultimele zile, ci și încruntat ! Mă înșel sau ești supărat, campionule ?

— Sînt foarte bucuros pentru succesul echipei noastre care, după cum se știe, a obținut în Iugoslavia cel mai mare număr de medalii dintre toate țările participante, dar sînt supărat pe mine însumi. Am plecat la Belgrad convins că voi cîștiga două titluri mondiale dar, din păcate, la o mie de metri m-am clasat abia al treilea.

— De ce nu te-ai putut ține de cuvînt ?

— Din cauza tragerii la sorți și, apoi, din cauza vîntului. S-a întîmplat să nimeresc pe culoarul 1, iar principalii mei adversari, iugoslavul Ljubek și maghiarul Wichmann, au concurat pe culoarele 6 și 7, departe de mine și departe de bătaia dinspre stînga a vîntului. Drept urmare, vîntul m-a dezavantajat pe mine și i-a avantajat pe ei.

— Același lucru l-au susținut și comentatorii de specialitate, dar cum e, de fapt, povestea cu vîntul ? De ce te incomodează pe dumneata vîntul din stînga ?

— Pentru că eu cufund pagaia în apă în dreapta canoei. Cînd vîntul bate dinspre dreapta, e de partea mea, cînd suflă din partea opusă, mă încurcă la direcție, îmi dă o grijă în plus.

— Ne-am lămurit. Dar, în altă ordine de idei, cum se face că erai așa de sigur că vei cuceri la Belgrad două medalii de aur, cînd la precedentele ediții de campionat mondial organizate acolo, în 1971 și 1975, nu izbutiseși, se știe, decît argint și bronz? Pe ce se întemeia încrederea despre care vorbeai ?

— Pentru Ada Ciganlija, lacul pe care s-au ținut mondialele, m-am pregătit în mod special, tocmai pentru că nu cucerisem nici o medalie de aur pe lucul lui. Unii începuseră să vorbească chiar despre un complex Patzaichin în raport cu pista de apă de lîngă Belgrad, fapt care m-a ambiționat și mai mult. Apoi vroiam să demonstrez tuturor că, deși intrat în al patrulea ciclu olimpic, Ivan Patzaichin rămîne cel mai valoros canoist român, aflat încă departe de sfîrșitul carierei.

— Al patrulea ciclu olimpic ?

— Exact. N-aveam nici 19 ani la Mexico, cînd mi s-a încredințat onoarea de a reprezenta culorile țării în finala olimpică de canoe simplu. Am pornit atunci ca o vijelie dar, fiind încă lipsit de experiență, n-am putut menține ritmul constant și, pe ultima parte a cursei, m-a întrecut și cine a vrut și cine n-a vrut ! M-am răzbunat un ceas mai tîrziu cînd, alături de Serghei Covaliov, am devenit campion olimpic la dublu. Au trecut de la Xochimilco, zece ani. Parcă a fost ieri.

— Cînd zici „m-am pregătit în mod special", la ce te gîndești ? Din cîte știu, antrenamentele canotorilor sînt, în mod obișnuit, dintre cele mai aspre, iar antrenorul emerit Radu Hutan, o mină dintre cele mai ferme ! Așa-i ?

— Nu știu ce să zic. Nouă, care am venit, majoritatea, din deltă, nu ni se par grele, căci am fost învățați de mici cu lotca și cu lopata. Cît despre maestrul Hutan, cred că e un om minunat, de numele dînsului fiind legate multe din succesele de prestigiu ale canotajului nostru. Pentru Belgrad am început pregătirile în decembrie și am parcurs vreo cinci mii de kilometri în canoe pînă în ziua în care am cucerit titlul. Am făcut, uneori, și cinci antrenamente pe zi, dintre care unul pe

uscat. Antrenament fizic. Alergare. Forță.

— Cred că în decembrie Snagovul era înghețat !

— Pe lac am ieșit abia la 16 martie mai tîrziu decît alții, dar ne-am pregătit la bac. Stăm cu barca pe loc și tragem. Un fel de simulatoare, dacă vreți. Am mai fost și la munte, la Sinaia, tot pentru perfecționarea condiției fizice. Alții, maghiarii sau sovieticii, de pildă, încep antrenamentele pe apă mai devreme decît noi, dar urmează și alt ritm de pregătire. Ungurii s-au antrenat pentru Belgrad în Spania și în Cuba, ieșind pe apă la 1 februarie.

— Nu vrei să spui cîteva cuvinte și despre cursa de zece kilometri pe care ai cîștigat-o ? Am văzut-o noi la televizor, dar ar fi interesant de știut cum s-a văzut ea dinăuntru.

— Am hotărît, la indicațiile maestrului Hutan, să atac devreme, ca să nu mai cad în capcana de la o mie. Acolo, dacă ar mai fi fost cîteva lungimi de barcă, aș fi cîștigat ! La fond, am pornit ca din pușcă, lăsîndu-i în urmă pe Wichmann și pe Ljubek, care se suspectau reciproc. Știam că dacă reușesc să mă distanțez, nu mă mai prind nici cu șalupa. Am mers constant și am ajuns primul, fără probleme deosebite.

— Ce-ai simțit în clipa aceea ?

— Nimic deosebit. Poate un fel de căldură. În orice caz, n-am mai auzit. dinspre mal, Lju-bek, Lju-bek, cum scandau spectatorii iugoslavi, ei I-van I-van. Am știut că sînt băieții noștri și că se bucură și ei.

— Pe timpul cursei a existat vreun moment mai dificil ? Vreo cumpănă ?

— Sfîrșitul a fost mai greu, căci mă cuprinsese oboseala, dar zarurile fuseseră aruncate și medalia de aur hotărîtă.

— Ivan Patzaichin, ce urmează ? Ce proiecte ai ?

— Aș fi vrut să plec la Mila 23, acasă, unde se află în concediu socrii mei, dar campionatele naționale, programate pentru 30 august, mă împiedică pentru moment. În perspectivă, spar să fac, la Moscova, în 1980, o nouă tentativă olimpică, spre a pleca din sport cu fruntea sus.

— Cum adică ?

— La Moscova, voi avea, nu-i greu de socotit, treizeci de ani și cîteva luni. Cu alte cuvinte, voi fi atît de tînăr ca să mai obțin o medalie, dar aceea va fi, aproape sigur, ultima din cariera mea. Am însă datoria morală s-o cuceresc.

— În ce sens ?

— Spre a face uitată înfrîngerea de la Montreal cînd, deși recomandat de aurul de la Mexico și München, de la edițiile precedente, n-am izbutit să urc pe podium la o mie de metri.

— Nu ne rămîne decît să-ți urăm succes, Ivan Patzaichin !

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

„Daciada"

Producție și sport, o simbioză perfectă

Întreprinderea de mecanică fină este, în ciuda celor peste 50 de ani ciți s-au scurs de la întemeierea sa, o unitate foarte tînără. Prin ceea ce face, multe dintre produsele sale fiind unicate în cadrul economiei noastre naționale, prin oamenii săi, media de virstă a lucrătorilor depășind 24 de ani. Într-un asemenea colectiv, firește, sportul se află la el acasă. La 7 mai 1977, dragostea pentru sport se traducea în inaugurarea unei moderne baze, formată dintr-un teren de fotbal gazonat, două de tenis, unul de handbal, trei culoare pentru atletism, o popicărie, o sală pentru șah, un poligon de pregătire a tineretului pentru apărarea patriei și așa mai departe. Cît s-a cheltuit pentru realizarea acestui cochet complex ? Un imens fond de entuziasm. Mii și mii de ore de muncă voluntară, prestate de întreaga suflare a uzinei. Directorul general Valeriu Matache și matrițerul de înaltă calificare Gheorghe Manea, Ion Eamandi, secretarul organizației de partid, și tehnicianul Ion Ștefănescu, de la secția freze. Maistrul Petre Manole, președintele comitetului sindicatului, și electricianul Nicolae Peicu. Subinginerul Ștefan Blaier, președintele asociației sportive, și frezorii Teodor Cozorici, Alfred Bauer, Ion Iosif, adesta din urmă o „mină de aur", priceput la toate.

O dată ridicată baza sportivă, participarea la mișcare într-un cadru organizat, sub însemnul „Daciadei" a căpătat noi dimensiuni. Alături de performanță, reprezentată de o divizionară C la fotbal, pregătită de fosta glorie a Rapidului, Nicolae Lupescu, echipe de șah, tenis de masă și handbal, sportul de masă s-a dezvoltat necontenit. La campionatul asociației, participarea a întrecut așteptările : s-au înscris 36 de echipe de fotbal, cele mai bune arătîndu-se cea a atelierului de rectificat și. respectiv, a secției freze, prima cîștigînd abia după executarea penalty-urilor, cu 5—4» Nu-i greu de imaginat cîte emoții a trăit rectificatorul Gheorghe Georgescu, un as la locul de muncă, comunist distins cu Ordinul Muncii clasa a III-a, care, nu numai că a fost instructorul învingătoarei, dar și... component al ei, în ciuda celor 53 de ani bătuți pe muchie ! La tenis de masă, cel dintîi, din cei 154 de concurenți, s-a dovedit controlorul de calitate Ilie Grigore. La șah, întrecerea celor 16 formații a fost cîștigată de atelierul diamantare. La tenis de cimp, de pe tabloul cu 84 de înscrieri s-a detașat rectificatorul Gică Popoiu.

Cînd am pătruns pe poarta întreprinderii, ne-a întrodus repede în temă un afiș al „Daciadei". Ceva mai încolo, un panou al membrilor A.C.R., iar alături de acesta, completînd imaginea unei bune propagande vizuale, un colț al drumeției, frumoasă și la obiect, invitație la excursii, anunțate cu lux de amănunte și cu multe zile înainte. Nu e întîmplător faptul, gîndește reporterul, că reprezentanții acestei întreprinderi au cîștigat — încă de două ori consecutiv — faza pe sector, la orientare turistică, precum și un loc trei pe municipiu. Printre ei, controloarea de calitate Vasilica Barbu, frezorul Ion Bobe, ștalonista Adriana Arhip, strungărița Eugenia Matei, inginerul Ion Constantin. Drumețiile se organizează, aproape fără excepție, săptămînal. Ultima acțiune de acest gen s-a consumat la sfîrșitul primei săptămîni (5—6 august) în care oamenii muncii de la Întreprinderea de mecanică fină au beneficiat de simbăta liberă.

O mare familie, aici, la Mecanică fină. În ea, multe, multe mici familii. Un autentic dialog al generațiilor, în care majoritatea, adică tinerii, învață meserie și sport de la cei mai în vîrstă. De la Zamfir Burilă, maistru la portscule, căpitanul echipei de fotbal a atelierului său, Octavian Țapu, gravor mecanic de înaltă calificare, îndrumător al micilor fotbaliști, mulți dintre ei, poate, viitori muncitori ai întreprinderii, Gheorghe Negoescu, frezor cu înaltă calificare, șef de brigadă, instructor și căpitan al echipei de fotbal din atelier.

Muncă și sport, o simbioză fericită la Mecanică fină, a cărei esență poate fi înțeleasă perfect de oricine are curiozitatea să vadă ce fac, la 9,50 ale fiecărei zile, oamenii muncii de aici, care au înțeles, mai bine decît în alte locuri, ce bun cîștigat înseamnă cele 10 minute de gimnastică.

Întreprinderea de mecanică fină întîmpină ziua de 23 August cu cîteva zeci de mii de lei producție peste plan, dar și cu o activitate sportivă care face cinste unui colectiv harnic și perseverent.

GEO RAEȚCHI ■

Surorile Romanov, duble campioane ale „Daciadei" la tenis de cîmp

Cucerind cîte două titluri fiecare, Maria, la simplu și dublu fete, Lucia, la dublu fete și mixt, surorile gemene Romanov — în imagine — au reprezentat „capul de afiș" al recent încheiatelor finale ale campionatelor naționale de tenis de cîmp, desfășurate anul acesta sub însemnul „Daciadei". Le dorim succes și le așteptăm cu rezultate de prestigiu pe plan internațional, care să confirme valoarea în creștere a „noului val" din tenisul nostru feminin

Fotografie de VASILE BAGEAC ■

În urmă cu circa 30 de ani am văzut-o pentru întîia oară și m-a impresionat masivitatea construcției din beton armat. Pe temelii ca de cetate, un demisol și parter, peste 300 mp suprafață, cu planșeu peste demisol și planșeu la partea de sus a parterului. Golurile de la parter au fost umplute cu cărămidă de presă, dar în decursul anilor, unii și alții au tot demolat și au cărat; ziduriile din beton însă au rămas intacte. Construcția care poate fi mult mai mare ca suprafață, estimarea făcută de mine este probabil în minus, nu știu ce destinație o fi avut, se zice că sanatoriu, ar fi fost ridicată prin timpurile partidelor istorice, apoi abandonată. Așa cum arată acum, clădirea costă pe puțin 400 000—500 000 lei și este amplasată la intrarea în satul Văcarea, comuna Mihăești, județul Argeș, în spatele parcului dendrologic Mihăești. Fiind situată în coasta unui deal semiîmpădurit, cu livezi pomicole în jur, cu parcul dendrologic în vecinătate, gară la 500 metri, șoseaua națională Pitești — Cîmpulung la 800 metri, este, cred, o construcție ideală pentru un sanatoriu, casă de odihnă etc. Indiferent cine este proprietarul terenului, cred că o comisie formată din persoane autorizate ar putea iniția continuarea construcției, în scopul recuperării unui bun gata avut și ridicării unui lăcaș social în această zonă extrem de pitorească. **(Ioan Dobrescu, Cîmpulung Muscel).**

Urmare sesizării noastre, căreia i-ați dat curs, vă comunăm că în pofida acestui fapt, problema poluării fonice de nesuportat din zona blocului nr. 10 amplasat în cartierul Malul Roșu pe strada Sergent Mateescu Gheorghe nr. 18, Ploiești, nici pînă la această dată ea nu a fost rezolvată. În afara scrisorii nr. 3 244/13.VI.1978 a Comisiei județene pentru protecția mediului Prahova — pe care v-o anexăm în xerox („Referitor la sesizările dv. adresate revistei FLACĂRA, prin care arătați disconfortul existent în apartamentele din blocul în care locuiți, urmare zgomotului produs la unele instalații de la întreprinderea județeană de legume-fructe, vă comunicăm că s-au efectuat determinări în acest sens, impunîndu-se întreprinderii să ia măsurile necesare pentru reducerea la limitele admise a zgomotului etc...."), care, de fapt, nu spune nimic deosebit, pînă în prezent nu s-au luat nici un fel de măsuri. Pentru sprijinul pe care ni-l acordați vă mulțumim în numele nostru și al familiilor noastre. **(Scrisoarea este semnată de Ion Mărășescu, împreună cu un număr de 19 cetățeni din Ploiești).**

Din partea Consiliului popular al județului Iași:

„Cu privire la scrisoarea numitei **Aurica Falic** din Iași, strada George Enescu nr. 9, adresată revistei FLACĂRA, prin care solicită aprobarea stabilirii domiciliului în municipiul Iași, vă informăm că i s-a aprobat stabilirea domiciliului în municipiul Iași, la adresa sus-menționată".

Subsemnatul **Nicolae Nedelescu**, din București, Șoseaua Mihai Bravu nr. 85—89, Bloc C.16, scara C, apartamentul 2, sectorul 3, București, vă scriu pentru a doua oară, rugîndu-vă din suflet să mă ajutați. V-am scris despre zgomotul și vibrațiile din apartamentul în care locuiesc, produse de stația de hidrofor a I.C.A.B.-ului aflată la subsolul blocului, chiar sub apartamentul meu. În urma acestei scrisori s-a deplasat o comisie formată din mai mulți tovarăși de la I.C.A.B. și I.C.R.A.L.-Foișor, Sanepid și de la Institutul de proiectări București, după cîte am înțeles. Au văzut pompele care produc zgomotul și vibrațiile asemănătoare unui cutremur, au încheiat o minută între părți, au venit chiar în apartamentul meu și au scris procesul verbal. Toată lumea a fost de acord că situația este insuportabilă pentru familia mea. Tovarășul inginer Frunză de la Sanepid a propus, drept cea mai grabnică și mai potrivită soluție, mutarea birourilor I.C.R.A.L.-ului din blocul D.16, care este un bloc de locuit, în apartamentul meu, eu împreună cu familia urmînd a mă muta în spațiul astfel eliberat. Tovarășii de la I.C.A.B. au susținut propunerea, cei de la I.C.R.A.L.-Foișor au spus că nu pot dumnealor să intervină la conducerea I.C.R.A.L.-ului în acest sens. Eu nu mai pot suporta această situație. Am mai făcut sesizări, tovarășii care au venit în urma acestora au promis că totul se va rezolva. Nu mai știu ce să fac, I.C.R.A.L.-ul mă trimite la Consiliul popular al sectorului 3, și invers, oare nu se poate găsi o soluție și pentru cazul meu?

În virtutea dreptului la replică, consfințit de Legea Presei, publicăm mai jos următoarea scrisoare primită la redacție:

„Subsemnatul Dr. **MIRCEA ANGHENE**, cercetător științific principal, la Institutul de cercetări juridice, vă rog să dispuneți publicarea următoarelor precizări, privind cuprinsul referatului de control științific întocmit de mine la lucrarea **„Știința administrației"** de **conf. univ. Alexandru Negoiță**, comentată în nr. 30 al revistei FLACĂRA, sub titlul **„În jurul unui plagiat"**. În articolul la care mă refer se arată, printre altele, că referatul meu nu face nici o formulare **expresă** cu privire la lipsa de originalitate a lucrării; **că deși referatul conține numeroase observații și sugestii făcute de mine**, situează „Știința administrației" printre lucrările **valoroase și originale**, că astăzi subsemnatul am o altă părere situată într-un fel la polul opus. Este vorba de punctul de vedere, exprimat de mine (după efectuarea cercetării la Facultatea de drept de către o comisie, cu ascultarea subsemnatului ca specialist, care a stabilit că Al. Negoiță a reprodus ad-litteram 20 de pagini dintr-o lucrare publicată în Franța) că acesta nu are nici o părere personală, nu este original, copiază pagini întregi. Dacă subsemnatul nu am făcut nici o formulare **expresă** asupra lipsei de originalitate a lucrării, nu înseamnă că am considerat în referat lucrarea amintită ca fiind generală valoroasă și originală, așa cum se afirmă. Dimpotrivă, la pag. 8 a referatului meu — dactilografiat de editură la cererea mea — după ce în cîteva rînduri apreciez aspectele pozitive ale lucrării (tratare sistematică, nivel științific corespunzător, claritate și conciziune, posibilitatea asimilării de către studenți), deci cond.-ții esențiale pentru orice curs sau tratat universitar și a căror îndeplinire nu atrage calificativul „valoros" nici măcar în general, subliniez următoarele: **„Este de remarcat că planul expunerii urmează în linii generale pe acela folosit în cunoscuta lucrare „Traité de Science Administrative". De altfel aproape în fiecare capitol al lucrării autorul se referă la punctele de vedere exprimate de autorii francezi, colaboratori la acest tratat". Despre păreri personale, originale ale autorului lucrării, nu am pomenit nici un cuvînt.** Rezultă, cred, cu toată claritatea, că subsemnatul nu am calificat lucrarea ca **originală** ci, dimpotrivă, arătînd că Al. Negoiță se referă tot timpul la punctele de vedere exprimate de autorii francezi, **nu manifestă vreo originalitate.** Așa cum am mai precizat, printre atribuțiile subsemnatului ca referent științific nu se situa și verificarea pagină cu pagină a materialului bibliografic indicat de Alexandru Negoiță, verificare imposibilă, față de numărul enorm de pagini ce ar fi trebuit să fie cercetate; numai tratatul în limba franceză cuprinde peste 900 de pagini. Abia după ce s-a efectuat operația amintită am putut constata reproducerea fidelă (copierea) celor 20 de pagini. Era normal deci să afirm după această constatare, că autorul a copiat cuvînt cu cuvînt aceste pagini. În ce privește afirmația făcută de Mihai Oroveanu, că și subsemnatul aș fi cunoscut dinainte de întocmirea referatului această reproducere ad-litteram, dar de frica lui Alexandru Negoiță n-am sesizat-o edituri, afirmație pe care o bazează în mod ridicol pe aceea că subsemnatul am citat din tratatul în limba franceză încă din 1970, este complet lipsită de bună credință. Este clar că a fost făcută numai pentru acoperirea greșelii recunoscută de M. Oroveanu în fața corespondenților dv., și anume că, deși știa de această reproducere, a făcut, de frică, o recenzie elogioasă a lucrării lui Alexandru Negoiță. Menționez că era normal să cunoască reproducerea respectivă, deoarece lucrase la aceeași catedră cu Al. Negoiță și știa de constatările făcute încă din anul 1970, de colectivul de catedră". Cu deosebită considerație,

Dr. MIRCEA ANGHENE

Toți cei ce vizitează azi Bacăul rămîn plăcut impresionați de noile cartiere ale municipiului, de siluetele îndrăznețe ale blocurilor și confortul apartamentelor, de dotările comerciale din zona microraioanelor. În acest context se înscrie și microraionul 5 — actualul cartier Dobrogeanu Gherea — unde locuiesc cîteva mii de locatari. Prin grija Direcției comerciale a județului, în această zonă au fost plasate cîteva puncte comerciale ca: o alimentară, un magazin GOSTAT, un aprozar, un centru de desfacere a produselor lactate și panificație etc. Iată însă că tot aici este plasată — într-o zonă de intensă circulație auto și pietonală — și unde, mai ales, trotuarele lipsesc — o unitate, „Berăria Brăilei". Desigur că nici un locatar al cartierului nu s-ar fi supărat dacă această unitate ar fi desfăcut bere la sticlă pentru consumul la domiciliu, apă minerală și băuturi răcoritoare, dar berăria cu pricina și-a extins spațiul și în exterior, plantînd mese și scaune pe o suprafață triplă decît interiorul său. Permanent izvor de dispute, uneori brutale, berăria, cu toate sesizările făcute, își desfășoară nestingherit activitatea, poluînd atmosfera de odihnă și liniște a întregului cartier, pînă la ore tîrzii. Ea a ajuns teatrul unor scandaluri și bătăi gen western, în care geamurile nu au mai rezistat halbelor și scaunelor folosite de cei aflați în dispute bahice. Din păcate, spectatori la aceste reprobabile acte sînt mai ales copiii cartierului. Ce pot învăța oare de la ele? **(Eugen Dumitrescu, jurist, Buzău).**

În stațiunea Slănic Moldova vin anual pentru odihnă sau tratament zeci de mii de oameni ai muncii. Mulți dintre aceștia trec și pe la biblioteca orașului unde — pentru perioada concediului — împrumută cărți. Din păcate, unii dintre ei „uită" să le înapoieze la plecare și, ca un făcut, „uită" cei care au împrumutat tăluri rare sau de strictă specialitate; intenția de furt este premeditată, după părerea noastră, tocmai datorită acestui aspect. Desigur, sînt și accidente, cînd în graba plecării unii omit să mai treacă și pe la bibliotecă; dar aceștia trimit imediat apoi, prin colet, cărțile înapoi, însoțite de cîteva cuvinte de scuză. Celorlalți însă trebuie să le trimitem adrese peste adrese, somații etc. Pentru a le reaminti elementara regulă de conduită morală, vă rugăm să publicați adresele unora dintre cei ce fac parte din prima categorie: **Ivan Ilie**, strungar la I.S. Textila Tricorman, Roșiori de Vede; **Costiuc Petrică**, operator la C.C.H. Drobeta-Turnu Severin; **Ștefan Leca**, muncitor agricol C.A.P. Valea Măcrișului; **Constantin Mihăilă**, electrician la C.J.C. Turnu Măgurele; **Petre Vasile**, inginer la SCCCO-Palas — Constanța, etc. Sperăm că aceste rînduri îi vor determina pe cei în cauză să restituie cărțile pe adresa: Biblioteca orășenească Slănic-Moldova, județul Bacău. Și mai ales, îi va face să înțeleagă că bibliotecile personale se aprovizionează, de obicei, din librării, și nu în dauna fondurilor unor bibhoteci publice. **(Dana Lupașcu**, bibliotecar principal, Biblioteca orășenească Slănic-Moldova).

Noi **Petru Jianu, Petru Gherga, Trifon Tomescu, Francise Virog, Dorel Teodoreanu, Toma Tăpuș, Ion Pîrvu și întreg colectivul de cetățeni** din satul Duleu, comuna Firiiug, județul Caras-Severin, vă rugăm să ne ajutați în următoarea problemă: de ani de zile ne dorim un cămin cultural, deoarece în satul nostru există o frumoasă activitate cultural-educativă și artistică, care a culminat cu obținerea premiului I la Festivalul național „Cîntarea României" — faza județeană, cu formația de montaj literar, recitatori în grai bănățean, creatori. Avem în sat o școală-muzeu, unde sînt expuse materiale și obiecte etnografice și istorice de mare importanță. În centrul satului există o clădire care a fost casă boierească. Acest imobil nu este locuit de 20 de ani, și a început să se degradeze sub ochii noștri. Comitetul de cetățeni, sprijinit de Consiliul popular Firiiug, a întocmit dosarul de expropriere, obținînd declarațiile proprietarului în acest sens încă din luna decembrie 1977. Not. comitetul de cetățeni, am făcut totul pentru a putea începe lucrările de amenajare încă din primăvara acestui an. Dosarul întocmit s-a împotmolit însă la Secția de sistematizare a județului Caras-Severin, de unde sîntem amînați mereu de tovarășul inginer Burian. Dorim să se termine cu aceste amînări birocratice, oamenii au strîns bani și abia așteptăm ca odată cu terminarea exproprierii și întocmirea documentației, sprijiniți de Consiliul popular comunal, să adunăm materialele necesare pentru ca în primăvara anului 1979 să ne apucăm de munca la acest cămin cultural. Așteptăm doar un îmbold, o acțiune clară și mai ales cît mai rapidă de la forurile în drept.

Din partea Ministerului Educației și Învățămîntului:

„La scrisoarea adresată redacției de către învățătoarea **Petria Cătei** din Drobeta-Turnu Severin, vă comunicăm următoarele: cercetările efectuate în luna iunie a.c. de către Colegiul de partid și de stat al județului Mehedinți și Ministerul Educației și Învățămîntului reprezentat printr-un delegat, au evidențiat grești grave ale directoarei ELENA PĂTRUȚESCU în ceea ce privește stilul de muncă cu colectivul didactic. Ca urmare, Comitetul județean de partid și Inspectoratul școlar al județului Mehedinți, au stabilit destituirea tovarășei Pătrutescu din funcția de director, începînd cu data de 1 septembrie 1978".

Blocul T 17 a fost dat în folosință în luna februarie a.c., dar nici după o jumătate de an montarea liftului nu a început, ne scrie inginerul **Gheorghe Găiie** din Constanța, bd. Tomis 297, în numele locatarilor blocului T 17. Cred că ajunge să mai arăt că blocul nostru are 10 etaje și că la nivelurile superioare locuiesc și familii cu copii mici care trebuie cărați în brațe pe cele vreo 450 de trepte. În 3 iunie am trimis o plîngere directorului Întreprinderii de fabricație și montaj ascensoare București, care nici măcar nu a catadicsit să ne răspundă. Iar noi, pentru că ne-am săturat să facem zilnic alpinism la domiciliu, ne-am gîndit că prin intermediul Flăcării vom obține nu numai un răspuns de la respectiva întreprindere, ci chiar și liftul pe care oricum sînt obligați să ni-l instaleze.

„La popasul dintre sălcii" este un han aflat într-un loc pitoresc de lîngă Alba Iulia. Acolo se petrec lucruri nemaipomenite. Iată ce am pățit eu, împreună cu soția și cei trei copii ai noștri. În ziua de 15 iulie a.c., pe la sase seara. Din comanda făcută, ni s-au adus prompt 4 sucuri, restul (3 ciorbe de fasole, 8 mici etc.) după... mai bine de un ceas. La sfîrșit ni s-a oferit și o surpriză matematică. Pe nota de plată, ospătarul a reușit performanța ca adunînd prețuri (dintre care unele cam miroseau a ilicit) în sumă de 63,60 lei să obțină un total de 76,80 lei. Spre convingere, anexez miraculoasa notă de plată în original și semnez: **Ion Ghinet**, str. Bucegi 2 ap. 4, Anina, județul Caras Severin.

Cu ani în urmă, Asociația vînătorilor și pescarilor sportivi din sectorul 5 al Capitalei a încheiat un contract cu I.A.S. Mihăilești pentru folosirea în comun a unui iaz: I.A.S.-ul cu folosirea apei la irigații, iar A.V.P.S. cu populare cu pește și pescuitul, în conformitate cu legile în vigoare. Totul a mers bine și toată lumea a fost mulțumită, pînă în 1975, cînd pescuitul a fost suspendat, în vederea dezvoltării puietului de pește. Măsura a fost necesară deoarece în acel an, în urma inundațiilor, iazul a trebuit să fie repopulat. Numai că interzicerea cu desăvîrșire a pescuitului a fost valabilă numai pentru posesorii de permise, nu și pentru personalul fermei din localitate a I.A.S., care folosea și mijloace de pescuit industrial prohibite de lege în astfel de iazuri. De asemenea, în perioada de prohibiție mai pescuiau aici numeroși amatori fără permis care însă erau fericiți posesori ai unor hîrtiuțe pe care scria „bon pentru o zi de pescuit" (de fapt, cu valabilitate nelimitată!) emise de către conducerea I.A.S. cu de la sine putere. Situația aceasta a dăinuit timp de trei ani de zile, culminînd în 1977, la frustrarea pescarilor sportivi cotizanți din sectorul nostru contribuind și atitudinea prea tolerantă a A.V.P.S., care a închis ochii în fața acestor fărădelegi. (Scrisoarea este semnată de **Vasile Mocanu și alți 54 de oameni ai muncii din sectorul 5, membri ai A.V.P.S.).**

Subsemnatul **Ghițan Ilie**, din comuna Voicești, județul Vîlcea, vă rog respectuos să faceți în revistă următoarea precizare. Se afirmă despre mine în Flacăra nr. 26 (29 iunie a.c.) precum că nu aș avea bani eu să dau cu împrumut sau donație, ceea ce este neadevărat. Cu adeverința nr. 1967 din 23 iulie 1978, cooperativa de credit Podgoia afirmă că eu, Ilie Ghițan, am valorificat pînă la această dată lînă și brînză în valoare de 105 000 lei. Vă adresez această rugăminte pentru ca vecinii și prietenii mei să afle și pe această cale că sînt un om cu stare și cu bani.

Pînă în primăvara acestui an, la autogara din Arad exista bunul și civilizatul obicei ca pe biletul de călătorie să fie trecut și numărul locului respectiv din autobuz. Acum, cînd casieria nu mai vinde bilete numerotate, luarea cu asalt a autobuzelor oferă zilnic spectacole penibile. Nu putem înțelege cu nici un chip de ce s-a renunțat la un lucru bun și sperăm că se va reveni neîntîrziat la bunul obicei de dinainte. (Semnează **Grigorie Butariu** din Arad, str. Bălcescu nr. 8 ap. 2).

Poșta redacției

Ion L. Constantin — Cornu de Jos, Prahova. Ministerul Muncii ne comunică: întrucît, în urma reexaminării cazului, ați fost reexaminat de comisia județeană de expertiză medicală — constatîndu-se pierderea în cea mai mare parte a capacității de muncă — ați fost încadrat în gradul II de invaliditate.

Vasilica Florescu — Ploiești. În legătură cu personalul încadrat în unități fixe și mobile de radiografie medicală, vă comunicăm următoarele: timpul de lucru zilnic pentru personalul medical superior este de 7 ore; pentru personalul mediu sanitar, auxiliar sanitar și alt personal, 8 ore. Concediul de odihnă anual se stabilește în funcție de vechimea în muncă. Medici primari și principali de specialitate se retribuie la nivelul II chiar dacă au specialitatea de radiologie iar personalul mediu și auxiliar sanitar se retribuie la tipul II.

Ecaterina Steresca — Tîrgu-Jiu. Din moment ce sînteți nemulțumită de felul în care o publicație a dat curs unei sesizări a dumneavoastră, firesc este să vă adresați nu revistei FLACĂRA, ci publicației în cauză.

Romeo Crafciuc — Craiova. Vă rugăm să treceți pe la redacție, oricînd, în intervalul de timp cuprins în caseta paginii de față. Totodată, să aduceți și un memoriu scris.

Vasile Valentin — București. Direcția administrativă a Întreprinderii de mașini grele București, ne încunoștințează că situația locativă a dumneavoastră a fost rezolvată de către Consiliul oamenilor muncii din IMGB.

HORIA PĂTRAȘCU

● **Anunțăm pe cititorii noștri care doresc să ni se adreseze persoanei în rezolvarea diferitelor probleme că o pot face în fiecare zi între orele 10—13 (cu luni, marți și miercuri între orele 10—17**

● **„FLACĂRA" nu ia în considerare semnările anonime. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.**

Ce s-a schimbat la noi? Totul și noi înșine!

— Cînd ziceți dumneavoastră, tovarășe Costache, că astăzi, 16 august, se împlinesc 20 de ani de cînd, proaspăt absolvent de facultate, ați călcat pentru prima dată în Neholu, reporterul nu poate decît să se bucure că a nimerit bine! Apoi, firește, folosind prilejul, nu poate decît să vă roage să evocați zilele de acum două decenii. Cum au fost ele? Dar cele care au urmat?

— Neholu era pe atunci o așezare prăpădită: case pitice și mult noroi. Întreprinderea era socotită cea mai grea unitate din cadrul fostei Direcții regionale forestiere Ploiești, asta datorită faptului că se afla departe de sediu și pentru că drumurile pînă la ea erau proaste. Avînd cam același personal de astăzi, ea producea de vreo 7 ori mai puțin, exploatînd o masă lemnoasă de peste un milion de metri cubi. În prezent, ca să vă faceți o imagine, volumul exploatărilor s-a redus, în comparație cu 1958, cu mai mult de jumătate, ei găsindu-se sub cota normală a tăierilor.

— Cred că vom avea tot timpul ce să ne facem, cum ziceți, o imagine despre ce înseamnă I.F.E.T. Neholu în 1978, așa că, pînă una alta, v-aș propune să rămînem la data de 16 august a anului 1958. Vă mai amintiți ceva din ziua aceea?

— Turna cu găleata. După cîteva ceasuri de așteptare, m-a primit directorul întreprinderii, care lucrează și în prezent la I.F.E.T. M-a studiat ca pe o curiozitate și mi-a spus, pe șleau, că n-are nevoie de ingineri, ci de soare, ca să se zvînte pădurea și să poată intra oamenii în parchete! Drept urmare, m-am trezit numit ajutor de maistru la o gură de exploatare, la Hartagu. Firește, flăcăul din mine s-a simțit nedreptățit, ca oricare tînăr credeam că voi fi pus să mișc munții din loc, dar au trebuit să treacă niște ani ca să-mi dau seama că omul acela îmi făcuse un bine imens. Sus, la Hartagu, unde dormeam vreo 60 de inși într-o singură cameră, pe priciuri, muncind din zori pînă noaptea tîrziu, am primit de la țapinari lecții minunate de corectitudine, de îndeplinire a datoriei, de solidaritate muncitorească. Am rămas acolo 8 luni ca ajutor de maistru, devenind mai stăpîn pe meserie și mai bogat. M-am călit, dacă pot zice așa, în condiții dintre cele mai grele, căci toate operațiunile care azi se execută mecanic se făceau pe atunci manual, cu eforturi fizice extraordinare. Tăiam copacii cu ferăstrăul, îi curățam cu securea, îi coboram cu atelajele sau pe apă, pe niște jgheaburi. De obosiți ce eram, noaptea cădeam ca bușteni și nu-mi aduc aminte ca în 8 luni să fi visat ceva!

— Ce-a urmat?

— După ce am pus în funcțiune, la Hartagu, primul funicular din istoria întreprinderii, aplicînd în practică ideile din proiectul meu de diplomă, intitulat „Mijloace de transport cu cablu", am fost promovat maistru principal, avînd în subordine mai multe gură de exploatare. Pe noua funcție n-am rămas mult, căci am fost chemat la sediu și încadrat la biroul de investiții. După aceea am răspuns o perioadă de producție. Apoi, pe rînd, am devenit inginer șef adjunct cu industrializarea, într-un domeniu cu totul nou față de exploatare, inginer șef și, din 1966, director. Nu e greu de dedus că am trecut prin mai toate compartimentele unității, ceea ce mi-a permis, director devenind, să mă pot pronunța în cunoștință de cauză în problemele cele mai diverse ale întreprinderii. Îmi place să cred că n-am plecat fără folos profesional de la nici un loc de muncă, dar am convingerea că stagiul de la Hartagu mi-a prins cel mai bine, maturizîndu-mă devreme. Oamenilor cu care am lucrat acolo, maiștrilor Șoimaru, Petre și Tacea, le păstrez o recunoștință deosebită.

— Tovarășe Costache, cum arăta întreprinderea în data la care ați ajuns dumneavoastră s-o cunoașteți mai bine, după ce veți fi coborît din pădure?

— Prost. Forul nostru tutelar era, cum am mai spus, la Ploiești, dar rareori se încumeta cîte un șef de la direcție să răzbată pînă la Neholu. O deplasare pînă la noi aducea cu o sancțiune! Nu numai că drumurile de acces erau puține și rele, dar întreprinderea însăși dădea mari bătăi de cap.

— În ce sens?

— Era nerentabilă. Trăia din banii statului, cheltuind mai mult decît cîștiga din vînzarea produselor. Simplificînd, întreaga unitate însemna pe atunci 270 de kilometri de cale ferată forestieră, 20 de locomotive, 400 de vagoane, o fabrică de cherestea, cîteva sectoare de exploatare și mai multe mii de oameni. Ei...

— Un moment! Ca să ne lămurim, spuneți-ne, în două vorbe, ce înseamnă ea astăzi.

— Cam același număr de lucrători, un volum de tăieri substanțial redus, o fabrică de plăci aglomerate, una de binale, una de parchet, una de semifabricate și una de mobilă. Anul trecut, de pildă, întreprinderea a realizat peste plan 6 milioane de lei, volumul beneficiilor urmînd să atingă, pînă la sfîrșitul lui 1978, cifra de 20 de milioane. E evident că întreprinderea a luat-o înaintea numelui ei.

— Nu înțeleg!

— După nume. Întreprinderea noastră s-ar ocupa numai de exploatarea și transportul lemnului, ceea ce, de mai mulți ani, nu mai corespunde adevărului, căci I.F.E.T Neholu nu livrează nici măcar un metru cub de lemn nepreluc rat în afara întreprinderii. Fiind proprii noștri furnizori de materie primă, noi trebuie să știm exact ce facem cu copacul pe care urmează să-l tăiem din pădure. Din acest punct de vedere, unitatea noastră deține un caracter aparte, fiind singura din țară cu o asemenea complexitate. De aici, desigur, o serie de avantaje și o serie de dezavantaje.

— Anume? Opriți-vă la un singur avantaj și la un singur dezavantaj.

— Faptul că lucrăm pe baza propriei materii prime ne permite să nu depindem decît în măsură mai mică de alții. Implicit, ne putem gospodări mai bine, fiind încunoștințați exact asupra uneia sau alteia dintre fazele procesului de producție, putînd totodată să găsim cele mai nimerite căi, interne în exclusivitate, pentru a spori eficiența. Nici o muncă, oricare ar fi ea, nu trebuie concepută în afara eficienței. În acest an, de pildă, pe baza capacităților de anul trecut, vom spori producția cu 25 la sută, în condițiile în care volumul de masă lemnoasă exploatată se va reduce cu 7 la sută.

— E clar. Care e dezavantajul?

— Nu vom putea, în cazul unor poticneli, să aruncăm vina pe nimeni, acuzînd nesosirea la timp a materiei prime sau calitatea ei precară!

— Tovarășe director, înainte de a trece la altceva, aș dori să mă lămuriți într-o direcție. Vorbeați mai devreme de nu știu cîți kilometri de cale ferată, de cîteva zeci de locomotive, de sute de vagoane. Ce s-a întîmplat cu toate acestea? Vă întreb pentru că, străbătînd mai multe secțoare ale întreprinderii, n-am văzut nici urmă de așa ceva! Ce s-a întîmplat cu ele?

— Le-am vîndut de mult.

— Cum așa!

— Făcînd anumite studii, am ajuns la concluzia că transportul lemnului pe calea ferată prejudicia, prin costurile sale ridicate, bugetul întreprinderii. Drept urmare, treptat, am înlocuit tradiționalele șine de fier și am lărgit drumuri pe locul lor, trecînd la transportul auto. Operația s-a încheiat complet în urmă cu cîțiva ani, iar beneficiile n-au întîrziat să apară. Înainte, transportul unei tone de lemn ne costa 4 lei pe kilometru. Astăzi, el ne costă sub un leu.

— Venind încoace, am distins din trea, cu cîteva minute înainte de a intra în comună, clădirea care se vede bine de aici, din biroul dumneavoastră. Albă, masivă, cu mai multe etaje, am crezut că e vorba despre un sanatoriu. Sau de un hotel. Am aflat însă că e vorba despre fabrica de mobilă a întreprinderii! E exact?

— Da. La Neholu, a intrat în folosință, în 1972, prima fabrică de mobilă din țară avînd procesul tehnologic organizat pe verticală. Ea reprezintă realizarea cu care ne mîndrim cel mai mult, pentru că prin ea forestierii din această comună de munte a județului Buzău au demonstrat că sînt capabili nu doar să taie lemnul din pădure și să-l transporte, ci și să-l prelucreze, făcînd din el pînă și mobilă stil! Multe din beneficiile întreprinderii s-au obținut și se obțin pe seama randamentului fabricii de mobilă, pe care o conduce inginerul Ioan Pop, pe cît de tînăr, pe atît de capabil și perseverent. Am să exemplific. Valoarea producției realizate dintr-un metru cub de lemn se apropie, la nivelul întreprinderii, de o mie lei. La mobila stil, ea depășește 20 de mii! În 1970, valoarea producției obținute dintr-un metru cub de masă lemnoasă era de aproximativ 160 lei.

● Nicolae Costache; născut la 16 iunie 1933 în comuna Finta, județul Dîmbovița; absolvent (din 1958) al Facultății de exploatarea și industrializarea lemnului din cadrul fostului Institut forestier Brașov; director (din 1966) al Întreprinderii forestiere de exploatare și transport din Neholu; membru în Comitetul județean Buzău al P.C.R.; deputat în Consiliul popular județean; distins, între altele, cu Ordinul Muncii, clasa a III-a.

— Comparațiile mi se par mai mult decît semnificative, ele vorbind grăitor despre saltul extraordinar făcut de I.F.E.T. Neholu în ultimii ani. Dar o întrebare se impune, tovarășe director. Ce argumente au determinat proiectarea fabricii pe verticală?

— E o poveste întreagă.

— Vă ascultăm.

— Exista investiția. Fusese pusă la dispoziția fostei regiuni Ploiești, dar nu se găseau amatori s-o preia. Am cerut-o noi, dar am fost refuzați. Ni s-a replicat, pe de-o parte, că există destule unități specializate în prelucrarea mobilei și, pe de altă, că nu prea e spațiu la Neholu pentru construirea unei fabrici. Argumentul al doilea stătea oarecum în picioare, căci la Neholu e pămînt puțin, comuna lungindu-se pe malul Buzăului, între dealuri. Ne-am gîndit atunci să facem o fabrică pe verticală, s-a întocmit un proiect și în 1968 s-a avizat. De fapt, mobila a reprezentat începutul modernizărilor la Neholu. Au urmat refacerea halei de gatere, reamplasarea și mecanizarea depozitelor de materie primă, darea în folosință a unor secții noi de producție, între care cea pentru mobilă stil. Cu timpul, pe măsură ce întreprinderea s-a întărit, am extins mecanizarea și la pădure, așa că în prezent toate lucrările de bază, adică doborîtul, secționatul, încărcatul, transportul și, desigur, prelucratul, sînt mecanizate sută la sută. Am pus un accent deosebit pe autoutilare, realizînd singuri piese de schimb, fel de fel de mașini, freze pentru balamale și altele, reducînd considerabil importul. Cele mai multe propuneri pentru modernizări au venit și continuă să vină de la oamenii muncii, direct din producție. La sugestia lucrătorilor de la secția de ambalaje, am dat spațiului de producție o nouă destinație prin îndesirea mașinilor, și ca urmare, a crescut considerabil productivitatea. La fel, muncitorul Nicolae Lazăr a propus, într-o adunare lunară, o reașezare a utilajelor, cerînd mutarea benzii transportoare din mijlocul halei către o latură a acesteia în așa fel încît, în drum spre mașini, materia primă să nu mai fie trecută peste bandă. Am discutat propunerea în Consiliul oamenilor muncii, s-a aprobat, s-a aplicat în practică, iar costurile pentru manipulare au scăzut cu cîteva procente.

— Pentru că tot am ajuns aici, aș dori să încercați să ne explicați cum au fost posibile asemenea mari transformări într-un răstimp atît de mic.

— Ca să fiu sincer, n-am impresia că la Neholu s-au produs schimbări mai ample decît în alte părți, numai că la noi, unde s-a pornit de la foarte puțin, de la o fabrică de cherestea în care oamenii stăteau, tot timpul anului, cu căciulile în cap și cu cizmele în picioare, ca să se apere de curent și de umezeală, precum și de la o comună plină de magherniță și de noroi, aceste schimbări sar mai repede în ochi. De fapt, Neholu n-a făcut altceva decît să urmeze ritmul înnoirilor întregii țări, transformată radical prin înțelepciunea, intuiția, clarviziunea, neodihna și pilda tenacității de fiecare zi a primului ei bărbat. Eu, toți ceilalți locuitori ai comunei, bărbați și femei, tineri și virstnici, sîntem convinși că toate cîte s-au făcut și se fac la Neholu pentru bunăstarea oamenilor, de la locuri de muncă pînă la noul magazin Gostat, recent inaugurat lîngă piață, au fost și sînt posibile numai pentru că în fruntea țării și a partidului s-a aflat și se află unul din cei mai aleși fii ai istoriei neamului românesc, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Noi n-am făcut altceva decît să transpunem în viață ideile pline de dinamism și profunzime ale secretarului general al partidului. O altă explicație ar fi oamenii Neholului. Serioși, muncitori, harnici. Pe cei mai mulți i-am găsit aici și, cum spuneam, am învățat meserie de la ei. I.F.E.T.-ul are un nucleu de comuniști destoinici și perseverenți, oameni pentru care interesele întreprinderii au stat și stau înaintea intereselor personale. Gheorghe Băiculescu, Dumitru Despescu, Ion Cheșca, Nicolae Rădulescu, Gheorghe Vilcu, alții, sînt lucrători pe umerii cărora unitatea știe că se poate baza la orice oră din zi și din noapte.

— Spuneți că, în urmă cu două decenii, erau aici numai 3 ingineri. Astăzi, numărul cadrelor cu pregătire superioară a ajuns la 65. Ce le-a oferit întreprinderea noilor veniți?

— Posturi pe măsura pregătirii. Apartamente în bloc, cu încălzire, cu apă caldă, cu tot dichisul. La Neholu, în mai puțin de un deceniu locul caselor pitice, în care intra broasca pe geam, a fost luat de blocuri semețe, unele cu zece etaje. Comuna s-a asfaltat în întregime. S-a mărit, s-a modernizat.

— Tovarășe director, ce perspective se deschid în fața întreprinderii pe care o conduceți? Ce le rezervă viitorul forestierilor din Neholu?

— La 1 ianuarie, vom fi în măsură să trecem la autogestiune, punînd în practică una din prețioasele inițiative economice ale secretarului general al partidului. Noi avem o unitate bine organizată și bine gospodărită care, cum aminteam, realizează anual beneficii de ordinul zecilor de milioane. I.F.E.T.-ul cheltuiește pentru o mie de lei producție marfă 723 de lei, din care cheltuielile materiale reprezintă 430. E ceva, dar cu siguranță că a rămas destul loc pentru mai bine. Va trebui să acționăm îndeosebi în direcția reducerii cheltuielilor materiale, în așa fel încît să ne achităm integral de obligațiile față de stat și să mărim cota de beneficii a întreprinderii, beneficii care să se întoarcă la oamenii muncii. Un lucru e clar pentru toată suflarea întreprinderii: dacă vom munci mai bine, vom trăi mai bine. Ca atare, sîntem dispuși să nu precupețim nici un efort. Din punct de vedere al muncii noastre, dorim ca nici o așchie de lemn să nu rămînă nepreluc rată.

— Poate că e cam vanitoasă această afirmație! Frumos spus, dar și adevărat?

— Da. Iată, altădată, crengile de copac se aruncau. În prezent, facem din ele mangal, pe care îl turnăm chimist și pe care îl exportăm în Austria și R.F.G. Dacă tot am ajuns cu vorba la export, să amintesc că întreprinderea noastră e prezentă cu ambalaje, parchet, cherestea și mobilă în țări cu vechi tradiții în industria respectivă. În Italia, în Franța, în U.R.S.S, în Anglia, în Cehoslovacia și așa mai departe. Mă întorc la cele ce spuneam. Pentru recuperarea cetinei de brad, ne-am procurat o instalație cu care obținem esență, pe care o livrăm industriei farmaceutice. Știți cît e plătit un litru de esență?

— 100 de lei.

— [illegible]

— Da, meritată. Tovarășe Costache, o ultimă întrebare. A fost lung drumul parcurs în acești ultimi 20 de ani?

— Nu. Dacă s-ar putea, prin absurd vorbind, s-o mai iau o dată de la capăt, tot pe el aș merge.

OVIDIU IOANIȚOAIA

FLACĂRA Redacția: București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33, cod 71 341. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20. Interioare: publicistică social-politică (I. Timbus, I. Purcaru, L. Nițescu — 16 17); reportaj (Nicolae Cristache — 16 06); cultură, știință, învățămînt, sport (T. Octavian, N. Ionescu — 16 19, 16 06); scrisori, anchete cetățenești (M. Nedelea, E. Seceleanu — 16 18, 17 87), fotoreportaj (1595); documentare (16 23); cenaclu, administrație (17 78 82 și interior 17 83); secretariat de redacție (Dan Bîrlădeanu, Cornel Cotană — 17 82, 16 21), secretar responsabil de redacție (Nicolae Arsenie — 17 53 16 și interior 17 86); redactor șef — 18 22 96 și interior 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la ILEXIM — Departamentul Export-import oresă PC Box 136—137 telex: 1 12 26 București str. 13 Decembrie nr. 3

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI: 2 LEI

41505

flacăra

ANUL XXVII - NR. 34 (1211) · 23 AUGUST 1978

SĂPTĂMÎNAL EDITAT DE FRONTUL UNITĂȚII SOCIALISTE

23 AUGUST

Sub falduri tricolore, roș-galbene-albastre,

Trăiască bunul August al demnității noastre

El piatră unghiulară a libertății noastre

În care stau dreptatea, durata, omenia

Trăiască Libertatea! Trăiască România!

La fiecare aniversare a Zilei Eliberării — zi de răscruce a destinului național, zi de renaștere, de reîntemeiere a Patriei, dînd replică, peste secole, întemeierii prime, desenînd locul nostru nou pe harta geografică și spirituală a lumii — ne aflăm pe o inedită treaptă, în cu totul alt punct — mai înalt — al existenței noastre sau al istoriei. Avem, astfel, de fiecare dată, o altă reprezentare a Timpului, dacă nu sîntem indiferenți la Timp, și n-avem cum fi.

Ne aflăm, în acest August una mie nouă sute șaptezeci și opt, al 34-lea August al libertății și demnității noastre, într-un punct din care, întorcînd capul în urmă, trăim, mai profund ca oricînd, sentimentul de a fi străbătut nu niște ani, ci niște ani-lumină, niște ani-forță, cei mai denși, cei mai vii ca stringența istorică, cei mai dinamici ca impetuozitate a dezvoltării, cei mai eroici, din toți anii eroici, din toate veacurile eroice, din toate filele eroice ale cărții țării. Niște ani care ne-au deprins cu o nouă, eroică măsură a Timpului, socotit nu în lungime, ci în intensitate. Cînd o singură fabrică modernă, construită în cîteva sezoane, dă producția pe cîțiva ani a întregii branșe (dacă branșa a existat !) din România cea veche, cînd, de la naționalizare încoace, volumul producției industriei naționale a sporit de peste 45 de ori, impunînd ritmul românesc al dezvoltării printre cele mai alerte din lume, cînd venitul național, față de anul 1950, a crescut de 12 ori, cînd recoltele de grîu și porumb ating cifre pe care bogatul pămînt al acestei țări nu le-a cutezat niciodată, producția agricolă românească fiind azi, spun statisticile, de aproape trei ori mai mare decît în anii din preajma celui de-al doilea război mondial, cînd ne-am deprins a face rîurile și fluviile să cadă năpraznic, mînind turbine, cînd ne-am deprins a ridica pe orizontala cîmpiilor turnuri de nouă arhitectură, construind case noi pentru mai bine de jumătate din populație, cînd am ridicat pe verticala demnității statura unui întreg popor — și aceasta numai într-o secundă istorică — ești obligat de fapte să reconsideri și anul, și ora, și secunda. Măsurată pe cronometrul nostru socialist, picătura de timp care se cheamă clipă se transformă într-o putere care destupă furnale, face să înflorească pămîntul în erupții arteziene de seve, naște propulsii solare de energie, echivalente cu însăși degajarea energiei din roca geologic împietrită a uraniului, modifică pămîntul, oamenii, viața, devenind nu clipă, ci istorie.

Ne aflăm, în acest al 34-lea an de la acel fierbinte August al insurecției — declanșatorul noii, eroicei noastre istorii, al profundelor transformări revoluționare din toate domeniile vieții social-economice a României și a românilor — într-un punct din care, întorcînd capul în urmă, măsurînd pietrele kilometrice ale drumului străbătut — pietre care înseamnă uzine, hidrocentrale, mari combinate, cărămizile noilor blocuri, fațadele noi, cărțile noi, abecedarele deschise de mîini noi, cuvintele și faptele noi ale unei țări întregi, adică pietrele înaltului edificiu al societății socialiste multilateral dezvoltate aflată în plină construcție, în plină desăvîrșire — descoperim, dincolo de succese, de cuceriri, de tot ce înseamnă viața noastră, mîndria noastră, bucuriile noastre de azi, speranțele noastre de mîine, niște ani, niște zile și niște clipe care ne-au implicat nemijlocit eforturile, luptele, truda, suflarea, ființa, sub efigia unor acte istorice de o unică măreție și forță. Este forța acelor acte istorice ce depășesc însul, atrăgînd în gravitația lor milioanele de inși ce compun o țară, sau ceea ce ne-am obișnuit a numi, din acel August fierbinte al insurecției, masele largi ale unei țări, chemate, pentru prima oară, să se im-

(Continuare în pag. 8)

Intrare în August

Intrarea noastră-n august
E un triumf al ființii
E un triumf al păcii
În cel mai sincer sens.

Mișcare unitară
Dinspre legenda mîinii
Spre soarele dreptății
Imaculat și dens.

Intrarea noastră-n august
E un liman de cîntec
Descătușat din chinga
Febrilei așteptări

Precum întîiul zvîcnet
Al pruncului în pîntec
Ofrandă pentru poarta
Înrouratei zări.

Intrarea noastră-n august
E flacără firească
Aprinsă de bărbații
Acestei vetre vii
Pe cînd propteau Carpații
Între amnar și iască
Spre a topi zăbrele
De oarbe colivii

Intrarea noastră-n august
E cea mai demnă stare
De dragoste prin care

Un milenar popor
Și-a regăsit în seva
Coloanei proletare
Vocația supremă
A dreptului la zbor.

Intrarea noastră-n august
E un ocean de grîne
Tălăuzit sub tîmpla
Martirilor țărani
Dinspre ținutul dacic
Al stemelor străbune
Spre comunista stemă
Cu ctitori suverani.

GEORGE ȚÂRNEA ■

Din cuprins

- **Iată ce înseamnă ritmul românesc — la scara unui județ, a unei industrii, a unei localități**
- **Despre socialism sau ceea ce se vede în casa omului și în inima lui**
- **Chipul nou al țării**
- **34 de ani de victorii pe care îi datorăm comuniștilor, nouă înșine**

În preajma marii sărbători naționale de la 23 August

DOUĂ NOI ȘI SEMNIFICATIVE MOMENTE PARTIDULUI ȘI STATULUI NOSTRU PENTRU

În dimineața zilei de sîmbătă, 19 august, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a vizitat împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, cu ceilalți membri din conducerea de partid și de stat, Tîrgul de mostre de bunuri de consum organizat la Complexul expozițional din Piața Scînteii. Exponatele actualei ediții a Tîrgului de mostre evidențiază modul în care ramurile producătoare înfăptuiesc Programul de dezvoltare a producției și desfacerii bunurilor de consum către populație în perioada 1976—1980, elaborat din inițiativa și sub îndrumarea directă a tovarășului Nicolae Ceaușescu. Vizitînd numeroasele pavilioane ale ansamblului expozițional, secretarul general al partidului a examinat, împreună cu cadrele de conducere din domeniile respective, felul în care se realizează programele stabilite pentru fiecare ramură industrială. Au fost discutate și cu acest prilej, o serie de măsuri pentru dezvoltarea în continuare, în ritm rapid, a producției în diferite sectoare, aplicarea și extinderea tehnologiilor moderne, capabile să asigure, în condiții de înaltă eficiență, bunuri de calitate superioară. În vederea stabilirii structurii fondului de marfă pentru anul viitor, indicînd să se acorde în continuare întreaga atenție lărgirii gamei sortimentale a mărfurilor puse la dispoziția populației și ridicării nivelului calitativ al acestora sub raport funcțional și estetic, tovarășul Nicolae Ceaușescu a cerut, în același timp, ca noile exponate prezentate în cadrul tîrgului să fie puse la dispoziția cetățenilor, prin unitățile comerciale, în cantități corespunzătoare.

Vizitînd pavilioanele în care se află exponatele industriei alimentare și cele ale industriei ușoare, secretarul general al partidului a discutat pe larg cu factorii răspunzători din aceste domenii posibilitățile de diversificare a producției în concordanță cu nevoile și gusturile oamenilor muncii.

A fost vizitat, cu același interes, pavilionul întreprinderilor de confecții, unde varietatea veșmintelor pentru femei, bărbați și copii, realizate într-o bogată paletă coloristică, oferă imaginea fanteziei creatorilor din acest sector.

Tovarășului Nicolae Ceaușescu, tovarășei Elena Ceaușescu, le-au fost prezentate, după aceea, în pavilionul de artă populară și artizanat creații originale de țesături, cusături, covoare, confecții artizanale, ceramică, obiecte din lemn. Reținînd cu satisfacție rezultatele obținute în păstrarea autenticității produselor, frumuseții lor, tovarășul Nicolae Ceaușescu a recomandat extinderea acestor activități artizanale într-un număr tot mai mare de comune, atît în scopul satisfacerii cerințelor, îndeosebi la export, cît și al valorificării materiilor prime și a forței de muncă din mediul rural.

Sînt vizitate apoi pavilioanele industriei chimice, ramură ce urmează în acest cincinal să-și dubleze producția de bunuri de consum. Este de remarcat că majoritatea produselor chimice destinate pieții, cosmetice, articole de uz casnic, coloranți, lacuri, vopsele, mase plastice și anvelope, articole din cauciuc se obțin pe baza cercetărilor realizate în unitățile Institutului central de chimie.

Diversificarea producției de mobilă în concordanță cu dimensiunile apartamentelor, cu exigențele cumpărătorilor, o exprimă convingător cele peste o sută de tipuri de mobilier prezentate de economia forestieră și a materialelor de construcții, alături de o bogată gamă de materiale ceramice, plăci din gresie și faianță, produse din marmură, feronerie etc.

În pavilionul consacrat culturii și artei, exponate și grafice ilustrează dinamica producției și difuzării cărții și publicațiilor, a altor mijloace de informare în masă în țara noastră. În pavilion sînt prezentate de asemenea bunuri de consum realizate de artiștii plastici, cărora secretarul general al partidului le-a recomandat să realizeze produse superioare calitativ celor de serie industrială, îmbinînd armonios utilul cu frumosul.

Au fost trecute în revistă realizările întreprinderilor de sticlărie și ceramică fină, precum și ale celor care produc bunuri electrocasnice și de uz gospodăresc. În pavilionul rezervat acestora din urmă sînt etalate peste 8 000 de exponate. Sînt produse ce se disting prin funcționalitatea sporită, randamentul ridicat, consumul redus de energie electrică și combustibil, printr-o linie modernă, elegantă.

Prin observațiile și indicațiile date, prin concluziile desprinse în cadrul acestui nou dialog al secretarului general al partidului cu cadrele de răspundere din ministere și organizații economice, cu conducătorii unităților producătoare de bunuri de consum, vizita de lucru a marcat un moment de o însemnătate deosebită în ridicarea pe o treaptă calitativ superioară a întregii activități de producere a bunurilor de consum. Prin înfăptuirea indicațiilor date de secretarul general al partidului, oamenii muncii care lucrează în aceste sectoare își vor aduce o contribuție sporită la realizarea Programului de dezvoltare a producției și desfacerii bunurilor de consum către populație în perioada 1976—1980, program integrat preocupărilor constante ale partidului și statului nostru pentru creșterea necontenită a nivelului de trai material și spiritual al poporului.

DIN PERMANENTA PREOCUPARE A CONDUCĂTORULUI BUNĂSTAREA MATERIALĂ ȘI SPIRITUALĂ A NAȚIUNII

Luni, 21 august, în prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, și a tovarășei Elena Ceaușescu, a fost inaugurat „Muzeul colecțiilor de artă", prestigios lăcaș de cultură al țării.

Numeroși cetățeni ai Capitalei, aflați în fața muzeului — situat pe Calea Victoriei, într-o clădire de o deosebită frumusețe arhitectonică — au făcut o însuflețită primire tovarășului Nicolae Ceaușescu.

În cuvîntul de deschidere rostit de tovarășul Miu Dobrescu, membru supleant al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., președintele Consiliului Culturii și Educației Socialiste, s-a remarcat rolul secretarului general al partidului în crearea acestui nou așezămînt de cultură : „Grație inițiativei dumneavoastră, grijii și atenției permanente, nesłăbite pe care le acordați dezvoltării continue a activității politice, ideologice, cultural-artistice, de formare a omului nou, cu un larg orizont cultural-științific, cu o conștiință umanist-revoluționară, astăzi peisajul spiritual al Capitalei, al întregii țări se îmbogățește cu un nou și reprezentativ lăcaș de cultură".

„Muzeul colecțiilor de artă", tezaur de o inestimabilă valoare artistică, adăpostește opere provenite din colecțiile unor amatori de artă care le-au adunat cu pasiune și apoi le-au pus la dispoziția publicului larg donîndu-le poporului, gestul lor avînd o profundă semnificație culturală și patriotică. Inaugurarea acestei instituții de cultură a fost un prilej de a omagia activitatea colecționarilor de artă care au creat și creează prin munca lor ansambluri de opere artistice de o mare putere emoțională, capabile să contribuie la educarea și formarea oamenilor. Totodată, muzeul vernisat luni demonstrează grija pe care o manifestă necontenit partidul și statul nostru pentru păstrarea și valorificarea patrimoniului cultural, pentru creațiile artistice care mărturisesc despre spiritualitatea poporului român, despre mersul său prin istorie.

În muzeu sînt prezente în momentul de față colecții care au deja o faimă bine constituită : „Colecția academician profesor George Oprescu", „Colecția Elisabeta și Moise Weinberg", „Colecția Krikor H. Zambaccian", „Colecția Elena și dr. Iosif N. Dona", „Colecția fratu Beatrice și Hrandt Avakian", „Colecția de artă comparată Alexandra și Barbu Slătineanu", „Colecția memorială Iosif Iser", „Colecția Serafina și Gheorghe Răut", „Colecția de artă orientală Marcu Beza și a soților Hortensia și Vasile George Beza", „Colecția Victor Eftimiu", prezentarea monografică a pictorului Alexandru Phoebus, „Colecția prof. Garabet Avachian", „Colecția Elena și Anastase Simu". Aceste colecții cuprind lucrări de artiști români și străini de o inegalabilă valoare artistică.

În timpul vizitei prin muzeu tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu au avut cuvinte de prețuire pentru strădania colecționarilor care cu pricepere și bun gust au reușit să strîngă de-a lungul vieții lor adevărate comori artistice pe care astăzi le poate admira întregul popor.

Remarcînd buna organizare a muzeului, tovarășul Nicolae Ceaușescu a indicat totodată să existe o preocupare permanentă de îmbogățire a patrimoniului noului așezămînt de cultură.

Au fost vizitate de asemenea și sălile destinate expozițiilor temporare în care sînt expuse lucrări de pictură, sculptură, grafică și tapiserie reunite sub titlul „Pagini de istorie". În aceste opere artiști din diferite generații evocă personaje și evenimente importante ale istoriei noastre, glorifică prezentul socialist, marele avînt al societății socialiste românești în anii de cînd la conducerea partidului și statului se află tovarășul Nicolae Ceaușescu, personalitate de seamă a vieții politice internaționale.

În încheierea vizitei la „Muzeul colecțiilor de artă" tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu au scris pe întîia filă a cărții de onoare :

„Expresie grăitoare a grijii și atenției pe care partidul și statul nostru le acordă în mod constant păstrării și valorificării patrimoniului cultural național, „Muzeul colecțiilor de artă", pe care îl inaugurăm astăzi, este chemat să îndeplinească, împreună cu celelalte edificii ale culturii și artei românești, un rol însemnat în activitatea de înfăptuire a programului ideologic al partidului, de lărgire a orizontului de cultură și formare a conștiinței socialiste a oamenilor muncii, creatorii tuturor bunurilor materiale și spirituale ale națiunii noastre, sub semnul amplei manifestări naționale de afirmare a geniului creator al poporului, Festivalul național „Cîntarea României".

Dorim noii instituții de artă inaugurată azi, întregului nostru front cultural-artistic succes deplin în activitatea de înaltă răspundere pusă în slujba înfloririi continue a vieții spirituale a minunatului nostru popor, constructor al socialismului și comunismului pe pămîntul României".

★

În aceeași zi tovarășul Nicolae Ceaușescu, tovarășa Elena Ceaușescu, ceilalți tovarăși din conducerea de partid și de stat au vizitat expoziția „Mărturii ale dragostei, prețuirii și adînciī recunoștințe manifestate de întregul partid și popor față de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, cu prilejul aniversării a 60 de ani de viață și a peste 45 de ani de activitate revoluționară", deschisă în sălile Muzeului de istorie al Republicii Socialiste România.

În expoziție sînt prezentate cele mai valoroase daruri oferite secretarului general al partidului din toate colțurile țării, de mari colective de oameni ai muncii din întreprinderi și instituții, de țărani, organizații ale partidului, organizații de masă și obștești, de simpli cetățeni, ca omagiu pentru rolul fundamental pe care îl are tovarășul Nicolae Ceaușescu în conducerea partidului și țării, în ridicarea României pe noi trepte de progres și civilizație.

În expoziție se află miniaturi și machete ale unor obiective industriale importante, exponate care sugerează dezvoltarea armonioasă a județelor și localităților patriei. Numeroase alte obiecte expuse reflectă grija față de om, față de dezvoltarea lui multilaterală, prețuirea muncii tuturor în România — sentimente care călăuzesc în permanență gîndirea și acțiunile secretarului general al partidului. Printre aceste obiecte se află miniaturi ale unor unelte de muncă, statuete ale oțelarului, minerului sau tăietorului de lemne, covoare și carpete în care e țesut chipul tovarășului Nicolae Ceaușescu, porțelanuri și cristaluri fine. Expoziția mai cuprinde și obiecte artistice cu semnificație istorică evocînd prezența secretarului general al partidului la sărbătorirea unor mari evenimente din viața poporului nostru, adînca prețuire pe care întregul popor o acordă înaintașilor luptei pentru dreptate, libertate și independență națională. Plachete, broderii, țesături, îmbrăcăminte tradițională din toate zonele folclorice ale țării, piese din metale prețioase, sculpturi în lemn și marmură dezvăluie arta neasemuită a făuritorilor de frumos, geniul creator al poporului nostru care și-a manifestat sentimentele de dragoste și recunoștință față de tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Expoziția mai cuprinde un mare număr de tablouri, busturi în bronz și marmură, portrete pe țesături sau incrustate în porțelanuri ale tovarășului Nicolae Ceaușescu și tovarășei Elena Ceaușescu.

GEORGE ARION ■

Rodnicul dialog de la București dintre tovarășii

O REMARCABILĂ FILĂ ISTORICĂ ÎN CRONICA

„Întîlnirile și convorbirile pe care le-am avut împreună cu tovarășul Hua Kuo-fen au fost deosebit de rodnice. Am adoptat noi hotăriri menite să dea o bază și mai concretă colaborării și prieteniei româno-chineze. Între țările și partidele noastre există raporturi îndelungate, întemeiate pe încredere, stimă și respect mutual, pe deplină egalitate și întrajutorare tovărășească. ...Intensificarea cooperării multilaterale dintre partidele și țările noastre va sluji, fără îndoială, nu numai interesele celor două popoare, ci și ansamblul cauzei socialismului, progresului și păcii în lume".

NICOLAE CEAUȘESCU

La invitația tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Hua Kuo-fen, președintele Comitetului Central al Partidului Comunist Chinez, premierul Consiliului de Stat al Republicii Populare Chineze, a întreprins între 16—21 august o vizită oficială de prietenie în țara noastră.

Salutată cu deosebită căldură și satisfacție de întregul popor, recenta vizită a marcat un nou moment de însemnătate istorică în evoluția continuu ascendentă a raporturilor frățești dintre cele două țări și popoare, animate de idealul comun al edificării societății socialiste, al construirii unei lumi mai bune și mai drepte pe planeta noastră.

Primirea caldă, prietenească, pe care populația Capitalei, oamenii muncii din județele vizitate, întregul nostru popor, au făcut-o înalților oaspeți, ca și manifestările de neuitat pe care marele popor chinez le-a făcut în timpul vizitei întreprinse de tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu în mai 1978 în China populară au evidențiat încă o dată, cu deosebită putere, că între Republica Socialistă România și Republica Populară Chineză, între Partidul Comunist Român și Partidul Comunist Chinez, între popoarele țărilor noastre s-au statornicit și se dezvoltă profunde legături prietenești, de strînsă colaborare și solidaritate, întemeiate pe stimă și respect reciproc, pe principiile și idealurile socialismului și păcii.

Desfășurată într-o perioadă cu profunde semnificații politice și istorice pentru poporul nostru — vizita a prilejuit solilor marelui popor chinez contactul nemijlocit cu vibranta participare a poporului român la înfăptuirea hotărîrilor Congresului al XI-lea al partidului, a Programului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism, cu realizările obținute în această perioadă în dezvoltarea economiei, științei și culturii, în ridicarea nivelului de trai și întărirea independenței țării.

Totodată, contactul nemijlocit cu colectivele de oameni ai muncii din întreprinderile, instituțiile și orașele vizitate a oferit celor mai de seamă reprezentanți ai marelui popor prieten posibilitatea de a constata înalta apreciere pe care poporul român o dă luptei revoluționare îndelungate a poporului chinez, succeselor sale pe calea socialismului, uriașei activități pe care el o desfășoară, sub conducerea Partidului Comunist Chinez, în frunte cu tovarășul Hua Kuo-fen, eminent fiu al poporului chinez, pentru transpunerea în viață a hotărîrilor Congresului al XI-lea, pentru dezvoltarea și modernizarea economiei, a întregii societăți, rolului tot mai important pe care Republica Populară Chineză îl joacă pe arena mondială, în lupta împotriva politicii imperialiste, colonialiste și neocolonialiste, de dominație și asuprire, pentru triumful cauzei păcii, libertății și independenței popoarelor, conștient că succesele Chinei Populare, ca și realizările României și altor țări socialiste pe calea dezvoltării economice, tehnico-științifice și culturale, a ridicării nivelului general de viață și civilizație reprezintă o contribuție de seamă la sporirea prestigiului socialismului în lume, la întărirea forțelor revoluționare, democratice, antiimperialiste, în lupta pentru libertate și independență, pentru progres social și pace.

Convorbirile oficiale româno-chineze desfășurate sub semnul dorinței comune de a întări și dezvolta raporturile tradiționale de solidaritate, prietenie și colaborare dintre România și Republica Populară Chineză, dintre Partidul Comunist Român și Partidul Comunist Chinez, într-o atmosferă de caldă prietenie, stimă și înțelegere mutuală, au pus pregnant în evidență bunele relații dintre partidele, țările și popoarele noastre. În folosul și spre binele amîndurora, al cauzei generale a socialismului și păcii în lume, s-a întărit continuu conlucrarea dintre Partidul Comunist Român și Partidul Comunist Chinez, colaborarea între organele de stat, organizațiile de masă și obștești,

Nicolae Ceaușescu și Hua Kuo-fen

PRIETENIEI ȘI COLABORĂRII ROMÂNO-CHINEZE

„Vizita noastră a fost încununată de rezultate fructuoase. Am avut convorbiri cordiale și sincere cu tovarășul Nicolae Ceaușescu și ceilalți tovarăși din conducerea de partid și de stat, am discutat probleme legate de întărirea și dezvoltarea continuă a relațiilor bilaterale chino-române și am făcut un schimb de păreri asupra situației internaționale actuale și a altor probleme de interes comun... Dezvoltarea necontenită a relațiilor dintre China și România corespunde nu numai intereselor fundamentale ale popoarelor chinez și român, ci și intereselor popoarelor lumii și va exercita cu siguranță o înrîurire profundă."

HUA KUO-FEN

Imagini mai mult decît sugestive pentru atmosfera caldă și conținutul rodnic ce au caracterizat vizita oficială de prietenie în țara noastră a celui mai de seamă sol al marelui popor chinez, tovarășul Hua Kuo-fen.

s-a intensificat cooperarea economică și tehnico-științifică în toate sferele construcției socialiste, s-au amplificat acțiunile comune pe arena mondială pentru înfăptuirea idealurilor de libertate și independență ale popoarelor, pentru dezvoltarea de sine stătătoare.

Părțile au subliniat că legăturile tradiționale dintre Partidul Comunist Român și Partidul Comunist Chinez pe baza principiilor stimei și respectului reciproc, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne, întrajutorării tovărășești și solidarității internaționale, au un rol determinant pentru asigurarea dezvoltării multilaterale a relațiilor dintre Republica Socialistă România și Republica Populară Chineză, dintre poporul român și poporul chinez, deschid noi perspective hotărîrii comune de a extinde și diversifica și în viitor colaborarea pe linie de stat, a organizațiilor de masă și obștești, între parlamente și alte instituții ale celor două țări, schimbul de experiență în construcția socialistă dintre România și China populară.

Discuțiile la nivel înalt au reliefat importanța deosebită a Acordului de colaborare economică și tehnică pe termen lung semnat la Pekin precum și a convențiilor și protocoalelor semnate în timpul vizitei tovarășului Hua Kuo-fen în România, ca momente de cea mai mare importanță în cronica prieteniei româno-chineze, colaborării dintre partidele și țările noastre, în interesul celor două popoare, al cauzei socialismului, înscriindu-se, totodată, ca o contribuție la lupta forțelor înaintate ale lumii de azi pentru progres, colaborare și pace. Părțile și-au manifestat hotărîrea comună de a promova forme largi de cooperare economică reciproc avantajoasă prin realizarea unor obiective industriale în comun, cooperarea în producție pe terțe piețe, de colaborare tehnico-științifică în domeniul cercetării, în primul rînd în ramurile cele mai noi ale științei și tehnologiei contemporane.

Apreciind pozitiv rezultatele obținute în dezvoltarea colaborării în domeniile culturii, învățămîntului, presei, radioului, televiziunii, turismului și sportului, părțile au convenit ca acestea să se amplifice în continuare în scopul adîncirii continue a cunoașterii reciproce, cultivării prieteniei dintre cele două popoare.

Problemele complexe care frămîntă omenirea contemporană au făcut obiectul unui larg schimb de păreri, părțile exprimîndu-și interesul profund pentru statornicirea unui climat de pace în lume, indispensabil operei de edificare a noii orînduiri sociale în cele două țări. Convorbirile au evidențiat importanța luptei pentru asigurarea independenței popoarelor, a egalității în drepturi între toate statele — indiferent de mărimea și potențialul lor economic și militar — pentru excluderea forței și amenințării cu forța din raporturile dintre state.

Reafirmînd voința comună de a întări conlucrarea pe arena mondială, în vederea sporirii contribuției lor la soluționarea intereselor edificării unei lumi mai bune și mai drepte pe planeta noastră, părțile și-au manifestat hotărîrea de a acționa consecvent, alături de celelalte popoare ale lumii, pentru lichidarea politicii imperialiste, colonialiste și neocolonialiste, a oricăror forme de dominație și dictat, a politicii rasiste și de apartheid, pentru lichidarea subdezvoltării economice și edificarea unei noi ordini economice internaționale.

Succesul deplin și rezultatele fructuoase ale vizitei oficiale de prietenie a tovarășului Hua Kuo-fen, ale întîlnirilor și dialogului dintre tovarășii Nicolae Ceaușescu și Hua Kuo-fen, subliniate în repetate rînduri în timpul convorbirilor la nivel înalt — constituie un nou și important moment în dezvoltarea continuă a raporturilor tradiționale de prietenie și colaborare dintre Republica Socialistă România și Republica Populară Chineză, dintre Partidul Comunist Român și Partidul Comunist Chinez, în interesul ambelor popoare, al cauzei generale a socialismului, păcii și colaborării internaționale.

ION CRISTIAN ■

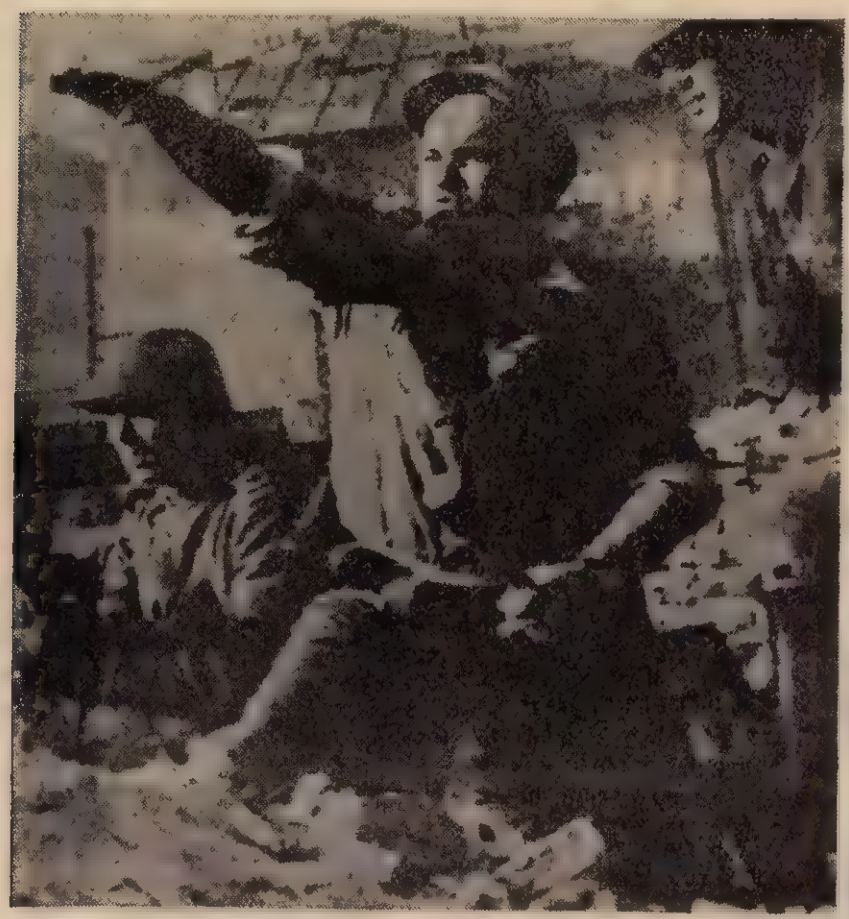

Insurecția din August 1944, moment de cotitură în istoria poporului român

Poporul român, iubitor de libertate națională și progres economico-social neîntrerupt, sărbătorește cu constantă emoție și mîndrie patriotică momentele importante din istoria sa multimilenară.

Cel mai recent dintre aceste momente ce au reprezentat puncte nodale, de cotitură în lungul și anevoiosul drum ascendent al poporului nostru spre forme de civilizație materială și spirituală cu conținut tot mai consistent, îl constituie actul memorabil săvîrșit de ei în august 1944. Încununare a luptei duse de-a lungul secolelor împotriva asupririi naționale și sociale, pentru libertate și independență națională, pentru propășirea țării pe calea progresului neîntrerupt, insurecția din august a dat o perspectivă nouă dezvoltării ulterioare a țării, reprezentînd începutul revoluției populare, transformată din mers în revoluția socialistă. „Înfăptuirea insurecției naționale antifasciste din august 1944 — spunea în 1973 tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al Partidului Comunist Român — constituia o necesitate imperioasă, la care au luat parte activă toate forțele ce se pronunțau pentru independența țării, pentru progresul ei economico-social. Se poate spune că acest act de importanță istorică crucială pentru România a deschis calea nu numai a eliberării definitive a patriei noastre de sub jugul dominației străine și a eliberării sociale a maselor, dar și a unei ere noi, de făurire a celei mai înaintate orînduiri — orînduirea socialistă, în care poporul este pe deplin stăpîn pe destinele sale".

Evenimentele interbelice, îndeosebi cele consumate în primul an al celui de-al doilea război mondial, știrbiseră grav independența și suveranitatea României. Consecința logică a evoluției nefaste a raportului de forțe pe arena internațională, care influențase în mod hotărîtor situația politică internă, a fost dezmembrarea țării, în vara anului 1940 și împingerea ei în brațele Germaniei naziste.

În anii ce au urmat, Partidul Comunist Român a dat glas frămîntărilor și aspirațiilor marii majorități a populației, a organizat — împreună cu alte forțe patriotice antihitleriste — lupta pentru scoaterea țării de sub dominația Germaniei naziste și alăturarea ei coaliției antifasciste, pentru restabilirea independenței și suveranității României. Împrejurările vitrege au obligat pașnicul popor român, ca de atîtea ori în îndepărtatul său trecut, să-și apere din nou dreptul la viață prin acțiuni politice, dar și cu arma în mînă.

Schimbările intervenite pe parcursul războiului aveau să asigure condiții pentru realizarea unității forțelor politice nefasciste, democratice și antihitleriste, a întregului popor, avînd ca scop al acțiunii unitare eliberarea țării de sub dominația celui de-al treilea Reich, restabilirea independenței și suveranității patriei. Insurecția din august 1944, organizată pe această bază, a cărei forță principală, inițiatoare și conducătoare, a fost Partidul Comunist Român, a scos țara de sub dominația Germaniei naziste și — odată cu aceasta a deschis perspectiva înlăturării oricărei dominații imperialiste. Ea a zdruncinat puternic dispozitivul militar german în sud-estul european, spulberînd speranțele comandamentului suprem al Wehrmachtului de a-și reface apărarea pe arcul carpatic românesc și a-i transforma într-o barieră greu de trecut în calea forțelor sovietice spre Balcani, sud-vestul și centrul continentului. Din sudul Moldovei și de la Tulcea, armatele sovietice au străbătut un spațiu curățat de inamic și au ajuns fără dificultăți, pînă la începutul lunii septembrie, la frontiera româno-bulgară, iar la mijlocul aceleiași luni, la frontierele româno-iugoslavă și româno-ungară.

Eliberarea patriei și contribuția adusă la zdrobirea Germaniei naziste au readus în frontierele naționale firești partea nord-vestică a țării.

Înlăturarea regimului dictaturii antonesciene, expresie politică extremă a burgheziei, a constituit totodată o puternică lovitură dată acestei clase dominante, de pe urma căreia nu și-a mai putut reveni, cu toată împotrivirea celor mai reacționare vîrfuri ale ei și cu tot sprijinul primit din partea unor cercuri imperialiste occidentale. Participarea maselor muncitorești și țărănești, inclusiv țăranii și muncitorii aflați sub arme, la rezistența antihitleristă și în insurecție, a avut rolul hotărîtor în transformarea luptei forțelor democratice și progresiste, pentru rezolvarea sarcinilor naționale ale luptei antihitleriste și antifasciste, în luptă pentru reforme sociale. Partidul Comunist Român, organizatorul și unificatorul mișcării de rezistență, inițiatorul insurecției, ieșise cu un prestigiu puternic din adînca sa ilegalitate de 20 de ani, devenind din primul moment participant la guvernarea țării. În jurul său s-au strîns masele populare, croindu-și astfel, sub conducerea lui, drum larg pe arena politică a țării și determinînd desfășurarea cu forță irezistibilă a unui proces de continuă modificare a raportului forțelor de clasă în favoarea lor.

Premisele revoluției în țara noastră — factorii obiectivi și subiectivi — se creaseră pe parcursul unui secol de frămîntări sociale, dezvoltarea unora din acestea accelerîndu-se în anii dictaturii militare-fasciste și ai celui de-al doilea război mondial. Cu toate acestea, revoluția burghezo-democratică nu fusese dusă pînă la capăt, desăvîrșirea ei revenind clasei muncitoare. De aceea, revoluția democrat-populară în țara noastră, începută odată cu insurecția națională antifascistă și antiimperialistă din august 1944, a pus pe prim plan rezolvarea problemei agrare, care continua să ocupe locul central, concomitent cu sarcinile participării țării la războiul antihitlerist și a luptei pentru restabilirea și consolidarea independenței naționale, pentru înfăptuirea năzuințelor poporului de a fi liber și stăpîn pe bogățiile și munca sa, pe propriul său destin. Acestor sarcini li s-au adăugat altele, rezultate din situația internațională a României, care vizau crearea unui climat intern și internațional necesar deplinei normalizări a raporturilor cu Națiunile Unite, afirmării ei pe plan internațional ca o forță activă a colaborării în folosul păcii, progresului, democrației și socialismului.

Toate aceste sarcini au determinat o anumită configurație a dispozitivului forțelor de clasă, anumite deplasări și regrupări, dînd vieții politice a țării, în perioada ce a urmat insurecției din august 1944, aspectul unui mozaic de forțe sociale și politice, de la clasa muncitoare și pînă la cercurile palatului regal, care participaseră la lupta împotriva dominației Germaniei naziste și colaboraseră la înfăptuirea insurecției, fiecare cu țeluri și revendicări proprii. Factorul hotărîtor l-au constituit însă masele largi de oameni ai muncii, forțele democratice, progresiste și revoluționare coalizate în jurul clasei muncitoare, în Frontul Național Democrat, care reprezenta covîrșitoarea majoritate a națiunii române și care a imprimat procesului de renaștere democratică a țării un curs mereu ascendent. În acest peisaj politic complex și contradictoriu, Partidul Comunist Român are meritul de a fi aplicat în mod creator legile generale ale revoluției la condițiile concret istorice ale țării, definind sarcinile de ordin strategic și tactic, organizînd și conducînd forțele sociale și politice, angajate în lupta împotriva reacțiunii, pentru *cucerirea puterii politice în stat*, ceea ce constituie problema fundamentală a oricărei revoluții.

Lupta pentru putere dintre forțele democrat-revoluționare, care considerau insurecția ca început al unui proces de transformări revoluționare, și reacțiunea vîrfurilor burgheziei, care considerau insurecția drept un capitol de încheiere a luptei contra dominației Germaniei naziste și revenirea la stările social-politice anterioare celui de-al doilea război mondial, a început imediat după victoria insurecției, cînd reprezentanții reacțiunii din guvernul de la 23 August 1944 au adoptat măsuri directe, prin departamentele ce conduceau, pentru frînarea și stăvilirea cursului spre dezvoltarea progresivă și progresistă a societății românești.

Pornind de la condițiile interne și internaționale favorabile, partidul comunist a făcut totul pentru asigurarea dezvoltării revoluției fără vărsări de sînge ; în același timp, cunoscînd faptul că burghezia nu cedează de bunăvoie frînele conducerii, el a luat toate măsurile și pentru eventualitatea în care forțele reacționare ar fi impus un război civil. Aceste măsuri au fost hotărîtoare, imprimînd revoluției democrat-populare un caracter relativ pașnic. Pe această cale a fost instaurat, la 6 martie 1945, guvernul revoluționar democratic, care a adus cu sine o schimbare profundă în conținutul social al regimului politic. Era vorba de instaurarea puterii revoluționar-democratice a muncitorilor și țăranilor, rezultat al luptei strîns unite a clasei muncitoare, a țărănimii, a forțelor revoluționare și democratice. Același caracter a avut revoluția în continuare, pînă la sfîrșitul anului 1947, cînd au fost înlăturate din guvern ultimele elemente burgheze, aliate vremelnic cu forțele revoluționare, dar care, împreună cu regele, se transformaseră în frîne ale procesului revoluționar înnoitor, cerut de legile inexorabile ale dezvoltării societății românești.

Poporul român, care în decursul istoriei sale a cunoscut consecințele nefaste ale dominației străine și prețul greu al cîștigării libertății, a tras învățăminte din lupta sa îndelungată și grea pentru independență și unitate statală. El și-a dat seama că numai sporind neîncetat avuția națională, își poate asigura viața așa cum dorește. De aceea, sub conducerea Partidului Comunist Român, el a trecut cu toată fermitatea la înfăptuirea revoluției socialiste. În cadrul acestui proces, politica de industrializare socialistă a țării, promovată cu consecvență de partid, s-a dovedit verigă hotărîtoare a lichidării înapoierii economice, a dezvoltării agriculturii, transporturilor, a întregii economii naționale, consolidării noilor relații sociale, edificării cu succes a noii orînduiri.

De la Conferința Națională a P.C.R., din octombrie 1945, cînd s-au schițat jaloanele politicii de industrializare, marcată de congresele Partidului Comunist Român, îndeosebi de Congresele IX, X și XI, de Conferințele Naționale din 1967, 1972 și 1977, industria își întărește necontenit poziția conducătoare în economie, sporindu-și ponderea în crearea venitului național, în realizarea reproducției lărgite și satisfacerea nevoilor de consum ale populației, în dezvoltarea schimburilor economice externe. România se înfățișează astăzi ca o țară socialistă în plină dezvoltare, care a cunoscut și cunoaște transformări radicale în toate domeniile și înaintează cu pași siguri pe calea edificării societății socialiste multilateral dezvoltate, factorul determinant al progresului neîntrerupt, al întăririi independenței și suveranității naționale.

Stăpîn unic pe destinele sale, poporul român continuă astăzi pe un plan superior opera înaintașilor de întărire a unității sale, de consolidare a independenței și suveranității țării — premise hotărîtoare ale înfloririi continue a societății românești. „Ne îndeamnă la această politică — spunea președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, — ... din depărtările istoriei, strămoșii noștri... care și-au închinat viața înălțării națiunii noastre. Ei ne îndeamnă să găsim căile cele mai bune pentru întărirea și dezvoltarea relațiilor de prietenie cu popoarele vecine, pentru că nu o dată popoarele noastre au luptat împreună, împotriva dușmanilor sau asupritorilor comuni".

Exprimîndu-și sentimentele de înaltă cinstire a memoriei ostașilor coaliției antihitleriste, a milioanelor de combatanți și patrioți din mișcarea de rezistență, care și-au vărsat sîngele în lupta împotriva fascismului, poporul român își exprimă convingerea că, așa cum unirea forțelor antifasciste în timpul marii încleștări a asigurat victoria, tot astfel, lupta unită a tuturor forțelor iubitoare de pace poate asigura astăzi salvarea omenirii de pericolul unui nou război și mai pustiitor, statornicirea unui climat de înțelegere între toate popoarele planetei noastre.

În ceea ce îl privește, poporul român este ferm hotărît să meargă mai departe pe drumul apărării intereselor lui fundamentale, al păcii și prieteniei între popoare, prietenie bazată pe respectul independenței și suveranității naționale, pe încredere și stimă reciprocă.

GHEORGHE ZAHARIA ■

34 de ani de istorie pe care îi datorăm comuniştilor, nouă înşine

„Vrăjmaşii ţării-s apa care trece, voi sînteţi pietrele care rămîn!"

Ziua 23, luna august, anul 1944. Senin şi cald. Veşti negre de pe front. Guvernul făcea politica guvernului ; poporul gîndea şi vorbea politica poporului. Formaţiunile de luptă patriotice erau pregătite de partidul comuniştilor pentru clipa cea mare. La ora 17 şi 15 minute, mareşalul Ion Antonescu, încercînd să mai fie liniştit, le spunea celor care îi arestaseră : „Nemernicilor, mîine o să vă spînzur în piaţa Teatrului Naţional." Dar rolul lui se sfîrşise. Poporul român îndurase destule. Avea cîteva lucruri de spus hitleriştilor şi mai avea destule de spus lumii. Şi poporul, condus de comunişti, a început să se rostească.

...Trecînd prin Capitală, la 30—31 august, armatele sovietice au fost primite cu steaguri şi flori într-un Bucureşti eliberat.

...La luptele duse între 23 şi 31 august de forţele insurecţionale româneşti au participat peste 460 000 de militari şi premilitari, precum şi numeroase formaţiuni de luptă patriotice. Inamicul a suferit pierderi de peste 5 000 de morţi, circa 56 500 de prizonieri, dintre care 14 generali şi 1 224 de ofiţeri. Au fost capturate 222 de avioane, 438 de nave fluviale şi maritime, numeroase mijloace tehnice de luptă şi de transport.

...Insurecţia naţională armată antifascistă şi antiimperialistă din România a grăbit mult Ziua Victoriei. A. I. Vişinski, reprezentantul Uniunii Sovietice la Conferinţa de pace de la Paris, spunea : „La 23 August 1944, cînd nu erau încă evidente perspectivele dezvoltării viitoare a evenimentelor şi cînd soarta Germaniei hitleriste era departe de a fi clară, România a încetat complet operaţiile militare contra Uniunii Sovietice pe toate teatrele de război, a încetat războiul contra Naţiunilor Unite, a rupt relaţiile cu Germania şi sateliţii săi, a intrat în război alături de statele aliate împotriva Germaniei... Prin aceasta, România a acordat un ajutor Naţiunilor Unite şi în primul rînd Uniunii Sovietice care, mai mult decît alte ţări, a trecut prin greutăţile atacurilor militare ale Germaniei şi ale sateliţilor ei".

...În ianuarie 1945, cerînd ca României să i se acorde calitatea de cobeligerant printre învingători, deputatul laburist Ivor Thomas recunoştea că : „România este a patra ţară din punct de vedere al efectivelor trimise pe front împotriva Germaniei".

...Armata română a participat prin lupte şi jertfe grele nu numai la eliberarea pămîntului patriei noastre dar şi la eliberarea Ungariei, a Cehoslovaciei, a Austriei. Ea a străbătut mult peste o mie de kilometri, ajungînd pînă în Boemia, a escaladat prin lupte 20 de masive muntoase, a forţat 12 cursuri mari de apă, a eliberat 3 831 de localităţi, a provocat inamicului pierderi de peste 118 000 de prizonieri şi circa 20 000 de morţi, ceea ce însumează efectivul aproximativ a 14 divizii. Pierderile armatei române în războiul antihitlerist, începînd cu insurecţia din august, au fost în jur de 167 500 de oameni. Morţi, răniţi şi dispăruţi.

...Gheorghe Dăian, Nicolae Cibian, Matei Lenz, Adam Borza, Matei Binder, Gheorghe Basarabă, Adam Vochiţ. Şi alţii. Mulţi alţii. Nume înscrise pe Monumentul Eroilor dintr-un sat hunedorean, Romos, unde în marmură au fost săpate cuvintele : **„Eroi ce v-aţi lăsat ogor şi casă, / Fii bravi ai strămoşescului Romos, / Să vă-ncunune jertfa glorioasă / Statornicul urmaşilor prinos. / Pioasă amintirea vă petrece / În fiecare suflet de român / Vrăjmaşii ţării-s apa care trece / Voi sînteţi pietrele care rămîn".**

Cucerirea puterii de către popor — moment hotărîtor în transformarea revoluţionară a ţării

...Matei Ruegg, de la Întreprinderea de mecanică fină Sinaia. 55 ani. Lucrez aici din 1939. Am început ca ucenic strungar. Ce a fost atunci, în 1944, îmi aduc aminte de parcă totul s-ar fi întîmplat ieri. În dimineaţa zilei de 24 august, cînd am venit la serviciu, vă daţi seama, după o noapte în care n-a mai dormit nimeni, la poartă şedea Petre Bumbea, un comunist mai vîrstnic. El, împreună cu grupa de oameni pe care-o conducea, hotăra cine mai intră

sau nu în fabrică. De fapt nu ne alegea el atunci. Ne aleseserăm singuri, în anii de pînă atunci, după faptele şi după cinstea fiecăruia. Oricum, în ziua aceea nu mai era loc printre noi pentru oameni nesiguri, în care partidul nu putea avea încredere. Venise vremea ca idealurile de libertate, de independenţă ale poporului român să fie înfăptuite. Sub conducerea comuniştilor se trecea de la vis la faptă. Pe front sau în fabrici. Eu am lucrat în fabrică. Împreună cu tovarăşii mei produceam, fără întrerupere, proiectile antitanc. Proiectile originale, româneşti. Şi erau foarte bune. Aşa am înţeles să ne facem datoria faţă de patrie, să răspundem chemării partidului — **Totul pentru front, totul pentru victorie.** O chemare căreia i-a răspuns, ca un singur om, într-o unitate impresionantă, ţara întreagă. Nu voi uita niciodată. Pretutindeni ţara se însufleţise, răzvrătindu-se împotriva barbariei fasciste, pretutindeni vedeam, simţeam acelaşi puternic, irezistibil elan patriotic, revoluţionar. Noi, cum am spus, făceam proiectile antitanc. La „1 Mai", fostă „Concordia", din Ploieşti, se lucrau şi zilnic erau trimise, pe front, tunuri. Sub ochii noştri văzuserăm cum se retrag, pe Valea Prahovei trupele hitleriste. Apoi, în cele aproape nouă luni care au urmat pînă în primăvara anului 1945, ziarele ne aduceau permanent ştiri despre izbînzile strălucite ale armatei române, alături de aliaţi. Erau cele mai mari bucurii pe care le puteam avea. Apoi a venit pacea. Ziua Victoriei. Începea, de fapt, o altă luptă. Aceea a frontului muncii. Sub conducerea partidului, care a dus apoi grele şi aspre bătălii de clasă, în lupta pentru cucerirea puterii, ca fiu legitim al poporului şi strălucit îndrumător şi înfăptuitor al marilor sale idealuri. Începea truda pentru reconstrucţia ţării, de edificare a socialismului în România. Eu cu tovarăşii mei am continuat să muncim, urmînd, ca şi pînă atunci, cuvîntul partidului nostru. Topeam armele războiului şi făceam din ele unelte ale vieţii. Făceam pentru agricultură sape, coase, seceri. Ani la rînd. Pînă în 1953, cînd cerinţele economiei naţionale au determinat ca la Sinaia, pe locul fostei fabricuţe, să se ridice o întreprindere de mecanică fină, care, de la un cincinal la altul, a devenit o tot mai puternică unitate a industriei noastre moderne. Sîntem în prezent, în România socialistă, principalii producători de echipamente de injecţie pentru motoarele diesel fabricate în ţară. Iar noi, cei care am crescut odată cu ţara nouă, sîntem alţi oameni...

Cu insurecţia din august a început dreptul de a munci pentru o ţară independentă

...Simion Danciu, maistru miner, Erou al Muncii Socialiste : Am început lucrul în 1935. Tot aici la mină, la Cavnic. Ca muncitor la suprafaţă. Un an mai tîrziu m-am angajat ca ucenic forjor, să-nvăţ şi eu o meserie adevărată. Tot aici, la mină. Dar miner în adevăratul înţeles al cuvîntului n-am devenit decît în 1940, cînd am intrat în subteran. Era în preajma Dictatului de la Viena, cînd o parte a ţării a intrat sub stăpînire străină. Nu puteam să rabd. Dacă aş fi rămas, însemna să muncesc pentru duşmanii ţării. Am trecut, de aceea, clandestin acea aşa-zisă graniţă. Dar, în ţară, unde puteam să mă duc dacă nu tot printre mineri ? Am mers la Petrila, unde am lucrat cîţiva ani. În august 1944, acolo eram. Mă aflam aşadar într-un puternic colectiv muncitoresc. Partidul Comunist avea acolo oameni de nădejde, călîţi în focul luptelor revoluţionare din anii ilegalităţii. Urmînd cuvîntul lor, al comuniştilor, cuvîntul care exprima gîndul cel mai curat al ţării, visul el de libertate, de independenţă, minerii s-au dovedit atunci mari patrioţi. Mai mult decît oricînd pînă atunci, a scoate cărbune, cît mai mult cărbune, însemna, concret, patriotism. Noi asta am făcut, cît ne-au ţinut puterile. Pe urmă, în 1945, m-am întors acasă. Dar nu mai eram singur, fiindcă la Petrila am cunoscut-o pe soţia mea, Maria, cu care am dus viaţă fericită şi liniştită, şi cu care am avut doi copii, Liviu şi Lucia, azi oameni în toată firea, cu meseriile şi pe la casele lor. După război, mai încoace, am ajuns maistru de schimb şi şeful sectorului 2 la mina Cavnic. Insurecţia din august a însemnat pentru mine deci posibilitatea de a mă întoarce acasă, în locul unde m-am născut. De a mă întoarce şi de a munci aici, la Cavnic. Aici unde nu numai eu — cît mă vor mai ţine puterile — ci şi copiii şi nepoţii mei se cuvine să aibă la rîndul lor familiile şi casele, iar preţul vieţii lor să fie mun-

ca pentru ţara socialistă, independentă şi puternică.

...N-avem specialişti, spuneau unii specialişti. Muncitorii de la atelierul de turnătorie din cadrul Şantierului Naval Galaţi au pus atunci în cumpănă experienţa lor, puterea de a întui componenţa unor aliaje admisibile. A fost o muncă titanică. De două mii de ori au crezut că au rezolvat, şi de tot atîtea ori se înşelaseră. Simţeau că li se subţiază nervii dar o luau, închizînd ochii şi respirînd adînc, de la capăt. Celor două mii de probe făcute în toate laboratoarele Galaţilor li s-a mai adăugat încă una, care era chiar soluţia îndelung căutată. Aşa s-a născut, în aprilie 1962, elicea mare, navală, românească. La capătul unei lupte cu imposibilul, dusă de tehnicianul Mircea Roibu şi oamenii săi.

Socialismul — istorie nouă în ţară străveche

...1965. Ţara se numeşte Republica Socialistă România Partidul se numeşte Partidul Comunist Român. În istoria sa, în istoria ţării, Congresul ţinut în vara acelui an era al IX-lea.

...La cei 41 de ani ai săi, Zoltan Kolozsvary, doctor în ingineria tratamentelor termice, unul dintre cei mai buni specialişti din ţară în acest domeniu, este şeful secţiei de cercetare şi proiectare de pe lîngă Întreprinderea „Metalotehnica" din Tîrgu Mureş. Meseria lui e una de explorator şi constă în a gîndi metalul în toate relaţiile posibile, a-l adapta, a-i schimba calităţile prin efecte termice şi termochimice. Pe scurt, a-i mări preţul. Aşa s-a ajuns la performanţa ca dintr-o tonă de metal să se obţină o producţie în valoare de peste un milion de lei... Anii au adus acestui colectiv de cercetători 14 brevete de invenţii. Alte cinci se află în curs de studiu. Iar autorii nu au, decît prea puţini, peste 30 de ani. Inginerul Zoltan Kolozsvary are despre mai tinerii săi colegi români şi maghiari credinţa că se poate lucra cu ei precis şi frumos cum merg stelele pe cer.

...Au văzut cum fulgerele muşcă din stîncă şi se fărîmiţează în zeci de pîraie de foc, lăsînd în urmă pete de funingine peste piatra încinsă. Au lucrat şi la temperaturi de treizeci de grade minus. Se odihneau şi seara o luau de la capăt, la lumina becurilor aşezate pe crengile brazilor, feeric, s-ar putea spune, dacă munca aceea îndîrjită nu s-ar fi petrecut într-un peisaj ireal, frînt şi răsucit în pulberea acelei lumini sărăcăcioase, suspendate în noapte. „Eram noi", spune Nicolae Tănase, şeful acelui schimb de onoare care a lucrat, atunci, la staţia de pompaj, unde apa este adusă la cota 1353,75 şi lăsată să cadă spre ma-

rele lac de acumulare de la Vidra. „Eram noi". Atît. Erau ei, adevăraţii bărbaţi, datorită cărora în arborele subteran al sistemului hidroenergetic de la Lotru rîul Jidoaia freamătă, azi, ca o panglică de lumină. Amintirea acelor ani a rămas şi prin felul cum unii dintre ei şi-au numit copii : Vidruţa, Lotrioara...

Partidul : inimă în inima ţării

...În ziua cînd s-a deschis Congresul al XI-lea al partidului, ascultam Raportul la mine în secţie, că aveam un aparat de radio, din ăsta mic, portativ. Şi cum să spun, cînd am auzit că „în viitorul cincinal va trebui realizată mecanizarea completă a lucrărilor agricole", cînd am auzit glasul acela familiar nouă, al tovarăşului Nicolae Ceauşescu, mi-am închipuit că poate şi dînsul, în acea clipă, se gîndea la noi, la vizitele pe care le-a făcut la „Semănătoarea". Tot aşa de sigur cum ştiu că mă cheamă Ion Tutunaru şi sînt aici şef de brigadă, mai ştiu că sînt un om cinstit şi conştiincios, neavînd nevoie să fiu tras de mînecă pentru a lucra ; dar, ca să fiu drept, cred că aşa cum am muncit în ziua aceea şi din ziua aceea încoace n-am muncit niciodată...

...O frumoasă seară de toamnă. Colonelul Mihail Tuchiac, comandantul centrului militar al sectorului 1 Bucureşti, se adresa unui grup de recruţi : „Dragii mei ! Cît veţi lipsi voi de acasă nu e o veşnicie. La întoarcere veţi spune însă că v-aţi făcut datoria. Aveţi o mare răspundere faţă de părinţi, faţă de familiile voastre. Faţă de patrie, de partid şi popor. Tocmai de aceea trebuie să vă instruiţi. Asupra mîncării să n-aveţi grijă. Asupra dormitului, la fel. Ei, nu este timp acum, dar dacă v-aş spune eu cum am făcut armata! Mai întîi ce mîncam şi unde dormeam ! O să vă convingeţi : cînd veţi veni înapoi, veţi fi mai împliniţi. Vă doresc multă sănătate, serviciu militar uşor. Să fiţi militari de frunte, demni urmaşi ai celor ce au făcut din acest popor mic la număr, un popor mare la fapte !".

...Maistrul Constantin Mareş : Era 14 decembrie 1973. M-am trezit la ora şase, fiindcă urma să lucrez în schimbul de dimineaţă. Pe la şase şi jumătate mă aflam la marginea oraşului, pe viaduct. Veneam pe jos, aşa cum vin şi acum, pentru că m-am învăţat să-mi potrivesc pasul în aşa fel încît cu o jumătate de oră înainte de intrarea în schimb să fiu în preajma acestui viaduct pe care-l consider, în drumul meu, un reper sigur că nu voi întîrzia. N-am întîrziat nici atunci, cum n-am întîrziat niciodată. La şapte mă aflam în hala oţelăriei a doua, lîngă cuptorul de 50 de tone care urma să intre în funcţiune în acea zi, iar evenimentul să reprezinte, de fapt, inaugurarea Combinatului de oţeluri speciale aici, la Tîrgovişte. Pe la 9 au încărcat cuptorul şi oţelăria s-a umplut de pocnetele, ca nişte tunete îndepărtate, produse de contactele şi descărcările electrice dinăuntru. Apoi fierberea activă a trecut, s-a lăsat o tăcere adîncă, apăsătoare. Prin vizoarele astea din sticlă de cobalt pe care noi, oţelarii, le purtăm totdeauna după noi, supravegheam „fierberea liniştită",

(Continuare în pagina 17)

DINU COSTESCU ■
ION GROZEŞTEANU ■

„Electrobanat" sau despre lumină și muncitorii ei

● Toate sarcinile și angajamentele asumate în cinstea zilei de 23 August au fost îndeplinite ● De la baterii, în urmă cu 20 de ani, la corpuri de iluminat cu halogeni și halogenuri metalice ● Omologarea corpurilor de iluminat produse în România se face, începînd cu 1977, în România ● De la 500 de lămpi la 1 000 ● Executăm scule chiar și pentru furnizori ● 3 000—3 500 lei pe lună pentru un muncitor bun

— Tovarășe director adjunct Iosif Drăghici, am venit la „Electrobanatul", întreprindere de aici, din Timișoara, dornici să aflăm lucruri despre producție și despre viață, despre realizări și aspirații, despre ceea ce v-ați propus în vederea sărbătoririi zilei de 23 August. Ce credeți dumneavoastră că înseamnă întreprinderea pentru un cetățean al României ?

— Schematic, înseamnă un loc unde se produc bunuri. Asta pentru cetățean. Cît despre noi, lucrurile sînt limpezi : este viața noastră.

— Cît de mult a pătruns „Electrobanatul" în viața omului ?

— Produsele noastre însoțesc peste tot viața omului. Pe munte, pe vapor, în avion, în mină. În locuință. În halele de producție, pe terenurile de sport.

— Ca realitate industrială ce reprezintă acum „Elba" ?

— Avem un plan de producție de peste un miliard. În 1972, ca să iau un an cît de cît mai apropiat, planul era la jumătate. Facem acum baterii și elemente galvanice, faruri și lămpi de semnalizare pentru autovehicule, corpuri de iluminat cu incandescență, fluorescență, vapori de mercur, de sodiu, corpuri pentru iluminatul public, industrial și casnic. Pentru respectarea normelor de stat privind economisirea energiei electrice avem un profil de reorientare. Producem accesorii pentru pornirea și oprirea macaralelor, semafoare pentru circulația rutieră, redresoare pentru locomotivele electrice.

— Ați spus că în perioada 1972—1978 producția s-a dublat. Am dori să știm pe seama căror factori poate fi pus acest spectaculos salt ?

— Pe primul plan, firește, îndeplinirea exemplară a planului de investiții. S-a integrat, un exemplu important și recent, fabrica de lămpi pentru faruri la „Dacia 1300" și Roman Diesel.

— Planul dumneavoastră tehnic cîte poziții cuprinde ?

— Circa 140.

— O caracteristică de esență ?

— Grija noastră pentru crearea unor corpuri de iluminat care să folosească cît mai eficient energia electrică. Nu știu dacă dumneavoastră cunoașteți un lucru. În mod normal la un bec 8 la sută este lumină, restul căldură. La tuburile noastre fluorescente gradul de luminozitate ajunge la 17 la sută, la cele cu mercur 33 la sută, la cele cu vapori de sodiu ajungem la peste 50 la sută. Avem în cercetare crearea unor corpuri de iluminat cu halogenuri metalice și halogeni. Randamentul depășește 60 la sută.

— Ceea ce părea ciudat — se economisește energia electrică chiar și la întreprinderea care produce corpurile de iluminat — nu mai este. Înțeleg că va avea o mare pondere iluminatul local. Adică se luminează locul unde este nevoie și nu întregul birou, să zicem.

— Exact.

— În aceste condiții care credeți că va fi soarta becului celui de toate zilele ?

— După părerea noastră, a celor de aici, el este pe cale de dispariție. Dealtfel, lumina pe care o dă este roșiatică, pe cînd cea naturală este albă.

— Tovarășe Ladislau Oberst, sînteți primul doctor inginer din cadrul întreprinderii. Sînteți de asemenea șeful laboratorului fotometric. Profani fiind în acest complicat domeniu, spuneți-ne vă rugăm ce se face în acest laborator ?

— Executăm măsurători din domeniul tehnicii de iluminat la materiale optice, surse de lumină și evident corpuri de iluminat.

— Care este sensul acestei activități ? Care este utilitatea ei, ca să fim exacți în formulare ?

— Executăm verificări de calitate a producției, de omologare a produselor noi. Laboratorul nostru este unic în țară și este la nivelul european elevat.

— Știm că una din realizările de prestigiu ale întreprinderii este posibilitatea omologării internaționale a corpurilor de iluminat. V-am ruga să detaliați lucrurile.

— În 1958 s-a semnat la Geneva un acord în privința adaptării unor condiții unificate pentru omologarea și recunoașterea reciprocă a pieselor și echipamentelor pentru autovehicule. S-a intenționat chiar crearea unui cerc închis. Acest acord a devenit o condiție a exportului. Noi făceam corpuri de iluminat dar pentru a le exporta trebuia să mergem la alții să ni le omologheze. Risipă de timp, de valută, obișnuitele bețe-n roate — ca să enumăr cîteva necazuri. Am luptat foarte mult pînă am obținut „E"-ul litera omologării.

— Cum s-au petrecut lucrurile de fapt ?

— A apărut în 1976 Decretul 371 care conținea hotărîrea României de a adera la acordul internațional de la Geneva. S-a creat apoi acest laborator. Ne-am pus pe muncă, pe cercetare, am avut încredere în noi înșine și am reușit. Avem E 19. Avem acum posibilitatea de a omologa atît produsele proprii cît și pe cele ale partenerilor străini.

★

— Vă numiți Gheorghe Bubă și sînteți șeful secției sculărie. Ce înseamnă această secție pentru întreprindere ?

— Producem absolut toate sculele necesare fabricației de la „Elba". Executăm chiar și scule pentru furnizori.

— Ce este determinant în activitatea dumneavoastră ?

— Asimilarea de produse noi, cu o înaltă tehnicitate. Într-o singură sculă să existe posibilitatea executării de operații multiple. Recent, de pildă, am pus în funcțiune o linie de executare pe prese a lămpii care luminează numărul mașinii.

— Ce rol joacă gîndirea proprie, mă refer desigur la oamenii din secție, în realizarea sarcinilor de producție ?

—S-au asimilat și executat scule pentru injectarea bicoloră a dispersoarelor pentru „Dacii" și camioane. Tovarășii de la Orăștie le aduceau din import. Noi le facem aici, deși presupun o tehnicitate extraordinară. Acum ne-am propus să facem ochi de pisică. Pentru această piesă, pe care unii o cred o bagatelă, confecționăm 300 de prisme.

— Cît din personalul muncitor se numără în rîndul inventatorilor și inovatorilor ?

— Cel puțin 25 dar trebuie să înțelegem noul ca un fapt de muncă, de contribuție zilnică la realizarea sarcinilor de producție.

★

— Ce sînteți, Ladislau Sehl ?

— Român de naționalitate germană. Sculer matrițer la „Elba".

— Vîrsta ?

— 28 de ani.

— De cît timp lucrați aici ?

— De 9 ani.

— Ce școală aveți ?

— 10 clase și sînt în anul II la școala de maiștri.

— Ce vă definește în producție ?

— Pot să execut singur fiecare sculă din secție.

— În ce măsură gîndiți original în muncă ?

— La fiecare sculă îmi fac o tehnologie proprie. Știu de unde încep și cum termin. Sînt adeptul treburilor migăloase.

— Cît cîștigați pe lună ?

— 3 000—3 500 lei în funcție de echipa cu care lucrez.

— Ce fel de relații s-au statornicit în echipa pe care o conduceți ?

— Explic omului ce are de făcut. Îl las să execute bineînțeles sub supraveghere. În cazuri excepționale — omul nu poate face, de pildă, — fac eu.

★

— Tovarășe inginer Viorel Bochie, sînteți șeful secției corpuri de iluminat pentru autovehicule. Ce este cel mai greu aici, în secție ?

— Tehnic vorbind, produsele de serii mici. Aproape că le facem pe fiecare în parte.

— În acești 20 de ani întreprinderea „Electrobanatul" s-a schimbat foarte mult. Este o unitate etalon a industriei noastre. Ce anume s-a schimbat în secția pe care o conduceți ?

— S-au înregistrat multe modernizări tehnologice. Producția secției noastre s-a dublat în ultimii trei ani. În atelierul de pregătire mecanică s-a trecut de la tehnologia de execuție individuală la una în flux, pe bandă. În acest fel s-a eliminat spațiul de depozitare, se poate urmări lejer calitatea piesei. Executarea unor repere care se făceau cu 5—6 operații scule pe om se face cu o singură operație. 5—6 muncitori făceau 3 000 de repere în 8 ore. Acum, unul singur, tot în 8 ore face 30 000—40 000 Pînă anul trecut șlefuirea oglinzilor de la farurile rotunde se făcea manual. Adică greu, adică o productivitate scăzută. 3 muncitori executau, șlefuiau este corect spus, 500 de bucăți în 8 ore. Prin autoutilare s-a executat un agregat de șlefuire mecanică cu 4 posturi de lucruri manipulate de un singur muncitor cu o calificare submedie. În 8 ore se șlefuiesc 2 000 de bucăți.

★

În locul reportajului tradițional autorul acestor rînduri a redat cîteva discuții cu personalul muncitor, cu cadre de cercetare și de conducere de la binecunoscuta întreprindere timișoreană „Electrobanatul". Sînt dialoguri în care s-a vorbit despre muncă, despre producție. Trăim așa cum muncim — ideea secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu este o realitate evidentă aici, la Elba. Cu oameni serioși și competenți, români, germani, maghiari, aici se produc obiecte necesare muncii și vieții. Deja astăzi, 18 august, ni se confirmă de către tovarășul Mărgan, directorul întreprinderii, că toate angajamentele pe care și le-a asumat colectivul de aici în cinstea zilei de 23 August au fost îndeplinite. Adică : depășirea producției marfă cu un milion lei ; depășirea planului de export cu 350 000 lei ; punerea în funcțiune, prin autoutilare, a unui agregat pentru imprimat jachete la bateria R 20 masă plastică ; asimilarea, cu un avans între 2—4 luni, a trei produse în planul tehnic și includerea altor trei poziții peste plan.

Sînt fapte de muncă ce emoționează și conving.

EUGEN SECELEANU

Oameni de marcă ai întreprinderii „Electrobanatul" Timișoara : Doctorul inginer Ladislau Oberst, inginerul Gheorghe Bubă, sculerul matrițer Ladislau Sehl, maistrul Dumitru Siminea

(Urmare din pagina 1)

plice istoriei nu doar prin act de prezență, ci prin act de participare, deci prin act creator, prin act demiurgic.

Cine a asigurat în chip programatic această participare, cine a diriguit-o efectiv, cine i-a hotărît eficiența, iar prin aceasta caracterul de lege, este Partidul Comunist Român, pe atunci cea mai tînără, dar cea mai ofensivă, forță politică a țării, singura capabilă să preia pe umerii săi și să conducă năvalnica dezlănțuire populară a acelui august fertil și incandescent. Astăzi, la 34 de ani de la Eliberare, mandatul pe care masele largi i-au încredințat, în acele istorice zile, partidului comunist, cu entuziasm, cu înflăcărare, dar și cu încredere, cu luciditate — cu luciditatea unui popor îndelung încercat de istorie, lucrat de istorie, știind să țină cumpăna judecății istorice dreaptă, decizînd că alt drum decît acesta nu este, hotărîndu-se să apuce nesovăit pe el — se vădește, prin toate înfățișările muncii și vieții noastre, strălucit onorat, strălucit împlinit prin faptă. Se vădește în chipul cel nou al patriei, în glorioasa istorie, corolar al întregii noastre istorii, a acestor din urmă ani, anii Congreselor al IX-lea, al X-lea și al XI-lea ale partidului, cea mai densă etapă a cuceririlor noului, etapa maximei afirmări a socialismului românesc, etapa maximei înfloriri a României socialiste. Se vădește în această epocă a maturității noastre, a performanțelor noastre, a independenței noastre reale pe toate planurile, se vădește în acest cincinal al revoluției tehnico-științifice, care marchează trecerea la o calitate nouă a muncii și vieții noastre, la o creștere intensivă a forțelor de producție și, o dată cu ele, a tuturor valorilor noului, a tuturor valorilor ce ne definesc existența, se vădește în noua noastră economie, în noua noastră civilizație, în noua noastră cultură, considerate cu înalt interes, prețuite și admirate pe toate meridianele, se vădește, pregnant, în noua noastră democrație, reafirmînd, cu o forță nouă, rolul covîrșitor, suveran al maselor în făurirea destinului național.

Ne aflăm, în acest al 34-lea an al Eliberării, într-un moment în care rolul istoric, demiurgic al maselor, clar afirmat, a căpătat, mai mult ca oricînd, temeiul plenar al realității, un întreg și amplu sistem de măsuri organizatorice, elaborat de Congresul al XI-lea și de Conferința națională ale partidului, din inițiativa tovarășului Nicolae Ceaușescu, asigurînd participarea efectivă, activă a tuturor cetățenilor patriei la dezbaterea problemelor cruciale ale vieții social-economice, la guvernarea statului, la adoptarea deciziilor ce privesc prezentul și viitorul nostru, deci la făurirea în mod conștient și liber a propriului destin. Întemeiați pe această conștiință de autentici stăpîni ai bogățiilor acestui pămînt, ai muncii lor, ai roadelor ei, ai zilei de azi și ai zilei de mîine, reflectînd deplina sudură a colectivității noastre umane cu structura socială, cu această structură socialistă edificată în anii Eliberării, milioanele de oameni ai României de azi, români, maghiari, germani, de alte naționalități, strîns uniți sub steagul patriotic al comuniștilor, întăresc zi de zi, cu inima și cu fapta, mandatul încredințat partidului, conducerii sale, de a le exprima și traduce în fapt interesele, aspirațiile, vrerile, conducîndu-i spre culmile progresului, ale bunăstării. Sub semnul acestei mari, indeturnabile unități, transformată în factor de permanență și de temei al vieții, transformată în factor motor al dezvoltării civilizației, ziua de azi și de mîine a României se profilează sub aura celor mai mari cuceriri ale unei întregi istorii.

Faptele de întrecere, de muncă și de creație dedicate aniversării Eliberării, angajarea fierbinte a întregului nostru popor, în aceste zile, în înfăptuirea entuziastă, neabătută a politicii interne și externe a partidului, a marilor sarcini care stau în fața societății noastre, pregnant reliefate în magistrala expunere a tovarășului Nicolae Ceaușescu la recenta ședință a activului central de partid și de stat — sînt, în acest sens, elocvente, pilduitoare. Înțelegînd, din nou, cu sporită forță, unitatea organică, indisolubilă dintre politica internă și externă a partidului și statului nostru, dintre comandamentele naționale și cele internaționale, oamenii muncii din uzine, de pe marile șantiere, de pe ogoare, din laboratoarele științei, de pretutindeni unde se zămislește noul, adică țara de mîine, își sporesc eforturile, pentru a spori contribuția României la întruparea în fapt a celor mai înalte idealuri ale umanității, pentru o prezență și mai activă a patriei noastre în concertul popoarelor lumii.

Sub acest semn — sub acest nobil semn — se muncește și se trăiește în România de azi, țară a eroismului, țară a omului și a omeniei, țară a libertății, țară a viitorului și a slavei sale.

Iată ce înseamnă RITMUL ROMÂNESC

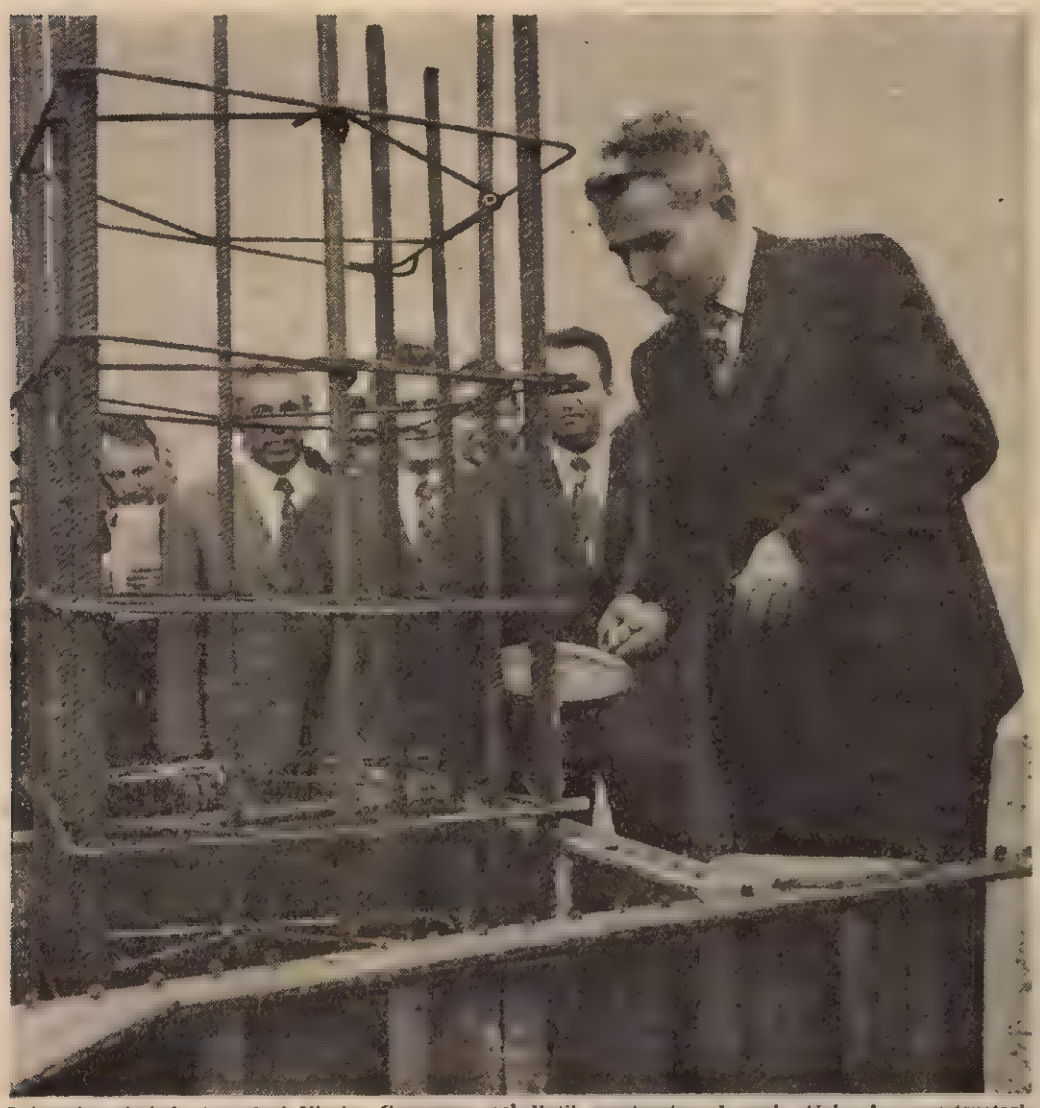

O imagine simbol : tovarășul Nicolae Ceaușescu, cel dintîi constructor al unei țări de constructori, inaugurează lucrările de edificare ale unui nou și important obiectiv al economiei României socialiste

„...odată cu creșterea forței materiale creăm condițiile necesare pentru progresul general, pentru înfăptuirea politicii principiale a partidului nostru, care pune în centrul activității sale ridicarea bunăstării și fericirii întregului nostru popor."

NICOLAE CEAUȘESCU

La scara unui județ

Harghita — o stradă, un oraș și un ținut în numele frăției

...O zi din istoria locurilor — o zi istorică — premergătoare acestui August jubiliar, purtîndu-i, întregi și strălucitoare, semnificațiile :

...Miercurea Ciuc, 20 iunie 1978. Zeci de mii de oameni, români și maghiari, femei și bărbați, tineri și vîrstnici, participă la marea adunare populară din centrul orașului, din fața sediului Comitetului județean de partid. Atmosferă sărbătorească, iradiantă, de trăire înaltă a clipei, de freamăt intens al bucuriei obștești. Bucuria zecilor de mii de oameni de a-i avea, din nou, în mijlocul lor, pe fiul cel mai iubit al patriei, secretarul general al partidului, președintele Republicii. Bucurie împlinită prin voința — prin unanima voință, răspicată sub cerul sărbătoresc al zilei — de a înfăptui, cu pasiune și abnegație, politica Partidului Comunist Român, marile sarcini ale Congresului al XI-lea, marile sarcini ale Conferinței naționale. Mari, însuflețitoare sarcini de viitor, deschise din proiectul prezentului, din cuceririle lui.

„În această perioadă — arăta, la marea adunare populară, tovarășul Nicolae Ceaușescu, referindu-se la istoria ultimului deceniu a acestor meleaguri — județul Harghita a cunoscut o dezvoltare puternică, producția industrială fiind acum de 4 ori mai mare decît în 1965, în ce privește producția orașului Miercurea Ciuc ea este de aproape 5 ori mai mare decît în 1968, anul cînd s-au format județele.

ILIE PURCARU ■

(Continuare în pag. 10)

La scara unei industrii

Fluviul de oțel

Acum aproape doi ani și jumătate, cînd Combinatului siderurgic din Hunedoara i-au fost conferite înaltul titlu de „Erou al Muncii Socialiste" și Medalia de aur „Secera și Ciocanul", am avut prilejul să notăm, pe viu, ca să zicem așa, la cîteva ore de la acordarea înaltelor distincții, gîndurile maistrului oțelar Ștefan Tripșa și alte maistrului furnalist Nicolae Mărculescu, deveniți prin cotă-parte, pentru a doua oară Eroi ai Muncii Socialiste. „Succesul nostru, ne-a declarat Ștefan Tripșa, este o biruință a întregii siderurgii românești, o biruință care deocamdată se află pe fruntea Hunedoarei. Eu am crescut odată cu Hunedoara. O cunosc din 1949, cînd, avînd eu 16 ani, am venit aici cu gîndul să mă fac oțelar. Mă mîndresc cu toți oțelarii țării, în mod special cu cei din Hunedoara, pentru că ei au crescut, au muncit și au devenit adevărați bărbați datorită acestei școli de viață numită Hunedoara". „În ceea ce mă privește, ne-a declarat atunci maistrul Nicolae Mărculescu, eu m-am gîndit în această zi la toți cei care mi-au fost nu cu mulți ani în urmă, tovarăși de muncă. Mulți dintre ei au plecat și au dus școala de siderurgie hunedoreană în alte locuri. M-am gîndit, în mod concret, la Victor Pali, inginerul Ioan Dinu, la maiștrii Gheorghe Ghidel, Ioan Filip, și Nicolae Chiroșcă. Toți acești oameni pot fi întîlniți la Galați".

Adevărul este că, în aceeași zi, auzind vestea cea

VICTOR NIȚA ■

(Continuare în pag. 11)

La scara unei localități

Giurgiu, întinerit de oameni și de industrie

Cînd zic că orașul lor era, în urmă cu cîteva decenii un tîrgușor pe cît de plin de noroi și de țînțari, pe atît de lipsit de viață și de evenimente, giurgiuvenii nu exagerează cu nimic, iar reporterul, căruia i s-a întîmplat să petreacă acolo întreaga copilărie și o bună parte din adolescență, poate băga mîna în foc că lucrurile stau așa și nu altfel. Sub stăpînirea străină, care a durat la fața locului mai mult de 4 secole, sub stăpînirea vechiului regim, vecinătatea Dunării n-a adus, cum ar fi fost de așteptat, vreun avantaj orașului, cel mai apropiat port de capitala țării dezvoltîndu-se anevoie, pradă lîncezelii și uitării, poziția sa favorabilă umplînd nu buzunarele urbei, ci doar pe acelea ale unor negustori de cereale, îmbogățiți peste noapte și pe seama muncii țăranilor din satele învecinate. Oraș al circiumilor și al bisericilor, Giurgiu a înaintat spre civilizație în pas de melc, adormit și prăfos, cu case pitice și provizorii. După o statistică efectuată în 1944, mai mult de 60 la sută din casele orașului erau, la data respectivă, construite din paiantă și chirpici, amănunt cu putere de simbol nu numai în ceea ce privește aspectul edilitar al localității, ci vorbind

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

(Continuare în pag. 11)

Harghita, teritoriu dinamic al dezvoltării

O stradă, un oraș și un ținut în numele frăției

(Urmare din pagina 9)

Cunoașteți întreprinderile care au fost construite în această perioadă, precum și programul de dezvoltare în perspectivă, pînă în 1980, care va plasa județul Harghita printre județele cu o producție mai mare de 10 miliarde lei. Avînd în vedere că încă din anul acesta veți realiza această cifră, probabil că în 1980 veți ajunge în jur de 12 miliarde lei".

E aici, concentrată în sinteza cîtorva cifre, o pagină de istorie, cea mai densă, cea mai intensă din cîte compun multiseculara cronică a ținutului. O pagină de istorie concentrată, exprimînd, cu evidența implacabilă a cifrelor-document, cu pregnanța obiectivă a unei proiecții panoramice pe un ecran vast cît ținutul de sub Munții Harghitei, un tumult al prefacerilor de o unică anvergură, operă a partidului, înfăptuită cu dăruire, cu efort, cu eroism, cu conștiință, de oamenii locului, români și maghiari, integrați avîntului general al patriei, integrați întregimii patriei, adică armoniilor ei în continuă desăvîrșire, adică dimensiunilor ei complexe în timp și spațiu, adică patriei ca realitate integrală și ca realitate integratoare. Patriei care, dăruind tuturor fiilor ei, de toate naționalitățile și din toate vetrele, binefacerile noii civilizații socialiste, le solicită tuturor, deopotrivă, angajarea fidelă, fertilă, cu gestul, cu inima, cu destinele în lupta pentru prefacerea și prosperitatea ei continuă.

La capătul acestor ani de prefaceri — cele mai mari din anii socialismului, cele mai mari din întreaga istorie a ținutului — e o cifră : 10 miliarde lei. Cifra producției pe care toate județele țării — conform hotărîrii Congresului al XI-lea al partidului — vor trebui s-o atingă pînă în 1980. Cifră pe care județul Harghita — ca și alte județe — o va atinge încă din acest an, devansînd timpul, accelerîndu-l sau făurindu-l după tipare noi. Ce înseamnă aceasta ? Ce înseamnă acest surplus de timp, deci de istorie sau de energie istorică, deci de prefaceri, deci de devenire ? Cum se răsfrînge ei în peisajul locului, în viața oamenilor ?

„TOATE MOMENTELE CRUCIALE ALE DEZVOLTĂRII HARGHITEI ÎN ACEȘTI ULTIMI ANI SÎNT LEGATE DE PREZENȚA SECRETARULUI GENERAL AL PARTIDULUI, POARTĂ PECETEA INIȚIATIVEI, A GÎNDIRII ȘI FAPTEI SALE INOVATOARE, A GRIJII SALE NEȚĂRMURITE PENTRU VIAȚA FRUMOASĂ, DEMNĂ A TUTUROR FIILOR ROMÂNIEI, INDIFERENT DE NAȚIONALITATE". Cel ce ne spune aceste cuvinte este un vechi om al muncii, Peter Francisc, de la Întreprinderea de tractoare pe șenile din Miercurea Ciuc. Peter Francisc e purtătorul legitimației nr. 1, este deci cel mai vechi încadrat („vechi" desemnînd un răstimp doar de vreo patru ani) al marii și modernei întreprinderi din orașul-reședință al ținutului. O întreprindere a cărei biografie, ne povestește, e simptomatică pentru ritmurile de dezvoltare ale Harghitei, pentru cuprinderea și intensitatea lor. Noua cetate a tractorului românesc, ctitorită din inițiativa secretarului general al partidului, și-a angajat cei dintîi muncitori, între care și Peter Francisc, în septembrie 1974. În ianuarie 1975 intrau în funcțiune primele utilaje, un an mai tîrziu ieșeau pe porți 76 tractoare (la lansarea tractorului cu nr. 50, în octombrie 1976, a fost de față și secretarul general al partidului), în iunie acesta, cu prilejul noii vizite a președintelui țării în modernele hale, colectivul raporta, cu mîndrie, crearea condițiilor pentru făurirea, în 1978, a unui număr de 2 800 tractoare, iar în 1980 a unui număr de 10 000.

Peter Francisc s-a numărat printre miile de oameni care, cu un deceniu în urmă, în august 1968, la marea adunare populară din Miercurea Ciuc — tînăra capitală a tînărului județ, recent înființat — ascultau, cu emoție, aceste cuvinte ale secretarului general al partidului, ale președintelui țării, în care se recunoșteau atît de plenar cu gîndurile, cu aspirațiile, cu idealurile, cu vrerile :

„Localitățile locuite de secuime, ca și alte localități ale României, erau printre cele mai rămase în urmă din punct de vedere al dezvoltării industriale... În cadrul actualului cincinal, în județul dumneavoastră se vor construi 10 întreprinderi noi... Numai creînd o industrie puternică, modernizînd agricultura, pe toate meleagurile patriei, asigurăm ca într-adevăr cetățenii României, fie că sînt români, fie că sînt maghiari, fie că sînt germani sau de alte naționalități, să se bucure din plin de tot ceea ce poate da civilizația socialistă. În aceasta constă, în primul rînd, realizarea în fapt a deplinei egalități între oameni, fără deosebire de naționalitate, aceasta înfăptuiește partidul nostru comunist, în aceasta constă politica națională, marxist-leninistă, a partidului nostru".

Anii care s-au scurs au dat acestor cuvinte acoperirea în aur a faptei. În acest ultim deceniu, investițiile în sectorul socialist al Harghitei au crescut cu 332 la sută. În 1977, producția globală industrială a fost de 8 310 miliarde lei, de aproape 4 ori mai mare ca în 1968, de 35 de ori mai mare ca în 1950, de 76 de ori mai mare ca în 1944. Ritmul mediu anual de creștere a producției industriale a fost, în deceniul 1967—1977, de 16,3 la sută, superior celui pe țară.

Nu poți, apreciind viața orașelor și a ținuturilor românești din oricare epocă, să nu pornești de la asemenea cifre. Un ținut care, în răstimp de ani, își înzecește producția bunurilor materiale, este, evident, un ținut deosebit de prosper, un ținut în viața căruia s-a produs un miracol. Ceea ce a parcurs, ceea ce a trăit, ceea ce trăiește Harghita acestui timp nu poate deci scăpa atenției sociologilor, istoricilor, tuturor oamenilor de gîndire, tuturor celor ce meditează, tuturor celor preocupați de secretul marilor, explozivelor ritmuri de dezvoltare ale vetrelor României socialiste. Este, într-adevăr, un miracol, un miracol ce ține de trecerea României la o nouă etapă a evoluției, a civilizației sale, evoluția și civilizația acestor frenetici ani ai Congreselor al IX-lea, al X-lea și al XI-lea ale partidului, cînd, ca un corolar al transformărilor revoluționare declanșate la 23 August 1944, compasul prefacerilor — compasul industrializării socialiste — a desenat, cu o sporită pregnanță, contururile tuturor vetrelor patriei, devenite centre dinamice ale noului. Am aflat, în acești ani, din nou, numele locurilor Harghitei, ca ale tuturor pămînturilor noastre strigate sonor, cu glasul înalt al sirenelor industriale : Miercurea Ciuc (sediu al întreprinderilor de tractoare, de prelucrare a lemnului, de confecții și tricotaje, de piese de schimb pentru construcția de mașini, al filaturii de lînă pieptănată, al fabricii de bere, al întreprinderii de industrializare a cărnii, al noii secții de mase plastice etc., etc.) ; Odorheiul Secuiesc (cetate industrială cuprinzînd, printre altele, o mare întreprindere de ață și filatură, o fabrică de plăci aglomerate din lemn, o întreprindere de matrițe și piese de fontă pentru industria chimică, una din cele mai moderne ale branșei) ; Gheorghieni (oraș cu întreprinderi de prelucrare a lemnului, de stofă de mobilă și țesături tehnice, de utilaje și piese de schimb pentru industria forestieră, cu filatură de in și cînepă etc.) ; Bălan, orașul minerilor, Vlăhița, orașul „uzinei de fier", Toplița, orașul tricotajelor, Cristuru Secuiesc, orașul oțelurilor speciale forjate etc. În numai zece ani — în ultimii zece ani — în Harghita s-au înălțat peste 70 de noi întreprinderi, industria devenind, în economia ținutului, ramura dominantă, conducătoare, generatorul tuturor energiilor, mobilizînd, deopotrivă, resursele ale pămîntului și resursele umane, mobilizîndu-le locurilor bogățiile ignorate, mobilizîndu-le oamenilor capacitățile integrale, acele capacități validate de timp, renăscute major într-o operă constructivă de proporții monumentale.

Fără să se blazeze, ochiul nostru s-a obișnuit prea mult cu prefacerile și cu spectacolele de mari proporții, pentru a le mai înregistra și pe cele de nuanță, acele nuanțe care fac atuul de rafinament, de clădură, de frumusețe, ale peisajului românesc din toate zările dind compoziției sale cromatice un tonus aparte, o vibrație nespus de vie. Harghita nu-i numai ținutul din care irump, cu vuiet tectonic, Oltul și Mureșul, născînd peisaje falnice de geneză, nu-i numai ținutul spectaculoaselor porți în Carpați ale Bicazului, Ghimeșului sau Bistricioarei, Harghita e și un ținut-grădină, lucrat ca și o grădină, ca și un desen pe mătase, în care frumosul rezultă din tot, din înfățișările grandioase ca și din infinitezimale detalii decorative. Nu numai marile uzine și combinate de la Miercurea Ciuc, Gheorghieni sau Odorheiu Secuiesc, imprejmuite de zvelte ansambluri arhitectonice, dar și geografia unei ulițe de sat asfaltate și luminate cu neon compun o civilizație, o impresionantă — în raport cu trecutul — civilizație a acestui timp. O așezare mică precum Ditrăul, vechi sat cu case de bîrne, adunate în jurul unei uliți nu mai largi cît să încapă promenada unor blajine cîrezi de vaci, se pregătește să devină, în acest cincinal, oraș. Prefacerile, la scara acestei mici vetre de sat, ca intensitate și ca pregnanță în peisaj, la fel de mari ca și cele din Miercurea Ciuc sau Odorhei. O fabrică de mobilă (deja ridicată) își va spori producția cu 50 la sută, vor spori în cuprindere și alte nuclee de nouă industrie (o carieră de piatră, un sector U.N.T.F.), se construiește o nouă fabrică, cu circa 1 000 de locuri de muncă, și, lîngă ctitoriile social-culturale înălțate în anii din urmă (spital, dispensar, zeci de apartamente în blocuri, școli etc.), urmează a se înfăptui, după cum ne spune primarul Kurko Iosif, alte blocuri de locuințe, un nou spital, o baie publică, poștă, canalizare, aducțiune de apă potabilă și multe altele. Aceste locuri, ca toate locurile ținutului, vor fi, mai departe, sălașe de turme pe-o gură de rai, sălașe de frumusețe pe-un picior de plai, dar sălașe de nouă civilizație, închegînd o nouă intimitate a vieții, o civilizație sau o intimitate foarte necesare cărora omul, de pe acum, le poartă nostalgia, după aspra trudă a facerii și prefacerii vetrei sale.

BIOGRAFII CONTEMPORANE, FIȘE ALE PREZENTULUI, LA ÎNTRETĂIEREA FERTILĂ CU VIITORUL. Evenimentele apropiate par uneori mai îndepărtate decît cele vechi. Contemporanul e un om care vede scurt, noi, cei de azi, vom fi mai bine înțeleși de copii și, foarte exact, de strănepoți. Dosarul prezentului, zic istoricii, nu se poate deschide azi, neexistînd acea sfîntă nepărtinire, prescrisă de părinții istoriei, fără de care nu-i posibilă știința. Dar se poate face totuși ceva : se pot aduna pietrele viitorului mozaic, pe care cei de mîine îl vor contempla, în deplină conștiință a semnificațiilor. Aceasta se poate face valorificînd mărturiile celor care au făurit direct istoria, au participat nemijlocit la ea sau i-au fost martori, oricît de modești.

Maria Lazăr, muncitoare confecționeră la Întreprinderea de confecții din Miercurea Ciuc, a venit aici în 1967, de la Luduș, împreună cu soțul și cu cei doi copii. Cînd a venit nu știa nici o meserie, iar cartierul în care locuiește acum (cartierul Tudor Vladimirescu, ansamblu arhitectonic cu peste 10 000 de apartamente) era un cîmp. Altădată, Maria Lazăr și soțul ei, ca atîția mii și mii de harghitani, ar fi părăsit aceste locuri, căutîndu-și un rost pe aiurea. Acum, și ea, și soțul, ca atîția alți harghitani, au de lucru la ei acasă, într-un ținut în care, în ultimele trei cincinale, numărul locurilor de muncă a crescut de aproape trei ori. Numai în Miercurea Ciuc (oraș care în anul Eliberării număra sub cinci mii de locuitori) numărul locurilor de muncă în industrie este astăzi de 26 000. Adică de peste cinci ori întreaga populație a orașului din anul Eliberării. Adică, spun mai departe statisticile, de mai bine de două ori întreaga populație a orașului din anul 1960. Numai în ultimul deceniu, județul a fost înzestrat cu 43 000 de noi locuri de muncă. Dacă Maria Lazăr, ca și ceilalți noi muncitori ai Harghitei, și-ar scrie biografia, biografia acestui ultim deceniu din viața lor, corolar al anilor Eliberării, am fi în fața unui volum de memorii — de fapt, a unei biblioteci de memorii — de o amploare, și mai ales de o intensitate a faptelor, a documentelor de istorie vie, trăită, palpitînd nu prin cifre, ci prin extrase fierbinți de viață, pe care urmașii, adică cei doi copii ai Mariei și zecile de mii de copii ai celorlalți, răsfoindu-le, ar înțelege mai bine istoria, ar descifra mai lesne și mai exact sensul uman — profund uman — al evenimentelor. Fiindcă evenimentele istorice — evenimentele acestor ultimi ani — s-au făcut și aici, la Harghita, ca pretutindeni, cu oameni și pentru oameni.

Cu oameni și pentru oameni, adică oferindu-le oamenilor, mai mult ca oricînd, ce le trebuie lor, ce le trebuie vieții lor, ca să fie frumoasă și demnă, ca să aibă, peste eforturile și greutățile unor clipe, certitudinea clară, perspectiva fermă și teafără a zilei de mîine. Un mîine care a și început să devină azi, vădit în bilanțuri ale civilizației, ale bunăstării, ale răsplatei eforturilor, ce, puse în balanță cu bilanțurile muncii, ale faptei oamenilor, atîrnă, pe zi ce trece, mai împlinit, mai robust. În cincinalul trecut, în Harghita s-au construit peste 7 000 de apartamente. În cincinalul pe care-l străbatem, numărul lor se va dubla. În Miercurea Ciuc, 50 la sută din populație (în 1968 : 9,4 la sută) trăiește în case noi. În Gheorghieni (oraș cu 13 000 de muncitori, cu peste 3 000 de locuri de muncă înființate în cincinalul trecut, cu alte 3 000 urmînd a se înființa pînă-n 1980), sau în Cristuru Secuiesc, numărul noilor apartamente este, la fel, de ordinul miilor. Localități precum Bălanul, orașul minerilor, și-au mutat întreaga populație în case noi. Spitale și policlinici moderne, magazine și stadioane, aproape 300 de școli generale (cu învățămînt în limbile română și maghiară), zeci de licee, o secție de subingineri (a Institutului politehnic de la Brașov, o viață culturală trepidantă (actuala ediție a „Cîntării României", de pildă, cuprinzînd în mișcarea de creație tehnico-științifică peste 10 000 de muncitori, tehnicieni și ingineri, cu peste 5 000 mai mulți ca la prima ediție, cuprinzînd, de asemenea, în afara zecilor de mii de artiști amatori, peste 9 500 de creatori populari, cu 4 000 mai mulți decît la ediția precedentă) conturează un dens, dinamic și policrom peisaj al noului, ridicat pe verticalele tuturor împlinirilor, inclusiv ale altitudinilor spiritului.

LA „POLUL FRIGULUI", UNDE VARA E SCURTĂ, OAMENII SÎMT, GÎNDESC ȘI ÎNFĂPTUIESC LA TEMPERATURA FIERBINTE A MARII CREAȚII. În Harghita, precum se știe, e „polul frigului". „Numai două luni pe an sînt calde, restul de zece sînt totdeauna reci", zic cei ai locului. Aici verile sînt mai scurte, mai răcoroase, aici, în plin august, abia s-au secerat grîiele, abia înroșește zmeura, aici aerul, în aceste zile, are efervescența izvoarelor spumoase de Borsec sau Tușnad, care turnate în pahare fac sticla să pocnească de răcoare, înghețîndu-ți palma în care le ții. Aici reflexele soarelui, pe chipul oamenilor, sînt, s-ar zice, mai palide, aici, s-a zis, oamenii ar fi mai întunecoși, mai închiși în ei înșiși. Asprimea cerului, s-a mai zis, își are consecințele ei asupra firii omului. În ce ne privește, nu prea subscriem acestei teze, preferîndu-i zicala — veche, temeinica zicală românească — a omului ce sfințește locul.

Cum sînt oamenii ce-au sfințit, prin ei și prin fapta lor, aceste locuri ?

Am putea spune, păstrînd senzația de mai sus, că, mai întîi de toate, ei, acești oameni, se văd bine, se desenează în fața ochilor noștri în linii ferme, extrem de clare, extrem de vii. Cînd e prea mult soare, spunea cineva, riști să nu vezi prea bine oamenii. Diogene umbla cu opaițul aprins, în plin soare, după oameni. Dacă s-ar fi aflat mai la nord, unde regimul luminii e mai scăzut, i-ar fi găsit, probabil, și, găsindu-i, ar fi descoperit, sub umbroasele aparențe, o omenie mai vie și mai fierbinte, poate, decît oriunde. O omenie compensînd carența solară, așa cum carența de fructe, iarna, e compensată prin vitamine. Frigul, adică asprimea cerului (și nu atît a cerului cît, cel mai adesea, a vremurilor, a istoriei), l-a obligat pe oameni, în timp, la niște trăiri concentrate, substanțiale, la niște forări în adînc, spre niște izvoare termale care să încălzească ființa. A obligat la intimitate, la strîngerea rîndurilor, la densitatea comunicării, la intensitatea bucuriilor obținute prin efortul comun. Familia umană, în astfel de circumstanțe, se regrupează și mai profund în uman. Ea se încheagă, cu alte cuvinte, strîns, cît mai strîns, într-o familie. Este și cazul oamenilor Harghitei.

Acești oameni, români și maghiari, au luptat împreună, de cînd se știu, nevoindu-se să biruie anotimpuri, timpuri și soluri reci, nevoindu-se să smulgă din calea plugului lor bolovanii împotrivirilor, pînă la creasta — luminată de soare, de soarele Augustului Eliberării — pe care se află acum, în marșul lor liber spre viitor. Ei au luptat, umăr la umăr, inimă lîngă inimă, braț lîngă braț, în vitejeștile oști ale lui Iancu de Hunedoara, Ștefan cel Mare, Mihai Viteazul, în oastea de răsculați a lui Francisc Rákoczi II, în revoluția de la 1848, în răscoalele țărănești de pe Valea Ghimeșului, în marile bătălii de clasă declanșate sub conducerea Partidului Comunist Român. Ei au făurit și făuresc acum, umăr la umăr, inimă lîngă inimă, braț lîngă braț și minte lîngă minte, o nouă civilizație, cu iradiere egală pentru ei toți.

La Miercurea Ciuc, una din cele mai frumoase artere ale orașului nou, o magistrală cu patru benzi, flancată de esplanade de blocuri cu 11 niveluri, se numește „Bulevardul Frăției". E o arteră-simbol, simbolică și prin nume, și prin înfățișare, e o stradă a soarelui — aici soarele are unde se oglindi — e o Via Appia a acestui ținut de la miazănoapte, e o magistrală modernă, ultramodernă, dar care vine, cu numele ei, cu simbolul ei, din adînc de veac, străbătînd prin prezent, anexîndu-și toate întemeierile și strălucirile lui, și deschizîndu-se spre viitor.

În Harghita, oamenii se mută — au și început să se mute — în viitor.

În viitorul spre care, sub flamura roșie și sub flamura tricoloră care învăluie țara în întregimea ei, în sinteza ei, se mută țara.

Fluviul de oțel

(Urmare din pag. 9)

mare, foștii hunedoreni, răspîndiți nu numai la Galați, ci și la Tîrgoviște, la Reșița, Oțelul Roșu sau Cîmpia Turzii, au ținut neapărat să-i felicite pe hunedoreni. Sigur că da, unele din aceste cetăți ale metalului incandescent, ale oțelului plămădit cu sudoarea frunții și a curajului deopotrivă, cum sînt Reșița, Oțelul Roșu sau Cîmpia Turzii au, ele însele, tradiția lor, istoria lor. Și totuși, chiar și acestea au beneficiat de măiestria oțelarilor care au trecut prin școala hunedoreană. În ceea ce privește oțelul de Galați, sau cel de Tîrgoviște, apărute în competiție acum 10 și, respectiv, 5 ani, la temelia lor au trudit, de la bun început, hunedorenii, acei hunedoreni care au ținut neapărat să-i felicite pe vechii lor tovarăși de muncă. De ce ? Pentru că, așa cum sublinia și Ștefan Tripșa, izbinda a fost considerată o victorie a tuturor siderurgiștilor, fie ei din Hunedoara Reșița sau Galați, ca să amintim triunghiul de oțel, cum obișnuiam, acum 10 ani, să numim realitatea siderurgică românească, realitate care, prin dezvoltarea și modernizarea unor noi capacități la Oțelul Roșu sau la Cîmpia Turzii, sau prin apariția unor importante capacități de oțel la Brăila, dar mai ales prin vertiginoasa apariție a combinatului de oțeluri speciale de la Tîrgoviște, nu se mai poate încadra, firește, în metafora unui triunghi al oțelului, deși, la drept vorbind, metafora nici n-a prea avut vreme să îmbătrînească. Întrucît celor două vetre, ale Reșiței și Hunedoarei, Galațiul li s-a adăugat în anul 1968, iar cinci ani mai tîrziu, la Tîrgoviște se elaborau primele șarje, sporind puterea industrială a României. Mai exact spus puterea siderurgică a unei Românii care, în 1938 producea o cantitate de 18,2 kilograme de oțel pe cap de locuitor, iar în 1975, deși numărul locuitorilor avea să crească cu cîteva milioane, producția de oțel ajunge la 452 kilograme pe cap de locuitor. Și pentru că tot sîntem la acest indicator, să notăm că în anul 1985 România socialistă va atinge o producție de 1 000 kilograme de oțel pe cap de locuitor, producție care o va situa în rîndul marilor puteri siderurgice ale lumii.

Așadar, fără să mai folosim prea multe cuvinte, creșterea potențialului siderurgic al țării exprimă, cu exactitate, creșterea puterii industriale a țării, pentru că între oțel și putere se poate pune, fără nici un fel de reținere, semnul egalității. Este vorba, desigur, despre acea putere industrială a României, așa cum au gîndit-o și au clădit-o, zi de zi, cu perseverență, cu temeinicie, cu clarviziune, cu dragoste de țară, comuniștii, care au înțeles să prelungească puterea politică în putere economică.

Așadar, marea istorie, adevărata istorie a oțelului românesc avea să-nceapă în zilele noastre, mai exact spus în anul 1952, cînd la Hunedoara se termină construcția furnalului numărul 6, care se adăuga, cu cei 450 de metri cubi ai săi, o cifră impunătoare în acele timpuri, celorlalte cinci furnale mici din vechea „Uzină de fier". Cu acest furnal, Hunedoara realiza în acel an, 1952, întreaga producție de fontă a României din anul 1938. Peste numai 4 ani, adică în 1956, se construiește furnalul numărul 7, de 700 metri cubi, care la locul furnalului numărul 5, acesta demolîndu-se definitiv. Acest furnal, deși al șaptelea, deși construit după furnalul numărul 6, va primi, cum era și firesc, numărul 5. Următoarele trei furnale, adică 7, 8 și 9, fiecare de cîte 1 000 metri cubi, se vor construi în anii 1962, 1966 și 1972. Sîntem, după cum foarte bine se vede, în plină actualitate. Fonta uriașelor furnale urma să se preschimbe, bineînțeles,i în oțel. Atunci, ca și acum, ca și în viitorul imediat, țara avea, are și va avea mereu nevoie de oțel, de tot mai mult oțel. Se modernizează și se dezvoltă, în consecință, noi capacități la Oțelăria Siemens-Martin, iar în 1958 încep să producă oțel primele 3 cuptoare ale oțelăriei numărul 2, iar în perioada 1960—1965, OSM-2 cum i se mai spune, se înzestrează cu alte 5 cuptoare. În același perioadă, într-un cuptoraș de numai 5 tone, un fel de degetar, în comparație cu actualele cuptoare, se naște oțelul electric românesc, dar, concomitent, începuse construcția oțelăriei electrice, care urma să fie dotată cu două cuptoare de cîte 20 de tone, apoi cu alte două cuptoare de cîte 50 de tone.Zi de zi, noapte de noapte, oră de oră, bătălia Hunedoarei, bătălia pentru oțel, bătălia țării, avînd drept fundal nu doar flăcările țîșnite din gura cuptoarelor, ci și cele care înaripau gîndul și ființa oțelarilor, acea bătălie încordată, plină de tensiune și de multă, foarte multă trudă, era urmărită cu sufletul la gură de țara întreagă. Ziarele și buletinele de știri de la radio consemnau zilnic știrile cele mai calde de pe frontul oțelului. Emisiunea hidrologică intitulată „Cota apelor Dunării" avea un serios concurent de popularitate și permanență în persoana Măriei-Sale Oțelul de Hunedoara, fluviul de metal topit, șingele de foc și flăcări după care strigau toate, dar absolut toate ramurile industriei românești.

S-au construit, deci, mai întîi și-ntîi furnalele a căror fontă lua drumul noilor cuptoare de oțel. Firesc este să notăm că în aceeași perioadă, adică din 1958, la Hunedoara au început să se construiască laminoarele, cele 10 grupuri de laminoare, o adevărată capodoperă a metalurgiei românești. Dar și mai firesc ar fi să notăm că, pe malul Dunării, la Galați, în aprilie 1968, în urmă cu numai 10 ani, începea să producă primul furnal de 1 700 metri cubi. Să revenim, adică să reținem, că la Hunedoara, în 1952, furnalul numărul 6, de 450 de metri cubi, stîrnea o vîlvă nemaipomenită. Ei bine, din aprilie 1968 și pînă în anul 1976, la Galați s-au ridicat 4 furnale de 1 700 de metri cubi, recent fiind dat în folosință și furnalul numărul 5 de 2 700 de metri cubi, iar în anul 1979, în trimestrul IV urmează să intre în lucru și furnalul numărul 6, de 3 500 metri cubi. Acestor coloși li se adaugă, desigur, cele trei grupuri de cîte trei convertizoare fiecare, cu o producție de oțel de aproape 3 milioane tone anual. Dar acest triumvirat al oțelului n-avea să dureze prea mult, pentru că, în decembrie 1973, la Tîrgoviște, însuși secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, declanșează maneta primului cuptor electric de pe platforma oțelului înalt aliat. Am mai putea vorbi, în același sens, și despre alte două cetăți ale oțelului, Cîmpia Turzii și Oțelul Roșu, care, împreună, vor spori cu încă un milion de tone zestrea de oțel a țării. Dar, deși nu ne-am propus o trecere integrală în revistă a bătăliei pentru oțel, să încheiem cu o știre din trimestrul 4 al anului ...1979 : „La Călărași, nava amiral a siderurgiei românești (o navă care în 1990 va cîntări peste 8 milioane tone de oțel), a început să producă primele cuptoare de cîte 200 000 tone fiecare". Știrea va marca, desigur, momentul în care România se va îndrepta vertiginos spre cele 1 000 kilograme de oțel pe cap de locuitor, indicator care o va include în rîndul marilor puteri siderurgice ale lumii.

Pentru că, revenim, între oțel și putere se poate pune semnul egalității și pentru că, iată, în arterele țării, ale industriei, curge cel mai prețios sînge, oțelul, putem spune, fără teamă de a greși, că oțelul este, în același timp, victorie. A avea oțel înseamnă a avea unelte, a făuri unelte. Iar în fața omului și a uneltelor sale natura însăși se supune. A avea oțel înseamnă a fi respectat, înseamnă a fi liber și demn. Coloana vertebrală a unei țări și a unui popor se făurește, mai ales în aceste vremuri, pentru a fi cît mai durabilă, din oțel, din cel mai pur oțel. Iar noi, acum, avem oțel, acest oțel care este una din marile victorii ale socialismului în România.

Dar, în această succintă prezentare a oțelului românesc, nu doar ca istorie a sa, ci ca idee a puterii pe care o reprezintă, se cuvine să ilustrăm cu exemple din cele mai concrete creșterea continuă a nivelului de trai a tuturor celor care dau piept, zi de zi, noapte de noapte, ceas de ceas cu flăcările și dogoarea cuptoarelor și a fluviului de metal incandescent. De la 7 000 de locuitori, în anul 1948, Hunedoara a ajuns la ora actuală la aproape 100 000 de locuitori. Dintre aceștia, aproape 90 la sută locuiesc în cele cîteva zeci de mii de apartamente ridicate sub poala pădurii Chizid, sau în cele cîteva mii de case proprietate personală. Aceleași noi orașe, clădite pe temelia oțelului, au răsărit la Galați, la Tîrgoviște și chiar în bătrîna Reșiță. Mai mult decît atît, fluviul de oțel a fertilizat destinul cîtorva zeci de mii de oameni care, descinși din satele întregii țări, nu numai că și-au lărgit orizontul, dar au ajuns, prin muncă, străduințe și învățătură, maiștri, tehnicieni, ingineri. Apelînd la memoria însemnărilor din carnetele noastre de reporteri, am putea înșirui, în acest sens, zeci și chiar sute de nume de oameni care au parcurs, ca și oțelul, acest drum al devenirii, al autodepășirii, al bunăstării, al puterii.

Giurgiu, întinerit de oameni și industrie

(Urmare din pag. 9)

convingător despre puterea lui economică. O fabrică de zahăr numărînd vreo 300 de muncitori permanenți, una de conserve pentru legume și fructe, precum și un atelier de reparații navale, în care se efectuau lucrări mărunte și mai degrabă artizanale, reprezentau, în 1944, singurele elemente industriale ale orașului, producția lor nedepășind modesta cifră de 100 de milioane de lei pe an.

Ca să respectăm adevărul, se cade să spunem că nici în perioada imediat următoare eliberării țării, în ciuda apariției primelor transformări în viața orașului, Giurgiu n-a cunoscut o dezvoltare economică pe măsura posibilităților sale. Tipărit în 1964, Dicționarul enciclopedic român ne oferă unele informații lămuritoare din acest punct de vedere, el făcînd ample referiri la istoricul localității și sărace referiri la ponderea sa industrială, obiectivelor amintite mai sus alăturînd o singură nouă întreprindere, cea de poduri din beton, înființată în 1960. După 1965 și, mai ales, după 1968, an în care Giurgiu a devenit municipiu în cadrul județului Ilfov, soarta orașului s-a schimbat din temelii, el intrînd într-un profund și întins proces de transformări revoluționare, care au metamorfozat și metamorfozează fața orașului și viața locuitorilor săi, giurgiuvenii fiind pe deplin conștienți că există o strînsă legătură între noul destin al urbei lor și venirea la cîrma partidului și a țării a unuia din cei mai aleși bărbați ai istoriei acestor pămînturi, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Mai întîi s-au extins și modernizat obiectivele existente. Numărul lucrătorilor fabricii de conserve s-a înzecit, iar producția ei s-a diversificat. Atelierul de reparații navale a devenit șantier în toată puterea cuvîntului, el construind în prezent pretențioase nave de pasageri, remorchere, drăgi și stații plutitoare de pompare destinate irigațiilor, acoperind o producție anuală de 15 ori mai mare decît în 1944. Fabrica de zahăr și-a dublat producția, prelucrînd în 24 de ore peste 4 000 de tone de sfeclă, față de cele 1 800 de tone folosite, în decursul unei zile, în sezoanele de maxim randament. Întreprinderea de poduri din beton, în fruntea căreia muncește cu rezultate remarcabile comunistul Gabriel Martin, a crescut și s-a consolidat cu repeziciune, pe măsura investițiilor primite și a seriozității oamenilor, ea ajungînd să producă în prezent, pentru nevoile orașului, ale țării și pentru export, de peste 30 de ori mai mult decît în anul înființării ! Altfel vorbind, o singură unitate a Giurgiului socialist realizează, în 1978, dublul producției industriale a orașului pe anul 1945. Apoi au început să apară obiectivele noi. În 1970, Fabrica de nutrețuri combinate. În 1971, Întreprinderea textilă „Dunăreana". În 1912, Întreprinderea pentru creșterea și industrializarea porcilor care are, la ora actuală, un rulaj anual de 300 000 de capete. Apoi, o fabrică de lapte, una de pîine, o autobază modernă, un poligon pentru prefabricate, o fabrică de acid citric preparînd — singura din țară — sarea de lămîie etc. etc. Prin toate aceste dotări, parte integrantă a politicii înțelepte a partidului și statului nostru de dezvoltare armonioasă a tuturor zonelor țării, Giurgiu se găsește în situația, grăitoare pentru devenirea lui spectaculoasă din ultima vreme, de a realiza în numai o lună întreaga producție industrială a anului 1944. Perspectivele care se deschid, în prezent, în fața orașului sînt cu tot respectul pe care-l avem față de cuvinte, cele mai luminoase din abundenta sa istorie. La 10 decembrie 1977 au fost inaugurate lucrările de edificare ale întreprinderii pentru construcția de mașini și utilaje grele, care pune bazele unei puternice industrializări a bătrînului port, ceea ce — după cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu — „va ridica nivelul de viață și de civilizație al tuturor oamenilor muncii din această localitate". Totodată, în decursul anului viitor urmează să fie dată în folosință prima capacitate de producție a combinatului chimic aflat în construcție la Giurgiu, pe un teren pe care altădată păsteau oile, nu departe de cheiul canalului Sfîntu Gheorghe, combinatul respectiv, cu cele 6 uzine ale sale, reprezentînd cea mai rentabilă investiție din istoria așezării și implicit rampa sa de lansare, alinierea orașului în rîndul marilor cetăți industriale ale țării. La încheierea acestor lucrări de anvergură, într-un viitor care se poate zări cu ochiul liber, se apreciază că Giurgiu va avea antrenată în activități industriale o populație egală cu toată populația orașului în anul eliberării !

Desigur, pătrunderea și afirmarea industriei a schimbat din temelii nu doar viața oamenilor, ci și chipul orașului. Centrul așezării, dominat cîndva de silueta înclinată a străvechiului Turn al ceasornicului, datînd din secolul al XVII-lea, s-a sistematizat și modernizat, fiind încadrat cu o salbă de blocuri noi. Și-a deschis porțile o cochetă casă de cultură. Pe harta orașului au apărut, între alte construcții noi, o policlinică, 3 licee, o sumedenie de școli generale și grădinițe de copii. Giurgiu s-a canalizat menajer și s-a asfaltat. Parcă peste noapte vechile cartiere cu case mărunte și netrainice au lăsat locul blocurilor cu cel mai modern confort, zestrea de apartamente noi a orașului ridicîndu-se, după calculele prim-vicepreședintelui Consiliului popular municipal, Ion Pîrvuică, la 4 500. În condițiile în care, nu peste multă vreme, urmează să intre în funcțiune noua întreprindere de panouri prefabricate a orașului, cu o capacitate de 60 000 de metri cubi pe an, ritmul construcțiilor de locuințe se va accelera, pentru anii următori fiind prevăzută o creștere a fondului locativ cu peste 2 000 de apartamente în 365 de zile.

Fără îndoială că Giurgiul de astăzi e mai frumos decît oricînd. Liberi într-o țară liberă, locuitorii lui îi zidesc pe măsura ambițiilor și aspirațiilor lor, dar și pe măsura timpului pe care-l trăiesc, cel mai demn și mai prielnic din îndelungata și tumultuoasa istorie a așezării acesteia de la marginea sudică a țării.

CHIPUL NOU AL ȚĂRII

AȘA A FOST

ALBA IULIA. Continuatorii de gînd și faptă ai luptătorilor pentru firească Unire, sub Mihai Viteazul, scriu, număr lîngă număr, istoria prezentului a cărui cronică înregistrează, pentru întreg județul, ritmuri înalte de dezvoltare. Producția industrială este de 45 de ori mai mare decît cea a anului 1938. Bunăstarea este solidară cu aceste ritmuri: s-au construit în ultimii zece ani, din fondurile statului sau credite, peste 15 000 de locuințe, iar 7 000 de familii și-au ridicat case noi. Vedere din Alba Iulia. Dintre coloanele curatului trecut, prezentul se relevă limpede și luminos.

AȘA ESTE

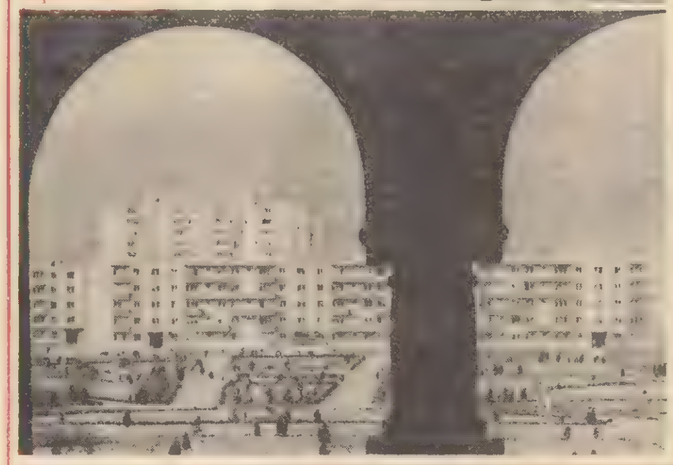

AȘA A FOST

TG. JIU. Vederi din Tg. Jiu. Prima, cea mică chiar cu sălutări. Contrastele sînt evidente. Ei nu țin doar de înălțime, ci de profunzime. De profunzimea schimbărilor din biografiile oamenilor muncii din întreaga Vale a Jiului. Numai în 1960 s-au construit aici peste 22 000 de apartamente la care se adaugă locuințele individuale. Și o cifră care ține de spectaculosul industrial: producția de cărbune care se extrage acum în Valea Jiului este de șase ori mai mare decît cea realizată în 1938.

AȘA ESTE

AȘA A FOST

BUCUREȘTI. Noile geometrii apărute în foaia „vale a plîngerii" au putere de simbol. Cînd treceți spre marea sală polivalentă sau cînd vă duceți copiii în frumosul parc al tineretului, spuneți-le cum arăta locul acesta cu doar zece ani în urmă. Vor înțelege mai bine decît în orice alt fel ce înseamnă la noi socialismul.

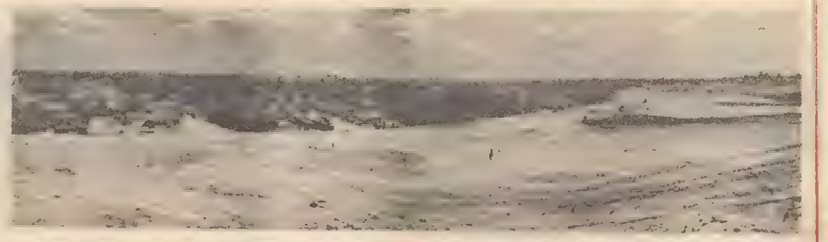

AȘA ESTE

AȘA ESTE

ARAD. Municipiul asigură în prezent pentru economia națională întreaga producție de vagoane de călători, jumătate din producția celor de marfă și jumătate din producția de strunguri. Reședința unui județ a cărui producție industrială va depăși pînă în 1980 cifra de 20 miliarde lei. Replica, una din numeroasele replici pe care Aradul le poate oferi imaginii cu aspect de centru comunal, aparținînd trecutului, poate fi dată fie și numai de noua sală polivalentă de 2 000 de locuri. Sau, mai simplu de noua urbanistică.

AȘA A FOST

AȘA A FOST

TG. MUREȘ. Sau „orașul școlilor". Sau „orașul ritmurilor sporite". Argumentele ambelor formulări coexistă pașnic. Pe de-o parte, peste 900 de unități de învățămînt în care se instruiesc, în limba română, ca și în limbile naționalităților conlocuitoare, aproape 160 000 de tineri români, maghiari, germani. În afara universității, județul dispune de o largă rețea de instituții specializate, între care Centrul de științe sociale, Centrul de științe medicale ș.a. Cît privește industria, un singur exemplu: județul Mureș realizează azi doar în zece zile producția industrială a anului naționalizării.

AȘA ESTE

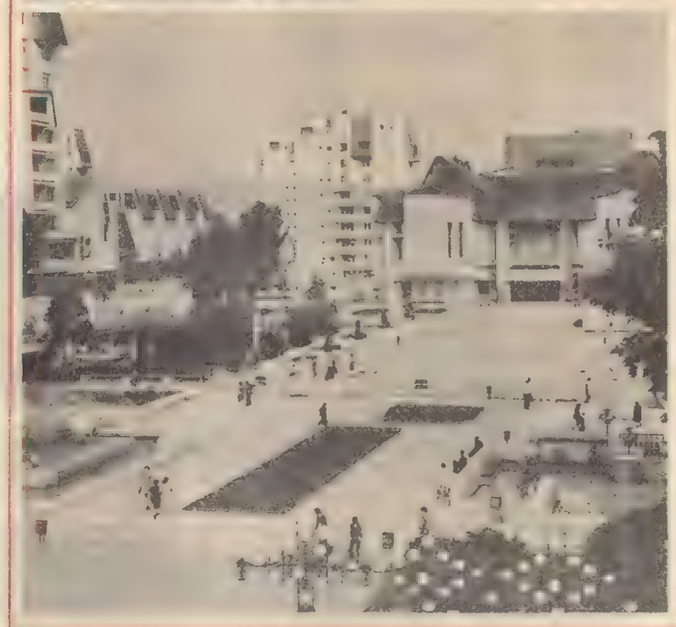

AȘA ESTE

ZALĂU. Elementul industrial, ca peste tot în această țară și în acești 34 de ani, a schimbat fața orășelului pierdut în poalele Meseșului. Întreprinderea de armături industriale, cele de conductori electrici emailați, învelișurile texti sînt cîteva dintre argumentele uriașei deveniri a măsului din frumoasa Vale a Zalăului. Iată doar două cifre aparținînd acestui an, comparativ cu 1955: volumul investițiilor sporește de 3,8 ori, iar volumul construcțiilor de 1, ori.

AȘA A FOST

TIRGOVIȘTE. Fosta capitală, „Suceava Țării Românești", cum o numea Nicolae Iorga, sub povara gloriei istoriei își ulează prezentul. În cei 34 de ani petrecuți de la eliberare, dar mai ales în ultimii 12 ani, similitudinile cu cealaltă cetate de scaun, Suceava, au devenit mai numeroase, avînd un numitor comun cu al întregii țări: dezvoltarea economică. Întreprinderea de utilaj petrolier, întreprinderea de strunguri „Saro", Combinatul de țevi și fitinguri speciale, iată cîteva din jaloanele industrializării orașului străjuit de turnul Chindiei și el, la rîndul său, vegheat de siluetele elegante ale arhitecturii moderne.

AȘA ESTE

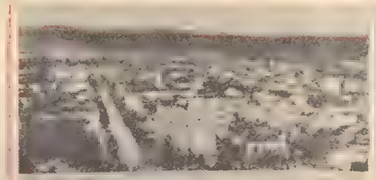

AȘA A FOST

RM. VÎLCEA. Pitorescul orașului mîngîiat de apele Oltului a dobîndit în anii socialismului valențe noi. Armoniile în beton și platformele industriale marchează saltul înnoitului tîrg de odinioară, de la „cumințenia" locului în care nu se întîmpla mare lucru la îndrăzneața proprie marilor centre industriale.

AȘA ESTE

Imagine cu fapte și sentimente a unui loc unde, în urmă cu zece ani, nu exista decît un lac

Anchetă într-o fostă mahala bucureșteană

Despre socialism sau ceea ce se vede în casa omului și în inima lui

Mahalaua. O realitate care năștea o psihologie. O realitate care făcea ca Bucureștiul să-și schimbe, spre marginea lui, ritmul de viață. O realitate care însemna străzi meschine și întortocheate, fără apă și lumină, case ridicate alandala după priceperea și punga fiecăruia, gropi, bălți și alte bucurii terestre, la îndemîna oricui cînd veneau ploile. Pleacă ai noștri, vin ai noștri. În centru se schimbau guvernele și mahalaua, plină de speranțe, încerca să prindă „momentul politic", doar, doar... „Cetățenii din Sectorul Galben roagă pe domnul primar să se informeze asupra mizeriei în care se află strada Sf. Nicolae din cartierul Tei. Cînd vin ploile nu mai poate nimeni părăsi casa, iar după ce se scurge apa rămîn gropi cu nămol și broaște care dau concerte în fiecare seară, în apa verde pe care mai mișună și țînțarii. Cetățenii nu se pot aproviziona cu lemne și zarzavaturi, pentru că pe această stradă nu intră căruțe. Acum cînd au început căldurile, cetățeanul trebuie să stea tot timpul în casă din cauza mirosului urît emanat de acest nămol." (Unul din ziarele vremii citat de Mircea Damian în volumul „București" apărut în 1935.) Dar „momentul politic" trecea la fel ca celelalte și mahalaua rămînea cu un pitoresc al mizeriei, dacă poate exista așa ceva, și atmosfera patriarhală a locurilor în care, potrivit expresiei, nu se întîmpla nimic.

★

PENTRU ÎNCEPUT UN INTERVIU CU UNUL DINTRE LOCUITORII SECTORULUI 4, PRIMARUL CORNEL NICODA

— Pînă acum 16—17 ani, duminică de duminică, bucureșteanul se agăța de scara tramvaiului 18 și cobora la capăt unde se afla talciocul. Unii veneau chiar frumos îmbrăcați. Mîncau mici, beau cîteva sticle de bere la gura țîrgului pentru ca apoi să se mai oprească odată la cea mai faimoasă cîrciumă din împrejurimi, „La scăricica". Tovarășe primar, dumneavoastră care, după cîte am înțeles, v-ați născut, ați copilărit, ați muncit în această parte a Bucureștiului, și, iată, locuiți și munciți aici și în prezent deci dumneavoastră care cunoașteți foarte bine faptul că talciocul reprezenta, într-un fel, marca acestei zone, puteți să-mi spuneți dacă greșesc cumva.

— Nu. Talciocul se afla unde este azi intersecția bulevardelor Leontin Sălăjan și Ion Șulea. Mai spre margine exista o fabrică de cărămidă, „Argila roșie" îi spunea, și cele 14 gropi ale pulberăriei. Mulți dintre cei care locuiesc azi în modernul cartier Titan, o parte a sectorului 4, nici nu cunosc aceste amănunte. Dealtfel, pe locul actualei platforme industriale Dudești era satul Dudești-Cioplea. Bucureștiul se oprea undeva în urmă.

— Care este momentul care a dus la această transformare spectaculoasă ?

— Congresul al IX-lea al partidului. Atunci s-au pus bazele marelui salt spre civilizație. Să nu vi se pară exagerate cuvintele. Azi trăiesc în sectorul 4 peste 325 000 de oameni, iar 250 000 de locuitori sînt numai în Titan. Deci, alături de Drumul Taberei sau Balta Albă ne numărăm printre marile „orașe" ale țării.

— Un oraș are și industrie...

— Firește și ne conformăm. Rod al inițiativei și al îndrumării nemijlocite a tovarășului Nicolae Ceaușescu, au luat ființă platforma chimică Dudești și platforma energetică Vitan prin care producția industrială a sectorului s-a triplat în ultimii ani, ajungînd în 1973 la peste 15 miliarde lei. Anul trecut s-au asimilat de către întreprinderile din sector produse care au adus o economie de peste 45 milioane lei valută.

— Ce pondere ocupă industria sectorului în industria Bucureștiului ?

— 10—11 la sută. Și încă o dată, nu uitați că în 1970 valoarea producției noastre industriale era de 5 miliarde lei. Aș vrea să mai adaug că, pe primele șapte luni ale anului, am înregistrat depășiri la principalii indicatori, realizînd astfel, printre altele, productivitatea în proporție de 102,9 la sută, iar producția netă în proporție de 101,6 la sută. Sînt cîteva dintre succesele cu care oamenii muncii care lucrează în întreprinderile din sector întîmpină marea sărbătoare a poporului nostru, ziua de 23 August.

— Pentru ca imaginea să fie cît mai completă, spuneți-ne care sînt dotările de care beneficiază populația sectorului.

— Vă dau cîteva cifre. Pentru cei 59 000 de elevi există 50 de școli generale, licee — teoretice și de specialitate — și școli postliceale. Apoi, 17 creșe, 38 de grădinițe, 2 clinici universitare și 6 spitale. Și, în sfîrșit, suprafața unităților comerciale și prestatoare de servicii este de 231 000 metri pătrați. După cum vedeți sînt realizări — desigur nu toate — care formează o imagine ce, cred eu, vorbește cît se poate de elocvent despre devenirea acestei zone a Capitalei. În acest context, ținînd seama că discuția noastră a început prin evocarea mahalalei Dudeștilor, a gropilor de aici, a talciocului, putem cădea de acord că un eventual dicționar al dezvoltării noastre, al bunăstării noastre, lucru valabil pentru oricare colț din România, ar trebui să excludă termenul de mahala, acea aglomerare de căsuțe și străzi insalubre lipsite de un minim de civilizație.

★

Mergînd pe bulevardul Ion Șulea, cu puțin înainte de a intra în zona industrială a Dudeștiului, întîlnești ultimele blocuri ale cartierului Titan. Aleile regulat tăiate, viața proprie marilor cvartale de locuințe, prevăzute cu tot ce-i este omului necesar conform unor precepte de civilizație modernă, nu te lasă să bănuiești că orașul se va termina brusc, întîlnind pe neașteptate în porumbul C.A.P. Dudești.

★

În dreapta și în stînga acestor ultime blocuri ale cartierului se află întreprinderile platformei Dudești și, profilate la orizont, cele din Șoseaua Gării Cățelu. La mijloc, aproape sub balcoanele dormitoarelor, porumbul de care aminteam. Orașul se termină. Începe orașul. Întreprinderea de medicamente, Policolor, Întreprinderea „Stela" etc. Din dormitor afli ultimele date despre recolta cooperativei agricole amintite, iar în sufragerie primești în plin zgomotul orașului. Spații verzi îngrijite de gospodarii cartierului, autoturisme aliniate cuminte în parcaje.

În apartamentul 11 de la etajul 3, al blocului H 30, Constantin Stănescu este singur acasă și meșterește ceva în bucătărie.

— Ce mai e nou prin cartierul dumneavoastră, tovarășe Stănescu ?

— Ce să fie, noi sînt toate și porumbul numai bun de cules.

— Bun, dar în partea cealaltă, unde începe Bucureștiul ?

— La fel. Dar mai bine întreabă-mă ce e la întreprindere.

— De acord. Dar de ce să pun întrebarea asta ?

— Pentru că întreprinderea e nouă și se numește I.O.R. II. Eu sînt electrician, șef de echipă, și întreprinderea mea este una dintre mîndriile sectorului.

— Care sînt ultimele realizări ale echipei dumitale ?

— În cinstea zilei de 23 August am îmbunătățit compresoarele și stațiile de conexiuni. Mai exact ne-am organizat mai bine și am făcut treaba mai devreme. Ca să fiu cinstit însă, ideile n-au fost doar ale colectivului, ci și ale maistrului meu.

— De cîți ani lucrezi dumneata în meseria asta ?

— De 21 de ani, timp în care s-a construit și Bucureștiul acesta nou.

— Ești bucureștean ?

— Acuma da, dar de născut m-am născut la Răcari, lîngă Bildana, poate ai auzit. Și frații mei au venit tot în București. Au învățat meserie, stau la bloc, în Drumul Taberei, în Pantelimon. Mă întrebai mai devreme unde este centrul sau dacă nouă nu ne este departe. Păi dacă îi întrebi pe frații mei, ei ce o să spună ? Fiecare își laudă marfa. Eu zic că aici. Ei, că este acolo, în Pantelimon sau Drumul Taberei. Să fim cinstiți și să recunoaștem că e peste tot. Cînd am venit eu în Capitală, cartierele de margine nu semănau nici cu Răcariul meu de baștină.

— Chiar așa ?

— Chiar așa. Erau numai gropi aici. V-ați gîndit cîte gropi erau la marginile Capitalei ? Ca peste tot în țară, politica noastră de construire a socialismului, deci a unei economii, a unei industrii moderne, a însemnat și creșterea bunăstării noastre. Secretarul general al partidului afirmă de nenumărate ori că bunăstarea aceasta ține de munca noastră. Este un mare adevăr pe care ne-am clădit tot ceea ce se vede, fie și numai aici în Titan sau unde sîntem noi la marginea Bucureștiului. Dar margine nu înseamnă mahala, chiar dacă ne mai războim cu mentalitatea unora proprie mahalalei.

— Cuvintele sînt frumoase, dar ce înseamnă ele concret aici la Ozana ?

— Uite, cu ultima creștere de retribuție, eu și soția mea cîștigăm cu cinci sute de lei mai mult ca în 1976. Cinci sute de lei reprezintă aproape jumătate din retribuția pe care o aveam eu acum douăzeci de ani, cînd am învățat meserie. În aproape un an de zile ne-am putut lua, datorită acestei majorări, un aparat de radio portabil pentru băiat, un frigider „Arctic" mare, de cinci mii de lei, și cîteva lucruri prin casă. O să-ți spun un secret : toate le-am cumpărat din cartierul nostru. După cum și aprovizionarea tot aici o facem pentru că ce găsești în Amzei, găsești și la complexul nostru. Dar asta se poate vedea de către oricine, uite, din curiozitate, mergi și la complex...

Familia de la etajul I, apartamentul 4, se numește Nițescu. Ion Nițescu este tehnician la Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, iar soția, Petruța, este gestionară la „nou născuți" la „Unirea".

— Eu cunosc cartierul, ne spune Ion Nițescu, pentru că mai veneam cînd eram elev pe la talcioc. Talciocul era pentru mulți și loc de agrement. Veneau, luau o bere și cîțiva mici și plecau cu vechiturile la subsuoară. Pînă în București, care nu se prea întrezărea din groapa tîrgului, îi fura somnul prin tramvaie. Eu am stat în Ferentari. Se schimbă și el. Așa s-a schimbat toată Capitala și încă se mai schimbă. Pentru că este un adevărat șantier.

Alexandru Dumitru este un bun prieten al familiei Nițescu, stă la etajul 3, apartamentul 8, și aflat întîmplător în vizită împreună cu noi, ține morțiș să lămurim problema centrului.

— De fapt, de înțelegem prin centru ? Sau contează foarte mult noțiunea de centru ?

— Nu contează, dar s-o lămurim.

— Cînd spunem centru, eu zic că e bine să ne gîndim la condițiile egale pe care le au cei ce locuiesc lîngă Cișmigiu și pe care le avem noi. Nu putem locui toți lîngă „Intercontinental". Altădată mahalaua și centrul aveau un conținut social. Unii aveau și alții nu. Acum muncim toți, avem toți. Munca este singurul criteriu. Eu nu discut, cum s-ar crede, noțiunile de centru și de margine. Ci probleme de viață, de bunăstare. Să nu transformăm un traseu de tramvai, o distanță, în criteriu de apreciere a bunăstării.

— Unde ați locuit înainte ?

— În Tei. Străzile erau cum erau, iar casele nu-ți făceau nici o plăcere să le vezi. Azi s-au făcut blocuri. Civilizație, confort ca și aici. Mi-ar place să stau din nou acolo. Mai sînt multe de făcut, de construit, dar le vom face în curînd pe toate pentru că muncim și pentru că le facem pentru noi. Asta înseamnă să fii și producător și beneficiar.

★

Oamenii unui cartier aflat în marginea Capitalei. Pentru că orașul trebuie să se termine undeva. Dar, așa cum spunea unul dintre interlocutorii noștri, aceasta este o falsă problemă. Rodul unei mentalități ținînd de o realitate depășită prin muncă. Prin vocația oamenilor de a-și construi în calitate de producători și beneficiari ai muncii lor un prezent și un viitor pe măsura ambiției și țelurilor lor. Un sector al Capitalei. Un cartier din acest sector. O fostă mahala. Devenirea unui colț al Bucureștiului care înseamnă devenirea multor asemenea colțuri din orașele țării.

MIRCEA RAICIU ■
Fotografii de A. MIHAILOPOL ■

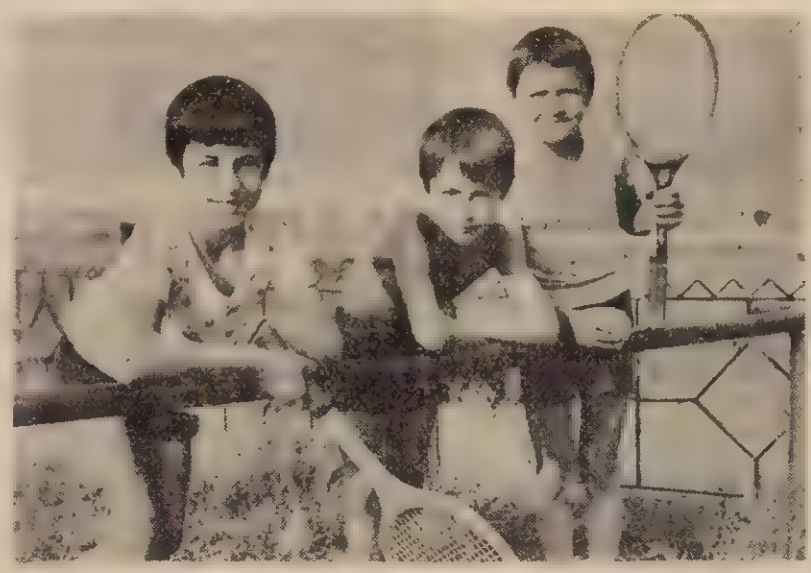

De la țurca de ieri la tenisul de astăzi, sau copilăria fericită a puștilor din Titan

În preajma inaugurării

Cel mai mare așezămînt medical din România

SPITALUL CLINIC AL MUNICIPIULUI BUCUREȘTI

Amplasat în imediata vecinătate a Facultății de medicină, pe un teren cuprins între Splaiul Independenței, bulevardul Eroilor, bulevardul dr. Petru Groza și str. dr. Leonte — Spitalul clinic al municipiului București este și va rămîne, fără îndoială, multă vreme, cel mai mare așezămînt medical construit în țara noastră. Darea lui în folosință va avea loc la începutul lunii septembrie, deci cu puțin timp înaintea deschiderii anului universitar și va marca o dată memorabilă în analele școlii medicale românești : intrarea în funcțiune a celui mai amplu volum spitalicesc din România și a celei mai moderne baze medicale de tratament, cercetare și învățămînt.

Vom prefața acest eveniment, prezentîndu-vă, stimați cititori, cîteva date generale privind arhitectura și atributele funcționale ale uriașului din Cotroceni, întrupat din talentul, priceperea și ostrădia unui larg colectiv de proiectanți, constructori și cadre medicale. Considerăm util să vorbim deopotrivă și despre ceea ce astăzi se vede și se simte mai puțin, despre ceea ce va da viață și sens acestei mari cetăți medicale, despre profesionalitatea, omenia și căldura celor care vor lucra aici, despre tot ceea ce, în plan spiritual și în consens cu preceptele de deontologie medicală, va înnobila cu rațiune și suflet sensibil marele edificiu.

Vă mai informăm, în sfîrșit, că atît explicațiile de specialitate, riguros științifice, cît și elementele de anticipație (puțintind pe alocuri căldura inaripărilor romantice) aparțin uneia și aceleiași persoane. Este vorba de **tovarășul doctor Mihai Mihăilescu, directorul Spitalului clinic**, personalitate marcantă în domeniul chirurgiei generale și, deopotrivă, un pasionat al construcțiilor sanitare. Autor al mai multor lucrări consacrate edificiilor spitalicești, domnia-sa a urmărit și dirijat, în calitate de consilier și coordonator medical, întreaga geneză a marelui așezămînt medical, de la primele schițe de proiect și pînă în faza actuală.

UN COMBINAT TERAPEUTIC

Spitalul clinic al municipiului București — clădire cu 15 etaje și cu o suprafață totală desfășurată de 60 000 metri pătrați — este pînă la ora actuală cel mai ridicat punct al Capitalei. Mai înalte par la prima vedere Casa Scînteii și Hotelul Intercontinental, dar înălțimea nivelurilor și altitudinea terenului acordă în fapt acest privilegiu noului edificiu sanitar. Intrarea principală pentru accesul bolnavilor, personalului și publicului vizitator este orientată către Splaiul Independenței (în apropierea unei viitoare stații de metrou) iar cea de-a doua, destinată studenților, spre Facultatea de medicină. Cele două intrări sînt legate în linie dreaptă de un coridor larg, o adevărată „magistrală" ce cuprinde și nodul central al circulației pe verticală, prevăzut cu o baterie cu 10 lifturi. Întregul spital este realizat, dealtminteri, pe sistemul monoblocului polifragmentat-articulat, reprezentînd în fapt o singură mare construcție alcătuită din mai multe piese din volume diferite și care se înfățișează ochiului ca o imensă stea cu patru colțuri. Prin acest aranjament arhitectonic, spațiul construit se grupează în jurul unor puncte de răscruce și de-a lungul unor axe perfect simetrice. Spre deosebire de alte numeroase edificii sanitare, chiar de proporții mult mai modeste, unde labirintul culoarelor, scărilor și distribuția încăperilor aduc serioase prejudicii simțului de orientare — marea clădire oferă posibilități pentru orientare promptă chiar celui mai neavizat vizitator. Orice ins poate ajunge ușor și în scurtă vreme din orice punct al spitalului în orice alt colț al clădirii, luînd ca punct de reper nodul central și apoi axialitatea „magistralelor".

Spitalul clinic cuprinde șase mari sectoare. Le vom prezenta extrem de sumar, deoarece complexitatea lor ne-ar obliga la o descriere ce ar depăși cu mult spațiul disponibil al revistei noastre.

Primele servicii vor fi asigurate de marea policlinică a complexului spitalicesc, calculată pentru a acorda zilnic 1 500 de consultații și tratamente virtualilor pacienți. Ea va cuprinde cabinete de boli interne (cardiologie, reumatologie, pneumologie, nefrologie, boli digestive, neurologie psihiatrie etc.) ; cabinete pentru consultații chirurgicale (ortopedie, ORL, oftalmologie, chirurgie generală ; cabinete pentru obstetrică și ginecologie ; 1 cabinet pentru dermato-venerologie ; săli de tratamente, o încăpere pentru cursuri și demonstrații cu grupe de studenți, precum și un foarte modern și amplu compartiment destinat recoltărilor pentru examene de laborator.

Corpul central va adăposti sectorul spitalizare prevăzut cu 1485 de paturi clinice, repartizate pe 11 niveluri. Aici vor funcționa cele 11 clinici ale complexului, structura actuală a acestora fiind următoarea : 4 clinici medicale, 2 clinici chirurgicale și cîte una de oftalmologie, de neurologie, de ortopedie, de obstetrică și de ginecologie. Necesitățile și cerințele de moment ale patologiei vor putea modifica acest profil, fără ca prin aceasta să se producă perturbări funcționale complexului spitalicesc. Compartimentul acesta va mai cuprinde o secție de terapie intensivă cu 32 de paturi și un serviciu pentru internări și externări. Paturi de spitalizare mai există și în zona de explorări funcționale, în serviciul de urgență.

Sectorul serviciilor tehnico-medicale, inclusiv spațiul afectat cercetării și învățămîntului, va cuprinde blocul operator aseptic, blocul operator septic, sterilizarea centrală, punctul de transfuzie, laboratoarele clinice, laboratoarele de explorări funcționale, laboratorul de radioizotopi, serviciul kinezi-balneo-fiziko-terapie recuperare, farmacie, serviciul de anatomie patologică și prosectură, fișierul central și serviciile de statistică, calculatoare electronice, foto și desen.

Prelegerile universitare vor beneficia de un amfiteatru cu 300 de locuri, prevăzut cu anexele respective : vestiare, bufet, garderobă, grupuri sanitare etc.

Sînt prevăzute de asemenea spații pentru învățămînt și demonstrații cu grupe de studenți în fiecare sector de spitalizare în policlinică, în laboratoare și radiologie.

În sfîrșit, sectorul destinat problemelor administrative și tehnico-gospodărești, și care va însuma în principal următoarele compartimente : blocul alimentar, spălătoria, centrala de dezinfecție, un restaurant-cantină pentru personalul spitalului, centrala pentru ventilarea și condiționarea aerului, atelierele, depozitele, centrala de abur etc.

UN ADIO ÎN CÎTEVA PUNCTE „SENSIBILE"

— Să trecem, stimate tovarășe director, la punctele mai „sensibile" ale acestui complicat angrenaj spitalicesc și să vorbim deci despre modul în care va fi asigurată asistența sanitară. Ne întrebăm — și vă rugăm să nu ne-o luați în nume de rău — dacă și serviciile vor cunoaște amploarea și perfectibilitatea prin care se recomandă acest colos sanitar, conceput atît de armonios și prevăzut cu cele mai noi și îndrăznețe cuceriri ale tehnicii medicale. Din păcate situația de fapt ne-a demonstrat nu o dată că indolența, carențele profesionale, lucrul făcut de mîntuială, intemperanța, conduita reprobabilă pot știrbi simțitor prestigiul unei întreprinderi sau instituții, chiar dacă sub raport arhitectonic și funcțional se bucură de cele mai bune calificative. Asemenea exemple nefericite pot fi întîlnite mai cu seamă în cadrul serviciilor către populație, precum și în unele instituții sanitare.

— Înainte de a vorbi despre educație și profesionalizare — deci despre cele mai delicate și dificile sarcini încredințate colectivului de conducere — permiteți-mi să fac de la bun început o precizare de esență : edificiul a fost astfel conceput și realizat sub raport arhitectonic, încît elementele novatoare privind distribuția spațiului, căile de acces, organizarea sectoarelor, amplasarea corpurilor, vecinătatea unor compartimente, servicii și saloane pentru bolnavi să faciliteze la maximum promptitudinea, economia de timp, dirijarea și supravegherea activității. Iată cîteva exemple : la fiecare etaj, deci în fiecare clinică, distanța dintre saloanele bolnavilor (prevăzute cu 2 3 sau cel mult 5 paturi, fiecare salon beneficiind de instalații sanitare proprii) și camera surorilor și asistentelor sanitare nu depășește în lungime 10 metri. Lîngă fiecare pat se află un dispozitiv electric dotat cu următoarele servicii : soneria de apel, priză pentru căști de radio, priză pentru telefon și așa numitul buzer. Acesta din urmă semnalizează în situația în care asistenta sanitară, prezentă în salon, este solicitată de un pacient, aflat în altă încăpere. De asemenea, semnalul soneriei de apel este înregistrat nu numai de tabloul electronic aflat în camera de gardă ci și de cel instalat în camera cu pereți de sticlă rezervat surorii-șefe. Aceasta poate astfel controla dacă persoana solicitată a ajuns în camera bolnavului în răstimp de 30 de secunde, dacă, deci, a răspuns cu promptitudine apelului.

— Cum va funcționa serviciul de primire și internare al bolnavilor, prin ce atribute noi va excela acest serviciu, care, evident, trebuie să se recomande prin promptitudine, omenie și largă solicitudine.

— Avînd în vedere că spitalul beneficiază de peste 1 500 de paturi clinice și că durata de spitalizare va însuma în medie 10—11 zile, numărul de internări zilnice va fi de 150, iar la nevoie de 250. Acest serviciu se compune dintr-un vestibul, o sală de așteptare cu informații, un dispecerat, o încăpere pentru dezbrăcare și îmbăiere, depozite de haine, grupuri sanitare etc. Consultarea medicală și indicația de internare se vor face în policlinică, compartiment organic integrat complexului spitalicesc. Medicul de aici, încadrat în schema unică spital-policlinică, are dreptul de a decide dacă pacientul în cauză trebuie să fie sau nu internat — stabilind pe loc clinica și salonul în care va fi găzduit în aceeași zi sau mai tîrziu respectivul pacient, fără ca această hotărîre să mai reclame avizări suplimentare. Am luat această măsură deoarece apreciem intolerabilă situația în care un medic de policlinică pune indicația de internare, iar colegul său din spital stabilește uneori prin decizii arbitrare dacă e sau nu cazul de internare. Acest vot de neîncredere, acordat colegului său, se repercutează în primul rînd asupra bolnavului, asupra stării lui de spirit. Respectul și solicitudinea pe care le datorăm semenilor noștri ne-au obligat să luăm și alte măsuri. Astfel, după terminarea consultației, asistenta medicală este obligată, la indicația medicului, să programeze pe loc bolnavul, indicînd ziua și ora, pentru examinări suplimentare : explorări funcționale, de laborator, consultații cu alți specialiști. Aceste programări se vor efectua prin intermediul telefonului, iar în curînd prin mijlocirea calculatorului electronic, astfel încît în aceeași zi sau următoarea, pacientul să beneficieze de toate serviciile necesare. Ne vom strădui astfel să afectăm cît mai puțin posibil bugetul de timp al cetățeanului, să oferim modelul unei ocrotiri sanitare de maximă promptitudine.

Pentru cazurile de urgență este prevăzut un serviciu special în care se pot consulta bolnavii, li se poate acorda primul ajutor, li pot face mici intervenții chirurgicale sau li se pot aplica aparate gipsate. Bolnavii, sosiți aici, dar care necesită intervenții operatorii mai complicate sau au nevoie de internare, vor fi trecuți în spital sau în blocul operator.

— Cîteva cuvinte despre munca de cercetare.

— Cercetarea va beneficia de compartimente largi de laboratoare ultramoderne. Nu putem anticipa, evident, rezultatele ce se vor obține aici. Sperăm că vor fi pe măsura condițiilor excepționale oferite de partidul și statul nostru cadrelor universitare și studenților. Un amănunt totuși : pentru experiențe și testări „in vivo" a fost prevăzut și un vivarium pentru animale mici. El va cuprinde mai multe încăperi în care vor trăi și vor... muri pentru binele științei aproximativ 70 de iepuri, 200 de cobai și șobolani, 600 de șoareci, 200 de broaște. Vivariumul va fi dotat și cu o bucătărie și un depozit pentru hrana animalelor.

OMUL BOLNAV DEVINE UN COPIL CARE RECLAMĂ AJUTOR ȘI OCROTIRE. SĂ-L CONSIDERĂM CA ATARE.

— Stimate tovarășe director, într-un interviu acordat „Flăcării" cu ani în urmă ați condamnat cu severitate unele practici din așezămintele medicale. V-ați referit în mod special la claustrarea bolnavilor, la regulile draconice instituite pe alocuri, la faptul că uneori se interzice pacientului să țină o legătură constantă cu familia sau colegii de serviciu. Ne-ați vorbit atunci despre necesitatea umanizării spitalului prin crearea unei ambianțe generale cu efecte tonice pentru moralul bolnavului internat. O profesiune de credință pe care, sperăm, o veți împărtăși și personalului din subordine.

— În cadrul Spitalului clinic al Municipiului București vor lucra aproximativ 1 500 de persoane. Medici, personal mediu sanitar, chimiști, biologi, bioingineri, tehnicieni, brancardieri și numeroși alții, de profesiuni extrem de diferite (șoferi, fotografi, desenatori etc.). La ora actuală nu pot oferi o listă completă a cadrelor universitare cu activitate constantă în cadrul complexului sanitar de la Cotroceni, dar pot să vă asigur că în toate clinicile noastre își vor desfășura activitatea personalități ale școlii naționale de medicină. Vă asigur de asemenea că vom depune toate eforturile pentru recrutarea pe bază de selecție a personalului mediu sanitar, că nu vom admite nici o abatere de la regulile și principiile de deontologie medicală. Anunțăm aceasta în mod public — și ne bucurăm că aceste cuvinte vor vedea lumina tiparului într-o publicație citită — că nu vom face nici un rabat calității, nici o concesie pregătirii carențiale, lipsei de omenie.

— Păreți un om calm și deosebit de pașnic.

— Sînt și voi continua să rămîn, dar apreciez că vom ajunge la cultivarea sentimentelor de omenie și solicitudine tocmai prin instituirea unei discipline interne severe. Medicul prin demnitatea destinului său trebuie să exceleze prin calități profund omenești : devotiune, dăruire, spirit de sacrificiu, printr-o conduită civică și profesională în spiritul înaltelor principii morale ale societății noastre. Omul bolnav devine un copil care are nevoie de ajutor și înțelegere omenească. El are nevoie, între altele, de o legătură permanentă cu exteriorul pe care o vom asigura, permițînd zilnic vizitarea bolnavilor internați. Aceștia vor putea beneficia de asemenea toată vremea de serviciile telefoniei, la nevoie chiar prin conectarea aparatului la prizele din saloane. Vom instala pe fiecare palier televizoare și, sper, vom prezenta periodic în sala amfiteatrului filme de scurt și lung metraj. Pacienții vor avea de asemenea la dispoziție o bibliotecă, chioșcuri cu ziare, un serviciu P.T.T., frizerie și coafură, bufete și tonete cu alimente. La ultimul nivel al edificiului se află o mare terasă pentru promenada și helioterapie. Vom face totul pentru a răspunde prin fapte grijii permanente acordate de partidul și statul nostru stării de sănătate a populației,de a fi la înălțimea exigențelor profesiunii noastre, definită atît de sintetic și sugestiv de către secretarul general al partidului nostru prin aceste cuvinte memorabile : „Medicina este într-adevăr o profesiune, dar nu este o profesiune ca toate celelalte. Ea cere nu numai pricepere, ci și multă dragoste pentru om, multă omenie, pasiunea de a te dedica sănătății oamenilor".

LIVIU TIMBUS ■

„Caminante"

Jurnal mexican (24)

Oceanul

Am scris undeva că din sufletul unui dac melancolic eu am moștenit munții. Și că mările le-am descoperit totdeauna ca un străin. În parte mă înșelam. Dacă munții mi-au dat mai ales lecții de demnitate, marea mi-a dat mai ales lecții de dragoste. Ea mi-a arătat totdeauna într-o formă simplă că nu întîmplător grecii au creat-o pe Afrodita din spuma mării și au adus-o pe un țărm, să simtă nisipul fierbinte sub tălpi și sarea uscîndu-se pe brațe la soare. De aceea o baie în mare a fost, din clipa cînd am înțeles că iubesc lumea în pofida tuturor amenințărilor ei, un ritual. O ceremonie în care trupul se confundă cu apa și apoi cu nisipul, iar fericirea nu mai are nevoie de argumente cîtă vreme reușesc să cred că înfrîngerea mea merită acest nume. Cum puteam să nu doresc să fac o baie în ocean ?

Chiar dacă nu e soare. Chiar dacă plouă pe plaja Mocambo din apropiere de Veracruz.

Nu mai e totuși ploaia ostilă de la San Juan de Ulúa. Plouă mărunt și aproape confidențial. Ca pentru a ne obliga să intrăm mai repede în apă, în ciuda poveștilor cu rechini...

Aceste povești trebuie să fie o glumă a lui D. Dar nu reușesc să mă conving pînă la capăt că ele n-au nici un temei. Mă surprind pîndind prin apă cu ochii deschiși și îmi trec prin minte, în timp ce înot, fel de fel de întîmplări cu oameni cărora rechinii le-au retezat un picior dintr-o singură mușcătură sau i-au devorat cu totul... Odată am făcut o baie în Oceanul Indian, o baie relaxată, lipsită de griji, și după ce m-am întors din larg, pe plajă am aflat că, în urmă cu o săptămînă, în același loc fusese mîncat un străin, un olandez pare-mi-se... Prin apa caldă, sarea e amestecată cu teamă și, fără să ne oprească nimeni, ne ferim singuri să ne depărtăm prea mult de țărm. E un simbol aici ? Poate. Oceanul e nesfîrșit și totuși după zece metri ezităm și ne întoarcem. Rechinii sînt în noi, de-acolo ne amenință...

Mă enervează teama mea și aș renunța imediat la baie, dar cine știe dacă voi mai avea vreodată prilejul să înot într-un ocean ? Fiecare clipă e în felul ei irepetabilă.

Și totuși trebuie să recunosc că nu mă simt ca la mare. Mă sperie această imensitate greu de conceput. Pe un ocean, Ulise nu mi se mai pare posibil. Corabia lui cu o singură pînză care caută mereu țărmul s-ar rătăci iremediabil. Greșesc ? Cînd am învățat la școală că din cei două sute de marinari care în 1519 l-au însoțit pe Magellan în celebra sa călătorie în jurul lumii numai 18 s-au mai întors, ni s-a explicat că navigația în acele vremuri cerea oameni care știau să disprețuiască moartea. Ceea ce e probabil adevărat. Mi-a rămas însă gîndul că oceanul e o singurătate în doză prea mare. Fatală chiar. Ucide dacă nu ajungi la vreme pe țărm. Pacheboturile moderne par să fi rezolvat primejdia, dar singurătatea nu e în funcție de viteză și de confort. Cel puțin, așa spun metropolele care au descoperit singurătatea în plină stradă... Sau, poate, eternul meu reflex retractil mă face să gîndesc astfel pe plaja Mocambo. Poate pentru alții oceanul nu e decît un abis fascinant. Care în loc de dragoste cere curaj...

N-am ce face. Curajul meu a ezitat totdeauna în fața singurătății. Chiar cînd am vorbit despre singurătate mi-a fost frică de ea. Am fost la marginea deșertului, am luat nisip în pumn, m-am gîndit la caravanele care au străbătut pustiul și a trebuit să recunosc că greu le-aș fi putut însoți. Și nu e vorba, sau sper să fie așa, de o teamă elementară. Dar deșertul ca și oceanul neagă nevoia mea de fidelitate și de statornicie. Nisipul din deșert mi-a vorbit nu numai despre moarte, ci mai ales despre zădărnicie. Și iată ce n-am vrut niciodată și nici acum nu vreau să accept. Toată ființa mea se revoltă împotriva profeților care ne predică inutilitatea. Deșertăciunea deșertăciunilor și toate sînt deșertăciune... Nu ! Să spunem asta în fața Parthenonului sau în fața Piramidei Soarelui și vom avea răspunsul în fața noastră. Rostul nostru pe lume nu e să extindem singurătatea, ci s-o micșorăm cît ne stă în putință. Și, poate, Columb a făcut un lucru mai important decît descoperirea Americii. Pentru filosofie, un ocean traversat nu mai reprezintă decît o singurătate relativă.

Dar Mexicul ? Ce înseamnă oceanul pentru această țară scăldată de două oceane.? Ceea ce scriu aici e o pură impresie, nu se bazează pe nici o mărturie obiectivă. Am însă aici același sentiment pe care l-am avut cîndva pe coasta Sardiniei. Că mexicanii, ca și sarzii, n-au fascinația apei, ci a pămîntului. Ei trăiesc nu visînd corăbii și călătorii îndepărtate, ci arbori și recolte. Nu știu cîți navigatori va fi dat Mexicul, dar știu că dintotdeauna oamenii acestei țări s-au luptat cu un pămînt aspru și l-au iubit. Au visat ploi pentru el, au ridicat piramide ca să invoce ploile și au calculat mersul stelelor tot cu gîndul la pămînt. De pe mare n-au venit decît nopțile și conchistadorii. În Elada, fascinația mării însemna înainte de orice un punct de vedere. Homer a spus aproape totul în această privință. În schimb, cultura mexicană îmi pare în întregime cu ochii ațintiți spre pămîntul pîrjolit, martirizat de soare și de febră. De acolo vin culorile picturilor lui Orozco ; și chiar ale lui Diego Rivera, ale cărui trupuri arămii nu cunosc plaja ; sînt goale numai pentru a se exprima mai bine. În ce-l privește pe Quetzalcóatl, el a plecat cu o corabie din piele de șarpe în exil, dar legendele nu s-au interesat de aventurile lui pe mare. Ele nu ne-au dat o Odisee a lui Quetzalcóatl. Au vorbit tot timpul numai de reîntoarcerea lui.

Dacă n-ar fi cei de pe plajă care să-mi amintească prin nerăbdarea lor că nu pentru asta am venit în Mexic, poate aș mai întîrzia, prelungind o baie în ocean netrecută în nici un program, care nu mă poate ajuta să cunosc o țară, dar mă poate ajuta s-o iubesc, ceea ce e infinit mai important... În timp ce plec, simt că fiecare amănunt de aici va rămîne în memoria mea avînd culoarea ploii și a regretelor... umbrelele de pe plajă, inutile azi, acoperite cu frunze de palmier, nisipul ud, cărarea asfaltată și chiar claxonul autobuzului, imperativ, chemîndu-mă la realitate... autobuzul trebuie să gonească, de aceea există... cu 100 de kilometri pe oră, fără să mai atingi apa caldă a oceanului, fără să atingi trunchiul palmierilor de pe marginea șoselei, răsfoind un ghid unde toate astea îți sînt povestite pe gratis...

OCTAVIAN PALER ■

VITRINA ARTELOR

ION PACEA — Sărbătoare

IORGOS ILIOPOULOS — Podgoreancă

OSTAP ANDREI — Formarea poporului român

MAGISTRALELE SOCIALISMULUI

Muzeul de artă al României — sala Dalles

Dintre marile expoziții cu temă, Magistralele socialismului — acum la a doua ediție — oferă, prin chiar înaltul angajament al termenilor, șansa unei poziții estetice fără echivoc în chestiunea reflectării cu artă a realului și anume al celui clădit cu harnică originalitate în România de azi ; un tip de realitate complexă, cu multe și minunate înțelesuri, unde fapta, făcutul, lucrul ieșit din mîinile omului poate să dea, cu limpezime, măsura ideii de construcție avîntată — construcția locului, construcția noii conștiințe. Se înțelege că prin aceste „magistrale" organizatorii au întrevăzut și posibilitatea unei largi cuprinderi tematice, dar cuprindere cu unele motive de interes major : portretul omului din producția bunurilor materiale și spirituale și portretul muncii sale, imaginea cu mari virtuți documentare realizată ca efect direct al impactului cu realul în frecventele tabere de creație — răspîndite în mai toată țara — în fine, imaginea cu punct de vedere, cu o ideologie exprimată foarte apăsat, beneficiind de informația venind din presă, televiziune, fotografie, adică din cotidian. Cum o **idee-magistrală** e susținută întotdeauna de o seamă de familii de idei, era de așteptat ca o bună parte din selecție — în secția de pictură, îndeosebi — să conteze pe producția obișnuită a atelierelor, pe acele imagini îndatorate tradiției, o tradiție însă emancipată de cuceririle artei plastice în ultimele decenii. Opinia noastră este că expozițiile de acest tip trebuie cercetate cu mijloace și ele noi. Sigur, o manifestare cu mai multe sute de lucrări — pictură, sculptură, grafică — trebuie să impună, peste toate, un număr de opere de valoare. Numai că, socotind mai atent criteriile prin care măsurăm această valoare, vom descoperi nu atît niște obiecte de artă cît concepția ce le naște. Iată, vedem la Muzeul de artă al României opere semnate de maeștrii Corneliu Baba, Ștefan Constantinescu, Aurel Ciupe, Gheorghe Ionescu, Ion Popescu Negreni. Prezența lucrului lor trebuie cinstită fiindcă semnifică realism, fiindcă acest realism este în chip superior consecvent cu sine însuși. Deci, o anume concepție. O operă care afirmă bucuriile simple și de durată ale existenței umane, o operă fără întoarceri și contraziceri este, pentru artistul tînăr, pentru publicul tînăr și în formare un criteriu estetic sănătos. Tot astfel, socotind în ansamblu prestația generațiilor ieșite din institutele de artă plastică în anii din urmă, lăsîndu-ne pătrunși de fervoarea pe care o pun în analiza vizibilului, de ardența imaginii de montaj practicate de atîția — prea pasionați de problemele reprezentării fotografice ca să se mai întrebe, totuși, cît durează, cît poate să dureze fotografia realității, hiperrealismul acesta exultant — trebuie să apreciem zbaterea, mișcarea, curajul de a deschide un drum nou. Grafica de la Dalles face un panoramic deosebit de interesant al modalităților prin care artistul plastic contemporan operează în realitatea socialistă. Este incontestabil că noile tehnici tipografice îi îngăduie artistului o exprimare foarte promptă, în competiție adesea cu exprimarea gazetărească. Cine are nostalgia stampei pentru cabinetele de amatori va trăi, într-o selecție de grafică precum aceea de la Dalles, un șoc. Cu rare excepții, graficianul român e interesat să încarce imaginea, s-o satureze de real. Nu întîmplător el folosește (prelucrează) fotografii ale muncii, semne din felurite limbaje (științific, economic, propagandistic), culoarea cu o încărcătură simbolică bine statuată, clară. În ce privește sculptura, era cu siguranță mai potrivit ca să vedem în expoziție nu lucrări purtătoare de particular plastic, ci fotografii ale unor remarcabile realizări din ultimii ani, poate chiar ale unor opere născute după prima ediție a expoziției. Pentru a ilustra direcțiile-magistrale ale monumentalisticii, nimic mai potrivit decît imagini din cele cîteva mari tabere ale sculptorilor în piatră, lemn și oțel (Măgura, Galați, Arcuș), ceramică (Medgidia, Sibiu, Sighișoara) și deopotrivă imaginea unor comenzi de interes republican. Dacă de la Dalles lipsesc o seamă de nume de frunte ale sculpturii noastre e pentru că artiștii ajunși la maturitate produc din ce în ce mai puțină sculptură „de interior", de pus într-o sală de expoziție. În concluzie, o manifestare care trebuie văzută și, mai ales, înțeleasă în limitele ei de forță.

TUDOR OCTAVIAN ■

A PATRIEI CINSTIRE

Manifestaţie

Strălucesc garoafele roşii,
Sufletul patriei este tînăr şi pur.
In august defilăm în pieţe, ne sărbătorim
libertatea
Un întreg popor trăieşte o viaţă bună şi
paşnică,
In această patrie, ca o oază de lumină,
Pe harta lumii străbătută de tot felul de
trenuri şi sateliţi.
Să ne bucurăm de flori, de copii,
Să ne bucurăm pînă dincolo de marginile bucuriei
De libertate.

MARA NICOARĂ ■

Măgura

In poiana Măgurii, rotată
Universu-a plins ca niciodată
Albe chipuri de fecioare curg
Peste crengi de arbori în amurg.

Iarba creşte verde şi tot creşte
Dorm strămoşi-n arbori bărbăteşte
Piatra se apleacă şi sărută
Umbra brâncoveanului tăcută.

Domnul Tudor ca un stei domnesc
Ne tot zice-n graiul românesc
Despre cîte-au fost să fie bine
Despre cel plecat şi nu mai vine...

In poiana Măgurii, să ştii
Semănat-am chipuri de copii
Piatra caldă plînge şi sărută
Umbra brâncoveanului tăcută.

Au crescut acolo din vecii
Zimbri, vulturi, alte ramuri vii
Iarba vine, vine şi tot creşte
Umbra brâncoveanului păzeşte.

In poiana Măgurii, rotată
Ana cea mereu nevinovată
Se apleacă mută şi sărută
Umbra brâncoveanului tăcută.

NICOLAE PENEŞ ■

Istorie

Ei vorbeau despre izvoare, noi
vorbeam despre stînci
Ei vorbeau despre comori, noi
vorbeam despre fii şi părinţi.
Cerul, ca o făclie ardea între
brazde fierbinţi
Ca o făclie lumina la ţărmul mării
adînci
Ei vorbeau despre inelele lor de pe
mîini
Despre cai cu potcoave de aur
lucind
Peste creştetul grîului, al acelei
piini
Ce răsărea în urmă aburind

Ei vroiau să închidă
Această gură de rai
Şi n-au putut, n-au putut să
închidă
Această gură de rai.

Patrie-a noastră,
Ţară a lumii,
Lance în vîntul
Lung al furtunii...

DUMITRU ELIADE ■

Noi aripi

Noi ştim acum că visul arzător
e-o pasăre a timpului ce vine
din neguri de istorii 'nalt, firesc
zburînd mai sus prin volburi şi
lumine.

Şi-n drumul său măreţ şi legendar
din loc în loc prin timp lăsat-a zării
precum ai bate-n noapte în amnar
umane jerbe, treptele urcării.

Prieteni-i cinstim cu-ntregul rost
şi le întindem mîna bărbăteşte
că-i datină la noi şi-n veci a fost
să fim deschişi cu cel ce ne iubeşte.

Noi nu uităm că visul comunist
i-o pasăre a timpului ce vine
din vremuri de istorii 'nalt, firesc,
zburînd mai sus prin volburi ori
lumine.

Serbăm de-aceea cu înalt temei
şi cu căldura inimii-avîntate
un vis ce-n August douăzeci şi trei
inscrisu-l-am pe Evul de Dreptate.

Şi-om fi de-a pururi noii rînduiri
semînţele iscind ca-n sărbătoare
noi aripi de avînt şi împliniri
lujeri urcînd spre piscuri viitoare.

VIRGINIA BRESLAŞU ■
învăţătoare — Cenaclul literar
Singeru — Prahova

Către poeţii din veacuri

Voi aţi trăit în veacurile lungi,
iubirilor cîntînd şi-ades durerii :
acolo doar cu gîndul mai ajungi
închipuind la marginile serii,
acolo, voi, ţărîna îndulcind
pe-o bănuită strună de argint.

Frumoşi sunteţi prin aura de timp
— cuvintele drept arme în lumină —
hălăduind în Marele Olimp
sub steaua ce vă-nvăluie destină,
iar unii purtînd rănile drept flori,
neveştejind aprinsele culori.

O, mari poeţi, ce tineri sunteţi voi
acolo, în a' umbrelor imperii !
noi, mai bătrîni cu-un veac sau zece, noi
purtînd un steag mîndriei şi puterii,
dorinţei de-a învinge pe pămînt
dreptatea celor mulţi, al lor cuvînt.

Un timp al nostru-aici, un timp adînc,
de multe ori superb în mari esenţe,
o luptă-între lumină şi amurg,
o flacără-între bine şi tristeţe,
cuvîntu-acum e sabie şi-împarte
tăria între-aproape şi departe.

Căci am plătit în veacul douăzeci
cît veacurile toate împreună,
iubiri şi morţi, descunună'ri de regi
şi cîntece ucise ce răsună
asemeni unor clopote de sînge :
spre-a ride floarea, rădăcina plînge.

Azi, suntem înaintemergătorii
împodobind cu-nalte imnuri cerul,
noi, ziditorii proaspetei istorii,
cei ce-împlinim cu patimă-adevărul :
e-în noi o frumuseţe austeră,
un dor fierbinte, — o patimă severă !...

O, mari poeţi, ce tineri sunteţi voi
acolo, în a umbrelor imperii !
noi, mai bătrîni cu-un veac sau zece, noi
purtăm un steag mîndriei şi puterii,
dorinţei de-a învinge pe pămînt
dreptatea celor mulţi, al lor cuvînt.

Cînd vom veni în cîmpuri elysee
spre-a vă-ntîlni, spre-a ne aduce harul
cu trup de glorii care ne-înscînteie,
acolo unde n-are loc amarul,
să ne primiţi ca fraţi întru iubire :
învăpăiaţii pentru fericire...

RADU CARNECI ■

34 de ani de istorie

(Urmare din pagina 7)

clocotul la 1 600 de grade. Au urmat probele de laborator şi ultimele corecţii ale şarjei, ultimele adaosuri de feroaliaje : pentru ca structura oţelului să fie mai fină, am pus feromangan ; pentru a-i da elasticitate, ferosiliciu. În jurul orei 12 am pus cremalierele în funcţiune, am basculat cuptorul pînă la 45 de grade şi am desfăcut şticuli de evacuare. A curs, atunci, primul oţel de Tîrgovişte. Evenimentul festiv a avut loc în prezenţa secretarului general al partidului, tovarăşul Nicolae Ceauşescu. Aşa s-au făcut primele 50 de tone de oţel, prima şarjă. La sfîrşitul acestui cincinal combinatul va produce în jur de un milion de tone anual.

...Jiul. Aproape, în dreapta. Ca o balustradă argintie de care trebuie să te ţii strîns în timp ce sui printre dealurile cu spinări molcome, pînă unde linia ondulată a cîmpiei Rovinarilor se netezeşte treptat şi dă în platforma termocentralei Rogojelu care apare brusc, masivă. Turnuri la castelul unui uriaş. Inginerul Aurel Mediţu : Nici nu am apucat să terminăm, că ne-am şi trezit lipsiţi de mîndria de a fi cea mai mare termocentrală din ţară. În vecinătatea noastră se construieşte alta, la Turceni. Ea va fi, cît va apuca să fie la rîndul ei, cea mai mare. Dincolo însă de acest fapt, care nu poate decît să ne bucure, bineînţeles, ca un exemplu de ceea ce înseamnă dezvoltare energetică în ritmuri şi proporţii de-a dreptul spectaculoase, rămîne de subliniat că noi sîntem capul de serie al marilor centrale termoelectrice. Aici s-a cîştigat o mare şi binevenită experienţă. La Turceni se lucrează mai uşor ca la noi. La Turceni nu vor mai trebui refaceri, revizuiri. Ei vor călca de la început cu dreptul. Pe unde vor călca ei cu dreptul, am fost nevoiţi să umblăm noi mai întîi, cîteodată cu stîngul.

...Primul rîu din ţară care şi-a ieşit din matcă fusese Tîrnava Mare. Era luna iulie, 1975. Ceea ce a trebuit luat de la capăt, a fost luat de la capăt. Ceea ce a putut fi continuat, a fost continuat... La un an după marile inundaţii, Mihai Ubornyi, primarul oraşului Odorheiu Secuiesc, oficiase aproape 500 de căsătorii. În acelaşi timp, în oraş se născuseră 1 500 de copii. Eva Denes, fiica lui Arpad şi a Mariei-Sibila, amîndoi muncitori la Fabrica de aţă, s-a născut chiar atunci, pe 2 iulie, cînd asupra oraşului s-au năpustit apele. Acum e o fetiţă durdulie, sănătoasă. Se desparte în fiecare zi de părinţii săi, atît timp cît ei trebuie să meargă la lucru. Ea rămîne, în orele acelea, la grădiniţă. Încet-încet, începe să afle povestea zilei în care s-a născut.

...Pentru întreţinerea unui copil la creşă, statul cheltuie anual, în medie, 6 750 lei.

...Prima ediţie a Festivalului naţional „Cîntarea României" a înregistrat 1 085 609 participanţi la activitatea de creaţie ştiinţifică şi tehnică, din care 665 397 muncitori.

...Cu prilejul unei vizite în sudul judeţului Dolj, tovarăşul Nicolae Ceauşescu a spus : „Calafatul trebuie să devină o perlă a Dunării". Investiţii de aproape 4 miliarde şi jumătate de lei vor da vechiului oraş o nouă tinereţe.

...1977. „Tricolorul", cîntecul bineştiut tuturor românilor, devine, cu un text adaptat, Imnul de stat al Republicii Socialiste România.

...De la Eliberare şi pînă în prezent, peste 70 la sută din actualul fond locativ al ţării a fost înnoit. Peste 15 milioane de oameni, deci mai bine de două treimi din populaţia ţării, locuiesc în case noi. Numai în acest cincinal se vor construi un milion de apartamente.

...În 1978 raportul dintre retribuţia minimă netă şi retribuţia maximă netă este de 1 la 5,5. Ne reamintim că în 1950 era de 1 la 22,8.

...Partidul nostru are azi două milioane opt sute de mii de comunişti.

...Ţara sărbătoreşte 2050 ani de la constituirea primului stat dac centralizat şi independent condus de Burebista.

...În vara acestui an elevii români au obţinut locul I pe naţiuni la Olimpiada Internaţională de Matematică.

...Programul de creştere a nivelului de trai în anii 1976—1980, iniţiat şi elaborat sub directa îndrumare a tovarăşului Nicolae Ceauşescu, prevede o creştere a retribuţiei reale de 32,3 la sută în anul 1980 faţă de 16—22 la sută (prevăzut în planul cincinal) şi 18—20 la sută (prevăzut în Directivele Congresului al XI-lea).

...Venitul naţional din 1938 se realizează astăzi, în România, în numai 25 de zile.

...Gheorghe Ileanu, secretarul comitetului de partid de la Întreprinderea de vagoane din Drobeta Turnu Severin : Oraşul nostru a trebuit mai întîi să fie refăcut. Aşa am trecut de la război la pace. Reconstruind. Apoi, mai ales de cînd a devenit centru de judeţ, Severinul s-a dezvoltat puternic, datorită grijii partidului pentru înflorirea armonioasă a tuturor zonelor ţării. Noile construcţii edilitare, mulţimea blocurilor de locuinţe ridicate în ultimii ani au dat municipiului o nouă faţă şi o nouă vîrstă. Vîrsta de aur a societăţii noastre, vîrsta împlinirilor socialiste. Copiii care cresc astăzi fericiţi, fără griji, vor avea de la noi un oraş prosper şi vor învăţa din cărţi istoria pe care am parcurs-o. E bine aşa. Pentru asta muncim. Produsele întreprinderii noastre, cu binecunoscuta marcă MEVA, sînt astăzi apreciate pe drumurile de fier ale lumii, în zeci de ţări în care exportăm vagoane româneşti. Drumul parcurs de unitatea noastră şi de întreg oraşul n-a fost uşor. Deasupra barajului marii hidrocentrale Porţile de Fier I, oamenii de azi au durat, pentru a doua oară, pod peste Dunăre în această zonă a fluviului. Podul lui Apollodor se aşternea romanilor care aduceau cu forţa puternica civilizaţie a Romei în Dacia ; podul de azi leagă simbolic poporul nostru de poporul prieten al Iugoslaviei pe drumul spre progres şi bunăstare al celor două ţări. În istorie pare că oraşul nostru stă sub zodia podurilor. Socialismul a făcut însă şi din acest lucru un semn al marii cutezanţe, al progresului şi al fericirii oamenilor. Uriaşa dezvoltare a ţării căreia i se încadrează armonios judeţul Mehedinţi şi municipiul Drobeta Turnu Severin, toate realităţile de azi ale patriei în plin avînt pe drumul construirii societăţii socialiste multilateral dezvoltate sînt strălucit sintetizate în cuvintele secretarului general al partidului, tovarăşul NICOLAE CEAUŞESCU : „Tot ceea ce înfăptuim în patria noastră prin eforturile unite ale milioanelor de constructori ai socialismului — bărbaţi şi femei, români, maghiari, germani şi de alte naţionalităţi, tineri şi vîrstnici — este destinat bunăstării materiale şi spirituale a poporului, ţelul şi raţiunea supremă a politicii partidului nostru, esenţa întregii opere de edificare a societăţii socialiste şi comuniste în România".

„Știința românească dispune de întregul arsenal necesar pentru a putea împinge mai departe și mai repede decît oricînd dezvoltarea de ansamblu a țării"

CONVORBIRE CU DR. FIZICIAN MARIN IVAȘCU, DIRECTOR GENERAL AL INSTITUTULUI CENTRAL DE FIZICĂ

— Solicitarea redacției „Flacăra" pentru o discuție privind rolul științei și perspectivele acesteia în cadrul societății noastre socialiste, solicitare pe care o accept cu plăcere, presupune cunoașterea unei situații date, la un anumit moment al istoriei țării, cu care sîntem contemporani.

— Absolut de acord cu punctul de vedere pe care l-ați exprimat, dar cred că putem să ne comparăm cu noi înșine, după trecerea unui interval de timp care a depășit trei decenii.

— Ei bine, în acest caz, voi spune ceea ce poate este știut de unii, ignorat de alții, și anume că în august 1944 România se făcea cunoscută în domeniul diverselor științe prin școlile de matematică și medicină și numai prin cîteva personalități în fizică, pentru a mă limita doar la aceste exemple. În ultimii ani, evident, situația se prezintă radical schimbată, pentru acele ramuri slab reprezentate cu peste 30 de ani în urmă, și mult îmbunătățită în acele domenii în care nu porneam, totuși, de la zero. Pentru a nu prelungi foarte mult incursiunea retroactivă, voi arăta schema actuală de organizare a cercetării științifice românești, ale cărei baze au fost puse chiar de către președintele țării noastre, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în urma unor analize aprofundate, răbdătoare, fără pripiri și care, tocmai din aceste considerente ni se înfățișează, în prezent, cu o structură solidă, eficace, productivă atît în planul gîndirii teoretice cît și în cel al aplicațiilor practice. Primul principiu de organizare este acela al institutelor centrale de cercetare, cum sînt cele de biologie, construcții de mașini (chiar două asemenea institute specializate), de chimie, fizică etc. Toate acestea reprezintă, în strategia propusă de către secretarul general al partidului nostru și adoptată de noi, oamenii de știință, adevărate detașamente pe ramură economică, menite să coordoneze întregul fenomen al creației la nivelul țării noastre.

— Poate că exemplificarea afirmației dumneavoastră prin situația existentă în domeniul fizicii întrucît sînteți directorul general al I.C.E.F.I.Z.-ului, ar fi binevenită, mai ales dacă ea ar reflecta fenomenul general.

— Aci ne aflăm pe platforma Măgurele, la Centrul Național de Fizică, care dispune de trei institute de cercetare, de două centre și de o întreprindere, dar „jurisdicția" sa științifică se extinde și asupra altor instituții specializate cum sînt : Institutul de reactivi nucleari de la Pitești, Institutul de tehnologie izotopică și moleculară de la Cluj-Napoca, Centrul de fizică tehnică de la Iași, pe lîngă care mai coordonează și toate activitățile de cercetare din facultăți și din institutele de învățămînt superior (în privința fizicii, firește).

— Pe o astfel de amplitudine pot fi totuși fixate principalele preocupări ale Centrului Național, situație în care, prin similitudine, ajungem să înțelegem ce se întîmplă și în alte domenii ale cercetării științifice, specifice României de azi ?

— Realizăm o corelare, o omogenizare a întregii problematici, selecționăm acele teme majore pe care le impun necesitățile economiei noastre naționale și evităm aspectele minore, ridicate în trecut la prim rang. Ca să vorbesc mai deschis, voi spune că și în cercetare se întîmplă, nu prea de mult, cam cu 10—12 ani în urmă, ca pe vremea lui Heliade Rădulescu. Ni se cerea să cercetăm orice, numai să cercetăm ! Acum am depășit copios această fază, oarecum infantilă și ne-am axat pe probleme și teme majore, atît pe plan național cît și internațional. Și mai precis : către finele anului 1976, tovarășul Nicolae Ceaușescu a concretizat această formă de organizare originală, tipică țării noastre. Iată, de pildă, cum am procedat noi, folosind sprijinul masiv acordat de partid : în institutele centrale am păstrat problematica specifică și am închis ramurile noi ale fizicii. Institutul de fizică și inginerie nucleară, cel de fizica și tehnologia materialelor, de fizică și de aparatură cu radiații cît și centrul de fizica pămîntului și seismologie, centrul de astronomie și științe spațiale și-au individualizat problematica. În locul unei diluări s-a obținut o concentrare, pe institute specializate, a cîtorva mari probleme. Vă dați seama cît de vastă a devenit paleta preocupărilor noastre. Și situația se prezintă foarte asemănător și în alte discipline. Vedeți, de pildă, cum s-a ancorat cercetarea în domeniul industriei chimice, institutul central al chimiei fiind reputat nu numai la nivel național, dar și internațional. La fel în materie de construcții de mașini, direcție care a inclus și electronica. Toate aceste exemple confirmă existența în România a unei forțe cu totul remarcabile de cercetare, proiectare, inginerie tehnologică. Aș numi-o, fără ezitare, o forță uriașă în cadrul căreia se dezvoltă idei originale, concepții proprii, proiecte etalonate la nivel mondial, existența, cu alte cuvinte, a întregului arsenal necesar pentru a putea împinge mai departe și mai repede decînd oricînd altă dată, dezvoltarea de ansamblu nu numai a economiei, considerată ca atare, dar și a întregii noastre societăți. Iată un alt exemplu : în metalurgie, cercetătorii institutului central au pus la punct o serie de prototipuri de oțeluri și aliaje superioare, în afara celor asimilate. Științei i s-a înfățișat un front foarte larg de acțiune, în care este inclusă și agricultura, pe care am omis s-o amintesc pînă acum, front în care cercetarea proprie asigură un alt ritm, mai viu, și o independență din ce în ce mai mare față de cuceririle dè prin alte locuri ale lumii. Fizica, de pildă, alimentează cu concepții de bază, cu fenomene specifice mai toate direcțiile cercetării care le preiau și le concretizează.

— Pentru că am revenit la fizică, vă rog să amintiți cîteva domenii încununate de succes, grație gîndirii originale.

— Cu mare bucurie. Dar numai cîteva. Pe linia energeticii nucleare am finalizat cercetarea privind producerea de combustibili energetici și de moderatori pentru centralele nucleare ; la Cluj-Napoca rezultate prestigioase s-au obținut în privința îmbogățirii și separării izotopice. În prezent, metode, tehnologii și tehnici nucleare sînt prezente în toate ramurile economiei naționale și în toate sectoarele vieții sociale (medicină, biologie, agricultură), metode de control, de automatizări în industrie, la furnale, spre exemplu, acestea din urmă datorate cercetătorilor români, în domeniul hidrologic, metode aplicate la deversările unor cursuri de ape și așa mai departe. O încununare a tuturor acestor cercetări este reprezentată de înființarea centrului de producție pentru radio-izotopi care pune la dispoziția economiei o foarte largă gamă de izotopi care corespund preciziunilor cerute de procesele tehnologice cele mai moderne. Desigur, datorăm succesele amintite unei excelente utilări, printre cele mai bune din Europa, pe care le avem la dispoziție. Așa se și explică prezența noastră printre pionierii — și mai apoi printre primii ajunși la vîrf — în domeniul instalațiilor de electronică rapidă. S-ar cuveni să amintim ceva și despre utilizarea laserilor ca și a radio-izotopilor, ale căror aplicații sînt foarte diverse, și care au fost create și „construiți" în laboratoarele de cercetare românești.

— Care este locul cercetării autohtone în concernul de inteligență mondial ?

— Sînt convins că România nu mai poate fi ignorată în prezent cînd se vorbește despre „concernul mondial al cercetării". Cel puțin în fizica nucleară, în cea a corpului solid ori a laserilor. La fel pentru chimie, medicină, biologie. Numeroși reprezentanți ai științei autohtone fac parte din conducerea forurilor superioare continentale și mondiale. Lista ar fi mult prea lungă pentru a o putea reproduce în întregime, iar cele mai multe personalități din cercetarea medicală, chimică, fizică sînt populare în rîndul opiniei publice de la noi și de peste hotare. Cred totuși că în fizica tehnologică mai sîntem încă tributari altora mai dezvoltați decît noi, la această oră, dar există, ca o preocupare esențială a I.C.E.F.I.Z.-ului formarea de specialiști cu o pregătire tehnologică superioară care să suplinească cît de curînd această carență în domeniile energiei nucleare, materialelor speciale și a obținerii de noi surse de energie.

— Ce raport există, în prezent, între cercetare și eficiența economică ?

— Precizez că deviza noastră este aceea ca toate cercetările efectuate, atît la noi cît și în alte institute centrale (și iarăși chimia face o strălucită demonstrație în acest sens) să fie preluate cît mai rapid de economia națională, cu rezultate privind progresul tehnic și folosirea superioară a tuturor resurselor naturale existente în țară, sarcină primordială trasată de către partid oamenilor de știință. Există o linie ascendentă în direcția ridicării industriei către realizările științei și una „descendentă", dar nu în sensul obișnuit al noțiunii, de implicare a științei în economie. Dacă astăzi putem spune că pentru un leu investit în cercetare se produc cinci lei în industrie, la modul foarte general, ne-am propus să facem ceea ce, în unele sectoare am și reușit, adică același leu să producă 100 de lei. Originalitatea cu orice chip, pe care unii o mai practicau, a încetat să mai existe. Toate acțiunile oamenilor de știință converg către cercetarea fundamentală care realmente să-și cîștige un prestigiu (un fenomen nou, o concepție originală, novatoare) și către înlăturarea acelor căutări menite „să completeze" ceea ce deja se obținuse pe plan mondial. Urmărim cu perseverență ca cercetarea tehnică și cea tehnologică să fie cele care să preia și să concretizeze, la nivelul cerințelor economiei naționale, fructul gîndirii științifice românești.

— Cum ați defini profilul omului de știință al timpului nostru socialist ?

— Fundamentîndu-l pe îndicațiile secretarului general al partidului nostru care ne-a cerut să ducem o activitate deosebită, neobosită, pentru a forma un cercetător de tip nou, al cărui profil și a cărui activitate să fie definite prin rezolvarea necesităților societății noastre socialiste. Este tocmai ceea ce urmărim să realizăm. Pot spune, cu mîna pe inimă, că cercetătorii români care merg peste hotare, muncind în cadrul programelor de colaborare, pe diferite perioade, sînt excelent apreciați pentru pregătirea lor teoretică superioară. Ceea ce ne bucură. Dar cel mai mult ne încălzește inimile cînd acești oameni, crescuți de regimul nostru, îndrumați de partidul nostru, reușesc să-i facă pe oameni încrezători în viitorul omenirii, cînd, prin munca lor neobosită, le ridică din cale obstacolele de orice fel. Urmînd drumul pe care a pornit, știința românească va căpăta noi dimensiuni, o amploare mereu majorată pe care i-o va conferi tocmai legătura cu economia privită în ansamblu ei, singura care-i oferă posibilitatea aplicării oricărei idei noi, transformînd-o într-o pîrghie puternică, hotărîtoare de orientare și ridicare a ritmului vieții moderne, atît economice cît și sociale, pînă la limita cea mai înaltă a aspirațiilor omenești. Adică în comunism.

EMIL LEONARD

Covalitinul a fost omologat în Italia

— De-abia v-ați întors din Italia. E adevărat, stimată tovarășă doctor Tina Covaliu, că ne-ați adus, nouă celor de-acasă, o veste bună ?

— Adevărat.

— E o chestiune de responsabilitate față de cititorii noștri, să facem imediat publică și această veste.

— De un an de zile, în Italia, în clinica de urologie a prof. dr. Franco Bianchi s-a efectuat un studiu clinic asupra efectelor Covalitinului. Controalele periodice au fost efectuate cu o mare seriozitate și cu mult profesionalism de specialiștii acestei clinici. Însuși profesorul Bianchi a urmărit evoluția stării bolnavilor.

— Îmi îngăduiți să observ că stăpîniți tehnica suspense-ului. Întîrziați să treceți la chestiune : care-s concluziile acestui studiu ?

— Medicamentul românesc are o eficiență terapeutică foarte mare : 85,71 la sută ; este bine tolerat de bolnavi ; nu are efecte secundare și nu afectează vreun organ vital. Clinica și-a exprimat acordul ca produsul românesc Covalitin să fie introdus în terapeutica de zi cu zi a tratamentului litiazei renale. Din partea clinicii italiene a fost expediată în România, către C.N.Ș.T., o scrisoare prin care este exprimată intenția înființării, acolo, a unui institut de litiază cu tratament cu Covalitin.

— E tot un act de prețuire, o bucurie.

— Fără îndoială, însă umbrită de un alt fapt. Aș fi fost fericită ca primul institut de acest fel să ia ființă la noi în țară. Parcă așa era firesc, nu ?

— Acceptarea produsului în Italia înseamnă un prim pas către viața internațională a Covalitinului.

— Așa cred și eu, eficacitatea sa este în curs de studiere și în alte țări.

— Dincolo de bucuria împlinirii, practic aceasta înseamnă și grija unei producții sporite de Covalitin.

— Riguros exact. Covalitinul are nevoie de condiții de producție mai bune. Dar adevărul e că totul depinde de oameni. Or, la Industria de medicamente București este un director general care e și profesionist, și deștept, și înțelegător, și patriot. L-am numit pe Mihai Gheorghiu.

— Care socotiți dv. că-i semnificația esențială a faptului omologării acestui produs românesc în Italia ?

— Omologarea e încă un argument concret că românul are cap de cercetare.

— Ce vești noi și bune ne mai pregătește dr. Tina Covaliu ?

— Vești de muncă. În septembrie începem un curs pentru medicii străini: sovietici, italieni și din alte țări. Încă o dovadă a interesului justificat pentru această creație națională.

NELU IONESCU

Ce loc ocupă știința și tehnica în programul casei de cultură?

EXPEDIȚIA „SOLARIS" PORNEȘTE SPRE TERRA

— În anul 1908, în laboratorul Institutului geologic român, un savant a reușit, pentru prima dată în lume, rafinarea produselor petroliere cu bioxid de sulf, adică separarea din petrol a unor grupuri de hidrocarburi componente, fără modificarea lor chimică. Această descoperire înscrie poate cea mai însemnată pagină în istoria industriei și chimiei petrolului. Și cele mai recente lucrări de specialitate confirmă faptul că și astăzi procedeul descoperit în 1908 de savantul român este larg folosit în întreaga lume. Cine este omul care a făcut această descoperire și care a înțeles că petrolul nu este menit să servească doar drept combustibil, ci și ca excelentă materie primă pentru industria chimică, întrevăzînd în mod clar viitorul petrochimiei ?

— Lazăr Edeleanu.

Petrolul, petrochimia, iată subiecte mai mult decît familiare tinerilor ploieșteni, indiferent de profesie. Pentru cei prezenți în sală, ca și pentru toți prahovenii, petrolul reprezintă un fel de treabă de familie.

— Există unele contribuții atît de mari pentru progresul agriculturii încît ele pot fi socotite nu numai deschizătoare de drumuri în producția agricolă, ci și etape fundamentale în istoria omenirii. Inventarea secerătorii este una dintre acestea. Invenția ei a făcut posibilă transformarea unor imense terenuri virgine din America, Europa și Asia în inepuizabile grînare. Ea a fost o adevărată pionieră a civilizației. Vă rugăm să ne spuneți anul și luna cînd a fost încercată pentru prima oară.

Nu uitați secerătoarea!

În chip de intermezzo, reporterul își permite un scurt moment de meditație. Învățăm sute de date de bătălii, cînd și unde s-a născut sau a murit cutare personaj de mina a treia, iar mai tîrziu — televizlunea să trăiască ! — ne familiarizăm cu biografiile reale sau închipuite a zeci și sute de eroi ai pistolului, justițiari în felul lor, dar, care și-au cîștigat dreptul la o eternitate locală, cum ar zice Eugen Seceleanu, mai ales prin faptul că trăgeau cu o milionime de secundă înaintea adversarului. Dar cîți dintre noi știm sau măcar ne-am întrebat ce fel de om a fost inventatorul secerătorii, care au fost gîndurile și visurile acestui om care a contribuit mai mult la fericirea oamenilor decît zece regi la un loc.

...Tinerii din sală, muncitori la „Cablul românesc" din Ploiești, sînt plimbați cu tact și inteligență de la „De revolutionibus orbium coelestium" la un vestit soi de grîu creat de Gheorghe Ionescu-Sișești, de la Racoviță la Coandă și la avionul cu reacție, sublinîndu-se în permanență aportul românesc la tezaurul științei mondiale.

În preambulul concursului „Cine știe cîștigă" cu tema „Mari cuceriri științifice", organizat de Casa de cultură a sindicatelor din Ploiești cu sprijinul Bibliotecii județene „Nicolae Iorga", se explica : „Dorim ca acest concurs să fie un modest omagiu științei și marilor ei slujitori." A fost. Grație și tinerei activiste de la Casa de cultură care l-a organizat : Adriana Rădulescu.

Nu afirmăm că ploieștenii ar fi inventat ceva, asemenea concursuri pe teme științifice s-au mai făcut și se vor face cu duiumul, dar cel de la Ploiești ni s-a părut deosebit de reușit prin modul în care a izbutit să comunice realmente unui public tînăr și oarecum nepregătit idei interesante, stimulatoare la o gîndire personală și stîrnind setea de noi cunoștințe.

Am început articolul cu această acțiune (doar aparent minoră), fiindcă ea răspunde perfect scopului anchetei noastre, întreprinse în mai multe case de cultură orășenești și din Capitală, cu privire la felul în care își desfășoară ele activitatea de propagare a cunoștințelor științifice în cadrul Festivalului național „Cîntarea României". Ne interesau nu aspectele bilanțiere, cîte conferințe cu cîți participanți, pe sex, vîrstă și profesiuni, ci *pecetea* casei de cultură respective, aportul propriu de inteligență, fără de care nici în acest sector de activitate, nu se poate vorbi de o eficiență reală, ci doar de una statistică. De fapt, în aceasta rezidă și reprosul major pe care-l adresăm acelor activiști culturali care s-au declarat doritori și încîntați să ne pună la dispoziție un noian de cifre, de dări de seamă și de titluri de conferințe, dar au fost incapabili să ne furnizeze un *singur* fapt de viață, o *singură* întrebare mai neobișnuită țîșnită din sală sau orice alt element care să ateste ecoul *viu* al muncii lor. Aceasta nicidecum fiindcă acest ecou nu ar fi existat, ci fiindcă impactul psihologic nu putea fi cuprins în statistici și deci nu a fost reținut.

Să vorbim despre viață

— Am încercat diferite formule — ne spune directoarea Casei de cultură a sectorului 1 din Capitală, Maria Georgescu. Efectul cel mai bun l-am obținut în grupurile omogene, atît ca vîrstă cît și ca preocupări. Bunăoară la elevi. Astfel, seria de conferințe urmată de lungi discuții „Știință, mit, univers", la liceul 16 Poligrafie, a stîrnit un real interes. Lună de lună, ele au fost audiate de circa 50 de tineri. Doar cei care doreau. Dacă îi aduci „cu toptanul", vin, stau liniștiți și pleacă tot așa cum au venit. Ei însă mustesc de întrebări, *ne așteaptă*, dar trebuie să știi cum să-i iei. Nu prin conferințe interminabile.

Aceeași constatare la Casa de cultură „Nicolae Bălcescu" din sectorul 5. Clubul „Orizont", pentru elevii liceelor „Autobuzul" și Întreprinderii de mașini grele. Foarte frecventat este cercul de biologie.

— Sînt elevi din licee tehnice — subliniază directoarea Casei de cultură, Coca Manolescu. Tot anul ei aud vorbindu-se de șaibe și piulițe, de dinamuri și strunguri-carusel, dar omul ca ființă biologică, deci cu măreția și limitele impuse de această condiție, tainele materiei vii, riscă să rămînă, întrucîtva, pe dinafară. Biologie se învață relativ puțin în liceele tehnice. Știm, nu este timp. Atunci intervenim noi. Este foarte important ca la această vîrstă încă fragedă să-i ajutăm să-și formeze o concepție justă, materialistă despre fenomenele vieții.

— Și cum procedați ?

— Conducătorul cercului este cercetător științific la Muzeul „Grigore Antipa", Modest Guțu. El nu vorbește „de la catedră". Dealtfel, el însuși este sportiv, scufundător pasionat. Despre fundul mării nu a citit numai în carte, l-a văzut cu ochii. Și așa se încing discuțiile cu elevii, de la viețuitoarele submarine se ajunge la originea și evoluția omului.

În același context larg al difuzării cunoștințelor de biologie și de medicină, să amintim și de Casa de cultură „Mihai Eminescu" a sectorului 2.

— Cursul „Medicina secolului XX" nu s-a născut din birou — ne arată Gheorghe Hampu, directorul casei, și profesorul Gheorghe Crețu — ci din largi consultări cu cetățenii. Au făcut propuneri și comitetul de femei al sectorului, și locuitorii comunei Voluntari, și bineînțeles doctorița Mioara Mîncu, de la Spitalul „Doctor Cantacuzino", care este sufletul acestui cerc și care a dat forma finală planului.

Cele mai simple idei sînt citeodată și cele mai eficiente.

— Acum vreo 15 ani mă aflam la Scurtești — ne spune directorul Casei de cultură municipale Buzău, Nicolae Răican. Ne invitaseră cei de acolo pentru ca să ne arate cum fac ei propagandă. Directorul căminului era o femeie, spirt, nu altceva — învățătoarea Maria Ionescu. A anunțat : „Acum vom vorbi despre fenomenele naturii." Mă așteptam să aud o conferință doctă. Vad însă că în jur se agită niște pici, ei aduc pilnii, borcane, eprubete, o baterie electrică, iar învățătoarea și alți profesori încep să facă, în fața oamenilor, cîteva experiențe simple, însoțite de explicații la mintea oricui. Produc ceață, scîntei, descărcări electrice. „Iată, oameni buni, cum apare trăsnetul !" ș.a.m.d. Sala gemea de lume. Erau țărani simpli, cu știință de carte nu prea multă, dar legumicultori vestiți. La matematică și fizică nu se pricepeau, însă la ardei, verze și roșii nu-i întrecea nimeni, erau experții cooperativei agricole de producție. O viață întreagă semănaseră, udaseră, îngrijiseră și recoltaseră legume, și nu de puține ori truda lor a fost spulberată de capriciile meteorologice. Pedeapsă de la Dumnezeu ?! În acea zi, cele cîteva borcane, pilnii și baterii au făcut mai mult pentru risipirea superstițiilor decît zeci de conferințe. De atunci folosim și noi metoda, mergem cu laboratorul după noi !

— La noi s-a creat un fel de tradiție a experiențelor de fizică în acțiunile de difuzare a cunoștințelor științifice în masă — intervine Nicolae Peneș, vicepreședintele Comitetului de cultură și educație socialistă al județului Buzău. Profesori inimoși de la Liceul „Bogdan Petriceicu Hașdeu" ca Stan Laurențiu, Aurel Pițu, Petre Olaru, Păunel (devenise atît de „mare" încît nimeni nu-i mai spunea și numele mic), le-au folosit cu succes încă de acum 10—15 ani. Azi ei sînt pensionari, alții le-au luat locul.

Casa de cultură — o poartă deschisă spre Univers

— Multe superstiții dăinuie, în special la țară — continuă Nicolae Răican — datorită faptului că oamenii nu-și explică esența fenomenelor naturale. Și atunci, uneori tot cu laboratorul după noi, colindăm microraioanele Buzăului, șantierele de construcții, căminele de nefamiliști, unde trăiesc mulți muncitori veniți de curînd de la sate. Am fost mai recent în micro 3 și în cartierul Dorobanți, la căminul de nefamiliști al Întreprinderii de construcții montaj județene, apoi în Mihai Viteazul și Simileasa, la Întreprinderea de cărămizi și prefabricate „Flacăra", la „Perla", la sticlărie etc.

Firește, experiențele de fizică nu rezolvă totul. La urma urmei, nimeni și nimic nu poate înlocui cuvîntul viu. Important e să mergi în mijlocul oamenilor, să le explici pe înțeles, cu răbdare și convingere. Nicolae Peneș :

— Avem o comună mîndră, Nehoiul, în curs de urbanizare. Acum cîtăva vreme a fost inundată. După ce podul masiv de fier de la confluența Buzăului cu apa Șiriului și Bîsca Mare a fost măturat de puhoi, iar așezările de pe malul apei șterse de pe suprafața pămîntului, cei mai slabi de înger și sectanții au început să murmure că e „semn" că va veni sfîrșitul lumii. Fixaseră și data : anul 2000. Atunci am organizat discuții și dezbateri, am explicat ce va aduce României anul 2000 — noi fabrici și uzine, energie atomică, ogoare irigate, belșug și bunăstare, un înalt nivel de cultură și civilizație, pe care *azi* îl pregătim prin munca noastră, a tuturor. I-am convins. Poate nu pe toți — superstițiile religioase nu dispar cu una, cu două — dar am obținut rezultate vizibile. A urbaniza o comună nu înseamnă prea mult dacă nu urbanizezi și spiritul.

„Întîlnirea cu cerul" înseamnă întîlnirea cu pămîntul

O fațetă importantă a activității caselor de cultură în propagarea cunoștințelor științifice o reprezintă dezbaterea celor mai noi probleme și teorii științifice, la un nivel accesibil. La Ploiești, bunăoară, în cadrul Casei de cultură a sindicatelor își desfășoară de vreo patru ani activitatea, cu remarcabilă consecvență, „Univers Club". Componența lui este semnificativă pentru varietatea preocupărilor extraprofesionale. Organizator — actorul pensionar Silviu Lambrino, de la Teatrul de stat din Ploiești ; membri : un biolog, un chimist, patru ingineri, profesori, un student de la Institutul de petrol și gaze, elevi etc. Și toți au ceva de învățat, unul de la altul. Inginerul Cristian Georgescu, pasionat de astronomie, reînnoiește săptămînal „Întîlnirea cu cerul", elevul de liceu Gheorghe Roșioru, fizician amator, rezumă ultimele teorii despre gravitație, o profesoară de psihologie explorează, verbal, Dorsala Atlantică, în timp ce inginerul Petre Panait explică modul de declanșare a uraganelor și tornadelor. Se vorbește de aviația supersonică, de conservarea memoriei și de teoria lui Einstein. Participă ocazional, în cadrul unor simpozioane cu largă audiență la public, specialiști de indiscutabilă competență, precum Cornelia Cristescu, doctor în științe fizico-matematice, de la Centrul de astronomie București, doctor Cantemir Rișcuția de la Institutul „Doctor Victor Babeș", profesor doctor inginer Ion Purica de la Institutul politehnic București, profesor doctor inginer. Constantin Sabin Ioan, de la Institutul de mecanica fluidelor și „un ploieștean de-al nostru" : doctorul inginer Florin Zăgănescu, secretarul științific al Comisiei de astronautică a Academiei Republicii Socialiste România.

Credem că un asemenea mod de tratare a problemelor, o asemenea activitate susținută, de popularizare, se compară favorabil cu insistența exagerată — este, cel puțin, părerea noastră — acordată în unele case de cultură, Obiectelor Zburătoare Neidentificate, vizitării Pămîntului de către extratereștrii și parapsihologiei. Nu contestăm că și asemenea preocupări și dezbateri își au utilitatea lor, contribuind la spulberarea unor prejudecăți și superstiții, nu le contestăm nici caracterul științific, dar ne întrebăm, totuși, dacă *sutele* de conferințe pe această temă — ele ne-au fost enumerate cu mare satisfacție de către organizatori — nu bat puțin „pe alături". Cu ce se aleg, concret, oamenii ? Cine îi va lămuri, din moment ce nici specialiștii între ei nu s-au lămurit prea bine ? Întrebarea rămîne deschisă.

În locul speculațiilor ozenistice noi preferăm SOLARIS. Nu este titlul unui roman științifico-fantastic, ci al unui club al cărui act de naștere poartă data de 7 iulie 1978. Funcționează la Casa de cultură a sindicatelor Buzău (director, Alexandru Dumitrescu). Membri fondatori — doi pictori de modele de la fabrica „Perla", un ceferist, un pedagog de la liceul industrial, un tehnician meteo, un muncitor de la „Contactul", un gravor, o grefieră de la Tribunalul județean etc. Ei și-au propus să dezbată diverse probleme științifice și să întreprindă o expediție nu în metagalaxie, ci în județul natal, care ascunde multe frumusețî nebănuite. Vor cerceta Vulcanii Noroioși, flora stranie a Arbănașilor și geologia Malului Roșu (ce minereuri se ascund oare acolo ?), vor încerca să vîneze scorpionul de Buzău și vor admira, la Ciuta, piatra dulce, astfel denumită de sculptori pentru că se lucrează ușor. Drept care vor poposi și la vestita tabără de creație sculptoricească de la Măgura. „După expediție se vor organiza expoziții și referate științifice" — se arată în „actul" mai sus-menționat. În camera 24, vineri între 17 și 21, duminica între 10 și 12.

Urăm succes Clubului SOLARIS, tuturor cercurilor și entuziaștilor în ale științei, tineri și bătrîni, care, vorba poetului, se mulțumesc cu Pămîntul, deocamdată. Ale cărui taine vor să le stăpînească tot mai profund.

LIONEL NIȚESCU ■

Colaborarea între state, în spiritul egalității și respectului reciproc — direcție majoră a politicii externe românești

Ce este și, mai ales, ce devine lumea în care trăim, atît de policromă și complexă, care este sensul spre care se îndreaptă viața noastră, în ce fel ne putem modela viitorul potrivit aspirațiilor noastre nu reprezintă întrebări valabile doar pentru epoca în care trăim, dar acuitatea cu care se pun, frecvența cu care revin în discursurile oamenilor politici, la tribuna marilor foruri ale omenirii sau în îngrijorarea legitimă a cetățeanului obișnuit le conferă acum, în epoca pe care o străbatem, mai mult decît sensul unor simple interogații de ordin filosofic. Răspunsul cu care se vine în întîmpinarea unor astfel de căutări, opțiunea pentru o formă de devenire sau alta nu mai este, nu mai poate fi arbitrară. Abordarea problemelor dezvoltării vieții contemporane nu mai poate face abstracție de realitățile lumii în care trăim, de configurația acestei lumi, dar, în același timp, nu poate ignora nici ceea ce este nou, ceea ce se dezvoltă și se afirmă în evoluția lumii actuale. Conducîndu-se tocmai după această concepție științifică de viață care este concepția materialist-dialectică și istorică, Partidul Comunist Român, forța conducătoare în țara noastră, este preocupat în mod constant, în paralel cu studierea legilor dez-

România întreține în prezent relații diplomatice și consulare cu 130 de state, ceea ce reprezintă o creștere de peste cinci ori față de nivelul anului 1947. Țara noastră dezvoltă relații economice cu peste 140 de alte țări. Avem relații de colaborare culturală cu 125 de țări, dintre care cu 95 pe bază de înțelegeri guvernamentale.

voltării societății noastre socialiste, de analiza proceselor și fenomenelor vieții internaționale, a tendințelor dezvoltării societății contemporane, a raportului de forțe pe arena mondială. Este cu atît mai necesară o asemenea analiză responsabilă, care să ducă la elaborarea unei politici externe juste, în consens cu interesele fundamentale ale poporului nostru, ale țelului de orînduire pe care o edificăm, cu cît — este aceasta o realitate de netăgăduit a zilelor noastre — din ce în ce mai mult evoluția altor popoare, — mai apropiate sau mai îndepărtate din punct de vedere geografic — se răsfrînge asupra condițiilor de viață, asupra devenirii tuturor popoarelor. Progresul umanității, cunoașterea și controlarea de către om a procesului de dezvoltare mondială optimă ne cer cu atît mai mult să privim cu simț de răspundere către viitor și să acționăm în consens cu idealurile popoarelor cu cît tendințele ce se afirmă pe planetă în zilele noastre sînt extrem de contradictorii. Pentru a putea face ceva spre a influența tendințele pozitive, lumea contemporană trebuie acceptată în realitatea sa diversă : state mari și mici, cu orînduiri diferite, puternic industrializate sau în curs de emancipare economică, decalaje de dezvoltare și contradicții cu grade de acuitate variate și, dincolo de aceste fizionomii contrastante, o mare și amenințătoare, o incomensurabilă și devoratoare de resurse cantitate de arme.

Existența și recunoașterea tuturor acestor aspecte, evoluția extrem de dinamică a lumii în care trăim obligă în permanență

România socialistă face parte din aproximativ 80 de organizații internaționale guvernamentale și participă la activitatea a peste 600 de organizații neguvernamentale. Partidul Comunist Român are relații cu 90 de partide comuniste, cu 23 partide socialiste sau social-democrate și 24 alte partide și formațiuni politice din țările capitaliste dezvoltate, cu 53 partide de guvernămînt și 21 alte partide și organizații progresiste din țările în curs de dezvoltare.

la o analiză atentă pentru a înțelege fenomenele noi, dintre care unele, aparent izolate, prezintă nu de puține ori ramificații și conexiuni cu implicații pentru întreaga umanitate, obligă la explorarea acestor fenomene, la identificarea și adoptarea unor căi de acțiune adecvată. Partidul Comunist Român, Republica Socialistă România și-au făcut o preocupare statornică din analiza și relevarea sensului marilor și complexelor probleme ce stau astăzi în fața umanității. Evoluția mondială contemporană, aspecte legate de această evoluție revin cu constanță în documente programatice ale partidului nostru, fac obiectul unei atenții speciale din partea secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în expunerile șefului partidului și statului nostru rezervîndu-li-se aproape de fiecare dată spații ample de referință. Dornică să răspundă aspirațiilor de vecuri ale întregii omeniri — pace, bunăstare, independență și libertate — România așază cu constanță la baza conceptului despre necesitatea întronării în viața internațională a unei politici noi, de colaborare democratică reală, de egalitate, dreptate și respect reciproc încrederea nemărginită în forța unită a popoarelor. Această încredere nemărginită are o forță de mobilizare cu atît mai mare cu cît ea se afirmă în condițiile recunoaș-

terii deschise, fără echivoc, a celor două orientări fundamentale care se înfruntă în prezent în lume : cea a forțelor pentru care progresul este legat indisolubil de afirmarea independenței naționale, a dreptului fiecărui popor de a fi stăpîn pe destinele sale, pentru care politica de colaborare între state pe baza deplinei egalități în drepturi, a principiilor independenței și suveranității naționale, a neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc reprezintă singura cale ce poate asigura o evoluție democratică a vieții politice mondiale și cea opusă, izvorînd din intensificarea tendințelor de reîmpărțire a zonelor de influență, de întărire a dominației în diferite țări ale lumii. Aceste aprecieri, extrem de nuanțate de către tovarășul Nicolae Ceaușescu în expunerea la ședința activului central de partid și de stat, sînt validate de însești evenimentele lumii noastre, își primesc confirmarea practică printr-o serie de aspecte și fenomene ale vieții internaționale.

Relevarea contradicțiilor lumii în care trăim, a sensurilor pe care le îmbracă dezvoltarea contemporană reclamă ca alternativă unică în direcția păcii și progresului omenirii colaborarea democratică și echitabilă între toate statele lumii. Acționînd pentru construirea în pace și libertate a unei societăți noi, în care să guverneze deplina egalitate între oameni, poporul român este în același timp deplin atașat cauzei păcii, cooperării și democrației în viața internațională. Înțelegînd că participarea activă la schimbul de valori reprezintă o necesitate obiectivă pentru progresul economico-social al tuturor țărilor, România socialistă dezvoltă relații ample de prietenie și colaborare cu toate țările socialiste, cu statele în curs de dezvoltare și își sporește legăturile cu țările capitaliste dezvoltate. În condițiile ascuțirii contradicțiilor internaționale, ale intensificării luptei pentru zone și sfere de influență, accentuării unor manifestări ale politicii de forță pe arena mondială se impune mai mult ca oricînd afirmarea voinței de pace a popoarelor, a voinței statelor pentru destindere și securitate, pentru colaborare pașnică între națiuni, se impune mai mult ca niciodată întărirea acțiunilor unitare ale tuturor forțelor democratice, progresiste, mobilizarea maselor celor mai largi pentru a statornici cursul pașnic, al conlucrării democratice și egale între națiuni. În ceea ce o privește, **România** este angajată ferm pe această linie și așa cum afirma secretarul general al partidului cu puțin timp în urmă, **„nu va precupeți nimic nici în viitor pentru instaurarea unei politici noi, cu adevărat echitabile și democratice în viața internațională“.**

Bazată în permanență pe analiza lucidă, științifică a realităților lumii contemporane, relevîndu-și valoarea practică prin caracterul ei deosebit de constructiv, prin efortul de a găsi răspunsuri concrete, soluții viabile problemelor ce confruntă umanitatea, politica externă românească este recunoscută și apreciată pe plan internațional ca o contribuție de prestigiu la instaurarea unui climat de încredere, înțelegere și colaborare între națiuni. Faptele care exprimă această politică, inițiativele numeroase în toate marile domenii de referință abordate la scară planetară — dezarmarea, securitatea, noua ordine economică internațională, democratizarea vieții, a relațiilor între state — promptitudinea cu care România se află de fiecare dată de partea forțelor celor mai înaintate ale epocii în care existăm pledează cu puterea exemplului în favoarea ideilor pe care le promovează, dovedește că este pe deplin posibil ca state cu structuri sociale și economice diferite să coexiste și să conlucreze fructuos. De necontestat în acest sens este dinamismul susținut al schimburilor comerciale și al cooperării economice externe a României socialiste. Într-o perioadă de nici trei decenii

Volumul schimburilor noastre comerciale a înregistrat anul trecut o creștere de 14,8 la sută față de anul precedent. În ansamblul acestor schimburi, 48 la sută revine țărilor socialiste și 31,8 la sută țărilor capitaliste industrializate. Au fost inițiate și se află în curs de desfășurare numeroase acțiuni de cooperare economică, tehnico-științifică și industrială cu țările în curs de dezvoltare, realizîndu-se în comun peste 130 de obiective economice importante.

(1950—1976), volumul comerțului exterior al țării noastre a crescut de aproximativ 22 de ori, între 1971—1976 ritmul mediu de creștere a comerțului exterior fiind de peste 18 la sută. Datele ce exprimă evoluția relațiilor noastre politice, economice, culturale sînt argumente a căror forță trece dincolo de simbolistica cifrelor. Pentru că cifrele nu pot exprima în toată complexitatea lor calitate[illegible] plică. Iar această cali[illegible] mult decît un atribut, [illegible] și ritmul activității care le însuflețește. Pentru că, prin tot ceea ce o definește, spațiul vieții internaționale politica României exercită o incontestabilă [illegible] asupra evoluției mondiale, favorizează dialogul și înțelegerea, prin valoarea [illegible] cipială și practică a unanim recunoscută pe plan internațional a acțiunilor sale, [illegible] mulind statele lumii spre acțiuni similare, concrete.

DOINA IOVANEL

O perspectivă planetară

De ani de zile, auzul omenirii noastre traumatizate de două războaie mondiale este asaltat cu formule ca „echilibrul terorii“, sau „echilibrul groazei“, alternativa **pace-război** fiind concepută ca în acele filme americane de aventuri, în care doi inși, față în față, își calculează la secundă mișcările, pentru a nu permite adversarului să scoată pistolul înaintea celuilalt și să tragă primul. E un fel de drămuială a morții, un tîrg cu **„cîte morți posibile să aibă dreptul fiecare a umbla în mină, și să-l amenințe pe celălalt“**, pentru ca fiecare să fie „liniștit“. Ce liniște !

Omenirea este antrenată, astăzi, pînă în cele mai îndepărtate colțuri, în demența unei curse a înarmărilor și în demența, supremă, a conceperii acestei curse a înarmărilor **ca o premisă pentru... pace, pentru ordine.** Iar la un moment dat, din salt în salt, s-a ajuns chiar la ideea că încordarea aceasta de western tragic și fără happy-end posibil pretinde, pentru a nu arunca planeta în haos, ca toți să-și țină răsuflarea și gura, ca nimeni să nu mai miște. În numele uriașului pericol al conflagrației, se teoretizează înghețarea pînă și a gîndului altei șanse, altei modalități de a înțelege și privi viitorul umanității.

La capătul unui secol de cumplite războaie — cele mai cumplite din istoria umanității — și de neînchipuite crime — tot cele mai neînchipuite din istoria umanității — ne aflăm, după cele cîteva raze de speranță care au străbătut norii la încheierea ultimului uriaș carnagiu, din nou în fața spectacolului goanei pentru reîmpărțirea lumii, a „sferelor de influență“, uitîndu-se că asemenea „delimitări“ ale sferelor de influență n-au dus niciodată la pace, dar au generat **totdeauna** războiul : prin iluzia adormirii, fie și pentru o clipă, a vigilenței celuilalt, prilej de-a împinge hatul cu un pas.

Noi, românii, care de la tratatul de la Lublau (1412), care stipula împărțirea Moldovei lui Alexandru cel Bun și pînă la Dictatul de la Viena — pregătit de alte pacte similare — știm de peste o jumătate de mileniu ce e aia „politică a sferelor de influență“. Am înțeles tocmai de aceea, cu mult înaintea altor popoare, în perioada „interbelică“, unde ducea cursul istoriei țesut în cancelariile capitularde și mioape. Dar asistam neputincioși, ca la Laocoon din Iliada, la dărîmarea lumii prin inconștiența și contradicțiile „celor mari“. Și astfel, prăvălirea Europei, apoi prăvălirea lumii, ne-a prins și pe noi în apocalips.

Din această tragică, dar din fericire nu iremediabilă „experiență“, poporul nostru, țara noastră au renăscut, cu eforturi supraomenești, datorită unei forțe politice care a sintetizat și focalizat supremele virtuți ale neamului nostru și ale istoriei noastre. Această forță este Partidul Comunist Român. Gîndirea tot mai cuprinzătoare și mai profundă, aplicată asupra realităților lumii în care trăim de realitatea colectivă a partidului, orizontul din ce în ce mai larg, prin însăși consecința locului României în lumea contemporană, orizont pe care l-au dobîndit reflexia și acțiunea pornite din aceste locuri, au tins, an de an, deceniu după deceniu, către o adevărată **perspectivă planetară**, din care problemele fundamentale ale umanității s-au încopciat cu problemele vitale ale existenței noastre ca națiune și stat.

Această perspectivă, care-și are rădăcinile în toată istoria noastră, a dobîndit recent suprema ei întruchipare în **Expunerea la ședința activului central de partid și de stat** făcută de secretarul general al Partidului Comunist Român, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Este, fără îndoială, documentul cel mai cuprinzător, mai profund, mai bogat în idei, mai încărcat de germenii viitorului, cel mai cutezător întru afirmarea **logosului,** în care n-am încetat să credem ca neam, de cînd sîntem pe acest pămînt și ținem piept cu sacră obstinație încercărilor revărsate peste noi. Este cel mai sublim document de încredere în viitorul umanității, din cîte a așternut vreodată pe hîrtie o mînă românească și a vestit lumii o gură vorbind graiul acestui popor. Nimănui, din cîți au ascultat glasul tovarășului Nicolae Ceaușescu rostind acest document, nu i se vor șterge vreodată din memorie acele inflexiuni, în care parcă ascultam toate glasurile ce au călăuzit, veacuri în șir, pași peste prăpastii ai istoriei, mereu încercate și mereu biruitoare.

S-a rostit, atunci, un cuvînt de întemeiere a unei noi înțelegeri a lumii în care trăim, și tocmai de aceea s-a spus răspicat despre acest document crucial, că este menit a **înarma** pe toți locuitorii acestor meleaguri cu cea mai puternică armă care există pe lume astăzi : arma dreptei cumpăniri a realităților, sabia minții care înțelege adîncurile dincolo de goana năvalnică de la suprafață.

Analiza situației cu care lumea este confruntată în prezent s-a făcut în această perspectivă planetară, pregătită în cultura și istoria noastră de veacuri, și pe care un mare om politic englez o descifra, încă de acum cîțiva ani, în structura spirituală atît de românească și atît de universal-umană a cîrmaciului României socialiste. Document fundamental și fără egal în istoria gîndirii românești, **Expunerea** se va înscrie, fără îndoială, printre evenimentele cruciale ale cugetării și acțiunii politice contemporane. Acțiune, acțiune de incalculabile consecințe, este și desprinderea, din evenimente, a **sensurilor** lor celor adevărate, nemăsluite, netrucate, nedescîntate să învăluie și să înșele cu privire la adevăratele țeluri și intenții.

Acțiune este a deschide ochii popoarelor asupra realității, cu un ceas mai devreme. Și acțiune este a întări în conștiința lumii încrederea în **celălalt** curs al evenimentelor, cel ce stă în putința ei să-l statornicească drept **lege** a istoriei contemporane, dacă va fi solidară și avizată.

România socialistă nu mai este azi Laocoon cel tîrît de șerpi în adîncuri, cel neputincios în fața prăpădului ce se apropie. România socialistă nu este nici o Casandră prevestitoare de nenorociri posibile, ci este un glas lucid într-o omenire care are nevoie, acum, tocmai de această luciditate, spre a se smulge dintr-o cumplită învălătucire a sensurilor și dintr-o apocaliptică configurație ce începe să le apară unora ca un destin.

Glasul celui ce, în fruntea poporului român, a dat seamă de felul cum se oglindește în cugetul nostru, al tuturor, imaginea de azi a lumii, prinsă în hora ce poate duce la neant, dar totodată străbătută de viguroase aspirații către o nouă așezare a rînduielilor în vigoare, a fost nu numai glasul **rațiunii,** ci și al **încrederii** în imensele rezerve de regenerare ale ființei omenești, sub puterea unui ideal de pace realizabil prin efortul comun.

Acest document va deschide neîndoielnic o eră nouă în lucrarea României contemporane pentru salvarea umanității de la o catastrofă inevitabilă, ideal care este al tuturor, dar pe care fiecare îl servește după firea, tradițiile și puterile sale.

Îndrăznim să credem și să subscriem aici credința că **Expunerea la ședința activului central de partid și de stat** a pus în mîna omenirii contemporane o armă ce se va dovedi mai puternică decît arsenalele morții : credința imemorială a poporului român în triumful dreptății, rațiunii și omeniei. Din care a izvorît o altă imagine, posibilă și reală, a lumii în care trăim.

DAN ZAMFIRESCU

„Fabricat în România" — o inscripție tot mai des întîlnită pe meridianele lumii

România de dinainte de război era, după cum se știe, un tradițional exportator de materii prime (lemn, cereale, țiței și așa mai departe). Astăzi, în structura exportului românesc s-au produs mutații calitative extrem de spectaculoase, comparabile doar cu saltul uriaș înregistrat de economia țării în ultimii 30 de ani. Este de remarcat în primul rînd o creștere puternică a produselor manufacturiere, cum ar fi mașini și utilaje, mijloace de transport, produse chimice și mărfuri industriale de larg consum, în general produse de înaltă tehnicitate. Această gamă de produse livrate la export a crescut de la numai 7,2 la sută în anul 1950 la 52 la sută în 1977 ! Una dintre întreprinderile de comerț exterior care îndeplinește această activitate de 25 de ani, și care între timp și-a cîștigat o notorietate mondială, este „Industrial-export". Întreprinderea construiește uriașe combinate petrochimice, livrează instalații și echipament pentru foraj și exploatare a sondelor, domeniu în care a devenit pur și simplu al doilea exportator al lumii ! Iată ce ne spunea în acest sens inginerul Emilian Uleia, director general al întreprinderii : „Probabil, noi sîntem principalii beneficiari ai sprijinului președintelui Nicolae Ceaușescu. În urma vizitelor efectuate de secretarul general al partidului s-au stabilit o seamă de înțelegeri, care își găsesc reflectarea în contractele realizate de noi. Unele dintre aceste contracte nu stau la îndemîna oricui, vă rog să mă credeți. Lăsînd la o parte modestia, fiindcă aici nu e bună, sîntem efectiv pe plan mondial dintre cei mai buni ! V-am arătat că s'ntem pe locul al doilea în lume privind exportul de utilaj petrolier. Dar distanța nu e mare: astăzi, noi exportăm cam trei sferturi din cît exportă toate firmele specializate din Statele Unite. Vă pot povesti chiar o întîmplare amuzantă. Cu ani în urmă, ne-a vizitat președinte'e uneia dintre ce'e mai prestigioase firme americane de utilaj petrolier, avînd sediul la Houston. Împreună am analizat posibilitatea unor cooperări. Domnia-sa a cerut să viziteze și întreprinderile noastre, ca să-și poată da seama de posibilitățile de cooperare. L-am dus la Ploiești, la 1 Mai. După cîte mi-am putut da seama, nu părea prea convins de ce urma să-i arătăm, abordînd așa, un fel de aer de superioritate. După ce am vizitat însă uzina a rămas extrem de impresionat. Nu s-a manifestat, desigur, dar tot a scăpat un «extraordinar, nu mi-am putut închipui !». Și-a dat de fapt seama că are de-a face cu un partener extrem de puternic, care astăzi poate concura utilajul american pe orice piață. Mai mult, ce se face la 1 Mai nu are corespondent în S.U.A. Ar trebui ca mai multe firme să contribuie pentru a se ajunge la întreaga gamă produsă de întreprinderea ploieșteană ! Așa se face că în cîteva competiții, noi am reușit să obținem contractul. Unul dintre ele este cel obținut în Argentina, lucru care a fost viu comentat în Statele Unite".

Utilaj petrolier, de concepție integral românească, se poate găsi astăzi în peste 40 de țări ale lumii, de pe toate continentele. Directorul Uleia (și el inginer „petrolist" de formare, avînd la activ 20 de ani la uzina ploieșteană 1 Mai) ne propunea un itinerar de jur împrejurul lumii, începînd din pampasul argentinian, trecînd prin jungla Amazoniei și pustiul Saharei, apoi prin Egipt, Irak, Siria, Turcia, Pakistan, India, Vietnam, Birmania, R. P. Chineză, Filipine, Japonia, Canada, fără a uita, ca să zicem așa, la întoarcere, toate țările socialiste europene.... A doua mare sferă de activitate a întreprinderii o formează colaborările pentru construirea unor mari combinate petrochimice. La Banias, în Siria, se ridică în momentul de față o rafinărie avînd o capacitate de prelucrare de 6 milioane de tone pe an, pentru care se aduc peste 70 000 de tone de utilaje ! Rafinăria de la Banias este astăzi în faza finală a construcției, după un proiect românesc cu predare „la cheie". În termeni obișnuiți acest lucru înseamnă că întreaga activitate, de la proiectare, execuția utilajelor, livrare de echipamente și materiale, construcții-montaj, punere în funcțiune, asistență tehnică și școlarizare a personalului, pînă la predare este integral românească, efectuată de specialiști și muncitori români, în cooperare cu muncitori sirieni. Tot în Siria, la Homs, se construiește un mare complex de îngrășăminte fosfatice, care va produce 450 000 de tone pe an. Rafinării se mai fac la Karaci, în Pakistan, și la Zarqa, în Iordania... Concepția României socialiste în această direcție a fost exemplar ilustrată de președintele Nicolae Ceaușescu, care spunea, de curînd : **„Ținînd seama de faptul că România este ea însăși o țară în curs de dezvoltare și are resurse limitate, principala formă de ajutor pe care o putem promova față de țările în curs de dezvoltare este cooperarea în producție în domeniul industriei, al agriculturii, construcțiilor, transporturilor și în alte domenii, pe baze reciproc avantajoase. Abordăm, în acest sens, o atenție deosebită creării societăților mixte cu țările în curs de dezvoltare, precum și construirii în aceste țări a unor unități de producție, rambursarea investițiilor făcute de țara noastră realizîndu-se din producția acestor unități".** Numeric, sînt 121 de acțiuni de cooperare cu țări în curs de dezvoltare din Africa, Asia și America Latină, între care 86 au ca țel construirea unor obiective economice sau livrarea de instalații complexe, iar 27 se referă la societăți mixte de producție cu caracter productiv, pentru punerea în valoare a unor resurse naturale și dezvoltării ramurilor respective în țările de referință. Comerțul exterior cu țările în curs de dezvoltare a crescut de la 9,7 la sută în anul 1970 la 21 la sută în 1976 și se prevede procentul de 25 la sută în 1980 din volumul total al exportului.

DE LA 4 AUTOTURISME (1969) LA PEȘTE 10 000 (1978)...

Astăzi, cînd volumul total al comerțului exterior românesc atinge peste 70 de miliarde lei, a face o trecere în revistă a tuturor produselor care se exportă, purtînd inscripția, tot mai cunoscută în lume, **„Fabricat în România"** este de-a dreptul imposibilă. Am remarcat însă că o mare parte din exportul României îl formează produsele manufacturiere, produse în care s-a investit multă inteligență și cît mai puțină materie primă. Din totalul exporturilor, construcțiile de mașini reprezintă aproape 27 la sută, față de numai 6,1 la sută în 1955 sau 16,7 la sută în 1960. În cadrul grupei, după datele obținute din Anuarul statistic 1977 : 37 212 tractoare (numai 3 405 în 1965), 427 excavatoare, 521 rulouri compresoare rutiere, 2 301 strunguri, 2 099 mașini de găurit, 6 456 autoturisme de teren ARO (328 în 1965), 201 locomotive diesel (45 în 1965), aproape 10 000 de autoturisme „Dacia" (numai 4 în 1969), apoi autobuze și camioane cu motor diesel, noi tipuri de mașini-unelte, televizoare, centrale telefonice automate, mașini de facturat și contabilizat FC-64, calculatoare de birou Felix CE 211 și 212 T și așa mai departe. Industria noastră chimică se prezintă la export îndeosebi cu produse de chimie „fină", de sinteză, cum ar fi fibre sintetice, mase plastice, biostimulatori, coloranți și altele. O deplină atestare a reușitei acestor produse înalt prelucrate o reprezintă desigur participarea României la tîrgurile și expozițiile internaționale. Numai în cursul anului trecut țara noastră a luat parte la 40 de asemenea manifestări, făcînd o bună propagandă realizărilor economiei românești. Între ele: Leipzig, Budapesta, Milano, Hanovra, Poznan, Izmir, Damasc, Zagreb, Alger, ca și două expoziții proprii, organizate din inițiativa personală a tovarășului Nicolae Ceaușescu, la Kuweit și Bujanbura (Burundi). Anul acesta o asemenea expoziție proprie a fost organizată la Abidjan, în Coasta de Fildeș. Anul trecut produsele românești au primit 18 medalii, dintre care 11 de aur. Printre exponatele premiate citățm convertizorul de sudură, mașina de facturat și contabilizat, șufrageria de tip „Sheraton", produsul original românesc „Covalitin", autocamionul Roman 9215 DFK, tractorul cu încărcător hidraulic... Sînt lucruri care fac cinste economiei noastre, țării chiar. Sînt în același timp argumente care dovedesc încă o dată că industria românească este tot mai puternică, fiind capabilă să trimită la export produse avînd un grad de competitivitate ridicat, comparabile cu cele realizate oriunde în lume. Spre mîndria întregului nostru popor, a națiunii socialiste.

DUMITRU GRAUR

MONDO UMANO ?

Comerț cu memoria lui Presley

Mărturisim de la bun început că de regulă ne impunem tăcerea în legătură cu fapte de genul cărora vom scrie mai jos. Aceasta pentru că adesea ele sînt triste, foarte triste și, nu de puține ori, produc chiar o senzație greu definibilă dar neplăcută. Locul acțiunii : orașul american Memphis din statul Tennessee. Protagoniștii nu sînt, cum s-ar putea crede, admiratorii de ieri și azi ai celui ce s-a numit cîndva Elvis Presley, ci comercianți, mai bine-zis un anume gen din această categorie. Dar, să facem loc faptelor întrucît există destule. Aceasta pentru că, după cum relatează de la fața locului Patrick Polge, de la France Presse", acel Memphis se confruntă cu multe evenimente cărora nu le mai poate face față. Mai întîi polițiștii și pompierii au declarat grevă nelimitată. Apoi, în oraș s-a impus starea de asediu. În plus, într-una din nopțile trecute o mină criminală a întrerupt alimentarea cu curent electric. Pe acest fundal, prima comemorare a morții „regelui rockului" risca să treacă neobservată. Dar nu s-a întîmplat ! În ce ne privește, credem că talentul și activitatea lui Presley n-aveau dreptul la o uitare așa rapidă. La 16 august, pe bulevardul ce-i poartă numele și în împrejurimile fostei sale reședințe, „Graceland Mansion", fanii și-au amintit de idolul lor. Dar pe seama aceluiași idol profită din plin un anume comerț. Desigur, e bine că publicul mai vechi sau mai nou a avut posibilitatea să revadă șapte filme cu Presley, sau că „Bătrînul din Memphis" se plimbă din Hawai la New Orleans, din rezervațiile indiene, în cabarete, că, la radio, 443 de stații afiliate canalului ABC au retransmis „Amintirea lui Elvis" și un program special de trei ore în plină duminică după-amiază.

Desigur, e bine că New Yorkul a fost primul oraș ce și-a amintit de idol iar zeci de mii de persoane au dansat pe muzica lui. Dar, ce veți zice aflînd că, în exact 12 luni, cifra de afaceri pentru numele lui Presley este de exact 1 (un !) miliard de dolari după vînzarea la licitație a drepturilor de a vizita o parte din ferma sa din Mississippi ?

În scopuri memorialistice a fost restaurat primul său studiou de înregistrări. Dar firma „Sun Records" și-a făcut suficientă publicitate plătind cheltuielile respective ! În plus, 400 (patru sute) de milioane discuri ale „regelui rockului" au fost reeditate iar vînzările după moartea lui Presley au atins (în 12 luni !) pe cele înregistrate de-a lungul carierei sale !

În apropiere de „Grădina meditației", la acel loc descris ca de pelerinaj național unde Elvis își are mormîntul alături de cel al mamei sale, tot felul de comercianți au plătit bani grei pentru a deschide tarabe sau a avea dreptul să copleșească acei fani cu o amintire tangibilă : săpun cu efigia idolului, fotocopia unui mare cec semnat de mîna lui, reproduceri ale actului său de căsătorie sau ale testamentului. Obiectul cel mai insolit — un bilet de un dolar fals pe care efigia lui Presley înlocuiește pe cea tradițională a lui George Washington și care este vîndut cu patru dolari ! Pretutindeni sînt tot felul de semne Presley. Pînă și familia, în loc să-i cinstească memoria așa cum trebuie, adună cu înfierbîntare zerouri la averea ce continuă să crească de pe urma lui. Mai mult, tatăl lui nu acordă interviuri decît dacă primește 25 000 (!) de dolari.

În fine, să trecem și peste alte detalii de data asta răuvoitoare și intrigante, și să ajungem la ceea ce se spune despre efemeritatea vedetelor și despre plăcerea cu care tinerii își amintesc de idolii de cîndva, poate întrebîndu-se și ei precum poetul Villon „unde sînt zăpezile de altădată ?" Din curiozitate, din plăcere, din dragoste, din alte motive ? Oricum, vorba lui Polge, dacă ziua în care a fost comemorat Elvis n-a avut alura unui nou doliu național, iar Memphisul a rămas pentru totdeauna orașul său iar rockul — opera sa, întrebarea poate stărui asupra circumstanțelor și menirii acestui deșănțat comerț cu memoria lui. Nu piedăm pentru uitare, dar admirația în demnitate ni se pare mai firească.

PETRE NICOLAE

PARADOXURILE SUPERCIVILIZAȚIEI

Baronul, temporarii și pisica

„Pentru a nu își risca inutil viața, vizitatorii sînt rugați să-și anunțe telefonic dorința de a pătrunde în domeniu". Acest anunț cinic, dar preventor, a fost instalat la intrarea în proprietatea baronului Albert Gaston Ferdinand Fourn, al cincilea urmaș al unui baron al imperiului la rîndul său descendent dintr-o familie de cavaleri care au fost împroprietăriți în 1659 pentru vajnice fapte de arme.

Baronul Fourn de azi plînde ște cu o pușcă-mitralieră, instalată strategic la una din ferestrele celor 21 de camere ale cochetului său castel, sosirea portăreilor care, dominați de o infamă gîndire de piață, nu dau doi bani pe genealogia recalcitrantul proprietar, dar investesc oarecare speranțe în vînzarea domeniului. Indiferent la subtilele oscilări ale bursei din Paris care oscilează în funcție de cea din Frankfurt care prelungește perturbările Wall-Street-ului, care o iau razna cînd se profilează o razna la bursa din Tokio, baronul din Limoux s-a trezit sărac lipit datorită disprețului trufaș față de valorile unor bani și a unor acțiuni într-o lume în care toate se mișcă și se subțiază. Măcinat de inflație fără să-și dea seama, baronul Fourn, chiar retras în turnul său de fildeș, ce a conservat indiferența confortabilă a unui șir lung de înaintași, s-a trezit cu un anunț sec și detaliat din care rezulta crudul adevăr : din toată averea sa i-a rămas un fotoliu Louis XV. Chemat violent la realitate, domnia sa și-a aruncat peste bord manierele conformiste și, în spiritul unei tradiționale bravade, și-a luat carabina pentru a-și face dreptate. Cu arma împotriva economiei de piață și cu o muniție zgomotoasă (și-a pregătit și petarde) împotriva obrăzniciei sfidătoare a „piraților finanței" cum i-a denumit pe agenții săi de bursă, baronul speră să țină monopolismul în șah.

Acest caz care a făcut vîlva scontată nu exprimă deloc o excepție care să probeze regula. Regula e alta și o ilustrează, cu o amărît docilitate, acei așa-numiți „temporari". În Franța temporarii sînt șomerii loviți de noroc, muncitorii sau licențiații angajați în perioadele concediilor altora. Ei sînt nevoiți să accepte cele mai penibile compromisuri — nu ca baronul Fourn — inutil și bătăios în miezul castelului său — și anume de a fi cei mai buni, cei mai disciplinați, cei mai eficienți și răbdători fără să spere nici un moment că, la o adică, sindicatele i-ar ajuta într-un fel. Evident pentru motivul simplu că nu sînt primiți ca membri.

Aproape 200 000 de temporari, plătiți la prețuri de favoare, adică modice, trăiesc temporar speranța „utilității" și a împlinirii sociale și își verifică temporar capacitatea de muncă. Evident, ei își asumă tot temporar neplăcerea de a face compromisuri. Dealtfel, aceasta este și singura lor „satisfacție" definitivă...

S-ar părea că avînd un asemenea statut, undeva între șomeri și salariați, într-o ierarhie caracterizată printr-o tranșantă ambiguitate, temporarii trebuie să-și definească plasamentul plecînd mai degrabă de la ce îi diferențiază decît de la ce îi apropie de un pol sau altul al filierei care traversează societatea tuturor posibilităților, care pentru mulți se rezumă la aceea de a avea posibilitatea de a trăi imposibilitatea atingerii unei vieți decente.

Între un temporar și o pisică, în acest context democratic, există astfel mari diferențe. Un temporar este o ființă care nu merită nici o atenție pe cînd o pisică rămîne o ființă drăgălașă pe care autoritățile trebuie s-o apere împotriva oricărui afront. Faptul s-a demonstrat la Saint Tropez : o pisică anonimă a fost zvîrlită de pe un iacht de plăcere, ca oricare iacht de Saint Tropez ; în apărarea ei s-a avîntat toată poliția de coastă, iachtul a fost reperat iar proprietarii amendați sever în numele legu care condamnă brutalitățile comise împotriva animalelor. Este de presupus că numeroși temporari și, poate, mai puțini baroni, s-ar lăsa cu un omenesc entuziasm să accepte un post de pisică bună de aruncat în apă din iacht, de pe marginea unei piscine sau chiar și mai rău.

Eventual, fără contract. Cu plata la fiecare zvîrlitură...

RADU BUDEANU

De mîine, din nou la fotbal

„A trecut timpul concesiilor"

— Tovarăşe Ion Alexandrescu, vă propun să intrăm direct în subiect. În calitatea dumneavoastră de secretar al Federaţiei Române de Fotbal, vă rog să explicaţi ce măsuri a întreprins forul federal în vederea pregătirii noului sezon competiţional. Aveţi cuvîntul!

— Aplicînd în practică directivele conducerii superioare de partid şi de stat cu privire la dezvoltarea şi perfecţionarea activităţii sportive, în general, a fotbalului, în special, federaţia s-a străduit să pregătească cît mai bine noul sezon competiţional, urmărind totodată să răspundă, prin eforturile şi căutările sale, dorinţelor îndreptăţite ale opiniei publice de a avea un fotbal superior din punct de vedere calitativ, un fotbal competitiv pe plan internaţional. În această idee, conştientă că progresele în fotbal, oricît ar fi ele de dorite, nu se pot realiza peste noapte, federaţia a adoptat un program de măsuri de redresare, pe care s-a angajat să-l transpună în viaţă cu consecvenţă şi fermitate, hotărîtă să nu dea înapoi şi mai ales, să respecte integral cele propuse, chiar dacă, uneori, măsurile anunţate n-au fost primite cu entuziasm de lumea fotbalului nostru.

— La chestiunea asta cu entuziasmul vom reveni. Deocamdată să zăbovim asupra măsurilor noi. Care au fost ele? În ce a constat noutatea lor?

— Pregătirea celor 4 echipe participante în cupele europene s-a efectuat centralizat, mai întîi la Poiana Braşov, apoi la Constanţa, sub supravegherea şi îndrumarea cadrelor federaţiei. Dat fiind faptul că formaţiile respective furnizează majoritatea componenţilor lotului reprezentativ, se poate spune că echipa naţională a beneficiat şi ea de avantajele stagiului amintit. La nivel de cluburi, spre deosebire de anii trecuţi, federaţia a izbutit în această vară să asigure echipelor fruntaşe un bogat program de meciuri de verificare, 14 din cele 18 divizionare A au susţinut partide internaţionale de pregătire, adesea cu adversari de primă mînă. Unele rezultate, mă gîndesc la victoriile Stelei la Atena, la cîştigarea de către Dinamo a turneului de la Valencia, la altele, par să arate un progres.

— Oare? După părerea dumneavoastră, care din rezultatele recente ale echipei noastre campioane caracterizează mai fidel valoarea fotbalului românesc? Amicalul 4—0 de la Atena sau oficialul 0—3 de la Monaco?

— Cred că adevărul e undeva la mijloc. Mai cred, referindu-mă chiar la întrebarea pusă, că fotbalul nostru trebuie să caute şi să găsească soluţii pentru mobilizarea, mai ales psihică, a jucătorilor în partidele cu miză, pe care adeseori le-am pierdut înainte de a le începe.

— E un joc de cuvinte? E o constatare proprie?

— De ani de zile, ne lamentăm că n-avem fotbal şi nici fotbalişti! Lucrurile nu stau tocmai aşa, numai că, făcînd risipă de regrete şi păreri de rău, am ajuns în situaţia de a-i convinge tocmai pe jucători că ei sînt cei mai slabi şi mai netalentaţi din lume! Va trebui să ne unim eforturile spre a învinge o asemenea păguboasă mentalitate.

— Părerea dumneavoastră, dreptul dumneavoastră s-o exprimaţi. V-aş ruga să reveniţi la măsurile luate de federaţie. De acord?

— S-a acordat o atenţie sporită testării jucătorilor divizionari, puşi în faţa unor probe mai dificile ca oricînd. Probe pe care, cu puţine excepţii, le-au trecut cu bine, convingîndu-ne că există încă destule resurse nevalorificate în fotbalul nostru. Dealtfel, în ideea măririi responsabilităţii fotbaliştilor, federaţia are de gînd să îngreuneze progresiv aceste teste.

— Ce înseamnă cu puţine excepţii?

— O singură echipă, Jiul Petroşani, are mai mulţi titulari fără teste. Rusu, Stoichiţă şi Toma nu vor juca pînă în luna februarie, cînd sînt programate testele dinaintea returului. Federaţia nu e dispusă, din acest punct de vedere, să încalce propriile-i hotăriri. În fotbalul nostru a trecut timpul concesiilor.

— Aşa să fie! În altă ordine de idei, ce-a adus noua perioada de transferări?

— O micşorare vizibilă a numărului de cereri şi, implicit, a transferărilor validate, reduse la 951, faţă de 1 743, aprobate în aceeaşi perioadă a anului trecut. Fermă, federaţia n-a admis nici un fel de derogare, indiferent de numele şi prestigiul clubului aflat în discuţie. Dealtfel, de la A la A, s-au înregistrat doar două transferuri, ambele respectînd integral litera regulamentului. Cassai de la Corvinul la Jiul, în cadrul aceluiaşi judeţ, Răducanu de la Sportul la Steaua, prin schimb cu Moraru.

— Mai mulţi suporteri giuleşteni ne-au sesizat că federaţia a aprobat, fără nici o bază regulamentară, plecarea jucătorului rapidist Bartales în turneu, în străinătate, cu echipa Dinamo! Ei au foloseau, vorbind despre federaţie, cuvinte prea blînde! Noi, neflind în temă, nu le-am răspuns nimic. Ce-ar fi trebuit să le răspundem, tovarăşe secretar?

— La data începerii turneului, între cele două cluburi bucureştene exista o înţelegere cu privire la trecerea lui Bartales de la Rapid la Dinamo. Ulterior, după ce conducerea tehnică a echipei din Giuleşti s-a schimbat, divizionara B nu s-a mai declarat de acord cu transferul, drept pentru care jucătorul în discuţie a rămas şi rămîne bun de joc pentru Rapid. Avizînd plecarea lui Bartales în Spania, federaţia a acţionat în spiritul regulamentului, la fel cum a procedat şi atunci cînd a interzis Politehnicii Timişoara să-i ia în turneu, în U.R.S.S., pe portarul Windt, legitimat la Reşiţa.

— Trecem la alteeva. Ce noutăţi sînt în materie de arbitraj?

— S-au constituit loturi distincte, pe divizii, în sensul că partidele de A nu vor fi încredinţate, la centru şi la linie, decît componenţilor lotului respectiv, limitat la 36 de arbitri. Cum, la o etapă, nu va fi nevoie decît de 27 dintre ei, ceilalţi 9 vor primi delegări pentru diviziile inferioare. Niciodată nu va fi invers, adică nici un arbitru din lotul B nu va figura la un meci din prima divizie. După cum aţi văzut, arbitrii primelor 6 etape de campionat au fost anunţaţi în ziarul „Sportul". Făcînd publice numele lor, federaţia a urmărit, pe de-o parte, întărirea autorităţii cavalerilor fluierului şi, pe de alta, evitarea oricăror suspiciuni legate de delegări. Fireste, arbitrii nu rămîn fixaţi în cadrul loturilor şi, dacă va fi cazul, vom proceda la schimbări, dar vom căuta ca ele să fie pe cît de puţine, pe atît de justificate. Să nu se înţeleagă că un arbitru din lotul A va rămîne în lotul A şi după ce va conduce slab mai multe meciuri la rînd!

— Nici o grijă, tovarăşe Alexandrescu, nu se înţelege aşa ceva! Continuaţi.

— Pentru a lăsa cît mai puţin loc subiectivismului, F.R.F. va asigura, încă din prima etapă, o dublă supraveghere a partidelor de A şi B. Federaţia va trimite, ca şi pînă acum, un observator, al doilea urmînd să reprezinte Colegiul central al arbitrilor. Primul va avea însărcinări mai largi, dar amîndoi vor aprecia arbitrajul, acordîndu-i note de la 1 la 5, potrivit normelor U.E.F.A. Pentru perspectivă, preconizăm folosirea sistemului concursului pentru promovarea arbitrilor, cu respectarea criteriilor geografice.

— Pentru că aţi adus vorba despre perspectivă, ce aşteaptă forul federal de la recent înfiinţatul — voi reda titulatura completă — club de fotbal de înaltă performanţă „Luceafărul"?

— Nimic spectaculos. Ştiut fiind faptul că două din echipele sale vor activa în seria bucureşteană a diviziei C, nici măcar promovarea cu orice preţ!

— Atunci?!

— „Luceafărul" şi cele 12 licee cu profil din teritoriu au obligaţia să asigure schimbul de mîine al fotbalului nostru, călind un fond de jucători tineri, harnici şi talentaţi. În prezent, „Luceafărul" numără 120 de elevi. După terminarea junioratului, aici am ajuns cu discuţia la lipsa de entuziasm cu care au fost întîmpinate unele din schimbările iniţiate de federaţie, ei vor reveni la cluburile lor de baştină.

— Se aud voci care susţin că repartizarea copiilor de la „Luceafărul" în grupa cu lei a diviziei C n-a fost prea inspirată. Bănuiesc că ştiţi la ce mă refer!

— Fireste. În C, fotbalul continuă să fie în suferinţă. Interese mărunte. Indisciplină. Arbitraje incorecte. Cunoaştem toate acestea şi promitem să acordăm, chiar de duminică, mai multă atenţie meciurilor din divizia a treia. Vom constitui un corp de activişti voluntari pentru observarea partidelor de C şi nu ne vom sfii, dacă va fi cazul, să dictăm sancţiuni dintre cele mai severe, mergînd pînă la excluderea echipelor în culpă din campionat.

— Tovarăşe secretar, nu e un final prea vesel pentru un interviu de început de sezon!

— Poate că e un final obiectiv.

— Poate. Rămînînd pe teritoriul obiectivităţii, credeţi că noul campionat va fi mai bun decît precedentul?

— Am toate motivele să răspund afirmativ.

— Aşa să fie, tovarăşe Alexandrescu, aşa să fie.

OVIDIU IOANIŢOAIA

ANTRENORII DIVIZIEI A ÎN FAŢA ÎNTREBĂRILOR:

1. SIMŢIŢI CĂ SE SCHIMBĂ CEVA ÎN FOTBALUL NOSTRU?

2. DACĂ V-AR FI ÎNCREDINŢATĂ ECHIPA NAŢIONALĂ CARE AR FI PRIMA DECIZIE PE CARE AŢI LUA-O?

GHEORGHE CONSTANTIN (Steaua) : 1) Schimbări se simt. Măsurile luate de federaţie sînt bune, dar totul este ca ele să se respecte. Cerinţele sînt în general mai mari şi ar cam fi timpul ca şi jucătorii să se trezească, să muncească la antrenamente cu mai multă seriozitate şi mai multă pasiune pentru acest sport. De asemenea, mai multă atenţie la viaţa extrasportivă, care la divizia A ajunge să reprezinte un procent de cam 60 la sută din pregătirea unui sportiv! Poate că ar trebui mai exact formulate şi perfectate contractele dintre jucători şi club, sau federaţie şi jucători, stipulîndu-se îndatoriri şi obligaţii reciproce, care vor trebui respectate integral. Apoi, dacă greşeşte, să nu fie iertat nimeni, indiferent de nume: cine greşeşte, să plătească! 2) Ca o primă idee, mai întîi aş organiza o întîlnire cu toţi jucătorii de divizia A. Într-o sală atît de mare încît să-i cuprindă pe toţi, şi aş încerca să-i fac să înţeleagă că fără ei, fără muncitorii de la firul ierbii, nu se pot înregistra rezultate cu adevărat frumoase la elita numită echipa naţională. Ar fi, ca să zic aşa, ca un fel de sfat cu jucătorii. În al doilea rînd, aş ţine o constătuire cu antrenorii, poate lunar, în care i-aş ruga să mă informeze despre comportarea şi forma jucătorilor vizaţi spre selecţionare. De telefonat, chiar zilnic i-aş ruga să-mi telefoneze, cînd apar probleme deosebite...

FLORIN HALAGIAN (F.C. Argeş) : 1) Aşa cum s-a pornit în pregătiri, se vede o atenţie sporită din partea federaţiei, şi chiar a antrenorilor. Ar cam fi cazul să se miste şi jucătorii! Sper să obţinem în noul sezon rezultate satisfăcătoare, că bune nu prea cred că vom face. Căruţa fotbalului nostru este prea greu de urnit cu loturile pe care le avem dar trebuie făcut ceva că altă cale n-avem. Într-un fel, ca să zic aşa, s-a săturat lumea de vorbe, mai trebuie şi rezultate! 2) Cînd voi fi antrenorul echipei naţionale — dacă voi fi vreodată — am să mă gîndesc şi la măsurile ce trebuie hotărîte. Pînă atunci, decizia e a altora.

ANGELO NICULESCU (Politehnica Timişoara) : 1) Răspunsul meu este afirmativ. Prin măsurile pe care F.R.F. le-a luat (pregătirea centralizată, colocviile antrenorilor, simpozioanele arbitrilor), consider că forul de specialitate contribuie substanţial la efortul pentru radicarea calităţii fotbalului nostru. 2) Am fost antrenorul echipei naţionale. Şi acum aş aplica aceleaşi criterii, care m-au făcut cunoscut şi au dus la înregistrarea unor rezultate meritorii pentru fotbalul nostru.

MIRCEA BĂDULESCU (Sportul studenţesc) : 1) Pe plan conceptional, da! Se vede mai ales un început de consecvenţă pe anumite măsuri, cum ar fi regulamentul de transferări, obligativitatea testelor ş.a. Pe planul rezultatelor, nu sîntem încă decît la început! 2) O asemenea promovare îmi doresc, vă rog să luaţi notă! În primul rînd, desigur, aş încerca să cultiv jucătorilor o mai mare dorinţă de a fi învingători în meciurile internaţionale. Pentru asta nu există limite!

ION NUNWEILLER (Dinamo) : 1) Da. Bate un vînt proaspăt. 2) Nu mă pot pronunţa.

ILIE OANĂ (Universitatea Craiova) : 1) Da, chiar şi pentru faptul că echipele care reprezintă fotbalul nostru în cupele europene s-au pregătit mai bine în această vară, centralizat, sub privirile federaţiei. Ca prim rezultat al acestei iniţiative: meciurile foarte bune pe care Steaua Dinamo şi alte echipe le-au făcut în „amicalele" susţinute pe terenuri străine. Desigur, aceste prime impresii trebuie confirmate de meciurile oficiale (n.n. — între timp, din păcate, Steaua a infirmat aceste aşteptări optimiste, pierzînd net la Monte Carlo!) 2) Întrebarea mi se pare cam greoaie. Eu am fost şi antrenor secund, şi antrenor prim al naţionalei, şi din experienţă pot spune că nu există măsuri radicale. Măsurile trebuie privite numai în profunzime, pînă la cele mai de jos eşaloane ale fotbalului. Aş sugera chiar un motiv de reflecţie: credeţi oare că întîmplător, nefiind de ani de zile rezultate la echipa naţională de juniori, n-avem astăzi o mare echipă reprezentativă, la nivelul seniorilor?!

GHEORGHE ENE (Jiul) : 1) Părerea mea este că ceea ce avem acum trebuie lăsat aşa cum este. Nu vom putea influenţa prea mult nici profilul biologic, nici cel moral al jucătorului de fotbal — dar nu înseamnă că nu ne putem strădui să îmbunătăţim ce se mai poate îmbunătăţi. 2) Este o problemă care în momentul de faţă mă depăşeşte.

ILIE SAVU (F.C. Corvinul Hunedoara) : 1) Apreciez eforturile federaţiei pentru o mai bună organizare, atît din punct de vedere material cît şi spiritual, prin îmbunătăţirea muncii cu tehnicienii fotbalului nostru. Dar, după mine, toate aceste măsuri vor avea un efect pozitiv abia atunci cînd vom ajunge la profesionalizarea jucătorilor. Trecutul ne-a arătat suficient că noi ne-am priceput să luăm măsuri, dar rezultate tot n-am avut! Un singur motiv: s-a ocolit de fiecare dată elementul principal, jucătorul de fotbal! 2) Ar fi nevoie după părerea mea de cît mai puţine antrenamente şi cît mai multe jocuri interne şi internaţionale.

NICOLAE PROCA (C.S. Tîrgovişte) : 1) Sînt două probleme esenţiale în fotbalul românesc: cea a instruirii şi cea a conducerii. Pentru antrenori nu există în fotbalul românesc nici un motiv să nu-şi facă datoria. Totul deninde de capacitatea şi de probitatea profesională. Orice alte motivaţii nu-şi găsesc acoperire. Problema conducerii, cea a federaţiei, cea a cluburilor, este mai dificilă. Acum există multă bunăvoinţă, dar nu cred că avem şanse de reuşită, mă refer la redresarea fotbalului, atît timp cît interesele unor cluburi puternice primează asupra intereselor generale ale fotbalului românesc. Cînd va exista o unitate de vederi, de relaţii de muncă, de interese comune, jucătorul de fotbal va trebui să-şi facă datoria, nu va mai găsi bresa pe unde să se vaiete, să scape de pregătire, să se pregătească cum vrea şi cît vrea. Formele acestei unităţi contează mai puţin — fie că se numesc profesionalism, sau mai ştiu eu cum... 2) Selecţionarea unui lot de 20—23 de jucători, care să aibă pe lîngă calităţi fotbalistice şi capacitatea morală de a merge pînă la sacrificiu. Oricît de valoros este un fotbalist, dacă nu ştie să renunţe oricînd la tot în favoarea fotbalului, el nu va fi niciodată cu adevărat „mare". Campionatul mondial a arătat acest lucru la cel mai înalt nivel. Şi în fotbalul nostru, pentru echipa naţională (spre deosebire de formaţiile de club), cred că se poate reuşi această selecţie...

ION IONESCU (U.T.A.) : 1) Nu. În ciuda unor eforturi, aş zice intense, se pare că încă n-am găsit esenţa, n-am ajuns la ceea ce împiedică dezvoltarea concepţiei despre fotbal pe care o avem cu toţii în postură de conducători, de antrenori, sau de jucători. La noi, după mine, este denaturată esenţa jocului de fotbal, a sportului. Prea adesea se întîlnesc situaţii în care cîştigătorii sînt gata dirijaţi. Acest lucru crează un defetism în joc şi o apatie în pregătire — rezultatele sportive nemaifiind decise de pregătirea în antrenamente. 2) Nu cred că aş lua o singură măsură! Mai întîi totuşi cred că mi-aş alege o echipă de colaboratori în acelaşi consens conceptional cu mine. Apoi, aş încerca să determin toţi factorii de conducere să gîndcască fotbalul în termenii loialităţii şi eficienţei sportului.

TRAIAN IONESCU (S.C. Bacău) : 1) Se atacă încă timid problemele de fond ale fotbalului. Acestea sînt, pe rînd: întărirea cluburilor de primă divizie, procesul de creştere a tinerilor jucători la nivelul judeţelor, legarea grupelor de copii între 8 şi 14 ani cît mai direct de fotbalul de performanţă, lucru care ar stimula şi selecţia în această direcţie, asigurarea Centrelor de copii şi juniori cu cele mai bune cadre tehnice. 2) M-ar interesa mai înainte de toate procesul de creştere şi intrare în sportul de performanţă a fotbaliştilor de 14—18 ani, promovarea unor cadre tehnice capabile, ca şi asigurarea condiţiilor pentru dezvoltarea acestui proces. Aş elimina repede oamenii care văd în fotbal altceva decît o meserie făcută din pasiune.

TIBERIU BONE (A.S.A. Tg. Mureş) : 1) Da, se simte ceva. Rămîn însă şi lucruri de care nu prea se discută, din păcate. În primul rînd reglementarea relaţiei conducător-antrenor-jucător, fiecare cu atribuţiile lui. Pur şi simplu această problemă se evită, parcă nici n-ar exista! În rest, se fac eforturi, nimic de zis. 2) Sînt prea mulţi jucători rămaşi în urma cerinţelor la normă internaţională. Mult timp fotbalul nostru a bătut pasul pe loc. Acum, totul deodată, nu se poate! Aş încerca deci să am mai multă atenţie pentru schimbul de mîine al echipei naţionale — fiindcă asta a fost una dintre greşelile curente făcute pînă acum. La nivelul juniorilor, se vede că din urmă vin foarte puţini. Toţi ne-am plîns de Centrele de copii şi juniori că dau prea puţin. Mă întreb unde am fi fost dacă n-ar fi existat totuşi ele?! Acum avem licee de fotbal. Este o măsură foarte bună, care de mult trebuia pusă pe picioare.

GHEORGHE STAICU (Olimpia Satu Mare) : 1) De schimbat se schimbă ceva, în sensul bun. Mai ales din punct de vedere metodic, cu preocupări pentru îmbunătăţirea pregătirii antrenorilor. Rămîne de văzut dacă şi jucătorii vor fi receptivi la ce încearcă federaţia şi tehnicienii ei. După mine însă, oricît ar vrea F.R.F. şi oricîtă bunăvoinţă ar avea antrenorii, cu generaţia actuală de jucători nu vom putea progresa prea mult, vom putea îmbunătăţi cîte ceva, dar nu vom prinde parametrii fotbalului internaţional. De urgenţă, tocmai de aceea, trebuie să începem cu copiii şi cu juniorii, acolo să ne punem toate speranţele, nu în actualele loturi reprezentative. 2) Nu voi şti decît atunci cînd voi deveni antrenorul echipei naţionale.

EMERICH JENEI (F.C. Bihor) : 1) Aş dori într-adevăr foarte mult să se schimbe ceva, dar deocamdată simt că doar din punct de vedere fizic simt ceva acumulări mai mari. Tehnic nu vom creşte decît atunci cînd jucătorii vor veni cu inima mai mare la fotbal, cu plăcerea de a zbura pe terenul de fotbal. După mine, cred că asta lipseşte în primul rînd fotbalului românesc. Acum, că nici n-a început campionatul, am impresia că jucătorii au şi intrat într-un plictis general. Sper însă că hotărîrea cu liceele de fotbal să dea roade cît mai curînd. 2) Nu sînt antrenorul naţionalei, aşa că îi las pe cei de acolo să hotărască care sînt cele mai bune măsuri. Ei reprezintă interesul general al fotbalului nostru.

LEONID ANTOHI (Politehnica Iaşi) : 1) Cred că se schimbă. Mă refer la mentalitatea jucătorilor, la aderarea la efortul intens al pregătirii. Cei puţin jucătorii mei au dat dovadă că încep să înţeleagă că fără o pregătire serioasă, şi nu lipsită de sacrificii, nu se poate face performanţă în fotbal. Despre ceilalţi nu ştiu prea multe lucruri. 2) Mă gîndesc în primul rînd la necesitatea lărgirii zonei de selecţie, geografic vorbind, ca să zic aşa. Cred că Simionaş şi Ciocîrlan n-ar trebui să lipsească măcar din lotul lărgit al echipei naţionale.

ION IONESCU (F.C. Gloria Buzău) : 1) Din cîte am putut vedea, se încearcă lucruri noi pentru partea metodică a instruirii, ceea ce e desigur foarte important, dacă vrem să fim în pas cu fotbalul modern. În ceea ce priveşte însă partea organizatorică, mai cu seamă statutul jucătorilor şi al antrenorilor, lucrurile se mişcă greu. S-au făcut, e adevărat, nişte proiecte. Dacă ele vor prinde viaţă, momentul va însemna cu adevărat un pas înainte. 2) În primul rînd aş face totul pentru stabilirea unui nou statut al jucătorului de fotbal. Apoi aş acredita totul ideea că echipa naţională rămîne produsul cluburilor, baza selecţiei fiind la echipe.

MARCEL PIGULEA (Chimia Rm. Vîlcea) : 1) Practic, simt că se încearcă să se schimbe ceva, dar nu s-a materializat încă nimic. Ar fi nevoie să umblăm mai ales la optica jucătorului de a privi drepturile, dar şi îndatoririle lui ca fotbalist. 2) Sînt un antrenor tînăr, cu prea puţină experienţă pentru a ajunge la maturitatea necesară fudecării problemelor legate de echipa naţională.

VIOREL MATEIANU (F.C. Baia Mare) : 1) Se umblă prea mult la mărunţişuri, nu se atacă problemele esenţiale. Pe plan tehnicotactic, sau metodic dacă vreţi, nici aici nu progresăm prea mult, pentru că n-am ajuns să avem un sistem propriu de joc. Un sistem naţional în formă şi internaţional în conţinut. Trebuie, zic eu, să ne apropiem din nou de fotbalist, să-i vedem calităţile şi defectele, nu să i le dirijăm noi din birouri sau de la pupitrul oratorilor... 2) Aş selecţiona în primul rînd un lot mai larg. Aşa am făcut pe la toate echipele unde am fost antrenor. Timp de 2—3 luni aş verifica selecţia. În scurt timp aş încerca să creez o adevărată „familie", un club al echipei naţionale, o mare coeziune între toţi jucătorii şi antrenorii.

Anchetă realizată de
DUMITRU GRAUR
GHEORGHE AMUZA

În luna iulie a.c. am făcut o cură de tratament și odihnă la stațiunea Bazna-Băi din județul Sibiu și, cu acest prilej, am rămas plăcut impresionat de o seamă de lucruri. Începînd cu primirea la biroul de cazare și îndeosebi la cabinetul medical unde se precizează diagnosticul fiecărui pacient și tratamentul specific de urmat. Și de la alți oameni veniți la cură am auzit multe cuvinte bune, mai cu seamă despre medicul primar Radu Alexandru, care își desfășoară activitatea cu atîta devotament. Dintre cei ce mi-au vorbit în acest sens menționez familiile Vasile Lupu din București, Ioan Garoiu din Brașov ș.a. Un singur lucru aș mai avea de adăugat. Ar fi bine dacă și unitățile comerciale aflate în această localitate s-ar strădui să-și ridice calitativ activitatea la nivelul acestei stațiuni în care sănătatea oamenilor este îngrijită în condiții deosebit de bune. (Semnează **George Nicolescu** din Buzău, str. Obor nr. 1, bl. 2 sc. A ap. 2).

U.J.C.A.P. Galați :
Vă restituim scrisoarea adresată redacției de către Voicu Anița din satul Sivița, comuna Tulucești, județul Galați. Din verificarea făcută la fața locului rezultă că petenta este în vîrstă de 58 de ani și a lucrat în ultimii 20 de ani la C.A.P. ca îngrijitoare la păsări. Este adevărat că în toamna anului 1977, prin mecanizarea lucrărilor în sectorul respectiv, conducerea C.A.P. Sivița a redus numărul de îngrijitori, printre care și petenta. Ținînd seama însă că mai are 2 ani pînă la pensionare, s-a stabilit ca în termen de 5 zile ea să fie reîncadrată în aceeași muncă, lucru ce i s-a comunicat în scris, deoarece nu a fost găsită acasă.

Consiliul popular al sectorului 6, București :
Urmare scrisorii numitului Dragomirescu Lucian, domiciliat în str. Caracaș nr. 11 A, prin care solicită măsuri de ocrotire a frățiorilor săi minori, vă facem cunoscut următoarele. Ancheta socială efectuată a constatat că tatăl, Dragomirescu Stelian, este cunoscut la locul de muncă drept un element recalcitrant, consumă băuturi alcolice etc. Mama, fără profesie, este și ea alcoolică, descompusă moral, total neglijentă ca gospodină. La domiciliul din str. Topologului nr. 1 bl. Z 4 sc. 2 ap. 40 ambii soți nu se bucură de o reputație bună, sînt total lipsiți de simțul răspunderii față de creșterea și educarea acestor copii, deși au un spațiu locativ corespunzător. La mătușa lor, Mica Ioana, în str. Caracaș nr. 11 A, minorii au un minim de condiții de îngrijire și supraveghere, dar nu au condiții de locuit corespunzătoare și nu mai pot face față cheltuielilor de întreținere, deoarece părinții nu contribuie nici măcar cu alocația de stat pe care totuși o încasează. Fratele minorilor, autorul scrisorii, s-a căsătorit și urmează a fi incorporat pentru satisfacerea stagiului militar. Cu oarecare întîrziere, deoarece am întîmpinat greutăți în contactul cu familia și în obținerea certificatelor de naștere ale minorilor și adeverinței de venituri a tatălui, s-au luat măsuri corespunzătoare în baza hotărîrii nr. 174 din 29 iunie 1978 a Comisiei pentru ocrotirea minorilor : internarea lui Dragomirescu Gabriel la o casă de copii școlari și internarea Cristinei Dragomirescu la o casă de copii preșcolari, cu obligația tatălui la o contribuție de întreținere.

Consiliul popular al județului Sibiu :
Prin scrisoarea adresată redacției revistei Flacăra, pensionara Jianu Elena solicita spațiu de locuit în Sibiu și buletin de identitate pentru acest oraș. Iată rezultatul cercetărilor făcute. Originară din Ștefănești (Vîlcea), Jianu Elena are 28 de ani. În 1966 s-a încadrat ca țesătoare calificată la Mătasea Roșie din Cisnădie, unde a și locuit, la un cămin de nefamiliști. În 1969 a fost pensionată medical, cu gradul 2 de invaliditate. Nu este imobilizată la pat. Cu sprijinul organelor locale, i s-a acordat o cameră la căminul de nefamiliști al întreprinderii Balanța din Sibiu, plătind o chirie de 112 lei lunar, în care sînt incluse și taxele de încălzit, iluminat etc. I s-a acordat viza de flotant pînă la 30 iulie a.c., urmînd ca după această dată să i se elibereze buletin de identitate pentru municipiul Sibiu. În cursul convorbirilor s-a constatat că poate fi ajutată și prin Oficiul de asistență socială, de pildă prin acordarea gratuită a unui corset ortopedic. De asemenea, oficiul o va sprijini și pe viitor în probleme ce se vor mai ivi pe parcurs.

I.T.A. Ilfov :
În legătură cu sesizarea unui grup de locuitori ai satului Izvoru, în numele cărora vă scria cetățeanul Trăznea Marin, vă comunicăm următoarele. S-a luat legătura cu primarul comunei Gogoșari, stabilindu-se că primăria acestei comune se va ocupa de reamenajarea unor drumuri aflate în stare proastă. Pînă atunci, s-a dispus totuși ca începînd de la 1 iulie a.c. să fie prelungite la Izvoru cursele prin Putineiu cu plecarea din Giurgiu la orele 6.40, 11.15, 14.55, 18.30, 22.40 și a cursei prin Gogoșari cu plecarea din Giurgiu la orele 17.00. Urmează ca la redeschiderea școlilor să fie prelungită la Izvoru și cursa ce pleacă din Giurgiu prin Gogoșari la orele 8.50.

Nu demult, am trecut iar prin orașul Botoșani, ne scrie tovarășa **Elena Reghea**, muncitoare din Iași. Cu plăcere am constatat un nou aspect al modernizării orașului, de astă dată în domeniul telefoanelor publice. Cum aveam aparatul fotografic pregătit, m-am grăbit să consemnez pe peliculă evenimentul.

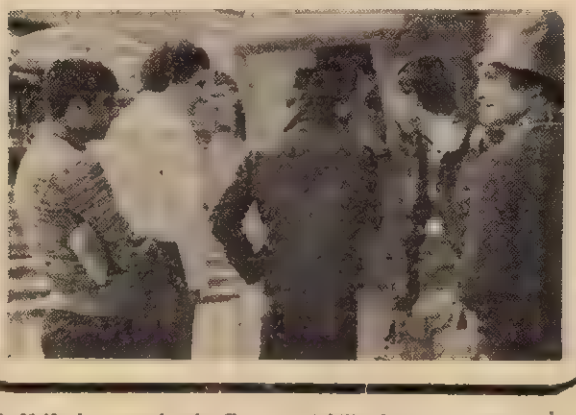

Comitetul municipal Drobeta Turnu Severin al P.C.R. :
Prin verificările efectuate s-a constatat că cele sesizate în scrisoarea adresată revistei Flacăra de tovarășul Duțoniu Dumitru, om al muncii la Întreprinderea de vagoane din municipiul nostru, corespund realității. Ca urmare s-a stabilit ca tovarășului Duțoniu să i se repartizeze o locuință din recuperări și să fie înscris pe lista de priorități pentru anul 1979.

Ministerul Educației și Învățămîntului :
Urmare scrisorii adresate revistei Flacăra de către profesoara Tănase I. Maria, vă facem cunoscut că — așa cum i s-a explicat și verbal petentei la data de 26 iulie a.c. — M.E.I. este de acord ca tovarășa să fie transferată la catedra de biologie-agricultură de la Școala generală Strejnicu (Prahova), începînd cu data de 1 septembrie 1978, în cazul că nu există un alt cadru didactic de specialitate cu domiciliul în Strejnicu și interesat să ocupe catedra respectivă. Acest acord a fost comunicat și Inspectoratului școlar al județului Prahova cu adresa nr. 14 574/1978.

Procuratura Republicii Socialiste România :
Ca urmare a articolului intitulat „Cine astîmpără cheful unui bătăuș ?", publicat în revista Flacăra nr. 30 din 27 iulie 1978, vă comunicăm următoarele. Procuratura județeană Hunedoara a dispus redeschiderea și reluarea urmăririi penale în ce privește pe inculpatul Gălățan Rusu, sub aspectul săvîrșirii infracțiunii de tentativă de omor, pentru faptele relatate în articolul menționat. După terminarea cercetărilor penale urmează să se dea în cauză o soluție temeinică și legală.

Consiliul popular al județului Constanța :
La scrisoarea dv. prin care ne trimiteți spre soluționare cazul familiilor Țurcanu Constantin și Vasiliev Dumitru din str. Producătorilor nr. 7, care sesizau că în urma demolării imobilelor respective nu li se atribuie locuințe corespunzătoare, vă comunicăm că această situație se află în atenția Consiliului popular municipal, sectorul locativ. Cazul a fost rezolvat favorabil, familiile sus-amintite primind locuințe corespunzătoare din fondul de stat.

Comitetul de partid al sectorului 4 București :
La scrisoarea prin care numita Hânsa Simona, domiciliată în Aleea Compozitorilor nr. 5 bl. G 9 et. 8 ap. 50, reclamă unele defecțiuni de construcție la apartamentul proprietate personală, vă informăm că blocul a fost dat în folosință în anul 1970, și de atunci nu au fost sesizări din partea locatarilor. Analizîndu-se la fața locului de către constructor, T.C.I. București, s-a constatat că neajunsurile semnalate de petentă se datoresc unor deficiențe în execuție, cît și felului necorespunzător în care e folosit apartamentul. S-a stabilit de comun acord cu autoarea scrisorii ca pînă la 30 august a.c. constructorul să ia următoarele măsuri : degajarea tencuielilor interioare pe zonele cu mucegai și umezeală ; refacerea tencuielilor și a zugrăvelii apartamentului ; revizuirea glafurilor de tablă la ferestre și chituirea rosturilor exterioare dintre zid și conturul tîmplăriei. De asemenea, va trebui ca locatara să curețe și să dezobtureze golurile de ventilație de la bucătărie și baie, asigurînd și aerisirea zilnică a locuinței.

Ministerul Muncii :
Dosarele — administrativ și medical — ale tovarășului Bunu Grigore din comuna Hurezani au fost restituite **Direcției pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale a județului Gorj.** Întrucît I.E.M.R.C.M. a stabilit că invaliditatea s-a produs în timpul activității retribuite și, avînd o vechime în muncă de 17 ani, persoana în cauză îndeplinește condițiile legale pentru acordarea pensiei de invaliditate. Se vor face propuneri în acest sens Comisiei județene de pensii.

Ministerul Sănătății — Direcția asistență medicală :
Tovarășului Ursan Ioan, comuna Arbore, județul Suceava. La scrisoarea dv. adresată revistei Flacăra, prin care solicitați tratament cu medicamentul Covalitin, vă facem cunoscut că este necesar să vă prezentați pentru consultație la colectivul de lîză cationică de la Spitalul P.T.T.R. din București, str. Mândinești nr. 2. Pentru aceasta v-am trimis recomandarea Ministerului Sănătății cu care vă veți prezenta la spitalul sus-amintit.

Adunarea populară la care au participat peste 5 000 de țărani din Birsana (Maramureș) și din alte localități învecinate, alături de fiii satului adunați aici de pretutindeni cu acest prilej, a fost deschisă de moș Nuțu Rednic, veteranul trecut de 90 de ani, care a urat oaspeților „bun venit". Primarul Grigore Vancea a făcut apoi bilanțul realizărilor care, în trei decenii, au schimbat atît de mult înfățișarea și viața acestei comune. El a amintit despre cele 4 clădiri școlare, căminul cultural, magazinul universal, dispensarul veterinar, blocul cu apartamente moderne, și cele peste 800 de case noi, despre electrificarea comunei, străzile asfaltate și pavate și frumosul parc din centru, despre acordarea de pensii bătrînilor care au trudit toată viața pe ogor și alte contribuții la ridicarea nivelului de trai al sătenilor. După conferința profesorului pensionar Petre Lenghel-Izanu despre participarea bîrsănenilor la importantul eveniment al unirii Ardealului cu patria mamă, participanții au aplaudat cîntecele, dansurile și alte puncte din programul cultural-artistic, la care și-a adus contribuția și corul bărbătesc din Fintușul Mare, laureat al Festivalului național „Cîntarea României". După-amiaza a fost consacrată evocării oamenilor de seamă ridicați din Bîrsana, prin comunicări prezentate de profesorii Ion Berinde și P. Lenghel-Izanu, dr. Nuțu Roșca, ing. Dumitru Holdiș și alții. (Scrisoarea este semnată de profesorul pensionar **Petre Bîrseanu** din Sighetul Marmației).

Cu mare bucurie am aflat de curînd despre inițiativa sătenilor din Lunca Mamii, ne scrie președintele Sfatului bătrînilor din Drobeta Turnu Severin, **Nicolae Ghițulescu**, din Calea Tîrgu Jiu, nr. 3 bl. P6 sc. 2 ap. 2. Adunați în sfatul obștii, ei au hotărît în unanimitate că „în sătucul nostru nu se mai fumează". Considerăm că această inițiativă marchează intensificarea campaniei împotriva fumatului pe întreg cuprinsul patriei noastre. Sătenilor din Lunca Mamii le urăm sănătate deplină și succes în acțiunea lor meritorie.

Mă numesc **Ioan Vieru** și locuiesc în Bîrlad, str. Sterian Dumbravă 4 bl. F1, sc. B, et. 2, ap. 9. În ziua de 6 mai 1978 v-am adus la redacție un memoriu prin care ceream să fiu sprijinit în încadrarea mea la Poligrafia Bîrlad, secția cartonaje, încadrare pe care o solicitam de cîțiva ani, fiind și calificat. La o lună de zile după sesizarea mea și primirea la redacția Flacăra, situația s-a rezolvat favorabil pentru mine. Am fost încadrat în muncă la Poligrafia Bîrlad, secția cartonaje, deocamdată pe durată determinată. Țin să vă mulțumesc pe această cale atît dumneavoastră, cît și conducerii I.P. Iași pentru înțelegerea și omenia cu care a fost tratat cazul meu.

D.J.P.Te. Satu Mare — Oficiul județean de difuzare a presei :
La adresa dv. referitoare la sesizarea tov. Marian Lia; privind abonamentul la publicația FLACĂRA, vă comunicăm că este adevărat faptul că la această publicație nu se pot face abonamente decît în număr limitat. Menționăm că avem posibilitatea ca, începînd din luna septembrie 1978, să li contractăm un abonament la această publicație.

Consiliul municipal al sindicatelor — Petroșani :
Prin scrisoarea pe care ne-ați trimis-o, tovarășa Preda Olimpia din orașul Petroșani solicita un loc de muncă potrivit cu starea sănătății sale, conform recomandărilor medicale de care dispune. Din cercetările făcute reiese că cele arătate de petentă sînt reale. Ca urmare, la intervenția făcută conducerii Institutului de proiectări și cercetări miniere pentru cărbune, Preda Olimpia a fost încadrată în muncă la sediul institutului din Str. Mihai Viteazul nr. 3, asigurîndu-i-se un loc de muncă potrivit cu recomandările medicale sus-amintite, cu începere de la 1 august a.c. Petenta se declară mulțumită de rezolvarea situației sale.

Participînd nu demult la Tabăra de creație a pictorilor amatori din județul Argeș, am vizitat comuna Domnești unde am văzut — desigur printre alte lucruri vrednice de luare aminte — un ulm gros de mai bine de un metru și jumătate și având vreo 400 de ani ! Multisecularul copac se află lîngă casa bătrînului cărămidar Hiru N. Aurel, care mult s-a zbătut să-l apere de cei ce voiau să-l taie. Gîndesc — și, după cîte știu, asta e și dorința domneștenilor — că această minunată podoabă a naturii ar trebui să se bucure de ocrotire mai puternică și mai sigură, adică să fie declarată monument al naturii. Cu cît mai curînd, cu atît mai bine. (Semnează **Victorian Stăneescu**, învățător și pictor amator din Cîmpulung Muscel).

Doctorul Apostol Turbatu ne-a făcut cunoscută următoarea scrisoare adresată Ministerului Transporturilor și Telecomunicațiilor. Mă numesc **Maria Pițigoi**, locuiesc în satul gorjean Stolojani și pînă foarte de curînd am fost factor poștal la oficiul nr. 3 Tîrgu Jiu. Sînt prima femeie din Gorj care a lucrat ca factor rural și tot prima care a ajuns la pensie cu limită de vîrstă și cu vechime în muncă maximă. Mi s-a acordat o pensie foarte frumoasă și am, agonisită din munca mea, o gospodărie cu tot ce trebuie. Am moștenit geanta poștală de la tatăl meu, Dumitru Gîrdu, care 30 de ani la rînd a împărțit corespondența prin satele din Valea Jaleșului. Urmașii noștri muncesc în același domeniu, însă în funcții mai mari. Am și un frate, Gheorghe Gîrdu, care nu demult și-a pregătit teza de doctorat în poștă și telecomunicații. Astfel că, date fiind împrejurările, la sfîrșitul lunii depun geanta. Pe această cale dorim să ne exprimăm recunoștința nemărginită față de conducerea partidului și statului nostru pentru condițiile create. De asemenea, mulțumim ministerului, Direcției județene de poștă și telecomunicații Gorj, diriginților, inspectorilor și tuturor tovarășilor noștri de muncă pentru sprijinul acordat.

Poșta redacției

Ionel Negoiță — Galați, Figurați pe lista de priorități a Întreprinderii mecanice navale Galați, urmînd să primiți un apartament din cota pe anul 1978, conform art. 9 din Legea nr. 5/1973.

Asociația de locatari din str. Lt. D. Lemnea 17 — București și Dumitru Avramescu — Craiova. S-a luat legătura cu forurile competente care ne informează că sesizările dv. corespund realității. Urmează ca în viitorul apropiat să se execute lucrări de reparații la imobilele respective.

Lucian Pantazi — comuna Roșiești (Vaslui). Direcția cadre și învățămînt din M.A.N. a transmis Centrului militar al județului Vaslui indicații pentru rezolvarea legală a problemei dv.

Severa Strugariu și Maria State — București. Constatînd că cererile dv. sînt întemeiate, s-a dispus de către forurile competente să vi se atribuie locuințe corespunzătoare.

Constantin Popa — București. Ținînd seama de solicitarea dv., ICRAL Colentina s-a adresat la IDEB, cerînd urgentarea lucrării la imobilul în care locuiți.

Marioara Țințăreanu — Buzău. Aflăm de la Ministerul Muncii că pentru locurile de muncă unde programul normal de lucru este de 6 ore programul de lucru al celor încadrați cu 1/2 normă este de 3 ore și nu de 4 ore.

Aurelia Popescu — Constanța. Comitetul executiv al Consiliului popular al municipiului Brăila este de acord cu aprobarea de principiu a schimbului de locuință pentru apartamentul surorii dv. din cartierul Hipodrom. Urmează ca dv. să faceți demersurile necesare la Constanța și să depuneți actele necesare la primăriile din ambele orașe.

MIRCEA FODOREANU

● Anunțăm pe cititorii noștri care doresc să ni se adreseze personal în rezolvarea chestiunilor problemele că o pot face în fiecare zi între orele 10–13 iar luni, marți și miercuri între orele 10–17

● „FLACĂRA" nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.

„Dincolo de cifrele statisticilor se află înțelepciunea partidului nostru, clarviziunea conducătorului său și dorința românilor de a-și făuri o economie dezvoltată"

— Ne aflăm în preajma uneia dintre marile noastre sărbători de suflet, ziua de 23 August, moment emoționant pe care fiecare conștiință a acestui popor înțelege s-o întîmpine cu noi și exemplare fapte de muncă. Simțim nevoia în acest moment să trecem în revistă bătăliile cîștigate, precum și pe cele viitoare și nu să facem bilanțuri festive. Vrem să știm exact care este măsura muncii noastre pentru a ști mai bine ce am realizat și, mai ales, pentru a înțelege ce mai avem de făcut. Tovarășe director, vă propun ca, în acest context, cu mijloacele statisticii, să marcăm drumul străbătut de România de la acel august de foc și pînă azi, știut fiind că dincolo de cifre, pe care o anume prejudecată le socotește reci, se află foarte multă viață în care este implicată fiecare conștiință a acestei țări. În plus, vă promit ca următoarele întrebări să fie mult mai scurte.

— Din capul locului țin să arăt că statistica, prin mijloacele sale specifice, prin limbajul cifrelor este menită să dea măsura drumului străbătut de poporul nostru în cei 34 de ani de la eliberare. Statistica ocupă un loc important în cadrul instrumentelor de cunoaștere a realității societății noastre socialiste. Altfel spus, stastistica este un fel de oglindă care reflectă realitatea. Acest lucru nu presupune însă că ceea ce facem noi este un act de arhivă ; dimpotrivă, stastistica atît la nivelul macro și microeconomic, pe toate treptele organizatorice, este cea care furnizează datele necesare pentru fundamentarea deciziilor. În ceea ce privește prejudecata de care aminteați, v-așî spune că cifrele nu sînt deloc reci. În spatele lor se află faptele noastre, rezultatele muncii întregii națiuni, ale politicii partidului și statului nostru de dezvoltare a construcției socialiste. Aceste cifre redau convingător măsura eforturilor poporului nostru. Astfel că noi statisticienii, spunem că, de fapt, cifrele sînt calde.

— Dați-mi o cifră cuprinzătoare care să reflecte devenirea noastră de la eliberare pînă azi.

— Venitul național a fost în 1977, față de 1950, de 12 ori mai mare. Ca cifră, nu este cea mai spectaculoasă, dar caracterizează cel mai mult efortul muncii noastre. Dar să nu ne oprim numai la venitul național. Iată, de exemplu, în aceeași perioadă producția globală industrială a crescut de 26 ori, producția globală agricolă de 3,4 ori, vînzările de mărfuri cu amănuntul prin comerțul socialist de 12 ori, veniturile reale totale ale populației de 5,5 ori. Iată numai cîteva cifre care reflectă realizările poporului nostru la nivelul anului 1977 comparativ cu 1950.

— De ce ați ales anul 1950 ?

— Pentru că este unul dintre anii de început ai planificării economici României socialiste, de încheiere a unei perioade de refacere, de trecere — ca urmare a naționalizării din 1948 și a altor acte revoluționare înfăptuite pînă în 1950 — la opera de construcție socialistă al cărei obiectiv central a fost industrializarea socialistă.

— Unde erați dumneavoastră în 1950?

— Eram elev în ultimul an al liceului economic Nicolae Kretzulescu. Și, elev fiind, simțeam alături de întreaga țară că, într-adevăr, venitul național al acelor ani nu era prea departe de cel al anilor '38. Țara era sărăcită și puneam cu toții umărul la reorganizarea și reconstrucția ei. Am plecat pe unul dintre marile șantiere, cel de la Salva Vișeu și munca eroică de atunci îmi revine frecvent în minte. Mai ales cînd povestesc fetei mele, studentă în anul doi la cibernetică, meserie de care nu se vorbea pe atunci la noi, ce au însemnat anii de început ai acestei construcții socialiste.

— Revenind la industrializarea socialistă de care vorbeați mai devreme, care sînt principalele date statistice ce oglindesc realizările în acest domeniu ?

— O primă cifră v-am dat-o, spuneam că față de anul 1950, producția globală industrială a fost în anul 1977 mai mare de 26 ori ; dacă ne comparăm cu anul 1938, an de vîrf al producției industriale în România burghezo-moșierească, creșterea a fost de 39 ori. Industria românească realizează în prezent în numai 9 zile întreaga producție industrială din 1938. Ramurile de bază ale industriei au înregistrat în 27 de ani (1977 față de 1950) creșteri superioare : industria chimică 149 ori, construcțiile de mașini și prelucrarea metalelor 79 ori, energia electrică și termică 42 ori, metalurgia 25 ori. Dezvoltarea prioritară a acestor ramuri a condus la mutațiile calitative în structura industriei, ponderea lor în producția industrială sporind de la 25,8 la sută în 1950 la 53, 5 la sută în 1977. Dacă nu v-au obosit cifrele mele, v-aș ruga, deși e mai greu de reținut în cadrul unei convorbiri, să mai notați cîteva, care reflectă gradul de dezvoltare la care a ajuns industria românească.

Marin Stănică ; născut la 27 noiembrie 1930 în comuna Mihăilești-Ilfov ; absolvent al Facultății de statistică a Academiei de studii economice; coautor al lucrărilor „Dezvoltarea economiei românești 1966—1970" și „Județele R.S.R."; autor a peste 50 de articole și comunicări științifice în domeniul statisticii ; membru al consiliului de conducere al Institutului de economie industrială; în prezent, director în Direcția Centrală de Statistică; distincții: Ordinul Muncii clasa a III-a.

— Notez.

— Iată cum a evoluat producția totală la cîteva produse industriale principale : energie electrică de la 2,1 miliarde kWh în 1950 la 59,9 miliarde kWh în 1977; oțel de la 0,6 milioane tone la 11,5 milioane tone; îngrășăminte chimice de la 0,6 mii tone la 1 981 mii tone; tractoare de la 2,5 mii bucăți la 59,3 mii bucăți; autoturisme în 1950 nu produceam, iar în 1977 am produs 77,5 mii bucăți; aparate de radio de la 40 mii bucăți în 1950 la 730 mii bucăți ; televizoare nu se produceau în acel an, anul trecut s-au realizat 476 mii bucăți.

— Raportată la numărul locuitorilor producția industrială exprimă și mai puternic nivelul de dezvoltare la care am ajuns, ne dă posibilitatea comparării cu alte țări.

— Exact. Creșterea producției pe locuitor la o serie de produse de bază ca energie electrică, oțel, îngrășăminte chimice, fibre și fire chimice, ciment a condus la reducerea considerabilă a decalajului față de unele țări dezvoltate din punct de vedere industrial. Nici aici nu vom scăpa de cifre, vă dau însă numai două exemple : la energie electrică în 1938 am obținut 72 de kWh pe locuitor, în 1965 ajunsesem la 905 kWh, iar în 1977 s-au realizat 2 764 kWh ; la oțel: 18 kg în 1938, 180 kg în 1965 și 529 kg pe locuitor anul trecut.

— Spuneți-mi, poate arăta statistica ce s-ar fi întîmplat dacă, spre exemplu, în industrie se realiza un ritm mediu anual de creștere de numai 5 la sută, față de 12,9 la sută cît s-a înregistrat în întreaga perioadă 1951—1977 ?

— Bineînțeles. Industria ar fi fost în anul 1977 mai mare de numai 3,7 ori față de 1950, comparativ cu 26 ori cît s-a realizat. Asta înseamnă că harta noastră industrială ar fi fost lipsită de ramuri și subramuri industriale, de numeroase fabrici și uzine, nu s-ar fi putut realiza o industrie echilibrată din punct de vedere al repartizării pe teritoriu, județe și localități, n-ar fi cunoscut saltul industrial de azi. Iată de ce politica consecventă de industrializare a dus la creșteri deosebite în județele mai puțin dezvoltate. Cîteva exemple : producția globală industrială în anul 1977 față de 1938 a sporit în județul Dolj de 164 ori, în Argeș de 112 ori, în Olt de 110 ori, în Ialomița de 97 ori, în Gorj de 69 ori, în Teleorman de 62 ori, în Vaslui de 56 ori, cea a Satului Mare de 50 ori, a Sălajului de 48 ori.

— Să continuăm cu ritmurile. Este știut că România a înregistrat în anii construcției socialiste ritmuri înalte de creștere economică, situîndu-se printre țările cu cele mai mari creșteri din lume. Care este situația în ultimii 10—12 ani ?

— S-au realizat în continuare ritmuri înalte de creștere economică, concomitent cu amplificarea eforturilor pentru modernizarea structurii economice, pentru introducerea în producție a cuceririlor științei și tehnicii contemporane, a accentuării laturilor calitative a activității economice. Iată și ritmurile medii de creștere realizate în ultimele perioade. În primul rînd, pentru perioada 1966—1977, la venitul național s-a realizat 9,5 la sută, la producția globală industrială 12,3 la sută, volumul investițiilor a sporit într-un ritm mediu anual de 11,1 la sută, iar cel al comerțului exterior de 15,0 la sută. Pentru aceiași indicatori ritmurile înregistrate în perioada 1971—1977 au fost următoarele : venitul național 10,8 la sută, producția globală industrială 12,7 la sută, investiții 11,0 la sută, comerț exterior 17,3 la sută. De remarcat că ritmul la venitul național este superior celui realizat la produsul social care a fost de 10,2 la sută.

— Ce înseamnă acest lucru ?

— Că s-au îmbunătățit laturile calitative ale activității economico-sociale, că a sporit eficiența activității economice.

— Deci și statisticile demonstrează că ultimile două cincinale marchează o perioadă de un excepțional avînt economic al României.

— Da, desigur. Cele prezentate au fost numai cîteva exemple care oglindesc realizările obținute de poporul român în ultima perioadă. Sînt rezultatele politicii economice a partidului nostru, a secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

— Propun să ne oprim sumar la o altă ramură de bază a economiei noastre naționale, agricultura, care a cunoscut, de asemenea, profunde transformări. S-a realizat cooperativizarea, s-a dezvoltat și modernizat continuu baza tehnico-materială, s-au obținut importante sporuri de producție vegetală și animală.

— Pe scurt, despre agricultură ce vă pot spune ? Iată, de exemplu, numărul tractoarelor a ajuns în anul 1977 la 138 549 față de numai 4 049 în 1938 ; suprafața amenajată pentru irigat a sporit de la 15,4 mii ha în 1938 la 1 853,7 mii ha în 1977 ; ca urmare a dublării și chiar triplării producțiilor medii la hectar la principalele culturi agricole, recolta totală de cereale a sporit de la 8,0 milioane tone obținute în medie anual în perioada 1934—1938, la 14,8 milioane tone în 1971—1975 și 19,2 milioane tone în 1976—1977. Și să nu uităm, în 1938 eram „eminamente agricoli".

— Am început acest interviu, de fapt dumneavoastră ați răspuns la prima întrebare cu un indicator reprezentativ, de mare sinteză — venitul național. Cum a evoluat venitul național pe locuitor ? Cifric, în limbajul lapidar al datelor statistice, ce alte aspecte ați releva în ce privește realizările în domeniul ridicării nivelului de trai ?

— Venitul național pe locuitor a fost în anul 1977 mai mare de 9,2 ori decît în anul 1950, an luat ca bază de referință la începutul discuției noastre. Pe temelia creșterii venitului național au sporit neîntrerupt veniturile populației, ceea ce a asigurat amplificarea sistematică a puterii de cumpărare, îmbunătățirea calitativă a consumului întregului popor. Iată cîteva date : veniturile globale ale populației au fost mai mari în 1977 față de 1950 de 8,6 ori, veniturile din retribuirea muncii personalului muncitor de 15,2 ori, veniturile din munca în cooperativele agricole de producție și din gospodăriile populației de 4,3 ori, iar veniturile obținute de populație din fondurile sociale de consum au crescut în aceeași perioadă de 18,5 ori.

— La sfîrșitul anului trecut, din inițiativa secretarului general al partidului, Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R. a hotărît reeșalonarea graficului majorării retribuțiilor. Cum s-a încheiat această acțiune ?

— După cum știți etapa I a majorării retribuțiilor din acest cincinal s-a încheiat la 1 iunie 1976, cu trei luni mai devreme față de graficul inițial. Pe baza acestei devansări oamenii muncii au obținut un plus de venituri de 2,1 miliarde lei. Retribuția medie netă a personalului muncitor care a fost în anul 1975 de 1 595 lei lunar și în anul 1977 de 1 816 lei a ajuns în anul 1978, la încheierea primei etape de majorare la 2 060 lei, iar în anul 1980, la încheierea etapei a II-a de majorare va ajunge la 2 238 lei.

— Dar creșterea veniturilor populației se află în strînsă legătură cu modificările intervenite în structura economiei noastre naționale și concomitent în structura populației. Care sînt principalele modificări în structura populației, în calitatea forței de muncă ?

— În primul rînd aș dori să menționez faptul că datorită nivelului înalt al natalității și reducerii mortalității generale s-a înregistrat un spor ridicat de creștere a populației ; la începutul acestui an România avea 21 757 918 locuitori. Ca urmare a îmbunătățirii condițiilor de muncă, a creșterii stării de sănătate a populației, durata medie de viață a ajuns în perioada 1975—1977 la aproape 70 de ani. O altă schimbare calitativă în structura populației este și repartizarea acesteia pe medii.

— Adică ?

— În prezent peste 48 la sută din totalul populație locuiește în mediul urban față de 23,4 la sută în 1948. În ce privește populația activă, concomitent cu creșterea numerică a acesteia, au avut loc importante modificări de structură. Între acestea aș menționa sporuri înalte ale populației active din industrie, construcții și în celelalte ramuri neagricole, paralel cu scăderea populației ocupate în agricultură. La începutul acestui an numărul lucrătorilor din ramurile neagricole reprezenta 66 la sută din totalul populației active față de numai 26 la sută în 1950.

— Cînd observăm că populația din mediul urban a crescut și ciud au apărut attea orașe noi pe harta țării este firesc să notăm și cîte locuințe au fost date în folosință în perioada 1950—1977.

— 3,9 milioane. Iar în acest cincinal, obiectivul îl cunoașteți, desigur, peste un milion de apartamente.

— Discutînd despre modificările în structura populației active, care este creșterea numărului personalului muncitor ?

— În 1977 acesta a fost de 6 740 200, de 3,2 ori mai mare decît în 1950, din aceștia peste 3 800 000 lucrează în industrie. Principalele modificări se referă la îmbunătățirea repartizării pe ramuri, la creșterea ponderii muncitorilor, la ridicarea calificării, apariția unor noi meserii și ocupații. Numai în ultimii 7 ani au absolvit învățămîntul profesional 719 134 de persoane, 132 900 de persoane au terminat învățămîntul tehnic de maiștri și de specializare postliceală, iar 218 082 au absolvit învățămîntul superior.

— Ultima întrebare. Cum se vede România în lume ? Vă pun această întrebare, deoarece ritmurile de creștere menționate au schimbat locul fostei țări eminamente agricole, căreia, altădată, în multe țări ale lumii nu i se cunoștea nici măcar capitala. Este adevărat că politica noastră externă a contribuit foarte mult la mai buna cunoaștere a României în afara granițelor ei. Dar această politică este indisolubil legată de cea internă și ea n-ar fi avut argumente fără aceste ritmuri ale dezvoltării noastre economice. La urma urmei, politica noastră de pace și de dezvoltare a legăturilor economice, culturale și științifice cu celelalte țări ne-au făcut cunoscuți pe glob. Deci, care este locul României pe mapamond ?

— După datele disponibile pentru anul 1976, vă pot spune că România ocupa locul 9 în Europa, după numărul populației, și 33 în lume ; producția de îngrășăminte azotoase se află pe locul 8 în lume, iar la oțel, ciment și acid sulfuric printre primele 14 țări ale lumii, la fibre și fire sintetice pe locul 15. La producția agricolă ocupăm locul 4 la recolta totală de porumb, la cartofi și sfeclă de zahăr locul 10, iar la grîu locul 12. În anul 1977 România a avut relații economice cu 140 de țări, volumul exportului a fost în anul 1977 de 27 ori mai mare decît în 1950.

— Așadar, dincolo de cifre...

— Dincolo de cifre, de aceste statistici, se află politica înțeleaptă a partidului, clarviziunea secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, se află dorința și capacitatea mereu crescîndă a românilor de a-și făuri o industrie modernă, cheia unei economii dezvoltate, a bunăstării întregului popor.

RĂZVAN BARBULESCU

FLACĂRA Redacția : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : publicistică social-politică (I. Timbus, I. Purcaru, L. Nițescu — 16 17) ; reportaj (Nicolae Cristache — 16 06) ; cultură, știință, învățămînt, sport (T. Octavian, N. Ionescu — 16 19, 16 06) ; scrisori, anchete cetățenești (M. Nedelea, E. Seceleanu — 16 18, 17 87), fotoreportaj (1595) ; documentare (16 23) ; cenaclu, administrație (17 78 82 și interior 17 83) ; secretariat de redacție (Dan Bîrlădeanu, Cornel Cotană — 17 82, 16 21) ; secretar responsabil de redacție (Nicolae Arsenie — 17 63 16 și interior 17 86) ; redactor șef — 18 22 96 și interior 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la ILEXIM — Departamentul Export-Import presă, PO Box 136—137 telex : 1 12 26 București str. 13 Decembrie nr. 3

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI: 2 LEI

41505

flacăra

ANUL XVIII Nr. 35 (877) 31 AUGUST 1978

SĂPTĂMÎNAL EDITAT DE CONSILIUL CENTRAL AL UNIUNII TINERETULUI COMUNIST

Tinerețea

Noi plecăm și rămîn înapoi
incendii aprinse de ploi.

Tu treci și începe să cînte
aerul care te simte.

Mai trimite-ne poduri
să ne descurce din lațuri, din
noduri.
Dintre noi, printre noi,
ieri și azi, tot așa,
impărătească-ne umbra ta.

CLEOPATRA LORINȚIU ■

La marea sărbătoare a Eliberării

Emoționantă evocare a actului istoric al insurecției naționale armate antifasciste și antiimperialiste — eveniment de răscruce în istoria patriei, care a deschis calea înfăptuirii celor mai profunde prefaceri pe care le-a cunoscut societatea românească — sărbătorirea în acest an a zilei de 23 August a prilejuit, în același timp, exprimarea celor mai vii sentimente de mîndrie patriotică ale oamenilor muncii pentru realizările înregistrate în ampla operă de construire a noii orînduiri, de transpunere în viață a mobilizatoarelor obiective cuprinse în Programul partidului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism. 23 August 1944 : o zi în care se concentrează — prin forța acelui măreț act hotărîtor al insurecției conduse și însuflețite de partidul comuniștilor — toate energiile revoluționare ale unei istorii milenare, ale unui popor îndîrjit de libertate și dreptate, animat de indestructibilă voință de a trăi slobod, mîndru și neînvins în țara strămoșilor săi, a celor ce se jertfiseră pentru a-i păstra ființa întregă și ideal nestins. 23 August 1978 a însemnat, de aceea, alături de emoționantul moment evocator, alături de clipa aducerii aminte a strădaniilor avocate de memoria nepieritoare care e propria noastră istorie, bucuria întregii națiuni de a se recunoaște pe sine, munca, năzuințele și visele sale în chipul patriei înnoite din temelii, în imaginea prezentului ei socialist. A fost, astfel, o zi care a afirmat încă o dată, plenar și temeinic, conștiința de sine a națiunii române, adevărul esențial al vieții noastre de constructori harnici și sîrguincioși ai celei mai drepte și mai umane orînduiri din istorie, unitatea noastră, de nezdruncinat, a tuturor celor ce muncesc, fără deosebire de vîrstă sau profesie, români, maghiari, germani și de alte naționalități, în jurul Partidului Comunist Român, al celui mai iubit fiu al națiunii, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Ca și în anii precedenți, în Capitală demonstrația oamenilor muncii s-a desfășurat în Piața Aviatorilor, impodobită sărbătorește.

Ora 8. În tribuna oficială sosește tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România. Ropote de aplauze, urale entuziaste și ovații izbucnesc spontan, făcînd să vibreze văzduhul. Minute în șir, largul spațiu al Pieței Aviatorilor răsună de aclamațiile puternice „Ceaușescu—P.C.R.", „Ceaușescu—România !", „Ceaușescu și poporul !"

Este momentul în care, laolaltă, oamenii muncii din întreaga țară își îndreaptă gîndul cu nesfîrșită dragoste și recunoștință spre conducătorul partidului și statului, spre cel ce întruchipează în gradul cel mai înalt virtuțile și aspirațiile, credințele și nădejdile noastre, conștiința de sine a națiunii socialiste române, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Împreună cu secretarul general al partidului, în tribuna oficială urcă tovarășa Elena Ceaușescu, tovarășii Manea Mănescu, Iosif Banc, Emil Bobu, Cornel Burtică, Virgil Cazacu, Gheorghe Cioară, Lina Ciobanu, Constantin Dăscălescu, Ion Dincă, Emil Drăgănescu, Janos Fazekas, Ion Ioniță, Petre Lupu, Paul Niculescu, Gheorghe Oprea, Gheorghe Pană, Ion Pățan, Dumitru Popescu, Gheorghe Rădu-

(Continuare în pagina 2)

DIN CUPRINS:

- Arheologie
  O nouă și tulburătoare confesiune a pămîntului strămoșesc
- Galeria personalităților muncii
  Tricotextil, 4 000 de muncitoare cu întreprinderea la domiciliu
- Investițiile — la termen ! **„O L T C I T" — niște oameni pe care merită să-i cunoaștem**
- Cu simțul datoriei față de cetățean
  La Cotmeana apa a fost un vis

Sub semnul urgenței!

În 1972, într-o altă țară decît țara sa (care este și țara noastră, România) un cercetător român susține o teorie nouă despre originea, evoluția și terapia cancerului. Reviste din străinătate se interesează de teoria lui N. Ionescu-Dimbovița și omenirea tresare. Nu era nici prima, nici ultima oară, cînd lumea își făcea iluzii că maladia cea mai gravă a secolului, cancerul, ar putea fi învinsă. Unii oameni s-au plictisit (și poate că pe bună dreptate) de descoperitori „miraculoși". Alții continuă să spere. O parte dintre cei care speră, continuă să lupte. Opinia noastră este că n-avem voie să ne pierdem speranța. Și mai zicem că această speranță trebuie întărită prin luptă. Dar s-ar fi putut ca și această teorie să fie o ambalare, o înflamare a iluziei. O revistă din România întîmplător chiar revista în care se scriu aceste rînduri, Flacăra, publică la 10 iulie 1976, la 29 septembrie 1977, la 13 octombrie 1977 și la 8 decembrie 1977, primele articole despre „Situația Nicolae Ionescu-Dimbovița". La ora aceea putea să pară că lucrurile aparțin numai iluziei noastre de gazetari.

În aprilie 1978, din indicația conducerii partidului, se constituie o comisie a Academiei de Științe Medicale, în scopul de a stabili adevărul cu privire la N. Ionescu-Dimbovița și la susținerile sale. Și, pentru ca toate să fie limpezi, testul, la care este chemat chimistul, are loc în public, în prezența celor mai exigente autorități medicale, și nu numai medicale, din țara noastră. Cu o precizie care uluiește, cu o simplitate care emoționează, N. Ionescu-Dimbovița face, în fața publicului, dovada că nu este un șarlatan, că nu este un escroc, cum susținuse pînă atunci, fără nici un fel de probe concrete, Ministerul Sănătății, prin persoana ministrului Nicolae Nicolaescu, că este un descoperitor. De aici înainte nu mai e loc de păreri personale. De aici înainte să ne fie permis a cere nu respectarea opiniilor revistei noastre (departe de noi o asemenea vanitate !) ci respectarea legilor țării și a legilor omenirii. Nimeni nu poate călca o indicație de partid care a creat cadrul și toate garanțiile pentru stabilirea adevărului.

Să presupunem că, în 1972, Dimbovița putea fi considerat cel mult un visător și cel puțin un șarlatan. Deși congresele științifice din străinătate nu sînt foarte generoase cu decontarea cheltuielilor pentru șarlatani și nici măcar pentru visători. Măcar în această privință societatea de consum e grijulie cu banii pe care îi investește. Dar, în fine...

Să presupunem că, în 1976, niște zărghiți de la Flacăra, niște palavragii, niște individ care nu au nici o legătură cu medicina, făceau afirmații necontrolate. Sigur, și aici am putea aduce amendamentul că pentru a verifica adevărul unei afirmații trebuie, înainte de orice, să-l și verifici. Dar, în fine...

Să presupunem că, în 1977, i-a apucat

(Continuare în pag. 9)

ADRIAN PAUNESCU ■

La marea sărbătoare a Eliberării

(Urmare din pag. 1)

Iescu, Leonte Răutu, Virgil Trofin, Iosif Uglar, Ilie Verdeț, Ștefan Voitec, Ștefan Andrei, Ion Coman, Teodor Coman, Mihai Dalea, Miu Dobrescu, Mihai Gere, Nicolae Giosan, Vasile Patilineț, Ion Ursu, Richard Winter, Vasile Marin, Vasile Mușat, precum și membri ai C.C. al P.C.R., ai Consiliului de Stat și ai guvernului, vechi militanți ai mișcării comuniste și muncitorești din țara noastră, conducători ai organizațiilor de masă și obștești, foști comandanți de mari unități pe frontul antihitlerist, generali. Eroi ai Muncii Socialiste, reprezentanți ai oamenilor muncii din întreprinderi și instituții bucureștene, personalități ale vieții științifice, culturale și artistice, ziariști. În tribunele oficiale se aflau, de asemenea, numeroase delegații de peste hotare, șefi ai misiunilor diplomatice acreditați în țara noastră, reprezentanți ai presei străine.

Marea demonstrație prilejuită de sărbătoarea noastră națională este deschisă de acordurile solemne ale Imnului de Stat al Republicii Socialiste România.

Salve de artilerie salută glorioasa aniversare a insurecției naționale armate antifasciste și antiimperialiste.

Potrivit tradiției, cinstea de a deschide marea demonstrație revine detașamentelor gărzilor patriotice, celor 16 blocuri masive de paradă, din toate sectoarele Capitalei, care impresionează prin forță, prin ținuta demnă, prin pasul dirz și energic cu care înaintează în marea piață, desfășurînd sub soarele lui august, sub cerul albastru al frumoasei zile de vară, drapelul lor de luptă. Este o imagine simbolică a brațului înarmat al clasei noastre muncitoare, al întregului nostru popor hotărît să apere, dacă va fi nevoie, chiar cu prețul vieții, glia strămoșească, cuceririle revoluționare ale României socialiste. Trecerea prin fața tribunelor, în ritmul marșurilor ostășești, a formațiunilor gărzilor patriotice din rîndurile cărora fac parte oameni ai muncii de toate vîrstele și profesiunile, bărbați și femei, evocă sugestiv momentul istoric al insurecției din august 1944, cînd, la chemarea partidului comuniștilor, poporul întreg a pus mîna pe arme și a luptat neînfricat, alături de unitățile armatei române, pentru alungarea trupelor fasciste. Unii dintre luptătorii de pe baricadele insurecției se află astăzi, după 34 de ani, în formațiunile gărzilor patriotice de la „23 August", „Vulcan", sau ale altor mari întreprinderi bucureștene. În coloane se află, de exemplu, Grigore Morojan, lăcătuș la Întreprinderea de țevi „Republica", cel care, la Turnu Severin, încărca arme din șlepuri în tren pentru a ajuta muncitorii care participau la insurecție, sau Constantin Volculescu, unul dintre cei peste o jumătate de milion de soldați români care, începînd de la 23 August 1944, au luptat, alături de ostașii sovietici, pentru eliberarea întregului teritoriu al țării și apoi pentru eliberarea Ungariei și Cehoslovaciei, pînă la înfrîngerea definitivă a Germaniei hitleriste. Alături de ei, formațiunile de apărare civilă și detașamentele de pregătire a tineretului pentru apărarea patriei aduc înaltul onor secretarului general al partidului, comandantului suprem, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Cu mîndrie și recunoștință, din rîndurile celor opt detașamente în uniforme albastre privesc spre tribuna centrală Eugenia Nedelea din București, Nenciu Păunica din Focșani, Grama Cornel din Constanța, Nagy Ferenc din Tîrgu Mureș, Navy Sibyyle din Timișoara, Mariana Chiriac din Piatra Neamț. Ei sînt cei mai tineri apărători ai patriei. Sînt reprezentanții celor peste două milioane de tineri muncitori și elevi pentru care, asemeni credinței întregului popor, țara și bogățiile ei, viața liberă și demnă, suveranitatea și independența, viitorul comunist sînt comandamente supreme și o cauză sfîntă.

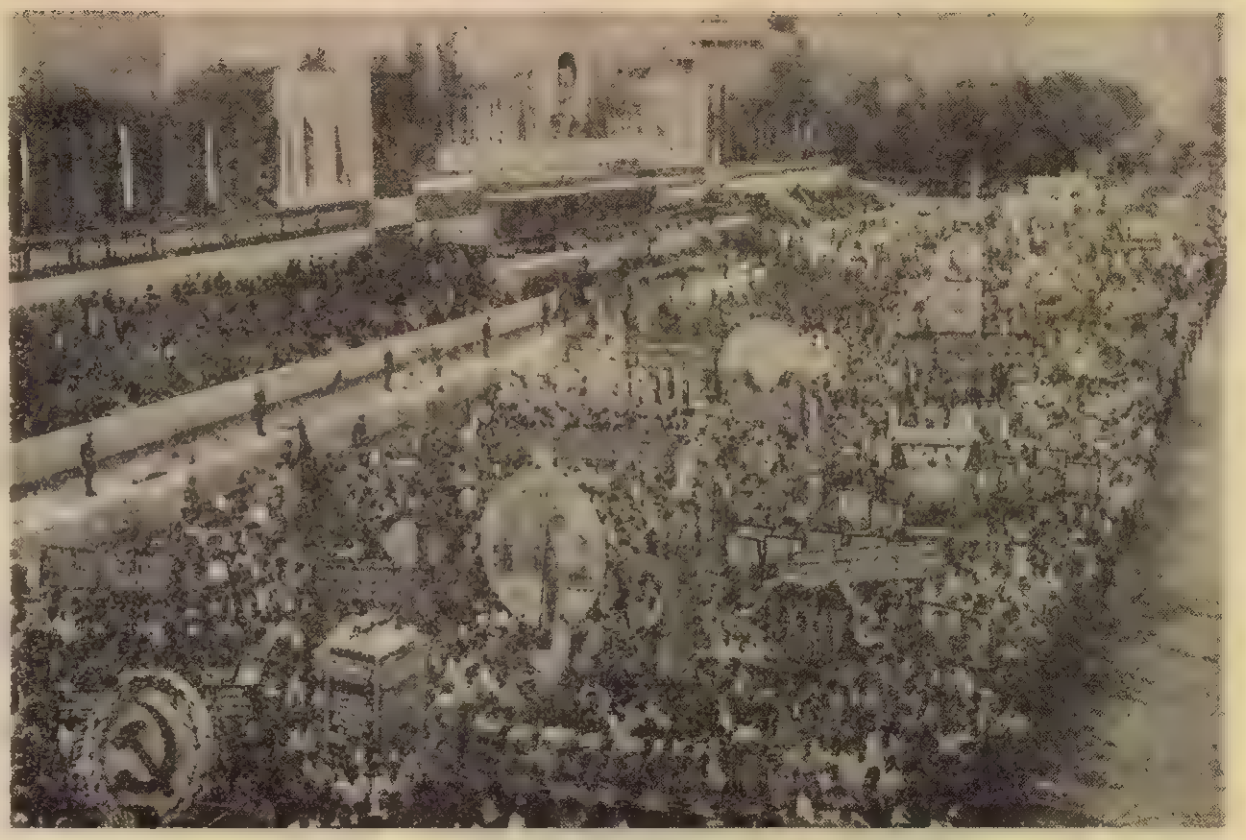

Un semnal al fanfarei, un sunet de trompetă și marea piață unde are loc demonstrația este inundată de copii, de voioșia celor mai tinere vlăstare ale țării. Sînt pionierii și șoimii patriei. Dintre ei se desprind grupuri de fete și băieți care oferă cu toată dragostea flori secretarului general al partidului, președintelui Republicii Socialiste România, tovarășului Nicolae Ceaușescu, tovarășei Elena Ceaușescu, celorlalți tovarăși din conducerea de partid și de stat, oaspeților de peste hotare, celorlalți invitați. Președintele țării îi îmbrățișează cu dragoste pe acești copii care au venit să exprime prin gestul lor delicat și cald recunoștința pentru partidul comunist care, în fruntea țării, veghează necontenit pentru ca ei, tînăra generație, să trăiască o viață cu adevărat fericită. Copiii raportează cu mîndrie despre succesele obținute, fac cunoscute strădaniile și preocupările lor pentru a continua drumul pe care au pășit părinții lor, drumul deveniri comuniste a României.

În Piața Aviatorilor își fac apoi apariția primele coloane de oameni ai muncii reprezentînd cele peste 200 de mari întreprinderi industriale din Capitală, aducînd cu ele atmosfera plină de însuflețire ce caracterizează marile sărbători. Primul detașament muncitoresc poartă cu mîndrie o pancartă pe care se poate citi că oamenii muncii din București — cel mai puternic centru industrial al țării — au obținut în primii doi ani și șapte luni din acest cincinal o producție suplimentară de 18 miliarde de lei. În țara noastră în care a fi comunist înseamnă a munci, în țara noastră în care a fi patriot înseamnă a munci este, aceasta, o dovadă a uriașului efort, plin de abnegație și dăruire, un semn al conștiinței revoluționare a oamenilor muncii din Capitală, a întregii noastre clase muncitoare, care a demonstrat în cei treizeci de ani de la naționalizare că este capabilă să întemeieze și să aducă industria socialistă românească la nivelul tehnicii mondiale. Astăzi, după cum se știe, realizăm în numai șapte zile întreaga producție a anului 1938, industria noastră fiind de 40 de ori mai puternică decît acum 40 de ani. De aceea trecerea coloanelor muncitorești ale marii demonstrații s-a constituit într-un adevărat moment de bilanț, concretizînd principalele direcții de efort ale făuritorilor istoriei noi a țării. Piața Aviatorilor a devenit un fluviu viu, fremătînd de viață, cu toate culorile verii în steagurile și buchetele de flori cu care populația Capitalei a venit să cinstească marea sărbătoare. În rîndurile renumitului colectiv al uzinei „23 August", tinerii Constantin Tache, Victor Simionescu, Ion Mircea, pășesc alături de veteranii Cristache Antonache și Gheorghe Buruc, Eroi ai Muncii Socialiste, care se află pentru a 34-a oară în coloana celor ce sărbătoresc ziua Eliberării patriei. În coloanele întreprinderii „Timpuri noi" se află renumitul strungar Petre Stan dar și pensionarul Vasile Tudor, primul director al uzinei de la naționalizare. Panourile de onoare ale succeselor repurtate de oamenii muncii din Capitală arată că, pe firul celor mai nobile tradiții, revoluția științifică și tehnică românească își înscrie dovezile actuale adăugînd realizări de prestigiu în bilanțul creativității românești. Această creativitate, virtute înnăscută a poporului nostru, își găsește astăzi, după cum se știe, o formă plenară, atotcuprinzătoare, de expresie, în cadrul marelui Festival național „Cîntarea României", inițiat de tovarășul Nicolae Ceaușescu. În acest sens, de exemplu, reținem atenția rezultatele obținute de oamenii muncii de la „Automatica", unde 85 la sută din întreaga producție este reprezentată de produsele noi și modernizate, foarte numeroși muncitori — ale căror lucrări au obținut multe și importante distincții la expozițiile internaționale — fiind angrenați în activitatea de creație tehnică de masă. Umăr la umăr cu cei ce muncesc în întreprinderile industriale trec oameni ai muncii, cadrele de specialiști din institutele și instituțiile Capitalei, specialiștii și muncitorii Institutului central de chimie, de exemplu, unitate reprezentativă a activității de cercetare științifică și tehnologică din țara noastră, ale cărei succese dau măsura eforturilor depuse de colectivul de aici în direcția înfăptuirii indicațiilor secretarului general al partidului cu privire la valorificarea superioară a bazei de materii prime, înnoirea producției, reducerea importurilor. De-a lungul nesfîrșitelor coloane ce se revarsă spre Piața Aviatorilor se disting numeroase grafice înfățișînd creșterea continuă a nivelului de trai material și spiritual al întregului nostru popor, adică scopul întregii activități de dezvoltare economico-socială a țării, țelul suprem al politicii partidului, esența societății socialiste multilateral dezvoltate pe care o edificăm în România. Creșterea venitului național a făcut posibilă, după cum se știe, stabilirea de către partid a majorării retribuției pînă în anul 1980 cu peste 32 la sută, față de 20 la sută cît prevedea planul cincinal. De aceea, cum spunea unul dintre participanții la marea demonstrație, muncitoarea Lenuța Stăicu de la Întreprinderea de cabluri și materiale izolante, „niciodată nu s-a trăit mai bine în România ca acum". Cu prețuire

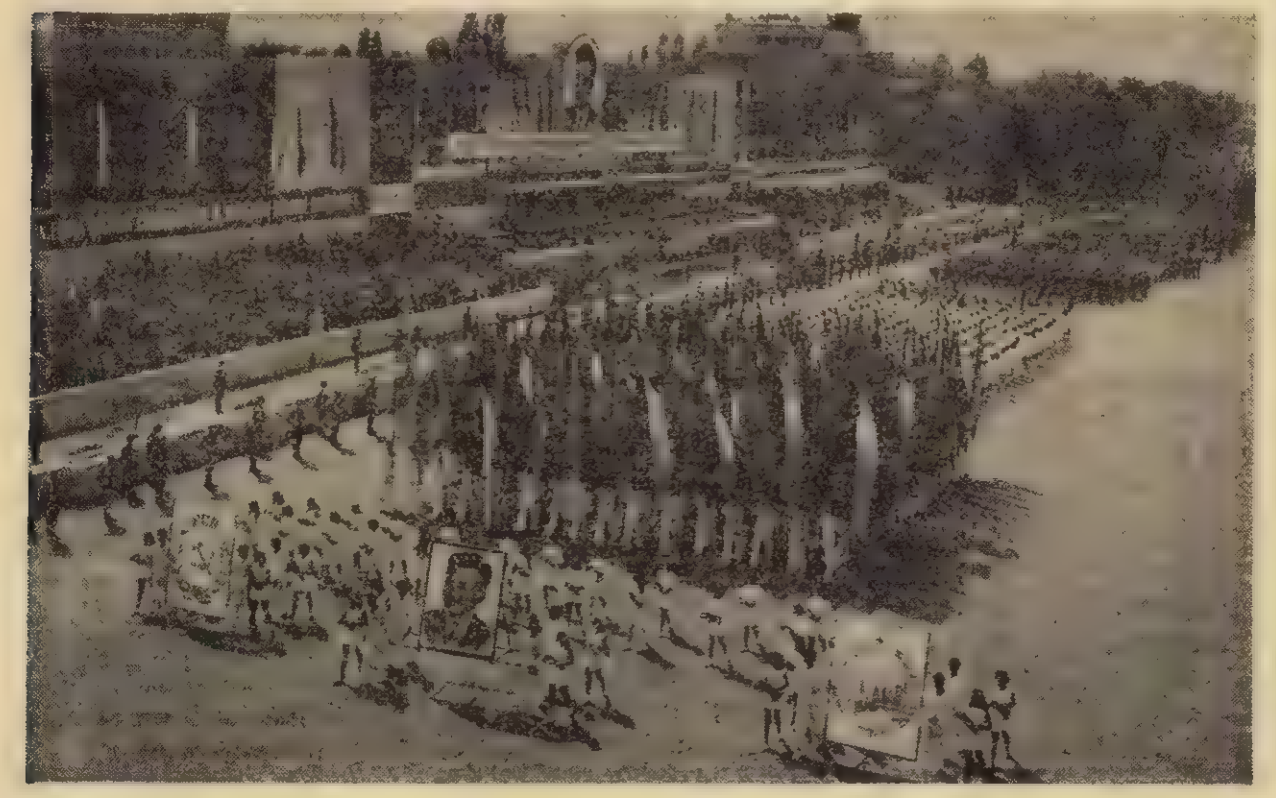

și aleasă stimă, demonstranții poartă portretul tovarășului Nicolae Ceaușescu și îl scandează numele devenit un simbol al tuturor izbînzilor noastre. Întregul popor român știe că este meritul secretarului general al partidului de a fi orientat eforturile întregii națiuni spre promovarea noului, pentru găsirea unor soluții cutezătoare în pas cu realitățile și cerințele progresului social.

În sunetele unui marș tineresc, care anunță un moment inedit, atractiv și deopotrivă emoționant, își fac apariția în Piața Aviatorilor coloanele de sportivi. Peste 7 500 de băieți și fete, tineri din cluburile și asociațiile sportive ale Capitalei, trec prin fața tribunelor. Defilarea lor, într-o splendidă demonstrație de culori vii, de exerciții și care alegorice, degajînd vigoare și optimism, se desfășoară sub semnul „Daciadei", marea competiție sportivă națională, organizată din inițiativa secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Se apreciază că în actuala ediție, la acțiunile și întrecerile sportive de masă și de performanță, sub o formă sau alta a participat aproape jumătate din populația țării. Un car alegoric înfățișează bilanțul fructuos în competiția aceasta de anvergură națională, în care s-au obținut noi recorduri naționale și performanțe de nivel european și mondial. Întreaga demonstrație a sportivilor, splendidele exerciții și ansambluri alegorice pe care le-au executat au fost o paradă de tinerețe, de măiestrie și vigoare, exprimînd recunoștința fierbinte față de partid și de stat, pentru minunatele condiții de muncă și viață create, mîndria generației tinere pentru succesele în muncă și în sport, ambiția de a cuceri noi recorduri pentru culorile țării, bucuria de a se putea manifesta plenar, de a-și putea modela multilateral personalitatea, de a-și putea realiza cele mai cutezătoare aspirații de împlinire și fericire.

Peste Piața Aviatorilor din București, și de aici peste întreaga țară, se înalță dintr-o mare de glasuri imnul „E scris pe tricolor unire", care face să vibreze în suflete dragostea nețărmurită pentru străvechile plaiuri românești, certitudinea că sîntem o țară liberă, suverană și independentă, o țară-constructor, o țară-prieten al lumii, o țară în care oamenii luptă pentru binele oamenilor. Răsună apoi acordurile „Horei Unirii", cîntec simbol al frăției tuturor celor ce, indiferent de naționalitate, sînt ziditori de țară nouă. Într-o atmosferă de puternic entuziasm, se intonează cîntecul-omagiu „Partidul Ceaușescu, România". Este momentul în care, într-un glas cu oamenii muncii din Capitală, toți cetățenii patriei își reafirmă legămîntul și nestrămutata lor hotărîre de a-și strînge și mai puternic rîndurile în jurul partidului, al secretarului său general, de a-și consacra întreaga energie pentru înfăptuirea cu înaltă conștiință patriotică a obiectivelor Congresului al XI-lea și Conferinței Naționale ale partidului, pentru făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate și a comunismului pe pămîntul României.

Tricotextil, 4000 de muncitoare cu întreprinderea

— Tovarășă Florica Chircă sînteți vicepreședinte al Cooperativei „Tricotextil". Trei sînt motivele care ne determină să vă solicităm acest interviu. O privire de foud, fără prejudecăți, a muncii la domiciliu : posibilitatea obținerii pentru cei interesați de informații asupra profilului cooperativei ; punerea față-n față a acestei munci grele și oneste cu alte cazuri în care fie că legea este eludată fie că este interpretată conform unor interese meschine. În momentul de față aveți locuri de muncă ?

— Da.

— La ce ? Ce anume să facă persoanele care se vor încadra ?

— Tricotaje pentru copii și adulți. Pentru adulți de la fulare pînă la rochii de seară. Pentru copii totul. Bărbații sînt ca de obicei vitregiți — lucrurile pentru ei se reduc la cîteva obiecte.

— De ce adică „sîntem vitregiți" ?

— Numărul personalului muncitor din unitatea noastră este de circa 4 000 dintre care bărbați sînt doar 80. Ar fi și aceasta o explicație.

— Pentru ca un om să lucreze la „Tricotextil" ce anume îi trebuie exceptînd domiciliul ?

— Croșetă, andrea sau mașina „Tricorecord". Se găsește în comerț și costă 480 de lei.

— Cum se poate învăța această meserie ?

— Dragă tovarășe, femeile o cam știu. Cele care n-au știut sau au uitat sînt trimise la domiciliul lucrătoarelor cu experiență din apropierea lor.

— Cine anume lucrează la această cooperativă ?

— Femei cu copii mulți : femei cu bărbați sau copii bolnavi în întreținere ; femei bolnave ; persoane cu probleme în familie.

— Înțelegem că este o mare mină de ajutor pe care partidul și statul o întind celor cu copii mulți, celor în suferință, celor care din alte motive nu pot lucra în producția propriu-zisă. De cînd a luat ființă această formă de muncă ?

— Din 1969, dar s-a dezvoltat considerabil după Plenara partidului din iunie 1972. Atunci, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, s-a referit pe larg, propunînd măsuri concrete și dînd dispoziții pentru crearea unei puternice baze materiale, la antrenarea casnicelor într-o muncă socialmente utilă.

— Ca statut de viață și social ce deosebire există între o femeie care lucrează la domiciliu și alta care muncește la „Tricodava", să zicem ?

— În măsura în care își îndeplinesc norma, femeile de la noi beneficiază de concediu medical plătit, de concediu de odihnă, de alocație pentru copii. De retribuție, firește.

— Această muncă atît de stimabilă, această muncă, uneori, în suferință, ce mare avantaj moral prezintă? Ce știți despre așa ceva ?

— Femeile sînt foarte fericite că devin utile societății.

— Dar familiilor lor, copiilor lor, soților lor ?

— Credeam că se înțelege.

— S-a înțeles. Cît anume se cîștigă prestînd această muncă ?

— Cînd numărul copiilor este mare, sau cînd femeia este bolnavă, sau starea bolnavului pe care-l îngrijește este gravă se muncește mai puțin și se scot 500—600 lei pe lună. Cînd nu, se ajunge și la suma de 3 000 lei.

— Am omis să vă întrebăm un lucru elementar : care vă este forul tutelar ?

— UCECOM-ul.

— Ce perspective are munca la domiciliu ?

— Se va dezvolta foarte mult.

— Dacă, să zicem, o tovarășă care a lucrat la domiciliu vrea să se angajeze la o întreprindere, copiii i s-au mărit de pildă — o poate face cu transfer în interesul serviciului ?

— Nu, doar transfer la cerere.

— Vi se pare normal ?

— Eu v-am răspuns cum este.

— Supunem această chestiune județății forurilor de resort. Spuneți-mi puteți lua la această muncă și studente ?

— Cum să nu ? Avem dealtfel fete sau femei care la noi fiind urmează la seral liceul sau institute de învățămînt superior. Trebuie să existe acordul decanatului. Putem lua și fete începînd cu clasa a IX-a.

— Cine are serviciu la o întreprindere poate lucra și la domiciliu ?

— Poate, dar nu în cadrul cooperativei noastre. Am glumit, înțelegeți. Nu poate

— Cine vă concurează în această muncă ?

— Tricoterii particulari. Noi nu avem centre pe Tunari, Bulevardul Bălcescu, la Piața Gemeni. Ei sînt prezenți însă.

— La ce fel de centre vă referiți ? Vorbeam pînă acum plini de insuflețire despre munca la domiciliu.

— Avem 24 de centre de comandă. Tot la acestea își aduc lucrătoarele noastre produsele finite. Se și lucrează acolo.

— De unde iau lucrătoarele dumneavoastră materia primă ?

— De la cooperativă. Menționez că la centrele noastre se lucrează și cu materialul adus de către clientă sau client.

— Fiind vorba de o unitate productivă a sosit timpul, stimată tovarășă Chircă, să vă întrebăm cum stați cu planul de producție ?

— Noi realizăm anual 150 de milioane de lei. Munca la domiciliu, căci revin și vă spun că avem și 24 centre de lucru și comandă, înseamnă 65 la sută. Producem anual 1 850 000 de articole pentru copii și 385 000 articole de galanterie.

— Am auzit că aveți și sarcini la export. Ce ne puteți spune ?

— Exportăm în U.R.S.S. și facem schimburi de mărfuri cu Polonia, Cehoslovacia și R. D. Germană. Valoarea aproximativă a exportului și schimbului înseamnă circa 3 milioane lei.

— Tovarășă vicepreședinte Chircă cît de grea e munca de tricoteză ?

— Numai depănatul unui scul ia 30—40 de minute. Ar fi bine ca să primim bobine căci pe scul firul este încurcat. Ne gîndim chiar în aceste clipe să ne creăm noi un atelier de bobinat.

— Revenim la întrebarea noastră : cît de grea este această muncă ?

— Nici cea mai bună lucrătoare nu poate face mai mult de un costumaș de copii pe zi. Este vorba de un copil de 2 ani.

— Această formă de muncă poate deveni paravan pentru alte activități mai puțin legale și mai puțin onorabile ?

— Nu. Dacă două luni la rînd cooperarea nu-și face planul reziliem contractul. Facem dese sondaje ca nimeni să nu folosească mînă de lucru străină. Din afara familiei, adică.

— Am apucat să vedem cîteva modele superbe pentru copii, femei și chiar bărbați. Două întrebări : Unde anume se găsesc de vînzare ? Cîtă inițiativă are cooperatorul la crearea unui model nou ?

— Produsele noastre se vînd la marile magazine. Prima întrebare. Cooperatorul are dreptul la multă inițiativă. A doua întrebare. Adică femeia execută modele pentru copii. La un moment dat copilul ei se mărește și îl îmbracă altfel, mai frumos. Vine la noi și îi omologăm modelul.

— Cît durează omologarea unui produs nou ?

— Cel mult două săptămîni. Volam să vă spunem că asistăm, aceasta legat de întrebarea dumneavoastră, la spectacole emoționante și unice, ne vine să credem. Cînd se organizează parada modei coope-

Echipa de la compresoare

Se numește Dumitru Constantin. Un tînăr cu multă personalitate. Zvelt, privire scăpărînd de inteligență. Vorbește limpede, ușor avîntat, tintind drept în ochii celui pe care-l are în față. Are gînduri bine precizate și nu ezită să le exprime. Despre mesterul lui spune așa : „A fost și îmi este ca un tată, deși nu mai lucrez în echipa lui. M-a învățat aproape tot ce știu despre oameni, m-a învățat, mai cu seamă, să-i cunosc bine pe oamenii pe care-i întîlnesc zilnic și pentru asta îi sînt recunoscător. E foarte important să ai un model. El este modelul de muncitor pe care-l apreciez cel mai mult."

Sigur, destui tineri știu să spună convingător vorbele acestea, numai că nu toți reușesc s-o facă în prezența persoanei în chestiune. Dumitru Constantin reușește, fiindcă n-are nici un motiv să procedeze altfel. E interesat de adevăr, de lucrul esențial, e probabil să aibă și îndoieli, om fiind și încă unul bine înzestrat pentru viață, dar se simte îndemnat să-și exprime doar certitudinile. Dumitru Constantin a absolvit, în urmă cu cinci ani, o școală profesională la Brașov în specialitatea lăcătușerie. Are o vechime în muncă de cinci ani, e secretar U.T.C. într-o fabrică de mare tehnicitate, soția lui e frezor la aceeași întreprindere.

Ionel Geantă. înalt, un bărbat plin de forță, dar forță bine împărțită la treburi care merită a fi făcute. E ajustor și șef de echipă. Soția e laborantă la INCERC, fata proiectant la Institutul de mecanica fluidelor și mecanică aerospațială. Ionel Geantă are 33 de ani în cîmpul muncii, „din care — după proprie-i spusă — 33 la aceeași întreprindere". Fiu de muncitori, a știut dintotdeauna ce are de făcut în viață și ce i se cuvine pentru asta. Opiniile, vorba lui, felul în care își pregătește cuvîntul arată o fină pricepere la oameni. Dacă proprietar e acela care pe mosia lui arată numai chibzuință, siguranță de sine, voință de mai mult și mai harnic, atunci Ionel Geantă e prototipul de azi al proprietarului român de fabrică. Sigur, nici un om nu e de neînlocuit, însă nu văd ce conducător de întreprindere care-și știe interesele ar gresi să-i înlocuiască pe șeful de echipă Ionel Geantă. Prin viața și constiința lui de bun profesionist, de comunist de omenie trec atîtea din cele mai generoase năzuințe ale colectivității încît, în absența unuia ca Ionel Geantă și dacă vrei să rămînă fabrica fruntașă, trebuie găsit altul la fel.

Vasile Antonescu ar putea fi omul care să-l înlocuiască pe șeful de echipă. Arată foarte tînăr și foarte sănătos, dar are de-acum 20 de ani de meserie. Iar meseria e de lăcătuș mecanic. E membru de partid și unul din cei care știu ce să facă din fiecare minut. Ziua lui de

lucru se măsoară adesea, ca în agricultură, în cîmpanie, cu ziua lumină. E ceea ce se cheamă un muncitor de bază. Cînd secretarul comitetului P.C.R. pe fabrică trebuie să facă socoteala oamenilor pregătiți să înceapă o acțiune, de toată importanța pentru buna mers al vieții și muncii lor, la Vasile Antonescu se sfredește între primii. Cînd, după trecerea fără prea multă urmă pe la conducerea fabricii a mai multor ingineri, colectivul a pus foarte hotărît problema numirii unui șef care să vrea și, totodată, să poată să facă treabă, hotărîre din care a rezultat numirea inginerului Paul Blaier și, cu aceasta, dar, mai ales, cu efortul susținut al tuturor redresarea spectaculoasă a situației, unul din oamenii care au sesizat între primii momentul și au pus, cum se spune, umărul la ce era mai greu, a fost lăcătușul Vasile Antonescu. Ce-i aseamănă pe tînărul Dumitru Constantin, pe încă tînărul Vasile Antonescu, pe șeful de echipă cu privirea tînără și plină de solicitudine Ionel Geantă e o anume siguranță a gîndului și a faptei. Ei știu în amănunt ce rost au presele și compresoarele fabricate aici, ei simt, tot așa cum își simt veniturile familiei, orice plus și orice risipă. Lucrînd la aceste compresoare necesare industriei petroliere și industriei chimice la Ploiești, Borzești, Teleajen, Vișina, Corbii Mari, Govora, Suplacu de Barcău, Videle, Slobozia, Pitești, Năvodari, Tîrgu Mureș, Făgăraș ei știu cu multă nuanță că pentru binele lor lucrează. Cuvintele acestea nu sînt lozincă seacă. Ei sînt chiar oameni noi, de experiența și, îndeosebi, pe seama constiinței cărora întreprinderea își trece toate marile sale inițiative și reușite.

Întreprinderea se cheamă „23 August" și e purtător de steag în industria noastră grea.

Toma Vasiliu e lăcătuș mecanic și e unul dintre cei mai vîrstnici muncitori ai fabricii. E în cîmpul muncii de la 14 ani și are, cu totul, 41 de ani de meserie. S-a angajat în uzină la 18 iunie 1946 ca să lucreze reparații de locomotive și, mai apoi, locomotivele propriu-zise. Are un fiu lăcătuș la Institutul de mașini de calcul electronice. Vorbește puțin, are opinii ferme în chestiunea educației prin muncă și pentru muncă a tinerelor generații, iar față de oamenii care nu cinstesc mîinile muncitorului arată o asprime în cuvînt și în privire foarte elocvente. El a văzut, din 1946 și pînă azi, cum s-a pus fiecare mașină în întreprindere. Mai mult, el a văzut cum cresc meseriașii cei buni și i-a ajutat să crească. Dacă Emil Cionoiu, muncitor specialist, e ceea ce e, faptul i se datorează în mare măsură. La fel, în ce-i privește pe Gheorghe Cornea, tehnolog, pe Ion Bălan, proiectant, pe mulți alții. Pentru Toma Vasiliu omul nou înseamnă omul cu o alcătuire spirituală armonioasă și care are o singură cauză : să crească, la rîndu-i, pe alții în cultul muncii și al întrajutorării muncitorești, în respect pentru colectivul în care trăiește, un om pentru care Codul eticii și echității comuniste e mai mult decît un cod de norme ale unei morale noi, fiind cartea vie pe care ei o fac fapt în fiecare zi. Iată, de curînd, au sosit din școala profesională trei tineri. Ei au fost încredințați din prima zi unor muncitori de la care au a învăța și pe care n-ar fi rău să-i urmeze și, urmîndu-i, să-i depășească. Tinerii au un exemplu și un prieten în comuniștii Toma Vasiliu, Vasile Antonescu și Nicolae Stăncioiu. Pentru cei tineri, întreprinderea are locuințe, cantină, club. Nefamiliștii și chiar unii abia familiști din fabrica de prese-compresoare locuiesc în blocurile din strada Rodnei nr. 4. Mai bine de 40 de oameni într-un bloc cu toate dotările. Traiul în comun e un lucru nou și minunat pentru adolescenții veniți, cei mai mulți, din satele Moldovei. Dar traiul bun nu e un fapt simplu. El se învață. Dumitru Constantin, secretarul U.T.C. al fabricii, nu se sfiește să facă, de exemplu, din problema folosirii corecte a robinetelor o chestiune a zilei în adunările uteciste.

Jumătate din zi, spune Toma Vasiliu, lucrăm cot la cot, noi, cei cu vechime în muncă, și tinerii. Jumătate de zi înseamnă jumătate de viață, dacă socotim cît vom mai fi tovarăși, nu atît eu, cît cei care au treizeci, patruzeci de ani.

Toma Vasiliu și Ionel Geantă s-au angajat la „Malaxa" în aceeași zi : la 18 iunie 1946. Ei sînt doi dintre muncitorii care au știut atunci ce preț are în istorie munca lor devotată cauzei partidului și poporului. Ei au știut că-și trăiesc tinerețea în miezul cel mai fierbinte al istoriei, că fac istoria. Și Toma Vasiliu și Ionel Geantă și cei care au învățat de la ei să trăiască în chip muncitoresc, cu demnitate și cinstind adevărul, sînt oameni informați, frumos clădiți sufletește, discută politica țării cu degajare, cu înțelegere pentru ansamblu. Cînd fabrica nu lucra cum se cuvine din pricina unor rebuturi venite de la turnătorie, ei simțeau nereușita ca pe o nereușită a vieții lor. Și acum, cînd „servisul" întreprinderii trimite pentru verificări sau remedieri în țară, la compresoarele fabricate, către altele și pentru că mai există și oameni ce se întîmplă să muncească uneori ca în grădina altuia, cum se zice, ceilalți, adică Dumitru Constantin, Vasile Antonescu, Toma Vasiliu, șeful de echipă Ionel Geantă, trăiesc un sentiment de neîmplinire. Asta fiindcă pentru ei fabrica nu e una, iar industriile din țară alta.

Tînărul Dumitru Constantin exprimă, în felul său, franc, necomplexat de cuvinte, sîndul acestui „om de tip nou", pe care nu e nevoie să-l căutăm cine știe unde, el fiind pretutindeni : „La 25 de ani, dacă are norocul să ajungă într-un colectiv ca al nostru, un tînăr e complet format ca om nou. Devine, adică om de bază. Trebuie atîția ani, pentru că tînărul consideră că în fabrică unele treburi sînt importante și altele nu. El trebuie să învețe că în producție toate lucrurile sînt la fel de importante. Într-un compresor ca acela pe care-l facem noi, mic sau mare, fiecare reper e la fel de important. Iar timpul trece repede". Și cu tonul gospodarului care s-a trezit foarte în zori și-și zoreste familia cu „acum se face lumină". Dumitru Constantin precizează : „Să ne maturizăm repede, fiindcă acum se face istoria !"

TUDOR OCTAVIAN ■

la domiciliu

ratoarele noastre vin cu copiii lor. Este ceva emoționant. Doriți să mă mai întrebați ceva ?

— Nu.

— Cum ați ajuns dumneavoastră să lucrați la domiciliu ?

— Să spun cu Mia ?

— Care Mia ?

— Verișoara mea.

— Dacă lucrurile stau așa, spuneți-ne.

— Păi, Mia este și ea din comuna Poenari, satul Ulmi, dar prin măritiș s-a stabilit în București. Ea mi-a zis odată că lucrează acasă cu croșeta și scoate 1 800 lei. Zic : aș putea și eu ? Zice da.

— Ce lucrați acum ?

— Rochițe pentru fetițe de 5—6 ani. După măsuri să știți că-s bine dezvoltate.

— Tovarășa Mia v-a dus de mînă aici, dar de ce ați început lucrul la domiciliu ?

— Păi nu pe caz de boală ?

— Da ?

— Am fost operată de peritonită și n-am mai avut voie de la doctor să lucrez la cîmp. Nici la cultura mare, nici la cultura mică.

— Aducînd și dumneavoastră în casă cam 2 000 pe lună, bani care se alătură retribuției soțului, cum arată casa acum ?

— Ca nouă, căci are 6 ani vechime pe pămînt. Ne-am luat motor de apă, televizor, mașină de spălat, aragaz. Copiii sînt îmbrăcați la modă.

— Ce modă este acum la Ulmi ?

— Fetița umblă cu pantaloni și rochițe tricotate. Băiatul, de, ca toți băieții.

— Soțul vă ajută ?

— Ajută tovarășe. Mi-a făcut virtelniță pe rulmenți. Nu degeaba are meseria asta.

— Lucrează la Birlad, unde se fac rulmenți ?

— Nu, păcatele mele, dar se pricepe la toate căci e mecanizator.

— Cînd vă gîndiți la viitorul copiilor la ce anume vă gîndiți ?

— Deocamdată mă ajută amîndoi. La 7 ani fetița și-a făcut singură o ie. Așa că fata vrea să lucreze și ea la domiciliu.

Băiatul trage spre tat-su : nu stă deloc pe acasă — parcă ar fi bărbatul meu în plină campanie de vară.

— Pentru acești bani, circa 2 000 pe lună, cît timp lucrați dumneavoastră ?

— În medie 8 ore pe zi. Ajutată de al meu și de copii. Știți cîte dioptrii am la ochi ?

— Spuneți-mi, nu știu !

— 4.

— Cum vă numiți ?

— Morărescu Elena și am 42 de ani.

— În linii mari care a fost viața dumneavoastră pînă a veni aici ?

— Am lucrat la „Tînăra Gardă" din 1958 pînă în 1972. Într-o zi, dealtfel bine mersi, venită acasă aflu că băiatul era corigent la română, matematică, istorie, geografie.

— Oricum, materii de bază.

— Da, trebuia supravegheat. Am început lucrul la domiciliu și l-am salvat de la repetenție. A terminat liceul și în octombrie pleacă în armată.

— Soțul ?

— Lucrează la I.M.E.B. și mă ajută la ghem.

— Acum ce sînteți ?

— De un an sînt șefa unității numărul 7 de pe strada Domnița Anastasia.

— Ce atribuțiuni aveți ?

— Recepționarea la timp a mărfurilor. Întocmirea planului cu consultarea tuturor lucrătoarelor. Și sînt 380.

— La centrul pe care îl conduceți se lucrează și rochii de seară ?

— Da.

— Cererea este mare ?

— Dacă ar merge mai bine aprovizionarea cu material s-ar face și 1 000 pe lună.

— Nu mă pot opri să nu vă întreb ce avantaje are tricotul ?

— Nu se calcă și nu se contractă.

— Tovarășă vicepreședinte Chircă spuneați că numărul personalului muncitor se cifrează la 4 000. Dar dacă socotim că în case — ce tablou emoționant ! — o femeie este ajutată și de soț și de copii ar însemna că una e pe birtie, alta e în realitate.

— Iertați-ne, dar aceasta este într-adevăr situația. Mai poftiți pe la noi !

EUGEN SECELEANU ■

Blestem trădătorului

Spion, parazit, fariseu
Primește, conștiință de cîrpă,
Minia poporului meu
Și-a patriei salvă de scîrbă.

Năpîrcă ești, iată, nu om,
Călău cu suflare amară,
Păduche de Pace, pardon,
Te scuipă o mamă din țară.

Să-ți fie mormîntul de cilți
Și-a gurei salivă turbată
Să-ți cadă-n plămîni, cînd asculți
Că om te născuseși odată.

În pat, ca să dormi, cînd ajungi
S-auzi zvon de gratii în oase,
Să-ți joace, pe inimă, ciungi
Și gura a beci să-ți miroase.

Copiii cînd fi-ți-vor mai mari
Și nuntă avea-vor, nătîngă,
Să mesteci, la masă, dolari,
Și ochii valută să-ți plîngă.

Să-ți tîngui cadavrul prin ani,
Cu mîna întinsă sub stele,
Să dormi într-o casă de bani,
Să ai microfoane-n măsele.

Să fii totdeauna rănit
(Nici mort și nici viu niciodată),
Scîrbos mărunțiș zornăit,
Ca rest să fii dat, la vreo plată.

Să treci elegant ca un domn,
Cu-un șarpe în țeava spinării
Strămoșii să-ți strige din somn:
„Blestem, trădătorului țării !"

Pe mlaștini și smîrc să te coci,
Din unghii de mort să bei apă,
Și lins de țînțarii atroci,
Moluște din tine să-nceapă.

Și tu fețe-fețe cu bis
Canalie între cotețe
Să fii condamnat de abis
De-a fi rășchirat între fețe.

Cu ochii să faci suferinzi,
Bolnav de coșmarul pe viață
Că sîngele mamei ți-l vinzi
Pe-o sondă de whisky cu ghiață.

ADRIAN PAUNESCU ■

„Femeile noastre sînt întreprinderea, eu un colaborator al lor"

Un interviu cu OTILIA INDRE, directoarea Întreprinderii de confecții „Mondiala" din Satu Mare

— Sînteți greu de găsit, vă caută omul de trei zile și primește același răspuns la birou : „Nu știm exact cînd vine, poate cu avionul după-amiază, poate mîine. Reveniți". Călătoriți mult în țară... ?

— Nu știu de ce vă mirați, doar știți prea bine că au trecut vremurile cînd directorul conducea numai din birou. Nu numai pentru mine biroul a devenit un fel de loc la care tragi din cînd în cînd, îți pui în ordine hîrtiile, primești un oaspete. Biroul e mai mult un telefon trecut într-o carte la care sună cei veniți cu treburi la „Mondiala" — Satu Mare.

— E duminică, spre amiază și iată-vă tot în întreprindere.

— Eu vin din obișnuință deoarece duminica am răgazul să mă ocup mai mult de hîrțoage.

— După cîte bănuiesc, nu vă plac hîrtiile ?

— Și, totuși, sînt necesare și ele. Au rostul lor. Nu poți ține în cap toate socotelile, că numai pentru socoteli îs bune hîrtiile. E drept, au rămas încă destul de multe.

— Cum ați ajuns director, tovarășă director ?

— Evident, tot printr-o hîrtie. Dar, lăsînd gluma la o parte, îmi aduc aminte că la terminarea facultății am cerut să mă întorc acasă. Am fost puțini care am coborît pe peronul gării din Satu Mare venind de la Iași. Doi mi se pare, eu și încă un coleg. Eu am venit din dragoste de locurile pe care am crescut, el, mi se pare, a venit din altă parte. Un fapt mi-l aduc perfect aminte : cînd am venit la întreprindere, eram doi ingineri. Ce era să fac ? Treabă, treabă și iar treabă. După facultate, am lucrat cu oamenii în secție. Am luat-o de la ac și pînă la cel mai complex sortiment și asta mi-a prins foarte bine. Spun cu mîndrie că am învățat multă meserie de la oamenii pe care azi, cum s-ar zice, îi conduc.

— Cum înțelegeți democrația, tovarășe director Indre Otilia ?

— Nu știu cuvînt cu cuvînt definiția cum scrie în dicționar...

— Cred că ați bănuit că nu definiția din dicționar mă interesează. Asta e treaba școlii. În dicționar o poate citi oricine. Să zicem : cum vedeți democrația la întreprinderea „Mondiala" din Satu Mare ?

— Eu cred că democrația se cheamă rezolvarea tuturor problemelor care se ivesc la nivel de întreprindere de către toți muncitorii, de la țesătoare pînă la mine. Cînd avem cîte o greutate, o neregulă — că mai avem și din astea — mă consult cu oamenii, le solicit părerea. Mai bine decît oamenii, care toată ziua se lovesc de problemele locului de muncă, cine credeți că știe rostul acestor probleme ? Numai ei. Discutînd cu ei, am obținut propuneri foarte interesante și de mare folos. Au fost situații cînd, datorită piței internaționale, am schimbat fabricația la unele produse. Vă dați seama în asemenea situații trebuie să dăm dovadă de o extraordinară mobilitate, dacă vrem să ieșim cu bine la capăt. Vreau să vă spun că nu-i chiar așa ușor să schimbi un sortiment. Am vorbit cu oamenii, au venit propuneri și am ieșit din impas. Așa înțeleg eu democrația, toți să ducem în spate și bucuriile dar și greutățile întreprinderii. Ei sînt întreprinderea, eu, repet, un colaborator al lor. Pot afirma din convingere că există o forță extraordinară în colectivul nostru. Știți, numai cel care îl cunoaște se poate încumeta să spună (poate și să creadă) asemenea stare de lucruri. Din nou vreau să subliniez că nu totdeauna rezolvăm situațiile numai de nota zece. Mai primim cîte un nouă, un opt...

— Ce înseamnă „Mondiala" din Satu Mare pentru județ, pentru țară ?

— O întreprindere care lucrează produse pentru toate continentele. Mi s-a întîmplat să ajung în orașe unde avem beneficiari și să aud întrebînd în magazine : „Nu aveți cutare sau cutare produs făcut la „Mondiala" din Satu Mare ?" Este meritul acestui colectiv de muncă, în mare majoritate femei. Sincer, m-am bucurat și în locul lor.

— Cîți bărbați aveți în întreprindere ?

— Numai femei avem în jur de 4 000. Deci, faceți socoteala. Scădeți, și o să vă dea rezultatul : aproape 1 000. Bărbații lucrează în cîteva ateliere, în depozite, la încărcat.

— Cum vă simțiți, ca femeie, în post de director, singura femeie director din centrală ?

— După mine, socotesc că femeile sînt de-acum deprinse cu munca de conducere. Parcă sîntem un pic mai gospodare. Nu zic că bărbații nu ar avea asemenea calități, dar vreau să rețineți că acum vorbim de noi, de femei. Sigur, munca de conducere nu-i floare la ureche, trebuie să ai pricepere a meseriilor, să fii bun organizator, și mai sînt și altele. De cînd lucrez cu acești oameni, sînt cinci ani, am ajuns la concluzia că în munca de conducere colectivul te ajută. Vă închipuiți, dacă oamenii nu ar ține la întreprindere ca la casa lor, ce ar putea face un singur om ? De aceea e bine să se scrie despre acești oameni, mai mult și mai cu suflet. Pe diploma pe care o vedeți pe perete scrie „Întreprindere evidențiată în întrecerea pe ramură pentru anul 1972". Aș vrea să vă spun că unul din indicatorii pe care nu i-am realizat a fost exportul. Din păcate, doar o parte din producția noastră e contractată ferm. Restul contractelor nu le cunoaștem, nu sînt nominalizate. Eu bat drumul la București și încep să sper că anul acesta va fi mai bine ca anul trecut. Am discutat cu cei în drept, dar numai cu vorba nu faci mare lucru. Am cerut ca sarcinile noastre de export să fie mai bine cîntărite. Vreau să spun, cum aminteam și mai sus, că avem toate șansele și condițiile să realizăm indicatorii exportului.

— Ce alte necazuri aveți, tovarășă director Indre ?

— Necazuri nu le-aș zice. Greutăți da, mai avem.

— Le puteți număra ?

— Iertați-mă, dar greutățile nu se numără, ele se înlătură. Mai ne împotmolim la aprovizionare, la respectarea contractelor economice, se mai fărîmițează comenzile. Sînt probleme, totuși, și după cum mi se pare că am mai spus lucrurile nu pot fi îndreptate de un singur om, de exemplu de directorul întreprinderii „Mondiala" din Satu Mare. Nu pot să zic că nu am primit ajutorul centralei, al ministerului. Dar se mai poate, da încă se mai poate, vreau să spun că încă mai încape ajutorul lor. Nu judecăm pe nimeni dar convingerea mea rămîne în continuare că nu putem rezolva numai noi problemele pe care le-am amintit.

— După cum ne-ați spus aveți un număr mare de femei în întreprindere, care au o viață de familie. Aici totul merge ca pe roate ?

— Bine că m-ați întrebat că tot vroiam să fac publică o propunere în acest sens. Creșele și căminele din cartiere să aibă program în două schimburi. Vin femeile la noi să ceară să lucreze numai într-un schimb deoarece nu au cu cine să-și lase copiii. E o problemă care pe noi ne împiedică de multe ori să ne vedem de rosturile noastre, ale întreprinderii. Noi am făcut aici la „Mondiala" creșa și căminul în două schimburi. Avem o cantină-restaurant la care se poate lua masa și seara, dacă oamenii solicită. Cu tinerii mai trebuie să lucrăm. Pînă acum cei care veneau din sate, de la școli trebuiau să stea în chirie. Acum am făcut cămine de nefamiliști. Deci, ne ocupăm de greutăți și găsim soluții.

GHEORGHE PARJA ■

Cum înfăptuiți programul de consolidare economică?

„Astăzi putem spune în sfîrșit că sîntem pe picioarele noastre"

Cînd Marin Radu a devenit președinte al C.A.P.-ului Titu, zis și „Dezrobirea muncii", ales aproape în unanimitate de Adunarea generală a membrilor cooperatori, unitatea avea două milioane și vreo 350 de mii de lei datorii oficiale la stat, producțiile agricole se înscriau între calificativele slab și foarte slab, iar producția vacilor de lapte nu trecea de 3,5 litri pe zi pentru fiecare vacă din efectivul fermei zootehnice. Astăzi, la numai trei ani și cîteva luni de la instalare, unitatea devenind fruntașă în județul Dîmbovița, cîteva cifre pot atesta limpede noua stare a lucrurilor. Mai întîi însă va trebui să vedem cine este de fapt Marin Radu.

Deci, scurtă biografie : 31 de ani, căsătorit, trei copii. Născut la Titu, părinții țărani amîndoi, școala elementară și școala de mecanici agricoli tot în Titu, obișnuit cu munca pe cîmp de la 11 ani, de la 17 ani încă neîmpliniți lucrează ca mecanizator, sau tractorist dacă vreți, la S.M.A. Școala de maiștri în Sibiu, se întoarce și devine șeful sectorului mecanic peste cei 7—8 tractoriști care îl formează, la 29 de ani este ales președinte al C.A.P.-ului. Cumulează, de fapt, fiind în același timp și șeful secției de mecanizare, sau „tractorist-șef" ca să zicem așa, lucrînd efectiv în timpul campaniilor pe tractor sau pe combină, de la arat pînă la recoltat. Punct. În fapt, o biografie simplă, chiar lineară, spectaculoasă fiind doar ascensiunea rapidă, în comparație cu vîrsta parcă abia coaptă, lucru ușor de înțeles dacă observăm că Marin Radu dă cîteodată dispoziții unor oameni de 63 de ani, sau că media de vîrstă a cooperatorilor din Titu se învîrtește undeva în jurul lui 58 de ani... Un om eminamente tînăr, dar tot atît de tînăr în idei și în ambiții, un om al zilelor de azi în România socialistă. Zice : „Cînd am devenit președinte, am înțeles că oamenii m-au ales pentru că au avut încredere în mine, chiar dacă mă știau uneori cam aspru. Sau poate tocmai de aceea ! Mai înainte am fost membru în Consiliul de conducere al cooperativei, dar nu mă lăsam chiar dacă opinia mea era singura contra față de alte 16 ale celorlalți membri din consiliu. După ce m-au ales, țin minte că o brigadieră mi-a spus în față : „n-o să lucrezi dumneata mai mult de două luni de zile cu noi, avem noi grijă !", și asta n-am uitat niciodată. Sigur, erau oameni care mă priveau cam neîncrezători, mai cu seamă că eram așa tînăr. Și mai ales că nu toleram nimic. Pe mama n-am prins-o cu nimic, să nu vorbesc cu păcat, că nici pe ea n-aș fi iertat-o ! Dar l-am surprins pe tatăl socrului meu că fura noaptea cartofi din averea cooperativei. Erau reclamații că se fură cartofi, așa că într-o noapte m-am hotărît să prind eu hoțul, l-am așteptat la un podeț, și pe la patru văd că vine cineva cu un sac. Cînd colo : tatăl socrului meu ! L-am luat și l-am dus prin comuna lui, eu în șaretă și el pe jos, să-l vadă lumea și să-l facă de rîs. De fapt, ca să se învețe minte. Ideea mea a fost nu să-i dau pe oameni afară, ci să-i transformăm. De plecat au trebuit să plece doar cei care nu au vrut să se încadreze în disciplina și regimul nostru de lucru. Din oamenii de la TESA, de exemplu, am schimbat un contabil, un bețiv, apoi două brigadiere, l-am scos și pe magaziner. am încercat să fac ordine. Apoi, am început să ne luptăm cu situația economico-financiară. La ferma zootehnică era un inginer. Ghebeș îl chema, tare delăsător. N-aveam decît vreo trei litri și jumătate pe cap de vacă, și învătase toată lumea să spună că animalele sînt de vină, că nu-s de rasă, nu-s productive, apoi că furajele nu-s destul de bune și alte asemenea lucruri. Am avut un program foarte exact. Și m-am hotărît ca primul lucru care îl fac dimineață e să trec pe la ferma zootehnică. Am demonstrat că se poate face și producție mai bună, cu aceeași oameni, cu aceleași animale, în aceleași condiții. Azi am ajuns la 9 litri zilnic de fiecare vacă. Privind datoriile, prin producțiile record ale anului 1976 am reușit să scoatem 1 560 000 de lei. Avusesem planificat 2 400 kilograme la hectar la grîu și-am făcut 3 200, iar la porumb de la 3 000 planificat am făcut 5 800 kg boabe la hectar. Astăzi putem spune în sfîrșit că sîntem pe picioarele noastre !"

Părinții președintelui Marin Radu continuă să muncească în cooperativă, fără să fie cumva avantajați. Traian Radu are 63 de ani și i s-au dat în grijă 50 de ari cultivați cu porumb. 20 cu sfeclă și 10 cu tutun. Alexandra Radu, 52 de ani, muncește în acord global două hectare și jumătate de porumb, 35 de ari de sfeclă de zahăr, 30 de sfeclă furajeră, dar face parte și dintr-o brigadă mixtă la ferma vegetală. Amîndoi mai au și zece ari la cîmp cu titlu de lot personal, plus grădina din fața casei, pe care cultivă îndeosebi legume. Așa se face că părinții președintelui nu se deosebesc în vreun fel de alți cooperatori fruntași și la fel de muncitori, precum Constantin Sandu, Constanța Bădescu, Elena Soare, toți trei șefi de echipă, Florica Ourea, șefa fermei vegetale, Vasilica Nistor (62 de ani, muncind însă cot la cot cu țărăncile mai tinere), sau mulgătoarele Aglaia Negruț și Ioana Tudorache. Așa cum nici munca președintelui Radu — cea de la cîmp desigur — nu se deosebește prea mult de cea făcută zi de zi de mecanizatorii Ion Oneață, Alexandru Ionită sau Marin Nicolescu. Observ că sînt multe nume feminine între fruntașii cooperativei, iar președintele Radu ne lămurește : de fapt, mai ales nume feminine sînt între toți cei aproximativ 250 membri cooperatori din Titu. C.A.P.-ul este situat practic pe zona industrială a orașului, foarte aproape de noile întreprinderi — cea de aparate electrice, cea de nutreturi combinate, Avicola, anexa Combinatului siderurgic de la Tîrgoviște, o oțelărie etc. Așa se face că forța de muncă, în special tineretul, se îndreaptă spre aceste unități, spre o meserie de bază și un program de muncă de opt ore, nu mai vine la cîmp. Marin Radu înțelege fenomenul, chiar dacă lui apropierea de oraș îi creează probleme în plus, ba chiar cunoaște și soluția. Spune : „Vrem să introducem în și mai mare măsură mecanizarea. La grîu avem luată în acord global întreaga suprafață, cei șapte mecanizatori și cu mine opt. Toate lucrările le facem de pe tractor, complet mecanizat. La porumb avem 70 de hectare, dar la anul vrem să facem 200 din cele 260 cîte sînt planificate. Mergem pe ierbicidare totală la culturile principale. Cu mîna vom face din ce în ce mai puține lucrări".

Vorbind despre oamenii cooperativei, ajungem la specialiști. Părerea președintelui Radu poate fi contestată, dar ea este destul de limpede exprimată. Deci : „Eu sînt unul care am mare ciudă pe unii ingineri ! Pe cei care, nefiind de loc de aici, nu-i leagă nici oamenii, nici pămîntul, se află tot cu gîndul la plecare, la o muncă mai ușoară. După cunoștința mea, pînă acum s-au schimbat vreo 13 specialiști la cooperativa noastră. Majoritatea erau tineri absolvenți. Pînă să ajungă să cunoască bine structura și potențialul pămîntului, oamenii bineînțeles cu care lucrează, dau să plece, caută altceva. Eu vă afirm cu toată încrederea că am brigadieri care, cu mai puțină carte, bat un astfel de inginer. Nu cunosc ei cine știe ce tehnică, dar se pricep la organizare, știu să vorbească cu oamenii, nu-i privesc de sus, vin și se consultă, ascultă părerea colectivului din care fac parte. Și apoi, o mare greșeală este după mine că unii ingineri agronomi retribuiți de stat, adică de consiliile populare, nu sînt chiar legați de cooperative, de unitățile în care lucrează de fapt ! Tovarășul secretar general Nicolae Ceaușescu a vorbit destul de clar în această direcție. Or, măsurile trebuie să prindă viață cît mai repede. În interesul producției agricole !"

La abia 31 de ani, președintele Marin Radu este un om matur. Dar un om încă foarte tînăr, cu mari ambiții, cu idei. Astăzi colectivul în fruntea căruia se află îl stimează și-l iubește, mai cu seamă pentru că a dovedit prin fapte, nu prin vorbe, de ceea ce e capabil. Sau, cum zicea țăranca Vasilica Nistor : „Ne place de el că-i băiat cuminte. Și bun la treabă, nu-i e frică de muncă. Se dă jos de pe tractor și apucă sapa. E de-al nostru și iubește munca cîmpului. Noi îl ascultăm, dar de la o vreme parcă și cîmpul îl ascultă, fiindcă recoltele sînt mai mari !"

DUMITRU GRAUR

La plăcinte înainte! Și cooperativa avansează ca racul!

Locuitorii comunei Sînmartin, județul Bihor, știu bine ce înseamnă avantajele și dezavantajele care decurg din împrejurarea că localitatea lor se află în vecinătatea municipiului Oradea. Localnici și comunei pe raza cărora se află stațiunile „Felix" și „1 Mai", ei au posibilitatea, folosită de mulți, de a munci în întreprinderile orădene, orașul le stă ușor la îndemînă cu magazinele ca și cu instituțiile sale de cultură. Printre dezavantaje reținem — deloc întîmplător — faptul că nu puțini dintre slujbașii care se ocupă de treburile comunei locuiesc în Oradea. Departe de noi gîndul de a-l deranja cu această remarcă pe primarul Pavel Gurău pe care, dealtfel, nici nu l-am găsit în localitate, fiind el plecat în concediu. Sperăm chiar să-i fi priit din plin acest concediu în august, fără obișnuitele griji edilitare și, mai ales, ale campaniei agricole care era în toi. În ce-i privește pe cei trei specialiști ai C.A.P.-ului dorim, în schimb, din toată inima ca rîndurile de mai jos să-i deranjeze din liniștea cu care își văd prea mult de navetă, de interese personale — realizate chiar cu mijloace necinstite și ilegale ! — și prea puțin de sarcinile de serviciu, de soarta unității și a țăranilor cooperatori. Am scris trei specialiști, nu din neatenție, ci pentru că ne gîndim doar la inginerii Margareta-Liliana și Ladislau Lakomcsik și Ioan Bara. Ar fi inexact și nedrept s-o includem și pe inginera Mariana Bara, nu numai pentru că sănătatea grav zdruncinată o împiedică o lungă vreme să muncească, dar mai ales fiindcă atît în comună cît și la direcția agricolă județeană n-am auzit despre dînsa decît cuvinte de laudă și admirație pentru capacitatea profesională și probitatea morală cu care a muncit întotdeauna. Iată de ce, la C.A.P. Sînmartin, cei patru specialiști sînt trei. Cooperativa e mare — una singură într-o comună cu șase sate — problemele de rezolvat sînt multe, rentabilitatea este abia o aspirație. Cu voia inginerului șef Lakomcsik și a soției sale, care răspunde de legumicultură ; cu voia lui Ioan Bara, mai mare peste zootehnie, le amintim că rentabilitatea unității este, trebuie să fie, mult mai mult decît o aspirație, o datorie de primă importanță a specialiștilor. Pînă acum, activitatea și faptele lor arată clar că li s-a permis, cu o intolerabilă blîndețe și apatie, să considere această obligație ca pe o grijă pur și simplu facultativă.

Președintele cooperativei agricole, Traian Marian, ne-a mărturisit că în anul trecut unitatea a realizat doar 95 la sută din producția netă planificată. „De trei ani — ne spunea — aplicăm un program anunțat de redresare". Printre surse de venituri în care își pune nădejdea, n-a uitat să amintească o prosperă plăcintărie, pe care este decis să o extindă. Dar, revenind pe terenul mai sigur al cifrelor, a trebuit să recunoască, temperîndu-și singur optimismul, că deficitul unității, care era în 1975 de 6 200 000 de lei, a ajuns, în prezent, la 9 500 000. În această situație este de la sine înțeles că se impune de urgență redresarea mai întîi a chiar programului de redresare. Evident, nu ne vom apuca noi să indicăm măsuri organizatorice și economice. Are cine să le caute și să le găsească ! Ne îngăduim însă să spunem, din capul locului, că redresarea economică a C.A.P.-ului nu credem că se poate realiza cu plăcinte și gogoși. Oricît de gustoase ar fi plăcintele și oricît de mari gogoșile.

Ceea ce vrem să discutăm aici este felul cum specialiștii amintiți lucrează și se comportă într-o unitate cu astfel de probleme. Președintele Traian Marian a recunoscut că a încălcat reglementările în vigoare, asigurîndu-le — fiecăruia — cîte un lot personal numai ca să-i apropie mai mult de interesele cooperativei. N-a fost însă de ajuns. Tendințele lor de căpătuială le-au pus în evidență, pînă la urmă, adevărata față. În anul trecut, Liliana Lakomcsik, în complicitate cu economista Florica Marinău, a descoperit un mijloc necinstit de cîștig. Sub pretext că n-au destui lucrători la grădină, au reținut o porție de vreo două mii și o sută de metri pătrați cu arderi, spunînd că o lucrează ele. În realitate au lucrat acolo cooperatorii care aveau celelalte parcele în acord global. Un fel de clacă acceptată de nevoie și pe tăcute pentru cele două șefe necinstite. Cînd s-au făcut formele pentru retribuire, știind că ele n-au dreptul să apară în asemenea acte, cele două au trecut-o pe borderouri, fictiv, pe o săteancă, Iuliana Forogău, care nici n-a văzut actele și nici nu știa de ele. Aceasta a fost semnată în fals de contabila Maria Tîrla pentru bani — 2 599 lei — și de Florica Marinău pentru griul cuvenit. În realitate întreagă această retribuție au împărțit-o ca două bune surori între necinstea, inginera și economista. Desigur, numai o întîmplare sau poate chiar mai multe întîmplări explică de ce cooperatorii care lucrează la arderi au primit pentru munca lor între 872 și 980 de lei fiecare... Altă „întîmplare" face ca în prezent Florica Marinău să nu mai lucreze la C.A.P. A venit cînd a vrut, a plecat cînd a vrut. Nu era încadrată, de fapt, ca economistă. N-a avut nevoie de transfer — ne spunea Traian Marian. În ce o privește pe inginera, președintele așteaptă ca altcineva să ia măsurile ce se cuvin, îndulcind de faptul că aceasta declară senin : „Am greșit. Îmi pare rău. N-am să mai fac". Inginerul șef rămîne neutru în calitate de sot al vinovatei. Nu este prima oară însă cînd președintele reacționează astfel la fapte grave de necinste. Tot în anul trecut — cînd zootehnia de care răspunde Ioan Bara a realizat doar 25 de procente din planul producției nete — I.B. a fost prins și cercetat pentru furt calificat din avutul statului. Furase de la un depozit din Oradea 16 dulapi de brad pe care i-a dus, cu un tractor al C.A.P.-ului, la un frate al său în comună. De necrezut, dar președintele și inginerul șef au trimis procurorului o adresă oficială în baza căreia unul din argumentele ordonanței de scoatere de sub urmărire penală a lui I.B. a fost, citățm : *are comportare bună la locul de muncă*. Ironia soartei făcea ca, la scurt timp după emiterea acestui certificat de bună purtare, organele agricole județene să-i sancționeze pe I.B. pentru neîndeplinirea sarcinilor de serviciu, iar pe președintele cooperativei pentru tolerarea acestei situații. Ladislau Lakomcsik și-a schimbat între timp părerea pe care o semnase anul trecut. Nu demult, a înaintat Direcției agricole un referat în care dezvăluie abaterile repetate ale colegului său.

De ani de zile Ioan Bara se ține de beții, lipsește zile întregi de la serviciu, provoacă scandaluri. Se ocupă de diverse afaceri împreună cu unul sau altul dintre frații lui care locuiesc în comună, așa cum a ținut să sublinieze vicepreședintele Consiliului popular comunal, Ion Laza. Frații Bara sînt temuți în toată comuna, ni s-a spus, ca oameni capabili de orice, certați de mulți ani cu legile. Nici unul nu lucrează nici la C.A.P., nici în altă parte. Se ocupă cu tot felul de afaceri, înșelînd pe cine pot. Și n-o duc rău deloc. Unul dintre ei, Constantin, are o casă cu 11 încăperi în Băile Felix, pe care o închiriază în sezon. „Cîștigă circa 500 de lei pe zi. Se mai ocupă și cu alte afaceri. Este mereu amendat pentru încălcarea contractului cu O.J.T.-ul, pentru înșelarea chiriașilor în diverse forme".

La Oradea, directorul general al D.G.A.I.A. Bihor, Gheorghe Laza, nu știa nimic de faptele inginerei Lakomcsik. Despre Ioan Bara, ne-a spus că a dat în patima beției de mult, că a mai provocat scandaluri și în alte comune prin care a lucrat, că nu i s-a desfăcut contractul de muncă pentru că „ne-am gîndit la familia lui, la soția lui care este o ingineră excepțională și un om de mare omenie pe care am fi lovit-o indirect. După comportarea lui trebuia să-l dăm afară încă de cînd lucra la C.A.P. Luncșoara". Altă ciudățenie și aici. Din perioada la care se referea directorul general, Ioan Bara a fost de mai multe ori transferat într-adevăr. De fiecare dată, însă, în interesul serviciului, de fiecare dată mișcarea însemnînd pentru el un spor de retribuție și, tot de fiecare dată, transferările fiind aprobate de directorul general Gheorghe Laza.

Iată cîteva din explicațiile directe și indirecte ale situației deplorabile în care se găsește C.A.P. Sînmartin. Din cele de mai sus sperăm că se înțelege o dată în plus că redresarea economică a unei cooperative nu se poate realiza nici cu gogoși, dar nici cu oameni certați cu cinstea și corectitudinea. Indiferent cine încearcă să-i coconosească pe cei certați cu legile și cu morala ; indiferent la ce preț se vînd anumite gogoși. Căpătuiala fără scrupule, abaterile nu pot fi trecute cu vederea și nici tratate cu duhul blîndeții. Cei ce răspund de agricultura județului Bihor au în comuna Sînmartin condiții excepționale pentru a-și manifesta capacitatea organizatorică. Cooperatorii din comună îi așteaptă să le dea o mînă de ajutor, ca adevărați specialiști, pentru a pune pe roate C.A.P.-ul.

ION GROZEȘTEANU

● ECOU ●

Îi informăm pe cititorii noștri că Vasile Anghel, primar, și Nicolae Boboc, secretar al Consiliului popular comunal Sinești, județul Ilfov — ale căror abuzuri și acte de necinste au fost prezentate parțial în FLACĂRA nr. 28 din 13 iulie a.c., sub titlul : „Primarul agonisește trei case, iar primăria stăpînește un butoi gol și un cal mort" — au fost destituiți la 18 august, cu ocazia plenarei comitetului comunal de partid și sesiunii consiliului popular comunal.

Ne exprimăm convingerea că măsurile luate vor contribui din plin la instaurarea în comună a unui climat de exemplară legalitate, de cinste și omenie nedezmințită, climat pe care cei din fruntea comunei nu numai să nu-l tulbure dar ei să fie primii care să-l statornicească, susținîndu-l nu numai cu vorbe ci cu exemplul propriei lor activități și vieți.

Măsurile adoptate la Sinești, a căror promptitudine se cuvine s-o relevăm, arată, de fapt, limpede că în societatea noastră necinstea nu se poate ascunde și nu rămîne nepedepsită.

Cu acest prilej mai aducem la cunoștința cititorilor că redactorul care a semnat ancheta amintită n-are rude la Sinești, așa cum s-au străduit să stabilească anumiți susținători ai celor destituiți. După cum trebuie să spunem că, nici dacă străbunica redactorului ar fi fost din Sinești, necinstea și influența nefastă ale lui Vasile Anghel și ale lui Nicolae Boboc n-ar fi fost micșorate prin aceasta.

DORIN GHERGHINESCU

Patru luni de inexplicabilă tăcere şi de condamnabilă pasivitate

după un test concludent în depistarea celei mai grave maladii a secolului: cancerul

Sub egida Academiei de ştiinţe medicale, o comisie de înaltă competenţă verifică, apreciază şi recomandă continuarea cercetărilor

Vineri, la Institutul oncologic din Bucureşti a avut loc conferinţa publică şi demonstraţia practică de serodiagnostic al bolii canceroase, susţinute de ing. chimist Nicolae Ionescu-Dimboviţa.

In vederea urmăririi desfăşurării şi analizei rezultatelor obţinute a fost constituită o comisie formată din 21 membri, sub conducerea prof. dr. Radu Păun, vicepreşedinte al Academiei de ştiinţe medicale, comisie alcătuită din profesori universitari ai institutelor medico-farmaceutice din întreaga ţară, medici, alţi specialişti, reprezentanţi ai Ministerului Sănătăţii. Comisia a pus la dispoziţia ing. chimist Nicolae Ionescu-Dimboviţa 50 de probe de sînge, recoltat de la diferiţi

Experiment la Institutul oncologic din Bucureşti

bolnavi, din care 34 de cancer şi 16 de alte afecţiuni necanceroase. Diagnosticul cunoscut de comisie se afla în plic sigilat.

În urma efectuării experimentului, pe baza metodei originale a ing. chimist Nicolae Ionescu-Dimboviţa, au rezultat următoarele :

Din cele 34 de probe de sînge de la bolnavi canceroşi au fost confirmate 24 de probe, ceea ce reprezintă un indice de concordanţă de 70,6 la sută. În ceea ce priveşte cele 16 probe de sînge de la bolnavi necanceroşi, rezultatul a fost negativ la 15 probe, deci un indice de concurenţă de 94 la sută.

Comisia, comparînd diagnosticul stabilit anterior cu rezultatele anunţate de ing. chimist Nicolae Ionescu-Dimboviţa, a apreciat experimentul ca fiind valoros.

In acest sens, comisia a recomandat Ministerului Sănătăţii să sprijine continuarea cercetărilor întreprinse de ing. chimist Nicolae Ionescu-Dimboviţa în vederea perfecţionării practice a serodiagnosticului bolii canceroase.

(Ziarele din 15 aprilie 1978)

Reputaţi oameni de ştiinţă, personalităţi ale vieţii medicale, ne întăresc sentimentul că ne-am putea afla în faţa unei descoperiri extraordinare

Profesor doctor Constantin Arseni, membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România, membru al Academiei de Ştiinţe Medicale, şeful Clinicii de neurochirurgie — Bucureşti

„EXPERIMENTUL TREBUIE APLICAT PE LOTURI CORESPUNZĂTOARE DE PACIENŢI"

Profesor doctor Nicolae Cajal, membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România, membru al Academiei de Ştiinţe Medicale, director al Institutului de virusologie din Bucureşti

„ESTE UN LUCRU CĂRUIA TREBUIE SĂ-I ACORDĂM TOATĂ ATENŢIA"

Doctor Ovidiu Popovici, membru corespondent al Academiei de Ştiinţe Medicale, membru al Grupului european de chimioterapie anticanceroasă, director adjunct al Institutului oncologic Bucureşti

„IN LUME NU EXISTA UN TEST DE SERODIAGNOSTIC AL CANCERULUI. ACUM PUTEM SPUNE CĂ EL EXISTĂ ŞI APARŢINE UNUI ROMÂN !"

Doctor docent Vlad Apăteanu, directorul Centrului de hematologie Bucureşti

„REACŢIA PREZINTĂ, CHIAR ÎN ACEASTĂ FAZĂ, O IMPORTANŢĂ EXCEPŢIONALĂ"

Doctor Şerban Andronescu, cercetător principal la Centrul de hematologie Bucureşti

„PUTEM CREDE, ÎN FINE, ÎN UNELE LUCRURI NESPERATE !"

Profesor doctor docent Ştefan Berceanu, şeful Clinicii de hematologie, Spitalul Fundeni, membru în Comitetul de conducere al Societăţii internaţionale de hematologie, membru în Comitetul de conducere al Societăţii internaţionale de chimioterapie şi imunoterapie

„NE AFLĂM ÎN FAŢA UNEI MARI DESCOPERIRI CARE VA DUCE LA DIAGNOSTICAREA SIGURĂ A CANCERULUI !"

Mitică Onisim, medic principal, specialist în boli interne la Policlinica „Griviţa"

„IDEEA ÎN SINE ESTE FORMIDABILĂ ŞI TREBUIE SĂ CONTRIBUIM CU TOŢII LA IMPUNEREA EI, LA DEZVOLTAREA EI ÎN PRACTICĂ"

Dorin Sarafoleanu, medic primar specialist, doctor în ştiinţe medicale, şef de secţie şi director al Spitalului „Griviţa"

„NU ESTE PERMIS SĂ NU DAI CURS, SĂ NU DEZVOLŢI O ASTFEL DE METODĂ"

(Flacăra din 20 aprilie 1978)

Lumea medicală din alte ţări, în măsura în care află cite ceva, priveşte cu interes şi face invitaţii lui N. Ionescu-Dimboviţa

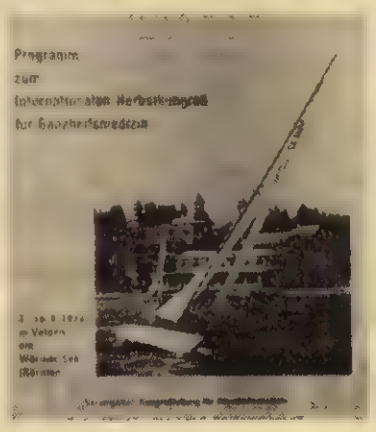

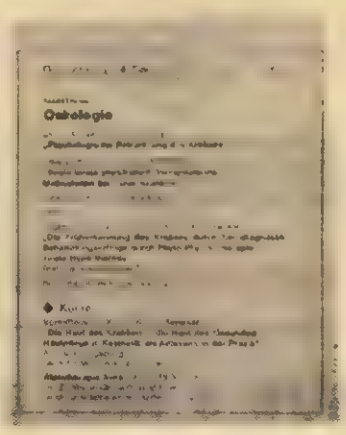

După congresul de la Baden-Baden, unde metoda de depistare timpurie a cancerului, prezentată experimental, a constituit momentul culminant al acestei prestigioase întîlniri ştiinţifice — omul de ştiinţă român, Nicolae Ionescu-Dimboviţa, a intrat definitiv în atenţia cercurilor mondiale de oncologie. Numai anul acesta, descoperitorul serodiagnosticului în boala canceroasă a fost invitat să participe la 6 congrese internaţionale de medicină, programate la Lausanne, Basel, Viena, München, Zürich şi în această toamnă, pentru început de septembrie la Kärnten. Alăturat, în facsimil, coperta invitaţiei-program şi înscrierea la secţiunea de oncologie a comunicării cercetătorului român : „Depistarea precoce a cancerului prin serodiagnoză — Succese în tratamentul prin filo-fizio-terapie ca şi prin hipertermie (cu demonstraţii)."

Şi o întrebare, valabilă şi pentru alte situaţii, pe care n-o punem întîia oară : De la cine altcineva am putea pretinde să întreprindă ceea ce are obligaţia să facă, prin legea ţării şi prin legile omeniei, decît de la Ministerul Sănătăţii ?

Sub semnul urgenţei!

(Urmare din pagina 1)

din nou pe gazetarii de la Flacăra dorul de o cauză zgomotoasă. Deşi, am putea spune şi aici că Flacăra a luptat să dea medicinei româneşti, prin conştiinţa şi truda redactorilor ei, cîteva certitudini : Boioi, Covaliu, Puşcaş, Florin Dumitrescu, pe care i-a sprijinit, dacă nu chiar i-a descoperit, în cadrul sarcinilor de sprijinire a luptei noului pe care le are ca revistă a spiritului revoluţionar. Dar, în fine...

Cînd, însă, de faţă cu toate autorităţile medicale (care au dorit să se afle de faţă), în amfiteatrul neîncăpător în care s-a făcut demonstraţia, cordoane de oameni de ordine asigurau desfăşurarea în condiţii cît de cît liniştite a testului, iar N. Ionescu-Dimboviţa a făcut cea mai spectaculoasă dovadă posibilă a felului cum o minte de om se poate pune în slujba adevărului ştiinţific, nu mai înţelegem unde mai încap părerile personale ?

Să zicem deci că nu s-a acţionat în 1972, nu s-a acţionat în 1976, nu s-a acţionat în 1977, nu s-a acţionat pînă în aprilie 1978 (deşi noi sîntem convinşi că trebuia să se acţioneze pentru verificarea adevărului încă de la primul semnal), dar DE CE NU S-A ACŢIONAT ÎN NICI UN FEL PENTRU VALORIFICAREA ŞI CONTINUAREA DESCOPERIRII LUI N. IONESCU-DÎMBOVIŢA ÎN CELE 140 DE ZILE CARE AU TRECUT DE LA CONFIRMAREA DE CĂTRE O COMISIE DE SPECIALIŞTI ŞI AUTORITĂŢI A ADEVĂRULUI TEORIEI SALE ?

Cîţi oameni s-au prăpădit, doborîţi de nemiloasa maladie, în această rundă de 140-150 de zile de pasivitate şi tăcere a Ministerului Sănătăţii ? Are cineva, care, dreptul să privească o astfel de descoperire cu ochi plictisiţi ? Publicăm în coloanele revistei noastre, din nou, documentele şi mărturiile comisiei şi ale specialiştilor. O cauză excepţională, şi anume viaţa omului, este în joc. Considerăm că, urmînd politica umanistă a partidului nostru, a secretarului său general, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, de valorificare şi încurajare a tuturor valorilor gîndirii originale din această ţară, situaţia N. Ionescu-Dimboviţa trebuie rezolvată de urgenţă. Cum se explică apatia mizerabilă şi neîncrederea păgubitoare în acest adevăr confirmat de atîţia specialişti şi de o sută de exigenţă comisie ? Ni se pare că un spirit cu adevărat revoluţionar, un spirit de partid trebuie să conducă în genere toate acţiunile celor ce au în grijă viaţa omului, care este bunul său cel mai de preţ. Trăim în ţara grijii pentru om, această ţară e condusă de un partid al omului, Partidul Comunist Român ; cîrmaciul nostru este tovarăşul Nicolae Ceauşescu, marele patriot revoluţionar care a ştiut să-şi cheme ţara la înnoire şi minţile acestei ţări la revoluţie tehnico-ştiinţifică. Posedăm, la ora de faţă, cîteva certitudini şi multe promisiuni într-un domeniu de o importanţă supremă, grija pentru om. Îmi aminteşe, în clipa cînd scriu, zilele, orele, secundele lui martie 1977, cînd tovarăşul Nicolae Ceauşescu şi tovarăşa Elena Ceauşescu mergeau fără odihnă prin Bucureştiul îovit de cutremur, pentru a se interesa dacă nu cumva mai e vreun om viu sub dărîmături, pentru a grăbi salvarea a tot ce se mai putea salva. Atunci ni s-a dat cu o maximă înţelepciune pedagogică, exemplul a ce înseamnă viaţa unui om, cît este ea de preţuită în condiţiile socialismului românesc. Dacă, atunci, şi în atîtea alte prilejuri, a fost apărată fiecare speranţă de viaţă, de ce n-am acţiona acum pentru ea, prin folosirea şi a acestei valori a ştiinţei medicale româneşti, să încercăm să apărăm toate vieţile şi să nu pregetăm a sluji omul ?

Din aprilie 1978, Ministerul Sănătăţii a luat cunoştinţă oficial că N. Ionescu-Dimboviţa nu e un şarlatan, un escroc, un aventurier, ci un descoperitor adevărat în domeniul luptei anticancer. Din aprilie 1978, mii, zeci de mii de vieţi s-au stins fără putere în această luptă.

De ce n-a acţionat Ministerul Sănătăţii ?

De ce nu s-a continuat şi adîncit cercetarea ?

Ce se aşteaptă pentru ca N. Ionescu-Dimboviţa, om în vîrstă de 75-76 ani, să fie determinat să dea ţării şi lumii tot ce ştie în această luptă pe care ar putea-o cîştiga viaţa ?

O nouă și tulburătoare confesiune a pămîntului strămoșesc

Datînd din secolul IV, fragmentul ceramic recent descoperit la Moigrad reprezintă un document de mare valoare în problema continuității daco-romane din Transilvania

Înainte de a prezenta cititorilor — în premieră absolută — un document arheologic de excepțională valoare referitor la problema continuității daco-romane pe teritoriul de la nordul Dunării, se cade să procedăm la o scurtă introducere lămuritoare. După cum se cunoaște, în anul 275, împăratul Marc Aureliu a ordonat părăsirea Daciei, rămasă după anul respectiv în afara hotarelor Imperiului roman, de-acum mai restrînse, dar și mai sigure, mai puțin hărțuite de barbari. Zona de sud a Daciei, Banatul și Oltenia, a fost recucerită un secol mai tîrziu, istoriografia românească demonstrînd — fără putință de contrazicere — că fenomenele socio-economice din perimetrul respectiv au rămas identice cu cele din restul provinciilor Imperiului. Cu totul altfel s-a înfățișat situația în teritoriul dac intracarpatic, în Transilvania, părăsit definitiv de romani la 275, teritoriu de pe care dovezile de continuitate, provenite deopotrivă din foste centre urbane, cît și din castre sau așezări rurale, s-au adunat mai greu, numărul lor relativ restrîns, în comparație cu abundența furnizată de Banat sau Oltenia, lăsînd — în ciuda acurateții științifice, a limpezimii și amplei răspîndiri — portițe către o logică strîmbă și o speculație istorică ieftină. Speculație la care s-au grăbit să se dedea, mai puțin din ignoranță și mai mult din alte motive, așa-ziși specialiști de mai aproape și de mai departe, eșuați în încercările lor — lipsite de cea mai elementară dintre logici — de a proba prin vorbe și dorințe ci nu prin argumente și fapte că, după anul 275, teritoriul dac intracarpatic a fost abandonat de populația autohtonă.

Iată însă că — și cu aceasta venim la subiect — o nouă descoperire arheologică la care s-a ajuns, ca în multe asemenea cazuri, întîmplător și a cărei elucidare a durat mai bine de un an, se adaugă dovezilor științifice, de domeniul certitudinii, care spulberă falsele și tendențioasele teorii de mai sus, aruncînd o lumină puternică asupra unei epoci istorice mai puțin bogată în documente, confirmînd că populația romanizată, daco-romană, de la Porolissum (Moigrad de azi, în județul Sălaj) n-a încetat să trăiască pe vechea vatră a orașului roman, conservînd limba latină și — după cum vom vedea imediat — continuînd s-o folosească în scris. Anume, un vas cu inscripție și simboluri creștine găsit, împreună cu alte fragmente ceramice și piese de fier și bronz, de către elevii Școlii generale din Moigrad, aflați în excursie pe dealul Pomet din marginea satului, la o aruncătură de băț de ruinele fostului castru roman. O vreme, piesa a rămas în colecția arheologică a școlii, organizată de profesorul Ștefan Simoc, după care, căzînd sub ochii doctorului de istorie Nicolae Gudea de la Institutul de istorie și arheologie din Cluj-Napoca, a fost transferată pentru studiu la Muzeul de istorie și artă din Zalău. Descifrarea și interpretarea ei, operații în care tînărul cercetător s-a cufundat cu pasiune, recurgînd nu doar la folosirea celor mai moderne mijloace de investigație, ci și la consultarea unor confrați și foruri de specialitate, între care renumita „Epigraphische Komission" din München, au durat mai bine de un an, dar satisfacția finală a justificat întru totul eforturile doctorului Gudea. Fără să se fi încheiat, căci ar mai rămîne de clarificat unele semne de pe partea exterioară a fragmentului, munca arheologului clujean a relevat un document remarcabil pentru problema continuității.

După cum se poate vedea și în imaginile alăturate (mai ales în cea de sus, reprezentînd fața integral descifrată), este vorba despre un fund de strachină, pe a cărei parte interioară centrală se poate distinge clar monograma criptografică a lui Christos, înscrisă într-un patrulater de formă trapezoidală. Spre una din bazele trapezului se află incizate simbolurile creștine copacul și pasărea, sugerînd — primul viața veșnică și — cel de-al doilea — spiritul sfînt. Alături apar alte cîteva semne, pliniile, care sînt tratate tot drept simboluri creștine. Pe exteriorul laturilor trapezului, se găsește o inscripție — EGO... VIUS sau ULUS... VOT... P — nu e greu de completat în EGO (PA) ULUS VOT (UM) P (OSUI) și nu greu de identificat cu tradiționala formulă creștină „eu Paulus mi-am făcut rugăciunea" sau „eu Paulus mi-am depus obolul". Monograma criptografică (chrisma, cum o numesc specialiștii) și inscripția (exvoto, în limbajul arheologilor) permit datarea fragmentului în secolul IV, datorită faptului că abia la începutul veacului respectiv, mai exact în anul 314, religia creștină a devenit liberă în Imperiu, în urma Edictului de la Milano. De altfel, cele mai vechi inscripții de genul celeia descoperită la Moigrad, găsite pe o arie vastă din cuprinsul provinciilor romane, provin — cel mai devreme — din secolul IV, lucru firesc, întrucît e greu de presupus că oamenii și-ar fi incizat diversele obiecte uzuale cu simboluri creștine înainte ca religia respectivă să fi ieșit de sub rigorile legii. De altfel, inscripția pusă în evidență de doctorul Gudea este analogă ca formulare celebrului domariu de la Biertan, considerat pînă nu demult drept piesă fundamentală pentru dovedirea creștinismului în Dacia timpului respectiv, ea aruncînd o lumină nouă asupra problemei adoptării creștinismului de către daco-romani și consolidînd — prin claritate și vigoare științifică — valoarea documentară a unor mărturii similare, a căror valabilitate a fost uneori tendențios așezată sub semnul îndoielii. Rezumînd, să subliniem că importanța deosebită a fragmentului ceramic de la Moigrad constă, înainte de toate, în caracterul lui sigur creștin. Apoi, să notăm că incizia vasului s-a efectuat, premergător arderii, în atelierele din Porolissum, fiind UN PRODUS LOCAL, afirmație la care Nicolae Gudea a ajuns după amănunțite analize și analogii. Comparînd vasul cu inscripție și simboluri creștine cu alte fragmente ceramice, mai vechi sau mai noi, descoperite în zona castrului roman de la Porolissum, arheologul clujean a găsit o gamă întreagă de elemente identice. Aceeași culoare. Aceeași lut. Același stil de ardere.

Un cercetător pe cît de tînăr, pe atît de dotat : Nicolae Gudea

Ce vor să spună, în două cuvinte, observațiile de mai sus ? În primul rînd, că populația daco-romană din orașul amintit, atestată deja prin descoperiri de monede tîrzii de bronz, prin fibule și chiar prin inscripții romane, A CONTINUAT SĂ TRĂIASCĂ ÎN VECHEA VATRĂ a așezării și după anul 275, an în care, după cum se știe, romanii și-au mutat hotarele imperiului, coborînd la sud de Dunăre. În al doilea rînd, că daco-romanii AU CONSERVAT NU NUMAI LIMBA LATINĂ VORBITĂ, CI ȘI PE CEA SCRISĂ. În al treilea rînd, că ei au continuat să producă și să folosească forme sociale SPECIFICE Imperiului roman, oferind teren prielnic apariției creștinismului la care, de pildă, popoarele barbare (goții, vizigoții, ostrogoții, francii etc.) au avut acces mai tîrziu, abia după încorporarea lor în Imperiu. Sugerată încă din perioada anterioară de prezența unor pietre de inel (geme) ale sectei gnosticilor, apariția creștinismului la Porolissum este științific întărită de fragmentul ceramic descifrat de doctorul Gudea, document care dovedește — pe lîngă cele spuse — că populația din Dacia intracarpatică a păstrat și după anul 275 caracteristici subscrise fenomenului general de criză prin care trecea, la acea dată, societatea romană.

E evident, dat fiind cele afirmate pînă acum, că recenta descoperire de la Moigrad se constituie nu numai într-un document istoriografic de deosebită valoare, ale cărui sensuri sînt tot atîtea argumente, clare și temeinice, în sprijinul ideii continuității daco-romane în Transilvania, ci și într-un nou răspuns, răspicat și deschis, dat acelora care, din ignoranță sau din alte motive, caută să tragă pe turta lor spuza istoriei.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Sus, desenul părții interioare. Se distinge clar, în partea centrală, chrisma, înscrisă într-un patrulater de formă trapezoidală. De asemenea, sînt vizibile copacul și pasărea. În afara laturilor trapezului, se află incizată inscripția, cuvîntul EGO (intors, în partea de jos), fiind ușor de citit. Jos, desenul părții exterioare, încă în studiu

Prea înceți pentru o idee atît de mare!

În numărul din 4 mai a.c., sub titlul „Motorul fără vibrochen al inginerului timișorean Iosif Roșiu", revista **Flacăra** publica un reportaj referitor la o descoperire cu adevărat senzațională, limpede, în mare măsură, chiar din generic și de maximă însemnătate (virtuală, se înțelege) pentru economia noastră națională. Reamintim obiectul și subiectul articolului respectiv : de aproape jumătate de secol, inginerul Roșiu, astăzi pensionar, a fost obsedat (acesta e cuvîntul ce exprimă, aici, perseverența) de ideea construirii unui motor fără vibrochen, adică în stare să transforme energia termică direct și numai în mișcare rotativă, singura utilă respectivului angrenaj. Ca în orice întreprindere de acest gen — asemuită, adesea, cu căutarea acului în carul cu fîn —, obstacole și piedici s-au aflat la tot pasul, ca și scepticismul, invidia și rea-voința unor „confrați". Mai rar : încurajarea, sfatul, ajutorul, umărul, mintea. Și, după o jumătate de veac de căutări, după mulți bani azvîrliți în hăul nestiut al problemei „x", sprijinit mai mult de profani decît de „docenți", Iosif P. Roșiu, devenit, din șofer, inginer reputat, a putut exclama, fericit, ca oricare om cu patima descifrării ipotezelor : Evrika ! Omul găsise cheia, soluția, răspunsul. Pentru prima oară în țara noastră, la 14 ianuarie 1978, ora 13, la Timișoara, prin colaborarea unor meșteri înimoși de la întreprinderile „Victoria" și „Spumotim", a fost pus în funcțiune un motor transformînd energia termică direct în energie mecanică, sub forma mișcării rotative ! Deși e departe de performanțele reale, fiind creat doar ca mostră „mișcătoare" a principiului ca atare, acest motor artizanal infirmă acuzațiile că ar fi lipsit de noutate și progres tehnic, cum se vedea din hîrtii și desene. Asemuit cu motorul Wankel, el are, față de acesta, cîteva atu-uri, între care, în principal : nu pretinde reutilarea fabricilor de motoare clasice și poate fi adaptat la ciclul Diesel.

După patru luni de zile (puțin, sigur, în șirul celor 50 de ani de căutări și 67 de viață !), perioadă scursă de la apariția articolului menționat, mulți specialiști de la O.S.I.M. sau C.N.Ș.T., cadre didactice și cercetători din Timișoara, ca și alți curioși, s-au deplasat la fața locului ; au văzut motorul, l-au pornit și s-au dus, majoritatea zicînd : „Formidabil ! De necrezut !" și, tot de necrezut, l-au dat uitării, hotărînd, discret sau nu, „e născut mort". De ce ?! Fără îndoială, scepticismul acesta se explică într-un domeniu în care, cum ne spunea dr. ing. Virgil Negrea, șef de lucrări la catedra de specialitate a Facultății de mecanică din Timișoara, noutățile sînt, de-a dreptul sporadice și de amănunt, darmite în cazul ivirii unei alte concepții în construcția și funcționarea motorului, într-o perioadă în care tot cel liniar cîștigă bătăliile pieților lumii, teren important pierzînd acum pînă și Wankel-ul. Același om de știință timișorean își mărturisea rezervele personale față de impunerea motorului Roșiu pe o scară largă, adăugînd că proiectul are elemente clare de noutate tehnică și că, totuși, este dispus să acorde întreg sprijinul studierii sale complexe.

Așadar, ce cere inginerul Roșiu și ce se impune : fabricarea a două prototipuri, unul de 50—60 CP, cu care să se echipeze un autoturism Dacia 1300, altul de 100—150 CP, pentru un tractor. La început ! Pînă la... început, chestiunea primordială ar fi proiectarea celor două motoare, fapt propus de C.N.Ș.T., Institutului național de motoare termice, al cărui specialiști se cuvenea să fie mult mai receptivi la o idee cu adevărat revoluționară, chiar dacă asta ar implica și un anume risc și, de ce nu, eșecul. Așa cum o carte nu poate fi etichetată drept bună sau proastă fără a fi citită, nici motorul lui Roșiu nu trebuie considerat „mort din față", mai ales că el funcționează, în... carne și oase !

Alăturînd acestei situații și cazul altui inventator „descoperit" de revista **Flacăra** — muncitorul Dimitrie Tiron, din satul Uihei, creator, între altele, al unei mașini de întins tutun pe sfoară !, rămasă idee —, ambii bucurîndu-se de sprijinul și încurajarea organelor locale de partid și de stat, socotim util îndemnul spre o grabnică analiză, din partea forurilor științifice de resort, a posibilităților ca motorul termic rotativ să devină un bun al economiei naționale, așa cum fi dorește, în amurgul vieții, autorul. Modest, ing. Roșiu ne spunea că ar fi dispus să accepte orice altă formulă ajutătoare, adică îmbunătățirea, perfecționarea modelului creat de dumnealui, lui revenindu-i, oricum, satisfacția impulsului inițial. Mare lucru !

TEODOR BULZA ■

TRANSINCREST

sau cum se împlinește o idee a savantului Coandă

În decorul natural din zona Măneci Ungureni — Cheia, prin locurile pe unde altădată, circula trenușul forestier, marcind, timid, singura prezență a tehnicii, poate fi văzută, de cîtva timp, o instalație cu totul neobișnuită chiar și pentru alte meleaguri mai deprinse cu industria ori cu noutatea gîndirii omenești. Un tub metalic de peste un metru diametru, vopsit într-un verde împrumutat din bogata paletă a pădurilor de pe coaste, ascunde privirilor un proces extrem de modern, dar foarte simplu în esență : un sistem de transport rapid și ieftin. Deocamdată, lungimea traseului este în jur de 1 300 m, însă, așa cum aveam să aflu, foarte curînd se va putea trece la distanțe și mai mari, pînă în 50 de km.

Cel care avea să-mi ofere primele explicații a fost inginerul Constantin Oproiu, șeful colectivului care s-a ocupat de cercetarea și ducerea la bun sfîrșit a acesteia, pînă la realizarea practică a sistemului denumit „Transincrest", dar care înseamnă, mai pe larg exprimat : sistem de transport aerodepresiv conteinerizat în tuburi de mare diametru. Interlocutorul meu, un om firav, cu păr albit, frumos acordat cu uniforma albastră a ofițerilor de aviație pe care o poartă, inginerul Constantin Oproiu fiind colonel în arma înălțimilor, vrea să facă, de la început, elogiul marelui savant român Henri Coandă, la a cărui inițiativă statul nostru a răspuns afirmativ înființînd Institutul Național al Creației Științifice și Tehnice — INCREST, locul în care gînditorii români în ale tehnicii își pot valorifica ideile. Aceasta pe de o parte, iar pe de alta, omagiul inginerului Oproiu se îndreaptă spre aceeași mare personalitate a tehnicii naționale și mondiale deoarece, chiar în cazul despre care ne-am propus a scrie, Henri Coandă a făcut începutul. Aceasta se întîmpla prin anul 1970 cînd s-a crezut că binecunoscutul efect Coandă, folosit, printre altele, în aviația cu reacție, va putea rezolva și problema transporturilor prin alte mijloace decît cele clasice : pe calea ferată, pe cea fără pulbere a apelor, prin aer, ori pe șosele. Dar, încă de la primele cercetări principiul a fost... întors în cu totul alt sens, adică s-a recurs la forța de depresiune a aerului, provocată în interiorul unui tub cu ajutorul unor simple ventilatoare, al căror rol este acela de a crea o stare de vid aproximativ, prin care conteinerele încărcate cu diverse materiale sau mărfuri să poată circula fără motoare și combustibil. Instalația este completată cu un piston de dimensiunile tubului metalic, aflat la un capăt al acestuia. Se realizează astfel o presiune mică în fața acestui piston și alta foarte mare în spatele lui. Iată „secretul" sistemului, secret cunoscut astăzi întregii lumi științifice, dar pe care, pînă acum, doar cercetătorii români l-au și aplicat cu succes.

La cercetare și realizare a participat un colectiv destul de larg de oameni, condus de dr. ing. Constantin Teodorescu-Țîntea, directorul general al INCREST, ing. C. Ceaușelu, ing. Mihai Marcu, ing. Gh. Dorobanțu, ing. Gh. Solomon, maistrul Gh. Alexe, ing. C. Dincă și alții. Un aspect ce mi se pare nu numai interesant, ci chiar hotărîtor în obținerea rezultatelor întrevăzute teoretic a fost acela că întreaga instalație s-a datorat acelorași oameni care au și gîndit-o, sau cum spunea C. Oproiu „tot ceea ce vedeți am făcut cu mîinile noastre". Nu era vorba nici de răsfăț și nici de infatuare, pentru că același om adaugă sprijinul primit din partea multor ministere și întreprinderi, datorită cărora au beneficiat de unele piese, de obținerea unor calități de oțeluri speciale și așa mai departe. Mă mai simt dator să scriu și despre alte aspecte, poate la fel de importante, cum sînt : folosirea exclusivă de materiale românești ori de produse ale industriei autohtone („nu mi-aș fi iertat niciodată chiar și intenția de a apela la ceva din import, îmi spunea ing. Oproiu, cînd Reșița îmi putea da șina de cale ferată, Galațiul laminatele, „Republica" București țevile sudate și așa mai departe"), ca și ideea, pusă în practică, de a folosi pentru toate muncile necesare, oameni din zona Măneci Ungureni-Cheia, adică oamenii locurilor care au văzut pentru prima oară în țară și în lume un astfel de tunel prin care circulă trenuri de conteinere, în tăcere absolută, în acea tăcere care ascunde în ea o explozie de inteligență, datorită căreia sute și mii, zeci de mii și milioane de tone pot fi deplasate la mari distanțe fără motoare, fără benzină ori motorină, fără efortul omului, căci întreaga instalație, în care se cer incluse stațiile de încărcare și descărcare, nu necesită decît prezența a 4 oameni, acum, și a numai doi, în curînd, care să supravegheze totul, folosindu-se forța de depresiune a aerului, uriașă forță și nepreținută, în dublu sens, pentru că ea poate face minuni și nu costă nimic !

Obișnuiți cu mijloacele tradiționale de transport, mă întreb dacă aceste căi noi pot face față dificultăților de relief și mi se răspunde că tuburile pot traversa ape și mlaștini, pot fi îngropate sau suspendate. Dealtfel, chiar aici la Măneci Ungureni acei 1 300 m. ai traseului sînt de fapt 2 600 m. deoarece tuburile sînt suprapuse, fiecare dintre ele servind unui sens de deplasare a conteinerelor, un traseu dus-întors. S-a ales Măneciul deoarece cercetătorii și-au pus problema unui cît mai mic volum de investiții, or, aici exista vechiul terasament al fostei linii ferate înguste, dezafectată de cîțiva ani și care a fost folosit fără a se intra în terenurile productive.

Inginerul C. Oproiu se ocupă, în prezent, de implementarea sistemului creat la INCREST în alte cîteva locuri din țară. De pildă, la cariera de la Caraorman construcția a și început, iar la Murighiol studiul este gata. Aici se prevăd transporturi de 800 mii tone material pe an și, respectiv, 2 milioane tone. Sînt luate în studiu și alte obiective. Sistemul se va impune și în industria cărbunelui, fără îndoială, chiar și împotriva unor scepticisme fiindcă avantajul este net în favoarea noului : prețul de transport al unei tone per kilometru nu depășește 1 leu ! Orice comparație cu alte mijloace folosite pînă în prezent va da cîștig de cauză sistemului „Transincrest".

La insistențele inginerului Oproiu fac cunoștința unui tînăr, din echipa de cercetători, inginerul Mihai Marcu. Demonstrația lui pornește de la general spre particular, adică de la vastul program național de dezvoltare, inițiat de partid. Mihai Marcu știe că transporturile „înghit" 20 % din întregul volum de investiții al țării, el poate enumera, pe ramuri, multe din piesele mici care alcătuiesc, pentru el, avalanșa licențelor la care apelează industria noastră, fie că este vorba de calea ferată, fie că este vorba despre industria de autocamioane și basculante, fie că se referă la benzi transportoare, alte tehnologii complexe, mărci de oțeluri speciale etc., etc., toate pe bani mulți. „Resursele naturale ale țării noastre se află, de regulă, la cca. 50—60 km de locurile populate, de întreprinderile prelucrătoare. Sub 50 km C.F.R.-ul nu intervine, iar transportul auto costă foarte scump, necesită șosele asfaltate, mult personal (2 persoane la bord, încărcători manuali și descărcători), uzura tuturor acestor mijloace este destul de rapidă, iar „Transincrestul" cere cîteva ventilatoare, niște șină, un tub și conteinerelor care se pot face în orice atelier. Prețul este de cîteva ori mai mic. Singura concurență o reprezintă transportul pe apă, care rămîne cel mai ieftin. Dar de unde atîtea fluvii și rîuri mari care să treacă pe la toate întreprinderile ?"

Ing. Mihai Marcu își continuă demonstrația sa extrem de convingătoare, cu toate că recurge la o comparație cu „năzdrăvăniile lui Jules Verne" care nu mai par astăzi cîudate nici măcar copiilor, pentru a dovedi cît de simplă este tehnologia la care s-a recurs. Cu toate acestea, invenția românească a fost brevetată, pînă acum, în cîteva țări cu forță industrială recunoscută : S.U.A., R.F.G., Anglia, U.R.S.S. Cît despre domeniul de aplicație, el cuprinde, „deocamdată", cam 100 de posibilități ! Transportul în tub, îmi spune inginerul Mihai Marcu, aparține viitorului, înțelegînd prin asta că el poate fi folosit și pentru persoane, la viteze despre care, pînă acum, doar oamenii de știință îndrăznesc să vorbească. Invenția noastră se bazează pe o viziune economică, nu pe abstracțiuni și cred că așa trebuie să se întîmple cu orice noutate tehnică.

EM. VALERIU

Un specialist despre cazul Pavel Kozak

— Stimate tovarășe doctor, vă propunem de la bun început să consacrăm întreaga noastră discuție unei probleme medicale de actualitate, foarte prezentă în conștiința marelui public, și extrem de controversată în cercurile de specialitate. Este vorba de metoda terapeutică propusă și practicată cu succes de către dermatologul autodidact Pavel Kozák, metodă privită cu îndreptățită speranță de mii de actuali sau virtuali suferinzi, dar care pînă la ora actuală este apreciată de către unii dintre confrații dumneavoastră drept antiștiințifică, fără ca pentru aceasta să se procedeze la cercetare riguros științifică. Pentru a răspunde sutelor de scrisori sosite pe adresa redacției noastre, ne adresăm de data aceasta unui specialist în materie, cunoscut și recunoscut în țară și peste hotare pentru contribuția sa de esență în acest domeniu al patologiei umane. Ne permiteți, tocmai de aceea, ca înainte de a vă adresa prima întrebare să amintim cititorilor că interlocutorul nostru este **dermatologul Alexandru Marinescu, medic primar, doctor în științe medicale și șef de lucrări la I.M.F. București, clinica 2 dermatologie,** autorul unor lucrări publicate în țară și peste hotare, mesager al școlii naționale de medicină la numeroase congrese internaționale și bursier al unor prestigioase centre medicale din Austria, R.F.G. și Franța. Mai dorim să reamintim cititorilor noștri că în urmă cu patru luni ați publicat în „Flacăra", un scurt articol prin care vă exprimați părerile în legătura cu „Cazul Kozak", solicitînd din partea forurilor în drept recunoașterea sau respingerea acestei metode prin criterii rațional-științifice, prin solicitudine și omenie, în spiritul deontologiei medicale. Vă propunem, stimate tovarășe doctor, să începem discuția pornind de la articolul pe care l-ați publicat în „Flacăra".

— De acord, dar cu o condiție : să notați și să reproduceți cu exactitate fiecare cuvînt al dialogului nostru.

— Nici nu m-am gîndit să procedăm altminterea...

— Spuneam și continuu să apreciez că avem de-a face cu un caz mai deosebit. Pavel Kozak nu este medic. Dacă ar fi, situația lui ar fi fost mai simplă. După Borcil, Covalitin, Ulcosilvanil etc., revista dv. ar fi putut lansa și „Kozakitilul ? ! Adevărul e că, timp de 20 de ani, Pavel Kozak a consultat în locuința sa mii de bolnavi. Este greu în această situație să-l declari șarlatan. Cîți medici au consultat la domiciliul lor în ultimii 20 de ani ? Au fost cazuri, dar în scurtă vreme ei au trebuit să răspundă în fața legii. Dacă Pavel Kozák ar fi provocat prin tratamentul său decese sau îmbolnăviri grave, cariera lui ar fi sucombat de mult. Dealtfel, în această privință Ministerul Sănătății a dovedit o inconsecvență cel puțin ciudată : la început l-a etichetat drept șarlatan, iar mai apoi, în 1978, l-a invitat să-și testeze metoda, acordîndu-i paturi la Spitalul din Fundeni. De ce acest lucru ? S-a spus, că în spatele lui Pavel Kozak stau ascunși medici specialiști ? Că Pavel Kozák ar fi doar firmă. S-a mai afirmat că Pavel Kazak practică sugestia sau hipnoza. Dar Kozak este miop ! Ar fi, deci, un soi de Rasputin cu ochelari sau lentile de contact... Să nu uităm totuși că omul nostru consultă în dermatologie și că această branșă are un specific aparte. Bolile de piele nu sînt maladii ascunse, ci perfect perceptibile. Oricine poate vedea cu ochiul liber o eczemă, o acnee, un psoriazis. Unul bolnav de inimă îi pot spune că este perfect sănătos și el, eventual, mă poate crede, dar un bolnav cu eczemă mă crede pe cuvînt abia după ce constată însănătoșirea.

— În articolul publicat în „Flacăra" ați arătat că în specialitatea dumneavoastră au fost depistate aproximativ 300 de boli. Unele dintre acestea — ați menționat dumneavoastră — pot fi apreciate drept grele, altele mai ușoare. Amintesc acest lucru, deoarece unul dintre confrații dumneavoastră de breaslă, într-un recent articol publicat în „România liberă", a apreciat că toate maladiile de piele sînt grave.

— Consider aprecierea drept eronată. Există, evident, boli grave și altele ușoare. Semnatarul articolului respectiv a mai făcut dealtfel și alte afirmații hazardate, susținînd de pildă că soarele este principalul agent cauzator al bolilor de piele. S-a mai amintit apoi un lucru arhicunoscut și anume că pielea trebuie considerată într-o strînsă corelație cu întregul organism ...Evident că nu o putem pune în băț la soare ! Dermatologia ca specialitate s-a desprins din medicina generală, prima clinică de dermatologie din lume a fost înființată la Viena cu mai bine de 100 de ani în urmă de Hebra.

— Să revenim la Pavel Kozak și la metoda sa terapeutică.

— Pavel Kozak a devenit cunoscut publicului din țara noastră datorită bolnavilor pe care i-a tratat și mai apoi articolelor publicate în „Flacăra". În cuprinsul lor, s-au spus multe lucruri adevărate, dar și unele exagerări. S-a afirmat de pildă că Pavel Kozak este un autodidact care, după ce a citit tone de cărți, a dobîndit privilegiul de a vindeca toate bolile de piele. O afirmație eronată prin exagerare care, luată ca atare, a stîrnit o neîncredere în rîndul specialiștilor.

— Prin ce atribute apreciați că se recomandă metoda Kozak ?

— Metoda folosită de Pavel Kozák își demonstrează eficiența în nouă maladii : eczema (în diferite variante clinice), acneea (în diferite variante clinice), lichenul plan, ihtiozisul, psoriazisul, dermitele de contact, eritematodesul cronic și boala denumită prurige. Pavel Kozak susține că obține rezultate și în tratarea altor maladii, dar personal nu le-am constatat.

— Ce rezultate obțin medicii dermatologi în maladiile pe care le-ați enumerat ?

— Orice dermatolog cu o vechime de 5—6 ani, obține rezultate.

— Care este deci contribuția lui Pavel Kozak ? Este vorba de o nouă ipoteză științifică ?

— În legătură cu maladiile pe care le-am enumerat, au fost emise în ultimul secol peste o sută de ipoteze științifice. Pavel Kozak nu este un teoretician, el a izbutit să trateze aceste maladii empiric. Cu toate acestea el a fost chemat în fața unei comisii pentru a-și prezenta ipoteza de lucru sau teoria sa privind diverse etiologii ale bolilor de piele. Ce să spună Pavel Kozak în această privință ? Nu teorii științifice trebuie să-i cerem lui Pavel Kozak. Nu văd ce-ar putea să-mi explice. De ce ? Să vă povestesc ceva : cu decenii în urmă s-a observat de către un muncitor că, într-o regiune din Italia, în raza unei fabrici de linoleum, nu au apărut niciodată cazuri de psoriazis. S-a ajuns astfel la concluzia că uleiul de in folosit în fabricație are efecte curative în această privință. Ulterior specialiștii — constatînd că diverși bolnavi folosesc uleiul de in pentru a se lecui de această boală — au ajuns la concluzia că vitamina F-99 (obținută din acizi grași nesaturați cu dublă legătură) poate fi administrată în cazurile de psoriazis. Iată și altul : în sudul Franței, îndată după terminarea ultimului război, s-a constat că într-o regiune viticolă apar numeroase cazuri de cancer cutanat de natură arsenicală. De unde arsenic în viță de vie? Cercetări îndelungate au demonstrat ulterior că în timpul ocupației naziste, lipsind soluția de piatră vînătă, viticultorii au utilizat pentru stropirea viilor arsenicul. Datoria specialiștilor este de a cerceta observațiile.

— Care este deci deosebirea dintre tratamentul aplicat de Pavel Kozak și cel al dermatologiei oficiale ?

— După părerea mea Kozak obține aceste rezultate în felul următor : în primul rînd printr-o individualizare a tratamentului. Pentru fiecare caz în parte el folosește anumite procedee de tratament. În al doilea rînd, el recomandă o dietă alimentară foarte adecvată maladiei în cauză, recomandîndu-se și aici prin originalitate. Aici aș putea vorbi de sugestie.

— Vă referiți la sugestia alimentară ?

— Da. V-am povestit întîmplarea din Italia. A fost o perioadă în care bolnavii de psoriazis consumau dimineața pe stomacul gol un păhărel de ulei de in. La prînz mîncau slănină, dar îndepărtau cu briceagul stratul superior care, afiașcră ei, nu conținea destulă vitamină F. Făceau acest lucru deoarece s-a spus de către medici că slănina și uleiul de in conțin vitamina F. Și bolnavii de psoriazis aveau impresia că maladia lor regresează. Dar au apărut cercetări americane care recomandau bolnavilor de psoriazis să consume piept de curcan. Și bolnavii au declarat din nou că maladia regresează.

— Atunci, stimate doctor, să recomandăm bolnavilor dimineața ulei de in, la prînz piept de curcan și seara slănină ?

— Da, sînt lucruri cu o bază reală, științifică. Dar ele, singure, nu pot asigura o ameliorare a psoriazisului, în schimb pot acționa ca un factor de sugestie-autosugestie. Îmi vine în minte acum o altă constatare : în timpul naziștilor, în lagărele abator pe care le-au înființat, s-a observat că nu a apărut nici un caz de psoriazis. De ce ? E de presupus că un regim sărac în proteine ar avea un efect salutar în tratarea psoriazisului. Revenind la Pavel Kozák trebuie să mai amintim faptul că el nu utilizează medicamente „miraculoase". El folosește, în principal, medicamentele existente, dar dozîndu-le și administrîndu-le după criterii personale. Din prescripțiile sale lipsesc apoi corticoizii sau alte remedii tari (citostatice în tratamentul psoriazisului ș.a.). Tratamentul sau a dovedit pînă în prezent că perioadele de remisiune în maladiile amintite sînt mai îndelungate decît cele realizate în urma tratamentului obișnuit. Voi fi foarte clar. Pavel Kozak obține rezultate bune în maladiile pe care le-am amintit. Cum le obține ? Empiric. Nimeni nu ar avea nimic de pierdut, dacă într-un serviciu de dermatologie — într-un mediu liniștit și de încredere reciprocă, se va încerca metodologia lui Kozak.

— Deci, tovarășe doctor, Pavel Kozak este un empiric ?

— Nici nu poate fi altceva. Orice observație, orice tratament obținut fără o prealabilă și riguroasă cercetare științifică nu poate fi etichetat decît empirism. Dar aceasta nu înseamnă că un empiric nu poate avea idei, observații și rezultate care ulterior să se demonstreze că au o deosebită valoare științifică.

LIVIU MAIOR

„OLTCIT"

înseamnă, deocamdată, nu niște mașini, ci niște oameni.

Niște oameni pe care merită să-i cunoaștem

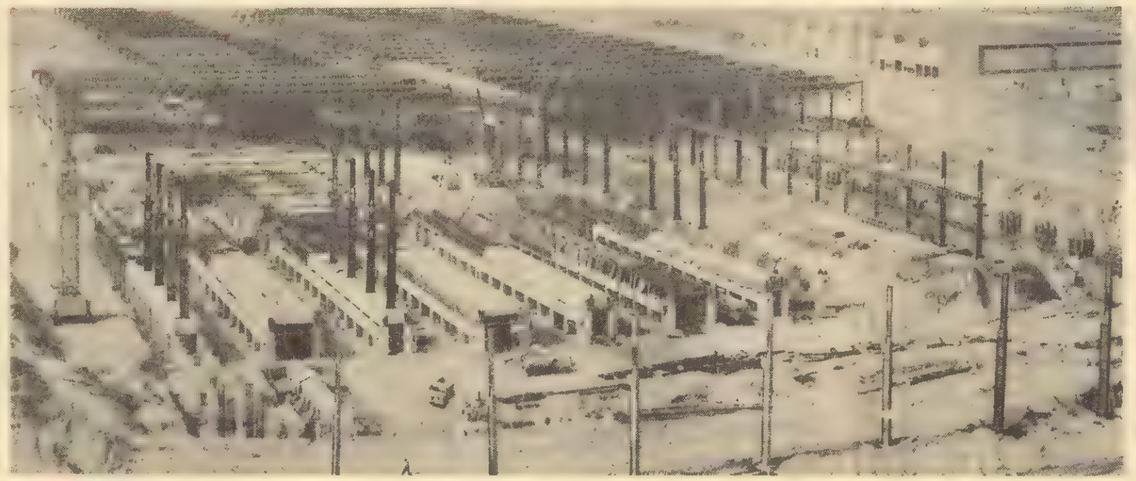

Toată lumea așteaptă „Oltcit"-uri. Cu multă curiozitate, cu interes, cu nerăbdare.. Noul automobil, „made in Oltenia", la Craiova, în cooperare cu firma franceză „Citroen", e așteptat cu frisonul cu nerăbdarea îmbarcării într-un vehicul care va transporta nu se spune, pe șoselele noastre, o întreagă îmbunătățire de cuceriri ale tehnicii, de însușiri constructive și funcționale, pe care minutorii volanului le vor prețui din plin : adică un vehicul de mic litraj, cu consumuri de combustibil reduse, cu confort sporit, cu un bord modern, pe deasupra o mașină silențioasă, pe deasupra o mașină mai accesibilă pungii. Adică o mașină care devine, care a și devenit, prin calitățile ce-i sînt puse în seamă, o cutie de rezonanță (chiar și silențioasă !) a speranțelor și a nădejdilor multora. Dar despre nerăbdarea aceasta vom mai vorbi.

Deocamdată vom vorbi despre niște oameni. Fiindcă „Oltcit"-ul, la ora de față, înseamnă nu niște mașini, ci niște oameni. Niște oameni pe care merită să-i cunoaștem. Acei oameni care fabrică fabrica ce va fabrica „Oltcit"-uri.

Cine sînt ei ? Ei sînt, ne spune tovarășul Doru Craia, inginerul șef al marelui șantier de la poarta de răsărit a Craiovei, niște constructori ca toți constructorii. Pe porțile unui șantier, după cum se știe, intră cea mai eterogenă materie umană. Așa s-a întîmplat și la „Oltcit". Adică pe porțile șantierului care fabrică fabrica în care se vor fabrica automobile moderne, suple, confortabile și silențioase au pășit și specialiști, muncitori și tehnicieni de înaltă calificare, oameni care au dat ocol României de cîteva ori sau de cîteva zeci de ori, din șantier în șantier, au pășit și tineri, mulți tineri craioveni sau din satele de prin jur, aflați la începuț de carieră, de profesie. Ei toți, într-un timp foarte scurt, au alcătuit, ca pe toate șantierele, o familie, acea familie de un tip aparte, care e cea a constructorilor. O familie în care toți, virstnici și tineri, au trebuit să acționeze ca unul, să înfrunte cu unul sfințite, colibri, ploi, viscole și zăpezi, adică încercările, examenele, asprimile bine știute ale vieții de șantier, fiindcă și aici, la Craiova, pe șantierul „Oltcit"-ului, anul are patru anotimpuri, iar firea și munca omului, a constructorului, sînt obligate să le urmeze pe toate, generație după generație. O familie în care cei tineri, de la început, au pus întrebări, somedenie de întrebări la care cei-lalți, cei virstnici, cei îmbătriniți pe șantiere, cei osteniți de muncă, cei neosteniți în a da răspunsuri, au răspuns. Au răspuns — s-au străduit să răspundă — chiar și atunci cînd, puși ei înșiși în fața unor probleme noi, au trebuit, la rîndu-le, să formuleze întrebări.

Șantierele de pe unul dintre șantierele celе mai mari, mai complexe, mai pline de noutate, de inedit, din cîte s-au zămislit la noi, un șantier care a pus în fața oamenilor, din start, probleme de tehnică, de tehnologie, de ingenioziate, de fantezie, de calitate a muncii și, evident, nu în ultimul rînd, de ritmuri, probleme, cerînd, fiecare, răspuns sau soluții novatoare și creatoare. Multe din ele, ne spune ing. Craia, constituindu-se ca veritabile premiere.

Șantierul cuprinde 130 de hectare. Primele excavații au început în aprilie anul trecut. La ceasul de față, așa-numitele „mișcări de terasamente" („mișcări" însemnînd și excavații, dar și „umpluturi" sau „compensări de terasamente", ele săvîrșindu-se pe un teren cu foarte multe denivelări) înglobează peste 1 800 000 mc de pămînt. Primul metru cub de beton a fost turnat în iunie anul trecut. La ceasul de față s-a ajuns la circa 250 000 mc. Montajul structurilor metalice ale marilor hale („mari" în accepția cea mai deplină, o hală cum e cea de montaj general, de exemplu, ocupînd 45 000 de metri pătrați, cea de presaj ocupînd 90 000, cea de prelucrări mecanice 100 000) a început în septembrie anul trecut. La ceasul de față, montajul e gata în proporție de 80 la sută.

Acestea sînt ritmurile, unele din cele mai spectaculoase din cîte ne-a fost dat să notăm pe șantierele noastre, iar aceste ritmuri, această cursă contracronometru a hărniciei, a pasiunii, a eroismului muncii, s-au înfăptuit în condiții în care, spuneam, fiecare bornă a drumului șantierului, a devenirii lui, a reprezentat o problemă, cerînd un răspuns creator, cerînd o soluție novatoare.

Excavatoriștii Ion Crușan, Ion Voicilă, buldozeriștii Gh. Niculescu, Ion Stoenică, Titi Constantin, șoferii Alexandru Șoroiu, Ion Măroiu, Florian Stroe și toți ceilalți mulți constructori angrenați în acea matematică a marilor cifre ale „mișcării pămîntului" au lucrat, ni se spune, „în unități", fiecare excavator fiind dotat, pe întregul parcurs al sarcinilor sau al programelor sale de lucru, cu camioanele, buldozerele și cilindrii compresori necesari, asigurîndu-se astfel fluxul continuu, organizat, dirijat, al întregii munci. Betoniștii lui Gheorghe Cienci sau I. Vijulie, împreună cu toți cei ocupați cu fundațiile, au inaugurat, pe acest șantier, un „sistem de fundare" nou, în care fundațiilor zise „directe", adică turnate de-a dreptul în sol, și fundațiilor „indirecte" cu piloți prefabricați de beton armat, li s-au adăugat și fundațiile, tot „indirecte", cu așa-numite „coloane" de beton armat, înfipte la mari adîncimi. Sistemul acesta e adecvat lucrare de artă, este una din lucrările care, în peisajul de astăzi al șantierului, încîntă ochiul, aceste „coloane" înșirîndu-se sub privire ca niște coloane de propilee, susținînd, triumfal, arcada construcției. Mîine, ele nu vor mai fi, dispărînd sub pămînt, sub pardoselile halelor. Sistemul acesta a fost dictat, ne spune ing. Craia, de necesitatea (pe care celălalt interlocutor al nostru, tov. Valentin Smărăndescu, reprezentantul beneficiarului, o contrazice, cînd apăsat din cap) ca automobilul „Oltcit" să fie ca și o bijuterie, ferit ca și o bijuterie, ferită nici cea mai infimă deformație în structura caroseriei. Or, marile presaj, adică mașinile ce presează caroseria, sînt înzestrate cu „arcuri dinamice" ce nu aș disting nicidecum prin blîndețe, ele, cu alte cuvinte, vor lucra cu „bătăi", cu vibrații și trepidații care se vor transmite — adînc și acut — fundațiilor. Pentru asta au trebuit fundații de calitate, fundații puternice, deci profunde, încastrate în stratul masiv de marnă depistat tocmai la 26 de metri sub talpa construcției, 6-au utilizat deci pentru aceste fundații „coloanele" realizate în colaborare cu firma franceză „Franky-Frote-Fondations S.A.", coloane care, puse cap la cap, însumează mai bine de 36 de kilometri. 36 km de beton, cu grosimi variind între 520 și 600 mm, virîți sub pardoseala halei de presaj ! Acoastă, în ce privește „mișcările de pămînt" și „mișcările", la fel de spectaculoase, ale betoanelor. În ce privește celelalte „mișcări", cele ale metalului devenit stîlpi, ferme, grinzi, broderie aeriană, adică structură a halelor, înglobînd peste 15 000 tone de construcții metalice (construcții ușoare, suple, „articulate", cum zic constructorii, deci nu încastrate, deci nu rigide), munca, la fel, a pretins soluții de noutate, neintîlnite pe nici un alt șantier. Adică lăcătușii din echipele lui Gheorghe Țicu, Dobrian Stancu sau Ion Mitran n-au mai montat construcția metalică „în serie", adică sau treaptă cu treaptă sau element cu element, ci și aici au adoptat tehnologia „sistemului", asamblînd, la sol, mai multe ferme metalice, ridicînd apoi întregul pachet la cotele stabilite, cuccrînd astfel ritm, continuitate și calitate, cuccrînd siguranță a muncii, înlăturare a accidentelor. Li s-au creat, pentru asta, condiții bune de lucru, adică pe jos, pe sol, în înțeleasa incintă, s-a așternut un strat de beton (nu foarte costisitor, procentul cimentului fiind redus, fiind vorba, de fapt, doar de-un balast stabilizat), care a permis nesimțirea de ploi, de ninsoare, de noroaie, de umezeală, care a permis, mai simplu spus, să se păsească prin această incintă, pe toată durata muncii, în pantofi de oraș. Spațiul nu ne îngăduie să încercuim toate noutățile muncii, ale metodelor și soluțiilor folosite pe șantier, nici să-i notăm pe toți oamenii care le-au gîndit, le-au promovat, le-au aplicat. Nu vrem să facem un pomelnic de nume, ci doar să indicăm ritmul din celulele nervoase care, în vastul și complexul organism al șantierului, s-au aprins, primele, în atingerea cu o mare idee, ideea noului, arzînd febril în numele ei. Ar mai trebui deci notate niște nume, anumele maiștrilor Ștefan Stancu, Radu Constantin, Gheorghe Fînaru, al inginerului Constantin Mitrache, șef de șantier, ar mai trebui notate, ne spune ing. Craia, numele unor dulgheri, cum sînt Tudor Safta, Nicolae Andronache, Gheorghe Lupescu. Ei au trecut de la ceea ce știau (și știau destule, ca veterani ai marilor șantiere !) la cunoștințe și la iscusințe cu totul noi, trecere care, evident, n-a fost simplă, ci cucerită cu rîvnă, cu zel, cu aspre tatuări de inițiere. Ei au trecut de la lucrări desfășurate pe fronturi largi, cu toleranțe admisibile mari, la operații a căror altitudine tehnică, a căror complexitate, a căror strîngență, a căror finețe au impus, ni se spune, trasări cu laser, au impus toleranțe de sutimi de milimetru. Virful creionului de dulgher, al creionului minuit de Lupescu sau Safta, are, cînd este bine ascuțit, doi milimetri. Cum să-i constrîngi la de o sută de ori mai puțin ? A fost constrîns, fiindcă altfel nu se putea. Și cu toate aceste constrîngeri, cu toate aceste strîngețe impuse muncii, munca, pe toată durata de pînă azi a construcției, a-a dezvoltat în ritmuri deosebit de vii, toate ge fiecle de execuție fiind atinse și întrecute.

În grabă și în grabețe pe constructori, în cuccrîrea acestor ritmuri, ca și rapida desfășurare, ca să zicem așa, a unor strîngețe, pentru a le descoperi chelle sau secretele, însăși conștiința lor de constructori, angajată plenar, arzînd intens în atingere cu marile planuri ale partidului. În grabînu, alăturînd grabei lor grabe noastre, noi toți, noi toți cei ce vrem „Oltcit"-uri, noi toți cei ce vrem, cei ce pretindem, cei ce așteptăm cu ardoare, cu nerăbdare, de la constructorii României de azi și de mîine, victorii mari și victorii multe. Desigur, cei străini de șantierele în care se fabrică asemenea victorii, cei nespecializați, cei ce se află în afara acestor străduanii, nu cunosc și nu realizează dificultățile care stau *in* calea unor astfel de performanțe. Ei cer, ei somează, ei vor victorii, vor „Oltcit"-uri, vor multe altele, și au, deslțel, datoria s-o vrea, datoria s-o ceară, fiindcă fără victorii civilizația noastră n-ar prospera, fiindcă fără victorii, omenește vorbind, o colectivitate s-ar șterge în anonimat, adică viața și-ar destrăma străluciroa, s-ar dezumfla în neființă. Recapitulați imaginea unei avalanșe de oameni esalonîndu-se porțile și tribunele unui stadion, să zicem stadionul de duminică al Craiovei cînd joacă „U", și veți vedea că aici s-a jucat mai mult decît ambiția unui meci, aici s-a disputat o nevoie umană pură, o nevoie extremă, nevoia de victorii. Dar cum să le obținem ?

Victoriile — repetăm o vorbă mare — se obțin greu. Un automobil — un suplu și elegant „Oltcit" — previnde, ca să demareze de la start, un efort de muncă și de creație puțin obișnuit. Cînd aclamăm secunda victoriei — sau „cursa victoriei", în cazul nostru — nu ne gîndim totdeauna și la timpul dur care le precede. Nu ne gîndim totdeauna și la oamenii ce, rămînînd acolo, în acel timp, și-au tencuit truda lor, anonim, în zvelta mașină, acea trudă dispărînd în ea, ca și coloanele de beton sub pardoselile impozantelor hale. De aceea v-am propus ca, acum, cînd timpul construcției e al lor, făurit de ei, exprimat de ei, să-i cunoaștem. Fiindcă meritâ — toate faptele lor o arată — să-i cunoaștem.

Vor fi impozante, vor fi foarte frumoase, ne spune ing. Smărăndescu, aceste hale ale marii uzine de la poarta de răsărit a Craiovei. Dispuse în terase, în diferite nivelurl (idee ce aparține otitorului uzinei, secretarului general al partidului, idee vizînd, deopotrivă, reducerea volumului de lucrări, a acelei „mișcări de terasamente" ce fără această idee, ar fi fost mult mai mare, mult mai costisitoare, cum și obținerea unui joc al arhitecturilor de un inedit efect plastic în peisaj), aceste hale, deși de proporții monumentale, vor fi zvelte, suple, grațioase, aeriene. Structurile metalice ușoare fată idee a secretarului general, aplicată cu succes și aici, ca și la alte construcții moderne ale românilor), spațiile largi, deschise soarelui (12 la sută din suprafața acoperișurilor vor fi luminatoarele, lăsînd cerul să pătrundă în hale de dimineață și pînă seara), vor întregi efectul de grație, de zvelteță, cristalizîndu-i în major străluciriile. Vor fi, cu alte cuvinte, niște ultramoderne construcții, echivalente, și ca înfățișare în peisaj, și ca ritmuri și calitate a execuției, unor victorii.

ILIE PURCARU ■

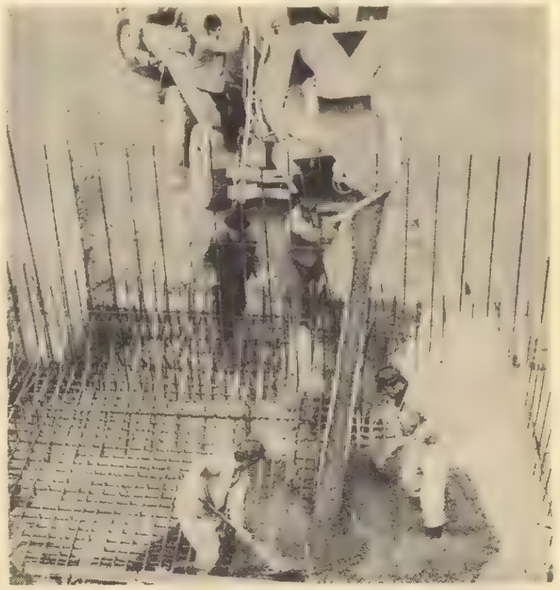

Fotografii de ION PREDOȘANU ■

IZVORU, orașul fără acte

● Comuna care a avut prima grădiniță sătească din România, visează și construiește orașul agro-industrial de mîine... ● O sută de milioane — investiții într-un cincinal ! ● Cooperări inedite : cu Institutul de sericicultură din București și uzinele românești de autoturisme... ● Petrolul de sub... Izvoru ● 1968 : 12 telefoane ; 1978 : 128 și 100 cereri neonorate ! ● Se-ntorc acasă „navetiștii". Curînd, încă 300 de locuri de muncă ! ● În toamnă, la 24 septembrie, fiii Izvorului sînt invitați în vatra străbună ● O amintire mereu vie : familia Davila...

— Cum vedeți Izvoru în 1990 ?

— Va fi un oraș agro-industrial cu 10—15 mii de locuitori. Va avea o Stațiune de cercetări pentru terenuri podzolice și smoliniță, un liceu agro-industrial, cîteva fabrici, pămîntul irigat sută la sută, un nuzeu în care va fi readus neapărat și tabloul lui Carol Davila, descoperit la Izvoru, în castelul descendenților familiei Davila, un grup statuar cu Carol, Elena și Alexandru Davila, un teatru popular care va avea neapărat în repertoriu și piesa Vlaicu Vodă, revendicată de izvorani ce fiind a lor, deoarece a fost scrisă aici, în comună.

...Anticipații. Vise scumpe. Așa văd oamenii din Izvoru comuna lor.

Se încheiase campania de vară și era un moment de răgaz. La Comitetul de partid al comunei avea loc o discuție neprevăzută în nici un plan de muncă. Venise de la „județ" și instructorul de partid, Marin Nițulescu, cu vești bune despre comună. Doar 4 zile dintr-o lună stă la județ. În rest, e aici, în comună. Pune umărul și ajută la construirea orașului. Se întorsese de la S.M.A., unde-și predaseră combinele Gloria C-12 primarul Marin Bucinică și colaboratorii săi, care de trei ani consecutiv alcătuiesc „Brigada primarului", deja celebră nu numai în județ. Era prezent și Vasile Stretenie, secretarul consiliului, trup și suflet pentru alcătuirea monografiei comunei, încă înainte de de a fi declarată oraș cu acte. De cîtva ani își face concediile cutreierînd arhive istorice și marile biblioteci ale țării, fiind în legătură cu mulți cercetători. Virsta comunei care își caută istoria? 420 de ani! Dar se pare că ea există încă din anul 1350 sau chiar mai înainte. Vasile Stretenie, „istoricul" pasionat, caută însă documentele și are credința că e foarte aproape de ele. Fiindcă tuturor, cei 420 de ani de existență sînt atestați cu certitudine de un act emis la 11 mai 1558. Prin el, Mircea Ciobanu, domnul Țării Românești, întărește proprietățile lui Stoica din Izvor și ale lui Vlaicu, fiul lui Mihnea Pîrcălabul.

Primarul Izvorului, Marin Bucinică, seamănă cu toți oamenii din partea locului : privire vie, ageră, spiritual, energic.

— ...Și chiar ați „închis" primăria, tovarășe Bucinică ?

— Da, am închis-o...

— Cum adică ?

— Simplu. Am spus omului de serviciu că din ziua următoare și pînă la sfîrșitul campaniei primarul redevine tractorist. Și el, și vicele, și ingineri și toți cei ce știu să conducă tractorul.

— Și primăria ? Oamenii și problemele lor ?

— În campanie toți oamenii sînt pe cîmp. În campania tuturor. Acolo rezolvăm și problemele : la capăt de tarla, pe tractor, operativ și fără condică de audiență.

— Ați fost tractorist ?

— Da, am făcut profesionala...

— Și apoi ?

— Apoi, liceul la fe-fe și am dat admitere la Academia Ștefan Gheorghiu pe care am terminat-o. Acum sînt din nou student, de data aceasta la Institutul agronomic „Nicolae Bălcescu" din București...

— Și de ce v-ați întors la... tractor ?

— V-am spus : campania e a tuturor. Altădată o făceam în 20—30 de zile. Acum o facem în 11. Echipa noastră asigură un avans zilnic de 100 de boctare. Acum sîntem în al 3-lea an și a 10-a campanie. E bine să știți că în 11 zile am cîștigat și bani frumoși, 1 600 de lei !

— Care e prima ambiție a comunei ?

— Orașul! Nu ne gîndim la acte și la firme că astea nu ne încălzesc. Și ca să se creadă că afirmațiile pe care le fac au temei, notați că izvoranii trăiesc și în prezent viață orășenească. Avem lumină electrică și apă potabilă introdusă în casele oamenilor, am început să introducem încălzirea centrală, ne gîndim la canalizare, avem seră de flori, avem în comună 100 de autoturisme și chiar stație autoservice, 700 de frigidere, 300 de televizoare, grădiniță, creșă, peste 100 de intelectuali. Avem spital, dispensar și ne bucură foarte mult noua Lege a sănătății...

— De ce ?

— Altfel nu știu ce s-ar mai fi ales de spitalul din comuna noastră. În iurul anilor '30 era cel mai mare și mai bine dotat din zonă. Aparatele s-au tot cărat spre spitalul din Costești, adică la „raion", pînă cînd la Izvoru a rămas o simplă secție externă a spitalului de acolo, încadrată cu un singur medic! Și gîndiți-vă că spitalul din Izvoru, care a purtat numele lui *Carol Davila*, avea încă prin anii '30 chiar și secție de chirurgie !

— Și de ce vorbiți la treeut ?

— Pentru că azi nu mai are secție de chirurgie și nu mai poartă nici chiar numele lui Carol Davila !

— De ce ?

— Nu știu. Și numele nu l-a purtat întîmplător. Aici, în Izvoru a trăit timp de peste o jumătate de veac, pînă după anii '30, Elena Davila, fiica marelui om de știință și patriot care a iubit copiii, oamenii și comuna. Elena Davila a construit aici spital și dispensar, cămin cultural, (în 1931 !), școală, cinematograf sătesc (în Izvoru rulau filme în anul 1937 !), sediul Primăriei și cîte altele. În iurul anilor 1935 la Izvoru funcționa deja o grădiniță pentru copiii comunei. Din informațiile pe care le avem, se pare că e prima grădiniță rurală publică înființată în România! Și tot prin anii aceia funcționa chiar și o școală de arte și meserii care pregătea tinichigii, dulgheri, rotari și dogari.

— Azi ce meserii se practică în comună?

— Foarte multe, incluslv cele specifice extracțiilor petroliere. Pentru că de două decenii în Izvoru au săpărut și sondele de extracție a petrolului, aparținînd nu de una, ci de două schele petroliere: Valea Caselor și Răimicu Vîlcea. Avem apoi, o puternică unitate de prestări în servicii, care va ridica în viitor case, blocuri și tot ce se va investi pe teritoriul comunei. Și dacă m-ați întrebat de meserii, trebuie să vă spun că s-au întors acasă mulți dintre meseriașii noștri care colindau țara după lucru, pe la Brașov sau București, pe Valea Prahovei și la Pitești. Vreo 300 lucrează la „petrol", alții la fermele zootehnice create în comună, la cele două de 100 de camioane ercată pentru a deservi Intercoop-ul Izvoru, la Complexul pentru selecție și testare a vacilor de lapte și a tineretului pentru reproducție de la Mănăilă, care este unul dintre cele mai moderne din țară, la I.A.S., la solarile comunei, la Baza pentru prelucrarea porumbului cu o capacitate de 5 000 de tone pe care o dublăm încă în acest an. În viitorul foarte apropiat vom crea încă alte locuri de muncă. Ar fi poate mai convingătoare o cifră : 100 000 000! Atît ne investește în Izvoru în acest cincinal. Altfel spus, comuna își pregătește temeinic hainele orășenești. Spre ea vor gravita peste 15 000 de oameni, adică locuitorii comunelor Rieea, Moșoeni, Strîmbeni, Purcăreni, Recea, Deagurile, Popești și Tătărești-Teleorman.

— Am auzit vorbindu-se chiar și de o colaborare cu uzinele constructoare de automobile...

— Așa este. În Izvoru se va crea o secție de tapițerie pentru autoturismele Dacia, Oltcit, Aro. Asta înseamnă pentru izvorance cel puțin 100 de locuri de muncă. Altele vor lucra în mica uzină textilă care va prelucra cele 40 de tone de gogoși de mătase produse în ferma Institutului de cercetări în sericicultură din București, înființată la Izvoru.

— Din cîte am aflat, ca mecanizator priceput, nu aveți numai satisfacții în ceea ce privește agricultura. Ce anume vă supără ?

— Existența unor canale de scurgere. N-am să pot uita niciodată că anul trecut am pierdut la Izvoru produse agricole în valoare de două milioane și jumătate de lei din cauza deprecierii sau a nevalorificării! Și culmea, pentru a transporta aceste produse pe ruta Izvoru — Topoloveni, cale de 80 de km, am dat pe apa sîmbetei peste 40 de tone de benzină...

— Și cum ați acționat ?

— Simplu. Ași dezvolta mai mult sectorul legumicol din zona Topolovenilor pentru ca fabrica de conserve de aici să-și asigure pe plan local în cele mai bune condiții materia primă necesară, iar la Izvoru aș dezvolta cel puțin un sector de preindustrializare...

— Asta din patriotism local...

— Nu cred. Trebuie să știți că Izvoru, Intercoop-ul de aici, cu cele 800 de hectare cultivate, e cel mai mare bazin legumicol al județului Argeș...

— Se vorbește mult în Izvoru și despre o înființare cu fîii satului. Cînd va fi ?

— La 24 septembrie. Vom sărbători împreună și culesul viilor. De mai mult timp Consiliul comunal pentru educație politică și cultură socialistă și Societatea noastră culturală „Alexandru Davila" se ocupă de pregătirea programului. Manifestările vor dura o săptămînă, iar în ultima zi vom prezenta în fața fiilor satului un program artistic și-i vom informa despre succesele și problemele comunei. Fiii satului ne vor prezenta și ei activitatea din ultimul timp, aportul pe care l-au adus la mai bineie țării. Le vom spune cu mîndrie că Izvoru se situează cu regularitate, în privința producției de grîu și porumb, pe locul 7—8 din cele 94 de comune ale județului, că am obținut primul loc pe județ la producția de în, iar în privința „izvoarelor" de apă pe care le avem din belșug, că am amenajat 18 fîntîni arteziene cu care am umplut un lac de acumulare din care să irigăm în perspectivă 1 000 de hectare.

— Și la capitolul... neîmpliniri ?

— Le vom spune că n-am reușit încă să dăm destinația dorită castelului din comună, care a aparținut descendenților familiei Davila și că n-am reamenajat încă parcul comunei care rivaliza cîndva cu... Cișmigiul ! E prea mare și procentajul personalului din comună ocupat în agricultură, trebuind să facem eforturi serioase ca în anul 1985 acest procentaj să fie sub 15 la sută.

— Zootehnia ce pondere are în producția agricolă ?

— 37 la sută și tinde spre 60 la sută.

— Alte satisfacții ?

— De pildă. faptul că din 1974 pînă în prezent a crescut valoarea normei convenționale de la 6 la 40 lei. Apoi, faptul că au crescut foarte mult producțiile de lapte, ele fiind în prezent de 2 300 litri la C.A.P. și de peste 3 000 la I.A.S. Tot motiv de satisfacție e și faptul că gospodăriile-ne bine am amenajat în comună un lac de păstrăvi, am populat pădurile comunei cu fazani, găinușe de munte, cerbi și căprioare sau faptul că de cîtiva ani am cultivat și avem recolte bune de coacăze, zmeură și căpșuni.

Noi dorim să dezvoltăm comuna, păstrîndu-i rigurosa specificul, respectînd în felul acesta sudoarea și visele strămoșilor noștri, care se văd împliniîe azi, în ev socialist.

CONSTANTIN MUSTAȚĂ ■

Castelul comunei, o amintire frumoasă lăsată de familia Davila

Invitație la Castel

„În comuna Bonțida, județul Cluj, la 30 km de Cluj-Napoca, se află un castel medieval cunoscut, între altele, pentru că acolo s-au turnat unele secvențe din filmul „Pădurea spînzuraților". Sînt primele rînduri ale scrisorii pe care a trimis-o redacției economistul Nicolae Trifoiu, de la întreprinderea clujeană de cazane mici și arzătoare. Aflat în excursie împreună cu un colectiv restrîns în cadrul căruia își desfășoară activitatea, a găsit de cuviință să ne împărtășească impresiile dumnealui : „Nimeni nu se mai ocupă de acest monument care face parte, desigur, din patrimoniul cultural al țării noastre".

Din șoseaua națională Dej—Cluj-Napoca am pornit pe jos cale de 4 km și la doi pași de centrul comunei Bonțida, viitoare așezare urbană, am zărit un castel trist și umilit, în mijlocul unui parc de tip englezesc, adică semisălbatic, pe care cititorul nostru Nicolae Trifoiu l-a descris corect ca într-o frumoasă compunere de școală : „Lîngă castel, înspre rîul Someșul Mic, în fostul parc, neîngrijit acum, arbori seculari impresionează încă prin măreția lor. Nu departe, pe un deal, o pădure de conifere... Toate acestea formează o priveliște care atrage atenția oricărui turist, ori iubitor de frumos". Și, într-adevăr, superbul parc are o suprafață de 60 ha, iar pe vremuri, după cum am aflat, ocupa chiar 230 de ha, fiind considerat cel mai mare parc de tip englezesc din Europa mijlocie, cu specii valoroase de arbori ornamentali între care nu lipsesc stejarul piramidă și platanul.

Dar castelul ? Castelul-cetate construit cu sudoare și sînge de țăran asuprit, de țăranii români și maghiari

care au trudit pe moșiile grofilor Bannfy, descendenții unei vechi familii Ban, de origine română, deveniți demnitari în timpul Mariei Tereza. Castelul, în zidurile căruia sînt prinse cărămizi trainice încă din secolele XV—XVI, a aparținut unei familii de demnitari la acea dată, Bannfy, care au ocupat și diferite funcții în administrația austro-ungară. Aflat azi în evidențele patrimoniului cultural național și ale monumentelor istorice, castelul Bannfy a servit pe vremuri în scopuri militare de apărare și de intimidare a numeroșilor iobagi de prin aceste locuri. Cetatea, nelocuită astăzi, se apropie încet, cu ajutorul uitării oamenilor, chiar de sfîrșitul ei. Am găsit la castel pe Vasile Olteanu, din Bonțida, paznic doar 4 ore din 24. În rest, pustietate.

Numai gîndurile lui Vasile Deac, secretar al consiliului popular și vecin cu castelul, dau viață de-o clipă clădirilor pentru care, împreună cu primarul Traian Deac, se zbat și au făcut zeci de adrese către județ, Ministerul Muncii, Ministerul Turismului, Direcția patrimoniului cultural național și în alte locuri, doar-doar s-o găsi un stăpîn mai cu inimă și cu posibilități care să-i dea o destinație castelului-cetate. Scriau în acele adrese că „suprafața totală a construcției ocupă 3 000 de mp, din care suprafața utilă a parterului este de 2 050 mp, la care se adaugă 1 420 mp la etaj și 1 200 mp pivnițe (beciuri) boltite. Construcția este realizată din piatră și cărămidă în sistemul de legare cu var nestins și acoperămînt de țiglă în formă de solzi". Clădirea are diferite tipuri de arhitectură la cele patru bastioane, construite în etape succesive și aproximativ 36 statui realizate de sculptorul Johanus Nachtigall, reprezentînd figuri din mitologia greacă și romană, din care o parte au fost preluate de muzeele de istorie și de artă ale județului Cluj, iar o parte sînt încă în incinta clădirii, unele fiind degradate de vînt, ploi și înghețuri sau de anumiți locuitori ai comunei, inconștienți de valoarea lor.

Incendiat la retragerea trupelor naziste și horthyste de pe teritoriul României, castelul este într-un grad de uzură relativ avansat. Rămase fără acoperiș, uși, ferestre, zidurile reci s-au degradat în tăcere și mai par frumoase doar cînd sînt scăldate în soare.

În urma insistențelor repetate ale celor doi Deac, care nu sînt rude, castelul a fost pus într-o stare de aproximativă conservare prin turnarea unor planșee cu grinzi din beton armat și punerea sub acoperiș a două corpuri de clădiri, lucrare neterminată în 1969, deoarece fusese încredințată unei între

prinderi „neserioase și nespecializate în lucrări de restaurare — E.G.C.L. Gherla" și din această cauză deteriorarea construcției continuă.

Biroul executiv al Consiliului popular al comunei Bonțida a făcut dese propuneri organelor superioare lui, inclusiv Comitetului executiv al consiliului popular al județului Cluj, pentru restaurarea și darea în folosință a acestui obiectiv, existînd deja schițe și proiectul de restaurare la Institutul de proiectări din Cluj-Napoca. Majoritatea adreselor încheie cu o sugestie că destinația ar putea fi : un han turistic cu cramă în subsoluri ; o casă de odihnă ; un muzeu istoric sau de vînătoare al Transilvaniei ; un sanatoriu ; o instituție de tratament prin ergoterapie ; un cămin-școală pentru orfani și altele. De la Cluj-Napoca nu le mai răspunde nimeni de mult celor doi Deac. Ultimul răspuns, și acela evaziv, a venit de la Ministerul Turismului cu nr. 8/7132/07.01.1977 și spune printre altele : „...cu regret comunicăm că, în cadrul planului cincinal 1976—1980, nu dispunem de fonduri pentru realizarea acestei lucrări. Ținem să vă mulțumim pentru informarea făcută și vom analiza posibilitățile de rezolvare a solicitării dv. în viitor".

Așteptăm și noi, împreună cu Nicolae Trifoiu și cu numeroșii cititori care ne-au scris despre castel, ca sugestiile și propunerile Consiliului popular Bonțida să fie luate în seamă într-un viitor pe care l-am vrea cît mai apropiat.

ION PREDOȘANU ■

Un lăcaș care ni-i amintește pe Bălcescu și Iancu

În comuna Vințu de Jos din județul Alba, ferit de drumuri și de privirea trecătorului, dar expus intemperiilor și neglijenței, se află un castel.

Castelul este așezat vizavi de școală, amplasat pe un deal înconjurat de finețe, care în multe locuri ajung pînă dincolo de genunchii omului. Cîndva, castelul era înconjurat de un lac. Acum, balta care a mai rămas din falnicul lac folosește ca loc de agrement gîștelor și rațelor din comună, de fapt singurele care se încumetă să vină pînă aici. În volumul „Mai există enigme" de Simion Săveanu, tipărit recent în editura Sport-Turism, aflăm că acest castel, construit prin anul 1450 în stilul renașterii, a fost executat după planurile arhitectului italian Domenico Bologna. În „Istoria medie a României" de Ștefan Pascu, se precizează că : Regele Ludovic al II-lea, vrînd să înlăture pericolul turcesc care amenința existența statului maghiar, prin alianță cu vecinii și mai ales cu domnitorii Țărilor Române, donează, în anul 1526, lui Radu de la Afumați, domnul Țării Românești, castelul și feudele de la Vințu de Jos.

În Istoria românilor a lui Constantin Giurescu, legat de castel se specifică faptul că în anul 1595, Sigismund a poruncit căpitanului armatei ardelene, care se afla în Moldova, să întărească poziția domniei, față de opoziția boierimii turco-polonofile, să-l prindă pe domnul Aron Vodă-tiranul, care a fost adus în Transilvania. În locul lui a fost înscăunat Hatmanul Ștefan Vodă Răzvan. Aron Vodă-tiranul a fost adus la castelul din Vințu de Jos unde, după o luptă, „se pare că a fost otrăvit tocmai în ajunul iscălirii tratatului de la Alba Iulia de către delegația trimisă de Mihai Viteazul.

— Desigur, nu sînt acestea toate datele legate de castel, îmi spune profesorul de istorie Gheorghe Cornescu de la școala din comună. El a fost construit pe ruinele altuia, așa că vechimea exactă rămîne o enigmă nedezlegată de istorici. Din datele existente, se poate presupune că ridicarea lui coincide cu atestarea documentară a comunei Vințu de Jos, din anul 1219. V-aș mai putea spune că unii istorici cred că la Vințu, în perioada revoluției de la 1848, Nicolae Bălcescu s-a întîlnit cu Avram Iancu.

Îmi amintesc, de cînd eram copil, de existența unui canal de mari dimensiuni ce ducea de la castel la Mureș. Nu mai există, s-a surpat, ca și zidul lateral. Acum cîțiva ani, au venit niște echipe și au acoperit superficial cu carton asfaltat castelul. Au trecut anii și n-a mai venit nimeni. Azi este un depozit unde se ține cherestea. Pentru mine și pentru tot satul, castelul este o mare durere. Nimeni nu se interesează de existența și de soarta lui.

Am plecat tîrziu de la lecția de istorie învățată la castelul din Vințu. Am deranjat cu prezența aparatului fotografic liniștea gîștelor și a păsărilor care și-au făcut cuib acolo. Rămîne să deranjăm și nepăsarea celor care se fac răspunzători de estomparea în timp a castelului din Vințu de Jos.

Picăturile de ploaie care ne-au adus la realitate păreau niște lacrimi tîrzii.

SORIN POSTOLACHE ■

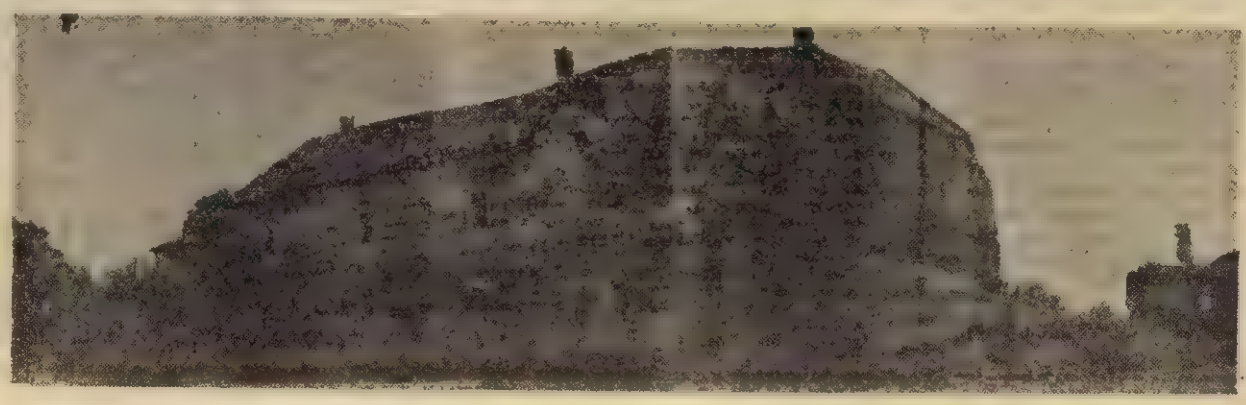

RUBRICA MEA

Cîntece finale de faun

Cu cîteva zile înainte de cutremurul de anul trecut, am fost chemat la telefon. Un glas sfîşietor, înecat în lacrimi, rostea un singur cuvînt:

— Mor!

Era ultimul mesaj pe care l-am primit de la Virgil Gheorghiu. La încercările mele de a-l încuraja, repeta:

— E-n zadar, mor !

Fusese internat şi, socotit incurabil, trimis acasă. Era un vechi cardiac şi se ştia pierdut. După cîteva zile de la cutremur a încetat din viaţă, în vîrstă de 72 de ani.

Cu un an înainte depusese la Editura Eminescu manuscrisul celei de a treia părţi a ciclului său liric, pe care o intitulase: **Cîntece finale de faun.** Făcusem o prefaţă entuziastă la volumul precedent, în care descoperisem o mare forţă verbală, ceea ce germanii numesc: **Sprachkraft.** După un debut suprarealist, cu fandări excentrice în viaţă, poetul, dublat de un excelent pianist, apreciat de George Enescu şi ales de el adeseori ca acompaniator, evoluase către forme clasice de expresie, spre a-şi încheia periplul liric cu aceste ultime „Cîntece" ale faunului, care au apărut postum, în vara anului trecut.

Editura mi-a trimis tîrziu, la cerere, exemplarele cuvenite, ca prefaţator. Nu bănuiam, cînd am scris acele cîteva pagini, că ele cuprind testamentul său literar şi că plîngerile faunului îmbătrînit erau, în fond, lamentul propriului său sfîrşit:

„Nopţi fără viagă-s; zile amorţite / Adînc mi-apasă gîndurile-amare / Spun bun rămas foşnirilor simţite / Şi-mi creşte sila dacă-i vreo chemare // De liniştea ţărinii mai aproape / Nu mai ascult îndemnuri strecurate / Cînd peste zvon de păsări sînt lăsate / Umbriri şi aţipire sub pleoape".

Din ciclul întreg de 90 de scurte poeme, de cîte două catrene fiecare, cu excepţia uneia singure, de zece versuri, am surprins în această bucată parcă un accent mai subiectiv şi un sentiment premonitoriu, al sfîrşitului apropiat. Celelalte urmăresc declinul puterilor fizice ale faunului sau privesc, retrospectiv, la isprăvile din trecut.

Ca şi în ciclurile precedente, Virgil Gheorghiu ne-a arătat virtuţi filologice majore, resurse lingvistice remarcabile, cu unii termeni rari, din sectorul vieţii rustice şi păstoreşti şi cu grija finitului artistic.

Trecut de vîrsta marilor revolte, faunul nu are însă constiinţa treptei sale joase, în ierarhia Olimpului, resimte cu dîrzenie jignirile celor mari şi mai ales acelea ale lui Zeus, căruia-i place să-şi sperie puzderia de divinităţi mărunte cu fulgerele sale:

„Mai marele, hlizindu-se spre mine / Cu ochi cît roata carului solar, / Îmi arătă cît e de temerar, / Că-n mîna sa viaţa noastră ţine. // Mă-mprejmui cu prea cumplitu-i foc, / Luînd din tolbă fulgere-un mănunchi; / Tehui şi speriat, din loc în loc / Săream să scap de-arsuri, / stam în genunchi".

Şi mai departe:

„Vuind ca prăvălirile de stînci / Acele flăcări de-al meu piept se sparg / Cu păru-aprins, săpat de răni adînci, / Mă opinteam să pot scăpa la larg. // Să-mi dau în vale drumu-am nimerit / Pe-o albie a torenţelor secate. / În vreme ce prin mare hohotit / Batjocura mă ajungea din spate".

Faunul lui Virgil Gheorghiu, la drept vorbind, e un artist şi un epicureu subţire, care preţuieşte mai mult preliminariile decît plăcerea brută :

„Ce-am îndrăgit mai mult a fost pînditul / Cu goanele de-a surda şi nici de loc ivitul. / Stîrnindu-mi feleşagul de răscolit prin văi / Cu tăbărît din bunget pe-adînciturl în clăi / / Doream să am alături doar guri povestitoare / Cu temere de stringeri atotpremergătoare; / Ştiam c-amîn în taină trupeştile-asfinţituri, / Iubit-am numai jocul, fugisem de sfîrşituri".

Ne place să vedem în această mărturie a faunului o indirectă confesiune a poetului de expresie clasică.

ŞERBAN CIOCULESCU

Creatorul — sinteză a timpului şi poporului său

Pe una din cele 15 000 de pagini asupra cărora s-a aplecat pana sa, Eminescu a scris dintr-o trăsătură, de la un capăt la altul : **„Dumnezeul geniului m-a sorbit din popor aşa cum soarbe soarele un nor din marea de amar".** Fost-au scrise aceste cuvinte într-o clipă de supremă încordare a geniului, cu ochii aţintiţi asupra abisurilor dinlăuntrul său şi zărilor de pe bolta minţii sale, sau le-a scris la capătul unei meditaţii calme, recapitulative, cu privire la propriul destin ? Poate că într-un moment în care flacăra inefabilă şi irepetabilă aprinsă de natură în constituţia sa de excepţie îi dezvăluia „misterul" ultim al tuturor marilor creatori, din toate timpurile şi de la toate popoarele : capacitatea de a fi o sinteză uriaşă a unei realităţi **colective,** încărcată de aspiraţiile, voinţa, durerile şi nădejdile milioanelor de oameni ce alcătuiau poporul în mijlocul căruia se născuse şi din ale cărui puteri, infinite ca ale „mării de amar", el se simţea doar un nor, ducînd spre cerul eternităţii stropii cuprinşi în fiinţa sa limitată, chiar dacă unică şi genială.

Ceea ce pierde cu rapiditate epoca noastră într-o anumită parte a lumii este tocmai forţa **reprezentativă, sintetizatoare, cuprinzătoare,** a talentului sau geniului, acea calitate supremă care, după opinia lui Goethe, determină adevărata şi marea poezie : **„Atîta vreme cît un poet nu exprimă decît propriile sale sentimente subiective — spunea Goethe — el nu îşi merită numele ; dar din clipa cînd ştie să-şi asume lumea şi să o exprime, el este poet !".** Procesul acesta, de „asumare a lumii", care pleacă de la asumarea destinului poporului propriu pînă la asumarea chestiunilor fundamentale ale umanităţii unui timp, uneori unei întregi epoci sau unui întreg ciclu istoric, a dat măreţia artei şi funcţia vitală, pentru societate, a marilor creatori rămaşi în panteonul umanităţii. Aceşti creatori, care au fost „suflet în sufletul neamului lor" şi uneori au reuşit să devină conştiinţa de sine a lumii, ne apar, la o atentă cercetare, a fi tocmai rodul suprem al întîlnirii unicităţii geniului cu vasta, clocotitoarea, infinit de bogata realitate colectivă în mijlocul cărora s-au zămislit. Dacă este absurd să încerci a-i explica exclusiv prin determinismul acestei realităţi, făcînd abstracţie de acel fenomen specific numit **talent sau genius,** este tot atît de absurd a-ncerca să înţelegi „misterul" dimensiunilor gigantice pe care le-au atins aceste plante umane, fără să cauţi la pămîntul în care şi-au înfipt rădăcinile şi din care şi-au tras seva. De aceea toţi marii creatori au fost **reprezentativi,** fără a rămîne mai puţin unici şi irepetabili în individualitatea lor.

Capacitatea de a-şi asuma realităţile colective, de a spune prin arta lor, indiferent care ar fi domeniul precis de afirmare, ceea ce încolţeşte în sufletul mulţimilor, de a „da glas" la ceea ce milioane de oameni gîndesc şi simt, a atras după sine însuşirea de a polariza atenţia, preţuirea, afecţiunea maselor, care au purtat în inimile lor, din secol în secol, opera şi amintirea marilor creatori. A existat o osmoză între creator şi public, chiar dacă uneori, unele cercuri restrînse ori un public temporar descumpănit în faţa noutăţii marii creaţii, a putut păstra rezervă sau chiar trata cu neînţelegere şi adversitate pe artist. Istoria culturii ne demonstrează însă că nici un autentic creator nu a rămas „inaccesibil" şi nici în afara preţuirii celor mai largi categorii de oameni. Absolut toţi cei ce au ştiut să fie sinteza unor vaste realităţi colective, au devenit obiectul preţuirii şi afecţiunii colectivităţilor umane, pînă la aceea ce o numim umanitatea întreagă.

Adevărul acesta a fost rostit de-a lungul timpului în toate culturile şi pe toate limbile, dar asistăm, cam de pe la sfîrşitul secolului trecut, la un ciudat proces de inhibiţie a capacităţii reprezentative a artei. E un proces legat foarte direct de criza individualismului burghez şi de epuizarea unui tip de civilizaţie bazat pe exaltarea personalităţii rupte din legăturile ei organice cu societatea şi cu marile realităţi colective întrupate în ceea ce numim „sufletul popoarelor".

Confruntaţi cu o societate burgheză sufocantă prin mediocritatea şi meschinăria ei, unii creatori, în loc să-şi facă drum prin pustiul sufletesc al acestei societăţi către ţinuturile fertile, străbătute de fluvii de sensibilitate proaspătă şi de fervenţă creatoare, ale unor clase sociale progresiste, păstrătoare de comori acumulate de milenii şi mereu împrospătate, cum era ţărănimea, sau propulsoare de vaste seisme regeneratoare, cum era clasa muncitoare, au preferat să se închidă în „turnul de filde", tăindu-şi punţile de contact cu o lume detestată, fără să-şi dea seama că îşi taie şi rădăcinile care aduceau spre dînşii sevele marii creaţii.

Un proces de pipernicire a culturii, ca sub imperiul unui morb necunoscut, a început să submineze astfel toate domeniile creaţiei artistice, Proces la capătul căruia am ajuns în epoca noastră, cînd muzica este golită de muzică, pictura de pictură, literatura de literatură, şi în locul lor apar ciudate fantome descărnate, jucînd pe pereţi goi ca după un cataclism. Se vorbeşte chiar de „moartea artei" şi se pune la îndoială rostul unei culturi care nici nu mai este cultură. Un proces de strangulare a arterelor prin care circula cîndva sîngele cald ce pulsa în timplele unui Dante, Shakespeare sau Bach, o suspendare a acţiunii acelei forţe de gravitaţie care sorbea necontenit din mărite de amar ale geniului popoarelor, pe acei „oameni aleşi" sau **„dăruiţi"** cum le zicea poporul nostru. În locul lor, o lume de „creatori" cu creierii uscaţi, cu gesturi dezarticulate, cu limbaje încifrate spre a nu dezvălui vidul de substanţă umană, pare să ia locul, în secolul nostru, pădurii de genii care a „climatizat" din cea mai adîncă antichitate pînă aproape de noi existenţa umană. Şi toată această gălăgioasă turmă în care numai ochiul foarte exersat mai ajunge să deosebească o individualitate de alta, proclamă sfidător, ca pe condiţie a artei, non-accesibilitatea ei, „aristocratismul" şi caracterul restrîns al difuzării ei. Infirmitatea este ridicată la rang de principiu, de lege.

Unii dintre aceşti inşi, ziditi în golul propriului „eu" steril, cred că-şi găsesc un fel de patron şi precursor în filozoful german Nietzsche, doctrinarul „supraomului", fără să bage de seamă (cum nu observă nici unii analfabeţi filosofici, autori de braşoave contemporane) că acest gînditor, incontestabil bolnav, dar nu numai de boala sa, ci şi de boala unui **tip de civilizaţie** al cărui crepuscul l-a diagnosticat genial, nu poate servi ca exemplu decît pentru a demonstra tocmai **ravagiile** „aristocratismului" cultural, ale individualismului extrem, ale ruperii comunionii marelui creator cu sursele vitale ale artei.. În Nietzsche găsim nu justificarea, ci tocmai **fişa clinică** a unui caz tipic de alienare a geniului prin ruperea sa de colectivitate, prin încercarea de a instaura dispreţul faţă de ceea ce asigură tocmai monumentalitatea creaţiilor perene ; caracterul lor reprezentativ, asumativ.

Drumul spre regăsirea pulsaţiilor ample ce mai fac vii, încă, peste veacuri şi milenii, operele fundamentale ale umanităţii nu este decît unul singur, şi el a fost reamintit recent în magistrala analiză a **lumii contemporane** întreprinsă de secretarul general al Partidului Comunist Român, tovarăşul Nicolae Ceauşescu. Analiza critică la care **Expunerea la Şedinţa activului central de partid şi de stat** supune tragedia contemporană a creaţiei artistice prin alienarea creatorilor de sursa vitală a marii arte nu este mai puţin importantă decît analiza privind situaţia politică sau economică internaţională. Fiindcă a reda **culturii** funcţia ei vitală şi majoră într-o lume răvăşită şi dezechilibrată nu este o chestiune mai puţin însemnată decît instaurarea noii ordini economice sau stoparea cursei înarmărilor.

Criza epocii noastre este de fapt criza unui anumit tip uman, generat de o anumită civilizaţie, creată şi ea de o anumită orînduire, bazată pe exaltarea individualismului competitiv şi agresiv şi guvernată de legea lui **homo homini lupus.** Numai un nou tip uman, concretizat şi „cultivat" de o cultură avînd în centrul ei alte valori, poate promova în lume un alt climat. Problema culturii contemporane, a tipului de om pe care ea îl propune umanităţii, este deci o chestiune vitală, şi a atrage atenţia asupra acestui fapt, a opune un **veto** categoric tuturor curentelor ce urmăresc smulgerea omului de cultură din comuniunea cu aspiraţiile vitale ale colectivităţii, a fost sensul major al frazelor în care secretarul general al partidului, redefinind condiţia culturii, ne-a reamintit totodată că ea se înscrie în marea noastră tradiţie, de totdeauna.

DAN ZAMFIRESCU

CRONICA LITERARĂ

Ion Lăncrănjan: „Suferinţa urmaşilor"

În noul său roman Ion Lăncrănjan poposeşte, ca şi altă dată, în lumea ţărănească pe care o cunoaşte atît de bine încît nu-i străbate numai drumurile ştiute de toţi ci le calcă şi pe cele ascunse vederii. **Suferinţa urmaşilor** aminteşte întîmplări şi din scrieri anterioare ale autorului — **Cordovanii, Drumul cîinelui, Caloianul** — tocmai pentru a alunga orice umbră de îndoială că n-ar fi vorba despre acelaşi domeniu de investigaţie. Desfăşurînd hotarele dintre teritoriile prezentate în cărţile sale scriitorul nu a creat impresia unui ţinut copleşitor prin dimensiunile lui ci a sugerat complexitatea de probleme cu care se confruntă umanitatea descrisă de el. **Suferinţa urmaşilor** este poate cea mai ambiţioasă creaţie a lui Ion Lăncrănjan, concepută ca o epopee închinată ţăranimii româneşti, de la începuturile ei şi pînă astăzi. Scriitorul reînvie în manieră proprie pagini emoţionante din istoria neamului — răscoale de la Bobîlna, răscoala lui Horia, Cloşca şi Crişan, sau eroi ca Avram Iancu, urmăreşte prin veacuri viaţa unui sat din Ardeal, Dîrja, pentru a explica o clasă socială, modul ei de a da replici la evenimente. Romanul îşi desfăşoară acţiunea în special după cel de al doilea război mondial, cînd satul românesc trece prin transformări spectaculoase şi cîteodată prea rapide, captivante dar şi dramatice, care sfărîmă vechile structuri, unele făurite în sute de ani şi formează altele, adecvate unei noi epoci, revoluţionare, antrenînd în mecanismul său oameni capabili să-i domine dar şi pe alţii sortiţi pieirii în mişcarea aceasta uriaşă şi necesară. Protagonistul cărţii, Simion Moldovan, ţăran cinstit şi însetat de dreptate cunoaşte un destin teribil. Întors de pe front se înscrie în partidul comunist, este apoi în mod abuziv exclus, trecut samavolnic printre chiaburi, arestat, batjocorit. I se pretind cote mai mari şi i se aplică amenzi, i se fac tot soiul de sicane. Şleahta de neisprăviţi care puseşe mîna pe putere în sat — Ionel al lui Ţăncuş, Salvina, Ştefan Şterpănuş, Victor Josan — îl împinge la o izolare tot mai adîncă de societate. Moartea fiului său Niculae — căzut într-o copcă a Mureşului îngheţat după ce fusese dat afară de la cursuri pentru că tatăl lui nu se înscria în colectivă — îi accentuează sentimentul că e urgisit şi că nicăieri nu poate să-şi găsească dreptatea. Discuţiile sale cu activiştii ca Iuliu Jeler — din păcate cam nebulos conturat în roman — nu-i clatină convingerile şi Simion Moldovan — Monu cum i se spune în sat — se înstrăinează tot mai mult de istorie, ajunge să se cufunde într-un univers imaginar, populat de înaintaşi pe care i-a cunoscut sau numai a auzit de ei, de eroi ca Horia şi Iancu. El îşi confecţionează în urma suferinţelor îndurate pe nedrept un blazon pe care îl poartă sfidător, ca pe un privilegiu al său de a se împotrivi tuturor prefacerilor din jur în numele unor rînduieli perpetuate prin veacuri, socotindu-se un emisar al lor. Arestat din nou, evadează şi, revenit acasă, printr-un neprocit concurs de împrejurări îşi omoară soţia, pe Natalia, pentru ca mai tîrziu să fie împuşcat la proces de Ionel al lui Ţăncuş, cel mai aprig dusman al său.

Autorul nu şi-a împărţit schematic eroii în buni şi răi, dîndu-le tuturora dreptul să se apere şi să acuze pentru ca adevărul să fie surprins din mai multe unghiuri. Romanul se desface la lectură ca un evantai, fiind alcătuit din mai multe faţete, neexprimînd numai punctul de vedere al unui personaj. Ca urmare, aceeaşi întîmplare este povestită de mai multe ori, de martori diferiţi, pentru a-i spori autenticitatea şi a-i lumina toate ascunzişurile. Autorul stăpîneşte cu autoritate întreaga forfotă umană din carte, niciodată nu scapă din mîini destinele eroilor şi le impune să evolueze sub stricta sa supraveghere. El nu le contemplă cu detaşare mişcarea de furnicar şi se amestecă adeseori pătimaş în această vînzoleală făcîndu-şi cunoscute opiniile. Ion Lăncrănjan nu-i absolvă nici o clipă pe cei care l-au urgisit pe Monu. Dealtfel, faote ca acelea înfăţişate şi judecate de autor au fost cu asprime criticate de partidul nostru. Dar autorul nu şi-a scris cartea pentru a face un pomelnic de abuzuri comise în numele revoluţiei la începuturile ei de oameni ahtiaţi de funcţii. El nu trece cu vederea în primul rînd vinovăţia lui Monu, deoarece a abdicat de la angajarea în istorie şi s-a lăsat tîrît în hăţişul de urzeli ţesute de Ionel, închipuindu-şi că lumea întreagă a încheiat un vast complot împotriva lui, exagerîndu-şi importanţa şi fluturîndu-şi durerea ca pe o flamură la care trebuie să se închine toţi, nebăgînd de seamă cum oamenii — alţii decît cei puţini care îi voiau răul — încearcă să-l salveze, ei dorind să se afunde în impas tot mai mult pentru a demonstra celorlalţi că dreptatea îi aparţine în exclusivitate.

Un puternic suflu de viaţă răzbate din paginile acestei cărţi în care un fragment de istorie se leagă de istoria însăşi, contopindu-se cu ea, mărturisind despre ţărani şi rostul lor de ieri şi de azi, despre obiceiuri ce se pierd pentru ca să se ivească de neaşteptate, despre plecarea sătenilor la oraşe şi trecerea lor într-o altă clasă socială. Ion Lăncrănjan este un autor cu o încredere atît de mare în forţa realităţii încît uneori aceasta îl subjugă tiranică, îi determină s-o transfere direct în paginile cărţii. Din această prea mare dragoste pentru real şi exactitate rezultă nu numai o frescă impresionantă, divers colorată şi plină de măreţie uneori dar şi un surplus de cuvinte ce puteau lipsi printr-o mai atentă selecţie a faptelor expuse, printr-o transfigurare artistică şi prin încercarea de a le trece sub zodia universalului. Comportamentul eroilor este prea mult explicat, neläsîndu-se cititorului libertatea de a mai înţelege şi singur, fără a fi dădăcit la orice pas. Totul este ca şi la un film în care personajele vorbesc propria ta limbă însă producătorii au avut ideea ca dialogurile să apară totuşi scrise pe peliculă, pentru a fi siguri că vor fi pricepute.

Dar eroii săi, puternici, verosimili, sînt memorabili după cum sînt de neuitat şi tălăzuirile mulţimii ori de cîte ori se întîmplă ceva în sat — încăierări, adunări, ospeţe grandioase, nunţi şi botezuri, crime şi înmormîntări. Admirabil sînt descrise muncile agricole, nu cu tehnica rudimentară a unui reporter care consemnează ce vede fără a participa sufleteşte, ci cu o dragoste adîncă pentru pămînt şi pentru cei care îl lucrează. Dealtfel, romanul poate fi asemuit cu o uriaşă arcă pe care autorul a îngrămădit o sumedenie de însemne ale lumii ţărăneşti pentru a le păstra pentru urmaşi : evenimente istorice, descrieri de veşminte, de ritualuri, jocuri şi cîntece, poezii, basme.

Suferinţa urmaşilor, această „tragedie optimistă", este cea mai împlinită carte a lui Ion Lăncrănjan, roman politic şi istoric de marcă pentru literatura noastră de azi.

GEORGE ARION

Jurnal mexican (25)

Amintindu-mi de Rousseau

Pe drum P. ne povestește o intîmplare senzațională petrecută în Peru : un copil răpit de o acvilă. Mă gîndesc la tabloul lui Rembrandt, „Răpirea lui Ganimede" ; un Ganimede copil, izbucnind în plins, semn că nu-l interesa să devină în Olimp paharnicul zeilor... Zeii care trimit acum asupra noastră toate capriciile cerului tropical. Căci sudul s-a hotărît să ne arate o altă față a ploilor sale. Acum ploaia are în ea ceva sălbatec. Apare pe neașteptate, violentă și caldă, se prăbușește în geamurile autobuzului sufocindu-l cu apă, după care dispare pe neașteptate. Înainte de a afla cum arată o junglă a lianelor, aflăm cum arată o junglă a ploii.

Depășim pășuni galbene, păduri de palmieri ca niște temple din care au rămas în picioare numai coloanele, un peisaj echivoc în care luxurianța alternează cu aridi-tatea, sub o ploaie caldă care pe nesimțite se transformă în lumină umedă. Din cînd în cînd, în marginea șoselei se văd locuințe modeste, simple, cu o singură încăpere, din nuiele împletite și acoperite cu frunze de palmier sau din cărămidă nearsă, înecate în ploaie sau strivite de lumină, înconjurate cu sulițI de cactus și izolate într-o liniște pe care n-o tulbură nimic, în care zeii vechi mai sînt invocați probabil alături de sfinții catolici. Conchista n-a fost niciodată totală. Dealtfel, se spune că trei milioane de indieni păstrează încă în Mexic cultura strămoșilor lor. Din păcate, n-avem vreme să coborîm. Vom rămîne cu aceste imagini răzlețe, reținute din goana autobuzului, pe care numai capriciile memoriei le pot salva de efemeritate. **Festina lente** a devenit demult un simplu paradox, golit de înțelepciunea inițială și în materie de călătorii.

Mă consolez cu gîndul că astfel taina acestor locuri, cu pecețile intacte, ne va lăsa liberă „fericita capacitate de o presupune", cum ar zice Burckhardt. Poate că e mai bine așa decît un popas sumar și superficial. (De ce indienii se împotriveau în America arheologilor, violării vechilor taine ? Nu cumva pentru că, uneori, apropiindu-ne fără răbdare de o taină o risipim pentru totdeauna ?) Ion Pillat menționează undeva o carte celebră pe care din păcate n-am găsit-o în nici o librărie pînă acum, „La Ruta del Quijote", în care autorul a refăcut, în cîmpiile Manchei, sat cu sat, pe jos, călare sau în căruță drumul eroului lui Cervantes, expediție visată și de mine de multe ori, inutil, firește... în felul acesta te poți apropia mult mai sigur de un adevăr, însă nu cred că trebuie să dăm dreptate globetrotterului semidoct care consideră orele din avion, din tren sau din autobuz timp pierdut, ce trebuie ucis într-un fel, la nevoie dormind, pentru a descinde odihnit la destinație, în holul unui hotel... Aceste peisaje fugare văzute pe geamul autobuzului spun totuși mai mult decît prejudecățile care fac ravagii chiar într-o lume „umblată". Despre italieni ne imaginăm că toți au în repertoriul lor personal „O sole mio" sau despre americani că sînt oameni fără complexe, cînd de fapt ei suferă îngrozitor de complexul că Olimpul nu poate fi cumpărat și transportat peste ocean. Prejudecățile despre Mexic sînt și mai naive, împrumutate dintr-o recuzită exotică, aburită de legende aproximative. Și în timp ce Mexicul înseamnă pentru unii doar „fiesta", „sombrero", „tortilla", piramide ciudate, în aceste priveliști pe care le lăsăm în urmă stărue, necunoscută, una din acele tăceri adînci în care vîntul sculptează chipuri enigmatice iar istoria se îngînă cu arborii. Păsările zboară jos, cu aripile îngreunate de ploaie, soarele arde tăios cînd apare dintre norii turbulenți din loc în loc se văd sate minuscule... cîți s-ar putea lăuda că știu ceva esențial despre viața celor ce le locuiesc ? Autobuzul plonjează în sud, sub un cer tot mai ars de febră în ciuda rafalelor violente de ploaie și între păduri ciudate de palmieri bătrîni unde e normal să-ți amintești de Rousseau, de mitul vîrstei de aur și să-ți pui întrebări... întrebări al căror răspuns îl cunoști dinainte, căci nu e nevoie să bănuiești undeva în spate surîsul ironic al domnului Voltaire ca să nu crezi în paradise pierdute Fericirea nu poate depinde de renunțările „stării naturale" așa cum nu depinde de luminile de neon. Și nimic nu ne dă dreptul să spunem ca Pascal „Cele două flageluri ale omenirii sînt închiziția și Societatea" punînd pe același plan ceea ce a strivit omul și ceea ce l-a făcut să-și descopere istoria, cînd Societatea este singura șansă de a lupta în același timp împotriva singurătății și împotriva indiferenței. A o nega în principiu înseamnă a nu mai lăsa omului altă speranță decît aceea de a rămîne singur. Chiar aceste locuințe dintre palmieri au simțit nevoia să se grupeze, formînd așezări în care după cîte se spune se practică încă trocul și banii sînt rari. Porumbul, lina sau fructele sînt aduse în piețe și schimbate după nevoie. Dar nu izolarea este valoarea morală a acestor locuințe indiene, ci continuitatea. În stilul de construcție, în genul de viață ele continuă tradiții la fel de vechi ca legendele. Frigul istoric din America unde imaginația, după ce a parcurs în urmă două-trei veacuri, se trezește deasupra unui abis în care nu mai există repere e necunoscut în Mexic. O locuință făcută din ramuri legate unele de altele cu ajutorul lianelor e deajuns uneori pentru a adăposti o istorie mai înțeleaptă decît noi. Ea nu se ferește să-și contemple umbra într-o casă modestă în vreme ce de atîtea ori a refuzat să urce scările unui palat orgogant... N-am disprețuit niciodată confortul, dimpotrivă, dar am aflat destul de devreme în viață că oamenii caută mai mult decît atît pe această stea unde nici acum nu știm dacă sîntem singuri sau nu în univers. Și, oricum, ferindu-ne de Rousseau, n-are rost să-i opunem o singurătate de lux. Putem îmbogăți sau sărăci iremediabil noi înșine această cursă troiceală în care am intrat hăituiți de ploi.

Ținta noastră este azi un oraș cu nume complicat, Coatzacoalcos. Acolo ne așteaptă un hotel cu aer condiționat. Veacul nostru nu-l mai poate reciti pe Rousseau decît așa. Nu..cred decît în Arcadiile din viitor, la care avem dreptul să sperăm, și totuși regret că trecem prea repede.

OCTAVIAN PALER ■

Aplauze la Riga pentru coriștii din Pitești

● De curînd s-a întors în patrie Corala „D. G. Kiriac" a Palatului culturii din municipiul Pitești, laureată a primei ediții a Festivalului național „Cîntarea României", care a întreprins un turneu artistic în Uniunea Sovietică, la invitația Asociației sovietice de prietenie cu străinătatea, secția letonă. În cadrul schimbului cultural-artistic dintre acest cor românesc și corul bărbătesc al Uzinelor de radioreceptoare Popov din Riga, capitala R.S.S. Letone (U.R.S.S.) coriștii români au susținut, între numeroase alte spectacole, și un spectacol de gală în Sala Conservatorului de muzică din Riga. Referitor la acest spectacol, la ținuta artistică a formației în ansamblu am consemnat cîteva impresii și aprecieri ale unor personalități ale vieții muzicale letone care l-au urmărit.

Gederts Romans — compozitor, președintele Uniunii compozitorilor din R.S.S. Letonă.

„Corul dumneavoastră — ca tot ce este frumos — place omului. Aproape că nu este nevoie de nici o altă explicație. Piesele corale pe care le aveți în repertoriu vorbesc de la sine. În special „Mama" și „Hai murgule, hai !", fără să mai amintim de doinele și horele românești. Interpretarea lor este magistrală. Ceea ce este important este faptul că această formație corală bărbătească prezintă o mare sensibilitate de la dirijor pînă la ultimul corist. Prin ținuta, expresivitatea, vigoarea și dăruirea lor ei reușesc să sugereze de fiecare dată foarte subtila calitate a cîntecelor românești. Majoritatea lucrărilor de factură populară înregistrează un substrat cu rezonanțe profunde. Puterea interpreților coriști de a se substitui diferitelor stări afective ale cîntecelor este remarcabilă. Emanoil Popescu îi dirijează cu măiestrie. Măsura ne-a dat-o însăși desebit de sensibila interpretare pe care corul din Pitești a făcut-o cîntecului nostru leton atît de îndrăgit „Put vejiņi". De aceea, din partea mea, a familiei mele și a tuturor vă exprim numai mulțumiri pentru această seară de frumoasă muzică românească. Rămîne să închinăm un pahar în cinstea culturii românești, a muzicii corale românești și a strălucitului ei reprezentant — Corala „D.G. Kiriac" din Pitești, dirijată de Emanoil Popescu".

Imants Kokars — profesor universitar, artist al poporului, rector al Conservatorului din Riga, dirijor a trei formații corale letone laureate.

„Sîntem bucuroși că sala conservatorului nostru a fost plină de muzica formației corale bărbătești din România. Sensibilitatea, gradația, și virtuozitatea vocilor sînt sesizabile de la primul contact cu acest cor. Dragostea, bucuria, necazul, o variată gamă de stări sufletești se fac înțelese de către cei care ascultă chiar dacă nu cunosc limba în care sînt interpretate piesele muzicale respective".

Mă cunosc cu dirijorul Marin Constantin, cunosc Corul „Madrigal" care este vestit în toată lumea. Noi întotdeauna sîntem bucuroși cînd întîlnim reprezentanți ai muzicii corale românești. Am auzit cu această ocazie și corul dumneavoastră din Pitești, despre care știm acum că este un cor de amatori condus de peste 25 de ani de același dirijor — profesorul Emanoil Popescu — și că este continuatorul unei tradiții de peste 100 de ani. Te miră, pur și simplu, evoluția acestei formații de amatori. Sînt interpreți colosali. Au voci foarte bune, tehnică vocală perfecționată. Folosesc toate registrele muzicale. Sîntem bucuroși că am făcut cunoștință cu acest cor cu repertoriul său, cu strălucitul său dirijor Emanoil Popescu. Credem că prin intermediul acestui schimb prietenesc între Corala „D.G. Kiriac" și corul nostru „Auseklis" din Riga noi am fi foarte avantajați dacă am putea să adaptăm în repertoriul corului rigan o parte dintre piesele interpretate de coriștii români. Și, fiindcă vorbeam de acea sensibilitate deosebită a corului din Pitești, țin să precizez că în tot ceea ce am ascultat astă seară am simțit treptat această mare calitate a corului românesc. Nuanțele extrem de emoționale, de la forte la piano sau pianissimo și invers, în coloraturi armonice perfecte, dispar sau reapar treptat în timp ce audiezi piesa respectivă, dar ele te urmăresc încă mult timp după aceea. Polifonistica românească este de-a dreptul teribilă !

E. Racevsnis — dirijor al corului postului de radio Letonia și al formației corale bărbătești a Institutului politehnic din Riga, formație care împreună cu corul „Auseklis" dirijat de I. Matrozis, au obținut locul al III-lea al concursului republican leton.

„Vă felicit și îl felicit în primul rînd pe dirijorul Emanoil Popescu pentru faptul că reușit să realizeze o asemenea formație corală de amatori. Am observat că au cîntat mulți soliști (Valentin Aldea, Marin Drăgușin, Dumitru Băjan) dar încă foarte mulți dintre membrii acestei formații cred că ar putea fi soliști. Pe de altă parte, nivelul și inclinația naturală de interpretare ale formației, în ansamblu, sînt evidente. La toate acestea dacă adăugăm și rafinamentul pe care acest cor, dirijorul său, îl deține, ne facem o măsură a valorii artistice pentru care acest cor ne-a plăcut atît de mult. Interpretarea fiecăreia dintre cele patru partide ale corului este strălucitoare, dar mai ales a tenorilor primi și a basilor se reține în mod cu totul excepțional. În final, aș vrea să vă asigur că în calitatea mea de colaborator al postului de radio Letonia, mă voi strădui să obțin de la colegii studioului de radio din București înregistrarea repertoriul acestui minunat cor".

Nina Berzina — compozitor, profesoară la Conservatorul de muzică din Riga.

„Foarte interesant și emoționant spectacolul susținut de corul românesc în această seară. Compozițiile populare de mare efect pe care ni le-ați prezentat ne-au impresionat în mod deosebit. Eu cred că fiecare cor din altă țară trebuie să fie interesat în primul rînd de muzica specifică țării respective. Dumneavoastră faceți acest lucru cu prisosință și oricît ne-ar fi plăcut Beethoven și Schubert pe care dumneavoastră de asemenea, i-ați interpretat cu mult talent, noi am reținut în special marele interes pe care-l comportă pentru noi muzica dumneavoastră, admirabila muzică de factură populară românească.

VASILE MARUȚA ■

COSTEL BADEA primește, pentru a doua oară, medalia de aur „Targo d'oro" în cadrul concursului internațional Pro Tadino de la Peruggia. Este un succes de prestigiu al ceramicii românești, în general, considerînd calitatea de ansamblu a noii școli a sculpturii ceramice, și unul din multele mari distincții obținute peste hotare de lucrările lui Costel Badea. Menționăm că acest al doilea „Targo d'oro" — primul în 1973 — e obținut la ediția jubiliară — a XXX-a — cu lucrarea „Dinamism" (faianță cu glazuri mate și luster)

OPINIA UNUI ALEGĂTOR

„Şi avem şi noi frigider, ca toată lumea"

Un astfel de titlu se pierde, sigur, în presa noastră de toate zilele, a devenit, dacă vreţi, expresia unui fel de automatism, pe cine mai surprinde azi, în România, faptul că cineva ne face cunoscut că are frigider, e. pînă la urmă, cel mai la îndemînă pentru un reporter să însăileze o informaţie, un articolaş. un reportaj chiar, pe o temă pozitivă, nu trebuie să te zbaţi prea mult ca să ajungi la un astfel de titlu şi la acoperirea lui imediată cu fapte. De aici, poate, şi graba cu care citim noi citeodată ziarele şi poate şi graba cu care ne sînt relatate de către ziare fapte care numai în aparenţă au înfăţişarea celei mai cumînţi banalităţi.

Eu am să vă povestesc însă, astăzi, sub acest titlu „banal", extras din dialogul cu o ţărancă, o întîmplare care sper să vă convingă de ce m-a impresionat pe mine modesta informaţie.

La poalele lanţului Căpăţînii, de la Polovragi mai la vale, pe apa Tărlei, se înşiră la rînd un număr de sate destul de sărace, mai e mult pînă la Dunăre, două săptămîni şi mai bine făceai „pe timpuri" cu carul pînă unde griul şi porumbul se schimbau mai uşor pe o vadră de ţuică de prune. Şirul ăsta de sate sărace începea cu **Milostea**, iar de unde vine numele **Milostei** cred că nu e nevoie să stărui eu acum, după cum nu e nevoie să stărui de unde vine numele **Fometeştilor**. Un prieten, un om foarte luminat şi curajos în gîndire şi partizan al adevărului cu orice preţ, chiar şi atunci cînd nu ne convine nouă înşine, pe numele lui Dorin Dinculescu, mi-a spus de curînd că lui i se pare că am început să insist prea mult asupra sărăciei trecutului şi că o exagerez subliniind-o cu atîta apăsare şi că, în fond, nu ieşeam din peşteri la 23 August, eram un popor harnic şi destoinic, întemeiasem o civilizaţie, nici ţăranul nu era un sălbatic, crease o spiritualitate şi o civilizaţie ţărănească şi chiar o „industrie ţărănească", vedea lumina soarelui şi avea o demnitate şi o morală care şi azi îşi află ecoul cel mai pozitiv în propria noastră demnitate şi morală şi educaţie socialistă.

Aşa este, uneori exagerăm sărăcia trecutului cu credinţa sinceră că facem şi mai spectaculos saltul prezentului socialist şi facem mai spectaculos drumul parcurs pînă la acest prezent. În ceea ce mă priveşte şi în ceea ce priveşte povestea de azi, nu e, însă, nici o exagerare. Şi la **Milostea** erau case frumoase în trecut, însă frumosul avea altă semnificaţie. Să facem apel la memorie şi să ne amintim cum arătau ilustratele de crăciun, pe timpuri (şi dintr-o duioşie faţă de lumea copilăriei chiar şi acum se mai tipăresc aşa): o căsuţă cît o căciulă, pe jumătate îngropată în zăpadă, coşul şi fumul ce erau de ea şi pata galbenă a geamului şi poteca troienită şi era frumos, de ce să nu recunosc. Aşa era şi la **Milostea**, erau treizeci—patruzeci de case exact ca în cărţile poştale, însă nimeni nu băga de seamă şi nu făcea socoteala că într-o asemenea căsuţă nu puteau fi mai mult de două cămăruţe cît palma din care ieşeau neapărat şase-şapte copii, fiindcă ţăranul, cum zicea un dicţionar burghez, „**se înmulţea repede**". Cam asta era şi Milostea, cu cît o ţineau pe ea puterile economice, cum am zice azi : o localitate foarte reuşită pentru cărţi poştale de crăciun, mai ales că iernile sînt lungi aici şi munţii atît de aproape.

Ei bine, femeia care îmi declara mie acum o săptămînă pentru o anchetă la TV că „**avem şi noi frigider ca toată lumea**", nu stă în cea mai mare casă din **Milostea**, şi sînt case nu glumă, pe tine, orăşean, te umilesc, dar azi,la **Milostea**, e un lucru firesc, să-ţi ridici o casă „**ca lumea**", cum zic ei, cu baie, cu bucătărie, cu cameră de oaspeţi, cu verandă, cu... Ţărănca de care vă vorbesc se numeşte **Manasia**, un nume foarte frumos şi e ea o femeie frumoasă în patruzeci de ani „**şi cu doi copii**", cum zice, şi îmi spune că fata cea mare se duce la medicină la Craiova. Nu vă daţi seama ce înseamnă pentru mine liniştea firească a **Manasiei** cînd îmi spune acest lucru, cînd eu ştiu bine că pentru părinţii ei, la Craiova a însemnat, o istorie întreagă, drumul cu carul cu boi două săptămîni (!) după porumb, adică după mijlocul elementar şi fundamental de existenţă... pentru **Manasia** care se toi scuză că „**fiind ocupaţi cu cîmpul**" n-a prea avut timp să dereticе prin cele cinci camere, faptul că are şi ea frigider „**ca toată lumea**", nu e cine ştie ce, pentru mine însă, care în 1961, beam pentru prima dată **Pepsi Cola**, la **Paris**, faptul că **Manasia** scoate Pepsi la **Milostea** din frigider, e ceva. Sigur, Pepsi nu înseamnă nivel de trai, însă oricît ne-am feri noi de lucrurile simple, cînd o auzi că C.A.P.-ul lor nu e cine ştie ce, „e o gospodărie mai mică, de, de munte, cu ea ne-am făcut şi noi ce-am putut (şi aşa şi este şi ar putea merge mult mai bine) dacă — mai zice ea — aveam şi noi norocul pe care îl au ăi de la vale... de... se scuză ea nostalgic".

Ei bine, nostalgia a rămas şi acum aceeaşi, **la vale** e şi azi, pentru ei, o altă lume, lumea bogată, ca de cînd se ştiu ei... Ei, la Milostea, sînt mai săraci, ei, vorba **Manasiei**, n-au decît „**frigider ca toată lumea**", adică nu sar în ochi cu nimic, sînt, vorba lor, „ca toată lumea"...

DINU SARARU ■

P.S. Un alt prieten, învăţătorul Ridiche, zice, „domnule, pentru mine nu e important că au frigider, important e că au nevoie de el, adică au ce băga în el, **la rece** — aici e Revoluţia !"

Mic tratat de pictură naivă

Firavul tău riu
împarte cîmpia, se
aud vocile
băieţilor care se
scaldă, cerul
e gol de lumină, iată
malul argilei, păcura
strecurîndu-se printre
unde, caii înziditi
în gropi calde, un
pod surpat, micile
broaşte ţestoase ascunzîndu-se
în vizuini părăsite,
unde mai sînt amintirile,
risipite în grabă, sîngele
meu este galben
ca mîinile Bărăganului...

★

Primeau bătaia lunii
din faţă, răsărea se-
cera satului,
printre coşuri
sprijinind fumurile
cu pipe groase, blînzi
moşneni cu vene
albastre, apoi
ningea, păsări
albe tăiau laptele
oalelor iar copiii creşteau
bubuind !
La marginea
satului, călătorii
ascultau depărtarea, o
zăpadă îmblînzea cerul
aspru, lalomiţa
trecea mîndră
ca o ţărancă, cu pieptul
gol, printre
cai sculptaţi ai
cîmpiei...

★

În iespedea ploii
violente descintece,
o femeie scaldă
o mătură în copaia
cu lapte, lumina
tremură pe pulberea
gurii, soarele verde
sub mărgeaua curcanului,
ulciul albastru
pe tăcerea lăutei, iar
o pasăre zboară ager
printre ierburi cosite, în
iespedea nopţii
lacrimi mari
de descîntec, întunericul
fuge însultat
de puteri dispărute....

★

Ţăranul se apleacă,
smulge o buruiană
căidă, ascultă cîm-
pul în care cerul
sprijină o
dimineaţă roşie,
Ţăranul îşi apleacă
obrazul de
bronz pe care o
daltă a zgîriat litera
unor gînduri, timpul tace, se
opreşte în umbra
îngenuncheată, soarele
urlă pustietatea
luminilor goale şi deodată
pămîntul bubuie !
Oare de ce se apleacă
ţăranul pe les-
pedea umbrei sale, aşa
ca şi cum s-ar fi culcat
pentru moarte sau poate
materia îl recheamă
în cîmpiile sale coborîte...

★

Copilul se spală pe dinţi,
are limba roşie
ca o flacără, dinţii
grei ca nişte car-
tuşe,
Picioarele i se
sprijină în
pămîntul flămînd ca
de un testament.
Pe deasupra lui, pălăria
strălucitoare a
soarelui.
În anumite zile, totul
este o pînză
albastră pe deasupra
unui cîmp de maci
cruzi.
Copilul se spală pe
dinţi, în intervalul
dintre două vieţi, nimic de-
osebit, periuţa lui
creşte brusc şi a-
coperă cu detergent
întreg universul...

CLAUDIU IORDACHE ■

COSTEL IANCU ANGHEL : „Burebista"

Transilvania

Transilvania e ţara sufletului meu
Aici, pe dealurile verzi lumina e de aur
În pămîntul pe care păşesc au intrat :
toamnele pline cu
pere şi pepeni. iubirile trecute,
iarba şi florile, ceasurile,
pasărea galbenă, armatele
duşmane, caii şi cîntecele.
Străzile vechiului burg sînt din cristal alb
Şi dedesubt se văd mările trecute.
Transilvanie, ţară a sufletului meu.

MARA NICOARA ■

din nou în străinătate, pe unul din şantierele întreprinderii. (Nu mai înţelegem nimic.) În sfîrşit, ajuns aici, Slăvoiu, potrivit obişnuinţei, agoniseşte. Să ne înţelegem bine. Nu vrem să fim mai catolici decît papa. Plecat pe alte meleaguri cu treabă, nevoit să stai o vreme în interesul serviciului, firesc că îţi mai cumperi o haină, un pantof, aşa cum ai face dacă ai sta şi acasă, lucruri de trebuinţă, ba o carte, un album, din micile economii un casetofon sau mai ştiu eu ce, totul însă pe măsura plăpumii, adică a diurnei, a retribuţiei care, neîndoielnic, îţi permit şi acolo unde ţara te trimite în misiune un trai corespunzător. Dar în vreme ce colegii lui Slăvoiu munceau cu pricepere şi simţ de răspundere să nu-şi facă ţara de rîs, acesta se arăta preocupat mai mult de soluţii pentru prosperitatea personală. Trec şi anii aceştia, de căpătuială nu tocmai curată, doi la număr, în care nu s-a prea găsit cineva să-l tragă de mînecă, iar cînd s-a găsit, au intervenit din nou mila şi înţelegerea binefăcătoare care l-au propulsat, culmea, la întreprinderea de comerţ exterior „Maşinexport-import", de la care omul plecase ruşinat cu doar patru ani în urmă. Povestea cu lupul şi năravul rămîne valabilă şi în continuare. Experienţa este alta. M.S. îşi alege singur firmele, tratează individual cu „cei aleşi" după criterii absolut personale, îşi umple casa dîndu-i alură de „shop" şi păgubeşte statul. Slăvoiu agoniseşte cu furie, cu patimă, nu iartă nimic, se string colierele, aurul dentar, verighetele cît pentru căsătoriile unui oraş într-un trimestru, inelele şi cîte şi mai cîte, economia naţională suportînd pe spezele ei cupiditatea individului anrorosist. În general aviditatea unui individ provoacă repulsia şi disprenul colectivităţii, mai ales cînd aceasta tinde să capete forme patologice. Reactia celorlalţi faţă de fenomen este oarecum pasivă. Dar cînd preţul cu care individul îşi potoleşte apetitul de cîştig, de înavuţire, este atît de mare, cînd înseşi interesele ţării sînt scoase la mezat cu singe rece şi lipsa celui mai elementar sentiment de ruşine, cînd tu, cel de lîngă el, eşti lovit în ceea ce ai mai scump, cupiditatea individului trebuie răsplătită pe măsură, cu fermitate. Nu poţi avea înţelegere faţă de acela care sapă pe ascuns la rădăcina pomului îngrijit cu dragoste şi sudoare.

Cum a fost posibil ? Dincolo de aviditatea, dincolo de necinstea lui M.S. se află acel lanţ al slăbiciunilor, al înţelegerii peste măsură, acel lanţ al angajărilor lui Slăvoiu, precum şi constanta lipsă de control. Este exact ceea ce ne spune şi procurorul Alexandru Grigore de la Procuratura municipiului Bucureşti. „Să încep cu un exemplu. În ianuarie 1976 Slăvoiu pleacă în străinătate cu avizul conducerii întreprinderii şi avizul ministerului, avînd sarcina să facă prereceptia unui utilaj. Ajuns acolo însă, dovedeşte o serie de iniţiative păguboase pentru stat. Astfel, contractează un strung şi tranzacţionează importul altuia fără ca lucrul să fie cunoscut în ţară. Întors, înregistrează tranzacţia şi. de asemenea, nu anunţă conducerea întreprinderii. Tot acum întocmeşte o notă de serviciu în care menţionează sarcinile privind perfectarea importurilor celor două strunguri. Amîndouă în condiţii dezavantajoase pentru beneficiar. Au intervenit la vreme organele noastre de securitate şi au oprit activitatea păgubitoare a lui Slăvoiu. Pentru că abuzurile sale în serviciu au depăşit cadrul întreprinderii răsfrîngîndu-se asupra economiei naţionale. Din cele spuse pînă aici rezultă limpede că nu numai abilitatea fostului şef de serviciu a dus la aceste abuzuri şi implicit pagube, ci, mai ales, lipsa de control sistematică şi „înţelegerea" conducerilor întreprinderilor pe unde s-a perindat Mihai Slăvoiu.

RAZVAN BARBULESCU ■

România și țările în curs de dezvoltare:

Solidaritate și colaborare multilaterală

Expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu la ședința activului central de partid și de stat, o nouă și inestimabilă contribuție a conducătorului partidului și statului nostru la definirea și explicarea tendințelor și proceselor majore care au loc în viața internațională actuală, o sinteză a politicii externe românești, exprimată în legătură cu cele mai noi evoluții și probleme ale comunității mondiale, reliefează direcțiile fundamentale, constante ale activității internaționale a României socialiste.

Una dintre aceste direcții de bază ale politicii externe promovată de țara noastră o reprezintă dezvoltarea impetuoasă, pe planuri largi și profunde, a raporturilor cu statele care și-au dobîndit independența politică în ultimele decenii și luptă pentru consolidarea ei, pentru făurirea unei vieți potrivit aspirațiilor proprii. Pe patru din continentele lumii se întind aceste state — în număr de peste 110, cu uriașe rezerve naturale și potențial uman — țări aflate în prezent în curs de dezvoltare.

Puternica solidaritate și ampleie forme de colaborare și sprijin care se manifestă în relațiile României socialiste — ea însăși țară în curs de dezvoltare — cu celelalte state în curs de dezvoltare din întreaga lume își au sorgintea în experiența istorică similară pe care a traversat-o poporul nostru de-a lungul secolelor, secole de opresiune socială și națională, de dominație străină, experiență pe care au cunoscut-o, la rîndul lor, și popoarele acestor state. Astăzi, între România și aceste țări se dezvoltă relații strînse de solidaritate și cooperare pe multiple planuri, în conformitate cu interesele și aspirațiile lor comune, în folosul cauzei reducerii decalajelor față de statele avansate industrial, al afirmării în lume a unei politici noi, democratice, de egalitate și respect între națiuni.

Aceste raporturi reprezintă, în cazul unui număr însemnat dintre statele respective, o continuare a relațiilor prietenești, de solidaritate militantă pe care P.C.R., țara noastră le-a întreținut și le dezvoltă și astăzi cu mișcările de eliberare națională, o expresie a poziției României de sprijinire activă, consecventă, sub diferite forme a luptei popoarelor pentru cîștigarea independenței, asigurarea progresului general și bunăstării. În acest sens, reamintim că în 1972 și ulterior, lideri ai mișcărilor de eliberare au semnat la București primele documente oficiale cu caracter internațional.

Ca un rezultat al voinței politice comune de a dezvolta raporturile reciproce, de a facilita această dezvoltare, de a adînci cunoașterea și înțelegerea dintre state, România, întreținînd relații diplomatice cu aproape totalitatea țărilor în curs de dezvoltare, a deschis în capitalele acestora 51 de oficii diplomatice, precum și agenții economice. La rîndul lor, 35 de state în curs de dezvoltare, în spiritul reciprocității, au misiuni diplomatice la București.

Rolul determinant în evoluția favorabilă a raporturilor țării noastre cu aceste state, în stabilirea și dinamizarea înfăptuirii celor mai importante acțiuni de colaborare în domeniile economic-comercial, politico-diplomatic, cultural-științific și tehnic îl are rodnica activitate desfășurată de președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, precum și indicațiile sale privind întreaga activitate pe care țara noastră o desfășoară în cadrul grupului „celor 77" și ca invitat la activitățile mișcării de nealiniere. În timpul vizitelor oficiale întreprinse în 34 de țări în curs de dezvoltare, al întîlnirilor și convorbirilor avute la București cu 29 de șefi ai unor state în curs de dezvoltare, cu diferite personalități ale vieții publice din aceste țări au fost negociate și încheiate documente de mare valoare atît pe plan politico-juridic, al statuării principiilor relațiilor bilaterale, cît și pentru cooperarea economică și pe un plan mai general. Astfel, au fost semnate Tratate de prietenie și colaborare cu Guineea, Argentina și Costa Rica, Declarații solemne comune și declarații comune cu 33 de țări în curs de dezvoltare.

În expunerea la ședința activului central și de stat, ca dealtfel și cu alte prilejuri, a fost relevată importanța adîncirii colaborării economice cu statele în curs de dezvoltare în vederea satisfacerii, pe o bază reciproc avantajoasă, a exigențelor cerute de creșterea forțelor de producție, de necesitatea impulsionării procesului de făurire și dezvoltare a unei economii moderne, viguroase. În concepția României, evoluția favorabilă a raporturilor pe toate planurile, îndeosebi în domeniul economic, cu țările în curs de dezvoltare reprezintă o contribuție practică la eforturile pe care le fac acestea pentru asigurarea și consolidarea independenței economice, pentru depășirea stadiului de înapoiere și ridicarea standardului de viață al populației.

Evoluția bună a relațiilor economice cu statele în curs de dezvoltare are loc în condițiile existenței unui cadru juridic larg. Au fost semnate acorduri comerciale cu 64 de țări, acorduri de cooperare economică și tehnică pe termen lung cu 48 de state, acorduri în domeniul transporturilor, precum și un număr important de înțelegeri în domeniul financiar-bancar, ca și în alte sectoare de activitate. Pînă în prezent, între țara noastră și peste 30 de state au fost create și funcționează comisii mixte guvernamentale de cooperare economică și tehnică, au fost semnate, ca urmare a activității acestora, un mare număr de Protocoale.

Ponderea țărilor în curs de dezvoltare în volumul total al comerțului exterior al României indică o tendință generală de creștere, aceasta urmînd să reprezinte în 1980 aproximativ 25% din valoarea schimburilor noastre comerciale cu toate țările. Se impun, însă, acțiuni concrete susținute pentru obținerea de creșteri valorice ritmice, constant ridicate ale nivelului schimburilor de mărfuri. România și partenerii săi comerciali sînt preocupați, totodată, de a îmbunătăți substantial nomenclatorul produselor destinate schimburilor.

Expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu pune în lumină laturile esențiale ale cooperării economice pe care România este pregătită să le abordeze și concretizeze cu celelalte state în curs de dezvoltare în avantajul reciproc al părților, în cadrul căreia au fost deja realizate peste 130 de obiective economice importante în aceste state. Amintim numai cîteva : marea rafinărie de la Karachi, fabrica de confecții din Dar es Salaam, un port pescăresc în Libia, complexul de la Hamrawein (Egipt), obiectivul portuar Nador (Maroc) etc. Au fost create, totodată, un număr însemnat de societăți mixte în aceste țări, cu deosebire în domeniile industrial, agricol, minier și geologic, construcții ș.a., atenția principală fiind îndreptată spre obținerea, în cazul unora dintre acestea, a rentabilizării pe care o desfășoară. Trebuie extinsă acțiunea de construire în țările în curs de dezvoltare a unor unități de producție, rambursarea investițiilor făcute de partea română urmînd a se realiza din producția acestor unități.

Pe fundalul dezvoltării relevante a relațiilor politico-diplomatice și economice, al dorinței reciproce de cunoaștere, apreciere și apropiere, între România și cele mai multe țări în curs de dezvoltare s-au statornicit și extins legături pe plan cultural, în domeniile educației, științei, al informațiilor, sănătății și sportului. Toate acestea au fost facilitate de existența și amplificarea continuă a cadrului juridic, respectiv de cele 54 de acorduri de colaborare culturală și științifică semnate în ultimii ani, urmate de încheierea unui număr apreciabil de programe bianuale de schimburi culturale pentru traducerea în viață a acordurilor respective. Ne putem referi, de asemenea, în acest cadru, la înțelegerile încheiate de Radioteleviziunea Română, Agenția Română de Presă, instituțiile noastre care servesc domeniile cinematografiei, sănătății și sportului cu organisme similare dintr-un număr important de țări. Funcționează, totodată, comisii mixte de cooperare culturală, științifică și tehnologică cu diverse state în curs de dezvoltare, îndeosebi cu cele de pe continentul latino-american.

Realitatea românească și poziția conducerii de partid și de stat cu privire la construcția societății noi socialiste pe care o edificăm în țara noastră, cu privire la problematica vieții internaționale și-au găsit o largă difuzare în multe state în curs de dezvoltare, ca și în celelalte țări ale lumii, prin publicarea articolelor și cuvîntărilor președintelui României.

Unul din principalele domenii în care se exprimă, de asemenea, în mod grăitor sprijinul acordat de România dezvoltării economico-sociale independente a fiecărui popor este acela al acordării de asistență tehnică și pregătirea de specialiști. În ramuri vitale pentru asigurarea bazei economice și consolidare a vieții economico-sociale a marii majorități a statelor în curs de dezvoltare muncesc specialiști români, iar la București sau Iași, Cluj-Napoca sau Timișoara studiază peste 12 000 de tineri (din care aproape 5 000 numai din Africa) pentru a deveni, la rîndul lor, specialiști în aceleași sectoare hotărîtoare, în cele mai multe din domeniile în care, de fapt, s-au inițiat și extins acțiuni de cooperare cu țara noastră.

În acest mod înțelege România socialistă să acorde sprijinul său edificării în celelalte țări în curs de dezvoltare a unei vieți economico-sociale și spirituale prospere, independente, în condiții de pace și securitate, astfel concepe contribuția sa la depășirea subdezvoltării, la reducerea decalajelor economice, întărirea independenței acestor țări, a unei cooperări și solidarități active între ele. Și în viitor se va acorda o atenție deosebită impulsionării și diversificării în mod continuu a raporturilor cu statele în curs de dezvoltare cu precădere în sfera activităților economice, dar și în celelalte sectoare.

Abordarea problematicii internaționale constituie un nou domeniu în care poziția și inițiativele exprimate de România se întîlnesc cu politica promovată de marea majoritate a celorlalte țări în curs de dezvoltare. Este semnificativă în acest sens identitatea sau marea apropiere a punctelor de vedere ale României și acestor țări în legătură cu făurirea unei noi ordini economice internaționale, a unei lumi lipsită de războaie, a justiției și deplinei egalități în drepturi între state.

„Pentru soluționarea tuturor problemelor complexe ale lumii de astăzi — se arată în expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu — este necesar să se creeze condiții de participare activă la viața internațională a tuturor statelor și, în primul rînd, a statelor mici și mijlocii".

Asigurarea unei astfel de participări, precum și a unei colaborări cît mai strînse și fructuoase pe plan internațional între statele respective, este de natură să îngrădească aria de exercitare a tendințelor de reîmpărțire a zonelor de influență și dominație, a politicii imperialiste de imixtiune și agresiune. Bazîndu-se pe unitatea forțelor naționale din fiecare țară, pe întărirea continuă a solidarității dintre ele, pe extinderea conlucrării, pe arena internațională și punînd pe primul plan interesele economice și politice comune care le unesc, țările în curs de dezvoltare își pot asigura pe deplin consolidarea independenței naționale, progresul general și bunăstarea, pot dobîndi noi victorii în lupta pentru abolirea politicii imperialiste, colonialiste și neocolonialiste pentru ca pacea și securitatea să domnească în întreaga lume.

Expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu la ședința activului central de partid și de stat, un program de acțiune, cu profunde valențe teoretice și practice, de excepțională valoare pentru dezvoltarea în continuare a colaborării multilaterale cu statele lumii, pentru afirmarea cauzei păcii și progresului comunității mondiale, exprimă încă o dată hotărîrea României socialiste de a extinde și mai puternic raporturile cu toate țările în curs de dezvoltare, reprezintă o nouă expresie a solidarității sale active cu popoarele acestui mare grup de state în lupta comună pentru dezvoltarea lor economico-socială independentă, pentru instaurarea unei noi ordini economice în lume.

DANIEL LUCA ■

FOTOREPORTAJ PE GLOB

Mult îndrăgitul Tom Jordache a dispărut, spre regretul telespectatorilor, doar de pe micul ecran. Deocamdată. Pentru că interpretul său, actorul Nick Nolte este prezent pe genericul unui film-fabulă despre care se vorbește mult în presa străină, Titlul noii producții americane: „Războinicii infernului", un film despre războiul din Vietnam, mai exact despre incidențele acestuia asupra vieții din Statele Unite. Ray Hicks, alias Nick Nolte, este un vechi marinar. El crede în justiție, în fraternitate, nu poate suporta înșelătoria. „La întoarcerea din război, se simte ca o balenă eșuată pe plajă — spune Karel Reisz, regizorul filmului. Idealul său a murit în acest conflict absurd, de neapărat și ineficace, iar calitățile sale de luptător — energia, forța, încrederea, inventivitatea — eșuează în traficul de heroină", drogul fiind în acest caz doar un simbol pentru corupția generată de război.

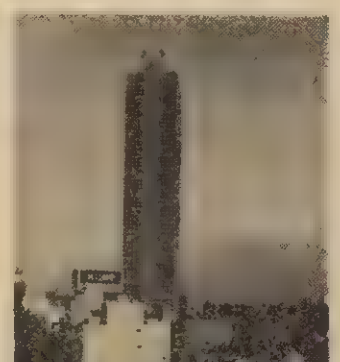

Cea mai înaltă construcție din Japonia, denumită „Sunshine 60" (Răsăritul 60), terminată în aprilie, anul acesta, domină renumita piață Shinjuku care păstra pînă acum supremația în acest domeniu, prin clădirea „Mitsui Buildings", înaltă de 209 metri. Noua construcție are 240 metri; în interiorul său funcționează două ascensoare, cele mai rapide din lume, care pot ajunge la etajul 60 în numai 34 de secunde. Edificiul găzduiește o sală de expoziție pentru produse de import, un centru cultural, cîteva hoteluri, ambasade, birouri și magazine.

PARADOXURI ȘI PERPLEXITĂȚI

Oul lui Columb...

O coincidență tulburătoare : în aceeași zi, aproape la aceeași oră, la Paris și Rotterdam, sute de persoane au fost obligate să-și reamintească clipele de teroare ale celui de-al doilea război mondial.

La Villeneuve-St-Georges, orășel satelit din sudul capitalei franceze, un grup de copii care, culmea, se jucau de-a războiul au descoperit, într-un șantier, vîrful impozant al unui obiect semănînd aproape exagerat cu o bombă. Artificierii, chemați la fața locului, au pus urgent punctul pe i : obiectul cu pricina era într-adevăr o bombă avînd o încărcătură de exploziv de nu mai puțin de 500 de kilograme. Rămășiță intactă a bombardamentelor desfășurate, torențial, în această zonă, teribila descoperire s-a adăugat astfel la lista lungă a evenimentelor de arheologie militară care marchează, de mai bine de 30 de ani, viața orășelului. La Villeneuve-St-Georges s-au dezgropat pînă acum o sută de bombe mai mari sau mai mici aruncate în timpul războiului cu o generozitate feroce. Din fericire, toată această moștenire cu explozie întîrziată a fost dezamorsată la timp... Cea de-a 101-a la fel.

În timp ce artificierii parizieni își făceau meseria, colegii lor olandezi încercau să depășească aceleași clipe grele : la periferia Rotterdamului se descoperise o rachetă V-1, una din multele care făcuseră ravagii la sfîrșitul celui de-al doilea război mondial. Circulația metroului, a cărui linie trecea prin apropiere, a fost întreruptă, imobilele din împrejurimi evacuate, curioșii îndepărtați și astfel tehnicienii au putut demonstra, printr-o operațiune care a durat unsprezece ore, cum se poate lupta cu șurubelnița și pensета împotriva unei rachete.

Cînd opinia publică este pîndită din unghere nu întotdeauna obscure de rachete și bombe imense, cînd o confruntare groaznică peste care s-au așternut decenii de pace își scoate încă la iveală ghearele aducînd deodată, printre oameni, spaime ce se vor uita, desigur, ar trebui să asistăm la reacții generale de solidaritate umană.

În afara unor succinte informații presa vest-europeană nu s-a lansat în comentarii deosebite. Sperietura sutelor de localnici din cele două epicentre nu a stîrnit emoții deosebite.

Un asemenea fenomen de indiferență compactă poate fi desigur explicat prin suspense-ul cotidian al altor sute de întîmplări speculate pe larg : crime cu adresă individuală sau de grup, răpiri, jafuri spectaculoase, deturnări de avioane și destine, toate acestea pigmentate cum se cuvine pentru a emoționa publicul, dacă mai e nevoie, de dimineață pînă seara.

Testînd sociologic într-un mod, e drept, inedit, gradul de receptivitate al amatorilor de senzațional, un grup de tineri din Villeneuve-St-Georges și-au permis un experiment de zile mari : au transmis o scrisoare — compusă după toate regulile artei conspirative — administrației bursei din Paris în care au anunțat că în interiorul templului financiar se află ascunsă o bombă. Informația, ținînd cont de frecvența atentatelor, a fost luată în serios, bursa s-a închis și echipele de resort au început să palpeze, centimetru cu centimetru, într-o liniște stranie, dalele de marmură apăsate de atîtea ori de zgomotoasele năruiri ale unor sume care nu își mai puteau ține în coadă prea multe zerouri.

Bomba de la bursă, chiar dacă nu a fost găsită, a provocat un interes năpraznic, incomparabil mai mare decît bombele uriașe descoperite în banalele periferii.

S-ar părea deci că nu o bombă în sine produce starea de emoție, ci contextul ei, ceea ce, trebuie să recunoaștem, pentru succesul de public al unei drame este o rețetă prea simplă și prea edificatoare...

RADU BUDEANU ■

Ptolemeu a trișat?

Ptolemeu, celebrul astronom și matematician egiptean, care a trăit în Alexandria în secolul al II-lea al erei noastre pretindea că ar fi observat evenimentele astronomice pe care le anunța. În realitate, el le-ar fi calculat pe baza teoriei unui precursor, care susținea că Soarele se învîrte în jurul Pămîntului. Falsul său a costat astronomia 15 secole de întîrziere !

„Crima lui Ptolemeu", acesta este șocantul titlu al unei cărți recent apărute în Statele Unite și aparținînd astronomului american Robert R. Newton din Baltimore. În această lucrare tipărită în 1977, autorul — cu un nume predestinat pentru un astronom — construiește pe parcursul a 412 pagini un adevărat act de acuzare împotriva lui Ptolemeu, punîndu-i sub semnul îndoielii gloria de astronom care a durat tot Evul Mediu și chiar în Renaștere. După cum este cunoscut, Ptolemeu este autorul teoriei geocentrice potrivit căreia Pămîntul este centrul Universului, iar toate corpurile cosmice, inclusiv Soarele și Luna, se învîrtesc în jurul lui. Mai tîrziu, teoria lui Ptolemeu a fost infirmată de studiile lui Copernic, Kepler, Galilei și Newton. Toate cunoștințele omenirii despre cercetările astronomice din cele cinci secole înaintea erei noastre datau din sintezele lui... Ptolemeu. Iar despre viața și activitatea acestuia nu există decît o singură informație oarecum certă, aceea că observațiile sale au fost făcute în orașul Alexandria, între 127 și 151, deci timp de 24 de ani. A supraviețuit însă opera sa „Compoziția matematică", un studiu de sinteză al astronomiei vechi, cunoscută sub numele arab de Almagesta. Din această lucrare, ca și din relatările indirecte ale lui Plutarh, aflăm că pentru astronomul Hipparc, la fel ca și pentru Ptolemeu, 300 de ani Pămîntul era de structură geometrică, iar legile lui erau impuse de legile geometriei pure. Mișcarea corpurilor celeste era asimilată cu mișcarea unui imens mecanism de ceasornic al cărui pivot central era Pămîntul. Soarele, Luna, planetele interioare (Mercur și Venus), planetele exterioare — atunci cunoscute — Marte, Jupiter și Saturn descriau orbite comandate de dispunerea lor geometrică. Ptolemeu scria în Almagesta : „Astronomia trebuie să încerce pe cît îi este în putință să realizeze o concordanță între ipotezele cele mai simple și mișcările celeste ; dacă aceasta nu-i reușește trebuie folosită ipoteza care convine mai bine". Și Ptolemeu a adoptat ipoteza zisă a „epiciclurilor", cu o variantă — a „excentricului" — echivalentă în final cu prima printr-o relație foarte simplă : ipoteza fixa planeta pe o circumferință ce se învîrtea cu o mișcare uniformă, în timp ce centrul acestei circumferințe descria, cu o mișcare la fel de uniformă, o altă circumferință, în care Pămîntul ocupa fie locul central — în cazul epiciclurilor — fie o poziție excentrică — în cazul excentricului. Totul semăna cu un mecanism de ceasornic, în care roțile alunecă unele peste altele printr-un sistem de dinți, mișcarea aparentă rezultată din raportul planetă-Pămînt redînd grosomodo mișcările observate în realitatea astronomică, de avansare și retragere alternativă a planetelor, mișcări care au intrigat atît de mult pe cei din vechime Acest sistem, ce se baza pe o pură analogie geometrică, s-a impus de la Hipparc opt sute de ani în total, ipoteza a rezistat pînă la Copernic... via Ptolemeu. O mie în ciuda numeroaselor sale insuficiențe, întrucît era necesar să se rămînă la linia impusă de pitagoricieni și Platon, al cărui sistem filosofic juca, în acel moment, același rol pe care l-au jucat dogmele bisericești față de sistemul copernician adoptat și apărat de Galileo Galilei.

Se pune însă întrebarea dacă mijloacele de observare astronomică existente în antichitate erau atît de rudimentare și imperfecte încît această problemă, atît de simplă astăzi — diferențele dintre mișcarea teoretică și mișcarea reală a planetelor — nu a putut fi elucidată. Astronomul american Robert Newton nu acceptă acest argument. Mai mult chiar, el susține că Ptolemeu a falsificat intenționat cifrele lui Hipparc, astfel încît să se integreze în sistemul său. Un exemplu, poate cel mai frapant : Ptolemeu a observat la Alexandria, unde și-a desfășurat activitatea, că echinocțiul de toamnă din anul 132 a avut loc la 25 septembrie, ora 14, ora locală. Or, calcularea cu ordinatorul a relevat că, de fapt, echinocțiul de toamnă din 132 a avut loc la Alexandri la 24 septembrie, ora 9,54 dimineața, deci aproape cu o zi înainte de pretinsa observație a lui Ptolemeu. Ceea ce este mai mult decît suspect, întrucît eroarea pe care o puteau săvîrși mijloacele de observație ale epocii nu putea depăși o jumătate de oră !

Robert Newton a cercetat sistematic toate cifrele cuprinse în Almagesta : mișcarea Soarelui pe zodiac, precizia echinocțiurilor, fazele Lunii și ciclul eclipselor de Lună etc. Majoritatea valorilor date sînt false, „actul de acuzare" fiind foarte grav — din 31 de observații pe care Ptolemeu pretinde că le-a făcut el însuși, cel puțin 26 au fost „fabricate", iar din cele 38 de observații pe care le atribuie unor astronomi anteriori, cel puțin 13 sînt trucate pentru a putea fi integrate în model. Dealtfel, sistemul lui Ptolemeu a fost denunțat în parte încă de acum o sută de ani. Robert Newton afirmă că Ptolemeu era un astronom slab, absorbit de numeroasele sale scrieri, fiind, în același timp, și foarte influențat de școala decadentă din Alexandria. Aceasta ar explica și una dintre numeroasele anomalii din Almagesta relevate de astronomul american, potrivit căreia de fiecare dată cînd Ptolemeu afirma că a efectuat observațiile la ora 12 ziua(cînd Soarele atinge deasupra Alexandriei momentul culminant) valorile indicate sînt în realitate cele corespunzătoare orei 12,30. O jumătate de oră de eroare sistematică, comisă printr-o observație greșită.

Este sau nu vinovat Ptolemeu ? După procesul științific atît de riguros pe îl face Robert Newton, astronomii din întreaga lume își vor spune, probabil, cuvîntul.

MONDO UMANO ?

Industria răpirilor

Să ne întoarcem în luna martie a.c. În a doua săptămînă apărea de sub tipar revista „Ordine pubblico" despre care se spune că este destinată cu prioritate forțelor de ordine. Însă numărul respectiv a fost răsfoit cu mare atenție și de omul obișnuit, de oamenii de afaceri ca și de oamenii politici. Pe scurt, de orice cetățean tot mai mult interesat de o anume problemă devenită adevărat flagel — răpirile. Numărul revistei citate face o amplă sinteză a acestui flagel și constată că în perioada 1970—1976, în Italia, au fost răpite exact 250 (două sute cincizeci) de persoane. În cei șase ani, „cifra de afaceri (ați citit bine, cifra de afaceri) a industriei răpirilor" a atins suma de 49 (patruzeci și nouă) miliarde 784 (șapte sute saizeci și patru) milioane de lire italiene sau 300 (trei sute) milioane de franci !

Dacă ar fi fost comunicate doar cifrele de mai sus și tot ar fi de ajuns pentru a vorbi pe larg de industria răpirilor și de verigile ei. Dar nu. Au fost date publicității și altele care completează substanțial o imagine despre care nu ne ferim să spunem că devine înfricoșătoare. Mai ales că douăzeci din cele 250 de victime ale răpirilor n-au fost niciodată regăsite deși s-au plătit sume importante în cîteva din aceste cazuri. Potrivit unor statistici oficiale preluate de revista „Ordine pubblico" doar în cazul a 70 de răpiri s-au identificat autorii iar din 103 de suspecți numai 77 au fost condamnați la pedepse variind între un an și douăzeci și opt de ani de închisoare. În același timp, publicația amintită confirma o serie de constatări ale Institutului central de statistică din Italia care vorbeau de o diminuare a numărului răpirilor, în 1976, față de anii precedenți. Astfel, acum doi ani, doar 52 de italieni au fost răpiți (N.N. — în anul 1970 numărul răpirilor fusese de 12).

Deși într-un prim moment ar stîrni cel puțin un zîmbet, constatarea următoare nu e mai puțin semnificativă : din cauza inflației sumele plătite drept răscumpărare au crescut în mod substanțial : în anul 1976 cea mai mare parte a sumelor plătite pentru a răscumpăra un răpit depășea 500 milioane de lire pentru a atinge un plafon greu credibil dar totuși adevărat, de cinci pînă la șase (!) miliarde lire. Este vorba de ceea ce știe poliția care, se pare, nu neagă faptul că plafonul ar putea fi și mai ridicat. Oricum, sînt sume de cinci ori mai mari decît cea plătită în decembrie, acum cinci ani, pentru eliberarea lui Paul Getty III. Atunci, s-a depășit întîia dată un miliard de lire pentru eliberarea lui Getty III. Alte constatări ale revistei : cele mai multe răpiri, 54 în 1976, s-au consemnat în legănul noii mafii : Calabria. Semnificativ, nu? În schimb, legănul vechii mafii, Sicilia, a rămas în urmă de data aceasta. Da, există și cîteva regiuni unde n-a fost înregistrată nici o răpire (evident din 1970). Veneția, Friuli, Abruzze, Val d'Aosta.

În întîmpinarea cererii oricărui om de bună credință, revista propunea și remedii împotriva acestei forme de criminalitate : crearea unei adevărate bănci mondiale de informații asupra tuturor răufăcătorilor susceptibili de a participa la răpiri și care adesea trafichează arme și droguri. Se mai opina ca băncile să noteze numerele tuturor bilețelor în cazul fiecărei importante manevrări a sumelor de bani

Noi ne oprim aici cu citarea acestor cîteva constatări. Firește comentariile pe marginea lor sînt foarte numeroase. Iar întrebarea dacă propunerile revistei au fost luate în seamă nu-și are încă răspuns. Mai ales că, tot între timp, una din constatările din „Ordine pubblico" (în șase ani n-au fost decît 16 răpiri, „neimportante", de ordin politic) a fost contrazisă total exact după o săptămînă — la 16 martie, cînd a fost răpit în plină zi și în plină stradă Aldo Moro. Sfîrșitul răpirii se știe dar ceea ce nu se cunoaște este că autorii odiosului act n-au fost încă identificați. Se descoperă săptămînal suspecți, se avansează noi opinii despre felul cum au acționat răpitorii, cum au comunicat între ei și cum au plănuit totul. Dar nu se curmă răul din rădăcină. Ceea ce este esențial. De unde și concluzia că industria respectivă este bine organizată.

DUMITRU CONSTANTIN ■

Vaccinuri

Se pare că vaccinarea cîștigă tot mai mult teren în lumea medicală, devenind o armă eficientă pentru prevenirea și combaterea unor boli a căror acțiune a avut și are rezultate dezastruoase pentru omenire.

Iată că se profilează apariția unui vaccin de o importanță covîrșitoare pentru sănătatea oamenilor. „Un vaccin împotriva anumitor forme de cancer este prevăzut pentru următorii 5 ani" a declarat dr. Jean François Dore, conducător al cercetării la INSERM (Institutul pentru sănătate și cercetare medicală din Franța). El a adăugat că un astfel de vaccin ar fi posibil în cazul leucemiei, spre exemplu, dar că nu este previzibilă vaccinarea întregii populații împotriva tuturor formelor de cancer. Pentru dr. W. Davis, șeful serviciului de pregătire pentru cercetare de la Centrul internațional de cercetare a cancerului de la Lyon, „toți oamenii sînt susceptibili de a fi afectați de cancer, dar nu toți se îmbolnăvesc". Aceasta depinde de existența unor enzime de origine genetică, la care indivizii sînt mai mult sau mai puțin sensibili. Dar, a precizat el, observația stă la originea unei confuzii regretabile, deoarece este greșit să credem că această boală este ereditară. Ereditatea intervine doar prin sensibilitatea omului la anumite enzime.

E bine că boala care nu cruță nu este ereditară. Din păcate însă o altă boală își păstrează acest caracter : sărăcia. Cît oare va costa vaccinul anticancer ? Este o întrebare al cărui răspuns poate să mai aștepte. Nu prețul vaccinului în sine ne interesează, ci ce se poate face, ce trebuie făcut pentru a asigura accesul întregii populații a globului la binefacerile științei ? Ce se poate face pentru eliminarea monopolului tehnologic care a pătruns cît se poate de serios în cercetarea medicală ? N-au toți oamenii dreptul egal la viață ?

Se pare că nu, din moment ce Organizația Mondială a Sănătății este alertată de o recrudescență fără precedent a paludismului, pentru combaterea căruia a consacrat mai multe mijloace decît s-au acordat vreodată unei acțiuni internaționale. Specialiștii încearcă, dar realizarea într-un viitor apropiat a unui vaccin antimalaric, în pofida unor rezultate interesante obținute de cercetarea medicală, este puțin probabilă.

Pentru a stabili amploarea flagelului este suficient să spunem că în lume peste 200 de milioane de persoane sînt afectate de malarie. Numai în Africa un milion de copii mor anual din cauza paludismului. În Asia, în unele țări în care se credea că boala a fost eradicată, se înregistrează o creștere a frecvenței cazurilor de paludism de la an la an. De unde această reactivare a unei boli care, în ultimii ani cel puțin, începuse să fie concesivă cu viețile oamenilor ? Să fie de vină numai țînțarul anophel ? În fața agravării spectaculoase a situației, O.M.S. a propus adunării sale generale o schimbare radicală a strategiei, bazată îndeosebi pe încurajarea eforturilor sanitare naționale. Noul program al O.M.S. își propune ca obiectiv final „eradicarea paludismului pretutindeni unde aceasta se poate realiza". Excelent obiectiv, numai că nu precizează ce se va face în Africa și Asia, unde se află țări care nu pot asigura nici măcar necesarul minim de viață pentru populație, cu atît mai puțin programe naționale de luptă împotriva paludismului. De acord, sînt necesare eforturi interne pe baza unor programe indigene de combatere a acestui flagel, dar de ce aceste programe nu au fost instituite încă de pe vremea cînd țările cele mai afectate erau colonii sau dominioane ? Malaria doar nu-i o boală apărută de ieri, de azi, a făcut să tremure oamenii încă cu sute de ani în urmă. De ce ceea ce nu s-a făcut atunci nu se încearcă să se facă acum, măcar ca o reparație umanitară datorată celor storși de sudoare și bogății atît amar de ani ? De ce nu se face nimic ? Din păcate, și pentru că la recenta reuniune de la Bonn a țărilor europene dezvoltate problema ajutorului pentru țările în curs de dezvoltare a fost tratată, ca să facem o apreciere elegantă cu... timiditate. Timiditate care a fost evidentă și la celelalte reuniuni ale celor 7 de la Rambouillet, Porto Rico sau Londra și care este considerată de observatorii politici ca un obișnuit proces de trecere pe un plan cît mai îndepărtat a unui program de o acută actualitate. Problema ajutorului poate deveni subsidiară dacă s-ar umbla, cît de cît, la fondurile destinate înarmării.

Și iată cum neglijența unui banal și prăjit țînțar îl face să devină o armă la fel de ucigătoare ca o bombă atomică.

IOAN ROȘCA ■

ACEEAȘI PLANETĂ, ACEEAȘI ORĂ !

● Miss Univers

Dianne Prinz, fiziciană, ar putea deveni prima femeie-astronaut american — urmînd să participe, împreună cu alți trei oameni de știință, bărbați, la o misiune în Cosmos la bordul laboratorului spațial „Spacelab-2" ce va fi lansat în anul 1981. Am spus ar putea, deoarece încă șase femei specialiste din diferite domenii sînt pregătite pentru astfel de misiuni și ar putea fi și ele candidate la acest titlu. Se organizează, deci, în lume, nu numai concursuri de frumusețe. În acest caz este valabil mai mult ca oricînd titlul de „Miss Univers". Femeile cuceresc spațiile dar se poate spune și că

● Femeile cuceresc scorpionii

Pentru a întrerupe scurt o dramatică scenă conjugală, un locuitor din Hamburg a aruncat în capul soției sale un scorpion. Aceasta a scăpat neatinsă de neobișnuitul agresor. Scorpionul, lung de 17 centimetri, n-a făcut nici un rău femeii, mișcat fiind, probabil, de dulcea feminitate a victimei ; sau poate de frică ?

Soțul (vinovat), care adusese scorpionul din Kenya, a fost arestat de poliția hamburgheză.

Tandrețea neașteptată a scorpionului !

● Blestemul faraonului

La intrarea în mormîntul lui Tutankhamon se află această inscripție profetică : „Moartea va atinge cu aripile sale pe oricine îl va deranja pe faraon". De-a lungul secolelor mulți au încercat să prade comorile fabuloase ascunse în mormînt. Toți au murit de un rău necunoscut. S-au încercat și explicațiile acestor serii de decese subite, o boală datorată unui virus provenit de la gunno liliecilor, sau datorată radioactivității. Nimic însă n-a confirmat nici una din ipotezele emise.

O ipoteză e de luat în seamă : a nu se mai fura.

● Dragostea învinge

Despre dragoste nu este bine să scrii în Africa de Sud, mai ales atunci cînd cei ce se iubesc sînt un bărbat negru și o femeie albă. O iubire de acest fel este considerată subversivă de către autoritățile Republicii Sud Africane, un atac direct la adresa politicii lor. Tot mai mulți albi protestează împotriva discriminărilor rasiale practicate de regimul de la Pretoria. Romanele cunoscutului scriitor alb sud-african, Andre Brink, „O clipă în vînt" și „În inima nopții" sînt o sfidare directă adusă apartheidului. Paradoxal, dar în alte părți ale lumii dragostea și căsătoria nu fac casă bună. Se poate vorbi de

● Celibatari convinși

În S.U.A. — din 1970 pînă în anul 1978 numărul celibatarilor a ajuns la 52,7 milioane. Cifrele sînt în continuă creștere. Motivele creșterii : înmulțirea divorțurilor, amînările evenimentului de la o zi la alta și un ultim motiv foarte serios : celibatarii înșiși.

Experții sînt de altă părere : nesiguranța zilei de mîine datorată actualei situații economice, determină tineretul să nu-și asume responsabilitatea întemeierii unei familii.

● De la democrație la ranch

Jane Fonda a renunțat să mai fie democrată. Șase familii vor fi expulzate de pe imensul ranch din Santa Barbara (S.U.A.), pe care l-a cumpărat anul trecut, împreună cu soțul ei, politicianul Tom Hayden. Pretextul : înființarea unei tabere pentru copiii prietenilor politici ai soțului. Scurtă democrație !

I. GRECU ■

„Luptătorii noştri trebuie să fie mereu gata pentru o treabă dintre cele mai grele"

— Tovarăşe profesor Nicolae Pavel, vreau să vă atrag atenţia că îmi place cum gîndiţi ! Fiind dumneavoastră unul din antrenorii lotului reprezentativ de lupte greco-romane, recent întors de la campionatele lumii cu 6 medalii, vorbiţi despre succesele din Mexic, cele mai mari din istoria participării noastre la competiţia respectivă, cu măsură şi modestie. Cînd alţii, sînt convins, nu şi-ar mai încăpea în piele de bucurie, fostul campion şi maestru al sportului la lupte Nicolae Pavel nu se înfierbîntă, ba chiar zice, spre surprinderea interlocutorului, că bilanţul din Mexic putea fi şi mai valoros ! Cît de valoros, tovarăşe Pavel ?

— Să nu uităm că Gingă a ratat medalia de aur în ultimele 3 secunde şi că Păun s-a accidentat, fiind nevoit să abandoneze.

— Firește că nu uităm ! Vă rog să continuaţi.

— Gingă a pierdut la Blaghidze cînd nimeni nu se mai aştepta, după un meci pe care specialiştii l-au considerat printre cele mai frumoase din întreaga competiţie. Dealtfel, la sfîrşitul partidei încheiate cu un punct în favoarea sportivului sovietic, delegaţia noastră a introdus o contestaţie, apreciind că arbitrii l-au favorizat pe învingător, punctîndu-i dublu o acţiune, contestaţie pe care juriul a respins-o. Dacă meciul s-ar fi terminat 7—7, Gingă ar fi devenit campion mondial ! Păun a păţit-o şi mai rău, accidentîndu-se la arcadă încă înainte de finale. Medicul federaţiei internaţionale l-a abandonat cu 40 de secunde înainte de sfîrşitul unei întîlniri în care conducea detaşat. Dînd dovadă de bărbăţie, Păun a încercat să lupte şi a doua zi, dar rana, sîngerînd abundent, l-a împiedicat să continue. La categoria lui a cîştigat pînă la urmă Kramarenko, pe care Păun îl întrecuse net la europene.

— Să înţelegem din cele ce spuneţi că arbitrajele au dat naştere, în Mexic, la unele discuţii ?

— Uneori. În condiţiile în care federaţia internaţională, F.I.L.A., a acordat mai multă competenţă arbitrilor, urmărind dinamizarea meciurilor şi creşterea spectaculozităţii lor, aceştia au intervenit adesea cu punctul lor de vedere mai mult sau mai puţin subiectiv, abuzînd în avertismente şi descalificări. După cum se ştie, Codreanu a suferit o descalificare, iar Draica, recunoscut pentru combativitatea lui, a primit în întîlnirea cu Ceboksarov un avertisment pentru atitudine pasivă ! Dar, una peste alta, cei mai bine pregătiţi luptători ai mondialelor au găsit resurse să treacă peste unele dificultăţi de moment, spre satisfacţia noastră, sportivii români ocupînd locul secund în clasamentul pe naţiuni, dominat de reprezentanţii sovietici. Dealtfel, numai luptătorii sovietici, români şi bulgari au izbutit să cîştige medalii de aur !

— Tovarăşe Pavel, altitudinea Mexicului n-a constituit un impediment pentru competitori ?

— Nu prea. Ştiind despre ce va fi vorba în Mexic, toată lumea şi-a luat măsuri de prevedere, antrenîndu-se în condiţii de înălţime. Noi, după un stagiu mai lung la Poiana Braşov, ne-am pregătit în preajma plecării la Piatra Arsă. Ca urmare, băieţii s-au comportat normal în timpul campionatelor, cînd numai noi, cei trecuţi, ca să zic aşa, de prima tinereţe, am acuzat ameţeala excesivă a aerului.

— La 39 de ani, vă plîngeţi cam repede de bătrîneţe !

— Personal, dar asta vă rog să n-o scrieţi, vreo 3 zile abia m-am putut mişca din cauza unei sciatici.

— Vă propun să trecem la altceva. La o chestiune pe care aş numi-o mai generală, mai de ansamblu, legată atît de victoriile obţinute de luptătorii noştri în Mexic, cît şi de victoriile lor mai vechi care au adus, după cum se ştie, peste o sută de medalii sportului românesc în competiţii oficiale de anvergură. Care e secretul acestui şir neîntrerupt de victorii, tovarăşe profesor ?

— Cred că mai nimerit ar fi să vorbească despre asta maestrul Ion Corneanu, antrenorul coordonator al lotului.

— Desigur, la fel am gîndit şi eu numai că, cunoaşteţi la fel de bine, Ion Corneanu a mai rămas cîteva zile în Mexic, în calitatea sa de preşedinte al Colegiului de antrenori al federaţiei internaţionale. Aşa că, vrînd-nevrînd, trebuie să daţi dumneavoastră lămuririle de rigoare. Vă ascultăm.

— Cred că în lupte se munceşte mai bine decît în alte discipline. Mai temeinic şi permanent, calendarul competiţional impunînd şi el o asemenea atitudine prin aceea că programează în fiecare an campionate continentale şi în fiecare an, cu excepţia celor olimpici, campionate mondiale. Acestea fiind zise, e clar că luptătorii noştri trebuie să fie mereu gata pentru o treabă dintre cele mai grele.

— La ce vă referiţi ?

— Păstrarea unui prestigiu e o treabă dintre cele mai grele. Adevărat ?

— Adevărat. Mai departe ?

— Seriozitate. Disciplină. Viaţă sportivă. Nimeni nu bea. Nimeni nu fumează. Nimeni nu întîrzie peste ora 22.30. Pregătire minuţioasă.

— Cît de minuţioasă ? În ce fel ?

— Lotul nostru lărgit cuprinde, de regulă, 40 de sportivi din care cel puţin 2 ştiu, la fiecare categorie de greutate, să execute întreaga gamă de procedee tehnice. Dar nu pe toate, firește, le stăpînesc la fel de bine, drept pentru care eu şi colegii mei am insistat tocmai asupra părţilor mai slabe. Corectînd, perfecţionînd, individualizînd. Am să dau cîteva exemple concrete. Alexandru s-a pregătit anume pentru Şumakov, pentru turul de braţ al celui care, în ultima finală olimpică, l-a învins pe Berceanu. La Mexic, sovieticul a încercat de mai multe ori procedeul său favorit, dar Alexandru a găsit de fiecare dată antidotul, devenind campion mondial. La fel, Draica. Talent excepţional, dublat de o putere de muncă remarcabilă, constănţeanul nu se descurca în faţa luptătorilor închişi. L-am pus, la antrenamente, tocmai în situaţii de acest gen, iar rezultatele n-au întîrziat. La 20 de ani, juniorul Ion Draica a ajuns primul luptător din lume al categoriei 82 de kilograme, anunţînd o carieră sportivă deosebită.

Antrenorul federal Nicolae Pavel (în centru) asistîndu-l pe Ion Draica. Alături, Constantin Ofiţerescu, descoperitorul proaspătului campion mondial

— Un moment. Ce înseamnă cu şi colegii mei ?

— Ion Corneanu, Ion Cernea, Simion Popescu şi Nicolae Pavel. Meritele aparţin, în primul rînd, maestrului Corneanu, tehnicianul cu cea mai bogată experienţă din lumea luptelor, antrenor cu o carte de vizită unică în sportul românesc. A fost, cu ani în urmă, antrenorul meu, ca şi al lui Cernea şi Popescu, dealtfel, aşa că pot vorbi despre dînsul în deplină cunoştinţă de cauză. E un şef de şcoală demn de stimă şi respect.

— E foarte frumos, recunosc, cînd un antrenor vorbeşte aşa despre un altul, dar se cade să mergem mai departe. Care e, tovarăşe Pavel, cea mai grea dintre obligaţiile unui luptător de performanţă ?

— Sînt mai multe. Nu-i uşor de precizat.

— Opriţi-vă la una.

— Păstrarea greutăţii necesare categoriei. La greco-romane, spre deosebire de box, cîntărirea sportivilor are loc, în cadrul unor competiţii importante, în fiecare dimineaţă. Simplă la prima vedere, situaţia e complicată pentru că, pe de-o parte, un luptător poate pierde într-un meci şi 3 kilograme, pentru că, pe de altă parte, el poate ajunge în situaţia de a intra pe saltea de 3 ori într-o zi. Au fost cazuri, la Mexic, cînd acelaşi om a avut de susţinut meciuri la interval de o jumătate de oră !

— Bănuiesc că supravegherea greutăţii rămîne de competenţa medicului. Mă înşel ?

— Nu. Datorită doctorului Nicolae Ploieşteanu, noi n-am avut nici un necaz din acest punct de vedere.

— Apropo, cum şi cît mănîncă luptătorii, tovarăşe Pavel ? Vă întreb asta pentru că nu cred că Alexandru urmează acelaşi regim alimentar cu Roman Codreanu, de pildă, întrucît primul cîntăreşte 48 de kilograme, iar celălalt 170.

— Regimul lor e calculat pe calorii şi respectat, mai ales în preajma marilor competiţii, cu sfinţenie. Mănîncă la fel cu toţi oamenii. Cine îşi închipuie că un luptător de categoria grea, să zicem, înfulecă 8 fripturi la o masă se înşeală ! În general, luptătorii se supun rigorilor sportului de performanţă. În plus, pentru ei e obligatorie odihna de după-amiază. Nici nu s-ar putea altfel, întrucît antrenamentele de dimineaţă solicită imens.

— În altă ordine de idei, ce bază de masă are disciplina luptelor la noi ?

— Ca număr de legitimaţi, nu stăm prea bine. Ca organizare, da. Am înfiinţat nu demult un campionat naţional de copii şi o divizie şcolară, din aria cărora se recrutează o sumedenie de talente. În teritoriu, lucrează cîţiva antrenori destoinici, Ofiţerescu la Constanţa, Gherasim la Rădăuţi, Bălănescu la Piteşti, alţii, despre care e normal să amintim cînd vorbim despre succesele internaţionale ale luptelor noastre. Iată, de la Ofiţerescu au apărut Alexandru şi Draica, de la Gherasim, proaspătul campion mondial Rusu, de la Bălănescu, Boţilă şi, mai recent, Zamfir, al doilea junior din Europa. După opinia mea, e la fel de greu să-l descoperi pe Draica, cum a făcut Ofiţerescu pe cînd campionul de azi avea numai 7 ani, ca şi să-l duci pe locul întîi în lume.

— Dacă nu chiar mai greu ! O ultimă întrebare, tovarăşe profesor. Revenind la medaliaţii de la Mexic, ce fac ei la această oră ? Se odihnesc ?

— Cîteva zile.

— Îmi încalc cuvîntul. De ce aşa puţin ?

— Pentru că bat la uşă campionatele naţionale. Urmează europenele, mondialele, olimpiada şi aşa mai departe. Dacă mi-e permis să reiau...

— Păstrarea unui prestigiu e o treabă dintre cele mai grele. Am încheiat citatul !

— Exact.

OVIDIU IOANIŢOAIA ■

Frămîntări şi bucurii la „U"

„U" Cluj-Napoca a ratat al doilea an, consecutiv, promovarea în prima divizie a ţării, întrucît conducerea veche, care a retrogradat echipa în B, a transferat în ciţiva ani nici mai mult, nici mai puţin de 29 titulari, lăsînd formaţia fără nici un fel de lot ! !

Este lesne de înţeles că după un astfel de dezastru — considerat ca cel mai groaznic din întreaga sa istorie — „Universitatea" nu-şi mai putea reveni atît de uşor, trebuind ca totul să fie luat de la început, cu jucători noi, foarte tineri.

Oraş de veche tradiţie fotbalistică, mereu pe primul loc în marile întreceri ale ţării, Cluj-Napoca nu putea însă aştepta pînă ce aceşti tineri vor creşte şi se vor forma pentru a reintra în eşalonul fruntaş al ţării.

Şi cum, cealaltă divizionară B — C.F.R. — formată din mulţi jucători maturi de „A" şi-a luat angajamentul că va promova în prima divizie, s-a pus oficial accentul pe această formaţie, transferîndu-se în acest scop cei doi valoroşi jucători ai lui „U", Bataciiu şi Hurloi, pentru a întări lotul feroviar.

Lupta însă în seria a III-a a fost foarte aprră, primele cluburi fiind de valoare sensibil egală.

Atît C.F.R. — care se angajase — cît şi „U" au ratat din nou promovarea acestui harnic judeţ, primul în muncă şi în realizări pe ţară, silind publicul sportiv clujean să asiste şi în cel de-al treilea an consecutiv tot la jocuri de divizie secundă.

Iată însă că pentru noul campionat, studenţii clujeni şi-au întărit simţitor lotul. Au trecut la „U" cei trei studenţi de la C.F.R., Bataciiu, Liviu Mihai şi Manu, care au adus odată cu ei şi pe valorosul stoper Ciocan, iar Dobrău, internaţionalul lui „Dinamo", a trecut examenul de admitere la Facultatea de educaţie fizică din Cluj-Napoca, încercînd în prezent să obţină înţelegerea clubului şi a federaţiei, pentru a urma cursurile la zi şi a juca la „U".

În definitiv, aşa cum federaţia admite legitimarea de jucători în timpul stagiului militar, ar trebui admisă ca echitabilă şi legitimarea jucătorilor studenţi în timpul studiilor universitare. Şi pentru că în ultimul timp, în presa noastră, scriitorii Eugen Barbu şi Adrian Păunescu, ca şi cronicarul Marius Popescu, s-au ocupat acut, polemizînd chiar, pe probleme fotbalistice studenţeşti, ţinem să aducem şi noi în această mare discuţie fapte vii, pozitive, reale, în favorul studenţilor fotbalişti.

Profesorul de dermato-venerice al Facultăţii de medicină din Cluj-Napoca — Petre Ţîrlea — a fost unul dintre cei mai valoroşi fundaşi ai lui „U", doctorul Traian Georgescu, fostul căpitan al „şepcilor roşii", este şef de lucrări la Tg. Mureş, considerat un valoros şi talentat chirurg, Nicu Roman, crescut de mic la „U", este unul dintre principalii conducători ai unei mari uzine din ţară ; inginerul Victor Surlaşiu, fosta extremă stîngă a lui „U" din epoca de aur, a ajuns unul din experţii apreciaţi ai Ministerului Agriculturii şi Industriei Alimentare şi aşa mai departe.

Sportivii clujeni trăiesc acum clipe de mare entuziasm, fiindcă echipa lor, atît de îndrăgită pe tot cuprinsul ţării, a renăscut din propria-i cenuşă, ţinînd cu orice preţ, ca anul viitor, cînd va împlini şaizeci ani de activitate, să aducă — atît pe cel mai harnic judeţ de azi al ţării, cît şi clubul lor — din nou în rîndul echipelor de elită ale patriei noastre.

Dr. MIHAI IUBU ■

Fotbal — divizia A

BUZĂU : Gloria — C.S. Tîrgovişte 0—1 (0-0). Aşteptat cu un interes enorm, primul meci de divizia A din istoria oraşului Buzău a adus multă amărăciune în rîndul suporterilor Gloriei, învinsă în ultimul minut de joc ! Cum s-a petrecut faza ? După ce, în minutul 88, Negoescu a şutat în bara porţii lui Coman, trecînd de puţin pe lîngă deschiderea scorului, în ultimele secunde ale partidei buzoienii s-au năpustit cu toţii spre careul advers, încercînd să fructifice o lovitură de colţ. Sesizînd plecarea aventuroasă a fundaşilor săi, antrenorul Ion Ionescu a venit la marginea terenului, cerînd apărătorilor centrali să rămînă în poziţii mai prudente, spre a-l păzi pe Grigore, cel mai periculos şi mai rapid atacant al garniturii lui Proca, numai că intervenţia fostului internaţional a rămas fără ecou ! Simion şi Nicolae au alergat spre poarta oaspeţilor, mingea buclucaşă a sărit pînă la Grigore, a urmat o cursă de urmărire de-a lungul întregii jumătăţi de teren a Gloriei, un şut plasat al extremei tîrgoviştene şi... meciul s-a jucat ! ● În ansamblu, înfrîngerea Gloriei a părut nemeritată judecînd după aspectul jocului, îndelung dominat de gazde, dar logică judecînd după lipsa de inspiraţie a liniei de apărare şi după ineficacitatea atacului, în componenţa căruia Negoescu a apărut — de ce oare ? — abia după pauză ! ● De partea cealaltă, Tîrgovişte a jucat curat şi deschis, contratacînd rar şi periculos, reuşind, pe lîngă golul descris, cîteva faze derutante, precum şi o „bară", autor Kallo. ● Remarcaţi : fundaşii laterali Ivana şi Tulpan de la gazde, Tătaru (surprinzător de activ şi voluntar), Coman şi Grigore de la oaspeţi. ● Corect arbitrajul lui Gh. Jucan (Mediaş), ajutat bine la linie de O. Anderco (Satu Mare) şi V. Tatar (Hunedoara). Un cuvînt bun pentru admirabilul public buzoian care, deşi uluit de golul din final, a găsit resurse să-i aplaude pe învingători. **(Ovidiu Ioaniţoaia)**

BUCUREŞTI : Dinamo — U.T.A. (0—0). Înaintea partidei, Dudu Georgescu a primit cupa destinată golgeterului campionatului trecut, dar evenimentul respectiv n-a avut darul să stimuleze pofta de gol a jucătorilor celor două formaţii, jocul acuzînd tocmai lipsa de precizie la finalizare. ● Probabil că tabela de marcaj n-ar fi arătat în final un scor alb, dacă arbitrul Ştreng n-ar fi închis ochii la cele cîteva infracţiuni comise în suprafaţa de pedeapsă, cea mai flagrantă fiind cea a portarului dinamovist Eftimescu care l-a faultat, în minutul 40, pe Cura. ● Jocul a fost mai degrabă anost, Dinamo a dominat teritorial, uneori stînd cu fundaşii la linia de centru, dar n-a găsit modalitatea de a străpunge o apărare în care Jivan a făcut o partidă de nota 10. O singură dată, la jumătatea reprizei secunde, portarul arădean a fost învins, dar bara s-a opus golului, respingînd mingea şutată de Dudu Georgescu. ● În atac, U.T.A. a contat mai ales pe proaspătul student timişorean Nedelcu II, uneori periculos, egalul izbutit de ea datorîndu-se îndeobşte impreciziei gazdelor ● Peste nivelul celorlalţi, Dinu, Dudu Georgescu şi Custov, respectiv Jivan (cel mai bun de pe teren) şi Leac. ● Slab, foarte neinspirat, arbitrajul orădeanului O. Ştreng, secondat bine de O. Anderco (Satu Mare) şi I. Rus (Tîrgu Mureş). **(C. Cornel)**

racul

Fabula unui dosar

S-a auzit – pădurea-i mare ! –
Cum că în schemă o girafă
Ar figura din vechi dosare.
„Știți, s-a făcut de mult o gafă !..“
Vine precaut, Birocratul.
(Pe postul ăsta sînt destui) :
– Să iasă-n față Urecheatul !
De azi girafă o să-ți spui !

– Bine, dar eu sînt numai Eu,
Urechi în vînt și coada lipsă.

– Ești doar o clipă în eclipsă
Și pari de cap puțin cam greu.
Stă scris Girafă, clar ?, în schemă,
Nu-ncape vorbă, nici dilemă...
De vin inspecții, nu-mi fă gafa !
Răspunzi „prezent“... Tu ești girafa !
Și, să-nțelegi că nu-i de șagă
Cu schemele, că ele-s sfinte
Pune-ți caiete și merinde
Pînă spre seară în desagă.
Urgent urmezi peste hotare
Un curs de... specializare...
Vei fi, cînd vei veni, precis...
Girafă cum e scris la carte

...Stă lepurele interzis
Dar Birocratul, mai departe
Alte identități împarte :
– Cu bursă-ntreagă și samar,
Distinsa lepurelui rudă
Ce lîngă grajd acum asudă
Celebrul cîmpului Măgar
Călătorească-se în pace !
Pe post de zebră se va-ntoarce...
Cînd doctoratul și-l va face.

Morala :

...Și-așa se face că Măgarul
Zebră făcut, prin doctorat,
E azi gestionar la MAT
Unde pădurea-și bea amarul.
Fură cît poate, fără milă,
Prins de-a căpătuielii febră...
Cu mintea lui de tot umilă
Nu știe că va fi chiar Zebră.

NICOLAE DRAGOȘ ■

SORIN POSTOLACHE ■

N. IONIȚA ■

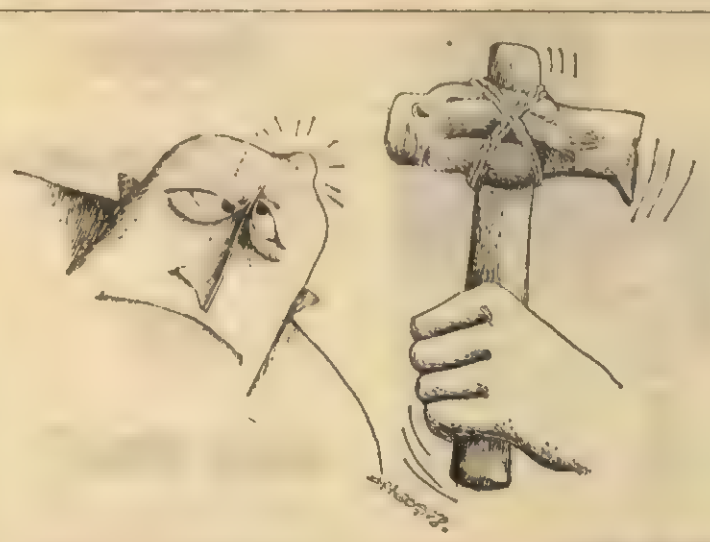

ANTON DRAGOȘ ■

Umor

Vă vorbesc cu gura mea și limba inimii mele.

Micii pești fac marile riuri.
Și acum, nu judecătorul vă va pune întrebări, ci omul cumsecade.

Victima are numeroase răni la cap, ele sînt chiar profunde, dar doctorii apreciază că amputarea nu va fi necesară.

Asasinul a comis această oribilă crimă cu scopul de a fura. Din fericire, victima depusese banii la Casa de economii cu o zi înainte de moarte.

— Cunoști stenodactilografia ?
— Desigur, o vorbesc curent.

— E un șoarece în castronul cu lapte.
— Sper că l-ai scos afară.
— Nu. Am pus pisica.

Între lepuri :
— Ce mai face fratele tău ?
— O, a ajuns mare. E vizon la Paris.

— Pe acolo e Tamisa ?
— Așa cred, sir, tocmai ies...

Mica publicitate

PIERDUT o cizmă neagră de piele (damă), imblănită, picior drept nr. 37. Găsitorul a se adresa urgent la tel, 41 27 79. Recompensă. (1177)

ÎN ZIUA de 25 decembrie 1974 am pierdut un pachet cu chibrituri. găsitorul este rugat să anunțe la telefonul 3.35.63. (3.901)

Esența

Într-un sertar de la bucătărie
O luptă s-a iscat ; în ierarhie
Se căuta criteriul absolut
Zadarnic. Era parcă un făcut
Nu reușeau concluzia o scoate
Care tacîm întîiul e în toate ?
Erau acolo Lmguri, Lingurițe,
Cuțite mari și mici, și Furculițe
De-argint, de alpaca, ori nichelate,
Modele noi, modele demodate
Servind și cele noi și cele vechi
Conștiincios un ritual străvechi.
S-au invocat o mie de-argumente
De motivații și considerente
Legate de blazon și de vechime
De material, de luciu și mărime
A fost și-un incident chiar regretabil
C-o Furculiță – suflet caritabil –
Dar depășind caracterul solemn
Și-a rupt un dinte-n Lingura de Lemn
Ca peste tot, mă rog după tipic,
Mai marele era un... Polonic
Ce spuse cu superioritate
Degeaba vă certați căci eu în toate
Vă-ntrec ! Și oricît încercați
De la-nceput sînteți handicapați
Ce faceți voi din zori la inserat
Dintr-o mișcare eu am terminat !
A ripostat o Lingură mai mică :
– Nu vă uitați la mine că-s pitică
Dar bunătăți servesc și eu de toate
Și indeobște lucruri... concentrate.
Aș vrea să văd și eu care-i amicul
Să ia mușlar și-oțet cu Polonicul.
Servesc esențe, creme vanilate,
Și-s etalon în Cartea de bucate !
E drept e dînsul mare ca o pungă
Dar ne servește numai... zeamă lungă !

Morala e un fapt recunoscut ;
Cînd rațional meniul e făcut
Și a completă lista de bucate,
Se folosesc ...Tocimurile toate !
Și cum din zeama lungă am gustat
Eu Polonicule îți dau un sfat
Cuminte, sigur, fără insolență ;
Mai lo din Lingurița mea... Esență !

ARCADIE CHIRȘBAUM ■

Au rămas întregi doar capota, o aripă și... semnul de începător

Autoizoterma nr. 31-CT-6869, proprietatea I.T.A. Constanța — Autobaza III, transporta pui de la Abatorul Galați în localitatea de reședință a autovehiculului cu numărul sus-amintit. După ce a trecut de Hîrșova, șoferul autoizotermei a simțit că mașina „trage“ spre dreapta și se apleacă ușor în aceeași direcție, simptomele clare ale penei de cauciuc la roata din dreapta spate. Cum în imediata apropiere nu se găsea un loc de parcare, șoferul oprește mașina pe partea dreaptă a șoselei, pentru a putea monta cricul pe betonul șoselei și ridica astfel autovehiculul. Deși necăjit din pricina penei care afecta ambele roți se „felicită“ în gînd că întîmplarea avusese loc încă pe lumină, iar șoseaua uscată și timpul bun ofereau condiții prielnice pentru remedierea defecțiunii.

Face însă greșeala — care o comit din păcate mulți șoferi — de a nu instala în spatele autoizotermei triunghiul reflectorizant (cerut de Regulamentul de circulație în asemenea împrejurări), menit să atragă atenția de la distanță celor ce circulau pe sensul de mers spre Constanța că pe drum se găsește un obstacol.

Nu trec decît cîteva minute de la oprirea autoizotermei — șoferul nici nu reușise să monteze cricul — și autovehiculul de 5,5 tone este izbit puternic de un autoturism care în urma coliziunii este distrus aproape complet.

Cititorul își va pune întrebarea : cum este posibil ca un coșcogeamite mastodont să nu fie observat în condiții cînd nu era nici întuneric, nici ceață, nici ploaie, factori de natură a reduce vizibilitatea.

Și totuși șoferul nu a sesizat obstacolul existent pe șosea, mai bine zis l-a observat, însă tîrziu cînd nu a mai putut întreprinde nimic pentru evitarea lui.

Accidentul s-a soldat cu moartea a patru persoane. Șoferul autoturismului nr. 2-B-8253, CONSTANTIN TEODORESCU, în vîrstă de 27 de ani, soția sa, STEFANIA, de 26 ani, și soții PLESNICUTA din București (ei tineri).

Posesor al permisului de conducere doar de 15 zile, tînărul nostru șofer pleca sîmbătă la prînz din București la Constanța cu intenția de a se reîntoarce, după o zi de plajă, duminică seara în Capitală. În pofida precarei sale experiențe la volan, C. T. rula cu peste 100 km pe oră și era atent mai mult la discuțiile cu pasagerii săi decît la drum și la circulația de pe șosea.

Impactul a fost atît de puternic, încît puntea motrice a autovehiculului greu a fost desprinsă din locașul ei și împinsă înainte aproape jumătate de metru. Din autoturism nu au mai rămas întregi decît capota portbagajului, o aripă și, paradoxal, geamul din spate cu... semnul de începător.

Unul din numeroasele accidente soldate cu decesul mai multor persoane, comise de șoferi tineri, în general oameni sub 30 de ani — care, deși au încă foarte multe lucruri de învățat, se aventurează la curse lungi, se deplasează cu viteze care reprezintă un mare risc nu numai pentru ei, dar și pentru restul participanților la trafic și, în plus, vor cu tot dinadinsul să epateze pasagerii cu performanțele mașinilor și îndeosebi ale lor.

Un accident care arată însă în același timp că în condițiile traficului actual, extrem de aglomerat, oprirea, fie și pentru foarte scurt timp, a unui autovehicul pe partea carosabilă reprezintă un lucru periculos, mai ales cînd obstacolul creat nu este nici semnalizat corespunzător.

Spun periculos gîndindu-mă nu numai la autovehiculul lovit și cel care lovește, ci și la alți participanți la trafic care pot avea de suferit în urma unor astfel de coliziuni. Recent un autoturism de mare capacitate a acroșat un altul care staționa și în urma impactului a fost „expediat“ frontal într-o „Lada 1500“ care se deplasa din sens contrar. Accidentul s-a soldat cu moartea ori rănirea gravă a mai multor persoane.

De unde se trage concluzia că în circulație conjugarea greșelilor comise de șoferii care circulă incorect cu greșelile celor ce opresc ori staționează incorect pot avea un deznodămînt fatal.

Colonel VICTOR BEDA ■

„Muntele, Carpați-2000, iată viața mea!"

— Acum cîțiva ani, stimate tovarășe doctor Radu Rey, ați întreprins un sondaj ieșit din comun. În bazinul Dornelor, în așezări de munte cu multiseculare tradiții în creșterea animalelor, ați întrebat 1 718 elevi din clasele V—X ce profesiune intenționează să îmbrățișeze în viață. Părinții acestor copii erau în proporție de 95 la sută crescători de animale, îndeletnicire transmisă din tată în fiu. Dar aceștia fii, ce au răspuns? Că doresc să devină pădurari, strungari, ingineri, șoferi, iar fetele — moașe comunale, croitorese, arhitecte, și doar trei din 1 718 — „crescători de animale ca tata!".

— Acest răspuns m-a zguduit.

— Și pe noi. Drept care, pornind de la cercetările dv., în care sondajul reprezintă doar o parte infinitezimală, am inițiat o serie de articole sub titlul generic „CARPAȚI—2000". În prezent, rodul cercetărilor cărora le-ați închinat mulți ani din viață, eforturile, visurile dv., se află strînse în volumul sub tipar „Viitor în Carpați". Titlu semnificativ, deoarece dv. nu priviți spre trecut, ci spre viitor, nu vă încîntați de forme perimate, nu exaltați patriarhale gospodării montane, dar știți de rudimentar înzestrate, ci vă gîndiți la Carpații anului 2000. Pledați pentru valorificarea superioară a resurselor umane ale zonei de munte, îmbogățirea vieții social-culturale a unor așezări izolate, combaterea sentimentului psihologic de claustrare la unii tineri și înlocuirea acestuia, cu ajutorul diverselor metode stimulative morale și materiale, prin sentimentul mîndriei de crescător de animale de la munte. Visați la minimasini agricole adaptate acestui specific, la valorificarea și prin turism a gospodăriilor montane — ele de acum există, nu trebuie construite hoteluri costisitoare! — insistați asupra importanței asistenței tehnice de specialitate. Aria de cercetare este atît de vastă încît prefațatorul cărții, profesorul universitar doctor docent Vasile Gheție, membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România, afirmă: „Se întrezărește poate nașterea unei adevărate științe de sinteză, destinată a da răspuns multiplelor întrebări pe care specificitatea montană o presupune. O monologie? De ce nu..." Dar dincolo de această carte — prezentată pe larg în ultimul număr al revistei „Viitorul social" — se ascunde foarte personala și omeneasca experiență a unui „simplu medic veterinar" din Vatra Dornei pentru promovarea unor idei științifice îndrăznețe. Desigur, nu ignorăm că problematica montană a preocupat și preocupă și pe alți cercetători valoroși, dar aci nu întocmim dări de seamă exhaustive și nici bibliografii, ci este vorba de Radu Rey și, de ce să n-o spunem?, de lupta lui, de omul la tribuna socială.

— De fapt, discutăm despre un lucru foarte firesc: o cît mai bună gospodărire a zonei noastre de munte, asigurarea, în limite rezonabile, a populației crescătoare de animale, echilibrarea raporturilor dintre creșterea animalelor și alte sectoare din zona montană, prezervarea unor valoroase tradiții economice și culturale. Altfel spus: îmbinarea strînsă dintre Miorița și modernism, punerea în valoare a rezervelor existente, ținînd seama de specificul acestor zone, cu un scop unic și deosebit de nobil: hrană. Acest pămînt care fără animale și oameni ar rămîne lut gol ne dă în fiecare an lapte, carne, piei, lînă, deci valori efective și de o excelentă calitate, avînd în vedere că pe vîrf de munte producția animală, pomicolă și microagricolă se realizează în condiții sută la sută naturale. Aș adăuga, gîndindu-mă la criza deosebit de acută de proteină animală în lume: iată o direcție de dezvoltare sigură și de mare viitor!

— Care este situația la zi în problema montană?

— S-au făcut pași mari și importanți, aș zice esențiali. Congresul țărănimii din 18—20 aprilie 1977 a stabilit liniile fundamentale de organizare și asistare. Din inițiativa secretarului general al partidului s-au înființat Comisia centrală a agricultorilor din localitățile necooperativizate, precum și comisiile județene și comunale. Compuse din specialiști agricoli, silvicultori, reprezentanți ai organelor locale etc., aceste comisii au sarcina de a sprijini sub diverse forme producția și activitățile legate de creșterea animalelor. Producătorului individual din zona de munte i se asigură, pentru prima oară în istoria țării, dreptul la pensia de bătrînețe, iar recent au fost aprobate și statutele asociațiilor crescătorilor de bovine și ovine, precum și ale pomicultorilor din zona de munte. Cu alte cuvinte, a fost creat cadrul organizatoric și legislativ strict necesar unei viitoare evoluții.

— Dv. de la ce ați pornit în cercetare, acum zece ani?

— Aș spune, simplu: de la viață, de la nevoile efective ale producției. Poate și de la o dorință tinerească de afirmare. Cine n-o are la 30 de ani? Dar sprijinul esențial, suportul moral al tuturor celor ce le-am întreprins mai tîrziu — și care nu au fost prea simple — l-au constituit sarcinile trasate de documentele de partid, referirile secretarului general privitoare la necesitățile de dezvoltare a zonei de munte, încurajarea primită din partea unor organe centrale și locale de partid și de stat.

— A fost dificil?

— Nu a fost o perioadă ușoară. A trebuit să culeg date de unul singur, să port discuții — pot spune fără exagerare — cu mii de crescători de animale, să sacrific concedii și să colind Carpații de la un capăt la altul, făcînd observații și comparînd mereu regiunile între ele, spre a putea desprinde particularul de general. A fost nevoie să mă consult cu părinții, cu bunici și apoi să înțeleg ce vrea tineretul zonei de munte. Ajutat de mai mulți profesori din școala generală am efectuat mii de testări, din Apuseni pînă înapoi la mine în Bucovina. Firește, în toți acești ani a trebuit să-mi văd, ca tot omul, și de sarcinile profesionale, de munca de zi cu zi — în cazul meu, aceea de medic veterinar igienist, care implică destule răspunderi.

— Ați trăit și momente de mare emoție în această cercetare științifică, însă care vizează oameni, relații cu oameni?

— M-a emoționat și tristul peisaj al unor munți întregi, rămași nerecoltați ani în șir. M-a întristat și însingurarea tot mai accentuată a unor frumoase plaiuri montane și a unor gospodării de acum părăsite. Am trăit însă și emoția colectivă a primei expoziții zonale de animale de la Dorna Candrenilor, în octombrie 1972, pe care am inițiat-o, înnodind astfel firul unei tradiții aproape uitate. Cu această ocazie am putut verifica sensibilitatea și interesul încă prezent la acești crescători de animale pentru astfel de manifestări care îmbină caracterul cultural cu cel economic. Apoi am avut destule emoții și... așteptînd pe la uși. Însă cele mai puternice simțăminte sînt de altă natură și ele mi-au fost izvorul în cele mai grele momente: **mîinile.** Da, în primul rînd mîinile bătrînilor din Apuseni, din munții Făgărașului, Gorjului, Maramureșului, Vrancei sau Bucovinei. Acele mîini uniforme prin bătăturile și asprimea lor, mîinile crăpate și bătucite ale femeilor. Mîini care nu cunoșteau duminicile și sărbătorile, pentru că zootehnia nu iartă, vacile trebuie mulse totuși, de trei ori pe zi, iar pe vîrf de munte nu găsești ușor înlocuitor. Dar, în același timp, sînt și mîini de silvicultori, de muncitori forestieri, de mineri. Mîinile acestea merită sărutate de toți fiii și nepoții din lume pentru fapta lor de permanent eroism. E poate mai greu să fii erou așa, decît într-un unic moment de supremă încleștare. Erou de o viață întreagă... Este absolut emoționant să privești o bătrînică ajungînd la abator cu vaca, un animal care și-a făcut datoria, uneori, 20 de ani și care a devenit, într-un fel, membru al familiei. În momentul despărțirii bătrîna plînge, fuge, să nu vadă! Ce profunzime, ce psihologie în această relație caldă om-animal, care poate fi cel mai bine înțeleasă în contextul izolării specifice gospodăriilor montane.

— Pe traseul anilor de cercetări nu ați avut căderi?

— Cum să nu. Destule. Trăind însă aici, în Munții Dornei, alături de oamenii locului, îmi găseam mereu puncte de reechilibrare. Uneori era suficient să urc o culme și să-mi arunc ochii în jur ca să înțeleg că nu trebuia să abandonez. Vedeam bătrîne la trei dimineața după ce au parcurs kilometri de suiș și coboriș, cu bidonul în spinare, grăbindu-se să ajungă la timp, cu laptele, la căruța ce-l colecta. Înțelegeam atunci din nou totul, mă pătrundeam de datoria mea.

— Specialiștii v-au înțeles?

— Și da, și nu. Dealtfel, este și complicat. În adevăr, problema montană nu este, după părerea mea, suficient studiată; mai mult, prin complexitatea sa o consider greu cognoscibilă, căci dacă ar fi fost altfel, probabil că ar fi fost de mult rezolvată. Nu avem încă experiența și nici expertii necesari. Repet, este părerea mea. Pentru a reveni la specialiști: ei sînt de regulă strict compartimentați. Apoi, știți vechea zicală: „E greu să ajungi filosof în satul tău". Zicala afirmă însă numai că e greu, nu și imposibil. În ce mă privește, am avut de luptat și cu un subtil joc al vanităților, al orgoliilor rănite, al invidiei. M-am lovit și de imobilism, de inerție și de automulțumire, chiar de îngrijorarea față de perspectiva unui plus de efort necesar. Am întîlnit, mai grav, și teama de răspundere. N-a lipsit nici tentația însușirii unor idei. La început am fost considerat de unii carierist, de alții exagerat, apoi doar romantic, dar este curios că aproape nimeni dintre cei care nu se zgîrceau la asemenea calificative nu se găsea angajat alături de mine, direct și cinstit, într-o muncă măsurată mai mult în nopți decît în zile, atît de scurtele zile! Problema montană, considerată în ansamblul ei, în toate subtilitățile și interrelațiile pe care le presupune, a fost, o lungă perioadă de timp, o cvasinecunoscută. E drept că s-au scris lucrări valoroase. Nu prea multe, dar s-au realizat, însă pe secțiunile disciplinare ce alcătuiesc complexul montan: silvicultura, geologia, geografia, sociologia, pedologia, flora și fauna, istoria etc., etc. Problema montană a României sau a oricărei alte țări reprezintă însă o adevărată știință, departe încă de a fi perfect stăpînită.

— Dv. stăpîniți „montologia" de care vorbea academicianul Gheție?

— Să mă înțelegeți. Studiez de zece ani diversele ei aspecte și trăiesc în acest mediu de cînd m-am născut. (În paranteză fie zis, familia mea se trage din neam de răzeși moldoveni, în ciuda ortografiei oarecum neobișnuite a numelui.) Sînt medic veterinar format într-o perioadă cînd medicina veterinară și zootehnia fuzionaseră. Am lucrat ca medic în I.A.S., C.A.P., iar de cîțiva ani — în igiena alimentară în zona Vatra Dornei. Am acumulat deci o anumită experiență profesională, la care a trebuit să adaug studiul autodidact în diverse domenii extraprofesionale. Azi, parcă aș dori mai mult să spun: „Sînt de profesie om". După toate acestea, abia dacă îndrăznesc să mă consider orientat în problema montană. Cît despre o cunoaștere efectivă, s-ar putea să nu ajungă o viață de om. Am bunul simț să spun că abia acum știu cît de puțin știu din ceea ce ar trebui să știu. Tocmai de aceea nu mă impac cu ideea amatorismului. Firește, eu nu afirm că soluțiile mele sînt unicele ce se pot aplica. Trebuie să acceptăm că totdeauna există mai multe căi prin care se poate ajunge la același scop. Dar modul cum orientăm cercetarea, ce direcții și sensuri îi imprimăm acum, la început de drum, acestea sînt probleme de mare responsabilitate.

— Congresul țărănimii din anul trecut, documentele și hotărîrile de partid au creat cadrul general adecvat pentru abordarea problematicii montane la noi. Pe baza bogatei dv. experiențe practice și de cercetare, ce acțiuni concrete ați sugera?

— După părerea mea, calea de urmat este cea experimentală. Pe baza unei cercetări sistematice, să realizăm mai întîi modelele de organizare în funcție de specificitatea regională. Carpații noștri sînt totuși atît de variați! Aș propune înființarea unui centru interdisciplinar de cercetare, prospectare și experimentare pentru zona de munte la Vatra Dornei. De ce aci? Bazinul Dornelor reprezintă pentru zona de munte a țării superlativul. Prin acest centru, a cărui sarcină principală ar fi tocmai realizarea modelelor mai sus-menționate, în cadrul existent la ora actuală, s-ar putea îmbina judicios cercetarea cu producția. Apoi, pe principiul cercurilor concentrice și prin schimburi de experiență, s-ar trece, într-un număr de ani, la generalizări.

— De unde cadrele necesare?

— Pe de o parte este nevoie de experți în problematica montană complexă, nu neapărat specialiști agricoli la bază. Pe de altă parte, sînt necesari specialiști agricoli. Or, actuala școală românească medie și superioară nu creează, socot eu, cadre suficient de bine profilate pentru zona de munte. Aci, de problemele pur agricole, ca și de cele privind alimentația și creșterea animalelor, deci de zootehnie, se ocupă crescătorul însuși, întrucît furajarea se bazează pe flora spontană a pășunilor și fînețelor naturale, și numai în completare pe plantele cultivate. Bineînțeles, nevoia unei mai bune îndrumări pe linie tehnică agricolă rămîne, dar în zona de munte, cred eu, medicul veterinar joacă rolul de factotum. Nu de puține ori hrana unor copii mici într-o gospodărie izolată poate depinde de salvarea la timp, de către medicul veterinar, a unei vaci cu lapte... Eu consider, așadar, că prima chemată la moderarizarea creșterii animalelor în zona de munte este medicina veterinară. De ce una din cele patru facultăți de medicină veterinară și zootehnie din țară nu ar fi profilată pe formarea cadrelor veterinare necesare sutelor de comune **montane** necooperativizate?

— Aceste idei ale dv. vizează viitorul apropiat. Ce se întîmplă acum în teren?

— Este prematur să tragem concluzii. Întregul proces se află abia în fază incipientă. Ei este complicat, de aceea numai confruntarea cu practica va fi concludentă.

— Trecînd peste toate pe care le-ați trăit, și bune și rele, și pentru că noi ne bucurăm să vă găsim echilibrat și ferm pe poziții, spuneți-ne: ce se selecționează, ce rămîne?

— Faptul că am încercat ca, pe măsura puterilor și cunoștințelor, să-mi aduc contribuția la păstrarea și dezvoltarea valorilor materiale și spirituale ale Carpaților noștri, această splendoare a naturii, coloană vertebrală și rezervă de veacuri a României. Eu cred că problema muntelui trebuie rezolvată neapărat cu oamenii de la munte, legați cu toții, de la producător pînă la specialist, prin multiple fire vizibile și invizibile de acest pămînt frumos și aspru. Și nu mă sfiesc să afirm că pentru rezolvarea problemei montane este nevoie și de o scînteie de romantism.

— Ce vă preocupă mai mult în momentul de față?

— Puțin sănătatea mea. Dar mai mult — noul studiu la care lucrez. Bineînțeles, tot despre Carpați. Muntele, Carpați—2000, iată viața mea.

LIONEL NIȚESCU ■

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33 cod 71 341. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20, interioare: publicistică social-politică (L. Timbus, I. Purcaru, L. Nițescu — 16 17); reportaj (Nicolae Cristache — 16 06); cultură, știință, învățămînt, sport (G. Arion, N. Ionescu — 16 19, 16 06); scrisori, anchete cetățenești (M. Nedelea, E. Seceleanu — 16 18, 17 87); fotoreportaj (15 95); documentare (16 23); cenaclu, administrație (17 78 82 și interior 17 83; secretariat de redacție (Dan Bîrlădeanu, Cornel Cotană — 17 82, 16 21); secretar responsabil de redacție (Tudor Octavian — 17 63 16 și interior 16 11); redactor șef adjunct (Nicolae Arsenie — 17 63 16 și interior 17 86); redactor șef — 18 22 96 și interior 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la ILEXIM — Departamentul Export-import presă, PO Box 136—137, telex: 1 12 26, București str. 13 Decembrie nr. 3

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI: 2 LEI

41505

flacăra

7 SEPTEMBRIE 1970

Olari din Nord

În Nord e un cîntec tăios și sălbatec,
din Bistrița cerbil sorb încă jăratec ;
Din lutul de-acasă olarii frămîntă
trecutele vremuri și oalele cîntă
Cu linia neagră stoarsă din noapte
prin palmele albe ca grînele coapte...
Beția roții olarului sfarmă
un braț ruginit cu vreme pe armă
Istoria-i scrisă în ea ca-ntr-o carte
cu moarte de singe, cu singe, și moarte.
Din lutul de-acasă olarii frămîntă
trecutele vremuri și vremile cîntă
Cu linia neagră smulsă din noapte
prin palmele albe ca grînele coapte...

ILIE ADELI ■

La Întreprinderea de autocamioane Brașov

Din patru oameni, trei învață

Intreprinderea de autocamioane Brașov. Lucrează, aici, douăzeci și șase de mii de oameni. Cît un oraș. Dacă mai punem la socoteală și faptul că, de-a lungul anilor, au plecat din această întreprindere vreo cincisprezece mii, toți cu meserii bine învățate, înțelegem de ce munca în cadrul serviciului personal nu e tocmai ușoară. Pe lîngă întreprindere funcționează, cum foarte nimerit arată inginerul Dumea Crăciun, o adevărată primărie, a cărei ocupație este, între altele, de a înregistra toate „intrările" și „ieșirile".

— În urmă cu 19 ani, din trunchiul întreprinderii noastre se desprindea „Rulmentul" Brașov, astăzi, la rîndul ei, întreprindere binecunoscută. Mai tîrziu, prin 1965, din secția de agregate s-a desprins FMUAB-ul, iar anul trecut, din secția de cutii de viteze, întreprinderea de mașini agricole și subansamble din Sfîntu Gheorghe. Mai sînt și alte exemple. Fluctuația s-a datorat însă și dezvoltării industriale a unor județe, pînă la un timp mai că-

(Continuare în pagina 5)

DUMITRU ELIADE ■

Bacău, un oraș pentru toate anotimpurile

La rivalitate cu Iașii, care domină de pe colinele sale nordul Moldovei, Bacăul e capitala Moldovei de mijloc. Adică a unei Moldove, zic cei ai locului (și noi le dăm dreptate în absolut !), cu nu mai puțină mîndrie istorică, cu nu mai palide frumuseți, cu nu mai subțire strălucire contemporană. E capitala unui județ a cărui hartă, în liniile-i mari, se suprapune peste vechiul „ținut" atestat pentru prima oară într-un brisov al lui Ștefan cel Mare, mîndru ținut de munți și codri, dulce ținut de cîmpii și ape, hartă de vechi brocart, cu tonuri singerii patinate, peste care se așază țesătura în fir scump, împletită de noii meșteri, cu savante motive decorative, implinind strălucirile celor vechi. Cînd.

(Continuare în paginile 12—13)

ILIE PURCARU ■

Sub semnul urgenței!

INVESTIȚIILE

Investiție dintre cele mai importante pentru județul Ilfov, I.I.S.Z. Urziceni a devenit proiect de execuție în anul 1973, urmînd să intre în funcțiune, după calculele inițiale, în anul 1975. Deja întîrziată, investiția a fost surprinsă de marea inundație a verii acelui an, apele Ialomiței ridicîndu-se la aproape doi metri chiar în incinta fabricii și compromițînd mașini și utilaje, construcții, întregul șantier. A fost criticat aspru amplasamentul așa

(Continuare în pagina 6)

DUMITRU GRAUR ■

MALA BEDIVAN ZAMFIRESCU — Portret de fată

Actualitatea

● **Ansamblul folcloric de cîntece și dansuri „Hora" din județul Vaslui, laureat al Festivalului național „Cîntarea României", a plecat într-un turneu în Cehoslovacia pentru a participa la Festivalul cimpoierilor de la Strakonice ● Automatul pentru eliberarea tichetelor I.T.B. plantat în Piața Romană nu folosește în continuare la nimic, în ciuda elipitului inteligent al beculețului care te face atent că aparatul funcționează ● La Roman a intrat în fabricație strungul Carusel de mari dimensiuni dotat cu aparataj electronic de comandă și control ● La Fălticeni s-a terminat concursul pompierilor amatori din localitate. După probe viu disputate, pe primul loc s-au clasat pompierii de la Fabrica de P.A.L. și mobilă ● Specialiștii români în instrumental medical au realizat un aparat electronic pentru analiza singelui care efectuează operația respectivă într-un timp record ● Profitînd de un frumos obicei de nuntă al locuitorilor din satul Bourei (Suceava) (potrivit căruia un nuntaș isteț poate fura pantofii miresei) Pavel Ciciu și-a propus, la nunta lui Ion Ochiană, să fure toate perechile de pantofi ale miresei. A fost oprit la vreme ● Pe vîrful Toaca (Neamț) a fost doborît recent recordul local în materie de uragane. Ultimul a avut o viteză de 140 kilometri la oră ● Siderurgiștii reșițeni au elaborat în plus, de la începutul anului, peste 25 000 tone fontă, cocs metalurgic, oțel și laminate ● Una dintre muncitoarele fruntașe de la I.I.F. Maramureș se numește Emilia Tancoți și lucrează la secția „pufuleți" ● În subteranele sectorului minier Vărzari al I.M. Voivozi (Bihor) au fost puse în funcțiune două noi complexe mecanizate, tip CMA-2, de fabricație românească ● Ioan Munteanu din Sibiu (str. Șerpuită nr. 25) se numără printre puținii fericiți cărora le-a venit pe țeava de la bucătărie un firav puișor de șarpe. I. M. și-a dat demisia și, plin de încredere, așteaptă în fața robinetului sosirea întregii familii a șerpișorului ● Ospătărița Valentina Lupu de la bufetul „Piața 1 Mai" din stațiunea Amara vindea sticla de bere cu 50 de bani în plus. În medie, cam patru sute de sticle pe zi. Beneficiul personal, 200 de lei. Pe lună asta ar veni cam 6000 lei. Pe an, o „Dacia 1300" ● În ziua apariției acestui număr al revistei noastre, 40 de familii din Gura Humorului vor primi cheile noilor apartamente proprietate personală. Nu știm dacă și la aceeași oră ● În timp ce efectua o manevră cu un convoi de vagoane, mecanicul de locomotivă Petru Duca (C.F.R. Satu Mare) a observat un început de incendiu pe cîmpul de care se apropia. A oprit imediat garnitura și cu stingătorul de incendiu al locomotivei a localizat focul, evitîndu-se astfel paguba ● Începînd de astăzi, timp de trei zile, se vor desfășura la Poiana Brașov lucrările celui de al II-lea Simpozion privind controlul și atestarea calității produselor electrotehnice și electronice. În această scurtă perioadă toate televizoarele vor funcționa ireproșabil ! ● Dr. Alexandru Ciucă de la Institutul național de gerontologie și geriatrie este de curînd membru al Comitetului asociației internaționale de gerontologie pentru Națiunile Unite, organ consultativ pentru studiile întreprinse de O.N.U. în problema îmbătrînirii demografice ● Între pitoreasca localitate Rășinari și cabana Curmătura există tăbliță prin care sibienii se adresează turiștilor limpede și curat precum apa de munte : „Vă mulțumim că nu ați poluat apa".**

Țăranul, calul și albinele

Țăranul român, **„subsemnatu Mihalache Stancu"**, din Studinița Oltului, scrie o declarație unei instanțe abstracte, de la care așteaptă dreptatea. Țăranul român Mihalache Stancu „fiind salariat la I.A.S. Studina din 1963 pînă în 1977, pe funcție de mecanic agricol". Și ca să fie mai în clar instanța, sărmanul Mihalache Stancu explică într-o paranteză care, după cum e desenată pe hîrtie, pare să-i fi costat multă trudă că e „tractorist".

Toate ar fi fost cum ar fi fost, dar omul a primit sarcina să „transporteze" muncitorii la cîmp, fapt pe care, după cum zice, l-a executat.

Dar, în jurul orei 10, muncitorii au cerut apă. Era 27 iunie și soarele trebuie să se fi înălțat pînă la unghiul primei fierbințeli.

Și țăranul român Mihalache Stancu a luat, trimis de șeful său, șareta cu calul, a adus apa, muncitorii au băut. Și, de aici, începe nenorocirea. Calul — că au văzut și oamenii — a răsturnat doi stupi de albine și, dintr-o dată nu s-a mai putut descurca printre albine și stupi, mai cu seamă că avea și șareta după el.

Și țăranul român Mihalache Stancu a văzut albinele „agitîndu-se" pe cal și, în condițiile date, Mihalache Stancu a făcut ce ar fi făcut orice erou : a sărit cu un cuțit să taie hamul calului, ca să-l salveze pe nenorocitul animal, ca să nu-l înțepe și să-l omoare albinele agitate și, poate, și pentru ca nimeni (nici chiar conștiința sa) să nu-i poată imputa lui, Mihalache Stancu, prăpădirea calului.

Trebuie să fi fost o imagine de coșmar absolut aceea în care un om, în luptă cu albinele trudea să scoată calul din ham și din moarte. În zadar! Calul a fost ucis de albine, calul a fost executat de purtătoarele mierii cărora le deranjase casele, stupii. El era mare, el, calul, dar ele, ele, albinele, erau multe.

Iar țăranul român Mihalache Stancu a trebuit să fie transportat la spital de urgență, căci brațul stîng și ochiul drept îi erau deja străine, datorită năvalei albinelor.

A urmat pensionarea. Dar ea nu s-a făcut „pe caz de accident de muncă". S-a făcut „pe boală obișnuită", parcă spre a-i resuscita lui Mihalache Stancu mîndria de a spune „eu nefiind bolnav niciodată".

Dar iată (transcrisă de noi cu exactitate) scrisoarea lui Mihalache Stancu trimisă unei instanțe de la care el așteaptă totul :

Declarație

„Subsemnatu Mihalache Stancu din com. Studina sat Studinița jud. Olt fiind salariat la I.A.S. Studina din anu 1963 pînă în anu 1977 pe funcție de mecanic agricol (tractorist).

(Continuare în pagina 2)

ADRIAN PĂUNESCU ■

DIN CUPRINS :

- Am fost risipitor cu energia singurei mele vieți (pag. 4)
- Ssst ! Liniște, paznicul doarme ! (pag. 9)
- Contribuții românești de seamă în antropologie (pag. 11)
- Acasă la Eftimie Murgu (pag. 12—13)
- Actori fără rol (pag. 17)
- La ce lucrează Fănuș Neagu (pag. 19)

PITEŞTI:

Omul, anul şi pomul şi o mare citadelă industrială

Cine vrea, mai poate să prindă o jumătate din strada Teiuleanu şi strada Tîrgu din Vale, ultimele imagini ale fostului tîrg pitit printre dealuri, pe malul drept al Argeşului.

Am sub pleoape imaginea proaspătă a unei cascade de flori ce se revarsă pe treptele de marmură ale Casei de cultură a sindicatelor din Piteşti.

Privesc mozaicul încă proaspăt de pe zidul fabricii de pîine din zona industrială Nord, lucrare monumentală de mari proporţii şi după cum se spune, de o deosebită calitate artistică.

O ceaţă de praf trece peste expoziţia de flori, cunoscutul praf de şantier citadin, cu miros de pămînt răscolit, de caldarîm vechi, de ziduri bătrîne, de lapte proaspăt de var, de scîndură nouă, de aparate de sudură, de motoare şi utilaje folosite în construcţii, de beton, vopsea şi chit pentru ferestre. Peste mozaicul de pe care nu s-au ridicat încă schelele. trece, diafan, mirosul de pîine coaptă.

Simpozionul naţional al floricultorilor a avut loc în acest an la Piteşti ca un semn de recunoaştere că acest municipiu este şi un oraş al florilor.

Citadelă a autoturismului românesc şi a petrochimiei, întreaga noastră producţie de autoturisme de oraş se realizează aici. Aproape o treime din ţiteiul nostru destinat prelucrării trece prin retortele acestei tinere şi moderne industrii. Citadelă a podurilor metalice de cale ferată, toate podurile metalice din ultimele două decenii de pe căile ferate române fiind construite aici. Oraş al motoarelor electrice, stofelor, pînzeturilor, garniturilor de mobilă, articolelor tehnice din cauciuc, al unei game largi de bunuri de larg consum. În numai 15 ani municipiul de pe Argeş a ajuns unul dintre marile centre industriale ale ţării. O treaptă de la care se porneşte. O producţie mai mare cu 13 miliarde de lei în 1978 faţă de anul 1975. În 1980 valoarea producţiei globale industriale va fi de două ori mai mare decît cea din 1975. Spor ce se va realiza atît prin punerea în funcţiune a unor noi capacităţi, cît şi prin creşterea productivităţii muncii, element ce va contribui cu două treimi la rezultatul material al acestui salt cantitativ şi calitativ.

Pe primarul oraşului îl întîlnesc în şantier, în acel loc unde se întîlneau pînă nu demult strada Craiovei cu strada Teiuleanu. Cu o cască de constructor, cu sprîncenele şi genele albite de praf. Ars de soare ca un ţăran pe ogor. Este timpul să mă apropii. O discuţie despre motorul „care nu bate bine" al unui excavator. De la mecanic de utilaje la mecanic de utilaje.

Piteştiul este un oraş de oameni harnici şi buni gospodari. De trei ori locul I pe ţară. Ultima distincţie pentru anul 1977. Faţă de care de pe acum s-a luat un important avans, dacă ne gîndim că pe primele 7 luni s-a realizat o producţie globală în valoare de peste 100 milioane de lei peste plan, că prevederile veniturilor proprii au fost depăşite la 30 iunie cu 2 265 040 lei, ceea ce face posibilă finanţarea altor acţiuni suplimentare. Valoarea muncii patriotice în ultimul an încheiat, peste 3 400 lei pentru fiecare locuitor.

— Care este argumentul dumneavoastră cel mai imbatabil ca să puteţi realiza o asemenea concentrare de forţe ?

— Asta este, le spun, casa noastră, cum ne-o concepem, ne-o facem, ne-o amenajăm şi ne-o întreţinem, aşa o avem şi ne bucurăm sau nu ne bucurăm de ea, aşa o lăsăm după noi.

— Rezultate ?

— Multe... Unele care se măsoară în metri cubi şi în lei. Altele pentru care nu s-au inventat unităţi de măsură.

Avem la îndemînă o listă lungă de realizări numărate şi măsurate : amenajarea pîrîurilor Bascov, Valea Rea, Găvana Mică şi Găvana Mare ; patru fîntîni pe strada Balotesti, trei fîntîni pe strada Nucului ; muncă patriotică în valoare de 2 643 550 de lei la căminul de nefamilişti de pe strada Linăriei, de 2 506 400 lei la Grupul şcolar de petrochimie, de 4 000 000 la construcţia bazinului de apă de pe strada Stadionului... 100 de brigăzi ale viitorilor locatari pe şantierele construcţiilor de locuinţe... 30 de străzi reparate... 34 de terenuri de joacă pentru copii... şi atîtea altele, la boabe mărunte, la metri, la lei... Şi, dincolo de toate acestea, ceea ce nu se poate măsura nici cu ziua, nici cu anul, nici cu pasul, nici cu cotul. nici cu banul : dragostea şi simţul de răspundere faţă de acest oraş, sentimentul angajării şi implicării în concepţia şi execuţia obiectivelor, creşterea rolului de producători dar şi de proprietari şi beneficiari a ceea ce se construieşte aici.

Dacă cineva vrea să cunoască vechiul tîrg tupilat între coline, nu are de mers cine ştie ce în trecut. De-abia s-au scurs vreo 15 ani de cînd, pe Strada Mare, treceau printre picioarele călătorilor şoareci cu pui în gură, la vremea cînd a început demolarea masivă a vechiului centru de dughene. Regretul principal al edililor este că nu au avut ce să păstreze. La stradă prăvălia, în curte lungul şir al camerelor de închiriat, cu intrare directă, cu ziduri subţiri şi pline de igrasie, cu sobă de tablă, lipsite de apă şi canalizare.

Cine şi-ar fi putut imagina un centru civic cu o arhitectură atît de modernă şi de personală ca cel de azi ? Cine şi-ar fi putut închipui cartierele Războieni, Craiovei, Trivale, Negru Vodă, Găvana I, Găvana II, Banatului şi petrochimiştilor, aproape fiecare cît oraşul de acum un sfert de veac, fiecare cu blocuri noi, cu străzi moderne, cu spaţii verzi şi cu toate dotările necesare, pe văile şi pe dealurile pe unde creşteau mărăcini şi păşteau caprele ?

Am citit undeva despre motivul de mîndrie al unei mari metropole europene în perimetrul căreia exista cîte un arbore la patru locuitori. La Piteşti, numai în anul trecut s-au plantat 120 000 de conifere, arbori şi arbuşti. Un copac pentru un locuitor într-un singur an. Omul, anul şi pomul. Plus 85 000 de trandafiri, 65 km de gard viu, 76 ha de gazon în acelaşi an. În acest oraş înconjurat de păduri, livezi şi podgorii.

Oraşul nou Piteşti, aflat încă în construcţie, cu o personalitate de pe acum bine conturată, nu a luat din cel care a fost decît oamenii, pe care i-a adus, firesc, în altă condiţie economică socială şi urbană. nu a luat decît cîteva elemente din frumoasa arhitectură veche şi cîteva toponime.

Cine vrea să mai prindă o imagine a tîrgului de altădată mai are un prilej, de cîteva zile, de cîteva săptămîni. O jumătate din strada Teiuleanu şi toată strada Tîrgu din Vale, străzi de foşti prăvăliaşi, mai sînt încă în picioare.

Dar pe planşele proiectanţilor au crescut şi aici ansamblurile arhitectonice ale oraşului de mîine.

Cu o jumătate de oră înainte dispăruse sub moloz erama din gura tîrgului, cocătorii de pîine stăteau de vorbă în pauza de prînz cu cei cinci artişti plastici ai mozaicului de pe zidul fabricii lor, s-a băgat apă în bazinele noi de înot din complexul Ştrand şi a ţîşnit apă în noile fîntîni arteziene de pe strada Bucureşti şi trec oameni cu vase spre izvorul cu apă de subteran de pe strada Crinului, care este şi o adevărată operă de artă, şi răsare iarba pe taluzul vechii artere de obor săptămînal şi reporterul încheie o discuţie alergată prin tot oraşul după primarul urbei.

Astfel arăta municipiul de pe malul drept al Argeşului, la mijloc de august. Pun aici data pentru ca pînă la apariţia acestor rînduri nu ştiu cîte camioane mai sînt încărcate cu moloz, cîte fundaţii se mai toarnă, cîtă iarbă mai încolţeşte, cîte flori mai dau în floare.

MARIN IONIŢA ■

Ţăranul, calul şi albinele

(Urmare din pag. 1)

În ziua de 27 iunie 1977 fiind repartizat să transportez muncitorii în cîmp cu remorca cu tractoru fapt ce l-am executat. Ajungînd la locu de muncă şefu de fermă mia încredinţat dea urmării împreună lucrarea efectuată de muncitori în juru orei 10 muncitorii au cerut apă. Şefu de fermă ma trimes să iau apă la capătu tarlalii se afla şareta cu calu şi tot odată de-a lungu tarlali se afla o stupină de vro 100 de stupi, după ce-au băut muncitorii apă şareta cu calu am duso departe de stupi 200—300 m. După 20—25 minute oamenii care au ieşit mai întîi la marginea porumbului au văzut calu în stupină răstornind 2 stupi sprijinindu-se şareta în stupi. Albinele s-au agitat pe cal iar eu avînd un cuţit în mînă am alergat să tai hamu calului pentru al salva, albinele s-au agitat şi pe mine a mai venit încă un băiat în ajutor Mărin Floarea care a primit şi ei înţepături mai puţine, după ce m-au înţepat albinele am fost transportat cu maşina la dispensaru Studina de unde am fost transportat de urgenţă su salvarea la Spitalul unificat Caracal, fapt ce mi-a dăunat vătămarea corporală, braţu stîng şi ochiu drept. După 90 de zile spitalizare am fost propus la pensie întrucît conducerea I.A.S. Studina nu mi-a întocmit dosaru cerespunzător, schimbîndu-mi funcţia de mecanic agricol la pompagiu funcţie pe care nu o recunosc şi n-am lucrat-o niciodată. Întocmirea dosarelor nu s-a făcut conform certificatelor medicale pe accident de muncă sau în legătură cu munca mi s-a întocmit dosaru pe boală obişnuită ne fiind bolnav niciodată.

Mihalache Stancu".

Mihalache Stancu, tractorist, a devenit deci pompagiu, „funcţie pe care n-o recunosc".

Cu capul şi corpul încă vuind de acele teribile mici răstigniri ale albinelor, Mihalache Stancu cere, pe bună dreptate, să-şi aducă şi cei în drept aminte de felul în care a trebuit să iasă la pensie.

Tristă e scrisoarea dumneavoastră, ţăran român Mihalache Stancu ! Subiect de nuvelă, nu alta ! „Declaraţie" îi zice omul, scrisorii sale, care se încheie stîngaci, fără să ceară nimic, doar semnînd. Ce să ceară ? Ce ştie el să ceară ?

Nădăjduim că situaţia aceasta va încăpea pe mîna unor albine lucrătoare, nu pe a unor trîntori.

Luptînd să taie hamul calului, invadat de albine, ţăranul astăzi pensionar Mihalache Stancu aşteaptă să-i taie cineva hamul în care a fost pus.

Dreptate pentru Mihalache Stancu, omul care de dragul de a salva un cal şi de dragul ideii de eroism, s-a lăsat cotropit şi scos din muncă de albine.

Se cheamă Vinţu de Jos, dar prin tot ce a realizat stă sus, în fruntea comunelor celor mai harnice

Dintr-o ştire apărută în presa zilelor trecute, am aflat că în urma rezultatelor întrecerii socialiste pe anul 1977, între consiliile populare municipale, orăşeneşti şi comunale, întrecere desfăşurată sub conducerea organizaţiilor locale de partid şi de stat privind îndeplinirea şi depăşirea sarcinilor de plan, social-culturale, buna gospodărire şi înfrumuseţare a localităţilor, una dintre comunele care s-a clasat pe locul I primind prin Decret prezidenţial «Ordinul Muncii clasa I», a fost şi comuna Vinţu de Jos din judeţul Alba.

A doua zi, la una din primele ore ale dimineţii, ne aflam în comuna Vinţu de Jos. Drumul pînă în centrul comunei şerpuieşte prin lanuri de porumb dat proaspăt în spic, apoi pe lîngă case noi, aşezate în grădini pline cu flori multicolore.

Lă sediul consiliului popular îl găsim pe **Ioan Sasu**, primarul comunei, secretarul comitetului de partid, pe **Ion Piclisan**, vicepreşedinte al comunei, pe **Mihai Iovan**, secretar cu probleme de propagandă şi pe **Gheorghe Cornescu**, profesor la şcoala generală din comună, directorul căminului cultural. Pe masa de lucru zeci de planşe, dosare şi machete, transpunînd în miniatură comuna Vinţu de Jos, ne dezvăluie dezvoltarea în viitor a aşezării.

— Bună dimineaţa ! Ce-i nou pe aici ?

— Ce-i nou ? răspunde primarul — păi, mai nou ca ştirea de ieri nu avem... Am obţinut „Ordinul Muncii clasa I", pentru îndeplinirea sarcinilor de plan, social-culturale, pentru buna organizare şi înfrumuseţarea localităţii.

— Ce înseamnă acest lucru ?

— Pentru noi, foarte mult. Înseamnă recunoaşterea muncii şi efortului nostru de ani de zile.

Dacă vreţi, notaţi că această comună, Vinţu de Jos, este formată din 18 sate avînd o suprafaţă de 80 de kilometri pătraţi. Este atestată documentar din 1219, iar în prezent cei 5 700 de locuitori ai comunei — români, maghiari, saşi — îşi desfăşoară activitatea în C.A.P., la atelierele de prestări de servicii din comună. Mulţi tineri muncesc sau îşi termină studiile în Alba Iulia, Cugir sau Orăştie.

— Ce a însemnat anul 1977 pentru comună ?

— Aş începe cu agricultura. Anul trecut am primit „Ordinul Muncii clasa I" pe judeţ realizînd o recoltă de 5 200 kg de grîu la hectar. De asemenea am ocupat locuri fruntaşe şi în cultura porumbului, a sfeclei-de-zahăr şi a cartofului. Avem şi un puternic sector zootehnic, care la ora actuală şi-a depăşit planul cu 14%. Pe lîngă toate acestea activează şi un puternic sector de prestări. Se confecţionează tuburi pentru canalizare, borduri pentru şosele, ţiglă şi articole de masă plastice.

Prin munca voluntară, prin antrenarea tuturor cetăţenilor am reuşit să alimentăm cu apă potabilă o parte din comună. Astfel, pe lîngă gară existau 7—8 izvoare. Am reuşit să le captăm, construind un bazin de mare capacitate, filtre, decantoare, iar acum o parte din comună are apă la robinet. Am redat agriculturii zeci de hectare de pămînt fertil, pe care băltea apa. Anul acesta vom extinde reţeaua de apă potabilă şi ne gîndim deja la proiectarea şi construirea instalaţiilor de termoficare. Acest lucru îl discutam acum.

Seara, tîrziu, am plecat din comuna Vinţu de Jos regretînd că ziua are numai 24 de ore, că nu am putut să consemnez toate realizările pe care oamenii muncii de aici, din această comună, situată la 12 kilometri de Alba Iulia, o fac să arate ca un nou cartier al oraşului, cartier despărţit de acesta doar de cîţiva kilometri de şosea şi lanuri de porumb.

BOGDAN MARIAN ■

Traian Brădean — Mineri din Hunedoara

Pentru soluționarea constructivă a marilor probleme ce confruntă omenirea

Consecvența amplului dialog internațional al României socialiste și-a găsit concretizarea și în această săptămînă prin activitatea președintelui Nicolae Ceaușescu, prin convorbirile purtate cu reprezentanții unor conduceri de partide, cu oameni de stat și ziariști străini.

În cadrul întîlnirii cu **delegația Consiliului Revoluției din Portugalia**, condusă de generalul Jose Lemos Ferreira, membru al consiliului, șeful Statului Major al forțelor aeriene — prilej cu care tovarășului Nicolae Ceaușescu i-a fost înmînat un mesaj de prietenie din partea lui Antonio Ramalho Eanes, președintele Republicii Portugheze — a fost exprimată de ambele părți satisfacția față de evoluția pozitivă a raporturilor dintre România și Portugalia, evidențiindu-se importanța covîrșitoare a dialogului româno-portughez la cel mai înalt nivel realizat cu ocazia vizitei tovarășului Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu în Portugalia. A fost reafirmată dorința de a se acționa pentru continua extindere a legăturilor de prietenie dintre cele două țări, pentru amplificarea conlucrării dintre ele în domeniile economic, tehnico-științific și cultural, aceasta fiind în interesul ambelor popoare, al cauzei păcii, securității și înțelegerii în Europa și în întreaga lume.

Desfășurată într-o atmosferă de caldă prietenie, întrevederea tovarășului Nicolae Ceaușescu cu **tovarășul Haralambos Drakopoulos, secretar al C.C. al Partidului Comunist din Grecia (interior)** a oferit prilejul unei informări reciproce privind activitatea celor două partide și, de asemenea, al unui schimb de vederi asupra unor probleme actuale ale vieții internaționale. În acest cadru s-a exprimat satisfacția pentru bunele relații dintre cele două partide, bazate pe principiile egalității, autonomiei, a dreptului fiecărui partid de a-și elabora independent propria politică, fără nici un amestec din afară. Convorbirea a pus în evidență profundele schimbări care au loc în lumea contemporană, schimbări ce fac necesară intensificarea acțiunilor tuturor forțelor revoluționare, progresiste și democratice în lupta pentru statornicirea unor noi relații internaționale, pentru edificarea unei noi ordini economice și politice mondiale. Cele două partide și-au reafirmat hotărîrea de a milita mai activ pentru dezvoltarea unor raporturi strînse de prietenie și bună vecinătate în Balcani, în conformitate cu interesele popoarelor din această zonă, cu cauza păcii și cooperării în Europa și în lume.

În ultima zi a lunii august, președintele Nicolae Ceaușescu a primit pe **Alfred Bussey, președintele Consiliului Național, și Robert Reimann, președintele Consiliului Statelor ale Adunării Federale a Confederației Elvețiene**, aflați în vizită în țara noastră la invitația Marii Adunări Naționale. Dialogul desfășurat cu acest prilej a evidențiat satisfacția pentru evoluția ascendentă a relațiilor dintre România și Elveția pe multiple planuri — politic, economic, tehnico-științific și cultural — relevînd, în context, dorința comună de a dezvolta și mai intens această colaborare, în interesul ambelor țări și popoare, un rol important în această privință revenind contactelor și schimburilor de păreri între parlamentele celor două țări.

Abordarea unor aspecte ale situației Internaționale a reliefat un imperativ deosebit de actual al vieții mondiale : guvernele, parlamentele trebuie să-și intensifice eforturile pentru rezolvarea marilor probleme care confruntă astăzi omenirea. În legătură cu acest imperativ a fost apreciată însemnătatea statornicirii pe continentul european a unui sistem real de securitate și cooperare prin transpunerea în viață a prevederilor Actului final al Conferinței de la Helsinki, exprimîndu-se speranța că reuniun a de la Madrid din 1980 — temeinic pregătită — va îmbulzona activitatea de înfăptuire a securității europene. În timpul convorbirii a fost subliniată, de asemenea, necesitatea instaurării unor relații de egalitate și echitate între state, a făuririi unei noi ordini economice mondiale care să asigure progresul și bunăstarea fiecărei națiuni, manifestîndu-se în acest sens convingerea că România și Elveția, parlamentele celor două țări vor conlucra tot mai strîns pe plan extern pentru a contribui la înfăptuirea aspirațiilor de libertate, pace și progres ale popoarelor.

Importanța întăririi solidarității dintre toate forțele democratice și progresiste, antiimperialiste și anticolonialiste în lupta pentru triumful ideilor păcii, libertății și independenței și înțelegerii între popoare, ale democrației și progresului social a fost relevată și cu prilejul primirii de către tovarășul Nicolae Ceausescu a lui **Joaquim Jose Catanho de Meneses și Alfredo de Carvalho, secretari naționali ai Partidului Socialist Portughez.** În timpul întrevederii a avut loc de asemenea o discuție în legătură cu activitatea și preocupările actuale ale celor două partide și țări, relevîndu-se în acest sens evoluția pozitivă a relațiilor de colaborare dintre Partidul Comunist Român și Partidul Socialist Portughez, dintre România și Portugalia. Dialogul a dat expresie dorinței de a intensifica aceste raporturi, de a fi extinsă colaborarea dintre cele două partide și conlucrarea dintre cele două țări, în folosul ambelor popoare, al cauzei păcii și colaborării internaționale.

Schimbul de păreri cu privire la situația politică internațională a scos în evidență profundele schimbări ce au loc în lume ca urmare a afirmării tot mai puternice a voinței popoarelor de a trăi libere, suverane și independente, de a-și organiza viața conform propriilor lor aspirații, fără nici un amestec din afară. A fost subliniat faptul că întărirea păcii și securității în lume impune acțiuni hotărîte pentru instaurarea în viața internațională a unor relații interstatale noi, care să ducă la soluționarea problemelor grave ale lumii contemporane : securitatea și cooperarea între popoare, măsuri ferme de dezarmare și în primul rînd de dezarmare nucleară, o nouă ordine economică și politică mondială, lichidarea inechităților și a subdezvoltării, pentru progresul și bunăstarea tuturor popoarelor.

Probleme ale relațiilor reciproce și aspecte legate de evoluția situației internaționale au figurat și pe agenda altor două primiri la tovarășul Nicolae Ceaușescu. Este vorba de **delegația Apelului Creștin Democrat din Olanda, condusă de președintele Pajim Steenkamp, și de Lars Korvald, președintele Partidului Creștin Popular din Norvegia.**

Salutînd vizita întreprinsă în România de delegația Apelului Creștin Democrat din Olanda, tovarășul Nicolae Ceaușescu a relevat importanța contactelor și schimburilor de păreri între organizațiile politice dintre cele două țări, considerînd că acestea sînt de natură să contribuie la extinderea și adîncirea conlucrării româno-olandeze, la mai buna cunoaștere și apropiere dintre popoarele noastre, la promovarea idealurilor de pace, înțelegere și cooperare între națiuni. În cursul întrevederii a fost evidențiată evoluția ascendentă a colaborării dintre România și Olanda și a fost manifestată dorința comună de a se dezvolta această colaborare pe plan economic, tehnico-științific și cultural. Față de evoluția vieții internaționale a fost subliniată și în acest cadru importanța instaurării în viața internațională a unor relații interstatale noi, bazate pe egalitate și echitate, pe respectarea dreptului fiecărui popor de a-și hotărî propriul destin în conformitate cu aspirațiile sale, care să asigure dezvoltarea nestingherită a tuturor națiunilor pe calea progresului economic și social.

Dorința de a diversifica și aprofunda raporturile de colaborare dintre Frontul Unității Socialiste și Partidul Creștin Popular din Norvegia a fost manifestată de ambele părți în timpul primirii de către tovarășul Nicolae Ceaușescu a președintelui P.C.N.P., în sprijinul dezvoltării cooperării dintre România și Norvegia, în interesul ambelor popoare, al cauzei păcii și înțelegerii între națiuni. Actualitatea unor imperative vitale ale epocii noastre — necesitatea participării tuturor statelor la soluționarea, în interesul popoarelor, a problemelor majore care confruntă omenirea, importanța intensificării eforturilor tuturor statelor pentru realizarea unei securități trainice pe continentul european, a rezolvării pe cale pașnică a stărilor de conflict, a excluderii folosirii forței și amenințării cu forța — au fost evidențiate pregnant și cu acest prilej.

În același interval de referință — 30 august—5 septembrie — răspunzînd interesului susținut al presei străine pentru România, pentru personalitatea președintelui ei, tovarășul Nicolae Ceaușescu a acordat ziaristului iranian Fairborz Atapour un interviu pentru Societatea națională iraniană de radio și televiziune (N.I.R.T.) și grupul de presă „Ettela'at", un interviu pentru ziarul „Le Figaro", cu prilejul primirii publicistului francez Michel P. Hamelet, și un interviu delegației ziariștilor mexicani, condusă de Victor Manuel Garcia Solis, președintele Clubului de presă „Primera plana", care face o vizită de documentare și schimb de experiență în țara noastră la invitația Consiliului ziariștilor.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu a primit, de asemenea, pe **Saleh Ali Al-Ashwal**, care și-a prezentat scrisorile de acreditare în calitate de **ambasador extraordinar și plenipotențiar al Republicii Arabe Yemen** în țara noastră.

DOINA FRUNTELATĂ ■

Vizita de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu în județele Vrancea și Brăila

La ora la care revista noastră ia drumul tiparului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu au plecat într-o vizită de lucru în județele Vrancea și Brăila. Secretarul general al partidului este însoțit de tovarășii Iosif Banc, Constantin Dăscălescu, Ilie Verdeț și Virgil Trofin.

La decolarea elicopterului prezidențial din fața sediului Comitetului Central al partidului au fost prezenți tovarășii : Emil Bobu, Cornel Burtică, Virgil Cazacu, Gheorghe Cioară, Ion Dincă, Emil Drăgănescu, Paul Niculescu, Gheorghe Oprea, Gheorghe Pană, Ion Pățan, Dumitru Popescu, Gheorghe Rădulescu, Leonte Răutu, Ion Coman, Ion Ursu, Vasile Mușat.

Sosirea tovarășului Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu pe legendarele meleaguri vrîncene a fost marcată de bucuria a mii de cetățeni ai acestor locuri care au venit pe aeroportul Odobești, unde a aterizat elicopterul prezidențial, pentru a-l saluta pe secretarul general al partidului, pentru a da vibrantă expresie sentimentelor calde cu care vrîncenii, alături de întregul popor, îl înconjoară pe cel mai ales fiu al țării.

Vizita de lucru în județul Vrancea a început sub semnul atmosferei entuziaste, calde ce caracterizează frecventul dialog de lucru al președintelui țării cu oamenii muncii de pe întreg cuprinsul patriei. Noua vizită de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu în județul Vrancea este acum, cînd redactăm aceste rînduri, în plină desfășurare. În numărul viitor al revistei noastre vom publica ample relatări din desfășurarea acestei vizite.

ȘEDINȚA COMITETULUI POLITIC EXECUTIV AL C.C. AL P.C.R.

Sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, vineri, 1 septembrie, s-au desfășurat lucrările ședinței Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. Înscriind la ordinea de zi dezbaterea și aprobarea raportului privind terminarea executării și eficiența investițiilor realizate la Sistemul hidroenergetic și de navigație „Porțile de Fier", Comitetul Politic Executiv a apreciat că prin producția medie realizată, importantele disponibilități pentru perioadele consumului de vîrf, prețul de cost redus al energiei produse, termenul scurt de recuperare a investițiilor, acest mare sistem hidroenergetic se situează printre cele mai eficiente în țara noastră fiind, totodată, unul dintre cele mai avantajoase pe plan mondial. Realizarea marelui obiectiv constituie încă o expresie a consecvenței politicii partidului de dezvoltare armonioasă a tuturor zonelor țării și, în același timp, un exemplu de colaborare economică între două țări socialiste vecine și prietene, România și Iugoslavia. În cadrul ședinței a fost reliefată importanța pe care o reprezintă Sistemul hidroenergetic „Porțile de Fier II", aflat în construcție, pentru utilizarea optimă a potențialului hidroenergetic în sectorul comun al Dunării, pentru dezvoltarea economică a zonelor adiacente.

Pe linia conservării valorilor aparținînd patrimoniului cultural național, care constituie o prețioasă avuție materială și spirituală a națiunii noastre socialiste, Comitetul Politic Executiv a dezbătut și aprobat un raport privind desfășurarea acțiunii de identificare și inventariere a bunurilor de valoare deosebită.

În deplin consens cu tezele și liniile directoare privind relațiile internaționale, cuprinse în hotărîrile Congresului al XI-lea și Conferinței Naționale ale partidului, în expunerile tovarășului Nicolae Ceaușescu, în alte documente de partid și de stat, au fost aprobate directivele privind participarea României la lucrările celei de-a XXXIII-a sesiuni a Adunării Generale a O.N.U., care începe în septembrie a.c., precum și propunerile ce vor fi făcute de țara noastră cu acest prilej. Delegația română va prezenta poziția țării noastre pentru găsirea unor soluții juste și echitabile problemelor ce confruntă omenirea, militînd în continuare pentru creșterea rolului și contribuției O.N.U. la întreaga viață internațională.

În cadrul ședinței, tovarășul Nicolae Ceaușescu a prezentat o informare cu privire la vizita oficială de prietenie pe care o efectuat-o în țara noastră, între 16-21 august, tovarășul Hua Kuo-fen, președintele Comitetului Central al Partidului Comunist Chinez, premierul Consiliului de Stat al Republicii Populare Chineze. Relevînd importanța deosebită a acestei vizite — prima vizită la nivelul cel mai înalt al conducerii partidului și statului chinez în România — succesul ei deplin, Comitetul Politic Executiv a aprobat întru totul și a dat o înaltă apreciere activității tovarășului Nicolae Ceaușescu, desfășurată în conformitate cu linia politică generală a partidului și statului nostru, cu orientările Congresului al XI-lea și Conferinței Naționale ale P.C.R., cu interesele fundamentale ale cauzei socialismului, progresului social, păcii și colaborării între popoare.

Expresie a politicii consecvente a României de dezvoltare a prieteniei, colaborării și solidarității cu toate țările socialiste, de depășire a divergențelor dintre ele, de normalizare a raporturilor și întărire a unității și solidarității lor, vizita s-a desfășurat sub semnul dorinței comune de a conferi dimensiuni tot mai cuprinzătoare bunelor relații româno-chineze, întemeiate pe încredere, stimă și respect mutual, pe egalitate și întrajutorare tovărășească. Rezultatele vizitei își găsesc echivalențe concrete în convențiile și protocoalele încheiate, în acordul cu privire la constituirea Comisiei guvernamentale româno-chineze de colaborare economică și tehnică. Sînt toate acestea temeiuri pentru intensificarea și diversificarea cooperării economice, în producție și pe terțe piețe, pentru colaborare în ramurile de vîrf ale științei și tehnologiei, pentru conlucrarea în domeniul învățămîntului, artei și culturii. A fost apreciată, de asemenea, perspectiva extinderii contactelor pe linie de stat, a organizațiilor de masă și obștești.

Subliniind rolul determinant care revine Partidului Comunist Român și Partidului Comunist Chinez — forțele politice conducătoare ale celor două națiuni — în extinderea și întărirea colaborării dintre popoarele și țările noastre, Comitetul Politic Executiv a apreciat în mod deosebit importanța schimbului de opinii dintre tovarășii Nicolae Ceaușescu și Hua Kuo-fen cu privire la evoluția situației internaționale, la problemele complexe care confruntă omenirea. În acest sens, Comitetul Politic Executiv și-a exprimat deplina satisfacție față de acordul celor două partide și țări de a conlucra tot mai activ în slujba cauzei păcii și progresului social.

Aprobînd în unanimitate înțelegerile la care s-a ajuns cu prilejul vizitei, al noii întîlniri dintre tovarășii Nicolae Ceaușescu și Hua Kuo-fen, Comitetul Politic Executiv a stabilit măsuri corespunzătoare pentru aplicarea lor în viață, pentru dezvoltarea multilaterală a colaborării dintre partide, popoarele și țările noastre.

„AM FOST RISIPITOR CU ENERGIA SINGUREI MELE VIEȚI...“

În micile orașe de provincie, așa cum este și așezarea mea natală, Ocna Mureș, din județul Alba, legendele în jurul unor oameni deosebiți se nasc repede și rămîn pe totdeauna. Eram, în această vară capricioasă, acasă, și am cunoscut pe cîtiva dintre acești oameni deosebiți ai orașului meu. Legăturile mele cu așezarea copilăriei fiind fragile și mereu întrerupte de distanțe și timp, cu atît mai puternică a fost impresia mea cînd, ca dintr-un adînc necunoscut, pe un teren pe care-l considerasem, din necunoaștere, înapoi pentru a impune niște figuri deosebite, au țîșnit aceste personalități umane ce însuflețesc orașul de odinioară cu elanul și efervescența lor creatoare de azi.

La 11 ani, Siminic Răcean a intrat ucenic la Salina Ocna Mureș, unde a și rămas timp de 16 ani. Tot acolo a urmat el școala de maiștri, pe care a absolvit-o cu zece. Tot la Salină a devenit el colaborator la o invenție pentru obținerea sării pe cale de evaporare.

— Dar dacă începutul și intrarea mea în secretele meseriei au avut loc la Salină, maturizarea și consacrarea mea au venit după 1964, cînd am intrat la Combinatul de produse sodice, îmi spune, azi, omul puternic, de-o energică statură. În ale cărui priviri mai desprind doar din cînd în cînd licăritul jucăuș al copilului știut de mine în anii școlii.

Intrînd în marea uzină chimică a orașului meu de pe Mureș, veterana chimiei și sodei românești, cum o denumește și azi inginerul și cercetătorul Aurel Lazăr, promovat fiind maistru principal, șeful secției energetice, răspunzînd de 63 de oameni, Siminic Răcean a căutat, în primul rînd, metode și tehnologii avansate. Prima a constat în schimbarea instalațiilor vechi și improprii ale uzinei. Secția de sodă calcinată a fost proiectată și executată din nou, în întregime, de către el și colectivul său, înlocuind 4 300 m cablu în numai zece zile. Dacă înainte vreme pentru punerea în funcțiune a calcinatorului era nevoie de 30 minute, acum ea necesită doar 5 minute.

Fire de veritabil cercetător, neostenit în a prospecta noi metode tehnice, Siminic Răcean a descoperit o tehnologie nouă (se pare că unică în țară), un panou de verificări a motoarelor electrice sub sarcină, prin care se elimină rebuturile la motoarele rebobinate. Tot de numele său se leagă reproiectarea secției de evacuare a apelor reziduale, a secției de oxizi de magneziu și a aceleia de bicarbonat de sodiu. Și, toate acestea, vezi bine, se pot înscrie între cele 26 de inovații ale acestui căutător, de-a lungul celor 34 de ani de muncă, din care 18 închinați acestui mare combinat.

— Poate că, îmi spune vechiul prieten din copilărie, **cel mai bine mi-a pus în evidență capacitatea aceasta de a mă dedica meseriei, ce m-a captat încă din tinerețe, rezolvarea unor probleme tehnice la montarea fabricii de sodă, licență românească, la Shiraz, în Iran, unde am fost trimis în 1973. În trei săptămîni am reușit să remediez erorile, executînd, acolo pe șantier, un lucru rar întîlnit, zic eu, rebobinarea unui transformator de foarte mare putere. Era un inginer de-al lor ce stătea cu mine acolo. După ce am terminat, au fost chemați ministrul român și șeful proiectului, eu am fost scos în fața oamenilor și mi s-a spus: „Cu astfel de români, o țară ca a dumneavoastră se poate mîndri!“...**

Nu mă mai surprinde, ascultîndu-i mărturisirile năvalnice, duse de un flux interior deosebit, că aflu de la el că, în Egipt, fiind singurul specialist, timp de un an și jumătate, tot el, Siminic Răcean, a executat întreaga instalație electrică pentru o fabrică de sodă livrată și instalată acolo de români.

— Știi, îmi destăinuiește el surîzînd, **se pare că, nimiți de tehnicitatea înaltă ce le-am arătat-o noi, i-am făcut pe unii specialiști străini să ne respecte din plin. Ba cîțiva m-au invitat la ei, pentru mari sume de bani, dar eu le-am spus-o franc în față: „Știți, eu nu las orașul și țara mea pentru oricîți dolari mi-ați pune în față!“ Și, acum, te întreb eu pe tine, că ne cunoaștem de copii, cum aș fi putut să mă gîndesc să las eu orașul meu? Aici mi-au trăit părinții, Aici l-am îngropat pe tata. Aici am copilărit. Aici mi-am întemeiat o familie. Aici mi-s prietenii. Aici mi-am crescut copiii. Iată, copilul cel mare, Siminic, a absolvit acum, în vară, facultatea. Putea să rămînă, cu media lui de zece, la Cluj-Napoca. Dar a venit tot aici, la „Soda“, cot la cot cu mine, să-l învăț tainele meseriei mele de-o viață. Copiii mei, de mici, și Siminic și Dănuț, au trăit în ambianța pasiunii mele, între aparaturi și instalații și întotdeauna și-au dat seama că serviciul meu nu se încheie niciodată cînd sună sirena fabricii. Întotdeauna mai este ceva de învățat. Nu poți să rămîi de căruță. Trebuie să studiezi mereu cîte ceva. Să te înconjuri mereu de cărți, așa cum am făcut-o și eu, adică să fii tot timpul în ardere continuă...**

Știam, nu numai din mărturisirile lui, ci și din ale altora, tovarăși lîngă care el și-a clădit prooria sa viață, că tot timpul încă de ucenic, și pînă azi, la rangul de maistru principal, el, Siminic Răcean, a încercat, ca un comunist adevărat, ca un om bine și definitiv înfipt în solul acestui timp istoric românesc, să dea vieții sale, ca și celor din jurul său, un țel nobil și o nouă și fertilă dimensiune.

— Mi-a plăcut întotdeauna să fiu exigent, îmi mărturisește el firesc și fără emfază, **pentru a cere și celor din jurul meu exigență. Am fost drept, cît am putut, pentru a instaura lîngă mine legile dreptății. Am fost risipitor cu energia singurei mele vieți, pentru a cere celor lîngă care mușcoese, oameni buni ca Ambrozie Păstină, Vasile Bucur, Ioan Frincu, Aurel Dărămuș, Mihai Pop, Ovidiu Popa și alții, seceași dăruire... Sigur, uneori, pentru o intransigență necinstită, unii pot să te și urască, spunînd că ești exagerat. Sau să-ți ceară să fii mai blînd și mai îngăduitor. Blînd cu cine? Cu cei care fură timpul sau cu cei care deprind arta lingușelii, pentru a se pune bine cu nu știu cine și a nu mai munci? De ce să fiu îngăduitor? Doar nu vreau să pun pe nimeni să lucreze în grădina mea proprie, ci în grădina mare a țării și acolo sîntem datori toți să fim egali în jertfirea pentru ea... Eu atîta știu: că aș vrea să instaurez, acolo unde sînt pus să-mi duc lucrul și traiul, o atmosferă de principialitate și responsabilitate muncitorească și să fiu, pentru cei mai tineri, un maistru, bun dar și un pedagog și un părinte...**

După o tăcere, în vreme ce el aprinde cu degetele febrile a patra țigară („deși nu-mi face bine deloc“), privirile sale de un albastru pal devin parcă mai oțelite, trecînd spre o culoare mai aspră și mai densă. Privește pe unica fereastră a încăperii cam obscure în care ne aflăm la acest ceas al mărturisirilor și, apoi, continuă:

— Vezi, uneori mă bîntuie și pe mine o mîndrie, că toată viața mi-am consacrat-o acestei unice meserii, și nu am umblat cu cioara vopsită, cum se spune, și dacă, datorită împrejurărilor — războiului, sărăciei, că eram opt frați și orfani de mici — n-am ajuns la o diplomă de inginer, asta nu-i nici un bai prea mare. O vor avea copiii mei diploma aceea. Important este să-ți faci, ca om, oricine ai fi pe lume, datoria pînă la capăt... Nu-i așa? Ce zici?

Siminic Răcean, unul dintre fiii orașului meu, Ocna Mureș. Un muncitor înzestrat și luminat, în jurul căruia circulă deja legendele. Unul dintre brăbații și comuniștii acestui timp, pe care se sprijină multe din creațiile orașului meu de pe Mureș. Un fiu al acestor locuri, plin de îndemnul tuturii și dăruirii spre semenii săi, spre orașul pe care îl visează mai mîndru și mai împlinit în anii ce vin. Un comunist bun, generos, intransigent cu cei fără har și nestatornici în meserie. Un mare visător, ce intră cu viscle sale în istoria de mîine a acestor plaiuri transilvane, unde el a văzut lumina și unde, fără frică și fără orgoliu de prisos, vrea să și rămînă pentru totdeauna, prins în rădăcinile pe care nimeni și nimic nu i le va putea smulge vreodată.

ION ARIEȘANU

Oșenii din Turț, oameni din veche vatră folclorică și, din 1970, mari meșteri mineri

Poate nu-i tocmai așa, cine mai știe cît e adevăr și cît poveste, dar drumeții acum prin Țara Oașului gîndurile își se schimbă de la un drum la altul, de la o așezare la alta. Ochii văd altceva. Te confrunți cu o realitate care-ți dă dreptul să rostești că Oașul nu dă numai folclor. Oașul a intrat într-o zodie nouă.

Însemnele se văd. Se construiește mult în sate, oșeanul lucrează în fabrici la Satu Mare, ori la Negrești, oșeanul lucrează în mina lui.

Una din așezările amintite mai sus, Turț, era cunoscută pînă nu demult prin calitatea țuicii. Astăzi, harta economică a județului Satu Mare e înscrie un nou obiectiv: Exploatarea minieră Turț.

Acum cinci ani cînd s-a bătut primul țăruș aici la Turț, mai bine-zis la vreo șapte kilometri nord de localitatea amintită, locul era ca oricare altul: cu tarbă și flori în timpul verii ori cu zăpezi întîrziate pînă prin luna mai. Omul care trecea spre munte își lovea privirea de două barăci, despre care se povestea prin sat. Aici puteau fi văzuți din cînd în cînd geologii, dar oamenii îi vedeau destul de rar.

Ajunși la Exploatarea minieră Turț, ne-am întors pentru cîteva momente cu ani în urmă și ne-am pus întrebarea: cum se naște o mină?

În directorul exploatării miniere, Ion Popa, am găsit omul care deține întreg jurnalul devenirii minei, începînd cu prima pagină. Are fișa cu numărul doi de încadrare. Cînd a sosit la Turț avea vreo 15 ani de minerit, plus calificarea de vagonetar dobîndită la mina Aninoasa înainte de a face Institutul de mine din Petroșani.

„Dimineața făceam încadrări, își amintește directorul Popa, iar după-amiază le arătam frontul de lucru. La început am lucrat mai mult cu oameni de la sectorul exploatări care nu prea erau obișnuiți să lucreze la deschiderea unei mine. Și atunci am zis: stop! Așa nu ajungem noi departe. Am început să atragem oamenii care aveau obîrșia în satele din jur. Eu am lucrat cu oșenii la Borșa și Baia Sprie, le știam năravul, mă știau și ei pe mine. Nu vreau să întind vorba dar vreau să vă spun că numai după trei luni Exploatarea minieră de la Turț a intrat la capacitatea proiectată. Vă dați seama că prea ușor n-a fost“.

Asta a fost cu cinci ani în urmă, pe la începutul lui septembrie. Nașterea acestei mine se duce cu cîțiva ani mai în urmă. Sătenii din Turț au poveștl cu sacul și fiecare se arată bucuros să-ți depene cîte una. Au fost pîrîați cu sufletul și cu brațele pînă au văzut-o pusă pe roate. Inginerul Alexandru Toma are un carnet pe care l-a scris la lumina lanternei în una din barăcile de lîngă riu încă pe vremea cînd lucra la prospecțiuni, în zona Turțului. Cu îngăduința sa transcriem unul din momentele care au cumpănit greu în devenirea exploatării. „După 10 ani de cercetări, după ce s-a făcut un dosar cît o claie de fîn s-a ajuns la concluzia că zona nu prezintă nici o importanță. Era o echipă de geologi de la București. Pe vremea aceea lucram la Baia Mare. Cînd am auzit hotărîrea nu mi-a venit să cred. Era în 1970. Vin la Turț. Cercetăm. Analizăm straturile de pămînt. Ne batem capul cu toate variantele posibile. Riscăm. Descoperim cel mai frumos zăcămînt, comparabil oricînd cu cel de la Herja ori Baia Sprie. Atunci hotărîm noi: zona merită studiată. Și am trecut la treabă“.

Este o filă din carnetul care închide multe fapte din existența acestei mine. Apoi au venit oamenii din Turț, foarte mulți dintre ei acum au îmbrăcat haina de miner, au venit să dea o mînă de ajutor. Ce și-au zis? Decît să ne luăm ranița în spate și să batem țara în lung și în lat mai bine scormonim pămîntul aici la noi acasă, dacă se poate. Oșenii din Turț n-au gîndit zadarnic. Au pus umărul toți și au făcut o mină. La început, minerul a venit cu cali lui de-acasă, îi înhăma la căruță, aducea lemnul să-și armeze suitorul. Veneau oamenii pe jos din Tarna (16—17 kilometri), cărau motocompresorul cu scripeți. După expresia inginerului Toma, Exploatarea minieră de la Turț s-a născut din mers.

Turțul a intrat într-o zodie nouă. Un sat vechi oșenesc lîngă care crește o exploatare minieră. O exploatare minieră în poarta caselor. Urci în camion ori în autobuz și preț cît ai fuma o țigară ai ajuns la locul de muncă. Acolo, într-un sat din coasta Munților Oașului, oamenii au pus țapina în pod și au primit investitura de miner. Nu, n-au aruncat țapina, că nu se știe cînd trebuie s-o coboare. Nu mai departe de ziua trecerii noastre prin Turț ploile năvalnice de munte au coborît de pe dealuri copacii rupți de furtună. Cele două guri de mină din dealul Copîrcea erau puse în pericol. Și iată că țapinele din pod le-au fost de folos.

Pentru a te convinge că Oașul nu dă numai folclor, ci și mine și mineri, trebuie să-i cunoști pe minerii-oșeni. Pe Ioan Rusu, șef de brigadă, de loc din Gherța Mică, care din 1959 lucrează în subteran zi de zi. Și Rusu Ioan se bate în piept cu asta. „Eu cînd am venit la Turț am venit cu băieții mei, oșenii, cu care am lucrat la Ciudanovița, în Banat. Am venit prin transfer de minister. Cînd am ajuns la Turț am găsit doar cîțiva meseriași mineri. Noi știam metode de exploatare a minereului. Cu averea asta am venit aici. Eu am deschis un orizont la mina Ghiezuri. Cu brigada mea am făcut jumătate planul din sector. De ce? Eu am venit cu o metodă nouă: metoda de exploatare prin surpare. Este o metodă excepțională“. Apoi trebuie să-l cunoști pe Bura Ioan tot din Gherța Mică, pe Doroș Ioan, pe Dragoș Alexandru, pe Virlics Francisc, pe Copce Ioan, pe Filimon Grigore, pe Grigore Paul și-s mulți minerii de la Turț care ar trebui scriși cu litere mari.

Traian Moiș îmi relata despre o mare familie de mineri, familia lui Virlici. Și mai este una, a lui Martin care stă în cătunul din Turț-Băi. Ai lui Martin, din 11 copii, 5 lucrează aici la Turț. Urma tatălui, miner vechi care știa pămîntul ca un geolog, se vede în prunci.

Aici la Turț se prefigurează o adevărată așezare minerească. Directorul Popa îmi spunea cu mîndrie că tot ce văd în jurul minei este făcut de mîna minerilor. Și văd: o cantină, grupul social de la mina Ghezure, stația de epurare a apelor de mină, amplificarea atelierului mecanic, drumuri de acces în incintele celor două mine... Și mi se pare că nu-i lipsită de importanță dragostea minerilor pentru frumos. Unde erau bălării au plantat tei, sălcii plîngătoare și pruni. În doi, trei ani va fi un adevărat parc.

Turțul va deveni în curînd oraș, al doilea centru urban din Țara Oașului. Am coborît de data aceasta, deocamdată, spre comuna Turț. Cei șapte kilometri s-au scurs mai greu dar cînd am intrat, spre seară, în Turț (se pare că din întîmplare) am auzit o horă lungă venită din deal și luminată în centrul comunei de o fișie de neon. Și totuși, în Turț a rămas o poteacă de poem, turțenii știu varianta Mioriței cîntată din trimbghiță și povestea fetei care și-a pierdut oile. Știu să se bucure de viața din veac. Orașul nu vine ca o năvălire, ei îl înalță.

GHEORGHE PARJA
Fotografie de MARTIN SARCA

La Întreprinderea de autocamioane Brașov

Din patru oameni, trei învață

(Urmare din pag. 1)

mase în urmă. Între 1965—1970, îmi aduc aminte, au plecat foarte mulți buzoieni. După aceea, au început să plece muncitorii veniți de prin Vaslui și Botoșani, fiindcă se creaseră locuri de muncă la ei acasă. De ce să nu fim sinceri ? Pentru noi, aceste plecări au creat anumite greutăți. Am înțeles, însă, că era vorba de a plăti o mare datorie, de a ajuta, cu oameni calificați, economia națională, ca o răsplată, dacă vreți, pentru eforturile făcute la începuturile anilor socialismului de a ridica aici, la Brașov, una dintre cele mai mari întreprinderi din țară. Dealtfel, numărul celor care pleacă se află acum în descreștere. Explicația e simplă. Județele care au început să se dezvolte industrial și-au creat pe parcurs posibilități proprii de a-și crește și califica oamenii de care au nevoie. Pînă acum cîțiva ani, plecau de la noi, anual, cam trei mii. Acum pleacă în jur de o mie cinci sute. Asta înseamnă, cu aproximație, cam trei pe zi. Locul lor trebuie luat de alții. Calificăm așadar un număr egal cu al celor care pleacă. Ba chiar mai mulți. Fie prin cursurile organizate direct în cadrul întreprinderii, fie prin Grupul nostru școlar, unul dintre cele mai mari din țară, cu școală profesională, școli tehnice de maiștri și de proiectanți, liceu industrial.

...Cînd a fost vremea, m-am dus și m-am prezentat la examen. L-am luat. Am fost apoi repartizat la Brașov, unde la Grupul școlar al întreprinderii, aflat aproape de pitoreasca poiană Honterus, am învățat meserie. Strungăria. La 17 ani, adică în 1952, eram, așadar, muncitor calificat. Trei ani după aceea am fost propus pentru școala de maiștri, ale cărei cursuri le-am terminat tot aici, la Grupul școlar al întreprinderii, în 1958. Între timp am urmat liceul la seral. În 1961 întreprinderea îmi acordă bursă, 800 de lei pe lună, și reușesc să iau admiterea la facultatea de tehnologia construcțiilor de mașini, tot de aici, din Brașov, pe care am absolvit-o în 1968, devenind inginer. De atunci lucrez la Fabrica de pumni și cutii de viteze. Anii de mai sus îi țin minte cît voi trăi. Întreprinderea mi-a fost ca un părinte. M-a crescut, cu adevărat, ca pe un fiu. Fiindcă m-ați întrebat, acum vă răspund : de aceea nici n-am plecat de aici acasă, la Buzău. Dar merg la Bîlhacu des, la părinți. Și tot pentru că m-ați întrebat, vă răspund : da, am o mașină, o Dacie 1300, cu care merg acasă. Dar copiii nu, nu mai aleargă, cum făceam eu odinioară, și alții, în spatele mașinii. S-a schimbat lumea, nici copiii nu mai sînt aceiași. Mă uit la cei care vin să învețe o meserie. Eu am condus mai multe cursuri de calificare, organizate în întreprindere. De lăcătuși-mecanici, de frezori. La lăcătuși mecanici s-au înscris 60 și au rămas 42, iar la frezori, din 63, au absolvit 41. Nici ca să vrei să lucrezi direct pe mașină nu mai e astăzi atît de simplu ca altădată. Criteriile de selecție sînt mai severe, ne trebuie numai oameni foarte buni. La noi, de exemplu, se lucrează foarte multe unicate. Spre deosebire de producția de serie, unde, cu cît depui un efort mai mare, cu atît cîștigi mai bine, aici, cu cît muncești mai mult, cu atît poți și greși mai mult. Și, desigur, cu cît înveți mai mult, cu atît poți greși mai puțin. De aceea întreprinderea noastră este, întreagă, o școală. O mare școală muncitorească...

Interlocutorul nostru a fost inginerul Radu Gheorghe. Continuăm să vorbim, despre aceleași lucruri, cu Mihai Baltag, de la secția de agregate.

— În urmă cu cîțiva ani, noi am fost declarați colectiv fruntaș în introducerea tehnicii noi în industrie. Și asta nu s-ar fi putut dacă n-am învăța cu toții. De sus și pînă jos. Și încercînd să învățăm și unii de la alții. Pe cîți oameni nu i-au făcut meseriași, de exemplu, muncitorii de înaltă calificare Ion Trifu, Iosza Bella, Ion Bențea, nici ei n-ar mai putea spune astăzi exact. Apoi, la biblioteca tehnică, avem toate revistele românești și străine, toate cărțile de specialitate care apar. Tot ce intră în această bibliotecă se anunță într-un buletin de informare, cu apariție trimestrială, care se difuzează la toate secțiile. Avem, dealtfel, și la secții biblioteci, fiindcă nu poate ajunge o singură carte atîtor oameni care sînt dornici să citească.

Mihai Baltag este unul dintre aceștia, ca autor a 20 de inovații și a 7 invenții, a opta aflîndu-se, cum spune el, pe drum. Toate la un loc aduc economii întreprinderii, an de an, cam de două milioane. Este, desigur, meritul său. Dar este și al întreprinderii, al acestui mare colectiv muncitoresc, unul dintre cele mai mari din țară, cum spuneam, de a-și ajuta, de a-și crește oamenii. Iată, de pildă, ce ne spunea Toma Moarcăș, secretar cu probleme de propagandă al comitetului de partid al întreprinderii :

— Noi avem mai multe cămine de nefamiliști. Cu totul, 14. Chiar aici însă, mai aproape de întreprindere, în cartierul „Steagul roșu", avem un cămin, să-i zicem, mai special. Diferența constă în condițiile mai bune pe care le asigură celor cazați. În căminul acesta nu stau decît cîte doi în cameră. În celelalte, cîte patru. Nu e vorba de o nedreptate pe care am face-o cuiva. E vorba, și asta au înțeles-o toți, de a-i ajuta pe cei care vor să învețe, pe cei care vor asta mai mult chiar decît alții. Ei au condiții ca și într-un cămin studențesc. Și, vă rog să mă credeți, eu nu știu ca pînă acum să ne fi înșelat atunci cînd, în cadrul comisiei pe întreprindere, organizate special în acest sens, am hotărît să repartizăm acolo un tînăr. Se-ntîmplă în acest cămin și adevărate subiecte de roman. Un băiat foarte bun, de exemplu, electrician, de 23 de ani, care se numește Georgel Petroiu și lucrează la secția 420, a absolvit anul acesta liceul la seral. A dat admiterea la Facultatea de mecanică, mai exact la mecanică fină, și n-a reușit, din păcate. Colegul lui de cameră, Nicolae Bocanciu, a intrat însă tot în vara asta la electronică, la București. Georgel Petroiu a rămas singur, s-ar zice, deși bineînțeles că va împărți camera aceea cu un alt tînăr capabil. Am vorbit cu el. Mai treceți pe-aici peste un an, și dacă nu vă voi spune că a luat și el admiterea, apoi să-mi reproșați că nu mă pricep la oameni... Nu-i așa, nea Dionisie ?

Dionisie Man, Erou al Muncii Socialiste, om de 53 de ani, și-a început viața de muncă în 1939, tot pe locul acesta, ca ucenic al uzinelor „Astra".

— Am primit odată un băiat în parțid. Se numea Gheorghe Dumitrache. Și, ca răspuns la o întrebare, a vorbit despre societatea socialistă multilateral dezvoltată, acest concept care exprimă istoria la zi a României. Dar a vorbit atît de frumos, că i-am sorbit cuvintele. A vorbit frumos și științific. Asta este, a crescut nivelul de cultură al oamenilor, care cunosc nu numai meserii, dar știu și foarte bine de ce muncesc ei în meseriile lor, or, asta înseamnă că oamenii sînt pregătiți nu numai profesional ci și ideologic și politic, iar cursurile învățămîntului de partid sau de U.T.C., uite, lasă urme bune. Nici nu e de mirare, sîntem în întreprindere peste 5 000 de comuniști și vreo 11 000 de uteciști. De fapt, creșterea nivelului de cultură al oamenilor, mie unuia mi se pare un criteriu esențial al democrației noastre muncitorești. Pe plan local, ca să zic așa, adică în secția sculărie unde lucrez, schimbarea aceasta eu o văd foarte bine în felul oamenilor de-a munci, în felul lor de-a gîndi, de-a hotărî.

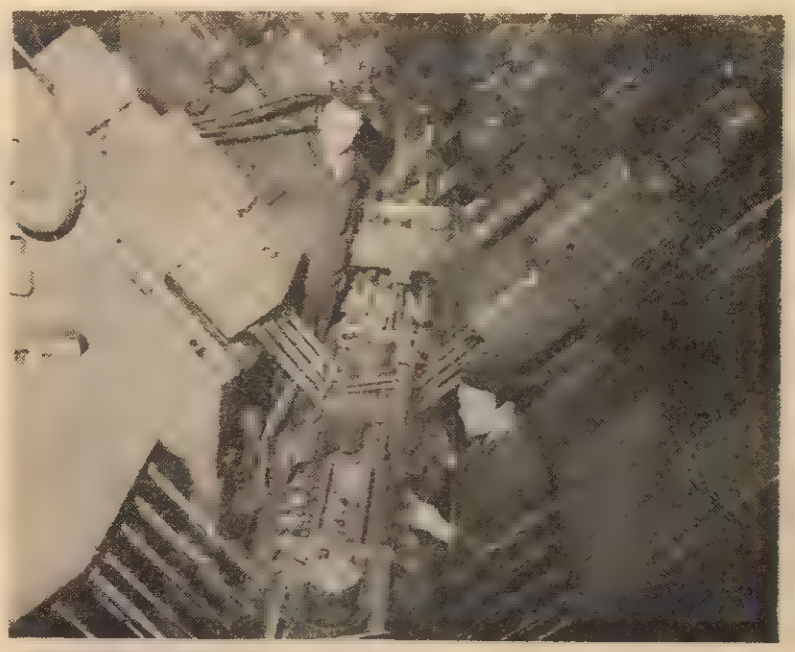

Mașini inteligente pentru oameni cu multă carte

Singur n-ai să poți face niciodată minuni

— Ghenciu Constantin, sînteți maistru șef de atelier la cala de montaj-lansare. Aveți 48 de ani și v-ați născut în Șimian. De cînd lucrați la Șantierele navale din Drobeta-Turnu Severin ?

— În '43 am venit aici ucenic.

(Gheorghe Dragotoiu, sudor : Sîntem de atunci nedespărțiți. Poate vreți să mă întrebați dacă sîntem prieteni. Nu știu. Nu știu decît că lucrăm împreună, că ne bucurăm ori de cîte ori ne întîlnim. Cînd a venit el pe șantier era un copil tare necăjit. Tatăl lui își părăsise căminul. Dar de pe atunci Ghenciu era un băiat inteligent și cu dragoste de meseric.)

— Constantin Ghenciu, vă place munca ?

— Mi-a plăcut munca de la bun început. Era nu numai singura mea șansă, singura șansă a mea, a mamei mele și a surorii mele de a scăpa de mizerie, ci și singurul mod care cred că îl poate face pe om fericit. Fără muncă un om nu înseamnă nimic. Este un parazit.

(Iovănică Petre, șef de echipă : Ar trebui să-l vedeți pe Ghenciu cum stă în șantier fără să bage de seamă că trece timpul. Nu-l interesează decît să meargă treaba bine. Dacă toți ar fi la fel de harnici ca el...)

— De ce v-ați ales meseria asta ?

— Vedeți, este și simplu de spus dar și destul de complicat. Meseria mea nu are nimic spectaculos în ea. Și poate vă întrebați de ce eu, Constantin Ghenciu, care am stat lîngă Dunăre din copilărie, n-am vrut să ajung marinar, „vaporean", cum zicem noi pe aici. Uite că nu m-a îndemnat inima. Să te plimbi cu vaporul e ușor. Să faci nave este însă altceva. Meseria de constructor naval e o meserie complexă. Aici te lovești de o sumedenie de greutăți.

— Cu ce probleme vă confruntați în meseria dumneavoastră ?

— Atunci cînd îți place o meserie trebuie să mergi în pas cu toate noutățile, ca să poți rezista noilor ritmuri.

— Ce înseamnă să mergi în pas cu toate noutățile ?

— Să studiezi. Reviste de specialitate, să afli ce e nou pe alte șantiere, să urmezi cursuri de specializare. Esențial e să fii în permanență curios.

— Sînteți curios ?

(Ion Popescu, secretarul organizației de bază P.C.R. a șantierului Drobeta-Turnu Severin : Din 1952, de cînd îl cunosc, Constantin Ghenciu nu s-a schimbat deloc. Totdeauna cu inițiativă și cu rezultate bune deoarece el e un muncitor care a înțeles că trebuie să meargă în pas cu epoca, a priceput că trebuie să știe tot mai multe în meseria sa, pentru că lucrurile nu au fost rezolvate o dată pentru totdeauna și că în construcțiile de nave apar mereu alte și alte probleme care cer soluții noi, cît mai ingenioase.)

— De cîți oameni răspundeți ?

— De peste 400.

— Și cum vă înțelegeți cu ei ?

(Cîță Tudor, sudor : Dacă e ceva de rezolvat, rezolvă împreună cu maiștrii, cu toți oamenii. Uneori vorbește el pe un ton mai ridicat, dar așa e șeful... El le știe mai bine. În orice caz, tot ce face, face pentru producție.)

(Dornean Sebastian, maistru : Asta îmi place la el. Cere părerea tuturor. Însă e și autoritar.)

— Deci, cum vă înțelegeți cu oamenii ?

— În general, sînt îngăduitor. Trebuie să înțelegi necazurile oamenilor. Dar sînt aspru cu cei care creează necazuri colectivului de muncă. Pe mulți însă am reușit să-i punem la treabă. Pe tineri mai ales, care mai au cîteodată gărgăuni.

— Ce e șantierul pentru dumneavoastră ?

— Pentru mine ? A fost și este ca o casă părintească. Aici e familia de bază. Niciodată n-am zis că programul e de 8 ore. Ci că ține pînă cînd îți termini sarcinile.

— Dar cum s-a împăcat cu situația asta soția ?

— M-a înțeles întotdeauna. Și dacă în casă ai liniște, parcă ți-e inimă mai ușoară cînd lucrezi.

— Sînteți combativ ? Luați cuvîntul prin ședințe ? Ați criticat vreodată pe directorul șantierului ?

(Ion Popescu : Parcă numai o dată a frecat Ghenciu conducerea șantierului ! E un om deschis, care spune lucrurilor pe nume, care iubește adevărul. E un om stăpîn pe el însuși și știe că adevărul răzbate pînă la urmă. Asta îi dă elan și chiar dacă pentru un moment găsește împotrivire, pînă la urmă tot izbutește să se facă ascultat. De aceea nici n-a prea avut insuccese.)

— Aveți o experiență de viață bogată ?

(Ion Popescu : Ghenciu e un om cu picioarele pe pămînt. Niciodată nu rezolvă problemele în mod mecanic. E întotdeauna legat de realitate, ține cont de aspectele concrete ale vieții. Din pricină că o cunoaște foarte bine.)

— Ce-ați vrea să se știe despre dumneavoastră, Constantin Ghenciu ?

— Vreau să se știe că mi-am făcut datoria pe deplin, cu o adîncă credință în idealurile comuniste. Și ca mine sînt și alții. Dealtfel, meritul a tot ceea ce facem nu este al nostru, ci al colectivității. Singur n-ai să poți face niciodată minuni. Cel puțin așa cred eu.

GEORGE MAREȘ ■

Cravata nu e omul, dar într-un fel îl reprezintă

Pe strada Popa Nan, strada visurilor nerealizate ale domnișoarei Nastasia, cunoscutul personaj al lui G.M. Zamfirescu, își află de multă vreme sediul „Mătasea populară". Din complexitatea produselor pe care le realizează „Mătasea populară" am ales, și nu întîmplător, cravata, element vestimentar cîndva contestat, controversat și disprețuit.

Preopinenta noastră este Maria Filipovici, muncitoare fruntașă, care de 12 ani participă nemijlocit la fabricarea cravatelor.

— Sînt tare bucuroasă că abordați această temă, deoarece cravata înseamnă un accesoriu modest, care nu ar trebui să lipsească din vestimentația nici unui bărbat. Cravata nu este un lux, ea are marea calitate de a da distincție celui care o poartă, cu condiția ca să se asorteze cu întreg felul de a fi și a se îmbrăca al purtătorului ei. În ultimă instanță, cravata înseamnă și civilizație.

Ascult și mă întreb cît de greu, cît de complicat este procesul de fabricație a cravatelor.

— Mie nu mi se pare un lucru complicat procesul de fabricare, dat fiind faptul că lucrez în acest domeniu de mulți ani. La noi se cere multă, foarte multă atenție, rebutul fiind cu desăvîrșire interzis. Rebuturile se pot datora neatenției, dar pot fi generate și de mașină, care oricît este ea de perfectă, tot mai greșește. Noi lucrăm cîte trei cravate deodată. De multe ori văd defectul la una din ele, dar nu opresc războiul. Aș pierde mai mult.

De cînd sînt aici, am executat mii și mii de modele. Unele îmi plăceau, altele nu. Vedeți dumneavoastră, de multe ori cei ce proiectează cravatele nu țin cont de culorile firelor de care dispunem. Cum cravata e o chestie de gust rafinat, o singură culoare de mătase dacă nu este identică cu modelul poate compromite întreaga cromatică a produsului. Așa se explică de ce vedeți pe stradă unele cravate care nu au nici un haz.

În întreprindere se spune că eu mă număr printre fruntașele secției. Dacă mă gîndesc bine, nu fac nimic deosebit, motiv pentru care de multe ori mă și deranjează cînd sînt cotată ca atare. Am productivitate bună pentru că îmi iubesc meseria și fac tot ce este necesar să faci pentru ceva ce iubești. Am grijă să nu mi se rupă unele piese. Și nu se întîmplă aceasta pentru că la cea mai mică dereglare chem maistrul. Sînt atentă să nu se rupă fire, să nu am accident de fire, să nu-mi stea mașina din cauza bătăturii și, în fine, mașina să fie bine reglată. E greu ? Vă spun eu că nu. La mijloc e dragostea și numai dragostea pentru meserie. O iubești, ai cîștigat.

Contează foarte mult și schimbul tău. Dacă cel care îți preia mașina nu este un pasionat ca și tine, atunci totul este în zadar. Marea artă a unui maistru constă — după părerea mea — în alcătuirea schimburilor de muncitori. Tin minte aproape toate modelele de cravate pe care le-am făcut. Cînd merg în oraș, intru în magazine și admir ori de cîte ori este cazul cravatele executate de „concurență". Da, de concurență, care cu cît își va exercita mai puternic amprenta, cu atît va avea cumpărătorul de cîștigat, pentru că noi dorim să vedem la gîtul bărbaților cravate cît mai frumoase atît din punct de vedere al desenului, cît și din punct de vedere al gamei cromatice. De multe ori fixez cu privirea pe cîte cineva pe stradă, care nu înțelege motivul pentru care îl privesc fix. Asta pentru cravată, se înțelege.

Dumneavoastră vreți să scrieți despre mine și eu vă rog să reabilitați cravata, care este supusă vicisitudinilor modei în ceea ce privește forma ori desenul, dar care a rezistat tuturor vremurilor. Sigur, dacă se vor vinde mai multe cravate, în ultimă instanță noi, muncitorii care le executăm, vom cîștiga mai bine. Aș fi foarte bucuroasă dacă aș ști că toți bărbații și tinerii din România au, pentru fiecare costum, cîteva cravate moderne și asortate. Asortatul e o chestiune de mare rafinament. De multe ori îmi vine să-i iau cîte unuia cravata de la gît. Iată, îmi zic, eu plătesc ori de cîte ori rebutez, iar dumnealui confundă cravata cu șiretul.

— Admir la dumneavoastră pasiunea față de produsul pe care-l executați. Nu vă nemulțumește nimic ?

— Dar să nu mă divulgați. Nu știu să fac nod la cravată. E foarte important și trebuie făcut cu talent.

DAN DIACONESCU ■

Întreprinderea pentru prelucrarea sfeclei de zahăr — Urziceni

Zahărul nu e dulce încă pentru toată lumea

(Urmare din pag. 1)

cum faptele au dovedit-o. Oricum, motivul fiind cu adevărat major, punerea în funcțiune a noii unități industriale (care ocupă cam 50 la sută din investițiile alocate orașului Urziceni !) a fost amînată, stabilindu-se ca primul an (50 la sută din capacitate) să înceapă la 30 septembrie 1977. La 2 septembrie 1977, fabrica de zahăr din Urziceni a început să producă. Cu toate acestea mai erau o mulțime de lucrări neterminate — priza de apă industrială, stația de epurare, silozul de zahăr, secția de presare-uscare borhot și așa mai departe, adică în general lucrări care nici astăzi nu sînt încă gata, dar asta e deocamdată altă poveste. Mai important este faptul că fabrica din Urziceni, chiar fiind pusă în funcțiune, nu izbutea să atingă deloc parametrii tehnico-economici planificați. În aceste condiții, Centrala producției și industrializării sfeclei-de-zahăr, forul tutelar, a alcătuit o sinteză a problemelor ivite la fabricile de zahăr din Urziceni și Țăndărei (o altă investiție nouă). Noul termen : 1 august 1978.

Marți, 29 august, cînd am vizitat întreprinderea, l-am găsit pe directorul Toader Turcu cocoțat, împreună cu alți specialiști, pe un utilaj numit „prinzător de codițe", dînd indicații, cum spunea, la nivel de șef de echipă. Utilajul este totuși dintre cele mai simple, dar se îndîrjea să nu prea meargă. De unde și străduința directorului. Aburul șuiera de undeva, o mulțime de camioane descărcau sfeclă-de-zahăr, stația de epurare intra în probe tehnologice, pe un coș ieșea chiar ceva fum — mai, mai să zici că totul e bine. Între timp, am aflat, s-au făcut și unele îmbunătățiri tehnologice, se vor monta cîteva filtre statice, un decantor, două filtre. Noul director nu e în funcție decît de ceva mai mult de un an de zile, dar se pare că timpul n-a curs în favoarea lui. Decantorul a sosit abia în iulie, dar incomplet, și durează cam două luni montarea lui, iar filtrele cu vid n-au sosit nici pînă acum. Ambele utilaje au fost contractate cu Întreprinderea de utilaj tehnologic din Buzău, dar buzoienii n-au nici o vină, fiindcă legea spune ca o comandă să fie formulată cu cel puțin un an înaintea livrării, iar fabrica de zahăr din Urziceni n-a făcut acest lucru decît în noiembrie anul trecut, cînd cu oprirea producției.

Stăm de vorbă cu directorul Toader Turcu despre toată această întîrziere în punerea pe picioare a investiției, dar foarte curînd ne vom da seama că dînsul nu este deloc un om care se ascunde printre degete. Spune : „Sînt un om tînăr. Înțeleg că am și eu partea mea de vină de care voi răspunde oricînd. Dar nu pot înțelege să răspund și pentru greșelile altora, pentru dezinteresul unora în finalizarea cu succes a investiției. Contabilul șef Cezar Patrichi s-a transferat la fabrica de la Bod și postul a rămas complet descoperit. Neavînd contabil, n-avem cum să fundamentăm planul, cheltuielile materiale, bugetul, prețul de cost și așa mai departe, tocmai acum, cînd am început fabricația. Toate bilanțurile financiar-contabile care se fac, se execută pe solduri scriptice, niciodată pe situația faptică !! Acum, desigur, că greutăți sînt cu orice nouă investiție, cu oricare început. Dar înțeleg ca după un an, doi, trei să te redresezi, să mergi tot mai spre bine, nu tot mai spre prost. Credeți-mă că am obosit să mă lupt. Dar m-am luptat — asta o pot demonstra oricui !"

Abia acum observ că afară s-a lăsat noaptea. Biroul directorului Turcu este dominat de tăcere. E un om ambițios totuși acest tînăr inginer Toader Turcu. Un om care suferă din cauza ncreușitei. Îl văd în cele din urmă că scoate din sertar o altă hîrtie, pe care mi-o întinde în tăcere. E o notă adresată centralei, forului tutelar, ca și comitetului județean de partid, în care cere limpede sprijin mai consistent pentru rezolvarea unor probleme de fond așa cum n-ar mai trebui în nici un caz să existe într-o unitate care abia intră în funcțiune. Arată că n-are șef contabil, n-are șef de producție, n-are șefi de ateliere cu destulă vechime pentru a fi încadrați conform legii, că îi lipsesc maiștri și lăcătuși mecanici, operatori cu experiență în industria zahărului și conchide : „În sinteză, propunerile și sesizările înaintate C.P.I.S.Z., precum și notele de probleme ce trebuiau să constituie semnale de alarmă, au fost privite ca nimicuri și rezolvate nefavorabil intereselor întreprinderii. Mai mult decît atît, preocuparea principală a unor cadre din cadrul C.P.I.S.Z. a fost îndreptată spre soluționarea unor interese personale a diverselor persoane din cadrul I.I.S.Z. Urziceni. [...] Am fost acuzat că «am indus în eroare pe cei ce m-au numit director» și aceasta în momentul în care am avut tăria morală să relatez o serie de aspecte (iunie 1978) privind organizarea muncii, realizarea sarcinilor și aportul unor cadre de conducere din cadrul I.I.S.Z. Urziceni. [...] Vă rog să analizați (dacă se consideră a fi necesar) și să solicitați orice detalii în legătură cu prezenta motivare, ce constituie demisie începînd cu data de 23.08.1978..."

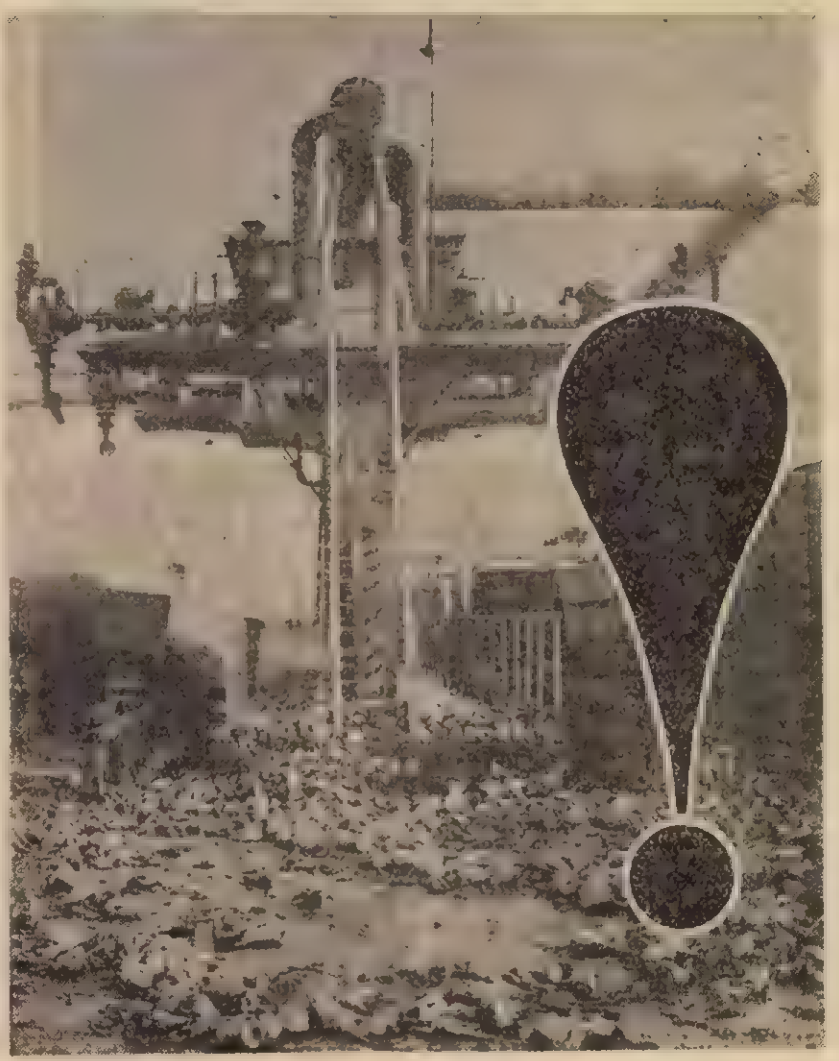

Imagini care vorbesc, mai bine decît cuvintele, despre risipă. Să nu uităm că țăranul muncește chiar și această sfeclă-de-zahăr putrezind prin curtea întreprinderii.

A doua zi, la Centrala producției și industrializării sfeclei-de-zahăr, stăm de vorbă cu tovarășul director general Gheorghe Rizescu, care ne declară : „Sînt pur și simplu surprins de modul de a gîndi al inginerului Turcu. Aveam mare încredere în el, fiindcă dovedise că are pasiune pentru meserie și părea că vrea să facă lucruri frumoase. Acum, ca să fiu sincer, nu-l înțeleg".

Asupra situației fabricii de zahăr de la Urziceni aveam să discutăm mai în detaliu cu tovarășul V. Platon, director adjunct al centralei. Tovarășul Platon insistă asupra lucrărilor necorespunzătoare executate de constructorul propriu-zis al unității, și anume, Trustul de construcții industriale agro-zootehnice București. Astfel : „În primul rînd din punct de vedere cantitativ, trustul n-a izbutit să execute un volum destul de mare de lucrări, pentru care s-au dat noi termene, ele s-au replanificat din nou, dar unele lucrări nici astăzi nu sînt încă efectuate. Uneori a fost nevoie să intervenim pînă la Ministerul Construcțiilor Industriale, pentru a determina lucrătorii trustului să execute lucrările cum trebuie. Ca exemplu pot să vă dau panta canalelor de plutire a sfeclei. Pentru corectarea pantei, fiindcă oamenii trustului o făcuseră exact invers, adică ar fi trebuit să curgă apa la deal (!), a trebuit să treacă doi ani de zile.

— Tovarășe director adjunct, zic, ce părere aveți despre directorul fabricii de la Urziceni ? Care este vina lui în întîrzierea amintită ?

— Părerea mea este că nici Toader Turcu, nici directorul mai vechi, pe care l-a înlocuit, n-au prea mare vină în întîrzierea punerii pe picioare a investiției. La centrală, noi obișnuim să facem comandamente lunare, în care discutăm cu toți directorii de întreprinderi pe care îi avem în subordine, analizînd fiecare problemă ridicată. Pentru noile investiții ne deplasăm cel puțin o dată pe săptămînă, iar oameni din centrală rămîn zi de zi la fața locului, pentru îndrumarea și controlul activității. Dar pîrghiile rămîn în mîna constructorului — oricît ne-am zbate noi ! În ceea ce-l privește pe directorul Turcu, eu zic că e băiat priceput, cunoaște ca nimeni altcineva fabrica, dar îi lipsește în primul rînd calitatea de a lucra cu oamenii. Mereu a încercat să ne demonstreze că nu știu care inginer nu cunoaște, că unele cadre de conducere subordonate lui nu muncesc cum trebuie și alte asemenea lucruri. Să vă dau un exemplu. Într-o zi ne-am trezit cu o brigadă de la Ministerul Aprovizionării Tehnico-Materiale și Controlului Gospodăririi Fondurilor Fixe, care verifica o reclamație. Ce se întîmplase? Directorul observase că unele utilaje,

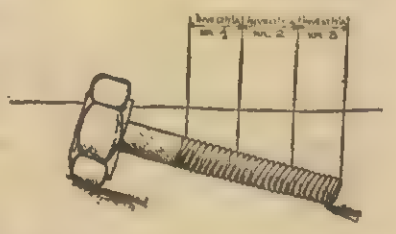

cele de încărcare-descărcare a sfeclei, de exemplu, nu sînt întreținute așa cum trebuie. Iar directorul, în loc să ia măsuri cu colectivul, cu mecanicul șef pentru a îndrepta lucrurile, a anunțat organele de control ! În general am observat că nu există o atmosferă de colaborare în cadrul conducerii fabricii de la Urziceni. Iar directorul a rămas parcă obsedat că nu mai poate lucra cu oamenii pe care îi are în subordine, ingineri, tehnicieni sau muncitori, și nici nu are încredere în perfecționarea lor, în creșterea calitativă a muncii lor. Dealtfel, prea se plînge de toți !

Acestea fiind zise, să tragem cîteva concluzii. Cea mai importantă dintre ele este, desigur, aceea că fabrica din Urziceni nu produce la ora actuală decît foarte puțin zahăr. Motivațiile pentru actuala stare de lucruri sînt, iată, destul de multe — de la lucrările prost executate de trust, sau neexecutate deloc, pînă la calitatea utilajelor și calificarea încă precară a personalului — dar ar fi fost mai firesc să fim informați și să scriem despre tot ce se întreprinde pentru redresarea situației. În aceeași ordine de idei, chiar observînd că lucrurile pe care directorul Toader Turcu le-a spus nu au putut fi contestate decît parțial de conducerea centralei, nu putem să nu fim de acord și cu opinia că un conducător de întreprindere trebuie să fie în primul rînd un om al colectivului în care lucrează, principalul stimulator de energii și ambiții spre mai bine.

Urmează măsurile. Să sperăm că ele nu vor conduce decît la o singură rezolvare : zahăr produs la Urziceni !

Mă numesc **Maria Farcaș** și sînt din Roman, județul Neamț. Mi-am internat băiatul la spitalul Al. Spiridon, clinica O.R.L. din Iași. Doresc să mulțumesc pe această cale tovarășului doctor STĂNICEANU și întregului personal care au vegheat zi și noapte la căpătîiul copilului meu, redîndu-i sănătatea și veselia de altădată.

Noi, cetățenii satului Suța Seacă, comuna Lucieni, județul Dîmbovița, vă aducem la cunoștință următoarele : anul trecut, în luna iulie, a apărut în revista dumneavoastră un articol semnat de Eugen Seceleanu în care se arăta situația grea a aprovizionării cu apă potabilă a satului nostru. Se arăta, pe bună dreptate, că sîntem nevoiți, datorită infestării cu petrol a pîrîului Suța și a puțurilor existente să cărăm în aceste zile de caniculă apă de la 2-3 kilometri distanță. Am urmărit de atunci răspunsul datorat revistei de către factorii în drept, dar ei nu a apărut. Cert este că situația semnalată de dumneavoastră a rămas neschimbată. Ba mai mult, cetățenii din satul Suța au strîns suma de 10 000—12 000 lei pentru a ne racorda cu conducta magistrală, dar interese meschine au făcut ca situația să se înrăutățească, școala generală, grădinița și circa 60—70 familii urmînd a nu avea apă. **(Scrisoarea este semnată de un număr de 98 de persoane).**

După verificarea scrisorii adresate revistei FLACĂRA de către profesorii **Cezar** și **Florica Firescu**, privind unele abateri ale directorului școlii generale Seaca de Pădure și soția sa, **Comitetul județean Dolj al P.C.R.** ne comunică : Cele relatate în scrisoare corespund în cea mai mare parte cu realitatea. Directorul școlii, **Nicolae Cîmpoeru**, a dovedit de mai multe ori lipsă de competență în conducerea școlii. Pentru abaterile săvîrșite, Inspectoratul școlar, împreună cu organele de partid și de stat, au luat măsura de schimbare din funcția de director a profesorului Nicolae Cîmpoeru".

Formația de amatori de pe lîngă sindicatul întreprinderii Hidromecanica din Brașov — ansamblu folcloric cuprinzînd taraf, dansuri mixte și brigadă artistică de agitație — s-a înfi-

ințat în luna februarie a anului în curs. Condus de un înimos iubitor al folclorului național, Ion Sperius, maistru principal la secția prelucrări, ansamblul a obținut recent un frumos succes în cadrul Festivalului național „Cîntarea României", urmînd ca în curînd să întreprindă un turneu peste hotare. **(Nicolae Tokacek).**

Școala noastră a organizat o excursie de trei zile — 8, 9 și 10 august — la Complexul de lacuri Razelm, Sinoe, Zana Portiț, o plimbare cu vaporul în deltă. Maliuc, Gorgova, vizitarea orașului Tulcea și a canalului Măcin, cu microcarul nr. 34—B—2803 de la agenția BTT Prahova, stabilindu-se plecarea la ora 7 din centrul orașului Mizil. Mașina a sosit cu o jumătate de oră mai tîrziu. După plecare, ghidul, care depunea eforturi eroice pentru a închega o frază, și aceea cu ajutorul unui carnețel, a reușit, împreună cu șoferul, ambii avînd o atitudine necuviincioasă, să ne facă drumul neplăcut. Ghidul, se numește Ciobanu ; șoferul Marinescu. A doua zi, tot grupul, împreună cu ghidul, am plecat la Maliuc. Șoferul a rămas în Tulcea, spunînd că așteaptă niște rude de la Constanța apoi a plecat cu mașina, s-a întors la ora 21, a plecat din nou, pentru a reveni la ora 1,00, lăsînd mașina în stradă, pînă la ziuă, fără pază. La ora 7,45 grupul nostru a plecat pe jos să viziteze Tulcea, ghidul a părăsit grupul rămînînd în mașină, iar la ora 12, cînd ne-am întors la liceu, portarul Ion Furtună ne-a anunțat că mașina a plecat de la ora 8, afirmînd, șoferul, că are ordin să lase grupul în Tulcea. **(Scrisoarea este semnată de către directorul Școlii generale nr. 1 din Mizil).**

Din partea Consiliului popular al municipiului Ploiești :

„Cercetările pe care le-am întreprins au confirmat în parte faptele sesizate de **Boris Săndulescu**, din Ploiești, Piața 16 Februarie nr. 6, bloc L. A., apartament 20. Dată fiind gravitatea faptei Comitetul executiv al Consiliului popular al municipiului Ploiești a desfăcut contractul de muncă numitei **Popescu Elena** prin decizia nr. 588/8 iulie 1978 în conformitate cu prevederile art. 130 litera „i" din Codul Muncii".

Mă numesc **Ioan V. Florea** și domiciliez în Tecuci, strada Decebal nr. 14, județul Galați. În municipiul nostru a luat ființă Oficiul poștal nr. 3 care cuprinde cîteva cartiere ale orașului. A luat ființă în scopul deservirii mai rapide a populației, cel puțin așa am crezut noi. Pînă la înființarea acestui oficiu, am aparținut de oficiul nr. 1. Presa o primeam regulat. Din clipa cînd am trecut la Oficiul nr. 3, ziarele se primesc cu o întîrziere de 2—3 zile, iar revistele la fel. După mai multe sesizări, lucrurile s-au mai normalizat, dar numai pentru o perioadă foarte scurtă. De la o vreme însă, o parte din revistele la care sîntem abonați nu ne mai vin de loc. De exemplu revista FLACĂRA nr 28 și nr. 30 din anul curent nu s-au primit de către nici unul dintre abonații acestui oficiu, în schimb s-au vîndut la liber. Conducerea oficiului motivează prin faptul că respectivele numere n-ar fi venit de la București, sau au luat alt traseu, s-au rătăcit. E, oare, posibil ?

Din partea Întreprinderii de turism, hoteluri și restaurante București :

„Referitor la scrisoarea adresată revistei FLACĂRA de către un **GRUP de locatari din strada Poenaru Bordea nr. 4, sectorul 5, București** prin care se sesizează unele aspecte de poluare sonoră la restaurantul „BUCUR", vă comunicăm : cu ocazia verificării la fața locului a aspectelor sesizate, s-a constatat că acestea corespund realității, producînd nemulțumiri pe deplin justificate ale cetățenilor. Pentru curmarea acestei situații, la data de 12 august a.c. I.T.H.R. București a convocat la restaurantul „BUCUR" întregul personal al unității, căruia i s-a adus la cunoștință conținutul scrisorii, dispunîndu-se totodată luarea următoarelor măsuri : părăsirea de către întregul personal, cu excepția lucrătorilor însărcinați cu paza, a unității la ora 01.30 ; aranjarea, sortarea și transportul ambalajelor vor fi făcute numai în cursul dimineții, începînd de la ora 7.30 ; se va degaja gardul despărțit de grilajele grele și de restul inventarului ; se vor revizui periodic utilajele frigorifice și se vor înlocui imediat cele producătoare de zgomot ; se vor interzice discuțiile cu voce tare între lucrători : transportarea mărfurilor sau navetelor cu băuturi se va face numai cu cărucioare : spălarea inventarului de bucătărie se va face cu minimum de zgomot posibil ; formația muzicală a localului va fi retrasă din grădină în incinta restaurantului cel mai tîrziu la ora 22,00 ; consumul de băuturi alcoolice de către personalul unității va fi interzis cu desăvîrșire, cei ce vor încălca aceste dispoziții fiind aspru sancționați ; utilajul din fier necesar spargerii gheții, va fi înlocuit cu unul din lemn, pentru a atenua zgomotul. Procesul verbal de luare la cunoștință a măsurilor de mai sus a fost semnat de întregul personal al unității, șefii de unitate ai restaurantului „BUCUR" angajîndu-se ferm a respecta întocmai măsurile dispuse. În încheiere ne cerem scuze pentru neplăcerile provocate de personalul acestui restaurant, adresînd totodată tovarășilor locatari rugămintea de a ne informa în cazurile în care vor mai întîmpina neplăceri ca urmare a nerespectării măsurilor mai sus arătate".

Cu factura nr. 41051 din 10 iulie 1978 a cumpărat și subsemnatul, ca orice bun gospodar, o mobilă de bucătărie — „BUCUR III" — de la depozitul de mobilă din Timișoara, în valoare de 1844 lei. Pe lîngă faptul că această mobilă nu a avut nici masă și nici scaune, am primit-o și fără butonii necesari deschiderii sertarelor. Interesant este faptul că găurile pentru butoni sînt făcute, dar ce folos ! Gestionarul de la respectivul depozit mi-a spus că întreprinderea PIPERA din București a refuzat pur și simplu să livreze acești faimoși butoni. Mă numesc **Virgil Cornea** și locuiesc pe strada Gh. Lazăr nr. 42, blocul A. 2, scara A, apartamentul 36, Timișoara.

Mă numesc **Rodica Motorga** și am contractat în București un apartament la blocul 105/B, etajul I, scara A, din Șoseaua Ianculuî nr. 29, sectorul 3. Contractul l-am semnat în data de 2 03 1976, darea în folosință a blocului urmînd a avea loc la 30 martie 1977. Termenul de dare în folosință s-a decalat mai întîi pentru 28 septembrie 1977, apoi pentru 31 decembrie, apoi pentru septembrie 1978, în sfîrșit, pentru decembrie 1978. Lucrarea aparține Grupului III Construcții din strada Mîntuleasa nr. 14.

Din partea Consiliului popular al județului Gorj :

„Privind scrisoarea adresată revistei FLACĂRA de către **Ion Ghișamera** din localitatea Tg. Logrești, județul Gorj. În scrisoare I. G. solicită efectuarea unei anchete sociale la fața locului din partea organelor în drept, propunînd încredințarea copiilor minori unei instituții de ocrotire spre creștere și educare. Din cercetările întreprinse, cele sesizate de către I.G. se confirmă. Astfel, s-a renunțat la ideea încredințării copiilor unei instituții de ocrotiri sociale, mai ales că nici părinții lor firesc — mama — fiind încă în viață, nu a consimțit la aceasta și s-a propus Comitetului executiv al Consiliului popular județean, prin organul de asistență socială, instituirea plasamentului familial în conformitate cu dispozițiile Legii nr. 3/1970, articolul 1, litera C. și articolul 42 din Codul Familiei. În acest sens minorii vor fi încredințați lui Ion Chișamera, unchiul minorilor, care consimte a-i primi spre creștere și educare".

Vă cerem sprijinul, acum, în preajma deschiderii școlilor. Este vorba de Grupul social de pe lîngă Liceul de muzică nr. 1, amplasat în strada Cpt. Preoțescu nr. 5—9, sectorul 5, București, lucrare de investiție care trenează în execuție încă din

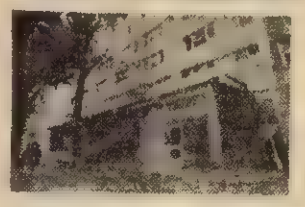

anul 1976. Sînt mai bine de trei săptămîni de cînd șeful șantierului nu a mai văzut acest punct de lucru așteptat cu interes justificat de cei 319 elevi, viitori maiștri ai muncii, care urmează să beneficieze de acest cămin pus la dispoziția lor prin grija statului nostru socialist. Majoritatea lucrărilor exterioare ce trebuie să asigure accesele în interior și din interior, sînt așa precum se vede din fotografiile pe care vi le trimit. **(Paul Cambureanu diriginte nr. 48 șantier, CPMB-DGDAL).**

Din partea Ministerului de Interne :

„Restituim scrisoarea cetățeanului **Gheorghe Cristea** adresată revistei FLACĂRA, cu mențiunea că s-au efectuat verificări din care rezultă următoarele : în ziua de 13 iunie 1978, în jurul orelor 18.00, fiul lui Gh. C. Cristea Dumitru, aflîndu-se în fața tonetei de tir sportiv din șoseaua Orhideelor, Gara Basarab, sectorul 7, în urma unei altercații cu alți tineri care a degenerat într-o bătaie, a fost lovit mortal. Organele Circumscripției 14 miliție au identificat pe data de 14 iunie a. c., pe autorul loviturii cauzatoare de moarte, a tînărului Cristea Dumitru, în persoana numitului **PETRE ZĂNOGEANU**, fiul lui Constantin și Rada, născut la 13 decmbrie 1959, în comuna Radomirești, județul Olt, cu domiciliul în comuna natală. Întreaga lucrare de cercetare, împreună cu cei în cauză, au fost înaintate cu adresa nr. 787738/14 06 1978, la Procuratura municipiului București, competentă în soluționarea cauzei".

Sîntem un grup de oameni ai muncii din Ploiești, strada 30 Decembrie nr. 1 și dorim să vă prezentăm o situație deosebită, a cărei rezolvare a fost solicitată în mai multe rînduri organelor locale, fără a avea însă nici un ecou. Este vorba de activitatea anormală desfășurată în spațiul interior și exterior al restaurantului „BULEVARD" din Ploiești, restaurant situat în imediata apropiere a blocului în care locuim : orchestra localului își susține programul în grădina de vară a localului, pînă tîrziu, cu stații puternice de amplificare ; personalul de deservire desfășoară între orele 22—2.30, un program administrativ extrem de zgomotos, se mută ambalaje, scaune, mese, se strigă de la un om la altul, puternic și într-un jargon incalificabil ; starea de curățenie atît în interior cît și în exteriorul localului este jalnică, mai ales în zilele de duminică și luni dimineața. În plus, fiind lipsit de amenajări corespunzătoare, localul își depozitează în stradă stive de ambalaj de dimensiuni apreciabile, stînjenind circulația. În aceste împrejurări, odihna, activitatea spirituală și sănătatea familiilor noastre, activitatea școlară, instruirea și educarea copiilor noștri sînt alterate profund. O singură excepție — dar de scurtă durată — de ameliorare a acestei situații a avut loc în septembrie 1973, cînd ne-am adresat Comitetului județean de partid, sesizare, avînd drept efect, excluderea orchestrei din grădina de vară a restaurantului. Acest fapt a fost consemnat și de declarația Consiliului municipal, publicată în revista FLACĂRA nr. 43/1973, prin care se stabileau regulile de preîntîmpinare a poluării sonore. Din anul 1974 însă povestea a reînceput, adăugîndu-se la toate și organizarea de nunți, agape și banchete. **(Scrisoarea este semnată de ing. Ioan Divo. tehn. Ioan Rădulescu și ing. Paul Stanciu,** din partea Asociației de locatari. 30 Decembrie nr. 1, Ploiești).

Din partea Direcției sanitare a județului Vrancea :

„Cererea tovarășei **Elena Mihăilescu**, adresată revistei FLACĂRA și trimisă nouă spre soluționare, de a lucra și în secția spitalului Vidra, nu numai în serviciul de salvare, a fost apreciată ca întemeiată și Direcția sanitară a dispus ca întregul personal mediu din acest compartiment să fie folosit periodic în toate compartimentele acestei specialități. În acest sens se va realiza o bună pregătire a personalului și se va înlătura și suspiciunea că unii sînt avantajați, față de alții".

Din partea Ministerului de Interne :

„În urma verificărilor întreprinse, ca urmare a scrisorii adresate revistei FLACĂRA, de către Nina Stoianovici, magazioneră la Magazia de coletărie internațională, vă comunicăm că în parte, cele sesizate se confirmă : cu ocazia percheziționării domiciliare efectuate numiților **DUMITRU TURCESCU** și **ALEXANDRINA VASILACHE**, s-au găsit obiecte de proveniență străină ca : materiale de reclamă, pietre de brichetă, săpunuri, pungi din plastic, brelocuri etc., precum și obiecte de producție indigenă ca : mape tip diplomat, serviete, genți de damă, etc., despre care cei menționați declară că le-au primit cadou de la unii delegați și întreprinderi, ori persoane fizice, care au expediat ori primit, mărfuri de trafic internațional, urmînd ca cercetările să stabilească proveniența reală a acestor bunuri".

Sîntem un grup de muncitori lăcătuși și sudori de la Trustul de construcții chimice Năvodari și vă scriem în speranța că ne veți ajuta în rezolvarea unei probleme. În luna martie 1978, în cadrul TCCh Năvodari, personalul a beneficiat de cea de a 13-a retribuție. Din atelierul nostru, un număr de 11 tovarăși nu am primit acești bani. Întrebîndu-l pe șeful de secție, ni s-a răspuns că am fost omiși, normatorul făcînd o g.eșeală, problema urmînd însă a se rezolva cît de curînd. Într-adevăr, s-au făcut calcule, s-au întocmit state de plată, state ce și-au urmat drumul normal, fiind trimise la Trustul Constanța. De atunci așteptăm, dar în zadar, întrebînd la serviciul contabilitate, care este situația. Sîntem amînați de la data de întîi ale lunii, pe 10, apoi pe 20, apoi iar întîi, și iar 10, 20, etc. **(Semnează Ioniță Gheorghe, împreună cu un număr de 8 tovarăși).**

Poșta redacției

■ **Ion St. Ionescu** — Amara, Ialomița. Procuratura Generală a R.S.R. ne anunță că, în vederea continuării judecării, urmează să vă adresați instanței de judecată.

■ **Eugen Butnaru** — București. Comitetul executiv al Consiliului popular al sectorului 5, verificînd la fața locului, a constatat că într-adevăr terasa blocului în care locuiți prezintă deteriorări prin care apa se infiltrează în apartamente. Analizîndu-se această situație, s-a dispus Grupului de șantiere nr. 5, respectiv șantierul nr. 4, remedierea urgentă a terasei pînă la data de 15 septembrie. a.c.

■ **Anton Marinovici** și **Nicu Stan** — Drobeta-Tr. Severin ; **Popescu Anatol** — Lugoj ; **Avram Artenie** — Bîrlad ; **Ileana Boghină** — Oradea, și alții : repetăm, puteți trimite redacției noastre fotografii pentru publicare, cu condiția să fie bine executate din punct de vedere tehnic și să cuprindă instantanee sau personaje interesante.

■ **Maria Albu** — București. Potrivit prevederilor Decretului nr. 246/1977 cap. III art 7 (2) aveți dreptul să primiți alocația de stat pentru copii după 3 luni de la încadrarea cu contract de muncă pe durată nedeterminată. De asemenea alocația de stat nu se acordă în mod retroactiv, ci numai începînd din luna următoare celei în care sînt îndeplinite condițiile prevăzute de lege — inclusiv perioada de 3 luni de la încadrarea pe durată nedeterminată.

HORIA PĂTRAȘCU ■

● **Anunțăm pe cititorii noștri care doresc să ni se adreseze personal în rezolvarea diferitelor probleme că o fac în fiecare zi între orele 10—13.**

● **„FLACĂRA" nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.**

Deși directorul a primit un crap cît un rechin,

AFACEREA A INTRAT LA APĂ

Ancheta pe care o veți citi în continuare este un fel de triplă anchetă! Ea privește trei cazuri diferite, ale unor oameni loviți pe nedrept, fiecare dintre ele putînd fi tema unui articol separat. Motivul pentru care am preferat, totuși, să le unim pe o singură pagină a fost temeinic: toate cele trei cazuri aveau un punct comun: I.C.L. Alimentara sector 5. Să vedem deci despre ce este vorba.

■

Dumitru Trandafir are o activitate de aproape 20 de ani în funcția de șef de unitate în cadrul I.C.L. Alimentara 5. Pînă în primăvara anului trecut a condus unitatea cu numărul 105, Autoservire, din strada Lamoteşti. Într-o bună zi i-a fost repartizat ca ajutor un anume Alexandru Arva, reabilitat în urma unor antecedente penale. Numai de muncă nu-şi prea vedea ajutorul şefului de unitate, ocupat îndeosebi cu băutura în timpul serviciului, precum şi cu alte asemenea îndeletniciri, motiv pentru care Dumitru Trandafir înştiinţează conducerea întreprinderii, cerînd înlocuirea ajutorului. Primeşte chiar asigurarea că dorinţa lui va fi onorată, dar iată că Alexandru Arva ia legătura cu şeful contabil al întreprinderii, Radu Tudorică, şi lucrurile se complică. „Cum aveam deja dispoziţie să-mi găsesc alt coleg, zice Dumitru Trandafir, m-am orientat la o tovarăşă vînzătoare, Cristea Florica, pe care o cunoşteam încă din timpul practicii, cînd era elevă la şcoala de comerţ. Dă examenul şi reuşeşte în funcţia de şef de magazin, dar cînd vine la magazin Arva Alexandru era deacum anunţat, şi-i zice: te faci tu şef cînd mi-o creşte mie păr în palmă! Şi aşa a şi fost". Mai mult, în următoarele zile se formează o comisie condusă de contabilul şef Tudorică, spre a fi analizată activitatea de la magazinul 105. Vina celor doi şefi de unitate pare să se împartă, dar capetele cele mai grele de acuzare sînt îndreptate spre Dumitru Trandafir: „Cînd am fost chemaţi să primim verdictul, zice el, am fost tratat pe 2 pagini şi jumătate, iar fostul meu coleg pe numai o jumătate de pagină. Şi de această dată se strigă tare la mine şi sînt avertizat să-mi leg gura, să nu mai vorbesc pe nicăieri. În cele din urmă, am acceptat să fiu mutat la unitatea nr. 44, de pe Bulevardul Metalurgiei, cu o categorie tăiată din remuneraţie. A fost schimbat şi ajutorul meu, dar el a plecat imediat în concediu. Am observat că schimbarea a fost aranjată dinainte, întrucît erau două cereri depuse cu şase zile înainte de către responsabilii pe care i-am înlocuit eu". În schimb, protejatul conducerii, Alexandru Arva, primeşte numirea de şef de unitate în Parcul Tineretului de cum vine din concediu, iar mai apoi la complexul M. 34, de pe Bulevardul Brîncoveanu.

■

Gheorghe Popescu, responsabil al magazinului de la numărul 274 pe strada Văcăreşti, n-a avut pînă în 24 martie 1977 prea multe probleme de rezolvat pentru a asigura bunul mers al unităţii pe care o conducea. La acea dată a fost repartizat la centrul de carne, alăturat unităţii, un măcelar pe nume Gheorghe Alexe. Povestea se repetă. Gheorghe Popescu înştiinţează de mai multe ori conducerea întreprinderii. De exemplu: „Vă aduc la cunoştinţă că în fiecare zi se bea la 4-5 sticle de vin în măcelărie, fără a mi se da ascultare că nu e voie să se bea în timpul serviciului. Alexe mi-a spus că dacă nu-l las în pace risc să fiu schimbat din magazin. Rog să luaţi măsuri să fie schimbat imediat din unitate acest vînzător". La 21 iulie are loc un inventar de control, care descoperă o lipsă de 20 300 lei în gestiunea centrului de carne. În faţa acelor. Gheorghe Alexe este obligat să recunoască lipsa, dar revizorul Petre Ionită îi permite să pună suma la loc. În numai o oră şi jumătate Alexe se întoarce cu 20 300 lei, suma este deci recuperată, dar datoria revizorului este de a trece în acte situaţia constatată. Aceasta nu se întîmplă, lucru pe care şeful de unitate nu-l află la timp. Totuşi, numai patru zile mai tîrziu Gheorghe Popescu trimite conducerii un alt referat, în care arată: „Tovarăşe director, vă rog să luaţi măsuri pentru a fi schimbat deoarece pentru mine nu mai reprezintă nici o încredere şi nici colectivul nu mai vrea să mai lucreze cu acest vînzător care nu mai reprezintă nici o garanţie". Amănuntul este important, vom vedea de ce. La 26 august se prezintă la unitate un alt măcelar, pentru a primi gestiunea centrului de carne. Alexe strigă în gura mare că el nu predă gestiunea decît în faţa contabilului şef Radu Tudorică şi a directorului Anania Mieriol. Aflat pe aproape, şeful biroului de revizori din întreprindere, Nicolae Badea, ia legătura cu directorul adjunct Tătaru, primind dispoziţie să participe la inventar şi la predarea gestiunii. După ce toate socotelile sînt încheiate, Alexe nu poate justifica suma de 13 536 lei! Şeful de unitate îşi face datoria şi, la numai cinci zile, anunţă conducerea astfel: „Această lipsă se datorează lui Alexe Gheorghe, care şi-a adus şi un prieten de-l lăsa la vînzare, iar el se ducea prin vecini unde juca barbut şi pierdea bani, eu i-am atras atenţia să nu mai lase pe nimeni în magazin la vînzare şi nici să joace jocuri de noroc, iar el îmi răspundea să-l las în pace că ştie el ce face şi că el are oameni". Totuşi, în decembrie anul trecut, Gheorghe Popescu află că este suspendat din funcţie pînă la încheierea cercetărilor privind infracţiunile comise de măcelarul Alexe (care între timp a fost arestat). Motivul acestei suspendări — în vigoare încă astăzi! — este acela de a fi tăinuit abaterile măcelarului aflat în subordine!? Este sfătuit să plătească un expert contabil pentru a-şi dovedi nevinovăţia, şi astfel ia legătura cu expertul Armand Popier, vechi colaborator al I.C.L. Alimentara şi prieten al contabilului şef Tudorică. Popescu plăteşte la C.E.C. expertiza, 900 de lei, dar se miră cînd expertul îi mai cere 600 de lei, mărturisind că n-ar mai avea de unde. Expertul îi spune să scoată banii repede, să nu caute să-l supere, şi tot el mai stoarce 500 de lei de la revizorul Petre Ionită, aflat în încurcătură, după cum vom vedea mai departe. Au trecut între timp mai bine de şapte luni, intervin organele de cercetare penală şi cele ale controlului financiar intern de pe lîngă Consiliul popular municipal, în luna mai Nicolae Badea obţine chiar o adresă de la procuratură în care se specifică că: „...aţi fost scos de sub urmărire penală, întrucît nu vi s-a reţinut nici un fapt penal", dar reîncadrarea sa nu survine decît în iunie, atunci cînd reporterul se află în întreprindere pentru definitivarea anchetei pe care o citiţi în momentul de faţă... În privinţa măcelarului Gheorghe Alexe (astăzi închis) şi a relaţiilor pe care el le întreţinea cu conducerea întreprinderii, semnificative pot fi declaraţiile aflate la dosarul C.F.I.-ului, între care o cităm pe cea a vînzătoarei Irimica Rotaru: „Eram în magazin cînd tov. vînzător Alexe Gheorghe a venit de afară în magazin spunînd că i-a dus tov. director Mieriol un crap cît un rechin"!

■

Necazul lui Nicolae Badea, şeful biroului de revizori din cadrul I.C.L. Alimentara 5, a început în ziua de 26 august. Este momentul cînd Nicolae Badea află despre primul inventar, la care măcelarul Alexe ieşise cu lipsa de 20 300 lei. Deci, în 26 august, nu înainte! A doua zi chiar, şeful biroului de revizori îi anunţă pe contabilul şef Tudorică despre lipsa constatată în gestiunea centrului de carne, ca şi despre cele spuse de gestionarul Popescu, cu privire la lipsurile din primul inventar. Faptul îl supără foarte tare pe Radu Tudorică. „Dînsul m-a chemat în biroul tovarăşului director Mieriol, zice Nicolae Badea, avertizîndu-mă să nu mă mai amestec în această cauză, cine mi-a permis mie să fac inventarul (dispoziţia era a directorului adjunct Tătaru! — n.n.), şi ameninţîndu-mă că pentru asta o să trebuiască să plec din întreprindere. Imediat l-a chemat pe vînzătorul Alexe Gheorghe, pe care l-a întrebat dacă a avut cumva lipsă în gestiune. Acesta a spus că nu a avut lipsă nici la primul, nici la al doilea inventar — iar mie mi-au interzis să mă mai ocup de această problemă. Cu toate acestea, deşi îmi fusese interzis, nu am lăsat această problemă şi am cerut revizorilor aflaţi în subordinea mea să facă verificări pe toată perioada, pe baza documentelor şi dosarul să fie înaintat organelor de cercetare penală. După cîtăva vreme însă contabilul şef i-a luat toate actele revizoarei Vancea Venera şi nu a dat curs dosarului decît în ziua în care a crezut că m-a prins şi pe mine printr-o declaraţie". O greşeală foarte mare, s-ar părea, a revizorului şef, pe care a comis-o fără să-şi dea seama de consecinţe. Fiindcă tu tot pleci, i-ar fi spus contabilul şef Tudorică, să facem cumva să-l scoatem curat pe revizorul Petre Ionită (cel care nu trecuse în acte lipsa de 20 300 lei), adică dă o declaraţie cum că el te-a anunţat chiar a doua zi după inventarul de control! Nicolae Badea cade în capcană — şi iată că în aceeaşi zi Radu Tudorică anunţă în C.O.M. că revizorul şef a recunoscut în scris că ştia de lipsă şi obţine suspendarea din funcţie. Era ziua de 10 noiembrie, anul trecut. Trec mai bine de şapte luni, intervin organele de cercetare penală şi cele ale controlului financiar intern de pe lîngă Consiliul popular municipal, în luna mai Nicolae Badea obţine chiar o adresă de la procuratură în care se specifică că: „...aţi fost scos de sub urmărire penală, întrucît nu vi s-a reţinut nici un fapt penal", dar reîncadrarea sa nu survine decît în iunie, atunci cînd reporterul se află în întreprindere pentru definitivarea anchetei pe care o citiţi în momentul de faţă... În privinţa măcelarului Gheorghe Alexe (astăzi închis) şi a relaţiilor pe care el le întreţinea cu conducerea întreprinderii, semnificative pot fi declaraţiile aflate la dosarul C.F.I.-ului, între care o cităm pe cea a vînzătoarei Irimica Rotaru: „Eram în magazin cînd tov. vînzător Alexe Gheorghe a venit de afară în magazin spunînd că i-a dus tov. director Mieriol un crap cît un rechin"!

■

Prin amabilitatea tovarăşilor din corpul de control al Consiliului popular municipal Bucureşti, am avut ocazia să cercetăm şi alte amănunte referitoare la activitatea întreprinderii comerciale locale „Alimentara", sector 5. S-a format astfel un... al patrulea caz demn de înfăţişat opiniei publice. Pentru a încheia „cazul Alexe", să mai subliniem că amintitul măcelar a fost mutat o vreme de la unitatea din strada Văcăreşti (acolo unde au suferit pentru el doi oameni cinstiţi) la o altă unitate, purtînd numărul 71. Şi aici, nu după multă vreme, şeful unităţii s-a simţit dator să ceară conducerii înlocuirea lui, întrucît descoperise o lipsă în gestiune de 5 700 lei, bani desigur însuşiţi de măcelar. În colţul referatului alcătuit de şeful de unitate Florea Mohorea, ce credeţi că va scrie directorul Mieriol? Redăm textual: „Să se ia măsuri ca să se lucreze în două schimburi" !?! Mai departe. La inventarierea gestiunii magazinului 2 Pieptănari (responsabil Ion Alexandru), revizorii constată cu surprindere plusuri de ambalaje în valoare de 331 000 lei, pentru o perioadă controlată de numai doi ani de zile! De unde un asemenea „stoc" de ambalaje? Poate din afară. Dar, se pune întrebarea, dacă ambalajele există, odată cu ele n-au sosit cumva în magazin şi mărfuri, într-o cantitate corespunzătoare?! Pentru contabilul şef Tudorică, informat de chestiune, întrebarea nu pare importantă, el susţine una şi bună, cum că singurul lucru care contează este îndeplinirea planului de desfacere. Chiar aşa să fie? Acelaşi gestionar Ion Alexandru, unul din favoriţii conducerii, a plimbat fără acte o maşină de prăjit cafea de la unitatea din Pieptănari (unde lucrase) la cea de pe Splaiul Unirii, purtînd numărul 54 (unde se transferase). Noua unitate nu posedă autorizaţie de prăjit cafea, dar la întrebarea logică a revizorilor C.F.I. dînsul răspunde în scris: „Maşina a fost adusă pentru a face probe dacă se poate prăji cu ia cafea. Întrucît nu s-a putut prăji cu ia a fost predată în 24. 02. 1978". Cîteva precizări sînt absolut necesare. În primul rînd faptul că, după spusele lui Ion Alexandru, pentru probe a fost nevoie de o cantitate de 500 kg de cafea! De asemenea, neputînd deconta (maşina, în acte, nu există!), gestionarul a plătit din buzunarul lui încărcarea a 4 butelii de aragaz. De cîteva ori s-au schimbat prizele în unitatea respectivă, s-au confecţionat şi burlane noi, energia electrică a curs ca pe gîrlă, lucruri care dovedesc că, în fapt, maşina respectivă merge din plin. Ea a funcţionat între 16 august 1977 şi 4 februarie anul curent. Trebuie însă reţinut faptul că de la 1 februarie 1978 Direcţia generală comercială şi Agenţia de import n-au mai livrat pe piaţă nici măcar un bob de cafea crudă, fiind puse la punct maşini de prăjit proprii, de mare capacitate. Iată cu alte cuvinte de ce gestionarul I. Alexandru a luat hotărîrea de a preda maşina! După calculele revizorilor, prin valorificarea a 7 386 kg de cafea (vîndută, prăjită şi măcinată, dar decontată ca vîndută în stare crudă), la unitatea numărul 54 s-a adus statului un prejudiciu de aproape 65 000 de lei!

Una peste alta, activitatea din cadrul I.C.L. Alimentara a sectorului 5 nu pare deloc în regulă. Cu atît mai mult ne miră faptul că, după cunoştinţa noastră, nici directorul Anania Mieriol, nici contabilul şef Radu Tudorică, nici gestionarul Ion Alexandru, care ocupă şi dînsul o anumită funcţie, nici alte cadre de conducere n-au avut pînă acum nimic de suferit. De pătimit au avut doar cei trei oameni ai muncii amintiţi mai înainte, Nicolae Badea, tată a trei copii minori, Dumitru Trandafir şi Gheorghe Popescu, care, deocamdată, încă mai pătimesc. În situaţia lor este posibil să se mai afle şi alţii. Argumente suficient de convingătoare pentru a aşterne rîndurile de faţă. Desigur, aşteptăm răspunsul forurilor competente.

G. DUMITRU ■

■

P.S. Înfăţişînd noi, acum cîteva vreme, ancheta de faţă conducerii Consiliului popular al municipiului Bucureşti, ni s-a solicitat amînarea publicării, întrucît se considera necesară aprofundarea cercetării efectuate de C.F.I. — C.P.M.B. Drept urmare, prin hotărîrea Biroului executiv şi a Secretariatului Comitetului municipal de partid Bucureşti, organele de control specializat ale Ministerului Finanţelor au fost însărcinate să elucideze consecinţele financiar-gestionare derivînd din situaţia de mai sus şi, totodată, să stabilească răspunderile care revin persoanelor implicate. Astăzi, cînd publicăm ancheta de faţă, sîntem în măsură să reproducem şi opinia inspectorului principal Gheorghe Şoşoacă, şef al brigăzii aparţinînd Inspecţiei teritoriale financiare de stat Bucureşti, care a efectuat cercetarea: „Pentru primele două cazuri la care vă referiţi dumneavoastră n-aş putea spune nimic, întrucît ele n-au fost cercetate de noi. În ceea ce priveşte modul de valorificare a unor produse, a cafelei în special, plusul de ambalaje, ca şi a altor probleme care există în cadrul întreprinderii citate, afirmaţiile făcute în articol se confirmă. Mai mult chiar, acum au apărut aspecte similare şi la alte unităţi ale întreprinderii, acţiunea fiind în curs de verificare. Dealtfel, gestionarul Ion Alexandru ne-a spus-o direct: De ce m-aţi luat pe mine, cînd alţii au făcut şi mai multe?! S-ar părea că are dreptate. În orice caz, chiar cu vină mai mare sau mai mică, toţi vinovaţii vor fi obligaţi să-şi plătească greşelile." Această opinie este, desigur, în spiritul anchetei noastre...

Cîţiva tineri care au învăţat meserie în altă parte cînd puteau să o înveţe în oraşul lor

„Era în anul 1974, prin 24 mai, mi se pare. Aveam 15 ani încă neîmpliniţi. E adevărat, mai fugeam de la ore, dar îmi plăcea şcoala. Eram elev la Şcoala nr. 9 din Sighetu Marmaţiei.

Într-o zi, coboram pe scări şi am ciupit o fată. Ea a strigat, a strigat tare că diriginta care era prin apropiere a auzit. Nu ştiu de ce, dar m-a cuprins un fel de frică şi nu am mai intrat în clasă. Diriginta m-a căutat în clasă, apoi acasă. Eu am fugit în oraş. Cînd mai fugeam de acasă, dormeam în nişte tuburi de beton. Am venit şi atunci să dorm, îmi căutam culcuş. Se făcuse cam 7 şi ceva seara. Era încă lumină. Aşa că aşteptam să se întunece. I-am întîlnit pe Ursuleanu şi pe N. Eu n-am spus că am fugit de acasă. Cînd s-a făcut ceasul 9 seara, am observat că Ursuleanu se uită lung la geamul casei lui. Am bănuit că ceva nu-i în regulă, nu-i curat la mijloc. I-am întrebat mai serios. Atunci mi-au spus că au fugit şi ei de acasă.

Am furat nişte biciclete. Ne plimbam cu ele pe străzile mai dosite ale oraşului. Într-o dimineaţă, mai pe la ora 3 pe mine m-a oprit un miliţian, mi-a luat buletinul şi mi-a spus să mă prezint la miliţie. Cînd am scăpat de el am luat-o la sănătoasa cu bicicleta cu tot. Aş vrea să fac o paranteză: dacă atunci mă ducea la miliţie nu se întîmpla ce s-a întîmplat mai apoi. Într-una din nopţi am încercat să forţăm două chioşcuri; erau bine închise şi strada aglomerată. La al treilea, aşezat mai la întuneric, am observat o bucată de placaj crăpat. Am tras de ea, am făcut o gaură, şi am intrat eu cu N. De aici ne-a luat miliţia". Aici s-a terminat prima parte a poveştii tînărului H.G. Atunci nu avea nici şcoala terminată, nici meserie. Au fost condamnaţi şi încadraţi într-o şcoală specială de reeducare. H. G. a învăţat o meserie: lăcătuş mecanic.

Discuţia transcrisă de noi mai sus a avut loc în atelierul de forjă de la Sighetu Marmaţiei, unde tînărul H.G. lucrează în prezent. „Ştiţi, ne spune H.G., dacă tot am vorbit, aş vrea să vă spun că acolo unde am învăţat meserie am fost un elev bun. Am fost şeful cercului de matematică şi şef de clasă. În încheiere aş dori din inimă să scrieţi: tinerilor cărora le trece prin cap vreo boacănă să se gîndească de zece ori înainte de a o face dar mai ales să nu-şi uite părinţii. Că-i greu să-ţi pierzi libertatea la 15 ani încă neîmpliniţi".

La atelierul de bobinaj de la aceeaşi întreprindere l-am întîlnit pe Ursuleanu. Cînd am intrat în atelier mesterea la o bobină. Am discutat cu el despre meserie, despre oamenii cu care lucrează şi, de ce nu, despre muzică şi sport. Cîştigă bine şi nu vrea să-şi amintească acea tristă rătăcire. „Nu, e păcat să mai discutăm despre trecut. Eu m-am apucat serios de treabă. Am un frate de 10 ani şi vreau cu adevărat să fiu fratele lui mai mare. Să aibă ce învăţa de la mine. Prin ceea ce fac eu la locul de muncă, după cum mă port în oraş (puteţi întreba pe oricine) vreau să şterg cu buretele peste tot ce a fost. A fost pentru mine un vis urît".

Am vorbit mult cu cei doi tineri.

Acum sînt încadraţi în muncă, mai mult, au o meserie. Lucrează în cadrul unui puternic colectiv muncitoresc care, prin forţa exemplului, i-a pus pe aceşti tineri să se întreacă pe ei înşişi.

În final dăm aprecierile oamenilor cu care lucrează direct. Raimond Stroblea, şeful de formaţie la atelierul de forjă: „H. G. se descurcă foarte bine la locul de muncă, îşi cunoaşte meseria. Este un băiat săritor, de aceea mă declar mulţumit de el". Iosif Sigheti, şeful de atelier de la bobinaj: „Eu cu Ursuleanu nu am nici o problemă. Adrian este un băiat ascultător şi un bun meseriaş. Eu am cunoscut cazul lui Ursuleanu pentru că sîntem vecini. Cînd a venit în atelier l-am încercat sinceritatea. Nici nu încape vorbă. Atunci l-am primit ca pe un adevărat muncitor fără să-i mai pomenim de trecut. Ce să mai lungim vorba, nu-i reproşez nimic".

Am prezentat cazurile acestor tineri care la o vîrstă cînd poţi călători cu Robinson Crusoe prin pagini de cărţi, scapi de sub atenţia celor care trebuie să-ţi fie aproape. Nu e acelaşi lucru să-ţi faci şcoala între colegii tăi, să înveţi meserie în oraşul copilăriei (după cum ar fi dorit aceşti tineri) ori în altă parte într-un regim special.

GHEORGHE MARA ■

Ssst! Liniște, paznicul doarme!

I.C.L. Alimentara din sectorul 4, ca oricare alta de acest gen, deține și manipulează bunuri și valori importante necesare propriei activități. Și, firește, în vederea ocrotirii acestora a luat măsuri cuvenite. La sediu deci, ne întîmpină, simbătă seara, paznicul și ofițerul de serviciu. O legitimare atentă, fapt de mare importanță după cum vom vedea, la una din întreprinderile vizitate ulterior am intrat prezentînd o legitimație de acces la un teren de sport ! — și o trecere în revistă a sistemelor de protecție. Există aici cîteva încăperi care au grilaje metalice, butoane de alarmă etc. Trebuie să ne declarăm satisfăcuți, specialiști sau nu — sîntem o echipă formată din ofițeri din M.I. și reprezentantul redacției — și hotărîm să ne continuăm drumul, dar nu mai înainte de a întreba vigilentul paznic dacă știe nr. de telefon al circumscripției de miliție, în caz că ar fi nevoie. Sigur, zice Fănică Ionescu, și începe să caute într-un registru. Nu-l găsește. Lîngă biroul de unde a scos registrul o frumoasă cutie metalică cu clape, beculețe și instrumente de măsură. Este o instalație de alarmă care nu funcționează, spune paznicul Ionescu cu oarecare satisfacție că mai este și altcineva în culpă. Noi gîndim că este vorba de director.

Pentru că înaintea oricui, securitatea instituției este, neîndoielnic, un prim atribut al conducerii.

Instalația este ultramodernă, probabil a costat mai multe zeci de mii, are firele întinse și senzorii instalați unde trebuie, dar nu funcționează. Sîntem convinși că la apariția acestor rînduri ea a fost repusă în funcțiune.

Sosim la întreprinderea poligrafică Tiparul, din strada Fabrica de chibrituri, la ora ieșirii din schimbul doi. Un paznic cu vestonul descheiat și mirosind a băutură face controlul celor care ies pe poartă, în marea lor majoritate femei. De fapt nu prea știe, ce face și nici cum trebuie făcut un asemenea control. Încercăm să lămurim lucrurile împreună cu ofițerul de serviciu. Ion Mitu, paznicul, dă un telefon dar cel solicitat întîrzie extrem de mult. Cînd apare totuși tovarășul Ion Terineanu înțelegem că investitura de ofițer de serviciu pe fabrică este pentru dînsul, de fapt nu numai, cu totul formală. N-am timp să văd ce fac paznicii fiindcă răspund de producția unei secții, am 25 de mașini care funcționează, ne spune I.T. fără vreun aer de scuză. Îi amintim că potrivit instrucțiunilor „ofițerul de serviciu funcționează în afara orelor de program". Așa o fi, zice, dar aici la noi este altfel, ofițerul de serviciu fiind ales dintre cadrele tehnice care lucrează în schimbul respectiv. Tot vine la fabrică, nu ?! Nu, zicem noi și îl invităm spre locul de veghe al celui de-al doilea paznic. Pe drum, într-o zonă în care este depozitată hîrtie și unde o inscripție mare atenționează că „fumatul este oprit", I.T. aprinde o țigară și apoi ne comunică : o să-l găsim cam greu. Ayea dreptate. Fiindcă dormea într-un colț ferit circulației și luminii. S-a trezit cu greu și ne-a întrebat onomatopeic cam ce vrem. Pe urmă l-am întrebat noi cîte ceva. Se numește Grigore Cerbu și faptul că poate fi sancționat chiar cu desfacerea contractului de muncă nu pare să-l intereseze prea tare. De fapt nici celălalt paznic nu are o altfel de atitudine; și, cum spuneam, nici chiar ofițerul de serviciu. Sperăm totuși cu măcar o singură persoană să manifeste interes față de toate aceste întîmplări. Directorul întreprinderii, de pildă.

Spre miezul nopții părăsim Capitala și ne oprim la poarta Combinatului de cauciuc Jilava. Este adevărat că paznicii se află la posturile lor, după cum tot adevărat este că unii dintre ei primesc de la poartă telefonul cu: șase că vine controlul. După cum tot adevărat este și faptul că ofițerul de serviciu, inginerul Gheorghe Militaru, întîrzie de la îndatorire cu circa o oră și jumătate. După cum tot la fel de adevărată este și orbecăiala prin beznă a paznicilor și pompierilor de serviciu. Pentru serviciul de noapte nu aveți lanterne ? — îi întrebăm pe responsabilul pazei, Gheorghe Păun. Avem, cum să nu, zice, dar lipsesc bateriile. Administratorul ne spune să cumpărăm noi că ni le decontează dar decît să umbli o zi după bani, așa am umblat pentru banii dați pe niște lacăte cu care am închis locul de parcare al bicicletelor, mai bine stăm fără lanterne. Și atunci cum vedeți ? Ce să vedem, tovarășe ?, aici nu vine nimeni noaptea.

În pavilionul administrativ încercăm totuși cîteva satisfacții. Ușile închise, birourile sigilate, mașinile de scris blocate etc. Numai în camera 28 excepția care strică regula: în biroul inginerului Mihai P., probabil Popescu, un sertar rămas neîncuiat și în el situația consumurilor de energie și combustibil convențional pe trimestrele III și IV precum și pentru anul 1979. Secrete de serviciu. Secrete la îndemîna oricărui vizitator !

Mai departe pe șosea în dreptul consiliului popular al comunei Jilava îl cunoaștem pe Grigore Slav de la paza obștească. E un bărbat de 52 de ani cu căciulă și cojoacă. Se apropie toamna, zice, și la noi în cîmpie noaptea vremea se răcește. Păzesc averea noastră și mai capăt și un ban, și drept la pensie, așa că trebuie să fiu la datorie. De la alt paznic Vlad Paul prezent și el la datorie aflăm că „aici în zona asta nu era nimeni de pază și într-o noapte s-au furat trei butelii de la un restaurant. Acum stau eu, așa a hotărît obștea". Înțeleaptă hotărîre.

Din nou în București dar a doua zi, duminică după-amiază. La întreprinderea „Electrotehnica" unde deși nu era ora de schimb unul dintre paznici și anume Alexandru Bădoi se grăbea să plece acasă la Ghimpați cu autobuzul de 18,30, pătrundem pe baza unei legitimații de strand despre care am amintit deja la începutul acestor relatări. Firește, doar se grăbea să plece. Este deci timpul să spunem că mulți paznici încadrați ai întreprinderilor bucureștene sînt din mediul rural — pînă aici nimic rău — își fac programul de muncă după orarul curselor de navetă sau vin la lucru gata obosiți după treburile din propria gospodărie și se culcă într-un loc ferit. Cu alte cuvinte x din Sinteși este un harnic locuitor al comunei și un trîntor de noapte al orașului.

La Electrotehnica — să revenim — ofițerul de serviciu, inginerul Dragomir Hoiban, ne prezintă și alte neregului : din paza obștească lipsesc doi oameni și anume I. Diaconu și I. Birzoc. În compensație îi arătăm în primul birou vizitat fișetele neasigurate în care se află dosarele personale ale tuturor membrilor colectivului de muncă. Spre exemplificare citim datele personale ale tovarășului inginer Ion Vasilescu — îl rugăm să ne scuze, exemplul este luat la întîmplare — născut în Craiova în 1948, cu facultatea terminată la București etc., etc.

La ora 18,10 ajungem în dreptul Autobazei Militari a I.T.B.-ului. Porțile larg deschise ne îmbie să intrăm. Ceea ce și facem. Mașina noastră fără nici un semn pe ea, o Dacie ca oricare alta, nu este luată în seamă de nici unul din cei 5 oameni care tăifăsuiau în dreptul porții. Așa că pătrundem nestingheriți și ne învîrtim pe lîngă autobuze, autocisterne și hale deschise. Cineva dintre noi propune în glumă să luăm un autobuz și să plecăm în oraș dar nu prea avem timp de așa ceva, renunțăm și ne îndreptăm spre poartă pe unde ieșim ; de asemenea nimeni nu ne întreabă nimic. La întreprinderea CESAROM ajungem odată cu paznicul de la postul doi venit mai devreme să-l schimbe pe Aurel Cîmpoieru. Acesta însă deja lipsește. Aurel e dinspre Titu și a plecat mai devreme să prindă o cursă, ne explică cu indiferență paznicul de la postul unu, Ion Toma. Indiferența lui nu ne mai surprinde în următorul minut cînd pe lîngă grilajul intrării trece fără să fie întrebat de legitimație un tînăr muncitor. Inginera Maria Font, ofițerul de serviciu pe întreprindere, nu poate fi totuși prea mult întrebată despre asemenea nereguli și altele constatate ulterior, fiindcă trebuie, așa cum declară, să asigure asistența tehnică pentru secțiile care lucrează. Or, dacă are treburi profesionale nu mai poate să le realizeze pe cele obștești și invers. Este vorba ca și în cazul semnalat la întreprinderea „Tiparul" de orientarea greșită a conducerii întreprinderii în legătură cu încredințarea mandatului de ofițer de serviciu.

Oprim aici șirul constatărilor din raidul nostru. Exemplele se repetă. Indiferent însă dacă este vorba de lipsa de probitate profesională a unor paznici, de incompetența altora, de nefolosirea sau proasta folosire a mijloacelor tehnice de avertizare, de proasta instruire a unor ofițeri de serviciu sau de nepăsarea altora față de importanța unei asemenea sarcini obștești, trebuie precizat că există un punct comun al responsabilităților în acest domeniu al vigilenței și grijii față de avutul obștesc. Un punct către care converg răspunderile fiecărui om în parte. Decretul 231/1974, al Consiliului de Stat, în articolul 3 precizează : **„Răspunderea pentru luarea măsurilor de asigurare a pazei bunurilor pe care unitățile socialiste de stat și obștești le au în administrare directă ori în proprietate sau le dețin cu orice titlu revine conducerii acestor unități".**

VICTOR CONSTANTINESCU ■

UN PRIMAR CARE SE ALINTĂ ȘI E ÎNCĂ ALINTAT

Sub titlul „O stînă cu jurisconsult", în FLACĂRA din 17 februarie 1977, am prezentat o situație, nefirească, tolerată la Buftea, în jurul unui absolvent de drept care a preferat profesiei de slujitor al legii pe cea de cioban și de adversar al legii în afacerile lui ciobănești. La 6 iulie a.c., deci după un an și jumătate, la Buftea lucrurile nu numai că nu fuseseră puse la punct în spiritul legii și echității societății noastre, dar — așa cum spuneam, de data aceasta sub titlul „Stîna cu jurisconsult încalcă legea cu sprijinul primăriei" — situația se agravase. 69 de zile după publicarea celei de-a doua anchete — de la apariția celei dintîi au trecut deja 586 de zile ! ! ! — primarul Marin Radu n-a fost deranjat de nimeni. Mai mult încă. În tot acest timp, în repetate rînduri, medicul veterinar Virgil Tudorin s-a adresat, aproape cu exasperare, revistei, semnalînd că este persecutat în diverse chipuri de către primar pentru „vina" de a fi dat în vileag faptele „oierului" Ion Pociu. Citîm din ultimul memoriu adresat redacției de către V.T. : „În timp ce pentru proprietarul cu 600 de oi și cu ciobani angajați nu se face nimic pentru a fi evacuat, se intervine pe toate căile ca eu să fiu mutat din Buftea". V.T. ne-a mai arătat o seamă de documente pe care a nevoit să și le procure pentru a dovedi că în ziua cutare și-a exercitat atribuțiile într-o unitate, de cîte ori este chemat cu treburi de serviciu în alte locuri decît cele prevăzute în planul lui de muncă, făcut anterior și prezentat la primărie. „Altfel sînt căutat cu luminarea, aș zice, de primar ca să mă pună absent". Într-o discuție cu Marin Radu, acesta ne spune: „Chiar ieri l-am căutat pe Tudorin acolo unde spunea planul că trebuie să fie. Nu era. Am trimis imediat pe cineva să încheie un proces verbal. Eu îl las în pace. Nu-i spun nimic. Dar îmi adun asemenea hîrtii". Cred că este inutil să comentăm prea mult acest fel de a i se pregăti omului un dosar temeinic cu acte „convingătoare" pentru a fi „ajutat".

Dar, ca și cînd n-ar fi fost de ajuns că nimeni nu l-a deranjat cu nimic pentru toate cele de mai sus, aflăm că de curînd, Marin Radu s-a întors dintr-un voiaj în Italia, unde a mers ca însoțitor al ansamblului folcloric „Săbărelul". Cititorii care au parcurs anchetele la care ne-am referit vor înțelege cît de mult merita primarul această recompensă.

La casa de cultură din oraș, l-am găsit zilele trecute pe metodistul Mihai Ion Cetină, care ține locul directorului plecat în concediu. Ne-a spus, printre altele, că la Buftea se practică un mod ciudat de agonisire a fondurilor pentru deplasările în străinătate ale ansamblului. Ni s-a prezentat, de pildă, un document — aprobat prin semnătură de primar — care arată *distribuirea biletelor pentru serbarea cimpenească din 2 mai 1978, organizată în cadrul ediției a doua a Festivalului național „Cîntarea României", care a avut loc în parcul „1 Mai"*. Aflăm că biletele distribuite, băgate pe gît oamenilor, cum zicea metodistul, au adus 42 448 de lei. „Din acești bani, preciza Mihai Ion Cetină, s-a achitat o datorie de peste 30 000 de lei pentru turneul de anul trecut, tot în străinătate, iar cu restul au fost procurate cîteva lucruri necesare turneului de anul acesta. Pentru transport însă nu fost împrumutați 70 680 lei de la Centrul de producție cinematografică Buftea. În scopul achitării acestei noi datorii se preconizează o altă serbare. Cetățenii însă sînt destul de necăjiți de acest fel de încasări". Ni s-a arătat și dispoziția de plată nr. 1590 din 8 august a.c., prin care CENTRALA ROMÂNIAFILM plătea Autobazei 3 călători București suma amintită. Scopul plății este precizat astfel : *contravaloare prestări transport cu autobuze* (de fapt unul singur, n.n.), *în cadrul convenției și adresei 868 din 7 august 1978 a Consiliului popular orășenesc Buftea*.

Am ținut la aceste amănunte ca să se înțeleagă mai bine cît de simplu ajunge Marin Radu să voiajeze în Italia. Fiindcă, deși poate să pară de necrezut, este încă unul din mărunțișurile care arată cum se alintă acest primar, prea convins că nu-l trage nimeni la răspundere. Am discutat cu el. Ne-a spus că se consideră nedreptățit și așteaptă răbdător ca revista să publice dezmințirea celor prezentate în ancheta din 6 iulie. „S-au făcut niște verificări de către organele de miliție și s-a dovedit că eu n-am primit nimic de la cioban" — ne-a spus. Dar care asta era de verificat în primul rînd, sau toate acele grave încălcări ale legii și eticii despre care am scris ? Reluăm din ancheta anterioară : *Incredibil dar așa s-a întîmplat. Măcelarii au tăiat sute de miei, oamenii de ordine au tăiat trei hîrtii de amenzi, iar I.P. e surîs mulțumit. Se știe că o oaie aduce anual un cîștig net de 1 000 de lei. Avînd șase sute de oi, ciobanul se joacă cu niște amenzi bune doar pentru acoperirea formală a celor care le aplică. Dacă întreabă cineva, ei au dat amenzi. Dar, sub ochii lor, încălcarea legii, în public, continuă. Ion Pociu, cu acele sume, plătea de fapt „dreptul" valabil numai la Buftea ! ! ! — de a călca legea.*

Zilele trecute Marin Radu ne-a declarat că a cerut forurilor județene să verifice temeinic toată povestea, ca să se vadă că el n-are nici o vină, că el este doar calomniat. Sperăm că se va întreprinde odată această verificare într-adevăr temeinică. Cel puțin acum, cînd însuși M.R. o cere stăruitor.

DORIN GHERGHINESCU ■

Notă

Referitor la articolul apărut în revista „FLACĂRA" sub titlul „Cine se mută în str. Pictor Verona nr. 15", Consiliul popular al sectorului 1 București ne comunică între altele :

Imobilul situat în str. Pictor Verona nr. 15 este format dintr-un apartament (hol, sufragerie, spălător, două dormitoare, bale, bucătărie, WC de serviciu și culoar.

În ședința din luna iunie 1978, Comitetul executiv al Consiliului popular al sectorului 1 a aprobat o rocadă prin atribuirea apartamentului susmenționat tovarășului Nae Gabriel cu familia compusă din soț + soție + 2 copii + soacră, inginer la I.C.S.I.M., care a lăsat la dispoziția sectorului apartamentul său situat în șoseaua Cățelu nr. 42, format din 3 camere și dependințe.

Dat fiind faptul că I.C.R.A.L. Herăstrău nu are capacitatea de a cuprinde toate lucrările de reparații și consolidări din sector, a emis nota de comandă nr. 14217 din 24 iulie 1978 către I.C.S.I.M., în vederea executării atît a documentației tehnice, cît și a execuției lucrărilor de reparații.

Precizăm că I.C.R.A.L. Herăstrău a mai emis asemenea acte de comandă atît în anul 1977 cît și în anul 1978, pentru un număr de 47 imobile din care pînă în prezent sînt terminate lucrările la 28 clădiri, în curs de execuție aflîndu-se 6.

Aspectele semnalate în revista „Flacăra" cu privire la folosirea forței de muncă sînt juste.

Urmare a controlului efectuat de Comitetul executiv al Consiliului popular al sectorului 1 au fost adoptate următoarele măsuri :

1) Tov. Nae Gabriel a fost discutat în Consiliul oamenilor muncii de la I.C.S.I.M. și sancționat pentru abuz în ceea ce privește folosirea forței de muncă, constatîndu-se că a concentrat un număr mare de muncitori la această lucrare în detrimentul altor lucrări de pe șantierele de construcții.

2) Secretariatul Comitetului de partid al sectorului 1 a avertizat conducerea I.C.S.I.M. pentru lipsă de control asupra modului în care este organizată și se desfășoară activitatea pe șantierele de construcții și pentru modul defectuos de folosire a forței de muncă.

Referitor la aspectele sesizate cu privire la imobilul din str. Dionisie Lupu nr. 57, precizăm că imobilul face parte din lista celor 47 unități locative pentru care I.C.R.A.L. Herăstrău a întocmit notă de comandă către I.C.S.I.M., în vederea întocmirii documentației tehnice și executarea reparațiilor.

Lucrările vor începe în perioada imediat următoare, precizînd că familiile nu au fost evacuate, iar reparațiile nu au ridicat pînă în prezent probleme deosebite cu privire la starea tehnică a imobilului.

Radiografia în culori și daltonismul tergiversărilor

Razele X au provocat, după descoperirea lor, o adevărată revoluție în medicină, au reprezentat o fereastră larg deschisă spre tainițele corpului omenesc, un gigantic pas înainte în cunoașterea ființei vii. Descoperirea radiografiei în culori, trei sferturi de veac după prima radiografie alb-negru (Wilhelm Conrad Rontgen, 1895) are toate șansele să se înscrie și ea printre realizările importante ale medicinei contemporane.

La prima vedere s-ar părea că introducerea culorii nu ar constitui decît o perfecționare, o îmbunătățire de ordin cantitativ, și nu calitativ. Și totuși tocmai despre un asemenea salt este vorba, cu uriașe și încă nebănuite implicații. Motivul este foarte simplu și el ține de însăși structura ochiului omenesc : în alb-negru, el distinge între **30—80 nuanțe** — dar în radiologie, din considerente tehnice asupra cărora nu insistăm, un specialist chiar experimentat nu lucrează decît cu 8—10 nuanțe. Tabloul se schimbă radical cînd trecem la color : ochiul omenesc distinge pînă la **12 000** amestecuri de diferite tonuri, străluciri și saturații ale culorilor ! La figurat vorbind deci, s-ar putea spune că între imaginile alb-negru și cele color există un raport oarecum similar cu acela dintre imaginile furnizate de un binoclu și, respectiv, de un telescop.

Actul de naștere al radiografiei în culori poartă data de 8 noiembrie 1969 și a fost înscris, cum se cuvine, nu la Oficiul stării civile, ci la Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci : „Brevet de invenție nr. 53 441 acordat titularului **Spitalul de copii Călărași** din București, Republica Socialistă România, pentru invenția cu titlul **Procedeu și instalație pentru executarea de radioscopii și radiografii color**". Inventatorii sînt : Vasile Voinea, doctor în științe medicale, inginer Erna Voinea și Gheorghe Tucan. Ulterior, ei și-au extins cercetările, în colaborare cu doctorul Eugen Teișanu, inginerul Sorin Pătrașcu și Ioana Maria Voinea, punînd la punct un admirabil instrument de cercetare și diagnostic, ale cărui calități sînt confirmate de nu mai puțin de **30 de brevete, 10** românești și 20 străine. Un adevărat record. De subliniat că printre țările care au recunoscut prioritatea românească, acordînd brevetul, se află Statele Unite, Marea Britanie, Republica Federală Germania, Franța, Japonia, Elveția, Austria etc. Or, se știe că brevetele nu se acordă decît după ce se compară cu grijă invenția cu tot ce există în acest domeniu în statul respectiv și după ce este pe deplin dovedită noutatea ei absolută și avantajele intrinsece. Un aparat nu va fi niciodată brevetat, indiferent de gradul de noutate, dacă nu are o folosință clară. Astfel, impresionantul număr de 30 de brevete implică, indirect, o recunoaștere internațională a meritelor invenției românești.

De la acordarea primului brevet — celelalte au urmat la intervale relativ scurte — au trecut mai mult de șapte ani. Ce s-a realizat în acest răstimp pentru valorificarea ideii ? Un singur lucru : s-a discutat îndelung cum să fie valorificată mai bine...

— În timp ce medicina, în ansamblul ei, spune tovarășul Vasile Voinea, progresează spectaculos în ultimele decenii, diagnosticul radiologic bate, într-un anumit sens, pasul pe loc. E drept, s-au elaborat o serie de tehnici noi, extrem de valoroase — de pildă tomografia, folosirea substanțelor de contrast, tomografia computerizată — dar în însăși **structura imaginii radiologice** ultimii 30 de ani nu au adus decît o ameliorare neglijabilă, cam cu 3%—5%. Pare fantastic, absurd, dar aparatul „Tridoros" de acum trei decenii furnizează azi radiologului o imagine cam de aceeași calitate ca aceea pe care el ar obține-o cu ajutorul celor mai moderne aparate. Este o stagnare neobișnuită, inacceptabilă pentru dinamicul nostru sfîrșit de veac. Or, una din căile de a se ieși din impas o constituie, după părerea noastră, radiografia în culori. Au fost, desigur, încercări, între altele la cele mai mari firme din lume : „Agfa", „Kodak" și altele. Însă nu au reușit fiindcă au folosit filme color obișnuite. Filmul color obișnuit este format din trei straturi de culori, de exemplu albastru, roșu și galben. Unda luminoasă pătrunde prin obiectiv și impresionează straturile în mod diferit, în funcție de culorile razei de lumină. Dar razele X se deosebesc fundamental de cele vizibile, folosite în fotografie, prin aceea că sînt extrem de penetrante : tocmai datorită acestei proprietăți putem „fotografia" cu ajutorul lor interiorul corpului omenesc. Se asemuiesc, cumva, cu un bombardament de artilerie. Dar dispunînd de o asemenea forță de pătrundere, ele străpung filmul color de la o față la alta, impresionînd deci în egală măsură cele trei straturi color. În final, cu un film color obișnuit expus la razele X nu se obțin culori, ci doar un brun aproape negru. Noi am ales o altă cale, de fapt foarte simplă, un fel de ou al lui Columb, și am realizat **primele radiografii color din lume.** Nu dintr-o dată. Primul procedeu brevetat viza doar prelungirea radiografiilor alb-negru în radiografii color, cu importante avantaje pentru diagnostic. Ulterior însă am pus la punct alte procedee — un aparat de radiodiagnostic color și compoziția chimică a filmului radiografic color, de asemenea brevetate — prin care se obțineau direct imagini color ale corpului omenesc.

— Așadar, perfecționările ulterioare explică suita de brevete, centrate în jurul aceleiași idei. Zece brevete românești.

— Iată-le : 53 441, 53 861, 53 936, 54 129, 55 260, 57 324, 58 273, 58 339, 58 340, 68 172. Trebuie să rețineți că procedeele noastre nu vizează numai aportul culorii, ci și diferite tehnici electronice valoroase în sine. Ele permit, de pildă, punerea în evidență separat a opacităților de diferite **dimensiuni,** fapt important pentru radiolog.

— De ce ?

— Un exemplu. Într-o radiografie pulmonară la un bolnav de tuberculoză miliară apar pe placă opacități datorate atît leziunii tuberculoase, cît și coastelor, proceselor scleroase etc., care sînt mult mai mari decît leziunea propriu-zisă, și o pot masca. Eliminînd prin noua tehnică opacitățile de dimensiuni mai mari, care în cazul de

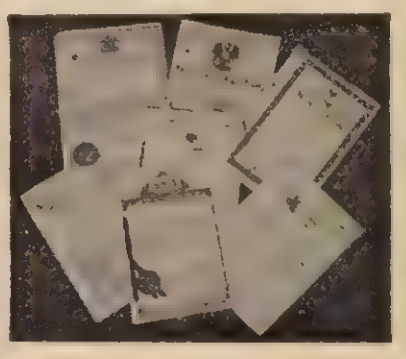

față nu ne interesează, izolăm opacitatea de dimensiune mică, respectiv leziunea T.B.C. O altă tehnică a noastră evidențiază separat opacitățile de diferite **intensități,** ceea ce, de asemenea, prezintă interes practic pentru radiolog. În cancerul mamar, bunăoară, tumora are o intensitate doar cu puțin mai mare decît cea a țesuturilor moi înconjurătoare ; diferențiind fin între intensitățile apropiate și eliminînd pe cele nedorite, se va detașa clar tumora. La toate acestea se adaugă, bineînțeles, CULOAREA, care amplifică enorm capacitățile de diagnosticare ale radiografiei.

Dincolo de aspectele pur științifice, radiografia în culori are importante implicații economice, ea reprezintă potențial, o mare afacere.

— În țările dezvoltate — arată Vasile Voinea — se consumă anual cam o jumătate de metru-pătrat de film radiologic pe cap de locuitor ; se vînd deci milioane de metri pătrați de film în fiecare an. O tehnică nouă, superioară, ca radiografia în culori, va da naștere la o cerere masivă de film radiografic color. Firește, nu de la o zi la alta, ci pe măsura difuzării noii tehnici. Dar ei îi aparține viitorul ! Iată de ce companii străine de primă mărime au manifestat interes pentru procedeele noastre, imediat după brevetare. În acești șapte ani nu s-a recurs însă nici la cooperare și nici nu s-a încercat ceva cu forțe proprii. Motive și explicații se pot găsi, dar un lucru rămîne incontestabil : cele 30 de brevete nu au fost valorificate sub nici o formă pînă în ziua de azi.

— Nimeni nu se așteaptă ca o invenție să fie aplicată chiar a doua zi după obținerea brevetului ; înțelegem că totul trebuie discutat, cîntărit, materializarea oricărei idei de anvergură comportînd o anumită doză, normală, de incertitudine. În plus, practica poate sugera modificări, îmbunătățiri. Deci e bine și necesar să se discute. Dar nu șapte ani.

— Cu atît mai mult cu cît acești ani pierduți au dus la o situație nouă și în domeniul radiografiei în culori, fiindcă, dacă ne place sau nu, trăim într-o lume grăbită. Stimulate poate și de brevetele românești sau fără nici o legătură cu acestea, firmele străine și-au intensificat cercetările. Nu este deloc exclus ca, dacă mai așteptăm mult, să apară pe piață radiografia în culori fără nici un aport românesc (licență, cooperare etc.). Adevărat, nici colectivul românesc nu a stat în acești ani cu brațele încrucișate și a perfecționat invenția — dovadă, brevetele obținute **succesiv.** Nu a fost ușoară brevetarea în atîtea țări străine. După cum se știe, cînd se solicită un brevet, oficiul din țara respectivă îți opune alte invenții oarecum similare.

— Și dv. ați întîmpinat asemenea „opoziții" ?

— Atît de multe încît mi-ar fi mai ușor să le evaluez în kilograme. Iată-le aci pe masă. Sînt cam 3 kg de brevete străine opuse nouă ! Am reușit însă să dovedim originalitatea și superioritatea tehnicilor noastre și am obținut cele 20 de brevete. Dar în timp ce în primii ani nu ni s-a opus nici o tehnică de radiografie în culori propriu-zisă — așadar, românii erau primii ! — din 1975 au început să figureze printre opozițiile tehnici similare străine. Riscăm deci să pierdem trenul ! Din fericire, în ultima vreme se acordă la noi o mai mare importanță radiografiei în culori, și lucrurile se pare că se urnesc din loc. Sînt deci optimist în ce privește viitorul — conchide Vasile Voinea.

Invențiile de care este vorba în articolul de față nu privesc, cum s-ar putea crede, doar radiologia. Noile tehnici își găsesc aplicabilitatea în microscopie, astronomie, practic în orice sferă de cercetare care face apel la vizual. Dar mai presus de toate, cum e și firesc, Vasile Voinea se gîndește la medicină. În curînd va apărea „Atlasul cromoradiografic de patologie osteoarticulară" de doctor în științe medicale Vasile Voinea, profesor doctor Aurel Denischi, doctor Andrei Voinea și radiolog Niculina Rovența. Prima carte de radiografie în culori din lume va apărea în România.

LIONEL NIȚESCU

Un inginer privește la mașina omenească

Termenul de robotronică pare a ne transporta în plin roman științifico-fantastic, el evocă roboți cu ochi sclipitori și reflexe roșietice, cu microantene rotitoare în capetele lor de metal și cu mișcări sacadate, părtași la palpitante mașinații și răsturnări de situație.

Dar iată acum și o banală scenă de producție : pe banda de montaj sosesc două feluri de piese, unele pătrate, altele triunghiulare, care trebuie sortate. Operație extrem de simplă și totuși inaccesibilă unui echipament de automatizare convențional, oricît de complex ar fi. De ce ? Fiindcă, deși e vorba de mișcări repetitive, intervine aci și un act de decizie : „**Aleg** piesa pătrată, și nu pe cea triunghiulară !" Or, pentru aceasta este nevoie de **inteligență.**

Sau iată un alt exemplu : o linie tehnologică în industria confecțiilor Pe bandă la încheierea procesului de producție se înșiruie diverse articole de îmbrăcăminte, care trebuie sortate pe criterii de mărime, model culoare sau desen Din nou, o operație simplă și totuși complicată. Întrucît reclamă intervenția inteligenței, omenești sau artificiale.

Cu aceasta din urmă pătrundem în regatul roboților industriali. Un creier electronic cuplat cu o cameră de luat vederi, controlînd axe comandate cu un sistem de macaz, ar putea fi, în principiu, perfect capabil să ia decizii în asemenea cazuri, eliberîndu-l pe operator de muncile repetitive care cer manevre de finețe. Acești roboți nu ar avea neapărat aspect antropoid, însă aceasta este o latură secundară. De reținut însă că introducerea lor în fluxul tehnologic ar putea produce, dacă și cînd se va generaliza, o adevărată revoluție în gîndirea și realizarea practică ale unui mare număr de procese industriale. O viziune à la Karel Capek, însă strict tehnologică și lipsită de finalități malefice. Robotronica are deci sanse, într-un viitor probabil nu prea îndepărtat, să se transforme într-o activitate de proiectare inginerească. De pe acum ea se înscrie printre preocupările unor cadre didactice de la Institutul politehnic București : cercetătorul principal Mihail Nicu, doctor în științe medicale, șeful colectivului de biotehnologie al Politehnicii, și profesorul doctor D. Drimer de la Facultatea de tehnologie a construcțiilor de mașini.

Nu despre robotronică va fi însă vorba în articolul de față ci despre „știința-mamă", care o cuprinde și pe ea, și anume biotehnologia, știință extrem de nouă, cu o multitudine de preocupări și de mare perspectivă Cu toate progresele realizate la noi — le stă mărturie însuși colectivul mai sus-amintit — și în ciuda activității unor entuziaști ea rămîne totuși, într-un anumit sens, o **Mare Anonimă.**

Mai înainte de a discuta acest aspect să lămurim ce este biotehnologia. Este știința care îmbină preocupări ale biologiei și medicinei cu tehnologia și cu domeniul vast și în plină dezvoltare al aplicațiilor bazate pe modelul matematic. Ca atare ea devine, prin excelență, **o știință de frontieră,** a științelor de frontieră, cu multiple aspecte teoretice fundamentale — interesînd, bunăoară, bioingineria medicală — și nu mai puține importante laturi aplicative, legate în special de utilizarea unor instrumente electronice sofisticate și a calculatoarelor în studiul corpului omenesc și în general al naturii. Este semnificativ pentru spiritul care o animă faptul că însuși colectivul de biotehnologie a luat ființă, la noi, într-un institut politehnic, că este condus de un specialist în genetică și radiobiologie și că în jurul lui gravitează medici, ingineri, fizicieni, chimiști, matematicieni și automatiști, mai toți tineri. Cursul de biotehnologie care se ține la Politehnica bucureșteană este, dealtfel, primul de acest fel din țara noastră.

— Răspîndirea ideilor biotehnologiei în masa cercetătorilor români — remarca rectorul, profesorul doctor docent inginer Radu Voinea — a început din anul 1970, **țara noastră fiind în această perioadă printre puținele țări cu un înalt potențial științific care nu a abordat pe măsura posibilităților sale cercetări în acest domeniu.** În ultimul timp, preocupările s-au dezvoltat, au apărut studii de sinteză în unele volume editate de Academia Republicii Socialiste România, în reviste, a luat ființă un cerc de biotehnologie medicală pentru studenți și cadre didactice în cadrul Facultății de automatică.

Activități meritorii — trebuie relevat spiritul deschis manifestat la Politehnica bucureșteană față de aceste cercetări — dar încetineala cu care s-a luat startul, dacă ne putem astfel exprima, atîrnă încă în balanță, progresele reale nefiind pe măsura elanului cercetătorilor. Motivul principal : lipsește un cadru organizatoric adecvat. Desigur, nu se pune pentru noi problema de a **copia** structuri organizatorice, ci, în funcție de posibilitățile noastre, de a se studia modalitățile concrete pentru impulsionarea biotehnologiei și a aplicațiilor sale. Altfel riscăm, cu tot entuziasmul cercetătorilor, să pierdem teren.

Natura variată și importanța aplicațiilor sînt învederate de cercetările desfășurate pînă în prezent în cadrul colectivului de la Politehnică. Ele s-au axat pe mai multe direcții : s-au efectuat pe calculatorul electronic modelări matematice ale inteligenței naturale, ale memoriei umane și ale unor organe de simț, s-au modelat matematic procesele de îmbătrînire, iar în prezent se abordează problema recunoașterii formelor de către calculator. S-ar părea, la o primă vedere, că toate aceste preocupări au un interes mai mult teoretic. În realitate, ele sînt adînc implîntate în practica medicală. Bunăoară, recunoașterea formelor de către calculatorul electronic, utilizabilă în „descifrarea" electrocardiogramelor, a electroencefalogramelor, a ritmurilor biologice etc. Trebuie subliniat că grație calculatorului electronic se poate ajunge nu la o simplă îmbunătățire a randamentului, ci la un **salt calitativ în interpretarea acestor examene medicale atît de răspîndite, timpul necesar pentru o analiză scurtîndu-se de cîteva mii de ori !**

Colectivul de biotehnologie a organizat recent și o masă rotundă cu privire la o altă problemă medicalo-inginerească de mare actualitate și perspectivă : diagnosticul automat. Încurajator este și faptul că o serie de cercetări ale cadrelor didactice, precum și proiecte de diplomă ale studenților se orientează către biotehnologie. Semn al timpului ! Astfel, se studiază ...la Politehnică (sub conducerea științifică a fizicianului Nicolae Oprița) aplicarea ultrasunetelor în măsurarea extrem de fină a diametrelor vaselor coronare și cerebrale, adică a acelor vase supuse infarctului; se fac măsurători complete, cu tehnici electronice de mare finețe pentru determinarea acțiunii unor medicamente noi (doctorii Mihail Nicu și Geo Săvulescu) etc.

Ingineri, medici, matematicieni privesc și gîndesc **împreună** la mașina omenească, în căutarea de mijloace noi și tot mai eficiente pentru a-i evalua performanțele și a-i face reparații capitale.

L. NICULESCU

Nimeni nu poate deține monopolul în domeniul cercetărilor apicole

Apariția în nr. 16 din 20 aprilie a.c. al revistei a articolului : „Nu se poate, nu e bine, dar rezultatele sînt remarcabile", mi-a trezit un interes deosebit. Intrucît sînt într-o situație asemănătoare cu cea prezentată în paginile „Flacării". Astfel, după experimentări de peste 10 ani, am elaborat o metodă de lucru pe care am denumit-o „Dezvoltarea accelerată a familiilor de albine în perioada de primăvară, folosind încălzirea artificială a cuibului". Dar eficiența metodei nu se rezumă numai la aceasta. Ea poate fi folosită ori de cîte ori albinele nu sînt în stare să dezvolte cantitatea necesară de energie termică. Lucrul este de înțeles pentru oricine, dacă se ține seama de faptul că pentru a produce și menține în stup temperatura de +34°C — +35°, necesară pentru creșterea albinelor tinere, valoarea consumului de miere „combustibil" este mai ridicată decît cea a curentului electric folosit pentru producerea căldurii. Capacitatea albinelor de a produce căldura fiind limitată, prin folosirea căldurii artificiale noi putem veni în ajutorul insectelor, determinînd dezvoltarea rapidă a familiilor de albine, care astfel sînt în stare să valorifice cu mai mare succes sursele melifere.

Am avut credința că tovarășii de la Institutul de cercetări pentru apicultură (I.C.A.) din cadrul Asociației crescătorilor de albine (A.C.A.) vor înțelege și ei că au datoria să identifice, să studieze și să popularizeze tot ce poate contribui la dezvoltarea apiculturii în țara noastră. Ca urmare, am adus cazul la cunoștința Asociației crescătorilor de albine, propunînd organizarea unei experiențe de verificare a metodei elaborate de mine, dar contrar așteptărilor nu am primit nici un răspuns. Ca urmare, la data de 14.02.1978 am venit la București pentru a discuta problema cu tovarășul ing. A. Malaiu, director la I.C.A. Acesta, timp de o oră, mi-a prezentat o „documentare" în genul celei cuprinse în răspunsul dat revistei de către tovarășul ing. E. Tarța. Constatînd că orice discuție este de prisos am hotărît să plec. La ușă am fost oprit de către director, care mi-a spus că experiența se va organiza. Avînd încredere în spusele lui, ne-am înțeles să fiu chemat la momentul oportun la I.C.A. pentru organizarea experienței. Dar, așa cum dealtfel mă așteptam, A. Malaiu „a uitat".

În legătură cu răspunsul dat revistei „Flacăra" de către inginerul E. Tarța, îmi permit să constat unele lucruri cel puțin ciudate :

1. — În primul rînd, inginerul Tarța afirmă că „testarea instalației fraților Mezei nu a adus la rezultatele scontate", cu alte cuvinte încălzirea artificială a cuibului nu poate da rezultate, dar în același timp afirmă că în R.F.G. și R.D.G. această metodă se practică de două-trei decenii. Este oare posibil ca o metodă ce nu dă „rezultatele scontate" să fie practicată zeci de ani ?

2. — Inginerul E. Tarța afirmă apoi că : „Încălzirea electrică a stupilor în perioadele reci ale anului nu asigură în complex condițiile de microclimat obligatorii — temperatură, umiditate, schimb de gaze, reclamate de biologia și fiziologia ghemului de iernare. În realitate, milioane de generații de albine, în succesiunea lor, s-au adaptat condițiilor de viață în diferite zone geografice ale globului, formîndu-și însușiri ce le permit să creeze și să mențină cu succes microclimatul adecvat.

Afirmația de mai sus poate fi justă numai în cazul în care am pretinde că energia electrică ar substitui rolului ce îl au albinele lucrătoare în familia de albine. Dar lucrurile nu stau așa. Prin folosirea încălzirii artificiale, noi venim numai în ajutorul albinelor, care în condiții de temperatură scăzută sînt nevoite să lupte din răsputeri ca să creeze și să mențină în ghem temperatura de +34° — +35°C.

Relatîndu-vă cele de mai sus, nutresc speranța că înfățișîndu-le opiniei publice, vom putea determina pe tovarășii de la I.C.A. să vină totuși în întîmpinarea celor care, prin forțe proprii și pe baza unor invenții și descoperiri originale, se străduiesc să-și aducă aportul la dezvoltarea și modernizarea apiculturii în țara noastră.

Ing. TH. EȘANU ■

Dialog cu mesagerii unor vechi vremuri

CONTRIBUȚII ROMÂNEȘTI DE SEAMĂ ÎN ANTROPOLOGIE

Într-un institut de antropologie ambianța generală este cea pe care o bănuim, tulburătoare, grotescă și macabră, dar, mă rog, știința nu se îmbracă numai în culorile vii ale primăverii. Încăperile, culoarele, mesele cercetătorilor alcătuiesc aici o imensă necropolă în care mesagerii vremurilor apuse, răpiți prin deshumare somnului ancestral, sînt invitați să vorbească în numele științei, să-și dezvăluie viața și obiceiurile, să împlinească setea de cunoaștere a omului modern. Vii și morții fac aici casă bună.

Pretutindeni, deci, schelete omenești orînduite, etichetate și clasate cu grijă. Pretutindeni epipaleolitici cu dentiție impecabilă, protoirac cu însemnele trepanațiilor, tigve, tibii, clavicule, femururi frînte sau găurite de săgeți și buzdugane, traumatizate prin torturi sau contorsionate de maladii.

Reconstituirea vieții de odinioară pe baza osemintelor omenești nu reprezintă o știință tocmai nouă. Recentă și fascinantă ne apare însă metoda de remodelare a unor chipuri demult dispărute, posibilă astăzi prin colaborarea conjugată a mai multor științe : medicina, antropologia, arheologia, biologia, chimia, fizica. Meritul inaugurării acestei noi subdiscipline în țara noastră revine în principal unui eminent om de știință, medicului Cantemir Rișcuția, care, preluînd și îmbogățind metoda specialistului sovietic Gherasimov, a izbutit să aducă în fața ochilor figurile unor strămoși ce-și dorm de secole somnul de veci. Este vorba — așa cum am mai avut prilejul să o spunem — de realizarea unei corelații între schelet și părțile moi ale organismului, de o reconstituire fizionomică exactă, cu repere perfect controlabile; metoda medicului Rișcuția excelind prin reprezentarea unor trăsături etologice cu detalii de finețe în expresie. Bustul pictorului Ion Andreescu (1850—1882) aflat chiar pe masa de lucru a interlocutorului nostru, medicul antropolog Dardu Nicolaescu-Plopșor, reprezintă în această privință o recentă și concludentă realizare a genului.

— Munca de reconstituire, realizată pe baza rămășițelor pămîntești dezgropate la mînăstirea Tigănești, aparține în principal tot distinsului meu coleg, doctorul Cantemir Rișcuția, iar autenticitatea chipului reînviat în lut reconfirmă valoarea excepțională a metodei sale. Interesant de remarcat că după modelarea bustului, compararea acestuia cu autoportretul pictorului a avut darul de a provoca derută și surpriză. Cele două portrete reprezentau fizionomii diferite. Descoperirea unei fotografii, ce-l înfățișează pe artist la 26 de ani, a lămurit, însă, definitiv misterul. Privindu-se într-o oglindă așezată oblic (pentru o mai largă vizibilitate) Ion Andreescu și-a înfățișat ovalul feței mult alungit, cu trăsături modificate, idealizate, în vreme ce înregistrarea fotografică ne prezintă un chip aidoma celui modelat de către antropolog. Nici că se putea o mai strălucită reconfirmare a metodei doctorului Rișcuția !

— Vom avea deci prilejul de a asista la reînvierea trecutului național și, pe această cale, de a popula contemporaneitatea cu imagini ale strămoșilor noștri, de a constata în ce măsură noi cei de azi semănăm sau nu cu părinții noștri ancestrali, în ce măsură, să zicem daci, romanii și locuitorii primelor formațiuni românești prezentau asemănări fizice cu noi cei de azi ?

— Doctorul Rișcuția vă poate oferi în această privință amănunte de ultimă oră.

— Vom consacra acestor rematerializări fizionomice un articol special. Care este totuși părerea dumneavoastră ?

— Problema e puțin mai complicată, iar faptul că semănăm sau nu cu cei ce ne-au fost strămoși cu veacuri în urmă ne interesează, cred, mai puțin. Structura anatomică e în continuă schimbare și tipul fizic diferă uneori chiar de la o generație la alta. Comparați-l pe tinerii de azi cu tinerii din vremea tinereții noastre. Modul de viață, alimentația, comportamentul, caracteristice la un moment dat, își pun amprenta, creînd tipuri specifice. Corpul omenesc cunoaște o continuă remaniere. Practic după 286 de zile, în mod ciclic, sîntem cu toții proprietarii unui nou schelet. Totul apoi se modelează, cum spuneam, în funcție de alimentație și comportament. Ce om ar mai avea azi puterea de a umbla îmbrăcat în armură? Nici unul. Comparați-l pe un european cu un băștinaș din Arctica și veți constata diferențe sensibile în structura mandibulei. Obișnuința acestuia din urmă de a înmuia pielea animalelor, strîngînd-o între dinți, l-a făcut să posede un os mandibular mult dezvoltat. Altfel trăiau Dacii, altfel trăim noi. Săpăturile arheologice de la Schela Cladovei, ca să mai dau un exemplu, au dus la descoperirea unor schelete epipaleolitice cu o vechime de 8500 de ani. S-a constatat cu acest prilej că în multe cazuri moartea a fost provocată de săgeți cu vîrful din os. Mai multe cranii au dovedit că săgeata a pătruns prin maxilar, pătrunzînd pînă în cutia craniană.. Vă dați seama ce forță herculiană putea să aibă un asemenea arcaș ?

— Deci care ar fi contribuția antropologiei în clarificarea unor probleme de etnogeneză și antropogeneză ?

— Personal nu pot accepta rolul milimetrului și raportului morfologic, dacă nu-mi spune nimic sub raport istoric. Nu formarea poporului român sub aspect biometric trebuie să ne intereseze, ci formarea personalității lui istorice, deci modelarea și remodelarea comportamentului uman și mai puțin metamorfoza trăsăturilor sale fizice și fizionomice. Or din acest punct de vedere, cercetarea antropologică poate aduce o însemnată contribuție la desprinderea unor permanențe ale trecutului național. Dar să părăsim teoria și să trecem la exemplificări. Să ne oprim cu unele probleme de antropogeneză. În acest domeniu, școala românească de antropologie se poate mîndri, între altele, cu o descoperire de răsunet internațional. Este vorba de uneltele din os și piatră identificate în județul Vîlcea, la Gugiuleți, în punctul numit Valea lui Gráunceanu. Uneltele fac parte din perioada prepaleolitică, au deci o vechime de circa 2 milioane ani și indică apariția primelor acțiuni deliberate ale omului, desprinderea elementului conștient din universul acțiunilor instinctuale. Totul probează că avem de-a face cu unelte de trebuință permanentă, utilizate în mod conștient și nu ocazional. Uneltele făurite din oase slujeau pentru lovit, zdrobit, pentru străpuns, despicat, răzuit și ricîit. Omul primitiv le-a realizat prin lovirea lor cu pietre în stare naturală, dar pe care le-a adus de la o depărtare de 42 kilometri. Ne găsim în etapa în care nu a fost sesizat încă faptul că o piatră lovită poate căpăta prin spargere muchii ascuțite, deci un stadiu timpuriu ce corăspunde cu momentul desprinderii omului din specia maimuțelor antropoide. Descoperirea umple un gol imens în cunoștințele despre faza timpurie a procesului de antropogeneză și a fost apreciată de către savanți de renume — între care Raymond Dart (Iohannesboug), Rudolf Feustel (Weimar) și Müller Beck (Berna) drept o cotitură hotărîtoare pentru istoria antropologiei europene. Ulterior, descoperiri asemănătoare au fost făcute la Sandhalia în Iugoslavia.

Problemele de etnogeneză — mai apropiate de înțelegerea și inima noastră — au cuprins o arie mai mare de cercetare. Antropologia a descoperit aici ajutoare permanențe în viața poporului nostru, dovezi indubitabile ale continuității noastre pe aceste meleaguri. În marea necropolă de la Girla Mare — Cîrna, cercetătorii au găsit în urnele funerare idoli de sex feminin care reproduc în detaliu îmbrăcămintea femeilor. Sînt vizibile ia cu mînecuță și altiță, cingătoarea, catrința și opregul, toate cu elemente ornamentale specifice portului oltenesc și bănățean. Totul a rămas neschimbat de mai bine de 3.5 milenii. E formidabil! S-a mai constatat că ritualul funerar ținea seama de vîrsta defunctului. După incinerarea unui copil, se înroduceau în urnă, în mod simbolic, doar cîteva rămășițe pămîntești, în vreme ce după arderea unui cadavru de adult se adunau toate osemintele rămase după stingerea focului. La înmormîntările de azi se procedează în mediul rural relativ asemănător. La moartea unui copil mic, pomenirile se fac, de regulă, doar cîțiva ani, în vreme ce la adulți sînt continuate de urmași care nici nu i-au cunoscut. Obiceiul aparține acestor pămînturi. La Tîrgșorul Vechi, lîngă Ploiești, unde a fost descoperită o necropolă taifalică (popor german) ritualul de incinerare acorda atenție copiilor și foarte puțină adulților.

La Ocna Sibiului, o altă descoperire antropologică de însemnătate deosebită. Este vorba de o necropolă slavă, examinată exhaustiv de către arheologi și unde urnele conțin rămășițele pămîntești ale unor indivizi de sex opus. Oasele de femeie sînt de culoare alb-gălbuie, ca urmare a arderii lor în spațiu deschis, în vreme ce osemintele de bărbat, cenușii-negricioase, relevă arderea lor în spații limitate. Este vorba de practică barbară, specifică popoarelor slave poligame, aceea de a sacrifica la moartea bărbatului pe una din soțiile acestuia. În urnă a fost descoperit și cuțitul de sacrificare. Ne-au rămas în această privință descrierile unor martori oculari. Călătorii arabi Ibn Fadlan și Massudi înfățișează îngroziți în memoriile lor acest ritual sîngeros, afurisit de aitminteri și de papii Leon al III-lea și Mauriciu. Iată deci, odată cu descoperirea de la Ocna Sibiului, și proba materială a acestor cruzimi practicate din veacurile VIII și IX. Ele n-au influențat însă în nici un chip ritualul funerar al populației autohtone. Foarte aproape de Ocna Sibiului, la Gușterița, o altă necropolă, aparținînd populației autohtone, dovedește că obiceiurile funerare au rămas neschimbate.

— Activitatea antropologului este, înțelegem noi, dependentă într-o mare măsură de cea a arheologului.

— Nu putem lucra independenți și opera de reconsiderare a trecutului național nu poate fi decît comună. Ceea ce nu înseamnă că avem întotdeauna și puncte de vedere comune. Personal consider că se cheltuiește prea mult timp fizic pentru scoaterea la lumină a unor clădiri urbane, castre, vile, și monumente și că se consacră insuficient interes așezărilor și necropolelor din mediul rural, acolo unde a trăit de veacuri marea majoritate a locuitorilor acestor pămînturi unde a avut loc în fapt geneza poporului român, unde pot fi urmărite mai bine permanențele care ne unesc peste veacuri și ne difinesc.

LIVIU TIMBUS ■

Două reprezentări plastice ale pictorului Ion Andreescu. În stînga, autoportretul artistului, realizată pe baza osemintelor deshumate.

(Urmare din pagina 1)

ca s-o poți cuprinde, o desfășori, umplind-o de larma Bistriței, a Trotușului și a Siretului, cu încingătorile lor de izvoare și de pirae, umplind-o cu vîntul rece al tarcurilor de piatră și cu freamătul moale al desișurilor împovărate cu viși și livezi, harta fosnește ca un manuscris de preț. E, poate, șoapta confidențială, în pergament, a italianului Marcus Bandinus, călător și misionar prin Moldova lui Vasile Lupu Vodă, cel care, asemenea multor altora dinaintea lui și multor altora de după el, închide acest mijloc moldav între răzoare de fericită grădină, ca pe o insulă a lui Euthanasius : „Poziția orașului (a Bacăului, n.n.) este admirabilă, scăldată fiind la răsărit de rîul Bistrița, care se revarsă cu violență din munții Ardealului. Spre miazăzi se întinde o cîmpie minunată, acoperită cu dese sate românești. La răsărit se întinde vestita vale a Bistriței, iar la apus sînt munți și dealuri. Aerul este cel mai sănătos, sînt păduri frumoase, păsări și fiare sălbatice, riuri pline de pești delicioși, apoi belșug de grîne, vite, fructe, unt și miere".

E, deopotrivă, un ținut al bogățiilor subpămîntului, un ținut care, în tabela de elemente ce compun avuția Moldovei și a întregii țări, își are pătratul său, cu parametrii încă în studiu, adică încă deschiși spre viitor. Bacăul are cărbune, are „cărbune alb" (adică ape transformate în energie electrică), are sare, petrol și gaze naturale. Bacăul înseamnă, pe lîngă Bacău, Onești și chimiștilor, Moinești și Zemeșul petroliștilor, Comănești și minerilor, Târgu-Ocna minerilor și ai sondorilor, Buhuși tesătoarelor. Bacăul realizează, la ceasul de față, 59 la sută din producția națională de armături industriale din fontă, 10,5 la sută din producția de țiței, 18,2 la sută din producția de sodă caustică, 57,3 la sută din producția de fenol. Industria, în anii socialismului, și cu deosebire în cei din urmă, cei mai pregnanți ca împetuozitate a dezvoltării, a devenit, spun statisticile, ramura-forte, ramura-temelie a economiei ținutului, es realizînd, în prezent, peste 67 la sută din producția globală, ea așezînd ținutul, spun aceleași statistici, din punctul de vedere al nivelurilor producției, pe locul 12 între județele țării. Bacăul, la sfîrșitul actualului cincinal, comparativ cu nivelul cincinalului precedent, va înregistra creșteri de 300,3 la sută la producția mașinilor de prelucrat metale prin așchiere, de 257,7 la sută la producția de cauciuc sintetic, de 299,7 la sută la producția de hîrtuc, de 149,1 la sută la producția de confecții-textile, de 146 la sută la producția de armături industriale din fontă. Bacăul, vechiul ținut-grădină, pămînt fericit, dăruit cu toate darurile și harurile, dar loc în care „nu se întîmpla nimic", loc ocolit de drumurile civilizației veacului, nu mai produce, de mult, doar grîne, fructe și miere. Doar scriitori geniali, doar legende istorice, doar peisaje bacoviene, doar grai molcom și parfumat. Produce mai mult („oleacă mai mult", zic cei ai locului, cu molcomie totuși moldoveană), iar acest „mai mult" sau „oleacă mai mult" înseamnă, de fapt, o mișcare tectonică în spre viitor a acestei bătrîne Moldove de mijloc, săvîrșită sub presiunea noului, în ritmuri de muncă, de creație și de viață de o intensitate fără precedent.

Trebuie deci ca, poposind în Bacău, să alungi imaginea luată de-a gata, moștenită sau împrumutată, trebuie, deci, să dai la o parte cărțile, amintirile, coșcovelile de pe ziduri, inerția cîlțeelor, trebuie epurată din memorie o întreagă încărcătură, ca senzația să se purifice, ca percepția să se elibereze, ca să poți străbate orașul cu inocența unui proaspăt călător. Dar a te plimba prin Bacău cu mîinile în buzunar, cu ochiul omului industrial, fără ochelarii de soare pe care ți-i impune orbirea rafturilor de cărți, a coșcovelilor, a amintirilor, a cîlțeelor, este, totuși, un lux. Fiindcă e greu să te desprinzi de toate acestea, e greu să uiți (și nici nu trebuie să uiți !) că orașul acesta e saturat de istorie, saturat de trecut și de cultul lui, chiar dacă, într-o anume vreme, un astfel de cult devenise, în unele privințe, o frînă a spiritului. La Bacău, pe o stradă obscură, s-a născut, se zice, Vasile Alecsandri, lîngă Bacău, într-un loc pitoresc, a creat Enescu, poposindu la Bacău, îl amintesc pe Bacovia, biserica Precista, ctitorită la 1491, îi amintește pe Ștefan cel Mare și pe Alexăndrel, nesupusu-i fiu. E mai bine să nu calci astfel Bacăului decît să profanezi, prin ignoranță ori printr-o trecere prea grăbită, un nume sau o amintire. Și totuși...

Și totuși, schimbările s-au petrecut.

ȚINUTA INDUSTRIEI — ȚINUTA OMULUI

Bacăul a devenit — riscăm o formulă-cliseu, extenuată prin repetiția publicistică — un oraș tînăr, un oraș al tinereții. Vechile sale industrii (de pielărie, de hîrtie) au renăscut, s-au modernizat, s-au extins, alte industrii (metalurgie, construcții de mașini, industrializare a lemnului, ușoară, alimentară etc.) s-au afirmat exploziv în anii din urmă, mari ansambluri de blocuri, înglobînd mii și mii de apartamente, flanchează cheiul de piață al Bistriței, noi bulevarde și piețe, parcuri și stadioane, spitale și școli, edificii de cea mai contemporană ținută arhitectonică, înconjoară vechile curți domnești, vechile monumente, restaurate, ca o centură de nouă civilizație, nu numai nouă, dar și vie, fierbinte, nespus de vie și de fierbinte prin forfota industrioasă a muncii, prin vitala irumpție de energii a unei populații tinere și dinamice. S-a investit, pentru asta, mult, s-au investit. în cincinalul trecut, peste 16 miliarde lei, alte peste 30 de miliarde sînt prevăzute pînă-n 1980. S-au investit, pe lîngă bani, pe lîngă marile eforturi de construcție, niște eforturi, la fel de intense, de demolare, nu numai a vechiului din peisaj, ci și a vechiului dintr-un spirit.

Una din cele mai impozante dintre tinerele industrii ale Bacăului este Fabrica de mașini-unelte. A intrat în producție în septembrie 1973, celebrîndu-și deci, în aceste zile, abia o jumătate de deceniu de existență. Dotată modern, la nivelul tehnicii mondiale, pentru realizarea unui amplu, bogat și pretențios program de fabricație, cuprinzînd o întreagă gamă de mașini de prelucrat metale prin așchiere, această tînără întreprindere, în cincinalul pe care-l străbatem, își sporește producția de peste trei ori. Mașinile pe care le fabrică, realizate în zeci de tipuri și variante moderne (operez, în coviri-seaptea majoritate, ale specialiștilor locului, ale „grupei de cercetare" a fabricii, ale colaborării ei, printr-un număr impresionant de contracte, cu institute științifice și de învățămînt), sînt cunoscute, astăzi, în toată țara, sînt cunoscute și în alte țări, este cîștigător, de an și de an, spre expoziții tehnico-economice de pe toate meridianele și, de regulă, cînd ajung în cite un loc, rămîn acolo, solicitate fiind chiar și în centre industriale de vechi tradiții. Creatorii acestor mașini, specialiștii fabricii, inginerii, tehnicienii și muncitorii ei, sînt niște tineri. Un partener străin (unul din cei care au cunoscut și vechiul Bacău, fiind, după propria-i mărturisire, un îndrăgostit de orașul lui Bacovia și Alecsandri) îi mărturisea directorului fabricii, după o vizită prin moderna incintă, admirația față de acești tineri, o admirație în care intra (tot după propria-i mărturisire) și o uimire. Nu, nu uimirea că „nasc și în Moldova oameni", el cunoștea nai de mult acest adevăr, el știa cîte glorii dăduse, în timp, acest oraș și această Moldovă, ci uimirea că, iată, nu cîteva personalități în singularice, ci deceptice, cum se întîmpla altădată ci un întreg colectiv, compus din mii și mii de personalități ale muncii, ale creației, se distinge, prin opera lui, ca un colectiv exemplar, deosebit de capabil, deosebit de bine pregătit. Cînd și-a însușit acești tineri o asemenea pregătire ? s-a mirat oaspetele.

Și-au însușit-o „oleacă mai repede decît alții, ca să recucerească un timp pierdut, ca să înfrîngă o mai veche și îndelung neclintită gravitație istorică, gravitația întîrzierii, ca să pună mai sus niște cărămizi, ca să împună cît mai sus, pe

Un caz de îmburghezire „legală"

La ora 8 și 20 minute, duminică 27 august a.c., sunăm la unul dintre apartamentele de pe strada Episcopiei nr. 2—4. O stradă în imediata apropiere a Ateneului Român. Ultracentral, cum se spune. Sîntem însoțiți de doi ofițeri de la circumscripția 2 miliție din București. Mai mulți locatari cinstiți din imobil sesizaseră că vecinul lor Tănăsescu Ion duce un mod de viață care, afirmă ei, e mult prea îmbelșugat față de restul cetățenilor, față de veniturile legale pe care le poate avea. S-a dat, cum era și normal, curs sesizării și iată-ne sunînd la ușa apartamentului ocupat de familia Tănăsescu Ion. Soț, soție, doi copii minori. Aflasem între timp că T. I., are un apartament somptuos, singur pe întreg etajul 4 al imobilului. 4 camere, două bucătării (într-una se gătește, într-alta se mănîncă), 3 oficii, două grupuri sociale, boxă jos. Camerele au toate dimensiuni mari, foarte mari. Mai știau tovarășii pe care i-am însoțit că Tănasescu Ion are un atelier particular de marochinerie pe strada Nuferilor nr. 5 — loc de asemenea ultracentral. Firește, nu faptul că omul are atelier particular ne-a determinat să-l deranjăm în duminica Fercheș și băscălios ne-a primit T.I. Conducîndu-ne extrem de amabil în bucătăria unde nu se gătește, se declară revoltat și ne spune că a mai fost dat la Legea 18 (controlul averilor dobîndite pe alte căi decît pe cele licite) și își exprimă convingerea că și ceea ce va urma va fi tot apă de ploaie. Este vorba doar de o discuție, este asigurat, și ne stă la dispoziție, cu o mină malițioasă, ca să folosim un eufemism. T. I. are 46 de ani dar conservat arată cam de 30. Soția sa este casnică, cealaltă, de care a divorțat (nu mai corespundea ca virstă), locuiește cu un etaj mai jos. În stradă, la locul de parcare autoturismul său „Renault 16" se odihnește cuminte. Apartamentul, din cîte apucăm să vedem conduși spre bucătărie, este mobilat extra. T. I. ne spune că apartamentul l-a cumpărat anul trecut cu 50 000 (!!!) după ce, ni se arată niște hîrtii, ani în șir a contribuit cu 300 de lei lunar la întreținerea fostului proprietar „un boșorog" cum nepotrivit, grosolan se exprimă actualul proprietar. Ni se chiar spune, romanțios, cum probabil crede T. I. că fostul proprietar avea cinismul ca an de an să vină la T. I. și să-l roage să-i dea bani să-i cumpere un tort fratelui său, adică al fostului stăpîn al apartamentului. Chiar, cită neobrăzare ! Luîndu-ne în continuare peste picior T. I. ne asigură că este „blindat" cum noi nici nu credem și că mai bine mergeam la pescuit decît să deranjăm o atît de simandicoasă persoană. La observația noastră politicoasă „Stați bine tovarășe Tănăsescu" se răspunde, pe linia cinismului ce aparține unei lumi prea puțin onorabile că „Da, domnilor, statul are grijă de oamenii muncii". Sigur, așa este, noi ne referim însă la Ion.

În liniile cele mai mari cu putință viața lui Tănăsescu Ion este cam aceasta : a absolvit liceul comercial, dar diplomă nu are, căci, ne spune, știți domnilor, arhivele s-au distrus. A lucrat un timp în cooperația meșteșugărească, în meseria sa, dar în 1962 a avut un mic necaz. Deferit justiției, a fost condamnat la 7 ani închisoare pentru complicitate la delapidare. Beneficiînd de clemența statului, a executat doar 4 ani după care, scîrbit de cadrul organizat al unei cooperative a obținut — cită bunăvoință ! — dreptul, în 1970, de a deschide un atelier particular de marochinărie avînd ca profil repararea și confecționarea genților de voiaj și a poșetelor. Întrebăm și noi cît cîștigă lunar sau anual dar absolut derutant ne spune că asemenea socoteli „nu ține". Ar fi prea meschin — ne lămurește binevoitor. Într-un tîrziu zice o cifră totuși : 65 000 anual. Pe lîngă acest „domnule" spus ostentativ ne mai frapează că T. I. nu știe la vîrsta sa că nu se mai spune „sfat popular" și cu atît mai puțin „prefectura generală a poliției" unde, ni se confiază, a fost chemat în 1976. Cum de la prima vedere ceea ce se vede dovedește, cel puțin în parte, justețea sesizărilor, șeful circumscripției 2 miliție, locotenent-colonelul Ovidiu Crețu, propune cercetarea atentă, atentă, obiectivă a lui Tănăsescu Ion pentru o eventuală încadrare la Legea 18. Tot însoțit de ofițeri de miliție vizităm, în altă zi, atelierul particular de marochinărie al lui T. I. din strada Nuferilor nr. 5, sectorul 7. Vedem pe ușă programul de lucru, ca să zicem așa — în fiecare zi, reținеți bine, în fiecare zi, de la ora 17 la ora 19. Vă cam dați seama ce ar însemna ca acest întreprinzător particular să lucreze 8 ore pe zi ! Deși este chiar ora 17, Tănăsescu Ion n-a apărut încă. La condă pe puțin 20 de femei. Menționăm că de acasă pînă la atelier T. I. are de străbătut astronomica distanță de 400—500 de pași ! Vine la ora 17,40 și treaba începe. Unele dintre femeile ce au stat la coadă ies cu poșete și, rugîndu-le frumos să ne ajute, abordăm două dintre ele. Se numesc Dolean Anica din București, strada Valeriu Braniște, sector 4, și Hremariuc Paula, Calea Șirbei Vodă nr. 2. Prima a cumpărat o poșetă albă din PVC, cu miner și lănțișor, cu căptușeală de serj, la prețul de 258 lei, a doua una verde, confecționată aidoma dar verde cu 263 lei. N-au primit nici un bon și dealtfel nici n-au pretins întrucît, ne asigură, nu deconteză. În atelier, nu este afișată nici o listă de prețuri, dar un alt fapt este și mai curios, ca să nu spunem, mai mult. Cei care sînt alături de noi consemnează în procesul verbal de constatare cele declarate de cliente în timp ce Tănăsescu Ion încearcă, prin semnele obișnuite surdomuților, să le determine să spună că au dat cîte 238 de lei și nicidecum 258 și 263. Manevra nu reușește și vizibil enervat Tănăsescu Ion se repede asupra procesului verbal de constatare și încearcă să-l rupă. Mare lucru nu reușește însă. Întrebăm dacă este obligat să elibereze bon și ne răspunde că nu din moment ce a lucrat cu materialul său. Mai întrebăm de ce nu respectă programul de lucru pe care singur și l-a stabilit dealtfel. Ne răspunde clar : „am condus pe cineva la gară". Sigur, explicația ne convinge ! Tănăsescu Ion ne mai asigură că procură, în marea majoritate, materia primă de la „Guban" Timișoara unde se află un magazin de prezentare (în paranteză fie scris și noi cunoaștem locul cu pricina dar n-am observat să se desfacă deșeuri de PVC). Cu știuta bunăvoință a tovarășilor în drept de la celebra întreprindere din Timișoara se va lămuri desigur și acest aspect.

Ne deplasăm la Circumscripția financiară a sectorului 7 unde este în evidență particularul Tănăsescu Ion. Discutăm cu tovarășul Constantin Braniște, inspector șef care cu amabilitate ne dă relații oficiale și revelatoare. Tănăsescu Ion are autorizație pentru atelier particular de marochinărie din 19 septembrie 1970. Autorizația i-a fost acordată de către Comitetul executiv al consiliului popular al sectorului 7. Autorizația eliberată a avut numărul 289. În 14 noiembrie 1972 chiar eu, cu cererea 68 767, am solicitat anularea autorizației. De ce ? Pentru, în principal, confecționarea altor obiecte decît prevede autorizația, pentru lipsă de corectitudine față de clientelă. Prin decizia 535 din 17 noiembrie 1972 a Comitetului executiv al consiliului popular al sectorului 7 s-a fost anulată..

Tovarășul inspector șef Constantin Braniște nu știe de ce același organ a revenit asupra propriei decizii, reacordînd autorizație de funcționare în 23 februarie 1973 cu decizia 541. La ora anchetei noastre nu am găsit tovarășii respectivi așa că pe această cale rugăm respectuos factorii respectivi ai Consiliului popular al sectorului 7 să facă puțină lumină în acest caz.

— Tovarășe inspector șef Braniște, ne vedem nevoiți — dealtfel în limita de competență pe care ne-o asigură delegația semnată de conducerea redacției — să vă întrebăm cît cîștigă, conform actelor dumneavoastră, singurele valabile cu siguranță, particularul Tănăsescu Ion. Întrebăm aceasta deoarece locuiește într-un imobil proprietate personală a cărui valoare se cifrează la circa 400 000 lei, are în întreținere soția și doi copii minori, posedă un autoturism „Renault" și din cîte am văzut casa sa este mobilată cu adevărat excelent.

— Conform actelor noastre Tănăsescu Ion a cîștigat în 1974 — 52 630 lei, în 1975 — 58 403 lei, în 1976 — 58 936 lei, în 1977 — 59 104 lei iar în 1978 se estimează că va cîștiga 56 450 lei. Nu uitați însă că din aceste venituri trebuie să-și procure materia primă și să plătească întreținerea atelierului.

— Noi am văzut, chiar dacă aici n-am reprodus, și veniturile începînd cu 1970. Sînt cam la fel. Adăugăm deci la cei 289 523 lei — totalul începînd cu 1973 — încă 120 000 lei (să nu uităm că autorizația a primit-o în septembrie 1970, deci spre sfîrșitul anului n.n.) și rezultă 409 523. Această este numai valoarea casei. Fără a fi organe de specialitate, lucrul ne mirã. Repetăm, nu avem absolut nimic împotriva celor cu ateliere particulare; dar nu credem că ele trebuie să devină un paravan pentru afaceri necinstite. Vă mai întrebăm ceva : în lista pe care particularul nostru v-a înaintat-o obligatoriu, există poșete cu prețurile 258 și 263 ?

— Nu. La poșete prețurile pe care are voie să le practice sînt : 238, 228, 178, 168.

— Pretinzînd la două cliente — doar cu atîtea am putut să stăm de vorbă — sume de 258 și 263 că contravenție a săvîrșit Tănăsescu Ion ?

— Din punctul nostru de vedere aceasta se numește evaziune fiscală. Firește înșelăciune, speculă.

— Tovarășe inspector șef Braniște, cui se aprobă, în principiu, autorizație pentru deschiderea unui atelier particular ?

— Persoanelor bolnave sau în situații grele, care efectiv nu pot lucra într-o întreprindere sau într-o cooperativă.

La ora cînd scriem aceste rînduri, organele de miliție ale circumscripției 2 miliție, cu autorizația procuraturii, efectuează o percheziție atît la atelierul cît și la domiciliul lui Tănăsescu Ion. Este un act legitim pe care societatea noastră îl ia împotriva acelora care eludează sau încalcă legile statului, principiile eticii și echității noastre. Reînțegrat după complicitate la delapidare, T. I. găsește sprijin și înțelegere pentru a lucra particular deși, repetăm, cel puțin aparent, starea sănătății sale este înfloritoare. Deține și locuiește într-un apartament extraordinar în plin centrul Capitalei. Are un autoturism propriu. T. I. lucrează 2 ore pe zi, are o aroganță complet nepotrivită față de organe de stat, nu face parte parcă din viața noastră socială și fură ca-n codrul mare clientela. De la două cliente 45 de lei. Asta în 5 minute. Neavînd prețuri afișate nici măcar nu știm dacă poșetele vîndute erau de 238, adică dintr-acelea la prețul maxim. Oare acordarea legală a dreptului de a lucra particular trebuie să conducă la o atît de agresivă îmburghezire ? Nimeni nu este împotriva confortului, dar în România acestor ani există o singură cale pentru realizarea lui — munca demnă, cinstită și de ce să n-o spunem, munca multă.

EUGEN SECELEANU ■

OPINIA UNUI ALEGĂTOR

Și lui îi place „să-și audă" greutatea care a devenit „socială"

Omul e sănătos, e puternic, e bine clădit, e bine îmbrăcat, are mașină, locuință e bună, retribuția îl încape, calcă cu siguranță, pune mina pe clanță ușii cu nădejde, parchetul scîrțîie sub pașii lui și lui îi place „să-și audă" greutatea care a devenit „socială" — e, adică cineva.

Nu se poate spune că n-a muncit, dar nici nu se poate spune că s-a spetit, la slujbă cu chiverniseală, la relații cu diplomație și cu precauție și cu calcul infinitezimal, pe mina dreaptă, în degetul mic, cu modestie, un ghiul zdravăn, în colțul gurii un zîmbet bine pregătit pentru salutul interesat, în licărul ochilor o lumină mai aspră pentru secunda preocupării din fața hîrtiilor la birou, ceasul cu cadranul mare să se vadă bine ora cînd se termină „travaliul", „să nu se depășească", în sfîrșit omul s-a instalat bine în socialism, și-a făcut loc bine, perna e moale cît trebuie, papucii matlasați, vorba lui, „domnule, are și socialismul stadiul lui de maturitate", cînd ne mai îngrășăm și noi, ne mai așezăm, ne mai instărim, ne mai dedulcim, ne mai omenim". Și omul se mai îngrașă niței, se mai rotunjește, se lasă mai greu la slujbă, se descoperă mai inspirat la tablouri, începe, cum singur zice, „epoca nivelului de trai" și de la nivelul de trai, la caragialescul „Trai neneacă..." nu i se mai pare o prăpastie, se face ca fulgul de ușor și trece „dincolo".

Poate să fie numai un funcționăraș, dar și lui i se poate oferi o cutie cu bere Bucur, poate să fie numai un șef de birou, dar și lui i se poate oferi un stilou, poate să fie un director, dar și lui i se poate oferi, la început o masă,pe urmă vasul de cristal de pus pe masa de acasă, poate să fie un factor determinant, dar și el are viața lui, și nivelul lui de trai și dacă nivelul de trai e mai ridicat, atunci și... și omul pune mina pe telefon, o ridicare de receptor e lucru mare la... nivelul lui... are urmări, cînd zice el niței obosit, în glas, firește, niței tărăgănat, niței „apăsat", niței înșelător, nemulțumit, „tovarășe..." se cunoaște, bineînțeles, la celălalt capăt al firului.

Să fiți atenți cum sună în gura omului nostru cuvintele „la stadiul dezvoltării societății noastre, tovarăși" — și ochii i se înecă în gîndul vesel al petrecerii care urmează, firește, pe seama nivelului general al societății, petrecere care nu se prea plătește, mai dă și responsabilul restaurantului o masă, mai dau și „tovarășii noștri, cu care lucrăm" — și ci se află în subordine. Să fiți atenți cum zice el „e timpul să mai muncim și noi, tovarăși" — ridicîndu-se de la o gustărică luată ușor, din fugă, pe „teren", într-un „control".

Să fiți atenți cum subliniază el, cu calm și cu matură „înțelegere": „să fim umani", „greșeala ne ajută să ne îndreptăm, are și ea caracterul ei pozitiv".

Și să nu vă mirați cînd ajunge și la cîte o tribună și se uită direct în ochii noștri, care stăm în sală și zice „e momentul, tovarăși, să mai punem și noi umărul"... și el se gîndește exclusiv la ceilalți, ca boierul din povestea lui Ion Roată.

Îmburghezirea, în socialism, nu e o fantezie, confuzia între nivelul de trai muncit, și îmbogățirea pe seama nivelului de trai al societății, nu e o glumă. Omul nostru, așezat, îngreunat, îngrășat, nu oboșește teoretic, gura lui e harnică și iute și plină de foc. Cînd zice el „tovarășei", simți cum se lasă sub greutatea lui socială arcurile pernelor celor două sau trei mașini trecute pe numele membrilor întregii familii și cu care iese, zice el, „la aer curat".

DINU SĂRARU ■

Zidurile cetății din Alba Iulia

În cetatea de la Alba Iulia, în chiar incinta ei, își desfășoară activitatea două instituții. Nu un muzeu arheologic, cum s-ar crede, ci un depozit al întreprinderii Vinalcoolului din localitate și un depozit al întreprinderii de colectare și valorificare a ambalajelor.

Depozitul de vinuri este păzit de doi tovarăși pe care i-am găsit la post acum cîteva zile. I-am rugat, ca împreună, să vizităm depozitul.

— Da ! dar fără aparat de fotografiat. Aici sînt substanțe volatile și mai pățim cine știe ce. Nici cu creion și carnet nu vă putem lăsa. Nu vă notați nimic.

— De ce ?

— Nu ne întrebați pe noi. Vă trebuie o aprobare specială. Așa sînt dispozițiile. Dacă vreți să beți un păhărel două, asta-i altceva. De făcut fotografii, de luat notițe, nu se poate.

După ce au aflat că nu am de gînd să ciocnesc un păhărel, cei însărcinați cu paza zecilor de butoaie, m-au poftit afară.

— Uite ce, tovarășe ! Pe noi să nu ne întrebați nimic. Dacă vreți să știți de ce au fost construite aceste ziduri — întrebați-i pe cei care le-au ridicat. Nu pe noi.

Afară, lîngă ziduri, alte butoaie. Aveam să aflu că apa de ploaie care se strînge în ele ajută la spălatul vaselor în care se îmbuteliază vinul.

Pe responsabilul de centrul I.C.V.A. nu l-am găsit. Se ascunsese... de aparatul fotografic. Mi-a fost imposibil să-l caut printre vagoanele de lăzi și miile de sticle depozitate aici. Totuși avusese grijă să întindă peste tot sîrmă ghimpată și să scrie „TRECEREA OPRITĂ".

Problemă administrativă.

Cine are dreptul să oprească trecătorul să viziteze zidurile cetății din Alba Iulia ? Cine și-a permis să facă din acest obiectiv istoric, arheologic și turistic, un depozit de sticle goale și ambalaje, iar peste tot să te însoțească damfuri de alcool ?

Foto-reportaj de SORIN POSTOLACHE ■

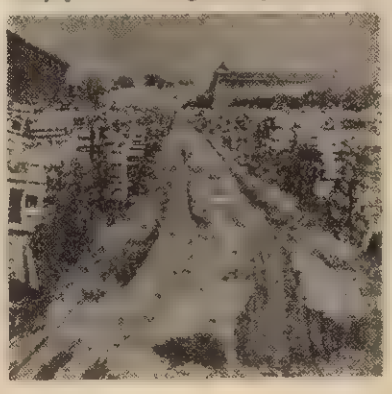

Da, recunoaştem, nu sîntem cuminţi

Da, recunoaştem, nu sîntem
cuminţi,
Am ascultat de buni şi de părinţi
Dar fiindcă pe monede sînt şi zimţi
şi nu ne place soarele cu dinţi,
Da, recunoaştem, nu sîntem
cuminţi.
Că nu mai ştim nicicum să ne
ascundem
De adevăruri — nu că nu ne
tundem —
De adevărurile care mor
Cînd nu te-nsămînţezi în miezul lor,
Da, recunoaştem, forma
prescurtată :
Unii se tem de ce-năuntru arde
Le face rău de aer ce se-arată

cu degetul în umbra de stindarde.
Dar dacă-n veac lumina ne
constrînge
să poleim tăceri ce se îngraşă
Noi nu uităm că scriem chiar
cu sînge
O poezie care nu e laşă
Cu sînge scriem, pentru că a fi
Nu-i să accepţi călduţa resemnare
Cînd verbul lumii e A zăngăni
Dar tunul nu-l înăbuşi cu o floare.
Chiar dac-ar fi să nu avem
menirea
de-a face poeziile să are
o mirişte ca o întunecare
în carnea lumii, vrîndu-i prăbuşirea,
De ar fi fost tăcerii să-i fim sclavii
Cum bolii incurabile bolnavii
şi-atuncea, de pe patul agoniei,
Puţinul sînge l-am da poeziei.
Da, recunoaştem, ne-am născut
rîzind
— Copiii lumii plîng cînd văd
lumina —
Dar noi, născuţi din rîsu-acesta
blînd,
Nu confundăm ninsoarea cu
rugina.
Cei care ne-ntrebaţi, puşi sau
nepuşi,
Cei ce vîriţi urechile sub uşi,
Dacă avem grenade-ascunse-n
guşi...
Mai mergeţi cîteodată pe la ţară
De mai aveţi pe-acolo mame, taţi,
în rîu de rouă faţa v-o spălaţi
şi spaimele în doina milenară
Mai mergeţi pe la cei ce v-au
trimis
Plătind valută forte cu sudoare
Cu şapte vieţi ca voi s-aveţi un vis
nu să vă înecaţi în moi covoare.
Dacă aveţi de cheltuit în plus
Mai drămuiţi-vă, dar nu din milă,
Nu azvîrliţi dispreţ simţit de sus
spre cei ce gem cu zodii sub şenilă.
Ceva pluteşte neştiind că doare
Mai bine rupeţi de la gură partea
pe care o plusaţi dintr-o eroare
care grăbeşte celor lacomi moartea
şi-n loc să iscodiţi cu-atîta zel
ce face el şi ce conspiră el
priviţi în ochi pe cel ce-l întrebaţi
dacă aveţi... vreun tril să împuşcaţi
să nu se-ntindă iarba pe morminte
cum zăngăniţi cătuşele la geamuri
o vînătoare oarbă prin cuvinte
nu umple golul colcăind sub
hamuri.
Cei ce rînjesc sub piele şi-n ascuns
ar vrea cu pumnul să ne dea
răspuns.
Acuma tac; cu ochii tulburi, stranii,
Ei sînt adevăraţii : Sînt duşmanii.
Icnind sub coasa ce le dă tîrcoale
fulgerătoare şuierînd în jur
ne-ar răstigni cu gura în vocale
pentru un veac în libertăţi mahmur
Fiindcă se simt cu musca pe
căciulă
cum spune vorba noastră din
bătrîni
răstălmăcind mînia noastră-n hulă
şi poezia-n lătrături de cîini
Izbiţi în greabăn, somnolentă
castă,
se bulucesc în sine, mîriind.
Da, recunoaştem, Dragoste-i
această
revoltă, de a nu muri tăcînd.

EUGEN EVU ■

Ardealul

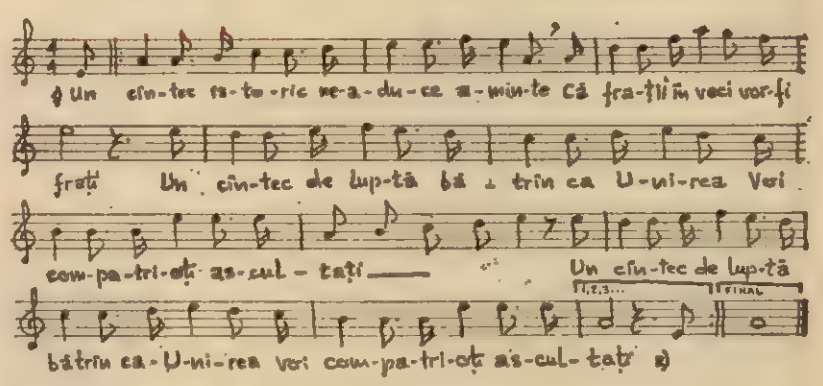

Un cîntec istoric ne-aduce aminte
Că fraţii în veci vor fi fraţi,
Un cîntec de luptă, bătrîn ca Unirea
Voi compatrioţi ascultaţi :

Treceţi batalioane române,
Carpaţii
La arme cu frunze şi flori !
V-aşteaptă izbinda, v-aşteaptă
şi fraţii
Cu inima la trecători !

Nu săbii făcură Unirea, ci inimi,
Spre Alba cu toţii mergeam
Toţi oamenii ţării semnau
întregirea
Voinţa întregului neam.

Cu toţii eram regimente române
Moldova, Muntenia, Ardeal
Fireasca Unire cu patria-mumă
Ne-a fost cel mai drept ideal.

Aceasta-i povestea Ardealului
nostru
Şi-a neamului nostru viteaz
Istoria-ntreagă cu lupte şi jertfe
Trăieşte-n Unirea de azi.

Dreptatea şi pacea veghează
Carpaţii
Şi ţara e frunze şi flori
A noastră-i izbinda, ai noştri
sînt fraţii
Trăiască în veci trei culori.

Vrem linişte-n ţară şi pace în lume
Dar, dac-ar veni vreun blestem,
Carpaţii şi fraţii sări-vor ca unul
Urmînd Comandantul Suprem.

De oricare neam, limbă
ori seminţie,
Îţi sîntem uniţi, scut neînfrînt ;
Credinţă şi fapte-ţi jurăm Românie,
În veci să trăieşti pe pămînt.

Vida Geza — Monumentul de la Moisei

DINTRE SUTE DE CATARGE ■

Vă propunem acest nume: Ilie Adeli

De la Ilie Adeli nu am primit decît cîteva plicuri cu poezii la intervale foarte mari de timp. Paginile sale ne-au prilejuit lectura unor poeme pline de sensibilitate, care nu dezvăluie nimic din şovăielile începutului literar. Aflat sub zodia lui Esenin — evocat dealtfel într-o poezie — el scrie versuri limpezi şi fluente, de un sentimentalism bine ţinut în frîu, în care cîntă istoria sau iubirea, glorifică personaje în aparenţă neînsemnate, ca olarul sau cioplitorul în lemn, ori îşi împărtăşeşte cu delicateţe nelinişti de provincial. De la primele sale scrisori trimise redacţiei am încercat să aflăm cine este, cu ce se ocupă autorul lor dar nu ştim mai multe date decît le comunicăm cititorilor : Ilie Adeli, satul Plopeni, comuna Salcea, judeţul Suceava.

Ilie Adeli — un „cataR" care poate va ajunge la ţărm fără a-l fi frînt „vînturile, valurile".

G. A.

ORAŞUL DEZVELEŞTE LEGENDA LUI MANOLE

A fost descoperită curtea domnească a Voievodului Petru Rareş

Oraşul dezveleşte zidirile vechimii
şi piatra îngenunche în noi şi se
închină,
Cu palmele albite se-nlătură tărîna
şi se cioplesc legende în largul
de lumină.
Suceava îşi cinsteşte prin vremuri
ziditorii,
şi cîntecul se spune dincolo de cuvînt,
Oraşul dezveleşte legenda lui Manole
ca înălţînd o odă moldavului pămînt.

Se spune Mioriţa în arbori mai devreme
şi pietrele vibrează de nesfîrşite nunţi,
Oraşul dezveleşte zidirile de veghe
şi chiuiesc plăieşii în arborii
din munţi.

MOARTEA CIOPLITORULUI ÎN LEMN

Muri lucrînd îngheboşat sub lampă
şi-i lunecă briceagul pe pămînt,
Un cioplitor, un vînător de vînt,
schiţat sumar ca-ntr-un contur
de stampă,
Un cioplitor îngheboşat sub lampă.

Şi cai străini îl ascultau la uşă,
cum îngîna cioplind în lemn un cîntec,
Un cioplitor, un salahor la pîntec,
care purta un singur vers în guşă
Şi nu-i păsa că-s cai după uşă...

Era ştiut drept cioplitor în lemn,
ca un fanatic cioplitor de linguri,
Un cioplitor din cioplitorii singuri
care-au crestat pe lună cîte-un semn,
Poate un ultim cioplitor în lemn...

ISTORIA

Se mai petrec prin arbori vînările
de zimbri,
cobzarii îşi înghesuie şi
cîntecele-n lemn.
Iar munţii îşi ridică nestînjeniţi legende
crestînd în cartea lumii poeticul
lor semn.
Se mai petrec prin pietre zidirile
vechimii,
cîntînd fără cuvinte se cîntă şi
mai mult,
Istoria începe cu lungi vînări de zimbri
şi vremuieşte pietre din noi înspre
demult.
Legendele Moldovei sînt scrise cu
săgeata
de mîini albind pe pluguri, de
mîini albind pe coasă ;
Vînări numite „Dragoş", zidiri
numite „Ştefan"
şi vînători de-acasă şi ziditori
de-acasă.

IUBIRI

Scriu iezi cu boturi sîngerii pe geamuri,
în tîrguri, toamna, toţi visăm ascunşi
Şi numărăm desprinderea din ramuri
de o străină trecere pătrunşi.
Femei schiţate-n tristele săruturi
s-au deformat în nodul greu din gît,
Ni se sufocă lacrimile-n fluturi
ca într-un plînş ce s-a făcut urît.
Lumea-şi ucide caii cu fereală
şi-şi spală trupul ei întreg în ierbi
Cu-o rouă grea, sticloasă, ireală,
ca o poveste lungă despre cerbi.
Cine mai crede-n codrii mei de-acasă
şi-a scris poveşti în oalele de lut
Cu o aceeaşi dragoste rămasă
pe-aceleaşi păsări albe şi pe scut.

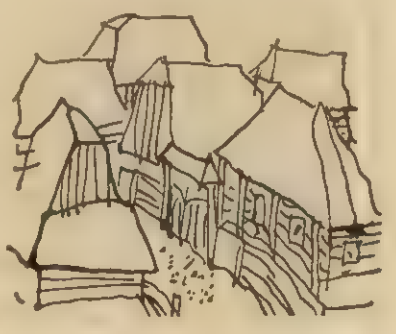

„Caminante"

Jurnal mexican (26)

Noapte tropicală

Coatzacoalcos, hotel Margon

Din căldura umedă de-afară, în aerul rece, condiționat. Urc în cameră încercînd să escamotez o bruscă senzație de oboseală și gol. Am început ziua cu ploaia ostilă de la San Juan de Ulúa și o încheiai într-o cameră care nu e de vină pentru starea mea. Între ele, o șosea, autobuzul și... dar la ce bun ? Mă gîndesc la pasiunea cu care un cabotin de rasă ca Pierre Loti și-a trăit călătoriile și la faptul că nu e normal să treci un ocean pentru a-ți descoperi singurătatea. Aceste hoteluri în care dorm cîte o noapte și în care nu mă voi mai întoarce niciodată... mormintе de lux ale unor clipe cărora nu știu ce le datorez... Uneori îmi pare rău că nu fac parte dintre cei ce știu să primească daruri.

Cobor. Din hol, cîteva trepte duc spre restaurantul hotelului. Mă așez la o masă și cer un suc de portocale. La o masă vecină recunosc un bărbat înalt, trecut de cincizeci de ani care, ceva mai devreme, auzindu-ne vorbind românește a venit la noi. Se scoală și acum de la locul lui și se așează lîngă mine. Insistă să bem ceva împreună și încerc să-i explic că în acest domeniu dorințele mele sînt mai mult decît limitate, aproape nule. Brusc, simte nevoia să-mi povestească despre viața lui. S-a născut lîngă Sibiu, în timpul războiului s-a înrolat în armata germană (se bate cu mîna pe frunte și rîde „eram un prost"), a căzut prizonier la englezi, a stat în lagăr în Scoția și apoi s-a stabilit la München. Lucrează ca specialist itinerant al unei firme germane. Spania, Grecia, Italia, Norvegia, România... enumeră vreo 10-15 țări în care a stat diverse perioade în această calitate. Și acum în Mexic. E mereu singur. Locuiește aici, în Coatzacoalcos, chiar la hotelul „Margon" și lucrează de un an la „Impex", o mare rafinărie de petrol unde vom merge și noi mîine dimineață. Observ că unele cuvinte românești nu le mai înțelege bine. Anii. A avut rareori prilejul să vorbească românește. Cînd n-a vorbit germana, i-au fost necesare mereu alte limbi, cu excepția perioadei cînd s-a aflat în România, la Brașov. Nu se plînge de bani, dar vrea să se retragă, să încheie această eternă alergătură prin lume. Nu mai suportă să trăiască în hoteluri, să mănînce singur, să bea singur. La un moment dat Hans K. ia paharul și cu o privire absentă zice, jumătate în glumă, jumătate în serios despre sine și către sine „Noroc Hans" ciocnind cu o fantomă parcă. Și tonul lui, mai mult decît vorbele lui, mă tulburâ... Totdeauna am considerat că patriotismul este ceva deasupra opțiunilor. Nu pot să aleg dacă îmi iubesc țara sau nu. După cum, nici aici în Mexic, nu pot să aleg între nostalgie și o stare de globetrotter jovial. Oricît aș vrea nu pot să ignor distanța și un dor ciudat de amănunte cărora acasă nu le dau atenție mă urmărește insistent, transformîndu-se uneori brusc în tristețe, care mai ales seara mă învinge. Mă uit la Hans K. și nu-l invidiez deloc pentru că vinturâ lumea, sînt chiar trist pentru el, pentru singurătatea lui confortabilă din care tresare uneori ca prin somn auzind o vorbă românească, așa cum s-a întîmplat acum în sudul Mexicului ; atunci se trezește o clipă ca dintr-o boală, își revede copilăria, probabil mormintele, dacă le are, ia paharul și-l umple rostind o vorbă bizară pe care nimeni din jurul lui n-o înțelege, „Noroc Hans", după care se afundă din nou în singurătatea și în confortul lui.

Mă despart de Hans și ieșim în oraș. P. ne povestește întîmplări despre violența străzilor sud-americane. Noaptea tropicală plină de umezeală caldă e așadar plină și de primejdii. În mod tacit, evităm străzile mai puțin luminate, deși neliniștile pe această temă înțelirite prin ceea ce am citit despre Mexic mi se par mai degrabă un caz de exotism à rebours. Ceea ce nu înseamnă că nu simt eu însumi cum tierra caliente încetează treptat să mai fie o metaforă livrescă. Nu mă număr printre cei ce-și explică integral Elada prin Mediterana și Egiptul prin Nil și deșert, dar sînt convins că nici nu putem minimaliza consecințele geografiei și climei în civilizație și psihologie. În noaptea tropicală pot înflori la fel de firesc și singurătatea și excesul. Și apatia și violența. Probabil, mai dificil aici e să păstrezi echilibrul. Zeița Atena ar arunca din mîini la Coatzacoalcos, ori lancea, ori scutul. Cel puțin în această noapte în care vulcanii au insomnii. Și în care mă uit la palmieri, căutînd în locul lor niște arbori ce nu cresc pe-aici.

Eram convins că în fiecare oraș mexican, seara, în piața centrală, vom întîlni, așa cum ne asigură cei ce le cunosc obiceiurile, un ceremonial care-mi aduce aminte de plimbările „pe Corso", în adolescență, la Făgăraș. Băieții făcînd turul pieții într-un sens. Fetele în celălalt. Și la fiecare întîlnire schimbînd ochiade, comentate apoi pînă la viitoarea întîlnire într-o atmosferă ce amestecă veselia, orgoliul și speranța. Dar la Coatzacoalcos în această seară trecătorii sînt rari. În tăcere, am putea iniția, fiecare pentru sine, un joc cu amintirile noastre. Numai că nu e acum momentul cel mai potrivit pentru a cocheta cu melancoliile. Și așa vîntul suflă în spuza lor...

Pașii sună aride pe piatra aleilor din parcul ce se cheamă, firește, Alameda. În mijloc, un bazin cu apă clocită parcă de zăpușeala surdă care, mie cel puțin, îmi întărîtă nervii. Ieșim din nou în stradă și din fericire ne apare în drum o librărie. Intrăm și viciul meu de totdeauna mă relaxează. Borges își imagina paradisul ca o bibliotecă imensă. Și dacă există un asemenea paradis, acolo aș vrea să mă duc după moarte...

În hotel, la capetele culoarelor sînt puse recipiente cu apă fiartă pentru cei ce nu cer apă minerală să se spele pe dinți. Acest simplu amănunt reamintește, cui uită, unde se află în această noapte de septembrie. E ceva excesiv în aer, nu e numai căldura umedă neobișnuită. Stelele ard enigmatic și am început să fiu atent dacă nu cumva se aud, aduse de vînt, urlete din junglă. În afară de cîinele negru al singurătății nu dă tîrcoale însă nimeni. Mi s-a făcut dor și de Tatle. El n-a auzit de zeița Atena și nici nu vrea să fie un înțelept, dar în nopțile cînd vîntul tropical nu lasă umbrele să doarmă nici lui nu-i place să rămînă singur.

OCTAVIAN PALER ■

VITRINA ARTELOR

Avaria

O gravă avarie în industrie, o extrem de gravă avarie — iată o situație nedorită, firește, dar din care se poate extrage un interesant subiect de film ; un subiect care — odată o echipă pornind la realizarea unei astfel de pelicule — obligă mult ! Pentru că nu poți vorbi oricum despre sacrificiu, despre eroism, despre durere, despre învingerea unor greutăți, uneori cu prețul vieții. Firește că nu avaria în sine contează — avarii se întîmplă, din păcate, în mai toate industriile lumii — problema care se pune însă (exceptînd, ca în cazul filmului de față, situația în care avaria se datorează unei acțiuni criminale, iar atunci se numește

altfel), este aceea dacă momentul cumplitei încleștări umane, sociale, etice — pe care orice accident de muncă îl subscrie — poate fi depășit ; iar dacă da, cum ?

Pornind de la un astfel de fapt, filmul regizorului **Ștefan Traian Roman,** realizat după un scenariu de **Dorel Dorian,** demarează interesant : un generic antrenant, bine realizat grafic, dovedind un merituos amestec de maniere documentar-ficțiune și jurnal de actualități, „prinde", ca să spunem așa spectatorul. Ni se promit pe ore, pe secunde, viitoarele reacții ale eroilor — colectivul unei mari întreprinderi industriale : unii nu vor ști prin ce au trecut, alții vor ști, rămînînd marcați de eveniment, iar alții, mai puțin, ce e drept, vor ști dar nu vor rămîne marcați în nici un fel.

Din nefericire, din acest moment — deci la numai cinci-șase minute de la începerea proiecției — filmul devine nu numai tern, îmbîcsit de dialoguri schematice, ci uneori de-a dreptul penibil (vezi, de pildă, secvența realizată în „flou" a nebuloaselor amintiri familiale aparținînd unuia dintre conducătorii întreprinderii, bolnav de inimă, și care va muri în final ; sau momentul, neavînd absolut nici o legătură cu trama, al accidentului de cale ferată în care tînăra „ușuratică" salvează, cu riscul vieții, un copil dinaintea trenului etc.). Conflictual, „AVARIA" se rezumă firește la mult disputata ciocnire dintre o persoană din conducere care are **o bună idee,** și o altă persoană, din aceeași conducere, care **se împotrivește acestei idei.** În „AVARIA", întreprinderea în cauză pare situată undeva între poalele munților și vărsarea Dunării în mare, filmările din helicopter neavînd în cel din urmă caz decît rostul de a înfățișa, turistic doar, un peisaj drag nouă tuturor și, în special, în scopul estival, realizatorilor de filme.

Foarte buni actori, precum Ilarion Ciobanu, Ovidiu Iuliu Moldovan, Cornel Coman, Margareta Pogonat sau Tora Vasilescu, pur și simplu nu au ce face, personajele pe care le interpretează sînt de un schematism, de o fragilitate dramatică întristătoare. În film **nu există oamenii** acestei mari întreprinderi în care s-a produs avaria, totul se petrece undeva la suprafață, fiecare următoare mișcare, fiecare pas sînt previzibile, adică nu spun nimic, pentru că nimic din desfășurarea acțiunii (dacă poate fi vorba de așa ceva ?!) nu pregătește vreo posibilă schimbare, vreo posibilă surpriză, vreo posibilă încleștare, sau spaimă, sau **bucurie.**

Despre oameni care în **mod cert sînt** capabili de spirit de sacrificiu, de modestie și mai ales de un înalt bun simț civic — așa cum sînt oamenii muncii din patria noastră — e o impietate să vorbești impersonal și lozincard. Un film despre acești oameni obligă la adevăr și artă.

HORIA PATRAȘCU ■

DREPTUL LA REPLICĂ

Răspuns la articolele „Cocoșul de Hurez" și „Ce s-a întîmplat cu colecția Vicșoreanu ?"

În rîndurile care urmează ne propunem să elucidăm cîteva dintre problemele greșit înțelese și prezentate în articolele „Cocoșul de Hurez" („Flacăra" nr. 25, din 22 iunie a.c.) și „Ce s-a întîmplat cu colecția Vicșoreanu ?" („Flacăra" nr. 30 din 27 iulie a.c.). Prin conținutul lor, ambele articole denotă o surprinzătoare lipsă de cunoaștere a realităților și adoptă, nejustificat, un caracter jignitor la adresa Muzeului satului și de artă populară, la adresa conducerii muzeului și a specialiștilor din această instituție.

Înainte de toate însă, materialele respective ignoră, după aprecierea noastră, orientările de partid și de stat și cadrul legal în virtutea cărora muzeele etnografice, implicit Muzeul satului și de artă populară sînt datoare să-și exercite atribuțiile lor specifice, printre care și rolul de a cultiva și valorifica public, prin modalități corespunzătoare, creația originală actuală a celor mai înzestrați meșteri populari, în scopuri instructiv-educative, cultural-turistice și economice. Sînt de invocat în sensul celor de mai sus în special orientările care se desprind din documentele Plenarei C.C. al P.C.R. din noiembrie 1971 și ale Congresului Culturii și Educației Socialiste — 1976, ca și din documentele Conferinței Naționale a P.C.R. din decembrie 1977 și alte documente programatice apărute în ultimii ani.

În repetate rînduri, tovarășul Nicolae Ceaușescu, personal, a dat indicații prețioase în funcție de care muzeele etnografice și de artă populară și-au reorientat activitatea și și-au constituit colecții cuprinzătoare și nuclee pentru demonstrații tehnice-artistice, cu vinzarea către public a unor obiecte de artă populară — reușite ale genurilor — obiecte create curent astăzi, iar centrele județene de îndrumare a creației populare și a mișcării artistice de masă cît și școlile populare de artă și-au reținut, în scopul de a organiza diverse manifestări, în țară și peste hotare și de a marca principalele etape ale evoluției artei populare și creatorilor populari înșiși, unele dintre cele mai izbutite produse ale meșterilor și cercurilor active de pe întreg cuprinsul Patriei.

Prima, ca și cea de-a doua ediție ale Festivalului național „Cîntarea României", înregistrînd rezultate fără precedent pe linia dezvoltării și valorificării complexe a creației tehnice și artistice populare au avut darul să investească asemenea alese preocupări cu atributul unei componente inseparabile a vieții societății noastre socialiste.

În ciuda explicațiilor clare pe care autorul articolelor invocate le-a primit din partea directorului Muzeului satului și de artă populară, după acel post-scriptum al articolului „Cocoșul de Hurez", prevalîndu-se de informații eronate, informații față de care nu ne asumăm nici o răspundere, și-a permis să blameze cu îndîrjire instituția și personalul muncitor din această instituție într-un al doilea articol — „Ce s-a întîmplat cu colecția Vicșoreanu" — mistificînd adevărul și dezinformînd astfel publicul cititor.

Asemenea atitudini străine de practica noastră culturală care provoacă derută în rîndurile meșterilor populari și deranjează activități care se vor bine conturate și statornicite în viața instituțiilor de stat, în folosul educației patriotice și estetice a maselor, în spiritul muncii, trebuie combătute cu toată fermitatea.

În etapa imediată, Muzeul satului și de artă populară se află în fața unei noi reestimări a activității sale pe planul valorificării creației populare contemporane, prin manifestări de profil, prin standuri și ateliere de demonstrații, pornind de la tezele programatice pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu le-a expus la recenta întîlnire cu activul central de partid, așa încît virtuțile tehnice ale acestei creații să fie puse în deplină lumină și adaptate corespunzător condițiilor și cerințelor vieții materiale și spirituale ale societății românești moderne, aflată într-un continuu și fundamental proces de transformări înnoitoare.

Articolele menționate, semnate de Ilie Purcaru, redactor al revistei, abundă în false probleme și în interpretări care lezează interesele și prestigiul Muzeului satului și de artă populară, stingherind totodată activitatea generală în domeniu.

Fără a intra în detalii precizăm că ceramica produsă de Victor Vicșoreanu și prezentată într-o expoziție temporară, cu demonstrații, în sălile Muzeului satului a fost vîndută de către meșter pentru standul muzeului. Reținînd, prin comisia sa de specialiști, cele mai reușite exemplare care vor fi incluse în patrimoniul Muzeului satului și de artă populară, celelalte piese au fost puse în circulație publică (națională și internațională) cu îndeplinirea tuturor formelor legale. Prin aceste precizări, orice considerații inserate de autor devin nule și neavenite.

Este bine să se cunoască de către oricine că atît meșterul Victor Vicșoreanu cît și alți foarte mulți creatori populari talentați și-au valorificat produsele, ani în șir și continuă a proceda astfel prin toate căile posibile — tîrguri, bîciuri, piețe, pe litoral, în stațiuni, în shopurile marilor hoteluri, în atelierele proprii chiar și, tot mai stăruitor, în ultima vreme, prin instituțiile cultural-artistice cu atribuții și preocupări în domeniul respectiv.

Menționăm totodată că Muzeul satului și de artă populară a invitat, prin specialiști delegați și prin corespondență directă, pe toți meșterii valoroși din țară, să creeze pentru standul acestuia piese originale, cu respectarea specificului locului, centrelor, atelierelor, stilului personal, fapt care a dus la o substanțială îmbogățire și diversificare a produselor aparținînd tuturor genurilor artei populare, care să-și astfel atent valorificate public, prin intermediul acestui stand menit să promoveze consecvent creația autentică, originală și să combată falsurile, gustul îndoielnic, nonvaloarea.

Pentru documentare și pentru a spulbera orice înțelegere și prezentare denaturată a fenomenului am înaintat revistei Flacăra și un material cuprinzător cu răspunsuri și analiză de fond a aspectelor incorect abordate de autor în articolele menționate.

NICOLAE UNGUREANU
Directorul Muzeului satului și de artă populară

NOTA REDACȚIEI Într-o scrisoare pe foarte multe pagini ce a premers prezentei, pe care o publicăm, tov. N. Ungureanu ne înștiințează că aceste rînduri ne sînt adresate „ca urmare a insistențelor invitații" de a răspunde, formulate în articolele publicate de revista noastră.

Atragem atenția tovarășului N. Ungureanu, ca și altor conducători de întreprinderi și instituții : există — stipulată prin hotărîri de partid, ca și prin lege, prin Legea Presei din Republica Socialistă România — obligația de a se răspunde, în termen de 30 de zile, semnalelor critice ale presei. Deci, să ne fie limpede: legea vă obligă să ne răspundeți, tovarășe Ungureanu, nu noi și nu insistențele noastre!

Mai departe, în aceeași scrisoare : „discuția pe care **am acceptat-o** (subl. ns.) cu autorul articolului"...

Atragem atenția tovarășului N. Ungureanu, ca și altor conducători de întreprinderi și instituții, că Legea Presei, Capitolul IV, Secțiunea 1, Articolul 41, prevede: „În exercitarea atribuțiilor sale profesionale ziaristul are dreptul: a) să solicite și să primească informații din partea organelor și organizațiilor de stat și obștești, a unităților economice și social-culturale, din partea persoanelor juridice, în condițiile legii". Așadar, să ne fie limpede: dv., tovarășe Ungureanu, nu faceți un gest de bunăvoință „acceptînd" discuția cu un ziarist, ci vă supuneți unei obligații, adică **dreptului** ziaristului a discuta cu dv.

Cît privește rîndurile pe care le publicăm — rînduri ce nu răspund obiecțiilor **de fond** conținute în articolele publicate de noi — redacția noastră își rezervă dreptul de a reveni, pe larg, într-unul din numerele viitoare ale revistei, atît asupra chestiunilor în discuție, cît și asupra altor probleme privind destinul contemporan al artei noastre populare.

Angela Tomaselli : „Tinere fete"

Actori fără rol

Situația prezentată în acest interviu este deosebit de delicată : un actor, distribuit mult cîndva, face simplă figurație, și așa de ani buni. Nu este numai cazul lui Napoleon Crețu — actorul solicitat de noi pentru interviul de față cl, din nefericire sau din păcate — cum veți voi să ziceți, fiindcă, în fapt, de-o mare nefericire e vorba — e cazul mai multor slujitori ai scenei, din toate generațiile. Respectînd unul din principiile fundamentale ale presei comuniste și anume acela de a supune dezbaterii publice situațiile de interes public, de natură a pune în lumină niște adevăruri ce privesc perfecționarea societății noastre, relațiile interumane, realizarea profesională a individului odată cu realizarea colectivității din care face parte, ne facem datoria de gazetari comuniști Firește, transcriind cuvintele lui Napoleon Crețu, cu întreaga lor încărcătură subiectivă, mărturisim, pe de o parte, înțelegere, iar pe de altă parte o seamă de rezerve în ce privește posibilitatea lor generalizatoare. În același timp, nu putem evita sentimentul că interviul de față trebuie să aibă un anume ecou în lumea, nu atît de mică pe cît s-ar crede, a oamenilor de teatru. În consecință, vom publica opiniile față de problemele ridicate în interviu, cite vor fi adresate redacției.

...Stimate Napoleon Crețu, după ce am discutat aproape o noapte întreagă cu dumneavoastră despre niște lucruri dureroase, pe care ați acceptat să le faceți publice, iată-mă acasă în fața hîrtiei imaculate, în imposibilitatea de a așterne vreun rînd, de-a transcrie dureroasele amintiri pe care mi le-ați mărturisit. Din această cauză simt nevoia să încep interviul astfel, sub forma unei scrisori deschise. Iată mă întorc și vă întreb : cu ce să încep ?

— Nu vă faceți nici o problemă. Scrieți negru pe alb că mă socot un actor ratat, dar aveți grijă să treceți prin filtru tot ceea ce v-am spus, deoarece mie nu mi-a fost deloc ușor să accept o situație pe care o știam de multă vreme dar nu aveam curajul să o mărturisesc nimănui, în speranța că, odată și odată, voi reveni pe linia de plutire a scenei, ca actor, util măcar.

— Eu voi scrie, așa cum mi-ați sugerat, dar vă atrag atenția că în dicționarul limbii române în dreptul cuvîntului împricinat scrie : ...care nu a reușit să se realizeze, să se afirme, să creeze ceva de valoare. Fără doar și poate, această definiție nu cuprinde întreaga dumneavoastră activitate care, așa cum mi-ați destăinuit, a cunoscut mai mult de șapte ani buni.

— Dacă e să fim exacți, atunci e vorba de peste 10 ani de succes.

— E foarte probabil că interviul acesta va stîrni multe discuții, vor fi destui aceia care să vă impute curajul, cu atît mai mult cu cît mai aveți de jucat pe scenă aproape 10 ani.

— Dacă ce fac eu acum în teatru dumneavoastră numiți act artistic și dacă prin absurd aceste rînduri ar fi citite de marele Vraca atunci, luați aminte, marele maestru s-ar răsuci în mormînt.

— Mi-am gîndit că vocativul lui Napoleon e, în românește, rizibil, Napoleoane ! De fapt cine sînteți, Napoleoane ?

— După terminarea liceului la Iași, am dat admiterea la drept unde am repurtat cea mai mare cădere din viața mea. Tata a sesizat că școala nu-i de mine, dealtfel nici nu era greu de observat, și m-a dat ca ucenic la o fabrică din Buhuși. Acolo am stat preț de un an, timp în care m-am pus pe învățătură. De muncit nu munceam, jucam fotbal. În anul următor, am dat la medicină și iar la drept. La drept am intrat pe merit, iar la medicină, cum se mai întîmplă, datorită fotbalului. Ce mai, așa a fost. Am optat pentru medicină înscriindu-mă însă și la conservator, dar cum medicina nu se poate fără de muncă, și cum la conservator se vorbea despre mine ca de un mare talent, am renunțat la bisturiu și disecții, atras de mirajul scenei. Mă vedeam cucerind lumea cu talentul, vocea și frumusețea mea. Și, uite-așa, începe marele meu periplu artistic. Termin institutul, cum era și firesc, cu brio, și gîndurile îmi zboară la scena bucureșteană. Pentru un talent ca al meu, scena ieșeană mi se părea neîncăpătoare.

— Nu știu unde-i tragedia. Pînă aici totul este perfect.

— Nu vă grăbiți. Viața unui om nu se scrie în 10 ani. La Teatrul Armatei am început-o cu dreptul. Nu aveam casă. Am fost luat în spațiu de Jean Lorin Florescu, care avea o cameră mare, absolut goală. Pe jos erau trasate cu cretă locurile rezervate pentru pat, masă, scaune, cuier, lavoar, și toate cele necesare unei gospodării perfecte. Lorin făcea scandal dacă, neținînd cont de liniile trasate de el, veneam direct în dormitor, fără a trece obligatoriu prin hol. Dar eram tineri, aveam succese, și cît de minunat era totul. Cînd am adus prima saltea a fost sărbătoare. Dar pe mine mă interesa numai scena, unde începeam să repurtez succese, cu toate că am avut și multe greutăți inerente unui actor profesionist. Vorba mea moldovenească îmi dădea mult de furcă, dar cel mai tare mă izbeam de condiția **actorului profesionist**, care punea cu totul și cu totul alte probleme. Una era scena conservatorului — alta era scena Teatrului Armatei. Îmi amintesc cînd am fost distribuit în „Zoia". Nu puteam face rolul din cauza moldovenismelor ! M-am ambiționat și în două săptămîni dicția era bună. Am jucat ani în șir alături și împreună cu mari actori : Maximilian, Ramadan, Trestian, Sticlaru, Scărlătescu și alții. Tot atunci, am înțeles că a face comedie este un lucru foarte greu, curată matematică. După părerea mea comedia este mai grea decît drama. Are niște reguli precise care dacă nu sînt respectate te aruncă, pur și simplu, din scenă. Actorul de comedie care nu obține aplauze atunci cînd vrea el, să-și schimbe genul. Asta nu se învață la conservator, asta se numește talent, care dacă-l ai e bine, dacă nu, nu. Dar iată că vine și anul 1960, cînd se înființează Teatrul de Comedie. Îmi pleacă partenerii de joc și începe declinul. Eu, prietene, sînt actor de echipă. Poate asta e neșansa mea. Îmi dau seama că fără echipă nu exist.

— De ce nu ați plecat odată cu ei ?

— Directorul meu, marele Vraca, n-a

Napoleon Crețu în rolul arlechinului din piesa : „Văduva isteață" de Goldoni

vrut să mă dea. Eram cel mai tînăr și intram în vederile lui pentru mai tîrziu. L-am ascultat și rău am făcut, pe idoli să nu-l asculți totdeauna. Comedii nu s-au mai montat și pericolul de a ieși din vederile regizorilor mă păștea. Nu l-am sesizat la timp. A trecut un an, a venit al doilea și eu stăteam. Nu mai eram necesar. Pentru un actor, faptul că nu joacă e curată condamnare la moarte. Lucrul acesta nu-l știam atunci. Am început să beau, da, să beau, să pierd nopțile și mai ales să-mi pierd glasul. Aveam un glas să dărîm munții cu el. Nimeni însă nu mă mai lua în seamă. Disperarea a cuprins toată ființa mea și, ca să fie piesa întreagă, iată-mă aproape internat la spitalul 9 !

— N-ați încercat să luptați, să convingeți vreun regizor să vă distribuie ?

— Regizorii noștri sînt în general talentați, dar comozi. Ei se fac vinovați de faptul că uneori transformă spectacolul într-o chestiune de orgoliu personal. Fac orice, numai să iasă premiera bine. E foarte ușor așa, dar eu cer din partea lor mai mult curaj, mai multă muncă. Eu nu zic că pentru rolurile grase să nu fie aleși actorii cei mai în rol, cu toate că și aici există pericolul ca actorul să devină modă. „E moda lui cutare !" Un rol, două, trei, în aceeași partitură, apoi vedeta se plictisește și plictisește. Dacă vă uitați bine în jur veți vedea că am avut de-a lungul ultimilor ani unii actori — la modă — peste care apoi s-a lăsat uitarea.

— Din ce în ce mai interesant.

— O fi pentru dumneavoastră, dar nu pentru noi. Nu pentru noi ăștia... Regizorii — vorbesc de unii regizori — distribuie cam așa : față de Ionescu am greșit acum X ani, hai să-i dau un rol, să fie primit ; sau : îmi place grozav domnișoara Popescu, nu se poate să nu o cuceresc cu un rolișor, care la al doilea film devine rol, la al treilea devine nevastă, iar la al cincilea devine divorț. Mergem mai departe. Cel mai grav lucru mi se pare a fi lipsa de răbdare a regizorilor în ce privește dragostea cu care se apleacă asupra actorului. Aș fi tare mulțumit dacă aș vedea scos de la naftalină un actor uitat care să rupă pur și simplu sala. Nu vorbesc în necunoștință de cauză, credeți-mă. Și uite așa vremea trece și lista uitaților crește. În fine, doresc să mai ridic problema actorilor care părăsesc provincia, unde erau cineva, pentru a veni la București și aici devin altceva, adică nimic. E mare păcat. Nu există aproape teatru bucureștean care să nu aibă asemenea cazuri. Eu nu zic să nu vină oameni în Capitală, dar cel care încearcă pasul cel mare, să numere mai întîi actorii care au venit să cucerească Capitala și care după numai cîteva roluri au devenit funcționari dramatici. Ce se întîmplă, oare, doamne, cu noi ? Muncim de ne ies ochii pînă intrăm la institut, și cît de repede umplem lista funcționarilor dramatici.

— Cunoașteți situația examenelor de anul acesta de la institut ?

— Sigur că o cunosc. Din această cauză doresc să insist mai mult asupra acestui capitol. De obicei, la institut sînt numai cîteva locuri. Ei bine, pentru aceste cîteva locuri se înscriu cîteva sute de candidați. Comisiile sînt exigente, în afara micilor intervenții. Cu toate acestea nu este exclus ca un candidat să beneficieze de legea hazardului. De norocos, e norocos, dar nu păcălește pe nimeni, ci pe el. La început e tînăr, e distribuit pentru că e tînăr și trebuie încurajat. Apoi nu mai e așa tînăr, și cei de vîrstă medie nu mai trebuie încurajați. Trec anii, talentul din institut devine actor necesar, apoi actor de umplutură, pînă apare noua generație care reclamă dreptul la rol și care, cu aplomb și puțină inconștiență, anulează, dintr-o singură trăsătură de condei, visurile tale de altădată și te trimite cu ușurință în rîndul funcționarilor scenei. Atunci îți aduci aminte de ce spunea tata ori mama, dar este prea tîrziu !...

— În tot ce mi-ați spus e o doză de autocritică. Cît de sinceră, de adevărată, e ea ?

— Mai trebuie să vă conving de acest lucru ? Dacă nu aveam gărgăuni la cap, eu, Napoleon Crețu, eram acum medic ori avocat, trecut de prima tinerețe, deci cu experiență, și care și-ar fi văzut liniștit de meseria lui, fără a fi la cheremul nici unui regizor.

— Trebuie să recunoașteți că purtați un nume reverberant.

— N-o să mă credeți, dar mi-a purtat ghinion.

— Nu jucați teatru cu mine, numai de dragul de a-mi da replica.

— Ascultați : eram elev de liceu la Iași. Într-o bună zi sîntem anunțați că vom primi vizita domnului ministru. Am venit la liceu ordonat îmbrăcat și am așteptat oaspetele. Ghinionul mă urmărește căci ministrul vine chiar în clasa noastră. Normal și posibil. Anormalul începe atunci cînd, după ce îmi pune cîteva întrebări, domnul ministru mă întreabă cum mă cheamă. În clipa cînd îmi declin numele și prenumele urmează darea mea afară din clasă. Ce se întîmplase ? Pe ministru îl chema la fel ca pe mine : Napoleon Crețu. Mai tîrziu, la Teatrul Armatei, am avut din nou de suferit din pricina lui Napoleon. Un director îngust la minte nu a acceptat să-mi pună numele pe afiș deoarece el nu putea trece un nume „imperialist". Consecința a fost mutilarea numelui, devenisem : Radu Călin, iar după trei luni de parlamentări, s-a admis : N. Crețu.

— Dacă mîine ați fi numit director de teatru, ce ați face pentru a-i salva pe toți Crețu, cu, sau fără, Napoleon în cap ?

— Niciodată nu aș fi acceptat un asemenea post. Dar dacă întrebarea este o convenție, atunci aflați că aș obliga regizorii la distribuții inedite, îndrăznețe și chiar hazardante. Actorii trebuie încercați, de asta sînt actori. Aș urmări un actor mai multă vreme și dacă mi s-ar părea mie netalentat, l-aș sfătui să se lase de meserie. Aș da mult mai multe premiere, pornind de la ideea că acum patruzeci de ani premierele aveau loc cam la trei săptămîni și erau premiere.

— Chiar cînd este vorba de Shakespeare ?

— În urmă cu ani ne-a vizitat un regizor de aiurea care s-a mirat foarte mult de ritmul nostru de repetiții spunîndu-ne că la ei o premieră durează cîteva săptămîni, pornindu-se de la ideea că textul se învață acasă, iar la teatru se face asamblarea. El considera ca obligatoriu pentru orice actor să-l știe dacă nu pe de rost, cel puțin bine pe marele Will.

— La noi repetițiile durează, uneori, și un an, nu-i așa ?

— Păi iată cum repetăm : avizierul ne cheamă la 10 dimineața, pînă la 11 spunem bancuri, de la 11 începe repetiția cu toți cîți sîntem. Mulți vin după două ore, se constată că în schimb nu au învățat rolul și îl învață atunci în detrimentul colectivului. Sînt apoi scurte altercații între actori și regizor, unii dintre noi uitînd că regizorul este suveran. Pe urmă, se mai părăsește lucrul cu diverse motive, în speranța că mîine vom fi serioși. Mîine povestea se repetă.

— Dac-ați conduce o comisie de admitere la Institutul de teatru, cum ați proceda ?

— Aș fi foarte exigent. Examenele de admitere de acum nu mi se par destul de concludente. Viața ne-a arătat că mulți studenți eminenți capotează ca profesioniști. Drept care aș trimite pe scena profesionistă studenții încă din primul an. Apoi aș face adevărata triere. Spun aceasta deoarece am certitudinea că avem atîtea talente încît e păcat să admitem în institut valori îndoielnice, care după un număr de ani să repete cazul meu, sau cazul lui Geo Maican, care cerînd transferul de la Teatrul Armatei, a fost întrebat de director : „De ce vrei să pleci de la noi, doar nu te deranjează nimeni ?" „Tocmai de asta plec, pentru că nu mă deranjează nimeni !" Tragediile noastre nu sînt simple, de aceea socot că viitorul actor trebuie pus pe masa de disecție, înainte de a fi uns cu superba, spinoasa, ambițioasa, dar întortocheata sa meserie.

— Stimate Napoleon Crețu, am terminat de scris interviul și mă aflu pentru a doua oară în apartamentul dumneavoastră. De data aceasta, și în prezența soției care, în ciuda faptului că nu poartă robă, ne ascultă cu deformația profesională a judecătorului, transmițîndu-mi fără de voia dumneaei ceva din gravitatea profesiei sale. Iată un motiv în plus pentru a vă întreba dacă cele consemnate de mine, acum cîteva seri, răspund țînduri lor, care prin intermediul revistei noastre le doriți publice ?

— Am făcut publice frămîntările și necazurile mele, nu din spirit de vendetă, ci pentru că doream să le cunoască și cei ce se ocupă de destinele teatrului, și, mai ales, așa cum am mai spus-o, să fie citite de toți cei care doresc să devină slujitori ai Thaliei Este lesne de înțeles cît de greu mi-a fost să fac pasul acordării acestui interviu. Dar trebuie să recunosc că readucerea mea pe linia de plutire a omului normal o datorez soției, care a știut acasă să-mi insufle curajul de a învinge rănile, ce-mi supurau, pentru a nu fi pus în situația jucătorului de cărți care după ce a pierdut moșiile, imobilele, industria, înaintea ultimului pot al vieții să spună : „Plus nevasta !"

DAN BÎRLĂDEANU ■

MUZICA TÎNĂRĂ

Ei

Da, e adevărat, nu mai sînt așa de tineri ca în urmă cu cîțiva ani cînd intrigau, la apariția pe scenă, cu pletele lor abundente și cu o ținută, cîteodată, extravagantă. Au ajuns să cînte la radio, la ore din zi și din noapte, apar la televizor ei, care altădată erau mulțumiți dacă îi asculta o mînă de oameni. Fotografiile le sînt publicate în ziare, însoțite de cuvinte elogioase. Au cunoscut rapid succese cum nici un interpret de muzică ușoară de la noi nici nu le-a visat măcar. La uriașele reprezentații ale Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar, condus de poetul Adrian Păunescu, au fost aplaudați în săli imense sau pe stadioane cu mii de spectatori. Au reușit să cînte și alături de orchestre simfonice, dovedind seriozitate și profesionalism, fiind acum recunoscuți pretutindeni, vocile care i-au defăimat și îi defaimă încă fiind tot mai puține și auzindu-se tot mai slab. Compozițiile le sînt știute pînă și de cei mici. Unii dintre ei și-au abandonat chitarele pe care au intonat primele acorduri în favoarea unor instrumente mai scumpe, și mult, mult mai sofisticate. A căpăta de la ei un autograf a devenit o favoare, a le lua un interviu este un privilegiu. Unii și-au cam pierdut ingenuitatea și, de ce să nu o spunem, au cam transformat descoperirile lor din trecut, truda lor nobilă de altădată, într-o sursă de cîștig, interpretînd fără vibrație, oriunde sînt chemați, aceleași piese știute de ani de zile, complăcîndu-se într-o stare de mediocritate, de lene spirituală. Alții, pur și simplu, nu mai pot să compună, cel puțin pe moment, nimic, sau poate pentru totdeauna, și e firesc și asta, deoarece fiecare dintre noi are totuși doar o sumă de adevăruri, mai mare sau mai mică, de comunicat celorlalți. Atunci cînd vreun adolescent le solicită vreo părere în legătură cu talentul lui devin impozanți, își dreg glasul și îi oferă condescendenți cîteva sfaturi, uitînd că la rîndul lor au fost timizi și neajutorați. Printre ei se află și blazați, talente care au promis .. să devină stele dar care pînă la urmă s-au istovit repede și totuși spectatorii își aduc aminte și de aceștia, fredonînd din cînd în cînd cîte un cîntec de-al lor. Cîțiva și-au întemeiat familii, au copii, arătînd și prin aceasta că au fost și sînt oameni ca toți oamenii.

Da, e adevărat, nu mai sînt așa de tineri ca în urmă cu cîțiva ani cînd, cu chitarele în mîini, au participat la o adevărată revoluție în muzica românească, reabilitînd ideea de comunicare directă cu publicul, dialogînd cu el despre probleme care ne privesc pe toți, devenind promotorii unei arte populare. Într-un climat de libertate și cutezanță, cu o largă deschidere spre nou, ei au acceptat riscurile de a deveni primii într-un domeniu neexplorat încă, fiind originali și totuși profund legați de tradiție, sincronizîndu-se cu mișcarea muzicală a tinerilor de pretutindeni și rămînînd totuși profund români în expresie și simțire. Împotrivindu-se stupidității textelor de muzică ușoară, interpretînd piese pe versuri de calitate, aparținînd nu de multe ori unor poeți de seamă, ei au făcut publicului o educație estetică și patriotică, dezvăluindu-i ce înseamnă marea artă, trezindu-i gustul pentru poezia și muzica de substanță. Din repertoriul lor fac parte cîntece sociale, patriotice, revoluționare, politice, de dragoste, umoristice fiind divers ca însăși viața. Marii interpreți din deceniul în care ne aflăm — Tudor Gheorghe, Mircea Vintilă, Doru Stănculescu, Dan Andrei Aldea precum și alți interpreți ca Nicu Alifantis, Victor Socaciu, Valeriu Sterian, Evandro Rossetti, Marcela Saftiuc, Mircea Florian, Nicu Vladimir, Sorin Minghiat și atîția alții au inaugurat nu numai un nou gen muzical la noi dar au adus în întreaga muzică românească un suflu de prospețime și tinerețe, demonstrînd că o artă adevărată răspunde mai întîi la problemele prezentului, fără a se preface că nu le știe sau că nu o interesează. Ei au deschis o cale pe care n-a mers nimeni înaintea lor la noi, asumîndu-și riscul de a nu fi înțeleși așa cum se cuvine, de a fi blamați, stăruind însă în crezul lor artistic și reușind să se impună într-o manieră categorică. Cei care au venit și vin în urma lor, ca de pildă Violeta Ciomîrtan, Maria Naghi, Domokos Arpad, grupul „Opinia", grupul „Cetatea" pășesc firesc pe această cale fără a cunoaște, sau știind numai din auzite cîte obstacole au fost trecute, cîte prejudecăți au trebuit să fie spulberate.

A. GEORGE ■

Legea ne apără: s-o cunoaștem, s-o respectăm!

A avea și a avea cu orice preț

Cauza

Nouă dosare voluminoase, revizii contabile, expertize tehnice, contraexpertize, circa trei ani de cercetări, un an de procese, cîteva mii de pagini și un singur învinuit : PATAKY IOSIF IULIU.

Acuzat de o fraudă de aproximativ un milion lei, tehnicianul timișorean, șeful secției anexe a C.A.P. „Albina", este arestat de organele de miliție din Caraș-Severin, rămîne reținut doi ani, o lună și cinci zile, după care este trimis în judecată pentru delapidare, înșelăciune și fals în acte publice. Conform expertizelor contabile și tehnice, ce au durat doi ani, paguba provocată avutului obștesc se ridica la 2,3 milioane lei. Procuratura județeană îi reține o fraudă de 317 000 lei. Judecătoria din Oravița și Tribunalul din Reșița (în recurs) îi reduc răspunderea materială la 106 000 lei și îi individualizează pedepsele în opt condamnări, cea mai mare și singura negație fiind de șase ani.

Puncte de vedere

Pataky Iosif : Din acuzația inițială de 2,3 milioane lei fraudă, instanța a reușit să rețină în seama mea numai 106 000 lei. Apare limpede efortul instanței de a justifica cei doi ani, o lună și cinci zile de detenție fără judecată. În realitate nu mă fac vinovat nici pentru această sumă. Sînt nevinovat !

Procurorul Ștefancu : Am reținut în seama inculpatului numai 317 000 lei ; restul daunei privea, potrivit legii, Arbitrajul de stat.

Expertul Mihăilenco : Contraexpertiza făcută de mine (la cererea inculpatului n.r.) a stabilit o fraudă minimă, dar reală, de circa 96 000 lei. Nu înțeleg cum a apărut această mare diferență la prima expertiză.

Exemple de interpretări contradictorii ale experților

Expertul tehnic Cioabă : Pataky ponta zilnic pe șantier, la Oravița, un anume Oloieru, care în realitate ședea în București ca reprezentant cu aprovizionarea al C.A.P. „Albina" (Timiș). Și nu-l ponta oricum, ci cu în jur de 10 ore de muncă. I-am reținut în seama lui suma cheltuită astfel.

Contraexpertul Mihăilenco : Oloieru făcea minuni în București. Repet : minuni. Cum ar fi putut fi altfel remunerat, cînd pe schema de funcțiuni postul lui nu exista ? Uneori ești pus în situația de a te descurca oricum și important rămîne rezultatul. Eu nu i-am reținut această vină.

Procurorul șef adjunct al județului Timiș, Stoenescu : Dacă schema de funcționare nu prevede un anume post, înseamnă că el nu e necesar. Adică unitatea de producție respectivă este obligată să se organizeze în conformitate cu limitele impuse de lege, limite ce-și au rațiunile lor.

Etc.

Unul dintre judecători : Szasz Albertin

— Tovarășe judecător, rezultatele expertizelor sînt contradictorii. Pleacă de undeva, ajung altundeva, ca apoi să revină de unde au plecat. V-ați îndoit vreun moment de vinovăția lui Pataky ?

— Nici un moment.

— N-ați presupus, măcar prin absurd, că Pataky ar putea avea dreptate ? Probele aduse în fața dumneavoastră sînt și ele contradictorii... Mai ales, martorii : recunosc în fața organelor de miliție și neagă în instanță...

— Am fost și sînt convins de pericolul social pe care-l prezenta activitatea lui.

— De multe ori sîntem cu atît mai convinși după ce-am hotărît un lucru, cu cît ne-am îndoit mai mult înainte de a-l face. E în natura omului să se autosugestioneze. Ați revenit vreodată asupra unei hotăriri date ?

— Foarte recent. La un proces public am dat o sentință într-un caz de omor. Revenit la birou, m-am așezat și am scris cererea de recurs.

— Să luăm sentința pe care ați dat-o în cea mai gravă faptă a lui Pataky, pentru care a fost condamnat șase ani și conform căreia mai are de efectuat vreo trei ani de detenție. Un șofer recunoaște că a transportat, din ordinul lui Pataky, mai multe materiale la casa din București a lui Oloieru. Materialele erau destinate unei instalații de încălzire centrală pe care meșterul avea intenția să și-o confecționeze singur. Cum se constată paguba provocată de Pataky în acest caz ? Se cheamă un expert tehnic și e rugat să evalueze instalația de încălzire centrală ca și cum aceasta ar fi fost confecționată de o cooperativă sau ICRAL. Expertul stabilește valoarea la 36 000 lei incluzînd și manopera executată de Oloieru, și uneltele folosite de acesta și care îi aparțin, și materialele pe care Oloieru le justifică cu bonuri sau cu contracte de vînzare-cumpărare. Toate acestea i se impută lui Pataky, deși nu se dovedește că el ar fi avut aici vreun interes material, cu toate că cel care trebuia să fie tras la răspundere, măcar solidar, era meșterul, proprietarul instalației, beneficiarul materialelor. Se ia drept bună declarația lui Oloieru și nu se ține seama că acesta era interesat să declare că are materialele de la Pataky, iar mai tîrziu, în instanță, neagă cele declarate.

(Despre meșterul Oloieru se spune că este unul dintre oamenii cei mai bine retribuiți din sectorul 7, el reușind performanța să cîștige lunar cîte o mie lei pentru fiecare din cele 7 clase elementare pe care le-a făcut, întreținînd o vastă rețea de relații din somptuosul său apartament din Calea Plevnei nr. 58 B. Cu acest soi de oameni s-a înconjurat Iosif Pataky, în întreaga sa activitate).

Însuși expertul care a evaluat instalația recunoaște că doar o parte din ea l-ar putea fi atribuită lui Pataky. În plus, contraexpertiza stabilește, scăzînd manopera, că prețul materialelor înglobate în instalația de încălzire centrală nu depășește opt mii de lei, din care numai o mie de lei rămîne nejustificată. Dumneavoastră l-ați reținut întreaga sumă, 36 000 lei și l-ați condamnat la șase ani închisoare.

— În acest caz s-ar putea să fi greșit. Știam că sub cinci ani, inculpatul ar fi fost grațiat. Ne-am sfătuit între noi, am întrebat și pe alții. Am dat totuși o sentință echitabilă, care ține seama de întreg prejudiciul adus de inculpat avutului obștesc. Repet : în acest caz poate am greșit, în final însă sentința este dreaptă și echitabilă.

— Dar netemeinică.

— Este dreaptă și echitabilă.

La Timișoara : cine este Pataky Iosif Iuliu ?

Un fost inovator, cu privirea cînd limpede, cînd alunecoasă, timid și orgolios, subțirel și încăpățînat, bun organizator de oameni și șantiere, apreciat și lăudat pînă ce-a ajuns să creadă că e nedreptățit. Părăsește întreprinderea din Timișoara și colindă mai multe șantiere din țară, multă vreme cu un scop nelămurit și dorințe contradictorii, de unde revine cu bani și cu dorința de a-i plasa cît mai rentabil, ceea ce i-ar fi reușit dacă nu s-ar fi opus o altă latură a caracterului său : mitomania.

Minte, dar mai ales se minte. Și fostul băiat cuminte și inovator ajunge să creadă despre sine că este infailibil. Noua poziție socială nu-i mai îngăduie să ocupe un post oarecare într-o întreprindere oarecare, cu program de opt ore și remunerație fixă. Iosif Iuliu Pataky se face antreprenor. Încheie cu C.A.P. „Albina" un contract. Cooperativa vine în afacere cu firma, Pataky cu istețimea. Ia ființă o secție anexă de construcții-montaj. Muncitori aduși din toată țara lucrează pentru Pataky — Albina. Cooperativa încasează dividentele, fără nici un efort propriu. Efortul e al lui Pataky Iosfi Iuliu și cooperativa nici nu se pricepe să-i controleze, nici nu are interes. Serele lucrate la Lovrin de echipele lui sînt mai bune decît cele ale întreprinderii specializate. Prestigiul tehnicianului crește. „Domnul inginer", cum îi spun lucrătorii, este solicitat peste tot. Astfel ajunge la Oravița, cu toate că statutul secției nu-i permitea să depășească hotarele județului. Formal, cooperativa este cea care angajează oamenii. În realitate, tehnicianul-șef de șantier angajează, pontează, acordă premii, stabilește remunerațiile, hotărăște soarta lucrărilor și a lucrătorilor. „Domnul inginer" se află pe curba de sus a puterii și rîvnește să ajungă colecționar de obiecte de artă. Găsește fără multă bătaie de cap amatori de băieți inventivi, închipuiți și cu buzunarele doldora de bani. Se încurcă în mai multe afaceri păguboase, cu tablouri, cu briliante, cu mobilă stil ; noii prieteni îi ajută să se gîndească la posibilitatea de a-și angaja soția gestionar la un bufet cu trafic internațional. Și-l mai ajută să ceară și să i se dea, cu largul concurs și fostului director al I.J.L.F. Caraș-Severin și al superficialității Băncii Agricole, să-și ia singur mii de lei pentru benzină și să-i deconteze la sfîrșitul lunii anapoda, să dea pe la șantier cînd dorește... Trăiește pe picior mare !

Abia doi ani după terminarea lucrărilor la sere, Banca Agricolă constată nereguli pe fostul șantier și dispune revizia. Lucru dificil de realizat, firește. Certitudinea fraudei se consolidează după mai multe expertize și organele de miliție intervin arestîndu-l pe principalul bănuit : Iosif Iuliu Pataky. Se pune astfel capăt unor neglijențe și ilegalități de milioane de lei, în care Pataky este **numai unul din vinovați.** Ceilalți fiind : conducerea I.J.L.F., Banca Agricolă, conducerea C.A.P. Albina, după cum constată, de această dată în unanimitate, experții. Experții tehnici și contabili relevă în studiile lor superficialitatea controlului prin leu efectuat de Banca Agricolă și Investiții, neglijența condamnabilă cu care au fost aprobate ieșirile de fonduri și decontările, lipsa controlului la fața locului, inexistența controlului preventiv, ușurința cu care beneficiarul (I.J.L.F.) a făcut recepția lucrărilor, nepăsarea conducerii C.A.P. „Albina" în exercitarea controlului asupra legalității operațiunilor, angajărilor, pontărilor, premierilor de pe șantierele pe care le avea în antrepriză. Dacă toate aceste organe și organisme și-ar fi făcut datoria, evoluția infracțională a lui Iosif Pataky ar fi putut fi oprită din fașă și nu s-ar fi ajuns în situația paradoxală de a se descoperi daunele abia după doi ani de la comiterea lor, în ciuda aparențelor și afirmațiilor celor în cauză. Pataky n-a lucrat totuși într-o lume suspendată, sustrasă controlului organelor de stat, ci a manipulat materiale, fonduri și oameni cu aprobarea chiar a celor a căror vocație și datorie profesională erau de a-l împiedica și sancționa la nevoie.

Abuzul este nu numai un delict, ci și o mentalitate

Din acest punct de vedere, organele de miliție au preîntîmpinat și au întrerupt deventrea rapidă a lui Pataky într-un infractor periculos, pe de o parte, iar pe de altă parte l-au ferit pe Pataky de a cădea el însuși victimă afaceriștilor cu care se împrietenise, primii care l-au trădat, după ce au constatat că nu mai au ce bani stoarce.

Probele strînse însă în chiar cauza care-l condamnă la închisoare nu se leagă între ele, cu toate că cercetările au durat doi ani ; se mizează mult prea mult pe impresiile anchetatorilor, pe probe fără valoare în justiție, insuficient adîncite, pe impresia profundă pe care o lasă expertiza contabilă și tehnică. Rechizitoriul procurorului este lipsit de limpezimea cerută de gravitatea acuzațiilor, este general și declarativ, astfel că instanța se vede nevoită să ia hotărîrea, așa cum am văzut, pornind mai mult de la impresia generală și mai puțin bazîndu-se pe dovezile obținute de organele de cercetare penală, ceea ce permite unui virtual element antisocial să se declare victimă a justiției și să nu rețină nimic din experiența dureroasă a victimelor sale. (O boală de familie recidivează și i se agravează în detenție pînă a-l face aproape inapt pentru muncă).

De vorbă cu Pataky — iată!

— Cu toată înțelegerea pe care o am pentru durerea de părinte, trebuie să vă spun, tovarășe Pataky, că fiul dumneavoastră nu este nevinovat, după cum credeți. Într-adevăr, una dintre condamnări este lipsită de suportul probelor, și pare netemeinică, după chiar afirmația unuia dintre elaboratorii sentinței, dar eu nu-l pot apăra, îmi lipsește argumentul moral, fiindcă eu știu ceea ce dumneavoastră doar intuiți, fără s-aveți puterea s-o recunoașteți : fiul dumneavoastră este, dacă în continuare nu va înțelege nimic din ce i s-a întîmplat, un virtual element antisocial. Se face vinovat de abuzuri, înșelăciune și falsuri. Vă rog să decideți : scriu tot adevărul ? Cunoașterea și dezbaterea acestui caz de către opinia publică poate însemna pentru dumneavoastră o pedeapsă chiar mai gravă decît anii de detenție pe care-i mai are de efectuat.

— Aproape că nu-mi vine să cred. Știu că spuneți adevărul și totuși continuu să sper că ar mai exista o șansă... Sînt bătrîn, am 72 de ani, am fost învățător și soția mea tot învățătoare a fost, și-am crescut și educat împreună multe generații de copii. Și-acum, tocmai fiul meu... Vă rog mult, mai cercetați... Azi m-am întîlnit pe stradă cu sora mea, am trecut pe partea cealaltă, de rușine, apoi m-am oprit și-am plîns... Poate totuși e nevinovat...

— Nu este nevinovat!

— Nu știu ce să spun. Poate că-i mai bine să afle adevărul din presă, nu mai sînt sigur că știe să deosebească adevărul de minciună, poate asta o să-l ajute... Și cu condamnarea despre care spuneți că-i netemeinică ce-o să se întîmple ?

— Procurorul general al Republicii va hotărî ce e drept și ce nu, în această privință.

— Invidiez pe toți părinții ai căror fii pleacă dimineața la fabrică și se întorc după-amiază acasă. Nu știu ce i-a trebuit. Avea un serviciu bun, în Timișoara, alături de noi, aveam grădină și albine...

NICOLAE CRISTACHE

Pagină realizată cu sprijinul Procuraturii Generale

Un franțuz din... Dor Mărunt

Încîntat pînă la extaz de reușita afacerii ce urma să se încheie din clipă în clipă, captivat de tot felul de calcule avantajoase, Nicolae Stroe pierduse pur și simplu noțiunea scurgerii timpului. Totul în mintea lui se învîrtea în acele momente în jurul... chilipirului ce îi ieșise în cale : obținerea a două casetofoane „Sony" la prețul convenabil de 50 000 lei. Unul avea să-l oprească, iar pe celălalt, cu siguranță, îl va plasa cu un preț bun...

Se uită instinctiv la ceas și rămase ca stupefiat : „Nu se poate ! A trecut chiar atît !? Ce să se fi întîmplat ?"

Încearcă în zadar să-și păstreze calmul. Căuta febril tot felul de explicații posibile încurajatoare, dar după cîteva ore de așteptare insuportabilă se hotărî să se prezinte chiar atunci, aproape de cumpăna nopții, la miliția gării de Nord.

Ofițerul de serviciu îl ascultă inițial cu răbdarea caracteristică profesiei sale, însă cînd înțelese despre ce este vorba schiță cîteva gesturi semnificative și în ciuda hotărîrii de a se lăsa de fumat, aprinse o țigară.

— Da, înțeleg, așterneți pe hîrtie tot ce s-a întîmplat, cît mai multe amănunte, descrieți semnalmentele individului...

În timp ce reclamantul își relata în scris pățania, ofițerul de serviciu formă un număr de telefon :

— Alo, dispeceratul ? Aici, miliția gării... Am de transmis un eveniment pentru județ. Trebuie anunțat imediat tovarășul maior Vasiliu. Se pare că e vorba...

Apoi îl sfătui pe reclamant să se reîntoarcă la hotel și să revină a doua zi, cu toate că era duminică...

În după-amiaza aceea, cînd se îndreptase cu „Dacia" personală spre București, alături de „străinul" de la care avea să primească cele două combine muzicale ce urmau să sosească de la Paris, Nicolae Stroe, tehnician electronist din Pitești, str.

Negru Vodă nr. 3, jubila. Avea și motive. Oferta „străinului" îl captivase de la primele cuvinte. „Auzit amator aparat music electronic, oui ?" La mine trimit părinții Franța multe aparat. Și haina de blană scump primesc..." — se chinuise „străinul" care „rupea" destul de bine românește să-i explice. «Da, da, oui ! mă interesează, se grăbise Stroe să confirme. Primiți cumva și casetofon „Sony" ? De cînd aștept ocazia să pun mîna pe un „Sony." «Oui, trimit părinții și două aparat „Sony"».

Și iată că ziua mult așteptată sosise, iar străinul se ținuse de cuvînt : la data stabilită se prezentase la ei pentru a se deplasa la București, întrucît aparatele și alte obiecte de valoare trimise de părinți urmau să sosească în seara respectivă cu avionul la Otopeni. Drumul pe magistrală a decurs aproape în tăcere, fiecare avînd preocupările lui. Conform celor stabilite, urmau să se prezinte la „Nord Hotel", unde pitețeanul trebuia să aștepte, nu o eventuală întîrziere a avionului, deoarece cursele internaționale sosesc la Otopeni cu precizie de ceasornic, ci durata formalităților vamale — cum îi precizase „străinul". Tot el fusese de părere că n-ar fi indicat să meargă împreună la Otopeni, unde se va întîlni cu cîțiva colegi din Franța.

O ultimă punere la punct a planului, făcută tot de „străin", se referea la aducerea celor două aparate în camera de hotel ocupată de pitețean, unde urma să se efectueze verificarea bunei funcționări.

După vreo două ore de așteptare la hotel, pitețeanul este înștiințat de „străin" că, în sfîrșit, totul este în regulă, aparatele au sosit, dar colegii săi n-au apreciat corect costul taxelor vamale și unul dintre ei s-a deplasat la ambasadă să împrumute valută. Alte două ore de nerăbdare și „străinul" se înfățișează din nou solicitînd suma cuvenită, după care va aduce aparatele, acestea fiind în microbuzul care îi transportase și pe cîțiva colegi, aflați undeva prin apropierea hotelului. Nicolae Stere îi întinde pachetul cu bani — 50 000 lei — fără să-i mai numere... Ar fi durat prea mult și „străinul", om fin, și-a manifestat toată încrederea, dîndu-i de înțeles că nu este cazul să-i numere.

A doua zi, maiorul Gheorghe Vasiliu de la Miliția Capitalei l-a prezentat cîteva fotografii ale escrocilor aflați în evidență. După semnalmentele descrise, ofițerul alesese doar cîteva exemplare. Nicolae Stroe era cît pe aci să leșine : în fotografia pe versul căreia scria : Gheorghe Bordușan, escroc, recidivist, din Dor Mărunt, îl recunoscuse pe „străin".

Dat în urmărire pe țară, infractorul recidivist Gheorghe Bordușan, de 28 ani, care nu se prezentase la domiciliul declarat după liberarea sa din penitenciar, a fost depistat și reținut curînd de către Miliția municipiului Cluj-Napoca.

Între timp s-a aflat că folosind aceleași procedee escrocul din Dor Mărunt ușurase și buzunarele altor creduli cu suma totală de peste 150 000 lei. Cam asta ar fi istoria francțuzului din Dor Mărunt. Plus învățămintele pe care vă invităm să le imaginați singuri.

MIHAI GROZAVU

RUBRICA MEA

Tradiție și inovație

În procesul dialectic al culturii noastre, și îndeosebi în domeniul literaturii și al artei, una din problemele cele mai dezbătute e a conflictului dintre tradiție și inovație. De fapt, acesta lua aparența, totodată, de divorț dintre generații. Acest aspect s-a conturat mai precis în primele decenii ale secolului trecut, cînd fiii boierilor mari și mijlocii au luat atitudine împotriva privilegiilor de clasă și de castă, vestigiu, la noi, ale unei structuri feudale persistente. Cărvunarii și pașoptiștii s-au servit de o armă nouă, aceea a literaturii, pentru a submina edificiul statului aristocratic. O seamă de pamflete, tipărite clandestin sau circulînd în manuscrise, au precedat stilul realist al prozei și al versurilor, cu substrat politic revendicativ. Revoluția de la 1848, succesiv declanșată în Moldova, Transilvania și Țara Românească, a creat premisele conturării precise a conștiinței naționale și sociale în toate provinciile românești, în serviciul căreia scriitorii și artiștii s-au alăturat cu însuflețire. Stilul general al artei românești, în a doua jumătate a secolului trecut și-a accentuat tendințele realiste și militante. Întiiul roman menționabil, **Ciocoii vechi și noi**, trasează linia de evoluție a întregii noastre literaturi epice. Este semnificativ că Dinu Păturică, reprezentantul ciocoilor noi este prezentat de Nicolae Filimon ca vînzătorul lui Tudor Vladimirescu. Prefețele romanului au caracterul unui adevărat manifest politic progresist, anunțînd o continuare cu urmașii aceluiași Dinu Păturică, reprezentînd recrudescența unui fenomen endemic.

Mai tîrziu, Eminescu debutează cu încercări nepublicate la vremea lor, ca romanul **Geniu pustiu**, al cărui principal episod este revoluția română din Transilvania, în 1848. Fire militantă, își desfășoară activitatea publicistică într-o atitudine în favoarea claselor productive în acea vreme pauperizate, și împotriva politicianismului.

Mișcarea socialistă din ultimele decenii ale secolului trecut a răspîndit în public interesul pentru marile probleme sociale, politice și economice, ridicate de crearea burgheziei capitaliste și de mereu mai acutele contradicții ale lumii moderne.

Cultura noastră socialistă, printre alte spectaculoase rezultate, a constituit și un climat de interes viu pentru literatură, de a cărui lipsă, cu cinci decenii în urmă se plîngea, pe drept cuvînt, Camil Petrescu. Niciodată nu s-a citit atîta la noi, niciodată tirajele unor cărți literare n-au atins cifra celor de astăzi, depășind uneori, de la prima ediție, o sută de mii de exemplare.

În acest nou climat, verificat de însuflețirea cu care a fost primit Festivalul național „Cîntarea României", cuvîntul recent al tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, cu prilejul întîlnirii cu membri ai conducerii Uniunii scriitorilor este menit să precizeze țelurile și direcțiile literaturii noastre militante.

O nouă sinteză între inovație și tradiție este în curs de înfăptuire, în toate sectoarele artei și literaturii noastre, strîns legate de popor și de aspirațiile lui. Este prea curînd să-i prevedem configurația definitivă, dar nu e prematur să o semnalăm. Extensiunea tot mai mare a cenaclurilor literare a concursurilor de poezie și de proză, încurajarea tot mai activă a tinerelor talente, în toate sectoarele literaturii și ale artei, întîlnirile tot mai numeroase ale scriitorilor cu cititorii lor din întreprinderi sau cu prilejul apariției noilor lor cărți, frecventarea tot mai mare a expozițiilor, a spectacolelor și a concertelor, sînt tot atîtea semne îmbucurătoare pentru toate generațiile, ridicate la aceeași generoasă cultură.

ȘERBAN CIOCULESCU ■

Demnitatea artei

Poate exista creație artistică, literatură care să ignore existența umană sau să-și propună, cu deliberare, atitudini antiumaniste? Reacția primă la întrebare ar fi, normal, una de respingere a unei asemenea posibilități. Și totuși... În evoluția sa, literatura a înregistrat și momente cînd nu numai că s-au produs lucrări potrivnice unui mesaj umanist dar s-au constituit și teorii în acest sens. Și astăzi, în unele părți ale lumii, acolo unde societatea este structurată astfel încît înlesnește dominația omului de către om nu sînt de ignorat cărțile, filmele, alte manifestări ale spiritului prin mijlocirea cărora se propagă, cu o tragică perseverență, tezele incomunicării dintre indivizi, ale alcătuirii existenței pe principiile egoismului și violenței, ale înstrăinării omului de acele atitudini morale superioare spre care omenirea a năzuit dintotdeauna. Viața ar fi în lumina — sau mai exact în umbra — acestor lucrări o junglă fără sfîrșit, în care victorios va fi cel ce are puterea de a nu fi generos decît cu sine, cel ce are cinismul de a călca peste cadavre, cel ce-și cîștigușește existența în hainele infailibile ale crimei și egoismului abject. Cărți subumane se vor naște întotdeauna, sub platoșa atît de vulnerabilă a unei asemenea ideologii. Cărți ce se vor angaja sub steagul jalnic al gesturilor irresponsabile și al mercenariatului din care se nasc războaiele de dominație, ce se vor subordona teoriilor ce fac apologia crimei, a dezumanizării necesare și fatale a locuitorilor planetei noastre. Evident, adesea asemenea teorii sînt slujite cu rafinament și subtilitate. Există, așadar, și un cinism subtil, rafinat.

Cît de departe, cît de străine sînt de realitățile noastre asemenea „manifestări" ale spiritului. Și nu numai de realitățile noastre, ci de atitudinile și aspirațiile oricărui om care muncește, care năzuiește să trăiască în cinste și pace. Între aspirațiile acestea, firești, omenești și „elucubrațiile" prin care se vroiește încețoșarea minților există o incompatibilitate adîncă. Lupta între ideologii nu a fost niciînd o vorbă goală iar ineficacitatea ideologiei reacționare, potrivnice progresului, a înregistrat de-a lungul vremurilor manifestări dintre cele mai odioase.

Literatura devotată principiilor umaniste va fi, de aceea, nu o literatură liniștită ci o literatură militantă combativă, o literatură cu tezâ (nu tezistă). Va fi, cu atît mai mult, în condițiile de azi, o literatură revoluționară. Iar umanismul în numele căruia se va naște și va milita va fi un umanism nou, revoluționar.

Scriitorul român trăiește plenar momentul demnității artei sale. Pentru că niciodată nu au fost formulate mai limpede ca azi, mai cuprinzător și nuanțat principiile capabile să guverneze actul artistic, să-i orienteze spre finalități ideologice și estetice superioare. Într-un climat de autentică libertate, de opțiuni lucid și responsabil asumate.

Arta a avut dintotdeauna și o funcție socială specifică. Ea n-a existat niciînd în afara socialului. Azi, în România, așa cum o ilustrează ceea ce s-a produs mai valoros, mai durabil, creația artistică este profund dedicată omului, înfrumusețării sale morale, sprijinirii cu noblețe a aspirației către civilizație, către un statut superior de existență.

Un **om uman**. Iată o expresie deloc tautologică în condițiile în care, aiurea, se acționează fățiș pentru dezumanizarea omului, a acestei supreme izbînzi a naturii.

Un **om conștient de sine**, devotat unor idealuri creatoare, efortului conștient de edificare a unei societăți noi, în care oamenii să se constituie într-o mare familie, într-o voință solidară în numele unui viitor în stare să garanteze afirmarea și împlinirea personalității și aptitudinilor fiecăruia.

Aceste adevăruri, în orizonturile cărora se angajează literatura noastră, au fost încă o dată puse în atenția noastră, a tuturor, de către secretarul general al partidului, a cărui stimă pentru creatorii de artă este cunoscută.

„Avem nevoie de opere de artă de toate genurile și pentru toate vîrstele — **spunea tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU** — copiii vor să cunoască și pe Făt-Frumos creat de Ispirescu, dar vor să cunoască și pe Făt-Frumos de astăzi, eroul luptei pentru dreptate socială și națională; ei vor să știe cum arătau balaurii din basme dar și cum arată balaurii timpurilor moderne și cine a fost sau este voinicul care le-a tăiat capetele; oamenii vor să afle din romane, poezii, piese de teatru, opere, din cîntece cum au luptat comuniștii și alți antifasciști și democrați, cum au înfruntat închisorile lagărele, moartea chiar, pentru eliberarea poporului; și trebuie știut că nici unul dintre aceștia nu a fost plîngător că viața este grea — au înfruntat dușmanul de clasă cu capul sus, au luptat încrezători în fericirea poporului, în cauza socialismului și comunismului".

Un program de lucru, concret și generos, pentru omul de artă, un program prin a cărui împlinire creatorul se va dovedi, prin fapta sa artistică, „suflet în sufletul neamului".

NICOLAE DRAGOȘ ■

La ce lucrează Fănuș Neagu

— Fănuș Neagu, în ce anotimp vă place să scrieți?

— Toamna și iarna.

— Înseamnă că vara asta n-ați lucrat nimic?

— Înseamnă că vara asta — deși am fost mai mult bolnav — am dus către sfîrșit **Cartea cu prieteni.**

— Chiar așa se va numi?

— Nu. Va purta titlul **Cartea cu aproape 100 de prieteni și tot atîția dușmani.**

— De ce?

— Mai demult mă bătea gîndul că toți îmi sînt prieteni. Dar viața fiind un permanent spectacol, în fiecare dimineață deseori descoperim că în ziua precedentă ne-am înșelat asupra multor lucruri.

— De ce ați scris cartea asta?

— Întîi am vrut să dau o carte despre generația mea, ferm încredințat că ea merită un loc de stimă în ochii cititorului deoarece a dat mari poeți și prozatori — și totodată mînat de gîndul că, la urma urmei, această generație care domină și face să clocotească viața noastră literară a fost uitată pe nedrept la stabilirea conducerii revistelor și edițiilor. Acum, din punct de vedere administrativ, este supusă bunului plac al celor mai vîrstnici și cu mai puțin talent decît se afirmă în manualele școlare. Pe parcurs însă au pătruns în carte și alții, mai tineri ca mine, și chiar și mai în vîrstă.

— Atunci cearta dumneavoastră cu alte generații este numai aparentă. Dar scriind CARTEA CU PRIETENI ați dorit cumva să-i concurați pe criticii literari?

— Nicidecum. Nu am veleități de critic. Cartea mea este o însumare de mici eseuri despre oameni care îmi sînt dragi.

— Dar despre Fănuș Neagu nu scrieți?

— Ba da. Cu asta închei.

— Vă treceți la prieteni sau la dușmani?

— În ultima vreme îmi sînt mai mult dușman.

— La ce alceva mai lucrați?

— La romanul **Șoaunul singurătății**. Care se grupează cu **Îngerul a strigat** și **Frumoșii nebuni ai marilor orașe**, fiind al doilea în acest ciclu de romane. Acțiunea se petrece la Brăila și București și în întregime în sufletul meu. Va fi un ochi nici albastru și nici căprui aruncat asupra a vreo 20 de ani de epocă socialistă în România.

— Cîte pagini va avea romanul?

— Vreo 350.

— Pentru cît scrieți dumneavoastră de obicei e mult.

— L-aș face și mai mic pentru că am văzut deseori că volumele cît buturuga rămîn prin magazii. Nu zic nici o noutate observînd că azi cititorul nu are timp. Aflîndu-ne la concurență cu filmul și televiziunea scriitorul trebuie să-și ia măsuri de apărare. Una ar fi aceea să împodobească timpul liber al cititorului și nu să-l masacreze. O carte peste măsură de încărcată la pagini îndepărtează pe om de la lectură căci oamenii de obicei citesc stînd lungiți și un morman de foi le-ar rupe brațele. Iar ce spui în 400 de pagini poți spune foarte bine și în 200.

— Despre dramaturgul Fănuș Neagu ce-mi puteți spune?

— În toamna asta voi avea în sfîrșit o premieră la Nottara cu **Scoica de lemn**. Cred că îmi va surîde norocul în acest domeniu după opt ani de așteptare. Nu sînt însă sigur.

— Cu filmul cum stați?

— Am pățit-o chiar în vara asta. Am scris o comedie. Acei care aprobă scenariile au rîs la multe dintre replici, dar scenariul a fost trimis la „urmă" să vină încărcat de semnături și vize. Scenariul mi-a fost comandat de o casă de filme. Turnarea trebuia să înceapă cel tîrziu la 15 august, în deltă. Acum trebuie să așteptăm vara viitoare. N-am să mai scriu niciodată scenarii, chiar dacă mi s-ar polei mîinile cu aur.

— Ce-ați dori cititorilor dumneavoastră?

— Ce să le doresc? O toamnă cu piedici pe la cramele din Focșani. Mult vin limpede și să nu mă uite.

GEORGE ARION ■

CRONICA LITERARĂ

Ștefan Aug. Doinaș: „Alfabet poetic"

Dintre poeții moderni Ștefan Aug. Doinaș e printre puținii care n-au complexe față de modernitate. Poezia sa, de o echilibrată structură, se hrănește din formele cele mai statornice ale lirismului dintotdeauna. Citindu-i poemele, n-avem doar revelația unui mare poet, ci și a unei mari iubiri de Poezie. Nici o crispare nu-i tulbură deallfel cîntecul, nici o umbră de ironie nu întunecă strălucirea acestui mit — în care puțini mai cred astăzi cu atîta ardoare. Intitulîndu-și antologia de față **Alfabet poetic**, la fel ca întîiul volum (premiat în 1947), el rămîne credincios primei sale identități, de fapt adevăratei sale identități. Un poet autentic nu se naște de două ori. Mikel Dufrenne, citat de autor într-un eseu, scria că orice poet ajunge la expresia deplină a poeziei, cu condiția să n-o caute cu orice preț. Ștefan Aug. Doinaș e un astfel de poet.

Recentul volum, scos la Editura Minerva — în colecția B.P.T. și prefațat de Aurel Martin — ne oferă imaginea documentară cea mai credibilă asupra creației de pînă acum. Piesele sînt grupate pe cicluri tematice, dar și pe vîrste de creație. În delimitarea etapelor, poetul pune — bănuim — și o rațiune de sistem, din moment ce poezia sa nu pare să fie condiționată de biografie. Înainte de toate, Ștefan Aug. Doinaș se relevă ca poet al formei sublime: al tiparelor lumii, dar și al tiparelor poeziei.

Poemele primei vîrste (cea a **Alfabetului poetic**) sînt expresia unei mari energii lirice. Ampioarea celor mai multe piese ale ciclului nu e doar una epică sau anecdotică. Un lirism grav, confesiv e turnat în tiparele baladei romantice sau ale odei melancolice, în spiritul unei sensibilități scindate între „naiv" și „sentimental". Totul e atmosferă, sugestie muzicală. Somptuoase prin încărcătura lor barocă, poemele acestea cuceresc mai mult prin unitatea obsesivă a tonului. Este în ele și joc subtil de măști, și dialog. Simbolurile au fost învăluite în enigmatic. Poetul, închis aparent în sine, își asumă în realitate marile parabole ale umanității — ca în **Balada întrebării lui Parsifal, Sf. Gheorghe cel fals, Alexandru refuzînd apa** etc. Forma poematică e însă tiranică: absoarbe tot ce e formă plastică exterioară, încît cu greu am putea desprinde din fluxul extatic niște reprezentări sau imagini.

Un poem admirabil, **Pseudokynegheticos**, transcrie succesiunea de epifanii trezite într-un suflet inocent de miracolele pădurii. Poetul imaginează un scenariu, mai mult sugestiv decît epic, al candorii puse la încercare. Ca într un alt „munte vrăjit", adolescentul străbate labirintul de simboluri, de fapt calea unică deschisă inițiatului spre absolut. Premisele descriptive au fost lăsate de la început deoparte.

Am putea spune că încă de pe acum poetul adîncește o viziune geometrică a formelor în vraja cîntecului — ca în **Omul cu compasul**. Iată și o profesiune de credință dintr-un alt poem: „Mereu senin și tînăr, într-o singurătate / a lucrurilor pline de flăcări, care mor / în locul meu fidele — eu împlinesc în toate / tiparul frumuseții și nemuririi lor". Poetul rivnește deci la starea de zeu, pentru a se dedica ideii — cum scrie undeva. Capodopera întregului ciclu este fără îndoială **Mistrețul cu colți de argint**. Prințul din Levant reprezintă una din măștile poetului.

În **Ovidiu la Tomis** se observă dintr-o dată o concentrare, aproape ostentativă, a elanului liric. Forma poematică unică devine sonetul, limitat de obicei la numai cîteva detalii sau la scurte notații confesive, fulgurante.

Voluptatea limitelor reprezintă poate momentul „existențial" al liricii lui Ștefan Aug. Doinaș. Poezia e meditație asupra condiției umane. Poeme ca **Rănile, Alibi, Laokoon** conțin, transfigurate în vers, ecouri ale conștiinței morale suferinde, dincolo de limpezimea aproape cerebrală a versului. Poetul e muncit de un chin lăuntric, așa cum fiecare chip din statuia lui Laokoon pare înlănțuit de propriul său șarpe. Dar noul ciclu aduce mai ales inovații de discurs poetic. Are loc o revărsare a formelor din tiparele uneori prea rigide ale baladei sau sonetului. Poetul cultivă acum poemul amplu, în vers liber — voit prozaic: **Întîlnirea de la Bruxelles, Vînzarea lui Platon ca sclav la Egina** sau **Trei ipostaze ale mării**. Se fac simțite ecouri din poezia contemporană modernă: un poem se intitulează **Ah, zice Cummings**. Despărțirea de lumea greacă pare iminentă: „Eu și vechii greci / cu totul altfel ne trăim infernul".

În ciclurile următoare (**Născut în Utopia, Anotimpul discret** și **Conjuratio poetica**) experiența lirică pare ea însăși dusă la limită. Versul devine din mijloc un scop în sine. Poemele cresc uneori de-a dreptul din intuiția formelor pure de limbaj și de ritm. Detectăm firește și aici o dublă deschidere: către real și către un spațiu cultural, livresc — saturat de ideea orfică. Tonul liric e chiar ceva mai reținut decît înainte! Poezia se vrea un ecou stins al tîlcurilor latente ale ființei — încarnate în ființa limbajului.

Creația de pînă acum a lui Ștefan Aug. Doinaș se împlinește cu adevărat în artele poetice (**Conjuratio poetica**). Cuvîntul este lucrul în sine al poeziei: „Să întemeiem / în alb / Împărăția Cuvintelor". La rîndul său, poetul se visează „vînzător de zăpadă". Altfel spus, poezia reîmprospătează limbajul — idee pe care o preluăm din eseistica poetului.

Ineditele n-aduc deocamdată ceva deosebit.

Într-un poem, inspirat de un vers din Ungaretti („Poesia — questo mestiere perduto") se spune că poezia este un „oracol mut", adică o hieroglifă a realului. Implicit, Ștefan Aug. Doinaș aduce un elogiu discreției — în sens estetic. Urmărindu-i evoluția și parafrazîndu-i, vom spune că, în timp, Homer a fost înlocuit definitiv cu Orfeu. Un Orfeu exorcizînd cu voluptate limitele creației și ale vieții — avînd ca unică și statornică tentație realul însuși.

CORNEL MORARU ■

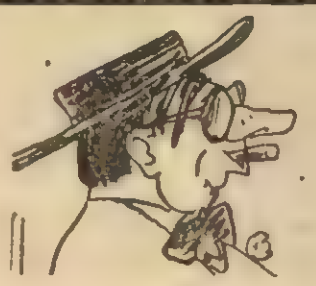

Minulescu
văzut de Silvan

Hienele la pîndă

Aflu cu multă consternare dintr-o publicație britanică că numai în ultimii trei ani au apărut în Europa occidentală 20 (douăzeci !) de cărți despre epoca lui Hitler, dintre care o mare parte numai în Republica Federală Germania. Altele se află în pregătire. Și ca și cum cele de mai sus n-ar fi de-ajuns, aflu, de asemenea, că toate revistele mari din aceeași țară — și, din păcate, nu numai de aici — au publicat ample seriale despre Hitler sau despre saltimbancii de tristă amintire din jurul acestuia, că toate canalele de televiziune programează, cel puțin de două ori pe lună — și asta la ore de virf! — emisiuni legate de perioada nazistă. S-a ajuns pînă acolo încît publicului i se prezintă un documentar cinematografic cu titlul „Hitler — o carieră".

Cărui fapt să se datorească această „propensiune", de-a dreptul cutremurătoare, spre nazism ? Putem oare să dăm dreptate moraliștilor naivi care consideră că această neagră perioadă nu poate fi demascată decît prin cunoaștere aprofundată ? Cum rămîne atunci cu cele 150 de asociații neofasciste existente în marile centre urbane ale Germaniei federale, precum München, Hamburg, Münster ? Să nu fie oare nici o legătură între asemenea periculoase ediții de carte și grupările fasciste și neofasciste existente, de asemenea, în Franța, Belgia, Olanda, Italia și în alte locuri ? Să liniștească oare numai faptul că neonazismul este în R.F.G. neglijabil ca forță politică, că el n-a cîștigat nici un loc în ultimele alegeri municipale din această țară ?

Din păcate, reapariția, în mai multe țări occidentale, a hienelor fasciste devine de-a dreptul îngrijorătoare. În ciuda protestelor opiniei publice, a celor mai înaintate forțe, fanaticii mai scot din cînd în cînd capul. Uneori chiar zgomotos. Etalînd întreaga panoplie a sinistrelor lor simboluri : cămăși negre, însigne și drapele naziste, vechi mașini militare, saluturi fasciste și altele. Formații de extremă dreaptă din mai multe țări vest-europene au vrut să se întîlnească nu demult undeva în Franța, țara în care, nu sînt nici patru decenii de atunci, naziștii au adus atîtea nenorociri. Veniseră, dar, intoleranță, lumea cinstită i-a alungat. „Este suficient trecutul dureros, de care își amintesc toți, pentru a opri această manifestare, care nu trebuie să aibă loc" — scria, în acele zile, organul Partidului Comunist Francez, „L'Humanité". Au încercat să se întîlnească și în alte locuri, dar lumea i-a alungat din nou. Uneori sînt semnalați și reprezentanți ai sinistrului Ku-klux-klan...

Iată, lumea cinstită reacționează imediat, dar intoleranța guvernelor trebuie să fie totală pentru ca cizmele naziste să nu mai mărșăluiască, iar steagurile ororii să nu mai fluture, nici măcar la parăzi... secrete. Parăzi secrete la care sînt atrași din păcate și copii. Am văzut undeva, în nordul Italiei, două mogîldețe care abia rotunjeau literele copiind o stupidă lozincă fascistă și mi-am dat seama atunci cît de ușor poate fi inoculat germenele răului. (Puțin mai tîrziu aveam să aflu că în aceeași localitate mureau mai multe persoane, victime ale unor neofasciști criminali.). Or fi știind oare acești copii cîte ființe nevinovate au dispărut, la vîrsta lor, în infernul lagărelor fasciste ? Se spune că un asemenea nazist notoriu, care are pe conștiință peste 4 000 de copii, își vede liniștit de afaceri undeva în Germania federală.

Așadar, și copiii. Invitați la ciudate parăzi secrete și lăsați să citească un anume gen de cărți pe care se grăbesc să le publice în tiraje cît mai mari editori avizi de cîștig. Cărți ce amintesc de o epocă ce a ultragiat profund conștiințele, gîndirea creatoare. Cărți care ne jignesc, prin simpla lor prezență în rafturile unei librării, așezate alături de marile valori spirituale ale umanității. Pentru că, o spunea și cancelarul Helmut Schmidt, trebuie făcută o distincție netă între tendințele firești ale ziariștilor sau cineaștilor de a explica unei generații care nu a cunoscut războiul ce a însemnat perioada nazistă și exploatarea în scopuri politice a acestei probleme.

Toleranța merge uneori mînă-n mînă cu inconștiența, pentru că altă explicație nu avem pentru ușurința cu care apar pe piețele occidentale cărți care propagă ura și vrajba. Cărți care constituie... suportul profesional al teroriștilor. „Copiii lui Hitler" se intitulează o recentă lucrare despre teroriști semnată de scriitorul sud-african Jillian Becker...

Da, toleranța merge uneori mînă-n mînă cu inconștiența. Nu demult la Roma au fost achitați 100 de membri ai grupării de tristă rezonanță „Ordine nuovo". Ei au primit sentința cîntind imnuri fasciste și mulțumind curții cu salutul caracteristic fascist. Fără comentarii.

Nu numai deschis anticomuniste, dar atentînd la valorile morale cele mai de preț ale umanității, organizațiile neofasciste reprezintă un serios pericol pentru cauza democrației și progresului social. Ori de cîte ori își fac simțită prezența, hienele trebuie stîrpite. Pînă se va face curățenie. A acționa astfel a devenit o elementară obligație morală. Este suficientă pentru asta fie și numai amintirea unui trecut dureros.

DUMITRU AVRAM ■

Drama Sahelului

Încă o dată foametea amenință Sahelul. „Seceta din acest an este la fel de gravă ca cea din 1974, cînd au murit milioane de oameni", afirmă Eduard Sauma, directorul general al Organizației Națiunilor Unite pentru Alimentație și Agricultură (F.A.O.). În numeroase regiuni situate în această parte a lumii nu a plouat deloc din septembrie 1976 pînă la sfîrșitul lui iulie trecut, iar ultimele ploi — căzute deci în urmă cu mai bine de un an — au fost ori neînsemnate, ori au provocat inundații.

De această dată, catastrofa ar putea fi evitată, apreciază săptămînalul francez L'EXPRESS într-un amplu documentar consacrat dramei saheliene. Dar ajutorul alimentar din afară, chiar important, nu poate reglementa principala problemă : dezvoltarea țărilor africane de către africanii înșiși. O tonă de cereale livrată Sahelului costă de zece ori mai scump decît dacă s-ar produce chiar în aceste țări. Pentru a se pune stavilă secetei ar trebui reunite trei condiții, apun specialiștii : aprovizionarea cu apă a acestor regiuni, acțiuni de contracarare a înaintării deșertului și opțiunea pentru o agricultură adaptată nevoilor populației și fragilității ecosistemului. Apa nu lipsește din subsol, ea este prezentă la mari adîncimi chiar în zonele cele mai aride ale Sahelului. Există cantități suficiente chiar pentru sute de ani, apreciază specialiștii cei mai optimiști. Problema este aceea de a se aduce la suprafață și a face utile aceste pînze freatice. Trei imagini ilustrează extrem de sugestiv preocupările atît de actuale în țările unde lupta pentru apă devine o parte esențială a luptei pentru existență. Iată cum arată un vechi puț într-un sat din Mali, Touba. În același loc, o instalație de forare pentru pomparea apei și, în fine, la Touba, spre marea bucurie a localnicilor, noua pompă a început să funcționeze. Acum apa este mai aproape, dar seceta nu a fost încă învinsă.

Croazieră cu... arme

Într-o capitală vest-europeană a fost anunțată croaziera unei nave de 7 800 de tone, pe nume „Barbatness", navă amenajată ca expoziție plutitoare. La prima vedere inițiativa ar părea salutară dacă n-ai afla, citind mai atent telegramele agențiilor de presă care difuzează informația, că această expoziție nu va face cunoscute comori de artă sau vestigii arheologice. Nici măcar creații de modă sau opere ale unor artiști de avangardă. Nu ! Pentru că nava nu și-a schimbat nici profilul, nici destinația : aparținînd forțelor militare, ea are la bord — ce altceva ? — mostre de armament.

Este vorba, cu alte cuvinte, de a se face reclamă la arme, mijloacelor de distrugere. Ruta exactă nu a fost comunicată, dar ca puncte de reper se lasă să se înțeleagă a fi porturi din Mediterana, din America Latină precum și din unele state asiatice France Presse comenta că o astfel de acțiune vizează, ca și altele precedente, eforturile cercurilor interesate în a spori vînzările de arme în unele țări în curs de dezvoltare. Desigur, interesele financiare sînt evidente, dar evidentă și, în plus, mai mult decît îngrijorătoare este deturnarea unor importante surse materiale și financiare de la scopul firesc al dezvoltării spre sporirea puterii militare, cheltuielile sporite pentru arme mărind pericolul creșterii încordării sau al izbucnirii de noi conflicte în anumite regiuni de pe glob. Și poate nu întîmplător ofertele sînt îndreptate înspre acele state situate în zone care, mai frecvent sau nu, au cunoscut, în ultimii ani, conflicte militare. Potrivit unor date comunicate la O.N.U., de la sfîrșitul ultimei conflagrații mondiale nu a fost o zi în care să nu fi existat conflicte armate pe glob, toate însă situate în afara zonelor geografice în care se află marii furnizori de armament. Într-un interval de aproximativ un sfert de secol, teritoriile a 59 de state au fost afectate de războaie ; pentru comparație, se reamintește faptul că în cei de-al doilea război mondial au existat 40 de țări beligerante, iar în primul 14. În lume au avut loc 93 de conflicte armate locale, a căror durată, totalizată în timp, însumează aproximativ 300 de ani. Iată și o repartiție pe regiuni geografice : Asia — 29 războaie, Orientul Apropiat — 25, Africa — 16, America Latină — 23.

Ce au însemnat toate acestea pentru omenire se știe : zeci, sute de mii de vieți pierdute, însemnate investiții din partea statelor implicate, frînarea înfăptuirii programelor naționale de dezvoltare. Se dovedește astfel că, în prezent, cursa înarmărilor angrenează, fără excepție, toate țările — unele preocupate de apărarea independenței, altele conduse de alte interese. Cert este că, indiferent de mobil, și țările în curs de dezvoltare se văd silite să-și sporească potențialul militar. Unele își produc armamentul necesar, altele, lipsite de o economie puternică, sînt constrînse să-l importe, creșterea transferului de armament către unele state slab dezvoltate sporind pe această cale datoriile lor externe, datorii ce ating, și așa, niveluri destul de înalte. După cum relevă statisticile, în două decenii valoarea armamentului major importat anual de aceste state a crescut pînă la mijlocul deceniului în curs de la 1.253 la 7.312 miliarde dolari, creșterea fiind de 5,8 ori. Un recent raport al O.N.U. sublinia dealtfel că valoarea totală a transferurilor de material militar către țările slab dezvoltate crește continuu, ridicîndu-se, acum, într-un an, la 9,7 miliarde dolari. Cifră care, adăugată la valoarea transferurilor de servicii și construcții militare, a asistenței militare, totalizează în jur de 13 miliarde dolari. Pentru înfățișarea consecințelor economice ale acestui transfer este suficient să relevăm că, de la circa 70 000 de dolari, în al doilea război mondial, prețul unui tanc a crescut acum la un milion, ceea ce face — de exemplu — ca pentru o divizie de blindate o țară în curs de dezvoltare să plătească în jur de 500 milioane dolari. În contrast, să amintim că suma ar fi suficientă pentru a salva viețile a cinci milioane de copii care mor într-o serie de țări în curs de dezvoltare din cauză că nu poate fi întrunită suma necesară pentru asigurarea vaccinării obligatorii împotriva a șase boli contagioase. Cu aceeași sumă s-ar putea asigura, de asemenea, școlarizarea anuală a 2,5 milioane de copii. Să nu uităm, în această succesiune de exemple, nici faptul că, după cum arată calculele experților O.N.U., 15,5 milioane de persoane din țări în curs de dezvoltare sînt angajate în activități militare. Cifră ce întrece cu mult pe cea exprimînd totalul medicilor și cadrelor didactice existente în aceleași țări : circa nouă milioane. În asemenea situații, practic, se anulează ajutoarele acordate de statele dezvoltate celor sărace. În datele furnizate de statistici, aceste ajutoare sînt de cel puțin 20 de ori mai mici decît fondurile alocate de țările industrializate pentru înarmare. Încă un exemplu în acest sens : transferul net de resurse din țările bogate către cele sărace este echivalent cu a treisprezecea parte din cheltuielile militare mondiale.

Dar să revenim la inițiativa navei-expoziție de armament. Pe cînd va fi trimisă o navă încărcată nu cu arme, ci cu manuale, cu caiete sau cu tehnologie înaintată să facă escale în acele țări în care progresul este mai mult decît necesar, în care depășirea subdezvoltării reclamă nu arme, ci resurse pașnice ? Neîndoielnic, un asemenea exemplu ar fi salutar.

Pe cînd însă ?

ION STOICA ■

PARADOXURILE SUPERCIVILIZAȚIEI

Avînd capul altuia pe umeri și înghițind biciclete

În fiecare zi citesc cîteva sute de telegrame de presă. Sînt și lungi și scurte și interesante și mai puțin. Pentru a fi transmisă și recepționată în toate colțurile lumii, o telegramă de presă trebuie să includă o informație. Relația între conținut și formă, în acest caz, are puterea evidenței și ar fi absurd să se facă vreo comparație cu orice gen artistic, unde problema se poate comenta la infinit. Dacă s-au expus tablouri formate din rame și pînze în care artistul nu intervenise deloc în virtutea unui crez estetic insondabil, este limpede că o telegramă de presă care să nu conțină nimic pentru că respectivul corespondent are o viziune reportericească să-i spunem, la fel, insondabilă, este ceva de neconceput. Sau se concepe și nu se transmite. Așadar, lucrurile sînt clare. Fiind atît de clare, mi se întîmplă, totuși, citind mereu telegrame, să dau peste unele care conțin informații despre evenimente golite într-o asemenea măsură de sens, încît încep să cred și eu că realitatea o ia mult înaintea ficțiunii.

Iată ce relatează Agenția France Presse, concis și fără menajamente : Într-o emisiune a canalului de televiziune american NBC, patru persoane au apărut avînd capetele complet bandajate. În fața telespectatorilor, decși să creadă că după eliminarea tifoanelor vor asista la obișnuita scamatorie cu omul invizibil, s-a produs marea senzație : în locul unor corpuri fără capete, pe ecran au rămas patru corpuri cu patru capete. Dar capetele nu erau niște biete figuri anonime, ci Elvis Presley, Jim Croce, Janis Joplin și Jim Monison, adică vedete de super-show, din păcate, decedate. Telespectatorii au rămas înmărmuriți, iar hipertensiunea a făcut ravagii în masă, pînă cînd prezentatorul emisiunii a rupt vălul misterului, precizînd că persoanele în chestiune sînt patru artiști care și-au făcut operații chirurgicale, încheiate, cum se vede, cu un stupefiant rezultat.

Nimeni nu a putut contesta perfecta rigoare a cîrpirii pe o față veche și oarecare a uneia noi și absolut obsesive. Rămîne însă, ca un motiv de acră meditație, ideea că niște oameni, fie și interpreți de muzică ușoară, și-au putut arunca la coș întreaga cantitate de speranță și demnitate, devenind copiile umblătoare ale unor afișe. Ei au declarat că speră ca măcar în felul acesta, utilizînd cel mai feroce indigo care se poate cumpăra, își vor vinde, la un preț mai piperat, destinul artistic.

În maniera aceasta, piața occidentală a show-ului va putea fi invadată de Rudolfi Valentino și Grete Garbo în serie industrială sau, dacă gustul clientelei va fi mai elevat, de Napoleoni și Macedoni, de Shakespeari și, în general, de fețe pe care le iubim, și le admirăm, și le găsim, cînd e nevoie, în enciclopedii.

În enciclopedii și nu în anuare de celebrități. Acestea sînt cu totul altceva. Spre exemplu, în „Guiness book of records", printr-un morman de nume poate fi citit și Michel Lottito. Sînt convins că și dumneavoastră vă este familiar acest nume cît mi-a fost și mie pînă am citit o telegramă de... presă transmisă din Quebec.

Lottito este un tip celebru. Are 28 de ani și mănîncă o bicicletă în 15 zile. Cu martori. Sistemul este derutant de simplu. Lottito decupează bicicleta în bucăți de 300 de grame, lăsînd ghidonul la sfîrșit. Se pare că este cel mai gustos. Domnia-sa nu are, însă, fixații culinare. La Caracas, schimbînd meniul, a mîncat un televizor. Apoi, înfometat, s-a întors la Quebec, unde a mestecat, în porții de 300 de grame zilnic, din nou o bicicletă. Întrebat de ce s-a specializat într-o asemenea gastronomie de excepție, vedeta de azi a declarat că este mecanic auto, că a fost dat afară, cu ani în urmă, și, după un șomaj prelungit, s-a hotărît să facă un lucru pe care el îl poate și alții nu. A sfidat, adică, piața mîncătorilor de biciclete, eliminînd, printr-o împrejurare anatomică de necontestat, concurența. Comerțul își are regulile sale de fier. Reciproca nu mai trebuie verificată. Quod erat demonstrandum.

RADU BUDEANU ■

Colaborarea și solidaritatea României socialiste cu țările nealiniate — componentă a politicii externe românești

Dezvoltînd cu pregnanță idei din unele lucrări proprii anterioare privind mișcarea țărilor nealiniate — a căror apariție după cel de-al doilea război mondial a fost determinată de marile mutații și transformări petrecute în configurația politică a lumii — în magistrala expunere făcută în fața activului central de partid și de stat la 3 august, vara aceasta, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în cadrul analizei pe care o consacră aspectelor diverse și complexe ale realității contemporane, aduce o contribuție excepțională la definirea conceptuală a doctrinei nealinierii, subliniind că aceste țări **„reprezintă o forță de seamă în lupta antiimperialistă, sînt profund interesate în promovarea unei politici noi, de deplină egalitate și echitate, în apărarea independenței și suveranității naționale. Constituind o parte însemnată a statelor lumii, statele nealiniate acționează ca un factor de democratizare a relațiilor internaționale, se afirmă tot mai puternic în soluționarea marilor probleme ale contemporaneității"**.

Iată deci temeiurile obiective pentru care și Congresul al XI-lea al P.C.R a înscris în documentele sale programatice colaborarea și solidaritatea activă a României socialiste cu statele nealiniate, care reprezintă peste două treimi din numărul total al statelor globului, în majoritate țări în curs de dezvoltare și în totalitate țări mici și mijlocii, țări vital interesate în afirmarea reală în viața internațională a unei politici noi, democratice, de echitate și egalitate. Iată temeiurile obiective pentru care în expunere se reafirmă că România va acționa cu fermitate și în viitor pentru întărirea solidarității și colaborării cu statele nealiniate. Această opțiune, ce decurge din analiza aprofundată a situației internaționale, a componentelor acesteia, a sensurilor și mutațiilor ce au loc în rîndul comunității de state ale lumii, nu poate fi raportată la interese imediate sau conjuncturale, ci la cadrul general al politicii externe românești, ce vizează atingerea obiectivelor de perspectivă pe care le presupune lupta unită a ansamblului forțelor progresiste și democratice, pentru făurirea unui climat de pace, securitate, progres și prosperitate pe planeta noastră.

Și în acest cadru, România a stabilit și a dezvoltat constant relații bilaterale de strînsă prietenie și colaborare multilaterală cu aproape toate țările participante la mișcarea de nealiniere. În prezent, țara noastră întreține relații diplomatice cu peste 80 de state nealiniate, dezvoltînd contacte politice și un dialog activ atît pe plan bilateral, cît și în cadrul mișcării, la Națiunile Unite sau alte organisme internaționale. O însemnătate hotărîtoare pentru întărirea și adîncirea acestor relații, pentru cunoașterea și apropierea reciprocă, pentru extinderea colaborării pe multiple planuri, au întîlnirile președintelui Nicolae Ceaușescu cu șefi de state, de guverne, de partid sau alți conducători dintr-un mare număr de țări nealiniate. Vizitele efectuate de președintele României în peste 30 de țări nealiniate din Asia, Africa și America Latină, vizitele în România ale conducătorilor a 25 de țări nealiniate, semnarea cu prilejul acestor vizite a unor importante documente — trei tratate de prietenie și colaborare (cu Guineea, Costa Rica și Argentina), peste 30 de declarații solemne și declarații comune — s-au înscris drept contribuții de seamă la procesul dezvoltării și afirmării noilor principii de relații interstatale, la soluționarea problemelor majore ale vieții internaționale, la impulsionarea conlucrării bilaterale în diverse domenii. Ponderea țărilor nealiniate, în general a statelor în curs de dezvoltare, în comerțul exterior al României a crescut la 21,3 la sută în 1976 și urmînd să atingă 30 la sută în 1980.

Atașamentul față de principiile independenței și suveranității naționale, poziția fermă de repudiere a politicii imperialiste, colonialiste și neocolonialiste, a oricăror forme ale politicii de forță, dominație și dictat, interesul comun pentru edificarea unor raporturi noi între state, reprezintă baza trainică a colaborării țării noastre cu statele nealiniate pe planul politicii externe. Pornind de la o bază principială identică și de la interese comune, România — țară în curs de dezvoltare — și țările nealiniate — în majoritate aflate în aceeași categorie — s-au întîlnit pe aceleași poziții sau apropiate, în probleme fundamentale cum sînt : dezarmarea generală și completă, în principal dezarmarea nucleară, edificarea unei noi ordini economice și politice internaționale, lichidarea subdezvoltării și a decalajelor care separă țările dezvoltate, întărirea rolului O.N.U. și democratizarea acestui for internațional, soluționarea politică a conflictului din Orientul Apropiat, lichidarea politicii rasiste și de apartheid și eliberarea popoarelor din Africa australă, asigurarea dreptului de a participa pe bază de egalitate la cooperarea internațională, la soluționarea problemelor majore ale lumii contemporane. Această convergență de poziții s-a manifestat în sprijinul reciproc acordat cu prilejul dezbaterii în forurile internaționale a acestor probleme de stringentă actualitate, în inițierea în comun a numeroase proiecte de rezoluții care au adus contribuții substanțiale la soluționarea unor probleme importante, la promovarea spiritului de înțelegere și cooperare între popoare, în interesul păcii și progresului general. Din bogata listă a documentelor adoptate la O.N.U., inițiate sau promovate în comun de România cu alte state nealiniate și care s-au bucurat de sprijinul comunității internaționale, citățm doar cîteva, proaspete în memoria omenirii : **Carta drepturilor și îndatoririlor economice ale statelor, Declarația și programul de acțiune privind instaurarea unei noi ordini economice internaționale, rezoluția celei de-a VII-a sesiuni speciale a Adunării Generale a O.N.U. privind dezvoltarea și cooperarea economică internațională, convocarea sesiunii speciale a Adunării Generale consacrată dezarmării.**

România participă la activitatea mișcării țărilor nealiniate în calitate de invitat permanent, statut acordat prin consens în urmă cu doi ani, la cea de-a V-a Conferință la nivel înalt de la Colombo, ca semnificativă recunoaștere a justeței politicii externe românești, a fermității și consecvenței cu care România socialistă, secretarul general al partidului, președintele republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu, acționează pentru întărirea solidarității și colaborării cu țările nealiniate, cu toate forțele progresiste, pentru promovarea principiilor coexistenței pașnice și lărgirea colaborării cu toate statele, fără deosebire de orînduire socială, în vederea depășirii politicii de blocuri, a realizării destinderii și securității internaționale. În această calitate a participat țara noastră la recenta reuniune ministerială a statelor nealiniate de la Belgrad, prezență care constituie expresia importanței pe care România o acordă acestei mișcări și, totodată, aprecierea deosebită de care se bucură politica externă românească, în deplin consens cu aspirațiile fundamentale ale popoarelor. Ea oglindește în același timp raporturile bune de solidaritate și colaborare dintre țara noastră și aceste state. Apreciind că **„reuniunea recentă a miniștrilor de externe ai țărilor nealiniate de la Belgrad a reușit să stabilească un program de activitate care va duce la creșterea rolului acestor țări în viața politică internațională"**, tovarășul Nicolae Ceaușescu face — în expunerea de la 3 august — un apel direct la întărirea solidarității dintre aceste țări. Expunerea atrage atenția asupra pericolului pe care îl reprezintă tendințele de ascuțire a divergențelor între unele state nealiniate, asupra caracterului greșit al încercărilor de divizare a acestora în țări progresiste și neprogresiste, conservatoare, clasificare ce nu poate să ducă decît la scindări și deschide calea infiltrărilor străine, penetrației politicii de dominație. Tovarășul Nicolae Ceaușescu face acest apel la unitate tocmai pentru că țările nealiniate constituie o realitate a vieții politice actuale și joacă un rol tot mai important pe arena internațională, pentru că mișcarea de nealiniere este una din componentele importante ale frontului mondial antiimperialist și se înscrie în lupta desfășurată de masele populare de pretutindeni, de țările socialiste, de toate forțele progresiste de diferite orientări politice, ideologice, filosofice și religioase care sînt interesate în transformarea societății contemporane pe calea progresului social, a lichidării asupririi și exploatării unor popoare de către altele, a edificării unor raporturi noi între statele lumii.

Întărind continuu colaborarea și solidaritatea cu țările nealiniate, România socialistă are posibilități mai largi ca, odată cu contribuția activă pe care o aduce împreună cu țările socialiste la lupta pentru socialism, să participe și mai intens alături de alte forțe progresiste, antiimperialiste la lupta împotriva politicii imperialiste, colonialiste și neocolonialiste, de dominație și exploatare, pentru pace, independență națională, pentru apărarea dreptului fiecărui popor de a dispune în mod suveran de resursele sale naționale, de a-și hotărî liber calea dezvoltării economice și sociale, fără nici un amestec din afară. De aceea, așa cum se afirmă și în expunere, România socialistă dezvoltă relații largi și este hotărîtă de a acționa și în viitor pentru întărirea colaborării și solidarității militante cu statele nealiniate, cu țările în curs de dezvoltare, fiindcă tot mai puternica interdependență dintre statele lumii face imposibilă rezolvarea problemelor majore ale umanității doar de un grup restrîns de state. Ceea ce impune conlucrarea tot mai largă între toate țările, fără deosebire de orînduire socială, într-un climat de pace, înțelegere și securitate deplină.

GH. SPRINȚEROIU

MONDO UMANO ?

Violența reclamei — reclama violenței

Între 2 și 11 ani, orice copil american petrece în fața micului ecran circa treizeci de ore pe săptămînă. În acest răstimp, el poate urmări aproape o mie de anunțuri și reclame publicitare. Pînă acum e vorba doar de un mic american. Or, rețelele de televiziune știu bine cît la sută din audiență înseamnă copiii — în cazul respectiv este vorba de cincizeci de milioane persoane — drept pentru care acestea mizează foarte mult pe efectul asupra lor și, în consecință, acordă o mare parte din programe publicității destinate copiilor. Acestia pot vedea și auzi tot felul de reclame — pentru jucării, ciocolată, bomboane, înghețată — prezentate cît mai atractiv, arătos și... convenabil. Efectele n-au întîrziat să apară, avînd implicații mari și asupra pungii părinților întrucît pretențiile copiilor au crescut în funcție de ceea ce au văzut pe micul ecran.

Într-un prim moment ar părea că o atare strategie a publicității copioase e firească într-o societate bazată în exclusivitate pe concurență, pe eliminarea adversarului, pe „înghițirea lui" ș.a.m.d. Dar nu e mai puțin adevărat că nemulțumirea părinților s-a amplificat într-un mod alarmant. Ei au ajuns să formeze chiar o asociație ce și-a stabilit ca obiectiv combaterea publicității nesăbuite pentru copii. Acțiunea s-a bucurat de un anume ecou, iar Comisia federală a comerțului a încercat să realizeze reducerea unui atare gen de publicitate. Însă intenția nu s-a bucurat de succes pentru că firmele interesate s-au opus cu îndîrjire motivînd că „nimeni nu-i obligă pe copii să privească programele de reclame".

Dacă în ce privește reclama se vorbește de „exploatarea celei mai vulnerabile categorii a populației din S.U.A. — copiii", cu avalanșa filmelor violente e vorba de „influențarea puternică a acestei vulnerabile categorii. Este astfel elocvent faptul că o largă și minuțioasă anchetă a Asociației Americane a Medicinei (A.M.A.) a constatat că americanul lasă aprins televizorul în medie șase ore pe zi și pînă la vîrsta de 18 ani a petrecut circa 15 000 ore în fața micului ecran, văzînd nu mai puțin de 18 000 de crime, incendii criminale, violuri, răpiri și furturi de amploare. În asemenea condiții, experților politici și avocaților, doctorilor și psihiatrilor li s-a părut normal ca unele crime provocate pe micul ecran să fie repetate în realitate de autori minori. Ca urmare, și în aceste cazuri părinții au încercat să bareze drumul violenței pe micul ecran. Este adevărat, unii au făcut-o înainte de a fi prea tîrziu, iar alții abia după. În cîteva situații, s-a dovedit că programele unor canale de televiziune au „arătat unor adolescenți impresionabili cum să ucidă". În altele s-a constatat că un copil a văzut de la vîrsta de cinci ani și pînă la cea de 15, cînd a și devenit criminal, 40 000—50 000 de acte de violență.

În ambele situații descrise — publicitatea și violența — încercările de remedii s-au lovit fie de opoziția firmelor, fie de concurența dintre canale care supralicitează mereu inventivitatea pentru a-și cîștiga sau menține audiența. Din păcate, celelalte grave efecte sociologice și umane se pierd din vedere, mai ales cînd este vorba de copii — cu adevărat cea mai vulnerabilă categorie a populației. E oare nepotrivit să întrebăm ce fel de viitor îi se asigură oamenilor respectivi? Violența reclamei și reclama violenței, iată ceva ce nu mai e un joc de cuvinte.

DUMITRU CONSTANTIN

ACEEAȘI PLANETĂ, ACEEAȘI ORĂ !

CE FAC CELELALTE MILIOANE ?

Celebrul Jerry Lewis cîntă, își scoate limba, își mișcă urechile, singur-singurel, pe scena de la Palm Beach. O face cu convingere și mult talent. Cei 850 de invitați au plătit 650 F locul pentru a-l vedea. Beneficiul spectacolului — în favoarea unui orfelinat. În S.U.A. Jerry prezidează un comitet de asistență al copiilor „inadaptați". Dar chiar dacă toți marii artiști ai lumii ar apărea pe scenă renunțînd la încasări, schimbări mari nu s-ar produce în viața copiilor. Căci alta e soluția.

COPILĂRIE DA, EXPLOATARE NU!

Statistici ale Organizației Internaționale a Muncii arată că peste 52 de milioane de copii sub 15 ani își cîștigă existența muncind din greu: 3 milioane de copii se chinuie în America Latină, 16 milioane în Africa, 38 milioane în Asia și aproape un milion în țările industrializate. Ce se întîmplă oare cu copiii care nu sînt cuprinși în nici un fel de statistici ? Mai au timp să viseze că mănîncă pe sătur ate, se joacă sau că pot face o băle nestingheriți într-un riu ? Ei sînt prea mulți. 52 de milioane, adică atît cît e populația totală a Franței sau a Marii Britanii.

ȘAH-CREIER!

Profesorii din cantonul Valais (Elveția) învață să descifreze tainele șahului. Noile cunoștințe le sînt absolut necesare, deoarece jocul de șah va fi o disciplină obligatorie, alături de celelalte, în noul an de învățămînt. Succes profesorilor și elevilor ! Șahul, introdus în școli, contribuie la dezvoltarea gîndirii logice, la o formare intelectuală armonioasă. Păcat însă că există atîtea

MILIOANE DE TINERI FĂRĂ ACCES ÎN ȘCOLI

Profesorul Douglas Glasgow declară revistei „Newsweek" că este îngrijorat de faptul că mulți copii, între 13 și 14 ani, nu au posibilitatea să se instruiască la nivelul cerințelor prezente (și, am zice noi, viitoare) ale societății. Parcă pentru a întări afirmațiile profesorului, iată că tînărul Ellery Thomas de 15 ani din ghetoul din Detroit rezumă în cîteva cuvinte soarta multor tineri aruncați la marginea societății, datorită mediului din care provin. Droguri, arme, crime, închisori — iată „școlile" ce le sînt destinate.

Mulți tineri n-au știut și nu vor ști — cîtă vreme oare ? — ce înseamnă un început de an școlar.

OAMENI ȘI REPTILE

Apele dezlănțuite au inundat localitatea Basti (India). Așteptînd retragerea apelor, patru locuitori s-au urcat într-un copac spre a se salva. Cu groază au observat că nu sînt singurii oaspeți ai copacului salvator ci că se află în vecinătatea unor reptile veninoase. Cînd totul s-a potolit și cînd apele s-au retras, oameni și reptile au părăsit copacul ce i-a adăpostit. Reptilele n-au făcut nici un rău oamenilor. Se poate vorbi, oare, în acest caz, de solidaritate în fața primejdiei ? Sau poate că și natura dă din cînd în cînd semne de nonviolență, sătulă de

VIOLENȚA UNOR COMPANII DE TELEVIZIUNE

„Scînteia" din 17 august 1978 publică un cutremurător bilanț al consecințelor nefaste ale programelor de televiziune occidentale asupra tineretului — incitare permanentă la furt, crimă, viol, sadism. Cititorii noștri se pot întoarce spre acest număr al „Scînteii". Ceea ce vrem noi să subliniem, aici, e doar o parte a cifrelor.

În 14 000 de ore, pe micul ecran sînt vizionate 11 000 omucideri. La televiziunea vest-germană 80 cadavre și 200 infracțiuni grave sînt arătate cu lux de amănunte într-o săptămînă. În Japonia mor, de moarte violentă, 40 de oameni pe zi. Mor la TV, firește. În S.U.A. se petrec la TV 10 (zece) crime pe oră. Violența capătă forme tot mai nebunești în concepția producătorilor de monstruozități. Opinia publică protestează. Dar „industria" crimei e tot mai prosperă. Crescuți în climatul unei asemenea „libertăți" copiii pot deveni anticopii. Să nu ne mirăm că dintre aceste conștiințe bombardate de crimă se ridică marii criminali de mîine, aceia care consideră pacea o anomalie și omul un animal potrivit pentru experientele „industriei de sacrificat oameni". Un „Nu !" hotărît violenței care proliferează și dedulcește pe tineri la violență.

I. GRECU

„Tenisul de masă nu mai poate fi conceput astăzi fără atletism, fără gimnastică, fără haltere"

— Iată că s-a întîmplat, tovarăşe profesor Gheorghe Enache, să ne luăm cu alte treburi şi să trecem cu vederea o performanţă remarcabilă a tenisului nostru de masă, clasat pe locul 3 din 27 de ţări la campionatele europene de juniori desfăşurate, la sfîrşitul lunii iulie, la Barcelona. Spre a repara ce-ar mai rămîne de reparat, în primul rînd faţă de cititori, venim acum la secretarul federaţiei de specialitate, rugîndu-l să ne răspundă la cîteva întrebări. Cele 6 medalii cucerite de români la Barcelona, 3 de aur şi 3 de bronz, au surprins pe specialişti ?

— Pe străini i-au surprins, pe noi nu.

— Ştiţi povestea aceea cu vitejii de după luptă ? !

— Fireşte, dar nu văd legătura. În cadrul unui plan mai amplu de dezvoltare a tenisului nostru de masă, federaţia a prevăzut pentru europenele din Spania 5 medalii. Realizînd 6, se poate spune că am anticipat şansele juniorilor noştri cu destul realism.

— Se poate. Realism bazat pe ce, tovarăşe Enache ?

— Pe un volum de muncă mai mare ca oricînd. Pe o pregătire comună asiduă şi să aplic aici cîteva din ideile profesorului Corneanu, punînd un accent deosebit pe pregătirea fizică a sportivilor. Spre nemulţumirea antrenorilor, care n-au pregetat să ne contrazică, federaţia a introdus norme de control foarte severe, obligatorii înaintea participării la finalele campionatelor republicane. O alergare de 3 000 de metri pentru fete, una de 5 000 pentru băieţi, cu limită de timp. Cum ziceaţi mai devreme, să n-o luăm chiar aşa ! E bine de ştiut că pregătirea unui jucător fruntaş de tenis de masă nu mai poate fi concepută astăzi, la un anumit nivel de pretenţii, în afara atletismului, a gimnasticii, a halterelor. Pentru Barcelona, noi am asigurat juniorilor condiţii de pregătire dintre cele mai avansate, nelipsind antrenamentele cu palete îngreunate, repetările cu robotul şi aşa mai departe.

— Un moment. Repetările cu ce ? Ce fel de palete ?

— Repetările cu robotul, aţi notat exact. Dispunem de 7 aparate suedeze care, după un anume program, lansează minge după minge spre jucător, ajutîndu-l să-şi perfecţioneze o lovitură sau alta. Mingile sosesc pe cealaltă jumătate de masă la interval de o secundă, după programul stabilit, punîndu-l pe sportiv în situaţii normale de joc, creîndu-i unele obişnuinţe. Pentru îmbunătăţirea forţei în braţe, se folosesc adesea palete mai grele decît cele de toate zilele, palete îngreunate cu plumb.

— E clar. Ping-pongul a încetat să mai fie un divertisment. Am luat notă. Să ne întoarcem însă la Barcelona. Cum a fost?

— S-a jucat la o temperatură foarte ridicată, uneori la peste 45 de grade, într-o sală în care spectatorii aveau dreptul să fumeze. Spre finalul competiţiei, în condiţiile disputării partidelor una după alta, de pildă Böhm a jucat în ultima zi 7 meciuri, rezistenţa fizică şi nervoasă a contat foarte mult, influenţînd ierarhia finală. Suedezii şi iugoslavii, de exemplu, cotaţi printre favoriţi, au clacat la acest capitol, la care juniorii noştri s-au comportat admirabil, reuşind să-şi adjudece 6 medalii.

— Vă propun să le trecem în revistă, după care, cu voia dumneavoastră, vom merge mai departe cu discuţia, spre a afla la ce capitole — nu se poate face un interviu de sport fără aceste cuvinte — au fost juniorii noştri mai buni decît ceilalţi competitori. Poftiţi.

— Eva Ferenczi, C.S. Arad, aur la simplu fete. Ea şi Zsolt Böhm, C.S.M. Cluj-Napoca, aur la dublu mixt. Böhm şi colegul său de club Simion Crişan, aur la dublu băieţi. Echipe fete, echipe băieţi şi dublu fete, bronz. Meritele revin, desigur, sportivilor în cauză şi, nu în ultimul rînd, antrenorilor Emil Prokopecz din Arad şi Farkas Paneth din Cluj-Napoca, dirijaţi cu competenţă şi pasiune de antrenorul federal Ella Constantinescu, personalitate de primă mărime a tenisului de masă internaţional. Răspunzînd la cealaltă jumătate a întrebării, se cade să spun că, la Barcelona, românii şi-au depăşit adversarii printr-un plus de viteză în execuţie şi printr-o mai mare forţă a loviturilor. Din aceste puncte de vedere, ping-pongul nostru pare să fie în progres.

— Cît de mare e acest progres, tovarăşe secretar ? Felicitînd federaţia pentru modul în care a pregătit europenele de juniori din Spania, nu putem să nu gîndim, cu voce tare, că la mondialele de seniori din 1977 echipele noastre abia au rămas în prima grupă valorică, terminînd — ambele — pe locul 13. Decalajul a fost atunci evident, chiar dacă în competiţia feminină a luat parte multipla campioană Maria Alexandru. Se poate aprecia Barcelona ca un pas înainte pe drumul recuperării handicapului din 1977 ?

— Cred că da.

— N-ajunge. Mai concret, tovarăşe Enache. Ce măsuri s-au luat, ce măsuri se iau ?

— Dispunem de două centre foarte puternice, la Arad pentru fete şi la Cluj-Napoca pentru băieţi, în care lucrează antrenorii Prokopecz şi Paneth cărora tenisul nostru de masă le datorează foarte mult. Căutăm să întărim alte cîteva oraşe. La Buzău, se află în construcţie o sală destinată în exclusivitate ping-pongului, e vorba să se dea în folosinţă, nu peste multă vreme, o alta la Craiova. Vom acorda, ca şi pînă acum, o atenţie deosebită pregătirii centralizate, depunînd toate eforturile ca juniorii de astăzi, Ferenczi, Böhm, ceilalţi, să nu se piardă pe drum. Din păcate, dotarea tehnică de care beneficiem, tenisul de masă neflind o disciplină olimpică, este nemulţumitoare, creîndu-ne o serie de necazuri.

— Anume ? Aveţi dreptul la un singur exemplu.

— Ducem lipsă de cauciucuri pentru palete. Noi le schimbăm de două ori pe an, alţii le schimbă de două ori pe lună !

— Treaba lor. Atîta timp cît noi cîştigăm 6 medalii, ca la Barcelona, ei le pot schimba şi de două ori pe zi ! În altă ordine de idei, ce mai face Maria Alexandru, tovarăşe secretar ?

— În ciuda celor 39 de ani, Maria se antrenează cu pasiune. Ea speră să cîştige o medalie la campionatele mondiale de la Phenian, programate anul viitor. După opinia mea, ea rămîne una din marile sportive ale lumii, un exemplu demn de urmat.

— Poate că nu întîmplător finalul interviului ne găseşte împărtăşind păreri identice. Vă mulţumim.

OVIDIU IOANIŢOAIA

Arădeanca Eva Ferenczi, campioană europeană de juniori, o jucătoare de la care se aşteaptă să calce pe urmele Mariei Alexandru

DIVIZIA A

BUCUREŞTI : Steaua — Politehnica Timişoara 3—0 (3—0), după un meci în care nu s-a pus, nici o clipă, problema învingătorului, Steaua detaşîndu-se din start, ci numai aceea a diferenţei de goluri ! Cu excepţia portarului Bathori, inspirat şi, în cîteva rînduri, norocos, Timişoara a alinia o garnitură din cale-afară de naivă şi de adormită, cei doi fundaşi centrali — chemaţi adesea prin loturile reprezentative — făcînd o partidă ruşinos de slabă. Doar în finalul primei reprize, studenţii s-au apropiat mai curajos de poarta lui Răducanu. ● Steaua, fără să strălucească, şi-a depăşit clar adversarul, după care — asigurată fiind victoria — s-a întrecut pe sine în ratări, una mai mare ca cealaltă. Golurile au fost marcate de Aelenei şi Iordănescu, dar foarte aproape de majorarea scorului s-au aflat... mai toţi ceilalţi componenţi ai echipei campioane, mai puţin portarul ! ● Corect arbitrajul clujeanului Vasile Topan, ajutat la linie de braşovenii C. Ghiţă şi G. Racz **(Ovidiu Ioaniţoaia).**

IAŞI : Politehnica — F.C. Argeş 1—2 (1—1). În ciuda dominării teritoriale a gazdelor, oaspeţii au obţinut o victorie meritată, recunoscută la sfîrşitul partidei, cu sportivitate, de antrenorul ieşean Antohi. Fără cîţiva titulari, pierzîndu-i şi pe Simionaş după nici jumătate de oră, gazdele n-au ştiut să găsească soluţii pentru contraatacurile derutante ale piteştenilor, purtate în mare viteză şi dirijate, în majoritatea timpului, de Dobrin, lăsat să zburde în voie, nemarcat ! ● Foarte slab atacul studenţilor, cu Dănilă pe post de spectator. Harnică, dar fără eficienţă, linia de mijloc, în care Romilă s-a arătat peste media coechipierilor, dar departe de forma care l-a consacrat. ● De partea cealaltă, Argeşul a evoluat ca o echipă care ştie exact ce vrea şi, mai ales, pe ce arme poate conta. Ea a exploatat la maximum greşelile adversarului, beneficiind de o condiţie fizică superioară ● A arbitrat cu ezitări M. Buzea (Bucureşti) uneori tolerant cu durităţile apărătorilor piteşteni, ajutat bine la linie de V. Rosu (Bucureşti) şi N. Dinescu (Rm. Vîlcea). **(Gheorghe Amuza)**

DIVIZIA B

BUCUREŞTI : Metalul — Petrolul Ploieşti 1—1 (0—0). Multă lume pe stadionul din Pantelimon, peste 15 000 de spectatori veniţi să vadă un mare derby, între care cîteva sute de ploieşteni ● Valentin Stănescu şi Petrolul au luat-o, cum se vede, de la capăt — la celălalt capăt al drumului sperîndu-se desigur să fie primul loc în serie şi repromovarea în prima divizie. Pînă una, alta însă, jocul petroliştilor are încă o mulţime de lacune, echipa din Ploieşti jucînd duminică, după părerea noastră, sub nivelul evoluţiilor sale adeseori foarte frumoase, din sezonul trecut. Antrenorul Stănescu încearcă mai mulţi jucători tineri, dar vedeta echipei rămîne, de departe, neobositul Florian Dumitrescu, jucătorul care arată şi astăzi o clasă deosebită faţă de coechipierii lui. ● În ceea ce priveşte echipa gazdă, e bine să subliniem aici că în acest campionat conducerea clubului pare mai decisă ca oricînd să atace primul loc al seriei în teren, lucrurile nu stau deocamdată prea departe de aceste afirmaţii. Metalul prezentînd o echipă foarte tînără dar în aceeaşi măsură ambiţioasă, care a izbutit să domine lungi perioade de joc pe principala favorită, Petrolul ● Golurile au fost marcate de Fl. Dumitrescu (min. 59 — din 11 m) şi Ştefan Popa (gol foarte spectaculos), dar trebuie aici să subliniez că un penalty cel puţin la fel de evident ca cel acordat pentru oaspeţi s-ar fi putut dicta în minutul 87, cînd extrema dreaptă a Metalului, Marin, a fost vizibil faultat în suprafaţa de pedeapsă. ● Neavînd probabil curaj să la o asemenea hotărîre, arbitrul brăilean Ştefan Costea a apăsat decisiv în balanţa meciului, motiv pentru care nu poate căpăta, chiar fiind la primul arbitraj la centru în divizia B, decît calificativul foarte slab! **(Dumitru Graur).**

Time-out

● Locul şapte în finala probei de 10 000 metri (şi cinci în proba de 5000 m) în cadrul Campionatelor europene de atletism, constănţeanul Ilie Floroiu a produs o vizibilă decepţie amatorilor de sport din ţară, care l-au urmărit evoluţia pe micul ecran. Ca să fim sinceri, şi noi ne aşteptam la mai mult, adică la un loc pe podium, fiindcă acesta a fost obiectivul micuţului nostru alergător de cursă lungă. Dar, să nu uităm — şi să încercăm să trecem peste obsesia medaliilor, a punctelor, a clasificărilor cu orice preţ ! — Ilie Floroiu şi-a bătut propriul său record naţional cu nu mai puţin de 8 (opt) secunde ! Ceea ce înseamnă, în pofida locului ocupat în ierarhia celor mai buni alergători europeni de 10 000 m, o evoluţie mai mult decît mulţumitoare, ba chiar o evoluţie bună. Ca să rămînem la atletism, felicitări merită medaliata cu argint Natalia Mărăşescu, care rămîne o stea a atletismului european. Antrenorul Nataliei, Nicolae Mărăşescu, a avut la Praga o dublă satisfacţie : două medalii de argint pentru soţia sa, dar evoluţie promiţătoare şi a Fiţei Lovin, care de cînd e antrenată de Nicolae Mărăşescu (un timp a fost „iepurele" Nataliei !) a crescut foarte mult în valoare. În rest, rezultate slabe, să le spunem pe măsura posibilităţilor. ● După excepţionala evoluţie a luptătorilor români la Campionatele mondiale de lupte greco-romane, colegii lor de la „libere" n-au reuşit să se ridice nici la un sfert din performanţele lui Draica, Rusu, Alexandru şi compania. Rămînem, cu alte cuvinte, nişte clasici ! ● Un grup de iubitori ai fotbalului, în frunte cu economistul Florea Miculi, ne roagă să inserăm următorul anunţ : „Susţinătorii capricioasei şi mult gustatei echipe de fotbal „Rapid" sînt rugaţi a telefona între orele 8—9,30 la numărul 41 17 74, în scopul ţinerii unei adunări generale a simpatizanţilor, care să găsească soluţiile practice prin care această scumpă echipă de fotbal să fie repusă pe făgaşul ei normal". Deocamdată, „această scumpă echipă" s-a chinuit pe teren propriu să învingă o nouă promovată în divizia secundă. Poate după adunarea generală... ● Adevărul că antrenorul Mitrofan ne rugase să nu anticipăm, să nu aşteptăm marea cu sarea de la eleva sa, tînăra înotătoare Irinel Pănulescu, care abia peste un an de zile, fiind încă junioară, se va putea bate de la egal la egal cu cele mai bune înotătoare europene ale generaţiei sale. Dar, chiar aşa stînd lucrurile, decepţia petrecută în bazinul olimpic din Florenţa a fost prea mare. La polul opus, dinamovista Carmen Bunaciu care, fără a beneficia de declaraţii mari, a obţinut un frumos loc IV în ierarhia mondială a „spatiştelor", în proba de 200 metri.. ● Folosind şase bărci simple (tip „Reghin"), cu rame, 16 elevi din Galaţi şi Cluj-Napoca, însoţiţi de 4 profesori şi 2 ingineri, au străbătut mai bine de 450 de kilometri pe Dunăre, într-o expediţie nautică de toată frumuseţea, de la Turnu Măgurele la Galaţi. Iniţiativa, cuprinsă desigur în cadrul „Daciadei", aparţine profesorului de educaţie fizică Ioan Cucu, de la Liceul de marină din Galaţi. Iată cu adevărat un om care înţelege educaţia fizică altfel decît binecunoscuta formulă (atît de urîtă de elevi) : un, doi — braţele lateral etc., etc... ● Campionatul de fotbal a început în nota sa obişnuită, adică într-o deplină mediocritate. Două excepţii ar fi totuşi de semnalat. În primul rînd foarte slaba comportare a echipei F.C. Bihor, care pare cea mai ameninţată de focul retrogradării. Antrenorul Em. Jenei, plecat de la Steaua, nu va fi probabil nimic altceva decît o victimă. În al doilea rînd, promiţătoarea comportare a echipei lui Viorel Mateianu, care pare pusă pe fapte foarte mari. În ce-l priveşte pe Mateianu, se pare că el a învăţat din greşelile trecute, dar a rămas consecvent principiilor lui, afirmînd peste tot pe unde trece că fotbalul practicat de F.C. Baia Mare este singurul posibil (cu bune rezultate) pentru jucătorii români. În Anglia există o echipă care se numeşte Nottingham Forest. Ea a promovat în 1977 în prima divizie, iar în 1978 a cîştigat campionatul ! După trei victorii consecutive, băimărenii încep să creadă că acest lucru este posibil şi în România ! ● Invitat să oficieze la un meci din campionatul municipal de fotbal al oraşului Tg. Mureş, arbitrul Ioan Rus s-a făcut luntre şi punte pentru a da cîştig de cauză echipei pe nume IMATEX, în detrimentul Fabricii de zahăr. Pe scurt, a eliminat ultimei echipe doi jucători, a validat două goluri neregulamentare şi a încheiat prin a fluiera sfîrşitul partidei cu 8 minute mai devreme, motivînd că a început ploaia şi n-are chef să se ude la un meci aşa de neînsemnat. În memoriul primit de revista noastră, I. Rus este acuzat că este „probabil, o rămăşiţă a vechii generaţii de arbitri". Greşit. Asemenea arbitraje se întîlnesc şi la generaţia mai tînără. Vezi în acest sens calificativele primite în a doua etapă a primei divizii de arbitrii N. Georgescu şi Fl. Cenea ! ● Finalele „Cupei U.N.C.A.P." la lupte greco-romane, disputate în comuna Ilfoveanca Gîrbovi, s-au bucurat de o excepţională organizare, concurenţii declarînd la încheierea întrecerilor că s-au simţit cel puţin la fel de bine ca acasă. Rezultatele acestei competiţii, desfăşurate sub egida „Daciadei", contează desigur mai puţin. Exemplul ei însă, foarte mult ! ● După o partidă în care a jucat sub posibilităţi, Steaua a fost eliminată din Cupa campionilor europeni la fotbal, ca să zicem aşa încă dinaintea începerii propriu-zise a competiţiei. Spre surprinderea generală, cei mai buni jucători bucureşteni au fost Anghelini, Răducanu, Fl. Marin şi... Troi, autorul celor două goluri. Slab au jucat Iordănescu, Dumitru, Vigu, Sameş şi foarte slab Zamfir şi Stoica. Impresia generală a fost că oricum, chiar dacă ar fi marcat şi al treilea gol, Steaua n-a practicat decît un joc static, bătrînesc, foarte departe de fotbalul modern. Generaţia actuală de jucători, la drept vorbind, nu poate juca nicicum, peste noapte, altceva decît a învăţat de ani de zile. Aşteptaţi dumneavoastră numai cîţiva ani şi veţi vedea, cum zice federaţia ! ● Duminică, pe Hipodromul naţional de trap de la Ploieşti, unul dintre cele mai spectaculoase succese a fost obţinut de medicul Mihai Leontopol din Bucureşti, cunoscutul specialist oncolog. Calul Melodic, cu care M. Leontopol obţine al doilea succes, a încheiat a V-a cursă a reuniunii în fruntea tuturor concurenţilor, în timpul record de 1 : 28,6 — lucru care atestă un salt valoric pe care cronicarul ziarului de specialitate îl consideră cu adevărat substanţial. Pe cînd derby-ul?!

Bursucului-căprioară

Să mă prezint ! Eu sînt Bursucul
Fratele bun cu celălalt
Ce-abia şi-a şters timid năsucul
Dar a făcut un mare salt :
Fiind numit prezentator
La Teatrul fără Spectatori.
Sînt strîns legat de unchiul Lup
Ins cu relaţii şi protecţii.
Virtos la minte şi la trup
Nasc în pădure interjecţii...
Am fost student, cinci ani cu bursă
La cel mai falnic institut
Cinci ani de viaţă grabnic scursă
Şi-am absolvit cum s-a putut...
Dar a venit repartizarea
Şi trebuia să plec la ţară
Noroc cu unchiul, mi-a găsit
Aici, un post de căprioară...
(Intr-o echipă de-alergări
Ce merge şi-n străinătăţi
În toate cele patru zări
Să-nfrunte mari celebrităţi...
Unde, nu-ncape echivoc
Ocup mereu ultimul loc)
Salariu-i bun, cum se cunoaşte,
Nu-i greu nici la antrenamente
Unde-s prezent din an în paşte...
Are El, unchiul, argumente...
Iar Căprioarei, fată bună
Prin mila unchiului, un post
I s-a găsit, e drept anost :
E paznic într-o văgăună...
C-aşa e viaţa, „Dacă ai
Un unchi de soi,
Trăieşti ca-n rai !"

Morala

Nu-i deloc uşoară
Şi n-o rostim întîia oară,
Cînd te veghează din cer unchii
Se poate să nu-ţi pleci genunchii.
De eşti Bursuc, ori de eşti vrăbioară.
În schemă treci drept căprioară.
Dar urcă pe un fir de vînt.

NICOLAE DRAGOŞ

Epigrame

Munca

Munca omul fericeşte
Dar nuanţele rămîn
După felul cum munceşte :
La stăpîn sau CA STĂPÎN.

Terapia muncii

Munca — după cum socoate
Un lung şir de învăţaţi —
Este singura ce poate
Face oameni din rataţi.

Spleen

Plictiseala netratată
Se-agravează-n mod firesc
Însă n-a fost semnalată
Printre cei care muncesc.

Eros

Pe cît memoria m-ajută,
Nu ştiu să fie vreun erou
Al muncii care-i concepută
Şi dirijată din birou.

Egalitate

E-o nedreptate strigătoare
Să stea cu frunţile în glod
Şi salciile plîngătoare
Şi pomii încărcaţi de rod.

ŞTEFAN TROPCEA

AL. PIRU

ALEX. CLENCIU

racul

ANTON DRAGOŞ

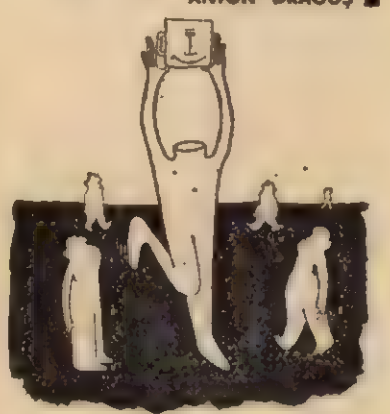

P. SORIN

Un caz absurd

Mă voi referi la un caz consumat în municipiul Satu Mare. IRINA KISS şi ANA TOTH au fost şi sînt vecine. Acest lucru este cunoscut de toţi cetăţenii de pe stradă, de toţi funcţionarii instituţiilor locale şi — îndrăznesc să cred — numărul celor ce nu au auzit de ele în localitate este extrem de mic. Ambele şi-au căpătat o neplăcută notorietate prin cantitatea uriaşă de hîrtie şi cerneală consumate de-a lungul a numeroase procese pe care şi le-au intentat reciproc. În timpul unui proces, IRINA KISS a pretins că a fost bătută de ANA TOTH. Probarea infracţiunii s-a făcut prin declaraţiile martorilor Iuliana Arval, Ana Mercsa, Rozalia Mogoş şi Alexandru Kiss. Patru oameni susţin că au fost martori oculari ai scandalului, iar instanţa de judecată o condamnă pe ANA TOTH. Aceasta depune plîngere la procuratura locală şi — în continuare — sînt sesizate organele de miliţie.

În urma cercetărilor întreprinse de locotenentul Andrei Balogh, se constată că cei patru martori au mîntit copios : ei nici măcar nu au fost de faţă în timpul altercaţiei. Este drept că A.K. trecuse pe stradă, dar cele declarate de el în instanţă nu aveau nici o legătură cu realitatea. Şi pentru ca stupizenia să fie desăvîrşită, realismul declaraţiilor sfidă pînă şi umorul cel mai absurd : reconstituindu-se locul ocupat de aşa-zişii „martori", s-a constatat că nu aveau cum să vadă şi să audă... nimic. În plus, o parte din elementele de decor stradal lipseau cu desăvîrşire.

Şocul adevărului este cu atît mai dureros, cu cît în cauză au fost implicaţi patru oameni, pînă atunci cinstiţi, fără nici o legătură cu disputele justiţiare (un îndelungat război al reclamaţiilor), dintre reclamagiii de profesie IRINA KISS şi ANA TOTH. Patru oameni care ştiau că susţin un neadevăr, ştiau că în baza depoziţiilor lor poate fi condamnat un om. Deci ştiau că, susţinînd o nedreptate, pot provoca o alta, cu consecinţe dintre cele mai triste...

Oricum, adevărul a ieşit la lumină, nici nu se putea altfel. Trei dintre cei patru martori mincinoşi au fost condamnaţi (A.K. asistase — totuşi — la scandal, dar exagerase în declaraţii, fapt pentru care s-a apreciat că fapta sa prezintă un pericol social mai redus şi, pentru reeducare, nu-i necesară condamnarea). Şi acum să judecăm : Ce poate fi mai absurd decît faptul că reclamagiii stau la casele lor bine mersi, apreciind cît de frumoasă este libertatea... Iar martorii mincinoşi, cei care s-au amestecat stupid în conflict, au devenit beneficiarii unui cazier jalnic.

ION TIPSIE

Cugetări, pur şi simplu

● Numim „fiare sălbatice" acele fiinţe care nu se lasă exploatate de om.

● Pentru canibali oamenii sînt de trei feluri : felu-nîi, felul doi şi felul trei.

● Trebuie să ne slujim foarte bine soarta dacă vrem să fim stăpîni pe ea.

● Teribilă densitate pe fişia de graniţă dintre cultură şi incultură !

● Îl prefer pe casap, torcădorului ; cel puţin, primul nu trăieşte din convingerea că face artă.

● Şi cel mai inocent zîmbet al agasantului, tot rînjet pare.

● „Şi eu am fost cîndva ultima noutate" — se lăuda o carte cu preţ redus.

● Adevărata lumină nu are nevoie de întuneric pentru contrast.

● Urletului i se acordă mai multă atenţie decît şoaptei.

● Şi celor care mor în somn li s-a urat mai înainte „noapte bună".

● Visarea peste care nu se suprapune un ideal, rămîne doar o foarte frumoasă minciună.

● Şi pisica şi tigrul sînt victimele aceluiaşi purice.

GIUSEPPE NAVARRA

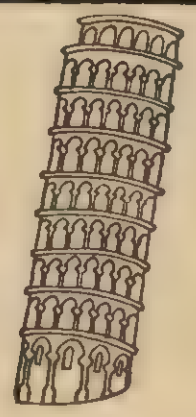

ŞTEFAN BOROŞ

CRONICA ŞOSELEI

Un adept al lui Bachus pe post de „instructor"

Fiind în concediu, VALERICĂ CAPRIOARA, electronist şi în acelaşi timp şofer amator, i-a făcut o vizită unchiului său Constantin Vasilcu. Aflase că acesta a cumpărat o maşină de ocazie şi era curios să-i cunoască „achiziţia". Unchiului i-a făcut plăcere să-şi vadă nepotul şi vizita chiar l-a bucurat căci simţea nevoia ca cineva „competent" să-i spună părerea despre maşina cumpărată. S-au urcat în Fiatul 125 îndreptîndu-se spre atelierul auto unde urma să fie înlocuit cablul de kilometraj defect al maşinii cu unul nou. Operaţia a durat relativ puţin şi cei doi s-au întors la locuinţa unchiului, unde s-a servit masa „udindu-se" şi autoturismul. C. V. a băut ce-i drept cam mulţişor, devenind din ce în ce mai vorbăreţ. Lăuda întruna calităţile maşinii : demarajul ei puternic, stabilitatea şi confortul acesteia. „Dacă nu credeţi, hai cu toţii la o plimbare şi o să vă convingeţi".

În autoturism se instalează la volan Căprioară, în dreapta sa unchiul, iar în spate mătuşa lui Valerică şi o altă rudă a posesorului autoturismului.

Modul cum conducea Valerică nu părea deloc convingător unchiului. Starea lui euforică îşi spunea tot mai mult cuvîntul. „Apasă mai tare şi o să vezi că merge mult peste sută". Au trecut de fîntîna Mioriţa unde drumul larg oferea posibilitatea punerii în valoare a performanţelor Fiatului, dar unchiul tot nu era mulţumit. La intersecţia cu Şoseaua Nordului, nerăbdător, C. V. îşi îndemna nepotul să pornească „pe galben", apoi să facă slalom printre maşini pentru a ajunge la „drum liber" şi să apese din ce în ce mai tare pe acceleraţie.

Ghinionul că şi pe o bandă şi pe alta circulau maşini. Era ora cînd mulţi automobilişti porniseră după arşiţa din timpul zilei să respire aerul răcoros al pădurii Băneasa.

Iritat de comportarea unchiului, nepotul refuză la un moment dat să dea curs insistenţelor acestuia de a trece de pe un culoar pe altul şi de a spori viteza. E rîndul lui Vasilcu să se supere. Un moment de neatenţie din partea pilotului care îi ripostează unchiului, acesta întinde mîna spre a apuca volanul şi şoferul pierde controlul autoturismului. Încearcă să stranească maşina frînînd (17 m urme de frînare pe carosabil şi 12 m pe porţiunea dintre şosea şi trotuar), dar nu reuşeşte să o readucă pe direcţie. Ea se izbeşte cu cei peste 100 de km pe oră cu partea laterală dreapta de un stîlp de susţinere al reţelei de iluminat public care ajunge pînă în mijlocul autoturismului. Dacă priveşti fotografia ai impresia că maşina a căzut undeva de sus şi s-a înfipt în stîlp, precum o insectă într-un ac.

C. V., ocupantul locului din dreapta, a murit pe loc, fiind practic zdrobit de stîlpul care a pătruns în maşină, cele două pasagere s-au ales cu multiple fracturi şi au fost transportate în stare foarte gravă la spital. Cel mai uşor a scăpat Căprioară : cîteva tăieturi pe faţă ca urmare a spargerii parbrizului şi contuzii la membrele inferioare.

Tînărul şofer a comis un lanţ de greşeli : a acceptat să piloteze o maşină care îi era complet necunoscută, cu parametri mult diferiţi de cei ai autovehiculului care îl conducea în mod obişnuit, a admis pînă la un punct „ghidajul" unui om străin de conducerea auto şi care pe deasupra era şi în vădită stare de ebrietate. A admis cu alte cuvinte în mod deliberat riscul unui accident, ţinînd cont de lipsa sa de experienţă în conducerea unei maşini ce nu o cunoştea, de aglomerarea drumului, de pericolul imixtiunii lui C. V. în conducerea maşinii.

Un pasager beat în maşină e un pericol chiar cînd nu se „amestecă" în pilotarea maşinii, darmite cînd dă „lecţii de conducere" de maniera descrisă mai sus.

Căprioară a scăpat cel mai uşor din punct de vedere fizic, dar cu o mare povară de responsabilitate morală pentru faptul petrecut. El, posesor de permis, era cel chemat să nu se aventureze într-o asemenea cursă riscantă şi admiţînd că a comis o astfel de greşeală, să întrerupă plimbarea cînd şi-a dat seama de modul periculos în care se manifesta proprietarul maşinii.

Colonel VICTOR BEDA

Un mineralier sau un petrolier nu se poate construi numai la Constanţa, el se construieşte în România!

Inginerul Gheorghe Dimoiu s-a născut şi a crescut la Constanţa, fiu al unei femei cu trei copii şi soţul decedat în război. A urmat Şcoala profesională hidrotehnică. Ziua mergea la şcoală, noaptea lucra în port, la silozuri. Absolvent al Institutului politehnic din Bucureşti, secţia mecanică, şef de promoţie. Repartizat la Institutul de fizică atomică de la Măgurele, se transferă după numai un an la Constanţa. Din 16 ianuarie 1958, chiar ziua în care împlinea 25 de ani, munceşte la Şantierul naval. Mai întîi ca şef al atelierului de sîrungărie, apoi adjunct al şefului secţiei mecanice, şef de serviciu în compartimentul organizarea muncii între 1960 şi 1972. Membru al P.C.R. din anul 1958. De şase ani, director tehnic al Ş.N.C. Are 45 de ani.

— Tovarăşe Dimoiu, sînteţi, iată, de douăzeci de ani bătuţi pe muchie la Şantierul naval al Constanţei. Chiar cu riscul de a fi repetate cîteva lucruri, în general cunoscute, aş dori să vă întreb ce s-a petrecut în toţi aceşti ani la Ş.N.C. ?

— Mai mult decît o simplă dezvoltare : un salt uriaş, o explozie ! Dar, în două cuvinte, nu poate fi explicată dimensiunea procesului de dezvoltare a şantierului. Adjectivele le folosiţi, în general, dumneavoastră, ziariştii, noi contăm mai mult pe cifre. Am să vă dau cîteva. Pînă spre anul 1965—1966, şantierul nu făcea decît lucrări curente de reparaţii şi, cu totul întîmplător, ceva construcţii noi : pontoane dormitor, nişte şalupe, mărunţişuri. Dublul profil a luat naştere după data amintită, cînd am început să facem şi construcţii mai complexe. La început, au fost nişte şlepuri fluviale, apoi o serie de 11 cargouri de cîte 1 920 tdw fiecare, toate pentru export, şi încă 4, pentru flota noastră. Aceste nave nu erau, de fapt, decît construcţii mici, cîntăreau cu totul între şapte şi opt sute de tone, cam cît o singură secţie din navele pe care le facem astăzi, dar momentul a reprezentat, totuşi, un pas important, o şcoală pentru oamenii şantierului. Nu eram atunci decît vreo două mii şi patru sute, astăzi sîntem cu vreo patru mii mai mulţi — dar cifra asta nu poate, desigur, spune prea mult despre dezvoltarea şantierului, pentru că alci intră în discuţie şi productivitatea muncii, cu mult crescută faţă de acei ani de început. Abia prin 1970—1971, la indicaţia tovarăşului secretar general Nicolae Ceauşescu, şantierul a primit sarcini deosebit de curajoase, trecînd la o nouă structură, la o nouă organizare. Practic, urma să ridicăm două şantiere într-unul singur, aproape deodată ! Lucrările sînt de acum cunoscute, fiind amintite de multe ori în presă : construcţia primului mineralier de 35 000 tdw a început odată cu şantierul propriu-zis. Am rămas cu sarcina reparaţiilor de nave, o problemă altfel deosebit de complexă, dar şi cu aceea a construirii unor nave de cel mai mare tonaj realizat pînă atunci în ţară. În aprilie, 1975, odată cu docul uscat, era gata şi nava ! Ba chiar, ţin minte, mineralierul „Tomis" a fost gata cu puţin înaintea terminării lucrărilor de dragaje, care au permis deschiderea batardourilor la doc. Fără îndoială, acum lucrurile par simple. N-a fost chiar aşa. Pentru noi, două probleme erau esenţiale : 1) pregătirea oamenilor, 2) perfecţionarea structurii organizatorice şi schimbarea radicală a tehnologiilor. Erau de ales două căi. Ori copiind experienţa din ţară, care însă pentru noi, care căpătasem un profil deosebit, nu ne părea suficientă, ori trimiţînd oameni la specializare în străinătate, la cele mai mari şi de tradiţie şantiere navale ale lumii. Esenţial era să învăţăm. Le-am ales pe amîndouă. Am trimis echipe de cîte 30 de oameni, cu ingineri cu tot, la Galaţi, şantierul ce părea cel mai avansat la acea oră, dar şi o mulţime de muncitori, tehnicieni şi ingineri în Spania, în Japonia, în Polonia, în Franţa, practic cam peste tot acolo de unde aveam ceva de învăţat. Ca urmare a învăţăturii şi experienţei cîştigate mineralierul „Tomis" a avut cel mai scurt ciclu de fabricaţie pentru un prototip construit vreodată în ţară : 24 de luni. Astăzi, nave de asemenea capacitate facem în cinci luni, dar întregul montaj în doc va trebui în curînd scurtat la numai patru luni. Desigur, folosim cu totul alte tehnologii decît cele folosite pentru „Tomis". La prima, nava, corpul ei a fost secţionat în 280 de secţii, pe cînd astăzi numărul lor nu depăşeşte 110. Faţă de cargourile din anii '60, care puteau lua la bord mai puţin de două mii de tone de marfă, astăzi facem nave ale căror corpuri cîntăresc, numai ele, peste 25 000 de tone. În rest, cum spuneam, creşterea efectivului de muncitori nu semnifică atît de mult.

— Dar ce e cu adevărat semnificativ pentru şantierul naval constănţean ?

— Prezenţa tehnologiilor de vîrf pe plan mondial în domeniul construcţiilor de nave. Dacă vreţi cîteva exemple, vi le dau cu plăcere ! Este vorba despre debitarea pe program numeric, executarea tubulaturilor după schiţe cotate, saturarea secţiilor de corp cu instalaţii de tubulatură încă de pe platforma de montaj, extinderea sudurii mecanice (indicele de mecanizare a sudurii a crescut de la numai 13—14 la sută, acum ciţiva ani, la 48—50 la sută, dar el tinde încă să crească !) şi aşa mai departe, n-aş vrea să vă plictisesc cu prea multe amănunte tehnice. Cu aceste tehnologii nu ne facem de ruşine în faţa nimănui, cum dealtfel s-a şi întîmplat, cu ocazia vizitelor unor delegaţii de specialişti norvegieni sau japonezi. În Spania, de exemplu, unde am fost nu demult, şantierul naval pe care l-am vizitat, altfel vechi de peste 350 de ani, nu poseda, ca noi, o linie Essab pentru secţii plane de mare productivitate. Vîrsta medie a oamenilor de pe şantierul văzut în Spania era de 32—33 de ani. Ştiţi cît e la noi ? Sub 23 de ani, în medie ! Vechime în muncă, experienţă, sînt lucruri hotărîtoare în productivitate. Aici mai avem încă de retuşat. Dar, totodată, după părerea mea, doi indicatori sînt obligatoriu de subliniat. Primul este indicele de utilizare a metalului, care atinge 0,905 dintr-o unitate. Sperăm să atingem chiar anul acesta 0,91. Al doilea indicator este cel al debitării automatizate, care a ajuns la sută la sută. Deci, la noi toate operaţiile de **tăiere** a metalului, cum se mai spune, sînt complet automatizate. Aşa se face că am ajuns să scădem manopera specifică pe tona de corp pentru navă la sub 48 de ore. Ştiţi cît se lucra înainte pentru o singură tonă ? Între 250 şi 300 de ore ! Numărul de ore de manoperă pentru o singură navă a ajuns de la 3 180 000 ore, în 1975, pentru „Tomis", la numai 1 815 000 ore, pentru nava 6 mineralier ! Desigur, tindem să nu ne oprim la cele 48 de ore de manoperă pe tonă de corp...

— Ce înseamnă „nava 6 mineralier" ?

— Ultima navă de 55 000 tdw ieşită pe porţile şantierului, un mineralier. Din 1975, cînd am livrat prima navă, pînă astăzi am construit şase mineraliere, de cîte 55 000 tdw, şi un petrolier de 160 000 tdw. Cu totul, în numai cinci ani, de cînd a început construcţia efectivă a şantierului. Aproape 500 000 tone, din cele 2 200 000 cît are la ora actuală flota noastră. E ceva, nu ?

— Aţi spus 160 000 de tone pentru petrolier, sau mi s-a părut ? Parcă ştiam că „Independenţa" poate încărca 150 000 tone de petrol.

— De fapt, el are exact 161 000 tdw. Din proiectare s-a lucrat cu puţină acoperire, aşa că a ieşit cu 11 000 de tone în plus. Cam cît trei nave din acelea făcute pentru prima oară în ţară, la Galaţi, de cîte 4 500 tdw, prin 1958. Pentru noi a contat în primul rînd satisfacţia reuşitei, a muncii făcute temeinic, aşa cum ne-a cerut întotdeauna conducerea de partid, personal tovarăşul Nicolae Ceauşescu, care a vizitat în mai multe rînduri şantierul nostru. De fiecare dată, indicaţiile sale au fost deosebit de preţioase. Cred că, de fiecare dată, tovarăşul secretar general a fost în general mulţumit de ce a văzut aici.

— Am impresia că vă uitaţi mereu pe geam ! Ce vedeţi acolo ?

— Nu, nimic deosebit ! Vă rog să mă scuzaţi, dar m-aţi prins astăzi cam ocupat. Pregătim o nouă lansare. Montajul în doc a fost scurtat cu o sută de zile faţă de nava-cap de serie. Sigur, acum lansarea unei nave nu ne mai dă atîtea emoţii, dar ea rămîne, totuşi, un eveniment, în orice ţară a lumii. Şi o sărbătoare pentru oamenii şantierului, pentru toţi cei care au pus braţul şi capul la construcţia noii nave. Lansări vom mai avea, o mulţime. Ş.N.C. va trebui dealtfel să vină cu încă 505 000 tdw pe an, adică trei petroliere şi un mineralier. Ca tonaj, cît am făcut în ultimii 5 ani ! Ştim din documentele de partid că ţara noastră va importa 16 milioane de tone de petrol în fiecare an — iar pentru asta, vă daţi seama, trebuie ceva flotă ! Odată cu lansarea noului petrolier pregătim lansarea şi pentru două drăgi fluviale, ce vor fi folosite la Canalul Dunăre — Marea Neagră. Cu alte cuvinte, trei nave lansate deodată, una foarte mare, două mai mici. E şi asta o premieră...

— N-am ştiut că la dumneavoastră se fac şi drăgi.

— Se fac. De la anul urmează să construim, în afara navelor amintite, încă vreo zece drăgi, un doc plutitor de 800 tone, plus utilaj hidrotehnic pentru porţile de la ecluzele canalului. Sînt şi acestea alte probleme, dar vor fi rezolvate corespunzător.

— Nu există loc fără probleme dacă felul muncii noastre nu ne este indiferent. Ce probleme aveţi dv. acum ?

— Forţa de muncă. Lipsa de oameni, subliniez de muncitori calificaţi. Problema este creată, totuşi, artificial, dar ea ne dă multe necazuri. V-am vorbit mai devreme despre eforturile de început în pregătirea oamenilor. Forţa de muncă venea în cea mai mare parte din Moldova, oameni care nu văzuseră măcar o navă. Au fost greutăţi foarte mari, dar le-am rezolvat. Am coborît, cum se spune, toate cadrele tehnice din birouri, am pus mîna şi le-am arătat ce trebuie să facă, i-am calificat. Apoi au plecat. Au venit alţii, s-au calificat şi ei, au devenit lăcătuşi, tubulatori şi aşa mai departe. Dar au plecat şi ei. Există, e adevărat, un contract pe cinci ani, dar oamenii tot pleacă, îşi văd de interesele lor. Îi atrage litoralul, unde munca nu-i normată şi pot căpăta alte avantaje, sau se întorc pur şi simplu acasă la alte întreprinderi, avînd şi o meserie învăţată. În nici 5 ani, la Ş.N.C. au venit 14 000 de oameni noi, toţi primind o calificare. Dintre aceştia, 8 000 au plecat ! Iar pregătirea unui om reprezintă pentru stat un efort de 7-8 000 de lei. Am avut impresia că ne-am transformat din întreprindere productivă în instituţie de şcolarizare ! Nu-i mai puţin adevărat că aceşti oameni au citeodată şi destulă dreptate. Pînă în anul 1975, cînd s-au făcut eforturi însemnate pentru punerea pe picioare a şantierului, noi am primit în fiecare an o cotă specială de locuinţe, cifrată la 250 de apartamente. De atunci încoace primim numai din cota Consiliului popular, anual 100 de apartamente. Căminele de nefamilişti sînt bune pentru un an, doi. După aceea oamenii se însoară şi nu mai pot rămîne în aceleaşi condiţii. Şi pleacă. Apoi, mai de curînd, oameni calificaţi au plecat şi la noile obiective care se construiesc în judeţ : şantierul de la Mangalia, canalul, combinatul petrochimic... Fără îndoială, sînt obiective foarte importante, care au nevoie de sprijin. Dar dacă ni s-ar fi spus, aşa organizat vreau să zic, să dăm cîte 50 de oameni pentru fiecare şantier era perfect. Altfel, s-au risipit mai mulţi...

— Pe cine aţi felicita pentru succesele dobîndite de Şantierul naval Constanţa ?

— Pe cei care pun bazele, în România de azi, unei industrii dintre cele mai moderne, din ce în ce mai aproape de cea a ţărilor dezvoltate ale lumii. Vreau să spun, cum s-a mai remarcat, că nave de tonaj de la 55 000 tdw în sus poate face numai o ţară avînd o industrie cu adevărat dezvoltată, de înaltă competitivitate. Cu alte cuvinte, un mineralier sau un petrolier — o navă de 150 000 de tone sau chiar mai mult, fiindcă astăzi nimic nu ne-ar putea împiedica să facem şi mai mari ! — nu se poate construi numai la Constanţa, el se construieşte, prin cooperare cu alte o mulţime de unităţi industriale, în România !

—Se poate zice, deci, ceva de genul : spune-mi ce nave construieşti, ca să-ţi spun ce fel de industrie ai !

— Exact. E chiar bine spus.

DAN GRECU ■

Din expoziţia Magistralele socialismului

ION IRIMESCU — Maternitate
CORNEL COMAROVSCHI — Portret
NICOLAE FLEISSIG — Ţesătoare
VICTOR POSTELNICU — Rod

FLACĂRA. Redacţia : Bucureşti, Piaţa Scînteii 1, căsuţa poştală 4112, oficiul 33 cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : publicistică social-politică (L. Timbus, I. Purcaru, L. Niţescu — 16 17) ; reportaj (Nicolae Cristache — 16 06) ; cultură, ştiinţă, învăţămînt, sport (G. Arion, N. Ionescu — 16 19, 16 06) ; scrisori, anchete cetăţeneşti (M. Nedelea, E. Seceleanu — 16 18, 17 87) ; fotoreportaj (15 95) ; documentare (16 23) ; cenaclu, administraţie (17 78 82 şi interior 17 83 ; secretariat de redacţie (Dan Bîrlădeanu, Cornel Cotană — 17 82, 16 21) ; secretar responsabil de redacţie (Tudor Octavian — 17 63 16 şi interior 16 11) ; redactor şef adjunct (Nicolae Arsenie — 17 63 16 şi interior 17 86) ; redactor şef — 18 22 96 şi interior 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la ILEXIM — Departamentul Export-import presă, PO Box 136—137, telex : 1 12 26, Bucureşti str. 13 Decembrie nr. 3

Redactor-şef: ADRIAN PĂUNESCU

PREŢUL REVISTEI: 2 LEI

41505

flacăra

ANUL 37 • NR. 38 • 14 SEPTEMBRIE 1978

SĂPTĂMÎNAL AL ORGANIZAȚIEI UNIVERSITARE A FRONTULUI DEMOCRAȚIEI ȘI UNITĂȚII SOCIALISTE

Fabrica și buzunarul

Doi redactori ai revistei Flacăra s-au aflat zilele trecute la Sibiu cu misiunea de a scrie un reportaj al muncii de simbătă la cîteva obiective ale orașului. Constatările lor pot fi citite în acest număr al revistei. E vorba de moduri diverse de a privi munca, de moduri diverse de a aborda chestiunea atît de vitală a responsabilității față de îndatoriri. Lăsăm pe cititorii noștri să tragă ei înșiși concluziile firești după un reportaj cu fapte simple și, după opinia mea, grăitoare. Ceea ce mi se pare însă necesar a fi subliniat este un aspect care din păcate apare cu prea mare frecvență în raporturile unor oameni de răspundere cu răspunderile lor. Faptul că un director lasă vraiște biroul în care lucrează și încă alte două birouri poate părea, la urma urmei, un semn de neglijență oarecare. Ce este atît de grav că nu a pus actele sub cheie, că nu a tras yala, că nu a sigilat? Poate că omul era ocupat cu chestiuni de producție, s-ar putea spune. După părerea mea, oricît s-ar ocupa cineva de producție, se ocupă degeaba dacă își bate joc de soarta acelei producții. Că este nevoie de multă vigilență la „Balanța", o dovedește și [illegible] — atenție, vă rog — a unei bariere [illegible] și a două posturi de pază la o intrare de mărimea unei uși simple. Ne fie permisă întrebarea: de ce nu și-a lăsat directorul de la „Balanța" pe masa pe care a pus la îndemîna oricui acte de mare importanță pentru fabrica pe care o conduce și pentru pîinea oamenilor din această fabrică, de ce nu a lăsat pe acea masă și portmoneul personal? De ce nu a pus acolo pe masa iresponsabilității și economiile firești ale familiei? De ce nu și-a lăsat ceasul? De ce nu și-a lăsat, cu excepția întîmplătoare a fulgarinului, nimic din bunurile proprii, dar a preferat să lase toate bunurile fabricii? Și încă o întrebare: cînd pleacă de acasă, tot așa lasă deschise ușile? Și cum s-ar purta el însuși cu un membru al familiei dacă ar proceda cu bunurile din subordinea familiei cum a procedat tovarășul director cu bunuri ale oamenilor muncii? E oare mai important, mai dătător de responsabilități buzunarul propriu decît fabrica tuturor? Acolo unde s-a creat acel spațiu grav de lipsă de supraveghere, un răuvoitor putea pune foc, altul putea încurca toate raporturile exterioare ale fabricii luînd cîteva date din hîrtiile sustrase cu o ușurință extremă și acționînd de la un telex oarecare o comunicare cu implicații fatale. Și n-am epuizat eventualele pagube la care putea duce și ar putea duce în continuare o asemenea atitudine față de păstrarea documentelor.

Mai este aceasta o simplă neglijență? Nu mi se pare!

Alci începe să-și facă loc și să se arate în toată splendoarea proporțiilor ei îngrijorătoare hidra individualismului, egocentrismului, a grijii mai mari față de buzunarul propriu decît față de munca și pîinea tuturor.

Bănuiesc că directorul despre care este vorba este un om capabil, aud multe lucruri bune despre el. În genere, există o părere bună a oamenilor despre cum se lucrează la „Balanța" și despre faptele de muncă ale celor care conduc întreprinderea. Dar situația jalnică în care s-a aflat pentru cîteva ore vigilența trage serios, ca să ne exprimăm astfel, în balanță, cînd este să cîntărim binele și răul. În ceea ce mă privește au toate motivele să iubesc Sibiul, acest loc binecuvîntat, acest oraș al muncii și frumuseții. Și poate că dintr-un asemenea impuls al dragostei am trimis doi redactori să adune într-un reportaj de muncă de această dată, ca și în alte dăți, fapte frumoase și să le înfățișeze prin revista noastră oamenilor. Ceea ce au descoperit ei pe teren are însă darul să îngrijoreze și să tragă în toate locurile de decizie un semnal de alarmă spre a se solda cu bine această luptă aprigă împotriva dezordinii, împotriva indisciplinei și iresponsabilității de orice fel, pentru ca toată această țară, așa cum o cere partidul, tovarășul Nicolae Ceaușescu, să se trăiască și să se muncească în spiritul exigenței și al vigilenței revoluționare.

ADRIAN PĂUNESCU ■

Din cuprins:

■ Ștefan Odobleja — Dispare un om, rămîne o operă (pag. 11).

■ Ordine, disciplină, responsabilitate. Raidul vigilenței la Sibiu (pag. 14).

Începe anul școlar!

La miez de septembrie, cerul se spală
În ochii copiilor care învață...
Auzi clopotelul? E-acea dimineață
Cînd patria însăși se duce la școală
Și școala-i tandrețe, rigoare și viață

Un oraș pentru învățat carte: Cluj-Napoca

Vacanța ca orice vacanță s-a încheiat. Mîine cele aproape 1 000 de unități de învățămînt de toate gradele ale județului Cluj își așteaptă oaspeții: mai mult de 184 000 de școlari de toate vîrstele și peste 25 000 de studenți.

Vara aceasta n-a fost pentru toți o vară a vacanțelor. Peisajul școlar și universitar clujean a cunoscut înnoiri remarcabile. Să ne oprim pentru început la Institutul politehnic, unde din această toamnă încă 1 805 tineri au devenit studenți. Toamna trecută, la deschiderea anului universitar, acolo, în inima platformei industriale Someș-Nord se inaugura parțial noul sediu al Facultății de mecanică. La acest început de an zestrea Institutului politehnic s-a mai îmbogățit cu încă 17 280 mp spații de învățămînt, laboratoare și ateliere. S-au prezătit cu grijă și alte premiere, nu departe de această cea mai tînără și cea mai mare platformă industrială a Clujului. Este vorba de două cămine cu 1 900 locuri și o cantină cu 2 000 de locuri, capacități care vor ajunge prin noile dezvoltări în

(Continuare în pagina 8)

C. CONSTANTIN ■

Noutăți editoriale

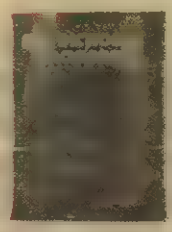

La Editura științifică și enciclopedică a apărut cea de-a doua ediție a **Micului dicționar enciclopedic**. Lucrarea, cuprinzînd 1904 pagini și 92 planșe color, nu este o simplă reeditare a ediției apărute în 1972, ci reprezintă o formă îmbunătățită și completată în lumina Programului Partidului Comunist Român, a documentelor Congresului al XI-lea, ale Congresului educației politice și al culturii socialiste, în spiritul cuvîntărilor tovarășului Nicolae Ceaușescu. Modificări numeroase au în vedere o reprezentare corespunzătoare a numelor și realităților românești. Astfel, a fost amplificat conținutul care consemnează viața și activitatea marilor figuri și personalități ale istoriei, științei și culturii din România. De asemenea, au fost introduse articole noi despre evenimente petrecute în ultimii ani, despre mutațiile social-politice și cultural-științifice ale lumii contemporane.

Micul dicționar enciclopedic oferă cititorilor un mare volum de informație enciclopedică privitoare la civilizația materială și spirituală universală și românească.

Literatura medicală din țara noastră s-a îmbogățit de curînd cu o nouă lucrare de prestigiu. Este vorba de tratatul **„Probleme actuale și concepții noi în patologia gastro-duodenală"**, datorat cunoscutului medic Ioan Pușcaș. Cartea, apărută la Editura medicală din București, și tipărită de Întreprinderea poligrafică din Timișoara, reprezintă rodul unei îndelungate activități de cercetare în vastul domeniu al gastro-enterologiei. Acordînd o atenție deosebită executării corecte a explorărilor secretorii, radiografice și endoscopice din perspectiva concepției științifice moderne, contribuția științifică a dr. Ioan Pușcaș se adresează medicilor în general dar, în mod deosebit, specialiștilor și cercetătorilor preocupați de problemele complexe ale gastroenterologiei.

ACTUALITATEA

● Avem în față unul dintre cele mai prestigioase ziare mexicane, cotidianul „El Nacional" din 11 iulie 1978, în care se poate citi un important articol despre succesele deosebite obținute de omul de știință român Nicolae Ionescu-Dîmbovița, în depistarea incipientă a cancerului și în tratarea nimicitoarei maladii. Articolul se intitulează: „UN MEDICO RUMANO ALIVIA EL CÁNCER EN SU FASE INICIAL" și este semnat de Marcio VALENZUELA PINTO.

Printre altele, în articol se spune: „...La 14 aprilie 1978, în plin centrul orașului București, s-a strîns o mare mulțime de oameni. Lumea se adunase pentru a asista la unul dintre cele mai interesante experimente științifice ale acestui secol. Ionescu demonstra în mod public, în prezența a numeroși oameni de știință, o metodă revoluționară pentru diagnosticarea cancerului, în numai cîteva minute, pe baza analizei sîngelui, fără nici un instrument medical sofisticat... Valoarea metodei constă în faptul că numai în cîteva minute se poate afirma, cu o probabilitate de aproape sută la sută, cine are cancer sau nu, sau cine va avea în viitorul apropiat această maladie. De fapt, este pentru prima dată în lume cînd se folosește diagnosticul serologic pentru detectarea cancerului...

Descoperirea acestor două metode, de depistare și de terapie a cancerului, a avut un mare ecou peste hotare. Ionescu a prezentat rezultatele experiențelor sale în Franța și R.F. Germania, țări în care rezultatele cercetărilor sale au fost apreciate...

Marea valoare a acestor descoperiri constă în caracterul lor preventiv, în faptul că în prezent se poate descoperi orice viitor bolnav de cancer și poate fi vindecat cu ușurință, pentru că toată lumea știe că un cancer descoperit în faza inițială sau incipientă este un cancer vindecat...

Cele două metode ale omului de știință român, atît punerea diagnosticului cît și vindecarea cancerului în stadiul său incipient, revoluționează acest aspect al medicinei..."

Dealtfel, nu este pentru prima dată cînd presa internațională aplaudă succesele fără precedent obținute de omul de știință român, în peste 20 de ani de cercetare, de înverșunată luptă nu numai cu necunoscutele bolii, ci și cu sceptici și ignoranți. În ultimul timp, descoperirile savantului Nicolae Ionescu-Dîmbovița, cîștigă tot mai mult teren, capătă tot mai mulți adepți în țară și chiar peste hotare.

Un Médico Rumano Alivia el Cáncer en su Fase Inicial

El médico rumano Nicolae Ionescu Dîmbovița utilizando el método fitofisioterapico hipertérmico ha logrado curar el cancer en sus fases iniciales.

El 14 de abril de 1978, en el pleno centro de Bucarest, se reunió una gran multitud que semejaba a una manifestación. La gente se hallaba congregada para ver uno de los más interesantes experimentos científicos de este siglo.

Ionescu demostraba públicamente, con la asistencia de numerosos sabios extranjeros, un revolucionario método para diagnosticar el cáncer en sólo unos minutos, basado en el análisis de la sangre, sin ningún instrumento de tipo médico sofisticado. El sistema recibe el nombre "Doble Ciego"; el médico examina la sangre de los individuos, y en unos minutos diagnostica: el paciente tiene o no cancer con una probabilidad casi del 100% exacto.

El valor del método consiste en el hecho tan sólo que en unos minutos se puede decir a la vez, a quien tendra en un futuro próximo esta enfermedad y se puede descubrir las formas precancerosas. El diagnóstico serológico se hace de hecho por primera vez en el mundo para detectar el cancer.

Nicolae Ionescu Dîmbovița ha detectado miles de casos durante investigaciones científicas en los últimos veinte años. Es de todos conocido que el cancer descubierto en la fase inicial o incipiente, es un cáncer curado. De hecho, lo mas valioso de este gran descubrimiento, en todos los casos, es la curación en un corto período (del cáncer incipiente).

El método de curación es uno de los más ingeniosos y se lleva a cabo a una alta temperatura como es el de 50 grados centígrados. Los resultados pueden calificarse de milagrosos en sólo una semana después de haber bajado esta temperatura. Los dos métodos del médico Ionescu tanto el del diagnostucer como el de curar el cáncer revolucionan este aspecto de la medicina.

„EL NACIONAL" din 11 iulie 1978

„Să facem totul ca, înfăptuind obiectivele dezvoltării economico-sociale, creșterii bunăstării întregului popor, să ne aducem, totodată, contribuția activă la cauza socialismului, a progresului și păcii în lume"

NICOLAE CEAUȘESCU

„Ne-am cucerit independența prin lupte grele — și nu dorim, în nici un fel, să facem tîrg cu cineva pe seama independenței patriei noastre! Nu dorim relații în dauna independenței și suveranității poporului nostru!"

NICOLAE CEAUȘESCU

Vizita de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu în județele Vrancea, Brăila și municipiul Galați

A intrat în practica politicii Partidului Comunist Român, face parte din activitatea permanentă desfășurată neobosit de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, această formulă vie și mereu generatoare de soluții noi, eficiente, la problemele dezvoltării vieții economice și sociale din țara noastră : întîlnirile frecvente și periodice cu cei angrenați în impresionantul efort de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate în patria noastră. De fiecare dată, dialogul direct, de muncă, la locul muncii pe care il poartă tovarășul Nicolae Ceaușescu pe intreg cuprinsul țării- cu făuritorii de bunuri materiale și spirituale prilejuiește o mai bună cunoaștere a felului și condițiilor în care se înfăptuiesc hotărîrile Congresului al XI-lea și ale Conferinței Naționale ale partidului, analiza acestora constituind apoi izvorul din care se desprind noi soluții constructive, din care se desprind importante măsuri calitative pentru prezentul și viitorul industriei, agriculturii românești, a intregii noastre vieți. Asemenea intîlniri se constituie totodată, prin temperatura înaltă a sentimentelor de dragoste și prețuire față de secretarul nostru general, în expresii elocvente ale unității de nezdruncinat a întregului nostru popor în jurul partidului, a cărui politică este atît de strălucit reprezentată în personalitatea tovarășului Nicolae Ceaușescu.

După cum anunțam în numărul trecut al revistei noastre, la mijlocul săptămînii trecute, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu au intreprins o vizită de lucru în județele Vrancea și Brăila. Desfășurarea acestei noi acțiuni de lucru aflate pe agenda secretarului general al partidului nostru a stat sub semnul vibrantelor manifestări de adeziune deplină la politica internă și externă a partidului și statului nostru a oamenilor muncii de pe meleagurile aflate pe itinerarul vizitei, care asemenea tuturor cetățenilor patriei noastre văd în neobosita activitate desfășurată de tovarășul Nicolae Ceaușescu pentru propășirea patriei și pacea lumii garanția sigură a dezvoltării nestingherite și ascendente a vieții noastre spre acele trepte de progres și bunăstare la care lucrăm, conștient, cu toții.

La sosirea în Vrancea, inalții oaspeți sînt întîmpinați după obiceiul străbun

În Județul Vrancea, străvechi pămînt românesc, ținut de glorie strămoșească, ce cunoaște astăzi profunde transformări înnoitoare, saltul spectaculos pe care l-a făcut în anii socialismului pe scara progresului economico-social este exprimat cel mai simplu de faptul că acum, pe aceste locuri, în numai 12 zile se produce echivalentul producției industriale a Vrancei din anul 1938. Prima etapă a vizitei de lucru — stațiunea de cercetări viticole din Odobești, una din cele mai vechi unități de cercetare în domeniul viticulturii din țara noastră. Creșterea an de an a producției agricole din județul Vrancea este sintetizată în exponatele și datele ce le însoțesc în cadrul unei expoziții cuprinzînd cereale, fructe, struguri. Între tovarășul Nicolae Ceaușescu și reprezentanții organelor agricole de specialitate are loc un dialog pe aspecte concrete ale preocupărilor și rezultatelor în muncă ale acestui harnic colectiv. Tovarășul Nicolae Ceaușescu se interesează de modul cum se îndeplinește programul de dezvoltare și modernizare a viticulturii, cerind organelor județene de partid și de stat să acționeze în continuare pentru modernizarea acestui sector.

După vizitarea expoziției, oaspeții parcurg plantațiile de vii ale Întreprinderii agricole de stat Odobești, situată în vecinătatea stațiunii de cercetări viticole, unde tovarășul Nicolae Ceaușescu primește explicațiile specialiștilor, se oprește în fața butucilor grei de struguri în pirg, apreciază strădaniile și rezultatele acestui harnic colectiv, le urează noi realizări în producția viticolă. De la Odobești, din însorita podgorie, coloana de mașini ajunge în municipiul Focșani, unde localnicii au ieșit în număr mare de-a lungul arterelor orașului pentru a-i întîmpina din inimă pe oaspeții iubiți.

Vizita de lucru în municipiul Focșani a început pe platforma industrială de sud a orașului, unde au luat ființă și unde vor mai fi construite importante unități ale industriei noastre constructoare de mașini, metalurgice, chimice și de prelucrare a lemnului. Combinatul pentru prelucrarea lemnului este prima unitate vizitată. În discuția cu ministrul de resort, cu specialiștii combinatului sînt analizați principalii indicatori economici, măsurile ce urmează a fi luate pentru creșterea continuă a eficienței, pentru reducerea cheltuielilor de producție, pentru valorificarea superioară a materiei prime. Remarcînd preocupările și realizările obținute, tovarășul Nicolae Ceaușescu recomandă o mai bună valorificare a lemnului, indică o mai bună colaborare cu industria chimică.

Continuînd vizita de lucru în municipiul Focșani, oaspeții se opresc la Întreprinderea de dispozitive, ștanțe, matrițe și scule așchietoare, unde, pe platforma din fața întreprinderii, secretarului general al partidului i-au fost prezentate programele de dezvoltare a platformei industriale în această zonă a orașului. Revelator pentru ritmul dezvoltării pe care o cunoaște județul, aici se vor înălța o întreprindere metalurgică avînd două laminoare, una de vase emailate, o fabrică de elemente hidraulice și o nouă capacitate de ștanțe, matrițe, dispozitive și echipamente tehnologice, obiective ce vor dubla actualul potențial industrial al județului. Și aici, analizînd probleme legate de investiții, cu diferitele lor implicații pentru producție, pentru ritmul și calitatea construcțiilor, probleme legate de sistematizarea centrului civic, precum și a municipiului în general, vizitînd apoi întreprinderea de dispozitive, ștanțe, matrițe și scule așchietoare, apreciind realizările obținute, tovarășul Nicolae Ceaușescu a cerut oamenilor muncii să acționeze în continuare pentru creșterea eficienței economice, a calității produselor, diversificării echipamentelor, a ridicării gradului lor de competitivitate. La Întreprinderea de prelucrarea maselor plastice — unitate intrată în funcțiune în 1977 — dialogul purtat de secretarul general al partidului cu ministrul industriei chimice, cu reprezentanți ai între-

În vizită la Șantierul naval din Brăila

Numeroși locuitori ai municipiului Galați salută cu bucurie și căldură pe tovarășul Nicolae Ceaușescu și pe tovarășa Elena Ceaușescu

Pe mine, zice zidarul Iancu Verone, școala vieții nu m-a învățat nimic rău

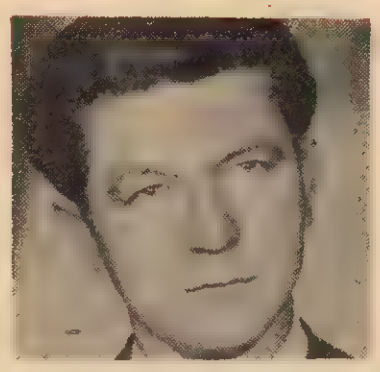

— Stimate tovarășe zidar Iancu Verone, om al muncii în cadrul T.C.M. Prahova, șantierul Valea Prahovei din Cîmpina vă cerem, pentru început, permisiunea ca la discuția noastră să participe și șeful dumneavoastră, inginerul Iancu Ion, unul dintre cei mai buni constructori din zonă.

— Just. Să participe.

— Vă mulțumim și vă rugăm să ne spuneți de la ce vîrstă lucrați ?

— De la 14 ani. Fiind acasă 6 frați am plecat care pe unde a putut să-și cîștige pîinea. Unde credeți că am plecat eu din comuna Cornu, județul Prahova, unde m-am născut ?

— Da chiar, unde ?

— La I.C.R. din Predeal. Era un meșter, Chițu Ion, zidar și el, care m-a învățat meseria. Ce metodă avea nea Chițu ? Ajungeam în gară la Predeal și ne dădeam jos. El pleca să ia mîncare și eu mă duceam în magazia unde stăteam. Făceam curat, aduceam apă, venea el, mîncam și plecam la lucru. Zicea cam din oră-n oră : „Verone, fii și mai atent și mai răbdător". Și eram.

— Acum unde locuiți ?

— În Cornu, mi-am făcut casă.

— Cine v-a construit casa ?

— Eu.

— Puteți să faceți singur o casă ?

— Cum să nu ?

— Cît a durat construirea casei ?

— Să vă explic cu sinceritate. Sînt două faze. Întîi cumperi material : balast, fier, cărămidă, ciment. Aici trebuie să ai răbdare să strîngi bani. Eu am adunat trei ani. A doua fază este construirea. Asta a durat o jumătate de an.

— Cîți copii aveți ?

— Dar de unde știți că am ?

— Așa am presupus.

— Am două fetițe Pe cea mare, de 15 ani, o înscriu la Liceul de chimie din Bușteni. La cea mică nu ne-am gîndit pînă-n prezent. Voiam să vă zic ceva dar ne-am luat cu vorba și am cam uitat.

— Nu e chiar atît de tîrziu să-mi spuneți totuși.

— Casa mea se învîrte după soare.

— Adică ?

— E bine finisată, retrasă, și primește soarele drept în camerele unde locuim cu fetițele.

— Dumneavoastră cîtă școală aveți ?

— Mai bine să nu mai vorbim ! Cîteva clase și școala vieții.

— Școala asta a vieții ce v-a învățat ?

— Să cunoști mai multe treburi. Sînt zidar dar știu să lucrez la pietre, la mozaic. Să nu te temi de muncă. Știți că munca apără de boală ?

— Da, știm. Ce lucru important și bun v-a învățat școala vieții ?

— Să fii disciplinat, judecat, serios — dacă ți-ai dat cuvîntul, apăi tovarășe fă totul ca să iasă treaba.

— Dar ce lucru rău v-a învățat viața, școala vieții ? Căci la o școală obișnuită unii copii învață, din păcate, și să rămînă repetenți și să fumeze.

— Pe mine nu m-a învățat nimic rău.

— Putea să vă învețe ?

— Așa da.

— Ce anume ?

— Să nu duc retribuția acasă. Să devin neom.

— Aș vrea să vă întreb ceva și vă rog să nu mi-o luați în nume de rău. Nu avem nici idei și nici sentimente macabre dar ținem cont că ne aflăm pe pămînt unde, asta-i situația deocamdată, se mai produc și boli și războaie și inechități și, coborînd pe această scară, și accidente de muncă. Ce ați face dumneavoastră dacă, în urma unui accident, pe care desigur nu vi-l dorim, ați rămîne fără mîinile acestea, care vă aduc cinste și mulțumirile familiei ?

— Aș veni mai departe la serviciu. Avînd vechime aș putea da explicații. Aș verifica lucrările de betoane și pardoselile de mozaic. Însă dimineața aș veni înaintea tuturor și aș asigura aprovizionarea cu materiale. Tot mi-aș scoate banii.

— Sîntem convinși că și cititorii noștri vor fi tulburați de acest răspuns ce strălucește prin forță, decență, demnitate. Este una dintre cele mai frumoase definiții ale muncii. Să vă întrebăm acuma dacă zidăria este domeniul lucrurilor importante.

— Da.

— Adică ?

— Păi nu trebuie să ne desfășurăm o viață ? Să ne odihnim în case ?

— Deși nu sîntem specialiști în sfaturi despre viață rațională am dori să ne spuneți ce faceți dumneavoastră într-o zi ?

— La 5,45 mă trezesc în casa mea din Brebu. Mă spăl, mănînc, beau o cafea preparată de soție și plec la cursa de 6 și 15 minute. La 7 încep lucrul și între 12 și 13 avem pauză de masă. Desfac pachetul adus de acasă și mă hrănesc. La ora 18 încetez cu lucrul, plec cu cursa de 18,30 și ajung la domiciliu. Mai repar un gard sau, vara, cosesc. Apoi, mă culc ce-i drept cam devreme. Pe la 21,30.

— Dumneavoastră beți ?

— Da, dar după sistemul meu. O sticlă începută nu trebuie golită. Nu beau cu subordonații. Dacă te ții de băutură pierzi timp, pierzi bani și mai și cheltuiești alți bani. Nu e bine.

— Nu este. Cîte locuri de muncă ați schimbat dumneavoastră ?

— Nici unul. În cartea mea de muncă se va mai scrie abia cînd voi ieși la pensie.

— În meseria asta de zidar, care este lucrul cel mai greu ?

— E greu și fizic și intelectual.

— Cît de mare este efortul fizic ?

— Pe vremea cînd lucram cu cărămidă era extraordinar de greu. Ridicam, făceam tencuieli de mortar de doi centimetri grosime. Cărăm la mortar pînă oboseam. Asta era situația.

— Totuși, cît de mare e efortul fizic în zidărie ?

— E mai greu decît cositul. De cosit, cosești cîteva zile, dar de lucrat în zidărie, ei, asta o faci tot timpul. Trebuie să mănînci zdravăn în fiecare zi carne. Altfel nu se poate să ai mîinile mai lungi.

— Cred că n-am înțeles. Ce vrea să însemne asta „mîinile mai lungi" ?

— Ce v-am spus eu ! Dacă nu sînteți zidar ! Noi cărăm mult și asta trage mîna jos. Și apoi cît efort faci peste balustrade !

— Cum vă descurcați cu timpul în această meserie ? Mă refer la eterna trecere și schimbare a anotimpurilor.

— Ați auzit de proverbul acela că vara gospodarul își face sanie și iarna car ?

— Parcă.

— Îți mai organizezi treaba pentru decembrie. Îți faci acoperiș ca să nu-ți fie frig.

— Pentru zidari care este anotimpul cel mai plăcut ?

— Primăvara. Cu toții așteptăm primăvara.

— Iarna, ca să nu ne limităm la un singur anotimp, ce face un zidar ?

— În zilele frumoase protejăm lucrările exterioare. În celelalte, finisăm în interior.

— Lucrați în natură, sînteți de la țară. Ce fenomen vă impresionează cel mai mult ?

— Cînd vin berzele. Și cînd sînt pe la etajul X le văd extraordinar de bine. Le văd și cînd pleacă, dar nu mă supăr. Știți de ce ?

— Știu. Pentru că se întorc.

— Just, știam eu că pînă la urmă veți înțelege.

În dimineața zilei de 5 septembrie a.c. Cîmpina arăta frumoasă și tandră. Îți venea să plîngi pentru toate mamele care au împlinit ceva ani și fiii lor sînt departe. Îți venea să te și bucuri căci ele trăiesc încă.

Acest oraș este de rezonanță în România. Oraș cinstit, oraș din care pentru prosperitatea acestei țări — ca să ne limităm la acest aspect — a plecat petrol, au plecat și au venit oamenii aceia cu mîinile înnobilate de, ce să facem ? aurul negru. Orașul a fost bombardat în al doilea război, a avut de suferit serios de pe urma catastrofalului cutremur din 4 martie 1977 dar, cu muncă, răbdare și chibzuință, se reface și se face. În aerul acela tare și sănătos se muncește temeinic. Primarul orașului, tovarășul Nicolae Dumitrașcu, ne spune că în acest an vor fi date în folosință 1 000 de apartamente, ceea ce pentru un orășel cum este Cîmpina înseamnă mult.

Tot dînsul mi-a recomandat ca pentru rubrica noastră să discutăm cu un om din construcții,cu unul Iancu Verone, dacă se poate. Și s-a putut.

EUGEN SECELEANU ■

OPINIA UNUI ALEGĂTOR

Cum se poate

Cînd ajungeam mai demult, dar și mai decurînd la Slătioara la mine și întrebam de cîte ceva, la Cooperativă să zicem, și acel ceva nu se găsea sau nu era, sau nu era deocamdată, mi se spunea, invariabil și chiar cu gelozie și chiar cu tristețe neputincioasă, „La **Mateeștii** se găsește, la **Mateeștii**, știți dumneavoastră, la Mateești e și restaurant..."

Mateeștii e un sat pe valea **Tărîiei**, valea **Tărîiei** e ceva mai întinsă ca a **Cernei**, vreau să spun că nu e mare lucru pînă la urmă, dealuri domoale, păduri rărite de vreme, pruneturi mai ales, în sfîrșit se vede bine muntele și de aici, oamenii la fel, ca la Slătioara, harnici și nădăjduitori în dărnicia pămîntului, timpul însă mereu scurt între primăvară și toamnă și iarna lungă și primăvara pierită de tot și brumele din septembrie. Iarăși zic, oamenii harnici și ambițioși și nu pot să nu recunosc că C.A.P.-ul care încă nu strălucește, i-a unit și i-a făcut mai cu cap și mai întîrziți.

Ce e, însă, la **Mateeștii**, în **Vîlcea**, de văzut, este **Cooperativa de consum**. Rar mi-a fost dat să întîlnesc într-un sat, fie el și bogat și de cîmp, nu de munte și mai sărăcuț cum sînt **Mateeștii** o asemenea **Cooperativă comunală**. Restaurantul, restaurant, fie vorba între noi, stau mai bine ca Horezanii care sînt, cum bine se știe, orășeni, magazinul plin cu de toate și cu ce nu crezi că s-ar putea găsi într-un sat, de la mobilă la stofe fine și de la servicii de masă la librărie în bună regulă și apoi tot tacîmul de electrice și aragazuri și mașini de spălat și frigidere și lustre și pompe pentru instalat apă la robinet, cum să vă spun, un fel de „Universal" pus bine la punct, și, cum bine se vede, cu dever serios, adică nimeni nu se vaită de cumpărători.

Restaurantul cu separeuri, cu bodegă, cu grădină acoperită, brutăria cu pîine caldă, și grătarul cu mititei fumegînd neostenit și cînd întrebi „de unde, și pînă unde" și „cum se poate așa ceva", oamenii zic, cu sfînta viclenie țărănească ținînd loc și de modestie, „Păi n-ai văzut dumneata ferma" și mă duc să văd Ferma, întîi de păsări, cu tot dichisul, păsările ca laptele, înotînd în lucernă, apoi ferma de porci „după revistă", cum zicea cineva, totul ca într-o farmacie, n-am văzut, vă mărturisesc în multe I.A.S.-uri așa ceva, literalmente un spectacol, și lîngă fermă moara electrică și lîngă moară atelierul de împletit sîrmă pentru garduri și...

Și la anul — îmi spune **Năpruiu** care se pare că e sufletul recunoscut al întregii povești, la anul vreau să facem o clocitoare, să producem noi totul la ferma de păsări și vreau să transformăm Centrul de legume și fructe într-o mică fabrică de gemuri și de conserve și la anul...

Năpruiu — (ce nume oltenesc fermecător pe care mă și gîndesc să-l pun în romanul la care lucrez) **Năpruiu** are 42 de ani, e un țăran slab și înalt, iute, nerăbdător, chinuit de un neastîmpăr care se transmite imediat, cu ochii de viezure, iscoditori, Năpruiu ține să-mi explice mărunt **„Cum se poate"**, întrebarea mea cea mai firească, pentru că, fie vorba între noi, în toate satele e o Cooperativă de consum, în toate satele sînt condiții, în toate satele s-ar cuveni să întîlnim isprăvile de la Mateești.

— Se poate — zice **Năpruiu** — fiindcă **se poate**, nu ne-a oprit nimeni de la muncă, nu ne-a împiedicat nimeni să ne sculăm de dimineață și să punem mîna pe treabă, n-a zis nimeni să nu lăsăm nimic pe urma noastră. La început — cum știți și dumneavoastră — e mai greu, pe urmă omul, cum vedeți, se obișnuiește și cu binele și cu mai binele și dacă se obișnuiește începe să-l tragă și inima. Mare lucru nu este — mai zice el — însă eu văd limpede pe fața lui că acest **mare lucru** nu e de ici de colo și că se leagă zdravăn de proverbul cu **„omul care sfințește locul"**. „Dacă aș fi un om cu putere — îmi spunea un țăran de la mine de la Slătioara — i-aș duce pe toți la Mateești **să se uite, și să vadă**, fiindcă una e să te uiți și alta să vezi".

Așa aș face și eu ca să arăt „cum se poate".

DINU SARARU ■

Meseria lui e să facă artă

Se numește Pătru Godja-Pupăză și e cioplitor de porți. Are o gospodărie în satul Valea Stejarului, dar lucrul îl poartă prin tot nordul. A sculptat porți — din aceea ale căror fotografii ilustrează atîtea docte scrieri despre arta populară — la Berbești, Mara, Oncești, Vadul Izei și în multe alte locuri. Acum lucrează la un monument al satului său, „pentru cei străbuni", cum zice meșterul, de așezat la un izvor și la o întîlnire de oameni. Lucrarea — un fus gros și dintr-un lemn ce reia la scară monumentală o idee din inventarul gospodăriei țărănești — va sta pe un soclu avînd în relief scene din istoria neamului Cu totul, sculptura va merge pe 16 metri înălțime și va voi să amintească mareșenilor cine sînt ei și de unde vin. Mai trebuie spus că Pătru Godja-Pupăză, vestitul cioplitor de porți e un bărbat care muncește de la prima lumină a zilei și pînă noaptea, și din toată ființa lui se vede că munca îi este bucurie.

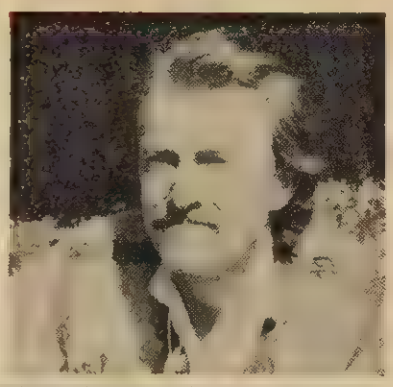

„Frînarii" din Rîmnic și dorința lor de a merge mai repede înainte

La Rîmnicu Sărat există o întreprindere al cărei nume nu impresionează probabil pe nimeni, ea numindu-se simplu Întreprinderea de garnituri pentru frîne și etanșare. Localnicii îi spun și mai simplu : fabrica de frîne ! Acum, ca să fim sinceri, poate că unii și-ar putea închipui că societatea noastră nu mai are nevoie de frîne, că frînele trebuie eliminate definitiv din oricare compartiment al vieții economice și sociale ! Lucrul este însă numai parțial adevărat, întreprinderea din Rm. Sărat, avînd, desigur, rolul ei bine determinat în industria românească, ca unic producător al materialelor de fricțiune, care asigură funcționarea sistemelor de frînare și ambreiere la toate tipurile de autovehicule din țară : autoturisme de oraș, autoturisme de teren, tractoare și remorci, autoutilitare, autocamioane, combine, autobuze — în general pentru toate autovehiculele aflate în parcul național, fie ele „Dacia", „Roman", „Steagul roșu", „Semănătoarea" sau oricare altă mașină. În plus, la Rîmnicu Sărat se mai fabrică sisteme de ambreiere pentru diferite utilaje sau instalații tehnologice care funcționează pe acest sistem, ca și o gamă foarte largă de materiale de etanșare (pentru motoare, conducte, instalații, recipienți etc.), avînd rol protector împotriva apei, a produselor chimice, a temperaturilor înalte (între 300 și 700 de grade), sau a presiunilor ridicate (de la 5 pînă la 1 000 de atmosfere). De curînd, pînă la 1 000 de atmosfere). Fiind prezent la o ședință de comandament la Craiova, directorul Ion Stanciu, pe care-l vom cunoaște mai departe, a avut ocazia să audă o mulțime de glume despre olteni și mult visata lor mașină, pe care însă le spuneau, cu vădită plăcere, chiar oltenii înșiși ! „Despre frînele noastre, spune, n-am auzit pînă acum nici o glumă — și vreau să cred că asta-i de bine !". În fapt, o singură dată a fost chemată întreprinderea în fața organelor care cercetau un accident de circulație, și, deci incriminau calitatea unor elemente de frînare, dar lucrurile s-au lămurit repede, fiindcă frînele respective nu fuseseră făcute la Rîmnic, ci se confecționaseră la o cooperativă din Timișoara.

„Fabrica de frîne" a început să producă din 1972. A produce e însă doar un fel de a spune, fiindcă după ce licențiatorul și-a făcut datoria și odată cu ea bagajele, plecînd înapoi de unde venise, s-a constatat că prea mulți oameni din întreprindere care ar fi trebuit să se numească specialiști, nu căpătaseră această calitate, iar o altă experiență era greu de cîștigat, unitatea fiind unicat în țară. „La început, spune directorul Stanciu, vreo doi ani am avut tot felul de necazuri. Apoi am început să ne facem planul, mai mult cap la cap, cu mici depășiri numai. Din 1976 însă lucrurile s-au schimbat radical, întreprinderea realizînd suplimentar față de angajamente 36 de milioane la producția industrială, iar anul trecut nu mai puțin de 102 milioane peste plan, lucru care ne-a dat dreptul de a ne mîndri ca fiind cea mai bună întreprindere din județ, cea mai bună din centrală, ca și cu locul fruntaș pe întregul minister al construcțiilor de mașini, noi, fabrica de frîne, cu numai 1 600 de oameni ! Cele mai bune de o sută de milioane la producția suplimentară au uimit, mi-aduc bine aminte, pe foarte multă lume. Unii au crezut chiar că este vorba de vreo greșeală, de vreun calcul eronat — și s-a luat hotărîrea să vină o comisie de statistică la noi în fabrică, pentru verificări ! Bineînțeles, oamenii au făcut drumul degeaba !

Adevărul este că ne-am grăbit puțin, luați cu vorba de directorul Stanciu. Între „vreo doi ani am avut necazuri" și cele 102 milioane peste plan s-au petrecut desigur o mulțime de lucruri interesante, care merită a fi relatate aici. Am pomenit mai înainte de lipsa de oameni cu adevărat calificați, lucru care a condus la eforturi pentru înlăturarea neplăcutei situații. Astfel, din dispoziția ministerului de resort, spre Rîmnicu Sărat au fost îndreptați o serie de specialiști și de cadre de conducere care lucrează pînă înspre anul 1972 în alte unități din țară. Spre exemplu : directorul comercial, Aurel Voinea, a venit de la Iași, de la Penicilina, contabilul șef, Gabriel Grigorescu, de la Borzești, inginerul șef, Aurel Aldea, de la Brașov, de la Întreprinderea de autocamioane și așa mai departe, fără a-l uita însă și pe directorul Ion Stanciu, gălățean de fel, care a muncit timp de 19 ani la Șantierul naval, trasator-constructor de nave mai întîi, apoi maistru, primul care a introdus în fabricație trasajul foto-optic, șef secție și, timp de 3 ani, constructor-șef, lucrînd în proiectări. „Dacă veți căuta mai adînc, spune azi directorul fabricii de frîne, veți vedea că, de fapt, pe fiecare ne leagă ceva de aceste locuri, chiar dacă am venit aici din toată țara. Aldea e de fel din Bogza, la 7 km de Rîmnic, Grigorescu e chiar rîmnicean, Voinea e din Vadu Pașii, de la vreo 30 km de aici, iar eu m-am legat prin soție, care e născută la Rîmnicu Sărat. Mai mult, cînd am venit încoace, am adus cu noi și alți oameni — eu am adus un inginer și trei maiștri de la Galați, oameni în care aveam toată încrederea, fiindcă mi-o dovediseră din plin. În general, zic eu, acum ne-am făcut un colectiv foarte bun, foarte serios, numai din oameni puși pe treabă. În ședințele Biroului executiv al Comitetului județean, „frînarii" de la Rîmnic au fost nu o dată lăudați. Pe merit, zic eu !"

Un lucru cît se poate de evident este că întreprinderea din Rm. Sărat lucrează cu multe materii prime primite din import. Dar la fel de evident este că planul de export se realizează foarte bine, mai exact în proporție de 120,2 la sută anul acesta, el fiind axat în principal pe livrările de materiale etanșare (1 400 tone pe an), apoi ferodouri și garnituri de etanșare. Se exportă de la Rm. Sărat în R.F.G., Elveția, Franța, Spania, Italia, Grecia, Liban, R.D.G. și Bulgaria. Sînt în curs de contractare acțiuni cu R.P. Chineză, Portugalia, Austria, Siria, Sudan și alte țări arabe, U.R.S.S. și Ungaria Este exemplară străduința rîmnicenilor pentru reducerea importurilor : 7 milioane lei valută în anul precedent, încă 1,7 milioane anul acesta. Se poate vorbi aici despre asimilarea unor produse primite din import cu înlocuitori indigeni marsit solvent produs la Rîmnicu Sărat, cauciuc românesc, făcut la Borzești, azbest românesc de la Orșova, oxid roșu de la Oraștie, grafit de peste hotare cu grafit indigen și așa mai departe. De asemenea, placările de la garniturile de chiulasă și de la galeriile de admisie și evacuare, unde s-a înlocuit tabla de cupru, din import, cu tabla din oțel aluminizat și cu tabla cositorită, sau pur și simplu doar decapată — formează un domeniu în care se produc economii de circa 10 milioane pe an ! Aceste lucruri, ca și o mulțime altele, fac ca în prezent, după primele opt luni ale anului în curs, întreprinderea din Rm. Sărat să poată raporta o producție suplimentară de 44,7 milioane (la un plan de 487 milioane — producție industrială, ceea ce reprezintă o creștere cu 23 la sută față de planul anului 1977!). În ceea ce privește producția netă, adevăratul indicator al activității economice, pe 8 luni rîmnicenii trebuiau să facă exact 255 de milioane. Ei au făcut 272 de milioane, deci o depășire de plan de 17 milioane, dar angajamentul ferm al oamenilor muncii este ca pînă la sfîrșitul anului producția netă să fie suplimentată cu peste 30 de milioane lei ! Lucru perfect realizabil, dacă observăm că productivitatea muncii este realizată cu o depășire de 11 619 lei pentru fiecare om al muncii din cadrul întreprinderii de garnituri pentru frîne și etanșare...

Chiar avînd deplină cunoștință despre frumoasele succese ale unității din Rm. Sărat, tot nu ne-am putut împiedica să-l întrebăm pe directorul Ion Stanciu, cît se poate de direct, despre necazurile pe care le mai întîmpină. La întrebarea : „Cine mai pune frînă activității dumneavoastră ?", directorul întreprinderii ne-a răspuns astfel : „În primul rînd trebuie vorbit despre unele lipsuri înregistrate în comerț, privind elementele de frînă fabricate la noi. E adevărat, acum vreo doi ani nu reușeam să facem față cererilor, dar astăzi — cînd facem 15 milioane de seturi de frînă pe an — ne aflăm cu producția în devans, însă comerțul a rămas tot la vechile cereri, fără a se ține cont de uriașa dezvoltare a parcului auto. Apoi, piesele de schimb, în special cele electronice. O parte dintre ele nu s-au asimilat încă în țară, mă refer desigur la utilajele din import. Cum, necum, noi ne-am descurcat. Avem un atelier de automatizări propriu foarte puternic, condus de Constantin Stanciu, nu-i nici un fel de rudă cu mine, n-aveți grijă, rîmnicean de fel, revenit acasă de la Borzești Dar a trebuit să desființăm panouri întregi de comandă din lipsă de piese de schimb, și am făcut panouri noi, cu piese românești. Stanciu a ghicit mai mulți băieți talentați, i-a luat de la centrele de reparații radio-televizoare și i-a adus la noi, așa că acum sîntem în măsură să ne facem singuri circuitele integrate pentru automatizări. Mai departe. Pentru ferodouri, folosim ca liant o rășină produsă de Combinatul chimic Victoria, dar aveam aici mari greutăți, pentru că niciodată nu ni se livrează la timp. Mai departe. Cu toate că pe ministerul nostru s-a dat un ordin (nr. 11/1975), prin care toate întreprinderile erau invitate să prezinte toată gama de garnituri de etanșare de care au nevoie, nu prea s-a realizat mare lucru în această direcție. În întreprinderi continuă să se recurgă la improvizații, astfel și mașinile se strică mai repede, în timp ce unitatea noastră nu poate folosi superior întreaga gamă de deșeuri de materie primă primită din import. Un exemplu : avem stocuri foarte mari de pluță cauciucată, cu inserție de aluminiu în folii de 0,07 mm, un material foarte scump importat, dar pe care nu-l putem folosi. Apoi, pluță cu inserție textilă, fibră vulcanică, carton impregnat adus de peste hotare plus materiale din țară, tot deșeuri, rămase din fabricația curentă. Am făcut intervenții și pe la alte ministere, pentru a găsi o cale de folosință a acestor deșeuri destul de prețioase ! Ar fi, e adevărat, o soluție — dar din păcate ea ne este deocamdată refuzată : să devenim noi, întreprinderea adică, adevăratul coordonator de balanță și pentru elementele de etanșare, ca unică unitate producătoare în țară. Atunci, vrînd, nevrînd, întreprinderile ar fi obligate să ni se adreseze pentru toate problemele !"

Altfel, e poate bine să spunem că inginerul Ion Stanciu se află la Rîmnicu Sărat din 1972. Dar, mai întîi ca șef al serviciului tehnic, apoi șef al producției, iar trei ani a fost inginer șef. Director este numai de doi ani. Nu numai întîmplarea, probabil, a făcut ca acești ultimi doi ani să fie cei mai buni ai fabricii de frîne din Rm. Sărat.

DUMITRU GRAUR

TRAIAN BRADEAN : România de azi

Despre milioane, numai bine

3,5 milioane lei. O sumă mare, desigur și se poate spune chiar foarte mare atunci cînd precizăm rostul ei : depășirea planului producției destinată exportului. Fiindcă pînă la obținerea lor a trebuit să fie realizate celelalte din fața lor, adică milioanele planului și asta nu-i un lucru oarecare dacă ne referim la locul acțiunii, o mare și binecunoscută întreprindere de utilaj petrolier, cea din Tîrgoviște, care, alături de altele la fel de bine cunoscute, răspîndește pe glob faima României de țară exportatoare într-un domeniu industrial de vîrf.

Așadar 3,5 milioane ; oare cum se obțin ? Privesc instalațiile de foraj sau intervenții pe platforme auto sau trailere, gata pentru a fi expediate, cele mai multe la Constanța pentru vapor, apoi remorcile de mare capacitate, vanele cu deschideri prin care poate trece un om. Ele impresionează : sînt lucitoare, bine finisate vreau să spun, robuste și zvelte totodată, sînt, desigur, mute dar presimți în ele forța cailor putere. Oamenii care trec pe alături par și chiar sînt foarte obișnuiți — un tînăr cu un tricou mai mult gri decît alb, o fată în salopetă și cu părul strîns într-un batic galben, un bărbat care trage dintr-o țigară în timp ce privește o hîrtie desenată și un altul purtînd cu ușurință o cheie mare pentru strîns șuruburi mari.

— Nici n-aș avea să vă povestesc fapte deosebite despre ei — zice Vasile Oprescu, secretarul comitetului de partid. Și nici despre producția pentru export n-aș putea să vă spun ceva special. Oamenii noștri, colectivul, formează cum se spune un tot și ce iese din mîinile lor poartă amprenta muncii atente și devotate. Nu se face, cu alte cuvinte, o diferență : asta este pentru export și asta pentru schela din Băicoi. Există totuși fapte în viața colectivului, întîmplări fericite sau nu prea, care sînt legate de o dialectică a perfecționării continue, azi mai bine ca ieri. Să intrăm în această nouă hală unde semnele perfecționării sînt foarte clare.

Hala, cu un nivel superior luminat și aerisit precum secția de montaj a unei fabrici de îmbuteliat lapte, este de fapt o extindere a secției de armături industriale. Lîngă un șir de strunguri noi, produse la Arad, noi și frumoase — adjectivul se potrivește azi unui strung care prin linia sa rivalizează cu un automobil de curse — și în funcțiune, îl cunosc pe maistrul Radu Popa. E bucuros ; și nu numai pentru că strungurile sînt noi și funcționează ceas, iar băieții — lucrătorii sînt foarte tineri ! — muncesc cu hărnicie. Mai are dinsul un motiv. Jos în secția veche au rămas cîteva capacități libere, cîteva strunguri adică. Se vor lua deci noi comenzi se va depăși planul. Sorin Melesteu, strungar categoria a IV-a, a primit noul strung de două zile și se uită la el cu tandrețe. Seara, cînd am ajuns acasă, povestește el, i-am spus soției bucuria dar ea n-a părut prea entuziasmată. Ei și, un strung nou am mai auzit eu așa ceva ! Dar tu nu înțelegi, i-am spus, înseamnă piinea noastră dacă o să am grijă de el nimic nu mă va împiedica să devin chiar fruntașul atelierului.

Normal, adică după proiect, hala trebuia dată în folosință la începutul anului viitor. În comitetul de partid s-a discutat propunerea ca montorii să fie ajutați pentru devansarea termenelor. Șefii unor echipe de lăcătuși, electricieni și mecanici și-au împărțit munca între sarcinile curente din secțiile vechi și montarea noilor mașini și agregate în hala nouă. Ion Brașoveanu și Damian Călin, de pildă, sînt doi dintre aceștia. Pe Nicolae Ștefănescu, șeful unei echipe de electricieni, îl cunosc chiar în hală. Băieții mei sînt încă jos la întreținerea mașinilor în funcțiune, spune el. Am venit să aranjez frontul de lucru, fiindcă după terminarea schimbului îi am pe toți 18 aici. Adică lucrați după orele de program ? întreb. Da, dar sîntem plătiți. E obositor, adevărat, dar trebuie fiindcă altfel mașinile astea noi n-ar produce nimic, ar sta, deși pentru producție sînt făcute.

Mașinile instalate de ei și de alții produc, așa cum spuneam, deja. Pe luna trecută 1 000 de tone piese prelucrate, pe luna aceasta, probabil, încă pe atît.

De la hala cea nouă am parcurs alelie unui depozit de materiale. Este bine spus alei fiindcă la începutul anului, aici, blumurile, țaglele, platbandele, profilele diferite, erau puse unele peste altele și pe toată suprafața depozitului. Veneam — zice Ion Matei, pregătitor la atelierul de freze — să iau materiale pentru mai multe mașini și pierdeam cîteva ore pînă adunam tot ce trebuia. Trăgeam de un profil și cădea peste el un platband. Cînd ajungeam în atelier, frezorii enervați de așteptare săreau cu gura pe mine.

Problema a fost discutată în toate atelierele. Nu sînt pregătitorii vinovați de întîrzieri și nici gestionarii depozitelor — s-a spus atunci. Atunci cine ? Atunci nimeni. Sau, noi toți fiindcă nu punem mîna să facem ordine, s-a stabilit că vinovați sînt toți. Și au pus mîna. Uteciștii au fost mîna forte a dupăamiezelor de muncă patriotică. S-au realizat stelaje și materiale curente, sortate după calități și dimensiuni și au fost puse într-o perfectă ordine. N-a numărat nimeni cîte minute sau ore se cîștigă zilnic în schimb după acest exemplu s-a trecut la organizarea unei magazii interne cu semifabricate, ce

prinderii s-a axat pe măsurile ce trebuie întreprinse pentru ca unitatea să funcționeze la parametrii proiectați. Accentul principal a căzut pe utilizarea rațională a instalațiilor și mașinilor de mare tehnicitate, pe sporirea și diversificarea producției, exigențe la ordinea zilei pentru economia noastră.

Momentul culminant al vizitei l-a constituit marea adunare populară desfășurată în Piața Unirii, piața centrală a municipiului, unde zeci de mii de oameni ai muncii din oraș și din alte localități ale județului au primit cu însuflețire pe tovarășul Nicolae Ceaușescu, pe tovarășa Elena Ceaușescu, pe ceilalți tovarăși din conducerea partidului și statului. Întîmpinat cu deosebit entuziasm, cu cele mai calde sentimente, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a rostit o cuvîntare urmărită cu viu interes, cu deplină aprobare și satisfacție de numeroșii participanți. Într-o atmosferă vibrantă, dominată de sentimentul fierbinte al dragostei și încrederii nețărmurite în partid, în secretarul său general, participanții — și prin ei toți locuitorii județului — și-au reînnoit angajamentul ferm de a transpune în viață programul partidului, hotărîrile Congresului al XI-lea și Conferinței Naționale ale P.C.R., sarcinile și indicațiile date de tovarășul Nicolae Ceaușescu, îndemnurile sale de a munci mai bine, de a-și aduce o contribuție tot mai mare la edificarea socialismului și comunismului pe pămîntul României.

Cu aceleași alese sentimente de dragoste și prețuire au întîmpinat și locuitorii județului Brăila prezența în mijlocul lor a tovarășului Nicolae Ceaușescu, a tovarășei Elena Ceaușescu, a celorlalți tovarăși din conducerea de partid și de stat. Au fost vizitate patru mari întreprinderi din municipiul Brăila — Întreprinderea de utilaj greu „Progresul", Șantierul naval, Întreprinderea „Laminorul", Combinatul de celuloză, hîrtie și fibre artificiale — precum și Cooperativa agricolă de producție „Tudor Vladimirescu" din comuna cu același nume. Dialogurile desfășurate cu prilejul acestor vizite, cunoașterea rezultatelor obținute în producție de colectivele care muncesc în aceste unități, înfățișarea performanțelor în unele domenii și a proiectelor de viitor se transformă într-un adevărat raport al muncii comuniste în fața secretarului general al partidului, oferă dimensiunile angajamentelor și posibilităților oamenilor muncii din aceste locuri de a transpune în viață indicațiile partidului. În timpul vizitei, secretarul general al partidului discută cu muncitori, maiștri, șefi de echipă, se interesează de condițiile lor de muncă și retribuire, de modul în care își îndeplinesc sarcinile de plan, examinează posibilități noi de dezvoltare a întreprinderilor, de îmbunătățire a condițiilor de viață ale celor ce muncesc. În amănunt despre modul de repartizare a sarcinilor pe capacitățile de producție existente se interesează tovarășul Nicolae Ceaușescu și la Șantierul naval. Secretarul general al partidului recomandă să se persevereze pe linia folosirii cît mai depline a tuturor capacităților de producție, a potențialului tehnic și uman, a bunelor condiții de muncă ce au fost create. Atmosfera de entuziasm cu care se încheie vizita are valoare de puternic angajament muncitoresc, de reafirmare a hotăririi colectivului de aici de a fi la înălțimea sarcinilor ce îi revin.

În mijlocul metalurgiștilor de la Întreprinderea „Laminorul", tovarășul Nicolae Ceaușescu este informat de modul în care oamenii muncii de aici acționează pentru aplicarea noului mecanism economico-financiar — avînd drept principali indicatori producția netă și producția fizică — ce stimulează eforturile întregului colectiv pentru mai buna gospodărire a mijloacelor materiale și financiare de care dispun.

Principalul producător de fire și fibre artificiale al țării — Combinatul de celuloză, hîrtie și fibre artificiale — prin rezultatele obținute pînă acum, prin realizarea programului stabilit, prin activitatea oamenilor care muncesc aici, va deveni o unitate de referință majoră printre întreprinderile de acest fel din țară. Secretarul general al partidului cunoaște și apreciază strădaniile colectivului de a îndeplini în cele mai bune condiții sarcinile ce îi revin.

Ultima vizită de lucru, în comuna Tudor Vladimirescu, decorată în mai mulți ani consecutiv cu ordine ale republicii și declarată cîștigătoare a întrecerii pentru buna gospodărire a satelor și comunelor patriei noastre, face cunoscut oleșiler oaspeți, cele mai valoroase rezultate obținute de țăranii cooperatori ai acestei localități. Tovarășul Nicolae Ceaușescu apreciază rezultatele obținute, eforturile făcute pentru introducerea în cultură a celor mai valoroase soiuri de plante, se adresează unui grup de țărani cooperatori aflați la muncă, pe cîmp, le cere să muncească și mai bine, să folosească bunele condiții asigurate prin înaltul grad de mecanizare a lucrărilor, prin generalizarea pe întreaga suprafață a irigațiilor, pentru obținerea unor recolte și mai mari în anii viitori.

Pretutindeni, pe parcursul acestei vizite, tovarășul Nicolae Ceaușescu a adresat oamenilor muncii din unitățile vizitate felicitări pentru rezultatele bune obținute, le-a adresat urări de noi succese în muncă, multă, multă sănătate și fericire.

Ca și în județul Vrancea, vizita secretarului general al partidului în județul Brăila s-a încheiat printr-o mare adunare populară. Desfășurată în Piața Independenței, adunarea a prilejuit miilor de oameni ai muncii din întreprinderile și instituțiile brăilene — constructori de mașini și de nave, lucrători din port, țărani din localitățile învecinate — manifestarea bucuriei de a-l avea din nou în mijlocul lor pe conducătorul partidului și statului nostru față de care întregul nostru popor nutrește sentimente de profundă dragoste și stimă. Într-o atmosferă revelatoare pentru unitatea întregului nostru popor în jurul partidului, al secretarului său general și președinte al țării, a luat cuvîntul tovarășul Nicolae Ceaușescu. Marea adunare populară s-a încheiat într-o atmosferă impresionantă, de fierbinte patriotism și spirit revoluționar, mulțimea aclamînd minute în șir pe secretarul general al partidului, concentrînd astfel hotărîrea fermă a tuturor locuitorilor județului Brăila de a-și face mereu datoria, de a înfăptui neabătut politica partidului nostru, închinată binelui și fericirii poporului, cauzei socialismului și păcii în lume.

În această atmosferă de adevărată sărbătoare tovarășul Nicolae Ceaușescu împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu și-au luat rămas bun de la locuitorii orașului Brăila și s-au îndreptat, la bordul elicopterului prezidențial, spre Galați. În puternicul centru al industriei siderurgice care este Galațiul zilelor noastre, zeci de mii de locuitori ai orașului l-au întîmpinat și ei cu bucurie pe secretarul general al partidului, cu manifestări sărbătorești, de caldă dragoste și stimă. Prin manifestările ce au însoțit prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu în orașul lor, gălățenii au ținut să exprime gratitudinea lor față de secretarul general al partidului pentru tot ce a însemnat propulsarea Galațiului în rîndul marilor centre economice și sociale ale României socialiste.

În cursul zilei de 8 septembrie, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, comandantul suprem al forțelor armate, a asistat în zona Brăila—Galați la exerciții și aplicații militare demonstrative.

Exercițiile și aplicațiile, executate de unități și subunități de diferite arme au constituit o verificare a pregătirii forțelor noastre armate, a comandanților, ofițerilor din statele majore, activiștilor de partid, a capacității lor de a organiza și conduce acțiuni de luptă complexă, în cooperare cu gărzi patriotice și alte formațiuni din sistemul național de pregătire a populației pentru apărare, în spiritul cerințelor doctrinei militare a partidului nostru. Exercițiile și aplicațiile demonstrative au evidențiat înaltele calități morale și virtuți ostășești ale armatei noastre, hotărîrea de instruire temeinică, responsabilă, pentru a fi gata în orice moment să apere, împreună cu întregul nostru popor, libertatea, independența și suveranitatea națională, integritatea patriei noastre socialiste.

Prin cuprinderea unor obiective deosebit de diverse și complexe, prin întîlnirile dense cu numeroase colective de oameni ai muncii și cunoașterea nemijlocită a activității acestora, a condițiilor în care lucrează, a felului în care răspund sarcinilor partidului și programului de dezvoltare a patriei, vizita de lucru desfășurată de tovarășul Nicolae Ceaușescu în județele Vrancea și Brăila, întîlnirea secretarului general al partidului cu populația municipiului Galați, asistarea la aplicațiile militare demonstrative în zona Brăila—Galați vorbesc din plin despre activitatea neobosită a șefului partidului și statului nostru pusă în slujba poporului român, a dezvoltării socialiste din țara noastră, grăiesc despre preocuparea sa neprecupețită de a se afla mereu, la locul unde se edifică viața prezentului și se proiectează coordonatele viitorului, în uzine sau pe ogoare, pentru a transmite oamenilor cuvîntul său, cuvîntul partidului, veghea neîntreruptă pentru viitorul prosper și pașnic al acestui popor harnic — poporul român, al acestei țări antrenate într-o mare operă constructivă — România socialistă.

DOINA FRUNTELATA ■

Congresul național de chimie

● București, 11-14 septembrie 1978 ●

În deschiderea lucrărilor: Cuvîntul tovarășei acad. dr. ing. Elena Ceaușescu

Sub egida Institutului Central de Chimie care grupează, prin cele 27 de unități ale sale, întregul potențial de cercetare și proiectare din domeniul chimiei, Ministerului Industriei Chimice, Ministerului Educației și Învățămîntului și Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie, luni s-au deschis în Capitală lucrările Congresului național de chimie.

Presa din aceste zile acordă un amplu spațiu manifestării care, reunind academicieni, oameni de știință, cercetători, proiectanți, cadre didactice din învățămîntul superior, specialiști din întreprinderile industriale de profil, prilejuiește o cuprinzătoare dezbatere privind realizările obținute de școala românească de specialitate, promotoarea procesului de dezvoltare rapidă a acestei ramuri din România, rezultat al politicii de industrializare socialistă promovată cu consecvență de Partidul Comunist Român, de secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Prin însăși componența participanților, Congresul exprimă concepția unitară a integrării cercetării, învățămîntului și producției, constituind un larg forum național de dezbatere democratică a problemelor legate de activitatea acestei importante ramuri a economiei naționale.

În cadrul politicii generale a partidului și statului, al programului de dezvoltare în ritm înalt a întregii economii naționale stabilit de Congresul al XI-lea și de Conferința Națională, la dinamismul industriei chimice, urmare a aplicării orientărilor stabilite de conducerea partidului, personal de tovarășul Nicolae Ceaușescu, a contribuit într-o mare măsură concepția științifică originală, activitatea desfășurată în puternice institute și centre de cercetare, proiectare și inginerie tehnologică, plasate pe teritoriul țării și organizate astăzi în cadrul primului institut integrat pe ramură din țară — Institutul Central de Chimie.

Sînt binecunoscute, atît în țară cît și în străinătate, proporțiile dezvoltării chimiei românești, rolul important pe care ea îl are în efortul țării de a trece la o nouă calitate în toate domeniile de activitate. Sînt de asemenea, binecunoscute, atît în țară cît și în străinătate, contribuția determinantă, aportul propriu de o mare valoare teoretică și practică, ale tovarășei Elena Ceaușescu în organizarea științifică, unitară, a cercetării și proiectării, în legarea strînsă a acestora de producția industrială pe de o parte, de învățămîntul superior și activitatea științifică, pe de altă parte.

Îndeplinind înalte responsabilități de partid și de stat, tovarășa Elena Ceaușescu a desfășurat totodată, cu o remarcabilă competență și continuitate, în fruntea Institutului Central de Chimie, o laborioasă muncă de concepție și practică ; tehnologiile moderne elaborate de specialiștii acestui institut stau la baza producției marilor unități chimice din țara noastră și sînt apreciate pentru înalta lor valoare pe plan mondial, multe din ele fiind medaliate cu aur la manifestări internaționale.

În cuvîntul ținut în ziua deschiderii congresului, urmărit cu viu interes de participanți și de numeroși invitați străini prezenți în sală, tovarășa Elena Ceaușescu a făcut o strălucită analiză a contribuției cercetării științifice și proiectării tehnologice în progresul rapid al acestei ramuri industriale, jalonind, în același timp, principalele direcții de acțiune pentru valorificarea superioară a resurselor naturale ale țării, perfecționarea studiilor privind realizarea unor produse cu înalt grad de prelucrare, conlucrarea mai strînsă dintre cercetare, proiectare, învățămînt și producție.

„Desigur, arăta tovarășa Elena Ceaușescu, una din sarcinile de mare răspundere ale cercetării științifice este materializarea în producție a rezultatelor ei, asigurarea punerii cît mai rapide în funcțiune a instalațiilor tehnologice și realizarea parametrilor proiectați. Pentru aceasta este necesar ca unitățile de cercetare să colaboreze cît mai strîns cu unitățile de producție, cu centralele și întreprinderile beneficiare. Faptul că la Congresul nostru participă și cadre de conducere și specialiști din unitățile de producție ale industriei chimice ne dă posibilitatea să discutăm împreună căile menite să ducă la întărirea conlucrării dintre cercetare și producție în activitatea de realizare a prevederilor planului".

Relevînd importanța acestei manifestări în viața științifică a țării, cuvîntarea a evidențiat cu limpezime și cu o remarcabilă acuitate atît progresele cît și neajunsurile manifestate în cercetarea științifică care, potrivit sarcinilor stabilite de Congresul al XI-lea trebuie să aducă o contribuție tot mai însemnată în domeniul creării și punerii în valoare de noi surse de energie — aceasta fiind o problemă de cea mai mare însemnătate pentru asigurarea progresului întregii noastre economii și implicit pentru asigurarea unei eficiențe tot mai înalte în industria noastră chimică. „Sînt convinsă, a spus tovarășa Elena Ceaușescu, că oamenii de știință și cercetătorii din domeniul chimiei, împreună cu toți lucrătorii pe tărîmul științei din România, vor face totul pentru a-și aduce întreaga lor contribuție la realizarea marilor sarcini pe care le avem în acest cincinal, la înfăptuirea Programului partidului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a țării spre comunism, la întreaga politică internă și externă a României, de pace și colaborare între națiuni".

ION CRISTIAN ■

Absenți din știrile telex, mereu pe ape, ei se găsesc totuși la datorie

Cocoșii aduc ora două și în satele unde noaptea nu e chiar atît de plină. Farul Mangaliei mătură apa, ținutul cu vii și piersici, nucul din curtea lui Petre Cornei, șeful pescarilor de stavrizi. Tăcerea e spartă ici-colo, abia auzit, de jucătorii de bridge așezați în jurul meselor negeluite, sub bolți de viță; de muzica rock, pop sau folk a Grundigurilor și Philipsurilor achiziționate de fanii HI-FI. Turiști cu sutele, aduși în mare parte de falsa boare a întoarcerii spre patriarhal, un soi de snobism neagasant, cheltuit cu dezinvoltură în nopțile atît de curate de la Limanu, 2 Mai sau Vama. În definitiv, o lume pașnică, domestică, așezată între obiceiuri cu rădăcini tot mai adînci. Mai nestatornică și mai neliniștită e lumea pescarilor.

— Frate meu, ce calcan se prindea pe timpuri! Acum zece-douăsprezece ani scoteam cîte 1 200 de kilograme la 40 de brațe de plasă. Vă dați seama? Un barcaz plin într-o dimineață!

— Cît ai scos anul ăsta, nea Petre?

— Slab, 300—350 de kile la 200—300 de cosiace.

— Erau și pescari mai mulți pe vremea aia?

— Ei, cu vreo douăzeci de inși mai mulți, adică dublu. Asta, la noi, dar la Constanța, în brigada unde-i acum Abram Ilici, erau vreo șaizeci de oameni. Nu mai spun de pescarii lui nea Mitică Banu de la Costinești. Dacă nu măsurai cu ochii mărimea barcazelor, ziceai că vine dinspre mare o flotă plină de rod.

La două și jumătate noaptea drăgile mai scormoneau, vrînd din motoare, fundul lagunei. Am trecut dincolo, spre ghețărie și cherhana. La vîsle, Gheorghe Oancea, țăran din Pecineaga, pescar în 2 Mai, cu casă frumoasă și bolți de viță de invidiat, în acest loc atît de fierbinte verile. Cornei minca o roșie cu sare, minuind din cînd în cînd ciotul de cîrmă. Ceilalți opt urmau să vină cu barca lui Dumitru Graure, ajutorul șefului de echipă.

Briza se pornise aducînd miros de alge. Se încrețea ușor apa sub noi. Se zbătea din cînd în cînd chefalul. Așa credeam Cîțiva mai noi sau din ăștia, ca mine, care au cochetat doar cu pescăria.

— Azi ne pică bine stavridul. Ia uită-te cum se bate lufarul și gonește stavridul spre mal.

— Măi, Petre, păi ăsta nu-i chefal?

— Da de unde, fratele meu. Chefalul fierbe, lufarul se zbate. Ia seama și ține bine minte lucrul ăsta.

Proaspătul pescar, pînă nu demult motorist la irigații, trage dintr-un muc de țigară, ușor atins în amorul propriu.

— Mde, pe întunericul ăsta, naiba mai știe ce pești îți umblă prin preajmă.

Ceilalți rîd. Rîd cu lacrimi. Apoi:

— Cuterul e stricat, să știți, face șeful. Foca, du-te în magazie și ia pinzele! Mergem la două perechi de rame pînă părăsim digurile, apoi la vele pînă la Vama. Gherasime, tu ai venit primul aici; cum a plecat echipa lui Naum?

— Tot așa cum zici mata că o să mergem și noi.

Printre dinți, strecurat și cu supărare mocnită, cel care confundase chefalul cu lufarul, face: bine mai era la irigații; nu-mi bășicam mîinile, nu mă sculam după cocoși.

— Gata, fără bocete. La întoarcere vine „Poienița" și ne remorchează.

Nu sînt totuși niște oameni pe care să-i cuprindă intens nostalgia după iernile de altădată. Planul la punctul de lucru Mangalia se face. E drept că nu mai e peștele ăla care a fost, dar vine hamsia, vin stavridul și chefalul. Calcanul, mai rar. În aprilie, mai și iunie, cînd bat vînturi reci, la adîncimea cea mai mare și în locuri unde țărmul dispare din ochi. Acolo.

Maxim Grigore e un bărbat în fața pensiei. Un bărbat cît doi abia veniți. Va mai scutura talienele încă douăzeci de ani de aici înainte. Cel puțin. Știe o mulțime de povești trăite despre ape, furtuni, bărci sparte de valuri, taliene măcinate de ulcera navelor naufragiate, despre briza care și în zilele senine îți înmoaie rufăria în apă sărată. Injură meduzele. Mai multe meduze, mai puțin stavrid în taliene. Dar asta o simt și pescărușii, albatroșii. Chiar mai bine decît nou-veniții.

— Anul trecut, pe vremea asta, spune, aveam zile cu 500—600 de kile de stavrid. S-au schimbat curenții, lufarul s-a dus mai în adînc, de, un sezon mai slab. Pierdem și oameni. Se duc la șantierul naval și se fac lăcătuși, sudori. Rămînem noi, ăștia cu oasele tari și vechi.

Briza îi flutură părul cărunt, îi deschide fața ridată. Pe fondul carului de foc al soarelui, ieșit abia pe jumătate din ape, moș Maxim pare un hîrsut. Neptun de lagună al cărui trident taie în patru felii subțiri briza, furtuna, apa sălcie revărsată din fîntînile adînci ale Dobrogei.

Vîntul umflă velele. Pînza rezistă. Galop tăcut peste ape, lîngă buza țărmului invadat de eflorescențe roșii, albastre, verzi — corturile turiștilor.

— Jos velele, băieți! Atenție la cîrmă, Graure!

Pescărușii roiesc, învăluindu-ne în țipete de foc. Burta talienelor e mai bogată decît ieri sau alaltăieri. O știm, o simțim cu toții. Se trage virtos la codole. Piticul Nicu Fieraru e lac de sudoare. Moș Maxim azvîrle cu lopata meduzele. Înjură, rîde, se strîmbă la valul de vie-

tăți transparente. Graure ține cu cangea parîma dreaptă. Și totuși, exclamații: Slabă mișcare! Slabă mișcare! Barcazul plutește într-o rînă sub greutatea oamenilor, apoi a peștelui. Valurile îl bat în carenă. Tresar la gîndul că ne-am putea răsturna. Nici o grijă, o spun fețele pescarilor. „Să vii tu în aprilie să vezi ce-i ăla un pescuit de calcan. Acolo, acolo e greul ăl mai mare. Chinul dracului pînă scoți casiacele din apă. Îți place peștele, dar să vezi cu cîți nervi, cu cîtă forță se prinde".

— Ziaristule, pune mîna pe lopată și dă afară meduzele!

Un borș de pește, pescărește, se cîștigă greu, dar mai greu se cîștigă privilegiul de a sta alături de acești oameni.

— Nu așa, ia-o de la capăt înspre burtă. Nu fii ca turiștii. Învață! Strică dacă știi cu un dram mai mult decît alții? Așa, așa...

Peștele strălucitor curge în val compact și umple fundul barcazului. O zi care se anunță bună. Nicolae Iordache, șeful punctului, nu va mai spune: V-ați sculat de pomană cu noaptea în cap, nu mi-ați adus decît trei coșuri. Dacă aud cei de la „Piscicola" Constanța mă fac pui fript la telefon.

Adevărul sare în ochi repede: prea mulți funcționari, prea puțini, din ce în ce mai puțini pescari. În loc de pește prins și adus la cherhana, se fac descoperi socoteli, se bat la mașină hîrtii care numără peștele ce s-ar fi prins dacă... Se nasc metode și se răresc adevărații pescari.

O zi bună pentru oamenii lui Petre Cornei. Mulțimea pescărușilor e primul indiciu, apoi zbaterea lufarilor și la urmă, burta încărcată a talienelor. A celor două taliene pe care oamenii le schimbă din două în două săptămîni cu altele noi sau reparate, cîrpite, posădite.

Pe la nouă și jumătate apare „Poienița". Marinarii scot o căldare de pește din fundul barcazului. Comod, prețul remorcării. Dar mai scot una. Altfel, cale de cîțiva kilometri vom înainta la vîsle, împotriva vîntului. Și nu mai sînt decît puțini pescarii de altădată în stare să tragă și zece kilometri la vîsle, un barcaz plin. Numai scoaterea talienelor face cît trei probe la un campionat mondial de atletism. Dar vislitul pe furtună? Cine știe? Cîți l-am mai trăit? Pe campionii mondiali la atletism îi așteptăm cu răsuflarea tăiată la aeroport sau în știrile telex. Pe pescari, de data aceasta, doar mereu preocupatul și grijuliul Nicolae Iordache. Acum ei sînt: Petre Cornei, Nicolae Fieraru, Teodor Petrichei, Gheorghe Oancea, Nichita Gherasim, Dumitru Graure, Maxim Grigore. Cine le va lua locul mîine, peste un an, peste cinci, nici nea Iordache nu știe. Vor fi mai mulți, vor fi mai puțini?

În octombrie încep să vină mai din plin curenții dinspre nord. Vin încărcați de hamsie. Se pregătesc taliene, barcaze, ieșiri de noapte sub brize mai reci, de toamnă. Același pescari, puțini, dar oameni de aur!

PAVEL PERFIL

Mie, acest aspect al muncii îmi place: faptul că, uneori, nu prea știi cum s-o scoți la capăt

Pe deținătorii titlului de EROU AL MUNCII SOCIALISTE „Avicola" Satu-Mare, i-am întîlnit duminică, 3 septembrie, ora 8,30, în autocar. Un autocar plin. Patruzeci și ceva de persoane. Tot personalul din complex. Titlul le-a fost decernat în iunie, pentru producția realizată anul trecut, dar abia acum pleacă în excursie, o săptămînă cu autocarul, la Porțile de Fier. Șapte zile în care vor vizita orașele Oradea, Deva, Hunedoara, Orșova, Drobeta-Turnu Severin, iar la întoarcere vor trece prin frumoasa vale a Jiului, apoi prin Alba Iulia, Cluj-Napoca și Zalău.

— Cum de puteți să plecați toți, tovarășe director Mihai Petrușca?

— Acest interval, în care vom uita, sau nu vom uita de tot de pui, corespunde, conform tehnologiei, cu depopularea halelor, pentru respectarea perioadei de odihnă biologică. În același timp va fi și pentru noi un mic concediu, tot un fel de odihnă biologică.

— Concret, pentru ce ați luat titlul?

— Am obținut locul I pe țară și titlul de Erou al Muncii Socialiste pentru greutatea medie pe fiecare pasăre livrată la 56 de zile — de 1,623 kg.

— Locul II ce greutate a scos?

— Înțeleg ce vreți să aflați. Media pe țară a fost de 1,400. Următorul, după noi, a obținut 1,500. Planul era stabilit la 1,350 și am realizat 1,623. Vă mai spun încă două cifre, care vor convinge că am muncit bine. Am avut planificate beneficii în valoare de 900 000 și am realizat triplu — două milioane opt sute cincizeci de mii de lei.

— Vă mulțumesc, vă urez drum bun și mai ales vreme bună.

— Încă nu plecăm. Lipsesc trei persoane care, precis, întîrzie. Locuiesc în satul Vetiș, la 2—3 km de fermă.

Autocarul e plin de femei tinere. Ele sînt personalul de bază. Pe bărbați poți să-i numeri pe degete. Fochiștii Vasile Potoki și Traian Szabo, bobinatorul Ștefan Simon, mecanicul Valentin Borta și electricianul Dumitru Ivașcu. Acesta din urmă îmi spune printre altele:

— Lucrez la fermă chiar de la înființare. Atunci chiar imi venea greu. Instalațiile nu corespundeau devizelor. Le-am făcut remedieri și le-am adus îmbunătățiri, am plecat în schimb de experiență la „Avicola" Baia Mare, la Salonta și Scornicești. Acuma toate merg precum ceasul. Simt că-mi prieste excursia asta.

— Dacă ați rezolvat toate problemele, în viitor ce veți face, n-o să vă cam plictisiți?

— N-o să mă plictisesc. Se vor ivi alte probleme, pentru că ne vom extinde. În 1977, cu o singură fermă obțineam 1 000 tone carne. În '80 vor mai exista încă două ferme, vom avea o capacitate de 5 000 de tone carne anual și precis vor apărea și alte probleme și, cu ele, ambiția de a găsi soluții. Dacă vreți să știți, mie tocmai acest aspect al muncii îmi place; faptul că uneori nu prea știi cum s-o scoți la capăt, începi să te gîndești, singur, mai ceri un ajutor, îi ceri și pe-ai doilea și te trezești că toți care se pricep colaborează și găsim și soluția. Și directorul și inginerul Latiș de la direcția agricolă m-au ajutat mereu. Și pe femei le-a ajutat, întrebați-le. Pe mîna lor e de fapt ferma zi și noapte.

— Florica Chira, ești cea mai veche îngrijitoare, cum a fost la început?

— La început, în '74 și '75, știam ce trebuie să facem, dar nu prea știam cum. Am stat, atunci, cîte 72 de ore, în toate schimburile, cu toți șefii lîngă noi, ca să știm tot ce se poate întîmpla într-un flux continuu. Nu terminaserăm nici o școală, nici un curs eram toate femei care veneam de la cîmp. Douăsprezece femei, cîte două pe schimb, supravegheau producția pe două hale.

— Acum e altfel?

— Acum, pe o hală, la 40 000 de pui și pe o suprafață de 2 000 mp revine o singură îngrijitoare. Atunci, noi cărăm sacii cu furaj, noi încărcam gunoiul. Acum procesul de producție fiind mecanizat, furajarea, adăparea sînt mecanizate. Evacuarea gunoiului se face cu tractoare mici. Acum poate să vină cine vrea în schimb de experiență la noi, are ce vedea.

— Cîștigați bine?

— De cînd lucrăm în acord global luăm două mii și ceva pe lună. În plus, pentru că lucrăm, ca și ceferiștii, 12 cu 24, am timp să-mi văd și de gospodărie.

— Acum, dacă lipsiți o săptămînă, cine vede de casă?

— Bărbații!

ELENA GHERA

Termotex, drenatex și alte tex-uri
Și absolut toate, la NETEX

„Noi am organizat o seamă de simpozioane cu scopul de a crea o emulație în ce privește cercetarea științifică. Și am făcut acest lucru din două motive. O dată pentru că industria bistrițeană este tînără, întreprinderile sînt noi, ca și oamenii și problema creației tehnice pentru noi este vitală. În al doilea rînd, unitățile noastre economice nu prea au cadre economice cu vechime și, deci, greul cade pe tineret. Ca atare ne-am gîndit că este necesar să insistăm pentru ca activitatea de cercetare științifică, preocupările pentru creația tehnico-științifică să cuprindă un număr cît mai mare de tineri specialiști, de muncitori cu înaltă calificare. În acest sens, prima și cea de a doua ediție a Festivalului național „Cîntarea României", au constituit un foarte propice cadru de desfășurare a creației tehnice, specialiștii industriei bistrițene aflată în plin proces de ascensiune dovedind reale calități și pentru această activitate. Realizările de pînă acum în acest domeniu stau mărturie", ne-a relatat tovarășul Pompei Crăciun, secretar al Comitetului județean Bistrița-Năsăud al P.C.R.

Pe temeiul acestei convorbiri am descins la întreprinderea de textile nețesute, NETEX, din Bistrița, una din cele mai „vechi" unități economice ale platformei industriale din acest oraș. Aici sînt prelucrate și deci valorificate superior materiile prime secundare, deșeuri, cum se numeau cîndva, provenite de la fabricile de tricotaje, confecții, filaturi. Vasile Crețu, inginerul șef al întreprinderii, moldovean după vorbă, aclimatizat la Bistrița este un om tînăr, amabil, dispus să ne relateze cu lux de amănunte preocupările colectivului pentru creația tehnico-științifică, pentru ca instalațiile să funcționeze mereu bine. Aflăm, astfel că, după darea în funcțiune a întreprinderii, în 1962, aici se fabricau doar 6 produse, pe cînd astăzi, numărul acestora a trecut de 60, cel mai nou fiind așa numitul drenatex — folosit cu succes de întreprinderile pentru îmbunătățiri funciare pentru izolarea conductelor destinate irigațiilor, fapt care permite economisirea unor importante cantități de pietriș și nisip, de forță de muncă, de cheltuieli pentru transport. „În realizarea acestui produs am colaborat cu întreprinderea de îmbunătățiri funciare Buftea, și rezultatele au confirmat așteptările". Inginerii Mariana Centea și Vasile Singhel, tehnicianul Maria Kotric, maiștrii Lucian Roșca și Mihai Olinca, muncitorii de înaltă calificare Ionel Irimia și Mihai Pop, sînt autorii noului produs cerut în cantități tot mai mari de beneficiari.

Termotex este un alt produs a cărui „legendă" stă scrisă în cronica întreprinderii. „A fost avizată o linie tehnologică pentru fabricarea materialului polișat, de către U.A.P., pentru o capacitate de 2,5 milioane metri pătrați anual. Cererea a fost însă de zece ori mai mică și ne-am trezit că o capacitate productivă de 2,250 milioane metri pătrați pe an a rămas, cum se zice, în aer. Doi ani ne-am zbătut să creăm un nou produs cerut pe „piață", care să poată fi realizat pe linia tehnologică respectivă". Și după multă trudă, inginera Angelica Crețu, care este și secretara comitetului de partid, împreună cu inginerul Vasile Singhel au izbutit să creeze un produs destinat industriei de confecții care înlocuiește inserțiile ce se aduceau din străinătate. „În prezent, comenzile pentru acest produs depășesc, cantitativ, capacitatea liniei tehnologice respective", spune inginerul șef.

Am aflat, de asemenea, că prin raționalizarea fluxului tehnologic la linia suporthidroizolant s-a obținut o sporire a productivității muncii cu 20 la sută, un dispozitiv acționat pneumatic, conceput și realizat de inginerul șef, de maistrul Ioan Bălan, de muncitorii Ioan Răcilă și Viorel Suciu, eliminînd munca fizică precum și o seamă de operațiuni costisitoare pentru productivitatea muncii. Și tot la Netex, fabricarea drenatexului a impus modificarea unei instalații de destrămare, respectiv, adaptarea ei în scopul prelucrării fibrelor sintetice. În urma unei analize efectuate la comitetul de partid, problema a fost preluată de comuniștii organizației de bază a schimbului B care au și rezolvat-o prin munca stăruitoare a maistrului Nagy Vasile, a ajutorului de maistru Gheorghe Drăgan, a muncitorilor specialiști Fănel Rupea și Teofil Brespelean. În prezent, maistrul Mihai Olinca, secretar al organizației de partid schimbul C, împreună cu Vasile Văsieș, Ilie Morar și Iuliu Vasile lucrează la realizarea unui dispozitiv pentru absorbția pneumatică a marginilor, care sînt astfel introduse în lada de alimentare. Lăcătușii Ionel Irimie și Constantin Melinca sînt preocupați de modificarea liniei tehnologice vată-tapiserie, pentru ca debitarea materialului să se poată face la lățimea cerută de beneficiar, adică de 2,1 metri, față de 2,5 metri cît se debitează în prezent, cînd diferența de 0,4 metri produs finit se redebitează la începutul fluxului tehnologic, reintrînd din nou în fabricație, consumîndu-se astfel și manoperă și energie fără folos.

Demn de remarcat este faptul, că întreprinderea bistrițeană care are peste 230 de beneficiari, și-a sporit gama de produse, reușind o valorificare superioară a materiilor prime secundare colectivul el traducînd astfel în viață indicațiile secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, date cu prilejul vizitelor de lucru efectuate pe platforma industrială a orașului Bistrița. În același timp, demn de remarcat este și faptul că prin folosirea eficientă a spațiilor, prin montarea de noi linii tehnologice în actualele magazii — adevărate hale industriale — capacitatea de producție a unității va crește cu 50 la sută.

Sînt fapte ale unui colectiv tînăr, ale unui colectiv hotărît să-și conjuge eforturile pentru ca la sfîrșitul actualului cincinal producția globală a județului Bistrița-Năsăud să ajungă, așa cum au stabilit hotărîrile celui de al XI-lea Congres al partidului, la peste 10 miliarde de lei.

RADU BISTRIȚEANU

La Gîrbovi, în bătălia recoltei, cîștigătorul e cunoscut dinainte!

„Știu că pe la București a plouat bine zilele trecute, numai că-n București n-aveți ce recolta. Aici n-am avut ploaie de vreo trei luni de zile, iar secera și-a spus cuvîntul tocmai în perioada de creștere a plantelor". Cel care ne vorbește astfel este chiar președintele Cooperativei agricole de producție „Victoria socialismului", Eroul Muncii Socialiste, Marcel Dobra. Cooperativa pe care o conduce de mai bine de 11 ani, aflată în comuna Ilfoveană Gîrbovi, este una dintre cele mai bune din țară, decorată și ea cu înaltul titlu amintit mai sus, dar președintele Dobra C. Marcel, cum îi place să se recomande, nu-i vizibil mulțumit de rezultatele obținute pînă acum pe cîmp, în marea bătălie a campaniei agricole de toamnă. Ascultîndu-l, poate ai crede că rezultatele sînt, ca să zicem așa, la pămînt — dar lucrul nu-i deloc adevărat. Aflăm, astfel că țăranii cooperatori din Gîrbovi au înțeles foarte repede că avînd condiții mai dificile, munca lor trebuie să fie pe măsura greutăților, adică harnică și chibzuită. Prin aplicarea unor tehnologii moderne, între care erbicidare pe nu mai puțin de 4 500 de hectare, încorporarea îngrășămintelor naturale și chimice, sporirea gradului de mecanizare a lucrărilor agricole și, bineînțeles, nu în ultimul rînd, prin stăruință și întrajutorare, la Gîrbovi s-a înregistrat anul acesta o producție de 4 603 kg la hectarul însămînțat cu grîu, ceea ce reprezintă desigur o producție bună, dar deloc excepțională dacă vedem că pe aceleași terenuri în 1976 s-au produs în medie 6 021 kg, iar anul trecut 5 010 kg la hectar. Are deci motive să fie supărat președintele Dobra? Poate că da, relativ la producția mai scăzută de grîu din anul acesta — dar să nu uităm că cele peste 4 600 kg situează cooperativa pe primul loc în județul Ilfov și pe unul dintre primele 15 în țară. La porumb însă, acolo unde cooperatorii din Gîrbovi lucrează acum din plin, calculele preliminate arată o producție de peste 6 000 kg la hectar, cu mențiunea „tot ce vorbesc, e neirigat, să știți !", cum zice președintele. Cifra pare bună, mai cu seamă prin comparație cu cooperativele aflate chiar în vecinătatea Gîrbovlului, deci pe terenuri cu totul asemănătoare. Se speră, astfel, la 4 500 kg în comuna Ion Roată, 4 000 kg la Alexeni și Valea Măcrișului, abia 1 000 de kilograme la hectar pentru Adincata și Patru Frați, adică producții extrem de slabe, ce nu mai pot fi puse doar pe seama secetei din vara aceasta !

La cîmp se lucrează într-adevăr foarte susținut. Împreună cu șeful de fermă Marin Stanciu dăm roată parcelelor de pe care se recoltează porumbul și floarea-soarelui, apoi trecem pe la sfecla-de-zahăr. Foarte bine lucrează mecanizatorii Ștefan Popa, Alexandru Maxim, Titi Frățilă și Ilie Dumitru, care conduc patru din cele 18 combine C 12 aflate în terenurile C.A.P.-ului Gîrbovi. La porumb s-au recoltat numai 70 de hectare din 1 300, dar e limpede că vremea îngăduie și oamenii muncesc susținut, așa cum ne-au dovedit-o Ioana Ilie, Elena Ștefan, Maria Dumitru, Elena Nedea, Rădița Petre, Gheorghe Ștefan, Dumitru Miron, Ilie Tudora și încă alții, despre care am aflat tot ce-i mai important în această perioadă, deci hărnicia, mai puțin numele. Din cele 450 hectare de recoltat floarea-soarelui au mai rămas numai 50, cu o producție medie de 2 700 kg la hectar. Sfecla-de-zahăr s-a cules de pe 120 de hectare din 500, cu o producție de peste 35 de tone, dar am înțeles că mare grabă n-ar fi, întrucît fabrica de zahăr, aflată în apropiere, se gîndește mai puțin la materia primă aflată prinprejur, pe care o consideră ca și adusă în depozitele fabricii. Nu demult, la Gîrbovi s-a desfășurat o foarte interesantă acțiune, un fel de schimb de experiență la care toate județele țării cultivatoare de fasole și-au trimis reprezentanți. C.A.P.-ul din Ilfov are o experiență bună de împărtășit, de unde și această acțiune pe care localnicii au denumit-o „consfătuirea fasolei". Mai exact, la Gîrbovi se fac în fiecare an, pe 500 hectare, în jur de 1 800 kg de fasole la hectar, în timp ce în alte cooperative din țară nu se produc decît 300 sau 400 kg !

În aceste zile, între 5 dimineața și 9 seara, Eroul Muncii Socialiste Marcel Dobra este peste tot, mai puțin acasă !

În ce privește campania din această toamnă, președintele Marcel Dobra este limpede : „Avem un efectiv de cam 1 300 de oameni, ceea ce pentru noi înseamnă o participare masivă. Practic, fără motivare scrisă de mîna doctorului, nu-i voie să lipsească nimeni ! Cu mic, cu mare — toată recolta trebuie să intre în hambarul cooperativei și la fondul centralizat de stat. Am generalizat acordul global, sîntem siguri că la capitolul venituri vom avea încasări mai mari, iar cooperatorii vor primi mai mulți bani și mai multe produse decît în anul trecut. Ne-am luat angajamentul — trebuie să-l respectăm !

Ca mare producător de carne (există la Gîrbovi trei ferme zootehnice, între care cea condusă de doctorul veterinar Ion Poiană este între cele mai bune din țară), cooperativa se ocupă cu mare atenție în momentul de față și de însilozatul și conservarea furajelor. Astfel sînt finurile și semifinurile, dar și resturile vegetale rămase pe cîmp după stringerea recoltei : capitole de floarea-soarelui, colete de frunze de sfeclă, coceni de porumb, alte resturi vegetale, între care și cele din legumicultură. Cum s-ar spune, nici un pai să nu se risipească ! Și aici este un plan, adică 4 600 de tone masă verde, dintre care 3 200 s-au realizat pînă în prezent, lucru care dă siguranța depășirii cifrei de plan amintite. Una peste alta, activitatea din cadrul Cooperativei de producție din comuna Gîrbovi ni s-a părut bună, ca o bătălie în plină desfășurare, dar al cărei cîștigător este cunoscut dinainte — oamenii muncii, cum bine se știe îndeplinind atît funcția de producători cît și cea de beneficiari !

G. DUMITRU
Fotografiile autorului

La porumb se speră într-o producție de peste 6 000 kg boabe la hectar...

va funcționa între prelucrări mecanice și montaj.

— Ce efect va avea asupra producției înființarea acestei magazii ? — l-am întrebat pe inginerul Leonard Călinescu, șeful secției prelucrări mecanice.

— Un stoc tampon de piese va asigura ritmicitatea muncii montajului. Pînă acum dispecerii de la montaj alergau pe lîngă mașinile noastre, se mai certau cu lucrătorii, le luau piesele de sub nas, ieșeau încurcături. Dealtfel, această măsură este continuarea firească a celei de redistribuire a forței de muncă. Fiindcă aveam experiență în această problemă am fost solicitat să ajut la reorganizare în secția vecină. La montarea instalației P-32, la asamblări generale deci, oamenii se călcau pe bătături. În schimb la unele subansamble existau strangulări. Cu alte cuvinte am distribuit oamenii în cadrul altor echipe. Oamenii au înțeles sensul schimbărilor și au venit chiar ei cu propuneri. S-a obținut o mai bună productivitate, un ritm alert și deci o retribuție crescută. În plus și esențial acum fiecare om știe ce are de făcut zilnic și nu mai așteaptă maistrul sau șeful de echipă să-l dădăcească.

Am văzut la secția de armături metalice, în hala veche, un fel de trenuleț jucărie, niște mici vagonete sau cutii metalice lunecînd pe niște șine aflate în lungul liniei de prelucrare prin așchiere. Așchietorii depun în aceste cutii șpanul și eliberează locurile de muncă. Tot cu ajutorul acestui mijloc de transport fac aprovizionarea cu piese și materiale. Mi s-a spus că ar fi ideea unui inginer, apoi că nu numai a lui fiindcă au mai făcut și alții așa ceva. Am cerut lămuriri de la șeful secției, inginerul Ion Iacobescu.

— Nu putem vorbi de inițiative particulare în sensul strict al cuvîntului. În acest caz, firește. Aveam greutăți cu debarasarea mașinilor, cu aprovizionarea pe linie. Am discutat de mai multe ori pînă cineva a dat soluția cea mai justă. Inginerul Luca Valentin a pus-o pe hîrtie, mă rog, inginerește, maistrul Dumitru Dinu, cu oamenii săi, au trecut la execuția practică. Cam tot așa au fost aduse și alte îmbunătățiri muncii noastre. De pildă avem acum un dispozitiv pneumatic pentru strîngerea șuruburilor la armături pînă la o anumită dimensiune.

— Deci autoutilare !

— Numiți-o așa, se pot da încă multe exemple care vizează ușurarea muncii și creșterea productivității ei. Eu însă voiam să vă spun că sînt numeroase aceste idei cu geneză comună și nu paternitatea lor contează în primul rînd. Uitați, am avut ieri o discuție cu întreg colectivul. Am notat aici în carnet 32 de propuneri : dispozitive, reproiectări de produse, îmbunătățirea unor tehnologii. Unele propuneri au fost formulate laconic. Ar trebui să reproiectăm piesa cutare, să-i scoată nervurile, ceea ce înseamnă economie de metal și de manoperă. Omul n-a dat încă soluția tehnică, poate nici n-o să poată, important este însă că a atras atenția, a gîndit la ea. Altele dimpotrivă sînt amănunțite tehnic. Oricum pentru toate ne vom întîlni cu proiectanții și-i vom solicita : uitați, acestea sînt nevoile noastre actuale. Și zic „nevoi" fiindcă deja ne gîndim ce avantaje oferă aplicarea propunerilor pentru sarcinile curente. Și nu ne putem lipsi de ele. Așadar, o hală pusă mai devreme în folosință, reorganizarea aprovizionării, redistribuirea forței de muncă, aplicarea unor noi soluții tehnice, unele de o mare îndrăzneală în gîndire. Faptele unui plus de muncă, de inițiativă, de dăruire și creativitate, un plus care stabilește izvorul unui spor important de producție și care la rîndu-i înseamnă bunăstare.

VICTOR CONSTANTINESCU

Marți, 12 septembrie, la ora 11 elevul Gabriel Gheorghiu lustruia cu sîrg clopoțelul

Pe strada Stoian Militaru, ascunsă, în inima cartierului Giurgiului, între două șiruri de plopi, e liniște. Numai la numărul 72 nu prea este, și profesoara Elena Nicola, directoarea Școlii generale nr. 111, cunoaște chiar explicația acestei stări de lucruri : „Începe școala !...“ Pe dinafară dar mai ales pe dinăuntrul clădirii, un furnicar de oameni mari și mici. Chiar în hol, la intrare, profesorul Daniel Tănăsescu și elevii Camelia Mocioi și Daniel Chiva, dintr-a opta, șterg de praf trofeele sportive obținute de elevii școlii, medalii, plachete, cupe de cristal și le așează cu grijă în vitrină. Pe-alături, elevul dintr-a șaptea, Gabriel Gheorghiu, dă cu o bucată de postav aspru, într-o muncă plină de răbdare și migală, un luciu nebănuit clopoțelului care va anunța simbolic deschiderea noului an școlar, pentru că după aceea, se înțelege, va intra în funcțiune soneria electrică și modernă. La secretariat lucrează, bineînțeles, secretara. Se numește Elena Mitu și scrie la mașină tabelele cu elevii tuturor claselor. Mai departe, în capătul unui culoar de la parter, se găsește biblioteca. Aici își face de lucru, e ușor de presupus, bibliotecara. Numele ei este Mariana Bentu și așează în rafturi, după ce le înregistrează, cărțile sosite de curînd. La toate cele trei etaje ale școlii miroase a var proaspăt, a vopsea nouă, a ceară de parchet. Geamurile au fost spălate, clanțele ușilor au fost lustruite de ți-e ție milă să le atingi, băncile șubrezite de energia clocotitoare a unor elevi au fost reparate și pereții albi ca zăpada au început să fie ascunși de cartoane și plăci de sticlă pe care stau înscrise, oriunde întorci ochii, frumoase pilde și povețe, sfaturi și chemări părintești la învățătură și bună purtare în viață, adresate elevilor de către oameni de seamă. Portretele spiritelor tutelare ale culturii românești, puse la loc deschis și la vedere, vor spune zilnic elevilor, desigur în primul rînd celor care vor fi mai ascultători și sîrguincioși, că în lada de zestre a poporului român ei înșiși, mai tîrziu, vor adăuga lucruri de preț... Ca să fie așa și nu altfel, țara își crește copiii ca o mamă bună. Gratuitatea învățămîntului vrea să însemne chiar această grijă, după cum o știu astăzi, în România, înșiși copiii. Numai la școala generală din acest cartier bucureștean, de exemplu, statul oferă manuale în valoare de aproape un milion. Iar profesorii Vladimir Dumbravă, Georgeta Petrescu și Gherghina Pleșa se străduiesc ca momentul să fie emoționant, cît mai greu de uitat, alegînd pentru toate cele 40 de clase manualele trebuitoare și, împreună cu diriginții fiecărei clase în parte, așezînd frumos, ordonat, pe pupitrul fiecărei bănci, toate cărțile care-l vor ajuta pe un elev să afle în nouă luni de școală învățăminte pe care lumea le-a aflat mai greu și într-un timp mult mai îndelungat. Prin unele clase, deja pregătirile s-au încheiat. În altele, continuă cu înfrigurare. La etajul întîi, de exemplu, într-o sală de clasă unde totul e pus la punct și absolut totul sticlește de curățenie, a mai rămas un singur lucru de îndeplinit și cu acela se ocupă Nicolae Crețan, pensionar, tată a trei elevi, Mariana, într-a opta, Nicolae, într-a treia, și Mihaela, în clasa a doua. Este, aceasta, chiar clasa în care urmează să învețe fiica sa cea mai mică și dacă părintele acesta grijuliu a încredințat-o pe directoarea Elena Nicola să n-aibă nici o grijă că tabla va fi vopsită de către el bine și la timp, desigur că omul, în timp ce lucrează, se gîndește, după cum singur ne și spune, că la tabla aceea urmează să răspundă de multe ori și Mihaela, și anume — după cum speră el — întotdeauna cu voce tare și cu fruntea sus. În altă sală, unde va învăța fiul său, Marin, Mioara Gurău și-a ales o răspundere mai pe potriva îndeletnicirilor sale de femeie ocupată cu grijile casei, și anume spălarea și curățirea fără milă a podelei pînă va ajunge în stadiul de luciu deplin de oglindă. „Foarte mulți părinți, ne spune directoarea școlii, lucrează la întreprinderea Autobuzul. Sînt oameni extraordinar de săritori, de înțelegători. Și sînt și foarte buni gospodari, fiindcă se pricep la toate. De-aceea școala arată cum și vedeți, ca un pahar...“.

Este limpede însă că pregătirile pentru începerea noului an școlar se fac nu numai aici, în curtea și clădirea Școlii generale 111, ci și prin casele cartierului, pe unde locuiesc cei aproape 1 300 de elevi ai școlii și unde putem presupune că se ascut creioane, se verifică închizători de ghiozdane, se vîntură, cu înfiorare, caietele pe ale căror coperți se înșiruie tabla înmulțirii rămasă neschimbată de la Pitagora încoace, ori că — avînd în vedere numărul mare al elevilor școlii — mămica vreunui viitor academician tocmai îi calcă acestuia cravata de pionier. Începe școala... Continente așteaptă să fie descoperite la lecțiile de geografie, marile bătălii istorice se vor desfășura exact în aceleași locuri, la aceleași date și vor avea aceiași învingători la lecțiile de istorie, la lecțiile de limba română subiectele se vor acorda, de bună seamă, cu predicatele și, se poate spune, clasicii literaturii române, Eminescu, Creangă, Caragiale se pregătesc pentru începerea anului școlar așteptînd să fie învățați, numai de nota zece, de către elevi. Toate acestea se vor întîmpla, începînd de peste o zi, la Școala generală 111 din cartierul Giurgiului, ca în toate școlile țării, dealtfel, unde învățătura va crește oameni de nădejde și se va răspîndi ca o flacără multiplicată în mii de oglinzi.

D. CONSTANTINESCU

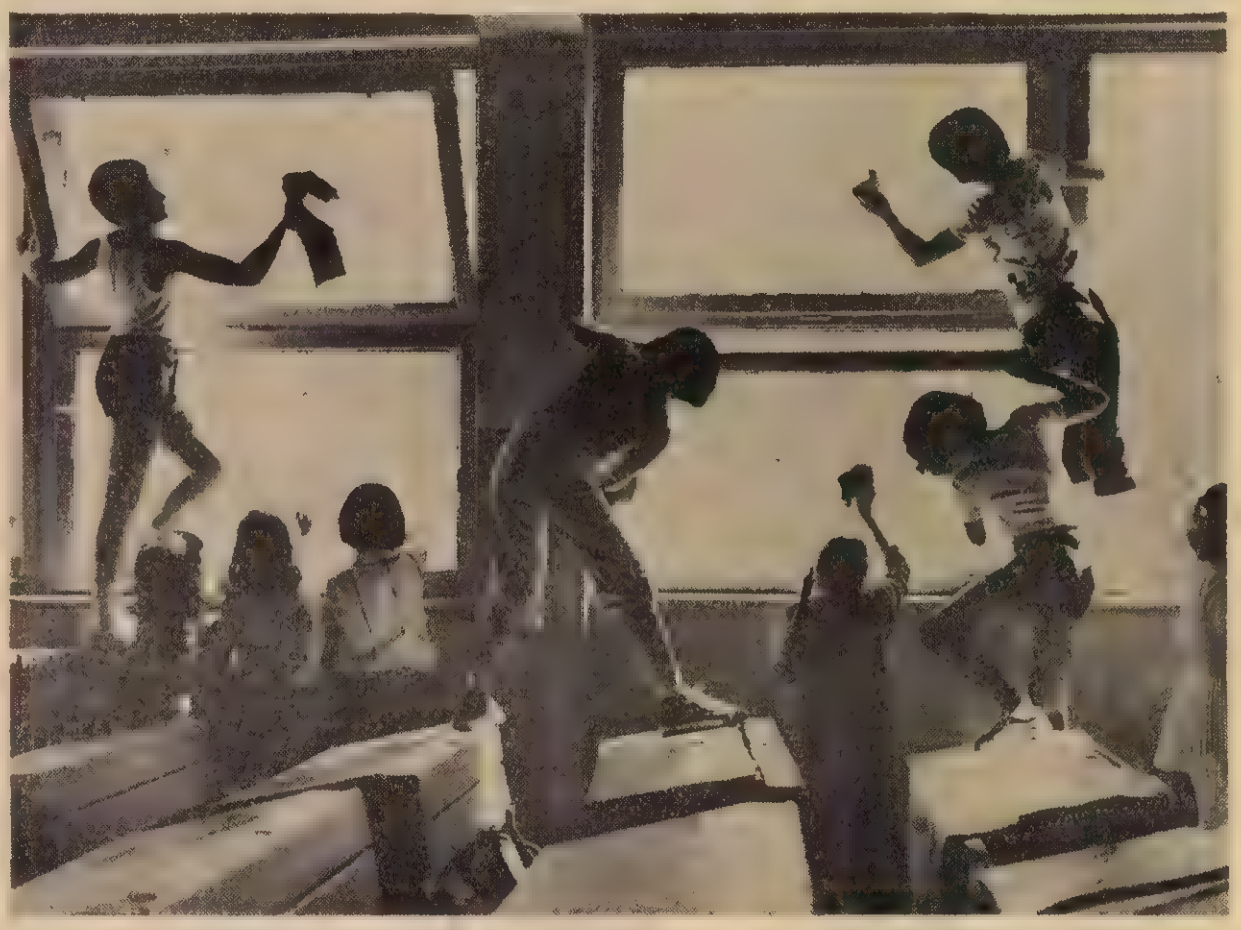

La Școala generală nr. 111 din București se fac ultimele retușuri pentru primirea „bobocilor“

Un oraș pentru învățat carte: Cluj-Napoca

(Urmare din pagina 1)

următorii ani la 5 820 și, respectiv, 5 000 locuri. Cu prilejul vizitei de lucru din toamna lui 1972 și în cuvîntarea rostită la Cluj-Napoca cu ocazia deschiderii anului universitar, tovarășul Nicolae Ceaușescu a cerut învățămîntului să realizeze o integrare mai organică cu cercetarea și producția. Ce s-a realizat ? Iată, lîngă cel mai mare combinat de utilaj greu al Transilvaniei, care se ridică în prezent pe platforma industrială Someș-Nord s-a mutat, nu o catedră, ci o întreagă facultate. Cadrele didactice și actualii studenți de aici, care în scurt timp vor deveni specialiști ai combinatului, desfășoară în comun cercetarea științifică și fac practică chiar în halele ce azi sînt încă șantier. Și nu este singurul aspect. Putem vorbi și despre cele cîteva sute de contracte cu unitățile economice. În același timp, o altă facultate a institutului, Electrotehnica, se pregătește să-și construiască un nou sediu. Firește tot lîngă o mare platformă industrială, aflată și ea în fază de investiții. E vorba de platforma electronicii, locul unde vor fi concentrate toate unitățile clujene de profil.

Școala generală nr. 17 din cartierul Mănăștur, Cluj-Napoca, își așteaptă „oaspeții“

Întinerește și Institutul agronomic Dr. Petru Groza cu toate că în acest an universitar va împlini 110 ani de la înființare. Are azi 2 200 de studenți și 105 laboratoare la sediu și multe altele pe cîmpiile țării. Pentru înnoirile acestei toamne s-au cheltuit deja 10 milioane de lei, plus înnoirile făcute prin activitatea patriotică a studenților și a întregului personal al institutului.

Toamna aceasta, alte 15 milioane de lei vor fi investite, cu prioritate, pentru dezvoltarea fermelor zootehnice.

Și Universitatea își așteaptă cei 11 000 de studenți cu noutăți. În acest an, cînd se împlinesc 60 de ani de la înființarea universității românești din inima Transilvaniei, numai pentru procurarea de aparatură și utilaj de laborator s-au cheltuit peste 7 milioane lei.

La Institutul medico-farmaceutic mai vechile preocupări de modernizare a procesului de învățămînt prind hotărît contur. Este vorba de noile cursuri de biologie celulară, sociologia medicinei și biotehnică.

În învățămîntul școlar, pentru îmbogățirea bazei materiale din județ, bază care dispune de peste 9 000 de cadre didactice, s-au cheltuit 9 milioane de lei. În prezent, în școlile județului Cluj există 386 de laboratoare, 322 de ateliere școală, 308 cabinete pentru diferite discipline și 111 săli de gimnastică. Sintetizînd doar zestrea, adăugată anul acesta, amintim cele 40 de săli de clasă, 2 săli de gimnastică, peste 300 de locuri în internate, 1 320 de locuri în ateliere și altele.

Lucrul în echipe alcătuite din elevi sau studenți și cadre didactice a devenit cotidian, însemnînd un mare cîștig în formarea viitorilor specialiști.

Pentru străvechea Napocă, oraș care în viitorii ani va depăși 300 000 de locuitori, toamna universitară are o semnificație aparte. În marea adunare populară din piața dominată de statuia ecvestră a lui Mihai Viteazul, Clujul raportează cu mîndrie secretarului general al partidului că indicațiile date cu șase ani în urmă au fost îndeplinite exemplar.

Românul Ștefan Odobleja, părintele legitim al cibernetici

Dispare un om, rămîne o operă

Săptămîna trecută, la Drobeta-Turnu Severin, a murit în pragul vîrstei de 76 de ani medicul Ștefan Odobleja, creatorul și părintele legitim al ciberneticii. Suferind de mai multă vreme, trăind sub osînda bătrîneții, marele cercetător român s-a stins cu foarte puțin timp înainte de a se bucura de deplina consacrare a activității sale științifice. O boală nemiloasă l-a smuls din mijlocul nostru la numai cîteva zile după succesul de răsunet înregistrat de comunicarea sa la cel de-al IV-lea Congres internațional de cibernetică și cu puțin timp înainte de apariția ediției românești revizuite a lucrării sale „Psihologia consonantistică și cibernetica".

Modest și puțin sociabil, uitat și ignorat multă vreme, aproape necunoscut înainte de război și mult timp după aceea, Ștefan Odobleja a fost redescoperit cu pasiune în ultimii ani, mulțumită grijii permanente pe care țara noastră o acordă oamenilor de știință, activității lor trecute și prezente. Înconjurat cu dragoste și prețuire de confrați, chemat să-și prezinte lucrările în cadrul unor înalte foruri științifice, Ștefan Odobleja a fost invitat adesea să părăsească lumea singurătății sale și să-și dezvăluie plenar marile sale disponibilități în domeniul studiilor și cercetărilor de psihologie și cibernetică.

Beneficiind de multă înțelegere și solicitudine în numeroase centre științifice ale țării, Ștefan Odobleja a cunoscut, din păcate, o mai modestă prețuire în orașul său de baștină, aici unde organele locale ar fi trebuit să manifeste o mai atentă preocupare pentru traiul de toate zilele și activitatea acestui creator de excepție.

Medicul Ștefan Odobleja s-a născut dintr-o familie de țărani, la 14 octombrie 1902, în comuna Valea Izvorului din județul Mehedinți. Urmează liceul la Drobeta-Turnu Severin și facultatea de medicină la București. Cei care i-au fost colegi și l-au cunoscut în acea perioadă ni l-au descris — așa cum am mai avut prilejul să o spunem — ca pe un tînăr deosebit de înzestrat, pasionat pînă la absurd de medicină, psihologie și fizică, un permanent al sălilor de lectură, un temut polemist în cadrul cercurilor științifice. Încă de pe băncile facultății, Ștefan Odobleja critică vehement teoriile psihologiei la modă, condamnînd în mod deosebit anatomismul și simplismul asocianismului, precum și marele tam-tam iscat în jurul teoriei actului reflex. El își va expune cu curaj primele sale păreri în legătură cu actul gîndirii, stabilind o filiație strînsă între fenomenele fizice și cele ale sistemului nervos, considerat de el ca o mașină electronică. Interesant de remarcat că printre dascălii săi s-a numărat și profesorul universitar Nicolae Paulescu, celebrul medic și filolog — un alt mare nedreptățit al sorții — creatorul pancreinei, viitoarea insulină, descoperire prioritară atribuită ulterior, pe nedrept, unui cercetător american.

După terminarea studiilor universitare, Ștefan Odobleja lucrează ca medic militar în mai multe garnizoane din București, Brăila, Lugoj și Drobeta-Turnu Severin. Cercetările medicale întreprinse în această perioadă îl fac să încredințeze tiparului cîteva comunicări științifice de o deosebită originalitate : „Un nou semn de pleurezie", „Percuția cordului" (metoda de diagnostic care bazată pe consonanța sunetelor), „Percuția și fonoscopia ficatului". În 1935 publică la Paris în editura „G. Doin" lucrarea „La Phonoscopie, nouvelle méthode d'exploration clinique", care conținea în

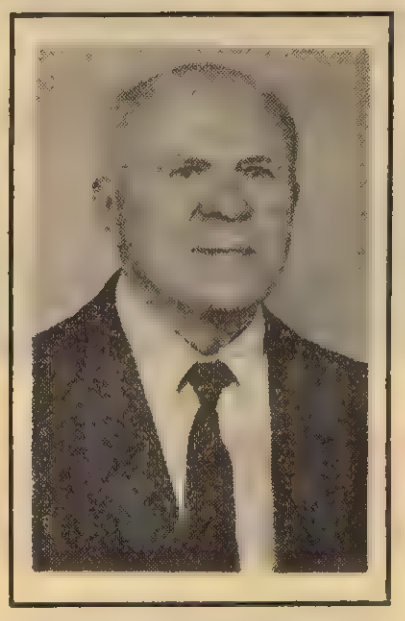

germene cîteva din principiile viitoarei sale „Psychologie consonantiste", lucrare cu peste 800 de pagini, tipărită la Lugoj și difuzată prin „Librairie Maloine" din Paris.

Unică la vremea respectivă, lucrarea a stîrnit, cum era de așteptat, numeroase controverse. Pentru întîia oară în lume un om de știință vorbea despre mecanizarea gîndirii, despre realizarea gîndirii instrumentale, propunînd elaborarea unor mașini investite cu memorie logică, apte de a stoca informații, de a judeca omenește. O amplă viziune cibernetică îl conduce la ideea posibilității realizării complete a „psihicului" pe cale artificială. „Este o consecință a legii reversibilității care ne permite să mecanizăm gîndirea, să realizăm gîndirea instrumentală, gîndirea tehnică sau telenicizată, gîndirea artificială și provocată (Psychologie consonantiste, vol. 2, pag. 733). Savantul român prevede și apariția creierelor artificiale și importantele lor consecințe pentru societatea umană, precizînd între altele că acest soi de inteligență fabricată va însemna „o creștere considerabilă a randamentului gîndirii, a cărei productivitate și eficacitate se va însuti" (op. cit. pag. 734).

Dar a intervenit cea de-a doua conflagrație mondială și nimeni n-a mai avut răgazul necesar pentru a cerceta îndeaproape lucrarea medicului român. Nimeni sau aproape nimeni, deoarece, așa cum s-a dovedit ulterior, „Psihologia consonantistă" a format un serios obiect de studiu pentru un grup de cercetători americani. În 1948, deci la zece ani după publicarea acestei cărți, apare sub semnătura lui Norbert Wiener, în Statele Unite, celebra lucrare „Cibernetica sau control și comunicație la animal și om". În prefața volumului, autorul indică și unele surse bibliografice, dar „uită" cu desăvîrșire să o pomenească și pe cea aparținînd medicului român. În lume apar primele creiere artificiale, și abia apoi Ștefan Odobleja, ajungînd în situația de a cunoaște în mod direct cartea lui Norbert Wiener, constată, consternat, că între lucrarea sa și cea a savantului american există nu numai puncte de convergență, nu numai idei și principii asemănătoare, ci pur și simplu, similitudini frapante și derutante. Dar, la data respectivă, Ștefan Odobleja se afla în imposibilitatea de a angaja o dispută polemică. Este de ajuns să amintim numai faptul că, nu puțină vreme, cibernetica a fost etichetată în unele țări drept o disciplină absurdă, dezumanizantă.

Primele articole consacrate autorului de drept și de fapt al ciberneticii au fost scrise, paradoxal, nu de către oameni de știință, ci de gazetari. Primul a apărut în revista „Tribuna" din Cluj, iar următorul în „Flacăra". S-a scris, în primul rînd, despre importanța „Psihologiei consonantiste" și mai puțin despre autorul lor, omul, bărbatul și marele savant Ștefan Odobleja.

Am avut prilejul de a-l cunoaște în primăvara anului 1974, cînd mai multe persoane ne-au semnalat destinul tragic al „Psihologiei consonantiste". L-am vizitat atunci în unica sa căsuță, aruncată în hotarul orașului, și l-am găsit singur, ca de obicei, bucuros și nedumerit de prezența noastră de loc așteptată. Era un om mic de statură, amabil și prietenos, purtînd toată vremea în lumina ochilor căldura și naivitatea dulce a oamenilor predispuși pentru visare și meditații solitare. Vorba repezită și gesturile sale rupte îi trădau excesiva timiditate. Și, în general, dificultatea de a susține o conversație fluentă în afara problemelor strict științifice. Tiranizat de foarte timpuriu de ideea lucrărilor sale, Ștefan Odobleja s-a dovedit dintotdeauna inactiv și neștiutor în diplomația vieții, generos cu alții și neatent cu sine însuși, naiv și credul, direct și neprotocolar, tot atîtea trăsături proprii adesea firilor alese, omului de creație, închis în laboratorul minții sale, hărăzit să-și călăuzească destinul pe pistele accidentate ale ideilor novatoare. Am înțeles apoi, cunoscîndu-l mai bine, că după o viață zbuciumată și ingrată, își mutase sufletul său mare într-o lume născută și hrănită numai din muncă pasională și planuri sacre.

Articolul nostru a avut darul de a suscita atenția unor cercuri de specialiști, care au făcut, totuși, extrem de puțin pentru cercetarea atentă, metodică a operei sale monumentale.

E adevărat, în cîteva rînduri, Ștefan Odobleja a fost chemat pentru a participa la întrunirile științifice organizate de Academia Republicii Socialiste România, cucerind simpatia și interesul unor personalități ale vieții noastre științifice. Recent, profesorul Mihai Drăgănescu, într-un articol publicat în „Contemporanul", închinat unor precursori români ai ciberneticii, ținea, între altele, să precizeze : „Importanța lucrării lui Șt. Odobleja pentru gîndirea științifică și filozofică românească nu mai poate fi trecută cu vederea, cu atît mai mult cu cît putem pretinde că el a elaborat pentru prima oară în lume o viziune cibernetică generalizată. Nu a elaborat cibernetica ca știință conturală, dar nu cunoaștem înainte de Norbert Wiener un moment mai semnificativ în istoria ciberneticii".

Aflăm cu tîrzie bucurie că la editura „Scrisul românesc" din Craiova urmează să apară lucrarea lui Ștefan Odobleja „Psihologia consonantistică și cibernetica", studiu polemic în care autorul probează cu argumente îndubitabile paternitatea ciberneticii, și care, prin forța aceluiași destin tragic va apărea postum.

Printre cei care au cercetat îndeaproape opera savantului severinean, și i-au recunoscut deopotrivă marea ei valoare și utilitatea practică, se numără și cercetătorii Stelian Bajureanu, inginer la Institutul de reactori nucleari energetici din Pitești, și Titus Dumitrescu, coordonator științific al colectivului pluridisciplinar pentru construirea noului calculator românesc „Super Felix". Convorbirea pe care am avut-o cu aceștia din urmă va forma obiectul unui interviu pe care îl vom publica într-un număr viitor al revistei noastre.

Printre cei care au avut cinstea și dramaticul prilej de a vorbi cu Ștefan Odobleja pînă în ultimele clipe ale vieții acestuia s-a aflat și inginerul Stelian Bajureanu. El mi-a mărturisit că a ajuns să cunoască opera medicului severinean prin mijlocirea articolului publicat în „Flacăra", că, apoi, folosindu-l pentru lucrarea sa de doctorat, a putut constata, nu fără stupoare, că „Cibernetica" lui Norbert Wiener este departe de a întruni virtuțile și însemnătatea mondială ale tratatului scris de savantul român.

Mai aflăm că între 21 și 25 august, anul acesta, medicul Odobleja urma să susțină o comunicare la cel de-al IV-lea Congres internațional de cibernetică de la Amsterdam, dar, țintuit la pat, a fost nevoit să rămînă în țară. Misiunea a revenit inginerului Stelian Bajureanu.

— Prezentarea comunicării „Unitate și diversitate în cibernetică" — ne mărturisește inginerul Bajureanu — a produs senzație de îndată. Într-un moment în care cibernetica a ajuns la un impas, „cibernetica generalizată" (noua denumire dată de Odobleja psihologiei consonantiste) oferea soluții neașteptate, în special prin elaborarea conceptului de ghidare. Numeroși participanți și-au exprimat dorința de a cunoaște în traducere lucrările compatriotului nostru. Foarte mulți și-au dat seama că congresul trebuia să aniverseze nu 30 de ani, ci 40 de ani de la nașterea ciberneticii. Savantul olandez Rudail, șeful secțiunii, a ținut să încheie cu aceste cuvinte : „...aveți un om de aur, merită o statuie de aur".

Prin același joc teribil al hazardului, al unui destin tragic și neomenos, savantul Ștefan Odobleja a aflat despre marele succes dobîndit de lucrarea sa la Amsterdam în preziua morții. „E bine, dar e prea tîrziu..." Au fost ultimele sale cuvinte.

Destinul tragic care a urmărit timp de o viață activitatea cercetătorului Ștefan Odobleja rămîne, așa cum am ținut să o scriem, un caz singular cu totul străin actualelor condiții de muncă și de viață asigurate de statul și partidul nostru oamenilor de știință, de neconceput în situația în care țara noastră investește sume considerabile pentru prosperitatea cercetării științifice, cînd, mai mult ca oricînd, se întreprind eforturi statornice pentru restituirea valorilor autentice, pentru repunerea în drepturi a unor creatori urgisiți în anii trecutului, pentru fructificarea și cinstirea întregii moșteniri științifice și culturale a poporului nostru.

Posteritatea va judeca, desigur, meritele capitale ale savantului român, dar să nu uităm că opera postumă datorată lui Ștefan Odobleja cuprinde nu numai lucrarea în curs de editare, ci, deopotrivă, zeci de pagini în manuscris. Cercetarea și publicarea acestui uriaș tezaur de gîndire va fi ultima îndatorire omagială pe care o datorăm celui care a fost și va rămîne veșnic în patrimoniul științific universal, românul Ștefan Odobleja, creatorul de drept și de fapt al ciberneticii.

LIVIU TIMBUS ■

ARCALIA, locul unde nu se întîmplă nimic, deși atîtea stau să se întîmple

La Arcalia, în județul Bistrița-Năsăud, se află un interesant parc dendrologic, înființat la sfîrșitul secolului trecut într-un vechi meandru al Sieului. Arhitectura parcului este în stil peisager, în stilul parcurilor engleze caracterizate prin imitarea frumuseților naturii, și prin izbutite efecte de culoare, de lumină, de detalii pitorești, romantice.

Din anul 1964, parcul și clădirile se află sub administrația Universității Babeș-Bólyai din Cluj-Napoca, aici funcționînd Centrul de cercetare al Facultății de biologie-geografie și geologie, sub conducerea prof. dr. doc. Dumitru I. Roșca. De menționat faptul că atît parcul cît și laboratoarele urmăresc îmbinarea activității didactice cu cercetarea științifică și aplicarea rezultatelor în practică.

După ce am vizitat parcul, după ce i-am admirat frumusețile, am discutat cu specialiștii acestui centru științific despre eficiența studiilor pe care le efectuează. Și, spre surprinderea noastră am aflat că un adevărat „filon de aur" este neglijat, că rezultatele cercetărilor rămîn nevalorificate, că numeroși beneficiari virtuali le privesc cu o surprinzătoare indiferență. Dar să dăm cuvîntul specialiștilor prezenți la Arcalia în timpul vizitei noastre.

Pante Gherghel, biolog : „Abordăm probleme de sericicultură, respectiv, ne preocupă creșterea viermelui de mătase, de dud și de ricin. Despre dud nu prea sînt multe noutăți. Despre ricin, însă, da. Se crede încă de către unii specialiști că ricinul nu poate crește în această parte a țării. Noi îl creștem, și, de vreo șase ani, cu bune rezultate. Este drept că în toamnele cu brume timpurii, nu reușește să fructifice. Dar, pentru creșterea viermilor de mătase se dovedește corespunzător. Cum spuneam, avem o asemenea cultură. Am purtat discuții cu Stațiunea sericicolă din Capitală și urmează să participăm la o activitate comună pentru a convinge unitățile agricole de stat și cooperatiste din această parte a țării că ricinul se poate cultiva cu bune rezultate pentru creșterea viermilor de mătase. În ce privește viermele de mătase al dudului am avut un contract cu Institutul de chimie pentru stimularea creșterii producției de mătase cu ajutorul unor biostimulatori. Avem în acest scop o convenție prin care aplicăm noile metode la fermele de la Leu-Dolj, Maglavit-Dolj. Încercăm să ne ocupăm și de combaterea dăunătorilor tot cu ajutorul biostimulatorului, mă refer la gîndacul de colorado, la fluturele verzei. Cred însă că ar trebui să se acorde mai multă atenție rezultatelor cercetărilor noastre de către cei interesați de realizarea unui progres și în acest domeniu de activitate".

Dr. Tiberiu Osvath : „Secția botanică a Centrului nostru de la Arcalia colaborează și cu catedra de fiziologia plantelor și cu Centrul de cercetări biologice din Cluj-Napoca. Ne preocupă studierea acțiunii unor agenți fizici și chimici asupra porumbului, cercetare pentru care avem un contract cu M.A.I.A. Tratăm porumbul și urmărim efectul, în scopul creșterii producției la hectar. Rezultatele de pînă acum sînt promițătoare, în sensul că, trecînd de la faza de laborator la faza de cîmp, producțiile au sporit evident. Efectuăm o seamă de studii hidrobiologice pe lacurile piscicole din cîmpia Transilvaniei, urmărind combaterea „înfloririi" apei, înflorire ce dăunează producției piscicole. Studiile le realizăm împreună cu Centrul de cercetări biologice din Cluj-Napoca la Geaca și Cătina, în județul Cluj. Avem, de asemenea, un contract cu Plafarul pentru stimularea substanțelor active din unele plante medicinale precum și pentru introducerea în cultură a unor plante medicinale care cresc, pînă în prezent, spontan".

Pavel Găian, cercetător geograf, directorul adjunct al centrului de cercetări : „Am efectuat o seamă de lucrări, ca de exemplu cartarea proceselor de versant și eroziunea de soluri din județul Bistrița-Năsăud, lucrare ce poate fi folosită la stabilirea celor necesare pentru ameliorarea solurilor și zonarea culturilor agricole, în scopul obținerii unor recolte mai bune. Dar, tovarășii de la Direcția agricolă a județului nu prea vin pe la noi. Am fost la dînșii, n-am reușit să-i convingem de importanța lucrării. Motivarea : nu sînt fonduri. Le-am propus atunci o convenție, deci fără plată, în cadrul planului nostru de cercetări, și tot n-am fost auziți. Deși i s-a sugerat Direcției județene pentru sistematizare de către catedra de geografie a Universității Cluj-Napoca și Filiala Academiei să realizăm un studiu complex al tuturor localităților județului Bistrița-Năsăud în vederea sistematizării lor, aceasta avînd în vedere faptul că noi cunoaștem foarte bine județul, sus-numita direcție a contractat lucrarea cu Bucureștiul. Mai dispunem de un studiu efectuat de geologii noștri, privind valorificarea tufurilor vulcanice, dar nici acesta nu s-a bucurat de un destin mai fericit. L-am prezentat Fabricii de prefabricate din Bistrița, însă directorul de aici ne-a spus că a contractat un studiu similar cu o instituție din Pitești, respectiv, un studiu pentru descoperirea tufurilor vulcanice sau ceea ce noi am realizat deja ! Echipa noastră a localizat zăcămintele de tufuri, demonstrînd și proprietățile lor antifonice și antiacvatice. Stau lucrările noastre în sertare și nimeni nu vine să le vadă măcar, să poată fi valorificate. Nu pot înțelege în nici un fel această situație".

Iată o situație cam ciudată. Să ai la îndemînă un asemenea grup de specialiști, să te bucuri de bunăvoința și străduințele lor și să fii pasiv față de atitea realizări. O situație paradoxală la care edilii județului Bistrița-Năsăud ar trebui să mediteze și față de care să-și schimbe radical atitudinea. În așteptarea unor vești mai bune de la Arcalia, le urăm specialiștilor spor la muncă.

S. RADU ■

SUB ZODIA CIVILIZAȚIEI SOCIALISTE

Un oraș la țărmul viitorului

SULINA, port liber

La Sulina, „acolo unde Dunărea își pierde apa și numele în mare", e un rai al vacanțelor. E un rai pentru cei — încă mulți — cu vocația retragerii anahoretice în natură, departe de hoteluri de lux, de plaje sufocate de trupuri, de larma claxoanelor, de ringuri de dans. În Sulina e un singur hotel, un singur restaurant „cu pretenții" (care se cheamă, desigur, „Marea" și în care, între culorile care-l decorează, dominant, desigur, e albastru), sînt însă, din iunie și pînă-n septembrie, mii de turiști, care dublează, practic, populația orașului. Un confrate a calculat că brutăriile locului, în „sezon", își sporesc vertiginos, ca să zicem așa, cifra afacerilor (de la 1 800–2 000 la 4 000–5 000 kg de pîine pe zi), la fel se întîmplă cu chioșcurile alimentare și cu celelalte restaurante (căci mai sînt, desigur, și altele, pe lîngă „Marea"), aprovizionate de greoaiele ceamuri ce fac drumul Tulcea-Sulina, un drum de 40 de mile sau 65 de kilometri. Se perindă pe-aici, din iunie pînă-n septembrie, cam 4 000–5 000 de turiști, dacă nu și mai mulți, ocupînd, din zori, străzile asfaltate sau pietruite cu calcar, deci cu osemintele munților Dobrogei, care coboară perpendicular spre țărmul Dunării. Unsprezece străzi perpendiculare pe Dunăre, șase străzi paralele cu fluviul. De-a lungul lor, case placate cu lemn, case cu șacnașiul suspendat în consolă deasupra trotuarelor, case micuțe, invadate de nalbă și trandafiri, case-jucării, colorate, romantice, sciiciate, vechi, dar și blocuri, cvartale de blocuri, mari cuburi de beton și sticlă, uneje gata, altele în construcție, înglobînd sute de apartamente moderne. Apoi o piață cu tarabele umbrite de mari pălării de pînză (aici se vînd, printre altele, pești, deci iată că la Sulina se poate găsi și pește, se mai vînd și alte „specialități", cum ar fi „ciulinii de baltă" cu miez moale și alb, cu gust de castane), dar și magazine de ținută modernă. Înzestrate cu tot ce trebuie. Apoi un minaret, al cărui fus ascuțit arde în soarele dimineții ca focul, apoi turla unei biserici, ametită și ea de soare, cu acoperișul umflat în bulb, ca un fruct de aur gata să cadă din cer, apoi bărci, bărci cu pînze, dar și uriașe vapoare, nave sub toate culorile și pavilioanele, lîngă freamătul de mare șantier al noului port în plină construcție. Apoi șevaletele de pictori (ai zice că cel puțin unul din doi turiști este pictor !), apoi hale industriale impregnate de izul pătrunzător al peștelui, apoi kilometri întregi de năvoade întinse pe chei sau pe garduri, impregnate cu aceleași mirosuri, apoi parfum de plante de apă, suspin dulceag de harmonici, ger strălucitor și pur, reverii exotice. Aceasta e Sulina, „Europolis"-ul lui Jean Bart. O recunoașteți oare ?

Ca s-a recunoaștem, ca s-o descoperim — sau redescoperim — e bine să venim aici odată cu toamna, cînd viața localul, scuturată de ocupația „sezoniștilor", se restaurează în liniile, formele și culorile ei reale. Dar și atunci ea se destăinuie anevoie. Scuturat de turiști, de umbrele de soare, de urletele de tranzistori sau de copii răzgîiați, limpezit de vizionea metaforic-scînteietoare sau aspru-gălăgioasă a vacanței, peisajul, la prima vedere, capătă o anume tristețe, tristețea parcului care așteaptă pietoni sau care este părăsit de pietoni. Orașul, al zice, e mort, orașul acesta nu trăiește decît în vacanțe. Dar orașul acesta are o viață a lui, despre care merită să se știe. O are, e drept, nu prea de mult, fiindcă, pînă nu prea demult, orașul acesta, această străveche cetate a Dunării, știută din primul mileniu al erei, această somptuoasă poartă a mării spre deltă, știută de toate corăbiile, din toate timpurile, de la cele feniciene, grecești, romane și genoveze pînă la marile nave cu zbaturi ale vremurilor moderne, a fost, într-adevăr, un lung răstimp istoric, un oraș mort.

Un oraș, cîndva, plin de viață, dar cu viața legată de capriciosul flux și reflux al afacerilor (portuare, negustorești, de contrabandă, de bursă) ce treceau peste capul lui, decise de alții, profitabile pentru alții. Un oraș care, cînd veacul înșelătoarelor „boom"-uri s-a frînt, asemenea unui pod surpat sub talazuri, se scufundase în mil, într-un greu mîl istoric, în mîlul unui somn din care părea să nu se mai poată deștepta niciodată. Un oraș scufundat în mîl și nisip, în valurile grele de nisip azvîrlit de mare, desăvîrșind risipa și paragina, lîngă portul deșert, fără nave, cu speranțele eșuate cu într-un banc de nisip. „Da, da ! Orașul acesta e condamnat... scria Jean Bart. Poarta Sulinei se închide complet și pentru totdeauna... Sulina va însemna pe hartă un mic sat de pescari uitat pe țărmul mării. Fantoma fostului oraș de la poarta Dunării va aparea poate cîndva în viitor. Cine știe peste cîte veacuri se va răscoli țărîna acestui morman gol de furnicar"...

„S.O.S. ! I Salvați Sulina !", clama, chiar și cu numai cîțiva ani în urmă, într-un reportaj publicat în 1969, un confrate, dezolat de tabloul unui oraș pe care oamenii, mai cu seamă cei tineri, îl părăseau. Dar iucrurile, între timp, se urniseră, orașul își smulsese ancora din nisip, apele istoriei reveniseră, mai bogate, mai repezi, mai cuprinzătoare și mai fertile ca niciodată.

După 1970, ne spune Ioan Costin, primarul Sulinei, mai precis după vizitele secretarului general al partidului, orașul („oraș", pînă atunci, doar cu numele, de fapt „un mic sat de pescari uitat pe țărmul mării") a devenit, cu adevărat, un oraș, un oraș al acestei epoci, revelînd, în panoramele-i largi ca și în detaliu, în peisaj ca și în viața oamenilor, în calitatea ei, în speranțele ei, dimensiuni care țin de un nevisat viitor. Sulina, orașul care trăia în trecut, în istorie, orașul care, de fapt, trăia dincolo de istorie, adică trăia, mai exact murea, într-un timp vetust, perimat, bizar, străbătut, chiar și în vremurile moderne, de o senzație de arheologie, apăsătoare ca și nisipul, hrănind o întreagă literatură a nostalgiilor, o întreagă literatură de „plins al ruinurilor", de la „Europolis"-ul lui Jean Bart la „S.O.S."-ul din 1969, trăiește și respiră acum, pentru prima oară de cînd se știe, în viitor. Într-un viitor care, sub presiunea acestor din urmă ani, cei mai dinamici, cei mai vii ca impetuozitate a dezvoltării, ani al căror focar de idei și faptă este Congresul al XI-lea al partidului, devine, vertiginos, prezent, devine, accelerat, faptă vie.

Transformările acestor ani sînt atît de mari încît, pentru cei care n-au uitat înfățișarea de pînă mai ieri a orașului, cu farmecul său nostalgic, Sulina de astăzi pare altfel, ca și o fotografie ce încă păstrează un chip știut, familiar, dar retușat, redevelopat, mărit, întinerit, luminat altfel, pus într-o ramă nouă. Industria localului, cîndva, a însemnat portul (incrementii apoi, devenit un simplu accident pitoresc al țărmului) și pescuitul. Industria pescuitului a devenit abia în anii din urmă, în sensul propriu, socialist al cuvîntului, o **industrie**, întreprinderea piscicolă a Sulinei fiind astăzi una din cele mai mari din țară, la țărmul ei poposind mari vase de pescuit, descărcînd toate speciile de pești ale deltei, de la uriașii moruni și nisetri pînă la delicatul șalău, la biban și plătică, ce iau drumul prelucrării industriale. În 1974 a intrat în producție o fabrică de conserve de pește, în care lucrează cîteva sute de localnici : Nicolae Malihin, Iacob Haichin, Irina Andrei, Ana Marcu, bărbați și femei care pînă mai ieri ar fi rătăcit (și chiar rătăceau !) pe alte cărări, pe alte ape, spre alte zări, căutîndu-și norocul cît mai departe de steaua de nenoroc a locului, sînt acum muncitori și tehnicieni într-o fabrică nouă, înzestrată cu utilajul cel mai modern. Cei ce-și mai amintesc de cherhanalele de ieri, cu oameni anemiați, minuind toporul și cuțitul în mirosul fetid de putrefacție, nu-l vor mai recunoaște pe vechii pescari, muncitori al fabricii, îmbrăcați în halate albe, plimbîndu-se prin halele curate și supraveghind cu gesturi cumpănite aparatele și mecanismele automate de prelucrare. Alți localnici, femei, mai ales, nevestele pescarilor plecați pe mare, muncesc la confecționarea „cavourilor de Sulina" (altă nouă industrie, de redutabilă marcă, cunoscută în multe țări), alții muncesc la Șantierul de reparații navale al Administrației fluviale a Dunării de jos, șantier care, în ultimul timp, s-a extins, s-a modernizat, și-a înnoit locuit și el vechea ramă, pregătindu-se să peste puțin, să și-o schimbe și pe cea nouă. Programele de dezvoltare prevăd, ni se spune, creerea unor capacități de producție prin care lucrările de reparații de nave să atingă 15 000 tdw. La ceas ! de față, cu alte cuvinte, în șantierul de reparații navale, de fapt de jur-împrejurul lui, ocolindu-l pe o vastă platformă, s-a deschis un alt șantier, cel al construcției, de cîteva ori mai mare decît vechiul grup de ateliere cu ziduri de culoarea șofranului și acoperișuri de tablă oxidată. Ca să cuprinzi panorama noului șantier ar trebui s-o privești de sus, fie urcînd cele 96 de trepte ale turnului vechiului far al Sulinei (de pe creștetul căruia, undeva, către larg, se poate vedea platforma viitorului far, mai mare și mai modern), fie ridicîndu-te pe aripi de pescăruș.

Sînt mai puțini pescărușii în Sulina, mai puțini decît în patriarhala Sulină a lui Jean Bart, în schimb aerul se zbate sub înmiădierile sonore ale sirenelor industriale, ale sirenelor de nave. Vechiul port, extins și modernizat, primește, anual, prin noua sa poartă (pentru a cărei deschidere, ni se spune, s-a săpat, în mare, pe o distanță de vreo opt kilometri !) mii de nave, sub toate pavilioanele, multe din ele de mari tonaje. O profeție a specialiștilor C.E.D.-ului (Comisia europeană a Dunării) din vechea Sulină : prin Sulina nu vor putea trece niciodată vapoare mai mari de 10 000 tdw. O realitate curentă a zilei de azi : piloții Dunării de jos conduc, prin canalul Sulinei, „fără probleme", nave de 50 000–55 000 tdw. Și aceasta înseamnă numai un început. Fiindcă Sulina — orașul care trăiește în viitor — își construiește, la ceasul de față, un nou port, care o va situa, spun cifrele, printre marile porți maritime ale continentului. Un port a cărui capacitate de tranzit va fi, în final, de 3 milioane tdw. Un port a cărui primă etapă (1,5 milioane tdw) e în plină construcție, antrenînd o puternică flotă de drăgi, remorchere, agregate hidrotehnice, uzine plutitoare sau uzine de uscat, într-o bătălie al cărei ecou a cuprins, practic, întreg orașul, suspendat cu respirația de fiecare mișcare a cetăților de oțel ce transformă pămîntul, fluviul și marea.

Noul port al Sulinei, a cărui construcție a fost indicată de tovarășul Nicolae Ceaușescu, va însemna o mare capacitate de depozitare, manipulare, comercializare și industrializare a mărfurilor, fără percepere de taxe vamale, fiscale și impozit. La ultima vizită făcută aici, în luna iulie anul acesta, secretarul general al partidului a indicat ca, începînd cu 15 august a.c., portul Sulina să funcționeze ca port liber, cerînd, în acest scop, să se acorde întreaga atenție amplasamentului diferitelor hale și depozite, realizării lor prin soluții constructive rapide și ieftine, dotării întregii zone cu mijloace moderne de transport și de ridicat, capabile să asigure efectuarea promptă a operațiilor de manipulare a mărfurilor, cum și cu servicii specifice zonelor libere. S-au indicat, în acest context, facilitățile care trebuie acordate statelor și firmelor străine, pentru construcția de dotări portuare necesare depozitării, conservării și industrializării mărfurilor, s-au indicat, de asemenea, sarcinile complexe, de mare întindere și de mare răspundere, care vor reveni viitoarei administrații în buna funcționare a portului liber. Roadele acestei vizite de lucru, ca și cele ale anterioarelor vizite ale secretarului general al partidului, se vădesc a fi, pentru Sulina, de o unică anvergură și bogăție, cu scadență în viitorul imediat. Portul golit de viață de pînă mai ieri, portul-epavă, scufundat în mîl și nisip, pe lîngă care fluviul, călătorind către mare, trecea cu indiferență de transoceanic pe lîngă un țărm deșert și necunoscut, se leagă de respirația lumii, o timpului, se leagă de respirația amplă a viitorului.

Sulina — un oraș la țărmul viitorului. Sulina, „micul sat de pescari uitat pe țărmul mării", este azi un oraș al muncitorilor și tehnicienilor, al operatorilor, frigotehnîștilor, elevatoriștilor, al constructorilor-specialiști, al piloților de înaltă clasă, al celor care, peste puțin, vor comanda nouă și marea mișcare a portului, a șantierului de reparații navale, a industriilor viitorului. Asemenea oameni au, în chip firesc, alte exigențe față de viață. Coliba pescărească sau căsuța de paiantă, placată cu lemn, nu mai satisfac. Pentru oamenii de azi și de mîine ai localului s-au construit și se construiesc blocuri moderne, pentru copiii lor s-a deschis un liceu mecano-naval, se construiesc, de asemenea, mari edificii comerciale (între care un complex cu 2 600 mp suprafață funcțională), se construiesc mari edificii de cultură, de sănătate, rivalizînd cu așezămintele similare din modernele noastre orașe. O plimbare pe noul chei, flancat de construcții moderne, proiectează, de pe acum, imaginea viitorului, a orașului a cărui populație, ni se spune, se va dubla.

Totul se dezvoltă, totul crește și, fapt paradoxal, unic în geografia fizică a țării, crește și suprafața orașului, crește de la sezon, crește, pe bratul Sulinei, cu circa patru metri pe an. Sulina, frumosul oraș de la poarta mării, are situația fericită de a stăpîni cele mai tinere pămînturi, pămînturile care cresc continuu, la gura fluviului, și, în același timp, situația paradoxală de a se afla într-un județ, cel al Tulcei, ce stăpînește și cele mai bătrîne pămînturi ale țării, rămășițe din scheletul hercinic, Munții Măcinului. De prisos să mai spunem că în timp ce pămînturile bătrîne întineresc, redesenate de mîna omului, înnobilate prin munca lui, cele tinere, supravegheate otent de același om, înarmat cu instrumentele moderne ale tehnicii veacului, nu mai închid, ca ieri, orizontul Sulinei, ci, dimpotrivă, îl deschid. Acea nouă „poartă" săpată, în mare, cale de opt kilometri, poartă pe care portul cel nou al Sulinei o va lărgi, e, în acest sens, simbolică.

Luăm deci cu noi această imagine — cea a porții Sulinei, larg deschisă spre orizont și spre orizonturile anilor care vin — ca pe cea mai expresivă emblemă a unui oraș a cărui istorie — străbunul, străvechiul, străvechiul — se află, de fapt, abia la început.

ILIE PURCARU ■

Un continent de artă:

MUZEUL COLECȚIILOR

Un excepțional eveniment cultural polarizează de cîteva săptămîni atenția tuturor iubitorilor de artă din țara noastră : deschiderea la București a Muzeului colecțiilor de artă. Ziarele, radioul, televiziunea acordă spații largi prezentării inestimabilului tezaur adăpostit aici. Zilnic, sute de vizitatori se perindă prin frumoasa clădire — ea însăși un monument arhitectonic construit la începutul veacului trecut și restaurat recent — situată la intersecția dintre Calea Victoriei și Calea Grivitei. Oameni de toate vîrstele și de toate profesiile, uniți prin aceeași dragoste pentru frumos și respect pentru valorile noastre artistice tradiționale își exprimă recunoștința față de tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu, adevărați ctitori ai acestui nou lăcaș de cultură. Apariția muzeului în peisajul spiritual al țării este o ilustrare elocventă a politicii duse de partidul și statul nostru de a veghea în permanență ca arta, făurită de popor, să aparțină poporului, încurajînd orice inițiativă menită să facă ființă de toți comori de mare preț ale unor creatori de prestigiu de la noi sau de pe alte meleaguri.

Alexandru Cebuc, directorul Muzeului de artă al Republicii Socialiste România, ne spune că din analize efectuate în urmă cu 3—4 ani s-a constatat că numărul mediu de vizitatori pe săptămînă ai acestor colecții era de 15–20, o cifră modestă, care le tinea, practic, departe de contactul cu marele public. Iar întreținerea lor era cîteodată destul de costisitoare. Unele dintre ele aveau cîte doi muzeografi, două supraveghetoare, trei paznici. Totuși, condițiile în care erau prezentate nu erau dintre cele mai favorabile. În primul rînd, îți trebuia destul timp ca să ajungi la ele. Pînă să poposești în ambianța colecției trebuia să te descurci prin labirinturi de străzi. Cîteva erau instalate în blocuri, la etaje superioare, și trecea vreme pînă reușeai să descoperi scara pe care să urci și apartamentul la care să suni. Apoi, unele dintre locuințele care adăposteau colecții aveau încălțire cu lemne. În cazul altora, locatarii treceau în pugnci de casă și în halat prin încăperi, trebăluind printre vizitatori. Unele colecții nici nu se puteau cunoaște în anvergura lor adevărată. De pildă, colecția Eftimiu își avea o parte din patrimoniu la o serie de instituții sau în depozitele altor colecționari. Colecția prof. George Oprescu se afla într-o vilă din cartierul Cotroceni, puternic avariată de seism și nici ea nu avea o expunere integrală. Nu dorim să înșirăm toate inconvenientele modului în care se găseau aceste colecții. Mai adăugăm doar unul : acela al programului redus de vizitare, care la constrîngea uneori, după ce reușeai să ajungi la ele, să faci cale întoarsă deoarece în ziua sau la ora respectivă nu puteai fi primit. Practic, aceste colecții duceau o existență confidențială, știute doar de un cerc restrîns de specialiști și de puțini, foarte puțini iocuitori ai Capitalei și aproape deloc de cei din provincie cărora de obicei le venea peste mînă să le caute, neavînd destul răgaz pentru asta. Iată ce ne-a declarat în această privință pictorul Hrandt Avakian : „Cred că Muzeul colecțiilor de artă este o foarte fericită realizare. Da, colecțiile mici erau frumoase, aveau o poezie a lor. Ele erau mîndria străzii, a cartierului. Acum însă au căpătat o altă personalitate. Au intrat într-o altă fază, așa cum omul la un moment dat intră în maturitate. Ele reprezintă azi mîndria întregii țări, fiind cunoscute de toți acuma — și faima lor va ajunge cu siguranță și în străinătate. Mă bucur că sînt vizitate atît de mult, cît nici nu gîndeam. Deseori, în cursul vieții mele zbucumate

N. TONITZA : Fata păduratului (detaliu)

mi-am zis : să dește flori în calea ta ce să ai o cumină cînd te vei odihni. Nu alerg după glorie, după renume. Am trăit modest, n-am fost niciodată bogat. Am făcut donația cu gînd de recunoștință poporului român care m-a primit cu dragoste și generozitate. Nu pot decît să mulțumesc pentru această fericită rezolvare a situației colecției Beatrice și Hrandt Avakian". Elisabeta Weinberg a ținut la rîndul său să ne spună : „Consider că e o inițiativă excelentă. Țara s-a îmbogățit cu o instituție de mare prestigiu. Și trebuie să mulțumesc tovarășului Nicolae Ceaușescu pentru grija care a manifestat-o față de problema colecționarilor. E o dovadă de respect, de prețuire a sacrificiilor pe care ni le-am impus soțul meu și cu mine, adunînd tablouri. În timp ce altii cheltuiau sume enorme pe lux. Mulți mă întrebă dacă nu simt o strîngere de inimă înstrăinîndu-mă de o serie de lucrări. Tin să declar că nu am acest sentiment. Sînt foarte mulțumită de spațiul care mi s-a acordat și mai ales că văd cîți oameni se bucură admirînd frumusețile strînse de noi". Sînt cuvinte care dezvăluie substratul patriotic al gestului făcut de acești colecționari, caracterizați astfel de Petre Oprea în instructiva sa lucrare *Colecționari de artă bucureșteni* : „Majoritatea, mai ales în tineretul alcătuirii colecției, sînt exuberanți și entuziaști, săritori să sprijine cu lucrările lor inițiativele oficiale și particulare pentru organizarea de expoziții retrospective sau comemorative în condiții excelente, „aiuriștii", încurajînd neîncetat aceste manifestare de afirmare a plasticii românești. Sînt, de fapt, cei mai zeloși propagatori ai operei artiștilor, cărora le cultivă prietenia cu devotament și pasiune".

Cele 13 colecții — „Colecția academician profesor George Oprescu", „Colecția Moise și Elisabeta Weinberg", „Colecția Krikor H. Zambaccian", „Colecția Elena și dr. Iosif N. Dona", „Colecția frații Beatrice și Hrandt Avakian", „Colecția de artă comparată Alexandru și Baciu Sidonia Tineanu", „Colecția Serafina și Gheorghe Răut", „Colecția memorială Iosif Iser", „Colecția de artă orientală Marcu Beza și a soților Hortensia și Vasile George Beza", „Colecția Victor Eftimiu", prezentarea monografică a pictorului Alexandru Phoebus, „Colecția prof. Garabet Avachian", „Colecția Elena și Anastase Simu" — cunosc în clipa de față o altă viață. De-abia acum putem spune că ele au devenit cu adevărat un bun al poporului, un catalizator de cultură, un factor de educație patriotică și estetică. În fiecare zi, o mie — o mie cinci sute de vizitatori, cît n-aveau unele altădată într-un an — contemplă comori fabuloase : tablouri de pictori români — Andreescu, Grigorescu, Tonitza, Iser, Pallady, Petrașcu, Dărăscu, Ciucurencu — lucrări ale unor maeștri ai sculpturii românești — Brâncuși, Han, Medrea — tablouri de pictori străini — Cezanne, Sisley, Pissarro, Utrillo, Renoir, Matisse — podoabe din diverse arii culturale, obiecte de artă populară, covoare, obiecte de mobilier de mare preț, care vorbesc despre alte epoci, transmit un mesaj ce abia acum poate fi descifrat cu adevărat, cînd se află sub ochii tuturora, devenind un ferment pentru cunoaștere și creație. Nici una din aceste colecții nu a cunoscut condiții mai bune decît acum, sub noul lor acoperiș : instalație de climatizare, dispozitive de alarmă în caz de incendiu, dispozitive antifurt, o supraveghere permanentă. Și, deși aici sînt adunate atîtea colecții — la care cu timpul se vor adăuga și altele — nici una dintre ele nu și-a pierdut originalitatea, fiind în continuare organizate așa cum le-au gîndit cei care le-au format. Aceștia se face separat la fiecare, astfel încît nu trebuie să treci prin celelalte dacă într-o zi dorești să vizitezi doar o anumită colecție. Muzeul colecțiilor de artă are o personalitate aparte, în care fiecare întreg are o identitate precisă și totuși ansamblul este armonios, nu creează impresia unui conglomerat lipsit de omogenitate, deoarece peripiul prin aceste colecții vorbește despre evoluția unui pictor, despre stiluri și epoci, despre aria de răspîndire a unor motive, despre evoluția gustului publicului și al colecționarilor înșiși. Spre deosebire de trecerea printr-un muzeu obișnuit, în care cei mai adesea are loc o înșirure logică pe perioade, școli etc. aici intervine elementul surpriză, fiecare încăpere constituind o lume în sine, distinctă de celelalte și totuși comunicînd cu ele astfel încît peripiul se transformă într-o veritabilă aventură a cunoașterii umane. O înțeleaptă valorificare a patrimoniului național transformă opere ale trecutului în lucrări de o cuceritoare tinerețe, le scoate din letargie și le conferă o nouă strălucire înglobîndu-le existenței noastre cotidiene. Aducerea în contemporaneitate a unor capodopere din trecut, integrarea lor în circuitul valorilor actuale de care sînt indisolubil legate, transformă acest lăcaș într-un puternic focar de cultură, în continuă efervescență, capabil să declanșeze nașterea unor noi valori, demne de tradițiile noastre artistice și de epoca în care trăim. În acest sens, organizatorii s-au gîndit ca la etajul al doilea al clădirii să fiintă un studio al tineretului. Aici, aproape 2 000 de tineri, sub îndrumarea unor specialiști, se vor iniția în tainele picturii sau își vor perfecționa meșteșugul artistic, studiind concomitent lucrările din muzeu, arta decorativă contemporană sau particularitățile de gust estetic ale colecționarilor. Periodic, într-o sală de 200 mp se va organiza o expoziție cu aceste lucrări ale tinerilor, iar cele mai izbutite vor fi selecționate pentru expunere. Într-o altă sală de expoziții vor prezenta selecții artiști profesionisti. Alte 7 săli cu o suprafață de aproape 400 mp vor fi destinate unor expoziții colective, unor expoziții străine și omagiale.

Pentru ca acest continent de artă care, deși se afla lîngă noi, abia de curînd a fost descoperit publicului, să fie cercetat în profunzime, pentru fiecare colecție se vor specializa cercetători. El vor obține informații de la donatori în legătură cu modul de constituire al colecției lor, despre legăturile colecționarilor cu artiștii, studiind temeinic operele expuse, întocmind prezentări.

Muzeul colecțiilor de artă reprezintă în fața lumii omagiul pe care noi îl aducem artei, respectul pe care îl acordăm, rangul la care e ridicată creația în România socialistă. Apariția acestui muzeu în contextul spiritualității românești este o faptă politică și culturală cu urmări pozitive incalculabile pentru viitorul artei noastre.

GEORGE ARION ■

Ordine, disciplină, responsabilitate

Raidul vigilenței la Sibiu

● 33 de panouri electrice amenințate de ploaie
● 3 stîlpi de înaltă tensiune montați într-o zi
● Am furat documente secrete de la „Balanța" Sibiu

1

Simbătă 9 septembrie, puțin înainte de orele amiezii. A acelor ore în care, peste preocupările cotidiene obișnuite dau năvală gîndul și nerăbdarea proiectelor, mai mult sau mai puțin finisate, destinate repausului de sfîrșit de săptămînă.

În prima întreprindere inclusă în raidul nostru, acest omenesc fenomen se săvîrșise cu o zi înainte, întrucît oamenii colectivului beneficiind de săptămîna de lucru redusă, aveau zi liberă. Intenția unui reportaj de muncă la „Mecanica" Sibiu a eșuat astfel la intrarea principală. Înfipt în cabina sa, portarul, care rămas în această zi fără centrală, abia mai prididea să răspundă apelurilor venite de la diverși solicitanți din oraș sau din alte localități, ridică umerii a neputință : „N-am ce vă face". Întrebăm de ofițerul de serviciu, neîndoielnic un om cu răspundere, care trebuie să știe totul, cel puțin pentru o durată determinată. Ne zice că ar fi pe la poarta doi, dar zărindu-l tocmai prin curte, dumnealui își ia degrabă vorba înapoi : „Uitați, e acela cu haină de piele", iar noi pornim grăbiți în întîmpinare să scurtăm drumul. Vă salutăm ! Să trăiți ! Formule obișnuite, după care atacăm direct : Cum stăm, tovarășe ofițer de serviciu ? Bine. N-avem nimic deosebit, primim răspunsul în timp ce strîngem autoritar mîna tînărului despre care aflăm mai apoi că este de profesie controlor de poartă și că astăzi, neîfind planificat nimeni și avînd dumnealui o treabă în altă zi, s-a oferit din proprie inițiativă să facă ofițer de serviciu. Nu stăruim în detaliile unor astfel de aranjamente, e treaba șefului biroului administrativ a cărui semnătură am descifrat-o pe tabelul aflat la poartă. Obligați de neprevăzutul situației schimbăm repede tema reportajului și cu sprijinul tovarășului Ion Alioaiei pornim cum s-ar spune într-un raid-anchetă al cărui titlu chiar începusem să-l și formulăm : „Ce face fabrica cînd stăpînii ei se odihnesc". Nici pe departe nu intuiam că un asemenea titlu ar putea fi o parafrază la știutul proverb despre comportarea unora cînd alții nu sînt pe-acasă.

Iată-ne așadar în incinta întreprinderii „Mecanica". În fața intrării uneia din secții, cinci oameni dau ocol unui autocamion sosit tocmai din Alexandria. Este permanența de la transporturi — șeful de echipă Vasile Malva, macaragiul și doi legători care împreună cu conducătorul autocamionului 21-TR-1744, pe nume Dumitru Balaur, căutau un spațiu pentru descărcarea celor 33 de panouri electrice. Pe mica rampă unde începuseră să se așeze sensibilele produse scoase din conteinere o băltoacă, cît toate zilele și abia două-trei palme de ciment ferite de rafalele ploii care continua să cadă. La întrebarea noastră „da' nu se strică fraților ?", întrebare involuntară și lipsită de competență, pornită doar dintr-o obișnuință a ideii că ploaia e bună doar la porumb, cei de față, împreună cu ofițerul de serviciu, traversează un moment de derută. Mai apoi cineva pleacă în căutarea unei mături să înlăturăm băltoaca, o aduce, curăță peronul, treabă bună după care găsim însă o soluție și mai bună. Ion Alioaiei descoperă că are cheia de la lacătul magaziei și astfel panourile de automatizare vor fi puse la adăpost sigur. O treabă care n-ar fi cerut prea mult timp prețios, nu doar pentru graba șoferului, ci și pentru vagonul de tablă sosit în acea dimineață și care trebuia și el descărcat, dacă la efortul celor patru descărcători ar mai fi pus umărul și alți oameni prezenți la acea oră în fabrică și care, cum vom vedea ulterior, nu prea se omorau cu treaba. Nu mai departe decît la zece pași, din sediul formației de pompieri doi oameni — pompierul Ion Munteanu și Gheorghe Bobicu, cel care, cum ne-a mărturisit, se ocupă cu hîrtiile — priveau prin fereastră la cei cinci care lucrau în ploaie.

Ici, colo, repausul uzinei subliniat de lacătele ce ferecă ușile marilor hale de producție este perturbat de semnele unor vagi activități. La sculerie, echipa de zugravi sprijinită de cîțiva lucrători de la întreținere se luptă cu foarte puțină convingere în realizarea unei sarcini cu termen precis : zugrăvirea întregii hale în cele două zile de repaus. Începuseră de dimineață și la prînz încă preparau materialul, treabă pe care o puteau face din ajun, apoi pentru a acoperi utilajele, nu aveau decît niște mici bucăți de polietilenă care trebuiau plimbate mereu. Furtunul de stropit curgea în prea multe locuri, iar sitele se tot înfundau. Lăcătușul Vasile Cîndea și electricianul secției, Iosif Raisenaver, sînt afectați de încetineală, dar ce-ar putea să facă decît să stea sprijinind mașinile ca și cei 4—5 ucenici dealtfel, aflați și ei la treabă. La compresoare, mașinile merg fără ca ofițerul de serviciu să poată găsi o altă justificare decît aceea că probabil dimineață a lucrat cineva pe undeva. La secția mecano-energetic o altă formă de risipă: ziua în amiaza mare, într-o hală fără activitate, luminile ard puternic. Maistrul Isaia Gîndilă, aflat într-un birou alăturat dă vina pe un uituc care abia ar fi plecat. În sfîrșit, mai trecem pe la filiala institutului de proiectări aflat la ultimul etaj al clădirii administrative, privim planșele pe care se modelează viitoare repere. Neavînd film de interior renunțăm să facem fotografii, deși concentrarea proiectanților, în nici un fel tulburată de intrarea noastră, ar fi meritat o laudă. Și iată-ne din nou la intrarea principală. Maistrul Isaia Gîndilă, care la sugestia noastră făcuse efortul să apese pe un întrerupător, ne iese înainte solicitîndu-ne să nu ne supărăm pe curentul electric. Îi strîngem mîna, ne luăm rămas bun de la portarul pe care continuau să-l siciie apelurile telefonice și cînd să facem același lucru cu ofițerul de serviciu avem surpriza unei întrebări rostite parcă de un om ce se freacă la ochi : Nu vă supărați, ați putea să ne arătați legitimațiile, să știm cine sînteți ?

Amabilitatea gazdei nu putea fi tratată altfel. Am băgat mîna în buzunarul cu acte și păsind în stradă am precizat : **Întîmplător** sîntem de la Flacăra.

2

Peste drum, intrăm la Electromontaj — grupul de șantiere Sibiu. Depășim cabina portarului, din care răzbat tonurile ridicate ale unei discuții, pentru ca la vreo zece metri să fim strigați din urmă de o persoană a cărui jumătate de uniformă ne dă a înțelege că oricît de aprinsă ar fi o conversație colegială ea nu poate abate omul de la datorie.

— Dumneavoastră ? !

— La director, răspundem noi întorcînd capul prefăcîndu-ne obișnuiți ai casei, deși, intrînd pentru prima oară aici, nu prea știam încotro s-o apucăm. Grăbit să se întoarcă la discuția care continua și în lipsă, omul cu jumătate de uniformă, renunță bucuros la ideea care-i trece o clipă prin minte de-a ne face bon și printr-un gest involuntar ne scoate din încurcătură : poftiți, e sus la birou.

Pătrundem în clădire, urcăm la etaj, trecem în revistă plăcuțele indicînd diferitele servicii și iată-ne, anunțați, de astă dată, în cabinetul tovarășului director Ulpiu Nedelcu. Aplecat deasupra unor situații privind mersul îndeplinirii planului pe trimestrul al treilea, conducătorul acestei unități acoperind cu punctele sale de lucru aproape o cincime din teritoriul țării ne oferă o plăcută imagine a datoriei cu nimic afectată de sfîrșitul săptămînii. Un sfîrșit de săptămînă pe care rapoartele ce tocmai se transmit de la cele cinci mari șantiere aduc în acest birou, în care ne aflăm, motive de deosebită satisfacție. Notăm doar unul, acela că pe linia dublu circuit de 400 Kilovolți Turceni—Rovinari formațiile conduse de inginerul Petre Bălașa și de șefii de echipă Constantin Dobre, Alexandru Breazu și Marin Stîlpeanu au stabilit un nou record : montarea într-o singură zi a trei stîlpi, treabă care o înțelegem pe deplin abia după ce directorul ne spune că potrivit normativelor la montarea unui stîlp se prevăd cam patru zile și că în limbajul rețeliștilor de înaltă tensiune stîlp e o vorbă de alint pentru un colos cam de 20—40 de tone.

Așa da !

Cum povestea unor astfel de emoționante fapte trebuie aflată acolo la fața locului, reținem adrese pentru viitoare deplasări și ne-ntoarcem gîndul, ce și începuse să călătorească, la ceea ce se întîmplă în biroul în care ne aflăm. Ascultăm în liniște convorbirea pe care tovarășul director o poartă la telefon. Nu durează mult, doar cîteva clipe, doar cîteva replici din care nu putem înțelege decît că întreprinderea la care ne aflăm ar putea avea în următoarele ore sau în cursul nopții un fel de control. Pe linie de pază. Cel care sunase, omul care făcuse acest mic serviciu a rămas pentru noi anonim fiindcă neinteresați am reținut ca nume propriu doar expresia : „tovarășul răspunde de întreprinderea noastră".

3

Trecem marele viaduct peste calea ferată și la 12 și 20 de minute, tentați de anuntul că accesul persoanelor din afara întreprinderii se face între orele 10 și 14 intrăm la Întreprinderea „Balanța". O primă impresie plăcută : un birou de informații cu o lucrătoare severă în cercetarea legitimației și, mai mult, o barieră magnetică, și aceasta ajutată de o persoană zdravănă reglează accesul după întocmirea formalităților de rigoare. Primim liber și, iată-ne, unul cu blocnotesul în mînă, celălalt cu aparatul foto pe umăr, încercînd să ajungem cît mai repede la etaj unde ni s-a spus că se află biroul directorului. Mai simplu decît bănuiam. Deschidem ușa secretariatului, nimeni. Încercăm (după firească bătaie în ușă) biroul din dreapta. Aceeași situație. Biroul gol. Vizavi, biroul directorului tehnic. Același gest de politețe și aceeași lipsă de răspuns. Poate n-am fost auziți, zicem, și îndrăznim nepoftiți. Doar un pardesiu în cuierul din spatele ușii. Trei încăperi goale, dar vraful de dosare cu documente aflate pe birouri ne îndeamnă să așteptăm. Simbătă e îndeobște o zi mai scurtă și răbdarea noastră s-a arătat așijderea. Fapt pentru care am renunțat și cu blocnotesul în mînă, cu aparatul foto pe umăr și cu un mic suvenir — cîteva voluminoase dosare sub braț, că geantă nu aveam — pe aceeași intrare bine străjuită de o barieră magnetică și doi lucrători am părăsit întreprinderea. Nu mai înainte de a-i saluta respectuos și de a le ura spor la muncă.

★

Peste două ore, pe biroul comandantului securității județene a fost depus un vraf de dosare conținînd documente asupra cărora cîțiva lucrători ai respectivei instituții s-au aplecat de îndată, uluiți mai întîi și apoi cu interes profesional. Respectivele acte aparțineau unei întreprinderi și fuseseră sustrase chiar în ziua respectivă de către doi indivizi, despre unul reținîndu-se că ar purta blugi și ar avea barbă. Cum dosarele acestea nu semănau leit, ci erau chiar cele aflate în birourile goale ale Întreprinderii „Balanța" am cerut permisiunea să vedem cam despre ce este vorba. Pînă la caracterizarea de secret sau secret de serviciu ce urmau s-o dea specialiștii care studiau filă cu filă, ne îngăduim să notăm, la nivelul priceperii noastre, conținutul unora din documente : telexuri și telegrame de la parteneri interni și externi, circulare și comunicări referitoare la planul de producție, la aprovizionare, la introducerea în fabricație a unor noi produse, inclusiv ozalide cu proiecte pentru diferite comenzi, programe de măsuri privind activitatea de comerț exterior, situații privind contractele cu diferiți beneficiari externi, multe altele de acest fel alături de documente privind problemele de organizare, de soluționare a problemelor curente ale întreprinderii, ale colectivului de muncă.

Oamenii în a căror răspundere intră soluționarea unor astfel de situații acționează rapid. În fața vraftului de documente, ajunse aici nu ca urmare a unui act răuvoitor, ci din ideea unui test de vigilență, își pun firesc problema semnificațiilor acestei întîmplări. Asistăm astfel la o convorbire imediată cu conducerea Întreprinderii „Balanța". Directorul, inginerul Aurel Ocoș, a plecat de două-trei zile în concediu. Răspunde, la telefon ca și de bunul mers al activității întreprinderii, directorul adjunct Achim. „Da, tovarășe colonel, ne-au dispărut niște documente, niște dosare. Astăzi, da". Ați anunțat ? „Nu încă, acum mă pregăteam". Trecuseră numai două ore.

În timp ce tovarășul Achim făcea astfel de pregătiri, comandantul securității dispune unor subordonați cu grade superioare : cercetare temeinică, măsuri drastice și prelucrarea preventivă a acestei întîmplări, din fericire fără consecințe păgubitoare. O alarmă falsă ce trebuie să stîrnească măsuri reale, să pregătească pe cei în drept să acționeze în cazul alarmelor reale. Avutul nostru, al țării, cu tot ceea ce privește păstrarea și sporirea lui, trebuie vegheat cu răspundere neslăbită zi de zi, ceas de ceas. Nu doar ca o cerință a legii ci ca o firească și elementară probă a prețuirii ce o dăm roadelor muncii noastre.

Așadar, simbătă la Sibiu, un reportaj ratat și în schimb un raid-anchetă plin de învățăminte.

La Comitetul județean de partid înfățișăm situațiile raidului nostru tovarășului Simion Scutea, secretar cu probleme organizatorice. Neplăcut impresionat, dînsul califică în termenii cei mai aspri dovezile lipsei de responsabilitate în respectarea unor prevederi legale privind accesul în întreprindere, asigurarea securității documentelor și bunurilor unității. Sînt fapte grave, ne-a spus tovarășul secretar, și oricît de lăudabile sînt realizările respectivelor întreprinderi pe linia producției, ridicării calității produselor, a economisirii de materiale, față de aceste abateri vom acționa prompt, sancționînd sever toate persoanele, fie ele director, ofițer de serviciu sau alt lucrător, care se fac vinovate de atitudinea de gură-cască. Dacă faptele constatate în raidul nostru ne-au provocat amărăciune, această hotărîre de a se acționa ne bucură. Ne exprimăm convingerea că, prin fermitatea lor, măsurile vor determina întărirea sub toate aspectele a vigilenței absolut necesare în apărarea bunurilor, a valorilor acestui popor pe care le agonisește cu trudă și conștiință.

SORIN POSTOLACHE ■
NICOLAE ARSENIE ■

RUBRICA MEA

Metafora ruginii

Învățăcelul : — Ați primit, magistre, cartea poetului Bazil Gruia : **Efigiile riscului,** recent apărută la Cluj-Napoca, în Editura Dacia ?

Eudoxiu : — Firește, ba chiar din partea autorului, care a binevoit să-mi dedice o poezie ce i-ar fi plăcut și lui Lucian Blaga și care începe cu sugestivul vers : „Pod suspendat în ani peste riu fără nume..."

Înv. : — Autorul e un ardelean dirz, un luptător. Cînd era foarte tînăr, a fost dat în judecată de generalul Averescu pentru că îl învinuise că în calitate de ministru de război, în 1907, împușcase 11 000 de țărani.

Eud. : — Știu. I-au sărit în apărare un număr impresionant de avocați și procesul s-a încheiat cu o condamnare la cîteva luni de închisoare ; o invidiabilă decorație civică. Poetul a închinat anului 1907 un impresionant ciclu de poezii în noul său volum, care este al cincilea sau al șaselea, iar în parte o retrospectivă.

Înv. : — Aduce poetul ceva nou în conspectul liricii contemporane ?

Eud. : — Cred că da : oscilarea patetică între bucuria de a trăi și teama de uzura timpului, care nu cruță nimic și este vestitorul morții.

Înv. : — Este oare Bazil Gruia un poet de concepție ?

Eud. : — Cred că prima întrebare ar trebui să fie dacă e talentat sau nu. Răspunsul meu, în acest caz, ar fi afirmativ. Maniera sa este versul amplu, sau cum se spune astăzi, discursul poetic, încărcat cu metafore, uneori excesiv, dar totdeauna coerente, iar poemul e construit, spre deosebire de caracterul amorf al unei mari părți din producția zilei.

Înv. : — Magistre, v-a plăcut poezia cu titlul „Interludiu cu zeița Rugina" ?

Eud. : — Îți răspund cu începutul ei :

„Nici n-ar putea fi altfel..."

O consider poema-cheie a întregului ciclu și poate a însăși poeziei autorului. Îți atrag atenția că vocabula **rugina** apare foarte rar, ca să nu zic niciodată, în poezie. Rugina este o boală a metalelor, dar și a vegetalelor, așadar unul dintre dușmanii cei mai redutabili, atît ai naturii, cît și ai civilizației materiale. Statuile de bronz, de plidă, capătă o patină verde — cocleala — care dă de lucru edililor, grijulii să le păstreze cum se cuvine. Agronomii, la rîndul lor, controlează cu atenție recolta, ca să combată flagelul cu același nume. Numai omul privește cu nepăsare uzura anilor, bucuros de sporul lor, fără a le bănui perfidia. Originalitatea lui Bazil Gruia rezidă în pateticul semnal de alarmă împotriva acestui agent al pieirii, pe scară cosmică, și care nu cruță nici omenirea.

Înv. : — Să fie aceasta originalitatea lui Bazil Gruia ?

Eud. : — Dragul meu, nu îți debitez o cronică literară. Reține însă acest semnal, sau cum spuneam, metafora-cheie, ca o introducere în poezia lui Bazil Gruia, despre care m-ai întrebat dacă e un poet de concepție și îți răspund acum afirmativ. El, ascultă o serie de asemenea metafore :

„...**rugina** de pe arterele visului..."
(Miraculosul Efemer)

„...frunzele toate (...)-mi doinesc. **A rugină...**"
(Poesis)

„...ultimul zbor de ciocîrlie
încrustînd în **rugini** pe harta sufletului margini"

și

„cînd peste **rugini** și genuni...
întindem din tresărirea nostalgiilor punte".
(În Țara Toamnei)

„Aici sub bolțile-i de hiacint Marea Rugină
a stins de mult fecioarele-vîpăi pe candele-aplecate"
(Cimitir mort)

Opresc aci, la jumătate drum, această ciugulire de scurte citate, dar ca să-ți potolesc foamea, te trimit în continuare la **Spectacol nocturn,** la **Geneze în Somnul cetății,** la **Iconoclastie,** unde reapare, personificată, „Zeița Rugina", la **Risc lucid** și la **Lumina esemințelor.** Citește și te vei convinge că nu greșesc.

Înv. : — Și eu v-aș atrage atenția asupra **riscului,** care figurează și în titlul volumului. Nu credeți că acest factor se echilibrează cu metafora-cheie, Rugina ?

Eudoxiu : — Poate că da. Tot ce facem este, după concepția lui Bazil Gruia, sub semnul riscului. Viața ar fi așadar marea problemă, nerezolvată și poate insolubilă, a disciplinei matematice care se cheamă calculul probabilităților. Dar să lăsăm toate astea. Să luăm puțin aer și să urmărim, la acest început de toamnă, căderea frunzelor, atît de nostalgic... ruginii.

ȘERBAN CIOCULESCU

Critica la remorca literaturii ?

În mod curent, critica literară este înțeleasă într-un raport de subordonare față de creația propriu-zisă, pe care o succede, o valorifică, o explică. O asemenea definiție, chiar dacă nu „convine" reprezentanților genului, impune prin marea doză de bun-simț pe care o conține și, în fond, rezistă oricărei dezmințiri sofistice. Totuși, ea nu este suficientă. Nu întîmplător se vorbește tot mai des și despre rolul de **conștiință a literaturii** pe care îl deține critica, ceea ce înseamnă că se admite și existența unui raport de concomitență. Cu alte cuvinte, critica n-ar funcționa doar după consumarea actului de creație, ca un comentariu care nu mai poate modifica nimic, decît, cel mult, modul nostru de percepție, ci și **simultan,** devenind o permanentă stare de spirit, un climat al lucidității, o forță ordonatoare din interior.

Dar dacă admitem că actul critic însoțește și secondează creația, de ce n-am admite și că o **anticipează** ? Această aserțiune nu o avansăm, desigur, de dragul simetriei, ci pentru că ne este impusă de logică și de însăși istoria literaturii. Există, în privința aceasta, exemple prestigioase. Este de ajuns să ne gîndim la acțiunea critică de anvergură a lui Titu Maiorescu care proclama și definea o „direcție nouă" în literatură cu mult timp înainte ca această direcție să devină o realitate pentru a înțelege ce putere de a genera literatură are critica. În mod similar, am putea evoca și activitatea lui Eugen Lovinescu care a determinat, prin demersul său imperativ, un adevărat proces de emancipare a creației literare de sub tutela, devenită asfixiantă, a tradiționalismului.

În epoca noastră, epocă prin excelență a acțiunilor lucide, dirijate, rolul anticipator al criticii este considerabil. Iar de realizat se realizează în atît de multe forme încît, adeseori, ne dă impresia de dispersie, de disoluție. De fapt, aproape în orice text de critică — desigur, orice text de critică de valoare — poate fi sesizată tendința de a prefigura evoluția unui anumit gen sau a unui scriitor, de a schița un traseu care pare facultativ, dar care, prin însuși faptul că a fost schițat, obligă.

Pînă și în atît de modestele și „inofensivele" recenzii pe care le publică în mod curent revistele literare se configurează, fragmentar, însă relativ eficient, o viziune asupra viitorului literaturii noastre. Ilustrativ este în această privință faptul că genurile mai puțin reprezentate — ca proza de actualitate, proza fantastică, teatrul de idei etc. — sînt încurajate în mod sistematic. Criticii au parcă mereu în față un tablou al lui Mendeleev pe care speră să-l completeze cu noi și noi descoperiri. Prin această nerăbdare ei își depășesc condiția de simpli înregistratori ai fenomenului literar, provocînd, în mod conștient, o anumită literatură. O literatură care să nu fie cu nimic mai prejos decît secolul în care trăim.

Cu atît mai necesară este această atitudine în cărțile care descriu dintr-un unghi de observație panoramic peisajul literaturii noastre de azi sau în cele care tratează în mod explicit diferite probleme de teorie a literaturii. În ceea ce privește prima categorie, exemplul cel mai recent îl constituie cele două volume din **Scriitori români de azi** publicate de Eugen Simion, în cuprinsul cărora imaginea literaturii române actuale este realizată din perspectiva unor exigențe moderne, prin prisma a ceea ce pretinde spiritul contemporan fenomenului literar. În modul acesta, criticul își îndeplinește și atribuția de a face educație estetică, pregătind terenul, instaurînd un climat favorabil pentru receptarea viitoarelor opere literare. Și s-ar mai putea da numeroase alte exemple. A doua categorie nu este tot atît de bogat reprezentată. Cu excepția unor secvențe din **Temele** lui Nicolae Manolescu, nu a mai apărut de multă vreme un text de factura **Principiilor de estetică** ale lui G. Călinescu, în care să se **piedeze** pentru o anumită literatură. Efervescența de care este cuprinsă de un deceniu și jumătate critica noastră ne face însă să sperăm că nu va trece mult timp și un asemenea text va apărea.

Tocmai pentru că îi revine, în plan estetic, dar și social, o funcție atît de importantă și complexă, critica nu trebuie să se afle nici un moment la discreția intereselor personale sau a improvizației. Continuînd o tradiție deja seculară la noi, ea are obligația morală — ca să nu mai vorbim de cea intelectuală — de a crede în viitorul literaturii noastre și de a-l asigura.

ALEX. ȘTEFĂNESCU

„Adaptarea" — o modalitate de furt literar ?

A apărut de curînd, în traducere, la Editura „Univers" romanul de aventuri Doamna din mașină **(titlul original : La dame dans l'auto avec des lunettes et un fusil). Cartea aparține cunoscutului autor de romane polițiste Sebastien Japrisot și s-a tipărit pentru prima oară în 1966. Lectura acestui roman a provocat însă consternare printre pasionații acestui gen de literatură, deoarece acțiunea cărții este asemănătoare pînă la un punct cu aceea a unei scrieri semnate de un cunoscut autor de la noi : Chiril Tricolici. Ca și în** Doamna din mașină, **în Rolls-Royce-ul scriitorului român o femeie este angrenată într-un noian de întîmplări îngrozitoare și care la început n-au nici o noimă pentru ea. În ambele romane eroinele devin fără voie implicate în acțiuni criminale. Amîndouă se pomenesc că în portbagajul mașinilor luxoase pe care le conduc — și care nu le aparțin, fiind furate pentru cîteva zile de la proprietarii lor reali — transportă cîte un cadavru. Bineînțeles, identitatea acestor victime nu le spune nimic. În cursul periplului lor opresc la restaurante, hoteluri, stații de benzină, întîlnesc polițiști sau oameni cu alte meserii care le recunosc și le spun că au mai trecut prin acele locuri deși ele susțin că le văd pentru prima oară. Pretutindeni însă pe unde trec se găsesc semne ale unei călătorii anterioare. Și eroina lui Chiril Tricolici și cea a lui Sebastien Japrisot au cîte o rană la mînă care trebuie ascunsă. Amîndouă încearcă, în ciuda spaimei pe care o resimt, să descopere în încîlceala de evenimente un fir necesar demascării adevăratului asasin. Fiecare dintre ele face o parte din drum în compania cîte unui tînăr care se instalează în mașină nepoftit, simțindu-se ca la el acasă și cucerindu-le astfel prin nonsalanța lui. Cele două protagoniste găsesc armele crimelor în vehiculele pe care le conduc. Ele descoperă în cele din urmă casele unde s-au comis asasinatele și unde își găsesc cu stupoare tot soiul de obiecte personale, ba chiar și fotografii ce le înfățișează fără nici un veșmînt, deși știu precis că nu au pozat niciodată așa nimănui. În cele două romane se însăilează, după cum se poate înțelege din această succintă expunere, o țesătură complicată menită să dovedească legătura victimelor cu cele două eroine, astfel încît vina să cadă asupra lor. Nu mai enumerăm și alte similitudini dintre aceste romane, dintre care unul n-ar fi fost posibil să fie scris fără cunoașterea în prealabil a celuilalt. Asemănările sar în ochi oricui compară** Doamna din mașină **cu** Rolls-Royce. **Iar cel care a plagiat a fost — lucru de mirare pentru un autor reputat ca el — Chiril Tricolici. Apărut în 1976, la „Cartea românească",** Rolls-Royce **este construit pe schema cărții lui Sebastien Japrisot, ceea ce în cazul unui roman polițist înseamnă a fura totul. E drept, autorul român, în încercarea de a camufla sursa inspirației, a îmbinat acțiunea de roman polițist, desfășurată în Elveția, cu o intrigă amoroasă petrecută în țară, în timpul tinereții eroinei. Au rezultat astfel cîteva zeci de pagini care n-au adăugat nimic valorii cărții — greoaie, încîlcită, spre deosebire de romanul lui Japrisot care își conduce personajele cu multă rigoare și creează o atmosferă plină de sugestii.**

Și încă un lucru de menționat : protagonista din Rolls-Royce **citește un roman de Sebastien Jeanpriso ! Ceea ce exclude din capul locului orice coincidență. Să fie acest nume stîlcit o recunoaștere voalată a „împrumutului" pe care l-a întreprins Chiril Tricolici ? Dar la ce bun acest „împrumut" ? Cine avea nevoie de o variantă românească a** Doamnei din mașină ? **(de o variantă „în românește" avem nevoie, dacă nu pentru altceva măcar pentru a înțelege cum sînt atît de prolifici unii autori). Scriitorul Chiril Tricolici este dator cititorilor săi, și nu numai lor, să ofere explicații. Clarificări cerute de elimatul de curățenie morală, de cinste profesională, care trebuie să existe și în domeniul breslei scriitoricești, ca în toate domeniile vieții noastre sociale.**

A. GEORGE

CRONICA LITERARĂ

George Alboiu: „Poemele cîmpiei"

Poezia de pînă acum a lui George Alboiu confirmă mai mult o vocație decît un teritoriu liric omogen, fie și limitat la universul cîmpiei. Decalajul, absolut firesc, lucrează în favoarea spontaneității. O imaginație prodigioasă declanșează, mai ales în poemele de început, fluxul de reprezentări lirice. Uneori, ce-i drept, poetul se repetă. O face însă cu prea multă ostentație, pentru a nu-l lua în serios. Avem în față cazul oarecum paradoxal, dar nu absurd, al unui liric înzestrat, care trebuie să-și pună de fiecare dată (ca artist) masca cea mai convenabilă. Într-un poem are totuși revelația Unicului și nu se înșală. Numai că poezia sa e mai pregnantă ca „lume" decît ca expresie. Întotdeauna la George Alboiu viziunea precede cîntecul și se înțelege — cuvintele. Cîmpia Eternă, Edenul de Piatră sau Muntele Singur sînt de fapt viziuni, nu simboluri — adică proiecții lirice ale unui suflet glorios într-un spațiu infinit. Lirismul se naște astfel dintr-o frustrare învinsă. Toate aceste revărsări de sine ale eului, în imagini ale materialității compacte, vin să umple un gol al ființei. Ce urmează în continuare e lucru știut : adîncirea în viziune înseamnă acumulare de noi detalii, iar acestea nu o dată sărăcesc viziunea însăși. Ne-am aștepta ca poetul să se oprească aici. Iată însă că poemele ultime din volum aduc unele îndoieli. Va renunța oare de acum încolo George Alboiu, în lirica sa, la registrul sublim ? O tristețe în plus își face totuși loc : „Ultimul sublim / străbate orașul / cu fața inundată de umor". Tot aici, constată resemnat poetul, a învins de mult „toamna lui Bacovia". El mai crede încă în vigoarea cîntecului, purtător de seve și accente vitale. Pentru ca în **Ultimul poem total** să se dezică chiar și de poezie, de o anume poezie : „Poezia ? — această molimă al cărei unic stîrv e fulgerat continuu de o speranță mare Cu tonele de praf ale bibliotecilor să se fardeze această precupață ca să-i zic adio". Ceea ce se anunța la început de tot simplu a devenit cu timpul mai complicat. E de așteptat chiar ca adîncirea în expresie să aducă de la sine o reducție de viziune și, firește, o contorsionare a lirismului. Poetului cu siguranță nu-i va fi ușor să aleagă.

Mai cunoscut (și recunoscut) e George Alboiu ca poet al teluricului și al forțelor elementare. Tot efortul său viza de fapt configurarea unui tărîm straniu, cu reprezentări viguroase de geologie primară. Un sentiment inexplicabil de teroare cosmică susține edificiul de imagini. Un singur personaj, dacă-l putem numi așa, jubilează : acesta e poetul însuși, oarecum detașat de „vedeniile" sale. În **Amintire** (un poem extraordinar) senzualitatea lucrurilor ia aspect terifiant și devorator : „Din somn trezit în curtea cu aguzi ascult / cum gîfîie din fumuri sate dedesupt. / Cîte un rătăcit în miez de noapte / țipă în frunzele flămînde / ca din gură de șarpe / și oare unde sînt drumurile / urlind în ceață : om, om, om... / Se umflă rădăcinile sub temelia casei, / prin geam, prin uși se furișează lujeri / de iarbă răpitoare. / Din crengi înalte rupți copii se tînguie / și crește-n nopțile de dragoste / pe trupuri lăstăriș, se-mbie muguri". Poetul nu-și poate reprima nici el spaima de moarte : „Dar unde sînt Doamne cositorii / să-nvingă potopul acesta de ierburi / crescute pînă la tine ținînd / în suliți soarele, atît am zis / și-am amuțit de ierburile / ce-mi năpădiseră pe gură". Foamea de proporții mitice a pămîntului amintește intrucîtva de legendele arhaice. În scenariul imaginat de poet se înfruntă însă nu principii, ci metafore — cu destule reminiscențe și din recuzita de basm. Sistemul de reprezentări este limitat, am văzut, de universul cîmpiei (un univers poetic), în aceeași notă de crispare și terifiant. Destinul însuși este figurat ca un duh rău, ca „un cîine urlînd pe o comoară". Revine frecvent imaginea exodului în cîmpie : „Plecau oamenii noaptea / la femeile pămîntului îngropate pe cîmpuri / cu sînii doar afară, învirtoșați / îngurguiați de rouă turburată". Cîmpia uneori îngrozește și ea, ca metaforă a temporalității infernale (deși regeneratoare). Poetul este uimit de curgerea ei nesfîrșită, ar vrea să oprească — la fel ca Blaga — „marea trecere". Totul pare proiectat într-o lume magică, fără stăpîni, cutreierată de forțe anarhice. Cele cîteva cîmpeie de sacru **(Moștenire) n-au** puterea să îmblînzească vraja. Nici un ritual nu se împlinește. Dansul păgîn al paparudelor face să plouă apocaliptic, cu nisip — în **Vindecare.** Apoi exodul mulțimilor se transsubstanțiază în migrație a sufletelor. „Lumea" devine cîntare. Adevăratele ritualuri sînt bocete : „Cîini de fum / latră la drum / unde Iele / trec duium. / În Eterna / lui Cîmpie / trupul meu / cînd o să vie / o să țipe / că nu știe / unde-i capul / capătul unde n-am / zburat destul."

Au pătruns și cîteva poeme în proză în **Poemele cîmpiei.** Ele arată o altă față a poeziei lui George Alboiu, una rafinat cultă, cu preocuparea mai apăsată pentru cuvînt. E o prejudecată că poetul s-ar regăsi cu adevărat numai în compunerile de tip folcloric. În fond temele rămîn aceleași, doar tratamentul diferă. Le însoțește, în plus, o notă ceva mai senină, deloc crispată. Ieșirea în cîmpie e acum o sărbătoare : „Ieșim în cîmpie împotriva singurătății gătiți cu sîngele de sărbătoare și înarmați cu absolutul unei mari destinderi". Absența zeilor nu mai înspăimîntă. Mai rar versul freamătă încă de senzualitate — **Cinci cetăți, I.** Totuși negurosul cîntăreț al teluricului a rămas undeva în urmă. Este mai confesiv, deși atît de distanțat de sentimente. Se estompează liric și unele opoziții mai spectaculare de pînă acum : Edenul de Piatră și Cîmpia Eternă au devenit niște termeni manevrabili aproape în orice context. A scăzut prin aceasta forța lirismului ? Mai degrabă poetul își asumă noi modalități de expresie. Retorica abstractă a ultimelor poeme împacă într-un fel gîndirea cu cîntecul, dar mai ales constituie un veritabil factor de diferențiere. În **Gloria lacrimei,** poetul ne spune că a descoperit „zîmbetul sintetic al Cîntării a treia". N-avem nici un motiv să nu-l aprobăm.

George Alboiu este un poet adevărat, iar **Poemele cîmpiei** — o carte care-l reprezintă.

CORNEL MORARU

Amintiri despre Lucian Blaga

După Dictatul de la Viena, în refugiul nostru din Sibiu, Lucian Blaga a fost ţinta unor atacuri apărute în presa vremii, transformate apoi într-o adevărată campanie, aşa cum o numea el mai tîrziu, „comandată" de mitropolitul Nicolae Bălan, pe atunci o puternică personalitate a Ardealului.

Cele mai multe şi mai susţinute articole anti-Blaga erau semnate de părintele D. Stăniloaie, profesor la Teologia din Sibiu, apărute în „Telegraful român", în „Revista teologică" sau în „Gîndirea" cu titluri ca „Poziţia lui Blaga faţă de creştinism şi ortodoxie", „Despre dogmă", „O victimă a grandomaniei", „Cosmologia lui Lucian Blaga", „Metafizica lui Lucian Blaga", în care era atacată şi condamnată filosofia lui, ca ostilă dogmelor religioase, mai ales după apariţia „Diferenţialelor divine" rău primită de teologii sibieni.

Neînţelegerile dintre filosof şi Mitropolitul Bălan erau vechi, de pe vremea cînd Blaga urma cursurile Teologiei din Sibiu, înscris aici, pentru a evita încorporarea sa în armata austro-maghiară, în timpul primului război mondial. În urma acestor atacuri ale teologilor era foarte supărat pe toate feţele bisericeşti, considerîndu-i părtaşi la această campanie, inclusiv pe fostul său coleg de clasă la Liceul „Şaguna" din Braşov, episcopul academician Nicolae Colan, care pe atunci păstorea în Ardealul ocupat – la Cluj – deci care nu putea avea vreo vină în legătură cu cele scrise în presa română contra lui.

Reîntors după război la Cluj, Blaga, care lua masa la o cantină foarte ieftină, a fost convins de mine să vină la o pensiune ceva mai bună, în strada Napoca, la doamna Bolchiş, unde ne-am simţit excepţional de bine, cu amintiri de neuitat, într-o atmosferă elevată, dominată de personalitatea marelui nostru poet. Nu de mult tradusese „Faust" şi îşi mai ameliorase oarecum neajunsurile materiale.

S-a întîmplat în vremea aceea ca vlădicul Colan să aibă o afecţiune auriculară, pentru care îi făceam periodic un tratament la domiciliu, fiind invitat cîteodată şi la masă, unde principalul subiect de discuţii devenise totdeauna Blaga.

– Vezi, domnule doctor, cîtă lume vine de anul nou sau de ziua mea să-mi ureze cele bune, şi numai Lulu nu vrea să mă vadă.

De abia aşteptam a doua zi să-l spun lui Blaga ceea ce doreşte vlădicul, convins că va accepta propunerea, dar poetul mă dezarmă imediat cu tăcerea. Nu spunea nimic ! Tăcea ! Ştiam ca înseamnă asta şi treceam repede la alte discuţii.

Iată, însă, că se hotărî – în sfîrşit – după atîţia ani de aşteptare, să fie pictată catedrala ortodoxă din Cluj. Au fost duse tratative lungi şi anevoioase cu pretenţiile pictorilor, considerate exagerate de episcopie, dînd naştere la vii discuţii în întreaga cetate. Pe Blaga începu să-l intereseze problema picturii, fiindcă ţinea ca ea să reprezinte într-adevăr o operă de artă, chibzuind bine asupra alegerii pictorului, care, după el, nu putea fi altul decît Tasi Demian, pe care-l aprecia foarte mult, declarînd că este cel mai mare pictor de biserici de la noi şi că, în plus, nimeni nu ilustrează mai frumos cărţile ca şi el. M-a rugat să-i transmit cît mai repede posibil episcopului Colan dorinţa sa (care s-a înfăptuit, pînă la sfîrşit, deşi lipseau fondurile) dar fără ca Demian s-o picteze la valoarea catedralelor din Lugoj şi Timişoara, zugrăvite tot de el, adevărate capodopere. Din cîte îmi amintesc, la Cluj, nici n-a terminat-o el, ci un elev al său.

Pictorul ne-a invitat într-o zi să-l vedem cum lucrează sus pe schelă, în dreapta altarului, scena biblică : „Petre, cine ridică sabia, de sabie va muri" şi să ne ofere o surpriză : fiind în căutarea unui chip de roman, m-a pictat chiar pe mine, exact cum arătam atunci, în persoana soldatului roman.

Într-o bună zi, la masă, cineva ne aduce vestea încetării din viaţă, la Sibiu, a mitropolitului Nicolae Bălan, pornindu-se imediat discuţii mai ales asupra cauzelor morţii. Blaga tăcea, atent însă la tot ce se vorbeşte, pentru ca la un moment dat să mă privească lung şi apoi să-mi spună :

– Ei ! Acum se poate ceea ce ai dorit ! Am înţeles imediat că este vorba de împăcarea cu vlădicul Colan, care între timp a fost ales mitropolit al Ardealului, mutîndu-şi reşedinţa la Sibiu.

Părintele secretar Buiu, într-o luxoasă limuzină, ne-a condus, pe Blaga şi pe mine, la Sibiu, impresionîndu-ne mult frumuseţea reşedinţei, cu bunul gust al interiorului, ceea ce l-a făcut pe Blaga să-mi declare :

– Dragă, să ştii că Bălan a fost un mare epicurean ! I-a plăcut foarte mult fastul ! Vezi candelabrele astea ? Am contribuit şi eu la achiziţionarea lor pe vremea cînd eram la legaţia română din Viena.

I s-a rezervat pentru găzduire camera lui Şaguna, despre care Blaga conferenţiase cu ani în urmă la Braşov.

O mulţime de clerici făceau anticameră pentru audienţe. Din cînd în cînd se şoptea cu evlavie : „Înalt prea sfinţitul !" „Înalt prea sfinţitul". Şi iată că se deschide uşa şi apare chiar el, cu o barbă albă mare, cu o privire de o seninătate neîntîlnită, cu nişte ochi albaştri, blajini, întinzînd mîinile emoţionat spre Blaga :

– Servus, măi Lulule !

– Servus, măi Niculae !

S-au îmbrăţişat îndelung, ei, foştii colegi de clasă la Şaguna ! Greu ne-am putut stăpîni, cei de faţă, lacrimile !

Retraşi amîndoi într-o încăpere a reşedinţei, nu a trecut nici o jumătate de oră şi şi-a făcut apariţia bătrînul istoric Ion Lupaş, care păşea încet, dificil, observîndu-se clar că vederea-i era foarte slabă şi care m-a întrebat :

– Este adevărat că se află aici Lucian Blaga ?

Surprins de rapiditatea cu care s-a răspîndit în Sibiu vestea sosirii, l-am condus şi sprijinit pînă ce a intrat la poet.

Ziua următoare, conform programului vizitei, am ajuns la mănăstirea Simbăta din munţii Făgăraşului, una din cele mai frumoase aşezări monahale de la noi, ctitorită de Constantin Brîncoveanu.

Lui Blaga i-a plăcut mult aşezarea, entuziasmîndu-l îndeosebi vechea pictură din vremea domnitorului român, insistînd pe lîngă mitropolit să fie păstrată şi conservată.

Dimineaţa, coborînd din pavilionul unde înnoptasem cu poetul, am fost întîmpinat de călugării mănăstirii, care m-au rugat să intervin pe lîngă filosof să scrie ceva în cartea de aur de la Simbăta.

Iată ce a scris în 23 septembrie 1957 :

Am venit şi am văzut în frumuseţea locului frumuseţea acestei aşezări duhovniceşti. Cu toate că plec, într-un fel rămîn, totuşi, pe-aici.

Lucian Blaga

Gîndindu-mă la cele atît de frumos şi de adînc scrise, mi-am amintit repede de atacurile dezlănţuite contra lui în refugiul de la Sibiu.

La despărţire, s-a adresat mitropolitului :

– Îmi dai voie să vin la Simbăta, să stau o lună, să scriu ?!?

– Cît vrei şi cînd vrei, Lulule, l-a răspuns Colan.

Ne-am completat apoi şederea noastră la Sibiu şi Simbăta cu o vizită făcută familiei Manta, la Gura-Riului, un sat vechi românesc, aşezat la poalele munţilor. Aici veneau în timpul stăpînirii austro-maghiare scriitorii „Tribunei" din Sibiu : Coşbuc, Slavici şi alţii, invitaţi de către preotul Manta, de obicei simbăta, cînd în frumoasa lui grădină îşi mai înecau amarul în cîte un pahar cu vin, purtînd discuţii şi făurind planuri pentru idealurile bieţilor români asupriţi.

Mi-a arătat Blaga, aici, o moară veche pe apă, amintindu-mi de piesa sa de teatru, nejucată încă, „Arca lui Noe" şi de dialogul dintre morar, care lăsa să-i cadă făina măcinată în palmă şi Ana, soţia sa :

– Este caldă, Ana, ca şi trupul tău.

De fapt, aici, la Gura-Riului, unde mai fusese invitat, poetul călca pe amintiri, cu frămîntări sufleteşti, ilustrate splendid în aceste minunate versuri :

BOCCA – DEL – RIO

Să mă mai duc la
Bocca-del-Rio,
şovăi în drum, ori
cît aş iubi-o.

Port încă-n gînduri
mierea, mirajul,
dar fără tine
rană-i peisajul.

Ţara-ntre dealuri,
satul sub lună,
Bocca-del-Rio
nu mă adună.

Îţi aminteşti tu
timpul şi locul
prinse-ntre ziduri
zumzetul, socul ?

Îţi aminteşti tu
verdele, stupii,
pe coperişe-n
gîngur huluhii ?

Ce profeţie-n
zarea iubirii
fost-a atuncea
azi amintire-i.

Basme, otrăvuri
cald-pădureţe,
roşii amurguri
patimi, frumseţe,

din amintire
beau cu nesaţiu
Bocca-del-Rio
rană în spaţiu.

COSTEL BADEA : Fruct

DR. MIHAI IUBU ■

Şi în muzica tînără avem de toate. Şi mai bune, şi mai rele...

Cu fiecare prilej, cu fiecare spectacol, cu fiecare emisiune, cu fiecare imprimare, muzica tînără a fost obligată să-şi dovedească mereu valabilitatea. Entuziaştii săi admiratori, îndrăgostiţi de ea nu orbeşte, nu cu ochelari de cal, au făcut, prin modul lor exigent de receptare, ca fiecare apariţie publică a creatorilor din acest domeniu artistic să reprezinte un eveniment, ca nici un spectacol să nu primească îngrozitorul calificativ — „de serviciu". Adversarii săi înverşunaţi, care de la bun început au pus un mare semn de întrebare asupra acestei noţiuni de „muzică tînără", nerecunoscîndu-i nici măcar existenţa, au obligat-o ca zi de zi să dea examene după examene. Şi cu toate că anul 1978 poate fi numit anul recunoaşterii depline a acestui gen de muzică (deschideţi televizorul şi aproape în fiecare emisiune veţi vedea un produs al muzicii tinere ; deschideţi radioul şi aproape în fiecare emisiune realizatorii se simt obligaţi să introducă o melodie pop sau folk ; duceţi-vă la orice spectacol talmeş-balmeş — numit pînă mai ieri „de varietăţi" — şi va exista cel puţin un moment folk) se fac auzite voci care proclamă sus şi tare că muzica tînără şi-ar fi trăit traiul. Să fi fost, deci, muzica tînără, muzica unei singure generaţii ? Nu cred. Am vaga impresie că tinerii au existat, există şi vor exista întotdeauna ; logic ar fi că muzica lor reprezentativă să existe atîta timp cît vor exista şi ei. În 1967 un panseu pop suna cam aşa : „Zilele entuziasmului rock s-au dus. Olé ! Dar nu pentru totdeauna". Cam aşa se prezintă situaţia şi în momentul de faţă. Exponenţii de seamă ai acestui curent, „vedetele" create de public în confruntări directe şi de loc uşoare, acei tineri cu chitara în mînă, au pătruns într-un teritoriu socotit pînă acum inaccesibil lor şi, de bucurie, fac plimbări laterale stînga-dreapta, „de explorare" ; să avem puţintică răbdare şi vom vedea şi pasul înainte. Odată cu ei, pe aceleaşi porţi deschise ale televiziunii, radioului, ba chiar şi ale Electrecordului, au intrat şi mulţi, foarte mulţi alţi tineri, care mai fac încă febră muscularâ cărîndu-şi chitara de la troleibuz pînă în studio. Este un lucru minunat că din ce în ce mai mulţi tineri cîntă. Nimeni n-are nimic împotrivă ca aceşti tineri să cînte pe plajă, în parcuri, pe stradă sau în baie. Fiecare om se exprimă pe măsura capacităţilor lui. Unul scrie pe o ilustrată „mă simt bine, sînt sănătos, ceea ce vă doresc şi vouă", altul naşte extraordinara cugetare „Aşa e viaţa, are şi uşor şi greu", un altul compune o melodie pe această cugetare iar un altul o cîntă. Mă rog, e treaba lor. Greşeala aparţine, în cea mai mare măsură, celor care se ocupă de selectarea şi difuzarea unor asemenea produse. Lucrul este valabil şi în ceea ce priveşte muzica tînără. Preluarea în bloc, fără o selecţie riguroasă şi competentă, conferirea titlului de „bun de emisie" pe postul **naţional** chiar tuturor însăilărilor melodice pe poezii, de cele mai multe ori, valoroase, nu poate duce la nimic bun. Şi la mine pe stradă joacă puştii fotbal ; totuşi, nimeni nu s-a gîndit pînă acum să-i transmită la televiziune, nimeni nu i-a cerut lui Minoiu legătura pentru a transmite o singură fază, chiar dacă se execută o lovitură de pedeapsă („trei cornere-careu"). Prezenţa pe un post naţional, nu e nevoie s-o mai spun şi eu, implică mari responsabilităţi din partea tuturor celor care răspund de această prezenţă. Ştiu că în primul rînd răspunderea apasă asupra creatorilor înşişi. Sînt convins că aceşti tineri minunaţi, care i-au cîntat pe cei de-o vîrstă cu ei, pe contemporanii lor, pe cei ce ne-au dat nume, care ne-au produs atîtea bucurii pînă acum, ne vor bucura minţile, inimile şi sufletele şi de acum înainte. Dar iertaţi-mă, trebuie să închei, la televizor cîntă Mircea Vintilă.

FLORIAN PITIŞ ■

Felix Sima

Un călător

să-ţi intre într-o seară-n casă
un călător fără sandale
tu să-l primeşti nepăsător
şi rezemat pe scaun moale

să-ţi spună-n cîteva cuvinte
ura şi dorurile sale
tu să-l asculţi nepăsător
şi rezemat pe scaun moale

ştiind că-n camera vecină
mîncarea fierbe-n şapte oale
tu să-l inviţi nepăsător
şi rezemat pe scaun moale

de-ai pune să i se aducă
şi un palton mai lung în poale
cînd ţi-ai aprinde o lulea
stînd rezemat pe scaun moale

sunîndu-ţi apoi buzunarul
i-ai da în silă trei parale
doar să se ducă să rămîi
tot rezemat pe scaun moale

el umilit peste măsură
nici nu ţi-ar spune a sa cale
şi te-ar lăsa nepăsător
şi rezemat pe scaun moale.

*

anul meu unde se duce
apa lui pe unde curge
apa lui uşor se stringe
pe sub ochi să poată plînge

văd cum cineva se pierde
cum se pierde frunza verde

şi rămîne cu-alte chipuri
şi pe frunte cu nisipuri

am pierdut ceva din mine
cu tot răul înspre bine

am pierdut vai ce-am pierdut
am pierdut anul trecut

Necunoscutul

pe cîmpul meu nu poţi să treci
sînt ploi de toamnă vechi şi reci

zăpezi şi viscol şi furtuni
îngheaţă-n aer cei mai buni

navigatori şi temerari
porniţi spre mine solitari

pe cîmpul meu nu poţi să treci
sînt pomi uscaţi cu fructe seci

eu nu te-ameninţ însă vîntul
îţi rupe de pe trup veşmîntul

şi-n zile şi în nopţi de-a rîndul
la mine doar ajungi cu gîndul

cînd toate-ascunsele-mi poteci
te-ntorc de unde-ncerci să pleci.

Plasticieni români în lume

● În cadrul schimburilor culturale româno-italiene, la Accademia di România din **Roma** a fost prezentată expoziția graficianului Janos Bencsik care a cuprins o selecție de 33 litografii, ilustrînd celebra operă a lui Dante „Divina Commedia".

● Tot la Accademia di Romania, din **Roma,** pictorul Nicolai Constantin a prezentat 50 de lucrări (ulei pe pînză, ulei pe carton, guașă). În creația acestui artist de contemplație și de acțiune în același timp, precumpănește tema dansului popular românesc, temă predilectă după 1972, an în care a prezentat la Milano, în cadrul unei expoziții de artă contemporană românească, o serie de picturi pe aceeași temă.

Nicolai Constantin a mai participat și la a XV-a întîlnire internațională de pictură, sculptură și grafică de la Napoli (cu două lucrări) și la Ediția I a Bienalei internaționale de pictură, sculptură și grafică „Napoli 2000", la care lucrarea sa „Invitație la dans" a obținut un valoros premiu.

La expoziția internațională organizată la „Aram University" din **Beirut,** în cadrul căreia au prezentat lucrări artiști de renume mondial ca : Matta, Masson, Ipousteguy, Pignon, Rebeyrolle, Guttuso, Pomodoro, Miro, Tapies, Nicolai Constantin a prezentat „Sarja roșiorilor", lucrare ce a fost reținută pentru a face parte din patrimoniul Muzeului de artă din capitala libaneză.

● În cadrul Ediției I a Trienalei europene a afișului politic din orașul belgian Mons, două dintre afișele lui Iosif Molnar, „Viteza birocrației" și „Dreptul la muncă", au obținut unanime aprecieri din partea publicului și a juriului, primul afiș primind premiul orașului Mons, iar cel de al doilea, distincția de onoare.

● Biblioteca publică din **Montreal** a găzduit o expoziție de pictură și grafică românească intitulată „Centenarul Independenței României — omagiul artiștilor amatori", în cadrul căreia 35 de artiști amatori au prezentat 50 de lucrări.

● Tot în **Canada** este itinerată o expoziție cuprinzînd 40 de lucrări grafice semnate de renumitul artist român Gy Szabo Bela, care impresionează prin originalitatea și vigoarea lor. În creația sa realitatea capătă noi dimensiuni pe care artistul le reinterpretează cu mijloace proprii, originale. Reușitul echilibru dintre alb și negru, tușeul sigur, claritatea conturului, fac din xilogravurile sale dintre care remarcăm : „Primele zile de primăvară", „Ruinele cetății Ciceu", „Bisericuța din lemn" „Lacul Sf. Ana" și altele, adevărate capodopere, apreciate de către public și presa de specialitate.

NICOLAE N. RADULESCU ■

Un „erou" căutat

Simpatic. Alură de sportiv. Entuziast. Serviabil. Afectuos. Etc.. etc. Fotografiile sale pe pagini întregi, interviuri, autografe, chiar amprente digitale, și acest lucru în reviste dornice să ofere cititorilor cît mai multe informații de senzație. Nu este vorba de o vedetă de cinema răsfățată de public și de presă. „Eroul" astfel prezentat este „creierul" hold-up-ului secolului : spargerea casei de bani a Societății Generale din Nisa, la 19 iulie 1976. Este Albert Spaggiari, omul cel mai căutat de poliție, nu numai de cea franceză. Suma furată (nu poate fi ocolit cuvîntul, deși în prezentările ce i se fac în presa amintită, numele „eroului" este însoțit de o formulare care obligă) este de 50 miliarde de franci. După patru luni este arestat. Stă în închisoare alte patru luni, timp în care își scrie memoriile, după care, plictisit de viața monotonă din închisoare, evadează. Simplu. În timp ce se afla împreună cu judecătorul de instrucție într-un birou al Palatului de justiție din Nisa, Spaggiari se aruncă pe fereastră — de la etajul I — drept pe o motocicletă. Nici vorbă de întîmplare. După cîteva sute de metri, motocicleta este schimbată cu un Rolls Royce, în care fusese „amenajată" o ascunzătoare. Astfel, Spaggiari a reușit să treacă peste 14 baraje ale poliției în drum spre Paris. Două luni a locuit într-un hotel parizian, permițîndu-și chiar să meargă la petreceri, la night-club-uri. Nu a trecut mult și a devenit mare proprietar de terenuri într-o țară din America Latină. O bună parte din banii furați au destinație filantropică (mai exact : politică) — finanțarea organizației „Catena" (Lanțul), o rețea care îi adună pe foști salazariști, ustași, legionari, fasciști și alții de același soi.

Cum spuneam, este căutat de poliție. L-au găsit însă doi reporteri de la Paris-Match Spaggiari, de nerecunoscut, în urma unei operații estetice, cu barbă, mustăți false, ochelari fumurii, era în trecere prin Madrid. Cei doi reporteri l-au însoțit timp de trei zile, nu au scăpat nici un cuvînt din relatarea „eroului", după care și-au exprimat, în paginile revistei, admirația lor față de spărgătorul de la Nisa. Și ca să nu existe dubii, au revenit în numărul următor cu autograf, cu amprente, cu amănunte, cu vorbe de duh spuse chiar de el, „eroul" cu cele 50 de miliarde furate. (De pildă, z ce Spaggiari : „de cîte ori văd un canal de scurgere, nu pot să-mi înfrîng dorința de a verifica dacă nu cumva duce spre o casă de bani", aluzie, desigur, la modul în care a pătruns în clădirea Societății Generale din Nisa. Și i se face o fotografie în acest sens, adică îndreptîndu-se spre un canal de scurgere.)

Sub farmecul lui Spaggiari a căzut și un reporter de la „France-Soir", care îl prezintă, nici mai mult, nici mai puțin decît ca pe un „erou" din romanele cavalerești ale secolului trecut !

Dacă tot dau dovadă de atîta zel în prezentarea activității „eroului" căutat, într-un sens de presa amintită și în alt sens de poliția amintită, de ce oare nu aflăm și cu ce se ocupă numeroșii amici din anturajul lui Spaggiari, oamenii din „Catena", ce legături există între ei și creierul spargerii de la Nisa, care, de curînd, și-a găsit o nouă vocație (despre care, bineînțeles, nu am aflat din paginile la care ne-am referit) — traficul de arme.

R. AVRAM ■

Lobby-ul tabacului și Mafia

Abia sosit la New York, turistul străin constată nu fără uimire că pachetul de țigări cumpărat la colț de stradă costă cu 30 la sută mai puțin decît în bodega aflată la doi pași. Iar dacă, spre a se lămuri, el s-ar adresa primului agent al ordinii publice întîlnit în cale, ar afla că în marea metropolă de pe coasta de est, din 100 de pachete de țigări 50 provin de la „bursa neagră a tabacului", că, în fine, în fiecare an sute de milioane de dolari, reprezentînd taxele federale percepute pe acest produs, se transformă în... fum, în dauna statului și în beneficiul unei ample contrabande în care Mafia a început să joace un rol din ce în ce mai important.

Într-un comentariu pe marginea acestui fenomen, agenția France Presse apreciază că la originea marii afaceri cu țigări se află diferențele de taxe aplicate în statele care produc tutun și țigări și cele „importatoare".

Această situație nu a încetat să fie exploatată de cei dornici să cîștige, chiar pe cît ilicite, un dolar în plus. Iar Mafia, care și-a extins deja tentaculele asupra monopolului jocurilor de noroc, prostituției, drogurilor, a început să se ocupe tot mai „serios" de țigări, unde se poate cîștiga mult fără prea mare bătaie de cap. Zeci de camioane, cu acte de transport trucate, se scurg astfel spre statele din est pe celebra autostradă nr. 95, suvoranumită și „drumul tabacului", aducînd anual, celor care le patronează din umbră, beneficii de mai bine de 400 milioane de dolari. Nu lipsesc, scrie France Presse, nici episoadele violente ce amintesc de faimoasa perioadă a prohibiției, sînt destul de frecvente ciocnirile între contabandiști, sau cazurile de deturnare a unor transporturi legale.

Primii afectați sînt desigur micii vînzători autorizați ai produselor tabacice, care au de făcut față unei aprige concurențe. Dar, de asemenea, după cum afirmă agenția citată, finanțele a circa 24 de state sînt păgubite de sume considerabile. În plus, asupra întregii afaceri cu țigarete, planează o gravă amenințare — așa cum afirma Glen Murphy, purtătorul de cuvînt al Asociației internaționale a șefilor de poliție, Mafia are intenția vădită de a-și asigura controlul întregii industrii a tiparilor, de la fabricare pînă la desfacere.

Nu au întîrziat desigur să fie adoptate o serie de măsuri de protecție. În Illinois, timbrele fiscale aplicate pe pachetele de țigări sînt schimbate periodic, spre a face mai dificilă falsificarea lor, iar controalele poliției au fost multiplicate. În Florida, deținerea a mai mult de 50 de cartușe de țigări provenind din alt stat atrage după sine o amendă de 5 000 de dolari și 3 ani de închisoare. Statele New York și Connecticut trimit inspectori specializați însărcinați cu supravegherea convoaielor ce se îndreaptă spre coasta de est. Și totuși, rezultatele sînt departe de așteptări cu toate că problema a fost adusă, la cererea mai multor state, chiar în Congres.

P. AURELIAN ■

PARADOXURILE SUPERCIVILIZAȚIEI

● A vinde sau a nu vinde o lege? — aceasta-i întrebarea

În timp ce, la Manila, 1 000 de delegați din 50 de țări trăgeau concluzii în legătură cu probleme precum dreptul penal internațional, arbitrajul comercial internațional sau dreptul spațial, pe malurile Tamisei se umfla, ca un bulgăre de zăpadă, procedura juridică într-un caz care s-a dovedit insolubil.

Din punctul de vedere al legilor britanice, cazul în speță se încadrează în sfera dreptului internațional. Din punctul de vedere al prevederilor dreptului internațional, același caz se află ancorat, cu arme și bagaje, în apele insuficient de clare ale dreptului britanic. Fără să se angajeze într-o dilemă care cine știe unde ar fi dus, tribunalul londonez, însărcinat să elucideze dosarul, a adoptat formula, de o mohorîtă comoditate, a „incompetenței". Despre ce este vorba ?

Roy Bates, în vîrstă de 50 de ani, condiționează eliberarea cetățeanului vest-german Gernot Puetz, contra unei sume de 18 000 lire sterline. Caz tipic de răpire, veți spune... Nicidecum. Prizonierul nu a fost furat de nicăieri. A sosit de bunăvoie, dintr-o condamnabilă și, după cum s-a dovedit, cosîtoare curiozitate, pe insula al cărui proprietar este distinsul Bates. Numai că această insulă nu este o reședință ca oricare alta... Ea se află în largul portului Harwich, nu este o realizare a naturii, ci a omului, fiind făcută din beton în perioada celui de-al doilea război mondial, cînd asemenea platforme au avut un rol strategic. Bates a cumpărat-o, a făcut pentru dînsa o pasiune și i-a declarat, unilateral, independența...

Devenind „stat", e drept nerecunoscut, „Sea Land" a căpătat, prin mijlocirea șefului ei, apetituri internaționale. Bates a bătut monedă proprie, a emis timbre și a fabricat pașapoarte. Tînărul Puetz s-a dovedit a fi, în acest context, foarte strict, un invadator, un nepoftit venit cu gînduri prădalnice și, în consecință, a fost acuzat de curtea supremă a platformei de beton, curte al cărei președinte este onorabilul Bates, „de încercare de lovitură de stat". Conform jurisdicției locale, o asemenea crimă, care, din fericire, nu are precedent, nu a putut fi inclusă foarte clar într-un anume paragraf, dar a fost apreciată în virtutea unei logici de fier, de o gravitate fără... precedent. Simplificînd, suveranul a apelat, în numele eficienței și al rotunjirii propriilor venituri, la dreptul feudal. S-a declarat cu alte cuvinte, comprehensiv și umanitar punînd condiția ca deținutul să verse în contul libertății sale o sumă convenabilă „trezoreriei". Știrea a fost difuzată către toate colțurile bătrînei insule britanice prin undele postului de radio pirat fixat pe relativ nouă insulă de beton.

Observatorii politici londonezi, care nu și-au pierdut umorul, așteaptă în prezent, cutremurați de emoție, evoluția acestui caz ieșit din comun, ce ar putea angrena într-o operațiune de forță flota britanică sau, conform altei ipoteze, flota vest-germană sau, în sfîrșit, ambele flote pornite — în spiritul unei speranțe a cordialității comunitare — într-o ofensivă comună împotriva statului „Sea Land". O cantitate importantă de sceptici apreciază însă că bătălia navală va fi evitată atît de-o parte, cît și de alta a Canalului Mînecii, „războaiele peștelui" fiind prea vii în memoria ambelor părți...

Se alimentează, deci, aprecierea că Puetz va rămîne încă în lanțurile de pe insula de beton pînă cînd un avocat de talie internațională va putea găsi în ungherele dreptului particular o chichiță care să-l salveze pe captiv, eliminînd orice ambiguitate, cam ca în dreptul public. Pînă la urmă, e vorba de a-i convinge pe Bates să-și vîndă, la un preț rezonabil, cîteva alineate din propriile sale legi...

RADU BUDEANU ■

Știința pe mapamond

Îmbătrînirea celulelor: hazard sau necesitate?

Moartea celulei este ea programată genetic ? Dar celula nu îmbătrînește decît atunci cînd nu mai poate sintetiza normal proteinele de care are nevoie ! Și dacă boala canceroasă — care înseamnă alegerea unei reproduceri anarhice — nu ar reprezenta pentru celulă decît un mijloc de a scăpa ineluctabilului ?

★

Cercetările asupra îmbătrînirii celulei... se maturizează ! Specialiști din lumea întreagă s-au reunit recent la Paris în cadrul unui colocviu ce și-a propus să sintetizeze ideile la ordinea zilei pe această temă. Datele dosarului aflat în discuție sînt ferme : motorul vieții se află în celulă, iar motorul motorului — dacă se poate spune astfel — îl reprezintă genele de ADN care conțin informația programată datorită căreia celula organică trăiește și se reînnoiește. Această informație comandă sinteza proteinelor, substanțe ce reprezintă materia de bază a celulei. Oare de ce aceste materii de bază, fără îndoială în permanență disponibile, nu permit celulei să atingă, dacă nu eternitatea, cel puțin o existență mult mai îndelungă decît cea pe care o cunoaștem ? Trei sînt ipotezele pe care le avansează pentru a explica această insuficiență revista **„Science et Vie"**.

Prima ipoteză este formulată în felul următor : îmbătrînirea este programată în însuși codul celulei. Fiecare celulă seamănă cu un orologiu astfel conceput încît limbile sale să facă înconjurul cadranului numai de un anumit număr de ori. După care rotițele se distrug. Îmbătrînirea nu ar fi deci din această perspectivă cibernetică, decît o etapă programată a ciclului vieții ca, de exemplu, pubertatea. În sprijinul acestei ipoteze revista franceză citează lucrările gerontologului american Hayflick care, încă din 1961 a demonstrat că celulele (cu excepția celulelor nervoase, ce nu se regenerează) se reproduc de un număr oarecare de ori și apoi mor. Numărul de reînnoiri este cu atît mai redus cu cît organismul căruia îi aparține celula este mai în vîrstă ; aceasta chiar în cazul în care celulele au fost transplantate altui organism. De aici ideea că celula își „cunoaște" de la naștere sa „dată" morții și va înceta să trăiască cu atît mai tîrziu cu cît caracterele pe care le-a moștenit sînt mai bune. Cum această teorie postulează că senectutea și moartea sînt înscrise în materialul genetic al organismului, respectiv în genele de ADN care guvernează sinteza proteinelor, ar trebui găsite, descoperite aceste „gene ale îmbătrînirii" și aceste „gene mortale". Cum astfel de gene nu au fost pînă în prezent niciodată puse în evidență, se pune în mod legitim întrebarea : oare există ?

Inexistența unor asemenea gene este sugerată de o altă ipoteză, cea numită a „erorilor catastrofice". Potrivit acesteia, în cursul diviziunii celulare și, în general, în cursul sintezei proteinelor, care se produce continuu, datorită hazardului apar erori al căror număr crește în decursul timpului. La un moment dat, suma erorilor devine intolerabilă pentru organism. Este momentul „catastrofei finale", după cum se exprimă „Science et Vie". În sfîrșit, a treia ipoteză în această privință, a îmbătrînirii celulei, explică fenomenul degradării biologice prin transformările proteinelor după ce a avut loc formarea lor. Cu alte cuvinte, sinteza proteinelor ar fi corectă, fără modificări ; anomaliile apărînd după ce a avut loc această sinteză.

Toate aceste ipoteze pornesc deci de la o observație reală, de la o certitudine, apariția unor anomalii ale diverselor proteine pe măsură ce celula îmbătrînește. Interpretarea acestor anomalii este însă o operațiune extrem de delicată și este dificil de spus cărela dintre ipotezele enunțate i se poate atribui un rol mai mare.

Progresele cele mai spectaculoase în studierea fenomenului îmbătrînirii au fost aduse de imunologie, pornindu-se de la constatarea că apărarea imunologică scade la persoanele în vîrstă. Explicația ar fi aceea că, la aceste persoane, mai mult decît la tineri, limfocitele fabricînd anticorpi (proteine) îndreptați împotriva propriilor țesuturi antrenează în acest fel distrugerea lor. Glanda timus, care intervine în elaborarea limfocitelor, implicate și ele în apărarea imunitară, pierde, odată cu vîrsta, facultatea de a fabrica o proteină numită FTS.

★

Dacă toate aceste date pun în evidență unii factori care influențează apariția și instalarea senectuții, în momentul de față problema pe care și-o pun specialiștii este aceea de a găsi o cale pentru a îndepărta cît mai mult îmbătrînirea și — de ce nu — moartea. Fiecare celulă nu are decît două alternative : ori să îmbătrînească, ori să se transforme în celulă canceroasă. Cînd vom putea analiza această infimă mișcare a balanței — afirmă „Science et Vie" — vom putea face să se încline unul dintre talerele sale, vom putea prelungi viața sau, cine știe, vom putea preveni cancerul.

Încotro merge atletismul nostru?

26 de atleți și atlete din România au participat, recent, la campionatele europene desfășurate la Praga, comportîndu-se sub așteptări. Medaliile cucerite — ambele de argint și ambele prin Natalia Mărășescu, la 1 500 și, respectiv, la 3 000 de metri — nu pot mulțumi, ele reprezentînd, pe de o parte, o zestre mai săracă decît cea dobîndită la ediția precedentă a competiției, consumată în urmă cu 4 ani, la Roma, și, pe de alta, neîmplinirea obiectivului propus de federația de specialitate.

Firește, ne-au bucurat succesele Natalliei Mărășescu care, îmbunătățind substanțial recordurile naționale, a izbutit să urce pe podium în probele în care a luat startul, devenind singura alergătoare de pe continent creditată, la Praga, cu o asemenea dublă performanță. Coborînd, pe 1 500, sub 4 minute, atleta din Craiova și-a demonstrat — o dată în plus — valoarea de excepție, la care a ajuns nu numai prin talent, ci mai ales prin muncă și tenacitate, capitole în dreptul cărora e obligatoriu să trecem și contribuția antrenorului și soțului ei, Nicolae Mărășescu, unul din cei mai redutabili tehnicieni ai atletismului nostru, căruia îi datorăm, între altele, relansarea semifondului românesc în arena internațională. Plecat de la federație pentru motive care ne scapă, Nicolae Mărășescu a găsit la Craiova, sub culorile Clubului sportiv muncitoresc, o atmosferă propice marii performanțe, iar rezultatele n-au întîrziat să apară, rod al temeiniciei și seriozității în pregătire, în acest an, atletismul craiovean dobîndind 24 de titluri naționale ! Au mai justificat încrederea care li s-a acordat, precum și excelentele condiții avute la dispoziție, Ilie Floroiu, la 5 000 și, îndeosebi, la 10 000 de metri, distanță pe care și-a corectat recordul personal cu aproape 8 secunde, Cătălin Andreica, maratonist care a înregistrat cel mai bun timp din istoria atletismului nostru, Horia Toboc, cu două îmbunătățiri ale recordului național pe 400 de metri garduri, Maricica Puică, Fița Lovin, Eva Zörgö, Gina Panait, Paul Copu, Vasile Bichea și... atît ! Oricît am fi de îndulgenți cu scuzele și oricît am pune clasarea sportivilor noștri pe seama progreselor adversarilor, care au depășit, la Praga, recordurile campionatelor la 30 din cele 40 de probe ale întrecerii, nu putem trece cu vederea faptul că majoritatea reprezentanților atletismului românesc care au luat startul la europene — aproape 3 sferturi din ei — au concurat slab și foarte slab. Unii dintre ei (Argentina Menis, Cornelia Popa, Carol Corbu) s-au arătat complet — dacă nu cumva definitiv — ieșiți din forma care i-a consacrat cîndva, alții (Doina Bădescu, Sanda Vlad, Gabriela Ionescu, Mihaela Loghin, Doina Anton, Cornel Patușinschi, Dan Betini, Tudorel Pîrvu) s-au dovedit incapabili să țină pasul cu plutoanele fruntașe ale probelor respective, cu șanse dintre cele mai reduse de a recupera terenul pierdut, în sfîrșit, multipla noastră campioană Ileana Silai nici măcar nu s-a înscris în competiție, declarîndu-se indisponibilă !

(Facem aici o primă paranteză, încercînd să explicăm cititorilor motivele surprinzătoarei absențe a Ilenei Silai de la startul campionatelor. Are cuvîntul profesorul Gheorghe Zimbreșteanu, secretarul Federației române de atletism :

„Silai n-a participat la europene din cauza unor dureri la gleznа stîngă. Este vorba despre o artrită cronică, de care campioana noastră s-a plîns în repetate rînduri. Nu cred că-i putem găsi, din acest punct de vedere, vreun fel de vină, lucru pe care nu-l pot susține în raport cu antrenorul ei, Șiliviu Dumitrescu. Bazîndu-se pe rezultatele mai vechi și mai noi ale Ilenei, acesta a încercat — și a izbutit — să convingă federația că Silai se antrenează cei mai bine concurînd în competițiii de anvergură, drept pentru care numai anul acesta a luat startul în mai multe întreceri peste hotare. Trebuie să recunosc că lozinca „se pregătește cel mai bine concurînd" ne-a păcălit. Temîndu-ne de o recidivă a durerilor de la gleznă, am scutit-o pe Silai de participarea la Balcaniadă, ținută pe 13 august, menajînd-o. La 16 august ea a alergat la Zürich (n.n. — fără avizul F.R.A. ?!), fiind nevoie de o intervenție fermă din partea federației spre a o împiedica să concureze, pe 18 august, în Berlinul occidental ! Consider că antrenorul Dumitrescu e principalul răs-

Natalia Mărășescu, o alergătoare de talie mondială, dar e greu de crezut că se poate face atletism cu o singură floare !

punzător, forțînd-o pe Silai în competiții mai puțin importante. E cu atît mai regretabil că s-a întîmplat așa cu cît, la viitoarea ediție, Silai va depăși vîrsta de 40 de ani".

Că e regretabil, sîntem de acord. Așteptăm măsurile federației.)

Poate că eșecul — căci alt cuvînt mai nimerit nu ne vine în minte — ar putea fi pus pe seama întîmplării, a timpului nefavorabil, a unui ghinion de moment, a unei zile nefaste, fiind convinși că unii se și străduiesc în acest sens. Dar o analiză mai atentă a lotului deplasat la europene nu lasă loc dubiului, pledînd pentru afirmația că lucrurile nu merg deloc bine și că atletismul nostru se află într-un mare impas.

Cum a fost ? La Praga, a luat startul, cu excepția menționată, toată floarea respectivei discipline : 26 de sportivi, asistați de 7 din cei 20 (!!) de antrenori — cifră furnizată de secretarul F.R.A. — după planurile cărora s-a efectuat pregătirea competiției în discuție. Pregătirea centralizată s-a desfășurat la Poiana Brașov și Piatra Arsă în condiții de cazare, masă și antrenament excelente. Nu e un secret însă că media de vîrstă a echipei reprezentative e foarte ridicată. Pentru mulți dintre atleții și atletele de la Praga, europenele recent încheiate pot fi considerate drept marea competiție de adio, căci e foarte greu — dacă nu imposibil — de crezut că Silai (37 de ani), Corbu (32), Menis (30) sau Popa (28) vor mai avea vreun cuvînt de spus la ediția viitoare, peste 4 ani, ba chiar și la Jocurile Olimpice, peste 2 ani.

(Deschidem o a doua paranteză, rugîndu-l pe profesorul Gheorghe Zimbreșteanu să facă aprecieri asupra comportării cîtorva din vedetele atletismului nostru prezente la Praga, sportivi cărora — ca să fim corecți — li se datorează multe din succesele de ieri ale disciplinei. Citățm :

„Menis a aruncat ca o începătoare, capotînd psihic. S-a arătat teribil de emoționată, spre surprinderea tuturor, care o știau dotată cu o mare ușurință de concurs ; Suman s-a justificat prin anumite dificultăți personale, între care examenul de bacalaureat și cel de admitere în facultate, la care a reușit, devenind studentă la Institutul de învățămînt superior din Bacău ; Corbu a acuzat frigul și ploaia, susținînd că n-a putut să se încălzească suficient. De la el am așteptat foarte mult pentru că, spre deosebire de alți ani, avusese înaintea europenelor o perioadă mai bună, ferită de accidentări".)

În sfîrșit, șochează mediocritatea coechipierilor mai tineri, unii dintre ei trimiși la Praga mai mult în plimbare, fără măcar să fi îndeplinit baremurile de participare !!

(„Dacă am fi ținut cont de baremuri, delegația pentru europene n-ar fi depășit 8 persoane. Am apreciat însă că trebuie să încurajăm tinerii, drept care am lărgit lotul pînă la 26". Fără comentarii.).

Acestea fiind zise, nu e greu de dedus că atletismul nostru nu stă pe roze. Bilanțul de la Praga trebuie să însemne un adevărat semnal de alarmă, căci — să nu ne ferim de cuvinte — nu dispunem decît de unul maximum doi performeri de elită, de un pumn de valori care pot crește și... atît ! În rest, atletismul nostru e plin de vedete „de casă", care spulberă record după record în întreceri mărunte (oare acele cronometrorilor noștri nu merg, măcar din cînd în cînd, prea încet ?), neputînd să facă față unei concurențe internaționale redutabile.

Se simte nevoia unui suflu nou. Se simte nevoia unei atmosfere de muncă serioasă și responsabilă. Se simte nevoia unei discipline exemplare. Se simte nevoia unui punct de vedere unitar în pregătire, în așa fel încît secretarul federației să nu mai declare — cu mîhnire și cu dreptate — că „antrenorii din atletism lucrează, cu excepția lui Mărășescu, după ureche". La Praga s-a pierdut o bătălie, dar nu s-a pierdut războiul. Atletismul românesc are resurse să se întoarcă la prestigiul de altădată. Îl așteptăm.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Time-out

● S-au încheiat, la Iași, campionatele naționale de planorism. Conform obiceiului, a plouat. Contrar obiceiului, s-a acordat, după o pauză de 2 ani, titlul de campion, întrat în posesia bucureșteanului Sergiu Sidon ● După cîte sîntem informați de profesorul Dan Drăghici, președintele Consiliului comunal pentru educație fizică și sport din Căteasca, județul Argeș, la faza de zonă a campionatului sătesc de lupte, desfășurată la Tîrgu Jiu sub genericul „Daciadei", s-au făcut o serie de mișmașuri, fiind primiți în concurs sportivi legitimați, unii chiar în divizia A ! Prezent la fața locului, secretarul tehnic al federației de specialitate, Ion Bobei, n-a părut deloc deranjat ● Niculina Ilie a devenit campioană de tir a Europei. E mai mult ca sigur că în domeniul armelor cu glonț nervii fetelor noastre sînt mai tari ● Căpitanul reprezentativei de volei, Nicolae Pop, e de părere că „dacă nu ne îndeplinim acest obiectiv (n.n. — calificarea la Olimpiadă) înseamnă că nu am fost o generație strălucită". Opinia noastră e că nici măcar calificarea la Olimpiadă n-ar ajuta la mare lucru ! ● În campionatul de fotbal al județului Mehedinți, după 90 de minute de joc, Cerna Baia de Aramă — Pandurii Cerneți 2—1 ● Începerea noului campionat național de handbal a fost precedată de trecerea normelor de control impuse de federație. Spre surprinderea generală, 37 de jucători și jucătoare din prima divizie n-au izbutit să îndeplinească baremurile. Se cam îngroașă gluma, tovarăși antrenori ! ● Unul din componenții de bază ai formației de rugbi Farul Constanța, campioană națională, se numește Gheorghe Celea. De profesie inginer, Celea are 42 de ani. Mulți înainte ! ● Primim la redacție o scrisoare cutremurătoare, prin care ni se aduce la cunoștință, pe lungimea a 3 pagini, că antrenorul Francisc Spier, responsabilul tehnic al reprezentativei de handbal feminin, și-a uitat mama, după ce îi va fi luat mare parte din banii încasați din vînzarea casei părintești. Citățm : „Rămînînd pe drumuri și neavînd rude în comună, bătrîna a fost luată de milă ba de o familie, ba de alta, pînă a găsit o cămăruță, fostă baie, unde să stea. Fiul și nora nu i-au trimis de la București nici lucrurile personale, nici carnetul C.E.C. pe care avea 8 000 de lei și, de vreo două luni, nici pensia de 200 !". Semnează învățătorul Henschl ● Victorii categorice ale sportivilor noștri în cadrul Balcaniadei de gimnastică. Dan Grecu a cîștigat detașat concurența masculină, în vreme ce, la feminin, Teodora Ungureanu și Anca Grigoraș au ocupat primul loc la egalitate. Un cuvînt bun pentru reintrarea Teodorei, reîntoarsă la gimnastică după o mai lungă absență ● Ne-a sunat la redacție fostul arbitru divizionar de fotbal Ion Hrisafi care, entuziasmat, ne-a mărturisit că de multă vreme n-a văzut o echipă jucînd atît de logic și de gîndit ca F.C. Baia Mare. Cred, a continuat Ion Hrisafi, că „Flacăra" are datoria de a-l propune pe Viorel Mateianu la conducerea formației reprezentative ! După ce l-am ascultat, i-am reamintit că echipa națională se bucură în continuare de prețioasele servicii ale profesorului Constantin Cernăianu ● Cu 62,40 m, record realizat zilele trecute la Moscova, sulițașa Eva Zörgö Raduly s-ar fi clasat a doua la recent încheiatele campionate europene de la Praga. Mai bine mai tîrziu decît niciodată !

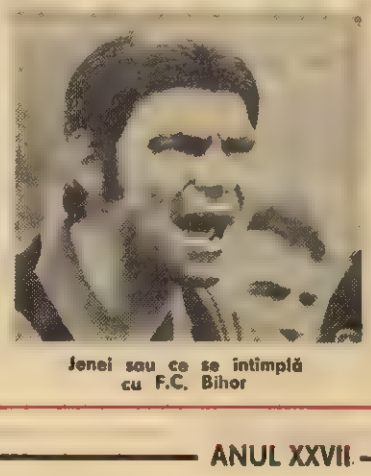

Jenei sau ce se întîmplă cu F.C. Bihor

● Fotbal, divizia A ●

PITEȘTI : F.C. Argeș — F.C. Baia Mare 3—1 (2—0). Victorie fără merite deosebite pentru gazde — exceptînd execuțiile excepționale ale lui Dobrin, care a arătat că rămîne cel mai mare jucător român al timpului ● Din păcate, așa cum vuietul stadionului a dovedit-o, în fotbalul nostru puțini știu să facă diferențierea exactă dintre solist și orchestră, dintre reușita individuală de excepție (dribling, cursă în mare viteză sau șut de la distanță care, culmea, se nimerește în vinclu !) și partitura interpretată de toți cei 11 jucători din teren, în contextul sportului de echipă. Meciul de la Pitești exemplifică acest adevăr cu puteri de simbol. F.C. Argeș a cîștigat desigur pe merit : a jucat atent în apărare, unde jocul la ofsaid a pus probleme pe care elevii lui Mateianu n-au reușit să le rezolve, a rezistat destul de bine ritmului impus de băimăreni, iar în atac l-a avut înainte de toate pe uimitorul Dobrin, care, aflat poate și într-o zi de excepție, a reușit cîteva faze de adevărată prestidigitație fotbalistică, între care și cele trei goluri ale echipei sale ! Dar, mai limpede ca oricînd pe terenurile noastre de fotbal, F.C. Baia Mare a dominat jocul aproape în totalitate, impunîndu-și stilul și păstrînd mingea minute în șir, după o tactică pe cale să cucerească pe toți specialiștii, inclusiv Ștefan Covaci, prezent la meci ● După părerea noastră, chiar dacă ar fi fost învins cu 5—0, antrenorul Viorel Mateianu ar fi trebuit felicitat pentru curajul lui de a ieși din tiparele atît de bătrînești, de statice, de rutină ale fotbalului nostru. F.C. Baia Mare a pierdut în cele din urmă cu 3—1 (scor care poate fi contestat de cele trei, patru ocazii clare ratate în special de Rosznai, între care și un penalty), după un meci care, am văzut cu ochii noștri, nu l-a mulțumit pe Mateianu. Cîteva piese importante ale echipei sale, Sabău mai ales, au jucat slab. Cu toate astea, Baia Mare și Mateianu au obținut la Pitești o victorie : cea a încrederii în fața tuturor spectatorilor din țară, prezenți în fața televizorului. Și, desigur nu-l puțin lucru ca Mateianu să știe că se află pe drumul cel bun ! ● Excelent arbitrajul debutantului Gheorghe Dragomir din București, secundat de M. Buzea (București) și I. Rus (Tg. Mureș). **(Dumitru Graur)**

BUCUREȘTI. Dinamo — Gloria Buzău 4—0 (0—0) ● După primele 45 minute de joc, și chiar după încă 20 din repriza secundă, nici chiar cei mai fideli suporteri ai dinamoviștilor nu credeau să-și vadă favoriții de-a dreptul dezlănțuiți, marcînd gol după gol, îngenunchind o echipă ce se arătase pînă în acel fatidic, pentru ei, minut 65, sigură în apărare și promptă uneori, pe contraatac (prima mare ocazie de gol a meciului a fost, dealtfel, irosită de masivul Stan în primele secunde de joc) ● În ciuda scorului etapei, cu care au pierdut pe stadionul Dinamo, buzoienii s-au apărat calm, organizat, și, pînă în minutul 65, au izbutit să mențină egalitatea pe tabela de marcaj ● Semnalul „avalanșei" de goluri l-a dat Custov (șut cu boltă, din 25 m., prin zid), indiscutabil cel mai bun de pe teren ● Împreună cu Dinu, inspirat trimis în linia de mijloc de către antrenorul Nunweiller, acești doi fotbaliști au „tras" literalmente întreaga echipă după ei, reușind faze „fierbinți" la poarta nu mai puțin inspiratului Cristian ● Celelalte trei goluri (Tevi, Custov, Cheran) au pecetluit un scor prea sever pentru învinși, gîndindu-ne, mai ales, la cele două-trei ocazii mari „cît roata carului", ratate nepermis de ușor de quartetul Stan, Neculce, Negoescu, Oprișan, fotbaliști talentați dar, duminica trecută, lipsiți oarecum de șansă ● A arbitrat bine V. Tatar (Hunedoara), ajutat la fel de bine de S. Drăgulici (Drobeta Turnu Severin) și V. Ciocîlteu (Craiova). **(Cornel Cătană)**

BACĂU : Sport club — C.S. Tîrgoviște 2—0 (1—0). Partidă de slab nivel tehnic și spectaculară, cîștigată pe merit de gazde în fața unei garnituri care, după isprăvile de la Buzău și Rîmnicu Vîlcea, s-a prezentat nemulțumitor. Băcăuanii au dominat majoritatea timpului, depășindu-și adversarii la toate capitolele și, mai ales, la cel al dăruirii în joc ● Cele de mai sus nu ne împiedică să spunem că primul gol al partidei s-a înscris în condiții neregulamentare, tîrgoviștenii Stancu (înlocuitorul lui Coman, cu umărul în ghips) fiind jenat în intervenția sa de atacantul băcăuan Botez și împins cu minge cu tot în poartă ! Probabil că arbitrul Anderco, în restul meciului corect și autoritar, a apreciat că mingea depășise, încă din șutul cu efect al lui Vamanu, linia porții, dar îi contrazic nu numai desfășurarea fazei, ci și propria sa reacție, fluierul conducătorului jocului auzindu-se abia după consumarea duelului aerian, cîștigat de Botez prin fault ! ● Șters atacul formației oaspete și șters jocul lui Tătaru, schimbat după pauză de antrenorul Proca ● Cu excepția fazei amintite, Otto Anderco (Satu Mare) a arbitrat bine, ajutat fiind la linie de O. Șteng (Oradea) și C. Szilaghi (Baia Mare), corecți. **(Gheorghe Amuza)**

Legea ne apără: s-o cunoaștem, s-o respectăm!

Cine este Gheorghe Ștefănescu?

La 3 aprilie 1967, cînd a ieșit ultima oară din închisoare, Gheorghe Ștefănescu, gestionarul multimilionar despre care am scris în numărul 35 al revistei, avea 38 de ani, patru clase primare și o dorință pe care o purta în suflet ca pe un portdrapel : să nu mai fie prins. Suferise cinci condamnări penale : pentru lovire, diluare de băuturi și rupere de sigiliu, pentru favorizare de infractori și delapidări, apoi iarăși pentru rupere de sigiliu și diluare de băuturi. Faza de exercițiu trecuse !

Cu aceste atuuri s-a prezentat la Direcția generală a recrutării și repartizării forțelor de muncă. Nu mai știm acum, după atîta timp, dacă onorabila direcție a apreciat numărul de patru infracțiuni penale în patrimoniul vînului suficient de mare sau suficient de mic ; cert este că după opt zile de la eliberarea sa din închisoare, Gheorghe Ștefănescu primește aici investitura ca vînzător la depozitul de vinuri din Calea Griviței 325, unde soția lui figura ca gestionar.

Din întrebările comisiei de examinare, înainte de încadrare, am reținut-o pe cea principală : „Recepția vinului vărsat. Ce se face cu proba care se ia ?" Răspunsul nu este trecut în foaia de concurs. Cunoaștem doar calificativul : Suficient.

Tot în acest an mai au loc două evenimente importante : fiul cel mare al soților Ștefănescu împlinește 17 ani (Mircea), iar cel mic (Gabriel) : 12 ani.

● Spre o nouă față socială

Unul dintre cei mai renumiți specialiști români în vinuri, profesorul Cerbu, face următoarea confidență revizorului Lucian Mănescu : „Cu mulți ani în urmă am fost condamnat la moarte. În fața plutonului de execuție, șocul pe care l-am avut atunci, l-am resimțit recent ascultînd faptele de care este învinuit Gheorghe Ștefănescu.

Revizorul Lucian Mănescu : „Gestiunea ținută de Ștefănescu era perfectă. Inventarele, la zi. Controalele periodice și regulate nu puteau remarca nimic. La orice oră din zi și din noapte, calitatea vinului era ireproșabilă. Dovadă că depozitul a fost redeschis : vinul adus de el a fost găsit de specialiști curat și conform facturilor de înregistrare".

Poate cel mai mare escroc al timpurilor din urmă. Gheorghe Ștefănescu a lucrat cu migală și obstinație ca să ajungă la ceea ce a crezut el că înseamnă perfecțiune. Iată cîteva declarații ale vecinilor din blocul 23 de pe strada Dezrobirii nr. 12 :

Olga Stoica : „Ne-am mutat în bloc aproximativ în aceeași perioadă. Ne despărțea un perete. Nu eram prieteni. N-aveau prieteni în bloc. Copiii nu ieșeau la joacă cu ceilalți. Nu eram prieteni, dar ne stimam. El, mai ales, era extrem de civilizat și politicos și n-am auzit o dată un cuvînt greu din gura lui. Și era și foarte modest ; toți erau modești și copiii cuminți. Ea, soția lui, spăla scara, ieșea la muncă patriotică... O familie cumpătată, fără extravaganțe, și cu simțul măsurii în toate. Am convietuit 10 ani și n-am observat nici o deosebire între traiul lor și al celorlalți."

Gheorghe Buică, președintele comitetului de bloc : „Cu cîtva timp în urmă am fost invitați toți, toată scara, la botezul nepotului. Nu se mai întîmplase pînă atunci. Au o casă elegantă, care denotă bunăstare, ca și cele trei mașini mici, dar nu ne-am mirat, sînt toți gestionari, tată și fii, și un gestionar, știm cu toții, are un alt standard de viață decît noi, așa că nu ne-am mirat nici cînd fiii s-au mutat fiecare la casa lui, proprietate personală, ne-am spus că au bani de la nuntă, nunțile gestionarilor sînt altfel, și nu ne mirăm și pentru că în fiecare an veneau cei puțin cîte două controale care se interesau de ei, de la diferite organe, și dacă ei nu descopereau nimic însemna că nu era nimic, cu toate că mulți nu păreau foarte hotărîți să afle ceva. Ca locatari erau model de conduită serioasă, sobră și decentă."

Și părerea unui alt gestionar de vinuri, Ilie Didin : „N-am fost prieteni și poate nici nu ne agream, dar nu pot spune cuvinte urîte despre el. Nu l-a văzut nimeni ametit vreodată sau cu femei. Nu fuma, nu se lăuda, nu mințea, poate în sinea lui nu ne considera egali cu el, dar n-o arăta niciodată și nici concurență neloială nu ne făcea. Nu se amesteca în vorbă și în general nu prea vorbea, răspundea la întrebări, politicos și îndatoritor și atît. Nici o vorbă în plus. Îl ajuta mult și înfățișarea, distinsă, de domn, cu toate că se îmbrăca modest. Părea impunător și nu se arăta decît atunci cînd era absolută nevoie. Chiar dacă se afla în depozit, nu se amesteca, îi lăsa pe ceilalți s-o facă."

● Și, totuși, presa...

Singuri ziariștii nu s-au lăsat impresionați de fațada confecționată de redutabilul escroc și în dosarul de cadre întîlnim următoarea adresă venită din parte Direcției generale comerciale a Consiliului popular :

„În urma desclor sesizări primite din partea organelor de presă referitor la depozitul de vinuri din Calea Griviței 325 vă rugăm să urmăriți comportarea vînzătorului Ștefănescu Gheorghe. De asemenea să fie atenționat asupra relațiilor de convietuire pe care trebuie să le aibă cu locatarii imobilului de la aceeași adresă, urmînd ca în caz de abateri să se ia măsurile ce se impun."

Într-adevăr, în spatele depozitului, acolo unde nu-l mai vedea nimeni, Gheorghe Ștefănescu își permitea luxul să redevină din cînd în cînd bruta pe care afară o reprima. „Cînd i-am zis, scrie Dumitru Ciupitu, că reclamațiile care vin, nu vin decît de la păsările lui, el mi-a spus că lui îi rentează să țină păsări și să țin și eu dacă pot, la care eu am răspuns că se vede că-i rentează și că s-a îngrășat și a făcut burtă mare, moment în care el m-a injurat și mi-a tras două palme."

Ca și în alte cazuri cînd conducătorii de unități gîndesc „presa zice, presa aude" și de data asta măsura luată în cazul Ștefănescu a fost următoarea recomandare :

„Tovarășul Ștefănescu Gheorghe este salariatul întreprinderii noastre de la 17 aprilie 1967 și în prezent. Pe toată această perioadă, tovarășul a căutat să se achite cu cinste de toate sarcinile trasate. Este un tovarăș muncitor care niciodată nu și-a precupețit timpul liber pentru bunul mers al magazinului. Nu este mîndru și a căutat să-și ajute tovarășii de muncă împărtășindu-le din cunoștințele sale.

Nu a avut lipsă în gestiune. Nu a fost sancționat administrativ. Nu a fost judecat de comisia de judecată din întreprindere. Nu este membru de partid. S-a eliberat prezenta pentru a-i servi la reabilitare."

În baza acestei mostre de formalism, președintele instanței de judecată, Nicolae Chirilă, arestat și el în aceste zile, îi acordă reabilitarea.

Cu reabilitarea în mînă, Gheorghe Ștefănescu se înapoiază la cei ce-au înlesnit-o și le cere înaintarea sa în funcția de gestionar șef la unitatea unde între timp se mai angajaseră cei doi fii și o noră. Firește, acum nu mai există nici un impediment și Gheorghe Ștefănescu poate absolvi cu foarte bine examenul la care a fost supus și unde a vorbit în mod strălucit la tema „Asigurarea integrității avutului obștesc."

● Se închide cercul vicios

— Tovarășe director, ca șef al Întreprinderii comerciale locale alimentara sector 8, v-ați pus vreodată întrebarea de unde provine faima lui Ștefănescu ? Cel mai bun depozit de vinuri din București — de ce el și nu un altul din sectorul dumneavoastră ?

— Știam, desigur, că are relații. În toată țara. Trebuia, totuși, ca unul să fie cel mai bun. De ce n-ar fi fost el ? Ținea o gestiune perfectă. Inventarele erau făcute la timp. Controlorii îi lăudau marfa și nici unul nu l-a prins o singură dată cu vreo neregulă. N-a cerut niciodată nimic pentru el. Nu s-a plîns că e nedreptățit, n-a reclamat pe nimeni, era conștiincios, îl chemam la 10, el venea, indiferent de ce se întîmpla, la 10 fără un sfert, nu lipsea, nu mințea, nu bea, nu întîrzia, nu se eschiva de la nici un fel de muncă, oricît de grea, da, tovarășe director, da sigur, facem și asta și asta, facem, tovarășe director, ce să-i fi reproșat ? Că aducea beneficii, respect ?... Ne-a păcălit cumplit. Cumplit ne-a păcălit ! Alții se îngîmfează cînd le dai o muncă de conducere, el nu ! Noi îi credeam cinstit și în realitate el părea astfel fiindcă nu era prost. Am impresia că știa totul despre psihologia celor care-l analizează. Sau oricum, o intuia. La noi, n-a încercat să mituiască pe nimeni, deși în alte părți a încercat și pare-se a și reușit. Și nici nu cred că era foarte deștept, cît se pricepea să descopere oameni slabi, slăbiciuni omenești. Oamenii care jonglează cu slăbiciunile celorlalți par onești și aparența de onestitate în mîna unui șarlatan este o armă derutantă.

● Din nou o vecină

Ana Pănuș : „Apartamentul nostru se află chiar deasupra lui. Călcam zilnic peste milioanele lui și habar n-aveam. Multe lucruri ne încurcau ; de pildă : ținuta lor ireproșabilă în relațiile cu ceilalți. Sau : faptul că ea ținea toată gospodăria deși este bolnavă, foarte grav bolnavă, și nu angaja o femeie. Dar de păcălit nu prea ar fi putut dacă cineva n-ar fi vrut să fie păcălit. Cînd și al doilea băiat și-a cumpărat mașină, și aveau de-acum trei mașini, o parcă cu două străzi mai încolo. Așa-i un om cinstit ? Într-o dimineață, ies pe balcon să scutur așternuturile ; mă uit să nu fie careva dedesubt și ce văd pe balconul lor ? Un coș de nuiele, mare. Avem și noi, dar noi ținem în ei cartofii. Ei aveau portocale. Obișnuia să dea mese la care invitau fețe subțiri, veneau și cîntăreți și orchestre... Coșuri de portocale ? Sigur că e posibil orice și nu poți fi bănuitor pe orice fleac, dacă fleac poate însemna două săptămîni de reparații capitale, cu echipe de meșteri pe care-l aducea el cu mașina, mozaic, gresie, parchete de care n-am mai văzut, faianță scumpă, covoare, adevărate geografii... Au mai fost și alții care m-au întrebat despre ei... În noaptea cutremurului, tot blocul eram afară. Vin doi vlăjgani. Păreau burmani. Ea era singură acasă. Nu ieșise. Vlăjganii dau să intre în bloc. Nu le-am dat voie. Ușile peste tot erau vraiște, lumina nu mergea. Voiau să meargă la ea. I-am lăsat. Au stat o oră și au plecat. Nu mi-au plăcut oamenii ăia. Nu eu aveam căderea să verific ce-au adus sau ce-au cărat de-acolo. Sigur, eu nu pot reclama orice bănuială, nu e sănătos, nu e practic, nu e bine. Dar cînd bănuiala există, tu care vii să mă-ntrebi, astfel de lucruri nu trebuie să-ți fie indiferente. Ultimul care s-a interesat de ei voia să știe numai cîte mașini au, iar eu mi-am bătut gura de pomană. Nu, nu era din cale afară de greu să-ți dai seama că sînt niște oameni necinstiți".

● Fără încheiere

Informațiile pe care le deținem pînă la această oră spun că valoarea obiectelor strînse de Gheorghe Ștefănescu se ridică la peste 15 000 000 lei. Ca să le stringă, Gheorghe Ștefănescu n-a bruscat, n-a tăiat în stînga și-n dreapta, n-a călcat peste interesele celor din jur, dimpotrivă, a dat, a fost generos, amabil, respectuos, a intrat cu alte cuvinte în hainele unui om respectabil și a vrut și a reușit să fie mai respectabil chiar decît oamenii foarte respectabili. Nu erau hainele lui, cineva i le împrumutase, pentru ca mai tîrziu chiar cel sau cei care i le împrumutaseră să se lamenteze că n-aveau cum descoperi un escroc atît de bine deghizat. După patru condamnări penale pentru învinuiri de delapidare, diluare de vinuri și rupere de sigiliu, Gheorghe Ștefănescu este repartizat tot vînzător de vinuri. E foarte greu să gîndim gîndirea celui care și-a închipuit că după ce a înșelat de patru ori, exact a cincia oară Gheorghe Ștefănescu se va abține.

Nu e cazul să ne prefacem impresionați de capacitatea unui singur om de a strînge 15 000 000 lei într-un interval relativ scurt fără ca semnele exterioare să-l trădeze. Dacă vrem să fim impresionați cu adevărat de ceva, acest ceva se referă la proporțiile fabuloase pe care le poate lua o simplă și aparent nevinovată derogare de la lege.

NICOLAE CRISTACHE

Rubrică realizată cu sprijinul Procuraturii Generale și al Inspectoratului General al Miliției.

Prin comportarea sa imorală, Radocea Corneliu s-a exclus ÎN FAPT, din rîndul medicilor. ÎN DREPT urmează, dacă urmează

Iată un caz : M. E., o tînără muncitoare la Fabrica de tricotaje din Brașov, se prezintă — suferindă fiind — la spitalul județean la cabinetul medicului ortoped Corneliu Radocea. Precizăm că în România toate cabinetele medicale sînt proprietate de stat și mai precizăm că misiunea lor este redarea sănătății celor bolnavi. Medicul Radocea execută o radiografie și pacienta pleacă. A doua zi, după rezultat, sosește tatăl bolnavei. Ce i se spune de către medic ?

— Să vină personal și urgent la mine, căci este în ultimul hal de bolnavă. Normal, M.E. se duce și același doctor îi spune :

— Nu fi îngrijorată, căci nu ești atît de grav bolnavă. Un concediu medical o să-ți dau, totuși. Vii diseară în fața cinematografului „Tineretul" și-ți dau actul.

Seara, în mașina personală retrasă strategic în întuneric, doctorul urcă pacienta în mașină, și o duce la domiciliul lui. Se poate vorbi desigur, și chiar s-a vorbit, de ușurința cu care o femeie matură, pe atunci măritată, s-a urcat în mașina altui bărbat și a acceptat un asemenea „tratament". Să vorbim, atunci. Medicul Radocea „a aranjat treaba" în timpul serviciului. Prin jurămîntul hypocratic, prin vocația lui de medic la 50 de ani era obligat să vadă în M.E. nu o femeie, ci o pacientă. Aceasta este chestiunea esențială. Radocea era angajat la stat, avea obligații precise. Un lucru tot așa de grav, de hidos este că doctorul Radocea a pretins față de M.E. că este necăsătorit și că, după divorțul de soțul ei, o va lua în căsătorie. Aici ne aflăm în fața a ceea ce juridic vorbind se numește șantaj iar omenește se numește murdărie. Căci Radocea Corneliu — ne vine foarte greu să-i spunem medic și sperăm să fim iertați pentru această intenționată omisiune — era și este însurat și are și un copil.

S-a mai născut astfel un copil, pe care Radocea nu-l recunoaște. Urmează un proces la Judecătoria Brașov și, în ciuda expertizei medicale efectuate la Institutul de medicină legală dr. Mina Minovici din București, în ciuda martorilor, M.E. pierde procesul. Este cazul să spunem că secretariatul comitetului municipal de partid Brașov a hotărît s-o ajute pe M.E. să redeschidă procesul și măcar acum să-l cîștige. Căci are probe incontestabile ! Culmea cinismului, este că M.E. a fost obligată să plătească și cheltuieli de judecată.

Alt caz. Tot o muncitoare, B.M., de la Fabrica de suruburi din localitate are un banal accident de muncă și este trimisă — normal — la Radocea Corneliu. Din nou, același procedeu. Din nou în cabinet, Radocea Corneliu — ce om galant și cuviant ! — îi acordă 78 de zile de concediu medical. Din ai cui bani ? Din ai statului, căci Radocea economisește banii proprii. Femeia destăinuie totul soțului Valer, aceasta îi înregistrează nefericita mărturisire pe bandă de magnetofon, încearcă să discute cu Radocea, dar acesta nu acceptă. Are, zice el, bani și oameni unde vrei și unde nu vrei, așa că, Valere, du-te acasă și nu mai umbla după dreptate ! Omul divorțează — al doilea divorț provocat de Radocea. O altă muncitoare, de la Întreprinderea tipografică Brașov, fiți foarte atenți, tot **muncitoare**, este ademenită în același mod („te fac doamnă doctor"), soțul ei îl surprinde într-o situație lipsită de orice dubii — prudent soțul înșelat și-a luat și martori — și urmează un alt divorț.

La sesizările celor în cauză, Colegiul de partid Brașov a analizat temeinic și principial cazul și a propus organizației de partid a spitalului județean excluderea din rîndurile membrilor de partid a lui Radocea Corneliu. Plenara comitetului de partid a spitalului județean a analizat cu fermitate (atunci) abaterile grele și grave ale lui Radocea și a hotărît, în unanimitate, excluderea sa din rîndurile membrilor de partid. Nici măcar atunci, nici în fața unui notan de probe și dovezi Radocea n-a recunoscut decît parțial. Totala sa lipsă de sinceritate, abaterile de la etica medicală, de la statutul de om, au fost însă prompt sancționate. S-au găsit, chiar și în acea ședință, voci care s-au mirat cu naivitate sau voci care vorbeau de meritele sale. Este corect, desigur, să vorbești și despre meritele profesionale dar se cunoșteau și alte abateri ale lui Radocea. Certuri cu colegii, desconsiderarea bolnavilor, neglijență. Era cazul să se discute așa și nu altfel. Dealtfel, tovarășa Maria Cebuc, secretar al comitetului municipal de partid, care a avut amabilitatea să ne faciliteze realizarea anchetei împărtășește acest punct de vedere. Noi, desigur, înțelegem și chiar iubim solidaritatea, dar cînd afirmăm aceasta ne gîndim la solidaritatea în bine, la aceea pentru triumful binelui, al noului, pentru triumful omului nou.

Este firească o primă întrebare, ce face Radocea Corneliu ? A fost scos de la spitalul județean și de la Policlinica 1 și activează, să sperăm că aceasta și face, la cabinetul medical al întreprinderii „Steagul roșu". A fost retrogradat trei gradații, iar Colegiul central al medicilor și farmaciștilor din România l-a blamat public și a prelucrat cazul cu întreg personalul sanitar din țară. Întrebăm : de ce lui Radocea Corneliu nu i s-a desfăcut contractul de muncă (este o sancțiune de la care, din cîte știm, nu face excepție nimeni) și de ce nu a fost scos — măcar pentru o perioadă — din rîndul medicilor ? Fapiele acestuia sînt deosebit de grave iar măsurile trebuie să fie pe măsură !

EUGEN SECELEANU

Rasismul și apartheidul pe banca acuzării mondiale

Nu credem să existe reuniune internațională cu profil social-umanitar în care să nu se folosească prilejul pentru condamnarea unor mari racile ale veacului : rasismul și forma sa cea mai odioasă — apartheidul. Este nevoie de computere pentru a „contabiliza" intervențiile, rezoluțiile, moțiunile, apelurile, articolele, studiile și volumele dedicate combaterii rasismului și a discriminării rasiale. La 10 decembrie 1973, forul plenar al O.N.U. — Adunarea Generală — a proclamat un Deceniu de luptă împotriva rasismului și discriminării rasiale. Anul acesta a fost pusă în aplicare recomandarea aceluiași for, de proclamare a unui **An de luptă împotriva apartheidului.** Momentul culminant al acțiunilor întreprinse pe planul combaterii acestui flagel l-a constituit însă recenta **Conferință mondială a O.N.U. pentru lupta împotriva rasismului și a discriminării rasiale desfășurată la Geneva,** manifestare urmată de o altă reuniune la nivel neguvernamental, consacrată luptei împotriva apartheidului, ținută tot pe malul Lacului Léman.

Conferința guvernamentală „antirasistă", cum a denumit-o presa mondială, s-a bucurat de o largă participare și a stimulat cel mai amplu dialog pe tema eradicării „flagelului secolului al XX-lea". Virtuțile statisticii scutesc de comentarii excesive. Dezbaterea generală din plenara Conferinței a antrenat 127 de oratori, dintre care 99 de miniștri și delegați guvernamentali, 16 reprezentanți ai organelor Națiunilor Unite și ai instituțiilor sale specializate, 4 observatori ai mișcărilor de eliberare națională, un reprezentant al unei organizații interguvernamentale și 7 observatori ai unor organizații neguvernamentale.

Dincolo de statistici se impune însă calitatea dezbaterilor. Fermitatea, vigoarea, patosul care au caracterizat majoritatea intervențiilor au venit să valideze încă o dată însemnătatea unei lupte istorice pe calea edificării unei comunități umane care să trăiască în pace și securitate și care să se întemeieze pe respectarea universală a drepturilor omului. Așa cum arăta, la deschiderea lucrărilor Conferinței, **secretarul general al O.N.U., Kurt Waldheim,** discriminarea rasială reprezintă o primejdie pentru stabilitatea și pacea internațională, atît pe plan umanitar cît și politic ; ea constituie un afront adus umanității și „un obstacol pentru statornicirea unei lumi mai echitabile și mai pașnice". Lupta antirasistă este multidimensională, preciza **M'Bow, directorul general al UNESCO.** Ea nu vizează doar sfera politicului, economicului și socialului, ci interesează, deopotrivă, știința, cultura, educația și informația. Atacul împotriva rasismului trebuie să fie interdisciplinar, să demaște această racilă sub toate formele sale, pe orice teren. „Lupta pentru drepturile omului este indivizibilă", a spus M'Bow, iar „progresul omenirii va fi vulnerabil dacă nu va fi însoțit de înflorirea unei etici a solidarității, ci, dimpotrivă, va fi veștejit de ascensiunea unor prejudecăți ivite din întunericul conștiințelor și manipulate de interese egoiste".

Contextul real al acestei lupte este însă și mai vast. Așa cum se proclamă în documentele O.N.U. privind noua ordine economică internațională, trebuie să se depună toate eforturile posibile pentru a fi curmate toate formele de ocupație străină, de discriminare rasială, de apartheid, de dominație și exploatare colonială, neocolonială și străină. În alte documente s-a evidențiat faptul că persistența colonialismului, a agresiunii, amenințările împotriva suveranității naționale, ocupația străină, discriminarea rasială și apartheidul, precum și imperialismul, „sub toate formele lor, continuă să exercite o influență nefastă asupra situației sociale în lume".

Diverse în formă, dar deseori și în conținut, replicile statelor în fața acestei situații au fost prompte și, în frecvente cazuri, stigmatizatoare.

Delegația greacă a citat cuvintele rostite acum 2500 de ani de Pericle: „Egalitatea este principiul fundamental al democrației". Dar înfăptuirea egalității presupune acțiuni practice și nu dezbateri academice și teoretice, a precizat aceeași delegație. Este necesară o luptă susținută pentru cucerirea libertății și demnității umane, a spus Leslie Harriman din Nigeria, care a evocat în termeni vibranți sacrificiile și eroismul unor mari militanți împotriva rasismului, în galeria cărora figurează, la loc de frunte : Mahatma Gandhi, W.E.B. du Bois, Martin Luther King, Paul Robeson, Kwame Nkrumah, Franz Fanon, Marons Garvey, George Fadmore, Steven Biko, Robert Sobukwe, precum și numeroși alți martiri care și-au jertfit viața pentru eliberarea Africii de Sud.

Conferința antirasistă s-a încheiat, după cum se știe, **prin adoptarea unei Declarații și a unui Program de acțiune.** Climatul politic nu a permis însușirea prin consens a acestor documente, cu participarea tuturor statelor reprezentate la Conferința mondială. Cu toate acestea, **documentele amintite au o mare valoare politică. Ele proclamă în mod solemn că orice doctrină a superiorității rasiale este științific falsă, condamnabilă moralmente, iar pe plan social este nedreaptă și periculoasă și nu are nici cea mai mică justificare. În documente se prevede fără echivoc că „toate popoarele și toate grupurile umane au contribuit la progresul civilizației și al culturilor care constituie patrimoniul comun al omenirii".** Planul de acțiune conține numeroase propuneri de măsuri menite să ducă la eradicarea cu desăvîrșire a rasismului și a apartheidului.

România a avut o participare activă la Conferința mondială. **Așa cum sublinia recent tovarășul Nicolae Ceaușescu, „România sprijină activ lupta popoarelor din Rhodesia și Namibia pentru libertate și independență națională, precum și lupta populației majoritare din Republica Sud-Africană împotriva politicii rasiste și de apartheid". Poziția țării noastre dobîndește o rezonanță deosebită în etapa actuală cînd problema independenței Namibiei a intrat într-o fază nouă, decisivă, cînd se dau grele lovituri ultimelor vestigii ale colonialismului și rasismului.**

Delegația română la Conferința mondială de la Geneva, condusă de ambasadorul Petre Tănăsie, a expus pe larg punctul de vedere românesc asupra problematicii discutate și a reafirmat întregul sprijin politic, diplomatic, moral și material acordat de țara noastră luptei împotriva colonialismului și rasismului. Solidaritatea militantă a poporului român cu lupta de eliberare națională a popoarelor s-a bucurat de o largă apreciere și audiență la Conferința mondială.

România deține președinția unui important organ al Națiunilor Unite — Comisia dezvoltării sociale — funcție încredințată reprezentantului român, Ioan Voicu. În această calitate, reprezentantul țării noastre a adus în atenția Conferinței mondiale de la Geneva tema „Cerințele și aspirațiile tineretului", care are la origină o cunoscută inițiativă românească privind educarea tinerei generații în spiritul înaltelor idealuri de pace, respect reciproc și înțelegere între popoare. În cadrul acestei teme, care va fi examinată și la apropiata sesiune a Adunării Generale a O.N.U., este abordată, între altele, necesitatea sprijinirii tineretului în lupta împotriva rasismului, apartheidului și a tuturor formelor politicii de opresiune și exploatare, care compromit grav acțiunile menite să ducă la satisfacerea cerințelor și năzuințelor tineretului. A fost evocată, de asemenea, problema ocrotirii drepturilor muncitorilor migranți, subiect dezbătut de O.N.U., la care este coautoare și România. Aspectele amintite și-au găsit reflectarea corespunzătoare în documentele finale ale Conferinței de luptă împotriva rasismului și discriminării rasiale.

Moment de referință în istoria diplomatică, Conferința mondială antirasistă de la Geneva se va impune ca un jalon semnificativ în lupta solidară a popoarelor pentru făurirea unei lumi mai bune și mai drepte, întemeiate ferm pe normele justiției și echității, pe comandamentele egalității și demnității umane.

I.V. BRĂNEANU

Imagine elocventă pentru metodele brutale folosite de cei ce practică discriminarea rasială

O realitate a lumii capitaliste pe care presa occidentală o semnalează cu o frecvență tot mai mare : absența locurilor de muncă. Recent, ziarul „LE MONDE" — din care reproducem această imagine grăitoare pentru amploarea fenomenului semnalat — scria că numărul șomerilor din țările membre ale Pieței comune a crescut de la 5 568 000 în luna iunie, la 5 857 000 în iulie, ceea ce reprezintă 5,5 la sută din întreaga forță de muncă a „celor nouă".

Colaboratori de nădejde în prospectarea minereurilor: ciinii-geologi

După ciini de vînătoare, ciini polițiști, ciini vameși și antidrog, finlandezii au descoperit acum ciinii-geologi, capabili să prospecteze terenul cu mult mai mult fler decît specialiști încărunțiți în această profesie. Mirosul excelent al acestui animal îi permite să inlocuiască studiul vizual al terenului. Pentru că este cunoscut faptul, prospectarea geologică nu se face „cu ajutorului nasului", ci mai ales prin cercetare vizuală și prin colectare de eșantioane. Sînt posibile acum, desigur, și reperări aeriene, sondaje radio și utilizarea tuturor tehnicilor de analiză la distanță sau la fața locului furnizate de progresul considerabil al științei. Dar, la nivel local mai cu seamă, cercetarea s-a făcut totdeauna direct, și pe teren și-au dovedit ciinii finlandezi utilitatea. În aflarea tainelor pămîntului ei s-au dovedit adesea mult superiori omului, mai cu seamă în depistarea minereurilor de sulf existente în regiuni împădurite sau cu vegetație abundentă. În urmă cu cîțiva ani, o primă experiență în acest sens a fost efectuată la Virtasalmi, pe un teren de 900 de hectare. În cursul testului, ciinele a găsit 1 330 de roci conținînd sulfuri, în timp ce prospectorul nu a găsit mai mult de 270, adică de cinci ori mai puține. Pentru a proba dacă, pe teren, ciinii identifică toate acele minerale conținînd sulfuri, specialiștii finlandezi au amenajat, la 35 de kilometri de Helsinki, un teren experimental, pentru a verifica calitățile de prospector ale ciinelui lup, capabil să discearnă mirosurile chiar la adîncimi de 15 m. Pe o suprafață de 5 000 m pătrați s-au împrăștiat la întîmplare eșantioane avînd la bază piatră ponce, impregnată cu diferite gaze, precum și eșantioane netratate, ca și bucăți de minereu natural conținînd sulfuri.

Haka, un ciine ciobănesc de 5 ani, a obținut rezultate de-a dreptul sclipitoare la acest examen de geolog: lui i-a trebuit foarte puțin timp pentru a găsi 9 din cele 10 eșantioane tratate cu hidrogen sulfurat, 8 din cele 10 eșantioane tratate cu anhidridă sulfuroasă și toate minereurile naturale. Nu a reacționat față de nici una din pietrele netratate. Experiențele, care au continuat și în alte etape, au dovedit pe deplin că, antrenați pentru prospectare geologică, ciinii reacționează cu o extraordinară sensibilitate la cele mai mici emanații de minereuri avînd în compoziție compuși ai sulfului. Ei reperează toate minereurile naturale conținînd această substanță, calitate ce justifică din plin folosirea lor în căutarea acelor minereuri nu numai în Finlanda, ci și în U.R.S.S. și Suedia. Experiențe încheiate cu succes au fost făcute și pentru descoperirea unor minereuri cu conținut de cupru, fier, plumb și alte metale .

Haka, ciinele-geolog căutînd minereurile de sulf împrăștiate de prospectori pe terenul special amenajat pentru a testa înzestrarea cu totul remarcabilă a ciinelui în depistarea rapidă și totală a mostrelor avute în vedere

ACEEAȘI PLANETĂ, ACEEAȘI ORĂ !

● Un mister elucidat

S-a vorbit foarte mult despre misterul din Triunghiul Bermudelor. Adio, bază a farfuriilor zburătoare, adio, falie „spațiu timp" sau laseri atmosferici. Programul internațional, la care participă S.U.A., U.R.S.S., Franța, Marea Britanie, Canada, după doi ani de cercetări intense, cu aparatură ultramodernă și ultracostisitoare a ajuns la concluzia că nu există nici un mister în Triunghiul Bermudelor. În această zonă, ca și în altele de fapt, se formează niște virtejuri uriașe, cu un diametru de 150—200 km și adînci de un kilometru și jumătate, aspirînd tot ceea ce întîlnesc în cale. O problemă rezolvată. Printre cele nerezolvate se numără și aceea în care sînt personaje niște

● Delfini sinucigași

Bancuri de delfini se îndreaptă spre plaja aflată în apropierea localității senegaleze Yoff Zadarnice sînt încercările locuitorilor de a-i salva aruncîndu-i în mare. De fiecare dată mamiferele marine se reîntorc pe plajă. Pentru ihtiologi aceste cazuri de sinucidere în masă reprezintă un fenomen straniu. Se pare că delfinii, dispunînd de un „radar" natural, sînt influențați de iradiațiile radarelor de pe aeroportul din apropierea orașului. O zburătoare argintie se desprinde de pe pămînt și alte zburătoare argintii îi ies în întîmpinare din ocean, fără să-și prevadă căderea.

● Natura sub asediu

Revoluția industrială, atît de caracteristică secolului XX, aduce cu sine, după cum se știe, și mari neajunsuri : poluarea atmosferei cu gaz carbonic. Astfel, s-a intervenit brutal în legile naturii dereglîndu-se complexitatea schimburilor între atmosferă, ocean și biosferă. Rezultatul : creșterea cu 10 la sută a bioxidului de carbon din atmosferă. Consecințele : transformarea în deșert a unor zone imense, diminuarea și apoi dispariția productivității biologice a mării, topirea parțială a ghețurilor mării, fenomen cu consecințe imprevizibile. Oamenii de știință de diferite specialități colaborează pentru a rezolva problema dar este remarcabilă activitatea tuturor oamenilor îndreptată spre același scop, apărarea naturii ambiante. Această opțiune s-a concretizat și printr-un

● Monument al protestului

Studenții din orașul japonez Kamakura au inițiat o campanie de combatere a poluării mediului urban. În acest scop au strîns de pe străzile și din piețele orașului, 40 000 de cutii metalice pentru băuturi. Pentru a-și avertiza concetățenii asupra pericolului poluării, studenții au ridicat din mîile de cutii goale un monument înalt de cinci metri. Un uriaș monument și funerar și caricatural care, fără a avea vreo legătură cu arta, arată proporțiile pe care le-a luat îngrijorarea (și) a tinerelor generații cu privire la viitorul lor.

● Mica torpilă albastră

În Oceanul Indian și Pacific trăiește un animal ce cîntărește doar 50 grame și cu tentacule de 10 centimetri lungime. Este temuta caracatiță albastră. Temută, deoarece caracatița cu inele albastre conține atîta otravă încît poate ucide 10 (zece) oameni în cîteva secunde. Apare dovada clară că dimensiunile și greutatea sînt fără importanță atunci cînd faci rău. În cazul caracatiței, culoarea albastru fosforescent te avertizează că ești în pericol și este bine să mai renunți la scăldat. Dar nu întotdeauna culoarea salvează. Căci sînt și

● Culori ale morții

Savanții australieni au descoperit (în fine !) cel mai veninos șarpe din lume. Șarpele feroce (denumire populară !) are doi metri lungime, corpul său este brun iar culoarea capului de un brun închis. Semnalmentele lui nu ies din comun, în schimb veninul său este de 300 de ori mai puternic decît al șarpelui cu clopoței, de 20 de ori decît al cobrei indiene și de 4 ori mai otrăvitor decît al taipanului australian.

Există, iată, și un campionat al veninurilor.

I. GRECU

racul

Poetul Nicolae Dragoș în viziunea lui Al. CLENCIU ■

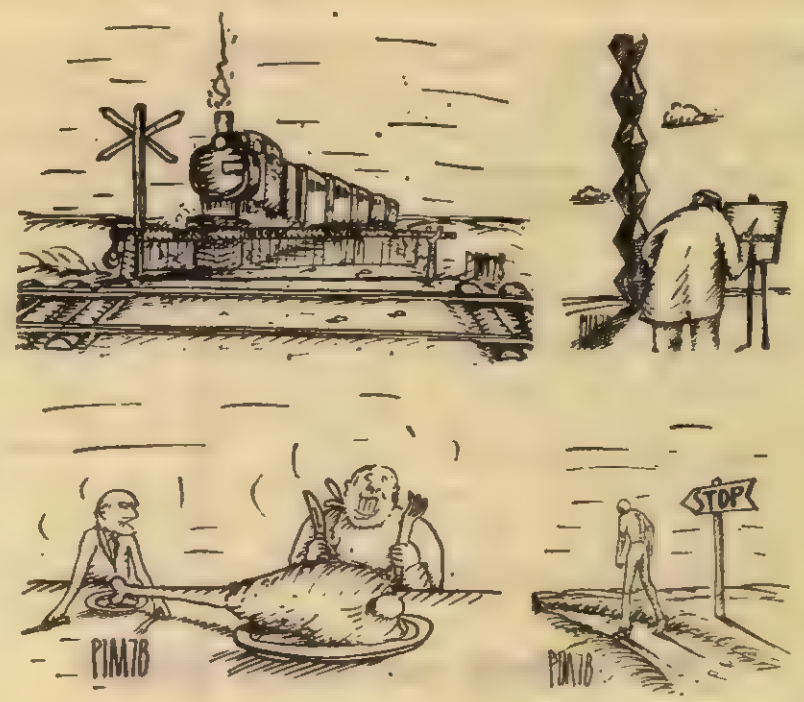

MIHAI PINZARU-PIM ■

Scurt, foarte scurt

— Și vreți să vă angajați ca pitic la circul nostru ? Păi, văd că aveți o constituție normală...

— Nu-i nimic, spuneți publicului că sînt cel mai mare pitic din lume.

Doi pești micuți și roșii se plimbau într-un acvariu. O dată într-o direcție, o dată în cealaltă direcție.

Unul dintre ei se opri și-l întrebă pe celălalt :

— Și mîine ce facem ?

— Știi că femeile trăiesc mai mult decît bărbații ?

— Da. Mai ales văduvele.

— Nu știi de ce a murit Ionescu ?

— Nu se știe.

— Curios om a fost Ionescu. În viață nimeni n-a știut de ce a trăit, iar acum nimeni nu știe de ce a murit.

— Doresc o cremă de ghete !

— Pentru ce pantofi ?

— Numărul 26.

— De ce pleci și anul ăsta la Veneția, doar ai fost și anul trecut.

— Da, dar acum plec cu mașina. Anul trecut străzile erau pline cu apă.

— Vreți să-l anunțați pe decan că profesorul Kriszopoprilszky Prstlemocivi dorește să-i vorbească ?

— Fiți sigur că o să-mi dau toată silința.

Cîte ceva despre...

Ban

Banul — spune-o zicătoare —
După felul cum e scos,
Ori miroase a sudoare
Ori e fără de miros.

Ghișeu

Este-o gaură în zid
Așezată evident.
Are-n față un timid
Și în spate-un insolent.

Cal

De-acest prieten minunat
Vor spune mîine cronicarii
Că omul l-a exterminat
Ca să-i rămînă ochelarii.

Plocon

Moștenit din vechea eră
E un dar ce umilește
Și pe cel care-l oferă
Și pe cel care-l primește.

Incinta tribunalului

Săli aglomerate
De împricinați :
Unii au dreptate
Alții.... avocați.

ȘTEFAN TROPCEA ■

Un caz absurd

Ea, gestionară, iar el, impiegat de mișcare. Dragostea lor curată ca diamantul se mișca (operațiune coordonată de Ilie Popescu) într-un echilibru desăvîrșit, între debite și credite (manevrate cu acte în regulă de către Daniela Popescu, gestionară la bufetul **Podu-Birsei** din Bod).

Din nefericire, regulile jocului nu au fost respectate : Daniela Popescu a lăsat baltă debitele și creditele, promovînd în sectorul **mișcare**, iar impiegatul a abandonat paleta și fanionul și a trecut în spatele tejghelei, navigînd absurd contra cursului normal al căsniciei și normelor legale. Astfel, destinul l-a împins ferm printre articolele Codului penal cu umbră din beisug, precipitații lacrimogene tardive, și, cum se mai zice, sloiuri și gheață la mal.

Lovitura de începere a fost executată de Daniela : după ce a făcut monetarul la bufetul **Podu-Birsei**, a schimbat macazul spre sediul cooperației de consum, pentru a depune la casierie banii rezultați din vînzări. Avînd grave lipsuri în materie de topografie, a luat azimutul greșit, a încurcat străzile și a nimerit... tocmai în comuna Turcinești-Gorj, unde s-a întreținut cordial cu soacra, făcînd un foarte bogat schimb de impresii, în cursul cărora s-au proferat excelente trimiteri pe adresele mamelor proprii. S-au îmbrățișat îndelung (abia au reușit vecinii să le despartă) și și-au promis că se vor mai întîlni. Daniela a greșit din nou azimutul și a plecat prin diverse orașe, îmbogățindu-și corespunzător cultura generală, adăugînd noi cunoștințe, din domenii variate, pînă la epuizarea fondului monetarului.

Rămas pe linia a doua, Ilie Popescu a confundat halta cu bufetul, activînd pe încredere și cuvînt de onoare în ramura profesională a soției, fără ca factorii de conducere ai cooperației de consum din localitate să ia vreo măsură de interdicție. Așadar, s-a pus — trup, suflet și halat — în slujba cooperației locale, contribuind rapid la ridicarea bunei dispoziții a consumatorilor din Bod. În privința banilor rezultați din încasări, Ilie Popescu a manifestat aceeași dezorientare pe care o dovedise și soția : în loc să-i depună la casieria cooperativei, i-a vîrsat în șifonierul din locuința sa. Apoi a luat și el azimutul către Turcinești-Gorj, acasă la **mulca** !

Istovită fizic și demoralizată financiar, după zece zile, Daniela a avut motive obiective să descifreze corect busola, revenind la Bod în sînul apartamentului (căci familia era în pom). Aici s-a reprofilat, acționînd în arheologie. După o sumedenie de săpături, s-a ales cu o nouă descoperire : banii din încasările efectuate de Ilie Popescu. Reușita descoperirii a fost urmată de o serie de comunicări de sezon contracost, la magazinele de îmbrăcăminte și încălțăminte, plus o excursie pe banii statului către localitatea în care domiciliia aceeași soacră pe care o vizitase, atît de furtunos, cu puțin timp în urmă.

Ilie Popescu, după ce și-a vizitat neamurile, a manevrat către Bod, s-a salutat din mers cu soția și s-a... crucit acasă cînd a aflat că ascunzătoarea cu banii din încasări a fost devalizată. Altă mișcare nu a mai putut face : a fost oprit la semnal de organele de miliție și parcat pe linie moartă (iar ulterior, scos de sub învinuire). În același trîaj a fost transportată și soția, ea va staționa mai mult timp, suferind o revizie mai îndelungată.

ION TIPSIE ■

Veniți urgent, frigiderul defect — Stop!
Aduceți-l personal — Stop!
Plus alte stopuri în serviciile către populație

Am folosit, firesc, telefonul ; un mijloc comod, rapid și chiar eficient după indicațiile oferite de un ghid al Uniunii cooperativelor meșteșugărești. Am sunat întîi în dispeceratul cooperativei metalo-casnice : am un frigider cu absorbție defect, așa și pe dincolo... Se poate repara — mi se răspunde — adresați-vă unității din Calea Vitan 273, la telefonul numărul... M-am adresat. Da, vocea este politicoasă, se poate repara. Dacă stați astăzi acasă trece cineva pe la dumneavoastră, avem un băiat cu motoretă. După ora 17 este bine ? întreb. Cum după 17, ce omul nostru n-are și el 8 ore de muncă ? ! Pînă la 16 poate veni. Dacă nu puteți fi acasă demontați agregatul și veniți cu el aici, oricum trebuie să veniți cu el la noi. Parcă spuneați că poate veni cineva să-l repare acasă sau să-l ia, zic. Nu m-ați înțeles : avem un băiat cu motoretă care vine acasă, vă demontează agregatul și dumneavoastră îl aduceți la noi, îl reparăm și gata. Cum adică ? întreb nedumerit. Adică veniți și-l luați înapoi, trece băiatul și vi-l montează.

Am simțit că e ceva în neregulă în conversația noastră. Plutea, ca să mă exprim elegant, un fel de absurd. Am insistat la telefon, amintind despre rostul serviciilor la domiciliu, despre transportul cu mașinile unităților — informații despre toate acestea, despre faptul că ar fi existat, aveam cu duiumul — din chiar amintitul ghid, dar am făcut o treabă inutilă. Într-un tîrziu am fost întrebat : ascultă tovarășe, dumneata chiar ai de reparat un frigider ? Dar dumneavoastră chiar reparați frigidere ? am zis eu.

Ultima frază rostită dincolo nu mai avea nimic politicos.

Cooperativa metalo-casnica, în al cărei domeniu de activitate ne-am desfășurat ancheta noastră, reprezintă un prezumtiv total de acțiune în gospodăria omului de circa 70 la sută : frigider, mașină de spălat rufe, radiator sau plită electrică, aparat de uscat părul, mașină de cusut, obiecte mărunte electrocasnice etc. Se cuvine deci ca sensul activității meșteșugarilor să fie dirijat cu precădere spre întreținerea și repararea tuturor acestor obiecte care oferă comodități necesare la casa omului modern. De la președintele cooperativei, tovarășul Ion Popa, aflăm lucruri îmbucurătoare în acest sens. Începînd din anul trecut au fost create pe lîngă unitățile existente, în fiecare sector al Capitalei, cîte o unitate complexă cu specialiști din mai multe domenii de activitate. În luna aceasta, pentru activitate oarecum sezonieră, a fost întărit cu cadre noi corpul de specialiști în domeniul instalațiilor automate de încălzit. De fapt, numărul meșteșugarilor a crescut în toate compartimentele : față de anul trecut sînt mai mulți cu circa 20 la sută fiindcă aceasta este realitatea, în comerț și deci și la cumpărător a crescut numărul aparatelor și instalațiilor care facilitează munca casnică. Se mai poate vorbi despre un mare sortiment de obiecte create de meșteșugarii cooperativei — lustre, mobilă modulată (a existat și un concurs de creație pentru cele mai frumoase modele) elemente decorative — și oferite celor dornici la comandă, prin magazine de prezentare. În Calea Griviței la nr. 41 există un asemenea magazin. Producția de mărfuri de întîmpinare, așa se numesc datorită ideii de a veni în întîmpinarea gusturilor și cerințelor publicului, va fi mai mare în luna aceasta cu 40 la sută față de luna trecută.

Sigur, toate acestea sînt bune și în mod normal conduc spre concluzia că exemplul dat la început reprezintă un accident. Nu este însă un accident. La nivelul mărunt, dar cît se poate de direct, al activității de deservire a populației, fapte regretabile se întîlnesc destule și constituie adesea un blam la adresa colectivului de meșteșugari. Vasile Covalesc din comuna Voluntari a cumpărat un frigider care după 6 luni s-a defectat. S-a adresat cooperativei și a fost îndrumat să meargă la unitatea nr 80 din Giulești. Reținuți, din Voluntari tocmai în Giulești. Dar aceasta nu înseamnă încă nimic. Iată ce declară nenorocosul posesor de frigider defect: „Pe 1 august m-am prezentat la unitatea de reparații și mi s-a spus să aștept acasă pe 3 și pe 4 august. N-a venit nimeni. Pe data de 5 august am dat telefon, mi s-a spus că vine. Pe 7 august am dat telefon, iar pe 9 m-am dus personal la cooperativă și mi-au spus să dau din nou adresa că s-a pierdut. Apoi am așteptat pe 10, 11 și 12 august. Nimic."

Într-un registru de reclamații scrise se notează pentru Ion Vișineanu din Aleea Izvorul Oltului nr. 1 că da, petentul a avut dreptate, cooperatorul Viorel Niculescu l-a înșelat cu 200 de lei sumă care se rambursează. Și atîta tot.

Încă un exemplu : Sun la unitatea din Bulevarnul Ilie Pintilie nr. 3, specializată în repararea mașinilor de cusut. Am o mașină de cusut marca Veronica zic eu, care nu funcționează bine, este în termenul de garanție. Perfect, răspunde o voce de femeie. Scoateți capul mașinii și aduceți-l la noi. Cum să-l scot, că nu știu, mă scuz cu oarecare timiditate. Ei, asta-i ! Simplu: luați o, **șurupelniță**, o **șurupelniță** nu ? Știți ce-i aia, și desfaceți capul de acolo din spate. Nu știu ce-i aia o **șurupelniță** și îl amintesc de certificatul de garanție în care se află tipărite cuvintele : **„Repararea mașinii se va face la domiciliul cumpărătorului, iar costul transportului privește unitatea de deservire în cazul cînd operația nu se poate face la domiciliul cumpărătorului și se face în atelierul unității de deservire."** Știm noi ce scrie, zice, dar există o lege care spune că dacă obiectul nu are 20 de kilograme vine omul cu el în brațe.

Legea la care se referea tovarășa este de fapt un H.C.M., poartă numărul 753/1965 și prevede că alături de numeroase alte obiecte aflate în garanție mașina de cusut trebuie transportată la unitatea de deservire pe spezele acesteia. Derogarea amintită se referă numai la aparatele de radio care nu depășesc greutatea de 17 kilograme.

Sosesc la sediul unității la ora 16, ora deschiderii și aștept împreună cu Viorel Sudedan din strada Octav Cocărăscu, un cetățean cu o mașină de cusut în brațe. La ora 16.35 vine lucrătorul Valeriu Faur. Repară mașina destul de repede dar nu pare afectat de întîrzierea de la program. Explică calm : **„sînt singurul în toată Capitala"**. Cu alte cuvinte, cei din jur trebuie să se poarte cu dînsul aidoma cu ouăle crude. Mai discutăm de una, de alta și iată că apare un alt solicitant. Este Marin Cotece din comuna Dobroiești. Are o mașină de cusut defectă. E în garanție ? Nu, că o am de doi ani. Atunci nu o pot repara, i se răspunde. Eu, zice mai departe Valeriu Faur, lucrez numai pentru garanție. Vino mata pe 15, cînd sosește colegul din concediu. Chiar să vreau, n-am voie să mă amestec.

Solicitantul pleacă stupefiat ; mărturisesc că nici mie nu-mi este ușor să nu rămîn întîrzis în fața acestor reguli de bună deservire.

În afara lipsei de disciplină elementară sau de probitate profesională a unor cooperatori, acest gen de nereguli își au explicația și într-o anumită atitudine a conducerii cooperativei față de susținerea obiectivelor activității generale. Din volumul producției marfă — după cum declară nu fără mîndrie chiar președintele cooperativei — mai mult de jumătate este realizat pe seama unei producții de serie destinată valorificării prin unitățile comerțului. Procentul rămas este împărțit la rîndu-i între mărfurile realizate pentru comerțul de întîmpinare și deservire pură. Nu spune nimeni că harnicii meșteșugari să nu-și manifeste talentele, dar se pare că deservirea propriu-zisă nu este încă prioritară așa cum o cere însuși statutul de funcționare al cooperativei. Noutățile și inițiativele apărute în ultima vreme în cooperativă privesc mai mult sectorul productiv, iar despre unele dintre ele se face mult caz și cînd nu este prea mare nevoie. Recent a fost creată aici așa zisă pelerina de ploaie, de fapt o bucată mare de plastic subțire decupat după un anumit tipic și destinat a fi vîndut pe vreo cîțiva lei la stadioane în zilele cu ploaie și suporteri fără umbrele. O idee care l-ar face invidios pînă și pe Ostap Bender.

VICTOR CONSTANTINESCU ■

„Ne trebuie mai multă știință în spatele activității de proiectare"

Prof. univ. ing. Mircea Mihailescu, n. 1920 la Brașov. Promotor al Școlii românești de invelitori subțiri din beton armat. A absolvit Facultatea de construcții din București, in 1944. Carieră universitară la București, Cluj-Napoca și 19 ani de producție în cercetare și proiectare. A elaborat peste 130 de lucrări științifice, publicate în țară și străinătate. A participat la elaborarea Manualului pentru calculul construcțiilor. În 1957 i-a fost decernat Premiul Aurel Vlaicu al Academiei Republicii Socialiste România pentru lucrarea Invelitori subțiri de beton armat. E discipol al marelui profesor Mihai Hanganu.

— E vacanță și vă caut de o lună de zile acasă. Fără succes !

— Abia m-am întors din China. Am însoțit o delegație de specialiști români în domeniul construcțiilor, într-o vizită documentară de o utilitate cu totul și cu totul deosebită...

— Știu că aveți și o lucrare tradusă în limba chineză...

— Da, pe la începutul anului '50 una din lucrările mele despre învelitori subțiri din beton armat a fost tradusă în China, bucurîndu-se din cîte am aflat de un larg interes în rîndul specialiștilor chinezi. Învelitorile subțiri erau atunci la începuturile aplicative.

— Ce sînt învelitorile subțiri ?

— Sînt structuri spațiale curbe subțiri, care se pretează la acoperirea unor suprafețe mari.

— Și cum v-ați interesat atît de mult și, zic eu, definitiv de ele ?

— Am avut o mare șansă : să fiu elev al marelui și regretatului om de știință român Mihai Hanganu, unul din părinții școlii românești de betoane, iar apoi să fiu reținut de el la facultate. Asta era prin 1944....

— Ce v-a adus anul 1978 ?

— Poate cele mai mari satisfacții din cariera mea, care numără 34 de ani. Am participat cu unele comunicări științifice la Congresul Federației Internaționale a Precomprimării (F.I.P.) de la Londra, și la Congresul Asociației Internaționale a structurilor sub formă de învelitori subțiri de la Alma-Ata. Apoi au prins contur în străinătate cîteva proiecte ale colectivului nostru. În Libia, la Tripoli, sînt deja locuite o serie din cele 5 tipuri de blocuri proiectate de noi în stil arab, la Seik Said în Siria, e în plină construcție o fabrică de ciment, iar din Algeria am primit comandă să colaborăm la proiectul pentru o universitate...

— În țară, ce ați construit ?

— De pildă, gara Predeal, acoperișul Fabricii de melană Săvinești, decantoarele din Pitești și Năvodari, Depoul de locomotive din Brașov, Pavilionul expozițional din Cluj-Napoca, Piața agroalimentară și Sala de gimnastică din municipiul Gheorghe Gheorghiu-Dej...

— ...Deci, într-un fel ați pus umărul la pregătirea medaliilor obținute de Nadia la Montreal !

— Da, e o satisfacție în plus...

— Iubiți sportul ?

— Mult. El constituie, prin organizarea manifestărilor și obiectivitatea arbitrilor, un model pentru competițiile tehnice. În ceea ce mă privește, eu consider sportul individual ca o condiție a formei intelectuale...

— Ce înseamnă meseria de constructor ?

— Mă socot printre profesioniștii pentru care a construi semnifică, mai presus de orice, un act creativ : transpunerea în spațiul fizic a unor idei de valoare astfel încît edificiile să reprezinte victoria rațiunii în favoarea umanității.

— Ce înțelegeți prin „idei de valoare".

— Violet le Duc, criticul, denunțînd manierismul ornamental în arhitectură, a arătat că în spatele său se ascunde întotdeauna lipsa unor idei de calitate...

— Ce este curajul ?

— Curajul ? Cînd totul este calculat, teoria pusă de acord cu datele experimentale, **curajul** se confundă cu **încrederea** în a putea înfăptui un **lucru nou**, niciodată realizat pînă atunci. Desigur, această atitudine implică un coeficient de risc, astăzi de ordinul a cel mult 15 la sută. Dar să cădem de acord : lipsa riscului exclude cîștigul, adică obținerea avantajelor materiale și morale pe care le anunță o anumită propunere ! În construcții, riscul indică aspecte diferite de cele care privesc alte domenii tehnice de activitate : orice edificiu reprezintă deocamdată un **unicat** la scara și în condițiile de realizare specifice lui, pentru care rămîne de neconceput să se efectueze experimente la mărimea naturală care să evidențieze integral calitățile reale așa cum se poate imagina în sectorul bunurilor de larg consum sau al obiectelor speciale de tipul automobilelor, avioanelor, trenurilor, unde prototipurile sînt larg investigate înainte de a fi puse în circulație. Dar **curajul tehnic** ține de obligația profesională, după cum mi se pare firesc că societatea beneficiară a avantajelor create prin tehnică să subscrie la riscurile inerente acestui tip de activitate.

— Cum vedeți dialogul constructor-arhitect ?

— Nu poate fi decît de cooperare în echipa care și-a asumat răspunderea jocului pe întreg spațiul construcțiilor. Evident, constructorul este cu precădere specialist în probleme de rezistență, arhitectului revenindu-i în principal misiunea de a corela datele și ideile în vederea precizării soluțiilor care să satisfacă optional parametrii funcționali și constructivi. Tendințele celor două specialități nu sînt contradictorii. În ultimul timp, în acest dialog, se acordă un credit tot mai amplu gîndirii tehnice, pentru a găsi soluțiile convenabile în condițiile recesiunii actuale a consumului de energie. Astăzi, tehnica nu mai poate fi redusă la rolul unui instrument sau mijloc. Trebuie să i se acorde participare de coautor la elaborarea oricărui proiect de construcție, așa cum într-o accepțiune universală se exemplifică avioanele sau automobilele ca modele reușite de colaborare tehnico-arhitecturală.

— Și ce vă nemulțumește în acest dialog ?

— Ar fi de **stabilit o colaborare** mai strînsă între arhitecți, constructori, instalatori, responsabili cu funcționalitatea, membrii echipei de proiectare, responsabili, mai presus de toate, **cu structura organică a oricărui edificiu.** Ne trebuie mai multă **știință în spatele activității de proiectare,** după cum se cere un **grad amplificat de pricepere și angajare** din partea execuției. Să recunoaștem cu onestitate : cîteva din realizările de la noi în construcții sînt încă formale. Încearcă să mimeze idei, care nu se regăsesc în organismul obiectului executat...

— Cum se împacă modernul cu clasicul în construcțiile de azi ?

— Atributul de „clasic" eu cred că are același înțeles dintotdeauna. **Clasice** sînt edificiile structurate organic pentru a îndeplini cu un efort social minim cele două condiții intim conjugate : de **funcționalitate și de rezistență.** În opoziție, pentru mine **modern** rămîne sinonim cu **format** și se referă la „pastișele" clădite la umbra marilor prototipuri. Clasicul nu se confundă cu dogmaticul și nici modernul cu noul. Astăzi, o idee bună străbate în cel mult 10 ani toate continentele, depășind astfel tinerețea.

— Ce direcții se întrevăd în construcția locuințelor omului modern ?

— Spațiul de viață, casa omului modern, va trebui să fie mai confortabil. Suprafața minimă pe om e în continuă creștere. E firesc. Trebuie să țină seama de înzestrarea cu mobilier, cu frigider, radio, televizor, bibliotecă sau dotarea cu instalații de condiționare, bale, bucătărie. Ca linie generală de dezvoltare, viitorul, care se anunță cu tendințe tot mai umane, sper să încurajeze soluțiile îndreptate spre orașe și cartiere-grădină, cu edificii de locuit de cel mult 20 de niveluri, amplasate în sistematizări care să îngăduie copiilor, oamenilor, bucuria spațiului verde imediat.

— În viitor, se va construi tot așa, ca azi ?

— În nici un caz eu nu cred că vom asista la o răsturnare de principii. E prea veche profesiunea noastră pentru a fi posibile bruște ieșiri din cale. Viitorul va însemna în primul rînd chemare la luciditate și, în același timp, mărirea vitezei de acționare pentru a înscrie mișcarea constructivă pe căi optimale tehnico-economice în raport cu cît mai mulți din parametrii cunoscuți al diferitelor probleme.

— Ce aduce revoluția științifică și tehnică ?

— Se așteaptă, desigur, noi materiale de construcții, fără însă a fi date uitării betonul, oțelul, cărămida sau lemnul. Iar îi se vor aduce, desigur, îmbunătățiri. Și mai ales modului de punere în operă. Viitorul ne va oferi, neîndoielnic, betoane cu rezistențe mari, armate cu fibre, oțeluri superioare, produse ceramice cu goluri, lemn aglomerat, dîndu-se în același timp un larg curs așa-numitelor formule compozite, obținute prin combinarea judicioasă a mai multor materiale. „Constructorul" viitorului va ține cont și de scăderea accentuată a rezervei de combustibili tradiționali. Tocmai de aceea alimentarea cu energie solară, după modelul naturii, va constitui o preocupare de bază în viitor...

— Și cînd va deveni cotidiană ?

— Încă înainte de anul 2000. Eu cred că în jurul anului 1995 procentul de clădiri încălzite solar va fi destul de mare...

— Ce nu v-a plăcut în activitatea dv. ?

— Mi-au displăcut întîlnirile cu unii tehnicieni fără lumină, dispuși la fiecare pas să replice că ceea ce este evident superior, de necontestat, nu poate fi **deocamdată** realizat la noi din numeroase motive. Motivul esențial mi-a părut însă în toate împrejurările a fi altul : lipsa lor de adeziune la răspunderea socială !

— Cum vedeți implicarea socială a constructorului ?

— Militînd pentru formarea unei opinii corect educate în sensul înțelegerii în raport cu ce etaloane trebuie să se judece și să se aprecieze o operă. Această misiune am înțeles că revine Consiliului național al inginerilor și tehnicienilor și respectiv comisiei județene Cluj, în cadrul cărora am lucrat permanent. De două legislaturi am avut bucuria de a fi președinte al secției de construcții din C.J.I.T....

— Cum au răspuns construcțiile proiectate de dv. la cutremurul din 4 martie 1977 ?

— Bine, toate clădirile proiectate în zonele seismice Predeal, Sfîntu Gheorghe, Gh. Gheorghiu-Dej, Brașov și București. Seismul mi-a confirmat că rigurozitatea pe care am impus-o a fost pe deplin justificată. Toate construcțiile proiectate de colectivul nostru s-au comportat foarte bine. Dealtfel, solicitările seismice au introdus în proiectarea construcțiilor criteriul dinamic de judecată. În perspectiva dinamică, proiectarea devine mai riguroasă, înlăturînd încărcările inutile, prevăzînd calități suplimentare structurii de rezistență, cu referire la răspunsul seismic, asigurînd legături bune și clare între elementele cu rol mecanic și cele cu rol funcțional. Față de amenințările insistente ale naturii sînt de gîndit dispozitive de **protecție antiseismică** capabile să diminueze sensibil, în condiții economice, solicitările dinamice provocate construcțiilor. Ar fi oportun să reflectăm la supravegherea construcțiilor importante, folosind captori de informații capabili să avertizeze apropierea situațiilor critice (ale accidentelor periculoase).

— Ce crez v-a sădit în suflet munca ?

— Munca m-a făcut să înțeleg că viața, în manifestările ei de calitate, trebuie raportată în primul rînd la etică. **Etica** ce se învață, se predică, dar care este efectivă numai atunci cînd se demonstrează. Mă obsedează acest truism : să pledeze faptele în fața vorbelor...

— Cu ce „elevi" sînteți mîndru ?

— De cînd mă știu inginer, am avut permanent misiuni didactice, dar dialogul cu studenții l-am purtat întotdeauna de pe poziții colegiale, încît nu pot revendica formarea sau ridicarea unor profesioniști. Mă consider însă fericitul prieten al multora dintre foștii studenți, cu care deseori, în activitatea practică, am avut colaborări fructuoase. Dintre ei, unii sînt pe posturi de coordonare cu multe răspunderi, alții se găsesc fixați pe o tematică cu arii mai restrînse, dar îi prețuiesc la fel. După modelul muzicii, și în tehnică virtuozitatea unui instrumentist poate egala valoric virtuozitatea unui dirijor...

— Cum vedeți — dinamic — modernizarea învățămîntului în construcții ?

— Să înțelegem corect formula de integrare a învățămîntului cu cercetarea, proiectarea și execuția...

— Adică ?

— Să facem un învățămînt orientat cu prioritate spre practică, să dezvoltăm mai mult gîndirea de sinteză și să cultivăm mentalitatea că rezultatul, adică opera tehnică în totalitate, reprezintă singurul scop valabil, măsurabil... Școala trebuie subordonată la două cerințe, deși aparent contrare, la fel de importante. Pe de o parte să furnizeze lotul de ingineri imediat necesar activității productive planificate, iar pe de alta, să orienteze în vederea unei formări intelectuale de vîrf, spre a asigura o competență maximă în decizii și a fi competitivi în confruntări internaționale...

— Pentru împlinirea acestui deziderat, care e următorul pas al catedrei ?

— Să realizăm o puternică unitate de cercetare integrată în spiritul cel mai eficient al noțiunii. Și dorim s-o echipăm cu aparatură de studiu pe modele. Pentru aceasta, Ministerul Construcțiilor Industriale ne-a acordat un fond de investiții de aproape 12 milioane de lei. Rămîne doar ca intențiile noastre să prindă viață. Și mai e necesar încă ceva : să regîndim mereu în spirit modern învățămîntul...

— Cum adică ?

— Deseori s-a spus să învățăm conceptual, creativ, încercînd a deprinde gîndirea constructivă și lăsînd în secundar datele formale, descriptive. Așadar, oricum s-ar organiza programele analitice, important devine **cum** și nu ce se predă în facultate. Rolul, mereu confirmat, al universităților tehnice este de a orienta spre elementele de esență ale fiecărei discipline, de a grupa teoriile și noțiunile în vederea dezvoltării creativității inginerești. Și mă gîndesc că ar fi timpul să introducem în facultăți (și cît mai dens !) noțiuni de inventică...

— Se vorbește adesea despre unele greutăți produse de proiectanți. Mai bine zis, despre întîrzierea unor proiecte...

— Fără previziuni, fără un răgaz anticipat, necesar meditației și reflecției pornind de fiecare dată de la documentare, elaborările durează mult. Gîndirea focalizată spre realizarea unor **construcții tip,** poate să asigure, prin forța cerințelor sociale, performanțe tehnice și economice surprinzătoare, ceea ce presupune desigur soluții clare pentru a fi cuantifiabile cu exactitate, dar nu înseamnă nici într-un fel abordarea unor căi simple de urmat. Trebuie găsite soluții încît să se poată trece imediat la redactarea proiectelor. O inscriere în această mentalitate este participarea colectivului nostru la proiectarea Pavilionului de expoziții din Cluj-Napoca...

— Cît a durat ?

— De la data emiterii comenzii de proiectare și pînă la terminarea integrală a acestei lucrări cu o suprafață de 3 000 m², au trecut exact 4 luni...

— Vreau să vă întreb dacă „recordul" de timp n-a influențat totuși calitatea...

— Să fiu obiectiv, viteza de execuție a scăzut cu un punct nota totală ce s-ar fi putut da acestei realizări. Dar să nu uităm că a fost totuși prima încercare...

— Ați proiectat obiective care n-au fost încă finalizate ?

— Destul de puține. O singură neîmplinire ne-a afectat : proiectul pieței acoperite din municipiul nostru. L-am gîndit cu o amplă perspectivă interioară, capabil să servească scopului și să educe în același timp. Considerăm realizarea lui, după 7 ani de studii, o măsură a priceperii noastre, la actualul nivel tehnic de proiectare și execuție.

— Motivul ?

— Nu știu. N-am înțeles cui a servit scoaterea noastră într-un mod cu totul neelegant din competiția vizînd realizarea ei. Oricum, e un mare regret...

— Cum apreciați risipa ?

— O, e încă destulă ! Și pe șantier, dar mai ales aici, la facultate.

— Cum adică ?

— Uite, e o mare risipă de timp. Sînt prea multe activități care ne macină timpul. Unele sînt necesare. Altele însă demne de a se renunța la ele imediat.

— Aveți o idee cum să încheiem dialogul ?

— Una sentimentală. Mi-am reamintit că în tinerețe am participat și eu la proiectul Casei Scînteii, locul unde vede lumina tiparului și Flacăra...

CONSTANTIN MUSTAȚĂ ■

FLACĂRA. Redacția : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33 cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : publicistică social-politică (I. Timbus, I. Purcaru, L. Nițescu — 16 17) ; reportaj (Nicolae Cristache — 16 06) ; cultură, știință, învățămînt, sport (G. Arion, N. Ionescu — 16 19, 16 06) ; scrisori, anchete cetățenești (Marga Nedelea, E. Seceleanu — 16 18, 17 87) ; fotoreportaj (15 95) ; documentare (16 23) ; cenaclu, administrație (17 78 82 și interior 17 83 ; secretariat de redacție (Dan Biriodeanu, Cornel Cotană — 17 82, 16 21) ; secretar responsabil de redacție (Tudor Octavian — 17 63 16 și interior 16 11) ; redactor șef adjunct (Nicolae Arsenie — 17 63 16 și interior 17 86) ; redactor șef — 18 22 96 și interior 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la ILEXIM — Departamentul Export-import presă, PO Box 136—137, telex : 1 12 26, București str. 13 Decembrie nr. 3

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI: 2 LEI

41505

flacăra

ANUL XVIII NR. 37 (881) 9 SEPTEMBRIE 1971

SĂPTĂMÎNAL EDITAT DE PARTIDUL UNITĂȚII SOCIALISTE

Sîntem respectați fiindcă sîntem demni

Ascultînd cu atenție și emoție cuvintele președintelui țării noastre la adunarea populară de la Reșița, mîndra cetate a tehnicii românești, și apoi la cea din Cluj-Napoca, unde dominanta statuie a lui Mihai Viteazul ne amintește că lupta pentru existență și independența unui popor este și rămîne o datorie sfîntă, dar mai ales pătrunzînd în intimitatea cuvintelor vibrante rostite de tovarășul Nicolae Ceaușescu, nu putem să nu exclamăm : Ce forță, cită sinceritate, ce încredere în om, cită demnitate !

(Continuare în paginile 4—5)

NIKOLAUS BERWANGER ■

Țara ca o școală

Ca atîția alți colegi, am avut de mai multe ori fericitul prilej de a fi prezent la vizitele de lucru pe care secretarul general al partidului, președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, le-a efectuat în diferite județe ale țării. Cu sufletul stăpînit de o adîncă mîndrie patriotică, mi-am dat seama de fiecare dată că metafora poetului : „cabinetul de lucru al conducătorului nostru iubit este întreaga țară" reflectă o exemplară și tulburătoare realitate. Președintele României cunoaște amănunțit și se preo-

(Continuare în pagina 4)

ION DODU BĂLAN ■

Monumente ale puterii muncitorești

...Lîngă Caransebeș, parcă dăruindu-se orașului ca o aripă metalică, s-a înălțat, în ultimii ani, o amplă construcție industrială : **ÎNTREPRINDEREA CONSTRUCTOARE DE MAȘINI.** Foarte tînără, tinerețe mărturisită deopotrivă de absența patinei vremii de pe fațada halelor industriale dar și de vîrsta celor ce dau viață metalului. Se făuresc aici renumite boghiuri pentru locomotivele magistralei, se făuresc piese de mare finețe tehnică. Uzina impresionează prin linia ei modernă, prin organizarea riguroasă a procesului de producție.

(Continuare în pagina 5)

NICOLAE DRAGOȘ ■

Se dedică acest reportaj sporului, legămîntului ținut, veșniciei care, toate la un loc, se cheamă

TIMIȘOARA

— Ce reportaj e acela în care folosești numai dialogul ? Interviu cu tine însuți. Treci la metaforă, creează atmosferă, caută biografii, eroi, cifre, fapte, istorii, culoare locală. Semnificative, nu banale, adică nu să spui doar că Timișoara e orașul de pe Bega, orașul florilor, că are peste 700 de ani atestare documentară, că aici a studiat Ion Slavici.

— Reportajul nu se scrie, ci se transcrie. Aici îl porți în inimă, ca pe un sentiment, limpede, curat, unic ; trebuie doar să capete o formă, identitate, particularitate. Mi-e greu să scriu despre orașul în care, ca orice locuitor al său...

— Cîți sînteți ?

— Aproape trei sute de mii... Pe locul al doilea, după Capitală. Mi-am zis că voi scrie cu mai mare ușurință despre cetatea propriului domiciliu decît despre localități în care, ajuns cu un tren matinal, stau o zi sau două sau trei și, vrînd-nevrînd, copleșit de setea și foamea carnetelului de reporter, rămîn cu o documentare incompletă.

— Dacă te grăbești să nu pierzi trenul înapoi...

— Nu, nu de asta e vorba. Nu poți cunoaște un oraș, un sat, o uzină, un colectiv de oameni dintr-o agendă oarecare.

— E nevoie de artă, de vocație, de discernămînt, de răbdare.

— De timp ! Și el — relativ. Uite : Ti-

(Continuare în pagina 13)

TEODOR BULZA ■

Frumoasa tinerețe. Fotografie de A. MIHAILOPOL ■

Laudă Omului

Nu este comunistul cinicul om politic,
Ce ia din sărăcia săracilor dobînzi,
El a venit pe lume, spre-a-i repara dreptatea
Și să aducă pîine copiilor flămînzi.

Nu-i comunistul omul care-și nutrește fardul
Din ținerea mulțimii în permanent noroi,
El s-a născut să pună o cumpănă în toate
Prin el puterea noastră se află chiar în noi.

Nu-i comunistul omul petrecerii galante
Pe care delatorii ca pe un orb îl mint
Nu ia de la cantine muncitorești o parte
Să aibă el la masă tacîmuri de argint.

Nu-i Ceaușescu, omul, la care nu se-ajunge
Că-i stau în jur cordoane și fulgere de bliț,
El e bărbatul care, aplaudat de țară,
Știe să vadă ochii acelor necăjiți.

I se cuvin ovații și i le dă poporul ;
Precum Viteazul trece printre contemporani,
Dar și-a păstrat tandrețea și-n ochi mai are lacrimi
O mamă cînd îl strigă, cu cinci copii sărmani.

E comunistul — omul ce-n Clujul de triumfuri
Ce fremăta a luptă sub cele Trei Culori,
A dat securitatea, miliția de-o parte
Să vină necăjiții, la dînsul, cu scrisori.

Îți sînt poet, o, țară, și-s om al libertății
Și de efemeride eu viața nu mi-o leg,
Dar sînt cu Ceaușescu că este cu poporul
Că-n el trăiește viața unui popor întreg.

În clipa cînd, de-odată cu vajnica femeie,
Care îi stă alături la bine și la rău,
A ordonat oprire, să vină o bătrînă
Mi s-a părut că Mama mergea spre Fiul său.

Iar ea, acea bătrînă, cu pași stîngaci și tragici,
Ca veșnicia însăși, ca apele de șes,
Printre mașini moderne și oamenii de pază
Cu ochii și cu mîna pe dînsul l-a ales.

Și s-a făcut tăcere, la Cluj, ca-n catedrală,
Părea că Țara vine spre bunii ei feciori.
Și ostenita voce sui spre Omul Țării :
„Nu-ți cer nimica, mamă, îți dau un snop de flori".

Și, din îmbrățișarea Viteazului cu Țara,
Cu Țara ce, pe buze, avea pămînt, nu ruj,
„Trăiască Ceaușescu !", a izbucnit mulțimea,
„Trăiască România !" s-a auzit la Cluj.

E comunistul omul care-și slujește Țara
Și fiecare mamă e însăși mama sa,
Voi, oameni care oameni vă arătați la oameni,
Imaginea aceasta, eu n-am s-o pot uita.

Să mai avem durere, cînd nu pe noi ne doare,
Să știe ce e foamea și cel ce e sătul,
Noi, despre omenia aceasta comunistă,
În cîntecele noastre nu am vorbit destul.

De ce ne temem, oare ? Că vor porni dușmanii
Să spună că în țară am mai avea sărmani ?
Dar spună ei ce vrea-vor căci noi în vremea noastră
Făcurăm ce se face în sutele de ani.

Vor vrea să speculeze că nu-i democrație ? !
Dar care Președinte, de pe acest pămînt,
Muncește-n rînd cu Țara, întreaga lui viață,
Și toți compatrioții soldați în gardă-i sînt ?

În care loc din lume, cînd n-are omul casă,
Sau plîng de suferință copiii lui săraci,
Se mai gîndește omul : „Voi scrie o scrisoare
Și o voi da în mînă cinstitului Cîrmaci".

Nu-i comunistul forma fardată și teatrală
Ce bîiguie prin lume de dor de conținut,
E comunistul omul ce, pentru omenie,
Și pentru demnitate în lume s-a născut.

Că sînt prea mulți și-n țară la noi aceia care
Mai fac pe comuniștii fără a fi ce zic
O știu, o simt, mă doare, mă chinuie, mă arde
Că li-i carnetul roșu, un fel de loz în plic.

Mai e nimicnicie, mai e ticăloșie,
Mai sînt destui datornici sporind la datorii,
Mai este inerție, mai e nerușinare,
Se mai conjugă verbul, de silă, a minți.

Mai e comoditate, ne mai furăm căciula,
Mai fuge vreun iuda, bandit universal
Vreun „activist" mai urcă-n șa pe scări de pile
Cu vinalcool hrănindu-și infectul, sumbrul cal.

Corupția mai strigă în niște caractere,
Sînt unii care țara și-o țin în portmoneu,
Și fiindcă-i scris Bălcescu pe banii de o sută
În vilele furate, ei cred că li-i lacheu.

Sînt unii ce departe ar vrea să țină țara,
Savanții și poeții, pe activiști, pe toți
Departe-ar vrea s-o țină, departe să ne țină,
De Omul Țării noastre, de azi, compatrioți.

Dar fie să se-ntîmple oricîte-n viața noastră
Să știm mereu că Unul e-al țării noastre pisc
Și, suportînd oricîte înfringeri personale,
Să ne urmăm Eroul, cu orice fel de risc.

Să ne urmăm Eroul, spunîndu-i adevărul,
Să ne urmăm Eroul, la bine și la rău,
Să încarnăm în viață, în luptă cu dușmanii
Lumina comunistă a spiritului său.

Și, oricîte defecte i s-ar găsi la „Röentgen"
Oricît ar fi dușmanii de ipocriți și mari,
Să simtă neamul nostru, condus prin sine însuși,
Că-i sîntem patrioții revoluționari.

Poporul despre care, la Cluj, Eroul nostru
Cu tîmplele cărunte și ochii arși de dor
A spus, cu Dreptate, și-i mulțumesc de-aceasta :
„Poporul e al nostru suprem judecător".

ADRIAN PĂUNESCU ■

Activitate permanentă, neobosită, în numele demnității, prosperității și fericirii poporului român

Dinamismul de excepție al vieții noastre interne, ritmul deosebit pe care îl cunoaște actualitatea imediată în toate domeniile de referință majoră ale dezvoltării României socialiste și-au aflat din nou o nemijlocită concretizare în dialogul de lucru purtat de secretarul general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cu făuritorii de bunuri materiale din județele Caraș-Severin și Cluj, precum și cu activul de bază de comandă și de partid din armată. Vizitele la obiective economice de importanță deosebită în structura județelor prezente pe agenda de lucru a secretarului general al partidului, președintele țării, întîlnirile cu oameni ai muncii care clădesc cu abnegație pietre de rezistență la temelia patriei, schimburile fructuoase de opinii cu specialiști din cele mai diverse domenii de activitate, indicațiile deosebit de prețioase care au însoțit aprecierile făcute pe loc, în frontul de lucru, de către tovarășul Nicolae Ceaușescu sînt elemente ce configurează ferm vastul domeniu de preocupări, obiective și sarcini pe care partidul le așază în fața oamenilor muncii de pe întreg cuprinsul țării, pe care partidul le dezbate în permanență, le cunoaște în permanență, le soluționează cu participarea tuturor celor ce muncesc. Desfășurarea acestor noi și importante acțiuni aflate pe agenda de lucru a secretarului general al partidului a scos în evidență succesele obținute de oamenii muncii din județele Caraș-Severin și Cluj, de întregul nostru popor în înfăptuirea Programului elaborat de Congresul al XI-lea de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre socialism. Se dovedește prin aceste rezultate justețea hotărîrilor adoptate de forumul comuniștilor din țara noastră, în urmă cu aproape trei ani, realismul planului cincinal elaborat de acest forum, forța și capacitatea clasei noastre muncitoare, a țărănimii și intelectualității, a întregului nostru popor, stăpîn pe destinele sale, de a se mobiliza și realiza cu succes obiectivele stabilite de Congresul al XI-lea. Semnificativ pentru angajarea deplină, conștientă a întregului nostru popor la transpunerea în viață a programului stabilit de partid este faptul că, în cuvîntările rostite la marile adunări populare organizate la Reșița și Cluj-Napoca, tovarășul Nicolae Ceaușescu, vorbind despre deosebita bucurie de a se întîlni cu oamenii muncii de pe meleagurile vizitate i-a numit pe aceștia „minunații constructori ai socialismului". Ca o reverberație puternică de conștiință și suflet la acest sentiment de prețuire față de tot ce se edifică astăzi zi de zi, oră de oră în patria noastră, pretutindeni secretarul general al partidului a fost întîmpinat cu vibrante și însuflețite manifestări de bucurie, cu sentimente de caldă dragoste și

Ambianță de lucru, de analiză exigentă, concretă a dezvoltării întreprinderii „Oțelul Roșu"

adîncă stimă, expresie a unității poporului nostru în jurul partidului, a secretarului său general, mărturii ale oamenilor muncii de a înfăptui, în strînsă unitate, politica partidului.

În cadrul vizitei pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu a întreprins-o în județul Caraș-Severin și în municipiul Reșița au fost înscrise în programul de lucru șase întreprinderi industriale : Întreprinderea de construcții de mașini Caransebeș, Întreprinderea siderurgică „Oțelul Roșu", Laminorul degrosisor și de semifabricate din municipiul Reșița, Întreprinderea de construcții de mașini Reșița, Întreprinderea de construcții metalice Bocșa și Întreprinderea mecanică din Reșița — precum și două unități agricole : Stațiunea de cercetări și producție pomicolă și Complexul de creștere și îngrășare a taurinelor și ovinelor din Berzovia, o comună frumoasă, situată în partea de nord-vest a Caraș-Severinului. O agendă deosebit de bogată, fie și numai la o simplă trecere în revistă, elocventă pentru capacitatea remarcabilă și efortul neobosit pe care președintele țării le dăruiește cu toată energia, cu tot sufletul binelui și propășirii țării. Cunoscînd realizările colectivelor de muncă de la aceste obiective, stînd de vorbă cu numeroși muncitori, specialiști, factori de răspundere despre problemele construcției socialiste legate de capacitatea și dezvoltarea unităților vizitate, tovarășul Nicolae Ceaușescu a avut cuvinte de caldă apreciere pentru rezultatele bune obținute. În cadrul oferit de acest dialog nemijlocit și în cuvîntările rostite atît la marea adunare populară de la Reșița, cît și la marele miting din municipiul Cluj-Napoca, secretarul general al partidului a insistat în mod deosebit asupra unor orientări fundamentale pe care partidul, problemele dezvoltării țării le pun cu prioritate în fața colectivelor de muncă pentru viitorul imediat. Direcții care decurg firesc din faptul că această importantă perioadă din viața economico-socială a României socialiste a fost așezată de la început sub deviza revoluției tehnico-științifice în toate domeniile, din faptul că acest cincinal se vrea și trebuie să fie „un cincinal al calității". Iată de ce, în ceea ce privește activitatea industrială, secretarul general al partidului a insistat asupra necesității creșterii eficienței economice în toate unitățile productive, astfel încît să se ajungă la sporirea considerabilă a volumului producției nete, valoarea nou creată reprezentînd indicatorul ce trebuie să se afle în centrul atenției fiecărui colectiv de muncă. Trebuie acționat în acest sens cu toată fermitatea pentru realizarea în viață a autoconducerii și autogestiunii muncitorești a fiecărei unități economico-sociale, pentru reducerea simțitoare a cheltuielilor materiale și gospodărirea mai bună a mijloacelor de care dispune fiecare unitate, pentru ridicarea nivelului calitativ al tuturor produselor. În legătură cu aceasta, secretarul general al partidului spunea la marea adunare populară de la Reșița : **„Realmente trebuie să declarăm război — așa cum am mai spus la Brăila — împotriva risipei în toate domeniile. Orice risipă înseamnă o diminuare a bogăției naționale, a mijloacelor cu care asigurăm dezvoltarea țării și ridicarea bunăstării poporului. Orice gram de metal, orice kilowat de energie, orice kilogram de cărbune economisit înseamnă o creștere a bogăției naționale, a mijloacelor de ridicare a nivelului de trai și de dezvoltare generală a țării. Să facem totul pentru a pune capăt risipei, pentru a asigura folosirea fiecărei bucăți de metal, pentru a obține o eficiență economică sporită în toate sectoarele".**

În domeniul agriculturii, tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat cerința mobilizării importantelor rezerve existente, modernizarea și introducerea unor tehnologii avansate de lucru în sectoarele principale ale acestei importante ramuri ale economiei noastre naționale.

Prezența secretarului general al partidului în județul Cluj a fost legată de vizitarea a trei mari unități industriale — Combinatul metalurgic din Cîmpia Turzii, Combinatul de utilaje grele din municipiul Cluj-Napoca și Întreprinderea „Unirea" — dar și a Facultății de mecanică și a Liceului industrial nr. 1 (energetic) din același municipiu. Cuvîntarea pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu a rostit-o la marele miting din Cluj-Napoca — vibrantă manifestare, la care au luat parte peste 130 000 de cetățeni — în ziua de 15 septembrie, chiar ziua deschiderii noului an de învățămînt, a făcut legătura firească, necesară între cerința promovării energice a celor mai noi cuceriri ale progresului tehnic contemporan în toate domeniile de activitate și necesitatea formării unor cadre temeinic pregătite, sarcină de deosebită onoare și răspundere ce revine școlii noastre de toate gradele. **„Avem nevoie de constructori ai socialismului și comunismului, de cetățeni stăpîni pe meseria lor, pe știința și tehnica cea mai avansată, precum și pe concepția revoluționară despre lume. Avem nevoie de oameni care să știe că tot ceea ce realizează servește bunăstării și fericirii poporului, asigurării independenței, suveranității, libertății patriei noastre"**, a spus secretarul general al partidului. Începerea anului școlar 1978—1979, a subliniat tovarășul Nicolae Ceaușescu, are în acest septembrie un cadru deosebit : a

La sosirea în municipiul Reșița tovarășul Nicolae Ceaușescu este întîmpinat după datina din străbuni

La Întreprinderea de construcții de mașini Reșița

La marele miting din municipiul Cluj-Napoca intr-o atmosferă de vibrant entuziasm, urmărind cuvintarea rostită de secretarul general al partidului, locuitorii orașului de pe Someș au dat glas hotărîrii ferme de a urma neabătut politica partidului și statului

fost încheiat procesul de reorganizare și așezare pe o bază nouă, trainică, revoluționară a întregului învățămînt. La temelia școlii noastre se află de-acum înainte îmbinarea strînsă a muncii, învățămîntului și cercetării, trei factori primordiali pentru progresul și civilizația omenirii, cu atît mai importanți cînd este vorba de construcția socialismului și comunismului. Pentru ca omul muncii de mîine, constructorul societății comuniste să fie un bun specialist, un bun tehnician, un bun inginer, un bun cercetător și om de știință, este necesar ca atît cadrele didactice, cît și elevii și studenții să depună eforturi pentru perfecționarea continuă a procesului instructiv-educativ, a conținutului modern al acestuia, valorificînd optim condițiile deosebite create de partid și de stat. Condiții egale pentru fiecare naționalitate, începînd cu egalitatea în muncă, în retribuție, în viața socială, în învățămînt, în cultură și în oricare alt domeniu. Sarcină pentru viață, sarcină de conștiință, imperativ al viitorului, pregătirea cadrelor ce vor construi peste puțină vreme socialismul, alături de făuritorii de azi, reprezintă o exigență ce se racordează deplin la efortul permanent de ridicare a nivelului calității muncii și vieții noastre în toate domeniile.

În întreaga-i activitate, Partidul Comunist Român, Republica Socialistă România îmbină armonios acțiunile de politică internă cu cele internaționale, laturi inseparabile, succesul construcției socialismului în patria noastră fiind strîns legat de soluționarea într-un mod nou, democratic, a problemelor complexe din viața planetei, de asigurarea libertății și independenței fiecărei națiuni. Pornind de la această dialectică întrepătrundere, locul ce este rezervat de fiecare dată în cuvîntările tovarășului Nicolae Ceaușescu activității internaționale a partidului și statului nostru face parte, am putea spune, din programul nostru general de acțiune, aprecierile secretarului general al partidului asupra uneia sau alteia dintre problemele acute cu care se confruntă omenirea avînd, de fiecare dată, referință concretă, la viața noastră, la obiectivele acțiunii noastre. În acest sens, cuvîntarea rostită de tovarășul Nicolae Ceaușescu la ședința activului de bază de comandă și de partid din armată reprezintă o sinteză a acestei indisolubile unități: național-internațional. Consecvența cu care partidul și statul nostru, preocupîndu-se intens de perfecționarea accelerată a societății socialiste multilateral dezvoltate, acționează, în același timp, pentru promovarea unei largi conlucrări între toate națiunile lumii, pentru pacea și progresul fiecăreia, reprezintă o constantă a politicii noastre despre a cărei valoare practică vorbește din plin prestigiul mondial de care România se bucură pe toate meridianele. În acest sens un rol deosebit revine politicii partidului în domeniul militar, concepției privind apărarea patriei de către întregul popor, concepție care poartă amprenta revoluționară, profund creatoare a gîndirii tovarășului Nicolae Ceaușescu. Tot ceea ce realizăm în dezvoltarea patriei noastre trebuie să fie apărat. Este aceasta o datorie de onoare care reclamă o pregătire cu totul și cu totul remarcabilă. Vorbind despre aceasta, ca despre orice aspect esențial al vieții noastre, secretarul general al partidului așază și aici sarcinile de viitor sub semnul noii calități: **„Cînd vorbim de o nouă calitate în armată, această nouă calitate trebuie să se materializeze într-o înaltă pregătire de luptă, în creșterea capacității unităților de a face față, în orice împrejurări, sarcinilor încredințate, în întărirea disciplinei și ordinii, într-o bună pregătire politico-educativă."**

Misiunea armatei noastre este de a apăra patria, de a veghea la integritatea și suveranitatea țării, la independența națională și libertatea ei, de a asigura munca pașnică a poporului. Întreaga noastră istorie demonstrează cu putere că niciodată poporul nostru, armata română nu și-au propus țeluri agresive. Este o istorie de secole, ale cărei învățăminte constituie în prezent argumente solide pentru o politică numai și numai de apărare. O măreață misiune a socialismului fiind izbăvirea omenirii de un nou război, Partidul Comunist Român acționează în acest sens pentru o lume fără arme, pentru o lume mai bună și mai dreaptă, pentru relații noi, democratice între popoare, bazate pe egalitate și respect reciproc, pentru soluționarea pe cale pașnică a problemelor litigioase dintre state. Sinteza unei asemenea politici, încrederea în valabilitatea ei dincolo de cadrul principial, în acțiune consecventă, este formulată magistral de tovarășul Nicolae Ceaușescu, cel care, în fruntea partidului și statului, călăuzește cu luciditate de arhitect și ardoare de revoluționar destinele țării: **„Vom acționa neabătut pentru a asigura — prin lărgirea colaborării internaționale cu toate statele, fără deosebire de orînduire socială — munca pașnică a poporului nostru, posibilitatea sa de a-și concentra forțele în direcția dezvoltării în ritm înalt a societății socialiste; vom contribui, astfel, totodată, la asigurarea condițiilor ca fiecare națiune să-și poată concentra resursele și energia spre dezvoltarea economico-socială independentă".** O direcție fermă de acțiune, clară și pătrunsă de sensul unei imense responsabilități pentru viitorul propriului popor și al întregii lumi, o direcție de acțiune ce primește adeziunea fierbinte, deplină a unui popor de peste 22 de milioane de conștiințe, de inimi.

DOINA FRUNTELATA ■

Vizitînd noul edificiu al Facultății de mecanică din municipiul Cluj-Napoca sînt cunoscute realizările profesorilor și studenților în îmbinarea învățămîntului superior cu cercetarea și producția

Cei mai mici locuitori ai municipiului Cluj-Napoca, șoimi ai patriei și pionieri, trăiesc momente de deosebită emoție

Locuitorii municipiului Cluj-Napoca salută cu bucurie și căldură prezența în orașul lor a tovarășului Nicolae Ceaușescu, a tovarășei Elena Ceaușescu

La 16 septembrie, tovarășul Nicolae Ceaușescu a participat la ședința activului de bază de comandă și de partid din armată

Sînt situații cînd normal înseamnă excepțional
De pildă, cînd producem oțel de 200 lei/kg

Întreprinderea „Industria sîrmei" Cîmpia Turzii a ocupat anul trecut locul II pe țară în întrecerea socialistă și a fost distinsă cu Ordinul Muncii clasa a II-a. De curînd, am intrat în unitate, trecînd pe sub o nouă firmă. „Industria sîrmei" se cheamă *Combinatul siderurgic*. Directorul adjunct, ing. Ion Olteanu, ne-a arătat cu mîndrie brevetul înaltei distincții amintite, care încă n-a fost înrămat, dar care va fi așezat cu grijă alături de alte mărturii laconice însă elocvente ale valorii colectivului. „Este doar — ne spunea inginerul director — recunoașterea strădaniilor și a succeselor remarcabile ale întregului colectiv muncitoresc de aici și, în istoria caldă a muncii și a vieții noastre, este cred ultimul document de mare însemnătate în care combinatul mai este numit Întreprinderea „Industria sîrmei". Eu sînt aici de vreo 22 de ani și, iată, alături de mîndria unei astfel de deveniri a unității, încape o undă de nostalgie. Nostalgii industriale, veți zice, alăturînd cuvinte a căror învecinare s-ar putea să pară unora interzisă de ceea ce stiliștii numesc incompatibilitate semantică. Dar, în existența unui colectiv muncitoresc, este loc, să știți, și de așa ceva. Iar viața, cu frumusețile ei necodificate, poate să-i uimească pe unii stiliști. Sub vechea denumire am devenit cunoscuți și, de fapt, muncind bine sub acea firmă cărcia i-am dat prestigiu în industria românească, am devenit ceea ce sîntem : COMBINATUL SIDERURGIC CÎMPIA TURZII".

Sîntem în zorii unei zile de muncă, schimbul III va ieși la ora 7 și, în secția oțelărie, maistrul de schimb Octavian Cristea — care lucrează la cuptoarele de aici de 24 de ani — e bucuros să ne spună că șarjele din noaptea aceasta s-au elaborat normal, ceea ce, în limbajul său, înseamnă : foarte bine. Sub bătaia zvîcnită a luminii ce vine de la cuptoare, simți cum înțelesul cuvintelor acestor oameni urmează căi pe care lingviștii într-adevăr nu le-au codificat. Ca și metalul, ele se supun voinței muncitorilor. Cuvintele se află aici la temperatura de topire a adevărului pe care trebuie să-l exprime. Și adevărul muncii acestor oțelari încercați a transformat de mult superlativul absolut în normalul lipsit de orgoliu, dar încărcat de o incomensurabilă valoare. Pentru că nu mai este doar o valoare morfologică, ci una profund omenească, venind dintr-o nouă calitate a muncii și întemeiată deopotrivă pe o înaltă conștiință muncitorească, dar și pe sentimentul robust că starea normală a lucrurilor înseamnă această trudă pașnică, înseamnă șarjele foarte bune ale oțelurilor înalt aliate ca și ale existenței noastre întregi. De la schimbul lui Octavian Cristea a pornit inițiativa ca fiecare echipă de oțelari să toarne lunar cîte o șarjă cu nichel economisit și cîte două șarje cu molibden provenit, de asemenea, din economii. În cele șapte luni trecute din acest an, valoarea economiilor realizate astfel se ridică la peste două milioane de lei. S-a făcut ora șase și treizeci de minute, oră la care Octavian Cristea ne spusese că șeful secției, inginerul Alexandru Lișcan, are obiceiul să apară ca să vadă cum a mers treaba, să știe exact situația la intrarea schimbului I. Punctual cu acest supliment de program pe care și l-a stabilit singur, inginerul Lișcan apare într-adevăr și, după ce se convinge că totul a decurs normal, putem sta de vorbă.

„Multe v-am putea spune, dar iată un lucru care arată, dintr-o dată foarte mult : din totalul producției de oțel elaborat de noi, 70 la sută era oțel aliat. Dacă adăugăm oțelul slab aliat și oțelul carbon de calitate, ajungem la 96 de procente. Ei bine, asta pretinde și exprimă o foarte bună pregătire profesională a oamenilor și un înalt nivel al conștiinței muncitorești. Poate o să vă mirați, dar grija pentru calitatea oțelului înseamnă, uneori, insomnii. Topitorul șef Pavel Morea conduce o echipă de tineri. Cu cîtva timp în urmă a avut unele greutăți la elaborarea unei șarje de oțel înalt aliat. Lucra în schimbul II. A luat pe loc măsurile care a crezut că se impun. Dar a doua zi, mult înainte de intrare în schimb, l-am întîlnit la grupa C.T.C., ca să vadă rezultatul de la laborator. Mi-a spus doar că n-a dormit toată noaptea. Am cerut amîndoi analizele. Șarja era perfectă. Măsurile luate de el fuseseră bune... V-am spus despre el ceea ce v-aș putea spune, de fapt, despre foarte mulți. Neliniștea asta, convertită în calitatea oțelurilor nu este numai a lui. Am asimilat, de pildă, în acest an o marcă de oțel care se importa și care, în produs finit, ajunge să valoreze pînă la 200 de lei kilogramul. La început, n-am reușit. Ne-am sfătuit și am continuat experimentările sub controlul laboratorului. Am muncit vreo trei luni. La varianta finală a tehnologiei de elaborare au contribuit în mod deosebit propunerile maiștrilor Cornel Bența și Octavian Cristea".

Însemnate reduceri ale consumului de metal s-au obținut prin îmbunătățirea tehnologiilor de elaborare, activitate în care s-au distins tinerii topitori Marin Moldovan, Solomon Soporan, Mircea Știrbu și Ion Măglaj, și pentru care secției 1 s-a decernat de curînd locul I pe combinat. În luna iunie, însă, oțelarii au mai avut o asemenea satisfacție : Ministerul Industriei Metalurgice a conferit inginerului Alexandru Lișcan și colectivului său de colaboratori Diploma pentru locul III în asimilarea de noi mărci de oțeluri, pe 1977.

La nivelul întregului combinat, preocuparea pentru economisirea metalului și pentru reducerea cheltuielilor de producție înmănunchează eforturile unui mare număr de muncitori, maiștri și ingineri. Unul din cei mai productivi în acest sens este inginerul Virgil Șandru. O inovație semnată de el și aplicată de anul trecut — intitulată : *Lagăre radial-axiale la blocul finisor de la laminor* — asigură 500 000 de lei economii pe an. O altă inovație privind un nou proces tehnologic de trefilare, semnată, anul acesta, de maiștrii Nicolae Sas și Simion Suciu va aduce aproape un milion de lei economii pe an, iar o nouă tehnologie de prefabricare a cablurilor, pusă la punct de inginerul Vasile Șeptelean și subinginerul Ioan Costea va reduce cheltuielile cu 300 000 de lei anual.

În întregul combinat, truda permanentă a oamenilor înseamnă, pînă la urmă, o remarcabilă eficiență economică, izvorîtă, de fapt, din înaltă conștiință muncitorească. Cifrele producției și oțelurile de calitate se supun firesc voinței nobile a muncitorilor, ca și cuvintele care capătă noi lumini interioare la temperatura de topire a adevărului muncii creatoare și a hărniciei.

GH. DORIN ■

Da, laptele este alb!

Șoferul apăsă întrerupătorul microfonului legat de radioemițătorul cu un cablu lung, flexibil :

— Sînt mașina 8, mă îndrept spre centrul 101. Recepție.

— Confirmat. Ne semnalați sosirea. Terminat.

Și colosul de metal, în cabina căruia te urci pe trepte, demarează pe Bulevardul Armata Poporului, cu direcția Leul.

Colosul este încăpător pe dinăuntru și, în spațiul frigorific bine zăvorît, păstrează chiar ceea ce vă spun acum : iaurt, brînză de vaci, smîntînă, lapte în centrul de care vorbeam este destinat vînzării acestora. Și sînt 1 000 asemenea centre în Capitală prin care copii, bătrîni, uneori chiar și tineri, atunci cînd ei vor, primesc zilnic spre consum 700 000 de litri de lapte sub diferite forme — la cele enunțate mai adăugînd frișca și înghețata. Ultima scade în cantitate iarna spre folosul laptelui din sticle care ajunge la 300 000 de litri în 24 de ore. Întreprinderea care oferă pieței aceste rînduri de lapte este destul de modernă și dacă socotim noile sale unități din cartierele Fundeni și Vitan, unități create prin grija și la indicația secretarului general al partidului, unități cu dotări tehnologice de prim rang, o putem numi chiar modernă. Pe alocuri ultramodernă (să ne gîndim la serviciul auto care este organizat cu dispecerat radio înțelegîndu-se faptul că o mașină cu lapte nu poate întîrzia mai mult ca o ambulanță a salvării). De la rampa pentru preluarea laptelui și pînă la cea la care staționează mașinile frigorifice care preiau produsul finit, străduința tuturor, mulți băieți și mai ales multe fete, este de a desfășura o muncă de bună calitate. Pe 8 luni la producția netă realizarea este de 101,7 la sută ceea ce nu-i deloc puțin dacă adăugăm faptul că la valorificarea hectolitrului de lapte la o planificare de 302 lei s-a ajuns la 330 lei. Iar beneficiile pe aceeași perioadă se cifrează la o realizare de 104,7 la sută.

Să explicăm cîteva din aceste realități.

Mai înainte de a parcurge traseele tehnologice și de a face cunoștință cu inginera Gabriela Vasile, cu Lazăr Gheorghe de la înghețată, cu vreo cîțiva șoferi și operatori la liniile de înghețată și de frig, l-am întrebat pe director, inginerul Ștefan Grigore ceva care, mă gîndeam, ar fi putut să-l supere : „Din ce faceți dumneavoastră laptele ?" A rîs însă puțin înveselit și : „Din lapte, tovarășe, și pentru ca el să fie alb, adică proaspăt și bun totul, trebuie să fie aici la noi alb, adică steril și bine ordonat". Laptele așa cum este luat de la vacă trebuie să soscească la fabrică în cel mult 3 ore și asta de două ori pe zi. Și sosește, în marea majoritate a cazurilor. Sînt însă în Ilfov sau Teleorman comune mai îndepărtate de București și în asemenea cazuri, dacă se mai ivește și o pană la mașina cisternă, laptele călduț, adică aflat în stare de după muls, începe să fermenteze ; întreprinderea îl poate refuza sau îl poate prelua pentru a fabrica materie primă necesară brînzeturilor fermentate. Și chiar așa procedează — îl preia — deși în asemenea împrejurări, aflîndu-se în situația doar de furnizor de materie primă pentru alte unități, ca mai mult pierde decît cîștigă. Specialiștii întreprinderii au sesizat faptul centralei, centrala s-a consultat cu specialiști și astfel s-a trecut la organizarea unor centre de răcire a laptelui pe teritoriul de unde este colectat. Răcit brusc cu ajutorul unor utilaje speciale (românești) laptele va suporta cu bine o perioadă mai mare de transport. Pe întreaga centrală vor funcționa circa 60 de asemenea centre.

De la rampa de descărcat cisterne, laptele, căruia i se face un amănunțit control biochimic, intră pe traseele unor conducte de oțel și din acest moment el nu va mai avea contact cu aerul decît atunci cînd va fi ambalat ca produs finit. Lucrătorii sau lucrătoarele poartă veșminte albe, bonete sau basmale în fel, țevile instalațiilor strălucesc, pardoselile din ceramică arată semnele unei curățenii permanente ; pentru curățenie și sterilizare este destinat cam 15 la sută din timpul afectat producției. Cu alte cuvinte, timpul acesta reprezintă tot o problemă de producție făcînd parte direct din procesul tehnologic. Înainte de a fi pasteurizat, laptelui i se extrage, firește, o parte din grăsimi. Cel pe care îl consumăm curent are 1,7 la sută grăsimi, atît cam cît recomandă și medicii. Unii consumatori pot dori însă un lapte mai gras și chiar doresc ; pentru a veni în întîmpinarea unor asemenea dorințe se află în curs de omologare un lapte cu o concentrație a grăsimilor de 2,4 la sută. Va costa, probabil, cu vreo cîțiva zeci de bani mai mult. Deja omologat și deci trebuind să ajungă curînd pe piață se află un fel de lapte bătut, o excelentă băutură nutritivă și răcoritoare ce are 4 la sută grăsimi.

La pasteurizare, laptele este fiert instantaneu la 72 de grade — numai la atît pentru a nu căpăta gustul de fiert și a nu rămîne fără vitamine. Acum el poate fi păstrat la rece cîteva zile. Se preconizează adoptarea într-un viitor nu prea îndepărtat și a tehnologiei de sterilizare. În acest caz laptele ambalat în cutii de carton impermeabilizat va putea fi păstrat chiar și în raftul unei biblioteci luni de zile. Instalația de pasteurizat este, ca toate instalațiile, așa cum spuneam, din metal inoxidabil. Metalul, ca orice metal, transmite căldură și cele 72 de grade supun aparatele de măsură și control montate de jur împrejur la șocuri termice permanente. De multe ori, acele lor rămîn înțepenite. Reparații repetate, materiale consumate, timp pierdut, creșterea consumurilor de toate felurile. Cînd au început să-și normeze munca după indicatorii producției nete oamenii s-au oprit tocmai asupra acestor aspecte care sugerau risipa. S-a discutat în C.O.M. și problema a devenit, ca să spunem așa, de interes general. Mecanicii și electricienii au demontat aparatura și au remontat-o într-un singur panou la o distanță apreciabilă — zidarii l-au fixat în pereți. Nu s-au cheltuit cine știe ce sume, dar peste șuta de mii tot s-a trecut, așa încît în celelalte sectoare s-au redus consumurile de materiale nespecifice pentru a putea soldа cheltuiala neprevăzută. Și tot astfel se mai poate vorbi și de alte îmbunătățiri care privesc tehnologia și consumurile de materiale. Rememorînd, totul este alb ca laptele iar oamenii într-un efort de muncă cu un profund sens social se apleacă atent asupra treburilor curente înscrise în grafice de economii, productivitate, preț de cost și sortimente.

Putem spune deci că totul este în ordine ? Nu chiar. Laptele, produsul de bază am putea spune, este găsit la centre doar la primele ore ale dimineții. De ce nu și mai tîrziu ? La această întrebare n-am găsit un răspuns convingător, nici la întreprindere și nici la centrele de lapte. Socotim însă că problema depășește spațiul acestui articol. Ne oprim aici în ideea de a reveni.

VICTOR CONSTANTINESCU ■

Țara ca o școală

(Urmare din pagina 1)

cupă de prosperitatea fiecărui colț de țară cu dragostea și grija unui strălucit fiu al poporului său, cu sentimentele unui adevărat om între oameni. De aceea, vizitele sale sînt vizite efectiv de lucru, de dialog constructiv cu producătorii și beneficiarii bunurilor materiale și spirituale, de aceea ele stîrnesc un entuziasm fără pereche în rîndul maselor populare, o dragoste și o încredere deosebite în politica internă și externă a Partidului Comunist Român. Aflat din nou în hala unei mari uzine moderne, într-o gospodărie zootehnică, într-un lăcaș de învățămînt sau de cultură, președintele țării ascultă cu atenție opiniile oamenilor, cuvintele lor care exprimă recunoștința pentru sfaturile date la vizita precedentă, pentru ajutorul acordat pentru ca întreprinderea lor să se dezvolte vertiginos, și-și amintește, ca și cînd lucrurile de acum cîțiva ani s-au petrecut ieri, că ceva mai trebuia să se facă sau că nu s-a făcut totul așa cum se căzuse de acord. Am auzit cadre de conducere și numeroși muncitori exprimîndu-și admirația și recunoștința pentru o asemenea cunoaștere a lucrurilor care, apreciau ei, este o expresie a grijii pentru soarta noastră, pentru progresul și bunăstarea poporului român.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, îmi spunea un siderurgist cu chipul luminat de flăcările furnalului la care muncea dar și de focul interior al iubirii de țară, ne cunoaște viața și are grijă de noi ca un părinte. După fiecare vizită a sa lucrurile merg, în toate privințele, tot mai bine. Gînduri asemănătoare exprimau în felul lor țăranii, intelectualii, elevii și studenții, care l-au înconjurat pretutindeni pe președintele țării cu recunoștință fierbinte, cu angajamentul de a munci tot mai bine pentru înflorirea fără seamăn a țării, a științei și culturii românești. Preocupat de continua promovare a noului în toate sectoarele de activitate, de integrarea cercetării și a învățămîntului cu producția, secretarul general al partidului a recomandat să se modernizeze în continuare întreprinderile industriale vizitate, să existe preocupare pentru automatizarea proceselor de producție, pentru sporirea calității și productivității muncii, condiții sine qua non ale progresului și civilizației românești, ale bunăstării tuturor. Pentru aceasta, sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, la marea adunare populară din Cluj-Napoca, este necesar ca toți să învățăm neîntrerupt, să ne însușim limbajul tehnicii celei mai avansate, să ne dovedim receptivi la nou și înnoire. Spunea în fața celor peste 130 000 de participanți, români, maghiari și de alte naționalități prezenți la marele miting din Cluj-Napoca : „...este necesar să ne preocupăm permanent — odată cu creșterea gradului de pregătire profesională și tehnică — de ridicarea conștiinței socialiste, a tuturor constructorilor noii orînduiri sociale, a tuturor oamenilor muncii, să impulsionăm activitatea politico-educativă, culturală, activitatea de creație. Să facem totul pentru a asigura în cadrul Festivalului național „Cîntarea României" o participare largă, de masă, a tineretului, a tuturor oamenilor muncii, pentru afirmarea cu putere a forței creatoare a națiunii noastre". Noi, scriitorii, vedem în această recomandare un îndemn pentru activitatea noastră viitoare, dar și expresia încrederii conducerii partidului și statului în făurarii bunurilor materiale și spirituale, în opera lor comună de făurire a personalității umane.

Sîntem respectați fiindcă sîntem demni

(Urmare din pag. 1)

Demnitate... Cred că acest cuvînt s-a încărcat cu valențe absolut noi prin activitatea politică a partidului nostru, prin marcanta personalitate a secretarului său general, care, prin muncă neobosită în slujba patriei, a umanității, a păcii și înțelegerii între popoare, ne cheamă de fapt să fim demni, căci numai dacă vom fi demni în orice situație și în orice clipă vo trebui să fim respectați și vom fi respectați ! Am înțeles prin îndemnul cîrmaciului nostru stimat, un exemplu de dăruire și capacitate de sinteză, că numai dacă noi, toți, indiferent de limba în care rostim cuvintele mamă și patrie, ne vom dărui exemplar, fără șovăire, idealurilor poporului nostru, partidului nostru, fiind convinși că printr-o Românie puternică, liberă și frumoasă sîntem și devenim și noi mai puternici, liberi, sinceri și drepți în cuget și-n simțire.

Am înțeles acest îndemn și am fost pătruns de demnitatea marelui om de stat Nicolae Ceaușescu, care își respectă cu sfințenie poporul, acel suprem judecător al tuturor faptelor. El ne-a vorbit din inimă, subliniind cu hotărîre că România dorește ca întreaga ei activitate de colaborare pe plan extern să servească numai și numai construcției socialismului, cauzei păcii, progresului nostru și al fiecărui popor.

Cită demnitate în privirea șefului statului nostru cînd la Cluj-Napoca s-a adresat maselor cu aceste cuvinte : „Nu dorim în nici un fel să realizăm relații internaționale care să ducă la dependență față de cineva ! Dorim relații de deplină egalitate, de colaborare egală !"

Sau : „Atît pentru politica internă cît și pentru politica internațională nu avem de dat și nu vom da socoteală nimănui din afară, avem de dat și vom da socoteală întotdeauna numai și numai poporului și poporului nostru !" Prin demnitatea omului de omenie, Nicolae Ceaușescu, prin această demnitate comunistă, patria noastră și-a cucerit un loc demn în lume. Să-l păstrăm deci ca lumina ochilor noștri. Să consolidăm această poziție cîștigată cu

Investițiile — datorie urgentă față de dezvoltarea patriei

A fost greu, încă nu e ușor, principalul e să fie bine!

Zalău, septembrie 1978. Două mari șantiere : întreprinderea de țevi și cea de anvelope ; suprafețe de zeci de hectare, investiții importante pentru județ și țară. Numitor comun : trimestrul trei va fi prima perioadă și etapă în care volumul investițiilor, în sfîrșit, se va realiza.

Deși este vorba de șantiere deschise cu aproape doi ani în urmă, am recurs la această formulare și în același timp concluzie, în primul rînd pentru că este **reală**, optimistă și mobilizatoare. Și, doar în al doilea rînd, pentru că directorul grupului de șantiere Zalău, inginerul Simion Ordeanu, nu părea surprins, ci conștient de ceva. Conștient că această rămînere în urmă are niște cauze provenind din cîteva clauze elementare neonorate în timp. Am discutat pe rînd, despre fiecare din acești factori, cu șeful șantierului întreprinderii de țevi, ing. Șerban Țigănuș, cu inginerul șef Botond Szekely, cu inginerul Mihai Folea, care lucrează aici „de la primul țăruș", iar din partea beneficiarului am discutat cu inginerul șef, Alexandru Berceanu.

Despre documentație. Documentația fundației de utilaj a laminorului continuu transmisă de IPROLAM inițial a avut multe neclarități. Aceasta a determinat o întîrziere de șase luni. La ora actuală, încă mai sînt probleme de documentație nerezolvate, ca cea a fundației blocului finisor a laminorului de sîrmă, care nu este definitivată.

— Tovarășe director Ordeanu, sînteți cel mai în măsură să dați unele explicații sau să faceți unele completări.

— Se construiește foarte mult în Zalău ; multă concentrare de proiecte, de gîndire ce trebuie să țină seama de amplasament, de soluții, de utilități. Aici, în ambele șantiere s-a mers pe soluția — prefabricate planificate, dar avem de-a face cu o zonă mlăștinoasă, cu un teren păcătos și trebuia o soluție deosebită la proiectare. Acest fapt determină și metode deosebite pentru construcție. Pe parcurs, am trecut la prefabricarea structurilor de rezistență. Toate acestea au produs întîrzierea în proiectare. Trecînd la execuție, întîrzierea se menține și în faza de atacare a lucrărilor. Trustul Construcții industriale Cluj proiectează, prin tradiție, tehnologiile de execuție înainte de atacarea lucrărilor. Trustul a ținut legătura cu proiectantul în cazul cîncret al schimbării soluției constructive și a tehnologiei la fundațiile preselor de la vulcanizare. Am fost puși uneori în situația de a nu putea aștepta și am atacat și mai în grabă. Fundațiile de la prese ale fabricii de anvelope le-am atacat după o tehnologie de cofrare veche, pentru că se anunțau utilajele. Acest fapt a determinat un consum de manoperă mult mai mare, dar a fost o opțiune de moment, situații cu care ne vom mai întîlni și pentru care va trebui să hotărîm pe loc.

— Unul din constructori, printre alte cauze ale rămînerii în urmă, mi-a zis ceva și despre o anumită dezorganizare a trustului, mai ales față de volumul mare al lucrării. Ce ar fi de zis despre asta ?

— Grupul de șantiere este foarte răspîndit. Are peste 40 de poziții de plan în județ și Zalău. Senzația de dezorganizare există. Constructorul respectiv știe că azi a lucrat aici, mîine dincolo, și că poimîine ar trebui să fie în amîndouă locurile.

Discutînd despre lucrările de rezolvat, notăm că e nevoie de un efort în plus pentru completarea forței de muncă. În ce privește maiștrii, acum sînt opt maiștri, dar doi pleacă în armată și alți doi se formează sub ochii dumneavoastră. Inginerul Szekely amintea că în general sînt conștiincioși, dar că în meserie n-au avut tradiție. Se obișnuiește ca șefii de lot să plece prin județe și să-și facă rost de oameni. Ambele șantiere sînt deficitare la dulgheri.

Pe șeful de echipă de la Anvelope, dulgherul Andrei Szaba din Caraștelek, l-a adus șeful de lot Victor Neamțu, la începutul lui '77. A plecat atunci, din sat, cu încă treizeci de dulgheri. De-atunci, în fiecare zi, pleacă de-acasă la ora 5,45 și se întoarce seara pentru că „altfel mi se poartă pruncii ziua, cînd știu că vine tata acasă, seara".

„Problema utilajelor" a fost și rămîne la ordinea zilei, spune inginerul Szekely. Numărul utilajelor de sapă a crescut. Acum sînt trei excavatoare pe șantier, dar e mai greu cu pompele de turnat beton. Ministerul ne-a programat o pompă asimilată, numai că stația de utilaje Zalău nu poate să ne asigure piese pentru reparații. Este necesară, în aceste condiții, o conlucrare mai judicioasă între utilajele de sapă și cele de transport, și pentru că parcul de mașini este de asemenea deficitar s-au stabilit punctele esențiale de lucru.

— Ce alte posibilități sau resurse ați mai putea valorifica în această perioadă în vederea aducerii la zi a sarcinilor de plan ?

— Greutăți mari am întîmpinat la lucrările de construcții datorită faptului că n-am avut ca sprijin o bază de producție. Anul acesta a fost pusă în funcțiune stația de betoane și linia ferată. Numai că existența acestei stații a coincis cu începutul primăverii. Din aprilie pînă în august a tot plouat. Tot trimestrul doi. S-a îngreunat accesul, transportul și chiar lucrul pe șantier. Din capul locului amplasarea a fost tributară din acest punct de vedere. Avem de-a face, cum spuneam, cu un teren mlăștinos, o zonă care adună apele din împrejurimi și asta în condițiile în care a trebuit să lucrăm fără canalizare. Fabrica de țevi este amplasată chiar pe firul văii. Proiectul prevedea ca valea să se regularizeze și toate apele să fie colectate. Dar ambele lucrări s-au făcut concomitent și în condițiile unui an deosebit de ploios, fără drumuri de acces, doar cu unul provizoriu.

— Deci, ce-i de făcut ?

— Toate aceste greutăți s-au acumulat în ultima perioadă a anului și fazele de lucrări n-au mai fost normale. S-au atins vîrfuri la toate lucrările tocmai din aceste cauze, a muncii în paralel. Probleme avem în continuare în aprovizionarea cu agregate.

— Cine vă poate ajuta ?

— Ministerul și trustul au concentrat la acest grup de șantiere, utilaje, materiale și forță de muncă. S-au întocmit programe strînse și detaliate (de la o zi la alta) a utilajelor și pe schimbul doi de lucru, pentru a recupera. Ne ajută o brigadă de control a Comitetului Central în completarea numărului de maiștri, a utilajelor, în asigurarea mai multor posibilități de aprovizionare ; Consiliul popular județean, prin conducători de întreprinderi și primari, ne poate ajuta la completarea meseriilor deficitare.

— Alte probleme, alte posibilități, alte imperative ?

— La țevi trebuie redus stocul de utilaje prin montarea lor în volum mai mare. Am adoptat următoarea tehnologie la ambele laminoare : atacăm frontul de lucru cu montorul în spate. Folosim tehnologii avansate atît la montarea prefabricatelor cît și la punerea în operă industrializată a betonului. Pe lîngă comandamentul cu toți factorii de răspundere de pe platformă se fac săptămînal operative. În ultima perioadă, aceste discuții operative se țin zilnic. Facem totul pentru a mobiliza orice posibilitate de recuperare a rămînerilor în urmă pe acest an. Și putem garanta calitatea finală a investiției.

Nu e o ședință operativă, ci numai un fel de-a pierde vremea

Fotoreportaj de ELENA GHERA

atîta trudă, să arătăm tuturora, popoarelor mari și mici, că în această țară mîngîiată de valurile Euxinului și briul albastru al Dunării, oamenii au devenit ajevea brazilor de pe fruntea Carpaților : demni și drepți. În orice situație, în orice clipă !

Acesta ne e legămîntul : de comuniști, de patrioți. Acesta ne e crezul istoric. Istoria o facem noi pentru noi. Iar istoria nu ne-a dat uitării și nici nu poate să ne dea uitării.

Monumente ale puterii muncitorești

(Urmare din pag. 1)

Miile de muncitori, purtînd tinerețea în suflet și în priviri, l-au întîmpinat, cu căldura inimii lor, pe președintele Nicolae Ceaușescu, prezent pentru a doua oară în întreprindere. Le-am ascultat ovațiile înflăcărate, i-am privit aplaudînd fără întrerupere ; am adunat în lumina sufletului cuvintele de mulțumire rostite cu emoție, emoție ce dădea în lacrimile bucuriei, de un muncitor al uzinei care, în semn de prețuire, cu simplitate și gingășie, a oferit tovarășului Nicolae Ceaușescu o garoafă. Sentimentul de solidaritate cu care oamenii îl omagiază pe marele fiu al țării, ce-i veghează cu clarviziune destinele, era covîrșitor, greu de cuprins în cuvintele unei fraze. Și totuși mă încumet să le sintetizez astfel : **„Cele mai frumoase cuvinte de admirație le spun ochii oamenilor. Ochii pe care, cu adîncă bucurie, i-am privit. Ochi ce merită să fie priviți !"**

...Cunoșteam **UZINELE „OȚELUL ROȘU"** de mai multă vreme, de peste două decenii. Din timpul cînd tatăl meu trecuse din lumea ogoarelor spre lumea furnalelor. Întîlnirea de atunci, cu uzina, a fost fascinantă. Cu vremea, cunoscînd și impresionantele dimensiuni ale unor uzine noi, moderne, cele de la Oțelul Roșu și-au estompat forța, devenind un fel de nostalgică amintire, un termen de comparație adus din trecut pentru a pune în valoare argumentele prezentului. Și iată că două decenii au adus, pentru Oțelul Roșu, o spectaculoasă întinerire. Nu am mai recunoscut uzina. Transformarea ei nu era una de suprafață, ci radicală, determinînd o conectare definitivă la tehnicile noului timp.

Cel ce prezenta tovarășului Nicolae Ceaușescu realizările de azi, arăta că — în urma vizitei întreprinse cu cîtva timp în urmă și a indicațiilor date — au evoluat puternic dinamica producției, au cunoscut un ritm semnificativ lucrările de extindere, de autoutilare, de asimilare a tehnologiilor noi. Este azi o mîndrie pentru muncitorii uzinei să raporteze dezvoltarea producției de laminate de oțel, realizarea turnării continue, să înfățișeze lucrările avansate pentru extinderea, în continuare, a uzinei. Prezent la fața locului, cercetînd îndeaproape cum s-a valorificat spațiul existent în urma extinderilor, tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta specialiștilor că, printr-o mai bună valorificare, se mai poate amplasa încă un laminor. Se propunea, astfel, un nou argument concret, un nou moment în procesul continuu de întinerire a uzinei de la Oțelul Roșu.

...La Reșița, un text proclama cu litere mari unul din motivele de mîndrie ale locuitorilor Cetății de foc. Culoarea roșie a literelor acestui text arăta că ele au fost scrise cu cîtva timp în urmă, ca să consemneze **207 ani de foc nestins la furnale.** Sprijinită pe o tradiție muncitorească de mare prestigiu, industria rești țeană va consemna, nu există nici un motiv de îndoială, și un sfert de mileniu de „foc nestins", și o jumătate de mileniu ș.a.m.d. Dar și bătrîna Cetate de foc a cunoscut și cunoaște un proces de impetuoasă modernizare. Motoarele ce se construiesc aici pentru navele de mare tonaj, generatoarele electrice pentru turbinele hidraulice, autotransformatoarele reglabile etc. sînt, toate, niște **monumente ale puterii muncitorești.** Pentru un neinițiat ele pot părea agregate destinate halelor ce le găzduiesc. Va afla însă, cu surprindere, că aceste uriașe construcții, după ce vor trece probele exigente ale controlului de calitate, vor fi transportate pînă la malul mării, în marile porturi ale țării, pentru a deveni **inima vie a navelor maritime.**

...Aceleași sentimente de demnitate muncitorească s-au înfățișat privirilor și pe platforma industrială a Combinatului de la Cîmpia Turzii, și pe noua platformă industrială ce va înscrie tot mai convingător Cluj-Napoca între centrele de rezistență economică ale țării. Pretutindeni, cele mai frumoase cuvinte de admirație pentru munca neobosită a secretarului general al partidului, destinată binelui țării, le-au rostit ochii oamenilor. Le-au rostit mîinile, mîinile harnice, însemnate de efort, pe care le întindeau cu bărbăție spre primul bărbat al țării, dorind să-și manifeste și astfel legămîntul de a-i urma îndemnurile, de a-i îndeplini chemările de înaltă vibrație patriotică.

„Trăiască-n veci conducătorul / cel iubit de-ntreg poporul" se scanda într-un grup de muncitori. Era un cor al voinței unite, un cor al solidarității muncitorești, al credinței în viitor și în cel ce veghează ca arhitectura acestui viitor să fie pe deplin în conformitate cu visul ce s-a aflat la originile ei.

Din multele realități umane prin care s-a ilustrat identificarea totală a oamenilor țării cu politica țării aceste rînduri propun doar cîteva. În esență, această identificare, exemplară pentru conștiințele națiunii, se materializează în roadele impunătoare ale unei industrii, înscrise fără echivoc și definitiv în coordonatele celei mai avansate științe și tehnici. Această certitudine a economiei a fost posibilă, este posibilă datorită gîndirii cuprinzătoare, încorporată în acțiuni ferme, izvorăște din marele exemplu de consecvență în numele faptei durabile pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu l-a dat și îl dă poporului român.

Am încercat să fiu om, comunist de omenie. Şi cred că am reuşit!

NICOLAE DOGARIU s-a născut la 1 februarie 1920 în oraşul Sînnicolau Mare, în cîmpia bănăţeană, la porţile de vest ale ţării. Studii de specialitate în horticultură şi agricultură la Bucureşti şi Roman, completarea studiilor la Timişoara şi Bucureşti, obţinînd diploma de inginer agronom. Din 1955 directorul I.A.S.-ului fruntaş Giarmata (judeţul Timiş), Erou al Muncii Socialiste, decorat cu Medalia de aur „Secera şi ciocanul", distins cu Meritul agricol clasa I, de două ori cu Ordinul Muncii clasa a II-a, purtător a zece medalii. Unitatea în fruntea căreia se află a fost distinsă cu Ordinul Muncii clasa I, de două ori cu Steagul unităţii fruntaşă pe ramură.

– Prin urmare, cum aţi ajuns un îndrăgostit de agricultură ?, mi se pare cea mai firească întrebare cu care ar trebui să începă un interviu cu dumneavoastră.

– Un unchi de-al meu a dezvoltat şi cultivat în mine dragostea faţă de pomi şi animale. Ţineam porumbei, păsări de rasă şi mă ocupam de ele. Dar eu eram ucenic comerciant şi nu m-a lăsat pînă n-am venit cu el la Bucureşti şi am urmat o şcoală de horticultură. Erau pe atunci patru şcoli medii de specialitate : Roman pentru agricultură, Bucureşti pentru horticultură, în Moldova pentru viticultură şi Armăşeşti pentru tutun. Eu am urmat cursurile la Roman. Exigenţa era mare, din 30 am absolvit doar 8 după patru ani. Am primit titlul de subinginer, ni s-a refuzat dreptul de-a urma facultatea, căci doar trebuia să devenim administratori la moşii. Dar timpul a schimbat cursul societăţii şi cursul carierei mele.

– Vă rugăm să precizaţi această schimbare.

– Din 1945 pînă în prezent am lucrat numai în agricultura de stat, exceptînd un singur an cînd am predat la Şcoala agricolă din Sînnicolau Mare. La 1 februarie 1955, exact în ziua cînd am împlinit 35 de ani, am fost numit director la I.A.S. Giarmata, funcţie care o îndeplinesc şi astăzi.

– Deci, sînteţi directorul cu cea mai îndelungată activitate în agricultura bănăţeană. În 1962 vi s-a decernat înaltul titlu de „Erou al Muncii Socialiste", fiind primul inginer agronom din ţară onorat cu această distincţie. Astăzi, I.A.S. Giarmata ocupă un loc de frunte. Cum aţi reuşit acest salt spectaculos ?

– La început era o problemă organizarea mesei şi a apei de băut pentru muncitori. Am pornit de la recolte de 700 kg grîu la hectar, astăzi depăşim – pe atunci – incredibila cifră de 5 000 kg. Nu sînt lipsit de modestie, dar subliniez că saltul cel mai mare s-a realizat în agricultură. Au fost destule momente grele pînă să ajungem la producţiile zilelor noastre. Pe cele 6 800 de hectare care se întind pe lîngă vetrele satelor Giarmata, Pişchia, Bencec şi Sălciua cultivate cu păioase, soia, porumb, floarea soarelui, viţă de vie şi pomi fructiferi a trebuit să înfăptuim specializarea fermelor, să creăm un echilibru între ferme prin complexitatea ramurilor, căci stricta specializare duce la vîrfuri şi goluri.

– Ne-aţi vorbit de momente grele, de cumpănă. Un exemplu ?

– În primul an am avut 2 200 hectare cu porumb. Porumb frumos. Dar n-aveam mînă de lucru la prăşit şi nici erbicide nu existau pe atunci. Nu mi-a rămas altceva de făcut decît să apelez la o unitate militară. Noroc cu maşina frumoasă, am putut intra şi comandantul, înţelegînd situaţia, a salvat împreună cu 800 de ostaşi recolta. Astfel am reuşit să demonstrăm că şi la noi, la Giarmata, se poate cultiva porumbul în cultura mare.

– Dar aţi demonstrat că şi pe acest pămînt podzolic se pot obţine recolte mari ca în regiunile de cernoziom, aţi demonstrat că oamenii Giarmatei nu sînt numai excepţionali meseriaşi pentru şantierele Timişoarei, ci sînt şi excepţionali ţărani.

– Orice pămînt poate fi făcut bun. Potenţialul cernoziomului este mai mare, aceeaşi producţie se obţine cu eforturi mai mici. Noi ne-am spetit pentru actualele producţii şi bune şi mai ieftine. Am o deosebită stimă pentru oamenii harnici şi tenace. Noi le-am demonstrat cum se face agricultură modernă, intensivă, iar ei ne-au învăţat să fim gospodari, ordonaţi, grijulii. Ei, cei care îşi văruiesc de trei ori pe an casele, ne-au obligat să facem şi noi ordine. Şi acum I.A.S.-ul are nişte dormitoare comune, foarte civilizate, dispune de 70 de apartamente cu tot confortul, apă caldă, căldură, canalizare etc. pentru muncitori şi cadre tehnice, copiilor din cele trei cămine li se face o educaţie aleasă, nu lipseşte nimic în dotare.

– Este un fapt demonstrat că e mai greu de menţinut poziţia de fruntaş decît să ajungi odată la ea.

– Fără munca oamenilor n-am fi reuşit niciodată. Se înţelege că această realizare e mîndria mea cea mare. Căutăm să înţeleagă toţi că nu e totuna să lucrezi într-o unitate fruntaşă sau codaşă, am cultivat în ei această mîndrie de agricultor de frunte. Funcţia ca atare înseamnă obligaţie, iar aceasta, muncă şi iar muncă.

– Dar dv. nu v-aţi eschivat niciodată de muncă ! Au fost recompensele pe măsura efortului ?

– Pentru că mi s-a acordat încredere, n-aveam nici un drept să dezamăgesc. Şi mi s-a arătat încredere chiar cînd n-am fost membru de partid ; am rămas director, am primit Ordinul Muncii clasa a II-a. Toate astea într-o perioadă foarte grea. M-am îmbolnăvit, dar am rămas în prima linie. Dacă aş putea începe de la început, tot aşa aş face. Merită, merită totul. În aceşti ani, noi am dat ţării peste 200 milioane lei beneficii. Deci, recompensă mai mare nu prea se poate.

– Ne-aţi pomenit de-o perioadă în care n-aţi fost membru de partid. Vă rugăm să precizaţi !

– Am intrat în partid în 1945. După doi ani am fost exclus pe baza unor motive inventate, iar în 1958 am fost repus în drepturi.

Un Nicolae Dogariu nu abdică uşor de la convingerile sale. A greşit X, nu înseamnă că a greşit partidul.

– Ce înseamnă pentru dv. Partidul Comunist Român ?

– Partidul sîntem noi, noi toţi oamenii conştienţi şi devotaţi cauzei şi sorţii patriei. Vedeţi, pe vremuri exista sfatul bătrînilor înţelepţi, care luau deciziile. Azi există tot sfatul înţelepţilor, partidul nostru. Nu sînt omul vorbelor frumos meşteşugite, credinţa mi-o exprim prin recoltele noastre, prin munca noastră. A fi comunist nu înseamnă numai a poseda un carnet de partid, a fi comunist înseamnă în primul rînd conştiinţa datoriei, cea a datoriei împlinite.

– Aţi accepta un alt post, mai comod, mai ferit de viitorile şi rigorile zilei ?

– Am lucrat în minister şi am plîns de fericire cînd am ajuns iar pe ogor. Eu sînt făcut să fac producţie.

– Aţi trăit o viaţă în mijlocul oamenilor de diferite naţionalităţi. Au existat momente de îndoială, de neîncredere faţă de aceşti oameni ?

– Munca e comună, bucuria e comună, toate care te unesc şi te pacifică sînt comune.

– Care este principiul fundamental după care promovaţi omul ?

– Unul singur : munca. Să fii cinstit, corect, ataşat cauzei noastre, priceput. Iubesc pe toţi cei care îşi fac datoria şi sînt disciplinaţi şi încerc să mi-i apropii.

– Ce detestaţi cel mai mult ?

– Cînd pe aceiaşi bani poţi face o treabă bună dar faci una proastă. Asta e lipsă de mîndrie profesională, de patriotism, de bun-simţ, de orice. Sînt duşmanul şedinţelor inutile. Problemele se pot rezolva şi lîngă cuptor. Ochii stăpînului îngraşă vita şi tot ochii stăpînului cresc porumbul.

– Care este calea pentru cîştigarea autorităţii unui conducător de întreprindere?

– Prin apropiere şi sfaturi, nu prin duritate şi distanţă. Dar şi prin competenţă, care nu se poate imagina fără diversitatea cunoştinţelor.

– Cum apreciaţi critica ?

– E într-adevăr neplăcută. Omul poate greşi. Uneori sînt şi eu prea critic. Critica exagerată e descurajatoare, dar ca să ne atingem ţelul, ea trebuie să fie stimulatoare.

– Agricultura românească s-a dezvoltat într-un ritm susţinut, este creat cadrul necesar unui progres şi mai accentuat. Cum vedeţi dv. viitorul agriculturii în România ?

– Ca o mare industrie. Şi cînd spun industrie, mă gîndesc la producerea bunurilor cît şi la transformarea lor. Vom avea mult de muncit, vom răzbi şi vom ajunge să punem în vînzare numai acele produse care sînt de calitate. Agricultorul de mîine va fi un om cu cultură generală solidă, capabil să stăpînească tehnica pusă la dispoziţie, capabil să realizeze tot ce-şi propune. Se va ajunge la o dependenţă mult scăzută faţă de natură. Bineînţeles că fenomenele naturale nu pot fi înlăturate, dar controlate da, şi efectul lor va fi redus într-atît încît să nu mai fie dramatice, catastrofale.

– Copiii dv. au optat pentru altă meserie. Nu regretaţi ?

– Octavian e fizician şi asistent la catedra de fizică a Institutului agronomic din Timişoara, Eugen e inginer constructor şi va intra asistent la Facultatea de construcţii. El a realizat hotelul „Timişoara", care e o bijuterie a oraşului şi pe undeva şi mîndria mea. N-am prevăzut dezvoltarea atît de vertiginoasă a agriculturii noastre, poate i-aş fi influenţat atunci să preia ştafeta de la mine. Oricum, doresc să ajungă meseriaşi de excepţie, oameni ataşaţi în inimă şi sufletul specialităţii lor, să dureze ceva, care să rămînă.

– Care dintre visuri nu aţi reuşit să-l transpuneţi în realitate ?

– Multe. Pentru că doream mai mult decît se poate. Dar să vă vorbesc despre un vis realizat. Am încercat să fiu om, comunist de omenie şi cred că am reuşit.

NICOLAE BERGOVAN ■

Aceştia sînt oamenii, aceasta e opera!

● După cît vedeţi, zice Adrian Bratu, muncim, şi atît, cum ne pricepem. Avem ingineri buni, avem materiale bune şi noi, ce să vă spunem, ne vedem de treaba noastră.

Caldarîmul şantierului naval din Mangalia, lustruit de tălpile lucrătorilor, a căpătat patina unui şantier de mult aşezat. Acest amănunt este impresionant. Cunoscînd bine locul, pe cînd treceam verile la odihnă spre comuna 2 Mai, eram străfulgerat de părerea că aici chiar n-ar fi nimic de făcut. A trebuit acum să fac un exerciţiu de imaginaţie ca să-mi amintesc cum a fost. Teren nefolosibil, cu bolovani sfărîmicioşi, roşiatici, printre care oile abia puteau găsi cîteva fire de iarbă uscată. Ceva vulcanic părăsit. Ceva inutil, exasperant de trist. Printre aceste văi sfărîmicioase îşi făcuse loc o comună : Limanul. În Limanul a apărut primul bloc pentru muncitori, după care a fost trasată o şosea ocolitoare, lungă de 19 kilometri. Apoi vapoare, petroliere de 50 de mii tone. Pe şantier se construieşte cel de-al doilea cargou. Primul pluteşte în Pacific sub pavilion românesc. O structură gîndită şi executată la Mangalia pe un fost teren, fost inutilizabil. Cîtă grandoare! Şi iată cîţiva oameni, comunişti de nădejde : C. Georgescu, P. Cristea, V. Nicolau, I. Căciulescu, C. Horez, I. Chioreanu.

A. MIHAI ■

În campania agricolă de toamnă ședințele trebuie să aibă loc pe cîmp, iar pe cîmp ele se numesc nu ședințe, ci muncă

Anul trecut, cooperatorii din Valea Nucarilor, județul Tulcea, au obținut rezultate bune în muncă : 4 200 kg grîu de pe 650 de hectare, 4 660 la porumb, 20 000 la sfeclă, cifre pentru prima dată încercate aici. Fără a fi extraordinare, rezultatele sînt bune și constituie desigur rezultatul muncii deloc ușoare a oamenilor. Iată de ce ne-am bucurat cînd zilele trecute ni s-a oferit prilejul să mergem acolo, să scriem un reportaj despre acești oameni, despre munca și viața lor.

13 septembrie, orele 8.30, comuna Valea Nucarilor. Pe străzi, nimeni, la sediul consiliului popular, nimeni, ceea ce nu ne miră, oamenii fiind în campania agricolă de toamnă. Am fi și luat-o peste fostele haturi dacă un bătrîn informat nu ne-ar fi lămurit că întreaga suflare a satului (ne aflăm în satul centru al comunei Valea Nucarilor) se află la ședință. Vremea este deosebit de frumoasă și faptul ne surprinde, dar mergem la căminul cultural și intrăm în sală. Cîteva sute de oameni, cooperatori, este evident după mîini și după stînjeneala cu care stau pe scaune, nelipsitul prezidiu. „Are cuvîntul tovarășul Nane Evdochim, economist la ferma zootehnică, se pregătește cooperatorul Marcu Andrei"

Din cele spuse de Nane Evdochim reținem că bătrînii nu au ajuns să ia pace, vorbește apoi de dreptul cooperatorilor la concediu și altele

Marcu Andrei întreabă de ce a primit o pensie mai mică decît are dreptul și de la masa juriului cineva îl asigură că va primi răspuns.

„Are cuvîntul tovarășa David Lenuța, economistă la ferma de păsări, se pregătește tovarășul Marin Dumitru, șeful fermei oi-păsări". David Lenuța afirmă că primesc furaje combinate doar pentru pui nu și pentru găinile ouătoare.

Marin Dumitru zice că a crescut mortalitatea la oi, că sînt în deficit cu numărul ovinelor „dar după cum a reieșit din materialul prezentat, chestiunea se va aranja". Mai adaugă că atîta a avut de spus, că este de acord cu ambele materiale prezentate și că își ia toate angajamentele necesare.

„Are cuvîntul tovarășul Cazacu Matei, șef de formație la ferma 1 cîmp, se pregătește tovarășul Beiu Constantin, șeful fermei nr. 2".

„Am scos 15 hectare de cartofi cu mașina a nouă, dar îi scoate cu pămînt. Mă-ntreb ce vom face în continuare ?... Se știe că porumbul e așa cum e, adică porumb. O să-ncepem recoltarea peste cîteva zile și aș ruga bătrînii satului să vie și ei în curtea C.A.P.-ului să ajute la sortat. Asta o pot face". Acestea sînt spicuiri din cele spuse de tovarășul Cazacu Matei.

Tovarășul Beiu Constantin afirmă că la miei și viței nu poți da siloz. Se miră de ce la cuvînt nu se înscriu și femei, doar ele alcătuiesc marea majoritate a C.A.P.-ului. Mai zice — fapt îngrijorător — că au recoltat sfecla doar de pe 5 hectare din cele 80.

„Are cuvîntul tovarășul Bănescu Constantin, inginer-șef al C.A.P.-ului și șef de fermă, se pregătește tovarășul inginer-șef Iorga de la Intercoop". „Față de 1 100 plan am făcut 700 și este vina noastră că n-am făcut erbicizarea cînd era înnorat. A venit, cum era și normal, ploaia și a șters totul. La mazăre am avut plan 1 200 de kilograme și am scos 800 de kile. N-avem nici o vină : a venit doar grindina. Combinele, nu. La arbagic, în schimb, în loc de 5 800 am scos 6 000. Am lucrat cu săpăligile și rezultatele s-au văzut. Vă rog, dragi tovarăși, să nu uitați că porumbul de sămînță trebuie recoltat cu mîna. Vă rog să nu fugiți de această importantă sarcină !" Extrasul este din cuvîntarea tovarășului inginer șef Bănescu Constantin. Tovarășul inginer șef al Intercoopului s-a referit la măsurile ce trebuie luate pentru pregătirea producției anului viitor. A cerut ca în cadru C.A.P.-ului consiliul de conducere să-și intre cît mai bine în atribuții. Peste cîteva zile, afirmă tovarășul Iorga, consider că poate începe însămînțarea orzului și vă cer să respectați calitatea lucrărilor. În ceea ce privește recoltatul porumbului, afirmă în continuare tovarășul Iorga : anul agricol este întîrziat și nu știu dacă îl recoltăm în cele 35 de zile întîrziate. La recoltare propun să se dea, în cazul în care oamenii îl vor lucra în acord global, 13 la sută boabe și 40 la sută coceni... Vă spun sincer, încheie amintitul tovarăș, că este păcat să nu ne stringem toate forțele.

„Are cuvîntul tovarășul Oprea Petrea, secretarul comitetului comunal de partid, primarul localității, se pregătește tovarășul Damian Ion, instructor la Comitetul județean Tulcea al P.C.R.

„S-au arătat aici fapte, situații, motive. Tovarășe șef de fermă Marin, zootehnia e ca și apicultura. Stupul se duce în brațe dintr-un loc în altul așa că procedați și cu oile la fel și nu mai găsiți tot soiul de motive copilărești. Zootehnia de la noi s-a dezvoltat considerabil (30 la sută din planul de producție) și ea nu trebuie să devină o ramură a pierderii. În zootehnie nu există brumă, ceață, ploaie, ci doar muncă, și una concretă. ...Nu este cazul să ne rugăm de cooperatori să adune porumbul lor și al statului... Unii dintre cooperatori, anii trecuți, și-au aranjat treburile netovărășește și au lucrat la I.A.S., la Agighiol. Nu e mai bine aici, acasă o oră. Oare în plină campanie de toamnă, de ședințe este nevoie ? Cine a permis așa ceva ? Și apoi, ce fel de ședință a fost aceasta, pe alocuri ? Să vedem :

— Tovarășe primar Oprea Petrea, la ce se lucrează astăzi ?

— Sîntem în campanie pe toate fronturile. Toate fronturile sînt deschise. Se culeg : sfecla, strugurii, roșiile, cartofii și alte legume. Este de lucru suficient.

— În aceste condiții, de ce planificați ședință ?

— În primul este clar că nu am planificat-o eu. Deși, desigur, puteam să cer să fie aminată.

— Tovarășă Leoveanu, de ce nu ați procedat corect cu votarea hotărîrii privind ce trebuie acordat la lucrul în acord global în porumb și de ce ați decis că a fost unanimitate ?

— În primul rînd este o hotărîre a consiliului de conducere al C.A.P.-ului.

— Vă întrebăm dacă dumneavoastră considerați că hotărîrea a fost votată ?

— Nu, tovarășe, n-a fost, dar cred că n-o să scrieți chiar așa.

— Că o să scriem chiar așa să n-aveți nici o îndoială. De ce nu ați întrebat cine este contra și cine se abține ?

— De obicei zic, dar acum am avut o scăpare. Mai avem însă o adunare generală a cooperatorilor pe 28 septembrie și atunci voi zice.

— Pe 28 septembrie nu sînt oamenii tot în campanie ?

— Ba da, dar avem și noi o planificare ce trebuie respectată.

— Stranii puncte de vedere, dar sperăm că aceia în drept vor lua măsurile ce se impun. Acolo, în ședință, de ce nu ați lămurit ca lumea problema concediilor ?

— Uitați, tovarășe, cum stau lucrurile, Dumneavoastră pot să vă spun. C.A.P.-ul a luat credite de la stat pentru a cumpăra vaci de lapte, pentru irigații, pentru construirea a două grajduri. În 5—6 ani ele vor fi rambursate și atunci vom rezolva și problema concediilor.

— Trebuia ca aceste lucruri să le spuneți oamenilor căci așa cum muncesc pot să și înțeleagă aceste lucruri.

Mai apoi, peste două ore, am verificat pe cîmp dacă șefii de ferme erau la locurile lor de muncă și erau. Cooperatorii, pe cîmp, sau în alte locuri de muncă, erau în pauza de masă. Își întindeau pe un ziar, pe pămîntul pe care-l lucrează, o brînză și o roșie și era de-a dreptul emoționant să vezi fapte ca acestea. Sigur că da, mai au multe de făcut, dar văzîndu-i ești convins că le vor face. Ceea ce ne tulbură este că alături de ei sînt copii, unii de chiar 5 ani care nu privesc, ci lucrează. Țăranii și copiii lor săvîrșesc faptul etern și curat al muncii și nimeni nu are voie să-i desconsidere, să încerce să-i păcălească. Nu de ședință este nevoie în campania de toamnă, ci de muncă, aici pe cîmp, unde soarele bate puternic, dar mîini aspre de țăran îl învîng și și-l fac, ca de obicei, prieten.

S. EUGEN ■

Este ora 10,20, soarele e sus, țăranii ies de la ședință, pămîntul se sleiește așteptîndu-i, mîncarea se sleiește prin cele coșuri și ea

La laminoare, deși nu se aude om cu om, e „liniște și pace"

Mi-aș fi putut alege, ca materie primă pentru acest reportaj, nu activitatea normală a laminorului de 650 de milimetri, ci o alta unde să fi fost martorul unor evenimente deosebite, spectaculoase, captivante și senzaționale. Dar normalul în cazul de față înseamnă că în competiție directă cu celelalte laminoare ale Hunedoarei, cel de 650 de milimetri ocupă un loc de frunte. Voi nota în acest sens că, la începutul anului, colectivul din acest laminor și-a asumat un angajament de 10 000 tone de laminate peste plan. După cîteva luni, angajamentul a fost suplimentat cu alte 2 000 de tone. Ei bine, la sfîrșitul lunii august laminorul de profile grele, cum i se mai spune, anunța depășirea sarcinilor de plan cu 14 000 de tone, cifră care pînă la sfîrșitul anului va fi rotunjită simțitor. Și-n tot acest timp la laminorul de 650 de milimetri activitatea s-a desfășurat normal, fără evenimente.

Ajuns la capătul uriașei hale, în sectorul numit cuptoare de încălzire, interlocutorii mei, inginerul Valerian Martineac, șeful secției, și inginerul Ladislau Olah, tehnolog, aveau să-mi declare, încă de la bun început, că lucrul cu adevărat interesant în tot laminorul este laminorul însuși, de la cap la coadă, mai ales dacă, avea să continue inginerul Martineac, în laminor e liniște și pace și toate merg așa cum trebuie, exact ca în clipa de față.

Pentru că pînă și aceste cuvinte abia am reușit să le prind, cum s-ar zice, aproape din zbor, într-atît de asurzitor era vacarmul din hală, nu știu în ce măsură expresia „în laminor e liniște și pace, exact ca în clipa de față" era tocmai potrivită. Scoase din cuptoarele de încălzire și așezate pe role, adică pe linie, barele de oțel înroșit se avîntau ca niște ciudați berbeci spre valțuri, trosnind de mama focului, în timp ce, pe margini, podurile rulante cărau piese, lingouri, caje, valțuri, profile și fiecare deplasare era semnalizată prin sunete stridente. Și totuși, familiarizîndu-mă, cît de cît, cu tot acest vacarm și cu toată această frenetică mișcare, aveam să constat că inginerul Martineac era îndreptățit, pe deplin, să afirme că în laminor e liniște și pace. O stare normală care durează de peste un an și jumătate și care a asigurat condițiile necesare realizării peste sarcinile de plan a celor 14 000 de tone pînă la sfîrșitul lunii august.

La cuptoare, maiștrii Nicolae Suciu și Alexandru Tace, doi dintre veteranii secției, loc unde peste două treimi din colectivul laminorului lucrează încă de la începutul începutului, adică de aproape 20 de ani, deci cei doi maiștri, primul predînd schimbul către cel de-al doilea, și-au adus aminte că, la cuptoare, în sectorul lor, un fapt mai deosebit, adică mai spectaculos, a avut loc anul trecut, cam pe la sfîrșitul lui aprilie, cînd, după introducerea în cuptor a unui dispozitiv numit sleb, necesar curățirii vetrei, s-a constatat că slebul avea anumite defecțiuni. Pentru remedierea acelei situații a fost necesară oprirea producției pe timp de 3 ore. La postul de comandă numărul 6, manevranții Cornel Todea, Arcadie Ferencz și Ion Furca Pecs, predînd schimbul către colegii lor Petrișor Stoica, Vintilă Pogea și Constantin Cristea și-au adus și ei aminte că tot anul trecut, imediat după povestea cu slebul de la cuptoare, au avut și ei o defecțiune, adică s-a rupt grinda cu cot sau cizma, cum i se mai spune, de la caja postului 6, fapt datorită căruia una din linii a stat exact 8 ore.

„Asta nu înseamnă că de-atunci, de anul trecut, din aprilie, avea să spună inginerul Olah, nu s-a mai întîmplat, pe ici-pe colo, cîte ceva. E destul să ne aruncăm ochii pe cîte un proces verbal de predare-primire a schimbului și putem foarte ușor constata că evenimente sînt. De exemplu, chiar la cuptoare a fost semnalată astăzi o șarjă cu 40 la sută bare fisurate, încă de la încălzire, defecte care vor fi eliminate, în parte, la șutaj, la finisare, iar profilele nerecuperabile vor fi trimise la retopire fără să afecteze procesul nostru de producție. Un alt exemplu : tot azi, pe linia dintre posturile 6 și 11, a ieșit o șenilă de 1300, un profil mai greu de realizat, dar nea Eugen Oniga, laminatorul șef, și oamenii săi au îmblînzit-o în doar cîteva minute. Vreau să spun că oricînd, în orice schimb, poate să apară cîte ceva. E normal, se muncește. Dar, pentru că e organizare, e disciplină și oamenii își cunosc meseria, de anul trecut, din aprilie, procesul tehnologic n-a mai cunoscut nici un neajuns, adică, vorba șefului nostru de secție, în laminor e liniște și pace".

„Chiar dacă în ultima vreme, a intervenit inginerul Valerian Martineac, n-am prea avut parte de acte de eroism, nu le ducem totuși dorul, întrucît, după părerea mea, astfel de evenimente scot în evidență nu doar înalta pregătire profesională a unor oameni, ci și o serie întreagă de măsuri care nu au fost luate din timp. Cu alte cuvinte prefer o stare permanent normală de desfășurare a producției".

Nu, interlocutorii mei nu au pus semnul egalității între cele 14 000 tone de laminate peste plan și ceea ce am putea numi eroismul sobru al stării normale. Nu au făcut-o dintr-o modestie lesne de înțeles. Dar, dintr-o datorie lesne de înțeles, iată, acest semn al egalității îl consemnăm aici, ca atare.

VICTOR NIȚĂ ■

Omul, tovarăși, o știți și dumneavoastră, nu e niciodată numai prilej de statistică și bilanț

Împreună cu tovarășii Maria Nuțu, activist instructor la secția de propagandă a comitetului municipal de partid, și medicul specialist Viorel Ardeleanu, medic inspector în cadrul direcției sanitare și secretar al comitetului de partid al acestei instituții — locul desfășurării anchetei noastre de presă este orașul Timișoara — am verificat plingerea Elenei P., plingere cu un conținut grav întrucît privește viața unui om, starea sa morală.

Elena P. a fost trimisă de către doctorul Meilă din Reșița la spitalul de oncologie din Timișoara. Tratamentul aplicat însă s-a dovedit inadecvat și după aproape o lună de grele suferințe se hotărăște trimiterea bolnavei la Spitalul județean din Timișoara. Diagnosticul cu care a fost trimisă (tîrziu, totuși) la spitalul județean : „Ocluzie intestinală, peritonită generalizată". Chiar și un profan știe că este vorba de ceva deosebit de grav, că în asemenea cazuri se impune urgent intervenția chirurgicală. La spitalul județean, în ciuda stării ei extrem de grave, se refuză internarea : „S-o opereze cei de la oncologie. Ce, vor ca noi să ne încărcăm cu mortul lor ?" Ați citit bine !

De la oncologie bolnava este retrimisă la spitalul județean (nici de această dată nu e însoțită de un' cadru medical de prestigiu care ar fi putut determina internarea) și după ore de parlamentări este, în fine, internată. Cu diagnosticul **„ocluzie intestinală, peritonită generalizată"** este operată apoi după 50 de ore. Din nou ați citit bine. Pînă la efectuarea operației, pentru ca elementele dramei să se adune, bolnava face și explozie de splină. Operația reușește (miracol !) și bolnava este externată la 12 iulie cu mențiunea „ameliorat". Cine a externat-o ? Spitalul județean. Din al cui punct de vedere era „ameliorată" ? Din punctul de vedere al spitalului județean. Dar ea nu era pacientă de bază la spitalul de oncologie ? Ocluzia intestinală și peritonita generalizată au fost **complicații** intervenite după internare și era normal să fie externată — dacă era cazul — tot de către spitalul de oncologie. Dar cine să se gîndească și la o chestiune ca aceasta ? Cine să se gîndească la viața omului, la moralul lui, la viața lui în continuare ?

Înainte de a da cuvenitele răspunsuri la aceste întrebări se impune o precizare. O anchetă de presă nu urmărește stilul în care a fost scris memoriul respectiv, ce număr are petentul la pantofi, dacă poartă cravata corect legată sau nu. Urmărește — desigur cu maximă obiectivitate, cu o mare răspundere de ziarist comunist, revoluționar — ce anume este adevărat și trebuie îndreptat, ce anume concluzii cu caracter social se pot trage dintr-un caz ce unora le pare oarecare. Spunem aceasta deoarece la Timișoara, unde am arătat scrisoarea, căci nu sîntem detectivi particulari, ci ziariști comuniști, i s-a reproșat petentei că prea se referă la cîți bani primesc doctorii din Timișoara, cîți bani pretind ei pentru operații și alte asemenea „afirmații necontrolate care știrbesc prestigiul corpului medical din Timișoara". Aici, în prezența anchetă vor apărea oameni cu nume deci nu „corpul medical din Timișoara". Cît despre cît cer și ce primesc doctorii din Timișoara — oamenii în halat alb din frumosul oraș de pe malurile Begăi — aceasta este o datorie, în primul rînd — ne referim desigur la analiză și măsuri — a organelor de partid și de stat din chiar Timișoara.

Doctor radiolog Elena Soreanu de la Spitalul de oncologie din Timișoara : „Într-adevăr, bolnava a făcut o complicație intestinală, una extrem de gravă. Noi nu avem serviciu de urgență și gîndindu-mă că 27 mai (ziua „trambalărilor", n.n.) este simbătă și 28 duminică am trimis-o la spitalul județean. Am trimis și un bilet conferențiarului Petre Ignat, chirurg, în care precizam și diagnosticul : ocluzie intestinală. Cum conf. Petre Ignat era în concediu am primit înapoi și bolnava și biletul. Iată biletul, bine că l-am păstrat. Vă precizez că anterior trimiterii bolnavei Elena P. la spitalul județean, doctorița Poiană de la noi a examinat-o la raze și nu exista nici un dubiu asupra diagnosticului.

Bolnava ne-a fost trimisă înapoi greșit, necelegial. Apoi, în urma intervențiilor noastre a fost în sfîrșit primită. Dar operată **după 50 de ore** ! Imens ! Prea puțini scapă în aceste condiții. Sigur, bolnava, după șansa ce a avut-o scăpînd cu viață, ne trebuia retrimisă. Are o constituție extraordinară, o vitalitate ieșită din comun și putea și poate urma un tratament adecvat".

Doctor Ferdinand Nistor, director adjunct al spitalului județean. nu știe nimic despre „pasarea" bolnavei, deși tot dînsul afirmă că elucidarea acestui caz i-a luat o lună. Din registrele ce le obținem află și dînsul că n-am inventat nimic.

— Tovarășe director adjunct Nistor — întrebăm — în urmă cu mai bine de o lună mătușa bolnavei a fost în audiență aici, a semnalat ceea ce i se părea a fi o eroare și a cerut pe bună dreptate un răspuns. Ce răspuns i s-a dat ?

— Chiar astăzi a fost întocmit, este în mîna mea.

— Sînteți amabil să ni-l dați puțin ?

— Nu este semnat și, apoi, ce, vrei dumneata să-mi corectezi greșelile de gramatică ?

Nu voiam, firește, asta. Dar n-am putut să nu ne imaginăm felul în care directorul adjunct Nistor vorbește, de exemplu, cu un țăran sau un muncitor venit cu suferințele lui la spital. În cîteva minute — stranie operativitate ! — răspunsul este semnat și ștampilat. Din păcate nu și modificat, căci este trist de formal. De pildă : „...În timpul internării situația bolnavei s-a complicat cu o ocluzie intestinală, fapt pentru care a fost operată la spitalul județean, clinica I chirurgie... „După cît timp ? De ce nu a fost internată și operată imediat ? Cine se face vinovat și ce măsuri s-au luat ? La aceste întrebări trebuia să se răspundă și nu să se compună o narațiune, bună ea în cele gramaticale, dar greșită în ce privește etica medicală. Iată o altă mostră : „...Pentru aspectele sesizate de dumneavoastră s-a atras atenția cuvenită Spitalului nr. 2 Timișoara care are în subordine clinica de oncologie...".

— Cui anume i s-a atras atenția, tovarășe Nistor, pentru ce și în ce mod ?

— Am atras atenția tovarășei doctor Elena Soreanu pentru limbajul folosit față de bolnavi.

— În ce mod ?

— S-a telefonat acolo.

Drastică pedeapsă pentru asemenea grave fapte și nicidecum ridicolă !! Un muribund este trimis la un spital, spitalul îl trimite înapoi comportîndu-se ca un serviciu de pompe funebre, apoi iar la spital, operată după 50 de ore și, culmea !, cineva este sancționat cu o mustrare telefonică !! Și cine ? Nevinovatul. Ne pare rău, dar doctorul Soreanu a procedat corect trimițînd-o la spitalul județean și omenos cînd a reintervenit pentru ca bolnava să fie primită și operată.

Conferențiarul Petre Ignat este deosebit de enervat de această anchetă și franc fiind ne-o și spune. Umiliți, ne cerem frumos iertare și îl asigurăm că nu ne facem decît datoria de ziariști și firește de oameni. Dacă oamenii se mai îmbolnăvesc, sînt prost tratați prin spitale, un caz ar fi spitalul în care lucrează dînsul, și dacă unii dintre acești enervanți pacienți, scăpați prin șansă de la moarte, cer și ei dreptate, ce să facem, tovarășe conferențiar Petre Ignat ?

— Nu este posibil ca la noi să se fi petrecut așa ceva — ne asigură — deși eu în perioada aceea eram în concediu.

Cîțiva doctori mai tinerei și cîteva asistente îl asigură respectuoși că s-a putut, totuși.

— Nu există, hotărăște dînsul asupra unui fapt care se încăpățînează să rămînă fapt. În echipa de gardă de atunci, din 27 mai, aveți încredere ?

Îi asigurăm că încrederea noastră se îndreaptă cu precădere asupra echipelor de gardă.

Vin doctorii Bota și Mocanu — șefii echipei de gardă din 27 mai.

— Într-adevăr, am trimis-o înapoi pe bolnava Elena P. Am trimis-o greșit, este adevărat. Tot dintr-o greșeală a fost și operată atît de tîrziu, după 50 de ore.

La comitetul municipal de partid, colectivul în care sîntem invitați să facem parte discută concluziile anchetei împreună cu secretariatul aceluiași comitet. Se reține că purtarea bolnavei de la un spital la altul a fost complet nejustificată, că reținerea ei de prima dată la spitalul județean era necesară și posibilă. Lipsa de cooperare a celor două spitale trebuie grabnic remediată. De fapt, naveta despre care vorbeam a pus în primejdie viața bolnavei și salvarea ei — adevărat miracol — a rezolvat, cît a rezolvat, un fapt ce putea căpăta dimensiuni tragice. S-a stabilit de către secretariatul comitetului municipal de partid Timișoara ca în cadrul unei viitoare ședințe a consiliului oamenilor muncii să fie propusă sancționarea echipei de gardă de la spitalul județean. S-a mai stabilit ca aceste fapte nedemne cu etica unui medic să fie discutate în cadrul unei adunări generale a organizației de partid. De asemenea și în cadrul Colegiului medicilor și farmaciștilor din județul Timiș. Comitetul municipal de partid va lua legătura cu Direcția sanitară a județului Constanța (în raza căreia locuiește Elena P., n.n.) spre a fi convinsă și ajutată să se reînterneze și în Timișoara, dacă dorește, în scopul continuării tratamentului bolii de bază.

Împreună am mai stabilit, fără greutate, ci doar cu necesara tristețe și revoltă, că omul nu e niciodată numai prilej de statistică și bilanț. Că atunci cînd moare un om, indiferent de numele sau de funcția sa, moare puțin și lumea. Și ce trist e !

E. SAVU

„Flacăra" revine

Inspectorii școlari rămîn, trebuie să rămînă, dascăli la catedra omeniei

În FLACĂRA din 17 ianuarie 1976, sub titlul „Așteptăm nu explicații, ci rezolvarea cazului Ecaterinei Munteanu", colegul nostru Mircea Fodoreanu prezenta situația nefirească în care se afla atunci profesoara E.M. din Oradea. Reluăm din textul anchetei : **Ivindu-se în urmă cu 5 ani (mai exact, la 1 septembrie 1970, n.n.) necesitatea transferării unor cadre didactice de la Liceul agricol Oradea la Liceul agricol Salonta (40 km cu trenul), era de ales, nu intrăm în amănunte, între Rozalia Szekely (5 ani vechime în unitate, mutată cu cîțiva ani în urmă chiar de la Salonta, celibatară, inginer agronom) și Ecaterina Munteanu (8 ani vechime în unitate, mamă a 2 copii, inginer agronom). Cum R.S. împlinea peste cîțiva ani vîrsta de pensionare, a fost menținută pe loc, iar E.M. a fost transferată la Salonta. După două trimestre aceasta nu a mai putut face naveta (80 de km dus și întors, plus distanța mare de la gara Salonta la școală), cu doi copii acasă și recent operată. Locurile de muncă ce i s-au dat ulterior au fost la fel de improprii la condițiile ei familiale și de sănătate. Urmarea a fost pensionarea de invaliditate cu gradul II, transformată în septembrie 1974 în gradul III, cu drept de muncă pentru recuperarea sănătății. De atunci, contrar prevederilor Codului Muncii (art. 133) Ecaterinei Munteanu i se refuză dreptul de a munci în condiții adecvate situației sale, deși a găsit înțelegere și sprijin la organele locale de partid care, cercetînd cazul, au cerut inspectoratului școlar să îi rezolve în mod legal și uman. (...) În cursul cercetării făcute la fața locului am constatat și unele semne de rea-voință din partea forurilor școlare în acest caz.**

Discutarea cazului s-a încheiat în ianuarie 1976 cu concluzia factorilor de răspundere de la județ care au participat la verificarea situației și cu promisiunea directorului Ion Vlădășel de la Liceul agricol Oradea că Ecaterinei Munteanu i se va asigura un post pînă la pensionarea Rozaliei Szekely — care împlinise vîrsta minimă de pensionare în noiembrie 1975 — pentru ca, apoi, să fie încadrată în locul acesteia.

De curînd însă E.M. a adresat redacției un nou memoriu, în care se plînge că lucrurile numai așa nu s-au întîmplat. „În urma articolului publicat, am fost repusă în drepturi și am funcționat la Liceul economic Oradea în perioada 1 februarie 1976—1 septembrie 1977. Dar, în anul școlar trecut, din nou am ajuns fără catedră și, abia în urma plîngerii adresate Comitetului județean de partid, mi s-a acordat un sfert de catedră (merceologie agricolă și desen tehnic). Deși pe parcursul anului școlar, o colegă fiind în concediu de naștere, puteam suplini orele ei de merceologie, acestea au fost suplinite de un maistru instructor, pentru că, atunci cînd a venit vorba despre mine, directorul a închis discuția prin aceste cuvinte semnificative : **„Nici să nu audă inspectoratul școlar !..."**

Zilele trecute, în municipiul de pe Crișul Repede am încercat să descurcăm firele încîlcite ale acestui caz rămas încă nerezolvat în ciuda asigurărilor și promisiunilor, se pare uitate. Așa am ajuns să constatăm o seamă întreagă de lucruri ciudate. La fostul Liceu agricol, actualmente Liceul industrial nr. 4 Oradea, împreună cu inspectorul școlar Ioan Miercaș am căutat zadarnic explicația faptului că în carnetul de muncă al Ecaterinei Munteanu, încadrarea acesteia, la 1 octombrie 1962 este înregistrată în baza „Adv. 507, din 23 martie 1963" a școlu respective, act care nu poate fi găsit și a cărui invocare este ilogică, din moment ce E.M. fusese trecută în învățămînt, dintr-o muncă de cercetare fără să o ceară — prin ordinul nr. 100, din 20 septembrie 1962, al Consiliului Superior al Agriculturii. În cazul transferului în interesul serviciului cu care E.M. pleca din unitate la 1 septembrie 1970, o corectură operată în carnetul de muncă este iarăși ilogică și inexplicabilă chiar pentru Maria Nistor, secretara școlii, cea care a făcut corectura. Directorul Ion Vlădășel lipsește din localitate, dar directorul adjunct Vasile Nistor se străduiește să demonstreze reducerea numărului de ore pe care le puteau preda agronomii, în anul școlar 1970/71 față de anul anterior, lucru pentru care conducerea școlii a cerut atunci ca E.M. — ca și Rozalia Szekely, dealtfel — să fie încadrate în altă parte. Ei bine, după insistente calcule, făcute de directorul adjunct și de inspectorul școlar, cifrele se încăpățînează să arate un spor de asemenea ore nu în primul, ci, culmea, în al doilea an luat în discuție. Planurile de învățămînt și de școlarizare de atunci nu pot fi găsite. Concluzia inspectorului Ioan Miercaș este că rezultatul acestor calcule „nu ne ajută". Sîntem, evident, de acord, și încă fără nici o rezervă... Ni se mai spune că R.S. a rămas, pînă la urmă, la școală pentru că i s-a admis să predea totuși și ore pe care ministerul dispusese să nu le mai predea agronomii. „Ce păcat că lipsește tovarășul director !, ne spune Maria Nistor. Dumnealui v-ar fi spus tot ce trebuie în legătură cu tovarășa Munteanu, că are un dosar tare frumos pentru cazul ei". Inspectorul recunoaște că în cazul E.M. „s-a făcut în adevăr o greșeală, atunci cînd cineva a spus că orele de la Școala generală nr. 14, libere în 1974, ar fi numai de geografie".

— Cine a spus așa ?

— Nu mai știu cine.

Interesant, pentru că la Comitetul județean de partid, tovarășul Mihai Vinturache, activist care se ocupă de școli, își amintește și ne spune — fără să-l întrebăm anume — printre altele, în legătură cu acest lucru : „Atunci m-am interesat insistent pentru soluționarea cazului. Am vorbit cu tovarășul inspector Ioan Miercaș. Chiar dînsul mi-a spus că toate orele sînt de geografie".

La Liceul economic, împreună cu tovarășul Vinturache, aflăm că unul din motivele pentru care E.M. a avut în anul școlar trecut numai un sfert de catedră, a fost dispoziția inspectorului școlar ca o unumită formă de activitate să nu se mai desfășoare pe grupe, ci pe clase. E vorba de îndrumarea unei activități practice. „Experiența nu s-a dovedit bună, ne spune directorul Gheorghe Țenț. N-am putut face mai nimic, în felul acesta, din ce trebuia făcut cu elevii. Confruntarea experienței cu a școlilor din alte județe care au lucrat în continuare pe grupe ne-a oferit suficiente argumente ca inspectoratul să ne lase în pace și, de anul acesta, vom lucra și noi din nou pe grupe."

La Inspectoratul școlar județean Bihor, inspectorul general Ana Săndulescu ne-a spus că redistribuirea din 1970 au făcut-o școala și ministerul agriculturii. „Inspectoratul n-a avut nici un amestec. Situația tovarășei Munteanu s-a analizat de mult. La Salonta știu că nu s-a dus, sau a stat puțin și a revenit... Apoi, la insistențe deosebite, ne-am dat acordul, iar ministerele au aprobat trecerea ei în învățămînt. După asta a intervenit să-i dăm post în rețeaua de cultură generală. De-abia de aici lupta se întoarce împotriva noastră. Sigur, nu-i venea ușor la Sărsig, unde am numit-o la un moment dat. Era departe. A vrut în Oradea... Să vă spun sincer, în condițiile în care avem atîtea cadre didactice la orice specialitate, nu putem să-i acordăm prioritate. Ea a făcut totuși Facultatea de agronomie..."

„Toată viața mea am învățat, mi-am făcut meseria corect și mi-am văzut de familie. Eram titulară în învățămînt ; azi nu mai am unde lucra. Ce-am greșit ? Cu ce sînt vinovată ?" Așa întreabă Ecaterina Munteanu. Are dreptate ? Semnatarul acestor rînduri răspunde fără nici o ezitare DA. Inspectorul general Ana Săndulescu ne vorbea de „lupta" dintre inspectorat și petentă. Elocvent punct de vedere ! În biroul directorului Ion Vlădășel este păstrat cu grijă, sub cheie, un dosar „cam frumos" cu acte care să apere școala în „lupta" cu aceeași petentă. „Pe mulți i-a deranjat pînă și faptul că în articolul colegului dumneavoastră se vorbea de profesoara Munteanu, ne-a spus tovarășul Mihai Vinturache. Ei vor să i se spună inginer agronom, nu profesoară, chiar dacă are atîția ani de catedră. Eu nu pot înțelege de ce la 1 septembrie 1976, cînd s-a pensionat tovarășa Szekely, directorul Ion Vlădășel nu și-a ținut promisiunea. Să-i fi oferit atîtea ore cîte avea, dacă nu o catedră, dar să se fi ținut de cuvînt. Noi am încercat mereu s-o ajutăm. Ați văzut dealtfel că atunci cînd a existat un pic de bunăvoință s-a găsit și posibilitatea încadrării ei. Vă asigur că vom face totul pentru găsirea unei soluții de oamenie și în concordanță cu legalitatea, pentru repunerea în drepturi a acestui om care, din titular în învățămînt, a ajuns să fie purtat pe drumuri ani de zile, cu destulă indiferență față de situația familială, față de starea sănătății sale." Aceasta este de fapt și părerea altor activiști de partid de la Comitetul județean cu care am stat de vorbă. Rămîne doar ca omenia acestui punct de vedere să străbată și crusta indiferenței celor de la inspectoratul școlar. Fiindcă de prea multă vreme — prea multe amînunte o arată — aceștia s-au străduit nu să găsească o soluție omenească și legală, ci să găsească unghiuri din care reglementările legale pot fi folosite la justificarea situației nefirești și nedrepte în care se află, de mult și într-adevăr fără nici o vină, Ecaterina Munteanu.

Sperăm că, cel puțin acum, forurile în drept vor trata acest caz conform cu prevederile clare ale legii privind rezolvarea sesizărilor oamenilor muncii. Lupta între un om — nu profesor, nu inginer, ci om ! — și inspectorat este, evident, inegală. Dar mai este și nedreaptă și absurdă. Profesori de diverse materii, inspectorii școlari, ca și directorii de școli, rămîn — și avem dreptul să le cerem să rămînă — rămîn, toți deopotrivă, dascăli la cea mai preț dintre catedrele lumii — catedra omeniei.

DORIN GHERGHINESCU

Din partea Direcției sanitare a județului Tulcea :

„Privind cercetarea și rezolvarea scrisorii adresate de dr. **Gabriela Bendescu**, medic medicină generală adulți, stagiar la Dispensarul medical al comunei Independența, județul Constanța, adresată revistei FLACĂRA : în scrisoare, G.B. solicită aprobarea transferului soțului, dr. Mircea Bendescu, medic medicină generală, stagiar, de la Dispensarul medical comunal Dăeni, județul Tulcea, la dispensarul din comuna Independența. În urma reanalizării situației familiale a tovarășului doctor Bendescu, precum și motivelor pentru care se solicita transferul acestuia, Comitetul executiv al Consiliului popular al județului Tulcea a aprobat transferul dr. M.B. în județul Constanța".

În cursul lunii iulie, fiind în stațiunea Singeorz-Băi, am avut ocazia să vizităm cele două mori de apă de pe malul drept al Someșului, clădite la capătul orașului, la ieșirea către comuna Maieru. Am aflat că una dintre ele, cea mai frumoasă, cu o vechime de 224 ani, din păcate se află într-o stare deplorabilă. Prin acoperișul de șindrilă, acum spart în foarte multe locuri, apa se prelinge în voie atunci cînd plouă — cele cîteva bucăți de material plastic montate pe acoperiș nu au, practic, nici o eficiență ; pereții au prins igrasie, încep să se deterioreze. Moara funcționează totuși, adică aduce venituri, ne întrebăm cine trebuie să se ocupe de păstrarea și întreținerea ei ? Este o clădire veche, este păcat să se degradeze astfel. **(Rica Munteanu**, Roman și **Valeria Mărculescu**, București)

Fiind în tabăra turistică de la Dumitrești, județul Vrancea, împreună cu un grup de uteciști am plecat în ziua de 23 august 1978 să vizităm împrejurimile taberei cu un mijloc de transport în comun, autobuzul 31-BZ-925, al Întreprinderii de transporturi auto Buzău, autobaza nr. 4 Rm. Sărat, județul Buzău. Am plecat din Dumitrești spre Vintilească, cu autobuzul respectiv, la orele 13,30 ; în autobuz s-au urcat foarte mulți călători, iar șoferul, un tovarăș pe nume Iaru sau Jaru, a încasat banii fără a elibera tichete de călătorie. La întoarcere, întîmplarea a făcut să ne suim în același autobuz, avînd același conducător auto ; acesta a procedat întocmai, luîndu-le banii oamenilor la coborîre așa, la mica înțelegere. Cerîndu-le la rîndul nostru tichetele de călătorie, ni s-a răspuns : „mîine seară !", urmate de înjurături proferate atît de șofer cît și de însoțitoarea acestuia. Sperăm ca prin publicarea acestor rînduri astfel de situații penibile să fie evitate în viitor. **(Scrisoarea este adresată de către un grup de uteciști și cadre didactice din județul Ialomița, în numele cărora semnează Emilia Sîrbu și Elena Ghiță de la Școala generală Buești, Ialomița)**

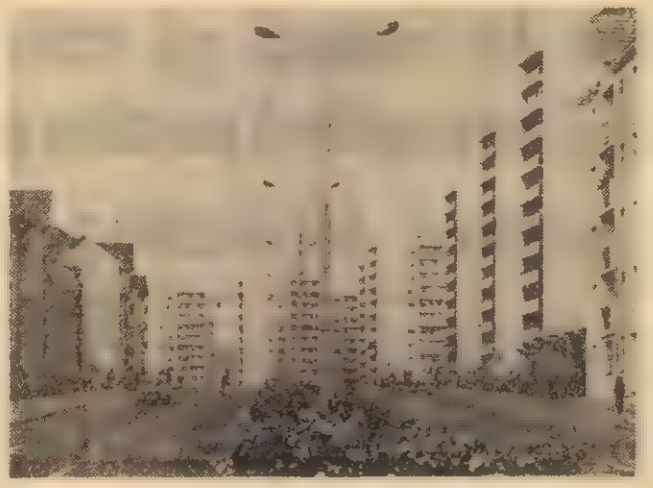

Printre peisajele citadine ale României moderne, vă trimit această fotografie reprezentînd una dintre cele mai noi zone din ansamblul de construcții din ultima vreme executate în Miercurea Ciuc : **„Bulevardul Frăției". (N. Tokacek)**

Din partea Consiliului popular al județului Caraș-Severin :

„Referitor la scrisoarea unui **GRUP DE LOCATARI** ai blocului **GSCFI din Băile Herculane**, vă comunicăm următoarele : din cercetările efectuate s-a constatat că se confirmă în parte cele sesizate. Întreprinderea balneară și de turism Băile Herculane a facturat greșit suma de 9 771 lei către Grupul de șantiere Caransebeș, sumă ce reprezintă încălzirea și apa caldă menajeră pentru cele 8 apartamente pe timp de 5 luni. Totodată s-au luat măsuri ca suma să fie redusă la 4 419,35 lei, revenind în medie pe apartament 110,48 lei lunar".

Din partea CPMB — ICRAL „Foișor" :

„Urmare notei publicate în revista FLACĂRA, în cadrul paginii „Flacăra la dispoziția dumneavoastră", nr. 33/1978, prin care cititorul **NICOLAE NEDELESCU**, locatar al apartamentului 2 din București, șoseaua M. Bravu 85—89, blocul C. 16, sesizează că zgomotul produs de electropompele stației de hidrofor sînt insuportabile, vă comunicăm următoarele : stația de hidrofor nu este în exploatarea ICRAL și aparține de ICAB, fiind preluată prin decizie CPMB 1023/1964. Deoarece ICAB nu s-a preocupat de găsirea unei soluții de diminuare a zgomotelor în așa fel ca nivelul fonic să se înscrie în limitele admise de CSAMB, am comandat la I.P.B. efectuarea unui studiu privind rezolvarea acestei probleme. Rezultatul va fi trimis la ICAB pentru a se lua măsurile corespunzătoare"

Din partea UCECOM :

„Referitor la sesizarea cititorului **Gheorghe Tănase**, din București, strada Fruntaș Tudor Constantin nr. 5, bloc 40 B, apartament 54, sectorul 4, vă facem cunoscut că din cauza lipsei reperului „PL-500", s-a întocmit proces verbal pentru înlocuirea televizorului său. Față de această situație, considerăm sesizarea rezolvată".

N.R. — Firește că ne bucură acest lucru, ne întrebăm însă cum consideră cei în drept lipsa de pe piață a acestui atît de solicitat reper TV „PL-500"?! Pentru că tovarășul Gheorghe Tănase nu este singurul care nu poate viziona programele noastre datorită absenței de pe piață a acestei lămpi !

Din partea Spitalului clinic de adulți Cluj-Napoca :

„Urmare scrisorii lui **Nastasia Roșu**, care solicită sprijin în rezolvarea problemei locative : vă facem cunoscut că solicitanta este înscrisă la poziția 1 — pentru locuință cu 4 camere — din tabelul nominal cuprinzînd ordinea de prioritate a personalului încadrat și îndreptățit a primi locuință din fondul de stat pe anul 1979. Pentru rezolvarea cît mai grabnică a acestei situații, s-a solicitat Consiliului popular al municipiului Cluj-Napoca repartizarea, cît mai urgent posibil, a unui apartament cu 4 camere".

Mă numesc **Mihai Socoliuc**, locuiesc în București. Acum cînd în urma intervenției revistei FLACĂRA la forurile competente, sînt titularul unui post telefonic — de care aveam atîta nevoie ! — vă rog să primiți, și totodată transmiteți celor în drept prin intermediul acestor rînduri, mulțumirile mele cele mai sincere, împreună cu regretul că poate timpul consumat în rezolvarea cererii mele, poate minore, dar vitale pentru subsemnatul, ar fi fost mai util în soluționarea altora, mult mai importante. Încă o dată, vă rog să primiți mulțumirile mele.

Sîntem un grup de locatari din orașul Constanța, domiciliați pe strada Ștefan cel Mare nr. 44, blocul M. 16, nemulțumiți de modul în care au acționat organele locale la sesizarea făcută de către noi în legătură cu poluarea mediului înconjurător în zona restaurantului „Marea Neagră", situat în fața blocului nostru — situație relatată în scrisoarea adresată în mai a.c. Consiliului popular al municipiului. Este drept că am primit un răspuns, pe care îl anexăm în copie, în care, recunoscîndu-se de fapt că aveam dreptate, se promiteau măsuri urgente, cum ar fi folosirea combustibilului motorină, în loc de cel ușor lichid, pentru evitarea fumului, instalarea unor site pe coșurile de evacuare ale grătarelor etc. La ora de față nu s-a produs însă nici o ameliorare, iar nouă ne este imposibil să deschidem ferestrele, fiind inundați de fumul, gazele și mirosul grătarelor pentru mititei. În aceste zile de vară mai ales, situația a devenit insuportabilă, noi fiind total lipsiți de aer curat, ca să nu mai spun că ne-a fost imposibil să facem o elementară aerisire a apartamentelor în care locuim. **(Ing. Corneliu Enăchescu)**

Din partea Consiliului județean al sindicatelor Suceava :

„Privind rezolvarea scrisorii pe care **Herta Zahariuc** a adresat-o redacției FLACĂRA : analizînd împreună cu conducerea Fabricii de brînzeturi Vatra-Dornei cele conținute în scrisoare, s-a constatat că H.Z. are dreptate, deși anterior a refuzat să lucreze pe un post care să-i asigure o activitate continuă. Ținîndu-se totuși seama de munca depusă pînă în prezent, precum și de faptul că urmează cursurile de calificare la locul de muncă, ca și fost repusă în drepturi. La ora actuală, Herta Zahariuc muncește la secția ambalaj din fabrică".

În ziua de 16 august am vizitat „Peștera Mulerii" din nordvestul Olteniei. Am văzut lucruri minunate, dar am fost neplăcut impresionat de sistemul de exploatare al acestui bun național : ghidul a încasat taxa de 2 lei de persoană, fără să emită bilete. Deci, banii aceștia, în jur de 50—60 de lei pe serie de vizitatori — și sînt cinci-șase serii pe zi — intră în buzunare particulare. Cel puțin la Peștera Polovraci, cîțiva copii, ghizi de circumstanță, rezumă prețul la „cît vreți să dați și dumneavoastră !" De asemenea fotografiile făcute în Peștera Mulerii, realizate pe hîrtie de proporții reduse și de calitate inferioară, la prețul de 7 lei bucata, aduc un plus de venituri ilicite celor care exploatează peștera ca pe un bun personal. Nu se pot oare găsi alte soluții ? **(C. Burlea**, Focșani, strada Engels nr. 3)

Din partea U.J.C.C.C. Ilfov :

„În legătură cu articolul **„La tabla ondulată..."** publicat în revista dumneavoastră nr. 29/1978, vă comunicăm următoarele : Biroul executiv al Cooperativei de consum Măgurele, întrunindu-se pentru a analiza cele sesizate în articol, a hotărît prin Decizia nr. 51 din 24 iulie a.c. următoarele măsuri : a. — schimbarea lui **ION TĂNASE** din funcția de merceolog și trecerea sa în funcția de muncitor **necalificat, fără atribuțiuni gestionare** ; b. — gestionara **VALERIA TĂNASE** a fost înlocuită de la cofetăria Măgurele, solicitîndu-se în același timp prin adresa nr. 2832 27 iulie a.c. Oficiului de pensii al sectorului 6 să fie repusă în drepturile de pensionară ; c. — muncitorul necalificat **CONSTANTIN DIACONU** se transferă de la cofetărie la depozitul de mobilă în funcția de încărcător-descărcător ; d. — muncitorul necalificat **COSTEL SAVA** se transferă de la Terasa „Dumitrana" la dispoziția șefului unității comerciale din complex, pentru a fi folosit la încărcări-descărcări și sortări de ambalaje. Totodată vă mai informăm că aceste măsuri au fost aduse la cunoștința oamenilor muncii din cadrul cooperativei, cu ocazia ședințelor de lucru, urmînd ca noua conducere a cooperativei avînd ca președinte pe tovarășul Ion Popescu să acționeze fără îngăduință, pentru a lichida total aspectele negative din cadrul cooperativei de consum Măgurele. Vă mulțumim pentru sprijinul acordat".

În ziua de 3 iulie a.c., în revista FLACĂRA a apărut o scrisoare semnată de **subsemnatul împreună cu alți 18 membri ai asociației de locatari** din strada Karl Marx nr. 22 Bacău, în care sesizam că deși termenele legale au trecut de mult, iar noi am plătit toate taxele cerute, O.J.C.V.L. Bacău nu an instalat nici pînă astăzi antena colectivă de radio-TV., și nici nu ne-au restituit sumele în cauză, așa cum am solicitat în mod oficial, văzînd întîrzierea. **Cu toate acestea, nici pînă astăzi această instituție nu a catadicsit să rezolve problema noastră în vreun fel sau să ne restituie banii plătiți pentru niște instalații inexistente**, nimeni de aici, în urma apariției scrisorii noastre, **nu s-a deplasat pînă la fața locului pentru a verifica starea de fapt, ca și cum o sesizare apărută în presa noastră centrală n-ar impresiona pe nimeni, cu atît mai mult cu cît, în astfel de cazuri credem că este absolut obligatoriu ca o instituție vizată să dea, celor care o reclamă public, un răspuns. (Dan Teodorescu**, Bacău)

Mă numesc **Simion Moroșeanu**, domiciliez în București, strada Lotrioare nr. 13—15, bloc V. 41, ap. 1, sectorul 4. Blocul nostru a fost dat în folosință în cursul lunii iunie a acestui an, executat fiind de lotul din Arad într-un mod cu totul necorespunzător. Tavanele sînt deteriorate și pătate ușile nu se închid, lipsesc balamalele la uși, broaștele sînt defecte, lipsesc pragurile de la uși, în încăperi este un curent teribil. Nu avem calorifere în baie, în loc să fie puse în băi, caloriferele au fost instalate în niște boxe aflate între etaje. Dacă nu se iau măsuri urgente, nu știm ce vom face la iarnă în aceste condiții. Trustul de construcții industriale Arad, prin persoana tovarășului Morariu, ne-a cerut să facem o listă cu remedierile necesare, am făcut-o, au trecut de atunci mai bine de trei luni și nu s-a făcut nimic.

● **Anunțăm pe cititorii noștri care doresc să ni se adreseze personal în rezolvarea diferitelor probleme că o fac luni în fiecare zi între orele 10—13.**

● **„FLACĂRA" nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.**

Nu demult, la Orăștie, într-un cadru festiv, a avut loc întîlnirea celor care acum 50 de ani au absolvit Liceul „Aurel Vlaicu", adică promoțiile anului 1928, seriile din iunie și septembrie, cu examen de tranziție pentru clasa a VIII-a. Au fost de față 27 de foști absolvenți împreună cu profesorul lor de limba română, Constantin Ionescu, lipsind profesorii în viață Victor Iacob și dr. Ivan Solomon, reținuți acasă de greutatea celor 90 de ani pe care-i înfruntă, profesorul Petru I. Ionescu, reținut pentru o comunicare la Academie și compozitorul Savel Horceag, de asemenea, pentru activități survenite în mod neprevăzut ; au fost însă prezenți cu sufletul, așa cum au consemnat în scrisorile și telegramele trimise, prin care au adresat foștilor lor elevi calde urări de sănătate și multă fericire. A participat la întîlnire, chiar bolnav fiind, colegul de promoție Alfred Taborszky, venit special din R.F.G. Momentul festiv al revederii a fost salutat de către tovarășul Petru Rusu, din partea Comitetului orășenesc P.C.R., de tovarășul inginer Viorel Drăgan, director adjunct al liceului, de profesorul Constantin Ionescu, din partea fostului corp didactic, precum și de alți invitați. În fotografia pe care v-o trimit, foști colegi, profesori și invitați la această caldă întîlnire, în amintirea scumpilor ani de școală — tezaur de suflet și viață — de permanent optimism pentru anii ce vor veni. **(Samson Grecu**, Orăștie, Hunedoara)

Poșta redacției

■ **Aristică Bejenaru** — com. Belcești (Iași). Consiliul popular comunal v-a repartizat o casă unde puteți locui și v-a acordat un ajutor ocazional.

■ **Dumitru Balteș** — Călărași. Veți fi reînscris la pensie de la 1 octombrie 1978, dată cînd veți împlini vîrsta de 65 de ani.

■ **Mina Cîrlova** — București. Comitetul executiv al Consiliului popular al sectorului 1 v-a aprobat extinderea solicitată.

■ **Stelian Păun** — Tîrgoviște. Lucrarea dv. a fost înaintată pentru verificare și apreciere la I.C.P.P.D. București, de unde vi se va comunica rezultatul.

■ **Valentin Bălescu** — Drobeta Turnu-Severin. Sînteți în evidența Consiliului popular municipal pentru atribuirea unui spațiu din fond locativ de stat.

■ **Ana Olteanu** — com. Basarabi (Constanța). Vi s-a aprobat transferul la cerere pentru noul loc de muncă.

■ **Anton Daraban** — Timișoara. Soția dv. a fost încadrată la Centrul teritorial de calcul electronic Timișoara.

■ **Mircea Ganea** — municipiul Gheorghe Gheorghiu-Dej. Sînteți pe tabelul de priorități, urmînd a primi un apartament din cota pe care întreprinderea trebuie s-o primească în cursul acestui an.

■ **Eugen Petre** — Moldova Nouă (Caraș-Severin). Scrisoarea dv. nu este clară. Reveniți.

■ **Elena Borș** — Iași. Am fost informați că sînteți deocamdată, încadrată temporar, pînă se vor crea posibilități pentru un contract pe durată nedeterminată.

■ **Sultana Gherasim** — Bîrlad, **Violeta Drăgulin** — Gheorghe Gheorghiu-Dej, **Ileana Vintilescu** și **Coralia Neagrău** — București. Scrieți-ne !

■ **Ilie Ioniță** — Timișoara, **Gheorghe Oancea** — Comarnic, **Aci Vuap** — Constanța, **Victor Blănaru** — București. Problemele dv. țin strict de instanțele judecătorești, unde vă recomandăm să vă adresați direct, nu prin mijlocirea unui organ de presă.

MARGA NEDELEA

Corectitudine, dăruire în muncă și colegialitate, atmosferă responsabilă și receptivă pentru promovarea noului în medicină, pentru sănătatea oamenilor

● Zilele trecute, la sediul redacției noastre, a avut loc o masă rotundă pe probleme medicale. Plecîndu-se de la discutarea noii apariții editoriale „Probleme actuale și concepții noi în patologia gastro-duodenală" de Ioan Pușcaș, s-a ajuns, după cum se va vedea mai jos, la un larg schimb de opinii în domeniul gastroenterologiei și, prin extindere, la chestiuni legate de aspecte mai vechi și mai noi ale activității medico-sanitare.

Au luat parte — în ordinea alfabetică — prof. dr. DUMITRU BURLUI, șeful secției de chirurgie de la Spitalul clinic „Caritas", președintele Societății naționale de chirurgie, dr. PETRU CONTRAȘIU, medic specialist la Spitalul județean Zalău, dr. RADU DOBRESCU, medic primar, șeful secției de boli interne, directorul Spitalului județean Rîmnicu Vîlcea, conf. dr. BENEDICT GHEORGHESCU, șeful Clinicii de gastroenterologie de la Spitalul clinic „Fundeni", secretar al Societății naționale de gastroenterologie, dr. AUGUSTIN LENGHEL, medic specialist la secția de boli interne I a Spitalului județean Oradea, dr. RADU OZUN, director al Direcției asistenței medicale din Ministerul Sănătății, secretar al Comitetului de partid din minister, prof. dr. IOAN POP D. POPA, șeful Clinicii de chirurgie cardiovasculară de la Spitalul clinic „Fundeni", președintele Comisiei naționale pentru educație sanitară, dr. IOAN PUȘCAȘ, medic primar la Spitalul orășenesc Simleu Silvaniei, șef de lucrări dr. SANDU STOICHIȚĂ de la Policlinica universitară „Vitan", vicepreședinte al Societății europene de endoscopie și al Societății europene de proctoscopie.

Din partea redacției au fost prezenți LIVIU TIMBUS și OVIDIU IOANIȚOAIA. Fotografiile au fost executate de ION PREDOȘANU.

Redacția :

Avem cu toții în față recenta lucrare a doctorului Ioan Pușcaș, eveniment editorial cu largi și profunde implicații în domeniul vast al gastroenterologiei. Monografie care vine să consacre fecunda activitate a unui modest dar deosebit de activ și perseverent cercetător, o nouă și elocventă dovadă a grijii permanente pe care partidul și statul nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu personal, o consacră creației originale, activității de cercetare științifică, de promovare a noului. Nimic mai concludent, mai ilustrativ în acest sens decît exemplul viu, decît acest caz etalon : într-un mic orășel de provincie, la un modest spital orășenesc, ca urmare a condițiilor optime de muncă și viață, a permanentului sprijin moral și material acordate prin grija organelor de partid și de stat, un cercetător necunoscut ajunge la descoperiri prioritare. Un exemplu între multe altele desprins din marea bătălie pentru sănătate, din apriga confruntare cu tainele necunoscutului, dar care și el, înainte de orice, aduce dovada uriașului potențial creator al poporului nostru, descătușat și valorificat mai mult ca oricînd în acest deceniu al calității, potențial în care, prin atenta și activa preocupare a secretarului general al partidului nostru, starea de sănătate a populației ocupă un loc de cinste în Programul partidului, ca un element de bază în calitatea vieții, în menținerea vigorii și tinereții întregii națiuni.

Sandu Stoichiță : Doresc în primul rînd să aduc felicitări doctorului Ioan Pușcaș, acestui om foarte modest însă extrem de perseverent a cărui recentă lucrare ilustrează o complexă cercetare spre progresul științei. Apariția cărții ne permite să avem o viziune mai de ansamblu asupra stadiului actual al gastroenterologiei și asupra perspectivelor ei de viitor.

În continuare aș dori să abordez cîteva probleme privind vastul domeniu al gastroenterologiei. Doresc să reamintesc faptul că în țara noastră, datorită condițiilor de muncă și viață asigurate oamenilor de știință cu ajutorul partidului și statului nostru și prin grija expresă a tovarășului Nicolae Ceaușescu, dispunem de cadrul adecvat ca să apară astfel de oameni și astfel de cărți. Iată, pe scurt, care sînt, după părerea mea, problemele majore în gastroenterologie și care sînt căile pentru rezolvarea lor. Problemele majore se referă în primul rînd la orientarea gastroenterologiei spre diagnostic precoce și terapie intensivă. Aceasta înseamnă că va trebui să creăm o adevărată școală de gastroenterologie. În această privință un rol mare va trebui să-l dețină Ministerul Sănătății, noua lui conducere, care, sperăm, se va dovedi mult mai activă în promovarea noului, a progresului. Avem nevoie în primul rînd de unități integrate : învățămînt-cercetare și practică medicală cum a ținut să precizeze în repetate rînduri secretarul general al partidului nostru. Acest modul integrat trebuie să existe în toate centrele universitare. Nimeni nu poate deține monopolul în domeniul cursurilor de gastroenterologie. Eu am atras atenția de mai mulți ani că trebuie să procedăm de urgență la instruirea cadrelor necesare, deoarece vom beneficia în curînd de aparate moderne, costisitoare, iar noi ne vom găsi în situația de a nu le folosi din lipsă de cadre specializate. Iată deci că va trebui să formăm medici în gastroenterologie, să le facem cursuri practice. Mi s-a spus : „cum să faceți dumneavoastră cursuri practice, cînd nu aveți o bază ?", mi-a răspuns fosta conducere a ministerului. Dar această bază de învățămînt mi se poate da oriunde, oricînd, e stupid ca unui om care dorește [illegible] posibilitate. În al doilea rînd consider că trebuie să avem un plan unic de dezvoltare, pentru ca aceste unități să fie înființate în toate județele. Dacă ne vom uni toate eforturile cu colectivul de la Cluj-Napoca, condus de profesorul Dumitrașcu, cu ceea ce face profesorul Berindei la Timișoara și cu ceea ce încearcă să facă dr. Stanciu la Iași, atunci într-o perioadă de 5—10 ani vom avea un număr mare de specialiști. Dar în specialitatea respectivă avem nevoie nu numai de medici, ci și de cadre medii sanitare. Cu un an și jumătate în urmă, profesorul dr. Gavriliu m-a rugat să pun în funcțiune un fibroscop care tocmai îi sosise. L-am luat, l-am pus în funcțiune și am cerut apoi să se trimită asistenți și medici ca să învețe minuirea lui astfel ca, după un an, doi să poată efectua singuri endoscopii. Nu s-au trimis cadre și aparatura stă nefolosită. Acesta este doar unul din exemplele din București. Criticăm mașinile care zac în întreprinderi. De ce să nu arătăm în coloanele presei noastre că și în unitățile sanitare se produc asemenea anomalii. Mai doresc apoi să semnalez o altă anomalie : modul în care școala națională de gastroenterologie este reprezentată în străinătate. Se mai întîmplă ceva : oamenii care lucrează sînt foarte ocupați, la clinică, cu studenții, cu partea de cercetare și n-au timp să se ocupe de problemele de „culise". Sînt alții în schimb care trag sforile. Se autopropun sau propun delegați fără merite științifice deosebite. Apreciez această situație drept intolerabilă.

Pop D. Popa : Mă bucur foarte mult că asistăm astăzi la o dezbatere consacrată unei importante lucrări de gastroenterologie. Prezenta masă rotundă va contribui, apreciez eu, la îmbunătățirea unor probleme privind activitatea de valorificare a inteligenței românești, a capacităților creatoare a cercetătorilor noștri din domeniul medical, deziderate scumpe partidului nostru, tovarășului Nicolae Ceaușescu, care a făcut de atîtea ori recomandarea de a se face totul pentru promovarea gîndirii originale, pentru traducerea în practică a ideilor novatoare. Pe plan mondial, ideile originale sînt considerate ca fiind cele mai scumpe pentru că ideile novatoare sînt în general puține în viața unui om. Tocmai pentru acest motiv ele trebuie să fie răsătate, să fie descoperite, stimulate și ocrotite. Ne revine tocmai de aceea îndatorirea permanentă de a descoperi și încuraja inițiativele valoroase, de a susține talentele originale care reușesc să creeze ceva în activitatea profesională. Un asemenea caz este și cel al doctorului Ioan Pușcaș care a reușit să scrie o monografie interesantă ce tratează o problemă de mare actualitate.

În altă ordine de idei s-a vorbit aici despre modul cum sînt folosite unele aparate și instalații medicale. În general avem ceea ce ne trebuie, dar am impresia că pe undeva gospodărirea acestor bunuri nu a fost făcută în mod rațional. Pe parcursul anilor s-a verificat acest lucru și s-au adus multe îmbunătățiri în teren dar nu suficient. Dar, cum s-a spus aici, ar fi bine să analizăm împreună cu Ministerul Sănătății această situație. Este necesar să formăm cîteva unități cu caracter de vîrf — așa cum s-au dat de altfel indicații la conducerea superioară de partid — și anume acolo unde viața ne confruntă din ce în ce mai mult cu o patologie medicală nouă. În acest mod vom realiza atît asistență medicală de vîrf, cercetare, cît și activitate didactică, respectiv integrare, așa cum ne-a recomandat secretarul general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Radu Ozun : Vreau să fac o mică intervenție la ceea ce a spus tovarășul profesor Pop D. Popa privind valorificarea ideilor valoroase. Sînt printre cei care, timpuriu, au făcut demersuri ca în practica medicală să se facă pași hotărîtori pentru promovarea celor considerați capabili și foarte utili procesului instructiv-educativ și de formare a cadrelor. Din păcate, în lumea medicală se poate constata uneori existența unui fenomen de respingere a noului, a unor idei și inițiative sosite din rețea.

Redacția : Vă reamintim că tovarășul dr. Sandu Stoichiță a vorbit despre înmormîntarea unor idei valoroase la nivelul ministerului.

Radu Ozun : Eu am reținut cu foarte mare atenție ceea ce a spus tovarășul dr. Sandu Stoichiță și am rămas impresionat de tăcerea care s-a lăsat în jurul propunerilor sale, propuneri despre care nu am avut cunoștință în acest răstimp scurt de cînd sînt în Ministerul Sănătății.

Redacția : Problemele noului, ale creației originale de medicamente și procedee terapeutice n-au stat niciodată în atenția dumneavoastră ?

Radu Ozun : Eu lucrez în cadrul unei direcții care se ocupă de asistența medicală a populației și care în mod normal trebuie să se ocupe, printre altele, și de stimularea și grăbirea valorificării noului. Dar dați-mi voie să remarc că pentru aceste probleme avem instituții specializate, există Academia de Științe Medicale, institutele de specialitate care se ocupă cu promovarea noului, comisiile de specialiști din Ministerul Sănătății, sau tot atîtea compartimente care au menirea și competența să aprecieze valoarea unui medicament sau a unui procedeu terapeutic, dar care nu se recomandă pînă în prezent printr-o activitate meritorie, eficientă. Avem acum o lege — legea privind asigurarea sănătății — care vine să facă ordine în domeniul atît de important al sănătății publice și eu consider că multe din problemele care sînt încă restante, mai ales în domeniul progresului și cercetării științifice medicale, se vor rezolva, pentru că așa cum prevede legea, cei ce nu-și vor face datoria vor fi trași la răspundere.

Pop D. Popa : Legat de întrebarea „de ce se îngroapă sau unde s-au îngropat ideile no etc...", cred că pe undeva lucrurile au fost privite în mod funcționăresc de către unele persoane care purtau responsabilitatea traducerii în practică a acestora. Poate că nu le-au înțeles, nu au avut curajul să răspundă de realizarea lor, sau au avut alte motive. S-a procedat greșit, deoarece orice inițiativă, orice propunere, trebuie să se bucure de cuvenita atenție și considerație. Cunosc un profesor de chirurgie cardiacă, care a descoperit și perfecționat cele mai bune valve artificiale. Tot el a organizat unul dintre prestigioasele laboratoare de cercetare din țara lui, care la ora actuală are realizări universal recunoscute. L-am întrebat : „Cum rezolvi problemele propunerilor de investiții" ? Mi-a spus clar : „Accept orice idee mi se sugerează, orice propunere, chiar dacă sînt uneori convins că propunerea respectivă este nerealizabilă, că are o notă fantezistă, că este vecină cu utopia. Numai după terminarea verificării ei practice am dreptul să o resping". Dacă-mi vin 100 de astfel de propuneri din care 99 le arunc la coș și pot să pun în aplicare doar una singură, aceasta îmi permite să acopăr toate cheltuielile investite pentru verificarea celorlalte și îți închipui că mai ai și un profit. De aici o concluzie : nimeni și nimic nu ne dă dreptul să privim ab initio cu neîncredere o idee originală. Idei noi, valoroase, nu ne vin neapărat numai din partea unor medici sau cercetători consacrați. Multe aparțin studenților, medicilor tineri, multe se găsesc chiar în tezele lor de diplomă sau doctorat. Din păcate, multe se pierd pe drum, dispar sub tăvălugul timpului, deoarece ele nu ajung să fie cercetate și materializate într-o instituție specializată, creată anume pentru acest scop.

Redacția : Într-un interviu acordat revistei noastre ați făcut o propunere în acest sens.

Pop D. Popa : M-am gîndit la înființarea unei unități, nu știu cum să o denumim, în cadrul căreia omul care are o idee originală să aibă posibilitatea să și-o materializeze.

Redacția : Deci un fel de „INCREST" pentru probleme medicale ?

Pop D. Popa : Să-i zicem așa. Consider acest lucru util deoarece și eu, în viața mea, a trebuit să trec prin asemenea situații. În 1954 am creat o inimă artificială cu un colectiv de entuziaști, invenție brevetată, premiată, dar care a rămas în fază de prototip. La ora actuală cumpărăm din străinătate cu niște sume exorbitante inimi artificiale. S-a realizat anii trecuți cardiostimulatorul românesc al cărui cost per bucată era aproximativ 1 000 lei. Și el a fost abandonat de Ministerul Sănătății, deși cu unul din aparatele noastre un bolnav a supraviețuit peste 2 ani. Astăzi aducem din import cardiostimulatoare ce costă peste 20 000 lei bucata pe care le plătim în valută.

Sandu Stoichiță : Cert este, dragi tovarăși, că numeroase propuneri valoroase s-au îngropat acolo la dumneavoastră, în minister, nu la dumneavoastră în sertar, dar în sertarele fostei conduceri a ministerului. Mă rog, sper că de acum înainte lucrurile vor merge mai bine.

Radu Ozun : Cred că este bine să concretizăm.

Sandu Stoichiță : De acord. Iată un exemplu : în 1972 a avut loc la Paris Congresul european de gastroenterologie, unde comitetul de conducere m-a desemnat să prezint o comunicare despre stomacul operat. În schimb, Congresul național de gastroenterologie nu mi-a permis să prezint raportul aici, în țară. Într-o situație asemănătoare s-a găsit și doctorul Pușcaș. Este vorba nu de un fenomen întîmplător, ci de unul periodic. A luat cîneva puterea ca profesor, ca președinte, ca vicepreședinte, ca secretar al unei societăți, ei bine, în anumite cazuri, el face ce poftește. Am pică pe unul fiindcă e mai bun ca mine sau tinde să devină, atinge-l! Îl ating o dată, de două ori, de cinci ori, de zece ori, pînă l-am înmormîntat. S-a vorbit aici despre lipsa de curaj. Să ne înțelegem : una este lipsa de îndrăzneală și alta dorința expresă de a pune obstacole afirmării noului și valorilor. Trebuie să fim foarte clari : una e să fii fricos și alta răuvoitor sau rău intenționat.

Dumitru Burlui : Eu aș începe cu o întrebare. Care este, tovarășe doctor Pușcaș, situația dumneavoastră în momentul de

față ? Mai aveți greutăți ? Meritele dumneavoastră au fost recunoscute ?

Ioan Pușcaș : Situația actuală este, pot zice, foarte bună. Bună fiindcă, în sfîrșit, respir liber și liniștit.

Am ajuns aici pentru că am primit permanent din partea organelor de partid și de stat un sprijin ferm și substanțial. Am avut la dispoziție aparatura necesară cercetărilor, mi s-a dat ocazia să particip la diferite manifestări științifice în străinătate, spre a mă lămuri, prin comparații cu realizările pe plan mondial, unde mă aflu și ce drum îmi mai rămîne de parcurs. Tovarășa academician doctor inginer Elena Ceaușescu s-a interesat de cercetările mele și m-a ajutat să le continuu și să le adîncesc. Vreau să mulțumesc din toată inima secretarului general al partidului, tovarășului Nicolae Ceaușescu, pentru că prin întreaga sa activitate a creat cadrul legal și politic al promovării noului, dînd în acest sens indicații și pilde minunate, de clarviziune și patriotism. Astăzi, cînd zic că situația este foarte bună, am datoria să recunosc că lupta mea, ca și a altor români iscoditori și găsitori de nou, a izbindit tocmai pentru că am primit din partea organelor de partid și de stat un sprijin moral și material neîncetat.

Dumitru Burlui : Atunci dați-mi voie să vă felicit pentru perseverența de care ați dat dovadă pentru importanța descoperirilor pe care le-ați făcut în domeniul gastroenterologiei. Dorese de asemenea să aduc mulțumiri și felicitări revistei „Flacăra" pentru larga sa acțiune de sprijinire a unor invenții și descoperiri originale, îngropate sau boicotate de către alții. Tovarășul doctor Ioan Pușcaș a elaborat o monografie care-l consacră ca gastroenterolog de frunte. A elaborat o monografie originală, care-i oferă posibilitatea de a susține și de a primi un titlu de medic gastroenterolog de profil. Din păcate, gastroenterologia nu se dezvoltă așa cum ar trebui. Așa cum a remarcat și doctorul Stoichiță, în loc de a se merge în profunzime, de a se crea noi subspecialități, se merge pe o linie greșită, în sensul că fiecare medic internist să fie considerat și gastroenterolog — tot așa cum fiecare internist trebuie să fie și cardiolog și ftiziolog. Or, și gastroenterologia, ca și celelalte discipline medicale, trebuie să dezvolte și subspecialități. La noi în țară mai există dificultăți fiindcă o parte din oamenii care țin în mînă dezvoltarea specialităților medicale nu sînt de acord cu această tendință firească. Trebuie să avem cadre în endoscopia digestivă, în laparoscopie, în urologie, tot așa cum avem oameni specializați în domeniul explorărilor funcționale pentru investigarea cordului. Pleacă omul în străinătate pentru specializare, iar cînd se întoarce face altceva.

Radu Ozun : În legătură cu aceasta eu n-aș face decît o singură referire și anume că, în ultimii zece ani, pentru a se realiza transplantul renal în România s-au trimis în străinătate pentru specializare aproape 40 de oameni, dar pînă în prezent nici unul nu lucrează în domeniul transplantului renal. Este vorba numai de o chestiune pur administrativă, sau de o chestiune de ordin subiectiv ? Avem acum toate condițiile, cel mai bun cadru spitalicesc — Spitalul clinic Fundeni — care dispune de specialitățile de bază necesare realizării unui asemenea act medical de avangardă. În plus, acolo sînt și oameni potriviți și pregătiți în acest sens.

Benedict Gheorghescu : Lucrarea doctorului Pușcaș reprezintă o realizare importantă în gastroenterologie, reprezintă incununarea unor eforturi îndelungate, reprezintă, de asemenea, și reconsiderarea unor idei mai vechi, făcută în mod dinamic. Nu se mai compară ideile lui Pușcaș din 1978, cu ideile pe care le avea în 1971, cînd și-a susținut teza de doctorat. Doctorul Pușcaș a izbutit pentru că a fost perseverent și nu s-a lăsat intimidat de către cei ce încercau să-i compromită activitatea.

Redacția : Noi cunoaștem lupta doctorului Pușcaș de la începuturile ei, am reflectat-o în revistă și, după puterile noastre, am stimulat-o. Trebuie să repetăm ceea ce am mai spus și cu alte ocazii. Lupta aceasta a putut fi încununată de succes pentru că doctorul Pușcaș a fost și este unul din beneficiarii neodihniei întru bine a eminentului bărbat care conduce cu clarviziune și înțelepciune destinele țării noastre, acțiunea de zi cu zi a tovarășului Nicolae Ceaușescu fiind cea care a creat cadrul legal și politic pentru realizarea noului, pentru victoria acestei lupte și a multor altora, asemănătoare.

Benedict Gheorghescu : Pușcaș și-a fructificat ideile personale, dar cîte alte idei valoroase nu așteaptă să fie cercetate, promovate. În alte țări există bănci de date, bănci de creier, bănci care plătesc foarte bine pe cei care elaborează idei. S-a pus aici întrebarea : cine să se ocupe în mod expres de testarea și valorificarea acestor idei. Cine altul decît Ministerul Sănătății ?!

Am citit articolul din „Scînteia" în legătură cu criticile aduse vechii conduceri din Ministerul Sănătății. Într-adevăr, este nevoie de o concepție novatoare în toate compartimentele sănătății publice, dar nu numai la Ministerul Sănătății, ci și la Academia de Științe Medicale, la Uniunea societăților de științe medicale, în învățămînt, la Ministerul Învățămîntului și așa mai departe. Sînt multe de făcut. Uite, de pildă, îmi vine în minte o situație de fapt. În momentul de față nu se practică endoscopia în cazurile de urgență pentru cercetarea hemoragiilor digestive. Se practică sporadic. Cu endoscopul pe git, în plină hemoragie, endoscopistul poate să vadă extrem de simplu unde sîngerează leziunea. Dar, evident, pentru aceasta avem nevoie de cadre specializate. Endoscopia făcută de amatori poate să ducă la rezultate dezastruoase. Un nespecialist poate să-ți indice într-un stomac care are pliuri mai dezvoltate prezența cancerului. Chirurgul îl deschide și constată că diagnosticul a fost greșit. Sau invers : pacientul are cancer iar endoscopistul zice „vezi-ți de treabă, n-are nimic". La facultatea de perfecționare a cadrelor, ca să dau un alt exemplu, din cauza unor normative, mai multe discipline sînt în pericol de a-și pierde cadrele. Cadre care s-au format în douăzeci de ani, în 25 ani. Păi cît costă un asemenea cadru în care statul a investit 20 de ani de eforturi ca să-l formeze ? Enorm de mult. S-a făcut vreo cercetare ca să se vadă cît costă un asemenea cadru bine pregătit ? Trebuie să avem scheme stabile, pentru ca omul format în 15—20 de ani într-o specialitate să aibă posibilitatea de a gîndi tehnic în specialitatea sa. Sînt foarte multe de făcut. Și lucrul cel mai important ar fi să evaluăm printr-o comisie numită de minister, de forurile superioare de partid, aceste rămîneri în urmă. Trebuie să lichidăm, în primul rînd, frecțiunile, animozitățile dintre colegi, ambițiile absurde.

Radu Ozun : E foarte adevărat, cum spunea tovarășul doctor Gheorghescu, că în lumea medicală, poate mai mult decît în altă lume, în alte specialități, există, din nefericire, multe orgolii și ambiții și că nici s-au creat un fel de redute unde foarte greu pătrund elementele tinere, capabile pentru a se forma, pentru a deveni utile societății. Există tendința de a scoate la suprafață greșelile și nu meritele. Cum s-a întîmplat și în cazul doctorului Pușcaș. Iată de ce cred eu că presa nu numai că trebuie, dar este obligată să intervină în toate domeniile, iar exemplul „Flacării" trebuie să fie molipsitor.

Dumitru Burlui : În completarea celor arătate de mine, aș mai dori să semnalez că nici modul în care se procedează la utilarea clinicilor nu este cel mai fericit. În momentul actual, clinicile, majoritatea, sînt mai prost înzestrate decît unele unități din care ne sosesc medicii pentru specializare. Or, ministerul trebuie să cunoască exact situația fiecărei clinici și să ia măsurile corespunzătoare.

Petru Contraș : Cred că tovarășul profesor are perfectă dreptate. La fel s-a întîmplat și cu Pușcaș, care a avut nevoie de o mare perseverență, și aș zice chiar de încăpățînare, pentru a-și atinge scopul. Ca unul care am aplicat de timpuriu tratamentul său, pot susține că el dă rezultate superioare celorlalte forme de tratament. În ceea ce privește cartea, este de menționat că din cele 40 de capitole ale ei, în 14, autorul aduce noutăți în diagnosticul ulcerului gastroduodenal. Am fost între aceia care, de la bun început, am stat alături de Pușcaș, aplicîndu-i metodele. Dar nu toți au procedat la fel.

Augustin Lenghel : Trebuie să recunosc că și la Oradea a existat cam aceeași atitudine față de Ulcosilvanil. A trebuit ca acesta să se impună în tratamentul bolnavilor pentru ca majoritatea rezervelor unor confrați să se spulbere. Sper că la ora actuală, după ce calitățile medicamentului doctorului Pușcaș au fost larg recunoscute, nu mai există piedici pentru generalizarea tratamentului Ulcosilvanil.

Pop D. Popa : Referitor la unele afirmații făcute de colegii mei, privind transplantul renal, țin să subliniez că nu avem dreptul să fim sceptici. Am convingerea că trebuie să privim viitorul în mod optimist. Avem foarte multe resurse, largi posibilități, oameni de specialitate în urologie foarte buni, condițiu materiale mai mult decît satisfăcătoare, numai că mie mi se pare că nu privim întotdeauna problemele cu destul curaj. Poate pe unii dintre dumneavoastră o să vă surprindă, dar medicina românească este citată ca deschizătoare de drum în literatură de specialitate prin Florescu, autorul primului transplant experimental renal din lume (1905), faptul că noi n-am realizat transplantul renal pînă la ora actuală poate avea, firește, sute de explicații. Problema a mai fost dezbătută în presă. N-am să insist asupra acestui aspect pentru că nu cunosc suficient toate cauzele, dar el trebuia realizat pînă azi. În ceea ce privește, însă, transplantul cardiac, am întîrziat între altele și din cauza lipsei unui cadru legal. Noua lege sanitară dedică un capitol special transplantului de organe și țesuturi, reglementînd partea, aș zice, cea mai dificilă a problemei, anume aspectul medico-legal etic și social al transplantului. Spre exemplu, în anul 1968, am fost invitat la Geneva, ca membru al unei comisii de 25 de profesori care au elaborat, sub egida Organizației Mondiale a Sănătății, primele recomandări privind condițiile efectuării transplantului de inimă la om. Aceasta se întîmpla la aproximativ 4—5 luni după ce Christian Barnard făcuse primul transplant cardiac la om. Ce vreau să zic? Că problemele de specialitate, chestiunile tehnice sau imunologice, au decurs mai ușor, mai greu a fost să statuăm aspectele medico-legale, sociale, etice, juridice, etc. ale acestei practici. Deci, repet, avînd de acum legea, va fi mai ușor să realizăm transplantul.

Redacția : Nu vrem să vă contrazicem, dar dorim să vă amintim că, în urmă cu cîțiva ani, „Flacăra" a scris despre obstacolele așezate în calea transplantului renal. Articolul, dacă vă mai amintiți, se chema „Transplantul renal de la Panduri. — o poveste cu cocoșul roșu" și el conținea referiri critice destul de concentrate. Nu ne-a răspuns nimeni la el.

Pop D. Popa : Mi-aduc aminte de articol. Spunea multe adevăruri, numai că problema are implicații mai adînci. Transplantul renal s-ar putea face, după părerea mea, cu eforturi mari, deținînd toate posibilitățile de a-l realiza din punct de vedere legal și chirurgical.

Augustin Lenghel : Atunci de ce se întîrzie ?

Pop D. Popa : Sîntem neacoperiți cu partea de imunologie, cunoscîndu-se faptul că ne ocupăm cu transplantul experimental din 1958, am avut o ofertă din partea lui Barnard de a efectua împreună la noi în țară în 1978 transplantul cardiac. Întîrziem între altele materializarea lui întrucît sîntem deficitari la capitolul imunologie. Cînd am amorsat primele discuții în problemă cu specialiștii interesați, toți s-au bucurat, toți s-au declarat de acord, dar cînd a fost vorba să trecem la fapte, la modul concret, entuziasmul a dispărut brusc și s-a dat înapoi. Destui specialiști au fost trimiși în străinătate cu burse spre a studia problemele imunologice fără să concretizeze în practică ce au învățat, mulțumindu-se doar la aspecte teoretice care nu au schimbat cu nimic sau foarte puțin situația anterioară. Sincer să fiu, cred că s-a greșit uneori cu folosirea acestor specialiști.

Radu Ozun : Nu-s de aceeași părere. S-a trimis cine trebuia și pentru ce trebuia, numai că, odată întorși acasă, medicii respectivi au abandonat transplantul renal, limitîndu-se să facă cariere universitare.

Redacția : Poate că n-au avut curaj să se apuce de o treabă de pionierat.

Pop. D. Popa : Așa-i. Eu știu prin ce-am trecut noi cu chirurgia cardiacă, pînă să ajungem cum o spun alții — Barnard, de pildă, printre unitățile cele mai bune pe plan internațional. Nu s-au sfiit mulți să ne denigreze, să ne caute numai defectele. Colectivul a perseverat și, prin muncă, am ajuns unde am ajuns, avînd largi perspective în față. Este locul să o spunem că tot ceea ce am întreprins și întreprindem a fost posibil datorită sprijinului permanent oferit de partid și de stat pentru bolile cardiovasculare din țara noastră. Clădirea nouă cu 7 etaje pentru bolile cardiovasculare, construită din inițiativa secretarului general al partidului în acest scop, este exemplul cel mai elocvent. Este un dar de neprețuit. În străinătate o operație pe cord deschis, cum executăm noi astăzi în mod curent, costă între 60 și 80 de mii de franci, sumă inaccesibilă pentru mulți. În condițiile existenței acestei unități, cetățenii țării noastre beneficiază gratuit de acces la astfel de operații.

Dumitru Burlui : Eu am să vă răspund la întrebarea pusă mai devreme. Cu aparatura de acum 10 ani nu cred că se mai poate face astăzi transplantul renal. Aparatura s-a uzat.

Radu Ozun : Dealtfel, consider că a fost o inepție că toată aparatura respectivă s-a localizat într-un spital monoprofilat. Nu era posibil să se realizeze așa ceva, s-a știut că nu se va realiza acolo și cu toate astea s-au risipit banii statului.

Dumitru Burlui : Nu încape nici o îndoială că singurul loc în care s-ar putea face transplant la ora asta este Spitalul clinic Fundeni. Există acolo dotarea, există specialiștii, sînt șanse. Chirurg fiind, aș vrea să ridic pe scurt o altă problemă, care nu mi se pare mai puțin importantă. Avem medici cu activitate foarte valoroasă, care nu sînt folosiți la randamentul maxim al capacității lor, din cauza unor șicane administrative. Am să dau un exemplu, vorbind despre ceea ce se întîmplă la mine în clinică. Mai tot timpul trebuie să trimitem două-trei persoane pe la diferite direcții din minister, în stînga, în dreapta, spre a procura materialele de care avem nevoie în munca noastră curentă. Mai normal mi se pare ca eu să nu ies din sala de operație și colaboratorii mei să-și piardă timpul bătînd pe la uși. Partidul și statul se preocupă să avem de toate. Și avem, există bani, există dotare, există practic ritmicitate, numai că în loc să vină funcționarii ministerului în spitale pentru a constata la fața locului nevoile imediate ale acestora, merg oamenii din spitale la minister, pierzînd o groază de timp. Lucrurile se desfășoară, după părerea mea, invers decît ar trebui. Pentru că tot se află aici un reprezentant al ministerului, i-aș recomanda să sugereze conducerii efectuarea unei testări, studierea mai amănunțită a nevoilor unităților sanitare, pentru ca ministerul să fie mai prezent în spitale și policlinici.

Radu Dobrescu : Cred că ministerul ar trebui să aibă în vedere și reconsiderarea rețelei de gastroenterologie care, chiar dacă de vreo doi ani se află pe un făgaș mai favorabil, la inițiativa Ministerului Sănătății, prezintă încă destule lacune. Noi, la Rîmnicu Vîlcea, datorită atenției organelor locale, am izbutit să ne procurăm patru endoscoape cu ajutorul cărora sîntem capabili de a diagnostica precoce, dar lucrurile nu stau la fel în toată țara. Aparatură prețioasă zace în unele centre medicale în loc să fie pusă la dispoziția spitalelor. De asemenea, cred că ar trebui reanalizată problema ierarhizării unităților sanitare, a competențelor acestora. În unele spitale, chiar teritoriale, lucrează oameni capabili care pot să execute intervenții de amploare, avînd la dispoziție și aparatura medicală necesară, procurată prin eforturi proprii. Din păcate ei nu pot să facă acest lucru, fiind legați de mîini și de picioare prin competențele medicale stabilite la indicația Ministerului Sănătății.

Ioan Pușcaș : Încep prin a mulțumi revistei „Flacăra", generoasă ca întotdeauna în ceea ce privește stimularea noului, cît și dumneavoastră, stimați colegi, pentru frumoasele cuvinte rostite la adresa activității colectivului pe care-l conduc, la adresa cărții recent tipărite. Firește, aș putea vorbi mult dar, folosindu-mă de ocazie, aș vrea să spun că specialiștii cu care am colaborat și cu care colaborez sînt, în majoritate, voluntari, medici de circumscripție sau de întreprindere din oraș. Pînă a ajunge la rezultatele pe care le avem, pe care unii le consideră foarte bune, dar pe care eu mă mulțumesc să le socotesc numai bune, am avut de învins numeroase piedici, legate de dificultăți administrative sau de invidia unor confrați, dar am reușit să trecem peste ele și pînă și această masă rotundă este o dovadă grăitoare că adevărul în care am crezut s-a impus. Nu numai prin perseverența și tenacitatea noastră, dar și ca urmare a atmosferei de principialitate și obiectivitate care domnește în această țară, condusă cu înțelepciune și neodihnă de minunatul nostru conducător, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Multe din problemele legate de disciplina noastră au fost discutate și nu are rost să le mai repet. Aș dori numai să înaintez cîteva propuneri. De pildă, 'cred că nu este normal ca „Medicina Internă," o revistă și așa redusă ca număr de pagini, să apară o dată la două luni. O dată la două luni ar trebui să apară o publicație de gastroenterologie, dacă nu de sine stătătoare, măcar ca un supliment al revistei de medicină internă. Organizarea rețelei naționale de gastroenterologie ar trebui, după părerea mea, urgent reanalizată la nivelul conducerii Ministerului Sănătății, ținîndu-se cont și de propunerile făcute în cadrul acestei manifestări.

VAIDEENI, o întîlnire la vatra dorului

De zile și nopți, Vaideenii coboară din munți. Din munții Căpățînei și de mai departe, din munții Lotrului. Satul are 30 de munți pe care își păstorește oile, cele peste 25 000 de oi cu care acum, cînd le pogoară în vale, pentru iernat, albesc versanții, ca în „Turmele" lui Eusebiu Camilar. Tălăngile sună metalic, turmele nu se mișcă, ciobanii sprijiniți în bîte, în lumina albă a dimineții, par niște stîlpi de piatră albă. Nu se grăbesc, de ce s-ar grăbi ? Pasul lor este ritmic, calendaristic, decis de mișcarea astrelor, de indeturnabile legi ale firii, de cosmicul armistițiu cu soarele ce zbicește cărările, cu ploaia care îmbracă în iarbă cîmpul, așternîndu-i sub botul oilor.

Dar acum, în aceste zile, s-ar zice că s-au grăbit. Oamenii, mai mult ca oricînd, s-au grăbit, s-ar zice, să ajungă în sat, turmele au plecat și pleacă spre văi, spre Banat, spre Bărăgan sau Dobrogea, date în seama doar cîtorva, unele îmbarcate în trenuri, acești moderni cărăuși ai transhumanței, împreună cu dulăii flocoși, uneori și cu caii mărunți și păroși, părînd, printre oi, niște capre mai răsărite.

La Vaideeni, acest vechi și celebru sat de păstori din marginea Vîlcei, de sub culmile Căpățînei, a început, la ceasul 10 al zilei de 10 septembrie 1978, o mare întîlnire — cea dintîi din istoria satului — a fiilor satului, adică a fiilor satului rămași în sat cu fiii satului risipiți în lume.

O sărbătoare cum în multe din satele noastre, în anii din urmă, s-au ținut, reînnodînd niște fire uneori sugrumate prin ani, cu jumătăți și sferturi de capete aruncate ades peste mari distanțe. O sărbătoare a dorului (-întem în leagănul „Învirtitei dorului" !), intraductibilul nostru dor, traductibil doar muzical, prin acea unduire de fluier a „Mioriței", prin acea legănată ducere în timp, spre capătul timpului, într-un adînc de timp în care pînă și timpul se pierde. O sărbătoare în care au răsunat, ca voci ale dorului, ca o chemare a timpului, a duhului strămoșesc, toate fluierele, aduse pe scena căminului cultural de ansamblul de fluieraș și băcițe al Vaideenilor, ansamblu cu numele „Mioriței", condus de un eminent fiu al satului rămas în sat, profesorul Vartolomei Todoci (ansamblu care, au aflat oaspeții, deține numeroase trofee, deține 14 premii cucerite la diferite concursuri din țară, cum și distincții obținute la Zagreb și Zakopane). O sărbătoare a reîntîlnirii fiilor satului, sub cîntecul „Învîrtitei dorului", cu vatra dorului, cu țărîna ce l-a iscat, cu casele părintești, cu copilăria și cu adolescența, cu acel prag al zborului în viață spre care gîndurile lor s-au întors mereu, ca spre o Arcadie.

Aparte, în multe privințe, sînt înșiși Vaideenii, cu istoria lor, cu tradițiile lor, împlinite în ziua contemporană, cu priveliștea lor de astăzi, cu deschiderea ei către mîine. E un sat a cărui poveste, zbuciumată, contorsionată, dramatică, cu prea grele, silnice opriri, cu prea sumbre, subterane retrageri în epoci de eclipsă, cu prea bruște, derutante mutări de sensuri sau de accent, ar putea acuza matca-i primară, adică acel centru secret, creator de ființă, de o aritmie care, precum vom vedea, sociologic și istoric se explică.

Trebuie spus că acest sat, ca și altele din nordul Olteniei, dar mai pregnant ca altele, nu e atît un sat oltean, cît transilvan. Localnicii, în cele mai tefere și mai cringoase familii, cele ce țin rostul satului, viața lui și puterea lui nu sînt vîlceni, ci o spiță mîndră a Mărginimii Sibiului, altoită cu oameni veniți din Alba sau din alte locuri ale Ardealului, înzi care, însușindu-și perfectul simplu, n-au renunțat la țichia neagră din creștet, nici la straiele albe închenărate cu negru, aceste straie de o demnitate sacerdotală. Ca și portul, ca și obiceiurile, ca și datinile, ca și cîntecele și horele (care-s cele de peste munți : „Învîrtita", „Hațegana", „Jiana"), ca și artele (inclusiv culinară), arhitectura caselor e transilvană, mai puțin albul zidurilor, ce a înlocuit siniliul din satele strămoșești. Un neam în alb. Un neam în straie albe, trăind între case albe.

Acești oameni au pogorît de dincolo, de peste munți, în cîteva succesive valuri, începînd de la mijlocul celui de-al optsprezecelea veac și pînă la începutul veacului următor. Au pogorît, după însingerate răscoale și aprige judecăți cu grofii și nemeșii, abandonîndu-și vetrele, pe care nu le mai puteau apăra, dar luînd cu ei, în suflete, aceste vetre, cu tot miracolul lor de vechime, de dăinuire, de putere, de duh. Au pogorît, pe confidențiale cărări, pe acele tainice „lăsători" ale munților, ca să-și păstreze ființa, ca să reîmproprietărească, în zări mai prielnice, cuvintele românești oropsite, credințele osîndite în temnițe, cîntecele puse-n obezi, ca să păstreze albul imaculat al veșmîntului, ca să apere acest alb, simbol al incontingenței lor cu teluricul, cu accidentalul unei sumbre istorii, ca pe-o bazilică albă a datinei, ca pe-un luminos zid al ființei. N-au putut coborî cu multe turme, au străcurat peste munți doar puține oi, au pogorît, deci, săraci, bogați doar în mîndrie și în dîrzenie, întîlnind aici, niște oameni la fel de săraci, niște „rumâni", robi ai moșiei Bistriței, oamenii străvechi, cu un sat atestat în hrisoave la 1504, cu rădăcini ale vieții străbătînd din adînc de timp. Oameni străvechi ca și ei, săraci ca și ei, cu care s-au însoțit, incorporîndu-i lor, luptei lor, chemîndu-i la bătălia pentru ființă, pentru mîndrie. O bătălie care începea de la nimic, dintr-un punct, cum spuneam, de îngheț istoric, de oprire sau eclipsă a vieții, de suspendare a proceselor ei fierbinți, de pierdere a unei moșteniri seculare, a unei străvechi agonisite vitale. Într-o vreme în care cei din Sălișe, din Mărginimea Sibiului (sat din care, ca și din Rășinari, Tilișca sau Jina, au pogorît aici numeroase familii), își trimiteau feciorii la marile universități ale Europei, ca să-i facă oameni cu carte, în scopul unui apostolat național și social, cei din Vaideeni abia își scoteau „la drum" (adică la actuala șosea de asfalt) mărunțele case ascunse prin văgăuni, abia vedeau cum pe drumul acesta (evenimentul se petrecea la începutul veacului) se ivește prima „căruță brașovenească", armată cu fier, nu cu lemn de gorun uns cu păcură. Școala, în Sălișe, este încă din 1616, în Vaideeni ea s-a deschis cu mai bine de două veacuri și două decenii după, în 1839. Oamenii, prin acești munți pustii, au trudit din greu, ca să-și refacă, într-un timp istoricește scurt, un rost, o viață, o speranță de viață, ca să suie cu ele muntele vremii, în răspăr, nevoindu-se a smulge din calea plugului și a turmelor de mioare bolovanii împotrivirilor de tot felul, pînă la culmea pe care se află astăzi.

Astăzi, ei se află pe o culme. Astăzi, acei fii ai satului care n-au mai călcat demult prin sat au păsit pe asfaltul șoselei, prin satul proaspăt, cu inocența unor proaspeți călători, pe un tărîm pe care, parcă, nu-l cunoșteau. Cei ai locului au observat (desigur, amuzîndu-se nițel) aerul lor uimit, intimidat, nesigur, efortul lor de a recunoaște locurile, niște locuri care s-au transformat din temelii.

Vaideenii, în acest ceas istoric al devenirii sale, este una din cele mai mîndre, mai proaspete, mai bogate așezări ale Vîlcei, între priveliștea sa de ieri și cea de azi existînd, desigur, o relație de continuitate, dar mai ales de surprize, o relație de certitudini, dar mai ales de neprevăzut, de competiție a duratei, cu un cuvînt, dar o competiție în care pregnant și predominant este nouă. Un sat ce și-a sporit ciopoarele de oi (are acum peste 25 000, va avea în 1980, potrivit planului dezvoltării economiei, aprobat de întreaga obște, peste 36 000), un sat de oieri, dar și de bouari (bovinele Vaideenilor sînt peste 2 400), ceea ce, la o populație de 3 000 și ceva de suflete, vădește o forță, o bogăție, cucerite cu rîvnă, cu aspru zel, într-un timp, pentru prima oară, prielnic omului, muncii lui, dreptei răsplate a muncii lui. Un sat în care se face păstorit modern, se face, practic, zootehnie, se bate monedă pe calitate, un sat cu păsuni model, cu turme model, „selecționate", turme de oi din rasa turcană albă, din care, de la un timp, se păstrează doar exemplarele de maximă productivitate, propuse ades unor trofee de performanță. Anual, un „tîrg-expoziție de turcană albă", care se ține la Vaideeni și la care participă ciobani și specialiști din multe locuri, oferă astfel de trofee (cucerite, de regulă, de cei ai locului) pentru cea mai gustoasă brînză, pentru cel mai voinic berbec, pentru cea mai grasă și dulce carne, pentru firul de lînă cel mai bogat și cel mai lung. Satul livrează, anual, la contractări, 110 tone de carne (din care 80 pentru export), laptele și derivatele lui sînt valorificate prin fabrica de produse lactate de la Hurez, care-i la cîțiva pași, tot la Hurez se va duce și lîna, la noua fabrică de stofe de mobilă. Poate, zic cei ai locului, o industrie care să fructifice munca lor și produsele lor se va planta chiar aici, așa cum, poate, actuala secție a liceului din Hurez, ființatoare la Vaideeni, secție cu profil mecanic, se va schimba, oferind fiilor satului un învățămînt cu accent pe zootehnie, mai apropiat de tradiția locului, de știința oamenilor, de înclinațiile lor.

Un sat care, rostuindu-se prin hărnicie, arată frumos, fiindcă și sufletul lui este frumos, fiindcă oamenii, azi, mai mult ca oricînd, au puterea de a-și trece sufletul în priveliște, în înfățișarea satului și a caselor, într-o calitate a vieții nouă, vecină cu cea urbană, deși Vaideeni este un sat (și va rămîne un sat !). Dar un sat cu o densitate urbană (cei 3 000 și ceva de oameni ocupînd o vatră de circa 3 kilometri pătrați), cu edificii de ținută urbană, cu pretenții și exigențe urbane. Un sat foarte „sat", cu munții aproape, cu cerul aproape, cu ulițe răsucindu-se în largi, visătoare volute spre munți, spre cer (dar toate aceste ulițe sînt pavate, modernizate), un sat cu case în arhitectură tradițională ardelenească (dar din ele, după cum arată B. Morăreț, primarul comunei, în cuvîntul rostit la întîlnire, peste 250 sînt noi, ridicate în ultimii cîțiva ani, toate cu băi, cu apă la robinet, multe cu instalații de termoficare). Un sat cu liniște, cu multă liniște, un sat în care juncanii timpului par, uneori, a se fi oprit, îngenunchind blajin pe bătrînele ulițe și făcînd, cu răsuflul lor greu, să fumege munții Căpățînei, să aburească apele Luncavățului. Dar un sat care s-a împodobit, doar în niște ani, cu toate atributele de civilizație ale epocii, cu electricitate, cu asfalt, cu sedii de nouă economie, de nouă cultură, cu școli moderne, cu magazine moderne, cu cămine culturale moderne, cu cinematograf, cu dispensar, cu canalizare, cu complexe amenajări hidrotehnice, de regularizare a văilor și torenților scăpați din munți. Un sat care, rămînînd mai departe „sat", își aduce fără orgoliu (anonimatul fiind însăși condiția satului !) prețioasa încărcătură de muncă, de hărnicie, de frumusețe, de geniu, în cadrul dinamic al societății moderne, adică aducîndu-și propria sa contribuție de dinamism, de modernitate, dar aducînd și un viu, foarte viu spirit al veacurilor, ridicat astăzi la o nouă strălucire. Totul, în Vaideenii de azi, este nou sau devine nou, capătă alte înfățișări și alte ritmuri, și dacă undeva, pe apele Luncavățului, mai bate moleom și adormitor o pîvă, iar lîngă ea învechește o moară de lemn, ele, peste puțin, vor deveni, restaurate, doar niște documente etnografice, niște obiecte de artă și tehnică rustică din viitorul muzeu al satului. Fiindcă totul, în acest sat, va fi nou, veche rămînînd doar cartea lui. O carte care, totuși, nu-i chiar atît de veche (nu-s decît două veacuri de la așezarea pe-aici a transilvănenilor !), dar e o carte grea, grea de mierea temeiniciei faptei, a cărei arhicristalizare dă paginilor o tărie de rocă. Dintr-o asemenea rocă s-a clădit nu numai o așezare mîndră, ci și o spiritualitate.

Fiii satului, reîntorși în sat, s-au regăsit între pereții unui sat mai înalți, mai teferi, mai împodobiți ca niciodată. Sigur, ei nu s-au întors într-un eden (decît, poate, în cel al copilăriei, raiul vîrstei), priveliștea și biografia acestui sat, ca ale tuturor satelor românești, sînt încă în lucru, încă mai sînt discrepanțe, încă mai sînt contradicții, dar noutățile domină, sub complexe și adesea copleșitoare înfățișări. Printre noutăți — înșiși ei, fiii satului. O statistică a celor plecați (așa cum ne-a prezentat-o chiar un „plecat", un distins fiu al satului, economistul pensionar Ion L. Apostoloiu din București, fost director general în M.I.U., președintele comitetului de organizare a întîlnirii) arată că acești Vaideeni au dat țării un număr de muncitori, de intelectuali, de specialiști în diferite domenii, cu totul impresionant, în raport cu cifra populației, ca și cu tinerețea așezării. Satul a dat, spune statistica, 366 muncitori specialiști (laminoriști, operatori chimiști, strungari, lăcătuși mecanici, energeticieni, mecanizatori etc.), marea majoritate cu studii liceale și post-liceale, 57 ingineri, 63 profesori (inclusiv cadre universitare), 29 economiști, 15 juriști ș.a. Mulți dintre ei sînt oameni importanți, pe unii i-am întîlnit, alături de Ion L. Apostoloiu, printre membrii comitetului de organizare, cum ar fi ing. Nicu Andreescu, directorul general al Institutului de reactori nucleari din Pitești, ing. Dumitru Gheorghescu, șef de șantier la Tg. Jiu, Al. Întorsureanu, cunoscut operator de film, ing. D. Vinereanu, directorul Întreprinderii „Industria liniei" din Timișoara, profesorii pensionari Ion Moinea, din Hurez, Adam Toma Băncescu, din București, toți neam de ciobani, cu strămoși ciobani, alături de oameni ai satului rămași al satului, ca învățătorul pensionar Ion N. Stănușescu, profesorul Solomon Luca, directorul școlii generale, Nicolae Ștefu, vicepreședintele consiliului popular comunal. Dintre cei plecați, dintre cei întorși în aceste zile, cei mai mulți, covîrșitoarea majoritate, au pornit ca să cucerească lumea — ca să ducă orașelor forța lor, prospețimea lor, sănătatea lor, cromozomii sau viața acestei lumi de păstori, atît de nobilă, de teafără, de robustă — în acești ani, pentru prima oară prielnici celor „de jos", de la „talpa țării", în acești ani ce, pentru prima oară, li s-au deschis spre învățătură și spre cunoaștere. Și toți au răzbit, au cucerit, s-au impus, punînd la bătaie munca, punînd la bătaie acea mare a lor avuție, cea mai mare din toate, care este inteligența, care a fost, din veac, arma lor, ascuțită de lupta cu vremi ostile, străpungînd, ca expresie dinamică a obștii, prin toate acele vremi, fierăstruind munții împotrivirilor, imobilizînd violența rapace a celor tari, denunțîndu-le infirmitatea istorică, impunînd primatul unei însușiri umane — și, prin ea, al unei colectivități umane — de care viitorul a trebuit să țină cont. Cel ce ne spune toate acestea este profesorul Solomon Luca, unul din inimoșii organizării întîlnirii cu fiii satului și unul care, fiind de vreo 18 ani în fruntea școlii din Vaideeni, îi știe bine pe fiii satului, știe bine tot ce pot ei. Tatăl lui, Ion N. Luca, azi în vîrstă de 83 de ani, rapsod și poet popular cu lauri la numeroase concursuri, n-a putut, la vremea lui, să învețe carte, a rămas lîngă oi, deși dragostea lui de învățătură, inteligența, talentul și harul lui l-ar fi hărăzit, poate, unui alt destin. Luca-fiul, ca și alți fii ai satului, a avut alte șanse, ținînd de șansa satului românesc și a fiilor lui în anii socialismului. Inginerul hidrotehnician Dumitru Bălușă, din București, arhitectul Ionel Gheorghescu, tînărul economist Octavian Apostoloiu, tînărul matematician Marian Zăvoi, de la Institutul de cercetări și proiectări automatizări (I.P.A.) din București, împreună cu fratele său Adam, cibernetician la Pitești (ambii, feciori ai unui cioban cu zece copii), Adam Crăciunescu, student la Brașov, la silvicultură, Anișoara Crăciunescu, studentă la Timișoara, la medicină, Dumitru Crăciunescu, student la Brașov, la matematică (tustrei, copiii lui Adam Crăciunescu, cioban în sat, bun cioban, unul din permanenții abonați la trofeele tîrgului-expoziție, care cioban doar pe acești trei copii îi are, care sînt toți trei studenți), au plecat ca să cucerească lumea într-o epocă ce le-a sprijinit urcușul. Au plecat dintr-un sat care nu le-a jelit plecarea, care, mai mult, s-a mîndrit cu plecarea lor, s-a mîndrit, cum zice poetul, că nu-i mai are, investind în ei, în zborul lor din această țărînă, tot dorul lui vechi de înălțări și de împliniri. Și umplînd, în același timp, golurile ivite, refăcînd satul, făcîndu-l mai bogat, mai plin, și făcînd, în același timp, copii, mulți copii, ca să umple cu unii stînele, casele noi, satul nou, ca să-i trimită pe alții orașelor. Anul acesta, aflăm, nu mai puțini de 48 de băieți și fete din Vaideeni au bătut la porțile facultăților.

Există o inimă, o mare inimă a satului românesc, care e inima vechii țări, care bate, din veac, adunînd din adînc pulsații, risipindu-le generos către toate zările, readucîndu-le împovărate cu un spor de ritm, cu un spor de semnificații. Am auzi-to — puternică, clocotind de viață — în Vaideenii Vîlcei, într-o dimineață de septembrie. Nu era o inimă, ci era o țară.

ILIE PURCARU ■

Se dedică acest reportaj sporului, legămîntului ținut, veșniciei care, toate la un loc, se cheamă

TIMIȘOARA

(Urmare din pagina 1)

mișoara e și bătrînă și e și tînără ; e o cetate a cîmpiei, a florilor, a industriei, a oamenilor. Are un certificat de naștere eliberat abia în 1266, deși ivirea ei în istorie se știe încă la capăt de eră nouă. Zurobara — așa-i ziceau dacii și romanii — este amintită și de Ptolemaios din Alexandria, la anul mic 150, și de Griselini, celebrul călător prin Banatul medieval.

— De ce Timișoara ? De la riul Timiș. În pusta asta, cîndva mlaștinoasă, fund de mare uscată, Thetys, apele Timișului și Begăi, unele izvorîte din poalele Semenicului, altele din Poiana Ruscăi, se uneau sub dealurile Lucareților și curgeau de-a valma, aiurea, fără albii stăvilare, spre miazănoapte, spre Mureș, îmbrățișîndu-se a prăpăd ud... În orașul cel mare, atunci mic, brusc, apărea un fir blînd, leneș, ce-l încolăcea în șanțuri străjere, aparent fără amonte, fără aval. Curgînd, apa stătea.

— Se credea că e Timișul. Apele, cele două, au rămas îngemănate în sintagma „Timișoara, orașul de pe Bega". Cum suna, oare, Begașoara ?! Chiar straniu.

— Ca orice nume, întrebuințat, ni se părea firesc, fiindcă istoria și tradițiile le rînduiesc pe toate. Ea ne dă nume și rost de ființă, ca și Banatului, unde, se știe din străfunduri, a fost cîndva întîia deltă a Dunării, pînă ce Cazanele s-au ros de trecușul apelor și, tocite, au așezat fluviul pe un drum fără pulbere și fără întoarcere — spre marea mutată în căldările veșniciei.

— „Timișoara, popas de desfătări și hodină, teatru al dramelor de coroană, reședință strălucită, adăpost năpăstuit de urgii singeroase, schimbat în lăcaș de murdărie orientală cînd Islamul își chemă, timp de mai bine de o sută de ani, de pe minarete, credincioșii ce înecaseră toate cîmpurile Banatului —, Timișoara tuturor amintirilor o întîlnești dacă ocolești încetișor străzile liniștite ce duc de la Castelul roșu al lui Huniade prin fața cazărmilor bănățene, a caselor vechi de piatră, către ruine, către porțile dărîmate ale cetății (...). Dar eu nu vreau să ascult poveștile ruinelor astă seară".

— Ruine nici că mai sînt. Orașul nou a ieșit din inima și chingile cetății ; ziduri noi pe cele vechi — suiș al vremii verticale.

— „Bate luna plină pe aleile Begheiului și terasele și grădinile pun salbe de lumini pe-ntunerice".

— Sînt, acestea, două fragmente frumoase din „Scrisori bănățene", de Cora Irineu, o călătoare singuratică prin ani '20, o scriitoare uitată. Iar Dinicu Golescu însemna cu o sută de ani înaintea ei : „este un oraș mic, în cetate, dar vrednic de descriere pentru frumusețea caselor, uliților și a curățeniei. Căci toate casele sînt mari deopotrivă, iar nu printre cele mari mici de tot, care aduc urăciune la vedere"...

— Prin veacul 17, un călător turc, Evliya Celebi efendi, globetrotter vreme de 50 de ani pe cărările nemărginitului imperiu, ne-a lăsat o monografie completă, o carte a cărților despre Banat. Cîteva rînduri, numai, amănunțite : „orașul este vestit prin pîinea sa, prin plăcinta cu unt, plăcinta cu mere, ciorba neagră, varza și dovleceii umpluți... Dintre băuturi sînt vestite vișinata și miedul".

— Avea Timișoara, la 1660, cam 14 000 de suflete ; luminatul efendi vede cetatea „astfel așezată încît seamănă cu o broască țestoasă culcată în apă ; cele patru turnuri stau ca cele patru picioare, cetatea interioară i-ar fi capul, iar corpul este cetatea în totalitatea ei...". Și : „este așezată pe un pămînt înverzit, mănos și e înconjurată de grădini și parcuri de trandafiri ; pe acerte cîmpii nu se află piatră nici măcar cît un bob de fasole"".

— Răscruce de drumuri, loc de popas, leagăn de istorie zbuciumată. Ar merita știută mai adînc drama lui Ahtum, urmașul voievodului Glad, trădat de Chanadinus, un ostean de-al său, care rîvnea puterea amăgitoare promisă de regele Ștefan I al Ungariei. Banatul intră sub tălpi de imperii și regate.

— Învinsul de la Posada, regele Carol Robert d'Anjou, își mută curtea și curtenii la Timișoara, de la 1315 la 1325 ; vine vremea lui Iancu de Hunedoara, comite aici, care reface castelul și cetatea ; sînt cinci sute de ani de cînd comite de Timiș a fost înscăunat viteazul Pavel Chinezul, spaima pofticioșilor de teritorii, care încurajează colonizarea a 25 000 de sîrbi ; aci se încheie, tragic, marele război țărănesc condus de Gheorghe Doja, rămas pe tronul istoriei și martirilor neamului de la data de vară aprinsă 20 iulie 1514 ; la 1552, turcii încep o stăpînire de un veac și jumătate, întreruptă de trupele imperiale de la Viena și, tot așa — trecînd prin colonizările habsburgice, prin Revoluția de la 1848, prin firul roșu al Asociației generale a muncitorilor din Timișoara, 1868, prima grupare marxistă din România — uriașul calendar al timpului scurt își îndreaptă filele spre adevăr și triumf : 1 Decembrie 1918.

— Din marea carte a urbei, evenimente : 1857 — primul oraș din țară iluminat cu gaz aerian ; 1869 — al cincilea oraș din lume în care circulă tramvaie trase de cai ; 1884 — întîia așezare din Europa cu iluminat electric, cu becuri și nu lămpi. La mijlocul secolului trecut, industrie erau : trei tipografii, fabrici de creioane, tutun, cărbune de oase, spirt, ulei, lichior, oțet, bere, șapte mori...

— Interesant ar fi de evocat epopeea asanării mlaștinilor, limpezirea și cumințirea apelor Timișului și Begheiului, construirea stăvilarelor, ecluzelor, minune a epocii de pe la 1720, ridicarea cetății de piatră — azi veche și fragmentată, ivir a orașului nou, clădirile monumentale, piețele, parcurile

— E dificil ca, printr-un monolog... dialogat, să ieșim din monotonia tiparului ; e necesară o trecere fireascâ de la trecut la prezent, redînd, abia acum, dimensiunile marelui oraș. Cită sugestie, cîtă poezie în excelentul reportaj TV al lui Nikolaus Berwanger, un mîndru fiu al Timișoarei. Însuși titlul dă drept de referință : „Am băut apă din Bega".

„Tovarășe primar Radu Bălan, vă știu programul de muncă : 6,30—22. Zi luminâ, ca în agricultură. Fiindcă sîntem

veșnici, pot „trăda" că la fereastră dv. întunericul se lasă mult mai tîrziu decît deasupra acoperișurilor. De ce această veghe ?" „Din cele două griji mari — dezvoltarea economică și creșterea masivă a populației — decurg toate celelalte, importante și ele, zilnic în ipostaze diferite, la un loc : munca și viața. Altfel spus : uzinele, șantierele, casele, străzile, tramvaiele, magazinele, parcurile, școlile, facultățile". „Să luăm, bunăoară, casele". „Numai pentru acest an sînt prevăzute circa 8 000 de apartamente. Gîndiți-vă că 8 000 de familii, formînd populația unui oraș cît Jimbolia, vor petrece Revelionul în case noi. Adică vor fi oameni fericiți. Și eu, ca și toți cei de la primărie, ca și constructorii, vom împărtăși bucuria lor, calitatea vieții lor". „Ziceați de creșterea masivă a populației". „Timișoara n-a fost întotdeauna un oraș de 300 000 de locuitori. La 1900 avea nici 59 000, la 1948 — 112 000, la 1975 — 213 000, la 1980 se preconizează 307 000... Așa se explică apariția noilor cartiere, orașe confortabile, civilizate, cîndva loc de mahalale sau mlaștini : Circumvalațiunii, Valea Giroculul, Calea Șagului, Tipografilor, Calea Lipovei și celelalte. Așa se explică avîntul economic, noile întreprinderi, începînd cu platforma industrială de pe Calea Buziașului". „Ce produce astăzi Timișoara ?" „Macarale, motoare, poduri rulante, memorii de calculator, aparate electrice de măsurat, tractoare, lacuri și vopsele, mase plastice, mașini-unelte, prefabricate din beton, mobilă, tricotaje, încălțăminte, cărămizi și blocuri ceramice, confecții, carne, brînzeturi, dulciuri, zahăr, conserve, prin ramurile construcții de mașini, chimie, industrie alimentară, industrie ușoară". „Consultînd cîteva cărți de istorie a orașului, constat că anii din urmă au condus la împliniri multiple...". „Iată : din 1975 și pînă în anul acesta, valoarea producției industriale a crescut cu 8,1 miliarde lei, cu 9,2 miliarde la producția netă, iar investițiile, de la 2 miliarde, au ajuns la 4 miliarde" „E mult ?". „Intîi, creșterea e fără precedent. N-am calculat, dar cred că suma echivalează cu toate investițiile din secolele trecute. De cea mai mare însemnătate în dezvoltarea multilaterală a orașului au fost vizitele de lucru efectuate de tovarășul Nicolae Ceaușescu, care a dat indicații, orientări și soluții deosebit de valoroase în toate domeniile de activitate social-economică, în sistematizarea Timișoarei. La înălțimea comandamentelor politice actuale, strădania tuturor: transformarea cantității într-o nouă și superioară calitate a muncii și a vieții". „Unde ați fost astăzi?". „Prin oraș. Am vizitat șantierele de la Solventul, Detergenți, Tehnometal, Azur, școlile noi din str. Dimbovița și Circumvalațiunii, căile de acces, drumurile, cîteva blocuri, un nou pod peste Bega".

— ...Pulsul șantierelor se contopește cu cel al orașului însuși — mi-a mai spus întîiul cetățean al urbei, vrednicul om și primar tînăr, inimă cu bucuria a 300.000 de inimi.

— ...Podurile — punțile inimilor. Numele lor: Decebal, Traian, Mihai Viteazul... Bătrîn și uitat, stă aplecat peste Bega un pod desenat chiar de Eiffel. Mai sus, în centru, o măreție a simplității liniilor netede : podul Michelangelo. În preajma lui, Parcul Rozelor — ce tocmai mor în prag de toamnă seacă — e leagăn de amintiri nicicînd uitate, rost de promenade de moși și prunci, început de vieți paralele. Orașul e în parc, parcul e în oraș.

— Glăsuiesc, tainic, masivele ziduri-martor ale cetății de odinioară, dărîmată în pripa unei sistematizări dictate acum o sută de ani. Cîtă istorie stringe la sînu-i un nume singur: Timișoara... Orașul avea chei și porți și șanțuri și tunuri și creneluri și metereze; era închis ca un lăcat, era broască țestoasă, o carapace — a scris acel efendi, mărșăluitorul prin efemer... Arhitecții ar fi știut să ridice, alături de bastioane semețe, beton și sticlă, unindu-le pe vecia duratei noastre.

— Ce-a rămas din „dosarul" cu monumente? O zestre fragilă. Se leagă, aici, cuvintele lui Lucian Blaga, referitor la barocul etnografiei românești; simbolic, tot Timișoara stă în inima Banatului, iată fragmentul: „Nici una din provinciile românești nu are o cultură etnografică, anonimă, populară, atît de diferențiată ca Banatul, dar în același timp nici una din provinciile românești n-a dat relativ așa de puține personalități creatoare ca Banatul". Era un adevăr al începutului de secol...

— Monumentele eternității : Primăria veche, ridicată „în timpul de groază sub Ibrahim Ehan Hedsa", 1675, Bastionul, Castelul Huniazilor, Palatul Dejan (De Jean), Teatrul Național, Palatul Dicasterial, cel cu patru sute încăperi, în care istoria s-a jucat de-a istoria, marionetizînd-o. Prefectura veche, Copacul de fier al ucenicilor, Lupoaica dar al Romei, Bustul lui Eftimie Murgu, sculptat de Romul Ladea din bronz nemuritor, întreaga piață a Unirii, în stil baroc ori rococo — pe aci a patinat vremea și s-a iscălit, zgîrcită.

— Ca număr și rost, monumentele de azi le întrec pe cele dinainte, fără să le sufoce. Pe toate la un loc. Ci le scoate la lumina magistralelor anilor numiți „ai noștri". Al luminii. Bătrîna și săraca Timișoară le-a asimilat pe rînd, spre dăruire. Le știm tot „ale noastre" și tot bastioane : Universitatea, Institutul de sudură, Facultatea de electrotehnică, Institutul de agronomie, Spitalul județean, Întreprinderile Electrotimiș, Tehnometal, Spumotim, Detergenți, TAEM, pasajul din Calea Șagului, complexul Continental, magazinul universal Bega, noile cartiere, noile bulevarde, noile poduri.

— Mă plimb, bunăoară, prin Circumvalațiunii, un orășel apărut între Cetate și Mehala, unde se ridica un val circular și, mai apoi, bălării și băltoace. La întîmplare, intru pe strada Frasinului și mă opresc la un bloc, E-2; citesc numele locatarilor: Păuna, Roșu, Palaghian, Dragomirescu, Tury, Marincov, Grubisitsch, Brașoveanu, Goldstein, Schleich, Pierre. Pe o singură scară; pe aceeași scară a unei patrii comune, a unor împliniri comune. Timișoara este orașul în care curent se vorbesc și se înțeleg cel puțin patru limbi, în fabrici, pe stradă, în școli, în prăvălii, la teatru, la meciuri. E un oraș cu poliglоți, dar nu străini, ci vorbitori ai aceleiași limbi a muncii și a vieții înfrățite.

— Personalități creatoare, astăzi, replică la șirul subțire început de Vicențiu Babeș, C. D. Loga, Al. Mocioni, Traian Lalescu sau Sabin Drăgoi, sînt oamenii de știință și cultură nouă, cărturarii și savanții, căutătorii și descoperitorii de taine și frumuseți utile. Timișoara îi știe, țara îi cunoaște, lumea îi recunoaște. Pe acad. Ion Anton, rectorul Politehnicii, acad. Dan Mateescu, prof. dr. doc. Pius Brînzeu, prof. dr. doc. C. V. Oprea, dr. ing. Dan Teodorescu, prof. dr. ing. Traian Sălăgean, directorul Institutului de sudură, prof. dr G. L. Tohăneanu, matematicianul Mircea Reghiș, inventatorul Vasile Boicl, dirijorul Nicolae Boboc, tălmăcitorul Franyo Zoltan, scriitorii Ion Arieșanu, Anghel Dumbrăveanu, Nikolaus Berwanger, Vladimir Ciocov, graficianul Vasile Pintea, șahista Gertrude Baumstark... Zilnic, măcar, văd cum cîțiva dintre ei dau binețe zorilor și, continuîndu-și opera, încep truda creației, cu mintea, cu brațul, cu inima. El, fiecare, sînt îndemnul forței celorlalți, al tuturor, chezășia cîntării omului. Fapta lor capătă drept de autor; a semenilor — se alătură, înălțată din anonimatul fertil.

Și acum eu.

Pe bulevardul 23 August, la numărul opt, stă, mîndră, o clădire ca oricare alta. Îi trec pragul zi de zi. Ne întîlnim, muncind cu condeiul și patima meseriei gazetăriei comuniste, ne sfătuim, ne ajutăm, ne înțelegem, colegi și prieteni, oameni, cu numele mic și numele mare scrise clar și răspicat, în coloane de ziare: „Drapelul roșu", „Neue Banater Zeitung", „Szabad Szo", „Banatske Novine", alături de subredacțiile „Scînteii", „Scînteii tineretului", „Neuer Weg". Sintagme ale unei realități ce se citește și trăiește pe orice scară a oricărui bloc — știu -nu numai poștașii.

Auziți? Sînt păsările din Delta Dunării care pleacă în țările calde

— Dumneavoastră știți ce a pățit tovarășul Mihăileanu ?

Ne întreabă Maria Popescu, muzeograf principal la Muzeul Deltei Dunării care, însoțindu-ne, a părăsit atmosfera oarecum închisă a instituțiilor de acest gen și s-a avîntat, după o expresie intîlnită și la Tulcea, pe tărîmul fertil al faptului concret. De astă dată, expresia vrea să însemne apă, Dunărea, fluviu cum este bine să reamintim astăzi cînd de la deschiderea anului școlar au trecut 5 zile. Șalupa pe care ne aflăm se numește „Proiectantul" și nici nu ne mirăm botezarea ei așa și nu altfel din moment ce aparține Direcției județene de difuzare a filmului. Dorim desigur să aflăm ce a pățit tovarășul Mihăileanu dar socotim că este mai prudent ca aici, pe o Dunăre limpede ca-n zilele ei bune, să întrebăm, pentru început, „care Mihăileanu". Gheorghe Bîră, muzeograf și dînsul la același muzeu, care de asemenea ne însoțește, se lasă privit întrebător în ochi dar nu răspunde. Are trei copii acasă și plin de sîrg ne destăinuie că acela mai mic avînd trei ani și jumătate obișnuia ca în prima copilărie să mănînce pereții deoarece „fiți atent, tovarășe reporter, huma este dulce și ei avea nevoie de calciu". Am precizat că în aceasta, în gestul copilului tovarășului Bîră nu trebuie să vedem neapărat un semn de respect pentru instituția care aici cel puțin, vorbim despre București, se numește ICRAL. Dar această afirmație se pierde pe întinsul apelor. Dar ce nu se pierde pe apă ?

Atît în dreapta cît și în stînga, dar cinstiți fiind trebuie să spunem că mai ales, cu deosebire, pe dreapta se văd pescărușii — spre deosebire de aceia prezentați de Studioul cinematografic „Alexandru Sahia" aceștia sînt mici și destul de triști — stîrci și din cînd în cînd, cam la o milă — zărim și cîte o egretă mică.

Comandantul șalupei, habar n-avem de ce dar cei din Tulcea obișnuiesc să spună tuturor ambarcațiunilor de acest gen „Jonson", a dat de curînd examen de pilot categoria a II-a și, drept ca o efigie la cîrmă, ne asigură că este ultima sa cursă pe această micuță navă. Pe cele mari, pe care voi trece — afirmă — este alt confort, ai cabina ta, ai bucătar, ce să mai vorbim ? Dar chiar și lipsiți de știința portretizării, necesară totuși reportajului, ne vine în cap că „Proiectantul" este condus de un bărbat de ai impresia că l-ai mai văzut și ieri pe faleză sau pe la o farmacie. Vrem să spunem că era o figură comună și figură comună, cum bine se știe, poți avea și cînd ești bărbat frumos, la cîrmă.

La Maliuc, acostăm, bem o cafea în restaurantul cu același nume, vedem, cum să nu ?, obișnuitul grup organizat prin O.N.T. servind micul dejun, și înainte de a ne permite să atacăm frontal tema reportajului nostru — pleacă, știați cetățeni, în fiecare an păsările deltei, pleacă și berzele orășenești și comunale și, vai, între două fapte de muncă, între un drum la ICRAL și o ședință nu vedem, nu avem timp, nu ne interesează foarte mult — ca ce este trist căci aceste păsări sînt natură, sînt viața de care ne îndepărtăm — ei bine, înainte de a începe Maria Popescu ne întreabă :

— Dumneavoastră știți ce a pățit tovarășul Mihăileanu ?

Nu. Notăm în carnetul pe care îl avem și acum în față că știința despre viața și moartea păsărilor se numește ornitologie, parcă am mai auzit, și că aceasta este o ramură a biologiei. Delta noastră, frumoasa noastră deltă, are o suprafață relativ mică, dar ce vegetație, ce specii de păsări ! Zonele de vegetație sînt diferite, adică de luncă, de stepă și, firește, o întîlnim și pe aceea specifică nisipurilor. O curiozitate — cu care se mîndrește și tovarășa Maria Popescu și tovarășul Gheorghe Bîră — este grindul Letea având o pădure cu stejari brumării, frasini pufoși, plante agățătoare — specific pădurilor subtropicale. Chiar și acest cuvînt „subtropicale" ne cam doare la scris, nu l-am mai caligrafiat demult și asta dovedește că da, gesturile naturii ne dor tot mai puțin, nu avem întotdeauna răbdarea și știința să ne cumpărăm rucsac și bascheți și înscriși în „Cercul drumeților" s-o luăm la sănătoasa în păduri sau peste dealuri să vedem și noi că primăvara cerul țipă, căci păsările se întorc, iar toamna același cer rămîne cer — adică gol. Păsările au plecat în formațiuni despre care acest reportaj va vorbi la timpul cuvenit.

— Noi vom merge pe lacul Fortuna — o mare rezervație naturală — dar asta nu ne împiedică să vă întrebăm cînd anume încep să plece păsările ? Ei, ne și mirăm că nu ni se spune așa, ele pleacă eșalonat începînd cu jumătatea lui august. Păi, știți ce s-a întîmplat anul trecut în Tulcea cu ocazia defilării în cinstea zilei de 23 August ? De această dată ni se spune : coloanele înaintau spre tribună, mulți dintre tați își aveau tinerii copii pe umăr, femeile erau îmbrăcate multicolor — parcă și vedem — și deodată, deasupra sufletelor tuturor s-au văzut cu ochiul liber berzele plecînd. Celebrul „V" format de berzele în zbor a fost urmărit cu toată nostalgia și ar fi fost poate momentul ca aceia purtați pe umăr să coboare și să intre în coloane. Era ceva pur ca însăși copilăria. Defilarea s-a desfășurat, tovarășe reporter, cu un și mai mare entuziasm, cu o și mai mare încredere în ceea ce este bun și frumos.

Ajutorul comandantului „Proiectantului", mecanic de meserie, află și dînsul că atunci cînd se spune „vezi că vine barza", lucru care te duce cu gîndul la maternități, ei bine, atunci afirmația aceasta nu are nici o acoperire științifică. Poate că ar fi ceva. Adică ? Vedeți dumneavoastră, berzele s-au apropiat cel mai mult de om. În Delta Dunării — conform unui recensămînt efectuat timp de 20 de ani — există aproape 300 de specii de păsări. Nu, nu se poate afirma că de la an la an numărul lor crește, în nici un caz.

— Uitați-vă, vedeți ? Da, desigur.

— Este un plaur.

Și cum vă spuneam, programul zilnic al unei păsări ar fi acesta. Adică, stați, nu notați, căci una este cînd n-au ieșit puii și alta cînd au ieșit. La o adică, afirmăm în chiar dreptul Milei 23, am putea să le notăm pe rînd. Așa da. Deci : pînă la a avea pui, pasărea pleacă după hrană dimineață de tot, cam atunci cînd se trezește nenea Vanea, paznicul de la Fortuna. Nu este, zicem noi, lipsit de interes să arătăm că nenea Vanea se trezește la 3 dimineața. Pasărea, stîrc, barză, pescăruș, gîscă, rață, se întoarce pe la prînz și lucrează cu materialele aflate în jur, la cuib. Seara pleacă iar după hrană, o găsește, se întoarce și se culcă. Da, tovarășe, păsările dorm numai noaptea. Cînd au pui, deschideți deci o parantează, merg după hrană de foarte multe ori. Aveți copii ? Ei, este exact ca un copil puiul de pasăre. La noi, în Delta Dunării, cloceste doar femela, adică s-a subordonat obiceiurilor omenești.

După ce puiul este născut, la puțin timp, începe pregătirea lui pentru zbor. Sînt învățați, atunci cînd începe pregătirea zborului să dea din aripi și să se ridice de pe pămînt iar după aceea să se încadreze și să zboare în formație. Berzele și pelicanii formează grupuri care pe cer se văd ca un „V", celelalte în formă de stol. Pleacă în Africa și Asia Mică.

— Ne exprimăm o nedumerire. Dacă ajung în Africa, de ce nu rămîn acolo, căci nu este iarnă ?

— Da, dar aici trebuie să vorbim despre arealul păsării.

Și vorbim. Areal — suprafața pe care o specie o ocupă în lume. Cu alte cuvinte locul fiecărei păsări este strict determinat și e bine, sîntem sfătuiți, să nu uităm aceasta.

Cu toată bunăvoința, pe lacul Fortuna nu vedem decît cîțiva pescărași. Nenea Vanea este prezent și-l întrebăm așa :

— Cît timp durează călătoria unui pelican, să zicem, pînă în Africa ?

— 10—12 zile.

Tovarășa Maria Popescu și tovarășul Gheorghe Bîră dau din cap a încuviințare. Bătrîn, bătrîn dar le știe, tălmăcim în semnele dînșilor.

Mai departe, atunci :

— Cît poate să stea în aer o pasăre ?

— De dimineața pînă seara.

— Pe ce traseu se pleacă în Africa ?

— Delta Dunării — Tărmul Mării Negre — Bulgaria — Turcia — Mediterana.

Acolo, mă lămurește tovarășul Bîră, stolurile se desfac : unele spre Africa, altele spre Asia Mică.

— Tovarășe Vanea, zicem, noi — locuitorii orașelor, putem vedea cînd pleacă păsările călătoare ?

— Nu. Ocolesc locurile cu fabrici, uzine, oameni mulți.

Paznicul Vanea ne asigură de întregul respect, ne roagă să mai venim și o întrebăm pe Maria Popescu, muzeograf principal la Muzeul Delta Dunării, cum spuneam, că totuși, noi, citadinii, chiar nu avem nici o șansă să vedem păsările plecînd, noi ca noi dar copiii noștri, cei care merg prin școli sau încă le ignoră? Grea întrebare, ni se spune. Apoi : cu gîndul se poate.

Deși nu simțeam nevoia, găsim și aici o justificare a reportajului nostru care, dacă se poate, trebuie scris frumos ca un gînd și tandru ca un timbru neîntrat pe mîna vreunui filatelist ci doar a unui poștaș.

Spre jena și regretul nostru la întoarcere nu zărim nici un cîrd de pelicani plecînd și nici berze și nici rîndunele. Asta este situația. De ce să înfrumusețăm ceva prin sine frumos ?

Coborîm de pe șalupă după obișnuitul rămas bun de la cei care ne-au dus și adus în împărăția apelor, peștilor, păsărilor și oamenilor. Este acel rămas bun cu strîngere de inimă. Ne vom mai vedea ? Vom mai încerca să vedem păsări plecînd ?

Mulțumim însoțitorilor noștri și spunem că da, trebuie să ne despărțim, fiecare cu treburile sale, a fost instructiv, frumos, încă o dată vă mulțumim, și haideți în încheiere, spuneți-ne, zău, așa ce i s-a întîmplat tovarășului Mihăileanu.

— Păi dumneavoastră știți ce i s-a întîmplat tovarășului Mihăileanu. Să vă spunem. În primul rînd să nu i-o luați în nume de rău. Dînsul ar fi trebuit să vă însoțească dar a plecat în concediu. Nu de alta, nu, dar era trecut pe tabel. Se află acum pe Valea Jiului. Are acolo niște neamuri. Și merge dînsul anul trecut, tot așa, cam pe toamnă, dar mai devreme să vadă plecarea unei colonii de pelicani. Dînsul n-ar renunța la un asemenea spectacol pentru nimic în lume. Nu ! Ajunge la Mila 23 pe seară, era obosit, și se culcă. În zori de tot pleacă pe Fortuna, nu-l găsește pe tovarășul Vanea, nu se miră, omul era la treabă, și se uită și se uită și trec așa cîteva ore. Nici urmă de pelican. Vine nenea Vanea, · noroc, noroc, ce mai e nou, ce să fie, unde-s pelicanii ? La care bunul nostru paznic uluit zice : păi nu știți ? Au plecat azi noapte. Ce mai ! Tovarășul Mihăileanu n-a mai fost om zile în șir și doar flind de specialitate, pe profil, mai văzuse. Da, dar nu văzuse atunci.

Valurile mici se sparg de țărm. Rămînem și privim. Știm, e bine s-o știți și dumneavoastră, că n-au plecat toate păsările. Pînă prin 10 octombrie continuă să plece. Dacă nu se poate altfel gîndiți-vă, imaginați-vă. Deasupra capetelor noastre de oameni serioși cu treburi se poate auzi un zgomot, o adiere adică. Sînt păsările deltei care pleacă, mai pleacă ceva odată cu ele și desigur știți și ce.

EUGEN SECELEANU ■

Viață de cîine
Dar, ce cîine și,
mai ales, ce viață!

Nea Fane — plutonierul adjutant Ștefan Preda — lucrează cu acești cîini de serviciu de peste 25 de ani. Mi s-a părut firesc să-i fi trecut prin mînă foarte mulți cîini, așa că l-am rugat să-și reamintească de care din ei s-a legat sufletește — da, sufletește ! — și în ce împrejurări.

— Doar șase au fost cîinii pe care i-am dresat: Drob, Afra, Pilof, Beri, Boian și Bleck. E foarte greu să spui după atîta timp, de care m-am simțit mai legat, pentru că toți... dar trei mi-au salvat viața. Eram cu Beri într-una din misiunile de prelucrare a urmei pentru descoperirea infractorului. Era noapte, într-o toamnă cu ploaie și burniță. Infractorul opunea rezistență, l-am luat cu forța, a țipat, au apărut vecinii și complicele. Coautorul a pus repede mîna pe-o prăjină și-a sărit la mine. Acesta a fost semnalul cînd Beri a hotărît pe loc partea lui din acțiune. A doua oară eram cu Drob. La capul podului la Operetă se furase o butelie. Observat de cetățeni, hoțul lasă prada și se ascunde sub planșeu. Este anunțată miliția și plec cu Drob la scotocire din partea cealaltă a cheiului Dîmboviței, dinspre Șerban Vodă. Era în miezul zilei, dar sub planșeu, și după o sută de metri, era ca-n toiul nopții. Nu-mi vedeam nici cîinele. Doar cînd l-am auzit lătrînd am știut c-a dat de hoț. Cățărat pe planșeu, sus printre grinzi, hoțul m-aștepta cu un cuțit în mînă. Drob l-a apucat de un picior, l-a dezechilibrat și tărîndu-l tot s-a terminat cu bine. Acum fac echipă cu Bleck. Are 4 ani și lucrez cu el de cînd avea trei-patru luni. Avea cam un an cînd urma să mă nasc a treia oară. Trei infractori erau ascunși într-o mlaștină. Doi fugeau într-un sens și celălalt într-altul. Eu îl urmăream pe cel plecat singur.

— Pe ce vreme ?

— La răsăritul soarelui. Deci eu plecasem după cel de-al treilea. Tot scotocind după el, cad într-o groapă mare cu apă. Înghit ceva apă și simt că mă duc...

— Unde era Bleck ?

— Scotocea și el prin zonă, doar nu credeți că mergea la pas. Avem o oarecare independență ; fiecare își are raza lui de acțiune și la nevoie colaborăm. Așa s-a întîmplat și atunci. Deci simt că o pățesc urît, dar îmi găsesc puțin suflu și-mi strig cîinele. Vine. El reușește să înoate, eu mă împotmolisem în mîl. Simte că e de rău cu mine, dar asta nu era suficient. Mai trebuia ceva. Probabil că o idee, pentru că mi-a și venit. Pun mîna pe gîtul cîinelui, strig „hoțul", face un salt și mă scoate la liman !

Curajul cîinelui sporește curajul omului și apoi se transmite reciproc. Și curajul acesta se menține. Dar cel mai frumos și plăcut lucru este încrederea care se cimentează între noi. Bleck, de exemplu, nu suferă bătaia, nu suportă cureaua. Trebuia să țin seama de sensibilitatea lui. L-am obișnuit atunci cu ordinele precise și recompensele categorice. În plus trebuie să simtă că-l iubești, altfel nu te poți atașa de el.

G. HERA ■

Omul adevărat e om pe orice meridian

Ion Costică și Nicolae Gheorghe sînt șoferi la Intreprinderea de Transporturi Internaționale Auto (I.T.I.A.). Despre Ion Costică, Nicolae Gheorghe spune : Prietenul meu Costică este un tovarăș de nădejde. Este membru în Comitetul oamenilor muncii, membru de partid și are 42 de ani. Despre Nicolae Gheorghe, Ion Costică nu spune nimic. Despre Nicolae Gheorghe povestește tot Nicolae Gheorghe. Zice : Sînt un om simplu. Am 48 de ani și o viață normală. Soția mea lucrează la cooperativa „Igiena", iar fiul meu este medic stomatolog în județul Gorj. Într-o zi, pe 28 iulie, treceam frontiera din Turcia în Irak împreună cu prietenul meu Costică. Căldura a început bruse. Dacă ar fi fost umbră pe undeva, termometrul ar fi arătat 45 de grade. Nu erau decît cămile și oi și în spatele nostru venea un camion Volvo cu număr francez. Noi transportam ouă în Kuweit. De mai multe zile nu consumam decît apă minerală, luasem cu noi 110 sticle și transpiram cu rîndul la volan. Toro, francezul, cu care făcusem cunoștință la frontieră, era singur. Atît eu, cît și prietenul meu Costică avem cunoștințe mai ales în limba germană. Toro venea după noi și unde opream noi, se oprea și el. Nu puteai sta cu picioarele pe pămînt. Turnam apă în fața lăzilor de la mașină la fiecare zece minute. În mașină, temperatura urca la 85—90 de grade. Ne aranjam așternuturile pe dubă și ne culcam. La 5 dimineața eram în picioare. Ne trezea soarele. În noaptea spre 30 iulie am dormit lîngă localitatea Kut, în apropiere de Bagdad. Dimineața, ne-am ras, am pregătit cafeaua și am luat micul dejun ca de obicei, pe lăzile din fața mașinii. Ne-am salutat cu Toro, care dormise și el în apropiere, și am plecat.

După un timp, Toro a început să caute gheață. Avea un bidon din material plastic, stil arăbesc, și voia să-l umple. N-arăta deloc bine. I-am găsit gheață : pe traseu sînt multe fabricuțe care produc gheață. El și-a umplut bidonul și am tras mai departe. Ne grăbeam să ajungem cît mai repede în Kuweit. Căldura ne extenuase. Eram sleiți de puteri și orice întîrziere ar fi agravat starea în care ne aflam. Căldura creștea spre prînz pînă la sufocare și mai aveam de străbătut cîteva sute de kilometri. Aerul devenea irespirabil. Parcă înghițeam foc. Transpirația era fierbinte și ochii ne usturau. În fața noastră, aerul clocotea. Toro rămînea mereu mai în urmă și noi ne grăbeam. După două ore, Toro a început să semnalizeze cu farurile. Am crezut că are pană. Asta ne mai trebuia. Am oprit și prietenul meu Costică s-a dus să vadă ce se întîmplase. S-a întors imediat și mi-a spus că Toro este aproape mort. Am fugit pînă la mașina lui. Toro zăcea leșinat pe banchiza și horcăia. Gîtul lui frigea ca un cuptor. Nu mai putea respira. Temperatura aerului urca spre 60 de grade. L-am frictionat cu oțet de vin, apoi cu gheață numai pe mîini și pe picioare. Și-a mai revenit și ne arăta gîtul : îl frigea. Horcăia în continuare. Nu putea vorbi. L-am luat cu noi și în curînd am găsit un chioșc cu ventilator. Tot timpul l-am frictionat cu gheață, el își revenea, apoi iar leșina. La chioșc, aerul condiționat l-a ajutat și m-a rugat să-i iau pulsul, N-avea. Nu simțeam nici o zvîcnire. Venele îi erau moarte. L-am mințit că totul e în ordine ; el știa mai bine însă și horcăia : George, io morti, io morti. Plîngea. Putea să moară, și noi, lîngă el, n-aveam cum să-l ajutăm, decît cu gheață și oțet și două ore nu ne-am mișcat de lîngă Toro. Cînd își mai revenea, plîngea. Spunea, jumate în italiană, jumate în franceză, că i-au rămas patru copii în Franța și că nu vrea să moară. Abia ieșise din spital. Arăta cu mîna la burtă și spunea : ulcer ! Prietenul meu Costică dădea din cap că a priceput și asta îl făcea pe Toro să plîngă și mai tare. Am mai înțeles că doctorul nu-i dăduse voie să plece în cursă, dar el plecase. Mai pronunța numele unui orășel de la granița cu Spania, pe care eu îl văzusem : e un orășel frumos și am înțeles că Toro locuiește în acest oraș. Orașul se numește Perpignan. Roussillon-Perpignan. Continuam să-l frictionăm cu gheață, pe mîini și pe picioare, ca să ajutăm sîngele să circule. Plîngînd, m-a rugat să preiau eu mașina lui. Trebuia să ajungă în aceeași zi la Basrah, o localitate așezată la 60 kilometri de granița cu Kuweitul. Transporta pompe în valoare de un milion și jumătate. M-am sfătuit cu prietenul meu Costică. Nu știam cum e mai bine. Toro ar fi putut muri pe drum. Dar nu-l puteam lăsa nici la barieră. Ne-am înțeles ca eu să preiau mașina lui Toro și pe Toro, iar el, Costică, să meargă în față cu mașina noastră. Riscul era dublu : puteam periclita viața lui Toro și odată cu ea și transportul nostru. Procuratura, poliția, formalitățile dintr-o țară străină. M-am urcat la volanul mașinii lui Toro. Cu o mînă conduceam și cu cealaltă aveam grijă ca prietenul nostru francez să nu întrerupă nici un moment masajul cu gheață. Costică mergea în față și fiindcă nu știa ce se întîmplă în spate îi simțeam încordarea în trepidațiile mașinii. Se apropia seara și Toro se comporta bine. Uneori mai horcăia și simțeam ca un junghi în spate. La Basrah am telefonat reprezentantului firmei franceze, domnului Corbel, care a venit imediat. Toro nu mai găsea cuvintele și ne mulțumea din ochi. Ne-am luat rămas bun și recent, reîntorși acasă, am primit o vedere din Roussillon-Perpignan. Vederea era semnată de Toress Bernard. Toro. Scria : „Dragii mei prieteni ! Eu am ajuns cu bine la Perpignan, la mine acasă. Vă mulțumesc din suflet pentru felul cum v-ați ocupat de mine cînd am fost bolnav. Nu voi uita niciodată și într-o zi poate am să vă pot mulțumi chiar la mine acasă. Ar fi o mare bucurie pentru mine. Vă mulțumesc mult, prietenii mei."

Apoi noi am plecat în Finlanda.

NICOLAE CRISTACHE ■

OPINIA UNUI ALEGĂTOR

Unul n-are rușine să dea, altul n-are rușine să ia!

Oricît nu ne-ar plăcea nouă cuvîntul, care se pare că este și un neologism, și oricît n-am dori să-l pronunțăm, adevărul cuprins de el nu poate fi negat și nici realitatea care definește acest adevăr sub numele de Coruptie. Ce este însă surprinzător, de-a dreptul surprinzător, este sentimentul de liniște împăcată cu care se vorbește și se practică adesea în numele odiosului cuvînt altfel, cum ziceam, ocolit cu grijă și chiar cu sfîntă repulsie.

Intru, să zicem, într-un mare și milionar C.A.P., vestit și pe bună dreptate, stau de vorbă cu unul din ingineri, omul se mîndrește cu indiscutabilele realizări, eu îl întreb cum s-au descurcat cu una cu alta, el clatină din cap satisfăcut și îngîmfat, „Domnule, — adică — dragă tovarășe, nu e ușor dacă nu știi cum să trăiești în lume, aici — zice el cu o uimitor de plină satisfacție și de plină admirație — aici e și meritul președintelui, care știți că are o Dacie și odată zice. Niculescule, ia Dacia, umple damigeana și la Iași te oprești și nu vii fără repartiție. Nu există ! — mai zice el scurt, ca eu să înțeleg că nu există, dacă ajuns la întreprindere, la intrarea din față se dă jos din Dacia și mai caută și în portbagaj damigeana, nu există să vină îndărat cu mîna goală.

Și, firește, eu nu pot decît să-l admir la rîndul meu și el se uită la mine mai de sus iar eu dau să-l întreb întîi ; damigeana plină de unde e ? Vreau să spun cine plătește conținutul ei, pentru că dacă e din magazia C.A.P.-ului, cine o scade din gestiune și cum ? Însă nu mai apuc să întreb nimic, nici cine o primește și cum dracu o primește, pentru că respectivul funcționar e oricum plătit ca să elibereze repartiția. Nu mai apuc să întreb fiindcă înțeleg bine din privirile-i dezamăgite că omul mi-a acordat oarecare credit, sînt adică și eu jurnalist, ce naiba !, scriitor ! nu cunosc viața ? ! Atunci nici nu e de mirare că habar n-avînd de viață, batem cîmpii prin cărțile noastre.

— Domnule — îmi spunea iar și iar de curînd cineva — în viață trebuie să mai ai și niște obraz — nu te poți duce așa cu mîna goală. Cu mîna goală te duci, gol vii ! Iată o stupefiantă formă de obraz subțire sau de accepție filosofică a metaforei obraz subțire. Un șofer, într-o zi, îmi spune : „nu se poate tovarășe să intri în garaj cu mîna goală, se uită omul ăla la tine lung — adică portarul — nu poți să ambalezi și să îngroși obrazul !" Altă formă de a te simți cu obrazul gros — atunci cînd nu dai „o mică atenție", cum zicea o cunoștință care umbla prin birouri unde avea nevoie cu o servietă burdușită cu pachete Kent.

— Domnișoară, dacă-mi permiteți — zîmbea el unsuros întinzînd pachetul alb ca laptele — și domnișoara, vai, mulțumesc, cum ați știut, acum fumasem cu tristețe ultima țigară, și apoi „Ce mai faceți ?" și imediat, „Se poate, se poate să puneți la îndoială promptitudinea noastră ?", și că un fluturaș din birou în birou cu adeverința necesară la bătut la mașină, la semnat, la ștampilat și iute în servieta prietenului meu care la ieșire, mulțumit, se justifică : „Asta e ! Ce, vreai să stau două zile să aștept, să mă rog, să-i scot ochii cu Codul muncii ?!"

Însă eu mă întorc și întreb : prietenul meu scoate banii din buzunarul lui, pînă la urmă îl privește sub raport economic, nu vorbesc acum de morală, fiindcă n-am despre ce, de unde scot însă cellalți peșcheșul ? ! Fiindcă nimeni nu umple damigeana din pivnița proprie, borcanul de miere din prisaca proprie, cartoanele cu ouă din ferma avicolă proprie, și așa mai departe. Nu pot să cred că s-a inventat special un capitol economic intitulat „perisabilități" ca din el să se scoată peșcheșele.

Va să zică, cineva creează condiții pentru plocoane dintr-o gestiune publică, altcineva e pregătit sufletește să primească plocoanele, amîndoi vorbesc frumos și elegant, nu se scot din „Dragă tovarășe", și din propoziții protocolare, unul n-are rușine să dea, altul n-are rușine să ia, situația se semioficializează, apare și reflecția înțeleaptă „Domnule, în viață trebuie să te descurci, cu mîna goală te duci, cu mîna goală vii", oameni, altfel de bună credință și harnici și puși pe treabă și voitori de bine încep să aplice în practică trista filosofie !

Și la capătul acestei povești care, din păcate, se mai întîmplă uneori, replica unui țăran de la mine, de la Slătioara, care n-avea încotro și trebuia să se ducă la un doctor, doctorul era din altă parte, în sfîrșit, și țăranul se chinuia să prindă o găină din curte :

— Ce să fac — zice el — trebuie s-o iau de la mine din bătătură, fiindcă n-am încotro, de altundeva n-am de unde s-o iau ! !

DINU SĂRARU ■

O nouă filă în dosarul Pavel Kozak :

Vindecarea medicului iugoslav Mika Andrici

Discuția pe care o vom reproduce mai jos, citind stenograma întocmită, s-a purtat în prezența unui translator, care a intervenit rar și numai în momentele de rămînă. Restul convorbirii s-a încheiat cu ajutorul cunoștințelor reciproce de rusă și engleză. De cîteva ori, interlocutorul nostru a apelat la vorbe românești, pe care ne-a mărturisit că le-a învățat în cursul repetatelor vizite făcute la București și Constanța.

— Vă rog să vă prezentați. Cine sînteți, cu ce treburi pe la noi ?

— *Mă numesc Mika Andrici. Am 46 de ani. Locuiesc în Novi Beograd, pe bulevardul Dvoja, la numărul 162. Lucrez la cea mai mare întreprindere de medicamente din Iugoslavia, la „Galenika".*

— Ce profesie aveți ?

— *Sînt medic veterinar și lucrez în cercetare. La București am venit pentru a mă trata la Pavel Kozak.*

— De cînd ați auzit dumneavoastră, în Iugoslavia, de Pavel Kozak și de tratamentele sale ?

— *Nu demult. Cred că la sfîrșitul lunii iulie. Zic asta, socotind că am sosit la București pe data de 15 august întorcîndu-mă de la un congres internațional de esperanto, ținut la Varna.*

— De ce aveați dumneavoastră nevoie de serviciile lui Pavel Kozak ?

— *Pentru că în vremea pubertății am contractat o boală de piele foarte gravă, de care n-am scăpat decît acum.*

— Ce boală ? Cum se manifesta ea ?

— *Mai întîi mi-au apărut niște bubulițe pe față. Apoi ele s-au extins pe tot corpul, ajungînd pînă la tălpile picioarelor. Cu timpul s-au întărit, transformîndu-se într-un fel de crustă, urît mirositoare. Din cauza acestei boli, pe care am încercat s-o vindec în Iugoslavia și în străinătate, eu n-am fost om. Dovadă că nu m-am însurat pînă acum, deși aș fi vrut și eu, ca orice bărbat, să am o familie și copii.*

— Unde anume v-ați tratat ? Ce diagnostic v-au pus medicii la care ați apelat ?

— *Am fost internat, prima dată, la Banja Luka. După aceea, pe timpul studenției, m-am tratat la Sarajevo, cu o serie întreagă de dermatologi de renume între care profesorii Salamon, Fleger, Osegovici, Zimunici și Grin, ultimii fiind și academicieni. Am fost luat în evidența unor clinici de specialitate din Dubrovnik și Zagreb, boala mea fiind cercetată de toate personalitățile medicale din orașele respective, în spital sau ambulatoriu. Am ajuns pînă la academicianul Kogoi, vicepreședintele Academiei iugoslave de științe, m-a studiat pe mine și mi-a studiat dosarul, punîndu-mi diagnosticul de prurigo cronic și, mai departe, ridicînd din umeri.*

— Cu ce diagnostic plecaserăți de la Sarajevo ?

— *Medicii de acolo se opriseră la o maladie creditară, morbul Hejlihejli.*

— Ce-a urmat ?

— *Ani de zile m-am tratat la Belgrad, cerînd părerea tuturor autorităților în materie. Am fost internat la Clinica de dermatologie a Facultății de medicină, la Academia de medicină militară, unde n-am fost internat ? ! M-au văzut profesorii Arnelici, Stevanovici, Danilovici, Perisici, alții, dar n-au ajuns la nici o concluzie comună, oscilînd între un diagnostic și altul. Cei mai mulți susțineau că ar fi vorba despre o neurodermatită, dar nimeni nu mi-a spus ceva sigur.*

— Boala s-a agravat în tot acest răstimp ?

— *Nu, dar nici nu s-a vindecat. Au fost unele ameliorări, dar bubulițele n-au dispărut niciodată complet.*

— Ziceați că ați fost și în străinătate. Unde ?

— *La Stockholm, în Suedia. M-a consultat celebrul profesor Norgreen.*

— Și ?

— *Alt diagnostic, alte medicamente, același rezultat. Nul.*

— După care înțeleg că ați venit la București, căutîndu-l pe Pavel Kozak. Așa-i ?

— *La sfîrșitul lunii iunie, anul acesta, s-a întrunit, la Belgrad, o comisie specială formată din profesorii Perisici, Stevanovici, Konstantinovici și Skendzici, care, reanalizînd situația mea, a concluzionat că am o boală incurabilă, sfătuindu-mă totuși să mai încerc ceva, recomandîndu-mi o clinică din Geneva. Dacă nu m-aș fi făcut bine aici, la București, la iarnă aș fi plecat în Elveția.*

— De unde știți că v-ați făcut bine ?

— *N-am fost niciodată așa curat pe corp ca acum. Dumneavoastră mă vedeți cum mă vedeți, limpede după numai 8 zile de tratament, înainte și se făcea milă să mă privești !*

— Ce v-a zis Kozak ? Ce diagnostic v-a pus ?

— *M-a întors pe toate fețele și, după un consult de cîteva ceasuri, mi-a zis că sufăr de o eczemă pruriginoasă cu reticuloză și de o stafilostreptococie cronică. Nu mi-a promis că mă poate face bine, dar mi-a promis că va încerca. A încercat și a reușit.*

— V-a cerut bani ?

— *Nu. Dar aș fi gata să-i dau și luna de pe cer !*

— Ce tratament v-a indicat ?

— *M-am uns cu niște alifii și am urmat un regim alimentar foarte strict. În primele zile mi-a fost greu, după aceea m-am obișnuit. Acum mă simt de parcă m-aș fi născut a doua oară.*

— Spuneți-mi, venind aici, dumneavoastră știați că Kozak nu e medic ?

— *Da.*

— Ați avut încredere să vă lăsați pe mîna unui nespecialist ?

— *Am avut și nu-mi pare rău. Ce spun eu ? Sînt fericit cum n-am fost niciodată. Mă duc acasă plin de recunoștință pentru Pavel Kozak și, în general, plin de recunoștință pentru poporul român, extrem de prietenos și ospitalier.*

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

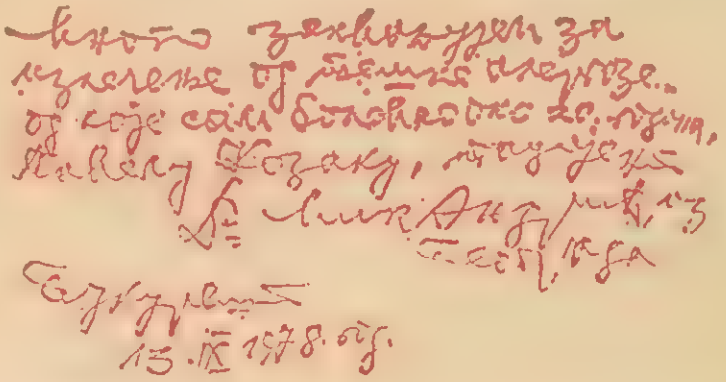

„Caminante"

Jurnal mexican (28)

Tezaurul lui Moctezuma

Villahermosa

Lo „El Presidente" am un sentiment bizar. Din atmosfera neutră a hotelurilor cu care m-am obișnuit și care, în ciuda inaderențelor mele, m-au scutit cel puțin de datoria de a le iubi, fiind nevoit numai să locuiesc în ele și să-mi achit nota de plată, iată-mă pătrunzînd într-o clădire, care este ce ? Hotel ? Prea intimă pentru asta. Vilă privată ? Nu, căci există recepție, zîmbete profesionale și trebuie să ne completăm ca de obicei fișele. Și totuși ceva echivoc există la acest „El Presidente". Scara fără trepte ca un tobogan, camerele dispuse în jurul unei grădini tropicale interioare și mobilate altfel decît în hoteluri, totul răspunde parcă acelei părți din mine care, fără să bovarizeze atmosfera lui Lampedusa, a visat să stea numai pe malul însorit al îndoielii, cum spune un vers al lui Tennyson... Să fie din cauza luminii care apasă plantele tropicale afară, această impresie ? Mi-aduc aminte de vila doamnei Olmedo. Aceeași enigmă. Numai că aici enigma a înflorit.

Trebuie să mergem la guvernatorul statului Tabasco. Am fost invitați să luăm prînzul cu el.

Arbori, un parc, ziduri albe, îmi place atmosfera mereu cordială din Villahermosa. De ce am atunci senzația că acești arbori colzi, deveniți aproape muzică și această amiază în care tăcerea înflorește tropical fac parte dintr-o oră fragilă pe care, dacă nu sînt atent, o pot sfărîma ? Mă pomenesc gîndindu-mă la Gauguin și la fructele de mango, mari și verzi, pe care le poartă în mîini tahitienii din pînzele sale. Întotdeauna mi s-a părut că fără aceste fructe mîinile lor ar rămîne prea goale. Ca și cum, sub coaja strălucitoare s-ar afla un destin pe care oamenii îl cîntăresc cu palmele lor parfumate. Undeva aproape începe de obicei marea. Sau soarele arde nisipul. Pe o plajă, nu într-un deșert. Acești tahitieni cu trupurile de aramă caldă n-au plecat niciodată nicăieri și nu știu ce este o Fata Morgana. Așa că n-ar avea rost să le explice cineva că un deșert, cu cît e mai lipsit de speranță, cu atît e mai bîntuit probabil de obsesia unor oaze fictive. Cu cît nu-l traversează nimeni, cu atît Fata Morgana nălucește mai des la orizont. Și, în definitiv, de ce-ar avea nevoie să-și pună asemenea probleme ? Cîtă vreme fructele de mango sînt în palmele lor și oricînd pot mușca din miezul lor parfumat. Divagațiile despre singurătate sînt bune oriunde, nu în fața unor oameni care pot transforma destinul într-un fruct. Așa cum acest oraș frumos (chiar asta înseamnă în spaniolă Villahermosa) transformă destinul într-o lumină albă cu care învăluie arborii, zidurile, clepsidrele și grăuntele de nisip ce cade acum...

Era normal ca, între aceste gînduri, să reapară în sfîrșit și umbra lui Tatle. O simt, deși tace întocmai ca oamenii lui Gauguin. Și bănuiesc chiar că ține două fructe de mango în mîini.

— Dincolo de coaja parfumată, simburii sînt poate amari, Tatle.

— Se poate, señor, dar nu fructul de mango e vinovat pentru asta. Lui trebuie să-i mulțumim pentru ceea ce ne dă. Dacă în miezul lui singurătatea a pătruns ca un vierme...

— Atunci înseamnă că nu vom găsi tezaurul lui Moctezuma.

— Tezaurul lui Moctezuma nu există, señor.

— Ba nu, Tatle. Acum te înșeli tu. Există. Și el nu e ascuns.

— Înseamnă că legendele mint.

— Nu mint, dar nu le-am înțeles noi totdeauna cum trebuie. Tezaurul lui Moctezuma există dacă știm să-l vedem lîngă noi, lîngă mîinile noastre. Altfel îl căutăm în zadar, cu toate că el strălucește în jurul nostru în fiecare zi. Poate sta toată viața la îndemîna noastră fără să-l vedem sau fără să-l prețuim, dar ne va uimi și copleși cu bogățiile lui căutîndu-l unde trebuie, adică printre lucrurile firești.

— Și acum ?

— Ceea ce știu, Tatle, e că nu e nevoie să spargem ziduri pentru a-l găsi, nu trebuie să-l căutăm în locuri tainice. Mai bine să ascultăm foșnetul luminii și să auzim cum scîrțîie pașii pe aleile de nisip. Să ne imaginăm cum vuiește oceanul în clipa aceasta, cum aleargă trenurile, cum înflorește nopalul pe vechile morminte și cum pietrele ies din mutenia lor. Atunci tezaurul lui Moctezuma va străluci în fața noastră. El strălucește în fiecare dimineață cînd soarele răsare și arde coaja plopilor din parcul Alameda, în timp ce în depărtare conurile vulcanilor se albăstresc.

— Dar tu vorbești despre viață, señor.

— Tocmai, Tatle. Ea e tezaurul la care mă gîndeam. Din păcate nebunia aurului ne-a împiedicat adesea să-l căutăm unde trebuie.

— Și tot din păcate, señor, lumina nu ajunge pentru a vorbi despre ceea ce căutăm.

— Soarele m-a ajutat, totuși, totdeauna să văd mai bine.

Dar Tatle nu mă mai aude. Mă gîndesc din nou la acel împărat solitar și melancolic, Moctezuma, pe care nu știu de ce mi-l imaginez ca pe un Lorenzo de Medici aztec. El ar fi putut să atenueze asprimea aztecă, dar n-a avut timp. Și-a ascuns însă tezaurul, obligîndu-ne să-l bănuim pretutindeni, inclusiv sub coaja unui fruct. Pînă descoperim că tezaurul este însuși fructul.

Gauguin a scos aceste fructe tropicale din dicționarele exotice și ne-a sugerat că la nevoie omul se poate servi și de ele pentru a declara unele lucruri. E adevărat, mîresmele mangotierilor nu i-au dat decît un răspuns incomplet, din moment ce pictorul s-a urcat pe munte și a încercat să se sinucidă înghițind arsenic, dar fructele de mango din pînzele sale au rămas mai departe în muzee să ne spună o poveste expurgată de orice lucru ne-ar putea vexa.

M-am obișnuit atît de mult cu imaginea lor, încît aproape nu-mi vine să cred că și cele din fața noastră, de pe masă, sînt tot fructe de mango. Nu sînt verzi, ci galbene și mai mici. Sînt, poate, dintr-o specie adiacentă. Aflu însă că, dimpotrivă, cele văzute prin muzee sînt dintr-o specie inferioară. Cele de aici sînt înnobilate, au miezul mai parfumat și mai dulce. Iau un fruct de mango în mîini și mă surprinde că are greutatea unui fruct normal.

OCTAVIAN PALER ■

Un fapt condamnabil:

Colecția Vicșoreanu s-a pierdut!

Cine răspunde pentru aceasta ?

Nota redacției

În numărul din 7 septembrie a.c. al revistei noastre, sub titlul „Dreptul la replică", am publicat, sub semnătura tov. Nicolae Ungureanu, directorul Muzeului satului și de artă populară, un răspuns la observațiile critice formulate în articolele „Cocoșul de Hurez" și „Ce s-a întîmplat cu colecția Vicșoreanu ?", de Ilie Purcaru, apărute în „Flacăra" din 22 iunie și 27 iulie a.c.

Observațiile critice conținute în articolele în cauză vizau următorul — după părerea noastră, blamabil — fapt : faptul că expoziția de ceramică Victor Vicșoreanu, găzduită anul trecut la Muzeul satului, a fost, în primăvara asta, vîndută, adică marea majoritate a pieselor ei s-au risipit, deși, inițial, se hotărîse ca această expoziție, de excepțională valoare artistică, reprezentativă pentru arta ceramicii populare în actuala-i etapă și constituind, în același timp, apogeul creației unui mare artist, să intre în patrimoniul muzeului, ca urmînd a călători, ca expoziție itinerantă, în țară și, eventual, peste hotare.

În răspunsul adresat redacției, tov. N. Ungureanu, după un lung expozeu de principii, de fapt de generalități iritate, fără nici o acoperire cu cele discutate în articolele noastre, alături de acestea, intercalează, abia spre final, un expeditiv pasaj în care observațiile ziaristului sînt declarate „nule și neavenite", declarație motivată prin faptul că expoziția Vicșoreanu ar fi fost „temporară", deci ab initio — și, evident, „legal" — sortită vînzării.

Miile de vizitatori care s-au perindat prin expoziția Vicșoreanu știu altfel ! Știu că această expoziție — din care mulți ar fi vrut să cumpere — a fost declarată, de către conducerea muzeului, ca intangibilă, ca fiind intrată în patrimoniu.

Avînd cu toții cunoștință de marea grijă a statului, a conducerii superioare de partid pentru colecțiile de artă de interes patrimonial — și nu numai pentru ele — avînd, cu înființarea Muzeului colecțiilor de artă, o extraordinară pildă de clarviziune patrimonială, nu putem să nu fim uimiți, șocați, indurerați de ușurința cu care conducerea Muzeului satului de artă populară tratează situația destrămării, pierderii colecției Vicșoreana. Trebuie să fie clar pentru toată lumea — și, prin urmare, și pentru Muzeul satului — că problema distrugerii retrospectivei marelui meșter popular nu e una „internă", de bunăvoință și de polemică agreabilă. O spunem deschis și cu toată fermitatea : soarta colecțiilor de artă, a colecțiilor de bunuri culturale, ne privește pe toți, iar cine greșește, cine atentează la încrederea publică și la lege, trebuie să dea socoteală. Se înțelege că nu închidem atît discuția, că prin cele ce urmează, considerăm discuția abia deschisă, că sîntem profund interesați de depistarea, salvarea, scoaterea și îmbogățirea — în generosul cadru al Festivalului național „Cîntarea României" — a tezaurului artei noastre populare.

O retrospectivă de vînzare ?!!

Am fost consternat să aflu, din revista „Flacăra", că expoziția Victor Vicșoreanu a dispărut în neant. Am pășit printre primii în această expoziție de la Muzeul satului, apoi, în vremea cît a fost deschisă, am revăzut-o de cîteva ori. Despre puține lucruri am spus și am scris — în ultimii douăzeci de ani — că reprezintă un eveniment. Printre acestea au fost : prima retrospectivă Pallady, prima retrospectivă Luchian, prima retrospectivă Andreescu, iar în ceea ce privește artele decorative m-aș opri doar la retrospectiva de tapiserie Mimi Podeanu și la retrospectiva de ceramică Vicșoreanu.

Să ne fie clar — și specialiștii o știu ! —, aceasta este tot o **retrospectivă**. Vicșoreanu a pus pe pereții de la Muzeul satului tot ceea ce i-a definit o traiectorie și un stil, tot ceea ce a dat mai bun într-o viață, iar pentru ceramica de Hurez tot ceea ce poate fi mai revelator ca fantezie, rafinament și rigoare în execuție. **Un distins gazetar străin, specialist în arte, spunea că o asemenea expoziție ar reprezenta oriunde în lume un triumf. „Dar, pentru Dumnezeu, adăuga el, n-o desfaceți, apărați integritatea acestui ansamblu, care altfel, despărțit în piese, ar reprezenta doar mostre de mare artă, dar nu arta de o viață a unui artist!"**

Ceea ce, ne-a asigurat directorul muzeului, se și hotărîse. Expoziția Vicșoreanu, ni s-a spus, **rămîne în fondul Muzeului satului** ca bun artistic de valoare exemplară, **iar itinerarea expoziției în țară și în străinătate se va face cu toată grija și cu toată răspunderea.**

Ne-am liniștit. Amatorii de piese rare și-au pus pofta în cui, încîntați într-un fel că opera lui Vicșoreanu e ferită de risipire, rămînînd în veghea celui mai autorizat cerber — Muzeul satului. Cui i-ar fi trecut prin minte că piesele acestea faimoase prin valoarea lor vor constitui obiectul unei tranzacții la secret, perfect acoperită legal (nu ne îndoim !), așa cum sînt perfect acoperite atîtea practici cel puțin bizare ! Fiindcă, ce se întîmplă ?, piesele ar fi fost, chipurile, achiziționate dintr-un fond pentru vînzarea la stand. Dacă Victor Vicșoreanu ar fi fost un anonim, dacă ceramica lui ar fi fost o banală ceramică de Moși, practica de la Muzeul satului n-ar fi indignat pe nimeni, ceea ce s-ar fi putut obiecta, eventual, fiind doar faptul — puțin controlabil ! — dacă printre piesele de duzină vîndute la stand nu s-ar fi strecurat cumva și exemplare de valoare muzeală.

Și acum, cazul Vicșoreanu : **toate piesele erau de valoare muzeală și toate făceau parte dintr-un ansamblu, constituiau retrospectiva unui artist.**

Mă întreb dacă măcar artistul a fost întrebat, dacă și-a dat acordul. Mă întreb dacă dosarul fotografic — martor ! — mai există. (Știu că expoziției, în perioada cînd a fost deschisă, i s-a făcut și un astfel de detaliat dosar). Mă întreb cum vom putea recompune o imagine a operei lui Victor Vicșoreanu, un artist contemporan, a cărui lucrare de o viață a fost vîrsată neantului !

Să găsim un nume pentru această operațiune „legală" ? Țin în rezervă acest nume, urmărind cu interes evoluția afacerii.

PAUL ANGHEL ■

De ce s-a ajuns la această desconsiderare a muncii mele ?

Fac meseria de olar de mic copil, adică de peste 40 de ani. Am învățat-o de la părinții mei și de la alți meșteri mari ai Hurezului, cum a fost Gheorghe Giubega, despre care Barbu Slătineanu, în scrierile lui, zicea că era un artist. Am trecut cu meseria asta a mea prin multe, am trecut prin vremuri de sărăcie neagră, am trecut prin vrăjmășii și împotriviri, dar n-am părăsit-o. Am avut și răsplătiri, prețuiri, piesele mele au intrat în colecțiile unor mari muzee, mi s-au dat și multe distincții, ultima și cea mai îmbucurătoare pentru mine fiind Premiul I pentru ceramică la prima ediție a Festivalului național „Cîntarea României". Vreau să spun că n-am stat degeaba, că am tot muncit, m-am străduit, simțind atît eu, cît și soția mea (care, și ea, e fiică de olar, e fiica lui Gheorghe Giubega), această pornire de a munci pentru arta ceramicii. Cu un număr de ani în urmă, aflînd despre noi, tovarășul profesor Gheorghe Focșa, care era directorul Muzeului satului, a încercat, prin toate mijloacele, să ne încurajeze și să ne apropie de acest lăcaș de cultură, lucru pe care noi l-am acceptat cu toată dragostea. Acum cîțiva ani, tov. profesor Gheorghe Focșa, dîndu-și seama că lucrările noastre sînt împrăștiate, că, dacă ar fi cazul vreodată să se poată documenta asupra ceramicii de Hurez reprezentată de munca noastră, lucrul ar fi imposibil, ne-a invitat să lucrăm pentru o expoziție ce urma să se deschidă în Muzeul satului. Domnia-sa mi-a zis să mă străduiesc ca să dau, pentru această expoziție, tot ce pot și tot ce am eu mai bun, astfel ca ea să fie o expoziție reprezentativă și pentru tot ce am putut face eu într-o viață, și pentru ceramica de Hurez, eu urmînd să arăt, prin piesele expuse, drumul olăritului în localitatea noastră, începuturile lui, transformările și îmbogățirile aduse acestei meserii de fiecare generație în parte. Adică omul, privind expoziția, să zică : „Asta este arta Hurezului, așa a fost ea, așa este, așa o face olarul Victor Vicșoreanu". M-am apucat, împreună cu soția mea, de muncă, ascultînd propunerea tov. profesor Focșa și simțindu-ne datori față de acest popor în mijlocul căruia ne-am născut, am crescut și am trăit. Cu toate că starea sănătății mele era foarte grea, am început lucrul cu toată încrederea și, timp de peste trei ani, trecînd prin foarte multe greutăți, ne-am trudit ca să putem arăta oamenilor tuburile de frumos ceea ce, anul trecut, din luna iunie pînă în septembrie, cît a ținut expoziția, au putut vedea la Muzeul satului.

Eu am făcut, pentru expoziția de la Muzeul satului, mult mai multe piese, din care comisia muzeului le-a ales pe cele o mie, restul vînzîndu-se chiar atunci, în timpul expoziției, la standurile muzeului. Cele o mie, alese de comisie, urmau să intre, mi s-a spus, în patrimoniu, avîndu-se în vedere valoarea lor, poate avîndu-se în vedere și faptul că ele erau, dată fiind starea sănătății mele, tot ce putusem face eu mai bun. Așa li s-a spus tuturor celor ce au trecut prin expoziție, că piesele din expoziție nu se vînd, că ele fac parte din patrimoniul muzeului. Toate piesele au fost fotografiate, și în parte, și pe ansamblu, astfel ca expoziția, oricînd, să poată fi refăcută, să poată fi deschisă, în forma ei, în orice alte muzee, din țară sau din alte țări. Au fost sute și sute de oameni care, în tot timpul cînd eu am stat în muzeu și am făcut demonstrații practice, au cerut să li se vîndă piese din expoziție întrebînd dacă măcar după închiderea expoziției ar putea obține unele farfurii care le plăcuseră dar li s-a răspuns negativ. Într-o zi, au venit la expoziție soțiile ambasadorilor străini acreditați la București, care, de asemenea, au vrut să cumpere din ce vedeau, dar li s-a spus că nu se poate. Nu mai spun cîți oameni de artă, colecționari, academicieni, profesori, scriitori, artiști au întrebat dacă, după închidere, expoziția nu se vînde, dar li s-a răspuns la fel, că nu se vînde, că ea a intrat în patrimoniu. Acum, conducerea muzeului, prin tov. director Ungureanu, susține că expoziția era temporară, că ea era pentru vînzare. Dacă era pentru vînzare, de ce nu s-a vîndut atunci, de ce nu li s-a spus acest lucru vizitatorilor expoziției, de ce piesele, după închiderea expoziției, au rămas, timp de o jumătate de an, în depozit, pentru ca, într-o zi din primăvara asta, fără ca nimeni s-o știe, nici măcar eu, ele să dispară, adică să se vîndă ? Dacă eu aș fi știut că se vînd, aș fi alergat pe la unul, altul, aș fi făcut rost de bani și le-aș fi răscumpărat. Aș fi păstrat expoziția, împreună cu fotografiile și afișele explicative, astfel ca, dacă cineva, într-o zi, ar fi dorit s-o refacă, s-o poată reface. Fiindcă eu, încă una la fel, bolnav cum sînt, nu știu dacă aș mai putea să fac. Apoi, se mai susține, de către actuala conducere a muzeului, că „o comisie", adică încă o comisie, peste cea care alesese cele o mie de piese, ar fi reținut cîte ceva pentru fondul muzeului, dar eu unul nu înțeleg ce vrea să spună asta, cu o comisie care vine peste altă comisie. Adică prima comisie, condusă de tov. prof. Focșa, n-a știut ce face ? Sau, oare, ce reținuse prima comisie n-a mai fost bun, a rămas așa, deodată, fără valoare, adică, în cîteva luni, marfa mea s-a depreciat, așa cum se strică zarzavaturile la piață ? Apoi, se mai susține că, prin vînzare, lucrărilor mele li s-a asigurat o circulație publică națională și internațională. Cu „circulația națională", m-am lămurit. Nu știu cum o fi cu cea „internațională". Dar v-am spus întîmplarea cu soțiile ambasadorilor.

Aș dori să vă mai spun că, pentru această expoziție, pe care n-am considerat-o doar o achiziție a muzeului, ci o expoziție reprezentativă (fiindcă așa mi s-a spus !), eu m-am despărțit și de piese la care țineam foarte mult, pe care le păstram în propria mea colecție de acasă. Mi-am zis că la mine acasă le-ar vedea mai puțini, dar într-o expoziție care va rămîne în patrimoniu și va merge prin țară le vor vedea mai mulți.

De ce, după ce mi s-a pus o notă bună, adică truda mea de ani a fost socotită ca o valoare, deodată nota s-a schimbat ? Cine mi-a pus această ultimă notă ? Și pe ce bază ? Aș întreba actuala conducere a muzeului dacă mă cunoaște în amănunțime, atît ca meșter popular, ca preocupări ale mele, cît și ca viață a mea. De cîte ori cei ce acum au risipit munca mea au stat de vorbă cu mine ? Cu ce m-au ajutat, în cei 40 de ani de activitate ? Pe tov. Ungureanu l-am văzut o singură dată, la Muzeul satului de la Bujoreni-Vîlcea, dar nu a schimbat cu mine nici trei cuvinte. Pe tov. Tancred Bănățeanu, directorul adjunct al muzeului, l-am cunoscut, o dată, tot la Rm. Vîlcea, iar a doua oară la Tîrgul „Cocoșul de Hurez", dar asta a fost totul, doar că l-am cunoscut.

Eu, deocamdată, nu vreau să intru în alte amănunte privind acest caz al meu, pe care îl consider un caz de abuz și de furt de prestigiu.

VICTOR VICȘOREANU ■

RUBRICA MEA

Ultimul poet simbolist

Vinător pasionat, colaborator ca atare și la revistele cinegetice din țară, dar înainte de toate poet, afirmat în cercul **Sburătorului**, Mihai Moșandrei este astăzi ultimul reprezentant, pe baricadele Himerei, al poeziei noastre simboliste. Ca în idealul școlii, formulat cu aproape o sută de ani în urmă de Stéphane Mallarmé, poetul sugerează și nu exprimă, fără a se înscrie totuși în legiunea mereu mai vastă a liricii ermetice. Recenta sa culegere, în mare parte antologică, **Plecarea rîndunelelor** (Editura Cartea Românească), și-a luat ca moto o melancolică sentență a lui Mihail Sadoveanu : „Cele ce au fost rămîn așa de frumoase, pentru că nu mai sînt". Aceasta este și viziunea lirică a lui Mihai Moșandrei, care evocă vremurile copilăriei și adolescenței sale, „călare pe două veacuri" (cum spune memorialistul Sextil Pușcariu), cu caleși și surugii, interioare „cu scoarțe bătrînești", doamne și domnițe în costume de epocă, ba chiar întîrziate în malacofuri, ofițeri în „demodate uniforme", serenade, parcuri cu statul de fauni și nimfe, și cu propria-i imagine de demult :

„Atuncea, sub ciorchina de movuri parfumată, / Se leagănă copilul rămas în Altădată, / Pe calul lui de lemn și cu pantofi de lac, / Lîngă o „Fräulein" blondă ce cîntă o sonată" **(Buchet de liliac)**.

Universul său este unul floral, ca acela al lui D. Anghel din **În grădină**, al lui Luca I. Caragiale și, din zilele noastre, al lui M. Celarianu din **Flori fără pace**, într-o tonalitate însă care-i este proprie.

Poetul evocă rînd pe rînd crinul, care-și întinde „Sabia lucie de har", trandafirul, liliacul, iasomia, zorelele, „Trîmbițele ierbii, / Limpezite pleoape sub fîntîni", dalliile de toamnă, albele chiparoase, micșunelele, îmbătînite în glastră, narcisa, ponselele catifelate, clematitele, „hortensia-n ciubere mîrsmate", petunia cu „parfum halucinant" și crizantemele cu bronzul lor natural. Poezia, ca și Himera, cu majuscule amîndouă, ne e sugerată printr-o singură floare, cultivată toată viața **(Subtila himeră)**.

Vînătorul evocă în **Sonetul sitarului** o scenă imaginară, cu sfîrșitul păsării, **Prepeliță**, „Zeiță grea de umbră sau turturaș de soare", apoi „Pestrițele zboruri de grauri prin ploaie, / Cocoșarii de vîsc, sturzii, florinții, scatiii" **(Imn primăverii)**, cerbul și vulpile albastre **(Unui silvicultor)**.

Închei, transcriind unul din cele mai vechi poeme, datat 18 iunie 1922 și intitulat **Păsări rare** :

„Într-un tărîm sărac și trist, în colțul unei bălți pustii / Eu am văzut într-un apus, un stol fantastic și bizar, / Un stol de aripi ce roteau în ceruri largi și purpurii. // Și penele acestea roze, în pilpîitul lor domol, / Se așezau și iar cădeau, spre stuhul aspru de rogoz, / Căutînd un ochi de apă clară în funduri negre de nămol. // Dar stropul de lumină magic, ce le chema în fund de zări, / Era murdar acum de cioturi, de rime hide și de șerpi, / De lumea mlaștinii, ce-ntină cele mai limpezi din cărări. // Atunci aceste păsări rare s-au așezat în unghiuri lungi / Și au vîslit spre poarta-n flăcări a cerului nemărginit, / Topind în pulberea de aur un lanț de mișcătoare dungi".

ȘERBAN CIOCULESCU ■

SCRIITORI ROMÂNI DE AZI

Romulus Vulpescu

Romulus Vulpescu (născut la 5 aprilie 1933 la Oradea) este un autor care nu acceptă numai să scrie. Pentru el are o deosebită importanță modul în care ajunge un text sub ochii cititorului. De aceea scriitorul își asumă rînd pe rînd toate meseriile guvernate de „galaxia Gutenberg" pentru a fi sigur că operelor sale li se asigură cea mai potrivită înfățișare. Autor remarcabil, traducător de prestigiu, el devine atunci cînd e nevoie un corector pedant, se metamorfozează în filolog sau critic literar, desenează, întocmește machete sau se amestecă printre tipografi exasperîndu-i cu doleanțele lui formulate însă cu atîta farmec încît pînă la urmă i se și îndeplinesc. Edițiile cărților sale sau ale altora (Charles d'Orleans, Alfred Jarry, Rabelais, Villon, Ion Barbu) se disting prin aparatul critic impunător, prin demna lor ținută grafică. Romulus Vulpescu nu admite intermediari între sine și cel care îi citește cartea și se înhamă deseori la o muncă uriașă și în aparență lipsită de sens. El readuce în memorie începuturile tiparului, cînd autorul își tipărea citeodată singur lucrările, iar procesul de publicare era mult mai anevoios, astfel încît apariția unei cărți devenea o sărbătoare și deci nu se putea ivi decît în veșminte de gală, impunînd respect încă din clipa în care o zăreai. Romulus Vulpescu impinge pînă acolo venerația pentru fiecare rînd scris încît își datează cu grijă textele, pentru a nu fi lăsate uitării acele clipe de grație în care au fost concepute, iar la sfîrșitul cărților sale indică tot soiul de amănunte tipografice — data bunului de tipar, corpul de litere folosit, caracterele lor, tipul de hîrtie întrebuințată pentru imprimare — din dorința de a le păstra pentru posteritate istoria. Dar acest om, care trăiește în mijlocul unei biblioteci uriașe, agonisite prin toate mijloacele — de la cheltuirea unor sume de bani impozante pentru cine știe ce hîrtoagă, pînă la refuzul de a restitui prietenilor cărțile împrumutate de la ei, prefăcîndu-se că le-a pierdut sau invocînd cine știe ce alte motive — nu-și transformă dragostea pentru cărți în adorare oarbă. Romulus Vulpescu este un personaj fabulos, iar înfățișarea sa și modul în care se îmbracă, întîmplările prin care a trecut — multe devenite legende — contrazic imaginea unui șoarece de bibliotecă, cufundat cu deliciu în lectura unor tomuri rare, notînd cu sîrguință tot soiul de gînduri provocate de parcurgerea filelor, fără a da vreo atenție semnelor realității înconjurătoare. Adevăratul său cult e viața. Însăși literatura sa nu face nicidecum apologia cărților, ci a vieții. Oricît de multe reminiscențe livrești se pot descoperi în poeziile și prozele sale, ele nu reprezintă decît un înveliș sub care se ghicește clocotul existenței. Primul său volum intitulat **Poezii** (1964) descrie chiar o dramatică pendulare între mirajul unui univers construit din tomuri și cel al unui trai consumat cu frenezie. O parte dintre poeme nu sînt decît reverii declanșate de operele parcurse, în care autorul adoptă tot felul de măști în căutarea propriei sale identități. În versurile lui se exaltă iubiri mai mult sau mai puțin imaginare, se inventează drame, se evocă epoci apuse, se amintesc personaje din mitologie sau din cărți de istorie și literatură. În astfel de poezii natura pare scăldată de seve, existența se desfășoară monoton, relațiile dintre oameni sînt pline de artificialitate. Atmosfera excesiv cărturărească e resimțită ca o povară : „Investigînd cu stupu-nțelepciuni / Pîndind prin palimpseste scorfi / Am ignorat parfumul de petunii / Culoarea cîmpului și-a florii". Dar scriitorul, după o luptă interioară lipsită de convenționalism, proclamă supremația realului și îi celebrează biruința : „Descoperiți-vă, portari / pătrunde toamna în birouri / Ca o gravură gri de nouri / Podgorii cu chiorichini amari, / Prin care fruntea-n zori ți-o-nrourî". În alte versuri din vastul poem **Întoarcerea fiului risipitor** izbucnește într-o chemare patetică spre viață : „Da, intelectuali ascuți, / Vă cheamă veacul în piețe / Cunoașterea e scrisă-n spețe, / Nu în versete de profeți / Și-n drama pajurii răzlețe". În **Și alte poezii (1970)** literatura ajunge să fie persiflată pentru orgoliul ei de a crede uneori că este mai presus decît ceea ce ne înconjoară. Autorul demontează mecanismul compoziției literare, îl expune în văzul tuturora, arătînd că el funcționează în gol dacă nu se umple de viață. Experimentul neologistic **trebug crenalc** nu este o simplă joacă de-a vorbele, unul din amuzamentele atît de dragi autorului, ci atrage atenția asupra vidului unei literaturi lipsite de legătură cu existența : „Damiroză, culp nastralp, / vestrapună pulc dirică / (colimard, culp nabaroască) etc.

Și mai explicită este atitudinea autorului în proze. Strînse sub titlul **Exercițiii de stil** (1965) ele sînt în aparență doar imitații după diverse stiluri (pedant, prețios, neutru etc.), simple improvizații pentru deliciul galeriei. Dar talentul autorului transformă aceste pagini într-un joc grav, exprimîndu-și protestul împotriva tuturor celor care mutilează viața, o înăbușă sau încearcă să-i reducă multitudinea de aspecte la un ritual monoton. Scrise în logica fantasticului și absurdului ele au uneori vehemența unor rechizitorii îndreptate contra „pirpiriilor limfatici" incapabili să înțeleagă viața deoarece nu se bucură de ea și rîvnesc ca și ceilalți să ajungă în situația lor.

Remarcabila literatură scrisă de Romulus Vulpescu este un protest împotriva a tot ceea ce dezonorează viața.

GEORGE ARION ■

A încuraja și a descuraja

Fără a fi fost întotdeauna și pe întreg parcursul său „realistă", chiar presupunînd că ar fi avut cum, literatura română a fost însă — și este și astăzi — obsedată de realitate : de realitatea așa-zicînd „adevărată", nu de aceea a suprafețelor, a închipuirilor, a aparențelor. O năzuință spre esențial caracterizează literatura română : interesează „ce se petrece" mai mult decît „ce se vede". Un efort de înțelegere, de judecată, de situare este mereu detectabil în opera scriitorului român, niciodată „detașat", „în rezervă", niciodată retras într-o utopică imposibilitate a artei sale — atitudine care i-a păzut dintotdeauna drept o imposibilitate. Structural, scriitorul român n-a fost niciodată „senin", chiar dacă printr-o străduință cărcia rareori i se pot măsura dimensiunile a dat foarte adesea creații perfect echilibrate, de o armonie și de o claritate ce au făcut pe mulți să vorbească de clasicismul organic al literaturii noastre. Neliniștea, suferința, durerea, accentele dramatice n-au fost estompate ; nici suprimate prin efectul restrictiv al vreunei concepții rigide despre artă : dar mai presus de orice a fost și este tendința de apropiere de adevăr. Obsesia adevărului era firească într-o literatură obsedată de r[illegible] ; putem de aceea vedea mersul literaturii române în chipul unei necontenite lupte pentru cucerirea realului: Al cărei corespondent în ordinea evoluției scrisului nostru literar este reprezentat de existența unei conștiințe foarte pronunțate a eticii creației. Faptul de a fi scriitor obligă și, cum scrie Radu Petrescu în **Ocheanul întors**, „conștiința acestei dramatice demnități străbate întreaga noastră literatură clasică, adică toate acele opere care, indiferent de momentul apariției lor (pentru că astfel de opere, vizibile sau încă nu, se ivesc și în zilele noastre) există în lumea Poeziei". Într-atît este de specifică literaturii noastre conștiința aceasta încît poate fi unul dintre cele mai sigure criterii de delimitare între creatorii adevărați și falșii creatori ; aceștia din urmă, mereu panicați de o neputință, ce capătă uneori forma unei vioiciuni dezacordate, a înțelegerii realității, oferă spectacolul unei acrobații derizorii, jonglînd cu vorbe mari, strecurîndu-se printre surogate de idei, încercînd să substituie creației — ce presupune încordare, atenție, efort concentrat — o paradă ineficientă și deseori ineptă de fraze ritmate astfel încît să dea iluzia de mișcare și dinamism. Incapabili să descopere adevăratele, gravele probleme ale realității, ceea ce formează, cum se zice, substanța vieții, ei inventează probleme și au — semn sigur de recunoaștere — sentimentul că „îmbogățesc" astfel literatura. Observ, dealtfel, cum preocuparea unor asemenea autori săltăreți este nu realitatea, ci literatura, ei arătîndu-se grozav de interesați de ceea ce numesc — și este semnificativă această exprimare, în măsura în care indică exact direcția privirii lor — „«pata albă» din geografia literară contemporană". Nu „pata albă" a cunoașterii realității, o realitate ce se schimbă rapid, îl atrage : ar fi un efort prea mare, prea greu ; mai simplu, poate și mai spectaculos, este să decretezi existența unei „pete albe" în literatură și să încerci să o colorezi. Aderența la realitate este metamorfozată în chip subtil : ei vor să adere la literatură, așazisa „pată albă" reprezintă chiar locul vizat pentru o instalare confortabilă. Literatura este văzută ca un „departe" accesibil prin expediții de tip cinegetic, prin descoperirea de locuri puțin frecventate.

Am în vedere, desigur, nu un autor sau altul ci un fel anumit de a înțelege literatura : din exterior, cu o lipsă de prețuire uneori stridentă pentru scriitorii contemporani, pentru literatura ultimelor trei decenii. Un mod de a gîndi propriu doar veleitarilor : pătimașilor întru asaltarea literaturii în fel și chip. Al căror șir este prea adeseori privit cu o neîngăduită îngăduință. A îndepărta veleitarii este, pentru critică, un semn al aderenței la realitatea indisolubilă a vieții și a creației literare contemporane.

MIRCEA IORGULESCU ■

CRONICA LITERARĂ

Eugen Uricaru: „Antonia. O poveste de dragoste"

Cine și-a făcut intrarea în literatură cu o carte ca **Despre purpură** nu se mai poate depăși atît de ușor. Și nici nu trebuie s-o facă. Prozatorul și-a inventat deja o lume, o lume numai a lui și care poate fi în continuare extinsă — spre zone de realitate de astă dată, nu de irealitate — sau dacă nu, cel puțin, poate fi populată cu noi reprezentări. **Antonia. O poveste de dragoste**, a treia carte a lui Eugen Uricaru, confirmă nu numai debutul de excepție al prozatorului, dar și vitalitatea unei formule, care părea limitată îndeosebi la un material epic imaginar. Desigur, ultimul text din volum înseamnă o revenire la ciclul **Vladiei**, autorul plasîndu-și personajele în același tărîm al misterului — să-i zicem — localizat. Primele două povestiri **(Tîrziul octombrie** și **Antonia)** aduc în schimb o nouă viziune și nu mai puțin o altă problematică. Modificarea e deci de conținut nu de stil epic. În fond misterul, adică necunoscutul, nu poate fi localizat într-o „împărăție" anume, faptul cel mai banal e demn să poarte o taină, care să fie în același timp și adevărul lui. Neobișnuitul a devenit obișnuință, spune cineva în carte la un moment dat. E limpede, mai ales în **Tîrziul octombrie**, că eroii nu mai locuiesc doar în propriul lor vis, ci în această lume pe care o vedem cu toții și în acest (acel) timp pe care-l trăim. Interesul epic s-a mutat considerabil — ne referim la povestirea citată — spre cotidian și istorie, oricît un abur de legendă învăluie în permanență faptele. Octavian Moceanu, împreună cu echipa sa de muncitori, vine în munți să deschidă un șantier și, în așteptarea adevăraților constructori, să experimenteze un nou material de construcție, sinterita, amestec „ciudat" de lemn și beton. Ca un alt Meșter Manole, Moceanu trebuie să îmblînzească și locul destinat de proiectanții viitorului Oraș, loc pe care inginerul Vasiliu îl consideră de la bun început ostil. Totul decurge normal (povestirea aduce vag a reportaj) pînă cînd muncitorii ajung în punctul stabilit, undeva „ca la capătul lumii". Acesta e primul element de indeterminare fantastică. Ciudățeniile se țin apoi lanț: mașina cu materiale întîrzie, țăranii (sau numai imaginile lor) vin noaptea călare, unul din muncitori fuge într-un mod miraculos la oraș, în fine experimentul nu dă rezultate. La sfîrșit vin însă constructorii și totul revine în normal. Taina lui Octavian Moceanu e singurătatea lui : noaptea, în timp ce muncitorii dormeau, se petrece exodul țăranilor din sat pe șantier și de fapt el îi așteptă, provocat de avertismentul inginerului Vasiliu. Moceanu însuși voia din toată ființa să se întîmple ceva grav, să se revolte cineva, măcar „sufletul" satului, pentru ca munca (acțiunea) să să capete astfel un sens. În ce privește indeterminarea de loc, ea provine pe cale taumaturgică din expresia „a merge la capătul lumii", repetată pînă la obsesie. Nimic din ce s-a petrecut acolo nu l-a surprins pe Moceanu. De-abia de acum înainte începe deruta sa, cînd nu mai este singur și cînd constată puțin disperat că inginerul Vasiliu n-a venit împreună cu ceilalți. Miraculosul n-a fost așadar decît un accident în ordinea realului, în timp ce echivocul s-a rezolvat în acțiune. Fapt notabil : personajele sînt constructori. Ne dăm seama că **Tîrziul octombrie** vrea să fie și este o legendă modernă a întemeierii noii lumi socialiste. Se pare că prozatorul înclină tot mai mult spre o tratare mai proză și, firește, mai viguroasă a realului însuși, fără să renunțe la raportarea mitică.

Dealtfel, dincolo de artificialitatea procedeului, care ține de recuzita fantasticului, și în celelalte povestiri e de admirat mai mult adîncimea observației morale. Reflecții pătrunzătoare, mature întreține tensiunea epică, mai presus de anecdotica propriu-zisă. Eugen Uricaru nu e un povestitor în sens clasic, textele sale sînt confuze la modul programatic (avem în vedere contextul total, nu doar secvențe izolate) pentru a face posibilă ruptura fantastică. În ele nu se întîmplă aproape nimic. Cel mult un personaj povestește o aventură de-a sa (fictivă) altui personaj și actul narației în sine este el însuși o întîmplare. Dar rămîne ca un dialog între himere, cum ar fi bunăoară discuția dintre bătrîna doamnă K.F. din vila Katerina și profesorul de istorie Vicol Antim **(Vladia, alte imagini)**. Remarcabilă se dovedește însă rectitudinea morală a personajelor. Eroii au o sensibilitate ieșită din comun (un al treilea simț) — de unde capacitatea lor de „a sesiza insesizabilul". Aceasta e de fapt sursa așa-zisului fantastic. Parcă se îmbolnăvesc, pur și simplu, în fața insolitului obiectiv sau psihologic. Dar această ambiguitate, care este în primul rînd a lucrurilor și a situațiilor, intrînd în rezonanță cu sensibilitatea lor la straniu, nu le întunecă filosofia de viață și mai ales candoarea. Regimul existenței lor e un fel de insomnie spirituală, o încordată stare de veghe. Atunci îi vizitează himerele, emanații ale nocturnului. Se pare că tema obsedantă în toate aceste povestiri e agresiunea imaginarului asupra realului. Evident, nu echivocul e scopul lor ultim. Într-un fel personajele provoacă misterul, pe calea sugestiei psihologice, pentru ca tot ele să-l destrame. Accentul se pune îndeosebi pe intervalul dintre anticiparea și împlinirea miraculului. E un moment de așteptare, un moment de tensiune și neliniște. Cine presimte invizibilul îl așteaptă apoi cu teamă și fascinație.

Antonia nu e propriu-zis o poveste de dragoste. Anecdotica lipsește cu totul, iar personajele par copleșite de dorul de iubire și nu de pasiunea carnală. Femeia oscilează între bărbatul himeric (un călăreț ciudat, nocturn) și bărbatul real, mai bine determinat — Palibroda. Cîștigă ultimul. **Antonia** este o povestire de atmosferă și echivocul nu se mai rezolvă în acțiune, ca în primul text al volumului, ci prin sugestie. Simbolismul întemeierii e mai vag decît în **Tîrziul octombrie** — deși cele două povestiri comunică între ele.

Vladia, alte imagini putea să figureze foarte bine în **Despre purpură**.

Toate cele trei texte din volum au partea lor de monotonie și sublim. Important e că prozatorul, prin stilul său curat, ferindu-și eroii „creditabili" de orice ambiguitate morală, e capabil deja să atace subiecte mult mai vaste — ca în romanul **Rug și flacără**, să convertească ficțiunea în realitate, dar și să istoricizeze legenda. Așteptăm cu încredere saltul decisiv de la povestirile lipsite totuși de suflu epic ale Vlădiei crepusculare la romanul puternic, viguros al Genezei și Revoluției.

CORNEL MORARU ■

Salutaţi oastea română

— marş triumfal —
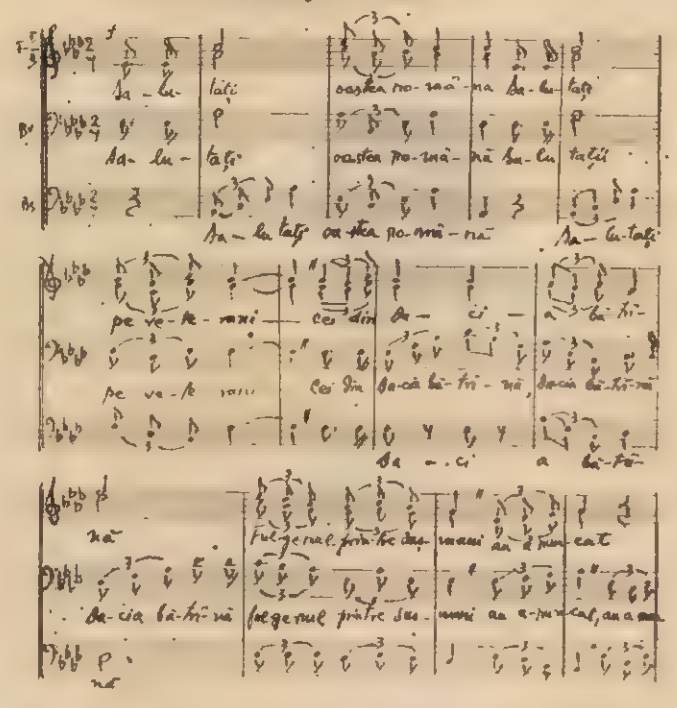
Salutaţi oastea română,
Salutaţi pe veterani
Cei din Dacia bătrînă
Fulgerul printre duşmani au aruncat.

Spintecind zarea încruntată
Risipind pe acei păgîni
Ce în ura lor turbată
Ne pîndeau ca nişte cîini
Şi i-a înfrînat

Balcanii cu-a lor fanfare
Spăimîntînd s-au închinat
Şi ale noastre hotare
Cu spada le-au apărat

Cinste vouă, glorioşi fii
ai ţării
Cinste vouă, fii ai neatîrnării
Salut infanterişti, cavalerişti
tunari, moldoveni
Salut artilerişti, cavalerişti,
infanterişti munteni, olteni
Pe dobrogeni să-i salutăm
Pe marinari să-i onorăm
Salutaţi pe-ardeleni, bănăţeni
Pe toţi fraţii transilvăneni şi bucovineni.

Salutaţi oastea română,
Salutaţi pe veterani
Cei din Dacia bătrînă
Fulgerul printre duşmani au aruncat.

Nicolae Dan Franteleţă

Vara din noi, vara

In cîmpia cea mai verde
Vara din noi, vara
Două ape se-ntîlniră
Dintr-o stea pînă'ntr-o stea
Luminau izvoarele
Şi nici noapte nu era
Şi nici ziuă, nici ziuă
Doamne, cum s-au întîlnit
Au adus cu ele grîu
Au adus pădure lină
Şi miresmele din grîu
Şi miresmele pădurii
Vara din noi, vara
Toată-n două ape dulci
Numai ele singure
Împrejur, pămîntul sfînt,
Fără ochi, fără cuvînt

Curtea bătrînilor

Peste curtea din alt veac
Vara din noi, vara
Iarba ne-a bătut la uşă
Zăvorul nu s-a mişcat
Duhul casei sta plecat
Iarba încercînd pereţii
Şi pereţii-mbătrînind
Peste curtea din alt veac
Umbra mea, privirea mea
Cu iarbă se primenea
Iar din raza ochiului
Un nuc verde a pornit
Crengile acoperind
Frunzele noaptea vorbind
Şi nimic n-au înţeles
Oamenii ce mai treceau
Oamenii cum mai treceau
Tot nimic nu se mai vede
Doar pustia verde, verde

Ploaia

Un copil duce caii la cîmp
Şi-n urma lui, ploaia
Cu cine seamănă, nu ştiu
Dar poartă cămaşa fiului meu
Nu, şi n-am fii
Caii îi leagă de doi meri sălbatic.
Noaptea, rădăcinile ară cîmpul
Pînă la sînge, văd limpede
Acolo în afund, urmele mele
Căutînd caii, căutînd
Ploaia vindecă, ploaia iartă
Nu, şi n-am fii

Copacii

Ne-au venit frunzele, spun
Copacii îngenunchind la porţi
Fiecare primeşte o frunză
Şi-i minte pe toţi cei din casă
Că, în sfîrşit, i-a venit primăvara
Noaptea, trag luna-n marginea grădinii
Şi se privesc, se privesc, aproape fericiţi
Dinspre dunga dimineţii
Iarna răsare

Balada cavalerilor fără cai

In ţara salcîmilor, albă otravă de mai
Ce seri grele de mireasmă erau
Ne-aliniam, cavaleri fără cai
Într-o luptă tîrzie cu plantele sau
Cu visele noastre pornite în lume
Să-mpartă în două — aici rele, aici bune
Ce mulţi cavaleri fără cai !

De cîte ori am învins nu mai ştiu
Dar ştiu că n-a fost niciodată
Vreo moarte-n războiul atîta de viu
Cînd iarba cînta ca o mare armată
La marginea satului vizierele trase
Şi-n sat, paturi calde şi iubite rămase
Ce mulţi cavaleri fără cai !

1 Decembrie 1918

„O zi care vorbea cu glasul secolelor"

Evenimentele petrecute în toamna anului 1918 au însemnat un moment de răscruce în istoria României. Unirea de la 1 Decembrie 1918 nu a fost rezultatul deciziei celor 1228 de delegaţi care au votat-o în memorabila şedinţă desfăşurată în oraşul Alba Iulia. Ea a fost pregătită de secolele ce au precedat aceste evenimente, a fost visul înaintaşilor, domni şi voievozi, cărturari şi savanţi, a fost năzuinţa pentru care cei mulţi s-au jertfit de atîtea ori în cursul istoriei noastre, a acelor ce în ultimă instanţă au înfăptuit-o. Decizia de la Alba Iulia avea să încununeze o operă începută de veacuri, operă în jurul căreia s-au concentrat forţele naţiunii. În pofida Habsburgilor, Hohenzollernilor sau Romanovilor, românii aveau să-şi impună voinţa proprie, dovedind odată în plus că nici o forţă nu poate opri un popor să-şi realizeze visele sale.

Permanenţă a istoriei poporului român, ideea de unitate naţională s-a transformat în anii primului război mondial într-o acţiune riguroasă ce a antrenat toate forţele naţiunii.

Hotărîrea de autodeterminare a naţiunii române, citită în şedinţa din 18 octombrie 1918 a parlamentului de la Budapesta a produs o puternică impresie asupra opiniei publice din întreaga monarhie, asupra celorlalte naţiuni oprimate şi un mare entuziasm între românii de pretutindeni. Ea a contribuit într-un grad superior la grăbirea procesului de dezmembrare a Imperiului austro-ungar. Consiliile naţionale ce iau fiinţă peste tot : în Cehia şi Slovacia, în Slovenia şi Croaţia, în Ungaria, Galiţia, Bucovina şi Transilvania, preiau puterea politică. Armata, cuprinsă de nemulţumiri şi revolte, refuză să mai execute ordinele superiorilor. Ţărănimea şi muncitorimea, victime ale opresiunii burgheziei şi moşierimii, înlătură perimata administraţie înlocuind-o cu aleşii lor. O adevărată revoluţie cu caracter burghezo-democratic cuprinde ţări şi provincii, popoare şi naţiuni.

Aspiraţiile de unitate naţională se înfăptuiesc rînd pe rînd : la 28 octombrie este proclamată independenţa Cehiei, iar peste două zile unirea Cehiei cu Slovacia ; tot la 28 octombrie se hotărăşte unirea Galiţiei cu statul polonez ; la 29 octombrie se proclamă statul iugoslav independent. Asemenea lor, românii acţionează cu energie. Consiliile şi gărzile naţionale preiau puterea în mîinile lor. Erau vremuri revoluţionare, răsturnătoare de rînduieli politice, sociale, economice învechite. Masele populare au iniţiative. Proletariatul se situează şi de această dată în frunte.

Pe lîngă problemele social-economice, revendicările muncitorimii le cuprind şi pe cele naţional-politice, dreptul la autodeterminare şi la unitate naţională a popoarelor. Ţărănimea îi urmează exemplul. Mişcări şi răscoale locale împotriva moşierilor, a autorităţilor statului austro-ungar încep în Banat şi se răspîndesc în toată Transilvania. Procesul de destrămare a vechiului regim nu mai putea fi împiedicat de măsurile represive iniţiate în mai multe locuri de moşierime cu ajutorul jandarmeriei. Manifestările de autodeterminare şi de unire cu România cuprind satele, centrele muncitoreşti şi oraşele din Transilvania şi Bucovina. Unirea este susţinută peste hotare de către românii aflaţi la Paris, Roma, Londra, Cleveland sau Detroit.

Sub impulsul evenimentelor interne şi externe, hotărîrea de unire a provinciilor locuite de români domină gîndurile şi faptele tuturor, fără deosebire de apartenenţă socială. Social-democraţii îşi afirmă aderiunea lor la unirea Transilvaniei cu România, în schimbul unor garanţii pentru muncitorime, declarîndu-se pentru „unirea tuturor românilor", temeiul progresului şi al fericirii. Reprezentanţii progresişti din rîndurile maghiarilor şi saşilor se alătură acestor năzuinţe cerînd înlăturarea aparatului de stat opresiv şi colaborarea cu românii prin recunoaşterea dreptului de autodeterminare.

În aceste condiţii, la 20 noiembrie 1918, a fost convocată Marea Adunare Naţională de la 1 Decembrie 1918. Alba Iulia, oraş cu adînci rezonanţe în istoria poporului român, a fost desemnat ca loc de desfăşurare a măreţului eveniment.

Cu un entuziasm de nedescris este aprobată hotărîrea de unire, citită în adunare de Vasile Goldiş : „Adunarea naţională decretează unirea românilor din Transilvania, Banat şi Ţara Ungurească şi teritoriile locuite de ei cu România". După această declaraţie principală, urmează unele precizări : teritoriilor respective li se rezervă autonomia provizorie pînă la întrunirea Constituantei, aleasă prin vot universal ; se recunoaşte deplina libertate şi drepturi egale tuturor naţionalităţilor conlocuitoare, de a se întruni, administra şi judeca în limba proprie, de a face parte din corpurile legiuitoare şi de a participa la guvernarea ţării în proporţia numărului lor ; egalitate şi libertate confesională ; regim democratic în toate domeniile vieţii publice ; vot universal, direct, egal şi secret, pentru ambele sexe de la vîrsta de 21 ani ; libertatea presei, de asociere şi întrunire ; reforma agrară radicală ; drepturi pentru muncitorimea industrială asemenea celor de care se bucură muncitorimea din cele mai avansate state industriale ; asigurarea, de către Congresul de Pace, a dreptăţii şi libertăţii pentru toate naţiunile mari şi mici deopotrivă ; eliminarea războaielor ca mijloc de reglementare a raporturilor internaţionale ; instituirea unui Mare Sfat Naţional Român pentru conducerea afacerilor naţiunii române din Transilvania şi Banat, îndreptăţit să reprezinte naţiunea română faţă de toate naţiunile lumii.

Ziarul bucureştean „Epoca" sintetiza în cîteva cuvinte însemnătatea şi semnificaţia acelei zile : „O zi care vorbea cu glasul secolelor şi un loc cu glasul unei ţări".

Actul de la 1 Decembrie 1918 a avut un caracter profund popular ilustrat atît de larga participare la evenimentele de la Alba Iulia, cît şi prin aderiunea unanimă exprimată de întreaga naţiune de o parte şi de alta a Carpaţilor. În peisajul convulsionat de revoluţii din toamna anului 1918, în monarhia austro-ungară singurii care au dat un caracter larg, de masă, deciziei lor de unire au fost românii. Celelalte state succesorale aveau să se constituie în urma hotărîrii unor grupuri restrînse de politicieni.

Unirea a fost întărită de aderarea naţionalităţilor conlocuitoare la actul istoric de la 1 Decembrie 1918. Rînd pe rînd saşii, şvabii, slovacii, evreii şi rutenii, în cadrul unor adunări populare după exemplul românilor, aderă la unire. Hotărîrile adoptate şi aderiunile exprimate cu aceste prilejuri, liber consimţite, conferă şi ele un caracter democratic, popular unirii. Au aderat la unire elementele progresiste, înaintate din rîndul populaţiei maghiare. Atunci Partidul Naţional Democrat Maghiar adresa un manifest populaţiei maghiare îndemnînd la recunoaşterea unirii Transilvaniei cu România. Acest apel se înscrie pe ideile enunţate de ziarul clujean „Kolozsvári Hírlap" care-şi informa cititorii că poporul român este decis să respecte întreaga libertate a naţionalităţilor, motiv pentru care redacţia se declara străină oricărei animozităţi naţionale şi-şi îndemna cititorii să adopte aceeaşi atitudine.

Recunoaşterea internaţională a unirii s-a făcut prin tratatele de pace de la Paris din anul 1919. Marile puteri au ratificat o realitate întemeiată pe voinţa hotărîtă a întregului popor român. Unirea înfăptuită prin această voinţă a fost legalizată prin decretele parlamentului României, prin capacitatea de organizare a întregii administraţii, a instituţiilor politice, economice şi culturale, prin capacitatea de guvernare a noilor provincii dovedită de poporul român şi confirmată de marile puteri. Dealtfel integrarea rapidă a provinciilor româneşti, pledează cu certitudine în sprijinul acestor afirmaţii

Desăvîrşirea unităţii naţionale înfăptuită la sfîrşitul anului 1918 îşi va pune amprenta asupra vieţii întregi, sociale, politice şi culturale a ţării.

Unirea din 1918 a însemnat pentru proletariatul român, clasa socială chemată să dea noi dimensiuni luptei înaintaşilor, nu numai o substanţială creştere numerică, dar şi întărirea forţei sale politice. La scurtă vreme, în mai 1921, se va constitui Partidul Comunist Român, continuatorul şi înfăptuitorul idealurilor de libertate şi independenţă naţională ale poporului român.

Dr. LIVIU MAIOR

Arta de a fi activist cultural

Meritele pentru performanțele unei formații artistice ne-am obișnuit să le atribuim, aproape în exclusivitate, îndrumătorului ei, neglijînd de cele mai multe ori instituția culturală în cadrul căreia se afirmă și pe activiștii acesteia. Un transfer de mentalitate din lumea fotbalului, unde atenția este polarizată curent de jucători și antrenori ? Nicidecum, căci și aici se știe ce pondere poate avea preocuparea conducerii clubului nu numai sub aspect material, ci și din punct de vedere sportiv. Dar dacă chiar și în obținerea unui palmares sportiv, managerul are, atunci cînd stăpînește domeniul său de acțiune, o menire importantă, e cu atît mai de așteptat ca într-o instituție de cultură un bun conducător, un activist cultural competent să aibă un cuvînt hotărîtor de spus. Mai ales cînd o asemenea instituție este destinată activității culturale de masă, așezată fiind, în ce privește promovarea actului de creație, pe baze exclusiv obștești, de entuziasm benevol.

Aici intervine marea sa artă de a fi un veritabil animator, preocupat nu numai de modul cum sună corul sau cum se dă replica într-un spectacol, ci, în egală măsură, de ceea ce vor minca și unde vor dormi într-un turneu artiștii amatori din formațiile instituției culturale pe care o conduce. Dar, dacă administratori descurcăreți se mai găsesc cît de cît, se întîlnesc destul de rar oameni care să întrunească deopotrivă virtuțile de îndrumător artistic, pedagog, gospodar și sufletist. Directorul unei case de cultură sau al unui cămin cultural este în același timp un activist politic și un animator cultural chemat să exercite un spirit director și clarvăzător, orientativ și stimulator, un om cu simțul perspectivei, dar și al efortului imediat, laborios, tenace. Fiind vorba de amatori, de o activitate care se face exclusiv din vocație și entuziasm, cel mai adesea chiar și de către îndrumătorii artistici ai formațiilor, îți trebuie un mare talent, un suflet și mai mare, pentru a crea o asemenea ambianță încît toată lumea să lucreze cu plăcere și dăruire. Și încă să izbutești o asemenea performanță cu o neostoită tinerețe, cu o bună dispoziție molipsitoare pentru toți, știind să dai fiecărui colectiv sentimentul că îți este cel mai la inimă și mai vital necesar. Aceste calități morale asociate celor culturale — competenței, sensibilității artistice și discernămîntului estetic — capătă o însemnătate sine qua non cînd e vorba de un așezămînt cultural al tineretului care cu cea mai dragă inimă îi urmează pe bunii animatori, dar suportă cel mai greu — dacă le suportă ! — dădăceala, spiritul funcționăresc, ordinea și disciplina menținute cu metode administrative.

Poate că acest lung preambul evasiteoretic nu și-ar fi avut rostul dacă asemenea ginduri nu ni le-ar fi sugerat personajul aflat în centrul portretului de față, personajul care nu e altul decît veteranul instituțiilor spirituale studențești, directorul de la înființare, 1957, al Casei de cultură a studenților din Cluj-Napoca. L-am numit pe Laurențiu Hodorog, sufletul activității cultural-artistice dintr-un centru universitar atît de pretențios și complex, omul față de care stima atîtor promoții studențești s-a exprimat deopotrivă prin premii speciale ale festivalurilor naționale ca și prin Diploma de onoare pe care Comitetul Central al Uniunii Tineretului Comunist i-a acordat-o anul trecut cu prilejul împlinirii a două decenii de activitate neîntreruptă în fruntea unui lăcaș de cultură al tinerilor revoluționari.

Aceste distincții aveau o deplină acoperire în multe altele, pe care formațiile și cercurile de la instituția clujeană le-au obținut atît în confruntările naționale ale studenților la prima ediție a Festivalului național „Cîntarea României", cît și la festivalurile internaționale la care, cu precădere ansamblul folcloric „Mărțișorul", cu vestita orchestră a lui Dumitru Fărcaș, s-au făcut mesagerele artei românești. Sînt acoperiri în aur. fiindcă la Brindisi, în Italia, sau la Dijon în Franța, premiile s-au numit „Strugurele de aur", „Discul de aur", „Ciorchinele de aur". Dincolo de premii și de elogiile din presă, studenții clujeni, în frunte cu inimosul director al casei lor de cultură, făcînd din excursii suportate de ei înșiși glorioase turnee artistice, au deschis adevărate culoare de suflet românesc printr-o seamă de țări europene, din Turcia și Grecia în Austria și Belgia, din U.R.S.S. în Italia și Franța. Prin multe locuri, de aproape un deceniu, revin an de an, cortegiul lor folcloric fiind purtat prietenește dintr-o așezare în alta, cum s-a întîmplat în vara trecută, prin Grecia, unde au străbătut, cu cîntecul și dansul, insulă după insulă pînă în Samos, spectacolele improvizîndu-se uneori ad-hoc, la cererea publicului, chiar pe coverta vasului pe care călătoreau. Nimic comercial și publicitar, nici o emfază și tendință de a epata ; tot timpul o grijă desăvîrșită de a proba, simplu și firesc, demnitatea, bunul-simț, noblețea morală a spiritualității poporului al cărui fii sînt.

Acești sufletiști ai tuturor începuturilor: ANIMATORII

În treacăt fie spus, după cum mi-au povestit studenții participanți la aceste turnee, fiecare deplasare e și un mare test moral pentru fiecare, în sensul că pe traseu trebuie să se mențină, neîncălcat de nimeni, un climat de maximă colegialitate, bărbătesc și tandru totodată, pe care directorul Laurențiu Hodorog știe să-l pregătească încă de la înscrierea solicitantului pentru excursia-turneu, adevărat contract moral al unuia cu celălalt și cu toți. Fiecare turneu este, din acest punct de vedere, un periplu romantic, cu întîmplări de neuitat în care momentele de triumf artistic alternează cu depășirea tinerească a unor dificultăți inerente unui drum, cu să zic așa, pe cont propriu.

Nici nu e de mirare o asemenea stare de spirit după ce populația unei localități, cu autoritățile în cap, zile în șir nu știu cum să-i primească mai bine pe tinerii soli ai artei românești, vor replica pesemne la citirea acestor remarci cei ce nu cunosc extraordinara cheltuire de energii de-acasă. Departe de a se pregăti numai pentru turnee, discipolii lui Laurențiu Hodorog și ai unor adevărați tineri maeștri, cum sînt muzicianul Dumitru Fărcaș și coregraful Florin Ciobanu, au la activul lor, în deplasările prin țară, peste 1 500 de spectacole susținute pe trasee care se întind și se încrucișează din Tuzla Dobrogei în Țara Lăpușului, din Maramureș și din Iași la Timișoara. Pretutindeni directorul casei de cultură este nu numai regizorul spectacolelor, actorul care se implică direct în desfășurarea lor cu scene memorabile, ci și gospodarul ce nu se dă în lături de a se trezi dimineața înaintea tuturor și a le pregăti ceaiul. Este tot mai popular în ultimii ani un personaj conceput și interpretat de Laurențiu Hodorog, baciul Mitru, țăranul înțelept dar și plin de umor, dătător de sfaturi istețe și voioase în cele mai diferite momente ale unor scene folclorice după natură.

Excelent cunoscător al folclorului transilvan, sub multiplele lui manifestări de la ritual la snoavă și farsă e o adevărată „comoară din adînceuri revărsată", putînd să-ți reproducă cu o memorie și o dezinvoltură de oralitate, mișcare și mimică, dintre cele mai surprinzătoare momente de tradiție populară unice, receptate personal nu numai în copilăria și adolescența sa pe aceste meleaguri, ci și în deplasările special făcute, împreună cu colaboratorii săi și studenții, în cele mai diferite localități de pe tot cuprinsul acestui colț de țară. O trecere în revistă a tuturor tablourilor concepute ca scenariu și viziune scenică de către Laurențiu Hodorog e egală cu pătrunderea într-un univers de viață, de sensibilitate și de fantezie pe care nu-i poți reconstitui după nici o culegere folclorică de specialitate. Adevărate diorame fascinante, aceste culegeri transpuse pe scenă s-au constituit într-un adevărat serial, în bună parte imortalizat pe peliculă de pasionatul folclorist, fără atestare universitară în specialitate, cum ține să ne avertizeze, deși este filolog de profesie, și o vreme cadru didactic universitar.

Ceea ce trebuie spus este că întreagă această muncă de creație, de animator artistic, de interpret plin de vervă și umor, Laurențiu Hodorog o face concomitent cu întreaga tevatură pe care o presupune munca de director al unei instituții în care simultan au loc reuniuni științifice și spectacole de diferite genuri, se fac repetiții și cursuri de inițiere, se țin ședințe și se organizează întîlniri mai mult sau mai puțin protocolare cu delegații din străinătate, un întreg cortegiu de activități ce trebuie planificate, urmărite, desfășurate cu succes. Nu o dată aproape toate cele 24 de ore sînt ziua-lumină a multilateralului activist cultural care este Laurențiu Hodorog.

Multe instituții cultural-artistice profesioniste cu mari pretenții și-ar rivni un asemenea manager care să se ocupe deopotrivă de conceperea repertoriului și de punerea lui în scenă, apărînd nu o dată și ca interpret, de succes, să fie mașinist și inginer de sunet, impresar și conducător de turnee, administrator și „față-n casă". Cu toate că dacă ne gîndim la binele unor asemenea instituții, un asemenea transfer de tinerețe, dăruire și pricepere n-ar strica, este greu să ne închipuim o casă de cultură ca aceea din Cluj-Napoca fără Laurențiu Hodorog, omul care, de n-ar fi fost, ca să recurgem la o parafrază, trebuia inventat.

NICULAE STOIAN

Un fapt important al culturii noastre de azi

Cred că puțini dintre participanții la prima ședință a cenaclului Flacăra — desfășurată în urmă cu cinci ani, la data de 17 septembrie — bănuiau care va fi în continuare istoria lui, ce dezvoltare va cunoaște acest adevărat fenomen cultural. În sala pusă la dispoziție de Casa de cultură a sectorului 1 din București, cîțiva tineri cu aspect vestimentar voit șocant și uneori cu o înfățișare care atrăgea negreșit atenția pe stradă spuneau poezii, cîntau acompaniați la chitară, contemplau desene și tablouri expuse de artiști de vîrsta lor. O atmosferă intimă, liniștită, tulburată uneori de aprinse dispute prietenești în jurul unor valori, furtuni însă potolite lesne de consensul care se realiza după un timp scurt. Tinerii discutau despre artă, creau artă, căutau să se exprime pe ei și epoca lor și păreau ocrotiți de un cerc magic în interiorul căruia nu aveau cum să pătrundă decît niște inițiați, niște favorizați ai sorții. Cronicile despre aceste întîlniri, publicate în revista **Flacăra**, erau citite cu aviditate de cei care tînjeau să fie la rîndul lor prezenți în acea sală. Legendele se înfiripau cu repoziciune și se răspîndeau la fel de repede. Niște îndrăgostiți de artă se întîlneau seară și își etalau acum posibilitățile, se concurau loial, stimulîndu-se astfel în creație, exersau ca oricare membru al unei orchestre înainte de începerea concertului.

Dar arta visată de acest cenaclu cerea o altă audiență, un alt cadru de desfășurare, vast ca însăși viața. Membrii săi au simțit pericolul care îi amenința de a se constitui într-o castă rupîndu-și legăturile cu realitatea. Cercul magic a fost destrămat și astfel a început confruntarea cu marele public. Sute, mii de persoane reprezintă acum asistența obișnuită la spectacolele oferite de **Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar organizat de C.C. al U.T.C.** și revista **Flacăra** și condus de poetul Adrian Păunescu. Ca un cuceritor care își însușește cu tenacitate fiecare palmă de pămînt, dînd bătălii după bătălii pentru ea, obținînd victorii, pierzînd dar fără a abandona nici un moment lupta, cenaclul Flacăra își cîștigă treptat-treptat auditoriul metamorfozîndu-se dintr-o manifestare artistică hărăzită unor inițiați într-o manifestare de o amploare necunoscută de spectacolele de la noi. Încurajați de unii, blamați de alții, dar nelăsînd pe nimeni indiferent, membrii cenaclului cunosc ei înșiși biruințe și înfrîngeri, împliniri și năruiri de visuri. Glorii se fac și se desfac rapid în această competiție loială dintre interpreți pentru desemnarea celor mai buni la care singurul judecător rămîne omul din sală. Fiecăruia i se acordă cu generozitate șansa de a se afirma. Dar dacă scena rămîne primitoare pentru toți, ea nu păstrează decît pe cel cu adevărat înzestrat. Multe nume se pierdă prin cenaclu, dar puțini sînt cei care rezistă și continuă drumul : Mircea Vintilă, Florian Pittiș, Doru Stănculescu, Dan Andrei Aldea, Nicu Alifantis, Adrian Ivanițchi, Valeriu Sterian, Mihail Stan, Victor Socaciu, Marcela Saftiuc, Sorin Minghiat, Mircea Bodolan, Evandro Rossetti, Radu Gheorghe, Ion Zubașcu, Eugen Cristea, Florin Zamfirescu, Virgil Ogășanu, Dumitru Fărcaș, Gheorghe Mureșan, Valeriu Penișoară, Dan Chebac, Anda Călugăreanu, Adriana Ausch, Dudașii din Făget la care mai tîrziu se adaugă grupul Opinia, grupul Cetatea, Maria Naghi, Arpad Domokos, Violeta Ciomârtan, Adrian Duțu, Vasile Șeicaru, Nicu Vladimir, Nicolae Moranciu, Laurențiu Mărgineanu ș.a. Ei înșiși cunosc ascensiuni și prăbușiri spectaculoase, în funcție de seriozitatea cu care se pregătesc pentru întîlnirile cu publicul și cele peste 300 de cronici n-au făcut niciodată un secret din actele de indisciplină, de renunțare uneori la principiile ferme care guvernează cenaclul. Preocupați să impună o cale nebătătorită în muzica și poezia românească, membrii cenaclului n-au făcut numai educația patriotică și estetică a publicului, dar au trebuit să se perfecționeze continuu chiar pe ei, profesional și moral, maturizîndu-se nu numai ca vîrstă, dar și în ceea ce privește conștiința. Realizînd spectacole în care întreaga suită de sentimente ale omului să fie prezentă ei și-au dat votul pentru arta românească deschisă problemelor ce asaltează condiția umană de la noi și de pe întreaga planetă. Dar pînă cînd arta lor a căpătat recunoașterea de azi, au suportat tot felul de acuze. Unii au pretins că cenaclul propagă naționalismul, fără a băga de seamă că membrii săi întonează cîntece și spun poezii și ale unor autori de pe alte meridiane și că pledează pentru prietenie și înțelegere între popoare, ca și între cetățenii aceleiași națiuni ; tot din ignoranță alții l-au socotit smuls de realitatea românească, un transplant dăunător spiritualității noastre, fără a cerceta mai adînc și a descoperi legăturile cu tradiția ale acestui fenomen, cît de particular, de profund autohton este ilustrat el la noi în contextul unei mișcări artistice desfășurate pe întreaga planetă ; alții au arătat cu degetul o pretinsă superficialitate a artei create de cenaclu, fără a observa cum în decurs de cîțiva ani zeci și sute din cele mai importante momente ale liricii românești și universale au fost făcute cunoscute unui număr imens de spectatori. Astfel de vorbe au fost multe, stîrnite de invidie sau din rea-voință, dar publicul venea, mereu venea în sălile de teatru și de sport, pe stadioanele și la teatrele în aer liber, împînzind cîmpiile unde se petreceau întîmplările literar-artistice ale cenaclului, îndurînd cu stoicism ploaie și arșiță, stînd în picioare sau pe treapta îngustă a unei scări, simțindu-se în plină formă și după zece ore de spectacol. Deseori am subliniat caracteristicile esențiale ale acestui cenaclu : receptiv la nou, într-o continuă schimbare de la o manifestare artistică la alta, realizînd un dialog de tip inedit între artiști și spectatorii invitați insistent să participe la realizarea actului artistic, pledînd pentru un sincretism al artelor. Dar una din însușirile de bază ale sale îl constituie **caracterul popular**. Aceasta îl diferențiază net de orice alt cenaclu care a existat la noi. În cenaclul de tip tradițional selecția valorilor se petrecea într-un cerc restrîns de oameni avizați și publicului i se aduceau în față cele mai izbutite produse pentru a le confirma sau a le infirma. Cenaclul Flacăra transferă o parte din responsabilitatea care îi privea în exclusivitate pe specialiști asupra consumatorilor de artă. Aceștia își părăsesc postura pasivă și contribuie la realizarea operei. Cenaclul acordă încredere deplină posibilității spectatorului de a înțelege particularitățile mesajului său. Publicul asistă la o veritabilă lecție de artă și patriotism și își însușește lucrările respective de parcă le-ar fi descoperit singur. Egalitatea deplină dintre spectatori și artiști, democrația reală ajută la o comunicare reală astfel încît mesajul transmis de pe scenă are toate șansele să fie priceput pe deplin de oricine, fără a se face rabat de calitate. Meritul mare al cenaclului este acela de a desacraliza actul artistic, de a-l transforma dintr-o întîmplare de excepție, la care vii în ținută de gală și te pregătești cu mult înainte ca pentru un moment de seamă, într-un spectacol al cotidianului, al firescului care ne înconjoară, astfel încît tot ce se petrece pe scenă pare a fi însăși viața și nu imitația ei. Încununarea cenaclului cu titlul de laureat la prima ediție a Festivalului național „Cîntarea României" este, printre altele, și o urmare a caracterului său popular. Acest premiu constituie totodată o recunoaștere de prestigiu a artei promovate de Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, artă revoluționară, inspirată din realitățile românești, ancorată în contemporaneitate, răspunzînd exigențelor partidului nostru, ale cîrmaciului destinului național, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Dealtfel, toate acțiunile întreprinse de cenaclu sînt fundate pe nobilele principii înscrise în Programul Partidului Comunist Român. Ele reprezintă o continuare strălucită, pe un alt plan, într-un alt context istoric, a tradiționalelor întîlniri culturale muncitorești și țărănești din trecut. Cenaclul a căpătat dimensiunile pe care le cunoaște azi tocmai datorită climatului existent în țara noastră care i-a permis și i-a încurajat dezvoltarea liberă și cutezătoare. Crearea de către partid, de către secretarul său general, a unui cadru în care spiritul tînăr să se manifeste deschis, nestingherit, în conformitate cu aspirațiile sale și ale epocii, a contribuit decisiv la apariția și afirmarea prestigioasă a acestui fenomen cultural, factor complex de educație politică și patriotică a noilor generații din România.

Indiferent care va fi evoluția sa de acum înainte, cenaclul Flacăra reprezintă un fapt important al culturii noastre de azi.

A. GEORGE

OCHII ȘI URECHILE LUMII

Clepsidră de toamnă

Vara, lumea e plină de greieri, de avioane, de terase, de povești. Vara, poveștile parcă sînt mai scurte. Spre toamnă, desferecînd valizele, doi de ele, ca scoicile, ca nisipul în sandale, în clepsidră, țiriind ca greierii.

După 30 de ani de cercetări serioase, savanți japonezi ajung la concluzia că „persoanele expuse iradiațiilor și efectelor produse de bomba atomică îmbătrînesc mai repede decît ceilalți oameni".

Care ceilalți ? — întreabă greierul din tine. Ceilalți, cei care citim doar ziarele îmbătrînim mai încet ?

Pe urmă are loc o luptă cum nu sînt două pe lume : „Luptătorul curcubeului", vasul Asociației internaționale pentru combaterea vînătorii de balene, împiedică două baleniere spaniole să opereze în golful Gasconiei. Două avioane spaniole decolează în ajutorul pescarilor care lucrează în contul companiilor japoneze. E războiul împotriva balenierelor — poate cel mai drept război din cîte sînt azi pe mări și oceane.

Iubiți balenele, dacă vă plac războaiele — murmură greierul din cap.

Noaptea, un automobil se izbește de un arbore, lîngă Saint-Cyr-les-Champagnes, în Dordogne. Șoferul moare pe loc, alți doi pasageri sînt grav răniți, un al patrulea, René Dablan, ceva mai viu, la o lanternă și caută o casă, un om de ajutor. El sună la ușa unei case de lîngă șosea, casa unui amploiat la „Poduri și șosele", domnul René Merillon. René Dablan îndreaptă lanterna spre René Merillon. René Merillon ține în mîini o pușcă de vînătoare. El mai fusese prădat în urmă cu doi ani. René trage în René și-l rănește grav în stomac. Cînd constată eroarea — Merillon anunță jandarmeria și Dablan e dus în stare gravă la spital. Uneori, totul e prea mult.

Noul Papă, Jean-Paul (deloc Sartre) a scris cîndva că „dacă n-aș fi fost episcop, aș fi vrut să fiu ziarist". Amy Yamaghushi, 27 de ani, îi trimite anual lui Alain Delon o inimă de ciocolată, pe care scrie „Je t'aime !" „Niciodată nu mi-a răspuns măcar un mersi", — scîncește femeia din Kyoto. Într-o altă noapte, Bubbles Mpondo — cea mai frumoasă femeie-manechin din Africa de Sud, o negresă — este găsită, în bucătăria unui apartament, lîngă logodnicul ei, un alb, Janny Beetge ; în aprilie, fuseseră condamnați la 8 luni închisoare (cu suspendare) fiind găsiți în același pat dintr-un hotel din Port-Elisabeth. Cîteva zile mai tîrziu, Janny îi oferi lui Bubbles inelul de logodnă. În bucătărie, în noaptea de vară, întinși unul lîngă altul, fiecare are un glonte în cap. Un pistol e pus alături de cadavrele lor. E voie să găsești un alb lîngă o negresă, împușcați ? Uneori, poveștile, vara, sînt mai scurte decît un glonte.

Mai scot din valiză o cămașă cumpărată pe undeva — o cămașă pentru conversație. Pe buzunarul ei scrie : „Buzunar". Pe mînecă : „Mînecă". Pe manșetă : „Manșetă". E o invenție occidentală, în speranța că, oriunde apari cu ea, lumea va lega vorba în jurul cămășii, se va declara mirată că pe buzunar scrie buzunar și astfel veți avea un subiect de conversație despre cămăși, despre litere, despre ac și ață, poate chiar despre scriitorul care urlase cîndva : „Ce plictiseală, domnilor !" E prima cămașă pe care o pun în colecția mea de știri și documente ale secolului. De multă vreme, colecția osta mi-e mai aproape de corp decît cămașa.

Sărac e doar omul care, vara, nu are un greiere în suflet, mic și speriat cît o balenă hăituită.

RADU COSAȘU ■

Dimensiunile păcii și securității internaționale

Pacea și bunăstarea popoarelor constituie laitmotivul aflat pe agenda diplomatică a numeroase întîlniri și convorbiri internaționale.

„Asigurarea păcii și securității — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu în expunerea prezentată la adunarea activului central de partid și de stat — **constituie o cerință de prim ordin pentru desfășurarea cu succes a operei de dezvoltare economică și socială a patriei noastre, de edificare cu succes a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintarea spre comunism a României".**

Expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu — document de o înaltă valoare teoretică și practică — reprezintă un moment important în definirea unei structuri închegate a concepției românești despre pacea și securitatea popoarelor.

Aprofundînd tezele expuse la Conferința Națională a Partidului cu privire la confruntarea între cele două tendințe opuse din viața internațională, la ascuțirea contradicțiilor dintre state și grupuri de state și la intensificarea tendinței de reîmpărțire a zonelor de influență, Expunerea cuprinde teze mobilizatoare pentru forțele păcii și progresului în vederea rezolvării într-un mod nou a problemelor complexe ale relațiilor internaționale.

Desigur, evenimentele și fenomenele negative de dată recentă din viața internațională nu fac decît să accentueze o situație de instabilitate, în continuă evoluție care a făcut ca după cel de-al doilea război mondial pacea lumii să fie nesigură, permanent amenințată și adesea încălcată. S-a întîmplat astfel deoarece relațiile internaționale erau și mai sînt încă bazate pe structuri economice, politice și militare anacronice. Instituțiile internaționale create la sfîrșitul războiului pentru garantarea păcii — în primul rînd Organizația Națiunilor Unite — s-au dovedit a fi neputincioase, ineficiente. Date fiind contradicțiile dintre principalele forțe politice din perioada „războiului rece" resimțite cu putere și în activitatea O.N.U., se poate afirma că sistemul de menținere a păcii internaționale, instituit prin Carta O.N.U., nu a fost niciodată pus în aplicare în mod corect. De aceea nu este de mirare că în întreaga perioadă care a trecut de la crearea O.N.U. în lume s-au produs, și au loc și în prezent, conflicte armate grave, acte de agresiune deschisă împotriva unor state.

Fiind angajată plenar în edificarea unei societăți noi, în înfăptuirea unor ample programe de dezvoltare economică și socială, România este interesată în cel mai înalt grad în asigurarea unor condiții internaționale favorabile acestei opere pașnice. De aceea țara noastră militează activ pentru destindere, încredere, pace și colaborare, pentru o lume fără arme și războaie, în care fiecare popor să se poată dezvolta în condiții de deplină securitate internațională.

În concepția României, o pace internațională trainică poate fi instaurată printr-o restructurare fundamentală a ordinii politice și economice internaționale, ceea ce presupune :

1. Desăvîrșirea procesului de **creare a unui nou tip de relații internaționale** bazate pe coexistență și colaborarea unor state suverane și egale în drepturi, pe respectul reciproc al independenței și pe dreptul fiecărui popor de a-și organiza viața potrivit voinței sale. O adevărată democratizare a relațiilor internaționale impune eliminarea anacronismelor, a vestigiilor unei ordini politice bazate pe raporturi de subordonare și de dominație a celor slabi de către cei puternici, pe existența unor centre de putere în jurul cărora să graviteze alte state în cadrul unor zone de influență. Aceeași însemnătate și urgență prezintă și încheierea procesului de decolonizare, prin crearea de state naționale și independente ca urmare a exercitării de către popoarele respective a dreptului lor la autodeterminare.

Evenimente recente arată că refuzul unor puteri coloniale, al unor cercuri imperialiste de a accepta verdictul istoriei și, mai mult, încercarea lor de a reciștiga din pozițiile pierdute în fostele lor imperii coloniale stau la baza conflictelor, disensiunilor și tensiunilor apărute între unele state în curs de dezvoltare.

O lume în care să domnească pacea și înțelegerea între națiuni nu poate fi decît o lume în care egoismului și indiferenței unor state industrializate trebuie să se substituie spiritul de solidaritate și întrajutorare. Ca și pe plan național, pe plan internațional decalajele economice, opulența sfidătoare a unora în fața mizeriei dezumanizante a altora nu pot fi decît surse de tensiune și de conflicte potențiale. Este motivul pentru care România militează cu convingere pentru concentrarea eforturilor de cooperare internațională asupra realizării obiectivelor unei noi ordini economice internaționale, care să ducă pînă la urmă la apropierea și egalizarea nivelurilor de dezvoltare economică a popoarelor. Aceluiași obiectiv trebuie să-i fie subordonate preocupările pentru rezolvarea unor grave probleme social-economice care afectează, mai mult sau mai puțin, majoritatea țărilor lumii : șomajul, foametea, sărăcia, lipsa de cultură și ingrijire medicală.

2. O a doua componentă a edificiului păcii internaționale o reprezintă existența **unui sistem de principii și norme de drept internațional, acceptate și respectate de către toate statele.** Coloana vertebrală a acestui sistem o constituie principiile respectării independenței și suveranității statelor, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc și nerecurgerii la forță și la amenințarea cu forța. O contribuție importantă la eforturile vizînd instituirea acestui sistem de principii și norme o reprezintă propunerea României ca O.N.U. să elaboreze și adopte un cod universal de conduită în care să fie definite drepturile și obligațiile fundamentale ale statelor. De asemenea, obligația pe care statele membre ale O.N.U. și-au asumat-o, în virtutea Cartei, de a nu recurge la folosirea forței sau la amenințarea cu folosirea forței, instrument la care să subscrie toate statele lumii.

3. În sfîrșit, o a treia componentă a sistemului mondial de menținere a păcii și securității internaționale o reprezintă existența unor **mecanisme și instituții universale pentru combaterea actelor de agresiune** și rezolvarea pașnică a neînțelegerilor dintre state.

Așa cum arătam mai sus, sistemul universal de securitate colectivă instituit de Carta O.N.U. s-a dovedit ineficace tocmai pentru că nu este bazat pe principiul egalității în drepturi a tuturor statelor. Orice încercare de revitalizare a acestui sistem trebuie să vizeze îmbunătățirea regulilor de adoptare a deciziilor de către organele O.N.U. și realizarea unei mai echitabile reprezentări a țărilor în curs de dezvoltare în organele O.N.U. însărcinate în mod expres cu menținerea păcii și securității.

Punerea în funcțiune a unui asemenea sistem mondial de securitate colectivă ar face inutilă existența unor sisteme regionale și chiar bilaterale de asistență mutuală iar organizațiile militare și blocurile militare regionale ar trebui să fie desființate.

Experiența arată că sistemele regionale de securitate colectivă, oricît de democratice ar fi, nu pot funcționa în mod eficient în lipsa unui sistem universal. De aceea, sistemele regionale și subregionale — în primul rînd blocurile militare — reprezintă o negare a sistemului universal de securitate și nu pot în nici un caz să-i înlocuiască.

Pacea mondială fiind un obiectiv de interes universal, la atingerea căruia trebuie să concure toate statele și continentele, nici o regiune geografică nu poate fi în siguranță cînd pe alte continente izbucnesc conflicte și războaie.

Fără îndoială că instituirea unui sistem universal de securitate colectivă va facilita realizarea sarcinii înfăptuirii dezarmării generale și complete, în primul rînd a dezarmării nucleare.

Desigur, instaurarea unei păci juste și durabile în întreaga lume este **un proces de lungă durată**, care va întîmpina obstacole și va înregistra și eșecuri temporare.

Documentele partidului nostru conțin o analiză aprofundată și lucidă a situației actuale și, pe această bază, oferă indicii privind perspectivele dezvoltării raporturilor internaționale, ale instaurării unei păci veritabile. Din această analiză rezultă complexitatea situației internaționale, evoluția sa contradictorie, multitudinea factorilor politici, diversitatea intereselor lor, amploarea și profunzimea contradicțiilor politice, naționale, sociale, de clasă. Istoria frămîntată a omenirii, permanența și nemiloasa înfruntare de forțe umane, militare, lupta irațională a unora pentru a domina cît mai multe popoare și a stăpîni cît mai multe bogății, ca și sforțarea supremă, epopeică a altor popoare de a supraviețui vicisitudinilor, de a-și apăra ființa națională, toate acestea arată că omenirea are nevoie de o cotitură radicală de la un mod de viață și un model de relații internaționale bazat pe violență, către o eră de rațiune, înțelegere reciprocă și solidaritate. Din păcate, evenimentele politice cotidiene arată că mai există oameni politici, factori de decizie și chiar cercuri mai largi, în unele țări, care sînt încă prizonieri ai unor concepte, modele, metode și strategii vetuste privind organizarea păcii și cooperării internaționale. Iată de ce conducerea partidului și statului nostru, situîndu-se în avangarda forțelor ce militează pentru întărirea instituțiilor păcii mondiale, a lansat tuturor statelor și popoarelor apelul de a participa cu convingere la instaurarea pe plan internațional a unei politici noi, cuprinzînd obiective și metode noi, abordări ale problemelor comune într-un spirit nou. În această concepție revoluționară, popoarelor, clasei muncitoare le revin rolul central în făurirea istoriei și în asigurarea propriei păci. Aceasta este opera individuală și comună a tuturor popoarelor. Pentru a lucra împreună către aceste obiective, popoarele trebuie să se cunoască, să se înțeleagă mai bine. Lărgirea contactelor între popoare, în primul rînd între generațiile tinere, poate ajuta la afirmarea spiritului solidarității umane, pe baza înțelegerii existenței unor aspirații comune și a unui destin uman comun. În felul acesta spiritul păcii îl va înlocui pe cel al confruntării în înseși mințile și inimile oamenilor.

DUMITRU CEAUȘU ■

Pae long ju

Lansarea unui nou produs în lumea occidentală presupune costisitoare campanii publicitare, studii de marketing, ambalaje sofisticate, într-un cuvînt serioase activități comerciale pe care societatea de consum le folosește pentru influențarea cumpărătorului.

„Pae long ju", noul produs ce poartă marca „Made in Thailanda" nu necesită asemenea eforturi pentru a fi impus cetățeanului. Nu, pentru că, din păcate, produsele din gama halucinogenelor au asigurată în permanență o solidă și inextricabilă piață de desfacere. Nu, pentru că este vorba de un nou tip de heroină care conține, printre altele, arsenic, stricnină și acid sulfuric, ingrediente extrem de „utile" metabolismului uman.

Numai în Europa sînt identificați peste 130 000 de heroinomani. Din această cifră, 40 000 de candidați la „beția albă" revin Italiei, după cum relatează recent revista L'ESPRESSO într-un articol despre droguri, prețuri și drogați. Publicația italiană face și un sumar calcul din care rezultă ca cifră de afaceri a comercianților clandestini pulberi albe suma de 3 000 miliarde lire italiene pe an. Fantastice încasări, mai ales raportate la valoarea exporturilor italiene în 1977 care a fost doar cu puțin mai mare, însumînd 3 502 miliarde lire !

„Corecți", producătorii noului drog își avertizează consumatorii că o depășire infinitezimală a dozajului normal este egală cu moartea. Cît se poate de firesc un asemenea avertisment ! Orice mort, fie el de 14 sau 40 de ani, înseamnă un client în minus. Că acești abonați la pulberea albă mor oricum înainte de soroc e altceva. Ei trebuie însă să aibă timp să plătească ! În cîțiva ani — fenomenul este cunoscut, nu lipsesc în acest sens relatările, chiar descrierile minuțioase — un tînăr arătos, plin de viață, se transformă într-o epavă costelivă, cu nările și vinele ciuruite de drog, fără a mai pomeni de creier, tot mai întunecat și tot mai pasiv, de la o doză la alta. Asta seamănă mai puțin a asasinat, nu ? 31 de morți în 1976, 60 în 1977. Numai în Italia. În primele șase luni ale acestui an, 34 de nefericiți și-au dat obștescul sfîrșit strîngînd între degetele descărnate seringa morții. Tot în Italia. În Franța și R.F.G. numărul victimelor a trecut de sută.

De ce, în bătrîna Europă sau în America, de ce se droghează oamenii ? De ce acest nou flagel, cu toate măsurile de stăvilire, nu încetează să facă ravagii ? Heroina — scrie L'ESPRESSO — o consumă și băiatul de bani gata și proletarul fără un viitor cert. De ce se droghează ? Întrebări ca acestea nu capătă răspuns. De ce oare tineretul occidental se refugiază undeva în vis, într-un vis artificial, în care, pentru cîteva ore, escamotează debusolarea, nemulțumirea cronică, senzația inutilității, nevoia de afecțiune ?

O fugă spre un vis alb, o fugă spre moarte.

IOAN ROȘCA ■

Un fel de „drept al omului", dreptul de a se droga în plină stradă !

Ce fel de lume vom lăsa copiilor noștri?

Pînă la sfîrșitul acestui secol, aproximativ o treime din populația urbană a g'obului va fi reprezentată de copii — 700 de milioane dintr-un total de 2 miliarde — se afirmă într-un studiu al Fondului Națiunilor Unite pentru Copii (UNICEF). Dată fiind starea necorespunzătoare a condițiilor de locuit din unele țări în curs de dezvoltare, UNICEF avertizează că, dacă nu vor fi adoptate din vreme măsurile care se impun, situația multor milioane de copii de pe glob se va deteriora și mai mult.

„Ce fel de lume vom lăsa copiilor noștri ?", aceasta a fost denumirea semnificativă a unui colocviu internațional desfășurat recent la Paris, la care au luat parte binecunoscuți oameni de știință, de cultură, între care și doi laureați ai Premiului Nobel pentru fizică.

Întrebarea intrată în titulatura colocviului amintit — ce se încadrează în rîndul acțiunilor prevăzute să fie organizate de U.N.E.S.C.O. pînă în 1979, Anul internațional al copilului — este de o deosebită actualitate, dacă avem în vedere ponderea copiilor în populația lumii pînă la sfîrșitul secolului. Dar condițiile de viață ale milioanelor și milioanelor de copii din unele țări în curs de dezvoltare continuă să fie departe de normele elementare. Nu constituie un secret faptul că 300 milioane de copii pînă la cinci ani din aceste țări sînt afectați de diferite forme ale subnutriției, 90 de milioane sînt atît de slab nutriți încît rămîn marcați pe viață prin defecte fizice sau psihice. Este de-a dreptul cutremurător să afli că, anual, 100 000 de copii orbesc din cauza lipsei de vitamina A. Cei care supraviețuiesc primilor ani au de 20—40 ori mai puține șanse de a ajunge la maturitate decît copiii din țările dezvoltate. Aproximativ 10 milioane sînt amenințați cu moartea prin malnutriție. În țările în curs de dezvoltare, rata mortalității infantile este de opt ori mai mare decît în țările puternic industrializate. Mai puțin de jumătate din copiii de vîrstă școlară pot urma cursurile unei instituții de învățămînt — analfabetismul afectează peste 800 milioane de oameni, în majoritate copii — și mai puțin de 20 la sută din numărul copiilor din zonele rurale au acces la o asistență medicală corespunzătoare. În aceste circumstanțe, Fondul Națiunilor Unite pentru Copii îndeamnă la o nouă atitudine față de milioanele de copii al căror viitor se află sub semnul incertitudinii.

Dar, se poate oare ameliora situația copiilor în lume? Se poate făuri o nouă lume pentru ei ? **Directorul general al U.N.E.S.C.O., Amadou Mahtar M'Bow**, prezent la colocviul menționat, este de părere că **„Lumea în care copiii noștri văd lumina zilei este nu numai o lume cuprinsă de criză, ci o lume care suferă o veritabilă mutație (...) ce afectează sistemul de gîndire, valorile umane, modalitățile de comunicație, relațiile dintre oameni și raporturile dintre societăți"**. Deci, se prefigurează posibilitatea unei schimbări, a unui reviriment mult așteptat. Dar, pentru aceasta, în condițiile în care, la ora actuală, se cheltuiesc 500 000 dolari pentru fabricarea unui tanc — sumă egală cu cea necesară dotării a 520 de c'ase primare (cu cîte 30 de elevi) — și se alocă pentru echiparea unui soldat de 80 de ori mai mult decît pentru instruirea unui copil, trebuie să se pună capăt înarmării și, în special, a celei nucleare, să se redea oamenilor resursele pămîntului care, în prezent se consumă în mari cantități în scopuri de război, să dispară capitolul „cheltuieli militare" din bugetul statelor pentru a se putea depune eforturi susținute în vederea lichidării foametei și sărăciei, a analfabetismului, a bolilor care mai fac încă ravagii în rîndurile copiilor.

Desigur, o asemenea schimbare nu se poate realiza dintr-o dată. Sînt necesare prevederea și înfăptuirea unor măsuri concrete. Într-o lume a interdependențelor — cum este caracterizată epoca noastră — fenomene grave ce afectează încă, în diferite zone ale planetei spațiul pur al copilăriei nu-și pot afla soluționarea decît prin inițierea unor măsuri ferme care să pună stavilă pentru totdeauna unor anacronisme ca foametea, bolile, neștiința de carte. Proclamarea unui an internațional al copilului oferă cadrul cel mai bun de a se ajunge la înțelegerea superioară de către toată lumea a faptului că cea mai importantă resursă a umanității o reprezintă copiii. O resursă inepuizabilă, un potențial imens pe care nu avem dreptul, nu avem voie s-o degradăm. Nu trebuie uitat nici un moment că prin reducerea cheltuielilor pentru înarmare, de pildă, sume enorme ar putea deveni disponibile pentru a fi utilizate spre înfăptuirea unor programe naționale și internaționale care să ofere copiilor de pretutindeni condițiile de bază în domeniile alimentației, sănătății, educației. Și pentru că astfel de soluții sînt viabile trebuie neîntîrziat întreprinse eforturi susținute, concertate care să ducă la făurirea unei lumi fericite pentru toți copiii Terrei.

TUDOR PRELIPCEANU ■

ACEEAȘI PLANETĂ, ACEEAȘI ORĂ !

● Atenție șoferi, aici Beaujolais

Locuitorii din Beaujolais (Franța) au intrat în conflict cu poliția. Motivul ? „Sucul" strugurilor din viile pașnicilor locuitori îi ispitește pe automobiliști și acest lucru contravine total noilor legi, care interzic orice consum de alcool celor aflați la volan. Producătorii, înarmați cu pancarte, au început să ghideze pe automobiliști spre sursele mult dorite, îndreptîndu-i pe drumuri necontrolate de poliție. Trucul a fost repede descoperit. Dar și la asta îndărătnicii au găsit repede o soluție : au apelat la talentul de șoferițe al soțiilor. Tovărășele de viață au rezolvat și această dificultate.

● Vinuri — dulciuri

Directorului de producție a discurilor Philips îi plac vinurile bune ; la Congresul anual al firmei — 31 august la Clos Vaugeot (Franța) s-a ivit situația dificilă de a compara cele mai alese vinuri cu cele mai bune cîntece ale lui 1978. Dacă această competiție a început cu degustarea vinurilor, cîntecele nu au fost supuse unei exigențe prea mari. Dacă, însă, cîntecele au primat, e posibil ca vinurile să fi părut mult mai dulci decît de obicei.

Trei necunoscute ale vremurilor se întîlnesc, iată, din nou : femeia, vinul și cîntecul

● Tăticule dragă

Pentru a se stabili paternitatea unui copil, s-a recurs pînă acum la expertiza medicală potrivit căreia copilul trebuia să aibă unul din caracterele grupei sanguine a tatălui. Fiindcă numărul grupelor sanguine este în creștere, sînt posibile erori, și doctorul Salmon Bonnerot (Franța) demonstrează în teza sa de doctorat „Contribuție la diagnosticul paternității pe baza indiciilor polimorfismului genetic" că este în stare să stabilească paternitatea cu o precizie de 99,93 la sută. Doar cîteva centre specializate pot da garanții suficiente mai completează dr. Claude Raportz. Ce înseamnă „garanții suficiente" și cum rămîne cu procentul de 0,02 la sută nesigur ? Înainte, însă, de a vorbi despre metode noi de stabilire a paternității este bine, credem, să luăm în atenție, fără iluzii și panică, și aceste

Produse farmaceutice miraculoase

În următorii cinci ani, arată un ziar din München, vor apărea noi produse farmaceutice cu acțiune considerabilă asupra funcțiilor creierului și ale sistemului nervos. Aceste medicamente vor înlătura teama, durerea, insomniile și pot vindeca chiar și impotența. În Marea Britanie s-a experimentat cu succes un nou produs hormonal, subiecții, bărbați virstnici sau foarte istoviți (unii dintre ei — tineri cu tumori cerebrale) și-au redobîndit potența.

Speranțe? Certitudini? Viitorul ne va arăta cîtă certitudine era și în aceste speranțe.

I. GRECU ■

PARADOXURILE SUPERCIVILIZAȚIEI

Sufletul reclamei

Fiind sufletul comerțului, reclama nu se poate lăsa pe mîna amatorilor. Un om, spre exemplu, nu merită să fie vîndut oricum și cu atît mai mult cînd este o vedetă, adică un produs cu „cotă". Cota unei vedete crește sau scade în funcție de cererea pieței, dar cererea, la rîndul ei, se poate rotunji nemaipomenit în culisele industriei show-ului, unde orice conținut se poate ambala în orice formă, devenind, dacă e nevoie, exact opusul său. Conform unei rețete verificate de practica aiurirli opinici publice, vedetele sînt sfătuite cum să trăiască, cum să se îmbrace și ce să vorbească, în consens cu aviditatea conjuncturală a clientelei. Un actor și cîntăreț francez, pe numele său Gaingsbourg, și-a stîrnit un val de popularitate declarînd că s-a debarasat de vechea sa stare (de poligam misogin) și a devenit un amant constant, care își adoră singura amantă atît de mult, ah atît de mult, încît nu își va clopîrți iubirea însurîndu-se cu dînsa. O altă vedetă s-a căsătorit de nouă ori, navigînd de la o căsnicie la alta în viteza a patra și profitînd la maximum de dramaticele fotografii făcute la divorțuri și de încîntătoarele (tot) fotografii realizate la nunți. Cu cît o vedetă face mai mult scandal și se dă în stambă oriunde în afara scenei, cu atît reclama — în virtutea unei morale care se vinde și se cumpără — devine mai gongorică și mai eficientă.

Dar reclama nu este indispensabilă numai pentru vînzarea vedetelor, adică a obiectelor vii. După cum bine se știe, ea acționează năvalnic pentru zvîrlirea rentabilă pe piață a obiectelor propriuzise. Printre numeroasele lucruri de care oamenii au nevoie, reclama a decis, pe bază de test, că, alături de hrană, îmbrăcăminte sau automobile, pe un loc de primă importanță se află și curajul. Da, curajul. Pilulele impotriva timidității — cu conținut nul sau, în mod real, stimulante — se află, în ultima vreme, slăvite în numeroase reviste occidentale, care le rezervă spații generoase cumpărate de industria ce vrea să desfacă, la prețuri bune, grame de îndrăzneală.

Reclama pe această temă este atît de sforăitoare încît un ziarist francez a îndrăznit să scrie, fără să urmeze nici un tratament, că „cei mai teribili amatori de o porție de pastile anti-timiditate ar fi șomerii aliniați la lungile cozi din fața birourilor de plasare".

Într-adevăr, în cazul lor și în contextul „conjuncturii", devenită permanență, a șomajului în lumea occidentală, proscrișii industriei mai pot privi viața în față făcînd vînzare... industriei cu pricina.

În orice caz, cel mai recent exemplu de reclamă dusă pînă la limita demenței s-a înregistrat, de curînd, în Colorado. Firma „Monopoly", producătoare a unui joc care imită în mic mecanismul afacerilor în mare, a tocmit niște „pasionați" de Monopoly, care să joace sub apă. Cinci scafandri și-au ros nervii timp de 24 de ore nonstop, cumpărînd și vînzînd fabrici și terenuri imaginare, pînă cînd au început să prezinte o lăcomie singeroasă, o ferocitate și o invidie care se întîlnesc numai pe pămînt, în atmosfera cu aer condiționat a consiliilor de administrație. Experiența, desfășurată sub curiozitatea perfidă a camerelor de televiziune, a trebuit întreruptă pentru că jucătorii s-au dovedit marcați de beția adîncurilor. Cei cinci îmbolnăvîndu-se în exercițiul funcțiunii, adică mimînd nebunia pînă la instalarea ei, au primit mărunte daune. Publicul s-a năpustit și mai aprig spre jocul care te face să uiți de toate și să speri orice, pe pămînt și sub apă, iar firma producătoare a verificat minunat eficiența reclamei. Mîine, poimîine, în craterul Etnei gata să erupă, domnișoare cu sufletul curat vor proba pălării diafane sau altele, pentru că, asta e, reclama rămîne sufletul comerțului ..

RADU BUDEANU ■

MONDO UMANO ?

Filiera olandeză

Cînd legendara filieră franceză a fost descoperită și lichidată, iar teribila heroină fabricată de experții respectivi a devenit de negăsit, privirile multora s-au îndreptat spre Olanda. Și, după cum s-a dovedit, aveau motive ! Astfel că unii au vorbit de filiera olandeză, alții de o placă turnantă a drogului. Dar, dincolo de competiția formulelor izbutite afacerile cu droguri prosperă din plin deși poliția și organisme specializate încearcă să le facă față. Traficanții și afaceriștii merg mai departe, urcă prețul, identifică noi surse, momesc noi victime cu bani, deschid noi sucursale. Potrivit statisticilor oficiale, dacă în noiembrie 1977 gramul de heroină era vîndut (la Amsterdam) cu 120 franci francezi, la începutul lunii martie a.c. pentru el se plăteau 800 franci, iar azi peste o mie ! Dealtfel, cînd, la 3 martie, poliția a interceptat 130 de kilograme (! !) de heroină, opinia publică și specialiștii au început să se întrebe tot mai mult despre dimensiunea acestei filiere.

Însă, fără să nege rolul de filieră a drogului jucat din în ce ce mai mult de Amsterdam, olandezii denunță și străinii ce trafichează în voie pe pămîntul țării lor. Experții opinează că aceștia sînt de două feluri : furnizorii, originari din fostele colonii olandeze, și consumatorii, de regulă vest-europeni. Astfel, se povestește că membrii unei comunități de rezidenți dintr-o țară asiatică, ce au cartierul la Amsterdam, atîrnau în fața prăvăliilor lor afișe pe care scria : „Aici, heroină de bună calitate". Evident, pînă la urmă, aceste vremuri au apus și comerțul cu drogul respectiv a devenit invizibil. La ora actuală și comunitatea de cetățeni originari din Surinam, fostă colonie olandeză din America Latină, este și ea bănuită că are în rîndurile ei mulți traficanți. La întrebarea de ce protagoniștii acestor afaceri sînt, de regulă, rezidenți din fostele colonii olandeze răspunsul îl dă tot presa respectivă care arată că dintre cei ce sînt șomeri, majoritatea provin din aceste rînduri ! Și pentru consumatori, Olanda este o a „doua patrie". Localnicilor din anii '60 li s-au alăturat, la început, turiștii hipies care recurgeau numai la droguri dulci — marijuana și haș din nordul african. Nu se poate spune că în această țară hobby-ul lor nu beneficia de o anume toleranță din moment ce în fiecare simbătă, la radio, se anunță prețul pe piață al acestor „mărfuri" ! Deși, deținerea și folosirea drogurilor respective sînt interzise în Olanda, din noiembrie 1977, ele nu mai constituie o crimă, ci un delict. Așa se face că, dacă la un „fumător" se găsesc 30 grame el este pasibil doar de o amendă de o mie franci sau de o lună închisoare. Vorba cui știm noi : Curată restricție, nu ?

Brigăzile antidrog acționează îndeosebi împotriva drogurilor dure, iar pedepsele au fost mărite considerabil. Totuși, amploarea comerțului respectiv nu poate fi evaluată decît aproximativ și numai pe baza victimelor sau datorită importanței „mărfii" capturate. Anul trecut, în hotelurile din Amsterdam, au decedat 23 de tineri (vîrsta medie 20 de ani !) dintre care nouă erau vest-germani și patru francezi. Toți consumaseră doze excesive de heroină. În zece dintre cazuri, declarații publice ale familiilor victimelor au precizat că tinerii respectivi plecaseră de acasă întrucît de mult timp nu aveau și nu găseau ceva de lucru... La Amsterdam, acel ceva s-a dovedit a fi un miraj la a cărui destrămare a apărut, implacabilă, moartea !

Între timp, se mărește cantitățile impresionante de droguri interceptate : în 1971, au fost confiscate 50 grame de heroină ; în 1975 s-au descoperit 60 de kilograme (!) ; în 1977, 160 de kilograme (! !), iar pînă în martie a.c. 130 de kilograme (! ! !). Într-un sfîrșit de săptămînă s-au descoperit 30 kilograme de heroină la un călător ce venea neobservat tocmai din Bangkok, capitala uneia dintre țările situate în triunghiul de aur al heroinei ; o săptămînă mai tîrziu, în trenurile care circulau pe ruta Paris — Amsterdam, s-au găsit 180 grame de heroină. Polițiștii sînt sceptici și amintesc că rutele au devenit foarte greu controlabile și depistabile și dau ca exemplu cazul a doi cetățeni care, la sfîrșitul anului trecut, transportaseră 16 kilograme de heroină într-un taxi pe drumul Paris—Amsterdam și numai o stupidă ceartă la împărțeala „mărfii" a dus la descoperirea și arestarea lor. În sfîrșit, vorbind despre filiera olandeză, trebuie adăugat că în timp ce eforturile antidrog cresc în progresie aritmetică, cele ale traficanților cunosc o progresie geometrică. De aici și avîntul noii filiere. Dincolo de aceste raporturi matematice, mai există și ființează și o stranie interpretare a libertății de a face comerț cu „vise" care aduc moartea unora și bogăție altora.

DUMITRU CONSTANTIN ■

„Mergem în Anglia să învățăm, dar și să învingem"

— Tovarășe profesor Valeriu Irimescu, înainte de a trece la dialogul pe care vi-l propun, cred că se cade să vă prezint, în două vorbe, cititorilor mai puțin familiarizați cu rugbiul. Fost jucător de elită, la Grivița roșie și la echipele franceze P.U.C. și S.C. Angouleme, numărind vreo 50 de selecționări în reprezentativa țării, sînteți din 1973 antrenor federal, răspunzînd de pregătirile echipei naționale și coordonînd activitatea reprezentativelor de tineret și juniori. În calitate de vicepreședinte, faceți parte din conducerea Federației Internaționale de Rugbi Amator. Ar mai fi destule de spus, dar mă opresc aici. În altă ordine de idei, am ajuns pe neobservate în fața primei întrebări, se zice despre dumneavoastră că, venind la federație, ați introdus o concepție nouă în rugbiul nostru. E adevărat ?

— Poată că e cam mult spus.

— Spuneți dumneavoastră mai puțin !

— Găsind o atmosferă propice rugbiului de performanță, un sprijin substanțial din partea tuturor factorilor de răspundere din perimetrul acestei discipline sportive și un secretar federal, pe profesorul Ovidiu Marcu, competent, harnic și inimos, am pus problema adaptării rugbiului nostru la cerințele jocului modern, punînd un accent deosebit pe atac. Noi fusesem obișnuiți, confruntîndu-ne cu Franța, una din puterile rugbiului mondial, să ne apărăm la nesfîrșit și să atacăm timid, în funcție de eventualele slăbiciuni ale adversarului. După '73 vreau să cred că lucrurile s-au schimbat în bine, fără să-mi asum cine știe ce merite speciale. Chiar dacă lumea rugbiului nostru e încă mică, ar fi absurd să-și închipuie cineva că un singur om, eu sau altul, a putut să schimbe din temelii o mentalitate, și încă într-un răstimp atît de scurt ! Întrebarea de mai devreme nu mi se pare, din acest punct de vedere, prea potrivită.

— Atunci să vă pun alta. M-ați provocat, veți suferi consecințele ! Deci, de ce l-ați ales pe Alexandru Paloșanu de la Politehnica Cluj-Napoca drept antrenor secund al lotului național cînd, după cum se știe, gruparea respectivă nu dă nici un jucător național ?!

— Tocmai de aceea.

— Poftim ?

— Am socotit, pe de o parte, că Alexandru Paloșanu e un bun tehnician, și n-am greșit. Pe de alta, am considerat că, nefiind interesat în promovarea sau afirmarea unuia sau a altuia dintre rugbiști, Alexandru Paloșanu are șansele cele mai mari să rămînă obiectiv, și iarăși n-am greșit.

— Cum pare rugbiul românesc văzut din interiorul lui ? E în creștere, e în scădere ?

— Rezultatele din ultima vreme constituie cel mai exact răspuns. Am cîștigat, în 1973, titlul continental la juniori, am devenit în două rînduri, în 1975 și 1977, campioni europeni de seniori. În plus, în 1974 și 1976, am învins echipa Franței, prima oară cu 15—10, a doua oară cu 15—12. Aceste rezultate de vîrf îmi dau dreptul să afirm că rugbiul nostru e în progres, ca urmare firească a condițiilor pe care le are la dispoziție și a talentului și perseverenței practicanților lui.

— Nu pot să nu observ că vorbiți despre rugbiul francez cu un deosebit respect. Această atitudine trebuie explicată prin faptul că ați jucat în Franța cîțiva ani ?

— Nicidecum. Franța reprezintă una din autoritățile rugbiului mondial, o țară care are, ca să fac o comparație, de vreo 12 ori mai mulți jucători legitimați decît avem noi. Dacă Farul, de pildă, campioana noastră, numără 40 de rugbiști la toate eșaloanele, copii, juniori, tineret și așa mai departe, Angouleme numără peste 120. Pe măsură ce coborîm spre diviziile inferioare, alăturările sînt și mai favorabile francezilor. Dealtfel, recenta primire a Franței în International Board, la care sînt afiliate cele mai puternice reprezentante ale rugbiului mondial, Anglia, Noua Zeelandă, Insulele Fiji, celelalte, înseamnă o recunoaștere semnificativă a valorii rugbiului cocoșului galic. Or, noi, nu trebuie uitat acest amănunt, l-am învins de mai multe ori pe francezi, dovedind că sîntem capabili să jucăm de la egal la egal cu orice formație din lume. Cînd fac o asemenea afirmație, am în vedere și acel 10—10 din 1975, realizat contra echipei naționale de tineret a Noii Zeelande, țara respectivă avînd, după opinia mea, cel mai redutabil rugbi la ora actuală.

— După cum se cunoaște, echipa noastră reprezentativă se află în pragul unui turneu de mai lungă durată în Anglia. Cum trebuie privită această deplasare ? Ca o primă breșă în tradiționalul conservatorism sportiv britanic, ca o șansă de avansare a rugbiului nostru către Turneul celor 5 națiuni ? Cum ?

— Noi am mai fost în Anglia, în 1972. Spre deosebire de turneul acela, în cursul căruia ne-au fost opuse numai 3 formații, de data aceasta vom avea de înfruntat 7 echipe, de primă mărime, între care Swansea, campioana Țării Galilor, Gloucester, campioana Angliei, London Scotish, campioana Londrei. Va fi, nu-i greu de priceput, un turneu extrem de dificil, cu jocuri foarte tari, unele programate după numai o zi de odihnă. Să nu se înțeleagă din asta că plecăm cu vreun complex. Mergem în Anglia să învățăm, dar și să învingem. Ba mai cred că și englezii vor avea de învățat cîte ceva din jocul nostru dinamic și spectaculos. Cît despre conservatorismul gazdelor noastre de săptămîna viitoare, am impresia că mitul a încrecut realitatea. În orice caz, noi am privit turneul cu maximum de responsabilitate și ne-am pregătit ca atare.

— Cum ?

— Foarte serios.

— Remarc că sînteți cît se poate de vorbăreț ! De pildă, puteți preciza ce echipă vom alinia în prima partidă ?

— Vor face deplasarea cei mai în formă 28 de jucători, din care vom închega garnitura dintr-un meci sau altul. Fără să bag mîna în foc, cred că echipa din partida inaugurală va fi alcătuită din Dinu, Ortelecan, Scarlat, Dărăban, Ionescu, Murariu, Dumitru, Stoica, Suciu, Alexandru, Motrescu, Nica, Vasile, Ianusevici și Tudose. Sînt 15 ?

— Da. Dar lipsește Bucos !

— Va juca și Bucos. Turneul va începe la 27 septembrie și se va încheia la 18 octombrie.

— Tovarășe Irimescu, să înțeleg din acest ultim răspuns că în echipa națională de rugbi nu există senatori de drept ? Așa-i ?

— Așa-i, intră în teren numai cine merită. Vedeți dumneavoastră, rugbiul nu-i fotbal, el e un sport foarte dur din punct de vedere al angajamentului fizic, al dăruirii jucătorilor, nu lasă nici un fel de portițe pentru chiulangii sau pentru mofturoși. Continuînd comparația, în rugbi se muncește mult mai mult decît în fotbal, mai serios și mai anonim, numai că uneori se întîmplă ca rugbiștii să copieze din fumurile și pretențiile, adesea nejustificate, ale fotbaliștilor. Am să dau un exemplu concret, Munteanu de la Steaua. Jucător cu calități deosebite, a crezut la un moment dat că e buricul pămîntului și că fără el echipa națională se va scufunda ! N-am ținut seama de valoare și l-am scos din lot. Cînd s-a întors cu picioarele pe pămînt, egal cu ceilalți 14 coechipieri, l-am convocat din nou la pregătirile echipei reprezentative, și el confirmă pe deplin încrederea acordată.

— Cu cît patimă vorbiți despre rugbi ! Continuați. Cum mai e rugbiul, tovarășe profesor ?

— E minunat. E cel mai frumos joc de pe lume.

— De acord, cu două obiecții.

— Care ?!

— Mingea nu-i rotundă și nu se trage la poartă !

— Glumiți ?

— Firește. Vă mulțumesc, vă urez, în numele iubitorilor de sport de la noi, drum bun și succese în Anglia. Vreau totodată să le promiteți cititorilor că, după întoarcerea din turneu, le veți oferi, chiar din această pagină, amănunte despre meciurile din insulă. Promiteți ?

— Promit.

EMIL NEGOIȚĂ ■

Time-out

● Echipa de oină din comuna Olteni, județul Teleorman, a cîștigat titlul de campioană națională sătească pe anul în curs ● Dacă uneori nu ne sosesc scrisorile la timp, întîrzierile n-au nici o legătură cu frumoasa victorie obținută duminică de mărșăluitorii noștri în Balcaniada P.T.T.R. Felicitări. ● Am aflat cu surprindere și mîhnire că reprezentativa de șah a României a pierdut, la Boras, în Suedia, calificarea pentru turneul final al europenelor, fiind surclasată în meciul decisiv de echipa țării gazdă. După cîteva succese reale (Șubă, Nuțu ș.a.), șahul nostru s-a cufundat în automulțumire. Dealtfel, e de subliniat că mulți dintre componenții reprezentativei s-au prezentat la Boras după lungi și obositoare turnee, Gheorghiu venind din S.U.A., Ciocîltea din Spania, Stoica din U.R.S.S. și așa mai departe. Să ne fie învățătură de minte ! ● O adevărată enciclopedie în materie de rugbi este Vasile Pafnute. La 82 de ani e nelipsit de la meciurile cu balonul oval ● S-a retras definitiv din sport unul din cei mai mari handbaliști ai lumii, maiorul inginer Cristian Gațu. Pe cînd festivitatea de adio pe care o merită cu prisosință ? ● Într-unul din ultimele numere ale revistei „France Football", Ștefan Covaci e de părere că Anghel Iordănescu e cel mai bun dintre fotbaliștii români de azi ● Campioană a țării la floretă junioare, competiție desfășurată sub genericul „Daciadei", Otilia Hochdorfer continuă nu numai frumoasele tradiții ale orașului Satu Mare, ci și tradițiile familiei, mama sa fiind, cu decenii în urmă, o scrimeră de elită ● Un nou succes de răsunet al școlii românești de gimnastică. Micuța Emilia Eberle a devenit campioană absolută de junioare a Europei, obținînd două titluri continentale și în probele pe aparate, la sărituri și paralele. În clasamentul general, Gabi Gheorghiu și Marilena Vlădărău au ocupat locurile 4 și, respectiv, 5. În 1980, la Olimpiadă, eleva antrenorilor emeriți Marta și Bela Karoly va avea 16 ani și ceva. Îi ținem pumnii strînși ● Revenit după o mai lungă absență, arbitrul buzoian Cristian Teodorescu a condus excelent meciul Hunedoara — Baia Mare, cîștigat de oaspeți. Mintea românului de pe urmă... ● Vineri seara, Maria Alexandru privea la o vitrină a magazinului „Muzica" din centrul Capitalei. Multipla campioană ținea în mîna stîngă o sacoșă ● Continuăm să așteptăm răspunsuri de la Francisc Spier și de la Federația Română de Handbal în legătură cu fragmentul de scrisoare publicat în numărul trecut al revistei noastre, în care era vorba despre faptul că antrenorul respectiv, responsabil al reprezentativei feminine, este în culpă față de mama sa, căreia i-a rămas dator cu afecțiune și cu bani ! O vorbă veche susține că tăcerea acuză ● Abia promovată în prima divizie la hochei Metalul Rădăuți a încrecut cu 6—5 pe Avîntul Gheorgheni ! Nu mai dă nimeni doi bani pe favoriți ● Ne scrie la redacție profesorul de educație fizică Valentin Gugiu, fostul fotbalist al Sportului studențesc, sesizîndu-ne că, în ciuda rezultatelor obținute în munca cu copiii și a calificării la turneul final al „Criteriului școlilor sportive", începutul noului an școlar l-a găsit fără post. Ținînd seama de faptul că echipa antrenată de el a fost singura reprezentantă a Bucureștiului la amintita competiție și că mai mulți dintre componenții ei au fost convocați la tabăra națională a speranțelor de la Simeria, sîntem curioși să aflăm și punctul de vedere al directorului Liceului de fotbal din Pajura, Paul Popescu ● La clubul Olimpia, rutierul Ion Cernea trăiește o a doua tinerețe sportivă ● Ilie Floroiu și Horia Toboc și-au înscris numele printre învingătorii concursurilor de atletism de la Bari și Trento ● Pasionat și perseverent, antrenorul de box Gheorghe Iliuță caută și găsește tinere talente la Baia Mare. Rețineți acest nume, veți mai auzi de el ! ● Pentru a treia oară consecutiv, titlul de campion național de motocros a revenit unui junior ! Antrenat de Paul Mülner, Ernest Mulner de la Torpedo Zărnești a cîștigat confortabil și ultimele două manșe. Cei doi sînt, ați ghicit, tată și fiu ● În strada Vasile Conta 16, la parter, Ion Marinescu și Petre Tatar lucrează cu seriozitate și tragere de inimă în folosul fotbalului românesc. Ziua lor de muncă are, de regulă, 12 ore.

Născută la 4 martie 1964, la Arad, Emilia Eberle a devenit, la 14 septembrie 1978, prima campioană europeană la gimnastică junioare. Antrenată, din toamna anului 1976, de soții Marta și Bela Karoly în cadrul Școlii generale numărul 7 cu profil de educație fizică din Deva, Emilia Eberle anunță o carieră sportivă de excepție, călcînd pe urmele colegelor ei mai mari Nadia Comăneci și Teodora Ungureanu. Peste 2 ani, la Moscova, ea va avea vîrsta Nadiei de la Montreal !

● Fotbal, divizia A ●

SATU MARE : Olimpia—Gloria Buzău 1—0 (1—0). Meci de factură tehnică mediocră între două echipe în suferință de formă și în suferință de puncte, cîștigat de gazde pe merit. Sătmărenii au atacat mai mult, dar fără orizont, o partidă foarte slabă făcînd atacul lor și indeosebi Mureșan, pe post de... figurant ! Doar Helvet a mai încercat cîte ceva, dar bunele sale intenții au fost dejucate de coechipieri. Dealtfel, el a înscris și singurul gol al partidei, la unul din cele 6 șuturi mari și late expediate de Olimpia pe spațiul porții în decursul celor 90 de minute ! Bathori II a „urcat" pe stînga, l-a văzut pe Helvet nemarcat, iar acesta, singur în apropierea punctului de penalty, a șutat slab, dar suficient de plasat pentru a-l învinge pe portarul Cristian ● De partea cealaltă, Buzăul a evoluat cu frică, linia lor de mijloc, din care continuă să lipsească Ghizdeanu, fiind depășită cu ușurință. În atac, oaspeții au contat mai ales pe masivul Stan, care s-a zbătut ca peștele pe uscat, nereușind în cele din urmă decît o mare ratare. Cu 3 minute înainte de final, la una din puținele faze ofensive ale Gloriei, la o centrare a lui Negoescu, Stan a reluat puternic cu capul, dar Feher a reținut ● În general, un meci anost, presărat cu altercații și faulturi. Campion s-a dovedit Kaiser, care a primit un cartonaș galben pentru invectivele la adresa arbitrului ● Debutant în A, bucureșteanul Vasile Roșu a părut timorat, dar trebuie spus că nici partida, încîlcită și urîtă, nu i-a permis să arate ce știa. Buni la linie, C. Bărbulescu și G. Dragomir, ambii din Capitală. **(Gheorghe Amuza)**

BUCUREȘTI : Sportul studențesc — Dinamo 1—1 (0—1). Meci frumos, parcă peste nivelul primei noastre divizii, meci aspru pe alocuri, din acest punct de vedere apărarea studențească sărind de mai multe ori peste cal, abuzînd de obstrucții și de faulturi sub ochii îngăduitori ai unui arbitru aflat într-o zi mai slabă. ● Dinamo a stăpînit jocul vreo 60 de minute, atît timp cît Dinu și-a depășit cu un cap adversarii și coechipierii, cîștigînd net duelul cu „dansatorul" Rădulescu, apoi Sportul a trecut la cîrma partidei, egalînd golul lui Augustin printr-o superbă lovitură de cap a lui Mircea Sandu și forțînd în final obținerea ambelor puncte. Numai că, așa cum Moraru se opusese la mingile lui Augustin și Custov (ocazie cît roata carului), Eftimescu și-a făcut și el datoria, apărînd cîteva șuturi zdravene expediate de Grosu ● S-ar putea zice că, una peste alta, rezultatul final a mulțumit pe toată lumea, el părînd echitabil la capătul unui meci în care cele două grupări au trecut pe rînd pe lîngă victorie și pe lîngă înfrîngere. ● În rest, nimic deosebit. Sportul a jucat, conform obiceiului, mai economicos și mai prudent, Dinamo ni s-a arătat — chiar dacă (sau tocmai de aceea...) fără Dudu Georgescu — mai ambițioasă și mai voluntară ca în alte dăți, din confruntarea acestor calități ieșind un meci plăcut și o egalitate justă. ● Remarcați : Eftimescu, Dinu și Țevi, respectiv Moraru, Grigore și Iorgulescu. Un cuvînt bun pentru reintrarea lui Mircea Sandu. ● Mai puțin inspirat decît ne așteptam arbitrajul brașoveanului C. Ghiță, cu o zi mai devreme întors din Italia, ajutat la linie de I. Igna (Arad) și Fl. Cenea (Caracal). **(Andrei Georgescu)**

● Fotbal, divizia B ●

BUCUREȘTI. Progresul-Vulcan — Rapid 0—1 (0—0) ● Un stadion plin, dar nu de „B", ci stadionul Republicii, două foste protagoniste, nu cu mult timp în urmă, ale diviziei A (sic transit...), un arbitru amuzant pînă la enervare chiar și pentru un spectator neutru, cam acestea au fost... datele problemei de duminică la derby-ul seriei a doua a diviziei B ● Prima repriză, mai săracă în faze de poartă, a fost „cîștigată la puncte" de Rapid, echipă mult schimbată în bine față de precedenta ediție a campionatului ● Într-adevăr, jucătorii antrenați de Ion Motroc pasează cu precizie, construiesc acțiuni de atac prelungite, am putea chiar spune studiate la antrenament și aplicate „pe gazon". Iar atunci cînd și Petcu și N. Manea „dau drumul" la minge, jocul rapidiștilor capătă culoare, acțiunile periculoase la poarta adversă se înmulțesc și, aproape firesc, vine și golul ● Unicul gol al meciului a fost, dealtfel, realizat după o suită de acțiuni pe partea stîngă la care au participat, de fiecare dată, cel puțin opt-nouă jucători. Firește, la aceste acțiuni a participat mai puțin portarul Manu, bun „la locul lui", sigur și prompt în intervenții. La fel de sigur a fost și Șutru, autorul golului din min. 84, care a șutat sec, sub bară, de la aproximativ 10 m de poartă, nelăsînd nici o speranță apărătorului buturilor echipei să-i zicem antrenate de Viorel Popescu ● Dacă despre elevii antrenorului Ion Motroc și despre calitatea jocului practicat de ei nu avem decît cuvinte de laudă, nu același lucru îl putem spune despre adversarii lor ● Deși de puțină vreme la cîrma „Progresului-Vulcan", prezența fostului fundaș progresist nu se face simțită în jocul echipei, cei unsprezece jucători acționînd la întîmplare, fără o cît de mică idee de joc, acțiunile periculoase din finalul reprizei a doua fiind mai curînd rezultatul poftei de joc a lui Apostol (introdus prea tîrziu în teren) decît rodul unui joc colectiv, bine conceput. ● A arbitrat de-a dreptul haziu (decizii anapoda), fără a influența rezultatul, M. Buzea (București). **(Cornel Catană)**

racul

Fănuș Neagu
văzut de AL. CLENCIU ■

PINZARU-PIM ■

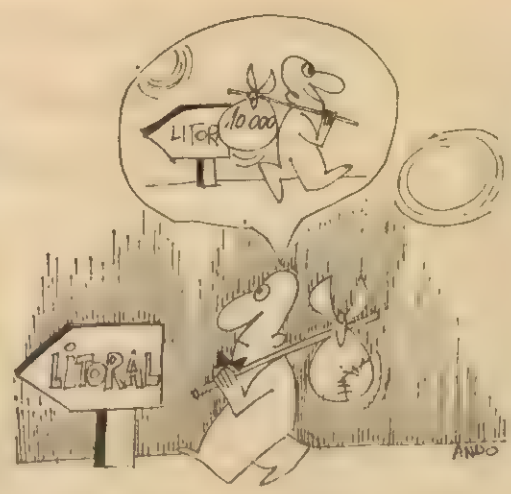

ANDO ■

CIOSU ■

POSTOLACHE ■

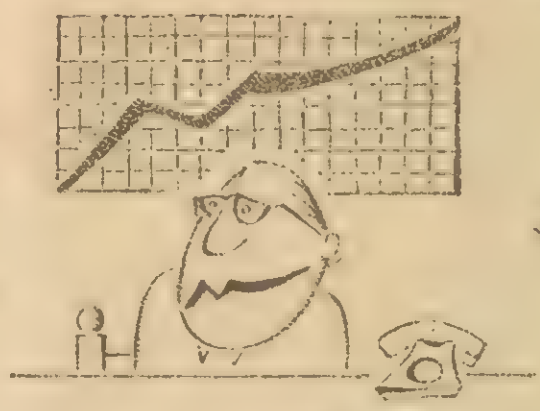

CUCOȘ ■

BOUR ■

Cite ceva despre...

Oroare

Am oroare să accept
Pe oricare individ
Ce pretinde că e drept
Doar prin faptul că-i rigid.

Demnitate

În fața unui șef admit —
Indiferent ce griji mă mină —
Să mă prezint descoperit,
Nu însă cu căciula-n mină.

Amiciție

Amiciția o ai
Și-o păstrezi neintinată,
Cită vreme poți să dai
Și să nu ceri niciodată.

Etică

În ciuda vechilor citate,
De virstă multimilenară,
Care pretind că vorba zboară
Cuvintul are greutate.

ȘTEFAN TROPCEA ■

„Clientul nostru... victima noastră"

Cerem scuze lucrătorilor onești din comerț că în rindurile de față nu ne vom referi la aspecte pozitive, la strădania și corectitudinea celor care au conștiința curată și respect pentru consumatori.

● Cu mai multe zile în urmă, cînd am însoțit o echipă de control a serviciului economic din Miliția Capitalei, în activitatea de prevenire și descoperire a faptelor antisociale din sectorul comercial, mă gîndeam, în timp ce intram în unitatea de „Legume și fructe" nr. 258 din str. Cuza Vodă 150, dacă nu cumva cumpărătorii vor obiecta în vreun fel față de măsurile ce aveau să fie întreprinse ad-hoc : recîntăriri de produse, procese-verbale, declarații scrise, explicații etc., etc.

Ascultînd prezentările și scopul acțiunii cei prezenți nu numai că au reacționat prompt, favorabil : „Foarte bine ! Ce-i drept, diferențele n-au fost prea mari — 40-50-60 grame la un kilogram de prune, de roșii, ceapă sau ardei, dar ciudat era faptul că de fiecare dată cîntarul indica numai minus și niciodată exact, ca să nu mai vorbim de plus, spre curiozitatea și indignarea exprimate în privirile cumpărătorilor.

— Nu ți-am spus eu mă, să speli tasul — se agita responsabilul Ilie Diaconu către vînzătorul care se vedea nevoit să completeze la fiecare recîntărire trei prune, doi morcovi, o ceapă, două roșii, un cartof.

Sau, ca să exprimăm aceste diferențe valoric, la fiecare sacoșă, sumele ciupite n-au depășit un leu și zece, un leu treizeci de bani. Dar dacă facem socoteala cîți cumpărători servește un vînzător într-o zi ? Mai ales la legume și fructe. Cel puțin cîteva sute...

● În baza mai multor sesizări din partea consumatorilor, o echipă a aceluiași serviciu economic a descins duminică, 10 septembrie a.c., la cofetăria din pasajul Universității, aparținînd de I.C.R. 2, al cărei director este Marin Cazangiu. Cu acest prilej au fost prinse în flagrant toate cele trei vînzătoare. Margareta Roșu, Victoria Suditu și Maria Sucinschi — care vindeau consumatorilor citronadă falsificată în proporție de 50%. Ce beneficiu în interes personal se realiza prin acest sistem fraudulos la cofetăria respectivă, gestionată de Iulian Anghelescu și Ana Bucsa, este ușor de imaginat, dacă avem în vedere că, mai ales în zilele călduroase, fiecare vînzătoare valorifica sute de litri de citronadă, iar prețul acestei băuturi răcoritoare este de 5 lei litrul. Numai cu ocazia flagrantului, realizat după mai multe ore de la începerea programului, în cofetărie se mai găseau încă 150 litri de citronadă falsificată. Dealtfel, din cercetări a rezultat că cele trei vînzătoare din pasaj și Elena Hangu de la bufetul situat lîngă cinematograful „Luceafărul" realizau zilnic asemenea beneficii încît, făcînd fiecare jumi-juma cu gestionarul de serviciu le rămîneau totuși 100-200 lei și chiar mai mult. Iar șeful, că de aceea este el mai marele peste feudă — cum gîndise Iulian Anghelescu și alții de teapa lui — își primea de la fiecare partea leului, care ajungea zilnic pînă la 1 000 lei. „Chiar și în perioada cînd a fost în concediu — declară Elena Hangu — eu i-am dat zilnic cîte 200 lei, inclusiv în zilele de duminică, în total 6 000 lei".

Să reținem, deci, circa 30 000 lei pe lună, au putut intra în buzunarul unui singur gestionar de cofetărie, de pe urma apei chioare pe care o înghițim noi în grabă cînd sîntem însetați.

Și o remarcă, practica ilegală de la cofetăria pasajului Universității o constatase, cu 5 zile mai înainte, și economistul Ion Toghea de la biroul producție al I.C.R. 2, dar n-a găsit timp să întreprindă și măsurile corespunzătoare, așa că vinovații au fost lăsați în voie pînă la controlul făcut de miliție.

● Alt hoț este Mărgărit Constantin, gestionarul bufetului din incinta I.T.I.A. București și al bufetului din Calea Giulești nr. 43, ambele aparținînd I.A.P.L. Cotroceni. Acesta vindea un amestec de apă, sare de lămîie și un colorant oarecare și lua bani ca toți banii.

● La 07.09.1978, la restaurantul „Drumul Sării", din calea 13 Septembrie nr. 292, barmanii Constantin Stănică și Grigore Pistol au fost găsiți cu 23 sticle tip „Zarea" în care introduseseră o băutură preparată „sui-generis" din spirt, apă minerală și colorant alimentar, băutură vîndută drept coniac la prețul de 110 lei litrul. Beneficiul este simplu de calculat dacă avem în vedere că „materia primă" costă mai puțin de jumătate din prețul combinației.

● Cu ocazia descinderii — tot ca urmare a unor sesizări din partea consumatorilor — la restaurantul „Monte-Carlo" din parcul „Cișmigiu", unde s-a crezut inițial că neregulile sînt izolate, s-a descoperit că bucătarul șef Valentin Toma introdusese ilegal în ziua aceea, avînd complicitatea ajutorului de ospătar Radu Tomas, 32 kg carne de pui, cumpărată de la un magazin Gostat din Piața „Ilie Pintilie". La bufet, gestionarul Anghel Brînzoi introdusese, tot fără forme legale, însemnate cantități de roșii, castraveți, cafea și zahăr (cafeaua mai era falsificată și prin diminuarea gramajului cu 30%) ; barmanul Alexandru Gheorghe adusese coniac de la Alimentara pe care îl vindea cu preț de restaurant ciasa I ș.a.m.d.

Peste tot ilegalități, dar nimeni nu se așteptă ca ele să fie **organizate — nu numai tolerate — ba chiar generalizate** — adică avînd caracter permanent și extinzîndu-se în toate compartimentele restaurantului de către însiși responsabilii localului : **Tudor Pacionca și Gheorghe Anton.**

Ce-i mai interesa pe cei doi șefi de unitate planul cînd ei aveau asigurată zilnic, fiecare, suma de cel puțin 1 000 lei ?

Cu ocazia controlului la care ne referim, ospătarul **Traian Călin** a fost prins în flagrant în timp ce, la o singură comandă care valora în realitate **61 lei, încasase în plus 50 lei.**

● În fine, la responsabilul Complexului Buda-Argeș, **Constantin Bărbuceanu,** au fost găsiți cu ocazia controlului făcut de miliție nu mai puțin de 109 600 lei numerar ascunși în diverse locuri în incinta unității (în pantofi, în haine, într-un fișet metalic), bani pe care cel în cauză n-a putut să-i justifice și nici nu avea cum, **pentru că nu aveau altă proveniență decît ilegalitățile comise în unitatea pe care o conduce ?**

În loc de concluzii...

Am pornit de la diferențe „mici" de gramaj și iată-ne la venituri ilicite de sute de mii de lei. Nu, nu despre un tas nespălat, nu despre trei prune, două roșii, un catof în minus „din eroare" sau din „grabă" este vorba, ci despre o mentalitate condamnabilă pe care trebuie s-o demascăm și s-o înfierăm cu toată fermitatea, fiecare dintre noi, de la consumator la organele de stat, anume însărcinate să prevină și să curme astfel de practici. Și, mai ales, împreună.

MIHAI GROZAVU ■

Ostap-benderism de sezon

Ion Scorbureanu, născut la Brașov și devenit bucureștean cu acte în regulă, după ce s-a întors **de acolo,** a luat hotărîrea eroică de a-și cîștiga banii cu brațele proprii. Și-a purtat, așadar, brațele prin piețele Capitalei, punîndu-le în slujba gestionarilor și șefilor de unități AGROCOOP.

În piața „Decebal" l-a căzut drag gestionarului Marin Enache. Acesta și-a scos halatul și boneta și l-a îmbrăcat negustorește pe Ion Scorbureanu în baza unui „bună-ziua, bine că te-am cunoscut", angajîndu-se să împartă frățește procentele repartizate pentru desfacerea mărfii. Cumpărătorii au rămas uluiți de corectitudinea lui Ionică : nu lipsă la măsurătoare, nu greșeală la număratul banilor... Ce mai : o cinste care ar fi băgat la bănuieli pe mulți gestionari. După ce a terminat merele, a așezat banii în buzunar (nu se știe : la haină, sau la pantaloni — chestiunea este lipsită de importanță) și a plecat cu toate **procentele.** Ce-i drept e drept : halatul și boneta le-a lăsat pe tejghea, erau bunurile obștii și Ion Scorbureanu le acorda respectul cuvenit.

După ce a lichidat încasările, a mers în piața „Ilie Pintilie" unde l-a cunoscut pe șeful de unitate Petre Văleanu. După ce s-au întreținut îndelung pe teme de comerț („Cum e merele ?" „E multe și bune") Ionică s-a lăudat cu talentul său de gestionar și lipsa de pretenții în privința remunerării („Dai și matale un pol !"). Petre Văleanu l-a îmbrăcat și el pe Ion Scorbureanu, l-a dat în primire merele unității și l-a urat succes în ramură, dar pe el să-l scuze : va lipsi cîtva timp, avînd însărcinări de mare importanță din partea familiei. Proaspătul gestionar și-a exprimat profunda înțelegere și i-a dat asigurări verbale... „ce e pe mina mea, acolo rămîne, șefu' !" Vorbe dreptate a avut Ion Scorbureanu : după ce a vîndut ultimul măr din unitate, a băgat banii în buzunar și dus a fost. Binențeles, a lăsat pe cîntar halatul și boneta („avut obștesc, nu ne jucăm !").

Succesul înregistrat în cele două piețe l-a întărit convingerea în chemarea ce o avea pentru comerțul cu mere. S-a prezentat în piața „Rahova" unde a făcut cunoștință cu Nicolae Vlăduț, șeful unității AGROCOOP. I-a destăinuit aprecierile drosebite de care s-a bucurat prelutind ni pe unde a trecut, faptul că l-a servit ireproșabil și pe alți tovarăși (aluzie la Marin Enache și Petre Văleanu), fără pretenții... „că eu nu sînt omul pus pe afaceri cum e alții !" Nicolae Vlăduț a sculpat în palme satisfăcut, așa pleașcă nu se întîlnește prea des... „Matale vezi-ți de treburi, odihnește-te că meriți !" — l-a sfătuit Ion Scorbureanu luînd în primire halatul, boneta, merele și ambalajele unității.

Ionică a început propaganda și vînzarea merelor iar „șefu" l-a urmat sfatul : s-a tras alături la umbră și s-a odihnit fără griji (că... merita !). Cînd s-a trezit, merele fuseseră vîndute iar Ionică se făcuse nevăzut cu banii, însă halatul și boneta „avut obștesc" erau la locul lor...

Periate cu grijă, fără pic de praf, fără o scamă, așezate frumos — bine pliate să nu li se strice dunga, cu nasturii închelați impecabil, gulerul excelent răsfrînt către umeri... Totul denota pedanterie, un desăvîrșit bun gust. Indiferent de cazier, indiferent de ce s-a spus, se spune și se va spune în instanță... indiferent de sumele pe care au trebuit să le achite din buzunar pentru prejudiciile cauzate de Ion Scorbureanu, cei trei gestionari au motive bine întemeiate să se bucure din toată inima, pînă la adînci bătrînețe, că au avut în serviciul lor un subordonat îndrăgostit de frumos, grijuliu cu bunurile din dotare, un exemplu desăvîrșit pentru ținuta cu care trebuie să se prezinte un comerciant în fața cumpărătorilor.

ION TIPSIE ■

Curajul suprem este de a-ţi cunoaşte propriile limite

Antonică Dijmărescu. Născut la 4 iulie 1937 în Birseşti, Tîrgu-Jiu. Şcoala generală o termină în satul natal, liceul la Tîrgu-Jiu, se angajează la oţelăria din Reşiţa ca tehnician. Renunţă apoi şi coboară pe platformă pentru a vedea şi a învăţa cum se face oţelul. În 1966 devine absolvent al Facultăţii de metalurgie din Bucureşti cu media 10. I se oferă postul de asistent. Îl refuză, se întoarce la Reşiţa pentru a se desăvîrşi în arta de a face oţel. La puţină vreme este numit şeful secţiei furnale apoi al secţiei oţelărie. Trăieşte alături de colegii şi prietenii săi marea satisfacţie de a fi realizat cu aceeaşi capacitate de producţie, pentru prima dată în istoria bicentenară a Reşiţei un milion de tone de oţel într-un an. Pentru contribuţia sa în realizarea acestei performanţe, în 1977 este numit director al Întreprinderii din Oţelul-Roşu. Şi-a susţinut toate examenele pentru obţinerea titlului de doctor în ştiinţe metalurgice.

— Cine este Antonică Dijmărescu ?

— Un copil al Gorjului, născut într-o familie de oameni muncitori care, în mod paradoxal, şi-a descoperit vocaţia de oţelar departe fiind de vetrele încinse ale cuptoarelor. Am spus paradoxal şi nu întîmplător deoarece pentru foarte mulţi a face oţel şi încă de foarte bună calitate, era considerat o sfidare a tradiţiilor de plugari şi oameni aşezaţi sub poalele munţilor ori în marginile nesfîrşite ale cîmpiei. Sînt oltean, ba mai mult chiar, îmi place să cred că noi gorjenii ne detaşăm prin cîteva trăsături distincte, avem o viaţă spirituală proprie, port şi obiceiuri populare care, după părerea mea, au conservat mai bine evidenţele obîrşiilor noastre. Amintiţi-vă de simbolistica operei lui Brâncuşi pe care eu o consider că ne exprimă ca nimeni altcineva. Cunoştinţa mea cu opera acestui titan al artei moderne mi-a fost facilitată de profesorul meu de limba română D. Diaconescu ; el mi-a explicat pas cu pas conţinutul profund al tezaurului de la Tîrgu-Jiu, de la masa dacică la coloana recunoştinţei fără de sfîrşit înainte de a fi descoperit de străini şi redescoperit de noi. Aceasta era în 1953.

— Este importantă pentru dumneavoastră această disociere ?

— Ştiu eu, poate. Fiecare om se simte profund legat de un spaţiu geografic şi spiritual a cărui pecete este pusă pentru totdeauna asupra felului său de a fi. Eu zic despre noi că ne-a plăcut de cînd ne ştim să căutăm în firea lucrurilor esenţele lor. Repet, amintiţi-vă de Brâncuşi.

— Atunci vă propun să încercaţi abordarea oţelului din perspectivă umană..

— Vă întreb dacă s-ar putea astăzi discuta despre o civilizaţie industrială în afara oţelului ? Se produc în prezent în lume, după ultimele statistici, 788 milioane tone de oţel. Indiferent de părerea altora sau a dumneavoastră, a reporterilor, lumea contemporană este, alături de pîine, de neconceput fără oţel. Şi în această apreciere trebuie să căutăm profundele semnificaţii ce decurg din hotărîrile de partid ca România să producă într-un viitor nu prea îndepărtat cîte o mie de kilograme de oţel pe cap de locuitor. Oţelului îi lipseşte doar atît pentru a fi om : mişcarea biologică. Are o structură cristalină ca orice metal, dar acest lucru nu-l împiedică să aibă toate funcţiile biologice : oţelul respiră, oţelul are temperatură, are sentimente, este capricios şi impulsiv, ascultător şi pasionant în manifestările sale. Oţelul este o parte considerabilă din natura care ne înconjoară văzută în ipostaza inedită a dialogului cu omul. O ştiu din participarea mea nemijlocită la naşterea sa pe platforma oţelăriei reşiţene. Niciînd o maşină nu va izbuti să facă oţel şi atît timp cît intervine omul, oţelul nu poate fi decît uman.

— Există o solidaritate specifică oţelarilor...

— Cu certitudine clădită pe pasiune. În această meserie selecţia se produce de la sine. Rămîn definitiv doar cei care descoperă oţelul. Nu-l părăsesc niciodată. Să vă dau un exemplu. La cuptorul nr. 3 din Reşiţa s-a întîmplat odată că n-a putut fi desfundat orificiul de turnare. La ora 7 seara am fost chemat de acasă. Împreună cu Gheorghe Voicu, specialist la vetre, prim-topitorul Ion Girtoi, maistrul Traian Damşa şi alţi oţelari am lucrat fără întrerupere 9 ore. Problema nu era timpul ci posibilitatea compromiterii şarjei sau distrugerea cuptorului. Într-o astfel de împrejurare, impresionant a fost, alături de disciplină, spiritul de sacrificiu. Al lui Voicu care cu o ţeavă a încercat să străpungă orificiul cuptorului în condiţiile în care temperatura în jurul său era de 60 de grade. Al unui lăcătuş al cărui nume îmi scapă acum, fost brigadier la Salva-Vişeu care, ignorînd orice pericol mergea pe gura oalei ca pe o potecă încercînd să stringă un şurub în vreme ce în orice clipă oţelul putea ţîşni. Şi nu era novice în meserie, era conştient de pericolul la care se expune. Cu acest prilej mi-am dat seama că este imposibil să remarc meritul cuiva de a o scoate la capăt, în schimb, deşi neplăcută, situaţia m-a ajutat să cunosc şi mai bine oamenii. Intervenţia lor în elaborarea oţelului este determinantă. Aici nu poate fi concepută o decizie bazată pe algoritmi prelucraţi pe calculatoare de proces. Am studiat oţelul în facultate dar vă mărturisesc că dascălul meu a fost maistrul Petru Şfercocea de la furnale. Cu el şi ortacii săi am ajuns să producem 700 mii tone de fontă consumînd sub 600 kg de cocs pe tonă. Cu astfel de oameni şi ortacii lor oţelari am bătut milionul de oţel.

— Care este astăzi condiţia meseriei de oţelar ?

— V-am spus, cei care „promovează" primii ani, izbutind să nu se îndepărteze de cuptor, rămîn. Din păcate, sînt tot mai puţini cei care solicită un astfel de examen. Pentru mine înseamnă că meseria de oţelar este tot mai puţin căutată dar, paradoxal, de oţel avem tot mai multă nevoie. Asistăm la o deplasare a opţiunilor spre meseriile mecanice, electrotehnice, electronice. Dacă această tendinţă se va menţine, am putea asista la diminuarea calificării ceea ce înseamnă că în oţel se va încorpora tot mai puţină inteligenţă superior cultivată. Remediul nu trebuie căutat doar în carenţele educaţiei pe care o fac părinţii, şcoala, organizaţiile obşteşti ci şi în definirea riguroasă a statutului profesional nu numai a oţelarului ci a siderurgiştilor în general. Nu opinez pentru privilegii absurde. Este totuşi necesar să simţi cum este sare subsuoară. Eu ca inginer mă schimbam de trei ori pe zi ; de multe ori salopeta unui oţelar crapă după numai cîteva săptămîni din pricina transpiraţiei.

— Ştiindu-vă un înfocat adversar al vorbelor fără acoperire faptică, aş dori să ne vorbiţi despre compatibilitatea dintre muncă, în general, dintre munca siderurgistului şi vorbele de prisos.

— În primul rînd, compatibilitatea este exclusă. Aş lega totuşi întrebarea de înţelegerea eronată a noţiunii de democraţie muncitorească. Atunci cînd torni sau laminezi oţelul, cînd ari pămîntul să faci pîine şi apar probleme cărora nu le găseşti imediat soluţii, în faţa muncitorului, a întregului colectiv, încetezi de a mai fi şef, chiar dacă administrativ îţi menţii funcţia. Venind vorba despre democraţie, există situaţii cînd fermitatea sau lipsa de fermitate a atitudinii, în conţinutul căreia se implică competenţă profesională şi politică, este determinantă în producţia de valori materiale. Democraţia nu înseamnă popularitate ieftină fiindcă ieftin o pierzi. Am avut de nenumărate ori prilejul să sancţionez abateri, dar niciodată nu mi s-a întîmplat să pierd la contestaţie fiindcă întotdeauna sancţiunea a fost precedată de implicarea judecăţii colective. Disciplină înseamnă participare reciprocă, implicare a responsabilităţii partenerilor în actul decizie, indiferent de funcţia deţinută. În acest cadru rolul celui care social sau politic este oficial învestit cu sancţionarea deciziei este de a furniza, la nevoie, argumentul logic privind utilitatea ei. Acesta mi se pare a fi criteriul fundamental al responsabilităţii comune, profund specific orînduirii noastre. Milionul de tone de oţel realizat la Reşiţa ar fi fost imposibil de obţinut fără consultarea prealabilă a întregului colectiv de oţelari. Propunerile lor au fost determinante, şeful oţelăriei nefăcînd altceva decît să discearnă, să le ordoneze şi să le aprobe. Procedînd astfel, imposibilitatea finalizării este exclusă deoarece criteriile sînt o emanaţie a deciziei colective. Un conducător trebuie să ştie să nu refuze nici o propunere chiar dacă din 10, numai 2 se dovedesc utile. Diploma nu ne califică şi pentru funcţia de conducere, ea ne asigură doar un volum de cunoştinţe necesare exercitării ei. Un cadru de conducere competent se poate bizui doar pe oameni competenţi. Dacă apreciază că nu-i are, obligaţia sa este să şi-i formeze fără a se gîndi vreodată că ar putea fi depăşit în privinţa competenţei de către subalternii săi. Nu sînt şi nu vol putea fi convins că există oameni perfecţi. De aceea consider că, la nevoie, important este să avem tăria renunţării la părerile pe care practica le infirmă. Şi cît mai repede posibil.

— De ce a fost adus Antonică Dijmărescu de la Reşiţa la Oţelul-Roşu în funcţia de director şi cum de nu s-a găsit aici un om care, în mod cert, cunoaşte mai bine întreprinderea şi oamenii ei ?

— Îmi place cuvîntul „adus". Personal n-am dorit. Imi place mai mult să stau în faţa cuptorului decît într-un fotoliu protejat cu strănicie de o secretară. Aş dori, totuşi, să-mi spun părerea despre Oţelul-Roşu. Mi-am făcut aici o bună parte din practica studenţească. Pe atunci întreprinderea era apreciată ca un prestigios centru al siderurgiei româneşti prin rezultatele înregistrate în domeniul creaţiei tehnice, chiar exuberanţa tehnică. Atunci am stat de vorbă cu oameni pe care acum, după 12—13 ani i-am găsit necorespunzători cu decizie în regulă. Eu nu le contest, n-am acest drept şi nici nu aş face-o. Vreau să spun — cred eu — că de-a lungul anilor s-au ivit mutaţii „calitative" în conducere şi că tendinţa de exclusivism în luarea deciziilor tehnice şi organizatorice, a inhibat evoluţia firească a personalităţilor, la un moment dat, aflate în plină ascensiune. Am acum 5 posturi de şefi de secţie şi servicii libere. Unde sînt oamenii care au venit aici în urmă cu ani de zile de pe băncile facultăţilor ?

— Este vorba despre felul cum gestionăm competenţele ?

— Competenţa se formează. Nu este un privilegiu social, nu este de singe albastru dar se şi înhibă. Se formează cînd principiile democraţiei socialiste sînt aplicate cu fermitate, în toată diversitatea lor, în funcţie de caracterul şi psihologia oamenilor, deci. Cînd spiritul de echipă cedează locul disputei „care pe care" echipa se dezmembrează şi prima care pierde este masa de oameni. Trebuie să fie un şef dar nu un dictator. Nu sînt adeptul importului de cadre însă unei conduceri colective trebuie să-i fie străin spiritul de familiuţă, de castă. Am satisfacţia ca după un an să fi descoperit aici reale valori în persoana inginerilor Gheorghe Dincă, Constantin Cristescu, Gheorghe Tăcutu, Ioan Boran, Petru Moisescu şi alţii. Totuşi „omul potrivit la locul potrivit" continuă să rămînă un deziderat a cărui împlinire, judecînd obiectiv, cred că nu se va realiza niciodată. De multe ori în precizarea „locului" şi a „omului" intervine şi hazardul. De aceea consider că în aprecierea dezideratului de împlinire, determinantă este opinia colectivă. Ea este supremul judecător al deciziilor. De operativitatea cu care sînt aplicate depinde măsura eficienţei sociale. Posibilitatea cea mai adecvată pentru determinarea modului cum sînt gestionate competenţele o constituie valoarea „ieşirilor" din sistemul în care se prelucrează datele problemelor de viaţă. Dacă ele nu confirmă un anume parametru de aşteptare socială, se impune reevaluarea competenţelor.

— Funcţia de director presupune o mare răspundere politică şi socială. Din cîte ştiu, aţi ezitat mult pînă să o acceptaţi. De ce v-a fost teamă, de funcţie sau de răspundere ?

— Nici de una, nici de alta, la început. Mă consider un produs al Reşiţei. Am lăsat satul natal pentru acest oraş, Bucureştiul, alte oferte care mi s-au făcut în alte părţi din ţară. Funcţiei nu-i acord importanţă, dar răspunderea, din prima zi mi-a creat îndoieli pe care şi astăzi le am, poate şi fiindcă aspir spre realizări care mereu mi se par că mă depăşesc. Aţi participat la adunarea generală a reprezentanţilor oamenilor muncii. Mi-am dat încă o dată seama că problemele ridicate de ei, economice, organizatorice şi sociale sînt deosebit de complexe. Mă irită întotdeuna escamotarea confruntării directe, refuzul recunoaşterii deschise a dificultăţilor pe care le întîmpinăm, lipsa curajului de a supune dezbaterii opiniei publice acele greutăţi, evidente pentru toată lumea, dar pe care, printr-o greşită optică, le ocolim mereu de teama nejustificată de a nu greşi, chipurile. Aici la Oţelul-Roşu, la ora actuală se impune un mai substanţial sprijin din partea ministerului nostru fiindcă nu este suficient să aduci un nou director.

— Ce înseamnă a fi curajos astăzi ?

— Curajul este o formă de manifestare a fricii. Nu există şi nici nu poate exista cascador care să aibă curajul sinucigaşului care se aruncă de la etajul o sută sau de pe Turnul Eiffel. Dar curajul obiectiv al comunistului este acela, în primul rînd, de a recunoaşte, atunci cînd evidenţele o impun, că a greşit. Eu cred că cea mai nobilă manifestare a curajului aceasta este. Eu am curaj să spun că este o aventură ce cred — dacă cred, într-adevăr — unii că reducerea masivă a importurilor şi trecerea pe producţia internă se realizează aşa, peste noapte. Vreau să fiu bine înţeles. Avem suficientă competenţă şi inteligenţă tehnică să trecem la realizarea saltului calitativ despre care vorbea tovarăşul Nicolae Ceauşescu. Dar a răstălmăci o opţiune fundamentală a politicii noastre economice raportînd dintr-o dată că de acum noi vom putea face totul este cel puţin păgubitor. Un exemplu doar din întreprinderea Oţelul-Roşu : am redus importul de utilaj tehnologic pentru producţia de bare trase şi acum consumăm de 10 ori mai multe utilaje fabricate în ţară dar care sînt produse cu materii prime aduse din import.

— În coloanele acestei reviste, la această rubrică, un director afirma că el nu are birou.

— Mărturisesc că înţeleg foarte bine sensul metaforic al afirmaţiei sale. Consider totuşi că putem vorbi şi de un anume exces de zel în interpretarea necesităţii ca un cadru de conducere să se afle permanent în mijlocul oamenilor aşa cum a fost ea formulată de către conducerea superioară de partid. Aş fi curios să aflu de la colegul meu, cum îşi organizează munca ? Sincer să fiu aş dori să văd unde aş putea rezolva conţinutul sutelor de scrisori şi corespondenţe oficiale pe care secretara mi le pune în fiecare dimineaţă pe birou. Primele ore ale zilei mi le petrec în producţie, apoi în birou pentru urgenţe. Restul, după orele de program. După părerea mea directorul nu este şi nici nu poate fi specialist în toate problemele dar pulsul activităţii îi simte la nivelul de jos al producţiei. Din păcate, sînt zile cînd nici nu pot da prin secţii deşi am destinţat orice şedinţă din timpul programului de 8 ore.

— Nu credeţi că s-ar impune o redefinire a funcţiei sociale a criticii şi autocriticii ?

— Întrebarea se justifică în măsura în care critica şi autocritica au devenit o modalitate comodă a fugii de răspundere. Se întîmplă ca unii să-şi facă obicelul de a-şi turna din belşug cenuşă pe cap, atît de multă că pînă la urmă izbutesc să se facă uitaţi în scaunele lor. Pe astfel de scaune se cuibăresc cei mai bine demagogii. Lipsa criticii şi autocriticii, pe de altă parte, din practica socială este periculoasă fiindcă dă certitudinea falselor valori, denotă incompetenţă.

— Am văzut multe flori în preajma dumneavoastră.

— Dacă veţi privi mai bine le veţi vedea în uzină şi în afara ei. Florile sînt un însemn al frumosului. Creează ambianţă, te deconectează, or noi, în tot ce facem avem nevoie de luciditate. Cînd vin la lucru, în drum spre secţiile lor, oamenii trebuie să simtă chipul odihnitor al naturii. Florile, pomii, verdeaţa au funcţii ergonomice. Cînd am venit aici, în foarte multe părţi erau numai mormane de moloz. Am plantat sute de pomi. Întregul acest program s-a realizat nu fiindcă — printr-o întîmplare — directorului îi plac florile şi a decis în acest scop. Şi această chestiune, aparent minoră, a fost consecinţa deciziei colective luată în consiliul oamenilor muncii.

ION DANCEA ■

FLACĂRA. Redacţia : Bucureşti, Piaţa Scînteii 1, căsuţa poştală 4112, oficiul 33 cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : publicistică social-politică (L. Timbus, I. Purcaru, L. Niţescu — 16 17) ; reportaj (Nicolae Cristache — 16 06) ; cultură, ştiinţă, învăţămînt, sport (G. Arion, N. Ionescu — 16 19, 16 06) ; scrisori, anchete cetăţeneşti (Marga Nedelea, E. Seceleanu — 16 18, 17 87); fotoreportaj (15 95) ; documentare (16 23) ; cenaclu, administraţie (17 78 82 şi interior 17 83 ; secretariat de redacţie (Dan Bîrlădeanu, Cornel Cotană — 17 82, 16 21) ; secretar responsabil de redacţie (Tudor Octavian — 17 63 16 şi interior 16 11) ; redactor şef adjunct (Nicolae Arsenie — 17 63 16 şi interior 17 86) ; redactor şef — 18 22 96 şi interior 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la ILEXIM — Departamentul Export-import presă, PO Box 136—137, telex : 1 12 26, Bucureşti str, 13 Decembrie nr. 3

Redactor-şef: ADRIAN PĂUNESCU

PREŢUL REVISTEI: 2 LEI

41505

flacăra

● ACTUALITATEA ●

● Gospodarii ogoarelor au avut și duminică o zi plină. Astfel, în județul Olt au fost recoltate peste 500 ha cu porumb și 300 ha cu floarea-soarelui, în județul Buzău — într-o serie de unități cu suprafețe mai mari de floarea-soarelui — bilanțul zilei a fost de 1 771 ha recoltate, iar în județul Alba au fost transportate spre bazele de recepție 1 300 tone de zahăr și 700 tone de cartofi. ● Șeful fermei nr. 1 de la I.A.S. Prejmer, inginerul Dumitru Zălică, a declarat — apropo de calitatea producției din această toamnă — că : „Așa cartofi n-am recoltat niciodată. Mulți ca mulți, dar mai ales mari." ● Într-o duminică după-amiază, trei cetățeni au coborît din autoturismele personale (1—SV—6396, 1—SV—6537, și 1—SV—7067) și s-au năpustit asupra nucilor de pe șoseaua Suceava-Ipotești, umplîndu-și sacoșele. Recoltau și ei. Desigur, chestie de optică, dar mai întîi de educație ! ● În livezile Zagărului (Mureș) lucrează cu multă însuflețire peste 1 500 de persoane, dintre care 350 de studenți de la I.M.F. Tîrgu Mureș și 300 de elevi de la școlile din Bălăușeri, Senereuș, Lasłău și, firește, Zagăr. ● În vreme ce pe dealurile Pîncotei se culeg strugurii de masă din soiul „Italia", la cîmpie, tot în județul Arad, mai exact în comuna Grănicri, gospodarii, deși în plină campanie, și-au găsit timp și pentru înfrumusețarea comunei lor, reparîndu-se pînă acum 960 metri pătrați de trotuare. Să fie toamna mai bogată. ● Oamenii muncii de la I.A.S. Segarcea au depășit planul de livrare la producția de lînă, pe anul 1978, cu 1 000 de kilograme. Doljenii din Segarcea și-au propus acum să se ocupe sănătos și de viitoarea producție de vin. ● La începutul celei de-a treia decade a acestei luni, în județul Neamț cartofii au fost recoltați doar de pe 45 la sută din întreaga suprafață, iar din întreaga cantitate recoltată peste 30 000 de tone se aflau în cîmp. Poate pînă la apariția acestui număr al revistei noastre să se mai fi îndreptat ceva, dacă s-a lucrat și noaptea, cum este firesc și dacă au fost mobilizați toți locuitorii satelor, cum ar fi, de asemenea, firesc.

Un om pentru contemporaneitate

Omagiul scriitorilor

Editura „Cartea Românească", o tipăritură [illegible] carte monumentale, excelent realizată tipografic, omagiul pe care scriitorii l-au adus președintelui României cu prilejul împlinirii, la 26 ianuarie, în acest an, a 60 de ani de la naștere. În ordine alfabetică, un număr impresionant de condeie, peste o sută cincizeci de poeți, prozatori, dramaturgi, critici și istorici literari din toate generațiile, începînd cu maeștrii recunoscuți ai literelor românești : Al. Philippide, Geo Bogza, Șerban Cioculescu, M. Beniuc, Edgar Papu, Al. Piru, Eugen Barbu, Horia Lovinescu, Létay Lajos, Zoe Dumitrescu-Bușulenga, continuînd cu cei în plină afirmare : Augustin Buzura, Constanța Buzea, Romulus Guga, Balogh Iosif, George Bălăiță, Hajdu Gyözö, Adrian Păunescu, Horia Bădescu, Franz Storch, Adrian Popescu, Daniela Crăsnaru sînt prezenți în paginile cărții.

Fiindcă volumul la care ne referim constituie și va constitui încă peste vremi o mărturie a contemporanilor despre un mare contemporan, care a exercitat asupra lor o fascinație extraordinară și la făurirea destinului cărora a contribuit în mod decisiv, vom încerca să schițăm un portret al uriașei personalități a celui omagiat așa cum rezultă din cele peste patru sute de pagini ale tomului, din versuri, din portrete și evocări, din eseuri și articole publicistice. Trecînd la ceea ce ne-am propus, apare, înainte de orice, chipul **patriotului revoluționar**, al făuritorului în fruntea partidului comuniștilor, al construcției socialiste, omul care a știut să lege organic trecutul glorios de prezentul imediat, asigurînd acea continuitate istorică fără de care este imposibilă afirmarea unui popor. Niciodată în cursul zbuciumatei istorii românești n-au fost valorificate cu atîta consecvență și devotament, în spiritul adevărului obiectiv, epocile, faptele și personalitățile care se constituie în verigi indispensabile ale destinului nostru. Pentru a ne referi la domeniul ce ne este mai familiar vom men-

(Continuare în pagina 17)

POMPILIU MARCEA ■

Fotografie de A. MIHAILOPOL ■

Omul ideii, omul faptei

Într-o epocă bicisntă tot mai intens de imperativul înaintării, autodepășirii, al progresului — cu scopul nobil al sporirii condițiilor materiale și spirituale ale oamenilor — problema teoriei și problema practicii (îndeosebi a raporturilor dintre ele) capătă o importanță covîrșitoare. Mai concret spus : ritmurile mari ale dezvoltare solicită deopotrivă **ideea**, concepția — care înseamnă inovație continuă, depășirea rutinei — și, alături de ele, acțiunea pentru materializarea soluțiilor noi sau vechi — practica, **fapta**.

În ceea ce ne privește, clipa de azi a fabricilor și uzinelor condensează în ea germenii unei adevărate revoluții : trecerea la aplicarea noului sistem economico-financiar, sistem dominat de noțiunea de „producție netă", implică **ideea** și **fapta** la dimensiunile unei acuități necunoscute, cred, niciodată înainte, aici, la noi.

„Netă" înseamnă în limbajul omului fabricii — producția reală, concretă, „care merge", „care funcționează", care poate intra imediat în producție. „Netă" adică opusă lui „scrisă de condei", „existentă în hîrtoage", „aflată pe butuci" etc.

(Continuare în pagina 4)

EUGEN FLORESCU ■

CITIȚI ÎN PAGINA 10 :

O senzațională descoperire arheologică

Tezaurul tracic de la Rădeni

Rămîne veșnic

(reluare)
Rămîne veșnic ceva de făcut,
totul, întotdeauna, luat de la-nceput.
De încărcat corăbii iluzorii
purtate prin meandrele strîmtorii.

Rămîne veșnic ceva de făcut,
să uiți o întîmplare din trecut,
pe apele furtunii să arcuiești un pod,
să știi să tai — cînd nu dezlegi — un nod.

Rămîne veșnic ceva de făcut,
de doborît un dușman, de ridicat un scut,
de plîns peste morminturi, de așteptat în gări,
de îmblînzit un roib și de sărit în scări.

Rămîne veșnic ceva de făcut
De izvodit eterne credințe de crezut
Călcînd nimicnicia — de-a purure să te știi
robit doar de clipită, stăpîn pe veșnicii !

Rămîne veșnic ceva de făcut
Să uiți o întîmplare din trecut
De doborît un dușman, de ridicat un scut.
De izvodit eterne credințe de crezut.

1954 — 1977

TIBERIU UTAN ■

Ilie Trandafirescu, Erou al Muncii Socialiste, întreabă :

Nisipul de Văleni e piinea turnătoriilor. De ce nu-l exploatăm cum trebuie?

Acum cîteva zile, sosit anume la redacția noastră, Ilie Trandafirescu, Erou al Muncii Socialiste, unul dintre acei oameni care în anii 1945—1946 puneau bazele industriei românești de tractoare, ne-a declarat textual : „Poate că nu vă vine să credeți, dar nisipul de Văleni ia drumul fabricilor de sticlă din Mediaș, Buzău și Scăieni, în loc să ajungă în silozurile și-apoi în turnătoriile noastre. Mi se rupe inima de necaz cînd văd că atîtea din piesele turnate în noua noastră turnătorie sînt rebutate tocmai din cauza nisipului necorespunzător în ceea ce privește granulația, forma grăuntelui și compoziția. Dacă am folosi în amestecurile de formare și miezuri numai nisip de Văleni tip 1, am turna piese curate ca argintul, fără nici un fel de rebut. Dar sîntem obligați să folosim nisip de Văleni tip 2, necorespunzător ca granulație și compoziție, sau nisip din alte cariere și mine, necorespunzător ca formă a grăuntelui".

Miercuri, 13 septembrie, însoțit de Ilie Trandafirescu, a cărui voce, în ciuda celor 70 de ani care îi apasă umerii, răzbătea peste zgomotul pătrunzător al noii turnătorii din Brașov, ne-a fost dat să zărim în hala de ajutaj cîteva zeci de piese numite cartere, piese însemnate cu litera R, piese care, în loc să urmeze cursul firesc al procesului tehnologic, erau trimise la retopire. Să mai notăm, tot pentru o cît mai deplină exactitate, că numărul pieselor bune, fără defecte, era în ziua aceea aproximativ egal cu cel al pieselor însemnate cu R. În hale, mormane de miezuri sfărîmate și piese rupte. „Vedeți, spune Ilie Trandafirescu emoționat, cît de important este pentru noi nisipul. El este cu adevărat piinea turnătorului-formator. Și-acum să vă explic ceea ce trebuia să vă spun încă de la bun început. Nici un alt nisip din țară nu are forma grăuntelui așa cum o are nisipul de Văleni, nisip pe care îl exploatează și îl stăpînește, ca să zic așa, Centrala industrială a sticlei și ceramicii fine din cadrul Ministerului Industriei Ușoare. De ce este atît de bun un astfel de nisip pentru turnătoriile în care se aplică noile metode de turnare ? Pentru că are un bob mărunt, între 0,1—0,2 milimetri, pentru că e bogat în siliciu și, mai ales, pentru că forma grăuntelui e rotundă. Mai sînt și alte nisipuri, cu aceeași mărime a bobului și cu același conținut de siliciu, dar au un grăunte colțuros, cu muchii. Masa amestecurilor de formare și miezuri, confecționată din nisip rotund, este de o rezistență uniformă tocmai datorită aderenței specifice a bobului rotund la bob rotund, pe cînd vreme formele și miezurile confecționate din nisip colțuros

(Continuare în pagina 6)

VICTOR NIȚĂ ■

CENACLUL FLACĂRA AL TINERETULUI REVOLUȚIONAR

● Cronica 319 și 320

La Vatra Dornei, două spectacole cu săli arhipline. Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra și condus de poetul Adrian Păunescu s-a exprimat prin Adrian Ivanițchi, Aurel Maior, Victor Socaciu, Ion Zubașcu, Grupul 2 1 2 din Oțelul Roșu, Evandro Rossetti, Mihail Stan și Adrian Păunescu la capacitatea sa normală ca și cînd spectacolele nu ar fi fost aproape spontane, ci minuțios și larg pregătite.

Un public excelent, de vîrste diverse, mai mult oameni maturi, a onorat cele șase ore de poezie și muzică tinără.

În prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu, a celorlalți tovarăși din conducerea partidului și statului

În seara zilei de 23 septembrie, a avut loc grandiosul spectacol festiv al „Daciadei"

Mai mîndră către anii ce-or să vină
Să urce patria de azi — JURĂM!

Prima ediție a celei mai ample competiții de masă din istoria țării, „Daciada", organizată din inițiativa secretarului general al partidului, s-a încheiat sîmbătă seara pe stadionul „23 August" din Capitală, printr-un grandios spectacol festiv, desfășurat în prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu, a tovarășei Elena Ceaușescu, a celorlalți tovarăși din conducerea partidului și statului.

Anul 1978, înscris în cronica construcției socialismului în România ca anul trecerii la o nouă calitate în toate sectoarele vieții social-politice și economice, marchează totodată ridicarea la rangul de politică de interes național a preocupării partidului și statului nostru pentru creșterea nivelului general al activității sportive de masă și de performanță, pentru integrarea tot mai deplină a educației fizice și sportului în ansamblul muncii educative, în procesul de formare a omului nou.

„Daciada" — nume cu ample și adînci semnificații — a găsit un larg ecou în inimile celor ce trăiesc și muncesc pe pămîntul românesc, români, maghiari, germani și de alte naționalități. Șase milioane de participanți — muncitori, țărani, intelectuali, tineri și vîrstnici, pionieri și școlari din întreaga țară — întrecîndu-se într-o generoasă și stimulatoare dispută sportivă, au contribuit la ridicarea pe un plan superior a tradițiilor valoroase ale sportului românesc, ilustrînd cu forța exemplului concret generozitatea inițiativei secretarului general al partidului care a conceput această manifestare fără precedent în perspectiva țelului nobil de atragere a maselor largi de oameni ai muncii de la orașe și sate în practicarea sistematică a exercițiilor fizice și sportului, în vederea întăririi sănătății, călirii fizice, creșterii capacității lor de muncă și creație, făcînd mai activă și mai eficientă participarea cetățenilor în amplul proces de edificare socialistă a patriei noastre și prilejuind cadrul adecvat depistării și afirmării tinerelor talente pentru ridicarea nivelului general al activității sportive de performanță, pentru gloria sportivă a patriei.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu salutînd participanții la grandioasa sărbătoare a tineretii

„Mișcarea sportivă și slujitorii ei, a spus tovarășul Nicolae Ceaușescu, **trebuie să-și facă un titlu de onoare din a contribui, prin succesele pe care le obțin în confruntările internaționale, la păstrarea și sporirea înaltului prestigiu de care România socialistă se bucură pe plan mondial, ca rezultat al realizărilor pe care le obține în dezvoltarea internă, al politicii consecvente de pace și colaborare pe care o promovează.**"

„Strîns uniți în jurul partidului, se arată în Mesajul transmis de «Ștafeta Daciadei», al dumneavoastră, mult stimate și iubite tovarășe secretar general, președinte al Republicii Socialiste România, sportivii din patria noastră se angajează să participe activ, cu tot elanul și entuziasmul lor tinerești, la lupta și eforturile întregului popor, pentru înfăptuirea istoricelor obiective stabilite de Congresul al XI-lea și Conferința Națională ale partidului, pentru transformarea și în domeniul sportului a cantității într-o nouă calitate superioară.

Facem legămînt solemn în fața partidului, a dumneavoastră, mult stimate tovarășe Nicolae Ceaușescu, cel mai iubit și prețuit fiu al națiunii române, patriot înflăcărat, personalitate proeminentă a lumii contemporane, să slujim cu credință și devotament patria și poporul, să facem totul, fiecare la locul nostru de muncă, pentru ca România socialistă să se dezvolte și să înflorească continuu, să urce pe trepte tot mai înalte ale progresului și civilizației."

Desfășurat sub semnul recunoștinței și dragostei față de partid, față de tovarășul Nicolae Ceaușescu, spectacolul final al „Daciadei", la care, prin intermediul televiziunii, a participat afectiv întreaga țară, a comunicat în chipul cel mai grăitor gîndul plin de dragoste și de recunoștință al tineretului sportiv față de secretarul general al partidului, pentru sprijinul direct, neprecupețit primit în pregătirea pentru sport, pentru muncă și viață, pentru condițiile minunate create mișcării sportive din țara noastră și totodată hotărîrea fermă de a întrona în toate ramurile de sport și în organizațiile sportive o atmosferă de muncă temeinică, îndîrjită, conștiincioasă, de seriozitate, de mobilizare cu înaltă responsabilitate și exigență comunistă pentru îndeplinirea riguroasă a programelor de pregătire, pentru ridicarea măiestriei sportive în concordanță cu cerințele internaționale, în scopul obținerii de performanțe la nivel mondial. Vom face totul, se arată în Mesaj, pentru ca fiecare sportiv al patriei noastre să întruchipeze trăsăturile morale și politice înalte ale tinerei generații, în confruntările sportive interne și internaționale, să obțină rezultate cît mai bune, să reprezinte cu cinste și demnitate culorile patriei și să contribuie cu toată forța la creșterea prestigiului României în lume.

Ne sînt cunoscute, la apariția acestor însemnări, atmosfera vibrantă, desfășurarea de o ținută sportivă excepțională a spectacolului de pe stadionul „23 August", seară de neuitat a tineretului sportiv din întreaga țară. Trăiește încă în noi momentul cînd din mii de piepturi, în atmosfera solemnă a stadionului, au răsunat cuvintele de foc ale Legămîntului :

Calde manifestări ale stimei și dragostei participanților la finala „Daciadei" față de partid, față de secretarul său general

Secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și tovarășa Elena Ceaușescu primesc mesajul sportivilor țării

Tovarășului Ceaușescu, cu credință
Neîncetat îndemnul îi-l urmăm ;
Să urce tricoloru-n biruință
Prin „Daciada", peste veac — JURĂM!

Cum de neuitat va rămîne atmosfera de mare entuziasm, cînd sportivii, întregul stadion, au interpretat, în primă audiție, cîntecul „Spre noi victorii" — versuri închinate patriei, partidului, secretarului general :

Trăiască Ceaușescu, Partidul să trăiască
Trăiască România și toți ai țării fii
Români, maghiari, germani, de orice grai am fi
Un singur imn ne-adună
Trăiască România

Încheierea primei ediții a „Daciadei", la care au participat milioane de tineri de-a lungul a doi ani de zile într-o amplă și bogată activitate sportivă, călindu-și trupul și voința, formîndu-se ca oameni înaintați în marea întrecere declanșată de această acțiune cu caracter național, pregătindu-se pentru muncă și viață, pentru măreața operă de edificare a socialismului din România, de înflorire a patriei și apărare a libertății și independenței ei, a contribuit la realizarea în condiții superioare a sarcinilor mișcării sportive, la menținerea sănătății, dezvoltarea fizică și înflorirea multilaterală a întregii națiuni socialiste. Continuînd pe o treaptă mai înaltă tradițiile valoroase ale sportului românesc, „Daciada" și-a confirmat din plin vocația și virtuțile mobilizatoare, contribuind la dezvoltarea multilaterală a educației fizice și sportului de masă, la ridicarea nivelului general al sportului de performanță, la creșterea prestigiului sportului românesc pe plan internațional. Numai în acest an, sportivii din România au obținut 8 medalii de aur, 8 de argint și 13 de bronz la campionatele mondiale ; 12 de aur, 15 de argint și 11 de bronz la campionatele europene, precum și alte locuri fruntașe la competiții internaționale, realizări care completează marile succese ale poporului român dobîndite în toate domeniile de activitate.

„**Fie ca «Daciada» — se arată în Mesajul de felicitare al tovarășului Nicolae Ceaușescu — să devină tot mai mult cadrul de manifestare a energiei, elanului și optimismului revoluționar al tineretului patriei, al cetățenilor țării, ca ea să contribuie tot mai mult la afirmarea capacității creatoare a poporului nostru, la educarea conștiinței socialiste a maselor, la plămădirea omului nou, hotărît să se consacre în întregime nobilei cauze a socialismului și comunismului, prosperității și fericirii națiunii noastre socialiste.**"

ION CRISTIAN

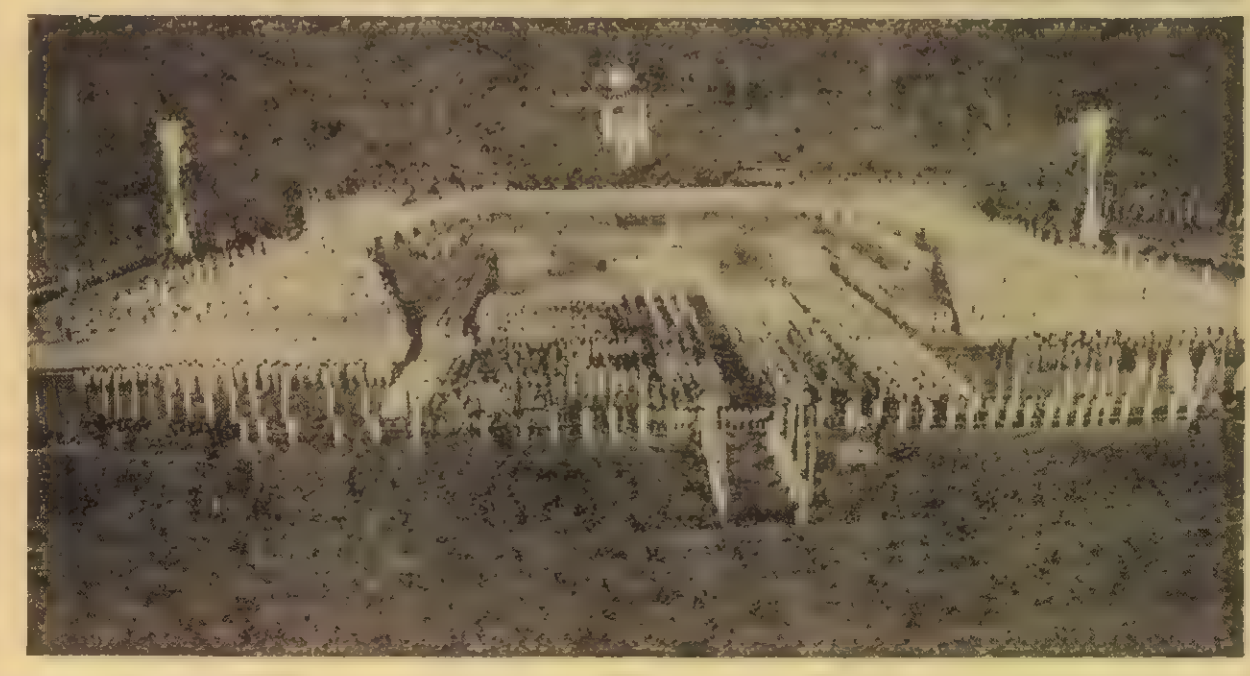

La Săpînța se muncește și se trăiește bine. Și asta în chip evident

Multe meserii au săpînțenii : forestieri, mineri, muncitori în întreprinderile Sighetului, ori alții plecați cu rosturi diurne prin țară. Cei care au învățat la școlile superioare s-au întors acasă. O constatare pare semnificativă : aproape toate cadrele didactice care învață pruncii comunei se trag din acest loc.

Aici se fac cergile de Săpînța, în culori vii, multe străine tradiției maramureșene, dar cine mai poate învinui astăzi adaosul de suflet, de sensibilitate pe care cei care le zămislesc l-au dobîndit de vreme mai recentă, dacă bunul gust primează. Aici conservatorismul poate dăuna.

Să ne apropiem de făuritorii de frumusețe și să începem de la casa Mariei Pop, de la numărul 451, șefă de secție la Săpînța, secție aparținătoare Cooperativei „Mara" din Sighetul Marmației. Secția cuprinde în jur de o sută de femei, care la domiciliu, adică în casele lor, și-au instalat războaie de țesut, și lucrează din zi și pînă-n noapte, ori și noaptea la lumina becului electric dacă se poate. Vara lucrează în șură, iarna în casă. Maria Pop, șefă de secție din 1970, poartă grija fiecărui sortiment, deoarece trebuie să spun, săpînțencele nu fac numai cergi, ci și covoare, trăistuțe, costume de bărbați și femei într-un stil curat maramureșean.

Maria Pop este șefă de secție, deoarece trebuie să fie cineva acolo în comună care să conducă munca, dar ea însăși, în șură lucrează la un război de țesut. O femeie energică, plină de viață, cu vorba curată știind rostul lucrului de acasă. Îmi vine și mie rîndul să întreb : „La ora această, de dimineață, oare femeile cu care lucrați sînt acasă ?" Maria Pop se uită la mine, privire convingătoare, apăsată, și-mi răspunde tot cu o întrebare : „Dar unde să fie ?"

Am ieșit pe ulița ce duce spre apa minerală și socoteam drumul lung, dar am intrat în vecini.

Acasă la o țesătoare. Stan Ioana lucra cu alesătură în șah. Albastru și alb. Apoi, acolo în șură, agățate pe cuie, covoare, cergi, trăistuțe îți invită ochiul la privire îndelungată. O curte frumoasă, curată, mult spirit gospodăresc fac cadrul discuției cu Ioana Stan.

— Lucrați mult într-o zi ?

— Toată ziua. De cînd cîntă cocoșul pînă se vede la mînă, lucrez.

— Cîștigați bine ?

— D-apoi bine. Cam două mii de lei pe lună. Pentru banii ăștia lucrăm după cum v-am spus. Îi bine că fac tot acasă. Mai poi hrăni o găină, un porc, o vacă și nu-mi pierd timpul pe drumuri. Cine s-a gîndit la asta nu s-a gîndit rău.

Din curtea Ioanei Stan ieșim în uliță. O mașină „Dacia 1300" de culoare albastră (vedeți, albastru !) trece pe lîngă noi. O femeie în costum curat maramureșean la volan. Nu o mai descriu.

Maria Pop mă îndeamnă să vorbesc cu ea. Intrăm pe poartă în urma mașinii. Este una din femeile care lucrează în secție, de fapt două, fiindcă cealaltă o așteptă acasă. Pe cea cu mașina o chema Maria Mănăilă. Un cocoș cu numai știu cîte găini ne taie calea. Dăm „bună ziua" și intrăm în vorbă. Aflăm că Maria Mănăilă conduce, este șoferița casei. Sînt două femei harnice. Pentru convingere ne invită în casă să vedem ce-au agonisit în ultimii ani. Ce să mai vorbim ? De toate. Tot ce trebuie unei case. Tot ce trebuie să aibă o familie chiar din Maramureș fie ea, din Săpînța.

Am fost invitat în casele altor țesătoare ale căror nume se găsesc de tot călătorul care trece prin Săpînța.

O întrebare mi-am permis să o punem Mariei Mănăilă :

— Tot ce faceți pleacă din Săpînța ?

— Nu chiar tot. Dacă veți intra într-o casă de la capătul satului ori într-o casă de la celălalt capăt totul stă mărturie. Ne place să avem un sat, dacă tot ni s-a dus vestea, cu tot ce are vechi și frumos în el. La noi fiecare femeie știe să coasă, să facă cergi ori covoare dar multe din ele cumpără și de la noi. S-a dus vestea în sat. Dar lucrăm și pentru bîncile comunei. De ce ? Ne facem planul. Nu poți fi străin de satul tău cînd poți să dai din al tău cît de cît.

Ne-am întors din nou acasă la Maria Pop, șefa secției de la Săpînța. Mă însoțea Terezia Fox care răspunde, din partea Cooperativei „Mara", de Săpînța. Aici, în șura în care se deapănă, se țese, am discutat despre ce se mai poate face în comună în legătură cu această secție în care țesătoarele doresc din suflet să facă totul pentru creșterea prestigiului Săpînței. Terezia Fox a dorit să precizeze :

— Săpînța este o secție fruntașă, vreau să spun că nu avem nici un necaz cu ea. Dar unde se lucrează este imposibil să fie totul ca în oglindă. Dacă noi avem anual în jur de 40—45 de baze de desfacere în țară, avem și greutăți cu planul de repartiție. Cu refuzurile nu ne întîlnim. Dar materia primă ne cam lipsește. O avem de la minister centralizată, dar la noi au prea are cale să pătrundă. Și să nu uităm Săpînța ! Ori că sîntem prea departe, ori că ajunge prea tîrziu dar nu putem răspunde cu livrările la timpul la care ne-am angajat.

Înainte de a pleca din Săpînța spre Sighetul Marmației am trecut și prin casa Mariei Pop. Mi s-a spus că nu numai ea are o asemenea comoară în casă, ci multe femei din Săpînța. Chiar foarte multe.

Aici am aflat portul femeilor. Zadiile țesute în roșu și negru, roșul bordo și apoi nelipsitul albastru. Țesătura de lînă imaculată dacă o vezi în sat seamănă cu o turmă de oi din platul Maramureșului. Cămășile lungi, semn al curățeniei sufletești, albe ca spuma laptelui, cămașa de sărbători, împăturită pe laiță. Pe pereți, covoare cu semne geometrice, pe pat, cergi mițoase. După blide și icoane, ștergare cusute cu răbdarea șerilor de iarnă. Și cîte și mai cîte. O avere de suflet întîlnești în această casă.

La Sighetul Marmației, vicepreședinta Cooperativei „Mara", Dorina Rădulescu, a avut de completat : „Noi avem trei secții : confecții, tricotaje și artizanat la Săpînța unde ați fost în documentare. Dacă ați fost acolo ați văzut că nu stăm rău. Eu aș vrea să vă spun un necaz. Nu vreau să vă spun tot procesul pînă ajungem la țesătură. Dar avem o operație inevitabilă : dărăcitul. Ei, aici e necazul. Din luna mai și pînă în septembrie (rețineți !) daracul la Sighetul Marmației nu funcționează. Este închis pur și simplu. Se zice că este un decret, la nivel de țară, ca în această perioadă să nu se dărăcească lînă ! ! Am făcut intervenții la D.C.A. București. Am primit un singur răspuns fără a se motiva. NU SE APROBĂ. Dați-vă seama că avem mari dificultăți.

Șeful de secție de la dărăcit, Gheorghe Coman, ne spune că el ar lucra ar face treabă, dar o hîrtie de la București îl oprește. „Nu cunosc rațiunea acestei hîrtii cînd noi avem de lucru mai ales cu secția de la Săpînța. Trebuie să se facă ceva să putem lucra și noi ca oamenii. Altfel rămînem așa și ne batem cu necazul ăsta."

Rugăm dacă e posibil (și credem că se poate cînd daracul de la Sighetul Marmației stă degeaba aproape trei luni cu șef cu tot). Să se facă ceva. Să dea un aviz D.C.A. București. Ca să putem lucra.

Nu bănuiam acest final de reportaj. Datoria celui care a constatat neregula este să sesizeze „forul cu decretul dărăcitului" (mai avem și așa ceva ?), să revizuiască, nu ca în Caragiale, starea de fapt. Deoarece aici, la Săpînța, unde am scris, se muncește, pur și simplu, de drag, fără grija hîrtiilor și a adreselor pro și contra.

GHEORGHE PARIA

Omul ideii, omul faptei

(Urmare din pagina 1)

Și mai exact spus „producție care se poate vinde. Și care se vinde.

„Acum, îmi spunea Ion Dragu, secretarul comitetului de partid, președintele Consiliului oamenilor muncii de la I.M.U.A.B., ori soluționăm lucrurile, ori ne vedem de alte treburi".

Problema soluționării, evident, nu este așa de ușoară. Întreprinderi bune — în general și subliniez asta — sînt puse în dificultate de carențe parțiale, aparținînd colaboratorilor, aprovizionării sau organizării interne. Este lăudabil că ai realizat numărul de autobuze planificat, dar dacă îți lipsește o mică pompă care ține pe loc uriașa mașinărie... nu iei banii. Clar și categoric... Excepțional mi s-a părut însă faptul că, mai peste tot, s-a intrat deja într-o stare de alertă, la nivelul conducerilor, cu deosebire. Mi s-a părut un fapt cu totul pozitiv să observ, în aceste zile, că foarte mulți directori, ingineri, secretari de partid etc. și-au pierdut păgubitoarea „bunăvoință" sau „politețe" față de cei ce-i făceau să-și risipească vremea cu diverse lucruri așa-zis importante, că auzi tot mai des spunîndu-ți-se „este în fabrică, tovarășe, nu-l căutați", „este imposibil să vi-l dau la telefon, lucrează cu șefii de secții". Etc. La „Autobuzul", la C.I.L. Pipera, la „Sintofarm", la „Întreprinderea de mașini grele", la „F.E.A." — am găsit cadre de conducere, tehnice sau de partid „în stare de explozie", care nu pot să-ți acorde „nici o secundă". Fiindcă au „producția".

Iată un lucru minunat ! Mulți dintre acești tovarăși văzuseră mari întreprinderi în străinătate și știau că așa se procedează peste tot unde lucrurile merg cel mai bine în lume. Totul subordonat producției ! Totul subordonat produsului cerut, ca calitatea cerută și la termenul cerut ! Lucrînd așa, peste tot în lume cadrele de conducere sînt „în stare de explozie". Peste tot „nu e timp" pentru mărunțișuri, pentru fleacuri. E bine deci că ajungem tot mai mult aici. Prea mult făceam, în unele locuri, pe nababii cu timpul de lucru al specialiștilor, care uneori se învîrteau de colo-colo prin birouri fără să aducă o contribuție efectivă la producția zilnică cu oameni bine calificați sau cu mașini scumpe care stăteau ore întregi într-o săptămînă ; pentru ca, la sfîrșitul lunii, sau al anului, să punem repede pe noi cămașa de spumă a „producției globale", să ne ducem la bancă, să luăm banii, și să ne vedem liniștiți „de-ale noastre", fără să ne întrebăm foarte serios dacă ceea ce era trecut în plan a și apărut pe piață, dacă a ajuns la oameni sau la întreprinderile beneficiare.

Iată de ce această „stare de explozie" în care l-am găsit pe conducătorii întreprinderilor mi s-a părut foarte bună. Cu un amendament : și ceilalți, care-i mai sîcîie cu probleme colaterale, să înțeleagă și ei că pe primul plan stă **producția**. Spun aceasta fiindcă tot în aceste zile am găsit și cadre de conducere ocupate să transporte... scînduri (?) pentru un concurs... auto-moto (!). Și de aceste concursuri trebuie să se ocupe desigur cineva, dar nu directorii, nu secretarii de partid, și cu deosebire nu într-un asemenea moment de așezare pe baze noi a muncii în fabricile lor. Avem mii de alți oameni buni, să-i punem la treabă. Nici măcar cu o delegare a competențelor — cum se spune în termeni științifici — nu avem de-a face în asemenea cazuri. Să-l punem pe cei investiți cu sarcinile acestea să-și facă datoria și să-i lăsăm pe specialiștii de bază să se ocupe de ceea ce este fundamental.

Noul sistem va trebui, de asemenea, să-l scoată și mai mult în prim plan pe omul ideii care devine, în același timp, **omul faptei**. Omul care găsește soluții la întrebarea „cum ?", și care le aplică practic. Cum reducem rebuturile ? (turnătoria de oțel „I.M.G.B."). Cum ne încadrăm în planul de folosire eficientă a forței de muncă ? (secția prelucrări, „Autobuzul"). Cum facem ca noile instalații să producă la capacitatea proiectată ? („Sintofarm"). Cum ne îndeplinim angajamentele în cooperare ? (vezi „Tractorul" — Brașov, din cauza căruia riscă alții în București să nu-și poată plăti oamenii). Cum economisim lemnul ? (C.I.L. Pipera). Cum răspundem solicitărilor tot mai mari ale economiei ? („F.E.A."). Întrebări sub semnul imperativului. Fiindcă, atenție : nu este vreme de pierdut, orice tărăgănare sau indolență se va răsfrînge direct asupra cîștigului oamenilor. Și nu ne putem juca.

Lăudabilă deci starea de temperatură ridicată în care s-a intrat. Lăudabil mai ales faptul că în aplicarea noului sistem economico-financiar, în lupta pentru producția netă, organizațiile de partid s-au angajat cu toată responsabilitatea, că tonul muncii la sedile comitetelor de partid pe întreprinderi îl dau, acum — inclusiv în ceea ce privește munca politică și educativă — mult mai mult decît înainte, operativele zilnice consacrate producției.

Comunistul trebuie să fie, într-adevăr, primul om al ideii, primul om al faptei. Primul om al responsabilității sociale.

În producția netă se află, deopotrivă, meșteșug și omenie

Întreprinderea de utilaj petrolier și reparații Teleajen. Toponimul din denumire sugerează, deruțant, o distanță pînă la centrul de județ pe care hărțile reale, de bună vreme, n-o mai pot înregistra. Plecat din Ploiești și ajuns la amintita întreprindere, n-ai ieșit încă din Ploiești. Aici, în coasta capitalei de altădată a petrolului românesc, în 1951, atelierele de reparații ale Rafinăriei Teleajen căpătau autonomia unei uzine mecanice. De atunci unitatea s-a dezvoltat mereu.

Beneficiile realizate în 1977 au întrecut nivelul planificat cu peste 6 milioane lei. Anul acesta eficiența muncii a continuat să crească : în primele 8 luni, numai depășirea planului de beneficii este de peste 16 milioane lei. Producția netă a fost realizată în această perioadă în proporție de 116,4 la sută. „Colectivul nostru s-a angajat să reducă în 1978 consumul de metal cu 300 de tone, ne spunea inginerul șef Emil Petrescu. Am realizat deja o economie de 650 de tone, iar pînă la sfîrșitul anului o vom spori cu alte 200 de tone. Printre mulți alții, o contribuție însemnată au la aceasta muncitorii Ion Tocan, Gheorghe Mirică, Ion Anton, ca și maiștrii Nicolae Costache, Ion Stan și Gheorghe Oprică din secția condusă — este, de fapt, corect să spun condusă foarte bine — de inginerul Constantin Radu." Inteligența tehnică a personalului muncitor de aici a produs, numai în anul trecut, vreo două milioane și jumătate de lei. În acest an eficiența economică a unei singure inovații se ridică la un milion. Este vorba de simplificarea schemei cinematice — eliminarea ambreiajului — la instalația de frezat dopuri de ciment, cu acționare hidrostatică. Autorul inovației : ing. Lucian Pop. Lucrează aici de 29 de ani. Este părintele multor idei tehnice valoroase aplicate cu succes. În războiul lui pașnic de a viață întreagă cu dificultățile muncii din lumea petrolului a obținut multe victorii. Cu peste zece ani în urmă, breveta, de pildă, o invenție — devenită de atunci armă și unealtă de preț în această meserie și în această luptă — sub denumirea de TUN CU APĂ ȘI SPUMĂ PENTRU STINS INCENDII.

Întreprinderea ploieșteană patronează un grup școlar, care pregătește muncitori calificați și maiștri. Ploieșteană, evident, și ea, școala își adaugă la nume același toponim, Teleajen, la care geografia afectivă a localnicilor nu poate renunța. Inginerii și maiștrii întreprinderii sînt — la școală — profesori și maiștri-instructori. Muncitorii tineri sînt dați în grija celor mai buni virstnici din formațiile de lucru în care intră. Așa și-au cîștigat un frumos renume de adevărați dascăli ai meseriei maiștrii Dumitru Tomescu, Ion Oprea, Dumitru Stanciu, Tudor Apostol, dar și lăcătușul Octavian Hagiu sau strungarii Traian Dobre, Petre Istrate și Vasile Șerban. „Cei care s-au format sub mîna lor ca meseriași lucrează excelent, ne spune Florea Marin, președintele C.O.M. Și, nu întîmplător, de sub mîna de aur a „bătrînilor" meseriei ies nu numai piese ireproșabile dar și oameni de mare omenie. Pentru că și omenia se învață. Ca o meserie. Iar în formarea noilor generații de muncitori, producția netă cuprinde deopotrivă și meșteșug și omenie." Cuvintele secretarului comitetului de partid au deplină acoperire în moneda forte a faptelor de muncă ale oamenilor din întreprindere. „Lucrasem în schimbul I, povestește maistrul electrician Ion Mihai. Era prin mai, astă primăvară. Pe la zece seara mi-a telefonat tovarășul inginer Cornel Retezatu. Era necaz mare la cuptorul cu arc numărul doi. Mi-a spus că e perforată vatra spre gura de încărcare. Mă întreba ce să facă. Sigur, știa și el ce e de făcut, dar voia să afle ce zic și eu. Locuiesc în Valea Călugărească, dar am mașină. Am venit imediat aici. M-a întrebat în cît timp putem repara. Era vineri. I-am spus că dacă pistoanele de basculare sînt bune, terminăm marți după-amiază. Am început treaba imediat cu electricienii și mecanicii din schimb. Apoi, după demontare, au avut de lucru sudorii la scoaterea oțelului solidificat... În zilele acelea nimeni nu s-a mai gîndit la altceva. Luni, cuptorul era gata de zidit la loc, iar marți după-amiază funcționa. Am niște oameni pe care mă pot bizui.

Oamenii muncii din întreprindere s-au obișnuit ca, o dată pe an, să găzduiască o sesiune de comunicări științifice la care participă și specialiști din unități similare, din institute de învățămînt superior. Cît privește noile tradiții, există obiceiul ca — pe baza unor criterii cunoscute de toți — adunările oamenilor muncii să acorde celor mai meritoși muncitori, ingineri și tehnicieni titlul de fiu de onoare al întreprinderii. Familia acestora cuprinde în prezent peste 60 de membri. Ea va crește mereu așa cum vor crește și beneficiile și cota producției nete.

ION GROZEȘTEANU

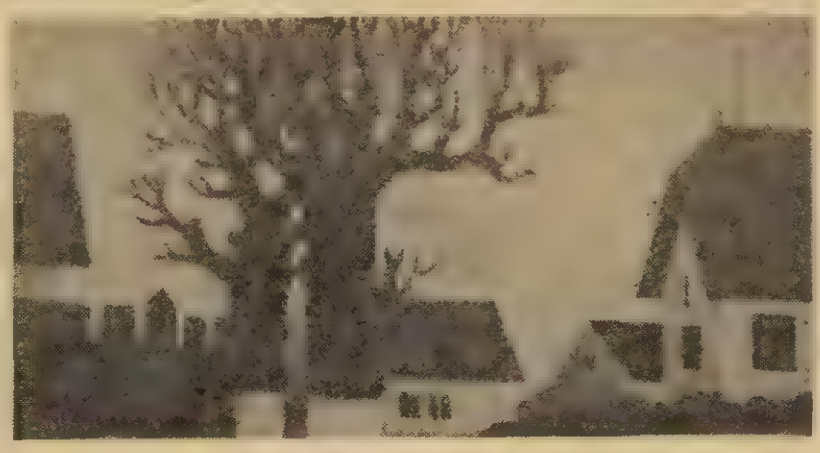

ION GRIGORE : Copaci bătrîni (Detaliu)

Investițiile — o datorie urgentă față de dezvoltarea patriei

Vrednicia este o loterie cu toate numerele cîștigătoare

La 30 septembrie, prin respectarea riguroasă a termenelor contractuale, Întreprinderea de utilaj pentru prelucrarea cauciucului din Băicoi intră parțial în funcțiune ! Prețul victoriei este aici, ca de altminteri pretutindeni, unul singur : munca exemplară. Este vorba de o excelentă organizare de șantier, de respectarea judicioasă a clauzelor contractuale, de o fericită și fructuoasă colaborare între constructor și beneficiar.

Noua întreprindere urmează să producă pentru nevoile interne și export, prese și mașini de confecționat pneuri iar mai apoi, aproape toate utilajele ce vor intra în dotarea întreprinderilor pentru prelucrarea cauciucului. Mașinile și utilajele de concepție românească le vor înlocui treptat pe cele din import, condiție esențială pentru dezvoltarea rapidă și fără efort valutar a acestei viguroase subramuri a industriei chimice, producția de pneuri, atît de necesară într-o lume în care, multă vreme de acum înainte, vom fi nevoiți să ne ridicăm pălăria în fața atotcuceritorului zeu-automobil.

Pe șantierul de la I.U.P.C. (cum îl numesc pe scurt cei de aici, cunoscută fiind slăbiciunea tehnicienilor pentru abreviațiuni), meritul pentru respectarea strictă a termenelor contractuale revine nu numai constructorului — T.C.I. Ploiești — ci, deopotrivă, și beneficiarului. Realizarea pînă la 30 august a unui considerabil volum de investiții aparține în principal lotului de constructori condus de inginerul Paul Iliescu, dar în bună măsură și beneficiarilor care, prezenți pe șantier, au contribuit efectiv la înălțarea și „mobilarea" edificiului. Despre toate acestea cei de aici ne-au vorbit cu o mîndrie simplă și firească (deloc nepotrivită omului harnic și stăpîn pe situație), exemplele prezentate reactualizînd și în cazul acesta un adevăr elementar al vieții : vrednicia este o loterie cu toate numerele cîștigătoare.

Nu vom intra în amănunte. Ce înseamnă și cum se dobîndește o bună organizare de șantier știe orice constructor. Cunoscute îi sînt deopotrivă și greutățile de ordin obiectiv și subiectiv care frînează uneori onorarea sarcinilor curente și de perspectivă. Colaborarea dintre constructor și beneficiar, comunicarea lor spirituală și de interese particularizează însă pretutindeni activitatea generală și exemplele pozitive merită să fie amintite.

La începutul lunii martie lotul de constructori ai șantierului a întocmit un nou grafic de execuție al lucrărilor. În paralel, beneficiarul a început să-și asigure forța de muncă proprie. Acesta a angajat muncitori și ingineri calificați și a procedat, de asemenea, la organizarea pe lîngă locul din Băicoi a unor cursuri de calificare. O treabă dificilă, deoarece, fiecare știut în țară cererea de brațe de muncă este mare. Iar județul nu face excepție de la acest necaz al prosperității. Pentru cei de la I.U.P.C. un ajutor prețios a venit din partea Consiliului popular orășenesc care a repartizat întreprinderii 40 de apartamente în care s-au mutat pe rînd familiile de muncitori și tehnicieni (aproximativ 100 persoane) sosiți din colțuri mai îndepărtate ale județului sau din alte zone ale țării. A fost obținut de asemenea și un cămin pentru nefamiliști, mulțumită sprijinului colegial oferit de o unitate vecină. Fabrica de stanțe și matrițe din Băicoi. Or, evident, cînd asiguri omului casă și masă, recrutarea personalului necesar este sensibil mai ușoară.

Dar, spre mijlocul verii, lipsa brațelor de muncă a redevenit o problemă în special pe șantier. În aceste condiții, beneficiarul a trecut cu aproape întregul său efectiv de oameni pe șantier, participînd nemijlocit la lucrările de construcții și montaj. A fost astfel asigurat necesarul de muncitori și tehnicieni calificați în domeniul construcțiilor metalice, pentru sudură, la lucrările de lăcătușerie și instalații electrice. Viitorii proprietari ai întreprinderii au procedat, între altele, la reamplasarea utilajelor, la verificarea instalațiilor, astfel că multe din acestea au intrat în probe tehnologice înainte de termenul planificat. Au fost „împrumutate" în acest scop stația de transformare, centrala termică și stația de compresoare a șantierului, fiindcă cele ale întreprinderii urmează să fie date în exploatare abia în aceste zile. Deci, colaborare din ambele părți.

A luat naștere astfel un singur și mare colectiv de muncă, ceea ce, evident, a potențat apreciabil desfășurarea lucrărilor de construcții și montaj, a dus la recuperarea grabnică a restanțelor, asigurînd terminarea obiectivului la termenul planificat. Din păcate, bucuria celor de la I.U.P.C. a început să fie umbrită în ultima vreme din pricina unor furnizori de utilaje care întîrzie onorarea contractelor sau refuză pur și simplu să încheie contracte cu tînăra întreprindere. Durerile cele mai mari vin din partea întreprinderii de strunguri din Roman și a întreprinderii „Înfrățirea" din Oradea. Interlocutorii noștri, inginerii Gheorghe Marinescu, Doina Iliescu și maistrul Toma Chiotoriu, ne-au semnalat aceste grave abateri ce pot amenința și compromite buna desfășurare a lucrărilor de investiții, rugîndu-ne să le înserăm în cadrul relatării noastre.

Ceea ce nu a împiedicat însă continuarea ritmului alert al muncii. Paralel cu ridicarea și dotarea edificiilor principale ale noului obiectiv industrial a început de curînd și construcția unor clădiri anexe, nu mai puțin importante. Este vorba de un cămin pentru nefamiliști cu 304 locuri (în final, în întreprindere vor lucra aproximativ 1 600 de muncitori, ingineri și tehnicieni) și o mare și modernă cantină, capabilă de a asigura meniuri pentru 1 000 de abonați.

La 30 septembrie deci Întreprinderea de utilaj pentru prelucrarea cauciucului din Băicoi va începe să producă parțial. Eforturile concentrice și fertila colaborare colegială dintre cele două colective a permis rezolvarea unor situații limită, recuperarea unor grave rămîneri în urmă, sau ceea ce dovedește, o dată mai mult, că vrednicia are o singură monedă forte: cea pe care și-o fabrică ea singură.

ILARIE MURGU

Un montaj ca la carte și uneori mai bine

— Puțini oameni pe șantier, tovarășe inginer.

— Puțini, dar vrednici.

— Cu ce probați o astfel de afirmație ?

— Un om de la noi, din Trustul de instalații și montaje București, realizează, într-un an, o productivitate a muncii în valoare de aproape 350 000 lei !

Dincolo de această cifră, un fel de parametru al valorii lor profesionale, de ștachetă care marchează capacitatea de a construi, se ascunde desigur și un deosebit efort. Parte din el se probează acum, aici, pe șantierul Combinatului de articole tehnice din cauciuc și al Tăbăcăriei minerale Jilava. Efortul e cu atît mai mare cu cît la 30 Decembrie 1978 extinderile acestor două unități economice vor trebui să intre în probe tehnologice și apoi să producă din plin. Pămîntul se cutremură sub greutatea utilajelor care se aduc și se descarcă pe șantier. Montorii le transportă pe sănii improvizate, cu scripeți și cu pîrghii, se ridc și se mai sudue și în urma lor se conturează tot mai pregnant silueta unui nou și modern obiectiv economic. Ritmul este, așa cum spuneam, alert, dar cu tot acest ritm, ca să realizezi o productivitate a muncii atît de mare, trebuie să te mai bazezi pe ceva.

— Pe ce se mai bazează atunci oamenii de la T.I.M.B. ?, îl întreb pe inginerul șef al șantierului, Corneliu Manolache.

— În primul rînd, începe să enumere dînsul, avem organizat în cadrul trustului un serviciu de pregătire a producției, unde un grup de oameni cu experiență analizează amănunțit toată documentația, care vine de la beneficiari și, în raport de volumul și gama lucrărilor, elaborează tehnologii proprii, în care se folosesc mult prefabricatele, grup care mecanizează și industrializează pe cît posibil lucrările, toate acestea avînd rolul să ridice productivitatea pe fiecare om al muncii. În al doilea rînd, mai adaugă inginerul șef, sîntem dotați cu un atelier de proiectare și un altul de confecții metalice, unde se execută toate proiectele elaborate pentru prefabricate și industrializare.

Undeva, pe o platformă metalică, la înălțime, îl cunosc pe Petre Lazăr, șeful unei echipe fruntașe de montori. Are 43 de ani și, obișnuit probabil cu gazetarii, îmi spune chiar fără să-l întreb, dar și fără să scoată capul de sub aripa metalică a unei mașini pe care o centrează acum, că el, Petre Lazăr din Buftea, la început constructor, apoi montor, a așezat cîte o cărămidă, a montat mașini și utilaje prin mai toate orașele țării în care a prins să încolțească industria : la Hunedoara a zidit la combinat, la Tg. Jiu a lucrat la fabrica de ciment, la Periș a înălțat o fabrică de nutrețuri combinate, la Onești, Săvinești, Medgidia și în alte puncte cardinale ale țării a ctitorit, alături de alți renumiți constructori, la noile cetăți industriale ale Românlei de azi și de mîine. Aici, la Jilava, într-o secție în care se vor fabrica furnituri de joasă, medie și înaltă presiune, precum și furnituri de absorbție și de refulare, Petre Lazăr, împreună cu Gheorghe Ciulacu, unul dintre cei mai buni oameni din echipă, cu ceilalți 9 tineri montori, susțin o adevărată premieră : montează, pentru prima oară în țară, niște utilaje foarte complicate, de înaltă tehnicitate, numite extrudere, cu ajutorul cărora furtunurile vor fi îmbrăcate într-o cămașă de plumb, în vederea vulcanizării.

— Conform graficului, mărturisește Gheorghe Ciulacu, la 26 de ani cotat ca al doilea om în echipă — acesta, evident, ca valoare profesională — trebuie să le montăm, ajutați de specialiști, într-o lună de zile. Noi le-am montat singuri în numai 15 zile.

A fost o probă a capacității profesionale despre care vorbeam, dar a fost și o probă de conștiință : s-a lucrat în condiții grele, în spațiu îngust, și din această cauză majoritatea lucrărilor a trebuit să fie executate manual. „Dar nu ne-am dat bătuți, îmi spunea cu o potolită mîndrie Gheorghe Ciulacu ; veneam în zori și plecam în amurg, iar acasă ajungeam noaptea. Mă așezam lîngă fetița mea care are aproape un an, o priveam cîteva minute și adormeam îmbrăcat lîngă ea. Mă trezea soția și mă îndemna să mănînc".

De la inginera Marieta Andrei, care a avut amabilitatea să ne însoțească în tot acest timp ai documentării noastre, am mai reținut încă un amănunt : utilajele montate pentru întîia dată în țară de către acești tineri montori, cu categorii nu mai mari de la întîia la a patra, vor funcționa cu o precizie de pînă la 0,2 milimetri.

— Să știți că plăcerea noastră cea mai mare e atunci cînd reușim să montăm utilaje dintre cele mai complicate, ne mărturisește maistrul Gheorghe Popescu ; te solicită, îți pune mintea la contribuție, te obligă să faci proba inventivității tale și îți creează un precedent de experiență la care poți să mai apelezi.

Aici, la Jilava, oamenii au apelat la fiecare dintre aceste atribute ale unui montor bun, pentru a respecta termenul de dare în funcțiune al investițiilor : au montat, de pildă, presele de vulcanizare a benzilor de transport. Masa unei singure prese cîntărește 35 de tone, iar podul rulant cu care trebuiau să ridice aceste prese suporta o sarcină de numai 25 de tone. Au construit capre, au întărit stîlpii, au ridicat mai întîi un capăt, apoi altul, și din aproape în aproape au reușit să monteze utilajele ca la carte. Au lucrat ca la piramide, dar cu precizie, cu mare curaj și cu și mai mare responsabilitate.

La indicația comitetului de partid al sectorului 5, conducerile întreprinderilor beneficiare au format și organizat echipe proprii de montori și au venit în ajutorul celorlalți oameni de la montaj, au asigurat o permanentă asistență tehnică. Această conlucrare s-a impus la Jilava cu atît mai mult cu cît tehnologia care urmează să se aplice la fabricarea furtunurilor de înaltă presiune (pe dornuri flexibile din poliamidă), ca dealtfel și celelalte tehnologii, este o tehnologie nouă, elaborată de un grup de specialiști ai combinatului din Jilava. Iar cei care vor lucra în viitoarele secții ale acestui mare combinat vor trebui să cunoască nu numai tehnologiile, ci și mașinile, felul în care au fost sau sînt montate în ordinea fluxului tehnologic.

Ceea ce s-ar cuveni să mai scoatem în evidență din activitatea oamenilor de pe șantierul Combinatului din Jilava este minuțioasa planificare a tuturor activităților de montaj. Am văzut în evidențele inginerului șef de șantier termene stabilite pentru montarea fiecărei mașini, a fiecărui utilaj. Respectarea lor cere, desigur, organizare, mobilizare a forțelor, cere mare efort, dar îți lasă satisfacția unui obiectiv îndeplinit la termen și în bune condițiuni. S-a innoptat de-a binelea, observ, dar oamenii maistrului Frantz Hess n-au părăsit încă șantierul. Sarcina lor e de a monta toate aparatele de măsură și control. Ca toți oamenii de la montaj și ei se află cu planul în depășire. La uscătoare, oamenii din echipa lui Ion Aurel, ventilagii cum li se mai spune, lucrează încă la instalațiile de ventilație ; de sub un calandru, mînjiți pînă peste cap de ulei, ies alți doi montori ai lui Petre Lazăr : tinerii Marin Chipurici și Alexandru Mira, amîndoi din Teleorman. Înțeleg din discuțiile cu inginerul Corneliu Manolache că acești oameni lucrează în schimburi prelungite.

— Pînă cînd ?

— Pînă dau în funcțiune investiția.

— Și pe urmă ?

— Pe urmă trag o raită pe acasă, cei care sînt de prin alte sate și orașe ale țării, se veselesc puțin și o iau de la capăt în schimburi prelungite, pentru că îi împinge din spate un alt termen tot atît de presant, de vital pentru economie.

N. GRIGORE MARAȘANU

Ilie Trandafirescu, Erou al Muncii Socialiste, întreabă:

Nisipul de Văleni e pîinea turnătoriilor. De ce nu-l exploatăm cum trebuie?

(Urmare din pagina 1)

sînt foarte fragile, nu rezistă la presiunile metalului topit și cedează exact în acele locuri în care bobul coițuros, deși preparat cu tot felul de rășini sintetice, s-a legat cu celălalt bob, în muchie. Chiar dacă pînă acum nu m-am exprimat eu prea limpede, e bine să știți că exact acestea sînt concluziile unor amănunțite cercetări executate de specialiștii noștri. În ceea ce privește nisipul de Văleni, el se împarte în două categorii, adică nisip de tip 1, excelent, conținînd 0,2—0,4 la sută părți levigabile (argilă și praf), și nisip de tip 2 cu părți levigabile cuprinse între 2—4 la sută. Piesele rebutate din hala de ajutaj sînt, așa cum vă spuneam, dovada cea mai clară a faptului că sîntem obligați să lucrăm cu nisip de Văleni tip 2".

Mai pe scurt, sau mai pe larg, mai limpede sau mai încîlcită, aceasta ar fi, deocamdată, după spusele interlocutorului nostru, Ilie Trandafirescu, situația nisipului de Văleni și a pieselor turnate în noua turnătorie de la Brașov. Iar dacă nu s-a înțeles pe deplin că nisipul este într-adevăr piinea turnătorului-formator, să notăm că în Italia, de exemplu, nisipul este importat din Franța, în saci de plastic, iar Franța, la rîndul ei, pentru anumite sorturi de nisip, mai speciale, apelează la un zăcămînt aflat tocmai în R.F. Germania. Nu pledăm, firește, pentru aducerea din străinătate a nisipului necesar turnătoriei din Brașov, mai ales că avem în țară, la Văleni, un nisip ideal și, după afirmațiile specialiștilor, în cantități suficiente, ci pentru folosirea cît mai judicioasă a acestui nisip. Dar, ca o completare a celor afirmate de Ilie Trandafirescu, iată ce ne-a declarat inginerul Tiberiu Vădănici, șeful secției turnătorie din cadrul Întreprinderii „Tractorul" din Brașov: „Dintre toți factorii care conlucrează și măresc numărul pieselor rebutate în turnătoria nouă, nisipul joacă rolul cel mai important. În loc de nisip T-1, ni se trimite nisip T-2. La turnătoria veche avem o instalație de spălare și pregătire a nisipului T-2, dar e prea mică și are un ridicat consum de apă, energie calorică și energie electrică, adică tot atîtea motive pentru care nu o putem extinde și la turnătoria nouă. Aici, la turnătoria nouă, folosim nisipul T-2 pe care, într-o foarte mică măsură, îl desprăfuim, dar asta nu înseamnă că îl curățăm de părțile levigabile. Rămase în compoziție, părțile levigabile duc la ruperea formelor și a miezurilor, de unde, mai apoi, numărul mare de piese rebutate. Cu alte cuvinte, exact ce v-a spus fostul meu coleg, renumitul turnător-formator Trandafirescu. După părerea mea, la ora actuală, această situație este fără ieșire și se va agrava continuu, mai ales cînd vor intra în funcțiune turnătoriile de la Buzău, Oradea, Craiova. Singura soluție ar fi aceea a construirii la Văleni, chiar la exploatare, a unor stații de spălare, sortare și chiar pregătire a nisipului, astfel încît noi și ceilalți viitori beneficiari să nu mai fim obligați să-l preparăm aici, la fața locului, unde, după cum se vede, nu sînt condiții. Fără aceste stații acolo, la Văleni, turnătoriile se vor confrunta cu mari neajunsuri".

● Anchetă economică ●

Dincolo de această prezentare oarecum tehnicistă a nisipului de Văleni, iată ce ne-a declarat economistul Tudor Micu, directorul comercial al Întreprinderii „Tractorul": „Problema nisipului de Văleni, veche de 10 ani, dacă nu și mai veche, eu am preluat-o de anul trecut, cînd am fost numit director comercial, motiv pentru care vă pot prezenta situația la zi pe anul în curs. Pînă la ora actuală exploatarea de la Văleni este înregistrată cu o restanță de 24 800 tone din care 17 400 tone nisip T-1 și 7 400 tone nisip T-2. Am încercat să aflu dacă sînt posibilități de recuperare a restanțelor și nu am primit în acest sens nici un fel de promisiune. Am încercat să aflu dacă am putea primi mai mult nisip T-1, singurul apt pentru turnătoria nouă, dar ni s-a răspuns că nu sînt șanse deoarece s-a surpat un filon de zăcămînt, din cauza pluviilor abundente. Acestea fiind zise, trebuie să ne mulțumim cu T-2, dar acest nisip provoacă numeroase rebuturi. Un amănunt nu lipsit de importanță ar fi acela că, din cantitatea integrală de nisip, prin uscare se pierde peste 20 la sută, adică, altfel spus, noi transportăm de la Văleni nu doar nisip, ci și apă. Alte 20 de procente reprezintă praful și argila. În concluzie, 40 la sută din tot transportul nu poate fi folosit.

La București, la Centrala industrială a sticlei și ceramicii fine, dintr-un dialog avut cu Ion Șendroiu, director comercial, și Mircea Nestor, inginerul șef al centralei, am reținut că anul trecut „Tractorul" a refuzat o mare cantitate de nisip T-2, pentru că nu-l pot folosi, dar pînă la urmă, adică într-un răstimp de aproape 9 luni, au acceptat să lichideze și acest stoc. „Singura noastră propunere este aceea de a accepta în continuare nisipul T-2, deoarece pentru T-1 nu avem alte capacități de producție decît cele care sînt. E bine să notați că toată cantitatea exploatată o livrăm întreprinderilor constructoare de mașini, fără ca noi să folosim măcar un gram de T-1. Și asta în condițiile în care întreprinderile din centrala noastră au mare nevoie de T-1. Noi vrem să-i ajutăm, conform contractelor, dar nu putem, nu avem de unde să le dăm numai T-1, neavînd capacități de sortare și prelucrare. În ceea ce privește construirea unor instalații speciale la Văleni în vederea prelucrării nisipului, a uscării și sortării, eu personal nu vă pot spune decît că vom continua, ca și pînă acum, cu o uscare descecată, fără alte instalații, mult prea costisitoare și consumatoare de energie calorică și energie electrică. Vorbind despre cantitate, în 1980 vom intra în lucru cu o nouă capacitate care va asigura, credem noi, necesarul de nisip pentru noile turnătorii din țară. Dar pentru că tot dezbatem această complicată problemă a nisipului, problemă care a făcut obiectul multor altor discuții, de ce întreprinderile din cadrul M.I.C.M. nu-și asigură ele însele materia primă? Li s-a oferit, în urmă cu cîțiva ani, zăcămîntul de la Caraorman, un nisip din Dobrogea. După cîte știu, nu s-a făcut nimic pentru exploatarea zăcămîntului. De ce?"

★

Dintr-o sumedenie de aspecte, tehnice și comerciale, ne-am oprit asupra celor de mai sus, considerînd că ele limpezesc întrucîtva situația destul de ciudată a nisipului de Văleni, singurul nisip în întregime bun pentru turnătorii. Ne apropiem, așadar, de finalul acestor consemnări și, fără să luăm partea M.I.C.M.-ului, să-ncercăm să răspundem la întrebarea tovarășului Ion Șendroiu privind nisipul de Caraorman: acest nisip are un ridicat conținut de calciu rezultat din compoziția sa cochiliferă. A îndepărta calciul înseamnă a trata nisipul cu un acid special. A trata nisipul cu acizi înseamnă a construi niște instalații speciale. Și așa mai departe.

N-ar fi mai normal ca nisipul de Văleni, excelent din toate punctele de vedere, să fie transportat în stare uscată, nu neapărat în saci, ca în alte țări, ci în vagoane, către toate turnătoriile din țară? Și ne referim nu doar la turnătoriile existente, ci și la cele viitoare. Sigur că da, asta ar presupune însă eforturi, ar presupune transformarea exploatării de la Văleni într-o unitate modernă și eficientă, capabilă să asigure necesarul de nisip, neapărat T-1, pentru toate turnătoriile din țară. O astfel de măsură, subscriem noi la părerea inginerului Tiberiu Vădănici, este nu doar necesară, ci mai ales urgentă. Fie-ne iertat că folosim nici vorbirea plină de pildă populară, sănătoasă, a Eroului Muncii Socialiste Ilie Trandafirescu dar toată istoria seamănă cu a acelui gospodar năzdrăvan care pune carul înaintea oștii. Interesele Întreprinderii „Tractorul" din Brașov sînt și interesele industriei întregi, deci și ale noastre, ale celor care, dezvoltînd industria, făcînd saltul către o nouă calitate, contribuim la ridicarea propriului nivel de trai. Interese care sînt, fără îndoială, și ale Centralei industriale a sticlei și ceramicii fine. E nevoie urgentă de nisip T-1 și fiindcă e nevoie, să-l producem.

Unul se gîndește la economii și chiar le face, iar doi nu văd risipa

Inginerul șef Georgel Tănase privește chestiunea cu interes și blîndețe. Da, firește, avem unele economii: la metal și chiar și la energie electrică, datele vi le pot oferi tovarășii de la organizarea muncii. Dar cred că avem și depășiri la unele consumuri, la unele forme de energie folosite și la unele materii prime sau materiale. Poate chiar și la manoperă, fiindcă și aici se pot face unele economii, de timp bunăoară, care timp duce la o productivitate mai mare. Mai merg mașinile în gol la uzinaj, mai stau sudorii de vorbă în timp ce agregatele electrice sînt cuplate la rețea... Am auzit, îl întrerup pe inginer, că există o inovație care conectează și deconectează automat agregatul de sudură pentru momentele de lucru. Ea nu aduce economii? E aplicată doar la un singur agregat, răspunde interlocutorul, așa că... La organizarea muncii veți găsi date, așa cum spuneam, despre toate consumurile. Știm că nu stăm foarte bine la capitolul economii și trebuie să luăm unele măsuri; se ocupă deja compartimentele respective de asta.

★

Și astfel s-a încheiat discuția. Gîndesc însă că inginerului șef al unei întreprinderi atît de mari — chiar și al uneia mai mici — îi stă bine să cunoască, el însuși și pe dinafară, cum și cîte economii se realizează și în consecință ce măsuri operative se impun acolo unde se face risipă. Iar aici, la Întreprinderea mecanică navală din Galați, se consumă zdravăn, de la metal pînă la uleiul de uns osii. Dar în fine, nu aceasta-i problema. La metal într-adevăr se fac unele economii, se cuvine să spunem despre ce este vorbă fiindcă ele înseamnă un efort colectiv de ambiție și pricepere și totodată o bună experiență cîștigată. Se aplică aici croirea tablelor — tablele sînt groase, din ele se confecționează piese pentru vapoare — într-un loc centralizat și pe bază de albume tehnice. Adică de oameni specializați, adevărați croitori în metal, care fac munca după niște proiecte de tipar cercetate, la rîndu-le, pe toate fețele de către tehnicieni; cercetarea aceasta avînd ca scop acoperirea în întregime a foii de tablă cu forme folositoare producției. Dacă rămîn totuși unele colțuri de tablă, se încearcă utilizarea lor la piese mai mici, la armături diferite, care nu cer mare precizie în dimensionare, dar care sînt tot atît de necesare ca piesa de bază. Și astfel, prin croire bine elaborată și folosirea unor deșeuri (aici putem da exemplul folosirii colțurilor rămase de la confecționarea pontoanelor, niște colțuri de tablă îndoită și care, îndreptate la loc cu grijă, au putut fi întrebuințate la suporții pentru pasarelele metalice ale acelorași pontoane) s-a putut obține o economie pe 8 luni, față de consumul în speță planificat, de circa 20 de tone de metal. La turnătorie, pentru piesele de oțel au început să se folosească cu succes prafurile exoterme care reduc maselotajul și deci cantitatea de oțel lichid. Mai putem adăuga deci alte cîteva tone de metal economisit. Și nu numai metal; avînd mai puțin de turnat oțelarul economisește și din energia destinată încălzirii cuptorului, iar cel care prelucrează piesa pierde mai puțin timp cu îndepărtarea maselotei.

Fiind vorba tot de metal mai notăm faptul că de la această întreprindere a plecat spre Institutul de cercetări și proiectări navale propunerea ca grosimea tablei din care sînt confecționate conductele de refulare pentru draga de mare capacitate să fie micșorată, firește, respectîndu-se parametrii de siguranță. La institut, specialiștii au făcut calcule, proiecte, iar acum conductele sînt mai subțiri, mai ușor de prelucrat și montat și anual se obține o economie de peste 1 500 tone de metal. Mai socotim la toate acestea existența unui număr de măsuri organizatorice, printre care debitarea centralizată, atît la tablă, cum am mai vorbit, cît și la profile și-a cîștigat deja prestigiu. De subliniat este faptul că măsurile tehnice și organizatorice au avut ca loc comun de geneză o adunare a consiliului oamenilor muncii desfășurată la începutul acestui an. Nu vom repeta tot ce s-a spus și ce s-a făcut. Iată însă o valoroasă propunere care a rămas la stadiul primar. Este vorba de elaborarea unei lucrări de unificare a tipodimensiunilor și calităților de materiale folosite la construcțiile metalice. Și mai este vorba și de întîrzierea unor măsuri privind utilizarea mai bună a tuturor materialelor și chiar a deșeurilor (de pildă sortarea deșeurilor pe categorii de folosință), de economisirea energiei electrice și a combustibilului, măsuri despre a căror stringentă actualitate a vorbit chiar directorul întreprinderii, tovarășul inginer Constantin Iacob.

Romeo Ene, șeful biroului de contabilitate, privește însă cu îngrijorare următoarea situație: pe 8 luni, aceleași în care s-au obținut economiile amintite, cheltuielile materiale la mia de lei, cele planificate, evident, au fost depășite cu mai mult de cincizeci de lei. Ar fi, zice dînsul, o explicație și anume că depășirea se referă la structura de produse planificate și nu la cea realizată. Explicația nu rezistă, fiindcă întreprinderea trebuie să producă în primul rînd ceea ce și-a planificat, adică ceea ce este necesar beneficiarilor și abia după asta să se gîndească și la altceva. Explicația pare și mai greu de înțeles dacă observăm natura depășirilor la cheltuielile materiale: se referă la materii prime, materiale de bază și auxiliare și pe numai 6 luni ea se cifrează la peste trei milioane!

Edificator, în multe privințe, pentru cauza acestor depășiri ar fi un simplu drum de-a lungul secțiilor întreprinderii. Am fost însoțit de tovarășul Ion Bichir, șeful serviciului de organizare a muncii, astfel încît constatările noastre au un martor în plus. În atelierul pentru debitări centralizate, chiar aici deci, cît și în hala în care formele, mai întîi ciudate, ale tablelor groase și grele capătă contur inteligent, vedem la tot pasul bucăți mari și bucățele de tot felul de metal, pe jumătate îngropate în pămînt sau nu, cuprinse de rugină sau cu tăieturile încă proaspete. Această imagine se repeta pretutindeni, la prelucrări mecanice, la secția de confecționat scheletele tablourilor de comandă electrică, la montaj. Bănuiesc că noi doi chiar am fi putut aduna în mai puțin de o oră tone de metal folosibil. În biroul mecanoenergetic am discutat cu tovarășul inginer Constantin Dobre problemele consumului de energie electrică. Aici, în 8 luni de zile, față de consumul planificat într-un anumit compartiment, s-au economisit 164 de MWh și asta înseamnă ceva. Dar tot aici a fost creată inovația care reduce substanțial consumul de energie — minim 200 kW anual pentru fiecare agregat de sudură electrică — și care din păcate are un singur beneficiar.

— Și avem 150 de agregate la care am putea aplica inovația — precizează inginerul.

— Vă împiedică cineva să o aplicați?

— Da, aprobările. Am trimis documentația la institutele de specialitate și la O.S.I.M. și încă nu ne-a venit răspunsul.

— N-ați putea trece la extinderea inovației fără să mai așteptați aceste aprobări de sus?

— Păi, cum?

Cum nu sîntem în măsură să-i răspundem tovarășului inginer Dobre, credem că aici ar putea oferi un răspuns pozitiv însăși conducerea întreprinderii, după cum tot ea ar putea da o soluție și pentru următoarea problemă: se știe că unele mașini-unelte încă mai consumă în gol. Între operații se uită decuplarea electrică sau pur și simplu se neglijează. Există un remediu sigur împotriva acestei omisiuni costisitoare: un releu de temporizare care oprește mașina uitucului după un minut sau două de mers în gol. Simplu și eficient. Numai că din mulțimea de mașini-unelte, doar 50 au asemenea relee, deși ele se fabrică în țară, uneori chiar și pe la cercurile electronice pionierești. Așa că, zicem noi, pot fi fabricate destul de ușor dacă cineva se apucă de treabă în întreprindere.

În secția de prelucrări mecanice, în fața unui strung carusel, stînd aproape îngropat într-un morman uriaș de șpan, l-am cunoscut pe strungarul Gheorghe Szabo.

— Vedeți acest morman de șpan de care aproape n-am loc să răsufl?, zice. Eu îl îndepărtez și într-o oră se face la loc. De ce? Fiindcă piesele care vin de la turnătorie și în special de la forjă au adaosuri mari de prelucrare. Se pierde metal, se pierde timp. În loc de două piese, eu realizez una.

Este foarte limpede că la această întreprindere deși pe alocuri se obțin economii, tot pe alocuri, și nu numai, se obține, dacă se poate spune așa, risipa. Cum? Am văzut cîteva căi. Ce se poate face? Este tot la fel de limpede că majorității oamenilor nu-i lipsește spiritul gospodăresc, dar că mulți dintre ei nu văd, din păcate, mai departe de problemele locului personal de muncă. Se cere deci conjugarea eforturilor, stimularea acestora și mai ales urmărirea îndeplinirii măsurilor propuse. Iar aici sînt chemate să-și spună cuvîntul consiliul oamenilor muncii și conducerea întreprinderii.

VICTOR CONSTANTINESCU ■

O zi bună, cu studenți, din campania pe care ne-am obișnuit s-o numim plină

Cele cinci combine ale C.A.P.-ului Frumușani, județul Ilfov, lucrează din plin. Paralel, șapte autocamioane și două tractoare încarcă și transportă la capătul tarlalei și apoi la baza de recepție Budești, producția de pe ultimele 30 de hectare de floarea-soarelui. La cele două ferme, 240 de oameni sînt pe cîmp. Adună capitolele căzute de la combine. Două echipe a cîte 40 de oameni sînt la recoltat porumb pe tarlaua A 58 ajunsă de-acum, în toamna aceasta capricioasă, la maturitate. Două semănătoare S.U.P. 29 cu doi mecanizatori și patru oameni care le alimentează au intrat în lanul de orz la semănat. La ferma 1, alți opt cooperatori au început fertilizarea cu superfosfat a terenului pentru grîu, iar pe alt lot, alți opt cooperatori fertilizează cu azotat de amoniu alt teren de grîu. Toate aceste categorii de lucrări se execută în două schimburi complete.

De un mare ajutor, da, de un real ajutor sînt cei nouă studenți : opt fete și un băiat din anul doi la Agricultură — Institutul agronomic „Nicolae Bălcescu", București. Din 9 septembrie și pînă în 6 octombrie ei lucrează **efectiv** ca tractoriști în schimbul de dimineață la lucrările mai puțin grele, ajutînd astfel, cu pricepere și calificarea aceea reală pe care o dă numai practica producției, la pregătirea terenului pentru însămînțările de toamnă.

În trei zile bune, în puținele zile bune, cînd s-a putu intra în cîmp, fetele — Maria Șandor, Niculina Martagiu, Aurora Popa, Georgeta Savu, Victoriția Stere, Dorina Roșioru și Rodica Predescu au obținut următoarele rezultate : 120 ha discuite, 70 ha grăpate și 120 de ore de transport. În fiecare zi la ora două predau schimbul tractoriștilor C.A.P.-ului Petre Lazăr, Ilie Tucă, Gh. Ibiș, Marin Rotaru, Emil Panaitescu, Daniel Aur și lui Dumitru Șerban, care continuă lucrul pînă noaptea tîrziu. Soții Moldovan, s-au stabilit la transportul florii soarelui de la combină la capătul tarlalei, asigurînd astfel funcționarea continuă, la recoltat, a celor cinci mașini. Au fost zile în care ei au lucrat chiar toată ziua, de dimineață pînă seara. Lumea este mulțumită de studenți și așa trebuie să fie. Inginerul Toader Nica, directorul S.M.A.-ului, zice următoarele : „Fetele sînt mai conștiincioase și dau randament mai bun decît băieții-practicanți pe care îi avem la Vasilați, Orăști și Gălbinași. Lucrează efectiv și foarte bine în schimburile de zi". Iar tractoristul Petre Lazăr recunoaște cu bărbăție faptul, dealtfel, evident : „Am încredere în ceea ce fac studenții. La început le era cam frică să se urce pe tractor cînd era vorba de arat, le era mai ușor la discuit. Totuși, pe șoseaua Verești, la ferma doi, o bună parte din arătura pentru grîu ele au făcut-o". Ce mai putem spune este faptul că ultima serie de studenți de la Agronomie se arată bine pregătită pentru muncile de cîmp. Și în agricultură asta este important".

ELENA GHERA ■

Recolta, o cauză a toamnei și a țării întregi

Dr. inginer Aurel Furfurică, șeful Direcției generale pentru agricultură și industria alimentară Prahova, se află pe punctul de a pleca spre cîteva cooperative agricole de producție și întreprinderi agricole de stat. Convorbirea care urmează avea să se desfășoare „din mers", prilej cu care județul își descoperea, îndată după ce șoseaua principală era lăsată la o parte, întinderile destinate culturilor, oamenii truditori ai ogoarelor, multe femei aplecate deasupra cîmpurilor cultivate cu sfeclă, mai întîi ca niște puncte viu și felurit colorate, apoi din ce în ce mai distinct, mecanizatorii înaintînd printre tulpinile înalte ale porumbului, deasupra cărora se ridică doar fumul subțire al motoarelor. Din marginea drumului pornesc alte suprafețe deja arate, cutate de brazde liniștite sub care au fost așezate semințele recoltelor viitoare. O impresie de muncă și de ordine se impune observației. Condițiile meteorologice din ultimele săptămîni sînt bune, în special pentru grîu, orz de boabe, masă verde, adică orz și secară.

Tocmai aceste condiții, spune inginerul Aurel Furfurică, ne-au permis pregătirea, în cele mai bune condițiuni, a terenurilor ca și semănatul, evident, mai bun decît în anul ce s-a încheiat. Am pregătit cu deosebită atenție suprafețele premergătoare cultivării grîului, ne-am asigurat cantitățile necesare de semințe, calitatea acestora, iar în prezent, adică azi, 25 septembrie 1978, avem arate 70% din terenurile destinate culturii grîului, restul de 30% fiind în curs de recoltare (legume). Peste 50% din aceste suprafețe sînt deja pregătite, iar proviziile de îngrășăminte chimice sînt mai mari decît în ultimii ani. Dotarea tehnică s-a îmbunătățit și ea, însă măsurile organizatorice, cred eu, au precumpănit, astfel ca să putem răspunde mai prompt sarcinilor majore ce ne revin, înțelegînd prin aceasta ca semănatul orzului să-l terminăm pînă la 30 septembrie, iar pe cel al grîului la 15 octombrie. Evident, s-au depus eforturi însemnate mai ales că unele culturi, ca, de exemplu, cele de porumb și cartofi, au fost mai întîrziate în acest an din cauza vremii. Pentru că doriți relații concrete privind organizarea, iată, pot spune că realizăm o viteză per total agricultură în județ, la semănat, de 3 500—4 000 ha zilnic, ritm de care răspundem cu conștiința noastră. Pînă diseară, din cele 16 mii ha prevăzute a fi semănate cu orz, vor fi gata 8 mii. La grîu am calculat că vom depăși 3 500 ha pe zi și ne vom înscrie în graficul optim. Vremea este excelentă și trebuie profitat de ea din plin. Lucrăm, ca peste tot, sper, pe principiul „zi lumină", dar unele lucrări, ca arăturile, discuitul, nivelatul, grăpatul le executăm și noaptea. Ne preocupă să nu facem rabat calității numai de dragul de a ne grăbi. În ultimii ani am ocupat în mod constant unul din primele trei locuri în țară la aceste culturi.

— Din experiența anterioară, ce anume ați fructificat în acest an pentru a preîntîmpina eventualele surprize?

— Am lucrat în parcele diferențiate, iar unitățile agricole vecine s-au întrajutorat mai mult ca pînă acum, acțiune care i-a inclus și pe cetățenii din zonele necooperativizate prezenți alături de oamenii șesului. La rîndul lor, aceștia vor răspunde la fel de loial cînd va veni timpul, deplasîndu-se în zonele mai înalte. Este un bun cîștigat în privința mentalității, o condamnare a egoismului, a indiferenței față de ceea ce se întîmplă peste drum de casa și ogorul tău. O punte de solidaritate consolidată prin muncă. S-a renunțat la unele soiuri care nu se potriveau solurilor noastre ca urmare a unor sesizări ale țăranilor. Am decis să semănăm mai repede decît în trecutul nu prea îndepărtat și să nu mai filosofăm pe o temă ultrabătută, dîndu-ne seama că este mai bine ca umiditatea toamnei să găsească sămînța în brazdă decît ca sămînța să afle brazda gata udată. În același timp am renunțat la unele ciudățenii, cum consider că a fost economia la semințe, mai curînd păgubitoare decît productivă. Astfel, dăm cu 10—15% mai multă sămînță și realizăm o densitate superioară. Altă noutate: vom recolta mecanizat în proporție de 100% în unitățile socialiste și de 50% în cele cooperatiste, tot astfel cum vom recolta și noaptea în unele zone. Procedăm diferențiat, după situație, adică uneori recoltăm și boabe și știuleți, la porumb, chiar cu un grad de umiditate în jur de 35% deoarece avem pregătite instalațiile necesare uscării recoltei. Recoltăm și tulpinile porumbului! Creștem astfel proviziile de furaje pentru zootehnia județului. Vom depăși 100 000 tone însilozate în această toamnă.

— Cartoful reprezenta, după cum știu, o cultură deficitară a Prahovei, care cumpăra din Suceava, Brașov și de prin alte părți.

— Anul acesta, atît cartoful cît și toate celelalte legume au satisfăcut integral necesitățile județului. Nu mai cumpărăm decît pentru semănat.

— Porumbul se află în cea mai mare parte pe ogoare.

— Sîntem nevoiți să-l recoltăm în etape, în funcție de relief. În zonele sudice a început strîngerea lui. Vom întîlni asemenea aspecte. În mod cert perioada de recoltare se va reduce de la 45—50 de zile, cît dura pînă acum, la cel mult 2—3 săptămîni, cu unele mici, foarte mici excepții, respectînd sarcina trasată de către secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Și la struguri, durata recoltării nu va depăși 18—20 de zile. Deocamdată apreciem că acumularea de zahăr nu este încă cea dorită, din cauza verii cam răcoroase. Merele vor fi strînse mai devreme ca de obicei întrucît am ajuns la concluzia că cele destinate conservării rezistă mai bine în astfel de condiții, coacerea făcîndu-se în depozite. Bineînțeles că verificăm ca simburii să fie înnegriți.

Și iată-ne cu vorba la Albești — Paleologu, părăsind din nou asfaltul și pătrunzînd pe ulițele satelor pentru a ieși apoi din nou la cîmp deschis. Îi întîlnim pe președintele cooperativei „Drumul belșugului", inginerul Alexandru Dinu, un om mărunt la stat, potolit în gesturi și vorbe, statornic acestor locuri de peste 20 de ani, cunoscînd bine totul, pămîntul și oamenii, deopotrivă, capabil să dea orice informație și orice cifră privind starea muncii, cantitățile producției, perspective. Îi întreb dacă a participat la „Consfătuirea grîului" organizată la 7 septembrie la Ploiești și-mi răspunde că a prezentat și un referat.

— Ce anume am reținut, ca element important, la acea consfătuire? Cîteva lucruri înfățișate de conf. dr. Picu, de la Stațiunea experimentală „Fundulea", referitoare la tehnologia grîului înfățișată comparativ între diversele unități agricole fruntașe din județ, printre care și a noastră, clasată, acum un an, pe locul doi. Mi-am notat două probleme: alegerea soiurilor adaptate la specificul terenului fiecărei unități și o noutate privind folosirea îngrășămintelor chimice, mai precis raportul dintre fosfor și azot (în treacăt fie spus, azotul ne cam lipsește și în acest an). La aceleași concluzii ajunsesem și noi aici, în urma unor experimente cu cele două substanțe dar ne-am convins că așa este auzind și rezultatele unui institut specializat. Ce alte concluzii din trecut au fost puse în practică anul acesta? Perioada optimă pentru semănatul grîului este 20 septembrie—10 octombrie și ea ne asigură producții mari. Asta indiferent de starea vremii. Alta: să nu ne limităm la alegerea soiurilor, ci să ne preocupe punerea în valoare a capacității acestora, bazați pe cunoștințe reale, izvorîte din activitatea practică a anilor trecuți. Sîntem sfătuiți ce anume să cultivăm, ceea ce este bine, dar cum să cultivăm, iată un aspect care ne incumbă totala răspundere personală. Nu ne putem ascunde după „dispoziții" cînd treaba nu a ieșit cum trebuie.

— Și la dumneavoastră, cum a ieșit anul acesta?

— Am dat peste 4 300 kg la grîu, în medie. La orz, peste 5 000. La zi vorbind, așa cum îmi cereți: din 400 ha semănate cu orz, am recoltat 350. Restul, în următoarele două zile. Din 500 ha destinate grîului, 450 ha sînt arate. Restul după recoltarea florii-soarelui. Sămînță și îngrășăminte avem pentru ambele culturi cît ne trebuie. Porumbul a ieșit ceva mai slab ca anul trecut, dar și în aceste condiții vom da peste 4 000 kg la hectar, grație alegerii corecte a soiurilor. Dăm zilnic cîte 25 tone porumb pentru îngrășătoria de berbecuți din comună. La floarea-soarelui vom mai lucra două zile. Practic, joi, cînd va apare „Flacăra", și aceste lucrări vor fi terminate. Producția? Peste 2 200 kg la hectar, în medie. Sfecla de zahăr a mers normal: producție medie, 35 mii kg la hectar, dar cred că, după terminarea recoltării, vom ridica media la 40 mii kg. Cartoful a fost recoltat în întregime. Socotelile ne-au arătat o producție de 12 mii kg la hectar, mai slabă fiindcă n-a plouat la timp. Legumele s-au făcut din belșug bătînd toate recordurile datorită și unei măsuri potrivit cărcia fermele de cîmp au ajutat, la nevoie, brigăzile din grădini. S-a plantat la timp, s-a curățat perfect terenul etc. Am înregistrat o producție de 125% față de plan, iar la solarii de 150%. Muncim și în prezent întins. 30 de tractoare lucrează și noaptea pe circa 100 de hectare la arat și pregătirea terenului după floarea-soarelui. Cele 2 000 de brațe de muncă de care dispunem reprezintă o „armată" a vredniciei.

EMIL LEONARD ■

Cocteilul iresponsabilității cu apă de Șarul Dornei

Faptele care formează obiectul anchetei de față conțin în substanța lor propriuzisă, ca și în circumstanțele care le-au favorizat, aceleași numeroase deficiențe asupra cărora în dezbaterea intitulată „S.O.S., apele minerale !" Flacăra s-a mai pronunțat și pe care, din aceste motive, nu le vom mai pomeni decît în măsura în care va fi necesar pentru înțelegerea deplină a unui caz de gravă și condamnabilă iresponsabilitate săvîrșit în legătură cu gospodărirea unui renumit izvor de apă minerală. Ați citit exact : un caz de gravă și condamnabilă iresponsabilitate și rostim acest cuvînt nu doar conștienți, ci și cutremurați de implicațiile unui astfel de calificativ. Cazul s-a petrecut la Șarul Dornei și, din păcate, nu avem nici o asigurare că nu se mai petrece chiar și acum, cînd scriem aceste rînduri sau cînd unii dintre dumneavoastră, stimați cititori, porniți să căutați în rafturile vreunui magazin sticlele cu renumita apă minerală expediată din această localitate din bazinul Dornelor. Pînă la relatarea lui, îngăduiți-ne un necesar adaos introductiv. Fără a ne pierde în amănuntele unor procese tehnologice, trebuie să precizăm că la o unitate de îmbuteliere a apei minerale din Șarul Dornei, pendinte de Fabrica de ape minerale Vatra Dornei, existau, ca la oricare altă unitate asemănătoare, două rețele pentru alimentare cu apă. Una, cum este și firesc, pentru apă minerală, cealaltă pentru apa obișnuită, apa industrială, altfel spus, servind la spălatul sticlelor și la alte necesități impuse de procesul de producție. Este lesne de înțeles că între cele două circuite, mai mult sau mai puțin paralele, nu sînt îngăduite nici un fel de atingeri, nici un fel de punct de comunicare și asta pentru firescul motiv de a asigura puritatea apei, pentru a nu altera în nici un fel calitățile lichidului ce se îmbuteliază și care trebuie să ajungă la consumator cu proprietățile pe care le-a oferit natura. Încălcarea acestor exigențe nu reprezintă doar o abatere tehnică. În cazul apei minerale și al oricărui produs destinat consumului populației, indisciplina tehnologică intră sub incidența celor mai severe legi, a celor care apără viața omului, fiindcă asemenea abateri pot face ca un pahar de apă minerală să nu mai însemne un pahar de sănătate, ci contrariul ei. Neîndoielnic asemenea lucruri trebuie să fie știute temeinic de către toți cei care lucrează în acest domeniu și nu întîmplător activitatea unei astfel de unități are ca trepte obligatorii ale procesului de producție un riguros control de calitate, o continuă și severă expertizare chimică și biologică, lucrătorii de la ape minerale, ca din oricare domeniu al alimentației, fiind supuși unui permanent control igienico-sanitar. Într-un fel, v-am precizat astfel terenul în care se manifestă iresponsabilitatea atacată în ancheta de față. Așadar, să o luăm metodic.

Indiferenții din ședințe

De mai multă vreme la Șarul Dornei lucrătorii ai respectivei unități sesizează că aci, la acest izvor de ape cu proprietăți deosebite și rar întîlnite în alte părți, măsurile menite să asigure calitatea apei și deci securitatea sănătății noastre nu ar fi tocmai respectate. A fost mai întîi, poate, o părere a unuia, apoi au îmbrățișat-o îngrijorații și alții. Apa noastră minerală nu e tocmai apă minerală. Vorbele astea s-au zis mai întîi prin secție, așa ca niște dialoguri banale ale activității diurne, mai apoi, prin februarie, prin martie au devenit o problemă discutată în cadrul organizat în ședințele de sindicat, în alte ședințe ale colectivului. Asemenea opinii nu au trezit însă nici un semn de îngrijorare, nu au pus nici un om în mișcare, îndrăzneala critică fiind taxată la nivelul conducerii unității ca neprincipială și reprimată prin unul dintre cele mai perfide mijloace : totala indiferență din partea conducerii unității reprezentată în mai multe rînduri la aceste ședințe. Firesc, în aceste condiții problema a trecut dincolo de Șarul Dornei și la Fabrica din Vatra Dornei. Oameni ai muncii care spre lauda lor nu au rămas indiferenți față de ceea ce li s-a părut anormal, au sesizat mai departe unele organe locale și centrale. În dorința îndreptării lucrurilor, acești oameni, sau aceste femei, fiindcă ele alcătuiesc majoritatea colectivului, au scris și unor organe de presă. O asemenea scrisoare a fost adresată și redactorului șef al revistei noastre, punîndu-ne în situația reluării unor cercetări cu sprijinul Inspectoratului de miliție al județului Suceava, a unor cercetări rămase, cum vom mai preciza, fără rezultat. Problema pe care o sesizau, din ce în ce mai stăruitor niște oameni ai muncii, încăpățînare care avea să irite și să le aducă etichetări jignitoare, de guralivi, de căutători de gîlceavă, de căutători de noduri în papură, era aceea că într-un anumit schimb cantitatea de apă minerală îmbuteliată era mai mare decît cea îngăduită de capacitatea sursei. Nu era vorba așadar de un fleac, de o chestiune care putea fi trecută cu vederea sau a cărei cercetare putea suferi amînare. Nu, se impunea o promptă și severă investigație, fiindcă problema pe care o dezvăluiau oamenii nu era aceea a unui barman care botează coniacul unui client. Aci era vorba de paharul de sănătate oferit la mii și zeci de mii de oameni, pahar al cărui conținut nu este îngăduit nimănui să-l ingredieze prin componente neprecizate în rețeta scrisă pe eticheta fabricii. Există și exista din capul locului o situație care ar fi trebuit să rețină cît de cît atenția : aceea a marilor discrepanțe care dăinuie de multă vreme între realizările obținute de fiecare schimb. Iată o situație pe ultimele luni la două schimburi :

Luna	Schimbul	
	Olteanu Viorica	Lostun Elisabeta
martie	545 000	605 000
aprilie	660 000	690 000
mai	600 000	600 000
iunie	520 000	580 000
iulie	433 000	488 000
august	630 000	670 000

E vorba de litri de apă minerală îmbuteliați de fiecare echipă, ambele avînd același număr de muncitori, ambele lucrînd la aceleași mașini și folosind debitul aceluiași izvor care nu e mai darnic sau mai puțin darnic în funcție de formația care lucrează. Anterior discuțiilor din februarie și martie, discrepanțele erau și mai mari și, ca un făcut, în favoarea uneia, fără excepție, aceeași echipă, cea condusă de Lostun Elisabeta. Oricît au încercat celelalte echipe (cînd erau trei) sau cealaltă (cînd, prin reorganizare, au rămas doar două) să înlăture discrepanțele, să ajungă la nivelul realizărilor celor mai bune, sorții se încăpățînau să rămînă de neclintit. Bazinul cu apă minerală, deși din beton, se arăta de geometrie variabilă în funcție de ochii șefilor de echipă, din care doar unii ar place, se zice, și responsabilului de unitate care se numește Rusu Ioan. Oamenii au pretins și s-au zbătut în dezlegarea misterului, unul putînd fi, după ei, acela că în tura lui Lostun Elisabeta vreun om — care n-ar fi exclus să fie mecanicul sau șefa de echipă, sau — de unde să se știe fără cercetare ? — vreun alt lucrător face pe barmanul botezînd apa minerală cu altă apă. Au pretins ei, dar pretențiile muncitorilor nu sînt, se pare, chiar băgate în seamă la numita fabrică din Vatra Dornei, a cărei conducere a făcut pe nu-aude, n-a vede, a pus ciudatele și persistentele discrepanțe exclusiv pe seama competenței organizatorice a formațiilor de lucru. Deși chiar în aceste privințe era datoare să acționeze, iar inexplicabila variație a unui bazin de beton să nu o pună pe seama scornelilor unora care, notăm o expresie frecvent citată la Șarul Dornei, „bizilie". Cum poți, adică, să acuzi fără probe, fără să ai dovada concretă că Lostun Elisabeta ar săvîrși abaterea atît de gravă de a face ca cele două rețele de apă, cea minerală și cea industrială, să se unească tocmai în sticlele pe care le trimite consumatorului. Evident, probele erau absolut necesare, dar din partea factorilor de răspundere nu le-a căutat nimeni. Și totuși...

Prinși asupra faptului

„În seara zilei de 21 iunie 1978 a fost găsit de muncitorii cinstiți din secție și de laboranta Lăcătuș Maria un furtun care alimenta bazinul de apă minerală cu apă din pîrîul apropiat. Iată deci de unde avea acest plus de apă schimbul II și celelalte rămîneau uneori în urmă cu producția primind batjocura șefului de unitate care le spunea „puturoșilor", „nerușinaților". A doua zi — aflăm din scrisoarea adresată revistei — laboranta Valentina Cojocaru nu a mai eliberat nici un certificat de calitate la apa îmbuteliată de schimbul II. Cred că vă dați seama ce pericol a prezentat această apă. Urgent a fost sesizată și inginera Maria Tișcă, șefa CTC pe fabrică, de către laboranta de pe schimbul I și cîțiva mecanici de tură, dar nu s-a luat nici o măsură, deoarece toate au fost puse la cale de către această șefă de tură și acest șef de unitate care batjocoresc oamenii și care și-au dat fiecare declarații cum se procedează la acest izvor de ape. Ne mirăm — spune în continuare expeditorul scrisorii — de ce aici nu se ia nici o măsură pe plan local pentru că nici directorul Nicolae Gavrilescu nu a venit să întrebe ce este cu această poveste".

Poveste ? Nu. O întîmplare revoltătoare. Sticlele cu etichetele Șarul Dornei avînd marcată ziua de 21 iunie 1978, schimbul doi, ne-au oferit o pildă a iresponsabilității : apă minerală în amestec cu apă din pîrîul Sărișorului ! O confirmă toți cei pe care i-am întîlnit și am stat de vorbă la fața locului, în incinta unității din Șarul Dornei, din ale căror declarații, divulgînd multe alte neajunsuri, parte din ele reținute pentru aprofundare de prețioșii colaboratori ai investigației noastre, lt. col. Gheorghe Popa, ioctitorul comandantului miliției județului Suceava, și Constantin Ulea, de la miliția orașului Vatra Dornei, spicuim doar pe cele referitoare la indisciplina tehnologică : Gheorghe Popescu (lucrător comercial și înlocuitor al responsabilului de unitate Ioan Rusu, în absența acestuia) : „Se discută din februarie despre această problemă Nu m-aș mira să fie mai veche, dar acum a ieșit la iveală. Conducerea a cam șters totul cu buretele, căutînd liniște. Există la conducta de apă industrială un robinet la care se punea furtunul. Acum o săptămînă și ceva a fost desființat acest robinet la intervenția tovarășului Spînu, instructor de partid". Rodica Romaniuc (secretara organizației U.T.C.) : „Cu furtunul sînt variante mai multe. Cînd s-a ridicat problema în ședință s-a zis să ne vedem de treburile noastre, că nu sînt probleme. După ce s-au prins asupra faptului, iară nu s-a făcut nimic. Mai mult, cei care au îndrăznit să vorbească au fost amenințați s-o lase pe Lostun în pace, că ea „are pe cineva". Pe Rusu, responsabilul nostru, se știe că-l are, că numai cum zice ea se face și numai acela e bun care e pe placul ei. Cu furtunul care amestecă apele, ca s-o aperc, Rusu a zis că el a vrut să facă o probă". Lăcătușu Maria (laborantă) : „De cînd am venit în schimbul lui Lostun am fost avertizată de Aniția Natalia că se obișnuiește să se bage furtunul cu apă de pîriu în bazinul de apă minerală. Și iată că într-o seară, în 21 iunie, am fost anunțată de Burlacu Ortansa că acum e furtunul în bazin. M-am dus și am văzut că așa era. M-am dus la mecanic și l-am cerut să scoată furtunul. Am anunțat șeful de unitate care mi-a zis că el răspunde. A doua zi, a venit Țicșa Maria de la fabrică și probele au ieșit bine. S-au luat măsuri de desființare a furtunului și robinetului". Burlacu Ortansa (controlor de calitate) : „Atunci, în 21 iunie, am văzut că vine apă murdară cu impurități. Eu am chemat laboranta pentru că am văzut furtunul din care curgea apa de spălat în bazin. Dar s-a continuat să se îmbuteliece cel puțin o oră și după aceea. Eu am mai văzut această situație și în anul trecut și cînd am întrebat mecanicul dacă-și dă seama ce face mi-a zis că aici nu se face nimic fără să se știe. Și acum șeful s-a răstit la mine". Maximiuc Maria (mașinistă la capsat) : „Văzusem bazinul mai mult de jumătate golit și pe la 17,30, cînd m-am dus să văd cît mai avem am fost uimită. Bazinul în loc să se golească se umplusc. Am văzut atunci furtunul. Eu n-am nimic cu Lostun, mi-e și cumătră, dar cred că mecanicul nu face nimic fără știrea ei". Buzatu Alexandru (mecanic) : „Domnul Rusu m-a angajat. Pe 21 iunie a venit și a zis să facem un experiment. M-a pus să opresc motorul de jos de la pîriu și să bag furtunul de la apă potabilă în bazinul cu apă minerală. Mi-a zis să-l las cam un sfert de oră, dar eu am uitat apoi de furtun și între timp am pornit și pompa de la pîriu. Și seara laboranta mi-a zis ce s-a întîmplat". Lostun Elisabeta (șefă de echipă) : „Nu vreau să-mi trag apărarea eu singură, dar nu e bine să ajungem la asemenea discuții. Poate că am și eu greșeli. Am greșit că atunci cînd Rusu a dat dispoziție să se bage apă potabilă în bazin și cînd a sesizat laboranta eu n-am oprit mașina, adică producția. Mecanicul mi-a zis că tovarășul Rusu a dat dispoziție. Eu m-am enervat. De ce n-a făcut experimentul și în alt schimb ?"

Dumneavoastră, tovarășe director Gavrilescu, din care apă beți ?

Prin urmare, un fapt real de deosebită gravitate, putînd primejdui sănătatea unor oameni. Un accident, un gest de inconștiență, experiment al ignoranței, oricum i-am numi sau orice ar fi fost acesta, trebuia să pună conducerea fabricii din Vatra Dornei într-o stare de alarmă de gradul zero. Departe de a se fi întîmplat așa ceva. Singurul ecou și singura măsură la mai mult de trei luni au fost acelea ale desființării robinetului ce alimenta furtunul cu pricina și această măsură fiind determinată de instructorul comitetului județean de partid și nu de conducerea întreprinderii. Între timp, președintele Consiliului orășenesc Vatra Dornei al sindicatelor, Chioaru Ion, a făcut o cercetare (confirmînd cele arătate de noi), ca urmare a unei scrisori adresate Radioteleviziunii. S-a mai făcut și o altă cercetare și uite-așa cercetăm, cercetăm, dar pe la Șarul Dornei oamenii nu pricep cum un lucru atît de grav, dovedit, continuă să fie tratat cu nepăsare.

Drumul duce obligatoriu la sediul fabricii, aflat la cîteva zeci de metri de primăria orașului. Spre regretul nostru, dialogul dorit nu avem cu cine-l purta. De mai multe zile, directorul Gavrilescu Nicolae a plecat pe la Brașov, pe la București, inginerul șef e pe la Galați, după unii în interes personal, avînd un rest de concediu, după alții în delegație, să aducă etichete. Șeful serviciului plan ca și șeful serviciului producție tot pe la București, la centrală. Înlocuitor binevoitor, contabilul șef Șerban Olvian, nu ne poate fi de folos. Nu-i vine să creadă ce află de la noi iar despre întîmplarea din 21 iunie nu a auzit nimic. Merceologul Pricop Virginia, președinta de sindicat pe fabrică și răspunzătoare în COM de unitatea Șarul Dornei, ne spune că a informat din februarie conducerea, pe directorul Gavrilescu, despre ce zic oamenii că ar face Lostun și Rusu, precizînd : „Dînsul și-a notat probabil, dar a fost o scăpare a mea că n-am urmărit". Cît privește întîmplarea din 21 iunie, își amintește că directorul n-a fost la Șarul Dornei, că problema n-a fost analizată în COM. Tehniciana Țicșa Maria, îndeplinind fără decizie, vorba dînsei, funcția de șef CTC și răspunzînd de calitatea apei, pare pregătită mai temeinic pentru discuție. Tocmai adusese de la laborator copii ale buletinelor cu rezultatul celor două probe de apă minerală din ziua de 22 iunie a.c. A fost anunțată — noi n-am făcut-o și nu știm ce binevoitor a sărit în sprijinul anchetei noastre — că vom veni Are și agenda personală în care la data de joi 22 iunie și-a notat cu creionul : „Luat probe apă minerală Șarul Dornei". „În 22 m-am deplasat întîmplător la Șarul Dornei. Mi s-a spus că seara s-ar fi amestecat apă de rîu. Am cerut probe. Rusu mi-a dat două sticle din depozit, dar le-am refuzat, ca să nu fie discuții. Am luat două sticle de pe rampă, de unde mi s-a spus că ar fi cele îmbuteliate de schimbul doi. În aceeași zi le-am dus la Sanepid". (Îngăduiți ca o paranteză nu lipsită de interes transcrierea unui dialog căruia i-am fost mijlocitori : Pricop V. : „Atunci, în iunie, s-au aruncat doar vreo mie de sticle Tovarășa Țicșa le-a decapsat". Țicșa M. : „Eu n-am decapsat nici o sticlă. Nu s-a oprit nimic din apa aceea întrucît era bună, conform buletinelor de analiză").

Așadar, probele de laborator. Pentru verificarea calității apei minerale îmbuteliate în după-amiaza zilei de 21 iunie 1978, în ziua de 22 iunie au fost trimise la analiză două sticle. Rezultatul chimic și bacteriologic corespunzător. Numai că probele prezentate nu conțineau apă îmbuteliată în ziua cu pricina, ci cu o zi mai înainte. Data îmbutelierii era marcată pe sticlă și laborantele au reținut-o ca atare.

Unii cred că apa nepotabilă este cea care se poate bea!

Dar în sfîrșit să ne întoarcem la Șarul Dornei, să încercăm să înțelegem mai bine ce este cu pîriul care se varsă uneori în apa noastră minerală. Sărișorul, că despre el este vorba, este un mic pîrîiaș ce poartă prin apropierea stației de îmbuteliere nu doar cristalinul murmur al unor izvoare de munte, ci și adaosurile cu care se învrednicesc unele gospodării și unele adăposturi pentru animale. Nu este un pîriu murdar, dar din cînd în cînd undele sale capătă și nuanțe maronii. O pompă trimite de aici spre un puț intermediar în care se face și clorinarea apei, care apoi ajunge în stația de îmbuteliere, servind, cu adaosul necesar de substanțe speciale, la spălatul sticlelor. Nu este, acceptăm argumentul invocat, soluția cea mai corespunzătoare, dar pînă la materializarea unor investiții preconizate, Sărișorul poate fi o bună apă industrială pentru necesitățile citate ale respectivelor unități. Cu o condiție : ca ea să se afle sub permanenta observație a laboratoarelor de specialitate, iar controlul și tratarea să se efectueze cu rigorozitate și evident ca apa aceasta să fie utilizată exclusiv în scopurile pentru care este destinată. Ce argumente de seriozitate ni se oferă însă în această privință ? Iată un fapt între multe altele : proba de ape industriale prezentată de Șarul Dornei la 3 mai este, potrivit buletinelor de analiză, **nepotabilă**, rezultatul comunicat nu a afectat procesul de producție, îmbutelierea continuînd și presupunînd că s-au luat niște măsuri de tratare a apei, altă probă nu este prezentată laboratorului decît în 30 mai, adică după 27 de zile ! Ce fel de apă am băut între timp ? Dacă ne îndoim că există o relație între apa folosită la spălatul sticlelor și calitatea apei minerale după îmbuteliere, iată alte buletine : „Probe din 1 aprilie 1978, prezentate de Șarul Dornei :

Apa industrială — nepotabilă

Apa minerală — necorespunzătoare."

Calitatea celei dintîi a determinat-o pe cea de a doua. Din producția acelei zile s-au livrat totuși peste 50 de mii sticle.

SANEPID-ul, medicul igienist, aflăm de la doctorul Bende Varna, comunică conducerii fabricii rezultatele analizei și face recomandări. La atîta oare trebuie să se rezume intervenția acestei instituții de specialitate ? Doar la recomandări ? Dar cine urmărește și respectarea lor ?

O întrebare firesc repetată și pentru tovarășii din conducerea fabricii de ape minerale din Vatra Dornei și nu doar pentru aceștia, întrucît respectivii tovarăși au nevoie se pare de un energic și susținut sprijin din partea forului tutelar ca și a forurilor locale, pentru a înțelege că sesizările oamenilor muncii trebuie tratate cu permanentă atenție și seriozitate, cu atît mai mult atunci cînd responsabilitatea lor intervine într-o problemă atît de importantă pentru colectivitate, cum e limpezimea paharului de apă pe care îl bem.

SORIN POSTOLACHE
NICOLAE ARSENIE

Din partea Direcției sanitare a județului Dîmbovița :

„În legătură cu articolul **„Implicațiile unei destituiri"** apărut în revista FLACĂRA nr. 29/1978, privind asistența medicală din teritoriul spitalului Găești, conducerea Direcției sanitare aduce mulțumiri redacției revistei, considerînd că relatările din material, referitoare la modul de acordare a asistenței medicale, de coordonare și îndrumare a teritoriului respectiv de către Direcția sanitară județeană și Consiliul oamenilor muncii din spitalul Găești — sînt juste și constituie un adevărat sprijin în activitatea de viitor. În legătură cu schimbarea dr. **Dumitrescu Dumitru**, informăm redacția că în repetate rînduri acesta a solicitat eliberarea din funcția de director, întrucît starea sănătății nu-i mai permitea desfășurarea aceleiași ample activități de îndrumare și control a întregului teritoriu, dovadă fiind și existența unor discuții neprincipiale, sesizări și reclamații din partea medicilor și pacienților cu privire la lipsa de colaborare în precizarea diagnosticului, al conduitei terapeutice și în mod deosebit a îndrumării secției de boli interne. Pentru cele sesizate, Direcția sanitară, sub îndrumarea organelor județene de partid și de stat, a efectuat o serie de controale și analize, în final dispunîndu-se eliberarea din funcție a dr. Dumitrescu Dumitru și numirea provizorie în funcția de director a medicului șef al policlinicii. De asemenea, în vederea remedierii lipsurilor semnalate, s-a dispus ca directorul Direcției sanitare să răspundă de buna desfășurare a activității spitalului din Găești, participînd la ședințele Consiliului oamenilor muncii, la rapoartele de gardă și la adunările generale. În ceea ce privește asistența medicală în spital și teritoriu, vă informăm că s-a aprobat transferul unui medic de medicină internă cu domiciliul stabil în orașul Găești, a unui medic de obstetrică și ginecologie, precum și dirijarea unui chirurg de la spitalul Pucioasa la spitalul Găești. Rămîne ca Direcția sanitară să facă propunerile necesare Comitetului executiv al Consiliului popular județean pentru ocuparea postului de director al spitalului din Găești".

Consiliul popular al comunei Mătăsari, județul Gorj :

În urma scrisorii lui Petrache Vasile, prin care sesiza situația cetățeni Pamfiloiu Mitrana zisă Trana, vă facem cunoscut următoarele : într-adevăr, există în comuna Mătăsari tov. Pamfiloiu Mitrana, bătrînă și chiar suferindă de mai mult timp, care în ultimii ani și-a pierdut și vederea. Am căutat să o internăm la un cămin de bătrîni, dar cu toate insistențele noastre nu o putem convinge. Pentru a rezolva totuși problema ne-am înțeles cu nepoata sa, Vreja Sanda, să-i asigure ajutorul necesar. După constatările noastre, zilnic este văzută să îi ducă mîncare și îi acordă îngrijirea necesară. În timpul iernii ne-am ocupat să-i ducem lemne la domiciliu, urmînd ca nepoata să-i facă focul. Ea va fi și pe viitor în atenția noastră pentru a-i asigura ajutorul necesar. În ce-l privește pe tov. Petrache Vasile, la vizita făcută mătușei sale putea să ia legătura și cu Consiliul popular al comunei Mătăsari.

Tînărul în costum de culoare închisă, care privește către obiectiv, se numește **Dinu Traian**, și este autorul statuii așezate în parcul orașului Găești. Este electrician la Întreprinderea de frigidere din localitate, elev la școala de maiștri automatizări la I.A.E.I. Titu, și sculptor amator în timpul liber, membru de altfel al Asociației artiștilor plastici amatori din București din 1974. Intitulată „FAMILIA", statuia reprodusă în fotografie și vernisată de criticul de artă Marin Mihalache, reprezintă una dintre ultimele lucrări ale acestui artist — care sculptează în piatră, lemn și marmură — și care a avut patru expoziții personale, în mai multe orașe ale țării și o lucrare în expoziția națională din cadrul Festivalului național „Cîntarea României" ediția I. **(Horia P. — București).**

Mă adresez pe această cale dumneavoastră fiind nemulțumit de unele neregului ce se manifestă **încă** în activitatea magazinului mixt din comuna Tulgheș, satul Valea-Frumoasă, județul Harghita, magazin al cărui responsabil suferă de o boală curioasă : „rotunjire". Nu numai a prețurilor, dar și a metodelor de vînzare. De pildă în ziua de 21 august a.c., cînd s-a vîndut în magazin făină de porumb, a găsit de cuviință să oblige oamenii ca pe lîngă cantitatea de mălai să cumpere și un borcan de sărmăluțe în foi de varză, **fabricat acum doi ani**, termenul de expirare fiind depășit cu mult. Sînt tînăr, sînt utecist și nu pot trece liniștit pe lîngă astfel de practici. **(Gheorghe Țifrea, Tulgheș, Harghita).**

De cîteva luni, în magazinele ce vînd articole electrice din municipiul Galați lipsesc cu desăvîrșire rezistențele electrice de 140 și 155 wați, strict necesare la funcționarea frigiderelor „FRAM". În situația cînd aceste rezistențe se ard, frigiderul devine practic de nefolosit : o rezistență costă 38 lei, iar frigiderul cîteva mii ! Sperăm că prin publicarea acestor rînduri, forurile competente vor lua măsurile necesare, întrucît — chiar dacă aceste tipuri de frigidere sînt scoase, practic, din competiție, altele noi luîndu-le locul — sînt sute și sute de oameni care posedă încă frigidere „FRAM", în perfectă stare de funcționare, dar improprii de folosit din cauza lipsei de pe piață a rezistențelor semnalate **(Dănilă Apostol).**

Subsemnatul **Vasile Valentin** împreună cu soția, **Elena Valentin**, și copiii noștri, ținem să vă mulțumim pentru noul apartament în care am intrat, în strada Izvorul Trotușului nr. 3, bloc D. 14, apartamentul 42, un apartament frumos, în care acum avem condiții foarte bune de a ne crește copiii ; înțelegem să aducem aceste mulțumiri atît redacției FLACĂRA, cît și lorurilor în drept la care revista a intervenit, acestea dîndu-ne înțelegere. Fetițele noastre se numesc : Constanța, Cleopatra și Fănica. Ele sînt cele care vă mulțumesc în primul rînd.

Podul de lemn de pe Crișul Alb, construit mai demult de sătenii, este astăzi cu totul distrus în urma transporturilor grele efectuate pe aici de Exploatarea forestieră Sebiș Moneasa și Cariera de piatră Leasa, se arată într-o scrisoare semnată de **28 locuitori ai satului Tisa**, comuna Hălmagiu, județul Arad. De ani de zile, navetiștii (peste 50% din populația satului) au de furcă, mai ales cînd lucrează în schimbul III, cu trecerea peste rîu ; iar copiii noștri, care merg zilnic la Școala generală din Hălmagiu, la depărtare de 5 km, nu pot beneficia de introducerea unei linii de autobuz, tot din lipsa podului peste Crișul Alb. Acum 4 ani s-a făcut devizul necesar construirii podului și de atunci începerea lucrărilor se tot tărăgănează, deși noi am sesizat de mai multe ori forurile locale competente și deși chiar și cele două întreprinderi mai au nevoie de această cale de transport.

Din partea Direcției sanitare a județului Brașov :

„Organele de conducere colectivă ale Direcției sanitare a județului Brașov consideră că relatarea faptelor nedemne ale medicului **RADOCEA CORNEL** din Brașov în coloanele revistei FLACĂRA este corectă. Nu vrem decît să adăugăm că ele s-au petrecut la sfîrșitul anului 1976. De aceea, credem necesar reimprospătarea cronologică a felului cum s-au petrecut ele. Abaterile lui R.C. au fost descoperite și scoase la iveală de Comitetul județean Brașov P.C.R., care le-a analizat imediat în ședința de secretariat. S-a luat apoi legătura cu Ministerul Sănătății și cu Colegiul central al medicilor și farmaciștilor din București, propunîndu-se excluderea lui R.C. din rîndul medicilor și desfacerea disciplinară a contractului său de muncă. Sub îndrumarea directă a Comitetului județean de partid, cazul a fost analizat sub toate aspectele și implicațiile sale sociale, etice, profesionale, juridice și s-a hotărît judecarea cazului la Colegiul județean de disciplină Brașov, în care scop s-a deplasat personal tov. prof. dr. Predescu Vasile, președintele pe țară al colegiului. S-a ajuns astfel la concluzia legală că faptele lui R.C. nu întrunesc elemente suficiente pentru excluderea lui din corpul medical și desfacerea contractului său de muncă. Pentru aceste motive s-au aplicat la momentul respectiv sancțiuni severe, după cum urmează : 1. — Punerea în discuția Plenarei Comitetului de partid „Sănătatea" Brașov, care a hotărît excluderea sus-numitului din rîndul membrilor de partid ; 2. — Retrogradarea din funcția de medic principal de specialitate, în cea de medic secundar ; 3. — Mutarea disciplinară de la Policlinica județeană Brașov ; 4. — Întregul caz a fost făcut public și comentat în presa locală (...) În practica județului Brașov și în conformitate cu principiile eticii și echității socialiste, ca și în scopul promovării prestigiului corpului medical, cazurile izolate de abateri sînt analizate de fiecare dată cu multă exigență și sancționate potrivit normelor și legilor în vigoare. Nu a fost mutat în altă localitate, din alt județ, avînd în vedere necesitatea unei supravegheri permanente de către cei care îl cunosc, considerîndu-se că este oportun ca tov. R.C. să rămînă în județul nostru sub supravegherea colegilor săi de muncă într-un colectiv ferm, muncitoresc cum este Policlinica „Steagul Roșu", care funcționează pe lîngă o mare întreprindere. Întreaga activitate și comportare a acestui medic continuă să fie în atenția Direcției sanitare și a Colegiului județean de medici". **(Semnează dr. Alexandru Ilieș, președintele C.O.M.).**

N. R. : Desigur, măsurile luate împotriva doctorului Radocea Corneliu sînt oportune dar, sîntem convinși, insuficiente.

Întrebăm :

1) Ce măsuri administrative exemplare, pe măsura faptelor, s-au luat împotriva lui R. C. ? Repetăm, desfacerea contractului de muncă nu se impunea chiar deloc ? Sau cumva termenul scurs între 1976 (data comiterii infamantelor fapte de către R. C.) și 1978 — anul publicării anchetei noastre a operat ca o prescripție pe care noi n-o cunoaștem ?

2) Ce măsuri, fie ele și exemplare, a găsit de cuviință să ia Ministerul Sănătății ? Excluderea lui R.C. din rîndul membrilor de partid aparține Comitetului județean Brașov al P.C.R. și nicidecum ministerului amintit.

3) Reprezentantul Ministerului Sănătății, care a condus ancheta, (este vorba de tovarășul Predescu), s-a comportat după opinia noastră, îngăduitor. Oare numai discutarea unor asemenea fapte în Colegiul medicilor și farmaciștilor este suficientă ?

Din partea U.G.S.R. :

„La scrisoarea adresată revistei FLACĂRA de către **Toader Acatrinei** din satul Dumbrava, comuna Ciurea, județul Iași, trimisă nouă spre rezolvare, vă comunicăm : Consiliul județean al sindicatelor Iași, cercetînd problemele sesizate, a constatat că accidentul suferit de T.A. nu a fost înregistrat. Ca urmare au fost luate măsuri de întocmire a procesului verbal, de înregistrare a accidentului. Vinovat de producerea accidentului se face în primul T.A., care, în timpul lucrului nu a purtat echipament de protecție corespunzător, lucrînd fără ochelari. A așezat pe masa de lucru mai multe lamele din care una s-a rupt și prinsă din nou de dinții discului și apoi aruncată înapoi, l-a lovit pe muncitor. Pentru nesupravegherea muncitorului în timpul lucrului și nedeclararea accidentului, conform normativelor în vigoare, s-au făcut vinovați următorii : șeful de echipă, care a fost sancționat cu retragerea unei categorii din retribuție pe timp de o lună ; maistrul de la atelierul lăzi, Gheorghe Mîndru, sancționat cu retragerea unei gradații pe timp de o lună ; Mircea Enescu, organ ajutător de protecție a muncii la S.I.L. Ciurea, a fost retrogradat și înlocuit din funcție ; inginerul șef de secție a primit avertisment. Toader Acatrinei a primit drepturile cuvenite pentru accident în muncă".

● **Anunțăm pe cititorii noștri care doresc să ni se adreseze personal în rezolvarea diferitelor probleme că o pot face în fiecare zi între orele 10—13.**

● **„FLACĂRA" nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.**

Scrisoare comentată

Inima și casa lui Florea Modoran

Numele lui Florea Modoran, laborant la clinica de chirurgie a Spitalului Colentina, nu apare pentru întîia oară în ziar. S-a mai scris, în februarie 1977, despre lungul lui război cu viața. Omul acesta, purtă de cremene, a mers în 1944—'45 pe jos jumătate din Europa împreună cu unitatea militară din care făcea parte, a fost îngropat de un obuz și totuși s-a înapoiat viu în țară ; apoi a suferit două intervenții chirurgicale la inimă, s-a căsătorit, a muncit. De mai bine de 15 ani trăiește sub amenințarea evacuării din garsoniera (cameră 12 mp, bucătărie 2,5 mp, baie 2 mp, vestibul 1,75 mp) în care locuiește, la căminul Centrului de perfecționare a personalului sanitar mediu, din Șos. Fundeni nr. 258, împreună cu soția și un copil. La începutul fiecărui an i se înmînează o somație drastică prin care i se pune în vedere ca, în maximum 3 luni, să elibereze spațiul pe care îl ocupă, conform articolelor cutare și cutare.

Reamintese : două operații la inimă. Certificatul medical al lui F.M. precizează : „Spondilartrită acutizantă cu invaliditate motorie accentuată. Insuficiență respiratorie cronică manifestă cu capacitate vitală 39,5% și VEMS 34,5%. Stenoză mitrală comisurotomizată repetat. Edeme pulmonare acute repetate. Se încadrează în HCM 860/973..." Adică are dreptul la o cameră în plus, deci condiții de odihnă optime, liniște. Dar cu liniște poate avea inima lui F.M. și cît mai poate rezista un om de cremene, la peste 55 de ani, dintre care ultimii l-a trăit cu permanența grijă a evacuării ?

Scrisoarea lui către Flacăra este un apel la omenie, căruia revista noastră îi dă rezonanța cuvenită. Ca să fie auzit, în sfîrșit, de către cei ce au datoria și posibilitatea să pună capăt acestei mult prea lungi așteptări, în spiritul comandamentelor omeniei alit de cinstite astăzi în țara noastră. Dacă nu chiar un apartament cu 2 camere, cum are dreptul după lege, inima lui Florea Modoran merită măcar garsoniera în care locuiește acum, în care să se poată întoarce după muncă acasă. Cum problema știm că stă în atenția I.M.P. București n-ar fi rău să putem scrie aici de o problemă rezolvată.

MIRCEA FODOREANU ■

Poșta redacției

● **Ecaterina Crișan** — Pitești. D.P.M.O.S. — Oficiul forței de muncă — Argeș ne-a informat că ați fost încadrată la Întreprinderea de autoturisme Colibași.

● **Enache Chișcop** — com. Țepu (Galați) Prin decizia nr. 8796 emisă de Comisia de pensii a județului Galați ați fost înscris la pensie de invaliditate gr. II.

● **Elena Olaeru** — Bacău. Pentru anul 1979, centrala a aprobat posturi de maiștri la întreprinderea unde lucrați, unde urmează să fiți și dumneavoastră încadrată tot de la aceeași dată.

● **Vasile Iordan** — București. Lucrările de consolidare a clădirii se execută numai de către o întreprindere specializată și pe baza unei documentații întocmite de către un institut de proiectare.

● **Calinca Ciocirlan** — Iași. Am fost informați că vi s-a repartizat un apartament cu două camere în cartierul Grădinari.

● **Zaharie Bindiu** — Radna (Bistrița-Năsăud). Se poate deplasa un redactor la dumneavoastră, dar trebuie să cunoaștem pentru ce. Scrieți-ne, deci.

● **Ioan Pescar** — Brașov. Orice modificare în interiorul unei locuințe proprietate de stat se poate face numai cu aprobarea Comitetului executiv al Consiliului popular municipal la cererea proprietarului care administrează imobilul, respectiv I.C.R.A.L.

● **Maria Dumitrache** — Tîrgoviște. Conform Legii nr. 1/1977 persoanele fără copii, căsătorite sau necăsătorite, în vîrstă de peste 25 de ani, care sînt încadrate în unitățile și instituțiile de stat, plătesc o contribuție fixă, lunară, în raport cu retribuția de încadrare. Se exceptează persoanele care au invaliditate de gradul I sau II și soții acestora, pe timpul cît durează invaliditatea ; cei care au avut unul sau mai mulți copii născuți vii, decedați ulterior ; cei care se căsătoresc, iar la căsătorie unul dintre soți are în întreținerea efectivă copii, sau cei cu copii înfiați sau încredințați spre creștere și educare.

MARGA NEDELEA ■

Eveniment în arheologie

Tezaurul tracic de la Rădeni

Cele trei vase din tablă de aur nativ, descoperite în satul Rădeni, comuna Păstrăveni, județul Neamț, au și ele, ca orice comoară, sau, mai istoricește spus, tezaur, povestea lor. Acum 10 sau 11 ani, cine mai știe cînd (? !), în urma unei arături de toamnă, țăranul cooperator Gheorghe Nistor zărește, printre brazde, un obiect de metal. Se-apleacă, îndepărtează pămîntul și scoate la iveală patru vase de tablă, pe-alocuri înnegrite, pe-alocuri roșcate. Primul său gînd a fost, dată fiind cocleala evidentă, că sînt niște vase de alamă. Al doilea gînd a fost acela de a duce vasele la profesorul de istorie, despre care știa că adună tot felul de hîrburi, fie ele din lut, fie din metal. În drum spre școală îl întîlnește pe fierarul satului și i le arată. Fără nici un fel de intenție comercială. Îi oferă fierarului un vas mai mic, cu toartă, convins fiind că fierarul îi va alămi și-i va face trebuinț os. Celelalte trei vase, mai măricele, ajung la profesorul de istorie Constantin Pușcașu care le curăță de pămînt și le așază în vitrina unui dulap cu sticlă, fără să bănuiască importanța lor, cu totul și cu totul deosebită. Așadar, în vitrina acelui dulap, așezat nu în cancelarie, nici măcar într-o sală de clasă, ci pur și simplu în holul de la intrarea în școală, cele trei vase au stat din toamna anului 1966 și pînă în toamna anului 1977, cînd un grup de cercetători de la Muzeul județean din Piatra Neamț avea să treacă în revistă, la insistenta chemare a primăriței din Păstrăveni, obiectele adunate acolo cu timpul, în mod deosebit vasele de lut din cultura Cucuteni, puternic reprezentată în zona respectivă. S-ar părea că povestea tezaurului din Rădeni se va încheia aici. Ei bine, nu, pentrú că din grupul respectiv nu făcea parte nici un specialist în istorie antică. Noroc că vasele i-au reținut totuși atenția arheologului Ștefan Cucoș. Reintors la Piatra Neamț, Ștefan Cucoș îi relatează colegului său, Virgil Mihăilescu-Bîrliba, specialist în istorie antică, despre cele trei vase. Mai mult decît atît, îi descrie, printr-un desen făcut din memorie, forma oarecum mai ciudată a două din piesele expuse la muzeul școlar. „Priveam desenul — își amintește dr. Virgil Mihăilescu-Bîrliba — și îmi era teamă, vă rog să mă credeți, ca nu cumva colegul meu, Cucoș, să se fi înșelat asupra formei vaselor, mai ales a toarților. Am afirmat atunci, privind desenul, că vasele sînt tracice și că sînt din aur. Bineînțeles că, însoțit de o colegă, chimistă, m-am deplasat imediat la fața locului. Nu, colegul meu, Ștefan Cucoș nu se înșelase. Le desenase unora dintre ele exact. În schimb, chimista noastră susținea în continuare că vasele nu sînt din aur. Adevărul e că, îngropat în pămînt acum 3 000 de ani, aurul își pierduse elasticitatea, dar nu și celelalte calități ale sale. Datorită unor fenomene chimico-fizice mai deosebite, greu de explicat doar în cîteva cuvinte, vasele se acoperiseră de o crustă roșcat-verzuie, aproape identică cu cocleala alamei. Am îndepărtat cu grijă cocleala aceea și galbenul aurului a rămas curat ca lacrima. Am turnat apoi acid și, spre surprinderea tuturor, acidul plutea pe metal, ca uleiul. A doua zi, specialiștii de la banca județeană aveau să constate următoarele : tezaurul cîntărește 905,10 grame și este din aur de 20 de carate".

— Ce s-a întîmplat cu cea de-a patra piesă a tezaurului, cea pe care, în necunoștință de cauză, Gheorghe Nistor i-a dăruit-o fierarului ?

— Fierarul a reținut, pentru alămit, doar toarta vasului, care este cel mai mic din tot serviciul, ca să-i zic așa. La rîndul său, fierarul a dăruit vasul unei rude, mi se pare chiar unei fete a dînsului. Prin fată, vasul a ajuns tocmai la Oradea. Acolo, descoperindu-se că vasul e din aur, a fost tăiat în bucăți pentru a fi comercializat. De menționat că fierarul nu a știut nici o clipă că toarta, reținută pentru alămit, ar fi din aur. Toarta a fost recuperată foarte ușor, dintr-o mulțime de alte obiecte de alamă. Recuperată în

● Timp de zece ani, aurul prețioaselor vase e socotit... alamă!

întregime, piesa respectivă se recondiționează, astfel încît se va adăuga acestui tezaur de-o copleșitoare valoare istorică.

Îi întrebăm pe dr. Virgil Mihăilescu-Bîrliba :

— Dincolo de povestea destul de ciudată, ca să nu-i spunem altfel, a tezaurului, să ne oprim și asupra valorii istorice. Încă de cînd ați văzut desenul vaselor, ați afirmat că ele sînt de origine tracă. Pe ce anume s-a întemeiat această supoziție care pînă la urmă s-a adeverit ?

— După forma și mărimea vaselor, dar și după desenele geometrice de pe torțile vasului mai mare, specifice artei trace, am dedus că ele se aseamănă foarte, foarte mult cu vasele unui tezaur tracic descoperit la sud de Dunăre, la Vălcitran, în Bulgaria, lîngă Plevna. Prima concluzie, privind asemănarea și originea comună a celor două tezaure, unice pînă la această oră, ar fi infirmarea ideii că tracii de la nordul Dunării ar fi fost inferiori, ca dezvoltare economică, celor din sudul Dunării. Apreciem că vasele de cult descoperite la Rădeni fac dovada incontestabilă a unei situații economice înfloritoare a triburilor trace de pe aceste meleaguri. Fie că ele provin din sudul Dunării, fie din Transilvania, fie că au fost făurite chiar în zonă, aurul trebuia cumpărat. Iar triburile care au posibilitate să cumpere aceste vase sau aurul din care să le realizeze, nu pot fi decît niște triburi bogate.

— Ați afirmat că tezaurul a fost îngropat acum 3 000 de ani. Cum ați ajuns la această datare ?

— Știam că tezaurul de la Vălcitran a fost datat cu aceeași vechime. Mai știam, ca să extind aria, că tracii din sudul Dunării au îngropat acel tezaur ca să-l ferească din fața cimerienilor, un popor care era împins spre vest de marea năvală a sciților. Tezaurul de la Rădeni vine să confirme ipoteza că, în fuga lor din fața sciților, cimerienii au trecut și pe la nordul Dunării. În legătură cu vechimea acestui tezaur, ar mai fi de adăugat un fapt care m-a surprins : vorbind despre podoabele regilor traci, sosiți într-o vizită de curtoazie, ca aliați și prieteni ai troienilor, Homer descrie cu lux de amănunte acele podoabe de aur. Bineînțeles că împing cercetarea științifică într-un domeniu lăturalnic, dar, după opinia mea, stăpînii de altădată ai tezaurului trebuie să fi fost regii traci, acei regi traci descriși de Homer în celebra sa epopee a războiului troian.

— Ce ne puteți spune despre locul numit Rădeni ?

— La Rădeni a fost descoperită o imensă așezare din epoca culturii Cucuteni. Este cazul, cred eu, să menționăm că muzeul nostru dispune de cea mai importantă colecție de vase ceramice de Cucuteni. Dar, revenind, tot pe valea riului Rădeanca a fost descoperită o așezare din epoca bronzului, apoi semnul pe care ni-l trimite acest tezaur, după care au fost scoase la iveală, cronologic vorbind, alte două așezări, una dacică și o alta, mai tîrzie, daco-carpică. În sfîrșit, tot aici, pe Valea Rădencii, a mai fost descoperită o ultimă așezare, din secolele VI—VIII, ceea ce coincide cu perioada de început a formării poporului român. După cum se vede, prin condițiile sale specifice, propice vinatului, pescuitului, agriculturii și creșterii animalelor, Valea Rădencii, ferită din calea marilor drumuri, a fost permanent populată încă din cele mai vechi timpuri. N-ar fi exclus ca viitoarele cercetări în zonă să ne ofere alte și alte mărturii privind viața de pe aceste meleaguri.

N. VICTOR ■

Din nou despre plante medicinale

Plafar — consult

Ce este „plafar-consultul ?"

„Mai întîi și-ntîi, ne-a declarat biologul Mircea Alexan, din cadrul Trustului Plafar, aparatului respectiv i s-a spus doctorul electronic fitoterapeutic, dar atît noi, cei care am avut ideea realizării acestui aparat, pornind de la hărțile electrice expuse în holurile marilor gări din țară, cît și cei care au concretizat ideea, adică maiștrii instructori Florea Prunaru și Gheorghe Dumitrescu de la Liceul nr. 12 C.F.R., din Crîngași, am căzut de acord să-l numim «Plafar-consult»".

Este vorba, așadar, de o instalație cu un pupitru și cu un panou. Pe pupitru sînt dispuse cîteva zeci de butoane, iar pe panou sînt 120 de casete. Pentru o anume boală, de exemplu ulcer, se apasă pe butonul deasupra căruia este trecut ulcerul, iar pe panou se aprind beculețele din casetele în care putem citi : flori de gălbenele, flori de mușețel, frunze de pătlagină, iarbă de coada calului, sunătoare, rădăcini de tătăneasă, frunze de luminărică, iar în partea de jos a panoului, la ceaiuri, apare indicația ceai gastric. Pentru bolile de metabolism, cum ar fi, de exemplu, diabetul, prin apăsarea butonului respectiv, pe panou se pot citi următoarele indicații : frunza de afin, frunza de anghinară, dud, nuc, salvie, urzică, rădăcini de brusture, teci de fasole, sau ceaiul diuretic care le conține în amestec pe toate. Am mai putea continua cu bolile de rinichi, afecțiuni renale, pentru care aflăm că sînt indicate nu mai puțin de 23 de plante, dintre care amintim : coada calului, frunzele de mesteacăn, rizomii de pir, mătasea de porumb, iarba de troscot, cozile de cireșe, plus ceaiul diuretic.

„Sigur că da, ne-a declarat în continuare biologul Mircea Alexan, informațiile pe care le oferă Plafar-consultul pot fi obținute direct de la farmacista vînzătoare, dar am constatat că oamenii, din diverse motive, se jenează să o deranjeze. Un ultim amănunt : instalația respectivă, produsă în continuare de Liceul nr. 12 C.F.R., pe bază de contract ferm, va fi plasată în toate magazinele Plafar din București și din țară".

În ceea ce ne privește, să sperăm că la indicațiile Plafar-consultului, în respectivele farmacii vom găsi și plantele medicinale care, în ultima vreme, sînt tot mai mult solicitate datorită deosebitelor lor valori terapeutice.

ION POP ARON ■

O excepțională realizare inginerească :

Cărămizi refractare dure ca diamantul

În cartierul Militari, adică, mai exact spus, pe bulevardul Preciziei, la numărul 6, pe platforma Institutului de cercetări și proiectări pentru materialele de construcție. Și mai exact spus, în secția de cercetări pentru ceramică fină și materiale refractare. Obiectul reportajului nostru, un lot masiv de blocuri sau cărămizi refractare speciale, necesare căptușirii cuptoarelor industriale, un produs extrem de solicitat, realizat pînă la ora actuală în doar 4—5 țări ale lumii. Să notăm, încă de la bun început, că ne aflăm în fața unui produs care era adus din import, contra unor sume deloc neglijabile. În ceea ce privește calitățile tehnice ale acestor cărămizi refractare speciale ele rezistă unor temperaturi cuprinse între 1500-1700 grade, avînd o durată aproape dublă ca funcționare, față de produsele clasice din alte țări. Alte amănunte : materia primă ce intră în compoziția acestor așa-zise cărămizi refractare este asigurată în proporție mare la noi în țară, duritatea produsului este apropiată de cea a diamantului, cărămizile au o densitate dublă în comparație, de exemplu, cu marmura.

Datele de mai sus, plus informația că toată cercetarea a durat nu mai puțin de 7 ani, dintre care ultimii patru au fost dedicați exclusiv valorificării tehnice a soluțiilor asupra cărora s-au oprit, în cele din urmă, cercetătorii, ne-au fost oferite de către inginerii Mihaela Mihăilescu, director tehnic adjunct al institutului și șef de proiect la produsul în discuție, și inginerul Paul Dima, șeful colectivului de cercetare din care mai fac parte inginerii Manuela Hagiopol, Paul Voiculescu, Ion Comănescu și tehnicianul Pascu Urzică. Și pentru că tot am trecut în revistă întregul colectiv, neapărat să notăm și numele inginerului proiectant și tehnolog : Angela Popescu.

Acestea sînt, așadar, principalele date privind blocurile și cărămizile refractare speciale, răspîndite în curtea secției de cercetare pentru ceramică fină și materiale refractare, blocuri și cărămizi aparent banale, unele cîntărind 20 de kilograme, altele chiar o tonă, blocuri și cărămizi pentru a căror naștere s-au cheltuit, iată, aproape 7 ani de zile și nopți și gînduri. De ce atît de mult ? „Pentru că, fără să intru prea mult în amănunte tehnice, ne-a declarat inginerul Paul Dima, s-a pornit, cum s-ar zice, de la un simplu capăt de ață din care, pînă la urmă, după strădanii și căutări greu de redat doar în cîteva cuvinte, am realizat o adevărată frînghie ; încercînd să explic această metaforă, aș spune că respectivul capăt de ață l-a constituit simpla cerere a beneficiarului, adică a întreprinderilor cu mari cuptoare industriale, metalurgice, care ne-au solicitat fabricarea unui produs cu anumite caracteristici. În altă ordine de idei, majoritatea cercetătorilor au atacat în această perioadă de 7—8 ani, cît a durat definitivarea blocurilor refractare, și alte teme, la fel de urgente și de o importanță cel puțin egală".

„Fără să fim considerați ca lipsiți de modestie, a intervenit inginera Mihaela Mihăilescu, am putea spune că toată cercetarea refractarelor speciale s-a desfășurat exemplar, în sensul că ea a pornit de la o solicitare stringentă a industriei noastre, că primii pași s-au făcut prin studierea amănuntită a temei și că, pe parcurs, a fost declanșat un atac pe mai multe fronturi. Acest plan de bătălie, pentru că realmente a fost o bătălie, a presupus studierea bazei teoretice a materialelor refractare, studiu pe care l-a întocmit profesor doctor docent Radu Dimescu din cadrul Institutului politehnic București, Facultatea de chimie industrială. Au demarat, în același timp, cercetările de laborator care au condus la dezvoltarea tehnologică a soluțiilor, în strînsă legătură cu cercetarea de proiectare privind transpunerea în practică. În linie tehnologică industrială a rezultatelor obținute în stația-pilot.

Cu alte cuvinte, conform indicațiilor conducerii superioare de partid, această cercetare este un răspuns la necesitățile reale ale industriei noastre și a parcurs circuitul industrie — învățămînt — cercetare — învățămînt (calificare) — industrie. Dincolo de satisfacția încheierii cu rezultate bune, zicem noi, a cercetării, avem și bucuria că, iată, deși extrem de complexă, tema a fost bine strunită, bine orientată, astfel încît, sub toate aspectele, ea, tema acestei cercetări, va reprezenta pentru noi un adevărat model".

În ceea ce ne privește, fără a trage neapărat niște concluzii, privind istoria acestor materiale refractare de construcție industrială, produse de marcă realizate în doar cîteva țări ale lumii, tocmai datorită multiplelor dificultăți pe care le presupune un proces tehnologic ca atare, subliniem, încă o dată, nu doar calitățile tehnice ale aparent banalelor cărămizi sau blocuri, ci și faptul că ele înlocuiesc total importul.

VICTOR HUNEDOREANU ■

Moștenirea Odobleja

Psihologia consonantistă 1938	Cibernetica 1948	Super Felix 1978

O convorbire cu tovarășul *Titus Dumitrescu*, coordonatorul științific al colectivului pluridisciplinar „Super Felix".

— Dr. Ștefan Odobleja — ne spune interlocutorul nostru — o murit în pragul vîrstei de 76 de ani și cu puțin timp înaintea recunoașterii depline a meritelor sale științifice. Posteritatea, sînt sigur, va fi mult mai generoasă cu acest bărbat de seamă, asigurîndu-i locul ce i se cuvine în panteonul științei mondiale.

— Cînd și în ce împrejurări l-ați cunoscut pe dr. Odobleja ?

— Spre marele meu regret, mult prea tîrziu, în 1976, la puțină vreme după apariția în „Flacăra" a articolului dedicat acestui mare gînditor român, deci imediat după producerea redescoperirii, dr. Ștefan Odobleja. L-am cunoscut la Drobeta-Turnu Severin, întrevederile dintre noi avînd ulterior un caracter periodic cînd, în urma discuțiilor pe care le-am purtat, am înțeles foarte curînd că aveam în fața ochilor pe unul dintre cei mai de seamă oameni de știință români, un cercetător înzestrat cu o forță de analiză proprie doar gînditorilor și cercetătorilor de excepție. Acest om a fost și a rămas pînă la sfîrșitul vieții sale *timid*, puțin comunicativ, nepriceput în diplomația vieții și posedat cu totul de pasiunea preocupărilor sale. Problemele consonanței psihologice, dualitatea și circularitatea ca teorie generală aplicată la mașini și biosisteme, l-au preocupat foarte de timpuriu și în mod absolut. Doctorul Ștefan Odobleja trebuie să rămînă adevăratul creator a ceea ce numim astăzi cibernetică, așa cum o dovedește negru pe alb lucrarea vieții sale : „Psihologia consonantistă", apărută cu zece ani înaintea „Cibernetică" lui Norbert Wiener.

— V-am ruga să prezentați pe scurt aceste lucrări deoarece sîntem siguri, publicul cititor ar fi interesat să afle, în acest sens, opinia autorizată a unui creator de modele interdisciplinare.

— „Psihologia consonantistă" și „Cibernetica" sînt lucrări de o amplă sinteză științifică care au încercat în perioade de timp diferite să previzioneze proiectarea și realizarea unor mașini gînditoare, care să prelungească mult posibilitățile psihofiziologice ale omului. „Psihologia consonantistă" este însă opera unui singur om, în vreme ce Norbert Wiener a beneficiat de colaborarea unor reputați oameni de știință ai timpului. Cu toate acestea, din concepția lui Wiener lipsesc o serie de aspecte fundamentale privind integrarea științelor. Asemănarea celor două lucrări, așa cum s-a arătat în mai

În Gara de Nord, la geamul unui compartiment, Ștefan Odobleja (dreapta) și Titus Dumitrescu

multe articole apărute în presa noastră, ne dă dreptul să apreciem că Wiener a cunoscut lucrarea lui Ștefan Odobleja. Din motive pe care ne este greu să le precizăm astăzi, Norbert Wiener nu a preluat, cu toate acestea, multe elemente din tratatul compatriotului nostru. Nu le-a înțeles sau nu le-a considerat importante? Greu de spus. Lucrarea postumă, datorată savantului severinean, în curs de apariție la Editura „Scrisul românesc" din Craiova, va oferi, cred, răspunsuri în această privință.

— Care este, în esență, contribuția originală a savantului român ?

— Lucrările lui Ștefan Odobleja pot fi apreciate prin prisma volumului impresionant de date asupra procesului de reglare prin retroacțiune, fenomen de circularitate ce poate fi considerat element fundamental pentru asigurarea unui echilibru sistemic.

— Ce reprezintă cercetările „Super Felix" ?

— De la bun început vă spun că cercetările „Super Felix" se circumscriu în cîmpul științelor conexe, oferind, în timp util, soluții interdisciplinare care să contribuie la rezolvarea unor probleme insolubile pe plan mondial. Beneficiind de orientările excepționale formulate de secretarul general al Partidului Comunist Român, tovarășul Nicolae Ceaușescu, care a enunțat idei fundamentale privind tratarea științifică a modelelor de conducere a economiei naționale, cercetările „Super Felix" generează astăzi un ampiu complex de invenții ce constituie o bază certă de rezolvare a problemelor definite a avea caracter economic prioritar.

— Vorbiți-ne despre această realizare prioritară a științei și tehnicii naționale.

— Complexul de invenții „Super Felix" reprezintă rezultatul efortului depus de un colectiv pluridisciplinar și se bazează pe o nouă concepție, profund originală, în domeniul proiectării și utilizării tehnicilor de calcul. Analizele de model ce stau la baza complexului de invenții arată că țara noastră beneficiază astăzi de condiții și posibilități privind realizarea unor obiective concrete specifice definirii revoluției științifice contemporane.

— În ce stadiu și ce probleme își propune să rezolve complexul de invenții „Super Felix" ?

— Întrucît complexul de invenții „Super Felix" este în momentul actual brevetat și în stadiul în care este capabil să admită lansarea oportună a unui sistem care cuprinde în sfera lui elemente concludente pentru a fi considerat de o deosebită utilitate, ne permitem să-i informăm pe cititorii revistei că primul obiectiv pe care îl vom aborda este reglementarea problemei transportului în comun. Din respect și prețuire a memoriei marelui nostru înaintaș, ultimele patru lucrări le-am denumit în mod simbolic „Procedee consonantist-cibernetice". Pentru actualul stadiu de cercetare ne simțim obligați a multumi tuturor personalităților care au avut amabilitatea de a ne acorda în timp util sprijinul necesar abordării corespunzătoare a tuturor problemelor pe care ne-am propus să le soluționăm științific.

LIVIU TIMBUS

Miracolul unui bob de orz

— Permiteți-mi, stimate tovarășe Drăghici să vă prezint cititorilor revistei Flacăra. Așadar, sînteți LAZĂR DRĂGHICI, doctor inginer în științele agricole, șeful secției de ameliorarea plantelor autogame a Institutului de cercetări pentru cereale și plante tehnice de la Fundulea, șeful programului de cercetare a culturii orzului al acelui institut. Am omis ceva ?

— Da, mai lipsește ceva. Sînt și țăran. Prin naștere, prin vocație, prin îndeletnicire. Cînd nu lucrez în laborator sau în bibliotecă, mă aflu în cîmp și atunci acționez, gîndesc, observ și — în general — mă simt aidoma țăranului ocupat și preocupat de îndatoririle sale.

— Ați închinat — după cîte se spune — ameliorării soiurilor de orz de toamnă o viață de om.

— Da, și dacă aș mai avea una, aș închina-o aceluiași țel.

— În cazul acesta, permiteți-mi, stimate tovarășe Drăghici, să vă pun o întrebare posibil delicată, izvorînd însă din sinceră dorință de a informa pe cititori : este oare cultura orzului atît de importantă încît să merite truda de o viață ?

— Răspunsul este mai mult decît simplu. În ansamblul agriculturii noastre, orzul de toamnă ocupă — în raport cu suprafața cultivată — locul trei. După grîu și porumb. Edificator, nu ? În acest an agricol, la cele 21 de milioane de tone cereale pe care agricultura le pune la dispoziția economiei țării, orzul de toamnă își aduce contribuția merituoasă de peste două milioane de tone. Cultivarea în cantități mari a orzului de toamnă reprezintă un factor sine qua non pentru zootehnia modernă ca și pentru unele ramuri ale industriei alimentare, a berii de pildă. Îmi dați voie deci să vă întorc întrebarea,: merită ?

— Meritã ! Fără echivoc. Despre însemnătatea orzului de toamnă m-ați convins. Vorbiți-mi despre aportul dumneavoastră la ameliorarea sus-numitei culturi. Și pentru început : care considerați a fi suprema dumneavoastră satisfacție în acest domeniu ?

— Miraj I.

— Vă referiți, desigur, la soiul obținut de dumneavoastră și colaboratorii pentru care vi s-a decernat, recent, valorosul premiu „Ion Ionescu de la Brad" al Academiei Republicii Socialiste România. Prin urmare, ce este Miraj I ?

— Miraj I este un orz de toamnă aparținînd subspeciei, pe latinește botezate, conform uzanței, **Hordeum vulgare L.** varietatea **pallidum** Sér și care se constituie astăzi — la 16 ani de la începerea cercetărilor — ca o indiscutabilă revoluție a acestei culturi. Miraj dă răspunsuri mai mult decît satisfăcătoare căutărilor noastre îndelungate pentru realizarea unei plante de mare productivitate și stabilitate, adică avînd o rezistență mare la condiții nefavorabile de mediu, cu un cuvînt, o producție mare de furaje cu valoare nutritivă asemănătoare cu cea a porumbului — și chiar mai bogată în unele principii nutritive — la un preț de cost mult redus. Eficiența economică este și pentru cercetarea agricolă un criteriu primordial.

— Spuneați că cercetările au început cu 16 ani în urmă. Și cînd au apărut certitudinile ?

— Miraj I este succesorul lui Intensiv I — și acesta tot o creație a colectivului nostru — așa încît pentru a releva meritele lui Miraj, voi folosi mereu comparația cu martorul Intensiv.

— Scuzați-mă că vă întrerup. Cînd și de ce a apărut nevoia unui soi superior lui Intensiv ?

— La vremea sa, crearea soiului Intensiv a marcat un progres important și sub aspect cantitativ — spor de producție la hectar — și sub raport calitativ — rezistență la ger. Dar în ultima vreme, în condițiile noi create agriculturii de progresul tehnic, și în primul rînd de posibilitățile sporite de îngrășăminte chimice și irigații, au scos în evidență necesitatea de a folosi din plin aceste condiții favorabile prin ameliorarea soiului Intensiv, rămas în urmă, prin crearea unui soi nou cu un potențial mare de producție și un grad înalt de rezistență la cădere și boli. Așa l-am gîndit, așa l-am realizat pe Miraj.

— Acum e ușor de spus „l-am realizat..." Spuneți-ne, de aceea, tocmai ce voiați să spuneți atunci cînd v-am întrerupt.

— Așadar, studiul de laborator pentru crearea noului soi — cercetări în fitotron, seră cu climat divizat — a început în anul 1962. După 12 ani, în 1974 deci, cercetările se numeau certitudini. Noul soi de orz de toamnă revendica ieșirea din lotul experimental în largul ogoarelor. Mai întîi modest, pe 75 de hectare. În anul următor se cultivau cu Miraj I 14 200 de hectare, adică de 190 de ori mai mult, în anul 1976 se cultivau 100 000 de hectare, iar în 1978 s-a ajuns la 93% din totalul ocupat de cultura orzului de toamnă, previziunea pentru anul viitor fiind de 800 000 de hectare.

— Este o cifră limită ?

— Sper că nu. Dar asta nu mai ține de însușirile solului nostru ci de planurile în ansamblu ale economiei agrare. Pentru noi este însă importantă victoria totală a lui Miraj I față de martorul Intensiv I. Calculată pe ultimii cinci ani, capacitatea medie de producție a lui Miraj este superioară cu 22% față de martor. Pe unele »suprafețe mari — la Girbovi, în Ilfov, bunăoară — s-au obținut producții record de 11 345 kg la hectar. Noul soi se cultivă în prezent în toate zonele țării și — practic — nu există județ fără această cultură. Miraj ajunge la faza de recoltare cu 10—12 zile mai devreme decît vechiul soi.

— Cît de importantă este această caracteristică ?

— Este cît se poate de importantă. În primul rînd pentru că recoltarea timpurie — în sudul țării încă din cea de a doua decadă a lunii iunie — asigură furaje proaspete într-o perioadă oarecum critică pentru rezervele de nutrețuri. În al doilea rînd, recoltarea timpurie oferă suprafețe mari degajate, propriil altor culturi.

— Aceasta ar fi deci însușirea cea mai profitabilă oferită de Miraj ?

— Nu, n-am spus așa ceva. Această însușire vine doar să întregească tabloul admirabilelor calități ale Mirajului și care înseamnă, mai pe scurt, rezistență la cădere și posibilitatea unei recoltări total mecanizate, rezistență la boli, rezistență la condițiile nefavorabile de mediu — ger, arșiță, secetă. Miraj oferă în permanență imaginea optimistă a unei mari stabilități a producției, la un preț de cost redus.

— Revenind la istoria Mirajului, cum vi se pare, acum, privind în urmă, intervalul de 16 ani cîți s-au scurs de la primele experimente și pînă azi ? E mult 16 ani, e puțin ?

— Poate că n-o să credeți. Dar eu, unul, sînt uimit de repeziciunea cu care s-a impus Mirajul. La urma urmei, ce înseamnă 16 ani în agricultură, în cercetarea agricolă mai ales, unde tot ce se întîmplă se măsoară nu în zile, nu în săptămîni, ci în luni, sezoane, ani ?

— Și o ultimă întrebare : se numește Miraj I fiindcă este de așteptat și un Miraj II ?

— Tot ce vă pot spune în legătură cu această ultimă întrebare este că cercetările noastre în materie de ameliorare a orzului de toamnă sînt departe de a fi încheiate.

E. DASCĂLU

Noi recunoașteri internaționale ale valorii școlii românești de chirurgie digestivă

Zilele trecute s-a reîntors la București, după o mai lungă absență, profesorul Dan Gavriliu, șeful Clinicii de chirurgie de la Spitalul „Carol Davila", care a participat, între 3 și 16 septembrie, la două manifestări medicale de anvergură, în Brazilia și Argentina.

Astfel, în prima perioadă a șederii sale pe continentul sud-american, specialistul român, nume de referință în chirurgia esofagului, autor al unor tehnici operatorii originale, recunoscute pentru eficacitatea lor de întreaga lume medicală, a luat parte la cel de al 5-lea Congres mondial al Colegiului internațional de chirurgie digestivă, desfășurat la Sao Paolo. În cadrul reuniunii, profesorul Gavriliu a ținut o comunicare și a proiectat asistenței un film științific despre metoda sa operatorie de înlocuire a esofagului, „metoda Gavriliu", după cum se află ea citată în toate marile tratate de chirurgie, inclusiv în „The Craft of Surgery", fiind totodată ales președinte („chairman") al uneia din sesiunile congresului. Dincolo de intervențiile sale, puncte de vedere ale unei autorități unanim apreciate, Dan Gavriliu a avut surpriza să asiste la Sao Paulo la conferința unui confrate argentinian, profesorul Carlos Repeto din La Plata, închegată pe baza a 100 de cazuri de esofagoplastie, operate după „metoda Gavriliu", conferință care s-a bucurat de o deosebită atenție din partea participanților, ea reprezentînd, implicit, și o nouă recunoaștere internațională a valorii de vîrf a școlii românești de chirurgie digestivă de la Spitalul „Carol Davila" din București. Trebuie menționat că profesorul Repeto a urmat, în 1974, un curs de specializare de cîteva luni în Capitala României, asistînd la operațiile lui Dan Gavriliu, operații pe care, odată revenit în Argentina, le-a efectuat după metoda originală românească, obținînd rezultate terapeutice remarcabile.

Între 10 și 16 septembrie, chirurgul bucureștean s-a numărat printre participanții simpozionului internațional organizat în Argentina, la Bahia Blanca, nu departe de Buenos Aires, de Universitatea națională argentiniană și de municipalitatea orașului respectiv, care a sărbătorit în această toamnă 150 de ani de la întemeiere, ocazie cu care l-a declarat pe medicul român oaspete de onoare („huésped de honor"). La Bahia Blanca, profesorul Gavriliu a ținut cîteva comunicări, a participat la o masă rotundă pe tema „Diagnostic și tratament în patologia esofagiană", a împărtășit din experiența sa, una dintre cele mai ample din literatura de specialitate, impresionantă prin abundența cazuisticii și, mai ales, prin scăderea vertiginoasă a accidentelor, mortalitatea cancerelor esofagiene operate după „metoda Gavriliu" fiind cea mai redusă din lume, nedepășind procentul de 6 la sută. Despre masa rotundă a experților internaționali a referit, pe larg, ziarul „La Nueva Provincia" din 12 septembrie, ziar care a acordat un spațiu extins prezenței în Argentina a medicului român, socotit drept pionier al esofagoplastiei, drept deschizător de drumuri. Două dintre intervențiile chirurgicale efectuate de profesorul român la Bahia, un cancer gastric și o acalazie a cardiei, au fost filmate și prezentate simpozionului ca documente de lucru și subiect de dezbateri, ele întrunind adeziunea tuturor specialiștilor prezenți, unanimi în a aprecia școala românească între cele mai avansate pe plan mondial, ca o consecință firească a tradiției ei, a condițiilor materiale în care își desfășoară activitatea, a profesionalismului și seriozității sale. S-a înaintat propunerea ca și mai mulți medici argentinieni să vină, în viitorul apropiat, la București, spre a studia la fața locului avantajele terapeutice ale „metodei Gavriliu".

S-a reînnoit invitația ca Dan Gavriliu să participe, în primăvara lui 1979, la reluarea cursurilor magistrale ale Facultății de medicină din Paris, în calitate de oaspete al secției europene a Colegiului internațional al chirurgilor, după cum, în luna septembrie, profesorul bucureștean va asista, ca vicepreședinte, la Congresul mondial al Societății internaționale de chirurgie de la San Francisco.

OVIDIU NEGOIȚĂ

Zile fără nopți în bătălia cu apele Dunării:

PORȚILE DE FIER II

Pe Șantierul Sistemului hidroenergetic și de navigație Porțile de Fier II — șantier al colaborării româno-iugoslave, inaugurat în decembrie anul trecut, în prezența tovarășilor Nicolae Ceaușescu și Iosip Broz Tito — s-a petrecut, recent, un eveniment pe care cronica marii construcții, atît de meticuloasă, de atentă, de exigentă cu întîmplările ce-i colorează filele, l-a notat între începuturile de rînd, între majusculele arhitectonice ale cărții sale. S-a realizat, în aceste zile, așa-numitul „dig amonte" al incintei pe vatra căreia, smulsă apelor, se vor construi cele două centrale ale sistemului (cu o putere instalată finală de 432 MW) și unul din cele două baraje care, aici, la 80 de kilometri de Porțile de Fier I, vor stăvili, din nou, apele marelui fluviu al continentului. Adică o limbă gigantică de pămînt, consolidat cu beton și cuburi de piatră, pornită dintr-o extremitate a insulei-șantier (șantierul fiind pe o insulă, pe insula Ostrovul Mare), a pătruns în albia Dunării, deviind apele, cu vapoare cu tot, spre țărmul drept, printr-o „breșă" (cum îi zic specialiștii) săpată în fluviu pe o distanță de 425 de metri. Urmează să înceapă, în aceste zile, construcția „digului aval", astfel ca, pînă la 31 octombrie, să se săvîrșească „închiderea Dunării, faza I", adică incinta, golită de ape, să se transforme într-un uriaș batardou, o redută fortificată din zid metalic, închis etanș, sub scutul căruia să se înalțe centralele și barajul.

Ca să ajungem pe șantier, am trecut, într-una din aceste dimineți ploioase de toamnă, peste un fluviu, adică peste un braț al lui, brațul Gogoșu, larg și tulbure ca un estuar marin. Am trecut pe un pod de pontoane, am traversat apoi insula, pînă la dig. Am apucat cu mașina pe dig, trăind o stranie senzație de siguranță și nesiguranță. Apele Dunării, pe lîngă care calcă roata mașinii, sînt tulburi dar calme, calme ca și cerul, placide ca apele unui imens lac. Digul pe care ne aflăm era, pînă mai ieri, cu mult mai sus, deasupra apelor care, o dată cu ploile toamnei, au început să crească. Acum apele se află la buza digului, ca și cum insula, cu dig cu tot, s-ar fi scufundat într-o singură noapte sau așteaptă să se scufunde din clipă în clipă. Apele, evident, vor mai crește, de fapt apele cele mari vor veni abia de acum încolo, drept pentru care se lucrează febril la suprainălțarea construcției. Pe lîngă noi trec camioane „Belaz" și „Roman", vîrfuite cu piatră și cu pămînt. Piatra e adusă de la Gura Văii, de la 80 de kilometri, cu camioanele sau cu „gaborele". „Gaborele" sînt niște nave greoaie, grele, cu boturi căscate larg, îngăduind deșertarea rapidă a încărcăturii din pîntece, un fel de mopși sau de buldogi ai apelor, la care se înhamă, ca să-i tragă, remorchere. Vine piatră și de pe malul iugoslav, în camioane ce traversează Dunărea pe mari platforme plutitoare de 1 000 de tone. „Suprainălțarea" se face în șiruri succesive de trepte, ca treptele de lut neors ale unui ziggurat chaldeean sau babilonian. Dacă s-ar putea refula Dunărea, cu ajutorul, să zicem, al unor pompe de o capacitate fantastică, dacă s-ar putea seca apa tulbure pînă la bazamentul albiei, s-ar obține, probabil, chiar forma unui ziggurat chaldeean, acel turn, piramidă sau templu cu care s-au mîndrit popoarele mesopotamice în urmă cu cinci mii de ani. Un Babilon sau un Ninive aruncat în albia Dunării. Nu e nici o exagerare. Poate, totuși, un retuș ar fi necesar: faptul că operația edilă s-a efectuat nu în secole, ci în sezoane, la o suprafață de ziggurate ce stă în cumpănă cu cea a monumentului antic, dacă socotim dimensiunea subacvatică a construcției. Și încă un retuș: lucrarea nu răspunde unui rost estetic sau ritual, ea nu e menită să-nfrunte timpul, ea e menită doar să apere viitoarea construcție a centralelor și barajului. Ea, deci, cînd centralele și barajul vor fi gata, nu va mai fi, va dispărea, va fi ștearsă din peisaj, ca un lucru ce nu va mai servi la nimic, ca întăriturile unui fost cîmp de bătaie.

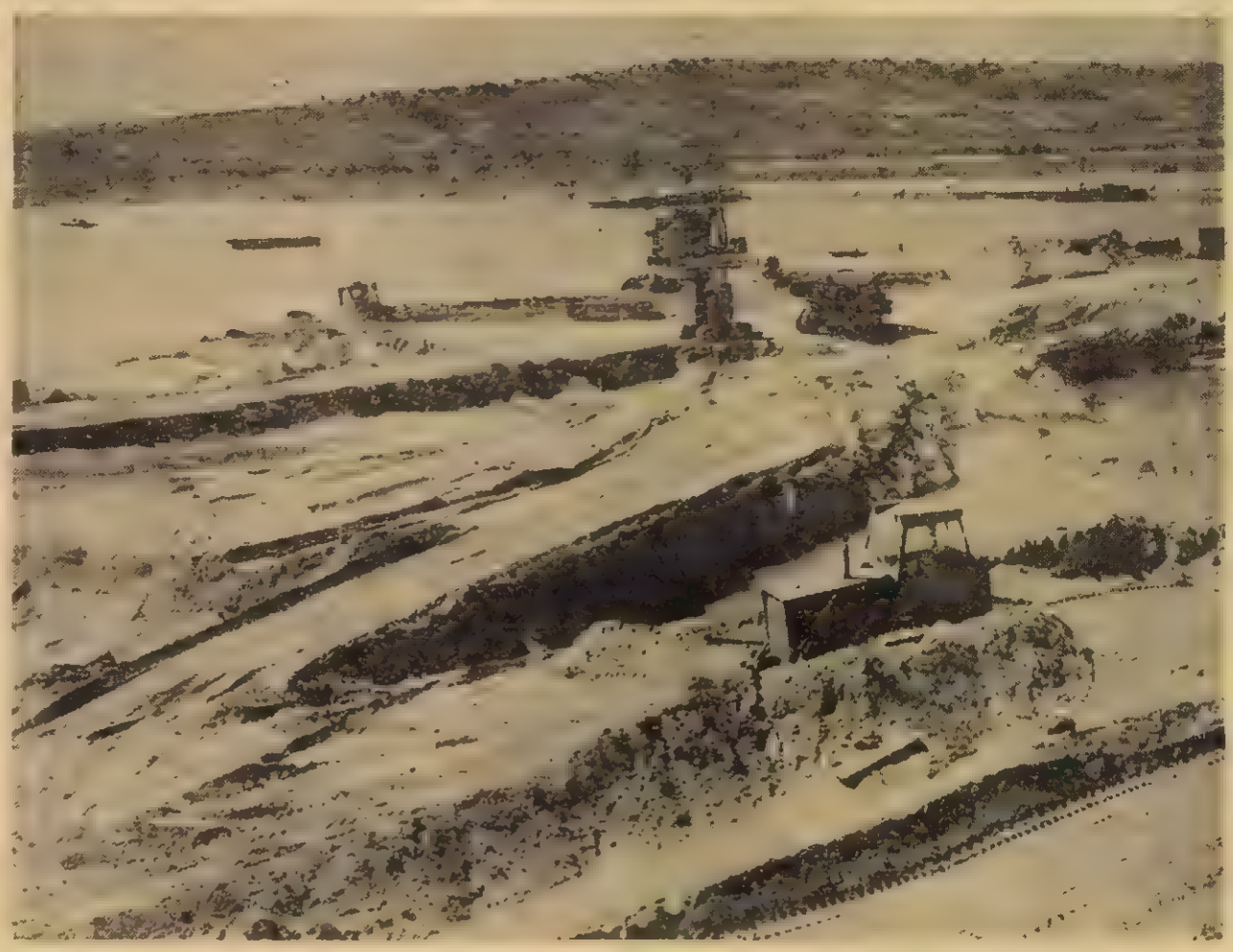

Ritm de lucru normal, adică intens, adică eroic...

Colonia muncitorească, ridicată pe insulă, este un veritabil microoraș, cu frumoase cabane-vile

Deocamdată, însă, ea concentrează, de cîteva luni, toate eforturile, toate luptele. Ideea de efort, de încordare, o sugerează însăși construcția, această construcție de pămînt și piatră care, înconjurată de presiunea apelor, pare a desena, dilatată la proporții halucinante, forma anatomică a unui mușchi în condiții de solicitare extremă. Acest mușchi a devenit puternic, rigid, prin sutele de tone de pămînt, de beton, de piatră, prin efortul sutelor de oameni ce l-au ținut, pe toată durata construcției, încordat. În primăvară, în epoca apelor mari, pe traseul actualei construcții a digului au fost lansate în valuri fascine, adică urlașe saltele din păr verde de sălcii, hăcuit cu toporul din insulă, apoi împletit în cununi pe platformele plutitoare și, odată lansat, ancorat zdravăn de fundul Dunării. Peste fascine s-a deșertat piatră brută, blocuri mari de beton, pămînt și balast. O metodologie tehnică inedită, o premieră pentru șantierele hidrotehnice, pusă în operă de constructori, de marinari, de scafandri. Apele mari, ploile și furtunile de nisip (Ostrovul Mare fiind o insulă de nisip, de colb fin, expusă vîntului care aleargă pe-aici cu viteze amețitoare, răscolind totul, ridicînd colbul în valuri pînă la cer) au complicat nu doar o singură dată lupta, obligîndu-i pe oameni, pe luptători, să se regrupeze din mers, să-și reorganizeze asalturile, ca și retragerile, prin contraatacuri fulgerătoare, purtate cu arma modernă a tehnicii, dar și cu încordarea întregii ființe.

Acum, digul primește o nouă infuzie de putere. Se bat, de-a lungul lui, palplanșele batardoului, acele scînduri metalice care, întrețesute strîns, într-o structură de monolit, vor fi scutul ocrotitor al incintei. O astfel de scîndură cîntărește o tonă și jumătate și e lungă de 18–20 metri. Vor fi cîteva mii, de-a lungul digului. Macaralele prevăzute cu vibrosonete le bat, înfigîndu-le în dig, adică înfigînd din cei 18–20 metri cît 12–13, uneori cît 13–14, pînă cînd rădăcina sau capătul subteran al palplanșei ating stratul străfund de marnă. Nu se știe exact cînd îl ating, reliefurl din dedesubturi al marnei e ondulat, derutant, capricios, imprevizibil, unele scînduri metalice îl ating mai repede, altele mai tîrziu. Deci întîlnirea cu marna nu se prevede, ci, ni se spune, „se simte", o simte macaragiul, după anume semne.

Maeoragiul Marin Danciu, șeful uneia dintre formațiile care bat palplanșele, are știința acestor „semne" din tinerețe, de cînd avea vreo 25 de ani. Acum are aproape 50. Mehedințean de baștină, a lucrat la Hunedoara, la Rovinari, la construcția sistemului energetic Cerna — Motru — Tismana, a făcut, de fapt, turul țării din șantier în șantier. Are în echipă doar oameni tineri, îl are pe electricianul Mihai Dumitrescu (tînăr, dar cu școala Porților de Fier nr. I), pe mecanicul Lică Marin (absolvent al aceleiași școli), pe mecanicul Mihai Caramatescu, calificat aici, de baștină „insular", locuitor al satului Ostrovul Mare, aflat undeva, spre extremitatea insulei.

— Ce noutăți, azi ?

Danciu se gîndește. Ridică din umeri :

— Nimic deosebit. Ritm de lucru normal.

— Cel mai greu moment de cînd ați venit pe insulă ?

Se gîndește iar, nu se decide pe care să-l aleagă. În fine, se hotărăște pentru zilele iernii, cînd mercurul din termometre a plonjat la minus 22 de grade, cînd motorina îngheța, cînd utilajele nu mai puteau lucra, cînd timpul pierdut trebuia recuperat prin ore peste program, prin eforturi în plus. Cum au acționat ?... Se vede, digul și oamenii au înaintat, au înaintat conform planurilor, ritmul de lucru e normal.

Ritm de lucru normal, adică intens, adică eroic. Pe fundalul efortului zilnic, pe fundalul acestei mașinării a eforturilor în care mușchii oamenilor și musculatura digului — ca și a altor edificii ale șantierului — au fost supuse, mereu, tensiunii extreme, adică presiunii valurilor, adică gerurilor năpraznice, adică furtunilor de nisip, mai recent torentelor de caniculă ale verii, se înscrie, la ceasul de față, o cifră : peste 1 200 000 de metri cubi de pămînt excavați, desferecînd, pentru prima oară, coerența de eră a rocilor insulei, supunînd-o unui nou echilibru, decis de om. Cifra ne-o oferă ing. Pavel Miszaros, directorul Grupului de șantiere, care, ca vechi constructor, cu experiența mai multor ani petrecuți la „Porțile unu", răspunde rugăminții noastre de a evoca „cele mai grele momente", cele mai patetice clipe din noua bătălie a Dunării, cu o ușoară încruntătură a frunții, urmată de un surîs. O bătălie compusă din clipe patetice, din momente fierbinți, nu-i, zice el, o fericire, nicidecum un lucru de laudă. În calitate de comandant, preferă una organizată, „rece", bine pusă la punct, cu lecția de tactică în mînă, adică o bătălie desfășurată, vorba lui Danciu, „în ritm normal". E ceea ce s-a încercat, de la început, pe șantier. E ceea ce, de fapt, s-a și reușit, fiindcă, dincolo de necazurile cu gerurile, cu praful sau cu canicula, narațiunea propriu-zisă a bătăliei, în marile ei capitole, s-a desfășurat, punct cu punct, conform planurilor, conform graficelor de execuție, conform angajamentelor de întrecere. Apropo de întrecere, adaugă inginerul-director, să-i notăm, lîngă cifra pămîntului excavat, și pe cei care au comis-o, pe cîțiva dintre autorii ei. Notăm, deci, niște nume, nume de ingineri (Mihai Cojocaru, șeful șantierului I centrale, Valeriu Păduraru, șeful șantierului baraj-ecluză), nume de maiștri (Vasile Blănaru, Ion Nuțu), nume de șefi de secții (precum Alexandru Tomici, conducătorul secției auto), nume de vechi constructori, oameni cu școala „Porților unu" (precum dulgherii șefi de echipe Nicolae Ciortan, Marin Stanciu, Ion Ember), nume de asi ai volanului (precum șofer de „Belaz"-uri Constantin Vijulie, Nicolae Văduva, Constantin Istodorescu, Gheorghe Guran, trecuți prin aceeași școală), nume de buldoeriști (precum Ion Truscă sau Spiridon Nicolae). Aceștia toți, cu camioanele, cu cofrajele, cu buldozerele, cu macaralele, cu excavatoarele lor, au adus aici, pe Ostrovul Mare, acel spirit eroic, muncitoresc, al întrecerii, acea pasiune a muncii și a creației pe care, în două cuvinte, le-au denumit „ritm normal".

Cine sînt ei, acești constructori ? Am trăit alarma, vînindu-i pentru un supliment de date, pe lîngă cele oferite de inginerul-director, că nu-i voi mai găsi după legiuitele ore de lucru și după legiuita pauză de masă, vrînd cu orice chip să le respect odihna prea necesară, prea meritată.

— Unde vă găsesc după lucru ?

— La lucru !

Nimic de mirare în răspunsul pe care, de sus, din cabina mașinii sale, mi l-a aruncat șoferul Gheorghe Guran. „Lucrul" lui și al celor ca el e creația, iar creația nu cunoaște rigorile orarului curent.

Și mai este încă ceva : creația, pe acest șantier, se desfășoară în condiții aparte. Oamenii, mai mult decît la vechile Porți, sînt niște însingurați, niște izolați, cel mai apropiat oraș (care-i Drobeta Tr. Severin) fiind la 80 de kilometri, cea mai apropiată cale ferată fiind tot acolo. Creația, în aceste condiții, o prezidează, parcă mai fierbinți decît oriunde, camaraderia, cooperarea, solidaritatea deplină, răspunderea fiecăruia pentru destinul și reușita tuturor, răspundere care apropie și suprapune șantierul cu un cîmp de bătaie sau cu o expediție polară. Cînd un „Belaz" încărcat (adică greu de 47 de tone !) se înglodează în solul moale, în nisipul pe care ploaia îl face o lipicioasă clisă, totdeauna se va găsi un buldozerist care să-l smulgă, să-l tragă afară, rupîndu-și din timpul său, recuperînd acest timp prin niște ceasuri muncite în plus. Fără a greși, putem spune că am revenit din Ostrovul Mare cu un model de etică și de climat al muncii cum nu întotdeauna ne-a fost dat să vedem.

Acești „izolați" de pe Ostrovul Mare nu sînt, totuși, chiar niște „izolați", niște frustrați de înțelesurile vieții, ale civilizației. Colonia muncitorească ridicată pe insulă este un veritabil microoraș, cu frumoase cabane-vile, înzestrate cu tot ce le trebuie. Constructorii și familiile lor au la dispoziție o cantină (în curînd se va mai construi încă una, cu 200 de locuri, care, după închiderea șantierului, se va transforma în restaurantul unui modern motel), o bibliotecă, un club, în sala cantinei se proiectează filme de patru-cinci ori pe săptămînă, copiii frecventează, începînd din toamna aceasta, o școală gimnazială (cu clasele I—VII), soțiile își fac cumpărăturile la aprozar, la alimentară, la centrul de pîine, la magazinul industrial-textil. După școală, cu năvala de iezi zburdalnici a zecilor de copii, cînd sună clopoțelul, locul cel mai animat al coloniei e sediul poștei. Vin și pleacă de-aici, mereu, scrisori, telegrame, mesaje. Constructori ai „Porților unu", constructorii de pe șantierele hidrocentralelor de la Cerna — Motru — Tismana, Someș sau Sebeș, le scriu celor de-aici, cu care vor să se regăsească, cei de-aici, la rîndu-le, îi cheamă. Scrisori, telegrame, telefoane, apeluri pe echipe și nume, chemări, semnale, un veritabil frison, ca toamna în deltă, cînd păsările din fruntea cîrdurilor de migratoare le strigă pe celelalte să le urmeze. Constructorii își dau unul altuia încredere absolută, lucrează cu anume oameni, cu anume șefi, în anumite condiții care, dacă sînt respectate, munca poate începe în orice condiții.

Cînd părăsim Ostrovul Mare, spre ceasul amurgului, a început să plouă. O ploaie măruntă, cernută invizibil, apoi mereu mai deasă. Sub cernerea fină, care întunecă cerul, revedem oamenii care lucrează pe dig. E o proiecție inversă de umbre, ce se amestecă, pe același ecran interior, cu primele umbre, văzute încă din zori, sub lumina incertă, abia desprinsă de întuneric. Parcă timpul, în tot acest timp, a stat pe loc.

Dar se aud, ca bătăile unui metronom, loviturile înfundate, grele, ale vibrosonetei lui Danciu, care bate palplanșele batardoului. Lovituri ritmice, sacadate, egale, nepăsătoare la timp, la ploaie, la scăderea luminii, lovituri care, de fapt, mai mult decît ploaia, decît schimbarea luminii, fabrică timp, decid timp.

Într-un ritm înalt, dar egal, marcînd o bătălie organizată, bine pusă la punct.

În ritmul înăuntrul căruia se află cheia succeselor durabile.

ILIE PURCARU ■

Copiii frecventează, începînd din toamna aceasta o școală gimnazială pe Ostrovul Mare

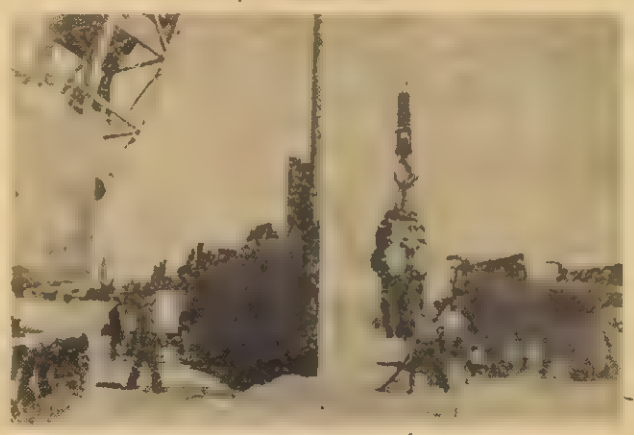

Desfășurare de forțe tehnice în încleștarea cu Dunărea, dar mai cu seamă de inteligență și pricepere de constructori

Acum apele se află la buza digului pe care oamenii pășesc spre inima Dunării. Fotografii de ION PREDOȘANU ■

Ține minte

Ține minte,
de întîlnești un om cu soare în pupile,
un om cu fruntea bandajată de vînturi
și cu ploi în zîmbet,
ține minte,
ridică-ți pălăria și sărută-i mîna

A-ncoltit din inima țărinii,
cu pașii bătătorește cîmpia
și-i ia piinea rubinie,
în țărînă-și plantează inima
și sufletul deopotrivă
și se întoarce seara în sat
întinerit cu o treabă temeinic făcută,
mai mulțumit cu un zîmbet solar,
ține, deci, minte —
sărută-i dreapta

Ai dreptate,
mîna lui
miroase a oaie, porc și vacă,
miroase a lînă, porumb și fîn,
răspicat îi zice nedreptății pe nume
și-i adesea tăcut la bucurie

Dar țăranul a fost și rămîne
prospețimea din piine,
unica-i măsură de apreciere este fapta —
sărută-i dreapta !

IVO MUNCIAN ■
În românește de Ivan Muntean

Prin boarea dulce a rodului se strecoară și un iz amar, de pelin

După un rod bun, așa cum scrie Miron Costin, demonstrînd sorgintea latină a obiceiului, se cade: „Către acestea adăugim rîndul aicè obiceiurile meseler și ospeților, carii să văd că-s vechi ținute aicè într-aceste țări și le ieste de la vechii romani, precum a închina păhar pentru sănătățile prietinilor...“

De aceeași sorginte poate, dacă nu cumva mai veche, elină, cu puțin înainte de realizarea marelui stat dac, răstălmăcirea acestor frumoase versuri din repertoriul de iarnă al dobrogenilor. „Ionel voinicel, / La curte slujește, / Slujește, slujește, / La domnul Constantin, / Cu calul de friu, / Cu ploscuța-n briu, / Cu clondiru-n stînga, / Cu paharu-n dreapta. / Sus clondir ridică, / Paharul să-și umple, / La domnul că-i intinse, / De greu ce ofta / Paharul vărsa, / Pe poală de domn, / La trupșor de om.“ Dar tot prin ținutul Isaccei, Sarichi și Niculițelului mai e un cîntec: „Bată-l focul și amarul, / Pe cel ce-a făcut paharul, / Strimt la fund / Și lat la gură, / Tocmai făcut pe măsură.“ E cîntecul celor ce nu știu a lucra via, podgorenii cu vorba. Pentru că podgorenii adevărați, oameni chibzuiți, mereu preocupați, cu nelipsitul smoc de păr lipit de fruntea umedă, tocmeau paparudele și le ascultau, înfrigurați, ziua (De unde, poate, și cuvîntul păpărugă, substitut, nici, al paparudei.): „Ieși cu ulciorul / De ne udă piciorul; / Ieși cu cofița, / De ne udă vița; / Ieși cu paharul, / De ne udă darul.“

La Niculițel, darul sînt munții aceia vechi, tociți, albi sau verzui, acoperiți cu o mantie subțire de pămînt, negru în nopțile fără lună, cenușiu, ziua în amiaza mare. Via, la Niculițel, e piciorul sub talpa căruia urcă drumul greu și aspru al belșugului. Pe marginea lui mai crește grîul, lucerna, trifoiul, porumbul. Nu poate fi vinul bun dacă n-a ieșit și pîine din belșug. Și invers, mai ales aici, la Niculițel, unde nici cîntecele și nici vorbele despre vin și vită nu întrec numărul orelor de muncă adunate într-un an de zile. Podgorenii sînt oameni chibzuiți, aproape zgîrciți, vin la vie cu atîta brînză, pîine și roșii cît să îndestuleze un om, un singur om. Beau vin mai mult decît orășenii, dar n-ai să vezi niciodată podgorean ținîndu-se de gard pe drumul spre casă.

Acum, cînd stau de vorbă cu Ion Smolei, primarul comunei, mustul curge din teascuri, s-a terminat ultima coasă la lucernă, a început culesul porumbului iar de la școală pleacă spre cîmp echipe de elevi împărțiți pe ferme și brigăzi.

— Ne-au venit și vreo două mii de zilieri din Botoșani, Iași și Vaslui. Avem și noi vreo două mii. Iar la așa patru mii mai adăugați și pe cei trei sute de studenți din București, băieți unu și unu. Vom termina campania la timp, n-am nici o îndoială.

Plouă, iar lîngă ușa blocului unde locuiește primarul apa bate, neoprită în burlane. Sacii de la azotatul de amoniu țin loc de pelerine. Acolo unde au clefăit încă noroiul vin se poate culege. Sub șopron, Cristea Roznoveanu opărește cu frunză de nuc butoaiele. La I.A.S., sus în deal, constructorii nu se sinchisesc de ploaie. Complexul de vinificație trebuie terminat.

— Construcția asta m-a îmbătrînit cu trei ani, face inginerul Vasile Vihoceneu. Au venit niște betoniști, au turnat anapoda pereții bazinelor, uitați-vă cu atenție ca să vă convingeți, așa, și acum, după ce am dat tencuiala jos, încercăm să reparăm ce mai e de reparat. Mi-e că ne prinde vinul nou și construcția este neterminată.

La atelierul mecanic al întreprinderii agricole de stat oamenii maistrului Gheorghe Neagu au terminat o linie de montaj pentru tractoarele V-400. „Începînd din '79, aici se vor repara toate tractoarele viticole din județ — mi se spune. Avem niște mecanici că i-ar lua și mîine șantierul naval din Tulcea.“

Asta o spune meșterul cu voce tare, să fie auzit. Apoi, aproape în șoaptă:

Am și eu pe lîngă casă vo trei-patru sfori de vită, de, cît să umplu un butoi pentru sărbători. Cînd o s-o culeg, nu știu, că numa după telejurnalul de noapte ajung acasă. Am să trag mîine două bocuri în vie și am s-o culeg, asta e cam tot ce-aș mai putea face.

Sacii de cînepă s-au terminat la magazin. Cine n-are teasc, calcă strugurii în saci de pînză.

— Cu toate ploile din ultima vreme avem mai mult vin decît apă, zice, cu vocea coborîtă și fața nicidecum veselă, primarul Ion Smolei. Ni s-au promis cîndva cinci foraje pentru apă curentă, pentru 600 de consumatori. Avem acum în comună 1 200 de consumatori la trei foraje săpate. Trei, vorbe vine. Întrebați-l pe președintele ceapcului de ce oprește cea de-a treia pompă. Vă va răspunde că n-are piese de schimb. Aș! Încearcă să facă economii de energie. Păi, oprind apa, ne putem lăuda că am economisit energie?

Arheologii susțin că anticul Noviodunum, Isaccea de azi, se alimenta cu apă potabilă de sub Piatra Roșie, o stîncă din roci sedimentare din apropierea Niculițelului. Fragmente din conductele de altădată se mai văd și astăzi. Mai greu sînt de găsit însă urmele unei preocupări de ultimă oră pentru mulțumirea celor o mie două sute de gospodari din perimetrul comunei.

Nu este o comparație trasă de păr cînd se spune că la Niculițel e mai mult vin decît apă potabilă, așa cum sînt mai mulți copii decît în urmă cu cinci ani, așa cum se pregătește și se tot pregătește inaugurarea unei noi școli comunale, încă o situație în care Ion Smolei își dramuiește cu multă zgîrcenie optimismul. Mai vesel nu e nici Gheorghe Plinge, vicepreședintele Consiliului popular comunal, după părerea căruia vinul de Niculițel ar ajunge mai repede pe piață și în cantități mai mari dacă s-ar termina odată complexul de vinificație și linia de îmbuteliere, întrate de prea mult timp în practica deceniului nostru.

— Avem 1 300 de hectare de vie și un an bogat cum puțini au fost. Am putea umple frumos cămările toamnei din partea asta a Dobrogei. Și le vom umple, sigur că le vom umple. Dar de ce cu nervi, cu muncă mai multă decît e nevoie și ridicări din umeri? Sania ți-o faci vara, asta o știm cu toții, numai că la sania noastră, aproape terminată, tînărul a uitat să monteze șina. Cînd o veni vremea punem oamenii să o împingă de la spate?

Nu, tovarășul Plinge nu se plînge. Spune, reclamă adevărul. Iar în numele acestui adevăr cere luarea de măsuri adevărate: pornirea noilor investiții, mai multă apă potabilă, îmbunătățirea curselor de navetă pentru cei 210 aluminiști care lucrează la Tulcea și care, fără voia lor, întîrzie uneori de la program, aducerea unui corp mai mare de constructori la Niculițel și multe, multe altele.

Dintotdeauna (oamenii din partea asta de nord a Dobrogei o știu), Niculițelul a fost un loc cu bărbați mai răi de gură, dar și muncitori cum rar poți întîlni, cu femei de scot grîu, trifoi sau porumb dintr-un pămînt bun doar pentru pere pădurețe și salcîm. Și, pe urmă, dar nu spre sfîrșit, viile cu aluzalie, muscat, pinot gris, și pelinul ăla de mai de ți se aprind ochii căutîndu-l prin magazine. Peste toate acestea, uneori, dar nu chiar atît de rar din păcate, apare și pelinul de toamnă. Apare în oameni și se scutură greu.

PAVEL PERȚE

Anchetă socială

Legalitatea nu se măsoară în procente

Semnată de un grup de studenți de la arhitectură, o scrisoare adresată redacției semnalează cîteva lucruri cîndate legate de ceea ce, în această facultate, este numit curent **treptizare**. Sînt necesare cîteva lămuriri în ce privește chiar această expresie. Diploma de arhitect se obține după șase ani de facultate. **Treapta** este între anii trei și patru. Absolvenții anului III nu beneficiază toți de locuri în anul următor, pe care se intră în ordinea mediilor. Cine nu intră, primește diplomă de **conductor arhitect**. Cum institut de arhitecți — cu șase ani — există numai în București, dar primii trei ani, sau școală de conductori arhitecți există și în alte orașe, un anumit procent de absolvenți ai anului III de la Iași, Cluj-Napoca și Timișoara intră în anul IV la București. Cei care ne-au scris sînt toți studenți în Capitală. Ei arată cum unii colegi ai lor, ajunși în anul trei mai ales, deci în fața treptizării, disperați că în clasamentul pentru anul IV vor fi sub linia ce se trage după cei care continuă studiile, fac totul pentru a rămîne în competiție și a continua studiile. De pildă, nu se prezintă la unul sau mai multe examene și se lasă singuri **repetenți**. Au, în felul acesta, încă un an la dispoziție pentru a-și încerca forțele intelectuale și norocul. Nu întîmplător zic **norocul**, pentru că sînt destui care mai mult pe asta se bazează. O arată și faptul că puțini, de fapt, au noroc. Cei mai mulți dintre acești „jucători“ rămîn conductori arhitecți. Numai că jocul este pe banii statului. Iar statul cheltuiește anual cu un student circa 15 000 de lei. Lei buni. Care ar putea fi cheltuiți mai bine. Ar putea fi cheltuiți, de pildă, cu un student care nu se joacă în nici un fel, nici cu anii lui, nici cu banii publici. Alții își asigură repetarea anului obținînd aprobarea conducerii Institutului de arhitectură pentru prelungirea școlarității. Aceste prelungiri, prevăzute de regulament, e drept, se întemeiază pe acte medicale eliberate sau vizate de policlinica studențească. În baza unei asemenea aprobări, studentul nu este considerat repetent și are dreptul la echivalarea a patru examene luate cu note mai mari de șapte.

Simbătă, 16 septembrie a.c., decanul facultății, tovarășul Cornel Dumitrescu, mă primește amabil. Este în bună dispoziție. Face chiar o glumă originală cînd îi prezint legitimația, observînd că nu e vizată pentru 1979. Este de părere că sînt, omenește, de înțeles încercările de orice fel ale studenților de a trece în anul IV. Dealtfel, s-a renunțat la treptizare. Doar două promoții mai sînt afectate de acest sistem, spune interlocutorul. Despre aprobările date de biroul consiliului profesoral, despre actele pe care se bazează mă rog să vorbim luni, pentru că secretara facultății, Sanda Coman, este învoită chiar de dumnealui și la ea se află toate documentele. Peste două zile reluăm discuția împreună cu secretara. În actualul an trei au rămas din promoția precedentă 20 de studenți: 11 repetenți și 9 cu prelungiri de școlaritate. Aflu că singurul document privind aprobările în acest sens date de biroul consiliului este procesul-verbal întocmit în acele ocazii. Rog să mi se arate justificările medicale și aceste procese-verbale. Decanul se miră că nu mi-e destul ce-mi spune dumnealui: biroul a discutat și a aprobat. Apoi, bruse, cu gingașă politețe, sînt rugat să-mi întăresc prestigiul și cu o delegație. „Știți, v-am văzut legitimația, dar ce vreți dumneavoastră e o treabă de control, sînt acte pe care numai ministerul ni le mai cere...“ Revenit cu delegația de rigoare văd, în fine, un dosar cu procese-verbale ale biroului consiliului. Văd acest dosar, atît cît se poate, pentru că secretara Sanda Coman nu-l lasă pur și simplu din mînă. „Nu vi-l pot da: știți, aici sînt și alte lucruri.“ Cîudățenia cea mai mare este că dosarul nu cuprinde, în realitate, **nici un proces-verbal**. Pe niște simple dactilograme nesemnate de nimeni, sînt doar numerotate chestiunile discutate. Cele nouă aprobări de prelungire a școlarității sînt date în perioada aprilie-septembrie a.c. În ceea ce se vrea procesul-verbal din 19 aprilie, la punctul 2 scrie: „Se aprobă repetarea anului medical studentului...“ Cele 6 puncte însumînd vreo 15 rînduri. Atît. Nici măcar un comunicat de presă al acelei ședințe nu putea fi mai scurt. Profesorul Laurențiu Stoenescu, secretarul consiliului, spune despre acest soi ciudat de procese-verbale închelate de dumnealui:

— Se face mai întîi o stenogramă care apoi se bate la mașină.

— Textul dactilografiat reproduce exact stenograma?

— Da. Discuțiile trebuie să meargă totuși în unanimitate, așa că ce rost are ce-a spus unul, ce-a spus celălalt... Nu există alt text al proceselor-verbale din ședințele de birou.

Miercuri, 20 septembrie a.c. am ocazia să-l întîlnesc pe tovarășul Cezar Lăzărescu, rectorul Institutului de arhitectură „Ion Mincu“. Și dumnealui i se par de înțeles încercările, pe orice căi, ale tinerilor de a **termina** facultatea. Cît despre aprobările de prelungire a școlarității — aproape toate cererile aprobate poartă semnătura sa. Și iată ce ne spune: „Am impresia că nu toate sînt reale sau foarte justificate. Nu pot să spun că am făcut un lucru sută la sută legal. Multe certificate medicale pot sînt date de complezență. Eu n-am cum să aflu asta. Treptizarea a fost, într-un fel, bună, dar ea a transformat primii trei ani într-o goană după note mari. S-a ajuns ca cinci mîimi dintr-un punct să hotărască soarta unui student. Preocupările lor sînt poate, nu o dată, neprincipiale. De ani de zile majoritatea celor care se lasă repetenți ori aduc certificate medicale sînt din anul trei. Am observat și noi. Boala adevărată este gonna după șansa de a trece în anul patru. Sigur că nu e normal ca unul să-și eșaloneze efortul pe doi ani, iar ceilalți să muncească în ritm obișnuit. Dar, dacă aceste prelungiri sînt protejate de unele reglementări și legi...“

Din cele zise mai sus, un lucru este sigur: nimeni nu-i poate nega tovarășului rector priceperea de a pricepe reglementările și legile la care se referă.

Prin urmare, rectorul este, în esență, nemulțumit de exact aceleași lucruri de care le reclamă și cei 46 de studenți care semnează scrisoarea către redacție. Dar, deși conducerea institutului asistă de ani de zile la aceste repetenții și aglomerări de prelungiri de școlaritate în anul trei — **avînd deseori destule suspiciuni asupra temeiniciei actelor medicale** — n-a întreprins **niciodată** nimic pentru verificarea riguroasă — cel puțin a **unui** certificat medical sau a **unei** singure acuțiri. Nimeni nu s-a întrebat niciodată cîți studenți „repetă“ într-un an școlar, sau la cît se cifrează suma din banii statului pe care aceștia își joacă norocul. Ca să aflăm cîți dintr-o promoție ajunsă în anul trei au repetat vreun an mi se spune că sînt necesare cîteva zile. „Secretara nu poate scoate datele astea ușor“.

De ce însă nimeni pînă acum, de ani de zile, n-a avut această curiozitate? Mi s-a vorbit de starea de spirit a studenților apăsați de spaima treptizării, dar și de firescul încercărilor lor mai mult sau mai puțin corecte de a-și mări șansele intrării în anul patru. Tovarășii din conducerea institutului vorbesc însă despre aceste lucruri de parcă ne-am afla la altă facultate, sau ca și cînd altcineva și nu chiar dînșii ar trebui să se preocupe de normalizarea situației.

Cîți studenți și pe ce căi ajung să repete un an? Ce urmăresc? Cît de justificate sînt actele medicale pe care le prezintă? Cîți bani publici se cheltuiesc sub girul aprobărilor date de rectorul care, iată, nu știe dacă este **legal** sută la sută ce face?

Toate aceste întrebări e normal să preocupe, **ÎN PRIMUL RÎND**, conducerea Institutului de arhitectură. Drept care ne îngăduim s-o spunem foarte clar.

DORIN GHERGHINESCU

Carpați 2000

E nevoie de ciobani și în secolul XX

Într-o serie de articole apărute în revista noastră sub titlul generic „Carpați-2000" am redat opiniile unor agronomi, medici veterinari, economiști, profesori universitari și simpli oameni ai muntelui cu privire la căile de valorificare superioară a imensei bogății pe care o reprezintă Carpații noștri. Una din problemele-cheie : cum să se limiteze părăsirea gospodăriilor montane. Bătrînii devin tot mai bătrîni, ba chiar și mor, iar tinerii, atrași de confortul orașului, de certitudinile muncii în industrie și de posibilitățile de promovare pe care ea le oferă, tind să renunțe la creșterea animalelor, îndeletnicirea părinților, bunicilor și străbunicilor. Desigur, această migrare lentă poate constitui un fenomen pozitiv în sine, dacă se va menține în limite rezonabile și nu va duce la depopularea muntelui.

Măsurile adoptate de Congresul țărănimii de anul trecut, ca și alte recente hotărîri pe linie de partid și de stat cu privire la zona montană necooperativizată au creat o situație nouă, deosebit de favorabilă. S-a conceput un cadru adecvat, s-au înființat organisme de lucru, s-au precizat direcții de dezvoltare. Firește, date fiind amploarea și complexitatea problemelor, nu erau și nu sînt de așteptat rezolvări în bloc de la o zi la alta sau chiar de la un an la altul, urmînd ca și aici practica să decidă. În acest context larg, redăm opiniile unui secretar de consiliu popular din inima unei zone montane specifice, bogate în frumusețe, în realizări și în experiență : Vatra Dornei. Născut, crescut și trăit în munții Bucovinei, cu o activitate de mai mulți ani în consilii populare, **Mihai Hunea** vorbește nu din carte, ci din cartea vieții. În plus, formația sa de jurist îi înlesnește o privire mai cuprinzătoare, problemele pe care le ridică avînd, după cum se va vedea, un caracter general, deși exemplele privesc Țara de Sus.

★

„...Sistematizarea rurală reprezintă un uriaș pas înainte în viața țării. Satul se urbanizează !

Ce se va întîmpla însă cu gospodăriile montane risipite ca urmare a condițiilor naturale ? Rentabilitatea, eficiența lor economică constituie o realitate de netăgăduit, ele valorifică la stat importante cantități de lapte, carne, piei, lînă. Firește, și ele trebuie aduse în pas cu vremea, trebuie să li se ridice nivelul tehnic : „Mioriță și modernitate", cum spunea pregnant doctorul Radu Rey, autorul unui vast studiu, cu vederi interesante, originale, bine fundamentate despre „viitorologia Carpaților". Acesta este dealtfel și sensul major al importantelor hotărîri luate la Congresul țărănimii din 1977, la inițiativa tovarășului Nicolae Ceaușescu, hotărîri care se înscriu într-o întreagă concepție adaptată complexului carpatic din țara noastră, expresie vie a transpunerii în viață a ideilor profunde ale secretarului general al partidului privind dezvoltarea multilaterală a societății socialiste. Or, măsurile adoptate atunci au pornit tocmai de la specificul zonei montane, de la faptul că nici o dezvoltare nu este posibilă în afara specificului. În acest spirit, cred că unele dispoziții, perfect legitime pe plan general, sînt susceptibile de îmbunătățiri pe plan local, în măsura în care vizează zona montană.

Problema nr. 1 este aceea a gospodăriilor din afara vetrei satului. Omul s-a ridicat cu casa acolo unde își are pămîntul, care nu poate fi altfel valorificat optim din cauza condițiilor naturale : panta, acces dificil etc. El tîrlește terenul, taie spin cu spin, buruiană cu buruiană, se îngrijește de cele cîteva animale pe care le are, scoțînd o producție bogată „din piatră seacă". Dacă îl muți jos în comună, pe 150 metri pătrați, s-a terminat cu gospodăria din munte. Nu e de conceput ca el să dea zilnic cîte o fugă, ca să zic așa, 5 sau 10 km la dus și tot atîția la înapoiere, ca să îngrijească de vite. Deci încetul cu încetul, pe măsură ce oamenii îmbătrînesc și mor, iar casele se deteriorează, fără a mai putea fi reparate, terenurile vor fi abandonate. Conform legii, ele vor fi preluate pentru exploatare și valorificare de o întreprindere agricolă de stat. Dar iată că în zona noastră — și nu e un caz izolat — cel mai apropiat I.A.S. profilat pe creșterea animalelor se află la... 90 km depărtare. Lesne de înțeles ce rezultate va da o asemenea teleagricultură.

Dacă nu se vor lua măsuri speciale cu privire la sistematizarea în zona de munte, zeci de gospodării din satele Roșu și Argestru vor dispărea, iar Todirenii vor fi dezafectați total. Cam la fel, probabil, se vor petrece lucrurile pe tot lanțul carpatin. Or, repet, este vorba de gospodării cu eficiență economică, pe care este greu dacă nu imposibil să le înlocuiești cu altceva. Ceea ce e perfect logic și just în Bărăgan, bunăoară, unde pămîntul cătunelor dezafectate poate fi pe deplin valorificat de marile unități socialiste, apare într-o altă lumină pe un vîrf de munte. Intervine și un alt fapt esențial. Odată ce omul din munte și-a părăsit gospodăria și s-a încadrat în industrie, el nu se mai întoarce.

Părinții mei locuiesc la Șaru Dornei. Îi ajut și acum la fîn, știu și îmi place să cosesc, să pun cartofi, să cresc animale. Dar acum nu m-aș mai întoarce acasă. La noi în județ sînt filaturi, un mare combinat de prelucrarea lemnului, industrie forestieră, e de lucru pentru toți. Muncitorul capătă locuință la bloc și nu-l mai doare dacă s-a făcut fînul, dacă sînt adăpate vitele. Unii spun în glumă : O să ajungem să găsim mai ușor un director de întreprindere decît un cioban ! Este o glumă. Ridem, ridem, dar să nu uităm că e nevoie de ciobani și în secolul XX. Și în cel următor. Pînă una alta, noi de aci, din mîndra zonă a Dornelor, pe ciobani îi aducem din Stulpicani, din Pipirigul lui Creangă, din Borșa, din Maramureș și din Bistrița-Năsăud.

O problemă specifică zonei de munte — continuă interlocutorul nostru — este aceea a vînătorii. Pare minoră, dar e importantă. Programul de perspectivă pentru dezvoltarea vînatului și a fondului forestier impune limite drastice vînătorii. Din nou, o măsură perfect justificată pe plan național. Iată ce se întîmplă însă pe aici. La noi s-au înmulțit excesiv urșii și mistrețiii. Sînt foarte dăunători. Urșii omoară animalele de la stîni, răpesc oi, vaci, porci ; mistrețul nimicește prin rîmare fînețe întinse și, în special, terenurile cultivate cu cartofi, mîndrie a județului. Vin la noi să se plîngă cu zecile sătenii din Argestru, Roșu, Todireni, Mirișteа etc. În consfătuirile consiliilor populare, toate acestea au ajuns probleme majore, mulți cetățeni motivînd, nu fără oarecare justificare, că întîmpină dificultăți în satisfacerea sarcinilor contractuale către stat. Am auzit astfel de plîngeri la Cîmpulung, Cîmpia Humorului, în părțile Rădăuțiului etc. Au fost cazuri cînd cetățeanul a pus 20—30 ari cu cartofi și nu a scos de pe urma lor **nici un singur kilogram.** Asta în Suceava, „baza" cartofului pe țară. Dealtfel, cartofii este și unul din argumentele economice ale gospodăriilor montane, care nu pot planta, evident, grîu sau porumb. Or, din moment ce se interzice vînătoarea, mistreții — de parcă ar fi aflat — intră în grădină, omoară cîinele și... mănîncă liniștit. Așa ceva nu s-a mai pomenit prin locurile noastre ! Fără să mai spun că dacă ar da printre atîția mistreți pesta porcină ar fi un dezastru : cum să-i mai prinzi, cum să-i tratezi. Animalele circulă în voie. O soluție : să se organizeze vînători limitate, care pe de o parte ar rări vînatul (carnea revenind statului), pe de o parte l-ar speria, fără a-l decima, forțîndu-l să se retragă spre înălțimi.

Jivinele, așadar, s-au înmulțit și s-au înrăit. Deunăzi, la stîna de la Giumalău-Ciungi un urs a omorît o vită la ora 2 ziua nămiaza mare, după ce, înainte, ucisese alte șase. Ursul avea 600 kg, iar laba din față măsura cam o jumătate de metru lățime. Și culmea, deși animalele sălbatice s-au înmulțit, din motivele mai sus arătate, există un normativ care numără cîinii : un cîine la o sută de oi ! La munte, cred eu, e prea puțin, la șes — unde nu rătăcesc jivinele în voie — e prea mult. Iată, ne-am întors la punctul de unde am pornit și în jurul căruia s-a dus întreaga discuție : **orice abordare fructuoasă a problemelor zonei montane trebuie să țină seama de specificul ei.** Normăm cîinii. Foarte bine. Dar de ce să-i normăm exact la fel ca la Lehliu ?

Este de așteptat ca factorii care se ocupă de zona montană necooperativizată să acționeze pentru eliminarea anomaliilor. Trebuie însă să fie mai clar delimitate atribuțiile. Fiindcă, pentru moment, Comisia producătorilor agricoli nou creată dublează, intrucîtva, Asociația crescătorilor de animale existentă conform legii 8/1971. Cînd citești darea de seamă a comisiei îți dai seama cu uimire cît de mult se aseamănă cu cea prezentată de asociație. Dealtfel membrii sînt cam aceiași, și colo, și colo. Sînt, cred eu, greutăți inerente începutului, vaste acțiuni de organizare în zona montană necooperativizată căreia i s-au deschis noi perspective după Congresul țărănimii".

LIONEL NIȚESCU ■

„Mirajul" în lupta cu mirajul produselor străine

La „Miraj", cum era de așteptat, respirația sutelor de substanțe odorante a cucerit fiecare centimetru pătrat. Totul aici, altminteri spus, miroase frumos : utilajele, mobilierul, pereții, covoarele, îmbrăcămintea personalului. Chiar și clădirea. Un halou nevăzut, îngemănat din savoarea numeroaselor miresme, adulmecă edificiul pe o rază de cîțiva zeci de metri, te întîmpină, însoțindu-te pretutindeni insinuant și persistent.

La „Miraj", cum era de așteptat, întregul colectiv își desfășoară activitatea sub autoritatea bunului-gust ; sensibilitatea, distincția preferințelor și, evident, un simț olfactiv rafinat, alcătuind în principal bagajul profesional al fiecărui lucrător.

Am presupus de asemenea, fără să greșim, că vom întîlni la „Miraj" un personal prin excelență feminin și că, totodată, marea majoritate a muncitoarelor, tehnicienelor și inginerelor de aici sînt tinere, elegante și frumoase.

Dar despre toate acestea — previzibile prin asocierea universului suav al parfumurilor cu firea, atributele și talentul feminității — vom vorbi mai puțin. Titlul relatării noastre anticipează o situație mai puțin evidentă și deloc seducătoare : cea a luptei pe care întreprinderea bucureșteană este nevoită să o ducă împotriva unor obstacole ridicate prin puterea tradiției și obișnuinței și a unor slăbiciuni etern umane : vanitatea, naivitatea și snobismul.

Sînt ani de zile (vreo 7 000 la număr dacă ne întoarcem pe firul istoriei pînă în antichitatea ismailiților și a legendelor biblice) de cînd omenirea cheltuiește bani grei pe produse cosmetice. Cu mici excepții, azi ca și în urmă cu șapte milenii, pentru a cîștiga adeziunea cumpărătorilor, asemenea articole de lux sînt vîndute la un preț ce întrece cu mult pe cel de fabricație. Iată, așadar, o lege nescrisă, falsă, stupidă și discriminatorie, instaurată de secole prin forța împrejurărilor și mai cu seamă prin viclenia artizanilor și naivitatea cumpărătorilor. Pînă la un punct totul e explicabil, dacă avem în vedere geneza lor istorică. Parfumurile, coloniile, balsamurile, sulimanurile, cremele și loțiunile — aduse de peste mări și țări — au făcut vreme îndelungată doar deliciul oamenilor cu bani.

A venit apoi rîndul chimiei de sinteză. Cu ajutorul alcoolului benzilic, al aldehidei salicilice, cumarinei și altor substanțe născute în retortele laboratoarelor, industria de cosmetice și parfumuri și-a lărgit considerabil registrul odorantelor și, lucru deosebit de important, a izbutit să reducă sensibil prețul de cost al noilor produse. Cu toate acestea, articolele cosmetice, fabricate de întreprinderile capitaliste, au continuat să rămînă pînă în zilele noastre scumpe și puțin accesibile marelui public. Am fost și rămînem martorii și — de ce nu — victimele acestui paradox social, alimentat cu generozitate prin speculații abile de fabricanții de colonii și parfumuri, atît de maeștri în exploatarea unei tradiții și, așa cum aminteam, a concupiscenței, snobismului și prejudecăților. De cele mai multe ori ambalajul costă mai mult decît conținutul. Parfumurile, cremele, coloniile, deodorantele au încetat de mult de a mai fi un simplu moft al privilegiatului ; ele fac astăzi parte din toaleta zilnică a marelui public. Procesul intens de urbanizare a țării și, evident, creșterea sensibilă a nivelului de trai au dezvoltat, firește considerabil, simțul estetic și trebuințele consumatorilor. Frumusețea și cochetăria au încetat de a mai fi doar atributele tinereții sau apanajul omului cu parale. Sau ceea ce înseamnă că și bucuriile și tristețile omului s-au amplificat deopotrivă. Toată lumea vrea să arate bine și, spre deosebire de altădată, semnele senectuții, accidentele epiteliului, ofilirea prospețimii și semnele oboselii nu mai sînt privite cu indiferență și resemnare.

Într-o asemenea situație articolele cosmetice încetează de a mai fi un capriciu, ci devin un veritabil adjuvant al vieții.

Unitatea „Miraj", înființată în 1963, s-a născut tocmai pentru a satisface asemenea trebuințe și doleanțe. O misiune extrem de dificilă dacă avem în vedere nu numai pretențiile variate ale cumpărătorilor, ci în primul rînd faptul că orice întreprindere de articole cosmetice se recomandă prin produse de concepție originală și abia apoi prin imitații sau import de licențe. Și încă ceva : abjurînd legile false ale comerțului tradițional în acest domeniu, „Mirajul" s-a străduit de la bun început să fabrice nu numai produse de calitate superioară, ci și la prețuri rezonabile, accesibile marelui public. La ora actuală, întreprinderea se mîndrește cu o gamă variată de produse, extrem de căutate mai ales pe piața externă, după cum o dovedesc și numeroasele distincții obținute în cadrul unor confruntări de specialitate. Iată cîteva exemple pe care le vom prezenta respectînd limbajul specific al creatorilor de cosmetice : în nota verde (refrișantă, mirosind a verdeață) : parfumul de toaletă **Miraj-75** ; în nota lemnoasă (mirosul aspru al lemnului despicat) : apa de colonie **Ghepard** ; în nota florală : apa de colonie **Eva sublim, Eva perfect, Eva lux** ; în nota picantă : apa de colonie **Dragon.**

În domeniul cosmeticelor : emulsii demachiante, loțiuni tonice, creme de zi și de noapte, sau în funcție de natura tenului sau de zona epidermei. La loc de cinste și aici, cîteva produse de concepție strict originală : cremele **Pellamar,** care valorifică extractul de nămoluri sapropelice din lacul Balta Albă, județul Buzău, gama de produse **Pellox,** care folosește principiul activ al extractului Boicil (creme hidratante, calmante și de activizare a circulației periferice) ; produsul **Mary Gilbert,** realizat pe bază de colagen solubil, bogat în aminoacizi și activ în regenerarea celulelor. Iată și cîteva produse medaliate cu aur la diferite concursuri internaționale : gama de produse **Pellamar,** gama de produse **Pellox,** apa de colonie **Darclée,** gama de produse pentru adolescenți **Margareta,** masca fimogenă **Dermin** etc.

Mulți sînt încă cei care aleargă după produse din import, fără să fi avut vreodată curiozitatea de a le încerca pe cele autohtone. Inerția gusturilor reprezintă una dintre cele mai stranii și paradoxale fenomene sociale. Și asta deoarece ea rămîne caracteristică numai acestui domeniu, deciziile și adjudecarea fiind în toate celelalte pe măsura calității mărfurilor și a necesităților cumpărătorilor. Comenzile străinătății pentru articolele **Bellatrix, Pellamar, Pellox, Darclée, Faun, Eva lux** etc. întrec cu mult posibilitățile de livrare ale „Mirajului", dar pe piața internă nu puțini sînt cei care preferă cosmeticele străine, produse care în dese cazuri nu pot scoate din competiție, prin calitatea lor reală, produsele românești. Frumoasele noastre aleargă după coloniile și parfumurile realizate de firmele Nina Ricci și Madame Rochas, cînd „Mirajul" oferă **Bellatrix** și **Darclée,** produse aproape similare dar la prețuri modeste.

Ce e de făcut într-o asemenea situație ? Să-l lăsăm pe om să-și cheltuiască banii cum crede de cuviință ? Evident, rîndurile de față nu se pot substitui modului carențial în care se desfășoară reclama comercială, dar spunînd lucrurilor pe nume, aducînd în dezbatere publică o situație de fapt, vom aduce poate peste gusturile înghețate ale unor cumpărători o undă din căldura adevărului.

LIVIU MAIOR ■

„Caminante"

Jurnal mexican (29)

Jaguarul

I.

Cînd am plecat spre parcul-muzeu „La Venta", n-am bănuit ce ne aștepta. Un parc, îmi ziceam, unde au fost aduse sculpturile descoperite în regiunea La Venta și în primul rînd celebrele capete de olmeci. Dar parcul e, de fapt, un fragment de junglă în care exuberanța vegetației anunță pădurile tropicale devorate de liane. Iar în clipa cînd am ajuns acolo, cobora noaptea. Mai bine spus, se prăbușea noaptea. Căci tropicele nu cunosc, se pare, acea dulce prelungire a incertitudinii dintre zi și noapte, cînd întunericul se înghină cu oboseala albă a zilei și întîrzie să pună stăpînire pe lucruri, învingîndu-le încet, cu precauții, după ce le mîngîie și le cufundă în somn. În jurul nostru, în cîteva minute arborii devin negri... Să mulțumim sau nu întîmplării care ne-a adus aici la o oră de seară? Ea ne împiedică să vedem cum trebuie sculpturile de bazalt diseminate prin parc, în schimb ne transformă condiția. Atmosfera de spațiu regizat dispare și la un moment dat pe cărările înserate am senzația că rătăcim undeva într-un peisaj imprevizibil. Nu mai sîntem vizitatorii unui muzeu, ne simțim aproape niște exploratori prinși de noapte în junglă, departe de migrenele marilor orașe și de ritualurile rutinei cotidiene, pîndiți în schimb de amenințările cu care imaginația populează acest labirint fosnitor. Sculpturile se detașează pe fondul vegetației ca niște pete negre, iar un jaguar de piatră devine un jaguar posibil...

Constat din nou aici cît de adevărată era observația pe care o făcea odinioară Quatremère de Quincy în legătură cu păstrarea unor opere în mediul for natural... există și o moarte a statuilor, a marmurei și argilei, nu toate suportă exilul confortabil al săliilor de muzeu, departe de legendele, de soarele și de tăcerile ce le-au fost destinate... fireşte, nu sînt un muzeoclast, dimpotrivă, cred că muzeul clasic trebuie să rămînă templul artei și ar fi absurd să pretindem ca Gioconda să fie dusă într-o casă oarecare din Florența, dar păstrarea acestor sculpturi din La Venta în decorul pentru care au fost concepute nu este o simplă problemă de scenografie muzeală... Ne oprim în fața unui bazalt cleiuit de ploi, reprezentînd un jaguar, animalul favorit al olmecilor, aici semiumanizat. Capul statuii e întors spre cer, într-o atitudine de extaz sau de uimire parcă. Animalul a descoperit stelele și în clipa aceea se transformă în om. Își pierde ghiarele și capătă mîini. Pînă atunci, jaguarul surprins de sculptorul anonim mai era încă simbolul nopții, intrat din junglă în mitologie, ca și la mayași. Descoperindu-și în sine un om, el află că pe lume există nu numai arbori și boltă înstelată, ci și întrebări. Privește intens cerul, încremenit într-o secundă de liniște, dar după aceea buzele sale de piatră vor șopti, poate, ca un poet. „Trebuie să mor ca floarea care se vestejește? / Ce va rămîne din numele meu? / Nimic din numele meu pe pămînt. / Dar toate florile mele și cîntecul meu!"... Nu se mai vede aproape nimic. Cineva aprinde o lanternă, a cărei lumină, dezvăluind detaliile le și ucide. Dar poate că astfel imaginația noastră află lucruri pe care vizitatorii din timpul zilei nu le întîlnesc niciodată.

Jaguarul de piatră e aproape un simbol. Picioarele lui sînt înfipte în mit, în vreme ce fața e a unei ființe care a descoperit timpul și istoria. Totul ca într-o taină. Există, dealtfel, destule taine nedeslegate încă, în trecutul acestei țări. Un plebiscit al Societății mexicane de arheologie a decis în anul 1938 că legendarul Tollan, capitala toltecilor, s-a aflat pe locul ruinelor de la Tula. Dar și astăzi sînt arheologi care susțin că Tollan nu este altceva decît Teotihuacanul. Nici hieroglifele de pe vechile piramide și temple n-au fost descifrate. În așteptarea unui nou Champollion, nu știm despre ele aproape nimic. Le privim așa cum aztecii vor fi privit caii spaniolilor. Miturile trăiesc însă aici, în timp ce în Grecia de pildă e inutil să faci o ascensiune pe Olimp. El e gol, părăsit de fantomele zeilor. Nimeni nu mai pomenește numele lui Apolo, nici măcar pe Acropole și, ce să auzi risetele reci, sălbatece și dureroase ale lui Dionysos trebuie să-l recunoști pe Nietzsche, nu să faci un drum la ruinele din Grecia. În schimb, în Mexic, Quetzalcóatl și Tláloc n-au dispărut. Seara cînd întîrzii lîngă o veche pădure te poți întîlni totdeauna cu unul dintre ei. Și dacă nu, Tatle îți poate povesti el ceea ce legendele au uitat. Istoria se înghină încă aici cu legenda. Ele coexistă ca în statuia jaguarului de piatră. Legenda devine brusc istorie și istoria își arată pe neașteptate obrazul de legendă. Niciodată nu poți să trasezi între ele o graniță exactă. Unde începe în piatră aici figura omenească și unde jaguarul încetează de a mai fi jaguar? Ochii întorși spre cer încep să înțeleagă, în vreme ce trupul trăiește încă înlăuntrul legendei. Sîntem în istoria Mexicului, chiar în istoria lui modernă, dar descoperirea pe care o facem aici e că legendele nu s-au dat la o parte pentru a face loc istoriei, ci scaldă istoria ca soarele. Sau așa cum natura românească scaldă sufletul românesc în Miorița. Mexicul e una dintre puținele țări pe care le cunosc unde mitologia nu s-a retras în biblioteci. Și din ce în ce mai mult Villahermosa mi se pare unul dintre acele rare orașe care nu se tem de liniște. Jaguarul întors spre cerul ars de stele te dispensează de vorbe, lăsîndu-te să împietrești o clipă lîngă acești arbori necunoscuți, luînd vîntul pieptului mască și devenind propria ta enigmă pe care renunți s-o mai deslegi, în vreme ce umbra ta continuă să umble prin lume...

Oare nu exagerez interesîndu-mă excesiv de monumentele pe care acest drum mi le scoate în cale? Se vor găsi totdeauna unii pentru care frecventarea unui muzeu nu e decît o formalitate mondenă, gata să ridice din umeri. În definitiv, se poate trece prin Mexic și fără să vezi nimic altceva decît magazinele de pe Paseo de la Reforma sau de pe Avenida Juarez. Cunosc acest stil de a „cunoaște" lumea. Dar trebuie să mărturisesc că n-am nimic comun cu el. Prefer să cred că pot afla mai mult despre o țară văzîndu-i statuile. Dacă știi să le asculți, ele îți pot spune mai multe lucruri despre Mexicul modern decît truismele turistice. În fond, poate că istoria unui popor, ca și viața unui om, trebuie să aibă o coerență. Și or fi ciudat să nu pricepem că trecutul nu e numai o problemă a istoricilor. După cum memoria noastră nu e numai o problemă a psihologiei.

OCTAVIAN PALER ■

Muzica tînără

De ce trebuie iubită opera Hamlet

Nu de mult a avut loc o nouă reprezentație cu opera **Hamlet** de Pascal Bentoiu. Din nou în sală nu au fost prezenți decît cîțiva spectatori. Pe mulți îi surprinde desigur insistența cu care am scris și revenim asupra acestei lucrări la rubrica „Muzica tînără". Dar faptul nu poate mira pe cei care au priceput că noi înțelegem prin muzică tînără nu numai folk-ul, și că dorim să înregistrăm și să atragem atenția asupra oricărui fenomen înnoitor din muzica românească. Și afirmăm că opera **Hamlet** deschide un drum nou operei românești invitînd-o să poposească în actualitate. Cafea croită cu atîta curaj de această operă poate că nu duce nicăieri. Dar tentativa de a scoate din mîrțe și șabloane un gen muzical merită întreaga noastră admirație.

E foarte adevărat, muzica operei **Hamlet** nu ne învăluie cu îmbietoare dulci sonorități. Ea nu face obișnuitele concesii publicului pentru a-i cîștiga simpatia cu arii pe care la ieșirea din sală să le fredonezi ca pe niște șlagăre. Dimpotrivă, întreaga țesătură de sunete te constrînge ca în permanență să supraveghezi ceea ce se petrece pe scenă sugerînd o atmosferă plină de surpriză. Alături de instrumentele consacrate din fosa orchestrei apar altele din arsenalul muzicii pop. Aceasta nu ca o insultă adusă operei tradiționale, nu ca reacție gratuită, ci pentru a crea noi complexe muzicale deoarece și lumea de sunete și zgomote în care trăim este alta decît cea a înaintașilor noștri. Într-un interval de două ore tragedia lui Hamlet este expusă într-un text esențializat la maximum care însă nu-i răpește semnificațiile profunde și scoate la iveală pe cele care ne interesează pe noi astăzi, după experiențele istorice consumate pînă acum în acest secol. Extraordinarul spectacol delimitează un spațiu rece, metalizat, ca al unei temnițe, în care omul este batjocorit, ținut sub teroare în tenebre.

Actul temerar înfăptuit de Pascal Bentoiu înseamnă o rupere cu canoanele tradiționale și o înțelegere superioară a rostului muzicii de azi. El a încercat să smulgă din toropeală opera care a devenit aproape un gen desuet. Fascinată de trecutul ei strălucitor ea s-a mulțumit să se prosterne în fața realizărilor altor epoci și a uitat să privească schimbările care s-au petrecut în lume, în conștiința oamenilor. Era fatal să se producă la un moment dat o înstrăinare de public. Și aceasta nu numai din pricina faptului că pînă și unele opere elaborate în acești ani sînt concepute tot cu ochii ațintiți asupra celor din trecut, căutînd să le atingă performanțele imitîndu-le. Dar însuși repertoriul valoros al operei universale este pus în scenă adesea cu mijloace învechite, fără a năzui nici o apropiere de ceea ce simțim noi acum. Venerație care le condamnă paradoxal la ignorare și le înăbușă mesajul. Muzica nu înseamnă simplă destăinare, ci e o provocare adresată omului să la aminte la sine însuși, la cei din jurul său. Acesta este marele merit al lui Pascal Bentoiu: de a nu fi creat un univers de iluzii, de fantasme, ci o lume în care locuitorul de azi al planetei să-și poată regăsi întrebările. Iar dacă acest compozitor refuză publicul tradițional al spectacolelor de operă, dornic să vadă decoruri fastuoase chiar dacă sînt de mucava, costume sclipitoare chiar dacă sînt din cea mai ieftină stofă, sau grămezi de bijuterii chiar dacă nici una nu e veritabilă, închipuindu-și că arta înseamnă o evadare din cotidian. El trebuie să-și creeze un alt public, însetat de a cunoaște atunci cînd se află în fața unui fapt artistic și nu de a se amăgi cu zorzoane. O mai fericită propagandă printre tineri în legătură cu **Hamlet** ar schimba poate destinul acestei opere, ar atrage la audiția ei acel public receptiv și entuziast, dornic să descopere noi teritorii ale muzicii, să se educe cu multă răbdare pentru aceasta. Ne întrebăm cum ar cînta soliștii în fața unei săli arhipline, cu cîtă dăruire ar interpreta fiecare pasaj. În orice caz le mulțumim că au avut de atîtea ori curaj să cînte în fața sălii goale și consemnăm toate numele cuprinse în program, ca un omagiu adus muncii lor și tuturor celorlalți care au conlucrat la realizarea acestui magistral spectacol: conducerea muzicală — Paul Popescu; regia — George Teodorescu; decoruri și costume — Roland Laub; duelul kendo — Mihail Stan; maestru de cor — Stelian Olariu; Hamlet, vocea spectrului — Florin Diaconescu; Regele — Gheorghe Crăsnaru; Polonius — Marcel Angelescu; Ofelia — Silvia Voinea; Regina Gertruda — Veronica Gârbu; Regina actriță — Elvira Cîrje; Regele actor — George Lambrache; Lucianus — Adrian Gheorghiu; Osrick — Lucian Marinescu; Laertes — Nicolae Constantinescu; asistenți de regie — Vasile Calomfirescu; Suflerî — Sanda Martinoiu, Cristina Cotescu; asistent scenografie — Elisabeta Benedek; maestru de sunet — Gheorghe Mirea; regia de culise — Ermin Grosu, Gheorghe Stănescu; coordonator tehnic-scenă: Petre Voican.

GEORGE ARION ■

ION GRIGORE: Gâteala miresei

(Din expoziția deschisă la Galeriile de artă ale Municipiului București)

Cronica spectacolelor

Deocamdată, s-a bătut într-un gong de argint

La București, stagiunea teatrală a fost deschisă cu o piesă bună — „Goana" de Paul Ioachim — și un spectacol de asemenea, bun, datorat actorilor Traian Dăncanu, Ileana Cernat, Cornelia Dumitraș, Florin Zamfirescu și Adrian Vișan, regizorului Alexa Visarion și scenografului Octavian Dibrov. Calitatea esențială a piesei este realismul. Piesa propune scenei o realitate — alcătuită din personaje, întîmplări, reacții, argumente și limbaj — și contemporană și autohtonă. Cred că pe tema „nicăieri nu-i mai bine ca acasă", temă care a preocupat și alte condeie dramaturgice de azi, piesa lui Paul Ioachim — tocmai datorită realismului său — este cea mai bună. Actorii sînt, fiecare, în rol și, fiecare pune multă dăruire și mult firesc (deci tot realism) în jocul lor. Regizorul a știut, ba chiar foarte bine, să pregătească, să dozeze, să potențeze și să obțină maximum de spectaculozitate dintr-un șir de certuri (afurisit de omenești), însă fără a le rupe de realitate, de chipul lor din viața banală. Scenografia este zgîrcită de esențială, însă spune tot ce îi revenea să spună. Repet, o piesă și un spectacol care îndeplinesc toate condițiile — de mesaj și artă — ale onorării de a inaugura o stagiune teatrală (inclusiv condiția presei, a criticii favorabile, ba chiar laudative).

Și stagiunea teatrală chiar a fost deschisă, la București, cu acest spectacol al Teatrului Giulești, însă pe nici una din cele două scene ale sale, ci pe aceea a clubului muncitoresc IREMOAS. Și, teoretic, ce poate fi mai frumos, mai grijuliu, mai politicos decît să te duci cu spectacolul acasă la spectatori? Numai că această bună intenție și această muncă au fost anulate de o anume lipsă de realism. Spectacolul urma să înceapă la ora 15, cînd oamenii ieșeau din schimb; a început la 4 fără 20, cu jumătate de sală goală, iar cu cealaltă plină mai mult cu elevi, dar mai ales cu eleve, care, știut este, întotdeauna au fost mai disciplinate. Biletele au fost cumpărate, însă oamenii, nici chiar cei din conducerea întreprinderii, n-au venit la spectacol. Și, într-o mare măsură, au avut dreptate să nu vină: Teatrul e bucurie pe care trebuie să o trăiești pe de-a-ntregul și în haine de sărbătoare. Or, oamenii de la IREMOAS erau după opt ore de muncă, nu glumă. Așa, prin deschiderea stagiunii teatrale cu un matineu de ora 15, o sărbătoare s-a transformat în sarcină care trebuie îndeplinită, și e invitație-omagiu, aproape într-o pagubă. Din entuziasm desprins de realitate (și cu cît realism este dăruit spectacolul, cu cît realism fusese pornită acțiunea!), iată spectatorii pot fi îndepărtați, teatrul poate fi deservit.

Pe de altă parte, nu-i mai puțin adevărat că a doua zi, sîmbătă 16, ora 19,30, cînd Teatrul Național bucureștean și-a deschis stagiunea, am văzut, cu multă mîhnire, că o treime din sală era goală. Și nu era vorba decît de sala mică a teatrului? De asemenea, a fost observat, cumva pe alt plan, că mai toate teatrele bucureștene și-au inaugurat stagiunea cu spectacole din stagiunea trecută; iar unul din cele trei teatre cu premiere inedite — Teatrul de Comedie — avea caiete de sală pe care scria clar „stagiunea 1977—1978".

Așa se face că, din acest 15 septembrie care este ziua de An nou al teatrului, și al oamenilor teatrului, și al spectatorilor de teatru, m-am purtat, strămoșește, ca un țăran, încercînd — cu grijă pentru recolta și hrana spirituală a stagiunii '78—'79 — să văd dacă „anul semne bune are". Și — adevărat este — am găsit și semne bune. Ba chiar multe, nu puține ca acele rele. Cum, de pildă, este aceasta: ponderea mare, în repertoriul stagiunii, a dramaturgiei românești originale: din 264 de premiere, 148 vor fi cu piese românești, dintre care 59 în premieră absolută. Sau aceasta: Teatrul TV trăiește un reviriment — cantitativ și calitativ — care te face să gîndești, cu bucurie dar și cu emoție: numai de-ar ține! De asemenea, am aplaudat faptul că toate cele trei spectacole pe care le-am văzut în primele trei zile ale noii stagiuni au fost de o consistență calitate. Un om de teatru, bine informat, chiar susținea că teatrul este în pericol de a fi dominat de obsesia calității în sine a spectacolelor.

Încît, în epoca cinematografului și mai ales a televizorului, teatrul cu oameni vii, cu oameni de talent, trebuie, dincolo de calitatea, de ținuta muncii și artei sale, să-și găsească și căi și oameni — cu abilități și talente propagandistice — prin care să-și reciștige — nu publicul, pentru că pe acesta îl are, ci publicul numeros, publicul care cere un bilet în plus.

Bineînțeles, în acest sens a fost organizată — firește, nu numai de cei de la Giulești și IREMOAS. — și deschiderea acestei stagiuni. Numai că, iată, realitatea ne-a replicat și una și aceeași inițiativă poate fi lăudată și poate fi criticată în egală măsură. La urma urmei, s-avem unor: dilema asta poate fi soccotită o lovitură de teatru care, dialectic, ne deschide noi perspective.

NELU IONESCU ■

Un om pentru contemporaneitate

Omagiul scriitorilor

(Urmare din pagina 1)

ționa, în treacăt, difuzarea, fără precedent, în colecții diverse și în tiraje impresionante, a culturii și literaturii române a veacurilor precedente, atestare incontestabilă a locului pe care, de secole, l-am dobîndit în rîndul popoarelor de veche civilizație, în ciuda vitregiilor care ne-au însoțit ca o adevărată predestinare. De ceea ce în mod legitim, se cheamă „epoca Ceaușescu" se leagă inițiative și realizări spirituale al căror ecou, în planul general al istoriei românești, se va dovedi inestimabil. Astfel, conducătorul nostru de astăzi se înscrie în rîndul cititorilor de cultură românească. Dar cea mai probantă dovadă a patriotismului veritabil îl constituie **fapta prezentului**, adică obținerea unor asemenea izbînzi care să îmbogățească pe plan material și spiritual tezaurul peren al valorilor românești. Iar izbînzile socialismului, legate indisolubil de personalitatea covîrșitoare a președintelui țării sînt atît de evidente, în toate domeniile, încît nici măcar reaua credință nu le mai poate pune sub semnul îndoielii. Ele stau la baza prestigiului, fără precedent, pe care România l-a obținut în ochii popoarelor, prestigiu al cărui simbol îl reprezintă activitatea energică și fermă a tovarășului Ceaușescu, gîndirea sa profundă și originală, pasiunea sublimă și grija emoționantă pusă în slujba cauzei păcii și a civilizației, în cultivarea respectului pentru independența și suveranitatea națională, a dreptului inalienabil al popoarelor de a-și făuri singure destinul. În persoana secretarului general al partidului nostru s-au contopit, într-o fericită sinteză, înaltele virtuți care au făcut posibil miracolul supraviețuirii noastre pe aceste meleaguri, precum și miracolul realității românești contemporane. Mesajul de pace și echitate, de încredere în viitorul umanității pe care-l aduce lumii România, prin acțiunea conducătorului ei este de domeniul recunoașterii unanime și de aceea nu e întîmplător că multe din paginile cărții omagiale reținem, cu firească mîndrie civică, semnificația acestui tonifiant mesaj, într-o lume de atîtea ori traumatizată de conflicte și neînțelegeri.

Un adevărat revoluționar este, prin definiție, un **temerar**, el trebuie să înfrîngă inerțiile și să scruteze orizonturile, să găsească soluțiile care se impun în orice împrejurare, să fie **un cavaler al faptei curajoase**. Iar exemplele ce se pot aduce din viața celui mai iubit fiu al Patriei ilustrează, cu prisosință, asemenea trăsături. Scriitorii Patriei evocă, cu inspirație, emoție și adînc respect, momente revelatoare din viața noastră contemporană, cărora noi înșine le-am fost martori și care au demonstrat, cu forța exemplului personal, capacitatea și vocația unui mare conducător al lumii de astăzi, „Cu fruntea sus prin timp", „asemenea arborilor mari", „în ritmul inimii înflăcărate", „simplu și omenește", „mereu în frunte", „primul muncitor al țării" și „strălucit cititor de cultură", „conștiință veșnic trează", cu „neabătută credință", „cu viitoru-n suflet", „un strălucit exemplu de dinamism creator" construind „în durată" (am folosit cîteva formule edificatoare, caracteristice, culese din carte) tovarășul Nicolae Ceaușescu este, succint spus, „un om pentru contemporaneitate", un fiu al țării și al omenirii, ivit acum 60 de ani în locurile românești ale Oltului într-un moment „de preocupațiune a naturii", cum ar fi spus un scriitor clasic.

Calităților, eminente, ale conducătorului li se adaugă, în paginile scriitorilor virtuțile omului văzut de aproape : spontaneitatea cuceritoare a reacțiilor, cunoașterea adîncă a oamenilor, o capacitate de efort ieșită din comun, și, mai ales, căldura umană ce iradiază din fiecare gest, din fiecare frază, din întreaga sa comportare. Desigur, revine istoricilor sarcina să înfățișeze, cu instrumentele riguroase ale disciplinei, personalitatea celui care făurește o nouă eră istorică. Scriitorii se exprimă pe calea emoțiilor, a impresiilor, a metaforelor relevante care, însă, fac și ele parte din istorie. În acest sens, volumul ilustrează, exemplar, adeziunea totală a slujitorilor cuvîntului la tezaurul înfăptuirilor de astăzi, solidaritatea lor militantă, de neclintit, în jurul președintelui țării, un omagiu vibrant, memorabil.

Rubrica mea

Un excelent instrument de lucru...

...este recentul **Dicționar de lingviști și filologi** de Jana Balacciu și Rodica Chiriacescu, apărut în seria de dicționare a Editurii Albatros. Din **Cuvînt înainte**, semnat de acad. Al. Graur, putem lua cunoștință de marele progres al lingvisticii în țara noastră, care s-ar afla în fruntea tuturor disciplinelor științifice. Argumentul statistic este într-adevăr impresionant : „...față de cei cîțiva specialiști care erau în activitate acum vreo 50 de ani (îi puteai număra pe degete), am ajuns acum la mai multe sute (la cel de-al X-lea Congres internațional al lingviștilor, care s-a ținut la București în 1967, au participat aproape 450 de români)..." Dintre cei în viață, am numărat o sută, din totalul de 233 care figurează, cu o scurtă notiță biografică, un **cursus honorum**, lucrările principale și bibliografia referențială ; iar din această sută, numărul femeilor este de douăzeci și cinci. Vom menționa pe Tatiana Slama-Cazacu, profesoară (iar nu „profesor", cum citim în dicționar !) de psiholingvistică și lingvistică aplicată la Facultatea de limba și literatura română a Universității din București, „inițiatoare (foarte bine ! nu „inițiator", n.n.) și principală promotoare (**idem**, n.n.) a cercetărilor românești de psiholingvistică", care „abordează în lucrările sale probleme teoretice și metodologice ale acestui domeniu interdisciplinar, ca și aspecte aplicative". În treacăt fie zis, masculinizarea femeii nu este un proces ineluctabil în exercitarea unei funcțiuni, iar uzanța lexicală corespunzătoare, nu știm din ce motive generalizată, ni se pare cu totul neintemeiată.

La loc de cinste, în dicționar, apare Ion Heliade Rădulescu, în calitate de „cea mai reprezentativă personalitate a sec. 19 din Țara Românească". Îi urmează Bogdan Petriceicu Hasdeu, „unul dintre întemeietorii filologiei științifice românești", Titu Maiorescu, care are „contribuții decisive" în problemele timpului, Nicolae Iorga, „personalitatea românească cea mai cunoscută în străinătate", pentru lucrările lui de istorie literară, precum și pentru uriașa activitate de depistare și publicare de documente vechi, Ovid Densusianu, „fondator al școlii lingvistice bucureștene", omologul său ieșean, Al. Philippide și cel clujean, Sextil Pușcariu. Lazăr Săineanu, Aurel Candrea, Iorgu Iordan, Al. Rosetti, Al. Graur, Eugen Coșeriu, „impus pe plan mondial" ș.a.

Relevăm ca o îndrăzneață inovație, locul ce se acordă mult hulitului Ioan Bob (1739—1830), ca „luptător pentru emanciparea socială și națională a românilor din Transilvania". Pentru că nu se avusese bine cu doi din cei trei mari iluminiști, istorici și lingviști, anume Gheorghe Șincai și Petru Maior, Bob trece încă pentru mulți ca un zbir și un arghirofil, lipsit de orice merite, vrednic de zguduitorul blestem ce l-a proferat în tinerețe împotriva memoriei lui, Nicolae Iorga. Dicționarul menționează «activitatea sa de „luminare a neamului" prin slova cărții, sprijinirea învățămîntului și întocmirea de manuale în limba română», aceea de autor al „primei ample lucrări lexicografice românești tipărite, **Dicționarul rumanesc, latinesc și unguresc** (Cluj, 1822—1823)", cu „cele aproximativ 11 000 de cuvinte românești înregistrate", fără a omite activitatea sa patriotică, în redactarea memoriilor adresate împăratului Leopold II, precum și a faimosului **Supplex Libellus Valachorum** (1792). Dealtfel, Zenovie Pîclișanu a fost acela care revizuise întîiul **Un vechi proces literar, Relațiile lui I. Bob și S. Klein, Gh. Șincai și P. Maior** (1935).

O singură personalitate foarte importantă lipsește : Dimitrie Cantemir, a cărui activitate filologică nu este deloc neglijabilă, prin interesul ce l-a acordat orientalisticii, paremiologiei și introducerii unui șir de neologisme în limbajul filosofic. Este și scriitorul român din epocă, în posesia celui mai bogat lexic și a celor mai îndrăznești tropi.

Dacă stilistica e și ea o ramură a filologiei — și nimeni nu ar putea tăgădui această încadrare — se cuvenea integrat dicționarului și Tudor Vianu, fondatorul acestei discipline în țara noastră și a cărui carte cea mai prețuită este **Arta prozatorilor români**. Se vede însă că autoarele (iar nu autorii !) **Dicționarului** și-au restrîns deliberat domeniul cercetării, deși menționează, cînd este cazul, printre lucrările autorilor citați, pe cele de stilistică (de ex. la Tepelea Gabriel : „Contribuții în domeniul (...) stilisticii (**Corelația limbă-literatură**, București, 1971)", ba chiar și în acela al «istoriei limbii literare române».

Deosebit de valoroasă este **Scurta cronologie** a lingvisticii noastre, cu care se deschide lucrarea și care începe cu **Mileniul I î.e.n.**, cu limba geto-dacilor, „un dialect al limbii trace, limbă indo-europeană de tip satem" și se încheie cu anul 1977, în care „Ion Diaconescu publică **Infinitivul în limba română**". Ca să fac dreptate autoarelor menționez că în acest excurs istoric, meritele lui Dimitrie Cantemir sînt recunoscute, acordîndu-i-se 22 de rînduri. Nu era mai bine să se facă acest act de dreptate prin înserarea marelui învățat în însuși corpul lucrării, iar nu la cronologia, pe care nu o citesc toți ?

La Gheorghe Săulescu (1798—1864), calificativul profesional este acela de „cărturar", ca și cum ceilalți, lingviști sau filologi, n-ar fi și ei din aceeași tagmă ! Complicității lui (menționată în **Dicționar**) i s-a datorat ticluirea faimosului **Izvod al lui Clănău (Cronica lui Huru, 1856)**, și frînarea anchetei pentru dovedirea falsului.

Voi încheia cu mențiunea că prin moartea prematură a lui Matei Nicolau (1904—1938), răpus de ftizie, știința noastră lingvistică a pierdut un genial cercetător. Autoarele sînt prea tinere ca să-l fi cunoscut. Avea în ochii săi mari și rotunzi, flacăra din privirea lui Nicolae Iorga, care și-a recunoscut într-însul propria-i tinerețe. La 23 de ani speriase Sorbona prin strălucirea studiilor sale istorice și lingvistice.

ȘERBAN CIOCULESCU ■

Cap limpede

Se află în librării un nou volum de Aurel Baranga : **Jurnal de atelier**, din care cea mai mare parte a fost publicată mai întîi în revista **Flacăra**. Citām din **Precizarea autorului** : „Cu toate măsurile de precauție luate, deși am alterat numeroase date cronologice și multe inițiale patronimice, apariția **Jurnalului de atelier** a avut darul să arunce în alarmă unele conștiințe. Pentru liniștea lor, fac următoarea precizare : **Jurnalul de atelier** este o lucrare de ficțiune. În consecință, orice asemănare cu persoane decedate sau în viață, este o pură și nedorită întîmplare" ● Manifestare intrată în tradiția vieții spirituale a țării noastre „Decada cărții românești", ajunsă la a XI-a ediție, se va desfășura în acest an între 1 și 10 octombrie sub semnul omagierii a 60 de ani de la formarea statului național unitar român și a 2050 de ani de la crearea primului stat dac centralizat sub conducerea lui Burebista. Organizată în întreaga țară sub egida Consiliului Culturii și Educației Socialiste această acțiune se va încadra în etapa de masă a celei de-a doua ediții a Festivalului național „Cîntarea României" constituind un nou prilej de dezvoltare și îmbunătățire a muncii politico-educative prin intermediul cărții ● Din cărțile apărute la editura „Univers" în ultimele săptămîni reținem o culegere din **Cugetările** lui Pascal apărute în colecția **Eseuri**. Traducerea, notele și comentariile aparțin lui Ioan Alexandru Badea. Prefața este semnată de Romul Munteanu ● Un roman inspirat de actualitate este **„Ciinele cu patru picioare"** al lui Mesterházi Lajos, scriitor maghiar. Citām din prezentarea de pe coperta cărții : „Mare iubitor al oamenilor, cu o ținută comunistă exemplară, fără ostentație, dușman al clișeelor de gîndire și al ideilor vechi preconcepute, subordonează totul, stabilirii cu orice preț a adevărului. Utilizînd cu adîncă înțelegere, dar fără menajamente, atunci cînd e nevoie, vîrful bisturiului, Mesterházi se apleacă mai ales asupra destinelor neîmplinite, asupra evoluției lor pe fundalul vieții noi. Titlul axiomatic **Ciinele cu patru picioare** semnifică paradoxal „firescul", „normalul", „adevărul" în adînca lui frumusețe. Traducerea aparține lui Ladislau Hegedüs ● Mult tradusă în Europa, cartea **Cocoșul roșu zboară spre cer** a scriitorului iugoslav Miodrag Bulatović apărută și în românește, în tălmăcirea lui Dușan Petrovici, descrie un univers fantastic ● În realitatea concretă se desfășoară acțiunea romanului **Cantonul numărul XIII** de Alexei Alexandrovici Malișev, care ne introduce în atmosfera laborioasă a muncitorilor și cercetătorilor pădurilor din exotica taiga. ● **Tinărul și balena albă** de scriitorul ceh Vladimír Páral, este recomandată de editură ca „o carte care îndeamnă la meditație, incită dorul de aventură, romantismul activ al căutărilor, încrederea în mitul „balenei albe" ● Un interesant volum de **Memorii** reunește pagini semnate de B. Pasternak, V. Kaverin, M. Slonimski ● Pentru iubitorii romanului de aventuri anunțăm că în colecția **Enigma** a fost publicat **Sfîntul la New York.**

Cronica literară

Radu Anton Roman

„Vara nimănui"

Radu Anton Roman a debutat ca poet cu **Ohaba, țara asta**, dar s-a afirmat mai mult cu cele două cărți de reportaje : **Țările de sus ale merilor** și **Călătorie spre Nord**. Primul său roman nu constituie chiar o surpriză. **Vara nimănui**, apariție recentă, îmbină aria întinsă de informație a reporterului cu reveriile poetului. Eroul principal, Mihai Lupașcu, este el însuși ziarist și romanul pare impregnat de dinamismul vieții acestuia. Ca și eroul său, romancierul mai mult observă decît analizează, mai mult se deschide către lume decît se închide în sine. Subiectul, de asemenea, reportericesc — adică neinventat pur și simplu de autor — recuperează o materie epică aproape informă, într-un montaj original și captivant. În prim plan, romanul evocă eroismul vibrant al oamenilor deltei, în luptă cu furia apelor din timpul ultimelor inundații. E vorba însă și de un eroism al conștiinței : oamenii se luptă nu numai cu natura, ci și cu ei înșiși — cu pasiunile, cu prejudecățile și caracterul lor. Simbolic, dar sprijinindu-se pe detalii concrete, romanul configurează o epocă de luptă, de efort constructiv la proporțiile întregii orînduiri socialiste. Cartea e scrisă incitant, cam în maniera prozei cinematografice, cu derulări ingenioase de imagini și replici, într-un ritm de-a dreptul sufocant. Și așa însă ritmul vorbirii abia acoperă ritmul faptelor. Metoda reportericească fragmentează firește viziunea epică de ansamblu — deși ea există, iar evenimentele n-au întotdeauna adîncime sau — mai exact — ochiul parcă n-are suficient răgaz să sondeze și zonele de umbră și ambiguitate ale vieții. Dar din toate aceste tranșe de viață, de o discontinuitate numai aparentă (scene, tablouri, dezbateri etice) cartea recompune o epopee contemporană.

«Vara nimănui» — adică vara tuturor. Oamenii se confruntă cu un „timp de spaimă" — dar e timpul lor, îi aparțin. Anacronismul etic mai ales se plătește scump. Citeodată eroii trăiesc mai profund în amintire și vis : și acesta din urmă aparține tot vieții. Pentru Mihai Lupașcu visul umple o absență dureroasă, pierderea Mariei. El are mai presus de orice vocația visului feeric. Condrat, bătrînul pescar din deltă, e aproape un simbol al statorniciei speței umane pe aceste locuri. Atît de încrîncenate sînt ultimele sale gînduri și gesturi, încît parcă personifică — într-o legendă modernă — lupta victorioasă cu destinul. Delta însăși e un tărîm de vis. Peisajul, dincolo de farmecul geografic, transmite fiorul unui adevărat început de lume — fiindcă și epoca pe care o trăiesc oamenii de azi ai deltei e tot un început de lume. Corelații subtile, mai mult sugerate decît afirmate, leagă lumea ideilor (morale, politice) de spectacolul senzorial și faptic. Totul se petrece aici simplu, după o lege naturală. Oamenii cred în partid și socialism, fără prea multă retorică — deoarece, spune unuia din ei, „nu poți să nu crezi în ceea ce ești". Prozatorul a intuit bine această mișcare inexorabilă a faptelor și ideilor, și n-a făcut decît să i se supună. Întrebat de un coleg ce fotografiază, Mihai Lupașcu răspunde prompt : ceea ce vede, adică realitatea. Evenimentele vorbesc de la sine. De aceea autorul preferă o evocare la timpul prezent, timpul adevărului. O discuție dintre Mihai Lupașcu și Tănase Udrea, la începutul romanului, e ca o punte întinsă spre trecut. Dar rămîne o simplă discuție și nimic mai mult. Romancierul e prea captivat de ceea ce vede în jurul său, pentru a mai inventa un trecut pe care efectiv nu l-a trăit. Opțiunea lui Radu Anton Roman pentru prezent e de fapt opțiunea pentru certitudini, impunîndu-și ca lege epică elementară să nu deformeze stilistic realitatea. Textul e marcat totuși de lirism. Un poem prefațează întregul roman, alte poeme sînt inserate în fluxul narativ. Visul (angoasant ori feeric), metafora acționează însă ca parte integrantă a realului și constituie, în același timp, reversul de profunzime al unei lumi filmate uneori prea de sus.

Spuneam că oamenii se luptă cu natura, dar și cu ei înșiși. Mihai Lupașcu vine să lucreze în acest orășel de provincie pentru a se vindeca de singurătate și de iubirea pentru Maria, care-l părăsise. Mai întîi se acomodează cu viața de redacție, prilej pentru prozator să închege cîteva profiluri de ziariști : Misa Barbu, Dorel Zota, Potcap și Simion Crăcană — un ambițios agresiv. Lupașcu însuși reprezintă la început mai mult o profesiune decît un caracter. O incursiune în deltă îl pune în contact cu o lume fascinantă : arhaică și totuși contemporană. Obiceiuri străvechi coexistă cu noile concepții, într-un spectacol dramatic — fără excese de pitoresc sau curiozități turistice. Senzualitatea e aici un lucru normal, după cum ieșirea în larg, la pescuitul morunului, seamănă cu un ritual viu, acceptat chiar și de reporterul intrus. În înfruntarea dintre nou și vechi, învinge munca, dreptatea, omenia. Afanasie, fiul lui Condrat, este omul nou.

Evocarea bătăliei cu apele atinge în roman sublimul epic. Montajul de imagini și tablouri relevă forța uriașă a torentului uman, angajat în defensiva supraviețuirii. Totul se precipită în acest moment, partea bună din fiecare iese mai puternic în evidență — ca și partea rea. Oamenii sînt obligați de împrejurări să opteze acum ireversibil pentru alternativa luptei și a solidarității colective. Și cînd, în final, apele încep să se aleagă de uscat — se alege și putregaiul de „trunchiul viguros al revoluției". Banditi ca Simonfi vor fi dați pe mîna justiției. Tănase plătește pentru slăbiciunile sale morale și politice. Potcap (nepotul răsfățat al unui șef puternic) va fi retrogradat pentru incapacitate. Simion își recunoaște patetic și cam declarativ greșelile, dar nu poate să-și schimbe și caracterul. Mihai Lupașcu, deși călit cu o nouă experiență de viață, revine și el la matcă — adică la prima iubire, în timp ce gîndurile îi zboară în voie la munții săi albaștri din Ardeal și la o copilărie curată.

Scris cu o francheță de invidiat și cu talent, **Vara nimănui** ne propune un nou romancier : Radu Anton Roman.

CORNEL MORARU ■

Coline părinteşti

Precum e fructul blind învăluit de toamnă
Şi aurit de brumă în văzduhuri line
Aşa ne naştem, răsărind ca aştri
Într-ale Ţării Noastre părinteşti coline.

Noi trecem pe pămînt aşa cum trec visînd
Prin sate româneşti căruţele cu mere
Dar Ţara totdeauna va ridica sub cer
Un deal celest cu miei spre mingiiere.

Ea înlesneşte să se-aprindă sus
În casa neamului mari focuri de nuntire
Ea este buna stea pe care-o urmăream
Cînd încă nu eram decît iubire.

Ea ne alină şi ne pune-n piept
Aceste mari livezi ca să-nflorească
Şi-aceste mari coline instelînd
Dorul adînc de limba românească.

Nepieritoare, ea ridică-n slăvi
Fiinţa noastră, dîndu-i nemurire :
Noi, aburul de mere — însă ea
Livada însăşi, veşnică iubire.

Închinare de toamnă
lui Anton Pann

Ne mai gîndim la tine Anton Pann
La-ncheieturi de veac stea luminoasă
Tu, harnic cîntăreţ şi sfînt mirean
De graiul tău de mere dulci ne pasă ;

Ca frunza nucului, ca mierea eşti —
Cînd vine toamna vii şi tu, părinte,
Minînd căruţa limbii româneşti
C-un deal întreg de substantive sfinte.

DAN VERONA ■

Pastel în septembrie

...Şi să mai cadă vara peste noi
Precum o ploaie caldă de petale,
Să trecem prin fineţe amîndoi
Şi nimenea să nu ne iese-n cale,

Să auzim ţipînd încert prigorii
Cerşind o ploaie veche peste sat,
Tîrnava să ne scalde pînă-n zorii
Acelui răsărit neaşteptat,

Să ne mai bată mamele cu drag,
Să ne mai certe taţii cu sfială,
Să fim copiii trecători de-un prag
Spre dincolo de o primară şcoală.

Şi peste jocul nostru de atunci
Să dea otava colţ a doua oară
Şi mamele şi taţii duşi în lunci
Să uite că mai trebuie să moară...

ALEXANDRU BRAD ■

Rodul toamnei

Podgoria se toarce lin în struguri
semn că în viţe s-a pornit răscoala
Ogoarele sînt flacără de pluguri
şi toamna îşi arată-n pomi năvala
cu coşurile grele, încărcate
Copacii urcă peste dealuri fum
şi vetrele-s de-acuma luminate.

VASILE ZAMFIR ■

Poem acuzator

Încă e un secol urît,
aurul încă—în putere,
pentru aur încă se piere —
încă e un secol urît !

Încă se ucide în lume
cu ştiinţa cea mai aleasă,
încă moartea-i mireasă —
încă se ucide în lume !

Încă mai pier visătorii
şi visul se pleacă ucis,
iar către cerul deschis
încă mai pier visătorii !

Încă bogaţi şi săraci,
desfătări şi mizerie, încă
pămîntul ştie să plîngă —
încă bogaţi şi săraci !

Încă e ură de rasă
— ruşine pe-un veac
de-înnoiri —
o, bestiale porniri —
încă e ură de rasă !

Încă e un secol urît,
vînzări şi războaie şi ură
şi patimi fără măsură —
încă e un secol urît !

Încă mai avem de luptat
spre-a da fiecărui cunună :
adevărul e încă o strună
pe care mai avem de cîntat...

RADU CARNECI ■

1 Decembrie 1918

Astfel se pregătea Unirea

Profesoara Vasilica Szasz este directoarea Arhivelor statului din Sfintu Gheorghe. În această calitate, fiind şi istoric, a cercetat şi studiat documente privind participarea locuitorilor judeţului Covasna, respectiv ai fostului judeţ Trei Scaune, la marele act al Unirii din anul 1918. Iată mărturiile timpului :

Intrarea României în război alături de puterile Antantei a fost primită de românii din Transilvania cu entuziasm şi cu mari nădejdi de reîntregire. Mulţi tineri din această parte a României, trecînd fie cu paşaportte, fie pe cărări doar de ei ştiute, s-au înrolat în armata română pentru a participa la luptele date de aceasta, la obţinerea victoriei. Astfel, în anul 1916, după cum rezultă dintr-un raport al autorităţilor locale înaintat guvernului, un număr de 20 de tineri din comuna Covasna au trecut frontiera vremelnică şi artificială de pe muntele Penteleu şi s-au înrolat ca voluntari în armata română. Unii dintre ei s-au acoperit de glorie în timpul marilor încleştări de la Mărăşti — Mărăşeşti — Oituz, cum au fost Gheorghe Maior, Constantin Ioan Ştefan şi Dumitru Dobre. În alte cazuri, tineri români din armata austro-ungară îşi lepădau haina militară şi treceau Carpaţii în România, fapt ce provoacă îngrijorarea autorităţilor locale. Aşa se face că în raportul înaintat de către prefectul judeţului Trei-Scaune Comandamentului militar din Braşov se menţiona că numai din garnizoana Sfintu Gheorghe au dezertat 12 recruţi şi 27 militari în rezervă. Sînt cunoscute măsurile represive luate de autorităţile regimului dualist împotriva populaţiei româneşti din Transilvania. Astfel, la 16 februarie 1917, Ministerul de Interne de la Budapesta ordonă Comitatului Trei Scaune ca „toţi românii între 17 şi 55 de ani să fie arestaţi şi internaţi în lagărul de la Toplosuly". Din listele existente în arhive cunoaştem numele celor 105 persoane din comunele Întorsura Buzăului, Boroşneul Mare, Petriceni, Teliu, care au fost deportate. De asemenea, se cuvine menţionat faptul că pentru motivul că şi-au exprimat simpatia faţă de armatele române în anul 1916, sau pentru că au sprijinit direct armata română prin acordarea de rechizite, adăpost etc. au fost internaţi, fără deosebire, români şi maghiari, în lagărul de la Sopron. În lagărul de la Bekes Gyula, din Ungaria, au fost internaţi cei din Breţcu şi satele învecinate. Nu poate fi trecut cu vederea nici faptul că în rapoartele trimise Mitropoliei din Sibiu numeroşi preoţi şi învăţători subliniau opresiunea la care era supusă ţărănimea română şi maghiară de către jandarmi şi notari. Învăţătorul din Rotbav, spre exemplu, informa Sibiul că notarul din Bicsad îi ameninţă pe ţărani cu deportarea în Serbia. Suferinţele războiului provocau în întreaga monarhie împotrivirea din ce în ce mai dîrză a maselor populare. Lupta românilor din Transilvania s-a împletit cu lupta populaţiilor de alte naţionalităţi pentru pace şi drepturi democratice, împotriva asupririi comune. Astfel, ziarul „Szekely nep" din Sfintu Gheorghe, în numărul său din 13 februarie 1918, în articolul „Problema secuiască" relevă că populaţia secuiască nu numai că se sustrage de la contribuţiile materiale pentru susţinerea războiului, dar îşi manifestă totala neîncredere în politica guvernului. Într-un alt număr, din 3 iulie 1918, acelaşi ziar, în articolul „Pîinea viitorului", ocupîndu-se de cauzele nemulţumirilor populaţiei din secuime, conchide că „secuii au ajuns la capătul puterilor". UNIREA se apropia cu fiecare zi.

În toamna anului 1918, lupta de veacuri a românilor din Transilvania pentru unitate naţională intră în faza sa finală. Mişcarea revoluţionară care se desfăşoară în toată monarhia austro-ungară a cuprins, firesc, şi Transilvania. La 8 noiembrie 1918, prefectul Comitatului Trei Scaune raporta că în judeţ siguranţa publică a devenit cu totul inexistentă, că ţăranii au atacat gospodăriile grofilor, iar pretorii şi notarii din unele localităţi au fost alungaţi. După formarea Consiliului Naţional Român Central, organ reprezentativ al românilor din Transilvania, în localităţile judeţului de care vorbim, în cadrul unor adunări populare s-au constituit consilii naţionale comunale, iar pe lîngă acestea şi sub îndrumarea acestora, au fost alcătuite gărzi naţionale româneşti. Primele asemenea organe reprezentative ale românilor din judeţ s-au format în zilele de 2—7 noiembrie 1918, în localităţile Ariuşd, Araci, Vîlcele, Iarăşi şi Arini. În 6 noiembrie, ziarul „Szekely nep" îşi anunţa cititorii că la Sfintu Gheorghe s-a constituit Consiliul naţional judeţean. Există numeroase mărturii care atestă faptul că între acest Consiliu naţional judeţean şi gărzile naţionale româneşti au existat dese colaborări, în special în privinţa menţinerii ordinii, liniştii publice şi alte probleme cu caracter administrativ. În vederea zădărnicirii acţiunilor revoluţionare ale diferitelor consilii naţionale formate din români şi secui în această parte a Transilvaniei, elementele conservatoare au înfiinţat Consiliul Naţional Secuiesc. La 13 noiembrie, ziarul progresist „Tukor" din Tîrgu Mureş, în articolul intitulat „Se organizează reacţiunea", a dezvăluit că în dosul acestei încercări se ascunde contele Bethlem Istvan, mare moşier, cu poziţia sa inadmisibil de rigidă în problema naţională. O telegramă din 21 noiembrie 1918 trimisă din Miercurea Ciuc Consiliului Naţional din Trei Scaune chema pe toţi locuitorii judeţului să sprijine iniţiativa consiliului secuiesc. Dar acest apel făcut de Consiliul Naţional Secuiesc nu a reuşit să mobilizeze masele populare în jurul său, ideile lui fiind acceptate şi susţinute doar de virfurile reacţionare ale secuimii. Văzînd că nu reuşeşte să atragă masele secuieşti, consiliul caută o colaborare cu Consiliul Naţional Maghiar pentru a pregăti o adunare comună, în vederea luării „unei poziţii unitare a maghiarilor din Transilvania", după cum scria ziarul „Szekely nep" în numărul său din 24 noiembrie 1918. În preajma adunării, Consiliul Naţional Secuiesc s-a autodizolvat, transferînd munca sa asupra consiliilor naţionale maghiare orăşeneşti şi judeţene, care să pregătească adunarea de la Tîrgu Mureş din 28 noiembrie, cum scria acelaşi ziar citat mai sus în numărul său din 26 noiembrie. Şi tot „Szekely nep" din 30 noiembrie informează cititorii că adunarea de la Tîrgu Mureş a suferit un adevărat eşec, ea neînsuşindu-şi tezele prezentate privind susţinerea integrităţii teritoriale şi a drepturilor istorice ale maghiarilor, mulţumindu-se să susţină „principiile wilsoniste". După publicarea la 20 noiembrie a apelului de convocare a Marii Adunări Naţionale de la Alba Iulia, populaţia românească organizată în consilii naţionale comunale, în adunări populare desfăşurate într-o atmosferă de nemaiîntîlnit entuziasm, şi-a ales delegaţii. Aşa cum declara într-un interviu publicat în 1968 în ziarul judeţului Covasna, Cuvîntul nou, Alexandru Potcoavă, în ziua de 24 noiembrie 1918 a avut loc o adunare populară în comuna Vîlcele la care au participat peste 2 000 de locuitori. Participanţii şi-au afirmat voinţa de realizare a idealului Unirii. Prin votul unanim al celor prezenţi, au fost aleşi ca delegaţi la Alba Iulia : Bogdănel Caraş şi Alexandru Potcoavă. În acelaşi timp, sute de locuitori ai judeţului şi-au manifestat dorinţa de a fi prezenţi la marele act istoric. Asemenea adunări populare au avut loc şi în alte localităţi ale judeţului. Potrivit precizărilor din textul convocării, din judeţul Trei Scaune care era organizat în 3 cercuri electorale, s-au ales 15 delegaţi care au avut astfel posibilitatea să fie prezenţi la Marea Adunare Naţională de la Alba Iulia, după cum sublinia „Gazeta oficială" nr. 6 din 1/14 decembrie 1918 şi în nr. 11 din 6/19 februarie 1919. Astfel se pregătea UNIREA.

RADU SELEJAN ■

Imoralitatea lor nu-i plătită decît de ruşinea pe-o viaţă

Are 20 de ani şi se numeşte Tudora Vuţă. Are breton, blugi noi, fireşte suflecaţi la manşete, o privire tristă şi verticală, spre podea. Prietenii şi prietenele, vom vedea imediat care sînt ei, o cunosc sub numele de Dorina, la care purtătoarea s-a oprit după o matură chibzuinţă, apreciind — pe bună dreptate — că e mai greu să răzbaţi aici, la barul „Luna" de la Intercontinental, cu un prenume neaoş, nu uşor de tradus în limbile ţărilor şi continentelor invecinate. Pînă la 20 de ani, Tudora — cu scuzele de rigoare noi îi vom spune chiar pe nume — nici n-a învăţat, nici n-a muncit. Obosită, s-a decis să renunţe la şcoală după numai 8 clase, intrînd ca picoliţă prin diverse I.A.P.L.-uri şi, într-o vreme, vînzînd becuri la „Electrotehnica" de pe Magheru, treabă care nu prea i-a plăcut, nu pentru că ar fi fost ea din cale-afară de pretenţioasă, ci pentru că o silea să se scoale de dimineaţă ! După un foarte scurt stagiu la „Arta modei", de unde i s-a desfăcut contractul de muncă pentru absenţe nemotivate, Tudora Vuţă a devenit de meserie „fără", dacă nu cumva făcînd o asemenea afirmaţie aducem un afront celor cîteva fete — puţine şi excepţii ale realităţii noastre — obişnuite să trăiască de pe o zi pe alta. Banii şi lucrurile pe care le are au drept sursă generozitatea ultimului „prieten", despre care nu ştie mare lucru. Îl cheamă X, fumează Kent şi nu e de găsit dimineaţa, cînd se află la facultate, atît şi nimic mai mult !

Tudora Vuţă se simte la Intercontinental ca la ea acasă, poate şi pentru simplul motiv că petrece aici mai mult timp decît la adresa trecută în buletin. Însoţind o echipă a Miliţiei condusă de maiorul Gheorghe Bădescu, din serviciul judiciar al inspectoratului municipiului, o găsim la bar. Iar întîlnirea nu este întîmplătoare — ne informează locotenentul Virginia Georgescu — căci sus-numita şi-a petrecut în aceiaşi loc şi seara precedentă, într-o ambianţă lichidă şi poliglotă. Reţinută, ea a achitat cu seninătate amenda aplicată, după care, sfidînd promisiunile făcute în faţa organelor de miliţie, s-a reîndreptat la bar.

Pentru că, nu-i aşa, nu fiecare noapte se încheie cu un succes. T.V. a trebuit să-şi caute un refugiu mai sigur, găsindu-l pe strada Cernica, la numărul 6, la demisol, unde a locuit în ultimul timp, firesc fără forme legale, la pensionarul Victor Dumitrescu. Acesta, fost laborant, 58 de ani, pensionat pentru o boală de inimă, a sperat la un moment dat să încheie cu T.V. o căsnicie solidă, întemeiată pe trainice sentimente reciproce şi pe o diferenţă de vîrstă de numai 38 de ani (!!), după care, dezamăgit în speranţele sale, a ajutat-o pe Tudora să-şi refacă viaţa în alte direcţii, găzduind-o pe ea şi pe prietenele sale într-o locuinţă cu geamurile vopsite în negru, populată seară de seară de amatori de „căsătorii" pe termen redus. Acolo, la demisol, printr-o fată Irina, T.V. a cunoscut-o pe Carmen Chirea, de care ne vom ocupa imediat, pe Cerasela, de la „Bucur Obor", pe Corina din Drumul Taberei, ca şi pe alte „colege", cu care a făcut schimb de impresii şi de parteneri. În urma declaraţiilor sale, organele de miliţie au făcut o descindere la locuinţa proxenetului, inventariindu-i, între altele, 18 sticle de băuturi în limbi străine, un casetofon şi un radio inexistente în reţeaua comerţului de stat, de bună seamă primite drept atenţii de la cei pe care i-a găzduit. Victor Dumitrescu, cel atît de slab de inimă la propriu şi atît de tare la figurat, se află în cercetare, el urmînd să răspundă pentru actele sale antisociale dintre cele mai grave.

Cum spuneam, V.T. a cunoscut-o pe strada Cernica pe Carmen Chirea, persoană familiară Intercontinentalului şi circumscripţiilor de miliţie din preajmă, de asemenea, fără ocupaţie, dar şi fără buletin de identitate ! Rugată să dea explicaţiile necesare, ea afirmă că buletinul i-a fost luat de un bişniţar, care s-a ţinut de capul ei şi a invitat-o, alegîndu-se cu un refuz ferm. Cu o seară înainte a achitat o amendă substanţială dar rezervele ei pecuniare nu au secat, dovadă că percheziţia corporală îi mai depistează cîteva sute de lei, cîştigaţi într-un răstimp scurt şi pe o cale cunoscută. Are 20 de ani şi e din Craiova. A fost cîndva căsătorită, a terminat chiar şi o şcoală profesională de textile, obţinînd o calificare în virtutea căreia a lucrat, o vreme, la Giurgiu şi Baloteşti, după care a simţit — fiecare cu vocaţia lui — că nu mai poate locui prin căminele de nefamilişti. „Aveam toate condiţiile, dar nu era de mine" — spucind drumul plin de noroi al parazitismului şi desfrîului. Mîinile îi sînt îngrijite şi pline de aur. Gîndindu-ne la mîinile mamelor şi soţiilor noastre, obişnuite cu munca şi cu bucătăria, o rugăm să le mai arate o dată, spre a le fotografia, dar Carmen Chirea îşi aduce aminte că are dreptul la personalitate, bagă mîinile adînc în buzunarele fustei şi nu le mai scoate ! S-ar părea că regretă mai puţin viaţa pe care o duce, cît regretă citronada lăsată numai pe jumătate băută la etajul 21 de la Intercontinental. Bravează şi cînd i se cere să spună unde locuieşte, „o să scriu în declaraţie" şi scrie, în urma rîndurilor sale, o alcătuire de semne aducînd cu sanscrita veche, organele de miliţie ajungînd la domiciliul unui alt pensionar, Vasile Costache din strada Şipcari, numărul 9. Pe lîngă Vasile Costache, Victor Rădulescu e un copil, căci pensionarul din Şipcari — „nu-mi cerea nimic, dormeam la el şi mîncam la el, doar cîteodată mă ruga să-l distrez" — se pregăteşte să-şi serbeze cea de-a 70-a aniversare ! Vizita organelor de miliţie l-a surprins în compania unei minore, el găsindu-se în prezent sub stare de arest.

Elena Iordache, 21 de ani, „arăt de 30, dar nu-mi pasă", domiciliată în comuna suburbană Voluntari, strada Dîmboviţei, numărul 65, e mai vorbăreaţă decît colegele ei de ocupaţie. N-a fost niciodată la serviciu, dar a fost o dată la teatru, plecînd complet dezamăgită de „inspiraţia" piesei, la care a fost nevoită să asiste din motive de invitaţie, primită din partea unui „barosan". Nu-i place aşadar teatrul, după cum nu-i plac nici mijloacele transportului în comun, mai ales autobuzul 109, cu care vine, zilnic, din comuna natală la lucru, adică la Intercontinental. Din păcate, cînd pleacă, are de aşteptat mai mult decît la 109, căci taxiurile sînt rare spre ziuă, iar ea, desigur, e şi un pic obosită. De unde, fato, în fiecare zi bani de taxi ?, o întreabă maiorul Bădescu, cunoştinţă mai veche a Elenei Iordache, zisă Minia, cu antecedente penale. „Parcă dumneavoastră nu ştiţi, tovarăşe maior", răspunde E. I. Şi dacă tot s-a întîmplat să ne întîlnească pe noi, care s-ar părea că avem chef de vorbă la un ceas care e trecut de miezul nopţii, eleganta Minia — „nu mă mai tot studiaţi că am pe mine şi lucruri din magazin" — solicită un sfat, plîngîndu-se de firea ei mereu trează, în sensul că nu poate adormi pînă în zori ! Constatînd că nu sîntem interlocutori „valabili", socoteşte că numai obişnuinţa e de vină, adică n-a reuşit ea să-şi potrivească viaţa după noul orar al barurilor, rămînînd cu obişnuinţe de pe vremea cînd acestea ţineau deschis pînă la 5 dimineaţa ! În sfîrşit, pentru a trece mai departe, trebuie să amintim că E.I. — care n-a lucrat niciodată, deşi organele de miliţie au depus multe eforturi spre a-i găsi un loc de muncă — se descurcă mai greu în româneşte decît în alte limbi, ea stîlcind ceva cuvinte în engleză, în italieneşte şi chiar în japoneză ! „Ehe, eu mă pricep mai bine la cifre, că am nevoie de ele cînd mă tocmesc". În două vorbe, Minia e o biată fiinţă căreia îi place să braveze şi să fumeze ţigări de un pol şi ceva pachetul dar, privită cu coada ochiului în clipele în care nimeni nu-i dă nici o atenţie, întreaga ei făptură degajă o imensă tristeţe. O tristeţe care, chiar dacă ascunsă în spatele unor haine provenite de la shop, o sărăceşte în faţa oamenilor cinstiţi, arătîndu-i adevăratul chip de tînără nefericită, hăituită şi singură.

Dacă Angela Dăescu e o veterană a străzii, la cei 27 de ani pe care-i are, în schimb Zorica Winter din Turnu Măgurele e mai tînără cu 6 ani şi, judecind după recenta condamnare, mai ghinionistă. Abia pusă în libertate, după o detenţie pentru deţinere de valută, Zorica s-a grăbit spre vadul de la „Luna", unde a fost găsită de raidul nostru. Susţine că n-a venit decît pentru a lua masa, în compania unui verişor, ospătar la „Alunelul", verişor care urma să achite nota de plată. Dealtfel, prezenţa ei în Bucureşti, oraş în care a lucrat cîndva ca şofer de taxi, meserie respectată şi — de ce n-am recunoaşte-o ? — bine retribuită, se explică prin aceea că s-a repezit să-şi ia ceva haine, numai că obişnuinţa a împins-o către Intercontinental şi ghinionul — pe care-l acuză în gura mare — către Circa 1 de miliţie, unde scrie cu greu o declaraţie, împiedicată fiind de puţinătatea gramaticii.

Z.W., fată în putere, înaltă cît o uşă şi zdravănă, îşi iroseşte tinereţea prin baruri, tăind frunză la ciini, fără ca cei de acasă — afirmaţie valabilă în toate cazurile înfăţişate aici — s-o întrebe de bunăziua şi s-o cheme la ordine !

Biografii pe cît de triste, pe atît de izolate în contextul societăţii noastre, în care munca, susţinută şi cinstită, reprezintă o obligaţie şi o onoare pentru toţi cetăţenii, o îndatorire patriotică fundamentală, vieţile relatate pe scurt în această pagină de revistă sînt rupte de realitate şi tocmai de aceea tragice. Organele de miliţie s-au străduit şi se străduiesc să le aducă în matca lor firească, să le întoarcă la demnitate şi corectitudine, fără ca o asemenea acţiune socială, sprijinită de stat pe toate căile, să nu cunoască şi unele poticneli. Cînd lucrurile se întîmplă aşa — şi aţi văzut că se mai întîmplă — este rindul legii să intervină, ştiut fiind faptul că o veche vorbă românească susţine că fiecare doarme cum îşi aşterne. Unde dorm în prezent fetele pomenite mai sus nu-i greu de ghicit.

OVIDIU IOANIŢOAIA ■

Oricît v-ar părea de ciudat, omul stropea varza din curtea proprie fără să ştie că stropeşte dolarii vecinului

Lucrători de la Inspectoratul de miliţie al judeţului Constanţa au scos într-una din zilele lunii august de la rădăcina unei verze, o varză obişnuită fără semnalmente deosebite, au scos deci o grămadă de mărci, şilingi, lire de toate naţiile, dolari şi guldeni. Varza cu pricina creştea alături de altele într-o grădină de legume din strada „1 Mai" din Mangalia, proprietatea unui om paşnic şi onest, cu picioarele pe pămînt care nu credea nici în vise şi nici în spiritism, dar care la vederea valutei se pare că s-a crucit pur şi simplu. Desigur, respectivii lucrători n-au făcut descoperirea în mod întîmplător, ci în urma unor anchete minuţioase care a durat zile şi nopţi întregi şi care avea să pună capăt activităţii unei bande de indivizi ce se ocupau cu traficul de valută în sezonul nostru cald. O bandă care timp de aproximativ 4 luni (în două sezoane) au agonisit mai multe sute de mii de lei traficînd în jur de 25 000 de dolari. Şase inşi, cu ocupaţii aparent onorabile, dacă ţinem cont de faptul că unii rupeau bilete la intrarea unor piscine iar alţii făceau o muncă de curier la hotelurile din Neptun, şase indivizi care negliau cu totul bronzul local, muncind din greu să stoarcă valută de la străini pentru a o revinde la preţuri sănătoase, treabă care le permitea să-şi umple locuinţele cu cartuşe de Kent, să facă chefuri cu coniac Metaxa şi să împrăştie în stînga şi în dreapta radiocasetofoane străine la preţuri deloc derizorii. Cîteva fişe scurte.

Gheorghe Cucu — şeful bandei. Vîrsta, 31 de ani. Lucra la un centru de reparat biciclete din staţiunea Neptun. Valuta descoperită sub varza vecinului îi aparţinea, ca şi cei 200 000 de lei găsiţi îngropaţi în via părintească. Posesorul unei Dacii 1300. Caracterizat ca un tip meschin. Fuma de la alţii şi stringea de peste tot pîine uscată pentru a-şi hrăni cei 7 porci. La percheziţie i s-au găsit radiocasetofoane, o combină muzicală portabilă, picupuri, aparate de radio. Are doi copii minori. Soţia, casnică.

Ilie Buzatu. 32 de ani. Vindea bilete la o piscină. A cumpărat de la străini peste 500 de cartuşe de ţigări Kent pe care le-a comercializat în staţiune. A traficat valută în valoare de 5 600 de dolari. Tot ce a cîştigat a dat pe chefuri. S-au mai găsit la el în numerar 5 000 de lei şi 1 200 dolari.

Vasile Darie, 27 de ani. Lăcătuş la Întreprinderea de cabluri din Ploieşti. În timpul sezonului era detaşat pe litoral la Neptun şi vindea bilete la o piscină (?!). Are o „Dacia 1300". În două sezoane a traficat aproape 6 000 de dolari. Avea asupra lui 25 000 de lei şi 300 de dolari.

Liviu Pană. 29 de ani. În timpul iernii, lăcătuş la Trustul de construcţii Carpaţi (Neptun). Vara, casier la o piscină. Are o „Dacia 1300". A traficat aproximativ 1 500 de dolari în numai o lună şi jumătate. S-au găsit la domiciliul său radiocasetofoane de autoturism, magnetofon Grundig şi aproximativ 8 000 lei bani peşin.

Nicu Antoniac. 26 de ani. Iarna era un zugrav cinstit la Trustul de construcţii Carpaţi, iar vara era curier la hotelul Belvedere. N-a apucat să-şi cumpere maşină, întrind în afacere ceva mai tîrziu. Oricum, în două luni a strîns 10 000 de lei şi 1 500 de dolari.

Emil Vîlsan. 26 de ani. De fel, din Ploieşti. În 1977 a terminat o facultate de subingineri din Bucureşti şi a fost repartizat la Întreprinderea de mecanică fină din Sinaia. Făcea legătura bandei cu Capitala, unde revindea valuta, fireşte, contra unui comision.

Banda acţiona simplu. Sub controlul atent al lui Cucu, ceilalţi, Buzatu, Pană, Darie şi Antoniac, procurau valută de la străini şi prin intermediul lui Vîlsan o revindeau la supraţpreţ în Bucureşti. Şase indivizi care trăiau printre oamenii cinstiţi, mergem mai departe şi spunem, că, probabil, în familii la fel de cinstite, şase tineri care manevrau dolarii şi casetofoanele cu nonşalanţă, părăsindu-şi, unii dintre ei, meseriile serioase din timpul iernii, pentru a rupe bilete la piscină, sau a face curierat la un hotel. Cum am mai spus, treburi onorabile dintr-un anume punct de vedere, dar care adeseori se dovedesc a fi, şi cazul relatat o relevă cu prisosinţă, o adevărată perdea pentru orbi. Obişnuim să spunem despre un tînăr în putere care pînă mai ieri tăia frunze la ciini şi care într-un tîrziu s-a calificat în meseria de lăcătuş sau de zugrav, că, iată, l-a venit mintea la cap, că şi-a găsit un drum în viaţă. Cîţi dintre noi însă reacţionează firesc cînd văd că x sau y îşi lasă meseria de lăcătuş sau de strungar şi pleacă vara pe litoral să rupă bilete la piscine? În ciuda faptului că ştim bine că insul a plecat la ciupeală, la agoniseala din vară. În ciuda faptului că acesta, mai tîrziu, te sfidează pe tine, omul corect şi cinstit, obişnuit să te scoli dimineaţa la şase ca să pleci la uzină sau la facultate, şi care îţi stringi bani în timpul anului ca să-ţi faci concediul la mare sau la munte din munca ta, te sfidează, spun, trîntindu-ţi portiera autoturismului proprietate personală dobîndit la o vîrstă la care de obicei de-abia ai intrat în viaţă, îşi etalează casetofoanele, magnetofoanele, ceasurile care nu prea există în comerţ, şi îţi suflă fumul de Kent în faţă, taxîndu-te într-o secundă de fraier. Desigur, organele de miliţie şi-au făcut datoria. Dar lucrurile ni se par mai complexe şi ţin de răspunderea colectivă faţă de un mod de viaţă străin principiilor după care ne conducem existenţa. Cum au acţionat, de pildă, colegii de muncă de la Trustul de construcţii „Carpaţi" faţă de „reprofilarea" lui Pană şi Antoniac ? Sau cei de la întreprinderea ploieşteană în privinţa lui Vasile Darie ? Nu s-a întrebat niciodată familia lui Gheorghe Cucu dacă dintr-o singură retribuţie de 1 600 de lei pe lună îţi poţi cumpăra maşină mică transformîndu-ţi, în acelaşi timp, locuinţa, într-un veritabil shop ? Sînt întrebări care condamnă, de fapt, pasivitatea cu care au fost înconjuraţi cei şase tineri, care, deopotrivă, îi condamnă pe toţi, cei care dintr-o indiferenţă păgubitoare, admit ca astfel de elemente să vîneze sinecura, într-o societate a muncii cinstite.

RĂZVAN BÂRBULESCU ■

Pagină realizată cu sprijinul Inspectoratului miliţiei municipiului Bucureşti

Ochii și urechile lumii

„Für Elise" pentru un tun

Unul dintre cei mai interesanți oameni despre care am auzit în ultima mea mie de ani, se numește Charlie March.

Unul dintre cei mai interesanți muzicieni despre care am auzit în secolul meu se numește tot așa, Charlie March.

Unul dintre cei mai interesanți artileriști, de la primul glonț încoace, se numește Charlie „Boom Boom" March.

El are, în 1978, 62 de ani.

El este inginer în electricitate.

El are acasă trei tunuri de pe vremea războiului civil din Statele Unite.

El are — tot acasă — 13 mortiere vechi, de pe vremea lui Pazvante Chioru.

Charlie (nebunul ?) nu trage cu tunul și nici nu împușcă rațele — cum cîntam cînd eram mici și simpatici.

Charlie „Boom Boom" cîntă la tun. Există nevoie de tun în muzică. Rar, foarte rar, dar există. Există „Uvertura 1812" a lui Piotr Ilici Ceaikovski. Există o operă, „Victoria lui Wellington", scrisă de Ludwig van Beethoven, la cîțiva ani buni după ce Titanul se lămurise cu Tiranul și se hotărîse să nu-i mai dedice „Eroica", fapt care mă zguduise la o vîrstă cînd nu mai rîmam „tunul" cu „nebunul".

Cînd orchestrele de prin Statele Unite se decid să execute asemenea muzici cu canonade — Charlie March se prezintă cu armamentul său și propune dirijorului serviciile repertoriului său, redus la o singură notă — aceea a unei lovituri de tun. Minte de electrician, el a realizat un echipament care permite o declanșare electronică a instrumentelor sale *). Nici un dirijor nu are de ce se teme de tunurile lui Charlie „Boom Boom" March. Nici un violonist. Nici un violoncelist. Și — mai ales — nici un spectator.

Charlie a învățat singur să cînte la tun. El se integrează melodiei, corzilor, alămurilor și suflătorilor. El dă tunului dimensiunea inofensivă a unei tube, a unui corn englez. El face foarte bine ceea ce face.

El deschide un drum. El închide un sens. Puțini sînt la înălțimea gîndirii lui. Mulți nu vor să arunce tunurile în mare sau în aer. Charlie March propune, prin singura notă emisă de instrumentul său, trecerea tunurilor în orchestre unde pot tăcea mult și bine, pînă s-ar plictisi, și, simultan, folosirea tubelor în locul tunurilor. El închide și deschide o perspectivă amețitoare : o lume în care oamenii ar cînta propriu-zis la tunuri și s-ar înarma, fie și accelerat, cu tube și viori ar fi o fermecătoare grozăvie.

M-am gîndit să-i dedic o simfonie pentru submarin, orgă și orchestră. Beethovenian pățit cum sînt, am renunțat la simfonie dar mai cu seamă la dedicație.

Astfel că-i salut pe Charlie March, cîntînd pentru el doar „Für Elise", între două bum-bumuri strict localizate pe cîteva din continentele planetei. Între două canonade, „Für Elise" cea suavă sună, după urechea mea, ca „Eroica".

RADU COSAȘU

*) Un singur accident în toată activitatea lui artistică : în 1969, cîntînd cu filarmonica din Los Angeles, tunul a pornit a bate de 10 ori, deși în partitură Beethoven precizase o singură explozie. S-au spart ferestrele, oglinzile și conductele de apă ale sălii, scena a fost inundată — dar n-a murit nimeni. Prefer accidentul ăsta — și sper să nu fiu socotit extravagant — tuturor clipelor cînd tunurile pornesc a bate după partituri care te fac să uiți că pe lumea asta a existat un om numit Ludwig van Beethoven. Există asemenea partituri!

La deschiderea celei de-a XXXIII-a sesiuni a Adunării Generale a O.N.U.

S-AU deschis la New York, la 19 septembrie a.c., pentru a 33-a oară, lucrările sesiunii ordinare a Adunării Generale a O.N.U. „Poezia statisticii" ne informează însă că ciocanul prezidențial (deținut anul acesta de Columbia) a vestit de 43 de ori debutul de sesiune pentru forul plenar al Națiunilor Unite, dacă luăm în calcul cele 10 sesiuni denumite „speciale", sau „extraordinare" ale instituției mondiale.

Adunarea Generală va examina timp de 3 luni, în plenară și în șapte comisii funcționale, un număr de peste 130 de puncte. Deși la început, în plenară, se desfășoară doar dezbaterile generale, amploarea viitoare a lucrărilor de fond poate fi anticipată încă de acum. Sesiunea din 1977 ne dă temeiuri să „pronosticăm". La cea de-a 32-a sesiune s-au ținut 537 de ședințe oficiale și 136 neoficiale. În plenară au luat cuvîntul 115 miniștri de externe, 7 șefi de state și 6 șefi de guverne — pentru a ne limita la exemple din sfera diplomației denumite „la nivel înalt". Ordinea de zi adnotată a sesiunii însumează 277 de pagini. În marea lor majoritate punctele de pe agendă sînt de mare însemnătate pentru colaborarea multilaterală și multiformă a statelor lumii.

Evidențiind sarcinile actuale și de perspectivă ale instituției mondiale, **președintele Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, declara recent : „Acționăm consecvent pentru creșterea rolului Organizației Națiunilor Unite, al altor organisme internaționale, care oferă posibilitatea participării active a tuturor națiunilor, indeosebi a țărilor mici și mijlocii, la soluționarea problemelor complexe ale vieții internaționale".**

Care sînt aceste probleme ? Ele sînt, desigur, numeroase, dar, printre ele, un loc de primă importanță îl ocupă subiectele ținînd de edificarea unei noi ordini internaționale, de întărirea păcii și securității în lume. Vasta problematică a dezarmării, desăvîrșirea lichidării colonialismului, problemele conflictuale, obiectivele unei noi strategii internaționale a dezvoltării, evaluarea aplicării rezoluțiilor O.N.U. referitoare la statornicirea unei noi ordini mondiale, pregătirea sesiunii speciale privind noua ordine economică internațională din 1980, cooperarea tehnică între țările în curs de dezvoltare, știința și tehnologia în slujba dezvoltării, problemele alimentației, colaborarea în domeniul social-umanitar, lupta împotriva criminalității și a terorismului internațional, explorarea și exploatarea spațiului extraatmosferic, „noul" drept al mării, acțiuni de asistență în caz de calamități naturale, sînt teme ce se impun atenției prin multitudinea de aspecte concrete care vor permite statelor să abordeze, cu toată răspunderea, căile practice de instaurare a unor relații de tip nou între toți membrii comunității internaționale.

Spațiul nu ne îngăduie o tratare exhaustivă a tuturor acestor puncte care vor anima dezbaterile de la O.N.U. Pe parcursul lucrărilor Adunării Generale conținutul lor și finalitățile spre care va tinde examinarea lor vor fi cunoscute cu mai multă exactitate. Vom stărui însă asupra participării României la sesiunea recent inaugurată pentru a evidenția inițiativele sale. **O prezență activă la O.N.U. de aproape 23 de ani, România s-a impus atenției mondiale prin valoarea politică a contribuțiilor sale în cele mai variate sectoare de preocupări ale Națiunilor Unite,** pe care le înfățișăm sumar mai jos.

Contribuțiile românești la O.N.U. se disting prin continuitatea și perseverența eforturilor depuse pentru o mai bună și mai dreaptă rînduire a raporturilor dintre state. În mod semnificativ cea dintîi inițiativă a României la O.N.U. a avut ca temă elaborarea unei declarații privind principiile colaborării economice dintre state și datează din 1957. Acest prim pas se va amplifica pe parcursul întregii participări a României la O.N.U., extinzîndu-se mai ales la U.N.C.T.A.D.; în perioada pregătirii Cartei drepturilor și îndatoririlor economice ale statelor (1972—1974), și la sesiunile speciale ale Adunării Generale a O.N.U., la cea de-a VII-a (1975) țara noastră depunînd cunoscutul document **„Poziția României cu privire la instaurarea unei noi ordini economice internaționale".**

APORTUL României se caracterizează prin multilateralitate și abordarea creatoare a problematicii noii ordini. Nici una din componentele noii ordini nu a rămas în afara reflecției stimulatoare pe care au adus-o inițiativele românești. Pe drept cuvînt s-a afirmat că documentul prezentat de România în 1975 cu privire la întărirea rolului organizației a reprezentat „piesa" cea mai substanțială, supusă unei dezbateri mondiale în materia dată. Este un fapt că în dialogul internațional deseori predomină abordarea enunțiativă a problematicii noii ordini, potențată de cea de tip strict revendicativ. Or, acțiunea creatoare, condusă de țelul identificării soluțiilor practice, constituie o valoroasă parte de contribuție la înfăptuirea obiectivelor de azi și mai ales de mîine ale comunității internaționale. Vom exemplifica acest adevăr cu „materia" din acest an. Astfel, **la mai multe puncte de pe ordinea de zi a sesiunii, România este prezentă cu inițiative proprii.** Printre acestea, o incontestabilă actualitate o are examinarea raportului Comitetului special pentru Carta O.N.U. și creșterea rolului organizației. Subiectul intitulat **„Creșterea rolului O.N.U. în menținerea și întărirea păcii și securității internaționale, în promovarea dreptului internațional în relațiile dintre state"** și-a făcut oficial apariția în dezbaterea O.N.U. pe baza propunerii României, încă în anul 1972. Această inițiativă se află la originea unui amplu proces de examinare și identificare colectivă a celor mai eficiente căi de sporire a contribuției O.N.U. la rezolvarea problemelor fundamentale ale zilelor noastre. Concepția României în această privință a fost sintetizată în 1975, în documentul deja amintit **„Poziția României cu privire la îmbunătățirea activității Organizației Națiunilor Unite, la întărirea rolului său la realizarea colaborării între toate statele, fără deosebire de orînduire socială, a unei lumi mai bune și mai drepte, a unei păci trainice".** Reamintim că acest document cuprinde peste 50

de propuneri concrete. Potrivit concepției românești, cărora documentul li dă expresie, este necesar să se asigure o participare mai directă și mai activă a O.N.U. la instaurarea unei noi ordini internaționale. Propunerile avansate de România la acest capitol se întemeiază pe o analiză aprofundată, făcută cu simțul unei înalte răspunderi, a vocației Națiunilor Unite și se referă la sectoarele de bază ale activităților O.N.U., precum și la îmbunătățirea Cartei sale, ținînd seama de marile transformări ce s-au produs în lume în cele peste trei decenii de existență a organizației. Se știe că inițiativa României a avut un larg ecou în dezbaterile din 1975—1977 ale Comisiei a VI-a (juridică) a Adunării Generale a O.N.U. și la cele trei sesiuni (1976—1978) ale Comitetului pentru Carta O.N.U. și creșterea rolului organizației, organ înființat în urma unei propuneri a României, Filipinelor și a altor 27 de state. Anul acesta raportul comitetului vizează, în principal, sporirea rolului O.N.U. în soluționarea pașnică a diferendelor (s-a întocmit o listă preliminară de 51 de propuneri făcute de diferite țări) și la raționalizarea procedurilor și a metodelor de lucru ale instituției mondiale. În raport sînt dezvoltate numeroase idei care vor stimula un amplu și viu dialog cu privire la întărirea eficacității acțiunilor Națiunilor Unite în lumea contemporană.

Practic, dialogul a și început. Referindu-se la necesitatea „fortificării" sistemului Națiunilor Unite, secretarul general al O.N.U., Kurt Waldheim, arăta de curînd : „Putem și trebuie să ne lăsăm călăuziți de simțul solidarității noastre umane, care se concretizează printr-o viguroasă familie de organisme internaționale, dacă dorim să circumscriem și, în final, să soluționăm marile probleme internaționale cu care sîntem confruntați".

În domeniul dezarmării, actuala sesiune a Adunării Generale a O.N.U. va aborda o și mai largă gamă de aspecte decît în trecut vizînd, între altele, creșterea rolului O.N.U. în negocierile de dezarmare, punerea în practică a recomandărilor sesiunii speciale consacrate dezarmării, reducerea bugetelor militare, armele chimice și bacteriologice (biologice), interzicerea perfecționării și fabricării de noi tipuri de arme de distrugere în masă și de noi sisteme de asemenea arme, interzicerea sau limitarea folosirii unor arme clasice, înființarea de zone denuclearizate etc. **Poziția României exprimată în diverse documente difuzate la O.N.U. și dezvoltată în plenara sesiunii speciale a Adunării Generale consacrate problemelor dezarmării se va afla din nou în atenția instituției mondiale. Propunerile avansate de România reprezintă un adevărat program de măsuri practice, menite să scoată negocierile de dezarmare din impasul actual și fundamentează în același timp un concept global al dezarmării întemeiat pe imperativele unei noi ordini internaționale, pe necesitatea excluderii forței și amenințării cu forța din relațiile interstatale.**

Lichidarea rămășițelor colonialismului, obiectiv la promovarea căruia România are o contribuție unanim apreciată, deține pe agenda sesiunii recent deschise 12 puncte, printre care un loc de seamă îl ocupă discutarea problemei Namibiei, a Rhodesiei de Sud și a raportului cu privire la realizarea Declarației din 1960 privind acordarea independenței țărilor și popoarelor coloniale. Dezbaterile referitoare la Namibia vor avea un colorit politic deosebit, ca urmare a fazei noi, decisive, în care se află în prezent examinarea problemei independenței Namibiei.

Dimensiunea socială a acțiunilor vizînd instaurarea unei noi ordini mondiale este reprezentată pe agenda sesiunii prin 24 de puncte, printre care un loc de seamă îl ocupă propunerile prezentate de România și alte state în legătură cu extinderea colaborării internaționale în asigurarea condițiilor de viață, muncă, învățămînt și educație, care preocupă tineretul din întreaga lume, precum și antrenarea mai largă a tinerei generații la înfăptuirea sarcinilor dezvoltării naționale. Se cuvine să reamintim că punctele privind tineretul au la origină o inițiativă românească ce datează încă din anul 1960 privind educarea tinerei generații în spiritul înaltelor idealuri de pace, respect reciproc și înțelegere între popoare. Dezbaterile din acest an privind tînăra generație vor viza, de asemenea, sporirea contribuției tineretului în instaurarea unei noi ordini mondiale. Se are în vedere, între altele, adoptarea unei recomandări privind proclamarea unui An internațional al tineretului. Printre celelalte teme social-umanitare se disting punctele referitoare la eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială, promovarea egalității în drepturi a femeii, ocrotirea drepturilor omului, repartizarea echitabilă a venitului național etc. La examinarea cărora România s-a distins printr-o participare activă și constructivă.

CEA de-a XXXIII-a sesiune a Adunării Generale a O.N.U. constituie o mare manifestare politică chemată să aducă o contribuție importantă la dezbaterea și soluționarea democratică, cu participarea tuturor statelor membre, a problemelor fundamentale ale umanității. Alături de celelalte state membre, țara noastră acționează pentru ca O.N.U. să răspundă cu adevărat aspirațiilor popoarelor care doresc o organizație puternică, capabilă să-și îndeplinească cu mai multă eficiență mandatul său în promovarea, stimularea și dezvoltarea cooperării pașnice multilaterale între toate națiunile lumii.

Recent, în comunicatul ședinței Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., forul politic național care a aprobat directivele privind participarea României la lucrările celei de-a XXXIII-a sesiuni a Adunării Generale a O.N.U., se arată că întreaga activitate a delegației române va fi consacrată promovării tezelor și liniilor directoare cuprinse în hotărîrile Congresului al XI-lea și ale Conferinței Naționale a partidului, în expunerile președintelui României, Nicolae Ceaușescu, promovării principiilor politicii externe românești. Aceste principii postulează respectarea deplinei egalități în drepturi, a independenței și suveranității naționale, neamestecul în treburile interne și avantajul reciproc, renunțarea la forță și la amenințarea cu forța în raporturile dintre state.

În lumina acestor directive, delegația română va prezenta la sesiunea Adunării Generale poziția României pentru găsirea unor soluții juste și echitabile problemelor complexe care preocupă în prezent omenirea, problemelor care se află în atenția O.N.U., militînd pentru creșterea rolului și contribuției instituției mondiale la soluționarea, în interesul tuturor popoarelor, a problemelor actuale ale vieții internaționale.

Întreaga participare a României la O.N.U. este pusă sub semnul gîndirii creatoare, revoluționare, a președintelui țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu, care a subliniat cu tărie : **„Să facem totul pentru creșterea rolului Organizației Națiunilor Unite, pentru ca ea să aducă o contribuție tot mai substanțială și eficientă în afirmarea cursului nou în relațiile internaționale, la statornicirea unui climat de destindere, colaborare și înțelegere între națiuni".** Este un crez și un îndemn la acțiune pentru ca O.N.U. — cel mai important for politic și diplomatic multilateral — să răspundă cu adevărat sarcinilor ce îi revin în lupta pentru făurirea unei lumi mai drepte și mai bune pe planeta noastră.

IOAN VOICU

1 octombrie — Ziua națională a R.P. Chineze

Un anotimp semnificativ: primăvara științei

În existența multimilenară a poporului chinez, cei 29 de ani care au trecut de la proclamarea Republicii Populare Chineze, această perioadă scurtă de timp, capătă însă, prin realizările importante care o caracterizează o semnificație istorică densă. La aproape trei decenii de la acea dată memorabilă, poporul chinez, sub înțeleapta conducere a Partidului Comunist, muncește pentru traducerea în fapt a planului de dezvoltare dezbătut și aprobat de Congresul al XI-lea : transformarea Chinei într-o țară socialistă puternică, cu o agricultură, industrie, știință și tehnică moderne încă înainte de sfîrșitul acestui secol. Lichidînd moștenirea de înapoiere și exploatare străină, poporul chinez a dovedit în anii de după eliberare, uriașele rezerve creatoare ale noii sale istorii.

La începutul acestui drum, China pornea de la o agricultură înapoiată, slab dotată tehnic, care nu era în măsură să satisfacă cerințele consumului intern. Anul 1977, cel mai greu încercat de calamități naturale din ultimele trei decenii, a dovedit însă că țăranii chinezi pot asigura, printr-o muncă susținută sub conducerea comuniștilor, recolte stabile. Seceta prelungită, înghețurile care au afectat suprafețe întinse au fost învinse. Amenajările funciare realizate sub semnul eroic al țăranilor din Taciai — modernizările complexe introduse în acest sector economic, forța hotărîtă a oamenilor și-au spus cuvîntul. Agricultura chineză asigură astăzi nu numai cerințele de consum intern dar participă și la export.

Industria chineză, nesemnificativă în primii ani de după eliberare, a înregistrat și ea recorduri importante. Exemplul mobilizator al bazinului petrolifer de la Taciai a condus, ca și în agricultură, la declanșarea unei ample întreceri socialiste pe plan național. S-a ajuns astfel ca sumele ce se cheltuiesc pentru edificarea obiectivelor industriale să fie de cîteva ori mai mari decît întregul venit național din primii ani de după proclamarea republicii populare. Industria participă în proporții sporite la venitul național care a crescut de zece ori în cele trei decenii. Lichidînd greșelile care s-au manifestat în trecut, poporul chinez, sub conducerea Partidului Comunist Chinez, în frunte cu președintele Hua Kuo-fen, a probat cu argumente viabile că poate privi cu optimism viitorul. Consfătuirile organizate pe domenii de activitate au relevat hotărirea realizării în viață a sarcinilor importante trasate de Congresul al XI-lea. Printre acestea, Conferința Națională a științei din primăvara acestui an, prima de acest fel organizată în China, și prezidată personal de președintele Hua Kuo-fen, a prezentat o importanță deosebită. Bizuindu-se pe efortul propriu, învățînd din tot ce este mai avansat pe plan mondial, cercetarea științifică din China populară a fost chemată să contribuie prompt la toate domeniile de activitate. Reorganizarea domeniului, formarea unui mare contingent de oameni de știință vizează, în perspectiva planului adoptat cu acest prilej, o dezvoltare a ei fără precedent. În următorii 15 ani se prevede ajungerea din urmă și depășirea nivelului cel mai avansat pe plan mondial al științei și tehnologiei.

Dezbaterile au trezit un interes viu și entuziast în întreaga țară. În scrisoarea transmisă la închiderea lucrărilor, Go Mo-jo, președintele Academiei chineze, califica acest eveniment drept „Primăvara științei". Pentru un popor cu o istorie multimilenară, trei decenii reprezintă o perioadă de timp scurtă. Dar aceste trei decenii acoperă o istorie densă în fapte. Legat de poporul chinez prin tradiții de solidaritate militantă, poporul român se bucură de toate aceste realizări, așa cum se bucură de toate succesele țărilor socialiste prietene. Pentru că ele vorbesc de la sine despre ce stat în stare să creeze poporul sub conducerea comuniștilor, în condițiile independenței.

REMUS ANGHEL ■

Șanghai. Expoziția realizărilor economiei naționale

Mondo umano ?

Cine urmează după Ronnie?

În seara aceea de toamnă timpurie și friguroasă, în locul acela departe de lumea dezlănțuită, cum s-ar putea spune reluînd o formulă tradițională, în camera aceea în care mă copleșiseră amintirile calde ale unei copilării cînd mă fascinau și jocurile de-a automobilele și șoferii, la un moment dat avea să mă intrige una din știrile citite cu o anume tulburare de crainicul respectiv : în urma unui accident petrecut pe pista de la Monza, la 10 septembrie, automobilistul Ronnie Peterson a încetat din viață. Apoi glasul crainicului, ce și-a revenit parcă, adăuga că este a 51-a victimă, în 50 de ani de alergări pe piste ! Nu, nu sînt un fan al curselor automobilistice de oricare formulă sau marcă celebră, mai puțin celebră sau în devenire, ar fi vorba. Dar nu pot spune că mă lasă indiferent tragicele accidente ce se întîmplă pe unele circuite, cu unii automobiliști ce pilotează mașini celebre, mai puțin celebre sau pe care ei le fac celebre. Uneori, cu prețuri mari, inclusiv al vieții lor.

Știu că această consemnare este tîrzie și că în jurul decesului lui Ronnie Peterson a curs destulă cerneală, că sute de kilograme de plumb s-au consumat pentru ca ziarele să consemneze evenimentul, că mii de clișee au fost făcute pentru a reda tragismul acelei clipe. S-a scris din nou că lumea formulei 1 este pusă sub acuzare și că e vorba de o escaladă a riscurilor. Dar toate acestea s-au reamintit **după și nu înaintea** desfășurării circuitului de la Monza. S-au reluat statisticile doar cînd lista trebuia completată cu numele lui Ronnie și data morții lui. Dincolo de orice considerații, e cazul, cred, să reamintim cîțiva **din cei 20 (!) de piloți de notorietate**, ce și-au găsit moartea în ultimii zece ani.

Deci : scoțianul Jim Clarck, în 1968 ; austriacul Jochen Rindt, în 1970 ; neozeelandezul Bruce Mac Laren, în 1970; englezul Piers Courage, în 1970 ; italianul Ignacio Giunti, în 1971 ; mexicanul Pedro Rodriguez, în 1971 ; elvețianul Jo Siffert, în 1971 ; suedezul Joachim Bonnier, în 1972 ; englezul Roger Williamson, în 1973 ; francezul François Cevert, în 1973 ; americanul Peter Revson, în 1974 ; elvețianul Silvio Moser, în 1974 ; austriacul Helmut Koenig, în 1974 ; americanul Mark Donohue în **1975 ; englezul Tom Pryce**, în 1977. ...Încheie lista, cel puțin pînă în clipa de față, suedezul Ronnie Peterson.

Cum îl descria cineva, era înalt, blond, căsătorit, tatăl unui băiat și se născuse la 14 februarie 1944, în Orebro, în Suedia, naționalitatea explicîndu-i — se zice — tăcerea, distanțarea, tăcerea, tonul serios. Se exterioriza pe pistă și era unul dintre cei mai rapizi piloți din pluton. A debutat la 12 ani și a avut o carieră plină de succese răsunătoare dar și de deceptii profunde. Deși a participat la 110 Mari Premii rămîne pilotul care nu s-a realizat niciodată. I-a lipsit uneori puțină șansă iar alteori n-a avut o mașină bună. Se mai spune că anul acesta, în sfîrșit, el pilota o excelentă mașină Lotus cu care se situase primul în Africa de Sud, Austria, al doilea în Belgia, Spania, Franța, Olanda — adesea în urma colegului său Andretti — și al doilea în campionatul lumii. În 1971, la volanul unui March, s-a clasat al doilea în campionatul lumii, în urma neînvinsului Jackie Stewart, pentru ca următorii șase ani să fie apreciați ca șase ani de purgatoriu, perioadă în care a schimbat mai multe mașini : March, Lotus, March, Tyrrel.

În acest an, Peterson redevenise o stea de primă mărime. Dovedea cu brio că în cei șase ani de purgatoriu nu pierduse nimic din vigoarea și prospețimea sa... Duminică, 10 septembrie, cariera lui s-a întrerupt la Monza, pe circuitul primului său mare succes și pe pista unde el a cîștigat trei Mari Premii. A murit la Monza, la 23 de ani după ce i se întîmplase același lucru lui Ascari, la 17 ani după decesul vest-germanului von Trips. A murit la Monza, pe un circuit perimat, în circumstanțe neclare și la capătul celui mai bun sezon al său. Cele din urmă le scria unul dintre cei ce au urmărit în direct numeroase curse automobilistice pe diferite circuite și care, după ce prezintă nenumăratele riscuri de pe unele din acestea — între care Monza e, credem, pe primul loc — se întreabă : Trebuie **reconsiderate** circuitele ? Tot el conchide că nimeni (dintre organizatori și, implicit, profitori, n.n.) nu va consimți la enormele investiții necesare (perfecționării pistei, n.n.). Consolat, el pledează pentru modificarea sistemului starturilor, pentru penalizarea piloților nedisciplinați și, de ce nu, pentru adaptarea mașinilor la circuite. Poate am intrat în consemnarea unor lucruri prea specioase. Ar fi deci cazul să revenim la acei oameni curajoși, uneori chiar minunați prin îndrăzneala și marile riscuri pe care și le asumă pilotind mașini (metaforic) zburătoare pe niște piste foarte dificile și adesea perimate. De unde și întrebarea din titlu.

DUMITRU CONSTANTIN ■

Dincolo de porțile școlii...

În numeroase țări, școlile și universitățile și-au deschis din nou porțile. Din păcate, în multe locuri, momentul emoționant al reîntîlnirii cu colegii și profesorii s-a produs, ca și în anii trecuți, pe fondul stării de criză ce marchează din ce în ce mai profund instituțiile de învățămînt din țările occidentale. Se menține, în același timp, situația dureroasă a celor aflați dincolo de porțile școlii. Fie că este vorba de cei care nu au acces la învățătură sau de cei care, deși se află în posesia unei diplome, toți tremură pentru ziua de mîine.

Potrivit datelor U.N.E.S.C.O., o treime din copiii existenți pe glob — și, atențione, copiii reprezintă o treime din populația lumii ! — nu sînt incluși în sistemul de învățămînt. Iar această cifră este, cel puțin deocamdată, în continuă creștere, comunică cu neliniște organizația mondială, care estimează că, ținîndu-se seama de măsurile ce au fost sau vor fi luate — în anul 1965 — 90 de milioane de copii din Asia, 35 din Africa și 9 din America de Sud nu vor merge totuși la școală.

Ce fac cei aflați dincolo de porțile școlii ? Iată o întrebare firească la care, din păcate, nu se poate da decît un răspuns dramatic. Muncesc ieftin. În cel mai fericit caz, pentru că,dacă nu îi se oferă această posibilitate, mulți dintre ei îngroașă rîndurile delincvenței juvenile. Nu demult, Biroul Internațional al Muncii (BIT) a furnizat în acest sens, pe baza datelor culese din țări capitaliste, cîteva cifre care au generat neliniște. Numărul copiilor sub 15 ani care lucrează în prezent în aceste țări este de 52 de milioane, ceea ce echivalează cu populația totală a Franței sau a Marii Britanii. Dintre aceștia, 42 de milioane sînt cuprinși în mici gospodării agricole, iar 10 milioane în ateliere sau mici uzine. Adăugați la aceștia milioanele de copii din țări în curs de dezvoltare din Africa, Asia și America Latină, aflați în situația celor de mai sus, și veți avea o imagine cît de cît exactă — pentru că există și copii necuprinși în nici un fel de statistică — a unei situații incompatibile cu epoca zborurilor cosmice. Circa un milion de copii din Italia, reclamă sindicatele, se află în situația amintită. Peste 200 000 de copii sub 14 ani lucrează în Spania, iar în R.F.G. sînt semnalate 50 000 de cazuri (se spune că cifra reală ar fi de șase ori mai mare) de încălcare a normelor de angajare a copiilor. Se înțelege, munca celor mici, desfășurată în condiții grele, și care se prelungește uneori pînă la 15 ore pe zi, reprezintă sursa necesară de trai a familiei...

„Diplomele universitare : pașaoporte pentru nicăieri" exprimă sugestiv condiția celor ce se află, de asemenea, dincolo de porțile școlii, dar de data aceasta, după ce abia le-au părăsit. Aceeași este și situația absolvenților altor trepte și forme de învățămînt. Statisticile Organizației Internaționale a Muncii arată că în anul trecut 7 milioane de tineri între 16 și 25 de ani din 24 de țări capitaliste dezvoltate, membre ale O.C.D.E. (Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică) nu și-au putut găsi un loc de muncă. Este tristul record al întregii perioade postbelice. Este situația tragică a celor care, așa cum scria o publicație vest-germană, pășesc în viața de adult fără bucurie și speranță, refuzați de piața muncii și considerîndu-se ca atare, ca aparținînd unei „generații de prisos". Majoritatea celor ce se află în dificultatea de a primi un post, nemaivorbind de unul pentru care au pregătirea necesară — problemă aflată la ordinea zilei nu numai în Europa occidentală, ci și în S.U.A. sau Japonia — își dau seama că de spulberarea speranțelor lor vinovată este, după cum se exprima un tînăr absolvent aflat într-o asemenea situație, „actuala criză economică și actualul sistem social".

...Ca în fiecare început de toamnă, școlile lumii și-au deschis din nou porțile. Prilej de reflecție adîncă la condiția celor aflați, în multe colțuri ale planetei dincolo de porțile instituțiilor de învățămînt. Pentru că cifrele neîmplinirilor — din care noi am reprodus doar cîteva — acuză.

DUMITRU AVRAM ■

PARADOXURILE SUPERCIVILIZAȚIEI

Licitații...

Un bicorn al lui Napoleon a fost achiziționat la o licitație dintre cele mai respectabile cu suma de 120 000 de franci, ceea ce poate fi apreciat ca foarte scump sau dimpotrivă, mai ales că s-a întîmplat nu departe de Waterloo, iar cumpărătorul era de origină corsicană. Și ultimul ceas al lui Nelson a luat drumul unei colecții particulare tot în condițiile unei licitații la care oamenii normali nu aveau acces din cauza zerourilor puse în coada fiecărui obiect.

Uneori, o licitație începe să semene cu o luptă de cocoși, personajele cele mai abulice devenind, sub tirul sec al creșterii prețurilor, imperative și furibunde, aprige și necruțătoare de parcă ar vedea în jur numai stropi de sînge și iureș de pene. Pantofii cutărei vedete internaționale sau lornionul doamnei Bovary (s-a vîndut și așa ceva) devin, în ateri condiții, ținta tuturor pasiunilor și singura șansă de supraviețuire... Din fericire, fie și rar, o anume pudoare se mai face simțită chiar în aceste arene unde se licitează orice și se supralicitează oricît. Spre exemplu, la München, bastonul de mareșal al lui Goering nu a avut succes, asistența dovedind un dezinteres rece deși suma de plecare era de numai 500 de mărci, ceea ce la o licitație ar fi cam cît un bacșiș. Că bastonul lui Goering nu face nici cît un bacșiș pare reconfortant din moment ce o fantomă care nu se pipăie și nu se vede costă aproape un milion de dolari...

Cumpărarea fantomei s-a desfășurat, după merit, în nordul Scoției. Un nobil scăpătat, dar avînd încă unele idei, a anunțat cu un tamtam corespunzător că s-a decis, cu amărăciunea în suflet, să-și vîndă conacul cu stafie cu tot. Un negustor de coca-cola din California, pe numele său Ben Hardy, prea ocupat să participe la licitație și-a trimis reprezentantul să opereze la fața locului, rapid și eficient, în stilul patronului.

Cei 18 amatori care s-au ambiționat să-și piardă noaptea în conac au auzit, e drept, fix la ora 12, bizare scîrțîituri la etaj și un croncănit ca în filme. Omul lui Hardy a plusat vertiginos, cu voioșia omului care îi cumpără stăpînului o piază rea. Conacul s-a achiziționat contra sumei de 480 000 de dolari la care s-au adăugat încă vreo 300 000 cheltuielile de transport căci domnul Hardy și-a dorit conacul la el în urbe, exact ca un predecesor care și-a permis să transplanteze la el acasă unul din podurile Londrei, scos din uz, pod ce a fost montat bucată cu bucată peste o apă tipic americană, dar deviată la rîndul ei pentru a trece cît mai britanic pe sub podul cu pricina.

Cînd conacul a fost montat în California, Ben Hardy a așteptat cîteva nopți la rînd să-l sperie fantoma. Nimic... Enervat că marfa nu își face banii, domnia-sa a dat în judecată pe vînzător. Eșecul a fost total : tribunalul secției, sesizat de conflict, l-a avertizat că plîngerea nu este fondată întrucît numitul Hardy se face el însuși vinovat de scoaterea din Marea Britanie, fără acte justificative, a unui personaj istoric despre care se bănuiește că ar supraviețui sub formă de nălucă.

Vînzătorul de coca-cola, trezit la realitate, a trebuit să se mulțumească cu serviciile unui actor care la minunatele serate organizate în bătrînul conac dă strechea în oaspeți cu ora...

RADU BUDEANU ■

„Sîntem decişi să nu facem nici o concesie"

— Tovarăşe profesor Constantin Ardeleanu, în calitate de antrenor federal, coordonaţi activitatea recent înfiinţatului Club de fotbal de înaltă performanţă „Luceafărul", o mai veche idee a federaţiei şi o mai veche idee a dumneavoastră care, prin înţelegerea şi sprijinul C.N.E.F.S., a devenit, cu ajutorul Ministerului Educaţiei şi Învăţămîntului, o realitate concretă. Nu vom discuta asupra temeiniciei inaugurării clubului respectiv, de fapt un centru naţional pentru formarea şi pregătirea copiilor şi a juniorilor pentru marea performanţă fotbalistică, pe această temă s-a vorbit destul, dar considerăm necesar să discutăm despre aplicarea în practică a unei idei frumoase. Cu alte cuvinte, care e situaţia „Luceafărului" în prezent ?

— Devenit realitate în ziua de 18 august, clubul nu reprezintă decît o continuare a muncii noastre de selecţie desfăşurată peste vară, în taberele naţionale de copii şi juniori de la Bistriţa, Sighişoara şi Simeria. Pe baza observaţiilor de acolo, ca şi pe baza unor date mai vechi, am format un nucleu de 116 tineri fotbalişti de perspectivă, care au devenit prin examene elevi ai Liceului industrial „Electroaparataj" din Bucureşti, alcătuind 3 clase distincte cu profil de fotbal. De la bun început vreau să precizez că am găsit înţelegere deplină şi sprijin substanţial la conducerea şcolii respective, directorul Radu Ene primind şi titlul onorific de preşedinte al clubului. De asemenea, directorul de studii Ion Ruse ne-a ajutat, acordînd o atenţie deosebită demersurilor noastre. Elevi şi fotbalişti în acelaşi timp, componenţii „Luceafărului" au fost împărţiţi, după criterii de vîrstă, în 8 echipe, două repartizate în seria bucureşteană a diviziei C, patru în campionatele municipale de onoare şi promoţie, la seniori şi, respectiv, juniori, două în divizia naţională de şcolari şi juniori, de pregătirea lor ocupîndu-se tot atîţia antrenori, îndrumaţi şi coordonaţi de federaţie.

— Aşadar, 8 echipe şi 8 antrenori. Care sînt aceştia, cît fotbal au jucat ei ?

— Enumerîndu-i, cred că partea a doua a întrebării devine inutilă. În ordinea grupelor, începînd cu echipa cea mai vîrstnică, angajată în preliminariile U.E.F.A. din 1979, tehnicienii care lucrează la „Luceafărul" sînt Robert Cosmoc, Mihai Ciornoavă, Costică Toma, Aurică Mîndoiu, Mihai Niculae, Eugen Mladin, Alexandru Lazăr şi Gheorghe Cristoloveanu. Numele sînt suficiente ?

— Da. Cosmoc a antrenat cîndva echipa naţională, Toma l-a apărat poarta, Ciornoavă şi Mîndoiu au evoluat multă vreme în divizia A, Mladin a crescut generaţii întregi de copii şi juniori, una peste alta, federaţia s-a orientat bine în alegerea cadrelor puse la dispoziţia tînărului club. Pînă aici e un ciştig. Care e dotarea materială a „Luceafărului" ? Sînt probleme din acest punct de vedere ?

— Fiind vorba de un început, baza materială e abia în curs de rezolvare, dar ea mi se pare, chiar şi în etapa actuală, corespunzătoare. Procesul de instruire fotbalistică se desfăşoară, după o metodică modernă, pe spaţiile Complexului „23 August". Există promisiuni că vom putea folosi în curînd terenul II, care va fi redat fotbalului după ce, cîţiva ani, a servit pentru antrenamentele atleţilor, mai exact ale aruncătorilor. Materiale ajutătoare, ziduri, portic de gimnastică, groapă de sărituri şi aşa mai departe, sînt suficiente şi numărul lor e în continuă creştere. La iarnă, vom intra probabil în sala de sport a „Electroaparatajului", aflată în construcţie, după cum e aproape sigur că vom avea la dispoziţie un atelier-şcoală, de

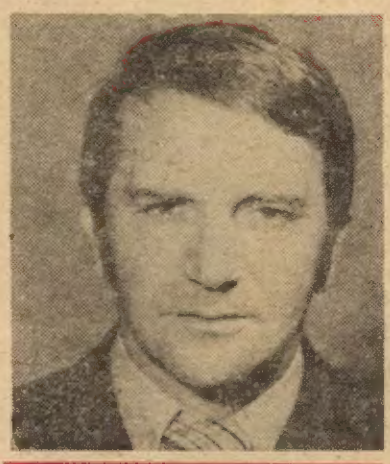

fapt un teren de 50 de metri pe 40 acoperit cu nisip.

— Acoperit cu nisip ? !

— Exact. Asemenea terenuri se folosesc, pentru copii şi juniori, peste tot în lume, ele ajutînd, între altele, la dezvoltarea forţei, capitol deficitar în fotbalul nostru, la îmbunătăţirea trasului la poartă cu densitate crescută. În plus, ele prezintă avantajul de a fi la fel de eficient exploatate şi pe timp de iarnă. Să nu uit. Nu peste multă vreme, clubul va fi dotat cu o sală de forţă.

— Înţelegem că, în mare, probleme materiale nu mai sînt. Dar altfel de probleme ?

— Avem unele greutăţi în ceea ce priveşte mentalitatea jucătorilor. Marea lor majoritate s-au încadrat din mers în regimul de muncă şi de disciplină impus, de la care sîntem decişi să nu facem nici o excepţie, indiferent de numele sau valoarea fotbalistului. Dar nu toate răspunsurile au fost pozitive, drept pentru care ne-am văzut siliţi să dăm mai multe avertismente şi chiar să renunţăm la cîţiva jucători.

— Anume ?

— Opaiţ de la Constructorul Iaşi, Jucan de la F.C.M. Galaţi, Artenie de la S.C. Bacău şi Antoche de la Politehnica Iaşi au fost îndepărtaţi din centru, unii pentru atitudine vedetistă, alţii pentru încălcarea disciplinei sau pentru pregătire necorespunzătoare. Opaiţ, de pildă, care credea că fotbalul românesc a început şi s-a terminat cu el, a fost trimis acasă, rămînînd şi fără drept de joc. Alţi cîţiva tineri, Laţcu, Ghiţă, Iliescu, Nan, Ucidău şi Niţu, au primit avertismente. Nu vom trece cu vederea nici o abatere, federaţia avînd, din acest punct de vedere, o optică fermă, la care nu este dispusă să abandoneze.

— E foarte bine că se procedează aşa, dar am dori să vă întrebăm altceva. Intră în discuţie, nu-i aşa, jucători foarte tineri, cînd au avut ei timp, tovarăşe Ardeleanu, să capete o mentalitate greşită ?

— Cluburile i-au învăţat. Li s-a dat prea mult şi li s-a cerut prea puţin.

— În altă ordine de idei, cum apreciaţi comportarea echipei naţionale la Turneul balcanic nu demult încheiat ?

— S-a cîştigat un meci şi s-au terminat două la egalitate. Locul al treilea, ocupat în clasamentul final, poate părea slab dar, socotind că titlul a revenit Greciei, care a prezentat o garnitură de tineret, îmi permit să consider evoluţia juniorilor noştri la Balcaniadă drept satisfăcătoare.

— E un cuvînt care, în materie de sport, nu prea spune mare lucru !

— Aşa-i. După ce generaţia de astăzi a „Luceafărului" va creşte, în atmosfera de seriozitate şi dăruire pe care căutăm s-o impunem în noul club, sper să prezentăm o echipă de valoare internaţională, competitivă. Mai întîi la nivelul juniorilor, apoi la acela al seniorilor. Pentru atingerea acestui scop, va trebui să schimbăm mentalitatea tinerilor noştri jucători, făcînd din ei fotbalişti redutabili şi oameni cu caractere superioare.

— Pe ce vă bazaţi cînd spuneţi ce spuneţi ?

— Pe sprijinul pe care-l primim din partea tuturor forurilor cu responsabilităţi în domeniul sportului şi, nu în ultimă instanţă, pe talentul şi dorinţa de afirmare ale unor tineri. De jucători ca Balint, Iancu, Curtean, Popescu, Mirea, Biscă, Cîrlan, Ackerman, Hambaraş, Chifu, Tone, Picătureanu sau Gheorghiu, ca să citez primele nume venite în minte, am convingerea că vom mai auzi. Nici unul dintre ei n-a depăşit 15 ani.

— Rezultatele obţinute pînă acum de cele două echipe ale „Luceafărului" care activează în divizia C nu prea susţin afirmaţiile dumneavoastră ! Ele au obţinut, împreună, 4 puncte din 20 ! De ce aşa puţine ? Se joacă oare prea tare, la propriu vorbind, în divizia C ?

— Nu se joacă tare, jucăm noi prost. Deocamdată. E un proces firesc de omogenizare a garniturilor, alcătuite din jucători sosiţi din toate colţurile ţării. Cu alte cuvinte, e nevoie de răbdare.

— Sîntem că aveţi dreptate. Vom aştepta. Pentru că am ajuns la sfîrşit cu dialogul nostru, v-am ruga să ne spuneţi, tovarăşe profesor Ardeleanu, care credeţi că e partea cea mai frumoasă a acestei acţiuni numite „Luceafărul" ? În două vorbe.

— Ideea în sine. Ar fi o mare greşeală ca, din cauza grabei, să compromitem o iniţiativă atît de valoroasă.

— Nu credem că are cineva un asemenea interes. Vă mulţumim.

EMIL NEGOIŢĂ ■

Time-out

● Returul partidei dintre F.C. Argeş şi Panathinaikos Atena din Cupa U.E.F.A. a fost încredinţat unei brigăzi de arbitri din Polonia. N-om fi noi profeţi, dar cam bate la ochi o asemenea decizie, dictată de U.E.F.A., ţinînd cont de faptul că antrenorul echipei elene nu-i altul decît polonezul Kazimierz Gorski, pînă nu demult selecţionerul reprezentativei ţării sale ! Din cîte sîntem informaţi, federaţia din Vasile Conta a adresat forului european o intimpinare, dar nu s-a ales decît cu o telegramă, prin care i s-a răspuns că nu mai e nimic de făcut. Poate că delegarea unor arbitri greci ar fi simplificat datele problemei ! ● De cîtăva vreme, pugiliştii de la Minerul Bihor, tineri despre care am auzit numai vorbe bune, nu mai-au unde să se antreneze. Profesorul Ştefan Turcu a încuiat uşile sălii de sport şi refuză să mai dea cheile din mînă. Cine i le ia ? ● Pe un teren de fotbal amenajat între blocurile cartierului Berceni, antrenorul pensionar Ion Mărărescu, ani de zile şlefuitor de talente pentru Sportul studenţesc, lucrează cu pasiune şi migală la descoperirea tinerilor fotbalişti. Anonim, Ion Mărărescu îşi vede de treabă şi, sîntem siguri, în curînd ne vor sosi veşti bune din Berceni. Cînd te gîndeşti cîţi antrenori în floarea vîrstei umblă de colo pînă dincolo, plîngîndu-se de condiţii nesatisfăcătoare de muncă ! ● Ieri a plecat în Anglia o selecţionată divizionară de rugbi care va susţine un turneu de 7 jocuri. Îi ţinem pumnii strînşi. ● România — S.U.A. 7—4, la box. Fireşte, rezultatul în sine ne bucură, dar specialiştii n-au părut încîntaţi de nivelul galei de la Palatul sporturilor, afirmînd că, în faţa unor adversari foarte tineri, pugiliştii noştri s-au prezentat modest. Al doilea meci s-a încheiat cu victoria oaspeţilor ! Ceea ce era de demonstrat... ● A început campionatul diviziei A la popice. Să te ţii ! ● La recent încheiatele finale pe ţară ale rachetomodeliştilor, disputate la Buzău, sportivii sibieni au cucerit 14 medalii de aur. La mai mare. ● Recomandăm pe această cale elevilor care doresc să fumeze nestingheriţi şi feriţi de privirile părinţilor să apeleze cu încredere la patinoarul „23 August", acolo fumatul fiind permis şi în timpul unor meciuri din Cupa campionilor europeni. ● Echipa din Nîţchidorf a fost eliminată din campionatul de fotbal al judeţului Timiş pentru 3 neprezentări. Ce-a căutat a găsit. ● La ultima şedinţă a Comisiei de disciplină, Sameş de la Steaua l-a apărat din răsputeri pe Broşovschi de la U.T.A., care s-a ales cu o singură etapă de suspendare. Am trăit s-o vedem şi pe-asta ! ● O declaraţie reluată după ziarul „Sportul", aparţinînd Nadiei Comăneci : „Sînt hotărîtă să depun toate eforturile pentru cîştigarea titlului mondial care să-mi întregească succesele de pînă acum". Cu dragoste şi nerăbdare aşteptăm evoluţiile Nadiei la Strasbourg. ● Antrenorul Constantin despre fotbalistul Dumitru : „Liţă se antrenează cum nu l-am văzut niciodată, serios şi responsabil". ● Spre surprinderea unanimă, din primele rînduri ale laureaţilor campionatelor de orientare turistică au lipsit reprezentanţii judeţelor Arad, Iaşi, Neamţ şi Timiş. Să mai înţelegi ceva ! ● La Ancona, voleibaliştii noştri au pierdut 2 meciuri din 3, rămînînd pe dinafara turneului final. Ei au ajuns în luptă pentru locurile 13—24, urmînd să se întreacă cu voleibaliştii din Argentina, Venezuela şi din alte ţări foarte cunoscute în disciplina respectivă, meciurile pentru partea de jos a clasamentului desfăşurîndu-se la Veneţia. Într-un fel, poate e mai bine. Să vadă băieţii lagunele şi să se plimbe cu gondolele ! ● Întrecînd cu 7—2 pe Levski-Spartak la Sofia, în meci retur pentru Cupa campionilor europeni, hocheiştii de la Steaua s-au calificat pentru turul următor. Deci se poate. ● Echipa de atletism a judeţului Dolj a cîştigat seria de promovare pentru divizia A, organizată recent la Oradea. În octombrie va avea loc ultimul act al promovării. Cine face prinsoare cu noi că, la anul, Natalia Mărăşescu şi ceilalţi vor evolua în grupa A ? ● După ce a luat startul, dat de Petre Cristea, primul campion de automobilism al Capitalei Ştefan Iancovici de la Dacia Piteşti a condus cu îndemînare, devenind campion absolut la viteză pe circuit. ● Anca Grigoraş şi echipa României au cîştigat detaşat confruntarea cu gimnastele din Anglia. În ciuda acestei izbînzi, pe care o salutăm ca atare, e de remarcat că la birnă toate componentele formaţiei noastre, cu excepţia rezervei Nicoleta Prisecaru, au căzut de pe aparat. Unii susţin că n-a fost de vină numai gravitaţia. Oare ?

● Fotbal, divizia A ●

BUCUREŞTI : Sportul Studenţesc — Politehnica Iaşi 0—0. Disputat pe stadionul Republicii, la ora meciurilor de „B", de care n-a fost departe, derbiul studenţesc a fost doar o agreabilă plimbare la pas, de parcă partida ar fi urmat să dureze o zi şi-o noapte, motiv pentru care s-a drămuit fiecare picătură de energie. Drept pentru care „plimbarea" a avut loc mai mult la mijlocul terenului unde gazonu-i mai bun. ● Au abundat fazele cu încetinitorul, în care gazdele au etalat toate lufturile de care au fost în stare Stroe şi Grosu ; de cealaltă parte, înfloriturî şi jongleriî cu balonul în locul acţiunilor spre poarta lui Moraru. Deşi n-a fost prea solicitat, Moraru a salvat echipa sa de un gol în minutul 37 cînd, cu un reflex uimitor, a scos un şut sec al lui Florean, la unul din puţinele contraatacuri ale echipei din Copou. ● Bine alcătuit şi cu rubrici bogate ni s-a părut programul editat de Clubul de fotbal Sportul Studenţesc. Editorialul susţinea că „sportul este o lume în care toţi oamenii pînă la începerea confruntării sînt egali". Avem motive să credem că de cele mai multe ori ei sînt egali şi după aceea. Tot în program am întîlnit previziunile fundaşului Tănăsescu : „Va fi un meci destul de greu. Ceea ce nu înseamnă că nu putem cîştiga lejer. Depinde de felul în care vom juca în cunoscutul nostru stil de joc". S-ar părea, însă, că studenţii bucureşteni şi-au făcut un stil tocmai din lipsa de stil ! ● În rest, meci cuminte, curat şi slab arbitrat de Gh. Racz (Braşov), ajutat bine la linie de T. Andrei (Sibiu) şi O. Streng (Oradea). **(Ion Predoşanu)**

■

BUZĂU : Gloria — Steaua 4—1 (2—1), după un meci dominat de gazde, surprinzător superioare la toate capitolele şi, mai ales, la cel al dăruirii. Dacă Steaua, fără ex-buzoianul Zahiu şi cu Iordănescu abia restabilit, după ce a avut piciorul în ghips, n-a rezistat unui ritm susţinut decît vreo jumătate de oră, Gloria a ţinut tot timpul piciorul pe accelerator, dorind o victorie care s-o scoată din anonimat şi obţinînd-o pe merit, la un scor la care n-a visat nici măcar antrenorul Ion Ionescu ! Ajunşi aici, trebuie să spunem că banca de rezerve a buzoienilor s-a temut de jocul campionilor chiar şi cînd tabela de marcaj arăta 3—1, numai că temerile s-au dovedit nefondate. Steaua făcînd la Buzău cel mai slab meci al ei din acest început de campionat. ● Prezent la meci, medicul echipei naţionale, Dumitru Tomescu, a apreciat — pe bună dreptate — izbînda gazdelor ca incontestabilă. Alături, antrenorul federal Ion Voica remarca strategia lui Ion Ionescu, care a renunţat la jocul cu libero, lăsîndu-l pe Nicolae să zburde, tactică pe care Constantin n-a sesizat-o sau n-a ştiut s-o contracareze. ● Un cuvînt bun pentru excelenta organizare a partidei, ca şi pentru publicul buzoian, cald, proaspăt, entuziast. ● Excelent arbitrajul suceveanului M. Fediuc, ajutat corect la linie de N. Raab (Cîmpia Turzii) şi M. Moraru (Ploieşti). **(Andrei Georgescu)**

■

BAIA MARE : F.C. — Chimia Rm. Vîlcea 3—0 (1—0). Victorie clară şi indiscutabilă a gazdelor, care s-au antrenat cu seriozitate toată săptămîna şi în dimineaţa... meciului! La antrenamentul de duminică, încheiat cu 3 ceasuri înaintea partidei, a asistat şi antrenorul vîlcean Pigulea care, din cele învăţate, a întocmit o tactică specială, din nefericire pentru el şi echipa lui fără prea multe foloase! ● Băimărenii au fost superiori adversarilor la toate capitolele, jucînd colectiv, plimbînd mingea în permanenţă, găsind cele mai scurte drumuri spre poarta Chimiei. Îndeosebi „morişca" Condruc-Sepi-Roznal i-a pus în dificultate pe oaspeţi, care s-au compăcut în apărare, o apărare care a apelat adesea la faulturi, două dintre ele însemnînd tot atîtea goluri, realizate din penalty de Koller. Normal ar fi fost ca arbitrul bucureştean Roşu să mai acorde, în prima repriză, o lovitură de la 11 metri, la un fault flagrant comis asupra lui Roznal, dar el a închis ochii la infracţiunea respectivă. ● Excepţînd faza de mai sus, consumată în minutul 36, V. Roşu a arbitrat bine, fiind ajutat la linie de F. Coloşi şi M. Buzea, de asemenea din Bucureşti. **(Gheorghe Amuza)**

● Fotbal, divizia B ●

PLOIEŞTI : Petrolul — Viitorul Scornicești 0—1 (0—0). Mare surpriză pe stadionul din Ploieşti, celor aproape 20 000 de spectatori din tribune nevenindu-le să-şi creadă ochilor, ei rămînînd în picioare, pe loc, mai bine de zece minute după fluierul final al arbitrului constănţean C. Blacioti. Cum puţin mai devreme, mai exact în min. 89, arbitrul cu pricina comisese o greşeală de începător, fluierînd un ofsaid în careul oaspeţilor, fără să observe că un jucător al Viitorului, mai exact Manea, se afla pe linia porţii, nu puţini au fost aceia care l-au găsit pe numitul „cavaler al fluierului" drept principalul vinovat al înfrîngerii echipei petroliste, acuzaţie argumentată cu o adevărată ploaie de sticle care s-a abătut asupra terenului de joc. ● Cel puţin din două motive, suporterii ploieşteni n-au avut însă dreptate. Mai întîi pentru că echipa lui Valentin Stănescu a jucat, îndeosebi în a doua repriză, foarte slab, nervos şi pripit în majoritatea acţiunilor, greşind pase, degajări şi mai cu seamă şuturile la poartă, neizbutind cu alte cuvinte să se ridice cu nimic deasupra replicii unui adversar care, să nu uităm, abia vine din divizia inferioară. În al doilea rînd, pentru că oaspeţii au dat Petrolului o replică deosebit de curajoasă, din care au lipsit poate citeodată virtuţile tehnice, dar şi prejudecăţile, teama de „firma" echipei din Ploieşti şi de experienţa sa. ● Arbitrajul lui C. Blacioti în general bun, dar şi cu supărătoare greşeli între care cea din minutul 89. **(Dumitru Graur)**

racul

Teodor Mazilu
văzut de AL. CLENCIU

IULIAN PENA

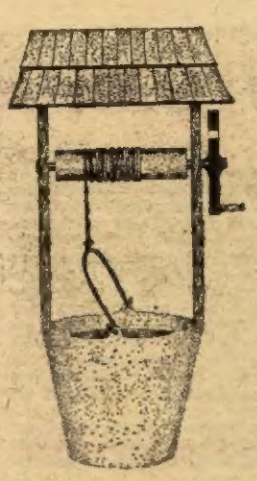

RUDOLF SCHMULKE

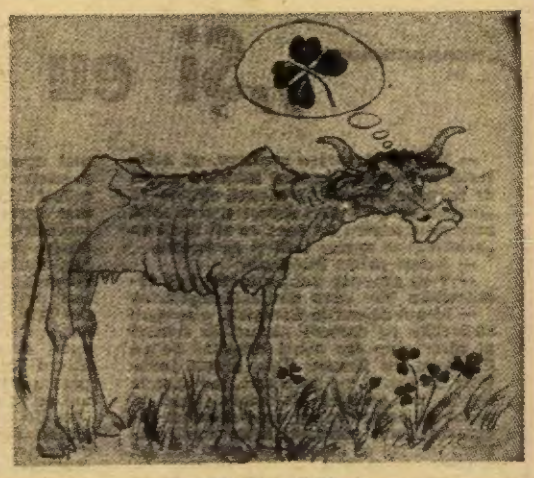

NAGY ARPAD

EUGEN TARU

MIHAI BARBU

Un caz absurd

Băiat bun, dar cu... lipsuri în gestiune!

Mai-marii cooperației de consum din comuna Somova, județul Tulcea, se găseau în căutarea disperată a unui gestionar destoinic, apt să la mărfurile din rafturile magazinului alimentar, să le ambaleze și să le înmîneze cumpărătorilor, apoi să fie în stare să numere banii corect. Oamenii erau mușcați de șarpe, experiența lor includea o sumedenie de circari, maeștri în materie de iluzionism la cîntar.

În vederile lor a intrat Năstase Grigoraș, brutar la Întreprinderea de panificație Tulcea, fruntaș în întrecerea pe cuptoare, corespunzător la înălțime, greutate și viteză pe suta de metri. În plus, erau foarte bine informați că Năstase Grigoraș nu se îmbată decît o singură dată pe zi : de dimineață pînă seara ! Ceea ce — să recunoaștem cinstit — nu i se poate întîmpla oricui ! Desigur, mai trebuiau îndeplinite și alte condiții : pregătire financiar-contabilă, probitate profesională, cinste, corectitudine și alte asemenea mărunțișuri neesențiale, comparativ cu cele posedate de candidat.

L-au dezbrăcat de echipamentul de brutar, l-au scuturat de făină și l-au transportat la Somova. Rămas în spatele tejghelei, Năstase Grigoraș a respectat cu strictețe indicațiile șefilor din centrul comunei : nu a dat un gram în minus, nu a luat cinci bani în plus. Dimpotrivă, adăuga mai multe grame peste cantitatea solicitată și primea mai puțini bani decît prețul de pe etichetă. Stilul lui N.G. conținea și alte elemente de inedit : cine nu avea bani (sau nu avea chef să plătească) era servit pe cuvînt de onoare, iar cine nu avea nevoie de mărfuri era servit cu bani din tejghea.

Treaba mergea ca pe roate, alimentara a făcut vad, vestea s-a răspîndit pretutindeni, veneau cumpărători și din alte localități, curgea puhoi de lume ca la Mogiavit. Medicului Corneliu Drăgulescu, de la dispensarul comunal, i-a dat un avans de 2 500 lei (că era tovarăș simpatic), lui Gheorghe Molănescu și concubinei sale, Elena Crețu, le-a pus în palmă 500 lei... Paraschiv Hariton, un drumeț aflat în tranzit, s-a pricopsit numai cu 200 lei (n-a mai fost găsit nici în ziua de azi). Clienții se așezau la rînd pe... două cozi : prima era alcătuită din cumpărătorii care luau marfa și dădeau banii ; a doua cuprindea pe cei ce așteptau să primească împrumuturi pe măsură ce înainta prima. Gelos pe succesele altor clienți, medicul Corneliu Drăgulescu se îndesa mereu în față. Cu timpul nu se mai deranja : îl trimitea la coadă, în locul său, pe oficiantul sanitar Costea Lungu (într-o zi nu a mai fost servit decît cu 1 300 lei... ultimii aflați în tejghea).

Clienții statornici ai bufetului din comună au început să-i ceară explicații lui Năstase Grigoraș : „De ce pe unii îi împrumutați cu bani mulți, iar pe alții deloc ?... Unde-i dreptatea ?"

Gestionarul a intrat în încurcătură, oamenii aveau dreptate... Dar de unde bani ? A, da ! I-a venit o idee : a deschis ușa magaziei cu alimente și băuturi. Bea cine vrea și cine nu vrea, cine avea sau nu avea bani. Își rezervaseră lăzi (scaune nu avea — trebuia să fie înțeles...). Toader Iosif, Iordan Constantinescu, Filimon Andrei, Corneliu Drăgulescu... De multe ori aveau cinstea de a ciocni un pahar chiar cu jupînu'... În acest timp, locul la tejghea era ocupat de soția sa, Elena Grigoraș. Chiar dacă nu știa tabla înmulțirii decît pînă la cinci și nu știa să numere pînă la o sută, de cîteva ori a reușit să calculeze exact... E drept, se folosea de bețisoare, dar aceasta nu-i scade cu nimic meritele în materie gestionară.

Șeful postului de miliție, plutonierul-major Marin Tudorache, a simțit că nu-i în regulă gestiunea magazinului alimentar, l-a sancționat de cîteva ori pe N.G. și a ridicat problema în fața conducerii cooperativei de consum, dar a fost întîmpinat cu : „... nu se poate, omul nostru e cinstit, nu fură un leu !" Pe undeva avea dreptate. Pînă la urmă, șeful de post a lăsat la o parte asigurările cooperativei de consum și l-a făcut nevăzut pe Năstase Grigoraș. Altfel — cine știe —, cu timpul, gestionarul ar fi împrumutat și tejgheaua dacă avea cineva nevoie de ea.

ION TIPSIE

Cu neîncredere despre creduli

Operațiunile de inventariere se desfășurau ca de obicei : la restaurant, revizorul ION BUZETELU consemna meticulos, în rubricile borderoului, sortimentul, stocul cantitativ și valoric — atîtea sticle de coniac, atîtea de rom, atîția litri de ulei, egal lei, total etc., etc. Aproape după fiecare notare își îndrepta constiincios privirile spre rafturile cu mărfuri, de unde gestionarul TRAIAN BALBARAU număra, așeza și dicta. Experiența îndelungată îl ajuta pe revizor să se „convingă", fără eforturi, că numărul sticlelor, indicat de gestionar, era cel real... La braseria complexului, revizoarea GEORGETA ZILISTEANU executa, la rîndul său, împreună cu gestionara LUCREȚIA ȚICOIU aceleași activități de rutină. Totul se petrecea aproape normal, excepție făcînd doar faptul că verificările directe, prin sondaj, de către revizori — așa cum cer instrucțiunile și practica — nu se mai efectuau. Încrederea — acest sentiment omenesc, dar nu rareori înșelător — se pare că îi domina pe cei doi revizori de gestiuni.

Și totuși, la un moment dat, GEORGETA ZILISTEANU a rămas puțin pe gînduri.

Faptul că nu respectase întocmai obligațiile sale elementare în realizarea inventarului — manifestînd o încredere excesivă în gestionară — o făcuse pe revizoare să se întrebe dacă n-ar putea să aibă surprize neplăcute. După cîteva clipe de chibzuință a luat hotărîrea să facă unele sondaje la produsele deja înregistrate. Nu mică i-a fost uimirea constatînd că cele 220 sticle coniac, 70 sticle de bitter și 46 sticle de rom „Felix", înregistrate la indicația gestionarei, conțineau în realitate... apă colorată. Puternic șocată de cele petrecute a-a destăinuit, ca să ne exprimăm astfel, mai întîi revizorului ION BUZETELU. Recunoscînd că nici el nu verificase prin sondaj realitatea stocului faptic dictat de gestionarul TRAIAN BALBARAU, a trecut imediat la verificări. Stupefacție de la primul sondaj : în locul celor 85 kg clorură de sodiu — produs special pentru prepararea dulciurilor — avînd prețul de 265 lei/kg., deci în valoare totală de 22 525 lei, se găsea... sare de bucătărie. Verificînd și conținutul butoiului în care gestionarul susținuse că se găsește cantitatea de 217 litri ulei, a constatat că stratul de ulei era foarte subțire, în realitate butoiul fiind aproape plin cu apă.

Asemenea surprize l-au determinat pe revizorul BUZETELU nu numai să treacă, practic, la inventarierea tuturor produselor pe care le înregistrase inițial pe simpla încredere în gestionar, dar să și anunțe imediat organele de miliție.

Și astfel, reverificările temeinice făcute de cei doi revizori — ION BUZETELU și GEORGETA ZILISTEANU — la complexul de la motelul Soveja, județul Vrancea, cercetările continuate de ofițerii MIRCEA BERILA și IOAN BONGEAC, de la miliția județeană, aveau să stabilească faptul că gestionarii TRAIAN BALBARAU și LUCREȚIA ȚICOIU delapidaseră în mod sistematic, într-un interval de peste un an și jumătate, nu mai puțin de 85 104 lei și, respectiv, 45 000 lei.

Pentru ilegalitățile comise instanța de judecată i-a condamnat recent pe cei doi infractori la 7,5 ani închisoare (TRAIAN BALBARAU) și 5 ani închisoare (LUCREȚIA ȚICOIU).

Întrebarea care se pune însă, mai ales pentru a se desprinde concluziile necesare, îndeosebi de către revizorii de gestiuni, este următoarea : dacă s-ar fi procedat cu răspunderea necesară încă de la primul inventar, deoarece în perioada în care s-au comis ilegalitățile amintite au avut loc și alte inventare, nu este clar pentru oricine că faptele respective puteau fi curmate cînd prejudiciul era cu mult mai mic ? Mai este nevoie de adăugat că astfel avutul obștesc ar fi fost mai puțin păgubit ? Că înșiși autorii faptelor ar fi suportat consecințe incomparabil mai ușoare și familiile lor ar fi avut mai puține necazuri ?

MIHAI GROZAVU

Cronica șoselei

Accident la km 28 + 500

Deși o ploaie măruntă și sicîitoare reducea considerabil vizibilitatea și — nespălînd șoseaua — întreținea o mîzgă periculoasă, cei mai mulți automobiliști amatori, inclusiv numeroși începători, nu au renunțat la deplasările de simbătă după-amiază. Tocmai de aceea, deși la început de septembrie, șoselele din jurul Bucureștiului erau aglomerate la fel ca în miezul verii. Excela, ca întotdeauna, sectorul de drum București-Urziceni unde literalmente se circula bară la bară.

Covîrșitoarea majoritate a participanților la trafic, automobiliști, motocicliști, conducători de motorete, rulau „cuminți", cu viteză moderată, nu se hazardau în depășiri, suportînd cu stoicism monotonia circulației în coloană.

Ion Răduță, pilot începător, cu nici un an vechime în conducere, la volanul autoturismului Dacia 1 300 nr. 4—B—3131, nu se împăca însă cu acest stil de mers impus de aglomerație și mai ales de dificilele condiții meteorologice. Se aventura mereu în dublări riscante pe care reușea să le termine mai ales datorită prudenței celorlalți automobiliști care îi creau spațiul necesar pentru a-și relua locul în coloană. Dar „ulciorul nu merge de multe ori la apă".

La km 28 + 500, pe raza localității Liliești, într-o curbă cu rază mică, semnalizată clar drept periculoasă, I. R., rulînd cu viteză în vădită neconcordanță cu condițiile concrete de trafic, iese din nou din coloană, trece peste marcajul longitudinal continuu și apare instantaneu în fața autocarului 31—B—3131 (curioasă coincidență de numere). Șoferul acestuia trage instinctiv de volan spre dreapta, dar nu reușește să evite coliziunea cu autoturismul care se îndreaptă ca un bolid spre autocar.

Dacia 1300 face realmente o piruetă în fața autocarului și izbește cu partea dreaptă față în aceeași parte a autocarului care, în urma puternicei lovituri primite, este expediat la cîțiva metri în gardul unui imobil pe care îl rupe.

În accident au decedat pe loc doi adulți (pasageri ocazionali) și un copil.

Rănit destul de grav, cu fracturi ale membrelor inferioare, I.R. a fost transportat la spitalul de urgență din București. În prezent este în afară de pericol.

Acest eveniment rutier a avut loc în condițiile în care la ambele capete ale sectorului de drum amintit și pe traseul respectiv lucrătorii de miliție, folosind amplificatorul de voce, făceau repetate apeluri la prudență sporită, recomandau reducerea vitezei și evitarea depășirilor.

Cine este autorul accidentului ? Un om doar de 30 de ani, cu reflexe bune, des încercate în profesia sa (mecanic de locomotivă la trenurile de persoane), meserie care pretinde prin excelență atenție, prudență, atitudine echilibrată, calm, stăpînire de sine.

De ce oare unii oameni care în profesia lor sînt disciplinați, prudenți, au o atitudine exemplară în muncă și în societate, pe șosea uită de totul și de toate și devin un pericol, fără exagerare, public ?

Colonel VICTOR BEDA

„Şi eu vreau să fac lumină!"

— Stimate tovarăşe profesor, vă mărturisesc că ideea acestui interviu există de aproape doi ani. De atunci, citindu-vă „memoriile", vă port sincer o deosebită admiraţie pentru tot ceea ce aţi făcut ca „arhitect" al apelor ţării şi ca dascăl.

— Aştept prima întrebare.

— V-aş propune pentru început să rememoraţi cîte ceva din anii copilăriei.

— M-am născut la Lancrăm, o aşezare străveche cu oameni harnici şi robuşti al căror chip era parcă desprins de pe Columna lui Traian. Tata a fost învăţător la şcoala din localitate, iar apoi la Sebeş, ca dealtfel şi mama. Cred şi acum că dragostea cu care ei m-au înconjurat, anii petrecuţi între aceşti oameni simpli şi cinstiţi au avut un rol decisiv asupra mea.

Părinţii au înţeles să-mi lase liberă imaginaţia şi să mă încurajeze în preocupările mele. Meşteream tot felul de obiecte din deşeuri de tablă şi sîrmă, cioplcam mîrşti, eram tot timpul în preajma apei pe malul Sebeşului, la Secaş, ori pe canalul morii. Nu încape îndoială că aici am văzut cu ochii minţii şi cu imaginaţia acelor ani tineri, primele construcţii, aici am îndrăgit apa şi munţii, traiul în aer liber.

— Dumneavoastră, care vă ocupaţi cu apele, ştiţi să înotaţi ?

— Da. A fost o iniţiere cam brutală, dar aşa era practica pe acolo. Doi unchi ai mei m-au apucat de mîini şi de picioare şi m-au aruncat în apă în ciuda protestelor mele. Am ieşit la mal zvîrcolindu-mă ca un cîine. Aveam pe atunci 4 ani. Nu am căpătat frică de apă şi la numai un an mai tîrziu înotam perfect. Prin 1923—1925 pe cînd efectuam măsurători pentru proiectul de diplomă, traversam înot Dunărea în zona Porţile de Fier sau mă „lăsam" la vale între Orşova şi insula Ada Kaleh.

— De unde începe această pasiune davidiană pentru hidraulică şi ape care v-a mistuit apoi toată viaţa ?

— În 1904 începuse pe Sebeş construcţia unei mici hidrocentrale. Şantierul devenise pentru mine o a doua casă. Mă cunoşteau toţi constructorii şi proiectanţii. Deşi modestă ca volum, eram impresionat de minunăţiile ce le vedeam : barajul, canalul de aducţiune, turbinele. A venit însă un moment de excepţie, care cred eu că a declanşat scînteia. În 1905 a avut loc inaugurarea uzinei. Între invitaţi, tata şi cu mine. Fiind persoana cea mai „cunoscută", mi s-a oferit cinstea să trag de maneta care avea să dea drumul apei în turbină. Nu pot să descriu emoţia ce m-a cuprins văzînd bucuriile aprinse pentru prima dată, însă mai tîrziu mi s-a amintit că aş fi spus : „Şi eu vreau să fac lumină !" Şi aşa am pornit în drumul meu printre apele care m-au chemat cu freamătul lor.

— V-aţi închinat 60 de ani din viaţă punerii în valoare a imensului potenţial hidroenergetic al riurilor noastre, fapt pentru care elevii dv. v-au acordat superlativele de părinte sau, mai bine zis, bunic al hidroenergeticii româneşti. Să trecem în revistă cele mai importante realizări

— Îmi ceri ceva aproape imposibil, pentru a fi exprimat în cîteva rînduri. Să deschidem totuşi o „carte".

— Tocmai această carte s-o deschidem şi anume : „Plan général d'amenagement des forces hydrauliques en Roumanie" apărută în 1932 şi în care pe 400 de pagini au fost inventariate amplasamentele optime a 167 de hidrocentrale pe toate riurile ţării. Este dealtfel lucrarea care a stat la baza tuturor proiectelor hidroenergeticii româneşti. Îmi reînnoiesc rugămintea. Deci..

— Voi începe cu centrala Dobreşti de pe Ialomiţa, de care mă leagă cele mai frumoase amintiri. Am realizat atît proiectul cît şi construcţia uzinei hidroelectrice avînd o putere instalată de 17 000 Kw. Lucrarea, care funcţionează perfect din 1930, a-a realizat în 16 luni. Ar fi apoi proiectul de amenajare complexă a Bîrzavei, prin care am asigurat apa necesară acestui centru industrial. M-aş opri apoi la marile reuşite din perioada eroică a construcţiei socialismului : Sadu V, Moroeni, Aştileu, Doiceşti. A urmat apoi epopeea Bicazului, centrala de la Stejaru şi cele 13 din aval fiind construite tot după proiectele mele.

Am lucrat la cascada de hidrocentrale de pe Argeş şi la Porţile de Fier, uzina cu cele mai mari turbine de pe glob din timpul respectiv. În 1972 am luat parte la inaugurare văzîndu-mi realizat visul din 1923, cînd îmi realizam ca proiect de diplomă o idee de amenajare în zona Porţile de Fier. Un moment la fel de măreţ l-am trăit anul trecut, la recepţia definitivă, cînd s-a constatat că, după cinci ani de funcţionare, mi s-au confirmat aprecierile de acum 55 de ani în privinţa costului efectiv pe kilowatt care e foarte mic. În continuare Lotrul, cea mai mare hidrocentrală de pe riurile interioare, unde am fost preşedintele comisiei de avizare, apoi Mărişelu şi Tarniţa-Riul Mare şi în sfîrşit cascada energetică a riului Sebeş, al cărui proiect de amenajare l-am conceput încă din 1927. Ca sebeşean îmi văd acum cu ochii visurile din tinereţe. Ar mai fi apoi amenajările Drăgan-Iad, Cerna-Motru-Tismana, lucrări hidrotehnice pentru termocentrale. Am în total 37 de ani pe şantiere.

— Cu permisiunea dumneavoastră voi aminti de lacurile din nordul Capitalei şi despre care mulţi cred că au existat dintotdeauna.

— Da. Am propus municipalităţii crearea acestor oglinzi de apă pentru li-

● Profesorul universitar doctor docent Dorin Pavel s-a născut la 31 mai 1900 în comuna Lancrăm. Studiile gimnaziale le-a făcut la Sebeş, iar liceul la Sibiu. Urmează cursurile universitare la Politehnica federală din Zürich unde obţine şi titlul de doctor în ştiinţe tehnice şi preţuita medalie „Studio Labori". Şase decenii neîntrerupte în folosul valorificării apelor ţării. Pionier şi în domeniul clasificării maşinilor hidraulice şi al turbinelor şi grupurilor hidroelectrice. 50 de ani de activitate didactică. A publicat peste 350 de lucrări, manuale, monografii şi alte sute de articole. A primit de două ori Premiul de Stat, decorat cu Ordinul Muncii clasele III, II şi I, Steaua Republicii Socialiste România clasa a III-a. I-au mai fost acordate, în premieră, titlul de Profesor emerit şi Ordinul Meritul ştiinţific clasa I. Decorat de preşedintele Iugoslaviei, Iosip Broz Tito, cu Ordinul Steaua Iugoslaviei cu steaua de aur la colan.

chidarea focarelor de infecţie pe care le reprezentau terenurile de aici şi totodată pentru îmbunătăţirea microclimatului. Pentru a le face, m-am luptat cu mulţi primari ai vremii în perioada anilor '30. Am adus apă din albiile Ialomiţei şi Argeşului spre Bucureşti, iar în 1936 au fost inaugurate lacurile.

— Ce sînt apele ţării ?

— Un organism viu care trebuie modelat cu grijă. Lipsa de prevedere costă, aşa cum au dovedit-o inundaţiile din 1970 şi 1975. De aceea am propus întotdeauna ca apelor să li se dea utilizări complexe.

— Să revenim la studenţia dumneavoastră.

— Anii studenţiei, deşi poartă vălul romantic al tinereţii, au fost însă nişte ani grei, în care pe lîngă învăţătură a trebuit să muncesc pentru a mă întreţine. Lucram cîte 16 ore pe zi, din care aproape jumătate desenam planşe pentru alţii. În afara cunoştinţelor acumulate, am învăţat cît de mult înseamnă să fii ordonat.

— Cum este studentul de astăzi faţă de cel de ieri ?

— Ţi-am arătat care era condiţia studentului în acea vreme. Nu intră în discuţie copiii de bani gata. Aceştia se pierdeau de regulă pe drum. Cei care am muncit, am reuşit să ne ridicăm prin munca noastră. Rămîn surprins, azi, cînd povestind studenţilor cît de greu era să te întreţii, îi văd zîmbind. Li se pare de necrezut. Astăzi ei beneficiază de toate condiţiile pentru a răspunde aşa cum se cuvine grijii pe care le-o acordă partidul şi statul. Avem în acest domeniu studenţi foarte buni, cu perspective de a deveni specialişti de clasă, dar mai avem şi mulţi răsfăţaţi, materialişti, care vor totul şi nu dău nimic în schimb ; după repartiţie vor munci uşor, nu vor să audă de şantier.

— Tovarăşe profesor Pavel, în 50 de ani de activitate didactică au trecut prin mîna dumneavoastră peste 80 000 de studenţi.

— Într-adevăr. Cînd privesc în urmă, am un sentiment de justificată mulţumire. Şi aceasta pentru că prin modesta mea contribuţie am reuşit să formez o pleiadă de specialişti care, toţi, reprezintă astăzi nişte nume : prof. Radu Prişcu, şeful catedrei de construcţii hidrotehnice din I.C.B., acad. prof. Radu Voinea, rector al I.P.B., prof. Alexandru Diacon, decan al Facultăţii de energetică, dr. ing. Florin Iorgulescu, preşedintele Consiliului Naţional al Apelor, prof. Dumitru Cioc, decanul Facultăţii de hidrotehnică, prof. Ştefan Zarea, prof. Vl. Harnaj, prof. Petre Trofin, conf. Mihai Cazacu, conf. Dan Tască, conf. M. Podani, inginerii M. Sipiceanu, Fl. Constantinescu prof. Dragoş Bilcu etc.

— Studenţii dumneavoastră nu numai că vă stimează, dar spun că aveaţi un dar deosebit ca dascăl. În plus, la examene treceau majoritatea fără emoţii, cu plăcere chiar.

— I-am iubit şi le-am fost întotdeauna un prieten. Văzîndu-i pe ei tineri, viguroşi îi văd pe studentul Pavel în al doilea rînd. mi-a plăcut să le fac cursul cît mai accesibil. Să-ţi povestesc o întîmplare : în toamna anului 1935 urma să iau în primire catedra de la Politehnică, nou înfiinţată. Intru în sală, sala goală. Am crezut că am greşit uşa, însă verificînd constat că într-adevăr nu se prezentase nimeni. Intru alături la „civile", unde sala era plină cu sute de „boboci". Le-am cerut să mă asculte vreo două minute şi invitîndu-i, pe cei care doreau, să mă urmeze şi să-mi audieze cursul timp de 50 de minute. Din cei 50 care m-au urmat nu a plecat nici unul. Toţi au fost studenţi eminenţi. Vreau să spun că am explicat întotdeauna liber, fără hîrtii înaintea mea. Veneam în sală cu cel puţin 10—15 minute înainte şi îmi desenam pe tablă toate schiţele necesare. La sfîrşitul orei şi începutul celei următoare făceam o scurtă recapitulare. Le dădeam sfaturi despre cum să înveţe şi în plus mergeam cu ei foarte mult pe teren, unde fenomenele explicate la curs puteau fi cel mai bine înţelese.

— Să continuăm.

— În domeniul nostru de activitate îmbinarea cunoştinţelor teoretice cu cercetarea este mai mult decît un imperativ. Încă înainte de război mergeam cu studenţii la barajele lacurilor din nordul Capitalei, la acumulările de la Ulmi şi Arcuda. La Dobreşti, unde am stat timp de cinci ani într-o cabană din birne, aveam vara, la practică, 30—40 de studenţi. Îi cazam în barăcile rămase de la constructori iar soţia gătea pentru toţi. După război mergeam cu ei la lucrările de la Reşiţa, Bîrzava, Argeş, Porţile de Fier. Cu această ocazie transferam cursurile în teren. Şi în acest fel am trezit în ei dragostea pentru profesiunea de constructor.

— Cum vedeţi actuala programă în disciplina dumneavoastră ?

— Pregătirea unui inginer costă mult, de aceea trebuie găsit un echilibru.

— Între teorie şi practică ?

— Da. De exemplu, se dă încă o prea mare atenţie matematicilor, de la admitere pînă la absolvire. Şi ne trezim că tînărul inginer absolvent nu ştie să gîndească inginereşte — să stabilească un program de funcţionare, sau să se descurce la un tablou de comandă. Nu sînt deci adeptul formării de matematicieni, ci de buni ingineri ; pentru asta avem facultăţi de matematică, automatică, electronică.

— V-aţi împărţit viaţa între planşetă, catedră şi şantier. Cum aţi găsit timp pentru toate ?

— M-am obişnuit să muncesc încă din facultate, cîte 16 ore pe zi. Nu aveam duminică sau alte sărbători. În plus, în viaţa unui om sînt foarte multe ferestre pe care eu am ştiut să le umplu. Alternînd aceste ocupaţii, făcînd multă mişcare, solicitam mereu alte celule ale creierului. În cei cinci ani cît am stat la Dobreşti, aveam de ţinut şi cursuri la Politehnică, iar pentru aceasta reuşeam să fac în cîteva ore, noaptea, Dobreşti — Sinaia peste Păduchiosul. Acolo mă schimbam şi peste trei ore eram în amfiteatru. După amiaza eram înapoi. Am fost un om operativ înfirmînd zicala despre ardelean că „şede şi gîndeşte".

— Vă număraţi anii de la începutul acestui secol. Aţi fost contemporan cu o seamă de evenimente epocale. Cum apreciaţi acest secol şi epoca pe care o trăiţi ?

— Am purtat permanent cu mine sentimentul durabil de permanenţă şi continuitate a unei străvechi civilizaţii dacice pe meleagurile natale şi de mîndrie că aparţin acestui popor, căruia i-am dedicat toate realizările mele. Am avut şansa să trăiesc un eveniment unic — marea unire de la 1918 — şi am fost unul din primii voluntari ai gărzilor româneşti care au participat la dezarmarea şi înlocuirea vechilor autorităţi. La 1 decembrie 1918 am mers cu tata pe jos cale de 14 kilometri pentru a asista la Alba Iulia la consfinţirea acelui act firesc, de către Marea Adunare Naţională. Sînt fericit că mi-am adus o contribuţie la crearea patrimoniului de vetre de lumină al ţării. Dar aceasta nu ar fi fost posibil fără istoricul eveniment de la 23 August 1944 sau de cel de la 30 Decembrie 1947. Un asemenea ritm, cu care s-au realizat obiective uriaşe, nu se putea realiza în alte condiţii. Cînd arătasem în anii '30 necesitatea valorificării acestui potenţial pentru că hidrocarburile şi cărbunii se vor epuiza într-o zi, am fost privit cu suspiciune, noi am făcut, deci, în cîteva decenii, ceea ce ţări cu tradiţie au realizat în o sută de ani. Multe din aceste lucrări sînt luate ca exemplu în manuale străine de specialitate. Ţi se umple inima de mîndrie cînd auzi : „Ce popor, românii, ce inginerie" !

— Cea mai frumoasă amintire ?

— Sărbătorirea de la 31 mai 1970, cînd colegii şi foştii mei studenţi mi-au organizat o manifestare copleşitoare. Am fost luat de acasă cu maşina şi dus la sediul din Poliţu, unde cîndva îmi luam în primire catedra. Amfiteatrul era neîncăpător pentru cei aproape o mie de studenţi ce doreau să ia parte la sărbătorire. În bănci se aflau academicieni, profesori, decani, personalităţi de seamă ale vieţii ştiinţifice care îmi fuseseră elevi. Au fost evocate momente emoţionante. Pe o placă roşie, cea pe care o vezi pe acest perete, se află scris cu litere de bronz :

PER MAGISTER DORIN PAVEL IN NOSTRIS VIVES ANIMIS MAGNOQUE IN HONORE POSTERITAS OPERA ATQUE IPSUM TE SEMPER HABEBIT (Scumpe profesor Dorin Pavel, veţi trăi de-a pururi în inimile noastre şi vom ţine la loc de cinste opera dumneavoastră). Sărbătorirea n-a însemnat şi retragerea din activitate. Sînt încă profesor consultant, am şase doctoranzi, sînt încă membru activ onorific în consiliul de conducere al Consiliului Naţional al Apelor. Nu aş putea trăi dacă nu m-aş mişca în acest domeniu atît de familiar. De asemenea, sînt solicitat săptămînal la întîlniri cu studenţii, să vorbim despre trecut, despre prezent, despre viaţă.

— Tovarăşe profesor, ne apropiem de finalul interviului. V-am răpit o bună parte din această dimineaţă. Aţi păşit recent în cel de-al 78-lea an de viaţă. Cu ce gînduri aţi intrat în acest an ?

— Cu sentimentul că mi-am făcut din plin datoria ca profesor şi constructor. Dacă ar fi posibil, aş lua-o oricînd de la început. Simt totuşi şi un regret faţă de un sfîrşit care, inevitabil, se apropie. De aceea, simt că îmbătrînesc atunci cînd mă aflu în mijlocul studenţilor destăinuindu-le din experienţa mea de viaţă.

— O dorinţă ?

— Să trăiesc cît mai mult pentru a vedea ridicate şi alte construcţii la care mi-am adus şi eu o contribuţie.

ALEXANDRU STROE

FLACĂRA. Redacţia : Bucureşti, Piaţa Scînteii 1, căsuţa poştală 4112, oficiul 33 cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : publicistică social-politică (L. Timbus, I. Purcaru, L. Niţescu – 16 17) ; reportaj (Nicolae Cristache – 16 06) ; cultură, ştiinţă, învăţămînt, sport (G. Arion, N. Ionescu – 16 18) ; scrisori, anchete cetăţeneşti (Margo Nedelea, E. Seceleanu – 16 18, 17 87); fotoreportaj (15 95) ; documentare (16 23) ; cenaclu, administraţie (17 78 82 şi interior 17 83 ; secretariat de redacţie (Dan Bîrlădeanu, Cornel Cotană – 17 82, 16 21) ; secretar responsabil de redacţie (Tudor Octavian – 17 63 16 şi interior 16 11) ; redactor şef adjunct (Nicolae Arsenie – 17 63 16 şi interior 17 86) ; redactor şef – 18 22 96 şi interior 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la ILEXIM – Departamentul Export-import presă, PO Box 136–137, telex : 1 12 26, Bucureşti str. 13 Decembrie nr. 3

Redactor-şef: ADRIAN PĂUNESCU

PREŢUL REVISTEI: 2 LEI

41505